1807

BIBLIORUM
SACRORUM
TOMUS PRIMUS:
SIVE
PENTATEUCHUS
MOYSIS.

LONDINI,
EXCUDEBAT THOMAS ROYCROFT,
M. DC. LIII.

1514

ספר בראשית : א

TEXTUS HEBRAICUS,

Cum Verſione interlineari Santis Pagnini, ad Hebraicam phraſin examinatâ per Ben. Ariam Montanum, & alios.

terram & cœlos Deus creavit principio In
1 בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ׃
: abyſſi facies ſuper caligo & : inanitas & ſolitudo erat terra Et
2 וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל־פְּנֵי תְהוֹם
: Deus dixit Et .aquarum facies ſuper motabat Dei ſpirit' &
3 וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל־פְּנֵי הַמָּיִם׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
:bona quòd ,lucem Deus vidit Et .lux fuit Et .lux Sit
4 יְהִי אוֹר וַיְהִי־אוֹר׃ וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת־הָאוֹר כִּי־טוֹב
vocavit Et .tenebras inter & lucem inter Deus diviſit &
5 וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ׃ וַיִּקְרָא
,veſpera fuit Et .noctem vocavit tenebras &,diem lucem. Deus
אֱלֹהִים לָאוֹר יוֹם וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לָיְלָה וַיְהִי־עֶרֶב
expanſio Sit : Deus dixit Et .unus dies ,mane fuit &
6 וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם אֶחָד׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ
fecit Et .aquas ad aquas inter dividens ſit &,aquarum medio in
7 בְּתוֹךְ הַמָּיִם וִיהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לָמָיִם׃ וַיַּעַשׂ
qua aquas inter diviſit & ,expanſionem Deus
אֱלֹהִים אֶת־הָרָקִיעַ וַיַּבְדֵּל בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר
fuit Et .expanſionē ſuper quæ aquas inter &,expāſionem ſubter
מִתַּחַת לָרָקִיעַ וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל לָרָקִיעַ וַיְהִי־
,veſpera fuit Et :cœlos expanſionem Deus vocavit Et .ita
8 כֵן׃ וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָרָקִיעַ שָׁמָיִם וַיְהִי־עֶרֶב
Congregentur : Deus dixit Et .ſecundus dies ,mane fuit &
9 וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם שֵׁנִי׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקָּווּ
appareat & ,unum locum ad cœlis ſub de aqua
הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל־מָקוֹם אֶחָד וְתֵרָאֶה
;terram ,aridam Deus vocavit Et .ita fuit Et .arida
10 הַיַּבָּשָׁה וַיְהִי־כֵן׃ וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַיַּבָּשָׁה אֶרֶץ
quòd Deus vidit Et .maria appellavit aquarum cōgregationē &
וּלְמִקְוֵה הַמַּיִם קָרָא יַמִּים וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי־
herbam ,germen terra Germinet : Deus dixit Et .bonum
11 טוֹב׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵשֶׂב
,ſuæ ſpeciei fructum facientem fructus arborem,ſemen ſeminificātē
מַזְרִיעַ זֶרַע עֵץ פְּרִי עֹשֶׂה פְּרִי לְמִינוֹ
terra protulit Et .ita fuit Et .terram ſuper eā in ſemen cujus
12 אֲשֶׁר זַרְעוֹ־בוֹ עַל־הָאָרֶץ וַיְהִי־כֵן׃ וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ
facientem arborem & ,ſuā ſpecie in ſemē ſeminificātē herbā,germē
דֶּשֶׁא עֵשֶׂב מַזְרִיעַ זֶרַע לְמִינֵהוּ וְעֵץ עֹשֶׂה־
.bonum quòd Deus vidit Et.ſuā ſpecie in eā in ſemē cujus fructū
פְּרִי אֲשֶׁר זַרְעוֹ־בוֹ לְמִינֵהוּ וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב׃
dixit Et .tertius dies ,mane fuit & ,veſpera fuit Et
13 וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם שְׁלִישִׁי׃ וַיֹּאמֶר
14 dividendū ad ,cœlorum expanſione in luminaria Sint : Deus
אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֹת בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהַבְדִּיל
,tempora & ,ſigna in ſint & ; noctem inter & diem inter
בֵּין הַיּוֹם וּבֵין הַלָּיְלָה וְהָיוּ לְאֹתֹת וּלְמוֹעֲדִים
.annos & ,dies &
וּלְיָמִים וְשָׁנִים׃

Vulgata LATINA

Verſio, juxta exemplaria emendata Sixti V. & Clem. VIII.

CAP. I.

1 IN Principio creavit Deus cœlum & terram. 2 Terra autem erat inanis & vacua, & tenebræ erant ſuper faciem abyſſi: & Spiritus Dei ferebatur ſuper aquas. 3 Dixitque Deus: Fiat lux. Et facta eſt lux. 4 Et vidit Deus lucem quòd eſſet bona: & diviſit lucem à tenebris. 5 Appellavitque lucem Diem, & tenebras Noctem: factumque eſt veſpere & mane, dies unus. 6 Dixit quoque Deus: Fiat firmamentū in medio aquarum: & dividat aquas ab aquis. 7 Et fecit Deus firmamentum, diviſitque aquas quæ erant ſub firmamento, ab his quæ erant ſuper firmamentum. Et factum eſt ita. 8 Vocavitque Deus firmamentum, Cœlum: & factum eſt veſpere & mane, dies ſecundus. 9 Dixit verò Deus: Congregentur aquæ, quæ ſub cœlo ſunt, in locum unum: & appareat arida. Et factum eſt ita. 10 Et vocavit Deus aridam, Terram; congregationeſque aquarum appellavit Maria. Et vidit Deus quòd eſſet bonum. 11 Et ait: Germinet terra herbam virentem & facientem ſemen, & lignum pomiferū faciens fructum juxta genus ſuum, cujus ſemen in ſemetipſo ſit ſuper terram. Et factum eſt ita. 12 Et protulit terra herbam virentē, & facientem ſemen juxta genus ſuum, lignumque faciens fructū, & habens unumquodque ſementem ſecundùm ſpeciem ſuam. Et vidit Deus quòd eſſet bonum. 13 Et factum eſt veſpere & mane, dies tertius. 14 Dixit autem Deus: Fiant luminaria in firmamento cœli, & dividant diem ac noctem, & ſint in ſigna, & tempora, & dies, & annos:

VERSIO GRÆCA LXX. INTERP.

Juxta exemplar Vatican. Romæ impreſſū; ſubſcriptis quæ aliter leguntur in vetuſtiſſ. MS. Angl. ex Alexandria allato; cum Verſ. Lat. Edit. Rom.

* ΚΕΦ. α'.

1 ΕΝ ΑΡΧΗ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. 2 Ἡ δὲ γῆ ἦν ἀόρατος, καὶ ἀκατασκεύαστος· καὶ σκότος ἐπάνω τῆς ἀβύσσου. καὶ πνεῦμα Θεοῦ ἐπεφέρετο ἐπάνω τοῦ ὕδατος. 3 Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς, Γενηθήτω φῶς. καὶ ἐγένετο φῶς. 4 Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς τὸ φῶς, ὅτι καλόν· καὶ διεχώρισεν ὁ Θεὸς ἀνὰ μέσον τοῦ φωτὸς, καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σκότους. 5 Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὸ φῶς Ἡμέραν, καὶ τὸ σκότος ἐκάλεσε Νύκτα. καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα μία. 6 Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς, Γενηθήτω στερέωμα ἐν μέσῳ τοῦ ὕδατος· καὶ ἔστω διαχωρίζον ἀνὰ μέσον ὕδατος καὶ ὕδατος. καὶ ἐγένετο οὕτως. 7 Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸ στερέωμα· καὶ διεχώρισεν ὁ Θεὸς ἀνὰ μέσον τοῦ ὕδατος, ὃ ἦν ὑποκάτω τοῦ στερεώματος, καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ ὕδατος, τοῦ ἐπάνω τοῦ στερεώματος. 8 Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὸ στερέωμα, Οὐρανόν. καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς, ὅτι καλόν. καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα δευτέρα. 9 Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς, Συναχθήτω τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς συναγωγὴν μίαν, καὶ ὀφθήτω ἡ ξηρά. καὶ ἐγένετο οὕτως. καὶ συνήχθη τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν, καὶ ὤφθη ἡ ξηρά. 10 Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὴν ξηρὰν, Γῆν· καὶ τὰ συστήματα τῶν ὑδάτων ἐκάλεσε Θαλάσσας. καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς, ὅτι καλόν. 11 Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς, Βλαστησάτω ἡ γῆ βοτάνην χόρτου σπεῖρον σπέρμα κατὰ γένος καὶ καθ' ὁμοιότητα, καὶ ξύλον κάρπιμον ποιοῦν καρπὸν, οὗ τὸ σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ κατὰ (α) γένος ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἐγένετο οὕτως. 12 Καὶ ἐξήνεγκεν ἡ γῆ βοτάνην χόρτου σπεῖρον σπέρμα κατὰ γένος καὶ καθ' ὁμοιότητα, καὶ ξύλον κάρπιμον ποιοῦν καρπὸν, οὗ τὸ σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ κατὰ γένος ἐπὶ τῆς γῆς. 13 καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς, ὅτι καλόν. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα 14 τρίτη. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς, Γενηθήτωσαν φωστῆρες ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ εἰς (β) φαῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, τοῦ διαχωρίζειν ἀνὰ μέσον τῆς ἡμέρας καὶ ἀνὰ μέσον τῆς νυκτός· καὶ ἔστωσαν εἰς σημεῖα, καὶ εἰς καιροὺς, καὶ εἰς ἡμέρας, καὶ εἰς ἐνιαυτούς.

MS.A. * Γένεσις κόσμου. (α) γένος, εἰς ὁμοιότητα, ἐπὶ (β) φαῦσιν τῆς γῆς, καὶ ἄρχειν τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτὸς, καὶ διαχωρίζειν

CAP. I.

1 IN Principio fecit Deus cœlum & terram. 2 Terra autem erat (a) inviſibilis, & incompoſita: & tenebræ ſuper abyſſum: & ſpiritus Dei (b) ſuperferebatur ſuper aquam. 3 Et dixit Deus: Fiat lux. Et facta eſt lux. 4 Et vidit Deus lucem, quia bona eſt. Et diſcrevit Deus inter lucem & tenebras. 5 Et vocavit Deus lucem, Diem; & tenebras vocavit Noctem. Et factum eſt (c) veſpere, & factum eſt mane, dies unus. 6 Et dixit Deus: Fiat firmamentum in medio aquæ, & ſit diſcernens inter aquam, & aquam. Et factum eſt ſic. 7 Et fecit Deus firmamentum: & diviſit Deus inter aquam, quæ erat ſub firmamento; & inter aquam, quæ ſupra firmamentum. 8 Et vocavit Deus firmamentum, Cœlum. Et vidit Deus, quia bonum eſt. Et factum eſt veſpere, & factum eſt mane, dies ſecundus. 9 Et dixit Deus: (d) Congregetur aqua, quæ ſub cœlo, in congregationem unam, & appareat arida. Et factum eſt ſic. Et congregata eſt aqua, quæ ſub cœlo, in (e) congregationes ſuas: & apparuit arida. 10 Et vocavit Deus aridam, Terram; & collectiones aquarum vocavit Maria. Et vidit Deus, quia bonum eſt. 11 Et dixit Deus: Germinet terra herbam pabuli, (f) ſeminans ſemen ſecundùm genus, & ſecundùm ſimilitudinem; & lignum fructiferum faciens fructum, cujus ſemen ejus ſit in ipſo ſecundùm genus ſuper terram. Et factum eſt ſic. 12 Et produxit terra herbam pabuli, ſeminans ſemen ſecundùm genus, & ſecundùm ſimilitudinem; & lignum fructiferum faciens fructum, cujus ſemen ejus ſit in eo ſecundùm genus ſuper terram. Et vidit Deus, quia bonum eſt. 13 Et factum eſt veſpere, & factum eſt mane, dies tertius. 14 Et dixit Deus: Fiant luminaria in firmamento cœli (g) ad illuminationem ſuper terram: ut diſcernant inter diem & noctem; & ſint in ſigna, & in tempora, & in dies, & in annos.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܒܫܡ ܡܪܝܐ ܐܚܝܕ ܟܠ ܡܫܪܝܢܢ ܠܡܟܬܒ ܟܬܒܐ ܕܐܘܪܝܬܐ ܕܡܘܫܐ ܢܒܝܐ
ܩܕܡܝܐ ܗܢܐ ܕܒܪܝܬܐ. ܩܦܠܐܘܢ *ܐ*

1 *ܒܪܫܝܬ ܒܪܐ ܐܠܗܐ ܝܬ ܫܡܝܐ ܘܝܬ ܐܪܥܐ. *ܘܐܪܥܐ ܗܘܬ ܬܘܗ ܘܒܘܗ. ܘܚܫܘܟܐ
2 ܥܠ ܐܦܝ ܬܗܘܡܐ. ܘܪܘܚܗ ܕܐܠܗܐ ܡܪܚܦܐ ܥܠ ܐܦܝ ܡܝܐ. *ܘܐܡܪ ܐܠܗܐ. ܢܗܘܐ
3 ܢܘܗܪܐ. ܘܗܘܐ ܢܘܗܪܐ. *ܘܚܙܐ ܐܠܗܐ ܠܢܘܗܪܐ ܕܫܦܝܪ. ܘܦܪܫ ܐܠܗܐ ܒܝܬ ܢܘܗܪܐ
4 ܠܚܫܘܟܐ. *ܘܩܪܐ ܐܠܗܐ ܠܢܘܗܪܐ ܐܝܡܡܐ. ܘܠܚܫܘܟܐ ܩܪܐ ܠܠܝܐ. ܘܗܘܐ ܪܡܫܐ
5 ܘܗܘܐ ܨܦܪܐ ܝܘܡܐ ܚܕ. *ܘܐܡܪ ܐܠܗܐ. ܢܗܘܐ ܪܩܝܥܐ ܒܡܨܥܬ ܡܝܐ. ܘܗܘܐ. ܘܦܪܫ ܒܝܬ
6 ܡܝܐ ܠܡܝܐ. *ܘܥܒܕ ܐܠܗܐ ܪܩܝܥܐ. ܘܦܪܫ ܒܝܬ ܡܝܐ ܕܠܬܚܬ ܡܢ ܪܩܝܥܐ. ܘܒܝܬ
7 ܡܝܐ ܕܠܥܠ ܡܢ ܪܩܝܥܐ. ܘܗܘܐ ܗܟܢܐ. *ܘܩܪܐ ܐܠܗܐ ܠܪܩܝܥܐ ܫܡܝܐ. ܘܗܘܐ ܪܡܫܐ. ܘܗܘܐ
8 ܨܦܪܐ ܝܘܡܐ ܕܬܪܝܢ. *ܘܐܡܪ ܐܠܗܐ. ܢܬܟܢܫܘܢ ܡܝܐ ܕܠܬܚܬ ܡܢ ܫܡܝܐ ܠܐܬܪܐ ܚܕ ܘܬܬܚܙܐ
9 ܝܒܝܫܬܐ. ܘܗܘܐ ܗܟܢܐ. *ܘܩܪܐ ܐܠܗܐ ܠܝܒܝܫܬܐ ܐܪܥܐ. ܘܠܟܢܫܐ ܕܡܝܐ ܩܪܐ ܝܡܡܐ. ܘܚܙܐ
10 ܐܠܗܐ ܕܫܦܝܪ. *ܘܐܡܪ ܐܠܗܐ. ܬܦܩ ܐܪܥܐ ܬܕܐܐ ܥܣܒܐ. ܕܡܙܕܪܥ ܙܪܥܐ ܠܓܢܣܗ.
11 ܘܐܝܠܢܐ ܕܦܐܪܐ ܕܥܒܕ ܦܐܪܐ ܠܓܢܣܗ. ܕܢܨܒܬܗ ܒܗ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܗܘܐ ܗܟܢܐ. *ܘܐܦܩܬ
12 ܐܪܥܐ ܬܕܐܐ ܥܣܒܐ. ܕܡܙܕܪܥ ܙܪܥܐ ܠܓܢܣܗ. ܘܐܝܠܢܐ ܕܥܒܕ ܦܐܪܐ ܕܢܨܒܬܗ ܒܗ
13 ܠܓܢܣܗ. ܘܚܙܐ ܐܠܗܐ ܕܫܦܝܪ. *ܘܗܘܐ ܪܡܫܐ ܘܗܘܐ ܨܦܪܐ ܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ. *ܘܐܡܪ ܐܠܗܐ.
14 ܢܗܘܘܢ ܢܗܝܪܐ ܒܪܩܝܥܐ ܕܫܡܝܐ. ܠܡܦܪܫܘ ܒܝܬ ܐܝܡܡܐ ܠܠܠܝܐ. ܘܢܗܘܘܢ
ܠܐܬܘܬܐ ܘܠܙܒܢܐ. ܘܠܝܘܡܬܐ ܘܠܫܢܝܐ.

In Nomine Domini Omnipotentis aggredimur impreſſionem libri legis Moſis Prophetæ. Ac primò librum Creationis.

CAP. I.

1 IN principio creavit Deus eſſe cœli & eſſe terræ. 2 Terra autem erat deſerta & inculta, tenebræque ſuper faciem abyſſi: & ſpiritus Dei incubabat ſuperficiei aquarum. 3 Dixitq; Deus, Fiat lux: factaq; eſt lux. 4 Viditque Deus lucem quòd bona eſſet. Et diviſit Deus inter lucem & tenebras. 5 Appellavitque Deus lucem, diem: & tenebras appellavit noctem: fuitque veſpera, fuitque mane dies unus. 6 Et dixit Deus, Sit firmamentum in medio aquarū: & fuit, diviſitque inter aquas & aquas. 7 Fecitque Deus firmamentum, & diviſit aquas quæ ſub firmamento, & aquas quæ ſuper firmamentum: & fuit ita. 8 Appellavitq; Deus firmamentum cœlum: & fuit veſpera, & fuit mane dies ſecundus. 9 Et dixit Deus, Congregentur aquæ quæ ſub cœlo ſunt in locū unum, & appareat arida: & fuit ita. 10 Et appellavit Deus aridā, terram: congregationem vero aquarū appellavit maria: viditque Deus quòd bonum eſſet. 11 Et dixit Deus, Producat terra germen, herbā quæ ſerendo ſeratur juxta genus ſuum: & arborem fructuū edentem fructus juxta genus ſuū, cujus planta ſit in ſemetipſa ſuper terram, & fuit ita. 12 Et produxit terra germen, herbā quæ ſerendo ſeritur juxta genus ſuum & arborē proferentem fructum cujus planta eſt in ſemetipſa juxta genus ſuū. Viditque Deꝰ quòd eſſet bonum. 13 Et fuit veſpera, fuitq; mane dies tertius. 14 Dixitque Deus, Sint luminaria in firmamento cœli ad diſtinguendum inter diem & noctem: ſintque in ſigna, & tempora, et in dies, & annos:

PARAPH. CHALD. Edit. BASIL. cum Verſ. LAT.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

1 בְּקַדְמִין בְּרָא יְיָ יָת שְׁמַיָּא וְיָת
2 אַרְעָא׃ וְאַרְעָא הֲוָת צַדְיָא
וְרֵיקָנְיָא וַחֲשׁוֹכָא עַל־אַפֵּי
תְהוֹמָא וְרוּחָא מִן־קֳדָם־יְיָ
3 מְנַשְּׁבָא עַל־אַפֵּי מַיָּא׃ וַאֲמַר יְיָ
4 יְהֵי נְהוֹרָא וַהֲוָה נְהוֹרָא׃ וַחֲזָא
יְיָ יָת נְהוֹרָא אֲרֵי טָב וְאַפְרֵישׁ
5 יְיָ בֵּין נְהוֹרָא וּבֵין חֲשׁוֹכָא׃ וּקְרָא
יְיָ לִנְהוֹרָא יְמָמָא וְלַחֲשׁוֹכָא
קְרָא לֵילְיָא וַהֲוָה־רְמַשׁ
6 וַהֲוָה־צְפַר יוֹמָא חַד׃ וַאֲמַר יְיָ
יְהֵי רְקִיעָא בִּמְצִיעוּת מַיָּא וִיהֵי
7 מַפְרֵישׁ בֵּין מַיָּא לְמַיָּא׃ וַעֲבַד
יְיָ יָת־רְקִיעָא וְאַפְרֵישׁ בֵּין מַיָּא
דִּי מִלְּרַע לִרְקִיעָא וּבֵין מַיָּא דִּי
8 מֵעַל לִרְקִיעָא וַהֲוָה־כֵן׃ וּקְרָא
יְיָ לִרְקִיעָא שְׁמַיָּא וַהֲוָה־רְמַשׁ
9 וַהֲוָה־צְפַר יוֹם תִּנְיָן׃ וַאֲמַר יְיָ
יִתְכַּנְּשׁוּן מַיָּא מִתְּחוֹת שְׁמַיָּא
לַאֲתַר חַד וְתִתְחֲזֵי יַבֶּשְׁתָּא
10 וַהֲוָה־כֵן׃ וּקְרָא יְיָ לְיַבֶּשְׁתָּא
אַרְעָא וּלְבֵית־כְּנִישׁוּת מַיָּא
11 קְרָא יַמֵּי וַחֲזָא יְיָ אֲרֵי־טָב׃ וַאֲמַר
יְיָ תַּדְאֵית אַרְעָא דִּתְאָה עִשְׂבָּא
דְּבַר־זַרְעֵיהּ מִזְדְּרַע אִילַן פֵּירִין
עָבֵד פֵּירִין לִזְנֵיהּ דִּי בַר־זַרְעֵיהּ־
בֵּיהּ עַל־אַרְעָא וַהֲוָה־כֵן׃
12 וְאַפֵּיקַת אַרְעָא דִּתְאָה עִשְׂבָּא
דְּבַר־זַרְעֵיהּ מִזְדְּרַע לִזְנוֹהִי
וְאִילַן עָבֵד פֵּירִין דְּבַר־זַרְעֵיהּ
בֵּיהּ לִזְנוֹהִי וַחֲזָא יְיָ אֲרֵי־טָב׃
13 וַהֲוָה־רְמַשׁ וַהֲוָה־צְפַר יוֹם
14 תְּלִיתַאי׃ וַאֲמַר יְיָ יְהוֹן נְהוֹרִין
בִּרְקִיעָא דִשְׁמַיָּא לְאַפְרָשָׁא בֵּין
יְמָמָא וּבֵין לֵילְיָא וִיהוֹן לְאָתִין
וּלְזִמְנִין וּלְמִמְנֵי בְהוֹן יוֹמִין
וּשְׁנִין׃

CAP. I.

1 IN principio creavit Deus 2 cœlum et terrā. Terra autem erat deſerta et vacua; et tenebræ ſuper faciē abyſſi: et ſpiritus *à conſpectu* Dei inſufflabat ſuper faciem a- 3 quarū. Et dixit Deꝰ, Sit lux: 4 et fuit lux. Et vidit Deꝰ lucem, quòd eſſet bona: & diviſit Deꝰ inter lucē, et in- 5 ter tenebras. Appellavitq; Deus lucem, Diem; et tenebras, vocavit Noctē: et fuit veſpere et fuit mane, dies u- 6 nus. Et dixit Deus; Sit firmamētū in medio aquarū: et dividat inter aquas et a- 7 quas. Et fecit Deꝰ firmamētum: et diviſit inter aquas, quæ erant ſubter firmamētū; et inter aquas, quæ erant ſuper firmamentum: et fuit 8 ita. Et vocavit Deus firmamentum, cœlū: Et fuit veſpere & fuit mane, dies ſe- 9 cundus. Et dixit Deꝰ; Congregentur aquæ, quæ ſub cœlo ſunt, in locum unū; et appareat arida: Et fuit ita. 10 Et vocavit Deus aridā, terram; et locū congregationis aquarū, appellavit maria: Et vidit Deus quòd eſſet 11 bonū. Et dixit Deꝰ, Germinet terra germen; *herbam* cujus filiꝰ ſementis ſeminatur; arboréq; fructiferā facientē fructꝰ, ſecundùm genus ſuū; cujus filiꝰ ſementis in ipſo ſit, ſuper terram: Et 12 fuit ita. Et produxit terra germen, *herbā* cujus filius ſementis ſeminatur, ſecundū genꝰ ſuum; et arborē facientē fructꝰ, cujus filius ſementis eſt in ipſo, ſecundū genus ſuum: Et vidit Deus, 13 quòd eſſet bonum. Et fuit veſpere & fuit mane, dies 14 tertius. Et dixit Deus; Sint luminaria in firmamento cœli, ut dividant inter diem et noctem: Et ſint in ſigna et in tempora; et ut numerentur per ea dies & anni.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

CAP. I.

1 IN Principio creavit Deus cœlum & terram. 2 Terra autem erat inanis & vacua; & tenebræ erant ſuper faciem abyſſi: ſpiritus quoque Dei (a) ferebatur ſuper aquas. 3 Dixitque Deus, fiat lux, & facta eſt lux. 4 Et vidit Deus lucem quod bona eſſet: Et ſeparavit Deus inter lucem & inter tenebras. 5 Vocavitque Deus lucem, diem, & tenebras vocavit noctem: Et factum eſt veſpere, factumque eſt mane, dies unus. 6 Et dixit Deus, fiat firmamentum in medio aquarum: ſeparetque aquas ab aquis. 7 Et fecit Deus firmamentum: ſeparavitque aquas quæ erant ſubter firmamentum ab aquis quæ erant ſuper firmamentum: & factum eſt ita. 8 Vocavitque Deus firmamentum, cœlum: Et factum eſt veſpere, factumque eſt mane, dies ſecundus. 9 Et dixit Deus, congregentur aquæ, quæ ſub cœlo ſunt in locum unum, & appareat arida: & factum eſt ita. 10 Et vocavit Deus aridam, terram; & congregationē aquarum, vocavit maria: viditque Deus quòd bonū eſſet. 11 Et dixit Deus, germinet terra herbam virentem, (b) facientem ſemen; & arborem frugiferam, facientem fructum ſecundum ſpeciem ſuam, cujus ſemen ſit in eo ſuper terram: & factum eſt ita. 12 Produxitque terra herbam virentē (c) facientem ſemen ſecundū ſpeciem ſuā: & (d) arborē facientē fructū (e) habentē ſemen in ſemetipſa, ſecundum ſpeciem ſuam: Et vidit Deus quòd bonū eſſet. 13 Et factum eſt veſpere, factumq; eſt mane, dies tertius. 14 Et dixit Deus, fiant luminaria in (f) firmamento cœli, ut luceant ſuper terram, & ſeparent diem à nocte: ſintque in ſigna & in tempora, & in dies, & annos.

VERS. SA. (a) perflans ſuper faciem aquæ (b) ſeminantem (c) progerminantem germen (d) plantam (e) cujus fructificatio in ſeipſa eſt (f) orbe cœli.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

بسم الله الرحمن الرحيم نبتدي بختم التوراة المقدسة * السفر الاول *
وهو سفر الخليقة * الفصل * آ *

1 * اول ما خلق الله السماء والارض * وكانت الارض غامرة مستبحرة * وظلام علي وجه الغمر *
2 ورياح الاله تهب علي وجه الماء * فشاء الله ان يكون نور فكان نور * لما علم الله ان النور
3 جيد فصل الله بين النور والظلام * وسمي الله اوقات النور نهارا * واوقات الظلام ليلا * ولما
4
5 مضي الليل والنهار يوم واحد * شاء الله ان يكون جلد في وسط الماء * ويكون فاصلا بين
6 المائين * فصنع الله الجلد وفصل بين الماء الذي من دونه * والماء الذي فوقه * فكان
7 كذلك * وسمي الله الجلد سماء * ولما مضي من الليل والنهار يوم ثان * شاء الله ان
8
9 يجمع الماء من تحت السماء الي موضع واحد ويظهر اليبس فكان كذلك * وسمي الله
10 اليبس ارضا * ومجمع الماء بحارا * لما علم ان ذلك جيد * وشاء الله ان يكلئ الارض كلاء
11 عشبا ذا حب * وشجرا ذا ثمر يخرج ثمرا لاصنافه ما غرسه منه علي الارض * فكان كذلك *
12 * واخرجت الارض كلاء وعشبا ذا حب لاصنافه * وشجرا يخرج ثمرا ما غرسه منه لاصنافه * لما
13 علم الله ان ذلك جيد * ولما مضي من الليل والنهار يوم ثالث * شاء الله ان يكون
14 انوار في جلد السماء تفرق بين الليل والنهار فيكون آيات واوقاتا واياما وسنين *

In Nomine Dei miſericordis miſeratoris aggredimur impreſſionem Legis ſacroſanctæ. Liber primus, viz. Liber Creationis.

CAP. I.

1 PRimum quod creavit Deus, fuit cœlum & terra: 2 Eratque terra abyſſis cooperta, obruta mari: & tenebræ ſuper faciem abyſſi, & venti Dei flabant ſuper faciem aquæ. 3 Voluitque Deus ut eſſet lux, & fuit lux. 4 Cum cognoviſſet Deus lucem eſſe bonam, diviſit Deus inter lucem & tenebras. 5 Et vocavit Deus tempora lucis, Diem: & tempora tenebrarum, Noctem. Cumque præteriiſſet nox & dies, dies unus, 6 Voluit Deus ut eſſet firmamentum in medio aquæ, & eſſet dividens inter ambas aquas. 7 Et fecit Deus firmamentum, diviſitque inter aquam quæ eſt infra illud, & aquam quæ eſt ſuper illud: & fuit ita. 8 Et vocavit Deus firmamentum, Cœlum. Cumque præteriiſſet ex nocte & die, dies ſecundus, 9 Voluit Deus ut Congregaretur aqua de ſub cœlo in locum unum, & appareret ariditas: fuitque ita. 10 Et vocavit Deus ariditatem terram: & congeriem aquæ, maria. Cum cognoviſſet illud eſſe bonum, 11 Etiam voluit Deus ut germinaret terra germen, herbam habentem ſemen: & arbores frugiferas producentes fructus in ſpecies ſuas, quarum planta eſſet ex ſemetipſis ſuper terram: & fuit ita. 12 Et produxit terra germen & herbam habentem ſemen in ſpecies ſuas, & arbores producentes fructus, quarum planta eſt ex ſemetipſis in ſpecies ſuas. Cum cognoviſſet Deus id eſſe bonum, 13 Et cum præteriiſſet ex nocte, & die, dies tertius, 14 Voluit Deus ut eſſent Luces in firmamento cœli, dividentes inter noctem & diem, eſſentque ſigna, & tempora, & dies, & anni.

ספר בראשית : א

ſuper illuminandũ ad ,cælorum expanſione in luminaria in ſint &
15 והיו למאורת ברקיע השמים להאיר על־
luminaria duo Deus fecit Et .ita fuit Et .terram
16 הארץ ויהי־כן : ויעש אלהים את־שני המארת
& ,diei dominium ad majus luminare :magna
הגדלים את־המאור הגדל לממשלת היום ואת־
.ſtellas & ,noctis dominium ad minus luminare
המאור הקטן לממשלת הלילה ואת הכוכבים :
ſuper illuminãdum ad ,cœli expanſione in Deus eas poſuit Et
17 ויתן אתם אלהים ברקיע השמים להאיר על־
inter dividendũ ad & ,noctẽ in & diẽ in dominãdũ ad Et .terram
18 הארץ : ולמשל ביום ובלילה ולהבדיל בין
fuit Et .bonum quòd Deus vidit Et .tenebras inter & lucem
19 האור ובין החשך וירא אלהים כי־טוב : ויהי־
Reptiſicent :Deus dixit Et .quartus dies ,mane fuit & ,veſpera
20 ערב ויהי־בקר יום רביעי : ויאמר אלהים ישרצו
ſuper ;terram ſuper volet volatile &:vivẽtis animæ reptile aquæ
המים שרץ נפש חיה ועוף יעופף על־הארץ על־
cetos Deus creavit Et .cælorum expanſionis facies
21 פני רקיע השמים : ויברא אלהים את־התנינם
fecerũt repere quã,repentẽ viventem animam omnem & ,magnos
הגדלים ואת כל־נפש החיה הרמשת אשר שרצו
vidit Et .ſuã ſpecie in alatũ volatile omne & ,ſuã ſpecie in aquæ
המים למינהם ואת כל־עוף כנף למינהו וירא
: dicendo ,Deus eis benedixit Et .bonum quòd Deus
22 אלהים כי־טוב : ויברך אתם אלהים לאמר
volatile & :maribus in aquas replete &,multiplicamini & Creſcite
פרו ורבו ומלאו את־המים בימים והעוף
dies ,mane fuit & ,veſpera fuit Et .terrã in ſe multiplicet
23 ירב בארץ : ויהי־ערב ויהי־בקר יום
viventem animam terra Producat :Deus dixit Et .quintus
24 חמישי : ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה
:ſuã ſpeciẽ ſecũdũ terræ *feram* & reptile & jumentũ,ſuã ſpeciem ad
למינה בהמה ורמש וחיתו־ארץ למינה
,ſuã ſpeciẽ ſecũdũ terræ *feram* Deus fecit Et .ita fuit Et
25 ויהי־כן : ויעש אלהים את־חית הארץ למינה
terræ reptile omne &,ſuam ſpeciem ſecundum jumentum &
ואת־הבהמה למינה ואת כל־רמש האדמה
:Deus dixit Et .bonum quòd Deus vidit Et .ſuam ſpeciẽ ad
26 למינהו וירא אלהים כי־טוב : ויאמר אלהים
,noſtram ſimilitudinẽ ſecundũ,*noſtrâ imagine in* hominem Faciamus
נעשה אדם בצלמנו כדמותנו
jumentum in & ,cæli volatile in & maris piſces in dominentur &
וירדו בדגת הים ובעוף השמים ובבהמה
.terram ſuper reptans reptile omne in &,terram omnem in &
ובכל־הארץ ובכל־הרמש הרמש על־הארץ :
imagine in ;*ſuâ imagine in* hominem Deus creavit Et
27 ויברא אלהים את־האדם בצלמו בצלם
creavit fœminam & maſculum :illum creavit Dei
אלהים ברא אתו זכר ונקבה ברא
.eos
אתם :

Verſio VULG. LAT.

15 Ut luceant in firmamento cœli, & illuminent terram. 16 Et factum eſt ita. Fecitque Deus duo luminaria magna: luminare majus, ut præeſſet diei; & luminare minus, ut præeſſet nocti: & ſtellas. 17 Et poſuit eas in firmamento cœli, ut lucerent ſuper terram, 18 Et præeſſent diei ac nocti, & dividerent lucem ac tenebras. Et vidit Deus quòd eſſet bonum. 19 Et factum eſt veſpere 20 & mane, dies quartus. Dixit etiam Deus: Producant aquæ reptile animæ viventis, & volatile ſuper terram ſub firmamento cœli. 21 Creavitque Deus cete grandia, & omnem animam viventem atque motabilem, quam produxerant aquæ in ſpecies ſuas, & omne volatile ſecundùm genus ſuum. Et vidit Deus quòd 22 eſſet bonum. Benedixitque eis, dicens: Creſcite, & multiplicamini, & replete aquas maris: aveſque mul- 23 tiplicentur ſuper terram. Et factum eſt veſpere & ma- 24 ne, dies quintus. Dixit quoque Deus: Producat terra animam viventem in genere ſuo, jumenta, & reptilia, & beſtias terræ ſecundùm ſpecies ſuas. 25 Factumque eſt ita. Et fecit Deus beſtias terræ juxta ſpecies ſuas, & jumenta & omne reptile terræ in genere ſuo. Et vidit De- 26 us quòd eſſet bonum. Et ait: Faciamus hominem ad imaginem & ſimilitudinem noſtram: & præſit piſcibus maris, & volatilibus cœli, & beſtiis, univerſæque terræ, omnique reptili quod movetur in ter- 27 ra. Et creavit Deus hominem ad imaginem ſuam: ad imaginem Dei creavit illum; maſculum & fœminam creavit eos.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

cum Tranſlatione LATINA.

15 Καὶ ἔστωσαν εἰς φαῦσιν ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ, ὥστε φαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ 16 ἐγένετο οὕτως. Καὶ ἐποίησεν ὁ θεὸς τοὺς δύο φωστῆρας τοὺς μεγάλους· τὸν φωστῆρα τὸν μέγαν εἰς ἀρχὰς τῆς ἡμέρας, καὶ τὸν φωστῆρα τὸν ἐλάσσω εἰς ἀρχὰς τῆς νυκτὸς· 17 καὶ τοὺς ἀστέρας. Καὶ ἔθετο αὐτοὺς ὁ θεὸς ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ, ὥστε φαίνειν ἐ- 18 πὶ τῆς γῆς, Καὶ ἄρχειν τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτὸς, καὶ διαχωρίζειν ἀνὰ μέσον τοῦ φωτὸς καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σκότους. καὶ εἶδεν 19 ὁ θεὸς, ὅτι καλόν. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, 20 καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα τετάρτη. Καὶ εἶπεν ὁ θεὸς, Ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα ἑρπετὰ ψυχῶν ζωσῶν, καὶ πετεινὰ πετόμενα ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ τὸ στερέωμα τοῦ οὐρανοῦ. 21 καὶ ἐγένετο οὕτως. Καὶ ἐποίησεν ὁ θεὸς τὰ κήτη τὰ μεγάλα, καὶ πᾶσαν ψυχὴν ζώων ἑρπετῶν, ἃ ἐξήγαγε τὰ ὕδατα κατὰ γένη αὐτῶν, καὶ πᾶν πετεινὸν πτερωτὸν κατὰ γένος. 22 καὶ εἶδεν ὁ θεὸς, ὅτι καλά. Καὶ εὐλόγησεν αὐτὰ ὁ θεὸς, λέγων, Αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε, καὶ πληρώσατε τὰ ὕδατα ἐν ταῖς θαλάσσαις· καὶ τὰ πετεινὰ πληθυνέσθωσαν 23 ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ 24 ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα πέμπτη. Καὶ εἶπεν ὁ θεὸς, Ἐξαγαγέτω ἡ γῆ ψυχὴν ζῶσαν κατὰ γένος· τετράποδα, καὶ ἑρπετὰ, καὶ θηρία τῆς γῆς κατὰ γένος. καὶ ἐγένετο 25 οὕτως. Καὶ ἐποίησεν ὁ θεὸς τὰ θηρία τῆς γῆς κατὰ γένος, καὶ τὰ κτήνη κατὰ (γ) γένος αὐτῶν, καὶ πάντα τὰ ἑρπετὰ τῆς γῆς κατὰ (δ) γένος. καὶ εἶδεν ὁ θεὸς, ὅτι κα- 26 λά. Καὶ εἶπεν ὁ θεὸς, Ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν· καὶ ἀρχέτωσαν τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης, καὶ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τῶν κτηνῶν, καὶ πάσης τῆς γῆς, καὶ πάντων τῶν 27 ἑρπετῶν τῶν ἑρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον. κατ' εἰκόνα θεοῦ ἐποίησεν αὐτόν· ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς.

MS.A. (γ) γένος, καὶ (δ) γένος αὐτῶν. καὶ

Et ſint ad illuminationem in firmamento cœli, ut luceant ſuper terram. Et factum eſt ſic. 16 *Et fecit Deus duo luminaria magna: (h) luminare majus (i) in principatus diei, & luminare minus in principatus noctis; & ſtellas.* 17 *Et poſuit ea Deus in firmamento cœli, ut luceant ſuper terram,* 18 *Et habeant principatum diei ac noctis, & diſcernant inter lucem & tenebras. Et vidit Deus, quia bonum eſt.* 19 *Et factum eſt veſpere, & factum eſt mane, dies quartus.* 20 *Et dixit Deus: Producant aquæ reptilia animarum viventium, & volatilia volantia ſuper terram (k) ſecundùm firmamentum cœli. Et factum eſt ſic.* 21 *Et fecit Deus cetos magnos, & omnem animam animalium reptilium, quæ produxerunt aquæ ſecundùm genera eorum, & omne volatile pennatum ſecundùm genus. Et vidit Deus, quia bona ſunt.* 22 *Et benedixit ea Deus, dicens: Creſcite, & multiplicamini, & replete aquas in maribus: & volatilia multiplicentur ſuper terram.* 23 *Et factum eſt veſpere, & factum eſt mane, dies quintus.* 24 *Et dixit Deus: Producat terra animam viventem ſecundùm genus; quadrupedia, & reptilia, & beſtias terræ ſecundùm genus. Et factum eſt ſic.* 25 *Et fecit Deus beſtias terræ ſecundùm genus, & pecora ſecundùm genus eorum, & omnia reptilia terræ ſecundùm genus. Et vidit Deus, quia bona ſunt.* 26 *Et dixit Deus: Faciamus hominem ad imaginem noſtram, & ad ſimilitudinem: Et habeant principatum piſcium maris, & volatilium cœli, & pecorum, & omnis terræ, & omnium reptilium repentium ſuper terram.* 27 *Et fecit Deus hominem: ad imaginem Dei fecit eum: maſculum & fœminam fecit eos.*

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

15 * ܘܢܗܘܘܢ ܢܗܝܪܝܢ ܒܪܩܝܥܐ ܕܫܡܝܐ܆ ܠܡܢܗܪܘ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܗܘܐ ܗܟܢܐ. * 16 ܘܥܒܕ ܐܠܗܐ ܬܪܝܢ ܢܗܝܪܐ ܪܘܪܒܐ܆ ܢܗܝܪܐ ܪܒܐ ܠܫܘܠܛܢܐ ܕܐܝܡܡܐ܆ ܘܢܗܝܪܐ ܙܥܘܪܐ ܠܫܘܠܛܢܐ ܕܠܠܝܐ܆ ܘܟܘܟܒܐ. * 17 ܘܝܗܒ ܐܢܘܢ ܐܠܗܐ ܒܪܩܝܥܐ ܕܫܡܝܐ܆ ܠܡܢܗܪܘ ܥܠ ܐܪܥܐ܆ * 18 ܘܠܡܫܠܛܘ ܒܐܝܡܡܐ ܘܒܠܠܝܐ܆ ܘܠܡܦܪܫܘ ܒܝܬ ܢܘܗܪܐ ܠܚܫܘܟܐ. ܘܚܙܐ ܐܠܗܐ ܕܫܦܝܪ. * 19 ܘܗܘܐ ܪܡܫܐ ܘܗܘܐ ܨܦܪܐ ܝܘܡܐ ܕܐܪܒܥܐ. * 20 ܘܐܡܪ ܐܠܗܐ. ܢܪܚܫܘܢ ܡܝܐ ܪܚܫܐ ܕܢܦܫܐ ܚܝܬܐ. ܘܦܪܚܬܐ ܬܦܪܚ ܥܠ ܐܪܥܐ ܥܠ ܐܦܝ ܪܩܝܥܐ ܕܫܡܝܐ. * 21 ܘܒܪܐ ܐܠܗܐ ܬܢܝܢܐ ܪܘܪܒܐ. ܘܟܠ ܢܦܫܐ ܚܝܬܐ ܕܪܚܫܐ ܕܐܪܚܫܘ ܡܝܐ ܠܓܢܣܗܘܢ. ܘܟܠ ܦܪܚܬܐ ܕܓܦܐ ܠܓܢܣܗ. ܘܚܙܐ ܐܠܗܐ ܕܫܦܝܪ. * 22 ܘܒܪܟ ܐܢܘܢ ܐܠܗܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܦܪܘ ܘܣܓܘ ܘܡܠܘ ܡܝܐ ܕܒܝܡܡܐ. ܘܦܪܚܬܐ ܬܣܓܐ ܒܐܪܥܐ. * 23 ܘܗܘܐ ܪܡܫܐ ܘܗܘܐ ܨܦܪܐ ܝܘܡܐ ܕܚܡܫܐ. * 24 ܘܐܡܪ ܐܠܗܐ. ܬܦܩ ܐܪܥܐ ܢܦܫܐ ܚܝܬܐ ܠܓܢܣܗ. ܒܥܝܪܐ ܘܪܚܫܐ ܘܚܝܘܬܐ ܕܐܪܥܐ ܠܓܢܣܗ. ܘܗܘܐ ܗܟܢܐ. * 25 ܘܥܒܕ ܐܠܗܐ ܚܝܘܬܐ ܕܐܪܥܐ ܠܓܢܣܗ. ܘܒܥܝܪܐ ܠܓܢܣܗ. ܘܟܠ ܪܚܫܐ ܕܐܪܥܐ ܠܓܢܣܗ. ܘܚܙܐ ܐܠܗܐ ܕܫܦܝܪ. * 26 ܘܐܡܪ ܐܠܗܐ. ܢܥܒܕ ܐܢܫܐ ܒܨܠܡܢ ܐܟܕܡܘܬܢ. ܘܢܫܠܛܘܢ ܒܢܘܢܝ ܝܡܐ ܘܒܦܪܚܬܐ ܕܫܡܝܐ ܘܒܒܥܝܪܐ ܘܒܟܠܗ ܐܪܥܐ ܘܒܟܠ ܪܚܫܐ ܕܪܚܫ ܥܠ ܐܪܥܐ. * 27 ܘܒܪܐ ܐܠܗܐ ܠܐܕܡ ܒܨܠܡܗ. ܒܨܠܡܐ ܕܐܠܗܐ ܒܪܝܗܝ. ܕܟܪܐ ܘܢܩܒܬܐ ܒܪܐ ܐܢܘܢ.

15 Et ſint lucentia in firmamento cœli ad lumen præbendum ſuper terram, & fuit ita. 16 Fecitq; Deus duo luminaria magna, luminare majus in dominium diei, & luminare minus in dominium noctis, & ſtellas. 17 Poſuitque ea Deus in firmamento cœli ad lumen præbendum ſuper terram, 18 Et dominandum interdiu & noctu, ac dividendum inter lucem & tenebras. viditq; Deus quòd eſſet bonum. 19 Et fuit veſpera, fuitque mane dies quartus. 20 Dixitque Deus, Scaturiant aquæ reptile animam viventem: & volatile volitet ſuper terram, ſuper faciem firmamenti cœli. 21 Creavit quoq; Deus dracones maximos, & omnem animam viventem reptilis quod ſcaturierãt aquæ juxta genus ſuũ: & omne volucre alatum juxta genus ſuũ. viditq; Deus quòd eſſet bonũ. 22 Et benedixit illis Deus, & ait illis, Fœcundamini, & multiplicamini, & implete aquas quæ ſunt in marib⁹: & volatile multiplicetur in terra. 23 Et fuit veſpera, fuitq; mane dies quintus. 24 Dixit quoq; Deus, Producat terra animã viventẽ juxta genus ſuũ, jumentũ, & reptile, & beſtiã terræ juxta genus ſuũ. & fuit ita. 25 Fecitq; Deus beſtiam terræ juxta genus ſuum, & jumentum juxta genus ſuum, cunctaq; reptilia terræ juxta genus ſuũ. & vidit Deus quòd eſſet bonum. 26 Dixitque Deus, Faciamus hominem in imagine noſtra, ſecundùm ſimilitudinem noſtram, & dominentur in piſces maris, & volatile cœli, & in jumentum, & in omnem beſtiam terræ, & in omnia reptilia quæ reptant ſuper terram. 27 Itaque creavit Deus hominem in imagine ſua, in imagine Dei creavit illum, marem & fœminam creavit eos.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

15 ויהון לנהורין ברקיעא דשמיא לאנהרא על־ארעא והוה־כן : 16 ועבד יי ית־תרין נהוריא רברביא ית־נהורא רבא למשלט ביממא וית־נהורא זעירא למשלט בליליא וית כוכביא : 17 ויהב יתהון יי ברקיעא דשמיא לאנהרא על־ארעא : 18 ולמשלט ביממא ובליליא ולאפרשא בין נהורא ובין חשוכא וחזא יי ארי־טב : 19 והוה־רמש והוה־צפר יום רביעאי : 20 ואמר יי ירחשון מיא רחיש נפשא חיתא ועופא דפרח על־ארעא על־אפי רקיעא דשמיא : 21 וברא יי ית־תניניא רברביא וית כל־נפשא חיתא דרחשא די ארחישו מיא לזניהון וית כל־עופא דפרח לזנוהי וחזא יי ארי־טב : 22 ובריך יתהון יי למימר פושו וסגו ומליות מיא ביממיא ועופא יסגי בארעא : 23 והוה רמש והוה־צפר יום חמישאי : 24 ואמר יי תפיק ארעא נפשא חיתא לזנה בעיר ורחש וחות ארעא לזנה והוה־כן : 25 ועבד יי ית חות ארעא לזנה וית בעירא לזנה וית כל־ריחשא דארעא לזנוהי וחזא יי ארי־טב : 26 ואמר יי נעביד אנשא בצלמנא כדמותנא וישלטון בנוני ימא ובעופא דשמיא ובבעירא ובכל־ארעא ובכל־רחשא דרחיש על־ארעא : 27 וברא יי ית־אדם בצלמיה בצלמא דיי ברא יתיה דכר ונוקבא ברא יתהון :

15 Et ſint in luminaria, in firmamento cœli; ad illuminandũ ſuper terram: Et fuit 16 ita. Et fecit Deus duo luminaria magna: luminare maj⁹, ut dominaretur in die; et luminare minus, ut dominaretur in nocte, & ſtellas. 17 Et poſuit ea Deus in firmamento cœli: ad illumi- 18 nandũ ſuper terram. Et ut dominarentur in die & in nocte; & ut dividerent inter lucem et tenebras: Et vidit Deus, ꝙ eſſet bonũ. 19 Et fuit veſpere & fuit ma- 20 ne, dies quartus. Et dixit Deus; Serpant aquæ reptile animæ viventis: Et avem quæ volat ſuper terram; ſuper faciem firmamenti cœ- 21 lorum. Et creavit Deus colubros magnos: Et omnem animam viventẽ reptilium, quæ produxerant aquæ ſecundùm ſpecies ſuas, & omnem volucrem quæ volat, ſecundùm genus ſuum; & vidit Deus ꝙ eſſet bonum. 22 Et benedixit eis Deus, dicens: Creſcite & multiplicamini; & replete aquas maris; & volucris multi- 23 plicetur in terrâ. Et fuit veſpere & fuit mane, dies 24 quintus. Et dixit Deus; producat terra animã viventẽ ſecundũ genus ſuũ; jumentũ & reptile, & beſtiã terræ, ſecundũ ſpecies ſuas: Et fu- 25 it ita. Et fecit Deus beſtiam terræ, ſecundũ genus ſuum; & jumentũ, juxta genus ſuum; & omne reptile terræ, juxta genus ſuum: Et vidit 26 Deus, quòd eſſet bonũ. Et dixit Deus; faciamus hominem ad imaginem noſtram, ſicut ſimilitudo noſtra: Et dominetur in piſces maris, & in volatilia cœlorũ; & in jumẽta, & in omnẽ terram; & in omne reptile, quod 27 reptat ſuper terrã. Et creavit Deus hominẽ ad imaginẽ ſuam; ad imaginẽ Dei creavit illum: maſculum & fœminam creavit eos.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VERSIO SAMARITANA.

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina:

15 *Sint quoq; in luminaria in firmamẽto (f) cœli ad illuminandam terram: Et factum eſt ita.* 16 *Fecitque Deus duo luminaria magna: luminare majus, (g) ut dominetur diei, et luminare minus, ut dominetur nocti, et ſtellas.* 17 *Et poſuit ea Deus in firmamento (h) cœli, (i) ut luceant ſuper terrã,* 18 *Et dominentur diei et nocti, dividantque inter lucem et tenebras: Et vidit Deus quòd hoc bonum eſſet.* 19 *Et factum eſt veſpere, factumq; eſt mane, dies quartus.* 20 *Et dixit Deus, producant aquæ reptile animæ viventis: et volatile volet ſuper terram, ſuper faciem firmamenti cœli.* 21 *Creavitq; Deus cete magna, et omnem animam viventem repentem, quam produxerunt aquæ ſecundùm ſpeciem ſuam; et omne volatile pennatum ſecundùm ſpeciem ſuam: Viditq; Deus quòd bonum eſſet.* 22 *Et benedixit eis Deus dicens; fructificate, et multiplicate, et replete aquas maris; volatile quoque multiplicetur in terra.* 23 *Et factum eſt veſpere, factumque eſt mane, dies quintus.* 24 *Et dixit Deus, producat terra animam viventem ſecundùm ſpeciem ſuam, jumentum, et reptile, et beſtia terræ ſecundũ ſpeciẽ ſuam. Factumque eſt ita.* 25 *Fecit autem Deus beſtiã terræ ſecundum ſpeciẽ ſuam, et jumentũ ſecundùm ſpeciẽ ſuã, et omne (k) reptile terræ ſecundũ ſpeciẽ ſuã. Viditque Deus quòd bonũ eſſet.* 26 *Et dixit Deus, faciamus hominem ad imaginem noſtrã, et ſecundũ ſimilitudinem noſtrã; dominetur quoq; piſcibus maris, et volatilibus cœli, et beſtiis, et omni terræ, et omni reptili repenti ſuper terrã.* 27 *Et creavit (l) Deus hominem ad imaginẽ ſuã, ad imaginem Dei (m) creavit eum, maſculum et fœminam (n) creavit eos.*

VER. SAM. (f) orbe cœli (g) plenitudinem luminaris magni (h) expanſione cœli (i) orbis concavi (k) dominum fæcunditatis (l) creavit & aptavit (m) aptavit (n) aptavit.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

15 * ويكونون انوارا في جلد السماء تضيي علي الارض فكان كذلك * 16 وصنع الله النيرين العظيمين * النير الاكبر للاضاءة في النهار والنير الاصغر للاضاءة في الليل والكواكب * 17 وجعلها الله في جلد السماء لتضيي علي الارض * 18 وللاضاءة في النهار وفي الليل ولتفرق بين النور والظلام * لما علم الله ان ذلك جيد * 19 ولما مضي من الليل والنهار يوم رابع * 20 شاء الله ان يسعي من الماء ساع ذو نفوس حية * وطير يطير علي الارض قبالة جلد السماء * 21 فخلق الله التنانين العظام وساير النفوس الحية الدابة التي سعت من الماء لاصنافها * وكل طاير ذي جناح لاصنافه * لما علم الله ان ذلك جيد * 22 وبارك الله فيهم وقال حاكما اثمروا واكثروا وعموا الماء الذي في البحار * والطير يكثر في الارض * 23 ولما مضي من الليل والنهار يوم خامس * 24 شاء الله ان تخرج الارض نفوسا حية لاصنافها * بهايم ودبيبا ووحش الارض * فكان كذلك * 25 فصنع الله وحش الارض لاصنافه والبهايم لاصنافها وكل دبيب الارض لاجناسه * لما علم الله ان ذلك جيد * 26 وقال الله نصنع انسانا بتصويرنا وتشكيلنا * اياه مسلطا يستولي علي سمك البحر وطير السماء والبهايم وجميع الارض وساير الدبيب الداب عليها * 27 فخلق الله آدم بصورته * بصورة شرفها الله مسلطا خلقه * ذكرا وانثي خلقهما *

15 *Et eſſent luces in firmamento cœli lucentes ſuper terram: & fuit ita.* 16 *Et fecit Deus duo luminaria magna, luminare majus ad illuminandum in die, & luminare minus ad illuminandum in nocte, ac ſtellas.* 17 *Et poſuit ea Deus in firmamento cœli, ut lucerent ſuper terram.* 18 *Et ad illuminandum in die & in nocte, & ut dividerent inter lucem & tenebras. Cùm cognoviſſet Deus illud eſſe bonum,* 19 *Et cum præteriiſſet ex nocte ac die, dies quartus,* 20 *Voluit Deus ut ambularet ex aqua ambulans habens animas viventes, & volucre volans ſuper terram e regione firmamenti cœli.* 21 *Creavitque Deus cetos magnos, & reliquas animas viventes reptantes quæ ambularunt ex aqua, in ſpecies ſuas: & omne volucre alatum in ſpecies ſuas. Cùm cognoviſſet Deus illud eſſe bonum,* 22 *Benedixit etiam Deus illis, & dixit imperans: Fructificate, & multiplicamini, & replete aquam quæ eſt in maribus: & volucre multiplicetur in terra.* 23 *Et cùm præteriiſſet ex nocte & die dies quintus,* 24 *Voluit Deus ut produceret terra animas vivas in ſpecies ſuas: jumenta, & reptilia, & beſtiam terræ: & fuit ita.* 25 *Et fecit Deus beſtiam terræ in ſpecies ſuas, & jumenta in ſpecies ſuas, & omne reptile terræ in genera ſua. Cùm cognoviſſet Deus illud eſſe bonum,* 26 *Tum dixit Deus, Faciamus hominem formatione ac figuratione noſtra, cumque dominantem, qui præſit piſcibus maris, & volatili cœli, & jumentis, & toti terræ, & omni reptili reptanti ſuper eam.* 27 *Et creavit Deus Adam in imagine ſua: in imagine quam nobilitavit Deus, dominantem creavit illum: maſculum & fœminam creavit ambos.*

ספר בראשית : ב

& Creſcite : Deus eos ad dixit & ,Deus eis benedixit Et
28 וַיְבָרֶךְ אֹתָם אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים פְּרוּ
dominamini & :eā ſubjicite &,terram replete & ,vos multiplicate
וּרְבוּ וּמִלְאוּ אֶת־הָאָרֶץ וְכִבְשֻׁהָ וּרְדוּ
beſtiam omnem in & ,cæli volatile in & ,maris piſces in
בִּדְגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבְכָל־חַיָּה
Ecce : Deus dixit Et .terram ſuper reptantem
29 הָרֹמֶשֶׂת עַל־הָאָרֶץ : וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הִנֵּה
quæ ,ſemen ſeminificantē herbam omnem vobis dedi
נָתַתִּי לָכֶם אֶת־כָּל־עֵשֶׂב זֹרֵעַ זֶרַע אֲשֶׁר
in arborem omnem & ;terræ omnis ſuperficie in
עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ וְאֶת־כָּל־הָעֵץ אֲשֶׁר־
.eſcam in erit vobis :ſemen ſeminificans arboris fructus quâ
בּוֹ פְרִי־עֵץ זֹרֵעַ זָרַע לָכֶם יִהְיֶה לְאָכְלָה :
,cælorum volatili omni & ,terræ beſtiæ omni ;Et
30 וּלְכָל־חַיַּת הָאָרֶץ וּלְכָל־עוֹף הַשָּׁמַיִם
vivens anima quo in ,terram ſuper reptanti omni &
וּלְכֹל רוֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־בּוֹ נֶפֶשׁ חַיָּה
Deus vidit Et .ita fuit & .eſcam in herbæ olus omne
31 אֶת־כָּל־יֶרֶק עֵשֶׂב לְאָכְלָה וַיְהִי־כֵן : וַיַּרְא אֱלֹהִים
veſpera fuit & :valde bonum ecce & ,fecerat quod omne
אֶת־כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה־טוֹב מְאֹד וַיְהִי־עֶרֶב
.ſextus *ipſe* dies ,mane fuit &
וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם הַשִּׁשִּׁי :

CAP. II. ב

perfecit Et .eorū exercitus omnis &,terra & cœli ſunt perfecti Et
1 וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל־צְבָאָם : וַיְכַל
2 :fecerat quod ſuum opus ſeptimo die in Deus
אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה
quod ſuo opere omni ab ſeptimo die in requievit &
וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל־מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר
ſanctificavit & ,ſeptimo diei Deus benedixit Et .fecerat
3 עָשָׂה : וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת־יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ
creaverat quod ,ſuo opere omni ab requieverat eo in quia :illū
אֹתוֹ כִּי בוֹ שָׁבַת מִכָּל־מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר־בָּרָא
,terræ & cœli generationes Iſtæ .faceret ut Deus
4 אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת : אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ
terram Deus Dominus *facere* die in *ea creari in*
בְּהִבָּרְאָם בְּיוֹם עֲשׂוֹת יְהוָה אֱלֹהִים אֶרֶץ
,terrâ in eſſet antequam ,agri virgultum omne Et .cœlum &
5 וְשָׁמָיִם : וְכֹל שִׂיחַ הַשָּׂדֶה טֶרֶם יִהְיֶה בָאָרֶץ
fecit pluere non quia :oriretur antequam ,agri herbam omnem &
וְכָל־עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה טֶרֶם יִצְמָח כִּי לֹא הִמְטִיר
colendam ad non homo & ,terram ſuper Deus Dominus
יְהוָה אֱלֹהִים עַל־הָאָרֶץ וְאָדָם אַיִן לַעֲבֹד אֶת־
univerſam irrigabat & ,terrâ de aſcendebat vapor Et .terram
6 הָאֲדָמָה : וְאֵד יַעֲלֶה מִן־הָאָרֶץ וְהִשְׁקָה אֶת־
hominem Deus Dominus formavit Et. terræ faciem
7 כָּל־פְּנֵי הָאֲדָמָה : וַיִּיצֶר יְהוָה אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם
vitæ ſpiraculum ejus faciem in inſpiravit & ,*terrâ de pulverem*
עָפָר מִן־הָאֲדָמָה וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים
.viventē animā in homo fuit &
וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה :

Verſio VULG. LAT.

28 Benedixitque illis Deus, & ait : Creſcite, & multiplicamini, & replete terram, & ſubjicite eam, & dominamini piſcibus maris, & volatilibus cœli, & univerſis animantibus, quæ moventur ſuper terram. 29 Dixitque Deus : Ecce dedi vobis omnem herbam afferentem ſemen ſuper terram, & univerſa ligna quæ habent in ſemetipſis ſementem generis ſui, ut ſint 30 vobis in eſcam : Et cunctis animantibus terræ, omnique volucri cœli, & univerſis quæ moventur in terra, & in quibus eſt anima vivens, ut habeant ad veſcendum. 31 Et factum eſt ita. Viditque Deus cuncta quæ fecerat : & erant valdè bona. Et factum eſt veſpere & mane, dies ſextus.

CAP. II.

1 Igitur perfecti ſunt cœli & terra, & omnis ornatus eo- 2 rum. Complevitque Deus die ſeptimo opus ſuum quod fecerat : & requievit die ſeptimo ab univerſo opere 3 quod patrárat. Et benedixit diei ſeptimo ; & ſanctificavit illum : quia in ipſo ceſſaverat ab omni opere ſuo quod creavit De⁹ ut faceret. 4 Iſtæ ſunt generationes cœli & terræ, quando creata ſunt, in die quo fecit Domin⁹ Deus 5 cœlum & terram : Et omne virgultum agri antequam oriretur in terra : omnemque herbam regionis priuſquam germinaret : non enim pluerat Dominus Deus ſuper terram, & homo non erat qui 6 operaretur terram : Sed fons aſcendebat è terra, irrigans univerſam ſuperficiem ter- 7 ræ. Formavit igitur Dominus Deus hominem de limo terræ, & inſpiravit in faciem ejus ſpiraculum vitæ, & factus eſt homo in animam viventem.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

28 Καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς ὁ θεὸς, λέγων, Αὐξάνεσθε, καὶ πληθύνεσθε, καὶ πληρώσατε τὴν γῆν, καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς· καὶ ἄρχετε τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης, καὶ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ, καὶ πάντων τῶν κτηνῶν, καὶ πάσης τῆς γῆς, καὶ πάντων τῶν ἑρπετῶν τῶν ἑρπόντων 29 ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ εἶπεν ὁ θεὸς, Ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν πάντα χόρτον σπόριμον σπεῖρον σπέρμα, ὅ ἐστιν ἐπάνω πάσης τῆς γῆς· καὶ πᾶν ξύλον, ὃ ἔχει ἐν ἑαυτῷ καρπὸν σπέρματος σπορίμου, ὑμῖν ἔσται εἰς βρῶσιν. 30 Καὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τῆς γῆς, καὶ πᾶσι τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ παντὶ ἑρπετῷ τῷ ἕρποντι ἐπὶ τῆς γῆς, ὃ ἔχει ἐν ἑαυτῷ ψυχὴν ζωῆς, καὶ πάντα χόρτον χλωρὸν 31 εἰς βρῶσιν. καὶ ἐγένετο οὕτως. Καὶ εἶδεν ὁ θεὸς τὰ πάντα, ὅσα ἐποίησε· καὶ ἰδοὺ καλὰ λίαν. καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα ἕκτη.

Κεφ. β′.

1 Καὶ συνετελέσθησαν ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, 2 καὶ πᾶς ὁ κόσμος αὐτῶν. Καὶ συνετέλεσεν ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἕκτῃ τὰ ἔργα αὐτοῦ, ἃ ἐποίησε· καὶ κατέπαυσε τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων 3 αὐτοῦ, ὧν ἐποίησε. Καὶ εὐλόγησεν ὁ θεὸς τὴν ἡμέραν τὴν ἑβδόμην, καὶ ἡγίασεν αὐτήν· ὅτι ἐν αὐτῇ κατέπαυσεν ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὧν ἤρξατο ὁ θεὸς 4 ποιῆσαι. Αὕτη ἡ βίβλος γενέσεως οὐρανοῦ καὶ γῆς, ὅτε ἐγένετο· ᾗ ἡμέρᾳ ἐποίησε κύριος ὁ θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν 5 γῆν· Καὶ πᾶν χλωρὸν ἀγροῦ πρὸ τοῦ γενέσθαι ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πάντα χόρτον ἀγροῦ πρὸ τοῦ ἀνατεῖλαι· οὐ γὰρ ἔβρεξεν ὁ θεὸς ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἄνθρωπος οὐκ ἦν 6 (a) ἐργάζεσθαι αὐτήν. Πηγὴ δὲ ἀνέβαινεν ἐκ τῆς γῆς, καὶ ἐπότιζε πᾶν τὸ πρόσωπον 7 τῆς γῆς. Καὶ ἔπλασεν ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον, χοῦν ἀπὸ τῆς γῆς· καὶ ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πνοὴν ζωῆς, καὶ ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν.

(a) ἐργάζεσθαι τὴν γῆν. Πηγὴ

Et benedixit eos Deus, dicens : Creſcite, & multiplicamini, & replete terram, & dominamini ejus, & principamini piſcium maris, & volatilium cœli, & omnium pecorum, & omnis terræ, & omnium reptilium repentium ſuper terram. 29 *Et dixit Deus : Ecce dedi vobis omne pabulum ſeminale ſeminans ſemen, quod eſt ſuper omnem terram; & omne lignum, quod habet in ſe fructum ſeminis ſeminalis : vobis erit ad eſcam.* 30 *Et omnibus beſtiis terræ, & omnibus volatilibus cœli, & omni reptili repenti ſuper terram, quod habet in ſe animam vitæ ; & omne pabulum viride in eſcam.* 31 *Et factum eſt ſic. Et vidit Deus omnia, quæcumque fecit : & ecce bona valdè. Et factum eſt veſpere, & factum eſt mane, dies ſextus.*

CAP. II.

1 *Et conſummata ſunt cœlum & terra, & omnis ornatus eorum.* 2 *Et conſummavit Deus in die ſexto opera ſua, quæ fecit : et requievit in die ſeptimo ab omnibus operibus ſuis, quæ fecit.* 3 *Et benedixit Deus diem ſeptimum, & ſanctificavit eum : quia in ipſo requievit ab omnibus operibus ſuis, quæ inchoavit Deus facere.* 4 *Hic (a) eſt liber generationis cœli & terræ, cùm factæ ſunt : quâ die fecit Dominus Deus cœlum et terram ;* 5 *Et omne viride agri, antequam eſſet ſuper terram ; et omne fœnum agri, antequam exortum eſſet. Non enim pluerat Deus ſuper terram : nec erat homo, qui operaretur eam.* 6 *(b) Fons autem aſcendebat de terra, et irrigabat omnem faciem terræ.* 7 *Et finxit Deus hominem, (c) pulverem de terra ; et inſufflavit (d) in faciem ejus flatum vitæ : et factus eſt homo in animam viventem.*

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

28 * ܘܒܪܟ ܐܢܘܢ ܐܠܗܐ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܠܗܐ. ܦܘܫܘ ܘܣܓܘ ܘܡܠܘ ܐܪܥܐ ܘܟܒܫܘܗ̇.
ܘܐܫܬܠܛܘ ܒܢܘܢܝ ܝܡܐ. ܘܒܦܪܚܬܐ ܕܫܡܝܐ. ܘܒܒܥܝܪܐ ܘܒܟܠܗ̇ ܚܝܘܬܐ ܕܪܚܫܐ ܥܠ ܐܪܥܐ.
29 * ܘܐܡܪ ܐܠܗܐ. ܗܐ ܝܗܒܬ ܠܟܘܢ ܟܠܗ ܥܣܒܐ ܕܐܪܥܐ ܕܡܙܕܪܥ ܥܠ ܐܦܝ ܟܠܗ̇ ܐܪܥܐ.
ܘܟܠ ܐܝܠܢ ܕܐܝܬ ܒܗ ܦܐܪܐ ܕܐܝܠܢܐ ܕܙܪܥܗ ܡܙܕܪܥ. ܠܟܘܢ ܢܗܘܐ ܠܡܐܟܘܠܬܐ.
30 * ܘܠܟܠܗ̇ ܚܝܘܬܐ ܕܐܪܥܐ. ܘܠܟܠܗ̇ ܦܪܚܬܐ ܕܫܡܝܐ. ܘܠܟܠ ܕܪܚܫ ܥܠ ܐܪܥܐ ܕܐܝܬ ܒܗ
ܢܦܫܐ ܚܝܬܐ. ܟܠܗ ܝܘܪܩܐ ܕܥܣܒܐ ܠܡܐܟܘܠܬܐ. ܘܗܘܐ ܗܟܢܐ. * ܘܚܙܐ ܐܠܗܐ ܟܠ 31
ܕܥܒܕ. ܘܗܐ ܫܦܝܪ ܛܒ. ܘܗܘܐ ܪܡܫܐ ܘܗܘܐ ܨܦܪܐ ܝܘܡܐ ܕܫܬܐ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܒ *

1 * ܘܫܠܡܘ ܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ ܘܟܠܗ ܨܒܝܬܗܘܢ. * ܘܫܠܡ ܐܠܗܐ ܒܝܘܡܐ ܫܬܝܬܝܐ
2 ܥܒܕܘܗܝ ܕܥܒܕ. ܘܐܬܬܢܝܚ ܒܝܘܡܐ ܫܒܝܥܝܐ. ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܥܒܕܘܗܝ ܕܥܒܕ.
3 ܘܒܪܟ ܐܠܗܐ ܠܝܘܡܐ ܫܒܝܥܝܐ ܘܩܕܫܗ. ܡܛܠ ܕܒܗ ܐܬܬܢܝܚ ܡܢ ܟܠܗܘܢ
4 ܥܒܕܘܗܝ ܕܒܪܐ ܐܠܗܐ ܠܡܥܒܕ. ** ܗܠܝܢ ܐܢܘܢ ܬܘܠܕܬܐ ܕܫܡܝܐ ܘܕܐܪܥܐ. ܟܕ ܐܬܒܪܝܘ ܒܝܘܡܐ
5 ܕܥܒܕ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ. * ܘܟܠܗܘܢ ܐܝܠܢܐ ܕܚܩܠܐ. ܥܕܠܐ ܗܘܘ
ܒܐܪܥܐ. ܘܟܠܗ ܥܣܒܐ ܕܚܩܠܐ ܥܕܠܐ ܕܢܐ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܐܚܬ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܡܛܪܐ
6 ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܒܪܢܫܐ ܠܝܬ ܗܘܐ ܕܢܦܠܘܚ ܐܪܥܐ. * ܘܡܥܝܢܐ ܣܠܩ ܗܘܐ ܡܢ ܐܪܥܐ.
7 ܘܡܫܩܐ ܗܘܐ ܠܟܠܗ ܐܦܝ ܐܪܥܐ. * ܘܓܒܠ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܠܐܕܡ ܥܦܪܐ ܡܢ ܐܕܡܬܐ. ܘܢܦܚ
ܒܐܦܘܗܝ ܢܫܡܬܐ ܕܚܝܐ. ܘܗܘܐ ܐܕܡ ܠܢܦܫܐ ܚܝܐ. *

28 Et benedixit eis Deus, & ait illis Deus, Fœcundamini, & multiplicamini, & implete terram, & domate eam, & dominamini in piſces maris, & in volucre cœli, & in jumenta, & in omne animal quod reptat ſuper terram. 29 Dixitque Deus, Ecce dedi vobis omnem herbam terræ ſeminabilem ſuper faciem totius terræ : & omnis arbor habens fructus arboris ſuæ, cujus ſemen ſeminatur, vobis ſit in eſcam. 30 Et omni volucri cœli, & cuilibet reptanti ſuper terram habenti animam viventem, omne viride olus in eſcam *dedi* : & fuit ita. 31 Viditque Deus quicquid fecerat, eratq; valde bonum : & fuit veſpera, fuitque mane dies ſextus.

CAPVT II.

1 Itaque perfecti ſunt cœli & terra, & omnis exercitus eorum. 2 Et abſolvit Deus die ſexto opera ſua quæ fecerat, & quievit die ſeptimo ab omnibus operibus ſuis quæ fecerat. 3 Et benedixit Deus diei ſeptimo, & ſanctificavit illum : quoniam in eo quievit ab omnibus operibus ſuis quæ Deus faciendo creaverat. 4 Iſtæ ſunt generationes cœli & terræ, quando creata fuerunt in die qua fecit dominus Deus cœlum ac terram. 5 Omnes autem arbores agri nondum erant in terra, & omnis herba agri nondum germinaverat : quoniam non emiſerat Dominus Deus pluviam ſuper faciem terræ, nec erat homo ad colendam terram. 6 Et fons emergebat è terra, & irrigabat univerſam faciem terræ. 7 Et compegit Dominus Deus hominem pulverem de humo, & inflavit in faciem ejus halitum vitalem, factuſq; eſt homo in animam viventem.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

28 ובריך יתהון יי ואמר להון יי פושו וסגו ומלו ית ארעא ותקפו עלה ושלוטו בנוני ימא ובעופא דשמיא ובכל חיתא דרחשא על ארעא : 29 ואמר יי הא יהבית לכון ית כל עשבא דבר זרעיה מזדרע די על אפי כל ארעא וית כל אילנא די ביה פירי אילנא דבר זרעיה מזדרע לכון יהי למיכל : 30 ולכל חית ארעא ולכל עופא דשמיא ולכל דרחיש על ארעא דביה נפשא חיתא ית כל ירוק עשבא למיכל והוה כן : 31 וחזא יי ית כל די עבד והא תקין לחדא והוה רמש והוה צפר יום שתיתאי : ב

1 ואשתכללו שמיא וארעא וכל חיליהון : 2 ושיצי יי ביומא שביעאה עבדתיה די עבד ונח ביומא שביעאה מכל עבדתיה די עבד : 3 ובריך יי ית יומא שביעאה וקדיש יתיה ארי ביה נח מכל עבדתיה די ברא יי למעבד : 4 אלין תולדת שמיא וארעא כד אתבריאו ביומא די עבד יי אלהים ארעא ושמיא : 5 וכל אילני חקלא עד לא הוו בארעא וכל עסבא דחקלא עד לא צמח ארי לא אחית מטרא יי אלהים על ארעא ואנש לית למפלח ית אדמתא : 6 ועננא הוה סליק מן ארעא ואשקי ית כל אפי אדמתא : 7 וברא יי אלהים ית אדם עפרא מן אדמתא ונפח באנפוהי נשמתא דחיי והות באדם לרוח ממללא :

28 Et benedixit eis Deus : & dixit eis Deus ; creſcite & multiplicamini, & replete terram, & roboramini ſuper eam : Et dominamini piſcibus maris, & volatili cœli, & omni animanti, quod reptat ſuper terram. 29 Et dixit Deus ; ecce dedi vobis, omnem herbam cujus granum ſementis ſeminatur; quæ eſt ſuper faciem univerſæ terræ ; & omnem arborem, in quâ *ſunt* fructus arboris, cujus granum ſementis ſeminatur : vobis 30 erit ad veſcendum. Et omni beſtiæ terræ, & omni volatili cœli, & omni quod reptat ſuper terram; in quo eſt anima vivens ; omnem virentem herbam ad ve- 31 ſcendum : Et fuit ita. Et vidit Deus cuncta quæ fecerat ; & ecce *recta* valde : Et fuit veſpere & fuit mane dies ſextus.

CAP. II.

1 Et perfecti ſunt cœli & terra, & omnes exercitus eorum. 2 Et *abſolvit* Deus in die ſeptimo *opus ſuum* quod fecerat : Et requievit in die ſeptimo, ab univerſo 3 opere ſuo quod fecerat. Et benedixit De⁹ diei ſeptimo; & ſanctificavit eum : quia in ipſo requievit ab univerſo opere ſuo, quod crea- 4 vit Deus, ut faceret. Iſtæ ſunt generationes cœli & terræ, quando creatæ ſunt : in die quo *fecit* Dominus 5 De⁹ terrā & cœlū. Et *omnes arbores* agri, antequam *eſſent* in terrā; & omnē herbam agri, antequam germinaret : quia non *demiſerat pluviam* Domin⁹ De⁹ ſuper terrā : & homo non erat ad 6 operandum terram. Et nubes aſcendebat de terrâ ; & irrigabat univerſam faciem 7 terræ. Et creavit Dominus Deus hominē, pulverem de terrâ ; et inſpiravit in faciē ejus animam vitæ : et fuit *homini* in ſpiritū loquentē.

GENESIS. TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

28 * ࠅࠉࠁࠓࠊ ࠀࠕࠌ ࠀࠋࠄࠉࠌ ࠅࠉࠀࠌࠓ ࠋࠄࠌ ࠀࠋࠄࠉࠌ ࠐࠓࠅ ࠅࠓࠁࠅ ࠅࠌࠋࠀࠅ ࠀࠕ ࠄࠀࠓࠑ ࠅࠊࠁࠔࠄ ࠅࠓࠃࠅ ࠁࠃࠂࠕ ࠄࠉࠌ ࠅࠁࠏࠅࠐ ࠄࠔࠌࠉࠌ ࠅࠁࠊࠋ ࠄࠇࠉࠄ ࠄࠓࠌࠔࠕ ࠏࠋ ࠄࠀࠓࠑ
29 * ࠅࠉࠀࠌࠓ ࠀࠋࠄࠉࠌ ࠄࠍࠄ ࠍࠕࠕࠉ ࠋࠊࠌ ࠀࠕ ࠊࠋ ࠏࠔࠁ ࠆࠓࠏ ࠆࠓࠏ ࠀࠔࠓ ࠏࠋ ࠐࠍࠉ ࠊࠋ ࠄࠀࠓࠑ ࠅࠀࠕ ࠊࠋ ࠄࠏࠑ ࠀࠔࠓ ࠁࠅ ࠐࠓࠉ ࠏࠑ ࠆࠓࠏ ࠆࠓࠏ ࠋࠊࠌ ࠉࠄࠉࠄ ࠋࠀࠊࠋࠄ
30 ࠅࠋࠊࠋ ࠇࠉࠕ ࠄࠀࠓࠑ ࠅࠋࠊࠋ ࠏࠅࠐ ࠄࠔࠌࠉࠌ ࠅࠋࠊࠋ ࠓࠅࠌࠔ ࠏࠋ ࠄࠀࠓࠑ ࠀࠔࠓ ࠁࠅ ࠍࠐࠔ ࠇࠉࠄ ࠀࠕ ࠊࠋ ࠉࠓࠒ ࠏࠔࠁ ࠋࠀࠊࠋࠄ ࠅࠉࠄࠉ ࠊࠍ
31 * ࠅࠉࠓࠀ ࠀࠋࠄࠉࠌ ࠀࠕ ࠊࠋ ࠀࠔࠓ ࠏࠔࠄ ࠅࠄࠍࠄ ࠈࠅࠁ ࠌࠀࠃ ࠅࠉࠄࠉ ࠏࠓࠁ ࠅࠉࠄࠉ ࠁࠒࠓ ࠉࠅࠌ ࠄࠔࠔࠉ

ב

1 ** ࠅࠉࠊࠋࠅ ࠄࠔࠌࠉࠌ ࠅࠄࠀࠓࠑ ࠅࠊࠋ ࠑࠁࠀࠌ
2 * ࠅࠉࠊࠋ ࠀࠋࠄࠉࠌ ࠁࠉࠅࠌ ࠄࠔࠔࠉ ࠌࠋࠀࠊࠕࠅ ࠀࠔࠓ ࠏࠔࠄ ࠅࠉࠔࠁࠕ ࠁࠉࠅࠌ ࠄࠔࠁࠉࠏࠉ ࠌࠊࠋ ࠌࠋࠀࠊࠕࠅ ࠀࠔࠓ ࠏࠔࠄ
3 ࠅࠉࠁࠓࠊ ࠀࠋࠄࠉࠌ ࠀࠕ ࠉࠅࠌ ࠄࠔࠁࠉࠏࠉ ࠅࠉࠒࠃࠔ ࠀࠕࠅ ࠊࠉ ࠁࠅ ࠔࠁࠕ ࠌࠊࠋ ࠌࠋࠀࠊࠕࠅ ࠀࠔࠓ ࠁࠓࠀ ࠀࠋࠄࠉࠌ ࠋࠏࠔࠅࠕ
4 ** ࠀࠋࠄ ࠕࠅࠋࠃࠅࠕ ࠄࠔࠌࠉࠌ ࠅࠄࠀࠓࠑ ࠁࠄࠁࠓࠀࠌ ࠁࠉࠅࠌ ࠏࠔࠅࠕ ࠉࠄࠅࠄ ࠀࠋࠄࠉࠌ ࠔࠌࠉࠌ ࠅࠀࠓࠑ
5 ࠅࠊࠋ ࠔࠉࠇ ࠄࠔࠃࠄ ࠈࠓࠌ ࠉࠄࠉࠄ ࠁࠀࠓࠑ ࠅࠊࠋ ࠏࠔࠁ ࠄࠔࠃࠄ ࠈࠓࠌ ࠉࠑࠌࠇ ࠊࠉ ࠋࠀ ࠄࠌࠈࠉࠓ ࠉࠄࠅࠄ ࠀࠋࠄࠉࠌ ࠏࠋ ࠄࠀࠓࠑ ࠅࠀࠃࠌ ࠀࠉࠍ ࠋࠏࠁࠃ ࠀࠕ ࠄࠀࠃࠌࠄ
6 ࠅࠀࠃ ࠉࠏࠋࠄ ࠌࠍ ࠄࠀࠓࠑ ࠅࠄࠔࠒࠄ ࠀࠕ ࠊࠋ ࠐࠍࠉ ࠄࠀࠃࠌࠄ
7 * ࠅࠉࠑࠓ ࠉࠄࠅࠄ ࠀࠋࠄࠉࠌ ࠀࠕ ࠄࠀࠃࠌ ࠏࠐࠓ ࠌࠍ ࠄࠀࠃࠌࠄ ࠅࠉࠐࠇ ࠁࠀࠐࠉࠅ ࠍࠔࠌࠕ ࠇࠉࠉࠌ ࠅࠉࠄࠉ ࠄࠀࠃࠌ ࠋࠍࠐࠔ ࠇࠉࠄ

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VERS. SAM. Tranſlatio Latina.

28 *Benedixitque illis Deus, & dixit illis Deus ; fructificate & multiplicamini, & replete terram, & (o) ſubjicite eam, & dominamini piſcibus maris, & volatilibus (p) cœli, & omni beſtiæ repenti ſuper terram.* 29 *Dixitque Deus, ecce dedi vobis omnem herbam (q) ſeminantem ſemen, quæ eſt ſuper faciem omnis terræ : et omnem arborem in qua eſt fructus. Arbor (r) ſeminans ſemen vobis erit in eſcam :* 30 *Et omnibus beſtiis terræ, & omnibus volatilibus (ſ) cœli, & omni repenti ſuper terram in quo eſt anima vivens ; omne quoq; olus gramineum in eſcam.* 31 *Factumque eſt ita. Et vidit Deus omne quod fecerat, & ecce bonum erat valde. Et factum eſt veſpere, factumque eſt mane dies ſextus.*

CAP. II.

1 *Et perfecti ſunt cœli & terra, omniſque (a) exercitus eorum.* 2 *Perfecit autem Deus in die ſexto opus ſuum quod fecerat : Et requievit (b) in die ſeptimo ab omni opere ſuo quod fecerat.* 3 *Et benedixit Deus diei ſeptimo, & ſanctificavit eum : quia in ipſo ceſſaverat ab omni opere ſuo quod creaverat Deus ut faceret.* 4 *Hæ ſunt generationes cœli & terræ, cum creata ſunt in die quo fecit dominus Deus cœlum (c) & terram :* 5 *Et omne virgultum agri antequam eſſet in terra ; & omnem (d) herbam agri antequam exorta (e) eſſet, quoniam pluere non faciebat dominus Deus ſuper terram : nec erat homo qui coleret terram.* 6 *(ſ) Fons autem aſcendebat de terra, & irrigabat omnem faciem terræ.* 7 *Et formavit dominus Deus hominem pulverem de terra : inſufflavitque in faciem ejus ſpiritum vitæ ; & factus eſt homo in animam viventem.*

VERS. SAM. (o) habitate per generationem *veſtram* (p) concavi &(q) progerminantem germen (r) progerminans germen. (ſ) concavi.
CAP. II. (a) Creatura eorum (b) ceſſavit in (c) concavum & (d) plantam agri (e) aſcenderat (f) nubes.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

28 * وبارك فيهما الله * وقال لهما اثمروا واكثروا فعمّوا الارض واملكوها * واستولوا على سمك
البحر * وطير السماء * وساير الحيوان الدابّ على الارض * وقال الله ها قد اعطيتكم كلّ 29
عشب ذي حبّ على وجه جميع الارض * وكلّ شجر فيه ثمر ذو حبّ يكون لكم طعاما ولجميع
30 وحش الارض * وجميع طير السماء وساير ما دبّ على الارض الذي فيه نفس حيّة * الآن
31 جميع خضر العشب جعلته ماكلا * فكان كذلك * لمّا علم الله ان جميع ما صنعه جيّد
جدّا * ولمّا مضى من الليل والنهار يوم سادس *

* الفصل الثاني *

1 * كملت السموات والارض وجميع جيوشهنّ * واكمل الله في اليوم السابع خلقه الذي
2 صنعه * وعطّل فيه ان يخلق شيا من مثل خلقه * وبارك الله اليوم السابع وقدّسه اذ عطّل 3
4 فيه ان يخلق شيا من مثل خلقه الذي صنعه * هذا شرح نواشي السماء والارض اذ خلقتا
5 في وقت صنع الله الارض والسماء * وانّ جميع شجر الصحراء قبل ان يكون في الارض *
وجميع عشبها قبل ان ينبت لم يمطر الله عليها * ولا انسان كان ليفلح الارض * ولا بخار 6
7 كان يصعد منها فيسقي جميع وجهها * وانّ الله خلق آدم ترابا من الارض ونفخ في انفه
نسمة الحياة فصار آدم نفسا ناطقا *

28 *Benedixitque eis Deus, & dixit ambobus, Fructificate, & multiplicamini, & replete terram, & poſſidete eam, & præſtote piſcibus maris, & volatilibus cœli, & reliquo animanti reptanti ſuper terram.* 29 *Et dixit Deus, Ecce jam dedi vobis omnem herbam habentem ſemen ſuper faciem univerſæ terræ, & omnes arbores in quibus eſt fructus habens ſemen, ut ſit vobis eſca, & omni beſtiæ terræ,* 30 *Et omni volucri cœli, & omni quod reptat ſuper terram, in quo eſt anima vivens. Deinque omnia olera herbæ conſtitui eſcam : & fuit ita.* 31 *Cùm cognoviſſet Deus omne quod fecit, eſſe bonum valde : & cùm præteriiſſet ex nocte & die, dies ſextus,*

CAP. II.

1 *Perfecti ſunt cœli & terra, & omnes exercitus eorum.* 2 *Et complevit Deus in die ſeptimo creaturam ſuam, quam fecit : & ceſſavit in illo creare rem ſimilem creaturæ ſuæ.* 3 *Et benedixit Deus diei ſeptimo, et ſanctificavit eum, cùm ceſſaſſet in illo creare rem ſimilem creaturæ ſuæ quam fecerat.* 4 *Hæc eſt narratio productionum cœli & terræ, quando creata ſunt in tempore quo fecit Deus terram & cœlum.* 5 *Ac verò ſuper omnes arbores campi, antequam fuiſſent in terra, & ſuper omnem herbam ejus, antequam germinaſſet, non pluerat Deus : nec homo erat, ut coleret terram,* 6 *Nec exhalatio aſcendebat ex ea, ut irrigaret univerſam ſuperficiem ejus.* 7 *Et verò Deus creavit Adam pulverem de terra, & inſufflavit in nares ejus auram vitæ, & factus eſt Adam anima rationalis.*

ספר בראשית : ב

; oriente ab Heden in hortum Deus Dominus plantavit Et
8 וַיִּטַּע יְהוָה אֱלֹהִים גַּן־בְּעֵדֶן מִקֶּדֶם
,formavit quem ,hominem ibi posuit &
וַיָּשֶׂם שָׁם אֶת־הָאָדָם אֲשֶׁר יָצָר׃
concupiscibilē arborē omnem terrā è Deus Dñs fecit germinare Et
9 וַיַּצְמַח יְהוָה אֱלֹהִים מִן־הָאֲדָמָה כָּל־עֵץ נֶחְמָד
,horti medio in vitæ arborem & : escam in bonā & visum ad
לְמַרְאֶה וְטוֹב לְמַאֲכָל וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגָּן
;Heden ex egrediens fluvius Et .mali & boni scientiæ arborem &
10 וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע׃ וְנָהָר יֹצֵא מֵעֵדֶן
quatuor in est & ,dividitur inde & :hortum irrigandum ad
לְהַשְׁקוֹת אֶת־הַגָּן וּמִשָּׁם יִפָּרֵד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה
totam circuiens ipse ; Pison ,unius Nomen .capita
11 רָאשִׁים׃ שֵׁם הָאֶחָד פִּישׁוֹן הוּא הַסֹּבֵב אֵת כָּל־
terræ aurum Et .aurum ibi quod ,Chavilah terram
12 אֶרֶץ הַחֲוִילָה אֲשֶׁר־שָׁם הַזָּהָב׃ וּזֲהַב הָאָרֶץ
nomen Et .onyx lapis & ,bdelium ibi .bonum illius
13 הַהִוא טוֹב שָׁם הַבְּדֹלַח וְאֶבֶן הַשֹּׁהַם׃ וְשֵׁם־
.Æthiopiæ terram omnem circuiens ipse .Ghichon secundi fluvii
הַנָּהָר הַשֵּׁנִי גִּיחוֹן הוּא הַסּוֹבֵב אֵת כָּל־אֶרֶץ כּוּשׁ׃
ante vadens ipse :Chidekel tertii fluvii nomen Et
14 וְשֵׁם הַנָּהָר הַשְּׁלִישִׁי חִדֶּקֶל הוּא הַהֹלֵךְ קִדְמַת
Dominus tulit Et .Perath ipse ,quartus fluvius Et .Assur
אַשּׁוּר וְהַנָּהָר הָרְבִיעִי הוּא פְרָת׃ וַיִּקַּח יְהוָה
eū colendū ad ,Heden horto in eum posuit & ;hominem Deus
אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם וַיַּנִּחֵהוּ בְגַן־עֵדֶן לְעָבְדָהּ
:dicendo hominē ad Deº Dominº præcepit Et .eū custodiēdū ad &
15 וּלְשָׁמְרָהּ׃ וַיְצַו יְהוָה אֱלֹהִים עַל־הָאָדָם לֵאמֹר
scientiæ arbore ex Et .comedes comedendo horti arbore omni Ex
16 מִכֹּל עֵץ־הַגָּן אָכֹל תֹּאכֵל׃ וּמֵעֵץ הַדַּעַת
,eā ex te comedere die in quia ,eā ex comedes non ,mali & boni
טוֹב וָרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ כִּי בְּיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ
esse bonum Non :Deus Dominus dixit Et .morieris moriēdo
17 מוֹת תָּמוּת׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים לֹא־טוֹב הֱיוֹת
formavit Et .eo coram tanquam adjutoriū ei faciam : solum hominē
18 הָאָדָם לְבַדּוֹ אֶעֱשֶׂה־לּוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ׃ וַיִּצֶר
& ,agri bestiam omnem terra è Deus Dominus
יְהוָה אֱלֹהִים מִן־הָאֲדָמָה כָּל־חַיַּת הַשָּׂדֶה וְאֵת
videndum ad ,hominem ipsū ad adduxit & ,cœli volatile omne
כָּל־עוֹף הַשָּׁמַיִם וַיָּבֵא אֶל־הָאָדָם לִרְאוֹת
animæ ,homo illud vocavit quod omne & :illud vocaret quid
מַה־יִּקְרָא־לוֹ וְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָא־לוֹ הָאָדָם נֶפֶשׁ
omni nomina homo vocavit Et .ejus nomen hoc vivētis
19 חַיָּה הוּא שְׁמוֹ׃ וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁמוֹת לְכָל־
agri bestiæ omni & ,cœli volatili & animali
הַבְּהֵמָה וּלְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְכֹל חַיַּת הַשָּׂדֶה
Dñs fecit cadere Et .eo corā tanquā adjutoriū invenit nō homini Et
20 וּלְאָדָם לֹא־מָצָא עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ׃ וַיַּפֵּל יְהוָה
cepit & :dormivit & ,hominem super soporem Deus
אֱלֹהִים תַּרְדֵּמָה עַל־הָאָדָם וַיִּישָׁן וַיִּקַּח
.eā pro carnem clausit & ,ejus costis è unam
21 אַחַת מִצַּלְעֹתָיו וַיִּסְגֹּר בָּשָׂר תַּחְתֶּנָּה׃

Versio VULG. LAT.

8 Plantaverat autem Dominus Deus Paradisum voluptatis à principio: in quo posuit hominem quē formaverat. 9 Produxitque Dominus Deus de humo omne lignum pulchrum visu, & ad vescendum suave: lignum etiam vitæ in medio paradisi, lignumque scientiæ boni & mali. 10 Et fluvius egrediebatur de loco voluptatis ad irrigandum paradisum, qui inde dividitur in quatuor capita. 11 Nomen uni, Phison: ipse est qui circuit omnem terram Hevilath, ubi nascitur aurum: 12 Et aurum terræ illius optimum est: ibi invenitur bdellium, & lapis onychinus. 13 Et nomen fluvii secundi, Gehon: ipse est qui circumit omnem terrā Æthiopiæ. 14 Nomen verò fluminis tertii, Tigris: ipse vadit contra Assyrios. Fluvius autem quartus, ipse est Euphrates. 15 Tulit ergo Dominus Deus hominem, & posuit eum in paradiso voluptatis, ut operaretur & custodiret illum: 16 Præcepitque ei dicens: Ex omni ligno paradisi comede: 17 De ligno autem scientiæ boni & mali ne comedas: in quocumque enim die comederis ex eo, morte morieris. 18 Dixit quoque Dominus Deus: Non est bonum esse hominem solum: faciamus ei adjutorium simile sibi. 19 Formatis igitur, Dominus Deus, de humo cunctis animantibus terræ, & universis volatilibus cœli, adduxit ea ad Adam, ut videret quid vocaret ea: omne enim quod vocavit Adam animæ viventis, ipsum est nomen ejus. 20 Appellavitque Adam nominibus suis cuncta animantia, & universa volatilia cæli, & omnes bestias terræ: Adæ verò non inveniebatur adjutor similis ejus. 21 Immisit ergo Dominus Deus soporem in Adam: cúmque obdormisset, tulit unam de costis ejus, & replevit carnem pro ea.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

8 Καὶ (β) ἐφύτευσεν ὁ θεὸς παράδεισον ἐν Ἐδὲμ κατὰ ἀνατολάς, καὶ ἔθετο ἐκεῖ τὸν ἄνθρωπον, ὃν ἔπλασε. 9 Καὶ ἐξανέτειλεν ὁ θεὸς ἔτι ἐκ τῆς γῆς πᾶν ξύλον ὡραῖον εἰς ὅρασιν, καὶ καλὸν εἰς βρῶσιν· καὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς (γ) ἐν μέσῳ τοῦ παραδείσου, καὶ τὸ ξύλον τοῦ εἰδέναι γνωστὸν καλοῦ καὶ πονηροῦ. 10 Ποταμὸς δὲ ἐκπορεύεται ἐξ Ἐδὲμ ποτίζειν τὸν παράδεισον· ἐκεῖθεν ἀφορίζεται εἰς τέσσαρας ἀρχάς. 11 Ὄνομα τῷ ἑνί, (δ) Φισῶν. οὗτος ὁ κυκλῶν πᾶσαν τὴν γῆν (ε) Εὐιλάτ· ἐκεῖ οὗ ἐστι τὸ χρυσίον. 12 Τὸ δὲ χρυσίον τῆς γῆς ἐκείνης καλόν. καὶ ἐκεῖ ἐστιν ὁ ἄνθραξ καὶ ὁ λίθος ὁ πράσινος. 13 Καὶ ὄνομα τῷ ποταμῷ τῷ δευτέρῳ, Γεών. οὗτος ὁ κυκλῶν πᾶσαν τὴν γῆν Αἰθιοπίας. 14 Καὶ ὁ ποταμὸς ὁ τρίτος, Τίγρις. οὗτος ὁ (ζ) προπορευόμενος κατέναντι Ἀσσυρίων. Ὁ δὲ 15 ποταμὸς ὁ (η) τέταρτος, Εὐφράτης. Καὶ ἔλαβε κύριος ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον ὃν ἔπλασε, καὶ ἔθετο αὐτὸν ἐν τῷ παραδείσῳ τῆς τρυφῆς, 16 ἐργάζεσθαι αὐτὸν καὶ φυλάσσειν. Καὶ ἐνετείλατο κύριος ὁ θεὸς τῷ Ἀδάμ, λέγων, Ἀπὸ παντὸς ξύλου τοῦ ἐν τῷ παραδείσῳ βρώσει 17 φαγῇ. Ἀπὸ δὲ τοῦ ξύλου τοῦ γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρόν, οὐ φάγεσθε ἀπ᾽ αὐτοῦ· ᾗ δ᾽ ἂν ἡμέρᾳ (θ) φάγητε ἀπ᾽ αὐτοῦ, θανάτῳ ἀπο- 18 θανεῖσθε. Καὶ εἶπε κύριος ὁ θεός, Οὐ καλὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον μόνον. ποιήσωμεν αὐ- 19 τῷ βοηθὸν κατ᾽ αὐτόν. Καὶ ἔπλασεν ὁ θεὸς ἔτι ἐκ τῆς γῆς πάντα τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ, καὶ πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ἤγαγεν αὐτὰ πρὸς τὸν Ἀδάμ, ἰδεῖν τί καλέσει αὐτά· καὶ πᾶν ὃ ἐὰν ἐκάλεσεν αὐτὸ Ἀδὰμ 20 ψυχὴν ζῶσαν, τοῦτο ὄνομα (ι) αὐτῷ. Καὶ ἐκάλεσεν Ἀδὰμ ὀνόματα πᾶσι τοῖς κτήνεσι, καὶ πᾶσι τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τοῦ ἀγροῦ. (κ) τῷ δὲ Ἀ- 21 δὰμ οὐχ εὑρέθη βοηθὸς ὅμοιος αὐτῷ. Καὶ ἐπέβαλεν ὁ θεὸς ἔκστασιν ἐπὶ τὸν Ἀδάμ, καὶ ὕπνωσε· καὶ ἔλαβε μίαν τῶν πλευρῶν αὐτοῦ, καὶ ἀνεπλήρωσε σάρκα ἀντ᾽ αὐτῆς.

8 Et plantavit Deus paradisum in Edem (e) ad orientem: et posuit ibi hominem quem plasmaverat: 9 Et produxit adhuc Deus de terra omne lignum speciosum ad aspectum, et bonum ad escam: et lignum vitæ in medio paradisi, et lignum (f) ad sciendum cognoscibile boni et mali. 10 Flumen autem procedit ex Edem, ad irrigandum paradisum: quod inde dividitur in quatuor initia. 11 Nomen uni, Phison: hoc est, quod circuit totam terram Evilat: ubi est aurum: 12 et aurum terræ illius bonum: et ibi est (g) carbunculus, et lapis prasinus. 13 Et nomen flumini secundo, Geon: hoc est, quod circuit totam terram Æthiopiæ. 14 Et flumen tertium, Tigris: hoc est, quod vadit contra Assyrios. 15 Et flumen quartum, Euphrates. Et sumpsit Dominus Deus hominem, quem fecit: et posuit eum in paradiso (h) deliciarum, operari eum, et custodire. 16 Et præcepit Dominus Deus Adam, dicens: Ex omni ligno, quod est in paradiso, escā edes: 17 de ligno autem cognoscendi bonum et malum, non edetis de illo. (i) Quā die autem ederitis ex eo, morte moriemini. 18 Et dixit Dominus Deus: Non est bonum esse hominem solum. Faciamus ei adjutorium secundum ipsum. 19 Et finxit Deus adhuc de terra omnes bestias agri, et omnia volatilia cœli: et adduxit illa ad Adam, ut videret, quid vocarit ea. Et omne, quodcunque vocavit Adam illud, animam vivam, hoc est nomen ei. 20 Et vocavit Adam nomina omnibus pecoribus, et omnibus volatilibus cœli, et omnibus bestiis agri. Ipsi autem Adam non est inventus adjutor similis ei. 21 Et immisit Deus (k) ecstasim in Adam, et obdormivit. Et accepit unam costarum ejus, et infarsit carnem pro ea.

MS. A. (β) ἐφύτευσεν κύριος ὁ θεὸς παράδισον (γ) ἐμ μέσῳ τοῦ παραδείσῳ, καὶ (δ) Φεισῶν. (ε) Εὐειλάτ· (ζ) πορευόμενος (η) τέταρτος, οὗτος Εὐφράτης. (θ) φάγητε (ι) αὐτοῦ. (κ) τῷ πε

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 ܘܢܨܒ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܦܪܕܝܣܐ ܒܥܕܢ ܡܢ ܩܕܡ. ܘܣܡ ܬܡܢ ܠܐܕܡ ܗܘ ܕܓܒܠ.
9 *ܘܐܘܥܝ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܡܢ ܐܪܥܐ ܟܠ ܐܝܠܢ ܕܫܦܝܪ ܠܡܚܙܐ ܘܛܒ ܠܡܐܟܠܐ. ܘܐܝܠܢܐ ܕܚܝܐ ܒܡܨܥܬ ܦܪܕܝܣܐ. ܘܐܝܠܢܐ ܕܝܕܥ ܛܒܐ ܘܒܝܫܐ.
10 *ܘܢܗܪܐ ܢܦܩ ܗܘܐ ܡܢ ܥܕܢ ܠܡܫܩܝܘ ܠܦܪܕܝܣܐ. ܘܡܢ ܬܡܢ ܡܬܦܪܫ ܗܘܐ ܘܗܘܐ ܠܐܪܒܥܐ ܪܝܫܝܢ.
11 *ܫܡܗ ܕܚܕ ܦܝܫܘܢ. ܗܘ ܕܗܕܪ ܠܟܠܗ ܐܪܥܐ ܕܚܘܝܠܐ ܕܬܡܢ ܐܝܬ ܕܗܒܐ.
12 *ܘܕܗܒܐ ܕܐܪܥܐ ܗܝ ܛܒ. ܬܡܢ ܒܕܘܠܚܐ ܘܟܐܦܐ ܕܒܘܪܠܐ.
13 *ܘܫܡܗ ܕܢܗܪܐ ܕܬܪܝܢ ܓܝܚܘܢ. ܗܘ ܕܗܕܪ ܠܟܠܗ ܐܪܥܐ ܕܟܘܫ.
14 *ܘܫܡܗ ܕܢܗܪܐ ܕܬܠܬܐ ܕܩܠܬ. ܗܘ ܕܐܙܠ ܠܡܕܢܚܐ ܕܐܬܘܪ. ܘܢܗܪܐ ܕܐܪܒܥܐ ܗܘ ܦܪܬ.
15 *ܘܕܒܪܗ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܠܐܕܡ ܘܐܢܝܚܗ ܒܦܪܕܝܣܐ ܕܥܕܢ. ܠܡܦܠܚܗ ܘܠܡܛܪܗ.
16 *ܘܦܩܕ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܠܐܕܡ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܢ ܟܠ ܐܝܠܢܐ ܕܒܦܪܕܝܣܐ ܡܐܟܠ ܬܐܟܘܠ.
17 *ܘܡܢ ܐܝܠܢܐ ܕܝܕܥ ܛܒܐ ܘܒܝܫܐ ܠܐ ܬܐܟܘܠ ܡܢܗ. ܒܝܘܡܐ ܓܝܪ ܕܬܐܟܘܠ ܡܢܗ ܡܘܬܐ ܬܡܘܬ.
18 *ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܠܐ ܫܦܝܪ ܕܢܗܘܐ ܐܕܡ ܒܠܚܘܕܘܗܝ. ܐܥܒܕ ܠܗ ܥܕܘܪܐ ܐܝܟ ܕܠܘܩܒܠܗ.
19 *ܘܓܒܠ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܡܢ ܐܪܥܐ ܟܠܗ ܚܝܘܬ ܕܒܪܐ ܘܟܠܗ ܦܪܚܬܐ ܕܫܡܝܐ. ܘܐܝܬܝ ܠܘܬ ܐܕܡ ܕܢܚܙܐ ܡܢܐ ܩܪܐ ܠܗ. ܘܟܠ ܕܩܪܐ ܠܗ ܐܕܡ ܢܦܫܐ ܚܝܬܐ ܗܘ ܫܡܗ.
20 *ܘܩܪܐ ܐܕܡ ܫܡܗܐ ܠܟܠܗ ܒܥܝܪܐ ܘܠܦܪܚܬܐ ܕܫܡܝܐ ܘܠܟܠܗ ܚܝܘܬ ܕܒܪܐ. ܠܐܕܡ ܕܝܢ ܠܐ ܐܫܬܟܚ ܠܗ ܥܕܘܪܐ ܐܝܟ ܕܠܘܩܒܠܗ.
21 *ܘܐܪܡܝ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܫܢܬܐ ܥܠ ܐܕܡ ܘܕܡܟ. ܘܢܣܒ ܚܕܐ ܡܢ ܐܠܥܘܗܝ ܘܡܠܐ ܒܣܪܐ ܚܠܦܝܗ.

8 Et plantavit Dominus Deus paradisum in Eden ab anteriori parte, & collocavit illuc hominem quem compegerat. 9 Et fecit germinare Dominus Deus de humo omnem arborē optabilem visu, & cōmodam esu: & arborem vitæ in medio paradisi, & arborē scientiæ boni & mali. 10 Et fluvius egrediebatur ex Eden ad irrigandum paradisum, & exinde dividitur in quatuor capita. 11 Nomen unius Phison, qui circuit totā terram Hevila, ubi est aurum: 12 Et aurū terræ illius est optimum: ibi uniones & lapides crystalli. 13 Et nomen fluvii secundi Gihon, qui circuit totam terram Æthiopiæ. 14 Et nomen fluvii tertii Declat, qui pergit contra Assyriā. Et fluviº quartº est Euphrates. 15 Duxitque Dñs Deus Adam, & posuit eum in paradiso Eden, ut coleret eum, custodiretque illum. 16 Et præcepit Dñs Deus Adæ, & dixit ei, Ex omnibus arboribus quæ sunt in paradiso, comedendo comedes: 17 At ex arbore scientiæ boni & mali ne comedas: nam qua die comedes ex ea, morte morieris. 18 Et dixit Dñs Deus, Non est consentaneū ut sit Adam solus: faciam illi adjutorem similem ipsi. 19 Compegerat autē Dñs Deº de humo & posuit eum in paradiso omnes bestias deserti, & omnes volucre cœli, adduxitq; ea ad Adam, ut videret quid vocaret eo: & quodcunque nomen imposuit eis Adam, cuilibet animæ viventi, ipsum est nomen ejº. 20 Imposuit igitur Adā nomina cunctis jumentis, & universis volatilibº cœli, & omnibus animanti solitudinis: & verò Adæ non inveniebatur adjutor similis ipsi. 21 Immisitq; Dominus Deus quietem in Adam, & obdormivit: & sumpsit unam è costis ejus & applicuit carnem loco illius.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

8 וּנְצִיב יְיָ אֱלֹהִים גִּנְתָּא בְעֵדֶן מִלְקַדְמִין וְאַשְׁרֵי תַּמָּן יָת אָדָם דִּבְרָא׃ 9 וְאַצְמַח יְיָ אֱלֹהִים מִן אַרְעָא כָּל אִילָן דִּמְרַגַּג לְמֶחֱזֵי וְטָב לְמֵיכַל וְאִילַן חַיַּיָּא בִּמְצִיעוּת גִּנְתָּא וְאִילַן דְּאָכְלֵי פֵירוֹהִי חַכְּמִין בֵּין טָב לְבִישׁ׃ 10 וְנַהְרָא הֲוָה נָפֵיק מֵעֵדֶן לְאַשְׁקָאָה יָת גִּנְתָּא וּמִתַּמָּן מִתְפְּרֵשׁ וַהֲוָה לְאַרְבְּעָה רֵישֵׁי נַהֲרִין׃ 11 שׁוּם חַד פִּישׁוֹן הוּא דְּמַקִּיף יָת כָּל אֲרַע דַּחֲוִילָה דִּי תַּמָּן דַּהֲבָא׃ 12 וְדַהֲבָא דְּאַרְעָא הַהִיא טָב תַּמָּן בְּדָלְחָא וְאַבְנֵי בּוּרְלָא׃ 13 וְשׁוּם נַהְרָא תִּנְיָנָא גִּיחוֹן הוּא דְּמַקִּיף יָת כָּל אַרְעָא דְּכוּשׁ׃ 14 וְשׁוּם נַהְרָא תְּלִיתָאָה דִּיגְלַת הוּא דִּמְהַלֵּךְ לְמַדִּנְחָא דְּאַתּוּר וְנַהְרָא רְבִיעָאָה הוּא פְרָת׃ 15 וּדְבַר יְיָ אֱלֹהִים יָת אָדָם וְאַשְׁרְיֵהּ בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן לְמִפְלְחַהּ וּלְמִטְּרַהּ׃ 16 וּפַקִּיד יְיָ אֱלֹהִים עַל אָדָם לְמֵימַר מִכֹּל אִילַן גִּינְתָּא מֵיכַל תֵּיכוּל׃ 17 וּמֵאִילַן דְּאָכְלִין פֵּירוֹהִי חַכְּמִין בֵּין טָב לְבִישׁ לָא תֵיכוּל מִנֵּיהּ אֲרֵי בְּיוֹמָא דְתֵיכוּל מִנֵּיהּ מֵימַת תְּמוּת׃ 18 וַאֲמַר יְיָ אֱלֹהִים לָא תַקִּין דִּיהֵוֵי אָדָם בִּלְחוֹדוֹהִי אַעְבֵּיד לֵיהּ סְמָךְ כְּקִבְלֵיהּ׃ 19 וּבְרָא יְיָ אֱלֹהִים מִן אַרְעָא כָּל חֵיוַת בָּרָא וְיָת כָּל עוֹפָא דִשְׁמַיָּא וְאַיְתִי לְוָת אָדָם לְמֶחֱזֵי מָה יִקְרֵי לֵיהּ וְכֹל דִּי הֲוָה קָרֵי לֵיהּ אָדָם נַפְשָׁא חַיְתָא הוּא שְׁמֵיהּ׃ 20 וּקְרָא אָדָם שְׁמָהָן לְכָל בְּעִירָא וּלְעוֹפָא דִשְׁמַיָּא וּלְכָל חֵיוַת בָּרָא וּלְאָדָם לָא אַשְׁכַּח סְמָךְ כְּקִבְלֵיהּ׃ 21 וּרְמָא יְיָ אֱלֹהִים שִׁנְתָּא עַל אָדָם וּדְמוֹךְ וּנְסֵיב חֲדָא מֵעִלְעוֹהִי וּמְלָא בִסְרָא תְּחוֹתַהּ׃

8 Et plantavit Dñs Deº hortū in loco voluptatis à principio: Et *habitare fecit* ibi hominē quē creavit. 9 Et germinare fecit Dñs Deº de terrā omnē arborem, quæ erat desiderabilis ad videndū, & bona advescendū: Et arborē vitæ in medio horti; et arborē cujus manducantes fructº sciant inter bonū et malū. 10 Et fluvius egrediebatur de loco voluptatis, ad irrigādū hortū: Et inde dividebatur; et erat in quatuor capita fluminū. 11 Nomen unius Phison: is est qui circuit omnem terrā Evilæ; ubi est aurū. 12 Et aurū terræ illius bonum: ibi est bdelium, et lapis onychinus. 13 Et nomen fluvii secundi, Gihon: is est qui circuit omnem terram Æthiopiæ. 14 Et nomen fluvii tertii, *Tigris*; is est qui vadit ad orientem Assyriæ: Et fluvius quartus, est Euphrates. 15 Et tulit Dñs Deus hominē: et collocavit eū in horto voluptatis, ut operaretur eum, et custodiret illū. 16 Et præcepit Dñs Deus Adæ dicens: Ex omni arbore horti, comedens comedes. 17 Et de arbore cujº fructū comedentes, scient inter bonū & malū; non comedes ex eā: Quoniā in die quā comederis ex eā, morte morieris. 18 Et dixit Dñs Deus; Non est *rectum* esse hominē solū: faciam ei adjutorium quasi eum. 19 Et creavit Dñs Deus de terrā omnes bestias agri, et omnia volatilia cœli; et adduxit ad Adam, ut videret quid vocaret ea: Et omne ꝙ vocabat Adā, animæ viventis ipsum est nomē ejus. 20 Et vocavit Adam nominibº, omne jumentum, et volatile cœli; et omnem bestiam agri: et Adæ non invenit adjutoriū 21 quasi eum. Et *injecit* Dñs Deº soporē in Adā, et dormivit: Et tulit unā de costis ejus, et *replevit carne locum ejus.*

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

8 ࠅࠉࠈࠏ·ࠉࠄࠅࠄ·ࠀࠋࠄࠉࠌ·ࠂࠍ·ࠁࠏࠃࠍ·ࠌࠒࠃࠌ·ࠅࠉࠔࠌ·ࠔࠌ·ࠀࠕ·ࠄࠀࠃࠌ·ࠀࠔࠓ·ࠉࠑࠓ:
9 ࠅࠉࠑࠌࠇ·ࠉࠄࠅࠄ·ࠀࠋࠄࠉࠌ·ࠌࠍ·ࠄࠀࠃࠌࠄ·ࠊࠋ·ࠏࠑ·ࠍࠇࠌࠃ·ࠋࠌࠓࠀࠄ·ࠅࠈࠅࠁ·ࠋࠌࠀࠊࠋ·ࠅࠏࠑ·ࠄࠇࠉࠉࠌ·ࠁࠕࠅࠊ·ࠄࠂࠍ·ࠅࠏࠑ·ࠄࠃࠏࠕ·ࠈࠅࠁ·ࠅࠓࠏ:
10 ࠅࠍࠄࠓ·ࠉࠑࠀ·ࠌࠏࠃࠍ·ࠋࠄࠔࠒࠅࠕ·ࠀࠕ·ࠄࠂࠍ·ࠅࠌࠔࠌ·ࠉࠐࠓࠃ·ࠅࠄࠉࠄ·ࠋࠀࠓࠁࠏࠄ·ࠓࠀࠔࠉࠌ:
11 ࠔࠌ·ࠄࠀࠇࠃ·ࠐࠉࠔࠅࠍ·ࠄࠅࠀ·ࠄࠎࠅࠁࠁ·ࠀࠕ·ࠊࠋ·ࠀࠓࠑ·ࠄࠇࠅࠉࠋࠄ·ࠀࠔࠓ·ࠔࠌ·ࠄࠆࠄࠁ:
12 ࠅࠆࠄࠁ·ࠄࠀࠓࠑ·ࠄࠄࠉࠀ·ࠈࠅࠁ·ࠌࠀࠃ·ࠔࠌ·ࠄࠁࠃࠋࠇ·ࠅࠀࠁࠍ·ࠄࠔࠄࠌ:
13 ࠅࠔࠌ·ࠄࠍࠄࠓ·ࠄࠔࠍࠉ·ࠂࠉࠇࠅࠍ·ࠄࠅࠀ·ࠄࠎࠅࠁࠁ·ࠀࠕ·ࠊࠋ·ࠀࠓࠑ·ࠊࠅࠔ:
14 ࠅࠔࠌ·ࠄࠍࠄࠓ·ࠄࠔࠋࠉࠔࠉ·ࠇࠃࠒࠋ·ࠄࠅࠀ·ࠄࠄࠅࠋࠊ·ࠒࠃࠌࠕ·ࠀࠔࠅࠓ·ࠅࠄࠍࠄࠓ·ࠄࠓࠁࠉࠏࠉ·ࠄࠅࠀ·ࠐࠓࠕ:
15 ࠅࠉࠒࠇ·ࠉࠄࠅࠄ·ࠀࠋࠄࠉࠌ·ࠀࠕ·ࠄࠀࠃࠌ·ࠅࠉࠍࠇࠄࠅ·ࠁࠂࠍ·ࠏࠃࠍ·ࠋࠏࠁࠃࠄ·ࠅࠋࠔࠌࠓࠄ:
16 ࠅࠉࠑࠅ·ࠉࠄࠅࠄ·ࠀࠋࠄࠉࠌ·ࠏࠋ·ࠄࠀࠃࠌ·ࠋࠀࠌࠓ·ࠌࠊࠋ·ࠏࠑ·ࠄࠂࠍ·ࠀࠊࠅࠋ·ࠕࠀࠊࠋ:
17 ࠅࠌࠏࠑ·ࠄࠃࠏࠕ·ࠈࠅࠁ·ࠅࠓࠏ·ࠋࠀ·ࠕࠀࠊࠋ·ࠌࠌࠍࠅ·ࠊࠉ·ࠁࠉࠅࠌ·ࠀࠊࠋࠊ·ࠌࠌࠍࠅ·ࠌࠅࠕ·ࠕࠌࠅࠕ:
18 ࠅࠉࠀࠌࠓ·ࠉࠄࠅࠄ·ࠀࠋࠄࠉࠌ·ࠋࠀ·ࠈࠅࠁ·ࠄࠉࠅࠕ·ࠄࠀࠃࠌ·ࠋࠁࠃࠅ·ࠀࠏࠔࠄ·ࠋࠅ·ࠏࠆࠓ·ࠊࠍࠂࠃࠅ:
19 ࠅࠉࠑࠓ·ࠉࠄࠅࠄ·ࠀࠋࠄࠉࠌ·ࠏࠅࠃ·ࠌࠍ·ࠄࠀࠃࠌࠄ·ࠊࠋ·ࠇࠉࠕ·ࠄࠔࠃࠄ·ࠅࠀࠕ·ࠊࠋ·ࠏࠅࠐ·ࠄࠔࠌࠉࠌ·ࠅࠉࠁࠀ·ࠀࠋ·ࠄࠀࠃࠌ·ࠋࠓࠀࠅࠕ·ࠌࠄ·ࠉࠒࠓࠀ·ࠋࠅ·ࠅࠊࠋ·ࠀࠔࠓ·ࠉࠒࠓࠀ·ࠋࠅ·ࠄࠀࠃࠌ·ࠍࠐࠔ·ࠇࠉࠄ·ࠄࠅࠀ·ࠔࠌࠅ:
20 ࠅࠉࠒࠓࠀ·ࠄࠀࠃࠌ·ࠔࠌࠅࠕ·ࠋࠊࠋ·ࠄࠁࠄࠌࠄ·ࠅࠋࠏࠅࠐ·ࠄࠔࠌࠉࠌ·ࠅࠋࠊࠋ·ࠇࠉࠕ·ࠄࠔࠃࠄ·ࠅࠋࠀࠃࠌ·ࠋࠀ·ࠌࠑࠀ·ࠏࠆࠓ·ࠊࠍࠂࠃࠅ:
21 ࠅࠉࠐࠋ·ࠉࠄࠅࠄ·ࠀࠋࠄࠉࠌ·ࠕࠓࠃࠌࠄ·ࠏࠋ·ࠄࠀࠃࠌ·ࠅࠉࠉࠔࠍ·ࠅࠉࠒࠇ·ࠀࠇࠕ·ࠌࠑࠋࠏࠕࠉࠅ·ࠅࠉࠎࠂࠓ·ࠁࠔࠓ·ࠕࠇࠕࠉࠄ:

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET. VER. SAM. Translatio Latina.

8 *Plantavit quoq; Dominus Deus hortū in Eden ab Oriente: Et posuit ibi hominē quem formaverat.* 9 *Et germinare fecit (g) Dominus Deus de terra omnem arborem desiderabilē visu & bonā in cibū, & arborem vitæ in medio horti; arborem quoq; scientiæ boni & mali.* 10 *Et fluvius egrediebatur ex Eden (h) ad irrigandum hortum (i): atq; exinde dividebatur, & fiebat in quatuor capita.* 11 *(k) Nomen uni Phison (l): hic circumdat omnem terram Hevila, ubi est aurum.* 12 *Aurum autem terræ istius bonū est valde: ibi est bdellium, & lapis onychinus.* 13 *Nomen verò fluvii secundi, Gehon (m): hic circumdat omnem terram Chus (n).* 14 *Et nomen fluvii tertii, Tigris (o): iste fluit ad Orientem Assyriæ (p): fluvius verò quartus, ipse est Euphrates.* 15 *Sumpsitque Dominus Deus hominem; & posuit eū in horto Eden, ut coleret, & custodiret eum.* 16 *Præcepit quoque Dominus Deus Adamo (q), dicens: de omni arbore horti comedendo comedes:* 17 *De arbore autem scientiæ boni & mali, non comedes ex ea: quoniam in die quo comederis ex ea, moriendo morieris (r).* 18 *Et Dixit Dominº Deus, non est bonū esse hominem solum: faciam ei adjutoriū simile illi (s):* 19 *Et Formavit Dominº Deus adhuc de terra omnē bestiā agri, & omne volatile cœli: adduxitq; ad Adā, ut videret quomodo vocaret illud. Et omne quod vocavit illud Adam animæ viventis, hoc est nomen ejus.* 20 *Appellavitque Adam nominibus suis omnia jumenta & volatilia cœli (t), & omnes bestias agri: sed homini non invenit auxilium simile ipsi.* 21 *Et immisit Dominº Deº soporē super Adam, & dormivit: Et cepit unā de costis ejus, posuitque carnem pro ea:*

VER.SAM. (g) Ascendere fecit (h) Horto (i) paradisum (k) insulas (l) phison kadoph (m) Askoph (n) Chophin (o) Kephlusah (p) iste præterit regnum Hatsphu (q) de Adamo (r) consumendo consumeris (s) coram illo (t) concavi

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 *وغرس الله جنانا في عدن شرقيا وصير هناك ادم الذي خلقه* 9 *وانبت الله من الارض كل شجر حسن منظرها وطيب ماكلها* وشجر الحياة في وسط الجنان* وشجر معرفة الخير والشر* 10 وجعل نهرا يخرج من عدن ليسقي الجنان* ومن ثم يفترق فيصير اربعة ارؤس* 11 *اسم احدها النيل وهو المحيط بجميع بلد زويلة الذي فيه الذهب* 12 وذهب ذلك البلد جيد* ثم اللؤلؤ وحجارة البلور* 13 واسم النهر الثاني جيحان وهو المحيط بجميع بلد الحبشة* 14 *واسم النهر الثالث دجلة وهو يسير في شرقي الموصل* والنهر الرابع هو الفرات* 15 فاخذ الله ادم وانزله في جنان عدن ليفلحه ويحفظه* 16 وامر الله ادم قائلا من جميع شجر الجنان جائز لك ان تاكل* 17 ومن شجرة معرفة الخير والشر لا تاكل* فانك في يوم اكلك منها تستحق ان تموت* 18 وقال الله لا خير في بقاء ادم وحده اصنع له عونا حذاه* 19 فحشر الله من الارض جميع وحش الصحراء وطير السماء واتى بها الى ادم ليريه ما يسميه* وكل ما سمى ادم من نفس حية باسم هو اسمه الى الان* 20 فسمى ادم اسماء لجميع البهائم وطير السماء وجميع وحش الصحراء* 21 ولم يجد ادم عونا حذاه* فاوقع الله سباتا على ادم لكي لا يحس فنام* فاستل احدى اضلاعه وسد مكانها بلحمه*

8 *Et plantavit Deus hortum in Eden ad Orientem, & posuit ibi Adam quem creaverat.* 9 *Et germinare fecit Deus de terra omnem arborem pulchri aspectus, & suavis esus: & arborem vitæ in medio horti, & arborem scientiæ boni & mali.* 10 *Et statuit flumen quod egrediebatur ex Eden, ut irrigaret hortum. Et exinde dividitur, & fit quatuor capita.* 11 *Nomen unius ex eis, Nilus: & ipse est circundans omnem regionem Zevila, in qua est aurum.* 12 *Et aurum ejus regionis est bonum. ibi uniones, & lapides Chrystalli.* 13 *Et nomen fluminis secundi Gihan: & ipsum est circundans omnem regionem Æthiopiæ.* 14 *Et nomen fluminis tertii Degla: & ipsum fluit in partem Orientalem Mesopotamiæ. Et flumen quartum est Euphrates.* 15 *Sumpsitque Deus Adam, & collocavit eum in horto Eden, ut coleret illum, & custodiret eum.* 16 *Et præcepit Deus Adam, dicens: Ex omnibus arboribus horti licitum est tibi comedere;* 17 *At ex arbore scientiæ boni & mali ne comedas: nam in die comestionis tuæ ex ea, mereberis mori.* 18 *Et dixit Deus, Non est bonum permanere Adam solum: faciam ei adjutorem è regione ipsius.* 19 *Collegit autem Deus de terra omnes bestias campi, & volatilia cœli, & adduxit ea ad Adam, ut ostenderet ei quid vocaret ea. Et quicquid vocavit Adam ex anima vivente nomine aliquo, ipsum est nomen ejus usque modo.* 20 *Vocavit ergo Adam nomina omnibus jumentis, & volatilibus cœli, & omnibus bestiis campi. Nec inveniebatur Adam auxilium è regione sui.* 21 *Itaque immisit Deus soporem in Adam ne sentiret, dormivitque. Et extraxit unam costarum ejus, & obturavit locum ejus carne.*

ספר בראשית : ג

ceperat quam costam Deus Dominus ædificavit Et
22 וַיִּבֶן יְהוָה אֱלֹהִים אֶת־הַצֵּלָע אֲשֶׁר־לָקַח
.hominem ad eam adduxit & :mulierem in homine de
מִן־הָאָדָם לְאִשָּׁה וַיְבִאֶהָ אֶל־הָאָדָם׃
caro & ,meis ossibus ex os vice Hac :homo dixit Et
23 וַיֹּאמֶר הָאָדָם זֹאת הַפַּעַם עֶצֶם מֵעֲצָמַי וּבָשָׂר
est sumpta viro ex quia ,*Virago* vocabitur *hanc ad*:meâ carne ex
מִבְּשָׂרִי לְזֹאת יִקָּרֵא אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ לֻקֳחָה־
,suam matrem & suum patrem *vir* relinquet Idcirco .ipsa
24 זֹּאת׃ עַל־כֵּן יַעֲזָב־אִישׁ אֶת־אָבִיו וְאֶת־אִמּוֹ
ipsi ambo erāt Et *unam carnem in* erunt & ,suâ uxore cū adhærebit &
25 וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד׃ וַיִּהְיוּ שְׁנֵיהֶם
erubescebant non & ,ejus uxor & homo ,nudi
עֲרוּמִּים הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ וְלֹא יִתְבֹּשָׁשׁוּ׃

CAP. III. ג

fecerat quam agri bestiā omni callidior erat serpens Et
1 וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם מִכֹּל חַיַּת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר עָשָׂה
dixit *quòd Etiam* : mulierem ad dixit Et .Deus Dominus
יְהוָה אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר אֶל־הָאִשָּׁה אַף כִּי־אָמַר
dixit Et ? horti arbore omni ex comedetis Non ,Deus
2 אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִכֹּל עֵץ הַגָּן׃ וַתֹּאמֶר
.vescemur horti arboris fructu De ,serpentem ad mulier
הָאִשָּׁה אֶל־הַנָּחָשׁ מִפְּרִי עֵץ־הַגָּן נֹאכֵל׃
Non ,Deus dixit ,horti medio in quæ arboris fructu de Et
3 וּמִפְּרִי הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ־הַגָּן אָמַר אֱלֹהִים לֹא
.moriamini fortè ne ,*eam in* tāgetis non & ,eâ ex comedetis
תֹאכְלוּ מִמֶּנּוּ וְלֹא תִגְּעוּ בּוֹ פֶּן־תְּמֻתוּן׃
.moriemini moriendo Non : mulierem ad serpens dixit Et
4 וַיֹּאמֶר הַנָּחָשׁ אֶל־הָאִשָּׁה לֹא־מוֹת תְּמֻתוּן׃
aperientur ,eâ ex *vos comedere* die in quòd Deus *sciens* Quoniā
5 כִּי יֹדֵעַ אֱלֹהִים כִּי בְּיוֹם אֲכָלְכֶם מִמֶּנּוּ וְנִפְקְחוּ
.malum & bonum scientes ,dii sicut eritis & ,vestri oculi
עֵינֵיכֶם וִהְיִיתֶם כֵּאלֹהִים יֹדְעֵי טוֹב וָרָע׃
desiderium quòd & ,cibum ad arbor bona quòd ,mulier vidit Et
6 וַתֵּרֶא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמַאֲכָל וְכִי תַאֲוָה־
cepit & : intelligendum ad arbor concupiscibilis &,oculis *ipsa*
הוּא לָעֵינַיִם וְנֶחְמָד הָעֵץ לְהַשְׂכִּיל וַתִּקַּח
.secum suo viro etiam dedit & :comedit & ,ejus fructu de
מִפִּרְיוֹ וַתֹּאכַל וַתִּתֵּן גַּם־לְאִישָׁהּ עִמָּהּ
cognoverūt &,ipsorū amborū oculi sunt aperti Et .comedit Et
7 וַיֹּאכַל׃ וַתִּפָּקַחְנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם וַיֵּדְעוּ
sibi fecerūt & ,ficus folia consuerunt & :*ipsi* nudi quòd
כִּי עֵירֻמִּם הֵם וַיִּתְפְּרוּ עֲלֵה תְאֵנָה וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם
ambulantis Dei Domini vocem audiverunt Et.cingulos
8 חֲגֹרֹת׃ וַיִּשְׁמְעוּ אֶת־קוֹל יְהוָה אֱלֹהִים מִתְהַלֵּךְ
facie à ejus uxor & ,homo se abscondit & :diei aurā ad horto in
בַּגָּן לְרוּחַ הַיּוֹם וַיִּתְחַבֵּא הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ מִפְּנֵי
Dominus vocavit Et .horti arboris medio in ,Dei Domini
9 יְהוָה אֱלֹהִים בְּתוֹךְ עֵץ הַגָּן׃ וַיִּקְרָא יְהוָה
? tu Ubi ,ei dixit Et :hominem Deus
אֱלֹהִים אֶל־הָאָדָם וַיֹּאמֶר לוֹ אַיֶּכָּה׃

Verſio VULG. LAT.

22 Et ædificavit Dominus Deus coſtam, quam tulerat de Adam, in mulierem: & adduxit eam ad Adam. 23 Dixitque Adam: Hoc nunc, os ex oſſibus meis, & caro de carne mea: quæ vocabitur Virago, quoniam de viro ſumpta eſt. 24 Quamobrem relinquet homo patrem ſuum, & matrem, & adhærebit uxori ſuæ: & erunt 25 duo in carne unâ. Erat autem uterque nudus, Adam ſcilicet & uxor ejus: & non erubeſcebant.

CAP. III.

1 SEd & ſerpens erat callidior cunctis animantibus terræ, quæ fecerat Dominus Deus. Qui dixit ad mulierem: Cur præcepit vobis Deus, ut non comederetis de omni li2gno paradiſi? Cui reſpondit mulier: De fructu lignorum, quæ ſunt in paradiſo, veſci3mur. De fructu verò ligni, quod eſt in medio paradiſi, præcepit nobis Deus ne comederemus, & ne tangeremus il4lud, ne fortè moriamur. Dixit autem ſerpens ad mulierem: Nequaquam morte mo5riemini. Scit enim Deus, quòd in quocumque die comederìtis ex eo, aperientur oculi veſtri: & eritis ſicut dii, ſcien6tes bonum & malum. Vidit igitur mulier quòd bonum eſſet lignum ad veſcendum, & pulchrum oculis, aſpectuque delectabile: & tulit de fructu illius, & comedit: deditque 7 viro ſuo, qui comedit. Et aperti ſunt oculi amborum: cúmque cognoviſſent ſe eſſe nudos, conſuerunt folia ficus, & fecerunt ſibi perizomata. 8 Et cùm audiſſent vocem Domini Dei deambulantis in paradiſo ad auram poſt meridiem, abſcondit ſe Adam & uxor ejus à facie Domini Dei 9 in medio ligni paradiſi. Vocavitque Dominus Deus Adam, & dixit ei: ubi es?

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranſlatione LATINA.

22 Καὶ ᾠκοδόμησεν (λ) ὁ θεὸς τὴν πλευρὰν, ἣν ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ Ἀδὰμ εἰς γυναῖκα· καὶ ἤγαγεν 23 αὐτὴν πρὸς τὸν Ἀδάμ. Καὶ εἶπεν Ἀδάμ, Τοῦτο (μ) νῦν ὀστοῦν ἐκ τῶν ὀστέων μου, καὶ σὰρξ ἐκ τῆς σαρκός μου· αὕτη κληθήσεται Γυνὴ, ὅτι ἐκ 24 τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς (ν) ἐλήφθη. Ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν (ξ) μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται (ο) πρὸς 25 τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. Καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.

Et ædificavit Deus coſtam, quam accepit de Adam, in mulierem; & adduxit eam ad Adam. 23 Et dixit Adam: Hoc nunc os ex oſſibus meis, & caro ex carne mea. (l) Hæc vocabitur (m) Mulier: quoniam ex viro ſumpta eſt. 24 Propter hoc relinquet homo patrem ſuum & matrem: et adhærebit uxori ſuæ: 25 Et erunt duo in carne una.

Κεφ. γ΄.

Καὶ ἦσαν οἱ δύο γυμνοὶ, ὅ, τε Ἀδὰμ καὶ 1 ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ᾐσχύνοντο. Ὁ δὲ ὄφις ἦν φρονιμώτατος πάντων τῶν θηρίων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν ἐποίησε κύριος ὁ θεός. καὶ εἶπεν ὁ ὄφις τῇ γυναικὶ, Τί ὅτι εἶπεν ὁ θεὸς, οὐ μὴ φάγητε ἀπὸ παντὸς ξύλου τοῦ 2 παραδείσου; Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ τῷ ὄφει, (α) Ἀπὸ καρποῦ τοῦ ξύλου τοῦ παραδείσου φαγού3μεθα. (β) Ἀπὸ δὲ τοῦ καρποῦ τοῦ ξύλου, ὅ ἐστιν ἐν μέσῳ τοῦ παραδείσου, εἶπεν ὁ θεὸς, οὐ φάγεσθε ἀπ' αὐτοῦ, οὐδὲ μὴ ἅψησθε αὐτοῦ, ἵνα 4 μὴ ἀποθάνητε. Καὶ εἶπεν ὁ ὄφις τῇ γυναικὶ, 5 Οὐ θανάτῳ ἀποθανεῖσθε. Ἤδει γὰρ ὁ θεὸς, (γ) ὅτι ᾗ ἂν ἡμέρᾳ (δ) φάγητε ἀπ' αὐτοῦ, διανοιχθήσονται ὑμῶν οἱ ὀφθαλμοὶ, καὶ ἔσεσθε ὡς θεοὶ, γινώσκοντες καλὸν καὶ πο6νηρόν. Καὶ εἶδεν ἡ γυνὴ, ὅτι καλὸν τὸ ξύλον εἰς βρῶσιν, καὶ ὅτι ἀρεστὸν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἰδεῖν, καὶ ὡραῖόν ἐστι τοῦ κατανοῆσαι· καὶ (ε) λαβοῦσα ἀπὸ τοῦ καρποῦ αὐτοῦ, ἔφαγε· καὶ ἔδωκε καὶ τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς μετ' 7 αὐτῆς, καὶ ἔφαγον. Καὶ διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν δύο, καὶ ἔγνωσαν ὅτι γυμνοὶ ἦσαν. καὶ ἔρραψαν φύλλα συκῆς, καὶ ἐποίησαν 8 ἑαυτοῖς περιζώματα. Καὶ ἤκουσαν (ζ) τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ περιπατοῦντος ἐν τῷ παραδείσῳ τὸ δειλινόν. καὶ ἐκρύβησαν ὅ, τε Ἀδὰμ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἀπὸ προσώπου κυρίου 9 τοῦ θεοῦ ἐν μέσῳ τοῦ ξύλου τοῦ παραδείσου. Καὶ ἐκάλεσεν κύριος ὁ θεὸς τὸν Ἀδὰμ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἀδὰμ, ποῦ εἶ;

CAP. III.

ET erant ambo nudi, Adam & mulier ejus: & non confundebantur. 1 Serpens autem erat (a) prudentiſſimus omnium beſtiarum, quæ erant ſuper terram, quas fecerat Dominus Deus. Et dixit ſerpens mulieri: Quid, quia dixit Deus, ne edatis ab omni ligno paradiſi? 2 Et dixit mulier ſerpenti: A fructu ligni paradiſi edemus. 3 De fructu autem ligni, quod eſt in medio paradiſi, dixit Deus, non edetis ex eo, neque tangetis illud, ne moriamini. 4 Et dixit ſerpens mulieri: Non morte moriemini. 5 Sciebat enim Deus, quoniam quâ die manducaveritis de eo, aperientur oculi veſtri: & eritis ſicut dii, ſcientes bonum & malum. 6 Et vidit mulier, quia bonum eſt lignum ad eſcam, & quia gratum oculis ad videndum, & ſpecioſum eſt ad intelligendum. Et ſumens de fructu ejus, edit: & dedit & viro ſuo ſecum: & (b) ederunt. 7 Et aperti ſunt oculi amborum: & agnoverunt, quia nudi erant: & conſuerunt folia fici, & fecerunt ſibi ſuccinctoria. 8 Et audierunt vocem Domini Dei deambulantis in paradiſo ad (c) veſperam: & abſconderunt ſe Adam & mulier ejus à facie Domini Dei in medio ligni paradiſi. 9 Et vocavit Dominus Deus Adam, & dixit illi: Adam, ubi es?

MS.A. (λ) κύριος ὁ θεὸς (μ) νῦν ἐκ (ν) ἐλήμφθη αὐτή. (ξ) μητέρα αὐτοῦ, (ο) τῇ γυναικὶ αὐτοῦ. Κεφ. γ΄. (α) Ἀπὸ παντὸς ξύλου τοῦ (β) Ἀπὸ δὲ καρποῦ (γ) ὅτι ἐν ᾗ ἂν (δ) φάγητε (ε) λαβοῦσα ἐκ τοῦ καρποῦ (ζ) τὴν φωνὴν

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

22 *ܘܒܢܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܠܥܠܥܐ ܕܢܣܒ ܡܢ ܐܕܡ ܠܐܢܬܬܐ. ܘܐܝܬܝܗ̇ ܠܘܬ ܐܕܡ. *ܘܐܡܪ ܐܕܡ. ܗܕܐ ܙܒܢܐ
23 ܓܪܡܐ ܡܢ ܓܪܡܝ ܘܒܣܪܐ ܡܢ ܒܣܪܝ. ܠܗܕܐ ܢܬܩܪܐ ܐܢܬܬܐ. ܡܛܠ ܕܡܢ ܓܒܪܐ ܐܬܢܣܒܬ.
24 *ܡܛܠ ܗܢܐ ܢܫܒܘܩ ܓܒܪܐ ܠܐܒܘܗܝ ܘܠܐܡܗ. ܘܢܩܦ ܠܐܢܬܬܗ. ܘܢܗܘܘܢ ܬܪܝܗܘܢ
25 ܚܕ ܒܣܪ. *ܘܗܘܘ ܬܪܝܗܘܢ ܥܪܛܠܝܐ. ܐܕܡ ܘܐܢܬܬܗ ܘܠܐ ܒܗܬܝܢ *

ܦܬܓܡܐ ܓ

1 *ܘܚܘܝܐ ܚܟܝܡ ܗܘܐ ܡܢ ܟܠܗ ܚܝܘܬܐ ܕܒܪܐ ܕܥܒܕ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. ܘܐܡܪ ܚܘܝܐ ܠܐܢܬܬܐ.
2 ܫܪܝܪܐܝܬ ܐܡܪ ܐܠܗܐ. ܕܠܐ ܬܐܟܠܘܢ ܡܢ ܟܠ ܐܝܠܢ ܦܪܕܝܣܐ. *ܘܐܡܪܬ ܐܢܬܬܐ ܠܚܘܝܐ.
3 ܡܢ ܦܐܪܐ ܕܐܝܠܢܐ ܕܦܪܕܝܣܐ ܟܠܗܘܢ ܢܐܟܘܠ. *ܘܡܢ ܦܐܪܐ ܕܐܝܠܢܐ ܕܒܡܨܥܬܗ
4 ܕܦܪܕܝܣܐ ܐܡܪ ܐܠܗܐ ܕܠܐ ܬܐܟܠܘܢ ܡܢܗ. ܘܠܐ ܬܬܩܪܒܘܢ ܠܗ ܕܠܐ ܬܡܘܬܘܢ. *ܘܐܡܪ
5 ܚܘܝܐ ܠܐܢܬܬܐ. ܠܐ ܡܡܬ ܡܡܬܘܢ. *ܡܛܠ ܕܝܕܥ ܐܠܗܐ ܕܒܝܘܡܐ ܕܬܐܟܠܘܢ ܡܢܗ
6 ܡܬܦܬܚܢ ܥܝܢܝܟܘܢ. ܘܗܘܝܢ ܐܝܟ ܐܠܗܐ ܝܕܥܝܢ ܛܒܬܐ ܘܒܝܫܬܐ. *ܘܚܙܬ
ܐܢܬܬܐ ܕܫܦܝܪ ܐܝܠܢܐ ܠܡܐܟܘܠܬܐ. ܘܪܓܝܓ ܗܘ ܠܥܝܢܐ ܘܡܪܓܓ ܐܝܠܢܐ ܠܡܣܬܟܠܘ ܒܗ.
7 ܘܢܣܒܬ ܡܢ ܦܐܪܘܗܝ ܘܐܟܠܬ. ܘܝܗܒܬ ܐܦ ܠܒܥܠܗ̇ ܥܡܗ̇ ܘܐܟܠ. *ܘܐܬܦܬܚ
ܥܝܢܝ ܬܪܝܗܘܢ. ܘܝܕܥܘ ܕܥܪܛܠܝܐ ܐܢܘܢ. ܘܚܝܛܘ ܛܪܦܐ ܕܬܐܢܐ ܘܥܒܕܘ ܠܗܘܢ
8 ܙܪܙܐ. *ܘܫܡܥܘ ܩܠܗ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܡܗܠܟ ܒܦܪܕܝܣܐ ܒܡܦܢܝܗ ܕܝܘܡܐ.
9 ܘܐܛܫܝܘ ܐܕܡ ܘܐܢܬܬܗ ܡܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. ܒܝܬ ܐܝܠܢܝ ܦܪܕܝܣܐ. *ܘܩܪܐ ܡܪܝܐ
ܐܠܗܐ ܠܐܕܡ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܝܟܘ ܐܢܬ ܐܕܡ.

22 Et condidit Dominus Deus coſtam quam ſumpſerat ex Adam, in mulierem, adduxitq; eam ad Adam. 23 Et dixit Adam, Hoc tempore os ex oſſibus meis, & caro ex carne mea: hæc vocabitur mulier, quia de viro ſūpta eſt. 24 Propterea deſeret homo patrem ſuum matremque ſuam, & hærebit uxori ſuæ, eruntque ambo una caro. 25 Erant autem ambo nudi, Adam *ſcilicet* & uxor ejus, & non erubeſcebant.

CAP. III.

1 ET ſerpens callidior erat cunctis animantibus campi quæ fecerat Dominus Deus: dixitq; ſerpens ad mulierem, Veréne dixit Deus ut ne comederetis ex omnibus arboribus paradiſi? 2 Et dixit mulier ad ſerpentem, de fructibus arborum quæ ſunt in paradiſo cunctarum comedimus, 3 At de fructibus arboris quæ eſt in medio paradiſi dixit Deus, Ne comederitis ex ea, neque acceſſeritis ad eam, ut ne moriamini. 4 Dixitque ſerpens ad mulierem, haudquaquam moriemini. 5 Nam novit Deus quòd qua die comederitis ex ea, aperientur oculi veſtri, & eritis ſicut Deus ſcientes bonum & malum. 6 Vidit autem mulier bonam eſſe arborem ad comedendum, & delitias eſſe oculi, atque optabilem arborem aſpectui: tulitq; de fructibus ejus, & comedit, deditq; etiam marito ſuo ſecum, et comedit. 7 Et aperti ſunt oculi amborum, & cognoverunt ſe nudos eſſe, & coaptarunt folia ficuum, feceruntque ſibi perizomata. 8 Et audierunt vocem Domini Dei ambulantis in paradiſo, retrocedente die: abſconderuntque ſe Adam & uxor illius à conſpectu Domini Dei, inter arbores quæ erant in paradiſo. 9 Vocavitq; Dominus Deus Adam, & dixit ei, Vbi es Adam?

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

22 וּבְנָא יְיָ אֱלֹהִים יָת עִלְעָא דִּנְסֵיב
מִן אָדָם לְאִתְּתָא וְאַיְתְיַהּ לְוָת־
23 אָדָם׃ וַאֲמַר אָדָם הָדָא זִמְנָא
גַּרְמָא מִגַּרְמַי וּבִסְרָא מִבִּסְרִי
לְדָא יִתְקְרֵי אִתְּתָא אֲרֵי מִבַּעְלַהּ
24 נְסִיבַת דָּא׃ עַל־כֵּן יִשְׁבּוֹק גְּבַר
בֵּית־מִשְׁכְּבֵי אֲבוּהִי וְאִמֵּיהּ
וְיִדְבַּק בְּאִתְּתֵיהּ וִיהוֹן לְבִסְרָא
25 חַד׃ וַהֲווֹ תַרְוֵיהוֹן עַרְטִלָּאִין אָדָם
וְאִתְּתֵיהּ וְלָא מִתְכַּלְמִין׃

ג

1 וְחִוְיָא הֲוָה עָרִים מִכֹּל חֵיוַת בָּרָא
דִּי עֲבַד יְיָ אֱלֹהִים וַאֲמַר לְאִתְּתָא
בְּקוּשְׁטָא אֲרֵי אֲמַר יְיָ לָא תֵיכְלוּן
2 מִכֹּל אִילַן גִּנְּתָא׃ וַאֲמַרַת אִתְּתָא
3 לְחִוְיָא מִפֵּירֵי אִילַן גִּנְּתָא נֵיכוּל׃
וּמִפֵּירֵי אִילָנָא דִּי בִּמְצִיעוּת־
גִּנְּתָא אֲמַר יְיָ לָא תֵיכְלוּן מִנֵּיהּ
4 וְלָא תִקְרְבוּן בֵּיהּ דִּלְמָא תְמוּתוּן׃
וַאֲמַר חִוְיָא לְאִתְּתָא לָא מְמָת
5 תְּמוּתוּן׃ אֲרֵי גְלֵי קֳדָם יְיָ אֲרֵי
בְּיוֹמָא דְּתֵיכְלוּן מִנֵּיהּ וְיִתְפַּתְּחָן
עֵינֵיכוֹן וּתְהוֹן כְּרַבְרְבִין חַכְּמִין
6 בֵּין טָב לְבִישׁ׃ וַחֲזַת אִתְּתָא אֲרֵי
טָב אִילָנָא לְמֵיכַל וַאֲרֵי אַסּוּ־
הוּא לְעֵינִין וּמְרַגַּג אִילָנָא
לְאִסְתַּכָּלָא בֵיהּ וּנְסִיבַת מֵאִבֵּיהּ
וַאֲכַלַת וִיהַבַת אַף לְבַעְלַהּ עִמַּהּ
7 וַאֲכַל׃ וְאִתְפַּתַּחָא עֵינֵי תַרְוֵיהוֹן
וִידַעוּ אֲרֵי עַרְטִלָּאִין אִנּוּן וְחַטִּיטוּ
לְהוֹן טַרְפֵי תְאֵנִין וַעֲבַדוּ לְהוֹן
8 זְרָזִין׃ וּשְׁמַעוּ יָת־קָל מֵימְרָא דַּייָ
אֱלֹהִים מְהַלֵּךְ בְּגִנְּתָא לִמְנַח
יוֹמָא וְאִטַּמַּר אָדָם וְאִתְּתֵיהּ
9 מִן־קֳדָם יְיָ אֱלֹהִים בְּגוֹ אִילַן
גִּנְּתָא׃ וּקְרָא יְיָ אֱלֹהִים לְאָדָם
וַאֲמַר לֵיהּ אָן אַתְּ׃

22 Et ædificavit Domin⁹ Deus coſtam, quam tulerat de Adam, in mulierem: 23 Et adduxit eam ad Adā. Et dixit Adā; hæc nunc os de oſſibus meis, et caro de carne meâ: hæc vocabitur mulier; quia de viro ſuo aſſumpta 24 eſt iſta. Propterea relinquet homo lectulum patris ſui et matris ſuæ: et adhærebit uxori ſuæ; et erunt in 25 carnem unam. Et erant ambo nudi, Adam et uxor ejus: Et non erubeſcebant.

CAP. III.

1 ET ſerpens erat *callidior* cunctis beſtiis agri, quas fecit Dominus Deus: Et dixit mulieri; verúmne eſt quod dixit Deus; non comedatis ex omni arbore hor2ti? Et dixit mulier ſerpenti: De *fructibus* arboris horti 3 comedemus. Sed de *fructibus* arboris, quæ eſt in medio paradiſi, dixit De⁹; Non comedetis ex eâ; neque accedatis ad eam: Ne forte 4 moriamini. Et dixit ſerpens mulieri: non morte 5 moriemini. Quoniam manifeſtū eſt coram deo; quòd in die quâ comederitis ex eâ, aperientur oculi veſtri: et eritis ſicut principes, ſcientes inter bonum et ma6lum. Et vidit mulier, quòd bona eſſet arbor ad veſcendū, et quòd ſalutifera eſſet oculis, et delectabilis arbor ad intuendū in eam; et tulit de fructu ejus, et comedit: Et dedit etiam marito ſuo cum eâ, et com7edit. Et aperti ſunt oculi amborum; Et cognoverunt quòd nudi eſſent: Et conſuerunt ſibi folia ficus; Et fecerunt ſibi cin8ctoria. Et audierunt vocem verbi Domini Dei, deambulantis in horto ad auram diei: Et abſconderunt ſe Adam et uxor ej⁹, à facie Domini Dei in medio arboris 9 horti. Et vocavit Dñs Deus Adā: Et dixit ei, ubi [es] tu?

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VERS. SAM. Tranſlatio Latina.

22 Ædificavit autem Domin⁹ Deus coſtam quam ſumpſit ex Adamo in mulierem: Et adduxit eam ad Adamum. 23 Dixitque Adam, hac vice os ex oſſibus meis, & caro ex carne mea: ideo vocabitur vira, quia de viro ſuo ſumpta eſt iſta: 24 Propterea relinquet vir patrem ſuum & matrem ſuam, & adhærebit uxori ſuæ: ſietque ex ambobus una caro: 25 Erant autem ambo nudi, Adam & uxor ejus: & non erubeſcebant.

CAP. III.

1 ET ſerpens erat callidus præ omnibus beſtiis agri quas fecerat Dominus Deus. dixitq; mulieri: Nunquid dixit Deus, non comedetis ex omni arbore horti? 2 Reſpondit verò mulier ſerpenti: De fructu arboris horti comedimus: 3 De fructu autem arboris hujus quæ eſt in medio (a) horti, dixit Deus non comedetis ex eo, neque tangetis eum, ne (b) moriamini: 4 Dixit verò ſerpens mulieri, (c) moriendo non moriemini. 5 Nam novit Deus quoniam quo die comedetis ex eo, & aperientur oculi veſtri, & eritis ſicut Dii cognoſcentes bonum & malum. 6 Vidit quoque mulier quód bona eſſet arbor ad veſcendū, & quód (d) grata eſſet oculis, & deſiderabilis arbor ad intelligendū: Et cepit de fructu ejus, & comedit; deditq; etiā viro ſuo ſecum, & comederunt. 7 Apertique ſunt oculi amborū; & cognoverunt quod nudi erant: & conſuerunt (e) folia ficus, feceruntq; ſibi cingulos: 8 Audiverunt etiam vocem Domini Dei deambulantis (f) in horto ad auram diei: tum occultavit ſe Adam & uxor ejus à facie Domini Dei in medio arborum horti. 9 Et vocavit (g) Dominus Deus Adam, dixitque ei, ubi es?

VER. SAM. (a) Paradiſi (b) conſumamini (c) conſumendo non conſumemini (d) formoſa ad contemplandum (e) aſſumenta foliorum (f) appellantis eos in paradiſo ad fervorem diei (g) appellavitque

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

22 *وبنى الله الضلع التي اخذ امرأة فأتى بها الى آدم *وقال آدم هذه المرأة شاهدت عظما
23 من عظامي ولحما من لحمي وينبغي ان تسمى امرأة لانها من امرئ اخذت *ولذلك
24 يترك الرجل اباه وامه ويلزم زوجته فيصيران كجسد واحد *وكانا جميعا عريانين آدم
25 وزوجته ولا يحتشمان من ذلك *

الفصل الثالث

1 *والثعبان صار حكيما من جميع حيوان الصحراء الذي خلقه الله *فقال للمرأة ايقينا قال
2 الله لا تأكلا من جميع شجر الجنان *قالت المرأة للثعبان من ثمر شجر الجنان نأكل *لكن
3 من ثمر الشجرة التي في وسطه قال الله لا تأكلا منه ولا تدنوا به كيلا تموتا *قال لها لستما
4 تموتان *ان الله عالم انكما في يوم اكلكما منه تنفتح عيونكما وتصيران كالملائكة
5 عارفي الخير والشر بزيادة *فلما رأت المرأة ان الشجرة طيبة المأكل شهية للمنظر
6 منية للعقل اخذت *من ثمرها فاكلت واعطت بعلها فأكل معها *فانفتحت
7 عيونهما فعلما انهما عريانان فخيطا من ورق التين ما صنعا منه مآزر *فسمعا صوت الله مارا
8 في الجنان برفق في حركة النهار *فاستخبأ آدم وزوجته من قبل صوت الله خباء فيما بين
9 شجر الجنان *فنادى الله آدم وقال له مقررا اين انت *

22 Et fabricavit Deus coſtam quam acceperat, in mulierem, & adduxit eam Adæ. 23 Et dixit Adam: Hæc mulier vidit os ex oſſibus meis, & carnem de carne mea: decetque ut vocetur virago quia de virilitate mea deſumpta eſt. 24 Et propterea relinquet vir patrem ſuum & matrem ſuam, & adhærebit uxori ſuæ, eruntque ambo quaſi corpus unum. 25 Et erant ambo nudi, Adam, & conjux ejus, nec erubeſcebant ob hoc.

CAP. III.

1 ET ſerpens factus eſt ſapientiſſimus præ omnibus animantibus campi, quæ creaverat Deus: dixitque mulieri, Verè ne dixit Deus, Ne comedatis ex omnibus arboribus horti? 2 At mulier ſerpenti, Ex fructibus arborum horti comedimus: 3 Sed ex fructibus arboris quæ eſt in medio ipſius, dixit Deus: Ne comedatis ex eis, & ne tangatis eos, ut non moriamini. 4 Dixit ei: Nequaquam moriemini. 5 Verùm Deus ſcit quòd in die comeſtionis veſtræ ex eis, aperientur oculi veſtri, & fietis velut Angeli abundantiùs ſcientes bonum & malum. 6 Cùm ergo vidiſſet mulier quòd arbor eſſet ſuavis ad eſcam, grata aſpectu, optabilis intellectui, accepit ex fructibus ejus, & comedit: deditque conjugi ſuo, & comedit cum ipſa. 7 Et aperti ſunt oculi amborum, cognoveruntque ſe eſſe nudos: conſueruntque ex foliis fici quiddam ex quo compoſuerunt velamina. 8 Audierunt autem vocem Dei euntis in hortum placidè in motu diei, abdideruntque ſe Adam & conjux ejus à conſpectu vocis Dei abditione, inter arbores horti: 9 Vocavitque Deus Adam, & dixit ei interrogativè, ubi es?

&,*ego* nudus quia ,timui &,horto in audivi tuam Vocem . ;ait Et
10 וַיֹּאמֶר אֶת־קֹלְךָ שָׁמַעְתִּי בַּגָּן וָאִירָא כִּי־עֵירֹם אָנֹכִי
Nonne ? *tu* nudus quòd tibi indicavit Quis,dixit Et. me abſcôdi
11 וָאֵחָבֵא׃ וַיֹּאמֶר מִי הִגִּיד לְךָ כִּי עֵירֹם אָתָּה הֲמִן־
comediſti ,eā ex *comedendum non ad* tibi præcepi quam arbore ex
הָעֵץ אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לְבִלְתִּי אֲכָל־מִמֶּנּוּ אָכָלְתָּ׃
ipſa ,*mecum* dediſti quam Mulier ,homo ait Et
12 וַיֹּאמֶר הָאָדָם הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּה עִמָּדִי הִוא
Deus Dominus dixit Et .comedi &,arbore de mihi dedit
13 נָתְנָה־לִּי מִן־הָעֵץ וָאֹכֵל׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים
Serpens : mulier ait Et ? feciſti hoc Quid : mulieri
לָאִשָּׁה מַה־זֹּאת עָשִׂית וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה הַנָּחָשׁ
,ſerpentem ad Deus Dominus dixit Et.comedi &,me ſeduxit
14 הִשִּׁיאַנִי וָאֹכֵל׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים אֶל־הַנָּחָשׁ
,animali omni præ tu maledictus ,hoc feciſti Quia
כִּי־עָשִׂיתָ זֹּאת אָרוּר אַתָּה מִכָּל־הַבְּהֵמָה
pulverē &,gradieris tuū ventrē Super .agri beſtiā omni præ &
וּמִכֹּל חַיַּת הַשָּׂדֶה עַל־גְּחֹנְךָ תֵלֵךְ וְעָפָר
ponam inimicitiam Et .tuæ vitæ diebus omnibus comedes
15 תֹּאכַל כָּל־יְמֵי חַיֶּיךָ׃ וְאֵיבָה אָשִׁית
:ejus ſemē inter &,tuū ſemē inter & ,mulierem inter & te inter
בֵּינְךָ וּבֵין הָאִשָּׁה וּבֵין זַרְעֲךָ וּבֵין זַרְעָהּ
Ad .calcaneū ei conteres tu & ,caput tibi conteret ipſum
16 הוּא יְשׁוּפְךָ רֹאשׁ וְאַתָּה תְּשׁוּפֶנּוּ עָקֵב׃ אֶל־
,tuum dolorē multiplicabo Multiplicando ,dixit mulierem
הָאִשָּׁה אָמַר הַרְבָּה אַרְבֶּה עִצְּבוֹנֵךְ
tuum virum ad & : filios paries dolore cum :tuū conceptū &
וְהֵרֹנֵךְ בְּעֶצֶב תֵּלְדִי בָנִים וְאֶל־אִישֵׁךְ
: ait homini Et .te in dominabitur ipſe & ,tuum *deſiderium*
17 תְּשׁוּקָתֵךְ וְהוּא יִמְשָׁל־בָּךְ׃ וּלְאָדָם אָמַר
quam arbore ex comediſti & ,tuæ uxoris voci paruiſti Quia
כִּי שָׁמַעְתָּ לְקוֹל אִשְׁתֶּךָ וַתֹּאכַל מִן־הָעֵץ אֲשֶׁר
maledicta ; eā ex comedes Non ,dicendo tibi præcepi
צִוִּיתִיךָ לֵאמֹר לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ אֲרוּרָה
diebus cūctis eā ex comedes labore In .te propter terra
הָאֲדָמָה בַּעֲבוּרֶךָ בְּעִצָּבוֹן תֹּאכֲלֶנָּה כֹּל יְמֵי
comedes & ,tibi germinabit tribulum & ſpinam Et .tuæ vitæ
18 חַיֶּיךָ׃ וְקוֹץ וְדַרְדַּר תַּצְמִיחַ לָךְ וְאָכַלְתָּ
,pane veſcêris tui vultus ſudore In .agri herbam
19 אֶת־עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה׃ בְּזֵעַת אַפֶּיךָ תֹּאכַל לֶחֶם
nam : es ſumptus eā ex quia ,terram in *te reverti uſque*
עַד שׁוּבְךָ אֶל־הָאֲדָמָה כִּי מִמֶּנָּה לֻקָּחְתָּ כִּי־
homo vocavit Et .revertêris pulverem in & ,*tu* pulvis
20 עָפָר אַתָּה וְאֶל־עָפָר תָּשׁוּב׃ וַיִּקְרָא הָאָדָם
.vivētis omnis mater fuit ipſa quia,Chavvah ſuæ uxoris nomē
שֵׁם אִשְׁתּוֹ חַוָּה כִּי הִוא הָיְתָה אֵם כָּל־חָי׃
tunicas ejus uxori & homini Deus Dñs fecit Et
21 וַיַּעַשׂ יְהוָה אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כָּתְנוֹת
.eos fecit induere & ,*pellis*
עוֹר וַיַּלְבִּשֵׁם׃

Verſio VULG. LAT.

10 Qui ait: Vocem tuam audivi in paradiſo: & timui eò quòd nudus eſſem, & abſcondi me.
11 Cui dixit: Quis enim indicavit tibi quòd nudus eſſes, niſi quòd ex ligno de quo præceperam tibi ne comederes,
12 comediſti? Dixitque Adam: Mulier, quam dediſti mihi ſociam, dedit mihi de ligno, &
13 comedi. Et dixit Dominus Deus ad mulierem: Quarè hoc feciſti? Quæ reſpondit: Serpens decepit me, &
14 comedi. Et ait Dominus Deus ad ſerpentem: Quia feciſti hoc, maledictus es inter omnia animantia, & beſtias terræ: ſuper pectus tuum gradieris, & terram comedes
15 cunctis diebus vitæ tuæ. Inimicitias ponam inter te & mulierem, & ſemen tuum, & ſemen illius: ipſa conteret caput tuum, & tu inſidiaberis
16 calcaneo ejus. Mulieri quoque dixit: Multiplicabo ærumnas tuas, & conceptus tuos: in dolore paries filios, & ſub viri poteſtate eris, & ipſe
17 dominabitur tui. Adæ verò dixit: Quia audiſti vocem uxoris tuæ, & comediſti de ligno, ex quo præceperam tibi, ne comederes, maledicta terra in opere tuo: in laboribus comedes ex ea cunctis diebus vitæ
18 tuæ. Spinas & tribulos germinabit tibi, & comedes
19 herbam terræ. In ſudore vultus tui veſcêris pane, donec revertaris in terram de qua ſumptus es: quia pulvis es,
20 & in pulverem revertêris. Et vocavit Adam nomen uxoris ſuæ, Heva: eò quòd mater eſſet cunctorum viventium.
21 Fecit quoque Dominus Deus Adæ & uxori ejus, tunicas pelliceas; & induit eos:

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

10 Καὶ εἶπεν αὐτῷ, (η) Τῆς φωνῆς σου ἤκουσα περιπατοῦντος ἐν τῷ παραδείσῳ, καὶ ἐφοβήθην ὅτι γυμνός εἰμι, καὶ ἐκρύβην.
11 Καὶ εἶπεν (θ) αὐτῷ ὁ Θεός, Τίς ἀνήγγειλέ σοι ὅτι γυμνὸς εἶ, εἰ μὴ ἀπὸ τοῦ ξύλου οὗ ἐνετειλάμην σοι τούτου μόνου μὴ
12 φαγεῖν, ἀπ᾽ αὐτοῦ ἔφαγες; Καὶ εἶπεν ὁ Ἀδάμ, Ἡ γυνὴ ἣν ἔδωκας μετ᾽ ἐμοῦ, αὕτη
13 μοι ἔδωκεν ἀπὸ τοῦ ξύλου, καὶ ἔφαγον. Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς τῇ γυναικί, Τί τοῦτο ἐποίησας; καὶ εἶπεν ἡ γυνή, Ὁ ὄφις ἠπάτη-
14 σέ με, καὶ ἔφαγον. Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς τῷ ὄφει, Ὅτι ἐποίησας τοῦτο, ἐπικατάρατος σὺ ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν (ι) θηρίων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς· ἐπὶ τῷ στήθει σου καὶ τῇ κοιλίᾳ πορεύσῃ· καὶ γῆν φαγῇ
15 πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου. Καὶ ἔχθραν θήσω ἀνὰ μέσον σοῦ καὶ ἀνὰ μέσον τῆς γυναικός, καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματός σου, καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματος αὐτῆς· αὐτός σου τηρήσει κεφαλήν, καὶ σὺ τηρήσεις αὐτοῦ
16 πτέρναν. Καὶ τῇ γυναικὶ εἶπε, Πληθύνων πληθυνῶ τὰς λύπας σου καὶ τὸν στεναγμόν σου. ἐν λύπαις τέξῃ τέκνα, καὶ πρὸς τὸν ἄνδρα σου ἡ ἀποστροφή σου, καὶ αὐτός σου κυριεύσει.
17 Τῷ δὲ Ἀδὰμ εἶπεν, Ὅτι ἤκουσας τῆς φωνῆς τῆς γυναικός σου, καὶ ἔφαγες ἀπὸ τοῦ ξύλου, οὗ ἐνετειλάμην σοι τούτου μόνου μὴ φαγεῖν, ἀπ᾽ αὐτοῦ ἔφαγες, ἐπικατάρατος ἡ γῆ ἐν τοῖς ἔργοις σου· ἐν λύπαις φαγῇ αὐτὴν
18 πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου. Ἀκάνθας καὶ τριβόλους ἀνατελεῖ σοι, καὶ φαγῇ τὸν χόρ-
19 τον τοῦ ἀγροῦ. Ἐν ἱδρῶτι τοῦ προσώπου σου φαγῇ τὸν ἄρτον σου, ἕως τοῦ ἀποστρέψαι σε εἰς τὴν γῆν ἐξ ἧς ἐλήφθης· ὅτι γῆ εἶ, καὶ εἰς
20 γῆν ἀπελεύσῃ. Καὶ ἐκάλεσεν Ἀδὰμ τὸ ὄνομα τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, Ζωή, (κ) ὅτι μήτηρ
21 πάντων τῶν ζώντων. Καὶ ἐποίησε Κύριος ὁ Θεὸς τῷ Ἀδὰμ καὶ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ χιτῶνας δερματίνους, καὶ ἐνέδυσεν αὐτούς.

MS. A. (η) τὴν φωνήν σου (θ) αὐτῷ, Τίς (ι) θηρίων τῆς γῆς. (κ) ὅτι αὐτὴ μήτηρ

Et dixit ei: Vocem tuam audivi deambulantis in paradiſo, & timui, quia nudus ſum, & abſcondi me. 10
Et dixit illi Deus: Quis nunciavit tibi, quia nudus es, niſi à ligno, quod præceperam tibi tantùm ne ex eo manducares, ab eo ediſti? 11
Et dixit Adam: Mulier, quam dediſti mecum, hæc mihi dedit de ligno, & edi. 12
Et dixit Dominus Deus mulieri: Quid hoc feciſti? Et dixit mulier: Serpens ſeduxit me, & manducavi. 13
Et dixit Dominus Deus ſerpenti: Quia feciſti hoc; maledictus tu ab omnibus pecoribus, & ab omnibus beſtiis, quæ ſunt ſuper terram: ſuper pectus tuum, & ventrem ambulabis: & terram edes omnes dies vitæ tuæ: 14
Et inimicitias ponam inter te & mulierem, & inter ſemen tuum & ſemen ejus. (d) Ipſe (e) ſervabit caput tuum: & tu ſervabis ejus calcaneum. 15
Et mulieri dixit: multiplicans multiplicabo triſtitias tuas, & gemitum tuum: in triſtitiis paries filios: & ad virum tuum (f) converſio tua; & ipſe tui dominabitur. 16
Adæ autem dixit: quia audiſti vocem mulieris tuæ, & ediſti de ligno, de quo præceperam tibi, de eo ſolo non edere, de eo ediſti; (g) maledicta terra in operibus tuis: in triſtitiis edes illam omnes dies vitæ tuæ. 17
Spinas & tribulos germinabit tibi; & edes fœnum agri. 18
In ſudore vultus tui edes panem tuum, donec revertaris in terram, de qua ſumptus es: quia terra es, & in terram ibis. 19
Et vocavit Adam nomen (h) mulieris ſuæ, Vita; quoniam eſt mater omnium viventium. 20
Et fecit Dominus Deus Adæ, & mulieri ejus, tunicas pelliceas; & induit eos. 21

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 * ܐܡܪ ܠܗ ܩܠܟ ܫܡܥܬ ܒܦܪܕܝܣܐ. ܘܚܙܝܬ ܕܥܪܛܠܝ ܐܢܐ ܘܐܛܫܝܬ. * ܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝܐ
11 ܡܢܘ ܚܘܝܟ ܕܥܪܛܠܝ ܐܢܬ. ܐܘ ܡܢ ܐܝܠܢܐ ܕܦܩܕܬܟ ܕܠܐ ܬܐܟܘܠ ܡܢܗ ܐܟܠܬ.
12 * ܐܡܪ ܐܕܡ ܐܢܬܬܐ ܕܝܗܒܬ ܠܝ ܕܬܗܘܐ ܥܡܝ ܗܝ ܝܗܒܬ ܠܝ ܡܢ ܐܝܠܢܐ ܘܐܟܠܬ. * ܘܐܡܪ
13 ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܠܐܢܬܬܐ. ܡܢܐ ܗܝ ܗܕܐ ܕܥܒܕܬܝ. ܐܡܪܬ ܐܢܬܬܐ. ܚܘܝܐ ܐܛܥܝܢܝ ܘܐܟܠܬ. * ܘܐܡܪ
14 ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܠܚܘܝܐ. ܡܛܠ ܕܥܒܕܬ ܗܕܐ. ܠܝܛ ܐܢܬ ܡܢ ܟܠܗ ܒܥܝܪܐ. ܘܡܢ ܟܠܗ
15 ܚܝܘܬ ܕܒܪܐ. ܘܥܠ ܟܪܣܟ ܬܗܠܟ. ܘܥܦܪܐ ܬܐܟܘܠ ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ ܕܚܝܝܟ. * ܘܒܥܠܕܒܒܘܬܐ
ܐܣܝܡ ܒܝܢܝܟ ܘܒܝܢ ܐܢܬܬܐ ܘܒܝܢ ܙܪܥܟ ܘܒܝܢ ܙܪܥܗ. ܗܘ ܢܕܘܫ ܪܫܟ. ܘܐܢܬ ܬܡܚܝܘܗܝ
16 ܒܥܩܒܗ. * ܘܠܐܢܬܬܐ ܐܡܪ. ܡܣܓܐܘ ܐܣܓܐ ܟܐܒܝܟܝ ܘܒܛܢܝܟܝ. ܘܒܟܐܒܐ ܬܐܠܕܝܢ
17 ܒܢܝܐ. ܘܠܘܬ ܒܥܠܟܝ ܬܬܦܢܝܢ. ܘܗܘ ܢܫܠܛ ܒܟܝ. * ܘܠܐܕܡ ܐܡܪ. ܡܛܠ ܕܫܡܥܬ
ܠܩܠܗ ܕܐܢܬܬܟ. ܘܐܟܠܬ ܡܢ ܐܝܠܢܐ ܕܦܩܕܬܟ ܘܐܡܪܬ ܠܟ ܕܠܐ ܬܐܟܘܠ ܡܢܗ. ܠܝܛܐ
18 ܐܪܥܐ ܡܛܠܬܟ. ܒܟܐܒܐ ܬܐܟܠܝܗ ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ ܕܚܝܝܟ. * ܘܟܘܒܐ ܘܐܕܪܐ ܬܦܩ
19 ܠܟ. ܘܬܐܟܘܠ ܥܣܒܐ ܕܒܪܐ. * ܒܕܘܥܬܐ ܕܐܦܝܟ ܬܐܟܘܠ ܠܚܡܐ. ܥܕܡܐ
20 ܕܬܗܦܘܟ ܠܐܪܥܐ ܕܡܢܗ ܐܬܢܣܒܬ. ܡܛܠ ܕܥܦܪܐ ܐܢܬ ܘܠܥܦܪܐ ܬܗܦܘܟ. * ܘܩܪܐ
ܐܕܡ ܫܡܗ ܕܐܢܬܬܗ ܚܘܐ. ܡܛܠ ܕܗܝ ܗܘܬ ܐܡܐ ܕܟܠ ܚܝ. * ܘܥܒܕ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܠܐܕܡ
21 ܘܠܐܢܬܬܗ ܟܘܬܝܢܐ ܕܡܫܟܐ ܘܐܠܒܫ ܐܢܘܢ.

Qui ait, Vocem tuam audivi in paradiſo, & vidi me nudum eſſe, méque abdidi. 10
Dixit autem Dominus, Quis oſtendit tibi quòd nudus eſſes? Num ex arbore, ex qua præceperam tibi ne comederes, comediſti? 11
Et dixit Adam, Mulier quam dediſti mihi ut mecum eſſet, ipſa dedit mihi ex arbore, & comedi. 12
Et dixit Dominus ad mulierem, Quid eſt hoc quod feciſti? Et ait mulier, Serpens me ſeduxit, & comedi. 13
Et dixit Dominus Deus ad ſerpentē, Quia feciſti hoc, maledictus es præ omni jumento, & præ omni animanti ſolitudinis, & ſuper ventrem tuū gradieris, & pulverem comedes omnibus diebus vitæ tuæ. 14
Et inimicitiam ponam inter te & mulierē, & inter ſemen tuum, & ſemen illius: ipſum conculcabit caput tuum, & tu feries eum in calcaneo ipſius. 15
Et ad mulierem dixit, Multiplicans multiplicabo dolores tuos & conceptus tuos, & cum doloribus paries filios, & ad maritum tuum converteris, ipſeq; dominabitur tibi. 16
Et ad Adam dixit, Quoniam audiviſti vocem uxoris tuæ, et comediſti ex arbore de qua præceperam tibi & dixeram tibi ne comederes ex ea, maledicta eſt terra causâ tui: cum doloribus comedes eam cunctis diebus vitæ tuæ. 17
Et ſpinas atque tribulos progerminabit tibi, et manducabis herbam agri. 18
Et in ſudore vultus tui veſceris pane donec revertaris in humum ex qua ſumptus es: nam pulvis es, et in pulverem reverteris. 19
Et appellavit Adam nomen uxoris ſuæ Evam, quoniam ipſa fuit mater omnis viventis. 20
Et fecit Dominus Deus Adæ et uxori ejus tunicas pelliceas, et induit eos. 21

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.
תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

10 וַאֲמַר יָת קָל מֵימְרָךְ שְׁמַעִית
בְּגִנְּתָא וּדְחֵילִית אֲרֵי עַרְטִלַאי
11 אֲנָא וְאִטְּמָרִית׃ וַאֲמַר מַן חַוִּי לָךְ
אֲרֵי עַרְטִלַאי אַתְּ הֲמִן אִילָנָא דִּי
פַּקֵּדְתָּךְ בְּדִיל דְּלָא לְמֵיכַל מִנֵּיהּ
12 אֲכַלְתְּ׃ וַאֲמַר אָדָם אִתְּתָא
דִּיהַבְתְּ עִמִּי הִיא יְהַבַת לִי מִן
13 אִילָנָא וַאֲכָלִית׃ וַאֲמַר יְיָ אֱלֹהִים
לְאִתְּתָא מַה דָּא עֲבַדְתְּ וַאֲמַרַת
אִתְּתָא חִוְיָא אַטְעִיַנִי וַאֲכָלִית׃
14 וַאֲמַר יְיָ אֱלֹהִים לְחִוְיָא אֲרֵי
עֲבַדְתְּ דָּא לִיט אַתְּ מִכָּל־
בְּעִירָא וּמִכֹּל חֵיוַת בָּרָא עַל־
מְעָךְ תֵּיזִיל וְעַפְרָא תֵּיכוּל כָּל־
15 יוֹמֵי חַיָּךְ׃ וּדְבָבוּ אֲשַׁוֵּי בֵּינָךְ
וּבֵין אִתְּתָא וּבֵין בְּנָךְ וּבֵין בְּנַהָא
הוּא יְהֵי דְּכִיר לָךְ מָה דַּעֲבַדְתְּ
לֵיהּ מִלְּקַדְמִין וְאַתְּ תְּהֵי נָטַר־
16 לֵיהּ לְסוֹפָא׃ לְאִתְּתָא אֲמַר
אַסְגָּאָה אַסְגֵּי צַעֲרִיכִי וְעִדּוּיָכִי
בְּצַעַר תֵּלְדִין בְּנִין וּלְוָת בַּעְלִיךְ
תְּהֵי תָּאוּבְתִּיךְ וְהוּא יִשְׁלוֹט בִּיךְ׃
17 וּלְאָדָם אֲמַר אֲרֵי קַבֵּילְתָּ לְמֵימַר
אִתְּתָךְ וַאֲכַלְתְּ מִן אִילָנָא דִּי
פַּקֵּדְתָּךְ לְמֵימַר לָא תֵיכוּל מִנֵּיהּ
לִיטָא אַרְעָא בְּדִילָךְ בְּעָמַל
18 תֵּיכְלִנַּהּ כָּל יוֹמֵי חַיָּךְ׃ וְכוּבִין
19 וְאַטְדִין תַּצְמַח לָךְ וְתֵיכוּל יָת
עִסְבָּא דְּחַקְלָא׃ בְּזֵיעֲתָא דְּאַפָּךְ
תֵּיכוּל לַחְמָא עַד דִּתְתוּב לְאַרְעָא
20 דְּמִנַּהּ אִתְבְּרֵיתָא אֲרֵי עַפְרָא
אַתְּ וּלְעַפְרָא תְּתוּב׃ וּקְרָא אָדָם
שׁוּם אִתְּתֵיהּ חַוָּה אֲרֵי הִיא
21 הֲוָת אִמָּא דְּכָל בְּנֵי אֱנָשָׁא׃
וַעֲבַד יְיָ אֱלֹהִים לְאָדָם
וּלְאִתְּתֵיהּ לְבוּשִׁין דִּיקָר עַל־
מְשַׁךְ בִּשְׂרְהוֹן וְאַלְבֵּשִׁנּוּן׃

10 Et ait; vocē verbi tui audivi in horto: Et timui quoniā nudus ſum ego; & abſcondi me.
11 Et ait; quis indicavit tibi, quòd nudus eſſes tu? Nunquid de arbore, de quâ præcepi tibi, ut non comederes ex eā, cōediſti?
12 Et dixit Adam: Mulier, quā dediſti mecū, ipſa dedit mihi de arbore, & comedi.
13 Et dixit Dominus Deus mulieri, quid hoc feciſti? Et dixit mulier, Serpens ſeduxit me, & comedi.
14 Et dixit Dominus Deus ſerpenti, quia feciſti hoc; maledictus tu præ omnibus jumentis, & præ omnibus beſtiis agri: ſuper ventrē tuū gradieris; & pulverē comedes omnibus diebus vitæ tuæ.
15 Et inimicitiā ponam inter te & inter mulierem; & inter filiū tuū, & inter filiū ejus: Ipſe *recordabitur* tibi, quod feciſti ei à principio; Et tu
16 obſervabis ei in finē. Mulieri dixit; Multiplicās multiplicabo tribulationes tuas & conceptiones tuas; in tribulatione paries filios: & ad virū tuū erit *deſiderium*
17 *tuum*, & ipſe dominabitur tui. Adæ quoq; dixit; quia obediſti verbo uxoris tuæ, & comediſti de arbore, de quâ præcepi tibi, dicēs; Ne comedas ex eā: Maledicta terra propter te; in tribulatione comedes eam omnibus die-
18 bus vitæ tuæ. Et ſpinas & tribulos germinabit tibi, &
19 comedes herbam agri. In ſudore vultus tui comedes panem; donec revertaris in terram, de quâ creatus es: quia pulvis tu & in pulve-
20 rem revertêris. Et vocavit Adam nomen uxoris ſuæ Evam: eò quòd ipſa eſſet mater omnium fi-
21 liorum hominis. Et fecit Dominus Deus Adæ & uxori ejus veſtimenta honoris ſuper cutem carnis ſuæ, & induit eos.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VERSIO SAMARITANA.

TEXT. ET VSRS. SAM. Tranſlatio Latina.

Qui reſpondit, vocem tuā audivi in (g) horto, et timui: quoniam nudus egò ſum, et abſcondi me. 10
Et dixit, quis indicavit tibi quia nudus es tu? Nonne ex arbore quam præceperā tibi ne ederes ex ea, ediſti? 11
Reſponditq; Adam: mulier quā (h) dediſti mihi, hæc dedit mihi de arbore; et comedi. 12
Et dixit dominus Deus mulieri: quid hoc feciſti? Reſpondit autē mulier: ſerpens ſeduxit me, et comedi. 13
Et dixit dominus Deus ſerpenti: quia feciſti hoc, (i) maledictus eris præ omnibus animantibus, et omnibus beſtiis agri: ſuper vētre tuū gradieris, et (k) pulverē comedes omnibus diebus vitæ tuæ. 14
Inimicitiā quoq; ponam inter te, et inter mulierem, et inter ſemen tuum, et inter ſemen ejus: ipſum (l) conteret tibi caput, et tu (m) conteres ei calcaneū. 15
Mulieri verò dixit: multiplicando multiplicabo dolorem tuum, et graviditate tuā: in dolore paries filios, et ad virum tuum converſio tua; et ipſe dominabitur tibi. 16
Adamo autem dixit: quia audiſti vocem uxoris tuæ, et comediſti de arbore quā præcepi tibi dicens, non comedes ex ea: maledicta eſt terra propter te: in dolore comedes illā omnibus diebus vitæ tuæ. 17
Et ſpinam, et tribulū germinabit tibi: comedeſq; herbam agri. 18
In ſudore vultus tui comedes panem, donec revertaris in terrā; quoniā ex ea ſumptus es: nam pulvis es tu, et in pulverē tuū revertêris. 19
Et vocavit Adam nomen uxoris ſuæ, Hevā: quia illa fuit mater omnis viventis. 20
Fecit autē dominus Deus Adamo et uxori ejus tunicas pelliceas, et induit eos. 21

VERS. SAM. (*g*) paradiſo (*h*) adduxiſti mihi (ut ſit) mecum (*i*) afflictus eris (*k*) cinerem (*l*) percutiet (*m*) percuties

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * قال إني سمعت صوتك في الجنان فايقنت اذ انا عريان فاستخبات * قال من اخبرك انك
11 عريان * امن الشجرة التي نهيتك عن الاكل منها اكلت * قال ادم المراة التي جعلتها
12 معي هي اعطتني من الشجرة فاكلت * قال الله للمراة ماذا صنعت * قالت الثعبان اغواني
13 فاكلت * قال الله للثعبان اذ صنعت هذا بعلم فانت ملعون من جميع البهائم وجميع
14 وحش الصحراء وعلى صدرك تسلك وترابا تاكل طول ايام حياتك * واجعل عداوة بينك
15 وبين المراة وبين نسلك ونسلها * وهو يشدخ منك الراس وانت تلدغه في العقب * وقال
16 للمراة لاكثرن مشقتك وحملك * وبمشقة تلدين الاولاد والى بعلك يكون قيادك وهو
17 يتسلط عليك * وقال لادم اذ قبلت قول زوجتك فاكلت من الشجرة التي نهيتك قائلا
18 لا تاكل منها ملعونة الارض بسببك بمشقة تاكل منها طول حياتك * وشوكا ودردرا تنبت
19 لك وتاكل عشب الصحراء * بعرق وجهك تاكل الطعام الى حين رجوعك الى الارض التي
20 اخذت منها * لانك تراب والى التراب ترجع * وسمى ادم زوجته حوا * لانها كانت ام كل حي
21 ناطق * وصنع الله لادم وزوجته ثياب بدن والبسهما *

Dixit: Quia audivi vocem tuam in horto, certuſque factus ſum me eſſe nudum, abſcondi me. 10
Dixit: Quis indicavit tibi te eſſe nudum? Anne ex arbore, è qua prohibui te ne comederes ex ea, comediſti? 11
Ait Adam: Mulier, quam ſtatuiſti mecum, ipſa dedit mihi ex arbore, & comedi. 12
Dixit Deus mulieri: Quid feciſti? Ait: ſerpens ſeduxit me, & comedi. 13
Dixit Deus ſerpenti: Cùm feceris hoc ſcienter, tu es maledictus præ omnibus jumentis, & præ omnibus belluis campi: & ſuper pectus tuum ambu[illegible]*, & terram comedes longitudine dierum vitæ tuæ.* 14
Et ponam inimicitiam inter te, & inter mulierem, & inter ſtirpem tuam, & ſtirpem ejus: & hæc findet ex te caput, & tu mordebis eam in calcaneo. 15
Et dixit mulieri, Sanè multiplicabo afflictionem tuam, & conceptionem tuam, & cum difficultate parturies filios; & mariti tui erit gubernatio tua, & ipſe dominabitur tibi. 16
Et dixit Adæ: Cùm acquieveris ſermoni conjugis tuæ, & comederis ex arbore quam interdixi tibi, dicens, ne comedas ex ea, maledicta terra causâ tui: cum labore comedes ex ea longitudine vitæ tuæ. 17
Et ſpinas et tribulos pullulabit tibi, et comedes herbam campi: 18
Cum ſudore vultus tui comedes cibum uſque ad tempus reverſionis tuæ in terram, è qua deſumptus es: quia tu terra es, & in terram revertêris. 19
Et nominavit Adam uxorem ſuam, Evam: quia ipſa fuit mater omnis viventis rationalis. 20
Fecitque Deus Adæ & uxori ejus indumenta corii; & veſtivit ambos. 21

ספר בראשית : ד

,nobis ex unus ſicut fuit homo Ecce : Deus Domin' dixit Et
22 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים הֵן הָאָדָם הָיָה כְּאַחַד מִמֶּנּוּ
ſumat &,ſui manū mittat fortè ne,nūc Et.malū & bonū ſciēdū ad
לָדַעַת טוֹב וָרָע וְעַתָּה פֶּן־יִשְׁלַח יָדוֹ וְלָקַח
Dñs eū emiſit Et.ſeculū in vivat &,comedat &,vitæ arbore de etiā
23 גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וָחַי לְעֹלָם׃ וַיְשַׁלְּחֵהוּ יְהוָה
quod ,terram colendam ad Heden horto de Deus
אֱלֹהִים מִגַּן־עֵדֶן לַעֲבֹד אֶת־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר
collocavit & ,hominem ejecit Et .inde eſt ſumptus
24 לֻקַּח מִשָּׁם׃ וַיְגָרֶשׁ אֶת־הָאָדָם וַיַּשְׁכֵּן
aciem & ,Cherubim Heden hortum ad Oriente ab
מִקֶּדֶם לְגַן־עֵדֶן אֶת־הַכְּרֻבִים וְאֵת לַהַט
.vitæ arboris viam cuſtodiendū ad ſe vertentis gladij
הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת לִשְׁמֹר אֶת־דֶּרֶךְ עֵץ הַחַיִּים׃

CAP. IV. ד

peperit &,concepit &,ſui uxorē Chavvah cognovit ipſe homo Et
1 וְהָאָדָם יָדַע אֶת־חַוָּה אִשְׁתּוֹ וַתַּהַר וַתֵּלֶד
,addidit Et .Domino cum virum Acquiſivi: dixit & ,Cain
2 אֶת־קַיִן וַתֹּאמֶר קָנִיתִי אִישׁ אֶת־יְהוָה׃ וַתֹּסֶף
,pecudi paſtor Hebel erat Et .Hebel ejus fratrem pareret ut
לָלֶדֶת אֶת־אָחִיו אֶת־הָבֶל וַיְהִי־הֶבֶל רֹעֵה צֹאן
adduxit &,dierū fine in fuit Et .terram colens fuit Cain &
3 וְקַיִן הָיָה עֹבֵד אֲדָמָה׃ וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיָּבֵא
adduxit Hebel Et .Domino oblationē terræ fructu de Cain
4 קַיִן מִפְּרִי הָאֲדָמָה מִנְחָה לַיהוָה׃ וְהֶבֶל הֵבִיא
.earū adipe de & ſuarū pecudū primogenitis de ipſe etiam
גַם־הוּא מִבְּכֹרוֹת צֹאנוֹ וּמֵחֶלְבֵהֶן
ad Et .ejus oblationē ad &,Hebel ad Dominus reſpexit Et
5 וַיִּשַׁע יְהוָה אֶל־הֶבֶל וְאֶל־מִנְחָתוֹ׃ וְאֶל־
:valde Cain eſt iratus Et .reſpexit non ejus oblationē ad &,Cain
קַיִן וְאֶל־מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה וַיִּחַר לְקַיִן מְאֹד
quid Ad, Cain ad Dominus dixit Et .ejus vultus conciderūt &
6 וַיִּפְּלוּ פָּנָיו׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־קָיִן לָמָּה
ti Nonne ? tui vult' conciderūt quid ad & ? tibi ira eſt
7 חָרָה לָךְ וְלָמָּה נָפְלוּ פָנֶיךָ׃ הֲלוֹא אִם־
peccatum oſtium ad, benefeceris non Etſi ? elevare benefeceris
תֵּיטִיב שְׂאֵת וְאִם לֹא תֵיטִיב לַפֶּתַח חַטָּאת
.eum dominaberis tu & ,ejus appetitus te ad Et ? cubans
רֹבֵץ וְאֵלֶיךָ תְּשׁוּקָתוֹ וְאַתָּה תִּמְשָׁל־בּוֹ׃
ipſos eſſe in fuit Et .ſuum fratrē Hebel ad Cain dixit Et
8 וַיֹּאמֶר קַיִן אֶל־הֶבֶל אָחִיו וַיְהִי בִּהְיוֹתָם
.eum occidit &,ſuum fratrē Hebel ad Cain ſurrexit & ,agro in
בַּשָּׂדֶה וַיָּקָם קַיִן אֶל־הֶבֶל אָחִיו וַיַּהַרְגֵהוּ׃
,dixit Et ? tuus frater Hebel Ubi : Cain ad Dominus dixit Et
9 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־קַיִן אֵי הֶבֶל אָחִיךָ וַיֹּאמֶר
Quid : dixit Et ? ego mei fratris cuſtos Nūquid .novi Non
10 לֹא יָדַעְתִּי הֲשֹׁמֵר אָחִי אָנֹכִי׃ וַיֹּאמֶר מֶה
.terrā è me ad clamantium tui fratris ſanguinū Vox ? feciſti
עָשִׂיתָ קוֹל דְּמֵי אָחִיךָ צֹעֲקִים אֵלַי מִן־הָאֲדָמָה׃

Verſio VULG. LAT.

22 Et ait; Ecce Adam quaſi unus ex nobis fact' eſt, ſciens bonū & malum: nunc ergò ne fortè mittat manum ſuam, & ſumat etiam de ligno vitæ, & comedat, & vivat in æternum. 23 Et emiſit eum Dominus Deus de paradiſo voluptatis, ut operaretur terram, de qua ſumptus eſt. 24 Ejecitque Adam: & collocavit ante paradiſum voluptatis Cherubim, & flammeum gladium atque verſatilem, ad cuſtodiendam viam ligni vitæ.

CAP. IV.

1 ADam verò cognovit uxorem ſuam Hevam: quæ concepit & peperit Cain, dicens: Poſſedi hominem per Deum. 2 Rurſumque peperit fratrem ejus Abel. Fuit autem Abel paſtor ovium, & Cain agri3cola. Factum eſt autem poſt multos dies, ut offerret Cain de fructibus terræ munera 4 Domino. Abel quoque obtulit de primogenitis gregis ſui, & de adipibus eorum: & reſpexit Dominus ad Abel, & 5 ad munera ejus. Ad Cain verò, & ad munera illius, non reſpexit: iratuſque eſt Cain vehementer, & conci6dit vultus ejus. Dixitque Dominus ad eum: Quarè iratus es? & cur concidit facies 7 tua? Nónne ſi benè egeris, recipies: ſin autem malè, ſtatim in foribus peccatum aderit? ſed ſub te erit appetitus ejus, & tu dominaberis 8 illius. Dixitque Cain ad Abel fratrem ſuum: Egrediamur foràs. Cumque eſſent in agro, conſurrexit Cain adverſùs fratrem ſuum Abel, & in9terfecit eum. Et ait Dominus ad Cain: Ubi eſt Abel frater tuus? Qui reſpondit; Neſcio: Num cuſtos fratris mei 10 ſum ego? Dixitque ad eum; Quid feciſti? vox ſanguinis fratris tui clamat ad me de terra.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

22 Καὶ (λ) εἶπεν ὁ θεὸς, Ἰδοὺ Ἀδὰμ γέγονεν ὡς εἷς ἐξ ἡμῶν, τοῦ γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρόν. καὶ νῦν μή ποτε ἐκτείνῃ τὴν (μ) χεῖρα αὐτοῦ, καὶ λάβῃ ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, καὶ φάγῃ, 23 καὶ ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτὸν κύριος ὁ θεὸς ἐκ τοῦ παραδείσου τῆς τρυφῆς, ἐργάζεσθαι τὴν γῆν ἐξ ἧς ἐλήφθη. 24 Καὶ ἐξέβαλε τὸν Ἀδὰμ, καὶ κατῴκισεν αὐτὸν ἀπέναντι τοῦ παραδείσου τῆς τρυφῆς. καὶ ἔταξε τὰ (ν) χερουβὶμ, καὶ τὴν φλογίνην ῥομφαίαν, τὴν στρεφομένην φυλάσσειν τὴν ὁδὸν τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς.

Κεφ. δ'.

1 Ἀδὰμ δὲ ἔγνω Εὔαν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. (α) καὶ συλλαβοῦσα, ἔτεκε τὸν Κάϊν· καὶ εἶπεν, 2 Ἐκτησάμην ἄνθρωπον διὰ τοῦ θεοῦ. Καὶ προσέθηκε τεκεῖν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τὸν Ἄβελ. καὶ ἐγένετο Ἄβελ ποιμὴν προβάτων· Κάϊν 3 δὲ ἦν ἐργαζόμενος τὴν γῆν. Καὶ ἐγένετο μεθ' ἡμέρας ἤνεγκε Κάϊν ἀπὸ τῶν καρπῶν τῆς γῆς 4 θυσίαν τῷ κυρίῳ. Καὶ Ἄβελ ἤνεγκε καὶ αὐτὸς ἀπὸ τῶν πρωτοτόκων τῶν προβάτων αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ τῶν στεάτων αὐτῶν. καὶ ἐπεῖδεν ὁ θεὸς ἐπὶ Ἄβελ καὶ ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ. 5 Ἐπὶ δὲ Κάϊν καὶ ἐπὶ ταῖς θυσίαις αὐτοῦ οὐ προσέσχε. (β) καὶ ἐλυπήθη Κάϊν λίαν, καὶ συνέπεσε 6 τῷ (γ) προσώπῳ αὐτοῦ. Καὶ εἶπε κύριος ὁ θεὸς τῷ Κάϊν, ἵνα τί περίλυπος ἐγένου; καὶ ἵνα τί συνέπεσε τὸ πρόσωπόν σου; 7 Οὐκ ἐὰν ὀρθῶς προσενέγκῃς, ὀρθῶς δὲ μὴ διέλῃς, ἥμαρτες; ἡσύχασον. πρὸς σὲ ἡ ἀποστροφὴ αὐτοῦ, καὶ σὺ ἄρξεις αὐτοῦ. Καὶ εἶπε 8 Κάϊν πρὸς Ἄβελ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, Διέλθωμεν εἰς τὸ πεδίον. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐν τῷ (δ) πεδίῳ, ἀνέστη Κάϊν ἐπὶ Ἄβελ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀπέκτεινεν αὐ9τόν. Καὶ (ε) εἶπε κύριος ὁ θεὸς πρὸς Κάϊν, Ποῦ ἐστιν Ἄβελ ὁ ἀδελφός σου; (ζ) καὶ εἶπεν, Οὐ γινώσκω· μὴ φύλαξ τοῦ ἀδελφοῦ 10 μου εἰμὶ ἐγώ; Καὶ (η) εἶπε κύριος, (θ) Τί πεποίηκας; φωνὴ αἵματος τοῦ ἀδελφοῦ σου βοᾷ πρός με ἐκ τῆς γῆς.

MS. A. (λ) εἶπεν κύριος ὁ θεὸς, (μ) χεῖρα καὶ λάβῃ τοῦ ξύλου (ν) χερουβὶν, Κεφ. δ'. (α) καὶ συνέλαβεν, καὶ ἔτεκεν (β) καὶ ἐλύπησεν τὸν Κάϊν (γ) προσώπῳ. Καὶ (δ) παιδίῳ, καὶ ἀνέστη (ε) εἶπεν ὁ θεὸς (ζ) Ὁ δὲ εἶπεν, (η) εἶπεν ὁ θεὸς, (θ) τί ἐποίησας;

Cum Tranſlatione LATINA.

Et dixit Deus: Ecce Adam factus eſt tanquam unus ex nobis, in cognoſcendo bonum & malum. Et nunc, ne aliquando extendat manum ſuam, & ſumat de ligno vitæ, & edat: & vivet in æternum. 22 Et dimiſit illum Dominus Deus de paradiſo voluptatis, operari terram, ex qua ſumptus eſt. 23 Et ejecit Adam, & collocavit eum contra paradiſum voluptatis: 24 & ordinavit Cherubim, & flammeam romphæam, quæ vertitur, cuſtodire viam ligni vitæ.

CAP. IV.

ADam autem cognovit Evam mulierem ſuam: quæ concepit, & peperit Caïn. 1 Et dixit: (a) Acquiſivi hominem per Deum. Et adjecit parere fratrem ejus Abel. 2 Et factus eſt Abel paſtor ovium: Caïn autem operabatur terram. Et factum eſt poſt dies; 3 obtulit Caïn ex fructibus terræ ſacrificium Domino. Abel autem obtulit & ipſe de primogenitis ovium ſuarum, & de adipibus earum. 4 (b) Et reſpexit Deus ſuper Abel, & ſuper munera ejus. Super Caïn autem, & ſuper ſacrificia ejus non advertit. 5 Et contriſtatus eſt Caïn valdè: & concidit vultu ſuo. Et dixit Dominus Deus ad Caïn: (c) Quarè triſtis factus es? & quarè concidit vultus tuus? 6 Nonne ſi rectè offeras, non autem rectè dividas, peccaſti? Quieſce: ad te converſio ejus; & tu principatum habebis ipſius. 7 Et dixit Caïn ad Abel fratrem ſuum; 8 (d) Tranſeamus in campum. Et factum eſt, dum eſſet in campo, ſurrexit Caïn ſuper Abel fratrem ſuum, & occidit eum. Et dixit Dominus Deus ad Caïn: Ubi eſt Abel frater tuus? 9 Et dixit; Neſcio. Numquid cuſtos fratris mei ego ſum? Et dixit Dominus; 10 (e) Quid feciſti? Vox ſanguinis fratris tui clamat ad me de terra.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

22 * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. ܗܐ ܐܕܡ ܗܘܐ ܐܝܟ ܚܕ ܡܢܢ. ܠܡܕܥ ܛܒܬܐ ܘܒܝܫܬܐ. ܘܗܫܐ
23 ܕܠܡܐ ܢܦܫܘܛ ܐܝܕܗ. ܘܢܣܒ ܡܢ ܐܝܠܢܐ ܕܚܝܐ ܘܢܐܟܘܠ ܘܢܚܐ ܠܥܠܡ. * ܘܦܛܪܗ
24 ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܡܢ ܦܪܕܝܣܐ ܕܥܕܢ. ܠܡܦܠܚ ܐܪܥܐ ܕܐܬܢܣܒ ܡܢ ܬܡܢ. * ܘܐܦܩܗ
ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. ܘܐܫܪܝ ܡܢ ܡܕܢܚܐ ܠܦܪܕܝܣܐ ܕܥܕܢ. ܠܟܪܘܒܐ ܘܣܝܦܐ ܕܚܪܒܐ.
ܕܡܬܗܦܟܐ ܠܡܛܪ ܐܘܪܚܐ ܕܐܝܠܢܐ ܕܚܝܐ. ܩܦܠܐܘܢ. ܕ

1 * ܘܐܕܡ ܝܕܥ ܠܚܘܐ ܐܢܬܬܗ. ܘܒܛܢܬ ܘܝܠܕܬ ܠܩܐܝܢ. ܘܐܡܪܬ. ܩܢܝܬ ܓܒܪܐ
2 ܠܡܪܝܐ. * ܘܐܘܣܦܬ ܠܡܐܠܕ ܠܐܚܘܗܝ ܠܗܒܝܠ. ܘܗܘܐ ܗܒܝܠ ܪܥܐ ܥܢܐ. ܘܩܐܝܢ
3 ܗܘܐ ܦܠܚ ܐܪܥܐ. * ܘܗܘܐ ܡܢ ܒܬܪ ܝܘܡܬܐ. ܐܝܬܝ ܩܐܝܢ ܡܢ ܦܐܪܐ ܕܙܪܥܗ.
4 ܩܘܪܒܢܐ ܠܡܪܝܐ. * ܘܗܒܝܠ ܐܝܬܝ ܐܦ ܗܘ. ܡܢ ܒܘܟܪܐ ܕܥܢܗ. ܘܡܢ
5 ܫܡܝܢܝܗܝܢ. ܘܐܬܪܥܝ ܡܪܝܐ ܒܗܒܝܠ ܘܒܩܘܪܒܢܗ. * ܘܒܩܐܝܢ ܘܒܩܘܪܒܢܗ ܠܐ
6 ܐܬܪܥܝ. ܘܐܬܟܪܝ ܠܩܐܝܢ ܛܒ. ܘܐܬܟܡܪܘ ܐܦܘܗܝ. * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܩܐܝܢ. ܠܡܢܐ
7 ܐܬܟܪܝ ܠܟ. ܘܠܡܢܐ ܐܬܟܡܪܘ ܐܦܝܟ. * ܗܐ ܐܢ ܬܫܦܪ. ܡܩܒܠ. ܘܐܢ ܠܐ ܬܫܦܪ.
8 ܠܬܪܥܐ ܚܛܗܐ ܪܒܝܥ. ܘܠܘܬܟ ܬܗܘܐ ܦܢܝܬܗ. ܘܐܢܬ ܬܫܠܛ ܒܗ. * ܘܐܡܪ ܩܐܝܢ
ܠܗܒܝܠ ܐܚܘܗܝ. ܢܪܕܐ ܠܦܩܥܬܐ. ܘܗܘܐ ܟܕ ܗܘܘ ܒܦܩܥܬܐ. ܩܡ ܩܐܝܢ ܥܠ
9 ܗܒܝܠ ܐܚܘܗܝ ܘܩܛܠܗ. * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܩܐܝܢ. ܐܝܟܘ ܗܒܝܠ ܐܚܘܟ. ܘܐܡܪ. ܠܐ ܝܕܥ
10 ܐܢܐ. ܠܡܛܪܘ ܐܢܐ ܕܐܚܝ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝܐ. ܡܢܐ ܥܒܕܬ. ܩܠܐ ܕܕܡܐ ܕܐܚܘܟ
ܩܥܐ ܠܘܬܝ ܡܢ ܐܪܥܐ.

Et dixit Dominus Deus, Ecce Adam factus eſt quaſi unus è nobis ad ſciendum bonū et malum. nunc fortè extendet manum ſuam, ſumetq; ex arbore vitæ, et comedet, ac vivet in æternum. 22 Et emiſit eum Dominus Deus è paradiſo Eden, ad colendum terram unde ſumptus fuerat. 23 Et expulit eum Dominus Deus, et vallavit plagam orientalem paradiſi Eden, Cherubim et cuſpide gladii qui ſe volutabat ad cuſtodiendū iter arboris vitæ. 24

CAP. IV.

ET Adam cognovit Evam uxorem ſuam, quæ concepit ac peperit Cain: dixitque poſſedi virum Domino. 1 Rurſumq; peperit fratrem ejus Habel. 2 Fuitq; Habel paſtor ovium, et Cain fuit cultor terræ. Et accidit poſt dies *aliquot*, ut afferret Cain de fructibus ſeminis ſui, oblationem Domino: 3 Et Habel afferret etiam ipſe de primogenitis ovium ſuarum, et de pinguiſſimis earum. 4 Et oblectatus eſt Dñs Habele et ejus oblatione: Caino verò ejuſq; oblatione, nō eſt oblectatus: 5 quod ægrè tulit Cain vehementer, & contriſtatus eſt vultus illius. Et dixit Dominus ad Cain, Quare moleſtè tuliſti? 6 et quare contriſtatus eſt vultus tuus? Ecce ſi benefeceris, recipies: 7 et niſi benefeceris, ad januam peccatū cubat, tu converteris ad illud, et ipſum dominabitur tibi. Dixitq; Cain ad Habel fratrē ſuū, Eamus in deſertū, 8 et factū eſt ut cum ipſi eſſent in deſerto, inſurgeret Cain in Habel fratrem ſuum, et interficeret eum. Et dixit Dominus ad Cain, Ubi eſt Habel frater tuus? 9 qui ait, Neſcio. cuſtos ſumne fratris mei? Et dixit ad eum Dominus, Quid feciſti? 10 vox ſanguinis fratris tui clamat ad me de terra.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

22 וַאֲמַר יְיָ אֱלֹהִים הָא אָדָם הֲוָה
יְחִידַי בְּעָלְמָא מִנֵּיהּ לְמִדַּע טַב
וּבִישׁ וּכְעַן דִּלְמָא יוֹשֵׁיט יְדֵיהּ
וְיִסַּב אַף מֵאִילַן חַיַּיָא וְיֵיכוּל וְיֵחֵי
23 לְעָלַם׃ וְשַׁלְּחֵיהּ יְיָ אֱלֹהִים
מִגִּנְּתָא דְעֵדֶן לְמִפְלַח יָת
24 אַרְעָא דְּאִתְבְּרֵי מִתַּמָּן׃ וְתָרֵיךְ
יָת אָדָם וְאַשְׁרֵי מִלְּקַדְמִין
לְגִנְּתָא דְעֵדֶן יָת כְּרוּבַיָּא וְיָת
שְׁנַן חַרְבָּא דְּמִתְהַפְּכָא לְמִטַּר
יָת אוֹרַח אִילַן חַיַּיָא׃ ד
1 וְאָדָם יְדַע יָת חַוָּה אִתְּתֵיהּ
וְעַדִּיאַת וִילֵידַת יָת קַיִן וַאֲמֶרֶת
2 קְנֵיתִי גַּבְרָא מִן קֳדָם יְיָ׃ וְאוֹסִיפַת
לְמֵילַד יָת אֲחוּהִי יָת הֶבֶל וַהֲוָה
הֶבֶל רָעֵי עָנָא וְקַיִן הֲוָה גְּבַר פְּלַח
3 בְּאַרְעָא׃ וַהֲוָה מִסּוֹף יוֹמִין
וְאַיְתִי קַיִן מֵאִבָּא דְאַרְעָא
4 קוּרְבָּנָא קֳדָם יְיָ׃ וְהֶבֶל אַיְתִי
אַף הוּא מִבַּכִּירֵי עָנֵיהּ
וּמִשַּׁמִּינֵיהוֹן וַהֲוָת רַעֲוָא קֳדָם
5 יְיָ בְּהֶבֶל וּבְקוּרְבָּנֵיהּ׃ וּבְקַיִן
וּבְקוּרְבָּנֵיהּ לָא הֲוָת רַעֲוָא
וּתְקֵיף לְקַיִן לַחֲדָא וְאִתְכְּבִישׁוּ
6 אַפּוֹהִי׃ וַאֲמַר יְיָ לְקַיִן לְמָא
תְּקֵיף לָךְ וּלְמָא אִתְכְּבִישׁוּ
7 אַפָּךְ׃ הֲלָא אִם תּוֹטִיב עוּבָדָךְ
יִשְׁתְּבֵיק לָךְ וְאִם לָא תוֹטִיב
עוּבָדָךְ לְיוֹם דִּינָא חֶטְאָךְ נְטִיר
דַּעֲתִיד לְאִתְפְּרָעָא מִנָּךְ אִם
לָא תְתוּב וְאִם תְּתוּב יִשְׁתְּבֵיק
8 לָךְ׃ וַאֲמַר קַיִן לְהֶבֶל אֲחוּהִי
וַהֲוָה בְּמֶהֱוֵיהוֹן בְּחַקְלָא וְקָם
9 קַיִן בְּהֶבֶל אֲחוּהִי וְקַטְלֵיהּ׃
וַאֲמַר יְיָ לְקַיִן אָן הֶבֶל אֲחוּךְ
10 וַאֲמַר לָא יְדַעְנָא הֲנָטַר אֲחִי אֲנָא׃ וַאֲמַר מָה עֲבַדְתָּא קָל דַּם
זַרְעִין דַּעֲתִידִין לְמִפַּק מִן אֲחוּךְ קָבְלִין קֳדָמַי מִן אַרְעָא׃

22 Et dixit Dñs De'; Ecce Adā unicus eſt in ſeculo ex ſe, ſciens bonū & malū: & nunc fortè extendet manū ſuā, & ſumet etiā de arbore vitæ, & come23det, & vivet in æternū. Et emiſit eū Dñs De' de horto volu24ptatis; ut operaretur terram, de quâ creatus fuerat. Et ejecit Adam: & collocavit ad orientem horti voluptatis Cherubim & acutum gladium, verſatilem; ad cuſtodiendam viam arboris vitæ.

CAP. IV.

1 ET Adā cognovit Evā uxorē ſuā: & concepit & peperit Cain; & dixit, *acquiſivi virū 2 à conſpectu Domini.* Et addidit ut pareret fratrē ejus Abel: Fuitq; Abel paſtor ovium; Et Cain 3 fuit vir agricola. Et factum eſt poſt aliquot dies: & adduxit Cain de fructu terræ, mun' corā 4 Domino. Et Abel adduxit etiā ipſe, de primogenitis oviū ſuarū, & de adipibus earū: *fuitq; beneplacitū in conſpectu Domini, in Abel & in munere ejus.* 5 *In Cain autem & in munere ejus, non fuit beneplacitū:* & iratus eſt Cain vehemēter, & *ſub6miſſi ſunt* vultus ejus. Dixitq; Dominus ad Cain: Cur iraſceris tu? & quare *ſubmiſſi ſunt* 7 vultus tui? Nōne ſi bene egeris opera tua, dimittetur tibi? & ſi nō bene egeris *opera tua*, in diē judicii peccatum tuū ſervatum eſt? in quâ futurū eſt ut ulciſcatur de te, ſi non converteris; & ſi converteris dimittetur tibi. 8 Et *loquutus eſt* Cain ad Abel fratrem ſuum: fuitq; cùm eſſent in agro; & ſurrexit Cain *in* Abel fratrem ſuum, & occidit 9 eum. Et dixit Dominus ad Cain; Ubi eſt Abel frater tuus? Et dixit, neſcio *ego*; nunquid 10 cuſtos fratris mei ego ſum? Et ait, quid feciſti? vox ſanguinis generationum, quæ futuræ erant ſuccedere de fratre tuo, clamant coram me de terrâ.

GENESIS.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

**22 ࠅࠉࠀࠌࠓ·ࠉࠄࠅࠄ·ࠀࠋࠄࠉࠌ·ࠄࠍ·ࠄࠀࠃࠌ·ࠄࠉࠄ·ࠊࠀࠇࠃ·ࠌࠌࠍࠅ·ࠋࠃࠏࠕ·ࠈࠅࠁ·ࠅࠓࠏ·ࠅࠏࠕࠄ·ࠐࠍ·ࠉࠔࠋࠇ·ࠉࠃࠅ·ࠅࠋࠒࠇ·ࠂࠌ·ࠌࠏࠑ·ࠄࠇࠉࠉࠌ·ࠅࠀࠊࠋ·ࠅࠇࠉ·ࠋࠏࠋࠌ:
*23 ࠅࠉࠔࠋࠇࠄࠅ·ࠉࠄࠅࠄ·ࠀࠋࠄࠉࠌ·ࠌࠂࠍ·ࠏࠃࠍ·ࠋࠏࠁࠃ·ࠀࠕ·ࠄࠀࠃࠌࠄ·ࠀࠔࠓ·ࠋࠒࠇ·ࠌࠔࠌ:
*24 ࠅࠉࠂࠓࠔ·ࠀࠕ·ࠄࠀࠃࠌ·ࠅࠉࠔࠊࠍ·ࠌࠒࠃࠌ·ࠋࠂࠍ·ࠏࠃࠍ·ࠀࠕ·ࠄࠊࠓࠅࠁࠉࠌ·ࠅࠀࠕ·ࠋࠄࠈ·ࠄࠇࠓࠁ·ࠄࠌࠕࠄࠐࠊࠕ·ࠋࠔࠌࠓ·ࠀࠕ·ࠃࠓࠊ·ࠏࠑ·ࠄࠇࠉࠉࠌ:

ࠃ

**1 ࠅࠄࠀࠃࠌ·ࠉࠃࠏ·ࠀࠕ·ࠇࠅࠄ·ࠀࠔࠕࠅ·ࠅࠕࠄࠓ·ࠅࠕࠋࠃ·ࠀࠕ·ࠒࠉࠍ·ࠅࠕࠀࠌࠓ·ࠒࠍࠉࠕࠉ·ࠀࠉࠔ·ࠌࠀࠕ·ࠉࠄࠅࠄ:
*2 ࠅࠕࠅࠎࠐ·ࠋࠋࠃࠕ·ࠀࠕ·ࠀࠇࠉࠅ·ࠀࠕ·ࠄࠁࠋ·ࠅࠉࠄࠉ·ࠄࠁࠋ·ࠓࠏࠄ·ࠑࠀࠍ·ࠅࠒࠉࠍ·ࠄࠉࠄ·ࠏࠁࠃ·ࠀࠃࠌࠄ:
*3 ࠅࠉࠄࠉ·ࠌࠒࠑ·ࠉࠌࠉࠌ·ࠅࠉࠁࠀ·ࠒࠉࠍ·ࠌࠐࠓࠉ·ࠄࠀࠃࠌࠄ·ࠌࠍࠇࠄ·ࠋࠉࠄࠅࠄ:
*4 ࠅࠄࠁࠋ·ࠄࠁࠉࠀ·ࠂࠌ·ࠄࠅࠀ·ࠌࠁࠊࠅࠓࠅࠕ·ࠑࠀࠍࠅ·ࠅࠌࠇࠋࠁࠄࠍ·ࠅࠉࠔࠏ·ࠉࠄࠅࠄ·ࠀࠋ·ࠄࠁࠋ·ࠅࠀࠋ·ࠌࠍࠇࠕࠅ:
*5 ࠅࠀࠋ·ࠒࠉࠍ·ࠅࠀࠋ·ࠌࠍࠇࠕࠅ·ࠋࠀ·ࠔࠏࠄ·ࠅࠉࠇࠓ·ࠋࠒࠉࠍ·ࠌࠀࠃ·ࠅࠉࠐࠋࠅ·ࠐࠍࠉࠅ:
*6 ࠅࠉࠀࠌࠓ·ࠉࠄࠅࠄ·ࠀࠋ·ࠒࠉࠍ·ࠋࠌࠄ·ࠇࠓࠄ·ࠋࠊ·ࠅࠋࠌࠄ·ࠍࠐࠋࠅ·ࠐࠍࠉࠊ:
*7 ࠄࠋࠅࠀ·ࠀࠌ·ࠕࠉࠈࠉࠁ·ࠔࠀࠕ·ࠅࠀࠌ·ࠋࠀ·ࠕࠉࠈࠉࠁ·ࠋࠐࠕࠇ·ࠇࠈࠀࠕ·ࠓࠁࠑ·ࠅࠀࠋࠉࠊ·ࠕࠔࠅࠒࠕࠅ·ࠅࠀࠕࠄ·ࠕࠌࠔࠋ·ࠁࠅ:
*8 ࠅࠉࠀࠌࠓ·ࠒࠉࠍ·ࠀࠋ·ࠄࠁࠋ·ࠀࠇࠉࠅ·ࠍࠋࠊࠄ·ࠄࠔࠃࠄ·ࠅࠉࠄࠉ·ࠁࠄࠉࠅࠕࠌ·ࠁࠔࠃࠄ·ࠅࠉࠒࠌ·ࠒࠉࠍ·ࠀࠋ·ࠄࠁࠋ·ࠀࠇࠉࠅ·ࠅࠉࠄࠓࠂࠄࠅ:
**9 ࠅࠉࠀࠌࠓ·ࠉࠄࠅࠄ·ࠀࠋ·ࠒࠉࠍ·ࠀࠉ·ࠄࠁࠋ·ࠀࠇࠉࠊ·ࠅࠉࠀࠌࠓ·ࠋࠀ·ࠉࠃࠏࠕࠉ·ࠄࠔࠌࠓ·ࠀࠇࠉ·ࠀࠍࠊࠉ:
*10 ࠅࠉࠀࠌࠓ·ࠌࠄ·ࠏࠔࠉࠕ·ࠒࠅࠋ·ࠃࠌࠉ·ࠀࠇࠉࠊ·ࠑࠏࠒࠉࠌ·ࠀࠋࠉ·ࠌࠍ·ࠄࠀࠃࠌࠄ:

VERSIO SAMARITANA.

**22 [illegible]
*23 [illegible]
*24 [illegible]
**1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
**9 [illegible]
10 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

22 Et dixit domin' Deus: Ecce Adam eſt ſicut (u) unus ex nobis ad cognoſcēdum bonū et malū: Et nunc, ne mittat manum ſuā et accipiat etiā de arbore vitæ, et comedat, et vivat (x) in æternū. 23 Et emiſit eū dominus De' ex (y) horto Edē, ut coleret terram ex qua ſūptus erat. 24 Expulitq; Adamū; et (z) collocavit ex adverſo ad hortū Eden, Cherubim, et flammeū gladiū verſatilem, ad cuſtodiendā viam ligni vitæ.

CAP. IV.

1 ADam autē cognovit Evam uxorē ſuam quæ concepit et peperit Cain: Et dixit, acquiſivi hominē à Domino. 2 Rurſumq; peperit fratrem ejus Abel: Fuit autem Abel paſtor oviū; Cain verò colebat terrā. 3 Et factum eſt poſt (a) aliquot dies, ut (b) offerret Cain de fructu terræ oblationē Domino. 4 Et Abel obtulit etiam ipſe de primogenitis ovium ſuarū, et de adipibus earū. (c) Reſpexit autē Domin' ad Abel, et ad (d) oblationem ejus: 5 Ad Cain verò et ad (e) oblationem ejus non (f) reſpexit: Et iratus eſt Cain vehementer, conciderunt facies ejus. 6 Et dixit Dominus ad Cain: Quare iraſceris, et quare conciderunt facies tuæ? 7 Nonne ſi benefeceris, recipies: Si autem non feceris benè, ad portā peccatum cubat, et ad te converſio ejus, et tu dominaberis ei. 8 Et dixit Cain Abeli fratri ſuo, tranſeamus in campum. Et factum eſt cum eſſent in campo, ut inſurgeret Cain adverſùs Abelem fratrem ſuum, et occideret eum. 9 Dixitq; Dominus Cain, ubi eſt Abel frater tuus? Reſpondit, Neſcio: Num cuſtos fratris mei ego ſum? 10 Et dixit, quid feciſti? vox ſanguinis fratris tui clamat ad me de terra. Nunc autem maledictus es à terra, quæ aperuit os ſuum, ut ſuſciperet ſanguinem fratris tui de manu tua:

VER. SAM. (u) Ramus (x) et occultet ſe (y) paradiſi (z) habitare fecit ad Orientem paradiſi. (a) Numerum (b) adferret munus (c) odoratus eſt (d) ad munus (e) non eſt odoratus (f) ad munus

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

22 * ثم قال الله هوذا آدم قد صار كواحد منا يعرف معرفة الخير والشر * والآن فيجب أن
يخرج من الجنان لئلا يمد يده فيأخذ من شجرة الحياة أيضا ويأكل فيحيا إلى الدهر
23 * فطرده الله من جنان عدن ليفلح الأرض التي أخذ منها * ولما طرد آدم أسكن من
24 شرقي جنان عدن الملائكة ولمع سيف منقلب ليحفظوا طريق شجر الحياة *

* الفصل الرابع *

1 * ثم ان آدم واقع حوا زوجه فحملت وولدت قاين فقالت قد رزقت رجلا من عند
2 الله * ثم عاودت فولدت أخاه هابيل * فكان هابيل راعي غنم * وقاين كان يفلح
3 الأرض * فلما كان بعد أيام أتى قاين من ثمر الأرض هدية لله * وأتى هابيل أيضا
4 بشي من بكور غنمه ومن سمانها * فقبل الله هابيل وهديته * وقاين وهديته لم يقبلهما
5 * فاشتد على قاين جدا وسقط وجهه حياء * وقال الله لقاين لم اشتد عليك ولم سقط
6 وجهك * ألا إنك لو جودت قبلت * وإن لم تجود فأينما اتجهت خطاؤك رابض وإليك
7 قياده وأنت المسلط عليه بالاختيار * ثم قاول قاين هابيل أخاه * فلما كانا في الصحراء قام
8 قاين إلى هابيل أخيه فقتله * فقال الله لقاين معيرا أين هابيل أخوك * قال لا أعلم هل
9 أنا حافظ أخي * وقال ماذا صنعت دم أخيك صارخ إلي من الأرض *
10

Tum dixit Deus: Ecce Adam jam factus eſt ut unus è nobis, ſciens ſcientiam boni & mali; & modò oportet ut exeat ex horto, ne extendat manum ſuam, & accipiat ex arbore vitæ quoque, et comedat, et vivat in ſæculum. 22 *Expulitque eum Deus ex horto Eden, ut coleret terram è qua deſumptus fuerat.* 23 *Et cùm expulſus fuiſſet Adam, habitare fecit à parte orientali horti Eden, Angelos, et coruſcationem gladii verſatilis, ut cuſtodirent viam arboris vitæ.* 24

CAP. IV.

PRæterea Adam coivit cum Eva uxore ſua, et concepit, et peperit Cain, Dixitque: Jam obtinui virum à Deo. 1 *Tum iteratò genuit fratrem ejus Habel: eratque Habel paſtor ovium, et Cain colebat terram.* 2 *Cùmque dies aliquot præteriiſſent, attulit Cain de fructibus terræ munus Deo,* 3 *Et attulit Habel quoque aliquot ex primogenitis ovium ſuarum, et ex pinguiſſimis earum. Acceptavitque Deus Habel, et donum ejus:* 4 *Et Cain et munus ejus non acceptavit. Durumque fuit Caino valdè, et cecidit vultus ejus præ verecundia.* 5 *Et dixit Deus Caino; cur durum fuit tibi? et cur cecidit vultus tuus?* 6 *Nonne ſi benè egeris, recipies? quumque non benè egeris, quocunque perrexeris peccatum tuum cubans eſt, et ad te ſpectat moderatio ejus, et tu es qui dominaris illius per electionem.* 7 *Præterea locutus eſt Cain cum Habel fratre ſuo; cùmque eſſent ambo in campo, ſurrexit Cain ad Habel fratrem ſuum, et occidit eum.* 8 *Dixitque Deus Caino interrogativè; Ubi eſt Habel frater tuus? Ait, Neſcio, num ego cuſtos ſum fratris mei?* 9 *Et dixit: Quid feciſti? ſanguis fratris tui clamans eſt ad me de terra.* 10

ספר בראשית : ד

aperuit quæ ,terrâ à tu maledictus nunc Et
11 וְעַתָּה אָרוּר אָתָּה מִן־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר פָּצְתָה
.tuâ manu de tui fratris ſanguines ſuſciperet ut ,ſuum os
אֶת־פִּיהָ לָקַחַת אֶת־דְּמֵי אָחִיךָ מִיָּדֶךָ׃
dare addet non ,terram coles Quùm.
12 כִּי תַעֲבֹד אֶת־הָאֲדָמָה לֹא־תֹסֵף תֵּת־
dixit Et .terrâ in eris profugus & Vagus .tibi ſuum robur
כֹּחָהּ לָךְ נָע וָנָד תִּהְיֶה בָאָרֶץ׃ 13 וַיֹּאמֶר
ejiciſti Ecce ;parcere quàm mea iniquitas Major:Dñm ad Cain
קַיִן אֶל־יְהוָה גָּדוֹל עֲוֺנִי מִנְּשֹׂא׃ 14 הֵן גֵּרַשְׁתָּ
me abſcondar tuâ facie à & :terræ ſuperficie de hodie me
אֹתִי הַיּוֹם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה וּמִפָּנֶיךָ אֶסָּתֵר
me inveniens omnis ut ,erit & ,terrâ in profugus & vagus ero &
וְהָיִיתִי נָע וָנָד בָּאָרֶץ וְהָיָה כָל־מֹצְאִי
,Cain occidens omnis Propterea:Dominus ei dixit Et.me occidat
יַהַרְגֵנִי׃ 15 וַיֹּאמֶר לוֹ יְהוָה לָכֵן כָּל־הֹרֵג קַיִן
ponat ſignum Cain in Dñs poſuit Et.vindicabitur ſeptéplicíter
שִׁבְעָתַיִם יֻקָּם וַיָּשֶׂם יְהוָה לְקַיִן אוֹת לְבִלְתִּי
Cain eſt egreſſus Et .eum inveniens omnis eum percutiendum
הַכּוֹת־אֹתוֹ כָּל־מֹצְאוֹ׃ 16 וַיֵּצֵא קַיִן
.Heden ante Nod terrâ in ſedit & ,Domini facie à
מִלִּפְנֵי יְהוָה וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ־נוֹד קִדְמַת־עֵדֶן׃
peperit & ,concepit & ,ſuam uxorem Cain cognovit Et
17 וַיֵּדַע קַיִן אֶת־אִשְׁתּוֹ וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת־
,civitatis nomen vocavit &;civitatem ædificans fuit Et.Chanoch
חֲנוֹךְ וַיְהִי בֹּנֶה עִיר וַיִּקְרָא שֵׁם הָעִיר
:Hirad Chanoch ipſi eſt natus Et .Chanoch ſui filii nomê ſicut
כְּשֵׁם בְּנוֹ חֲנוֹךְ׃ 18 וַיִּוָּלֵד לַחֲנוֹךְ אֶת־עִירָד
genuit Mechujaël & :Mechujaël genuit Hirad &
וְעִירָד יָלַד אֶת־מְחוּיָאֵל וּמְחִיָּיאֵל יָלַד אֶת־
ſibi accepit Et .Lemech genuit Methuſaël & : Methuſaël
מְתוּשָׁאֵל וּמְתוּשָׁאֵל יָלַד אֶת־לָמֶךְ׃ 19 וַיִּקַּח־לוֹ
nomen & ,Hadah unius nomen : uxores duas Lemech
לֶמֶךְ שְׁתֵּי נָשִׁים שֵׁם הָאַחַת עָדָה וְשֵׁם
Ipſe .Jabal Hadah genuit Et .Sillah ,ſecundæ
הַשֵּׁנִית צִלָּה׃ 20 וַתֵּלֶד עָדָה אֶת־יָבָל הוּא
ejus fratris nomê Et .poſſeſſionis & ,tentorium ſedentis pater fuit
הָיָה אֲבִי יֹשֵׁב אֹהֶל וּמִקְנֶה׃ 21 וְשֵׁם אָחִיו
.organi & citharæ apprehendentis omnis pater fuit Ipſe .Jubal
יוּבָל הוּא הָיָה אֲבִי כָּל־תֹּפֵשׂ כִּנּוֹר וְעוּגָב׃
acuentem ,Cain Tubal peperit ipſa etiam Sillah Et
22 וְצִלָּה גַם־הִוא יָלְדָה אֶת־תּוּבַל קַיִן לֹטֵשׁ
Cain Tubal ſoror & :ferri & ,æris opificium omne
כָּל־חֹרֵשׁ נְחֹשֶׁת וּבַרְזֶל וַאֲחוֹת תּוּבַל־קַיִן
:Sillah & Hadah ſuis uxoribus Lemech dixit Et .Nahamah
נַעֲמָה׃ 23 וַיֹּאמֶר לֶמֶךְ לְנָשָׁיו עָדָה וְצִלָּה
meo eloquium auſcultate : Lemech uxores meã você Audite
שְׁמַעַן קוֹלִי נְשֵׁי לֶמֶךְ הַאְזֵנָּה אִמְרָתִי
meum livorem in puerum &,meũ vulnus in occidi virum Quòd
כִּי אִישׁ הָרַגְתִּי לְפִצְעִי וְיֶלֶד לְחַבֻּרָתִי׃

Verſio VULG. LAT.

11 Nunc igitur maledictus eris ſuper terram, quæ aperuit os ſuum: & ſuſcepit ſanguinem fratris tui de manu tua. 12 Cùm operatus fueris eam, non dabit tibi fructus ſuos: vagus & profugus eris 13 ſuper terram. Dixitque Cain ad Dominum; Major eſt iniquitas mea, quàm ut veniam 14 merear. Ecce ejicis me hodiè à facie terræ, et à facie tua abſcondar; et ero vagus et profugus in terra: omnis igitur qui invenerit me, occi- 15 det me. Dixitque ei Dominus; Nequaquam ita fiet: ſed omnis qui occiderit Cain, ſeptuplùm punietur. Poſuitque Dominus Cain ſignum, ut non interficeret eum omnis 16 qui inveniſſet eum. Egreſſuſq; Cain à facie Domini, habitavit profugus in terra ad orientalem plagam Eden. 17 Cognovit autem Cain uxorem ſuam, quæ concepit, et peperit Henoch: et ædificavit civitatem, vocavitque nomen ejus nomine filii ſui, He- 18 noch. Porrò Henoch genuit Irad; et Irad genuit Maüjaël; et Maüjaël genuit Methuſaël; et Methuſaël genuit Lamech. 19 Qui accepit duas uxores: nomen uni, Ada; et nomê alteri, 20 Sella. Genuitque Ada Jabel; qui fuit pater habitantium in 21 tentoriis; atque paſtorum. Et nomen fratris ejus, Jubal: ipſe fuit pater canentium citharâ 22 et organo. Sella quoque genuit Tubal-cain, qui fuit malleator, et faber in cuncta opera æris et ferri. Soror ve- 23 rò Tubal-cain, Noëma. Dixitq; Lamech uxoribus ſuis, Adæ et Sellæ; Audite vocem meam, uxores Lamech; auſcultate ſermonem meum: quoniam occidi virum in vulnus meum, & adoleſcentulum in livorem meum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

cum Tranſlatione LATINA.

11 Καὶ νῦν ἐπικατάρατος σὺ (ι) ἀπὸ τῆς γῆς, ἣ ἔχανε τὸ στόμα αὐτῆς δέξασθαι τὸ αἷμα τοῦ 12 ἀδελφοῦ σου ἐκ τῆς χειρός σου. Ὅτε ἐργᾷ τὴν γῆν, καὶ οὐ προσθήσει τὴν ἰσχὺν αὐτῆς δοῦναί σοι. στένων καὶ τρέμων ἔσῃ ἐπὶ τῆς 13 γῆς. Καὶ εἶπε Κάϊν (κ) πρὸς κύριον τὸν θεὸν, Μείζων ἡ αἰτία μου τοῦ ἀφε- 14 θῆναί με. (λ) Εἰ ἐκβάλλεις με σήμερον ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, καὶ ἀπὸ τοῦ προσώπου σου κρυβήσομαι, καὶ ἔσομαι στένων καὶ τρέμων ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ἔσαι πᾶς ὁ εὑρίσκων 15 με, ἀποκτενεῖ με. Καὶ εἶπεν αὐτῷ κύριος ὁ θεὸς, Οὐχ (μ) οὕτω. πᾶς ὁ ἀποκτείνας Κάϊν, ἑπτὰ ἐκδικούμενα παραλύσει. καὶ ἔθετο κύριος ὁ θεὸς σημεῖον τῷ Κάϊν, τοῦ μὴ ἀνελεῖν αὐτὸν πάντα τὸν εὑρίσκοντα αὐτόν. 16 Ἐξῆλθε δὲ Κάϊν ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ, καὶ 17 ᾤκησεν ἐν γῇ Ναὶδ κατέναντι Ἐδέμ. Καὶ ἔγνω Κάϊν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· καὶ συλλαβοῦσα, ἔτεκε τὸν Ἐνώχ. καὶ ἦν οἰκοδομῶν πόλιν· καὶ ἐπωνόμασε τὴν πόλιν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ 18 αὐτοῦ, Ἐνώχ. Ἐγεννήθη δὲ τῷ Ἐνὼχ Γαϊδάδ· καὶ Γαϊδὰδ ἐγέννησε τὸν Μαλελεήλ· καὶ Μαλελεὴλ ἐγέννησε τὸν Μαθουσάλα· καὶ Μα- 19 θουσάλα ἐγέννησε τὸν Λάμεχ. Καὶ ἔλαβεν ἑαυτῷ Λάμεχ δύο γυναῖκας· ὄνομα τῇ μιᾷ, 20 Ἀδά· καὶ ὄνομα τῇ δευτέρᾳ, Σελλά. Καὶ ἔτεκεν Ἀδὰ τὸν Ἰωβήλ. οὗτος (ν) ἦν πατὴρ 21 οἰκούντων ἐν σκηναῖς, κτηνοτρόφων. Καὶ ὄνομα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, Ἰουβάλ. οὗτος ἦν ὁ 22 καταδείξας ψαλτήριον καὶ κιθάραν. (ξ) Σελλὰ δὲ καὶ αὐτὴ ἔτεκε τὸν Θόβελ· καὶ ἦν σφυροκόπος χαλκεὺς χαλκοῦ καὶ σιδήρου. ἀδελφὴ 23 δὲ Θόβελ, Νοεμά. Εἶπε δὲ Λάμεχ ταῖς ἑαυτοῦ γυναιξὶν, Ἀδὰ καὶ Σελλά, Ἀκούσατέ μου τῆς φωνῆς γυναῖκες Λάμεχ, ἐνωτίσασθέ μου τοὺς λόγους· ὅτι ἄνδρα ἀπέκτεινα εἰς τραῦμα ἐμοί, καὶ νεανίσκον εἰς μώλωπα ἐμοί.

MS.A. (ι) ἐπὶ τῆς γῆς, (κ) πρὸς τὸν κύριον, Μείζων (λ) Εἰ ἐκβαλεῖς (μ) οὕτως. (ν) ἦν ὁ πατὴρ (ξ) Σελλὰ δὲ ἔτεκεν καὶ αὐτὴ τὸν

11 *Et nunc maledictus tu à terra, quæ aperuit os ſuum accipere ſanguinem fratris tui de manu tua.* 12 *Quando operaberis terram; & non adjiciet virtutem ſuam dare tibi. (f) Gemens & tremens eris ſuper terram.* 13 *Et dixit Caïn ad Dominum Deum; Major cauſa mea eſt, quàm ut ego dimittar.* 14 *Si ejicis me hodiè à facie terræ: & à facie tua abſcondar; & ero gemens, & tremens ſuper terram. Et erit; Omnis qui invenerit me, occidet me.* 15 *Et dixit ei Dominus Deus; Non ſic. Omnis, qui occiderit Caïn, (g) ſeptem vindictas exolvet. Et poſuit Dominus Deus ſignum ſuper Caïn, ne eum occidat omnis, qui invenerit eum.* 16 *Egreſſus eſt autem Caïn à facie Dei, & habitavit in terra (h) Nad, contra Edem.* 17 *Et cognovit Caïn uxorem ſuam: & concipiens peperit Enoch. Et erat ædificans civitatem: & nominavit civitatem in nomine filii ſui Enoch.* 18 *Natus eſt autem Enoch Gaidad. Et Gaidad genuit Maleleel. Et Maleleel genuit (i) Mathuſala. Et Mathuſala genuit Lamech.* 19 *Et accepit ſibi Lamech duas uxores: nomen uni, Ada; & nomen ſecundæ, Sella.* 20 *Et Ada peperit Jobel. Hic fuit pater habitantium in tabernaculis, paſcentium pecora.* 21 *Et nomen fratri ejus, Jubal. Hic fuit, qui monſtravit pſalterium, & citharam.* 22 *Sella autem & ipſa peperit Thobel. Et fuit malleator, faber æris & ferri. Soror autem Thobel, Noëma.* 23 *Dixit autem Lamech uxoribus ſuis, Ada, & Sella; Audite vocem meam, uxores Lamech; auribus percipite verba mea: quoniam virum occidi in vulnus mihi, & adoleſcentulum in livorem mihi.*

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

11 *ܘܗܫܐ ܠܝܛ ܐܢܬ ܡܢ ܐܪܥܐ. ܕܦܬܚܬ ܦܘܡܗ ܘܩܒܠܬ ܕܡܗ ܕܐܚܘܟ ܡܢ ܐܝܕܝܟ.
12 13 *ܡܐ ܕܦܠܚܬ ܐܪܥܐ. ܠܐ ܬܘܣܦ ܬܬܠ ܠܟ ܚܝܠܗ. ܙܝܥ ܘܢܝܕ ܬܗܘܐ ܒܐܪܥܐ. *ܘܐܡܪ
14 ܩܐܝܢ ܠܡܪܝܐ. ܪܒܐ ܗܝ ܣܟܠܘܬܝ ܡܢ ܠܡܫܒܩܘ. *ܗܐ ܐܦܩܬܢܝ ܝܘܡܢܐ
ܡܢ ܐܦܝ ܐܪܥܐ: ܘܡܢ ܩܕܡܝܟ ܐܬܛܫܐ: ܘܐܗܘܐ ܙܝܥ ܘܢܝܕ ܒܐܪܥܐ: ܘܟܠ ܡܢ
15 ܕܢܫܟܚܢܝ ܢܩܛܠܢܝ. *ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝܐ. ܠܐ ܗܟܢܐ. ܟܠ ܕܩܛܠ ܠܩܐܝܢ. ܫܒ
ܥܐ ܢܬܦܪܥ. ܘܣܡ ܡܪܝܐ ܐܬܐ ܠܩܐܝܢ ܕܠܐ ܢܩܛܠܝܘܗܝ ܟܠ ܡܢ ܕܢܫܟܚ ܠܗ.
16 17 *ܘܢܦܩ ܩܐܝܢ ܡܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܘܝܬܒ ܒܐܪܥܐ ܕܢܘܕ. ܡܢ ܡܕܢܚܗ ܕܥܕܢ. *ܘܝܕܥ
ܩܐܝܢ ܠܐܢܬܬܗ ܘܒܛܢܬ ܘܝܠܕܬ ܠܚܢܘܟ. ܘܗܘܐ ܒܢܐ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܩܪܐ ܫܡܗ ܕܡܕܝܢܬܐ
18 ܐܝܟ ܫܡܗ ܕܒܪܗ ܚܢܘܟ. *ܘܐܬܝܠܕ ܠܚܢܘܟ ܥܝܪܕ. ܘܥܝܪܕ ܐܘܠܕ ܠܡܚܘܝܐܝܠ.
19 ܘܡܚܘܝܐܝܠ ܐܘܠܕ ܠܡܬܘܫܐܝܠ. ܘܡܬܘܫܐܝܠ ܐܘܠܕ ܠܠܡܟ. *ܘܢܣܒ ܠܗ ܠܡܟ ܬܪܬܝܢ
20 ܢܫܝܢ. ܫܡܗ ܕܚܕܐ ܥܕܐ. ܘܫܡܗ ܕܬܪܬܝܬܐ ܨܠܐ. *ܘܝܠܕܬ ܥܕܐ ܠܝܘܒܠ. ܗܘ ܗܘܐ ܐܒܐ
21 ܠܥܡܘܪܝ ܡܫܟܢܐ. ܘܩܢܝܢܐ. *ܘܫܡܐ ܕܐܚܘܗܝ ܝܘܒܠ. ܗܘ ܗܘܐ ܐܒܐ ܠܟܠ
22 ܕܐܚܝܕ ܟܢܪܐ ܘܩܝܬܪܐ. *ܘܨܠܐ ܐܦ ܗܝ ܝܠܕܬ ܠܬܘܒܠܩܝܢ ܦܛܝܫܐ ܠܟܠ ܕܢܚܫܐ ܘܕܦܪܙܠܐ:
23 ܘܚܬܗ ܕܬܘܒܠܩܝܢ ܢܥܡܐ. *ܘܐܡܪ ܠܡܟ ܠܢܫܘܗܝ ܥܕܐ ܘܨܠܐ: ܫܡܥܝܢ ܩܠܝ ܢܫܐ
ܕܠܡܟ ܘܨܘܬܝܢ ܠܡܐܡܪܝ. ܡܛܠ ܕܓܒܪܐ ܩܛܠܬ ܠܡܚܘܬܝ. ܘܛܠܝܐ ܠܡܫܘܦܝ.

11 In poſterum maledictus eris è terra, quæ aperuit os ſuum, & excepit ſanguinem fratris tui de manibus tuis. 12 Quum colueris terram, ampliùs non dabit tibi robur ſuum: tremens ac vacillans eris in terra. 13 Et ait Cain ad Dominum, Major eſt ſtultitia mea quàm ut condonetur. 14 En ejeciſti me hodie è ſuperficie terræ, et à conſpectu tuo abſcondar, & ero tremens ac vacillans in terra, & quiſquis me repererit, interficiet me. 15 Et dixit ei Domin⁹, Non ita *fiet*, *ſed* omni interficienti Cainum, ſeptuplum rependetur. poſuitque Dominus ſignum in Caino, ut non interficeret èum quicunq; inveniret illum. 16 Itaq; egreſſ⁹ eſt Cain à conſpectu Domini, et commoratus eſt in terra Nud, ab orientali plaga Eden. 17 Et cognovit Cain uxorem ſuam, quæ concepit, ac peperit Henoch: qui extruxit civitatem, & appellavit nomen civitatis illius juxta nomen filii ſui, Henoch. 18 Porro ipſi Henoch natus eſt Idar: et Idar genuit Mahuaiel, & Mahuaiel genuit Mathuſaiel, & Mathuſaiel genuit Lamech. 19 Lamech autem duxit duas uxores, nomen unius Ada, & nomen alterius Sella. 20 Genuitq; Ada, Iabal. ipſe fuit pater habitantium in tentorio, et habentium poſſeſſionem. 21 Et nomen fratris ejus Iubal, qui fuit pater omnis tractantis citharam et fides. 22 Et Sella quoq; ipſa genuit Tubalcain fabrum in cunctis æneis et ferreis. Soror verò Tubalcaini, Naama. 23 Dixitq; Lamech uxoribus ſuis Adæ et Sellæ, Audite vocem meam uxores Lamech, auſcultate ſermonem meum: quoniam virum occîdi vulneribus meis, & puerum alliſionibus meis.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

11 וּכְעַן לִיט אַתְּ מִן־אַרְעָא דִּי
פְתַחַת יָת־פּוּמַּהּ וְקַבִּילַת יָת־
12 דְּמֵי אֲחוּךְ מִן־יְדָךְ׃ אֲרֵי תִפְלַח
יָת־אַרְעָא לָא־תוֹסֵיף לְמִתַּן־
חֵילַהּ לָךְ מְטַלְטַל וְגָלֵי תְּהֵי
13 בְּאַרְעָא׃ וַאֲמַר קַיִן קֳדָם יְיָ סַגִּי
14 חוֹבִי מִלְּמִשְׁבַּק׃ הָא תָרֵיכְתָּא יָתִי
יוֹמָא־דֵין מֵעַל אַפֵּי אַרְעָא וּמִן־
קֳדָמָךְ לֵית־אֶפְשַׁר לְאִטְּמָרָא
וָאֱהֵי מְטַלְטַל וְגָלֵי בְּאַרְעָא וִיהֵי
15 כָּל־דְּיִשְׁכְּחִנַּנִי יִקְטְלִנַּנִי׃ וַאֲמַר
לֵיהּ יְיָ בְּכֵן כָּל־דְּיִקְטוֹל קַיִן
לְשַׁבְעָא דָרִין יִתְפְּרַע מִנֵּיהּ וְשַׁוִּי
יְיָ לְקַיִן אָתָא בְּדִיל דְּלָא לְמִקְטַל־
16 יָתֵיהּ כָּל־דְּיִשְׁכְּחִנֵּיהּ׃ וּנְפַק קַיִן
מִן־קֳדָם יְיָ וִיתֵיב בְּאַרְעָא גָּלֵי־
וּמְטַלְטַל דַּהֲוָת עֲבִידָא עֲלוֹהִי־
17 מִלְּקַדְמִין בְּגִנְּתָא דְעֵדֶן׃ וִידַע קַיִן
יָת־אִתְּתֵיהּ וְעַדִּיאַת וִילֵידַת יָת־
חֲנוֹךְ וַהֲוָה בָּנֵי קַרְתָּא וּקְרָא
שְׁמָא דְקַרְתָּא כְּשׁוּם בְּרֵיהּ
18 חֲנוֹךְ׃ וְאִתְיְלִיד לַחֲנוֹךְ יָת־
עִירָד וְעִירָד אוֹלִיד יָת־מְחוּיָאֵל
וּמְחוּיָאֵל אוֹלִיד יָת־מְתוּשָׁאֵל
וּמְתוּשָׁאֵל אוֹלִיד יָת־לָמֶךְ׃
19 וּנְסֵיב־לֵיהּ לֶמֶךְ תַּרְתֵּין נְשִׁין
שׁוּם חֲדָא עָדָה וְשׁוּם תִּנְיֵתָא
20 צִלָּה׃ וִילֵידַת עָדָה יָת־יָבָל הוּא
הֲוָה רַבְּהוֹן כָּל־דְּיָתְבֵי מַשְׁכְּנִין
21 וּמָרֵי בְעִיר׃ וְשׁוּם אֲחוּהִי יוּבָל
הוּא הֲוָה רַבְּהוֹן כָּל־דְּמַמַּנַן עַל־
פּוּם־נִבְלָא דְיָדְעֵי־זְמַר־כִּנּוֹרָא
22 וְאַבּוּבָא׃ וְצִלָּה אַף הִיא יְלֵידַת
יָת־תּוּבַל קַיִן רַבְּהוֹן דְּכָל־יָדְעֵי־
עֲבִידַת נְחָשָׁא וּפַרְזְלָא וַאֲחָתֵיהּ
23 דְּתוּבַל־קַיִן נַעֲמָה׃ וַאֲמַר לֶמֶךְ לִנְשׁוֹהִי עָדָה וְצִלָּה שְׁמַעַן קָלִי
נְשֵׁי לֶמֶךְ אֲצִיתָא לְמֵימְרִי לָא־גַבְרָא קְטָלִית דִּבְדִילֵיהּ אֲנָא
סָבֵל חוֹבִין וְאַף־לָא־עוּלֵימָא חַבָּלִית דִּבְדִילֵיהּ יִשְׁתֵּיצֵי זַרְעִי׃

11 Et nunc maledictus tu, de terrâ quæ aperuit os ſuũ, *& ſuſcepit* ſanguinem fratris tui, de manu 12 tuâ. Quando operat⁹ fueris terrã; non dabit ampli⁹ tibi virtutẽ ſuã: inſtabilis & transmigrãs 13 eris in terrâ. Et dixit Cain coram Dño: Magna eſt iniquitas 14 mea ut dimittatur. Ecce ejeciſti me hodie de ſuperficie terræ; & a facie tuâ *impoſſibile eſt abſcondi*: Et ero inſtabilis & transmigrans in terrâ; & erit omnis qui invenerit me, occî- 15 det me. Et dixit ei Dominus; propterea *omnis* qui *occiderit* Caïn, in ſeptẽ generationes vindicta aſſumetur ex eo: Et poſuit Dñs in Caĩ ſignũ, ut non occideret eũ, omnis qui 16 inveniſſet eum. Et egreſſus eſt Cain à facie Dñi: & habitavit in terrâ *transmigrans & inſtabilis qua facta eſt propter eũ à* 17 *principio in horto* Eden. Et cognovit Caĩ uxorẽ ſuã; & concepit & peperit Enoch: Et fuit ædificator civitatis; & vocavit nomẽ civitatis, ſicut nomẽ filii 18 ſui Enoch. Et natus eſt ipſi Enoch, Irad; & Irad genuit Maüjaël: Et Maüjaël genuit Mathuſaël; & Mathuſaël genuit 19 Lamech. Et accepit ſibi Lamech duas uxores: Nomẽ unius Ada; 20 & nomẽ alterius Sella. Et peperit Ada Iabal: Ipſe fuit magiſter *omniũ* habitãtiũ in tabernaculis, & poſſidentiũ peco- 21 ra. Et nomẽ fratris ſui Iubal: Ipſe fuit magiſter omniũ canentiũ in *nablio, ſciẽtiũ cantũ cithara et organi*. 22 Et Sella etiam ipſa peperit Tubal-Cain; *magiſtrum* eorũ omniũ ſcientiũ opus æris & ferri: Et ſoror ipſius Tubal- 23 Cain fuit Naama. Et dixit Lamech uxoribus ſuis; *Ada & Sella* audite vocẽ meã, uxores Lamech auſcultate ſermonem meũ: Nõ occidi virũ, ut propter eũ ego portẽ peccatũ; neq; adoleſcentulum diſperdidi, ut propter eũ conſumatur ſemen meum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

11 *Nunc autem maledictus es tu à terra, quæ aperuit os ſuũ; ut ſuſciperet ſanguinẽ fratris tui de manu tua.* 12 *Cùm colueris terrã, non ſuperaddet virtutẽ ſuã tibi: (h) Vagus & profugus eris in terra.* 13 *Tum dixit Cain Domino, Major eſt iniquitas mea quàm ut eã feram.* 14 *Ecce expuliſti me hodiè à facie terræ, & à facie tua abſcondar, eróq; vagus & profugus in terra; & quicunq; invenerit me, occidet me.* 15 *Et dixit ei Dominus, Propterea omnis qui occiderit Cain, ſeptuplũ punietur. Et poſuit Dominus ſuper Cain ſignũ, ne percuteret eum quicunq; eũ inveniſſet.* 16 *Et egreſſus eſt Cain à facie Domini, ut habitaret in terra (i) Nod, ad orientem Eden.* 17 *Et cognovit Cain uxorẽ ſuã, quæ concepit, & genuit Henoch. Poſteà ædificavit urbẽ, vocavitq; nomẽ urbis de nomine filii ſui, Henoch.* 18 *Natus eſt quoq; Henocho Hirad: Hirad verò genuit (k) Michaël, & (l) Michaël genuit Methuſaël, Et Methuſaël genuit Lamech.* 19 *Accepitq; ſibi Lamech duas uxores; nomẽ unius, Ada; & nomẽ alterius, Sella.* 20 *Peperit autẽ Ada Jabel: hic fuit (m) pater habitantis tentoriũ, & poſſidẽtis pecora.* 21 *Nomẽ verò fratris ejus erat Jubal: hic fuit (n) pater omnis tangentis citharã & organũ.* 22 *Et Sella etiam ipſa peperit Thubal-cain, (o) qui polivit omne opus æneum & ferreum: Soror verò Thubal-cain, (p) Noëma.* 23 *Et dixit Lamech uxoribus ſuis, Adæ & Sellæ; Audite vocem meam, uxores Lamech; auſcultate verba mea: quia virum occidi in (q) vulnere meo, & adoleſcentulum in (r) livore meo.*

VER. SAM. *(h)* Latitans & abſconditus *(i)* Cheli, *(k)* Mihaël, *(l)* Mihaël *(m)* princeps *(n)* princeps *(o)* qui conflavit & conglutinavit *(p)* Zalkipha. *(q)* infeſtatione mea, *(r)* moleſtia mea.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

11 *وَٱلْآنَ أَنْتَ مَلْعُونٌ مِنَ ٱلْأَرْضِ ٱلَّتِي فَتَحَتْ فَاهَا وَقَبِلَتْ دَمَ أَخِيكَ مِنْ يَدِكَ *إِنْ تَفْلَحِ
12 ٱلْأَرْضَ وَلَا تَعُودُ أَنْ تُعْطِيَكَ قُوَاهَا * وَتَائِهًا تَائِدًا تَكُونُ فِي ٱلْأَرْضِ * قَالَ قَايِنُ لِلّٰهِ تَعَالَى ذَنْبِي
13 أَعْظَمُ مِنْ أَنْ يُغْفَرَ *فَإِنْ طَرَدْتَنِي ٱلْيَوْمَ عَنْ وَجْهِ ٱلْأَرْضِ هَلْ أَسْتَتِرُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْكَ * وَإِنْ
14 كُنْتُ تَائِهًا تَائِدًا فِي ٱلْأَرْضِ كَانَ كُلُّ مَنْ وَجَدَنِي يَقْتُلُنِي * قَالَ ٱللّٰهُ لِذٰلِكَ كُلُّ مَنْ قَتَلَ قَايِنَ
15 يُقَادُ بِهِ كَثِيرًا * فَجَعَلَ ٱللّٰهُ لِقَايِنَ آيَةً لِئَلَّا يَقْتُلَهُ كُلُّ مَنْ وَجَدَهُ * وَخَرَجَ قَايِنُ مِنْ قُدَّامِ ٱللّٰهِ
16 فَأَقَامَ بِأَرْضِ نُودٍ شَرْقِيَّ عَدْنٍ * وَوَاقَعَ قَايِنُ زَوْجَتَهُ فَحَمَلَتْ وَوَلَدَتْ حَنُوخَ * ثُمَّ بَنَى قَرْيَةً
17 وَسَمَّاهَا بِٱسْمِ ٱبْنِهِ حَنُوخَ * ثُمَّ وُلِدَ لِحَنُوخَ عِيرَادُ * وَعِيرَادُ أَوْلَدَ مَحْيَائِيلَ * وَمَحْيَائِيلُ أَوْلَدَ
18 مَتُوسَائِيلَ * وَمَتُوسَائِيلُ أَوْلَدَ لَامَخَ * وَٱتَّخَذَ لَهُ لَامَخُ زَوْجَتَيْنِ ٱسْمُ إِحْدَاهُمَا عَادَا وَٱلْأُخْرَى صَلَّا *
19 *وَوَلَدَتْ عَادَا يَابَالَ هُوَ أَوَّلُ سُكَّانِ ٱلْخِيَامِ وَمُتَّخِذِي ٱلْمَوَاشِي *وَٱسْمُ أَخِيهِ يُوبَالُ * هُوَ أَوَّلُ مَنْ
20 21 حَمَلَ ٱلطُّنْبُورَ وَٱلْقِيثَارَ *وَصَلَّا أَيْضًا وَلَدَتْ تُوبَلَ قَايِنَ وَهُوَ أَوَّلُ صَيْقَلٍ لِجَمِيعِ صَنْعَةِ ٱلنُّحَاسِ
22 وَٱلْحَدِيدِ وَكَانَتْ أُخْتُهُ نَاعِمِي *فَقَالَ لَامَخُ لِٱمْرَأَتَيْهِ يَا عَادَا وَيَا صَلَّا ٱسْمَعَا قَوْلِي * وَيَا مَرْأَتَيْ
23 لَامَخَ أَنْصِتَا لِمَقَالِي * أَتُرَانِي قَتَلْتُ رَجُلًا بِشَجَّتِي أَوْ صَبِيًّا بِجِرَاحِي *

11 *Et nunc tu es maledictus à terra, quæ aperuit os ſuum, et ſuſcepit ſanguinem fratris tui de manu tua.* 12 *Nam tu coles terram, et ampliùs non dabit tibi vim ſuam: et perturbatus, ac profugus eris in terra.* 13 *Dixit Cain Deo excelſo, Culpa mea major eſt quàm ut condonetur.* 14 *Quòd ſi expellas me hodiè de ſuperficie terræ, nunquid delitéſcam à conſpectu tuo? et ſi fuero turbatus ac profugus in terra, fiet ut quicunque invenerit me, occîdat me.* 15 *Dixit Deus, Propterea omnis qui occiderit Cain, punietur valdè. Et poſuit Deus Caino ſignum, ut non occideret eum omnis qui reperiſſet illum.* 16 *Et exivit Cain è conſpectu Dei, et commoratus eſt in terra Nud, ad orientalem partem Eden.* 17 *Et coïvit Cain cum uxore ſua, quæ concepit, ac genuit Enoch. Tum ædificavit urbem, vocavitq; illam nomine filii ſui Enoch.* 18 *Tum natus eſt ipſi Enoch Iradh, et Iradh genuit Mahiaïl, et Mahiaïl genuit Mathuſalah, et Mathuſalah genuit Lamech.* 19 *Et ſumpſit ſibi Lamech duas uxores, nomen unius Adha, et alterius Sella.* 20 *Genuitque Adha Jabal; ipſe eſt primus habitantium in tentoriis, et nutrientium armentis.* 21 *Et nomen fratris ejus Jubal; ipſe eſt primus qui geſtavit tympanum et citharam.* 22 *Et Sella quoque peperit Tubal-Cain, et ipſe eſt primus lævigator totius artis auri-chalci, et ferri. Eratque ſoror ejus Naami.* 23 *Dixit autem Lamech duabus uxoribus ſuis. O Adha et ô Sella, audite ſermonem meum, & ô duæ uxores Lamech, attendite dictum meum. Nunquid ego interfeci virum per fractionem capitis, aut puerum per vulnus meum?*

ספר בראשית : ה

.ſepties ſeptuageſies Lemech &,Cain vindicabitur ſeptuplicitèr Quia
24 כִּי שִׁבְעָתַיִם יֻקַּם־קָיִן וְלֶמֶךְ שִׁבְעִים וְשִׁבְעָה׃
vocavit &,filium peperit &,ſuā uxorem adhuc Adam cognovit Et
25 וַיֵּדַע אָדָם עוֹד אֶת־אִשְׁתּוֹ וַתֵּלֶד בֵּן וַתִּקְרָא
alterum ſemen Deus mihi poſuit quia : Seth ejus nomen
אֶת־שְׁמוֹ שֵׁת כִּי שָׁת־לִי אֱלֹהִים זֶרַע אַחֵר
ipſi etiam Seth Et .Cain eum occidit quia ;Hebel pro
26 תַּחַת הֶבֶל כִּי הֲרָגוֹ קָיִן׃ וּלְשֵׁת גַּם־הוּא
eſt cœptū Tunc .Enos ejus nomen vocavit & ,filius eſt natus
יֻלַּד־בֵּן וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ אֱנוֹשׁ אָז הוּחַל
.Domini *nomine in invocandum ad*
לִקְרֹא בְּשֵׁם יְהוָה׃

CAP. V.
ה

Deum creare die in ,Adam generationum liber Iſte
1 זֶה סֵפֶר תּוֹלְדֹת אָדָם בְּיוֹם בְּרֹא אֱלֹהִים
.illum fecit Dei ſimilitudine In .hominem
אָדָם בִּדְמוּת אֱלֹהִים עָשָׂה אֹתוֹ׃
;eis benedixit & :eos creavit fœminam & Maſculum
2 זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאָם וַיְבָרֶךְ אֹתָם
.*eos creari* die in ,Adam eorum nomen vocavit &
וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמָם אָדָם בְּיוֹם הִבָּרְאָם׃
genuit & ,annos centum & triginta Adam vixit Et
3 וַיְחִי אָדָם שְׁלֹשִׁים וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד
.Seth ejus nomen vocavit & ,ſuā imaginem *in* ;*ſua ſimilitudine in*
בִּדְמוּתוֹ בְּצַלְמוֹ וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ שֵׁת׃
;Seth *ipſum gignere poſt* Adam dies fuerunt Et
4 וַיִּהְיוּ יְמֵי־אָדָם אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־שֵׁת
fuerunt Et .filias & filios genuit & :anni octingenti
5 שְׁמֹנֶה מֵאֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃ וַיִּהְיוּ
,anni nongenti ,vixit quibus ,Adam dies omnes
כָּל־יְמֵי אָדָם אֲשֶׁר־חַי תְּשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה
quinque Seth vixit Et .eſt mortuus & ,anni triginta &
6 וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיָּמֹת׃ וַיְחִי־שֵׁת חָמֵשׁ
vixit Et .Enos genuit & ,annos centum & ,annos
7 שָׁנִים וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־אֱנוֹשׁ׃ וַיְחִי־
,annos ſeptem ,Enos ipſe genuit poſtquàm Seth
שֵׁת אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־אֱנוֹשׁ שֶׁבַע שָׁנִים
fuerunt Et .filias & filios genuit & ,annos octingentos &
8 וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃ וַיִּהְיוּ
nongenti & ,anni duodecim Seth dies omnes
כָּל־יְמֵי־שֵׁת שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה וּתְשַׁע מֵאוֹת
genuit & ,annos nonaginta Enos vixit Et .eſt mortuus &:anni
9 שָׁנָה וַיָּמֹת׃ וַיְחִי אֱנוֹשׁ תִּשְׁעִים שָׁנָה וַיּוֹלֶד
,Chenan ipſe genuit poſtquam Enos vixit Et .Chenan
10 אֶת־קֵינָן׃ וַיְחִי אֱנוֹשׁ אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־קֵינָן
filios genuit & :annos octingentos & ,annos quindecim
חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים
,anni quinque Enos dies omnes fuerunt Et .filias &
11 וּבָנוֹת׃ וַיִּהְיוּ כָּל־יְמֵי אֱנוֹשׁ חָמֵשׁ שָׁנִים
ſeptuaginta Chenan vixit Et.eſt mortuus & :anni nongenti &
12 וּתְשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמֹת׃ וַיְחִי קֵינָן שִׁבְעִים
.Mahalalel genuit & ,annos
שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־מַהֲלַלְאֵל׃

Verſio VULG. LAT.

24 Septuplùm ultio dabitur de
Cain;de Lamech verò ſeptu-
25 agies ſepties. Cognovit quo-
que adhuc Adam uxorem ſu-
am ; & peperit filium, voca-
vitque nomen ejus Seth, di-
cens;Poſuit mihi Deus ſemen
aliud pro Abel , quem occi-
26 dit Cain. Sed & Seth natus
eſt filius,quem vocavit Enos:
iſte cœpit invocare nomen
Domini.

CAP. V.

1 Hic eſt liber generatio-
nis Adam. In die quá creavit
Deus hominem, ad ſimilitudi-
2 nem Dei fecit illum. Maſcu-
lum et fœminam creavit eos,
et benedixit illis : et vocavit
nomen eorum Adam, in die
3 quo creati ſunt. Vixit autem
Adam centum triginta annis;
et genuit ad imaginem et ſi-
militudinem ſuam, vocavit
4 que nomen ejus Seth. Et facti
ſunt dies Adam, poſtquam ge-
nuit Seth, octingenti anni ;
5 genuitque filios et filias. Et
factum eſt omne tempus quod
vixit Adam, anni nongenti
6 triginta; & mortuus eſt. Vi-
xit quoque Seth centū quin-
que annis , & genuit Enos.
7 Vixitque Seth poſtquam ge-
nuit Enos , octingentis ſep-
tem annis ; genuitque filios
8 & filias. Et facti ſunt omnes
dies Seth nongentorum duo-
decim annorum ; & mortuus
9 eſt. Vixit verò Enos nona-
ginta annis , & genuit Cai-
10 nan. Poſt cujus ortum vixit
octingentis quindecim annis;
& genuit filios & filias.
11 Factique ſunt omnes dies
Enos nongenti quinque anni;
12 & mortuus eſt. Vixit quo-
que Cainan ſeptuaginta an-
nis, & genuit Malaleel.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranſlatione LATINA.

24 Ὅτι ἑπτάκις ἐκδεδίκηται ἐκ Κάϊν· ἐκ
25 δὲ Λάμεχ, ἑβδομηκοντάκις ἑπτά. Ἔγνω
δὲ Ἀδὰμ Εὔαν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. καὶ
συλλαβοῦσα, ἔτεκεν υἱὸν, καὶ ἐπωνόμασε τὸ
ὄνομα αὐτοῦ Σήθ, λέγουσα, Ἐξανέστησε γάρ
μοι ὁ Θεὸς σπέρμα ἕτερον ἀντὶ Ἄβελ, ὃν
26 ἀπέκτεινε Κάϊν. Καὶ τῷ Σὴθ ἐγένετο υἱὸς,
ἐπωνόμασε δὲ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ἐνώς· οὗτος
ἤλπισεν ἐπικαλεῖσθαι τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ
θεοῦ.

Κεφ. ε.

1 Αὕτη ἡ βίβλος γενέσεως ἀνθρώπων.
ᾗ ἡμέρᾳ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν Ἀδάμ, κατ'
2 εἰκόνα Θεοῦ ἐποίησεν αὐτόν. Ἄρσεν καὶ
θῆλυ ἐποίησεν αὐτοὺς, καὶ εὐλόγησεν αὐ-
τούς· καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα (α) αὐτοῦ
3 Ἀδὰμ, ᾗ ἡμέρᾳ ἐποίησεν αὐτούς. Ἔ-
ζησε δὲ Ἀδὰμ (β) τριάκοντα καὶ διακόσια
ἔτη, καὶ ἐγέννησε κατὰ τὴν ἰδέαν αὐτοῦ, καὶ κατὰ τὴν
εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτοῦ
4 Σήθ. Ἐγένοντο δὲ αἱ ἡμέραι (γ) Ἀδὰμ,
ἃς ἔζησε μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Σήθ,
(δ) ἔτη ἑπτακόσια· καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ
5 θυγατέρας. Καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι
Ἀδὰμ, ἃς ἔζησε, (ε) τριάκοντα καὶ ἐννα-
6 κόσια ἔτη· καὶ ἀπέθανεν. Ἔζησε δὲ Σὴθ
(ζ) πέντε καὶ διακόσια ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν
7 Ἐνώς. Καὶ ἔζησε Σὴθ μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐ-
τὸν τὸν Ἐνώς, (η) ἑπτὰ ἔτη καὶ ἑπτακόσια· καὶ
8 ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας. Καὶ ἐγένον-
το πᾶσαι αἱ ἡμέραι Σὴθ, (θ) δώδεκα καὶ ἐν-
9 νακόσια ἔτη· καὶ ἀπέθανε. Καὶ ἔζησεν Ἐ-
νὼς (ι) ἔτη ἑκατὸν ἐννενήκοντα, καὶ ἐγέννη-
10 σε τὸν Καϊνᾶν. Καὶ ἔζησεν Ἐνὼς μετὰ τὸ γεν-
νῆσαι αὐτὸν τὸν Καϊνᾶν, (κ) πεντεκαίδεκα
ἔτη καὶ ἑπτακόσια· καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυ-
11 γατέρας. Καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Ἐ-
νὼς (λ) πέντε ἔτη καὶ ἐννακόσια· καὶ ἀπέθανε.
12 Καὶ ἔζησε Καϊνᾶν (μ) ἑβδομήκοντα καὶ ἑκα-
τὸν ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν Μαλελεήλ.

Quoniam ſepties vindicatum 24
eſt de Cain ; de Lamech
autem ſeptuagies ſepties. Cog- 25
novit autem Adam Evam uxo-
rem ſuam : Et concipiens
peperit filium. Et cognomi-
navit nomen ejus Seth, dicens ;
Suſcitavit enim mihi Deus
ſemen aliud pro Abel , quem
occidit Cain. Et Seth factus 26
eſt filius ; et vocavit nomen
ejus Enos. (I) Hic ſperavit
invocare nomen Domini Dei.

CAP. V.

Hic eſt liber generationis 1
hominum. Quâ die fecit De-
us Adam, ad imaginem Dei
fecit illum. Maſculum & 2
fœminam fecit eos, & bene-
dixit eos : et vocavit (a) no-
men ejus Adam, quâ die fecit
eos. Vixit autem Adam tri- 3
ginta & ducentos annos ; &
genuit ad figuram ſuam, &
ad imaginem ſuam : & vo-
cavit nomen ejus Seth. Facti 4
autem ſunt dies Adam, quos
vixit , poſtquam ipſe genuit
Seth , ſeptingenti anni ; &
genuit filios & filias. Et fa- 5
cti ſunt omnes dies Adam,quos
vixit, triginta & nongenti an-
ni ; & mortuus eſt. Vixit 6
autem Seth quinque & ducen-
tos annos ; & genuit Enos. Et 7
vixit Seth , poſtquam ipſe
genuit Enos, ſeptem annos, &
ſeptingentos ; et genuit filios
& filias. Et facti ſunt om- 8
nes dies Seth duodecim &
nongenti anni ; & mortuus eſt.
Et vixit Enos annos centum 9
nonaginta , et genuit Cainan.
Et vixit Enos , poſtquam 10
ipſe genuit Cainan , quinde-
cim annos , & ſeptingen-
tos ; & genuit filios & fi-
lias. Et facti ſunt omnes 11
dies Enos quinque anni &
nongenti ; & mortuus eſt.
Et vixit Cainan ſeptuaginta 12
& centum annos , & genuit
Malaleel.

MS.A. (α) αὐτῶν (β) διακόσια καὶ τριάκοντα (γ) Ἀδὰμ, μετὰ (δ) ἑπτακόσια ἔτη (ε) ἐννακόσια καὶ τριάκοντα (ζ) διακόσια καὶ πέντε (η) ἑπτακόσια καὶ ἑπτὰ ἔτη (θ) ἐννακόσια δώδεκα (ι) ἑκατὸν ἐννενήκοντα ἔτη, (κ) ἑπτακόσια καὶ δεκαπέντε ἔτη (λ) ἐννακόσια καὶ πέντε ἔτη (μ) ἑκατὸν ἑβδομήκοντα ἔτη,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]

Nam ſeptuplum rependetur Caino, La- 24
mech verò ſeptuagies ſepties. Et cogno- 25
vit Adam Evam uxorem ſuam, quæ con-
cepit ac peperit filium; et appellavit no-
men ejus Seth : quia ſubſtituit mihi, *in-*
quit, Deus ſemen aliud loco Habelis,
quem occîdit Cain. Et ipſi quoque Seth 26
natus eſt filius ; vocavítque nomen ejus
Enos. Tunc cœpit invocare nomen Do-
mini.

CAP. V.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]

Hic eſt liber generationum Adæ in die 1
quo creavit Deus hominem, in ſimula-
chro Dei creavit illum. Maſculum et 2
fœminam creavit eos, et benedixit eis
Deus; vocavítque nomen illorum Adam
in die quo creavit eos. Vixit autem A- 3
dam centum triginta annis, genuítque in
ſimilitudine ſua juxta imaginem ſuam; et
vocavit nomen ejus Seth. Et vixit Adam 4
poſtquam genuit Seth, octingentis annis;
& genuit filios et filias.Et fuerunt omnes 5
dies vitæ Adam quam vixit, nongenti
triginta anni; & mortuus eſt. Et vixit 6
Seth centum quinque annis,et genuit E-
nos. Et vixit Seth poſtquam genuit Enos, 7
octingentis ſeptem annis; & genuit fili-
os ac filias. Et fuerunt omnes dies Seth 8
nongenti duodecim anni; et mortuus eſt.
Et vixit Enos nonaginta annis,et genuit 9
Cainan. Et vixit Enos poſtquam genuit 10
Cainan, octingentis quindecim annis; &
genuit filios et filias. Fuerúntq; omnes 11
dies vitæ Enos nongenti quinque anni;
et mortuus eſt. Et vixit Cainan ſeptua- 12
ginta annis, & genuit Mahlaiel.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

24 אֲרֵי שִׁבְעָה דָרִין אִתְּלִיאוּ לְקַיִן
הֲלָא לְלֶמֶךְ בְּרֵיהּ שַׁבְעִין
25 וְשַׁבְעָא׃ וִידַע אָדָם עוֹד יָת
אִתְּתֵיהּ וִילֵידַת בַּר וּקְרָת יָת
שְׁמֵיהּ שֵׁת אֲרֵי אֲמַרַת יְהַב לִי
יְיָ בַּר אוֹחֲרָן חֲלָף הֶבֶל
26 דִּקְטָלֵיהּ קָיִן׃ וּלְשֵׁת אַף
הוּא אִתְיְלִיד בַּר וּקְרָא יָת
שְׁמֵיהּ אֱנוֹשׁ בְּכֵן בְּיוֹמוֹהִי חֲלוּ
בְּנֵי אֱנָשָׁא מִלְּצַלָּאָה בִּשְׁמָא
דַּיְיָ׃
ה
1 דֵּין סְפַר תּוֹלְדָת אָדָם בְּיוֹמָא
דִּבְרָא יְיָ אָדָם בִּדְמוּת אֱלֹהִים
2 עֲבַד יָתֵיהּ׃ דְּכַר וְנוּקְבָא בְּרָאנוּן
וּבָרֵיךְ יָתְהוֹן וּקְרָא יָת־שְׁמְהוֹן
3 אָדָם בְּיוֹמָא דְּאִתְבְּרִיאוּ׃ וַחֲיָא
אָדָם מְאָה וּתְלָתִין שְׁנִין
וְאוֹלֵיד בִּדְמוּתֵיהּ דְּדָמֵי לֵיהּ
4 וּקְרָא יָת־שְׁמֵיהּ שֵׁת׃ וַהֲווֹ יוֹמֵי
אָדָם בָּתַר דְּאוֹלֵיד יָת־שֵׁת
תְּמָנֵי מְאָה שְׁנִין וְאוֹלֵיד בְּנִין
5 וּבְנָן׃ וַהֲווֹ כָּל־יוֹמֵי אָדָם דַּחֲיָא
תְּשַׁע מְאָה וּתְלָתִין שְׁנִין וּמִית׃
6 וַחֲיָא־שֵׁת מְאָה וַחֲמֵשׁ שְׁנִין
7 וְאוֹלֵיד יָת־אֱנוֹשׁ׃ וַחֲיָא־שֵׁת
בָּתַר דְּאוֹלֵיד יָת־אֱנוֹשׁ תְּמָנֵי
מְאָה וּשְׁבַע שְׁנִין וְאוֹלֵיד בְּנִין
8 וּבְנָן׃ וַהֲווֹ כָּל־יוֹמֵי שֵׁת תְּשַׁע
מְאָה וְתַרְתֵּי עַשְׂרֵי שְׁנִין וּמִית׃
9 וַחֲיָא אֱנוֹשׁ תִּשְׁעִין שְׁנִין וְאוֹלֵיד
10 יָת־קֵינָן׃ וַחֲיָא אֱנוֹשׁ בָּתַר
דְּאוֹלֵיד יָת־קֵינָן תְּמָנֵי מְאָה
וַחֲמֵשׁ עַשְׂרֵי שְׁנִין וְאוֹלֵיד בְּנִין
11 וּבְנָן׃ וַהֲווֹ כָּל־יוֹמֵי אֱנוֹשׁ
תְּשַׁע מְאָה וַחֲמֵשׁ שְׁנִין וּמִית׃
12 וַחֲיָא קֵינָן שַׁבְעִין שְׁנִין וְאוֹלֵיד
יָת־מַהֲלַלְאֵל

24 Quoniam ſeptem genera-
tiones *ſuſpenſæ ſunt Cai-*
no:Nõne Lamech *filio ejus*
25 ſeptuaginta & ſeptem. Et
cognovit Adã rurſus uxo-
rẽ ſuã; & peperit filiũ, &
vocavit nomen ejus,Seth:
quoniã *inquit*, *dedit* mihi
Dñs filiũ alium; pro Abel
26 *quem interfecit* Cain. Et
Seth quoq; *ipſi* natᵘ eſt fi-
liᵘ,& vocavit nomẽ ejᵘ;E-
nos : Tunc *in diebus ejus*
ſuperſederũt filii hominũ
ab invocando nomen Do-
mini.

CAP. V.

1 Hic eſt liber *generatio-*
num Adam : in die quâ
creavit Deus hominem;ad
ſimilitudinem Dei fecit il-
2 um.Maſculum & fœminam
creavit eos : & benedixit
illis, & vocavit nomẽ eo-
rum Adam;in die quâ cre-
3 ati ſunt. Et vixit Adam
centum & triginta annis ;
& genuit ad ſimilitudi-
nem ſuam *qui ſimilis eſſet*
ſibi : & vocavit nomen e-
4 jus, Seth. Et fuerunt dies
Adam , poſtquam genuit
Seth, octingenti anni : &
5 genuit filios & filias. Et
fuerunt omnes dies A-
dam quibus vixit,nongen-
ti & triginta anni:&mor-
6 tuus eſt.Et vixit Seth cen-
tum & quinq; annis : &
7 genuit Enos.Et vixit Seth
poſtquam genuit Enos ,
octingentis & ſeptem an-
nis: Et genuit filios & fi-
8 lias. Et fuerunt omnes di-
es Seth nongenti & duo-
decim anni : & mortuus
9 eſt. Et vixit Enos nona-
ginta annis : & genuit
10 Chainan. Et vixit Enos
poſtquam genuit Chai-
nan, octingentis & quin-
decim annis: & genuit fi-
11 lios & filias. Et fuerunt
omnes dies Enos nongen-
ti & quinq; anni:& mor-
12 tuus eſt. Et vixit Chainan
ſeptuaginta annis: & ge-
nuit Malalehel.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Septies enim vindicabitur 24
Cain , Lamech autem (r)
ſeptuagies ſepties. Et cog- 25
novit Adam adhuc uxo-
rem ſuam , peperitque fili-
um, & vocavit nomen e-
jus Seth : quia poſuit mihi
Deus ſemen aliud pro A-
bele, quoniam occidit eum
Cain. Et Setho etiam ipſi 26
genitus eſt filius, cujus vo-
cavit nomen Enos : tunc
cœptum eſt invocari nomen
Domini.

CAP. V.

(a) Hic eſt liber generati- 1
onum Adam : In die quâ
creavit Deus Adam , in
ſimilitudinem (b) Dei fecit
illum. Maſculum & fœmi- 2
nam creavit eos , & bene-
dixit eis : & vocavit no-
men eorum Adam in die
quâ creavit eos. Vixit au- 3
tem Adam triginta &
centum annis : Et genuit
in ſimilitudine ſua, ſecun-
dùm imaginem ſuam ; vo-
cavitq; nomen ejus Seth.
Et fuerunt dies Adæ poſt- 4
quam genuit (c) Seth,
octingenti anni ; & genuit
filios & filias. Fuerunt- 5
que omnes dies Adæ qui-
bus vixit, nongenti & tri-
ginta anni ; & mortuus
eſt. Et vixit Seth centum 6
& quinque annis ; & ge-
nuit Enos. Vixit autem 7
Seth poſtquam genuit E-
nos, octingentis & ſeptem
annis; genuitque filios &
filias. Et fuerunt omnes 8
dies Seth , nongenti &
duodecim anni; & mortu-
us eſt. Et vixit Enos nona- 9
ginta annis , & genuit
Cainan. Vixit autem Enos 10
poſtquam genuit Cainan,
octingentis & quindecim
annis : genuitque filios &
filias. Et fuerunt omnes 11
dies Enos , nongenti &
quinque anni ; & mortuus
eſt. Et vixit Cainan , ſep- 12
tuaginta annis , & genuit
Mahallel.

VERS. SAM. (r) Multò magis. (a) Hæc eſt recitatio (b) angelorum (c) ſubſtitutum ejus,

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

24 * ان كان كثيرا نقاد بقاين فلاجل اكثر واكثر * ثم ان ادم واقع ايضا زوجته فولدت
25
26 ابنا واسمته شيثا وقالت انه قد رزقني الله نسلا اخر بدل هابيل اذ قتله قاين * ولشيث
ايضا ولد ابن وسماه انوش * حينيذ ابتدي بالدعاء باسم الله *

* الفصل الخامس *

1 * هذا كتاب شرح اعمار اولاد ادم الذي صنعه الله في يوم خلقه اياه بصورة الله * ولما
2
3 خلقهما ذكرا وانثي باركهما وسماهما ادميين في يوم خلقهما * فعاش ادم مائة وثلثين
4 سنة * ثم اولد ولدا يشبهه بصورته وسماه شيثا * وعاش بعد ذلك ثماني مائة سنة اولد
5 فيها بنين وبنات * فصار جميع عمره الذي عاشه تسع مائة سنة وثلثين سنة ثم
6 مات * ولما عاش شيث مائة وخمس سنين اولد انوش * وعاش بعد ذلك ثماني مائة
7
8 وسبع سنين اولد فيها بنين وبنات * فصار جميع عمره تسع مائة سنة واثنتي عشر
9 سنة ثم مات * ولما عاش انوش تسعين سنة اولد قينان * وعاش بعد ذلك ثماني مائة
10
11 سنة وخمس عشر سنة اولد فيها بنين وبنات * فصار جميع عمره تسعمائة سنة
13 وخمس سنين ثم مات * ولما عاش قينان سبعين سنة اولد مهلاليل *

Si multùm animadverſum eſt in Cain, 24
in Lamech etiam magis ac magis. Tum 25
verò Adam coïvit etiam cum uxore ſua;
genuitque filium, et vocavit eum Seth :
Et dixit, Jam conceſſit mihi Deus pro-
geniem alteram pro Habel, cùm oc-
ciderit eum Cain. Et Seth quoque natus 26
eſt filius , et vocavit eum Anus. Tunc
cœptum fuit invocari nomen Dei.

CAP. V.

Iſte eſt liber narrationis ætatum fi- 1
liorum Adæ,quem fecit Deus in die quâ
creavit eum ad imaginem Dei. Cúmque 2
creaſſet ambos maſculum et fœminam,
benedixit eis ; vocavitque illos Adamæ-
os , in die creationis eorum. Vixítque 3
Adam centum, et triginta annos, ac ge-
nuit filium in ſimilitudine ſua juxta i-
maginem ſuam ; et vocavit illum Seth.
Et vixit poſteà octingentos annos , in 4
quibus genuit filios et filias. Et facta 5
eſt tota ætas quam vixit, nongenti anni,
ac triginta anni ; deinde mortuus eſt.
Cúmque vixiſſet Seth centum et quin- 6
que annos, genuit Enos. Et vixit poſteà 7
octingentos ac ſeptem annos, in quibus
genuit filios ac filias. Factáque eſt to- 8
ta ætas illius nongenti anni, et duodecim
anni ; deinde mortuus eſt. Cúmque vi- 9
xiſſet Enos nonaginta annos, genuit Cai-
nan. Vixitque poſteà octingentos annos, 10
et quindecim annos, in quibus genuit fi-
lios et filias. Factáque eſt tota ætas e- 11
jus, nongenti anni, et quinque anni; de-
inde mortuus eſt. Cúmque vixiſſet Cai- 12
nan ſeptuaginta annos, genuit Mahalail.

ספר בראשית:ה

quadraginta Mahalalel ipse genuit postquã Chenã vixit Et
13 ויחי קינן אחרי הולידו את־מהללאל ארבעים
.filias & filios genuit & :annos octingentos & ,annos
שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃
:anni nongenti & ,anni decem ,Chenã dies omnes fuerunt Et
14 ויהיו כל־ימי קינן עשר שנים ותשע מאות שנה
,annos sexaginta &,annos quinq; Mahalalel vixit Et .est mortuꝰ &
15 וימת׃ ויחי מהללאל חמש שנים וששים שנה
ipse genuit postquam Mahalalel vixit Et .Jered genuit &
16 ויולד את־ירד׃ ויחי מהללאל אחרי הולידו את־
filios genuit & :annos octingentos & ,annos triginta ,Jered
ירד שלשים שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים
nonaginta & quinq; ,Mahalalel dies omnes fuerunt Et .filias &
17 ובנות׃ ויהיו כל־ימי מהללאל חמש ותשעים
Jered vixit Et .est mortuus & :anni octingenti & ,anni
18 שנה ושמנה מאות שנה וימת׃ ויחי־ירד
.Chanoch genuit & :annos centum &,annos sexaginta & duos
שתים וששים שנה ומאת שנה ויולד את־חנוך׃
octingentos ,Chanoch genuit postquàm Jered vixit Et
19 ויחי־ירד אחרי הולידו את־חנוך שמנה מאות
,Jered dies omnes fuerunt Et .filias & filios genuit & :annos
20 שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהיו כל־ימי־ירד
.est mortuus & :anni nongenti & ,anni sexaginta & duo
שתים וששים שנה ותשע מאות שנה וימת׃
genuit & ,annos sexaginta & quinq; Chanoch vixit Et
21 ויחי חנוך חמש וששים שנה ויולד את־
postquam ,Deo cum Chanoch ambulavit Et .Methuselach
22 מתושלח׃ ויתהלך חנוך את־האלהים אחרי
genuit & :annos trecentos ,Methuselach ipse genuit
הולידו את־מתושלח שלש מאות שנה ויולד
quinq; ,Chanoch dies omnes fuerunt Et .filias & filios
23 בנים ובנות׃ ויהי כל־ימי חנוך חמש
ambulavit Et .anni trecenti & ,anni sexaginta &
24 וששים שנה ושלש מאות שנה׃ ויתהלך
.Deus eum tulit quia ,ipse non & ,Deo cum Chanoch
חנוך את־האלהים ואיננו כי־לקח אתו אלהים׃
centum & ,annos octoginta & septem Methuselach vixit Et
25 ויחי מתושלח שבע ושמנים שנה ומאת
postquam ,Methuselach vixit Et .Lemech genuit & :annos
26 שנה ויולד את־למך׃ ויחי מתושלח אחרי
,annos octoginta & duos ,Lemech ipse genuit
הולידו את־למך שתים ושמונים שנה
fuerunt Et .filias & filios genuit & : annos septingentos &
27 ושבע מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהיו
nongenti & ,anni sexaginta & novẽ,Methuselach dies omnes
כל־ימי מתושלח תשע וששים שנה ותשע מאות
,annos octoginta & duos Lemech vixit Et .est mortuꝰ &:anni
28 שנה וימת׃ ויחי־למך שתים ושמנים שנה
.filium genuit &,annos centum &
ומאת שנה ויולד בן׃

Verſio VULG. LAT.

13 Et vixit Cainan poſtquam
genuit Malaleel, octingentis
quadraginta annis; genuítq;
14 filios & filias. Et facti
ſunt omnes dies Cainan nongenti
decem anni; & mortuus
15 eſt. Vixit autem Malaleel
ſexaginta quinque annis;
16 & genuit Iared. Et vixit
Malaleel poſtquam genuit
Iared, octingentis triginta
annis; & genuit filios
17 & filias. Et facti ſunt
omnes dies Malaleel octingenti
nonaginta quinque anni;
18 & mortuus eſt. Vixítq;
Iared centum ſexaginta
duobus annis; & genuit
19 Henoch. Et vixit Iared poſtquam
genuit Henoch, octingentis
annis; & genuit filios
20 & filias. Et facti ſunt omnes
dies Iared nongenti ſexaginta
duo anni; & mortuus
21 eſt. Porrò Henoch vixit
ſexaginta quinque annis;
& genuit Mathuſalam.
22 Et ambulavit Henoch
cum Deo: & vixit, poſtquam
genuit Mathuſalam,
trecentis annis; & genuit
23 filios & filias. Et facti
ſunt omnes dies Henoch
trecenti ſexaginta quinque
24 anni. Ambulavítque cum
Deo, & non apparuit:
25 quia tulit eum Deus. Vixit
quoque Mathuſala
centum octoginta ſeptem
annis; & genuit Lamech.
26 Et vixit Mathuſala, poſtquam
genuit Lamech, ſeptingentis
octoginta duobus
annis; & genuit filios &
27 filias. Et facti ſunt omnes
dies Mathuſala nongenti
ſexaginta novem anni; &
28 mortuus eſt. Vixit autem
Lamech centum octoginta
duobus annis; & genuit
filium.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranſlatione LATINA.

13 Καὶ ἔζησε Καϊνᾶν μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν
τὸν Μαλελεὴλ, (ν) τεσσαράκοντα
καὶ ἑπτακόσια ἔτη· καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς
14 καὶ θυγατέρας. Καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ
ἡμέραι Καϊνᾶν (ξ) δέκα ἔτη καὶ ἐννακόσια·
15 καὶ ἀπέθανε. Καὶ ἔζησε Μαλελεὴλ (ο) πέντε
καὶ ἑξήκοντα καὶ ἑκατὸν ἔτη, καὶ ἐγέννησε
16 τὸν Ἰάρεδ. Καὶ ἔζησε Μαλελεὴλ μετὰ τὸ γεννῆσαι
αὐτὸν τὸν Ἰάρεδ, (π) ἔτη τριάκοντα
καὶ ἑπτακόσια· καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας.
17 Καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Μαλελεὴλ,
(ρ) ἔτη πέντε καὶ ἐνενήκοντα καὶ ὀκτακόσια·
18 καὶ ἀπέθανε. Καὶ ἔζησεν (σ) Ἰάρεδ
(τ) δύο καὶ ἑξήκοντα ἔτη καὶ ἑκατὸν, καὶ ἐγέννησε
19 τὸν Ἐνώχ. Καὶ ἔζησεν Ἰάρεδ μετὰ τὸ
γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Ἐνὼχ, ὀκτακόσια ἔτη·
20 καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας. Καὶ ἐγένοντο
πᾶσαι αἱ ἡμέραι Ἰάρεδ, (υ) δύο καὶ
ἑξήκοντα καὶ ἐννακόσια ἔτη· καὶ ἀπέθανε.
21 Καὶ ἔζησεν Ἐνὼχ (φ) πέντε καὶ ἑξήκοντα
καὶ ἑκατὸν ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν Μαθουσάλα.
22 Εὐηρέστησε δὲ Ἐνὼχ τῷ θεῷ μετὰ τὸ γεννῆσαι
αὐτὸν τὸν Μαθουσάλα, διακόσια
ἔτη· καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας.
23 Καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Ἐνὼχ,
(χ) πέντε καὶ ἑξήκοντα καὶ τριακόσια ἔτη.
24 Καὶ εὐηρέστησεν Ἐνὼχ τῷ θεῷ. καὶ οὐχ εὑρίσκετο,
(ψ) ὅτι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ θεός.
25 Καὶ ἔζησε Μαθουσάλα (ω) ἑπτὰ (*) ἔτη
καὶ ἑξήκοντα καὶ ἑκατὸν, καὶ ἐγέννησε τὸν Λάμεχ.
26 Καὶ ἔζησε Μαθουσάλα μετὰ τὸ γεννῆσαι
αὐτὸν τὸν Λάμεχ, (α) δύο (*) καὶ ὀκτακόσια
27 ἔτη· καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας. Καὶ ἐγένοντο
πᾶσαι αἱ ἡμέραι Μαθουσάλα ἃς ἔζησεν,
(β) ἐννέα καὶ ἑξήκοντα καὶ ἐννακόσια
28 ἔτη· καὶ ἀπέθανε. Καὶ ἔζησε Λάμεχ (γ)
ὀκτὼ καὶ ὀγδοήκοντα καὶ ἑκατὸν ἔτη, καὶ ἐγέννησεν
υἱόν.

MS.A. (ν) ἑπτακόσια καὶ τεσσαράκοντα ἔτη· (ξ) ἐννακόσια καὶ δέκα ἔτη· (ο) ἑκατὸν καὶ ἑξηκονταπέντε ἔτη, (π) ἑπτακόσια καὶ τριάκοντα ἔτη· (ρ) ὀκτακόσια καὶ ἐνενηκονταπέντε ἔτη· (σ) Ἰάρετ (τ) ἑκατὸν καὶ ἑξηκονταδύο ἔτη, (υ) ἐννακόσια καὶ ἑξηκονταδύο ἔτη· (φ) ἑκατὸν καὶ ἑξηκονταπέντε ἔτη, (χ) τριακόσια ἑξηκονταπέντε ἔτη. (ψ) διότι (ω) ἑκατὸν καὶ ὀγδοηκονταεπτὰ ἔτη, (α) ἑπτακόσια καὶ ὀγδοηκονταδύο ἔτη· (ε) ἐννακόσια καὶ ἑξηκονταεννέα ἔτη· (γ) ἑκατὸν ὀγδοηκονταοκτὼ ἔτη,

Et vixit Cainan, poſtquam 13
genuit Maleleel, quadraginta
& ſeptingentos annos; &
genuit filios & filias. Et 14
facti ſunt omnes dies Cainan
decem anni & nongenti;
& mortuus eſt. Et vixit 15
Maleleel quinque & ſexaginta
& centum annos; &
genuit Jared. Et vixit Maleel, 16
poſtquam genuit Jared,
annos triginta & ſeptingentos;
& genuit filios
& filias. Et facti ſunt omnes 17
dies Maleleel anni quinque
& nonaginta & octingenti;
& mortuus eſt. Et 18
vixit Jared duos & ſexaginta
annos, & centum; &
genuit Enoch. Et vixit Jared, 19
poſtquam genuit Enoch,
octingentos annos; &
genuit filios & filias. Et 20
facti ſunt omnes dies Jared,
duo & ſexaginta &
nongenti anni; & mortuus
eſt. Et vixit Enoch, quinque 21
& ſexaginta & centum
annos; & genuit Mathuſala.
Enoch autem placuit 22
(ὑ) Deo, poſtquam genuit
Mathuſala, ducentos annos;
& genuit filios & filias.
Et facti ſunt omnes dies Enoch 23
quinque & ſexaginta
& trecenti anni. Et placuit 24
Enoch Deo: & non inveniebatur,
quia tranſtulit eum
Deus. Et vixit Mathuſala 25
ſeptem annos & ſexaginta
& centum; & genuit
Lamech. Et vixit Mathuſala, 26
poſtquam genuit Lamech,
duos & octingentos annos;
& genuit filios & filias.
Et facti ſunt omnes dies 27
Mathuſala quos vixit, novem
& ſexaginta & nongenti
anni; & mortuus eſt.
Et vixit Lamech octo & 28
octoginta & centum annos;
& genuit filium.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 ܘܚܝܐ ܩܝܢܢ ܡܢ ܒܬܪ ܕܐܘܠܕ ܠܡܗܠܠܐܝܠ. ܬܡܢܡܐܐ ܘܐܪܒܥܝܢ ܫܢܝܢ. ܘܐܘܠܕ ܒܢܝܢ *
14 ܘܒܢܬܐ. * ܘܗܘܘ ܟܠ ܝܘܡܘܗܝ ܕܩܝܢܢ ܬܫܥܡܐܐ ܘܥܣܪ ܫܢܝܢ. ܘܡܝܬ. * ܘܚܝܐ
15 16 ܡܗܠܠܐܝܠ ܫܬܝܢ ܘܚܡܫ ܫܢܝܢ. ܘܐܘܠܕ ܠܝܪܕ. * ܘܚܝܐ ܡܗܠܠܐܝܠ ܡܢ ܒܬܪ
17 ܕܐܘܠܕ ܠܝܪܕ. ܬܡܢܡܐܐ ܘܬܠܬܝܢ ܫܢܝܢ. ܘܐܘܠܕ ܒܢܝܢ ܘܒܢܬܐ. * ܘܗܘܘ ܟܠ
18 ܝܘܡܘܗܝ ܕܡܗܠܠܐܝܠ ܬܡܢܡܐܐ ܘܬܫܥܝܢ ܘܚܡܫ ܫܢܝܢ. ܘܡܝܬ. * ܘܚܝܐ ܝܪܕ ܡܐܐ
19 ܘܫܬܝܢ ܘܬܪܬܝܢ ܫܢܝܢ. ܘܐܘܠܕ ܠܚܢܘܟ. * ܘܚܝܐ ܝܪܕ ܡܢ ܒܬܪ ܕܐܘܠܕ ܠܚܢܘܟ.
20 ܬܡܢܡܐܐ ܫܢܝܢ. ܘܐܘܠܕ ܒܢܝܢ ܘܒܢܬܐ. * ܘܗܘܘ ܟܠ ܝܘܡܘܗܝ ܕܝܪܕ ܬܫܥܡܐܐ ܘܫܬܝܢ
21 ܘܬܪܬܝܢ ܫܢܝܢ. ܘܡܝܬ. * ܘܚܝܐ ܚܢܘܟ ܫܬܝܢ ܘܚܡܫ ܫܢܝܢ. ܘܐܘܠܕ ܠܡܬܘܫܠܚ.
22 * ܘܫܦܪ ܚܢܘܟ ܠܐܠܗܐ. ܡܢ ܒܬܪ ܕܐܘܠܕ ܠܡܬܘܫܠܚ. ܬܠܬܡܐܐ ܫܢܝܢ. ܘܐܘܠܕ
23 ܒܢܝܢ ܘܒܢܬܐ. * ܘܗܘܘ ܟܠ ܝܘܡܘܗܝ ܕܚܢܘܟ ܬܠܬܡܐܐ ܘܫܬܝܢ ܘܚܡܫ ܫܢܝܢ.
24 * ܘܫܦܪ ܚܢܘܟ ܠܐܠܗܐ ܘܠܝܬܘܗܝ. ܡܛܠ ܕܢܣܒܗ ܐܠܗܐ. * ܘܚܝܐ ܡܬܘܫܠܚ
25 26 ܡܐܐ ܘܬܡܢܝܢ ܘܫܒܥ ܫܢܝܢ ܘܐܘܠܕ ܠܠܡܟ. * ܘܚܝܐ ܡܬܘܫܠܚ ܡܢ ܒܬܪ ܕܐܘܠܕ
27 ܠܠܡܟ. ܫܒܥ ܡܐܐ ܘܬܡܢܝܢ ܘܬܪܬܝܢ ܫܢܝܢ. ܘܐܘܠܕ ܒܢܝܢ ܘܒܢܬܐ. * ܘܗܘܘ ܟܠ
28 ܝܘܡܘܗܝ ܕܡܬܘܫܠܚ ܬܫܥܡܐܐ ܘܫܬܝܢ ܘܬܫܥ ܫܢܝܢ ܘܡܝܬ. * ܘܚܝܐ ܠܡܟ ܡܐܐ
ܘܬܡܢܝܢ ܘܬܪܬܝܢ ܫܢܝܢ. ܘܐܘܠܕ ܒܪܐ.

Et vixit Cainan poſtquam genuit Mahlaiel, 13
octingentis quadraginta annis; genuítque
filios ac filias. Et fuerunt omnes 14
dies Cainan, nongenti decem anni; &
mortuus eſt. Et vixit Mahlaiel ſexaginta 15
quinque annis, et genuit Iared. Et vixit 16
Mahlalaiel poſtquam genuit Iared, octingentis
triginta annis; et genuit filios et
filias. Et fuerunt omnes dies Mahlalaiel, 17
octingenti nonaginta quinque anni; &
mortuus eſt. Vixítque Iared centum ſexaginta 18
duobus annis, et genuit Henoch.
Et vixit Iared poſtquam genuit Henoch, 19
octingentis annis; & genuit filios ac filias.
Fuerúntque omnes dies Iared nongenti 20
ſexaginta duo anni;& mortuus eſt.
Et vixit Henoch ſexaginta quinque annis, 21
& genuit Mathuſalah. Et placuit 22
Henoch Deo poſtquam genuit Mathuſaiel,
trecentis annis; et genuit filios et
filias. Fuerúntque omnes dies Henoch, 23
trecenti ſexaginta quinque anni. Et placuit 24
Henoch Deo, & eſſe deſiit, quia
ſumpſit eum Deus. Et vixit Mathuſalah 25
centum octoginta ſeptem annis, & genuit
Lamech. Et vixit Mathuſalah poſtquam 26
genuit Lamech, ſeptingentis octoginta
duobus annis;& genuit filios ac filias.
Et fuerunt omnes dies Mathuſalah, 27
nongenti ſexaginta novem anni;& mortuus
eſt. Vixítque Lamech centum octoginta 28
duobus annis, & genuit filium:

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

13 וחיא קינן בתר דאוליד ית־
מהללאל תמני מאה וארבעין
14 שנין ואוליד בנין ובנן׃ והוו
כל־יומי קינן תשע מאה ועשר
15 שנין ומית׃ וחיא מהללאל
שתין וחמש שנין ואוליד ית־
16 ירד׃ וחיא מהללאל בתר
דאוליד ית־ירד תמני מאה
ותלתין שנין ואוליד בנין ובנן׃
17 והוו כל־יומי מהללאל תמני
מאה ותשעין וחמש שנין
18 ומית׃ וחיא־ירד מאה ושתין
ותרתין שנין ואוליד ית־
19 חנוך׃ וחיא־ירד בתר דאוליד
ית־חנוך תמני מאה שנין
20 ואוליד בנין ובנן׃ והוו כל־יומי
־ירד תשע מאה ושתין ותרתי
21 שנין ומית׃ וחיא חנוך
שתין וחמש שנין ואוליד ית־
22 מתושלח׃ והליך חנוך בדחלתא
דיי בתר דאוליד ית־מתושלח
תלת מאה שנין ואוליד בנין
23 ובנן׃ והוה כל־יומי חנוך תלת
מאה ושתין וחמש שנין׃
24 והליך חנוך בדחלתא דיי
וליתוהי ארי־לא־אמית יתיה
25 יי׃ וחיא מתושלח מאה
ותמנין ושבע שנין ואוליד
26 ית־למך׃ וחיא מתושלח
בתר דאוליד ית־למך שבע־
מאה ותמנן ותרתין שנין ואוליד
27 בנין ובנן׃ והוו כל־יומי
מתושלח תשע מאה ושתין
28 ותשע שנין ומית׃ וחיא־למך
מאה ותמנן ותרתין שנין
ואוליד בר׃

13 Et vixit Chainan poſtquã
genuit Malalehel, octingentis
& quadraginta annis:
& genuit filios & filias.
14 Et fuerunt omnes dies
Chainan nongenti & decem
anni: & mortuus eſt.
15 Et vixit Malalehel ſexaginta
& quinq; annis: & genuit
16 Jared. Et vixit Malalehel
poſtquã genuit Jared,
octingentis & triginta annis:
& genuit filios & filias.
17 Et fuerunt omnes dies
Malalehel octingenti &
nonaginta & quinque anni:
18 et mortuus eſt. Et vixit
Jared centum et ſexaginta
et duobus annis: Et genuit
19 Enoch. Et vixit Jared
poſtquam genuit Enoch,
octingentis annis: et genuit
20 filios et filias. Et fuerunt
omnes dies Jared
nongenti et ſexaginta et
duo anni: et mortuus eſt.
21 Et vixit Enoch ſexaginta
et quinque annis: et genuit
22 Mathuſalach. Et ambulavit
Enoch in timore
Dei, poſtquam genuit Mathuſalach,
trecentis annis:
23 et genuit filios et filias. Et
fuerunt omnes dies Enoch,
trecenti et ſexaginta et
24 quinque anni, Et ambulavit
Enoch in timore
Dei: et non comparuit;
nec etiam occidit eum
25 Deus. Et vixit Mathuſalach
centum et octoginta
et ſeptem annis: et genuit
26 Lamech. Et vixit Mathuſalach
poſtquam genuit
Lamech, ſeptingentis et
octoginta et duobus annis:
27 et genuit filios et filias. Et
fuerunt omnes dies Mathuſalach
nongenti et ſexaginta
et novem anni: et
28 mortuus eſt. Et vixit Lamech
centum et octoginta
et duobus annis: et genuit
filium.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 [illegible]

TEXT. S. Et VER. SAM.
Tranſlatio Latina.

Vixit autem Cainan poſt- 13
quam genuit Mahalleel,
octingentis & quadraginta
annis; genuitque filios
& filias. Et fuerunt omnes 14
dies Cainan, nongenti
& decem anni; & mortuus
eſt. Et vixit Mahalleel 15
ſexaginta quinque annis,
& genuit Jared. Vixit 16
autem Mahalleel poſtquam
genuit Jared, octingentis
& triginta annis;
genuitque filios & filias.
Et fuerunt omnes dies 17
Mahalleel, octingenti &
nonaginta quinque anni;
& mortuus eſt. Et vixit 18
Jared ſexaginta duobus
annis, & genuit Henoch.
Vixit autem Jared poſt- 19
quam genuit Henoch, ſeptingentis
& octoginta
quinque annis; & genuit
filios & filias. Fueruntq; 20
omnes dies Jared,
octingenti & quadraginta
ſeptem anni; & mortuus
eſt. Et vixit Henoch 21
ſexaginta quinque annis,
& genuit Methuſalam.
Et ambulavit Henoch cum 22
Deo poſtquam genuit Methuſalam,
trecentis annis;
genuitque filios &
filias. Et fuerunt omnes 23
dies Henoch trecenti
& ſexaginta quinque anni.
Ambulavit autem Henoch 24
cum Deo, & non
apparuit, quia aſſumpſit
eum (d) Deus. Et vixit 25
Methuſalah ſexaginta &
ſeptem annis, & genuit
Lamech. Vixit autem 26
Methuſalah poſtquam genuit
Lamech, ſexcentis
& quinquaginta tribus
annis: genuitque filios &
filias. Et fuerunt omnes 27
dies Methuſalæ, ſeptingenti
& viginti anni; &
mortuus eſt. Et vixit Lamech 28
quinquaginta tribus
annis, & genuit filium.

VERS. SAM. (*d*) Angelus.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 14 * وعاش بعد ذلك ثماني ماية سنة واربعين سنة اولد فيها بنين وبنات * فصار جميع عمر
15 تسع ماية سنة وعشر سنين ثم مات * ولما عاش مهلاليل خمسا وستين سنة اولد يارد *
16 17 * وعاش بعد ذلك ثماني ماية سنة وثلثين سنة اولد فيها بنين وبنات * فصار جميع عمر
18 ثماني ماية سنة وخمسا وتسعين سنة ثم مات * ولما عاش يارد اثنين وستين سنة وماية سنة
19 20 اولد حنوخ * وعاش بعد ذلك ثماني ماية سنة اولد فيها بنين وبنات * فصار جميع عمر
21 تسع ماية سنة واثنين وستين سنة ثم مات * ولما عاش حنوخ خمسا وستين سنة اولد
22 متوشالح * وسلك حنوخ في طاعة الله بعد ايلاد متوشالح ثلثماية سنة اولد فيها بنين
23 24 وبنات * فصار جميع عمر ثلثماية سنة وخمسا وستين سنة * ولما سلك حنوخ في طاعة
25 26 الله توفي وقبضه اليه * ولما عاش متوشالح ماية سنة وسبعا وثمانين سنة اولد لامخ * وعاش
27 بعد ذلك سبعماية واثنين وثمانين سنة اولد فيها بنين وبنات * فصار جميع عمر
28 تسعماية سنة وتسعا وستين سنة ثم مات * ولما عاش لامخ ماية واثنين وثمانين سنة
اولد ابنا *

Et vixit poſteà octingentos annos,et quadraginta 13
annos, in quibus genuit filios
ac filias. Factaq; eſt tota ætas ejus,nongenti 14
anni, & decem anni; deinde mortuus
eſt. Cúmque vixiſſet Mahlalail 15
quinque ac ſexaginta annos, genuit
Jared. Et vixit poſteà octingentos annos, 16
et triginta annos, in quibus genuit
filios ac filias. Factáque eſt tota ætas 17
ejus,octingenti anni,et quinque ac nonaginta
anni; deinde mortuus eſt. Cúmque 18
vixiſſet Jared duos ac ſexaginta
annos, et centum annos, genuit Enoch.
Et vixit poſteà octingentos annos,in quibus 19
genuit filios ac filias. Factáque eſt 20
tota ætas ejus, nongenti anni, et duo ac
ſexaginta anni; deinde mortuus eſt.
Cúmque vixiſſet Enoch quinque ac ſexaginta 21
annos, genuit Mathuſalah. Ambulavitq; 22
Enoch in obedientia Dei poſt
generationem Mathuſalah, trecentos annos,
in quibus genuit filios ac filias.
Factáque eſt tota ætas ejus trecenti anni 23
et quinque ac ſexaginta anni. Cúmque 24
ambulâſſet Enoch in obedientia Dei, defunctus
eſt; aſſumpſitq; eum ad ſe.
Cúmq; vixiſſet Mathuſalah centum annos, 25
et ſeptem et octoginta annos, genuit
Lamech. Et vixit poſteà ſeptingentos et 26
duos atque octoginta annos, in quibus
genuit filios ac filias. Factáque eſt tota 27
ætas illius, nongenti anni et novem ac
ſexaginta anni; deinde mortuus eſt.
Cúmque vixiſſet Lamech centum et duos 28
atque octoginta annos, genuit filium.

ספר בראשית : ו

nos consolabitur Iste :dicendo ,Noach ejus nomen vocavit Et
29 וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ נֹחַ לֵאמֹר זֶה יְנַחֲמֵנוּ
cui terrâ de nostrarum manuum dolore à & ,nostro opere ab
מִמַּעֲשֵׂנוּ וּמֵעִצְּבוֹן יָדֵינוּ מִן־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר
genuit postquàm Lemech vixit Et .Dominus maledixit
30 אֵרְרָהּ יְהוָה׃ וַיְחִי־לֶמֶךְ אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ
annos quingentos & ,annos nonaginta & quinq; ,Noach
אֶת־נֹחַ חָמֵשׁ וְתִשְׁעִים שָׁנָה וַחֲמֵשׁ מֵאֹת שָׁנָה
septem ,Lemech dies omnes fuerunt Et .filias & filios genuit &
31 וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃ וַיְהִי כָּל־יְמֵי־לֶמֶךְ שֶׁבַע
fuit Et .est mortuus & :anni septingenti & ,anni septuaginta &
32 וְשִׁבְעִים שָׁנָה וּשְׁבַע מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמֹת׃ וַיְהִי־
,Sem Noach genuit & .annorū quingentorum fili⁹ Noach
נֹחַ בֶּן־חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד נֹחַ אֶת־שֵׁם
.Jepheth & Cham
אֶת־חָם וְאֶת־יָפֶת׃

CAP. VI. ו

facies super multiplicandum ad homo cœpit cùm ,fuit Et
1 וַיְהִי כִּי־הֵחֵל הָאָדָם לָרֹב עַל־פְּנֵי
Dei filii viderunt Et .eis sunt nata filiæ & ,terræ
2 הָאֲדָמָה וּבָנוֹת יֻלְּדוּ לָהֶם׃ וַיִּרְאוּ בְנֵי־הָאֱלֹהִים
sibi acceperunt & :ipsæ pulchræ quòd ,hominum filias
אֶת־בְּנוֹת הָאָדָם כִּי טֹבֹת הֵנָּה וַיִּקְחוּ לָהֶם
Non ,Dominus dixit Et .elegerunt quas omnibus ex uxores
3 נָשִׁים מִכֹּל אֲשֶׁר בָּחָרוּ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה לֹא־
ipse etiā quòd eo in ,seculū in homine cum me⁹ spirit⁹ contendet
יָדוֹן רוּחִי בָאָדָם לְעֹלָם בְּשַׁגַּם הוּא
Gigantes .anni viginti & centum ,ejus dies erūt Et .caro
4 בָשָׂר וְהָיוּ יָמָיו מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה׃ הַנְּפִלִים
sunt ingressi quàm postea etiā Et .ipsis diebus in terrā in fuerunt
הָיוּ בָאָרֶץ בַּיָּמִים הָהֵם וְגַם אַחֲרֵי־כֵן אֲשֶׁר יָבֹאוּ
Isti .eis genuerunt & ,hominum filias ad Dei filii
בְּנֵי הָאֱלֹהִים אֶל־בְּנוֹת הָאָדָם וְיָלְדוּ לָהֶם הֵמָּה
Dominus vidit Et .nominis viri seculo à qui potentes
5 הַגִּבֹּרִים אֲשֶׁר מֵעוֹלָם אַנְשֵׁי הַשֵּׁם׃ וַיַּרְא יְהוָה
imaginatio omnis & :terrâ in hominis malitia multa quòd
כִּי רַבָּה רָעַת הָאָדָם בָּאָרֶץ וְכָל־יֵצֶר
pœnituit Et .die omni malum tantùm ejus cordis cogitationū
6 מַחְשְׁבֹת לִבּוֹ רַק רַע כָּל־הַיּוֹם׃ וַיִּנָּחֶם
ad indoluit & :terrâ in hominem fecisset quòd Dominū
יְהוָה כִּי־עָשָׂה אֶת־הָאָדָם בָּאָרֶץ וַיִּתְעַצֵּב אֶל־
suum cor
לִבּוֹ׃

Versio VULG. LAT.

29 Vocavitque nomen ejus Noë, dicens; Iste consolabitur nos ab operibus & laboribus manuum nostrarum, in terra cui maledixit Dominus. 30 Vixitque Lamech, postquam genuit Noë, quingentis nonaginta quinque annis; & genuit filios & filias. 31 Et facti sunt omnes dies Lamech, septingenti septuaginta septem anni; & mortuus est. Noë verò cùm quingentorum esset annorum, genuit Sem, Cham, & Iapheth.

CAP. VI.

1 Cùmque cœpissent homines multiplicari super terram, & filias procreassent; 2 Videntes filii Dei filias hominum quòd essent pulchræ, acceperunt sibi uxores ex omnibus, quas elegerant. 3 Dixitque Deus; Non permanebit spiritus meus in homine in æternum, quia caro est: eruntque dies illius centum viginti annorum. 4 Gigantes autem erant super terram in diebus illis. Postquam enim ingressi sunt filii Dei ad filias hominum, illæque genuerunt, isti sunt potentes à sæculo, viri famosi. 5 Videns autem Deus quòd multa malitia hominum esset in terra, & cuncta cogitatio cordis intenta esset ad malum omni tempore, 6 Pœnituit eum quòd hominem fecisset in terra. Et tactus dolore cordis intrinsecùs,

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

29 Καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Νῶε, λέγων, Οὗτος διαναπαύσει ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἔργων ἡμῶν, καὶ ἀπὸ τῶν λυπῶν τῶν χειρῶν ἡμῶν, καὶ ἀπὸ τῆς γῆς, ἧς κατηράσατο κύριος 30 ὁ θεός. Καὶ ἔζησε Λάμεχ μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Νῶε, πεντακόσια (δ) καὶ ἑξήκοντα καὶ πέντε ἔτη· καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ 31 θυγατέρας. Καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Λάμεχ, ἑπτακόσια καὶ πεντηκοντατρία ἔτη· καὶ ἀπέθανε.

Et vocavit nomen ejus Noë, dicens; Iste requiescere nos faciet ab operibus nostris, & à tristitiis manuum nostrarum, & à terra, quam maledixit Dominus Deus. 30 Et vixit Lamech, postquam genuit Noë, quingentos & sexaginta & quinque annos; & genuit filios & filias. 31 Et facti sunt omnes dies Lamech septingenti & quinquaginta tres anni; & mortuus est.

Κεφ. ς'.

1 Καὶ ἦν Νῶε ἐτῶν πεντακοσίων· καὶ (α) ἐγέννησε τρεῖς υἱούς, τὸν Σήμ, τὸν Χάμ, τὸν Ἰάφεθ. καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἤρξαντο οἱ ἄνθρωποι πολλοὶ γίνεσθαι ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ θυγατέρες 2 (β) ἐγεννήθησαν αὐτοῖς· Ἰδόντες δὲ (γ) οἱ υἱοὶ τοῦ θεοῦ τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων, ὅτι καλαί εἰσιν, ἔλαβον ἑαυτοῖς γυ-3 ναῖκας ἀπὸ πασῶν, ὧν ἐξελέξαντο. Καὶ εἶπε κύριος ὁ θεός, οὐ μὴ καταμείνῃ τὸ πνεῦμά μου ἐν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις εἰς τὸν αἰῶνα, διὰ τὸ εἶναι αὐτοὺς σάρκας· ἔσονται δὲ 4 αἱ ἡμέραι αὐτῶν, ἑκατὸν εἴκοσιν ἔτη. Οἱ δὲ γίγαντες ἦσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις. καὶ μετ' ἐκεῖνο, ὡς ἂν εἰσεπορεύοντο οἱ υἱοὶ τοῦ θεοῦ πρὸς τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἐγεννῶσαν (δ) αὐτοῖς· ἐκεῖνοι ἦσαν οἱ γίγαντες οἱ ἀπ' 5 αἰῶνος, οἱ ἄνθρωποι οἱ ὀνομαστοί. Ἰδὼν δὲ κύριος ὁ θεός, ὅτι ἐπληθύνθησαν αἱ κακίαι τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πᾶς τις διανοεῖται ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἐπιμελῶς ἐπὶ τὰ πονηρὰ πάσας τὰς ἡμέρας. 6 Καὶ ἐνεθυμήθη ὁ θεός, ὅτι ἐποίησε τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ διενοήθη,

MS.A. (δ) ἑξήκοντα πέντε (α) ἐγέννησεν Νῶε τρεῖς υἱούς, (β) ἐγενήθησαν (γ) οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ (δ) ἑαυτοῖς.

CAP. VI.

1 Et erat Noë annorum quingentorum; & genuit tres filios, Sem, Cham, Japhet. Et factum est, postquam cœperunt homines multi fieri super terram; & filiæ natæ sunt illis. 2 (a) Videntes autem filii Dei filias hominum, (b) quia bonæ sunt; sumpserunt sibi uxores ex omnibus, quas elegerant. 3 Et dixit Dominus Deus; (c) Non permanebit spiritus meus in hominibus his in æternum, quia carnes sunt. Erunt autem dies eorum centum viginti anni. 4 (d) Gigantes autem erant super terram in diebus illis. Et post illud, cùm intrarent filii Dei ad filias hominum; & generabant eis: Illi erant gigantes, à sæculo homines nominati. 5 (e) Videns autem Dominus Deus, quia multiplicatæ sunt malitiæ hominum super terram, & unusquisque cogitat in corde suo diligenter super maligna omnibus diebus; 6 (f) Et cogitavit Deus, quia fecit hominem super terram, & recogitavit,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܩܪܐ ܫܡܗ ܢܘܚ. ܘܐܡܪ. ܗܢܘ ܢܒܝܐܢ ܡܢ ܥܒܕܝܢ. ܘܡܢ ܥܡܠܐ ܕܐܝܕܝܢ. ܘܡܢ 29
ܐܪܥܐ ܕܠܛܗ̇ ܡܪܝܐ. * ܘܚܝܐ ܠܡܟ ܡܢ ܒܬܪ ܕܐܘܠܕ ܠܢܘܚ. ܚܡܫܡܐܐ ܘܬܫܥܝܢ 30
ܘܚܡܫ ܫܢܝܢ. ܘܐܘܠܕ ܒܢܝܐ ܘܒܢܬܐ. * ܘܗܘܘ ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܘܗܝ ܕܠܡܟ. ܫܒܥܡܐܐ 31
ܘܫܒܥܝܢ ܘܫܒܥ ܫܢܝܢ ܘܡܝܬ. * ܘܗܘܐ ܢܘܚ ܒܪ ܚܡܫܡܐܐ ܫܢܝܢ. ܘܐܘܠܕ ܢܘܚ 32
ܠܫܡ ܘܠܚܡ ܘܠܝܦܬ.

29 Appellavitque nomen ejus Noë, ac dixit, Iste consolabitur nos ab operibus nostris, & à labore manuum nostrarum, & à terra cui maledixit Dominus. 30 Vixitq; Lamech postquam genuit Noë, quingentis nonaginta quinque annis, et genuit filios ac filias. 31 Et fuerunt omnes dies Lamech septingenti septuaginta septem anni; et mortuus est. 32 Et factus est Noë filius quingentorum annorum; genuítque Noe Sem, Ham, & Iapheth.

ܩܦܠܐܘܢ. ܘ.

* ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܫܪܝܘ ܒܢܝܢܫܐ ܠܡܣܓܐ ܥܠ ܐܦܝ ܐܪܥܐ: ܘܒܢܬܐ ܐܬܝܠܕ ܠܗܘܢ: 1
ܚܙܘ ܒܢܝ ܐܠܗܐ ܠܒܢܬܐ ܕܒܢܝܢܫܐ ܕܫܦܝܪܢ ܐܢܝܢ. ܘܢܣܒܘ ܐܢܝܢ ܠܗܘܢ ܢܫܐ ܡܢ 2
ܟܠ ܕܓܒܘ. * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܠܐ ܬܥܡܪ ܪܘܚܝ ܒܒܢܝܢܫܐ ܠܥܠܡ. ܡܛܠ ܕܒܣܪܐ ܐܢܘܢ. 3
ܢܗܘܘܢ ܝܘܡܬܗܘܢ ܡܐܐ ܘܥܣܪܝܢ ܫܢܝܢ. * ܘܓܢܒܪܐ ܗܘܘ ܒܐܪܥܐ ܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ. 4
ܘܐܦ ܡܢ ܒܬܪܟܢ. ܡܛܠ ܕܥܠܘ ܒܢܝ ܐܠܗܐ ܥܠ ܒܢܬܐ ܕܒܢܝܢܫܐ. ܘܝܠܕܢ ܠܗܘܢ
ܓܢܒܪܐ ܕܡܢ ܥܠܡ ܓܢܒܪܐ ܕܫܡܐ. * ܘܚܙܐ ܡܪܝܐ ܕܣܓܝܐܬ ܒܝܫܘܬܐ ܕܒܢܝܢܫܐ 5
ܒܐܪܥܐ. ܘܟܠ ܝܨܪܐ ܕܡܚܫܒܬܐ ܕܠܒܗ ܒܝܫ ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ. * ܘܬܘܝ ܡܪܝܐ ܥܠ 6
ܕܥܒܕ ܠܐܕܡ ܒܐܪܥܐ. ܘܐܬܟܪܝ ܒܠܒܗ.

CAP. VI.

1 Accidit autem ut cùm cœpissent homines multiplicari super faciem terræ, & filiæ natæ fuissent eis; 2 Viderint filii Dei filias hominum pulchras esse, & duxerint eas sibi uxores ex omnibus quas elegerant. 3 Dixítque Dominus, Non habitabit spiritus meus in homine in perpetuum, quia caro est: erúntque dies illius centum viginti anni. 4 Et gigantes fuerunt in terra in diebus illis, ac etiam imposterùm: quoniam ingressi sunt filii Dei ad filias hominum, et genuerunt eis gigantes æternos, gigantes nominatissimos. 5 Et vidit Dominus crevisse malitiam hominis super terram, & omnem affectum cogitationis cordis ejus deteriorem esse in diès. 6 Et displicuit Domino quòd fecisset hominem in terra, et doluit in corde suo.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

29 וּקְרָא יָת שְׁמֵיהּ נֹחַ לְמֵימַר דֵּין
יְנַחֲמִנַּנָא מֵעוֹבָדַנָא וּמִלֵּאוּת
יְדָנָא מִן אַרְעָא דִּי לַטְיַהּ יְיָ׃
30 וַחֲיָא לֶמֶךְ בָּתַר דְּאוֹלִיד
יָת נֹחַ חֲמֵשׁ מְאָה וְתִשְׁעִין
וַחֲמֵשׁ שְׁנִין וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן׃
31 וַהֲווֹ כָּל יוֹמֵי לֶמֶךְ שְׁבַע
מְאָה וְשַׁבְעִין וּשְׁבַע שְׁנִין
32 וּמִית׃ וַהֲוָה נֹחַ בַּר חֲמֵשׁ
מְאָה שְׁנִין וְאוֹלִיד נֹחַ יָת
שֵׁם יָת חָם וְיָת יָפֶת׃

29 Et vocavit nomen ejus Noe, dicens: Iste consolabitur nos ab operibus nostris, & à labore manuum nostrarum, de terrâ cui maledixit Dominus. 30 Et vixit Lamech postquàm genuit Noe, quingentis & nonaginta & quinque annis: & genuit 31 filios & filias. Et fuerunt omnes dies Lamech septingenti & septuaginta & septem anni: & mor-32 tuus est. Et fuit Noe filius quingentorum annorum: & genuit Noe; Sem, Cham & Japhet.

[illegible]

ו

וַהֲוָה כַּד שְׁרִיאוּ בְּנֵי אֱנָשָׁא
לְמִסְגֵּי עַל אַפֵּי אַרְעָא וּבְנָתָא
2 אִתְיְלִידָא לְהוֹן׃ וַחֲזוֹ בְּנֵי
רַבְרְבַיָּא יָת בְּנָת אֱנָשָׁא אֲרֵי
שַׁפִּירָן אִנּוּן וּנְסִיבוּ לְהוֹן נְשִׁין
3 מִכֹּל דִּי אִתְרְעִיאוּ׃ וַאֲמַר יְיָ
לָא יִתְקַיַּם דָּרָא בִישָׁא הָדֵין
קֳדָמַי לְעָלַם בְּדִיל דְּאִנּוּן
בִּשְׂרָא וְעוֹבָדֵיהוֹן בִּישַׁיָּא אַרְכָּא
יְהִיב לְהוֹן מְאָה וְעֶשְׂרִין שְׁנִין
4 אִם יְתוּבוּן׃ גִּבָּרַיָּא הֲווֹ
בְּאַרְעָא בְּיוֹמַיָּא הָאִנּוּן וְאַף
בָּתַר כֵּן דִּי יָעֲלוּן בְּנֵי רַבְרְבַיָּא
לִבְנָת אֱנָשָׁא וִילִדָן מִנְּהוֹן
אִנּוּן גִּבָּרַיָּא דְּמֵעָלְמָא
5 אֱנָשִׁין דִּשְׁמָא׃ וַחֲזָא יְיָ אֲרֵי
סְגִיאַת בִּישַׁת אֱנָשָׁא בְּאַרְעָא
וְכָל יִצְרָא מַחְשְׁבָת לִבֵּיהּ
6 לְחוֹד בִּישׁ כָּל יוֹמָא׃ וְתָב
יְיָ בְּמֵימְרֵיהּ אֲרֵי עֲבַד יָת
אָדָם בְּאַרְעָא וַאֲמַר
בְּמֵימְרֵיהּ לְמִתְבַּר תּוּקְפְּהוֹן
כִּרְעוּתֵיהּ׃

CAP. VI.

1 Et factum est cum cœpissent filii hominum, multiplicari super faciem terræ: & filiæ natæ essent 2 eis. Et vidissent filii principum filias hominum, quòd essent pulchræ: acceperunt sibi uxores, ex omnibus quas voluerunt. 3 Et dixit Dominus; Non permanebit generatio pessima hæc coram me in æternum; eò quòd caro sunt, & opera eorum pessima; terminus dabitur eis centum & viginti annorum, si fortè convertan-4 tur. Gigantes erant in terrâ in diebus illis: & etiam postquam ingressi sunt filii principum ad filias hominum, & genuerunt ex eis: Ipsi sunt potentes à seculo, viri nominis. 5 Et vidit Dominus, quòd multa esset malitia hominis in terrâ: & omnis sensus cogitationum cordis sui esset malus omni tem-6 pore. Et pœnituit Dominum in verbo suo, quòd fecisset hominem in terrâ: Et dixit in verbo suo, ut contereret fortitudinem eorum juxta beneplacitum suum,

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

ו

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

ו

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Vocavitque nomen ejus 29 Noë; dicens, Hic consolabitur nos ab operibus nostris, & à labore manuum nostrarum de terra cui maledixit Dominus. 30 Vixit autem Lamech postquam genuit Noë sexcentis annis; genuitque filios & filias. 31 Et fuerunt omnes dies Lamech, sexcenti & quinquaginta tres anni; & mortuus est. 32 Erat autem Noë filius quingentorum annorum, cùm genuit Sem, Cham, & Japhet.

CAP. VI.

1 Factum est autem cum cœpit homo multiplicari super faciem terræ, ut filiæ nascerentur eis. 2 Et viderunt filii (a) Dei filias hominis, quòd bonæ essent: Et acceperunt sibi uxores ex omnibus quas elegerunt. 3 Dixitque Dominus, (b) Non disceptabit spiritus meus adversus hominem in perpetuum, quia ipse caro est. Erunt enim dies ejus centum & viginti anni. 4 Gigantes autem erant in terra in diebus illis: atque etiam post hæc, cùm ingressi sunt filii Dei ad filias hominum, genueruntque illis; hi potentes sunt à seculo, viri (c) nominis. 5 Et vidit Dominus, quia multiplicata erat malitia hominis in terra: & (d) omnis imaginatio cogitationum cordis ejus tantùm malum omni die. 6 (e) Pœnituitque Dominum, quòd fecisset (f) hominem in terra: & (g) doluit in corde suo.

VER. SAM. (a) Dominatorum (b) Non projiciet opus meum adversùs (c) Excellentiæ. (d) omne secretum negotium (e) Inflatusq; est Dominus, (f) mundum (g) arctavit se apud cor suum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وسماه نوحا قايلا هذا يعزينا من اعمالنا ومن مشقة ايدينا في الارض التي لعنها الله * 29
* وعاش بعد ذلك خمس مائة سنة وخمسا وتسعين سنة واولد فيها بنين وبنات * فصار 30
جميع عمره سبعمائة سنة وسبعا وسبعين سنة ثم مات * ولما صار نوح ابن خمس مائة 31 32
سنة اولد ساما وحاما ويافث *

29 Et vocavit eum Nuha, dicens, Iste consolabitur nos de operibus nostris, et de labore manuum nostrarum, in terra cui maledixit Deus. 30 Et vixit posteà quingentos annos, et quinque ac nonaginta annos; in quibus genuit filios et filias. 31 Factaque est tota ætas ejus, septingenti anni, et septem ac septuaginta anni; deinde mortuus est. 32 Cumque factus fuisset Nuha filius quingentorum annorum, genuit Sam, & Ham, et Jafeth.

* الفصل السادس *

* ولما ابتداء الناس ان يكثروا على وجه الارض وولد لهم بنات * راي بنو الاشراف 1
بنات العامة حسانا فاتخذوا لهم نساء من جميع من اختاروه * فقال الله عند ذلك لا 2 3
تحل روحي على هولاء الناس ابدا لانهم بشريون * ويكون المهل مني لهم مائة وعشرين
سنة * وكان على الارض جبابرة في تلك الايام ومن بعدها * لان بني الوهيم دخلوا 4
على بنات قاين فولدن لهم جبابرة دهريين جبابرة مذكورين * فراي الرب ان شر الناس 5
قد كثر على الارض * وان هوية فكرهم وحقدهم ردي في جميع الايام * وكره الله خلقه 6
ولد آدم على الارض وكره ما جاء من معصيتهم

CAP. VI.

1 Cùmque cœpissent homines multiplicari super facie terræ, natæq; illis essent filiæ: 2 Viderunt filii illustrium filias plebis pulchras, assumpseruntque sibi mulieres ex quibuscunque elegerunt. 3 Dixitque Deus tunc, Non habitabit spiritus meus in his hominibus semper, quoniam carnales sunt. Eritque mora quam protraham ipsis, centum ac viginti annorum. 4 Erantque super terram gigantes in illis diebus, & post illos; quia filii Elohim ingressi sunt ad filias Cain, & genuerunt eis gigantes æternos, gigantes memorabiles. 5 Viditque Dominus, quòd malitia hominum jam multiplicata esset super terram, & quòd voluntas cogitationis eorum, & pervicacia eorum mala esset in omnibus diebus. 6 Et abominatus est Deus creationem filiorum Adæ super terram, & abominatus est quod provenit ex inobedientia eorum.

ספר בראשית : ו

creavi quem hominem Delebo : Dominus dixit Et
7 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶמְחֶה אֶת־הָאָדָם אֲשֶׁר־בָּרָאתִי
reptile ad usq; ,jumẽtã ad usq; homine ab ,terræ facies desuper
מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה מֵאָדָם עַד־בְּהֵמָה עַד־רֶמֶשׂ
.ea feci quod me pœnitet quia : cælorum volatile ad &
וְעַד־עוֹף הַשָּׁמָיִם כִּי נִחַמְתִּי כִּי עֲשִׂיתִם׃
generationes Istæ .Domini oculis in gratiam invenit Noach Et
8 וְנֹחַ מָצָא חֵן בְּעֵינֵי יְהוָה׃ אֵלֶּה תּוֹלְדֹת
.suis generationibus in fuit perfectus ,iustus vir Noach :Noach
9 נֹחַ נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדֹרֹתָיו
,filios tres Noach genuit Et .Noach ambulavit Deo Cum
10 אֶת־הָאֱלֹהִים הִתְהַלֶּךְ־נֹחַ׃ וַיּוֹלֶד נֹחַ שְׁלֹשָׁה בָנִים
conspectu in terra est corrupta Et .Iepheth & Cham ,Sem
11 אֶת־שֵׁם אֶת־חָם וְאֶת־יָפֶת׃ וַתִּשָּׁחֵת הָאָרֶץ לִפְנֵי
vidit Et .iniquitate terra est repleta & :DEI
12 הָאֱלֹהִים וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ חָמָס׃ וַיַּרְא
corruperat quia : erat corrupta ecce & ,terram DEUS
אֱלֹהִים אֶת־הָאָרֶץ וְהִנֵּה נִשְׁחָתָה כִּי־הִשְׁחִית
DEUS dixit Et .terram super suam viam caro omnis
13 כָּל־בָּשָׂר אֶת־דַּרְכּוֹ עַל־הָאָרֶץ׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
,meum conspectum ad venit carnis omnis Finis ,Noach ad
לְנֹחַ קֵץ כָּל־בָּשָׂר בָּא לְפָנַי
ego ecce & :eorum facie à iniquitate terra est repleta quia
כִּי־מָלְאָה הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנֵיהֶם וְהִנְנִי
.Gopher lignorum arcam tibi Fac .terram ipsam eos disperdens
14 מַשְׁחִיתָם אֶת־הָאָרֶץ׃ עֲשֵׂה לְךָ תֵּבַת עֲצֵי־גֹפֶר
intus à eam bituminabis & ,arcam facies Nidos
קִנִּים תַּעֲשֶׂה אֶת־הַתֵּבָה וְכָפַרְתָּ אֹתָהּ מִבַּיִת
Trecenti .eam facies quo hoc Et .bitumine foris à &
15 וּמִחוּץ בַּכֹּפֶר׃ וְזֶה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה אֹתָהּ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת
,eius latitudo cubiti quinquaginta ,arcæ longitudo cubiti
אַמָּה אֹרֶךְ הַתֵּבָה חֲמִשִּׁים אַמָּה רָחְבָּהּ
,arcæ facies Fenestram .eius statura cubiti triginta &
16 וּשְׁלֹשִׁים אַמָּה קוֹמָתָהּ׃ צֹהַר תַּעֲשֶׂה לַתֵּבָה
arcæ ostium & :sursum de eã consummabis cubitum ad &
וְאֶל־אַמָּה תְּכַלֶּנָּה מִלְמַעְלָה וּפֶתַח הַתֵּבָה
tertia & secunda ,Inferiora .pones eius latere in
בְּצִדָּהּ תָּשִׂים תַּחְתִּיִּם שְׁנִיִּם וּשְׁלִשִׁים
aquarum diluvium adducens ego ecce ,ego & .eam facies
17 תַּעֲשֶׂהָ׃ וַאֲנִי הִנְנִי מֵבִיא אֶת־הַמַּבּוּל מַיִם
spiritus eã in quod ,carnem omnem perdendum ad ,terram super
עַל־הָאָרֶץ לְשַׁחֵת כָּל־בָּשָׂר אֲשֶׁר־בּוֹ רוּחַ
.expirabit terra in quod omne .cælo sub de vitæ
חַיִּים מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם כֹּל אֲשֶׁר־בָּאָרֶץ יִגְוָע׃
,arcam in ingredieris & : tecum meum fœdus statuam Et
18 וַהֲקִמֹתִי אֶת־בְּרִיתִי אִתָּךְ וּבָאתָ אֶל־הַתֵּבָה
õni ex Et .tecũ tuorũ filiorũ uxores & ,tua uxor & ,tui filii & ,tu
19 אַתָּה וּבָנֶיךָ וְאִשְׁתְּךָ וּנְשֵׁי־בָנֶיךָ אִתָּךְ׃ וּמִכָּל־
arcam in introduces omnibus ex bina, carne omni ex ,vivente
הָחַי מִכָּל־בָּשָׂר שְׁנַיִם מִכֹּל תָּבִיא אֶל־הַתֵּבָה
.erunt fœmina & Masculus tecũ vivendum ad
לְהַחֲיֹת אִתָּךְ זָכָר וּנְקֵבָה יִהְיוּ׃

Verſio VULG. LAT.

7 Delebo, inquit, hominem, quem creavi, à facie terræ; ab homine uſque ad animantia; à reptili uſque ad volucres cœli; pœnitet enim 8 me feciſſe eos. Noë verò invenit gratiam coram Do- 9 mino. Hæ ſunt generationes Noë : Noë vir juſtus atque perfectus fuit in generationibus ſuis; cum Deo ambulavit. 10 Et genuit tres filios, Sem, 11 Cham, & Iapheth. Corrupta eſt autem terra coram Deo, & repleta eſt iniquita- 12 te. Cumque vidiſſet Deus terram eſſe corruptam (omnis quippe caro corruperat viam ſuam ſuper terram,) 13 Dixit ad Noë; Finis univerſæ carnis venit coram me : repleta eſt terra iniquitate à facie eorum; & ego diſper- 14 dam eos cum terra. Fac tibi arcam de lignis lævigatis : manſiunculas in arca facies, & bitumine linies intrinſe- 15 cùs & extrinſecùs. Et ſic facies eam : Trecentorum cubitorum erit longitudo arcæ, quinquaginta cubitorum latitudo, & triginta cubitorum 16 altitudo illius. Feneſtram in arca facies, & in cubito conſummabis ſummitatem ejus: oſtium autem arcæ pones ex latere :deorſum,cœnacula,& 17 triſtega facies in ea. Ecce ego adducam aquas diluvii ſuper terram, ut interficiam omnem carnem, in qua ſpiritus vitæ eſt ſubter cœlum : Univerſa quæ in terra ſunt, 18 conſumentur. Ponamque fœdus meum tecum : & ingredieris arcam tu, & filii tui, uxor tua, & uxores filiorum 19 tuorum, tecum. Et ex cunctis animantibus univerſæ carnis bina induces in arcam, ut vivant tecum : maſculini ſexus & fœminini.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

7 Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς, Ἀπαλείψω τὸν ἄνθρωπον ὃν ἐποίησα, ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους, καὶ ἀπὸ ἑρπετῶν (ε) ἕως πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ· ὅτι (ζ) ἐνεθυμήθην, ὅτι ἐποίησα αὐ- 8 τούς. Νῶε δὲ εὗρε χάριν ἐναντίον κυ- 9 ρίου τοῦ Θεοῦ. Αὗται δὲ αἱ γενέσεις Νῶε. Νῶε ἄνθρωπος δίκαιος, τέλειος ὢν (η) ἐν τῇ γενεᾷ αὐτοῦ, τῷ Θεῷ εὐηρέστησε Νῶε. 10 Ἐγέννησε δὲ Νῶε τρεῖς υἱοὺς, τὸν Σὴμ, τὸν 11 Χὰμ, τὸν Ἰάφεθ. Ἐφθάρη δὲ ἡ γῆ ἐναν- 12 τίον τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐπλήσθη ἡ γῆ ἀδικίας. Καὶ ἴδε κύριος ὁ Θεὸς τὴν γῆν, καὶ ἦν κατεφθαρμένη· ὅτι κατέφθειρε πᾶσα σὰρξ τὴν 13 ὁδὸν αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ (θ) εἶπε κύριος ὁ Θεὸς τῷ Νῶε, Καιρὸς παντὸς ἀνθρώπου ἥκει ἐναντίον μου· ὅτι ἐπλήσθη ἡ γῆ ἀδικίας ἀπ' αὐτῶν· καὶ ἰδοὺ ἐγὼ καταφθείρω αὐτοὺς 14 καὶ τὴν γῆν. Ποίησον οὖν σεαυτῷ κιβωτὸν ἐκ ξύλων τετραγώνων· νοσσιὰς ποιήσεις τὴν κιβωτόν· καὶ ἀσφαλτώσεις αὐτὴν ἔσωθεν καὶ 15 ἔξωθεν τῇ ἀσφάλτῳ. Καὶ (ι) οὕτω ποιήσεις τὴν κιβωτόν. τριακοσίων πήχεων τὸ μῆκος τῆς κιβωτοῦ, καὶ πεντήκοντα πήχεων τὸ πλάτος, καὶ τριάκοντα πήχεων τὸ ὕψος αὐτῆς. 16 Ἐπισυνάγων ποιήσεις τὴν κιβωτόν· καὶ εἰς πῆχυν συντελέσεις αὐτὴν ἄνωθεν· τὴν δὲ θύραν τῆς κιβωτοῦ ποιήσεις ἐκ πλαγίων· κατάγαια διώροφα καὶ τριώροφα ποιήσεις αὐτήν. 17 Ἐγὼ δὲ ἰδοὺ ἐπάγω τὸν κατακλυσμὸν, ὕδωρ ἐπὶ τὴν γῆν, καταφθεῖραι πᾶσαν σάρκα, ἐν ᾗ (κ) ἐστι πνεῦμα ζωῆς ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ· 18 καὶ (λ) ὅσα ἂν ᾖ ἐπὶ τῆς γῆς, τελευτήσει. Καὶ στήσω τὴν διαθήκην (μ) μου μετὰ σοῦ. εἰσελεύσῃ δὲ εἰς τὴν κιβωτὸν σὺ, καὶ οἱ υἱοί σου, καὶ ἡ γυνή σου, καὶ αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν σου μετὰ 19 σοῦ. Καὶ ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν ἑρπετῶν, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν θηρίων, καὶ ἀπὸ πάσης σαρκὸς, δύο δύο ἀπὸ πάντων εἰσάξεις εἰς τὴν κιβωτὸν, ἵνα τρέφῃς μετὰ σεαυτοῦ· ἄρσεν καὶ θῆλυ ἔσονται.

MS.A. (ε) ἕως τῶν πετεινῶν (ζ) ἐθυμώθην, (η) ἐν τῇ γενέσει αὐτοῦ, (θ) εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς Νῶε, (ι) οὕτως (κ) ἐστιν ἐν αὐτῷ πνεῦμα (λ) ὅσα ἐὰν (μ) μου πρός σε.

Et dixit Deus, Delebo hominem, quem feci, à facie terræ; ab homine uſque ad pecus, & à reptilibus uſque ad volatilia cœli: quia (h) cogitavi, quoniam feci eos. Noë autem in- 8 *venit gratiam coram Domino Deo. Hæ verò ſunt generationes Noë. Noë homo juſtus,* 9 *perfectus exiſtens in generatione ſua; Deo (i) placuit Noë. Genuit autem Noë tres filios,* 10 *Sem, Cham, Japheth. Corrupta eſt autem terra coram Deo;* 11 *& terra impleta eſt injuſtitiâ. Et vidit Dominus Deus terram;* 12 *& erat corrupta : quia corruperat omnis caro viam (k) ipſius ſuper terram. Et dixit Dominus Deus Noë, (l) Tempus* 13 *omnis hominis venit coram me : quia terra impleta eſt iniquitate ab ipſis. Et ecce ego diſperdo ipſos & terram. Fac igitur* 14 *tibi arcam de lignis (m) quadratis : nidos facies (n) arcam : & (o) bituminabis eam intus, & foris bitumine. Et ita facies arcam. Trecentorum* 15 *cubitorum longitudo arcæ : & quinquaginta cubitorum latitudo : & triginta cubitorum altitudo ipſius. (p) Colligens fa-* 16 *cies arcam; & in cubito conſummabis eam deſuper : oſtium vero arcæ facies (q) à latere. (r) Inferiora, bicamerata, & tricamerata facies eam. Ego* 17 *autem ecce induco diluvium, aquam ſuper terram; ut diſperdam omnem carnem, in qua eſt ſpiritus vitæ ſub cœlo: & omnia, quæ fuerint ſuper terram, morientur. Et ſtatuam teſtamen-* 18 *tum meum tecum. Ingredieris autem in arcam tu, & filii tui, & uxor tua, & uxores filiorum tuorum tecum. Et ab* 19 *omnibus pecoribus, & ab omnibus reptilibus, & ab omnibus (ſ) beſtiis, & ab omni carne, duo duo ab omnibus induces in arcam, ut nutrias tecum : Maſculus & fœmina erunt.*

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

7 * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܐܥܛܐ ܠܒܢܝܢܫܐ ܕܒܪܝܬ ܡܢ ܐܦܝ ܐܪܥܐ. ܡܢ ܒܢܝܢܫܐ ܘܥܕܡܐ ܠܒܥܝܪܐ
ܘܥܕܡܐ ܠܪܚܫܐ. ܘܥܕܡܐ ܠܦܪܚܬܐ ܕܫܡܝܐ. ܡܛܠ ܕܬܘܝܬ ܕܥܒܕܬ ܐܢܘܢ. * ܘܢܘܚ 8
ܐܫܟܚ ܪܚܡܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. * ܘܗܠܝܢ ܬܘܠܕܬܗ ܕܢܘܚ. ܢܘܚ ܓܒܪܐ ܙܕܝܩܐ ܘܬܡܝܡܐ 9
ܗܘܐ ܒܕܪܘܗܝ. ܘܫܦܪ ܢܘܚ ܠܐܠܗܐ. * ܘܐܘܠܕ ܬܠܬܐ ܒܢܝܢ ܠܢܘܚ. ܠܫܝܡ ܘܠܚܡ 10
ܘܠܝܦܬ. * ܘܐܬܚܒܠܬ ܐܪܥܐ ܩܕܡ ܐܠܗܐ. ܘܐܬܡܠܝܬ ܐܪܥܐ ܥܘܠܐ. * ܘܚܙܐ ܐܠܗܐ ܠܐܪܥܐ 11 12
ܕܐܬܚܒܠܬ. ܡܛܠ ܕܚܒܠ ܟܠ ܒܣܪ ܐܘܪܚܗ ܥܠ ܐܪܥܐ. * ܘܐܡܪ ܐܠܗܐ ܠܢܘܚ. 13
ܩܨܐ ܕܟܠ ܒܣܪ ܥܠ ܩܕܡܝ. ܡܛܠ ܕܐܬܡܠܝܬ ܐܪܥܐ ܥܘܠܐ ܡܢ ܩܕܡܝܗܘܢ. ܘܗܐ
ܡܚܒܠ ܐܢܐ ܠܗܘܢ ܥܡ ܐܪܥܐ. * ܥܒܕ ܠܟ ܩܒܘܬܐ ܕܩܝܣܐ ܕܚܘܪܐ. ܩܢܝܐ ܥܒܕ ܠܩܒܘܬܐ 14
ܘܫܘܥܝܗ ܡܢ ܠܒܪ ܘܡܢ ܠܓܘ ܒܟܘܦܪܐ. * ܘܗܟܢܐ ܥܒܕܝܗ. 15
ܬܠܬ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܐܘܪܟܗ ܕܩܒܘܬܐ. ܘܚܡܫܝܢ ܐܡܝܢ ܦܬܝܗ. ܘܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ ܪܘܡܗ.
* ܘܢܘܗܪܐ ܥܒܕ ܠܩܒܘܬܐ. ܘܠܐܡܬܐ ܫܡܠܝܗ ܡܢ ܠܥܠ. ܘܬܪܥܐ ܕܩܒܘܬܐ 16
ܒܣܛܪܗ ܥܒܕ. ܡܕܝܪܐ ܬܚܬܝܐ ܘܬܪܝܢܝܐ ܘܬܠܝܬܝܐ ܥܒܕܝܗ. * ܘܐܢܐ ܗܐ ܡܝܬܐ ܐܢܐ 17
ܛܘܦܢܐ. ܡܝܐ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܠܡܚܒܠܘ ܟܠ ܒܣܪ ܕܐܝܬ ܒܗ ܪܘܚܐ ܕܚܝܐ. ܡܢ ܬܚܝܬ
ܫܡܝܐ. ܘܟܠ ܕܒܐܪܥܐ ܗܘ ܢܣܘܦ. * ܘܐܩܝܡ ܩܝܡܝ ܥܡܟ. ܘܬܥܘܠ ܠܩܒܘܬܐ. ܐܢܬ 18
ܘܒܢܝܟ ܘܐܢܬܬܟ ܘܢܫܐ ܕܒܢܝܟ ܥܡܟ. * ܘܡܢ ܟܠ ܚܝܘܬܐ ܡܢ ܟܠ ܒܣܪ ܬܪܝܢ ܬܪܝܢ ܡܢ ܟܠ 19
ܬܥܠ ܠܩܒܘܬܐ. ܠܡܚܝܘ ܥܡܟ. ܕܟܪܐ ܘܢܩܒܬܐ ܢܗܘܘܢ.

Et ait Dominus, Delebo homines quos creavi,à facie terræ,ab homine uſque ad jumentum,et uſque ad reptile, et uſq; ad volucre cœli : nam diſplicet mihi feciſſe ea. Noë verò nactus eſt gratiam in oculis Domini. Et hæ ſunt generationes Noë : Noë vir juſtus ac ſimplex fuit in ſæculis ſuis; & placuit Noë Deo : Qui procreavit tres filios ipſi Noë, Sem, Ham, et Iapheth. Et corrupta eſt terra coram Deo, & impleta eſt terra iniquitate. Viditq; Deus terram eſſe corruptam, eò quòd corrupiſſet omnis caro viam ſuam ſuper terram. Et dixit Deus ad Noë, Finis univerſæ carnis ingreſſus eſt coram me : quia repleta eſt terra iniquitate à conſpectu eorum,ecce ego conſumpturus ſum eos ſuper terram. Fac tibi arcam de ligno viminis : in manſiunculas compone arcam; & lini eam extrinſecùs et intrinſecùs bitumine. Et hoc pacto compone eam : Trecentorum cubitorum erit longitudo arcæ, et quinquaginta cubitorum latitudo ejus, et triginta cubitorum altitudo illius. Et ſpeculas fac arcæ, & cubito perſtringe eam supernè,et oſtium arcæ in ejus latere facito : manſiunculam infimam, et ſecundam, ac tertiam facito eam. Et ego ecce ſum adducturus diluvium, *nempe*, aquas ſuper terram ad deſtruendam omnem carnem in qua eſt ſpiritus vitalis,de ſub cœlo : et quicquid in terra eſt, abſumetur. Et ſtatuam fœdus meum tecum: et ingredieris arcam tu,& filii tui,et uxor tua, et uxores filiorum tuorum tecum. Ex omni vivente ex univerſa carne bina introduc in arcam, ut ſerves tecum : maſculi et fœminæ erunt. 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

7 וַאֲמַר יְיָ אֶמְחֵי יָת־אֱנָשָׁא דִּי־
בְרָאתִי מֵעַל אַפֵּי אַרְעָא מֵאֱנָשָׁא
עַד־בְּעִירָא עַד־רִחְשָׁא וְעַד־עוֹפָא
דִשְׁמַיָּא אֲרֵי־תָבֵית בְּמֵימְרִי אֲרֵי־
8 עֲבַדְתִּנּוּן׃ וְנֹחַ אַשְׁכַּח רַחֲמִין
9 קֳדָם יְיָ׃ אִלֵּין תּוּלְדָת נֹחַ נֹחַ גְּבַר
זַכַּאי שְׁלִים הֲוָה בְּדָרוֹהִי
10 בְּדַחַלְתָּא דַיְיָ הַלִּיךְ נֹחַ׃ וְאוֹלִיד
נֹחַ תְּלָתָא בְנִין יָת־שֵׁם יָת־חָם
11 וְיָת־יָפֶת׃ וְאִתְחַבְּלַת אַרְעָא קֳדָם
יְיָ וְאִתְמְלִיאַת אַרְעָא חֲטוֹפִין׃
12 וַחֲזָא יְיָ יָת־אַרְעָא וְהָא אִתְחַבְּלַת
אֲרֵי־חַבִּילוּ כָּל־בִּשְׂרָא אֱנָשׁ יָת־
13 אָרְחֵיהּ עַל־אַרְעָא׃ וַאֲמַר יְיָ
לְנֹחַ קִצָּא כָל־בִּשְׂרָא עָל לִקְדָמַי
אֲרֵי־אִתְמְלִיאַת אַרְעָא חֲטוֹפִין
מִן־קֳדָם־עוֹבָדֵיהוֹן בִּישַׁיָּא וְהָא־
אֲנָא מְחַבֵּלְהוֹן עִם־אַרְעָא׃
14 עֲבֵיד לָךְ תֵּיבוּתָא דְאָעִין דְּקַדְרוֹס
מְדוֹרִין תַּעְבֵּיד יָת־תֵּיבוּתָא וְתַחְפֵּי
15 יָתַהּ מִגָּיו וּמִבָּרָא בְּכוּפְרָא׃ וְדֵין
דְּתַעְבֵּיד יָתַהּ תְּלָת מְאָה אַמִּין
אוּרְכָּא דְתֵיבוּתָא חַמְשִׁין אַמִּין
פּוּתְיַהּ וּתְלָתִין אַמִּין רוּמַהּ׃
16 נְהוֹר תַּעְבֵּיד לְתֵיבוּתָא
וּלְאַמְּתָא תְּשַׁכְלְלִנַּהּ מִלְּעֵילָא
וְתַרְעָא דְתֵיבוּתָא בְּסִטְרַהּ
תְּשַׁוֵּי מְדוֹרִין אַרְעָאִין תִּנְיָנִין
17 וּתְלִיתָאִין תַּעְבְּדִנַּהּ׃ וַאֲנָא
הָא־אֲנָא מַיְתֵי יָת־טוֹפָנָא מַיָּא עַל
־אַרְעָא לְחַבָּלָא כָּל־בִּשְׂרָא דִּי־
בֵיהּ רוּחָא דְחַיֵּי מִתְּחוֹת שְׁמַיָּא
18 כֹּל דִּי־בְאַרְעָא יְמוּת׃ וַאֲקִים יָת־
קְיָמִי עִמָּךְ וְתֵיעוֹל לְתֵיבוּתָא
אַתְּ וּבְנָךְ וְאִתְּתָךְ וּנְשֵׁי־בְנָךְ עִמָּךְ׃
19 וּמִכָּל־דְּחַי מִכָּל־בִּשְׂרָא תְּרֵין
מִכֹּלָּא תַּעֵיל לְתֵיבוּתָא לְקַיָּמָא עִמָּךְ דְּכַר וְנוּקְבָא יְהוֹן׃

7 Et dixit Deꝰ;Delebo hominé qué creavi ſuper facié terræ;ab homine uſq;ad jumentum, uſq;ad reptile, & uſq;ad volucres cœli:quoniã pœnitet me in verbo 8 meo,ꝙ feceri eos.Noe auté invenit miſericordiã corã 9 Domino. Iſtæ ſunt generationes Noe; Noe vir juſtus perfectuſq; fuit in generationibus ſuis : In timore 10 Dei ambulavit Noe.Et genuit Noe tres filios : Sem, 11 Cham & Japhet. Et corrupta eſt terra coram Deo: & impleta eſt terra rapi- 12 nis. Et vidit Deus terram, & ecce erat corrupta:quoniã corruperat omnis caro, unuſquiſq; viam ſuã ſuper 13 terrã.Et dixit Deꝰ ad Noe; Finis univerſæ carnis venit coram me; quoniã repleta eſt terra rapinis,à facie operum ſuorum peſſimorũ: & ecce ego diſperdã eos cum 14 terrã.Fac tibi arcam de lignis cedri;manſiones facies in arcâ : & operies eam 15 intus & foris bitumine.Et ſic facies eam : trecentorũ cubitorũ erit lõgitudo arcæ; quinquaginta cubitorũ latitudo; & triginta cubi- 16 torum altitudo ejus. Feneſtrã facies in arcã;& in cubito conſũmabis eam déſuper; & oſtiũ arcæ in latere ejꝰ pones: Manſiones inferiores,ſecũdas &tertias fa- 17 cies in eâ. Et ecce ego adducã diluviũ aquarũ ſuper terrã; ut diſperdat omnem carné,in quã eſt ſpiritꝰ vitæ,ſub cœlo:*Omne quod in* 18 *terrâ eſt*, *morietur*. Et ſtatuã pactũ meũ tecũ : & ingredieris in arcã;tu,& filii tui,et uxor tua et uxores fi- 19 liorũ tuorũ,tecũ. Et de omni viventi, de univerſâ carne,bina de omnibus,introduces in arcã,ut ſuſtententur tecum : Maſculus et fœmina erunt.

[illegible]

GENESIS.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VERS. SAM.

Tranſlatio Latina.

7 *Et dixit Dominus, (h) Delebo hominem quem creavi à facie terræ; ab homine uſque ad pecus, uſque ad reptile, uſque ad volatile cœlorum : quia (i) pœnitet me quòd fecerim eos. Sed Noë invenit* 8 *gratiam (k) in oculis Domini. Hæ ſunt generationes* 9 *Noë. Noë vir (l) juſtus et perfectus erat in generationibus ſuis: cum Deo ambulabat Noë. Genuit autem* 10 *Noë tres filios,Sem, Cham, et Japhet. Et corrupta eſt* 11 *terra coram Deo, et repleta eſt terra (m) violentiâ. Viditque Deus terram, et* 12 *ecce corrupta erat : quia corruperat omnis caro viam ſuam ſuper terram. Et dixit Deus Noë, Finis omnis* 13 *carnis venit coram me; quia repleta eſt terra (n) violentiâ propter eos : Et ecce diſperdo eos cum terra. Fac tibi arcam de* 14 *lignis Gopher : nidos facies in arca, et bitumine illinies eam intrinſecus et extrinſecus. Sic autem fa-* 15 *cies eam : Trecentorum cubitorũ erit longitudo arcæ, et quinquaginta cubitorum latitudo ejus, et triginta cubitorum altitudo ejus. Feneſtram facies arcæ, et* 16 *ad cubitum conſummabis eam deſuper : portámque arcæ in latere ejus pones : inferiora,bicamerata,et tricamerata facies. Et ego,* 17 *ecce ego venire faciam diluvium aquarum ſuper terram, ad perdendam omnem terram in qua eſt ſpiritus vitæ ſubter cœlum : quidquid eſt in terra expirabit. Sed ſtatuam fœdus meum* 18 *tecũ: ingredieriſq; in arcã, tu, et filii tui, et uxor tua, et uxores filiorum tuorum tecum. De omni autem vi-* 19 *vente, et de omni carne,bina ex omnibus introduces in arcam, ut ſint tecum, maſculum et fœminam.*

VER.SAM. (*h*) Subvertam (*i*) inflatus ſum (*k*) in conſpectu (*l*) purus (*m*) oppreſſione. (*n*) oppreſſione

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

7 * فقال الرب امحوا الناس الذين خلقت وابيدهم عن جديد الارض من الناس وحتي
البهايم وحتي الهوام وطير السماء لاني كرهت خلقي كلهم * فظفر نوح من الله برحمة 8
ورافة * وهولاء ولد نوح كان نوح رجلا برا تقيا في حقبه فارضي نوح الله * وولد له 9 10
ثلث بنين سام وحام ويافث * وفسدت الارض بين يدي الله وامتلت اثما وفجورا * ولما 11 12
راها الله قد فسدت بان افسد كل بشري طريقه عليها * قال الله لنوح قد دنا اجل كل 13
بشري بين يدي * اذ امتلات الارض من قبلهم ظلما وها انا مهلكهم منها * اصنع لك 14
تابوتا من خشب الشمشار واصنعها طبقات وقيرها من داخل ومن خارج بالقير * وهذا 15
مقدار ما تصنعها عليه ثلثماية ذراع طولها خمسون ذراعا عرضها وثلثون ذراعا سمكها *
* واصنع لها ضياء والي ذراع تكملها من العلو وصير لها بابا من جانبها اسافل وثواني 16
وثوالث تصنعها * وها انا ات بطوفان الماء علي الارض لاهلاك كل بشر فيه روح الحياة من 17
تحت السماء وكل ما في الارض يموت * واثبت عهدي معك وادخل الي التابوت انت 18
وبنوك وزوجتك ونسوة بنيك معك * ومن كل حي من جميع البشر ازواجا من الكل 19
يدخل الي التابوت لتحيا معك ذكرا وانثي يكونا *

Dixitque Dominus, Delebo homines quos creavi, & perdam eos de ſolo terræ : ab hominibus, & uſque ad jumenta, & uſque ad beſtiolas, & volatilia cœli: quia abominatus ſum creationem eorum omnium. Inveni tque Nuha apud Deum gratiam, & benignitatem. Et iſti ſunt filii Nuha. Erat Nuha vir innocens, timens Deum in ſæculo ſuo; placuitque Nuha Deo. Et nati ſunt ei tres filii,Sam, et Ham,et Jafeth. Et corrupta eſt terra in conſpectu Dei,& repleta eſt iniquitate & flagitio. Cumque vidiſſet eam Deus jam corruptam eſſe,eò quòd corrupiſſet omnis carneus viam ſuam ſuper eam; Dixit Deus ad Nuha, Jam appropinquavit finis omnis carnei in conſpectu meo, cum impleta ſit terra à conſpectu eorum iniquitate : & ecce ego perditurus ſum eos de ipſa. Effice tibi arcam ex ligno buxi;& fac illam tabulata, & illine eam interiùs et exteriùs pice. Et hæc eſt menſura ſecundùm quam facies illam : Trecenti cubiti longitudo ejus, quinquaginta cubiti latitudo ejus, & triginta cubiti craſſities ejus. Et fac illi lumina, & ad cubitum perficies illa à ſummitate : & fac illi oſtium à latere ipſius : infima, media, & ſuprema facies in ea. Et ecce ego adducturus ſum diluvium aquæ ſuper terram ad perdendam omnẽ carnem in qua eſt ſpiritus vitæ,de ſub cœlo; & quicquid eſt in terra morietur. Et confirmabo fœdus meum tecum : & ingredere in arcam;tu & filii tui, & uxor tua, & mulieres filiorum tuorum tecum. Et ex omni vivente ex univerſa carne, bina ex omnibus ingredientur in arcam, ut vivant tecum : maſculus & fœmina erunt. 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

20 omni ex ,sui specie in jumento ex & ,sui specie in volatili Ex
מֵהָעוֹף לְמִינֵהוּ וּמִן־הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ מִכֹּל
ingredientur omnibus ex bini :suâ specie in terræ reptili
רֶמֶשׂ הָאֲדָמָה לְמִינֵהוּ שְׁנַיִם מִכֹּל יָבֹאוּ
,esci omni ex tibi cape tu Et .vivendum ad ,te ad
21 אֵלֶיךָ לְהַחֲיוֹת׃ וְאַתָּה קַח־לְךָ מִכָּל־מַאֲכָל
eis & tibi erit & :te ad congregabis & ,comeditur quæ
אֲשֶׁר יֵאָכֵל וְאָסַפְתָּ אֵלֶיךָ וְהָיָה לְךָ וְלָהֶם
,Deus ei præcepit quod omne juxta :Noach fecit Et .escam in
22 לְאָכְלָה׃ וַיַּעַשׂ נֹחַ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹהִים
.fecit sic
כֵּן עָשָׂה׃

CAP. VII. ז

in tua domus omnis & ,tu Ingredere :Noach ad Dominus dixit Et
1 וַיֹּאמֶר יְהוָה לְנֹחַ בֹּא־אַתָּה וְכָל־בֵּיתְךָ אֶל־
generatione in meo conspectu in justum vidi te quia ;arcam
הַתֵּבָה כִּי־אֹתְךָ רָאִיתִי צַדִּיק לְפָנַי בַּדּוֹר
septena tibi capies mundo jumento omni Ex .isti
2 הַזֶּה׃ מִכֹּל הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה תִּקַּח־לְךָ שִׁבְעָה
mundum non quod ,jumento ex & :ejus uxorem & virum,septena
שִׁבְעָה אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ וּמִן־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר לֹא טְהֹרָה
cœli volatili ex Etiam .ejus uxorem & virum ,bina *ipsum*
3 הִוא שְׁנַיִם אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ׃ גַּם מֵעוֹף הַשָּׁמַיִם
super semen vivificandum ad ,fœminā & masculū, septena septena
שִׁבְעָה שִׁבְעָה זָכָר וּנְקֵבָה לְחַיּוֹת זֶרַע עַל־
ego ,septem adhuc dies ad Quia .terræ universæ faciem
4 פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ׃ כִּי לְיָמִים עוֹד שִׁבְעָה אָנֹכִי
noctes quadraginta & dies quadraginta terram super *pluere faciēs*
מַמְטִיר עַל־הָאָרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לָיְלָה
superficie à ,feci quam substantiam omnem delebo &
וּמָחִיתִי אֶת־כָּל־הַיְקוּם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי מֵעַל פְּנֵי
.Dominus ei præcepit quod omne juxta Noach fecit Et .terræ
5 הָאֲדָמָה׃ וַיַּעַשׂ נֹחַ כְּכֹל אֲשֶׁר־צִוָּהוּ יְהוָה׃
aquæ fuit diluvium & :annorum sexcentorum *filius* Noach Et
6 וְנֹחַ בֶּן־שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וְהַמַּבּוּל הָיָה מַיִם
ejus uxor & ,ejus filii & Noach est ingressus Et .terram super
7 עַל־הָאָרֶץ׃ וַיָּבֹא נֹחַ וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ
diluvii aquarum facie à ,arcam in secum ejus filiorū uxores &
וּנְשֵׁי־בָנָיו אִתּוֹ אֶל־הַתֵּבָה מִפְּנֵי מֵי הַמַּבּוּל׃
ipsum non quod jumento ex & ,puro jumento Ex
8 מִן־הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה וּמִן־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אֵינֶנָּה
terram super *reptans* quod omni & ,volatili ex & ,mundum
טְהֹרָה וּמִן־הָעוֹף וְכֹל אֲשֶׁר־רֹמֵשׂ עַל־הָאֲדָמָה׃
& masculus arcam in Noach ad sunt ingressa bina Bina
9 שְׁנַיִם שְׁנַיִם בָּאוּ אֶל־נֹחַ אֶל־הַתֵּבָה זָכָר
fuit Et .Noach Deus præcepit quemadmodum ,fœmina
10 וּנְקֵבָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֱלֹהִים אֶת־נֹחַ׃ וַיְהִי
.terram super fuerunt diluvii aquæ & ,dies *septem ad*
לְשִׁבְעַת הַיָּמִים וּמֵי הַמַּבּוּל הָיוּ עַל־הָאָרֶץ׃

Verſio VULG. LAT.

20 De volucribus juxta genus
ſuum, & de jumentis in ge-
nere ſuo, et ex omni reptili
terræ ſecundùm genus ſuum :
bina de omnibus ingredientur
21 tecum, ut poſſint vivere. Tol-
les igitur tecum ex omnibus
eſcis, quæ mandi poſſunt, &
comportabis apud te : &
erunt tam tibi quàm illis in
22 cibum. Fecit igitur Noë om-
nia quæ præceperat illi Deus.

CAP. VII.

1 DIxitque Dominus ad eum,
Ingredere tu, & omnis domus
tua, in arcam : te enim vidi
juſtum corā me in generatio-
2 ne hac. Ex omnib⁹ animantib⁹
mundis tolle ſeptena et ſe-
ptena, maſculum et fœminā :
de animantibus verò immun-
dis duo et duo, maſculum et
3 fœminam. Sed et de volati-
libus cœli ſeptena et ſeptena,
maſculum et fœminam : ut
ſalvetur ſemen ſuper faciem
4 univerſæ terræ. Adhuc enim,
et poſt dies ſeptem ego pluam
ſuper terram quadraginta di-
ebus et quadraginta nocti-
bus : et delebo omnem
ſubſtantiam, quam feci, de ſu-
5 perficie terræ. Fecit ergo
Noë omnia, quæ mandaverat
6 ei Dominus. Eratque ſexcen-
torum annorum quando di-
luvii aquæ inundaverūt ſuper
7 terrā. Et ingreſſus eſt Noë et
filii ejus, uxor ejus et uxores
filiorum ejus cum eo in ar-
cam, propter aquas diluvii.
8 De animantibus quoque
mundis et immundis, et
de volucribus, et ex omni
quod movetur ſuper terram,
9 Duo et duo ingreſſa ſunt ad
Noë in arcam, maſculus et
fœmina, ſicut præceperat
10 Dominus Noë. Cúmque
tranſiſſent ſeptem dies, aquæ
diluvii inundaverunt ſuper
terram.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
cum Tranſlatione LATINA.

20 Ἀπὸ πάντων τῶν ὀρνέων τῶν πετει-
νῶν κατὰ γένος, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν
κτηνῶν κατὰ γένος, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν
ἑρπετῶν τῶν ἑρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ
γένος αὐτῶν, δύο δύο ἀπὸ πάντων
εἰσελεύσονται πρὸς σὲ, τρέφεσθαι μετὰ σοῦ
21 ἄρσεν καὶ θῆλυ. Σὺ δὲ λήψῃ σεαυτῷ
ἀπὸ πάντων τῶν βρωμάτων ἃ ἔδεσθε,
καὶ συνάξεις πρὸς σεαυτὸν, καὶ ἔσαι σοὶ
22 καὶ ἐκείνοις φαγεῖν. Καὶ ἐποίησε Νῶε
πάντα ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος
ὁ θεὸς, οὕτως ἐποίησε.

Κεφ. ζʹ.

1 ΚΑὶ εἶπε κύριος ὁ θεὸς πρὸς Νῶε,
Εἴσελθε σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός σου εἰς τὴν
κιβωτὸν, ὅτι σὲ εἶδον δίκαιον ἐναντίον
2 μου ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ. Ἀπὸ δὲ τῶν
κτηνῶν τῶν καθαρῶν εἰσάγαγε πρὸς
σὲ ἑπτὰ ἑπτὰ ἄρσεν καὶ θῆλυ, ἀπὸ δὲ
τῶν κτηνῶν τῶν μὴ καθαρῶν δύο δύο
3 ἄρσεν καὶ θῆλυ· Καὶ ἀπὸ τῶν πετεινῶν
τοῦ οὐρανοῦ τῶν καθαρῶν ἑπτὰ ἑπτὰ ἄρ-
σεν καὶ θῆλυ, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν πετει-
νῶν τῶν μὴ καθαρῶν δύο δύο ἄρσεν καὶ
θῆλυ, διαθρέψαι σπέρμα ἐπὶ πᾶσαν
4 τὴν γῆν. Ἔτι γὰρ ἡμερῶν ἑπτὰ ἐγὼ ἐπά-
γω ὑετὸν ἐπὶ τὴν γῆν, τεσσαράκοντα
ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας· καὶ
ἐξαλείψω πᾶν τὸ ἀνάστημα, ὃ ἐποίη-
σα, ἀπὸ (α) προσώπου πάσης τῆς γῆς.
5 Καὶ ἐποίησε Νῶε πάντα, ὅσα ἐνε-
6 τείλατο αὐτῷ κύριος ὁ θεός. Νῶε δὲ
ἦν ἐτῶν ἑξακοσίων, καὶ ὁ (β) κατακλυ-
σμὸς τοῦ ὕδατος ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς.
7 Εἰσῆλθε δὲ Νῶε καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ ἡ
γυνὴ αὐτοῦ, καὶ αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν
αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν κιβωτὸν,
8 διὰ τὸ ὕδωρ τοῦ κατακλυσμοῦ. (*) Καὶ
ἀπὸ τῶν πετεινῶν τῶν καθαρῶν, καὶ
ἀπὸ τῶν πετεινῶν τῶν μὴ καθαρῶν, καὶ ἀπὸ
τῶν κτηνῶν τῶν καθαρῶν, καὶ ἀπὸ τῶν κτηνῶν
τῶν μὴ καθαρῶν, καὶ ἀπὸ πάντων (γ) τῶν ἑρ-
9 πόντων ἐπὶ τῆς γῆς, Δύο δύο εἰσῆλθον
πρὸς Νῶε εἰς τὴν κιβωτὸν ἄρσεν καὶ θῆλυ,
10 καθὰ (δ) ἐνετείλατο ὁ θεὸς τῷ Νῶε. Καὶ
ἐγένετο μετὰ τὰς ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ τὸ ὕ-
δωρ τοῦ κατακλυσμοῦ ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς.

MS.A. Κεφ. ζʹ. (α) προσώπου τῆς γῆς. (β) κατακλυσμὸς ἦν ἐπὶ τῆς γῆς. (γ) τῶν ἑρπετῶν τῶν ἐπὶ (δ) ἐνετείλατο αὐτῷ ὁ θεός.

Ab omnibus avibus volatilibus 20
ſecundùm genus, & ab omni-
bus pecoribus ſecundùm genus,
& ab omnibus reptilibus re-
pentibus ſuper terram ſecundùm
genus eorum, duo duo ab om-
nibus ingredientur ad te,
ut nutriantur tecum maſculus
& fœmina. Tu autem ſu- 21
mes tibi ab omnibus eſcis quas
comeditis : & congregabis ad
te : & erunt tibi & illis
ad manducandum. Et fecit 22
Noë omnia quæcunque præce-
pit ei Dominus Deus ; ſic
fecit.

CAP. VII.

ET dixit Dominus Deus ad 1
Noë, Intra tu, & omnis
domus tua in arcam : quia te
vidi iuſtum coram me in genera-
tione iſta. A iumentis autem mun- 2
dis induc ad te ſeptem ſeptem,
maſculum & fœminam ; à iu-
mentis autem immundis duo duo,
maſculum & fœminam. Et à vo- 3
latilibus cœli mundis ſeptem ſe-
ptem, maſculum et fœminam; et
ab omnibus volatilibus immun-
dis duo duo, maſculum et fœ-
minam; ut nutriatur ſemen
ſuper omnem terram. Adhuc e- 4
nim ſeptem diebus, ego induco
pluviam ſuper terram quadra-
ginta dies, et quadraginta no-
ctes : et delebo omnem (a) ſuſci-
tationem, quam feci, à facie
(b) omnis terræ. Et fecit om- 5
nia Noë, quæ præcepit ei Do-
minus Deus. Noë autem erat 6
annorum ſexcentorum; et dilu-
vium aquæ factum eſt ſuper
terram. Intravit autem Noë, 7
et filii eius, et uxor eius, et uxo-
res filiorum eius cum eo in ar-
cam, propter aquam diluvii.
Et à volatilibus mundis, et à 8
volatilibus immundis; et à pe-
coribus mundis, et à pecoribus
immūdis; et ab omnibus repenti-
bus ſuper terram, Duo duo in- 9
traverunt ad Noë, maſculus et
fœmina; ſicut præceperat Deus
Noë. Et factum eſt poſt ſeptem 10
dies; et aqua diluvii facta eſt
ſuper terram.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

20 * ܡܢ ܦܪܚܬܐ ܠܓܢܣܗ. ܘܡܢ ܒܥܝܪܐ ܠܓܢܣܗ. ܘܡܢ ܟܠ ܪܚܫܐ ܕܐܪܥܐ
21 ܠܓܢܣܘܗܝ. ܬܪܝܢ ܬܪܝܢ ܡܢ ܟܠ ܢܥܠܘܢ ܠܘܬܟ ܠܡܚܐ. * ܘܐܢܬ ܣܒ ܠܟ ܡܢ ܟܠ
22 ܡܐܟܘܠܬܐ ܕܡܬܐܟܠܐ ܘܟܢܘܫ ܠܘܬܟ ܘܢܗܘܐ ܠܟ ܘܠܗܘܢ ܠܡܐܟܘܠܬܐ. * ܘܥܒܕ ܢܘܚ
ܟܠ ܕܦܩܕܗ ܐܠܗܐ ܗܟܢܐ ܥܒܕ.

Ex volatili in ſpeciem ſuam, & ex ju- 20
mento in ſpeciem ſuam, & ex omni re-
ptili terræ in ſpecies ſuas : bina ex om-
nibus ingredientur tecum, ut vivant.
Et tu ſume tibi ex omni cibo comeſti- 21
bili, & comporta apud te, ſitque tibi &
illis in eſcam. Fecit igitur Noë, quic- 22
quid præcepit ei Deus, ita fecit.

ܩܦܠܐܘܢ ܙ.

1 * ܘܐܡܪ ܐܠܗܐ ܠܢܘܚ. ܥܘܠ ܐܢܬ ܘܟܠܗ ܒܝܬܟ ܠܩܒܘܬܐ. ܡܛܠ ܕܠܟ ܚܙܝܬ
2 ܙܕܝܩ ܩܕܡܝ ܒܫܪܒܬܐ ܗܕܐ. * ܘܡܢ ܟܠܗ ܒܥܝܪܐ ܕܟܝܐ ܣܒ ܠܟ ܫܒܥܐ ܫܒܥܐ.
3 ܕܟܪܐ ܘܢܩܒܬܐ. ܘܡܢ ܒܥܝܪܐ ܕܠܐ ܗܘܐ ܕܟܝܐ. ܬܪܝܢ ܬܪܝܢ ܕܟܪܐ ܘܢܩܒܬܐ. * ܘܐܦ ܡܢ
ܦܪܚܬܐ ܕܟܝܬܐ. ܫܒܥܐ ܫܒܥܐ ܕܟܪܐ ܘܢܩܒܬܐ. ܠܡܩܝܡܘ ܙܪܥܐ ܥܠ ܐܦܝ ܟܠܗ ܐܪܥܐ.
4 * ܡܛܠ ܕܠܒܬܪ ܫܒܥܐ ܝܘܡܝܢ. ܡܚܬ ܐܢܐ ܡܛܪܐ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܐܪܒܥܝܢ ܐܝܡܡܝܢ
5 ܘܐܪܒܥܝܢ ܠܠܘܢ. ܘܡܥܛܐ ܐܢܐ ܟܠ ܩܝܡܐ ܕܥܒܕܬ. ܡܢ ܐܦܝ ܐܪܥܐ. * ܘܥܒܕ ܢܘܚ ܟܠ
6 7 ܕܦܩܕܗ ܡܪܝܐ. * ܘܢܘܚ ܒܪ ܫܬܡܐܐ ܫܢܝܢ. ܘܛܘܦܢܐ ܗܘܐ ܡܝܐ ܥܠ ܐܪܥܐ. * ܘܥܠ ܢܘܚ
ܘܒܢܘܗܝ ܘܐܢܬܬܗ ܘܢܫܐ ܕܒܢܘܗܝ ܥܡܗ ܠܩܒܘܬܐ. ܡܢ ܩܕܡ ܡܝܐ ܕܛܘܦܢܐ.
8 * ܘܡܢ ܒܥܝܪܐ ܕܟܝܐ ܘܡܢ ܒܥܝܪܐ ܕܠܐ ܗܘܐ ܕܟܝܐ. ܘܡܢ ܦܪܚܬܐ ܘܡܢ ܟܠ ܕܪܚܫ
9 ܥܠ ܐܪܥܐ. * ܬܪܝܢ ܬܪܝܢ ܥܠܘ ܥܡ ܢܘܚ ܠܩܒܘܬܐ. ܕܟܪܐ ܘܢܩܒܬܐ. ܐܝܟ ܕܦܩܕ ܐܠܗܐ
10 ܠܢܘܚ. * ܘܗܘܐ ܠܫܒܥܐ ܝܘܡܝܢ ܘܡܝܐ ܕܛܘܦܢܐ ܗܘܘ ܥܠ ܐܪܥܐ:

CAP. VII.

DIxítque Deus ad Noë, Ingredere 1
tu & tota domus tua in arcam : te enim
vidi juſtum eſſe coram me in genera-
tione iſta. Et ex omni jumento mundo, 2
ſume tibi ſeptena, maſculos & fœmi-
nas : at ex jumento quod non eſt mun-
dum, bina, maſculos & fœminas. Item 3
ex volatili mundo, ſeptena, maſculos &
fœminas, ut ſerves ſemen ſuper faciem
univerſæ terræ, Nam hinc ad ſeptem 4
dies demiſſurus ſum pluviam ſuper ter-
ram quadraginta diebus & quadraginta
noctibus ; ſúmque deleturus quicquid
ſubſiſtit, quod feci, de ſuperficie terræ.
Fecit itaque Noë quicquid præcepit ei 5
Dominus. Noë verò natus erat ſexcen- 6
tos annos, quando diluvium accidit,
videlicèt, aquæ ſuper terram. Et ingreſ- 7
ſus eſt Noë & filii ejus, & uxor ejus, &
uxores filiorum ejus cum illo, in arcam
à conſpectu aquarum diluvii. Et ex ju- 8
mento mundo, & ex jumento im-
mundo; & ex volatili, & ex om-
ni quod reptat ſuper terram, Bina in- 9
greſſa ſunt cum Noë ad arcam, maſculi
& fœminæ, prout mandaverat Deus
Noë. Et factum eſt poſt ſeptem dies, & 10
aquæ diluvii fuerunt ſuper terram.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

20 מעופא לזנוהי ומן בעירא
לזנה ומכל רחשא דארעא
לזנוהי תרין מכולא יעלון
21 לותך לקימא: ואת סב לך
מכל מיכל דמתאכיל ותכנוש
לותך ויהי לך ולהון למיכל:
22 ועבד נח ככל די פקיד יתיה
יי כן עבד:

ז

1 ואמר יי לנח עול את וכל
אנש ביתך לתיבותא ארי יתך
חזיתי זכאי קדמי בדרא הדין:
2 מכל בעירא דכיא תסב
לך שבעא שבעא דכר
ונוקבא ומן בעירא די
ליתוהי דכי תרין דכר ונוקבא:
3 אף מעופא דשמיא שבעא
שבעא דכר ונוקבא לקימא
זרעא על אפי כל ארעא:
4 ארי לזמן יומין עוד שבעא
אנא מחית מטרא על ארעא
ארבעין יממין וארבעין לילון
ואמחי ית כל יקומא די
עבדית מעל אפי ארעא:
5 ועבד נח ככל די פקדיה
6 יי: ונח בר שית מאה שנין
וטופנא הוה מיא על ארעא:
7 ועל נח ובנוהי ואתתיה
ונשי בנוהי עמיה לתיבותא
8 מן קדם מי טופנא: מן בעירא
דכיא ומן בעירא דליתוהי
דכי ומן עופא וכל די רחיש
9 על ארעא: תרין תרין עלו עם
נח לתיבותא דכר ונוקבא
כמא דפקיד יי ית נח: והוה 10
לזמן שבעא יומין ומי טופנא
הוו על ארעא:

20 De volucribus ſecundum
ſpecies ſuas, & de jumentis
ſecundū ſpecies ſuas, & de
omni reptili terræ juxta
ſpecies ſuas : bina ex om-
nibus ingredientur tecum,
21 ut permaneant: Et tu ſume
tibi de omni eſcâ quæ cō-
editur, & repones apud
te : & erit tibi & eis ad
22 veſcendū. Et fecit Noe: ju-
xta omnia, quæ præcepit ei
Dominus, ita fecit.

CAP. VII.

1 ET dixit Domin⁹ ad Noe;
Ingredere tu & omnes ho-
mines domus tuæ in arcā :
quia te vidi juſtum coram
2 me in generatione hac. Ex
omnibus animantib⁹ mun-
dis tolles ſeptena ſepte-
na, maſculū & fœminam :
de beſtiis quoque immun-
dis bina, maſculum & fœ-
3 minam. De volucrib⁹ quó-
que cœli ſeptena ſeptena,
maſculum & fœminam: ut
conſervetur ſemen ſuper
4 faciē univerſæ terræ. Quia
adhuc poſt tempus ſeptem
dierū, ego deſcendere faci-
am pluviam ſuper terram,
quadraginta dieb⁹ & qua-
draginta noctibus : et de-
lebo omnem ſubſtantiam
quam feci, déſuper faciem
5 terræ. Et fecit Noe, juxta
omnia quæ præcepit ei Do-
6 minus. Et Noe erat filius
ſexcentorum annorum : et
diluvium aquæ fuit ſuper
7 terrā. Et ingreſſus eſt Noe,
et filii ejus, et uxor ejus et
uxores filiorum ejus cum
eo, in arcam : à facie aquæ
8 diluvii. De animalibus
mundis, et de animalibus
immundis : et de volucri-
bus, et de omnibus quæ re-
9 ptant ſuper terrā. Bina et
bina intraverunt cum Noe
in arcam, maſcul⁹ et fœmi-
na : ſicut præcepit Deus
10 Noe. Et factū eſt poſt tem-
pus ſeptem dierum, et aquæ
diluvii fuerunt ſuper ter-
ram.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]

TEXT. Et VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Fiétque, ex volatili ſecun- 20
dùm ſpeciem ſuam, & ex
omnibus beſtiis ſecundùm
ſpeciem ſuam, & ex omni
quod repit ſuper terram
ſecundùm ſpeciem ſuam,
bina ex omnibus venient ad
te ut vivificentur. Tu verò 21
accipies ex omni cibo qui
comeditur, & colliges
apud te, ut ſit tibi & illis
in cibum. Fecit autem 22
Noë ſecundùm omnia quæ
præcepit ei Deus : ita fe-
cit.

CAP. VII.

ET dixit Deus ad Noë ; 1
ingredere tu & omnis do-
mus tua in arcam ; quia te
vidi (a) juſtum in con-
ſpectu meo in generatione
iſtâ. Ex omni animali 2
mundo ſumes tibi, ſeptem,
ſeptem, maſculum & fœ-
minam : & ex animali
immundo, duo, duo, maſcu-
lum & fœminam. Et eti- 3
am de volatili cælorum
mundo, ſeptem, ſeptem,
maſculum & fœminam,
ad vivificandum ſemen
ſuper faciem omnis terræ.
Nam dies adhuc ſeptem, 4
& ego pluere faciam ſuper
terram quadraginta die-
bus, & quadraginta nocti-
bus : & delebo omnem
ſubſtantiam quam feci de
facie terræ. Fecitque Noë 5
ſecundùm omnia quæ præ-
cepit ei Dominus. Noë 6
autem filius erat ſexcento-
rum annorum, cùm dilu-
vium aquarum factum eſt
ſuper terram. Et ingreſſus 7
eſt Noë & filii ejus, &
uxor ejus, & uxores filio-
rum ejus cum eo in arcam,
propter aquas diluvii. Ex 8
animali mundo, & ex ani-
mali quod non erat mun-
dum; & ex volatili, & ex
omni quod repit ſuper
terram, Bina venerunt ad 9
Noë in arcam, maſculus
& fœmina, ſicut præce-
perat Dominus Noë. Et 10
factum eſt poſt ſeptem dies,
ut aquæ diluvii eſſent ſuper
terram.

VER. SAM. (a) purum

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 * من الطير لاصنافها ومن البهائم لاصنافها ومن سائر دبيب الارض لاصنافه * ازواجا
21 من الكل تدخل اليك لتحيا * وانت فخذ لك من كل طعام يؤكل وضمه اليك فيكون لك
ولهم ماكلا * وعمل نوح بجميع ما امر الله به *

* الفصل السابع *

1 * فقال الله لنوح ادخل انت وجميع اهلك الي التابوت * فاني رايتك صالحا بين يدي في
2 هذا الجيل * وخذ من جميع البهائم الطاهرة سبعة سبعة الواحد وزوجه * ومن البهائم
3 التي ليست طاهرة زوجين ذكرا وانثى * وخذ ايضا من طير السماء سبعة سبعة ذكورا
4 واناثا ليحيا نسلها علي وجه الارض * فاني ممطر بعد سبعة ايام علي الارض اربعين يوما
5 واربعين ليلة * وامحوا جميع ما يقوم مما خلقت عن وجه الارض * وعمل نوح جميع ما
6 امر الله به * وكان نوح ابن ستماية سنة حين كان ماء الطوفان علي الارض * فدخل
7 8 نوح وبنوه وزوجه ونسوة بنيه معهم الي التابوت من قبل ماء الطوفان * ومن البهائم
9 الطاهرة ومن البهائم التي ليست بطاهرة ومن الطير وسائر الدواب علي الارض * ازواج
10 ازواج دخلت الي نوح الي التابوت ذكور واناث حسب ما امر الله به * ولما كان
بعد سبعة ايام كان ماء الطوفان علي الارض *

Ex volatilibus in ſpecies ſuas, & ex 20
jumentis in ſpecies ſuas, & ex reliquis
reptilibus terræ in ſpecies ſuas, bina ex
omnibus introduces ad te, ut vivant. Tu 21
quoque ſume tibi ex omni cibo com-
eſtibili, & collige eum ad te; eritque ti-
bi & ipſis in eſcam. Et fecit Nuha omne 22
quod præcepit ei Deus.

CAP. VII.

DIxitque Deus Nuha, Ingredere tu, 1
& omnis familia tua in arcam, quia ego
vidi te bonum coram me in iſta genera-
tione. Et accipe ex omnibus jumentis 2
mundis, ſeptem, ſeptem, alterum & pa-
rem ſuam: & ex jumentis quæ non ſunt
munda, par, maſculum & fœminam.
Et accipe quoque ex volatilibus cœli, ſe- 3
ptem, ſeptem, maſculos & fœminas, ut
vivat progenies eorum ſuper facie terræ.
Nam ego pluviam miſſurus ſum poſt ſe- 4
ptem dies ſuper terram, quadraginta di-
ebus & quadraginta noctibus ; & dele-
bo quicquid extat ex iis quæ creavi, de
ſuperficie terræ. Fecitque Nuha omne 5
quod præcepit ei Deus. Et erat Nuha 6
filius ſexcentorum annorum quando fuit
aqua diluvii ſuper terram. Ingreſſuſ- 7
que eſt Nuha, & filii ejus, & uxor ejus,
& mulieres filiorum ejus cum ipſis in
arcam, à conſpectu aquæ diluvii. Et 8
ex jumentis mundis, & ex jumentis quæ
non ſunt munda ; & ex volatilibus, &
reliquo reptanti ſuper terram, Bina, 9
bina, ingreſſa ſunt ad Nuha in arcam,
maſculi & fœminæ ; juxta id quod
præcepit illi Deus. Et cùm tranſiiſſent 10
ſeptem dies, fuit aqua diluvii ſuper ter-
ram.

ספר בראשית : ז

,ſecundo menſe in ,Noach vitæ annorum ſexcenteſimo anno In
11 בִּשְׁנַת שֵׁשׁ־מֵאוֹת שָׁנָה לְחַיֵּי־נֹחַ בַּחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי
omnes ſunt rupti hoc die in ,menſis die decimâ ſeptimâ in
בְּשִׁבְעָה־עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ בַּיּוֹם הַזֶּה נִבְקְעוּ כָּל־
.ſunt apertæ cœli cataractæ & ,multæ voraginis fontes
מַעְיְנֹת תְּהוֹם רַבָּה וַאֲרֻבֹּת הַשָּׁמַיִם נִפְתָּחוּ׃
quadraginta & dies quadraginta terram ſuper pluvia fuit Et
12 וַיְהִי הַגֶּשֶׁם עַל־הָאָרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים
Sem & ,Noach eſt ingreſſus ipſius diei corpore In .noctes
13 לָיְלָה׃ בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה בָּא נֹחַ וְשֵׁם־
uxores tres & ,Noach uxor & ,Noach filii Jepheth & Cham &
וְחָם וָיֶפֶת בְּנֵי־נֹחַ וְאֵשֶׁת נֹחַ וּשְׁלֹשֶׁת נְשֵׁי־
beſtia omnis & Ipſi .arcam in eis cum ejus filiorum
14 בָנָיו אִתָּם אֶל־הַתֵּבָה׃ הֵמָּה וְכָל־הַחַיָּה
reptile omne & ,ſuâ ſpecie in jumentum omne & ,ſuâ ſpecie in
לְמִינָהּ וְכָל־הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ וְכָל־הָרֶמֶשׂ
;ſuâ ſpecie in volatile omne & :ſuâ ſpecie in terram ſuper reptans
הָרֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ לְמִינֵהוּ וְכָל־הָעוֹף לְמִינֵהוּ
in Noach ad ſunt ingreſſa Et .alatum omne avis omnis
15 כֹּל צִפּוֹר כָּל־כָּנָף׃ וַיָּבֹאוּ אֶל־נֹחַ אֶל־
ſpiritus eâ in cujus ,carne omni ex ,bina bina arcam
הַתֵּבָה שְׁנַיִם שְׁנַיִם מִכָּל־הַבָּשָׂר אֲשֶׁר־בּוֹ רוּחַ
,carne omni ex fœmina & maſculus ,ingredientia Et .vitæ
16 חַיִּים׃ וְהַבָּאִים זָכָר וּנְקֵבָה מִכָּל־בָּשָׂר
Dominus clauſit Et. DEUS ei præcepit quemadmodũ ;ſunt ingreſſa
בָּאוּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹהִים וַיִּסְגֹּר יְהוָה
,terram ſuper dies quadraginta diluvium fuit Et .eum ſuper
17 בַּעֲדוֹ׃ וַיְהִי הַמַּבּוּל אַרְבָּעִים יוֹם עַל־הָאָרֶץ
ſe elevavit & ,arcam elevaverunt & ,aquæ ſe multiplicarunt &
וַיִּרְבּוּ הַמַּיִם וַיִּשְׂאוּ אֶת־הַתֵּבָה וַתָּרָם
valde multiplicarunt ſe & ,aquæ invaluerunt Et .terram deſuper
18 מֵעַל הָאָרֶץ׃ וַיִּגְבְּרוּ הַמַּיִם וַיִּרְבּוּ מְאֹד
.aquarum faciem ſuper arca ambulavit & ,terram ſuper
עַל־הָאָרֶץ וַתֵּלֶךְ הַתֵּבָה עַל־פְּנֵי הַמָּיִם׃
omnes ſunt operti & :terram ſuper valde valde invaluerunt aquæ Et
19 וְהַמַּיִם גָּבְרוּ מְאֹד מְאֹד עַל־הָאָרֶץ וַיְכֻסּוּ כָּל־
.cœlo toto ſub qui ,excelſi montes
הֶהָרִים הַגְּבֹהִים אֲשֶׁר־תַּחַת כָּל־הַשָּׁמָיִם׃
ſunt operti & :aquæ invaluerunt deſurſum cubitis . Quindecim
20 חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה מִלְמַעְלָה גָּבְרוּ הַמָּיִם וַיְכֻסּוּ
,terram ſuper reptans caro omnis obiit Et .montes
21 הֶהָרִים׃ וַיִּגְוַע כָּל־בָּשָׂר הָרֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ
ſuper reptante reptili omni in &,beſtiâ in & ,jumẽto in & ,volatili in &
בָּעוֹף וּבַבְּהֵמָה וּבַחַיָּה וּבְכָל־הַשֶּׁרֶץ הַשֹּׁרֵץ עַל־
,vitæ ſpiritus flatus quod Omne .homo omnis & ,terram
22 הָאָרֶץ וְכֹל הָאָדָם׃ כֹּל אֲשֶׁר נִשְׁמַת־רוּחַ חַיִּים
.ſunt mortua ,ſicco in quod omni ex ,ejus naribus in
בְּאַפָּיו מִכֹּל אֲשֶׁר בֶּחָרָבָה מֵתוּ׃

Verſio VULG. LAT.

11 Anno ſexcenteſimo vitæ Noë, menſe ſecundo, ſeptimodecimo die menſis, rupti ſunt omnes fontes abyſſi magnæ, & cataractæ cœli apertæ 12 ſunt. Et facta eſt pluvia ſuper terram quadraginta diebus & quadraginta noctibus. 13 In articulo diei illius ingreſſus eſt Noë, & Sem, & Cham, & Japheth, filii ejus; uxor illius, & tres uxores filiorum ejus cum eis, in ar- 14 cam: Ipſi et omne animal ſecundùm genus ſuum, univerſáque jumenta in genere ſuo, & omne quod movetur ſuper terram in genere ſuo, cunctúmque volatile ſecundùm genus ſuum, univerſæ aves, omnéſ- 15 que volucres, Ingreſſæ ſunt ad Noë in arcam, bina & bina, ex omni carne, in quâ 16 erat ſpiritus vitæ. Et quæ ingreſſa ſunt, maſculus & fœmina ex omni carne introierunt, ſicut præceperat ei Deus: & incluſit eum 17 Dominus deforìs. Factúmque eſt diluvium quadraginta diebus ſuper terram: et multiplicatæ ſunt aquæ, et elevaverunt arcam in ſubli- 18 me à terra. Vehementer enim inundaverunt; et omnia repleverunt in ſuperficie terræ: porrò arca ferebatur ſu- 19 per aquas. Et aquæ prævaluerunt nimis ſuper terram: opertíque ſunt omnes montes excelſi ſub univerſo cœ- 20 lo. Quindecim cubitis altior fuit aqua ſuper mon- 21 tes, quos operuerat. Conſumptáque eſt omnis caro quæ movebatur ſuper terram, volucrum, animantium, beſtiarum, omniúmque reptilium, quæ reptant ſuper terram: univerſi homines, 22 Et cuncta, in quibus ſpiraculum vitæ eſt in terra, mortua ſunt.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

11 Ἐν τῷ ἑξακοσιοστῷ ἔτει ἐν τῇ ζωῇ τοῦ Νῶε τοῦ δευτέρου μηνὸς, ἑβδόμῃ ϗ εἰκάδι τοῦ μηνὸς· τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐρράγησαν πᾶσαι αἱ πηγαὶ τῆς ἀβύσσου, ϗ οἱ (ε) καταρράκται τοῦ οὐρανοῦ ἠνεῴχθησαν. 12 Καὶ ἐγένετο ὁ ὑετὸς ἐπὶ τῆς γῆς (ζ) τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας. 13 Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ εἰσῆλθε Νῶε, Σὴμ, Χὰμ, (η) Ἰάφεθ, οἱ υἱοὶ Νῶε, ϗ ἡ γυνὴ Νῶε, ϗ αἱ τρεῖς γυναῖκες τῶν υἱῶν αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν κιβωτόν. 14 Καὶ πάντα τὰ θηρία κατὰ γένος, ϗ πάντα τὰ κτήνη κατὰ γένος, ϗ πᾶν ἑρπετὸν κινούμενον ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ γένος, ϗ (θ) πᾶν ὄρνεον πετεινὸν κατὰ 15 γένος αὐτοῦ, Εἰσῆλθον πρὸς Νῶε εἰς τὴν κιβωτὸν, δύο δύο ἄρσεν ϗ θῆλυ ἀπὸ πάσης σαρκὸς, ἐν ᾧ ἐστι πνεῦμα ζωῆς. 16 Καὶ τὰ εἰσπορευόμενα ἄρσεν ϗ θῆλυ ἀπὸ πάσης σαρκὸς εἰσῆλθε, καθὰ ἐνετείλατο ὁ θεὸς τῷ Νῶε· ϗ ἔκλεισε κύριος ὁ θεὸς τὴν κιβωτὸν ἔξωθεν αὐτοῦ. 17 Καὶ ἐγένετο ὁ (ι) κατακλυσμὸς τεσσαράκοντα ἡμέρας ϗ τεσσαράκοντα νύκτας ἐπὶ τῆς γῆς· ϗ (κ) ἐπληθύνθη τὸ ὕδωρ· ϗ ἐπῆρε τὴν κιβωτὸν, ϗ ὑψώ- 18 θη ἀπὸ τῆς γῆς. Καὶ ἐπεκράτει τὸ ὕδωρ, ϗ ἐπληθύνετο σφόδρα ἐπὶ τῆς γῆς· ϗ ἐπεφέρετο ἡ κιβωτὸς ἐπάνω τοῦ ὕδατος. 19 Τὸ δὲ ὕδωρ ἐπεκράτει (λ) σφόδρα σφόδρα ἐπὶ τῆς γῆς· ϗ (μ) ἐκάλυψε πάντα τὰ ὄρη τὰ ὑψηλὰ, ἃ ἦν ὑποκάτω τοῦ 20 οὐρανοῦ. Πεντεκαίδεκα πήχεις (ν) ὑπεράνω ὑψώθη τὸ ὕδωρ· ϗ ἐπεκάλυψε 21 πάντα τὰ ὄρη τὰ ὑψηλά. Καὶ ἀπέθανε πᾶσα σὰρξ κινουμένη ἐπὶ τῆς γῆς τῶν πετεινῶν, ϗ τῶν κτηνῶν, ϗ τῶν θηρίων, καὶ πᾶν ἑρπετὸν κινούμενον ἐπὶ τῆς γῆς, 22 ϗ πᾶς ἄνθρωπος. Καὶ πάντα ὅσα ἔχει πνοὴν ζωῆς, ϗ πᾶν ὃ ἦν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς, ἀπέθανε.

MS.A. (ε) καταράκται (ζ) τεσσεράκοντα (η) Ἰάφεθ, υἱοὶ (θ) πᾶν πετεινὸν κατὰ γένος, Εἰσῆλθον (ι) Κατακλυσμὸς ἐπὶ τῆς γῆς τεσσεράκοντα ἡμέρας ϗ τεσσεράκοντα νύκτας ἐπὶ τῆς γῆς· (κ) ἐπληθύνθη (λ) σφόδρα σφοδρῶς (μ) ἐπεκάλυψε (ν) ἐπάνω

In ſexcenteſimo anno in vita Noë, in menſe ſecundo, in ſeptima & vigeſima menſis, die hâc, rupti ſunt omnes fontes abyſſi: (c) et cataractæ cœli apertæ ſunt. 12 *Et facta eſt pluvia ſuper terram quadraginta dies, & quadraginta noctes.* 13 *In die hac intravit Noë, Sem, Cham, Japhet, filii Noë, & uxor Noë, & tres uxores filiorum ejus cum eo in arcam.* 14 *Et omnes beſtiæ ſecundùm genus, & omnia pecora ſecundùm genus & omne repens, quod movetur ſuper terram, ſecundùm genus, & omnis avis volatilis ſecundùm genus ſuum,* 15 *Intrârunt ad Noë in arcam, duo duo, maſculus & fœmina ab omni carne, (d) in quo eſt ſpiritus vitæ.* 16 *Et quæ ingrediebantur, maſculus & fœmina ab omni carne intrârunt, ſicut præceperat Deus Noë. Et clauſit Dominus Deus arcam (e) deforis ejus.* 17 *Et factum eſt diluvium quadraginta dies, & quadraginta noctes ſuper terram: Et exundavit aqua, & levavit arcam; & exaltata eſt à terra.* 18 *Et ſuperabat aqua, & multiplicabatur valdè ſuper terram. Et ſuperferebatur arca ſuper aquam:* 19 *Aqua autem ſuperabat valdè valdè ſuper terram. Et operuit omnes montes excelſos, qui ſunt ſub cœlo:* 20 *Quindecim cubitos deſuper (f) exaltata eſt aqua, et operuit omnes montes excelſos.* 21 *Et mortua eſt omnis caro, quæ movetur ſuper terram, volatilium, & pecorum, & beſtiarum: & omne reptile, quod movetur ſuper terram, & omnis homo.* 22 *Et omnia quæcumque habent flatum vitæ, & omne quod erat ſuper aridam, mortuum eſt.*

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA.*

11 * ܒܫܢܬ ܫܬ ܡܐܐ ܫܢܝܢ ܠܚܝܘܗܝ ܕܢܘܚ. ܒܝܪܚܐ ܕܬܪܝܢ ܒܫܒܥܣܪ ܒܝܪܚܐ. ܒܗ ܒܝܘܡܐ ܗܢܐ. ܐܬܒܙܥܘ ܟܠܗܘܢ ܡܒܘܥܐ ܕܬܗܘܡܐ ܪܒܐ. ܘܟܘܝ ܕܫܡܝܐ ܐܬܦܬܚܘ.
12 * ܘܗܘܐ ܡܛܪܐ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܐܪܒܥܝܢ ܐܝܡܡܝܢ. ܘܐܪܒܥܝܢ ܠܠܝܢ.
13 * ܒܗ ܒܝܘܡܐ ܥܠ ܢܘܚ. ܘܫܝܡ ܘܚܡ ܘܝܦܬ ܒܢܝ ܢܘܚ. ܘܐܢܬܬܗ ܕܢܘܚ. ܘܬܠܬ ܢܫܐ ܕܒܢܘܗܝ ܥܡܗܘܢ ܠܩܒܘܬܐ.
14 * ܗܢܘܢ ܘܟܠܗ ܚܝܘܬܐ ܠܓܢܣܗ. ܘܟܠܗ ܒܥܝܪܐ ܠܓܢܣܗ. ܘܟܠܗ ܪܚܫܐ ܕܪܚܫ ܥܠ ܐܪܥܐ ܠܓܢܣܗܘܢ. ܘܟܠܗ ܦܪܚܬܐ ܠܓܢܣܗ. ܘܟܠ ܦܪܚܬܐ ܘܟܠ ܓܦ.
15 * ܘܥܠܘ ܥܡ ܢܘܚ ܠܩܒܘܬܐ. ܬܪܝܢ ܬܪܝܢ ܡܢ ܟܠ ܒܣܪ ܕܐܝܬ ܒܗ ܪܘܚܐ ܕܚܝܐ.
16 * ܘܕܥܠܘ. ܕܟܪܐ ܘܢܩܒܬܐ. ܡܢ ܟܠ ܒܣܪ ܥܠܘ: ܐܝܟ ܕܦܩܕܗ ܐܠܗܐ. ܘܐܚܕ ܡܪܝܐ ܒܐܦܘܗܝ.
17 * ܘܗܘܐ ܛܘܦܢܐ ܐܪܒܥܝܢ ܝܘܡܝܢ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܣܓܝܘ ܡܝܐ. ܘܫܩܠܘܗ ܠܩܒܘܬܐ. ܘܐܬܬܪܝܡܬ ܡܢ ܐܪܥܐ.
18 * ܘܥܫܢܘ ܡܝܐ ܘܣܓܝܘ ܛܒ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܡܗܠܟܐ ܗܘܬ ܩܒܘܬܐ ܥܠ ܐܦܝ ܡܝܐ.
19 * ܘܡܝܐ ܥܫܢܘ ܛܒ ܛܒ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܐܬܟܣܝܘ ܟܠܗܘܢ ܛܘܪܐ ܪܡܐ ܕܬܚܝܬ ܟܠ ܫܡܝܐ.
20 * ܚܡܫܬܥܣܪܐ ܐܡܝܢ ܡܢ ܠܥܠ ܥܫܢܘ ܡܝܐ. ܘܐܬܟܣܝܘ ܛܘܪܐ.
21 * ܘܡܝܬ ܟܠ ܒܣܪ ܕܪܚܫ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܦܪܚܬܐ ܘܒܥܝܪܐ ܘܚܝܘܬܐ. ܘܟܠ ܪܚܫܐ ܕܪܚܫ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܐܢܫܐ.
22 * ܟܠ ܕܐܝܬ ܢܫܡܬܐ ܕܪܘܚܐ ܕܚܝܐ ܒܐܦܘܗܝ: ܡܢ ܟܠ ܕܒܝܒܫܐ. ܡܝܬܘ.

11 Anno ſexcenteſimo ætatis Noë, menſe ſecundo, decimâ ſeptimâ menſis, hâc eâdem die rupti ſunt omnes fontes abyſſi magnæ, & cataractæ cœli apertæ 12 ſunt. Fuitque pluvia ſuper terram quadraginta diebus & quadraginta nocti- 13 bus. Hoc ipſo die ingreſſus eſt Noë, & Sem, & Ham, & Iapheth filii Noë, & uxor ipſius Noë, & tres uxores fi- 14 liorum ejus, in arcam. Ipſi cum omni animanti in genus ſuum, & omni jumento in genus ſuum, omníque reptili quod reptat ſuper terram, in genera ſua, & omni volatili in genus ſuum; & omnis volucris, omnéque 15 alatum, Ingreſſa ſunt cum Noë ad arcam bina ex omni carne, in quibus eſt 16 ſpiritus vitalis. Et quod ingreſſum eſt, mares ac fœminæ ex omni carne ingreſſi ſunt, quemadmodùm præceperat ei Deus: clauſítque Dominus in faci- 17 em ejus. Et fuit diluvium quadraginta diebus ſuper terram: & multiplicatæ ſunt aquæ, & ſuſtulerunt arcam, 18 & elevata eſt à terra. Et invaluerunt aquæ & multiplicatæ ſunt vehementer ſuper terram, & gradiebatur arca 19 ſuper faciem aquarum. Et aquæ prævaluerunt ſummoperè ſuper terram: opertíque ſunt omnes montes ſublimes qui ſubſunt univerſo cœlo. 20 Quindecim cubitis altiùs exceſſerunt aquæ: opertíque ſunt montes 21 excelſi. Et abſumpta eſt omnis caro quæ reptat ſuper terram; volatile, & jumentum, & bellua, & omne reptile quod reptat ſuper terram; om- 22 néſque homines. Omnia habentia halitum ſpiritus vitalis in facie ſua, ex omnibus quæ ſunt in arida, mortua ſunt.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס. Targum ONKELOS.

11 בשנת שית מאה שנין לחיי נח בירחא תנינא בשבעת עשרא יומא לירחא ביומא הדין אתבזעו כל מבועי תהומא רבא וכוי שמיא אתפתחו׃ 12 והוה מטרא נחית על ארעא ארבעין יממין וארבעין לילון׃ 13 בכרן יומא הדין על נח ושם וחם ויפת בני נח ואתת נח ותלת נשי בנוהי עמהון לתיבותא׃ 14 אנון וכל חיתא לזנה וכל בעירא לזנה וכל ריחשא דרחיש על ארעא לזנוהי וכל עופא לזנוהי כל צפר כל דפרח׃ 15 ועלו עם נח לתיבותא תרין תרין מכל בשרא די ביה רוחא דחיי׃ 16 ועליא דכר ונוקבא מכל בשרא עלו כמא דפקיד יתיה יי ואגין יי במימריה עלוהי׃ 17 והוה טופנא ארבעין יממין על ארעא וסגיאו מיא ונטלו ית תיבותא ואתרמת מעל ארעא׃ 18 ותקיפו מיא וסגיאו לחדא על ארעא ומהלכא תיבותא על אפי מיא׃ 19 ומיא תקיפו לחדא לחדא על ארעא ואתחפיאו כל טוריא רמיא די תחות כל שמיא׃ 20 חמש עשרי אמין מלעלא תקיפו מיא ואתחפיאו טוריא׃ 21 ומית כל בשרא דרחיש על ארעא בעופא ובבעירא ובחיתא ובכל ריחשא דרחיש על ארעא וכל אנשא׃ 22 כל די נשמת רוח חיין באפוהי מכל די ביבשתא מיתו׃

11 In anno ſexcenteſimo vitæ Noe, in menſe ſecundo, in decimâ ſeptimâ die menſis: in die hac rupti ſunt omnes fontes abyſſi magnæ, & feneſtræ cœli apertæ 12 ſunt. Et pluvia deſcẽdit ſuper terram, quadraginta diebus & quadraginta 13 noctibus. In articulo diei hujus ingreſſus eſt Noe, & Sem & Cham & Japhet, filii Noe: & uxor Noe, & tres uxores filiorum ejus 14 cum eis, in arcam. Ipſi, & omne animal ſecundum genus ſuum, & omnia jumenta ſecundũ genus ſuũ; & omnia reptilia quæ reptant ſuper terram ſecundum genus ſuũ: & omnes volucres ſecundũ ſpecies ſuas; omnis avis et omne ꝙ volat. 15 Et ingreſſi ſunt cum Noe in arcã: bina & bina ex omni carne, in quâ 16 eſt ſpiritus vitæ. Et quæ ingreſſa ſunt, maſculus & fœmina ex omni carne introierunt; ſicut præcepit ei Domin⁹: & protexit Dominus *per verbũ ſuũ* ſuper eum. 17 Et fuit diluviũ quadraginta diebus ſuper terram: & creverũt aquæ, & elevarũt arcam; & elevata eſt ſuper 18 terram. Et prævaluerunt aquæ, & creverunt valde ſuper terram: & ferebatur arca ſuper faciẽ aquarum. 19 Et aquæ prævaluerunt valde nimis ſuper terram: & operti ſunt omnes montes excelſi, qui ſunt ſub om- 20 nibus cœlis. Quindecim cubitis altitudine prævaluerunt aquæ: & *operti ſunt* 21 montes. Et mortua eſt omnis caro quæ movebatur ſuper terram; in volucribus & in animalibus, & in beſtiis: & in omni reptili ꝙ reptat ſuper terrã: 22 & omnes homines. Omnia in quibus eſt ſpiraculum ſpiritus vitæ in naribus ſuis; ex omnibus, quæ ſunt in aridâ, mortua ſunt.

TEXTUS HEBREO-SAMARITANUS.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

In anno ſexcenteſimo vitæ Noë, in menſe ſecundo, decimo ſeptimo die menſis: in die illo rupti ſunt omnes fontes abyſſi magnæ, & cataractæ cœlorum apertæ ſunt. 12 *Factáque eſt pluvia ſuper terram quadraginta diebus & quadraginta noctibus.* 13 *Hoc ipſo die ingreſſus eſt Noë, Sem, Cham, & Japhet, filii Noë, & uxor Noë, & tres uxores filiorum ejus cum iis, in arcam.* 14 *Ipſi & omnis beſtia ſecundùm ſpeciem ſuam, & omne pecus ſecundùm ſpeciem ſuam, & omne reptile repens ſuper terram ſecundùm ſpeciem ſuam, & omne volatile ſecundùm ſpeciem ſuam; omnis avis, & omne alatum.* 15 *Ingreſſi ſunt autem ad Noë in arcam, duo duo, ex omni carne in qua eſt ſpiritus vitæ.* 16 *Et ingrediebantur maſculus & fœmina: Maſculus & fœmina ex omni carne venerunt, ſicut præceperat ei Deus: & (b) clauſit Dominus ſuper eum.* 17 *Fuit autem (c) diluvium quadraginta diebus ſuper terram: & multiplicatæ ſunt aquæ; ſuſtulerúntque arcam, & elevata eſt ſupra terram.* 18 *Et invaluerunt aquæ, & multiplicatæ ſunt valdè ſuper terram: ferebatur autem arca ſuper faciem terræ.* 19 *Et aquæ invaluerunt valdè valdè ſuper terram; & operuerunt omnes montes altos qui ſunt ſubter omnes cælos.* 20 *Quindecim cubitis deſuper prævaluerunt aquæ, & operuerunt montes.* 21 *Et expiravit omnis caro repens ſuper terram, volatilium, jumentorum, & beſtiarum, & omnium reptilium reptantium ſuper terram; & omnis homo.* 22 *Omne cui inerat flatus ſpiritus vitæ in naribus ejus, ex omni quod eſt ſuper aridam, mortuum eſt.*

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

VER. SAM. (b) Obſignavit (c) perditio

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

11 * في سنة ستماية لعمر نوح في الشهر الثاني في اليوم السبعة عشر منه * في ذلك اليوم تشققت عيون الغمر العظيم * وروازن السماء تفتحت *
12 واقام المطر على الارض اربعين يوما واربعين ليلة *
13 في ذات ذلك اليوم دخل نوح وسام وحام ويافث بنوه وزوجته وثلاث نسوة بنيه معهم الى التابوت *
14 هم وجميع الوحوش لاصنافها * وجميع البهايم لاصنافها * وساير الدبيب الداب على الارض لاصنافه * وجميع الطير لاصنافها من كل طاير ذي جناح *
15 ودخلت الى نوح الى التابوت ازواجا ازواجا من كل بشري فيه روح الحياة *
16 والداخلون ذكور واناثي من كل بشري دخلوا كما امر الله به * وحجب الله دونه *
17 ولما اقام الطوفان اربعين يوما على الارض كثر الماء * فحمل التابوت وارتفع عن الارض *
18 ولما كثر الماء جدا وعظم على الارض سار التابوت على وجه الماء *
19 ولما كثر الماء جدا جدا على الارض * تغطي جميع الجبال الشامخة التي تحت جميع السماء *
20 ولما علا الماء خمس عشرة ذراعا على الارض وتغطت الجبال *
21 توفي كل بشر داب على الارض من طير الى بهيمة الى وحش * وساير الدبيب الداب على الارض وكل الناس *
22 كل من نسمة الحياة في انفه من كل من في الجفاف ماتوا *

11 *In anno ſexcenteſimo ætatis Nuha, in menſe ſecundo, in die ſeptimadecima ex ipſo; in illa die conſciſſi ſunt fontes abyſſi magnæ, & cataractæ cæli apertæ ſunt.* 12 *Et permanſit pluvia ſuper terram quadraginta dies, & quadraginta noctes.* 13 *In eſſentia ejus diei ingreſſus eſt Nuha; & Sam, & Ham, & Jafeth, filii ejus; & uxor ejus, & tres mulieres filiorum ejus cum ipſis, in arcam:* 14 *Ipſi & omnia animantia in ſpecies ſuas, & omnia jumenta in ſpecies ſuas, & reliqua reptilia reptantia ſuper terram in ſpecies ſuas, & omnia volatilia in ſpecies ſuas ex omni volatili alato.* 15 *Et ingreſſa ſunt ad Nuha in arcam, bina bina, ex omni carneo in quo eſt ſpiritus vitæ.* 16 *Et quæ ingreſſa ſunt, mas & fœmina ex omni carneo ingreſſa ſunt, ſicuti præceperat ei Deus: & texit Deus ſuper illum.* 17 *Cúmque permanſiſſet diluvium quadraginta dies ſuper terram, multiplicata eſt aqua, ſuſtulitque arcam, & elevata eſt à terra.* 18 *Cúmque multiplicata eſſet aqua valdè, atque magnificata eſſet ſuper terram, inceſſit arca ſuper faciem aquæ.* 19 *Cúmque multiplicata eſſet aqua valdè valdè ſuper terram, cooperti ſunt omnes montes ſublimes qui ſub toto cælo.* 20 *Cúmque elevata eſſet aqua quindecim cubitis ſuper terram, coopertique eſſent montes,* 21 *Defunctum eſt omne carneum reptans ſuper terram, à volatili ad jumentum, ad belluam, & ad reliquum reptile repens ſuper terram; & omnes homines:* 22 *Omne in cujus naſo eſt halitus vitæ, ex omni eo quod erat in ariditate, mortua ſunt.*

ספר בראשית ח

,terræ faciem ſuper erat quæ ſubſtantiam omnem delevit Et

23 וַיִּמַח אֶת־כָּל־הַיְקוּם אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה

,cœli volatile ad uſq; & ,reptile ad uſq; jumentū ad uſq; homine ab

מֵאָדָם עַד־בְּהֵמָה עַד־רֶמֶשׂ וְעַד־עוֹף הַשָּׁמַיִם

eo cum qui & ,Noach tantū remanſit & ,terrâ de ſunt deleta &

וַיִּמָּחוּ מִן־הָאָרֶץ וַיִּשָּׁאֶר אַךְ־נֹחַ וַאֲשֶׁר אִתּוֹ

quinquaginta terram ſuper aquæ invaluerunt Et .arcâ in

24 בַּתֵּבָה׃ וַיִּגְבְּרוּ הַמַּיִם עַל־הָאָרֶץ חֲמִשִּׁים

.dies centum &

וּמְאַת יוֹם׃

CAP. VIII. ח

omnis & beſtiæ omnis & ,Noach Deus eſt recordatus Et

1 וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת־נֹחַ וְאֵת כָּל־הַחַיָּה וְאֶת־כָּל־

ventum Deus fecit tranſire & ,arcâ in eo cum *quæ* jumenti

הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתֵּבָה וַיַּעֲבֵר אֱלֹהִים רוּחַ

,voraginis fontes *ſunt clauſi* Et .aquæ quieverunt & ,terram ſuper

2 עַל־הָאָרֶץ וַיָּשֹׁכּוּ הַמָּיִם׃ וַיִּסָּכְרוּ מַעְיְנֹת תְּהוֹם

.cœlo de pluvia eſt prohibita & ,cœli cataractæ &

וַאֲרֻבֹּת הַשָּׁמָיִם וַיִּכָּלֵא הַגֶּשֶׁם מִן־הַשָּׁמָיִם׃

.redeundo & ,eundo ,terram *déſuper* aquæ ſunt reverſæ Et

3 וַיָּשֻׁבוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ הָלוֹךְ וָשׁוֹב

.dierum centum & quinquaginta *fine à* aquæ defecerunt &

וַיַּחְסְרוּ הַמַּיִם מִקְצֵה חֲמִשִּׁים וּמְאַת יוֹם׃

die decimâ ſeptimâ in ,ſeptimo menſe in arca requievit Et

4 וַתָּנַח הַתֵּבָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּשִׁבְעָה־עָשָׂר יוֹם

deficiendo & eundo fuerunt aquæ Et .Ararat montes ſuper menſis

5 לַחֹדֶשׁ עַל הָרֵי אֲרָרָט׃ וְהַמַּיִם הָיוּ הָלוֹךְ וְחָסוֹר

ſunt viſa ,menſis uni in ,decimo In .decimum menſem ad uſque

עַד הַחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי בָּעֲשִׂירִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ נִרְאוּ

aperuit & ,dierum quadraginta *fine à* fuit Et .montium capita

6 רָאשֵׁי הֶהָרִים׃ וַיְהִי מִקֵּץ אַרְבָּעִים יוֹם וַיִּפְתַּח

,corvum emiſit Et .fecerat quam ,arcæ feneſtram Noach

7 נֹחַ אֶת־חַלּוֹן הַתֵּבָה אֲשֶׁר עָשָׂה׃ וַיְשַׁלַּח אֶת־הָעֹרֵב

.terram *déſuper* aquæ areſcerent donec ,redeundo & egrediēdo exiit &

וַיֵּצֵא יָצוֹא וָשׁוֹב עַד־יְבֹשֶׁת הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ׃

eſſent alleviatæ an ,*videndum ad* ,ſe à columbam emiſit Et

8 וַיְשַׁלַּח אֶת־הַיּוֹנָה מֵאִתּוֹ לִרְאוֹת הֲקַלּוּ

columba invenit non Et .terræ ſuperficie à aquæ

9 הַמַּיִם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה׃ וְלֹא־מָצְאָה הַיּוֹנָה

quia ,arcam in eum ad rediit & ,ſui pedis *volæ* requiem

מָנוֹחַ לְכַף־רַגְלָהּ וַתָּשָׁב אֵלָיו אֶל־הַתֵּבָה כִּי

,eam accepit & ,ſuā manū miſit Et .terræ omnis faciem *ſuper aquæ*

מַיִם עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ וַיִּשְׁלַח יָדוֹ וַיִּקָּחֶהָ

adhuc expectavit Et .arcam in ſe ad eam introduxit &

10 וַיָּבֵא אֹתָהּ אֵלָיו אֶל־הַתֵּבָה׃ וַיָּחֶל עוֹד

.arcâ ex columbam emittere addidit & ,alios dies ſeptem

שִׁבְעַת יָמִים אֲחֵרִים וַיֹּסֶף שַׁלַּח אֶת־הַיּוֹנָה מִן־הַתֵּבָה׃

Verſio VULG. LAT.

23 Et delevit omnem ſubſtantiam, quæ erat ſuper terram, ab homine uſque ad pecus, tam reptile quàm volucres cœli: & deleta ſunt de terra: remanſit autem ſolus Noë, & qui cum eo erant in arca. 24 Obtinuerúntque aquæ terram centum quinquaginta diebus.

CAP. VIII.

1 RECordatus autem Deus Noë, cunctorúmque animantium, & omnium jumentorum, quæ erant cum eo in arca, adduxit ſpiritum ſuper terram, & imminutæ ſunt aquæ. 2 Et clauſi ſunt fontes abyſſi, & cataractæ cœli: & prohibitæ ſunt pluviæ de cœlo. 3 Reverſæque ſunt aquæ de terra euntes & redeuntes: & cœperunt minui poſt centum quinquaginta dies. 4 Requievítque arca menſe ſeptimo, vigeſimo ſeptimo die menſis, ſuper montes Armeniæ. 5 At verò aquæ ibant & decreſcebant uſque ad decimum menſem: decimo enim menſe, primâ die menſis, apparuerunt cacumina montium. 6 Cumque tranſiſſent quadraginta dies, aperiens Noë feneſtram arcæ quam fecerat, dimiſit corvum: 7 Qui egrediebatur, & non revertebatur, donec ſiccarentur aquæ ſuper terram. 8 Emiſit quoque columbam poſt eum, ut videret ſi jam ceſſâſſent aquæ ſuper faciem terræ. 9 Quæ cùm non inveniſſet ubi requieſceret pes ejus, reverſa eſt ad eum in arcam: aquæ enim erant ſuper univerſam terram: extendítque manum, & apprehenſam intulit in arcam. 10 Expectatis autem ultrà ſeptem diebus aliis, rurſum dimiſit columbam ex arca.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranſlatione LATINA.

23 Καὶ ἐξήλειψε πᾶν τὸ ἀνάστημα, ὃ ἦν ἐπὶ (ξ) προσώπου τῆς γῆς, ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους, καὶ ἑρπετῶν, καὶ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ· καὶ (ο) ἐξηλείφησαν ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ κατελείφθη μόνος Νῶε, 24 καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ ἐν τῇ κιβωτῷ. Καὶ ὑψώθη τὸ ὕδωρ ἐπὶ τῆς γῆς ἡμέρας ἑκατὸν-πεντήκοντα.

ΚΕΦ. η΄.

1 ΚΑὶ (α) ἀνεμνήσθη ὁ Θεὸς τοῦ Νῶε, καὶ πάντων τῶν θηρίων, καὶ πάντων τῶν κτηνῶν, καὶ πάντων τῶν πετεινῶν, καὶ πάντων τῶν (β) ἑρπετῶν τῶν ἑρπόντων, ὅσα ἦν μετ᾽ αὐτοῦ ἐν τῇ κιβωτῷ. καὶ ἐπήγαγεν ὁ Θεὸς πνεῦμα ἐπὶ τὴν γῆν, 2 καὶ ἐκόπασε τὸ ὕδωρ. Καὶ (γ) ἐπεκαλύφθησαν αἱ πηγαὶ τῆς ἀβύσσου, καὶ οἱ (δ) καταῤῥάκται τοῦ οὐρανοῦ· καὶ συνεσχέθη ὁ ὑετὸς ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ. 3 Καὶ ἐνεδίδου τὸ ὕδωρ πορευόμενον ἀπὸ τῆς (ε) γῆς· καὶ ἠλαττονοῦτο τὸ ὕδωρ μετὰ πεντήκοντα 4 καὶ ἑκατὸν ἡμέρας. Καὶ ἐκάθισεν ἡ κιβωτὸς ἐν μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ, ἑβδόμῃ καὶ εἰκάδι τοῦ μηνὸς, ἐπὶ τὰ ὄρη τὰ Ἀραράτ. Τὸ δὲ (ζ) ὕδωρ ἠλαττονοῦτο ἕως 5 τοῦ δεκάτου μηνός. (η) Καὶ ἐν τῷ δεκάτῳ μηνὶ, τῇ πρώτῃ τοῦ μηνὸς, ὤφθησαν αἱ κεφαλαὶ τῶν ὀρέων. 6 Καὶ ἐγένετο μετὰ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἠνέῳξε Νῶε τὴν θυρίδα τῆς κιβωτοῦ, ἣν ἐποίησε. 7 Καὶ ἀπέστειλε τὸν (θ) κόρακα· καὶ ἐξελθὼν, οὐκ ἀνέστρεψεν ἕως τοῦ ξηρανθῆναι τὸ ὕδωρ ἀπὸ τῆς 8 γῆς. Καὶ ἀπέστειλε τὴν περιστερὰν ὀπίσω αὐτοῦ ἰδεῖν, εἰ κεκόπακε τὸ ὕδωρ ἀπὸ τῆς γῆς. 9 Καὶ οὐχ εὑροῦσα ἡ περιστερὰ ἀνάπαυσιν τοῖς ποσὶν αὐτῆς, ἀνέστρεψε πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν κιβωτὸν, ὅτι ὕδωρ ἦν (ι) ἐπὶ πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς. καὶ ἐκτείνας τὴν (κ) χεῖρα ἔλαβεν αὐτὴν, καὶ εἰσήγαγεν 10 αὐτὴν πρὸς ἑαυτὸν εἰς τὴν κιβωτόν. Καὶ ἐπισχὼν ἔτι ἡμέρας ἑπτὰ ἑτέρας, πάλιν ἐξαπέστειλε τὴν περιστερὰν ἐκ τῆς κιβωτοῦ.

MS.A. (ξ) προσώπου πάσης τῆς γῆς, (ο) ἐξηλείφθησαν. Κεφ. η΄. (α) ἐμνήσθη (β) ἑρπετῶν, ὅσα (γ) ἀπεκαλύφθησαν (δ) καταράκται (ε) γῆς· ἐνεδίδου τὸ ὕδωρ καὶ ἠλαττονοῦτο μετὰ (ζ) ὕδωρ πορευόμενον ἠλαττονοῦτο (η) Ἐν δὲ τῷ ἑνδεκάτῳ (θ) κόρακα τοῦ ἰδεῖν, εἰ κεκόπακεν τὸ ὕδωρ, καὶ ἐξελθὼν οὐχ ὑπέστρεψεν ἕως τοῦ (ι) ἐπὶ παντὶ προσώπῳ πάσης τῆς γῆς. (κ) χεῖρα αὐτοῦ ἔλαβεν

Et delevit omnem ſuſcitationem, quæ erat ſuper faciem terræ, ab homine uſque ad pecus, & reptilia, & volatilia cœli; et deleta ſunt de terra: Et relictus eſt ſolus Noë, & qui erant cum eo in arca. 24 *Et exaltata eſt aqua ſuper terram centum quinquaginta dies.*

CAP. VIII.

1 *ET memor fuit Dominus Noë, & omnium beſtiarum, & omnium jumentorum, & omnium volatilium, & omnium reptilium repentium, quæ erant cum eo in arca. Et induxit Deus ſpiritum ſuper terram: & (a) ceſſavit aqua.* 2 *Et (b) clauſi ſunt fontes abyſſi, & cataractæ cœli: & cohibita eſt pluvia à cœlo.* 3 *Et cedebat aqua vadens de terra: & minuebatur aqua poſt quinquaginta & centum dies.* 4 *Et ſedit arca in menſe ſeptimo, ſeptimâ & vigeſimâ menſis ſuper montes Ararat.* 5 *Et in decimo menſe, primâ menſis, apparuerunt capita montium.* 6 *Et factum eſt poſt quadraginta dies, aperuit Noë (c) feneſtram arcæ, quam fecerat.* 7 *Et emiſit corvum; et egreſſus non rediit, donec ſiccaretur aqua à terra.* 8 *Et emiſit columbam poſt eum videre, ſi ceſſavit aqua à terra.* 9 *Et cùm non inveniſſet columba requiem pedibus ſuis, revertit ad eum in arcam: quoniam aqua erat ſuper omnem faciem terræ. Et extendens (d) manum accepit eam; & induxit eam ad ſemetipſum in arcam.* 10 *Et cùm ſuſtinuiſſet adhuc ſeptem dies alios, rurſus emiſit columbam ex arca.*

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA.*

23 * ܘܐܬܡܚܝ ܟܠ ܕܩܐܡ ܥܠ ܐܦܝ ܐܪܥܐ. ܡܢ ܒܢܝܢܫܐ ܘܥܕܡܐ ܠܒܥܝܪܐ. ܘܥܕܡܐ

ܠܦܪܚܬܐ ܕܫܡܝܐ. ܘܐܬܡܚܝܘ ܡܢ ܐܪܥܐ. ܘܐܫܬܚܪ ܢܘܚ ܒܠܚܘܕ ܘܕܥܡܗ ܒܩܒܘܬܐ. * 24

ܘܥܫܢܘ ܡܝܐ ܥܠ ܐܪܥܐ ܡܐܐ ܘܚܡܫܝܢ ܝܘܡܝܢ.

* ܦܘܠܓܐ * ܚ *

1 * ܘܐܬܕܟܪ ܐܠܗܐ ܠܢܘܚ. ܘܠܟܠܗ ܚܝܘܬܐ. ܘܠܟܠܗ ܒܥܝܪܐ. ܘܠܟܠܗ ܦܪܚܬܐ.

2 ܕܥܡܗ ܒܩܒܘܬܐ. ܘܐܥܒܪ ܐܠܗܐ ܪܘܚܐ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܐܬܢܝܚܘ ܡܝܐ. * ܘܐܣܬܟܪܘ

3 ܡܒܘܥܐ ܕܬܗܘܡܐ. ܘܦܬܚܐ ܕܫܡܝܐ. ܘܐܬܟܠܝ ܡܛܪܐ ܡܢ ܫܡܝܐ. * ܘܗܦܟܘ ܡܝܐ

ܡܢ ܐܪܥܐ. ܐܙܠܝܢ ܘܗܦܟܝܢ. ܘܒܨܪܘ ܡܝܐ ܡܢ ܒܬܪ ܡܐܐ ܘܚܡܫܝܢ ܝܘܡܝܢ.

4 * ܘܐܬܢܝܚܬ ܩܒܘܬܐ ܒܝܪܚܐ ܫܒܝܥܝܐ. ܒܫܒܥܬܥܣܪ ܒܗ ܒܝܪܚܐ. ܥܠ ܛܘܪܝ ܩܪܕܘ.

5 * ܘܡܝܐ ܐܙܠܝܢ ܗܘܘ ܘܒܨܪܝܢ ܥܕܡܐ ܠܝܪܚܐ ܕܥܣܪܐ. ܒܚܕ ܒܝܪܚܐ ܕܥܣܪܐ. ܐܬܚܙܝܘ ܪ̈ܫܝ

6 7 ܛܘܪ̈ܐ. * ܘܗܘܐ ܡܢ ܒܬܪ ܐܪܒܥܝܢ ܝܘܡܝܢ ܦܬܚ ܢܘܚ ܟܘܬܐ ܕܩܒܘܬܐ ܕܥܒܕ: * ܘܫܕܪ

8 ܠܥܘܪܒܐ. ܘܢܦܩ ܡܦܩ: ܘܠܐ ܗܦܟ ܥܕܡܐ ܕܝܒܫܘ ܡܝܐ ܡܢ ܐܦܝ ܐܪܥܐ. * ܘܫܕܪ

9 ܠܝܘܢܐ ܡܢ ܠܘܬܗ. ܕܢܚܙܐ ܐܢ ܩܠܘ ܡܝܐ ܡܢ ܐܦܝ ܐܪܥܐ * ܘܠܐ ܐܫܟܚܬ ܝܘܢܐ

ܢܝܚܐ ܠܦܣܬܐ ܕܪܓܠܗ. ܘܗܦܟܬ ܠܘܬܗ ܠܩܒܘܬܐ: ܡܛܠ ܕܡܝܐ ܐܝܬ ܥܠ ܐܦܝ

10 ܟܠܗ ܐܪܥܐ. ܘܐܘܫܛ ܐܝܕܗ ܘܢܣܒܗ. ܘܐܥܠܗ ܠܘܬܗ ܠܩܒܘܬܐ * ܘܟܬܪ ܬܘܒ ܫܒܥܐ

ܝܘܡܝܢ ܐܚܪ̈ܢܝܢ ܘܗܦܟ ܘܫܕܪܗ ܠܝܘܢܐ ܡܢ ܩܒܘܬܐ.

23 Delevítque quicquid ſubſiſtebat ſuper faciem terræ: ab hominibus uſque ad jumentum, & uſque ad volucre cœli, deleta ſunt de terra; remanſítque Noë & qui cum eo erant in arca. 24 Et invaluerunt aquæ ſuper terram centum quinquaginta diebus.

CAP. VIII.

1 ET recordatus eſt Deus Noë, & omnis animantis, omníſque jumenti, ac omnis volucris quod cum eo erat in arca; & tranſire fecit Deus ventum ſuper terram, & ſedatæ ſunt aquæ. 2 Et occluſi ſunt fontes abyſſi, & cataractæ cœli, & cohibita eſt pluvia de cœlo. 3 Et retraxerunt ſe aquæ de terra euntes ac redeuntes: & defecerunt aquæ poſt centum quinquaginta dies. 4 Quievítque arca menſe ſeptimo, ſeptimadecimâ ejuſdem menſis, ſuper montes Armeniæ. 5 Et aquæ ibant decreſcentes uſque ad menſem decimum: primâ *die* menſis decimi apparuerunt cacumina montium. 6 Factúmq; eſt poſt quadraginta dies, ut aperiret Noë feneſtram arcæ quam fecerat; 7 Mitterétque corvum; qui quidem egreſſus eſt, neque reverſus, donec ſiccarentur aquæ de ſuperficie terræ. 8 Emiſit quoque columbam à ſe, ut videret an imminutæ eſſent aquæ de ſuperficie terræ. 9 At non inveniens ſibi columba conſiſtentiam plantæ pedis ſui, reverſa eſt ad eum in arcam; quoniam aquæ erant ſuper faciem univerſæ terræ: extendítque manum ſuam, & apprehenſam intulit eam apud ſe in arcam. 10 Expectavit quoque ſeptem diebus aliis, & reverſus emiſit columbam ex arca,

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

23 וּמְחָא יָת כָּל־יְקוּמָא דִּי עַל־אַפֵּי
אַרְעָא מֵאֱנָשָׁא עַד־בְּעִירָא עַד־
רִיחֲשָׁא וְעַד־עוֹפָא דִּשְׁמַיָּא
וְאִתְמְחִיאוּ מִן־אַרְעָא וְאִשְׁתְּאַר
בְּרַם נֹחַ וְדִי־עִמֵּיהּ בְּתֵיבוּתָא׃
24 וּתְקִיפוּ מַיָּא עַל־אַרְעָא מְאָה
וְחַמְשִׁין יוֹמִין׃

ח

1 וּדְכִיר יְיָ יָת־נֹחַ וְיָת כָּל־חַיְתָא
וְיָת כָּל־בְּעִירָא דִּי־עִמֵּיהּ
בְּתֵיבוּתָא וְאַעְבַּר יְיָ רוּחָא עַל־
2 אַרְעָא וְנָחוּ מַיָּא׃ וְאִסְתַּכַּרוּ
מַבּוּעֵי תְהוֹמָא וְכַוֵּי דִשְׁמַיָּא
3 וְאִתְכְּלִי מִטְרָא מִן־שְׁמַיָּא׃ וְתָבוּ
מַיָּא מֵעַל אַרְעָא אָזְלִין וְתַיְבִין
וַחֲסַרוּ מַיָּא מִסּוֹף מְאָה וְחַמְשִׁין
4 יוֹמִין׃ וְנָחַת תֵּיבוּתָא בְּיַרְחָא
שְׁבִיעָאָה בְּשַׁבְעַת־עֲשַׂר יוֹמָא
5 לְיַרְחָא עַל טוּרֵי קַרְדוּ׃ וּמַיָּא הֲווֹ
אָזְלִין וְחָסְרִין עַד יַרְחָא עֲשִׂירָאָה
בַּעֲשִׂירָאָה בְּחַד לְיַרְחָא אִתַּחֲזִיאוּ
6 רֵישֵׁי טוּרַיָּא׃ וַהֲוָה מִסּוֹף אַרְבְּעִין
יוֹמִין וּפְתַח נֹחַ יָת כַּוַּת תֵּיבוּתָא
7 דִּי עֲבַד׃ וְשַׁלַּח יָת־עוּרְבָא וּנְפַק
מִפַּק וְתָאֵב עַד דִּיבִישׁוּ מַיָּא מֵעַל
8 אַרְעָא׃ וְשַׁלַּח יָת־יוֹנָה מִלְּוָתֵיהּ
לְמֶחֱזֵי אִם־קַלּוּ מַיָּא מֵעַל אַפֵּי
9 אַרְעָא׃ וְלָא אַשְׁכַּחַת יוֹנָה מְנָח
לְפַרְסַת־רַגְלַהּ וְתָבַת לְוָתֵיהּ
לְתֵיבוּתָא אֲרֵי־מַיָּא עַל־אַפֵּי כָל־
אַרְעָא וְאוֹשֵׁיט יְדֵיהּ וְנַסְבַהּ וְאָעֵיל
10 יָתַהּ לְוָתֵיהּ לְתֵיבוּתָא׃ וְאוֹרִיךְ
עוֹד שִׁבְעָא יוֹמִין אָחֳרָנִין וְאוֹסֵיף
שַׁלָּחָא יָת־יוֹנָה מִן־תֵּיבוּתָא׃

23 Et delevit omnē ſubſtantiam, quæ erat ſuper faciē terræ; ab homine uſque ad jumentum, uſque ad reptile, & uſque ad volucres cœli; & deleta ſunt de terrâ: et relictus eſt ſolummodò Noë, et qui cum eo erant, in arcâ. 24 Et prævaluerunt aquæ ſuper terram: centum et quinquaginta diebus.

CAP. VIII.

1 ET recordatus eſt Deus Noë, et omnium animalium, et omnium jumentorum, quæ erant cum eo in arcâ: et tranſire fecit Deus ventum ſuper terrā; 2 et ceſſarunt aquæ. Et clauſi ſunt fontes abyſſi, et feneſtræ cœli: Et prohibita eſt pluvia de cœlo. 3 Et reverſæ ſunt aquæ déſuper terram, euntes et revertentes: et diminutæ ſunt aquæ, poſt centum et quinquaginta dies. 4 Et quievit arca in menſe ſeptimo, in decimaſeptimâ die menſis, ſuper montes Cardu. 5 Et aquæ ibant et diminuebantur, uſque ad decimum menſem: in primâ die menſis decimi, apparuerunt capita montium. 6 Et factum eſt in fine quadraginta dierum; et aperuit Noe feneſtram arcæ, quam 7 fecerat. Et emiſit corvum: et egrediebatur et revertebatur; donec ſiccarentur aquæ déſuper terrâ. 8 Et emiſit columbam à ſe; ut videret ſi alleviatæ eſſent aquæ déſuper faciem 9 terræ. Et non invenit columba requiem plantæ pedis ſui; et reverſa eſt ad eum in arcam; quoniam aquæ erant ſuper faciem univerſæ terræ: et extendit manum ſuam, et tulit eam; et induxit eam ſecum in arcam. 10 Et expectavit adhuc ſeptem diebus aliis: et rurſus emiſit columbā ex arcâ.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

23 *Deleuítque omnem ſubſtantiam quæ erat ſuper faciem terræ, ab homine uſque ad jumenta, uſque ad reptilia, uſque ad volatilia cælorum: & deleta ſunt de terra, relictúſque eſt tantùm Noë, & quod erat cum eo in arca.* 24 *Invaluerunt autem aquæ ſuper terram, centum quinquaginta diebus.*

CAP. VIII.

1 *ET recordatus eſt Deus Noë, & omnium beſtiarum, & omnium jumentorum quæ erant cum eo in arca; tranſiréque fecit Deus ſpiritum ſuper terram; et ſubſiderunt aquæ.* 2 *Clauſiq; ſunt fontes abyſſi, & cataractæ cælorum; cohibitaq; eſt pluvia de cœlo.* 3 *Et retroceſſerunt aquæ à terra: Iverunt, & redierunt, & defecerunt aquæ poſt finem centum & quinquaginta dierum.* 4 *Requievit autem arca menſe ſeptimo, decimo ſeptimo die menſis, ſuper montes (a) Ararat.* 5 *Et aquæ fuerunt, iverunt, & defecerunt uſq; ad menſem decimum: in decimo, in prima menſis apparuerunt capita montium.* 6 *Et factum eſt in fine quadraginta dierum, ut aperiret Noë feneſtram arcæ quam fecerat,* 7 *Et emitteret corvū: egrediendo autem egreſſus eſt, & reverſus, donec areſcerent aquæ ſuper terram.* 8 *Emiſit quoq; columbā à ſe, ad videndū an levatæ eſſent aquæ à facie terræ.* 9 *Et non invenit columba requiē plantæ pedis ſui, rediitq; ad eum in arcam; quia aquæ erant ſuper faciem omnis terræ: miſit autem manum ſuam, et accepit eam, et induxit eam ad ſe in arcam.* 10 *Et (b) expectavit adhuc ſeptem dies alios: iterúmque emiſit columbam ex arca.*

VER. SAM. (a) Sarnedib. (b) cunctatus eſt

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

23 * ومحا الماء كل الناس الذين على وجه الارض من انسان الي بهيمة الي دبيب الي طير

24 السماء * وانمحوا من الارض * وبقي نوح ومن معه فقط في التابوت * ولما علا الماء غطي

الارض مائة وخمسين يوما *

* الفصل الثامن *

1 * وراعي الله نوحا وجميع الوحش والبهائم التي معه في التابوت * واجار الله ريحا على الارض

2 سكن بها الماء * وانسدت عيون الغمر وروازن السماء * واحتبس المطر من السماء *

3 4 * وتراجع الماء عن الارض كلما مر رجع * ونقص الماء بعد مائة وخمسين يوما * واستقر

5 التابوت في الشهر السابع في اليوم السابع عشر منه على جبال قردا * وكان الماء كلما مر نقص

6 الي الشهر العاشر * وفي يوم خلا منه ظهرت روس الجبال * ولما كان بعد اربعين يوما فتح

7 نوح كوة التابوت الذي صنعه * فاطلق الغراب فجعل يخرج ويرجع الي ان يبس الماء

8 9 من الارض * ثم اطلق الحمامة من عنده لينظر هل جف الماء عن وجه الارض * فلم

تجد مستقرا لرجلها * فرجعت اليه الي التابوت اذ كان الماء على جميع وجه الارض * فمد

10 يده فاخذها وادخلها اليه الي التابوت * وصبر ايضا سبعة ايام وعاود اطلاقها من

التابوت *

23 *Et delevit aqua omnes homines qui erant ſuper faciem terræ, ab homine uſque ad jumentum, ad reptile, ad volatile cœli: & deleta ſunt de terra. Et remanſit Nuha, & quæ cum eo tantùm in arca.* 24 *Cúmque elata fuiſſet aqua, cooperuit terram centum & quinquaginta diebus.*

CAP. VIII.

1 *ET reſpexit Deus ad Nuha, & ad omnia animantia & jumenta, quæ cum eo erant in arca: Induxitque Deus ventum ſuper terram, quo ſedavit aquam.* 2 *Et obturati ſunt fontes abyſſi, & cataractæ cœli: & retenta eſt pluvia de cœlo.* 3 *Reverſaque eſt aqua de terra: quò magis ibat, recedebat & imminuta eſt aqua poſt centum & quinquaginta dies.* 4 *Et quievit arca in menſe ſeptimo, in die ſeptimadecima ex ipſo, ſuper montes Carda.* 5 *Et aqua quò plus ibat, imminuebatur, uſque ad menſem decimum: & die ex eo elapſa, apparuerunt capita montium.* 6 *Cúmque tranſiſſent quadraginta dies, aperuit Nuha feneſtram arcæ quam fecerat:* 7 *Dimiſitq; corvum, & exibat atq; revertebatur, donec exſiccata eſt aqua de terra.* 8 *Deinde dimiſit columbam à ſe, ut videret an exſiccata eſſet aqua ex ſuperficie terræ:* 9 *Et non invenit quieſcendi locum pedi ſuo, reverſáque eſt ad eum in arcam, cùm adhuc aqua eſſet ſuper univerſam faciem terræ. Extenditque manum ſuam, & accepit eam, & introduxit eam ad ſe in arcam.* 10 *Expectavitque etiam ſeptem dies, & rurſus emiſit eam ex arca.*

olivæ folium ecce & ,vesperæ tempus ad columba eum ad venit Et
11 וַתָּבֹא אֵלָיו הַיּוֹנָה לְעֵת עֶרֶב וְהִנֵּה עֲלֵה־זַיִת
desuper,aquæ essēt alleviatæ quòd Noach cognovit Et.ejꝰ ore in raptum
טָרָף בְּפִיהָ וַיֵּדַע נֹחַ כִּי־קַלּוּ הַמַּיִם מֵעַל
emisit & ,alios dies septem adhuc expectavit Et .terram
12 הָאָרֶץ׃ וַיִּיָּחֶל עוֹד שִׁבְעַת יָמִים אֲחֵרִים וַיְשַׁלַּח
fuit Et. adhuc eum ad reverti addidit non & ,columbam
13 אֶת־הַיּוֹנָה וְלֹא־יָסְפָה שׁוּב־אֵלָיו עוֹד׃ וַיְהִי
,mensis unâ in ,primo in ,anno centesimo sex & uno in
בְּאַחַת וְשֵׁשׁ־מֵאוֹת שָׁנָה בָּרִאשׁוֹן בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ
operimentum Noach removit & :terram desuper aquæ aruerunt
חָרְבוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ וַיָּסַר נֹחַ אֶת־מִכְסֵה
mense in Et .terræ facies aruerant ecce & vidit Et .arcæ
14 הַתֵּבָה וַיַּרְא וְהִנֵּה חָרְבוּ פְּנֵי הָאֲדָמָה׃ וּבַחֹדֶשׁ
.terra aruit ,mensis die vigesimâ & septimâ in ,secundo
הַשֵּׁנִי בְּשִׁבְעָה וְעֶשְׂרִים יוֹם לַחֹדֶשׁ יָבְשָׁה הָאָרֶץ׃
,arcâ de Exi :dicendo Noach ad Deus est locutus Et
15 16 וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל־נֹחַ לֵאמֹר׃ צֵא מִן־הַתֵּבָה
Omnem .tecum tuorū filiorū uxores & ,tui filii & ,tua uxor & ,tu
17 אַתָּה וְאִשְׁתְּךָ וּבָנֶיךָ וּנְשֵׁי־בָנֶיךָ אִתָּךְ׃ כָּל־
,jumento in & ,volatili in ,carne omni ex ,tecum quæ ,bestiam
הַחַיָּה אֲשֶׁר־אִתְּךָ מִכָּל־בָּשָׂר בָּעוֹף וּבַבְּהֵמָה
,tecum educ ,terram super reptante reptili omni in &
וּבְכָל־הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ הוֹצֵא אִתָּךְ
.terram super multiplicentur & crescant & ,terram in repant &
וְשָׁרְצוּ בָאָרֶץ וּפָרוּ וְרָבוּ עַל־הָאָרֶץ׃
ejus filiorū uxores & ,ejus uxor & ,ejus filii & ,Noach exiit Et
18 וַיֵּצֵא נֹחַ וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ וּנְשֵׁי־בָנָיו
omne ,volatile omne & ,reptile omne ,bestia Omnis .eo cum
19 אִתּוֹ׃ כָּל־הַחַיָּה כָּל־הָרֶמֶשׂ וְכָל־הָעוֹף כֹּל
.arcâ de exierunt suas familias ad terram super reptans
רוֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ לְמִשְׁפְּחֹתֵיהֶם יָצְאוּ מִן־הַתֵּבָה׃
jumento omni ex tulit & ,Domino altare Noach ædificavit Et
20 וַיִּבֶן נֹחַ מִזְבֵּחַ לַיהוָה וַיִּקַּח מִכֹּל הַבְּהֵמָה
holocausta ascendere fecit & ,mundo volatili omni ex & ,mundo
הַטְּהֹרָה וּמִכֹּל הָעוֹף הַטָּהֹר וַיַּעַל עֹלֹת
dixit Et .quietis odorem Dominus est odoratus Et .altari in
21 בַּמִּזְבֵּחַ׃ וַיָּרַח יְהוָה אֶת־רֵיחַ הַנִּיחֹחַ וַיֹּאמֶר
adhuc maledicendum ad addam Non :suum cor ad Dominus
יְהוָה אֶל־לִבּוֹ לֹא אֹסִף לְקַלֵּל עוֹד אֶת־
hominis cordis cogitatio quia ,hominem propter terræ
הָאֲדָמָה בַּעֲבוּר הָאָדָם כִּי יֵצֶר לֵב הָאָדָם
vivens omne percutiendum ad adhuc addam non & :suâ pueritiâ à mala
רַע מִנְּעֻרָיו וְלֹא־אֹסִף עוֹד לְהַכּוֹת אֶת־כָּל־חַי
:messis &,sementis ,terræ dies omnes Adhuc .feci quemadmodum
22 כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי׃ עֹד כָּל־יְמֵי הָאָרֶץ זֶרַע וְקָצִיר
.cessabunt non nox & ,dies & ,hyems & ,æstas & ,æstus & ,frigus &
וְקֹר וָחֹם וְקַיִץ וָחֹרֶף וְיוֹם וָלַיְלָה לֹא יִשְׁבֹּתוּ׃

Versio VULG. LAT.

11 At illa venit ad eum ad vesperam, portans ramum olivæ virentibus foliis in ore suo. Intellexit ergò Noë quòd cessâssent aquæ super terram. 12 Expectavitque nihilominùs septem alios dies: & emisit columbam, quæ non est reversa ultrà ad eum. 13 Igitur sexcentesimo primo anno, primo mense, primâ die mensis, imminutæ sunt aquæ super terram: & apericns Noë tectum arcæ, aspexit, viditque quòd exiccata esset superficies terræ. 14 Mense secundo, septimo & vigesimo die mensis, arefacta est terra. 15 Locutus est autem Deus ad 16 Noë, dicens; Egredere de arca, tu & uxor tua, filii tui & uxores filiorum tuorū tecum. 17 Cuncta animantia quæ sunt apud te, ex omni carne, tam in volatilibus quàm in bestiis & universis reptilibus, quæ reptant super terram, educ tecum, & ingredimini super terram, crescite & multiplicamini super eam. 18 Egressus est ergò Noë, & filii ejus, uxor illius, & uxores filiorum eius, cum eo. 19 Sed & omnia animantia, jumenta, & reptilia quæ reptant super terram, secundùm genus suum, egressa sunt de arca. 20 Ædificavit autem Noë altare Domino: & tollens de cunctis pecoribus & volucribus mundis, obtulit holocausta 21 super altare. Odoratusque est Dominus odorem suavitatis, & ait; Nequaquam ultrà maledicam terræ propter homines: sensus enim & cogitatio humani cordis in malum prona sunt ab adolescentia sua: non igitur ultrà percutiam omnem animam viventem, sicut feci. 22 Cunctis diebus terræ, sementis & messis, frigus & æstus, æstas & hyems, nox & dies, non requiescent.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

cum Translatione LATINA.

11 Καὶ ἀνέστρεψε πρὸς αὐτὸν ἡ περιστερὰ τὸ πρὸς ἑσπέραν. καὶ εἶχε φύλλον ἐλαίας, κάρφος ἐν τῷ στόματι αὐτῆς. καὶ ἔγνω Νῶε, ὅτι κεκόπακε τὸ ὕδωρ ἀπὸ τῆς γῆς. 12 Καὶ ἐπισχὼν ἔτι ἡμέρας ἑπτὰ ἑτέρας, πάλιν ἐξαπέστειλε τὴν περιστερὰν, καὶ οὐ προσέθετο τοῦ ἐπιστρέψαι πρὸς αὐτὸν ἔτι. 13 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑνὶ καὶ ἑξακοσιοστῷ ἔτει, ἐν τῇ ζωῇ τοῦ Νῶε, (λ) τοῦ πρώτου μηνὸς μιᾷ τοῦ μηνὸς ἐξέλιπε τὸ ὕδωρ ἀπὸ τῆς γῆς. καὶ ἀπεκάλυψε Νῶε τὴν στέγην τῆς (μ) κιβωτοῦ, ἣν ἐποίησε· καὶ εἶδεν, ὅτι ἐξέλιπε τὸ ὕδωρ ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς. 14 (ν) Ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ μηνὶ ἐξηράνθη ἡ γῆ, ἑβδόμῃ καὶ εἰκάδι τοῦ μηνός. 15 Καὶ εἶπε κύριος ὁ θεὸς (ξ) πρὸς Νῶε, 16 λέγων, Ἔξελθε ἐκ τῆς κιβωτοῦ σὺ, καὶ ἡ γυνή σου, καὶ οἱ υἱοί σου, καὶ αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν σου μετὰ σοῦ. 17 Καὶ πάντα τὰ θηρία ὅσα ἐστὶ μετὰ σοῦ, καὶ πᾶσα σὰρξ ἀπὸ πετεινῶν ἕως κτηνῶν· καὶ πᾶν ἑρπετὸν κινούμενον ἐπὶ τῆς γῆς ἐξάγαγε (ο) μετὰ σεαυτοῦ· καὶ αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε ἐπὶ τῆς γῆς. 18 Καὶ ἐξῆλθε Νῶε, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν αὐτοῦ 19 μετ᾽ αὐτοῦ. Καὶ πάντα τὰ θηρία, καὶ πάντα τὰ κτήνη, καὶ πᾶν πετεινὸν, καὶ πᾶν ἑρπετὸν κινούμενον ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ γένος αὐτῶν, ἐξήλθοσαν ἐκ τῆς 20 κιβωτοῦ. Καὶ ᾠκοδόμησε Νῶε θυσιαστήριον (π) τῷ κυρίῳ· καὶ ἔλαβεν ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν τῶν καθαρῶν, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν πετεινῶν τῶν καθαρῶν, καὶ (ρ) ἀνήνεγκεν εἰς ὁλοκάρπωσιν ἐπὶ τὸ 21 θυσιαστήριον. Καὶ ὠσφράνθη κύριος ὁ θεὸς ὀσμὴν εὐωδίας. καὶ εἶπε κύριος ὁ θεὸς διανοηθεὶς, Οὐ προσθήσω (σ) ἔτι καταράσασθαι τὴν γῆν, διὰ τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων· ὅτι ἔγκειται ἡ διάνοια τοῦ ἀνθρώπου ἐπιμελῶς ἐπὶ τὰ πονηρὰ ἐκ (τ) νεότητος αὐτοῦ· οὐ προσθήσω οὖν ἔτι πατάξαι πᾶσαν σάρκα ζῶσαν, καθὼς ἐ-22 ποίησα. Πάσας τὰς ἡμέρας τῆς γῆς, σπέρμα καὶ θερισμὸς, ψῦχος καὶ καῦμα, θέρος καὶ ἔαρ, ἡμέραν καὶ νύκτα οὐ καταπαύσουσι.

11 *Et revertit ad eum columba ad vesperam: & habebat folium oleæ, (e) festucam in ore suo. Et cognovit Noë, quia cessavit aqua à terrâ.* 12 *Et cùm sustinuisset adhuc septem dies alios; rursus emisit columbam: & non apposuit reverti ad eum amplius.* 13 *Et factum est in uno & sexcentesimo anno, in vita Noë, primi mensis unâ mensis defecit aqua à terrâ. Et denudavit Noë (f) tectum arcæ quod fecerat: & vidit quia defecerat aqua à facie terræ.* 14 *In secundo autem mense siccata est terra, septimâ & vigesimâ mensis.* 15 *Et ait Dominus Deus ad Noë, dicens;* 16 *Exi de arca tu, & uxor tua, & filii tui, & uxores filiorum tuorum tecum;* 17 *Et omnes bestiæ, quæ sunt tecum, & omnis caro à volatilibus usque ad jumenta: & omne reptile quod movetur super terram, educ tecum: & crescite & multiplicamini super terram.* 18 *Et egressus est Noë, & uxor ejus, & filii ejus, & uxores filiorum ejus cum eo.* 19 *Et omnes bestiæ, & omnia jumenta, & omne volatile, & omne reptile quod movetur super terram, secundùm genus suum exiverunt ex arca.* 20 *Et ædificavit Noë altare (g) Domino: & sumpsit ab omnibus pecoribus mundis, & ab omnibus volatilibus mundis: & obtulit in (h) holocarposin super altare.* 21 *Et odoratus est Dominus Deus odorem suavitatis. Et dixit Dominus Deus, (i) recogitans: Non adjiciam adhuc maledicere terram propter opera hominum: quia permanet mens hominis diligenter super mala à juventute sua. Non adjiciam ergò adhuc percutere omnem carnem viventem, sicut feci.* 22 *(k) Omnibus diebus terræ, semen & messis, frigus & æstus, (l) æstas & ver, die ac nocte non requiescent.*

MS.A. (λ) τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου μιᾷ (μ) κιβωτοῦ· καὶ ἴδεν, (ν) Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ, ἑβδόμῃ καὶ εἰκάδι τοῦ μηνὸς, ἐξηράνθη ἡ γῆ. Καὶ (ξ) τῷ Νῶε, (ο) μετὰ σοῦ· (π) τῷ θεῷ καὶ, (ρ) ἀνήνεγκεν ὁλοκάρπωσιν (σ) ἔτι τοῦ καταράσασθαι (τ) νεότητος· οὐ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

*ܘܐܬܬ ܠܘܬܗ ܝܘܢܐ ܒܥܕܢ ܪܡܫܐ. ܘܛܪܦܐ ܕܙܝܬܐ ܗܘܐ ܒܦܘܡܗ ܐܚܝܕ. ܘܝܕܥ ܢܘܚ ܕܩܠܘ 11
ܡܝܐ ܡܢ ܐܦܝ ܐܪܥܐ. *ܘܟܬܪ ܬܘܒ ܫܒܥܐ ܝܘܡܝܢ ܐܚܪܢܝܢ. ܘܫܕܪܗ ܠܝܘܢܐ. ܘܠܐ 12
ܐܘܣܦܬ ܬܘܒ ܠܡܗܦܟ ܠܘܬܗ. *ܘܗܘܐ ܒܫܢܬ ܫܬ ܡܐܐ ܘܚܕܐ. ܒܚܕ ܒܝܪܚܐ 13
ܩܕܡܝܐ. ܢܫܒܘ ܡܝܐ ܡܢ ܐܪܥܐ. ܘܫܩܠ ܢܘܚ ܬܛܠܝܠܐ ܕܩܒܘܬܐ. ܘܚܙܐ ܘܗܐ ܢܫܒܘ ܐܦܝ
ܐܪܥܐ. *ܘܒܝܪܚܐ ܕܬܪܝܢ. ܒܥܣܪܝܢ ܘܫܒܥܐ ܒܗ ܒܝܪܚܐ. ܝܒܫܬ ܐܪܥܐ *ܘܡܠܠ ܐܠܗܐ 14 15
ܥܡ ܢܘܚ ܘܐܡܪ ܠܗ. *ܦܘܩ ܡܢ ܩܒܘܬܐ. ܐܢܬ ܘܒܢܝܟ ܘܐܢܬܬܟ. ܘܢܫܐ ܕܒܢܝܟ 16
ܥܡܟ. *ܘܟܠܗ ܚܝܘܬܐ ܕܥܡܟ ܡܢ ܟܠ ܒܣܪ. ܘܦܪܚܬܐ ܘܒܥܝܪܐ. ܘܟܠܗ ܪܚܫܐ ܕܪܚܫ 17
ܥܠ ܐܪܥܐ. ܐܦܩ ܥܡܟ. ܘܢܬܝܠܕܘܢ ܥܠ ܐܪܥܐ ܘܢܦܪܘܢ. ܘܢܣܓܘܢ ܒܐܪܥܐ. *ܘܢܦܩ ܢܘܚ 18
ܘܒܢܘܗܝ. ܘܐܢܬܬܗ ܘܢܫܐ ܕܒܢܘܗܝ ܥܡܗ: *ܘܟܠܗ ܚܝܘܬܐ. ܘܟܠܗ ܒܥܝܪܐ. ܘܟܠܗ 19
ܦܪܚܬܐ. ܟܠ ܕܪܚܫ ܥܠ ܐܪܥܐ ܠܓܢܣܝܗܘܢ. ܢܦܩܘ ܡܢ ܩܒܘܬܐ. *ܘܒܢܐ ܢܘܚ ܡܕܒܚܐ 20
ܠܡܪܝܐ. ܘܢܣܒ ܡܢ ܟܠܗ ܚܝܘܬܐ ܕܕܟܝܐ. ܘܡܢ ܟܠܗ ܦܪܚܬܐ ܕܕܟܝܐ. ܘܐܣܩ ܥܠܘܬܐ
ܥܠ ܡܕܒܚܐ. *ܘܐܪܝܚ ܡܪܝܐ ܪܝܚܐ ܕܢܝܚܐ. ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܒܠܒܗ. ܠܐ 21
ܐܘܣܦ ܬܘܒ ܠܡܠܛܬܗ ܠܐܪܥܐ ܡܛܠ ܒܢܝܢܫܐ. ܡܛܠ ܕܝܨܪܐ ܕܠܒܗ ܕܒܪܢܫܐ ܒܝܫ ܡܢ
ܛܠܝܘܬܗ. ܘܠܐ ܐܘܣܦ ܬܘܒ ܠܡܡܚܐ ܠܟܠ ܚܝ ܐܝܟ ܕܥܒܕܬ. *ܘܡܟܝܠ ܒܟܠܗܘܢ 22
ܝܘܡܬܐ ܕܐܪܥܐ. ܙܪܥܐ ܘܚܨܕܐ. ܩܘܪܫܐ ܘܚܘܡܐ. ܩܝܛܐ ܘܣܬܘܐ. ܐܝܡܡܐ ܘܠܠܝܐ ܠܐ ܢܫܒܬܘܢ.

11 Venitque ad eum columba tempore vespertino, frondem olivæ ore suo tenens: cognovit ergò Noë quòd imminutæ essēt aquæ de superficie terræ. 12 At expectavit etiā septē dies alios, emisitq; columbā; nec adjecit ampliùs columba reverti ad eū. 13 Factumq; est anno sexcentesimo primo, primâ mensis primi, ut arescerent aquæ de terra: & removens Noë tectū arcæ vidit, & ecce exsiccata fuerat superficies terræ. 14 Et mense secundo, vigesimâ septimâ ejusdē mensis, arefacta est terra. 15 Locutus est autē Deꝰ cum Noë, & 16 dixit ei; Egredere ex arca tu & filii tui, & uxor tua, & uxores filiorū tuorū tecū: 17 Et cuncta animantia quæ tecū sunt, ex omni carne; & volatile, atq; jumentū, omnéq; reptile quod reptat super terrā, educ tecū; gignántq; sup terrā, & fœtus producant, atq; augescant in terra. 18 Itaq; egressus est Noë, & filii ejꝰ, & uxor illiꝰ, & uxores filiorū ejꝰ cum eo: 19 Et omne animal, omnéq; jumentū, & cuncta volatilia, quicquid serpit super terrā in species suas, egressa sunt ex arca. 20 Ædificavítq; Noë altare Dño, & assumēs ex omni animali mundo, & ex omni volucri mundo, extulit holocaustū super altare. 21 Odoratúsq; est Dñs odorē suffitꝰ, odorē placabilitatis. Et ait Dñs in corde suo, Nō addā ulteriùs maledicere terræ propter hominē, quoniā appetitꝰ cordis humani pravꝰ est ab ejꝰ pueritia: & non adjiciā ampliùs percutere omne vivū sicut feci. 22 Et imposterū cunctis diebꝰ terræ, sementis & messis, frigus & æstus, æstas & hyems, dies & nox non cessabunt.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

11 וְאָתַת לְוָתֵיהּ יוֹנָה לְעִדָּן רַמְשָׁא
וְהָא טְרַף זֵיתָא תְּבִיר מַחֲת
בְּפוּמַהּ וִידַע נֹחַ אֲרֵי־קַלּוּ מַיָּא
12 מֵעַל אַרְעָא׃ וְאוֹרֵיךְ עוֹד
שִׁבְעָא יוֹמִין אוּחֲרָנִין וְשַׁלַּח
יָת־יוֹנָה וְלָא־אוֹסֵיפַת לְמִתַּב
13 לְוָתֵיהּ עוֹד׃ וַהֲוָה בְּשֵׁית־מְאָה
וַחֲדָא שְׁנִין בְּקַדְמָאָה בְּחַד
לְיַרְחָא נְגוּבוּ מַיָּא מֵעַל אַרְעָא
וְאַעְדִּי נֹחַ יָת־חוּפָאָה דְתֵיבוּתָא
וַחֲזָא וְהָא נְגוּבוּ אַפֵּי אַרְעָא׃
14 וּבְיַרְחָא תִּנְיָנָא בְּעַסְרִין וְשַׁבְעָא
יוֹמָא לְיַרְחָא יְבֵישַׁת אַרְעָא׃
15 וּמַלֵּיל יְיָ עִם־נֹחַ לְמֵימַר׃ פּוּק
16 מִן־תֵּיבוּתָא אַתְּ וְאִתְּתָךְ וּבְנָךְ
17 וּנְשֵׁי־בְנָךְ עִמָּךְ׃ כָּל־חַיְתָא דְעִמָּךְ
מִכָּל־בִּסְרָא בְּעוֹפָא וּבִבְעִירָא
וּבְכָל־רִיחֲשָׁא דְרָחֵישׁ עַל־אַרְעָא
אַפֵּיק עִמָּךְ וְיִתִילְדוּן בְּאַרְעָא
18 וְיִפְשׁוּן וְיִסְגּוּן עַל־אַרְעָא׃ וּנְפַק
נֹחַ וּבְנוֹהִי וְאִתְּתֵיהּ וּנְשֵׁי־בְנוֹהִי
19 עִמֵּיהּ׃ כָּל־חַיְתָא כָּל־רִיחֲשָׁא
וְכָל־עוֹפָא כֹּל דְּרָחֵישׁ עַל־אַרְעָא
לְזַרְעֲיָתְהוֹן נְפַקוּ מִן־תֵּיבוּתָא׃
20 וּבְנָא נֹחַ מַדְבְּחָא קֳדָם יְיָ וּנְסֵיב
מִכֹּל בְּעִירָא דַכְיָא וּמִכֹּל עוֹפָא
דְּכֵי וְאַסֵּיק עֲלָוָן עַל־מַדְבְּחָא׃
21 וְקַבֵּיל יְיָ בְּרַעֲוָא יָת־קֻרְבָּנֵיהּ
וַאֲמַר יְיָ בְּמֵימְרֵיהּ לָא אוֹסֵיף
לְמִלְטַט עוֹד יָת־אַרְעָא בְּדִיל־
חוֹבֵי אֱנָשָׁא אֲרֵי יִצְרָא לִבָּא
דֶאֱנָשָׁא בִּישׁ מִזְּעוּרֵיהּ וְלָא־
אוֹסֵיף עוֹד לְמִמְחֵי יָת־כָּל־דְּחַי
22 כְּמָא דַעֲבָדִית׃ עוֹד כָּל־יוֹמֵי
אַרְעָא זְרוּעָא וַחֲצָדָא וְקוּרָא
וְחוּמָּא וְקַיְטָא וְסִתְוָא וִימָם
וְלֵילְיָא לָא יִבַּטְלוּן׃

11 Et venit ad eum columba in tempore vespertino; & ecce foliū olivæ ꝙ decerpserat ore suo: & cognovit Noe, quòd aquæ immi-12 nutæ erāt désuper terrā. Et expectavit ultra septē diebꝰ aliis: & emisit columbā; & nūquā est reversa ad eū 13 ampliùs. Et factū est in sexcentesimo & uno āno, primâ die mensis *primi*, siccatæ sunt aquæ désuper terrā: & abstulit Noe tectū arcæ; & vidit; & ecce siccata erat 14 facies terræ. Et in mēse secūdo, vigesima septimâ die 15 mensis; arefacta est terra. Et locutꝰ est Deꝰ cum Noe di-16 cēs. Egredere de arcâ; tu, & uxor tua, & filii tui & uxo-17 res filiorū tuorū, tecū. Cūcta animātia quæ tecū sunt ex omni carne, tam de volucribus, quàm de jumētis, & de reptilibꝰ, quæ reptāt super terrā, educ tecū: & generent in terrâ, & multiplicētur & crescāt super ter-18 ram. Et egressus est Noe, & filii sui, et uxor ejꝰ et uxo-19 res filiorū suorū, cū eo. Omnia animalia, omnia reptilia, et omnes volucres; omne quod movetur super terram: secundum generationes eorum, egressa sunt 20 de arcâ. Et ædificavit Noe altare coram Domino: Et tulit ex omnibus animalibus mundis, et ex omnibus volucribus mundis; et obtulit holocausta super 21 altare. Et suscepit Dominus cum beneplacito oblationem ejus: et dixit Dominus in verbo suo; Non addam maledicere rursus terram, propter peccata hominum; quoniam sensus cordis humani malus est, ab infantiâ suâ: et non addam ultrà percutere omne vi-22 vēs, sicut feci. Adhuc omnibus diebꝰ terræ: seminatio et messis, et frigus et calor, et æstus et hyems, et dies et nox, non cessabunt.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VERSIO SAMARITANA.

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

11 *Et venit ad eum columba tempore vespertino: Et ecce folium olivæ decerptum in* 12 *ore ejus: tū cognovit Noë, quòd imminutæ essent aquæ de super terram: Expectavitque adhuc septem dies alios, & emisit columbam, quæ non addidit redire ad* 13 *eum ampliùs. Factum est autem uno & sexcentesimo anno, in primo, in una mensis, ut exsiccatæ essent aquæ super terram, & removeret Noë tectum arcæ: Conspexitque, & ecce exsiccatæ e-* 14 *rant facies terræ. Mense autē secundo, vicesimo septimo die mensis, siccata erat ter-* 15 *ra. Et dixit Dominus ad* 16 *Noë, dicens; Egredere de arca, tu, & uxor tua, & filii tui, & uxores filiorum* 17 *tuorum tecum. Omnes autem bestias quæ sunt tecum, ex omni carne volatilium, & jumentorum, & omniū reptilium repentium super terram, educ tecum, ut fœtificent in terra, & fructificent, & multiplicentur super terram.* 18 *Et egressus est Noë, & filii ejus, & uxor ejus, & uxores filiorum* 19 *ejus cum ipso. Omnes quoque bestiæ, & omnia volatilia, & omnia reptilia repentia super terram secundùm familias suas e-* 20 *gressa sunt ex arca. Et ædificavit Noë altare Domino, accepitque ex omni animali mundo, & ex omni volatili mundo, & obtulit ho-* 21 *locaustum super altare. Et odoratus est Dominus odorem suavitatis. Dixitque Dominus (c) in corde suo, Non addam ultrà maledicere terræ propter hominem, quoniam (d) cogitatio cordis hominis mala est ab adolescentia sua: neque addam ultrà percutere omne vivens, sicut feci.* 22 *Usque ad omnes dies terræ, sementis & messis, frigus & calor, æstas et hyems, dies illorum et nox non deficient.*

VER. SAM. (c) Ad secretum suum, (d) occultum cordis hominis malum

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

*فجاءت اليه الحمامة وقت عشاء *واذا ورقة زيتون مقطوعة في فيها *فعلم نوح ان الماء 11
قد جف عن الارض *وصبر ايضا سبعة ايام اخر ثم اطلقها ولم تعاود الي الرجوع اليه 12
البتة *ولما كان في سنة احدي وستمائة في اليوم الاول من الشهر الاول نضب الماء عن 13
الارض *فنزع نوح غطاء التابوت ونظر فاذا وجه الارض قد جف *وفي الشهر الثاني في 14
اليوم السابع والعشرين منه جفت الارض *وخاطب الله نوحا قائلا *اخرج من التابوت 15 16
انت وزوجتك وبنوك ونسوة بنيك معك *وجميع الوحوش التي معك من كل بشري 17
ومن الطير والبهائم وسائر الدبيب الساعي علي الارض اخرج معك ليتوالد في الارض
وينمو ويكثر عليها *فخرج نوح وبنوه وزوجته ونسوة بنيه معه *وخرج من التابوت 18 19
جميع الوحش والطير وسائر الدبيب الداب علي الارض ليكون منها اجناس في الارض *
*وبني نوح مذبحا لله واخذ من بعض البهائم الطاهرة وبعض الطير الطاهر فاصعد 20
الجميع صعائد علي المذبح فقبل الله القربان المرضي *وقال الله لنبيه لا اعيد لعن الارض 21
ايضا بسبب الانسان *علي ان خاطر قلب الانسان ردي من صغره ولا اعيد قتل كل حي كما
صنعت *وابدا طول عمر الارض يكون الزرع والحصاد والقر والحمي والقيظ والخريف 22
والنهار والليل لا تعطل *

11 * *Venit autem ad eum columba tempore vespertino, & ecce habebat folium olivæ excerptum in ore suo: & cognovit Nuha aquam jàm exsiccatam esse de terra.* 12 *Expectavitque etiam alios septem dies: tum emisit eam, & non est ampliùs reversa ad eum unquam.* 13 *Et cùm esset annus sexcentesimus primus, in prima die ex primo mense, evanuit aqua ex terra: abstulitque Nuha operculū arcæ, et respexit, et ecce jam facies terræ exsiccata erat.* 14 *Et in secundo mense, in die vigesimo septimo ex eo, exsiccata est terra.* 15 *Collocutúsque est Deus cum Nuha, dicens;* 16 *Egredere de arca, tu, & mulier tua, & filii tui, & mulieres filiorum tuorum tecum.* 17 *Et omnia animalia quæ tecum sunt ex omni carne, & ex volatilibus, & jumentis, & omni reptili gradiente super terram; educ tecum, ut prolificent in terra, & fructificent, & multiplicentur super eam.* 18 *Itaque egressus est Nuha, & filii ejus, & conjux ipsius, & conjuges filiorum ejus cum eo.* 19 *Et egressa sunt ex arca omnia animalia, et volatilia, et omnia reptilia repentia super terram, ut essent ex illis species in terra.* 20 *Ædificavitque Nuha altare Deo: et accepit aliquot animalia munda, et aliquot volatilia munda; obtulitque omnia in oblationes super altare: acceptavitque Deus sacrificium placabile.* 21 *Dixitque Deus Prophetæ suo, Non iterabo maledictionem terræ ampliùs, causâ hominis: quia mens cordis hominis, pessima est ab ejus pueritia: nec ampliùs interficiam omne vivens, sicut feci.* 22 *Et semper, totâ ætate terræ, erit semen et messis, et frigus et calor, et æstas et autumnus et dies et nox non cessabunt.*

CAP. IX. ט

Crescite :eis dixit & ,ejus filiis & ,Noach DEUS benedixit Et
1 וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת־נֹחַ וְאֶת־בָּנָיו וַיֹּאמֶר לָהֶם פְּרוּ
,vester timor Et .terram replete & ,multiplicamini &
2 וּרְבוּ וּמִלְאוּ אֶת־הָאָרֶץ׃ וּמוֹרַאֲכֶם
omne super & ,terræ bestiam omnem super erit vester pavor &
וְחִתְּכֶם יִהְיֶה עַל כָּל־חַיַּת הָאָרֶץ וְעַל כָּל־
omnibus *in* & ,*humi repet quod omni in* ,cœli volatile
עוֹף הַשָּׁמָיִם בְּכֹל אֲשֶׁר תִּרְמֹשׂ הָאֲדָמָה וּבְכָל־
ipsum quod reptile Omne .sunt tradita vestræ manui ,maris piscibus
3 דְּגֵי הַיָּם בְּיֶדְכֶם נִתָּנוּ׃ כָּל־רֶמֶשׂ אֲשֶׁר הוּא־
vobis dedi *herbæ olus* sicut ,escam in erit vobis ,vivens
חַי לָכֶם יִהְיֶה לְאָכְלָה כְּיֶרֶק עֵשֶׂב נָתַתִּי לָכֶם
.comedetis non ,*ipsius sanguine* ,*ejus animâ in* carnem *Tantùm* .omnia
4 אֶת־כֹּל׃ אַךְ־בָּשָׂר בְּנַפְשׁוֹ דָמוֹ לֹא תֹאכֵלוּ׃
manu de ;requiram *vestris animabus* vestrum sanguinem profectò Et
5 וְאַךְ אֶת־דִּמְכֶם לְנַפְשֹׁתֵיכֶם אֶדְרֹשׁ מִיַּד
viri manu de ,hominis manu de & :illum requiram bestiæ omnis
כָּל־חַיָּה אֶדְרְשֶׁנּוּ וּמִיַּד הָאָדָם מִיַּד אִישׁ
,hominis sanguinē *Effundens* .hominis animam requiram ,ejus fratris
6 אָחִיו אֶדְרֹשׁ אֶת־נֶפֶשׁ הָאָדָם׃ שֹׁפֵךְ דַּם הָאָדָם
fecit DEI *imagine in* quia ,effundetur ejus sanguis *homine in*
בָּאָדָם דָּמוֹ יִשָּׁפֵךְ כִּי בְּצֶלֶם אֱלֹהִים עָשָׂה
,terrâ in *producite* ,multiplicamini & crescite vos Et .hominem
7 אֶת־הָאָדָם׃ וְאַתֶּם פְּרוּ וּרְבוּ שִׁרְצוּ בָאָרֶץ
ejus filios ad & Noach ad DEUS dixit Et .eâ in multiplicamini &
8 וּרְבוּ־בָהּ׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־נֹחַ וְאֶל־בָּנָיו
,vobiscum meum pactum *statuens* ego ecce ,ego Et :dicendo ,secum
9 אִתּוֹ לֵאמֹר׃ וַאֲנִי הִנְנִי מֵקִים אֶת־בְּרִיתִי אִתְּכֶם
,vivente animâ omni cum Et .vos post vestro semine cum &
10 וְאֶת־זַרְעֲכֶם אַחֲרֵיכֶם׃ וְאֵת כָּל־נֶפֶשׁ הַחַיָּה
terræ bestiâ omni in & ,jumento in ,volatili in ,vobiscum quæ
אֲשֶׁר אִתְּכֶם בָּעוֹף בַּבְּהֵמָה וּבְכָל־חַיַּת הָאָרֶץ
.*terræ bestiæ omni* ,*arcam egredientibus* omnibus ex ;vobiscum
אִתְּכֶם מִכֹּל יֹצְאֵי הַתֵּבָה לְכֹל חַיַּת הָאָרֶץ׃
caro omnis excidetur non & ,vobiscum meum pactum statui Et
11 וַהֲקִמֹתִי אֶת־בְּרִיתִי אִתְּכֶם וְלֹא־יִכָּרֵת כָּל־בָּשָׂר
disperdendum ad ,diluvii *adhuc* erit non & :diluvii aquis ab *adhuc*
עוֹד מִמֵּי הַמַּבּוּל וְלֹא־יִהְיֶה עוֹד מַבּוּל לְשַׁחֵת
quod ,fœderis signum Hoc ,DEUS dixit Et .terram
12 הָאָרֶץ׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים זֹאת אוֹת־הַבְּרִית אֲשֶׁר
quæ viventem animam omnem inter & ,vos inter & ,me inter *dās* ego
אֲנִי נֹתֵן בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין כָּל־נֶפֶשׁ חַיָּה אֲשֶׁר
,nube in *dedi* meum Arcum .seculi generationes in ,vobiscum
13 אִתְּכֶם לְדֹרֹת עוֹלָם׃ אֶת־קַשְׁתִּי נָתַתִּי בֶּעָנָן
obnubilando in erit Et .terram inter & me inter fœderis signū in erit et
14 וְהָיְתָה לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי וּבֵין הָאָרֶץ׃ וְהָיָה בְּעַנְנִי
.nube in arcus apparebit et ,terram super nubem *me*
עָנָן עַל־הָאָרֶץ וְנִרְאֲתָה הַקֶּשֶׁת בֶּעָנָן׃

Versio VULG. LAT.

CAP. IX.

1 BEnedixítque Deus Noë &
filiis ejus. Et dixit ad eos;
Crescite, & multiplicamini,
2 & replete terram. Et ter-
ror vester ac tremor sit super
cuncta animalia terræ, &
super omnes volucres cœli,
cum universis quæ moventur
super terram: omnes pisces
maris manui vestræ traditi
3 sunt. Et omne, quod move-
tur & vivit, erit vobis in ci-
bum: quasi olera virentia
4 tradidi vobis omnia; Excep-
to, quòd carnem cum san-
5 guine non comedetis. San-
guinem enim animarum ve-
strarum requiram de manu
cunctarum bestiarum: & de
manu hominis, de manu viri
& fratris ejus, requiram ani-
6 mam hominis. Quicumque
effuderit humanum sanguinē,
fundetur sanguis illius: ad
imaginē quippe Dei factus est
7 homo. Vos autem crescite &
multiplicamini, & ingredi-
mini super terram, & imple-
8 te eam. Hæc quoque dixit
Deus ad Noë, & ad filios ejus
9 cum eo; Ecce ego statuam
pactum meum vobiscum, &
cum semine vestro post vos:
10 Et ad omnem animam viven-
tem, quæ est vobiscum, tam in
volucribus quàm in jumentis,
& pecudibus terræ cunctis,
quæ egressa sunt de arca, & u-
11 niversis bestiis terræ. Statu-
am pactum meum vobiscum,
& nequaquam ultrà interfi-
cietur omnis caro aquis dilu-
vii, neque erit deinceps di-
12 luvium dissipans terram. Di-
xitque Deus; Hoc signum
fœderis quod do inter me &
vos, & ad omnem animam vi-
ventem, quæ est vobiscum in
generationes sempiternas:
13 Arcum meum ponam in nu-
bibus, & erit signum fœderis
inter me & inter terram.
14 Cumque obduxero nubibus
cælum, apparebit arcus meus
in nubibus.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. θ'.

1 ΚΑὶ εὐλόγησεν ὁ θεὸς τὸν Νῶε,
καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ· καὶ εἶπεν αὐτοῖς,
Αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε, καὶ πληρώ-
σατε τὴν γῆν, καὶ κατακυριεύσατε αὐ-
2 τῆς. (α) Καὶ ὁ τρόμος, καὶ ὁ φόβος
ὑμῶν, ἔσται ἐπὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τῆς
(β) γῆς, ἐπὶ πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐ-
ρανοῦ, καὶ ἐπὶ πάντα τὰ κινούμενα ἐ-
πὶ τῆς γῆς, (γ) καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς
ἰχθύας τῆς θαλάσσης· ὑπὸ χεῖρας ὑ-
3 μῖν (δ) δέδωκα· Καὶ πᾶν ἑρπετὸν, ὅ
ἐστι ζῶν, ὑμῖν ἔσται εἰς βρῶσιν· ὡς
λάχανα χόρτου δέδωκα ὑμῖν τὰ πάν-
4 τα. Πλὴν κρέας ἐν αἵματι ψυχῆς οὐ
5 φάγεσθε. Καὶ γὰρ τὸ ὑμέτερον αἷμα
τῶν ψυχῶν (ε) ὑμῶν, ἐκ χειρὸς πάν-
των τῶν θηρίων ἐκζητήσω αὐτό· καὶ ἐκ
χειρὸς ἀνθρώπου ἀδελφοῦ, ἐκζητήσω
6 τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ ἐκχέων
αἷμα ἀνθρώπου, ἀντὶ τοῦ αἵματος αὐ-
τοῦ ἐκχυθήσεται· ὅτι ἐν εἰκόνι θεοῦ
7 ἐποίησα τὸν ἄνθρωπον. Ὑμεῖς δὲ αὐ-
ξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε, καὶ πληρώσατε τὴν
γῆν, (ζ) καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς.
8 Καὶ εἶπεν ὁ θεὸς τῷ Νῶε καὶ τοῖς υἱοῖς
9 αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, (η) λέγων, Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ
ἀνίστημι τὴν διαθήκην μου ὑμῖν, καὶ τῷ
10 σπέρματι ὑμῶν μεθ' ὑμᾶς, Καὶ πάσῃ
ψυχῇ ζώσῃ μεθ' ὑμῶν, ἀπὸ ὀρνέων, καὶ
ἀπὸ κτηνῶν, καὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τῆς
γῆς, (θ) ὅσα ἐστὶ μεθ' ὑμῶν ἀπὸ πάν-
των τῶν ἐξελθόντων ἐκ τῆς κιβωτοῦ.
11 Καὶ στήσω τὴν διαθήκην μου πρὸς ὑ-
μᾶς· καὶ οὐκ ἀποθανεῖται πᾶσα σὰρξ ἔ-
τι ἀπὸ τοῦ ὕδατος τοῦ κατακλυσμοῦ· καὶ
(ι) οὐκ ἔτι ἔσται κατακλυσμὸς ὕδατος
12 (κ) καταφθεῖραι πᾶσαν τὴν γῆν. Καὶ εἶπε
κύριος ὁ θεὸς πρὸς Νῶε, Τοῦτο τὸ ση-
μεῖον τῆς διαθήκης, ὃ ἐγὼ δίδωμι ἀνὰ
μέσον ἐμοῦ καὶ ὑμῶν, καὶ ἀνὰ μέσον πά-
σης ψυχῆς ζώσης, ἥ ἐστι μεθ' ὑμῶν εἰς
13 γενεὰς αἰωνίους. Τὸ τόξον μου τί-
θημι ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ἔσται εἰς σημεῖον
διαθήκης ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ τῆς γῆς.
14 Καὶ ἔσται ἐν τῷ συννεφεῖν με νεφέλας
ἐπὶ τὴν γῆν, ὀφθήσεται τὸ (λ) τόξον
ἐν τῇ νεφέλῃ.

CAP. IX.

ET benedixit Deus Noë, & 1
filios ejus: & dixit eis;
Crescite & multiplicamini, &
replete terram, & dominamini
ejus. Et (a) tremor, & timor 2
vestri erit in omnibus bestiis
terræ, super omnia volatilia cæ-
li, & super omnia quæ moven-
tur super terram, & super om-
nes pisces maris: sub manus vo-
bis dedi: Et omne reptile quod 3
est vivum, vobis erit ad escam,
sicut olera pabuli dedi vobis om-
nia. Verumtamen (b) carnem 4
in sanguine animæ non comede-
tis. Etenim vestrum sanguinem 5
animarum vestrarum de manu
omnium bestiarum exquiram ip-
sum: & de manu (c) hominis
fratris exquiram animam homi-
nis. Qui effuderit sanguinem 6
hominis; pro sanguine ejus ef-
fundetur: quia in imagine Dei
feci hominem. Vos autem cre- 7
scite & multiplicamini, & re-
plete terram, & dominamini e-
jus; Et ait Deus Noë, & filiis 8
eius cum eo, dicens; Et ecce 9
ego statuo pactum meum vobis,
& semini vestro post vos, Et 10
omni animæ viventi vobiscum,
ab avibus, & à pecoribus, &
omnibus bestiis terræ, quæ vo-
biscum sunt, ab omnibus quæ
egressa sunt ex arca. Et sta- 11
tuam pactum meum ad vos: &
non morietur omnis caro ultrà
ab aqua diluvii: & non ultrà
erit diluvium aquæ, ut corrum-
pat omnem terram. Et dixit 12
Dominus Deus ad Noë. Hoc
signum testamenti quod ego do
inter me & vos, & inter om-
nem animam viventem, quæ est
vobiscum in generationes æter-
nas. Arcum meum pono in 13
nube; & erit signum testamen-
ti inter me & terram. Et 14
erit; in connubilando me nu-
bes super terram, apparebit ar-
cus in nube.

MS. A. (α) Καὶ ὁ τρόμος ὑμῶν, καὶ ὁ φόβος, ἔσται (β) γῆς, καὶ ἐπὶ πάντα τὰ ὄρνεα τοῦ (γ) καὶ πάντας (δ) ἔδωκα· (ε) ὑμῶν ἐκζητήσω, ἐκ χειρὸς πάντων τῶν θηρίων ἐκζητήσω (ζ) καὶ πληθύνεσθε ἐπὶ τῆς γῆς. (η) λέγων, Ἐγὼ ἰδοὺ ἀνίστημι (θ) ὅσα μεθ' ὑμῶν (ι) οὐκ ἔσται ἔτι (κ) τοῦ καταφθεῖραι (λ) τόξον μου ἐν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܛ * ܦܘܠܓܐ *

1 *ܘܒܪܟ ܐܠܗܐ ܠܢܘܚ ܘܠܒܢܘܗܝ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܦܪܘ ܘܣܓܘ ܘܡܠܘܗ̇ ܠܐܪܥܐ.
2 *ܘܕܚܠܬܟܘܢ ܘܐܝܡܬܟܘܢ ܬܗܘܐ ܥܠ ܟܠܗ ܚܝܘܬܐ ܕܕܒܪܐ. ܘܥܠ ܟܠܗ ܦܪܚܬܐ ܕܫܡܝܐ.
3 ܘܥܠ ܟܠ ܕܪܚܫܐ ܐܪܥܐ. ܘܥܠ ܟܠܗܘܢ ܢܘܢܐ ܕܝܡܐ ܒܐܝܕܝܟܘܢ ܢܫܬܠܡܘܢ. *ܘܟܠ ܪܚܫܐ
4 ܚܝܐ. ܠܟܘܢ ܢܗܘܐ ܠܡܐܟܘܠܬܐ. ܐܝܟ ܝܘܪܩܐ ܕܥܣܒܐ. ܝܗܒܬ ܠܟܘܢ ܟܠ. *ܒܠܚܘܕ
5 ܒܣܪܐ ܕܒܢܦܫܗ ܕܡܗ. ܠܐ ܬܐܟܠܘܢ. *ܘܕܡܟܘܢ ܕܢܦܫܬܟܘܢ ܐܬܒܥܐ. ܡܢ ܝܕ ܟܠ
ܚܝܘܬܐ ܐܬܒܥܝܘܗܝ. ܘܡܢ ܐܝܕܐ ܕܒܪܢܫܐ. ܘܡܢ ܐܝܕܐ ܕܓܒܪܐ ܘܕܐܚܘܗܝ ܐܬܒܥܐ ܢܦܫܗ ܕܒܪܢܫܐ.
6 *ܡܢ ܕܢܐܫܘܕ ܕܡܗ ܕܒܪܢܫܐ ܒܒܪܢܫܐ. ܕܡܗ ܢܬܐܫܕ. ܡܛܠ ܕܒܨܠܡܐ ܕܐܠܗܐ ܥܒܝܕ ܐܕܡ.
7 8 *ܘܐܢܬܘܢ ܦܪܘ ܘܣܓܘ ܘܐܬܝܠܕܘ ܒܐܪܥܐ ܘܣܓܘ ܒܗ̇. *ܘܐܡܪ ܐܠܗܐ ܠܢܘܚ ܘܠܒܢܘܗܝ
9 ܥܡܗ ܟܕ ܐܡܪ. *ܐܢܐ ܗܐ ܡܩܝܡ ܐܢܐ ܩܝܡܝ ܥܡܟܘܢ. ܘܥܡ ܙܪܥܟܘܢ ܡܢ ܒܬܪܟܘܢ.
10 ܘܥܡ ܟܠܗ ܢܦܫܐ ܚܝܬܐ ܕܥܡܟܘܢ. ܘܥܡ ܦܪܚܬܐ. ܘܥܡ ܒܥܝܪܐ. ܘܥܡ ܟܠܗ
11 ܚܝܘܬܐ ܕܐܪܥܐ ܕܥܡܟܘܢ. ܡܢ ܟܠ ܕܢܦܩܘ ܡܢ ܩܒܘܬܐ. ܘܥܡ ܟܠܗ ܚܝܘܬܐ ܕܐܪܥܐ. *ܘܐܩܝܡ
12 ܩܝܡܝ ܥܡܟܘܢ. ܘܠܐ ܢܣܘܦ ܟܠ ܒܣܪ ܬܘܒ ܡܢ ܡܝܐ ܕܛܘܦܢܐ. ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܬܘܒ ܛܘܦܢܐ
ܠܡܚܒܠܘ ܠܐܪܥܐ. *ܘܐܡܪ ܐܠܗܐ ܠܢܘܚ. ܗܕܐ ܐܬܐ ܕܩܝܡܐ ܕܐܢܐ ܝܗܒ ܐܢܐ ܒܝܢܝ ܘܒܝܢܝܟܘܢ.
13 ܘܒܝܬ ܟܠ ܢܦܫܐ ܚܝܬܐ ܕܥܡܟܘܢ ܠܕܪܝ ܥܠܡܐ. *ܩܫܬܝ ܝܗܒܬ ܒܥܢܢܐ. ܘܬܗܘܐ
14 ܠܐܬܐ ܕܩܝܡܐ ܒܝܢܝ ܘܒܝܬ ܐܪܥܐ. *ܘܢܗܘܐ ܡܐ ܕܡܥܢܢ ܐܢܐ ܥܢܢܐ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܬܬܚܙܐ ܩܫܬܐ
ܒܥܢܢܐ.

CAP. IX.

ET benedixit Deus Noë & filiis ejus, 1
dixítq; ad eos, Fructum ferte, & multi-
plicamini, & replete terram. Et pavor 2
vester ac tremor vester sit super omnē
bestiā deserti, & super omnē volucrem
cœli, & super omne ꝙ producit terra:
etiam omnes pisces maris in manus ve-
stras traduntur. Et omne reptile vivens 3
vobis sit in cibū: quasi virentē herbam
dedi vobis omnia. Tantūmodò carnem, 4
cuj⁹ sanguis est in anima ipsi⁹, ne come-
deritis. Et verò sanguinē vestrū, anima- 5
rū vestrarū vindicabo: de manu cuncto-
rū animantiū vindicabo eum: de manu
hominis, & de manu viri ac fratris ejus
vindicabo animā hominis. Quicunq; ef- 6
fuderit sanguinē hominis in homine, sā-
guis ejus effundetur: quoniā ad imaginē
Dei fact⁹ est homo. Vos autē fructū edi- 7
te, & multiplicami, & procreate in terra,
& crescite in ea. Dixit quoq; De⁹ ad Noë 8
& ad filios ejus cū eo, Ego ecce statuo 9
pactū meū vobiscū, & cū semine vestro
post vos; Et cū omni anima vivente quæ 10
vobiscū est, & cū volucri, & cū jumēto,
& cū omni animāti terræ ꝙ vobiscū est,
ex omnibus quæ egressa sunt ex arca,
cumq; omni bestia terræ. Et statuā fœd⁹ 11
meū vobiscū, & non absumetur omnis
caro ampliùs aquis diluvii, nec erit am-
pliùs diluviū ad destruendā terrā. Dixit 12
quoq; De⁹ ad Noë, Hoc est signū fœderis
ꝙ ego do inter me & vos, & inter om-
nē animā vivētē quæ vobiscū est in ge-
nerationes sæculi. Arcum meum posui 13
in nubibus, & erit signum fœderis in-
ter me & terram. Erítq; quum ascen- 14
dere faciam nubes super terram, tum
conspicietur arcus in nubibus.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

ט

1 וּבָרֵיךְ יְיָ יָת נֹחַ וְיָת בְּנוֹהִי וַאֲמַר
לְהוֹן פּוּשׁוּ וּסְגוּ וּמְלוּ יָת אַרְעָא׃
2 וְדַחַלְתְּכוֹן וְאֵימַתְכוֹן תְּהֵי עַל
כָּל חֵיוַת אַרְעָא וְעַל כָּל עוֹפָא
דִשְׁמַיָּא בְּכֹל דִּי תַרְחֵישׁ אַרְעָא
וּבְכָל נוּנֵי יַמָּא בִּידְכוֹן יְהוֹן
3 מְסִירִין׃ כָּל רִחְשָׁא דְּהוּא חַי
לְכוֹן יְהֵי לְמֵיכַל כְּיָרוֹק עִסְבָּא
4 יְהָבִית לְכוֹן יָת כּוֹלָּא׃ בְּרַם
בִּשְׂרָא בְּנַפְשֵׁיהּ דְּמֵיהּ לָא
5 תֵיכְלוּן׃ וּבְרַם יָת דִּמְכוֹן
לְנַפְשָׁתֵיכוֹן אֶתְבַּע מִיַּד כָּל חֵיתָא
אֶתְבְּעִנֵּיהּ וּמִיַּד אֱנָשָׁא מִיַּד גְּבַר
דְּיֵשׁוּד יָת דְּמָא דַאֲחוּהִי אֶתְבַּע
6 יָת נַפְשָׁא דֶאֱנָשָׁא׃ דְּיֵשׁוּד
דְּמָא דֶאֱנָשָׁא בְּסַהֲדִין עַל מֵימַר
דַּיָּנַיָּא דְּמֵיהּ יִתְּשַׁד אֲרֵי בְּצַלְמָא
7 דַיְיָ עֲבַד יָת אֱנָשָׁא׃ וְאַתּוּן
פּוּשׁוּ וּסְגוּ אִתְיְלִידוּ בְּאַרְעָא
8 וּסְגוּ בַהּ׃ וַאֲמַר יְיָ לְנֹחַ וְלִבְנוֹהִי
9 עִמֵּיהּ לְמֵימָר׃ וַאֲנָא הָא אֲנָא
מְקַיֵּים יָת קְיָמִי עִמְּכוֹן וְעִם
10 בְּנֵיכוֹן בָּתְרֵיכוֹן׃ וְעִם כָּל נַפְשָׁא
חַיְתָא דְּעִמְּכוֹן בְּעוֹפָא בִּבְעִירָא
וּבְכָל חֵיוַת אַרְעָא עִמְּכוֹן מִכֹּל
נָפְקֵי תֵיבוּתָא לְכֹל חֵיוַת אַרְעָא׃
11 וַאֲקֵים יָת קְיָמִי עִמְּכוֹן וְלָא
יִשְׁתֵּיצֵי כָּל בִּשְׂרָא עוֹד מִמֵּי
טוֹפָנָא וְלָא יְהֵי עוֹד טוֹפָנָא
12 לְחַבָּלָא אַרְעָא׃ וַאֲמַר יְיָ דָא אָת
קְיָם דִּי אֲנָא יָהֵב בֵּין מֵימְרִי
וּבֵינֵיכוֹן וּבֵין כָּל נַפְשָׁא חַיְתָא דִּי
13 עִמְּכוֹן לְדָרֵי עָלְמָא׃ יָת קַשְׁתִּי
יְהָבִית בַּעֲנָנָא וּתְהֵי לְאָת קְיָם
14 בֵּין מֵימְרִי וּבֵין אַרְעָא׃ וִיהֵי
בְּעַנְנוּתִי עֲנָנָא עַל אַרְעָא וְתִתַּחְזֵי
קַשְׁתָּא בַּעֲנָנָא׃

CAP. IX.

1 ET benedixit De⁹ Noe, &
filiis ej⁹: & dixit eis. Cresci-
te & multiplicamini, & re-
2 plete terrā. Et timor vester
& terror erit, super be-
stias terræ, & super omnes
volucres cœli: in omni ꝙ
reptat super terram, & in
omnibus piscibus maris:
qui in manu vestrâ traditi
3 sunt. Omne ꝙ movetur &
vivit, vobis erit ad vescē-
dum: quasi herbā virētem
4 dedi vobis ōnia. Verunta-
mē carnē cū animâ suâ sā-
guineq; suo non cōedetis.
5 Etenī sāguinē animarū ve-
strarū requirā; de manu cū-
ctarū bestiarū requirā eū:
& de manu hominis; de ma-
nu viri qui effuderit sāgui-
nē fratris sui, requirā ani-
6 mā hominis. Quicūq; effu-
derit sāguinē hominis, *per*
testes ex sententiâ judicum
sanguis ej⁹ fūdetur: quoniā
ad imaginē Dei fecit homi-
7 nem. Vos autē crescite &
multiplicamini: generati-
onē facite in terrā, & mul-
8 tiplicamini in eā. Et dixit
De⁹ ad Noe, & ad filios ej⁹
9 cū eo, dicēs. Ecce ego sta-
tuā pactū meū vobiscū, &
10 cū filiis vestris post vos. Et
cū ōni animā viventi quæ
est vobiscū; tā in volucri-
b⁹, quàm in animalib⁹, & in
omnibus bestiis terræ quæ
sunt vobiscū: ex omnib⁹ e-
gredientib⁹ de arca, in uni-
11 versis animātib⁹ terræ. Et
statuā pactū meū vobiscū;
& non cōsūmabitur ultra
ōnis caro propter aquas di-
luvii: neq; erit ultra diluvi-
ū, ad disperdendā terram.
12 Dixitq; De⁹; hoc est signum
pacti, ꝙ ego ponā inter ver-
bū meū, & inter vos, & in-
ter omnē animā viventem,
quæ est vobiscū: in genera-
13 tiones seculi. Arcū meum
ponā in nube: & erit in si-
gnum fœderis, inter verbū
14 meum & terrā. Et erit cùm
adduxero nubē super terrā:
& videbitur arcus in nube.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

CAP. IX.

BEnedixit autem Deus 1
Noë, & filiis ejus: di-
xitque eis, Fructificate, &
multiplicamini, & replete
terram. Et timor vester, & 2
pavor vester erunt super
omnem bestiam terræ, &
super omnia volatilia cœli;
in omne quod reptat humi,
& in omnes pisces maris:
in manibus vestris tradidi
illa. Omne reptile quod vi- 3
vit, erit vobis in cibū: sicut
olus herbeum tradidi vobis
omnia: Tantùm carnē cum 4
anima ejus, quæ est sanguis
ejus, non comedetis. Sangui- 5
nem enim vestrum pro ani-
mabus vestris requiram: de
manu omnis viventis requi-
ram eum: de manu hominis,
de manu viri et fratris ejus
requiram animam hominis.
Qui effuderit sanguinem 6
hominis, pro homine, sanguis
ejus effundetur: quia in ma-
gine (a) Dei fecit hominem.
Vos igitur fructificate, & 7
multiplicamini, & (b) pro-
ducite in terra, & multipli-
camini in ea. Dixit autem 8
Dominus Noë, & filiis ejus
cum eo, dicens, Et ego ecce 9
statuo fœdus meū vobiscū,
& cum semine vestro post
vos: Et cum omni anima 10
vivente quæ est vobiscum,
cum volatili, & cum ju-
mentis, & cum omnibus be-
stiis terræ vobiscum: ab om-
nibus egredientibus ex arca
ad omnes bestias terræ. Et 11
statuā fœdus meū vobiscū,
ut non excidatur ultrà om-
nis caro ab aquis diluvii,
neque sit ultrà diluvium ad
disperdendam terram. Dixit 12
quoq; eis, Hoc est signū fœde-
ris quod ego dedi inter me
& inter vos, & inter omnē
animam viventem quæ est
vobiscum in generationes
seculi. Arcum meum posui 13
in nube, ut sit in signum fœ-
deris inter me & inter ter-
ram. Fiet autem cùm obnu- 14
bilavero nubem super ter-
ram, ut appareat arcus in
nube.

VER. SAM. (a) Angelorum (b) conculcate

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل التاسع *

1 * وبارك الله في نوح وفي بنيه * وقال لهم اكثروا واعمروا وعموا الارض * وخوفكم وذعركم
2 يكونان على جميع وحش الارض وجميع طير السماء * وكل ما يدب على الارض * وسمك
البحر في ايديكم مسلمة * وكل دبيب طاهر حي يكون لكم ماكلا * وكخضر العشب
3 اعطيتكم الكل * واما اللحم فلا تاكله بدمه فانه نفسه * واما دماؤكم من انفسكم
4 5 فاطلبها بالمنع ومن كل وحش اطلبها ومن يد الانسان * اي انسان قتل اخاه طالبته بنفسه
6 * ان يكون سافك دم الانسان بانسان دمه يسفك * لانه بصورة الملائكة صنعه مسلطا *
* وانتم فاعمروا واكثروا اسعوا في الارض واكثروا فيها * ثم قال الله لنوح ولبنيه معه قولا *
7 8 * ها انا مثبت عهدي معكم ومع نسلكم بعدكم * ومع كل نفس حية التي معكم
9 10 من الطير والبهائم وحيوان الارض الذي معكم * كلما خرج من التابوت من جميع حيوان
الارض * واثبت عهدي معكم ولا ينقطع كل بشري ايضا من ماء الطوفان * ولا
11 يكون ابدا طوفان ليهلك الارض * وقال الله هذه علامة العهد الذي انا جاعله بيني
12 وبينكم وبين كل نفس حية معكم لاجيال الدهر * وهي قوسي التي جعلتها في الغمام *
13 فتصير علامة عهد بيني وبين اهل الارض * ويكون اذا غيمت غيما على الارض ظهرت
14 القوس في الغمام *

CAP. IX.

BEnedixitque Deus Nuha, & filiis e- 1
jus: & dixit eis; Multiplicamini, &
fructificate, & implete terram. Et ti- 2
mor vester, & terror vester erunt super
omne animal terræ: & omne volatile
cœli, & omne quod repit super terram;
& pisces maris in manus vestras sunt
traditi. Et omne reptile mundum, vi- 3
vum, erit vobis esca; & velut olus her-
bæ dedi vobis omnia. At verò carnem 4
ne comedas cum ipsius sanguine, quoni-
am ipse ejus anima est. Sanguines au- 5
tem vestros ab animabus vestris requi-
ram (per interdictum) & ab omni be-
stia requiram eos, & de manu hominis.
Quicunq; occiderit fratrē suum, ipsum 6
requiram ab illi⁹ anima: ita ut effundens
sanguinē humanū in homine, sanguis ej⁹
effundatur: quoniam ad imaginem An-
gelorum fecit eum dominantem. Vós- 7
que fructificate, & augescite: prodite
in terram, et multiplicamini in ea. Item 8
dixit Deus ad Nuha & filios ejus cum
eo, sermonem; Et ecce ego firmaturus 9
sum pactum meum vobiscum, & cum
progenie vestra post vos, Et cum omni 10
anima vivente quæ est vobiscum ex vo-
latilibus, & jumentis, & animali terræ,
quod est vobiscum; omni quod egressum
est de arca, ex omni animali terræ. Et 11
firmabo pactum meum vobiscum, et non
deficiet amplius omne carneum aquâ di-
luvii: & non erit unquam diluvium ut
deperdat terram. Dixitque Deus; Hoc 12
est signum fœderis quod ego positurus
sum inter me et inter vos, et inter om-
nem animam viventem vobiscum, in ge-
nerationes seculi: Videlicet arcus me- 13
us quem constitui in nubibus, fietque si-
gnum pacti inter me, et inter habitatores
terræ. Fietque, quū adduxero nubes su- 14
per terram, ut appareat arcus in nubibus;

סֵפֶר בְּרֵאשִׁית : י

omnem inter & ,vos inter &,me inter quod,mei fœderis recordaborEt
15 וְזָכַרְתִּי אֶת־בְּרִיתִי אֲשֶׁר בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין כָּל־
aqua adhuc erit non & :carne omni in viventem animam
נֶפֶשׁ חַיָּה בְּכָל־בָּשָׂר וְלֹא־יִהְיֶה עוֹד הַמַּיִם
arcus erit Et .carnem omnem disperdendum ad ,diluvium ad
16 לְמַבּוּל לְשַׁחֵת כָּל־בָּשָׂר׃ וְהָיְתָה הַקֶּשֶׁת
,DEUM inter *seculi fœderis recordandum ad* ,illum videbo & ,nube in
בֶּעָנָן וּרְאִיתִיהָ לִזְכֹּר בְּרִית עוֹלָם בֵּין אֱלֹהִים
super quæ ,carne omni *in* viventem animam omnem inter &
וּבֵין כָּל־נֶפֶשׁ חַיָּה בְּכָל־בָּשָׂר אֲשֶׁר עַל־
,fœderis signum Hoc :Noach ad DEUS dixit Et .terram
17 הָאָרֶץ׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־נֹחַ זֹאת אוֹת־הַבְּרִית
super quæ carnem omnem inter & me inter statui quod
אֲשֶׁר הֲקִמֹתִי בֵּינִי וּבֵין כָּל־בָּשָׂר אֲשֶׁר עַל־
,Sem ,arcâ ex *egredientes* Noach filii fuerunt Et .terram
18 הָאָרֶץ׃ וַיִּהְיוּ בְנֵי־נֹחַ הַיֹּצְאִים מִן־הַתֵּבָה שֵׁם
Tres .Chenahan pater *ipse* Cham Et .Jepheth & Cham &
19 וְחָם וָיָפֶת וְחָם הוּא אֲבִי כְנָעַן׃ שְׁלֹשָׁה
.terra omnis est dispersa istis ab Et .Noach filii isti
אֵלֶּה בְּנֵי־נֹחַ וּמֵאֵלֶּה נָפְצָה כָל־הָאָרֶץ׃
de bibit Et .vineam plantavit & ,*terræ vir* Noach *cœpit Et*
20
21 וַיָּחֶל נֹחַ אִישׁ הָאֲדָמָה וַיִּטַּע כָּרֶם׃ וַיֵּשְׁתְּ מִן־
.sui tabernaculi medio in se discooperuit & ,est inebriatus & ,vino
הַיַּיִן וַיִּשְׁכָּר וַיִּתְגַּל בְּתוֹךְ אָהֳלֹה׃
nunciavit & :sui patris turpitudinem ,Chenahan pater,Cham vidit Et
22 וַיַּרְא חָם אֲבִי כְנַעַן אֵת עֶרְוַת אָבִיו וַיַּגֵּד
,vestimentum Jepheth & Sem *tulit* Et .plateâ in suis fratribus duobus
23 לִשְׁנֵי־אֶחָיו בַּחוּץ׃ וַיִּקַּח שֵׁם וָיֶפֶת אֶת־הַשִּׂמְלָה
,*retrorsum iverunt* & ,ipsi ambo humerum super posuerunt &
וַיָּשִׂימוּ עַל־שְׁכֶם שְׁנֵיהֶם וַיֵּלְכוּ אֲחֹרַנִּית
turpitudinē &,*retrorsū* eorū facies Et:sui patris turpitudinē operuerunt &
וַיְכַסּוּ אֵת עֶרְוַת אֲבִיהֶם וּפְנֵיהֶם אֲחֹרַנִּית וְעֶרְוַת
cognovit &,suo vino à Noach est expergefactus Et .viderūt nō sui patris
24 אֲבִיהֶם לֹא רָאוּ׃ וַיִּיקֶץ נֹחַ מִיֵּינוֹ וַיֵּדַע
Maledictus :dixit Et .*parvus* suus filius sibi fecit quod
25 אֵת אֲשֶׁר־עָשָׂה־לוֹ בְּנוֹ הַקָּטָן׃ וַיֹּאמֶר אָרוּר
Benedictus :dixit Et .suis fratribus erit servorum servus :Chenahā
26 כְּנָעַן עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה לְאֶחָיו׃ וַיֹּאמֶר בָּרוּךְ
DEUS Dilatet .eis servus Chenahan sit & ,Sem DEUS Dominus
27 יְהוָה אֱלֹהֵי שֵׁם וִיהִי כְנַעַן עֶבֶד לָמוֹ׃ יַפְתְּ אֱלֹהִים
.eis servus Chenahan sit & :Sem tabernaculis in habitet &,Jepheth
לְיֶפֶת וְיִשְׁכֹּן בְּאָהֳלֵי־שֵׁם וִיהִי כְנַעַן עֶבֶד לָמוֹ׃
quinquaginta & annos trecentos ,diluvium post Noach vixit Et
28 וַיְחִי־נֹחַ אַחַר הַמַּבּוּל שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַחֲמִשִּׁים
anni nongenti Noach dies omnes fuerunt Et .annos
29 שָׁנָה׃ וַיִּהְיוּ כָּל־יְמֵי־נֹחַ תְּשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה
.est mortuus &:anni quinquaginta &
וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה וַיָּמֹת׃

CAP. X.

:Jepheth & Cham ,Sem ;Noach filiorum generationes istæ Et
1 וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת בְּנֵי־נֹחַ שֵׁם חָם וָיָפֶת
.diluvium post filii eis sunt nati &
וַיִּוָּלְדוּ לָהֶם בָּנִים אַחַר הַמַּבּוּל׃

Versio VULG. LAT.

15 Et recordabor fœderis mei vobiscum, & cum omni anima vivente quæ carnem vegetat: & nō erunt ultrà aquæ diluvii ad delendum universam carnem. 16 Eritque arcus in nubibus, & videbo illum, & recordabor fœderis sempiterni quod pactum est inter Deum & omnem animam viventem universæ carnis quæ 17 est super terram. Dixitque Deus ad Noë; Hoc erit signū fœderis, quod constitui inter me & omnem carnem super terram. 18 Erant ergo filii Noë, qui egressi sunt de arca, Sem, Cham, & Iapheth: porrò Cham ipse est pater 19 Chanaan. Tres isti filii sunt Noë: & ab his disseminatum est omne genus hominum super universam terram. 20 Cœpitque Noë vir agricola exercere terram, & plantavit vineam. 21 Bibénsque vinum inebriatus est, & nudatus in tabernaculo suo. 22 Quod cùm vidisset Cham pater Chanaan, verenda scilicet patris sui esse nudata, nuntiavit duobus fratribus 23 suis foràs. At verò Sem & Japheth pallium imposuerunt humeris suis, & incedentes retrorsum, operuerunt verenda patris sui: faciesque eorum aversæ erant, & patris virilia non 24 viderunt. Evigilans autem Noë ex vino, cùm didicisset quæ fecerat ei filius suus mi- 25 nor, Ait, Maledictus Chanaan; servus servorum erit 26 fratribus suis. Dixítque, Benedictus Dominus Deus Sem; 27 sit Chanaan servus ejus. Dilatet Deus Japheth, & habitet in tabernaculis Sem, sítque Chanaan servus ejus. 28 Vixit autem Noë post diluvium trecentis quinquaginta 29 annis. Et impleti sunt omnes dies ejus nongentorum quinquaginta annorum; & mortuus est.

CAP. X.

1 HÆ sunt generationes filiorum Noë, Sem, Cham, & Japheth: natíque sunt eis filii post diluvium.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

15 Καὶ μνησθήσομαι τῆς διαθήκης μου, ἥ ἐστιν ἀνὰ μέσον ἐμοῦ ϗ ὑμῶν ϗ ἀνὰ μέσον πάσης ψυχῆς ζώσης ἐν πάσῃ σαρκί· ϗ οὐκ ἔσαι ἔτι τὸ ὕδωρ εἰς κατακλυσμὸν, ὥστε ἐξαλεῖψαι πᾶσαν σάρκα. 16 Καὶ ἔσαι τὸ τόξον μου ἐν τῇ νεφέλῃ· ϗ ὄψομαι τοῦ μνησθῆναι διαθήκην αἰώνιον ἀνὰ μέσον (μ) ἐμοῦ ϗ τῆς γῆς, ϗ ἀνὰ μέσον ψυχῆς ζώσης ἐν πάσῃ σαρκὶ, ἥ ἐστιν ἐπὶ τῆς γῆς. 17 Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς τῷ Νῶε, Τοῦτο τὸ σημεῖον τῆς διαθήκης, ἧς διεθέμην ἀνὰ μέσον ἐμοῦ, ϗ ἀνὰ μέσον πάσης σαρκὸς, ἥ ἐστιν ἐπὶ τῆς γῆς. 18 Ἦσαν δὲ οἱ υἱοὶ Νῶε, οἱ ἐξελθόντες ἐκ τῆς κιβωτοῦ, Σὴμ, Χὰμ, Ἰάφεθ· (ν) Χὰμ 19 δὲ ἦν πατὴρ Χαναάν. Τρεῖς οὗτοί (ξ) εἰσιν υἱοὶ Νῶε· ἀπὸ τούτων διεσπάρησαν ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν. 20 Καὶ ἤρξατο Νῶε ἄνθρωπος γεωργὸς γῆς· ϗ ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα. 21 Καὶ ἔπιεν ἐκ τοῦ οἴνου, ϗ ἐμεθύσθη, ϗ ἐγυμνώθη ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. 22 Καὶ εἶδε Χὰμ ὁ πατὴρ Χαναὰν τὴν γύμνωσιν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ϗ ἐξελθὼν ἀνήγγειλε τοῖς 23 δυσὶν ἀδελφοῖς αὐτοῦ ἔξω. Καὶ λαβόντες Σὴμ ϗ Ἰάφεθ τὸ ἱμάτιον, (ο) ἐπέθεντο ἐπὶ τὰ δύο νῶτα αὐτῶν, ϗ ἐπορεύθησαν ὀπισθοφανῶς, ϗ συνεκάλυψαν τὴν γύμνωσιν τοῦ πατρὸς αὐτῶν· ϗ τὸ πρόσωπον αὐτῶν (π) ὀπισθοφανῶς, ϗ τὴν γύμνωσιν τοῦ πατρὸς αὐτῶν οὐκ 24 εἶδον. Ἐξένηψε δὲ Νῶε ἀπὸ τοῦ οἴνου, ϗ ἔγνω ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ 25 υἱὸς αὐτοῦ ὁ νεώτερος. Καὶ εἶπεν, Ἐπικατάρατος Χαναὰν (ρ) παῖς· οἰκέτης 26 ἔσαι τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν, Εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς τοῦ Σήμ· ϗ 27 ἔσαι Χαναὰν παῖς οἰκέτης αὐτοῦ. Πλατύναι ὁ Θεὸς τῷ Ἰάφεθ, ϗ κατοικησάτω ἐν τοῖς οἴκοις τοῦ Σήμ· ϗ γενηθήτω 28 Χαναὰν (σ) παῖς αὐτοῦ. Ἔζησε δὲ Νῶε μετὰ τὸν κατακλυσμὸν (τ) ἔτη τριακόσια 29 πεντήκοντα. Καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Νῶε ἐννακόσια πεντήκοντα ἔτη· ϗ ἀπέθανεν.

Κεφ. ι΄.

1 Αὗται δὲ αἱ γενέσεις τῶν υἱῶν Νῶε, Σὴμ, Χὰμ, Ἰάφεθ· ϗ ἐγεννήθησαν αὐτοῖς υἱοὶ μετὰ τὸν κατακλυσμόν.

MS.A. (μ) ἐμοῦ, ϗ ἀνὰ μέσον πάσης ψυχῆς ζώσης (ν) Χὰμ ἦν (ξ) εἰσιν οἱ υἱοὶ (ο) ἐπέθηκαν (π) ὀπισθοφανὲς, (ρ) παῖς αὐτοῦ. (σ) παῖς αὐτῶν. (τ) διακόσια πεντήκοντα ἔτη·

Et memor ero testamenti mei, quod est inter me & vos, & inter omnem animam viventem in omni carne. 15 *Et non erit ultrà aqua in diluvium, ut deleat omnem carnem. Et erit arcus meus in nube:* 16 *& videbo, ad recordandum testamenti æterni inter me & terram, & inter animam viventem in omni carne, quæ est super terram. Et dixit* 17 *Deus Noë; Hoc signum testimenti, quod disposui inter me & inter omnem carnem, quæ est super terram. Erant* 18 *autem filii Noë, qui egressi sunt de arca, Sem, Cham, Japhet. Et Cham erat pater Chanaan. Tres hi sunt filii* 19 *Noë. Ab his disseminati sunt super omnem terram. Et cœpit* 20 *Noë homo agricola esse terræ, & plantavit vineam. Et bibit de vino, & inebriatus est,* 21 *& nudavit se in domo sua. Et vidit Cham pater* 22 *Chanaan (d) nudationem patris sui: & egressus annunciavit duobus fratribus suis foràs. Et sumentes Sem, &* 23 *Japhet vestimentum, imposuerunt super duos humeros suos, & perrexerunt retrorsum, & cooperuerunt nuditatem patris sui: & facies eorum retrorsum: & nuditatem patris sui non viderunt. Et sobrius factus est* 24 *Noë à vino: & cognovit omnia quæ fecit ei filius ejus junior. Et dixit, Male-* 25 *dictus Chanaan (e) puer: famulus erit fratribus suis. Et* 26 *dixit, Benedictus Dominus Deus Sem: & erit Chanaan puer (f) famulus ejus. Dilatet Deus Japhet: & habitet* 27 *in (g) domibus Sem: & fiat Chanaan puer ejus. Vixit* 28 *autem Noë post diluvium annos trecentos quinquaginta. Et facti sunt omnes dies Noë,* 29 *nongenti quinquaginta anni; & mortuus est.*

CAP. X.

HÆ sunt generationes filiorum Noë, Sem, Cham, Japhet; & nati sunt eis filii post diluvium. 1

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

15 * ܘܐܬܕܟܪ ܩܝܡܝ ܕܒܝܢܝ ܘܒܝܢܝܟܘܢ. ܘܒܝܢ ܟܠ ܢܦܫܐ ܚܝܬܐ ܕܥܡܟܘܢ. ܘܒܝܢ ܟܠ
16 ܒܣܪ. ܘܠܐ ܢܗܘܘܢ ܬܘܒ ܡܝܐ ܕܛܘܦܢܐ. ܠܡܚܒܠܘ ܟܠ ܒܣܪ. * ܘܬܗܘܐ ܩܫܬܐ ܒܥܢܢܐ.
ܘܐܚܙܝܗ ܠܡܕܟܪܘ ܩܝܡܐ ܕܠܥܠܡ. ܒܝܬ ܐܠܗܐ ܠܒܝܬ ܟܠ ܢܦܫܐ ܚܝܬܐ. ܕܒܟܠ
17 ܒܣܪ ܕܥܠ ܐܪܥܐ * ܘܐܡܪ ܐܠܗܐ ܠܢܘܚ. ܗܕܐ ܗܝ ܐܬܐ ܕܩܝܡܐ ܕܩܝܡܬ ܒܝܢܝ ܠܒܝܬ
18 ܟܠܗ ܒܣܪ ܕܥܠ ܐܪܥܐ. * ܘܗܘܘ ܒܢܘܗܝ ܕܢܘܚ ܕܢܦܩܘ ܡܢ ܩܒܘܬܐ. ܫܝܡ. ܘܚܡ. ܘܝܦܬ.
19 ܚܡ ܗܘ ܐܒܘܗܝ ܕܟܢܥܢ. * ܬܠܬܐ ܗܠܝܢ ܒܢܘܗܝ ܕܢܘܚ. ܘܡܢ ܗܠܝܢ ܐܬܒܕܪܘ ܒܟܠܗ
20
21 ܐܪܥܐ * ܘܫܪܝ ܢܘܚ ܓܒܪܐ ܦܠܚܐ ܕܐܪܥܐ. ܘܢܨܒ ܟܪܡܐ. * ܘܫܬܐ ܡܢ ܚܡܪܗ ܘܪܘܝ ܘܐܬܓܠܝ
22 ܒܓܘ ܡܫܟܢܗ. * ܘܚܙܐ ܚܡ ܐܒܘܗܝ ܕܟܢܥܢ ܥܪܛܠܝܘܬܗ ܕܐܒܘܗܝ. ܘܚܘܝ ܠܬܪܝܢ
23 ܐܚܘܗܝ ܕܒܫܘܩܐ. * ܘܢܣܒ ܫܝܡ ܘܝܦܬ ܬܟܣܝܬܐ. ܘܣܡܘܗ ܥܠ ܟܬܦܬܐ ܕܬܪܝܗܘܢ. ܘܐܙܠܘ ܠܒܣܬܪܗܘܢ
ܘܟܣܝܘ ܥܪܛܠܝܘܬܗ ܕܐܒܘܗܘܢ. ܘܐܦܝܗܘܢ ܗܦܝܟܝܢ ܗܘܘ ܠܒܣܬܪܗܘܢ. ܘܥܪܛܠܝܘܬܗ
24 ܕܐܒܘܗܘܢ ܠܐ ܚܙܘ. * ܘܐܬܬܥܝܪ ܢܘܚ ܡܢ ܚܡܪܗ. ܘܝܕܥ ܟܠ ܕܥܒܕ ܠܗ ܒܪܗ ܙܥܘܪܐ.
25
26 * ܘܐܡܪ. ܠܝܛ ܟܢܥܢ. ܥܒܕܐ ܕܥܒܕܐ ܢܗܘܐ ܠܐܚܘܗܝ. * ܘܐܡܪ. ܒܪܝܟ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ
27 ܕܫܝܡ. ܘܢܗܘܐ ܟܢܥܢ ܥܒܕܐ ܠܗܘܢ. * ܢܦܬܐ ܐܠܗܐ ܠܝܦܬ. ܘܢܫܪܐ ܒܡܫܟܢܘܗܝ
28 ܕܫܝܡ. ܘܢܗܘܐ ܟܢܥܢ ܥܒܕܐ ܠܗܘܢ. * ܘܚܝܐ ܢܘܚ ܡܢ ܒܬܪ ܛܘܦܢܐ. ܬܠܬܡܐܐ
29 ܘܚܡܫܝܢ ܫܢܝܢ. * ܘܗܘܘ ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܘܗܝ ܕܢܘܚ. ܬܫܥܡܐܐ ܘܚܡܫܝܢ ܫܢܝܢ. ܘܡܝܬ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝ *

1 * ܘܗܠܝܢ ܬܘܠܕܬܐ ܕܒܢܝ ܢܘܚ. ܫܝܡ. ܘܚܡ. ܘܝܦܬ. ܘܐܬܝܠܕܘ ܠܗܘܢ ܒܢܝܐ ܡܢ ܒܬܪ
ܛܘܦܢܐ.

Et recordabor pacti mei ꝙ est inter me & vos, & inter omnē animā viventē quæ vobiscū est, & inter universam carnē: & non erunt ampliùs aquæ diluvii ad corrumpendā omnē carnē. 15 Erítq; arcus in nubibus, & videbo eum in memoriā fœderis perpetui inter Deum & inter omnē animā vivētē cujusvis carnis quæ est super terram. 16 Dixítq; Deus ad Noë, Hoc est signū fœderis ꝙ statui inter me & inter omnē carnē quæ est super terrā. 17 Erant autē filii Noë qui egressi sunt ex arca, Sem, & Ham, & Iapheth. Ham ipse est pater Chanaā. 18 Tres isti, filii sunt Noë; & ab his disseminati sunt in universā terrā. 19 Cœpit autē Noë culturā terræ, plantavítq; vineā. 20 Et bibit ex vino illiꝰ, & inebriatus est, atq; detectus intra tabernaculū suū. 21 Et vidēs Ham pater Chanaan nuditatē patris sui, indicavit duobus fratribus suis. 22 Et acceperunt Sem & Iapheth palliū, et posuerunt super humeros amborū, et incedentes retrorsum, operuerunt nuditatē patris sui: faciésq; eorū erāt aversæ, et nuditatē patris sui non viderūt. 23 Evigilans autē Noë ex vino suo, novit quicquid fecerat ei filius suus minor. 24 Et ait, Maledictus Chanaā, servus servorū sit fratribus suis. 25 Dixítq;, Benedictus Dñs Deus Sem, sitq; Chanaan servus illis. 26 Dilatet Deꝰ Iapheth, et habitet in tentorio Sem: sitq; Chanaā servus illis. 27 Vixit autem Noë post diluvium, trecentis quinquaginta annis. 28 Fuerúntq; omnes dies Noë, nongenti quinquaginta anni; et mortuus est. 29

CAP. X.

ET istæ sunt generationes filiorum Noë, Sem, et Ham, et Iapheth: natíque sunt eis filii post diluvium. 1

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תַּרְגּוּם אוּנְקְלוֹס Targum ONKELOS.

15 וְדָכִירְנָא יָת קְיָמִי דִּי בֵין מֵימְרִי
וּבֵינֵיכוֹן וּבֵין כָּל־נַפְשָׁא חַיְתָא
בְּכָל־בִּסְרָא וְלָא־יְהוֹן עוֹד מַיָּא
לְטוֹפָנָא לְחַבָּלָא כָּל־בִּסְרָא׃
16 וּתְהֵי קַשְׁתָּא בַּעֲנָנָא וְאֶחְזֵינַהּ
לְמִדְכַּר קְיָם עָלַם בֵּין מֵימְרָא דַיְיָ
וּבֵין כָּל־נַפְשָׁא חַיְתָא בְּכָל־בִּסְרָא
17 דִּי עַל־אַרְעָא׃ וַאֲמַר יְיָ לְנֹחַ
דָּא אָת־קְיָם דִּי אֲקֵימִית בֵּין
מֵימְרִי וּבֵין כָּל־בִּסְרָא דִּי עַל־
18 אַרְעָא׃ וַהֲווֹ בְנֵי־נֹחַ דִּי נְפַקוּ
מִן־תֵּיבוּתָא שֵׁם וְחָם וְיֶפֶת וְחָם
19 הוּא אֲבוּהִי דִּכְנָעַן׃ תְּלָתָא אִלֵּין
בְּנֵי־נֹחַ וּמֵאִלֵּין אִתְבַּדַּרוּ כָּל־
20 אַרְעָא׃ וּשְׁרֵי נֹחַ גְּבַר פָּלַח
בְּאַרְעָא וּנְצִיב כַּרְמָא׃ וּשְׁתִי מִן־
21 חַמְרָא וּרְוִי וְאִתְגְּלִי בְּגוֹ מַשְׁכְּנֵיהּ׃
וַחֲזָא חָם אֲבוּהִי דִכְנַעַן יָת
22 עֶרְיְתָא דַּאֲבוּהִי וְחַוִּי לִתְרֵין
אֲחוֹהִי בְּשׁוּקָא׃ וּנְסִיב שֵׁם וְיֶפֶת
23 יָת־כְּסוּתָא וְשַׁוִּיאוּ עַל־כְּתַף
תַּרְוֵיהוֹן וַאֲזַלוּ מְחַזְּרִין וְכַסִּיאוּ
יָת עֶרְיְתָא דַאֲבוּהוֹן וְאַפֵּיהוֹן
מְחַזְּרִין וְעֶרְיְתָא דַאֲבוּהוֹן לָא
חֲזוֹ׃ וְאִתְּעַר נֹחַ מֵחַמְרֵיהּ וִידַע
24 יָת דִּי־עֲבַד לֵיהּ בְּרֵיהּ זְעֵירָא׃
וַאֲמַר לִיט כְּנַעַן עֲבַד פְּלַח יְהֵי
25 לַאֲחוֹהִי׃ וַאֲמַר בְּרִיךְ יְיָ אֱלָהֵיהּ
26 דְּשֵׁם וִיהֵי כְנַעַן עַבְדָּא לְהוֹן׃ יַפְתֵּי
27 יְיָ לְיֶפֶת וְיַשְׁרֵי שְׁכִנְתֵּיהּ
בְּמַשְׁכְּנֵיהּ דְּשֵׁם וִיהֵי כְנַעַן עַבְדָּא
לְהוֹן׃ וַחֲיָא־נֹחַ בָּתַר טוֹפָנָא
28 תְּלָת מְאָה וְחַמְשִׁין שְׁנִין׃ וַהֲווֹ
29 כָּל־יוֹמֵי נֹחַ תְּשַׁע מְאָה וְחַמְשִׁין
שְׁנִין וּמִית׃
1 וְאִלֵּין תּוּלְדַת בְּנֵי־נֹחַ שֵׁם חָם וָיֶפֶת
וְאִתְיְלִדוּ לְהוֹן בְּנִין בָּתַר טוֹפָנָא׃

15 Et recordabor pacti mei, quod est inter verbū meū; & inter vos; & inter omnem animā viventē in universā carne: neq; erit ultra aqua diluvii, ad disperdendā om- 16 nem carnē. Et erit arcus in nube: & videbo eum, in memoriā fœderis sempiterni; quod est inter verbū Dei, & inter omnē animā viventē, in universā carne quæ est su- 17 per terram. Dixitq; Deus ad Noe: Hoc est signum fœderis inter verbum meum, & universam carnem quæ 18 est super terram. Et fuerunt filii Noe, qui egressi sunt de arcâ; Sem, & Cham & Japheth: & Cham ipse est pa- 19 ter Chanaan. Tres isti sunt filii Noe: & ab his dissemi- 20 nata est universa terra. Et cœpit Noe esse vir operariꝰ in terrâ: & plātavit vineā. 21 Et bibit ex vino, & inebriatus est: & nudatus est in me- 22 dio tabernaculi sui. Et vidit Cham pater Chanaā verēda patris sui: & nuntiavit duo- 23 bꝰ fratribꝰ suis foràs. Et tulerunt Sem & Japheth pallium, & imposuerunt super humerū amborum; & abierunt retrorsum, & operuerunt verenda patris sui: & facies eorū aversæ erant; & verēda patris sui non vide- 24 derunt. Evigilans autē Noe ex vino, cognovit quod fe- 25 cerat ei filius suus minor. Et ait, Maledictus Chanaā: servus serviens erit fratribus 26 suis. Et ait; Benedictus Dominus Deꝰ Sem: & sit Cha- 27 naan servꝰ illis. Dilatet Deꝰ Japheth; & *habitare faciat gloriam suam* in tabernaculis Sem: & sit Chanaan ser- 28 vus eis. Et vixit Noe post diluvium, trecentis & quin- 29 quaginta annis. Et fuerunt omnes dies Noe, nongēti & quinquaginta anni: & mortuus est. CAP. X.

1 ET hæ sunt generationes filiorū Noe; Sem, Cham & Japheth: natiq; sunt eis filii post diluvium.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Tum recordabor fœderis 15 *mei quod est inter me & inter vos, & inter omnem animam viventium quæ est vobiscum in omni carne: & non erit ultrà aqua in diluvium ad perdendam omnem carnem. Sed erit arcus in nube; &* 16 *videbo illum ad recordandum fœderis perpetui inter Deum & omnem animam viventem, cum omni carne quæ est super terram: Dixitque Deus ad Noë,* 17 *Hoc est signum fœderis, quod statui inter me, & inter omnem carnem quæ est super terram. Et egressi* 18 *sunt filii Noë ex arca, Sem, Cham & Japhet: Cham autem fuit pater Chanaan. Tres isti sunt filii Noë: ab* 19 *istis disseminata est universa terra. Et cœpit Noë esse* 20 *(c) vir terræ, plantavitque vineam. Et bibit de vino, &* 21 *inebriatus est, (d) & denudavit se in medio tabernaculi sui. Vidit autem* 22 *Cham pater Chanaan pudenda patris sui, nuntiavitque duobus fratribus suis foris. Et acceperunt Sem* 23 *& Japhet vestimentum, & posuerunt super humerum ambo ipsi: & incesserunt retrorsum, operueruntque pudenda patris sui: facies autem eorum erant retrorsum, ut pudenda patris sui non viderent. Et experge-* 24 *factus Noë à vino suo, cognovit quod fecerat illi filius ejus minor. Tum di-* 25 *xit, Maledictus Chanaan; servus servorum erit fratribus suis. Et dixit, Bene-* 26 *dictus Dominꝰ Deꝰ Sem; sitq; Chanaan servus illis. Dila-* 27 *tet Deus Japhet, et habitet in tabernaculis Sem: sitq; Chanaan servus illis. Vixit* 28 *autem Noë post diluvium trecentis quinquaginta annis. Fueruntq; omnes dies* 29 *Noë, nongenti et quinquaginta anni; et mortuus est.*

CAP. X.

HÆ sunt generationes 1 *filiorum Noë, Sem, Cham et Japhet: nati sunt autem eis filii post diluvium.*

VER. SAM. *(c)* Vir culturæ *(d)* & projecit

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

15 * وذكرت عهدي الذي بيني وبينكم وبين كل نفس حية لكل بشري * ولا تصير الماء
16 ايضا طوفانا ليهلك كل بشر * ويكون القوس في الغمام اظهرها ذكرا لامان الدهر من الله
17 لكل نفس حية في كل بشري على الارض * ثم قال الله لنوح هذه علامة العهد التي اقمت
18 بيني وبين كل بشر على الارض * وكانوا بنو نوح الخارجون من التابوت ساما وحاما ويافث
19 وكان حام يكني ابا كنعان * هولاء الثلاثة بنو نوح ومنهم تفرق الناس في الارض * واذ ابتدا
20
21 نوح بفلاحة الارض غرس كرما * وشرب من الخمر وسكر وتكشف في خبائه * وراي حام ابو
22
23 كنعان سوءة ابيه واخبر اخويه وهما في السوق * فاخذ سام ويافث ثوبا وجعلاه على منكبيهما
24 ومضيا مستدبرين فغطيا سوءة ابيهما * ووجوههما مستدبرين وسوءة ابيهما لم يرياها * ولما
25 افاق نوح من سكره علم ما صنع به ابنه الصغير * وقال ملعون ابو كنعان عبدا
26 مستعبدا يكون لاخويه * ثم قال تبارك الله اله سام * ويكون ابو كنعان عبدا له * يحسن الله
27
28 الى يافث ويسكن اخبية سام * ويكون ابو كنعان عبدا له * ثم عاش نوح بعد الطوفان
29 ثلثماية سنة وخمسين سنة * فصار جميع عمره تسع ماية سنة وخمسين سنة ثم مات *

الفصل العاشر

1 * وهولاء اولاد بني نوح سام وحام ويافث * وهم بنون ولدوا لهم بعد الطوفان

Et recorder pacti mei, quod est inter me 15 *& inter vos, & inter omnem animam viventem cujuslibet carnei: & aqua non fiet ampliùs diluvium, ut perdat omnem hominem. Et erit arcus in nubibus; eúmque manifestabo in memoriam, pro se-* 16 *curitate sæculi à Deo, omni animæ viventi quæ est in omni carneo super terram. Tum dixit Deus ad Nuha, Hoc est* 17 *signum pacti quod constitui inter me, & inter omnem carnem super terram. Et* 18 *fuerunt filii Nuha, qui egressi sunt ex arca, Sam, et Ham, et Jafet. Ham verò cognominabatur pater Chanaan. Hi* 19 *tres sunt filii Nuha, et ab ipsis divisi sunt homines in terram. Cumque cœpisset* 20 *Nuha culturam terræ, plantavit vineam: Et bibit ex vino, et inebriatꝰ est, et nudatꝰ* 21 *est in tabernaculo suo. Et vidit Ham* 22 *pater Chanaan turpitudinem patris sui, et detulit duobus fratribus suis existentibus in plateâ. Sumpserúntque Sam,* 23 *et Iaphet vestem, imposuerúntque eam humeris suis; abierúntque retrocedentes, et cooperuerunt turpitudinem patris sui, faciebus ambobꝰum aversis: et turpitudinem patris sui non viderunt. Cùm au-* 24 *tem resipuisset Nuha ex ebrietate sua, cognovit quod fecerat sibi filius suus minor. Dixitque, Maledictus pater Cha-* 25 *naan, servus subditus erit ambobus fratribus suis. Deinde dixit, Benedictus* 26 *Deus, Deus Sam; et erit pater Chanaan servus ejus. Benefaciet Deus Japhet, et* 27 *habitabit in tabernaculis Sam: et erit pater Chanaan servus ejus. Deinde vixit* 28 *Nuha post diluvium, trecentos annos et quinquaginta annos: factáque est tota ætas ejus, nongenti anni, et quinquaginta* 29 *anni; deinde mortuus est.*

CAP. X.

ET hi sunt filii filiorum Nuha, Sam, 1 *et Ham, et Japheth: sua quæ filii qui nati sunt illis post diluvium.*

ספר בראשית : י

Tubal & ,Javan & ,Madai & ,Maghog & Ghomer ;Jepheth Filii
בני יפת גמר ומגוג ומדי ויון ותבל 2
,Riphath & Aschenaz :Ghomer filii Et .Tiras & ,Mesech &
ומשך ותירס : ובני גמר אשכנז וריפת 3
;Chitthim ,Tharsis & ,Elisah :Javan filii Et .Togharmah &
ותגרמה : ובני יון אלישה ותרשיש כתים 4
,suis terra in gentium insulæ sunt separatæ istis Ab .Dodanim &
ודדנים : מאלה נפרדו איי הגוים בארצתם 5
filii Et .suis gentibus in suas familias ad ,suam linguam ad singulæ
איש ללשנו למשפחתם בגויהם : ובני 6
;Chus filii Et .Chenahan & ,Puth & ,Misraim & Chus ;Cham
חם כוש ומצרים ופוט וכנען : ובני כוש 7
filii Et .Sabthecah & ,Rahamah & ,Sabthah & ,Chavilah & ,Seba
סבא וחוילה וסבתה ורעמה וסבתכא ובני
ipse Nimrod genuit Chus Et .Dedan & ,Seba ;Rahamah
רעמה שבא ודדן : וכוש ילד את־נמרד הוא 8
venatione potens fuit ipse .terrâ in potens esse cœpit
החל להיות גבר בארץ : הוא־היה גבר־ציד 9
venatione fortis Nimrod Sicut :dicitur Idcirco .Domini facies ad
לפני יהוה על־כן יאמר כנמרד גבור־ציד
,Erech & ,Babel eius regni principium fuit Et .Domini conspectu in
לפני יהוה : ותהי ראשית ממלכתו בבל וארך 10
exiit ipsâ terrâ E .Sinhar terrâ in ,Chalneh & ,Achad &
ואכד וכלנה בארץ שנער : מן־הארץ ההוא יצא 11
& civitatem Rechoboth & ,Nineveh ædificavit & ;Assur
אשור ויבן את־נינוה ואת־רחבת עיר ואת־
civitas ipsa .Chalach inter & Nineveh inter Resen Et .Chalach
כלח : ואת־רסן בין נינוה ובין כלח היא העיר 12
,Hanamim & ,Ludim genuit Misraim Et .magna
הגדלה : ומצרים ילד את־לודים ואת־ענמים 13
,Patrusim Et .Naphthuchim & ,Lehabim &
ואת־להבים ואת־נפתחים : ואת־פתרסים 14
& ,Pelistim inde sunt egressi quod :Chasluchim &
ואת־כסלחים אשר יצאו משם פלשתים ואת־
& ,sui primogenitū Sidon genuit Chenahan Et .Chaphtorim
כפתרים : וכנען ילד את־צידן בכרו ואת־ 15
.Ghirghasi & ,Emori & ,Jebusi Et .Cheth
חת : ואת־היבוסי ואת־האמרי ואת הגרגשי : 16
Arvadi Et .Sini & ,Harchi & ,Chivvi &
ואת־החוי ואת־הערקי ואת־הסיני : ואת־הארודי 17 18
familiæ sunt sparsæ postea Et .Chamathi & ,Semari &
ואת־הצמרי ואת־החמתי ואחר נפצו משפחות
te ingrediente Sidon à Chenahanæi terminus fuit Et .Chenahanæi
הכנעני : ויהי גבול הכנעני מצידן באכה 19
,Hamorah & Sedom te ingrediendo ,Hazzah ad usq; Gherar
גררה עד־עזה באכה סדמה ועמרה
Cham filii Isti .Lasah ad usq; ,Seboim & Admah &
ואדמה וצבים עד־לשע : אלה בני־חם 20
.suis gentibus in ,suis terris in ,suas linguas ad ,suas familias ad
למשפחתם ללשנתם בארצתם בגויהם :

Versio VULG. LAT.

2 Filii Japheth; Gomer, & Magog, & Madai, & Javan, & Thubal, & Mosoch, 3 & Thiras. Porrò filii Gomer; Ascenez, & Riphath, & Thogorma. 4 Filii autem Javan; Elisa & Tharsis, Cetthim & 5 Dodanim. Ab his divisæ sunt insulæ gentium in regionibus suis, unusquisque secundùm linguam suam & familias suas in nationibus suis. 6 Filii autem Cham; Chus & Mesraim, & Phuth, 7 & Chanaan. Filii Chus; Saba, & Hevila, & Sabatha, & Regma, & Sabatacha. Filii Regma; Saba & Dadan. 8 Porrò Chus genuit Nemrod: ipse cœpit esse potens in ter- 9 ra; Et erat robustus venator coram Domino. Ob hoc exivit proverbium; Quasi Nemrod robustus venator 10 coram Domino. Fuit autem principium regni ejus Babylon, & Arach, & Achad, & Chalanne, in terra Sennaar. 11 De terra illa egressus est Assur, & ædificavit Niniven, & plateas civitatis, & Cha- 12 le. Resen quoque inter Niniven & Chale: hæc 13 est civitas magna. At verò Mesraim genuit Ludim, & Anamim, & Laabim, 14 Nephthuim, Et Phetrusim, & Chasluim: De quibus egressi sunt Philisthiim, & Caphto- 15 rim. Chanaan autem genuit Sidonem primogenitum su- 16 um, Hethæum, Et Jebusæum, & Amorrhæum, Ger- 17 gesæum, Hevæum, & Aracæum: Sinæum, & Aradium, Samaræum, & Ama- 18 thæum, Et post hæc disseminati sunt populi Chananæ- 19 orum. Factique sunt termini Chanaan venientibus à Sidone Geraram usque Gazam, donec ingrediaris Sodomam & Gomorrham, & Adamam, & Seboim, usque Le- 20 sa. Hi sunt filii Cham in cognationibus, & linguis, & generationibus, terrisque & gentibus suis.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

2 Υἱοὶ Ἰάφεθ· Γαμὲρ, ϗ Μαγὼγ, ϗ (α) Μαδοὶ, ϗ Ἰωυὰν, ϗ Ἐλισὰ, ϗ Θοβὲλ, ϗ Μοσὸχ, ϗ Θείρας. 3 Καὶ υἱοὶ Γαμέρ· Ἀσχανὰζ, καὶ Ῥιφὰθ, ϗ (β) 4 Θοργαμά. Καὶ υἱοὶ Ἰωυάν· Ἐλισὰ, 5 ϗ Θάρσεις, Κήτιοι, Ῥόδιοι. Ἐκ τούτων ἀφωρίσθησαν νῆσοι τῶν ἐθνῶν ἐν τῇ γῇ αὐτῶν· ἕκαστος κατὰ γλῶσσαν ἐν ταῖς φυλαῖς αὐτῶν, ϗ ἐν τοῖς ἔθνεσιν αὐτῶν. 6 Υἱοὶ δὲ Χάμ· Χοὺς, ϗ Μεσραῒν, Φοὺδ, 7 ϗ Χαναάν. Υἱοὶ δὲ Χοὺς· Σαβὰ, ϗ Εὐϊλὰ, ϗ Σαβαθὰ, ϗ (γ) Ῥεγμὰ, ϗ (δ) Σαβαθακά. Υἱοὶ δὲ Ῥεγμά· Σαβὰ, 8 ϗ Δαδάν. Χοὺς δὲ ἐγέννησε τὸν Νεβρώδ. 9 οὗτος ἤρξατο εἶναι γίγας ἐπὶ τῆς γῆς. Οὗτος ἦν γίγας κυνηγὸς ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ· διὰ τοῦτο ἐροῦσιν, Ὡς Νεβρὼδ γί- 10 γας κυνηγὸς ἐναντίον κυρίου. Καὶ ἐγένετο ἀρχὴ τῆς βασιλείας αὐτοῦ Βαβυλὼν, ϗ Ὀρὲχ, ϗ Ἀρχὰδ, ϗ Χαλάννη, ἐν τῇ γῇ 11 (ε) Σεναάρ. Ἐκ τῆς γῆς ἐκείνης ἐξῆλθεν Ἀσσούρ· ϗ ᾠκοδόμησε τὴν (ζ) Νινευῒ, ϗ τὴν (η) Ῥοωβὼθ πόλιν, (θ) ϗ τὴν 12 Χαλάχ, Καὶ τὴν (ι) Δασὴ ἀνὰ μέσον Νινευῒ, ϗ ἀνὰ μέσον Χαλάχ· αὕτη (κ) ἡ 13 πόλις μεγάλη. Καὶ Μεσραῒν ἐγέννησε τοὺς Λουδιεὶμ, ϗ τοὺς (λ) Νεφθαλιεὶμ, ϗ τοὺς Ἐνεμετιεὶμ, ϗ τοὺς Λαβιεὶμ, 14 Καὶ τοὺς Πατροσωνιεὶμ, ϗ τοὺς Χασμωνιεὶμ, ὅθεν (μ) ἐξῆλθε Φυλιστιεὶμ, ϗ τοὺς 15 (ν) Γαφθοριεὶμ. Χαναὰν δὲ ἐγέννησε τὸν Σιδῶνα (ξ) πρωτότοκον αὐτοῦ, ϗ τὸν 16 Χετταῖον, Καὶ τὸν Ἰεβουσαῖον, ϗ τὸν Ἀ- 17 μορραῖον, ϗ τὸν Γεργεσαῖον, Καὶ τὸν Εὐαῖον, ϗ τὸν Ἀρουκαῖον, ϗ τὸν Ἀσενναῖον, 18 Καὶ τὸν Ἀράδιον, ϗ τὸν Σαμαραῖον, ϗ τὸν Ἀμαθί. ϗ μετὰ τοῦτο διεσπάρησαν αἱ 19 φυλαὶ τῶν Χαναναίων. (ο) Καὶ ἐγένετο τὰ ὅρια τῶν Χαναναίων ἀπὸ Σιδῶνος ἕως ἐλθεῖν εἰς Γέραρα ϗ Γάζαν, ἕως ἐλθεῖν ἕως Σοδόμων ϗ Γομόῤῥας, 20 Ἀδαμὰ ϗ (π) Σεβωεὶν ἕως Δασά. Οὗτοι υἱοὶ Χάμ, ἐν ταῖς φυλαῖς αὐτῶν, κατὰ γλώσσας αὐτῶν, ἐν ταῖς χώραις αὐτῶν, ϗ ἐν τοῖς ἔθνεσιν αὐτῶν.

MS. A. Κεφ. ι΄. (α) Μαδαὶ, (β) Θεργαμά. (γ) Ῥεγχμὰ, (δ) Σαβακαθά. (ε) Σενναάρ. (ζ) Νινευὴ, (η) Ῥοωβὸς (θ) καὶ Χαλάχ. (ι) Δασὲμ (κ) πόλις ἡ μεγάλη. (λ) Νεφθαλιεὶμ, (μ) ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν Φυλιστιεὶμ, (ν) Χαφθοριείμ. (ξ) πρωτότοκον, ϗ (ο) Καὶ ἐγένοντο ὅρια Χαναναίων (π) Σεβωὶμ

Filii Japhet; Gamer, & Magog, & Madoi, & Jovan, & (a) Elisa, & Thobel, & Mosoch, & Thiras. 3 *Et filii Gamer; Ascanaz, & Riphath, & Thorgama.* 4 *Et filii Jovan; Elisa & Tharsis, Cetii, Rhodii.* 5 *Ex his segregatæ sunt insulæ gentium in terra sua: unusquisque secundùm linguam, in tribubus suis, & in gentibus suis.* 6 *Filii autem Cham; Chus, & Mesraim, Phud, & Chanaan.* 7 *Filii autem Chus; Saba, & Evila, & Sabatha, & Rhegma, & Sabathaca. Filii autem Rhegma, Saba, & Dadan.* 8 *Chus autem genuit Nebrod. Hic cœpit esse gigas super terram.* 9 *Hic erat gigas (b) venator (c) contra Dominum Deum. Propter hoc dicent, Sicut Nebrod gigas venator contra Dominum.* 10 *Et factum est initium regni ejus Babylon, & Orech, & Archad, & Chalaune in terrâ Senaar.* 11 *De terra illa exiit Assur; & ædificavit Niniven, & Rhooboth civitatem, & Chalach,* 12 *Et Dase inter medium Ninives, & Chalach. Hæc civitas magna.* 13 *Et Mesraim genuit Ludiim & Nephtalim, & Enemetiim, & Labiim,* 14 *Et Patrosoniim, & Chasmoniim (unde (d) exierunt Philistiim,) & Gaphthoriim.* 15 *Chanaan autem genuit Sidonem primogenitum suum, & Chettæum,* 16 *Et Jebusæum, & Amorrhæum, & Gergesæum,* 17 *Et Evæum, et Arucæum, & Asennæum,* 18 *Et Aradium, & Samaræum, & Amathi. Et post hæc dispersæ sunt tribus Chananæorum.* 19 *Et facti sunt fines Chananæorum à Sidone, donec veniatur ad Gerara, & Gazan, donec veniatur usque ad Sodomam, & Gomorrham, Adama, & Seboim usque ad Dasa.* 20 *Hi filii Cham in tribubus suis secundùm linguas suas in regionibus suis, & in gentibus suis.*

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Filii Iapheth, Gomor, & Magog, & Medai, & Iavan, & Tubil, & Mosoch, & Thiras. 3 Et filii Gomor, Aschenez, & Diphar, et Thogorma. 4 Et filii Iavan, Elisa, et Tharsis, et Chetim, et Dodanim. 5 Et ab his divisi sunt in insulas populi per terras suas, unusquisq; secundùm linguam suã, juxta familias suas in nationibus suis. 6 Filii verò Ham, Chus, et Mesraim, et Phut, et Canaan. 7 Et filii Chus, Saba, et Hevila, et Sabta, et Raama, et Sabethcha; et filii Raama, Saba, et Daran. 8 Porrò Chus genuit Nemrod: ipse cœpit esse gigas in terra. 9 Ipse fuit gigas bellator coram Domino: propterea dicitur, Sicut Nemrod gigas bellator coram Domino. 10 Et fuit principium regni ejus Babel, et Arach, et Achar, et Chelia in terra Senaar. 11 Ex ea terra egressus est Assyrius, et ædificavit Ninive, et Rahboth civitatem, et Chalah, 12 Et Rasan quæ est inter Ninive, et inter Chalah: ipsa est civitas magna. 13 Et Mesraim genuit Ludim, et Iaabim, et Lahabim, et Iaphtuhim, 14 Et Phatrusim, et Chasluhim, unde egressi sunt Philisthæi et Cappadoces. 15 Chanaan verò genuit Saidon primo-genitum suum, et Hethæos, 16 Et Iebousæos, et Amorrhæos, et Gergesæos, 17 Et Hevæos, et Semaræos, et Aracæos, et Sinæos, et Aradæos, 18 Et Hamathæos. Et posteà disseminatæ sunt familiæ Chananæorum. 19 Fuit autem terminus Chananæorum à Sidon quæ est ad ingressum in Gedar, usq; ad Aza quæ est in aditu ad Sodomam et Gomorrham, et Adamam, et Seboim, usque ad Lasaa. 20 Isti sunt filii Ham in familias suas et idiomata sua, in regionibus et nationibus suis.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

2 בני יפת גומר ומגוג ומדי ויון
ותובל ומשך ותירס : ובני גומר 3
אשכנז וריפת ותוגרמה : ובני 4
יון אלישה ותרשיש כתים
ודודנים : מאלין אתפרשו נגות 5
עממיא בארעתהון גבר ללישניה
לזרעיתהון בעממיהון : ובני חם 6
כוש ומצרים ופוט וכנען : ובני 7
כוש סבא וחוילה וסבתה ורעמה
וסבתכה ובני רעמה שבא ודדן :
וכוש אוליד ית נמרוד הוא שרי 8
למהוי גבר תקיף בארעא : הוא 9
הוה גבר תקיף קדם יי על כן
יתאמר כנמרוד גבר תקיף קדם
יי : והוה ריש מלכותיה בבל 10
וארך ואכד וכלנה בארעא
דבבל : מן ארעא ההיא נפק 11
אתוראה ובנא ית נינוה וית
רחובי קרתא וית כלח : וית רסן 12
בין נינוה ובין כלח היא קרתא
רבתא : ומצרים אוליד ית 13
לודאי וית ענמאי וית להבאי
וית נפתוחאי : וית פתרוסאי 14
וית כסלוחאי די נפקו מתמן
פלשתאי וית קפוטקאי : וכנען 15
אוליד ית צידון בוכריה וית
חת : וית יבוסאי וית אמוראי 16
וית גרגשאי : וית חואי וית 17
ערקאי וית אנתוסאי : וית 18
ארודאי וית צמראי וית חמתאי
ובתר כן אתבדרו זרעית
כנענאי : והוה תחום כנענאה 19
מצידון מטי לגרר עד עזה מטי
לסדום ועמורה ואדמה וצבוים
עד לשע : אלין בני חם 20
לזרעיתהון ללישנהון
בארעתהון בעממיהון :

2 Filii Japheth; Gomer & Magog, & Madai, & Javan & Thubal, & Mesech, & 3 Thiras. Et filii Gomer; Aschenez & Riphat, & Togar- 4 ma. Et filii Javan, Helisa & Tharsis, Cethim, & Doda- 5 nim. Ab his divisæ sunt insulæ gentium in terris suis, unusquisq; secundũ linguã suam; secundùm familias 6 suas, in populis suis. Et filii Cham; Chus & Mesraim, 7 & Phut & Chanaan. Et filii Chus; Saba & Evila, & Sabatha & Regma, & Sabathaca: & filii Regma, Sa- 8 ba & Dedan. Et Chus genuit Nemrod: ipse cœpit esse *vir robustus* in terrâ. 9 Ipse erat vir robustus corã Domino: propterea dicebatur; Quasi Nemrod vir robustus coram Domino. 10 Et fuit principium regni sui Babylon; & Erech, & Achad & Calane, in terrâ 11 Babylonis. De terrâ illâ egressus est *in Assyriam*: & ædificavit Niniven, & Roboth civitatem, & Chale. 12 Et Resen, quæ est inter Ninive & inter Chale: hæc est 13 civitas magna. Et Mesraim genuit Ludim & Anamim, 14 & Laabim, & Neptuim. Et Phetrusim, & Cesluim; de quibus egressi sunt Philistii 15 & Cappadoces. Et Chanaã genuit Sidon primogenitũ 16 suum, & Ethæum. Et Jebusæos, & Amorræos, & Ger- 17 gesæos. Et Evæos & Ara- 18 chæos & Cinæos. Et Aradios & *Samaræos*, & Amathæos: & postea disseminatæ sunt familiæ Cha- 19 nanæorum. Et fuit terminus *Chananæus* à Sidone, pertingens Geraram usque Gazam; pertingens Sodomam & Gomorram, & Adama & Seboym, usq; Las- 20 sa. Isti sunt filii Cham, per cognationes suas, & linguas suas: in terris suis, in populis suis.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM.
Translatio Latina.

2 *Filii Japhet, Gomer & Magog, Madai & Javan, Thubal & Mosech & Thiras.* 3 *Et filii Gomer, Askenas, Riphad & Thogarma.* 4 *Filii verò Javan, Elim & Tharsis, Cethim et Rhodanim.* 5 *Ab istis divisæ sunt insulæ gentium in terris eorum, unusquisq; secundùm linguam suam, & familias suas in gentibus suis.* 6 *Et filii Cham, Chus & Misraim, Phut & Chanaan.* 7 *Et filii Chus, Saba & Havilah, Sabatha, & Regma, & Sabatacha: filii Regma, Saba & Dadan.* 8 *Chus quoque genuit Nimrod: ipse cœpit esse potens in terra.* 9 *Ipse fuit potens venator in conspectu Domini: Ideò dictum est, Sicut Nimrod potens venator in conspectu Domini:* 10 *Principium verò regni ejus fuit Babel, & Arach, & Achad, & Chalen in terra (a) Sennaar:* 11 *E terra ista egressus est (b) Assur, & ædificavit Niniven, & (c) Rehoboth civitatem, & (d) Chalah:* 12 *Et (e) Resen inter Niniven & (f) Chalah: ipsa est civitas magna.* 13 *Misraim autem genuit Lehadim, & (g) Nehamim, & Lehabim & Nephatim:* 14 *Et Patrasim, & Chaslaim, de quibus egressi sunt Philistim, & Caphtorim.* 15 *Chanaan verò genuit Sidon primogenitum suum & Hethæum:* 16 *Et Jebusæum, & Amorrhæum, & Gergesæum:* 17 *Et Hevæum, & Arucæum, & Sinæum:* 18 *Et Arudæum, & Samaræũ, & Hamathæũ: & posteà, dispersa est familia Chananæorum.* 19 *Fuit quoque terminus Chananæorum, à fluvio Ægypti usque ad fluvium magnum, fluvium Euphratem, & usque ad mare Acharon.* 20 *Isti sunt filii Cham secundùm familias suas, secundùm linguas suas, in terris suis, secundùm gentes suas.*

VER. SAM. (a) Zopha: (b) Astun, (c) Satcan (d) Lachisa: (e) Aspa (f) Lachisa: (g) Enamim,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

بنو يافث الترك وياجوج* وماهاث* واليونانيه* والصينين* وخراسان* وفارس* وبنو جومر 2
الصقالبه وفرنجه واليرجان* وبنو ياوان المصيصه وطرسوس وقبرس وادنه* من هولاء 3 4 5
تفرقت جزائر الامم في بلدانهم كل فريق بلغاتهم وعشايرهم واسمايهم* وبنو حام 6
الحبسه ومصر وتفث وكنعان* وبنو الحبسه سبه وزويله وزغاوه والفافو والدمس* 7
وبنو رعما السند والهند* وكوش اولد نمرود هو ابتداء ان يكون جبارا في الارض* 8
وهو كان جبارا مخيفا بين يدي الله ولذلك يقال كنمرود جبارا في الارض مخيفا بين 9
يدي الله* وكان اول ملكه بابل والبرس واكاد وحلني في بلد السينور* ومن تلك 10 11
الارض خرج اسور فبني نينوي وقرية الرحبة والابلة* والمداين بين نينوي وبين الابلة 12
هي القرية العظمه* ومصر اولد التنيسيين والاسكندرانيين والبهنسيين والفرميين* 13
واليمنيين والصعيديين الذين خرج منهم الفلسطيون والدمياطيين وكنعان اولد 14 15
صيدون بكره وحث* واليبوسيين والاموريين والجرجسيين* والحويين والعرقيين 16 17
والطرابلسيين والاروديين* والحمصيين والحمايين* وبعد ذلك تفرقت عشاير الكنعانيين* 18
وكان تخم الكنعانيين من صيدا الي ان تجي الي حلوص والي غزة والي ان تجي الي سدوم 19
وعمورا وادما وصبوييم الي لاسع* هولاء بنو حام لعشايرهم ولغاتهم في بلدانهم لاممهم* 20

2 *Filii Japheth, Turchæ, & Jagog, & Mahat, & Græci, & Sin, & Chorasan, & Phares.* 3 *Et filii Gomer, Slavones, et Francia, et Jargian.* 4 *Et filii Javan Almasisa, et Tarsus, & Cyprus, et Adhata.* 5 *Ab his divisæ sunt insulæ gentium in regiones suas, quælibet secta cum loquela sua & familiis ac nominibus suis.* 6 *Et filii Ham; Æthiopia, et Ægyptus, et Tafta, & Chanaan.* 7 *Et filii Æthiopiæ, Saba, et Zevila, et Zogava, & Alfacu, et Aldams; et filii Raama, Sindæ, et Jndiæ.* 8 *Et Cus genuit Namrud: ipse cœpit esse gigas in terra.* 9 *Et ipse erat gigas terribilis coram Deo; et propterea dicitur, Veluti Namrud gigas in terra, terribilis coram Deo.* 10 *Et fuit primum regnum ejus Babel et Albars, et Accadh, et Chalna in regione Sainur.* 11 *Et ex ea terra prodiit Assur, ædificavitque Ninive, et urbem Rahabat, et Obollam,* 12 *Et urbes quæ sunt inter Ninive et inter Obollam: ipsa est urbs maxima.* 13 *Et Mesra genuit Teanisæos, et Alexandrinos, et Bahansæos, et Caramæneos,* 14 *Et Aliamanæos, et Saydæos, è quibus exierunt Philisthæi, et Damiatæos.* 15 *Et Chanaan genuit Saidun primogenitum suum, et Hith,* 16 *Et Jebusæos, et Amorrhæos, et Gergesæos,* 17 *Et Hevæos, et Aracæos, et Tripolitanos, et Arudæos,* 18 *Et Hemessæos, et Hamathæos. Et posteà divisæ sunt familiæ Chananæorum.* 19 *Erántque termini Chananæorum à Saida quousque venias ad Chalus, et ad Gazam: et donec venias ad Sadum, et Amura, et Adama, et Sabuym, ad Lasaa.* 20 *Hi sunt filii Ham in familias et idiomata eorum, in regionibus suis, in gentes suas.*

frater,Heber filiorum omnium pater ipse Etiam.natus est Sem ipsi Et
21 ולשם ילד גם־הוא אבי כל־בני־עבר אחי
Arpachsad & ,Assur & ,Helam ,Sem Filii .*majoris* Jepheth
22 יפת הגדול׃ בני שם עילם ואשור וארפכשד
.Mas & Ghether &,Chul & Hus ; Aram filii Et .Aram &, Lud &
23 ולוד וארם׃ ובני ארם עוץ וחול וגתר ומש׃
.Heber genuit Selach & : Selach genuit Arpachsad Et
24 וארפכשד ילד את־שלח ושלח ילד את־עבר׃
quia ,Pelegh unius nomen : filii duo *est natus* Heber ipsi Et
25 ולעבר ילד שני בנים שם האחד פלג כי
.Jochthan ejus fratris nomen & ; terra est divisa ejus diebus in
בימיו נפלגה הארץ ושם אחיו יקטן׃
& ,Seleph & Almodad genuit Jochthan Et
26 ויקטן ילד את־אלמודד ואת־שלף ואת־
,Uzal & Hadoram Et .Jarach & Chasarmaveth
27 חצרמות ואת־ירח׃ ואת־הדורם ואת־אוזל
.Seba & ,Abimael & Hobal Et .Dichlah &
28 ואת־דקלה׃ ואת־עובל ואת־אבימאל ואת־שבא׃
filii isti Omnes .Jobab & ,Chavilah & Ophir Et
29 ואת־אופר ואת־חוילה ואת־יובב כל־אלה בני
Sephar *te ingrediendo* ,Mesah à eorum habitatio fuit Et .Jochthan
30 יקטן׃ ויהי מושבם ממשא באכה ספרה
,suas familias *ad* ,Sem filii Isti .orientis montem
31 הר הקדם׃ אלה בני־שם למשפחתם
familiæ Istæ .*suas gentes ad* ,suis terris in ,suas linguas *ad*
32 ללשנתם בארצתם לגויהם׃ אלה משפחת
sũt divisæ istis ab &:suis gẽtibus in,suas generationes *ad* Noach filiorũ
בני־נח לתולדתם בגויהם ומאלה נפרדו
.diluvium post terrâ in gentes
הגוים בארץ אחר המבול׃

CAP. XI. יא

.*una verba & ,unum labium* terra omnis erat Et
1 ויהי כל־הארץ שפה אחת ודברים אחדים׃
terrâ in *vallem* invenerunt & ,oriente ab *ipsos proficiscendo in* fuit Et
2 ויהי בנסעם מקדם וימצאו בקעה בארץ
:suum socium ad *vir* dixerunt Et .ibi habitaverunt & ,Sinhar
3 שנער וישבו שם׃ ויאמרו איש אל־רעהו
.combustionem ad comburamus & ,lateres laterificemus Agite
הבה נלבנה לבנים ונשרפה לשרפה
.*cæmentum in* eis fuit lutum & ,*lapidem in* later eis fuit Et
ותהי להם הלבנה לאבן והחמר היה להם לחמר׃
eius caput &,turrim &,civitatem nobis ædificemus Agite : dixerunt Et
4 ויאמרו הבה נבנה־לנו עיר ומגדל וראשו
super dispergamur fortè ne ,nomen nobis faciamus & ,cælum in
בשמים ונעשה־לנו שם פן־נפוץ על־
,civitatem *videndum ad* Dominus descendit Et .terræ omnis *facies*
5 פני כל־הארץ׃ וירד יהוה לראת את־העיר
.hominum filii ædificabant quam ,turrim &
ואת־המגדל אשר בנו בני האדם׃

Verſio VULG. LAT.

21 De Sem quoque nati ſunt, patre omnium filiorum Heber, fratre Japheth majore. 22 Filii Sem; Ælam & Aſſur, & Arphaxad, & Lud, & 23 Aram. Filii Aram; Us, & Hul, & Gether, & Mes. 24 At verò Arphaxad genuit Sale, de quo ortus eſt He-25 ber. Natique ſunt Heber filii duo: nomen uni Phaleg, eò quòd in diebus ejus diviſa ſit terra: & nomen 26 fratris ejus Jectan. Qui Jectan genuit Elmodad, & Saleph, & Aſarmoth, Jare, 27 Et Aduram, & Uzal, & De-28 cla, Et Ebal, & Abimael, Sa-29 ba, Et Ophir, & Hevila, & Jobab: omnes iſti, filii Je-30 ctan. Et facta eſt habitatio eorum de Meſſa pergentibus uſq; Sephar montem ori-31 entalem. Iſti filii Sem, ſecundùm cognationes, & linguas, & regiones, in gen-32 tibus ſuis. Hæ familiæ Noë juxta populos & nationes ſuas. Ab his diviſæ ſunt gentes in terra poſt diluvium.

CAP. XI.

1 ERat autem terra labii unius, & ſermonum eorun-2 dem. Cumque proficiſcerentur de oriente, invenerunt campum in terra Sennaar, & habitaverunt 3 in eo. Dixitque alter ad proximum ſuum; Venite, faciamus lateres, & coquamus eos igni. Habueruntque lateres pro ſaxis; & bitumen pro cæmento: 4 Et dixerunt; Venite, faciamus nobis civitatem et turrim, cujus culmen pertingat ad cœlum: et celebremus nomen noſtrum antequam dividamur in univerſas ter-5 ras. Deſcendit autem Dominus, ut videret civitatem et turrim, quam ædificabant filii Adam;

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

21 Καὶ τῷ Σὴμ (ρ) ἐγεννήθη ϗ αὐτῷ, πατρὶ πάντων τῶν υἱῶν Ἕβερ, ἀδελφῷ Ἰάφεθ τοῦ μείζονος. 22 Υἱοὶ Σήμ· (σ) Ἐλὰμ, ϗ Ἀσσοὺρ, ϗ Ἀρφαξὰδ, ϗ Λοὺδ, ϗ (τ) Ἀρὰμ, ϗ Καϊνᾶν. 23 Καὶ υἱοὶ Ἀράμ· (υ) Οὖζ, ϗ Οὖλ, ϗ (φ) Γατὲρ, ϗ Μοσόχ. 24 Καὶ Ἀρφαξὰδ ἐγέννησε τὸν (χ) Καϊνᾶν· ϗ Καϊνᾶν ἐγέννησε τὸν Σαλά· Σαλὰ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἕβερ. 25 Καὶ τῷ Ἕβερ ἐγεννήθησαν δύο υἱοί· ὄνομα τῷ ἑνὶ, (ψ) Φαλέγ· ὅτι ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ διεμερίσθη ἡ γῆ· 26 ϗ ὄνομα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, Ἰεκτάν. Ἰεκτὰν δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλμωδὰδ, (ω) ϗ Σαλὲθ, ϗ τὸν Σαρμὼθ, ϗ (α) Ἰαράχ, 27 Καὶ Ὀδοῤῥὰ, ϗ (β) Αἰβὴλ, ϗ (γ) Δεκλὰ, 28 Καὶ Εὐὰλ, ϗ Ἀβιμαὲλ, ϗ Σαβὰ, 29 Καὶ Οὐφεὶρ, ϗ Εὐϊλὰ, ϗ Ἰωβάβ. 30 πάντες οὗτοι υἱοὶ Ἰεκτάν. Καὶ ἐγένετο ἡ κατοίκησις αὐτῶν, ἀπὸ (δ) Μασσῆ ἕως ἐλθεῖν εἰς (ε) Σαφηρὰ, ὄρος ἀνατολῶν. 31 (ζ) Οὗτοι υἱοὶ Σὴμ, ἐν ταῖς φυλαῖς αὐτῶν, κατὰ γλώσσας αὐτῶν, ἐν ταῖς χώραις αὐτῶν, ϗ ἐν τοῖς ἔθνεσιν αὐτῶν. Αὗται αἱ φυλαὶ υἱῶν Νῶε κατὰ γενέσεις αὐτῶν, 32 (η) κατὰ ἔθνη αὐτῶν. Ἀπὸ τούτων διεσπάρησαν νῆσοι τῶν ἐθνῶν ἐπὶ τῆς γῆς μετὰ τὸν κατακλυσμόν.

Κεφ. ια΄.

1 Καὶ ἦν πᾶσα ἡ γῆ χεῖλος ἕν, ϗ 2 φωνὴ μία πᾶσι. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κινῆσαι αὐτοὺς ἀπὸ ἀνατολῶν, εὗρον πεδίον ἐν γῇ (α) Σενναὰρ, ϗ κατῴκησαν 3 ἐκεῖ. Καὶ εἶπεν ἄνθρωπος τῷ (β) πλησίον αὐτοῦ, Δεῦτε, πλινθεύσωμεν πλίνθους, ϗ ὀπτήσωμεν αὐτὰς πυρί. Καὶ ἐγένετο αὐτοῖς ἡ πλίνθος εἰς λίθον· ϗ 4 ἄσφαλτος ἦν αὐτοῖς ὁ πηλός. Καὶ εἶπαν, Δεῦτε, οἰκοδομήσωμεν ἑαυτοῖς πόλιν ϗ πύργον, (γ) οὗ ἔσται ἡ κεφαλὴ ἕως τοῦ οὐρανοῦ· ϗ (δ) ποιήσωμεν ἑαυτοῖς ὄνομα, πρὸ (ε) τοῦ διασπαρῆναι ἡμᾶς 5 ἐπὶ προσώπου πάσης τῆς γῆς. Καὶ κατέβη κύριος ἰδεῖν τὴν πόλιν ϗ τὸν πύργον, ὃν ᾠκοδόμησαν οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων.

MS.A. (ρ) ἐγενήθη (σ) Αἰλὰμ, (τ) Ἀραμών. Καὶ υἱοὶ (υ) Ὦς, (φ) Γαθὲρ, (χ) Καϊνᾶμ· (ψ) Φαλέκ· (ω) ϗ τὸν Σαλὲφ, (α) Ἰαρὰδ, (β) Αἰζὴλ, (γ) Δεκλὰ, ϗ Ἀβιμεὴλ, ϗ Σαβὰ, (δ) Μασσηὲ (ε) Σωφηρὰ (ζ) Οὗτοι οἱ υἱοὶ (η) κατὰ τὰ ἔθνη Κεφ. ια΄. (α) Σενναὰρ, (β) πλησίον, Δεῦτε, (γ) οὗ ἡ κεφαλὴ ἔσται (δ) ποιήσωμεν ἑαυτῶν (ε) διασπαρῆναι ἐπὶ

Et Sem, natus eſt etiam ipſi, 21 *patri omnium filiorum Heber, fratri Japhet (e) majoris.* 22 *Filii Sem; Elam, & Aſſur, & Arphaxad, & Lud, & Aran, & Cainan.* 23 *Et filii Aran; Hus, & Ul, & Gater, et Moſoche* 24 *Et Arphaxad genuit Cainan: et Cainan genuit Sala. Sala autem genuit Heber.* 25 *Et Heber nati ſunt duo filii: nomen uni Phalez, quia in diebus ejus diviſa eſt terra: & nomen fratris ejus Jectan.* 26 *Jectan autem genuit Elmodad, et Saleth, et Sarmoth, et Jarach,* 27 *Et Hodorra, et Ahel, et Decla,* 28 *Et Eval, et Abimael, & Saba,* 29 *Et Ophir, & Evila, & Jobab. Omnes hi filii Jectan.* 30 *Et facta eſt habitatio eorum à Maſſe, donec venias ad Saphera montem orientis.* 31 *Hi filii Sem in tribubus ſuis, ſecundùm linguas ſuas, in regionibus ſuis, & in gentibus ſuis.* 32 *Hæ tribus filiorum Noë ſecundùm generationes eorum, ſecundùm gentes eorum. Ab his diſperſæ ſunt inſulæ gentium ſuper terram poſt diluvium.*

CAP. XI.

ET erat omnis terra labium 1 *unum: & vox una omnibus.* 2 *Et factum eſt, cùm moverent ipſi ab oriente; invenerunt campum in terra Senaar: & habitaverunt ibi.* 3 *Et dixit homo proximo ſuo; Venite, faciamus lateres, & coquamus illos igni. Et facti ſunt illis lateres in lapidem: & (a) bitumen erat illis lutum.* 4 *Et dixerunt; Venite, ædificemus nobiſmetipſis civitatem, & turrim, cujus caput erit uſque ad cœlum: & faciamus nobis nomen, antequam diſpergamur in faciem omnis terræ.* 5 *Et deſcendit Dominus videre civitatem, & turrim, quam ædificaverant filii hominum.*

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21 *ܘܫܝܡ ܐܘܠܕ ܐܦ ܗܘ ܐܒܘܗܘܢ ܕܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܥܒܪ ܐܚܘܗܝ ܕܝܦܬ ܪܒܐ. *ܒܢܝ ܫܝܡ.
22 ܥܝܠܡ. ܘܐܬܘܪ. ܘܐܪܦܟܫܪ. ܘܠܘܕ. ܘܐܪܡ. *ܘܒܢܝ ܐܪܡ. ܥܘܨ. ܘܚܘܠ. ܘܓܬܪ.
23 ܘܡܫ. *ܘܐܪܦܟܫܪ ܐܘܠܕ ܠܫܠܚ. ܘܫܠܚ ܐܘܠܕ ܠܥܒܪ. *ܘܠܥܒܪ ܐܬܝܠܕܘ ܬܪܝܢ
24 ܒܢܝܢ. ܫܡܗ ܕܚܕ ܦܠܓ. ܡܛܠ ܕܒܝܘܡܬܗ ܐܬܦܠܓܬ ܐܪܥܐ. ܘܫܡܗ ܕܐܚܘܗܝ
25 ܝܩܛܢ. *ܘܝܩܛܢ ܐܘܠܕ ܠܐܠܡܘܕܕ. ܘܠܫܠܦ. ܘܠܚܨܪܡܘܬ. ܘܠܝܪܚ. *ܘܠܗܕܘܪܡ.
26 ܘܠܐܘܙܠ. ܘܠܕܩܠܐ. *ܘܠܥܘܒܠ. ܘܠܐܒܝܡܐܠ. ܘܠܫܒܐ. *ܘܠܐܘܦܝܪ. ܘܠܚܘܝܠܐ. ܘܠܝܘܒܒ.
27 ܟܠܗܘܢ ܗܠܝܢ ܒܢܘܗܝ ܕܝܩܛܢ. *ܘܗܘܐ ܡܥܡܪܗܘܢ ܡܢ ܡܫܐ ܠܡܥܠܢܐ ܕܣܦܪܘܝܡ
28 ܛܘܪܐ ܕܡܕܢܚܐ. *ܗܠܝܢ ܒܢܝ ܫܝܡ ܠܫܪܒܬܗܘܢ ܠܠܫܢܝܗܘܢ.
29 ܒܐܪܥܬܗܘܢ ܘܒܥܡܡܝܗܘܢ. *ܗܠܝܢ ܫܪܒܬܐ ܕܒܢܝ ܢܘܚ. ܠܬܘܠܕܬܗܘܢ ܒܥܡܡܝܗܘܢ
30 ܘܒܥܡܡܝܗܘܢ. ܘܡܢ ܗܠܝܢ ܐܬܦܪܫܘ ܥܡܡܐ ܒܐܪܥܐ ܡܢ ܒܬܪ ܛܘܦܢܐ.
31
32

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܐ *

1 ܦܘܠܓܐ ܠܫܢܐ. *ܘܗܘܬ ܟܠܗ ܐܪܥܐ ܠܫܢܐ ܚܕ. ܘܡܡܠܠܐ ܚܕ. *ܘܗܘܐ ܟܕ ܫܩܠܘ ܡܢ
2 ܡܕܢܚܐ. ܐܫܟܚܘ ܦܩܥܬܐ ܒܐܪܥܐ ܕܣܢܥܪ. ܘܝܬܒܘ ܬܡܢ. *ܘܐܡܪ ܓܒܪ ܠܚܒܪܗ.
3 ܬܘ ܢܪܡܐ ܠܒܢܐ ܘܢܘܩܕ ܐܢܘܢ ܒܢܘܪܐ. ܘܗܘܬ ܠܗܘܢ ܠܒܢܬܐ ܠܟܐܦܐ. ܘܚܡܪܐ ܗܘܐ
4 ܠܗܘܢ ܠܫܝܥܐ. *ܘܐܡܪܘ ܬܘ ܢܒܢܐ ܠܢ ܡܕܝܢܬܐ ܘܡܓܕܠܐ ܕܪܫܗ ܡܛܐ ܠܫܡܝܐ.
5 ܘܢܥܒܕ ܠܢ ܫܡܐ. ܕܠܡܐ ܢܬܒܕܪ ܥܠ ܐܦܝ ܟܠܗ ܐܪܥܐ. *ܘܢܚܬ ܡܪܝܐ ܠܡܚܙܐ
ܡܕܝܢܬܐ ܘܡܓܕܠܐ ܕܒܢܘ ܒܢܝܢܫܐ.

Et Sem generavit ipſe quoque pater omnium filiorum Heber, frater Iapheth major. 21 Filii *ergò* Sem ſunt; Ilam, & Aſur, & Arphachſar, & Lud, & Aram. 22 Porrò filii Arã, Us, & Hul, et Gether, et Maſ. 23 Verùm Arphachſar genuit Saleh, et Saleh genuit Eber. 24 Ebero autẽ nati ſunt duo filii; et nomẽ unius, Phaleg; quoniam in diebus ejus diviſa eſt terra: et nomen fratris ejus, Iectan. 25 Et Iectan genuit Elmodad, et Saleph, et Haſarmoth, et Iareh, 26 Et Hadoram, et Vzel, et Decla, 27 Et Obal, et Abimel, et Saba, 28 Et Ophir, et Hevila, et Iobab. 29 Omnes iſti ſunt filii Iectan. Et erat habitatio eorum à Manſa, quæ eſt 30 in ingreſſu ad Sepharoïm montẽ in Oriente *ſitum*. Iſti ſunt filii Sem in familias ſuas, 31 et linguas ſuas, in regiones et populos ſuos. Hæ ſunt familiæ filiorum 32 Noë in generationes ſuas, nationes et populos ſuos. Et ab his diviſi ſunt populi in terra poſt diluvium.

CAP. XI.

D*Iviſio Linguarum.* Erat autem univerſa terra linguæ unius & loquelæ 1 ejuſdem. Et accidit, ut quum diſceſſiſſent ab Orientẽ, inveniſſent planitiẽ 2 in terra Senaar, & habitâſſent ibi. Dixítque alter ad ſocium ſuum, Venite, 3 componamus lateres, & comburamus eos igni. Et erat illis later pro lapide, & calx erat eis pro linimento. Et dixerunt, Venite, extruamus nobis civitatem 4 & turrim, cujus culmen ad cœlum *pertingat*: Et faciamus nobis nomen, ne fortè diſpergamur ſuper faciem univerſæ terræ. Deſcendit autem Dominus, 5 ut videret civitatem & turrim, quam ædificabant homines.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.
תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

21 ולשם אתיליד אף־הוא אבוהון
דכל־בני־עבר אחוהי דיפת רבא׃
22 בני־שם עילם ואשור וארפכשד
23 ולוד וארם׃ ובני ארם עוץ וחול
וגתר ומש׃ 24 וארפכשד אוליד
ית־שלח ושלח אוליד ית־עבר׃
25 ולעבר אתילידו תרין בנין שום
חד פלג ארי ביומוהי אתפליגת
ארעא ושום אחוהי יקטן׃
26 ויקטן אוליד ית־אלמודד וית־
שלף וית־חצרמות וית־ירח׃
27 וית־הדורם וית־אוזל וית־
28 דקלה׃ וית־עובל וית־
אבימאל וית שבא׃ 29 וית־אופיר
וית־חוילה וית־יובב כל־אלין
בני יקטן׃ 30 והוה מותבהון ממשא
מטי לספר טור מדינחא׃ 31 אלין
בני־שם לזרעיתהון ללישנהון
בארעתהון בעממיהון׃ 32 אלין
זרעית בני־נח לתולדתהון
בעממיהון ומאלין אתפרשו
עממיא בארעא בתר טופנא׃

יא

1 והוה כל־ארעא לישן חד וממלל
חד׃ 2 והוה במיטלהון בקדמיתא
ואשכחו בקעתא בארעא דבבל
ויתיבו תמן׃ 3 ואמרו גבר
לחבריה הבו נרמי לבנין
ונוקדנון בנורא והות להון
לבינתא לאבנא וחימרא הוה
להון לשיע׃ 4 ואמרו הבו נבני
לנא קרתא ומגדלא ורישיה מטי
עד צית־שמיא ונעביד לנא שום
דלמא נתבדר על־אפי־כל־
ארעא׃ 5 ואתגלי יי לאתפרעא
על־עובדי קרתא ומגדלא די
בנו בני אינשא׃

21 Et de Sem nati ſunt *ipſo* quoq; :*patre* omnium filiorum Heber, *fratre* Japheth 22 *majoris*. Filii Sem, Helam & Aſſur, & Arphaxad, & 23 Lud & Aram. Et filii Aram; Hus & Hul, & Gether & Mes. 24 Arphaxad autem genuit Sale: & 25 Sale genuit Heber. Et de Heber nati ſunt duo filii: Nomen unius Phaleg; quia in diebus ſuis diviſa eſt terra; & nomen fratris ſui, 26 Jectan. Jectan autem genuit Elmodad, & Saleph; 27 & Aſarmoth, & Jare. Et Aduram & Uzal, & Dec-28 la. Et Hobal & Abimael, 29 & Saba. Et Ophir & Evila, & Jobab: omnes iſti 30 filii Jectan. Et fuit habitatio eorum à Meſſâ; pertingens uſq; Sephar, mon-31 tem Orientalem. Iſti ſunt filii Sem; per cognationes & linguas ſuas: in terris ſuis, in populis ſuis. 32 Iſtæ ſunt cognationes filiorum Noë, per generationes ſuas in populis ſuis: & ab his diviſi ſunt populi in terrâ poſt diluvium.

CAP. XI.

1 ERatq; omnis terra linguæ 2 unius, & loquelæ unius. Et factum eſt, cùm proficiſcerentur in principio, & inveniſſent campum in terrâ Babylonis, habitaverunt i-3 bi. Dixeruntq; unuſquiſq; ad proximum ſuum; Venite, faciamus lateres, & coquamus eos igni: & erat eis later pro lapide; & bitumen erat eis pro luto. 4 Et dixerunt; Venite, ædificemus nobis civitatem; & turrim, & culmen ejus pertingat uſque ad cœlos; & faciamus nobis nomen: ne 5 fortè diſpergamur ſuper faciem univerſæ terræ. Et apparuit Dominus; ut ulciſceretur ſuper opera civitatis & turris: quas ædificaverunt filii hominum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

21 ** [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]

[illegible]

1 ** [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

21 ** [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]

[illegible]

1 ** [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM.
Tranſlatio Latina.

Et Semo natum eſt etiam: 21 *ipſe pater fuit omnium filiorum Heber, frater Japheti major.* 22 *Filii Sem; Elam, et Aſſur, et Arphacſad, et Lud, & Aram.* 23 *Filii autem Aram; Hus, et Hoel, Geter et Maſa.* 24 *Arphaxad verò genuit Selah, & Selah genuit Heber.* 25 *Et Hebro geniti ſunt duo filii: nomen unius, Peleg; quia in diebus ejus diviſa eſt terra: et nomen fratris ejus, Jectan.* 26 *Jectan autem genuit Elmodad, et Saleph, & Haſarmoth, et Jerah,* 27 *Et Aduram, et Aezel, et Dacla,* 28 *Et Ebal, et Abimael, et Seba,* 29 *Et Apher, et Havilah, et Jobab: omnes iſti fuerunt filii Jectan.* 30 *Fuit autem habitatio eorum à (h) Meſa donec venias Sepharam montem Orientis.* 31 *(i) Hi ſunt filii Sem ſecundùm familias ſuas, ſecundùm linguas ſuas in terris ſuis, ſecundùm gentes ſuas.* 32 *Iſtæ ſunt familiæ filiorum Noë ſecundùm generationes ſuas in gentibus ſuis. Ab iſtis diviſæ ſunt inſulæ gentium in terra poſt (k) diluvium.*

CAP. XI.

ET erat omnis terra unius labii, et verborum unorũ. 1 *Factúmq; eſt cùm proficiſcerentur ex Oriente, ut invenirent vallẽ in terra Sennaar; et conſederunt ibi.* 2 *Dixerunt quoque vir ad proximum ſuum; Agite, faciamus lateres, et comburamus eos combuſtione: fuitque later pro lapide, et bitumen erat illis in lutum.* 3 *Poſteà dixerunt, Agite, ædificemus nobis civitatem et turrim, capútque ejus ſit in cœlo: et faciamus nobis nomen, ne diſpergamur ſuper faciem omnis terræ.* 4 *Deſcendit autem Dominus, ut videret civitatem et turrim, quam ædificaverant filii Adam.* 5

VER. SAM. *(h)* Misbal *(i)* Hæc eſt portio filiorum *(k)* perditionem.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

21 * وولد لسام ايضا بنون وهو ابو جميع بني عابر واخو يافث الاكبر * بنو سام خوزستان
22 والموصل وارفخشد ولود وارمن * وبنو ارام الغوطة والحولة والجرامقة وماس * وارفخشد
23 اولد سالح * وسالح اولد عابر * وولد لعابر ابنان * اسم احدهما فالغ لانه في ايامه انقسمت
24 الارض * واسم اخيه قحطان * وقحطان اولد المذاد والسلف وحضرموت ويارح * وهدورام
25 واوزال ودقلا * واوبال وابيمايل وسبا * واوفير وحويلا ويوباب * كل هولاء بنو قحطان * وكان
26 مسكنهم من مكة الى ان تجي المدينة الى الجبل الشرقي * هولاء بنو سام لعشايرهم والسنتهم
27 في بلدانهم واممهم * هولاء عشاير بني نوح لتوالدهم واممهم ومنهم تفرقت الامم في
28 البلد بعد الطوفان *
29
30
31
32

* الفصل الحادي عشر *

1 * وكان جميع اهل الارض اهل لغة واحدة وكان الكلام واحدا * وكان لما رحلوا من المشرق
2 وجدوا بقعا في بلد السينور فاقاموا ثم * وقال بعضهم لبعض تعالوا نلبن لبنا ونطبخه
3 طبخا * فكان لهم اللبن كالحجارة والقفر كان لهم بدل الطين * وقالوا تعالوا لنبني لنا قرية
4 ومجدلا راسه يداني السماء * ونصنع لنا اسما كيلا نتبدد على وجه الارض * فانحدر
5 ملايكة لنظر القرية والمجدل الذي بناه بنو آدم *

Nati ſunt etiam filii Samo, qui eſt pater omnium filiorũ Aber, et frater Japhet maior natu. 21 *Filii ergo Sam; Choraſtan, & Almauſel, et Arfachſad, et Lydia, et Armenia.* 22 *Et filii Aram; Alghuta, et Hula, et Giarameca, et Maſc.* 23 *Et Arphachſad genuit Saleh, et Saleh genuit Aber.* 24 *Et nati ſunt Aber duo filii: nomen unius ex eis, Phalegh; quia in diebus ejus diviſa eſt terra: et nomen fratris ejus, Cahtan.* 25 *Et Cahtan genuit Elmodad, et Saleph, et Haſramot, et Jareh,* 26 *Et Hadhuram, et Uzal, et Decla,* 27 *Et Ubal, et Abimail, et Saba,* 28 *Et Oſir, et Hevila, et Jobab: Omnes hi, filii Cahtan.* 29 *Erátque habitatio eorum à Mecca uſquedum venias Medinam ad montem orientalem.* 30 *Hi ſunt filii Sam in familias ſuas, et idiomata ſua, in regionibus ſuis, et gentibus ſuis.* 31 *Hæ ſunt familiæ filiorum Nuha in generationes et gentes ſuas. Et ab ipſis diviſæ ſunt gentes in regiones poſt diluvium.* 32

CAP. XI.

ET erant omnes terricolæ poſſidentes linguam unam, erátque ſermo unus. 1 *Cúmque profecti eſſent ab Oriente, invenerunt campum in regione Sainur, commoratique ſunt ibi.* 2 *Et dixerunt alteri eorum ad alteros, Venite, conſtipemus lateres, et coquamus eos coctione: erántque illis lateres inſtar lapidum, et pix erat eis pro luto.* 3 *Et dixerunt, Venite, ut ædificemus nobis civitatem et turrim, cujus ſummitas pertingat cœlum: et faciamus nobis nomen, ne diſperdatur ſuper faciem terræ.* 4 *Deſcenderúntque Angeli ad videndam civitatem et turrim, quam ædificaverant filii Adæ.* 5

ספר בראשית : יא

ipsis omnibus unum labium & unus populus Ecce :Dñs dixit Et
6 ויאמר יהוה הן עם אחד ושפה אחת לכלם
,eis ab prohibebitur non nunc Et .faciendum ad eorum incipere hoc Et
וזה החלם לעשות ועתה לא־יבצר מהם
,descendamus Agite .faciendum ad cogitaverunt quod omne
7 כל אשר יזמו לעשות: הבה נרדה
labium vir audiant non ut ,eorum labiũ ibi confundamus &
ונבלה שם שפתם אשר לא ישמעו איש שפת
omnis facies super inde eos Dominus dispersit Et .sui socii
8 רעהו: ויפץ יהוה אתם משם על־פני כל־
vocavit Propterea .civitatem ædificandum ad cessaverunt & :terræ
9 הארץ ויחדלו לבנת העיר: על־כן קרא
:terræ omnis labium Dominus confudit ibi quia ,Babel ejus nomen
שמה בבל כי־שם בלל יהוה שפת כל־הארץ
Istæ .terræ omnis facies super Dominus eos dispersit inde &
10 ומשם הפיצם יהוה על־פני כל־הארץ: אלה
genuit & ,annorum centum filius Sem :Sem generationes
תולדת שם שם בן־מאת שנה ויולד את־
vixit Et .diluvium post annis duobus Arpachsad
11 ארפכשד שנתים אחר המבול: ויחי־
,Arpachsad ipsum gignere post Sem
שם אחרי הולידו את־ארפכשד
Arphachsad Et .filias & filios genuit & :annos quingentos
12 חמש מאות שנה ויולד בנים ובנות: וארפכשד
genuit & ,annos triginta & quinque vixit
חי חמש ושלשים שנה ויולד את־
,Selach ipse genuit postquàm Arpachsad vixit Et .Selach
13 שלח: ויחי ארפכשד אחרי הולידו את־שלח
.filias & filios genuit & :annos quadringentos & ,annos tres
שלש שנים וארבע מאות שנה ויולד בנים ובנות:
vixit Et .Heber genuit & ,annos triginta vixit Selach Et
14 ושלח חי שלשים שנה ויולד את־עבר: ויחי־
15 ,annos tres ,Heber ipse genuit postquàm Selach
שלח אחרי הולידו את־עבר שלש שנים
vixit Et .filias & filios genuit & :annos quadringentos &
16 וארבע מאות שנה ויולד בנים ובנות: ויחי־
.Pelegh genuit & ,annos triginta & quatuor Heber
עבר ארבע ושלשים שנה ויולד את־פלג:
triginta ,Pelegh ipse genuit postquàm Heber vixit Et
17 ויחי־עבר אחרי הולידו את־פלג שלשים
.filias & filios genuit & :annos quadringentos & annos
שנה וארבע מאות שנה ויולד בנים ובנות:
vixit Et .Rehu genuit & :annos triginta Pelegh vixit Et
18 ויחי־פלג שלשים שנה ויולד את־רעו: ויחי־
19 ducentos & annos novem ,Rehu ipse genuit postquàm Pelegh
פלג אחרי הולידו את־רעו תשע שנים ומאתים
.filias & filios genuit & :annos
שנה ויולד בנים ובנות:

Versio VULG. LAT.

6 Et dixit; Ecce, unus est populus, & unum labium omnibus: cœperuntque hoc facere, nec desistent à cogitationibus suis, donec eas opere compleant. 7 Venite igitur, descendamus, & confundamus ibi linguam eorum, ut non audiat unusquisque vocem proximi sui. 8 Atque ita divisit eos Dominus ex illo loco in universas terras, & cessaverunt ædificare civitatem. 9 Et idcircò vocatum est nomen ejus, Babel; quia ibi confusum est labium universæ terræ: & inde dispersit eos Dominus super faciem cunctarum regionum. 10 Hæ sunt generationes Sem: Sem erat centum annorum quando genuit Arphaxad, biennio post diluvium. 11 Vixitque Sem postquam genuit Arphaxad, quingentis annis; & genuit filios & filias. 12 Porrò Arphaxad vixit triginta quinque annis, & genuit Sale. 13 Vixitque Arphaxad postquam genuit Sale, trecentis tribus annis: & genuit filios & filias. 14 Sale quoque vixit triginta annis, & genuit Heber. 15 Vixitque Sale postquam genuit Heber, quadringentis tribus annis: & genuit filios & filias. 16 Vixit autem Heber triginta quatuor annis, & genuit Phaleg. 17 Et vixit Heber postquam genuit Phaleg, quadringentis triginta annis; & genuit filios & filias. 18 Vixit quoque Phaleg triginta annis, & genuit Reu. 19 Vixitque Phaleg postquam genuit Reu, ducentis novem annis; & genuit filios & filias.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

6 Καὶ εἶπε κύριος, Ἰδοὺ γένος ἕν, καὶ χεῖλος ἓν πάντων· καὶ τοῦτο ἤρξαντο ποιῆσαι· καὶ νῦν οὐκ ἐκλείψει (ζ) ἀπ' αὐτῶν πάντα, ὅσα ἂν ἐπιθῶνται ποιεῖν. 7 Δεῦτε, καὶ καταβάντες συγχέωμεν (η) αὐτῶν ἐκεῖ τὴν γλῶσσαν, ἵνα μὴ ἀκούσωσιν ἕκαστος τὴν φωνὴν τοῦ πλησίον. 8 Καὶ διέσπειρεν αὐτοὺς κύριος ἐκεῖθεν ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς· καὶ ἐπαύσαντο οἰκοδομοῦντες τὴν πόλιν καὶ τὸν πύργον. 9 Διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα (θ) αὐτῆς, Σύγχυσις· ὅτι ἐκεῖ συνέχεε κύριος τὰ χείλη πάσης τῆς γῆς· καὶ ἐκεῖθεν διέσπειρεν αὐτοὺς (ι) κύριος ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. Καὶ αὗται αἱ γενέσεις 10 (κ) Σήμ. καὶ ἦν Σὴμ υἱὸς ἑκατὸν ἐτῶν, ὅτε ἐγέννησε τὸν Ἀρφαξὰδ, δευτέρου ἔτους μετὰ τὸν κατακλυσμόν. 11 Καὶ ἔζησε Σὴμ, μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Ἀρφαξὰδ, (λ) ἔτη πεντακόσια, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας· καὶ ἀπέθανε. 12 Καὶ ἔζησεν Ἀρφαξὰδ ἑκατὸν τριακοντα-13 πέντε ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν Καϊνᾶν. Καὶ ἔζησεν Ἀρφαξὰδ, μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Καϊνᾶν ἔτη (μ) τετρακόσια, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας· καὶ ἀπέθανε. Καὶ ἔζησε Καϊνᾶν (ν) ἑκατὸν καὶ τριάκοντα ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν Σαλά. Καὶ ἔζησε Καϊνᾶν, μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Σαλὰ, ἔτη τριακόσια τριάκοντα, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας· 14 καὶ ἀπέθανε. Καὶ ἔζησε Σαλὰ ἑκατὸν τριάκοντα ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν Ἕβερ. 15 Καὶ ἔζησε Σαλὰ, μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Ἕβερ, τριακόσια τριάκοντα ἔτη, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας· 16 καὶ ἀπέθανε. Καὶ ἔζησεν Ἕβερ ἑκατὸν τριάκοντα τέσσαρα ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν Φαλέγ. 17 Καὶ ἔζησεν Ἕβερ, μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν (ξ) Φαλέγ, ἔτη διακόσια ἑβδομήκοντα, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας· καὶ ἀπέθανε. 18 Καὶ ἔζησε (ο) Φαλὲγ τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν Ῥαγαῦ. 19 Καὶ ἔζησε (π) Φαλὲγ, μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Ῥαγαῦ, (ρ) ἐννέα καὶ διακόσια ἔτη, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας· καὶ ἀπέθανε.

6 Et dixit Dominus; Ecce genus unum, & labium unum omnium: & hoc inchoaverunt facere: & nunc non (b) deficient ab illis omnia quæ conati fuerint facere. 7 Venite, & descendentes confundamus ibi linguam eorum: ut non audiat unusquisque vocem proximi. 8 Et dispersit eos Dominus inde super faciem omnis terræ; & cessaverunt ædificantes civitatem, & turrim. 9 Propter hoc appellatum est nomen illius, Confusio: quia ibi confudit Dominus labia omnis terræ: & inde dispersit illos Dominus super faciem omnis terræ. 10 Et hæ generationes Sem. Et erat Sem (c) filius centum annorum, cùm genuit Arphaxad, secundo anno post diluvium. 11 Et vixit Sem, postquam genuit Arphaxad, quingentos annos; & genuit filios & filias: & mortuus est. 12 Et vixit Arphaxad centum triginta quinque annos, & genuit Cainan. 13 Et vixit Arphaxad, postquam genuit Cainan, annos trecentum; & genuit filios & filias: & mortuus est. Et vixit Cainan centum & triginta annos, & genuit Sala. Et vixit Cainan, postquam genuit Sala, annos trecentum triginta; & genuit filios et filias: et mortuus est. 14 Et vixit Sala centum triginta annos, et genuit Heber. 15 Et vixit Sala, postquam genuit Heber, trecentum triginta annos; & genuit filios & filias: & mortuus est. 16 Et vixit Heber centum triginta quatuor annos, & genuit Phaleg. 17 Et vixit Heber, postquam genuit Phaleg, annos ducentos septuaginta; & genuit filios & filias: & mortuus est. 18 Et vixit Phaleg centum triginta annos, & genuit Rhagau. 19 Et vixit Phaleg, postquam genuit Rhagau, ducentos & novem annos; & genuit filios & filias: & mortuus est.

MS.A. (ζ) ἐξ αὐτῶν (η) ἐκεῖ αὐτῶν (θ) αὐτοῦ (ι) κύριος ὁ θεὸς ἐπὶ (κ) Σήμ. Σὴμ υἱὸς ἐτῶν ἑκατὸν, ὅτε (λ) πεντακόσια ἔτη, (μ) τετρακόσια τριάκοντα, καὶ (ν) ἑκατὸν τριάκοντα (ξ) Φαλὲκ, ἔτη διακόσια ἑβδομήκοντα, (ο) Φαλὲκ ἑκατὸν τριάκοντα (π) Φαλὲκ (ρ) διακόσια ἐννέα

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܗܐ ܥܡܐ ܚܕ ܘܠܫܢܐ ܚܕ ܠܟܠܗܘܢ. ܘܗܠܝܢ ܐܬܚܫܒܘ ܠܡܥܒܕ.
7 ܘܗܫܐ ܠܐ ܢܬܟܠܘܢ ܡܢ ܟܠ ܕܐܬܚܫܒܘ ܠܡܥܒܕ. * ܬܘ ܢܚܘܬ ܘܢܦܠܓ ܬܡܢ ܠܫܢܗܘܢ.
8 ܕܠܐ ܢܫܡܥܘܢ ܓܒܪ ܠܫܢ ܚܒܪܗ. * ܘܒܕܪ ܐܢܘܢ ܡܪܝܐ ܥܠ ܐܦܝ ܟܠܗ ܐܪܥܐ. ܘܫܠܝܘ
9 ܡܢ ܠܡܒܢܝܘ ܡܕܝܢܬܐ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܩܪܐ ܫܡܗ ܒܒܠ. ܡܛܠ ܕܬܡܢ ܒܠܒܠ
10 ܡܪܝܐ ܠܫܢܐ ܕܟܠܗ ܐܪܥܐ. ܘܡܢ ܬܡܢ ܒܕܪ ܐܢܘܢ ܡܪܝܐ ܥܠ ܐܦܝ ܟܠܗ ܐܪܥܐ. * ܗܠܝܢ
ܬܘܠܕܬܗ ܕܫܝܡ. ܫܝܡ ܒܪ ܡܐܐ ܫܢܝܢ ܐܘܠܕ ܠܐܪܦܟܫܕ. ܬܪܬܝܢ ܫܢܝܢ ܡܢ ܒܬܪ
11 ܛܘܦܢܐ. * ܘܚܝܐ ܫܝܡ ܡܢ ܒܬܪ ܕܐܘܠܕ ܠܐܪܦܟܫܕ. ܚܡܫܡܐܐ ܫܢܝܢ. ܘܐܘܠܕ ܒܢܝܐ
12 13 ܘܒܢܬܐ. * ܘܐܪܦܟܫܕ ܚܝܐ ܬܠܬܝܢ ܘܚܡܫ ܫܢܝܢ. ܘܐܘܠܕ ܠܫܠܚ. * ܘܚܝܐ ܐܪܦܟܫܕ
14 ܡܢ ܒܬܪ ܕܐܘܠܕ ܠܫܠܚ. ܐܪܒܥܡܐܐ ܘܬܠܬ ܫܢܝܢ. ܘܐܘܠܕ ܒܢܝܐ ܘܒܢܬܐ. * ܘܚܝܐ
15 ܫܠܚ ܬܠܬܝܢ ܫܢܝܢ. ܘܐܘܠܕ ܠܥܒܪ. * ܘܚܝܐ ܫܠܚ ܡܢ ܒܬܪ ܕܐܘܠܕ ܠܥܒܪ.
16 ܐܪܒܥܡܐܐ ܘܬܠܬ ܫܢܝܢ. ܘܐܘܠܕ ܒܢܝܐ ܘܒܢܬܐ. * ܘܚܝܐ ܥܒܪ ܬܠܬܝܢ ܘܐܪܒܥ ܫܢܝܢ.
17 ܘܐܘܠܕ ܠܦܠܓ. * ܘܚܝܐ ܥܒܪ ܡܢ ܒܬܪ ܕܐܘܠܕ ܠܦܠܓ. ܐܪܒܥܡܐܐ ܘܬܠܬܝܢ
18 ܫܢܝܢ. ܘܐܘܠܕ ܒܢܝܐ ܘܒܢܬܐ. * ܘܚܝܐ ܦܠܓ ܬܠܬܝܢ ܫܢܝܢ. ܘܐܘܠܕ ܠܐܪܥܘ.
19 * ܘܚܝܐ ܦܠܓ ܡܢ ܒܬܪ ܕܐܘܠܕ ܠܐܪܥܘ. ܡܐܬܝܢ ܘܬܫܥ ܫܢܝܢ. ܘܐܘܠܕ ܒܢܝܐ
ܘܒܢܬܐ.

6 Dixitque Dominus, En populus unus est, & lingua omnibus eadem, & talia meditati sunt facere, & nunc haud desistent ab omnibus quæ proposuerunt sibi facienda. 7 Venite, descendamus & dividamus ibi linguas eorum, ut ne audiat unusquisque linguam socii sui. 8 Igitur dissipavit eos Dominus super faciem universæ terræ: & destiterunt ab ædificanda civitate. 9 Propterea vocavit nomen ejus, Babel: quoniam ibi confudit Dominus linguas universæ terræ. Et exinde dispersit eos Dominus super faciem totius terræ. 10 Hæ sunt generationes Sem: Sem natus centum annos genuit Arphachsar, duobus annis post diluvium. 11 Et vixit Sem postquam genuit Arphachsar, quingentis annis, genuitq; filios ac filias. 12 Porrò Arphachsar vixit triginta quinque annis, & genuit Saleh. 13 Et vixit Arphachsar postquã genuit Saleh, quadringentis tribus annis; genuitque filios ac filias. 14 Et vixit Saleh triginta annis, genuitque Heber. 15 Et vixit Saleh postquam genuit Heber, quadringentis tribus annis: genuitque filios ac filias. 16 Et vixit Heber triginta quatuor annis, genuitque Phaleg. 17 Et vixit Heber postquam genuit Phaleg, quadringentis triginta annis: genuitque filios ac filias. 18 Vixit autem Phaleg triginta annis, & genuit Aru. 19 Vixitq; Phaleg postquam genuit Aru, ducentis novem annis; & genuit filios ac filias.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

6 ואמר יי הא עמא חד ולישן
חד לכולהון ודין דשריאו
למעבד וכען לא יתמנע
מנהון כל דחשיבו למעבד:
7 הבו נתגלי ונבלבל תמן
לישנהון דלא ישמעון אנש
8 לישן חבריה: ובדר יי
יתהון מתמן על־אפי כל־
ארעא ואתמנעו מלמבני
9 קרתא: על־כן קרא
שמה בבל ארי תמן בלבל
יי לישן כל־ארעא ומתמן
בדרינון יי על־אפי כל־
10 ארעא: אלין תולדת שם
שם בר־מאה שנין ואוליד
ית־ארפכשד תרתין שנין
11 בתר טופנא: וחיא־
שם בתר דאוליד ית־
ארפכשד חמש מאה שנין
12 ואוליד בנין ובנן: וארפכשד
חיא תלתין וחמש שנין
13 ואוליד ית־שלח: וחיא
ארפכשד בתר דאוליד ית־
שלח ארבע מאה ותלתין
שנין ואוליד בנין ובנן:
14 ושלח חיא תלתין שנין
15 ואוליד ית־עבר: וחיא־
שלח בתר דאוליד ית־עבר
ארבע מאה ותלת שנין
16 ואוליד בנין ובנן: וחיא־
עבר תלתין וארבע שנין
17 ואוליד ית־פלג: וחיא־
עבר בתר דאוליד ית־
פלג ארבע מאה ותלתין
שנין ואוליד בנין ובנן:
18 וחיא־פלג תלתין שנין
19 ואוליד ית־רעו: וחיא־
פלג בתר דאוליד ית־רעו
מאתן ותשע שנין ואוליד
בנין ובנן:

6 Et dixit Dominus; Ecce populus unus, et lingua una est omnibus illis; et hoc est quod cœperunt facere: et nunc non prohibetur ab eis, omne quod cogitaverunt facere. 7 Venite, appareamus; et confundamus ibi linguam eorum: ut non audiat unusquisq; linguam proximi sui. 8 Et dispersit eos Dominus inde, super faciem universæ terræ: et prohibiti sunt ab ædificatione 9 civitatis. Idcirco vocatum est nomen ejus, Babel; quoniam ibi confudit Dominus linguam universæ terræ: et inde dispersit eos Dominus, super faciem universæ 10 terræ. Hæ sunt generationes Sem; Sem filius centum annorum erat, quando genuit Arphaxad: duobus annis post diluvium. 11 Et vixit Sem, postquàm genuit Arphaxad, quingentis annis: et genuit filios et filias. 12 Et Arphaxad vixit triginta et quinq; annis: et genuit Sale. 13 Et vixit Arphaxad, postquàm genuit Sale, quadringentis et *triginta* annis: et genuit filios et filias. 14 Et Sale vixit triginta annis: et genuit Heber. 15 Et vixit Sale, postquàm genuit Heber, quadringentis et tribus annis: et genuit filios et filias. 16 Et vixit Heber triginta et quatuor annis: et genuit Phaleg. 17 Et vixit Heber, postquàm genuit Phaleg, quadringentis et triginta annis: et genuit filios et filias. 18 Et vixit Phaleg triginta annis: et genuit Reu. 19 Et vixit Phaleg, postquàm genuit Reu, ducentis et novem annis: et genuit filios et filias.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

6 Et dixit Dominus, Ecce populus unus est, labiumque unum omnibus, & hoc incipiunt facere: nunc autem non cohibebitur ab eis quidquid moliuntur facere. 7 Venite, descendamus, & (a) confundamus ibi labia eorum, ut non audiat vir labium proximi sui. 8 Et dispersit Dominus eos inde super faciem omnis terræ, cessaruntque ædificare urbem & turrim: 9 Propterea vocavit nomen ejus, (b) Babel: quia ibi Dominus confuderat labium omnis terræ, & inde dispersérat eos Dominus super faciem omnis terræ. 10 Istæ autem sunt generationes Sem: Sem filius centum annorum genuit Arphaxad, duobus annis post diluvium. 11 Vixit autem Sem postquàm genuit Arphaxad, quingentis annis; genuitque filios & filias. Et fuerunt omnes dies Sem, sexcenti anni; & mortuus est. 12 Et Arphaxad vixit centum & triginta quinque annis, & genuit Sela. 13 Vixit autem Arphaxad postquàm genuit Sela, trecentis & tribus annis; genuitque filios & filias. Et fuerunt omnes dies Arphaxad, quadringenti & triginta octo anni; & mortuus est. 14 Et vixit Sela centum et triginta annis, et genuit Heber. 15 Vixit autem Sela postquàm genuit Hebrum, trecentis et tribus annis; genuitque filios et filias. Et fuerunt omnes dies Sela, quadringenti et triginta tres anni; et mortuus est. 16 Et vixit Heber centum et triginta quatuor annis, et genuit Phaleg. 17 Vixit autem Heber postquàm genuit Phaleg, ducentis septuaginta annis, genuitque filios et filias. Et fuerunt omnes dies Hebri, quadringenti et quatuor anni; et mortuus est. 18 Et vixit Phaleg centum triginta annis, et genuit Ragau. 19 Vixit autem Phaleg, postquàm genuit Ragau, centum et novem annis; genuitque filios et filias. Et fuerunt omnes dies Phaleg, ducenti et triginta novem anni; et mortuus est.

VER. SAM. (a) Persequamur (b) Lilac:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * وقال الله هوذا هم شعب واحد ولغة واحدة لجميعهم * وهذا ما اشاروا ان يفعلوه * والان لا
7 يفوتهم جميع ما هموا به ليصنعوه * لكني اورد امرا اشتت به لغاتهم * حتى لا يسمع كل
8 فريق لغة صاحبه * وبددهم الله من ثم على وجه جميع الارض * وانتهوا عن بناء القرية
9 * ولذلك اسميت بابل * لان بها بلبل الله لغة اهل الارض * ومن ثم بددهم الله على جميع
10 وجهها * هذا نسخ اولاد سام * لما كان سام ابن ماية سنة اولد ارفخشاد لسنتين بعد الطوفان *
11 12 * وعاش بعد ذلك خمس ماية سنة * اولد فيها بنين وبنات * ولما عاش ارفخشاد خمسا
13 وثلاثين سنة اولد شالح * وعاش بعد ذلك اربعماية سنة وثلاث سنين * اولد فيها بنين وبنات *
14 15 * ولما عاش شالح ثلاثين سنة اولد عابر * وعاش بعد ذلك اربعماية سنة وثلاث سنين * اولد
16 17 فيها بنين وبنات * ولما عاش عابر اربعا وثلاثين سنة اولد فالغ * وعاش بعد ذلك اربعماية
18 19 وثلاثين سنة * اولد فيها بنين وبنات * ولما عاش فالغ ثلاثين سنة اولد رعو * وعاش بعد
ذلك مايتي سنة وتسع سنين * اولد فيها بنين وبنات *

6 Et dixit Deus, Ecce ipsi sunt populus unus, et idioma unum omnibus ipsis, et hoc est quod proposuére sibi faciendum: & nunc non effugiet eos omne quod intenderunt facere. 7 At ego disponam negotium quo dispergam idiomata eorum, ut non audiat quælibet secta idioma amici sui. 8 Et disperdidit eos Deus inde super faciem universæ terræ; & destiterunt ab ædificio urbis. 9 Et propterea vocata fuit Babel, quia in ea confudit Deus idioma terricolarum: et inde dispersit eos Deus super universam faciem ejus. 10 Hec est narratio filiorum Sam. Quando fuit Sam filius centum annorum, genuit Arfachsad, duobus annis post diluvium. 11 Et vixit posteà quingentos annos, quibus genuit filios et filias. 12 Cúmque vixisset Arfachsad quinq; ac triginta annos, genuit Saleh. 13 Et vixit posteà quadringentos annos et tres annos, in quibus genuit filios et filias. 14 Cúmque vixisset Saleh triginta annos, genuit Aber. 15 Et vixit posteà quadringentos annos et tres annos, in quibus genuit filios ac filias. 16 Cúmque vixisset Aber quatuor ac triginta annos, genuit Falegh. 17 Et vixit posteà quadringentos ac triginta annos, in quibus genuit filios et filias. 18 Et cùm vixisset Falegh triginta annos, genuit Rau. 19 Et vixit posteà ducentos annos et novem annos, in quibus genuit filios ac filias.

.Serugh genuit & ,annos triginta & duos Rehu vixit Et
ויחי רעו שתים ושלשים שנה ויולד את־שרוג : 20
,annos ſeptem ,Serugh ipſe genuit poſtquam Rehu vixit Et
ויחי רעו אחרי הולידו את־שרוג שבע שנים 21
Serugh vixit Et .filias & filios genuit & ,annos ducentos &
ומאתים שנה ויולד בנים ובנות : ויחי שרוג 22
poſtquàm Serugh vixit Et .Nachor genuit & ,annos triginta
שלשים שנה ויולד את־נחור : ויחי שרוג אחרי 23
filios genuit & :annos ducentos ,Nachor ipſe genuit
הולידו את־נחור מאתים שנה ויולד בנים
genuit & ,annos viginti & novem Nachor vixit Et .filias &
ובנות : ויחי נחור תשע ועשרים שנה ויולד 24
ipſe genuit poſtquam Nachor vixit Et .Terach
את־תרח : ויחי נחור אחרי הולידו את־ 25
filios genuit & :annos centum & ,annos novendecim ,Terach
תרח תשע־עשרה שנה ומאת שנה ויולד בנים
genuit & ,annos ſeptuaginta Terach vixit Et .filias &
ובנות : ויחי־תרח שבעים שנה ויולד את־ 26
generationes iſtæ Et .Haran & ,Nachor ,Abram
אברם את־נחור ואת־הרן : ואלה תולדת 27
:Haran & ,Nachor ,Abram genuit Terach:Terach
תרח תרח הוליד את־אברם את־נחור ואת־הרן
Terach facies ſuper Haran eſt mortu' Et .Loth genuit Haran &
והרן הוליד את־לוט : וימת הרן על־פני תרח 28
accepit Et .Chaſdim Ur in ſuæ nativitatis terrâ in *,ſui patris*
אביו בארץ מולדתו באור כשדים : ויקח 29
,Abram uxoris Nomen .uxores ſibi Nachor & Abram
אברם ונחור להם נשים שם אשת־אברם
patris Haran filia ,Milcah ,Nachor uxoris nomen & ;Sarai
שרי ושם אשת־נחור מלכה בת־הרן אבי־
ei Non .ſterilis Sarai fuit Et .Iſcah patris & ,Milcah
מלכה ואבי יסכה : ותהי שרי עקרה אין לה 30
filium Loth & ,ſuum filium Abram Terach accepit Et .natus
ולד : ויקח תרח את־אברם בנו ואת־לוט בן־ 31
Abram uxorem ,ſuam nurum Sarai & ,ſui filii filium Haran
הרן בן־בנו ואת שרי כלתו אשת אברם
terram in *eundum ad* ,Chaſdim Ur de eis cum exierũt Et.ſui filii
בנו ויצאו אתם מאור כשדים ללכת ארצה
fuerunt Et .ibi habitaverunt & Charan ad uſq; venerũt & :Chenahan
כנען ויבאו עד־חרן וישבו שם : ויהיו 32
Terach eſt mortu' &:anni ducenti & ,anni quinq; ,Terach dies
ימי־תרח חמש שנים ומאתים שנה וימת תרח
.Charan in
בחרן :

Verſio VULG. LAT.

20 Vixit autem Reu triginta duobus annis, & genuit Sarug. 21 Vixit quoque Reu poſtquam genuit Sarug, ducentis ſeptem annis: & genuit filios & filias. 22 Vixit verò Sarug triginta annis, & genuit Nachor. 23 Vixitque Sarug poſtquam genuit Nachor, ducentis annis: & genuit filios & filias. 24 Vixit autem Nachor viginti novem annis; & genuit Thare. 25 Vixitque Nachor poſtquam genuit Thare, centum decem & novem annis; & genuit filios & filias. 26 Vixitque Thare ſeptuaginta annis; & genuit Abram, & Nachor, & Aran. 27 Hæ ſunt autem generationes Thare: Thare genuit Abram, Nachor, & Aran. 28 Porrò Aran genuit Lot. Mortuuſque eſt Aran ante Thare patrem ſuum, in terra nativitatis ſuæ in Ur Chaldæorum. 29 Duxerunt autem Abram & Nachor uxores: nomen uxoris Abram, Sarai: & nomen uxoris Nachor, Melcha, filia Aran, patris Melchæ, & patris Jeſchæ. 30 Erat autem Sarai ſterilis, nec habebat liberos. 31 Tulit itaque Thare Abram filium ſuum, & Lot filium Aran, filium filii ſui, & Sarai nurum ſuam, uxorem Abram filii ſui, & eduxit eos de Ur Chaldæorum, ut irent in terram Chanaan: veneruntque uſque Haran, & habitaverunt ibi. 32 Et facti ſunt dies Thare ducentorum quinque annorum; & mortuus eſt in Haran.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranſlatione LATINA.

20 Καὶ ἔζησε Ῥαγαῦ ἑκατὸν (σ) τριάκοντα καὶ δύο ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν Σερούχ. 21 Καὶ ἔζησε Ῥαγαῦ, μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Σερούχ, διακόσια ἑπτὰ ἔτη, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας· καὶ ἀπέθανε. 22 Καὶ ἔζησε Σερούχ ἑκατὸν τριάκοντα ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν Ναχώρ. 23 Καὶ ἔζησε Σερούχ, μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Ναχώρ, ἔτη διακόσια, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας· καὶ ἀπέθανε. 24 Καὶ ἔζησε Ναχὼρ (τ) ἔτη ἑκατὸν ἑβδομηκονταεννέα, καὶ ἐγέννησε τὸν (υ) Θάῤῥα. 25 Καὶ ἔζησε Ναχώρ, μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Θάῤῥα, ἔτη ἑκατὸν (φ) εἰκοσιπέντε, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας· καὶ ἀπέθανε. 26 Καὶ ἔζησε Θάῤῥα ἑβδομήκοντα ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν Ἄβραμ, καὶ τὸν Ναχώρ, καὶ τὸν Ἀῤῥάν. 27 Αὗται δὲ αἱ γενέσεις (χ) Θάῤῥα. Θάῤῥα ἐγέννησε τὸν Ἄβραμ, καὶ τὸν Ναχώρ, καὶ τὸν Ἀῤῥάν· καὶ Ἀῤῥὰν 28 ἐγέννησε τὸν Λώτ. Καὶ ἀπέθανεν Ἀῤῥὰν ἐνώπιον Θάῤῥα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν τῇ γῇ ᾗ ἐγεννήθη, ἐν τῇ 29 χώρᾳ τῶν Χαλδαίων. Καὶ ἔλαβον Ἄβραμ καὶ Ναχὼρ ἑαυτοῖς γυναῖκας. ὄνομα τῇ γυναικὶ Ἄβραμ, Σάρα· καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ Ναχώρ, Μελχὰ, θυγάτηρ Ἀῤῥάν, καὶ πατὴρ 30 Μελχά, καὶ πατὴρ Ἰεσχά. Καὶ ἦν 31 Σάρα στεῖρα, καὶ οὐκ ἐτεκνοποίει. Καὶ ἔλαβε (ψ) Θάῤῥα τὸν Ἄβραμ υἱὸν αὐτοῦ, καὶ τὸν Λὼτ υἱὸν Ἀῤῥάν, υἱὸν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ τὴν Σάραν τὴν νύμφην αὐτοῦ, (ω) γυναῖκα Ἄβραμ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ· καὶ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐκ τῆς χώρας τῶν Χαλδαίων, πορευθῆναι (α) εἰς γῆν Χαναάν· καὶ ἦλθον ἕως Χαῤῥάν· 32 καὶ κατῴκησεν ἐκεῖ. Καὶ (β) ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Θάῤῥα ἐν γῇ Χαῤῥάν, διακόσια πέντε ἔτη· καὶ ἀπέθανε (γ) Θάῤῥα ἐν Χαῤῥάν.

MS.A. (σ) τριάκοντα δύο (τ) ἔτη ἑβδομηκονταεννέα, καὶ (υ) Θάρα. (φ) εἰκοσιεννέα, (χ) Θάρα. Θάρα δὲ ἐγέννησεν (ψ) Θάρα τὸν Ἄβραμ τὸν υἱὸν (ω) γυναῖκα τοῦ υἱοῦ (α) εἰς τὴν γῆν (β) ἐγένοντο αἱ ἡμέραι Θάρα ἐν Χαῤῥάν, (γ) Θάρα

Et vixit Rhagau centum triginta & duos annos; & genuit Seruch. 21 Et vixit Rhagau poſtquam genuit Seruch, ducentos ſeptem annos; & genuit filios & filias: & mortuus eſt. 22 Et vixit Seruch centum triginta annos; & genuit Nachor. 23 Et vixit Seruch poſtquam genuit Nachor, annos ducentos; & genuit filios & filias: & mortuus eſt. 24 Et vixit Nachor annos centum ſeptuaginta novem; & genuit Tharra. 25 Et vixit Nachor poſtquam genuit Tharra, annos centum viginti quinque, & genuit filios & filias; & mortuus eſt. 26 Et vixit Tharra ſeptuaginta annos: & genuit Abram, & Nachor, & Arran. 27 Hæ verò generationes Tharra: Tharra genuit Abram, & Nachor, & Arran, Et Arran genuit Lot. 28 Et mortuus eſt Arran coram (d) Tharra patre ſuo in terra quâ natus eſt, in regione Chaldæorum. 29 Et ſumpſerunt Abram, & Nachor ſibi uxores. Nomen uxoris Abram, Sara: et nomen uxoris Nachor, Melcha, filia Arran, & (e) pater Melcha, et pater Jeſca. 30 Et erat Sara ſterilis, et non generabat. 31 Et ſumpſit Tharra Abram filium ſuum, et Lot filium Arran, filium filii ſui, et Saram nurum ſuam, uxorem Abram filii ſui. 32 Et eduxit eos de regione Chaldæorum, ut irent in terram Chanaan: (f) & venerunt uſque ad Charram, et habitavit ibi. Et facti ſunt omnes dies Tharra in terra Charran ducenti quinque anni: et mortuus eſt Tharra in Charran.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

20 * ܘܚܝܐ ܐܪܥܘ ܬܠܬܝܢ ܘܬܪܬܝܢ ܫܢܝܢ. ܘܐܘܠܕ ܠܣܪܘܓ.
21 * ܘܚܝܐ ܐܪܥܘ ܡܢ ܒܬܪ ܕܐܘܠܕ ܠܣܪܘܓ. ܡܐܬܝܢ ܘܫܒܥ ܫܢܝܢ. ܘܐܘܠܕ ܒܢܝܐ ܘܒܢܬܐ.
22 * ܘܚܝܐ ܣܪܘܓ ܬܠܬܝܢ ܫܢܝܢ. ܘܐܘܠܕ ܠܢܚܘܪ.
23 * ܘܚܝܐ ܣܪܘܓ ܡܢ ܒܬܪ ܕܐܘܠܕ ܠܢܚܘܪ. ܡܐܬܝܢ ܫܢܝܢ. ܘܐܘܠܕ ܒܢܝܐ ܘܒܢܬܐ.
24 * ܘܚܝܐ ܢܚܘܪ ܥܣܪܝܢ ܘܬܫܥ ܫܢܝܢ. ܘܐܘܠܕ ܠܬܪܚ.
25 * ܘܚܝܐ ܢܚܘܪ ܡܢ ܒܬܪ ܕܐܘܠܕ ܠܬܪܚ. ܡܐܐ ܘܬܫܥܣܪܐ ܫܢܝܢ. ܘܐܘܠܕ ܒܢܝܐ ܘܒܢܬܐ.
26 * ܘܚܝܐ ܬܪܚ ܫܒܥܝܢ ܘܚܡܫ ܫܢܝܢ. ܘܐܘܠܕ ܠܐܒܪܡ ܘܠܢܚܘܪ ܘܠܗܪܢ.
27 * ܘܗܠܝܢ ܬܘܠܕܬܗ ܕܬܪܚ. ܬܪܚ ܐܘܠܕ ܠܐܒܪܡ ܘܠܢܚܘܪ ܘܠܗܪܢ. ܘܗܪܢ ܐܘܠܕ ܠܠܘܛ.
28 * ܘܡܝܬ ܗܪܢ ܒܚܝܘܗܝ ܕܬܪܚ ܐܒܘܗܝ. ܒܐܪܥܐ ܕܐܬܝܠܕ ܒܗ. ܒܐܘܪ ܕܟܠܕܝܐ.
29 * ܘܢܣܒܘ ܠܗܘܢ ܐܒܪܡ ܘܢܚܘܪ ܢܫܐ. ܫܡܗ ܕܐܢܬܬܗ ܕܐܒܪܡ ܫܪܝ. ܘܫܡܗ ܕܐܢܬܬܗ ܕܢܚܘܪ ܡܠܟܐ ܒܪܬ ܗܪܢ ܐܒܘܗ ܕܡܠܟܐ ܘܐܒܘܗ ܕܝܣܟܐ.
30 * ܘܗܘܬ ܫܪܝ ܥܩܪܬܐ. ܘܠܐ ܗܘܐ ܠܗ ܝܠܕܐ.
31 * ܘܕܒܪ ܬܪܚ ܠܐܒܪܡ ܒܪܗ. ܘܠܠܘܛ ܒܪ ܗܪܢ. ܘܠܫܪܝ ܟܠܬܗ ܐܢܬܬ ܐܒܪܡ ܒܪܗ. ܘܢܦܩ ܥܡܗܘܢ ܡܢ ܐܘܪ ܕܟܠܕܝܐ. ܠܡܐܙܠ ܠܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ. ܘܐܬܘ ܥܕܡܐ ܠܚܪܢ. ܘܝܬܒܘ ܬܡܢ.
32 * ܘܗܘܘ ܝܘܡܘܗܝ ܕܬܪܚ ܡܐܬܝܢ ܘܚܡܫ ܫܢܝܢ. ܘܡܝܬ ܬܪܚ ܒܚܪܢ.

20 Vixit autem Aru triginta duobus annis, genuítque Sarug. 21 Et vixit Aru poſtquã genuit Sarug, ducentis ſeptem annis: & genuit filios ac filias. 22 Et vixit Sarug triginta annis, genuítque Nahor. 23 Vixit autem Sarug poſtquam genuit Nahor, ducentis annis; & genuit filios ac filias. 24 Et vixit Nahor viginti novem annis, genuítque Tareh. 25 Vixit autem Nahor poſtquã genuit Tareh, centum novemdecim annis; genuítque filios ac filias. 26 Et vixit Tareh ſeptuaginta quinque annis, genuítq; Abram, & Nahor, & Haran. 27 Et hæ ſunt generationes Tareh: Tareh genuit Abram, & Nahor, & Haran: Haran autem genuit Lot. 28 Et mortuus eſt Haran vivente Tareh patre ſuo, in terra in qua natus fuerat, in Ur Caldæorũ. 29 Et duxerunt ſibi Abram, & Nahor uxores: nomen uxoris Abram, Sarai: & nomen uxoris Nahor, Melcha, filia Haran patris Melcha & patris Eſca. 30 Erat autem Sarai ſterilis, nec erant ei liberi. 31 Et duxit Tareh Abram filium ſuum, & Lot filium Haran, & Sarai ſocrum ſuam, conjugem Abram filii ſui: & egreſſus eſt cum eis de Ur Chaldeorum, ad eundum in terram Chanaan: & venerunt ad Hharan, & commorati ſunt ibi. 32 Fuerúntque dies Tareh, ducenti quinque anni; & mortuus eſt in Hharan.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

וחיא רעו תלתין ותרתין שנין 20
ואוליד ית־שרוג : וחיא רעו 21
בתר דאוליד ית־שרוג מאתן
ושבע שנין ואוליד בנין ובנן :
וחיא שרוג תלתין שנין ואוליד 22
ית־נחור : וחיא שרוג בתר דאוליד 23
ית־נחור מאתן שנין ואוליד
בנין ובנן : וחיא נחור עסרין 24
ותשע שנין ואוליד ית־
תרח : וחיא נחור בתר דאוליד 25
ית־תרח מאה ותשע
עסרי שנין ואוליד בנין ובנן :
וחיא־תרח שבעין שנין ואוליד 26
ית־אברם ית־נחור וית־הרן :
ואלין תולדת תרח תרח 27
אוליד ית־אברם ית־נחור
וית־הרן והרן אוליד ית־לוט :
ומית הרן על־אפי תרח 28
אבוהי בארעא ילדותיה
באורא דכסדאי : ונסיב 29
אברם ונחור להון נשין שום
אתת־אברם שרי ושום אתת־
נחור מלכה בת־הרן אבוהא־
דמלכה ואבוהא דיסכה :
והות שרי עקרה לית לה 30
ולד : ודבר תרח ית־אברם 31
בריה וית לוט בר־הרן בר־
בריה וית שרי כלתיה
אתת אברם בריה ונפקו
עמהון מאורא דכסדאי
למיזל לארעא דכנען ואתו
עד־חרן ויתיבו תמן : והוו יומי־ 32
תרח מאתן וחמש שנין ומית
תרח בחרן :

20 Et vixit Reu triginta & duobus annis: & genuit Saruch. 21 Et vixit Reu, poſtquàm genuit Saruch, ducentis & ſeptem annis: & genuit filios & filias. 22 Et vixit Saruch triginta annis: & genuit Nachor. 23 Et vixit Saruch, poſtquam genuit Nachor, ducentis annis: & genuit filios & filias. 24 Et vixit Nachor viginti & novem annis: & genuit Thare. 25 Et vixit Nachor, poſtquàm genuit Thare, centum & decem et novem annis: et genuit filios et filias. 26 Et vixit Thare ſeptuaginta annis: & genuit Abram, Nachor, et Aran. 27 Et hæ ſunt generationes Thare; Thare genuit Abram, Nachor, et Aran: Aran autem genuit Loth. 28 Et mortuus eſt Aran, corã Thare patre ſuo: in terrâ nativitatis ſuæ, in Ur Chaldæorum. 29 Et acceperunt ſibi Abram et Nachor uxores: nomen uxoris Abram, Sarai; et nomen uxoris Nachor, Melcha; filia Aran patris Melchæ, et patris Jeſchæ. 30 Eratque Sarai ſterilis: nec erat ei filius. 31 Et tulit Thare Abram filium ſuum, et Loth filium Aran, filium filii ſui; & Sarai nurum ſuam, uxorem Abram filii ſui: et egreſſi ſunt ſimul de Ur Chaldæorum, ut irent in terram Chanaan; venerúntque uſque Aran et habitaverunt ibi. 32 Et fuerunt dies Thare, ducenti et quinque anni: et mortuus eſt Thare in Aran.

[illegible]

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Et vixit Ragau, centum & triginta duobus annis, & genuit Sarug. 21 Vixit autem Ragau poſtquam genuit Sarug, centum & ſeptem annis, genuitque filios & filias. Et fuerunt omnes dies Ragau, ducenti & triginta novem anni; & mortuus eſt. 22 Et vixit Sarug centum triginta annis, & genuit Nachor. 23 Vixit autem Sarug poſtquam genuit Nachor, centum annis, genuitque filios & filias. Et fuerunt omnes dies Sarug, ducenti & triginta anni; & mortuus eſt. 24 Et vixit Nachor ſeptuaginta novem annis, & genuit Thare. 25 Vixit autem Nachor poſtquam genuit Thare, ſexaginta novem annis; genuitque filios & filias. Et fuerunt omnes dies Nachor, centum & quadraginta octo anni; & mortuus eſt. 26 Et vixit Thare ſeptuaginta annis, & genuit Abram, Nachor, & Haran. 27 Iſtæ ſunt generationes Thare: Thare genuit Abram, Nachor, & Haran. Haran autem genuit Loth: 28 Mortuuſque eſt Haran ſuper faciem Thare patris ſui, in terra nativitatis ſuæ in Ur Chaldæorum: 29 Et acceperunt ſibi Abram & Nachor uxores: nomen uxoris Abram, Sarai; & nomen uxoris Nachor, Melcha, filia Haran, patris Melca & patris Iſca. 30 Erat autem Sarai ſterilis, neque erat ei filius. 31 Sumpſit autem Thare Abram filium ſuum, & Lot filium Haran filium filii ſui; Sarai quoque & Melca nurus ſuas, uxores Abram & Nachor filiorum ſuorum: eduxitque eos de Ur Chaldæorum, ut irent in terram Chanaan: & venerunt uſque Haran, & habitaverunt ibi. 32 Et fuerunt dies Thare, centum quadraginta quinque anni: poſteà mortuus eſt Thare in Haran.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 21 * ولما عاش رعو اثنين وثلثين سنة اولد سروغ * وعاش بعد ذلك مايتي سنة وسبع
22 23 سنين * اولد فيها بنين وبنات * ولما عاش سروغ ثلثين سنة اولد ناحور * وعاش مايتي
24 25 سنة * اولد فيها بنين وبنات * ولما عاش ناحور تسعا وعشرين سنة اولد تارح * وعاش
26 بعد ذلك مائة سنة وتسع عشر سنة اولد فيها بنين وبنات * وعاش تارح سبعين سنة
27 واولد ابرام وناحور وهاران * وهذا شرح اولاد تارح * تارح اولد ابرام وناحور وهاران *
28 وهاران اولد لوطا * ومات هاران بحضرة ابيه تارح * في بلد مولده في اتون الكسدانيين *
29 * واتخذ ابرام وناحور لهما امراتين * اسم زوجة ابرام ساراي * واسم زوجة ناحور ملكا ابنة
30 31 هاران * ابي ملكا * وابي يسكا * وكانت ساراي عاقرا ليس لها ولد * واخذ تارح ابرام ابنه
ولوط ابن هاران ابن ابنه وساراي كنته زوجة ابرام ابنه * وخرج معهم قوم من اتون
32 الكسدانيين ليمضوا الى بلد كنعان * فجاوا الى حران فاقاموا ثم * وكان عمر تارح مايتي سنة
وخمس سنين * ومات تارح بحران *

20 Cúmque vixiſſet Rau duos ac triginta annos, genuit Sarugh. 21 Vixitque poſteà ducentos annos & ſeptem annos, in quibus genuit filios ac filias. 22 Cúmque vixiſſet Sarugh triginta annos, genuit Nahor. 23 Vixitque ducentos annos, in quibus genuit filios ac filias. 24 Cúmque vixiſſet Nahor novem ac viginti annos, genuit Tareh. 25 Vixitque poſteà centum annos, & novemdecim annos, in quibus genuit filios ac filias. 26 Vixitque Tareh ſeptuaginta annos, & genuit Abram, & Nahor, & Haran. 27 Et hæc eſt narratio filiorum Tareh. Tareh genuit Abram, & Nahor, & Haran: Haran autem genuit Lot. 28 Et mortuus eſt Haran in conſpectu patris ſui Tareh, in patria nativitatis ſuæ, in camino Chaſdæorum. 29 Sumpſerúntque Abram, & Nahor ſibi duas uxores; nomen uxoris Abram, Sarai; & nomen uxoris Nahor, Melcha, filia Haran, patris Melcha, & patris Jeſcha. 30 Et erat Sarai ſterilis, non habens filium. 31 Et accepit Tareh Abram filium ſuum, & Lot filium Haran, filium filii ſui, & Sarai nurum ſuam, uxorem Abram filii ſui: Exierúntque cum ipſis aliquot homines ex camino Chaſdæorum, ut irent in regionem Chanaan: venerúntque in Haran, & manſerunt ibi. 32 Erátque ætas Tareh ducentorum, & quinque annorum; & mortuus eſt Tareh in Haran.

סֵפֶר בְּרֵאשִׁית ׃ יב

CAP. XII.

tuâ terrâ è tibi Vade :Abram ad Dominus dixit Et
1 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־אַבְרָם לֶךְ־לְךָ מֵאַרְצְךָ
quam terram ad ,tui patris domo è &,tuâ cognatione è &
וּמִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר
,tibi benedicam & ,magnam gentem in te faciam Et.te faciam videre
2 אַרְאֶךָּ׃ וְאֶעֶשְׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל וַאֲבָרֶכְךָ
benedicam Et .benedictio esto & :tuum nomen magnificabo &
3 וַאֲגַדְּלָה שְׁמֶךָ וֶהְיֵה בְּרָכָה׃ וַאֲבָרְכָה
te in *benedicentur* Et .maledicã,tibi maledicentib⁹ &:tibi benedicentib⁹
מְבָרְכֶיךָ וּמְקַלֶּלְךָ אָאֹר וְנִבְרְכוּ בְךָ
quemadmodum,Abram abiit Et .terræ familiæ omnes
4 כֹּל מִשְׁפְּחֹת הָאֲדָמָה׃ וַיֵּלֶךְ אַבְרָם כַּאֲשֶׁר
Abram Et .Loth secum perrexit & .Dñs eum ad est locutus
דִּבֶּר אֵלָיו יְהוָה וַיֵּלֶךְ אִתּוֹ לוֹט וְאַבְרָם
.Charan de *suo exire in* annorum septuaginta & ,annorum quinq; filius
בֶּן־חָמֵשׁ שָׁנִים וְשִׁבְעִים שָׁנָה בְּצֵאתוֹ מֵחָרָן׃
filium Loth & ,suam uxorem Sarai Abram cepit Et
5 וַיִּקַּח אַבְרָם אֶת־שָׂרַי אִשְׁתּוֹ וְאֶת־לוֹט בֶּן־
animam & ,acquisierant quam,suã substantiam omnẽ & ,sui fratris
אָחִיו וְאֶת־כָּל־רְכוּשָׁם אֲשֶׁר רָכָשׁוּ וְאֶת־הַנֶּפֶשׁ
,Chenahan terram in *eundum ad* exiverunt &,Charan in fecerant *quam*
אֲשֶׁר־עָשׂוּ בְחָרָן וַיֵּצְאוּ לָלֶכֶת אַרְצָה כְּנַעַן
terram in Abram transiit Et .Chenahan terram in sunt ingressi &
6 וַיָּבֹאוּ אַרְצָה כְּנָעַן׃ וַיַּעֲבֹר אַבְרָם בָּאָרֶץ
Chenahanæus Et .Moreh quercum ad usque ,Sechem locum ad usq;
עַד מְקוֹם שְׁכֶם עַד אֵלוֹן מוֹרֶה וְהַכְּנַעֲנִי
tuo Semini:dixit &,*Abram ad* Dñs est visus Et .terrâ in *tunc*
7 אָז בָּאָרֶץ׃ וַיֵּרָא יְהוָה אֶל־אַבְרָם וַיֹּאמֶר לְזַרְעֲךָ
.Domino altare ibi ædificavit Et .hanc terram dabo
אֶתֵּן אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה
oriente ab montem ad inde *se evulsit* Et *.eum ad* apparuerat qui
8 הַנִּרְאֶה אֵלָיו׃ וַיַּעְתֵּק מִשָּׁם הָהָרָה מִקֶּדֶם
Hai & *mari à* Bethel :suum tentorium tetendit Et .Bethel ipsi
לְבֵית־אֵל וַיֵּט אָהֳלֹה בֵּית־אֵל מִיָּם וְהָעַי
nomine in invocavit &,Domino altare ibi ædificavit Et .oriente ab
מִקֶּדֶם וַיִּבֶן־שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה וַיִּקְרָא בְּשֵׁם
fuit Et .meridiem ad proficiscẽdo & eũdo,Abrã est profect⁹ Et .Dñi
9 10 יְהוָה׃ וַיִּסַּע אַבְרָם הָלוֹךְ וְנָסוֹעַ הַנֶּגְבָּה׃ וַיְהִי
ibi *peregrinandum ad*,Ægyptum in Abram descendit Et.terrâ in fames
רָעָב בָּאָרֶץ וַיֵּרֶד אַבְרָם מִצְרַיְמָה לָגוּר שָׁם
appropinquavit *cùm ut* fuit Et .terrâ in *fames* gravis quia
11 כִּי־כָבֵד הָרָעָב בָּאָרֶץ׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר הִקְרִיב
nunc Ecce :suam uxorem Sarai ad dixit &,Ægyptum *ingrediendum ad*
לָבוֹא מִצְרָיְמָה וַיֹּאמֶר אֶל־שָׂרַי אִשְׁתּוֹ הִנֵּה־נָא
viderint cùm ,erit Et .*tu* aspectu pulchra mulier quòd,cognovi
12 יָדַעְתִּי כִּי אִשָּׁה יְפַת־מַרְאֶה אָתְּ׃ וְהָיָה כִּי־יִרְאוּ
te & ,me occident & :*hæc* ejus Uxor ,dicent & ,Ægyptii te
אֹתָךְ הַמִּצְרִים וְאָמְרוּ אִשְׁתּוֹ זֹאת וְהָרְגוּ אֹתִי וְאֹתָךְ
.vivere facient
יְחַיּוּ׃

Versio VULG. LAT.

CAP. XII.

1 DIxit autem Dominus ad Abram; Egredere de terra tua, & de cognatione tua, & de domo patris tui, & veni in terram quam monstrabo 2 tibi. Faciamque te in gentem magnam, & benedicam tibi, & magnificabo nomen tuum; erisque benedictus. 3 Benedicam benedicentibus tibi, & maledicam maledicentibus tibi: atque IN TE benedicentur universæ cog- 4 nationes terræ. Egressus est itaque Abram sicut præceperat ei Dominus, & ivit cum eo Lot: septuaginta quinq; annorum erat Abram cùm 5 egrederetur de Haran. Tulitque Sarai uxorem suam, & Lot filium fratris sui, universámq; substantiam quam possederant, et animas quas fecerant in Haran; et egressi sunt ut irent in terram Chanaan: cumque venissent in 6 eam, Pertransivit Abram terram usque ad locum Sichem, usque ad convallem illustrem: Chananæus autem 7 tunc erat in terra. Apparuit autem Dominus Abram, et dixit ei; Semini tuo dabo terram hanc: qui ædificavit ibi altare Domino, qui 8 apparuerat ei. Et inde transgrediens ad montem, qui erat contra orientem Bethel, tetendit ibi tabernaculum suum, ab occidente habens Bethel, et ab oriente Hai: ædificavit quoque ibi altare Domino, et invocavit nomen 9 ejus. Perrexítque Abram vadens, et ultrà progrediens ad 10 Meridiem. Facta est autem fames in terra: descendítque Abram in Ægyptum, ut peregrinaretur ibi: prævaluerat enim fames in terra. 11 Cumque propè esset ut ingrederetur Ægyptum, dixit Sarai uxori suæ; Novi quòd 12 pulchra sis mulier: Et quòd cùm viderint te Ægyptii, dicturi sunt; Uxor ipsius est: et interficient me, et te servabunt.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ιβ'.

1 ΚΑὶ εἶπε κύριος τῷ Ἄβραμ, Ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς σου, ϗ ἐκ τῆς συγγενείας σου, ϗ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ (α) πατρός σου· ϗ δεῦρο 2 εἰς τὴν γῆν, ἣν ἄν σοι δείξω. Καὶ ποιήσω σε εἰς ἔθνος μέγα· ϗ εὐλογήσω σε, ϗ μεγαλυνῶ τὸ ὄνομά σου, ϗ (β) ἔσῃ 3 εὐλογημένος. Καὶ εὐλογήσω τοὺς εὐλογοῦντάς σε, ϗ τοὺς καταρωμένους σε καταράσομαι· ϗ (γ) ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς. 4 Καὶ ἐπορεύθη Ἄβραμ, καθάπερ ἐλάλησεν αὐτῷ κύριος· ϗ ᾤχετο μετ' αὐτοῦ Λώτ. Ἄβραμ δὲ ἦν ἐτῶν ἑβδομηκονταπέντε, ὅτε ἐξῆλθεν ἐκ Χαρ- 5 ράν. Καὶ ἔλαβεν Ἄβραμ (δ) Σάραν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ τὸν Λὼτ υἱὸν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ϗ πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν, ὅσα ἐκτήσαντο, ϗ πᾶσαν ψυχὴν, ἣν ἐκτήσαντο ἐκ Χαρράν· ϗ ἐξήλθοσαν πορευθῆναι εἰς γῆν (ε) Χανάαν. 6 Καὶ διώδευσεν Ἄβραμ τὴν γῆν εἰς τὸ μῆκος αὐτῆς ἕως τοῦ τόπου Συχέμ, ἐπὶ τὴν δρῦν τὴν ὑψηλήν· οἱ δὲ Χαναναῖοι τότε 7 κατῴκουν τὴν γῆν. Καὶ ὤφθη κύριος τῷ Ἄβραμ, ϗ εἶπεν αὐτῷ, Τῷ σπέρματί σου δώσω τὴν γῆν ταύτην. ϗ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ Ἄβραμ θυσιαστήριον κυρίῳ 8 τῷ ὀφθέντι αὐτῷ. Καὶ ἀπέστη ἐκεῖθεν εἰς τὸ ὄρος κατὰ ἀνατολὰς Βαιθήλ· ϗ ἔστησεν ἐκεῖ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ ἐν Βαιθὴλ κατὰ θάλασσαν, ϗ Ἀγγαὶ κατὰ ἀνατολάς· ϗ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ, ϗ ἐπεκαλέσατο ἐπὶ 9 τῷ ὀνόματι κυρίου. Καὶ ἀπῆρεν Ἄβραμ, ϗ πορευθεὶς ἐστρατοπέδευσεν ἐν τῇ ἐ- 10 ρήμῳ. Καὶ ἐγένετο λιμὸς ἐπὶ τῆς γῆς· ϗ κατέβη Ἄβραμ εἰς Αἴγυπτον παροικῆσαι ἐκεῖ, ὅτι ἐνίσχυσεν ὁ λιμὸς ἐπὶ 11 τῆς γῆς. Ἐγένετο δὲ ἡνίκα ἤγγισεν Ἄβραμ εἰσελθεῖν εἰς Αἴγυπτον, εἶπεν Ἄβραμ Σάρᾳ τῇ (ζ) γυναικὶ, Γινώσκω 12 ἐγὼ, ὅτι γυνὴ εὐπρόσωπος εἶ. Ἔσται οὖν ὡς ἂν ἴδωσί σε οἱ Αἰγύπτιοι, ἐροῦσιν ὅτι γυνὴ αὐτοῦ αὕτη· ϗ ἀποκτενοῦσί με, σὲ δὲ περιποιήσονται.

MS.A. (α) πατρός σου εἰς τὴν γῆν, (β) ἔσῃ εὐλογητός. (γ) εὐλογηθήσονται (δ) τὴν Σάραν γυναῖκα (ε) Χαναάν· ϗ ἦλθον εἰς γῆν Χαναάν. Καὶ διώδευσεν Ἄβραμ εἰς τὸ μῆκος (ζ) γυναικὶ αὐτοῦ, Γινώσκω

CAP. XII.

1 *ET dixit Dominus ad Abram; Exi de terra tua, & de cognatione tua, & de domo patris tui: & vade in terram, quam tibi demonstravero.* 2 *Et faciam te in gentem magnam: & benedicam te, & magnificabo nomen tuum; & eris benedictus.* 3 *Et benedicam benedicentes te, & maledicam maledicentes te: & benedicentur in te omnes tribus terræ.* 4 *Et ivit Abram, quemadmodum loquutus est ei Dominus: & abiit cum eo Lot. Abram autem erat septuaginta quinque annorum, cùm egressus est de Charran.* 5 *Et sumpsit Abram Saram uxorem suam, et Lot filium fratris sui, & omnem substantiam suam quamcumque possederant; et omnem animam quam possederant (a) de Charran: Et egressi sunt,* 6 *ut irent in terram Chanaan. Et perambulavit Abram terram in longitudinem ipsius usque ad locum Sichem, ad (b) quercum altam. Chananæi autem tunc habitabant terram.* 7 *Et apparuit Dominus Abram, & dixit illi; Semini tuo dabo terram hanc. Et ædificavit ibi Abram altare Domino, qui apparuerat ei: Et (c) recessit inde in mon-* 8 *tem ad orientem Bethel: & tetendit ibi tabernaculum suum in (d) Bethel ad (e) mare, & Angæ ad orientem. Et ædificavit ibi altare Domino, et invocavit in nomine Domini. Et* 9 *abiit Abram, & profectus castrametatus est in (f) deserto. Et facta est fames super ter-* 10 *ram: descenditque Abram in Ægyptum, ut peregrinaretur ibi; quia (g) invaluerat fames super terram. Factum est* 11 *autem cùm propè esset Abram, ut ingrederetur in Ægyptum, dixit Abram Saræ uxori; Novi ego, quòd mulier pulchra aspectu es: Erit ergò cùm te* 12 *viderint Ægyptii, dicent, Quia uxor illius hæc: & occident me; te autem servabunt.*

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܦܘܣܩܐ. ܝܒ.

1 ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܐܒܪܡ ܙܠ ܠܟ ܡܢ ܐܪܥܟ ܘܡܢ ܐܬܪ ܡܘܠܕܟ ܘܡܢ ܒܝܬ ܐܒܘܟ ܠܐܪܥܐ ܕܐܚܘܝܟ. 2 *ܘܐܥܒܕܟ ܠܥܡܐ ܪܒܐ ܘܐܒܪܟܟ ܘܐܪܒܐ ܫܡܟ ܘܬܗܘܐ ܡܒܪܟܐ. 3 *ܘܐܒܪܟ ܠܡܒܪܟܝܟ ܘܠܝܛܝܟ ܐܠܘܛ ܘܢܬܒܪܟܘܢ ܒܟ ܟܠܗܝܢ ܫܪܒܬܐ ܕܐܪܥܐ ܘܒܙܪܥܟ. 4 *ܘܥܒܕ ܐܒܪܡ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝܐ. ܘܐܙܠ ܥܡܗ ܠܘܛ. ܘܐܒܪܡ ܒܪ ܫܒܥܝܢ ܘܚܡܫ ܫܢܝܢ ܟܕ ܢܦܩ ܡܢ ܚܪܢ. 5 *ܘܕܒܪ ܐܒܪܡ ܠܣܪܝ ܐܢܬܬܗ ܘܠܠܘܛ ܒܪ ܐܚܘܗܝ ܘܠܟܠܗ ܩܢܝܢܗܘܢ ܕܩܢܘ ܘܠܢܦܫܬܐ ܕܥܒܕܘ ܒܚܪܢ. ܘܢܦܩܘ ܠܡܐܙܠ ܠܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ. ܘܐܬܘ ܠܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ. 6 *ܘܥܒܪ ܐܒܪܡ ܒܐܪܥܐ ܥܕܡܐ ܠܐܬܪܐ ܕܫܟܝܡ ܘܥܕܡܐ ܠܒܠܘܛܐ ܕܡܡܪܐ. ܘܟܢܥܢܝܐ ܗܝܕܝܢ ܒܐܪܥܐ. 7 *ܘܐܬܚܙܝ ܡܪܝܐ ܠܐܒܪܡ ܘܐܡܪ ܠܗ ܠܙܪܥܟ ܐܬܠ ܐܪܥܐ ܗܕܐ. ܘܒܢܐ ܬܡܢ ܡܕܒܚܐ ܠܡܪܝܐ ܕܐܬܚܙܝ ܠܗ. 8 *ܘܫܢܝ ܡܢ ܬܡܢ ܠܛܘܪܐ ܡܢ ܡܕܢܚܐ ܕܒܝܬܐܝܠ. ܘܦܪܣ ܡܫܟܢܗ ܒܝܬܐܝܠ ܡܢ ܡܥܪܒܐ ܘܥܝ ܡܢ ܡܕܢܚܐ. ܘܒܢܐ ܬܡܢ ܡܕܒܚܐ ܠܡܪܝܐ ܘܩܪܐ ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ. 9 *ܘܫܩܠ ܐܒܪܡ ܘܐܙܠ ܘܢܛܠ ܠܬܝܡܢܐ. 10 *ܘܗܘܐ ܟܦܢܐ ܒܐܪܥܐ ܘܢܚܬ ܐܒܪܡ ܠܡܨܪܝܢ ܠܡܥܡܪ ܬܡܢ. ܡܛܠ ܕܥܫܢ ܟܦܢܐ ܒܐܪܥܐ. 11 *ܘܗܘܐ ܟܕ ܩܪܒ ܠܡܥܠ ܠܡܨܪܝܢ ܐܡܪ ܠܣܪܝ ܐܢܬܬܗ. ܗܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܕܐܢܬܬܐ ܫܦܝܪܬ ܚܙܘܐ ܐܢܬܝ. 12 *ܘܢܗܘܐ ܡܐ ܕܚܙܐܘܟܝ ܡܨܪܝܐ ܢܐܡܪܘܢ ܕܐܢܬܬܗ ܗܝ ܗܕܐ. ܘܢܩܛܠܘܢܢܝ ܘܠܟܝ ܢܚܝܘܢ.

CAP. XII.

1 DIxit autẽ Dñs ad Abrã, Abi de terra tua, & de loco ubi natus es, & de domo patris tui, in terrã quã ostendã tibi. Fa- 2 ciámq; te in gentẽ magnã, & benedicã tibi, & magnificabo nomen tuũ, sisq; benedictus. Et benedicam benedicentibus 3 tibi, & maledicentibus tibi maledicã; & benedicentur in te omnes familiæ terræ, & in semine tuo. Fecítq; Abram quem- 4 admodũ dixit ei Dominus: & abiit cum eo Lot. Abram autem natus erat septuaginta quinq; annos, quando egressus est ex Hharã. Tulítq; Abram Sarai uxorem 5 suã, & Lot filium fratris sui, omnémque possessionẽ eorũ quã possederant, & animas quas fecerant in Hharan: & egressi sunt ut irent in terrã Chanaan; et venerunt ad terram Chanaan. Et penetra- 6 vit Abram terram usque ad locum Sechim, et usq; ad quercum Mamre: Chananæi autem adhuc degebant in terra. Et apparuit Dñs Abramo, dixítque ei; 7 Semini tuo dabo terrã hanc: et ædificavit ibi altâre Domino, qui apparuerat ei. Et digressus est inde ad montem *quen-* 8 *dam situm* in orientali plaga Bethel: fixítque tentoriũ suũ, *ut haberet* Bethel ab Occidente, et Aai ab Oriente: et extruxit ibi aram Dño, invocavítq; nomen Dñi. Rursus discedens Abrã abiit et progres- 9 sus est ad Meridiẽ. Contigit autẽ fames 10 in terra; descendítque Abrã in Ægyptũ, ut habitaret illic: nam prævaluerat fames admodũ in terra. Factúmq; est, ut quum 11 mox ingressurus esset in Ægyptũ, diceret ad Sarai conjugẽ suã, En scio te mulierẽ esse pulchrã aspectu: Quúmque te vide- 12 rint Ægyptii, dicturos esse, Uxor ejus est hæc: et interficient me, téque servabunt.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תַּרְגּוּם אוּנְקְלוֹס TARGUM ONKELOS.

יב

1 וַאֲמַר יְיָ לְאַבְרָם אִיזֵיל לָךְ
מֵאַרְעָךְ וּמִילָּדוּתָךְ וּמִבֵּית אֲבוּךְ
2 לְאַרְעָא דִּי אַחְזִינָּךְ׃ וְאַעְבְּדִנָּךְ
לְעַם סַגִּי וַאֲבָרְכִנָּךְ וַאֲרַבֵּי שְׁמָךְ
3 וּתְהֵי מְבָרַךְ׃ וַאֲבָרֵיךְ מְבָרְכָךְ
וּמְלַטְטָךְ אֵילוּט וְיִתְבָּרְכוּן בְּדִילָךְ
4 כָּל זַרְעֲיַת אַרְעָא׃ וַאֲזַל אַבְרָם
כְּמָא דְּמַלֵּיל עִמֵּיהּ יְיָ וַאֲזַל
עִמֵּיהּ לוֹט וְאַבְרָם בַּר־שַׁבְעִין
וְחָמֵשׁ שְׁנִין בְּמִפְּקֵיהּ מֵחָרָן׃
5 וּדְבַר אַבְרָם יָת־שָׂרַי אִתְּתֵיהּ
וְיָת־לוֹט בַּר־אֲחוּהִי וְיָת־כָּל־
קִנְיָנְהוֹן דִּי קְנוֹ וְיָת־נַפְשָׁתָא
דְּשַׁעְבִּידוּ לְאוֹרָיְתָא בְּחָרָן וּנְפַקוּ
לְמֵיזַל לְאַרְעָא דִּכְנַעַן וַאֲתוֹ
6 לְאַרְעָא דִּכְנָעַן׃ וַעֲבַר אַבְרָם
בְּאַרְעָא עַד אֲתַר שְׁכֶם עַד מֵישַׁר
מוֹרֶה וּכְנַעֲנָאָה בְּכֵן בְּאַרְעָא׃
7 וְאִתְגְּלִי יְיָ לְאַבְרָם וַאֲמַר לִבְנָךְ
אֶתֵּן יָת־אַרְעָא הָדָא וּבְנָא תַמָּן
מַדְבְּחָא קֳדָם יְיָ דְּאִתְגְּלִי לֵיהּ׃
8 וְאִסְתַּלַּק מִתַּמָּן לְטוּרָא מִמַּדְנַח
לְבֵית־אֵל וּפְרַסֵיהּ לְמַשְׁכְּנֵיהּ
בֵּית־אֵל מִמַּעְרְבָא וְעַי מִמַּדִּנְחָא
וּבְנָא תַמָּן מַדְבְּחָא קֳדָם־יְיָ וְצַלִּי
9 בִּשְׁמָא דַּייָ׃ וּנְטַל אַבְרָם אָזֵיל
10 וְנָטֵל לְדָרוֹמָא׃ וַהֲוָה כַפְנָא
בְּאַרְעָא וּנְחַת אַבְרָם לְמִצְרַיִם
לְאִתּוֹתָבָא תַמָּן אֲרֵי תַקִּיף כַּפְנָא
11 בְּאַרְעָא׃ וַהֲוָה כַּד קְרִיב לְמֵיעַל
לְמִצְרַיִם וַאֲמַר לְשָׂרַי אִתְּתֵיהּ
הָא־כְעַן יְדַעְנָא אֲרֵי אִתְּתָא
12 שַׁפִּירַת חֵיזוּ אַתְּ׃ וִיהֵי אֲרֵי־יֶחֱזוּן
יָתִיךְ מִצְרָאֵי וְיֵימְרוּן אִתְּתֵיהּ דָּא
וְיִקְטְלוּן יָתִי וְיָתִיךְ יְקַיְּמוּן׃

CAP. XII.

1 ET dixit Dominus ad Abram; Proficiscere de terrâ tuâ & de cognatione tuâ, & de domo patris tui: ad ter- 2 rã, quã monstravero tibi. Et faciã te in populũ magnũ; & benedicã tibi, & magnificabo nomen tuum: & eris 3 benedict⁹. Benedicamq; benedicentib⁹ tibi; & maledicentibus tibi maledicam: & benedicentur propter te, o- 4 mnes cognationes terræ. Et abiit Abram, sicut locut⁹ est cum eo Domin⁹; & abiit cum eo Loth: Abram autẽ erat fili⁹ septuagita et quinq; annorũ, cùm egrederetur 5 de Aran. Et tulit Abrã Sarai uxorẽ suã, & Loth filiũ fratris sui; & omnẽ possessionẽ suã, quã possederant; & animas, quas subjecerant legi in Aran: & egressi sunt, ut irent in terrã Chanaan; & venerunt in terram 6 Chanaan. Et pertransivit Abram per terrã, usq; ad locum Sichẽ, usq; ad planiciẽ More: Chananæ⁹ autẽ tunc 7 *erat* in terrâ. Et apparuit Domin⁹ Abram, & dixit; Filiis tuis dabo terrã hanc: & ædificavit ibi altare; Domi- 8 no qui apparuerat ei. Et ascendit inde in montem, qui erat ad Orientem Bethel, & tetendit tabernaculũ suum: ab Occidẽte habens Bethel, & ab Oriente Hai; & ædificavit ibi altare corã Domino, et oravit in nomine Do- 9 mini. Et profect⁹ est Abrã, vadens & proficiscens ad 10 Meridiem. Et fuit fames in terrâ: descenditq; Abrã in Ægyptũ, ut peregrinaretur ibi; quoniã prævaluerat 11 fames in terrâ. Et factũ est; cùm appropinquaret, ut ingrederetur in Ægyptũ: dixit Sarai uxori suæ; Ecce nunc cognovi, ꝙ mulier pulchra 12 aspectu tu es. Et erit, cùm viderint te Ægyptii, et dicent, Uxor ej⁹ est hæc: interficientq; me et te reservabunt.

[illegible]

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

1 *ET dixit Dominus ad Abram, Egredere, egredere de terra tua, & de cognatione tua, & de domo patris tui, in terram quam ostendam tibi:* 2 *Et faciam te in gentem magnam, & benedicam te, & magnificabo nomen tuũ, & eris benedictio:* 3 *Benedicam quoque benedicentibus tibi, et maledicentibus tibi maledicam; benedicentur etiam in te omnes familiæ terræ.* 4 *Et profectus est Abram, sicut locutus erat ei Dominus; ivitque cum eo Lot. Abram autem natus erat septuaginta quinque annor, cùm egrederetur ex Haran.* 5 *Accepit quoque Abram Sarai uxorem suam, et Lot filiũ fratris sui, et omnes opes suas quas acquisiverant, et animam quam fecerant in Haran: et egressi sunt ut irent in terrã Chanaan; veneruntq; in terrã Chanaan.* 6 *Et pertransiit Abrã terram, usque ad locum Sichem, usque ad (a) quercũ More: Tunc autẽ Chananæus erat in terra.* 7 *Et apparuit Dominus ad Abram, dixitque ei; Semini tuo dabo terrã hanc. Ideò ædificavit ibi altare Domino, qui apparuerat ei.* 8 *Migravitque inde in montem ex Oriente Bethel; et tetendit tabernaculum suum in Bethel ab Occidente, et in (b) Hai ab Oriente: ædificavit quoq; ibi altare Domino, et invocavit nomen Domini.* 9 *Et profectus est Abram eundo et progrediendo ad Meridiem.* 10 *Cùm autẽ fames esset in terra, descendit Abram in Ægyptum ad peregrinandum ibi, quia ingravescebat fames in terra.* 11 *Cùmque propè esset, ut ingrederetur in Ægyptum, dixit Sarai uxori suæ, Ecce novi quòd mulier pulchra visu tu es:* 12 *Fietque cùm viderint te Ægyptii, ut dicant, Uxor ejus ista est; et occident me, te autem vivere facient.*

VER. SAM. (*a*) vallem visionis: (*b*) Haina

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ٱلْفَصْلُ ٱلثَّانِي عَشَرَ *

1 * إِذْ قَالَ ٱللّٰهُ لِأَبْرَامَ ٱنْطَلِقْ مِنْ أَرْضِكَ * وَمَنْشَئِكَ * وَبَيْتِ أَبِيكَ * إِلَى ٱلْبَلَدِ ٱلَّذِي أُرِيكَ *
2 * أَصْنَعُ مِنْكَ أُمَّةً كَبِيرَةً * وَأُبَارِكُ فِيكَ * وَأُعَظِّمُ ٱسْمَكَ * وَتَكُونُ بَرَكَةً * وَأُبَارِكُ
3 مُبَارِكِيكَ * وَسَابَّكَ أَلْعَنُ * وَيَتَبَرَّكُ بِكَ جَمِيعُ عَشَائِرِ ٱلْأَرْضِ * وَٱنْطَلَقَ أَبْرَامُ كَمَا قَالَ لَهُ
4 ٱللّٰهُ * وَمَضَى مَعَهُ لُوطٌ * وَكَانَ أَبْرَامُ ٱبْنَ خَمْسٍ وَسَبْعِينَ سَنَةً حِينَ خَرَجَ مِنْ حَرَّانَ * فَأَخَذَ
5 أَبْرَامُ سَارَايَ زَوْجَتَهُ وَلُوطًا ٱبْنَ أَخِيهِ وَجَمِيعَ أَمْوَالِهِمِ ٱلَّتِي تَمَوَّلُوا وَٱلنُّفُوسَ ٱلَّتِي ٱصْطَنَعُوا
فِي حَرَّانَ * وَخَرَجُوا لِيَمْضُوا إِلَى بَلَدِ كَنْعَانَ * وَجَاءُوا إِلَى بَلَدِ كَنْعَانَ * فَطَافَ أَبْرَامُ ٱلْبَلَدَ
6 إِلَى مَوْضِعِ نَابُلُسَ * وَإِلَى بَلُّوطِ مَمْرَى * وَٱلْكَنْعَانِيُّونَ حِينَئِذٍ فِي ٱلْبَلَدِ * ثُمَّ تَجَلَّى لَهُ
7 مَلَاكُ ٱللّٰهِ وَقَالَ لَهُ لِنَسْلِكَ أُعْطِي هٰذَا ٱلْبَلَدَ * وَبَنَى هُنَاكَ مَذْبَحًا لِلّٰهِ ٱلَّذِي جَعَلَ مَلَاكَهُ
8 مُتَجَلِّيًا إِلَيْهِ * ثُمَّ ٱنْتَقَلَ مِنْ ثَمَّ إِلَى ٱلْجَبَلِ مِنْ شَرْقِيِّ بَيْتِ إِيلَ وَمَدَّ خِبَاءَهُ * بَيْتُ إِيلَ مِنَ
ٱلْغَرْبِ لَهُ وَٱلْعَيُّ مِنَ ٱلشَّرْقِ * وَبَنَى ثَمَّ مَذْبَحًا لِلّٰهِ وَدَعَاهُ بِٱسْمِهِ * ثُمَّ رَحَلَ أَبْرَامُ كُلَّمَا مَرَّ رَحَلَ
9 إِلَى ٱلْقِبْلَةِ * ثُمَّ كَانَ جُوعٌ فِي ٱلْبَلَدِ فَٱنْحَدَرَ أَبْرَامُ إِلَى مِصْرَ لِيَسْكُنَ ثَمَّ * إِذَا ٱشْتَدَّ ٱلْجُوعُ
10 فِي ٱلْبَلَدِ * فَلَمَّا قَرُبَ مِنْ دُخُولِ مِصْرَ قَالَ لِسَارَايَ زَوْجَتِهِ أَنَا أَعْلَمُ أَنَّكِ ٱمْرَأَةٌ جَمِيلَةُ
11 ٱلْمَنْظَرِ * وَأَخَافُ إِنْ رَآكِ ٱلْمِصْرِيُّونَ وَقَالُوا هٰذِهِ زَوْجَتُهُ فَيَقْتُلُونِي وَيَسْتَبْقُوكِ *
12

CAP. XII.

1 *TUm dixit Deus ad Abram, Proficiscere de terra tua, & loco educationis tuæ, & domo patris tui, ad regionem quam monstrabo tibi.* 2 *Efficiámque ex te gentem copiosam, & benedicam tibi, et magnificabo nomen tuum, et eris benedictio.* 3 *Et benedicam benedicentes tibi, et injuriâ afficientem te maledicam, et benedicentur per te omnes familiæ terræ.* 4 *Itaque profectus est Abram, uti locutus est ei Deus; abiitque cum eo Lot: eráque Abram filius septuaginta quinque annorum, cùm egressus est de Harran.* 5 *Et accepit Abram Sarai conjugem suam, et Lot filium fratris sui, et omnia sua bona quæ acquisierant, animásque quas fecerant in Harran: et exierunt, ut irent in regionem Chanaan; et venerunt in regionem Chanaan.* 6 *Et perlustravit Abram regionem illam usq; ad locum Nabolos & usque ad quercus Mamre: et Chananæi erant tunc in regione illa.* 7 *Deinde apparuit ei Angelus Dei, dixitque illi, Progeniei tuæ dabo istam regionem. Et ædificavit ibi altare Deo, qui fecit Angelum suum apparere ei.* 8 *Deinde profectus est inde ad montem à parte orientali domus Ail, extenditque tentorium suum: Domus Ail erat ei ab Occidente et Alay ab Oriente; & ædificavit ibi altare Deo, vocavitque eum nomine ipsius.* 9 *Deinde profectus est Abram: quò magis progrediebatur, pergebat ad Meridiem.* 10 *Præterea fuit fames in illa regione: descendítque Abram in Ægyptum, ut habitaret ibi, eò quòd invaluisset fames in regione.* 11 *Cúmq; mox ingressurus esset Ægyptum, dixit Sarai uxori suæ, Ego novi te esse mulierem pulchram aspectu.* 12 *Et timeo ne si viderint te Ægyptii, & dixerint, Hæc est uxor ejus, occidant me, & servent te.*

ספר בראשית: יג

,te propter mihi fit bene ut ,tu mea ſoror : quæſo Dic
13 אִמְרִי־נָא אֲחֹתִי אָתְּ לְמַעַן יִיטַב־לִי בַעֲבוּרֵךְ
Abram ingrederetur cùm ,fuit Et .te propter mea anima vivat &
14 וְחָיְתָה נַפְשִׁי בִּגְלָלֵךְ: וַיְהִי כְּבוֹא אַבְרָם
pulchra quòd ,mulierem Ægyptii viderunt & ,Ægyptum
מִצְרָיְמָה וַיִּרְאוּ הַמִּצְרִים אֶת־הָאִשָּׁה כִּי־יָפָה
laudaverunt & ,Parhoh principes eam viderunt Et .valde ipſa
15 הִוא מְאֹד: וַיִּרְאוּ אֹתָהּ שָׂרֵי פַרְעֹה וַיְהַלְלוּ
.Parhoh domum in mulier eſt ſublata Et .Parhoh ad eam
אֹתָהּ אֶל־פַּרְעֹה וַתֻּקַּח הָאִשָּׁה בֵּית פַּרְעֹה:
,bos & pecus ei fuit Et .eam propter benefecit Abram ipſi Et
16 וּלְאַבְרָם הֵיטִיב בַּעֲבוּרָהּ וַיְהִי־לוֹ צֹאן־וּבָקָר
percuſſit Et .cameli & ,aſinæ & ,ancillæ & ,ſervi & ,aſini &
17 וַחֲמֹרִים וַעֲבָדִים וּשְׁפָחֹת וַאֲתֹנֹת וּגְמַלִּים: וַיְנַגַּע
propter ,ejus domum & ,magnis percuſſionibus Parhoh Dominus
יְהוָה אֶת־פַּרְעֹה נְגָעִים גְּדֹלִים וְאֶת־בֵּיתוֹ עַל־
,Abram ad Parhoh vocavit Et .Abram uxoris Sarai verbum
18 דְּבַר שָׂרַי אֵשֶׁת אַבְרָם: וַיִּקְרָא פַרְעֹה לְאַבְרָם
mihi indicaſti non quid Ad ?mihi feciſti hoc Quid : dixit &
וַיֹּאמֶר מַה־זֹּאת עָשִׂיתָ לִּי לָמָּה לֹא־הִגַּדְתָּ לִּי
tuli Et ?ipſi mea Soror ,dixiſti quid Ad ?ipſa tua uxor quod
19 כִּי אִשְׁתְּךָ הִוא: לָמָה אָמַרְתָּ אֲחֹתִי הִוא וָאֶקַּח
.vade & cape ,tua uxor ecce nunc Et .uxorem in mihi eam
אֹתָהּ לִי לְאִשָּׁה וְעַתָּה הִנֵּה אִשְׁתְּךָ קַח וָלֵךְ:
& ,eum dimiſerunt & ,viris Parhoh eum ſuper præcepit Et
20 וַיְצַו עָלָיו פַּרְעֹה אֲנָשִׁים וַיְשַׁלְּחוּ אֹתוֹ וְאֶת־
.ei quod omne & ,ejus uxorem
אִשְׁתּוֹ וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ:

CAP. XIII.

omne & ,ejus uxor & ipſe ,Ægypto ex Abram aſcendit Et
1 וַיַּעַל אַבְרָם מִמִּצְרַיִם הוּא וְאִשְׁתּוֹ וְכָל־
gravis Abram Et .meridiem ad eo cum Loth & ,ei quod
2 אֲשֶׁר־לוֹ וְלוֹט עִמּוֹ הַנֶּגְבָּה: וְאַבְרָם כָּבֵד
ſuas profectiones ad ivit Et .auro in & ,argento in ,pecore in ;valde
3 מְאֹד בַּמִּקְנֶה בַּכֶּסֶף וּבַזָּהָב: וַיֵּלֶךְ לְמַסָּעָיו
ibi fuit quo ,locum ad uſque ,Bethel ad uſq; & meridie à
מִנֶּגֶב וְעַד־בֵּית־אֵל עַד־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־הָיָה שָׁם
Ad .Hai inter & ,Bethel inter ,principio in ejus tabernaculũ
4 אָהֳלֹה בַּתְּחִלָּה בֵּין בֵּית־אֵל וּבֵין הָעָי: אֶל־
invocaverat & ,principio in ibi fecerat quod ,altaris locum
מְקוֹם הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר־עָשָׂה שָׁם בָּרִאשֹׁנָה וַיִּקְרָא
ambulanti Loth ipſi etiam Et .Domini nomine in Abram ibi
5 שָׁם אַבְרָם בְּשֵׁם יְהוָה: וְגַם־לְלוֹט הַהֹלֵךְ
.tabernacula & ,bos & pecus fuit Abram cum
אֶת־אַבְרָם הָיָה צֹאן־וּבָקָר וְאֹהָלִים:

Verſio VULG. LAT.

13 Dic ergò, obſecro te, quòd ſoror mea ſis: ut benè ſit mihi propter te, & vivat anima mea ob gratiam tui. 14 Cùm itaque ingreſſus eſſet Abram Ægyptum, viderunt Ægyptii mulierem quòd eſſet pulchra nimis. 15 Et nuntiaverunt principes Pharaoni, & laudaverunt eam apud illum: & ſublata eſt mulier in domum Pharaonis. 16 Abram verò benè uſi ſunt propter illam: fueruntque ei oves & boves, & aſini, & ſervi & famulæ, & aſinæ & cameli. 17 Flagellavit autem Dominus Pharaonem plagis maximis, & domum ejus propter Sarai uxorem Abram. 18 Vocavitque Pharao Abram, & dixit ei; Quidnam eſt hoc quod feciſti mihi? quare non indicâſti quòd uxor 19 tua eſſet? Quam ob cauſam dixiſti eſſe ſororem tuam, ut tollerem eam mihi in uxorem? Nunc igitur ecce conjux tua; accipe eam, & vade. 20 Præcepitque Pharao ſuper Abram viris: & deduxerunt eum, & uxorem illius, & omnia quæ habebat.

CAP. XIII.

1 Aſcendit ergò Abram de Ægypto, ipſe et uxor ejus, & omnia quæ habebat, & Lot cum eo, ad Auſtralem pla- 2 gam. Erat autem dives valdè in poſſeſſione auri & ar- 3 genti. Reverſuſque eſt per iter, quo venerat, à Meridie in Bethel, uſque ad locum ubi priùs fixerat tabernaculum inter Bethel & Hai: 4 In loco altaris quod fecerat priùs, & invocavit ibi no- 5 men Domini. Sed & Lot, qui erat cum Abram, fuerunt greges ovium, & armenta, & tabernacula.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
cum Tranſlatione LATINA.

13 Εἶπον οὖν, ὅτι ἀδελφὴ αὐτοῦ εἰμι, ὅπως ἂν εὖ μοι γένηται διὰ σὲ, ϗ ζήσεται ἡ ψυχή μου ἕνεκέν σου. 14 Ἐγένετο δὲ, ἡνίκα εἰσῆλθεν Ἄβραμ εἰς Αἴγυπτον, ἰδόντες οἱ Αἰγύπτιοι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, ὅτι καλὴ ἦν σφόδρα. 15 Καὶ ἴδον αὐτὴν οἱ ἄρχοντες Φαραὼ, ϗ ἐπῄνεσαν αὐτὴν πρὸς Φαραὼ, ϗ εἰσήγαγον (η) αὐτὴν εἰς τὸν οἶκον Φαραώ. 16 Καὶ τῷ Ἄβραμ εὖ ἐχρήσαντο δι' αὐτήν· καὶ ἐγένοντο αὐτῷ πρόβατα, ϗ μόσχοι, ϗ (θ) ὄνοι, καὶ παῖδες, ϗ παιδίσκαι, ϗ ἡμίονοι, ϗ κάμηλοι. 17 Καὶ ἤτασεν ὁ Θεὸς τὸν Φαραὼ ἐτασμοῖς μεγάλοις ϗ πονηροῖς, ϗ τὸν οἶκον αὐτοῦ, περὶ Σάρας τῆς γυναικὸς 18 Ἄβραμ. Καλέσας δὲ Φαραὼ τὸν Ἄβραμ, εἶπεν, Τί τοῦτο ἐποίησάς μοι, ὅτι οὐκ ἀπήγγειλάς μοι, ὅτι γυνή σου 19 ἐστίν; Ἱνατί εἶπας ὅτι ἀδελφή μου ἐστίν; ϗ ἔλαβον αὐτὴν (ι) ἐμαυτῷ γυναῖκα. ϗ νῦν ἰδοὺ ἡ γυνή σου (κ) ἐ- 20 ναντί σου· λαβὼν ἀπότρεχε. Καὶ ἐνετείλατο Φαραὼ ἀνδράσι περὶ Ἄβραμ, συμπροπέμψαι αὐτὸν, ϗ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, ϗ πάντα ὅσα (λ) ἦν αὐτῷ.

13 Dic igitur, quia ſoror ejus ſum: ut bene mihi ſit propter te: & vivet anima mea propter te. 14 Factum eſt autem ſtatim ut intravit Abram in Ægyptum, videntes Ægyptii mulierem ejus, 15 quia ſpecioſa erat valdè: Et viderunt eam principes Pharaonis: & laudaverunt eam apud Pharaonem: & introduxerunt eam in domum 16 Pharaonis: Et Abram bene uſi ſunt propter eam. Et fuerunt ei oves, & vituli, & aſini, & pueri, & ancillæ, 17 & muli, & cameli. Et afflixit Deus Pharaonem afflictionibus magnis, & ſævis, & domum ejus pro Sara uxore A- 18 bram. Vocans autem Pharao Abram, dixit; Quid hæc feciſti mihi? quia non annunciâſti mihi, quia uxor tua eſt? 19 Ut quid dixiſti, quia ſoror mea eſt? Et ſumpſi eam mihi uxorem. Et nunc ecce uxor tua coram te: Accipe, & re- 20 cede. Et præcepit Pharao viris de Abram, ut comitantes dimitterent eum, & uxorem ejus, & omnia quæcunque erant ei.

ΚΕΦ. ιγʹ.

1 Ἀνέβη δὲ Ἄβραμ ἐξ Αἰγύπτου αὐτὸς, ϗ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, ϗ πάντα τὰ αὐτοῦ, 2 ϗ Λὼτ μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν ἔρημον. Ἄβραμ δὲ ἦν πλούσιος σφόδρα κτήνεσι, 3 ϗ ἀργυρίῳ, ϗ χρυσίῳ. Καὶ ἐπορεύθη ὅθεν ἦλθεν εἰς τὴν ἔρημον ἕως Βαιθὴλ, ἕως τοῦ τόπου, οὗ ἦν ἡ σκηνὴ αὐτοῦ τὸ πρότερον, ἀνὰ μέσον Βαιθὴλ ϗ ἀνὰ μέσον Ἀγγαί, 4 Εἰς τὸν τόπον τοῦ θυσιαστηρίου, οὗ ἐποίησεν ἐκεῖ (α) τὴν ἀρχήν· ϗ ἐπεκαλέσατο ἐκεῖ Ἄβραμ τὸ (β) ὄνομα 5 τοῦ Κυρίου. Καὶ Λὼτ τῷ συμπορευομένῳ μετὰ Ἄβραμ ἦν πρόβατα, ϗ (γ) βόες, ϗ σκηναί.

CAP. XIII.

1 Aſcendit autem Abram de Ægypto, ipſe, & uxor ejus, & omnia ejus, & Lot cum eo 2 in deſertum. Abram verò erat dives valde pecoribus, & ar- 3 gento, & auro. (a) Et ivit, unde venerat, in deſertum uſque ad Bethel, uſque ad locum, ubi erat tabernaculum ipſius priùs inter Bethel & Angæ, 4 Ad locum altaris, quod fecerat ibi à principio: Et invocavit ibi Abram nomen Domini. 5 Et ipſi Lot ſimul ambulanti cum Abram, erant oves, & (b) boves, & tabernacula.

MS. A. (η) αὐτὴν πρὸς Φαραώ. Καὶ τῷ (θ) ὄνοι, παῖδες, (ι) ἐμαυτῷ εἰς γυναῖκα. (κ) ἐναντίον σου· (λ) ἦν αὐτῷ· καὶ Λὼτ μετ' αὐτοῦ. Κεφ. ιγʹ. (α) τὴν σκηνήν· (β) ὄνομα κυρίου. (γ) βόες ϗ κτήνη.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 * ܐܡܪܝ ܕܚܬܗ ܐܢܐ. ܡܛܠ ܕܢܛܐܒ ܠܝ ܡܛܠܬܟܝ. ܘܬܚܐ ܢܦܫܝ ܡܛܠܬܟܝ. ܘܗܘܐ
14 ܟܕ ܥܠ ܐܒܪܡ ܠܡܨܪܝܢ ܚܙܘܗ̇ ܡܨܪܝܐ ܠܐܢܬܬܗ ܕܫܦܝܪܐ ܗܝ ܛܒ. * ܘܚܙܐܘܗ̇ ܪܘܪܒܢܐ
15 ܕܦܪܥܘܢ. ܘܫܒܚܘܗ̇ ܩܕܡ ܦܪܥܘܢ. ܘܐܬܕܒܪܬ ܐܢܬܬܐ ܠܒܝܬ ܦܪܥܘܢ. * ܘܠܐܒܪܡ ܐܛܝܒ
16 ܡܛܠܬܗ̇. ܘܗܘܘ ܠܗ ܥܢܐ ܘܬܘܪܐ ܘܚܡܪܐ ܘܥܒܕܐ ܘܐܡܗܬܐ ܘܐܬܢܐ ܘܓܡܠܐ. * ܘܡܚܐ
17 ܡܪܝܐ ܠܦܪܥܘܢ ܡܚܘܬܐ ܪܘܪܒܬܐ. ܠܗ ܘܠܒܢܝ ܒܝܬܗ. ܡܛܠ ܫܪܝ ܐܢܬܬܗ ܕܐܒܪܡ.
18 * ܘܩܪܐ ܦܪܥܘܢ ܠܐܒܪܡ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܢܐ ܗܕܐ ܕܥܒܕܬ ܠܢ. ܠܡܢܐ ܠܐ ܚܘܝܬܢܝ ܕܐܢܬܬܟ
19 ܗܝ. * ܘܠܡܢܐ ܐܡܪܬ ܕܚܬܝ ܗܝ ܘܢܣܒܬܗ̇ ܠܝ ܠܐܢܬܘ. ܘܗܫܐ ܗܐ ܐܢܬܬܟ. ܣܒ ܘܙܠ.
20 * ܘܦܩܕ ܥܠܘܗܝ ܦܪܥܘܢ ܠܓܒܪܐ. ܘܫܕܪܘܗܝ ܠܗ ܘܠܐܢܬܬܗ. ܘܟܠ ܕܐܝܬ ܠܗ.

ܩܦܠܐܘܢ. ܝܓ.

1 * ܘܣܠܩ ܐܒܪܡ ܡܢ ܡܨܪܝܢ. ܗܘ ܘܐܢܬܬܗ ܘܟܠ ܕܐܝܬ ܠܗ. ܘܠܘܛ ܥܡܗ. ܠܬܝܡܢܐ.
2 * ܘܐܒܪܡ ܥܬܪ ܛܒ. ܒܩܢܝܢܐ ܘܒܣܐܡܐ ܘܒܕܗܒܐ. * ܘܐܙܠ ܠܡܫܩܠܢܘܗܝ. ܡܢ
3 ܬܝܡܢܐ ܘܥܕܡܐ ܠܒܝܬ ܐܝܠ. * ܥܕܡܐ ܠܐܬܪܐ ܕܦܪܣ ܗܘܐ ܬܡܢ ܡܫܟܢܗ ܡܢ ܩܕܝܡ.
4 ܒܝܢܝ ܒܝܬ ܐܝܠ ܠܒܝܬ ܥܝ. ܠܐܬܪܐ ܕܡܕܒܚܐ ܕܥܒܕ ܗܘܐ ܬܡܢ ܡܢ ܩܕܝܡܘܬܐ. ܘܩܪܐ
5 ܬܡܢ ܐܒܪܡ ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ. * ܘܐܦ ܠܠܘܛ ܕܐܙܠ ܥܡ ܐܒܪܡ. ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܥܢܐ ܘܬܘܪܐ
ܘܡܫܟܢܐ ܣܓܝܐܐ ܛܒ.

13 Dic, Soror ejus ſum, ut benefiat mihi propter te, vivátq; anima mea gratiâ 14 tui. Itaq; factum eſt, ut ingreſſo Abram in Ægyptum, vidiſſent Ægyptii uxorem ejus pulchram eſſe vehementer. 15 Viderunt eam quoq, principes Pharaonis, & commendârunt eam apud Pharaonem: ductáque fuit mulier in domum 16 Pharaonis. Abram verò benefactum eſt propter illam; fuerúntque ei oves, & boves, & aſini, & ſervi, & ancillæ, & aſinæ, 17 & cameli. Percuſſit autẽ Dominus Pharaonem plagis maximis, ipſum ac domeſticos ejus propter Sarai uxorem A- 18 bram. Advocavit igitur Pharaon Abrã, & dixit ei, Quid eſt hoc quod feciſti nobis? quarè non indicaſti mihi, quòd uxor 19 tua eſſet? Et quarè dixiſti, Soror mea eſt? & accepi eam mihi in uxorem. Igitur ecce uxorem tuam; tolle & vade. 20 Præcepitq; de illo Pharaon viris, dimiſítque eum & uxorem illius, & quicquid ad eum pertinebat.

CAP. XIII.

1 Aſcendit ergò Abram ex Ægypto, ipſe & uxor ejus cum omnibꝰ quæ habebat: & Lot cum eo, verſùs Meridiem. 2 Abram autem locupletatus fuerat valdè in poſſeſſione & argento atque auro. 3 Ivítque per ſtationes ſuas à Meridie uſque ad Bethel: 4 Vſque ad locum ubi fixerat tabernaculum ſuum anteà, inter Bethel & inter Aai; ad locum *ſcilicet* aræ quam extruxerat illîc ab initio, & invocaverat ibidem Abram nomen Do- 5 mini. Quin & Lot, qui abierat unà cum Abram, habebat oves, & boves, & tentoria ſumma in copia.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

13 אֱמַרִי־כְעַן אֲחָתִי אַתְּ בְּדִיל
דְיֵיטַב־לִי בְּדִילִיךְ וְתִתְקַיַּם
14 נַפְשִׁי בְּפִתְגָמַיִכִי: וַהֲוָה כַּד־עָאל
אַבְרָם לְמִצְרַיִם וַחֲזוֹ מִצְרָאֵי
יָת־אִתְּתָא אֲרֵי־שַׁפִּירָא הִיא
15 לַחֲדָא: וַחֲזוֹ יָתַהּ רַבְרְבֵי פַרְעֹה
וְשַׁבַּחוּ יָתַהּ לְפַרְעֹה וְאִדְּבַרַת
אִתְּתָא לְבֵית פַּרְעֹה: וּלְאַבְרָם
16 אוֹטֵיב בְּדִילַהּ וַהֲווֹ־לֵיהּ
עָן וְתוֹרִין וַחֲמָרִין וְעַבְדִין וְאַמְהָן
וְאַתְנָן וְגַמְלִין: וְאַיְתִי יְיָ
17 עַל־פַּרְעֹה מַכְתְּשִׁין רַבְרְבִין
וְעַל־אֱנָשׁ־בֵּיתֵיהּ עַל־עֵיסַק
18 שָׂרַי אִתַּת אַבְרָם: וּקְרָא
פַּרְעֹה לְאַבְרָם וַאֲמַר מַה־
דָא עֲבַדְתְּ לִי לְמָא לָא־חַוֵּיתָא
19 לִי אֲרֵי אִתְּתָךְ הִיא: לְמָא
אֲמַרְתְּ אֲחָתִי הִיא וּדְבַרִית יָתַהּ
לִי לְאִנְתּוּ וּכְעַן הָא אִתְּתָךְ דְּבַר
20 וְאֵיזֵיל: וּפַקֵּיד עֲלוֹהִי פַּרְעֹה גֻּבְרִין
וְאַלְוִיאוּ יָתֵיהּ וְיָת־אִתְּתֵיהּ
וְיָת־כָּל־דִּילֵיהּ:

יג

1 וּסְלִיק אַבְרָם מִמִּצְרַיִם הוּא
וְאִתְּתֵיהּ וְכָל־דִּי־לֵיהּ וְלוֹט
2 עִמֵּיהּ לְדָרוֹמָא: וְאַבְרָם תַּקִּיף
לַחֲדָא בִּבְעִירָא בְּכַסְפָּא
3 וּבְדַהֲבָא: וַאֲזַל לְמַטְלָנוֹהִי
מִדָּרוֹמָא וְעַד־בֵּית־אֵל עַד־
אַתְרָא דִּפְרַסִיהּ תַּמָּן מַשְׁכְּנֵיהּ
4 בְּקַדְמֵיתָא בֵּין בֵּית־אֵל וּבֵין עָי:
לַאֲתַר מַדְבְּחָא דִּי־עֲבַד תַּמָּן
בְּקַדְמֵיתָא וְצַלִּי תַמָּן אַבְרָם
5 בִּשְׁמָא דַייָ: וְאַף־לְלוֹט דַּאֲזַל
עִם־אַבְרָם הֲוָה־עָן וְתוֹרִין
וּמַשְׁכְּנִין:

13 Dic nunc quòd ſoror mea ſis tu: ut bene ſit mihi propter te, & ſuſtentetur anima 14 mea propter verba tua. Et factũ eſt, cùm ingreſſus eſſet Abrã in Ægyptũ: viderunt Ægyptii mulierẽ, quòd 15 pulchra eſſet nimis. Et viderunt eam principes Pharaonis; & laudaverunt eam apud Pharaonem: & ſublata eſt mulier in domum 16 Pharaonis. Et Abram benefecit propter eam: Et fuerunt ei oves & boves, & aſini; & ſervi, & ancil- 17 læ; & aſinæ, & cameli. Et adduxit Dominus ſuper Pharaonem plagas magnas, & ſuper homines domus ejus: propter Sarai uxorem 18 Abram. Vocavitque Pharao Abram; & dixit; Quid eſt hoc, quod feciſti mihi? Quare non nuntiâſti mihi, 19 quòd uxor tua eſſet? Quare dixiſti, ſoror mea eſt? & tuli eam mihi in uxorem: & nunc ecce uxor 20 tua, tolle & vade. Præcepitque ſuper eum Pharao viris: & comitati ſunt eum, & uxorem ſuam, & omnia quæ habebat.

CAP. XIII.

1 Et aſcendit Abram de Ægypto, ipſe & uxor ejus, & omnia ſua, & Loth cum 2 eo ad Auſtrum. Et Abram erat *potens* valde, in peco- 3 ribus argento & auro. Et abiit per manſiones ſuas à meridie, et uſque Bethel: uſque ad locum, in quo tetenderat priùs tabernaculum ſuum, inter Bethel, & 4 inter Hai. Ad locum altaris, quod ibi fecerat priùs: & oravit ibi Abram in no- 5 mine Domini. Sed & Loth, qui abiit cum Abram, fuerunt oves & boves, & tabernacula,

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

13 * ࠀࠌࠓࠉ ࠍࠀ ࠀࠇࠕࠉ ࠀࠕ ࠋࠌࠏࠍ ࠉࠉࠈࠁ ࠋࠉ ࠁࠏࠁࠅࠓࠊ ࠅࠇࠉࠕࠄ ࠍࠐࠔࠉ ࠁࠂࠋࠋࠊ
14 ࠅࠉࠄࠉ ࠊࠁࠅࠀ ࠀࠁࠓࠌ ࠌࠑࠓࠉࠌࠄ ࠅࠉࠓࠀࠅ ࠄࠌࠑࠓࠉࠌ ࠀࠕ ࠄࠀࠔࠄ ࠊࠉ ࠉࠐࠄ ࠄࠉࠀ ࠌࠀࠃ
15 ࠅࠉࠓࠀࠅ ࠀࠕࠄ ࠔࠓࠉ ࠐࠓࠏࠄ ࠅࠉࠄࠋࠋࠅ ࠀࠕࠄ ࠀࠋ ࠐࠓࠏࠄ ࠅࠕࠋࠒࠇ ࠄࠀࠔࠄ ࠁࠉࠕ ࠐࠓࠏࠄ
16 ࠅࠋࠀࠁࠓࠌ ࠄࠉࠈࠉࠁ ࠁࠏࠁࠅࠓࠄ ࠅࠉࠄࠉ ࠋࠅ ࠑࠀࠍ ࠅࠁࠒࠓ ࠌࠒࠍࠄ ࠊࠁࠃ ࠌࠀࠃ ࠏࠁࠃࠉࠌ ࠅࠔࠐࠇࠅࠕ ࠅࠇࠌࠓࠉࠌ ࠅࠀࠕࠍࠅࠕ ࠅࠂࠌࠋࠉࠌ
17 ࠅࠉࠍࠂࠏ ࠉࠄࠅࠄ ࠀࠕ ࠐࠓࠏࠄ ࠍࠂࠏࠉࠌ ࠂࠃࠅࠋࠉࠌ ࠅࠀࠕ ࠁࠉࠕࠅ ࠏࠋ ࠃࠁࠓ ࠔࠓࠉ ࠀࠔࠕ ࠀࠁࠓࠌ
18 ** ࠅࠉࠒࠓࠀ ࠐࠓࠏࠄ ࠋࠀࠁࠓࠌ ࠅࠉࠀࠌࠓ ࠌࠄ ࠆࠀࠕ ࠏࠔࠉࠕ ࠋࠉ ࠋࠌࠄ ࠋࠀ ࠄࠂࠃࠕ ࠋࠉ ࠊࠉ ࠀࠔࠕࠊ ࠄࠉࠀ
19 * ࠋࠌࠄ ࠀࠌࠓࠕ ࠀࠇࠕࠉ ࠄࠉࠀ ࠅࠀࠒࠇ ࠀࠕࠄ ࠋࠉ ࠋࠀࠔࠄ ࠅࠏࠕࠄ ࠄࠍࠄ ࠀࠔࠕࠊ ࠒࠇ ࠅࠋࠊ
20 * ࠅࠉࠑࠅ ࠏࠋࠉࠅ ࠐࠓࠏࠄ ࠀࠍࠔࠉࠌ ࠅࠉࠔࠋࠇࠅ ࠀࠕࠅ ࠅࠀࠕ ࠀࠔࠕࠅ ࠅࠀࠕ ࠊࠋ ࠀࠔࠓ ࠋࠅ ࠅࠋࠅࠈ ࠏࠌࠅ

ࠉࠂ

1 * ࠅࠉࠏࠋ ࠀࠁࠓࠌ ࠌࠌࠑࠓࠉࠌ ࠄࠅࠀ ࠅࠀࠔࠕࠅ ࠅࠊࠋ ࠀࠔࠓ ࠋࠅ ࠅࠋࠅࠈ ࠏࠌࠅ ࠄࠍࠂࠁࠄ
2 ࠅࠀࠁࠓࠌ ࠊࠁࠃ ࠌࠀࠃ ࠁࠌࠒࠍࠄ ࠁࠊࠎࠐ ࠅࠁࠆࠄࠁ
3 * ࠅࠉࠋࠊ ࠋࠌࠎࠏࠉࠅ ࠌࠍࠂࠁ ࠅࠏࠃ ࠁࠉࠕ ࠀࠋ ࠏࠃ ࠄࠌࠒࠅࠌ ࠀࠔࠓ ࠄࠉࠄ ࠔࠌ ࠀࠄࠋࠅ ࠁࠕࠇࠋࠄ ࠁࠉࠍ ࠁࠉࠕ ࠀࠋ ࠅࠁࠉࠍ ࠄࠏࠉ
4 * ࠀࠋ ࠌࠒࠅࠌ ࠄࠌࠆࠁࠇ ࠀࠔࠓ ࠏࠔࠄ ࠔࠌ ࠁࠓࠀࠔࠍࠄ ࠅࠉࠒࠓࠀ ࠔࠌ ࠀࠁࠓࠌ ࠁࠔࠌ ࠉࠄࠅࠄ
5 ** ࠅࠂࠌ ࠋࠋࠅࠈ ࠄࠄࠋࠊ ࠀࠕ ࠀࠁࠓࠌ ࠄࠉࠄ ࠑࠀࠍ ࠅࠁࠒࠓ ࠅࠀࠄࠋࠉࠌ

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

13 * [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 ** [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]

ࠉࠂ

1 * [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 * [illegible]

TEXT. ET VER. SAM.
Tranſlatio Latina.

13 Dic, quæſo, quòd ſoror mea tu es; ut bene ſit mihi propter te, vivatq; anima mea 14 propter te. Et factũ eſt cùm ingrederetur Abram in Ægyptum, ut viderent Ægyptii mulierem, quòd pul- 15 chra eſſet valdè. Viderunt quoque eam principes Pharaonis, & laudaverunt eam Pharaoni: & ſublata eſt mulier in domum Pharao- 16 nis. Et Abram benefecit propter eum; fuitque illi pecus, & bos, poſſeſſio gravis valdè; ſervi, & ancillæ, & aſini, & aſinæ, & 17 cameli. Percuſſit etiam Dominus Pharaonem plagis magnis, & domum ejus, propter negotium Sarai 18 uxoris Abram. Itaque vocavit Pharao Abram, & dixit; Quid hoc feciſti mihi? quarè non indicâſti mihi quoniam uxor tua 19 hæc? Et quarè dixiſti, Soror mea eſt, & accepi illam mihi in uxorem? nunc autem, ecce uxorem tuam 20 ſume, & abi. Præcepitque de eo Pharao viris, ut dimitterent eum, et uxorem ejus, & omnia quæ erant ei. Lot autem erat cum eo.

CAP. XIII.

1 Aſcendit igitur Abram de Ægypto, ipſe, & uxor ejus, & omnia quæ erant ei, & Lot cum eo, ad 2 Meridiem. Abram autem gravis erat in pecore, in 3 argento, & in auro. Ivitque ſecundùm itinera ſua, à Meridie & uſque ad Bethel, uſque ad locum in quo fuerat tabernaculum ejus in principio, inter (a) Bethel, & inter Hai: 4 Ad locum altaris quod fecerat ibi in principio: & invocavit ibi Abram no- 5 men Domini. Atque etiam Loto eunti cum Abram erat pecus, & bos, & tabernacula.

VERS. SAM. (a) Beth-hailah, & inter Chaphrah:

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 * قولي انك اختي حتي يحسن الي بسببك * بان تحيا نفسي من اجلك * ولما دخل ابرام
14 مصر راي المصريون ان المراة حسنة جدا * وراها روساء فرعون ويعدوها عنده * فاخذت
15 المراة الي منزله * واحسن الي ابرام بسببها فصار له غنم وبقر وحمير وعبيد واماء واتن
16 وجمال * فبلا الله فرعون ببلايا عظيمة واهله بسبب ساراي زوجته * فدعا فرعون ابرام
17 وقال له ماذا صنعت بي * ولم لم تخبرني انها زوجتك * ولم قلت اختي هي حتي اخذتها
18 لتكون لي زوجة * والان ها زوجتك خذها وامض * فوكل عليه فرعون قوما يذرقوا
19 به وزوجته وكل ماله *
20

* الفصل الثالث عشر *

1 * فصعد ابرام من مصر هو وزوجته وكل ماله ولوط معه الي القبلة * وابرام عظيم
2 جدا بالماشية والفضة والذهب * فمضي في مراحله من القبلة الي بيت ايل * الي
3 الموضع الذي كان فيه مضربه في الابتداء * بين بيت ايل وبين العي * الي موضع
4 المذبح الذي صنعه ثم في الابتداء فدعا ثم ابرام باسم الله * وكان ايضا للوط السائر
5 مع ابرام غنم وبقر وخيام *

13 Dic te eſſe ſororem meam, ut bene ſiat mihi cauſâ tui, cùm vixerit anima mea 14 propter te. Et cùm ingreſſus eſſet Abram Ægyptum, viderunt Ægyptii quòd mu- 15 lier eſſet pulchra nimis. Viderúntque eam principes Pharaon, & celebrârunt eam apud ipſum: rapta fuit ergò muli- 16 er ad domum ipſius. Et benè actum fuit Abramo propter illam: factæq; ſunt ei oves, & boves, & aſini, et ſervi, et 17 ancillæ, & aſinæ, & cameli. Afflixitque Deus Pharaonem afflictionibus magnis, & familiam ejus, propter Sarai 18 uxorem illius. Vocavitque Pharaon Abram, & dixit ei; Quid feciſti mihi? 19 Et quare non ſignificaſti mihi, eam eſſe uxorem tuam? & cur dixiſti, Soror mea eſt, ut acceperim eam ut eſſet mihi uxor? Et nunc ecce uxor tua, accipe eam, & 20 vade. Et commiſit curam illius Pharaon hominibus qui deducerent eum, & uxorem ejus, & omnem poſſeſſionem illius.

CAP. XIII.

1 Aſcendit igitur Abram ab Ægypto, ipſe & uxor ejus, & omnia bona ſua, 2 Lot eum comitante, ad Meridiem. Et Abram erat magnificus valdè in ar- 3 mentis, & argento, & auro. Ivitque per diverſoria ſua à Meridie ad 4 domum Ail. Ad locum in quo fuerat tentorium ejus in principio, inter domum Ail, & inter Alay, ad locum altaris quod fecerat ibi à principio, invocaveratque ibi Abram no- 5 men Dei. Et erant quoque Lot abeunti cum Abram, oves, & boves, & tentoria.

ספר בראשית : יג

erat quia ,simul *sedendum ad* ,terra eos ferebat non Et
6 ולא־נשא אתם הארץ לשבת יחדו כי־היה
.simul habitare poterant non & ,multa eorum substantia
רכושם רב ולא יכלו לשבת יחדו :
pastores inter & ,Abram pecoris pastores inter contentio fuit Et
7 ויהי־ריב בין רעי מקנה־אברם ובין רעי
.terrâ in *sedens* tunc Perizæus & Chenahanæus Et .Loth pecoris
מקנה־לוט והכנעני והפרזי אז ישב בארץ :
contentio sit quæso Ne : Loth ad Abram dixit Et
8 ויאמר אברם אל־לוט אל־נא תהי מריבה
,tuos pastores inter & ,meos pastores inter & ,te inter & me inter
ביני ובינך ובין רעי ובין רעיך
terra omnis Nonne .nos fratres viri quia
9 כי־אנשים אחים אנחנו : הלא כל־הארץ
,sinistram ad Si .me desuper nunc Separare ? tuo conspectu in
לפניך הפרד נא מעלי אם־השמאל
Loth levavit Et .*sinistrabo &* ,dextram ad si & : dextrabo &
10 ואימנה ואם־הימין ואשמאילה : וישא־לוט
ipsa tota quod Jarden planiciem omnem vidit & ,suos oculos
את־עיניו וירא את־כל־ככר הירדן כי כלה
,Hamorah & ,Sedom Dominus disperderet antequam ,*rigans*
משקה לפני שחת יהוה את־סדם ואת־עמרה
.Sohar te ingrediente ,Aegypti terra sicut ,Domini hortus sicut
כגן־יהוה כארץ מצרים באכה צער :
est profect⁹ & ,Jarden planiciem omnem Loth sibi elegit Et
11 ויבחר־לו לוט את כל־ככר הירדן ויסע
Abram .*suo fratre desuper vir sunt separati &* ,oriente ab Loth
12 לוט מקדם ויפרדו איש מעל אחיו : אברם
urbibus in habitavit Loth & ,Chenahan terrâ in habitavit
ישב בארץ־כנען ולוט ישב בערי
Sedom viri Et .Sedom usq; tabernaculum tetendit &,planiciei
13 הככר ויאהל עד־סדם : ואנשי סדם
ad dixit Dominus Et .valde Domino peccatores & ,*mali*
14 רעים וחטאים ליהוה מאד : ויהוה אמר אל־
,tuos oculos nunc Leva .*eo cum de Loth est separatus* postquam ,Abram
אברם אחרי הפרד־לוט מעמו שא נא עיניך
,aquilonem ad ,*bi tu quo* loco à vide &
וראה מן־המקום אשר־אתה שם צפנה
terram omnem Quia *mare ad &* ,orientē ad & ,meridiē ad &
15 ונגבה וקדמה וימה : כי את־כל־הארץ
.seculum in usq; tuo semini & ,eam dabo tibi ,*videns* tu quam
אשר־אתה ראה לך אתננה ולזרעך עד־עולם :
poterit si quod :terræ pulverem sicut tuum semen ponā Et
16 ושמתי את־זרעך כעפר הארץ אשר אם־יוכל
.numerabitur tuū semē etiam ,terræ pulverem *numerandum ad vir*
איש למנות את־עפר הארץ גם־זרעך ימנה :
quia ,*ejus latitudinem ad & ,ejus longitudinem ad terrā in* ambula ,Surge
17 קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה כי
habitavit &,venit & ,Abram tabernaculum tetendit Et .eam dabo tibi
18 לך אתננה : ויאהל אברם ויבא וישב
.Domino altare ibi ædificavit & : Chebron *in quæ* ,Mamre quercub⁹ in
באלני ממרא אשר בחברון ויבן־שם מזבח ליהוה :

Versio VULG. LAT.

6 Nec poterat eos capere terra, ut habitarent simul: erat quippe substantia eorum multa, et nequibant habitare communiter. 7 Unde et facta est rixa inter pastores gregum Abram et Lot. Eo autem tempore Chananæus et Pherezæus habitabant in terra illa. 8 Dixit ergò Abram ad Lot; Ne quæso sit jurgium inter me et te, et inter pastores meos et pastores tuos: fratres enim sumus. 9 Ecce universa terra coram te est: recede à me, obsecro: si ad sinistram ieris, ego dexteram tenebo: si tu dexteram elegeris, ego ad sinistram pergam. 10 Elevatis itaque Lot oculis, vidit omnem circà regionem Jordanis, quæ universa irrigabatur antequàm subverteret Dominus Sodomam et Gomorrham, sicut paradisus Domini, et sicut Ægyptus venientibus in Segor. 11 Elegitque sibi Lot regionem circa Jordanem, et recessit ab Oriente: divisique sunt alterutrum à fratre suo. 12 Abrã habitavit in terra Chanaan: Lot verò moratus est in oppidis, quæ erant circa Jordanem, et habitavit in Sodomis. 13 Homines autem Sodomitæ pessimi erant, et peccatores coram Domino nimis. 14 Dixitque Domin⁹ ad Abram, postquã divisus est ab eo Lot; Leva oculos tuos, et vide à loco, in quo nunc es, ad Aquilonem, et Meridiem, ad Orientē, et Occidentem. 15 Omnem terram, quam conspicis, tibi dabo et semini tuo usq; in sempiternum. 16 Faciamque semen tuum sicut pulverem terræ: si quis potest hominum numerare pulverem terræ, semen quoque tuum numerare poterit. 17 Surge, et perambula terram in longitudine & in latitudine sua: quia tibi datur⁹ sum eam. 18 Movens igitur tabernaculum suum Abram, venit et habitavit juxta convallem Mambre, quæ est in Hebron: ædificavitque ibi altare Domino.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Interpretatione LATINA.

6 Καὶ οὐκ ἐχώρει αὐτοὺς ἡ γῆ κατοικεῖν ἅμα· ὅτι ἦν τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν πολλά· (δ) καὶ οὐκ ἐχώρει αὐτοὺς ἡ γῆ κατοικεῖν ἅμα. 7 Καὶ ἐγένετο μάχη ἀνὰ μέσον τῶν ποιμένων τῶν κτηνῶν τοῦ Ἄβραμ, καὶ ἀνὰ μέσον τῶν ποιμένων τῶν κτηνῶν τοῦ Λώτ. οἱ δὲ Χαναναῖοι καὶ οἱ Φερεζαῖοι τότε κατῴκουν τὴν γῆν. 8 Εἶπε δὲ Ἄβραμ τῷ Λώτ, Μὴ ἔστω μάχη ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ, καὶ ἀνὰ μέσον τῶν (ε) ποιμένων μου καὶ ἀνὰ μέσον τῶν ποιμένων σου· ὅτι ἄνθρωποι (ζ) ἀδελφοί ἐσμεν ἡμεῖς. 9 Οὐκ ἰδοὺ πᾶσα ἡ γῆ (η) ἐναντίον σου ἐστί; διαχωρίσθητι ἀπ' ἐμοῦ. εἰ σὺ εἰς ἀριστερά, ἐγὼ εἰς δεξιά· εἰ δὲ σὺ εἰς δεξιά, ἐγὼ εἰς ἀριστερά. 10 Καὶ ἐπάρας Λὼτ τοὺς ὀφθαλμοὺς (θ) αὐτοῦ, ἐπεῖδε πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου, ὅτι πᾶσα ἦν ποτιζομένη, πρὸ τοῦ καταστρέψαι τὸν θεὸν Σόδομα καὶ Γόμοῤῥα, ὡς ὁ παράδεισος τοῦ θεοῦ, καὶ ὡς ἡ γῆ Αἰγύπτου, ἕως ἐλθεῖν εἰς Ζόγορα. 11 Καὶ ἐξελέξατο ἑαυτῷ Λὼτ πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου. καὶ ἀπῆρε Λὼτ ἀπὸ ἀνατολῶν· καὶ διεχωρίσθησαν ἕκαστος ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. 12 Ἄβραμ δὲ κατῴκησεν ἐν γῇ Χαναάν. Λὼτ δὲ κατῴκησεν ἐν πόλει τῶν περιχώρων, καὶ (ι) ἐσκήνωσεν ἐν Σοδόμοις. 13 Οἱ δὲ ἄνθρωποι οἱ ἐν Σοδόμοις πονηροὶ καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐναντίον τοῦ θεοῦ σφόδρα. 14 Ὁ δὲ θεὸς εἶπε τῷ Ἄβραμ μετὰ τὸ διαχωρισθῆναι τὸν Λὼτ ἀπ' αὐτοῦ, Ἀνάβλεψον τοῖς ὀφθαλμοῖς σου, καὶ ἴδε ἀπὸ τοῦ τόπου οὗ νῦν σὺ εἶ πρὸς βοῤῥᾶν καὶ λίβα καὶ ἀνατολὰς καὶ θάλασσαν. 15 Ὅτι πᾶσαν τὴν γῆν, ἣν σὺ ὁρᾷς, σοὶ δώσω αὐτὴν καὶ τῷ σπέρματί σου (κ) ἕως αἰῶνος. 16 Καὶ ποιήσω τὸ σπέρμα σου, ὡς τὴν ἄμμον τῆς γῆς· εἰ δύναταί τις ἐξαριθμῆσαι τὴν ἄμμον τῆς γῆς, καὶ τὸ σπέρμα σου (λ) ἐξαριθμηθήσεται. 17 Ἀναστὰς διόδευσον τὴν γῆν εἴς τε τὸ μῆκος αὐτῆς καὶ εἰς τὸ πλάτος· ὅτι σοὶ δώσω αὐτὴν καὶ τῷ σπέρματί σου εἰς τὸν αἰῶνα. 18 Καὶ ἀποσκηνώσας Ἄβραμ, ἐλθὼν κατῴκησε παρὰ τὴν δρῦν τὴν (μ) Μαμβρῆ, ἣ ἦν ἐν (ν) Χεβρώμ· καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ (ξ) θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ.

6 Et non capiebat eos terra, ut habitarent simul: quoniam erat substantia eorum multa: & non capiebat eos terra, ut habitarent simul. 7 Et facta est rixa inter pastores pecorum Abram, et pastores pecorum Lot. Chananæi autem & Pherezæi tunc inhabitabant terram. 8 Dixit autem Abram ad Lot; Non sit rixa inter me & te, & inter pastores meos & pastores tuos: quia homines fratres sumus nos. 9 Nonne ecce tota terra ante te est? Discede à me: si tu in sinistram, ego in dexteram: vel si tu in dexteram, ego in sinistram. 10 Et levans Lot oculos suos, vidit omnem regionem circa Jordanem, quòd omnis esset irrigua, antequàm everteret Deus Sodoma & Gomorrha, sicut paradisus Dei, & sicut terra Ægypti, usque dum venias in Zogora. 11 Et elegit sibi Lot omnem regionem circa Jordanem: & abiit Lot ab Oriente; et separati sunt unusquisque à fratre suo. 12 Abram autem habitavit in terra Chanaan. Lot autem habitavit in civitate circumjacentium: & tabernaculum tetendit in Sodomis. 13 Viri autem, qui in Sodomis, mali, & peccatores in conspectu Dei valdé. 14 Et dixit Deus ad Abram postquàm recessit Lot ab illo; Respice oculis tuis, & vide à loco, in quo nunc tu es, ad Aquilonem, & Africum, & Orientem, & Mare. 15 Quia omnem terram, quam tu vides, tibi dabo eam, & semini tuo (c) usque in sæculum. 16 Et faciam semen tuum, sicut arenam terræ: Si potest aliquis dinumerare arenam terræ; & semen tuum dinumerabitur. 17 Surgens perambula terram in longitudinem ejus, & in latitudinem: quia tibi dabo eam, (d) & semini tuo in sæculum. 18 Et movens tabernaculum Abram veniens habitavit juxta quercum Mambre, quæ erat in Chebron: & ædificavit ibi altare Domino.

MS.A. (δ) Καὶ οὐκ ἐδύνατο κατοικεῖν ἅμα. (ε) ποιμαίνων σου καὶ ἀνὰ μέσον τῶν ποιμαίνων μου· ὅτι (ζ) ἀδελφοὶ ἡμεῖς ἐσμέν. Καὶ ἰδοὺ (η) ἐναντίον σου· διαχωρίσθητι (θ) αὐτοῦ, ἴδεν πᾶσαν (ι) ἐνσκήνωσεν (κ) ἕως τοῦ αἰῶνος. (λ) ἀριθμηθήσεται. (μ) Μαμβρῆν, (ν) Χεβρών· (ξ) θυσιαστήριον κυρίῳ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Nec ferebat eos terra illa ut habitarent simul, eò quòd plurima esset eorum possessio valdè, nec possent habitare simul. 6
Factúmq; est jurgiũ inter pastores possessionis Abram, & inter pastores possessionis Lot. Chananæi autem, & Pherezæi adhuc morabantur in terra. 7
Dixit ergò Abram ad Lot, Ne sit jurgium inter me & te, & inter pastores meos ac pastores tuos, quandoquidem viri fratres sumus. 8
Ecce vniversa terra corã te est: recede à me: si tu ad dexterã, ego ad sinistrã *pergã*; quòd si tu ad sinistrã, ego ad dexteram. 9
Sublatis itaq; Lot oculis suis, vidit totã terrã Iordanis, eámq; universam esse irriguã, antequàm vastaret De⁹ Sodomã & Gomorrhã, sicut paradisum Dei, & sicut terrã Ægypti quæ est in aditu ad Saan. 10
Elegit ergò sibi Lot vniversã terrã Iordanis: profectúsq; est Lot ab Oriente; divisiq; sũt alter à fratre suo. 11
Abram moratus est in terra Chanaan: Lot verò habitavit in civitatibus Checar, possedítque usque ad Sodomã. 12
Porrò homines Sodomæ pessimi erant ac scelesti valdè corã Dño. 13
Dixítq; Dñs ad Abrã postquã recessit ab eo Lot, Attolle oculos tuos, & respice à loco in quo es, ad Aquilonem, & Meridiem, ad Orientem, & Occidentem. 14
Nam totam terram quã tu vides, tibi sum daturus & semini tuo usque in æternum. 15
Faciámque semen tuum quasi pulverem terræ: ita ut si tu queas numerare pulverẽ terræ, etiã semẽ tuũ numeretur. 16
Surge, perambula terrã in longitudine & latitudine sua: quoniam tibi sum daturus eam. 17
Et venit Abram, & ingressus habitavit inter quercum Mamre Amorrhæi, quæ est in Hebrõ; & ædificavit ibi altare Domino. 18

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

6 ולא סוברת יתהון ארעא למתב
כחדא ארי הוה קנינהון סגי
ולא יכילו למתב כחדא :
7 והות מצותא בין רעו בעירי
דאברם ובין רעו בעירי דלוט
וכנענאה ופריזאה בכין יתיב
8 בארעא : ואמר אברם ללוט לא
כען תהי מצותא בינא ובינך ובין
רעותי ובין רעותך ארי גברין
9 אחין אנחנא : הלא כל ארעא
קדמך אתפרש כען מלותי אם
את לצפונא אנא לדרומא ואם
10 את לדרומא אנא לצפונא : וזקף
לוט ית עינוהי וחזא ית כל
מישר ירדנא ארי כוליה בית
שקיא קדם דחבל יי ית סדום
וית עמורה כגנתא דיי כארעא
11 דמצרים מטי לצוער : ובחר ליה
לוט ית כל מישר ירדנא ונטל
לוט בקדמיתא ואתפרשו גבר
12 מלות אחוהי : אברם יתיב
בארעא דכנען ולוט יתיב בקרוי
13 מישרא ופרס עד סדום : ואנשין
דסדום בישין בממונהון וחיבין
14 בגויתהון קדם יי לחדא : ויי אמר
לאברם בתר דאתפרש לוט
מניה זקוף כען עינך וחזי מן
אתרא דאת תמן לצפונא
ולדרומא ולמדנחא ולמערבא :
15 ארי כל ארעא די את חזי לך
16 אתנינה ולבנך עד עלמא : ואשוי
ית בנך סגיאין כעפרא דארעא
כמא דלית אפשר לגבר למימני
ית עפרא דארעא אף בנך לא
17 יתמנון : קום הליך בארעא
לאורכה ולפותיה ארי לך אתנינה : ופרס אברם ואתא ויתיב 18
במישרי ממרא די בחברון ובנא תמן מדבחא קדם יי :

6 Et non poterat sustinere eos terra, ut habitarẽt simul: quia erat substantia eorũ multa; et nõ poterãt habitare simul. 7 Et facta est rixa inter pastores pecorũ Abram, et pastores pecorũ Loth: Chananæ⁹ autẽ et Pherezæ⁹ tunc habitabãt in terrã. 8 Et dixit Abrã ad Loth; Ne sit nũc jurgium inter me & inter te, et inter pastores meos et inter pastores tuos: quoniã viri fratres sumus nos. 9 Ecce omnis terra corã te est; recede nũc à me: si tu ad Aquilonẽ, ego ad Meridiem; et si tu ad Meridiem, 10 ego ad Aquilonem. Et levavit Loth oculos suos, et vidit omnẽ planitiẽ Jordanis; quia tota esset irrigua: antequàm disperderet Dñs Sodomã et Gomorrham; sicut hort⁹ Dñi et sicut terra Ægypti, *pertin-* 11 *gens* ad Sogor. Et elegit sibi Loth omnẽ planitiem Jordanis: et profect⁹ est Loth pri⁹: et divisi sunt unusquisque à 12 fratre suo. Abrã habitabat in terrã Chanaan: et Loth habitabat in urbib⁹ campestrib⁹, et tetendit tabernacula usq; 13 ad Sodomã. Viri autẽ Sodomæ erãt iniqui cum suo mamonã, et pessimi in corporib⁹ suis: corã Dño nimis. 14 Dixitq; Dñs ad Abrã, postquã divisus est Loth ab eo; Leva nũc oculos tuos, et vide, à loco in quo tu es, ad Aquilonẽ et ad Meridiẽ, et ad Orientẽ 15 et ad Occidentẽ. Quoniam omnẽ terrã, quã tu vides, tibi dabo eam: et filiis tuis usq; in 16 seculũ. Et ponam filios tuos multos sicut pulverẽ terræ: sicut enĩ nõ est possible viro numerare pulverẽ terræ; sic filii tui non numerabuntur. 17 Surge, ambula p terrã, in longitudine et in latitudine suâ; 18 quia tibi dabo eam. Et tetẽdit Abrãtabernaculũ; et venit et habitavit in planitie Mamre, quæ est in Ebron: et ædificavit ibi altare corã Dño.

[illegible]

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

6 Et non ferebat eos terra ad habitandum simul; quoniam erant opes eorum multæ, neque poterant simul habitare. 7 Accidit quoque jurgium inter pastores pecudum Abram, & inter pastores pecudum Lot. Chananeus autem & Pherezeus tunc habitabant in 8 terra. Et dixit Abram Loto, Ne, quæso, sit jurgium inter me & inter te, & inter pastores meos & inter pastores tuos: quia viri fratres nos sumus. 9 Nonne omnis terra coram te? separare, quæso, à me; si (b) ad sinistram, ego ad dexteram; vel si ad dexteram, ego ad sinistram. 10 Tum levavit Lot oculos suos, & vidit omnem planitiem Jordanis, quòd tota esset irrigua, antequàm everteret Dominus Sodomam & Gomorrham; sicut hortus Domini, sicut terra Ægypti cùm tendis Segoram. 11 Et elegit sibi Lot omnem planitiem Jordanis: profectusq; est Lot ab Oriente, & separati sunt vir à fratre 12 suo. Abram habitavit in terra Chanaan; Lot autem habitavit in urbibus planitiei, & tabernacula sua exposuit usque Sodomam. 13 Viri autem Sodomæ impii erant, & peccatores in Dominum valdé. 14 Et Dominus dixit ad Abram, postquàm separavit se Lot ab eo; Leva nunc oculos, & conspice de loco in quo tu es, à Septentrione, & à Meridie, & ab Oriente, & ab 15 Occidente: Quoniam omnem terram quam tu vides, tibi dabo eam & semini tuo usque in seculum. 16 Et ponam semen tuum sicut pulverem terræ: quia si potest homo numerare pulverem terræ, etiam semen tuum numerabit. 17 Surge, deambula per terram, in longitudinem & latitudinem ejus; illam enim tibi dabo. 18 Itaque (c) ivit Abram, & venit, & habitavit in (d) quercu Mamre, quæ est in Hebron: ædificavitque ibi altare Domino.

VER. SAM. (b) ad Septentrionem, tum ad Meridiem; & si ad Meridiem, tum ad Septentrionem. (c) extendit (d) valle

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ولم تحملهما حسة البلد ان يقيما فيه جميعا اذ كان مالهما كثيرا * فلم يمكنهما المقام 6
جميعا * فكانت خصومة بين رعاة ماشية ابرام وبين رعاء ماشية لوط * والكنعانيون 7
والفرزيون حينيذ مقيمون في البلد * حتى قال ابرام للوط لا يحسن ان يكون خصومة 8
بيني وبينك * ولا بين رعاتي ورعاتك * لانا رجلان ذوا قرابة * الان جميع البلد بين 9
يديك * انفرد عني اما الى الشمال فاتياسر عنك * واما الى اليمين فاتياسر * فرفع لوط عينيه 10
وراي جميع مرج الاردن فاذا جميعه سقي قبل ان يهلك الله سدوم وعمورا كجنة الله *
مثل ارض مصر الى ان تجي الى زغر * فاختار له جميع مرج الاردن * ورحل الى المشرق وانفرد 11
كل امري عن اخيه * ابرام اقام بارض كنعان * ولوط اقام في قرى المرج وخيم الى سدوم * 12
* واهل سدوم يوميذ اشرار خاطيون لله جدا * ثم قال الله لابرام بعد ما فارقه لوط * ارفع 13 14
عينيك وانظر من الموضع الذي انت فيه شمالا وجنوبا وشرقا وغربا * فان جميع الارض التي 15
تراها لك اعطيها ولنسلك الى الابد * واصير نسلك كتراب الارض * حتى ان امكن انسانا 16
احصاء تراب الارض فنسلك ايضا يحصى * قم فامش في الارض طولها وعرضها فاني 17
اعطيكها * فخيم ابرام مرحلة مرحلة الى ان جاء واقام في ارض ممرى الذي في حبرون 18
وبنى مذبحا لله *

Nec sustinuit eos ambitus regionis, ut commorarentur in illa simul: cùm essent bona amborum multa, non potuerunt manere simul. 6 Erátque rixa inter pastores armenti Abram, & inter pastores armenti Lot: Chananæi verò & Pherezei tunc habitabant in regione. 7 Ita ut dixerit Abram ad Lot, Non decet esse rixam inter me & inter te, neque inter pastores meos & pastores tuos; quia sumus duo viri habentes cognationem. 8 Itaque tota regio est coram te: segregare à me vel ad sinistram, & ego dextrorsùm pergam; vel ad dexteram, & sinistrorsùm pergam. 9 Levavitque Lot oculos suos, & vidit totum pratum Jordanis; & ecce erat totum irriguum, antequàm perdidisset Deus Sadum & Amura; sicuti paradisus Dei, veluti terra Ægypti quousque venias ad Zogar. 10 Elegitque sibi Lot universum pratum Jordanis, & profectus est Orientem versùs, sejunctusque est quilibet homo à fratre suo. 11 Abram mansit in terra Chanaan, et Lot commoratus est in civitatibus prati, fixitque tentoria usque Sadum. 12 Et incolæ Sadum erant eo tempore mali, peccatores in Deum valdé. 13 Deinde dixit Deus ad Abram, postquàm divisus fuerat ab eo Lot; Leva oculos tuos, & respice de loco in quo es, ad Meridiem, et ad Aquilonem, et ad Orientem, et ad Occidentem. 14 Nam omnem terram quam vides, tibi dabo, et stirpi tuæ in æternum. 15 Et faciam stirpem tuam ut pulverem terræ; ita ut si possit quis numerare pulverem terræ, stirps quoque tua numeretur. 16 Surge et ambula per terram in longitudinem ac latitudinem ejus, et ego dabo illam tibi. 17 Fixit igitur Abram tentoria diversis in diversoriis, donec venisset et habitâsset in terra Mamre, quæ est in Hebron; ædificavitque altare Deo. 18

ספר בראשית : יד

CAP. XIV.

rex Arioch ,Sinhar regis Amraphel diebus in fuit Et
1 וַיְהִי בִּימֵי אַמְרָפֶל מֶלֶךְ־שִׁנְעָר אַרְיוֹךְ מֶלֶךְ
rex Tidhal & ,Helam rex Chedorlahomer ,Elasar
אֶלָּסָר כְּדָרְלָעֹמֶר מֶלֶךְ עֵילָם וְתִדְעָל מֶלֶךְ
cum & ,Sedom rege Berah cum bellum Fecerunt :gentium
2 גּוֹיִם׃ עָשׂוּ מִלְחָמָה אֶת־בֶּרַע מֶלֶךְ סְדֹם וְאֶת־
Semeber & ,Admah rege Sinab ,Hamorah rege Birsah
בִּרְשַׁע מֶלֶךְ עֲמֹרָה שִׁנְאָב מֶלֶךְ אַדְמָה וְשֶׁמְאֵבֶר
isti Omnes ,Sohar ipsa ,Belah rege & ,Seboim rege
3 מֶלֶךְ צְבֹיִים וּמֶלֶךְ בֶּלַע הִיא־צֹעַר׃ כָּל־אֵלֶּה
salis mare ipsa : Siddim vallem ad convenerunt
חָבְרוּ אֶל־עֵמֶק הַשִּׂדִּים הוּא יָם הַמֶּלַח׃
tertio & ,Chedorlahomer servierunt annos Duodecim
4 שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה עָבְדוּ אֶת־כְּדָרְלָעֹמֶר וּשְׁלֹשׁ־
venit anno decimoquarto in Et .rebellarunt anno decimo
5 עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָרָדוּ׃ וּבְאַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה בָּא
percusserunt Et : eo cum qui reges & ,Chedorlahomer
כְדָרְלָעֹמֶר וְהַמְּלָכִים אֲשֶׁר אִתּוֹ וַיַּכּוּ אֶת־
Haam in Zuzim & ,Charnaim Astheroth in Rephaim
רְפָאִים בְּעַשְׁתְּרֹת קַרְנַיִם וְאֶת־הַזּוּזִים בְּהָם
Chori Et .Chiriathaim Saveh in Emim &
6 וְאֵת הָאֵימִים בְּשָׁוֵה קִרְיָתָיִם׃ וְאֶת־הַחֹרִי
ipsa quæ ,Paran planiciem ad usque ,Sehir eorum monte in
בְּהַרְרָם שֵׂעִיר עַד אֵיל פָּארָן אֲשֶׁר עַל־
ipsa ,Mispath Hen ad venerunt & ,redierunt Et .desertum
7 הַמִּדְבָּר׃ וַיָּשֻׁבוּ וַיָּבֹאוּ אֶל־עֵין מִשְׁפָּט הִוא
etiam & ,Amalechitæ agrum omnem percusserunt & : Cades
קָדֵשׁ וַיַּכּוּ אֶת־כָּל־שְׂדֵה הָעֲמָלֵקִי וְגַם אֶת־
rex est egressus Et .Thamar Chaseson in habitantem Emoræum
8 הָאֱמֹרִי הַיֹּשֵׁב בְּחַצְצֹן תָּמָר׃ וַיֵּצֵא מֶלֶךְ־
Seboim rex & ,Admah rex & ,Hamorah rex & ,Sedom
סְדֹם וּמֶלֶךְ עֲמֹרָה וּמֶלֶךְ אַדְמָה וּמֶלֶךְ צְבֹיִים
bellum eis cum ordinaverunt & ,Sohar Ipsa : Belah rex &
וּמֶלֶךְ בֶּלַע הִוא־צֹעַר וַיַּעַרְכוּ אִתָּם מִלְחָמָה
Helam rege Chedorlahomer Cum .Siddim valle in
9 בְּעֵמֶק הַשִּׂדִּים׃ אֵת כְּדָרְלָעֹמֶר מֶלֶךְ עֵילָם
Arioch & ,Sinhar rege Amraphel & ,gentium rege Tidhal &
וְתִדְעָל מֶלֶךְ גּוֹיִם וְאַמְרָפֶל מֶלֶךְ שִׁנְעָר וְאַרְיוֹךְ
quinque cum reges quatuor ,Elasar rege
מֶלֶךְ אֶלָּסָר אַרְבָּעָה מְלָכִים אֶת־הַחֲמִשָּׁה׃
rex fugerunt Et ,cæmenti putei putei Siddim vallis Et
10 וְעֵמֶק הַשִּׂדִּים בֶּאֱרֹת בֶּאֱרֹת חֵמָר וַיָּנֻסוּ מֶלֶךְ־
montem in residui & : ibi ceciderunt & ,Hamorah & ,Sedom
סְדֹם וַעֲמֹרָה וַיִּפְּלוּ־שָׁמָּה וְהַנִּשְׁאָרִים הֶרָה
& ,Hamorah & Sedom substantiam omnem ceperunt Et .fugerunt
11 נָסוּ׃ וַיִּקְחוּ אֶת־כָּל־רְכֻשׁ סְדֹם וַעֲמֹרָה וְאֶת־
.abierunt & ,eorum escam omnem
כָּל־אָכְלָם וַיֵּלֵכוּ׃

Versio VULG. LAT.

CAP. XIV.

1 Factum est autem in illo tempore, ut Amraphel rex Sennaar, & Arioch rex Ponti, & Chodorlahomor rex Elamitarum, & Thadal rex 2 Gentium, Inirent bellum contra Bara regem Sodomorum, & contra Bersa regem Gomorrhæ, & contra Sennaab regem Adamæ, & contra Semeber regem Seboim, contráque regem Balæ: ipsa 3 est Segor. Omnes hi convenerunt in vallem Sylvestrem, 4 quæ nunc est mare salis. Duodecim enim annis servierant Chodorlahomor, & tertiodecimo anno recesserunt ab 5 eo. Igitur quartodecimo anno venit Chodorlahomor, & reges qui erant cum eo: percusserúntque Raphaim in Astaroth Carnaim, & Zuzim cum eis, et Emim in Save Ca-6 riathaim, Et Chorræos in mōtibus Seir, usq; ad campestria Pharan, quæ est in solitudine. 7 Reversique sunt, & venerunt ad fontem Misphat, ipsa est Cades: & percusserūt omnē regionem Amalecitarum, & Amorrhæū qui habitabat in 8 Asasonthamar. Et egressi sūt rex Sodomorum, & rex Gomorrhæ, rexque Adamæ, & rex Seboim; necnō et rex Balæ, quæ est Segor: et direxerūt aciem contra eos in valle Syl-9 vestri: Scilicet adversus Chodorlahomor regem Elamitarum, & Thadal regē Gentiū, & Amraphel regē Sennaar, & Arioch regem Ponti: quatuor reges adversus quinque. 10 Vallis autem Sylvestris habebat puteos multos bituminis. Itaque rex Sodomorum, & Gomorrhæ terga verterunt, ceciderúntque ibi: & qui remanserant, fugerunt ad mon-11 tem. Tulerunt autem omnem substantiam Sodomorum & Gomorrhæ, & universa quæ ad cibum pertinent, & abierunt:

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Interpretatione LATINA.

Κεφ. ιδʹ.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Ἀμαρφὰλ βασιλέως (α) Σενναάρ, καὶ Ἀριὼχ βασιλέως Ἐλλασάρ, Χοδολλογομὸρ βασιλεὺς Ἐλάμ, καὶ Θαργὰλ βασιλεὺς ἐθνῶν, 2 Ἐποίησαν πόλεμον μετὰ Βαλλὰ βασιλέως Σοδόμων, καὶ μετὰ Βαρσὰ βασιλέως Γομόῤῥας, (β) καὶ μετὰ Σενναὰρ βασιλέως Ἀδαμά, (γ) καὶ μετὰ Συμοβὸρ βασιλέως Σεβωείμ, (δ) καὶ βασιλέως Βαλάκ· αὕτη ἐστὶ Σηγώρ. 3 Πάντες οὗτοι συνεφώνησαν ἐπὶ τὴν φάραγγα τὴν ἁλυκήν· αὕτη ἡ θάλασσα τῶν ἁλῶν. 4 Δώδεκα ἔτη αὐτοὶ (ε) ἐδούλευον τῷ Χοδολλογομόρ· τῷ δὲ τρισκαιδεκάτῳ ἔτει 5 ἀπέστησαν. Ἐν δὲ τῷ τεσσαρεσκαιδεκάτῳ ἔτει ἦλθε Χοδολλογομὸρ καὶ (ζ) οἱ βασιλεῖς μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ κατέκοψαν τοὺς γίγαντας τοὺς ἐν (η) Ἀσταρὼθ, καὶ Καρναΐν, καὶ ἔθνη ἰσχυρὰ ἅμα αὐτοῖς, καὶ τοὺς (θ) 6 Ὀμμαίους τοὺς ἐν Σαυῇ τῇ πόλει, Καὶ τοὺς Χοῤῥαίους τοὺς ἐν τοῖς ὄρεσι Σηείρ, ἕως τῆς (ι) τερεβίνθου τῆς Φαράν· ἥ ἐστιν ἐν τῇ ἐ-7 ρήμῳ. Καὶ ἀναστρέψαντες (κ) ἦλθον ἐπὶ τὴν πηγὴν τῆς κρίσεως· αὕτη ἐστὶ Κάδης. καὶ κατέκοψαν πάντας τοὺς ἄρχοντας Ἀμαλὴκ, καὶ τοὺς Ἀμοῤῥαίους τοὺς 8 κατοικοῦντας ἐν (λ) Ἀσασονθαμάρ. Ἐξῆλθε δὲ βασιλεὺς Σοδόμων, καὶ βασιλεὺς Γομόῤῥας, καὶ βασιλεὺς Ἀδαμὰ, καὶ βασιλεὺς Σεβωείμ, καὶ βασιλεὺς Βαλάκ· αὕτη ἐστὶ Σηγώρ· καὶ παρετάξαντο αὐτοῖς εἰς πόλεμον ἐν τῇ κοιλάδι τῇ ἁλυκῇ, 9 Πρὸς Χοδολλογομὸρ βασιλέα (μ) Ἐλάμ, καὶ (ν) Θαργὰλ βασιλέα ἐθνῶν, καὶ Ἀμαρφὰλ βασιλέα Σενναάρ, καὶ Ἀριὼχ βασιλέα Ἐλλασάρ· οἱ (ξ) τέσσαρες βα-10 σιλεῖς πρὸς τοὺς πέντε. Ἡ δὲ κοιλὰς ἡ ἁλυκὴ, φρέατα ἀσφάλτου. Ἔφυγε δὲ βασιλεὺς Σοδόμων, καὶ βασιλεὺς Γομόῤῥας, καὶ ἐνέπεσαν ἐκεῖ· οἱ δὲ καταλειφθέντες εἰς τὴν ὀρεινὴν ἔφυγον. 11 Ἔλαβον δὲ τὴν ἵππον πᾶσαν τῶν Σοδόμων καὶ Γομόῤῥας, καὶ πάντα τὰ βρώματα αὐτῶν· καὶ ἀπῆλθον.

MS.A. (α) Σενναάρ, Ἀριὼχ βασιλεὺς Σελλασάρ, καὶ ὁ Χοδολλογομὸρ βασιλεὺς Αἰλάμ, καὶ Θαλγὰ βασιλεὺς ἐθνῶν, (β) καὶ Σενναάρ (γ) καὶ Συμοβόρ (δ) καὶ μετὰ βασιλέως (ε) ἐδούλευον (ζ) οἱ βασιλεῖς οἱ μετ᾽ αὐτοῦ, (η) Ἀσταρὼθ Καρναΐν, (θ) Σομαίους (ι) τερεμίνθου (κ) ἦλθοσαν (λ) Ἀσασανθαμάρ. (μ) Αἰλάμ (ν) Θαλγάλ (ξ) τέσσαρες οὗτοι βασιλεῖς

CAP. XIV.

1 Factū est autē in regno Amarphal regis Sennaar, & (a) Arioch regis (b) Hellasar, Chodollogomor rex Elam, & Thargal rex gentium, 2 Fecerunt bellum cum Balla rege Sodomorum, & cum Barsa rege Gomorrhæ, & cum Sennaar rege Adama, & cum Symobor rege Seboim, & rege Balac: hæc est Segor. 3 Omnes isti (c) consenserunt ad vallem (d) salsam: hoc est mare salis. 4 Duodecim annis ipsi servierant Chodollogomor: tertio autē & decimo anno recesserūt. 5 In quarto autem & decimo anno venit Chodollogomor, et reges qui cum eo; et percusserunt (e) gigantes, qui in Astaroth, & (f) Carnain, & gentes fortes simul (g) cum eis, & Ommæos, qui in Saue civitate, 6 Et Chorræos, qui in montibus Seir usque ad (h) terebinthum Pharan, quæ est in deserto. 7 Et reversi venerunt ad fontem judicii: hæc est Cades. Et percusserunt omnes principes Amalec, & Amorræos, qui habitabant in Asasonthamar. 8 Egressus est autem rex Sodomorum, & rex Gomorrhæ, & rex Adama, & rex Seboim, & rex Balac: hæc est Segor. Et direxerunt aciem contra eos in bellum, in valle Salsa, 9 Contra Chodollogomor regem Elam, et Thargal (i) regem gentium, & Amarphal regem (k) Sennaar, & Arioch regem Hellasar: quatuor reges adversus quinque. 10 Vallis autē salsa, putei bituminis: Fugit autem rex Sodomorum, & rex Gomorrhæ, & ceciderunt ibi: residui autem fugerunt in montanam. 11 Ceperunt autem omnem equitatum Sodomorum, & Gomorrhæ, & omnes escas eorum: & abierunt.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XIV.

1 Factum est autem in diebus Amarphel regis Senaar, & Arioch regis Dalasar, & Charadlaamar regis Ilam, & Taril regis Gelitarum; 2 Vt inirent bellum contra Baraa regem Sodomæ, & contra Barsaa regem Gomorrhæ, & Senab regem Adamæ, & Semair regem Seboim, & regem Balaa, quæ est Soar. 3 Omnes isti convenerunt in vallem Sodomitarum: hoc est mare salsum. 4 Duodecim annis servierant ipsi Charadlaamar, & tertiodecimo anno rebellârunt. 5 Anno autem quartodecimo venit Charadlaamar & reges qui cum eo erant, percusserúntque Gigantes qui erant in Astaroth, & Cornaim, & robustos qui in iis *degebant*, & accolas qui erant in planitie Cariathim. 6 Et Horæos qui erant in montibus Seir, usque ad Terebinthum Pharan, quæ est in deserto. 7 Reversique venerunt ad fontem judicii, hoc est, Racem: & necaverunt omnes principes Amalecitarum, & prætereà Amorrhæos qui habitabant in fonte Gad. 8 Et egressi sunt rex Sodomæ, & rex Gomorrhæ, & rex Adamæ, & rex Seboim, & rex Balaa, quæ est Soar: omnes isti inierunt prælium in valle Sodomitarum, 9 Contra Charadlaamar regem Ilam, & Taril regem Gelitarum, & Amarphel regem Senaar, & Arioch regem Dalasar; quatuor reges contra quinque. 10 Porrò vallis Sodomitarum abundabat puteis bituminis: fugerunt autem rex Sodomæ, & rex Gomorrhæ, & ceciderunt illic: qui verò remanserant, ad montem fugerunt. 11 Tulerunt autem omnem possessionem Sodomæ & Gomorrhæ, & omnem commeatum eorum, & abierunt.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

יד

1 וַהֲוָה בְּיוֹמֵי אַמְרָפֶל מַלְכָּא
דְבָבֶל אַרְיוֹךְ מַלְכָּא דְאֶלָּסָר כְּדָר־
לָעוֹמֶר מַלְכָּא דְעֵילָם וְתִדְעָל
2 מַלְכָּא דְעַמְמִין׃ עֲבַדוּ קְרָבָא
עִם־בֶּרַע מַלְכָּא דִסְדוֹם וְעִם־
בִּרְשַׁע מַלְכָּא דַעֲמוֹרָה שִׁנְאָב
מַלְכָּא דְאַדְמָה וְשֶׁמְאֵבֶר מַלְכָּא
דִצְבוֹיִם וּמַלְכָּא דְבֶלַע הִיא צוֹעַר׃
3 כָּל־אִלֵּין אִתְכְּנַשׁוּ לְמֵישַׁר
חַקְלַיָּא הוּא אֲתַר יַמָּא דְמִלְחָא׃
4 תַּרְתָּא עַשְׂרֵי שְׁנִין פְּלַחוּ יָת־
כְּדָר־לָעוֹמֶר וּתְלַת־עַשְׂרֵי שְׁנִין
5 מְרָדוּ׃ וּבְאַרְבַּע עַשְׂרֵי שְׁנִין אֲתָא
כְּדָר־לָעוֹמֶר וּמַלְכַיָּא דְעִמֵּיהּ
וּמְחוֹ יָת־גִּבָּרַיָּא דִּי־בְעַשְׁתְּרוֹת
קַרְנַיִם וְיָת תַּקִּיפַיָּא דִבְהֶמְתָּא
וְיָת־אֵמְתָנֵי דִּי בְּשָׁוֵה קִרְיָתַיִם׃
6 וְיָת־חוֹרָאֵי דִּי־בְטוּרָא דְשֵׂעִיר
עַד מֵישַׁר פָּארָן דִסְמִיךְ עַל־
7 מַדְבְּרָא׃ וְתָבוּ וַאֲתוֹ לְמֵישַׁר
פְּלוּג־דִּינָא הוּא רְקַם וּמְחוֹ יָת־
כָּל־חַקְלֵי עֲמַלְקָאָה וְאַף יָת־
8 אֱמוֹרָאָה דְיָתֵיב בְּעֵין־גֶּדִי׃ וּנְפַק
מַלְכָּא דִסְדוֹם וּמַלְכָּא דַעֲמוֹרָה
וּמַלְכָּא דְאַדְמָה וּמַלְכָּא דִצְבוֹיִים
וּמַלְכָּא דְבֶלַע הִיא־צוֹעַר וְסַדְּרוּ
עִמְּהוֹן קְרָבָא בְּמֵישַׁר חַקְלַיָּא׃
9 עִם כְּדָר־לָעוֹמֶר מַלְכָּא דְעֵילָם
וְתִדְעָל מַלְכָּא דְעַמְמִין וְאַמְרָפֶל
מַלְכָּא דְבָבֶל וְאַרְיוֹךְ מַלְכָּא
דְאֶלָּסָר אַרְבְּעָה מַלְכִין לָקֳבֵיל
10 חַמְשָׁא׃ וּמֵישַׁר חַקְלַיָּא בֵּירִין
בֵּירִין מַסְּקִין חֵמָרָא וַעֲרַקוּ
מַלְכָּא דִסְדוֹם וַעֲמוֹרָה וּנְפַלוּ
תַמָּן וּדְאִשְׁתְּאָרוּ לְטוּרָא עֲרַקוּ׃
11 וּשְׁבוֹ יָת־כָּל־קִנְיָנָא דִסְדוֹם
וַעֲמוֹרָה וְיָת־כָּל־מֵיכְלְהוֹן וַאֲזַלוּ׃

CAP. XIV.

1 Et factum est in diebus Amraphel regis Babylonis; Arioch rex Elasar; Codorlaomor rex Elam; & Ta-2 daal rex gentium. Fecerunt præliū cum Berâ rege Sodomæ, & cum Bersâ rege Gomorræ, Senaab rege Adamæ, & Semeber rege Seboïm, & rege Balæ, ipsa est 3 Segor. Omnes hi congregati sunt in valle campestri: quæ *locus est maris* sa-4 lis. Duodecim annis servierant Codorlaomor: & tertiodecimo anno rebella-5 verunt. In quartodecimo autem anno venit Codorlaomor, & reges qui erant cum eo; et percusserunt Gigantes, qui erant in Astaroth Carnaïm; & Robustos qui erant in Ham: & Horrendos, qui erant in Save 6 Cariathaim. Et Chorræos, qui erant in *monte* Seir: usq; ad planiciem Pharam, quæ est juncta de-7 serto. Et reversi sunt, et venerunt ad planiciem divisionis judicii, quæ est Cades; & percusserunt *omnes regiones* Amalech: & Amorræum qui habitabat, in 8 Engadi. Et egressus est rex Sodomæ, et rex Gomorræ, et rex Adamæ, et rex Seboïm, et rex Balæ, quæ est Segor: et inierunt cum eis certamen, in valle campe-9 stri. Cum Codorlaomor rege Elam, et Tadaal rege gentium, et Amraphel rege Babylonis, et Arioch rege Elasar: quatuor reges con-10 tra quinq;. Vallis autē campestris habebat puteos, ex quibus effodiebatur bitumen; et fugerunt rex Sodomæ et rex Gomorræ, et ceciderunt ibi: et qui remanserant in montem fugerunt. 11 Et deprædati sunt omnem substantiam Sodomæ et Gomorræ, et *omnem cibum* eorum, et abierunt.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VERSIO SAMARITANA.

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

CAP. XIV.

1 Et factum est in diebus Amraphel regis Sennaar, & Arioch regis Ellasar, Chodorlahomor regis Elam, & Thadal regis 2 gentium; Vt facerent bellum cum Bara rege Sodomæ, & cum Barsa rege Gomorrhæ, & Sennaab rege Adamæ, & Semabed rege Seboim, & rege Balæ: ipsa 3 est Segor. Omnes isti convenerunt in valle campestri, 4 quæ est mare salsum. Duodecim annis servierant Chodorlahomor, sed in tertio-5 decimo rebellaverant. At decimoquarto anno venit Chodorlahomor, & reges qui cum eo erant; percusserúntque Gigantes in (a) Astaroth Carnaim, & fortes (b) cum eis, & Hemim in 6 Save civitate, Et Chorræos in montibus Seir usque ad (c) planiciem Pharan, 7 quæ est in deserto. Redeuntes autem, venerunt ad fontem Misphat: ipsa est Cades: Et percusserunt omnem agrum Amalecitarū, atque etiam Amorrhæum habitantem in (d) Asasonthamar. 8 Et egressus est rex Sodomæ, & rex Gomorrhæ; rex quoque Adamæ, & rex Seboim, & rex Balæ: hæc est Segor: & ordinaverunt cum eis prælium in valle 9 campestri; Cum Chodorlahomor rege Elam, & Thadal (e) rege gentium, & Amraphel rege (f) Sennaar, & Arioch rege Elasar: quatuor reges cum 10 quinque. Vallis autem campestris plena erat puteis bituminis. Fugerúntque rex Sodomæ, & rex Gomorrhæ, & ceciderunt ibi; residui verò fugerunt in 11 montem. Et ceperunt omnes opes Sodomæ & Gomorrhæ, & omne annonam eorum, & abierunt.

VERS. SAM. (*a*) Haphinith (*b*) in Lisha, (*c*) extensionē Pelisha in valle, (*d*) valle Cadi. (*e*) Rege dominatore Chamæorum, (*f*) Babel,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الربع عسر *

* ثم كان في ايام امرافال ملك السيدور * واريوخ ملك سريان * وكدرلاعومر ملك 1
خورسان * وثدعال ملك الامم * انهم حاربوا بارع ملك سدوم * وبرساع ملك عمورا * 2
وسنياب ملك ادما * وسمابر ملك صبوييم وملك بالعة هي زغر * كل هولاء اصطلحوا 3
في مرج الحقول * هو البحر الميت * اثني عشر سنة اطاعوا كدرلاعومر وفي الثالثة عشر 4
عصوه * وفي السنة الرابعة عشر اقبل كدرلاعومر والملوك الذين معه فقتلوا الشجعان 5
الذين في الصنمين والدهاقين الذين في هام * والمهيبين الذين في مستوي قراوا * والحورانيين 6
في جبال السراة الي مرج فاران الذي في طرف البرية * ثم رجعوا وجاوا الي عين الحكم هي 7
رقيم فقتلوا كل من كان في ضياع العمالقة * وايضا الاموريين المقيمين في التفاف النخل * ثم 8
خرج ملك سدوم * وملك عمورا * وملك ادما * وملك صبوييم * وملك بالعة هي زغر *
فصافوهم الحرب في مرج الحقول * مع كدرلاعومر ملك خورسان * وثدعال ملك الامم * 9
وامرافال ملك السيدور واريوخ ملك سريان اربعة املاك مع الخمسة * ومرج الحقول فيه 10
اداك ابار تخرج حمرا * فهرب ملك سدوم وملك عمورا فوقعا هناك * والباقون هربوا الي
الجبل * فاخذوا جميع سبي سدوم وعمورا * وجميع ماكلهم ومضوا . 11

CAP. XIV.

1 Prætereà contigit in diebus Amrafal regis Sainur, & Arioch regis Sarian, & Cadharlaomar regis Chorastan, & Thadaal regis gentium; 2 ut ipsi pugnarent contra Bare regem Sadum, & Barsaa regem Amura, & Senaab regem Adama, & Samaber regem Seboim, & regem Balaa: ipsa est Zogar. 3 Omnes hi convenerunt in prato agrorum, quod est parvum mare mortuum. 4 Duodecim annos obedierunt Cadharlaomar, & in tertiodecimo defecerunt ab eo. 5 Et in anno quartodecimo venerunt Cadharlaomar et reges qui cum eo erant, occiderúntque fortes qui erant in Sanamain, & Dahacæos qui erant in Ham, & Mahenos qui erant in planitie Corava, 6 Et Huranæos in montibus Sciarah, usque ad pratum Pharan quod est in extremitate deserti. 7 Deinde reversi sunt ac venerunt ad fontem judicii, nempe, Racim; & interfecerunt omnes qui erant in Castellis Amalecitarum, atque etiam Amorrhæos degentes in densitate palmarum. 8 Prætereà exivit rex Sadum, & rex Amura, & rex Adama, & rex Seboim, & rex Balaa, quæ est Zogar; instruxerúntque bellum in prato agrorum, 9 Contra Cadharlaomar regem Chorastan, & Thadaal regem gentium, & Amrafal regem Sainur, & Arioch regem Serian; quatuor reges contra quinque. 10 Cæterùm in prato agrorum extant planities puteorum producentium bitumen: fugerunt autem rex Sadum, & rex Amura; & ceciderunt ambo ibi, & reliqui fugerunt ad montem. 11 Cepérantque omnem supellectilem Sadum & Amura, & omnem escam eorum; & abierunt.

,Abram fratris filium ,ejus ſubſtantiam & ,Loth ceperunt Et
12 וַיִּקְחוּ אֶת־לוֹט וְאֶת־רְכֻשׁוֹ בֶּן־אֲחִי אַבְרָם
,evaſerat qui venit Et .Sedom in *ſedens* ipſe Et .abierunt &
13 וַיֵּלֵכוּ וְהוּא יֹשֵׁב בִּסְדֹם׃ וַיָּבֹא הַפָּלִיט
Mamre quercubus in *habitans* ipſe & : Hebræo Abram nunciavit &
וַיַּגֵּד לְאַבְרָם הָעִבְרִי וְהוּא שֹׁכֵן בְּאֵלֹנֵי מַמְרֵא
fœderis viri ipſi & ,Haner fratris & ,Eſchol fratris ,Emori
הָאֱמֹרִי אֲחִי אֶשְׁכֹּל וַאֲחִי עָנֵר וְהֵם בַּעֲלֵי בְרִית־
expedivit Et :ſuus frater *eſt captivatus quòd* Abram audivit Et *.Abram*
14 אַבְרָם׃ וַיִּשְׁמַע אַבְרָם כִּי נִשְׁבָּה אָחִיו וַיָּרֶק
; trecentos & octodecim ,ſuæ domus *natos* ,ſuos *initiatos*
אֶת־חֲנִיכָיו יְלִידֵי בֵיתוֹ שְׁמֹנָה עָשָׂר וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת
ipſe ,nocte eos ſuper ſe diviſit Et .Dan ad uſq; eſt perſecut* &
15 וַיִּרְדֹּף עַד־דָּן׃ וַיֵּחָלֵק עֲלֵיהֶם לַיְלָה הוּא
quæ ,Chovah ad uſq; eos eſt perſecut* &,eos percuſſit &,ej* ſervi &
וַעֲבָדָיו וַיַּכֵּם וַיִּרְדְּפֵם עַד־חוֹבָה אֲשֶׁר
etiam & ,ſubſtantiam omnem reduxit Et .Dammeſech lævâ à
16 מִשְּׂמֹאל לְדַמָּשֶׂק׃ וַיָּשֶׁב אֵת כָּל־הָרְכֻשׁ וְגַם
mulieres etiam Et :reduxit ejus ſubſtantiã &,ſuũ fratrẽ Loth
אֶת־לוֹט אָחִיו וּרְכֻשׁוֹ הֵשִׁיב וְגַם אֶת־הַנָּשִׁים
poſt ,ejus occurſum in Sedom rex exivit Et .populum &
17 וְאֶת־הָעָם׃ וַיֵּצֵא מֶלֶךְ־סְדֹם לִקְרָאתוֹ אַחֲרֵי
qui reges & ,Chedorlahomer percutiendo à *ipſum reverti*
שׁוּבוֹ מֵהַכּוֹת אֶת־כְּדָרְלָעֹמֶר וְאֶת־הַמְּלָכִים אֲשֶׁר
Malchiſedech Et .regis vallis ipſa .Saveh vallem ad ,eo cum
18 אִתּוֹ אֶל־עֵמֶק שָׁוֵה הוּא עֵמֶק הַמֶּלֶךְ׃ וּמַלְכִּי־צֶדֶק
.altiſſimo Deo ſacerdos ipſe Et :vinum & panem *eduxit* Salem rex
מֶלֶךְ שָׁלֵם הוֹצִיא לֶחֶם וָיָיִן וְהוּא כֹהֵן לְאֵל עֶלְיוֹן׃
poſſeſſori altiſſimo Deo Abram Benedict*:dixit & ,ei benedixit Et
19 וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמַר בָּרוּךְ אַבְרָם לְאֵל עֶלְיוֹן קֹנֵה
tuos hoſtes tradidit qui ,altiſſim* Deus benedict* Et .terræ & cœli
20 שָׁמַיִם וָאָרֶץ׃ וּבָרוּךְ אֵל עֶלְיוֹן אֲשֶׁר־מִגֵּן צָרֶיךָ
Sedom rex Dixit Et .omnib* de decimam ei dedit &.tuâ manu in
21 בְּיָדֶךָ וַיִּתֶּן־לוֹ מַעֲשֵׂר מִכֹּל׃ וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ־סְדֹם
dixit Et .tibi cape ſubſtantiam & ,*animam* mihi Da : Abram ad
22 אֶל־אַבְרָם תֶּן־לִי הַנֶּפֶשׁ וְהָרְכֻשׁ קַח־לָךְ׃ וַיֹּאמֶר
Deum Dñm ad meam manum Levavi : Sedom regem ad Abram
אַבְרָם אֶל־מֶלֶךְ סְדֹם הֲרִמֹתִי יָדִי אֶל־יְהוָה אֵל
corrigiam ad uſq; & filo à Si .terræ & cœli poſſeſſorem,altiſſimũ*
23 עֶלְיוֹן קֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ׃ אִם־מִחוּט וְעַד שְׂרוֹךְ־
Ego ;*dices* non & : tibi quod omni ex accipiam ſi & ,calceamenti
נַעַל וְאִם־אֶקַּח מִכָּל־אֲשֶׁר־לָךְ וְלֹא תֹאמַר אֲנִי
.Abram ditavi
הֶעֱשַׁרְתִּי אֶת־אַבְרָם׃

Verſio VULG. LAT.

12 Necnon & Lot & ſubſtantiam ejus, filium fratris Abram, qui habitabat in Sodomis. 13 Et ecce unus qui evaſerat, nuntiavit Abram Hebræo, qui habitabat in convalle Mambre Amorrhæi, fratris Eſcol, & fratris Aner: hi enim pepigerant fœdus cum Abram. 14 Quod cùm audiſſet Abram, captum videlicèt Lot fratrem ſuum, numeravit expeditos vernaculos ſuos, trecentos decem & octo: & perſecutus eſt uſq; 15 Dan. Et diviſis ſociis, irruit ſuper eos nocte: percuſſitq; eos, & perſecut⁹ eſt eos uſq; Hoba, quæ eſt ad lævam Da- 16 maſci. Reduxitq; omnem ſubſtantiam, & Lot fratrem ſuum cum ſubſtantia illius; mulieres quoque & populum. 17 Egreſſus eſt autem rex Sodomorum in occurſum ejus, poſtquàm reverſus eſt à cæde Chodorlahomor, & regum qui cum eo erant in valle Save, quæ eſt vallis regis. 18 At verò Melchiſedech rex Salem, proferens panem & vinum, (erat enim Sacerdos 19 Dei altiſſimi,) Benedixit ei, & ait; Benedictus Abram Deo excelſo, qui creavit cœlum 20 & terram: Et benedictus Deus excelſus, quo protegente, hoſtes in manibus tuis ſunt. Et dedit ei decimas ex 21 omnibus. Dixit autem rex Sodomorum ad Abram; Da mihi animas, cætera tolle tibi. 22 Qui reſpondit ei; Levo manum meam ad Dominum Deum excelſum, poſſeſſorem cœ- 23 li & terræ, Quòd à filo ſubtegminis uſque ad corrigiam caligæ, non accipiam ex omnibus quæ tua ſunt; ne dicas, Ego ditavi Abram.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranſlatione LATINA.

12 Ἔλαβον δὲ καὶ (ο) τὸν Λὼτ τὸν υἱὸν τοῦ ἀδελφοῦ Ἄβραμ, καὶ τὴν ἀποσκευὴν αὐτοῦ, καὶ ἀπῴχοντο. ἦν γὰρ κατοικῶν ἐν Σοδόμοις. 13 Παραγενόμενος δὲ τῶν ἀνασωθέντων τις, ἀπήγγειλεν Ἄβραμ τῷ περάτῃ· αὐτὸς δὲ κατῴκει (π) παρὰ τῇ δρυῒ τῇ Μαμβρῆ Ἀμοῤῥαίου τοῦ ἀδελφοῦ Ἐσχὼλ, καὶ τοῦ ἀδελφοῦ Αὐνάν· οἳ ἦσαν συνωμόται τοῦ Ἄβραμ. 14 Ἀκούσας δὲ Ἄβραμ (ρ) ὅτι ᾐχμαλώτευται Λὼτ ὁ ἀδελφιδοῦς αὐτοῦ, ἠρίθμησε τοὺς ἰδίους οἰκογενεῖς αὐτοῦ, τριακοσίους δέκα καὶ ὀκτώ· καὶ κατεδίωξεν * ὀπίσω αὐτῶν ἕως 15 Δάν. Καὶ ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτοὺς τὴν νύκτα αὐτὸς, καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ· καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς, καὶ κατεδίωξεν αὐτοὺς ἕως Χωβὰ, ὅ ἐστιν ἐν ἀριστερᾷ Δαμασκοῦ. 16 Καὶ ἀπέστρεψε πᾶσαν τὴν ἵππον Σοδόμων· καὶ Λὼτ τὸν ἀδελφιδοῦν αὐτοῦ ἀπέστρεψε, καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ, 17 καὶ τὰς γυναῖκας, καὶ τὸν λαόν. Ἐξῆλθε δὲ βασιλεὺς Σοδόμων εἰς συνάντησιν αὐτῷ, μετὰ τὸ ὑποστρέψαι αὐτὸν ἀπὸ τῆς κοπῆς τοῦ Χοδολλογομὸρ, καὶ τῶν βασιλέων τῶν μετ' αὐτοῦ, εἰς τὴν (σ) κοιλάδα τοῦ Σαυῆ· τοῦτο ἦν τὸ (τ) πεδίον 18 τῶν βασιλέων. Καὶ Μελχισεδὲκ βασιλεὺς Σαλὴμ ἐξήνεγκεν ἄρτους καὶ οἶνον· 19 ἦν δὲ ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου. Καὶ εὐλόγησε τὸν Ἄβραμ, καὶ εἶπεν, Εὐλογημένος Ἄβραμ τῷ Θεῷ τῷ ὑψίστῳ, 20 ὃς ἔκτισε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. Καὶ εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ ὕψιστος, ὃς παρέδωκε τοὺς ἐχθρούς σου ὑποχειρίους σοι. Καὶ ἔδωκεν (υ) αὐτῷ Ἄβραμ δεκάτην 21 ἀπὸ πάντων. Εἶπε δὲ βασιλεὺς Σοδόμων πρὸς Ἄβραμ, Δός μοι τοὺς ἄνδρας, 22 τὴν δὲ ἵππον λάβε σεαυτῷ. Εἶπε δὲ Ἄβραμ (φ) πρὸς τὸν βασιλέα Σοδόμων, Ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου (χ) πρὸς Κύριον τὸν Θεὸν τὸν ὕψιστον, ὃς ἔκτισε τὸν οὐρανὸν καὶ 23 τὴν γῆν, Εἰ ἀπὸ σπαρτίου ἕως (ψ) σφαιρωτῆρος ὑποδήματος λήψομαι ἀπὸ πάντων τῶν σῶν, ἵνα μὴ εἴπῃς, ὅτι ἐγὼ ἐπλούτισα τὸν Ἄβραμ.

12 *Ceperunt autem & Lot filium fratris Abram, & apparatum ejus; & diſceſſerunt. Erat enim (l) habitans in Sodomis.* 13 *Adveniens autem eorum qui (m) evaſerunt, quidam nunciavit Abram (n) tranſitori: Ipſe autem habitabat ad quercum Mambre Amorrhæi, fratris Eſchol, & fratris Aynan, qui erant comurati Abram.* 14 *Audiens autem Abram, quia captivatus eſt Lot filius fratris ſui, numeravit proprios vernaculos ſuos, trecentos decem & octo: & perſequutus eſt poſt eos uſque Dan.* 15 *Et irruit ſuper eos nocte, ipſe, & pueri ejus: percuſſitque eos, & perſequutus eſt eos uſque Choba, quæ eſt (o) ad ſiniſtram Damaſci.* 16 *Et reduxit omnem equitatum Sodomorum: & Lot fratris ſui filium reduxit, & omnem ſubſtantiam ejus, & uxores, & populum.* 17 *Egreſſus eſt autem rex Sodomorum in occurſum ei, poſtquàm ille reverſus eſt à cæde Chodollogomor, & regum qui cum eo, in valle Saby: hic erat campus regum.* 18 *Et Melchiſedech rex Salem protulit panes & vinum: Erat autem ſacerdos Dei altiſſimi.* 19 *(p) Et benedixit Abram, & dixit; Benedictus Abram Deo altiſſimo, qui creavit cœlum & terram:* 20 *Et benedictus Deus altiſſimus, qui tradidit inimicos tuos ſub manus tuas. Et dedit ei Abram decimam de omnibus.* 21 *Dixit autem rex Sodomorum ad Abram; Da mihi (q) homines: equitatum autem ſume tibi.* 22 *Dixit autem Abram ad regem Sodomorum; Extendam manum meam ad Dominum Deum altiſſimum, qui creavit cœlum & terram;* 23 *Si à (r) filo uſque ad (ſ) corrigiam calceamenti ſumam ab omnibus tuis: ut non dicas, Quia ego ditavi Abram.*

MS.A. (ο) τὸν Λὼτ υἱὸν (π) ἐν τῇ δρυῒ (ρ) ὅτι ᾐχμαλωτεύθη Λὼτ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, (σ) κοιλάδα τὴν Σαυήν· (τ) πεδίον βασιλέως. (υ) αὐτῷ δεκάτην (φ) πρὸς βασιλέα (χ) πρὸς τὸν Θεὸν (ψ) σφαιρωτῆρος

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

12 13 [illegible]

12 Et abduxerunt Lot filium fratris Abram, ejúſque ſubſtantiam; & abierunt: ipſe enim habitabat in Sodoma. 13 Et venit quidam qui evaſerat, & indicavit Abram Hebræo qui habitabat in quercu Mamre Amorrhei, fratris Anir & fratris Eſchol, qui erant confœderati cum Abram. 14 Audiens ergò Abram captum fuiſſe filium fratris ſui, armavit juvenes ſuos filios domus ſuæ, trecentos decem & octo; & inſequutus eſt eos uſque ad Dan. 15 Et dividentes ſeſe adverſùs eos noctu ipſe cum ſervis ſuis, percuſſerunt eos, & perſecuti ſunt eos uſque ad Hoba quæ eſt ad lævam Damaſci. 16 Et reduxerunt totam poſſeſſionem: quin & Lot filium fratris ejus, & poſſeſſionem ipſius reduxerunt, & mulieres atque populum. 17 Egreſſus eſt autem rex Sodomæ in occurſum ejus poſtquam reverſus eſt, quum interfeciſſent Charadlaamar & reges qui cum eo erant, in valle planitiei: hæc eſt vallis regum. 18 Et Melchiſedech rex Solim protulit panem ac vinum: & hic Pontifex erat Dei altiſſimi. 19 Et benedixit illum, ac dixit, Benedictus Abram à Deo excelſo poſſidente cœlum ac terram. 20 Et benedictus ſit Deus altiſſimus qui tradidit hoſtes tuos in manus tuas: & obtulit ei decimas ex omnibus. 21 Rurſùs ait rex Sodomæ ad Abram, Da mihi animas, & poſſeſſionem tolle tibi. 22 Dixit autem Abram regi Sodomæ, Levavi manus meas ad Deum excelſum, cujus poſſeſſio eſt cœlum ac terra. 23 Ne filum quidem, neque corrigiam caligæ me ſumpturum ex omnibus quæ tua ſunt; ne dicas, Ego ditavi Abram.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

12 ושבו ית־לוט וית־קנייניה בר־אחוהי דאברם ואזלו והוא יתיב בסדום׃ 13 ואתא משיזבא וחוי לאברם עבראה והוא שרי במישרי ממרא אמוראה אחוהי דאשכול ואחוהי דענר ואנון אנשי־קימיה דאברם׃ 14 ושמע אברם ארי אשתבי אחוהי וזריז ית־עולמוהי ילידי ביתיה תלת־מאה ותמני עסר ורדף עד־דן׃ 15 ואתפליג עליהון ליליא הוא ועבדוהי ומחונון ורדפנון עד־חובה דמצפונא לדמשק׃ 16 ואתיב ית כל־קנינא ואף ית־לוט בר־אחוהי וקנייניה אתיב ואף ית־נשיא וית־עמא׃ 17 ונפק מלכא־דסדום לקדמותיה בתר דתב מלממחי ית־כדרלעמר וית־מלכיא די עמיה למישר מפנא הוא אתר בית־ריסא דמלכא׃ 18 ומלכי־צדק מלכא דירושלם אפיק לחם וחמר והוא משמש קדם־אל עלאה׃ 19 וברכיה ואמר בריך אברם קדם־אל עלאה דקנייניה שמיא וארעא׃ 20 ובריך אל עלאה די־מסר סנאך בידך ויהב־ליה חד מן עסרא מכולא׃ 21 ואמר מלכא־דסדום לאברם הב־לי נפשתא וקנינא דבר־לך׃ 22 ואמר אברם למלכא דסדום ארימית ידי בצלו קדם־יי אל עלאה דקנייניה שמיא וארעא׃ 23 אם־מחוטא ועד־ערקת מסנא ואם־אסב מכל־די־לך ולא תימר אנא עתריה ית־אברם׃

12 Ceperunt quoq; Loth, filium fratris Abræ, & ſubſtantiam ejus, & abierunt: & ipſe habitabat in Sodomâ. 13 Et venit qui evaſerat, et nunciavit Abræ Hebræo: qui morabatur in campeſtribus Mamre Amorræi, fratris Eſchol, & fratris Aner; & hi erant confœderati Abræ. 14 Et audivit Abram quòd captus eſſet frater ſuus: & armavit pueros ſuos natos in domo ſuâ, trecentos & decem & octo, & 15 perſecutus eſt uſq; Dan. Et diviſis ſervis ſuis contra eos, percuſſerunt eos nocte: & perſecutus eſt eos uſq; Hoba; quæ eſt ad Aquilo- 16 nem Damaſci. Et reduxit univerſam ſubſtantiam: & etiã Loth *filium fratris ſui* & ſubſtantiã ejus reduxit; mulieres quoq; et populum. 17 Et egreſſus eſt rex Sodomæ in occurſum ejus: poſtquàm reverſus eſt à cæde Codorlaomor, et regum qui erant cum eo: in valle planâ; quæ erat locus refrigerii regis. 18 Et Melchiſedech rex Jeruſalem adduxit panem & vinum: & ipſe erat miniſter coram Deo ex- 19 celſo. Et benedixit ei, & dixit: Benedictus Abram coram Deo excelſo; cujus poſſeſſio eſt cœlum & ter- 20 ra. Et benedictus Deus excelſus; qui tradidit hoſtes tuos in manu tuâ: & dedit ei unum ex decem de omni- 21 bus. Et dixit rex Sodomæ ad Abram: Da mihi animas, et ſubſtantiam tolle 22 tibi. Et dixit Abram regi Sodomæ: Levo manus meas in oratione coram Deo excelſo; cujus poſſeſſio eſt 23 cœlum & terra. Si à filo & uſq; ad corrigiam calceamenti accipiam ex omnibus quæ tua ſunt: & non dices; Ego ditavi Abram.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 [illegible]

TEXT. ET. VER. SAM Tranſlatio Latina.

12 *Ceperunt quoque Lotum, & omnes opes ejus, filium fratris Abram, & abivit; nam ipſe habitabat Sodomæ.* 13 *Advenit autẽ quidam qui evaſerat, & nuntiavit Abram Hebræo: Ipſe autẽ habitabat in vallibus Mamre Amorrhæi, fratris Eſcol, & fratris Anram, (g) qui pepigerant fœdus cum Abram.* 14 *Et audivit Abram quòd captivus erat frater ejus: Tum recenſuit (h) inſtructos ſuos natos domi ſuæ, trecentos & decem octo: & perſecutus eſt uſque (i) Dan.* 15 *Seque diviſit adverſùs eos noctu, ipſe & ſervi ejus; & percuſſit eos, & perſecutus eſt eos uſque (k) Hoba, quæ eſt ad ſiniſtram Damaſci.* 16 *Et reduxit omnẽ ſubſtantiã; atq; etiam Lot fratrem ſuum, & ſubſtantiam ejus reduxit; mulieres quoque & populũ.* 17 *Et egreſſus eſt rex Sodomæ in (l) occurſum ejus, poſtquàm rediit à cæde Chodorlahomor, & regũ qui erant cum eo ad vallẽ (m) Save: ipſa eſt vallis regis.* 18 *Melchiſedech autẽ rex Salem protulit panem & vinum, quia ipſe erat ſacerdos (n) Deo altiſſimo.* 19 *Et benedixit Abram, dicens; Benedictus Abram (o) Deo altiſſimo, poſſeſſori cœlorum & terræ:* 20 *Et benedictus (p) Deus altiſſimus, qui (q) tradidit hoſtes tuos in manus tuas. Tum dedit illi decimas ex omnibus.* 21 *Et dixit rex Sodomæ ad Abram, Da mihi animam, & opes ſume tibi.* 22 *Reſpondit verò Abram regi Sodomæ, Levavi manum meam ad Deum, Deum excelſum, poſſeſſorem cœli & terræ;* 23 *Si à filo & uſque ad nodum calceamenti accepero ex omnibus quæ tua ſunt: ne dicas, Ego ditavi Abram.*

VER.SAM. *(g)* domini fœderis *(h)* adoleſcentes ſuos *(i)* Banias. *(k)* Phoga, *(l)* auxiliũ ejus, *(m)* Miphneh: *(n)* Potenti robore, *(o)* Potenti robore, *(p)* Potens robore, *(q)* Clypeus &

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

12 * فاخذوا لوطا ابن اخي ابرام وماله ومضوا وهو مقيم في سدوم * ثم جاء الفلت واخبر 13
ابرام العبراني وهو مقيم في مرج ممري الاموري اخي اشكول وعانير * وهم اصدقاء
14 ابرام * فلما سمع ابرام ان قريبه قد اسر جرد نصحاءه المولودين في بيته ثلثماية
15 وثمانية عشر وكبسهم الي بانياس * وتفرق عليهم ليلا هو وعبيده فقتلهم وكبسهم الي حوبا
16 التي عن يسار دمشق * فرد جميع السرح ولوطا قريبه وسرحه ردهما والنساء ايضا وساير
17 القوم * ثم خرج ملك سدوم فتلقاه بعد رجوعه من حرب كدرلاعومر والملوك الذين معه
18 الي مرج المستوي هو ملعب الملك * وملك العدل ملك سوليم اخرج له طعاما وشرابا
19 وهو امام للقادر العالي * فبارك عليه وقال ابرام يكون مباركا للقادر العالي مالك السموات
20 والارض * وتبارك القادر العالي الذي اسلم اعداءك في يديك * فاعطاه العشر من الكل *
21 22 فقال ملك سدوم لابرام اعطني النفوس والسرح خذه لك * قال له ابرام رفعت يدي
23 حالفا بالله القادر العلي مالك السموات والارض * ان اخذت من خيط الي شسع نعل من
جميع ما لك * حتي لا تقول انا اغنيت ابرام *

12 * *Ceperúntque Lot filium fratris Abram, & bona ejus, abierúntque; quandoquidem ipſe degebat in Sadum.* 13 *Tum venit transfuga, ſignificavitque Abram Ebræo commoranti in prato Mamre Amorrhæi, fratris Eſcol, et Aznir; qui erant amici Abram.* 14 *Cùm ergò audiſſet Abram conſanguineum ſuum redactum in ſervitutem, concivit fidos ſuos natos domi ſuæ, trecentum et decem et octo; et inſecutus eſt eos uſque ad Banias.* 15 *Diviſerúntque ſe ſuper eos noctu, ipſe et ſervi ſui; interfecitque eos, et perſecutus eſt eos uſque ad Hoba, quæ eſt ad lævam Damaſci.* 16 *Reduxitque cunctam ſupellectilem: et Lot conſanguineum ſuum et bona ejus reduxit; et mulieres quoque, reliquóſque homines.* 17 *Tum exivit Rex Sadum, et obviàm venit ei poſt reditum ejus è bello Cadharlaomar, et regum qui cum illo erant, ad pratum planum, quod eſt locus ludi regis.* 18 *Et rex juſtitiæ, rex Solim, protulit ei cibum ac vinum: et ipſe erat ſacerdos Potentis, excelſi.* 19 *Benedixitque ei, et dixit; Abram erit benedictus Potenti, excelſo, regi cœlorum ac terræ.* 20 *Et benedictus ſit, Potens, excelſus, qui tradidit inimicos tuos in manus tuas: dedítq; ei decimas ex omnibus.* 21 *Dixítque rex Sadum Abramo, Da mihi animas, et ſupellectilem accipe tibi.* 22 *Dixit ei Abram, Levavi manus meas jurans per Deum potentem, excelſum, regem cœlorum ac terræ;* 23 *Si ſumpſero à filo uſque ad corrigiam corii ex omnibus quæ poſſides: ne dicas, Ego ditavi Abram.*

ספר בראשית : מו

qui ,virorum partem & ,pueri comederunt quæ tantùm Præter
24 בלעדי רק אשר אכלו הנערים וחלק האנשים אשר
.suam partem accipiant ipsi ,Mamre & Eschol ,Haner :mecum iverunt
הלכו אתי ענר אשכל וממרא הם יקחו חלקם :

CAP. XV. טו

Abram ad Domini verbum fuit hæc verba Post
1 אחרי הדברים האלה היה דבר־יהוה אל־אברם
:tibi scutum Ego .Abram timeas Ne :dicendo ,visione in
במחזה לאמר אל־תירא אברם אנכי מגן לך
Jehova Domine :Abram dixit Et .valde multa tua merces
2 שכרך הרבה מאד : ויאמר אברם אדני יהוה
procurator filius & ,liberis absq; vado ego Et ?mihi dabis quid
מה־תתן־לי ואנכי הולך ערירי ובן־משק
Ecce :Abram dixit Et .Eliezer Dammesech iste ,meæ domus
3 ביתי הוא דמשק אליעזר : ויאמר אברם הן
.me hæreditans meæ domus filius ecce Et .semen dedisti non mihi
לי לא נתתה זרע והנה בן־ביתי יורש אתי :
quoniam ,iste te hæreditabit Non:dicendo eum ad Domini verbū ecce Et
4 והנה דבר־יהוה אליו לאמר לא יירשך זה כי־אם
eum eduxit Et .te hæreditabit ipse ,tuis visceribus de egredietur qui
5 אשר יצא ממעיך הוא יירשך : ויוצא אתו
,stellas numera & ,cœlos in nunc Suspice :dixit & ,foràs
החוצה ויאמר הבט־נא השמימה וספר הכוכבים
.tuum semen erit Sic :ei dixit Et .eas numerare poteris si
אם־תוכל לספר אתם ויאמר לו כה יהיה זרעך :
dixit Et .justitiam ei illud imputavit & ,Dominum in credidit Et
6 והאמן ביהוה ויחשבה לו צדקה : ויאמר
7 ,Chasdim Ur de te eduxi qui ,Dominus Ego :eum ad
אליו אני יהוה אשר הוצאתיך מאור כשדים
:dixit Et .eam hæreditandū ad ,istam terram tibi dandum ad
8 לתת לך את־הארץ הזאת לרשתה : ויאמר
? eam hæreditabo quòd ,cognoscam quo in Jehovih Domine
אדני יהוה במה אדע כי אירשנה :
capram & ,triennem vitulam mihi Tolle :eum ad dixit Et
9 ויאמר אליו קחה לי עגלה משלשת ועז
tulit Et .pipionem & ,turturē & ,triennem arietem & ,triennem
10 משלשת ואיל משלש ותר וגוזל : ויקח־
unumquodque dedit & ,medio in ea divisit & ,ista omnia sibi
לו את־כל־אלה ויבתר אתם בתוך ויתן איש־
descendit Et .divisit non avem & ,ejus sociæ occursum ad ,suæ partis
11 בתרו לקראת רעהו ואת־הצפר לא בתר : וירד
Sol fuit Et .Abram eas exsufflavit & ,cadavera super volatile
12 העיט על־הפגרים וישב אתם אברם : ויהי השמש
terror ecce Et .Abram super cecidit sopor & ,intrandum ad
לבוא ותרדמה נפלה על־אברם והנה אימה
.eum super cadens magna obscuritas
חשכה גדלה נפלת עליו :

Versio VULG. LAT.

24 Exceptis his, quæ comederunt juvenes, & partibus virorum, qui venerunt mecum, Aner, Escol, & Mambre: isti accipient partes suas.

CAP. XV.

1 His itaq; transactis, factus est sermo Domini ad Abram per visionem dicens; Noli timere Abram, ego protector tuus sum, & merces 2 tua magna nimis. Dixitque Abram; Domine Deus, quid dabis mihi? ego vadam absq; liberis: & filius procuratoris domus meæ iste Damascus 3 Eliezer. Addiditq; Abram, Mihi autem non dedisti semen: & ecce vernaculus me4 us hæres meus erit. Statimq; sermo Domini factus est ad eum, dicens; Non erit hic hæres tuus: sed qui egredietur de utero tuo, ipsum habebis 5 hæredem. Eduxitque eum foràs, & ait illi; Suspice cœlum, & numera stellas, si potes. Et dixit ei, Sic erit se6 men tuum. Credidit Abram Deo, & reputatum est illi ad 7 justitiam. Dixitque ad eum; Ego Dominus qui eduxi te de Ur Chaldæorum, ut darem tibi terram istam, & possideres 8 eam. At ille ait; Domine Deus, unde scire possum, quòd 9 possessurus sim eam? Et respondens Dominus; Sume, inquit, mihi vaccam triennem, & capram trimam, & arietem annorum trium; turturem quoq; & columbam. 10 Qui tollens universa hæc, divisit ea per medium, & utrasq; partes contra se altrinsecus posuit: aves autem non di11 visit. Descenderuntque volucres super cadavera, & abi12 gebat eas Abram. Cumque sol occumberet, sopor irruit super Abram, & horror magnus & tenebrosus invasit eum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

24 Πλὴν ὧν ἔφαγον οἱ νεανίσκοι, καὶ τῆς μερίδος τῶν ἀνδρῶν τῶν συμπορευθέντων μετ' ἐμοῦ, (ω) Ἐσχὼλ, Αὐνὰν, Μαμβρῆ. οὗτοι λήψονται μερίδα.

ΚΕΦ. ιε'.

1 Μετὰ δὲ τὰ ῥήματα ταῦτα ἐγενήθη ῥῆμα κυρίου πρὸς Ἄβραμ ἐν ὁράματι, λέγων, Μὴ φοβοῦ Ἄβραμ· ἐγὼ ὑπερασπίζω σου· ὁ μισθός σου 2 πολὺς ἔσται σφόδρα. Λέγει δὲ Ἄβραμ, Δέσποτα κύριε, τί μοι δώσεις; ἐγὼ δὲ ἀπολύομαι ἄτεκνος· ὁ δὲ υἱὸς Μασὲκ τῆς οἰκογενοῦς μου, οὗτος Δα3 μασκὸς Ἐλιέζερ. Καὶ εἶπεν Ἄβραμ, Ἐπειδὴ ἐμοὶ οὐκ ἔδωκας σπέρμα, ὁ δὲ οἰκογενής μου κληρονο4 μήσει με. Καὶ εὐθὺς φωνὴ κυρίου ἐγένετο πρὸς αὐτὸν, λέγουσα, Οὐ κληρονομήσει σε οὗτος· ἀλλ' ὃς ἐξελεύσεται 5 ἐκ σοῦ, οὗτος κληρονομήσει σε. Ἐξήγαγε δὲ αὐτὸν ἔξω, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἀνάβλεψον δὴ εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἀρίθμησον τοὺς ἀστέρας, εἰ δυνήσῃ ἐξαριθμῆσαι αὐτούς. καὶ εἶπεν, Οὕτως ἔσται τὸ 6 σπέρμα σου. Καὶ ἐπίστευσεν Ἄβραμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιο7 σύνην. (α) Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν, Ἐγὼ ὁ θεὸς ὁ ἐξαγαγών σε ἐκ χώρας Χαλδαίων, ὥστε δοῦναί σοι τὴν γῆν ταύ8 την κληρονομῆσαι. Εἶπε δὲ, Δέσποτα κύριε, κατὰ τί γνώσομαι, ὅτι κληρονο9 μήσω αὐτήν; Εἶπε δὲ αὐτῷ, Λάβε μοι δάμαλιν τριετίζουσαν, καὶ αἶγα τριετίζουσαν, καὶ κριὸν τριετίζοντα, 10 καὶ τρυγόνα, καὶ περιστεράν. Ἔλαβε δὲ αὐτῷ πάντα ταῦτα, καὶ διεῖλεν αὐτὰ μέσα, καὶ ἔθηκεν αὐτὰ ἀντιπρόσωπα 11 ἀλλήλοις· τὰ δὲ ὄρνεα οὐ διεῖλε. Κατέβη δὲ ὄρνεα ἐπὶ τὰ (β) σώματα, ἐπὶ τὰ διχοτομήματα αὐτῶν· καὶ συνεκάθισεν 12 αὐτοῖς Ἄβραμ. Περὶ δὲ ἡλίου δυσμὰς ἔκστασις ἐπέπεσε τῷ Ἄβραμ, καὶ ἰδοὺ φόβος σκοτεινὸς μέγας ἐπιπίπτει αὐτῷ.

24 *Præter ea quæ comederunt juvenes, & portionem virorum, qui mecum unà profecti sunt, Eschol, Aynan, Mambre: hi sument portionem.*

CAP. XV.

1 *Post hæc autem verba factum est verbum Domini ad Abram in visu, (a) dicens, Noli timere Abram: ego protego te: merces tua multa erit valdè. 2 Dicit autem Abram, (b) Despota Domine, quid mihi dabis? Ego autem dimittor sine liberis. (c) Filius autem Masec, vernaculæ meæ, iste Damascus 3 Eliezer. Et dixit Abram, Quoniam quidem mihi non dedisti semen, vernaculus autem meus hæreditabit me. 4 Et statim vox Domini facta est ad eum, dicens, Non hæreditabit te iste; sed qui egredietur ex te, hic hæreditabit te. 5 Eduxit autem eum foràs, & dixit ei, Respice in cœlum, & numera stellas, si potes dinumerare eas. Et di6 xit, Sic erit semen tuum. Et credidit Abram Deo, & deputatum est ei ad justitiam. 7 Dixit autem ad eum, Ego Deus, qui te eduxi de regione Chaldæorum, ut dem tibi ter8 ram hanc hæreditare. Dixit autem, Despota Domine, secundùm quid sciam, quòd hæ9 reditabo eam? Dixit autem ei, Accipe mihi juvencam trimam, & capram trimam, & arietem trimum, & tur10 turem, & columbam. Accepit autem sibi hæc omnia, & divisit illa media, & posuit ea contra faci n alterum al11 teri; aves autem non divisit. Descenderunt autem aves super corpora, (d) super divisiones eorum; & (e) consedit 12 illis Abram. Circa solis autem occasum (f) ecstasis cecidit super Abram: & ecce timor tenebrosus magnus incidit ei.*

MS.A. (ω) Εἰσχὼλ,

ΚΕΦ. ιε'.
MS.A. (α) Εἶπεν δὲ αὐτῷ, (β) σώματα, τὰ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

24 * ܣܛܪ ܡܢ ܡܕܡ ܕܐܟܠܘ ܛܠܝܐ. ܘܡܢܘܬܐ ܕܓܒܪܐ ܕܐܬܘ ܥܡܝ. ܥܢܝܪ ܘܐܫܟܘܠ
ܘܡܡܪܐ. ܗܢܘܢ ܢܣܒܘܢ ܡܢܘܬܗܘܢ.

ܩܦܠܐܘܢ. ܝܗ.

1 * ܒܬܪ ܦܬܓܡܐ ܗܠܝܢ ܗܘܐ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܥܠ ܐܒܪܡ ܒܚܙܘܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܠܐ
2 ܬܕܚܠ ܐܒܪܡ. ܐܢܐ ܐܥܕܪܟ ܐܓܪܟ ܛܒ ܛܒ. * ܘܐܡܪ ܐܒܪܡ. ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. ܡܢܐ
ܬܬܠ ܠܝ. ܘܐܢܐ ܐܙܠ ܐܢܐ ܕܠܐ ܒܢܝܐ. ܘܐܠܝܥܙܪ ܕܪܡܣܘܩܝܐ ܒܪ ܒܝܬܝ ܗܘ ܢܐܪܬܢܝ.
3 * ܘܐܡܪ ܐܒܪܡ. ܗܐ ܠܝ ܠܐ ܝܗܒܬ ܙܪܥܐ. ܘܗܐ ܒܪ ܒܝܬܝ ܝܪܬ ܠܝ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝܐ. ܠܐ
4 ܢܐܪܬܟ ܗܢܐ. ܐܠܐ ܒܪܟ ܕܢܦܩ ܡܢ ܚܨܟ. ܗܘ ܢܐܪܬܟ. * ܘܐܦܩܗ ܠܒܪ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܚܘܪ
5 ܠܫܡܝܐ ܘܡܢܝ ܟܘܟܒܐ. ܐܢ ܡܫܟܚ ܐܢܬ ܠܡܡܢܐ ܐܢܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ
6 ܙܪܥܟ. * ܘܗܝܡܢ ܐܒܪܡ ܒܐܠܗܐ. ܘܐܬܚܫܒܬ ܠܗ ܠܙܕܝܩܘ. * ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܐ ܐܢܐ
7 ܡܪܝܐ ܕܐܦܩܬܟ ܡܢ ܐܘܪ ܕܟܠܕܝܐ. ܠܡܬܠ ܠܟ ܐܪܥܐ ܗܕܐ ܠܡܐܪܬܗ. * ܘܐܡܪ ܐܒܪܡ.
8 ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. ܒܡܢܐ ܐܕܥ ܕܝܪܬ ܐܢܐ ܠܗ. * ܘܐܡܪ ܠܗ. ܣܒ ܠܟ ܥܓܠܐ ܬܠܝܬܝܐ.
9 ܘܕܟܪܐ ܬܠܝܬܝܐ. ܘܥܙܐ ܬܠܝܬܝܬܐ. ܘܫܦܢܝܢܐ. ܘܒܪ ܝܘܢܐ. * ܘܢܣܒ ܠܗ ܗܠܝܢ
10 ܟܠܗܝܢ. ܘܦܠܓ ܐܢܝܢ ܫܘܝܐܝܬ. ܘܣܡ ܗܕܡܐ ܠܘܩܒܠ ܚܒܪܗ. ܘܦܪܚܬܐ ܠܐ ܦܠܓ.
11 * ܘܢܚܬܐ ܗܘܬ ܦܪܚܬܐ ܥܠ ܦܓܪܐ. ܘܡܦܪܚ ܗܘܐ ܠܗ ܐܒܪܡ. * ܘܗܘܐ ܫܡܫܐ ܠܡܥܪܒ.
12 ܫܢܬܐ ܢܦܠܬ ܥܠ ܐܒܪܡ. ܘܗܐ ܕܚܠܬܐ ܘܚܫܘܟܐ ܪܒܐ ܢܦܠ ܥܠܘܗܝ.

24 Præter id quod comederunt juvenes, & portiones virorum qui venerunt mecum, *nempe*, Anir, & Eschol, & Mamre: ipsi accipient portiones suas.

CAP. XV.

1 Post sermones istos factus est sermo Domini ad Abram in visione, & dixit ei; Ne timeas Abram, ego protegam te, merces tua bona est valdé. 2 Et ait Abram; Domine Deus, quid dabis mihi, cùm ego vadam absq; liberis, & Eliezer Damascenus domesticus meus ipse futurus sit hæres meus? 3 Tum subdidit Abram, Ecce mihi non concessisti filium, & ecce vernaculus meus hæres meus erit. 4 Dixitq; ei Dominus, Non erit hæres tuus iste; sed filius tuus qui egredietur è dorso tuo, is erit hæres tuus. 5 Eduxitq; eum foràs, & ait illi; Suspice cœlum, et numera stellas, si potes eas numerare: et subjunxit ei, Sic erit semen tuum. 6 Credititq; Abram Deo, et annumeratum est ei ad justitiam. 7 Et dixit illi, Ego sum Dominus qui eduxi te de Ur Chaldæorum, ut darem tibi terram istam hæreditariò possidendam. 8 Ait autem Abram, Domine Deus, per quid agnoscam, quòd eam sim hæreditariò possessurus? 9 Qui dixit ei, Sume tibi vitulum triennem, et arietem triennem, et capram trimam, et turturem, et pullum columbæ. 10 Sumpsit ergò sibi hæc omnia, et divisit ea æqualiter, posuítq; membrum contra socium ejus; volucrem autē non divisit. 11 Descendebátq; volatile super corpora illa: at abigebat illud Abram. 12 Quúmq; esset sol occubiturus, quies incidit super Abram: et ecce pavor et obscuritas magna irruit super eum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

24 בר מדאכלו עולמיא וחלק
גבריא דיאזלו עמי ענר אשכול
וממרא אינון יקבלון חלקהון :

טו

1 בתר פתגמיא האלין הוה
פתגמא דיי לאברם בנבואה
למימר לא תדחל אברם מימרי
תקוף לך אגרך סגי לחדא :
2 ואמר אברם יי אלהים מה־
תתן־לי ואנא אזיל בלא־ולד
ובר־פרנסא הדין די בביתי
הוא דמשקאה אליעזר : ואמר 3
אברם הא לי לא יהבת ולד
והא בר־ביתי ירית יתי : והא 4
פתגמא־דיי עמיה למימר לא
ירתינך דין אלהין בר דתוליד
הוא ירתינך : ואפיק יתיה לברא 5
ואמר אסתכי־כען לשמיא ומני
כוכביא אם־תיכול למימני
יתהון ואמר ליה כדין יהון בנך :
6 והימין במימרא דיי וחשבה
ליה לזכו : ואמר ליה אנא יי 7
די אפקתך מאורא דכשדאי
למתן לך ית־ארעא הדא
8 למירתה : ואמר יי אלהים במה
אידע ארי אירתינה : ואמר ליה 9
קריב קדמי עגלין תלתא ועזין
תלת ודכרין תלתא ושפנינא
10 ובר־יונה : וקריב קדמוהי ית
כל־אלין ופליג יתהון בשוי
ויהב פלגיא פלג לקביל־חבריה
11 וית עופא לא פליג : ונחת עופא
על־פלגיא ואפרח יתהון אברם :
12 והות שמשא למעל ושנתא
נפלת על־אברם והא אימה
קבל סגי נפלת עלוהי :

24 Exceptis his quæ comederunt juvenes, & parte virorū qui venerunt mecū: Aner, Eschol & Mamre, illi recipiant partes suas.

CAP. XV.

1 Post verba hæc, *factum* est *verbum* Domini ad Abram in prophetiâ, dicens: Ne timeas Abram; verbum meū erit fortitudo tua, mer2 ces tua multa nimis. Et dixit Abrā; Domine De⁹, quid dabis mihi? & ego vado absq; liberis: & fili⁹ gubernator iste, qui in domo meâ est; ipse est Damascenus E3 liezer. Et dixit Abrā; Ecce mihi non dedisti generationē: & ecce fili⁹ dom⁹ meæ 4 hæres meus erit. Et ecce *verbum* Domini *cū eo erat*, dicens; Non erit hic hæres tuus: Sed fili⁹ quē genueris, 5 ipse erit hæres tu⁹. Et eduxit eum foras; & dixit, Respice nunc cœlū, & numera stellas, si potes numerare eas: & dixit ei; sic erunt fi6 lii tui. Et credidit in verbo Domini, & reputatum est 7 ei ad justitiam. Dixitq; ei: Ego Dominus, qui eduxi te de Ur Chaldæorū, ut darem tibi terrā hanc in hæredi8 tatē. Et dixit: Domine De⁹, in quo sciam quòd hæredi9 tabo eam? Et dixit ei; Offer coram me vitulos tres, & capras tres, & arietes tres: & turturem, & filium co10 lumbæ. Et obtulit coram eo omnia hæc, & divisit ea æqualiter; & posuit divisiones, unamquamque è regione alterius: aves autem 11 non divisit. Et descenderunt volucres super divisiones, & *fugavit* eas Ab12 ram. *Vergente autem sole ad occasum*, somnus cecidit super Abram: & ecce horror tenebrosus magnus cecidit super eum.

[illegible]

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

24 * ࠁࠋࠏࠃࠉ·ࠓࠒ·ࠀࠔࠓ·ࠀࠊࠋࠅ·ࠄࠍࠏࠓࠉࠌ·ࠅࠇࠋࠒ·ࠄࠀࠍࠔࠉࠌ·ࠀࠔࠓ·ࠄࠋࠊࠅ·ࠀࠕࠉ·ࠏࠍࠓ·ࠀࠔࠊࠅࠋ·ࠅࠌࠌࠓࠀ·ࠄࠌ·ࠉࠒࠇࠅ·ࠇࠋࠒࠌ:
1 ** ࠀࠇࠓ·ࠄࠃࠁࠓࠉࠌ·ࠄࠀࠋࠄ·ࠄࠉࠄ·ࠃࠁࠓ·ࠉࠄࠅࠄ·ࠀࠋ·ࠀࠁࠓࠌ·ࠁࠌࠇࠆࠄ·ࠋࠀࠌࠓ·ࠀࠋ·ࠕࠉࠓࠀ·ࠀࠁࠓࠌ·ࠀࠍࠊࠉ·ࠌࠂࠍ·ࠋࠊ·ࠔࠊࠓࠊ·ࠄࠓࠁࠄ·ࠌࠀࠃ:
2 * ࠅࠉࠀࠌࠓ·ࠀࠁࠓࠌ·ࠀࠃࠍࠉ·ࠉࠄࠅࠄ·ࠌࠄ·ࠕࠕࠍ·ࠋࠉ·ࠅࠀࠍࠊࠉ·ࠄࠅࠋࠊ·ࠏࠓࠉࠓࠉ·ࠅࠁࠍ·ࠌࠔࠒ·ࠁࠉࠕࠉ·ࠄࠅࠀ·ࠃࠌࠔࠒ·ࠀࠋࠉࠏࠆࠓ:
3 * ࠅࠉࠀࠌࠓ·ࠀࠁࠓࠌ·ࠄࠍ·ࠋࠉ·ࠋࠀ·ࠍࠕࠕࠄ·ࠆࠓࠏ·ࠅࠄࠍࠄ·ࠁࠍ·ࠁࠉࠕࠉ·ࠉࠅࠓࠔ·ࠀࠕࠉ:
4 * ࠅࠄࠍࠄ·ࠃࠁࠓ·ࠉࠄࠅࠄ·ࠀࠋࠉࠅ·ࠋࠀࠌࠓ·ࠋࠀ·ࠉࠉࠓࠔࠊ·ࠆࠄ·ࠊࠉ·ࠀࠌ·ࠀࠔࠓ·ࠉࠑࠀ·ࠌࠌࠏࠉࠊ·ࠄࠅࠀ·ࠉࠉࠓࠔࠊ:
5 * ࠅࠉࠅࠑࠀ·ࠀࠕࠅ·ࠄࠇࠅࠑࠄ·ࠅࠉࠀࠌࠓ·ࠄࠁࠈ·ࠍࠀ·ࠄࠔࠌࠉࠌࠄ·ࠅࠎࠐࠓ·ࠄࠊࠅࠊࠁࠉࠌ·ࠀࠌ·ࠕࠅࠊࠋ·ࠋࠎࠐࠓ·ࠀࠕࠌ·ࠅࠉࠀࠌࠓ·ࠋࠅ·ࠊࠄ·ࠉࠄࠉࠄ·ࠆࠓࠏࠊ:
6 * ࠅࠄࠀࠌࠍ·ࠁࠉࠄࠅࠄ·ࠅࠉࠇࠔࠁࠄ·ࠋࠅ·ࠑࠃࠒࠄ:
7 * ࠅࠉࠀࠌࠓ·ࠀࠋࠉࠅ·ࠀࠍࠉ·ࠉࠄࠅࠄ·ࠀࠔࠓ·ࠄࠅࠑࠀࠕࠉࠊ·ࠌࠀࠅࠓ·ࠊࠔࠃࠉࠌ·ࠋࠕࠕ·ࠋࠊ·ࠀࠕ·ࠄࠀࠓࠑ·ࠄࠆࠀࠕ·ࠋࠓࠔࠕࠄ:
8 * ࠅࠉࠀࠌࠓ·ࠀࠃࠍࠉ·ࠉࠄࠅࠄ·ࠁࠌࠄ·ࠀࠃࠏ·ࠊࠉ·ࠀࠉࠓࠔࠍࠄ:
9 * ࠅࠉࠀࠌࠓ·ࠀࠋࠉࠅ·ࠒࠇࠄ·ࠋࠉ·ࠏࠂࠋࠄ·ࠌࠔࠋࠔࠕ·ࠅࠏࠆ·ࠌࠔࠋࠔࠕ·ࠅࠀࠉࠋ·ࠌࠔࠋࠔ·ࠅࠕࠓ·ࠅࠂࠅࠆࠋ:
10 * ࠅࠉࠒࠇ·ࠋࠅ·ࠀࠕ·ࠊࠋ·ࠀࠋࠄ·ࠅࠉࠁࠕࠓ·ࠀࠕࠌ·ࠁࠕࠅࠊ·ࠅࠉࠕࠍ·ࠀࠉࠔ·ࠁࠕࠓࠅ·ࠋࠒࠓࠀࠕ·ࠓࠏࠄࠅ·ࠅࠀࠕ·ࠄࠑࠐࠓ·ࠋࠀ·ࠁࠕࠓ:
11 * ࠅࠉࠓࠃ·ࠄࠏࠉࠈ·ࠏࠋ·ࠄࠐࠂࠓࠉࠌ·ࠅࠉࠔࠁ·ࠀࠕࠌ·ࠀࠁࠓࠌ:
12 ** ࠅࠉࠄࠉ·ࠄࠔࠌࠔ·ࠋࠁࠅࠀ·ࠅࠕࠓࠃࠌࠄ·ࠍࠐࠋࠄ·ࠏࠋ·ࠀࠁࠓࠌ·ࠅࠄࠍࠄ·ࠀࠉࠌࠄ·ࠇࠔࠊࠄ·ࠂࠃࠅࠋࠄ·ࠍࠐࠋࠕ·ࠏࠋࠉࠅ:

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

24 *Exceptis tantùm his quæ comederunt pueri, & portione virorum qui venerunt mecum, Anram, Eschol, & Mamre: isti accipient partes suas.*

CAP. XV.

1 *Post res istas factum est verbum Domini ad Abram (a) in visione, dicens; Ne timeas Abram, ego sum tibi (b) clypeus; mercedem tuam multiplicabo valdè. 2 Responditque Abram, Despota Domine, quid dabis mihi? Ego enim vado sine liberis: filius autem procurationis domus meæ, iste est Damascenus Eliezer. 3 Dixit etiam Abram, Ecce mihi non dedisti semen; ideò ecce vernaculus meus hæreditabit me. 4 Ecce tum verbum Domini ad eum, dicens; Iste non hæreditabit te; sed qui egredietur de visceribus tuis, iste hæreditabit te. 5 Eduxitque eum foràs, & dixit, Contemplare nunc cœlos, & numera stellas, si potes numerare eas: & ait ei, Sic (c) erit semen tuum. 6 Creditditque Domino, & reputatum est ei ad justitiam. 7 Dixit ei rursus, Ego Dominus qui eduxi te de Ur Chaldæorum, ad dandum tibi terram istam in hæreditatem: 8 Tum inquit, Despota Domine, in quo cognoscam quòd possidebo eam? 9 Et respondit ei, Accipe tibi vitulam trimam, & capram trimam, & arietem trimum, & turturem, & pullum. 10 Et accepit sibi omnia hæc, & divisit ea per partes; (d) posuitque unamquamque partem ex adverso alterius, sed aves non divisit. 11 Descenderúntque aves super cadavera; & abigebat eas Abram. 12 Cùm autem sol occideret, sopor cecidit super Abram: Tum ecce horror tenebrosus magnus cecidit super eum.*

VER. SAM. (a) in prophetia, (b) munimentum, (c) erunt successores tui. (d) discriminavit

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

24 * غير ما اكله الغلمان * وقسم القوم الذين مضوا معي عانير واسكول وممري هم
ياخذون نصيبهم *

* الفصل الخامس عشر *

1 * بعد هذه الخطوب كان قول الله لابرام بوحي قائلا * لا تخف ابرام انا ترسك اجرك
2 عظيم جدا * قال اللهم يا ربي ما تعطيني وانا منصرف عقيما * وذو قياد منزلي هو
3 النعازر الدمشقي * فقال اذ لم ترزقني نسلا فان الابن الذي في منزلي يرثني * فاذا بقول 4
5 الله قائلا له لا يرثك هذا بل من يخرج من صلبك هو يرثك * ثم اخرجه الي خارج
وقال له التفت الان الي السماء * والتمس احصاء الكواكب هل تطيق ان تحصيها * ثم
6 قال له كذا يكون نسلك * فآمن بالله وكتبها له حسنة * وقال له انا الله الذي 7
8 اخرجتك من اتون الكسدانيين لاعطيك هذا البلد فتحوزه * قال اللهم يا رب
9 بماذا اعلم اني احوزه * قال له خذ لي عجلا مثلثا * وعنزا مثلثة * وكبشا مثلثا *
10 وشفنينا * وفرخ حمام * فاخذ له جميع هذه وشطرها في اوساطها * ثم جعل كل شطر قبالة
11 صاحبه * والطاير لم يشطر * فانقضت صنوف الجوارح علي الاجساد تخطفها * ونفرها ابرام * ولما 12
12 كان عند مغيب الشمس وقع سبات علي ابرام * فاذا هيبة ظلمة عظيمة قد وقعت عليه

24 *Præter id quod comederunt famuli, & partem hominum qui abierunt mecum, Anir, & Escol, & Mamre: ipsi accipient sortem suam.*

CAP. XV.

1 *Post hæc colloquia, fuit sermo Dei ad Abram per visionem, dicens; Ne timeas Abram, ego sum clypeus tuus, merces tua magna est nimis. 2 Dixit, Deus ô Domine mi, quid dabis mihi, cùm ego transeã sterilis? & hic natus domus meæ sit Eliazar Damascenus? 3 Dixitque ei; Nisi concesseris mihi prolem, filius qui est domi meæ, hæres meus erit. 4 Et ecce sermo Dei directus ad eum, Non erit hic hæres tuus, sed qui egredietur è dorso tuo, ipse hæres tuus erit. 5 Deinde duxit eum foràs, & dixit ei, Convertere modò ad cœlum, & tenta numerationem stellarum, an forte possis numerare eas; tum dixit ei, Sic erit progenies tua. 6 Credidit que Deo, & scripsit id illi in opus bonum. 7 Et dixit ei, Ego sum Deus qui eduxi te de fornace Chaldæorum, ut darem tibi hanc regionem, & possideres eam. 8 Dixit, Deus ô Domine mi, per quid sciam me possessurum esse illam? 9 Dixit ei, Accipe mihi vitulum trimum, & capram trimam, & arietem trimum, & turturem, & pullum columbarum. 10 Accepitque ei omnia hæc, & partitus est ea per medietates eorum: deinde posuit unumquodque frustum ex adverso socii sui; volucres autem non divisit. 11 Descendit verò inhiabant genera volucrū rapacia super corpora, ex ea, expulit quæ illa Abram. 12 Cùmque esset prope occasum solis, cecidit somnus super Abram; que ecce horror tenebrarum ingens cecidit super eum.*

erit peregrinum quod ,cognosces Cognoscendo :Abram ad dixit Et
13 ויאמר לאברם ידע תדע כי־גר יהיה
: eos affligent & ,eis servient Et ,sibi non terrâ in tuum semen
זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אתם
judicans ,servient cui gentem etiam Et .annos quadringentos
14 ארבע מאות שנה׃ וגם את־הגוי אשר יעבדו דן
ingredieris tu Et .magnâ substantiâ in egredientur postea Et .ego
15 אנכי ואחרי־כן יצאו ברכש גדול׃ ואתה תבוא
generatio Et .bonâ canitie in Sepelieris :pace in tuos patres ad
16 אל־אבתיך בשלום תקבר בשיבה טובה׃ ודור
Emoræi iniquitas perfecta non quia ,huc revertentur quarta
רביעי ישובו הנה כי לא־שלם עון האמרי
ecce & :erat caligo & ,accumbens Sol fuit Et .hucusque
17 עד־הנה׃ ויהי השמש באה ועלטה היה והנה
.ipsas divisiones inter transibat quæ ,ignis lampas & fumi furnus
תנור עשן ולפיד אש אשר עבר בין הגזרים האלה׃
: dicendo ,fœdus Abram cum Dñs pepigit ipso die In
18 ביום ההוא כרת יהוה את־אברם ברית לאמר
ad usq; ,Ægypti flumine à ,hanc terram dedi tuo Semini
לזרעך נתתי את־הארץ הזאת מנהר מצרים עד־
,Chenizæum & ,Cheneum .Perath flumen ,magnum flumen
19 הנהר הגדל נהר־פרת׃ את־הקיני ואת־הקנזי
& ,Perizæum & ,Chitthæum Et .Chadmonæum &
20 ואת הקדמני׃ ואת־החתי ואת־הפרזי ואת־
,Ghirghasæum & ,Chenahanæum & ,Emoræum Et .Rephaim
21 הרפאים׃ ואת־האמרי ואת־הכנעני ואת־הגרגשי
.Jebusæum &
ואת־היבוסי׃

CAP. XVI. יו

,Ægyptia ancilla ei Et .ei pepererat non Abram uxor Sarai Et
1 ושרי אשת אברם לא ילדה לו ולה שפחה מצרית
nunc Ecce :Abram ad Sarai dixit Et .Hagar ejus nomē &
2 ושמה הגר׃ ותאמר שרי אל־אברם הנה־נא
fortè ,meam ancillam ad nunc Ingredere .pariendo à ,Dñs me conclusit
עצרני יהוה מלדת בא־נא אל־שפחתי אולי
Sarai tulit Et .Sarai voci Abram paruit Et .ea ab ædificabor
3 אבנה ממנה וישמע אברם לקול שרי׃ ותקח שרי
decem fine à suam ancillam Ægyptiam Hagar ,Abram uxor
אשת־אברם את־הגר המצרית שפחתה מקץ עשר
eam dedit & :Chenahan terrâ in Abram habitandum ad ,annorum
שנים לשבת אברם בארץ כנען ותתן אתה
Hagar ad est ingressus Et .uxorem in ipsi suo viro Abram
4 לאברם אישה לו לאשה׃ ויבא אל־הגר
eius domina fuit vilis &,concepisset quod vidit Et : concepit &
ותהר ותרא כי הרתה ותקל גברתה
.suis oculis in
בעיניה׃

Versio VULG. LAT.

13 Dictúmque est ad eum; Scito prænoscens quòd peregrinum futurum sit semen tuum in terra non sua, & subjicient eos servituti, & affligent 14 quadringentis annis. Veruntamen gentem, cui servituri sunt, ego judicabo: & post hæc egredientur cum 15 magna substantia. Tu autem ibis ad patres tuos in pace, sepultus in senectute bona. 16 Generatione autem quartâ revertentur huc: necdum enim completæ sunt iniquitates Amorrhæorum usque ad 17 præsens tempus. Cùm ergò occubuisset sol, facta est caligo tenebrosa; & apparuit clibanus fumans, & lampas ignis transiens inter 18 divisiones illas. In illo die pepigit Dominus fœdus cum Abram, dicens; Semini tuo dabo terram hanc à fluvio Ægypti usque ad fluvium 19 magnum, Euphraten; Cinæos, & Cenezæos, Cedmonæos, 20 Et Hethæos, & Pherezæos, 21 Raphaim quoque, Et Amorrhæos, & Chananæos, & Gergesæos, & Jebusæos.

CAP. XVI.

1 IGitur Sarai, uxor Abram, non genuerat liberos: sed habens ancillam Ægyptiam no2 mine Agar, Dixit marito suo; Ecce conclusit me Dominus, ne parerem: ingredere ad ancillam meam, si fortè saltem ex illa suscipiam filios: Cumque ille acquiesceret 3 deprecanti, Tulit Agar Ægyptiam ancillam suam, post annos decem quàm habitare cœperant in terra Chanaan: & dedit eam viro suo uxo4 rem. Qui ingressus est ad eam. At illa concepisse se videns, despexit dominam suam.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

13 Καὶ ἐῤῥέθη πρὸς Ἄβραμ, Γινώσκων γνώσῃ ὅτι πάροικον ἔσαι τὸ σπέρμα σου ἐν γῇ οὐκ ἰδίᾳ· (γ) καὶ δουλώσουσιν αὐτοὺς, καὶ κακώσουσιν αὐτοὺς, καὶ 14 ταπεινώσουσιν αὐτοὺς τετρακόσια ἔτη. Τὸ δὲ ἔθνος ᾧ ἐὰν δουλεύσωσι, κρινῶ ἐγώ· μετὰ δὲ ταῦτα, ἐξελεύσονται ὧδε μετὰ ἀποσκευῆς πολ15 λῆς. Σὺ δὲ ἀπελεύσῃ πρὸς τοὺς πατέρας σου (δ) ἐν εἰρήνῃ, ταφεὶς ἐν γήρᾳ 16 καλῷ. Τετάρτη δὲ γενεὰ ἀποστραφήσονται ὧδε. οὔπω γὰρ ἀναπεπλήρωνται αἱ ἁμαρτίαι τῶν Ἀμοῤῥαίων ἕως τοῦ νῦν. 17 Ἐπεὶ δὲ ὁ ἥλιος ἐγένετο πρὸς δυσμὰς, φλὸξ ἐγένετο. καὶ ἰδοὺ κλίβανος καπνιζόμενος καὶ λαμπάδες πυρὸς, αἳ διῆλθον ἀνὰ μέσον τῶν διχοτομημάτων τού18 των. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ διέθετο κύριος τῷ Ἄβραμ διαθήκην, λέγων, Τῷ σπέρματί σου δώσω τὴν γῆν ταύτην, ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Αἰγύπτου ἕως τοῦ ποτα19 μοῦ τοῦ μεγάλου Εὐφράτου· Τοὺς Κεναίους, καὶ τοὺς Κενεζαίους, καὶ τοὺς Κεδμωναίους, 20 Καὶ τοὺς Χετταίους, καὶ τοὺς Φερεζαίους, 21 καὶ τοὺς Ῥαφαεὶν, Καὶ τοὺς Ἀμοῤῥαίους, καὶ τοὺς Χαναναίους, καὶ τοὺς Εὐαίους, καὶ τοὺς Γεργεσαίους, καὶ τοὺς Ἰεβουσαίους.

13 Et dictum est ad Abram; Sciendo scies, quia peregrinum erit semen tuum in terra non propria: & in servitutem redigent eos, & affligent eos, & (g) humiliabunt eos qua14 dringentis annis. Gentem autem, cui servierint, judicabo ego: post hæc verò exibunt 15 huc cum apparatu multo. Tu autem ibis ad patres tuos in (h) pace (i) nutritus in (k) 16 senecta bona. Quartâ verò generatione revertentur huc. Nondum enim impleta sunt peccata Amorræorum usque ad17 huc. Cùm autem jam sol erat ad occasum, facta est flamma: & ecce fornax fumigabunda, & lampades ignis, quæ pertransierunt per medias divisi18 ones istas. In die illa disposuit Dominus testamentum ad Abram; dicens; Semini tuo dabo terram hanc, à flumine 19 Ægypti usque ad flumen magnum, Euphratem; Cenæos, & 20 Cenezæos, & Cedmonæos, Et Chettæos, & Pherezæos, & 21 Raphaim, Et Amorræos, & Chananæos, & Eucos, & Gergesæos, & Jebusæos.

ΚΕΦ. ιϛʹ.

1 Σάρα δὲ ἡ γυνὴ Ἄβραμ οὐκ ἔτικτεν αὐτῷ· ἦν δὲ αὐτῇ παιδίσκη Αἰγυπτία, 2 ᾗ ὄνομα Ἄγαρ. Εἶπε δὲ Σάρα πρὸς Ἄβραμ, Ἰδοὺ συνέκλεισέ με κύριος τοῦ μὴ τίκτειν· εἴσελθε οὖν πρὸς τὴν παιδίσκην μου, ἵνα τεκνοποιήσωμαι ἐξ αὐτῆς. Ὑπήκουσε δὲ Ἄβραμ τῆς (α) φωνῆς Σά3 ρας. Καὶ λαβοῦσα Σάρα ἡ γυνὴ Ἄβραμ Ἄγαρ τὴν Αἰγυπτίαν τὴν ἑαυτῆς παιδίσκην, μετὰ δέκα ἔτη τοῦ οἰκῆσαι Ἄβραμ ἐν γῇ (ϐ) Χαναὰν, ἔδωκεν αὐτὴν τῷ Ἄβραμ ἀνδρὶ αὐτῆς αὐτῷ γυ4 ναῖκα. Καὶ εἰσῆλθε πρὸς Ἄγαρ· καὶ συνέλαβε· καὶ εἶδεν ὅτι ἐν γαστρὶ ἔχει. καὶ ἠτιμάσθη ἡ κυρία ἐναντίον αὐτῆς.

CAP. XVI.

1 SAra autem uxor Abram non pariebat ei. Erat autem ei ancilla Ægyptia, cui nomen 2 Agar. Dixit autem Sara ad Abram; Ecce conclusit me Dominus, ut non pariam. Intra ergò ad ancillam meam, ut (a) filios faciam ex illa. Obedivit autem Abram voci Saræ. 3 Et sumens Sara uxor Abram Agar Ægyptiam ancillam suam, post decem annos habitationis Abram in terra Chanaan, dedit eam Abram viro suo, ipsi uxorem. 4 Et intravit ad Agar, & concepit: & vidit quia in utero haberet. Et despecta est domina coram ipsa.

MS.A (γ) Καὶ κακώσουσιν αὐτὸ, καὶ δουλώσουσιν αὐτοὺς, καὶ ταπεινώσουσιν (δ) μετ' εἰρήνης,

Κεφ. ιϛʹ.

(α) φωνῆς αὐτῆς. (ϐ) Χαναὰν, καὶ ἔδωκεν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20
21 [illegible]

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]

13 Et dixit ad Abram, Certò scias peregrinum fore semen tuum in terra non sua, & operæ ac servituti subjiciendos 14 esse quadringentis annis. Sed & populum cui servituri sunt, ego judicabo: & posteà egredientur cum possessione 15 magna. Tu verò colligeris ad patres tuos in pace, & sepelieris in senectute 16 bona. Sæculo autem quarto revertentur huc: quia nondum expletæ sunt 17 iniquitates Amorrhæorum. Factúmq; est, ut sole occumbente caligo fieret; & ecce clibanus fumans, & lampas ignis transiens inter divisiones illas. 18 In die illa statuit Dominus cum Abram pactum; & dixit ei, Semini tuo dabo terram istam, à flumine Ægypti usque ad fluvium magnum, fluvium Eupra19 tem; Cinæos & Cenezæos, & Cadmo20 næos, Et Hethæos, & Pherezæos, & 21 Gigantes, Et Amorrhæos, & Chananæos, & Gergesæos, & Jebusæos.

CAP. XVI.

1 POrrò Sarai uxor Abram non genuerat ei: habebat autem ancillam Æ2 gyptiam, cujus nomen Hagar. Dixítque Sarai ad Abram, Ecce prohibuit me Dominus sobolem; ingredere ad ancillam meam, fortè consolabor ab ea: acquievit ergò Abram voci Sarai. 3 Duxítque Sarai uxor Abram, Hagar Ægyptiam ancillam suam, decem post annos à quo commoratus fuerat Abram in terra Chanaan; eámque dedit in uxo4 rem Abram marito suo. Qui quum ingressus esset ad Hagar, concepit illa. Cúmque vidisset se concepisse, viluit domina ejus in oculis ipsius.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

13 ואמר לאברם מדע תדע ארי־
דיירין יהון בנך בארעא דלא
דילהון ויפלחון בהון ויענון
יתהון ארבע מאה שנין׃ ואף
14 ית־עמא דיפלחון בהון דאן
אנא ובתר־כן יפקון בקנינא סגי׃
15 ואת תתכנש לות־אבהתך
בשלם תתקבר בסיבו טבא׃
16 ודרא רביעאה יתובון הכא ארי
לא־שלים חובא דאמוראה עד־
17 כען׃ והוה שמשא עלת וקבלה
הוה והא תנור דתנן ובעור
דאשא די עברא בין פלגיא
18 האלין׃ ביומא ההוא גזר יי עם־
אברם קים למימר לבנך יהבית
ית־ארעא הדא מנהרא דמצרים
ועד־נהרא רבא נהרא דפרת׃
19 ית־שלמאי וית־קנזאי וית־
20 קדמונאי׃ וית־חתאי וית־
21 פריזאי וית־גבראי׃ וית־אמוראי
וית־כנענאי וית־גרגשאי וית־
יבוסאי׃

יו

1 ושרי אתת אברם לא ילידת
ליה ולה אמתא מצריתא ושמה
2 הגר׃ ואמרת שרי לאברם הא־
כען מנעני יי מלמילד עול־
כען לות־אמתי מאים אתבני
מנה וקביל אברם למימר שרי׃
3 ודברת שרי אתת אברם ית־
הגר מצריתא אמתה מסוף עסר
שנין למתב אברם בארעא
דכנען ויהבת יתה לאברם
4 בעלה ליה לאנתו׃ ועל לות־
הגר ועדיאת וחזת ארי עדיאת
וקלת רבונתהא בעינהא׃

13 Et dixit ad Abram; Sciens scies, quia pegrini erunt filii tui in terrâ non suâ, & in servitutem redigent eos, & affligent eos; 14 quadringentis annis. Populum quoq; cui servituri sunt, ego judicabo: & post hæc egredientur cum ma15 gnâ substantiâ. Et tu colligêris ad patres tuos in pace; sepelierisque in 16 senectute bonâ. Generatione autem quartâ revertentur huc: quoniam non est completum peccatum 17 Amorræi usque adhuc. Et factum est cùm occubuisset sol, & caligo facta esset: & ecce clibanus fumans, & lampas ignis quæ transibat 18 inter divisiones illas. In die illâ pepigit dominus pactum cum Abram, dicens: Filiis tuis dabo terram hanc, à fluvio Ægypti, usq; ad fluviũ magnũ Euphra19 tem. Salamæos, & Cenezæ20 os, & Cedmonæos. Et Ethæos, & Pherezæos, & 21 Gigantes. Et Amorræos, & Chananæos, & Gergesæos; & Jebusæos.

CAP. XVI.

1 SArai autem uxor Abram non pepererat ei: & habebat ancillam Ægyptiam, & 2 nomen ejus Agar. Dixitq; Sarai ad Abram; ecce nunc privavit me Dominus generatione; ingredere nunc ad ancillam meam, si forè suscipiam filios ex eâ: Et obedivit Abrã verbo Sa3 rai. Et tulit Sarai uxor Abram Agar Ægyptiam ancillam; post decem annos, ex quo habitavit Abram in terrâ Chanaan: & dedit eã Abram marito suo, in u4 xorem. Et ingressus est ad Agar, & concepit: Et videns quia concepit; despexit dominam suam in oculis suis.

[illegible]

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

13 Et dictũ est ad Abrã, Cognoscẽdo cognosces quòd peregrinum erit semẽ tuum in terra non sua, & servient eis, et affligent eos qua14 dringentis annis. Atque etiam gentẽ cui servient judicabo ego: et posteà egredientur cũ opibus magnis. 15 Sed tu ibis ad patres tuos in pace, & (e) sepelieris in se16 nectute bona. Verùm generatione quartâ redibit huc: quoniam completa non est iniquitas Amorrhæorũ huc 17 usque. Et cùm sol occubuisset, caligo facta est: et ecce clibanus fumans, & lampas ignis quæ transiit inter 18 divisiones illas. In die illa percussit Dominus cum Abram fœdus, dicens; Semini tuo dedi terram istam, à fluvio Ægypti usque ad fluvium magnum, fluvium 19 (f) Euphraten: Cenæum, & Cenezæum, & Cedmonæum: 20 Et Hethæum, et Pherezæũ, 21 et (g) Rapham: Et Amorrhæum, et Chanaanæum, et Gergesæũ, et Hevæũ, et Jebusæum.

CAP. XVI.

1 ET Sarai uxor Abram non pepererat ei: erat autẽ ei ancilla Ægyptia, cui no2 men Agar. Dixit verò Sarai ad Abram, Ecce nunc (a) conclusit me Dominus ne parerem. Ingredere nunc ad ancillã meam, fortasse (b) ædificabor ab ea: et pa3 ruit Abram voci Sarai. Accepit igitur Sarai uxor Abram Agar Ægyptiam ancillã suã, post fine decẽ annorũ habitationis Abram in terra Chanaan; deditque eam Abram viro suo in 4 uxorem. Et ingressus est ad Agar, et concepit: Videns autẽ quòd concepisset, contemsit dominam suam in oculis suis.

VERS. SAM. (e) congregaberis (f) Salmah. (g) Hasæum: (a) me pigram fecit (b) intelligam

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 * فقال لابرام اعلم علما ان نسلك سيكون غريبا في بلد ليس لهم * ويستعبدونهم
14 ويسوءونهم تمام اربعماية سنة * والقوم الذين يستخدمونهم ايضا ساحكم عليهم *
15 وبعد ذلك يخرجون بمال عظيم * وانت تصير الي ابايك بسلام وتدفن بشيبة صالحة
16 17 * والجيل الرابع يرجع الي هاهنا اذ لم يكمل ذنوب الاموريين الي الان * فلما
غابت الشمس وكانت الدهمة فاذا شبه تنور دخان وشعل نار سائر بين تلك
18 السطور * في ذلك اليوم عهد الله مع ابرام عهدا قايلا لنسلك اعطي هذه الارض
19 من نهر مصر الي النهر الكبير نهر الفرات * وساملككم من القينيين * والقنزيين *
20 والقدمونيين * والحيثيين * والفرزيين والشجعان * والاموريين * والكنعانيين
والجرجسيين * واليبوسيين *

* الفصل السادس عشر *

1 2 * وساراي زوجة ابرام لم تلد له * وكانت لها امة مصرية اسمها هاجر * فقالت لابرام
هوذا قد حبسني الله من الولادة * ادخل الي امتي لعلي ابني منها * فقبل ابرام
3 قول ساراي * فاخذت ساراي زوجة ابرام هاجر المصرية امتها من بعد عشر سنين
4 من مقام ابرام ببلد كنعان * فاعطتها ابرام زوجها لتكون له زوجة * فدخل الي
هاجر فحملت * فلما رات انها قد حملت هانت سيدتها عندها *

13 Dixitque ad Abram, Scito scientiam, quòd progenies tua erit peregrina in regione non sua; & mancipabunt eam, & fatigabunt eam complemento quadringentorum annorum. 14 E homines, qui utentur eis, ego quoque judicabo, at demum exibunt cum opibus magnis. 15 Et tu abibis ad patres tuos cum pace, & sepelieris in senectute bona. 16 Et generatione quartâ redibit huc, cùm non sint completæ culpæ Amorrhæorum usque 17 modò. Cúmque occidisset sol, fuissétque obscuritas, ecce similitudo clibani fumi, & facis ignis euntis inter frusta illa. 18 In illa die pactus est Deus cum Abram pactum, dicens; Progeniei tuæ dabo hanc terram à flumine Ægypti ad flumen magnum, flumen Euphratem. 19 Et stabiliam vos præ Cineis, & Cenezæis, & Cadmonæis, 20 Et Hethæis, & Pherezæis 21 & Gigantibus, Et Amorrhæis, & Chananæis, & Gergesæis, & Jebusæis.

CAP. XVI.

1 SArai verò uxor Abram non pepererat ei: & erat ipsi ancilla Ægyptia, no2 mine Hagar. Dixitque ad Abram, Ecce Deus conclusit me à generatione; ingredere ad ancillam meam, ut fortè domus mea ædificetur ex ipsa. Acceptavitque Abram sermonem Sarai. 3 Accepitque Sarai uxor Abram, Hagar Ægyptiam ancillam suam, post decem annos à commoratione Abram in regione Chanaan; deditque eam Abram marito suo, ut 4 esset ei uxor. Ingressúsque est ad Hagar, & concepit. Cúmque vidisset se jam concepisse, despectui fuit domina ejus apud ipsam.

ספר בראשית : יו

dedi Ego .te super *mea iniquitas* : Abram ad Sarai dixit Et
וַתֹּאמֶר שָׂרַי אֶל־אַבְרָם חֲמָסִי עָלֶיךָ אָנֹכִי נָתַתִּי 5
.ejus oculis in *sum vilis* &,cœpit quòd vidit Et.tuo sinu in meã ancillã
שִׁפְחָתִי בְּחֵיקֶךָ וַתֵּרֶא כִּי הָרָתָה וָאֵקַל בְּעֵינֶיהָ
: Sarai ad Abram dixit Et .te inter &,me inter Dñs Judicet
יִשְׁפֹּט יְהוָה בֵּינִי וּבֵינֶיךָ׃ וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל־שָׂרַי 6
.tuis oculis in bonũ quod ei fac , tuã manu in tua ancilla Ecce
הִנֵּה שִׁפְחָתֵךְ בְּיָדֵךְ עֲשִׂי־לָהּ הַטּוֹב בְּעֵינָיִךְ
Angelus eam invenit Et .ejus facie à fugit & ,Sarai eam afflixit Et
וַתְּעַנֶּהָ שָׂרַי וַתִּבְרַח מִפָּנֶיהָ׃ וַיִּמְצָאָהּ מַלְאַךְ 7
.Sur vii in fontem *super* ,deserto in aquarum fontẽ *super* Domini
יְהוָה עַל־עֵין הַמַּיִם בַּמִּדְבָּר עַל־הָעַיִן בְּדֶרֶךְ שׁוּר׃
? *ibis quò* & ,*venisti quo à* ubi ,Sarai ancilla Hagar : dixit Et
וַיֹּאמַר הָגָר שִׁפְחַת שָׂרַי אֵי־מִזֶּה בָאת וְאָנָה תֵלֵכִי 8
dixit Et .*fugiens* ego meæ dñæ Sarai facie A , dixit Et
וַתֹּאמֶר מִפְּנֵי שָׂרַי גְּבִרְתִּי אָנֹכִי בֹּרַחַת׃ וַיֹּאמֶר 9
sub te humilia & ,tuã dominam ad Revertere : Domini Angelus ei
לָהּ מַלְאַךְ יְהוָה שׁוּבִי אֶל־גְּבִרְתֵּךְ וְהִתְעַנִּי תַּחַת
Multiplicando : Domini Angelus ei dixit Et .ejus manibus
יָדֶיהָ׃ וַיֹּאמֶר לָהּ מַלְאַךְ יְהוָה הַרְבָּה 10
.multitudine à numerabitur non & , tuum semen multiplicabo
אַרְבֶּה אֶת־זַרְעֵךְ וְלֹא יִסָּפֵר מֵרֹב׃
,filium paries & ,prægnans *tu* Ecce : Domini Angelus ei dixit Et
וַיֹּאמֶר לָהּ מַלְאַךְ יְהוָה הִנָּךְ הָרָה וְיֹלַדְתְּ בֵּן 11
ad Dominus audivit quia , Ismahel ejus nomen vocabis &
וְקָרָאת שְׁמוֹ יִשְׁמָעֵאל כִּי־שָׁמַע יְהוָה אֶל־
,omnes in ejus Manus .homo *ferus* erit ipse Et .tuã amictionẽ
עָנְיֵךְ׃ וְהוּא יִהְיֶה פֶּרֶא אָדָם יָדוֹ בַכֹּל 12
.habitabit *suorum fratrum omnium facies super* Et .eum in omniũ manus &
וְיַד כֹּל בּוֹ וְעַל־פְּנֵי כָל־אֶחָיו יִשְׁכֹּן׃
quia ,*me videns* Deus Tu : se ad *loquentis* , Domini nomen vocavit Et
וַתִּקְרָא שֵׁם־יְהוָה הַדֹּבֵר אֵלֶיהָ אַתָּה אֵל רֳאִי כִּי 13
vocavit Idcirco ?me videntẽ post vidi hic etiam Num : dixit
אָמְרָה הֲגַם הֲלֹם רָאִיתִי אַחֲרֵי רֹאִי׃ עַל־כֵּן קָרָא 14
.Bered inter & Cades inter Ecce .me videntis, vivẽtis puteũ , puteũ
לַבְּאֵר בְּאֵר לַחַי רֹאִי הִנֵּה בֵין־קָדֵשׁ וּבֵין בָּרֶד׃
sui filii nomẽ Abram vocavit Et .filiũ Abram ipsi Hagar peperit Et
וַתֵּלֶד הָגָר לְאַבְרָם בֵּן וַיִּקְרָא אַבְרָם שֶׁם־בְּנוֹ 15
octoginta filius Abram Et .Ismahel , Hagar peperit quem
אֲשֶׁר־יָלְדָה הָגָר יִשְׁמָעֵאל׃ וְאַבְרָם בֶּן־שְׁמֹנִים 16
Ismahel Hagar *pariendo in* ,annorum sex & annorum
שָׁנָה וְשֵׁשׁ שָׁנִים בְּלֶדֶת־הָגָר אֶת־יִשְׁמָעֵאל
.Abram ipsi
לְאַבְרָם׃

Versio VULG. LAT.

5 Dixitque Sarai ad Abram, Inique agis contra me : ego dedi ancillam meam in sinum tuum, quæ videns quòd conceperit, despectui me habet. Judicet Dominus inter 6 me & te. Cui respondens Abram ; Ecce, ait, ancilla tua in manu tua est : utere eâ ut libet. Affligente igitur 7 eam Sarai, fugam iniit. Cumque invenisset eam angelus Domini juxta fontem aquæ in solitudine, quæ est in via 8 Sur in deserto; Dixit ad illam ; Agar, ancilla Sarai, unde venis, & quò vadis? quæ respondit, A facie Sarai dominæ meæ ego fugio. 9 Dixitque ei angelus Domini, Revertere ad dominam tuam, & humiliare sub manu il- 10 lius. Et rursum, Multiplicans, inquit, multiplicabo semen tuum, & non numerabitur præ multitudine. 11 Ac deinceps, Ecce, ait, concepisti, & paries filium : vocabisque nomen ejus, Ismael; eò quòd audierit Do- 12 minus afflictionem tuam. Hic erit ferus homo : manus ejus contra omnes, & manus omnium contra eum : & è regione universorum fratrum suorum figet tabernacula. 13 Vocavit autem nomen Domini qui loquebatur ad eam; Tu Deus qui vidisti me. Dixit enim, Profectò hic vidi 14 posteriora videntis me. Proptereà appellavit puteum illum, Puteum viventis & videntis me. Ipse est inter 15 Cades & Barad. Peperitque Agar Abræ filium : qui vocavit nomen ejus, Ismael. 16 Octoginta & sex annorum erat Abram quando peperit ei Agar Ismaelem.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

5 Εἶπε δὲ Σάρα πρὸς Ἄβραμ, Ἀδικοῦμαι ἐκ σοῦ. ἐγὼ δέδωκα τὴν παιδίσκην μου εἰς τὸν κόλπον σου· ἰδοῦσα δὲ ὅτι ἐν γαστρὶ ἔχει, (γ) ἠτιμάσθην ἐναντίον αὐτῆς. κρίναι ὁ θεὸς ἀνὰ μέσον 6 ἐμοῦ καὶ σοῦ. Εἶπε δὲ Ἄβραμ πρὸς Σάραν, Ἰδοὺ, ἡ παιδίσκη σου (δ) ἐν ταῖς χερσί σου· χρῶ αὐτῇ ὡς ἄν σοι ἀρεστὸν ᾖ. Καὶ ἐκάκωσεν αὐτὴν Σάρα· καὶ ἀπέδρα ἀπὸ προσώπου αὐτῆς. 7 Εὗρε δὲ αὐτὴν ἄγγελος κυρίου ἐπὶ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐπὶ 8 τῆς πηγῆς ἐν τῇ ὁδῷ Σούρ. Καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ ἄγγελος κυρίου, Ἄγαρ παιδίσκη Σάρας, πόθεν ἔρχῃ; καὶ ποῦ πορεύῃ; καὶ εἶπεν, Ἀπὸ προσώπου Σάρας τῆς κυρίας μου ἐγὼ ἀποδιδράσκω. 9 Εἶπε δὲ αὐτῇ ὁ ἄγγελος κυρίου, Ἀποστράφηθι πρὸς τὴν κυρίαν σου, καὶ ταπεινώθητι ὑπὸ τὰς χεῖρας αὐτῆς. 10 Καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ ἄγγελος κυρίου, Πληθύνων πληθυνῶ τὸ σπέρμα σου, καὶ οὐκ (ε) ἀριθμηθήσεται ὑπὸ τοῦ πλή- 11 θους. Καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ ἄγγελος κυρίου, Ἰδοὺ, σὺ ἐν γαστρὶ ἔχεις, καὶ τέξῃ υἱὸν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰσμαήλ· ὅτι ἐπήκουσε κύριος τῇ τα- 12 πεινώσει σου. Οὗτος ἔσται ἄγροικος ἄνθρωπος· αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἐπὶ πάντας, καὶ αἱ χεῖρες πάντων ἐπ' αὐτόν· καὶ κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ κατοικήσει. Καὶ ἐκάλεσε (ζ) 13 τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ λαλοῦντος πρὸς αὐτήν, Σὺ ὁ θεὸς ὁ ἐπιδών με· ὅτι εἶπε, Καὶ γὰρ ἐνώπιον εἶδον ὀφθέντα μοι. 14 Ἕνεκεν τούτου ἐκάλεσε τὸ φρέαρ, Φρέαρ οὗ ἐνώπιον εἶδον. ἰδοὺ ἀνὰ μέσον 15 Κάδης καὶ ἀνὰ μέσον Βαράδ. Καὶ ἔτεκεν Ἄγαρ τῷ Ἄβραμ υἱὸν, καὶ ἐκάλεσεν Ἄβραμ τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, 16 ὃν ἔτεκεν αὐτῷ Ἄγαρ, Ἰσμαήλ. Ἄβραμ δὲ ἦν (η) ἐτῶν ὀγδοηκονταὲξ, ἡνίκα ἔτεκεν Ἄγαρ (θ) τῷ Ἄβραμ τὸν Ἰσμαήλ.

MS. A. (γ) ἠτίμασεν (δ) ἐναντίον σου· (ε) ἀριθμήσεται ἀπὸ τοῦ (ζ) Ἄγαρ τὸ (η) ὀγδοηκονταὲξ ἐτῶν, (θ) τὸν Ἰσμαὴλ τῷ Ἄβραμ.

Dixit autem Sara ad Abram, 5 *Injuriam accipio ex te. Ego dedi ancillam meam in sinum tuum : Ubi autem vidit, quia in utero habet, spreta sum coram ea. Judicet Deus inter me & te. Dixit autem Abram* 6 *ad Saram, Ecce ancilla tua in manibus tuis : utere eâ, quomodò tibi placuerit. Et afflixit eam Sara : & fugit à facie ejus. Et invenit eam an-* 7 *gelus Domini super fontem aquæ in deserto, super fontem in via (b) Sur. Et dixit ei* 8 *Angelus Domini ; Agar, ancilla Saræ, unde venis, & quò vadis? Et dixit, A facie Saræ dominæ meæ ego fugio. Dixit autem ei Angelus Domi-* 9 *ni, Revertere ad dominam tuam, & humiliare sub manibus ejus. Et dixit ei Angelus* 10 *Domini, Multiplicans multiplicabo semen tuum : & non numerabitur præ multitudine. Et dixit ei Angelus Domini,* 11 *Ecce tu in utero habes, & paries filium; & vocabis nomen ejus, Ismael : quia exaudivit Dominus humilitatem tuam. Hic erit rusticus homo : ma-* 12 *nus ejus super omnes, & manus omnium super eum: et ad faciem omnium fratrum suorum habitabit. Et vocavit no-* 13 *men Domini loquentis ad eam, Tu Deus, qui respexisti me: Quia dixit, Etenim coràm vidi eum, qui apparuit mihi. Propter* 14 *hoc vocavit puteum, Puteum, ubi coràm vidi. Ecce, inter Cades, & inter Barad. Et* 15 *peperit Agar Abram filium : & vocavit Abram nomen filii sui, quem peperit ei Agar, Ismael. Abram autem erat an-* 16 *norum octo intasex, cùm Agar peperit ipsi Abram Ismael.*

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܐܡܪܬ ܫܪܝ ܠܐܒܪܡ. ܥܘܠܒܢܝ ܥܠܝܟ. ܐܢܐ ܝܗܒܬ ܐܡܬܝ ܒܥܘܒܟ. ܘܟܕ ܚܙܬ 5
ܕܒܛܢܬ. ܐܬܒܣܝܬ ܒܥܝܢܝܗ. ܢܕܘܢ ܡܪܝܐ ܒܝܢܝ ܘܒܝܢܟ. * ܘܐܡܪ ܐܒܪܡ ܠܫܪܝ ܐܢܬܬܗ. 6
ܗܐ ܐܡܬܟܝ ܡܫܠܡܐ ܒܐܝܕܝܟܝ. ܥܒܕܝ ܠܗ ܡܕܡ ܕܫܦܝܪ ܒܥܝܢܝܟܝ. ܘܨܥܪܬܗ
ܫܪܝ ܡܪܬܗ. ܘܥܪܩܬ ܡܢ ܩܕܡܝܗ. * ܘܐܫܟܚܗ ܡܠܐܟܗ ܕܡܪܝܐ ܥܠ ܥܝܢܐ 7
ܕܡܝܐ ܒܡܕܒܪܐ ܒܐܘܪܚܐ ܕܓܕܪ. * ܘܐܡܪ ܠܗ. ܗܓܪ ܐܡܬܗ ܕܫܪܝ. ܡܢ ܐܝܟܐ 8
ܐܬܝܬܝ. ܘܠܐܝܟܐ ܐܙܠܐ ܐܢܬܝ. ܘܐܡܪܬ. ܡܢ ܩܕܡ ܫܪܝ ܡܪܬܝ ܥܪܩܐ ܐܢܐ. * ܘܐܡܪ 9
ܠܗ ܡܠܐܟܗ ܕܡܪܝܐ. ܗܦܘܟܝ ܠܘܬ ܡܪܬܟܝ ܘܐܫܬܥܒܕܝ ܬܚܝܬ ܐܝܕܝܗ. * ܘܐܡܪ 10
ܠܗ ܡܠܐܟܗ ܕܡܪܝܐ. ܡܣܓܐܘ ܐܣܓܐ ܙܪܥܟܝ. ܘܠܐ ܢܬܡܢܐ ܡܢ ܣܘܓܐܗ. * ܘܐܡܪ 11
ܠܗ ܡܠܐܟܗ ܕܡܪܝܐ. ܗܐ ܒܛܢܬܝ ܘܝܠܕܐ ܐܢܬܝ ܒܪܐ. ܘܬܩܪܝܢ ܫܡܗ ܐܝܫܡܥܝܠ.
ܡܛܠ ܕܫܡܥ ܡܪܝܐ ܫܥܒܘܕܟܝ. * ܘܗܘ ܢܗܘܐ ܥܪܕܐ ܕܒܢܝܢܫܐ. ܐܝܕܗ ܥܠ ܟܠ. 12
ܘܐܝܕܐ ܕܟܠ ܒܗ. ܘܥܠ ܐܦܝ ܟܠܗܘܢ ܐܚܘܗܝ ܢܫܪܐ. * ܘܩܪܬ ܫܡܗ ܕܡܪܝܐ 13
ܕܡܠܠ ܥܡܗ. ܘܐܡܪܬ. ܐܢܬ ܗܘ ܐܠܗܐ ܕܚܙܘܐ. ܡܛܠ ܕܐܡܪܬ ܗܐ ܐܦ ܚܙܘܐ ܚܙܝܬ 14
ܡܢ ܒܬܪ ܕܚܙܢܝ. * ܡܛܠܗܢܐ ܩܪܬ ܠܒܐܪܐ ܗܝ. ܒܐܪܐ ܕܚܝܐ ܚܙܝܢܝ. ܘܗܐ ܒܝܬ ܪܩܡ
ܠܒܝܬ ܓܕܪ. * ܘܝܠܕܬ ܗܓܪ ܠܐܒܪܡ ܒܪܐ. ܘܩܪܐ ܐܒܪܡ ܫܡ ܒܪܗ ܕܝܠܕܬ 15
ܠܗ ܗܓܪ. ܐܝܫܡܥܝܠ. * ܘܐܒܪܡ ܒܪ ܬܡܢܝܢ ܗܘܐ ܘܫܬ ܫܢܝܢ ܟܕ ܝܠܕܬ ܗܓܪ 16
ܐܝܫܡܥܝܠ ܠܐܒܪܡ.

Et dixit Sarai ad Abram, Oppressio mea 5 super te sit : ego dedi ancillam meam in gremium tuum ; quæ quum vidisset se concepisse, vilui in oculis ejus. Judicet Dominus inter me & te. Dixit 6 autem Abram ad Sarai conjugem suam, En ancilla tua tradita est in manus tuas : fac illi quod bonum est in oculis tuis. Igitur contumeliis affecit eam Sarai domina ipsius : fugítque à conspectu ejus. Et reperit eam angelus Do- 7 mini juxta fontem aquarum in deserto, in via Gedar. Et dixit ad eam, Hagar, 8 ancilla Sarai, undenam venis, & quò vadis? quæ dixit, A conspectu Sarai dominæ meæ ego fugio. Ait illi Ange- 9 lus Domini, Revertere ad dominam tuam, & subde te sub manum illius. Tum 10 subjunxit ei angelus Domini, Multiplicans multiplicabo semen tuum, & non numerabitur præ multitudine ejus. Di- 11 xit etiam ei Angelus Domini, Ecce tu gravida es, & paries filium ; & vocabis nomen ejus, Ismael : eò quòd audierit Dominus oppressionem tuam Et ipse 12 erit onager hominum : manus ejus contra omnes, & manus omnium erit in eum ; & juxta terminum omnium fratrum suorum habitabit. Et vocavit illa nomen 13 Domini qui fuerat cũ ea locutus ; ac dixit, Tu es Deus in visione : dixit enim, En etiam visionẽ vidi postquã vidit me. Pro- 14 ptereà appellavit puteũ illum, Puteũ viventis qui vidit me. En ipse *jacet* inter Racem, & inter Gedar. Peperit ergò Ha- 15 gar Abramo filium : vocavítque Abram nomen filii sui qui natus est ei, quem peperit ei Hagar, Ismael. Et verò Abram 16 natus erat octoginta sex annos, quando peperit Hagar Ismaelem Abramo.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

וַאֲמַרַת שָׂרַי לְאַבְרָם דִּין לִי 5
עֲלָךְ אֲנָא יְהָבִית אַמְתִי לָךְ וַחֲזָת
אֲרֵי עַדִּיאַת וְקַלִּית בְּעֵינַהָא יְדִין
יְיָ בֵּינִי וּבֵינָךְ׃ וַאֲמַר אַבְרָם לְשָׂרַי 6
הָא אַמְתִיךְ בִּידִיךְ עֲבִידִי לַהּ
כִּדְתַקִּין בְּעֵינַיְכִי וְעַנִּיתַהּ שָׂרַי
וַעֲרַקַת מִן־קֳדָמַהָא׃ וְאַשְׁכְּחַהּ 7
מַלְאֲכָא דַיְיָ עַל־עֵינָא דְמַיָּא
בְּמַדְבְּרָא עַל־עֵינָא בְּאוֹרַח
דְחַגְרָא׃ וַאֲמַר הָגָר אַמְתָא 8
דְשָׂרַי מְנָן־אַתְּ אָתְיָא וּלְאָן אַתְּ־
אָזְלָא וַאֲמַרַת מִן־קֳדָם שָׂרַי
רִבּוֹנְתִי אֲנָא עָרְקַת׃ וַאֲמַר לַהּ 9
מַלְאֲכָא דַיְיָ תּוּבִי לְוָת רִבּוֹנְתִיךְ
וְאִשְׁתַּעְבְּדִי תְּחוֹת יְדַהָא׃ וַאֲמַר 10
לַהּ מַלְאֲכָא דַיְיָ אַסְגָּאָה אַסְגֵּי
יָת־בְּנַיְכִי וְלָא יִתְמְנוּן מִסְּגִי׃
וַאֲמַר לַהּ מַלְאֲכָא דַיְיָ הָא־אַתְּ 11
מְעַדְּיָא וְתֵלְדִין בַּר וְתִקְרִין
שְׁמֵיהּ יִשְׁמָעֵאל אֲרֵי־קַבִּיל יְיָ
צְלוֹתִיךְ׃ וְהוּא יְהֵא מְרוֹד 12
בְּאֶנָשָׁא הוּא־יְהֵא צָרִיךְ לְכוֹלָּא
וְאַף כָּל־בְּנֵי אֱנָשָׁא יְהוֹן צְרִיכִין־
לֵיהּ וְעַל־אַפֵּי כָל־אֲחוֹהִי יִשְׁרֵי׃
וְצַלִּיאַת בִּשְׁמָא דַיְיָ דְּאִתְמַלַּל 13
עִמַּהּ אֲמַרַת אַתְּ הוּא אֱלָהָא
חָזֵי כוֹלָּא אֲרֵי אֲמַרַת אַף אֲנָא
שָׁרֵיתִי חָזְיָא בָּתַר דְּאִתְגְּלִי לִי׃
עַל־כֵּן קְרָא לְבֵירָא בֵּירָא 14
דְמַלְאַךְ קַיָּמָא אִתַּחְזֵי עֲלַהָא
בֵּין רְקַם וּבֵין חַגְרָא׃ וִילֵידַת 15
הָגָר לְאַבְרָם בַּר וּקְרָא אַבְרָם
שׁוּם־בְּרֵיהּ דִּילֵידַת הָגָר
יִשְׁמָעֵאל׃ וְאַבְרָם בַּר־תְּמָנַן 16
וְשִׁית שְׁנִין כַּד־יְלֵידַת הָגָר יָת־
יִשְׁמָעֵאל לְאַבְרָם׃

5 Et dixit Sarai ad Abram, Judiciũ habeo contra te : ego dedi ancillã meam *tibi*; & videns quia concepit, despecta sum in oculis ejus : judicet Dominus inter me 6 & te. Et dixit Abram ad Sarai ; Ecce ancilla tua in manu tuâ est; fac ei sicut placuerit in oculis tuis : Et afflixit eam Sarai, & fugit 7 à facie ejus. Et invenit eam Angelus Domini juxta fontem aquarum in solitudine: juxta fontem, qui est in viâ 8 Agara. Et dixit; Agar ancilla Sarai, unde venis, & quò vadis? Et dixit; A facie Sarai dominæ meæ ego fu- 9 gio. Et dixit ei Angelus Domini; Revertere ad Dominã tuã ; & subjicere sub 10 manu ejus. Et dixit ei Angelus Domini ; Multiplicans multiplicabo filios tuos ; & non numerabuntur 11 præ multitudine. Et dixit ei Angelus Domini ; Ecce tu concepisti & paries filium : & vocabis nomen ejus Ismael ; quia suscepit Domi- 12 nus orationẽ tuã. Et ipse erit onager in hominibus; ipse indigebit omnibus, & etiã omnes filii hominum indigebunt eo : & è regione omniũ fratrũ suorũ mora- 13 bitur. Et oravit in nomine Domini, qui locutus est cũ eâ ; dicens, Tu es Deus videns omnia : quia dixit; *Etiã* ego cœpi videre, postquã 14 apparuit mihi. Propterea appellavit puteũ ; Puteũ super quẽ apparuit Angelus vitæ : ecce est inter Recam 15 & Agara. Et peperit Agar Abræ filium : & vocavit nomen filii sui, quem pepe- 16 rit Agar, Ismaelem. Et Abram filius octoginta & sex annorum erat, quando peperit Agar Ismaelem Abræ.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

*ࠅࠕࠀࠌࠓ·ࠔࠓࠉ·ࠀࠋ·ࠀࠁࠓࠌ·ࠇࠌࠎࠉ·ࠏࠋࠉࠊ·ࠀࠍࠊࠉ·ࠍࠕࠕࠉ·ࠔࠐࠇࠕࠉ·ࠁࠇࠉࠒࠊ·ࠅࠕࠓࠀ·ࠊࠉ·ࠄࠓࠕࠄ·ࠅࠀࠒࠋ·ࠁࠏࠉࠍࠉࠄ·ࠉࠔࠐࠈ·ࠉࠄࠅࠄ·ࠁࠉࠍࠉ·ࠅࠁࠉࠍࠉࠊ: 5
*ࠅࠉࠀࠌࠓ·ࠀࠁࠓࠌ·ࠀࠋ·ࠔࠓࠉ·ࠄࠍࠄ·ࠔࠐࠇࠕࠊ·ࠁࠉࠃࠊ·ࠏࠔࠉ·ࠋࠄ·ࠄࠈࠅࠁ·ࠁࠏࠉࠍࠉࠊ·ࠅࠕࠏࠍࠄ·ࠔࠓࠉ·ࠅࠕࠁࠓࠇ·ࠌࠐࠍࠉࠄ: 6
**ࠅࠉࠌࠑࠀࠄ·ࠌࠋࠀࠊ·ࠉࠄࠅࠄ·ࠏࠋ·ࠏࠉࠍ·ࠄࠌࠉࠌ·ࠁࠌࠃࠁࠓ·ࠏࠋ·ࠄࠏࠉࠍ·ࠁࠃࠓࠊ·ࠔࠅࠓ: 7
*ࠅࠉࠀࠌࠓ·ࠄࠂࠓ·ࠔࠐࠇࠕ·ࠔࠓࠉ·ࠀࠉ·ࠌࠆࠄ·ࠁࠀࠕ·ࠅࠀࠍࠄ·ࠕࠋࠊࠉ·ࠅࠕࠀࠌࠓ·ࠌࠐࠍࠉ·ࠔࠓࠉ·ࠂࠁࠓࠕࠉ·ࠀࠍࠊࠉ·ࠁࠅࠓࠇࠕ: 8
*ࠅࠉࠀࠌࠓ·ࠋࠄ·ࠌࠋࠀࠊ·ࠉࠄࠅࠄ·ࠔࠅࠁࠉ·ࠀࠋ·ࠂࠁࠓࠕࠊ·ࠅࠄࠕࠏࠍࠉ·ࠕࠇࠕ·ࠉࠃࠉࠄ: 9
*ࠅࠉࠀࠌࠓ·ࠋࠄ·ࠌࠋࠀࠊ·ࠉࠄࠅࠄ·ࠄࠓࠁࠄ·ࠀࠓࠁࠄ·ࠀࠕ·ࠆࠓࠏࠊ·ࠅࠋࠀ·ࠉࠎࠐࠓ·ࠌࠓࠁ: 10
*ࠅࠉࠀࠌࠓ·ࠋࠄ·ࠌࠋࠀࠊ·ࠉࠄࠅࠄ·ࠄࠍࠊ·ࠄࠓࠄ·ࠅࠉࠋࠃࠕ·ࠁࠍ·ࠅࠒࠓࠀࠕ·ࠔࠌࠅ·ࠉࠔࠌࠏࠀࠋ·ࠊࠉ·ࠔࠌࠏ·ࠉࠄࠅࠄ·ࠀࠋ·ࠏࠍࠉࠊ: 11
*ࠅࠄࠅࠀ·ࠉࠄࠉࠄ·ࠐࠓࠀ·ࠀࠃࠌ·ࠉࠃࠅ·ࠁࠊࠋ·ࠅࠉࠃ·ࠊࠋ·ࠁࠅ·ࠅࠏࠋ·ࠐࠍࠉ·ࠊࠋ·ࠀࠇࠉࠅ·ࠉࠔࠊࠍ: 12
*ࠅࠕࠒࠓࠀ·ࠔࠌ·ࠉࠄࠅࠄ·ࠄࠃࠁࠓ·ࠀࠋࠉࠄ·ࠀࠕࠄ·ࠀࠋ·ࠓࠀࠉ·ࠊࠉ·ࠀࠌࠓࠄ·ࠄࠂࠌ·ࠄࠋࠌ·ࠓࠀࠉࠕࠉ·ࠀࠇࠓࠉ·ࠓࠀࠉ: 13
*ࠏࠋ·ࠊࠍ·ࠒࠓࠀ·ࠋࠁࠀࠓ·ࠁࠀࠓ·ࠋࠇࠉ·ࠓࠀࠉ·ࠄࠍࠄ·ࠁࠉࠍ·ࠒࠃࠔ·ࠅࠁࠉࠍ·ࠁࠓࠃ: 14
*ࠅࠕࠋࠃ·ࠄࠂࠓ·ࠋࠀࠁࠓࠌ·ࠁࠍ·ࠅࠉࠒࠓࠀ·ࠀࠁࠓࠌ·ࠔࠌ·ࠁࠍࠅ·ࠀࠔࠓ·ࠉࠋࠃࠄ·ࠄࠂࠓ·ࠉࠔࠌࠏࠀࠋ: 15
*ࠅࠀࠁࠓࠌ·ࠁࠍ·ࠔࠌࠍࠉࠌ·ࠔࠍࠄ·ࠅࠔࠔ·ࠔࠍࠉࠌ·ࠁࠋࠃࠕ·ࠄࠂࠓ·ࠀࠕ·ࠉࠔࠌࠏࠀࠋ·ࠋࠀࠁࠓࠌ: 16

VERSIO SAMARITANA.

*[illegible] 5
*[illegible] 6
**[illegible] 7
*[illegible] 8
*[illegible] 9
*[illegible] 10
*[illegible] 11
*[illegible] 12
*[illegible] 13
*[illegible] 14
*[illegible] 15
*[illegible] 16

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Et Dixit Sarai ad Abram, 5 *(b) Injuria mea super te : ego dedi ancillam meam (c) in sinu tuo. Videns autem quòd conceperat, vilis fui in oculis ejus. Judicet Dominus inter me & inter te. Et dixit Abram ad Sa-* 6 *rai, Ecce ancilla tua in manu tua est : fac illi ut placuerit oculis tuis : Tum afflixit eam Sarai, ideò fugit à facie ejus. Et invenit* 7 *eam Angelus Domini juxta fontem aquarum, in deserto, juxta fontem qui est in via Sur. Dixitque, Agar, an-* 8 *cilla Sarai, (d) unde venis, & quo vadis? Et respondit, A facie Sarai dominæ meæ ego fugio. Et dixit* 9 *ei Angelus Domini, Revertere ad dominam tuam, & (e) humilia te sub manu ejus. Dixit quoque ei An-* 10 *gelus Domini ; Multiplicando multiplicabo semen tuum, & non numerabitur præ multitudine. Iterum* 11 *dixit ei Angelus Domini, Ecce tu prægnans es, & paries filium : vocabisque nomen ejus, Ismael : quia audivit Dominus afflictionem tuam. Et ipse erit ferus* 12 *homo ; manus ejus erunt adversùs omnes, & manus omnium adversùs eum ; & ad faciem omnium fratrum suorum habitabit. Et voca-* 13 *vit nomen Domini loquentis ad eam, Tu (f) Deus videns : dicebat enim, Num etiam hîc vidi post videntem me? Ideo vocavit pu-* 14 *teum illum, Puteum viventis videntis me : qui est inter Cades, & inter Barad. Posteà peperit Agar ipsi A-* 15 *bram filium : & vocavit Abram nomen filii sui quẽ peperit Agar, Ismael. Abrã* 16 *autem filius erat octoginta & sex annorum cùm peperit Agar Ismaelem Abræ.*

VERS. SAM. *(b)* Oppressio mea *(c)* in reatum tuum. (a) Væ tibi, *(e)* amige te *(f)* Potens videns :

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فقالت ساراي لابرام ظلمي عليك * انا اعطيتك امتي فلما رات انها قد حملت 5
هنت عندها * يحكم الله بيني وبينك * قال لها هوذا امتك في يدك اصنعي بها ما 6
حسن عندك * فعذبتها ساراي حتي هربت من بين يديها * فوجدها ملاك الله علي 7
عين ماء في البرية علي العين التي في طريق حجر الحجاز * فقال يا هاجر امة ساراي 8
من اين جيت والي اين تمضين قالت من بين يدي ساراي سيدتي انا هاربة * قال 9
لها ملاك الله ارجعي الي سيدتك واستعبدي تحت يديها * ثم قال لها لاكثرن نسلك 10
حتي لا يحصي كثرة * ثم قال لها ها انت حامل وستلدين ابنا وسميه اسماعيل اذ 11
سمع الله دعاك اليه من شقائك * وهو يكون وحشيا من الناس * يده في الكل 12
ويد الكل فيه * وبحضرة جميع اخوته يسكن * فنادت باسم الله المخاطب لها * انت 13
القادر الراي * لانها قالت اني رايت ههنا رحمتك بعد رويتي الشقا * لذلك سميت 14
البير بير الحي الرحيم * هوذا هي بين رقيم وبين برد * ثم ولدت هاجر لابرام 15
ابنا فسمي ابرام ابنه الذي ولدته هاجر اسماعيل * وكان ابرام ابن ست وثمانين 16
سنة حين ولدت هاجر اسمعيل لابرام *

* *Dixitque Sarai ad Abram, Oppressio mea* 5 *super te : ego dedi tibi ancillam meam; cumque vidisset se jam concepisse, despecta sum apud ipsam. Judicet Deus inter me & inter te. Dixit ei, Ecce ancilla* 6 *tua in manu tua : fac ei quod placuerit tibi. Vexavitque eam Sarai, donec fugeret è manibus ejus. Invenitque eam An-* 7 *gelus Dei super fontem aquæ in deserto, super fontem qui est in via regionis Mecchanæ. Et dixit; O Hagar, ancilla Sarai,* 8 *unde venisti, & quo vadis? Dixit, E manibus Sarai dominæ meæ ego sum fugiens. Dixit ei Angelus Dei; Revertere* 9 *ad dominam tuam, & subjicere sub manibus ejus. Rursus dixit ei, Certè mul-* 10 *tiplicabo semen tuum, ita ut non numeretur præ multitudine. Tum dixit ei, Ecce* 11 *tu gravida es, & paries filium; & vocabis eum, Ismail : eò quòd audierit Deus invocationem tuam ad se de labore tuo. Et ipse erit solitarius ab hominibus : ma-* 12 *nus ejus in omnes, & manus omnium in eum ; & in conspectu omnium fratrum suorum habitabit. Vocavitque nomen* 13 *Dei colloquentis secum, Tu es potens, videns : quia ipsa dixit, quòd vidi hîc misericordiam tuam postquàm vidi tribulationem. Proptereà vocatus est pute-* 14 *us ille, Puteus vivi, misericordis. Ecce ipse est inter Racim ; & inter Iared. Deinde peperit Hagar Abramo filium :* 15 *vocavitque Abram filium suum quem genuit Hagar, Ismail. Et erat Abram* 16 *filius sex & octoginta annorum, quando peperit Hagar Ismailem Abramo.*

ספר בראשית ׃ יז

CAP. XVII.

est visus Et ,annorum novē & annorū nonaginta filius Abram fuit Et
1 וַיְהִי אַבְרָם בֶּן־תִּשְׁעִים שָׁנָה וְתֵשַׁע שָׁנִים וַיֵּרָא
ambula :omnipotens Deus Ego :eum ad dixit & , Abram ad Dñs
יְהוָה אֶל־אַבְרָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי־אֵל שַׁדַּי הִתְהַלֵּךְ
meum pactum dabo Et .perfectus esto & , meo conspectu in
2 לְפָנַי וֶהְיֵה תָמִים׃ וְאֶתְּנָה בְרִיתִי
plurimum plurimum in te multiplicabo & : te inter & me inter
בֵּינִי וּבֵינֶךָ וְאַרְבֶּה אוֹתְךָ בִּמְאֹד מְאֹד׃
Deus eo cum locutus Et .suam faciem super Abram cecidit Et
3 וַיִּפֹּל אַבְרָם עַל־פָּנָיו וַיְדַבֵּר אִתּוֹ אֱלֹהִים
multitudinis patrē in eris & ,tecū meum pactum ecce Ego : dicendo
4 לֵאמֹר׃ אֲנִי הִנֵּה בְרִיתִי אִתָּךְ וְהָיִיתָ לְאַב הֲמוֹן
erit & ,Abram tuum nomen ultrà vocabitur non Et .gentium
5 גּוֹיִם׃ וְלֹא־יִקָּרֵא עוֹד אֶת־שִׁמְךָ אַבְרָם וְהָיָה
te dedi gentium multitudinis patrem quia , Abrahā tuum nomen
שִׁמְךָ אַבְרָהָם כִּי אַב־הֲמוֹן גּוֹיִם נְתַתִּיךָ׃
: gentes in te dabo & , plurimum plurimum in te faciam fructificari Et
6 וְהִפְרֵתִי אֹתְךָ בִּמְאֹד מְאֹד וּנְתַתִּיךָ לְגוֹיִם
me inter meum fœdus statuam Et .egredientur te ex reges &
7 וּמְלָכִים מִמְּךָ יֵצֵאוּ׃ וַהֲקִמֹתִי אֶת־בְּרִיתִי בֵּינִי
,seculi pactū in suas generationes in ,te post tuū semē inter &,te inter &
וּבֵינֶךָ וּבֵין זַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ לְדֹרֹתָם לִבְרִית עוֹלָם
tibi dabo Et .te post tuo semini & ,Deū in tibi essendo ad
8 לִהְיוֹת לְךָ לֵאלֹהִים וּלְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ׃ וְנָתַתִּי לְךָ
terram omnem ,tuarū peregrinationum terram te post tuo semini &
וּלְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ אֵת אֶרֶץ מְגֻרֶיךָ אֵת כָּל־אֶרֶץ
dixit Et .Deum in eis ero & : seculi possessionem in Chenahā
9 כְּנַעַן לַאֲחֻזַּת עוֹלָם וְהָיִיתִי לָהֶם לֵאלֹהִים׃ וַיֹּאמֶר
tu ,custodies meum pactum tu Et : Abraham ad Deus
אֱלֹהִים אֶל־אַבְרָהָם וְאַתָּה אֶת־בְּרִיתִי תִשְׁמֹר אַתָּה
quod meum pactū Hoc .suas generationes in te post tuum semen &
10 וְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ לְדֹרֹתָם׃ זֹאת בְּרִיתִי אֲשֶׁר
circumcidi :te post tuū semen inter &,vos inter & ,me inter custodietis
תִּשְׁמְרוּ בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין זַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ הִמּוֹל
erit & :vestri præputii carnem circūcidetis Et .masculum omnem vobis
11 לָכֶם כָּל־זָכָר׃ וּנְמַלְתֶּם אֵת בְּשַׂר עָרְלַתְכֶם וְהָיָה
dierum octo filius Et .vos inter & me inter fœderis signum in
12 לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם׃ וּבֶן־שְׁמֹנַת יָמִים
,domus natus ;vestras generationes in mascul⁹ oīs ,vobis circūcidetur
יִמּוֹל לָכֶם כָּל־זָכָר לְדֹרֹתֵיכֶם יְלִיד בָּיִת
tuo semine de non qui alienigenæ filio omni ab ,argenti acquisitio &
וּמִקְנַת־כֶּסֶף מִכֹּל בֶּן־נֵכָר אֲשֶׁר לֹא מִזַּרְעֲךָ
acquisitio & ,tuæ domus natus circuncidetur Circuncidendo .ipse
13 הוּא׃ הִמּוֹל ׀ יִמּוֹל יְלִיד בֵּיתְךָ וּמִקְנַת
pactum in vestra carne in meum fœdus erit & : tui argenti
כַּסְפֶּךָ וְהָיְתָה בְרִיתִי בִּבְשַׂרְכֶם לִבְרִית
.seculi
עוֹלָם׃

GENESIS. Verſio VULG. LAT.

CAP. XVII.

1 Poſtquàm verò nonaginta & novem annorum eſſe cœperat, apparuit ei Dominus: dixitque ad eum, Ego Deus omnipotens: ambula coram 2 me, & eſto perfectus. Ponamque fœdus meum inter me & te, & multiplicabo te 3 vehementer nimis. Cecidit 4 Abram pronus in faciem. Dixitque ei Deus, Ego ſum, & pactum meum tecum, eriſque pater multarum genti- 5 um. Nec ultrà vocabitur nomen tuum Abram: ſed appellaberis Abraham, quia patrem multarum gentium 6 conſtitui te. Faciamque te creſcere vehementiſſimè, & ponam te in gentibus, re- 7 geſque ex te egredientur. Et ſtatuam pactum meum inter me & te, & inter ſemen tuum poſt te in generationibus ſuis, fœdere ſempiterno: ut ſim Deus tuus, & ſeminis 8 tui poſt te. Daboque tibi & ſemini tuo terram peregrinationis tuæ, omnem terram Chanaan in poſſeſſionem æternam; eroque Deus eorum. 9 Dixit iterùm Deus ad Abraham; Et tu ergò cuſtodies pactum meum, & ſemen tuum poſt te in generationibus 10 ſuis. Hoc eſt pactum meum quod obſervabitis inter me & vos, & ſemen tuum poſt te: Circumcidetur ex vobis 11 omne maſculinum. Et circumcidetis carnem præputii veſtri, ut ſit in ſignum fœ- 12 deris inter me & vos. Infans octo dierum circumcidetur in vobis, omne maſculinum in generationibus veſtris: tam vernaculus, quàm emptitius circumcidetur, & quicumque non fuerit de ſtir- 13 pe veſtra. Eritque pactum meum in carne veſtra in fœdus æternum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranſlatione LATINA.

ΚΕΦ. ιζʹ.

1 Ἐγένετο δὲ Ἄβραμ ἐτῶν ἐνενηκονταεννέα. καὶ ὤφθη κύριος τῷ Ἄβραμ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἐγώ εἰμι ὁ θεός σου· εὐαρέστει (α) ἐνώπιον ἐμοῦ, καὶ γίνου ἄμεμπτος. 2 Καὶ θήσομαι τὴν διαθήκην μου ἀνὰ μέσον ἐμοῦ, καὶ ἀνὰ μέσον σοῦ· καὶ πληθυνῶ σε σφόδρα. 3 Καὶ ἔπεσεν Ἄβραμ ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ. 4 Καὶ ἐλάλησεν αὐτῷ ὁ θεός, λέγων, Καὶ ἐγώ, ἰδοὺ ἡ διαθήκη μου μετὰ σοῦ· 5 καὶ ἔσῃ πατὴρ πλήθους ἐθνῶν. Καὶ οὐ κληθήσεται ἔτι τὸ ὄνομά σου Ἄβραμ, ἀλλ' ἔσται (β) τὸ ὄνομά σου Ἀβραάμ· ὅτι πατέρα πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά σε. 6 Καὶ αὐξανῶ σε σφόδρα σφόδρα· καὶ θήσω σε εἰς ἔθνη, καὶ βασιλεῖς ἐκ σοῦ ἐξελεύσονται. 7 Καὶ στήσω τὴν διαθήκην μου (γ) ἀνὰ μέσον σοῦ, καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματός σου μετὰ σέ, (δ) εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν, εἰς διαθήκην αἰώνιον, εἶναί σου θεός, καὶ τοῦ 8 σπέρματός σου μετὰ σέ. Καὶ δώσω σοι καὶ τῷ σπέρματί σου μετὰ σὲ τὴν γῆν, ἣν παροικεῖς, πᾶσαν τὴν γῆν Χαναὰν εἰς κατάσχεσιν αἰώνιον. καὶ ἔσομαι (ε) αὐ- 9 τοῖς εἰς θεόν. Καὶ εἶπεν ὁ θεὸς πρὸς Ἀβραάμ, Σὺ δὲ τὴν διαθήκην μου διατηρήσεις, σὺ καὶ τὸ σπέρμα σου μετὰ σὲ εἰς 10 τὰς γενεὰς αὐτῶν. Καὶ αὕτη ἡ διαθήκη, ἣν διατηρήσεις, ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ ὑμῶν, καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματός σου μετὰ σὲ εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν· περιτμηθήσεται ὑμῶν πᾶν ἀρσενικόν. 11 Καὶ περιτμηθήσεσθε τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας ὑμῶν, καὶ ἔσται (ζ) εἰς σημεῖον διαθήκης ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ ὑμῶν. Καὶ 12 παιδίον ὀκτὼ ἡμερῶν περιτμηθήσεται ὑμῖν, πᾶν ἀρσενικὸν εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν, (η) καὶ οἰκογενὴς καὶ ὁ ἀργυρώνητος, ἀπὸ παντὸς υἱοῦ ἀλλοτρίου, ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σπέρματός σου· περιτομῇ περιτμηθήσεται ὁ οἰκογενὴς τῆς οἰκίας σου, 13 καὶ ὁ ἀργυρώνητος. Καὶ ἔσται ἡ διαθήκη μου ἐπὶ τῆς σαρκὸς ὑμῶν εἰς διαθήκην αἰώνιον.

MS.A. (α) ἐναντίον ἐμοῦ, (β) Ἀβραὰμ τὸ ὄνομά σου· (γ) ἀνὰ μέσον ἐμοῦ, καὶ ἀνὰ μέσον σοῦ, καὶ ἀνὰ (δ) εἰς γενεὰς (ε) αὐτοῖς θεός. (ζ) ἐν σημείῳ (η) καὶ ὁ οἰκογενὴς τῆς οἰκίας σου, καὶ ὁ ἀργυρώνητος,

CAP. XVII.

Erat autem Abram annorum nonaginta novem. Et apparuit Dominus Abram, & dixit illi; Ego ſum Deus tuus: (a) place in conſpectu meo; & eſto (b) inculpabilis. 2 *Et ponam (c) teſtamentum meum inter me & inter te, & implebo te valdè.* 3 *Et procidit Abram in faciem ſuam.* 4 *Et locutus eſt illi Deus, dicens; Et ego, ecce teſtamentum meum tecum: & eris pater multitudinis gentium.* 5 *Et non vocabitur ultrà nomen tuum Abram; ſed erit nomen tuum Abraham: quia patrem multarum gentium poſui te.* 6 *Et augebo te valdè valdè: & ponam te in gentes, & reges ex te exibunt.* 7 *Et ſtatuam teſtamentum meum inter te, (d) & inter ſemen tuum poſt te, in generationes eorum, in teſtamentum æternū: ut ſim tibi Deus, & ſemini tuo poſt te.* 8 *Et (e) dabo tibi & ſemini tuo poſt te terram, in qua incola es, omnem terram Chanaan in poſſeſſionem æternam: & ero illis in Deum.* 9 *Et dixit Deus ad Abraham; Tu autem teſtamentum meum conſervabis, tu, & ſemen tuum poſt te in generationes ſuas.* 10 *Et hoc eſt teſtamentum, quod conſervabis inter me & vos, & inter ſemen tuum poſt te in generationes ſuas. Circumcidetur omne veſtrum* 11 *maſculinum; & circumcidemini carnem præputii veſtri: & erit in ſignum teſtamenti inter me & vos.* 12 *Et puer octo dierum circumcidetur vobis, omne maſculinum in progenies veſtras, & vernaculus, & emptitius, ab omni filio alienigena, qui non eſt de ſemine tuo: circumciſione circumcidetur vernaculus domus tuæ, & emptitius.* 13 *Et erit teſtamentum meum in carne veſtra in teſtamentum æternum.*

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܩܦܠܐܘܢ. ܝܙ.

ܡܘܠܟܢܗ ܕܐܒܪܗܡ ܘܗܘܐ ܐܒܪܡ ܒܪ ܬܫܥܝܢ ܘܬܫܥ ܫܢܝܢ. ܘܐܬܚܙܝ ܡܪܝܐ 1
ܠܐܒܪܡ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܐ ܐܢܐ ܐܠܫܕܝ ܐܠܗܐ. ܫܦܪ ܩܕܡܝ ܘܗܘܝ ܕܠܐ ܡܘܡ.
ܘܐܬܠ ܩܝܡܝ ܒܝܢܝ ܘܒܝܢܟ. ܘܐܣܓܐܟ ܛܒ ܛܒ. ܘܢܦܠ ܐܒܪܡ ܥܠ ܐܦܘܗܝ. ܘܡܠܠ 2
ܥܡܗ ܐܠܗܐ ܘܐܡܪ ܠܗ.* ܐܢܐ ܗܐ ܩܝܡܬ ܩܝܡܝ ܥܡܟ. ܘܬܗܘܐ ܐܒܐ ܠܣܘܓܐܐ 3 4
ܕܥܡܡܐ * ܘܠܐ ܢܬܩܪܐ ܬܘܒ ܫܡܟ ܐܒܪܡ. ܐܠܐ ܢܗܘܐ ܫܡܟ ܐܒܪܗܡ. ܡܛܠ ܕܐܒܐ 5
ܠܣܘܓܐܐ ܕܥܡܡܐ ܝܗܒܬܟ. * ܘܐܦܪܝܟ. ܘܐܣܓܐܟ ܛܒ ܛܒ. ܘܐܬܠܟ ܠܥܡܡܐ. 6
ܘܡܠܟܐ ܡܢ ܚܨܟ ܢܦܩܘܢ * ܘܐܩܝܡ ܩܝܡܝ ܒܝܢܝ ܘܒܝܢܟ. ܘܒܝܢ ܙܪܥܟ ܡܢ ܒܬܪܟ 7
ܠܕܪܝܗܘܢ: ܠܩܝܡܐ ܕܠܥܠܡ. ܘܐܗܘܐ ܠܟ ܐܠܗܐ. ܘܠܙܪܥܟ ܡܢ ܒܬܪܟ. * ܘܐܬܠ 8
ܠܟ ܘܠܙܪܥܟ ܡܢ ܒܬܪܟ. ܐܪܥܐ ܕܬܘܬܒܘܬܟ. ܟܠܗ ܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ ܠܡܐܪܬܘ
ܕܠܥܠܡ. ܘܐܗܘܐ ܠܗܘܢ ܠܐܠܗܐ. * ܘܐܡܪ ܐܠܗܐ ܠܐܒܪܗܡ. ܐܢܬ ܩܝܡܝ ܛܪ. 9
ܐܢܬ ܘܙܪܥܟ ܡܢ ܒܬܪܟ ܠܕܪܝܗܘܢ. * ܗܢܘ ܩܝܡܝ ܕܬܛܪܘܢ ܒܝܢܝ ܘܒܝܢܝܟܘܢ ܘܒܝܢ 10
ܙܪܥܟ ܡܢ ܒܬܪܟ. ܕܬܓܙܪܘܢ ܟܠ ܕܟܪܐ ܕܡܢܟܘܢ. * ܘܬܓܙܪܘܢ ܒܣܪܐ ܕܥܘܪܠܘܬܟܘܢ. ܘܢܗܘܐ 11
ܐܬܐ ܕܩܝܡܐ ܒܝܢܝ ܘܒܝܢܝܟܘܢ. * ܘܒܪ ܬܡܢܝܐ ܝܘܡܝܢ ܢܬܓܙܪ ܡܢܟܘܢ ܟܠ ܕܟܪܐ 12
ܠܕܪܝܟܘܢ. ܝܠܝܕ ܒܝܬܐ ܘܙܒܝܢ ܟܣܦܐ ܡܢ ܟܠ ܒܪ ܢܘܟܪܝܐ. ܕܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܙܪܥܟ. * ܡܓܙܪ 13
ܢܬܓܙܪ ܝܠܝܕ ܒܝܬܟ ܘܙܒܝܢ ܟܣܦܟ. ܘܢܗܘܐ ܩܝܡܝ ܒܒܣܪܟܘܢ ܠܩܝܡܐ ܕܠܥܠܡ.

CAP. XVII.

1 P*romiſsio Abrahæ*. Erat autem Abram natus nonaginta novē annos: & apparuit Dominus Abramo, & dixit ei, Ego ſum Elſadai Deus, benè facito corā me, 2 & eſto ſine macula. Et dabo fœdus meum inter me et te, et multiplicabo te vehemētiſſimé. 3 Procidítq; Abram in faciē ſuā: et allocutus eſt eū Deus, & ait illi; 4 Ego en ſtatuo pactū meū tecū, eríſque pater multitudinis gentiū. 5 Nec vocabitur ultrà nomē tuū, Abrā; ſed erit nomē tuum, Abraham: quia patrē multitudinis gentium te conſtitui. 6 Et fœcundabo te, & multiplicabo te vehementer nimis, ponámque te in gentes, et reges è dorſo tuo prodibunt. 7 Et ſtatuā pactū meū inter me & te, & inter ſemē tuum poſt te in generationes eorū, fœdere ſēpiterno: et ero tibi Deus et ſemini tuo poſt te. 8 Dabóq; tibi et ſemini tuo poſt te terrā incolatus tui, totā terrā Chanaā in hæreditatē perpetuam; et ero eis Deus. 9 Dixit quoq; De⁹ ad Abrahā, Tu pactū meū ſerva, tu & ſemē tuū poſt te in generationes ſuas. 10 Hoc eſt pactum meum quod ſervabitis inter me & vos, & inter ſemen tuum poſt te; ut circumcidatis omnem maſculū. 11 Circumcidetis autem carnem præputii veſtri, & erit ſignum fœderis inter me & vos. 12 Et verò filius octo dierū circūcidetur ex vobis, omnis maſculus in generationes veſtras: tam vernaculus, quàm emptus argento, ex omni filio peregrini qui non fuerit de ſtirpe tua. 13 Circūcidendo circumcidetur vernaculus tuus & emptus argento tuo: eritque pactū meum in carne veſtra in fœdus æternum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

יז

1 וַהֲוָה אַבְרָם בַּר־תִּשְׁעִין וּתְשַׁע
שְׁנִין וְאִתְגְּלִי יְיָ לְאַבְרָם וַאֲמַר
לֵיהּ אֲנָא־אֵל שַׁדַּי פְּלַח קֳדָמַי
2 וֶהֱוֵי שְׁלִים׃ וְאֶתֵּן קְיָמִי בֵּין
מֵימְרִי וּבֵינָךְ וְאַסְגֵּי יָתָךְ לַחֲדָא
3 לַחֲדָא׃ וּנְפַל אַבְרָם עַל־אַפּוֹהִי
4 וּמַלֵּיל עִמֵּיהּ יְיָ לְמֵימַר׃ אֲנָא
הָא גְזַר־קְיָמִי עִמָּךְ וּתְהֵי לְאַב
5 סְגֵי עַמְמִין׃ וְלָא־יִתְקְרֵי עוֹד יָת־
שְׁמָךְ אַבְרָם וִיהֵי שְׁמָךְ אַבְרָהָם
6 אֲרֵי לְאַב־סְגֵי עַמְמִין יְהַבְתָּךְ׃
וְאַפֵּישׁ יָתָךְ לַחֲדָא לַחֲדָא
וְאֶתְּנִנָּךְ לִכְנִשִׁין וּמַלְכִין
7 דְּשַׁלִּיטִין בְּעַמְמַיָּא מִנָּךְ יִפְּקוּן׃
וַאֲקִים יָת־קְיָמִי בֵּין־מֵימְרִי
וּבֵינָךְ וּבֵין בְּנָךְ בַּתְרָךְ לְדָרֵיהוֹן
לִקְיָם עָלַם לְמֶהֱוֵי לָךְ לֶאֱלָהּ
8 וְלִבְנָךְ בַּתְרָךְ׃ וְאֶתֵּן לָךְ וְלִבְנָךְ
בַּתְרָךְ יָת אֲרַע תּוֹתָבוּתָךְ יָת
כָּל־אֲרַעָא דִּכְנַעַן לְאַחְסָנַת
9 עָלַם וְאֶהֱוֵי לְהוֹן לֶאֱלָהּ׃
וַאֲמַר יְיָ לְאַבְרָהָם וְאַתְּ יָת־
קְיָמִי תִּטַּר אַתְּ וּבְנָךְ בַּתְרָךְ
10 לְדָרֵיהוֹן׃ דֵּין קְיָמִי דִּי תִטְּרוּן
בֵּין־מֵימְרִי וּבֵינֵיכוֹן וּבֵין בְּנָךְ
בַּתְרָךְ לְמִגְזַר לְכוֹן כָּל־דְּכוּרָא׃
11 וְתִגְזְרוּן יָת בְּסַר עָרְלַתְכוֹן
וּתְהֵי לְאָת קְיָם בֵּין מֵימְרִי
12 וּבֵינֵיכוֹן׃ וּבַר־תְּמַנְיָא יוֹמִין יִגְזַר
לְכוֹן כָּל־דְּכוּרָא לְדָרֵיכוֹן יְלִיד
בֵּיתָא וּזְבִין כַּסְפָּא מִכֹּל־בַּר־
13 עַמְמִין דְּלָא מִבְּנָךְ הוּא׃ מִגְזַר
יִגְזַר יְלִיד בֵּיתָךְ וּזְבִין כַּסְפָּךְ
וּתְהֵי קְיָמִי בִּבְסַרְכוֹן לִקְיָם
עָלַם׃

CAP. XVII.

1 Erátq; Abram filius nonaginta & novem annorum: & apparuit Dominus Abræ; & dixit ei, Ego Deus omnipotens; ſervias coram me, & eſto perfectus. 2 Et dabo fœdus meum inter verbū meū & inter te: & multiplicabo te vehementer nimis. 3 Et cecidit Abram ſuper faciē ſuā: Et locutus eſt cū eo Deus, dicens. 4 Ecce ego pepigi pactū meū tecū: & eris in patrē multarū gentiū. 5 Et non vocabitur ultrà nomen tuum Abram: ſed erit nomen tuū Abrahā; quia patrem multarū gentiū dedi te. 6 Et multiplicabo te valde nimis; & ponā te in gentes: & reges qui dominabuntur populis, ex te egredientur. 7 Et ſtatuā pactū meum inter me & inter te, & inter ſemē tuū poſt te in generationes ſuas, in fœdus ſempiternum: ut ſim tuus Deus, et ſeminis tui poſt te. 8 Et dabo tibi, & filiis tuis poſt te, terrā habitationis tuæ; univerſā terrā Chanaan, in hæreditatē æternā: et ero eis in Deum. 9 Et dixit De⁹ Abrahæ; Tu autē pactū meū ſervabis: tu & filii tui poſt te, in generationibus 10 ſuis. Hoc eſt pactū meū q̃ ſervabitis inter verbū meū & inter vos, & inter filios tuos poſt te: ut circuncidatur in vobis omnis maſcul⁹. 11 Et circūcidetis carnē præputii veſtri: & erit in ſignū fœderis inter verbū 12 meū, & inter vos. Et filius octo dierū circūcidetur in vobis, omnis maſcul⁹ in generationib⁹ veſtris: tā nat⁹ domi, quàm empt⁹ argento ab omnib⁹ filiis populorū, qui non ſunt de filiis tuis. 13 Circūciſione circūcidetur tam natus domi tuæ, quàm empt⁹ argento tuo: & erit pactū meum in carne veſtrā, in pactum æternum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

* ࠅࠉࠄࠉ ࠀࠁࠓࠌ ࠁࠍ ࠕࠔࠏࠉࠌ ࠔࠍࠄ ࠅࠕࠔࠏ ࠔࠍࠉࠌ ࠅࠉࠓࠀ ࠉࠄࠅࠄ ࠀࠋ ࠀࠁࠓࠌ ࠅࠉࠀࠌࠓ ࠀࠋࠉࠅ ࠀࠍࠉ ࠀࠋ ࠔࠃࠉ ࠄࠕࠄࠋࠊ ࠋࠐࠍࠉ ࠅࠄࠉࠄ ࠕࠌࠉࠌ 1
* ࠅࠀࠕࠍࠄ ࠁࠓࠉࠕࠉ ࠁࠉࠍࠉ ࠅࠁࠉࠍࠊ ࠅࠀࠓࠁࠄ ࠀࠕࠊ ࠁࠌࠀࠃ ࠌࠀࠃ 2
* ࠅࠉࠐࠋ ࠀࠁࠓࠌ ࠏࠋ ࠐࠍࠉࠅ ࠅࠉࠃࠁࠓ ࠀࠕࠅ ࠀࠋࠄࠉࠌ ࠋࠀࠌࠓ 3
* ࠀࠍࠉ ࠄࠍࠄ ࠁࠓࠉࠕࠉ ࠀࠕࠊ ࠅࠄࠉࠉࠕ ࠋࠀࠁ ࠄࠌࠅࠍ ࠂࠅࠉࠌ 4
* ࠅࠋࠀ ࠉࠒࠓࠀ ࠏࠅࠃ ࠀࠕ ࠔࠌࠊ ࠀࠁࠓࠌ ࠅࠄࠉࠄ ࠔࠌࠊ ࠀࠁࠓࠄࠌ ࠊࠉ ࠀࠁ ࠄࠌࠅࠍ ࠂࠅࠉࠌ ࠍࠕࠕࠉࠊ 5
* ࠅࠄࠐࠓࠉࠕࠉ ࠀࠕࠊ ࠁࠌࠀࠃ ࠌࠀࠃ ࠅࠍࠕࠕࠉࠊ ࠋࠂࠅࠉࠌ ࠅࠌࠋࠊࠉࠌ ࠌࠌࠊ ࠉࠑࠀࠅ 6
* ࠅࠄࠒࠌࠕࠉ ࠀࠕ ࠁࠓࠉࠕࠉ ࠁࠉࠍࠉ ࠅࠁࠉࠍࠊ ࠅࠁࠉࠍ ࠆࠓࠏࠊ ࠀࠇࠓࠉࠊ ࠋࠃࠓࠕࠌ ࠋࠁࠓࠉࠕ ࠏࠅࠋࠌ ࠋࠄࠉࠅࠕ ࠋࠊ ࠋࠀࠋࠄࠉࠌ ࠅࠋࠆࠓࠏࠊ ࠀࠇࠓࠉࠊ 7
* ࠅࠍࠕࠕࠉ ࠋࠊ ࠅࠋࠆࠓࠏࠊ ࠀࠇࠓࠉࠊ ࠀࠕ ࠀࠓࠑ ࠌࠂࠅࠓࠉࠊ ࠀࠕ ࠊࠋ ࠀࠓࠑ ࠊࠍࠏࠍ ࠋࠀࠇࠆࠕ ࠏࠅࠋࠌ ࠅࠄࠉࠉࠕࠉ ࠋࠄࠌ ࠋࠀࠋࠄࠉࠌ 8
** ࠅࠉࠀࠌࠓ ࠀࠋࠄࠉࠌ ࠀࠋ ࠀࠁࠓࠄࠌ ࠅࠀࠕࠄ ࠀࠕ ࠁࠓࠉࠕࠉ ࠕࠔࠌࠓ ࠀࠕࠄ ࠅࠆࠓࠏࠊ ࠀࠇࠓࠉࠊ ࠋࠃࠓࠕࠌ 9
* ࠆࠀࠕ ࠁࠓࠉࠕࠉ ࠀࠔࠓ ࠕࠔࠌࠓࠅ ࠁࠉࠍࠉ ࠅࠁࠉࠍࠉࠊࠌ ࠅࠁࠉࠍ ࠆࠓࠏࠊ ࠀࠇࠓࠉࠊ ࠄࠌࠅࠋ ࠋࠊࠌ ࠊࠋ ࠆࠊࠓ 10
* ࠅࠍࠌࠋࠕࠌ ࠀࠕ ࠁࠔࠓ ࠏࠓࠋࠕࠊࠌ ࠅࠄࠉࠄ ࠋࠀࠅࠕ ࠁࠓࠉࠕ ࠁࠉࠍࠉ ࠅࠁࠉࠍࠉࠊࠌ 11
ࠅࠁࠍ ࠔࠌࠍࠕ ࠉࠌࠉࠌ ࠉࠌࠅࠋ ࠋࠊࠌ ࠊࠋ ࠆࠊࠓ ࠋࠃࠓࠕࠉࠊࠌ ࠉࠋࠉࠃ ࠁࠉࠕ ࠅࠌࠒࠍࠕ ࠊࠎࠐ ࠌࠊࠋ ࠁࠍ ࠍࠊࠓ ࠀࠔࠓ ࠋࠀ ࠌࠆࠓࠏࠊ ࠄࠅࠀ 12
* ࠄࠌࠅࠋ ࠉࠌࠅࠋ ࠉࠋࠉࠃ ࠁࠉࠕࠊ ࠅࠌࠒࠍࠕ ࠊࠎࠐࠊ ࠅࠄࠉࠕࠄ ࠁࠓࠉࠕࠉ ࠁࠁࠔࠓࠊࠌ ࠋࠁࠓࠉࠕ ࠏࠅࠋࠌ 13

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET. VER. SAM. Tranſlatio Latina.

CAP. XVII.

1 *Et erat Abram filius nonaginta novē annorū: Tum apparuit Dominus Abrā, & dixit ei, Ego ſum (a) Deus omnipotens: ambula coram* 2 *me, & eſto perfectus. Dabo enim fœd⁹ meū inter me, & inter te, & multiplicabo te* 3 *valdè valdè. Tum cecidit Abram in faciem ſuā, locutúſq; eſt cū eo De⁹, dicens,* 4 *Ego, ecce fœdus meū tecū, ut ſis in patrē multitudinis* 5 *gentiū: Ideò non vocabitur ampliùs nomen tuū Abram, ſed erit nomen tuū Abrahā: quia patrem multitudinis* 6 *gentiū dedi te. Fructificare quoq; te faciam plurimùm: & dabo te in gentē, regeſq; de te egredientur.* 7 *Et ſtabiliam fœdus meū inter me, & inter te, & inter ſemen tuū poſt te in generationes eorū in fœdus perpetuum: ut ſim tibi in Deum, & ſemini tuo* 8 *poſt te. Itaque dedi tibi & ſemini tuo poſt te terrā peregrinationis tuæ, univerſam terram Chanaan, in poſſeſſionem perpetuam: & ero* 9 *eis in Deum. Et dixit Deus Abrahæ, Tu quoque fœdus meum ſervabis, tu, et (b) ſemen tuum poſt te, in gene-* 10 *rationes eorum. Hoc eſt fœdus meum quod ſervabitis inter me, et inter vos, et inter ſemen tuum poſt te; Circumcidetur vobis omnis* 11 *maſculus. Et circumcidetis carnem præputii veſtri:* 12 *Eritque in ſignum fœderis inter me, et inter vos. Et filius octo dierum circumcidetur vobis, omnis maſculus in generationibus veſtris; natus domi, et acquiſitus argento, (c) ex omni filio alienigenæ qui non* 13 *eſt ex ſemine tuo. Circumcidendo circumcides natos domi tuæ, et acquiſitos argento: et erit fœdus meum in carne tua in fœdus perpetuum.*

VER. SAM. *(a)* Potens, ſufficiens: *(b)* filii tui *(c)* omnis filius gentium, qui non eſt ex filiis tuis.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل السابع عشر *

1 * ولما صار ابرام ابن تسع وتسعين سنة تراءى له ملاك الله وقال له انا القادر الكافي اسلك في
2 3 طاعتي وكن صحيحا * واجعل عهدي بيني وبينك * واكثرك جدا جدا * فوقع ابرام
4 علي وجهه وخاطبه الله قايلا * ها انا جاعل عهدي معك * وتكون ابا جمهور الامم *
5 * ولا يسمي ايضا اسمك ابرام * بل يكون اسمك ابرهيم لاني جعلتك ابا جمهور الامم *
6 7 * واعزك جدا جدا * واجعل منك امما * ويخرج منك ملوك * واثبت عهدي بيني
وبينك * وبين نسلك بعدك لاجيالهم عهد الدهر * لاكون لك الها ولنسلك بعدك
8 * واعطيك ونسلك بعدك بلدة سكناك * وهي جميع ارض كنعان حوزا موبدا * واكون
9 10 لكم الها * ثم قال الله لابرهيم وانت احفظ عهدي انت ونسلك بعدك لاجيالهم * هذا
عهدي الذي تحفظونه بيني وبينكم وبين نسلك من بعدك * ان يختن كل ذكر منكم *
11 12 * فتختنون القلفة من ابدانكم * ويكون علامة عهد بيني وبينكم * وابن ثمانية ايام
يختن كل ذكر منكم لاجيالكم المولود في منازلكم والمشتري بثمن من كل غريب ليس هو
13 من نسلكم * احيانا يختنن المولود في بيتك والمشتري بمالك * ويكون عهدي في
ابدانكم عهدا موبدا *

CAP. XVII.

1 *Cumq; factus eſſet Abram filius nonaginta novem annorum, apparuit ei Angelus Dei, & dixit illi, Ego ſum potentiſſimus, ſufficientiſſimus; ambula in obedientia mea, et eſto integer.* 2 *Et ponam fœdus meum inter me, et inter te, et multiplicabo te valdè valdè.* 3 *Corruitque Abram ſuper faciem ſuam, et allocutus* 4 *eſt eum Deus, dicens, Ecce ego poſiturus ſum pactum meum tecum, et eris pater* 5 *nobilitatis gentium. Et non vocabitur ampliùs nomen tuum Abram, ſed erit nomen tuum Ebrahim: quia conſtitui te patrem excellentiæ gentium.* 6 *Et fructificare te faciam valdè valdè: et conſtituam ex te gentes, et exibunt ex te reges.* 7 *Et confirmabo pactum meum inter me et inter te, et inter progeniem tuam poſt te in generationes eorum, pactum ſeculi: ut ſim tibi Deus, & ſtirpi tuæ poſt te.* 8 *Et dabo tibi et ſtirpi tuæ poſt te, regionem hoſpitii tui, nempe totam terram Chanaan, in poſſeſſionem ſempiternam;* 9 *et ero vobis Deus. Tum dixit Deus ad Ebrahim, Et tu ſerva pactum meum, tu et progenies tua poſt te in generatio-* 10 *nes eorum. Hoc eſt pactum meum quod ſervabitis inter me et inter vos, et inter progeniem tuam poſt te; ut circumcidatur omnis maſculus ex vobis.* 11 *Circumcidetiſque præputium de corporibus veſtris; eritque ſignum pacti inter me, et inter* 12 *vos. Et filius octo dierum circumcidetur; omnis maſculus ex vobis in generationes veſtras, genitus in domibus ve-ſtris, et emptus pretio, ex omni extero qui non eſt ex progenie veſtra.* 13 *Circumciſione circumcidetur natus domi tuæ, et emptus pecunia tua; et erit pactum meum in corporibus veſtris, pactum ſempiternum.*

ספר בראשית : יז

caro circuncidetur non cùm maſculus præputiatus Et
14 וְעָרֵל זָכָר אֲשֶׁר לֹא־יִמּוֹל אֶת־בְּשַׂר
: ſuis populis de illa anima excidetur & ,ejus præputii
עָרְלָתוֹ וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ אֶת־
tuæ uxoris Sarai : Abraham ad Deus dixit Et .fregit meũ fœd⁹
15 בְּרִיתִי הֵפַר׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־אַבְרָהָם שָׂרַי אִשְׁתְּךָ
.ejus nomen Sarah quia , Sarai ejus nomen vocabis non
לֹא־תִקְרָא אֶת־שְׁמָהּ שָׂרָי כִּי שָׂרָה שְׁמָהּ׃
,ei benedicam & ,filium tibi ei ex dabo etiam & ,ei benedicam Et
16 וּבֵרַכְתִּי אֹתָהּ וְגַם נָתַתִּי מִמֶּנָּה לְךָ בֵּן וּבֵרַכְתִּיהָ
cecidit Et .erunt ei ex populorum Reges : gentes in erit &
17 וְהָיְתָה לְגוֹיִם מַלְכֵי עַמִּים מִמֶּנָּה יִהְיוּ׃ וַיִּפֹּל
filio Nunquid:ſuo corde in dixit & :riſit & ,ſuas facies ſuper Abrahã
אַבְרָהָם עַל־פָּנָיו וַיִּצְחָק וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ הַלְּבֶן
annorum nonaginta filia Sarah an Et ?naſcetur annorum centum
מֵאָה־שָׁנָה יִוָּלֵד וְאִם־שָׂרָה הֲבַת־תִּשְׁעִים שָׁנָה
Iſmahel Utinam : Deum ad Abraham dixit Et ? pariet
18 תֵּלֵד׃ וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל־הָאֱלֹהִים לוּ יִשְׁמָעֵאל
tua uxor Sarah Verè : Deus dixit Et .tuo conſpectu in vivat
19 יִחְיֶה לְפָנֶיךָ׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֲבָל שָׂרָה אִשְׁתְּךָ
ſtatuam & : Iſchac ejus nomen vocabis & ; filium tibi *pariens*
יֹלֶדֶת לְךָ בֵּן וְקָרָאתָ אֶת־שְׁמוֹ יִצְחָק וַהֲקִמֹתִי אֶת־
.eum poſt ejus ſemini ,ſæculi fœdus in eo cum meum fœdus
בְּרִיתִי אִתּוֹ לִבְרִית עוֹלָם לְזַרְעוֹ אַחֲרָיו׃
,eum faciam creſcere &,ei benedixi Ecce .te audivi Iſmahel *ad* Et
20 וּלְיִשְׁמָעֵאל שְׁמַעְתִּיךָ הִנֵּה בֵּרַכְתִּי אֹתוֹ וְהִפְרֵיתִי אֹתוֹ
principes Duodecim .*plurimâ plurimã in* eum faciam multiplicare &
וְהִרְבֵּיתִי אֹתוֹ בִּמְאֹד מְאֹד שְׁנֵים־עָשָׂר נְשִׂיאִם
ſtatuam meũ fœdus Et .magnam gentẽ in eum *dabo* & ,generabit
21 יוֹלִיד וּנְתַתִּיו לְגוֹי גָּדוֹל׃ וְאֶת־בְּרִיתִי אָקִים
anno in hoc tempore in Sarah tibi pariet quem ,Iſchac cum
אֶת־יִצְחָק אֲשֶׁר תֵּלֵד לְךָ שָׂרָה לַמּוֹעֵד הַזֶּה בַּשָּׁנָה
deſuper Deus aſcendit & ;eo cum *loquendum ad abſolvit* Et .altero
22 הָאַחֶרֶת׃ וַיְכַל לְדַבֵּר אִתּוֹ וַיַּעַל אֱלֹהִים מֵעַל
& ,ſuum filium Iſmahel Abraham tulit Et .Abraham
23 אַבְרָהָם׃ וַיִּקַּח אַבְרָהָם אֶת־יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ וְאֵת
maſculi Oẽs : *ſui argenti acquiſitionẽ omnem* & ,ſuæ domus natos oẽs
כָּל־יְלִידֵי בֵיתוֹ וְאֵת כָּל־מִקְנַת כַּסְפּוֹ כָּל־זָכָר
eorum præputii carnem circuncidit & ,Abraham domus viris in
בְּאַנְשֵׁי בֵּית אַבְרָהָם וַיָּמָל אֶת־בְּשַׂר עָרְלָתָם
.Deus eo cum eſt locutus *ſicut* ,ipſius diei corpore in
בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אִתּוֹ אֱלֹהִים׃
carnem illi circumcidi in ,annorũ novẽ & nonaginta filius Abraham Et
24 וְאַבְרָהָם בֶּן־תִּשְׁעִים וָתֵשַׁע שָׁנָה בְּהִמֹּלוֹ בְּשַׂר
,annorum tredecim filius ,ejus filius Iſmahel Et .ſui præputii
25 עָרְלָתוֹ׃ וְיִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ בֶּן־שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה
.ſui præputii *carnem illi circumcidi in*
בְּהִמֹּלוֹ אֵת בְּשַׂר עָרְלָתוֹ׃

Verſio VULG. LAT.

14 Maſculus, cujus præputii caro circumciſa non fuerit, delebitur anima illa de populo ſuo : quia pactum meum irritum fecit. 15 Dixit quoque Deus ad Abraham ; Sarai uxorem tuam non vocabis Sarai, ſed Saram. 16 Et benedicam ei ; & ex illa dabo tibi filium, cui benedicturus ſum : eritque in nationes, & reges populorum orientur ex eo. 17 Cecidit Abraham in faciem ſuam, & riſit, dicens in corde ſuo ; Putáſne centenario naſcetur filius ? & Sara nonagenaria pariet? 18 Dixitque ad Deum ; Utinam 19 Iſmael vivat coram te. Et ait Deus ad Abraham ; Sara uxor tua pariet tibi filium, vocabiſque nomen ejus, Iſaac ; & conſtituam pactum meum illi in fœdus ſempiternum, & ſemini ejus poſt 20 eum. Super Iſmael quoque exaudivi te : Ecce, benedicam ei, & augebo & multiplicabo eum valdé : duodecim duces generabit, & faciam illum in gentem ma- 21 gnam. Pactum verò meum ſtatuam ad Iſaac, quem pariet tibi Sara tempore iſto in 22 anno altero. Cumque finitus eſſet ſermo loquentis cum eo, aſcendit Deus ab Abra- 23 ham. Tulit autem Abraham Iſmael filium ſuum, & omnes vernaculos domus ſuæ ; univerſoſque quos emerat, cunctos mares ex omnibus viris domus ſuæ : & circumcidit carnem præputii eorum ſtatim in ipſa die, ſicut præ- 24 ceperat ei Deus. Abraham nonaginta & novem erat annorum, quando circumcidit 25 carnem præputii ſui. Et Iſmael filius tredecim annos impleverat tempore circumciſionis ſuæ.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

14 Καὶ ἀπερίτμητος ἄρσην, ὃς οὐ περιτμηθήσεται τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας αὐτοῦ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, ἐξολοθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τοῦ γένους αὐτῆς· ὅτι 15 τὴν διαθήκην μου διεσκέδασε. (θ) Καὶ εἶπεν ὁ θεὸς τῷ Ἀβραάμ, Σάρα ἡ γυνή σου οὐ κληθήσεται τὸ ὄνομα αὐτῆς (ι) Σάρα, Σάρρα ἔσται τὸ ὄνομα αὐτῆς. 16 Εὐλογήσω δὲ αὐτήν, καὶ δώσω σοι ἐξ αὐτῆς τέκνον· καὶ εὐλογήσω αὐτό, καὶ ἔσται εἰς ἔθνη, καὶ βασιλεῖς ἐθνῶν ἐξ 17 αὐτοῦ ἔσονται. Καὶ ἔπεσεν Ἀβραὰμ ἐπὶ (κ) πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ἐγέλασε· καὶ εἶπεν ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτοῦ, λέγων, Εἰ τῷ ἑκατονταετεῖ γενήσεται υἱός; καὶ (λ) εἰ ἡ Σάρρα ἐνενήκοντα ἐτῶν τέξεται; 18 Εἶπε δὲ Ἀβραὰμ πρὸς τὸν θεόν, Ἰσμαὴλ 19 οὗτος ζήτω ἐναντίον σου. Εἶπε δὲ ὁ θεὸς πρὸς Ἀβραάμ, Ναί· ἰδοὺ Σάρρα ἡ γυνή σου τέξεταί σοι υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰσαάκ· καὶ στήσω τὴν διαθήκην μου πρὸς αὐτόν, εἰς διαθήκην (μ) αἰώνιον, εἶναι αὐτῷ θεὸς καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ᾽ αὐτόν. 20 Περὶ δὲ Ἰσμαὴλ ἰδοὺ ἐπήκουσά σου· (ν) καὶ ἰδοὺ εὐλόγηκα αὐτόν, καὶ αὐξανῶ αὐτόν, καὶ πληθυνῶ αὐτὸν σφόδρα. δώδεκα ἔθνη γεννήσει· καὶ 21 δώσω αὐτὸν εἰς ἔθνος μέγα. Τὴν δὲ διαθήκην μου στήσω πρὸς Ἰσαάκ, ὃν τέξεταί σοι Σάρρα εἰς τὸν καιρὸν τοῦτον, ἐν τῷ 22 ἐνιαυτῷ τῷ ἑτέρῳ. Συνετέλεσε δὲ λαλῶν πρὸς αὐτόν, καὶ ἀνέβη ὁ θεὸς ἀπὸ 23 Ἀβραάμ. Καὶ ἔλαβεν Ἀβραὰμ Ἰσμαὴλ τὸν υἱὸν ἑαυτοῦ, καὶ πάντας τοὺς οἰκογενεῖς αὐτοῦ, καὶ πάντας τοὺς ἀργυρωνήτους, καὶ πᾶν ἄρσεν τῶν ἀνδρῶν τῶν ἐν τῷ οἴκῳ Ἀβραάμ, καὶ περιέτεμε τὰς ἀκροβυστίας αὐτῶν, ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, καθὰ ἐλάλησεν αὐτῷ ὁ θεός. 24 Ἀβραὰμ δὲ (ξ) ἐνενηκονταεννέα ἦν ἐτῶν, ἡνίκα (ο) περιετέμετο τὴν σάρκα 25 τῆς ἀκροβυστίας αὐτοῦ. Ἰσμαὴλ δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ (π) ἦν ἐτῶν δεκατριῶν, ἡνίκα περιετέμετο τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας αὐτοῦ.

MS.A. (θ) Εἶπεν δὲ (ι) Σάρα, ἀλλὰ Σάρρα (κ) πρόσωπον, καὶ (λ) εἰ Σάρρα (μ) αἰώνιον, καὶ τῷ (ν) καὶ εὐλόγηκα (ξ) ἦν ἐνενηκονταεννέα ἐτῶν, (ο) περιέτεμεν (π) ἐτῶν δεκατριῶν ἦν, ἡνίκα περιετμήθη τὴν

Et qui non fuerit circumciſus, maſculus qui non circumcidetur carnem præputii ſui octavo die, interibit anima illa de genere ſuo ; quia teſtamentum meum diſſipavit. 15 *Et dixit Deus ad Abraham ; Sara uxor tua, non vocabitur nomen ejus Sara : Sarra erit nomen ejus.* 16 *Benedicam vero eam, & dabo tibi ex ea filium : Et benedicam illum, & erit in gentes ; & reges gentium ex eo erunt.* 17 *Et procidit Abraham ſuper faciem ſuam, & riſit : & dixit in animo ſuo, dicens ; Si centum annos habenti naſcetur filius ? & ſi Sarra nonaginta annorum pariet ?* 18 *Dixit autem Abraham ad Deum ; Iſmael hic vivat in conſpectu tuo.* 19 *Dixit autem Deus ad Abraham ; Ita : Ecce Sarra uxor tua pariet tibi filium, & vocabis nomen ejus, Iſaac : & ſtatuam teſtamentum meum ad illum in teſtamentum æternum ; ut ſim illi Deus, & ſemini ejus poſt illum.* 20 *De Iſmael autem ecce exaudivi te : & ecce benedixi eum ; & amplificabo illum, & multiplicabo illum valdé : duodecim gentes generabit ; & dabo illum in gentem magnam.* 21 *Teſtamentum autem meum ſtatuam ad Iſaac ; quem pariet tibi Sarra in tempore hoc, in anno altero.* 22 *Conſummavit autem loquens ad eum : & aſcendit Deus ab Abraham.* 23 *Et ſumpſit Abraham Iſmael filium ſuum, et omnes vernaculos ſuos, & omnes emptitios, & omne maſculinum virorum, qui erant in domo Abraham : & circumcidit præputia eorum in tempore diei illius ; ſicut locutus erat ei Deus.* 24 *Abraham autem erat nonaginta novem annorum, cùm circumciſus eſt carnem præputii ſui.* 25 *Iſmael autem filius ejus erat annorum tredecim, cùm circumciſus eſt carnem præputii ſui.*

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14 ܘܥܘܪܠܐ ܕܟܪܐ ܕܠܐ ܢܬܓܙܪ ܒܣܪܐ ܕܥܘܪܠܘܬܗ. ܬܐܒܕ ܢܦܫܐ ܗܝ ܡܢ ܥܡܗ. ܩܝܡܝ
ܒܛܠܗ. ܘܐܡܪ ܐܠܗܐ ܠܐܒܪܗܡ. ܫܪܝ ܐܢܬܬܟ. ܠܐ ܬܩܪܐ ܫܡܗ ܫܪܝ. ܡܛܠ ܕܣܪܐ 15
ܫܡܗ. ܘܐܒܪܟܝܗ. ܘܐܦ ܐܬܠ ܠܟ ܡܢܗ ܒܪܐ. ܘܐܒܪܟܝܘܗܝ. ܘܢܗܘܐ ܠܥܡܡܐ. 16
ܘܡܠܟܐ ܕܥܡܡܐ ܡܢܗ ܢܗܘܘܢ. ܘܢܦܠ ܐܒܪܗܡ ܥܠ ܐܦܘܗܝ ܘܓܚܟ. ܘܐܡܪ 17
ܒܠܒܗ. ܕܒܪ ܡܐܐ ܫܢܝܢ ܢܬܝܠܕ ܒܪܐ. ܐܘ ܣܪܐ. ܒܪܬ ܬܫܥܝܢ ܫܢܝܢ. ܬܐܠܕ.
ܘܐܡܪ ܐܒܪܗܡ ܠܐܠܗܐ. ܐܠܘ ܗܘ ܕܐܝܫܡܥܝܠ ܢܚܐ ܩܕܡܝܟ. ܘܐܡܪ ܐܠܗܐ 18
ܠܐܒܪܗܡ. ܫܪܝܪܐܝܬ ܣܪܐ ܐܢܬܬܟ ܬܐܠܕ ܠܟ ܒܪܐ. ܘܬܩܪܐ ܫܡܗ ܐܝܣܚܩ. ܘܐܩܝܡ 19
ܩܝܡܝ ܥܡܗ. ܠܩܝܡܐ ܕܠܥܠܡ. ܘܠܙܪܥܗ ܡܢ ܒܬܪܗ. ܘܥܠ ܐܝܫܡܥܝܠ
ܫܡܥܬܟ. ܗܐ ܒܪܟܬܗ ܘܐܣܓܝܬܗ ܘܐܪܒܝܬܗ ܛܒ ܛܒ. ܬܪܥܣܪ ܪܘܪܒܢܝܢ ܢܘܠܕ. 20
ܘܐܥܒܕܝܘܗܝ ܠܥܡܐ ܪܒܐ. ܘܩܝܡܝ ܐܩܝܡ ܥܡ ܐܝܣܚܩ. ܕܬܐܠܕ ܠܟ ܣܪܐ ܠܙܒܢܐ 21
ܗܢܐ ܒܫܢܬܐ ܐܚܪܬܐ. ܘܟܕ ܫܠܡ ܠܡܡܠܠܘ ܥܡܗ. ܣܠܩ ܐܠܗܐ ܡܢ ܐܒܪܗܡ. 22
ܘܕܒܪ ܐܒܪܗܡ ܠܐܝܫܡܥܝܠ ܒܪܗ. ܘܠܟܠܗܘܢ ܝܠܝܕܝ ܒܝܬܗ. ܘܠܟܠܗܘܢ ܙܒܝܢܝ ܟܣܦܗ.
ܟܠ ܕܟܪܐ ܕܒܝܬ ܐܒܪܗܡ. ܘܓܙܪ ܒܣܪܐ ܕܥܘܪܠܘܬܗܘܢ ܒܗ ܒܝܘܡܐ ܗܢܐ. 23
ܐܝܟ ܕܡܠܠ ܥܡܗ ܐܠܗܐ. ܘܐܒܪܗܡ ܒܪ ܬܫܥܝܢ ܘܬܫܥ ܫܢܝܢ. ܟܕ ܓܙܪ ܒܣܪܐ 24
ܕܥܘܪܠܘܬܗ. ܘܐܝܫܡܥܝܠ ܒܪܗ. ܒܪ ܬܠܬܥܣܪܐ ܗܘܐ ܫܢܝܢ. ܟܕ ܓܙܪ ܒܣܪܐ 25
ܕܥܘܪܠܘܬܗ.

14 Et præputiatus maſculus cujus præputii caro minimè circuncidetur, peribit anima illa de populo ſuo : fœdus *enim* meũ irritum fecit. 15 Rurſus dixit Deus Abrahamo, Sarai uxoris tuæ ne voces nomen ejus Sarai, quia Sara eſt nomen ejus. 16 Et benedicam ei, & dabo etiam tibi ex ea filium, cui benedicam ; erítq; in populos, & reges gentium ex eo erunt. 17 Et procidit Abraham ſuper vultũ ſuum, ac riſit ; dixítq; in corde ſuo, Filio centum annorum naſcetur filius? An Sara filia nonaginta annorum pariet? 18 Ait autem Abraham Deo, O utinam Iſmael vivat corã te. 19 Et dixit Deus Abrahamo, Verè Sara uxor tua pariet tibi filium, & vocabis nomen ejus, Iſahac : & ſtatuam pactum meum cum eo in fœdus ſempiternum, & cum ejus progenie poſt eum. 20 Quod autem ad Iſmael, audivi te : ecce benedixi ei, & multiplicavi eum, & magnificavi illum ſummoperè ; duodecim principes generabit, & faciam eum in gentem magnam. 21 Et fœdus meum ſtatuam cum Iſahac, quẽ pariet tibi Sara tempore iſto in anno altero. 22 Cúmq; deſiiſſet loqui cum eo, ſublatus eſt Deus ab Abraham. 23 Et adduxit Iſmaelem filium ſuum, & omnes vernaculos ſuos, omnéſq; emptos argento ipſius, omnem *ſcilicèt* marem inter domeſticos Abrahami : & circunciderunt carnem præputii ſui ipſo eodem die, quemadmodùm locutus fuerat cum eo Deus. 24 Porrò Abraham natus erat annos nonaginta novem, quando circuncidit carnem præputii ſui. 25 Iſmael autem filius ejus natus erat annos tredecim, quando circumcidit carnẽ præputii ejus.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.
תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

14 וְעָרְלַי דְּכוּרָא דְּלָא יִגְזַר יָת־
בִּסְרָא דְעָרְלְתֵיהּ וְיִשְׁתֵּיצֵי אֱנָשָׁא
הַהוּא מֵעַמֵּיהּ יָת־קְיָמִי אַשְׁנִי׃
15 וַאֲמַר יְיָ לְאַבְרָהָם שָׂרַי אִתְּתָךְ
לָא־תִקְרֵי יָת־שְׁמַהּ שָׂרָי אֲרֵי
16 שָׂרָה שְׁמַהּ׃ וַאֲבָרֵךְ יָתַהּ וְאַף
אֶתֵּן מִנַּהּ לָךְ בַּר וַאֲבָרְכִנַּהּ וּתְהֵי
לִכְנִשָׁן מַלְכִין דְּשַׁלִּיטִין בְּעַמְמַיָּא
17 מִנַּהּ יְהוֹן׃ וּנְפַל אַבְרָהָם עַל־
אַפּוֹהִי וַחֲדִי וַאֲמַר בְּלִבֵּיהּ הֲלְבַר
מְאָה־שְׁנִין יְהֵי וְלַד וְאִם־שָׂרָה
18 הֲבַת־תִּשְׁעִין שְׁנִין תְּלִיד׃ וַאֲמַר
אַבְרָהָם קֳדָם־יְיָ לְוַי יִשְׁמָעֵאל
19 יִתְקַיַּם קֳדָמָךְ׃ וַאֲמַר יְיָ בְּקוּשְׁטָא
שָׂרָה אִתְּתָךְ תְּלִיד לָךְ בַּר וְתִקְרֵי
יָת־שְׁמֵיהּ יִצְחָק וַאֲקֵים יָת־קְיָמִי
עִמֵּיהּ לִקְיָם עָלַם לִבְנוֹהִי
20 בָּתְרוֹהִי׃ וְעַל־יִשְׁמָעֵאל קַבֵּלִית
צְלוֹתָךְ הָא בָּרֵכִית יָתֵיהּ וְאַפֵּישׁ
יָתֵיהּ וְאַסְגֵּי יָתֵיהּ לַחֲדָא לַחֲדָא
תְּרֵי עֲסַר רַבְרְבִין יוֹלִיד וְאֶתְּנִנֵּהּ
21 לְעַם סַגִּי׃ וְיָת־קְיָמִי אֲקִים עִם־
יִצְחָק דִּי תְלִיד לָךְ שָׂרָה לְזִמְנָא
22 הָדֵין בְּשַׁתָּא אוּחֲרַנְתָּא׃ וְשֵׁיצִי
לְמַלָּלָא עִמֵּיהּ וְאִסְתַּלַּק יְקָרָא
23 דַּיְיָ מֵעִלָּוֹהִי דְּאַבְרָהָם׃ וּדְבַר
אַבְרָהָם יָת־יִשְׁמָעֵאל בְּרֵיהּ וְיָת
כָּל־יְלִידֵי בֵיתֵיהּ וְיָת כָּל־זְבִינֵי
כַסְפֵּיהּ כָּל־דְּכוּרָא בֶּאֱנָשֵׁי בֵּית
אַבְרָהָם וּגְזַר יָת־בִּסְרָא
דְעָרְלַתְהוֹן בִּכְרַן יוֹמָא הָדֵין
כְּמָא דִּי־מַלִּיל עִמֵּיהּ יְיָ׃
24 וְאַבְרָהָם בַּר־תִּשְׁעִין וּתְשַׁע שְׁנִין
כַּד־גְּזַר בִּסְרָא דְעָרְלְתֵיהּ׃
25 וְיִשְׁמָעֵאל בְּרֵיהּ בַּר־תְּלַת
עֶסְרֵי שְׁנִין כַּד־גְּזַר יָת־בִּסְרָא
דְעָרְלְתֵיהּ׃

14 Et maſculus habens præputium, qui non circuncideſit carnẽ præputii ſui, peribit homo ille de populo ſuo : quoniam pactum meum irritum fecit. 15 Et dixit De⁹ ad Abrahã ; Sarai uxorem tuam, non vocabis nomen ejus Sarai : ſed Sara eſt nomen ejus. 16 Et benedicam ei ; & inſuper dabo tibi ex eâ filium : & benedicam ei, & erit in gentes ; & reges qui dominabuntur populis, ex eâ erunt. 17 Et cecidit Abrahã ſuper faciem ſuam, & gaviſus eſt : Et dixit in corde ſuo ; Nunquid homini centum annorum *erit* filius? Et ſi Sara nonagenaria 18 pariet ? Et dixit Abraham coram Deo : Utinam Iſmael 19 pmaneat coram te. Et dixit Deus ; In veritate Sara uxor tua pariet tibi filium, et vocabis nomen ejus Iſaac : & ſtatuam pactum meum cum eo, in pactum æternum filiis ſuis poſt eum. 20 Et ſuper Iſmael ſuſcepi orationem tuam : ecce benedixi ei, & creſcere eum faciam, & multiplicabo eum valde nimis : duodecim principes generabit, & ponã eum in 21 gentem magnam. Et pactũ meum ſtatuam cum Iſaac : quem pariet tibi Sara, in tempore iſto anno altero. 22 Et cùm conſummaſſet loqui cum eo : aſcendit gloria 23 Dñi déſuper Abraham. Et tulit Abrahã Iſmaelem filium ſuum, & omnes vernaculos domus ſuæ, & omnes quos emerat argento ſuo ; cunctos maſculos ex viris domus Abrahæ : et circuncidit carnem præputii eorum in ipſâ die ; ſicut locutus eſt cum eo Deus. 24 Et Abraham erat filius nonaginta & novem annorum, quando circuncidit carnem 25 præputii ſui. Et Iſmael filius ejus erat filius tredecim annorum, quando circunciſa eſt caro præputii ſui.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VERSIO SAMARITANA.

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

14 *Præputium autem maſculi, cujus non circumciſa fuerit caro præputii ſui in die octavo, iſtius exterminabitur anima de populis ſuis :* 15 *fœdus meũ (d) fregit. Et dixit Deus Abrahæ ; Sarai uxoris tuæ, non vocabitur nomen Sarai, ſed erit Sara nomen ejus. Benedicã enim eam, atque etiam dabo ex ea tibi filium.* 16 *Et benedicam eum, & erit in gentes, regéſque populorum ex ea erunt.* 17 *Tum cecidit Abraham in faciem ſuam, & riſit ; & dixit in corde ſuo, Nunquid filius centum annorum gignã ? aut Sara filia nonaginta annorum pariet?* 18 *Dixitq; Abraham Deo, Utinam Iſmael vivat in cõſpectu tuo.* 19 *Ait verò Deus, (e) Ecce, certò Sara uxor tua pariet tibi filium ; & vocabis nomen ejus, Iſaac : & ſtabiliam fœdus meum cum eo in fœdus æternum, & cum ſemine ejus poſt eum.* 20 *De Iſmaele autem audivi te : ecce benedixi eum, & fructificare faciam eum, & multiplicabo eum valdè valdè. Duodecim principes gignet, ponámque eum in gentem magnã.* 21 *Sed fœdus meum ſtabiliam cum Iſaco, quem pariet tibi Sara in tempore iſto, in anno altero.* 22 *Finitóq; ſermone cum eo, aſcendit (f) Deus ab Abraham.* 23 *Poſteà accepit Abraham Iſmaelẽ filium ſuum, & omnes vernaculos domus ſuæ, & omnem argento emptum, omnem maſculum in viris domus Abraham : & circumcidit carnem præputii eorum in illo ipſo die, ſicut locutus fuerat cum eo Deus.* 24 *Abraham autẽ filius erat nonaginta novem annorum, cùm circumcidit carnem præputii ſui.* 25 *Iſmael verò filius ejus natus erat tredecim annos, cùm circumciſa fuit caro præputii ejus.*

VERS.SAM. (d) obliviſci fecit. (e) Ecce non (f) Angelus Domini ab

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 *وأي أقلف من الذكور لم تختن القلفة من بدنه تقطع تلك النفس من قومها * إذ
قد فسخ عهدي *ثم قال الله لإبرهيم ساراي زوجتك لا تسمها ساراي بل سمها سارة * 15
16 *فإني أبارك فيها * وأعطيك منها ابنا وأباركها * ويكون منها أمة وملوك الشعوب منها
17 يخرجون *ووقع ابرهيم علي وجهه وضحك سرورا وقال في نفسه * الابن مائة سنة يولد * أو سارة
18 19 ابنة تسعين سنة تلد *فقال ابرهيم لله ليت اسمعيل يحيا بين يديك *فقال الله لكن
سارة زوجتك ستلد لك ابنا وتسميه اسحق * وأثبت عهدي معه عهدا مؤبدا ومع نسله
20 بعده *وقد سمعت قولك في اسماعيل * وها أنا مبارك فيه * وأثمره وأكثره جدا جدا *
21 ويولد اثني عشر شريفا * وأجعل منه أمة عظيمة *وعهدي أثبته مع اسحاق الذي
22 تلده لك سارة في مثل هذا الوقت في السنة الآتية *فلما فرغ من مخاطبته ارتفع ملاك
23 الله عن ابراهيم *فأخذ ابراهيم اسمعيل ابنه * وجميع ولدان بيته * وسائر المشترين بماله *
مع كل ذكر من أهل منزله * فختن القلفة من أبدانهم في هذا اليوم * حسب ما أمر الله به *
24 25 *وابراهيم ابن تسع وتسعين سنة عند ختنه لحم قلفته *وكان اسمعيل ابنه ابن ثلاث
عشرة سنة حين ختن القلفة من بدنه *

14 *Et ſi cujus præputium habentis ex maſculis, non circumciſum fuerit præputium de corpore ipſius, abſcindetur talis anima à gente ſua, eò quòd jam violaverit pactum meum.* 15 *Adhuc dixit Deus ad Ebrahim, Sarai uxorem tuam ne voces Sarai, ſed voca eam Sara.* 16 *Nam benedicam illam, & dabo tibi ex ea filium, & benedicam eam, & erit ex ea gens, & reges populorum de ea exibunt.* 17 *Ceciditque Ebrahim ſuper faciem ſuam, et riſit præ gaudio, & dixit in ſemetipſo, Anne filio centum annorum erit proles? an verò Sara filia nonaginta annorum pariet?* 18 *Dixitque Ebrahim Deo, Utinam Iſmail vivat in conſpectu tuo.* 19 *Dixitque Deus ; Imò Sara uxor tua pariet tibi filium, & vocabis eum Iſhac, & confirmabo pactum meum cum ipſo, pactum ſempiternum, & cum progenie illius poſt eum.* 20 *Etiam audivi ſermonem tuum de Iſmail ; & ecce ego benedicturus ſum ei, & fructificare faciam eum, & multiplicabo eum valdè valdè, & gignet duodecim nobiles, & conſtituam ex ipſo gentem magnam.* 21 *Et pactum meum confirmabo cum Iſhac, quem pariet tibi Sara in ſimili huic tempore, in anno venturo.* 22 *Cúmque finiſſet colloquium ſuum, ſublatus eſt Angelus Dei ab Ebrahim.* 23 *Et accepit Ebrahim Iſmail filium ſuum, & omnes natos domus ſuæ, et cunctos emptos pecuniâ ſuâ cum omni maſculo ex domeſticis ſuis, circunciditque præputium de corporibus eorum in iſtâ die, ſecundùm id quod præceperat ei Deus.* 24 *Et Ebrahim erat filius nonaginta novem annorum, cùm circumcidit carnem præputii ſui.* 25 *Et erat Iſmail filius ejus natus tredecim annos, quando circumcidit præputium è corpore ipſius,*

ספר בראשית : יח

ejus filius Iſmahel &, Abraham eſt circuncifus ipſius diei corpore In
26 בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה נִמּוֹל אַבְרָהָם וְיִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ׃
à argenti acquiſitio &, domûs natus, ejus domus viri omnes Et
27 וְכָל־אַנְשֵׁי בֵיתוֹ יְלִיד בָּיִת וּמִקְנַת־כֶּסֶף מֵאֵת
.eo cum ſunt circuncisi alienigenæ filio
בֶּן־נֵכָר נִמֹּלוּ אִתּוֹ׃

CAP. XVIII. יח.

oſtio ſedens ipſe Et .Mamre quercub' in Dñs ei eſt viſus Et
1 וַיֵּרָא אֵלָיו יְהוָה בְּאֵלֹנֵי מַמְרֵא וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח־
.vidit &, ſuos oculos elevavit Et .diem incaleſci ut tabernaculi
2 הָאֹהֶל כְּחֹם הַיּוֹם׃ וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיַּרְא
cucurrit &, vidit Et :eum ſuper ſtantes viri tres ecce Et
וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים נִצָּבִים עָלָיו וַיַּרְא וַיָּרָץ
.terram in ſe incurvavit &, tabernaculi oſtio ab eorum occurſum in
לִקְרָאתָם מִפֶּתַח הָאֹהֶל וַיִּשְׁתַּחוּ אָרְצָה׃
,tuis oculis in gratiam inveni nunc ſi, *mei Domini* :dixit Et
3 וַיֹּאמַר אֲדֹנָי אִם־נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ
,aquæ parum nunc Tolletur .tuo ſervo *deſuper* tranſeas *quæſo* ne
4 אַל־נָא תַעֲבֹר מֵעַל עַבְדֶּךָ׃ יֻקַּח־נָא מְעַט־מַיִם
buccellã capiam Et .arbore ſub innitimini &, veſtros pedes lavate &
5 וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשָּׁעֲנוּ תַּחַת הָעֵץ׃ וְאֶקְחָה פַת־
idcirco quia ,tranſibitis poſteà ;veſtrum cor fulcite &, panis
לֶחֶם וְסַעֲדוּ לִבְּכֶם אַחַר תַּעֲבֹרוּ כִּי־עַל־כֵּן
quemadmodùm facias Sic :dixerunt Et .veſtrum ſervum ad tranſiſtis
עֲבַרְתֶּם עַל־עַבְדְּכֶם וַיֹּאמְרוּ כֵּן תַּעֲשֶׂה כַּאֲשֶׁר
,Sarah ad tabernaculum ad, Abraham feſtinavit Et .es locutus
6 דִּבַּרְתָּ׃ וַיְמַהֵר אַבְרָהָם הָאֹהֱלָה אֶל־שָׂרָה
fac & conſperge ſimilæ farinæ ſata tria ,Feſtina :dixit Et
וַיֹּאמֶר מַהֲרִי שְׁלֹשׁ סְאִים קֶמַח סֹלֶת לוּשִׁי וַעֲשִׂי
filium tulit &, Abraham cucurrit *bovem* ad Et .ſubcinericios panes
7 עֻגוֹת׃ וְאֶל־הַבָּקָר רָץ אַבְרָהָם וַיִּקַּח בֶּן־
faciendum ad feſtinavit &, puerum ad dedit &, bonum & tenerũ bovis
בָּקָר רַךְ וָטוֹב וַיִּתֵּן אֶל־הַנַּעַר וַיְמַהֵר לַעֲשׂוֹת
,*fecerat* quem, bovis filium &, lac & butyrum tulit Et .eum
8 אֹתוֹ׃ וַיִּקַּח חֶמְאָה וְחָלָב וּבֶן־הַבָּקָר אֲשֶׁר עָשָׂה
,arbore ſub *eos ſuper ſtans* ipſe &, *eorum conſpectum ad dedit &*
וַיִּתֵּן לִפְנֵיהֶם וְהוּא־עֹמֵד עֲלֵיהֶם תַּחַת הָעֵץ
Ecce :dixit Et ?tua uxor Sarah Ubi :eum ad dixerũt Et .comederũt &
9 וַיֹּאכֵלוּ׃ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אַיֵּה שָׂרָה אִשְׁתֶּךָ וַיֹּאמֶר הִנֵּה
tempus ſecũdùm te ad revertar Revertendo :dixit Et .tabernaculo in
10 בָאֹהֶל׃ וַיֹּאמֶר שׁוֹב אָשׁוּב אֵלֶיךָ כָּעֵת
oſtio audiens Sarah Et :tuæ uxori Sarah filius ecce Et .vitæ
חַיָּה וְהִנֵּה־בֵן לְשָׂרָה אִשְׁתֶּךָ וְשָׂרָה שֹׁמַעַת פֶּתַח
ſenes Sarah & Abraham Et .eum poſt *ipſum &*, tabernaculi
11 הָאֹהֶל וְהוּא אַחֲרָיו׃ וְאַבְרָהָם וְשָׂרָה זְקֵנִים
.mulierum ut *via* Sarah ipſi eſſe Deſierat .dies in *venientes*
בָּאִים בַּיָּמִים חָדַל לִהְיוֹת לְשָׂרָה אֹרַח כַּנָּשִׁים׃

Verſio VULG. LAT.

26 Eâdem die circumciſus eſt Abraham & Iſmael filius e-27 jus. Et omnes viri domus illius, tam vernaculi, quàm emptitii & alienigenæ, pariter circumciſi ſunt.

CAP. XVIII.

1 APparuit autem ei Dominus in convalle Mambre, ſedenti in oſtio tabernaculi ſui, 2 in ipſo fervore diei. Cúmq; elevâſſet oculos, apparuerunt ei tres viri ſtãtes prope eum: quos cùm vidiſſet, cucurrit in occurſum eorum de oſtio tabernaculi, & adoravit in terram. 3 Et dixit, Domine, ſi inveni gratiam in oculis tuis, ne tranſeas ſervum tuum: 4 Sed afferam pauxillum aquæ, & lavate pedes veſtros, & 5 requieſcite ſub arbore. Ponámque buccellam panis, & confortate cor veſtrum; poſteà tranſibitis: idcircò enim declinâſtis ad ſervũ veſtrum. Qui dixerunt, Fac ut locutus 6 es. Feſtinavit Abraham in tabernaculum ad Saram, dixítq; ei; Accelera, tria ſata ſimilæ commiſce, & fac ſubcinericios panes. 7 Ipſe verò ad armentum cucurrit, & tulit inde vitulum tenerrimum & optimum, deditq; puero: qui 8 feſtinavit & coxit illum. Tulit quoque butyrum & lac, & vitulum quem coxerat, & poſuit coram eis: ipſe verò ſtabat juxta eos ſub arbore. 9 Cúmq; comediſſent, dixerunt ad eum; Ubi eſt Sara uxor tua? ille reſpondit, Ecce in 10 tabernaculo eſt. Cui dixit, Revertens veniam ad te tempore iſto, vitâ comite, & habebit filium Sara uxor tua. Quo audito, Sara riſit poſt 11 oſtium tabernaculi. Erant autem ambo ſenes, provectæque ætatis; & deſierant Saræ fieri muliebria.

Verſiò GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

26 (ρ) Ἐν δὲ τῷ καιρῷ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, περιετμήθη Ἀβραὰμ, καὶ Ἰσμαὴλ ὁ υἱὸς 27 αὐτοῦ, Καὶ πάντες οἱ ἄνδρες τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ οἱ οἰκογενεῖς αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀργυρώνητοι ἐξ ἀλλογενῶν (σ) ἐθνῶν.

Κεφ. ιη'.

1 Ὤφθη δὲ αὐτῷ ὁ Θεὸς πρὸς τῇ δρυῒ τῇ Μαμβρῇ, καθημένου αὐτοῦ ἐπὶ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς αὐτοῦ μεσημβρίας. 2 Ἀναβλέψας δὲ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ εἶδε. καὶ ἰδοὺ τρεῖς ἄνδρες εἱστήκεισαν ἐπάνω αὐτοῦ· καὶ ἰδὼν, προσέδραμεν εἰς συνάντησιν αὐτοῖς ἀπὸ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς αὐτοῦ· 3 καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὴν γῆν. Καὶ εἶπε, Κύριε, εἰ ἄρα εὗρον χάριν ἐναντίον σου, 4 μὴ παρέλθῃς τὸν παῖδά σου. Ληφθήτω δὴ ὕδωρ, καὶ (α) νιψάτωσαν τοὺς πόδας ὑμῶν· καὶ καταψύξατε ὑπὸ τὸ δένδρον. 5 Καὶ λήψομαι ἄρτον, καὶ φάγεσθε. καὶ μετὰ τοῦτο παρελεύσεσθε εἰς τὴν ὁδὸν ὑμῶν, οὗ εἵνεκεν ἐξεκλίνατε πρὸς τὸν παῖδα ὑμῶν. Καὶ εἶπεν, Οὕτω ποίησον, καθὼς 6 εἴρηκας. Καὶ ἔσπευσεν Ἀβραὰμ ἐπὶ τὴν σκηνὴν πρὸς Σάῤῥαν, καὶ εἶπεν αὐτῇ, Σπεῦσον, καὶ φύρασον τρία μέτρα 7 σεμιδάλεως, καὶ ποίησον ἐγκρυφίας. Καὶ εἰς τὰς βόας ἔδραμεν Ἀβραὰμ, καὶ ἔλαβεν (β) ἁπαλὸν μοσχάριον καὶ καλὸν, καὶ ἔδωκε τῷ παιδὶ, καὶ ἐτάχυνε τοῦ ποιῆσαι 8 αὐτό. Ἔλαβε δὲ βούτυρον, καὶ γάλα, καὶ τὸ μοσχάριον ὃ ἐποίησε· καὶ παρέθηκεν αὐτοῖς, καὶ (γ) ἔφαγον. αὐτὸς δὲ παρειστήκει 9 αὐτοῖς ὑπὸ τὸ δένδρον. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν, Ποῦ Σάῤῥα ἡ γυνή σου; ὁ δὲ ἀπο-10 κριθεὶς, εἶπεν, Ἰδοὺ, ἐν τῇ σκηνῇ. Εἶπε δὲ, Ἐπαναστρέφων ἥξω πρὸς σὲ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον εἰς ὥρας, καὶ ἕξει υἱὸν Σάῤῥα ἡ γυνή σου. Σάῤῥα δὲ ἤκουσε πρὸς τῇ θύρᾳ τῆς σκηνῆς, οὖσα ὄπισθεν αὐτοῦ. 11 Ἀβραὰμ δὲ καὶ Σάῤῥα πρεσβύτεροι προβεβηκότες ἡμερῶν· ἐξέλιπε (δ) δὲ τῇ Σάῤῥᾳ γίνεσθαι τὰ γυναικεῖα.

MS.A. (ρ) Ἐν τῷ, (σ) ἐθνῶν, περιέτεμεν αὐτούς.

Κεφ. ιη'.

MS.A. (α) νιψάτω (β) μοσχάριον ἁπαλὸν καὶ (γ) ἐφάγοσαν. (δ) δὲ Σάῤῥᾳ

In tempore autem diei illius circumciſus eſt Abraham, & Iſmael filius ejus, 26 *Et omnes viri domus ejus, & vernaculi ejus, & emptitii ex alienigenis gentibus.* 27

CAP. XVIII.

APparuit autem ei Deus ad quercum Mambre, cùm ille ſederet in oſtio tabernaculi ſui in meridie. 1 *Et reſpiciens oculis ſuis vidit; & ecce tres viri ſtabant ſuper eum: & videns, procurrit obviàm illis ab oſtio tabernaculi ſui; & adoravit ſuper terram.* 2 *Et dixit, Domine, ſi utique inveni gratiam ante te, nè prætereas ſervum tuum.* 3 *Sumatur jam aqua, (a) & lavent pedes veſtros: & refrigerate ſub arbore.* 4 *Et ſumam panem, & manducabitis; & poſteà tranſibitis ad viam veſtram, propter quod declinâſtis ad ſervum veſtrum. (b) Et dixit, Sic fac, ſicut dixiſti.* 5 *Et feſtinavit Abraham in tabernaculum ad Sarram, & dixit ei, Feſtina, & conſperge (c) tres menſuræ ſimilæ, & fac ſubcineritia.* 6 *Et in boves cucurrit Abraham, & ſumpſit tenerum vitulum, & bonum, & dedit puero, & properavit (d) ad faciendum illum.* 7 *Sumpſit autem butyrum, & lac, & vitulum quem fecerat, & appoſuit eis; & manducaverunt: ipſe autem adſtabat eis ſub arbore.* 8 *Dixit autem ad eum, Ubi eſt Sarra uxor tua? Ille autem reſpondens, dixit; Ecce in tabernaculo.* 9 *Dixit autem, Revertens veniam ad te in tempore hoc (e) in horas, & habebit filium Sarra uxor tua. Sarra autem audivit ad oſtium tabernaculi, cùm eſſet poſt eum.* 10 *Abraham autem & Sarra ſeniores, progreſſi in diebus: defecerant autem Sarræ fieri muliebria.* 11

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA

26 ܒܗ ܒܝܘܡܐ ܗܢܐ ܓܙܪ ܐܒܪܗܡ ܠܐܝܫܡܥܝܠ ܒܪܗ. *ܘܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܒܝܬܗ. ܝܠܝܕܝ
27 ܒܝܬܗ. ܘܙܒܝܢܝ ܟܣܦܗ. ܘܐܦ ܒܢܝ ܢܘܟܪܝܐ ܓܙܪ ܥܡܗ.

ܦܘܠܓܐ. ܝܚ.

1 *ܘܐܬܚܙܝ ܠܗ ܡܪܝܐ ܒܒܠܘܛܐ ܕܡܡܪܐ. ܘܗܘ ܝܬܒ ܗܘܐ ܒܬܪܥܐ ܕܡܫܟܢܐ ܟܕ
2 ܚܡ ܝܘܡܐ. *ܘܐܪܝܡ ܥܝܢܘܗܝ ܘܚܙܐ. ܘܗܐ ܬܠܬܐ ܓܒܪܝܢ ܩܝܡܝܢ ܠܥܠ ܡܢܗ.
3 ܘܚܙܐ ܐܢܘܢ ܘܪܗܛ ܠܐܘܪܥܗܘܢ ܡܢ ܬܪܥܐ ܕܡܫܟܢܐ. ܘܣܓܕ ܥܠ ܐܪܥܐ. *ܘܐܡܪ. ܡܪܝ
4 ܐܢ ܐܫܟܚܬ ܪܚܡܐ ܒܥܝܢܝܟ. ܠܐ ܬܥܒܪ ܡܢ ܥܒܕܟ. *ܐܣܒ ܩܠܝܠ ܡܝܐ ܘܐܫܝܓ
5 ܪܓܠܝܟܘܢ. ܘܐܣܬܡܟܘ ܬܚܝܬ ܐܝܠܢܐ. *ܘܣܒܘ ܦܬܬܐ ܕܠܚܡܐ ܘܣܥܘܕܘ
ܠܒܟܘܢ. ܘܒܬܪܟܢ ܥܒܪܘ. ܡܛܠ ܕܗܟܢܐ ܥܒܪܬܘܢ ܥܠ ܥܒܕܟܘܢ. ܘܐܡܪܘ.
6 ܗܟܢܐ ܥܒܕ ܐܝܟ ܕܐܡܪܬ. *ܘܐܣܬܪܗܒ ܐܒܪܗܡ ܘܪܗܛ ܠܡܫܟܢܐ ܠܘܬ ܣܪܐ ܘܐܡܪ
7 ܠܗ. ܣܪܗܒܝ ܬܠܬ ܣܐܝܢ ܣܡܝܕܐ ܠܘܫܝ ܘܥܒܕܝ ܓܪܝܨܐ. *ܘܠܒܩܪܐ ܪܗܛ
ܐܒܪܗܡ ܘܢܣܒ ܥܓܠܐ ܚܕ ܕܦܛܝܡ ܘܛܒ. ܘܝܗܒܗ ܠܛܠܝܐ. ܘܐܣܪܗܒ ܠܡܥܒܕܗ.
8 *ܘܢܣܒ ܚܐܘܬܐ ܘܚܠܒܐ ܘܥܓܠܐ ܕܥܒܕ. ܘܣܡ ܩܕܡܝܗܘܢ. ܘܗܘ ܩܐܡ ܗܘܐ ܠܘܬܗܘܢ
9 ܬܚܝܬ ܐܝܠܢܐ. ܘܐܟܠܘ. *ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܐܝܟܐ ܗܝ ܣܪܐ ܐܢܬܬܟ. ܘܐܡܪ.
10 ܗܐ ܒܡܫܟܢܐ. *ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܗܦܟܘ ܐܗܦܘܟ ܠܘܬܟ ܠܙܒܢܐ ܗܢܐ. ܟܕ ܗܝ ܚܝܐ.
ܘܢܗܘܐ ܒܪܐ ܠܣܪܐ ܐܢܬܬܟ. ܘܣܪܐ ܫܡܥܬ ܒܬܪܥܐ ܕܡܫܟܢܐ. ܘܗܘ ܒܣܬܪܗ.
11 *ܘܐܒܪܗܡ ܘܣܪܐ ܣܒܘ ܘܥܠܘ ܒܫܢܝܐ. ܘܦܣܩ ܡܢ ܕܢܗܘܐ ܠܣܪܐ ܐܘܪܚܐ ܕܢܫܐ.

Eodẽ ipſo die circumcidit Abraham Iſmaelem filium ſuum; 26 Omnéſque domeſticos ſuos, 27 tam natos domi ſuæ, quàm emptos argento ipſius: etiam filios peregrinorum circumcidit ſecum.

CAP. XVIII.

ET apparuit ei Dñs in quercu Mamre, 1 dum ipſe ſederet in oſtio tabernaculi, æſtuante die. Et ſublatis oculis ſuis reſpexit, 2 & ecce tres viros aſtantes illi: quos cùm vidiſſet, cucurrit in occurſum eorum ab oſtio tabernaculi, & adoravit in terrã. Et dixit, Domine, ſi inveni miſericordiã 3 in oculis tuis, ne prætereas ſervum tuum. Sumam paulum aquæ, & lavabo pedes 4 veſtros, & recumbite ſub arbore. Et accipite 5 fruſtulum panis, & fulcite cor veſtrum, ac poſteà tranſibitis: quandoquidẽ ita tranſiiſtis prope ſervũ veſtrũ. Et dixerũt, Sic facies quemadmodũ dixiſti. Igitur feſtinans Abrahã, cucurrit in tabernaculũ 6 ad Sara, dixítq;, Citò tria ſata farinæ ſimilæ pinſe, & fac placentam. Et 7 ad armentũ currens Abrahã, cepit vitulũ unũ pinguẽ ac bonũ, dedítq; puero, qui feſtinavit ad componendũ illũ. Et 8 accipiens butyrũ & lac cũ vitulo quem apparaverat, appoſuit illis; ipſe verò aſſiſtebat eis ſub arbore: & comederunt. Et dixerunt ei, Ubi eſt Sara uxor tua? 9 qui ait, Ecce in tabernaculo. Præ- 10 tereà dixerunt illi, Revertens revertar ad te circiter tempus hoc, ipſâ ſuperſtite, & erit filius Saræ uxori tuæ. Sara verò audivit in oſtio tabernaculi, ipſo à tergo exiſtente. Et quidem A- 11 braham & Sara ſenuerant & proceſſerant in annos; deſierátque eſſe ipſi Saræ uſus muliebris.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

26 בִּכְרַן יוֹמָא הָדֵין גְּזַר אַבְרָהָם
27 וְיִשְׁמָעֵאל בְּרֵיהּ׃ וְכָל־אֱנָשֵׁי
בֵיתֵיהּ יְלִידֵי בֵיתָא וּזְבִינֵי כַסְפָּא
מִן בְּנֵי־עַמְמַיָא גְּזַרוּ עִמֵּיהּ׃

יח

1 וְאִתְגְּלִי לֵיהּ יְיָ בְּמֵישְׁרֵי מַמְרֵא
וְהוּא יָתִיב בִּתְרַע־מַשְׁכְּנָא
2 כְּמֵיחַם יוֹמָא׃ וּזְקַף עֵינוֹהִי
וַחֲזָא וְהָא תְּלָתָא גֻבְרִין קָיְמִין
עִלָּווֹהִי וַחֲזָא וּרְהַט לְקַדָּמוּתְהוֹן
מִתְּרַע מַשְׁכְּנָא וּסְגִיד עַל־אַרְעָא׃
3 וַאֲמַר יְיָ אִם־כְּעַן אַשְׁכַּחִית
רַחֲמִין בְּעֵינָךְ לָא־כְעַן תִּעְבַּר
4 מֵעַל עַבְדָּךְ׃ יִסַּבוּן כְּעַן זְעֵיר־מַיָא
וְאַסְחוּ רִגְלֵיכוֹן וְאִסְתְּמִיכוּ תְּחוֹת
5 אִילָנָא׃ וְאֶסַּב פִּתָּא דְלַחְמָא
וּסְעוּדוּ לִבְּכוֹן בָּתַר־כֵּן תִּעְבְּרוּן
אֲרֵי־עַל־כֵּן עֲבַרְתּוּן עַל־עַבְדְּכוֹן
וַאֲמַרוּ כֵּן תַּעֲבֵיד כְּמָא דְמַלֵּלְתָּא׃
6 וְאוֹחִי אַבְרָהָם לְמַשְׁכְּנָא לְוָת
שָׂרָה וַאֲמַר אוֹחִי תְּלָת סָאִין
קִמְחָא דְסוּלְתָּא לוּשִׁי וְעִבִידִי
7 גְרִיצָן׃ וּלְוָת תּוֹרֵי רְהַט אַבְרָהָם
וּנְסִיב בַּר־תּוֹרֵי רַכִּיךְ וְטַב וִיהַב
לְעוּלֵימָא וְאוֹחִי לְמֶעְבַּד יָתֵיהּ׃
8 וּנְסִיב שְׁמַן וַחֲלַב וּבַר־תּוֹרֵי דִי
עֲבַד וִיהַב קֳדָמֵיהוֹן וְהוּא מְשַׁמֵּשׁ
עִלָּוֵיהוֹן תְּחוֹת אִילָנָא וַאֲכָלוּ׃
9 וַאֲמַרוּ לֵיהּ אָן שָׂרָה אִתְּתָךְ וַאֲמַר
10 הָא בְמַשְׁכְּנָא׃ וַאֲמַר מֵיתַב אֲתוּב
לְוָתָךְ כְּעִדָּן דְאַתּוּן קַיָּמִין וְהָא
בַר לְשָׂרָה אִתְּתָךְ וְשָׂרָה
שָׁמְעַת בִּתְרַע מַשְׁכְּנָא וְהוּא
11 אֲחוֹרוֹהִי׃ וְאַבְרָהָם וְשָׂרָה
סִיבוּ עָלוּ בְּיוֹמִין פְּסַק מִלְּמֶהֱוֵי
לְשָׂרָה אוֹרַח כְּנְשַׁיָא

26 In ipſâ die circuncifus eſt Abraham, & Iſmael filius 27 ejus. Et omnes viri domus ſuæ, tam vernaculi, quàm emptitii de filiis populorũ, circuncifi ſunt cum eo.

CAP. XVIII.

1 ET apparuit ei Dominus in convalle Mamre: & ipſe ſedebat in oſtio tabernacu-2 li, cùm incaluiſſet dies. Et levavit oculos ſuos, & vidit; & ecce tres viri ſtantes juxta eum: & vidit, & cucurrit in occurſum eorum de oſtio tabernaculi; & ad-3 oravit ſuper terram. Et dixit: Domine, ſi inveni nunc gratiam *in oculis tuis*; ne trãſeas obſecro, à ſer-4 vo tuo. Accipiãt nunc pauxillum aquæ, & lavate pedes veſtros: & recumbite 5 ſub arbore. Et accipiã buccellam panis, & confortate cor veſtrum, poſteà tranſibitis; quia idcircò tranſiſtis juxta ſervum veſtrum: Et dixerũt; Sic facies, ſicut lo-6 cutus es. Et feſtinavit Abraham in tabernaculum, ad Sarã: & dixit; Accelera tria ſata farinæ ſimilæ, com-7 miſce, & fac placentas. Et ad boves cucurrit Abraham: & tulit vitulum tenerum & optimum, & dedit puero; & feſtinavit ut co-8 queret eũ. Et tulit butyrũ, & lac, & vitulum quem coxerat; & poſũit corã eis: & ipſe miniſtrabat juxta eos ſub arbore, & comede-9 runt. Et dixerunt ei; Ubi eſt Sara uxor tua? & dixit, Ecce 10 in tabernaculo eſt. Et ait; revertens revertar ad te, in tempore iſto quo vos eritis vivi; & ecce filius erit Saræ uxori tuæ: Et Sara audiebat in oſtio tabernaculi, & oſtium erat à tergo 11 ejus. Abraham autem & Sara ſenuerant & provectæ erant ætatis: & deſierat eſſe Saræ conſuetudo mulierum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

In illo ipſo die circumciſus eſt Abraham, & Iſmael filius ejus. 26 *Et omnes viri domus ejus; natus domi, & emptus argento ex filiis alienigenarum, circumciſi ſunt cum eo.* 27

CAP. XVIII.

ET apparuit ei Dominus in convalle Mamre: ipſe tum ſedebat ad portam tabernaculi cùm incaleſceret dies. 1 *Et levavit oculos ſuos, & ecce tres viri ſtantes ſuper eum: Ut vidit eos, cucurrit in occurſum eorum de porta tabernaculi, & proſtravit ſe in terram.* 2 *Dixitque, Domini mei, ſi nunc inveni gratiam in oculis veſtris, (a) ne, quæſo, prætereatis ſervum veſtrum.* 3 *Sumatur, quæſo, paululum aquæ: lavate quoque pedes veſtros, & requieſcite ſub arbore.* 4 *Et accipiam buccellam panis, ut ſuſtentetis cor veſtrum; & poſteà tranſibitis: nam quarè præteriretis ſervum veſtrum? qui dixerunt, Sic fiet ſicut dixiſti.* 5 *Tum feſtinavit Abraham in tabernaculum ad Saram: & dixit, Feſtina; tria ſata farinæ ſimilæ depſito, & fac ſubcinericios panes.* 6 *Ad boves etiam cucurrit Abraham, & accepit vitulum tenerum & bonum, & dedit puero; feſtinavitque ut præpararet eum.* 7 *Accepit quoque (b) butyrum & lac, & vitulum quem præparaverat, & poſuit coram eis; ipſe autem adſtabat eis ſub arbore cùm comedebant.* 8 *Dixerunt verò ei, Ubi eſt Sara uxor tua? & reſpondit, Ecce in tabernaculo.* 9 *Tum dixit, Redeundo redibo ad te circa tempus vitæ, & ecce filius Saræ uxori tuæ: & audivit Sara ex oſtio tabernaculi, erat enim poſt eum.* 10 *Abraham autem & Sara ſenes erant provectæ ætatis: ceſſaverat eſſe Saræ conſuetudo mulierum.* 11

VER. SAM. (a) ecce, obſecro, præteribitis (b) Caſeum,

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

26 * في ذات ذلك اليوم احتتن ابراهيم * واسمعيل ابنه * وكل اناس منزله * والمولودين فيه *
27 والمشتري بماله من الاجنبيين احتتنوا معه *

* الفصل الثامن عشر *

1 * وتجلي له ملاك الله في بلوط ممري * وهو جالس بباب المضرب عند حر النهار * ثم رفع
2 عينيه فنظر فاذا ثلثة نفر وقوف امامه * فلما راهم احضر للقائهم من باب المضرب وسجد
3 علي الارض * وقال يا ولي الله ان وجدت حظا عندك فلا تجز الان عن عبدك * يقدم لكم
4 قليل ماء واغسلوا ارجلكم * واسندوا تحت الشجر * واقدم كسر خبز لتسندوا بها قلوبكم *
5 ثم تمضوا بعد ذلك * فانكم علي ذلك جزتم بعبدكم * قالوا اصنع كما قلت * فاسرع ابرهيم
6 الي المضرب الي سارة * وقال اسرعي باخذ ثلاث ويبات من دقيق سميذ فاعجنيها
واصنعيها ملة * والي البقر احضر ابراهيم فاخذ عجلا رخصا طيبا * ودفعه الي الغلام
7 واستعجله في اصلاحه * ثم اخذ سمنا ولبنا والعجل الذي اصلحه * وجعل ذلك بين
8 يديهم وهو واقف امامهم تحت الشجر * فاكلوا ثم قالوا اين سارة زوجتك * قال ها هي في
9 الخباء * قال المبعوث منهم اليها سارجع اليك في مثل هذا الوقت من قابل ويكون ابن لسارة
10 زوجتك وسارة تسمع عند باب المضرب وهو وراه * وابرهيم وسارة شيخان طاعنان في السن *
11 وقد امتنع ان يكون لسارة سبيل كالنساء *

In eadem ipſa die circumciſus eſt Ebrahim, & Iſmail filius ejus. 26 *Et omnes homines domicilii illius, & nati in illo, & emptus pecuniâ ejus ex advenis, circumciſi ſunt cum illo.* 27

CAP. XVIII.

ET apparuit ei Angelus Dei in quercubus Mamri, cùm eſſet ſedens ad januam tentorii in æſtu diei. 1 *Tum levavit oculos ſuos, inſpexitque, & ecce tres homines ſtantes coram ſe; cúmque vidiſſet eos, accurrit in occurſum eorum ex janua tentorii, & adoravit ſuper terram.* 2 *Et dixit, O amice Dei, ſi inveni ſortem apud te, ne tranſeas modò à ſervo tuo.* 3 *Offeret vobis parum aquæ, & lavate pedes veſtros, & incumbite ſub arbore.* 4 *Et offeram fruſtum panis quo ſuſtentetis corda veſtra, ac deinde abibitis: nam vos idcirco tranſiſtis ante ſervum veſtrum. Dixerunt, Fac ut dixiſti.* 5 *Feſtinavitque Ebrahim ad tentorium ad Sara, & dixit; Accelera, ſume tres cados farinæ ſimilaginis, & ſubige eam, & fac eam placentas.* 6 *Et ad boves accurrit Ebrahim, ſumpſitq; vitulum tenerum, delicatum, deditque eum puero, & acceleravit eum ad parandum illum.* 7 *Deinde accepit butyrum, & lac, & vitulum, quem paraverat, & poſuit ea ante illos; ipſeque ſtabat coram ipſis ſub arbore.* 8 *Et comederunt: deinde dixerunt, Ubi eſt Sara uxor tua? Dixit, Ecce eſt in tentorio.* 9 *Ait miſſus ex ipſis ad eam, Revertar ad te in tempore huic ſimili in anno ſequenti; et erit filius Saræ uxori tuæ. Et Sara audiebat prope januam tentorii, cujus à tergo ſtabat ille.* 10 *Ebrahim verò ac Sara erant ambo ſenes grandævi in ætate, et jam ceſſaverat eſſe Saræ mos ſicut mulieribus.* 11

erit ,ſenui Poſtquàm : dicendo ,ſeſe intra Sarah riſit Et
12 וַתִּצְחַק שָׂרָה בְּקִרְבָּהּ לֵאמֹר אַחֲרֵי בְלֹתִי הָיְתָה־
ad Dominus dixit Et .ſenuit meus dominus Et ? voluptas mihi
13 לִּי עֶדְנָה וַאדֹנִי זָקֵן׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־
verè etiam Num :dicendo,Sarah riſit hoc quid Ad : Abraham
אַבְרָהָם לָמָּה זֶּה צָחֲקָה שָׂרָה לֵאמֹר הַאַף אֻמְנָם
tempus Ad ? res Domino à difficilis erit An ? ſenui ego & ,pariam
14 אֵלֵד וַאֲנִי זָקַנְתִּי׃ הֲיִפָּלֵא מֵיְהוָה דָּבָר לַמּוֹעֵד
negavit Et .filius Sarah ipſi & ,vitæ tempus ſecundùm te ad revertar
15 אָשׁוּב אֵלֶיךָ כָּעֵת חַיָּה וּלְשָׂרָה בֵן׃ וַתְּכַחֵשׁ
,Nequaquam,dixit Et .timuit quia ,riſi Non : dicendo Sarah
שָׂרָה לֵאמֹר לֹא צָחַקְתִּי כִּי יָרֵאָה וַיֹּאמֶר לֹא
contra reſpexerunt & , viri inde ſurrexerunt Et .riſiſti quia
16 כִּי צָחָקְתְּ׃ וַיָּקֻמוּ מִשָּׁם הָאֲנָשִׁים וַיַּשְׁקִפוּ עַל־
Dominus Et .eos dimitteret ut eis cum ambulās Abraham Et.Sedom facies
17 פְּנֵי סְדֹם וְאַבְרָהָם הֹלֵךְ עִמָּם לְשַׁלְּחָם׃ וַיהוָה
: faciens ego quod ,Abraham ab ego celans Nunquid : dixit
אָמָר הַמְכַסֶּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה׃
benedicentur &:fortem & ,magnam gentem in erit eſſendo Abraham Et
18 וְאַבְרָהָם הָיוֹ יִהְיֶה לְגוֹי גָּדוֹל וְעָצוּם וְנִבְרְכוּ־
præcipiet quòd Propterea .eum novi Quia .terræ gentes omnes eo in
19 בוֹ כֹּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ׃ כִּי יְדַעְתִּיו לְמַעַן אֲשֶׁר יְצַוֶּה
,Domini viam cuſtodient & ,ſe poſt ſuæ domui & ,ſuis filiis
אֶת־בָּנָיו וְאֶת־בֵּיתוֹ אַחֲרָיו וְשָׁמְרוּ דֶּרֶךְ יְהוָה
ſuper Dominus faciat venire ut ;judicium & juſtitiam faciendū ad
לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט לְמַעַן הָבִיא יְהוָה עַל־
:Dominus dixit Et .eum ſuper eſt locutus quod Abraham
20 אַבְרָהָם אֵת אֲשֶׁר־דִּבֶּר עָלָיו׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה
,eorum peccatū & :eſt multiplicatus quia,Hamorah & ,Sedom Clamor
זַעֲקַת סְדֹם וַעֲמֹרָה כִּי־רָבָּה וְחַטָּאתָם
,videbo & ,nunc Deſcendam .valde eſt aggravatum quia
21 כִּי כָבְדָה מְאֹד׃ אֵרְדָה־נָּא וְאֶרְאֶה
,conſummationem fecerint ,me ad venit qui ,ejus clamorē ſecundū an
הַכְּצַעֲקָתָהּ הַבָּאָה אֵלַי עָשׂוּ כָּלָה
perrexerunt & ,viri inde reſpexerunt Et .ſciam ,non ſi &
22 וְאִם־לֹא אֵדָעָה׃ וַיִּפְנוּ מִשָּׁם הָאֲנָשִׁים וַיֵּלְכוּ
acceſſit Et .Domini conſpectum ad ſtans ipſe adhuc Abraham Et.Sedom in
23 סְדֹמָה וְאַבְרָהָם עוֹדֶנּוּ עֹמֵד לִפְנֵי יְהוָה׃ וַיִּגַּשׁ
? impio cum juſtum diſperdes etiam Nunquid : dixit & ,Abraham
אַבְרָהָם וַיֹּאמַר הַאַף תִּסְפֶּה צַדִּיק עִם־רָשָׁע׃
etiam nunquid ,civitatis medio in juſti quinquaginta fuerint fortè Si
24 אוּלַי יֵשׁ חֲמִשִּׁים צַדִּיקִם בְּתוֹךְ הָעִיר הַאַף
juſtos quinquaginta propter loco parces non & ,diſperdes
תִּסְפֶּה וְלֹא־תִשָּׂא לַמָּקוֹם לְמַעַן חֲמִשִּׁים הַצַּדִּיקִם
? eam intra qui
אֲשֶׁר בְּקִרְבָּהּ׃

Verſio VULG. LAT.

12 Quæ riſit occultè, dicens; Poſtquàm conſenui, & dominus meus vetulus eſt, voluptati operam dabo? 13 Dixit autem Domin⁹ ad Abraham, Quarè riſit Sara, dicens, Num verè paritura ſum anus? 14 Numquid Deo quidquam eſt difficile? juxta condictum revertar ad te hoc eodem tempore, vitâ comite; & habebit Sara filium. 15 Negavit Sara dicens, Non riſi; timore perterrita. Dominus autem; Non eſt, inquit, ita: ſed riſiſti. 16 Cùm ergò ſurrexiſſent inde viri, direxerunt oculos contra Sodomam: & Abraham ſimul gradiebatur, deducens eos. 17 Dixitque Dominus, Num celare potero Abraham quæ geſturus ſum: 18 Cùm futurus ſit in gentem magnam ac robuſtiſſimam; & BENEDICENDÆ ſint in illo omnes nationes terræ? 19 Scio enim quòd præcepturus ſit filiis ſuis, & domui ſuæ poſt ſe, ut cuſtodiant viam Domini, & faciant judicium & juſtitiam: ut adducat Dominus propter Abraham omnia quæ locutus eſt ad eum. 20 Dixit itaque Dominus; Clamor Sodomorum & Gomorrhæ multiplicatus eſt, & peccatum eorum aggravatum eſt nimis. 21 Deſcendam & videbo, utrùm clamorem qui venit ad me, opere compleverint; an non eſt ita, ut ſciam. 22 Converteruntque ſe inde, & abierunt Sodomam: Abraham verò adhuc ſtabat coram Domino. 23 Et appropinquans ait: Numquid perdes juſtum cum impio? 24 Si fuerint quinquaginta juſti in civitate, peribunt ſimul? & non parces loco illi propter quinquaginta juſtos, ſi fuerint in eo?

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

12 Ἐγέλασε δὲ Σάῤῥα ἐν ἑαυτῇ, λέγουσα, Οὔπω μέν μοι γέγονεν ἕως τοῦ νῦν· 13 ὁ δὲ κύριός μου πρεσβύτερος. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Ἀβραάμ, (ε) Τί ὅτι ἐγέλασε Σάῤῥα ἐν ἑαυτῇ, λέγουσα, Ἆρά γε ἀληθῶς τέξομαι; ἐγὼ δὲ γεγήρακα. 14 Μὴ (ζ) ἀδυνατήσει παρὰ τῷ θεῷ ῥῆμα; εἰς τὸν καιρὸν τοῦτον ἀναστρέψω πρὸς σὲ εἰς ὥρας· καὶ ἔσται τῇ Σάῤῥᾳ 15 υἱός. Ἠρνήσατο δὲ Σάῤῥα, λέγουσα, Οὐκ ἐγέλασα· ἐφοβήθη γάρ. Καὶ (η) εἶπεν αὐτῇ, Οὐχὶ, ἀλλὰ ἐγέλασας. 16 Ἐξαναστάντες δὲ ἐκεῖθεν οἱ ἄνδρες κατέβλεψαν ἐπὶ πρόσωπον Σοδόμων καὶ Γομόῤῥας. Ἀβραὰμ δὲ συνεπορεύετο 17 μετ' αὐτῶν συμπροπέμπων αὐτούς. Ὁ δὲ κύριος (θ) εἶπε, Οὐ μὴ κρύψω ἐγὼ ἀπὸ Ἀβραὰμ τοῦ παιδός μου ἃ ἐγὼ ποιῶ; 18 Ἀβραὰμ δὲ γινόμενος ἔσται εἰς ἔθνος μέγα καὶ πολύ· καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν 19 αὐτῷ πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς. Ἤδειν γὰρ ὅτι συντάξει τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, καὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ (ι) μετ' αὐτόν· καὶ φυλάξουσι τὰς ὁδοὺς κυρίου, ποιεῖν δικαιοσύνην καὶ κρίσιν, ὅπως ἂν ἐπαγάγῃ κύριος ἐπὶ Ἀβραὰμ πάντα ὅσα ἐλάλησε (κ) πρὸς 20 αὐτόν. Εἶπε δὲ κύριος, Κραυγὴ Σοδόμων καὶ Γομόῤῥας (λ) πεπλήθυνται πρός με· καὶ αἱ ἁμαρτίαι αὐτῶν μεγά- 21 λαι σφόδρα. Καταβὰς οὖν ὄψομαι, εἰ κατὰ τὴν κραυγὴν αὐτῶν τὴν ἐρχομένην πρός με, συντελοῦνται. εἰ δὲ μή, ἵνα γνῶ. 22 Καὶ ἀποστρέψαντες ἐκεῖθεν οἱ ἄνδρες, ἦλθον εἰς Σόδομα. Ἀβραὰμ (μ) δὲ ἔτι 23 ἦν ἑστηκὼς ἐναντίον κυρίου. Καὶ ἐγγίσας Ἀβραὰμ, εἶπε, Μὴ συναπολέσῃς δίκαιον μετὰ ἀσεβοῦς· καὶ ἔσται ὁ δίκαιος 24 ὡς ὁ ἀσεβής. Ἐὰν ὦσι πεντήκοντα (ν) δίκαιοι ἐν τῇ πόλει, ἀπολεῖς αὐτούς; οὐκ ἀνήσεις (ξ) πάντα τὸν τόπον ἕνεκεν τῶν πεντήκοντα δικαίων, ἐὰν ὦσιν ἐν αὐτῇ;

12 (f) Riſit autem Sarra in ſemetipſa, dicens, (g) Hoc dum mihi factum eſt uſque nunc; dominus autem meus ſenex 13 eſt. Et dixit Dominus ad Abraham, Quid, quòd riſit Sarra in ſemetipſa, dicens, Num utique verè pariam? ego autem ſenui. 14 Nunquid apud Deum impoſſibile erit verbum? In tempore hoc revertar ad te in horas; & erit Sarræ filius. 15 Negavit autem Sarra, dicens, Non riſi; timuit enim. Et dixit ad eam, Nequaquam, ſed riſiſti. 16 Exurgentes autem indè viri conſpexerunt in faciem Sodomorum & Gomorrhæ: Abraham autem ſimul ambulabat cum eis comitans eos. 17 Dominus autem dixit, Non abſcondam ego ab Abraham puero meo quæ ego facio? 18 Abraham autem fiet in gentem magnam & (h) multam, & benedicentur in eo omnes gentes terræ. 19 Scio enim quia conſtituet filiis ſuis, & domui ſuæ poſt ſe; & cuſtodient vias Domini, ut faciant juſtitiam & judicium, ut adducat Dominus in Abraham omnia quæ locutus eſt ad illum. 20 Dixit autem Dominus, Clamor Sodomorum & Gomorrhæ impletus eſt erga (i) me, & peccata eorum (k) magna valdè. 21 Deſcendens ergò videbo, ſi ſecundùm clamorem ipſorum venientem ad me (l) conſummantur; ſin autem non, ut ſciam. 22 Et recedentes indè viri, venerunt in Sodoma. Abraham autem adhuc erat ſtans in conſpectu Domini. 23 Et appropinquans Abraham dixit, Nunquid ſimul perdes juſtum cum impio? & erit juſtus ſicut impius? 24 Si fuerint quinquaginta juſti in civitate, perdes illos? nónne dimittes omnem locum ob quinquaginta juſtos, ſi fuerint in ea?

MS.A. (ε) Τί ἐγέλασεν (ζ) ἀδυνατεῖ (η) εἶπεν, Οὐχὶ, (θ) εἶπεν, Μὴ (ι) μετ' ἑαυτόν (κ) ἐπ' αὐτόν. (λ) πεπλήθυνται· καὶ (μ) δὲ ἦν (ν) ἐν τῇ πόλει δίκαιοι, (ξ) τὸν τόπον

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 ܘܓܚܟܬ ܣܪܐ ܒܠܒܗ. ܘܐܡܪܬ. ܡܢ ܒܬܪ ܕܣܒܬ. ܗܘܝܐ ܠܝ ܥܠܝܡܘܬܐ. ܘܡܪܝ
13 ܣܐܒ. * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܐܒܪܗܡ. ܠܡܢܐ ܓܚܟܬ ܣܪܐ ܘܐܡܪܬ. ܫܪܝܪܐܝܬ ܝܠܕܐ ܐܢܐ
14 ܕܣܐܒܬ. * ܠܡܐ ܪܒܐ ܗܝ ܨܒܘܬܐ ܡܢ ܡܪܝܐ. ܠܙܒܢܐ ܗܢܐ ܐܗܦܘܟ ܠܘܬܟ. ܟܕ ܗܝ
15 ܚܝܐ. ܘܢܗܘܐ ܒܪܐ ܠܣܪܐ ܐܢܬܬܟ. * ܘܟܦܪܬ ܣܪܐ ܘܐܡܪܬ. ܠܐ ܓܚܟܬ. ܡܛܠ ܕܕܚܠܬ.
16 ܘܐܡܪ. ܠܐ. ܐܠܐ ܓܚܟܬܝ. * ܘܩܡܘ ܡܢ ܬܡܢ ܓܒܪܐ ܘܚܪܘ ܠܐܦܝ ܣܕܘܡ. ܘܐܒܪܗܡ
17 ܐܙܠ ܥܡܗܘܢ. ܕܢܠܘܝܘܗܝ. * ܘܡܪܝܐ ܐܡܪ. ܕܠܡܐ ܡܟܣܐ ܐܢܐ ܡܢ ܥܒܕܝ ܐܒܪܗܡ. ܡܕܡ
18 ܕܥܒܕ ܐܢܐ. * ܘܐܒܪܗܡ ܡܗܘܐ ܢܗܘܐ ܠܥܡܐ ܪܒܐ ܘܣܓܝܐܐ. ܘܢܬܒܪܟܘܢ ܒܗ ܟܠܗܘܢ
19 ܥܡܡܐ ܕܐܪܥܐ. * ܡܛܠ ܕܝܕܥ ܐܢܐ ܠܗ ܕܡܦܩܕ ܠܒܢܘܗܝ ܘܠܒܢܝ ܒܝܬܗ ܡܢ
ܒܬܪܗ. ܕܢܛܪܘܢ ܐܘܪܚܬܗ ܕܡܪܝܐ ܠܡܥܒܕ ܕܝܢܐ ܘܙܕܝܩܘܬܐ. ܡܛܠ ܕܢܝܬܐ ܡܪܝܐ
20 ܥܠ ܐܒܪܗܡ ܡܕܡ ܕܐܡܪ ܥܠܘܗܝ. * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܩܒܠܐ ܕܣܕܘܡ ܘܕܥܡܘܪܐ ܥܠܬ
21 ܩܕܡܝ. ܘܚܛܗܝܗܘܢ ܣܓܝ ܥܫܢܘ. * ܐܚܘܬ ܐܚܙܐ ܐܢ ܐܝܟ ܩܒܠܐ ܕܥܠ ܩܕܡܝ. ܥܒܕܘ
22 ܘܫܡܠܝܘ. ܘܐܢ ܠܐ ܐܕܥ. * ܘܐܬܦܢܝܘ ܡܢ ܬܡܢ ܓܒܪܐ. ܘܐܙܠܘ ܠܣܕܘܡ. ܘܐܒܪܗܡ
23 ܥܕܟܝܠ ܩܐܡ ܗܘܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. * ܘܩܪܒ ܐܒܪܗܡ ܘܐܡܪ. ܕܠܡܐ ܒܚܕ ܪܘܓܙܐ. ܡܘܒܕ ܐܢܬ
24 ܙܕܝܩܐ ܥܡ ܚܛܝܐ. * ܐܢ ܐܝܬ ܚܡܫܝܢ ܙܕܝܩܝܢ ܒܓܘ ܡܕܝܢܬܐ. ܒܪܘܓܙܐ ܗܘ ܡܘܒܕ ܐܢܬ.
ܘܠܐ ܫܒܩ ܐܢܬ ܠܐܬܪܐ. ܡܛܠ ܚܡܫܝܢ ܙܕܝܩܝܢ ܕܒܓܘܗ.

12 Riſit itaque Sara in corde ſuo, ac dixit; Poſtquàm ſenio confecta ſum, fiétne mihi iuventus? & dominus meus jam conſenuit. 13 Dixit autem Dominus ad Abraham, Quarè riſit Sara, ac dixit, Veréne pariam ego quæ ſenui? 14 Num magnum eſt negotium apud Deum, ut circiter tempus hoc revertar ad te, ipſâ ſuperſtite; ſitque filius Saræ uxori tuæ? 15 Negavit autem Sara, dixítque, Non riſi; timuerat enim. Et ait, Nequaquam, imò riſiſti. 16 Conſurgentes ergò illinc viri iſti, reſpexerunt verſùs Sodomam: Abraham verò ivit cum eis ut deduceret eos. 17 Et Dominus dixit; Num cælabo ſervum meum Abraham quod geſturus ſum; 18 Quum Abraham omnino futurus ſit in gentem magnam & copioſam, benedicendíque ſint in eo omnes populi terræ? 19 Nam ego novi eum hortaturum filios ſuos, & filios domus ſuæ poſt ſe; ut cuſtodiant vias Domini, faciántque judicium & juſtitiam, ad hoc ut adducat Dominus ſuper Abraham quod dixit de eo. 20 Et ait Dominus, Clamor Sodomæ & Gomorrhæ ingreſſus eſt coram me, & peccata eorum valdè creverunt. 21 Deſcendam & videbo, num juxta clamorem qui ingreſſus eſt coram me, geſſerint & *opere* compleverint: ſin minùs, ſciam. 22 Et divertentes inde viri illi, abierunt in Sodomam, Abrahamo adhuc ſtante coram Domino. 23 Et accedens Abraham dixit, Num unâ *eâdemque* irâ perdes juſtos cum peccatoribus? 24 Si fuerint quinquaginta juſti intra civitatem, nunquid irâ eâdem perdes, nec parces loco illi propter quinquaginta juſtos qui in eo fuerint?

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.
תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

12 וְחַיְכַת שָׂרָה בִּמְעַהָא לְמֵימַר
בָּתַר דְּסֵיבִית תְּהֵי לִי עוּלֵימוּ
13 וְרִבּוֹנִי סִיב׃ וַאֲמַר יְיָ לְאַבְרָהָם
לְמָא דְּנָן חַיְכַת שָׂרָה לְמֵימַר
הֲבְרַם בְּקוּשְׁטָא אֵילֵיד וַאֲנָא
14 סֵבִית׃ הֲיִתְכַּסֵּי מִן קֳדָם יְיָ
פִּתְגָּמָא לְזִמְנָא אֲתוּב לְוָתָךְ כְּעִדָּן
דְּאַתּוּן קַיָּמִין וּלְשָׂרָה בַר׃
15 וְכַדִּיבַת שָׂרָה לְמֵימַר לָא חַיְכֵית
אֲרֵי דְּחֵילַת וַאֲמַר לָא בְּרַם
16 חַיְכַתְּ׃ וְקָמוּ מִתַּמָּן גֻּבְרַיָּא
וְאִסְתַּכִּיאוּ עַל־אַפֵּי סְדוֹם
וְאַבְרָהָם אָזֵיל עִמְּהוֹן
17 לְאַלְוָאָיוּתְהוֹן׃ וַיְיָ אֲמַר הַמְכַסֵּי
אֲנָא מֵאַבְרָהָם דִּי אֲנָא עָבֵיד׃
18 וְאַבְרָהָם מֶהֱוָא יְהֵי לְעַם סַגִּי
וְתַקִּיף וְיִתְבָּרְכוּן בְּדִילֵיהּ כָּל
19 עַמְמֵי אַרְעָא׃ אֲרֵי גְלֵי־קֳדָמַי
בְּדִיל דִּיפַקֵּיד יָת בְּנוֹהִי וְיָת אֱנָשׁ
בֵּיתֵיהּ בָּתְרוֹהִי וְיִטְּרוּן אוֹרְחָן
דְּתַקְּנָן קֳדָם־יְיָ לְמֶעְבַּד צְדָקְתָּא
וְדִינָא בְּדִיל דְּיַיְתֵי יְיָ עַל־אַבְרָהָם
20 יָת דִּי־מַלֵּיל עֲלוֹהִי׃ וַאֲמַר יְיָ
קְבֵילַת סְדוֹם וַעֲמוֹרָה אֲרֵי סְגִיאַת
וְחוֹבַתְהוֹן אֲרֵי תְקִיפַת לַחֲדָא׃
21 אִתְגְּלֵי־כְעַן וְאֶחְזֵי הַכִּקְבִלְתְּהוֹן
דְּעָלַת לְקֳדָמַי עֲבַדוּ אַעֲבֵיד
עִמְּהוֹן גְּמִירָא אִם לָא תָּיְבִין וְאִם
22 תָּיְבִין לָא אֶתְפְּרַע׃ וְאִתְפְּנִיאוּ
מִתַּמָּן גֻּבְרַיָּא וַאֲזַלוּ לִסְדוֹם
וְאַבְרָהָם עַד־כְּעַן מְשַׁמֵּשׁ בִּצְלוֹ
23 קֳדָם יְיָ׃ וּקְרִיב אַבְרָהָם וַאֲמַר
הֲבִרְגַז תְּשֵׁיצֵי זַכָּאָה עִם־חַיָּבָא׃
24 מָאִים־אִית חַמְשִׁין זַכָּאִין בְּגוֹ
קַרְתָּא הֲבִרְגַז תְּשֵׁיצֵי וְלָא
תִשְׁבּוֹק לְאַתְרָא בְּדִיל חַמְשִׁין
זַכָּאִין דִּי בְגַוַּהּ׃

12 Et riſit Sara, intra ſe dicens: poſtquàm cōſenui, erit mihi juventus; & Dominus meus ſenex eſt. 13 Et dixit Dominus Abrahæ: Quare riſit Sara, dicens, Nunquid in veritate paritura ſum, et ego conſenui? 14 Nunquid occultabitur à facie Domini verbum? In tempore revertar ad te, ſicut nunc quo eritis vivi, & Saræ erit filius. 15 Et negavit Sara, dicens, Non riſi, quia timuit: & ait Nequaquam, ſed riſiſti. 16 Et ſurrexerunt inde viri, & reſpexerunt contra faciem Sodomæ: & Abrahā ibat cum eis, ut comitaretur eos. 17 Dixitq; Dominus: Nunquid celabo ego ab Abrahā quod ego facio? 18 Abraham autem erit in gentem magnā & robuſtam: & benedicentur propter eum omnes populi terræ. 19 Quia *manifeſtū eſt corā me*, quòd præcipiet filiis ſuis & viris domus ſuæ poſt ſe; ut cuſtodiant vias quæ rectæ ſunt coram Domino, ut faciant juſtitiam & judicium: ut adducat Dominus ſuper Abraham, quod locutus eſt *de eo*. 20 Dixitq; Dominus; Clamor Sodomæ & Gomorræ, quia multus eſt: & peccatum eorū, quia forte eſt nimis. 21 Apparebo nunc & dijudicabo, utrùm ſicut clamor, qui venit coram me, fecerint, conſūmabo eos, ſi non egerint pœnitentiam: ſi autem egerint pœnitentiam, non ulciſcar. 22 Et receſſerunt inde viri; & abierunt Sodomam: & Abraham adhuc ſtabat in oratione coram Domino. 23 Et acceſſit Abraham & dixit: Nunquid in furore conſumes juſtum cum impio? 24 Si fortè ſunt quinquaginta juſti in medio civitatis: num in furore conſumes, & non dimittes loco, propter quinquaginta juſtos, qui ſunt in medio ejus?

[illegible]

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

12 * [illegible]
13 ** [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 ** [illegible]
21 [illegible]
22 * [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

12 * [illegible]
13 ** [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 * [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 * [illegible]

TEXT. ET VER. SAM.
Tranſlatio Latina.

12 E (c) riſit Sara in ſemetipſa, dicens, Poſtquàm ſenui, erit mihi voluptas, & dominus meus ſenex? 13 Dixit verò Dominus Abrahæ, Propter quid riſit Sara, dicens; Nunquid verè pariam, cùm ego ſenuerim? 14 Num Deo aliquid occultum erit? in tempore redibo ad te, ſecundùm tempus vitæ; & Saræ erit filius. 15 Et negavit Sara dicens, Non riſi, quoniam timuerat: Sed dixit ei, Imò riſiſti. 16 Poſteà ſurrexerunt inde viri, & reſpexerunt verſùs Sodomam; & Abraham ambulabat cum eis ut (d) deduceret eos. 17 Et Dominus dixit, Occultabo ego Abrahæ quod ego facturus ſum? 18 Erit enim Abraham in gentem magnum & fortem, & benedicentur in eo omnes gentes terræ. 19 Scio quoque quòd præcipiet Abraham filiis ſuis, & domui ſuæ poſt eum, ut cuſtodiant viam Domini, ad faciendam juſtitiam & judicium, ut adducat Dominus ſuper Abraham quæcunque locutus eſt ei. 20 Et dixit Dominus, Clamor Sodomæ & Gomorrhæ quia multiplicatus eſt, & peccatum eorum quia aggravatum eſt valdè: 21 Deſcendam nunc, & videbo, num ſecundùm clamorem qui venit ad me fecerint conſummationem: aut ſi non, (e) cognoſcam. 22 Et receſſerunt inde viri illi, & iverunt Sodomam: ſed Abraham adhuc ſtetit in conſpectu Domini. 23 Itaque accedens Abraham dixit, (f) Nunquid perdes juſtum cum (g) impio? 24 (h) Fortaſſe ſunt quinquaginta juſti intra urbē: (i) nunquid perdes, & non parces loco propter quinquaginta juſtos qui ſunt in medio ejus?

VER. SAM. (c) accuſavit (d) dimitteret (e) reddam. (f) verúmne (g) perverſo? (h) quid ſi (i) verúmne

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * فضحكت سارة في نفسها قايلة ابعد ان بليت يكون لي ري وسيدي شيخ * فقال 13
نبي الله لابرهيم لم ضحكت سارة قايلة ايقينا الد وقد شخت * اخفي عن الله امر * في مثل 14
هذا الوقت اعود اليك ولسارة ابن * فجحدت سارة قايلة لم اضحك اذ خافت * فقال لا بل 15
ضحكت * ثم قام القوم من هناك واشرفوا علي ظاهر سدوم * وابرهيم مضي معهم 16
ليشيعهم * فقال الله اخفي انا عن ابرهيم ما انا صانعه * وابرهيم سيكون منه امة كبيرة 17 18
عظيمة * ويتبارك به جميع امم الارض * وانا اعلم انه سيامر بنيه واهله بعده بان يحفظوا 19
طريق الله ليعملوا بالعدل والحكم * حتي ينجز الله لابرهيم ما وعده به * فقال الله 20
صراخ المظلومين في سدوم وعمورا قد كثر وخطيتهم قد عظمت جدا * فانحدر اليها 21
نذيرا لينظر اكصراخهم الواصل الي يصنع جملتهم ام لا * ثم ولي القوم من ثم ومضوا 22
الي سدوم وبقي ابرهيم واقفا بين يدي الله * فتقدم ابرهيم وقال ايقينا تهلك الصالح 23
مع الطالح * وان وجد خمسون صالحا في القرية اتفني اهلها ولا تصفح عنهم من اجل 24
الخمسين صالحا الذين في وسطها *

12 *Riſitq; Sara in ſemetipſa dicens, Anne poſtquàm conſumpta ſum, erit mihi viciſſitudo, & dominus meus ſenex eſt?* 13 *Dixitque Propheta Dei ad Ebrahim, Cur riſit Sara, dicens; Num certò pariam, cùm jam ſenuerim?* 14 *Anne abſconditur à Deo res ulla? In tempore huic ſimili revertar ad te, & Saræ erit filius.* 15 *Negavitque Sara, dicens, Non riſi: eò quòd timuiſſet. Dixitque, Non; ſed riſiſti.* 16 *Deinde ſurrexerunt homines inde, & proſpexerunt ad id Sodomæ quod patebat. Et Ebrahim ivit cum eis, ut deduceret eos.* 17 *Dixítque Deus: Num abſconditurus ſum ab Ebrahim quod ego facturus ſum,* 18 *Cùm ex Ebrahim futura ſit gens ampla, magna: & benedicendæ ſint per ipſum omnes gentes terræ;* 19 *Et ego ſciam quòd ipſe præcipiet filiis ſuis, & familiæ ſuæ poſt ſe, ut ſervent viam Dei, ad faciendum cum juſtitia et judicio, donec adimpleat Deus Ebrahimo quod promiſit ei?* 20 *Dixítque Deus, Clamor eorum qui ſunt oppreſſi in Sadū & Amura, jam multiplicatus eſt, & peccatum eorum jam magnificatum eſt valdè.* 21 *Mittam ergò ad eas monitorem, ut videat utrùm juxta clamorem eorum pervenientem ad me faciat univerſus cœtus eorum, an non.* 22 *Tum digreſſi ſunt homines inde, & abierunt Sadūm: & manſit Ebrahim ſtans coram Deo.* 23 *Acceſſitq; Ebrahim, & dixit; Nunquid certò perdes juſtum cum iniquo?* 24 *Et ſi reperti fuerint quinquaginta probi in urbe, num conſumes incolas ejus, & non parces eis propter quinquaginta probos qui ſunt in medio ejus?*

ספר בראשית : יט

faciendum mori ad,hanc rem ſecundùm *faciendo à* tibi Abſit
25 חָלִלָה לְּךָ מֵעֲשֹׂת כַּדָּבָר הַזֶּה לְהָמִית
.tibi Abſit .impius ſicut *juſtus ſicut* ſit & ,impio cum juſtum
צַדִּיק עִם־רָשָׁע וְהָיָה כַצַּדִּיק כָּרָשָׁע חָלִלָה לָּךְ
dixit Et ? judicium faciet non ,terræ omnis judex Nunquid
26 הֲשֹׁפֵט כָּל־הָאָרֶץ לֹא יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט׃ וַיֹּאמֶר
intra juſtos quinquaginta Sedom in invenero Si : Dominus
יְהוָה אִם־אֶמְצָא בִסְדֹם חֲמִשִּׁים צַדִּיקִם בְּתוֹךְ
reſpondit Et .eos propter loco toti parcam & ,civitatem
27 הָעִיר וְנָשָׂאתִי לְכָל־הַמָּקוֹם בַּעֲבוּרָם׃ וַיַּעַן
,meum Dominũ ad loqui cœpi ego Ecce :dixit & ,Abraham
אַבְרָהָם וַיֹּאמַר הִנֵּה־נָא הוֹאַלְתִּי לְדַבֵּר אֶל־אֲדֹנָי
quinquaginta defuerint forſitan Si .cinis & pulvis *ego* &
28 וְאָנֹכִי עָפָר וָאֵפֶר׃ אוּלַי יַחְסְרוּן חֲמִשִּׁים
?civitatem totam quinque *in* diſperdes nũquid ;quinque juſtis
הַצַּדִּיקִם חֲמִשָּׁה הֲתַשְׁחִית בַּחֲמִשָּׁה אֶת־כָּל־הָעִיר
.quinque & quadraginta ibi invenero ſi diſperdam Non:dixit &
וַיֹּאמֶר לֹא אַשְׁחִית אִם־אֶמְצָא שָׁם אַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה׃
inveniantur fortè Si : dixit & ,eum ad *loquendum ad* adhuc addidit Et
29 וַיֹּסֶף עוֹד לְדַבֵּר אֵלָיו וַיֹּאמַר אוּלַי יִמָּצְאוּן
.quadraginta propter faciam Non :dixit Et ? quadraginta ibi
שָׁם אַרְבָּעִים וַיֹּאמֶר לֹא אֶעֱשֶׂה בַּעֲבוּר הָאַרְבָּעִים׃
inveniantur fortè Si : loquar & ,meo Dño ira ſit nunc Ne,dixit Et
30 וַיֹּאמֶר אַל־נָא יִחַר לַאדֹנָי וַאֲדַבֵּרָה אוּלַי יִמָּצְאוּן
ibi invenero ſi ,faciam Non :dixit Et ? triginta ibi
שָׁם שְׁלֹשִׁים וַיֹּאמֶר לֹא אֶעֱשֶׂה אִם־אֶמְצָא שָׁם
Dominũ ad loqui cœpi nunc Ecce :dixit Et .triginta
31 שְׁלֹשִׁים׃ וַיֹּאמֶר הִנֵּה־נָא הוֹאַלְתִּי לְדַבֵּר אֶל־
diſperdam Non :dixit Et ?viginti ibi inveniantur fortè Si:meum
אֲדֹנָי אוּלַי יִמָּצְאוּן שָׁם עֶשְׂרִים וַיֹּאמֶר לֹא אַשְׁחִית
,meo Domino ira ſit nunc Ne :dixit Et .viginti propter
32 בַּעֲבוּר הָעֶשְׂרִים׃ וַיֹּאמֶר אַל־נָא יִחַר לַאדֹנָי
:dixit Et ? decem ibi inveniantur fortè Si.*hac vice tantùm* loquar &
וַאֲדַבְּרָה אַךְ־הַפַּעַם אוּלַי יִמָּצְאוּן שָׁם עֲשָׂרָה וַיֹּאמֶר
Dominus ivit Et .decem propter diſperdam Non
33 לֹא אַשְׁחִית בַּעֲבוּר הָעֲשָׂרָה׃ וַיֵּלֶךְ יְהוָה
eſt reverſus Abraham &:Abraham ad loqui finivit quando
כַּאֲשֶׁר כִּלָּה לְדַבֵּר אֶל־אַבְרָהָם וְאַבְרָהָם שָׁב
.ſuum locum ad
לִמְקֹמוֹ׃

CAP. XIX. יט

ſedens Loth & ,*veſperà in* Sedom in Angeli duo venerunt Et
1 וַיָּבֹאוּ שְׁנֵי הַמַּלְאָכִים סְדֹמָה בָּעֶרֶב וְלוֹט יֹשֵׁב
,eorum occurſum in ſurrexit & ,Loth vidit Et .Sedom portâ in
בְּשַׁעַר־סְדֹם וַיַּרְא־לוֹט וַיָּקָם לִקְרָאתָם
.terram ſuper faciem in ſe incurvavit &
וַיִּשְׁתַּחוּ אַפַּיִם אָרְצָה׃

Verſio VULG. LAT.

25 Abſit à te, ut rem hanc facias, & occidas juſtum cum impio, fiatque juſtus ſicut impius: non eſt hoc tuum: qui judicas omnem terram, nequaquam facies judicium 26 hoc. Dixitque Dominus ad eum, Si invenero Sodomis quinquaginta juſtos in medio civitatis, dimittam omni 27 loco propter eos. Reſpondenſque Abraham, ait; Quia ſemel cœpi, loquar ad Dominum meum, cùm ſim 28 pulvis & cinis. Quid ſi minùs quinquaginta juſtis, quinque fuerint? delebis, propter quadraginta quinque, univerſam urbem? Et ait, Non delebo ſi invenero ibi quadraginta quin- 29 que. Rurſumque locutus eſt ad eum, Sin autem quadraginta ibi inventi fuerint, quid facies? Ait, Non percutiam propter qua- 30 draginta. Ne, quæſo, inquit, indigneris Domine, ſi loquar; Quid ſi ibi inventi fuerint triginta? Reſpondit; Non faciam, ſi invenero ibi 31 triginta. Quia ſemel, ait, cœpi, loquar ad Dominum meum: Quid ſi ibi inventi fuerint viginti? Ait; Non interficiam propter vi- 32 ginti. Obſecro, inquit, ne iraſcaris Domine, ſi loquar adhuc ſemel: Quid ſi inventi fuerint ibi decem? Et dixit, Non delebo pro- 33 pter decem. Abiitque Dominus, poſtquàm ceſſavit loqui ad Abraham: & ille reverſus eſt in locum ſuum.

CAP. XIX.

1 VEneruntque duo Angeli Sodomam veſperè, & ſedente Lot in foribus civitatis. Qui cùm vidiſſet eos, ſurrexit, & ivit obviàm eis: adoravitque pronus in terram.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranſlatione LATINA.

25 Μηδαμῶς σὺ ποιήσεις ὡς τὸ ῥῆμα τοῦτο, τοῦ ἀποκτεῖναι δίκαιον μετὰ ἀσεβοῦς· καὶ ἔσται ὁ δίκαιος ὡς ὁ ἀσεβής. μηδαμῶς. Ὁ κρίνων πᾶσαν τὴν γῆν, οὐ ποιήσεις κρίσιν; 26 Εἶπε δὲ κύριος, (ο) Ἐὰν ὦσιν ἐν Σοδόμοις πεντήκοντα (π) δίκαιοι ἐν τῇ πόλει, (ρ) ἀφήσω ὅλην τὴν πόλιν, καὶ πάντα τὸν τόπον δι' αὐτούς. 27 Καὶ ἀποκριθεὶς Ἀβραὰμ εἶπε, Νῦν ἠρξάμην λαλῆσαι πρὸς τὸν (σ) κύριόν μου· ἐγὼ δὲ εἰμὶ γῆ καὶ σποδός. 28 Ἐὰν δὲ ἐλαττονωθῶσιν οἱ πεντήκοντα (τ) δίκαιοι εἰς τεσσαρακονταπέντε, ἀπολεῖς ἕνεκεν τῶν πέντε, πᾶσαν τὴν πόλιν; Καὶ (υ) εἶπεν, Οὐ μὴ ἀπολέσω, ἐὰν εὕρω ἐκεῖ τεσσαρακονταπέντε. 29 Καὶ προσέθηκεν ἔτι λαλῆσαι πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπεν, Ἐὰν δὲ εὑρεθῶσιν ἐκεῖ τεσσαράκοντα; Καὶ εἶπεν, Οὐ μὴ ἀπολέσω ἕνεκεν τῶν τεσσαράκοντα. 30 Καὶ εἶπε, Μή τι κύριε ἐὰν λαλήσω; ἐὰν δὲ εὑρεθῶσιν ἐκεῖ τριάκοντα; Καὶ εἶπεν, Οὐ μὴ (φ) ἀπολέσω ἕνεκεν τῶν τριάκοντα. 31 Καὶ εἶπεν, Ἐπειδὴ ἔχω λαλῆσαι πρὸς τὸν κύριον, ἐὰν δὲ εὑρεθῶσιν ἐκεῖ εἴκοσι; Καὶ εἶπεν, Οὐ μὴ (χ) ἀπολέσω, ἐὰν εὕρω ἐκεῖ εἴκοσι. 32 Καὶ εἶπε, Μή τι κύριε ἐὰν λαλήσω ἔτι ἅπαξ; ἐὰν δὲ εὑρεθῶσιν ἐκεῖ δέκα; Καὶ εἶπεν, Οὐ μὴ ἀπολέσω ἕνεκεν τῶν δέκα. 33 Ἀπῆλθε (ψ) δὲ ὁ κύριος, ὡς ἐπαύσατο λαλῶν τῷ Ἀβραάμ. καὶ Ἀβραὰμ ἀπέστρεψεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ιθʹ.

1 Ἦλθον δὲ οἱ δύο ἄγγελοι εἰς Σόδομα ἑσπέρας· Λὼτ δὲ ἐκάθητο παρὰ τὴν πύλην Σοδόμων. ἰδὼν δὲ Λὼτ, (α) ἐξανέστη εἰς συνάντησιν αὐτοῖς· καὶ προσεκύνησε τῷ προσώπῳ ἐπὶ τὴν γῆν·

MS.A. (ο) ἐὰν εὕρω ἐν (π) δικαίους (ρ) ἀφήσω πάντα (σ) κύριον· ἐγὼ (τ) δίκαιοι πέντε, ἀπολεῖς (υ) εἶπεν, Ὅτι οὐ (φ) ἀπολέσω ἐὰν εὑρεθῶσιν ἐκεῖ τριάκοντα. (χ) ἀπολέσω ἕνεκεν τῶν εἴκοσι. (ψ) δὲ κύριος,

ΚΕΦ. ιθʹ.
(α) ἀνέστη

25 *Nequaquàm tu facies (m) ſicut verbum hoc, ut occidas juſtum cum impio: & erit juſtus ut impius. (n) Nequaquàm. Qui judicas omnem terram, non facies judicium?* 26 *Dixit autem Dominus, Si fuerint in Sodomis quinquaginta juſti in civitate, dimittam totam civitatem, & omnem locum propter eos.* 27 *Et reſpondens Abraham dixit, Nunc cœpi loqui ad Dominum meum. Ego autem ſum terra & cinis.* 28 *Sin autem diminuti fuerint quinquaginta illi juſti in quadraginta quinque, perdes propter quinque omnem civitatem? Et dixit, Non perdam, ſi invenero ibi quadraginta quinque.* 29 *Et adjecit adhuc loqui ad eum; & dixit, Sin autem inventi fuerint ibi quadraginta? Et dixit, Non perdam propter quadraginta.* 30 *Et dixit, (o) Nunquid Domine, ſi loquar? Sin autem inventi fuerint ibi triginta? Et dixit, Non perdam propter triginta.* 31 *Et dixit, Quandoquidem habeo loqui ad Dominum: Sin autem inventi fuerint ibi viginti? Et dixit, Non perdam ſi invenero ibi viginti.* 32 *Et dixit, Nunquid Domine ſi loquar adhuc ſemel? Sin autem inventi fuerint ibi decem? Et dixit, Non perdam propter decem.* 33 *Abiit autem Dominus, poſtquàm ceſſavit loquens ad Abraham. Et Abraham reverſus eſt in locum ſuum.*

CAP. XIX,

1 *VEnerunt autem angeli duo in Sodoma veſperi. Lot autem ſedebat ad portam Sodomorum. Videns autem Lot, exurrexit obviàm illis; & adoravit(a)facie ſuper terram.*

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]

[illegible]

1 [illegible]

25 Abſit à te ut facias rem iſtam, ut *ſcilicet* occîdas innocentem cum reo, fiátque innocens ſicut reus. Abſit à te, judex univerſæ terræ: nequaquam fiet judicium tale. 26 Dixítque Dominus, Si invenero Sodomis quinquaginta juſtos intra civitatem, parcam toti loco propter eos. 27 Et reſpondit Abraham & ait, En cœpi loqui coram Domino, cùm ego pulvis ſim ac cinis. 28 Quòd ſi deſint ex quinquaginta juſtis quinque, deſtruéſne propter quinque totam civitatem? Dixit, Non deſtruam, ſi invenero ibi quadraginta quinque. 29 Et adjecit rurſus Abraham dicere ei, Quid ſi reperiantur ibi quadraginta? Inquit, Non deſtruam, ſi reperiam ibi quadraginta. 30 Dixit etiam, Ne moleſtum ſit Domino, & loquar; Quid ſi reperiantur ibi triginta? Reſpondit, Nõ deſtruã, ſi invenero ibi triginta. 31 Rurſus ait, En cœpi loqui coram Domino: Quid ſi reperiantur ibi viginti? Reſpondit, Non deſtruam propter viginti. 32 Item dixit, Ne ægrè ferat Dominus, & loquar tantummodò vice iſtâ: Quid ſi reperiantur illîc decem? Ait, Non deſtruam propter decem. 33 Abiítque Dominus poſtquàm ceſſavit loqui cum Abrahamo: & Abraham reverſus eſt in locum ſuum.

CAP. XIX.

1 VEnerúntque duo *illi* Angeli Sodomam veſperè, Lot ſedente in porta Sodomæ: & videns eos Lot, aſſurrexit ad occurſum eorum; & adorans pronus in terram,

---

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

25 קוּשְׁטָא אִנּוּן דִּינָךְ מִלְּמֶעְבַּד
כְּפִתְגָמָא הָדֵין לְשֵׁיצָאָה זַכָּאָה
עִם חַיָּבָא וִיהֵי זַכָּאָה כְּחַיָּבָא
קוּשְׁטָא אִנּוּן דִּינָךְ הֲדַיָּן כָּל־
26 אַרְעָא בְּרַם יַעְבֵּיד דִּינָא׃ וַאֲמַר יְיָ
אִם אַשְׁכַּח בִּסְדוֹם חַמְשִׁין זַכָּאִין
בְּגוֹ קַרְתָּא וְאֶשְׁבּוֹק לְכָל אַתְרָא
27 בְּדִילְהוֹן׃ וַאֲתֵיב אַבְרָהָם וַאֲמַר
הָא כְעַן אַסְגֵּיתִי לְמַלָּלָא קֳדָם־
28 יְיָ וַאֲנָא עֲפַר וּקְטַם׃ מָאִים
יַחְסְרוּן חַמְשִׁין זַכָּאִין חַמְשָׁא
הַתְחַבֵּל בְּחַמְשָׁא יָת כָּל־
קַרְתָּא וַאֲמַר לָא אֲחַבֵּיל אִם־
אַשְׁכַּח תַּמָּן אַרְבְּעִין וְחַמְשָׁא׃
29 וְאוֹסֵיף עוֹד לְמַלָּלָא קֳדָמוֹהִי
וַאֲמַר מָאִים יִשְׁתַּכְחוּן תַּמָּן
אַרְבְּעִין וַאֲמַר לָא אַעְבֵּיד גְּמִירָא
30 בְּדִיל אַרְבְּעִין׃ וַאֲמַר לָא־
כְעַן יִתְקַף רוּגְזָא דַייָ וַאֲמַלֵּיל
מָאִים יִשְׁתַּכְחוּן תַּמָּן תְּלָתִין
וַאֲמַר לָא אַעְבֵּיד גְּמִירָא
31 אִם־אַשְׁכַּח תַּמָּן תְּלָתִין׃ וַאֲמַר
הָא כְעַן אַסְגֵּיתִי לְמַלָּלָא קֳדָם־
יְיָ מָאִים יִשְׁתַּכְחוּן תַּמָּן עֶסְרִין
וַאֲמַר לָא אֲחַבֵּיל בְּדִיל עֶסְרִין׃
32 וַאֲמַר לָא־כְעַן יִתְקַף־רוּגְזָא
דַייָ וַאֲמַלֵּיל בְּרַם־זִמְנָא־הָדָא
מָאִים יִשְׁתַּכְחוּן תַּמָּן עַסְרָא
וַאֲמַר לָא אֲחַבֵּיל בְּדִיל עַסְרָא׃
33 וְאִסְתַּלַּק יְקָרָא דַייָ כַּד שֵׁיצִי
לְמַלָּלָא עִם־אַבְרָהָם וְאַבְרָהָם
תָּב לְאַתְרֵיהּ׃

יט

1 וְעָלוּ תְּרֵין מַלְאֲכַיָּא לִסְדוֹם
בְּרַמְשָׁא וְלוֹט יָתֵיב בִּתְרַע דִּסְדוֹם
וַחֲזָא־לוֹט וְקָם לְקַדָּמוּתְהוֹן
וּסְגִיד עַל־אַפּוֹהִי עַל־אַרְעָא׃

25 Vera ſunt judicia tua, ne facias ſicut rem hanc; ut conſumas juſtum cum impio, ut ſit juſtus ſicut impius: Vera ſunt judicia tua; Nunquid judex univerſæ terræ non utiq; faciet ju- 26 dicium? Dixitque Dominus; Si invenero in Sodomâ quinquaginta juſtos in medio civitatis: dimittam omni loco propter 27 eos. Et reſpondit Abraham, & dixit: Multum locutus ſum coram Domino, cùm ſim ego pulvis & 28 cinis. Fortè deficient de quinquaginta juſtis, quinque; nunquid diſperdes propter quinq; omnem civitatem? Et dixit, Non diſperdam; ſi invenero ibi 29 quadraginta & quinq;. Addiditq; rurſus loqui *coram* eo, & dixit; Fortè invenientur ibi quadraginta: Et dixit, Non faciam conſummationem propter qua- 30 draginta. Et dixit; Ne obſecro, iraſcatur furor Domini, & loquar; Fortè invenientur ibi triginta: Et dixit, Non faciam conſummationem, ſi invenero 31 ibi triginta. Et dixit; Ecce nunc multum locutus ſum coram Domino; fortè invenientur ibi viginti: Et dixit, Non diſperdam 32 propter viginti. Et ait, Ne obſecro, iraſcatur furor Domini, & loquar tantummodò hac vice; fortè invenientur ibi decem: Et dixit, Non diſperdam 33 propter decem. Et elevata eſt gloria Domini, cùm ceſſaſſet loqui cum Abraham: & Abraham reverſus eſt in locum ſuum.

CAP. XIX.

1 ET *ingreſſi ſunt* duo Angeli Sodomam veſpere; & Lot ſedebat in portâ Sodomæ: Et vidit Lot, & ſurrexit in occurſum eorum; & adoravit pronus ſuper terram.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]

[illegible]

1 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]

[illegible]

1 [illegible]

TEXT. ET. VER. SAM. Tranſlatio Latina.

25 *Abſit à te ut facias ſecundùm verbum iſtud: ut occîdas juſtum cum (k) impio; ſitque ſicut juſtus, ita impius: Abſit à te, judex univerſæ terræ non faciet judicium?* 26 *Et dixit Dominus, Si invenero Sodomæ quinquaginta juſtos in medio urbis, tum (l) parcam omni loco propter eos.* 27 *Et reſpondit Abraham, & dixit; Ecce nunc cœpi loqui Domino meo, cùm ego ſim pulvis & (m) cinis;* 28 *(n)Fortè deficient quinquaginta juſtis quinque: nunquid delebis propter quinque, univerſam civitatem? Et dixit, Non delebo, ſi invenero ibi quadraginta quinque.* 29 *Et addidit adhuc loqui ad eum, dicens ei; Fortaſſe invenientur ibi quadraginta: ſed dixit, Non delebo propter quadraginta.* 30 *Rurſus dixit, Non iraſcatur, quæſo, Dominus meus, & loquar: fortaſſe invenientur ibi triginta: Et dixit; Non perdam ſi invenero ibi triginta.* 31 *Et dixit, Ecce nunc (o) cœpi loqui Domino meo: fortaſſe invenientur ibi viginti: Et dixit, Non delebo propter viginti.* 32 *Et dixit, Nè quæſo iraſcatur Dominus meus, & loquar tantùm hâc vice; fortaſſe invenientur ibi decem: Et dixit, Non delebo propter decem.* 33 *Et abiit Dominus poſtquàm finivit loqui cum Abraham: Abraham quoque reverſus eſt in locum ſuum.*

CAP. XIX.

1 *ET venerunt duo Angeli Sodomam veſperi: Lot tum ſedebat in porta Sodomæ. Ut vidit Lot, ſurrexit in occurſum eorum, & proſtravit ſe in faciem ſuper terram.*

VER. SAM. (*k*) perverſo; (*l*) tolerabo omnem locum (*m*) vilis; (*n*) Quid ſi (*o*) loquendo cum domino meo:

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

25 * وانت معاذ من ان تصنع مثل هذا الامر * ان تهلك الصالح مع الطالح فيكون الصالح
26 كالطالح * انت معاذا حاكم جميع العالم لا يعمل بالحكم * فقال له الله ان وجدت في سدوم
27 خمسين صالحا في وسط القرية * صفحت عن جميع اهل الموضع بسببهم * فاجابه ابرهيم
28 وقال هوذا قد امعنت في الكلام بين يدي الله وانا تراب او رماد * لعل الخمسين صالحا
29 ينقصون خمسة * اتهلك بسبب نقص الخمسة جميع البلد * قال لا اهلكهم ان وجدت ثم
خمسة واربعين * وعاود ايضا في كلامه فقال عسي ان يوجد هناك اربعون * قال لا اصنع ذلك
30 بسبب الاربعين * وقال لا يصعب بين يدي الله ان اتكلم * عسي ان يوجد ثم ثلاثون *
31 قال لا اصنع ذلك ان وجدت ثم ثلاثين * وقال قد امعنت في الكلام بين يدي الله * عسي
32 ان يوجد ثم عشرون * قال لا اهلكهم بسبب العشرين * قال لا يشتد بين يدي ربي حتي
33 اتكلم هذه المرة فقط * عسي ان يوجد ثم عشرة قال لا اهلكهم بسبب العشرة * فمضي
ملاك الله لما فرغ من كلام ابرهيم وابرهيم رجع الي موضعه *

* الفصل التاسع عشر *

1 * ثم دخل الرسولان الي سدوم وقت عشاء * ولوط جالس علي بابها * فلما راهما قام
لاستقبالهما وسجد علي وجهه الي الارض *

25 *Et à te abſit, ut facias hujuſmodi rem, ut perdas juſtum cum iniquo, & ſit juſtus ut iniquus; à te abſit. nam judex univerſi mundi, non aget cum judicio?* 26 *Dixit ei Deus, Si repercro in Sadum quinquaginta bonos in medio urbis, parcam omnibus incolis loci cauſâ illorum.* 27 *Reſpondit ei Ebrahim, & [illegible]; Ecce protraxi ſermonem coram Deo, cùm ego ſim pulvis, aut cinis.* 28 *Si fortè à quinquaginta probis deſint quinque, num perdes propter defectum quinque totam regionem? Dixit; Non perdam eos ſi* 29 *invenero ibi quadraginta quinque. Et iteravit etiam ſermonem ſuum; ac dixit; Fortè reperiantur ibi quadraginta. Dixit, Non faciam id propter illos quadraginta.* 30 *Et ait, Ne diſpliceat in conſpectu Dei quòd loquar: fortè reperientur ibi triginta. Dixit, Non faciam id, ſi invenero ibi triginta.* 31 *Et dixit, Jam produxi ſermonem inter manus Dei: forſitan invenientur ibi viginti.* 32 *Dixit, Non perdam eos propter illos viginti. Ait, Ne durum ſit in conſpectu Domini mei ut loquar hâc vice tantùm: fortè reperientur ibi decem. Dixit, non perdam eos propter illos decem.* 33 *Abiit autem Angelus Dei, ut finem fecit loquendi cum Ebrahim: & Ebrahim reverſus eſt in locum ſuum.*

CAP. XIX.

1 *DEinde ingreſſi ſunt duo illi apoſtoli in Sadum tempore veſpertino, Lot ſedente ad portam ejus: cùmque vidiſſet eos, ſurrexit in occurſum eorum, & adoravit ſuper faciem ſuam ad terram.*

,veſtri ſervi domum ad nunc declinate :mei Dñi nunc Ecce :dixit Et
2 וַיֹּאמֶר הִנֶּה נָּא־אֲדֹנַי סוּרוּ נָא אֶל־בֵּית עַבְדְּכֶם
ibitis & ſurgetis manè & ,veſtros pedes lavate &,pernoctate &
וְלִינוּ וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשְׁכַּמְתֶּם וַהֲלַכְתֶּם
.pernoctabim' plateâ in quia ,Nequaquam :dixerunt Et.veſtrā viā in
לְדַרְכְּכֶם וַיֹּאמְרוּ לֹּא כִּי בָרְחוֹב נָלִין׃
:ejus domū ad venerūt &,eū ad declinaverūt &,valde eos in fecit vimEt
3 וַיִּפְצַר־בָּם מְאֹד וַיָּסֻרוּ אֵלָיו וַיָּבֹאוּ אֶל־בֵּיתוֹ
.comederunt & ,coxit infermentata & :convivium eis fecit &
וַיַּעַשׂ לָהֶם מִשְׁתֶּה וּמַצּוֹת אָפָה וַיֹּאכֵלוּ׃
ſuper gyrarunt Sedom viri civitatis viri & cubaſſent Antequàm
4 טֶרֶם יִשְׁכָּבוּ וְאַנְשֵׁי הָעִיר אַנְשֵׁי סְדֹם נָסַבּוּ עַל־
.extremo ab populus omnis ,ſenem ad uſq; & puero à domum
הַבַּיִת מִנַּעַר וְעַד־זָקֵן כָּל־הָעָם מִקָּצֶה׃
qui viri Ubi :ei dixerunt & ,Loth ad vocaverunt Et
5 וַיִּקְרְאוּ אֶל־לוֹט וַיֹּאמְרוּ לוֹ אַיֵּה הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־
.eos cognoſcemus &,nos ad eos Educ ?nocte te ad venerunt
בָּאוּ אֵלֶיךָ הַלָּיְלָה הוֹצִיאֵם אֵלֵינוּ וְנֵדְעָה אֹתָם׃
.ſe poſt clauſit portam & ,januam ad Loth eos ad eſt egreſſus Et
6 וַיֵּצֵא אֲלֵהֶם לוֹט הַפֶּתְחָה וְהַדֶּלֶת סָגַר אַחֲרָיו׃
mihi nunc Ecce .malefaciatis mei fratres nunc Ne :dixit Et
7 8 וַיֹּאמַר אַל־נָא אַחַי תָּרֵעוּ׃ הִנֵּה־נָא לִי
eas nunc educam : virum cognoverunt non quæ filiæ duæ
שְׁתֵּי בָנוֹת אֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּ אִישׁ אוֹצִיאָה־נָּא אֶתְהֶן
viris tantùm :veſtris oculis in bonum ſicut eis facite & ,vos ad
אֲלֵיכֶם וַעֲשׂוּ לָהֶן כַּטּוֹב בְּעֵינֵיכֶם רַק לָאֲנָשִׁים
umbrā in venerunt proptereà quia ,rem faciatis ne iſtis
הָאֵל אַל־תַּעֲשׂוּ דָבָר כִּי־עַל־כֵּן בָּאוּ בְּצֵל
venit Unus :dixerunt & .ultrà Accede, dixerunt Et .mei tigni
9 קֹרָתִי׃ וַיֹּאמְרוּ גֶּשׁ־הָלְאָה וַיֹּאמְרוּ הָאֶחָד בָּא־
tibi malefaciemus Nunc:judicando judicavit &,peregrinandum ad
לָגוּר וַיִּשְׁפֹּט שָׁפוֹט עַתָּה נָרַע לְךָ
appropinquaverunt & ,valde Loth in virum in fecerunt vim & .ipſis præ
מֵהֶם וַיִּפְצְרוּ בָאִישׁ בְּלוֹט מְאֹד וַיִּגְּשׁוּ
,ſuam manum viri miſerunt Et .januam frangendam ad
10 לִשְׁבֹּר הַדָּלֶת׃ וַיִּשְׁלְחוּ הָאֲנָשִׁים אֶת־יָדָם
.clauſerunt januam & ,domum in ſe ad Loth introduxerunt &
וַיָּבִיאוּ אֶת־לוֹט אֲלֵיהֶם הַבָּיְתָה וְאֶת־הַדֶּלֶת סָגָרוּ׃
cæcitatibus percuſſerunt ,domus oſtio qui viros Et
11 וְאֶת־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־פֶּתַח הַבַּיִת הִכּוּ בַּסַּנְוֵרִים
.oſtium inveniendum ad laboraverunt & ,maximū ad uſq; & minimo à
מִקָּטֹן וְעַד־גָּדוֹל וַיִּלְאוּ לִמְצֹא הַפָּתַח׃
.Generum ?hic tibi quis Adhuc :Loth ad viri dixerunt Et
12 וַיֹּאמְרוּ הָאֲנָשִׁים אֶל־לוֹט עֹד מִי־לְךָ פֹה חָתָן
de educ ,civitate in tibi quæ omnia & ,tuas filias &,tuos filios &
וּבָנֶיךָ וּבְנֹתֶיךָ וְכֹל אֲשֶׁר־לְךָ בָּעִיר הוֹצֵא מִן־
.loco
הַמָּקוֹם׃

Verſio VULG. LAT.

2 Et dixit; Obſecro, domini, declinate in domum pueri veſtri, & manete ibi: lavate pedes veſtros, & manè proficiſcemini in viam veſtram. Qui dixerunt; Minimè, ſed 3 in platea manebim'. Compulit illos oppidò ut diverterent ad eum: ingreſſiſq; domum illius fecit convivium, & coxit azyma: & comederunt. 4 Priùs autem quàm irent cubitum, viri civitatis vallaverunt domum à puero uſque ad ſenem, omnis populus ſimul. 5 Vocaverúntque Lot, & dixerunt ei; Ubi ſunt viri qui introierunt ad te nocte? educ illos huc, ut cognoſcamus e- 6 os. Egreſſus ad eos Lot, poſt 7 tergum occludens oſtium, ait; Nolite, quæſo, fratres mei; 8 nolite malum hoc facere. Habeo duas filias, quæ necdum cognoverunt virum: educam eas ad vos, & abutimini eis ſicut vobis placuerit; dúmodò viris iſtis nihil mali faciatis, quia ingreſſi ſunt ſub umbra 9 culminis mei. At illi dixerunt, Recede illuc. Et rurſus; Ingreſſus es, inquiunt, ut advena; numquid ut judices? te ergò ipſum magis quàm hos affligemus. Vimque faciebant Lot vehementiſſimè: jámque propè erat, ut effringerent fo- 10 res. Et ecce miſerunt manum viri, & introduxerunt ad ſe 11 Lot, clauſerúntque oſtium. Et eos, qui foris erant, percuſſerunt cæcitate à minimo uſque ad maximum; ita ut oſtium 12 invenire non poſſent. Dixerunt autem ad Lot, Habes hic quempiam tuorum? generum, aut filios, aut filias; omnes qui tui ſunt, educ de urbe hac.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

2 Καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ κύριοι ἐκκλίνατε (β) εἰς τὸν οἶκον τοῦ παιδὸς ὑμῶν, καὶ καταλύσατε, καὶ (γ) νίψασθε τοὺς πόδας ὑμῶν, καὶ ὀρθρίσαντες ἀπελεύσεσθε εἰς τὴν ὁδὸν ὑμῶν. (δ) Καὶ εἶπαν, Οὐχὶ, (ε) ἀλλ' 3 ἐν τῇ πλατείᾳ καταλύσομεν. Καὶ (ζ) κατεβιάσατο αὐτοὺς, καὶ ἐξέκλιναν πρὸς αὐτόν· καὶ εἰσῆλθον (η) εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ ἐποίησεν αὐτοῖς πότον, καὶ ἀζύμους 4 ἔπεψεν αὐτοῖς, καὶ ἔφαγον. Πρὸ τοῦ κοιμηθῆναι (θ) δὲ, οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως, οἱ Σοδομῖται περιεκύκλωσαν τὴν οἰκίαν, ἀπὸ νεανίσκου ἕως πρεσβυτέρου, ἅπας ὁ λαὸς 5 ἅμα. Καὶ ἐξεκαλοῦντο τὸν Λώτ· καὶ ἔλεγον πρὸς αὐτὸν, Ποῦ εἰσιν οἱ ἄνδρες οἱ εἰσελθόντες πρὸς σὲ τὴν νύκτα; ἐξάγαγε αὐτοὺς πρὸς ἡμᾶς, ἵνα συγγενώμεθα 6 αὐτοῖς. Ἐξῆλθε δὲ Λὼτ πρὸς (ι) αὐτοὺς πρὸς τὸ πρόθυρον, τὴν δὲ θύραν 7 προσέῳξεν ὀπίσω αὐτοῦ. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς, Μηδαμῶς ἀδελφοὶ, μὴ πονη- 8 ρεύσησθε. Εἰσὶ δέ μοι δύο θυγατέρες, αἳ οὐκ ἔγνωσαν ἄνδρα· ἐξάξω αὐτὰς πρὸς ὑμᾶς, (κ) καὶ χρᾶσθε αὐταῖς καθὰ ἂν ἀρέσκοι ὑμῖν. μόνον εἰς τοὺς ἄνδρας τούτους (λ) μὴ ποιήσητε ἄδικον, οὗ εἵνεκεν εἰσῆλθον ὑπὸ τὴν (μ) σκέπην 9 τῶν δοκῶν μου. (ν) Εἶπαν δὲ αὐτῷ, Ἀπόστα ἐκεῖ· εἰσῆλθες παροικεῖν, μὴ καὶ (ξ) κρίσιν κρίνειν; νῦν οὖν σε (ο) κακώσομεν μᾶλλον ἢ ἐκείνους. Καὶ παρεβιάζοντο τὸν ἄνδρα τὸν Λὼτ σφόδρα· καὶ ἤγγισαν 10 συντρίψαι τὴν θύραν. Ἐκτείναντες δὲ οἱ ἄνδρες τὰς χεῖρας εἰσεσπάσαντο τὸν Λὼτ πρὸς ἑαυτοὺς εἰς τὸν οἶκον, καὶ τὴν 11 θύραν τοῦ οἴκου ἀπέκλεισαν. Τοὺς δὲ ἄνδρας τοὺς ὄντας ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ οἴκου ἐπάταξαν (π) ἐν ἀορασίᾳ, ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου. καὶ παρελύθησαν ζητοῦντες 12 τὴν θύραν. Εἶπαν δὲ οἱ ἄνδρες (ρ) πρὸς τὸν Λὼτ, Εἰσί σοι ὧδε γαμβροὶ, ἢ υἱοὶ, ἢ θυγατέρες; (σ) ἢ εἴ τις σοι ἄλλος ἐστὶν ἐν τῇ πόλει, ἐξάγαγε ἐκ τοῦ τόπου τούτου.

Et dixit, Ecce, Domini, declinate in domum pueri veſtri, & divertite, & lavamini pedes veſtros: & manè ſurgentes abibitis in viam veſtram. Et dixerunt, Nequaquàm; ſed in platea divertemus. Et coegit illos; & 3 declinaverunt ad eum; & ingreſſi ſunt in domum ejus: & fecit eis potum; & azymos coxit eis: & manducaverunt. Priùs autem quàm cubitum i- 4 rent, viri civitatis Sodomitæ circumdederunt domum ab (b) adoleſcente uſque ad ſeniorem, totus populus ſimul. Et evocave- 5 runt Lot, & dixerunt ad eum; Ubi ſunt viri qui ingreſſi ſunt ad te nocte? Educ illos ad nos, ut coëamus cum eis. Exiit autem 6 Lot ad eos ad veſtibulum, & occluſit oſtium poſt ſe. Dixit autem 7 ad eos, Nequaquàm fratres: nolite malè facere. Sunt autem 8 mihi duæ filiæ, quæ non noverunt virum: producam eas ad vos; & utimini illis, quomodò placuerit vobis: tantummodò in viros iſtos nè faciatis iniquum: quam ob cauſam ingreſſi ſunt ſub tegmen trabiū mearū. Di- 9 xerunt autem ei, Recede illuc: intrâſti, ut incola eſſes: nunquid etiam, ut judiciū judices? Nunc igitur te affligemus magis, quā illos. Et vim faciebant in virū ipſū Lot vehementer: & appropinquaverunt ad confringendū oſtium. Extendentes autem viri 10 ipſi manus, (c) attraxerunt Lot ad ſeipſos in domum: & oſtiū domus clauſerunt. Viros autē, 11 qui erant ad oſtium domus, percuſſerunt in (d) cæcitate à parvo uſque ad magnum: & defecerunt quærentes oſtium. Di- 12 xerunt autem viri ad Lot, Sunt tibi hic generi, aut filii, aut filiæ? aut ſi quis tibi alius eſt in civitate, educ de loco iſto.

MS.A. (β) πρὸς τὸν οἶκον (γ) νίψατε (δ) Εἶπαν δὲ, (ε) ἀλλ' ἢ ἐν τῇ (ζ) παρεβιάζετο (η) εἰς τὴν οἰκίαν (θ) καὶ οἱ (ι) αὐτοὺς, καὶ τὴν θύραν (κ) καὶ χρήσασθαι αὐταῖς καθὰ ἀρέσκῃ ὑμῖν. (λ) μὴ ποιήσητε μηδὲν ἄδικον, (μ) στέγην (ν) Εἶπαν δὲ, Ἀπόστα (ξ) κρίσιν κρῖναι; (ο) κακώσομεν (π) ἀορασίᾳ, (ρ) πρὸς Λὼτ, Ἔστιν τίς σοι, (σ) ἢ ἥτις

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

2 * ܘܐܡܪ. ܒܒܥܘ ܡܪܝ ܣܛܘ ܠܒܝܬ ܥܒܕܟܘܢ. ܘܒܘܬܘ. ܘܐܫܝܓܘ ܪܓܠܝܟܘܢ. ܘܩܕܡܘ ܘܙܠܘ ܠܐܘܪܚܟܘܢ. ܘܐܡܪܘ. ܠܐ. ܒܫܘܩܐ ܢܒܘܬ. 3 * ܘܐܠܨ ܐܢܘܢ ܠܘܛ ܛܒ. ܘܣܛܘ ܠܘܬܗ. ܘܥܠܘ ܠܒܝܬܗ. ܘܥܒܕ ܠܗܘܢ ܡܫܬܝܐ. ܘܦܛܝܪܐ ܐܦܐ ܠܗܘܢ. ܘܐܟܠܘ. 4 * ܘܥܕ ܠܐ ܢܕܡܟܘܢ. ܘܐܢܫܝ ܡܕܝܢܬܐ ܐܢܫܐ ܕܣܕܘܡ ܐܚܕܘ ܒܝܬܐ. ܡܢ ܛܠܝܐ ܘܥܕܡܐ ܠܣܒܐ. ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܡܢ ܣܘܦܗ. 5 * ܘܩܪܘ ܠܠܘܛ ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܐܝܟܐ ܐܢܘܢ ܓܒܪܐ ܕܐܬܘ ܠܘܬܟ ܒܠܠܝܐ. ܐܦܩ ܐܢܘܢ ܠܘܬܢ ܘܢܕܥ ܐܢܘܢ. 6 * ܘܢܦܩ ܠܘܬܗܘܢ ܠܘܛ ܠܬܪܥܐ. ܘܬܪܥܐ ܐܚܕ ܒܬܪܗ. 7 * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܠܘܛ. ܠܐ ܬܒܐܫܘܢ ܐܚܝ. 8 * ܗܐ ܐܝܬ ܠܝ ܬܪܬܝܢ ܒܢܢ ܕܠܐ ܝܕܥܝ ܓܒܪܐ. ܐܦܩ ܐܢܝܢ ܠܘܬܟܘܢ. ܘܥܒܕܘ ܠܗܝܢ ܐܝܟ ܕܫܦܝܪ ܒܥܝܢܝܟܘܢ. ܒܠܚܘܕ ܠܓܒܪܐ ܗܠܝܢ ܠܐ ܬܥܒܕܘܢ ܡܕܡ. ܡܛܠ ܕܥܠܘ ܒܛܠܠܐ ܕܩܪܝܬܝ. 9 * ܘܐܡܪܘ. ܩܪܘܒ ܠܗܠ. ܘܐܡܪܘ. ܚܕ ܐܬܐ ܠܡܬܬܘܬܒܘ ܥܡܢ. ܘܗܐ ܕܐܢ ܠܢ ܕܝܢܐ. ܗܫܐ ܢܒܐܫ ܠܟ ܝܬܝܪ ܡܢܗܘܢ. ܘܐܬܚܪܝ ܥܡ ܓܒܪܐ ܠܘܛ ܛܒ. ܘܩܪܒܘ ܠܡܬܒܪ ܬܪܥܐ. 10 * ܘܐܘܫܛܘ ܓܒܪܐ ܐܝܕܝܗܘܢ. ܘܐܥܠܘ ܠܠܘܛ ܠܘܬܗܘܢ ܠܒܝܬܐ. ܘܬܪܥܐ ܐܚܕܘ. 11 * ܘܓܒܪܐ ܕܒܬܪܥܐ ܕܒܝܬܐ ܐܬܡܚܝܘ ܒܫܘܪܝܪܐ. ܡܢ ܙܥܘܪܐ ܘܥܕܡܐ ܠܪܒܐ. ܘܠܐܘ ܠܡܫܟܚ ܬܪܥܐ. 12 * ܘܐܡܪܘ ܓܒܪܐ ܠܠܘܛ. ܡܢܐ ܐܝܬ ܠܟ ܗܪܟܐ. ܚܬܢܐ ܘܒܢܝܟ ܘܒܢܬܟ ܘܟܠ ܕܐܝܬ ܠܟ ܒܡܕܝܢܬܐ. ܐܦܩ ܡܢ ܐܬܪܐ ܗܢܐ.

2 Dixit, Rogo vos Domini mei, divertite ad domum ſervi veſtri: & pernoctate, & lavate pedes veſtros, & manè conſurgentes proficiſcimini in viam veſtrā. Qui dixerunt, Minimè, in platea pernoctabimus. 3 At urſit eos Lot vehementer: diverterúntque ad eum, & ingreſſi ſunt domum illius: fecítque eis convivium, & azyma coxit eis; & comederunt. 4 Nec dum dormierant, & homines civitatis, homines, *inquam*, Sodomæ vallârunt domum illam, à juvenibus uſque ad ſenes; quin univerſus populus à primo ad ultimum. 5 Et vocantes Lot dixerunt ei, Ubi ſunt viri qui venerunt ad te noctu? educ eos ad nos, & cognoſcemus eos. 6 Exiit autem Lot ad eos ad oſtium, & oſtium clauſit à tergo. 7 Dixítque Lot ad illos, Ne malum inferatis, fratres mei. 8 Ecce habeo duas filias quas non cognovit vir *ullus*; educam eas ad vos, & utimini illis prout libuerit in oculis veſtris: tantúmmodò viris iſtis ne faciatis quicquam, eò quòd ingreſſi ſint ſub umbram trabium mearum. 9 Qui dixerunt, Recede illuc. Dixerunt etiam, Quidam venit ad peregrinandum apud nos, & ecce decernit nobis judicia: nunc pejus tibi fiet quàm ipſis. Et rixatus eſt cum viris *illis* Lot vehementer: & acceſſerunt ad effringendum oſtium. 10 Et extendentes viri illi manus ſuas, introduxerunt Lot ad ſe in domum, & januam clauſerunt. 11 Cæterùm viri illi qui erant in oſtio domus, percuſſi fuerunt caligine à minimo uſq; ad maximum; & fatigabantur ad inveniendū oſtiū. 12 Dixerunt autem viri illi ad Lot, Quid agis hîc? generos tuos, & filios filiáſq; tuas, & quicquid habes in civitate, educ è loco iſto.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

2 וַאֲמַר בְּבָעוּ כְעַן רִבּוֹנַי זוּרוּ כְעַן
לְבֵית עַבְדְּכוֹן וּבִיתוּ וְאַסְחוּ
רַגְלֵיכוֹן וְתַקְדְּמוּן וּתְהָכוּן
לְאוֹרְחֲכוֹן וַאֲמַרוּ לָא אֱלָהֵין
3 בִּרְחוֹבָא נְבִית׃ וּתְקֵיף בְּהוֹן
לַחֲדָא וְזָרוּ לְוָתֵיהּ וְעָלוּ לְבֵיתֵיהּ
וַעֲבַד לְהוֹן מִשְׁתְּיָא וּפַטִּיר אֲפָא
4 לְהוֹן וַאֲכַלוּ׃ עַד לָא שְׁכִיבוּ
וְאֱנָשֵׁי קַרְתָּא אֱנָשֵׁי דִסְדוֹם
אַקִּיפוּ עַל בֵּיתָא מֵעוּלֵימָא וְעַד
סָבָא כָּל עַמָּא מִסּוֹפֵיהּ׃
5 וּקְרוֹ לְלוֹט וַאֲמַרוּ לֵיהּ אָן
גֻּבְרַיָּא דַּאֲתוֹ לְוָתָךְ בְּלֵילְיָא
אַפֵּקִנּוּן לְוָתַנָא וְנִדַּע יָתְהוֹן׃
6 וּנְפַק לְוָתְהוֹן לוֹט לִתְרְעָא וְדַשָּׁא
7 אֲחַד בַּתְרוֹהִי׃ וַאֲמַר בְּבָעוּ
כְעַן אַחַי לָא תַבְאִישׁוּן׃
8 הָא כְעַן לִי תַּרְתֵּין בְּנָן דְּלָא
יְדַעָן גְּבַר אַפֵּיק כְּעַן יָתְהֵין
לְוָתְכוֹן וַעֲבִידוּ לְהֵין כִּדְתַקִּין
בְּעֵינֵיכוֹן לְחוֹד לְגֻבְרַיָּא הָאִלֵּין
לָא תַעְבְּדוּן מִדַּעַם אֲרֵי עַל
9 כֵּן עָלוּ בִּטְלַל שְׁרוּתִי׃ וַאֲמַרוּ
קְרֵיב לְהַלְאָה וַאֲמַרוּ חַד אֲתָא
לְאִתּוֹתָבָא וְהָא דָאֵין דִּינָא
כְּעַן נַבְאֵישׁ לָךְ מִדִּילְהוֹן
וְאַתְקִיפוּ בְגֻבְרָא בְלוֹט לַחֲדָא
10 וּקְרִיבוּ לְמִתְבַּר דַּשָּׁא׃ וְאוֹשִׁיטוּ
גֻבְרַיָּא יָת יְדֵיהוֹן וְאַעִילוּ יָת
לוֹט לְוָתְהוֹן לְבֵיתָא וְיָת דַּשָּׁא
11 אֲחַדוּ׃ וְיָת גֻּבְרַיָּא דִּי בִתְרַע
בֵּיתָא מְחוֹ בְּשַׁבְרִירַיָּא מִזְּעֵירָא
וְעַד רַבָּא וְלָאִיוּ לְאַשְׁכָּחָא
12 תַּרְעָא׃ וַאֲמַרוּ גֻבְרַיָּא לְלוֹט
עוֹד מָאן לָךְ הָכָא חַתְנָא וּבְנָךְ
וּבְנָתָךְ וְכֹל דִּי לָךְ בְּקַרְתָּא אַפֵּיק
מִן אַתְרָא׃

2 Et ait, Obſecro nunc Domini mei; declinate nunc in domum ſervi veſtri & manete, & lavate pedes veſtros; & manè ſurgentes, ibitis in viam veſtram: & dixerunt Nequaquam; ſed in plateâ manebimus. 3 Et compulit eos valde; & declinaverunt ad eum, & ingreſſi ſunt in domū ejus: & fecit eis convivium; & azyma coxit eis, & come- 4 derunt. Priuſquàm autem irent cubitum, viri civitatis viri Sodomæ vallaverunt domum à puero uſq; ad ſenem; omnis populus ſimul. 5 Et vocaverunt Lot, & dixerunt ei; Ubi ſunt viri qui venerunt ad te nocte? educ eos ad nos, & cognoſcemus eos. 6 Et egreſſus eſt ad eos Lot ad portam: & 7 oſtium clauſit poſt ſe. Et ait: Obſecro nunc fratres mei, nolite malè facere. 8 Ecce nunc habeo duas filias, *quas non cognovit vir*; educam nunc eas ad vos, & facite illis ſicut placuerit in oculis veſtris: tantummodo viris iſtis ne faciatis quicquam; quia proptereà ingreſſi ſunt ſub umbrâ teg- 9 minis mei. Et dixerunt, Recede illuc; Et dixerunt, Unus venit ad peregrinandū, & ecce judicat judiciū; nunc malefaciemus tibi, magis quàm eis: & compulerunt virum Lot valde; & acceſſerunt ad confringen- 10 dam januā. Et extenderunt viri manus ſuas, & introduxerunt Lot ad ſe in domum: & januam clauſerūt. 11 Et viros, qui erant in portâ domûs, percuſſerunt cæcitate, à minimo uſq; ad maximum: defatigatiq; ſunt, 12 ut invenirent portam. Dixeruntq; viri ad Lot; Quoſcunq; habes hic; *generū*, & filios tuos & filias tuas, & omnia quæ habes in civitate: educ de loco iſto.

[illegible]

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM.

Tranſlatio Latina.

2 Dixitque, Ecce nunc Domini, divertite quæſo in domum ſervi veſtri: & pernoctate & lavate pedes veſtros: & manè ſurgetis, & ibitis viam veſtram: & dixerunt Minimè, ſed in plateâ pernoctabimus. 3 Cogens autem eos valdè diverterunt ad eum, & venerunt in domum ejus, & fecit eis convivium, & azyma coxit, & comederunt. 4 Sed antequàm cubâſſent viri civitatis, viri Sodomæ, circundederunt domum à puero uſq; ad ſenem, omnis populus ab extremo. 5 Et vocaverunt Lotum, & dixerunt ei: Ubi ſunt viri qui venerunt ad te hâc nocte? educ eos ad nos, ut cognoſcamus eos. 6 Et egreſſus eſt ad eos Lot ad portam, & oſtium clauſit poſt ſe. 7 Et dixit, Nè quæſo fratres malum faciatis. 8 Ecce nunc mihi ſunt duæ filiæ, quæ non cognoverunt virum: educam nunc eas ad vos, & facietis eis ſicut bonum erit in oculis veſtris; tantummodò viris iſtis non facietis quicquam; nam ideò venerunt (a) ſub umbram culminis mei. 9 Tum dixerunt, Accede ulteriùs: iterumq; dixerunt, Unus iſte venit ad peregrinandum, & judicabit etiam judicium: nunc malefaciemus tibi præ iſtis: inſtabant igitur venientes in Lotum vehementer, & appropinquârunt ut frangerent oſtium. 10 Sed extenderunt viri illi manum ſuam, & introduxerunt Lotum ad ſe in domum, & oſtium clauſerunt. 11 Viros autem qui erant ad oſtium domûs, percuſſerunt cæcitatibus à parvo uſque ad magnum; & (b) defeſſi ſunt in inveniendo oſtio. 12 Poſteà dixerunt Angeli Lotho Adhuc quis tuorum hic? generum, filios tuos & filias tuas, & quæcunq; tua ſunt in urbe educ ex loco iſto.

VER. SAM. (a) ulteriùs ſub umbram familiæ meæ (b) afflicti ſunt

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 * وقال يا سيدي ميلا الى بيت عبدكما وبيتا واغسلا ارجلكما * وادلجا وسيرا في طريقكما * فقالا
لا الا في الرحبة نبيت * حتى الح عليهما جدا فمالا اليه ودخلا الى منزله * فصنع لهما 3
مجلسا وخبز فطيرا فاكلوا * قبل ان يضطجعوا فاذا اهل القرية اهل سدوم قد احاطوا 4
بالبيت من حدث الى شيخ جميع القوم الذين في ناحيته * فدعوا بلوط وقالوا له اين 5
الرجلان اللذان جاءا اليك في هذه الليلة * اخرجهما الينا حتى نواقعهما * فخرج اليهم 6
لوط الى الباب واغلق المصراع وراءه * وقال يا اخوتي لا تسيئوا اليهما * هوذا لي ابنتان ما 7 8
عرفتا رجلا * اخرجهما اليكم واصنعوا بهما ما حسن عندكم * ولا تصنعوا بهولاء القوم سيئا *
لانهم دخلوا تحت ظلال سقفي * فقالوا تقدم عن الباب * وقالوا اواحد جاء ليسكن 9
معنا صار يحكم علينا * الان نسيء اليك اكثر من اساءتنا اليهما * فالحوا على لوط جدا
وتقدموا ليكسروا المصراع * فمدا الرجلان اليه ايديهما وادخلا لوط اليهما الى البيت 10
واغلقا الباب * والقوم الذين في باب البيت ضرباهم بالغشي من شاب الى شيخ * فعجزوا 11
عن وجود الباب * وقال الرجلان للوط من لك ايضا هاهنا من صهر وبنيك وبناتك 12
وجميع من لك في البلد اخرجهم من هذا الموضع *

2 Dixitque, O Domini mei, divertite ad domum famuli veſtri, & pernoctate, & lavate pedes veſtros, & primo manè diſcedite, et abite per viam veſtram. Dixerunt, Nequaquam, ſed in plateâ pernoctabimus: 3 Adeò ut ſollicitarit eos vehementer. Diverterunt igitur ad eum, & ingreſſi ſunt in hoſpitium ejus, fecitque eis convivium, et coxit azymum, comederúntque. 4 Antequàm cubâſſent, ecce incolæ urbis, habitatores Sadum obſederunt domum à juvene uſque ad ſenem, omnis turba quæ erat in vico ejus. 5 Vocarúntque Lot, & dixerunt ei: Ubi ſunt duo viri, qui venêrunt ad te in hâc nocte? educ eos ad nos ut coëamus cum eis. 6 Egreſſus eſt autem ad eos Lot ad portam, & clauſit oſtium poſt ſe. 7 Dixitque, O fratres mei ne lædatis eos. 8 Ecce ſunt mihi duæ filiæ quæ non cognoverunt virum, educam eas ad vos, et facite eis quicquid placuerit vobis, et ne faciatis in hos homines quicquam, eò quòd ingreſſi ſunt ſub umbrâ tecti mei. 9 Dixerunt, Recede à janua; et dixerunt, Num unus qui venit ut habitaret nobiſcum, cœpit judicare nos? nunc lædemus te pluſquam lædemus eos. Et perurſerunt Lot graviſſimè. et acceſſerunt ut frangerent oſtium. 10 Extenderunt autem duo illi viri ad eum manus ſuas, introduxerúntque Lot ad ſe in domum, & clauſerunt januam. 11 Et homines, qui erant in portâ domus, percuſſerunt eos caligine, à juvene uſque ad ſenem, & non potuerunt invenire portam. 12 Dixerúntque duo illi viri ad Lot, Quoſcúnque habes etiam hîc, ſive generum, ſive filios tuos, et filias tuas, et quotquot habes in urbe, educ eos ex hoc loco.

crevit quia ,hunc locum nos diſperdentes Quia
13 כִּֽי־מַשְׁחִתִים אֲנַחְנוּ אֶת־הַמָּקוֹם הַזֶּה כִּֽי־גָדְלָה
.eum perdendum ad Domin⁹ nos miſit & :Dño coram eorũ clamor
צַעֲקָתָם אֶת־פְּנֵי יְהוָה וַיְשַׁלְּחֵנוּ יְהוָה לְשַׁחֲתָהּ׃
accipientes ,ſuos generos ad eſt locutus & ,Loth eſt egreſſus Et
14 וַיֵּצֵא לוֹט וַיְדַבֵּר אֶל־חֲתָנָיו לֹקְחֵי
quia ,iſto loco de egredimini ,Surgite :dixit & ,ſuas filias
בְנֹתָיו וַיֹּאמֶר קוּמוּ צְּאוּ מִן־הַמָּקוֹם הַזֶּה כִּֽי־
oculis in ludens ſicut fuit Et .civitatem Dominus diſperdens
מַשְׁחִית יְהוָה אֶת־הָעִיר וַיְהִי כִמְצַחֵק בְּעֵינֵי
Angeli . faciebãt vim &,aſcẽdiſſet aurora ipſa cũ Et.ſuorũ generorũ
15 חֲתָנָיו׃ וּכְמוֹ הַשַּׁחַר עָלָה וַיָּאִיצוּ הַמַּלְאָכִים
,tuas filias duas & ,tuam uxorem cape ,Surge ,dicendo Loth in
בְּלוֹט לֵאמֹר קוּם קַח אֶת־אִשְׁתְּךָ וְאֶת־שְׁתֵּי בְנֹתֶיךָ
.tardabat Et .civitatis inquitate in conſumaris fortè ne inventas
16 הַנִּמְצָאֹת פֶּן־תִּסָּפֶה בַּעֲוֹן הָעִיר׃ וַיִּתְמַהְמָהּ
manum & ,ejus uxoris manum & ,ejus manum viri apprehenderũt &
וַיַּחֲזִיקוּ הָאֲנָשִׁים בְּיָדוֹ וּבְיַד־אִשְׁתּוֹ וּבְיַד
,eum eduxerunt & :eum ſuper Domini indulgentiã in ,ejus filiarũ duarũ
שְׁתֵּי בְנֹתָיו בְּחֶמְלַת יְהוָה עָלָיו וַיֹּצִאֻהוּ
educerent illi cùm fuit Et .urbem extra eum poſuerunt &
17 וַיַּנִּחֻהוּ מִחוּץ לָעִיר׃ וַיְהִי כְהוֹצִיאָם
reſpicias ne ,tuã animã in te Erue : dixit & ,foràs eos
אֹתָם הַחוּצָה וַיֹּאמֶר הִמָּלֵט עַל־נַפְשֶׁךָ אַל־תַּבִּיט
,te erue montem ad .planicie omni in ſtes ne & ,te poſt
אַחֲרֶיךָ וְאַל־תַּעֲמֹד בְּכָל־הַכִּכָּר הָהָרָה הִמָּלֵט
.mei domini nunc Ne : eos ad Loth dixit Et .pereas fortè ne
18 פֶּן־תִּסָּפֶה׃ וַיֹּאמֶר לוֹט אֲלֵהֶם אַל־נָא אֲדֹנָי׃
,tuis oculis in gratiam tuus ſervus invenit nunc Ecce
19 הִנֵּה־נָא מָצָא עַבְדְּךָ חֵן בְּעֵינֶיךָ
vivificandum ad ,mecum feciſti quam ,tuã miſericordiã magnificaſti &
וַתַּגְדֵּל חַסְדְּךָ אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִמָּדִי לְהַחֲיוֹת
.montem ad liberare me potero non ego Et .meam animam
אֶת־נַפְשִׁי וְאָנֹכִי לֹא אוּכַל לְהִמָּלֵט הָהָרָה
civitas nunc Ecce .moriar & ,malum mihi hæreat fortè ne
20 פֶּן־תִּדְבָּקַנִי הָרָעָה וָמַתִּי׃ הִנֵּה־נָא הָעִיר
me eruam .parva ipſa & ,illuc fugiendum ad propinqua iſta
הַזֹּאת קְרֹבָה לָנוּס שָׁמָּה וְהִוא מִצְעָר אִמָּלְטָה
dixit Et .mea anima vivet Et ? ipſa parva non Nunquid .illùc nunc
21 נָּא שָׁמָּה הֲלֹא מִצְעָר הִוא וּתְחִי נַפְשִׁי׃ וַיֹּאמֶר
non ut :hoc verbo in etiam ,tuam faciẽ ſuſcepi Ecce : eum ad
אֵלָיו הִנֵּה נָשָׂאתִי פָנֶיךָ גַּם לַדָּבָר הַזֶּה לְבִלְתִּי
,illùc te erue Feſtina .es locutus quam civitatem ſubvertam
22 הָפְכִּי אֶת־הָעִיר אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ׃ מַהֵר הִמָּלֵט שָׁמָּה
illùc tuum ingredi ad uſque rem faciendum ad potero non quia
כִּי לֹא אוּכַל לַעֲשׂוֹת דָּבָר עַד־בֹּאֲךָ שָׁמָּה
.Sohar civitatis nomen vocavit Idcirco
עַל־כֵּן קָרָא שֵׁם־הָעִיר צוֹעַר׃

Verſio VULG. LAT.

13 Delebimus enim locum iſtum, eò quòd increverit clamor eorum coram Domino, qui miſit nos ut perdamus illos. 14 Egreſſus itaque Lot, locutus eſt ad generos ſuos qui accepturi erant filias ejus & dixit; Surgite, egredimini de loco iſto: quia delebit Dominus civitatem hanc. Et viſus eſt eis quaſi ludens loqui. 15 Cumque eſſet manè, cogebant eum Angeli, dicentes; Surge, tolle uxorem tuam, & duas filias quas habes; ne & tu pariter pereas in ſcelere civitatis. 16 Diſſimulante illo, apprehenderunt manum ejus, & manum uxoris, ac duarum filiarum ejus, eò quòd parceret Dominus illi. 17 Eduxeruntque eum, & poſuerunt extra civitatem: ibique locuti ſunt ad eum, dicentes; Salva animam tuam: noli reſpicere poſt tergum, nec ſtes in omni circà regione: ſed in monte ſalvum te fac, ne & tu ſimul pereas. 18 Dixitque Lot ad eos, Quæſo, 19 Domine mi, Quia invenit ſervus tuus gratiam coram te, & magnificâſti miſericordiam tuam quam feciſti mecum, ut ſalvares animam meam, nec poſſum in monte ſalvari, ne fortè apprehendat me malum, & moriar: 20 Eſt civitas hæc juxtà, ad quam poſſim fugere, parva, & ſalvabor in ea: numquid non modica eſt, & vivet anima mea? 21 Dixitque ad eum, Ecce etiam in hoc ſuſcepi preces tuas, ut non ſubvertam urbem pro qua locutus es. 22 Feſtina & ſalvare ibi: quia non potero facere quidquã donec ingrediaris illuc. Idcircò vocatum eſt nomen urbis illius, Segor.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

13 (τ)Ὅτι ἡμεῖς ἀπόλλυμεν τὸν τόπον τοῦτον· ὅτι ὑψώθη ἡ κραυγὴ αὐτῶν (υ)ἔναντι κυρίου, καὶ ἀπέστειλεν ἡμᾶς κύριος ἐκτρίψαι αὐτήν. 14 Ἐξῆλθε δὲ Λὼτ, καὶ ἐλάλησε πρὸς τοὺς γαμβροὺς αὐτοῦ τοὺς εἰληφότας τὰς θυγατέρας αὐτοῦ, καὶ εἶπεν, Ἀνάστητε, καὶ ἐξέλθετε ἐκ τοῦ τόπου τούτου, ὅτι ἐκτρίβει κύριος τὴν πόλιν. ἔδοξε δὲ γελοιάζειν ἐναντίον τῶν γαμβρῶν αὐτοῦ. 15 Ἡνίκα δὲ ὄρθρος ἐγένετο, (φ) ἐσπούδαζον οἱ ἄγγελοι τὸν Λὼτ, λέγοντες, Ἀναστὰς λάβε τὴν γυναῖκά σου, καὶ τὰς δύο θυγατέρας σου, ἃς ἔχεις, καὶ ἔξελθε, (χ) ἵνα μὴ καὶ σὺ συναπόλῃ ταῖς ἀνομίαις 16 τῆς πόλεως. Καὶ ἐταράχθησαν. καὶ ἐκράτησαν οἱ ἄγγελοι τῆς χειρὸς αὐτοῦ, καὶ τῆς χειρὸς τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, καὶ τῶν χειρῶν τῶν δύο θυγατέρων αὐτοῦ, ἐν τῷ 17 φείσασθαι κύριον αὐτοῦ. Καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἐξήγαγον αὐτοὺς ἔξω, καὶ εἶπαν, Σώζων σῶζε τὴν σεαυτοῦ ψυχήν· (ψ) μὴ περιβλέψῃ εἰς τὰ ὀπίσω, μηδὲ στῇς ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ· εἰς τὸ ὄρος σώζου, μή ποτε 18 συμπαραληφθῇς. Εἶπε δὲ Λὼτ πρὸς 19 αὐτοὺς, Δέομαι κύριε, Ἐπειδὴ εὗρεν ὁ παῖς σου ἔλεος ἐναντίον σου, καὶ ἐμεγάλυνας τὴν δικαιοσύνην σου, ὃ ποιεῖς ἐπ' ἐμὲ τοῦ ζῆν τὴν ψυχήν μου. ἐγὼ δὲ οὐ δυνήσομαι διασωθῆναι εἰς τὸ ὄρος· (ω) μή ποτε καταλάβῃ με τὰ κακὰ, καὶ ἀποθάνω. 20 (α) Ἰδοὺ, πόλις αὕτη ἐγγὺς τοῦ καταφυγεῖν με ἐκεῖ, ἥ ἐστι μικρά· καὶ ἐκεῖ (β) διασωθήσομαι. οὐ μικρά ἐστι; 21 καὶ ζήσεται ἡ ψυχή μου ἕνεκέν σου. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἰδοὺ, ἐθαύμασά σου τὸ πρόσωπον, καὶ ἐπὶ τῷ ῥήματι τούτῳ, τοῦ μὴ καταστρέψαι τὴν πόλιν περὶ ἧς ἐλάλησας. 22 Σπεῦσον οὖν τοῦ σωθῆναι ἐκεῖ· οὐ γὰρ δυνήσομαι ποιῆσαι πρᾶγμα, ἕως (γ) τοῦ ἐλθεῖν σε ἐκεῖ· διὰ τοῦτο (δ) ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τῆς πόλεως ἐκείνης, Σηγώρ.

MS.A. (τ) Ὅτι ἀπόλλυμεν ἡμεῖς (υ) ἐναντίον (φ) ἐπεσπούδαζον (χ) ἵνα μὴ συναπόλῃ (ψ) μὴ περιβλέψῃς (ω) μὴ καταλάβῃ (α) Ἰδοὺ, ἡ πόλεις (β) σωθήσομαι. (γ) τοῦ σε ἐλθεῖν (δ) ἐπωνόμασεν

13 Quia nos perdimus locum hunc: quoniam exaltatus eſt clamor eorum coram Domino; & miſit nos Dominus exterere eam. 14 Egreſſus eſt autem Lot; & locutus eſt ad generos ſuos, qui acceperant filias ejus, & dixit, Surgite, & egredimini de loco hoc; quia diſperdit Dominus civitatem. Viſus eſt autem ludere coram generis ſuis. 15 Poſtquàm autem diluculum factum eſt, urgebant Angeli Lot, dicentes, Surgens accipe uxorem tuam, & duas filias tuas, quas habes; & egredere, nè tu etiam perdaris ſimul cum iniquitatibus civitatis. 16 Et turbati (e) ſunt: & tenuerunt Angeli manum ejus, & manum uxoris ejus, & manus duarum filiarum ejus, in eo quòd parceret Dominus ei. 17 Et factum eſt mox, ut eduxerunt eos foràs; & dixerunt, Salvans ſalva tuam ipſius animam: nè reſpexeris retrorſùm, nec ſteteris in omni circà regione: in montem ſalvum te fac, nè fortè ſimul comprehendaris. 18 Dixit autem Lot ad illos, Oro, Domine, 19 Quia invenit puer tuus miſericordiam ante te, & magnificâſti juſtitiam tuam, (f) quod facis in me, ut (g) vivat anima mea: ego autem non potero ſalvus fieri in montem; nè fortè comprehendant me mala, & moriar. 20 Ecce hæc civitas propè eſt ad fugiendum me illuc, quæ eſt parva; & illuc ſalvus evadam: (h) Nónne parva eſt? & vivet anima mea propter te. 21 Et dixit ei, Ecce, (i) admiratus ſum faciem tuam etiam in verbo hoc, ut non evertam civitatem, de qua locutus es. 22 Feſtina igitur ad evadendum illuc: non enim potero facere rem, donec tu venias illuc. Propterea vocavit nomen civitatis illius, Segor.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 * ܡܛܠ ܕܡܚܒܠܝܢܢ ܠܗ ܠܐܬܪܐ ܗܢܐ ܡܛܠ ܕܣܠܩܬ ܩܒܠܬܗܘܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ.
14 ܘܫܕܪܢ ܡܪܝܐ ܠܡܚܒܠܘܬܗ. * ܘܢܦܩ ܠܘܛ ܘܡܠܠ ܥܡ ܚܬܢܘܗܝ ܢܣܒܝ
ܒܢܬܗ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܩܘܡܘ ܦܘܩܘ ܡܢ ܐܬܪܐ ܗܢܐ. ܡܛܠ ܕܡܚܒܠ ܠܗ ܡܪܝܐ.
15 ܘܗܘܐ ܐܝܟ ܡܓܚܟ ܒܥܝܢܝ ܚܬܢܘܗܝ. * ܘܟܕ ܣܠܩ ܨܦܪܐ. ܐܠܨܘܗܝ ܡܠܐܟܐ
ܠܠܘܛ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܩܘܡ ܕܒܪ ܐܢܬܬܟ ܘܬܪܬܝܢ ܒܢܬܟ ܕܐܫܬܟܚܝ. ܕܠܡܐ ܬܬܚܒܠ
16 ܒܚܛܗܝܗ ܕܡܕܝܢܬܐ. * ܘܐܬܟܢܝ ܠܘܛ. ܘܐܚܕܘ ܡܠܐܟܐ ܒܐܝܕܗ. ܘܒܐܝܕܐ ܕܐܢܬܬܗ. ܘܒܐܝܕܝ ܬܪܬܝܢ
ܒܢܬܗ. ܡܛܠ ܕܚܣ ܡܪܝܐ ܥܠܘܗܝ. ܘܐܦܩܘܗܝ ܘܐܣܩܘܗܝ ܠܒܪ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ.
17 * ܘܟܕ ܐܦܩܘ ܐܢܘܢ ܠܒܪ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܦܠܛ ܢܦܫܟ. ܠܐ ܬܬܦܢܐ ܠܒܣܬܪܟ. ܘܠܐ
18 ܬܩܘܡ ܒܟܠܗ ܦܩܥܬܐ. ܠܛܘܪܐ ܐܬܦܠܛ ܕܠܐ ܬܬܚܒܠ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܠܘܛ. ܒܒܥܘ ܡܪܝ
19 ܡܪܘܬܢ. * ܗܐ ܐܫܟܚ ܥܒܕܟ ܪܚܡܐ ܒܥܝܢܝܟ. ܘܣܓܝܐܐ ܗܝ ܛܝܒܘܬܟ
ܕܥܒܕܬ ܥܡܝ ܕܬܚܝܐ ܢܦܫܝ. ܘܐܢܐ ܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܠܡܥܪܩ ܠܛܘܪܐ. ܕܠܡܐ
20 ܬܕܪܟܢܝ ܒܝܫܬܐ ܘܐܡܘܬ. * ܗܐ ܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ ܩܪܝܒܐ ܗܝ ܕܐܥܪܘܩ ܠܗ. ܘܗܝ
21 ܙܥܘܪܬܐ ܗܝ. ܐܬܦܠܛ ܠܬܡܢ. ܗܐ ܙܥܘܪܬܐ ܗܝ. ܘܬܚܐ ܢܦܫܝ. * ܘܐܡܪ ܠܗ. ܗܐ
22 ܢܣܒܬ ܐܦܝܟ. ܐܦ ܒܦܬܓܡܐ ܗܢܐ. ܕܠܐ ܐܗܦܘܟ ܡܕܝܢܬܐ ܕܐܡܪܬ. * ܣܪܗܒ ܐܬܦܠܛ
ܠܬܡܢ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܕܐܥܒܕ ܡܕܡ. ܥܕܡܐ ܕܬܥܘܠ ܠܬܡܢ. ܡܛܠ
ܗܢܐ ܩܪܐ ܫܡܗ ܕܡܕܝܢܬܐ. ܨܥܪ.

13 Nam vaſtaturi ſumus locum iſtum, eò quòd aſcenderit clamor eornm corum Domino, miſitque nos Dominus ad vaſtandum illum. 14 Igitur egreſſus eſt Lot, & alloquutus eſt generos ſuos qui duxerant filias ſuas, & dixit eis, Surgite, egredimini è loco iſto, quoniam vaſtaturus eſt eum Dominus: fuit autem quaſi jocans in oculis generorum ſuorum. 15 Quumque aſcendiſſet aurora, urſerunt Angeli Lot, & dicunt ei, Surge duc uxorem tuam, & duas filias tuas quæ adſunt, ne fortè percutiaris in peccatis civitatis. 16 At moras nectente Lot, apprehendetunt Angeli manum ejus, & manum ambarum filiarum ejus (miſertus enim fuerat Dominus illi) & eduxerunt eum, & collocaverunt eum extra civitatem. 17 Cúmque eduxiſſent eos extra, dicunt ei, Salva animam tuam: ne te vertas poſt tergum tuum, neque conſiſtas in tota planitie: ad montem effugito, ut ne pereas. 18 Et dixit eis Lot, Quæſo vos Domini mei. 19 Ecce invenit ſervus tuus miſericordiam in oculis tuis, & maximum eſt beneficium tuum quo uſus es mecum, ſervans animam meam: & ego nequeo fugere in montem, ne fortè aſſequatur me malum, ac moriar. 20 En oppidum iſtud proximum eſt ut fugiam illuc: & quidem ipſum parvulum eſt, effugiam illuc, ecce parvulum eſt, vivat anima mea. 21 Dixitque ei, Ecce ſuſcepi faciem tuam etiam in ſermone iſto, ut non ſubvertam oppidum quod dixiſti. 22 Citò ſalva te illuc, quia non poſſum facere quicquam quoad ingrediaris illuc. Propterea vocavit nomen illius oppidi, Soar.

PARAPH. CHALD. cùm VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

13 אֲרֵי־מְחַבְּלִין אֲנַחְנָא יָת־אַתְרָא
הָדֵין אֲרֵי־סְגִיאַת קְבִלְתְּהוֹן קֳדָם
14 יְיָ וְשַׁלְּחָנָא יְיָ לְחַבָּלוּתַהּ׃ וּנְפַק
לוֹט וּמַלֵּיל עִם־חַתְנוֹהִי נָסְבֵי
בְנָתֵיהּ וַאֲמַר קוּמוּ פּוּקוּ מִן־
אַתְרָא הָדֵין אֲרֵי־מְחַבֵּל יְיָ יָת־
קַרְתָּא וַהֲוָה כְּמָחֵיךְ בְּעֵינֵי
15 חַתְנוֹהִי׃ וּכְמִסַּק צַפְרָא הֲוָה
וּדְחִיקוּ מַלְאֲכַיָּא בְּלוֹט לְמֵימַר
קוּם דְּבַר יָת־אִתְּתָךְ וְיָת־תַּרְתֵּין
בְּנָתָךְ דְּאִשְׁתְּכָחָא מְהֵימְנָן עִמָּךְ
דִּלְמָא־תִלְקֵי בְּחוֹבֵי קַרְתָּא׃
16 וְאִתְעַכַּב וְאַתְקִיפוּ גֻבְרַיָּא בִּידֵיהּ
וּבִידָא דְאִתְּתֵיהּ וּבִידָא תַּרְתֵּין
בְּנָתֵיהּ כַּד חָס יְיָ עֲלוֹהִי וְאַפְּקוּהִי
וְאַשְׁרְוּהִי מִבָּרָא לְקַרְתָּא׃
17 וַהֲוָה כַּד־אַפִּיקוּ יָתְהוֹן לְבָרָא
וַאֲמַר חוּס עַל־נַפְשָׁךְ לָא־תִסְתַּכֵּי
לַאֲחוֹרָךְ וְלָא־תְקוּם בְּכָל־
מֵישְׁרָא לְטוּרָא אִשְׁתֵּיזֵיב
18 דִּלְמָא תִלְקֵי׃ וַאֲמַר לוֹט לְהוֹן
19 בְּבָעוּ יְיָ׃ הָא־כְעַן אַשְׁכַּח עַבְדָּךְ
רַחֲמִין קֳדָמָךְ וְאַסְגֵּיתָ טוּבָךְ דִּי
עֲבַדְתְּ עִמִּי לְקַיָּמָא יָת־נַפְשִׁי
וַאֲנָא לֵית אֲנָא יָכִיל לְאִשְׁתֵּזָבָא
לְטוּרָא דִּלְמָא־תְעָרְעִנַּנִי בִּישְׁתָא
20 וְאֵמוּת׃ הָא־כְעַן קַרְתָּא
הָדָא קְרִיבָא לְמֵעֲרוֹק לְתַמָּן
וְהִיא זְעֵירָא אִשְׁתֵּיזֵיב כְּעַן
לְתַמָּן הֲלָא זְעֵירָא הִיא וְתִתְקַיַּם
21 נַפְשִׁי׃ וַאֲמַר לֵיהּ הָא נְסֵיבִית
אַפָּךְ אַף לְפִתְגָּמָא הָדֵין בְּדִיל
דְּלָא לְמֶהְפַּךְ יָת־קַרְתָּא דְּבָעִיתָא
22 עֲלַהּ׃ אוֹחִי אִשְׁתֵּיזֵיב לְתַמָּן אֲרֵי
לָא אִיכוּל לְמֶעְבַּד פִּתְגָּמָא עַד־
מֵיתָךְ לְתַמָּן עַל־כֵּן קְרָא שְׁמָא־
דְקַרְתָּא צוֹעַר׃

13 Quoniam diſperdemus nos locum iſtum: quia magnus eſt clamor eorum coram Domino; & miſit nos Domin⁹, ut diſperderem⁹ eum. 14 Et egreſſus eſt Lot, & locutus eſt cum generis ſuis, qui accepturi erant filias ſuas; & ait, Surgite egredimini de loco iſto; quia diſperdet Dominus civitatem: Et fuit quaſi ridiculum, in oculis generorum ſuorum. 15 Et cùm aſcendiſſet aurora, & eſſet mane; coegerunt angeli Lot dicentes: Surge & tolle uxorem tuam, & duas filias tuas, quæ inventæ ſunt fideles tecum; ne fortè percutiaris in peccatis civitatis. 16 Et cùm moram feciſſet, apprehenderunt viri *manum* ejus & manum uxoris ejus, & manum duarum filiarum ejus; eò quòd miſeraretur Domin⁹ illius: & eduxerunt eum & poſuerunt eum extra civitatem. 17 Et factum eſt cùm eduxiſſet eos foras; ait, Miſerere animæ tuæ; non reſpicias poſt tergum tuum, neq; ſtes in omni planitie: ſed in monte ſalvum te fac, ne fortè pereas. 18 Et ait Lot ad eos: Obſecro, *Domine.* 19 Ecce nunc invenit ſervus tuus miſericordiam *coram te:* & multiplicaſti bonitatem tuam, quam feciſti mecum; ſuſtentando animam meam: & ego non poſſum ſalvari in monte; ne fortè occurrat mihi malũ, & moriar. 20 Ecce nunc civitas hæc juxtà eſt ad fugiendum ibi, & eſt parva: ſalvabor nunc ibi; nonne parva eſt? & vivet anima mea. 21 Dixitq; ei; Ecce ſuſcepi faciem tuam etiam pro hac re: ut non ſubvertam civitatem pro quâ rogaſti. 22 Feſtina, ſalvare ibi; quia non poſſum quicquã facere, donec venias illuc: Propterea vocavit nomen civitatis, Sogor.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

13 *ࠊࠉ ࠌࠔࠇࠕࠉࠌ ࠀࠍࠇࠍࠅ ࠀࠕ ࠄࠌࠒࠅࠌ ࠄࠆࠄ ࠊࠉ ࠂࠃࠋࠄ ࠑࠏࠒࠕࠌ ࠀࠕ ࠐࠍࠉ ࠉࠄࠅࠄ ࠅࠉࠔࠋࠇࠍࠅ ࠉࠄࠅࠄ ࠋࠔࠇࠕࠄ:
14 *ࠅࠉࠑࠀ ࠋࠅࠈ ࠅࠉࠃࠁࠓ ࠀࠋ ࠇࠕࠍࠉࠅ ࠋࠒࠇࠉ ࠁࠍࠕࠉࠅ ࠅࠉࠀࠌࠓ ࠒࠅࠌࠅ ࠑࠀࠅ ࠌࠍ ࠄࠌࠒࠅࠌ ࠄࠆࠄ ࠊࠉ ࠌࠔࠇࠉࠕ ࠉࠄࠅࠄ ࠀࠕ ࠄࠏࠉࠓ ࠅࠉࠄࠉ ࠊࠌࠑࠇࠒ ࠁࠏࠉࠍࠉ ࠇࠕࠍࠉࠅ:
15 *ࠅࠊࠌࠅ ࠄࠔࠇࠓ ࠏࠋࠄ ࠅࠉࠀࠉࠑࠅ ࠄࠌࠋࠀࠊࠉࠌ ࠁࠋࠅࠈ ࠋࠀࠌࠓ ࠒࠅࠌ ࠒࠇ ࠀࠕ ࠀࠔࠕࠊ ࠅࠀࠕ ࠔࠕࠉ ࠁࠍࠅࠕࠉࠊ ࠄࠍࠌࠑࠀࠅࠕ ࠐࠍ ࠕࠎࠐࠄ ࠁࠏࠅࠍ ࠄࠏࠉࠓ:
16 *ࠅࠉࠕࠌࠄࠌࠄ ࠅࠉࠇࠆࠉࠒࠅ ࠄࠀࠍࠔࠉࠌ ࠁࠉࠃࠅ ࠅࠁࠉࠃ ࠀࠔࠕࠅ ࠅࠁࠉࠃ ࠔࠕࠉ ࠁࠍࠅࠕࠉࠅ ࠁࠇࠌࠋࠕ ࠉࠄࠅࠄ ࠏࠋࠉࠅ ࠅࠉࠅࠑࠉࠀࠄࠅ ࠅࠉࠍࠇࠄࠅ ࠌࠇࠅࠑ ࠋࠏࠉࠓ:
17 ࠅࠉࠄࠉ ࠊࠄࠅࠑࠉࠀࠌ ࠀࠅࠕࠌ ࠄࠇࠅࠑࠄ ࠅࠉࠀࠌࠓ *ࠄࠌࠋࠈ ࠏࠋ ࠍࠐࠔࠊ ࠀࠋ ࠕࠁࠉࠈ ࠀࠇࠓࠉࠊ ࠅࠀࠋ ࠕࠏࠌࠃ ࠁࠊࠋ ࠄࠊࠊࠓ ࠄࠄࠓࠄ ࠄࠌࠋࠈ ࠐࠍ ࠕࠎࠐࠄ:
18 ࠅࠉࠀࠌࠓ ࠋࠅࠈ ࠀࠋࠉࠄࠌ ࠀࠋ ࠍࠀ ࠀࠃࠍࠉ:
19 **ࠄࠍࠄ ࠍࠀ ࠌࠑࠀ ࠏࠁࠃࠊ ࠇࠍ ࠁࠏࠉࠍࠉࠊ ࠅࠕࠂࠃࠉࠋ ࠇࠎࠃࠊ ࠀࠔࠓ ࠏࠔࠉࠕ ࠏࠌࠃࠉ ࠋࠄࠇࠉࠅࠕ ࠀࠕ ࠍࠐࠔࠉ ࠅࠀࠍࠊࠉ ࠋࠀ ࠀࠅࠊࠋ ࠋࠄࠌࠋࠈ ࠄࠄࠓࠄ ࠐࠍ ࠕࠃࠁࠒࠍࠉ ࠄࠓࠏࠄ ࠅࠌࠕࠉ:
20 *ࠄࠍࠄ ࠍࠀ ࠄࠏࠉࠓ ࠄࠆࠀࠕ ࠒࠓࠅࠁࠄ ࠋࠍࠅࠎ ࠔࠌࠄ ࠅࠄࠉࠀ ࠌࠑࠏࠓ ࠀࠌࠋࠈࠄ ࠍࠀ ࠔࠌࠄ ࠄࠋࠀ ࠌࠑࠏࠓ ࠄࠉࠀ ࠅࠕࠇࠉ ࠍࠐࠔࠉ:
21 *ࠅࠉࠀࠌࠓ ࠀࠋࠉࠅ ࠄࠍࠄ ࠍࠔࠀࠕࠉ ࠐࠍࠉࠊ ࠂࠌ ࠋࠃࠁࠓ ࠄࠆࠄ ࠋࠁࠋࠕࠉ ࠄࠐࠊࠉ ࠀࠕ ࠄࠏࠉࠓ ࠀࠔࠓ ࠃࠁࠓࠕ:
22 *ࠌࠄࠓ ࠄࠌࠋࠈ ࠔࠌࠄ ࠊࠉ ࠋࠀ ࠀࠅࠊࠋ ࠋࠏࠔࠅࠕ ࠃࠁࠓ ࠏࠃ ࠁࠀࠊ ࠔࠌࠄ ࠏࠋ ࠊࠍ ࠒࠓࠀ ࠔࠌ ࠄࠏࠉࠓ ࠑࠅࠏࠓ:

VERSIO SAMARITANA.

13 * [illegible]
14 * [illegible]
15 * [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 ** [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 * [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

13 Quia (c) delemus nos locum iſtum: eſt enim magnus clamor eorum ante dominum, ideò miſit nos Dominus ad eam perdendum. 14 Tum egreſſus eſt Lot ut loqueretur generis ſuis, qui acceperant filias ſuas: & dixit, Surgite, egredimini de loco iſto, quoniam (d) delebit Dominus civitatem illam: erat autem velut (e) ludens in oculis generorum ſuorum. 15 Cùm verò aurora aſcendiſſet, urgebant Angeli Lotum dicendo: Surge, accipe uxorem tuam, & duas filias tuas quæ præſtò ſunt, nè (f) conſumaris in iniquitate urbis. 16 Illo autem tardante, apprehenderunt viri illi manum ejus, & manum uxoris ejus, & manum duarum filiarum ejus propter clementiam Domini in illum; & eduxit eum, & poſuit eum extra civitatem. 17 Et factum eſt poſtquam eduxit eos foras, ut diceret, (g) Salva animam tuam, ne reſpicias poſt te, neque moreris in omni planitie: in montem ſalva te, ne pereas. 18 Dixit autem Lot iis, Minimè quæſo Domini; 19 Ecce nunc invenit ſervus tuus gratiam in oculis tuis, & magnificâſti miſericordiam quam feciſti mecũ (h) vivificando animã meam; At ego non potero ſalvari in monte, nè adhæreat mihi malum, & moriar. 20 Ecce nunc civitas iſta propè eſt ut illuc fugiam, eſtque parva: illuc quæſo ſalvus evadam, Nónne parva eſt illa, & vivet anima mea? 21 Reſpondit autem ei: Ecce ſuſcepi faciem tuam etiam in verbo hoc, nè ſubvertam civitatem de qua locutus es. 22 Feſtina, & evade illuc: non enim quidquam præſtare potero donec illuc perveneris: Ideò vocavit nomen civitatis illius Segor.

VER.SAM. *(c)* perdituri ſumus *(d)* perditurus eſt *(e)* jocator *(f)* vapules *(g)* parce ſpiritui tuo *(h)* in exiſtendo, (&) ſanando ſpiritum meum

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 * فانا مهلكا ناس هذا الموضع * اذ قد عظمت صرخهم بين يدي الله * وقد بعثنا
14 الله لاهلاك هذه المدينة * فخرج لوط وكلم اصهاره اخذي بناته * وقال لهم قوموا واخرجوا
15 من هذا الموضع لان الله مهلكه * فكان عندهم كاللاعب * فلما كان عند طلوع الفجر
الح الرسولان علي لوط قايلين قم فخذ زوجتك وابنتيك الموجودتين * كيلا تتعرضن
16 بالبلاء النازل بذنب اهل القرية * فتلبث * فامسك الرجلان بيده وبيد زوجته وبيد ابنتيه *
17 بسبب رحمة الله له * فاخرجاه ووضعاه الي خارج القرية * فلما اخرجاهم الي خارج قالا له انج
بنفسك * لا تلتفت وراك * ولا تقف في شي من المرج وتخلص الي الجبل كيلا تتعرض *
18 19 * فقال لهما لوط لا يا رسولي الله * هوذا قد وجد عبدك حظا عندك * وكثر فضلك
الذي صنعه معي لتحيي نفسي * وانا لا اطيق التخلص الي الجبل * لئلا تلحقني البلية
20 فاموت * هوذا هذه القرية قريبة يمكنني الهرب اليها * وهي صغيرة فاتخلص اليها علي
21 انها صغيرة وتحيي نفسي * قال له هوذا قد سمعتك في هذا الامر ايضا * ان لا اقلب القرية
22 التي سالت فيها * اسرع التخلص الي ثم * فاني لست اطيق ان اصنع شيا الي ان تدخلها *
لذلك اسميت القرية زغر *

13 Quia perdituri ſumus homines hujus loci, cum jam crevit clamor eorum in conſpectu Dei, & jam miſerit nos Deus ad perdendum hanc civitatem. 14 Exivit ergo Lot, & locutus eſt cum generis ſuis, qui duxerant filias ſuas, dixitque eis; Surgite & exite ex hoc loco, quia Deus perditurus eſt eum; fuitq; apud illos quaſi jocator. 15 Cúmque fuiſſet propè ortum auroræ, ſollicitârunt duo miſſi Lot, dicentes; Surge, accipe uxorem tuam, & duas filias tuas præſentes, ne conſumantur plaga deſcendente propter culpam incolarum urbis. 16 Moram autem eo faciente, apprehenderunt duo viri manum ejus, & manum uxoris ejus, & manum duarum filiarum ejus, ob miſericordiam Dei erga ipſum, & educentes eum deduxerunt extra urbem. 17 Cúmque eduxiſſent eos extra, dixerunt ei, Salva animam tuam: ne convertaris retrorſum, & ne moreris ullibi in prato, & ſalva te ad montem, ne conſumaris. 18 Dixit eis Lot, Non, O duo apoſtoli Dei. 19 Ecce jam invenit ſervus tuus gratiam apud te, & multiplicaſti beneficium tuum quod feciſti mecum, ut vivificares animam meam: & ego non poſſum ſalvari ad montem, ne aſſequatur me plaga, & moriar. 20 Ecce hoc oppidum proximum eſt, poſſum confugere ad illud, & quidem parvum eſt, ſalvabor igitur ad illud, eò quòd ſit parvum, & vivet anima mea. 21 Dixit ei, Ecce jam admiſi ſupplicationem tuam etiam de hac re, ut ne ſubvertam oppidum, pro quo poſtulaſti. 22 Feſtina, ſalvare illuc, quia non poſſum facere quicquam donec ingrediaris in illud: proptereà vocatum eſt oppidum illud Zogar.

ספר בראשית : יט

.Sohar eſt ingreſſus Loth & ,terram ſuper eſt egreſſus Sol
הַשֶּׁמֶשׁ יָצָא עַל־הָאָרֶץ וְלוֹט בָּא צֹעֲרָה׃ 23
›ignem & ſulphur Hamorah ſuper & ,Sedom ſuper fecit pluere Dñs Et
וַיהוָה הִמְטִיר עַל־סְדֹם וְעַל־עֲמֹרָה גָּפְרִית וָאֵשׁ 24
civitates ſubvertit Et .cœlis è Domino cum de
מֵאֵת יְהוָה מִן־הַשָּׁמָיִם׃ וַיַּהֲפֹךְ אֶת־הֶעָרִים 25
,urbium habitatores omnes & ,planiciem omnem & ,iſtas
הָאֵל וְאֵת כָּל־הַכִּכָּר וְאֵת כָּל־יֹשְׁבֵי הֶעָרִים
ſtatua fuit & ,eum poſt ejus uxor reſpexit Et .terræ germen &
וְצֶמַח הָאֲדָמָה׃ וַתַּבֵּט אִשְׁתּוֹ מֵאַחֲרָיו וַתְּהִי נְצִיב 26
ſteterat quo ,locum ad matutino in Abraham manicavit Et .ſalis
מֶלַח׃ וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־עָמַד 27
,Hamorah & Sedom faciem ſuper reſpexit Et .Domino coram ibi
שָׁם אֶת־פְּנֵי יְהוָה׃ וַיַּשְׁקֵף עַל־פְּנֵי סְדֹם וַעֲמֹרָה 28
aſcendebat ecce & ,vidit & ,planiciei terræ faciē omnem ſuper &
וְעַל כָּל־פְּנֵי אֶרֶץ הַכִּכָּר וַיַּרְא וְהִנֵּה עָלָה
Deus diſperdendo in fuit Et .fornacis fumus ſicut ,terræ fumus
קִיטֹר הָאָרֶץ כְּקִיטֹר הַכִּבְשָׁן׃ וַיְהִי בְּשַׁחֵת אֱלֹהִים 29
,Abraham Deus eſt recordatus & ,planiciei civitates
אֶת־עָרֵי הַכִּכָּר וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת־אַבְרָהָם
ſubvertendo in ,ſubverſionis medio è Loth emiſit &
וַיְשַׁלַּח אֶת־לוֹט מִתּוֹךְ הַהֲפֵכָה בַּהֲפֹךְ אֶת־
,Sohar de Loth aſcendit Et .Loth eis in habitavit quibus ,civitates
הֶעָרִים אֲשֶׁר־יָשַׁב בָּהֵן לוֹט׃ וַיַּעַל לוֹט מִצּוֹעַר 30
ſedere timuit quia ,eo cum ejus filiæ duæ & ,monte in habitavit &
וַיֵּשֶׁב בָּהָר וּשְׁתֵּי בְנֹתָיו עִמּוֹ כִּי יָרֵא לָשֶׁבֶת
.ejus filiæ duæ & ipſe ſpeluncâ in ſedit & ,Sohar in
בְּצוֹעַר וַיֵּשֶׁב בַּמְּעָרָה הוּא וּשְׁתֵּי בְנֹתָיו׃
vir & ,ſenex noſter Pater ,minorem ad primogenita dixit Et
וַתֹּאמֶר הַבְּכִירָה אֶל־הַצְּעִירָה אָבִינוּ זָקֵן וְאִישׁ 31
.terræ omnis viam ſecundum nos ſuper veniendum ad ,terrâ in non
אֵין בָּאָרֶץ לָבוֹא עָלֵינוּ כְּדֶרֶךְ כָּל־הָאָרֶץ׃
,eo cum cubemus & ,vinum noſtro patri propinemus Veni
לְכָה נַשְׁקֶה אֶת־אָבִינוּ יַיִן וְנִשְׁכְּבָה עִמּוֹ 32
.ſuo patri propinaverunt Et .ſemen noſtro patre de vivificemus &
וּנְחַיֶּה מֵאָבִינוּ זָרַע׃ וַתַּשְׁקֶיןָ אֶת־אֲבִיהֶן 33
,ſuo patre cum cubavit & primogenita venit & ,ipſâ nocte in vinum
יַיִן בַּלַּיְלָה הוּא וַתָּבֹא הַבְּכִירָה וַתִּשְׁכַּב אֶת־אָבִיהָ
fuit Et .ejus ſurgere in & ,ejus accumbere in cognovit non &
וְלֹא־יָדַע בְּשִׁכְבָהּ וּבְקוּמָהּ׃ וַיְהִי 34
Ecce :minorem ad primogenita dixit & ,craſtino à
מִמָּחֳרָת וַתֹּאמֶר הַבְּכִירָה אֶל־הַצְּעִירָה הֵן־
etiam vinum ei propinemus ,meo patre cum præteritâ nocte cubavi
שָׁכַבְתִּי אֶמֶשׁ אֶת־אָבִי נַשְׁקֶנּוּ יַיִן גַּם־
noſtro patre de vivificemus & ,eo cum cuba ingredere & ,nocte
הַלַּיְלָה וּבֹאִי שִׁכְבִי עִמּוֹ וּנְחַיֶּה מֵאָבִינוּ
.ſemen
זָרַע׃

Verſio VULG. LAT.

23 Sol egreſſus eſt ſuper terram, & Lot ingreſſus eſt 24 Segor. Igitur Dominus pluit ſuper Sodomam & Gomorrham, ſulphur & ignem, 25 à Domino de cœlo. Et ſubvertit civitates has, & omnem circà regionem; univerſos habitatores urbium, 26 & cuncta terræ virentia. Reſpicienſque uxor ejus poſt ſe, verſa eſt in ſtatuam ſalis. 27 Abraham autem conſurgens manè, ubi ſteterat priùs cum 28 Domino, Intuitus eſt Sodomam & Gomorrham, & univerſam terram regionis illius: viditque aſcendentem favillam de terra quaſi for- 29 nacis fumum. Cùm enim ſubverteret Deus civitates regionis illius, recordatus Abrahæ, liberavit Lot de ſubverſione urbium in quibus 30 habitaverat. Adſcenditque Lot de Segor, & manſit in monte: duæ quoque filiæ ejus cum eo; (timuerat enim manere in Segor;) & manſit in ſpelunca, ipſe, & duæ fi- 31 liæ ejus cum eo. Dixitque major ad minorem; Pater noſter ſenex eſt, & nullus virorum remanſit in terra, qui poſſit ingredi ad nos juxta morem univerſæ terræ. 32 Veni, inebriemus eum vino; dormiamuſque cum eo, ut ſervare poſſimus ex patre 33 noſtro ſemen. Dederunt itaque patri ſuo bibere vinum nocte illâ: Et ingreſſa eſt major, dormivitque cum patre: at ille non ſenſit, nec quando accubuit filia, nec 34 quando ſurrexit. Alterâ quoque die dixit major ad minorem, Ecce dormivi herì cum patre meo: demus ei bibere vinum etiam hâc nocte, & dormies cum eo, ut ſalvemus ſemen de patre noſtro.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

23 Ὁ ἥλιος ἐξῆλθεν ἐπὶ τὴν γῆν, ϗ Λὼτ 24 εἰσῆλθεν εἰς Σηγώρ. Καὶ κύριος ἔβρεξεν ἐπὶ Σόδομα ϗ Γόμοῤῥα θεῖον, καὶ 25 πῦρ παρὰ κυρίου (ε) ἐξ οὐρανοῦ. Καὶ κατέστρεψε τὰς πόλεις (ζ) ταύτας, ϗ πᾶσαν τὴν περίχωρον, ϗ πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἐν ταῖς πόλεσι, (η) καὶ 26 τὰ ἀνατέλλοντα ἐκ τῆς γῆς. Καὶ ἐπέβλεψεν ἡ γυνὴ αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω, ϗ 27 ἐγένετο στήλη ἁλός. Ὤρθρισε δὲ Ἀβραὰμ τὸ πρωῒ εἰς τὸν τόπον, οὗ εἱστήκει ἐναντίον 28 κυρίου. Καὶ ἐπέβλεψεν ἐπὶ πρόσωπον Σοδόμων ϗ Γομόῤῥας, ϗ ἐπὶ πρόσωπον (θ) τῆς περιχώρου, ϗ εἶδε· ϗ ἰδοὺ ἀνέβαινεν φλὸξ (ι) ἐκ τῆς γῆς, ὡσεὶ 29 ἀτμὶς καμίνου. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ (κ) ἐκτρῖψαι τὸν θεὸν πάσας τὰς πόλεις τῆς περιοίκου, ἐμνήσθη ὁ θεὸς τοῦ Ἀβραάμ· ϗ ἐξαπέστειλε τὸν Λὼτ ἐκ μέσου τῆς καταστροφῆς, ἐν τῷ καταστρέψαι κύριον τὰς πόλεις, ἐν αἷς κατῴκει ἐν αὐταῖς 30 Λώτ. (λ) Ἀνέβη δὲ Λὼτ ἐκ Σηγὼρ ϗ ἐκάθητο ἐν τῷ (μ) ὄρει, αὐτὸς ϗ αἱ δύο θυγατέρες αὐτοῦ μετ᾽ αὐτοῦ· ἐφοβήθη γὰρ κατοικῆσαι ἐν Σηγώρ. ϗ (ν) κατῴκησεν ἐν τῷ σπηλαίῳ, αὐτὸς ϗ αἱ δύο 31 θυγατέρες αὐτοῦ μετ᾽ αὐτοῦ. Εἶπε δὲ ἡ πρεσβυτέρα πρὸς τὴν νεωτέραν, Ὁ πατὴρ ἡμῶν πρεσβύτερος, ϗ οὐδείς ἐστιν ἐπὶ τῆς γῆς, ὃς εἰσελεύσεται πρὸς ἡμᾶς, 32 ὡς καθήκει πάσῃ τῇ γῇ. Δεῦρο (ξ) ϗ ποτίσωμεν τὸν πατέρα ἡμῶν οἶνον, ϗ κοιμηθῶμεν μετ᾽ αὐτοῦ, ϗ ἐξαναστήσωμεν 33 ἐκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν σπέρμα. Ἐπότισαν δὲ τὸν πατέρα αὐτῶν οἶνον ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ· ϗ εἰσελθοῦσα ἡ πρεσβυτέρα ἐκοιμήθη μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτῆς ἐν τῇ (ο) νυκτὶ ἐκείνῃ. ϗ οὐκ ᾔδει ἐν τῷ κοιμηθῆναι (π) αὐτὸν, καὶ ἐν τῷ ἀναστῆναι. 34 Ἐγένετο (ρ) δὲ ἐν τῇ ἐπαύριον, ϗ εἶπεν ἡ πρεσβυτέρα πρὸς τὴν νεωτέραν, Ἰδοὺ ἐκοιμήθην (σ) χθὲς μετὰ τοῦ πατρὸς ἡμῶν. ποτίσωμεν αὐτὸν οἶνον (τ) ϗ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· ϗ εἰσελθοῦσα κοιμήθητι μετ᾽ αὐτοῦ, ϗ ἐξαναστήσωμεν ἐκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν σπέρμα.

Sol egreſſus eſt ſuper terram, 23 *& Lot ingreſſus eſt in Segor. Et Dominus pluit ſuper Sodoma & Gomorrha, ſulphur &* 24 *ignem, à Domino de cælo. Et* 25 *evertit civitates has, & omnem circà regionem, & omnes habitantes in civitatibus, & quæ exoriuntur è terra. Et re-* 26 *ſpexit uxor ejus retrorſùm, & facta eſt ſtatua ſalis. Ma-* 27 *nè autem ſurgens Abraham diluculò ivit ad locum, in quo ſteterat coram Domino. Et re-* 28 *ſpexit in faciem Sodomorum & Gomorrhæ, & in faciem circumjacentis regionis; & vidit: & ecce, aſcendebat flamma de terra, quaſi vapor fornacis. Et factum eſt cùm* 29 *diſperderet Deus omnes civitates vicinas; recordatus eſt Deus Abraham: & emiſit Lot de medio everſionis, cùm everteret Dominus civitates, in quibus habitabat in eis Lot. Aſcendit autem Lot de Segor;* 30 *& ſedit in monte, ipſe & duæ filiæ ejus cum eo: timuit enim habitare in Segor: Et habitavit in ſpelunca, ipſe & duæ filiæ ejus cum eo. Dixit autem ſenior ad junio-* 31 *rem, Pater noſter ſenior eſt; & nemo eſt ſuper terram qui intret ad nos, ſicut convenit omni terræ. Veni, & pote-* 32 *mus patrem noſtrum vino, & dormiamus cum eo, & ſuſcitemus de patre noſtro ſemen. Potaverunt autem pa-* 33 *trem ſuum vino in nocte illa: et ingreſſa ſenior dormivit cum patre ſuo in nocte illa. Et neſcivit cùm (k) ipſe dormivit, et cùm ſurrexit. Factum eſt* 34 *autem in craſtino, et dixit ſenior ad juniorem, Ecce dormivi herì cum patre noſtro. Potemus eum vino in nocte hâc; et ingreſſa dormi cum eo, et ſuſcitemus de patre noſtro ſemen.*

MS.A. (ε) ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. (ζ) ταύτας, ἐν αἷς κατῴκει ἐν αὐταῖς Λώτ· καὶ πᾶσαν περίοικον, ϗ πάντας (η) ϗ πάντα τὰ (θ) τῆς γῆς τῆς περιχώρου, (ι) τῆς γῆς, (κ) ἐκτρῖψαι κύριον (λ) Καὶ ἐξῆλθεν Λὼτ (μ) ὄρει, ϗ (ν) ᾤκησεν (ξ) οὖν ποτίσωμεν (ο) νυκτὶ ταύτῃ. (π) αὐτὴν, ϗ ἀναστῆναι. (ρ) δὲ τῇ ἐπαύριον, (σ) ἐχθὲς (τ) ϗ τὴν νύκτα ταύτην·

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA.*

23 24 * ܫܡܫܐ ܢܦܩ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܠܘܛ ܥܠ ܠܨܘܥܪ. * ܘܡܪܝܐ ܐܡܛܪ ܥܠ ܣܕܘܡ ܘܥܠ
25 ܥܡܘܪܐ. ܢܘܪܐ ܘܟܒܪܝܬܐ ܡܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܡܢ ܫܡܝܐ. * ܘܗܦܟ ܠܟܪܟܐ ܗܠܝܢ
26 ܘܠܟܠܗ ܦܩܥܬܐ. ܘܠܟܠܗܘܢ ܥܡܘܪܝ ܐܪܥܐ. ܘܠܨܡܚܐ ܕܐܪܥܐ. * ܘܐܬܦܢܝܬ
27 ܐܢܬܬܗ ܡܢ ܒܣܬܪܗ. ܘܗܘܬ ܩܡܬܐ ܕܡܠܚܐ. * ܘܐܩܕܡ ܐܒܪܗܡ ܒܨܦܪܐ. ܠܐܬܪܐ ܕܩܡ
28 ܗܘܐ ܬܡܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. * ܘܚܪ ܠܘܩܒܠ ܣܕܘܡ ܘܥܡܘܪܐ. ܘܠܘܩܒܠ ܟܠܗ ܐܪܥܐ ܕܦܩܥܬܐ.
29 ܘܚܙܐ ܘܗܐ ܣܠܩ ܬܢܢܗ ܕܐܪܥܐ. ܐܝܟ ܬܢܢܐ ܕܐܬܘܢܐ. * ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܚܒܠ ܐܠܗܐ ܟܪܟܐ
ܕܦܩܥܬܐ. ܐܬܕܟܪ ܐܠܗܐ ܠܐܒܪܗܡ. ܘܫܕܪܗ ܠܠܘܛ ܡܢ ܓܘ ܗܘܦܟܐ. ܟܕ ܗܦܟ ܟܪܟܐ
30 ܕܝܬܒ ܗܘܐ ܒܗܘܢ ܠܘܛ. * ܘܣܠܩ ܠܘܛ ܡܢ ܨܘܥܪ ܘܝܬܒ ܒܛܘܪܐ. ܗܘ ܘܬܪܬܝܗܝܢ
ܒܢܬܗ ܥܡܗ. ܕܕܚܠ ܕܢܬܒ ܒܨܘܥܪ. ܘܝܬܒ ܒܡܥܪܬܐ. ܗܘ ܘܬܪܬܝܗܝܢ
31 ܒܢܬܗ. * ܘܐܡܪܬ ܩܫܝܫܬܐ ܠܙܥܘܪܬܐ. ܗܐ ܐܒܘܢ ܣܐܒ. ܘܓܒܪܐ ܠܝܬ ܒܐܪܥܐ ܕܢܥܘܠ
32 ܥܠܝܢ. ܐܝܟ ܥܝܕܐ ܕܟܠܗ ܐܪܥܐ. * ܬܐ ܢܫܩܐ ܠܐܒܘܢ ܚܡܪܐ. ܘܢܫܟܒ ܥܡܗ.
33 ܘܢܩܝܡ ܠܐܒܘܢ ܙܪܥܐ. * ܘܐܫܩܝ ܒܠܠܝܐ ܗܘ ܠܐܒܘܗܝܢ ܚܡܪܐ. ܘܥܠܬ ܩܫܝܫܬܐ
34 ܘܫܟܒܬ ܥܡ ܐܒܘܗ. ܘܠܐ ܝܕܥ ܒܡܫܟܒܗ ܘܒܡܩܝܡܗ. * ܘܗܘܐ ܠܝܘܡܐ ܕܒܬܪܗ
ܘܐܡܪܬ ܩܫܝܫܬܐ ܠܙܥܘܪܬܐ. ܗܐ ܫܟܒܬ ܪܡܫܐ ܥܡ ܐܒܝ. ܢܫܩܝܘܗܝ ܚܡܪܐ ܐܦ
ܒܠܠܝܐ ܗܢܐ. ܘܥܘܠܝ ܫܟܘܒܝ ܥܡܗ. ܘܢܩܝܡ ܡܢ ܐܒܘܢ ܙܪܥܐ.

Sol egreſſus eſt ſuper terram, & Lot ingreſſus eſt in Soar. 23 24 Dominus ergò demiſit ſuper Sodomam & ſuper Gomorrham, ignem & ſulphur, à conſpectu Domini de cœlo. Et ſubvertit civitates il- 25 las, & totam planitiem, omnéſque habitatores terræ, & germen terræ. Con- 26 verſa autem eſt uxor ejus à tergo ipſius, & facta eſt ſtatua ſalis. Et antevertit A- 27 braham in matutino ad locum ubi ſteterat coram Domino. Et reſpiciens ver- 28 ſùs Sodomam & Gomorrham, & verſùs univerſam terram planitiei, vidit; & ecce aſcendebat fumus terræ illius quemadmodùm fumus fornacis. Factúmque 29 eſt, ut quum abſumpſiſſet Deus civitates planitiei, recordaretur Deus Abraham; emitterétque Lot ex ſubverſione, quando ſubvertit civitates in quibus habitabat Lot. Aſcendit autem Lot de Soar; 30 ſedítque in monte, ipſe & duæ filiæ ejus cum eo: timuit enim morari in Soar; ſedítque in ſpelunca, ipſe & ambæ ipſius filiæ. Dixítque major natu minori, 31 Ecce pater noſter ſenuit; & vir non eſt in regione, qui ingrediatur ad nos juxta morem univerſæ terræ. Veni, pote- 32 mus patrem noſtrum vino, & dormiamus cum eo; & ſuſcitemus patri noſtro ſemen. Igitur potaverunt nocte illâ pa- 33 trem ſuum vino; & ingreſſa ſenior, dormivit cum patre ſuo: ille verò non animadvertit accubitum ejus, neq; ſurrectionem ipſius. Et factum eſt righterâ die, 34 ut diceret major minori, Ecce dormivi veſperè cum patre meo: potemus eum vino etiam in nocte iſta; & ingredere, dormi cum eo, & ſuſcitemus de patre noſtro ſemen.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.
תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

23 שִׁמְשָׁא נְפַק עַל־אַרְעָא וְלוֹט עַל לְצוֹעַר׃ 24 וַיְיָ אַמְטַר עַל־סְדוֹם וְעַל־עֲמוֹרָה גָּפְרִיתָא וְאֶשָּׁתָא מִן־קֳדָם יְיָ מִן־שְׁמַיָּא׃ 25 וַהֲפַךְ יָת קִרְוַיָּא הָאִלֵּין וְיָת כָּל־מֵישְׁרָא וְיָת כָּל־יָתְבֵי קִרְוַיָּא וְצִמְחָא דְאַרְעָא׃ 26 וְאִסְתְּכִיאַת אִתְּתֵיהּ מִבַּתְרוֹהִי וַהֲוָת קָמָא דִמְלַח׃ 27 וְאַקְדִּים אַבְרָהָם בְּצַפְרָא לְאַתְרָא דְשַׁמֵּשׁ תַּמָּן בִּצְלוֹ קֳדָם יְיָ׃ 28 וְאִסְתְּכִי עַל־אַפֵּי סְדוֹם וַעֲמוֹרָה וְעַל־כָּל־אַפֵּי אַרְעָא מֵישְׁרָא וַחֲזָא וְהָא סְלִיק תְּנָנָא דְאַרְעָא כִּתְנָנָא דְאַתּוּנָא׃ 29 וַהֲוָה כַּד־חַבֵּל יְיָ יָת־קִרְוֵי מֵישְׁרָא וּדְכִיר יְיָ יָת־אַבְרָהָם וְשַׁלַּח יָת־לוֹט מִגּוֹ הֲפֵכְתָּא כַּד־הֲפַךְ יָת־קִרְוַיָּא דִּי־הֲוָה־יָתֵיב בְּהֵין לוֹט׃ 30 וּסְלִיק לוֹט מִצּוֹעַר וִיתֵיב בְּטוּרָא וְתַרְתֵּין בְּנָתֵיהּ עִמֵּיהּ אֲרֵי דְחֵיל לְמִתַּב בְּצוֹעַר וִיתֵיב בִּמְעַרְתָּא הוּא וְתַרְתֵּין בְּנָתֵיהּ׃ 31 וַאֲמַרַת רַבְּתָא לִזְעֵירְתָּא אֲבוּנָא סִיב וּגְבַר לֵית בְּאַרְעָא לְמֵיעַל עֲלָנָא כְּאוֹרַח כָּל־אַרְעָא׃ 32 אֱתָא נַשְׁקֵי יָת־אֲבוּנָא חַמְרָא וְנִשְׁכּוּב עִמֵּיהּ וּנְקַיֵּם מֵאֲבוּנָא בְּנִין׃ 33 וְאַשְׁקִיאָה יָת־אֲבוּהֵן חַמְרָא בְּלֵילְיָא הוּא וְעָלַת רַבְּתָא וּשְׁכִיבַת עִם־אֲבוּהָא וְלָא־יְדַע בְּמִשְׁכְּבַהּ וּבְמִקִימַהּ׃ 34 וַהֲוָה בְּיוֹמָא דְבַתְרוֹהִי וַאֲמַרַת רַבְּתָא לִזְעֵירְתָּא הָא־שְׁכֵיבִית רַמְשָׁא עִם־אַבָּא נַשְׁקֵנֵּיהּ חַמְרָא אַף בְּלֵילְיָא וְעוּלִי שְׁכוּבִי עִמֵּיהּ וּנְקַיֵּם מֵאֲבוּנָא בְּנִין

23 Sol egreſſus eſt ſuper terram, & Lot *ingreſſus eſt* in 24 Sogor. Et Dominus pluit ſuper Sodomam et Gomorram, ſulphur & ignem: à 25 facie Domini de cœlo. Et ſubvertit civitates has, & omnem planitiem: & omnes habitatores urbi- 26 um, & germen terræ. Et reſpexit uxor ejus poſt ſe: 27 & facta eſt ſtatua ſalis. Et ſurrexit Abraham mane: ad locum ubi ſteterat in oratione coram Domino. 28 Et aſpexit contra faciem Sodomæ & Gomorræ, & contra faciem terræ campeſtris: & vidit; & ecce aſcendit fumus de terrâ; 29 ſicut fumus fornacis. Et factum eſt cùm diſperderet Dominus civitates campeſtres, recordatus eſt Dominus Abrahæ: & miſit Lot de medio ſubverſionis, quando ſubvertit civitates in quibus habitabat Lot. 30 Et aſcendit Lot de Sogor, & habitavit in monte, & duæ filiæ ejus cum eo; quia timuit habitare in Sogor: & habitavit in ſpeluncâ, 31 ipſe & duæ filiæ ejus. Et dixit major minori, Pater noſter ſenex eſt: & non eſt vir in terrâ ut ingrediatur ad nos, juxta conſuetudi- 32 nem univerſæ terræ. Veni potemus patrem noſtrum vino, & cubemus cum eo: & reſervabimus de patre 33 noſtro filios. Et potaverunt patrem ſuum vino in nocte illâ: & ingreſſa eſt major, & concubuit cum patre ſuo; & neſcivit quando cubuit, nec quando 34 ſurrexit. Et factum eſt in die ſequenti, & dixit major minori; Ecce concubui heri cum patre meo: potemus eum vino etiam in hac nocte; & ingredere, cuba cum eo; ut reſervemus de patre noſtro filios.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

* 23 ࠄࠔࠌࠔ·ࠉࠑࠀ·ࠏࠋ·ࠄࠀࠓࠑ·ࠅࠋࠅࠈ·ࠁࠀ·ࠑࠏࠓࠄ:
** 24 ࠅࠉࠄࠅࠄ·ࠄࠌࠈࠉࠓ·ࠏࠋ·ࠎࠃࠌ·ࠅࠏࠋ·ࠏࠌࠓࠄ·ࠂࠐࠓࠉࠕ·ࠅࠀࠔ·ࠌࠀࠕ·ࠉࠄࠅࠄ·ࠌࠍ·ࠄࠔࠌࠉࠌ:
25 ࠅࠉࠄࠐࠊ·ࠀࠕ·ࠄࠏࠓࠉࠌ·ࠄࠀࠋ·ࠅࠀࠕ·ࠊࠋ·ࠄࠊࠊࠓ·ࠅࠀࠕ·ࠊࠋ·ࠉࠔࠁࠉ·ࠄࠏࠓࠉࠌ·ࠅࠑࠌࠇ·ࠄࠀࠃࠌࠄ:
26 ࠅࠕࠁࠈ·ࠀࠔࠕࠅ·ࠌࠀࠇࠓࠉࠅ·ࠅࠕࠄࠉ·ࠍࠑࠉࠁ·ࠌࠋࠇ:
27 ࠅࠉࠔࠊࠌ·ࠀࠁࠓࠄࠌ·ࠁࠁࠒࠓ·ࠀࠋ·ࠄࠌࠒࠅࠌ·ࠀࠔࠓ·ࠏࠌࠃ·ࠔࠌ·ࠀࠕ·ࠐࠍࠉ·ࠉࠄࠅࠄ:
28 ࠅࠉࠔࠒࠐ·ࠏࠋ·ࠐࠍࠉ·ࠎࠃࠌ·ࠅࠏࠌࠓࠄ·ࠅࠏࠋ·ࠊࠋ·ࠐࠍࠉ·ࠀࠓࠑ·ࠄࠊࠊࠓ·ࠅࠉࠓࠀ·ࠅࠄࠍࠄ·ࠏࠋࠄ·ࠒࠉࠈࠓ·ࠄࠀࠓࠑ·ࠊࠒࠉࠈࠓ·ࠄࠊࠁࠔࠍ:
29 ࠅࠉࠄࠉ·ࠁࠔࠇࠕ·ࠀࠋࠄࠉࠌ·ࠀࠕ·ࠏࠓࠉ·ࠄࠊࠊࠓ·ࠅࠉࠆࠊࠓ·ࠀࠋࠄࠉࠌ·ࠀࠕ·ࠀࠁࠓࠄࠌ·ࠅࠉࠔࠋࠇ·ࠀࠕ·ࠋࠅࠈ·ࠌࠕࠅࠊ·ࠄࠄࠐࠊࠄ·ࠁࠄࠐࠊ·ࠀࠕ·ࠄࠏࠓࠉࠌ·ࠀࠔࠓ·ࠉࠔࠁ·ࠁࠄࠍ·ࠋࠅࠈ:
** 30 ࠅࠉࠏࠋ·ࠋࠅࠈ·ࠌࠑࠏࠓ·ࠅࠉࠔࠁ·ࠁࠄࠓ·ࠅࠔࠕࠉ·ࠁࠍࠕࠉࠅ·ࠏࠌࠅ·ࠊࠉ·ࠉࠓࠀ·ࠋࠔࠁࠕ·ࠁࠑࠏࠓ·ࠅࠉࠔࠁ·ࠁࠌࠏࠓࠄ·ࠄࠅࠀ·ࠅࠔࠕࠉ·ࠁࠍࠕࠉࠅ:
31 ࠅࠕࠀࠌࠓ·ࠄࠁࠊࠉࠓࠄ·ࠀࠋ·ࠄࠑࠏࠉࠓࠄ·ࠀࠁࠉࠍࠅ·ࠆࠒࠍ·ࠅࠀࠉࠔ·ࠀࠉࠍ·ࠁࠀࠓࠑ·ࠋࠁࠅࠀ·ࠏࠋࠉࠍࠅ·ࠊࠃࠓࠊ·ࠊࠋ·ࠄࠀࠓࠑ:
32 ࠋࠊࠄ·ࠍࠔࠒࠄ·ࠀࠕ·ࠀࠁࠉࠍࠅ·ࠉࠉࠍ·ࠅࠍࠔࠊࠁࠄ·ࠏࠌࠅ·ࠅࠍࠇࠉࠄ·ࠌࠀࠁࠉࠍࠅ·ࠆࠓࠏ:
* 33 ࠅࠕࠔࠒࠉࠍ·ࠀࠕ·ࠀࠁࠉࠄࠍ·ࠉࠉࠍ·ࠁࠋࠉࠋࠄ·ࠄࠅࠀ·ࠅࠕࠁࠀ·ࠄࠁࠊࠉࠓࠄ·ࠅࠕࠔࠊࠁ·ࠀࠕ·ࠀࠁࠉࠄ·ࠅࠋࠀ·ࠉࠃࠏ·ࠁࠔࠊࠁࠄ·ࠅࠁࠒࠅࠌࠄ:
34 ࠅࠉࠄࠉ·ࠌࠌࠇࠓࠕ·ࠅࠕࠀࠌࠓ·ࠄࠁࠊࠉࠓࠄ·ࠀࠋ·ࠄࠑࠏࠉࠓࠄ·ࠄࠍ·ࠔࠊࠁࠕࠉ·ࠀࠌࠔ·ࠀࠕ·ࠀࠁࠉ·ࠍࠔࠒࠍࠅ·ࠉࠉࠍ·ࠂࠌ·ࠄࠋࠉࠋࠄ·ࠅࠁࠀࠉ·ࠔࠊࠁࠉ·ࠏࠌࠅ·ࠅࠍࠇࠉࠄ·ࠌࠀࠁࠉࠍࠅ·ࠆࠓࠏ:

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Sol oriebatur ſuper ter- 23 *ram, & Lot ingreſſus eſt Segor. Tum Dominus pluit* 24 *ſuper Sodomam et Gomorrham, ſulphur et ignem, à Domino de cælo. Et* 25 *evertit civitates iſtas, et omnem planitiem, et omnes incolas civitatum, et germen terræ. Sed reſpi-* 26 *ciens uxor ejus poſt eum, facta eſt ſtatua ſalis. Sur-* 27 *rexit autem Abraham (i) ſummo mane ad locum, in quo ſteterat coram Domino. Et reſpexit verſùs* 28 *Sodomam et Gomorrham, et verſùs omnem terram planitiei: Viditq;, et ecce aſcendebat fumus terræ, ſicut fumus fornacis. Fa-* 29 *ctum verò eſt cùm everteret Deus urbes vallis, ut recordaretur Deus Abrahæ; et emitteret Deus Lotum e medio ſubverſionis, cùm civitates ſubverteret, in quibus Lot habitaverat. Poſteà aſcendit Lot de Se-* 30 *gor, & habitavit in monte, & duæ filiæ ejus cum eo; timebat enim habitare in Segor: ideò habitavit in ſpelunca, ipſe & duæ filiæ ejus cum eo. Dixit autem* 31 *major minori, Pater noſter ſenex eſt, & nemo eſt in terra qui veniat ad nos juxta conſuetudinem univerſæ terræ. Veni, potemus pa-* 32 *trem noſtrum vino, & cubemus cum eo, ut (k) ſuſcitemus de patre noſtro ſemen. Et potárunt vino pa-* 33 *trem ſuum nocte illâ: Venitq; major natu, & concubuit cum patre ſuo, & non ſenſit cùm accubuit aut ſurrexit. Poſtridiè* 34 *autem dixit major minori, Cubui herì cum patre; potemus eum vino adhuc hâc nocte; & veni, cuba cum illo, & (l) ſuſcitemus de patre noſtro ſemen.*

VER.SAM. (i) ad precationem auroræ (k) vivificemus (l) vivificemus

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

23 24 * الشمس خرجت علي الارض ولوط دخل الي زغر * والله امطر علي سدوم وعلي عمورا
25 كبريتا ونارا من عنده من السماء * فقلب تلك القري المرج * وجميع سكانها * حتي نبت
26 27 الارض * فالتفتت زوجته وراه * فصارت نصبة ملح * فادلج ابرهيم بالغداة الي الموضع
28 الذي وقف ثم بين يدي الله * فاشرف علي وجه سدوم وعمورا وساير ارض المرج *
29 فنظر فاذا قد صعد دخانها كقتار الاتون * ولما اهلك الله قري المرج ذكر الله ابرهيم
30 فاطلق للوط من وسط المقلب بعد ما قلب القري التي كان يسكنها لوط * فصعد لوط
من زغر واقام في الجبل * وابنتاه معه * انه خاف ان يقيم في زغر * فاقام في المغار هو
31 وابنتاه * وقالت الكبري للصغري * ابونا شيخ وليس رجل في البلد يدخل الينا كسبيل
32 33 النساء * تعالي نسقي ابانا خمرا ونضاجعه ونستبقي من ابينا نسلا * فسقتا اباهما خمرا في
34 تلك الليلة * وجاءت الكبري فضاجعته * ولم يعلم بنيامها ولا قيامها * فلما كان الغد
قالت الكبري للصغري * هذا ضاجعت امس ابي فنسقيه خمرا الليلة ايضا وتعالي
ضاجعيه * واستبقي منه نسلا ايضا *

Sol egreſſus eſt ſuper terram, & Lot in- 23 *greſſus eſt Zogar. Deus autem pluit ſu-* 24 *per Sadum & ſuper Amura, ſulphur & ignem à ſe de cælo. Et ſubvertit eas* 25 *civitates, pratum, & omnes incolas earum; etiam herbam terræ. Reſpexit au-* 26 *tem uxor Lot poſt eum, factáque eſt columna ſalis. Et antevertit Ebrahim* 27 *diluculò ad locum in quo ſteterat coram Deo. Et proſpiciens verſùs Sadum &* 28 *Amuram, omnémque terram prati, vidit; & ecce jam aſcenderat fumus ejus quaſi fumus fornacis. Cúmque perdidiſſet* 29 *Deus civitates prati, recordatus eſt Deus Ebrahimi; dimiſitq; Lot è medio ſubverſionis, poſtquàm ſubvertit civitates quas inhabitabat Lot. Igitur aſcendit Lot* 30 *de Zogar, & habitavit in monte, ambæq; filiæ ejus cum eo: timens enim morari in Zogar, ſe recepit ad ſpeluncam in montem, ipſe & utraque ipſius filia. Dixit autem major ad* 31 *minorem, Pater noſter ſenex eſt, nec ſupereſt in terra vir qui ingrediatur ad nos pro more mulierum. Age igi-* 32 *tur, propinemus patri noſtro vinum; & concumbamus cum eo, & linquamus è patre noſtro ſobolem. Propi-* 33 *nárunt ergò patri ſuo vinum in illa nocte; & accedens major, cubavit cum eo: at ille non deprehendit accubitum ejus, neque exſurrectionem ipſius. Poſterâ autem die ait major* 34 *minori, Ecce cubavi herì cum patre meo: propinemus ei vinum hâc etiam nocte; & veni, cuba cum eo, & linque ex eo prolem quo nos.*

Verſio VULG. LAT.

.Sohar eſt ingreſſus Loth & ,terram ſuper eſt egreſſus Sol
23 השמש יצא על־הארץ ולוט בא צערה׃
ignem & ſulphur Hamorah ſuper & ,Sedom ſuper *fecit pluere* Dñs Et
24 ויהוה המטיר על־סדם ועל־עמרה גפרית ואש
civitates ſubvertit Et .cœlis è Domino *cum de*
25 מאת יהוה מן־השמים׃ ויהפך את־הערים
,urbium habitatores omnes & ,planiciem omnem & ,iſtas
האל ואת כל־הככר ואת כל־ישבי הערים
ſtatua *fuit &* ,eum poſt ejus uxor reſpexit Et .terræ germen &
26 וצמח האדמה׃ ותבט אשתו מאחריו ותהי נציב
ſteterat quo ,locum ad *matutino in* Abraham *manicavit* Et .ſalis
27 מלח׃ וישכם אברהם בבקר אל־המקום אשר־עמד
,Hamorah & Sedom faciem ſuper reſpexit Et .Domino coram *ibi*
28 שם את־פני יהוה׃ וישקף על־פני סדם ועמרה
aſcendebat ecce & ,vidit & ,planiciei terræ faciẽ omnem ſuper &
ועל כל־פני ארץ הככר וירא והנה עלה
Deus *diſperdendo* in fuit Et .fornacis fumus ſicut ,terræ fumus
29 קיטר הארץ כקיטר הכבשן׃ ויהי בשחת אלהים
,Abraham Deus eſt recordatus & ,planiciei civitates
את־ערי הככר ויזכר אלהים את־אברהם
ſubvertendo in ,ſubverſionis medio è Loth emiſit &
וישלח את־לוט מתוך ההפכה בהפך את־
,Sohar de Loth aſcendit Et .Loth *eis in habitavit quibus* ,civitates
30 הערים אשר־ישב בהן לוט׃ ויעל לוט מצוער
ſedere timuit quia ,eo cum ejus filiæ duæ & ,monte in habitavit &
וישב בהר ושתי בנתיו עמו כי ירא לשבת
.ejus filiæ duæ & ipſe ſpelunca in *ſedit &* ,Sohar in
בצוער וישב במערה הוא ושתי בנתיו׃
vir & ,ſenex noſter Pater ,minorem ad *primogenita* dixit Et
31 ותאמר הבכירה אל־הצעירה אבינו זקן ואיש
.terræ omnis *viam ſecundum nos ſuper veniendum ad* ,terra in non
אין בארץ לבוא עלינו כדרך כל־הארץ׃
,eo cum *cubemus &* ,vinum noſtro patri *propinemus* Veni
32 לכה נשקה את־אבינו יין ונשכבה עמו
ſuo patri *propinaverunt* Et .ſemen noſtro patre de vivificemus &
33 ונחיה מאבינו זרע׃ ותשקין את־אביהן
,ſuo patre cum *cubavit &* ,primogenita venit & ,ipſa nocte in vinum
יין בלילה הוא ותבא הבכירה ותשכב את־אביה
fuit Et *,ejus ſurgere in &* *,ejus accumbere in* cognovit non &
34 ולא־ידע בשכבה ובקומה׃ ויהי
Ecce :minorem ad primogenita dixit & *,craſtino à*
ממחרת ותאמר הבכירה אל־הצעירה הן־
etiam *vinum ei propinemus* ,meo patre cum *præteritâ nocte* cubavi
שכבתי אמש את־אבי נשקנו יין גם־
noſtro patre de vivificemus & ,eo cum cuba ingredere & ,nocte
הלילה ובאי שכבי עמו ונחיה מאבינו
.ſemen
זרע׃

23 Sol egreſſus eſt ſuper terram, & Lot ingreſſus eſt 24 Segor. Igitur Dominus pluit ſuper Sodomam & Gomorrham, ſulphur & ignem, 25 à Domino de cœlo. Et ſubvertit civitates has, & omnem circà regionem; univerſos habitatores urbium, 26 & cuncta terræ virentia. Reſpiciensque uxor ejus poſt ſe, verſa eſt in ſtatuam ſalis. 27 Abraham autem conſurgens manè, ubi ſteterat priùs cum 28 Domino, Intuitus eſt Sodomam & Gomorrham, & univerſam terram regionis illius: viditque aſcendentem favillam de terra quaſi for- 29 nacis fumum. Cùm enim ſubverteret Deus civitates regionis illius, recordatus Abrahæ, liberavit Lot de ſubverſione urbium in quibus 30 habitaverat. Adſcenditque Lot de Segor, & manſit in monte: duæ quoque filiæ ejus cum eo; (timuerat enim manere in Segor;) & manſit in ſpelunca, ipſe, & duæ fi- 31 liæ ejus cum eo. Dixitque major ad minorem; Pater noſter ſenex eſt, & nullus virorum remanſit in terra, qui poſſit ingredi ad nos juxta morem univerſæ terræ. 32 Veni, inebriemus eum vino; dormiamuſque cum eo, ut ſervare poſſimus ex patre 33 noſtro ſemen. Dederunt itaque patri ſuo bibere vinum nocte illâ: Et ingreſſa eſt major, dormivitque cum patre: at ille non ſenſit, nec quando accubuit filia, nec 34 quando ſurrexit. Alterâ quoque die dixit major ad minorem, Ecce dormivi heri cum patre meo: demus ei bibere vinum etiam hâc nocte, & dormies cum eo, ut ſalvemus ſemen de patre noſtro.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

23 Ὁ ἥλιος ἐξῆλθεν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ Λὼτ 24 εἰσῆλθεν εἰς Σηγώρ. Καὶ κύριος ἔβρεξεν ἐπὶ Σόδομα καὶ Γόμορρα θεῖον, καὶ 25 πῦρ παρὰ κυρίου (ε) ἐξ οὐρανοῦ. Καὶ κατέστρεψε τὰς πόλεις (ζ) ταύτας, καὶ πᾶσαν τὴν περίχωρον, καὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἐν ταῖς πόλεσι, (η) καὶ 26 τὰ ἀνατέλλοντα ἐκ τῆς γῆς. Καὶ ἐπέβλεψεν ἡ γυνὴ αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ 27 ἐγένετο στήλη ἁλός. Ὤρθρισε δὲ Ἀβραὰμ τὸ πρωῒ εἰς τὸν τόπον, οὗ εἱστήκει ἐναν- 28 τίον κυρίου. Καὶ ἐπέβλεψεν ἐπὶ πρόσωπον Σοδόμων καὶ Γομόρρας, καὶ ἐπὶ πρόσωπον (θ) τῆς περιχώρου, καὶ εἶδε· καὶ ἰδοὺ ἀνέβαινεν φλὸξ (ι) ἐκ τῆς γῆς, ὡσεὶ 29 ἀτμὶς καμίνου. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ (κ) ἐκτρῖψαι τὸν θεὸν πάσας τὰς πόλεις τῆς περιοίκου, ἐμνήσθη ὁ θεὸς τοῦ Ἀβραάμ· καὶ ἐξαπέστειλε τὸν Λὼτ ἐκ μέσου τῆς καταστροφῆς, ἐν τῷ καταστρέψαι κύριον τὰς πόλεις, ἐν αἷς κατῴκει ἐν αὐταῖς 30 Λώτ. (λ) Ἀνέβη δὲ Λὼτ ἐκ Σηγώρ· καὶ ἐκάθητο ἐν τῷ (μ) ὄρει, αὐτὸς καὶ αἱ δύο θυγατέρες αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ· ἐφοβήθη γὰρ κατοικῆσαι ἐν Σηγώρ. καὶ (ν) κατῴκησεν ἐν τῷ σπηλαίῳ, αὐτὸς καὶ αἱ δύο 31 θυγατέρες αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ. Εἶπε δὲ ἡ πρεσβυτέρα πρὸς τὴν νεωτέραν, Ὁ πατὴρ ἡμῶν πρεσβύτερος, καὶ οὐδείς ἐστιν ἐπὶ τῆς γῆς, ὃς εἰσελεύσεται πρὸς ἡμᾶς, 32 ὡς καθήκει πάσῃ τῇ γῇ. Δεῦρο (ξ) καὶ ποτίσωμεν τὸν πατέρα ἡμῶν οἶνον, καὶ κοιμηθῶμεν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐξαναστήσωμεν 33 ἐκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν σπέρμα. Ἐπότισαν δὲ τὸν πατέρα αὐτῶν οἶνον ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ· καὶ εἰσελθοῦσα ἡ πρεσβυτέρα ἐκοιμήθη μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτῆς ἐν τῇ (ο) νυκτὶ ἐκείνῃ. καὶ οὐκ ᾔδει ἐν τῷ κοιμηθῆναι (π) αὐτὸν, καὶ ἐν τῷ ἀνα- 34 στῆναι. Ἐγένετο (ρ) δὲ ἐν τῇ ἐπαύριον, καὶ εἶπεν ἡ πρεσβυτέρα πρὸς τὴν νεωτέραν, Ἰδοὺ ἐκοιμήθην (σ) χθὲς μετὰ τοῦ πατρὸς ἡμῶν. ποτίσωμεν αὐτὸν οἶνον (τ) καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· καὶ εἰσελθοῦσα κοιμήθητι μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐξαναστήσωμεν ἐκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν σπέρμα.

Sol egreſſus eſt ſuper terram, & Lot ingreſſus eſt in Segor. 23 *Et Dominus pluit ſuper Sodoma & Gomorrha, ſulphur & ignem, à Domino de cœlo.* 24 *Et evertit civitates has, & omnem circà regionem, & omnes habitantes in civitatibus, & quæ exoriuntur è terra.* 25 *Et reſpexit uxor ejus retrorſùm, & facta eſt ſtatua ſalis.* 26 *Manè autem ſurgens Abraham diluculò ivit ad locum, in quo ſteterat coram Domino.* 27 *Et reſpexit in faciem Sodomorum & Gomorrhæ, & in faciem circumjacentis regionis; & vidit: & ecce, aſcendebat flamma de terra, quaſi vapor fornacis.* 28 *Et factum eſt cùm diſperderet Deus omnes civitates vicinas; recordatus eſt Deus Abraham: & emiſit Lot de medio everſionis, cùm everteret Dominus civitates, in quibus habitabat in eis Lot.* 29 *Aſcendit autem Lot de Segor; & ſedit in monte, ipſe & duæ filiæ ejus cum eo: timuit enim habitare in Segor: Et habitavit in ſpelunca, ipſe & duæ filiæ ejus cum eo.* 30 *Dixit autem ſenior ad juniorem, Pater noſter ſenior eſt; & nemo eſt ſuper terram qui intret ad nos, ſicut convenit omni terræ.* 31 *Veni, & potemus patrem noſtrum vino, & dormiamus cum eo, & ſuſcitemus de patre noſtro ſemen.* 32 *Potaverunt autem patrem ſuum vino in nocte illa: et ingreſſa ſenior dormivit cum patre ſuo in nocte illa. Et neſcivit cùm (k) ipſe dormivit, et cùm ſurrexit.* 33 *Factum eſt autem in craſtino, et dixit ſenior ad juniorem, Ecce dormivi herì cum patre noſtro. Potemus eum vino in nocte hâc; et ingreſſa dormi cum eo, et ſuſcitemus de patre noſtro ſemen.* 34

MS.A. (ε) ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. (ζ) ταύτας, ἐν αἷς κατῴκει ἐν αὐταῖς Λώτ· καὶ πᾶσαν περίοικον, καὶ πάντας (η) καὶ πάντα τὰ (θ) τῆς γῆς τῆς περιχώρου, (ι) τῆς γῆς, (κ) ἐκτρῖψαι κύριον (λ) Καὶ ἐξῆλθεν Λὼτ (μ) ὄρει, καὶ (ν) ᾤκησεν (ξ) οὖν ποτίσωμεν (ο) νυκτὶ ταύτῃ. (π) αὐτὴν, καὶ ἀναστῆναι. (ρ) δὲ τῇ ἐπαύριον, (σ) ἐχθὲς (τ) καὶ τὴν νύκτα ταύτην·

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

23 24 * ܫܡܫܐ ܢܦܩ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܠܘܛ ܥܠ ܠܨܘܥܪ. * ܘܡܪܝܐ ܐܚܬ ܥܠ ܣܕܘܡ ܘܥܠ
ܥܡܘܪܐ. ܢܘܪܐ ܘܟܒܪܝܬܐ ܡܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܡܢ ܫܡܝܐ. * ܘܗܦܟ ܠܩܘܪܝܐ ܗܠܝܢ. 25
ܘܠܟܠܗ ܦܩܥܬܐ. ܘܠܟܠܗܘܢ ܥܡܘܪܝ ܐܪܥܐ. ܘܠܡܥܕܢܝܗ ܕܐܪܥܐ. * ܘܐܬܦܢܝܬ 26
ܐܢܬܬܗ ܡܢ ܒܣܬܪܗ. ܘܗܘܬ ܩܡܬܐ ܕܡܠܚܐ. * ܘܩܕܡ ܐܒܪܗܡ ܒܨܦܪܐ 27
ܠܐܬܪܐ ܕܩܡ ܗܘܐ ܬܡܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. * ܘܚܪ ܠܘܩܒܠ ܣܕܘܡ ܘܥܡܘܪܐ. ܘܠܘܩܒܠ ܟܠܗ 28
ܐܪܥܐ ܕܦܩܥܬܐ. ܘܚܙܐ ܘܗܐ ܣܠܩ ܬܢܢܗ ܕܐܪܥܐ. ܐܝܟ ܬܢܢܐ ܕܐܬܘܢܐ. * ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܚܒܠ 29
ܐܠܗܐ ܠܩܘܪܝܐ ܕܦܩܥܬܐ. ܐܬܕܟܪ ܐܠܗܐ ܠܐܒܪܗܡ. ܘܫܕܪ ܠܠܘܛ ܡܢ ܓܘ ܗܘܦܟܐ.
ܟܕ ܗܦܟ ܠܩܘܪܝܐ ܕܝܬܒ ܗܘܐ ܒܗܝܢ ܠܘܛ. * ܘܣܠܩ ܠܘܛ ܡܢ ܨܘܥܪ. ܘܝܬܒ ܒܛܘܪܐ 30
ܗܘ ܘܬܪܬܝܢ ܒܢܬܗ ܥܡܗ. ܡܛܠ ܕܕܚܠ ܠܡܥܡܪ ܒܨܘܥܪ. ܘܝܬܒ ܒܡܥܪܬܐ ܗܘ ܘܬܪܬܝܢ
ܒܢܬܗ. * ܘܐܡܪܬ ܩܫܝܫܬܐ ܠܙܥܘܪܬܐ. ܗܐ ܐܒܘܢ ܣܒ. ܘܓܒܪܐ ܠܝܬ ܒܐܪܥܐ ܕܢܥܘܠ 31
ܥܠܝܢ. ܐܝܟ ܥܝܕܐ ܕܟܠܗ ܐܪܥܐ. * ܬܐ ܢܫܩܝܘܗܝ ܠܐܒܘܢ ܚܡܪܐ. ܘܢܕܡܟ ܥܡܗ. 32
ܘܢܩܝܡ ܠܐܒܘܢ ܙܪܥܐ. * ܘܐܫܩܝܘܗܝ ܒܠܠܝܐ ܗܘ ܠܐܒܘܗܝܢ ܚܡܪܐ. ܘܥܠܬ 33
ܩܫܝܫܬܐ ܕܡܟܬ ܥܡ ܐܒܘܗ. ܘܠܐ ܝܕܥ ܒܡܕܡܟܗ ܘܒܡܩܡܗ. * ܘܗܘܐ 34
ܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ. ܘܐܡܪܬ ܩܫܝܫܬܐ ܠܙܥܘܪܬܐ. ܗܐ ܕܡܟܬ ܥܡ ܐܒܝ ܪܡܫ. ܢܫܩܝܘܗܝ ܚܡܪܐ ܐܦ
ܒܠܠܝܐ ܗܢܐ. ܘܥܘܠܝ ܕܡܟܝ ܥܡܗ. ܘܢܩܝܡ ܡܢ ܐܒܘܢ ܙܪܥܐ.

Sol egreſſus eſt ſuper terram, & Lot ingreſſus eſt in Soar. 23 Dominus ergò demiſit ſuper Sodomam & ſuper Gomorrham, ignem & ſulphur, à conſpectu Domini de cœlo. 24 Et ſubvertit civitates illas, & totam planitiem, omnéſque habitatores terræ, & germen terræ. 25 Converſa autem eſt uxor ejus à tergo ipſius, & facta eſt ſtatua ſalis. 26 Et antevertit Abraham in matutino ad locum ubi ſteterat coram Domino. 27 Et reſpiciens verſùs Sodomam & Gomorrham, & verſùs univerſam terram planitiei, vidit; & ecce aſcendebat fumus terræ illius quemadmodùm fumus fornacis. 28 Factúmque eſt, ut quum abſumpſiſſet Deus civitates planitiei, recordaretur Deus Abraham; emitterétque Lot ex ſubverſione, quando ſubvertit civitates in quibus habitabat Lot. 29 Aſcendit autem Lot de Soar; ſedítque in monte, ipſe & duæ filiæ ejus cum eo: timuit enim morari in Soar; ſedítque in ſpelunca, ipſe & ambæ ipſius filiæ. 30 Dixítque major natu minori, Ecce pater noſter ſenuit; & vir non eſt in regione, qui ingrediatur ad nos juxta morem univerſæ terræ. 31 Veni, potemus patrem noſtrum vino, & dormiamus cum eo; & ſuſcitemus patri noſtro ſemen. 32 Igitur potaverunt nocte illâ patrem ſuum vino; & ingreſſa ſenior, dormivit cum patre ſuo: ille verò non animadvertit accubitum ejus, neq; ſurrectionem ipſius. 33 Et factum eſt poſterâ die, ut diceret major minori, Ecce dormivi veſperè cum patre meo: potemus eum vino etiam in nocte iſta; & ingredere, dormi cum eo, & ſuſcitemus de patre noſtro ſemen. 34

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

23 שמשא נפק על־ארעא ולוט
24 על לצוער׃ ויי אמטר על־סדום
ועל־עמורה גפריתא ואשתא
25 מן קדם יי מן־שמיא׃ והפך ית
קרויא האלין וית כל־מישרא
וית כל־יתבי קרויא וצמחא
26 דארעא׃ ואסתכיאת אתתיה
מבתרוהי והות קמא דמלחא׃
27 ואקדים אברהם בצפרא
לאתרא דמשמש תמן בצלו
28 קדם יי׃ ואסתכי על־אפי סדום
ועמורה ועל־כל־אפי ארעא
מישרא וחזא והא סליק תננא
דארעא כתננא דאתונא׃
29 והוה כד־חבל יי ית־קרוי
מישרא ודכיר יי ית־אברהם
ושלח ית־לוט מגו הפכתא כד־
הפך ית־קרויא די־הוה יתיב
30 בהן לוט׃ וסליק לוט מצוער
ויתיב בטורא ותרתין בנתיה
עמיה ארי דחיל למיתב בצוער
ויתיב במערתא הוא ותרתין
31 בנתיה׃ ואמרת רבתא לזעירתא
אבונא סיב וגבר לית בארעא
למיעל עלנא כאורח כל־
32 ארעא׃ אתא נשקי ית־אבונא
חמרא ונשכוב עמיה ונקים
33 מאבונא בנין׃ ואשקיאה ית־
אבוהן חמרא בליליא הוא
ועלת רבתא ושכיבת עם־
אבוהא ולא־ידע במשכבה
34 ובמקימה׃ והוה ביומא
דבתרוהי ואמרת רבתא
לזעירתא הא־שכיבית רמשא
עם־אבא נשקניה חמרא אף
בליליא ועולי שכובי עמיה
ונקים מאבונא בנין

23 Sol egreſſus eſt ſuper terram; & Lot *ingreſſus eſt* in 24 Sogor. Et Dominus pluit ſuper Sodomam et Gomorram, ſulphur & ignem: à 25 facie Domini de cœlo. Et ſubvertit civitates has, & omnem planitiem: & omnes habitatores urbi- 26 um, & germen terræ. Et reſpexit uxor ejus poſt ſe: 27 & facta eſt ſtatua ſalis. Et ſurrexit Abraham mane: ad locum ubi ſteterat in oratione coram Domino. 28 Et aſpexit contra faciem Sodomæ & Gomorræ, & contra faciem terræ campeſtris: & vidit; & ecce aſcendit fumus de terrâ; 29 ſicut fumus fornacis. Et factum eſt cùm diſperderet Dominus civitates campeſtres, recordatus eſt Dominus Abrahæ: & miſit Lot de medio ſubverſionis, quando ſubvertit civitates in quibus habitabat Lot. 30 Et aſcendit Lot de Sogor, & habitavit in monte, & duæ filiæ ejus cum eo; quia timuit habitare in Sogor: & habitavit in ſpeluncâ, 31 ipſe & duæ filiæ ejus. Et dixit major minori, Pater noſter ſenex eſt: & non eſt vir in terrâ ut ingrediatur ad nos, juxta conſuetudi- 32 nem univerſæ terræ. Veni potemus patrem noſtrum vino, & cubemus cum eo: & reſervabimus de patre 33 noſtro filios. Et potaverunt patrem ſuum vino in nocte illâ: & ingreſſa eſt major, & concubuit cum patre ſuo; & neſcivit quando cubuit, nec quando 34 ſurrexit. Et factum eſt in die ſequenti, & dixit major minori; Ecce concubui heri cum patre meo: potemus eum vino etiam in hac nocte; & ingredere, cuba cum eo; ut reſervemus de patre noſtro filios.

[illegible]

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

* 23 [illegible]
** 24 [illegible]
25 [illegible] * [illegible]
26 [illegible] * [illegible]
27 [illegible] * [illegible]
28 [illegible] * [illegible]
29 [illegible]
** 30 [illegible]
31 [illegible] * [illegible]
32 [illegible] * [illegible]
* 33 [illegible]
34 [illegible] * [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

* 23 [illegible]
** 24 [illegible]
25 [illegible] * [illegible]
26 [illegible] * [illegible]
27 [illegible] * [illegible]
28 [illegible] * [illegible]
29 [illegible] * [illegible]
** 30 [illegible]
31 [illegible] * [illegible]
32 [illegible] * [illegible]
33 [illegible] * [illegible]
34 [illegible] * [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Sol oriebatur ſuper terram, & Lot ingreſſus eſt Segor. 23 *Tum Dominus pluit ſuper Sodomam et Gomorrham, ſulphur et ignem,* 24 *à Domino de cœlo. Et evertit civitates iſtas, et omnem planitiem, et omnes incolas civitatum, et* 25 *germen terræ. Sed reſpiciens uxor ejus poſt eum, facta eſt ſtatua ſalis.* 26 *Surrexit autem Abraham (i) ſummo mane ad locum, in quo ſteterat coram Domino.* 27 *Et reſpexit verſus Sodomam et Gomorrham, et verſus omnem terram planitiei: Viditque, et ecce aſcendebat fumus terræ, ſicut fumus fornacis.* 28 *Factum verò eſt cùm everteret Deus urbes vallis, ut recordaretur Deus Abrahæ; et emitteret Deus Lotum e medio ſubverſionis, cùm civitates ſubverteret, in quibus Lot habitaverat.* 29 *Poſteà aſcendit Lot de Segor, & habitavit in monte, & duæ filiæ ejus cum eo; timebat enim habitare in Segor: ideò habitavit in ſpelunca, ipſe & duæ filiæ ejus cum eo.* 30 *Dixit autem major minori, Pater noſter ſenex eſt, & nemo eſt in terra qui veniat ad nos juxta conſuetudinem univerſæ terræ.* 31 *Veni, potemus patrem noſtrum vino, & cubemus cum eo, ut (k) ſuſcitemus de patre noſtro ſemen.* 32 *Et potârunt vino patrem ſuum nocte illâ: Venitque major natu, & concubuit cum patre ſuo, & non ſenſit cùm accubuit aut ſurrexit.* 33 *Poſtridiè autem dixit major minori, Cubui herì cum patre; potemus eum vino adhuc hâc nocte; & veni, cuba cum illo, & (l) ſuſcitemus de patre noſtro ſemen.* 34

VER.SAM. (i) ad precationem auroræ (k) vivificemus (l) vivificemus

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

23 24 * الشمس خرجت علي الارض ولوط دخل الي زغر * والله امطر علي سدوم وعلي عمورا
كبريتا ونارا من عنده من السماء * فقلب تلك القري المرج * وجميع سكانها * حتي نبت 25
الارض * فالتفتت زوجته وراه * فصارت نصبة ملح * فادلج ابرهيم بالغداة الي الموضع 26 27
الذي وقف ثم بين يدي الله * فاشرف علي وجه سدوم وعمورا وساير ارض المرج * 28
فنظر فاذا قد صعد دخانها كغبار الاتون * ولما اهلك الله قري المرج ذكر الله ابرهيم 29
فاطلق للوط من وسط المقلب بعد ما قلب القري التي كان يسكنها لوط * فصعد لوط 30
من زغر واقام في الجبل * وابنتاه معه * انه خاف ان يقيم في زغر * فاقام في المغارة هو
وابنتاه * وقالت الكبري للصغري * ابونا شيخ وليس رجل في البلد يدخل الينا كسبيل 31
النساء * تعالي نسقي ابانا خمرا ونضاجعه ونستبقي من ابينا نسلا * فسقتا اباهما خمرا في 32 33
تلك الليلة * وجاءت الكبري فضاجعته * ولم يعلم بنيامها ولا قيامها * فلما كان الغد 34
قالت الكبري للصغري * هذا ضاجعت امس ابي فنسقيه خمرا الليلة ايضا وتعالي
ضاجعيه * ونستبقي منه نسلا ايضا *

Sol egreſſus eſt ſuper terram, & Lot ingreſſus eſt Zogar. 23 *Deus autem pluit ſuper Sadum & ſuper Amura, ſulphur & ignem à ſe de cœlo.* 24 *Et ſubvertit eas civitates, pratum, & omnes incolas earum; etiam herbam terræ.* 25 *Reſpexit autem uxor Lot poſt eum, factáque eſt columna ſalis.* 26 *Et antevertit Ebrahim diluculò ad locum in quo ſteterat coram Deo.* 27 *Et proſpiciens verſùs Sadum & Amuram, omnémque terram prati, vidit; & ecce jam aſcenderat fumus ejus quaſi fumus fornacis.* 28 *Cúmque perdidiſſet Deus civitates prati, recordatus eſt Deus Ebrahimi; dimiſitque Lot è medio ſubverſionis, poſtquàm ſubvertit civitates quas inhabitabat Lot.* 29 *Igitur aſcendit Lot de Zogar, & habitavit in monte, ambæque filiæ ejus cum eo: timens enim morari in Zogar, ſe recepit ad ſpeluncam in montem, ipſe & utraque ipſius filia.* 30 *Dixit autem major ad minorem, Pater noſter ſenex eſt, nec ſupereſt in terra vir qui ingrediatur ad nos pro more mulierum.* 31 *Age igitur, propinemus patri noſtro vinum; & concumbamus cum eo, & linquamus è patre noſtro ſobolem.* 32 *Propinârunt ergò patri ſuo vinum in illa nocte; & accedens major, cubavit cum eo: at ille non deprehendit accubitum ejus, neque exſurrectionem ipſius.* 33 *Poſterâ autem die ait major minori, Ecce cubavi herì cum patre meo: propinemus ei vinum hâc etiam nocte; & veni, cuba cum eo, & linque ex eo prolem quoque.* 34

ſurrexit Et vinū ſuo patri ipſâ nocte in etiā propinaverūt Et
35 וַתַּשְׁקֶיןָ גַּם בַּלַּיְלָה הַהוּא אֶת־אֲבִיהֶן יַיִן וַתָּקָם
ejus ſurgere in et ejus accubere in cognovit nō & ,eo cū cubavit & ,minor
הַצְּעִירָה וַתִּשְׁכַּב עִמּוֹ וְלֹא־יָדַע בְּשִׁכְבָהּ וּבְקוּמָהּ׃
36 ex magna peperit Et .ſuo patre de Loth filiæ duæ conceperūt Et
37 וַתַּהֲרֶיןָ שְׁתֵּי בְנוֹת־לוֹט מֵאֲבִיהֶן׃ וַתֵּלֶד הַבְּכִירָה
ad uſque Moab pater ipſe .Moab ejus nomen vocavit &, filium
בֵּן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ מוֹאָב הוּא אֲבִי־מוֹאָב עַד־
ejus nomen vocavit & ,filiū peperit ipſa etiam minor Et.hanc diem
38 הַיּוֹם׃ וְהַצְּעִירָה גַם־הִוא יָלְדָה בֵּן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ
.hanc diem ad uſque Hammon filiorū pater ipſe :Benhammi
בֶּן־עַמִּי הוּא אֲבִי בְנֵי־עַמּוֹן עַד־הַיּוֹם׃

CAP. XX. כ

habitavit & ,meridianam terram ad Abraham inde eſt profectus Et
1 וַיִּסַּע מִשָּׁם אַבְרָהָם אַרְצָה הַנֶּגֶב וַיֵּשֶׁב
dixit Et .Gherar in eſt peregrinatus & : Sur inter &,Cades inter
2 בֵּין־קָדֵשׁ וּבֵין שׁוּר וַיָּגָר בִּגְרָר׃ וַיֹּאמֶר
miſit & .ipſa mea Soror : ſuam uxorem Sarah ad Abraham
אַבְרָהָם אֶל־שָׂרָה אִשְׁתּוֹ אֲחֹתִי הִוא וַיִּשְׁלַח
DEUS venit Et .Sarah accepit & ,Gherar rex Abimelech
3 אֲבִימֶלֶךְ מֶלֶךְ גְּרָר וַיִּקַּח אֶת־שָׂרָה׃ וַיָּבֹא אֱלֹהִים
mortuus in Ecce : ei dixit & ,noctis ſomnio in Abimelech ad
אֶל־אֲבִימֶלֶךְ בַּחֲלוֹם הַלָּיְלָה וַיֹּאמֶר לוֹ הִנְּךָ מֵת
.marito maritata ipſa & : accepiſti quam uxorem propter
עַל־הָאִשָּׁה אֲשֶׁר־לָקַחְתָּ וְהִוא בְּעֻלַת בָּעַל׃
4 genti num quid,Dñe:dixit & ,eā ad appropinquaverat nō Abimelech Et
וַאֲבִימֶלֶךְ לֹא קָרַב אֵלֶיהָ וַיֹּאמַר אֲדֹנָי הֲגוֹי
? ipſa mea Soror : mihi dixit ipſe non Nunquid ? occides juſtam etiam
5 גַּם־צַדִּיק תַּהֲרֹג׃ הֲלֹא הוּא אָמַר־לִי אֲחֹתִי הִוא
,mei cordis perfectione In ? ipſe meꝰ Frater:dixit ipſa etiam ipſa &
וְהִיא־גַם־הִוא אָמְרָה אָחִי הוּא בְּתָם־לְבָבִי
eum ad dixit Et .hoc feci mearum manuū munditiā in &
6 וּבְנִקְיֹן כַּפַּי עָשִׂיתִי זֹּאת׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו
tui cordis perfectione in quia, novi ego Etiam : ſomnio in DEUS
הָאֱלֹהִים בַּחֲלֹם גַּם אָנֹכִי יָדַעְתִּי כִּי בְתָם־לְבָבְךָ
Idcirco mihi peccando à te ego etiā prohibui & ,hoc feciſti
עָשִׂיתָ זֹּאת וָאֶחְשֹׂךְ גַּם־אָנֹכִי אוֹתְךָ מֵחֲטוֹ־לִי עַל־כֵּן
viri uxorem reddi fac nunc Et .eam ad tangendum ad ,te dedi non
7 לֹא־נְתַתִּיךָ לִנְגֹּעַ אֵלֶיהָ׃ וְעַתָּה הָשֵׁב אֵשֶׁת־הָאִישׁ
revertere facis tu non ſi & : vive & ,te pro exorabit &,ipſe propheta quia
כִּי־נָבִיא הוּא וְיִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ וֶחְיֵה וְאִם־אֵינְךָ מֵשִׁיב
reddens Et .tibi quod omne & ,tu morieris moriendo quia ſcito
8 דַּע כִּי־מוֹת תָּמוּת אַתָּה וְכָל־אֲשֶׁר־לָךְ׃ וַיַּשְׁכֵּם
eſt locutus & ,ſuos ſervos omnes vocavit & ,matutino in Abimelech
אֲבִימֶלֶךְ בַּבֹּקֶר וַיִּקְרָא לְכָל־עֲבָדָיו וַיְדַבֵּר
viri timuerunt & ,corā aurib' in iſta verba omnia
אֶת־כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאָזְנֵיהֶם וַיִּירְאוּ הָאֲנָשִׁים
.valde
מְאֹד׃

Verſio VULG. LAT.

35 Dederunt etiam & illâ nocte patri ſuo bibere vinum; ingreſſáque minor filia, dormivit cum eo: & ne tunc quidem ſenſit quando concubuerit, vel quando illa ſurrexerit. 36 Conceperunt ergò duæ filiæ 37 Lot de patre ſuo. Peperítque major filium; & vocavit nomen ejus, Moab: ipſe eſt pater Moabitarum uſque in præ- 38 ſentem diem. Minor quoque peperit filium; & vocavit nomen ejus, Ammon, id eſt, filius populi mei: ipſe eſt pater Ammonitarum uſque hodiè.

CAP. XX.

1 PRofectus inde Abraham in terram auſtralem, habitavit inter Cades & Sur: & pere- 2 grinatus eſt in Geraris. Dixítq; de Sara uxore ſua, Soror mea eſt. Miſit ergò Abimelech rex Geraræ, & tulit 3 eam. Venit autem Deus ad Abimelech per ſomnium nocte; & ait illi, En morieris propter mulierem quam tuli- 4 ſti: habet enim virum. Abimelech verò non tetigerat eam; & ait, Domine, num gentem ignorantem & juſtam 5 interficies? Nónne ipſe dixit mihi, Soror mea eſt? & ipſa ait, Frater meus eſt? in ſimplicitate cordis mei, & munditia manuum mearum, 6 feci hoc. Dixítque ad eum Deus, Et ego ſcio quòd ſimplici corde feceris: & ideò cuſtodivi te ne pecares in me; & non dimiſi ut tangeres e- 7 am. Nunc ergò redde viro ſuam uxorem, quia Propheta eſt; & orabit pro te, & vives: ſi autem nolueris reddere, ſcito quòd morte morieris, tu & 8 omnia quæ tua ſunt. Statímque de nocte conſurgens Abimelech, vocavit omnes ſervos ſuos; & locutus eſt univerſa verba hæc in auribus eorum: timuerúntque omnes viri valdè.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

35 Ἐπότισαν δὲ καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ τὸν πατέρα αὐτῶν οἶνον· καὶ εἰσελθοῦσα ἡ νεωτέρα ἐκοιμήθη μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτῆς· καὶ οὐκ ᾔδει ἐν τῷ κοιμηθῆναι (υ) αὐτὸν, καὶ 36 ἀναστῆναι. Καὶ συνέλαβον αἱ δύο θυ- 37 γατέρες Λὼτ ἐκ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. Καὶ ἔτεκεν ἡ πρεσβυτέρα υἱὸν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Μωὰβ, λέγουσα, Ἐκ τοῦ πατρός μου. Οὗτος πατὴρ Μωαβιτῶν 38 ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. Ἔτεκε δὲ καὶ ἡ νεωτέρα υἱὸν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ (φ) Ἀμμὰν, λέγουσα, Υἱὸς γένους μου. Οὗτος πατὴρ Ἀμμανιτῶν ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας.

Potaverunt autem & in nocte 35 illa patrem ſuum vino, & ingreſſa junior dormivit cum patre ſuo: & neſcivit cùm dormivit ipſe, & ſurrexit. Et con- 36 ceperunt duæ filiæ Lot de patre ſuo. Et genuit ſenior filium; 37 & vocavit nomen ejus, Moab; (l) dicens, De patre meo. Iſte eſt pater Moabitarum uſque in hodiernum diem. Peperit au- 38 tem & junior filium; & vocavit nomen ejus, Amman, dicens, Filius generis mei. Hic eſt pater Ammanitarum uſque in hodiernum diem.

ΚΕΦ. κ'.

1 Καὶ ἐκίνησεν ἐκεῖθεν Ἀβραὰμ εἰς γῆν πρὸς Λίβα· καὶ ᾤκησεν ἀνὰ μέσον Κάδης, καὶ ἀνὰ μέσον Σοὺρ· καὶ παρῴκη- 2 σεν ἐν Γεράροις. Εἶπε δὲ Ἀβραὰμ περὶ Σάῤῥας τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, ὅτι ἀδελφή μου ἐστίν. ἐφοβήθη γὰρ εἰπεῖν ὅτι γυνή μου ἐστί, μήποτε ἀποκτείνωσιν αὐτὸν οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως δι' αὐτήν. Ἀπέστειλε δὲ Ἀβιμέλεχ βασιλεὺς Γε- 3 ράρων, καὶ ἔλαβε τὴν Σάῤῥαν. Καὶ εἰσῆλθεν ὁ θεὸς πρὸς Ἀβιμέλεχ ἐν ὕπνῳ τὴν νύκτα, (α) καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ, σὺ ἀποθνήσκεις περὶ τῆς γυναικὸς, ἧς ἔλαβες· αὕ- 4 τη δέ ἐστι συνῳκηκυῖα ἀνδρί. Ἀβιμέλεχ δὲ οὐχ ἥψατο αὐτῆς. καὶ εἶπε, Κύριε, ἔθνος ἀγνοοῦν καὶ δίκαιον ἀπολεῖς; 5 Οὐκ αὐτός μοι εἶπεν, Ἀδελφή μου ἐστί; καὶ αὕτη μοι εἶπεν, Ἀδελφός μου ἐστίν; ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ, καὶ ἐν δικαιοσύνῃ χει- 6 ρῶν ἐποίησα τοῦτο. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ θεὸς καθ' ὕπνον, Κἀγὼ ἔγνων ὅτι ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ ἐποίησας τοῦτο, καὶ (β) ἐφεισάμην σου τοῦ μὴ ἁμαρτεῖν σε εἰς ἐμέ· (γ) ἕνεκα τούτου οὐκ ἀφῆκά σε ἅψασθαι αὐτῆς. 7 Νῦν δὲ ἀπόδος τὴν γυναῖκα τῷ ἀνθρώπῳ· ὅτι προφήτης ἐστί, καὶ προσεύξεται περὶ σοῦ, καὶ ζήσῃ. εἰ δὲ μὴ ἀποδίδως, (δ) γνώσῃ 8 ὅτι ἀποθανῇ σὺ καὶ πάντα τὰ σά. Καὶ ὤρθρισεν Ἀβιμέλεχ τὸ πρωΐ, καὶ ἐκάλεσε πάντας τοὺς παῖδας αὐτοῦ· καὶ ἐλάλησε πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα εἰς τὰ ὦτα αὐτῶν· ἐφοβήθησαν δὲ πάντες οἱ ἄνθρωποι σφόδρα.

CAP. XX.

ET movit illinc Abraham 1 in terram ad Africum; & habitavit inter Cades, & Sur: & incola fuit in Geraris. Di- 2 xit autem Abraham de Sarra uxore ſuâ, (a) Quia ſoror mea eſt: timuit enim dicere, Quia uxor mea eſt; nè fortè occiderent eum viri civitatis propter eam. Miſit autem Abimelech rex Geraroium, & tulit Sarram. Et ingreſſus eſt 3 Deus ad Abimelech in ſomno nocte, & dixit, Ecce, tu moreris propter uxorem, quam accepiſti; iſta verò eſt cohabitans viro. Abimelech autem 4 non tetigerat eam: & dixit, Domine, gentem ignorantem & juſtam perdes? Nónne ipſe mi- 5 hi dixit, Soror mea eſt? & hæc mihi dixit, Frater meus eſt? in corde puro & in juſtitia manuum feci hoc. Dixit 6 autem ei Deus per ſomnum, Et ego cognovi, quoniam in corde puro feciſti hoc; & peperci tibi, ut non peccares in me: propter hoc non permiſi tibi tangere eam. Nunc autem red- 7 de uxorem homini: quia Propheta eſt; & orabit pro te, & vives: ſin autem non reddis, ſcito, quia morieris, tu & omnia tua. Et manè ſurrexit Abime- 8 lech diluculò, & vocavit omnes pueros ſuos: & locutus eſt omnia verba hæc in aures eorum: timuerunt autem omnes homines valdè.

MS.A. (υ) αὐτὴν, (φ) Ἀμμὰν, υἱὸς

ΚΕΦ. κ'.

MS.A. (α) καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἰδοὺ, (β) ἐφεισάμην ἐγώ σου (γ) ἕνεκεν τούτου (δ) γνῶθι

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]

Itaq; potaverunt etiã illa nocte patrem 35 ſuũ vino, & ingrediens minor dormivit cum eo: at ille non animadvertit accubitũ ejus neq; ſurrectionẽ ipſius. Et con- 36 ceperunt ambæ filiæ Lot de patre ſuo. Et 37 peperit major natu filiũ, vocavitq; nomẽ ejus Moab: ipſe eſt pater Moabitarum uſq; in hodiernã diẽ. Et minor genuit 38 quoq; ipſa filiũ, & appellavit nomẽ ejꝰ Bar-am, ipſe eſt pater filiorum Ammon uſque hodie.

CAP. XX

ET profectus Abrahã inde ad terram 1 Auſtralẽ, conſedit inter Racẽ & Gedar, habitavitq; Abrahã in Gedar. Dixitq; 2 Abraham de Sara uxore ſua, Soror mea eſt, miſit ergò Abimelech rex Gedar, tulitq; Saram. Venit autẽ Deus contra A- 3 bimelech per ſomniũ noctis, & ait illi, En morieris propter mulierẽ quam tuliſti, nam mulier eſt ad virũ pertinens. Abimelech verò non tetigerat eã: & ait 4 Abimelech, Domine etiã ne populũ innocentẽ interficies? En ipſe dixit, Soror 5 mea eſt, & ipſa quoq; ait, Frater meus eſt: in ſimplicitate cordis mei, & puritate manuum mearum feci hoc. Dixitque 6 ad eum Deus per ſomnium, Quin & ego novi, te in ſimplicitate cordis tui feciſſe hoc, & cohibui te etiam ego quò minùs peccares in me: idcirco non permiſi tibi ut eam tangeres. Nunc igitur reſti- 7 tue conjugem viri quoniã Propheta eſt, & orabit pro te, ac vives, quòd ſi non reſtituas, ſcito te certiſſimè moriturum, te *inquam*, & omnes ad te pertinentes. Surgénſque Abimelech manè convoca- 8 vit omnes ſervos ſuos, & locutus eſt omnia verba hæc in auribus eorum, timuerúntque homines valdè.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

35 וְאַשְׁקִיאָה אַף בְּלֵילְיָא הַהוּא יַת־
אֲבוּהֶן חַמְרָא וְקָמַת זְעֵירְתָּא
וּשְׁכֵיבַת עִמֵּיהּ וְלָא־יְדַע
בְּמִשְׁכְּבַהּ וּבְמִקִימַהּ׃ וְעַדִּיאָה
36 תַּרְתֵּין בְּנָת לוֹט מֵאֲבוּהֶן׃ וִילֵידַת
37 רַבְּתָא בַּר וּקְרָת שְׁמֵיהּ מוֹאָב
הוּא אֲבוּהוֹן דְּמוֹאֲבָאֵי עַד־
יוֹמָא־דֵין׃ וּזְעֵירְתָּא אַף הִיא
38 יְלֵידַת בַּר וּקְרָת שְׁמֵיהּ בַּר־עַמִּי
הוּא אֲבוּהוֹן דִּבְנֵי־עַמּוֹן עַד־
יוֹמָא־דֵין׃ כ
1 וּנְטַל מִתַּמָּן אַבְרָהָם לַאֲרַע
דָּרוֹמָא וִיתֵיב בֵּין־רְקַם וּבֵין
2 חַגְרָא וְאִתּוֹתַב בִּגְרָר׃ וַאֲמַר
אַבְרָהָם עַל שָׂרָה אִתְּתֵיהּ אֲחָתִי
הִיא וּשְׁלַח אֲבִימֶלֶךְ מַלְכָּא דִגְרָר
3 וּדְבַר יַת שָׂרָה׃ וַאֲתָא מֵימַר־
מִן־קֳדָם־יְיָ לְוָת־אֲבִימֶלֶךְ
בְּחֶלְמָא דְלֵילְיָא וַאֲמַר לֵיהּ הָא־
אַתְּ מָאִית עַל־עֵיסַק אִתְּתָא דִּי־
דְבַרְתָּא וְהִיא אִתַּת גְּבַר׃
4 וַאֲבִימֶלֶךְ לָא קְרֵיב לְוָתַהּ וַאֲמַר
5 יְיָ הַעַם אַף־זַכַּאי תִּקְטוֹל׃ הֲלָא
הוּא אֲמַר־לִי אֲחָתִי הִיא וְהִיא־
אַף־הִיא אֲמַרַת אֲחִי הוּא
בְּקַשִּׁיטוּת לִבִּי וּבְזַכָּאוּת יְדַי
6 עֲבָדִית דָּא׃ וַאֲמַר לֵיהּ יְיָ בְּחֶלְמָא
אַף קֳדָמַי גְּלֵי אֲרֵי בְקַשִּׁיטוּת לִבָּךְ
עֲבַדְתְּ דָּא וּמְנַעִית אַף־אֲנָא יָתָךְ
מִלְּמֶחֱטֵי קֳדָמַי עַל־כֵּן לָא־
7 שְׁבַקְתָּךְ לְמִקְרַב לְוָתַהּ׃ וּכְעַן
אֲתֵיב אִתַּת־גְּבַר אֲרֵי נְבִיָּא הוּא
וִיצַלֵּי עֲלָךְ וְתֵיחֵי וְאִם לֵיתָךְ
מְתִיב דַּע אֲרֵי־מְמָת תְּמוּת אַתְּ
8 וְכָל־דִּי לָךְ׃ וְאַקְדִּים אֲבִימֶלֶךְ
בְּצַפְרָא וּקְרָא לְכָל־עַבְדוֹהִי
וּמַלֵּיל יַת־פִּתְגָּמַיָּא הָאִלֵּין קֳדָמֵיהוֹן וּדְחִילוּ גֻבְרַיָּא לַחֲדָא׃

35 Et potaverunt etiam in nocte illâ patrem ſuum vino: & ſurrexit minor, & concubuit cum eo; & neſcivit quando cubuit, nec quando 36 ſurrexit. Et conceperunt duæ filiæ Lot de patre ſuo. 37 Et peperit major filium, & vocavit nomen ejus Moab: ipſe eſt pater Moabitarum, 38 uſq; in diẽ hãc. Et minor etiã ipſa peperit filiũ; & vocavit nomen ejus, Filiũ populi mei: ipſe eſt pater filiorum Amon, uſq; in diẽ hãc.

CAP. XX.

1 ET profectus eſt inde Abraham in terram Auſtralẽ; & habitavit inter Recam & Agara: & peregrinatus eſt 2 in Gerar. Et dixit Abraham de Sara uxore ſuâ; Soror mea eſt: Et miſit Abimelech rex Gerar, & tulit Saram. 3 Et venit verbum à facie Dei ad Abimelech *per ſomnium* noctis: & ait illi; En tu morieris ꝑpter mulierem quam tuliſti; eſt enim uxor viri. 4 Et Abimelech non acceſſit ad eam: Et ait; Domine, nunquid gentem etiam ju- 5 ſtam interficies? Nonne ipſe dixit mihi, Soror mea eſt; & ipſa quoq; ait, Frater meus eſt? In rectitudine cordis mei, & in munditia manuum 6 mearum feci hoc. Et ait illi Deus per ſomnium; Manifeſtum eſt etiam coram me, quòd in rectitudine cordis tui feciſti hoc; & prohibui quoq; ego te, ne peccares coram me: ꝑpterea non dimiſi te, ut accederes ad eam. 7 Et nunc redde uxorem viro, quia propheta eſt; & orabit pro te, & vives: Et ſi nolueris reddere; ſcito ꝙ morte morieris, tu, & om- 8 nia quæ tua ſunt. Et ſurrexit Abimelech mane, & vocavit omnes ſervos ſuos; & locutus eſt univerſa verba hæc coram eis: & timuerunt viri valde.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM.
Tranſlatio Latina.

Et potârunt adhuc illâ no- 35 cte patrem ſuum vino; ſurrexitque junior, & concubuit cum eo, & non ſenſit cùm accumberet aut ſurgeret. Et conceperunt duæ 36 filiæ Lot de patre ſuo. Et 37 peperit major filium, vocavitque nomen ejus Moab: hic pater eſt Moab uſque in hunc diem. Minor etiam 38 ipſa peperit filium, & vocavit nomen ejus Benami: Ipſe pater eſt filiorum Ammon uſque in hunc diem.

CAP. XX.

ET profectus eſt indè A- 1 braham in terram auſtralem, & habitavit inter Cades & inter Sur; peregrinatúſque eſt in (a) Gerar. Dixitque Abraham Saræ 2 uxori ſuæ, ſoror mea iſta eſt. Miſit autem Abimelech (b) rex Gerar, & accepit Saram. Et venit Deus ad 3 Abimelech in ſomnio noctis, dixitque ei: Ecce mortuus es propter mulierem quam tuliſti; ipſa enim (c) viro nupſit. Abimelech autem 4 non acceſſerat ad eam: Et dixit, Domine, Num etiam gentem juſtam occides? Nonne ipſe dixit mihi, So- 5 ror mea hæc eſt, & ipſa dixit, Frater meus hic? In puritate cordis, & in munditia manuum mearum hoc feci. Et dixit ei Deus in 6 ſomnio; Cognovi etiam quòd in puritate cordis hoc feceris, & cohibui etiam te nè (d) peccares in me, ideò non permiſi tibi eam tangere. Nunc autem redde 7 uxorem viri iſtius, quia propheta eſt, orabitq; pro te, et vives: niſi verò reddideris, ſcias te (e) moriendo moriturum. Summóque manè 8 ſurrexit Abimelech, & vocavit omnes ſervos ſuos, & retulit omnia verba hæc in aures eorum: timuerúntque omnes homines valdè.

VER. SAM. (a) Askelon. (b) Princeps Askelon. (c) Poſſeſſio mariti (d) pollutus eſſes mihi (e) percundo periturum

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

35 * فسقتا في تلك الليلة اباهما خمرا * وقامت الصغري فضاجعته * ولم يعلم بنيامها ولا
36 قيامها * فحملتا ابنتا لوط من ابيهما * وولدت الكبري ابنا واسمه ماب * هو ابو المواببين
37
38 الي اليوم * والصغري ايضا ولدت ابنا واسمه بن عمي * وهو ابو بني عمان الي اليوم *

* الفصل العشرون .

1 * ثم رحل من ثم ابرهيم الي بلد القبلة * واقام بين رقيم وبين الجفار * وسكن في
2 الخلوص * ولما قال ابرهيم عن سارة زوجته هي اختي * وبعث ابيمالك ملك فلسطين
3 فاخذها * وجاء ملاك الله الي ابيمالك في حلم الليل * فقال له انك مايت بسبب المراة ان
4 اخذتها وهي ذات بعل * وابيمالك لم يدن منها * فقال يا رب انسانا صالحا تقتله * أليس
5 هو قال لي اختي هي * وهي ايضا قالت اخي هو * بصحة قلبي ونقاء كفي صنعت ذلك *
6 * فقال له ملاك الله في الحلم * انا ايضا قد علمت انك بصحة قلبك صنعت ذلك *
7 وصددتك بالتعريف عن ان تخطي الي * ولذلك لم ادعك تدنوا منها والآن اردد زوجة
8 الرجل انه نبي ويدعوا لك فتحيا * وان لم تردها فاعلم انك هالك انت وجميع ما لك * وادلج
ابيمالك بالغداة ودعا بجميع قواده وكلمهم بهذا الكلام ففزع القوم جدا *

Propinarunt igitur ea nocte patri ſuo 35 vinum, & ſurgens minor concubuit cum eo: is verò non percepit ejus accubitum, neque ſurrectionem ipſius. Itaque conceperunt ambæ filiæ Lot e patre ſuo. Et parturiens major filium 37 vocavit nomen ejus Moab: ipſe eſt pater Moabitarum uſque ad hodiernum diem. Et minor quoque peperit 38 filium, appellavítque eum Ben-Ammi; ipſeque eſt pater Ammonitarum uſque ad præſentem diem.

CAP. XX.

DEinde profectus inde Ebrahim ad 1 terram Meridionalem, habitavit inter Racim & Algiofar, commoratúſque eſt Ebrahim in Chalus. Et dixit Ebrahim 2 denuò de Sara uxore ſua, quòd ſoror ejus eſſet. Miſitque Abimalech rex Paleſtinorum, & accepit eam. Venit autem An- 3 gelus Domini ad Abimalech in ſomnio noctis, dixitque ei; Tu moriturus es cauſâ mulieris, ſi ſumpſeris eam, cùm ſit conjugata. Abimalech autem non teti- 4 gerat illam: Dixitque, ô Domine, virum probum occides? Nonne ipſe dixit mihi, 5 Soror mea eſt? & ipſa quoq; dixit, Frater meus eſt? cum integritate cordis mei, & puritate volæ meæ feci iſtud. Dixit 6 ei Angelus Dei in ſomnio: Ego etiam novi quòd cum integritate cordis tui feceris illud, & impedivi te (per notificationem) quin peccares in me. Et proptereà non 7 permiſi tibi ut tangeres eam; & nunc reſtitue conjugem viri, quoniam propheta eſt, & deprecabitur pro te, & vives: Et niſi eam reſtitueris, ſcito te periturum, & omnia bona tua. Surrexitque Abi- 8 malech ſummo manè, & vocavit omnes duces ſuos, locutúſque eſt eis hæc verba, timuerúntque homines valdè.

Versio VULG. LAT.

? nobis fecisti Quid :ei dixit & ,Abraham Abimelech vocavit Et
9 ויקרא אבימלך לאברהם ויאמר לו מה עשית לנו
meum regnum super &,me super induxisti quia,tibi peccavi quid Et
ומה חטאתי לך כי הבאת עלי ועל ממלכתי
.mecum fecisti ,fient non quæ ,Opera ? grande peccatum
חטאה גדלה מעשים אשר לא יעשו עשית עמדי :
fecisti quia ,vidisti Quid : Abraham ad Abimelech dixit Et
10 ויאמר אבימלך אל אברהם מה ראית כי עשית
Tantum : dixi Quia ,Abraham dixit Et ?hanc rem
11 את הדבר הזה : ויאמר אברהם כי אמרתי רק
verbum super me occident Et .isto loco in DEI timor non
אין יראת אלהים במקום הזה והרגוני על דבר
: ipsa mei patris filia mea soror verè etiam Et .meæ uxoris
12 אשתי : וגם אמנה אחתי בת אבי הוא
;fuit Et .uxorem in mihi fuit & ,meæ matris filia non verùtamen
13 אך לא בת אמי ותהי לי לאשה : ויהי
dixi & ,mei patris domo de Deus me errare fecerunt quando
כאשר התעו אתי אלהים מבית אבי ואמר
,locum omnem Ad .mecum facies quam,tua misericordia Hæc:ei
לה זה חסדך אשר תעשי עמדי אל כל המקום
cepit Et .ipse meus Frater :mihi dic ,illùc ingrediemur quò
14 אשר נבוא שמה אמרי לי אחי הוא : ויקח
,Abraham dedit & ,ancillas & ,servos & ,boven & pecudē Abimelech
אבימלך צאן ובקר ועבדים ושפחת ויתן לאברהם
Ecce : Abimelech dixit Et .ejus uxorem Sarah ei reddidit &
15 וישב לו את שרה אשתו : ויאמר אבימלך הנה
: dixit Sarah ad Et .sede tuis oculis in bono in :te coram mea terra
16 ארצי לפניך בטוב בעיניך שב : ולשרה אמר
operimentum tibi ipsum ecce .tuo fratri argenteos mille dedi Ecce
הנה נתתי אלף כסף לאחיך הנה הוא לך כסות
oravit Et .se corripuit & ,omnib⁹ cum &,tecum qui omnibus ,oculorum
17 עינים לכל אשר אתך ואת כל ונכחת : ויתפלל
,Abimelech DEUS sanavit & ,DEUM ad Abraham
אברהם אל האלהים וירפא אלהים את אבימלך
clauserat claudendo Quia.pepererunt &,ejus ancillas & ejus uxorē &
18 ואת אשתו ואמהתיו וילדו : כי עצר עצר
Sarah verbum super Abimelech domus vulvam omnem super Dñs
יהוה בעד כל רחם לבית אבימלך על דבר שרה
.Abraham uxoris
אשת אברהם :

CAP. XXI. כא.

Dñs fecit Et .dixit quemadmodum Sarah visitavit Dñs Et
1 ויהוה פקד את שרה כאשר אמר ויעש יהוה
.est locutus quemadmodum ,Sarah ipsi
לשרה כאשר דבר :

9 Vocavit autem Abimelech etiam Abraham, & dixit ei; Quid fecisti nobis? quid peccavimus in te, quia induxisti super me & super regnum meum peccatum grande? quæ non debuisti facere, fecisti 10 nobis. Rursúmque expostulans, ait; Quid vidisti, ut hoc 11 faceres? Respondit Abraham, Cogitavi mecum, dicens; Forsitan non est timor Dei in loco isto: & interficient me propter uxorem me12am. Aliàs autem & verè soror mea est; filia patris mei, & non filia matris meæ: & 13 duxi eam in uxorem. Postquàm autem eduxit me Deus de domo patris mei, dixi ad eam; Hanc misericordiam facies mecum: In omni loco ad quem ingrediemur, di14ces quòd frater tuus sim. Tulit igitur Abimelech oves & boves, & servos & ancillas, & dedit Abraham: reddiditque illi Saram uxorem 15 suam. Et ait; Terra coram vobis est: ubicumq; tibi pla16cuerit, habita. Saræ autem dixit, Ecce mille argenteos dedi fratri tuo: hoc erit tibi in velamen oculorum ad omnes qui tecum sunt, & quocúmque perrexeris: memen17tóque te deprehensam. Orante autem Abraham, sanavit Deus Abimelech, & uxo18rem, ancillásque ejus; & pepererunt. Concluserat enim Dominus omnem vulvam domus Abimelech propter Saram uxorem Abrahæ.

CAP. XXI.

1 Visitavit autem Dominus Saram, sicut promiserat: & implevit, quæ locutus est.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

9 Καὶ ἐκάλεσεν Ἀβιμέλεχ τὸν Ἀβραὰμ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Τί τοῦτο ἐποίησας ἡμῖν; μήτι ἡμάρτομεν εἰς σὲ, ὅτι ἐπήγαγες ἐπ' ἐμὲ καὶ ἐπὶ τὴν βασιλείαν μου ἁμαρτίαν μεγάλην; ἔργον ὃ οὐδεὶς 10 ποιήσει, πεποίηκάς μοι. Εἶπε δὲ Ἀβιμέλεχ τῷ Ἀβραὰμ, Τί ἐνιδὼν ἐ11ποίησας τοῦτο; Εἶπε δὲ Ἀβραὰμ, Εἶπα γὰρ, ἄρα οὐκ ἔστι θεοσέβεια ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ· ἐμέ τε ἀποκτενοῦσιν ἕνεκεν τῆς 12 γυναικός μου. Καὶ γὰρ ἀληθῶς ἀδελφή μού ἐστιν ἐκ πατρὸς, ἀλλ' οὐκ ἐκ μη13τρός· ἐγενήθη δέ μοι εἰς γυναῖκα. Ἐγένετο δὲ ἡνίκα ἐξήγαγέ με ὁ θεὸς ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός μου· καὶ εἶπα αὐτῇ, Ταύτην τὴν δικαιοσύνην (ε) ποιήσεις εἰς ἐμὲ, εἰς πάντα τόπον οὗ ἐὰν εἰσέλθωμεν ἐκεῖ, εἶπον ἐμὲ, ὅτι ἀδελφός μου 14 ἐστίν. Ἔλαβε δὲ Ἀβιμέλεχ χίλια (ζ) δίδραγμα, καὶ πρόβατα, καὶ μόσχους, καὶ παῖδας, καὶ παιδίσκας, καὶ ἔδωκε τῷ Ἀβραάμ· καὶ ἀπέδωκεν αὐτῷ Σάρραν 15 τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν Ἀβιμέλεχ τῷ Ἀβραὰμ, Ἰδοὺ, ἡ γῆ μου ἐναντίον σου· οὗ (η) ἄν σοι ἀρέσκῃ, κατοί16κει. Τῇ δὲ Σάρρᾳ εἶπεν, Ἰδοὺ δέδωκα χίλια (θ) δίδραγμα τῷ ἀδελφῷ σου· ταῦτα ἔσται σοι εἰς τιμὴν τοῦ προσώπου σου, καὶ πάσαις ταῖς μετὰ σοῦ· καὶ πάντα 17 ἀλήθευσον. Προσηύξατο δὲ Ἀβραὰμ πρὸς τὸν θεὸν, καὶ ἰάσατο ὁ θεὸς τὸν Ἀβιμέλεχ, καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ 18 τὰς παιδίσκας αὐτοῦ· καὶ ἔτεκον. (ι) Ὅτι συγκλείων συνέκλεισε κύριος ἔξωθεν πᾶσαν μήτραν ἐν τῷ οἴκῳ (κ) Ἀβιμέλεχ, ἕνεκεν Σάρρας τῆς γυναικὸς Ἀβραάμ.

ΚΕΦ. κα'.

1 Καὶ κύριος ἐπεσκέψατο τὴν Σάρραν, καθὰ εἶπε· καὶ ἐποίησε κύριος τῇ Σάρρᾳ, καθὰ ἐλάλησε.

MS.A. (ε) ποίησον ἐπ' ἐμὲ, (ζ) δίδραχμα, πρόβατα, (η) ἐάν σοι (θ) δίδραχμα (ι) Ὅτι συνέκλεισεν κύριος (κ) τοῦ Ἀβιμέλεχ,

*Et vocavit Abimelech Abraham; & dixit ei, Quid hoc fecisti nobis? numquid peccavimus in te; quia induxisti super me, & super regnum meum peccatum magnum? Opus quod nemo faciet, fecisti mihi. Dixit au*10*tem Abimelech ad Abraham, (b) Quid videns fecisti hoc? Dixit autem Abraham,* 11 *Dixi enim, Forsitan non est Dei cultus in loco hoc: & me interficient propter uxorem meam. Etenim verè so*12*ror mea est de patre, sed non ex matre; facta est autem mihi in uxorem. Factum* 13 *est autem quando eduxit me Deus è domo patris mei; & dixi ei, Hanc justitiam facies in me; ad omnem locum quocunque ingressi fuerimus illuc, dic de me, Quia frater meus est. Sumpsit autem* 14 *Abimelech (c) mille didrachmas, & oves, & vitulos, & pueros, & ancillas, & dedit Abraham; & reddidit ei Sarram uxorem ejus. Et* 15 *dixit Abimelech ad Abraham, Ecce, terra mea coram te: ubicunque tibi placuerit, habita. Sarræ autem dixit,* 16 *Ecce, dedi mille didrachmas fratri tuo: hæc tibi erunt in pretium faciei tuæ, & omnibus quæ tecum sunt; & omnia verè dicito. Oravit* 17 *autem Abraham ad Deum; & sanavit Deus Abimelech, & uxorem ejus, & ancillas ejus; & pepererunt. Quia concludens concluserat* 18 *Dominus de foris omnem vulvam in domo Abimelech, propter Sarram uxorem Abraham.*

CAP. XXI.

Et Dominus visitavit Sarram, sicut dixerat: & fecit Dominus Sarræ, sicut locutus est. 1

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܩܪܐ ܐܒܝܡܠܟ ܠܐܒܪܗܡ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܢܐ ܥܒܕܬ ܠܟ. ܘܡܢܐ ܣܟܠܬ ܠܟ. 9
ܕܐܝܬܝܬ ܥܠܝ ܘܥܠ ܡܠܟܘܬܝ ܚܛܗܐ ܪܒܐ. ܥܒܕܐ ܕܠܐ ܡܬܥܒܕܝܢ ܥܒܕܬ ܥܡܝ.
* ܘܐܡܪ ܐܒܝܡܠܟ ܠܐܒܪܗܡ. ܡܢܐ ܚܙܝܬ ܕܥܒܕܬ ܦܬܓܡܐ ܗܢܐ. * ܘܐܡܪ ܐܒܪܗܡ. 10 11
ܡܛܠ ܕܐܡܪܬ. ܕܠܡܐ ܠܝܬ ܕܚܠܬܗ ܕܐܠܗܐ ܒܐܬܪܐ ܗܢܐ. ܘܢܩܛܠܘܢܢܝ ܡܛܠ
ܐܢܬܬܝ. * ܘܒܪܡ ܫܪܝܪܐܝܬ ܚܬܝ ܗܝ ܒܪܬ ܐܒܝ. ܘܠܐ ܒܪܬ ܐܡܝ. ܘܗܘܬ ܠܝ ܠܐܢܬܘ. * ܘܗܘܐ 12 13
ܟܕ ܐܦܩܢܝ ܐܠܗܐ ܡܢ ܒܝܬ ܐܒܝ. ܐܡܪܬ ܠܗ. ܗܢܐ ܛܝܒܘܬܐ ܬܥܒܕܝܢ ܥܡܝ.
ܒܟܠ ܐܬܪ ܕܐܙܠܝܢܢ ܠܗ. ܐܡܪܝ ܥܠܝ ܕܐܚܘܟܝ ܗܘ. * ܘܢܣܒ ܐܒܝܡܠܟ ܥܢܐ ܘܬܘܪܐ 14
ܘܥܒܕܐ ܘܐܡܗܬܐ. ܘܝܗܒ ܠܐܒܪܗܡ. ܘܐܦܢܝ ܠܗ ܠܣܪܐ ܐܢܬܬܗ. * ܘܐܡܪ ܐܒܝܡܠܟ 15
ܠܐܒܪܗܡ. ܗܐ ܐܪܥܝ ܩܕܡܝܟ. ܐܝܟ ܕܫܦܪ ܒܥܝܢܝܟ. ܬܒ. * ܘܠܣܪܐ ܐܡܪ. ܗܐ ܝܗܒܬ 16
ܐܠܦ ܕܟܣܦܐ ܠܐܚܘܟܝ. ܘܗܐ ܗܢܘܢ ܝܗܝܒܝܢ ܠܟܝ ܕܬܟܣܝܢ ܥܝܢܝ ܟܠ
ܕܥܡܟܝ ܘܥܠ ܟܠܗܝܢ ܐܬܟܣܢܝ. * ܘܨܠܝ ܐܒܪܗܡ ܩܕܡ ܐܠܗܐ. ܘܐܣܝ ܐܠܗܐ 17
ܠܐܒܝܡܠܟ ܘܠܐܢܬܬܗ ܘܠܐܡܗܬܗ ܘܝܠܕܝ. * ܡܛܠ ܕܐܚܕ ܐܚܕ ܡܪܝܐ ܟܠ 18
ܡܪܒܥܐ ܕܒܝܬ ܐܒܝܡܠܟ ܡܛܠ ܣܪܐ ܐܢܬܬܗ ܕܐܒܪܗܡ.

.ܩܦܠܐܘܢ .ܟܐ.

1 * ܘܡܪܝܐ ܐܬܕܟܪ ܠܣܪܐ ܐܝܟ ܕܡܠܠ

Et advocans Abimelech Abrahamum, 9 ait illi, Quid feci tibi, & qua in re peccavi tibi, ut adduxeris super me & super regnum meum peccatum grande? opera minimè agenda fecisti mecum. Dixit e- 10 tiam Abimelech ad Abraham, Quid spectasti ut faceres sermonem istum? Et 11 ait Abraham, Quia dixi, Fortassis non est timor Dei in loco isto, & interficient 12 me propter uxorem meam. Cæterùm verè soror mea est, filia patris mei, & non filia matris meæ, factáq; est mihi uxor. Et factum est, ut quum eduxisset me De- 13 us de domo patris mei, dixissem ad eam, Hoc beneficio uteris in me: quolibet in loco ad quem ituri sumus, dic de me quòd frater tuus sim. Et accepit Abime- 14 lech oves, & boves, & servos, & ancillas, dedítque Abrahamo, & restituit ei Saram conjugem ipsius. Dixítque Abi- 15 melech ad Abraham, En terra mea coram te est, ubicunque libuerit in oculis tuis conside. Et ad Saram inquit, Ecce 16 dedi mille argenteos fratri tuo, & ecce etiam ipsi sunt tibi concessi, eò quòd velaveris oculos omnium qui mecum sunt, & super omnia me corripueris. Oravítque Abraham coram Deo, & sa- 17 navit Deus Abimelech & uxorem ejus & ancillas ejus, atque pepererunt. Nam 18 penitus concluserat Dominus omnem vulvam domus Abimelech propter Sara uxorem Abrahami.

CAP. XXI.

Porrò Dominus recordatus est Saræ 1 uti loquutus fuerat.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

9 וקרא אבימלך לאברהם ואמר
ליה מה עבדת לנא ומה חבית
לך ארי איתיתא עלי ועל
מלכותי חובא רבא עובדין דלא
כשרין לאתעבדא עבדת עמי :
10 ואמר אבימלך לאברהם מה
חזיתא ארי עבדת ית פתגמא
11 הדין : ואמר אברהם ארי אמרית
לחוד לית דחלתא דיי באתרא
הדין ויקטלונני על עיסק אתתי :
12 וברם בקושטא אחתי בת אבא
היא ברם לא בת אמי והות לי
13 לאנתו : והוה כד תעו עממיא
בתר עובדי ידיהון יתי קריב יי
לדחלתיה מבית אבא ואמרית
לה דא טיבותיך די תעבדין עמי
לכל אתרא דנהך לתמן אמרי
14 עלי אחי הוא : ודבר אבימלך
ען ותורין ועבדין ואמהן ויהב
לאברהם ואתיב ליה ית שרה
15 אתתיה : ואמר אבימלך הא
ארעי קדמך בדתקין בעינך תיב :
16 ולשרה אמר הא יהבית אלף
סלעין דכסף לאחוך הא הוא
ליך כסות דיקר חלף דשלחית
דברתיך וחזית יתיך וית כל
דעמך ועל כל מה דאמרת
17 אתוכחת : וצלי אברהם קדם יי
ואסי יי ית אבימלך וית אתתיה
18 ואמהתיה ואתרוחו : ארי מיחד
אחד יי באפי כל פתח ולדא
לבית אבימלך על עיסק שרה
אתת אברהם :

כא

1 ויי דכיר ית שרה כמא דאמר
ועבד יי לשרה כמא דמליל :

9 Et vocavit Abimelech Abraham; & dixit ei, Quid fecisti nobis? & quid peccavi tibi? quia induxisti super me, & super regnum meum peccatum grande: Opera quæ non erant digna fieri fecisti mecū. Et ait 10 Abimelech ad Abraham: Quid vidisti, quòd fecisti rem hanc? 11 Dixítque Abraham; Quia dixi, fortè non est timor Dei in loco isto: & interficient me 12 propter uxorem meā. Sed & in veritate soror mea est filia patris mei, sed non filia matris meæ: & fuit 13 mihi in uxorē. Et factū est, cùm aberrassent populi post opera manū suarū, me applicavit Dominus ad timorē suū ex domo patris mei: & dixi ei; Hæc est misericordia tua quā facies mecū: In omni loco in quē *perveniemus*, dic de me, 14 frater me⁹ est. Et tulit Abimelech oves & boves, & servos, & ancillas; & dedit Abrahæ: & reddidit 15 ei Sarā uxorē suā. Dixitq; Abimelech; Ecce terra mea corā te est: ubicúnq; placuerit oculis tuis, habita. 16 Saræ autē dixit; Ecce dedi mille siclos argenti fratri tuo; ecce illud est tibi velamē honoris, pro eo quòd miseri tollere te, & viderī te, & omnia quæ tecū sunt: & super omnia quæ *dixit*, 17 *est* reprehensa. Et oravit Abraham corā Deo; & sanavit De⁹ Abimelech & uxorem ej⁹, ancillasque ejus, 18 & refrigerati sunt. Quoniā concludens concluserat Dominus omnē aperturā vulvæ domus Abimelech, propter Sarā uxorē Abraham.

CAP. XXI.

1 Recordatusq; est Dominus Saræ, sicut dixerat: & fecit Dominus Saræ sicut locutus est.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

*Et vocavit Abimelech Abraham, dixitque ei, Quid fecisti nobis? & quid peccavi tibi, quòd induxisti super me & super regnum meū (f) peccatū magnum? opera quæ nunquam fiunt, fecisti mihi. Et dixit Abi*10*melech Abrahæ, quid vidisti quòd fecisti hanc rem? Respondit autem Abraham,* 11 *Quia timui (g) ideo dixi, Fortè non est timor Dei in loco isto, & occident me propter uxorem meā. A*12*que etiam verè soror mea est, filia patris mei, sed non est filia matris meæ, est quoq; uxor mea. Et factū* 13 *est quando errare fecit me Deus à (h) domo patris mei, & à terra nativitatis meæ, ut dixerim ei, hæc misericordia tua quā mihi præstabis, in omni loco ad quē veniemus dic de me, frater meus iste. Tū accepit Abi*14*melech mille (i) argenteos, et pecudes & boves & servos & ancillas. & dedit Abrahæ, reddiditque illi Sarā uxorē suā. Dixit au*15*tem Abimelech, ecce terra mea in conspectu tuo: ubi bene in oculis tuis, habita. Saræ verò dixit, Ecce dedi* 16 *mille (k) argenteos fratri tuo. En ipse tibi erit velamen oculorū & omnibus quī tecū sunt, & erga omnes. (l) Sicque correcta est. Oravit autem Abraham* 17 *Dominum, & sanavit Dominus Abimelech & uxorē ejus, & ancillas ejus, & pepererunt. Quia cōcludendo* 18 *concluserat Dominus omnem vulvam in domo Abimelech propter Saram uxorem Abrahæ.*

CAP. XXI.

Visitavit autem Dominus Sarā sicut dixerat, fecitque ei sicut locutus fuerat. 1

VER. SAM. (f) pollutionem magnam (g) postea dixi tantummodo (h) tabernaculo (i) plumbeos (k) plumbeos (l) & hoc ex adverso.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ثم دعا ابراهيم وقال له ماذا صنعت بنا وما اخطات به عليك اذ جلبت علي وعلي 9
مملكتي خطيه عظيمه وفعلت معي افعالا لا يجوز ان تفعل * ثم قال له ما رايت منا حتي 10
فعلت هذا الامر * قال اني قلت لعل خوف الله ليس في هذا الموضع فيقتلني اهله بسبب 11
زوجتي * وعلي الحقيقه هي قريبتي من ابي لا من امي * فصارت لي زوجه * فلما اخرجني 12 13
الله من بيت ابي قلت لها * هذا فضلك الذي تصنعينه معي * في كل موضع ندخل اليه
قولي عني هو اخي * فاخذ ابيمالك غنما وبقرا وعبيدا واماء واعطي ذلك ابرهيم ورد اليه 14
زوجته * وقال ابيمالك هوذا بلادي بين يديك * اين ما صلح لك فاقم فيه * وقال لسارة 15 16
قد اعطيت اخاك الف درهم * يكون لك مصروفا في كسوه حسنه لكل من معك * وهوذا
الكل حياء لك * ثم دعا ابراهيم الي الله تعالي فعافي الله ابيمالك وزوجته واماه فولدن 17
* لان الله كان قد توعد بحبس كل رحم من اهل بيت ابيمالك بسبب سارة زوجة 18
ابرهيم *

* الفصل الحادي والعشرون *

* ثم رعي الله سارة كما قال * وصنع بها كما وعد *

Deinde vocavit Ebrahim, & dixit 9 *ei: Quid fecisti nobis? & in quo peccavi adversus te? si quidem adduxisti super me & super regnū meum peccatum maximum, & fecisti mecum opera quæ non licebat facere? Tum* 10 *dixit ei: Quid vidisti à nobis, ut faceres hanc rem? Ait, Quia dixi, For-* 11 *tè timor Dei non est in hoc loco, occidentq; me habitatores ejus propter uxorem meam. Et in rei veritate ipsa est* 12 *consanguinea mea ex parte patris mei, non ex parte matris meæ, factáque est mihi uxor. Cúmque avulsisset me Deus* 13 *è domo patris mei, dixi ad eam: Hæc est gratia quam facies mihi; in omni loco in quem ingrediemur, dic de me, frater meus est. Accepítque Abima-* 14 *lech oves, & boves, & servos, ac servas, & dedit ea Ebrahim, & reddidit ei uxorem eius. Et dixit Abima-* 15 *lech; Ecce regio mea coram te est, ubicunque tibi commodum fuerit, maneto ibi. Et dixit Saræ, Jam dedi* 16 *fratri tuo mille drachmas, impendantur tibi pro vestitu pulchro, omnibus qui tecum sunt, & ecce omnia ad ruborem tuum. Tum deprecatus est Ebrahim* 17 *Deum excelsum, sanavitque Deus Abimalech, & uxorem ejus, & ancillas ejus & pepererunt. Nam Deus jam mi-* 18 *nitatus fuerat conclusionem omnis uteri habitantium domus Abimalech propter Saram uxorem Ebrahim.*

CAP. XXI.

Tum respexit Deus Saram ut dixerat, & fecit ei sicut promiserat. 1

,ejus senectute in filium Abraham ipsi Sarah peperit & concepit Et
2 וַתַּהַר וַתֵּלֶד שָׂרָה לְאַבְרָהָם בֵּן לִזְקֻנָיו
Abraham vocavit Et .Deus ei fuerat locutus quod *præfixo tempori ad*
3 לַמּוֹעֵד אֲשֶׁר־דִּבֶּר אֹתוֹ אֱלֹהִים׃ וַיִּקְרָא אַבְרָהָם
.Ischac ,Sarah ei peperit quem ,sibi est natus qui sui filii nomen
אֶת־שֶׁם־בְּנוֹ הַנּוֹלַד־לוֹ אֲשֶׁר־יָלְדָה־לּוֹ שָׂרָה יִצְחָק׃
,dierum octo filium ,sui filium Ischac Abraham circumcidit Et
4 וַיָּמָל אַבְרָהָם אֶת־יִצְחָק בְּנוֹ בֶּן־שְׁמֹנַת יָמִים
centum *filius* Abraham Et .Deus ei præcepit quemadmodum
5 כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹהִים׃ וְאַבְרָהָם בֶּן־מְאַת
Risum : Sarah dixit Et .sui filii Ischac *ei nascendo in* annorum
6 שְׁנַת בְּהִוָּלֶד לוֹ אֵת יִצְחָק בְּנוֹ׃ וַתֹּאמֶר שָׂרָה צְחֹק
Quis :dixit Et .mihi corridebit audiens Omnis .Deus mihi fecit
7 עָשָׂה לִי אֱלֹהִים כָּל־הַשֹּׁמֵעַ יִצְחַק־לִי׃ וַתֹּאמֶר מִי
peperi quia ,Sarah filios fecit lactare ,Abraham ad fuisset locutus
מִלֵּל לְאַבְרָהָם הֵינִיקָה בָנִים שָׂרָה כִּי־יָלַדְתִּי
fecit Et .est ablactatus & ,puer crevit Et ?ejus senectute in filium
8 בֵן לִזְקֻנָיו׃ וַיִּגְדַּל הַיֶּלֶד וַיִּגָּמַל וַיַּעַשׂ
.Ischac *ablactari* die in ,magnum convivium Abraham
אַבְרָהָם מִשְׁתֶּה גָדוֹל בְּיוֹם הִגָּמֵל אֶת־יִצְחָק׃
peperit quem ,Ægyptiæ Haghar filium Sarah vidit Et
9 וַתֵּרֶא שָׂרָה אֶת־בֶּן־הָגָר הַמִּצְרִית אֲשֶׁר־יָלְדָה
ancillam Ejice .Abraham ad dixit Et .*subsannantem* ,Abraham ipsi
10 לְאַבְרָהָם מְצַחֵק׃ וַתֹּאמֶר לְאַבְרָהָם גָּרֵשׁ הָאָמָה
,hujus ancillæ filius hæreditabit non quia :ejus filium & hanc
הַזֹּאת וְאֶת־בְּנָהּ כִּי לֹא יִירַשׁ בֶּן־הָאָמָה הַזֹּאת
oculis in valde *verbum fuit malum* Et .Ischac cum ,meo filio cum
11 עִם־בְּנִי עִם־יִצְחָק׃ וַיֵּרַע הַדָּבָר מְאֹד בְּעֵינֵי
:Abraham ad Deus dixit Et .*sui filii causis propter* Abraham
12 אַבְרָהָם עַל אוֹדֹת בְּנוֹ׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־אַבְרָהָם
:tuam ancillam super & ,puerum super ,tuis oculis in malum sit Ne
אַל־יֵרַע בְּעֵינֶיךָ עַל־הַנַּעַר וְעַל־אֲמָתֶךָ
quia :ejus vocem audi ,Sarah *te ad dicet quod* Omne
כֹּל אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵלֶיךָ שָׂרָה שְׁמַע בְּקֹלָהּ כִּי
ancillæ filium etiam Et .semen tibi vocabitur Ischac in
13 בְיִצְחָק יִקָּרֵא לְךָ זָרַע׃ וְגַם אֶת־בֶּן־הָאָמָה
Abraham manicavit Et .*ipse* tuum semen quia ,eum ponam gentem in
14 לְגוֹי אֲשִׂימֶנּוּ כִּי זַרְעֲךָ הוּא׃ וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם
posuit ,Haghar ad dedit & ,aquæ utrem & ,panem tulit & ,*diluculo in*
בַּבֹּקֶר וַיִּקַּח־לֶחֶם וְחֵמַת מַיִם וַיִּתֵּן אֶל־הָגָר שָׂם
erravit & perrexit & :eam dimisit & ;puerum & ,ejus humerum super
עַל־שִׁכְמָהּ וְאֶת־הַיֶּלֶד וַיְשַׁלְּחֶהָ וַתֵּלֶךְ וַתֵּתַע
projecit & :utre de aquæ defecerunt Et .Beersebah deserto in
15 בְּמִדְבַּר בְּאֵר שָׁבַע׃ וַיִּכְלוּ הַמַּיִם מִן־הַחֵמֶת וַתַּשְׁלֵךְ
sedit & ,abiit Et .arborum unam subter puerum
16 אֶת־הַיֶּלֶד תַּחַת אַחַד הַשִּׂיחִם׃ וַתֵּלֶךְ וַתֵּשֶׁב
Non :dixit quia ,arcus jactus sicut se elongando ,regione è sibi
לָהּ מִנֶּגֶד הַרְחֵק כִּמְטַחֲוֵי קֶשֶׁת כִּי אָמְרָה אַל־
,suam vocem elevavit & ,regione è sedit & :*pueri mortem in* videbo
אֶרְאֶה בְּמוֹת הַיָּלֶד וַתֵּשֶׁב מִנֶּגֶד וַתִּשָּׂא אֶת־קֹלָהּ
.flevit &
וַתֵּבְךְּ׃

Versio VULG. LAT.

2 Concepítque & peperit filium in senectute suâ, tempore quo prædixerat ei Deus. 3 Vocavítque Abraham nomē filii sui, quem genuit ei Sara, Isaac. 4 Et circumcidit eum octavo die, sicut præceperat ei Deus, 5 Cùm centum esset annorum : hâc quippe ætate patris, natus est Isaac. 6 Dixítque Sara, Risum fecit mihi Deus : quicunque audierit, corridebit mihi. 7 Rursúmque ait, Quis auditurum crederet Abraham, quòd Sara lactaret filium, quem peperit ei jam seni? 8 Crevit igitur puer, & ablactatus est; fecítque Abraham grande convivium in die ablactationis ejus. 9 Cúmque vidisset Sara filium Agar Ægyptiæ ludentem cum Isaac filio suo, dixit ad Abraham; 10 Ejice ancillam hanc, & filiū ejus : non enim erit hæres filius ancillæ cum filio meo Isaac. 11 Durè accepit hoc Abraham pro filio suo. 12 Cui dixit Deus, Non tibi videatur asperum super puero, & super ancilla tua : omnia quæ dixerit tibi Sara, audi vocem ejus ; quia in Isaac vocabitur tibi semen. 13 Sed & filium ancillæ faciam in gentem magnam, quia semen tuum est. 14 Surrexit itaque Abraham manè; & tollens panem & utrem aquæ, imposuit scapulæ ejus; tradidítque puerum, & dimisit eam. Quæ cùm abiisset, errabat in solitudine Bersabee. 15 Cúmque consūpta esset aqua in utre, abjecit puerum subter unam arborū, quæ ibi erant. 16 Et abiit, seditque è regione procul quantum potest arcus jacere: dixit enim, Non videbo morientem puerum : & sedens contrà, levavit vocem suam, & flevit.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

2 Καὶ συλλαβοῦσα, (α) ἔτεκε τῷ Ἀβραὰμ υἱὸν εἰς τὸ γῆρας, εἰς τὸν καιρὸν καθὰ ἐλάλησεν αὐτῷ κύριος. 3 Καὶ ἐκάλεσεν Ἀβραὰμ τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ γενομένου αὐτῷ, ὃν ἔτεκεν αὐτῷ Σάῤῥα, Ἰσαάκ. 4 Περιέτεμε δὲ Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ (β) τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, καθὰ ἐνετείλατο αὐτῷ ὁ θεός. 5 (γ) Καὶ Ἀβραὰμ ἦν ἑκατὸν ἐτῶν, ἡνίκα ἐγένετο αὐτῷ Ἰσαὰκ ὁ υἱὸς αὐτοῦ. 6 Εἶπε δὲ Σάῤῥα, Γέλωτά μοι ἐποίησε κύριος· ὃς γὰρ (δ) ἂν ἀκούσῃ, 7 συγχαρεῖταί μοι. Καὶ εἶπε, Τίς ἀναγγελεῖ τῷ Ἀβραὰμ, ὅτι θηλάζει παιδίον Σάῤῥα, ὅτι ἔτεκον υἱὸν ἐν τῷ (ε) γήρει μου; 8 Καὶ ηὐξήθη τὸ παιδίον καὶ ἀπεγαλακτίσθη· καὶ ἐποίησεν Ἀβραὰμ δοχὴν μεγάλην, ᾗ ἡμέρᾳ ἀπεγαλακτίσθη Ἰσαὰκ ὁ υἱὸς αὐτοῦ. 9 Ἰδοῦσα δὲ Σάῤῥα τὸν υἱὸν Ἄγαρ τῆς Αἰγυπτίας, ὃς ἐγένετο τῷ Ἀβραὰμ, παίζοντα μετὰ Ἰσαὰκ τοῦ υἱοῦ (ζ) αὐτῆς· καὶ εἶπε τῷ 10 Ἀβραὰμ, Ἔκβαλε τὴν παιδίσκην ταύτην, καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς· οὐ γὰρ μὴ κληρονομήσει ὁ υἱὸς τῆς (η) παιδίσκης ταύτης μετὰ τοῦ υἱοῦ μου Ἰσαάκ. 11 Σκληρὸν δὲ ἐφάνη τὸ ῥῆμα σφόδρα ἐναντίον Ἀβραὰμ περὶ τοῦ υἱοῦ (θ) αὐτοῦ. 12 Εἶπε δὲ ὁ θεὸς τῷ Ἀβραὰμ, Μὴ σκληρὸν (ι) ἔστω ἐναντίον σου περὶ τοῦ παιδίου, καὶ περὶ τῆς παιδίσκης. πάντα ὅσα (κ) ἂν εἴπῃ σοι Σάῤῥα, ἄκουε τῆς φωνῆς αὐτῆς· ὅτι ἐν 13 Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα. Καὶ τὸν υἱὸν δὲ τῆς παιδίσκης ταύτης εἰς ἔθνος μέγα ποιήσω αὐτόν, ὅτι σπέρμα σόν 14 ἐστιν. Ἀνέστη δὲ Ἀβραὰμ τὸ πρωΐ, καὶ ἔλαβεν ἄρτους καὶ ἀσκὸν ὕδατος, καὶ (λ) ἔδωκεν τῇ Ἄγαρ· καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸν (μ) ὦμον αὐτῆς τὸ παιδίον, καὶ ἀπέστειλεν αὐτήν. ἀπελθοῦσα δὲ (ν) ἐπλανᾶτο κατὰ τὴν ἔρημον, κατὰ τὸ φρέαρ τοῦ 15 ὅρκου. (ξ) Ἐξέλιπε δὲ τὸ ὕδωρ ἐκ τοῦ ἀσκοῦ, καὶ ἔῤῥιψε τὸ παιδίον ὑποκάτω 16 μιᾶς ἐλάτης. Ἀπελθοῦσα δὲ ἐκάθητο ἀπέναντι αὐτοῦ (ο) μακρόθεν, ὡσεὶ τόξου βολήν· εἶπε γάρ, Οὐ μὴ ἴδω τὸν θάνατον τοῦ παιδίου μου· καὶ (π) ἐκάθισεν ἀπέναντι (ρ) αὐτοῦ. ἀναβοῆσαν δὲ τὸ παιδίον ἔκλαυσεν.

2 *Et cùm concepisset, peperit ipsi Abraham filium in senectute, in tempore, sicut locutus est ei Dominus.* 3 *Et vocavit Abraham nomen filii sui, qui factus erat ei, quem peperit ei Sarra, Isaac.* 4 *Circumcidit autem Abrahā Isaac die octavo, sicut præceperat ei Deus.* 5 *Et Abraham erat centum annorum, cùm factus est ei Isaac filius ejus.* 6 *Dixit autem Sarra, Risum mihi fecit Dominus: quicumque enim audiverit, congaudebit mihi.* 7 *Et dixit, Quis annunciabit Abraham, quia lactat puerum Sarra; quia peperi filium in senectute mea?* 8 *Et crevit puer, & ablactatus est: & fecit Abraham convivium magnum, quā die ablactatus est Isaac filius ejus.* 9 *Cùm vidisset autem Sarra filium Agar Ægyptiæ, qui factus est ipsi Abraham, (a) ludentem cum Isaac filio suo; & dixit ad Abraham,* 10 *Ejice ancillam hanc & filium ejus: non enim erit hæres filius ancillæ hujus cum filio meo Isaac.* 11 *Durum autem visum est verbum valdè coram Abraham de filio suo.* 12 *Dixit autem Deus ad Abraham, Ne sit durum coram te de puero, & de ancilla; omnia quæcumque dixerit tibi Sarra, audi vocem ejus: quoniam in Isaac vocabitur tibi semen.* 13 *Sed & filium ancillæ hujus in gentem magnam faciam eum: quia semen tuum est.* 14 *Surrexit autem Abraham manè, & sumpsit panes, & utrem aquæ; & dedit Agar: & imposuit super humerum ejus (b) & puerum; & dimisit eam. Abiens autem errabat per desertum ad puteum juramenti.* 15 *Defecit autem aqua de utre: et projecit puerum sub unam abietem.* 16 *Et abiens sedit contra eum longè, quasi arcus jactum: dixit enim, Non videbo mortem pueri mei: & sedit contra eum. Exclamans autem puer, ploravit.*

MS.A. (α) ἔτεκεν Σάῤῥα τῷ (β) τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ, (γ) Ἀβραὰμ δὲ (δ) ἐὰν (ε) γήρει (ζ) ἑαυτῆς (η) παιδίσκης μετὰ (θ) αὐτοῦ Ἰσμαήλ. Εἶπεν (ι) ἔσω τὸ ῥῆμα ἐναντίον (κ) ἐὰν (λ) ἔδωκεν Ἄγαρ (μ) ὦμον καὶ τὸ παιδίον (ν) ἐπλανᾶτο τὴν ἔρημον (ξ) ἐξέλειπεν (ο) μακρότερον, (π) ἐκάθητο (ρ) αὐτοῦ μακρόθεν. ἀναβοῆσαν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]

2 Et concepit Sara, peperítq; Abrahamo filium in senectute illius in tempore quod locutus fuerat cū eo Deus. 3 Et appellavit Abraham nomē filii sui qui natus est ei, quem genuit ei Sara, Isahac. 4 Et circuncidit Abraham Isahac filium suū, natūm octo dies, quemadmodum præceperat ei Deus. 5 Abraham verò centum erat annos natus, quando natus est ei Isahac filius ejus. 6 Dixitq; Sara, Gaudiū magnū fecit mihi Deus hodie : quicunq; audierit, gratulabitur mihi. 7 Dixit etiā, quis diceret Abrahamo lactaturā filios Sarā, cū genuerit ei filium in senectute ipsius? 8 Crevit itaq; puer, & ablactatus est : fecítq; Abraham convivium magnum in die quo ablactatus est Isahac. 9 Vidit autem Sara filiū Hagar Ægyptiæ quē pepererat Abrahamo, deridentē: Et ait ad Abrahā, 10 Ejice ancillā istam & filium ejus; non enim erit hæres filius ancillæ hic cum filio meo Isahac. 11 Et molestus fuit sermo vehementer in oculis Abrahami ob rem filii sui. 12 Dixit autē De⁹ Abrahamo, Ne sit asperū in oculis tuis propter puerū et propter ancillā tuā, in omnibus quæ dixerit tibi Sara, acquiesce voci ipsius: nā in Isahac vocabitur tibi semē 13 Quin etiā filiū ancillæ, in gentē magnā faciam, eò quòd semen tuum sit. 14 Igitur antevertens Abraham manè, sumpsit panem & uterculū aquæ, dedítque Hagar, imposuítque humero ipsius unâ cum puero, misitque eam : quæ abiens erravit in desertto Berseba. 15 Deficientibus autē aquis ex uterculo, projecit puerum sub dumo quodam, 16 Et abiens consedit è regione, recedens circiter jaculatum arcus; dixit enim, Non videbo mortem pueri : & sedens è regione extulit vocem suam, ac flevit.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

2 וְעַדִּיאַת וִילִידַת שָׂרָה לְאַבְרָהָם בַּר לְסִבְתוּהִי לִזְמַנָּא דְּמַלִּיל יָתֵיהּ יְיָ׃ 3 וּקְרָא אַבְרָהָם יָת שׁוּם בְּרֵיהּ דְּאִתְיְלִיד לֵיהּ דִּילִידַת לֵיהּ שָׂרָה יִצְחָק׃ 4 וּגְזַר אַבְרָהָם יָת יִצְחָק בְּרֵיהּ בַּר תְּמָנְיָא יוֹמִין כְּמָא דְּפַקֵּיד יָתֵיהּ יְיָ׃ 5 וְאַבְרָהָם בַּר מְאָה שְׁנִין כַּד אִתְיְלִיד לֵיהּ יָת יִצְחָק בְּרֵיהּ׃ 6 וַאֲמַרַת שָׂרָה חֶדְוָא עֲבַד לִי יְיָ כָּל דְּשָׁמַע יֶחְדֵּי לִי׃ 7 וַאֲמַרַת מְהֵימַן דַּאֲמַר לְאַבְרָהָם וְקַיֵּים דְּתוֹנִיק בְּנִין שָׂרָה אֲרֵי יְלֵידִית בַּר לְסִבְתוּהִי׃ 8 וּרְבָא רַבְיָא וְאִתְחֲסִיל וַעֲבַד אַבְרָהָם מִשְׁתְּיָא רַבָּא בְּיוֹמָא דְּאִתְחֲסִיל יָת יִצְחָק׃ 9 וַחֲזָת שָׂרָה יָת בַּר הָגָר מִצְרֵיתָא דִּילִידַת לְאַבְרָהָם מְחַיֵּךְ׃ 10 וַאֲמַרַת לְאַבְרָהָם תָּרֵיךְ יָת אַמְתָא הָדָא וְיָת בְּרַהּ אֲרֵי לָא יֵירַת בַּר אַמְתָא הָדָא עִם בְּרִי עִם יִצְחָק׃ 11 וּבְאֵישׁ פִּתְגָּמָא לַחֲדָא בְּעֵינֵי אַבְרָהָם עַל עֵיסַק בְּרֵיהּ׃ 12 וַאֲמַר יְיָ לְאַבְרָהָם לָא יִבְאַשׁ בְּעֵינָךְ עַל עוּלֵימָא וְעַל אַמְתָךְ כֹּל דְּתֵימַר לָךְ שָׂרָה קַבֵּיל מִנַּהּ אֲרֵי בְּיִצְחָק יִתְקְרוֹן לָךְ בְּנִין׃ 13 וְאַף יָת בַּר אַמְתָא לְעַמָּא אֲשַׁוֵּינֵיהּ אֲרֵי בְרָךְ הוּא׃ 14 וְאַקְדֵּים אַבְרָהָם בְּצַפְרָא וּנְסֵיב לַחְמָא וְרַקְבָא דְמַיָּא וִיהַב לְהָגָר שַׁוִּי עַל כַּתְפַהּ וְיָת רַבְיָא וְשַׁלְּחַהּ וַאֲזַלַת וּטְעַת בְּמַדְבְּרָא דִּבְאֵרָא דְשֶׁבַע׃ 15 וּשְׁלִימוּ מַיָּא מִן רוּקְבָא וּרְמַת יָת רַבְיָא תְּחוֹת חַד מִן אִילָנַיָּא׃ 16 וַאֲזַלַת וִיתֵיבַת לַהּ מִקְּבֵיל אַרְחֵיק כְּמֵיגַד בְּקַשְׁתָּא אֲרֵי אֲמַרַת לָא אֶחֱזֵי בְּמוֹתָא דְרַבְיָא וִיתֵיבַת מִקְּבֵיל וַאֲרֵימַת יָת קָלַהּ וּבְכַת׃

2 Et concepit & peperit Sara Abrahæ filium, in senectute suâ : in tempore quo locut⁹ 3 fuerat ei Deus. Vocavitque Abrahā nomen filii sui qui natus est ei, quem pepe- 4 rit ei Sara, Isaac. Et circuncidit Abraham Isaac filium suum, filiū octo dierū: sicut 5 præcepit ei Deus. Abraham autem erat fili⁹ centū annorū, quando natus est ei Isaac 6 filius suus. Et dixit Sara; Gaudium mihi fecit Deus : omnis qui audierit, congra- 7 tulabitur mihi. Et dixit: Fidelis est qui dixit Abrahæ, & implevit ꝙ lactaret filios Sara : quia peperi filium in 8 senectute suâ. Et crevit puer, & ablactatus est : Et fecit Abrahā conviviū magnum, in die quo ablactatus 9 est Isaac, Et vidit Sara filiū Agar Ægyptiæ, quem pepe- 10 rit Abrahæ ludentē, Et dixit Abrahæ; Ejice ancillam hanc & filiū ejus: quia non erit hæres filius ancillæ hu- 11 jus, cum filio meo Isaac. Et displicuit verbum nimis in oculis Abrahæ, propter filiū 12 suum. Dixitq; Deus Abrahæ; Ne displiceat in oculis tuis super puero & super ancillā tuā; omnia quæ dixerit tibi Sara, acquiesce illi : quoniam in Isaac vo- 13 cabuntur tibi filii. Filium quoque ancillæ in gentem ponam eum: quia filius tuus 14 est. Et surrexit Abrahā mane, & tulit panem & lagenam aquæ, & dedit ipsi Agar, ponens super humerū ejus & puerū, & dimisit eā: Et abiit, & errabat in de- 15 serto Bersabeæ. Et consumptæ sunt aquæ de lagenâ ; & projecit puerum subter 16 unam arborum. Et abiit & sedit è regione, longè quantū potest arcus jacere; quia dixit, Non videbo mortem pueri: Seditq; è regione, & levavit vocem suā, & flevit.

[illegible]

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

2 *Et concepit, & peperit Sara Abrahæ filium in senectute sua in tempore quod ei dixerat Deus.* 3 *Et vocavit Abrahā nomen filii sui, qui natus ei fuerat, quem pepererat ei Sara, Isaac.* 4 *Circumcidit quoq; Abrahā Isaacū filiū suū cùm esset octo dierū, sicut præceperat ei Deus.* 5 *Abraham autem filius erat centum annorum, cū natus est ei Isaac fili⁹ ejus.* 6 *Et dixit Sara, (a) Risū fecit mihi Deus: quicunque audierit (b) corridebit mihi.* 7 *Dixitque, Quis dixisset Abrahæ quòd lactaret filios Sara? peperi enim illi filiū in senectute ejus.* 8 *Crevit autem infans, & ablactatus est: fecitque Abraham convivium magnum in die (c) ablactationis Isaaci filii sui.* 9 *Et vidit Sara filium Agar Ægyptiæ quem peperit Abrahæ, ridentem.* 10 *Ideò dixit Abrahæ, Expelle ancillam istam, & filiū ejus: non enim hæres erit filius ancillæ istius cum filio meo, cum Isaaco.* 11 *Et displicuit verbum istud plurimùm oculis Abrahæ propter filium suum.* 12 *Sed dixit Deus Abrahæ, Non displiceat oculis tuis hoc de puero, & ancilla tua : quodcunque dixerit tibi Sara, audi vocē ejus, quoniam in Isaac vocabitur tibi semen.* 13 *Filium etiam ancillæ istius in gentē magnam ponā, quia semen tuū est.* 14 *Surrexit itaque sūmo manè Abraham, accepitque panem & utrem aquæ, & dedit Agar; imponens super humerum ejus puerum quoque; & dimisit eam : abiit verò & erravit in deserto putei juramenti.* 15 *Cùm autem defecissent aquæ de utre, projecit puerum subter unum ex fruticibus.* 16 *Et abivit, seditque è regione, elongata velut arcus ejaculatio: dicebat enim, Non videbo mortem pueri: ideò sedit è regione, levavitque vocem suam & flevit.*

VER. SAM. (a) Gaudium fecit mihi (b) gaudebit (c) liberationis

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 *فحملت وولدت سارة لابرهيم ابنا في زمان شيخوختة في الوقت الذي قال الله انها
3 تلد فيه *فاسمي ابراهيم ابنه المولود له الذي ولدته سارة اسحاق *وختنه وهو ابن
4
5 ثمانية ايام حسب ما امره الله به *وكان ابراهيم ابن مائة سنة حين ولد له اسحاق
6 ابنه *وقالت سارة قد صنع الله سرورا فكل من سمع فرح لي *ثم قالت صدق من
7 قال لابراهيم ان سارة سترضع ابنا اذ ولدت ابنا في شيخوختها *ثم كبر الصبي وفطم
8 وصنع ابراهيم مجلسا عظيما في يوم فطام اسحاق *ثم رأت سارة ابن هاجر المصرية 9
10 الذي ولدته لابراهيم لاعبا *فقالت لابراهيم اطرد هذه الامة وابنها *فانه لا يرث مع
11 ابني اسحق *فسق ذلك الامر جدا علي ابراهيم بسبب ابنه *وقال الله لا يسق عليك
12 امر الصبي وامر امتك كل ما تقوله لك سارة فاقبله منها فان اسحاق منه يدعا لك النسل
13 *وابن الامة ايضا اصيره امة فانه نسلك *وادلج ابراهيم بالغداة واخذ طعاما
14 وقربة ماء فدفعهما الي هاجر صيرهما علي منكبها *واعطاها الصبي واطلقها ومضت
15 فضلت في برية بيرسبع *وفني الماء من القربة فطرحت الصبي تحت بعض الشجر
16 *ومضت فجلست حذاه بعيدا كعلوة قوس *لانها قالت لا اري موت الصبي *فجلست
حذاه ورفعت صوتها وبكت *

2 *Concepitque, ac peperit Sara Ebrahimo filium in tempore senectutis ejus, in tempore quo dixerat ei Dominus quòd esset paritura.* 3 *Vocavitque Ebrahim filium suum sibi genitum quem genuit Sara, Ishac.* 4 *Et circumcidit eum cùm esset filius octo dierum, juxta id quod præceperat illi Deus.* 5 *Erátque Ebrahim filius centum annorum, cùm natus est ei Ishac filius ejus.* 6 *Dixitque Sara, Jam fecit Deus gaudium, quod quicunque audierit, gratulabitur mihi.* 7 *Dixit præterea; Verax fuit qui dixit ad Ebrahim quòd Sara lactabit filium, cùm pepererit filium in senectute sua.* 8 *Deinde crevit puer, & ablactatus est; fecitque Ebrahim convivium magnum in die ablactationis Ishac.* 9 *Tum vidit Sara filium Hagar Ægyptiæ, quem genuerat Ebrahimo, ludentem.* 10 *Dixitque ad Ebrahim, Expelle hanc ancillam, & filium ejus; quoniam non erit hæres cum filio meo, Ishac.* 11 *Gravis autem fuit ea res valdè Ebrahimo propter filium suum.* 12 *Et dixit Deus; Ne vexet te negotium pueri, & negotium ancillæ: quicquid dixerit tibi Sara, accepta ab ea, quoniam ex Ishac vocabitur tibi progenies.* 13 *Et ex filio ancillæ quoque faciam gentem, eò quòd sit stirps tua.* 14 *Et surrexit summo manè Ebrahim, & accepit cibum & uterculum aquæ, deditq; ea Hagar, & posuit ea super humeros ejus, & tradidit ei puerum, & dimisit eam: quæ abiens erravit in deserto Bir-sabaa.* 15 *Et defecit aqua de utre, projecitque puerum sub quibusdam arboribus.* 16 *Et abivit, ac sedit contra eum procul, ad jaculatum arcus : quia ipsa dixerat, Non videbo mortem pueri ; & sedit contra eum, elevavitque vocem suam, & flevit.*

ספר בראשית : כא

Dei Angelus clamavit Et ,pueri vocem Deus audivit Et
17 וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת־קוֹל הַנַּעַר וַיִּקְרָא מַלְאַךְ אֱלֹהִים
Ne ?Haghar tibi Quid : ei dixit & ,cœlis de Haghar ad
אֶל־הָגָר מִן־הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר לָהּ מַה־לָּךְ הָגָר אַל־
ipſe quo in pueri vocem Deus audivit quia , timeas
תִּירְאִי כִּי־שָׁמַע אֱלֹהִים אֶל־קוֹל הַנַּעַר בַּאֲשֶׁר הוּא־
,eo in tuam manum fortifica & , puerum tolle ,Surge .ibi
18 שָׁם׃ קוּמִי שְׂאִי אֶת־הַנַּעַר וְהַחֲזִיקִי אֶת־יָדֵךְ בּוֹ
,ejus oculos Deus aperuit Et .eum ponam magnam gentē in quia
19 כִּי־לְגוֹי גָּדוֹל אֲשִׂימֶנּוּ׃ וַיִּפְקַח אֱלֹהִים אֶת־עֵינֶיהָ
potū dedit&,aquâ utrem implevit & ,ivit & :aquæ puteum vidit &
וַתֵּרֶא בְּאֵר מָיִם וַתֵּלֶךְ וַתְּמַלֵּא אֶת־הַחֵמֶת מַיִם וַתַּשְׁקְ
,deſerto in ſedit & :crevit & ,puero cum Deus fuit Et .puero
20 אֶת־הַנָּעַר׃ וַיְהִי אֱלֹהִים אֶת־הַנַּעַר וַיִּגְדָּל וַיֵּשֶׁב בַּמִּדְבָּר
ei accepit & ,Paran deſerto in habitavit Et. arcu jaculans fuit &
21 וַיְהִי רֹבֶה קַשָּׁת׃ וַיֵּשֶׁב בְּמִדְבַּר פָּארָן וַתִּקַּח־לוֹ
,ipſo tpore in fuit Et .Ægypti terrâ de uxorem ejus mater
22 אִמּוֹ אִשָּׁה מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וַיְהִי בָּעֵת הַהִוא
:dicendo ,Abraham ad ejᵘ exercitᵘ priceps Pichol&,Abimelech dixit &
וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ וּפִיכֹל שַׂר־צְבָאוֹ אֶל־אַבְרָהָם לֵאמֹר
jura nunc Et .faciens tu quæ omnibus in tecum Deus
23 אֱלֹהִים עִמְּךָ בְּכֹל אֲשֶׁר־אַתָּה עֹשֶׂה׃ וְעַתָּה הִשָּׁבְעָה
,meo nepoti &,meo filio &,mihi fueris mentitus ſi,Ecce : Deo in mihi
לִּי בֵאלֹהִים הֵנָּה אִם־תִּשְׁקֹר לִי וּלְנִינִי וּלְנֶכְדִּי
,terrâ cum & ,mecum facies ,tecum feci quam miſericordiā juxta
כַּחֶסֶד אֲשֶׁר עָשִׂיתִי עִמְּךָ תַּעֲשֶׂה עִמָּדִי וְעִם־הָאָרֶץ
.jurabo Ego : Abraham dixit Et .eâ in es peregrinatus quâ
24 אֲשֶׁר־גַּרְתָּה בָּהּ׃ וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אָנֹכִי אִשָּׁבֵעַ׃
,aquæ putei cauſis ſuper Abimelech ipſum Abraham increpavit Et
25 וְהוֹכִחַ אַבְרָהָם אֶת־אֲבִימֶלֶךְ עַל־אֹדוֹת בְּאֵר הַמָּיִם
novi Non :Abimelech dixit Et .Abimelech ſervi rapuerant quam
26 אֲשֶׁר גָּזְלוּ עַבְדֵי אֲבִימֶלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ לֹא יָדַעְתִּי
etiā & ,mihi nunciaſti non tu etiam & :hoc verbum fecit quis
מִי עָשָׂה אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וְגַם־אַתָּה לֹא־הִגַּדְתָּ לִּי וְגַם
,ſecudem Abraham accepit Et .hodie præter audivi non ego
27 אָנֹכִי לֹא שָׁמַעְתִּי בִּלְתִּי הַיּוֹם׃ וַיִּקַּח אַבְרָהָם צֹאן
·fœdus ipſi ambo percuſſerunt & : Abimelech ipſi dedit & ,bovem &
28 וּבָקָר וַיִּתֵּן לַאֲבִימֶלֶךְ וַיִּכְרְתוּ שְׁנֵיהֶם בְּרִית׃
.ipſis ſolas pecoris agnas ſeptem Abraham ſtatuit Et
וַיַּצֵּב אַבְרָהָם אֶת־שֶׁבַע כִּבְשֹׂת הַצֹּאן לְבַדְּהֶן׃
agnæ ſeptem hæ Quid : Abraham ad Abimelech dixit Et
29 וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ אֶל־אַבְרָהָם מָה הֵנָּה שֶׁבַע כְּבָשֹׂת
? ſeorſum ſtare feciſti quas , iſtæ
הָאֵלֶּה אֲשֶׁר הִצַּבְתָּ לְבַדָּנָה׃

Verſio VULG. LAT.

17 Exaudivit autem Deus vocem pueri: vocavitque Angelus Dei Agar de cœlo, dicens; Quid agis Agar? noli timere: exaudivit enim Deus vocem pueri de loco in quo eſt. 18 Surge, tolle puerum, & tene manum illius: quia in gentem magnam faciam eum. 19 Aperuitque oculos ejus Deus: quæ videns puteum aquæ, abiit, & implevit utrem; deditque puero bibere. 20 Et fuit cum eo: qui crevit, & moratus eſt in ſolitudine, factúſque eſt juvenis ſagittarius. 21 Habitavitque in deſerto Pharan; & accepit illi mater ſua uxorem de terra Ægypti. 22 Eodem tempore dixit Abimelech, et Phicol princeps exercitus ejus, ad Abrahā, Deus tecum eſt in univerſis quæ agis. 23 Jura ergò per Deum, ne noceas mihi, & poſteris meis, ſtirpique meæ: ſed juxta miſericordiā, quam feci tibi, facies mihi, & terræ in qua verſatus es advena. 24 Dixitque Abraham, 25 Ego jurabo. Et increpavit Abimelech propter puteum aquæ quem vi abſtulerant ſervi ejus. 26 Reſponditque Abimelech, Neſcivi quis fecerit hanc rem: ſed & tu non indicâſti mihi, & ego non audivi præter hodié. 27 Tulit itaque Abraham oves & boves, & dedit Abimelech: percuſſeruntque ambo fœdus. 28 Et ſtatuit Abraham ſeptem 29 agnas gregis ſeorſim. Cui dixit Abimelech; Quid ſibi volunt ſeptem agnæ iſtæ, quas ſtare feciſti ſeorſim?

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

17 Εἰσήκουσε δὲ ὁ θεὸς τῆς φωνῆς τοῦ παιδίου ἐκ τοῦ τόπου οὗ ἦν. καὶ ἐκάλεσεν ἄγγελος θεοῦ τὴν Ἄγαρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῇ, Τί ἐστιν Ἄγαρ; μὴ φοβοῦ· ἐπακήκοε γὰρ ὁ θεὸς τῆς φωνῆς τοῦ (σ) παιδίου ἐκ τοῦ τόπου οὗ ἐστιν. 18 Ἀνάστηθι, καὶ λάβε τὸ παιδίον, καὶ κράτησον τῇ χειρί σου αὐτό· εἰς γὰρ ἔθνος μέγα ποιήσω (τ) αὐτό. 19 Καὶ ἀνέῳξεν ὁ θεὸς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς· καὶ εἶδε φρέαρ ὕδατος ζῶντος. καὶ ἐπορεύθη, καὶ ἔπλησε τὸν ἀσκὸν ὕδατος· 20 καὶ ἐπότισε τὸ παιδίον. Καὶ ἦν ὁ θεὸς μετὰ τοῦ παιδίου· καὶ ηὐξήθη, καὶ κατῴκησεν 21 ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἐγένετο δὲ τοξότης. Καὶ κατῴκησεν ἐν τῇ (υ) ἐρήμῳ· καὶ ἔλαβεν αὐτῷ ἡ μήτηρ γυναῖκα (φ) ἐκ * Φαρὰν 22 Αἰγύπτου. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ εἶπεν Ἀβιμέλεχ, καὶ Ὀχοζὰθ ὁ νυμφαγωγὸς αὐτοῦ, καὶ Φιχὸλ ὁ ἀρχιστράτηγος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ πρὸς Ἀβραὰμ, λέγων, Ὁ θεὸς μετὰ σοῦ ἐν πᾶσιν, οἷς 23 ἐὰν ποιῇς. Νῦν οὖν ὄμοσόν μοι τὸν θεὸν μὴ ἀδικήσειν με, μὴ δὲ τὸ σπέρμα μου, μὴ δὲ τὸ ὄνομά μου· ἀλλὰ κατὰ τὴν δικαιοσύνην ἣν ἐποίησα μετὰ σοῦ, ποιήσεις μετ' ἐμοῦ, καὶ τῇ γῇ ᾗ σὺ παρῴκησας ἐν 24 αὐτῇ. Καὶ εἶπεν Ἀβραὰμ, Ἐγὼ ὀμοῦ-25 μαι. Καὶ ἤλεγξεν Ἀβραὰμ τὸν Ἀβιμέλεχ περὶ τῶν φρεάτων τοῦ ὕδατος, ὧν 26 ἀφείλοντο οἱ παῖδες τοῦ Ἀβιμέλεχ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀβιμέλεχ, Οὐκ ἔγνων τίς (χ) ἐποίησέ σοι τὸ ῥῆμα τοῦτο· οὐδὲ σύ μοι ἀπήγγειλας, οὐδὲ ἐγὼ ἤκουσα, 27 (ψ) ἀλλ' ἢ σήμερον. Καὶ ἔλαβεν Ἀβραὰμ πρόβατα καὶ μόσχους, καὶ ἔδωκε τῷ Ἀβιμέλεχ. καὶ διέθεντο ἀμφότεροι δια-28 θήκην. Καὶ ἔστησεν Ἀβραὰμ ἑπτὰ ἀ-29 μνάδας προβάτων μόνας. Καὶ εἶπεν Ἀβιμέλεχ τῷ Ἀβραὰμ, Τί εἰσιν αἱ ἑπτὰ ἀμνάδες τῶν προβάτων τούτων, ἃς ἔστησας μόνας;

Exaudivit autem Deus vocem pueri de loco ubi erat. Et vocavit Angelus Dei Agar de cœlo; & dixit ei, Quid eſt Agar? Ne timeas: exaudivit enim Deus vocem pueri de loco ubi eſt. 18 *Surge, & tolle puerum, & (c) tene illum manu tua: nam in gentem magnam faciam eum.* 19 *Et aperuit Deus oculos ejus, & vidit puteum aquæ vivæ: & ivit, & implevit utrem aquâ, & potavit puerum.* 20 *Et erat Deus cum puero: & crevit, & habitavit in deſerto: factus eſt autem ſagittarius.* 21 *Et habitavit in deſerto Pharan; & accepit ei mater uxorem de terra Ægypti.* 22 *Factum eſt autem in tempore illo, & dixit Abimelech, (d) & Hochozath pronubus ejus, & Phicol princeps exercitus ejus ad Abraham, dicens; Deus tecum in omnibus, quæcumque facias.* 23 *Nunc ergò jura mihi Deum, non læſurum me, neque ſemen meum, neque nomen meum; ſed ſecundùm juſticiam quam feci tecum, facies mecum, & terræ in qua tu incoluiſti in ea.* 24 *Et dixit Abraham, Ego juro.* 25 *Et increpavit Abraham ipſum Abimelech de puteis aquæ, quos abſtulerant filii Abimelech.* 26 *Et dixit ei Abimelech; Non novi, quis fecerit tibi verbum hoc: neque tu mihi annunciâſti; neque ego audivi, niſi hodié.* 27 *Et ſumpſit Abraham oves & vitulos, & dedit Abimelech: & diſpoſuerunt ambo teſtamentum.* 28 *Et ſtatuit Abraham ſeptem agnas ovium ſolas.* 29 *Et Abimelech dixit ad Abraham, Quid ſunt iſtæ ſeptem agnæ ovium harum, quas ſtatuiſti ſolas?*

MS.A. (σ) παιδίου σου ἐκ (τ) αὐτόν. (υ) ἐρήμῳ τῇ Φαράν· καὶ ἔλαβεν (φ) ἐκ γῆς Αἰγύπτου. (χ) ἐποίησεν τὸ πρᾶγμα τοῦτο· (ψ) ἀλλὰ σήμερον.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

17 * ܘܫܡܥ ܐܠܗܐ ܩܠܗ ܕܛܠܝܐ. ܘܩܪܐ ܡܠܐܟܗ ܕܐܠܗܐ ܠܗܓܪ ܡܢ ܫܡܝܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܢܐ ܠܟܝ ܗܓܪ. ܠܐ ܬܕܚܠܝܢ. ܡܛܠ ܕܫܡܥ ܐܠܗܐ ܩܠܗ ܕܛܠܝܐ. ܐܬܪ ܕܗܘ.
18 * ܩܘܡܝ ܫܩܘܠܝ ܠܛܠܝܐ. ܘܐܚܝܕܝ ܐܝܕܝܟܝ ܒܗ. ܡܛܠ ܕܠܥܡܐ ܪܒܐ ܐܥܒܕܝܘܗܝ.
19 * ܘܦܬܚ ܐܠܗܐ ܥܝܢܝܗ. ܘܚܙܬ ܒܐܪܐ ܕܡܝܐ. ܘܐܙܠܬ ܘܡܠܬ ܙܩܐ ܡܝܐ. ܘܐܫܩܝܬ ܠܛܠܝܐ.
20 * ܘܗܘܐ ܐܠܗܐ ܥܡ ܛܠܝܐ ܘܪܒܐ. ܘܝܬܒ ܒܡܕܒܪܐ ܕܦܪܢ. ܘܝܠܦ ܗܘܐ ܩܫܬܐ ܒܡܕܒܪܐ ܕܦܪܢ.
21 * ܘܢܣܒܬ ܠܗ ܐܡܗ ܐܢܬܬܐ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ.
22 * ܘܗܘܐ ܒܗܘ ܙܒܢܐ. ܘܐܡܪ ܐܒܝܡܠܟ ܘܦܝܟܠ ܪܒ ܚܝܠܗ ܠܐܒܪܗܡ. ܐܠܗܐ ܥܡܟ ܒܟܠ ܕܥܒܕ ܐܢܬ.
23 * ܗܫܐ ܝܡܝ ܠܝ ܒܐܠܗܐ ܗܪܟܐ. ܕܠܐ ܬܫܩܪ ܒܝ ܘܒܒܢܝ ܘܒܒܢܝ ܒܢܝ. ܐܝܟ ܛܝܒܘܬܐ ܕܥܒܕܬ ܥܡܟ. ܥܒܕ ܥܡܝ. ܘܥܡ ܐܪܥܐ ܕܐܬܬܘܬܒܬ ܒܗ.
24 * ܘܐܡܪ ܐܒܪܗܡ ܐܢܐ ܐܝܡܐ.
25 * ܘܟܣܝ ܐܒܪܗܡ ܠܐܒܝܡܠܟ ܡܛܠ ܒܐܪܐ ܕܡܝܐ ܕܚܛܦܘ ܥܒܕܘܗܝ ܕܐܒܝܡܠܟ.
26 * ܘܐܡܪ ܐܒܝܡܠܟ. ܠܐ ܝܕܥܬ ܡܢܘ ܥܒܕ ܗܢܐ ܦܬܓܡܐ. ܘܐܦ ܐܢܬ ܠܐ ܚܘܝܬܢܝ. ܘܐܦ ܐܢܐ ܠܐ ܫܡܥܬ ܐܠܐ ܝܘܡܢܐ.
27 * ܘܕܒܪ ܐܒܪܗܡ ܥܢܐ ܘܬܘܪܐ ܘܝܗܒ ܠܐܒܝܡܠܟ. ܘܓܙܪܘ ܬܪܝܗܘܢ ܩܝܡܐ.
28 * ܘܐܩܝܡ ܐܒܪܗܡ ܫܒܥ ܢܩܘܢ ܕܥܢܐ ܒܠܚܘܕܝܗܝܢ.
29 * ܘܐܡܪ ܐܒܝܡܠܟ ܠܐܒܪܗܡ. ܡܢܐ ܐܢܝܢ ܫܒܥ ܢܩܘܢ ܗܠܝܢ ܕܐܩܝܡܬ ܒܠܚܘܕܝܗܝܢ.

17 Audivit autem Deus vocem pueri; vocavítque Angelus Dei Hagar de cœlo, & ait illi, Quid eſt tibi Hagar? ne timeas, quoniā audivit Deus vocem pueri *in loco* ubi eſt. 18 Surge, tolle puerum, & generoſas præbe manus tuas in eo: quia in gentem magnam faciam eum. 19 Et aperuit Deus oculos ejus, vidítque puteum aquarum; & abiens implevit uterculum aquis, dedítque potum puero. 20 Fuítque Deus cum puero, & adolevit: moratúſque eſt in deſerto Pharan; & addiſcebat artem jaculandi in deſerto Pharan. 21 Et accepit illi mater ſua uxorem de terra Ægypti. 22 Factúmque eſt eodem tempore, ut diceret Abimelech & Phichol princeps exercitus ejus ad Abrahā, Deus tecum eſt in omnibus quæ agis. 23 Igitur jura mihi per Deum iſtîc, te non acturum doloſè mecum, & cum ſtirpe mea, & familia mea: & juxta beneficium quo ſum uſus tecum, utere mecum, & cum terra in qua hoſpes fuiſti. 24 Dixítque Abraham, Ego jurabo. 25 Arguit autem Abraham Abimelech de cauſa putei aquarum, quem effoderant ſervi Abrahæ, & abſtulerant eum ſervi Abimelech. 26 Et dixit Abimelech, Non novi quis fecerit ſermonem iſtum: quia & ego non quidem audieram, & tu quoque non indicâſti mihi niſi hodie. 27 Tulítque Abraham oves & boves, dedítque Abimelech: & injerunt ambo fœdus. 28 Et ſtatuit Abraham ſeptem agnas ovium ſeorſim. 29 Dixit autem Abimelech ad Abraham, Quid ſibi volunt hæ ſeptem agnæ, quas ſtatuiſti ſeorſim?

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

17 וּשְׁמִיעַ קֳדָם יְיָ יָת קָלֵיהּ דְּרַבְיָא
וּקְרָא מַלְאֲכָא דַּייָ לְהָגָר מִן
שְׁמַיָּא וַאֲמַר לַהּ מַה לִּיךְ הָגָר לָא
תִּדְחֲלִי אֲרֵי שְׁמִיעַ קֳדָם יְיָ
לְקָלֵיהּ דְּרַבְיָא בְּאַתְרָא דְּהוּא
18 תַמָּן׃ קוּמִי טוּלִי יָת רַבְיָא
וְאַתְקִיפִי יָת יְדִיךְ בֵּיהּ אֲרֵי
19 לְעַם סַגִּי אֲשַׁוִּינֵּיהּ׃ וּגְלָא יְיָ יָת
עֵינָהָא וַחֲזַת בֵּירָא דְמַיָּא וַאֲזַלַת
וּמְלַת יָת רוּקְבָא מַיָּא וְאַשְׁקִיאַת
20 יָת רַבְיָא׃ וַהֲוָה מֵימְרָא דַּייָ
בְּסַעְדֵּיהּ דְּרַבְיָא וּרְבָא וִיתֵיב
בְּמַדְבְּרָא וַהֲוָה רָבֵי קַשְׁתָּא׃
וִיתֵיב בְּמַדְבְּרָא דְּפָארָן וּנְסֵיבַת
21 לֵיהּ אִמֵּיהּ אִתְּתָא מֵאַרְעָא
22 דְּמִצְרָיִם׃ וַהֲוָה בְּעִדָּנָא הַהִיא
וַאֲמַר אֲבִימֶלֶךְ וּפִיכֹל רַב חֵילֵיהּ
לְאַבְרָהָם לְמֵימַר מֵימְרָא דַּייָ
23 בְּסַעְדָּךְ בְּכֹל דִּי אַתְּ עָבֵיד׃ וּכְעַן
קַיֵּים לִי בְּמֵימְרָא דַּייָ הָכָא דְּלָא
תְשַׁקַּר בִּי וּבִבְרִי וּלְבַר בְּרִי
כְּטֵיבוּתָא דִּי עֲבָדִית עִמָּךְ תַּעְבֵּד
עִמִּי וְעִם אַרְעָא דְּאִתּוֹתַבְתָּא בַּהּ׃
24 וַאֲמַר אַבְרָהָם אֲנָא אֲקַיֵּים׃
25 וְאוֹכַח אַבְרָהָם יָת אֲבִימֶלֶךְ עַל
עֵיסַק בֵּירָא דְמַיָּא דִּי אֲנַסוּ עַבְדֵי
26 אֲבִימֶלֶךְ׃ וַאֲמַר אֲבִימֶלֶךְ לָא
יְדַעִית מַאן עֲבַד יָת פִּתְגָמָא
הָדֵין וְאַף אַתְּ לָא חַוֵּיתָא לִי וְאַף
אֲנָא לָא שְׁמָעִית אֱלָהֵין יוֹמָא
27 דֵין׃ וּדְבַר אַבְרָהָם עָן
וְתוֹרִין וִיהַב לַאֲבִימֶלֶךְ וּגְזַרוּ
28 תַּרְוֵיהוֹן קְיָם׃ וַאֲקֵים אַבְרָהָם
יָת שְׁבַע חוּרְפָן דְּעָן בִּלְחוֹדֵיהֶן׃
29 וַאֲמַר אֲבִימֶלֶךְ לְאַבְרָהָם מָה
אִינוּן שְׁבַע חוּרְפָן אִלֵּין
דַּאֲקֵימְתָּא בִּלְחוֹדֵיהֶן׃

17 Et audita eſt corā Deo vox pueri: Et vocavit Angelus Dei Agar de cœlo; & dixit ei, Quid tibi Agar? Ne timeas; quoniā audita eſt corā Domino vox pueri, in loco in quo ipſe eſt. 18 Surge, tolle puerū, & apprehende manu tuâ eum: quoniam in populum magnum ponam eum. 19 Et aperuit Deus oculos ejus, & vidit puteum aquæ: & abiit & implevit lagenam aquâ, & dedit puero bibere. 20 Et fuit verbum Dei in adjutorium pueri, & crevit: & habitavit in deſerto, & fuit jaculator arcus. 21 Et habitavit in deſerto Pharan: & accepit ei mater ejus uxorem, de terrâ Ægypti. 22 Et factum eſt in tempore illo; & dixit Abimelech, & Phicol princeps exercitus ejus ad Abraham, dicens: Verbū Dei eſt in adjutoriū tuū, in univerſis quæ tu agis. 23 Et nunc jura mihi per verbum Domini hîc; ne noceas mihi, & filio meo, & filio filii mei: juxta miſericordiam quam feci tecū, facies mecum & cū terrâ in quâ peregrinatus es. 24 Et ait Abrahā, Ego jurabo. 25 Et increpavit Abrahā Abimelech; propter puteum aquæ, quem vi abſtulerant ſervi Abimelech. 26 Et ait Abimelech; Neſcio quis fecit rem hanc: Et tu quoq; non indicaſti mihi, neq; ego audivi, niſi hodie. 27 Et tulit Abraham oves & boves, & dedit Abimelech: & pepigerunt ambo fœdᵘ. 28 Et ſtatuit Abrahā ſeptem 29 agnas ovium ſeorſum. Dixitq; Abimelech ad Abraham: Quæ ſunt iſtæ ſeptem agnæ, quas ſtatuiſti ſeorſum?

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

17 *ࠅࠉࠔࠌࠏ ࠀࠋࠄࠉࠌ ࠀࠕ ࠒࠅࠋ ࠄࠍࠏࠓ **ࠅࠉࠒࠓࠀ ࠌࠋࠀࠊ ࠀࠋࠄࠉࠌ ࠀࠋ ࠄࠂࠓ ࠌࠍ ࠄࠔࠌࠉࠌ ࠅࠉࠀࠌࠓ ࠋࠄ ࠌࠄ ࠋࠊ ࠄࠂࠓ ࠀࠋ ࠕࠉࠓࠀࠉ ࠊࠉ ࠔࠌࠏ ࠀࠋࠄࠉࠌ ࠀࠋ ࠒࠅࠋ ࠄࠍࠏࠓ ࠁࠀࠔࠓ ࠄࠅࠀ ࠔࠌ:
18 *ࠒࠅࠌࠉ ࠔࠀࠉ ࠀࠕ ࠄࠍࠏࠓ ࠅࠄࠇࠆࠉࠒࠉ ࠀࠕ ࠉࠃࠊ ࠁࠅ ࠊࠉ ࠋࠂࠅࠉ ࠂࠃࠅࠋ ࠀࠔࠉࠌࠍࠅ:
19 *ࠅࠉࠐࠒࠇ ࠀࠋࠄࠉࠌ ࠀࠕ ࠏࠉࠍࠉࠄ ࠅࠕࠓࠀ ࠁࠀࠓ ࠌࠉࠌ ࠅࠕࠋࠊ ࠅࠕࠌࠋࠀ ࠀࠕ ࠄࠇࠌࠕ ࠌࠉࠌ ࠅࠕࠔࠒ ࠀࠕ ࠄࠍࠏࠓ:
20 *ࠅࠉࠄࠉ ࠀࠋࠄࠉࠌ ࠀࠕ ࠄࠍࠏࠓ ࠅࠉࠂࠃࠋ ࠅࠉࠔࠁ ࠁࠌࠃࠁࠓ ࠅࠉࠄࠉ ࠓࠁࠄ ࠒࠔࠕ:
21 *ࠅࠉࠔࠁ ࠁࠌࠃࠁࠓ ࠐࠀࠓࠍ ࠅࠕࠒࠇ ࠋࠅ ࠀࠌࠅ ࠀࠔࠄ ࠌࠀࠓࠑ ࠌࠑࠓࠉࠌ:
22 **ࠅࠉࠄࠉ ࠁࠏࠕ ࠄࠄࠉࠀ ࠅࠉࠀࠌࠓ ࠀࠁࠉࠌࠋࠊ ࠅࠀࠇࠆࠕ ࠌࠓࠏࠄࠅ ࠅࠐࠉࠊࠋ ࠔࠓ ࠑࠁࠀࠅ ࠀࠋ ࠀࠁࠓࠄࠌ ࠋࠀࠌࠓ ࠀࠋࠄࠉࠌ ࠏࠌࠊ ࠁࠊࠋ ࠀࠔࠓ ࠀࠕࠄ ࠏࠔࠄ:
23 *ࠅࠏࠕࠄ ࠄࠔࠁࠏࠄ ࠋࠉ ࠁࠀࠋࠄࠉࠌ ࠄࠍࠄ ࠀࠌ ࠕࠔࠒࠓ ࠋࠉ ࠅࠋࠍࠉࠍࠉ ࠅࠋࠍࠊࠃࠉ ࠊࠇࠎࠃ ࠀࠔࠓ ࠏࠔࠉࠕࠉ ࠏࠌࠊ ࠕࠏࠔࠄ ࠏࠌࠃࠉ ࠅࠏࠌ ࠄࠀࠓࠑ ࠀࠔࠓ ࠂࠓࠕࠄ ࠁࠄ:
24 *ࠅࠉࠀࠌࠓ ࠀࠁࠓࠄࠌ ࠀࠍࠊࠉ ࠀࠔࠁࠏ:
25 *ࠅࠄࠅࠊࠇ ࠀࠁࠓࠄࠌ ࠀࠕ ࠀࠁࠉࠌࠋࠊ ࠏࠋ ࠀࠃࠅࠕ ࠁࠀࠓ ࠄࠌࠉࠌ ࠀࠔࠓ ࠂࠆࠋࠅ ࠏࠁࠃࠉ ࠀࠁࠉࠌࠋࠊ:
26 *ࠅࠉࠀࠌࠓ ࠀࠁࠉࠌࠋࠊ ࠋࠀ ࠉࠃࠏࠕࠉ ࠌࠉ ࠏࠔࠄ ࠀࠕ ࠄࠃࠁࠓ ࠄࠆࠄ ࠅࠂࠌ ࠀࠕࠄ ࠋࠀ ࠄࠂࠃࠕ ࠋࠉ ࠅࠂࠌ ࠀࠍࠊࠉ ࠋࠀ ࠔࠌࠏࠕࠉ ࠁࠋࠕࠉ ࠄࠉࠅࠌ:
27 **ࠅࠉࠒࠇ ࠀࠁࠓࠄࠌ ࠑࠀࠍ ࠅࠁࠒࠓ ࠅࠉࠕࠍ ࠋࠀࠁࠉࠌࠋࠊ ࠅࠉࠊࠓࠕࠅ ࠔࠍࠉࠄࠌ ࠁࠓࠉࠕ:
28 *ࠅࠉࠑࠁ ࠀࠁࠓࠄࠌ ࠀࠕ ࠔࠁࠏ ࠊࠁࠔࠕ ࠄࠑࠀࠍ ࠋࠁࠃࠄࠍ:
29 *ࠅࠉࠀࠌࠓ ࠀࠁࠉࠌࠋࠊ ࠀࠋ ࠀࠁࠓࠄࠌ ࠌࠄ ࠄࠍࠄ ࠔࠁࠏ ࠄࠊࠁࠔࠅࠕ ࠄࠀࠋࠄ ࠀࠔࠓ ࠄࠑࠁࠕ ࠋࠁࠃࠄࠍ:

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

17 *Et audivit Deus vocem pueri; & vocavit Angelus Domini Agar è cœlo, dixitque ei, Quid tibi Agar? ne timeas, quoniam exaudivit Deus vocem pueri è loco ubi eſt.* 18 *Surge, tolle puerum, & (d) apprehende manum ipſius; in gentem enim magnam ponam eum.* 19 *(e) Aperuitque Deus oculos ejᵘ, & vidit puteū aquæ: & ivit & implevit utrē aquâ, potavitq; (f) puerum.* 20 *Fuit autem Deus cum puero, & crevit, & habitavit in deſerto; factūſq; eſt jaculator arcus.* 21 *Et habitavit in deſerto Pharan, & accepit illi mater ejus uxorem de terra Ægypti.* 22 *Factúmque eſt illo tempore, ut diceret Abimelech, & (g) Phicol princeps exercitus ejus Abrahæ, dicens; Dominus eſt tecum in omnibus quæ facis.* 23 *Nunc porrò jura mihi per Deum: Ecce ſi (h) mentiaris mihi; & poſteris meis, & (i) ducibus meis, juxta miſericordiam quam feci tecum, facies mecum, & cum terra in qua peregrinatus es.* 24 *Reſpondit verò Abraham, Ego jurabo.* 25 *Et increpavit Abraham Abimelech propter puteum aquarū, quem (k) rapuerant ſervi Abimelech.* 26 *Dixit autem Abimelech, Neſcio quis fecerit rem hanc: verùm etiam non indicâſti mihi, neque audiveram ante hunc diem.* 27 *Et accepit Abraham oves & boves, & dedit Abimelech, & percuſſerunt ambo fœdus.* 28 *Sepoſuitque Abraham ſeptem agnas gregis ſeorſim.* 29 *Dixitque Abimelech ad Abraham, Quid ſunt ſeptem iſtæ agnæ, quas ſepoſuiſti ſeorſim?*

VER. SAM. (d) fortifica manū tuā; (e) Et illuminavit Deus (f) puerum adoleſcentulum. (g) Pumcol (h) doloſè agas mecum; (i) qui coram me, (k) fraudulenter abſtulerant

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

17 * وسمع الله صوت الصبي * ونادى ملاك الله هاجر من السماء وقال لها * ما لك يا
18 هاجر لا تخافي فان الله قد سمع صوت الصبي حيث هو * قومي فاحمليه واشددي
19 يدك عليه * فاني اصيره امة كبيرة * فكشف الله عن عينها فراءت بير ماء * ومضت
20 وملأت القربة ماء وسقت الصبي * وكان الله معه حتى كبر * فاقام في البرية وكان
21 22 غلاما راميا * واقام في برية فاران * واخذت له امه زوجة من بلد مصر * ولما كان في
ذلك الوقت قال ابيمالخ وفيخول رايس جيشه لابراهيم قولا * ان الله معك في جميع ما
23 تصنعه * والان احلف لي بالله ههنا انك لا تغدرني وبنسلي وبعقبي بل تصنع
24 معي كالاحسان الذي صنعته معك ومع اهل البلد الذي سكنته * فقال ابراهيم
25 26 انا احلف * ووعظ ابراهيم ابيمالخ بسبب بير الماء التي غصبوها عبيده * فقال
ابيمالخ لم اعلم من صنع هذا الامر وايضا فانت لم تخبرني * وانا ايضا لم اسمع الا
27 28 اليوم * ثم اخذ ابراهيم غنما وبقرا فاعطى ذلك ابيمالخ * وقطعا جميعا عهدا * ووقف
29 ابراهيم سبع نعاج من الغنم وحدها * فقال له ابيمالخ ما هذه السبع النعاج التي
وقفها وحدها *

17 *Exaudivítque Deus vocem pueri; & vocavit Angelus Domini Hagar de cœlo, & dixit ei, Quid eſt tibi, ô Hagar? ne timeas, eò quòd Deus jam exaudierit vocem pueri ubi eſt.* 18 *Surge, & porta eum, & corrobora manum tuam ſuper eum: quoniam efficiam ex eo gentem magnam.* 19 *Et detexit Deus oculum ejus, vidítque puteum aquæ: & abiens implevit utrem aquâ, potavítque puerum.* 20 *Fuítque cum eo Deus donec adolevit; & manſit in deſerto, factúſque eſt puer ſagittarius.* 21 *Permanſítque in deſerto Pharan, & accepit ei mater ejus uxorem ex regione Ægypti.* 22 *Et in illo tempore dixit Abimalech & Fichol princeps exercitus ejus Ebrahimo ſermonem, Profectò Deus tecum eſt in omnibus quæ operaris.* 23 *Nunc ergò jura mihi per Deum hîc; quòd tu non fraudabis me, neque progeniem meam, & poſteritatem meam; ſed facies mecum ſecundùm beneficium quod feci tecum, & cum habitatoribus regionis quā inhabitâſti.* 24 *Dixit Ebrahim, Ego juro.* 25 *Reprehenditq; Ebrahim Abimalech propter puteum aquæ, quem vi abſtulerant ſervi ejus.* 26 *Dixit Abimalech, Ignoro quiſnam fecerit hanc rem: tu quoq; non ſignificâſti mihi, & ego etiam non audivi niſi hodié.* 27 *Deinde accepit Ebrahim oves & boves, dedítque ea Abimalech: & injerunt ambo ſimul pactum.* 28 *Et ſtatuit Ebrahim ſeptem agnas ex ovibus ſeorſim.* 29 *Dixítque ei Abimalech, Quænam ſunt hæ ſeptem agnæ, quas ſtatuiſti ſeorſim?*

ut , m eâ manu è capies agnas septem Quia :dixit Et
30 ויאמר כי את־שבע כבשת תקח מידי בעבור
.hunc puteum fodi quòd ,testimonium in mihi sit
תהיה־לי לעדה כי חפרתי את־הבאר הזאת:
ibi quia :Beersebah istum locum vocavit Idcirco
31 על־כן קרא למקום ההוא באר שבע כי שם
.Beersebah in fœdus percusserunt Et .ipsi ambo juraverant
32 נשבעו שניהם: ויכרתו ברית בבאר שבע
sunt reversi & ,ej⁹ exercit⁹ princeps Pichol & ,Abimelech surrexit Et
ויקם אבימלך ופיכל שר־צבאו וישבו
:Beersebah in *arborem* plantavit Et .Pelistim terram ad
33 אל־ארץ פלשתים: ויטע אשל בבאר שבע
est peregrinatus Et .seculi Dei Domini *nomine in* ibi invocavit &
ויקרא־שם בשם יהוה אל עולם: 34 ויגר
multos dies Pelistim terrâ in Abraham
אברהם בארץ פלשתים ימים רבים:

CAP. XXII. כב

tentavit Deus & ,ista verba post fuit Et
1 ויהי אחר הדברים האלה והאלהים נסה את־
:dixit Et .ego Ecce : dixit & .Abraham :eum ad dixit & ,Abraham
אברהם ויאמר אליו אברהם ויאמר הנני: 2 ויאמר
:Ischac ,dilexisti quem ,tuum unicum tuum filium nunc Cape
קח־נא את־בנך את־יחידך אשר־אהבת את־יצחק
holocaustũ in ibi *eum ascendere fac &* ,Moriah terram ad tibi vade &
ולך־לך אל־ארץ המריה והעלהו שם לעלה
Abraham manicavit Et .te ad dicam quem montium unum super
3 על אחד ההרים אשר אמר אליך: וישכם אברהם
,secũ suos pueros duos cepit & ,suum asinum stravit & ,*diluculo in*
בבקר ויחבש את־חמרו ויקח את־שני נעריו אתו
ivit & ,surrexit & ,holocausti ligna scidit & ,suũ filium Ischac &
ואת יצחק בנו ויבקע עצי עלה ויקם וילך
,tertiâ die In .Deus ei dixit quem ,locum ad
4 אל־המקום אשר־אמר־לו האלהים: ביום השלישי
.*longinquo de* locum vidit & ,suos oculos Abraham levavit &
וישא אברהם את־עיניו וירא את־המקום מרחק:
:asino cum *hic vobis Sedete* : suos pueros ad Abraham dixit Et
5 ויאמר אברהם אל־נעריו שבו־לכם פה עם־החמור
.vos ad revertemur & ,adorabimus & ;illuc usq; ibimus puer & ego &
ואני והנער נלכה עד־כה ונשתחוה ונשובה אליכם:
Ischac super posuit & ,holocausti ligna Abraham accepit Et
6 ויקח אברהם את־עצי העלה וישם על־יצחק
iverunt & ,gladium & ,ignem sui manu in accepit & ,suũ filiũ
בנו ויקח בידו את־האש ואת־המאכלת וילכו
,suum patrẽ Abraham ad Ischac dixit Et .simul ipsi ambo
7 שניהם יחדו: ויאמר יצחק אל־אברהם אביו
ignis Ecce :dixit & .mi fili ego Ecce : dixit & .mi Pater :dixit &
ויאמר אבי ויאמר הנני בני ויאמר הנה האש
?holocaustum in agnus ubi & : ligna &
והעצים ואיה השה לעלה:

Versio VULG. LAT.

30 At ille, Septem, inquit, agnas accipies de manu mea: ut sint mihi in testimoniũ, quoniam ego fodi puteum istum. 31 Idcircò vocatus est locus ille, Bersabee: quia ibi uterque juravit. 32 Et inierunt fœdus pro puteo juramenti. Surrexit autem Abimelech, & Phicol princeps exercitus ejus; reversique sunt in terram Palæstinorum. 33 Abraham verò plantavit nemus in Bersabee, & invocavit ibi nomẽ Domini Dei æterni. 34 Et fuit colonus terræ Palæstinorum diebus multis.

CAP. XXII.

1 Quæ postquàm gesta sunt, tentavit Deus Abraham; & dixit ad eum, Abrahã, Abrahã. At ille respondit, Adsũ. 2 Ait illi; Tolle filium tuum unigenitum, quem diligis, Isaac; & vade in terram visionis: atque ibi offeres eum in holocaustum super unum montium, quem monstravero tibi. 3 Igitur Abraham de nocte consurgens, stravit asinum suum; ducens secum duos juvenes, & Isaac filium suum: Cúmque concidisset ligna in holocaustum, abiit ad locum quem præceperat ei Deus. 4 Die autem tertio, elevatis oculis, vidit locum procul. 5 Dixítque ad pueros suos, Expectate hìc cum asino: ego & puer illuc usque properantes, postquàm adoraverimus, 6 revertemur ad vos. Tulit quoque ligna holocausti, & imposuit super Isaac filium suum: ipse verò portabat in manibus ignem & gladium. Cúmq; duo pergerent simul, 7 Dixit Isaac patri suo, Pater mi. At ille respondit, Quid vis, fili? Ecce, inquit, ignis & ligna: ubi est victima holocausti?

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

30 Καὶ εἶπεν Ἀβραὰμ, Ὅτι τὰς ἑπτὰ (ω)ἀμνάδας λήψῃ παρ' ἐμοῦ, ἵνα (α) ὦσί μοι εἰς μαρτύριον, ὅτι ἐγὼ ὤρυξα τὸ φρέαρ τοῦτο. 31 Διὰ τοῦτο ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου, Φρέαρ ὁρκισμοῦ· ὅτι ἐκεῖ ὤμοσαν ἀμφότεροι. 32 Καὶ διέθεντο διαθήκην ἐν τῷ φρέατι (β) τοῦ ὁρκισμοῦ. Ἀνέστη δὲ Ἀβιμέλεχ, (γ) Ὀχοζὰθ ὁ νυμφαγωγὸς αὐτοῦ, καὶ Φιχὸλ ὁ ἀρχιστράτηγος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καὶ ἐπέστρεψαν 33 εἰς τὴν γῆν τῶν Φυλιστιείμ. Καὶ ἐφύτευσεν Ἀβραὰμ ἄρουραν ἐπὶ τῷ φρέατι τοῦ ὅρκου· καὶ ἐπεκαλέσατο ἐκεῖ τὸ ὄνομα κυρίου, Θεὸς αἰώνιος. 34 Παρῴκησε δὲ Ἀβραὰμ ἐν τῇ γῇ τῶν Φυλιστιείμ ἡμέρας πολλάς.

ΚΕΦ. κβ'.

1 Καὶ ἐγένετο μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα ὁ θεὸς (α) ἐπείρασε τὸν Ἀβραὰμ, καὶ εἶπεν (β) αὐτῷ, Ἀβραὰμ, Ἀβραάμ· (γ) καὶ 2 εἶπεν, Ἰδοὺ ἐγώ. Καὶ εἶπε, Λάβε τὸν υἱόν σου τὸν ἀγαπητὸν, ὃν ἠγάπησας, τὸν Ἰσαὰκ, καὶ πορεύθητι εἰς τὴν γῆν τὴν ὑψηλὴν, καὶ ἀνένεγκε αὐτὸν ἐκεῖ εἰς ὁλοκάρπωσιν 3 ἐφ' ἓν τῶν ὀρέων ὧν ἄν σοι εἴπω. Ἀναστὰς δὲ Ἀβραὰμ τὸ πρωῒ, ἐπέσαξε τὴν ὄνον αὐτοῦ. παρέλαβε δὲ μεθ' ἑαυτοῦ δύο παῖδας, καὶ Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ· καὶ σχίσας ξύλα εἰς ὁλοκάρπωσιν, ἀναστὰς ἐπορεύθη· καὶ ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ 4 θεὸς, Τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ· καὶ ἀναβλέψας Ἀβραὰμ τοῖς (δ) ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, 5 εἶδε τὸν τόπον μακρόθεν. Καὶ εἶπεν Ἀβραὰμ τοῖς παισὶν αὐτοῦ, Καθίσατε αὐτοῦ μετὰ τῆς ὄνου· ἐγὼ δὲ καὶ τὸ (ε) παιδάριον διελευσόμεθα ἕως ὧδε· καὶ προσκυνήσαντες, (ζ) ἀναστρέψομεν πρὸς ὑμᾶς. 6 Ἔλαβε δὲ Ἀβραὰμ τὰ ξύλα τῆς ὁλοκαρπώσεως, καὶ ἐπέθηκεν Ἰσαὰκ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. ἔλαβε (η) δὲ μετὰ χεῖρας καὶ τὸ πῦρ καὶ τὴν μάχαιραν, καὶ ἐπορεύθησαν οἱ δύο 7 ἅμα. (θ) Εἶπε δὲ Ἰσαὰκ πρὸς Ἀβραὰμ τὸν πατέρα (ι) αὐτοῦ, Πάτερ. Ὁ δὲ, εἶπε, Τί ἐστι (κ) τέκνον; εἶπε δὲ, Ἰδοὺ τὸ πῦρ καὶ τὰ ξύλα, ποῦ ἐστι τὸ πρόβατον τὸ εἰς ὁλοκάρπωσιν;

Et dixit Abraham, Quia septem 30 agnas capies à me; ut sint in testimonium mihi, quia ego fodi puteum hunc. 31 Propter hoc cognominavit nomen loci illius, Puteum juramenti: quoniam ibi juraverunt ambo. 32 Et disposuerunt testamentum in puteo juramenti. Surrexit autem Abimelech, Hochozath pronubus ejus, & Phicol princeps exercitus ejus, & reversi sunt ad terram ipsorum Phylistiim. 33 Et plantavit Abraham (e) agrum in (f) puteo juramenti; & invocavit ibi nomẽ Domini, Deus æternus. 34 Incola autem fuit Abraham in terra Phylistiim, diebus multis.

CAP. XXII.

1 Et factum est post verba ista, Deus (a) tentavit Abraham; & dixit ei, Abraham, Abraham: Et dixit, Ecce ego. 2 Et dixit, Tolle filium tuum (b) dilectum, quem dilexisti, Isaac; & vade in terram (c) excelsam, & offer illum ibi in holocaustum super unum de montibus, (d) quos tibi dixero. 3 Surgens autem Abraham manè, stravit asinam suã: assumpsit autem secum duos pueros, & Isaac filium suũ; cúmque concidisset ligna in holocaustum, surgens ivit, & venit ad locum, quem dixit illi Deus, 4 Die tertiâ: & respiciens Abraham oculis suis, vidit locum à longè. 5 Et dixit Abraham pueris suis, Sedete hîc cum asina: ego autem & parvulus pertransibimus usque illuc: & cùm adoraverimus, revertemur ad vos. 6 Sumpsit autem Abrahã ligna holocausti, & imposuit Isaac filio suo. Sumpsit autem in manibus & ignem & gladium; & perrexerunt ambo simul. 7 Dixit autem Isaac ad Abraham patrem suum, Pater. At ille dixit, Quid est, fili? Dixit autem, Ecce ignis & ligna: ubi est ovis in holocaustum?

MS.A. (ω) ἀμνάδας ταύτας λήμψῃ (α) ὦσιν εἰς (β) τοῦ ὅρκου. (γ) καὶ Ὀχοζὰθ Κεφ. κβ'. (α) ἐπείραζεν (β) πρὸς αὐτὸν, (γ) ὁ δὲ εἶπεν, (δ) ὀφθαλμοῖς, Ἴδεν (ε) παιδίον (ζ) ἀναστρέψωμεν (η) δὲ καὶ τὸ πῦρ μετὰ χεῖρα, καὶ τὴν (θ) Καὶ εἶπεν Ἰσαὰκ (ι) αὐτοῦ, εἴπας, Πάτερ. (κ) τέκνον; * λέγων, Ἰδοὺ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

30 * ܘܐܡܪ ܕܫܒܥ ܢܩܘܢ ܬܣܒ ܡܢ ܐܝܕܝ. ܡܛܠ ܕܢܗܘܝܢ ܠܝ ܠܣܗܕܘܬܐ ܕܐܢܐ ܚܦܪܬ ܒܐܪܐ ܗܕܐ.
31 * ܡܛܠ ܗܢܐ ܩܪܐ ܠܐܬܪܐ ܗܘ ܒܐܪ ܫܒܥ. ܡܛܠ ܕܬܡܢ ܝܡܘ ܬܪܝܗܘܢ. * ܘܐܩܝܡܘ ܩܝܡܐ
32 ܒܒܐܪ ܫܒܥ. ܘܩܡ ܐܒܝܡܠܟ ܘܦܝܟܠ ܪܒ ܚܝܠܗ. ܘܗܦܟܘ ܠܐܪܥܐ ܕܦܠܫܬܝܐ.
33 * ܘܢܨܒ ܐܒܪܗܡ ܢܨܒܬܐ. ܒܒܐܪ ܫܒܥ. ܘܩܪܐ ܬܡܢ ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܥܠܡܐ.
34 * ܘܥܡܪ ܐܒܪܗܡ ܒܐܪܥܐ ܕܦܠܫܬܝܐ ܝܘܡܬܐ ܣܓܝܐܐ.

ܩܦܠܐܘܢ. ܟܒ.

1 ܢܣܝܘܢܗ ܕܐܒܪܗܡ. * ܘܗܘܐ ܒܬܪ ܦܬܓܡܐ ܗܠܝܢ. ܐܠܗܐ ܢܣܝ ܠܐܒܪܗܡ
2 ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܒܪܗܡ. ܘܐܡܪ. ܗܐ ܐܢܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗ. ܕܒܪ ܠܒܪܟ ܝܚܝܕܝܐ ܕܪܚܡܬ
ܠܐܝܣܚܩ. ܘܙܠ ܠܟ ܠܐܪܥܐ ܕܐܡܘܪܝܐ. ܘܐܣܩܝܗܝ ܬܡܢ ܠܥܠܬܐ ܥܠ ܚܕ ܡܢ
3 ܛܘܪܐ ܕܐܡܪ ܠܟ. * ܘܩܕܡ ܐܒܪܗܡ ܒܨܦܪܐ. ܘܪܟܒ ܠܚܡܪܗ. ܘܕܒܪ ܠܬܪܝܢ ܥܠܝܡܘܗܝ
ܥܡܗ ܘܠܐܝܣܚܩ ܒܪܗ. ܘܨܠܚ ܩܝܣܐ ܠܥܠܬܐ. ܘܩܡ ܐܙܠ ܠܐܬܪܐ ܕܐܡܪ ܠܗ ܐܠܗܐ.
4 * ܘܒܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ ܐܪܝܡ ܐܒܪܗܡ ܥܝܢܘܗܝ ܘܚܙܝܗܝ ܠܐܬܪܐ ܗܘ ܡܢ ܪܘܚܩܐ. * ܘܐܡܪ
5 ܠܥܠܝܡܘܗܝ. ܬܒܘ ܠܟܘܢ ܗܪܟܐ ܥܡ ܚܡܪܐ. ܘܐܢܐ ܘܛܠܝܐ ܢܐܙܠ ܥܕܡܐ ܠܗܪܟܐ.
6 ܢܣܓܘܕ ܘܢܗܦܘܟ ܠܘܬܟܘܢ. * ܘܢܣܒ ܐܒܪܗܡ ܩܝܣܐ ܕܥܠܬܐ. ܘܣܡ ܥܠ ܐܝܣܚܩ
7 ܒܪܗ. ܘܢܣܒ ܒܐܝܕܗ ܢܘܪܐ ܘܣܟܝܢܐ. ܘܐܙܠܘ ܬܪܝܗܘܢ ܐܟܚܕܐ. * ܘܐܡܪ ܐܝܣܚܩ
ܠܐܒܪܗܡ ܐܒܘܗܝ. ܐܒܝ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܗܐ ܐܢܐ ܒܪܝ. ܘܐܡܪ ܗܐ ܢܘܪܐ ܘܩܝܣܐ.
ܐܝܟܐ ܗܝ ܐܡܪܐ ܠܥܠܬܐ.

30 Qui ait, Septem agnas accipies de manibus meis, quatenus sit mihi testimonium quòd effoderim puteum istum. 31 Propterea vocavit locum illum, Bir-seba; eò quòd ibi juraverint ambo. 32 Et inierunt pactum in Bir-seba: & surrexerunt Abimelech & Phicol princeps exercitus ejus, & reversi sunt in terram Palestinorum. 33 Plantavit autem Abraham plantam in Bir-seba, & invocavit ibi nomen Domini Dei sæculorum. 34 Et habitavit Abraham in terra Palestinorum diebus multis.

CAP. XXII.

1 Tentatio *Abrahæ*. Et factum est post sermones istos ut Deus tentaret Abraham, diceretque ad eum: Abraham, qui ait, Adsum. 2 Dixitque ad eum, Tolle filium tuum, unicum tuum, quem tu diligis, Isahac: & vade tibi in terram Amorrhæorum, & offer eum ibi victimã super unũ ex montibus quem dicam tibi. 3 Antevertit itaque Abraham diluculò, & stravit asinũ suũ, duxitque duos servos suos secũ, & Isahac filium suum, & fidit ligna ad victimã: surgénsq; abiit ad locũ quẽ dixerat ei Deus. 4 Die verò tertiâ sublatis Abraham oculis suis, vidit locũ illũ à longè. 5 Dixitque juvenibus suis, Manete hîc apud asinũ: ego autẽ & puer ibimus illuc usque adoraturi, & revertemur ad vos. 6 Tulit quoque Abraham ligna ad victimam, & imposuit super Isahac filium suum, & accepit manu suâ ignem & cultrum, abierúntque ambo simul. 7 Ait autem Isahac ad Abraham patrem suum, dixitque, Pater. Respondit, Ecce me, fili mi. Et dixit ad eum, Ecce ignis & ligna: ubi est agnus ad victimam?

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

30 ואמר ארי ית־שבע חורפן תקביל מן־ידי בדיל דתהי־לי לסהדו ארי חפרית ית־בירא הדא: 31 על־כן קרא לאתרא ההוא באר־שבע ארי תמן קיימו תרויהון: 32 וגזרו קים בבאר שבע וקם אבימלך ופיכל רב חיליה ותבו לארעא דפלשתאי: 33 ונציב אילנא בבאר שבע וצלי תמן בשמא דיי אלהא דעלמא: 34 ואתותב אברהם בארע פלשתאי יומין סגיאין:

כב

1 והוה בתר פתגמיא האלין ויי נסי ית־אברהם ואמר ליה אברהם ואמר הא אנא: 2 ואמר דבר־כען ית־ברך ית־יחידך די־רחימתא ית־יצחק ואיזיל־לך לארעא פולחנא ואסקיהי קדמי תמן לעלתא על חד מן־טוריא די־אימר לך: 3 ואקדים אברהם בצפרא וזריז ית־חמריה ודבר ית־תרין עולימוהי עמיה וית יצחק בריה וצלח אעי לעלתא וקם ואזל לאתרא די־אמר־ליה יי: 4 ביומא תליתאה וזקף אברהם ית־עינוהי וחזא ית־אתרא מרחיק: 5 ואמר אברהם לעולימוהי אוריכו לכון הכא עם־חמרא ואנא ועולימא נתמטי עד־כא ונסגוד ונתוב לותכון: 6 ונסיב אברהם ית־אעי דעלתא ושוי על־יצחק בריה ונסיב בידיה ית־אשתא וית־סכינא ואזלו תרויהון כחדא:
7 ואמר יצחק לאברהם אבוהי ואמר אבא ואמר הא־אנא ברי ואמר הא אשתא ואעיא ואן אמרא לעלתא:

30 Et ait; Quoniã septẽ agnas accipies de manu meâ, ut 31 sit mihi in testimoniũ, quoniã fodi puteũ istum. Propterea vocavit locũ illum, Bersabee: quia ibi jurave- 32 runt ambo. Et inierunt pactum in Bersabee: Surrexítq; Abimelech, & Phicol princeps exercitus ejus, & reversi sunt in terrã Phi- 33 listinorũ. Et plantavit *arborẽ* in Bersabee: & oravit ibi in nomine Domini 34 Dei æterni. Et peregrinatus est Abraham in terrâ Philistinorum diebus multis.

CAP. XXII.

1 Et factum est post verba hæc, & Deus tentavit Abraham: & dixit ei; Abra- 2 ham, & ait Ecce ego. Et dixit, Tolle nunc filiũ tuũ unicũ tuũ quẽ diligis, Isaac; & vade in terram divini cultus: & offer illũ corã me ibi in holocaustũ; super unũ montium, quẽ dixero 3 tibi. Et surrexit Abraham mane, & stravit asinũ suũ; & tulit duos pueros suos secum, & Isaac filiũ suum: & concîdit ligna in holocaustũ; & surrexit & abiit, in locũ quem dixerat ei De- 4 us. Die autem tertiâ, levavit Abrahã oculos suos, & 5 vidit locũ à longè. Et dixit Abraham pueris suis; Expectate vos hic cum asino; ego autẽ & puer accedem⁹ usq; illuc: & adorabim⁹, & 6 revertemur ad vos. Et tulit Abraham ligna holocausti, & posuit super Isaac filiũ suũ; & accepit in manu suâ ignẽ & gladiũ: & abierunt ambo simul. 7 Aitque Isaac ad Abraham patrẽ suũ, dicens Pater mi; & ait, Ecce ego fili mi: & ait, Ecce ignis & ligna; ubi ergo est agnus in holocaustum?

[illegible]

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

30 *Et dixit Abraham, certè septẽ istas agnas accipies de manu mea ut sint mihi in testimonium quòd foderim puteũ istũ.* 31 *Propterea vocavit puteum istũ Beersebah, quòd ibi ambo jurassent.* 32 *Percusseruntq; fœdus in Beersebah, surrexitq; Abimelech, & (l) Phicol princeps exercitus ejus, & redierunt in terram Philisthim.* 33 *Plantavit autem Abraham (m) nemus in Beersibah, & invocavit ibi nomen Domini (n) Dei seculi.* 34 *Et peregrinatus est Abraham in terra Philisthim diebus multis.*

CAP. XXII.

1 *Et factum est post res istas, ut Deus tentaret Abraham, diceretq; illi, Abraham, & respondit, Ecce me:* 2 *Et dixit, sume nunc filium tuum, unicũ tuũ quẽ diligis Isaacum, & vade in terrã (o) Morah, et offer illum ibi holocaustum in uno montium quem tibi dixero.* 3 *Et surrexit Abraham summo mane, stravitq; asinũ suũ. Et accepit duos servos suos secũ, et Isaac filiũ suũ: sciditque ligna holocausti, postea surrexit, & abivit in locum quem dixerat ei Deus.* 4 *Die autem tertia levavit oculos, & vidit locũ à longè.* 5 *Dixitq; Abraham servis suis, Sedete vos hic cum asino: Ego verò & puer ibimus huc usq; & adorabimus, postea redibimus ad vos.* 6 *Accepit autẽ Abrahã ligna holocausti, & posuit super Isaacũ puerum suũ sumpsitq; in manu sua ignem & cultrum, & abierunt ambo illi simul.* 7 *Dixit autem Isaac Abrahæ patri suo, pater, Et respondit, adsum fili, dixitque, Ecce ignem & ligna, sed ubi est ovis in holocaustum.*

VERS. SAM. (l) Memar (m) paradisum (n) potentissimi Altissimi (o) Visionis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

30 * قَالَ لِتَاخُذَهَا مِنْ اَجْلِ اَنْ يَكُوْنَ شَهَادَةً لِي بِاَنِّي حَفَرْتُ هٰذِهِ ٱلْبِيْرَ * وَلِذٰلِكَ سُمِّيَ
31 ٱلْمَوْضِعُ بِيْرَسَبْعَ اِنَّهُمَا جَمِيْعًا حَلَفَا * وَلَمَّا عَهِدَا فِي بِيْرِسَبْعَ * قَامَ اَبِيْمَالِخُ وَفِيْكُوْلُ رَيِّسُ
32 جَيْشِهِ وَرَجَعَا اِلَي بَلَدِ فَلَسْطِيْنَ * وَنَصَبَ نَصْبًا فِي بِيْرِسَبْعَ * وَدَعَا ثَمَّ بِٱسْمِ ٱللّٰهِ اِلٰهِ ٱلْعَالَمِ
33 * وَجَاوَرَ اِبْرَاهِيْمُ فِي بَلَدِ فَلَسْطِيْنَ اَيَّامًا كَثِيْرَةً *
34

* اَلْفَصْلُ ٱلثَّانِي وَٱلْعِشْرُوْنَ *

1 * وَلَمَّا كَانَ بَعْدَ هٰذِهِ ٱلْاُمُوْرِ ٱمْتَحَنَ ٱللّٰهُ اِبْرٰهِيْمَ * فَقَالَ لَهُ يَا اِبْرٰهِيْمُ * فَقَالَ لَبَّيْكَ * قَالَ خُذِ
2 ٱبْنَكَ وَاحِدَكَ ٱلَّذِي تُحِبُّهُ هُوَ اِسْحٰقُ * وَٱمْضِ اِلَي بَلَدِ ٱلْعِبَادَةِ * وَاَصْعِدْهُ ثَمَّ قُرْبَانًا
عَلَي اَحَدِ ٱلْجِبَالِ ٱلَّذِي اُعَرِّفُكَ بِهِ * فَاَدْلَجَ اِبْرَاهِيْمُ بِٱلْغَدَاةِ وَاَسْرَجَ حِمَارَهُ وَاَخَذَ غُلَامَيْهِ
3 مَعَهُ وَاِسْحٰقَ ٱبْنَهُ وَشَقَّ حَطَبَ ٱلصَّعِيْدَةِ وَقَامَ وَمَضَي اِلَي ٱلْمَوْضِعِ ٱلَّذِي قَالَ ٱللّٰهُ
4 ٱمْضِ اِلَيْهِ * وَلَمَّا كَانَ ٱلْيَوْمُ ٱلثَّالِثُ رَفَعَ اِبْرَاهِيْمُ عَيْنَيْهِ فَنَظَرَ ٱلْمَوْضِعَ مِنْ بَعِيْدٍ * فَقَالَ
5 اِبْرَاهِيْمُ لِغُلَامَيْهِ اِجْلِسَا هَاهُنَا مَعَ ٱلْحِمَارِ وَاَنَا وَٱلْغُلَامُ نَمْضِي اِلَي ثَمَّ وَنَسْجُدُ وَنَرْجِعُ
6 اِلَيْكُمَا * فَاَخَذَ اِبْرَاهِيْمُ حَطَبَ ٱلْقُرْبَانِ وَصَيَّرَهُ عَلَي اِسْحٰقَ ٱبْنِهِ وَاَخَذَ مَعَهُ ٱلنَّارَ
7 وَٱلسِّكِّيْنَ وَمَضَيَا جَمِيْعًا * ثُمَّ قَالَ اِسْحٰقُ لِاِبْرَاهِيْمَ اَبِيْهِ يَا اَبَهْ * قَالَ لَبَّيْكَ يَا بُنَيَّ * قَالَ
هُوَذَا ٱلنَّارُ وَٱلْحَطَبُ فَاَيْنَ ٱلْحَمَلُ لِلْقُرْبَانِ

30 *Ait, ut accipias eas è manibus meis, ad hoc ut sint testimonium mihi quòd ego fodi puteum istum.* 31 *Propterea nominatus est locus ille Bir-sabaa, eò quòd ambo simul juraverint.* 32 *Cùmque pacti fuissent ambo in Bir-sabaa, surrexit Abimalech, & Fichol princeps exercitus ejus, & rediêre ambo in regionem Palestinæ.* 33 *Et plantavit plantas in Bir-sabaa, & invocavit ibi nomen Dei, Dei orbis terrarum.* 34 *Et fuit colonus Ebrahim in regione Palestinæ dies multos.*

CAP. XXII.

1 *Post has res gestas probavit Deus Ebrahim, dixitque ei, ô Ebrahim: Ait, quid tibi placet?* 2 *Dixit, Accipe filium tuum, unicum tuum, quem diligis, ipse est Ishac, & vade in regionem adorationis, & offer illum ibi sacrificium super unum montium, quem significabo tibi.* 3 *Surrexit ergo Ebrahim summò manè, & stravit asinum suum, & sumpsit duos famulos suos secum, & Ishac filium suum, & fidit ligna oblationis: & surrexit, atque abiit in locum, ad quem dixit ei Deus, Vade.* 4 *Cúmque fuisset dies tertia, levavit Ebrahim oculos suos, & vidit locum à longe.* 5 *Dixítque Ebrahim duobus famulis suis: Sedete hîc cum asino, & ego & puer ibimus illuc, & adorabimus, & revertemur ad vos.* 6 *Sumpsitque Ebrahim ligna oblationis, & posuit ea super Ishac filium suum, accepitque secum ignem, & cultrum, abierúntque ambo simul.* 7 *Tum dixit Ishac ad Ebrahim patrem suum; O pater mi. Ait, quid tibi placet ô fili mi? Dixit, Ecce ignis & ligna: ubi est agnus ad oblationem?*

ספר בראשית : כב

holocaustũ in agnum sibi videbit Deus : Abraham dixit Et
8 וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֱלֹהִים יִרְאֶה־לּוֹ הַשֶּׂה לְעֹלָה
locum ad venerunt Et .pariter ipsi ambo perrexerũt Et .mi fili
9 בְּנִי וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו׃ וַיָּבֹאוּ אֶל־הַמָּקוֹם
Abraham ibi ædificavit Et .Deus ei dixerat quem
אֲשֶׁר אָמַר־לוֹ הָאֱלֹהִים וַיִּבֶן שָׁם אַבְרָהָם אֶת־
posuit & ,suũ filiũ Ischac ligavit & ,ligna ordinavit & ,altare
הַמִּזְבֵּחַ וַיַּעֲרֹךְ אֶת־הָעֵצִים וַיַּעֲקֹד אֶת־יִצְחָק בְּנוֹ וַיָּשֶׂם
Abraham misit Et .ligna *desuper* altare super eum
10 אֹתוֹ עַל־הַמִּזְבֵּחַ מִמַּעַל לָעֵצִים׃ וַיִּשְׁלַח אַבְרָהָם אֶת־
.suum filium *jugulandum ad* ,gladium accepit & ,suam manũ
יָדוֹ וַיִּקַּח אֶת־הַמַּאֲכֶלֶת לִשְׁחֹט אֶת־בְּנוֹ׃
,Abraham ,dixit & ,cœlis de Domini Angelus eum ad clamavit Et
11 וַיִּקְרָא אֵלָיו מַלְאַךְ יְהוָה מִן־הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם
ad tuã manum *mittas* Ne : dixit Et .ego Ecce : dixit Et .Abraham
12 אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי׃ וַיֹּאמֶר אַל־תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל־
timens quod cognovi nunc quia .quicquam ei facias ne & ,puerum
הַנַּעַר וְאַל־תַּעַשׂ לוֹ מְאוּמָה כִּי עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי־יְרֵא
.me à tuũ unicum tuum filium prohibuisti non & , tu Deum
אֱלֹהִים אַתָּה וְלֹא חָשַׂכְתָּ אֶת־בִּנְךָ אֶת־יְחִידְךָ מִמֶּנִּי׃
post aries ecce & ,vidit & suos oculos Abraham levavit Et
13 וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת־עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה־אַיִל אַחַר
cepit & ,Abraham ivit Et .suis cornib⁹ *in* perplexitate in detentus
נֶאֱחַז בַּסְּבַךְ בְּקַרְנָיו וַיֵּלֶךְ אַבְרָהָם וַיִּקַּח
.suo filio pro holocaustum in eum *fecit ascendere* & ,arietem
אֶת־הָאַיִל וַיַּעֲלֵהוּ לְעֹלָה תַּחַת בְּנוֹ׃
Quòd [illegible] *Jehovah* ,ipsius loci nomen Abraham vocavit Et
14 וַיִּקְרָא אַבְרָהָם שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא יְהוָה יִרְאֶה אֲשֶׁר
Domini Angelus clamavit Et .videbitur Dñs monte In ,hodie dicitur
15 יֵאָמֵר הַיּוֹם בְּהַר יְהוָה יֵרָאֶה׃ וַיִּקְרָא מַלְאַךְ יְהוָה
,juravi *me In* :dixit Et .cœlo de secundò Abraham ad
16 אֶל־אַבְרָהָם שֵׁנִית מִן־הַשָּׁמָיִם׃ וַיֹּאמֶר בִּי נִשְׁבַּעְתִּי
non & ,*hoc verbum* fecisti quòd ,eo pro quia :Dominus dixit
נְאֻם־יְהוָה כִּי יַעַן אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וְלֹא
,tibi benedicã benedicẽdo quia .tuum unicum tuum filium prohibuisti
17 חָשַׂכְתָּ אֶת־בִּנְךָ אֶת־יְחִידֶךָ׃ כִּי־בָרֵךְ אֲבָרֶכְךָ
,cœlorum stellas sicut tuum semen multiplicabo multiplicando &
וְהַרְבָּה אַרְבֶּה אֶת־זַרְעֲךָ כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם
tuum semen hereditabit & : maris *labium super* quæ arenam sicut &
וְכַחוֹל אֲשֶׁר עַל־שְׂפַת הַיָּם וְיִרַשׁ זַרְעֲךָ
omnes tuo semine in benedicentur Et .suorum inimicorum portam
18 אֵת שַׁעַר אֹיְבָיו׃ וְהִתְבָּרְכוּ בְזַרְעֲךָ כֹּל
est reversus Et .*meam vocem in audivisti* quòd eò ,terræ gentes
19 גּוֹיֵי הָאָרֶץ עֵקֶב אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ בְּקֹלִי׃ וַיָּשָׁב
pariter iverunt & ,surrexerunt & :suos pueros ad Abraham
אַבְרָהָם אֶל־נְעָרָיו וַיָּקֻמוּ וַיֵּלְכוּ יַחְדָּו
.Beersebah in Abraham *sedit* & .Beersebah ad
אֶל־בְּאֵר שָׁבַע וַיֵּשֶׁב אַבְרָהָם בִּבְאֵר שָׁבַע׃

Versio VULG. LAT.

8 Dixit autem Abraham, Deus providebit sibi victimam holocausti, fili mi: Pergebant ergò pariter. 9 Et venerunt ad locum quem ostenderat ei Deus, in quo ædificavit altare, & desuper ligna composuit: Cúmque alligâsset Isaac filium suum, posuit eum in altare super struem lignorum. 10 Extendítque manum, & arripuit gladium, ut immolaret filium suum. 11 Et ecce Angelus Domini de cœlo clamavit, dicens; Abraham, Abraham. Qui respondit; 12 Adsum. Dixítque ei, Non extendas manum tuam super puerum, neque facias illi quidquam: nunc cognovi quòd times Deum, & non pepercisti unigenito filio tuo propter me. 13 Levavit Abraham oculos suos, vidítque post tergum arietem inter vepres hærentem cornibus: quem assumens obtulit holocaustum pro filio. 14 Appellavítque nomen loci illius, Dominus videt. Unde usque hodiè dicitur; In monte Dominus videbit. 15 Vocavit autem Angelus Domini Abraham secundò de cœlo, dicens; 16 Per memetipsum juravi, dicit Dominus: quia fecisti hanc rem, & non pepercisti filio tuo unigenito propter me; 17 Benedicam tibi, & multiplicabo semen tuum sicut stellas cœli, & velut arenam quæ est in littore maris: possidebit semen tuum portas inimicorum suorum. 18 Et benedicentur in semine tuo omnes gentes terræ, quia obedisti voci meæ. 19 Reversus est Abraham ad pueros suos; abierúntque Bersabee simul, & habitavit ibi.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

8 Εἶπε δὲ Ἀβραάμ, Ὁ θεὸς ὄψεται ἑαυτῷ πρόβατον εἰς ὁλοκάρπωσιν, τέκνον. Πορευθέντες δὲ ἀμφότεροι ἅμα, 9 Ἦλθον ἐπὶ τὸν τόπον, ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ θεός. καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ Ἀβραὰμ (λ) τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἐπέθηκε τὰ ξύλα· καὶ συμποδίσας Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ἐπέθηκεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπάνω τῶν ξύλων. 10 Καὶ ἐξέτεινεν Ἀβραὰμ τὴν χεῖρα αὐτοῦ λαβεῖν τὴν μάχαιραν, σφάξαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ. 11 Καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν ἄγγελος κυρίου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ (μ) εἶπεν, Ἀβραάμ, Ἀβραάμ. Ὁ δὲ εἶπεν, Ἰδοὺ ἐγώ. 12 Καὶ εἶπε, Μὴ ἐπιβάλῃς τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὸ παιδάριον, μηδὲ ποιήσῃς αὐτῷ μηδέν· νῦν γὰρ ἔγνων, (ν) ὅτι φοβῇ σὺ τὸν θεόν· καὶ οὐκ ἐφείσω τοῦ υἱοῦ σου τοῦ ἀγαπητοῦ δι' ἐμέ. 13 Καὶ ἀναβλέψας Ἀβραὰμ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ εἶδε· καὶ ἰδού, κριὸς εἷς κατεχόμενος ἐν φυτῷ Σαβὲκ τῶν κεράτων. καὶ ἐπορεύθη Ἀβραάμ, καὶ ἔλαβε τὸν κριόν, καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὸν εἰς ὁλοκάρπωσιν ἀντὶ Ἰσαὰκ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. 14 Καὶ ἐκάλεσεν Ἀβραὰμ τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου, Κύριος εἶδεν· ἵνα εἴπωσι σήμερον, Ἐν τῷ ὄρει κύριος ὤφθη. 15 Καὶ ἐκάλεσεν ἄγγελος κυρίου τὸν Ἀβραὰμ δεύτερον 16 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγων, Κατ' ἐμαυτοῦ ὤμοσα, λέγει κύριος· οὗ εἵνεκεν ἐποίησας τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ οὐκ ἐφείσω τοῦ υἱοῦ 17 σου τοῦ ἀγαπητοῦ δι' ἐμέ· Ἦ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε, καὶ πληθύνων πληθυνῶ τὸ σπέρμα σου, ὡς τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ὡς τὴν ἄμμον τὴν παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης. καὶ κληρονομήσει τὸ σπέρμα σου τὰς πόλεις τῶν 18 ὑπεναντίων. Καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν τῷ σπέρματί σου πάντα τὰ (ξ) ἔθνη τῆς γῆς, ἀνθ' ὧν ὑπήκουσας τῆς ἐ- 19 μῆς φωνῆς. Ἀπεστράφη δὲ Ἀβραὰμ πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ· καὶ ἀναστάντες, (ο) ἐπορεύθησαν ἅμα ἐπὶ τὸ φρέαρ τοῦ ὅρκου· καὶ κατῴκησεν Ἀβραὰμ (π) ἐπὶ τὸ φρέαρ τοῦ ὅρκου.

Dixit autem Abraham, Deus videbit sibi ovem ad holocaustum, fili. Pergentes autem ambo simul, 9 *Venerunt ad locum, quem dixerat ei Deus. Et ædificavit ibi Abraham altare, & imposuit ligna: & cùm colligâsset Isaac filium suum, imposuit eum super altare super ligna.* 10 *Et extendit Abraham manum suam ad capiendum gladium, ut jugularet filium suum.* 11 *Et vocavit illum Angelus Domini de cœlo, et dixit; Abraham, Abraham. At ille dixit, Ecce ego.* 12 *Et dixit, Ne injicias manum tuam super puerum, neque facias ei quicquam. Nunc enim cognovi, quia times tu Deum: et non pepercisti filio tuo dilecto propter me.* 13 *Et respiciens Abraham oculis suis vidit; et ecce aries unus, qui (e) tenebatur in virgulto (f) Sabec cornibus. Et ivit Abraham, et sumpsit arietem, et obtulit illum in holocaustum pro Isaac filio suo.* 14 *Et vocavit Abraham nomen loci illius, Dominus (g) vidit: ut dicant hodiè, In monte Dominus apparuit.* 15 *Et vocavit Angelus Domini Abraham secundò de cœlo, dicens;* 16 *Per memet-ipsum juravi, dicit Dominus: propterea quòd fecisti verbum hoc, & non pepercisti filio tuo dilecto propter me;* 17 *Certè benedicens benedicam te, et multiplicans multiplicabo semen tuum, sicut stellas cœli, et tanquam arenam quæ est juxta labium maris: et hæreditate possidebit semen tuum civitates adversariorum.* 18 *Et benedicentur in semine tuo omnes gentes terræ, quia obaudîsti vocem meam.* 19 *Reversus est autem Abraham ad pueros suos: et surgentes perrexerunt simul ad puteum juramenti. Et inhabitavit Abraham ad puteum juramenti.*

MS. A. (λ) θυσιαστήριον, (μ) εἶπεν αὐτῷ, Ἀβραάμ, Ἀβραάμ. * Ἰδοὺ ἐγώ. (ν) ὅτι φοβῇ τὸν θεὸν σύ. (ξ) ἔθνη, ἀνθ' ὧν (ο) ἐπορεύθησαν ἐπὶ (π) ἐπὶ τῷ φρέατι

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 * ܐܡܪ ܐܒܪܗܡ܂ ܐܠܗܐ ܢܚܙܐ ܠܗ ܐܡܪܐ ܠܥܠܬܐ ܒܪܝ܂ * ܘܐܙܠܘ ܬܪܝܗܘܢ ܐܟܚܕܐ܂
9 * ܘܐܬܘ ܠܐܬܪܐ ܕܐܡܪ ܠܗ ܐܠܗܐ܂ ܘܒܢܐ ܬܡܢ ܐܒܪܗܡ ܡܕܒܚܐ܂ ܘܣܕܪ ܩܝܣܐ܂ ܘܐܣܪܗ ܠܐܝܣܚܩ ܒܪܗ܂ ܘܣܡܗ ܥܠ ܡܕܒܚܐ ܠܥܠ ܡܢ ܩܝܣܐ܂
10 * ܘܐܘܫܛ ܐܒܪܗܡ ܐܝܕܗ܂ ܘܢܣܒ ܣܟܝܢܐ ܠܡܟܣܗ ܠܒܪܗ܂
11 * ܘܩܪܝܗܝ ܡܠܐܟܗ ܕܐܠܗܐ ܡܢ ܫܡܝܐ܂ ܘܐܡܪ ܠܗ܂ ܐܒܪܗܡ ܐܒܪܗܡ܂ ܘܐܡܪ ܗܐ ܐܢܐ܂
12 * ܘܐܡܪ ܠܗ ܠܐ ܬܘܫܛ ܐܝܕܟ ܥܠ ܛܠܝܐ܂ ܘܠܐ ܬܥܒܕ ܠܗ ܡܕܡ܂ ܗܫܐ ܓܝܪ ܐܘܕܥܬ ܕܕܚܠ ܐܠܗܐ ܐܢܬ܂ ܘܠܐ ܟܠܝܬ ܒܪܟ ܝܚܝܕܟ ܡܢܝ܂
13 * ܘܐܪܝܡ ܐܒܪܗܡ ܥܝܢܘܗܝ ܘܚܙܐ܂ ܘܗܐ ܕܟܪܐ ܚܕ ܐܚܝܕ ܒܐܝܠܢܐ ܒܩܪܢܘܗܝ܂ ܘܐܙܠ ܐܒܪܗܡ ܘܢܣܒ ܕܟܪܐ܂ ܘܐܣܩܗ ܠܥܠܬܐ ܚܠܦ ܒܪܗ܂
14 * ܘܩܪܐ ܐܒܪܗܡ ܫܡܗ ܕܐܬܪܐ ܗܘ܂ ܡܪܝܐ ܢܚܙܐ܂ ܕܡܬܐܡܪ ܝܘܡܢܐ܂ ܒܛܘܪܐ ܗܢܐ ܡܪܝܐ ܢܚܙܐ܂
15 * ܘܩܪܝܗܝ ܡܠܐܟܗ ܕܐܠܗܐ ܠܐܒܪܗܡ ܕܬܪܬܝܢ ܙܒܢܝܢ ܡܢ ܫܡܝܐ܂
16 * ܘܐܡܪ܂ ܒܝ ܝܡܝܬ ܐܡܪ ܡܪܝܐ܂ ܚܠܦ ܕܥܒܕܬ ܦܬܓܡܐ ܗܢܐ܂ ܘܠܐ ܚܣܟܬ ܒܪܟ ܝܚܝܕܟ ܡܛܠܬܝ܂
17 * ܡܒܪܟܘ ܐܒܪܟܟ܂ ܘܡܣܓܝܘ ܐܣܓܐ ܙܪܥܟ ܐܝܟ ܟܘܟܒܝ ܫܡܝܐ܂ ܘܐܝܟ ܚܠܐ ܕܥܠ ܣܦܬ ܝܡܐ܂ ܘܢܐܪܬ ܙܪܥܟ ܩܘܪܝܐ ܕܣܢܐܘܗܝ܂
18 * ܘܢܬܒܪܟܘܢ ܒܙܪܥܟ ܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ ܕܐܪܥܐ܂ ܚܠܦ ܕܫܡܥܬ ܒܩܠܝ܂
19 * ܘܗܦܟ ܐܒܪܗܡ ܠܘܬ ܥܠܝܡܘܗܝ܂ ܘܩܡܘ ܘܐܙܠܘ ܐܟܚܕܐ ܠܒܐܪ ܫܒܥ܂ ܘܝܬܒ ܐܒܪܗܡ ܒܒܐܪ ܫܒܥ܂

8 Inquit Abraham, Deus providebit agnum ad victimam fili mi: & perrexerunt ambo simul. 9 Et venerunt ad locum quem dixerat ei Deus. Ædificavítque ibi Abraham altare, & composuit ligna & colligavit Isahac filium suum, imposuítque eum altari super ligna. 10 Et extendens manum suam Abraham, apprehendit cultrum ad mactandum filium suum. 11 Vocavit autem illum angelus Dei de cœlo, ac dixit, Abraham, Abraham, qui ait, Adsum. 12 Et dixit ad eum, Ne extendas manum tuam ad puerum, neq; facias illi quicquam: quia nunc indicasti timentem Dei te esse, eò quòd non denegaveris filium tuum, unicum tuum, mihi. 13 Levavit autem Abraham oculos suos, vidítque, & ecce arietem unum detentum ramo cornibus suis, & abiens Abraham, tulit arietem, obtulítque eum in victimam pro filio suo. 14 Appellavítq; Abraham nomen loci illius, Deus videbit: quia dicitur hodie, In monte hoc, Dominus videbit. 15 Et vocavit Angelus Dei Abrahamũ secundâ vice de cœlo, 16 Ac dixit, Per me juravi, ait Dominus, pro eo quod fecisti sermonem hunc & non pepercisti filio tuo, unico tuo propter me; 17 Benedicẽs benedicã tibi, & multiplicans multiplicabo semẽ tuum ut stellas cœli, & ut arenam quæ est ad litus maris; & possidebit semen tuum terras inimicorum suorum. 18 Et benedicentur in semine tuo cuncti populi terræ, pro eo quod audieris vocem meam. 19 Et reversus est Abraham ad juvenes suos, & surgentes abierunt simul in Bir-seba: moratúsque est Abraham in Bir-seba.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

8 וַאֲמַר אַבְרָהָם קֳדָם־יְיָ גְּלֵי־לֵיהּ
אִמְּרָא לַעֲלָתָא בְּרִי וַאֲזַלוּ
9 תַּרְוֵיהוֹן כַּחֲדָא׃ וַאֲתוֹ לְאַתְרָא
דַּאֲמַר־לֵיהּ יְיָ וּבְנָא תַמָּן אַבְרָהָם
יָת־מַדְבְּחָא וְסַדַּר יָת־אָעַיָּא
וַעֲקַד יָת־יִצְחָק בְּרֵיהּ וְשַׁוִּי יָתֵיהּ
עַל־מַדְבְּחָא עֵיל מִן־אָעַיָּא׃
10 וְאוֹשֵׁיט אַבְרָהָם יָת־יְדֵיהּ וּנְסֵיב
יָת־סַכִּינָא לְמִכַּס יָת־בְּרֵיהּ׃
11 וּקְרָא לֵיהּ מַלְאֲכָא דַיְיָ מִן־שְׁמַיָּא
וַאֲמַר אַבְרָהָם אַבְרָהָם וַאֲמַר הָא
12 אֲנָא׃ וַאֲמַר לָא־תוֹשֵׁיט יְדָךְ
לְעוּלֵימָא וְלָא תַעֲבֵיד לֵיהּ מִדְּעַם
אֲרֵי כְעַן יְדַעִית אֲרֵי־דָחֲלָא דַיְיָ
אַתְּ וְלָא מְנַעְתָּא יָת־בְּרָךְ יָת־יְחִידָךְ
13 מִנִּי׃ וּזְקַף אַבְרָהָם יָת־עֵינוֹהִי
בָּתַר־אִלֵּין וַחֲזָא וְהָא דִכְרָא חַד
אֲחִיד בְּאִילָנָא בְּקַרְנוֹהִי וַאֲזַל
אַבְרָהָם וּנְסֵיב יָת־דִּכְרָא וְאַסְּקֵיהּ
14 לַעֲלָתָא חֲלַף בְּרֵיהּ׃ וּפְלַח וְצַלִּי
אַבְרָהָם תַּמָּן בְּאַתְרָא הַהוּא אֲמַר
קֳדָם־יְיָ הָכָא יְהוֹן פָּלְחִין דָּרַיָּא
בְּכֵן יִתְאֲמַר בְּיוֹמָא הָדֵין בְּטוּרָא
15 הָדֵין אַבְרָהָם קֳדָם יְיָ פְּלַח׃ וּקְרָא
מַלְאֲכָא דַיְיָ לְאַבְרָהָם תִּנְיָנוּת
16 מִן־שְׁמַיָּא׃ וַאֲמַר בְּמֵימְרִי קַיֵּמִית
אֲמַר יְיָ אֲרֵי חֲלָף דִּי עֲבַדְתָּא יָת־
פִּתְגָּמָא הָדֵין וְלָא מְנַעְתָּא יָת־
17 בְּרָךְ יָת־יְחִידָךְ׃ אֲרֵי־בָרָכָא
אֲבָרְכִנָּךְ וְאַסְגָּאָה אַסְגֵּי יָת־בְּנָךְ
כְּכוֹכְבֵי שְׁמַיָּא וּכְחָלָא דִּי עַל־כֵּיף
יַמָּא וְיֵרְתוּן בְּנָךְ יָת קִרְוֵי
18 סָנְאֵיהוֹן׃ וְיִתְבָּרְכוּן בְּדִיל־בְּנָךְ
כָּל עַמְמֵי אַרְעָא חֲלָף דְּקַבֵּלְתָּא
19 בְּמֵימְרִי׃ וְתָב אַבְרָהָם לְוָת־
עוּלֵימוֹהִי וְקָמוּ וַאֲזַלוּ כַּחֲדָא לִבְאֵר
שֶׁבַע וִיתֵיב אַבְרָהָם בִּבְאֵר שָׁבַע׃

8 Et dixit Abrahã; Corã Deo revelabitur sibi agn⁹ in holocaustũ, fili mi: & abie- 9 runt ambo simul. Et venerunt ad locũ, quem dixerat ei Deus; & ædificavit ibi Abraham altare, & ordinavit ligna: & ligavit Isaac filium suum, & posuit eum super 10 altare desuper ligna. Extenditq; Abraham manum suã, & tulit gladium; ut immo- 11 laret filiũ suum. Et vocavit eũ Angelus Domini de cœlo; & dixit, Abraham, Abraham: & ait, Ecce ego. 12 Et dixit; Ne extendas manum tuã ad puerum; neq; facias illi quicquam: nunc enim scio, quòd timens Deum tu es; & non pepercisti filio tuo unico propter me. 13 Et levavit Abrahã oculos suos *post illa*; & vidit, & ecce aries *unus*, apprehensus in arbore cornibus suis: Et abiit Abrahã, & tulit arietem, & obtulit eum in 14 holocaustũ pro filio suo. Et immolavit atq; oravit Abrahã in loco illo: dixit coram Domino; Hîc erũt servientes generationes: propterea dicebatur in die hac; In monte isto Abrahã coram Domino immo- 15 lavit. Et vocavit Angelus Domini Abraham secundò 16 de cœlo. Et ait; Per verbũ meũ juravi, dicit Dominus: quia fecisti hanc rem, & nõ pepercisti filio tuo u- 17 nico. Quoniã benedictione benedicã te, & multiplicãs multiplicabo filios tuos, sicut stellas cæli, & sicut arenã, quæ est in littore maris: & hæreditabunt filii tui civitates inimicorũ suorum. 18 Et benedicentur propter filios tuos omnes populi terræ: pro eo quòd obedisti 19 verbo meo. Et reversus est Abraham ad pueros suos; & surrexerunt, & abierunt simul ad Bersabee: & habitavit Abraham in Bersabee.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

8 * ࠅࠉࠀࠌࠓ ࠀࠁࠓࠄࠌ ࠀࠋࠄࠉࠌ ࠉࠓࠀࠄ ࠋࠅ ࠄࠔࠄ ࠋࠏࠋࠄ ࠁࠍࠉ ࠅࠉࠋࠊࠅ ࠔࠍࠉࠄࠌ ࠉࠇࠃࠅ࠽
9 * ࠅࠉࠁࠀࠅ ࠀࠋ ࠄࠌࠒࠅࠌ ࠀࠔࠓ ࠀࠌࠓ ࠋࠅ ࠄࠀࠋࠄࠉࠌ ࠅࠉࠁࠍ ࠔࠌ ࠀࠁࠓࠄࠌ ࠀࠕ ࠄࠌࠆࠁࠇ ࠅࠉࠏࠓࠊ ࠀࠕ ࠄࠏࠑࠉࠌ ࠅࠉࠏࠒࠃ ࠀࠕ ࠉࠑࠇࠒ ࠁࠍࠅ ࠅࠉࠔࠌ ࠀࠕࠅ ࠏࠋ ࠄࠌࠆࠁࠇ ࠌࠌࠏࠋ ࠋࠏࠑࠉࠌ࠽
10 * ࠅࠉࠔࠋࠇ ࠀࠁࠓࠄࠌ ࠀࠕ ࠉࠃࠅ ࠅࠉࠒࠇ ࠀࠕ ࠄࠌࠀࠊࠋࠕ ࠋࠔࠇࠈ ࠀࠕ ࠁࠍࠅ࠽
11 * ࠅࠉࠒࠓࠀ ࠀࠋࠉࠅ ࠌࠋࠀࠊ ࠉࠄࠅࠄ ࠌࠍ ࠄࠔࠌࠉࠌ ࠅࠉࠀࠌࠓ ࠀࠁࠓࠄࠌ ࠀࠁࠓࠄࠌ ࠅࠉࠀࠌࠓ ࠄࠍࠍࠉ࠽
12 * ࠅࠉࠀࠌࠓ ࠀࠋ ࠕࠔࠋࠇ ࠉࠃࠊ ࠀࠋ ࠄࠍࠏࠓ ࠅࠀࠋ ࠕࠏࠔ ࠋࠅ ࠌࠀࠅࠌࠄ ࠊࠉ ࠏࠕࠄ ࠉࠃࠏࠕࠉ ࠊࠉ ࠉࠓࠀ ࠀࠋࠄࠉࠌ ࠀࠕࠄ ࠅࠋࠀ ࠇࠔࠊࠕ ࠀࠕ ࠁࠍࠊ ࠀࠕ ࠉࠇࠉࠃࠊ ࠌࠌࠍࠉ࠽
13 * ࠅࠉࠔࠀ ࠀࠁࠓࠄࠌ ࠀࠕ ࠏࠉࠍࠉࠅ ࠅࠉࠓࠀ ࠅࠄࠍࠄ ࠀࠉࠋ ࠀࠇࠃ ࠍࠀࠇࠆ ࠁࠎࠁࠊ ࠁࠒࠓࠍࠉࠅ ࠅࠉࠋࠊ ࠀࠁࠓࠄࠌ ࠅࠉࠒࠇ ࠀࠕ ࠄࠀࠉࠋ ࠅࠉࠏࠋࠄࠅ ࠋࠏࠋࠄ ࠕࠇࠕ ࠁࠍࠅ࠽
14 * ࠅࠉࠒࠓࠀ ࠀࠁࠓࠄࠌ ࠔࠌ ࠄࠌࠒࠅࠌ ࠄࠄࠅࠀ ࠉࠄࠅࠄ ࠉࠓࠀࠄ ࠀࠔࠓ ࠉࠀࠌࠓ ࠄࠉࠅࠌ ࠁࠄࠓ ࠉࠄࠅࠄ ࠉࠓࠀࠄ࠽
15 * ࠅࠉࠒࠓࠀ ࠌࠋࠀࠊ ࠉࠄࠅࠄ ࠀࠋ ࠀࠁࠓࠄࠌ ࠔࠍࠉࠕ ࠌࠍ ࠄࠔࠌࠉࠌ࠽
16 * ࠅࠉࠀࠌࠓ ࠁࠉ ࠍࠔࠁࠏࠕࠉ ࠍࠀࠌ ࠉࠄࠅࠄ ࠊࠉ ࠉࠏࠍ ࠀࠔࠓ ࠏࠔࠉࠕ ࠀࠕ ࠄࠃࠁࠓ ࠄࠆࠄ ࠅࠋࠀ ࠇࠔࠊࠕ ࠀࠕ ࠁࠍࠊ ࠀࠕ ࠉࠇࠉࠃࠊ ࠌࠌࠍࠉ࠽
17 * ࠊࠉ ࠁࠓࠊ ࠀࠁࠓࠊࠊ ࠅࠄࠓࠁࠄ ࠀࠓࠁࠄ ࠀࠕ ࠆࠓࠏࠊ ࠊࠊࠅࠊࠁࠉ ࠄࠔࠌࠉࠌ ࠅࠊࠇࠅࠋ ࠀࠔࠓ ࠏࠋ ࠔࠐࠕ ࠄࠉࠌ ࠅࠉࠉࠓࠔ ࠆࠓࠏࠊ ࠀࠕ ࠔࠏࠓ ࠀࠉࠁࠉࠅ࠽
18 * ࠅࠄࠕࠁࠓࠊࠅ ࠁࠆࠓࠏࠊ ࠊࠋ ࠂࠅࠉࠉ ࠄࠀࠓࠑ ࠏࠒࠁ ࠀࠔࠓ ࠔࠌࠏࠕ ࠁࠒࠋࠉ࠽
19 * ࠅࠉࠔࠁ ࠀࠁࠓࠄࠌ ࠀࠋ ࠍࠏࠓࠉࠅ ࠅࠉࠒࠌࠅ ࠅࠉࠋࠊࠅ ࠉࠇࠃࠅ ࠀࠋ ࠁࠀࠓ ࠔࠁࠏ ࠅࠉࠔࠁ ࠀࠁࠓࠄࠌ ࠁࠁࠀࠓ ࠔࠁࠏ࠽

VERSIO SAMARITANA.

8–19 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

8 *Respondit verò Abraham, Deus providebit sibi ovem in holocaustum, fili: & ibant ambo simul.* 9 *Veneruntq; in locum quem dixit illi Dominus, & ædificavit ibi Abrahã altare, & disposuit ligna, ligavitque Isaacum filium suum, & posuit eum super altare desuper ligna:* 10 *Extenditque manũ suam, & accepit cultrum suum ut mactaret eum.* 11 *Et vocavit eum Angelus Domini de cœlo, dixitq; Abraham, Abraham; qui respondit, Ecce me:* 12 *Et dixit, Ne mittas manum tuam super puerum, neque facias illi quicquam: nunc enim cognovi quòd timeas dominum, cùm non subtraxeris mihi filium tuum, (b) unicum tuum.* 13 *Tum levavit Abraham oculos suos, aspexitque, & ecce aries unus intricatus in vepribus cornibus suis: Et ivit Abraham, & accepit arietem, et obtulit eum in holocaustum pro filio suo.* 14 *Vocavitque Abraham nomen loci illius, Dominus videbit, qui dicitur hodie, In monte Dominus (c) videbit.* 15 *Vocavit autem Angelus Domini Abraham secundâ vice de cœlis.* 16 *Dixitque, Per me juravi, dicit Dominus; propter ea quòd fecisti hanc rem, & non subtraxisti mihi filium tuum, (d) unicum tuum.* 17 *Ideò benedicendo benedicam te, et multiplicando multiplicabo semen tuum sicut stellas cœli, et sicut arenam quæ est in littore maris, et possidebit semen tuum (e) portam inimicorum suorum.* 18 *Et benedicentur in semine tuo omnes gentes terræ; eò quòd audivisti vocem meam.* 19 *Posteà rediit Abraham ad pueros suos, & surrexerunt, ierúntque simul in Beersebah, & habitavit Abraham in Beersebah.*

VER. SAM. (b) corculum tuum. (c) videbit, multiplicabit (d) corculum tuum. (e) civitates

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 * قال ابراهيم الله يظهر الحمل للقربان يا بني * ومضيا جميعا * حتى جاءا الى الموضع
9 الذي قال له الله امض اليه * فبنى ابراهيم ثم المذبح ونضد الحطب * وكتف اسحق
ابنه وصيره على المذبح فوق الحطب * ومد ابراهيم يده فاخذ السكين ليذبح ابنه * 10
11 * فناداه ملاك الله من السماء قائلا يا ابراهيم يا ابراهيم * قال لبيك * قال لا تمد يدك
12 الى الغلام ولا تصنع به شيئا * فاني الان عرفت الناس انك تقي لله ولم تصد ابنك
وحيدك عني * ثم رفع ابراهيم عينيه بعد ذلك فاذا بكبش ملتحم في شعب الشجر 13
وراه * فمضى اليه فاخذه وقربه قربانا بدل ابنه * وسمى ابراهيم اسم ذلك الموضع مكان 14
يرحم الله رائين * كما يقال في هذا اليوم في جبل الله يجب ان يتراى الناس * ثم نادى 15
ملاك الله من السماء ثانية يا ابراهيم * وقال باسمي اقسمت يقول الله انك لاجل ما صنعت 16
هذا الامر ولم تصد ابنك وحيدك * لاباركن فيك واكثرن نسلك ككواكب 17
السماء وكالرمل الذي على شاطي البحر * ويحوز نسلك قرى اعدائه * ويتبرك بنسلك 18
جميع امم الارض جزاء ما قبلت قولي * ثم رجع ابراهيم الى غلاميه * فقاموا ومضوا 19
اجمعون الى بير سبع واقام ثم *

8 *Dixit Ebrahim, Deus ostendet agnum ad oblationem, O fili mi; & abierunt ambo simul,* 9 *Donec venirent ad locum, ad quem dixerat ei Deus, Vade: Ædificavitque Ebrahim ibi altare, & construxit ligna, & revinxit manus Ishac filii sui, & posuit eum super altare super ligna.* 10 *Extenditque Ebrahim manum suam, & accepit cultrum ut jugularet filium suum.* 11 *Vocavit autem eum Angelus Dei de cœlo, dicens; O Ebrahim, O Ebrahim: Dixit, Quid tibi placet?* 12 *Ait, Ne extendas manum tuam ad puerum, neque facias ei quicquam: quia ego nunc notum feci hominibus quòd sis timens Deum, & non subduxeris filium tuum unicum tuum à me.* 13 *Tùm levavit Ebrahim oculos suos post hæc, & ecce aries inhærens bifurco arboris cornibus suis, abiítque ad eum, & accepit eum, & obtulit illum in oblationem pro filio suo.* 14 *Appellavitque Ebrahim nomen ejus loci, locus misereatur Deus visitantis eum; sicuti dicitur in hac die: In monte Dei oportet ut appareant homines.* 15 *Item vocavit Angelus Dei de cœlo secundò, O Ebrahim.* 16 *Et ait, Per nomen meum juravi, dicit Deus, quòd quia fecisti hanc rem, nec subduxisti filium tuum unigenitum tuum,* 17 *Benedicam certè tibi, & multiplicabo quidem progeniem tuam sicut stellas cœli, & sicut arenam quæ est ad litus maris, & possidebit generatio tua civitates inimicorum suorum.* 18 *Et benedicentur per progeniem tuam omnes gentes terræ, in retributionem pro eo quod acceptaveris sermonem meum.* 19 *Deinde reversus est Ebrahim ad duos famulos suos: surrexerúntque & abierunt omnes ad Bir-sabaa, & mansit ibi.*

:dicendo Abraham ipſi eſt nunciatū & iſta verba poſt fuit Et
20 ויהי אחרי הדברים האלה ויגד לאברהם לאמר
.tuo fratri Nachor filios ipſa etiam Milcah peperit Ecce
הנה ילדה מלכה גם הוא בנים לנחור אחיך:
Chemuel & ,ejus fratrem Buz & ,ſuū primogenitū Hus
21 את עוץ בכרו ואת בוז אחיו ואת קמואל
& ,Pildas & ,Chazo & ,Cheſed Et .Aram patrem
22 אבי ארם: ואת כשד ואת חזו ואת פלדש ואת
Octo .Ribcah genuit Bethuel Et .Bethuel & ,Idlaph
23 ידלף ואת בתואל: ובתואל ילד את רבקה שמנה
,ejus concubina Et .Abraham fratri Nachor Milcah peperit iſtos
24 אלה ילדה מלכה לנחור אחי אברהם: ופילגשו
& Thebach ipſa etiam peperit & : Reümah ejus nomē &
ושמה ראומה ותלד גם הוא את טבח ואת
Mahacah & ,Tachas & ,Gacham
גחם ואת תחש ואת מעכה:

CAP. XXIII. כג

ſeptem & anni viginti & anni centum Sarah *vitæ fuerunt* Et
1 ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע
,Chiriatharbah in Sarah eſt mortua Et .Sarah vitæ anni ,anni
2 שנים שני חיי שרה: ותמת שרה בקרית ארבע
plangendum ad Abraham venit Et .Chenahā terrā in Chebron ipſa
הוא חברון בארץ כנען ויבא אברהם לספד
facies deſuper Abraham ſurrexit Et .eam lugendum ad & ,Sarah
3 לשרה ולבכתה: ויקם אברהם מעל פני
Peregrin⁹ :dicendo ,Cheth filios ad eſt locutus & ;ſui mortui
4 מתו וידבר אל בני חת לאמר: גר
,vobiſcum ſepulchri poſſeſſionem mihi date :vobiſcum *ego* incola &
ותושב אנכי עמכם תנו לי אחזת קבר עמכם
Cheth filii reſponderūt Et .mei facie à meum mortuū ſepeliam &
5 ואקברה מתי מלפני: ויענו בני חת
Princeps .mi domine nos Audi .ei dicendo ,Abraham ad
6 את אברהם לאמר לו: שמענו אדני נשיא
ſepeli *noſtrorum ſepulchrorum electione in* :noſtri medio in *tu* Dei
אלהים אתה בתוכנו במבחר קברינו קבר
prohibebit non ſuum ſepulchrum nobis è Vir .tuum mortuum
את מתך איש ממנו את קברו לא יכלה
ſe incurvavit & ,Abrahā ſurrexit Et .tuum mortuum *ſepeliendo à* ,te à
7 ממך מקבר מתך: ויקם אברהם וישתחו
Si :dicendo ,eis cum eſt locutus Et .Cheth filiis ,terræ populo
8 לעם הארץ לבני חת: וידבר אתם לאמר אם
,me audite ,mei facie à meum mortuū *ſepeliendū ad* veſtrâ animâ cum eſt
יש את נפשכם לקבר את מתי מלפני שמעוני
ſpeluncam mihi *dabit* Et .Sochar *filium Hephron erga mihi orate* &
9 ופגעו לי בעפרון בן צחר: ויתן לי את מערת
pleno argento In .ſui agri fine in quæ ,ei quæ *duplicitatis*
המכפלה אשר לו אשר בקצה שדהו בכסף מלא
.ſepulchri hæreditatē in veſtri medio in mihi eam det
יתננה לי בתוככם לאחזת קבר:

Verſio VULG. LAT.

20 His ita geſtis, nuntiatum eſt Abrahæ, quòd Melcha quoque genuiſſet filios Nachor fratri 21 ſuo; Hus primogenitum, & Buz fratrem ejus, & Camuel 22 patrem Syrorum; Et Caſed, & Azau, Pheldas quoque & 23 Jedlaph; Ac Bathuel, de quo nata eſt Rebecca: octo iſtos genuit Melcha Nachor fratri 24 Abrahæ. Concubina verò illius, nomine Roma, peperit Tabee, & Gaham, & Tahas, & Maacha.

CAP, XXIII.

1 Vixit autem Sara centum 2 viginti ſeptem annis. Et mortua eſt in civitate Arbee, quæ eſt Hebron in terra Chanaan: venítque Abraham, ut plan-3 geret & fleret eam. Cúmque ſurrexiſſet ab officio funeris, locutus eſt ad filios Heth, di-4 cens; Advena ſum & peregrinus apud vos: date mihi jus ſepulchri vobiſcum, ut ſe-5 peliam mortuum meum. Reſponderunt filii Heth, dicen-6 tes; Audi nos Domine, princeps Dei es apud nos: in electis ſepulchris noſtris ſepeli mortuum tuum: nullúſque te prohibere poterit, quin in monumento ejus ſepelias mor-7 tuum tuum. Surrexit Abraham, & adoravit populum terræ, filios videlicet Heth. 8 Dixítque ad eos; Si placet animæ veſtræ, ut ſepeliam mortuum meum, audite me, & intercedite pro me apud 9 Ephron filium Seor: Ut det mihi ſpeluncam duplicem, quam habet in extrema parte agri ſui: pecuniâ digna tradat eam mihi coram vobis in poſſeſſionem ſepulchri.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

20 Ἐγένετο δὲ μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἀνηγγέλη τῷ Ἀβραὰμ, λέγοντες, Ἰδοὺ τέτοκε Μελχὰ καὶ αὐτὴ (ρ) υἱοὺς τῷ Να-21 χὼρ τῷ ἀδελφῷ σου, (σ) Τὸν Οὒζ πρωτότοκον, καὶ τὸν Βαῦξ ἀδελφὸν αὐτοῦ, 22 καὶ τὸν Καμουὴλ πατέρα Σύρων, Καὶ (τ) τὸν Χαζὰδ, καὶ Ἀζαῦ, καὶ (υ) τὸν Φαλδὲς, 23 καὶ τὸν Ἰελδὰφ, Καὶ τὸν Βαθουὴλ (φ) Βαθουὴλ δὲ ἐγέννησε τὴν Ῥεβέκκαν. ὀκτὼ οὗτοι υἱοὶ, οὓς ἔτεκε Μελχὰ τῷ Ναχὼρ τῷ 24 ἀδελφῷ Ἀβραάμ. Καὶ ἡ παλλακὴ αὐτοῦ ᾗ ὄνομα (χ) Ῥεῦμα, ἔτεκε καὶ αὐτὴ τὸν Ταβὲκ, καὶ τὸν Τάαμ, καὶ τὸν Τοχὸς, καὶ τὸν Μοχά.

Factum eſt autem poſt verba 20 hæc; & annunciatum eſt ipſi Abraham, dicentes, Ecce peperit Melcha & ipſa filios Nachor fratri tuo, Uz primogeni- 21 tum, & Baux fratrem ejus, & Camuel patrem Syrorum, Et 22 Chazad, & Azau, & Phaldes, & Ieldaph, Et Bathuel: Ba- 23 thuel autem genuit Rebeccam: octo hi filii, quos peperit Melcha Nachor fratri Abraham. Et 24 concubina ejus, cui nomen Reuma, peperit & ipſa Tabec, & Taam, & Tochos, & Mocha.

ΚΕΦ. κγ΄.

1 Ἐγένετο δὲ ἡ ζωὴ Σάῤῥας, ἔτη ἑκατὸν 2 εἰκοσιεπτά. Καὶ ἀπέθανε Σάῤῥα ἐν πόλει Ἀρβὸκ, ἥ ἐστιν ἐν τῷ κοιλώματι· αὕτη ἐστὶ Χεβρὼν (α) ἐν τῇ γῇ Χαναάν. ἦλθε δὲ Ἀβραὰμ κόψασθαι Σάῤῥαν, καὶ 3 πενθῆσαι. Καὶ ἀνέστη Ἀβραὰμ ἀπὸ τοῦ νεκροῦ αὐτοῦ· καὶ εἶπεν Ἀβραὰμ τοῖς (β) 4 υἱοῖς τοῦ Χὲτ, λέγων, Πάροικος καὶ παρεπίδημος ἐγώ εἰμι μεθ' ὑμῶν· (γ) δότε μοι οὖν κτῆσιν τάφου μεθ' ὑμῶν, καὶ θάψω τὸν νεκρόν (δ) μου ἀπ' ἐμοῦ. Ἀπ-5 εκρίθησαν δὲ οἱ υἱοὶ Χὲτ πρὸς Ἀβραάμ, 6 λέγοντες, Μὴ κύριε· Ἄκουσον δὲ ἡμῶν. βασιλεὺς παρὰ θεοῦ σὺ εἶ ἐν ἡμῖν· ἐν τοῖς ἐκλεκτοῖς μνημείοις ἡμῶν θάψον τὸν νεκρόν σου· οὐδεὶς γὰρ (ε) ἡμῶν οὐ μὴ κωλύσῃ τὸ μνημεῖον αὐτοῦ ἀπὸ σοῦ, τοῦ θά-7 ψαι τὸν νεκρόν σου ἐκεῖ. Ἀναστὰς δὲ Ἀβραὰμ προσεκύνησε τῷ λαῷ τῆς γῆς, τοῖς 8 (ζ) υἱοῖς τοῦ Χέτ. Καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτοὺς Ἀβραὰμ, λέγων, Εἰ ἔχετε τῇ ψυχῇ ὑμῶν, ὥστε θάψαι τὸν νεκρόν μου ἀπὸ προσώπου μου, ἀκούσατέ μου, καὶ λαλήσατε περὶ ἐμοῦ Ἐφρὼν τῷ τοῦ Σαάρ. 9 Καὶ δότω μοι τὸ σπήλαιον τὸ διπλοῦν, ὅ ἐστιν αὐτῷ, τὸ ὂν (η) ἐν μέρει τοῦ ἀγροῦ αὐτοῦ. ἀργυρίου τοῦ ἀξίου (θ) δότω μοι αὐτὸ ἐν ὑμῖν εἰς κτῆσιν μνημείου.

CAP. XXIII.

Facta eſt autem vita Sarræ, 1 anni centum viginti ſeptem. Et mortua eſt Sarra in civi- 2 tate Arboc, (a) quæ eſt in valle; hæc eſt Chebron in terra Chanaan: venit autem Abraham, ut plangeret Sarram, & lugeret. Et ſurrexit Abraham 3 à mortuo ſuo; et dixit Abraham filiis Chet, dicens, Adve- 4 na & peregrinus ego ſum vobiſcum: date igitur mihi poſſeſſionem ſepulchri vobiſcum, & ſepeliam mortuum meum à me. Reſponderunt autem 5 filii Chet ad Abraham, dicentes, Nequaquam Domine. Au- 6 di verò nos: rex à Deo tu es in nobis; in electis monumentis noſtris ſepeli mortuum tuum: nemo enim noſtrûm prohibebit monumentum ſuum à te, ad ſepeliendum mortuum tuum ibi. Exurgens autem Abraham 7 adoravit populum terræ, filios Chet. Et locutus eſt ad eos A- 8 braham, dicens, Si habetis in anima veſtra, ut ſepeliam mortuum meum à facie mea; audite me, & loquimini pro me cum Ephron filio Saar. Et det mihi 9 ſpeluncam duplicem, quæ eſt ei, quæ eſt in parte agri ejus: argento digno det mihi eam in vobis in poſſeſſionem monumenti.

MS.A. (ρ) υἱὸς Ναχὼρ (σ) Τὸν Ὢξ (τ) τὸν Χασζὰδ, (υ) τὸν Φαλδὰς, (φ) Καὶ Βαθουὴλ (χ) Ῥεημά.

ΚΕΦ. κγ΄.

(α) ἐν γῇ (β) υἱοῖς Χὲτ, (γ) δότε οὖν μοι (δ) μου ἐκεῖ. Ἀπεκρίθησαν (ε) ἡμῶν τὸ μνημεῖον αὐτοῦ κωλύσει ἀπὸ σοῦ, (ζ) υἱοῖς Χέτ. (η) ἐν μερίδι τοῦ (θ) δότε μοι

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]

His itaq; rebus geſtis, indicatum fuit A- 20 brahæ & dictū eſt ei, Ecce peperit Melcha etiā ipſa filios Nachor fratri tuo, Us 21 primogenitū ejus, & Buz fratrem ejus, & Camuel patrem Aram: Et Caſar, & Ha- 22 ſu, & Phalras, & Jarlaph, & Bathuael. Bathuael autē genuit Rebeccā: octo iſtos 23 peperit Melcha Nahor fratri Abrahæ. Concubina vero illius nomine Reuma, 24 peperit etiam ipſa Tebah & Gaham, & Thahas, & Maacha.

CAP. XXIII.

Obitus Saræ. Fuit autē ætas Saræ cen- 1 tū ac viginti ſeptē annorū, annorū *inquam* quos vixit Sara. Et mortua eſt Sa- 2 ra in civitate gigantū, nempe Hebrō quæ eſt in terra Chanaā: & venit Abrahā ut lugeret Sarā uxorē ſuā, defleretq; eam. Deinde ſurgens Abraham à conſpectu 3 mortuæ ſuæ, loquutus eſt cum filiis Heth, & dixit eis. Hoſpes ſum & peregrinus 4 apud vos, date mihi hæreditatē ſepulchri vobiſcū, & ſepeliā mortuā meā à conſpectu meo. Reſponderunt filii Heth, & 5 dixerunt ad Abrahā; Audi nos domine 6 noſter, tu princeps es Dei inter nos: in ſelectiſſimo monumentorū noſtrorū ſepeli mortuā tuā, nemo ex nobis denegabit ſepulchrū ſuū tibi quin ſepelias mortuā tuā. Surgens autē Abrahā adoravit 7 populū terræ, filios Heth, & allocutus eſt eos, & ait illis: Si cupiunt animæ veſtræ 8 ut ſepeliā mortuā meā à conſpectu meo, audite me, & rogate pro me apud Ephrō filiū Soar: Concedátq; mihi ſpeluncam 9 duplicem ſuam quæ eſt ad latus agri ipſius, pecunia integra det eam mihi in hæreditatem ſepulchri.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.
תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

20 והוה בתר פתגמיא האלין
ואתחוא לאברהם למימר הא
ילידת מלכה אף היא בנין
לנחור אחוך: 21 ית עוץ בוכריה
וית בוז אחוהי וית קמואל
אבוהי דארם: 22 וית כשד וית חזו
וית פלדש וית ידלף וית בתואל:
23 ובתואל אוליד ית רבקה תמניא
אלין ילידת מלכה לנחור אחוהי
דאברהם: 24 ולחינתיה ושמה
ראומה וילידת אף היא ית טבח
וית גחם וית תחש וית מעכה:

כג

1 והוו חיי שרה מאה ועשרין
ושבע שנין שני חיי שרה: 2 ומיתת
שרה בקרית ארבע היא חברון
בארעא דכנען ואתא אברהם
למספד לשרה ולמבכה: 3 וקם
אברהם מעל אפי מיתיה ומליל
עם בני חתאה למימר: 4 דייר
ותותב אנא עמכון הבו לי
אחסנת קבורא עמכון ואקבר
מיתי מן קדמי: 5 ואתיבו בני
חתאה ית אברהם למימר ליה:
קביל מננא רבוננא רב קדם 6
יי את בינגא בשפר קברנא קבר
ית מיתך אנש מננא ית קבריה
לא יכלי מנך מלמקבר מיתך:
7 וקם אברהם וסגיד לעמא
דארעא לבני חתאה: 8 ומליל
עמהון למימר אם רעוא
בנפשכון למקבר ית מיתי מן
קדמי קבילו מני ובעו לי מן
עפרון בר צחר: 9 ויתן לי ית
מערת כפלתא דיליה די בסטר
חקליה בכספא שלים יתננה לי
ביניכון לאחסנת קבורא:

20 Et factum eſt poſt verba hæc, & nunciatum eſt Abrahæ, dicendo: Ecce peperit Melcha etiam ipſa fi- 21 lios Nachor fratri tuo. Hus primogenitum ejus, & Bus fratrem ejus: & Camuel 22 patrem Aram. Et Caſeth, & Azau, & Pheldas, & 23 Jedlaph: & Bathuel. Bathuel autem genuit Rebeccam: iſtos octo peperit Melcha Nachor, fratri Abrahæ. 24 Concubina autem ejus, cujus nomen Roma, ipſa quoque peperit Thabee, & Gaam; & Thaas, & Maacha.

CAP. XXIII.

1 Fuit autem vita Saræ, centum & viginti & ſeptem annorum: qui fuerunt an- 2 ni vitæ Saræ. Et mortua eſt Sara in Cariatharbe, ipſa eſt Hebron, in terrâ Chanaan: Et venit Abraham, ut lugeret Saram, & fle- 3 ret eam. Et ſurrexit Abraham à conſpectu mortui ſui: & locutus eſt cum filiis Heth, dicens. Advena 4 & peregrinus ego ſum vobiſcum: date mihi poſſeſſionem ſepulchri vobiſcum; ut ſepeliam mortuum me- 5 um à facie meâ. Et reſponderunt filii Heth ad Abra- 6 ham, dicendo ei. Acquieſce nobis, Domine noſter; princeps coram Deo tu es inter nos; in meliori ſepulchrorum noſtrorum ſepeli mortuum tuum: Non prohibebit vir ex nobis ſepulchrum ſuum à te; quin 7 ſepelias mortuum tuum. Et ſurrexit Abraham, & adoravit populum terræ, filios 8 videlicet Heth. Locutúſq; eſt cum eis, dicens: Si eſt volūtas animæ veſtræ, ut ſepeliam mortuū meum à facie meâ; acquieſcite mihi, & rogate pro me Ephron 9 filium Seor. Ut det mihi ſpelūcā duplicē ſuā, quæ eſt in latere agri ſui; pecuniâ dignâ tradat eā mihi inter vos, in poſſeſſionem ſepulchri.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM.
Tranſlatio Latina.

Factumq; eſt poſt res iſtas, 20 ut nuntiaretur Abrahæ dicendo, Ecce peperit Melcha etiam ipſa filios Nachor fratri tuo. Hus primogeni- 21 tum ſuum, & Buz fratrem ejus, & Camuel patrem Syrorum. Et Caſed, 22 & Hazo, & Pildas & Jedelaph, & Bathuel. Bathu- 23 el autem genuit Rebecca: octo iſtos genuit Melcha Nachori fratri Abraham. Concubina verò ejus cujus 24 nomen Roma, peperit etiam ipſa Tabah, & Gaham, & Tahas, & Maaca.

CAP. XXIII.

Fuit autem vita Saræ 1 centum & viginti ſeptem annorum; hi fuerunt anni vitæ ipſius. Mortuáque eſt 2 Sara in Kirjath Arbe ad vallem, ipſa eſt Hebron in terra Chanaan. Venitque Abraham ut lugeret Saram & defleret eam. Conſurgens 3 autem Abraham à conſpectu mortui ſui, locutus eſt filiis Heth, dicens; Peregrinus & inquilinus 4 ego ſum vobiſcum, date mihi poſſeſſionem ſepulchri vobiſcum, ut ſepeliam mortuum meum à conſpectu meo. Et reſponderunt filii 5 Heth Abrahamo dicentes: Nequaquam. Audi nos Do- 6 mine; princeps Dei tu es in medio noſtri, in electis ſepulchris noſtris ſepeli mortuum tuum. Nemo noſtrûm ſepulchrum ſuum prohibebit tibi, ne in eo ſepelias mortuum tuum. Et ſur- 7 rexit Abraham, & adoravit populum terræ, filios Heth. Locutus eſt eis di- 8 cens; ſi (a) propoſuit anima veſtra ut ſepeliam mortuum meum à conſpectu meo audite me, & (b) intercedite pro me apud Hephron filium Seor Hethæi. Ut det mihi ſpeluncam du- 9 plicem quæ ad ipſum pertinet, quæque eſt in fine agri ſui pro pretio juſto, det illam mihi in medio veſtri in poſſeſſionem ſepulchri.

VERS.SAM. (a) placuit (b) conſulite

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 * ولما كان بعد هذه الامور اخبر ابرهيم بان قيل له هوذا قد ولدت ملكا هي ايضا بنين
21 لناحور اخيك * عوص بكره * وبوز اخوه * وقموايل ابو ارام * وكاسد * وحزو * وفلداس *
22 ويدلاف * وبتوايل * وبتوايل اولد ربقا * هولاء الثمانية ولدتهم لناحور اخي ابرهيم *
23 * وامته واسمها راوما ولدت هي ايضا طابح وجاحم وطاحس وماعخا *
24

* الفصل الثالث والعشرون *

1 * وكان عمر سارة مائة وسبعا وعشرين سنة سنو حياتها * ثم ماتت سارة في قرية اربع * هي
2 حبرى في بلد كنعان * فاقبل ابرهيم يندبها ويبكيها * ثم قام ابرهيم من حضرة ميتة *
3 وكلم بني حث قائلا * انا غريب وضيف معكم * اعطوني حوز قبر عندكم وادفن ميتي
4 من بين يدي * فاجاب بنو حث ابرهيم قائلين له * اسمع منا يا سيدنا * انت شريف الله
5 فيما بيننا * في خيار قبورنا ادفن ميتك * وكل رجل منا لا يبخل عليك بقبر له تدفن فيه
6 ميتك * فقام ابرهيم وسجد شكرا لاهل البلد وهم بنو حث * ثم كلمهم وقال لهم ان
7 اشتهت نفوسكم ان ادفن ميتي من بين يدي اسمعوا مني في ان تشفعوا لي عند عفرون
8 ابن صوحر * في ان يعطيني المغارة المضعفة التي له التي في طرف ضيعته * بثمن كامل
9 يعطينيها فيما بينكم حوز قبر * وكان عفرون جالسا فيما بين بني حث *

Et poſt has res nunciatum fuit Ebrahimo, 20 dictúmque eſt ei; Ecce jam genuit Malca ipſa quoque filios Nahor fratri tuo: 21 Us primogenitum ejus & Buz fratrem ejus, & Camuail patrem Aram. Et 22 Caſed, & Haz, & Phaldas et Jedlaph. Et Bathuail, Et Bathuail genuit Rebec- 23 cam: Hos octo genuit Nahor fratri Ebrahim. Et ancilla ejus, ejúſque nomen 24 Rauma, genuit ipſa quoque Tabah, & Giaham, & Tahas, & Maacha.

CAP. XXIII.

Erátque ætas Saræ centum & ſeptem 1 ac viginti annorum, anni vitæ ejus. De- 2 inde mortua eſt Sara in civitate Arbæ, ipſa eſt Habra in regione Chanaan: venitque Ebrahim ut ploraret ac lugeret eam. Tum ſurrexit Ebrahim à præſentia 3 mortui ſui, & locutus eſt ad filios Hith, dicens: Ego ſum advena, & hoſpes vo- 4 biſcum, date mihi dominium ſepulchri apud vos, & ſepeliam mortuum meum de conſpectu meo. Reſponderunt filii Hith 5 Ebrahimo, dicentes ei: Audi nos, O 6 Domine noſter; tu es Nobilis Dei inter nos: in optimo ſepulchrorum noſtrorum ſepeli mortuum tuum, & quilibet vir ex nobis non negabit tibi ſepulchrum quod habet, ut in eo ſepelias mortuum tuum. Surrexítque Ebrahim, & adoravit gratias agens incolis regionis, nempe filiis 7 Hith. Tum locutus eſt eis, & dixit il- 8 lis: Si cupiant animæ veſtræ ut ſepeliam mortuum meum de conſpectu meo, auſcultate mihi, ut intercedatis pro me apud Aſron filium Sohar, Ut det mihi ſpeluncam duplicem, quam habet, quæ eſt in ex- 9 tremitate ruris ejus: pretio integro concedat illam mihi inter vos in dominium ſepulchri. Erat autem Aſron ſedens inter filios Hith.

Chittæus Hephrō respondit Et.Cheth filiorū medio in *sedens* Hephrō Et
10 וְעֶפְרוֹן יֹשֵׁב בְּתוֹךְ בְּנֵי־חֵת וַיַּעַן עֶפְרוֹן הַחִתִּי
portam ingredientibus omnib',Cheth filiorū auribus in Abraham
אֶת־אַבְרָהָם בְּאָזְנֵי בְנֵי־חֵת לְכֹל בָּאֵי שַׁעַר־
,tibi dedi Agrum :me audi ,mi domine Non :dicēdo,suæ civitatis
11 עִירוֹ לֵאמֹר׃ לֹא־אֲדֹנִי שְׁמָעֵנִי הַשָּׂדֶה נָתַתִּי לָךְ
mei populi filiorum oculis in.eam dedi tibi ,eo in quæ ,speluncam &
וְהַמְּעָרָה אֲשֶׁר־בּוֹ לְךָ נְתַתִּיהָ לְעֵינֵי בְנֵי־עַמִּי
Abraham se incurvavit Et .tuum mortuum sepeli ,tibi eam dedi
12 נְתַתִּיהָ לָּךְ קְבֹר מֵתֶךָ׃ וַיִּשְׁתַּחוּ אַבְרָהָם
populi auribus in Hephron ad est locutus Et .terræ populo coram
13 לִפְנֵי עַם הָאָרֶץ׃ וַיְדַבֵּר אֶל־עֶפְרוֹן בְּאָזְנֵי עַם־
argentum *dedi* :me audias utinam tu si ,Verùm :dicendo ,terræ
הָאָרֶץ לֵאמֹר אַךְ אִם־אַתָּה לוּ שְׁמָעֵנִי נָתַתִּי כֶּסֶף
respōdit Et .ibi meum mortuum sepeliam & ,me à cape ,agri
14 הַשָּׂדֶה קַח מִמֶּנִּי וְאֶקְבְּרָה אֶת־מֵתִי שָׁמָּה׃ וַיַּעַן
Terra :me audi ,mi Domine .ei dicendo ,Abraham Hephron
15 עֶפְרוֹן אֶת־אַבְרָהָם לֵאמֹר לוֹ׃ אֲדֹנִי שְׁמָעֵנִי אֶרֶץ
Et ? *ipsa* quid ,te inter & me inter argēti siclorū quadringentorū
אַרְבַּע מֵאֹת שֶׁקֶל־כֶּסֶף בֵּינִי וּבֵינְךָ מַה־הִוא וְאֶת־
appendit & ,*Hephron ad* Abraham audivit Et .sepeli tuum mortuum
16 מֵתְךָ קְבֹר׃ וַיִּשְׁמַע אַבְרָהָם אֶל־עֶפְרוֹן וַיִּשְׁקֹל
auribus in fuerat locutus quod ,argentum Hephron ipsi Abraham
אַבְרָהָם לְעֶפְרֹן אֶת־הַכֶּסֶף אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּאָזְנֵי
mercatorem ad transeuntis argenti siclos quadringentos,Cheth filiorū
בְנֵי־חֵת אַרְבַּע מֵאוֹת שֶׁקֶל כֶּסֶף עֹבֵר לַסֹּחֵר׃
facies ad qui *duplicitate in* qui ,Hephron ager *stetit Et*
17 וַיָּקָם שְׂדֵה עֶפְרוֹן אֲשֶׁר בַּמַּכְפֵּלָה אֲשֶׁר לִפְנֵי
quæ arbor omnis & ,eo in quæ spelunca & ,ager ;Mamre
מַמְרֵא הַשָּׂדֶה וְהַמְּעָרָה אֲשֶׁר־בּוֹ וְכָל־הָעֵץ אֲשֶׁר
Abraham Ipsi .*circum* ejus termino omni in quæ ,agro in
18 בַּשָּׂדֶה אֲשֶׁר בְּכָל־גְּבֻלוֹ סָבִיב׃ לְאַבְרָהָם
portam *ingredientibus omnibus in* ,Cheth filiorū oculis in ,*acquisitionē* in
לְמִקְנָה לְעֵינֵי בְנֵי־חֵת בְּכֹל בָּאֵי שַׁעַר־
suā uxorē Sarah Abraham sepelivit postea Et .ejus civitatis
19 עִירוֹ׃ וְאַחֲרֵי־כֵן קָבַר אַבְרָהָם אֶת־שָׂרָה אִשְׁתּוֹ
Chebron hæc ;Mamre *facies super duplicitatis agri* speluncā in
אֶל־מְעָרַת שְׂדֵה הַמַּכְפֵּלָה עַל־פְּנֵי מַמְרֵא הִוא חֶבְרוֹן
,eo in quæ spelunca & ager *stetit Et* .Chenahan terrā in
20 בְּאֶרֶץ כְּנָעַן׃ וַיָּקָם הַשָּׂדֶה וְהַמְּעָרָה אֲשֶׁר־בּוֹ
.Cheth filiis à ,sepulchri possessionem in Abraham ipsi
לְאַבְרָהָם לַאֲחֻזַּת־קָבֶר מֵאֵת בְּנֵי־חֵת׃

CAP. XXIV. כד

benedixit Dominus & ,dies in venerat senex Abraham Et
1 וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים וַיהוָה בֵּרַךְ אֶת־
.omnibus in Abraham
אַבְרָהָם בַּכֹּל׃

Verſio VULG. LAT.

10 Habitabat autem Ephron in
medio filiorum Heth. Re-
ſponditque Ephron ad Abra-
ham, cunctis audientibus qui
ingrediebantur portam civi-
11 tatis illius, dicens; Nequa-
quam ita fiat, domine mi;
ſed tu magis auſculta quod
loquor: Agrum trado tibi,
& ſpeluncam quæ in eo eſt,
præſentibus filiis populi mei:
12 ſepeli mortuum tuum. A-
doravit Abraham coram po-
13 pulo terræ. Et locutus eſt
ad Ephron circumſtante ple-
be; Quæſo, ut audias me;
Dabo pecuniam pro agro:
ſuſcipe eam, & ſic ſepeliam
14 mortuum meum in eo. Re-
15 ſponditque Ephron; Do-
mine mi, audi me: Terra,
quam poſtulas, quadringen-
tis ſiclis argenti valet: iſtud
eſt pretium inter me & te:
ſed quantum eſt hoc? ſepeli
16 mortuum tuum. Quod cùm
audiſſet Abraham, appendit
pecuniam, quam Ephron po-
ſtulaverat, audientibus filiis
Heth; quadringentos ſiclos
argenti probatæ monetæ
17 publicæ. Confirmatuſque eſt
ager quondam Ephronis, in
quo erat ſpelunca duplex, re-
ſpiciens Mambre; tam ipſe,
quàm ſpelunca, & omnes ar-
bores ejus in cunctis termi-
18 nis ejus per circuitum, A-
brahæ in poſſeſſionem; viden-
tibus filiis Heth, & cunctis
qui intrabant portam civita-
19 tis illius. Atque ita ſepelivit
Abraham Saram uxorem ſu-
am in ſpelunca agri duplici,
quæ reſpiciebat Mambre: hæc
eſt Hebron in terra Chana-
20 an. Et confirmatus eſt ager,
& antrum quod erat in eo,
Abrahæ in poſſeſſionem mo-
numenti à filiis Heth.

CAP. XXIV.

1 ERat autem Abraham ſe-
nex, dierumque multorum:
& Dominus in cunctis bene-
dixerat ei.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

10 Ἐφρὼν δὲ ἐκάθητο ἐν μέσῳ τῶν υἱῶν
Χέτ. Ἀποκριθεὶς δὲ Ἐφρὼν ὁ Χετταῖος
πρὸς Ἀβραάμ, εἶπεν ἀκουόντων τῶν υἱ-
ῶν Χέτ, (ι) καὶ τῶν εἰσπορευομένων εἰς
11 τὴν πόλιν πάντων, λέγων, Παρ' ἐμοὶ
γενοῦ κύριε, καὶ ἄκουσόν μου. τὸν ἀγρὸν
καὶ τὸ σπήλαιον τὸ ἐν αὐτῷ, σοὶ δίδω-
μι· (κ) ἐναντίον πάντων τῶν πολιτῶν
μου δέδωκά σοι· θάψον τὸν νεκρόν σου.
12 Καὶ προσεκύνησεν Ἀβραὰμ ἐναντίον
13 τοῦ λαοῦ τῆς γῆς. Καὶ εἶπε τῷ Ἐφρὼν
εἰς τὰ ὦτα (λ) ἐναντίον τοῦ λαοῦ τῆς γῆς,
Ἐπειδὴ πρὸς ἐμοῦ εἶ, ἄκουσόν μου. τὸ
ἀργύριον τοῦ ἀγροῦ λάβε παρ' ἐμοῦ, καὶ
14 θάψω τὸν νεκρόν μου ἐκεῖ. Ἀπεκρίθη δὲ
15 Ἐφρὼν τῷ Ἀβραάμ, λέγων, Οὐχὶ κύ-
ριε· (μ) ἀκήκοα γάρ, γῆ τετρακοσίων
διδράχμων ἀργυρίου· ἀλλὰ τί ἂν εἴη
τοῦτο ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ; σὺ δὲ τὸν νε-
16 κρόν σου θάψον. Καὶ ἤκουσεν Ἀβραὰμ
τοῦ Ἐφρών, καὶ ἀπεκατέστησεν Ἀβραὰμ
τῷ Ἐφρὼν τὸ ἀργύριον, ὃ ἐλάλησεν εἰς
τὰ ὦτα τῶν υἱῶν Χέτ· τετρακόσια δί-
δραχμα ἀργυρίου δοκίμου ἐμπόροις.
17 Καὶ ἔστη ὁ ἀγρὸς Ἐφρών, ὃς ἦν ἐν τῷ δι-
πλῷ σπηλαίῳ, ὅς ἐστι κατὰ πρόσωπον
Μαμβρῆ, ὁ ἀγρὸς καὶ τὸ σπήλαιον, (ν) ὃ
ἦν ἐν αὐτῷ, καὶ πᾶν δένδρον, ὃ ἦν ἐν τῷ
(ξ) ἀγρῷ, καὶ πᾶν ὅ ἐστιν ἐν τοῖς ὁρίοις
18 αὐτοῦ κύκλῳ, Τῷ Ἀβραάμ, εἰς κτῆσιν
ἐναντίον τῶν υἱῶν Χέτ, καὶ πάντων τῶν εἰσ-
19 πορευομένων εἰς τὴν πόλιν. Μετὰ ταῦτα
ἔθαψεν Ἀβραὰμ Σάῤῥαν τὴν γυναῖκα
αὐτοῦ ἐν τῷ σπηλαίῳ τοῦ ἀγροῦ τῷ διπλῷ,
ὅ ἐστιν ἀπέναντι Μαμβρῆ· αὕτη ἐστὶ Χε-
20 βρὼν ἐν τῇ γῇ Χαναάν. Καὶ ἐκυρώθη
ὁ ἀγρὸς καὶ τὸ σπήλαιον (ο) ὃ ἦν ἐν αὐ-
τῷ τῷ Ἀβραὰμ εἰς κτῆσιν τάφου, παρὰ
τῶν υἱῶν Χέτ.

Ephron autem ſedebat in me- 10
dio filiorum Chet. Reſpondens
autem Ephron Chettæus ad A-
braham, dixit; audientibus filiis
Chet, & ingredientibus in ci-
vitatem omnibus, dicens; A- 11
pud me eſto domine, & audi
me: agrum, & ſpeluncam, quæ
in eo, tibi do: in conſpectu o-
mnium civium meorum dedi
tibi; ſepeli mortuum tuum. Et 12
adoravit Abraham coram po-
pulo terræ. Et dixit ad Ephron 13
in aures coram populo terræ;
Quoniam quidem à me es, au-
di me: argentum agri cape à
me, et ſepeliam mortuum me-
um ibi. Reſpondit autem E- 14
phron ad Abraham, dicens; Ne- 15
quaquam domine: audivi enim,
terra eſt quadringentorum di-
drachmorum argenti: ſed quid
utique fuerit hoc inter me &
te? tu verò mortuum tuum ſe-
peli. Et audivit Abraham E- 16
phron; & appendit Abraham
Ephron argentum, quod locutus
eſt in auribus filiorum Chet;
quadringenta didrachma argen-
ti probati mercatoribus. Et ſte- 17
tit ager Ephron, qui erat in du-
plici ſpelunca, qui eſt ad fa-
ciem Mambre; ager & ſpelun-
ca quæ erat in eo, & omnis ar-
bor quæ erat in agro, & quid-
quid eſt in finibus ejus in cir-
cuitu, Ipſi Abrahā in poſſeſſionē 18
coram filiis Chet, & omnibus
ingredientibus in civitatē. Poſt 19
hæc ſepelivit Abraham Sarram
uxorem ſuam in ſpelunca agri
duplici, quæ eſt contra Mam-
bre: hæc eſt Chebron in terrâ
Chanaan. Et confirmatus eſt a- 20
ger, et ſpelunca quæ erat in eo,
ipſi Abraham in poſſeſſionem
ſepulchri à filiis Chet.

MS.A. (ι) καὶ πάντων τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὴν πόλιν, λέγων, (κ) ἐναντίον τῶν πολιτῶν (λ) ἐναντίον παντὸς τοῦ λαοῦ (μ) ἀκήκοα γάρ, τετρακοσίων διδράχμων ἀργυρίου ἀνὰ μέσον ἐμοῦ, καὶ σοῦ· τί ἂν εἴη τοῦτο; σὺ δὲ (ν) ὃ ἦν αὐτῷ, (ξ) ἀγρῷ ὅ ἐστιν (ο) ὃ ἦν αὐτῷ

ΚΕΦ. κδ'.

1 ΚΑὶ Ἀβραὰμ ἦν πρεσβύτερος προ-
βεβηκὼς ἡμερῶν· καὶ κύριος (α) ηὐλό-
γησε τὸν Ἀβραὰμ κατὰ πάντα.

MS.A. (α) εὐλόγησεν

CAP. XXIV.

ET Abraham erat ſenior, pro- 1
vectus diebus: Et Dominus be-
nedixit Abraham per omnia.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 *ܘܥܦܪܘܢ ܝܬܒ ܗܘܐ ܒܝܢܝ ܒܢܝ ܚܬ. ܘܥܢܐ ܥܦܪܘܢ ܚܬܝܐ ܘܐܡܪ ܠܐܒܪܗܡ. ܩܕܡ
11 ܒܢܝ ܚܬ ܘܩܕܡ ܟܠ ܕܥܐܠܝܢ ܠܬܪܥܐ ܕܡܕܝܢܬܗ. *ܠܐ ܡܪܝ. ܫܡܥܢܝ. ܚܩܠܐ ܝܗܒܬ
ܠܟ. ܘܡܥܪܬܐ ܕܒܗ ܠܟ ܝܗܒܬܗ. ܩܕܡ ܒܢܝ ܥܡܝ ܝܗܒܬܗ ܠܟ. ܩܒܘܪ ܡܝܬܟ.
12 *ܘܣܓܕ ܐܒܪܗܡ ܩܕܡ ܥܡܐ ܕܐܪܥܐ. *ܘܐܡܪ ܠܥܦܪܘܢ ܩܕܡ ܟܠܗ ܥܡܐ ܕܐܪܥܐ. ܐܢ
13 ܨܒܐ ܐܢܬ ܫܡܥܢܝ. ܐܬܠ ܠܟ ܟܣܦܐ ܕܕܡܝ ܚܩܠܐ. ܐܬܠ ܠܟ. ܘܐܩܒܘܪ ܡܝܬܝ
14 ܬܡܢ. *ܘܥܢܐ ܥܦܪܘܢ ܘܐܡܪ ܠܐܒܪܗܡ. ܡܪܝ. ܫܡܥܢܝ. *ܐܪܥܐ ܕܐܪܒܥܡܐܐ
15 ܣܐܬܝܢ ܕܟܣܦܐ. ܒܝܢܝ ܘܒܝܢܟ ܡܢܐ ܗܝ. ܘܡܝܬܟ ܩܒܘܪ. *ܘܫܡܥ ܐܒܪܗܡ
16 ܠܥܦܪܘܢ. ܘܬܩܠ ܐܒܪܗܡ ܠܥܦܪܘܢ. ܟܣܦܐ ܕܡܠܠ ܩܕܡ ܒܢܝ ܚܬ. ܐܪܒܥܡܐܐ
17 ܣܐܬܝܢ ܕܟܣܦܐ ܕܢܦܩ ܠܬܓܪܐ. *ܘܩܡ ܚܩܠܐ ܕܥܦܪܘܢ ܕܒܟܦܠܬܐ ܕܩܕܡ
ܡܡܪܐ. ܚܩܠܐ ܘܡܥܪܬܐ ܕܒܗ. ܘܟܠܗܘܢ ܐܝܠܢܐ ܕܒܚܩܠܐ ܘܕܒܟܠܗ ܬܚܘܡܗ
18 ܚܕܪܐ. *ܠܐܒܪܗܡ ܠܩܢܝܢܐ ܩܕܡ ܒܢܝ ܚܬ ܘܩܕܡ ܟܠ ܕܥܐܠܝܢ ܠܬܪܥܐ ܕܡܕܝܢܬܗ. *ܘܒܬܪ
19 ܗܠܝܢ ܩܒܪܗ ܐܒܪܗܡ ܠܣܪܐ ܐܢܬܬܗ ܒܡܥܪܬܐ ܕܚܩܠܐ ܕܟܦܠܬܐ ܕܩܕܡ ܡܡܪܐ.
20 ܗܝ ܗܝ ܚܒܪܘܢ ܕܒܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ. *ܘܩܡ ܚܩܠܐ ܘܡܥܪܬܐ ܕܒܗ ܠܐܒܪܗܡ.
ܠܝܪܬܘܬܐ ܕܩܒܘܪܐ ܡܢ ܒܢܝ ܚܬ.

ܩܦܠܐܘܢ. ܟܕ.

1 *ܘܐܒܪܗܡ ܣܐܒ ܘܥܠ ܒܝܘܡܬܐ. ܘܡܪܝܐ ܒܪܟܗ ܠܐܒܪܗܡ ܒܟܠ.

Porrò Ephron habitabat in medio filio- 10
rū Heth & reſpondens Ephrō Hethæus,
dixit Abrahamo præſentibus filiis Heth
& corā omnibus ingredientibus portam
civitatis ejus; Non, domine mi, audi me, 11
agrū dedi tibi, & ſpeluncā quæ in eo eſt,
tibi conceſſi, præſentibus filiis populi
mei eā dedi tibi, ſepeli mortuā tuā. Et 12
adoravit Abrahā corā populo terræ. Et 13
dixit ad Ephron præſenti cuncto populo
terræ, Si placet audias me: dabo tibi pe-
cuniā pretii agri: dabo tibi, & ſepeliam
mortuā meā illic. Reſpondit Ephrō & 14
dixit ad Abrahā; Domine mi, audias me,
Terra quadringentorū eſt ſiclorū argen- 15
ti: inter me autē & te quid hoc eſt? mor-
tuā ergò tuā ſepeli. Itaq; audiens Abra- 16
hā Ephronē, appendit Abrahā Ephroni
pecuniam de qua locutus fuerat corā fi-
liis Heth, quadringentos ſiclos argenti
quod expenditur à mercatore. Ceſſit igi- 17
tur ager Ephronis qui erat in Duplici
quæ eſt è regione Mamre, tam ager ſpe-
luncæ quàm ſpelunca quæ in eo erat, &
omnes arbores quæ in agro, quæque in
confinibus erant undequaq;, Abrahæ 18
jure emptionis, corā filiis Heth, & coram
ingredientibus portā civitatis ejus. Poſt 19
hæc ſepelivit Abraham Saram uxorem
ſuam in ſpelunca quæ eſt in agro duplici,
è regione Mamre, ipſa eſt Hebron quæ
eſt in terra Chanaan. Ceſſit igitur ager 20
ſpeluncæ & ſpelunca quæ erat in eo, A-
brahæ in hæreditatem monumenti à fili-
is Heth.

CAP. XXIV.

ABraham autem ſenuerat, & proceſſe- 1
rat in annos: & Dominus benedixerat
Abrahæ in omnibus.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

10 ועפרון יתיב בגו בני־חתאה
ואתיב עפרון חתאה ית־אברהם
קדם בני־חתאה לכל־עלי תרע
קרתיה למימר׃ 11 לא־רבוני קביל
מני חקלא יהבית לך ומערתא
דביה לך יהבתה לעיני בני־עמי
יהבתה לך קבר מיתך׃ 12 וסגיד
אברהם קדם עמא דארעא׃
13 ומליל עם־עפרון קדם־עמא
דארעא למימר ברם אם־את
עבד־לי־טיבו קבל־מני אתן
כספא דמי־חקלא סב מני
ואקבר ית־מיתי תמן׃ 14 ואתיב
עפרון ית־אברהם למימר־ליה׃
15 רבוני קבל־מני ארעא שויא־
ארבע מאה סלעין־דכסף בינא
ובינך מה־היא וית מיתך קבר׃
16 וקביל אברהם מן־עפרון ותקל
אברהם לעפרון ית־כספא די
מליל קדם בני־חתאה ארבע
מאה סלעין דכסף דמתקבל
בסחורתא בכל־מדינתא׃ 17 וקם
חקל עפרון די בכפלתא די קדם
ממרא חקלא ומערתא די־ביה
וכל־אילנא די בחקלא די בכל־
תחומיה סחור־סחור׃ 18 לאברהם
לזבינוהי לעיני בני־חתאה בכל
עלי תרע־קרתיה׃ 19 ובתר־כן
קבר אברהם ית־שרה אתתיה
במערת חקל כפלתא דעל־אפי
ממרא היא חברון בארעא
דכנען׃ 20 וקם חקלא ומערתא די־
ביה לאברהם לאחסנת קבורא
מן בני חתאה׃

כד

1 ואברהם סיב עאל ביומין ויי
בריך ית־אברהם בכולא׃

10 Ephron autē ſtabat in me-
dio filiorum Heth: & re-
ſpondit Ephron Ethæus ad
Abrahā corā filiis Heth, in-
gredientib' portā civitatis
11 illius, dicens. Nequaquam
domine mi ſed acquieſce
mihi; agrum tibi dabo, &
ſpeluncā quæ in eo eſt, tibi
dabo: corā filiis populi mei
tradā eā tibi, ſepeli mortuū
12 tuū. Et adoravit Abraham
13 corā populo terræ. Et lo-
cutus eſt cum Ephrō corā
populo terræ, dicens; Si tu
utiq; facis mecū miſericor-
diam, acquieſce mihi: dabo
pecuniam pro agro, accipe
illam à me; ut ſepeliam ibi
14 mortuū meū. Reſponditq;
Ephron ad Abrahā, dicens
15 ei. Domine mi acquieſce
mihi; terra quæ valet qua-
dringentos ſiclos argēti, in-
ter me & te quæ eſt? & mor-
16 tuū tuū ſepeli. Et acquievit
Abrahā Ephrō: & appen-
dit Abrahā argentū, quod
Ephrō locut' fuerat coram
filiis Heth: quadringentos
ſiclos argenti, quod recipi-
ebatur pro mercimoniis in
17 unaquâque provinciâ. Et
confirmat' eſt ager Ephrō,
in quo eſt ſpelunca duplex,
quæ eſt ante Mamre: tā ager
quàm ſpelunca quæ in eo
eſt; & omnes arbores quæ
ſunt in agro, & in omni ter-
18 mino ejus per circuitū. A-
brahæ in emptionē, viden-
tib' omnib' filiis Heth, qui
intrabant portā civitatis il-
19 li'. Et poſt hæc ſepelivit A-
brahā Sarā uxorē ſuam, in
ſpeluncâ duplici, in agro
qui eſt contra faciē Mam-
re, ipſa Hebron: in terrâ
20 Chanaan. Confirmatuſque
eſt ager, & ſpelunca quæ
in eo eſt, Abrahæ in poſſeſ-
ſionem ſepulchri: à filiis
Heth.

CAP. XXIV.

1 ET Abraham erat ſenex,
provectæq; ætatis: & Do-
minus benedixit Abraham
in omnibus.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM.

Tranſlatio Latina.

Hephron autem habitabat 10
in medio filiorum Heth.
Reſpondit verò Hephron
Hetæus Abrahamo in auri-
bus filiorum Heth, omnibus
ingredientibus portam ur- 11
bis ejus, dicens; Nequa-
quam Domine mi, audi
me: Agrum dedi tibi &
ſpeluncam quæ eſt in eo;
dedi tibi illam: in oculis
filiorum populi mei dedi
eam tibi, ſepeli mortuum
tuum. Et adoravit Abra- 12
ham in conſpectu populi
terræ: Dixitque ad He- 13
phron in auribus populi ter-
ræ, dicens; Certè ſi tu me-
us es, audi me: dabo (c)
argentum agri, accipe il-
lud à me & ſepeliam mor-
tuum meum ibi. Reſpondit 14
verò Hephron Abrahamo
dicens. Nequaquam Do- 15
mine, audi me: terra eſt
quadringentorum ſiclorum
(d) argenti; inter me &
inter te quid hoc eſt? tu
verò mortuum tuum ſepe- 16
li. Et audivit Abraham
Hephronem, & appendit
Abrahā Hephroni (e) argē-
tum de quo locutus fuerat
in auribus filiorum Heth,
quadringentos ſiclos (f) ar-
genti probatos mercatori-
bus. Et confirmatus eſt a- 17
ger Hephronis qui erat in
duplici verſùs Mamre, a-
ger & ſpelunca quæ erat
in eo, & omnis arbor agri
quæ erat in omnibus termi-
nis circumquaque, Abra- 18
hamo in poſſeſſionem, (g) in
conſpectu filiorum Heth,
& omnium ingredientium
portam civitatis ejus. Poſt 19
hæc ſepelivit Abraham Sa-
ram uxorem ſuam (h) ad
ſpeluncam agri duplicem
verſùs Mamre, hæc eſt
Hebron in terra Chanaan.
Et confirmatus eſt ager & 20
ſpelunca quæ eſt in eo A-
brahamo in poſſeſſionem ſe-
pulchri à filiis Heth.

CAP. XXIV.

ERat autem Abrahā ſe- 1
nex, & ætatis provectæ,
Dominúſque benedicebat
Abraham in omnibus.

VER. SAM. *(c)* plumbum *(d)* plumbi *(e)* numum *(f)* plumbi *(g)* in teſtimonium filiis *(h)* in medio ſpeluncæ

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 *فاجاب عفرون الحثي ابرهيم بحضرتهم وبحضرة سائر من دخل باب قريته قائلا *لا
11 تذكر ثمنا يا سيدي *فاسمع مني الضيعة قد اعطيتكها *والمغار التي فيها ايضا قد
وهبتها لك *بشهادة بني عمي وهبتها لك ادفن ميتك *فسجد ابرهيم شكرا بحضرة
12 اهل البلد *ثم كلم عفرون بحضرتهم قائلا ليس حاجتي الا عندك فليتك تسمع مني
13 واعطيك ثمن الضيعة وتقبله مني حتى ادفن ميتي ثم *واجاب عفرون ابرهيم وقال له *
14 *يا سيدي اسمع مني ارض تساوي اربع مائة مثقال فضة بيني وبينك ما هي فادفن
15 ميتك فيها *فلما سمع ابرهيم ذلك منه وزن له الدراهم التي ذكرها بحضرة بني حث
16 اربع مائة مثقال فضة مما هو جائز بين التجار *فوجبت ضيعة عفرون المعروفة بالمضاعفة
17 التي بحضرة ممري الضيعة والمغار التي فيها وجميع الشجر الذي فيها وفي جميع تخومها
18 مستديرا وجوب شري *لابرهيم بحضرة بني حث وسائر من دخل من باب قريتهم *وبعد
19 ذلك دفن ابرهيم سارة زوجته في حقل مغار المضعفة بحضرة ممري هي حبري في بلد
كنعان *فوجبت الضيعة والمغار التي فيها لابرهيم حوز قبر من بني حث *
20

الفصل الرابع والعشرون

1 *ولما شاخ ابرهيم وطعن في السن وبارك الله له في كل شي*

Reſpondit Afron Hitheus Ebrahimo 10
in præſentia eorum, & in præſentia
omnium ingredientium januam civi-
tatis ſuæ, dicens; Ne facias mentionem 11
de pretio, O Domine mi Auſculta mihi.
Rus jam dedi tibi, & ſpeluncam quæ
eſt in eo etiam, jam conceſſi tibi: teſtan-
tibus filiis patrui mei, conceſſi utrúnque
tibi, ſepeli mortuum tuum. Adoravitq; 12
Ebrahim gratias agens coram incolis re-
gionis. Præterea locutus eſt ad Afron 13
in præſentia eorum, dicens; Negotium
meum non eſt niſi apud te, & utinam
auſcultares mihi, & darem tibi pretium
Ruris, & acceptares illud à me, ut ſe-
peliam mortuum meum ibi. Reſpondit- 14
que Afron Ebrahimo, & dixit ei. O 15
domine mi, acquieſce mihi: Terra, æ-
quivalens quadringentis ſiclis argenti,
inter me & te quid eſt? ſepeli mortu-
um tuum in ea. Cúmque audiſſet hoc 16
Ebrahim ab ipſo, ponderavit ei numos
de quibus mentionem fecerat in præſentia
filiorum Hith, quadringentos ſiclos ar-
genti ex iis qui currunt apud mercato-
res. Pertinuit ergo Rus Afronis no- 17
tum nomine Duplicis, quod eſt ex adver-
ſo Mamri, Rus & ſpelunca quæ eſt in
eo, & omnes arbores quæ ſunt in eo, &
in omnibus terminis ejus circumcirca,
jure emptionis, Ad Ebrahim in præ- 18
ſentia filiorum Hith, & eorum omnium
qui ingrediebantur per portam urbis eo-
rum. Et poſteà ſepelivit Ebrahim Sa- 19
ram uxorem ſuam in agro ſpeluncæ du-
plicis è regione Mamri, ipſa eſt Habra in
regione Chanaan. Et pertinuit Rus & 20
ſpelunca quæ eſt in eo, ad Ebrahim in
poſſeſſionem ſepulchri à filiis Hith.

CAP. XXIV.

ET cùm ſenuiſſet Ebrahim, & pro- 1
vectæ factus eſſet ætatis, & bene-
dixiſſet Deus ei in omnibus:

ספר בראשית : כד

dominantem ,suæ domus senem suum servum ad Abraham dixit Et
2 וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל־עַבְדּוֹ זְקַן בֵּיתוֹ הַמֹּשֵׁל
.meo femore sub tuam manum nunc Pone : ei quæ omnibus in
בְּכָל־אֲשֶׁר־לוֹ שִׂים־נָא יָדְךָ תַּחַת יְרֵכִי׃
quod , terræ Deo & ,cœli Deo Domino in te faciam jurare Et
3 וְאַשְׁבִּיעֲךָ בַּיהוָה אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וֵאלֹהֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר
habitans ego cujus ,Chenahanæi filiab' de meo filio uxorẽ accipies non
לֹא־תִקַּח אִשָּׁה לִבְנִי מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי אֲשֶׁר אָנֹכִי יוֹשֵׁב
ibis meam cognationem ad & ,meam terram ad Quia ejus medio in
4 בְּקִרְבּוֹ׃ כִּי אֶל־אַרְצִי וְאֶל־מוֹלַדְתִּי תֵּלֵךְ
: servus eum ad dixit Et .Ischac meo filio uxorem capies &
5 וְלָקַחְתָּ אִשָּׁה לִבְנִי לְיִצְחָק׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו הָעֶבֶד
terram ad me post eundum ad mulier voluerit non forsitan Si
אוּלַי לֹא־תֹאבֶה הָאִשָּׁה לָלֶכֶת אַחֲרַי אֶל־הָאָרֶץ
qua ,terram ad tuum filium reducam reducendo nũquid ,hanc
הַזֹּאת הֶהָשֵׁב אָשִׁיב אֶת־בִּנְךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־
forte ne ,tibi Custodire : Abraham eum ad dixit Et ? inde es egressus
6 יָצָאתָ מִשָּׁם׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן־
qui ,cœli Deus Dominus .illuc meum filium reducas
7 תָּשִׁיב אֶת־בְּנִי שָׁמָּה׃ יְהוָה אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר
qui & ,meæ cognationis terrâ è & ,mei patris domo è me tulit
לְקָחַנִי מִבֵּית אָבִי וּמֵאֶרֶץ מוֹלַדְתִּי וַאֲשֶׁר
dabo tuo Semini : dicendo ,mihi juravit qui & ,mihi est locut'
דִּבֶּר־לִי וַאֲשֶׁר נִשְׁבַּע־לִי לֵאמֹר לְזַרְעֲךָ אֶתֵּן אֶת־
capies & ,tuam faciem ad suum angelum mittet ipse : hanc terram
הָאָרֶץ הַזֹּאת הוּא יִשְׁלַח מַלְאָכוֹ לְפָנֶיךָ וְלָקַחְתָּ
eundum ad mulier voluerit non si Et .inde meo filio uxorem
8 אִשָּׁה לִבְנִי מִשָּׁם׃ וְאִם־לֹא תֹאבֶה הָאִשָּׁה לָלֶכֶת
meum filium tantum :isto meo juramento à eris mundus &,te post
אַחֲרֶיךָ וְנִקִּיתָ מִשְּׁבֻעָתִי זֹאת רַק אֶת־בְּנִי
sub suam manum servus posuit Et .illuc reducas non
9 לֹא תָשֵׁב שָׁמָּה׃ וַיָּשֶׂם הָעֶבֶד אֶת־יָדוֹ תַּחַת
verbo isto super ei juravit & ,sui dñi Abraham femore
יֶרֶךְ אַבְרָהָם אֲדֹנָיו וַיִּשָּׁבַע לוֹ עַל־הַדָּבָר הַזֶּה׃
omne & ,ivit & ,sui dñi camelis è camelos decem servus cepit Et
10 וַיִּקַּח הָעֶבֶד עֲשָׂרָה גְמַלִּים מִגְּמַלֵּי אֲדֹנָיו וַיֵּלֶךְ וְכָל־
,Naharaim Aram ad ivit &,surrexit Et.ejus manu in sui dñi bonum
טוּב אֲדֹנָיו בְּיָדוֹ וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אֶל־אֲרַם נַהֲרַיִם
civitatem extra camelos fecit genu flectere Et.Nachor civitatem ad
11 אֶל־עִיר נָחוֹר׃ וַיַּבְרֵךְ הַגְּמַלִּים מִחוּץ לָעִיר
haurientes exeundi tempus ad ,vesperæ tempus ad ,aquæ puteum ad
אֶל־בְּאֵר הַמָּיִם לְעֵת עֶרֶב לְעֵת צֵאת הַשֹּׁאֲבֹת׃
nunc fac occurrere Abraham mei dñi Deus DOMINE :dixit Et
12 וַיֹּאמַר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדֹנִי אַבְרָהָם הַקְרֵה־נָא
.Abraham meo dño cum misericordiam fac & : hodie me coram
לְפָנַי הַיּוֹם וַעֲשֵׂה־חֶסֶד עִם אֲדֹנִי אַבְרָהָם׃
civitatis virorum filiæ & ,aquæ fontem super stans ego Ecce
13 הִנֵּה אָנֹכִי נִצָּב עַל־עֵין הַמָּיִם וּבְנוֹת אַנְשֵׁי הָעִיר
.aquam hauriẽdũ ad egrediẽtes
יֹצְאֹת לִשְׁאֹב מָיִם׃

Versio VULG. LAT.

2 Dixítque ad servum seniorem domus suæ, qui præerat omnibus quæ habebat; Pone manum tuam subter femur meum, 3 Ut adjurem te per Dominum Deum cœli & terræ, ut non accipias uxorem filio meo de filiabus Chananæorum, inter quos habito. 4 Sed ad terram & cognationem meam proficiscaris, & inde accipias uxorem filio meo Isaac. 5 Respondit servus, Si noluerit mulier venire mecum in terram hanc, numquid reducere debeo filium tuum ad locum, de quo tu egressus es? 6 Dixítque Abraham, Cave nequando reducas filium meum illuc. 7 Dominus Deus cœli, qui tulit me de domo patris mei, & de terra nativitatis meæ; qui locutus est mihi, & juravit mihi, dicens; Semini tuo dabo terram hanc: ipse mittet Angelum suum coram te, & accipies inde uxorem filio meo. 8 Sin autem mulier noluerit sequi te, non teneberis juramento: filium meum tantùm ne reducas illuc. 9 Posuit ergò servus manum sub femore Abraham domini sui, & juravit illi super sermone hoc. 10 Tulítque decem camelos de grege domini sui, & abiit; ex omnibus bonis ejus portans secum: profectúsque perrexit in Mesopotamiam ad urbem Nachor. 11 Cúmque camelos fecisset accumbere extra oppidum juxta puteum aquæ vesperè, tempore quo solent mulieres egredi ad hauriendam aquam, 12 dixit; Domine Deus domini mei Abraham, occurre, obsecro, mihi hodiè, & fac misericordiam cum domino meo Abraham. 13 Ecce ego sto prope fontem aquæ; & filiæ habitatorum hujus civitatis egredientur ad hauriendam aquam.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

2 Καὶ εἶπεν Ἀβραὰμ τῷ παιδὶ αὐτοῦ τῷ πρεσβυτέρῳ τῆς οἰκίας αὐτοῦ τῷ ἄρχοντι πάντων τῶν αὐτοῦ, Θὲς τὴν χεῖρά σου 3 ὑπὸ τὸν μηρόν μου. Καὶ ἐξορκιῶ σε κύριον τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ (β) καὶ τὸν θεὸν τῆς γῆς, ἵνα μὴ λάβῃς γυναῖκα τῷ υἱῷ μου Ἰσαὰκ ἀπὸ τῶν θυγατέρων τῶν Χαναναίων, μεθ' ὧν ἐγὼ (γ) οἰκῶ ἐν αὐτοῖς. 4 Ἀλλ' ἢ εἰς τὴν γῆν μου οὗ (δ) ἐγεννήθην πορεύσῃ, καὶ εἰς τὴν φυλήν μου, καὶ λήψῃ γυναῖκα τῷ υἱῷ μου Ἰσαὰκ ἐκεῖθεν. 5 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ παῖς, Μή ποτε οὐ (ε) βούλεται ἡ γυνὴ πορευθῆναι μετ' ἐμοῦ ὀπίσω εἰς τὴν γῆν ταύτην, ἀποστρέψω τὸν υἱόν σου εἰς τὴν γῆν, ὅθεν ἐξῆλθες 6 ἐκεῖθεν; Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν Ἀβραάμ, Πρόσεχε σεαυτῷ μὴ ἀποστρέψῃς 7 τὸν υἱόν μου ἐκεῖ. Κύριος ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὁ θεὸς τῆς γῆς, ὃς ἔλαβέ με ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός μου, καὶ ἐκ τῆς γῆς ἧς ἐγεννήθην, ὃς ἐλάλησέ μοι, (ζ) καὶ ὃς ὤμοσέ μοι, λέγων, Σοὶ δώσω τὴν γῆν ταύτην καὶ τῷ σπέρματί σου, αὐτὸς ἀποστελεῖ τὸν ἄγγελον αὐτοῦ ἔμπροσθέν σου· καὶ λήψῃ γυναῖκα τῷ υἱῷ (η) μου 8 ἐκεῖθεν. Ἐὰν δὲ μὴ θέλῃ ἡ γυνὴ πορευθῆναι μετά σου εἰς τὴν γῆν ταύτην, καθαρὸς ἔσῃ ἀπὸ τοῦ (θ) ὅρκου μου· μόνον 9 τὸν υἱόν μου μὴ ἀποστρέψῃς ἐκεῖ. Καὶ ἔθηκεν ὁ παῖς τὴν χεῖρα αὐτοῦ ὑπὸ τὸν μηρὸν Ἀβραὰμ τοῦ κυρίου αὐτοῦ· καὶ ὤμοσεν 10 αὐτῷ περὶ τοῦ ῥήματος τούτου. Καὶ ἔλαβεν ὁ παῖς δέκα καμήλους ἀπὸ τῶν καμήλων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν ἀγαθῶν τοῦ κυρίου αὐτοῦ μεθ' ἑαυτοῦ· καὶ ἀναστὰς, ἐπορεύθη εἰς τὴν Μεσοποταμίαν 11 εἰς τὴν πόλιν Ναχώρ. Καὶ ἐκοίμισε τὰς καμήλους ἔξω τῆς πόλεως παρὰ τὸ φρέαρ τοῦ ὕδατος τὸ πρὸς ὀψὲ, ἡνίκα ἐκπορεύονται αἱ ὑδρευόμεναι. 12 Καὶ εἶπε, Κύριε ὁ θεὸς τοῦ (ι) κυρίου μου Ἀβραάμ, εὐόδωσον ἐναντίον ἐμοῦ σήμερον, καὶ ποίησον ἔλεος μετὰ τοῦ κυρίου 13 μου Ἀβραάμ. Ἰδοὺ ἐγὼ ἕστηκα ἐπὶ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος· αἱ δὲ θυγατέρες τῶν οἰκούντων τὴν πόλιν, ἐκπορεύονται ἀντλῆσαι ὕδωρ.

2 *Et dixit Abraham puero suo seniori domûs suæ, potestatem habenti omnium quæ ei erant; Pone manum tuam sub femore 3 meo. Et adjurabo te (a) per Dominum Deum cœli, & Deum terræ, ut non sumas filio meo Isaac uxorem de filiabus Chananæorum, cum quibus ego habito in eis. 4 Sed in terram meam, ubi natus sum, ibis, & ad tribum meam; & sumes uxorem filio meo Isaac indè. 5 Dixit autem ad eum puer, Ne quando noluerit mulier ire mecum retrò in terram hanc, revocabo filium tuum in terram, undè existi indè? 6 Dixit autem Abraham ad eum, Attende tibi, ne revoces filium meum illuc. 7 Dominus Deus cœli, & Deus terræ, qui accepit me de domo patris mei, & de terra, in qua natus sum; qui locutus est mihi, & qui juravit mihi, dicens, Tibi dabo terram hanc, & semini tuo: ipse mittet angelum suum ante te; & accipies uxorem filio meo indè. 8 Quòd si noluerit mulier tecum venire in terram hanc, purus eris à (b) juramento meo: tantummodò filium meum ne revoces illuc. 9 Et posuit puer manum suam sub femore Abraham domini sui; & juravit ei de verbo hoc. 10 Et sumpsit puer decem camelos de camelis domini sui, & de omnibus bonis domini sui secum: & surgens perrexit in Mesopotamiam ad civitatem Nachor. 11 Et (c) fecit accumbere camelos extra civitatem juxta puteum aquæ, ad vesperum, quando egrediuntur aquatrices. 12 Et dixit, Domine Deus domini mei Abraham, prosperè dirige coram me hodiè; & fac misericordiam cum domino meo Abraham. 13 Ecce ego steti super fontem aquæ; filiæ autem habitantium civitatem egrediuntur ad hauriendum aquam.

MS.A. (β) καὶ τῆς γῆς, (γ) οἰκῶ μετ' αὐτῶν. Ἀλλὰ εἰς (δ) ἐγενόμην (ε) βούλεται (ζ) καὶ ὤμοσέν μοι, (η) μου Ἰσαὰκ ἐκεῖθεν. (θ) ὅρκου τούτου· μόνον (ι) Κυρίου Ἀβραάμ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

2 *ܘܩܪܐ ܐܒܪܗܡ ܠܥܒܕܗ ܣܒܐ ܪܒܝܬܗ ܕܫܠܝܛ ܒܟܠ ܕܐܝܬ ܠܗ. ܘܐܡܪ ܠܗ.
3 ܣܝܡ ܐܝܕܟ ܬܚܝܬ ܚܨܝ. *ܘܐܘܡܝܟ ܒܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܫܡܝܐ ܘܐܠܗܐ ܕܐܪܥܐ. ܕܠܐ ܬܣܒ
4 ܐܢܬܬܐ ܠܒܪܝ ܡܢ ܒܢܬܐ ܕܟܢܥܢܝܐ ܕܐܢܐ ܝܬܒ ܒܝܢܬܗܘܢ. *ܐܠܐ ܠܐܪܥܝ ܘܠܫܪܒܬܝ
5 ܬܐܙܠ. ܘܣܒ ܐܢܬܬܐ ܠܒܪܝ ܠܐܝܣܚܩ. *ܘܐܡܪ ܠܗ ܥܒܕܐ. ܘܐܢ ܠܐ ܨܒܝܐ ܐܢܬܬܐ ܠܡܐܬܐ
6 ܒܬܪܝ ܠܐܪܥܐ ܗܕܐ. ܡܗܦܟܘ ܐܗܦܟܝܘܗܝ ܠܒܪܟ. ܠܐܪܥܐ ܕܢܦܩܬ ܡܢ ܬܡܢ. *ܘܐܡܪ
7 ܠܗ ܐܒܪܗܡ. ܐܙܕܗܪ ܠܟ. ܕܠܡܐ ܬܗܦܟ ܠܒܪܝ ܠܬܡܢ. *ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܫܡܝܐ.
ܕܕܒܪܢܝ ܡܢ ܬܡܢ. ܡܢ ܒܝܬ ܐܒܝ. ܘܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܘܠܕܝ. ܘܕܐܡܪ ܠܝ ܘܕܝܡܐ
ܠܝ. ܕܠܙܪܥܟ ܐܬܠ ܐܪܥܐ ܗܕܐ. ܗܘ ܢܫܕܪ ܡܠܐܟܗ ܩܕܡܝܟ. ܘܬܣܒ ܐܢܬܬܐ ܠܒܪܝ
8 ܡܢ ܬܡܢ. *ܘܐܢ ܠܐ ܬܬܛܦܝܣ ܐܢܬܬܐ ܠܡܐܬܐ ܥܡܟ. ܬܗܘܐ ܙܟܝ ܡܢ ܡܘܡܬܝ ܗܕܐ.
9 ܒܠܚܘܕ ܠܒܪܝ ܠܐ ܬܗܦܟ ܠܬܡܢ. *ܘܣܡ ܥܒܕܐ ܐܝܕܗ ܬܚܝܬ ܚܨܗ ܕܐܒܪܗܡ
10 ܡܪܗ. ܘܝܡܐ ܠܗ ܥܠ ܦܬܓܡܐ ܗܢܐ. *ܘܕܒܪ ܥܒܕܐ ܥܣܪܐ ܓܡܠܐ ܡܢ ܓܡܠܐ
ܕܡܪܗ. ܘܐܙܠ ܘܟܠܗ ܛܒܬܐ ܕܡܪܗ ܒܐܝܕܗ. ܘܩܡ ܐܙܠ ܠܐܪܡ ܢܗܪܝܢ. ܠܡܕܝܢܬܐ
11 ܕܢܚܘܪ. *ܘܐܒܪܟ ܓܡܠܘܗܝ ܠܒܪ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ. ܥܠ ܒܐܪܐ ܕܡܝܐ. ܠܥܕܢ ܪܡܫܐ.
12 ܠܥܕܢ ܕܢܦܩܢ ܡܠܝܬܐ ܡܝܐ. *ܘܨܠܝ ܘܐܡܪ. ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܕܡܪܝ ܐܒܪܗܡ. ܛܝܒ
13 ܩܘܡ ܩܕܡܝ ܝܘܡܢܐ. ܘܥܒܕ ܛܝܒܘܬܐ ܥܡ ܡܪܝ ܐܒܪܗܡ. *ܗܐ ܐܢܐ ܩܐܡ ܐܢܐ ܥܠ ܒܐܪܐ
ܕܡܝܐ. ܘܒܢܬܗ ܕܐܢܫܝ ܡܕܝܢܬܐ. ܢܦܩܢ ܠܡܡܠܐ ܡܝܐ.

2 Vocavítq; Abrahã servũ suum seniorem œconomũ suũ, qui præerat omnibus quæ habebat, & dixit ei, Pone manũ tuã sub dorso meo. 3 Et adjurabo te per Dominũ Deum cœli & Deum terræ, ne accipias uxorẽ filio meo ex filiabus Chananæorũ inter quos habito; 4 Sed ad terrã meã & ad natalia mea proficiscere, & accipe uxorẽ filio meo Isahac. 5 Ait illi servus, Quòd si nolit mulier illa venire post me ad terrã istã, reducens reducãne filiũ tuũ in terrã de qua egressus es? 6 Dixit ad eum Abraham, Cave tibi ne fortè reducas filiũ meũ illuc. 7 Dominus Deus cœli qui duxit me inde, de domo patris mei, & de terra mea natali, & qui dixit mihi, quiq; mihi asseveravit, Semini tuo dabo terram istã: ipse mittet Angelum suũ ante te, & accipies uxorẽ filio meo istinc. 8 Quòd si non acquiescat mulier ut veniat tecum, eris innocens ab hoc meo juramento: tantumodo filiũ meum ne reducas illuc: 9 Posuit igitur servus manum suã subtus dorsum Abrahami domini sui, & juravit ei de hac re. 10 Et accipiens servus decem camelos ex camelis domini sui, abiit, ex omnibus bonis Domini sui *portans* manu sua: & surgens perrexit in Arã Naharin ad civitatem Nahor. 11 Et genuflectere fecit camelos suos extra civitatem juxta puteum aquarum sub tempus vespertinum, quo tempore egredi solent *mulieres* haurientes aquam. 12 Et oravit dicens, Domine Deus heri mei Abraham, dispone coram me hodie & utere beneficio erga dominum meum Abraham. 13 En ego asto ad puteum aquarum, & filiæ civium urbis *hujus* egrediuntur ad hauriendas aquas.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.
תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

2 וַאֲמַר אַבְרָהָם לְעַבְדֵיהּ סָבָא
דְּבֵיתֵיהּ דְּשַׁלִּיט בְּכָל־דִּי־לֵיהּ
שַׁוִּי־כְעַן יְדָךְ תְּחוֹת יִרְכִּי׃ 3 וְאֵקַיְּמִנָּךְ
בְּמֵימְרָא דַּיְיָ אֱלָהָא דִּשְׁמַיָּא
וֵאלָהָא דְּאַרְעָא דְּלָא תִסַּב
אִתְּתָא לִבְרִי מִבְּנָת כְּנַעֲנָאֵי דִּי
4 אֲנָא יָתֵיב בֵּינֵיהוֹן׃ אֱלָהֵן לְאַרְעִי
וּלְיַלָּדוּתִי תֵּיזֵיל וְתִסַּב אִתְּתָא
5 לִבְרִי לְיִצְחָק׃ וַאֲמַר לֵיהּ עַבְדָּא
מָאִים לָא תֵיבֵי אִתְּתָא לְמֵיתֵי
בַּתְרַי לְאַרְעָא הָדָא הַאֲתָבָא
אֲתֵיב יָת־בְּרָךְ לְאַרְעָא דִּי־נְפַקְתָּא
6 מִתַּמָּן׃ וַאֲמַר לֵיהּ אַבְרָהָם
אִסְתַּמַּר לָךְ דִּלְמָא תְתֵיב יָת־בְּרִי
7 לְתַמָּן׃ יְיָ אֱלָהָא דִּשְׁמַיָּא דִּי
דַּבְּרַנִי מִבֵּית אַבָּא וּמֵאֲרַע יַלָּדוּתִי
וְדִי־מַלֵּיל לִי וְדִי קַיֵּים לִי לְמֵימַר
לִבְנָךְ אֶתֵּין יָת־אַרְעָא הָדָא הוּא
יִשְׁלַח מַלְאֲכֵיהּ קֳדָמָךְ וְתִסַּב
8 אִתְּתָא לִבְרִי מִתַּמָּן׃ וְאִם־לָא
תֵיבֵי אִתְּתָא לְמֵיתֵי בַּתְרָךְ וּתְהֵי
זַכָּאָה מִמּוֹמָתִי דָּא לְחוֹד יָת־בְּרִי
9 לָא תְתֵיב לְתַמָּן׃ וְשַׁוִּי עַבְדָּא יָת־
יְדֵיהּ תְּחוֹת יִרְכָּא דְּאַבְרָהָם
רִבּוֹנֵיהּ וְקַיֵּים לֵיהּ עַל פִּתְגָּמָא
10 הָדֵין׃ וּדְבַר עַבְדָּא עַסְרָא גַמְלִין
מִגַּמְלֵי דְרִבּוֹנֵיהּ וַאֲזַל וְכָל־טוּב
רִבּוֹנֵיהּ בִּידֵיהּ וְקָם וַאֲזַל לַאֲרָם
דִּי־עַל־פְּרָת לְקַרְתָּא דְנָחוֹר׃
11 וְאַשְׁרֵי גַמְלַיָּא מִבָּרָא לְקַרְתָּא
לְבֵירָא דְמַיָּא לְעִדָּן רַמְשָׁא
12 לְעִדָּן דְּנָפְקָן מַלְיָתָא׃ וַאֲמַר יְיָ
אֱלָהֵיהּ דְּרִבּוֹנִי אַבְרָהָם זַמֵּין כְּעַן
קֳדָמַי יוֹמָא־דֵין וַעֲבֵיד־טֵיבוּ עִם
13 רִבּוֹנִי אַבְרָהָם׃ הָא אֲנָא קָאֵם
עַל־עֵינָא דְמַיָּא וּבְנָת אֱנָשֵׁי
קַרְתָּא נָפְקָן לְמִמְלֵי מַיָּא׃

2 Dixítque Abraham servo suo, seniori domus suæ; qui præerat omnibus quæ habebat: Pone nunc manum tuam subter femur meum. 3 Et adjurabo te per verbũ Domini Dei cœli, & Dei terræ: quòd non accipias uxorem filio meo de filiabus Chananæorum, inter quos ego habito. 4 Sed ad terram meam, & ad generationem meam ibis: & accipies uxorem filio meo Isaac. 5 Dixitq; ei servus; Fortè nolet mulier venire post me in terram hanc: nunquid reducens reducam filium tuum ad terrã de quâ egressus es? 6 Et dixit ei Abraham: Cave ne fortè reducas filium meum illùc. 7 Dñs Deus cœli, qui tulit me de domo patris mei, & de terrâ nativitatis meæ: & qui locutus est mihi, & qui juravit mihi, dicens; Filiis tuis dabo terrã hanc: ipse mittet Angelũ suũ corã te, & accipies uxorem filio meo inde. 8 Et si noluerit mulier venire post te, eris innocens à maledictione meâ hac: tantummodo filiũ meum ne reducas illùc. 9 Et posuit serv' manũ suã sub femore Abraham dñi sui: & juravit ei super verbo hoc. 10 Et tulit servus decẽ camelos de camelis dñi sui, & abiit; & omnia optima domini sui portans in manu suâ: & surrexit, & abiit in Syriam quæ est juxta Euphratẽ, in civitatem Nachor. 11 Et accumbere fecit camelos extra civitatem, juxta puteum aquæ; in tempore vespertino, in quo mulieres egrediuntur ad hauriendã aquam. 12 Et ait: Domine, Deus domini mei Abraham; occurre obsecro mihi hodie: & fac misericordiam cum domino meo Abraham. 13 Ecce ego sto prope fontem aquæ; & filiæ hominum civitatis egrediuntur ad hauriendam aquam.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM
Translatio Latina.

2 Dixitq; Abraham servo suo seniori domûs suæ dominanti omnibus quæ pertinebant ad eum, Pone, quæso, manum tuam sub (a) femore meo: 3 Et adjurabo te per Dominum Deum cœli, & Deum terræ, quòd non capies uxorem filio meo de filiabus Chananæorum, in quorum medio ego habito. 4 Verùm ad terram meam & ad cognationem meam ibis, & accipies uxorem filio meo Isaac. 5 Dixit verò ad eum servus, Fortassè nolet mulier venire post me in terram istam; Nunquid reducendo reducam filium tuum in terram è qua egressus es? 6 Respondítque ei Abraham, Cave tibi ne reducas filium meum illuc. 7 Dominus Deus cœli qui accepit me de domo patris mei, & de terra nativitatis meæ, qui locutus est mihi, quique juravit mihi, dicens, Semini tuo dabo terram istam: ille mittet angelum suum ante faciem tuam, et indè accipies uxorem filio meo. 8 Et si noluerit mulier venire post te, tunc mundus eris à juramento meo isto, tantùm filium meum ne reducas illuc. 9 Et posuit servus manum suam sub femore Abraham domini sui, juravitque illi super verbo isto. 10 Et accepit servus decem camelos è camelis domini sui, & profectus est; omnia enim bona domini sui erant in manu ejus. Surgens igitur ivit in Mesopotamiam, in urbem Nachor. 11 Et genu flectere fecit camelos extra civitatem propè puteum aquarum tempore vespertino, cùm egrediuntur aquatrices. 12 Dixitque, Domine Deus domini mei Abraham, occurrere fac, quæso, ante faciem meam hodiè, & fac misericordiam cum domino meo Abraham. 13 Ecce ego sto juxta fontem aquarum, & filiæ virorum hujus urbis egrediuntur ad hauriendas aquas.

VER.SAM. (a) sede meâ.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 *قال لعبده شيخ منزله المسلط علي جميع ماله اومي بيدك الي عهدي *واحلفك بالله رب
3 السموات والارض ان لا تاخذ زوجة لابني من بنات الكنعانيين الذين انا مقيم فيما بينهم *بل
4 تمضي الي بلدي ومولدي وتاخذ زوجة لابني اسحق *فقال له العبد لعل المراة لا تشاء
5 تتبعني الي هذا البلد هل ارد ابنك الي البلد الذي خرجت منه *قال له ابرهيم احذر ان
6 ترد ابني الي ثم *الله رب السماء الذي اخرجني من بيت ابي ومن ارض مولدي *والذي
7 قال لي واقسم لي قايلا لنسلك اعطي هذا البلد *هو يبعث ملاكه بين يديك وينجح
طريقك فتاخذ زوجة لابني من ثم *وان لا تشاء المراة ان تتبعك فانت بري من
8 يميني هذه *الا من احلافك ان لا ترد ابني الي ثم *فاومي العبد بيده الي عهد ابرهيم
9 مولاه *وحلف له علي هذه الامور *ثم اخذ العبد عشر اجمال من جمال مولاه ومضي وكل
10 خير مولاه بيده *وقام ومضي الي ارام نهراييم الي قرية ناحور *فاناخ الجمال خارج القرية
11 علي بير ماء وقت عشاء وقت خروج النساء المستقيات *فقال اللهم يا اله مولاي ابرهيم
12 وفق بين يدي اليوم واحسن بذلك الي مولاي ابرهيم *هوذا انا واقف علي عين الماء وبنات
13 اهل القرية يخرجن ليستقين ماء *

2 Dixit servo suo seniori domus suæ, præposito super omnia bona sua, Annue manum tuam ad pactum meum, 3 Et adjurabo te per Deum Dominum cœlorum & terræ, quòd non accipies uxorem filio meo ex filiabus Chananæorum inter quos commoror ego; 4 Sed proficisceris ad patriam meam & locum nativitatis meæ, et accipies uxorem filio meo Isbac. 5 Dixit illi servus: Si fortè mulier noluerit sequi me ad hanc regionem, reducámne filium tuum ad regionem, ex qua existi? 6 Ait illi Ebrahim: Cave ne reducas filium meum illuc. 7 Deus Dominus cœli qui eduxit me de domo patris mei, & de terra nativitatis meæ, & qui dixit mihi, & juravit mihi, dicens, Progeniei tuæ dabo hanc terram: ipsemet mittet angelum suum ante te, & prosperum faciet iter tuum, & accipies uxorem filio meo inde. 8 Et si noluerit mulier sequi te, tu liber eris à juramento meo isto: sed non ab adjuratione, ut non reducas filium meum illuc. 9 Annuitque servus manu suâ ad pactum Ebrahim domini sui, & juravit illi de his rebus. 10 Deinde sumpsit servus decem camelos ex camelis domini sui, & profectus est; & omnia bona domini sui erant in manu sua. Et surrexit, abiitque in Aram Naharaim ad urbem Nahor. 11 Et accumbere fecit cameles extra urbem ad puteum aquæ tempore vespertino, tempore exitus mulierum haurientium aquam. 12 Dixitque, Deus O Deus, domini mei Ebrahim, dispone in conspectu meo hodie, & benefac in hoc, domino meo Ebrahim: 13 Ecce ego astans sum ad fontem aquæ, & filiæ incolarum urbis exeunt ut hauriant aquam.

14 וְהָיָה הַנַּעֲרָ אֲשֶׁר אֹמַר אֵלֶיהָ הַטִּי־נָא כַדֵּךְ וְאֶשְׁתֶּה וְאָמְרָה שְׁתֵה וְגַם־גְּמַלֶּיךָ אַשְׁקֶה אֹתָהּ הֹכַחְתָּ לְעַבְדְּךָ לְיִצְחָק וּבָהּ אֵדַע כִּי־עָשִׂיתָ חֶסֶד עִם־אֲדֹנִי׃
15 וַיְהִי־הוּא טֶרֶם כִּלָּה לְדַבֵּר וְהִנֵּה רִבְקָה יֹצֵאת אֲשֶׁר יֻלְּדָה לִבְתוּאֵל בֶּן־מִלְכָּה אֵשֶׁת נָחוֹר אֲחִי אַבְרָהָם וְכַדָּהּ עַל־שִׁכְמָהּ׃
16 וְהַנַּעֲרָ טֹבַת מַרְאֶה מְאֹד בְּתוּלָה וְאִישׁ לֹא יְדָעָהּ וַתֵּרֶד הָעַיְנָה וַתְּמַלֵּא כַדָּהּ וַתָּעַל׃
17 וַיָּרָץ הָעֶבֶד לִקְרָאתָהּ וַיֹּאמֶר הַגְמִיאִינִי נָא מְעַט־מַיִם מִכַּדֵּךְ׃
18 וַתֹּאמֶר שְׁתֵה אֲדֹנִי וַתְּמַהֵר וַתֹּרֶד כַּדָּהּ עַל־יָדָהּ וַתַּשְׁקֵהוּ׃
19 וַתְּכַל לְהַשְׁקֹתוֹ וַתֹּאמֶר גַּם לִגְמַלֶּיךָ אֶשְׁאָב עַד אִם־כִּלּוּ לִשְׁתֹּת׃
20 וַתְּמַהֵר וַתְּעַר כַּדָּהּ אֶל־הַשֹּׁקֶת וַתָּרָץ עוֹד אֶל־הַבְּאֵר לִשְׁאֹב וַתִּשְׁאַב לְכָל־גְּמַלָּיו׃
21 וְהָאִישׁ מִשְׁתָּאֵה לָהּ מַחֲרִישׁ לָדַעַת הַהִצְלִיחַ יְהוָה דַּרְכּוֹ אִם־לֹא׃
22 וַיְהִי כַּאֲשֶׁר כִּלּוּ הַגְּמַלִּים לִשְׁתּוֹת וַיִּקַּח הָאִישׁ נֶזֶם זָהָב בֶּקַע מִשְׁקָלוֹ וּשְׁנֵי צְמִידִים עַל־יָדֶיהָ עֲשָׂרָה זָהָב מִשְׁקָלָם׃
23 וַיֹּאמֶר בַּת־מִי אַתְּ הַגִּידִי נָא לִי הֲיֵשׁ בֵּית־אָבִיךְ מָקוֹם לָנוּ לָלִין׃
24 וַתֹּאמֶר אֵלָיו בַּת־בְּתוּאֵל אָנֹכִי בֶּן־מִלְכָּה אֲשֶׁר יָלְדָה לְנָחוֹר׃
25 וַתֹּאמֶר אֵלָיו גַּם־תֶּבֶן גַּם־מִסְפּוֹא רַב עִמָּנוּ גַּם־מָקוֹם לָלוּן׃
26 וַיִּקֹּד הָאִישׁ וַיִּשְׁתַּחוּ לַיהוָה׃
27 וַיֹּאמֶר בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדֹנִי אַבְרָהָם אֲשֶׁר לֹא־עָזַב חַסְדּוֹ וַאֲמִתּוֹ מֵעִם אֲדֹנִי אָנֹכִי בַּדֶּרֶךְ נָחַנִי יְהוָה בֵּית אֲחֵי אֲדֹנִי׃

Verſio VULG. LAT.

14 Igitur puella, cui ego dixero; Inclina hydriam tuam ut bibam: & illa reſponderit, Bibe; quin & camelis tuis dabo potum: ipſa eſt, quam præparâſti ſervo tuo Iſaac: & per hoc intelligam, quòd feceris miſericordiam cum domino meo. 15 Necdum intra ſe verba compleverat; & ecce Rebecca egrediebatur, filia Bathuel, filii Melchæ, uxoris Nachor, fratris Abraham; habens hydriam in ſcapula ſua: 16 Puella decora nimis, virgóq; pulcherrima, & incognita viro: deſcenderat autem ad fontem, & impleverat hydriam, 17 ac revertebatur. Occurrítq; ei ſervus, & ait; Pauxillum aquæ mihi ad bibendum præ- 18 be de hydria tua. Quæ reſpondit, Bibe domine mi: celeritérque depoſuit hydriam ſuper ulnam ſuam, & dedit ei 19 potum. Cúmque ille bibiſſet, adjecit; Quin & camelis tuis hauriam aquam, donec 20 cuncti bibant. Effundénſque hydriam in canalibus, recurrit ad puteū ut hauriret aquam: & hauſtam omnibus camelis 21 dedit. Ipſe autem contemplabatur eam tacitus; ſcire volēs, utrùm proſperum iter ſuum feciſſet Dominus, an non. 22 Poſtquàm autem biberunt cameli, protulit vir inaures aureas, appendentes ſiclos duos; & armillas totidem pondo ſiclorum decem. 23 Dixítq; ad eā, Cujus es filia? indica mihi: eſt in domo patris tui locus ad manendum? Quæ reſpondit, 24 Filia ſum Bathuelis, filii Melchæ, quē peperit ipſi Nachor. 25 Et addidit, dicens; Palearum quoq; & fœni plurimum eſt apud nos, & locus ſpatioſus ad 26 manendum. Inclinavit ſe homo, & adoravit Dominum, 27 Dicens; Benedictus Dominus Deus domini mei Abraham, qui non abſtulit miſericordiam & veritatem ſuam à dn̄o meo, & recto itinere me perduxit in domū fratris dn̄i mei.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

14 Καὶ ἔσαι ἡ παρθένος ᾗ ἂν ἐγὼ εἴπω, Ἐπίκλινον τὴν ὑδρίαν σου, ἵνα πίω, καὶ εἴπῃ μοι, Πίε σὺ, καὶ τὰς καμήλους σου ποτιῶ, ἕως ἂν παύσωνται πίνουσαι, ταύτην ἡτοίμασας τῷ παιδί (κ) σου τῷ Ἰσαάκ. καὶ ἐν τούτῳ γνώσομαι, ὅτι ἐποίησας (λ) ἔλεος μετὰ τοῦ κυρίου μου Ἀβραάμ. 15 Καὶ ἐγένετο πρὸ τοῦ συντελέσαι αὐτὸν λαλοῦντα ἐν τῇ (μ) διανοίᾳ αὐτοῦ· καὶ ἰδοὺ Ῥεβέκκα ἐξεπορεύετο ἡ τεχθεῖσα Βαθουήλ, υἱῷ Μελχᾶς, τῆς γυναικὸς Ναχὼρ, ἀδελφοῦ δὲ Ἀβραὰμ, ἔχουσα τὴν ὑδρίαν ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτῆς. 16 Ἡ δὲ παρθένος ἦν καλὴ τῇ ὄψει σφόδρα· παρθένος ἦν· ἀνὴρ οὐκ ἔγνω αὐτήν. καταβᾶσα δὲ ἐπὶ τὴν πηγὴν, ἔπλησε τὴν ὑδρίαν αὐτῆς, 17 καὶ ἀνέβη. Ἐπέδραμε δὲ ὁ παῖς εἰς συνάντησιν αὐτῆς· καὶ εἶπε, Πότισόν 18 με μικρὸν ὕδωρ ἐκ τῆς ὑδρίας σου. Ἡ δὲ εἶπε, Πίε κύριε. καὶ ἔσπευσε καὶ καθεῖλε τὴν ὑδρίαν ἐπὶ τὸν βραχίονα αὐτῆς, καὶ ἐπότισεν αὐτὸν, ἕως ἐπαύσατο πί- 19 νων. Καὶ εἶπε, Καὶ ταῖς καμήλοις σου 20 ὑδρεύσομαι, ἕως ἂν πᾶσαι πίωσι. Καὶ ἔσπευσε καὶ ἐξεκένωσε τὴν (ν) ὑδρίαν εἰς τὸ ποτιστήριον· καὶ ἔδραμεν ἐπὶ τὸ φρέαρ (ξ) ἀντλῆσαι πάλιν· καὶ ὑδρεύσατο πά- 21 σαις ταῖς καμήλοις. Ὁ δὲ ἄνθρωπος κατεμάνθανεν αὐτήν· καὶ παρεσιώπα τοῦ γνῶναι (ο) εἰ εὐόδωκε κύριος τὴν ὁδὸν 22 αὐτοῦ, ἢ οὔ. Ἐγένετο δὲ ἡνίκα ἐπαύσαντο πᾶσαι αἱ κάμηλοι πίνουσαι, ἔλαβεν ὁ ἄνθρωπος ἐνώτια χρυσᾶ ἀνὰ δραχμὴν ὁλκῆς, καὶ δύο ψέλλια ἐπὶ τὰς χεῖρας αὐτῆς· δέκα χρυσῶν ὁλκὴ αὐτῶν. 23 Καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὴν, καὶ εἶπε, Θυγάτηρ τίνος εἶ; ἀνάγγειλόν μοι, εἰ ἔστι παρὰ τῷ πατρί σου τόπος (π) ἡμῖν τοῦ κα- 24 ταλῦσαι. (ρ) Ἡ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Θυγάτηρ Βαθουήλ (σ) εἰμι τοῦ Μελχᾶς, ὃν ἔτεκε τῷ 25 Ναχώρ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Καὶ ἄχυρα καὶ (τ) χορτάσματα πολλὰ παρ᾽ ἡμῖν, καὶ τό- 26 πος τοῦ καταλῦσαι. Καὶ εὐδοκήσας ὁ ἄνθρωπος, (υ) προσεκύνησε τῷ κυρίῳ. 27 Καὶ εἶπεν, Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ κυρίου μου Ἀβραὰμ, ὃς οὐκ ἐγκατέλιπε τὴν (φ) δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ τὴν ἀλήθειαν ἀπὸ τοῦ κυρίου μου. (χ) ἐμέ τε εὐόδωκε κύριος εἰς οἶκον τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ κυρίου μου.

14 Et erit virgo cuicunq; dixero, Inclina hydriam tuam, ut bibā; & dixerit mihi, Bibe tu, & camelos tuos adaquabo, quoad uſque bibere deſierint; hanc (d) parâſti puero tuo Iſaac: & in hoc cognoſcam, quia feciſti miſericordiam cum domino meo Abraham. 15 Et factum eſt, priuſquàm ipſe conſummaret loquens in mente ſua, & ecce Rebecca egrediebatur, quæ nata erat Bathuel, filio Melchæ, uxoris Nachor fratris Abrahā; habens hydriam ſuper humeros ſuos. 16 Virgo autem erat ſpecioſa aſpectu valdè: virgo erat: vir non cognoverat eam. Deſcendens autem ad fontem, implevit hydriam ſuam, & aſcendit. 17 Accurrit autem puer obviàm ei, & dixit, Pota me paululū aquæ de hydria tua. 18 Illa verò dixit, Bibe domine: & feſtinavit, & depoſuit hydriā ſuper brachiū ſuū: & potavit eum, quoad uſque ceſſavit bibens. 19 Et dixit, Et camelis tuis hauriam aquā, quoad uſque omnes biberint. 20 Et feſtinavit, & evacuavit hydriam in canalem; & cucurrit ad puteū ad hauriendum rurſus; & hauſit aquam omnibus camelis. 21 Homo autem conſiderabat eam; & tacebat, ad cognoſcendum, ſi proſperâſſet Dominus viam ejus, an non. 22 Factum eſt autem, poſtquàm ceſſârunt omnes cameli bibentes, ſumpſit homo inaures aureas, (e) ſingularum drachmarum ponderis, & duas (f) virias in manus ejus: decem aureorum pondus earum. 23 Et interrogavit eam, & dixit, Filia cujus es? annuncia mihi, ſi eſt apud patrem tuum locus nobis ad divertendum. 24 At illa dixit ei, Filia Bathuel ſum, filii Melchæ, quem peperit ipſi Nachor. 25 Et dixit ei, Et paleæ et pabula multa apud nos, et locus ad divertendum. 26 Et (g) benedicens homo, adoravit Dominū. 27 Et dixit, Benedictus Dominus Deus domini mei Abraham, qui non dereliquit juſtitiā (h) ſuā, et veritatē à domino meo: meq; proſperè deduxit Dominus in domum fratris domini mei.

MS.A. (κ) σου Ἰσαάκ. (λ) ἔλεος τῷ κυρίῳ μου. (μ) διανοίᾳ· καὶ (ν) ὑδρίαν ἐπὶ τὸ (ξ) ἀντλῆσαι ὕδωρ· καὶ (ο) ἢ εὐόδωκε (π) ἡμῖν καταλῦσαι. (ρ) Καὶ εἶπεν (σ) εἰμι ἐγὼ τοῦ Μελχᾶς, ὃν ἔτεκεν αὐτῷ Ναχώρ. (τ) χόρτασμα πολὺ (υ) προσεκύνησεν κυρίῳ. (φ) δικαιοσύνην, καὶ (χ) ἐμὲ εὐόδωκε

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14 Igitur puella cui dixero, Inclina mihi hydriam tuam ut bibam, illáq; mihi dixerit, Bibe, quin & camelis tuis potū dabo: ipſa eſt uxor quam preparaſti ſervo tuo Iſahac, & per hoc intelligā te uti gratia & juſtitia erga Dominū meū. 15 Necdum ipſe finē loquendi fecerat, & ecce Rebecca egreſſa eſt, quæ nata fuerat Bathueli filio Melchæ uxoris Nahor fratris Abrahami, cum hydria ſuper humerum ſuum. 16 Cæterùm puella pulcherrima erat aſpectu, virgo quam vir nullus agnoverat, deſcendítq; ad puteū, & impleta hydria ſua, aſcendit. 17 Et currens ſervus in occurſum ejus, dixit ad eā, Propina mihi pauxillū aquæ de hydria tua. 18 Quæ ait illi, Bibe domine mi; moxq; depoſita hydria ſuper manus ſuas, potū illi præbuit. 19 Et abſolvens potū ei præbere, dixit, Etiā camelis tuis hauriā, donec finierint bibere. 20 Et feſtinavit, effudítq; hydriā ſuā ad potū, & accurrit iterū ad puteū ut hauriret, hauſitq; omnibus camelis illius. 21 Vir autē ille potū præbebat, & contemplabatur eam, expectans ad ſciendū utrū fortunaſſet Dominus iter ſuū, necne. 22 Quumq; cameli ſatis abundè bibiſſent, protulit ſervus inaurē aureā ſicli pondo, & duas armillas ſuper manus illius, decē aureorū pondo. 23 Et ait illi, Cujus filia tu ſis indica mihi, & utrùm ſit nobis locus domi patris tui ad pernoctandum. 24 Dixit ad eum, Filia Bathuelis ego ſum filii Melchæ, quem peperit ipſi Nahor. 25 Tum ſubdidit ei, Quin & paleam atque ſtramen multum habemus, itemque locum ad pernoctandum. 26 Et genuflectens vir ille ſuper terram, adoravit Dominum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

14 Et erit puella, cui dixero, Inclina obſecro, hydriā tuā, ut bibā; et dixerit bibe, et camelos quoq; tuos adaquabo: ipſā præparaſti ſervo tuo Iſaac; & in hoc ſciā, quod feciſti miſericordiam cum domino meo. 15 Et factū eſt antequam ille ceſſaſſet loqui; ecce Rebecca egrediebatur, quæ nata eſt Bathuel filio Melchæ, uxoris Nachor, fratris Abrahæ; et hydria 16 ſua ſuper humerum ejus. Et puella erat pulchra aſpectu valde; virgo, & vir nō cognoverat eam: et deſcēdit ad fontem, et implevit hydriā ſuā, et 17 aſcendit. Et cucurrit ſervus in occurſum ejus: & ait; Fac me guſtare obſecro, paululū aquæ 18 de hydriā tuā. Et ait, Bibe Domine mi: Et feſtinavit & depoſuit hydriā ſuper manum 19 ſuā, et dedit ei bibere. Et cùm ceſſaſſet ei dare potū: dixit; Etiā camelis tuis hauriā, donec 20 ceſſēt bibere. Et feſtinavit, & effudit hydriā ſuā in canale; et cucurrit iterum ad puteum ad hauriendū: & hauſit omnibus 21 camelis ejᵒ. Vir autē admirabatur eā, tacitᵒ contemplādo, ut ſciret utrùm proſperaſſet 22 Dn̄s viā ſuā, an non. Et factū eſt, quādo ceſſaverunt bibere cameli, tulit vir inaurē aureā appendentē ſiclum unum: & duas armillas ſuper manᵒ ejᵒ, appendentes decē ſiclos auri. 23 Et ait, Cujᵒ filia es tu? indica obſecro, mihi; ſi eſt in domo patris tui locus ſufficiens no- 24 bis ad manendū. Et dixit ei; Filia Bathuelis ego ſum, filii Melchæ, quem peperit de Na- 25 chor. Et ait ei; Etiā palearū & pabuli multū eſt apud nos: locus quoq; ſufficiens ad ma- 26 nendū. Et flexit vir genua ſua; 27 et adoravit corā Dn̄o. Et ait; Benedictus Dn̄s Deus domini mei Abraham; qui non *prohibuit* miſericordiā ſuā, & veritatem ſuā à dn̄o meo: & rectā viā duxit me Dominus in domum fratris domini mei.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VERSIO SAMARITANA.

TEXT. ET VER. SAM. Tradſlatio Latina.

14 *Fiat verò ut puella cui dixero, Inclina mihi quæſo hydriam tuam ut bibam, et dixerit, Bibe, atq; etiam camelos tuos potabo, hanc (b) demonſtraveris ſervo tuo Iſaac, & in hoc cognoſcam quòd feceris miſericordiā cum domino meo Abraham.* 15 *Et factū eſt antequam finiiſſet ille loqui in corde ſuo, & ecce Rebecca egreſſa eſt quæ nata fuerat Bathueli filio Melchæ uxoris Nachor fratris Abrabæ; hydria autē erat ſuper humerū ejus.* 16 *Puella verò ſpecioſa admodum erat aſpectu: Virgo erat, vir q; non cognoverat eam, et deſcendit ad fontem, et replevit hydriam, poſteà revertebatur.* 17 *Sed cucurrit ſervus in occurſū ejus, et dixit, Sorbendum quæſo mihi præbe paululū aquæ de hydria tua.* 18 *Reſponditq;, Bibe domine mi, feſtinanſque demiſit hydriam in manū ſuā, & potavit eum* 19 *Et poſtquam finiit potans eū, dixit, Etiā camelis tuis hauriam quouſq; finierint bibere.* 20 *Feſtinavit autem & demiſit hydriā ſuam in canalem, & cucurrit iterū ad puteum ut hauriret, & hauſit omnibus camelis ejus.* 21 *Intereà vir ille conſternabatur animo ſuper eam, et ſilebat ut cognoſceret an proſperū ſucceſſum daret Dominus itineri ſuo, nécne.* 22 *Factum eſt autem poſtquam finiêrunt cameli bibere, ut acciperet vir ille monile aureū, ſemiſſis pondus ejus, et poſuit ſuper frontem ejus, duaſq; armillas in manibus ejus, decē aureorū pondus eorum.* 23 *Et dixit, Filia cujus es tu? indica quæſo mihi: Nunquid eſt in domo patris tui locᵒ nobis ad pernoctandū?* 24 *Et reſpondit ei, Filia Bathuelis ego ſū, filii Melchæ quē peperit Nachori.* 25 *Et dixit ei, Etiam palea, etiam pabulū multum nobiſcū eſt, atq; etiam locus ad pernoctandū.* 26 *Et inclinavit ſe vir ille, et adoravit Dominū.* 27 *Dixitq;, Benedictus Dominus Deus domini mei Abrahā qui non dimiſit miſericordiā ſuam et veritatē ſuā à domino meo Abrahā: cùm eſſem in via deduxit me Dominus in domū fratris domini mei.*

VER. SAM. (*b*) occurrere feciſti.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 *Et puellam cui dixero, Inclina hydriam tuam ut bibam, dicétque Bibe, & potabo etiam camelos tuos, præparâſti eam ſervo tuo Iſhac, & per id ſciam te beneſeciſſe domino meo.* 15 *Evenitque ut antequam explêſſet ſermonem ſuum, exiret Rebecca, quæ nata fuerat Bathuail filio Malchæ uxoris Nahor fratris Ebrahim, habens hydriam ſuam ſuper humerum ſuum.* 16 *Et puella erat pulchra aſpectu nimis, virgo, quam non cognoverat vir: deſcenditq; ad fontem, & implevit hydriam ſuam, & aſcendit.* 17 *Accurrit autem ſervus in occurſum ejus, & ait illi: Da mihi bibere parum de aqua hydriæ tuæ.* 18 *Dixit, Bibe, O domine mi: & feſtinavit, atque depoſuit hydriam ſuam ſuper manu ſuâ potavitq; eum.* 19 *Et cùm explêſſet potare illum ait. Potabo etiam camelos tuos donec expleatur potatio eorum.* 20 *Et feſtinavit evacuavitque hydriam ſuam in potatorio, & accurrit etiam ad puteum, ut hauriret, donec potâſſet omnes camelos ejus.* 21 *Et erat vir conſiderans eam tacitus, ut ſciret utrùm Deus proſperâſſet viam ſuam, an non.* 22 *Cùmque finem feciſſent cameli bibendi, accepit vir inaures ex auro, pondere dimidii ſicli, & dedit eam ipſi, & poſuit duas armillas in manibus ejus, pondere decem ſiclorum auri.* 23 *Poſtea dixit ei, Indica mihi cujuſnam filia tu ſis: num inveniam in domo patris tui locum nobis in quo pernoctemus?* 24 *At illa; Ego ſum filia Bathuail filii Malchæ quem peperit Nahor.* 25 *Tum dixit ei; Palea, & fœnum multum eſt apud nos, & habemus quoque locum ad pernoctandum.* 26 *Tum procidit vir, & adoravit Deum.* 27 *Et dixit, Benedictus Deus, Deus domini mei Ebrahim, qui non privavit gratiâ ſuâ & beneficio ſuo dominum meum, & duxit me viâ rectâ ad domum fratris domini mei.*

.hæc verba secundum suæ matris domui nunciavit &,puella cucurrit Et
28 וַתָּרָץ הַנַּעֲרָ וַתַּגֵּד לְבֵית אִמָּהּ כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃
virum ad Laban cucurrit & :Laban ejus nomen &,frater Ribcah ipsi Et
29 וּלְרִבְקָה אָח וּשְׁמוֹ לָבָן וַיָּרָץ לָבָן אֶל־הָאִישׁ
& ,inaurem videre ut fuit Et .fontem ad foras
30 הַחוּצָה אֶל־הָעָיִן׃ וַיְהִי כִּרְאֹת אֶת־הַנֶּזֶם וְאֶת־
verba ipse audivit cùm & ,suæ sororis manus super armillas
הַצְּמִדִים עַל־יְדֵי אֲחֹתוֹ וּכְשָׁמְעוֹ אֶת־דִּבְרֵי
ad venit & ,vir me ad est locutus Sic :dicendo ,suæ sororis Ribcah
רִבְקָה אֲחֹתוֹ לֵאמֹר כֹּה־דִבֶּר אֵלַי הָאִישׁ וַיָּבֹא אֶל־
Ingredere :dixit Et .fontem super camelos super stans ecce & : virum
31 הָאִישׁ וְהִנֵּה עֹמֵד עַל־הַגְּמַלִּים עַל־הָעָיִן׃ וַיֹּאמֶר בּוֹא
locum & domum paravi ego Et ?plateâ in stabis quid ad ,Dñi benedicte
בְּרוּךְ יְהוָה לָמָּה תַעֲמֹד בַּחוּץ וְאָנֹכִי פִּנִּיתִי הַבַּיִת וּמָקוֹם
paleā dedit & ,camelos solvit & ,domum ad vir venit Et .camelis
32 לַגְּמַלִּים׃ וַיָּבֹא הָאִישׁ הַבַּיְתָה וַיְפַתַּח הַגְּמַלִּים וַיִּתֵּן תֶּבֶן
,virorum pedes & ,ejus pedes lavandū ad aquā & ,camelis pabulum &
וּמִסְפּוֹא לַגְּמַלִּים וּמַיִם לִרְחֹץ רַגְלָיו וְרַגְלֵי הָאֲנָשִׁים
:dixit Et comedendum ad ejus facies ad est positum Et .secum qui
33 אֲשֶׁר אִתּוֹ׃ וַיּוּשַׂם לְפָנָיו לֶאֱכֹל וַיֹּאמֶר
.Loquere :dixit Et .mea verba sum locutus si usque ,comedam Non
לֹא אֹכַל עַד אִם־דִּבַּרְתִּי דְּבָרָי וַיֹּאמֶר דַּבֵּר׃
benedixit Dominus Et .ego Abraham Servus :dixit Et
34 וַיֹּאמַר עֶבֶד אַבְרָהָם אָנֹכִי׃ וַיהוָה בֵּרַךְ אֶת־
35 argentū &,bovem & pecus ei dedit & :est magnificatus &,valde meo domino
אֲדֹנִי מְאֹד וַיִּגְדָּל וַיִּתֶּן־לוֹ צֹאן וּבָקָר וְכֶסֶף
peperit Et .asinos & ,camelos & ,ancillas & ,servos & ,aurum &
וְזָהָב וַעֲבָדִם וּשְׁפָחֹת וּגְמַלִּים וַחֲמֹרִים׃ וַתֵּלֶד
36 dedit & ;suam senectutem post meo domino filiū mei dñi uxor Sarah
שָׂרָה אֵשֶׁת אֲדֹנִי בֵן לַאדֹנִי אַחֲרֵי זִקְנָתָהּ וַיִּתֶּן־
Non :dicendo me⁹ dñs me fecit jurare Et .ei quæ omnia ei
לוֹ אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ׃ וַיַּשְׁבִּעֵנִי אֲדֹנִי לֵאמֹר לֹא־
37 habitans ego cujus ,Chenahanæi filiabus de meo filio uxorem capies
תִקַּח אִשָּׁה לִבְנִי מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי אֲשֶׁר אָנֹכִי יֹשֵׁב
,meam familiam ad & ,ibis mei patris domū ad non Si .ejus terrā in
בְּאַרְצוֹ׃ אִם־לֹא אֶל־בֵּית־אָבִי תֵּלֵךְ וְאֶל־מִשְׁפַּחְתִּי
38 ibit non Fortasse :meum dñm ad dixi Et .meo filio uxorem capies &
וְלָקַחְתָּ אִשָּׁה לִבְנִי׃ וָאֹמַר אֶל־אֲדֹנִי אֻלַי לֹא־תֵלֵךְ
39 ,conspectu in ambulavi cujus Domin⁹ :me ad dixit Et .me post mulier
הָאִשָּׁה אַחֲרָי׃ וַיֹּאמֶר אֵלָי יְהוָה אֲשֶׁר־הִתְהַלַּכְתִּי לְפָנָיו
40 uxorem capies & ,tuam viam secundabit & ,tecum suum angelum mittet
יִשְׁלַח מַלְאָכוֹ אִתָּךְ וְהִצְלִיחַ דַּרְכֶּךָ וְלָקַחְתָּ אִשָּׁה
eris immunis Tunc .mei patris domo de & ,meā familiā de meo filio
לִבְנִי מִמִּשְׁפַּחְתִּי וּמִבֵּית אָבִי׃ אָז תִּנָּקֶה
41 ,tibi dederint non si & :meam familiam ad veneris cùm ,meo juramēto à
מֵאָלָתִי כִּי תָבוֹא אֶל־מִשְׁפַּחְתִּי וְאִם־לֹא יִתְּנוּ לָךְ
:dixi & ,fontem ad hodie veni Et .meo juramento à immunis eris &
וְהָיִיתָ נָקִי מֵאָלָתִי׃ וָאָבֹא הַיּוֹם אֶל־הָעָיִן וָאֹמַר
42 ,meam viam secundans nunc tu es si ,Abraham mei dñi Deus Domine
יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדֹנִי אַבְרָהָם אִם־יֶשְׁךָ־נָּא מַצְלִיחַ דַּרְכִּי
.eam super ambulo ego quā
אֲשֶׁר אָנֹכִי הֹלֵךְ עָלֶיהָ׃

Versio VULG. LAT.

28 Cucurrit itaque puella, & nuntiavit in domū matris suæ omnia quæ audierat. 29 Habebat autem Rebecca fratrem, nomine Laban; qui festinus egressus est ad hominem, ubi 30 erat fons. Cúmque vidisset inaures & armillas in manibus sororis suæ, & audisset cuncta verba referentis; Hæc locutus est mihi homo: venit ad virum, qui stabat juxta camelos, et prope fontem aquæ: 31 Dixitque ad eum; Ingredere, Benedicte Domini: cur foris stas? præparavi domum, & 32 locum camelis. Et introduxit eum in hospitium; ac destravit camelos: dedítque paleas & fœnum, & aquā ad lavandos pedes ejus, & virorum qui venerant cum eo. 33 Et appositus est in conspectu ejus panis; Qui ait, Non comedam, donec loquar sermones meos. Respondit ei, Loquere. 34 At ille; Servus, inquit, Abraham sum. 35 Et Dominus benedixit domino meo valdè, magnificatúsque est: & dedit ei oves & boves, argentū & aurum, servos & ancillas, camelos & asinos. 36 Et peperit Sara uxor domini mei filiū domino meo in senectute sua; dedítque illi omnia quæ habuerat. 37 Et adjuravit me domin⁹ meus, dicens; Non accipies uxorem filio meo de filiabus Chananæorū, in quorū terra 38 habito. Sed ad domum patris mei perges, & de cognatione mea accipies uxoré filio meo. 39 Ego verò respondi domino meo, Quid si noluerit venire 40 mecum mulier? Dominus, ait, in cujus conspectu ambulo, mittet angelum suum tecum, & diriget viā tuā: accipiésq; uxoré filio meo de cognatione mea, & de domo patris 41 mei. Innocens eris à maledictione mea, cùm veneris ad propinquos meos, & non de- 42 derint tibi. Veni ergò hodiè ad fontem aquæ, & dixi; Domine Deus domini mei Abraham, si direxisti viam meam, in qua nunc ambulo;

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

28 Καὶ δραμοῦσα ἡ παῖς (ψ) ἀνήγγειλεν εἰς
τὸν οἶκον τῆς μητρὸς αὐτῆς κατὰ τὰ ῥήματα
29 ταῦτα. Τῇ δὲ Ῥεβέκκᾳ ἀδελφὸς ἦν, ᾧ
ὄνομα Λάβαν. καὶ ἔδραμε Λάβαν πρὸς τὸν
30 ἄνθρωπον ἔξω ἐπὶ τὴν πηγήν. Καὶ ἐγένετο ἡνίκα εἶδε τὰ ἐνώτια καὶ τὰ (ω) ψέλ-
λια ἐν ταῖς χερσὶ τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ, καὶ ὅτε ἤ-
κουσε τὰ ῥήματα Ῥεβέκκας τῆς ἀδελφῆς
αὐτοῦ, λεγούσης, Οὕτω λελάληκέ μοι ὁ
ἄνθρωπος· καὶ ἦλθε πρὸς τὸν ἄνθρωπον
ἑστηκότος αὐτοῦ ἐπὶ τῶν καμήλων ἐπὶ τῆς
31 πηγῆς. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Δεῦρο εἴσελθε,
(α) Εὐλογητὸς κυρίου· ἵνατί ἕστηκας ἔξω;
ἐγὼ δὲ ἡτοίμασα τὴν οἰκίαν καὶ τόπον ταῖς
32 καμήλοις. Εἰσῆλθε δὲ ὁ ἄνθρωπος εἰς
τὴν οἰκίαν· καὶ ἀπέσαξε τὰς καμήλους, καὶ
ἔδωκεν ἄχυρα καὶ χορτάσματα ταῖς καμή-
λοις, καὶ (β) ὕδωρ νίψασθαι τοῖς ποσὶν
αὐτοῦ, καὶ τοῖς ποσὶ τῶν ἀνδρῶν τῶν μετ᾽
33 αὐτοῦ. Καὶ παρέθηκεν αὐτοῖς ἄρτους φα-
γεῖν. καὶ εἶπεν, Οὐ μὴ φάγω, ἕως τοῦ λα-
λῆσαί με τὰ ῥήματά μου. Καὶ εἶπεν, Λά-
34 λησον. Καὶ εἶπε, Παῖς Ἀβραὰμ ἐγώ εἰ-
35 μι. Κύριος δὲ (γ) ηὐλόγησε τὸν κύριόν
μου σφόδρα, καὶ ὑψώθη· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ
πρόβατα, καὶ μόσχους, καὶ ἀργύριον, καὶ χρυ-
σίον, παῖδας, καὶ παιδίσκας, καμήλους, καὶ
36 ὄνους. Καὶ ἔτεκε Σάρρα ἡ γυνὴ τοῦ κυρίου
μου υἱὸν ἕνα τῷ κυρίῳ μου μετὰ τὸ γηρᾶσαι
αὐτόν· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὅσα ἦν αὐτῷ.
37 Καὶ ὥρκισέ με ὁ κύριός μου, λέγων, Οὐ
λήψῃ γυναῖκα τῷ υἱῷ μου ἀπὸ τῶν θυγατέ-
ρων τῶν Χαναναίων, ἐν οἷς ἐγὼ παροικῶ
38 ἐν τῇ γῇ αὐτῶν. (δ) Ἀλλ᾽ εἰς τὸν οἶκον τοῦ πα-
τρός μου πορεύσῃ, καὶ εἰς τὴν φυλήν μου, καὶ λή-
39 ψῃ γυναῖκα τῷ υἱῷ μου ἐκεῖθεν. Εἶπα δὲ
τῷ κυρίῳ μου, Μήποτε οὐ (ε) πορεύσεται ἡ
40 γυνὴ μετ᾽ ἐμοῦ. Καὶ εἶπέ μοι, Κύριος ὁ
θεὸς ᾧ εὐηρέστησα ἐναντίον αὐτοῦ, αὐτὸς
ἐξαποστελεῖ τὸν ἄγγελον αὐτοῦ μετὰ σοῦ καὶ εὐο-
δώσει τὴν ὁδόν σου. καὶ λήψῃ γυναῖκα τῷ υἱῷ
μου ἐκ τῆς φυλῆς μου, καὶ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς
41 μου. Τότε ἀθῷος ἔσῃ (ζ) ἀπὸ τῆς ἀρᾶς μου· ἡνί-
κα γὰρ ἐὰν ἔλθῃς εἰς τὴν φυλήν μου, καὶ (η) μή
σοι δῶσι, καὶ ἔσῃ ἀθῷος ἀπὸ τοῦ ὁρκισμοῦ
42 μου. Καὶ ἐλθὼν σήμερον ἐπὶ τὴν πηγήν, εἶ-
πα, Κύριε ὁ θεὸς τοῦ κυρίου μου Ἀβραάμ,
εἰ σὺ εὐοδοῖς τὴν ὁδόν (θ) μου, ἐν ᾗ νῦν
ἐγὼ πορεύομαι ἐν αὐτῇ·

Et currens puella nunciavit in 28
domum matris suæ secundùm
verba hæc. Rebeccæ autem fra- 29
ter erat, cui nomen, Laban: &
cucurrit Laban ad hominem fo-
ràs ad fontem. Et factum est, 30
postquàm vidit inaures, & vi-
rias in manibus sororis suæ; &
quando audivit verba Rebeccæ
sororis suæ, dicentis, Sic locutus
est mihi homo: & venit ad ho-
minem, stante illo super camelos
super fontem. Et dixit ei, Heus, 31
ingredere, (i) Benedictus Domi-
ni; ut quid stetisti foris? ego
autem paravi domum & locum
camelis. Intravit autem homo 32
in domum; & destravit came-
los, & dedit paleas & pabula
camelis, & aquam ad (k) la-
vandum pedibus ipsius, & pe-
dibus virorum qui cum eo. Et 33
apposuit eis panes ad mandu-
candum. Et dixit, Non mandu-
cabo, donec ego locutus fuero
verba mea. Et dixit, Loquere.
Et dixit, Puer Abraham ego 34
sum. Dominus autem benedixit 35
dominū meū valdè, & exalta-
tus est; & dedit ei oves & vitu-
los, & argentū & aurū, pueros
& ancillas, camelos & asinos.
Et peperit Sara uxor domini 36
mei filium unum domino meo,
postquàm ipse senuit; & dedit
ei omnia quæ erant sibi. Et ad- 37
juravit me dominus meus, dicens,
Non sumes uxorem filio meo de
filiabus Chananæorum, inter quos
ego habito in terra eorum. Sed 38
in domum patris mei ibis, & ad
tribum meam, & sumes uxorem
filio meo indè. Dixi autem do- 39
mino meo, Ne fortè non eat mu-
lier mecum. Et dixit mihi, Do- 40
minus Deus, cui placui ante
ipsum, ipse mittet angelum suum
tecum, & prosperabit viam tu-
am: & sumes uxorem filio meo
de tribu mea, & de domo patris
mei. Tunc innocens eris à male- 41
dicto meo: quandocumque enim
veneris ad tribum meam, & tibi
non dederint, & eris innocens à
juramento meo. Et veniens ho- 42
diè ad fontem, dixi, Domine Deus
domini mei Abraham, si tu pro-
speras viam meam, in qua nunc
ego ambulo in ea;

MS.A. (ψ) ἀπήγγειλεν (ω) ψέλια ἐπὶ τὰς χεῖρας (α) Εὐλογητὸς κύριος· (β) ὕδωρ τοῖς ποσὶν (γ) εὐλόγησεν (δ) Ἀλλ᾽ ἢ εἰς (ε) πορευθῇ (ζ) ἐκ τῆς (η) μὴ δῶσίν σοι, (θ) μου, ἣν νῦν ἐγὼ πορεύομαι ἐπ᾽ αὐτήν·

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]
42 [illegible]

Et dixit, Benedict⁹ sit Dñs Deus dñi mei A- 27
braham, qui non retraxit bonitatē suam, &
justitiā suā à dño meo, sed per viā *rectam*
perduxit me Dñs in domum fratris dñi mei
ut acciperem filiam fratris domini mei
filio ipsius. Cucurrit autē filia, & indicavit 28
domui patris sui verba hæc. Rebecca verò 29
habebat fratrē nomine Laban: cucurrit ergò
Laban ad virum foras ad puteum, Quum vi- 30
disset inaures & armillas in manibus sororis
suæ, et quum audisset verba Rebeccæ sororis
suæ dicētis; Talia dixit mihi vir ille: & ve-
nit ad virum qui stabat prope camelos juxta
puteum. Et dixit ei, Ingredere benedicte 31
Dñi, cur stas in platea? & ego preparavi do-
mum, & locum camelis. Ingressus est igitur 32
vir ille domum, & exoneravit camelos, po-
suitq; paleā & pabulum camelis, & aquam
ad lavandos pedes ej⁹, & pedes virorū qui
cum eo erāt. Et proposuit eis cibum. Dixit 33
autē non comedā donec dicam verba mea.
Inquiūt ei, Dicito. Inquit, Serv⁹ sum Abra- 34
hami. Et verò Dñs benedixit domino meo, 35
magnificatúsq; est vehementer, et factæ sunt
ei oves, et boves, et argentum, et aurum, et
servi, et ancillæ, et asinæ, et cameli, et asini.
Et peperit Sara uxor dñi mei filium domino 36
meo postquā senuerat, dedítq; ei omnia quæ
possidet. Et adjuravit me dñs meus, ac dixit 37
mihi, Ne accipias conjugem filio meo de fi-
liis Chananæorum quorum terrā inhabito.
Sed abi in domum patris mei, et ad gene- 38
rationé meam, et accipe conjugem filio meo
illinc. Dixiq; dño meo, Quid si nolit mulier 39
venire mecum? Inquit mihi dñs me⁹, Dñs 40
quem colui, ipse mittet Angelū suum tecum,
disponétq; viā tuā, et accipies uxorem filio
meo de cognatione mea, et de domo patris
mei. Et tunc innoxi⁹ eris à juramento meo, 41
cùm ieris ad cognationem meam: Et nisi de-
derint tibi, eris innocens à juramento meo.
Itaq; veni hodie ad puteum, & dixi, Do- 42
mine Deus Abrahæ, si disposuisti viam me-
am pro qua veni.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

28 וּרְהַטַת עוּלֵימְתָּא וְחַוִּיאַת לְבֵית
אִמַּהּ כְּפִתְגָּמַיָּא הָאִלֵּין׃ 29 וּלְרִבְקָה
אַחָא וּשְׁמֵיהּ לָבָן וּרְהַט לָבָן לְוָת
גַּבְרָא לְבָרָא לְוָת עֵינָא׃ 30 וַהֲוָה כַּד
חֲזָא יָת קְדָשָׁא וְיָת שֵׁירַיָּא עַל יְדֵי
אֲחָתֵיהּ וְכַד שְׁמַע יָת פִּתְגָּמֵי רִבְקָה
אֲחָתֵיהּ לְמֵימַר כְּדֵין מַלֵּיל עִמִּי
גַּבְרָא וַאֲתָא לְוָת גַּבְרָא וְהָא קָאֵים
עִלָּוֵי גַמְלַיָּא עַל עֵינָא׃ 31 וַאֲמַר עוּל
בְּרִיכָא דַיְיָ לְמָה אַתְּ קָאֵים בְּבָרָא
וַאֲנָא פַּנֵּיתִי בֵיתָא וַאֲתַר כְּשַׁר
לְגַמְלַיָּא׃ 32 וְעַל גַּבְרָא לְבֵיתָא וּשְׁרָא
גַמְלַיָּא וִיהַב תִּבְנָא וְכִסְתָּא לְגַמְלַיָּא
וּמַיָּא לְאַסְחָאָה רַגְלוֹהִי וְרַגְלֵי
גוּבְרַיָּא דְעִמֵּיהּ׃ 33 וְשַׁוִּיאוּ קֳדָמוֹהִי
לְמֵיכַל וַאֲמַר לָא אֵיכוּל עַד דַּאֲמַלֵּיל
פִּתְגָּמַי וַאֲמַר מַלֵּיל׃ 34 וַאֲמַר עַבְדָּא
דְאַבְרָהָם אֲנָא׃ 35 וַיְיָ בָּרֵיךְ יָת רִבּוֹנִי
לַחֲדָא וּרְבָא וִיהַב לֵיהּ עָן וְתוֹרִין
וּכְסַף וּדְהַב וְעַבְדִּין וְאַמְהָן וְגַמְלִין
וַחֲמָרִין׃ 36 וִילֵידַת שָׂרָה אִתַּת רִבּוֹנִי
בַּר לְרִבּוֹנִי בָּתַר דְּסֵיבַת וִיהַב לֵיהּ
יָת כָּל דִּילֵיהּ׃ 37 וְקַיֵּים עֲלַי רִבּוֹנִי
לְמֵימַר לָא תִסַּב אִתְּתָא לִבְרִי
מִבְּנָת כְּנַעֲנָאֵי דִּי אֲנָא יָתֵיב
בְּאַרְעֵיהּ׃ 38 אֱלָהֵין לְבֵית אַבָּא תֵּיזֵיל
וּלְזַרְעִיתִי וְתִסַּב אִתְּתָא לִבְרִי׃
39 וַאֲמָרִית לְרִבּוֹנִי מָאִים לָא תֵיתֵי
אִתְּתָא בַּתְרָי׃ 40 וַאֲמַר לִי יְיָ דִּי פְלָחִית
קֳדָמוֹהִי יִשְׁלַח מַלְאֲכֵיהּ עִמָּךְ וְיַצְלַח
אוֹרְחָךְ וְתִסַּב אִתְּתָא לִבְרִי מִזַּרְעִיתִי
וּמִבֵּית אַבָּא׃ 41 בְּכֵן תְּהֵי זַכַּאי מִמּוֹמָתִי
אֲרֵי תְהָךְ לְזַרְעִיתִי וְאִם לָא יִתְּנוּן
לָךְ וּתְהֵי זַכַּאי מִמּוֹמָתִי׃ 42 וַאֲתֵיתִי
יוֹמָא דֵין לְעֵינָא וַאֲמָרִית יְיָ אֱלָהָא
דְּרִבּוֹנִי אַבְרָהָם אִם אִית כְּעַן רַעֲוָא
קֳדָמָךְ לְאַצְלָחָא אָרְחִי דִּי אֲנָא אָזֵיל עֲלַהּ׃

28 Et cucurrit puella, & nunciavit in domo matris suæ, verba 29 hæc. Erat autem Rebeccæ frater, & nomen ejus Laban: & cucurrit Laban ad virū, foràs, 30 ad fontem. Et factum est, cùm vidisset inaurem, & armillas in manibus sororis suæ: & cùm audisset verba Rebeccæ sororis suæ, dicētis; Hæc locutus est mecum vir: venitq; ad virum; et ecce stabat juxta ca- 31 melos, prope fontē. Et ait; Ingredere, benedicte Dñi: cur stas foris? ego autē præparavi domum, & locum aptum ca- 32 melis. Et ingressus est vir in domum, & solvit camelos: & dedit paleas et pabulū camelis; & aquā ad lavandos pedes ej⁹, & pedes virorum qui erāt 33 cum eo. Et posuerunt corā eo cibum; & ait, Non comedā, donec loquar sermones meos: 34 Et dixit, Loquere. Et ait: Serv⁹ 35 Abrahæ ego sum. Et Dñs benedixit Dño meo valde, et magnificat⁹ est: et dedit ei oves et boves, et argentum et aurū, et servos, et ancillas; et came- 36 los, et asinos. Et peperit Sara uxor dñi mei filium dño meo, postquàm senuit: deditq; illi 37 omnia quæ habebat. Et adjuravit me dñs me⁹, dicens: Non accipies uxoré filio meo de filiab⁹ *Chananæi*, in *cujus* terrá 38 ego habito. Sed ad domū patris mei ibis, et ad cognationé meā: et accipies uxorem filio 39 meo. Et dixi dño meo: Fortè 40 non veniet mulier post me. Et dixit mihi: Dñs, in cujus conspectu ego servio, mittet angelum suū tecum, et diriget viā tuam; et accipies uxorem filio meo, de cognatione meâ, et de 41 domo patris mei. Tūc eris innocens à maledictione meâ; quādo ieris ad cognationé meam: et si non dederít tibi, eris innocens à maledictione meâ: 42 Et veni hodie ad fontem: et dixi, Domine, Deus domini mei Abraham, si est voluntas coram te, ut dirigas viam meam, in quā nunc ego ambulo.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]
42 [illegible]

VER. SAM.

28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]
42 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Tum cucurrit puella, et nun- 28
tiavit domui matris suæ se-
cundùm verba ista. Rebeccæ 29
autē frater erat, cujus nomen
Laban: et cucurrit Laban ad
virum illum foras ad fontē.
Factúmque est cùm videret 30
monile et armillas super ma-
nus sororis suæ, et cùm audi-
ret verba Rebeccæ sororis suæ
dicentis, Sic locutus est mihi
vir iste; ut veniret ad virum
illum, et ecce stabat prope ca-
melos ad fontem. Dicerétque, 31
(c) Veni, benedicte Domini,
quarè stas foris? Ego paravi
domum et locū camelis. In- 32
troduxit itaq; virū illum do-
mum, & solvit camelos, de-
ditque paleam et pabulū ca-
melis, et aquā lavandis pedi-
bus ejus, & pedibus hominū
qui cum ipso erant. Posuitq; 33
coram eis quod comederent:
sed dixit, Non edam donec
locutus fuerim verba mea:
dixerúntque ei, Loquere. Et 34
dixit, Servus Abraham ego
sum. Dominus autem benedi- 35
xit dominū meum valdè, &
magnificavit, et dedit illi o-
ves et boves, argentū et au-
rum, servos et ancillas, came-
los et asinos. Peperit quoque 36
Sara uxor domini mei filium
domino meo post senectutem
suam, deditq; illi omnia quæ
sua sunt. Adjuravit autem 37
me dominus meus dicens,
Non accipies uxorē filio meo
de filiabus Chananæorum in
quorū terra ego habito. Ve- 38
rùm in domū patris mei ibis,
et ad familiā meam, accipi-
ésque uxorē filio meo. Et 39
dixi domino meo, Fortasse nō
veniet mulier post me. Sed 40
dixit mihi, Dominus coram
quo ambulavi, mittet Angelū
suum tecum et prosperā red-
det viā tuam, accipiesq; ux-
orē filio meo de familia mea,
et de domo patris mei. Tunc 41
mundus eris à sacramento
meo, cum iveris ad familiam
meam: Et si non dederint ti-
bi, eris tamen mundus (d) à
sacramento meo. Veni au- 42
tem hodiè ad fontem, et dixi,
Domine Deus domini mei A-
braham, Si nunc prosperas vi-
am meā quam ego ambulo;

VER. SAM. (c) Benedicte Domini qui venis, quare (d) ab execratione mea.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ثُمَّ أَحْضَرَتِ ٱلْجَارِيَةُ وَأَخْبَرَتْ بَعْضَ مَنْ فِي بَيْتِ أُمِّهَا بِهٰذِهِ ٱلْأُمُورِ * وَكَانَ لِرِبْقَا أَخٌ يُسَمَّى لَابَانُ * 28 29
فَأَحْضَرَ لَابَانُ إِلَى ٱلرَّجُلِ إِلَى خَارِجِ ٱلْقَرْيَةِ إِلَى ٱلْعَيْنِ * وَكَانَ ذٰلِكَ بَعْدَ نَظَرِ ٱلسَّنْفِ وَٱلسِّوَارَيْنِ 30
فِي يَدَيْ أُخْتِهِ * وَبَعْدَ سَمَاعِهِ كَلَامَ رِبْقَا قَائِلَةً كَذَا خَاطَبَنِي ٱلرَّجُلُ * فَصَارَ إِلَيْهِ فَإِذَا هُوَ وَاقِفٌ
مَعَ ٱلْجِمَالِ عَلَى ٱلْعَيْنِ * فَقَالَ ٱدْخُلْ يَا مُبَارَكُ مِنَ ٱللّٰهِ لِمَ تَقِفُ بَرًّا وَأَنَا قَدْ نَظَّفْتُ ٱلْبَيْتَ وَأَصْلَحْتُ 31
مَوْضِعًا لِلْجِمَالِ * فَدَخَلَ ٱلرَّجُلُ إِلَى ٱلْمَنْزِلِ وَحَلَّ عَنِ ٱلْجِمَالِ وَطَرَحَ لَهَا تِبْنًا وَقَتًّا وَأَعْطَاهُ مَاءً 32
يَغْسِلُ بِهِ رِجْلَيْهِ وَأَرْجُلَ ٱلْقَوْمِ ٱلَّذِينَ مَعَهُ * ثُمَّ صَيَّرَ ٱلطَّعَامَ بَيْنَ يَدَيْهِ لِيَأْكُلَ * فَقَالَ لَا آكُلُ 33
حَتَّى أَتَكَلَّمَ بِكَلَامِي * فَقَالَ لَهُ تَكَلَّمْ * قَالَ أَنَا عَبْدُ إِبْرٰهِيمَ * وَٱللّٰهُ بَارَكَ لِمَوْلَايَ فَعَظُمَ وَرَزَقَهُ غَنَمًا 34 35
وَبَقَرًا وَفِضَّةً وَذَهَبًا وَعَبِيدًا وَإِمَاءً وَجِمَالًا وَحَمِيرًا * ثُمَّ وَلَدَتْ سَارَةُ زَوْجَةُ مَوْلَايَ ٱبْنًا لَهُ بَعْدَ 36
شَيْخُوخَتِهَا فَأَعْطَاهُ جَمِيعَ مَالِهِ * فَأَحْلَفَنِي مَوْلَايَ قَائِلًا لَا تَأْخُذْ زَوْجَةً لِٱبْنِي مِنْ بَنَاتِ ٱلْكَنْعَانِيِّ 37
ٱلَّذِي أَنَا مُقِيمٌ فِي بَلَدِهِ * بَلِ ٱمْضِ إِلَى بَيْتِ أَبِي وَإِلَى عَشِيرَتِي وَخُذْ زَوْجَةً لِٱبْنِي * فَقُلْتُ لِسَيِّدِي 38 39
لَعَلَّ ٱلْمَرْأَةَ لَا تَتْبَعُنِي * فَقَالَ لِي ٱللّٰهُ ٱلَّذِي سَلَكْتُ فِي طَاعَتِهِ يَبْعَثُ مَلَاكَهُ بَيْنَ يَدَيْكَ وَيُنْجِحُ 40
طَرِيقَكَ حَتَّى تَأْخُذَ زَوْجَةً لِٱبْنِي مِنْ عَشِيرَتِي وَمِنْ بَيْتِ أَبِي * حِينَئِذٍ تَبْرَأُ مِنْ حَرَجِي إِذَا صِرْتَ 41
إِلَى عَشِيرَتِي * وَإِنْ هُمْ لَمْ يُعْطُوكَ ٱمْرَأَةً لِٱبْنِي كُنْتَ بَرِيًّا مِنْ حَرَجِي * فَجِئْتُ ٱلْيَوْمَ إِلَى ٱلْعَيْنِ 42
فَقُلْتُ * ٱللّٰهُمَّ يَا إِلٰهَ مَوْلَايَ إِبْرٰهِيمَ إِنْ كُنْتَ تُنْجِحُ طَرِيقِي ٱلَّذِي أَنَا سَائِرٌ فِيهِ *

Deinde cucurrit puella, & nuntiavit 28
nonnullis ex iis qui erant in domo matris
suæ, de his rebus. Et erat Rebeccæ fra- 29
ter, qui vocabatur Laban, accurritque
Laban ad virum extra civitatem ad fon-
tem. Et fuit hoc postquam vidit inau- 30
rem, & duo monilia in manibus sororis
suæ, et postquam audivit sermonem Re-
beccæ dicentis, Sic collocutus est mecum
vir: et venit ad eum, ipse verò stabat cum
camelis ad fontem. Dixitque, Ingre- 31
dere, O benedicte à Deo: cur stas foris,
et ego jam aptavi domum, et paravi lo-
cum camelis? Ingressus est ergò vir 32
domicilium, et soluit à camelis, et proje-
cit eis paleam et fœnum: et dedit ei a-
quam quâ lavaret pedes suos, et pedes
hominum qui cum eo erant. Deinde ap- 33
posuit cibum coram eo, ut comederet: Di-
xit autem, Non comedam donec loquar
sermonem meum. Ait illi, Loquere. Di- 34
xit, Ego sum servus Ebrahim. Et Deus 35
benedixit domino meo valdè, et magni-
ficatus est, et concessit ei oves, et boves, et
argentum, et aurum, et servos, et ancillas,
et camelos, et asinos. Tum peperit Sara 36
uxor domini mei filium ipsi post senectu-
tem suam, deditq; ei omnia bona sua.
Adjuravitq; me dominus meus dicens,
Ne accipias uxorem filio meo ex filiabus 37
Chananæi in cujus regione ego commo-
ror. Sed vade ad domum patris mei,
et cognationem meam, et accipe uxorem 38
filio meo. Dixi domino meo, Forsitan
mulier non sectabitur me. Ait mihi, De- 39
us, in cujus obedientia ambulavi, mittet 40
Angelum suum ante te, et prosperabit iter
tuū, ut sumas uxorē filio meo de cogna-
tione mea, et de domo patris mei. Tunc
innocens eris à rigore meo, cum pervene- 41
ris ad cognationē meā. Quòd si ipsi non
dederint tibi mulierem filio meo, eris in-
nocens à rigore meo. Veni ergò hodiè ad
fontem, et dixi; Deus, O Deus domini 42
mei Ebrahim, si prosperam facis viam
meam pro qua pergo,

ספר בראשית : כד

egrediens ,puella erit & :aquæ fontem ſuper ſtans ego Ecce
43 הנה אנכי נצב על־עין המים והיה העלמה היצאת
aquæ parum quæſo mihi Propina : eam ad dixero & ,hauriendum ad
לשאב ואמרתי אליה השקיני־נא מעט־מים
tuis camelis etiam & ,bibe tu Etiam ,me ad dixerit Et .tuâ hydriâ de
44 מכדך: ואמרה אלי גם־אתה שתה וגם לגמליך
.mei domini filio Dominꝰ præparavit quam uxor ipſa : hauriam
אשאב הוא האשה אשר־הכיח יהוה לבן־אדני:
Ribcah ecce & ,meum cor ad loquendum ad complerem antequàm Ego
45 אני טרם אכלה לדבר אל־לבי והנה רבקה
:hauſit & ,fontem ad deſcendit &:ejꝰ humerũ ſuper ejꝰ hydria &,egrediens
יצאת וכדה על־שכמה ותרד העינה ותשאב
ſuã hydriã fecit deſcendere&,feſtinavit Et .quæſo mihi Propina:eam ad dixi &
46 ואמר אליה השקיני נא: ותמהר ותורד כדה
etiam & ;bibi & :potabo tuos camelos etiam & ,Bibe :dixit & , ſe deſuper
מעליה ותאמר שתה וגם־גמליך אשקה ואשת וגם
? tu cujus Filia :dixi & ,eam interrogavi Et .potavit camelos
47 הגמלים השקתה: ואשאל אתה ואמר בת־מי את
.Milcha ei peperit quem ,Nachor filii Bethuel Filia :dixit &
ותאמר בת־בתואל בן־נחור אשר ילדה־לו מלכה
.ejus manus ſuper armillas & ,eius faciem ſuper inaurem poſui Et
ואשם הנזם על־אפה והצמידים על־ידיה:
DOMINO benedixi & ,Domino me incurvavi & ,me inclinavi Et
48 ואקד ואשתחוה ליהוה ואברך את־יהוה
,veritatis via in me duxit qui ,Abraham mei domini Deo
אלהי אדני אברהם אשר הנחני בדרך אמת
ſi nunc Et .ejus filio mei dñi fratris filiam capiendum ad
49 לקחת את־בת־אחי אדני לבנו: ועתה אם־
.mihi indicate ,meo dño cum veritatem & miſericordiam facientes vos eſtis
ישכם עשים חסד ואמת את־אדני הגידו לי
ſiniſtram ſuper vel dexteram ſuper reſpiciam & :mihi indicate ,non ſi Et
ואם־לא הגידו לי ואפנה על־ימין או על־שמאל:
Non .verbum exiit Dño A :dixerunt & ,Bethuel & Laban reſpõdit Et
50 ויען לבן ובתואל ויאמרו מיהוה יצא הדבר לא
:te coram Ribcah Ecce .bonum vel malum te ad loqui, poterimus
51 נוכל דבר אליך רע או־טוב: הנה־רבקה לפניך
eſt locutus quẽadmodum ,tui dñi filio uxor ſit & :vade & ,accipe
קח ולך ותהי אשה לבן־אדניך כאשר דבר
;eorum verba Abraham ſervus audivit quando fuit Et .Dñs
52 יהוה: ויהי כאשר שמע עבד אברהם את־דבריהם
,argenti vaſa ſervus protulit Et .Domino terram in ſe incurvavit
53 וישתחו ארצה ליהוה: ויוצא העבד כלי־כסף
.ejus fratri dedit pretioſa & ,Ribcah ipſi dedit & ,veſtes & ,auri vaſa &
וכלי זהב ובגדים ויתן לרבקה ומגדנת נתן לאחיה
,eo cum qui viri & ipſe ,biberunt & ,comederũt Et .ejꝰ matri &
54 ולאמה: ויאכלו וישתו הוא והאנשים אשר־עמו
me Dimittite : dixit Et .diluculo in ſurrexerunt Et :pernoctaverunt &
וילינו ויקומו בבקר ויאמר שלחני
nobiſcum puella Maneat :ejꝰ mater &,ejꝰ frater dixit Et .meum dñm ad
55 לאדני: ויאמר אחיה ואמה תשב הנער אתנו
.ibis poſtea decadem vel dies
ימים או עשור אחר תלך:

Verſio VULG. LAT.

43 Ecce ſto juxta fontẽ aquæ; & virgo, quæ egredietur ad hauriendã aquã, audierit à me; Da mihi pauxillum aquæ ad bibendũ ex hydria tua: 44 Et dixerit mihi, Et tu bibe, & camelis tuis hauriã: ipſa eſt mulier quam præparavit Dñs filio dñi mei. 45 Dúmq; hæc tacitus mecum volverẽ, apparuit Rebecca veniẽs cum hydria, quam portabat in ſcapula: deſcendítq; ad fontẽ, & hauſit aquam. Et aio ad eam, Da mihi paululũ bibere. 46 Quæ feſtinans depoſuit hydriã de humero, & dixit mihi; Et tu bibe, & camelis tuis tribuã potũ. Bibi, & adaquavit camelos. 47 Interrogavíq; eam, & dixi; Cujꝰ es filia? Quæ reſpõdit, Filia Bathuelis ſum, filii Nachor, quẽ peperit ei Melcha. Suſpẽdi itaq; inaures ad ornãdã faciẽ ejꝰ, & armillas poſui in manibꝰ ejꝰ. 48 Pronúſq; adoravi Dñm, benedicẽs Dño Deo dñi mei Abrahã, qui perduxit me recto itinere, ut ſumerẽ filiã fratris dñi mei filio ejꝰ. 49 Quamobrẽ ſi facitis miſericordiã & veritatẽ cũ dño meo, indicate mihi: ſin autem aliud placet, & hoc dicite mihi, ut vadã ad dexterã, ſive ad ſiniſtrã. 50 Reſpõderúntq; Labã & Bathuel, A Dño egreſſꝰ eſt ſermo: nõ poſſumꝰ extra placitũ ejꝰ quidquã aliud loqui tecũ. 51 En Rebecca corã te eſt: tolle eã, & proficiſcere; & ſit uxor filii dñi tui, ſicut locutꝰ eſt Dñs. 52 Quòd cùm audiſſet puer Abrahã, procidẽs adoravit in terrã Dñm. 53 Prolatíſque vaſis argẽteis, & aureis, ac veſtibus, dedit ea Rebeccæ pro munere: fratribꝰ quoq; ejꝰ & matri dona obtulit. 54 Inito cõvivio, veſcẽtes pariter & bibẽtes mãſerũt ibi. Surgẽs autẽ manè locutus eſt puer, Dimittite me, ut vadã ad dñm meũ. 55 Reſpõderúntq; fratres ejꝰ & mater; Maneat puella ſaltem decem dies apud nos, & poſteà proficiſcetur.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

43 Ἰδοὺ, ἐγὼ ἐφέστηκα (ι) ἐπὶ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος, καὶ αἱ θυγατέρες τῶν ἀνθρώπων τῆς (κ) πόλεως ἐκπορεύονται ἀντλῆσαι ὕδωρ· καὶ ἔσται ἡ παρθένος, ᾗ ἂν ἐγὼ εἴπω, (λ) Πότισόν με ἐκ τῆς ὑδρίας σου μικρὸν ὕδωρ, 44 Καὶ εἴπῃ μοι, Καὶ σὺ πίε, καὶ τοῖς καμήλοις σου ὑδρεύσομαι· αὕτη ἡ γυνὴ ἣν ἡτοίμασε κύριος τῷ ἑαυτοῦ θεράποντι Ἰσαάκ· καὶ ἐν τούτῳ γνώσομαι, ὅτι πεποίηκας ἔλεος τῷ κυρίῳ μου Ἀβραάμ. 45 Καὶ ἐγένετο πρὸ τοῦ συντελέσαι με λαλοῦντα ἐν τῇ διανοίᾳ μου, εὐθὺς Ῥεβέκκα ἐξεπορεύετο ἔχουσα τὴν ὑδρίαν ἐπὶ τῶν ὤμων· καὶ κατέβη ἐπὶ τὴν πηγὴν, καὶ ὑδρεύσατο. Εἶπα δὲ αὐτῇ, Πότισόν με. 46 Καὶ σπεύσασα, καθεῖλε τὴν ὑδρίαν ἐπὶ τὸν βραχίονα αὐτῆς ἀφ᾽ ἑαυτῆς, καὶ εἶπε, Πίε σὺ, καὶ τὰς καμήλους σου ποτιῶ. καὶ ἔπιον, καὶ τὰς (μ) καμήλους ἐπότισε. 47 Καὶ ἠρώτησα αὐτὴν, καὶ εἶπα, (ν) Θυγάτηρ τίνος εἶ; ἀνάγγειλόν μοι· ἡ δὲ ἔφη, Θυγάτηρ Βαθουὴλ (ξ) εἰμὶ υἱοῦ τοῦ Ναχὼρ, ὃν ἔτεκεν αὐτῷ Μελχά. καὶ περιέθηκα αὐτῇ τὰ ἐνώτια, καὶ τὰ (ο) ψέλλια περὶ τὰς χεῖρας αὐτῆς. 48 Καὶ εὐδοκήσας προσεκύνησα (π) τῷ κυρίῳ· καὶ εὐλόγησα κύριον τὸν θεὸν τοῦ κυρίου μου Ἀβραάμ, ὃς (ρ) εὐόδωσέ με ἐν ὁδῷ ἀληθείας λαβεῖν τὴν θυγατέρα τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ κυρίου μου τῷ υἱῷ αὐτοῦ. 49 Εἰ οὖν ποιεῖτε ὑμεῖς ἔλεος καὶ δικαιοσύνην πρὸς τὸν κύριόν (σ) μου· εἰ δὲ μὴ, ἀπαγγείλατέ μοι, ἵνα ἐπιστρέψω εἰς δεξιὰν (τ) ἢ ἀριστεράν. 50 Ἀποκριθεὶς δὲ Λάβαν καὶ Βαθουὴλ, εἶπαν, Παρὰ κυρίου ἐξῆλθε (υ) τὸ πρᾶγμα τοῦτο· οὐ (φ) δυνησόμεθά σοι ἀντειπεῖν κακὸν ἢ καλόν. 51 Ἰδοὺ Ῥεβέκκα ἐνώπιόν σου· λαβὼν ἀπότρεχε· καὶ ἔστω γυνὴ τῷ υἱῷ τοῦ κυρίου σου, καθὰ ἐλάλησε κύριος. 52 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἀκοῦσαι τὸν παῖδα τὸν Ἀβραὰμ τῶν (χ) ῥημάτων αὐτῶν, προσεκύνησεν ἐπὶ τὴν γῆν (ψ) τῷ κυρίῳ. 53 Καὶ ἐξενέγκας ὁ παῖς σκεύη ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ καὶ ἱματισμὸν, (ω) ἔδωκε τῇ Ῥεβέκκᾳ. καὶ δῶρα ἔδωκε τῷ ἀδελφῷ αὐτῆς, καὶ τῇ μητρὶ αὐτῆς. 54 Καὶ ἔφαγον καὶ (α) ἔπιον καὶ αὐτὸς καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ᾽ αὐτοῦ ὄντες, καὶ ἐκοιμήθησαν. καὶ (β) ἀναστὰς τὸ πρωῒ, εἶπεν, Ἐκπέμψατέ με, ἵνα ἀπέλθω πρὸς τὸν κύριόν μου. 55 Εἶπαν δὲ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆς, καὶ ἡ μήτηρ, Μεινάτω ἡ παρθένος μεθ᾽ ἡμῶν ἡμέρας ὡσεὶ δέκα, καὶ μετὰ ταῦτα ἀπελεύσεται.

43 *Ecce ego ſteti ſuper fontẽ aquæ, et filiæ hominũ civitatis egrediuntur ad hauriendã aquã: et erit virgo, cui ego dixero, Da mihi bibere de hydria tua puſillũ aquæ;* 44 *Et dixerit, Et tu bibe, et camelis tuis hauriã; hæc eſt mulier, quam paravit Dominꝰ famulo ſuo Iſaac: et in hoc cognoſcã, quia feciſti miſericordiã domino meo Abrahã.* 45 *Et factum eſt priuſquàm ego conſummarem loquens in mente mea; ſtatim Rebecca egrediebatur habens hydriam ſuper humeros: et deſcendit ad fontem, & hauſit aquam.* 46 *Dixi autem ei, Pota me. Et feſtinans depoſuit hydriam ſuper brachiũ ſuum à ſeipſa; & dixit, Bibe tu, & camelos tuos potabo. Et bibi, et camelos potavit.* 47 *Et interrogavi eam, et dixi, Filia cujus es? nuncia mihi: At illa dixit, Filia ſum Bathuel, filii Nachor, quem peperit ei Melcha. Et circumpoſui ei inaures, & virias circa manus ejus.* 48 *Et benedicens adoravi Dominũ: & benedixi Dominũ Deũ domini mei Abraham, qui proſperavit me in via veritatis, ad ſumendã filiã fratris domini mei filio ipſius.* 49 *Si ergò facitis vos miſericordiã et juſtitiam ad (l) dominum meum: ſin autem non, renunciate mihi, ut redeam ad dexterã aut ſiniſtrã.* 50 *Reſpondens autem Laban et Bathuel, dixerunt; A Domino exiit res hæc: non poterimus tibi contradicere (m) malum vel bonum.* 51 *Ecce Rebecca in conſpectu tuo: accipiens recurre; et ſit uxor filio domini tui, quemadmodũ locutꝰ eſt Dominꝰ.* 52 *Factũ eſt autẽ, cùm puer Abrahã audiret verba hæc, adoravit ſuper terram Dominũ.* 53 *Et proferens puer vaſa argentea, et aurea, et veſtẽ, dedit Rebeccæ: et dona dedit fratri ejus, et matri ejus.* 54 *Et manducaverunt et biberunt, et ipſe, et viri, qui cum eo erant; et dormierunt. Et ſurgens manè dixit, Dimittite me, ut redeam ad dominũ meum.* 55 *Dixerunt autem frater ejus, et mater; Maneat virgo nobiſcum ad decem dies; et poſteà abibit.*

MS.A. (ι) ἐπὶ τὴν πηγὴν (κ) πόλεως ἐξελεύσονται ὑδρεύσασθαι ὕδωρ. (λ) Πότισόν με μικρὸν ὕδωρ ἐκ τῆς ὑδρίας σου, Καὶ εἴπῃ μοι, Πίε σὺ, καὶ τὰς (μ) καμήλους μου ἐπότισεν. (ν) Τίνος θυγάτηρ εἶ; (ξ) εἰμὶ ἐγὼ υἱοῦ Ναχὼρ, (ο) ψέλια ἐπὶ τὰς (π) κυρίῳ· (ρ) εὐόδωσέν μοι (σ) μου, ἀπαγγείλατε (τ) ἢ εἰς ἀριστεράν. (υ) τὸ πρόσταγμα (φ) δυνησόμεθα οὖν σοι ἀντειπεῖν κακὸν καλῷ. (χ) ῥημάτων τούτων, (ψ) κυρίῳ. (ω) ἔδωκεν Ῥεβέκκᾳ. (α) ἔπον αὐτὸς (β) ἀναστὰς πρωῒ,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 [illegible]

43 Ecce ego ſto ad puteum aquarum, & puella quæ egredietur hauſtura aquas, & dixero ei; Propina mihi pauculum aquæ ex hydria tua, 44 dixerítq; mihi, Et tu bibe, & etiam camelis tuis hauriam, ipſa eſt uxor quam præparavit Dñs filio dñi mei. 45 Ego nondum finem feceram loquendi, & ecce Rebecca egreſſa eſt cum hydria ſuper humerũ ſuum, deſcendítq; ad fontem & hauſit: dixíq; ad eam, Propina mihi parum aquæ ex hydria tua. 46 Quæ feſtinans depoſuit hydriam ſuam à ſe, & dixit mihi, Bibe, imò etiam camelis tuis potum præbebo. Bibi ergò & camelis etiam meis potum dedi. 47 Et interrogans eam, dixi ei, Cujus filia es tu? Reſpondit, Filia Bathuelis ego ſum, filii Nahor quem genuit ei Melcha: tum poſui armillas in manibus ejus & inaures in auribus illius. 48 Et genuflectens adoravi Dñm & benedixi Domino Deo domini mei Abrahæ, qui duxerat me itinere recto ad domum fratris domini mei, ut caperem filiam fratris dñi mei filio ipſius. 49 Jam verò ſi utimini beneficio & juſtitia cum domino meo, indicate mihi: ſin minùs, ſignificate mihi, ut vertam me ad dexteram vel ad ſiniſtram. 50 Reſponderunt Laban & Bathuel, ac dixerunt, A Domino egreſſus eſt ſermo: non poſſumus dicere tibi bonum aut malum. 51 En Rebecca coram te eſt, duc & vade, ſitq; uxor filio domini tui prout dixit Dñs. 52 Ut autem audivit ſervus Abrahæ verba illorum, procubuit ſuper terram coram Dño. 53 Et prolatis ſervꝰ vaſis aureis & vaſis argenteis, ac veſtibus, dedit ea Rebeccæ, & munera dedit fratribus ejus, & matri illius. 54 Comederunt ergo & biberunt, ipſe & viri qui cum eo erant, ac pernoctarunt: ſurgenſq; diluculò, ait illis, Dimittite me, ut vadã ad dominum meum. 55 Dixerunt ad eum fratres ejus & mater ipſius, Maneat puella nobiſcum menſe dierum, ac tunc abibit.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

43 הא אנא קאם על עינא דמיא ותהי
עולימתא דתפוק למימלי ואימר לה
אשקיני כען זעיר מיא מקולתיך:
44 ותימר לי אף את אשתי ואף לגמלך
אמלי היא אתתא דזמין יי לבר
45 רבוני: אנא עד לא שיציתי למללא
עם לבי והא רבקה נפקת וקולתה
על כתפה ונחתת לעינא ומלת
46 ואמרית לה אשקיני כען: ואוחיאת
ואחתת קולתה מנה ואמרת אשתי
ואף לגמלך אשקי ושתיתי ואף
47 גמליא אשקיאת: ושאלית יתה
ואמרית בת מן את ואמרת ברת
בתואל בר נחור דילידת ליה
מלכה ושויתי קדשא על אפה
48 ושיריא על ידהא: וכרעית וסגדית
קדם יי וברכית ית יי אלהיה דרבוני
אברהם די דברני באורח קשוט
למסב ית בת אחוהי דרבוני
49 לבריה: וכען אם איתיכון עבדין
טיבו וקשוט עם רבוני חוו לי ואם
לא חוו לי ואתפני על ימינא או על
50 שמאלא: ואתיב לבן ובתואל
ואמרו מן קדם יי נפק פתגמא לית
אנחנא יכלין למללא עמך בישא או טב
51 הא רבקה קדמך דבר ואיזיל ותהי
אתתא לבר רבונך כמא דמליל יי:
52 והוה כד שמע עבדא דאברהם ית
פתגמיהון וסגיד על ארעא קדם יי:
53 ואפיק עבדא מנין דכסף ומנין
דדהב ולבושין ויהב לרבקה
ומגדנין יהב לאחוהא ולאמה:
54 ואכלו ושתאו הוא וגבריא די עמיה
וביתו וקמו בצפרא ואמר שלחוני
55 לות רבוני: ואמר אחוהא ואמה
תיתיב עולימתא עמנא עידן בעידן
או עסרא ירחין בתר כן תיזיל:

43 Ecce ego ſto juxta fõtẽ aquæ: & erit puella quæ egreſſa fuerit ad hauriendũ; & dixero ei, Da mihi obſecro paululũ aquæ ad bibendũ, de hydriâ tuâ. 44 Et dixerit mihi, Tu quoq; bibe, & etiã camelis tuis hauriã: ipſa eſt mulier, quã præparavit Dñs filio dñi mei. 45 Antequàm *ego* ceſſarẽ loqui cum corde meo; ecce Rebecca egrediebatur, & hydria ſua ſuper humerũ ejus erat; deſcenditq; ad fontẽ, & implevit illã: & dixi ei, Da mihi bibere obſecro. 46 Et feſtinavit, & depoſuit hydriã ſuã *à* ſe; & dixit Bibe; & etiã camelis tuis potũ dabo: & bibi; camelos quoq; adaquavit. 47 Et interrogavi eã, & dixi, Cujꝰ filia es tu? & ait; Filia Bathuelis, filii Nachor, quẽ peperit ei Melcha: & poſui inaurẽ ſup faciẽ ejꝰ, & armillas ſuper manꝰ ejꝰ. 48 Et flexi genua & adoravi coram Dño: & benedixi Dño Deo dñi mei Abrahã, qui duxit me in viã rectã, ut acciperẽ filiã 49 fratris dñi mei filio ſuo. Et nunc ſi vos facitis miſericordiã & veritatẽ cũ dño meo, annunciate mihi: ſi autẽ non, indicate mihi; & divertã ad 50 dexterã, aut ad ſiniſtrã. Reſpõdítq; Labã & Bathuel, & dixerũt; A facie Dñi egreſſꝰ eſt ſermo: nõ poſſumꝰ nos loqui 51 tecũ malũ aut bonũ. Ecce Rebecca corã te eſt, tolle eam & vade: & ſit uxor filio dñi tui, 52 ſicut locutꝰ eſt Dñs. Et factũ eſt cùm audiſſet ſervꝰ Abrahæ verba eorũ: adoravit in terrâ 53 corã Dño. Et protulit ſervus vaſa argentea & vaſa aurea, & veſtes, & dedit Rebeccæ: et munera dedit fratri ejꝰ et ma- 54 tri. Et comederũt et biberũt, ille et viri qui erãt cũ eo, et dormierũt: et ſurrexerũt mane; et dixit, Mittite me ad do- 55 minũ meũ. Et dixit frater ejꝰ et mater; Maneat puella nobiſcum aliquo tempore, aut decem menſibus: et poſtea ibit.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

43 *Ecce ego ſto ſuper fontem aquarum, fiat ut puella quæ egredietur ad hauriendũ, cuique dixero, Propina mihi, quæſo, parũ aquæ de hydria tua;* 44 *Et dixerit mihi, Etiam tu bibe, atq; etiam camelis tuis hauriã, hæc ſit mulier quã (e) demonſtrat Dominus filio domini mei.* 45 *Antequã ego finiiſſem loqui in corde meo; et ecce Rebecca egreſſa eſt cum hydria ſuper humerũ ejus, et deſcendit ad fontẽ, et hauſit; Dixiq; ad eam, Propina mihi, quæſo, parũ aquæ de hydria tua.* 46 *Feſtinavit verò, et depoſuit hydriã ſuam à ſe, et dixit, Bibe; atq; etiã camelos tuos potabo. Bibi autẽ, atq; etiã camelos illa potavit.* 47 *Et interrogavi eã, et dixi, Filia cujus es tu? quæ reſpondit, Filia ſum Bathuel filii Nachor quem peperit ei Melcha: tunc poſui monile ſuper faciem ejus, et armillas ſuper manus ejus.* 48 *Tum inclinavi me, et adoravi dominũ, & benedixi dominũ Deũ domini mei Abrahã, qui duxit me per viã veritatis, ut acciperẽ filiã fratris domini mei filio ſuo.* 49 *Nunc autẽ ſi facitis (f) miſericordiã et veritatẽ cum domino meo, indicate mihi; quòd ſi non, indicate mihi, ut revertar ad dexterã aut ad ſiniſtram.* 50 *Et reſponderunt Labã et Bathuel, et dixerunt: A Domino egreſſũ eſt verbũ iſtud, non poſſumus dicere tibi neque malum, neque bonũ.* 51 *Ecce Rebecca in conſpectu tuo: aſſume illam, et vade, ſitq; uxor filii domini tui, ſicut locutus eſt Dominus.* 52 *Ut autẽ audivit ſervus Abrahæ verba eorũ, proſtravit ſe in terrã coram Domino.* 53 *Et eduxit ſervus ille vaſa argenti, et vaſa auri, et veſtes, deditq; Rebeccæ, res quoq; pretioſas dedit fratribus et matri ejus.* 54 *Poſteà manducaverunt et biberunt ipſe, et viri qui erant cum eo, et pernoctârunt; ſurrexeruntq; manè, et dixit, Dimittite me ad dominũ meũ.* 55 *Dixerunt verò frater ejus et mater ejus, Maneat puella nobiſcum dies aut menſem, et poſteà exibis.*

VER.SAM. (e) aptavit (f) bonitatem.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

43 * فهوذا انا واقف علي عين الماء فالجارية التي تخرج لتستقي الماء فاقول لها اسقيني قليل ماء
44 من جرتك * فتقول لي اشرب انت وايضا انا اسقي جمالك * هي المرأة التي وفقها الله لابن مولاي
45 * انا قبل ان افرغ من الكلام في نفسي فاذا بربقا خارجة وجرتها علي كتفها * فنزلت الي العين
46 واستقت فقلت لها اسقيني * فاسرعت وانزلت جرتها عنها وقالت اشرب حتي اسقي جمالك * فشربت
47 وسقت الجمال * ثم سالتها فقلت بنت من انت * قالت بنت بتوايل ابن ناحور الذي ولدته
48 له ملكا * فصيرت الشنف علي انفها والسوارين علي يديها * وخررت وسجدت لله وسبحت لله اله
49 مولاي ابرهيم الذي صيرني في طريق حق لاخذ ابنة اخي مولاي لابنه * والان ان كنتم
صانعين فضلا واحسانا مع مولاي فاخبروني بذلك * والا فاخبروني حتي اتجه يمينا او يسارا *
50 * فاجابه لابان وبتوايل وقالا * من عند الله خرج هذا الامر * ما نطيق نكلمك فيه بشر ولا
51 52 بخير * هوذا ربقا بين يديك خذها وامض فتكون امراة لابن مولاك كما وفق الله * فلما سمع
53 عبد ابرهيم كلامهم سجد علي الارض لله * واخرج العبد انية فضة وانية ذهب وثيابا فاعطاها
54 ربقا * وطرايف اعطاها اخاها وامها * واكلوا وشربوا هو والقوم الذين معه وباتوا * فلما قاموا
55 بالغداة قال اطلقوني الي مولاي * وقال اخوها وامها تقيم الجارية معنا حولا او عشرة اشهر وبعد
ذلك تمضي *

43 *Ecce ego ſto ad fontem aquæ: ergo puella, quæ exierit ad hauriendam aquam, et dixero ei, Da mihi bibere parum aquæ ex hydria tua:* 44 *Et dixerit mihi: Bibe tu, et ego etiam potabo camelos tuos, ipſa erit mulier quam paravit Deus filio domini mei.* 45 *Antequam ego expleſſem ſermonem in meipſo, ecce Rebecca exiens, et habens hydriam ſuam ſuper humerum ſuum, deſcenditq; ad fontem, et hauſit aquam. Dixique ei: Præbe mihi potum.* 46 *Et acceleravit, ac depoſuit hydriam ſuam de ſe, et dixit: Bibe, donec potem camelos tuos; bibiq; et potavit camelos.* 47 *Deinde ſciſcitatus ſum ab ea, et dixi; Cujuſnam filia tu es? Ait, Filia Bathuail filii Nahor, quem peperit ei Malcha; impoſuitq; inaurem naſo ejus, et duo monilia in manibus ejus.* 48 *Et procidi, adoraviq; Deũ, et laudavi Deum, Deũ domini mei Ebrahim, qui duxerat me per viam veritatis, ut ſumerẽ filiam fratris domini mei filio ſuo.* 49 *Et nunc ſi facitis gratiam & beneficium erga dominum meum, indica mihi id: ſin autem, pergam dextrorſum, aut ſiniſtrorſũ.* 50 *Reſponderunt ei Laban et Bethuail, et dixerunt: A Deo exivit hæc res, non poſſumus loqui tecũ de ea in malum nec in bonũ.* 51 *Ecce Rebecca corã te eſt, accipe eam et vade, et ſit uxor filio domini tui, ſicuti diſpoſuit Deus.* 52 *Cùm autem audiviſſet ſervus Ebrahim ſermonem eorum, adoravit ſuper terrã Deum.* 53 *Et eduxit ſervus vaſa argenti, & vaſa auri, et veſtes, dediq; ea Rebeccæ: et venuſta munuſcula dedit fratri ejus, matriq; illius.* 54 *Et comederunt et biberunt ipſe et turba quæ erat ſecum, et dormierunt. Cumq; ſurrexiſſent manè, dixit: Dimittite me ad dominum meum.* 55 *Dixerunt autem frater ejus, et mater ejus: Maneat puella nobiſcum annum vel decem menſes, & poſteà abibit.*

.meam viam secundavit Dñs & .me retardetis Ne :eos ad dixit Et
56 ויאמר אלהם אל־תאחרו אתי ויהוה הצליח דרכי
,puellam Vocemus :dixerunt Et .meum dñm ad ibo & ,me dimittite
57 שלחוני ואלכה לאדני: ויאמרו נקרא לנער
:eam ad dixerunt & ,Ribcah vocaverunt Et .ejus os interrogemus &
58 ונשאלה את־פיה: ויקראו לרבקה ויאמרו אליה
Ribcah dimiserunt Et .Ibo :dixit Et ?isto viro cum ibis Nũquid
59 התלכי עם־האיש הזה ותאמר אלך: וישלחו את־רבקה
.ejus viros & ,Abraham servum & ,ejus nutricem &,suam sororem
אחתם ואת־מנקתה ואת־עבד אברהם ואת־אנשיו:
mille in sis tu ,nostra Soror :ei dixerunt & ,Ribcah benedixerunt Et
60 ויברכו את־רבקה ויאמרו לה אחתנו את היי לאלפי
surrexit Et .ipsum odientium portam tuum semen hæreditet &:milliũ decem
61 רבבה ויירש זרעך את שער שנאיו: ותקם
iverunt & ,camelos super equitaverunt & ,ejus puellæ & ,Ribcah
רבקה ונערתיה ותרכבנה על־הגמלים ותלכנה
Ischac Et .abiit & ,Ribcah servus tulit Et .virum post
62 אחרי האיש ויקח העבד את־רבקה וילך: ויצחק
.meridiei terrâ in sedens ipse Et .roï lachai Beer veniendo à veniebat
בא מבוא באר לחי ראי והוא יושב בארץ הנגב:
elevavit & :vesperã respiciendũ ad ,agro in meditandũ ad Ischac erat egressus Et
63 ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב וישא
Ribcah elevavit Et .venientes cameli ecce & ,vidit &,suos oculos
64 עיניו וירא והנה גמלים באים: ותשא רבקה
dixit Et .camelo desuper cecidit & ,Ischac vidit & ,suos oculos
65 את־עיניה ותרא את־יצחק ותפל מעל הגמל: ותאמר
?nostrũ occursum in agro in ambulans ,iste vir Quis :servum ad
אל־העבד מי־האיש הלזה ההלך בשדה לקראתנו
.se operuit & velamentum accepit & .meus dñs Ipse :servus dixit Et
ויאמר העבד הוא אדני ותקח הצעיף ותתכס:
.fecerat quæ verba omnia Ischac ipsi servus narravit Et
66 ויספר העבד ליצחק את כל־הדברים אשר עשה:
accepit & ,suæ matris Sarah tabernaculum in Ischac eam introduxit Et
67 ויבאה יצחק האהלה שרה אמו ויקח
Ischac se est cõsolatus & :eã dilexit &,uxorem in ei fuit & ,Ribcah
את־רבקה ותהי־לו לאשה ויאהבה וינחם יצחק
.suam matrem post
אחרי אמו:

CAP. XXV. כה

peperit Et .Cheturah ejus nomen & ,uxorem accepit & Abrahã addidit Et
1 ויסף אברהם ויקח אשה ושמה קטורה: ותלד 2
,Isbac & ,Midian & ,Medan & ,Jochsan & ,Zimran ei
לו את־זמרן ואת־יקשן ואת־מדן ואת־מדין ואת־ישבק
fuerũt Dedan filii & .Dedan & ,Seba genuit Jochsan Et .Suah &
3 ואת־שוח: ויקשן ילד את־שבא ואת־דדן ובני דדן היו
,Hepher &,Hephah,Midian,filii Et.Leummim &,Lethusim & ,Assurim
אשורם ולטושם ולאמים: ובני מדין עיפה ועפר
4 .Cheturah filii isti omnes :Eldahah & ,Abidah & ,Chanoch &
וחנך ואבידע ואלדעה כל־אלה בני קטורה:

Versio VULG. LAT.

56 Nolite, ait, me retinere, quia Domin' direxit viam meam: dimittite me, ut pergam ad 57 dominum meũ. Et dixerunt, Vocemus puellam, & quæra-58 mus ipsius voluntatẽ. Cúmq; vocata venisset, sciscitati sũt; Vis ire cũ homine isto? Quæ 59 ait, Vadam. Dimiserunt ergò eam, & nutricẽ illi', servúmq; Abraham, & comites ejus; 60 Imprecantes prospera sorori suæ, atq; dicentes; Soror nostra es: crescas in mille millia; & possideat semen tuum por-61 tas inimicorum suorum. Igitur Rebecca & puellæ illius, ascensis camelis, secutæ sunt virũ: qui festinus reverteba-62 tur ad dominum suum. Eo autem tempore deambulabat Isaac per viam quæ ducit ad puteum, cujus nomen est, Viventis & Videntis: habitabat 63 enim in terra australi. Et egressus fuerat ad meditandũ in agro, inclinatâ jam die: cúmq; elevâsset oculos, vidit camelos venientes procul. 64 Rebecca quoq;, conspecto I-65 saac, descendit de camelo. Et ait ad puerũ, Quis est ille homo, qui venit per agrũ in occursũ nobis? Dixitq; ei, Ipse est dñs meus. At illa tollens 66 citò pallium, operuit se. Serv' autẽ cuncta quæ gesserat, nar-67 ravit Isaac. Qui introduxit eam in tabernaculũ Saræ matris suæ, & accepit eã uxorẽ: & in tantũ dilexit eã, ut dolorem, qui ex morte matris ejus acciderat, temperaret.

CAP. XXV.

1 Abraham verò aliã duxit 2 uxorẽ, nomine Ceturã. Quæ peperit ei Zamran & Jecsan, & Madan, & Madian, & Jes-3 boc, & Sue. Jecsan quoq; genuit Saba, & Dadã. Filii Dadã fuerunt, Assurim, & Latu-4 sim, & Loomim. At verò ex Madian ortus est Epha, & Opher, & Henoch, & Abida, & Eldaa: omnes hi filii Ceturæ.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

56 Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Μὴ κατέχετέ με· καὶ κύριος εὐόδωσε τὴν ὁδόν (γ) μου ἐν ἐμοί· ἐκπέμψατέ με, ἵνα ἀπέλθω πρὸς τὸν κύριόν 57 μου. Οἱ δὲ εἶπαν, Καλέσωμεν τὴν παῖδα, καὶ 58 (δ) ἐξερωτήσωμεν τὸ στόμα αὐτῆς. Καὶ (ε) ἐκάλεσαν τὴν Ῥεβέκκαν, καὶ εἶπαν αὐτῇ, Πορεύσῃ μετὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; ἡ δὲ εἶπε, Πο-59 ρεύσομαι. Καὶ ἐξέπεμψαν Ῥεβέκκαν τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν, καὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῆς, καὶ τὸν (ζ) παῖδα τοῦ Ἀβραὰμ, καὶ τοὺς μετ' 60 αὐτοῦ. Καὶ εὐλόγησαν (η) Ῥεβέκκαν, καὶ εἶπαν αὐτῇ, Ἀδελφὴ ἡμῶν εἶ· γίνου εἰς χιλιάδας μυριάδων, καὶ κληρονομησάτω τὸ σπέρμα σου τὰς πόλεις τῶν ὑπεναντίων. 61 Ἀναστᾶσα δὲ Ῥεβέκκα καὶ αἱ ἅβραι αὐτῆς, ἐπέβησαν ἐπὶ τὰς καμήλους, καὶ ἐπορεύθησαν μετὰ τοῦ ἀνθρώπου. καὶ ἀναλαβὼν ὁ παῖς τὴν 62 Ῥεβέκκαν, ἀπῆλθεν. Ἰσαὰκ δὲ (θ) διεπορεύετο διὰ τῆς ἐρήμου κατὰ τὸ φρέαρ τῆς ὁράσεως· αὐτὸς δὲ κατῴκει ἐν τῇ γῇ τῇ πρὸς 63 Λίβα. Καὶ ἐξῆλθεν Ἰσαὰκ ἀδολεσχῆσαι εἰς τὸ πεδίον τὸ πρὸς δείλης· καὶ ἀναβλέψας τοῖς (ι) ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, εἶδε καμή-64 λους ἐρχομένας. Καὶ ἀναβλέψασα Ῥεβέκκα τοῖς ὀφθαλμοῖς, εἶδε τὸν Ἰσαάκ· καὶ 65 κατεπήδησεν ἀπὸ τῆς καμήλου. Καὶ εἶπε τῷ παιδὶ, Τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὁ πορευόμενος ἐν τῷ πεδίῳ εἰς συνάντησιν ἡμῖν; εἶπε δὲ ὁ παῖς, Οὗτός ἐστιν ὁ κύριός μου. ἡ δὲ λαβοῦσα τὸ θέριστρον, περιεβάλετο. 66 Καὶ διηγήσατο ὁ παῖς τῷ Ἰσαὰκ πάντα 67 τὰ ῥήματα, ἃ ἐποίησεν. Εἰσῆλθε δὲ Ἰσαὰκ εἰς τὸν οἶκον τῆς μητρὸς αὐτοῦ. καὶ ἔλαβε τὴν Ῥεβέκκαν, καὶ ἐγένετο αὐτοῦ γυνή· καὶ ἠγάπησεν αὐτήν. καὶ παρεκλήθη Ἰσαὰκ περὶ Σάῤῥας τῆς μητρὸς αὐτοῦ.

Cum Translatione LATINA.

56 At ille dixit ad eos, Ne retineatis me; et Dominus prosperavit viam (n) meam in me: dimittite me, ut abeam ad dominum me-57 um. Illi autem dixerunt, Vocemus puellam, et interrogemus os 58 ejus. Et vocaverunt Rebeccã, & dixerunt ei; Ibis cum homi-59 ne hoc? At illa dixit, Ibo. Et dimiserunt Rebeccam sororẽ suam, & (o) substantiam ejus, & servum Abraham, et eos qui cum 60 eo. Et benedixerunt Rebeccam, et dixerunt ei; Soror nostra es: esto in millia decem milliũ; et hæreditatem obtineat semen tuum civitates adversariorũ. 61 Surgens autem Rebecca, & (p) ancillæ ejus, ascenderunt super camelos, et iverunt cum homine: Et accipi-62 ens puer Rebeccã, abiit. Isaac autem deambulabat per desertũ juxta puteum Visionis: & ipse habitabat in terra, quæ ad Afri-63 cum. Et egressus est Isaac, (q) exerceri in campo ad vesperam: et respiciens oculis suis, vidit 64 camelos venientes. Et respiciens Rebecca oculis, vidit Isaac: & 65 desiliit de camelo; et dixit puero, Quis est homo ille, qui ambulat in campo in occursũ nobis? Dixit autẽ puer, Hic est dominus meus. At illa sumens (r) theri-66 strum, operuit se. Et narravit puer ipsi Isaac omnia verba, quæ 67 fecerat. (s) Intravit autem Isaac in domum matris suæ. Et accepit Rebeccam: et facta est ejus uxor, & dilexit eam. Et consolatus est se Isaac de Sarra matre sua.

MS.A. (γ) μου· ἐκπέμψατέ (δ) ἐπερωτήσωμεν (ε) ἐκάλεσαν Ῥεβέκκαν, (ζ) παῖδα τοῦ Ἀβραὰμ, (η) Ῥεβέκκαν τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν, καὶ εἶπαν (θ) ἐπορεύετο (ι) ὀφθαλμοῖς, ἴδεν

ΚΕΦ. κε'.

1 Προσθέμενος δὲ Ἀβραὰμ, ἔλαβε γυ-2 ναῖκα, ᾗ ὄνομα Χεττούρα. Ἔτεκε δὲ αὐτῷ τὸν (α) Ζομβρᾶν, καὶ τὸν Ἰεζὰν, καὶ τὸν Μαδὰλ, καὶ τὸν Μαδιὰμ, καὶ τὸν (β) Ἰεσβὼκ, καὶ τὸν 3 (γ) Σωϊέ. Ἰεζὰν δὲ ἐγέννησε τὸν (δ) Σαβὰ, καὶ τὸν Δεδάν. Υἱοὶ δὲ Δεδὰν Ἀσσουριεὶμ, καὶ 4 Λατουσιεὶμ, καὶ Λαωμείμ. Υἱοὶ δὲ Μαδιὰμ Γεφὰρ, καὶ Ἀφεὶρ, καὶ Ἐνὼχ, καὶ (ε) Ἀβειδὰ, καὶ Ἐλδαγά. πάντες οὗτοι ἦσαν υἱοὶ Χεττούρας.

CAP. XXV.

1 Adjiciens autem Abraham, sumpsit uxorem, cui nomen Chet-2 tura. Peperit autẽ ei Zombrã, & Iezan, & Madal, & Madiam, et Iesboc, et Soie. 3 Iezan autem genuit Saba, et Dedan. Filii autem Dedan, Assuriim, et Latusiim, & Laomim. 4 Filii autem Madiam, Gephar, & Aphir, & Enoch, et Abida, et Eldaga. Omnes hi erant filii Chetturæ.

MS.A. (α) Ζεμβρᾶν, (β) Ἰεσβὸκ, (γ) Σωυέ. (δ) Σαβὰν, καὶ τὸν Θαιμὰν, καὶ τὸν Δαιδάν. Υἱοὶ δὲ Δαιδὰν ἐγένοντο Ῥαγουὴλ, καὶ Ναβδεὴλ, καὶ Ἀσσυριείμ, καὶ (ε) Ἀβειδὰ καὶ Θεργαί. οὗτοι πάντες

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

56 *ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܬܥܘܩܘܢܢܝ ܘܡܪܝܐ ܐܨܠܚ ܐܘܪܚܝ. ܫܪܘܢܝ ܘܐܙܠ ܠܘܬ ܡܪܝ. *ܘܐܡܪܘ.
57 ܢܩܪܐ ܠܛܠܝܬܐ ܘܢܫܐܠ ܡܢ ܦܘܡܗ. *ܘܩܪܘ ܠܪܦܩܐ ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܐܙܠܝ ܐܢܬܝ.
58 ܥܡ ܓܒܪܐ ܗܢܐ. ܘܐܡܪܬ ܐܙܠ ܐܢܐ. *ܘܫܪܘ ܠܪܦܩܐ ܚܬܗܘܢ. ܘܠܡܪܒܝܢܝܬܗ. ܘܠܥܒܕܗ
59 ܕܐܒܪܗܡ. ܘܠܓܒܪܘܗܝ. *ܘܒܪܟܘ ܠܪܦܩܐ ܚܬܗܘܢ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܚܬܢ ܐܢܬܝ.
60 ܗܘܝ ܠܐܠܦܐ ܘܠܪܒܘܬܐ. ܘܢܐܪܬ ܙܪܥܟܝ ܐܪܥܬܐ ܕܒܥܠܕܒܒܘܗܝ. *ܘܩܡܬ ܪܦܩܐ
61 ܘܥܠܝܡܬܗ. ܘܪܟܒܢ ܥܠ ܓܡܠܐ ܘܐܙܠܝ ܒܬܪ ܓܒܪܐ. ܘܕܒܪ ܥܒܕܐ ܠܪܦܩܐ ܘܐܙܠ.
62 *ܘܐܝܣܚܩ ܐܬܐ ܗܘܐ ܡܢ ܒܐܪܐ ܕܚܝܐ ܚܙܝܢܝ. ܗܘ ܓܝܪ ܝܬܒ ܗܘܐ ܒܐܪܥܐ ܕܬܝܡܢܐ. *ܘܢܦܩ
63 ܐܝܣܚܩ ܠܡܬܗܠܟܘ ܒܚܩܠܐ ܥܡ ܪܡܫܐ. ܘܐܪܝܡ ܥܝܢܘܗܝ ܘܚܙܐ ܘܗܐ ܓܡܠܐ ܐܬܝܢ.
64 *ܘܐܪܝܡܬ ܪܦܩܐ ܥܝܢܝܗ ܘܚܙܬ ܠܐܝܣܚܩ. ܘܐܬܪܟܢܬ ܥܠ ܓܡܠܐ. *ܘܐܡܪܬ ܠܥܒܕܐ.
65 ܡܢܘ ܓܒܪܐ ܗܢܐ ܕܐܬܐ ܒܚܩܠܐ ܠܐܘܪܥܢ. ܘܐܡܪ ܥܒܕܐ. ܗܘܝܘ ܡܪܝ. ܘܢܣܒܬ ܐܪܕܝܕܐ
66 ܘܐܬܟܣܝܬ. *ܘܐܫܬܥܝ ܥܒܕܐ ܠܐܝܣܚܩ. ܟܠܗܘܢ ܦܬܓܡܐ ܕܥܒܕܬ. *ܘܐܥܠܗ
67 ܐܝܣܚܩ ܠܡܫܟܢܐ ܕܣܪܐ ܐܡܗ. ܘܢܣܒܗ ܠܪܦܩܐ. ܘܗܘܬ ܠܗ ܐܢܬܬܐ. ܘܪܚܡܗ.
ܘܐܬܒܝܐ ܐܝܣܚܩ ܒܬܪ ܐܡܗ. ܩܦܠܐܘܢ. ܟܗ

1 *ܘܐܘܣܦ ܐܒܪܗܡ ܘܢܣܒ ܐܢܬܬܐ ܘܫܡܗ ܩܛܘܪܐ. ܘܝܠܕܬ ܠܗ ܠܙܡܪܢ. ܘܠܝܩܫܢ.
2 ܘܠܡܕܢ. ܘܠܡܕܝܢ. ܘܠܐܫܒܩ. ܘܠܫܘܚ. *ܘܝܩܫܢ ܐܘܠܕ ܠܫܒܐ. ܘܠܕܪܢ. ܘܒܢܝ ܕܪܢ ܗܘܘ
3 ܐܣܘܕܝܢ. ܘܠܛܘܫܝܢ. ܘܐܘܡܝܢ. *ܘܒܢܝ ܡܕܝܢ. ܥܦܐ. ܘܥܦܪ. ܘܚܢܘܟ. ܘܐܒܝܕܥ.
4 ܘܐܠܕܥܐ. ܟܠܗܘܢ ܗܠܝܢ ܒܢܝ ܩܛܘܪܐ.

Ait illis, Ne me remoremini, cùm Dñs fortunaverit viam meam, dimittite me ut vadã ad dñm meum. 57 Et dixerunt, Vocemus puellam, & interrogemus ex ore ejus. 58 Advocârunt ergò Rebeccã, & dixerunt ei, Ibisne cum viro isto? Respondit, Ibo. 59 Dimiserunt itaque Rebeccam sororem suam, & nutricem illius, & servum Abrahæ, & viros ejus. 60 Benedixerúntq; Rebeccæ sorori suæ, dixerúntq; ad eam, Soror nostra es, esto in mille & in decem millia, & possideat semen tuum terras inimicorum suorum. 61 Surrexit ergò Rebecca & puellæ ejus, & insidentes camelis abierunt post virum. Abduxítque servus Rebeccam, & profectus est. 62 Isahac verò veniens veniebat ex puteo, Vivens vidit me: siquidem habitabat in terra Australi. 63 Et egressus Isahac ad deambulandum in agro tempore vespertino, levavit oculos suos ac vidit, & ecce camelos venientes. 64 Et sublatis Rebecca oculis suis, vidit Isahacum, & inclinavit se super camelum: 65 Dixítque ad servum, Quis est vir iste qui venit per agrũ in occursum nostrum? Ait servus, Est dñs meus: at illa sumens peplum, operuit se. 66 Et narravit servus Isahaco omnes sermones quos ipsa fecerat. 67 Et introduxit eam Isahac in tabernaculum Saræ matris suæ, & duxit Rebeccam, & facta est ipsi uxor, & dilexit eam: et consolat' est Isahac post matrẽ suã.

CAP. XXV.

1 Rursus autem Abraham duxit uxorem, cui nomen Kentura. 2 Quæ peperit illi Zamran, & Jacsan, & Madan, & Median, & Asbac, & Suah. 3 Jacsan verò genuit Seba, et Daran. Porrò filii Daran fuerunt Asudim, et Lotsim, et Omim. 4 Filii verò Mediar, Epha, et Hophar, et Henoch, Abida, et Eldaa. Omnes isti sunt filii Kenturæ.

PARAPH CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

56 ואמר להון לא תאחרון יתי ויי
אצלח ארחי שלחוני ואיהך לרבוני:
57 ואמרו נקרי לעולימתא ונשמע מה
58 דהיא אמרה: וקרו לרבקה ואמרו
לה התיזלין עם גברא הדין ואמרת
59 איזיל: ושלחו ית רבקה אחתהון
וית מינקתה וית עבדא דאברהם
60 וית גברוהי: ובריכו ית רבקה
ואמרו לה אחתנא את הוי לאלפין
ולרבבן ויירתון בניכי ית קרוי
61 סנאיהון: וקמת רבקה ועולימתהא
ורכיבא על גמליא ואזלא בתר
גברא ודבר עבדא ית רבקה ואזל:
62 ויצחק על במתוהי מבירא דמלאך
קימא אתחזי עלה והוא יתיב בארע
63 דרומא: ונפק יצחק לצלאה בחקלא
למפני רמשא וזקף עינוהי וחזא
64 והא גמליא אתן: וזקפת רבקה ית
עינהא וחזת ית יצחק ואתרכינת
65 מעל גמלא: ואמרת לעבדא מן
גברא דיכי דמהליך בחקלא
לקדמותנא ואמר עבדא הוא רבוני
66 ונסיבת עיפא ואתכסיאת: ואשתעי
עבדא ליצחק ית כל פתגמיא די
67 עבד: ואעלה יצחק למשכנא וחזא
והא תקנין עובדהא כעובדי שרה
אמיה ונסיב ית רבקה והות ליה
לאנתו ורחימה ואתנחם יצחק בתר
אמיה: כה
1 ואוסיף אברהם ונסיב אתתא
ושמה קטורה: וילידת ליה ית 2
זמרן וית יקשן וית מדן וית מדין
וית ישבק וית שוח: ויקשן אוליד
3 ית שבא וית דדן ובני דדן הוו
למשירין ולשכונין ולנגון: ובני 4
מדין עיפא ועפר וחנוך ואבידע
ואלדעה כל אלין בני קטורה:

56 Et dixit eis, Ne retineatis me; Dñs autẽ direxit viã meã: dimittite me, ut vadam ad dñm 57 meum. Dixerúntq; Vocemus puellã; & audiam' quid ipsa 58 dicat. Vocaveruntq; Rebeccã, & dixerunt ei; Nunquid ibis cum viro isto? Et dixit, Vadã. 59 Dimiseruntq; Rebeccã sororem suam, & nutricẽ ejus: Et servum Abrahæ, & viros ejus. 60 Et benedixerunt Rebeccæ, atq; dixerunt ei; Soror nostra tu sis in millia millium: & possideant filii tui civitates 61 inimicorum suorum. Et surrexit Rebecca & puellæ ejus, & ascenderunt super camelos; & ibant post virũ: & tulit 62 servus Rebeccã, & abiit. Isaac autem veniebat de puteo super quo angelus vitæ apparuit: & ipse habitabat in terrâ 63 Australi. Et egressus est Isaac ad orandum in agro, in tempore vespertino: & levavit oculos suos, & vidit, & ecce ca-64 meli veniebant. Et levavit oculos suos Rebecca, & vidit Isaac: & inclinavit se super 65 camelum. Et ait servo; Quis est vir ille, qui ambulat in agro in occursum nostrum? Et ait servus, Ipse est dominus meus: & tulit pallium & ope-66 ruit se. Et narravit serv' Isaac, 67 omnia quæ fecerat. Et introduxit eam Isaac in tabernaculum, & vidit; & ecce opera ejus recta erant, sicut opera Saræ matris suæ; & accepit Rebeccam, & fuit ei in uxorem, & dilexit eam: & consolatus est Isaac *post matrem suam.*

CAP. XXV.

1 Et addidit Abraham, & accepit uxorem, & nomen e-2 jus Cethura. Et peperit ei Zamran, & Jecsan; & Madan, & Madian: et Jesboch, et Sue. 3 Jecsan autem genuit Saba, et Dadan: filii autem Dadan fuerunt in castris et in tabernaculis, et in insulis. 4 Et filii Madian, Epha et Epher, et Enoch, et Abida, et Heldaa: Omnes hi filii Cethuræ.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

56 *ࠅࠉࠀࠌࠓ ࠀࠋࠄࠌ ࠀࠋ ࠕࠀࠇࠓࠅ ࠀࠕࠉ ࠅࠉࠄࠅࠄ ࠄࠑࠋࠉࠇ ࠃࠓࠊࠉ ࠔࠋࠇࠅࠍࠉ ࠅࠀࠋࠊࠄ ࠀࠋ ࠀࠃࠍࠉ: 57 *ࠅࠉࠀࠌࠓࠅ ࠍࠒࠓࠀ ࠋࠍࠏࠓࠄ ࠅࠍࠔࠀࠋࠄ ࠀࠕ ࠐࠉࠄ: 58 *ࠅࠉࠒࠓࠀࠅ ࠋࠓࠁࠒࠄ ࠅࠉࠀࠌࠓࠅ ࠀࠋࠉࠄ ࠄࠕࠋࠊࠉ ࠏࠌ ࠄࠀࠉࠔ ࠄࠆࠄ ࠅࠕࠀࠌࠓ ࠀࠋࠊ: 59 *ࠅࠉࠔࠋࠇࠅ ࠀࠕ ࠓࠁࠒࠄ ࠀࠇࠕࠌ ࠅࠀࠕ ࠌࠍࠉࠒࠕࠄ ࠅࠀࠕ ࠏࠁࠃ ࠀࠁࠓࠄࠌ ࠅࠀࠕ ࠀࠍࠔࠉࠅ: 60 *ࠅࠉࠁࠓࠊࠅ ࠀࠕ ࠓࠁࠒࠄ ࠅࠉࠀࠌࠓࠅ ࠋࠄ ࠀࠇࠕࠍࠅ ࠀࠕ ࠄࠉࠉ ࠋࠀࠋࠐࠉ ࠓࠁࠁࠄ ࠅࠉࠉࠓࠔ ࠆࠓࠏࠊ ࠀࠕ ࠔࠏࠓ ࠔࠍࠀࠉࠅ: 61 *ࠅࠕࠒࠌ ࠓࠁࠒࠄ ࠅࠍࠏࠓࠅࠕࠉࠄ ࠅࠕࠓࠊࠁࠍࠄ ࠏࠋ ࠄࠂࠌࠋࠉࠌ ࠅࠕࠋࠊࠍࠄ ࠀࠇࠓࠉ ࠄࠀࠉࠔ ࠅࠉࠒࠇ ࠄࠏࠁࠃ ࠀࠕ ࠓࠁࠒࠄ ࠅࠉࠋࠊ: 62 **ࠅࠉࠑࠇࠒ ࠁࠀ ࠁࠌࠃࠁࠓ ࠁࠀࠓ ࠋࠇࠉ ࠓࠀࠉ ࠅࠄࠅࠀ ࠉࠅࠔࠁ ࠁࠀࠓࠑ ࠄࠍࠂࠁ: 63 *ࠅࠉࠑࠀ ࠉࠑࠇࠒ ࠋࠔࠅࠇ ࠁࠔࠃࠄ ࠋࠐࠍࠅࠕ ࠏࠓࠁ ࠅࠉࠔࠀ ࠏࠉࠍࠉࠅ ࠅࠉࠓࠀ ࠅࠄࠍࠄ ࠂࠌࠋࠉࠌ ࠁࠀࠉࠌ: 64 *ࠅࠕࠔࠀ ࠓࠁࠒࠄ ࠀࠕ ࠏࠉࠍࠉࠄ ࠅࠕࠓࠀ ࠀࠕ ࠉࠑࠇࠒ ࠅࠕࠐࠋ ࠌࠏࠋ ࠄࠂࠌࠋ: 65 *ࠅࠕࠀࠌࠓ ࠀࠋ ࠄࠏࠁࠃ ࠌࠉ ࠄࠀࠉࠔ ࠄࠋࠆࠄ ࠄࠄࠋࠊ ࠁࠔࠃࠄ ࠋࠒࠓࠀࠕࠍࠅ ࠅࠉࠀࠌࠓ ࠄࠏࠁࠃ ࠄࠅࠀ ࠀࠃࠍࠉ ࠅࠕࠒࠇ ࠄࠑࠏࠉࠐ ࠅࠕࠕࠊࠎ: 66 *ࠅࠉࠎࠐࠓ ࠄࠏࠁࠃ ࠋࠉࠑࠇࠒ ࠀࠕ ࠊࠋ ࠄࠃࠁࠓࠉࠌ ࠀࠔࠓ ࠏࠔࠄ: 67 *ࠅࠉࠁࠉࠀࠄ ࠉࠑࠇࠒ ࠄࠀࠄࠋࠄ ࠔࠓࠄ ࠀࠌࠅ ࠅࠉࠒࠇ ࠀࠕ ࠓࠁࠒࠄ ࠅࠕࠄࠉ ࠋࠅ ࠋࠀࠔࠄ ࠅࠉࠀࠄࠁࠄ ࠅࠉࠍࠇࠌ ࠉࠑࠇࠒ ࠀࠇࠓࠉ ࠀࠌࠅ:

ࠊࠄ

1 *ࠅࠉࠎࠐ ࠀࠁࠓࠄࠌ ࠅࠉࠒࠇ ࠀࠔࠄ ࠅࠔࠌࠄ ࠒࠈࠅࠓࠄ: 2 ࠅࠕࠋࠃ ࠋࠅ ࠀࠕ ࠆࠌࠓࠍ ࠅࠀࠕ ࠉࠒࠔࠍ ࠅࠀࠕ ࠌࠃࠍ ࠅࠀࠕ ࠌࠃࠉࠍ ࠅࠀࠕ ࠉࠔࠁࠒ ࠅࠀࠕ ࠔࠅࠇ: 3 *ࠅࠉࠒࠔࠍ ࠉࠋࠃ ࠀࠕ ࠔࠁࠀ ࠅࠀࠕ ࠃࠃࠍ ࠅࠁࠍࠉ ࠃࠃࠍ ࠄࠉࠅ ࠀࠔࠅࠓࠌ ࠅࠋࠈࠅࠔࠌ ࠅࠋࠀࠌࠉࠌ: 4 *ࠅࠁࠍࠉ ࠌࠃࠉࠍ ࠏࠉࠐࠄ ࠅࠏࠐࠓ ࠅࠇࠍࠅࠊ ࠅࠀࠁࠉࠃࠏ ࠅࠀࠋࠃࠏࠄ ࠊࠋ ࠀࠋࠄ ࠁࠍࠉ ࠒࠈࠅࠓࠄ:

VERSIO SAMARITANA.

56 [illegible] 57 [illegible] 58 [illegible] 59 [illegible] 60 [illegible] 61 [illegible] 62 [illegible] 63 [illegible] 64 [illegible] 65 [illegible] 66 [illegible] 67 [illegible]

1 [illegible] 2 [illegible] 3 [illegible] 4 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

56 *Et respondit eis, ne retardetis me, cum Dominus prosperum successũ dederit itineri meo: dimittite me ut eam ad domi-57 num meum. Tum dixerunt, Vocemus puellam & interrogemus os ejus. 58 Et vocaverunt Rebeccam, & dixerunt ei, Ibis cum viro isto? Et dixit, Ibo. 59 Dimiserunt igitur Rebeccam sororem suam, & nutricem ejus et servum Abrahæ et homines ejus. 60 Et benedixerunt Rebeccæ, dixeruntq; ei, Soror nostra tu es, sis in mille myriades, possideatque semen tuum (g) portã inimicorum suorũ. 61 Et surrexit Rebecca, et puellæ ejus, et ascenderunt camelos, et abierunt post hominem: accepit verò servus Rebeccam & profectus est. 62 Isaac autem ibat in desertum ad puteum Viventis & Videntis; ipse tum habitabat in terra australi. 63 Egressus autem fuerat Isaac ad (h) meditandũ in campum cùm vergeret dies ad vesperam: et levavit oculos suos, viditque, et ecce cameli venientes. 64 Levavit etiam Rebecca oculos suos, et vidit Isaacum, et desiliit de 65 camelo. Dixitq; servo, quis vir ille ambulans per campum in occursum nostrum: respondítque servus, iste est dominus meus; tunc cepit velamentum & operuit se. 66 Et narravit servus Isaaco res omnes quas fecerat. 67 Isaac autẽ introduxit eam in tabernaculum Saræ matris suæ: accepitq; Rebeccam, et fuit illi in uxorem, et dilexit eam, et consolatus est se post matrẽ suam.

CAP. XXV.

1 Adjecitq; Abrahã, et duxit uxorem cujus nomen erat 2 Cethura. Et peperit ei, Zamran, & Jecsan et Nadan, & Madian, & Iesbach, et Suah. 3 Iecsan verò genuit Saban & Dedan: filii autem Dedan fuerunt (a) Asurim & Latasaim & Lamim. 4 Et filii Madian (b) Epha & Opher, et Hanoch et Abida et Eldaa: omnes isti filii fuerunt Cethuræ.

VER.SAM. (g) civitates (a) orandum (b) Ritorim, & Amshahim, & Amanim (b) Inah.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

56 *فقال لهم لا توخروني والله قد انجح طريقي * اطلقوني لامضي الي مولاي *فقالوا ندعوا الجارية
57 ونسلها عن قولها في هذا * فدعوا بربقا وقالوا لها امضين مع هذا الرجل * قالت نعم *
58 * فاطلقوا ربقا اختهم ودايتها وعبد ابرهيم ورجاله * ودعوا لربقا وقالوا لها يا اختنا يكون منك
59 الوف وربوات * ويحوز بنوك قرى شانيهم * فقامت ربقا وجواريها فركبن الجمال ومضين مع
60 الرجل * فاخذ العبد ربقا ومضى * وكان اسحق قد قدم من سفرته الي البير التي للحي الرائي *
61 وهو مقيم في بلد القبلة * فخرج اسحق ليصلي في الصحراء عند تولي الليل * فرفع عينيه
62 فنظر فاذا جمال مقبلة * ولما رفعت ربقا عينيها ورات اسحق كادت تسقط عن الجمل * وقالت
63 للعبد من هذا الرجل السائر في الصحراء لاستقبالنا * قال العبد هو مولاي * فاخذت القناع
64 وتغطت به * ثم قص العبد علي اسحق جميع الامور التي صنعها * فادخلها اسحق الي
65 مضرب سارة امه * واخذ ربقا وصارت له زوجة واحبها وتعزي اسحق بها عن امه *
66
67

* الفصل الخامس والعشرون *

1 * ثم عاود ابرهيم فاخذ زوجة اسمها قطورا * فولدت له زمران * ويقشان * ومدان * ومديان *
2 ويشباق * وسوح * ويقشان اولد سبا * وددان * وبنو ددان كانوا اسوريم * ولطوشيم * ولاميم *
3 * وبنو مدين عيفا * وعيفر * وحنوح * وابيداع * والدعا * كل هولاء بنو قطورا *
4

56 Dixit eis, Ne retardetis me quum Deus jam prosperaverit iter meum. Dimittite me ut vadam ad dominum meum. 57 Dixerunt, Vocemus puellam, & interrogemus eam de sermone suo circa hoc. 58 Vocarúntque Rebeccam, & dixerunt ei, Ibisne cum hoc viro? Ait, Ita. 59 Dimiserunt ergo Rebeccam sororem suam, & nutricem ejus, & servum Ebrahim, & viros ejus. 60 Et deprecati sunt Rebeccæ, dixerúntque ei; O soror nostra, sint ex te millia, & myriades; & possideant filii tui urbes osorum suorum. 61 Surrexítque Rebecca, & ancillæ ejus, conscenderúntque camelos, et abierunt cum viro. Assumpsitq; servus Rebeccam, et profectus est. 62 Et Isbac jam redierat ex itinere suo ad puteum qui est Vivi videntis: & ipse manebat in regione Austri. 63 Exivitque Isbac ad orandum in agro prope accessum noctis, levavitque oculos suos, & vidit, & ecce cameli advenientes. 64 Et cùm elevâsset Rebecca oculos suos, vidissétque Isbac, penè decidit de camelo; 65 Et ait servo: Quis est iste vir deambulans in agro in occursum nostrum? Dixit servus: Est dominus meus. Accepitque velum, & cooperuit se eo. 66 Deinde narravit servus Isbaco omnes res quas gesserat. 67 Introduxitq; eam Isbac in tentorium Saræ matris suæ: accepitq; Rebeccam, & facta est ei uxor, & adamavit eam, & consolatus est Isbac per eam loco matris suæ.

CAP. XXV.

1 Præterea iterum Ebrahim accepit uxorem, cujus nomen Cetura. 2 Et peperit ei Zamran & Iacsan, et Maddan, et Madian, et Iesbac, et Subo; 3 Et Iecsan genuit Saba, et Dadan. Porrò filii Dadan fuerunt Asurim, et Latusim, & Laommim. 4 Et filii Madian, Epha, et Isar, & Chonuch, & Abida, & Aldaa: omnes hi filii Ceturæ.

ספר בראשית : כה

ſiliis Et ,Iſchac ipſi ,ſibi quæ omnia Abraham dedit Et

5 ויתן אברהם את־כל־אשר־לו ליצחק : ולבני

6 eos emiſit & : dona Abraham dedit ,Abraham ipſi quæ concubinarum

הפילגשים אשר לאברהם נתן אברהם מתנת וישלחם

.Orientis terram ad ,orientē ad ,vivēte ipſo adhuc ,ſuo filio Iſchac deſuper

מעל יצחק בנו בעודנו חי קדמה אל־ארץ קדם :

.anni centum :vixit quos Abraham vitæ annorum dies iſti Et

7 ואלה ימי שני־חיי אברהם אשר־חי מאת שנה

Abraham eſt mortuus & ,obiit Et .anni quinq; & ,anni ſeptuaginta &

8 ושבעים שנה וחמש שנים : ויגוע וימת אברהם

.ſuos populos ad eſt congregatus & ,ſatur & ,ſenex ,bonâ ſenectute in

בשיבה טובה זקן ושבע ויאסף אל־עמיו :

duplicatæ ſpeluncæ in ejus filii Iſmahel & Iſchac eum ſepelierūt Et

9 ויקברו אתו יצחק וישמעאל בניו אל־מערת המכפלה

.Mamre facies ſuper quæ ,Chittæi Sochar filii Hephron agro in

אל־שדה עפרן בן־צחר החתי אשר על־פני ממרא :

eſt ſepultus ibi ,Cheth filiis à Abraham emit quem Agro

10 השדה אשר־קנה אברהם מאת בני־חת שמה קבר

,Abraham mortem poſt fuit Et .ejus uxor Sarah & ,Abraham

11 אברהם ושרה אשתו : ויהי אחרי מות אברהם

Beer cum Iſchac ſedit & ,ejus filio Iſchac Deus benedixit &

ויברך אלהים את־יצחק בנו וישב יצחק עם־באר

,Abraham filii Iſmahel generationes iſtæ Et .roï lachai

12 לחי ראי : ואלה תלדת ישמעאל בן־אברהם

.Abraham ipſi Sarah ancilla Ægyptia Haghar peperit quem

אשר ילדה הגר המצרית שפחת שרה לאברהם :

.ſuis generationes ad ,ſuis nominibus in Iſmahel filiorum nomina hæc Et

13 ואלה שמות בני ישמעאל בשמתם לתולדתם

.Mibſam & ,Adbeel & ,Chedar & ,Nebaioth Iſmahel Primogenitꝰ

בכר ישמעאל נבית וקדר ואדבאל ומבשם :

,Naphis ,Jethur ,Thema & ,Chadar .Maſſa & ,Dumah & ,Miſmah Et

14 15 ומשמע ודומה ומשא : חדד ותימא יטור נפיש

eorum nomina iſta & ,Iſmahel filii ipſi Iſti .Chedmah &

16 וקדמה : אלה הם בני ישמעאל ואלה שמתם

.ſuas familias per principes duodecim ,ſuis palatiis in & ,ſuis oppidis in

בחצריהם ובטירתם שנים־עשר נשיאם לאמתם :

ſeptem & anni triginta & ,anni centum ,Iſmahel vitæ anni iſti Et

17 ואלה שני חיי ישמעאל מאת שנה ושלשים שנה ושבע

.ſuos populos ad eſt congregatus &, eſt mortuus & ,obiit Et .anni

שנים ויגוע וימת ויאסף אל־עמיו :

.Ægypti facies ſuper quæ ,Sur ad uſque Chavilah à habitaverūt Et

18 וישכנו מחוילה עד־שור אשר על־פני מצרים

iſtæ Et .cecidit ſuorum fratrum omnium facies Super .Aſſur in te ingrediente

19 באכה אשורה על־פני כל־אחיו נפל : ואלה

.Iſchac genuit Abraham .Abraham filii Iſchac generationes

תולדת יצחק בן־אברהם אברהם הוליד את־יצחק :

Ribcah eum accipiendo in ,annorum quadraginta filius Iſchac erat Et

20 ויהי יצחק בן־ארבעים שנה בקחתו את־רבקה

ſibi Aramæi Laban ſororem ,Aram Padan de Aramæi Bethuel filiam

בת־בתואל הארמי מפדן ארם אחות לבן הארמי לו

.uxorem in

לאשה :

Verſio VULG. LAT.

5 Dedítque Abraham cuncta 6 quæ poſſederat, Iſaac. Filiis autem concubinarum largitus eſt munera ; & ſeparavit eos ab Iſaac filio ſuo, dum adhuc ipſe viveret, ad plagam Ori- 7 entalem. Fuerunt autem dies vitæ Abrahæ, centum ſeptu- 8 aginta quinque anni. Et deficiens mortuus eſt in ſenectute bona, provectæque ætatis, & plenus dierū : congregatúſq; 9 eſt ad populum ſuum. Et ſepelierunt eum Iſaac & Iſmael filii ſui in ſpelunca duplici, quæ ſita eſt in agro Ephron filii Seor Hethæi, è regione 10 Mambre. Quē emerat à filiis Heth: ibi ſepultus eſt ipſe, & 11 Sara uxor ejus. Et poſt obitum illius benedixit Deus Iſaac filio ejus, qui habitabat juxta puteum, nomine Viven- 12 tis et Videntis. Hæ ſunt generationes Iſmael filii Abrahæ, quem peperit ei Agar Ægy- 13 ptia, famula Saræ. Et hæc nomina filiorum ejus in vocabulis & generationibus ſuis. Primogenitus Iſmaelis Nabaioth, deinde Cedar, & 14 Adbeel, & Mabſam. Maſma quoque, & Duma, & 15 Maſſa. Hadar, & Thema, & Jethur, & Naphis, & Ced- 16 ma. Iſti ſunt filii Iſmaelis ; & hæc nomina per caſtella & oppida eorum, duodecim principes tribuum ſuarum. 17 Et facti ſunt anni vitæ Iſmaelis centum triginta ſeptem: deficiénſque mortuus eſt, & appoſitus ad populum 18 ſuum. Habitavit autem ab Hevila uſque Sur, quæ reſpicit Ægyptum introëuntibus Aſſyrios. Coram cunctis 19 fratribus ſuis obiit. Hæ quoque ſunt generationes Iſaac, filii Abraham. Abraham 20 genuit Iſaac. Qui cùm quadraginta eſſet annorum, duxit uxorem Rebeccam filiam Bathuelis Syri de Meſopotamia, ſororem Laban.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

5 Ἔδωκε δὲ Ἀβραὰμ πάντα τὰ ὑπάρχοντα 6 αὐτοῦ Ἰσαὰκ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. Καὶ τοῖς υἱοῖς τῶν παλλακῶν αὐτοῦ ἔδωκεν Ἀβραὰμ δόματα· καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς ἀπὸ Ἰσαὰκ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ἔτι ζῶντος αὐτοῦ, πρὸς ἀνατο- 7 λάς, εἰς γῆν ἀνατολῶν. Ταῦτα δὲ τὰ ἔτη (ζ) ἡμερῶν τῆς ζωῆς Ἀβραὰμ ὅσα ἔζησεν, 8 ἑκατὸν ἑβδομηκονταπέντε ἔτη. Καὶ ἐκλείπων ἀπέθανεν Ἀβραὰμ (η) ἐν γήρᾳ καλῷ πρεσβύτης, καὶ πλήρης ἡμερῶν· καὶ 9 προσετέθη πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ. Καὶ ἔθαψαν αὐτὸν Ἰσαὰκ καὶ Ἰσμαὴλ (θ) οἱ υἱοὶ αὐτοῦ εἰς τὸ σπήλαιον τὸ διπλοῦν, εἰς τὸν ἀγρὸν Ἐφρὼν τοῦ Σαὰρ τοῦ Χετταίου, (ι) ὅς ἐστιν ἀπ- 10 έναντι Μαμβρῆ. Τὸν ἀγρὸν καὶ τὸ σπήλαιον, ὃ ἐκτήσατο Ἀβραὰμ παρὰ τῶν (κ) υἱῶν τοῦ Χέτ· ἐκεῖ ἔθαψαν Ἀβραὰμ, καὶ Σάῤῥαν τὴν 11 γυναῖκα αὐτοῦ. Ἐγένετο δὲ μετὰ τὸ ἀποθανεῖν Ἀβραὰμ, εὐλόγησεν ὁ θεὸς τὸν Ἰσαὰκ (λ) υἱὸν αὐτοῦ. καὶ κατῴκησεν Ἰσαὰκ παρὰ 12 τὸ φρέαρ τῆς ὁράσεως. Αὗται δὲ αἱ γενέσεις Ἰσμαὴλ τοῦ υἱοῦ Ἀβραὰμ, ὃν ἔτεκεν (μ) Ἄγαρ ἡ Αἰγυπτία ἡ παιδίσκη Σάῤῥας 13 τῷ Ἀβραάμ. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἰσμαὴλ, (ν) κατ' ὀνόματα τῶν γενεῶν αὐτοῦ. Πρωτότοκος (ξ) Ἰσμαὴλ, καὶ Ναβαιὼθ, καὶ Κηδὰρ, καὶ Ναβδεὴλ, καὶ Μασσὰμ, 14 Καὶ Μασμὰ, καὶ Δουμὰ, καὶ Μασσῆ, 15 Καὶ Χοδδὰν, καὶ Θαιμὰν, καὶ Ἰετοὺρ, καὶ Ναφὲς, καὶ 16 Κεδμά. Οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ Ἰσμαήλ· καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐν ταῖς σκηναῖς αὐτῶν, καὶ ἐν ταῖς ἐπαύλεσιν αὐτῶν· δώδεκα 17 ἄρχοντες (ο) κατὰ ἔθνη αὐτῶν. Καὶ ταῦτα τὰ ἔτη τῆς ζωῆς Ἰσμαὴλ, ἑκατὸν τριακονταεπτὰ ἔτη. καὶ ἐκλείπων, ἀπέθανε· καὶ προσετέθη 18 πρὸς τὸ γένος αὐτοῦ. Κατῴκησε δὲ ἀπὸ (π) Εὐϊλὰτ ἕως (ρ) Σοὺρ, ἥ ἐστι κατὰ πρόσωπον Αἰγύπτου ἕως ἐλθεῖν πρὸς Ἀσσυρίους· κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ κατῴκησε. 19 Καὶ αὗται αἱ γενέσεις Ἰσαὰκ τοῦ υἱοῦ Ἀβρα- 20 άμ· Ἀβραὰμ ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ. Ἦν δὲ Ἰσαὰκ ἐτῶν τεσσαράκοντα, ὅτε ἔλαβε τὴν Ῥεβέκκαν θυγατέρα Βαθουὴλ τοῦ Σύρου ἐκ τῆς (σ) Μεσοποταμίας Συρίας, ἀδελφὴν Λάβαν τοῦ Σύρου, (τ) ἑαυτῷ εἰς γυναῖκα.

Et dedit Abraham univerſa, quæ 5 *habuit, Iſaac filio ſuo. Et filiis* 6 *concubinarum ſuarum dedit Abraham munera : & dimiſit eos ab Iſaac filio ſuo, cùm adhuc ipſe viveret, ad Orientē, ad terram Orientis. Hi verò ſunt* 7 *anni dierum vitæ Abraham, quos vixit, centum ſeptuaginta quinque anni. Et (a) deficiens mor-* 8 *tuus eſt Abraham in (b) ſenectute bona, ſenex & plenus (c) dierum : & appoſitus eſt ad (d) populum ſuum. Et ſepelierunt* 9 *eum Iſaac & Iſmael filii ejus in ſpelunca duplici, in agro Ephron filii Saar Chettæi, qui eſt è regione Mambre. Agro &* 10 *ſpelunca, quam acquiſivit Abraham à filiis Chet : ibi ſepelierunt Abraham & Sarram uxorem ejus. Factum eſt autem, poſtquàm* 11 *mortuus eſt Abraham, benedixit Deus Iſaac filium ejus : & habitavit Iſaac apud puteū Viſionis. Hæ verò ſunt generationes* 12 *Iſmael filii Abraham, quem peperit Agar Ægyptia, ancilla Sarræ, ipſi Abraham. Et hæc* 13 *ſunt nomina filiorum Iſmael, ſecundum nomina (e) generationum ejus. Primogenitus Iſmael, (f) & Nebaioth, & Cedar, & Nabdeel, & Maſſam, Et* 14 *Miſma, & Duma, & Maſſe, Et* 15 *Choddan, et Thæman, et Ietur, et Naphes, & Cedma. Hi ſunt filii* 16 *Iſmael : & hæc nomina eorū in tabernaculis eorū, et in manſionibus eorū ; duodecim principes ſecundū gentes eorū. Et hi ſunt* 17 *anni vitæ Iſmael, centū triginta ſeptē anni: & deficiens mortuus eſt ; et appoſitꝰ eſt ad genus ſuū. Habitavit autem ab Euilat uſque* 18 *Sur, quæ eſt ad faciem Ægypti, donec veniatur ad Aſſyrios : ad faciem omnium (g) fratrum ſuorum habitavit. Et hæ ſunt ge-* 19 *nerationes Iſaac filii Abraham. Abraham genuit Iſaac. Erat au-* 20 *tem Iſaac annorum quadraginta, quando accepit Rebeccam filiam Bathuel Syri de Meſopotamia Syriæ, ſororem Laban Syri, ſibi in uxorem.*

MS.A. (ζ) ἡμερῶν ζωῆς (η) ἐν γήρει καλῷ (θ) οἱ δύο υἱοὶ (ι) ὅ ἐστιν (κ) υἱῶν Χέτ. (λ) τὸν υἱὸν (μ) Ἄγαρ ἡ παιδίσκη (ν) κατ' ὄνομα (ξ) Ἰσμαὴλ, Ναβαιώθ, (ο) κατὰ ἔθνος αὐτῶν. (π) Εὐειλὰτ (ρ) Σοὺλ, (σ) Μεσοποταμίας, ἀδελφὴν (τ) ἑαυτῷ γυναῖκα.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 * ܘܝܗܒ ܐܒܪܗܡ ܟܠ ܡܐ ܕܐܝܬ ܠܗ. ܠܐܝܣܚܩ ܒܪܗ. 6 * ܘܠܒܢܝ̈ ܦܠܚܘܬܗ ܕܐܒܪܗܡ. ܝܗܒ ܐܒܪܗܡ ܡܘܗܒܬܐ. ܘܫܕܪ ܐܢܘܢ ܡܢ ܠܘܬ ܐܝܣܚܩ ܒܪܗ. ܥܕ ܗܘ ܚܝ ܩܕܡܝܬ ܠܐܪܥܐ ܕܡܕܢܚܐ. ܡܘܬܗ ܕܐܒܪܗܡ. 7 * ܘܗܠܝܢ ܝܘܡܝ̈ ܫܢܝ̈ ܚܝܘܗܝ ܕܐܒܪܗܡ ܕܚܝܐ. ܡܐܐ ܘܫܒܥܝܢ ܘܚܡܫ ܫܢܝ̈ܢ. 8 * ܘܐܬܟܪܗ ܘܡܝܬ ܐܒܪܗܡ ܒܣܝܒܘܬܐ ܛܒܬܐ. ܣܒ ܘܣܒܥ ܝܘܡܬܐ. ܘܐܬܟܢܫ ܠܘܬ ܥܡܗ. 9 * ܘܩܒܪܘܗܝ ܐܝܣܚܩ ܘܐܝܫܡܥܝܠ ܒܢܘܗܝ ܒܡܥܪܬܐ ܥܦܝܦܬܐ ܕܒܚܩܠܐ ܕܥܦܪܘܢ ܒܪ ܨܚܪ ܚܬܝܐ ܕܥܠ ܐܦܝ̈ ܡܡܪܐ. 10 * ܚܩܠܐ ܕܙܒܢ ܐܒܪܗܡ ܡܢ ܒܢܝ̈ ܚܝܬ ܠܩܘܢܝܢ ܕܩܒܪܐ. ܬܡܢ ܐܬܩܒܪ ܐܒܪܗܡ ܘܣܪܐ ܐܢܬܬܗ. 11 * ܘܗܘܐ ܡܢ ܒܬܪ ܕܡܝܬ ܐܒܪܗܡ. ܒܪܟ ܐܠܗܐ ܠܐܝܣܚܩ ܒܪܗ. ܘܝܬܒ ܐܝܣܚܩ ܥܠ ܓܢܒ ܒܐܪܐ ܕܚܝܐ ܚܙܝܢܝ. ܬܘܠܕܬܗ ܕܐܝܫܡܥܝܠ. 12 * ܘܗܠܝܢ ܬܘܠܕܬܗ ܕܐܝܫܡܥܝܠ ܒܪ ܐܒܪܗܡ ܕܝܠܕܬ ܗܓܪ ܡܨܪܝܬܐ ܐܡܬܗ ܕܣܪܐ ܠܐܒܪܗܡ. 13 * ܘܗܠܝܢ ܫܡܗܐ ܕܒܢܝ̈ ܐܝܫܡܥܝܠ ܒܫܡܗܝܗܘܢ ܠܬܘܠܕܬܗܘܢ. ܒܘܟܪܗ ܕܐܝܫܡܥܝܠ. ܢܒܝܘܬ. ܘܩܕܪ. ܘܐܪܒܐܝܠ. ܘܡܒܣܡ. 14 * ܘܡܫܡܥ. ܘܪܘܡܐ. ܘܡܣܐ. 15 * ܘܚܕܪ. ܘܬܝܡܐ. ܘܢܛܘܪ. ܘܢܦܫ. ܘܩܕܡ. 16 * ܗܠܝܢ ܐܢܘܢ ܒܢܝ̈ ܐܝܫܡܥܝܠ. ܘܗܠܝܢ ܫܡܗܝܗܘܢ. ܒܕܝܪܝܗܘܢ. ܘܒܚܨܪܝܗܘܢ. ܬܪܥܣܪ ܪ̈ܫܢܐ ܠܐܡܘܬܗܘܢ. 17 * ܘܗܠܝܢ ܫܢܝ̈ ܚܝܘܗܝ ܕܐܝܫܡܥܝܠ. ܡܐܐ ܘܬܠܬܝܢ ܘܫܒܥ ܫܢܝ̈ܢ. ܘܐܬܟܪܗ ܘܡܝܬ ܘܐܬܟܢܫ ܠܘܬ ܥܡܗ. 18 * ܘܥܡܪܘ ܡܢ ܚܘܝܠܐ ܘܥܕܡܐ ܠܫܘܪ ܕܠܘܩܒܠ ܡܨܪܝܢ. ܕܒܡܥܠܢܐ ܠܐܬܘܪ. ܥܠ ܬܚܘܡܐ ܕܟܠܗܘܢ ܐܚܘܗܝ ܫܪܐ. ܬܘܠܕܬܗ ܕܐܝܣܚܩ. 19 * ܘܗܠܝܢ ܬܘܠܕܬܗ ܕܐܝܣܚܩ ܒܪ ܐܒܪܗܡ. ܐܒܪܗܡ ܐܘܠܕ ܠܐܝܣܚܩ. 20 * ܘܗܘܐ ܐܝܣܚܩ ܒܪ ܐܪܒܥܝܢ ܫܢܝ̈ܢ. ܟܕ ܢܣܒ ܠܪܒܩܐ ܒܪܬ ܒܬܘܐܝܠ ܐܪܡܝܐ ܡܢ ܦܕܢ ܕܐܪܡ. ܚܬܗ ܕܠܒܢ ܐܪܡܝܐ ܠܗ ܠܐܢܬܬܐ.

Dedítque Abraham quicquid habebat Iſahaco filio ſuo. 6 Filiis verò concubinæ Abrahami dedit Abraham munera, & amandavit eos ab Iſahac filio ſuo dum adhuc viveret, imprimis, in plagam orientalem. *Obitus Abrahæ.* 7 Et iſti ſunt dies annorum vitæ Abrahami quos vixit, centum ſeptuaginta quinque anni. 8 Et infirmatus ac mortuus eſt Abraham in ſenectute bona : ſenuit & ſaturatus eſt diebus ſuis, collectúſque eſt ad populum ſuum. 9 Et ſepeliérunt eum Iſahac, & Iſmael filii ejus in ſpelunca duplici quæ eſt in agro Ephronis filii Soar Hethæi, è regione Mamre : 10 Agro *ſcilicet* quem emerat Abraham à filiis Heth in poſſeſſionem monumenti : ibi ſepultꝰ fuit Abraham & Sara uxor illius. 11 Factúmque eſt poſtquam obiit Abraham, benedixit Deus Iſahac filio ejus : habitavítque Iſahac ad latus putei *nomine* Vivens vidit me. *Generationes Iſmaelis.* 12 Hæ autem ſunt generationes Iſmaelis filii Abraham, quem peperit Hagar Ægyptia ancilla Saræ Abrahamo. 13 Et hæc ſunt nomina filiorum Iſmaelis in nominibus ſuis, ſecundùm generationes ſuas. Primogenitus Iſmaelis, Nabaiot, & Cedar, & Arbol, & Mebſam. 14 Et Maſmaa, & Ruma, & Maſa, 15 Hodar, & Thema, & Netur, & Nephes, & Kedem. 16 Iſti ſunt filii Iſmaelis, & hæc ſunt nomina eorum juxta habitationes ſuas, & ſepta ſua : duodecem principes in gentes ſuas. 17 Et iſti ſunt anni vitæ Iſmaelis, centum triginta ſeptem anni : ægrotavítque & mortuus eſt, atque collectus ad populum ſuum. 18 Habitaverunt autē ab Hevila uſq; ad Sud quæ eſt è regione Ægypti, quæ eſt in ingreſſu ad Aſſur; ſuper terminum omniū fratrum ſuorum habitavit. *Generationes Iſahac.* 19 Hæ autem ſunt generationes Iſaac filii Abrahæ, Abraham genuit Iſahac. 20 Erátq; Iſahac filius quadraginta annorum quando duxit Rebeccā filiam Bathuelis Aramæi de Phadan Aram, ſororem Laban Aramæi, ſibi uxorem.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.
תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

5 ויהב אברהם ית כל די ליה ליצחק :
6 ולבני לחינתא די לאברהם יהב
אברהם מתנן ושלחנון מעל יצחק
בריה עד דהוא קים קדומא לארע
7 מדנחא : ואלין יומי שני חיי אברהם
דחיא מאה ושבעין וחמש שנין :
8 ואתנגיד ומית אברהם בסיבו טבא
9 סיב ושבע ואתכניש לעמה : וקברו
יתיה יצחק וישמעאל בנוהי
במערת כפלתא בחקל עפרון בר
צוחר חתאה די על אפי ממרא :
10 חקלא די זבן אברהם מן בני
חתאה תמן אתקבר אברהם ושרה
11 אתתיה : והוה בתר דמית אברהם
ובריך יי ית יצחק בריה ויתיב יצחק
עם בירא דמלאך קימא אתחזי
12 עלה : ואלין תולדת ישמעאל בר
אברהם די ילידת הגר מצריתא
13 אמתא דשרה לאברהם : ואלין
שמהת בני ישמעאל בשמהתהון
לתולדתהון בוכרא דישמעאל
נביות וקדר ואדבאל ומבשם :
14 ומשמע ודומה ומשא : חדד ותימא
15 16 יטור נפיש וקדמה : אלין אנון בני
ישמעאל ואלין שמהתהון
בפצחיהון ובכרכיהון תרין עסר
17 רברבין לאומהון : ואלין שני חיי
ישמעאל מאה ותלתין ושבע שנין
ואתנגיד ומית ואתכניש לעמיה :
18 ושרו מחוילה על חגרא די על אפי
מצרים מטי לאתור על אפי כל
אחוהי שרא : ואלין תולדת יצחק
19 בר אברהם אברהם אוליד ית
20 יצחק : והוה יצחק בר ארבעין שנין
כד נסיב ית רבקה בת בתואל
ארמאה מפדן ארם אחתיה דלבן
ארמאה ליה לאנתו :

5 Et dedit Abraham omnia ſua 6 Iſaac. Filiis autem *concubinarum* Abrahæ, dedit Abraham munera : & miſit eos ab Iſaac filio ſuo, dum adhuc ipſe viveret; ad Orien- 7 tem, in terrā *orientalem*. Et hi ſunt dies annorū vitæ Abrahæ, quibus vixit: centū & ſeptua- 8 ginta & quinque anni. Et defecit & mortuus eſt Abraham, in ſenectute bonâ, ſenex & *ſatur* : congregatúſq; eſt ad 9 populum ſuū. Et ſepelierunt eum Iſaac, & Iſmael filii ſui, in ſpeluncâ duplici : in agro Ephron filii Seor Ethæi, è regi- 10 one Mamre. Quem agrū emit Abraham à filiis Heth: ibi ſepultus eſt Abrahā, & Sara uxor 11 ejus. Factumque eſt poſtquàm mortuus eſt Abrahā, & benedixit Deus Iſaac filio ejus: & habitavit Iſaac juxta puteum ſuper quo apparuit angelꝰ vi- 12 tæ. Et hæ ſunt generationes Iſmael filii Abrahā : quē peperit Agar Ægyptia, ancilla Saræ, 13 Abrahæ. Et hæc ſunt nomina filiorū Iſmael, per nomina ſua, in generationibꝰ ſuis : primogenitꝰ Iſmael, Nabajoth; & Ce- 14 dar & Adbeel, & Mabſam. Et 15 Maſma et Duma, et Maſſa. Adad & Thema; Jethur, Naphis, & 16 Cedma. Hi ſunt filii Iſmael, & hæc nomina eorū ; in villis ſuis, & in civitatibus ſuis: duodecim principes per natio- 17 nes ſuas. Et hi ſunt anni vitæ Iſmaelis, centum & triginta & ſeptē anni : & defecit & mortuus eſt: & congregatꝰ 18 eſt ad populū ſuū. Et habitaverunt ab Evilâ uſque Agara, quæ eſt è regione Ægypti, pertingens uſq; ad Aſſyriam : è regione omnium fratrū ſuo- 19 rum habitavit. Et hæ ſunt generationes Iſaac, filii Abrahæ: 20 Abraham genuit Iſaac. Erat autem Iſaac quadraginta annorum ætatis, quando accepit ſibi Rebeccam filiam Bathuelis Syri, de Meſopotamiâ Syriæ, ſororem Laban Syri, in uxorem.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VER. SAM.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. : Tranſlatio Latina.

Dedit autem Abraham omnia 5 *quæ ſua erant Iſaaco filio ſuo. Filiis verò Concubina-* 6 *rum ipſius Abrahæ dedit Abraham munera, & dimiſit eos ab Iſaaco filio ſuo, cùm adhuc viveret verſùs Orientem in terram Orientalem. Et* 7 *hi ſunt dies annorum vitæ Abraham quibus vixit, centum ſeptuaginta quinque anni. Expiravit igitur, & mor-* 8 *tuꝰ eſt in ſenectute bona, ſenex & ſatur dierum, appoſitúſq; eſt ad populum ſuum. Et ſe-* 9 *pelierunt eum Iſaac & Iſmael filii ejus in ſpelunca duplici in agro Hephron filii Sebor Hethæi, qui eſt verſùs Mamre. Ager ille eſt quem* 10 *acquiſivit Abraham à filiis Heth : Ibi ſepultus eſt Abraham & Sara uxor ejus. Et* 11 *factum eſt poſt mortem Abrahæ, ut benediceret Deus Iſaacum filium ejus : habitavit autem Iſaac ad puteum viventis & videntis. Iſtæ* 12 *porrò ſunt generationes Iſmael filii Abraham, quem peperit Hagar Ægyptia ancilla Saræ Abrahamo. Hæcq;* 13 *ſunt nomina (c) eorum in generationibus ſuis : primogenitꝰ Iſmael, Nebaoth, & Cedad, & Adbal, & Mabſam. Et Maſma, & Duma, &* 14 *Maſa. Hadad, & Thime, Je-* 15 *tur, & Naphis, & Cedama. Hi ſunt filii Iſmael, & hæ* 16 *ſunt nomina eorū in villis ſuis & palatiis ſuis, duodecim principes ſecundùm (d) tribus ſuas. Et hi ſunt anni vi-* 17 *tæ Iſmaelis, centum triginta ſeptem anni, & expiravit mortuúſque eſt, & collectus eſt ad populum ſuum. Et ha-* 18 *bitaverunt ab Hevilah uſque Sur, quæ eſt verſus Ægyptum tibi venienti in Aſſyriam: corā omnibus fratribus cecidit. Hæ autem ſunt generationes* 19 *Iſaac filii Abrahæ, Abraham genuit Iſaac. Erat verò Iſaac* 20 *filius quadraginta annorum cùm accepit Rebeccam, filiam Bathuel Syri ex Padan Aram ſororem Laban Syri, ſibi in uxorem.*

VER. SAM. (c) filiorum Iſmael ſecundum nomina ſua (d) celſitudines ſuas.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 * واعطي ابرهيم جميع ماله لاسحق * 6 ولبني الاماء التي لابراهيم وهب ابراهيم هبات * وصرفهم
عن اسحق ابنه في حياته شرقا الي بلد الشرق * 7 وهذه ايام سني حياة ابراهيم التي عاشها مائة
سنة وخمس وسبعون سنة * 8 ثم توفي ابراهيم بشيبة صالحة شيخا قد شبع من العمر * وصار الي
قومه * 9 ودفنه اسحاق واسمعيل ابناه في المغار المضعفة في ضيعة عفرون بن صوحر الحثي
التي بحضن ممري * 10 الضيعة التي اشتراها ابراهيم من بني حث * فيها قبر ابراهيم وزوجته
سارة * 11 وكان بعد موت ابراهيم ان بارك الله في اسحق ابنه واقام اسحق عند البير التي
للحي الراي * 12 وهذا شرح توليد اسمعيل بن ابراهيم الذي ولدته هاجر المصرية امة سارة
لابراهيم * 13 هذه اسماء بني اسمعيل حسب ولادهم * بكر اسمعيل نبايوث وقيدار وادبايل ومبسام
* 14 ومسماع ودوما ومسا * 15 وحداد وتيما ويطور ونافس وقدما * 16 هولاء بنو اسماعيل وهذه اسماؤهم في
ارباضهم وقصورهم اثنا عشر شريفا لاممهم * 17 وهذه سنو حياة اسمعيل مائة سنة وسبع وثلثون
سنة ثم توفي * ولما مات صار الي قومه * 18 وسكنوا من زويلة الي الجفار الذي بحضن مصر الي ان
تجي الي الموصل * واقام بحضن جميع اخوته * 19 وهذه اخبار اسحق ابن ابرهيم * ابراهيم اولد
اسحق * 20 وكان اسحق ابن اربعين سنة حين تزوج ربقا بنت بتوايل الارمي من فدان ارام
اخت لابان الارمي * فكانت له زوجة *

Dedítque Ebrahim omnia bona ſua 5 *Iſhac. Et filiis ancillarum, quas habe-* 6 *bat Ebrahim, dedit Ebrahim dona, & abdicavit eos ab Iſhac filio ſuo adhuc vivens, Orientem verſus, ad plagam Orientis. Et hi ſunt dies annorum æta-* 7 *tis Ebrahim, quibus vixit : centum anni et ſeptuaginta quinque anni. Po-* 8 *ſtremò defunctus eſt Ebrahim in ſenectute bona, ſenex jam ſaturatus ætate, et abiit ad gentem ſuam. Et ſepelierunt* 9 *eum Iſhac, et Iſmail duo filii ejus in ſpelunca duplicata in rure Afron filii Sohar Hethæi, quod eſt è regione Mamri. Rure quod emerat Ebrahim à* 10 *filiis Hith. In ipſo ſepultus eſt Ebrahim et Sara uxor ejus. Et poſt obitum A-* 11 *braham benedixit Deus Iſhac filio ejus, et manſit Iſhac apud puteum Vivi videntis. Et hæc eſt hiſtoria genealogiæ* 12 *Iſmail filii Ebrahim quem peperit Hagar Ægyptia ancilla Saræ Ebrahimo. Hæc ſunt nomina filiorum* 13 *Iſmail ſecundùm generationem ſuam. Primogenitus Iſmail, Nabaioth, et Cidar, et Adbail, et Mabſam. Et* 14 *Maſmaa, et Duma, et Maſa. Et Ha-* 15 *dad, et Thima, & Jator, & Nafes, & Cidama. Iſti ſunt filii Iſmail, &* 16 *hæc nomina eorum in oppidis ſuis, & arcibus ſuis : duodecim nobiles in gentes ſuas. Et hi ſunt anni vitæ Iſmailis, centum anni, & ſeptem ac triginta anni,* 17 *deinde defunctus eſt ; et cùm mortuus eſſet, abiit ad gentē ſuā. Et habitaverunt* 18 *à Zevila ad Geſar quæ eſt contra Ægyptū, donec venias ad Aſſyriā, & cōmoratus eſt in conſpectu omniū fratrū ſuorū. Atq; hæ ſunt narrationes Iſhac filii E-* 19 *brahim. Ebrahim genuit Iſhac. Et Iſhac* 20 *erat filius quadraginta annorū quando matrimonium inivit cū Rebecca filiā Bathuail Syri de Phadan Aram, ſorore Laban Syri, fuítque illi conjux.*

ספר בראשית : כו

:ipsa sterilis quia ,*suæ uxoris regione è* Dñm ad Ischac oravit Et
21 ויעתר יצחק ליהוה לנכח אשתו כי עקרה הוא
.ejus uxor Ribcah concepit & ,Dominus ei *fuit exorabilis* &
ויעתר לו יהוה ותהר רבקה אשתו:
hoc quid ad ,ita Si :dixit & ,*ejus interiore in* filii se collidebant Et
22 ויתרצצו הבנים בקרבה ותאמר אם כן למה זה
Dominus dixit Et .Dominum interrogandum ad ivit Et ?*ego*
23 אנכי ותלך לדרש את יהוה: ויאמר יהוה
tuis visceribus à populi duo & ,tuo utero in gentes Duæ :ei
לה שני גיים בבטנך ושני לאמים ממעיך
.minori serviet *multus* & ,erit fortior *populo præ* populus Et .se separabunt
יפרדו ולאם מלאם יאמץ ורב יעבד צעיר:
.ejus utero in gemini ,ecce & ,pariendum ad ejus dies sunt impleti Et
24 וימלאו ימיה ללדת והנה תומם בבטנה:
vocaverunt Et .*capilli* palliũ sicut ipse tot⁹ rufus prior est egressus Et
25 ויצא הראשון אדמוני כלו כאדרת שער ויקראו
ejus manus & ,ejus frater est egressus postea Et .Esau,ejus nomen
26 שמו עשו: ואחרי כן יצא אחיו וידו
filius Ischac Et.Jahacob,ejus nomen vocavit & ,Esau *calcaneo in apprehendens*
אחזת בעקב עשו ויקרא שמו יעקב ויצחק בן
Esau fuit Et .pueri creverunt Et .ipsos *gignendo in* ,*annorum sexaginta*
27 ששים שנה בלדת אתם: ויגדלו הנערים ויהי עשו
manens perfectus vir Jahacob & :*agri* vir ,venationem sciens vir
איש ידע ציד איש שדה ויעקב איש תם ישב
:ejus ore in venatio quia ,Esau Ischac dilexit Et .tabernaculis
28 אהלים: ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו
Esau venit & .coctum Jahacob coxit Et .Jahacob *diligens* Ribcah &
29 ורבקה אהבת את יעקב: ויזד יעקב נזיד ויבא עשו
:Jahacob ad Esau dixit Et .lassus *ipse* & ,agro ex
30 מן השדה והוא עיף: ויאמר עשו אל יעקב
Idcirco .*ego* lassus quia ,isto rufo ,rufo de nunc me comedere Fac
הלעיטני נא מן האדם האדם הזה כי עיף אנכי על כן
hodie sicut Vende :Jahacob dixit Et .Edom ejus nomen vocavit
31 קרא שמו אדום: ויאמר יעקב מכרה כיום
vadens ego Ecce :Esau dixit Et .mihi tuam primogenituram
32 את בכרתך לי: ויאמר עשו הנה אנכי הולך
Jura :Jahacob dixit Et ?primogenitura mihi *hoc quid ad* & ,moriendũ ad
33 למות ולמה זה לי בכרה: ויאמר יעקב השבעה
.Jahacob ipsi suã primogenituram vendidit Et .ei juravit Et .*hodie sicut* mihi
לי כיום וישבע לו וימכר את בכרתו ליעקב:
.bibit & ,comedit & ,lenticularũ coctũ & ,panem Esau dedit Jahacob Et
34 ויעקב נתן לעשו לחם ונזיד עדשים ויאכל וישת
.primogenituram Esau contempsitq; ,abiit & ,surrexit Et
ויקם וילך ויבז עשו את הבכרה:

CAP. XXVI. כו

fuerat quæ ,priorem famem præter terrâ in fames fuit Et
1 ויהי רעב בארץ מלבד הרעב הראשון אשר היה
Pelistim regem Abimelech ad Ischac ivit & :Abraham diebus in
בימי אברהם וילך יצחק אל אבימלך מלך פלשתים
.Gherar in
גררה:

Versio VULG. LAT.

21 Deprecatúsq; est Isaac Domi-
num pro uxore sua, eò quòd
esset sterilis: qui exaudivit
eum, & dedit conceptũ Re-
22 beccæ. Sed collidebantur in
utero ej⁹ parvuli : quæ ait,Si
sic mihi futurum erat, quid
necesse fuit concipere ? Per-
rexítq; ut consuleret Domi-
23 nũ. Qui respondens,ait;Duæ
gentes sunt in utero tuo ; &
duo populi ex ventre tuo di-
videntur: populúsque popu-
lum superabit; & major ser-
24 viet minori. Jam tempus pa-
riendi advenerat, & ecce
gemini in utero ejus reperti
25 sunt. Qui prior egressus est,
ruf⁹ erat,& tot⁹ in moré pel-
lis, hispid⁹ : vocatúmque est
nomé ej⁹, Esau. Protin⁹ alter
egrediens, plantã fratris te-
nebat manu:et idcircò appel-
26 lavit eum, Jacob. Sexagena-
rius erat Isaac, quãdo nati sũt
27 ei parvuli. Quib⁹ adultis,fa-
ct⁹ est Esau vir gnar⁹ venan-
di, et homo agricola: Jacob
auté vir simplex,habitabat in
28 tabernaculis.Isaac amabat E-
sau, eò quòd de venationib⁹
illi⁹ vesceretur : & Rebecca
29 diligebat Jacob. Coxit auté
Jacob pulmentũ :ad qué cùm
venisset Esau de agro lassus;
30 Ait,Da mihi de coctione hac
rufa , quia oppidò lass⁹ sum.
Quam ob causã vocatum est
31 nomen ej⁹, Edom. Cui dixit
Jacob , Vende mihi primo-
32 genita tua.Ille respondit, En
morior:quid mihi proderunt
33 primogenita ? Ait Jacob,Ju-
ra ergò mihi.Juravit ei Esau,
34 & vendidit primogenita. Et
sic accepto pane & lentis e-
dulio, comêdit, & bibit, &
abiit ; parvipendens, quòd
primogenita vendidisset.

CAP. XXVI,

1 ORtâ auté fame super ter-
rã, post eã sterilitaté quæ ac-
ciderat in dieb⁹ Abrahã, ab-
iit Isaac ad Abimelech regé
Palestinorum in Gerara.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
cum Translatione LATINA.

21 (υ) Ἐδέετο δὲ Ἰσαὰκ κυρίου περὶ Ῥεβέκκας τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, ὅτι στεῖρα ἦν. ἐπήκουσε δὲ αὐτοῦ ὁ Θεὸς, καὶ (φ) συνέλαβεν ἐν γαστρὶ Ῥεβέκκα ἡ γυνὴ αὐτοῦ. 22 Ἐσκίρτων δὲ τὰ παιδία ἐν αὐτῇ. εἶπε δὲ, Εἰ οὕτω μοι μέλλει γίνεσθαι, ἵνα τί μοι τοῦτο; ἐπορεύθη δὲ πυθέσθαι παρὰ κυρίου. 23 Καὶ εἶπε κύριος αὐτῇ, Δύο ἔθνη (χ) ἐν γαστρί σου εἰσί· καὶ δύο λαοὶ ἐκ τῆς κοιλίας σου διασταλήσονται· καὶ λαὸς λαοῦ ὑπερέξει· καὶ ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι. 24 Καὶ ἐπληρώθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν· καὶ τῇδε ἦν δίδυμα (ψ) ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς. 25 Ἐξῆλθε δὲ (ω) ὁ πρωτότοκος πυῤῥάκης ὅλος, ὡσεὶ δορὰ, δασύς· ἐπωνόμασε δὲ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ἠσαῦ. Καὶ μετὰ τοῦτο ἐξῆλθεν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἐπειλημμένη τῆς πτέρνης Ἠσαῦ· καὶ ἐκάλεσε τὸ 26 ὄνομα αὐτοῦ, Ἰακώβ. Ἰσαὰκ δὲ ἦν ἐτῶν ἑξήκοντα, (α) ὅτε ἔτεκεν αὐτοὺς Ῥεβέκκα. 27 Ηὐξήθησαν δὲ οἱ νεανίσκοι. καὶ ἦν Ἠσαῦ ἄνθρωπος εἰδὼς κυνηγεῖν, ἄγροικος· Ἰακὼβ (β) δὲ, ἄνθρωπος ἄπλαστος, οἰκῶν οἰκίαν. 28 Ἠγάπησε δὲ Ἰσαὰκ τὸν Ἠσαῦ, ὅτι ἡ θήρα αὐτοῦ βρῶσις αὐτῷ· Ῥεβέκκα δὲ ἠγάπα τὸν Ἰακώβ. 29 Ἥψησε δὲ Ἰακὼβ (γ) ἕψημα· ἦλθε δὲ Ἠσαῦ ἐκ τοῦ πεδίου ἐκλείπων. 30 Καὶ εἶπεν Ἠσαῦ τῷ Ἰακὼβ, Γεῦσόν με ἀπὸ τοῦ (δ) ἑψήματος πυῤῥοῦ τούτου, ὅτι (ε) ἐκλείπω. διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ἐδώμ. 31 Εἶπε δὲ Ἰακὼβ τῷ Ἠσαῦ, Ἀπόδου μοι σήμερον τὰ πρωτοτόκιά σου ἐμοί. 32 (ζ) Καὶ εἶπεν Ἠσαῦ, Ἰδοὺ ἐγὼ πορεύομαι τελευτᾷν· καὶ ἵνα τί μοι ταῦτα τὰ (η) πρωτοτόκια; 33 Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰακὼβ, Ὄμοσόν μοι σήμερον. καὶ ὤμοσεν αὐτῷ· ἀπέδοτο δὲ Ἠσαῦ τὰ (θ) πρωτοτόκια τῷ Ἰακώβ. 34 Ἰακὼβ δὲ ἔδωκε τῷ Ἠσαῦ ἄρτον, καὶ (ι) ἕψημα φακοῦ· καὶ ἔφαγε καὶ ἔπιε· καὶ ἀναστὰς ᾤχετο. καὶ ἐφαύλισεν Ἠσαῦ τὰ πρωτοτόκια.

21 Rogavit autẽ Isaac Dominum pro Rebecca uxore sua,quoniã sterilis erat. Et exaudivit eum Deus ; & concepit in utero Rebecca uxor ejus. 22 (h) Exultabant autẽ infantes in ea. Dixit autẽ, Si sic mihi futurũ est ; ut quid mihi hoc? Ivit autẽ interrogare à Domino. 23 Et dixit Dominus ei, Duæ gentes in utero tuo sunt; & duo populi de ventre tuo separabuntur : & populus populũ superabit, & major serviet minori. 24 Et impleti sunt dies, ut ea pareret : & ei erant gemini in utero ejus. 25 Exiit autẽ primogenitus rubeus totus, sicut pellis,pilosus. Cognominavit autẽ nomẽ ejus,Esau. Et posteà exiit frater ejus : & manus ejus tenens calcaneũ Esau. Et vocavit nomen ejus, Jacob. 26 Isaac autem erat annorũ sexaginta, quando peperit eos Rebecca. 27 Creverunt autẽ (i) juvenes : & erat Esau homo sciens venari, agrestis : Jacob autẽ homo simplex, habitans domũ. 28 Dilexit autem Isaac Esau, quoniã venatio ejus erat cibus ipsi: Rebecca autem diligebat Jacob. 29 Coxit autẽ Jacob coctionem. Venit autem Esau ex agro deficiens. 30 Et dixit Esau ipsi Jacob, Da mihi gustũ de coctione (k) rubea ista,quia deficio. Propterea vocatũ est nomẽ ejus, Edom. 31 Dixit autẽ Jacob Esau, Vende mihi hodiè primogenita tua mihi. 32 Et dixit Esau, Ecce ego vado mori:ut quid mihi hæc primogenita? 33 Et dixit ei Jacob, Jura mihi hodiè.Et juravit ei. Vendidit autẽ Esau primogenita ipsi Jacob. 34 Jacob autẽ dedit Esau panem, & coctionem lentis : & comêdit & bibit. Et surgens abiit; & contempsit Esau primogenita.

ΚΕΦ. κϛ'.

1 Ἐγένετο δὲ λιμὸς ἐπὶ τῆς γῆς, χωρὶς τοῦ λιμοῦ τοῦ πρότερον, (α) ὃς ἐγένετο ἐν τῷ καιρῷ τοῦ Ἀβραάμ. ἐπορεύθη δὲ Ἰσαὰκ πρὸς Ἀβιμέλεχ βασιλέα Φυλιστιεὶμ εἰς Γέραρα.

CAP. XXVI.

1 FActa est autem fames super terrã,præter famẽ priorẽ, quæ facta est in tẽpore Abrahã. Ivit autẽ Isaac ad Abimelech regẽ Phylistiim in Gerara.

MS.A. (υ) Ἐδεῖτο (φ) ἔλαβεν (χ) ἐν τῇ γαστρί (ψ) ἐν τῇ γαστρὶ (ω) ὁ υἱὸς ὁ πρωτότοκος (α) ὅτε ἐγέννησεν αὐτοὺς (β) δὲ ἦν ἄνθρωπος (γ) ἕψεμα (δ) ἑψέματος τοῦ πυῤῥοῦ (ε) ἐκλείπω ἐγώ. διὰ τὸ ἐκλήθη (ζ) Εἶπεν δὲ (η) πρωτοτοκεῖα; (θ) πρωτοτοκεῖα (ι) ἕψεμα Κεφ. κϛ'. (α) ὃς ἐγενήθη ἐν τῷ χρόνῳ τοῦ

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

21 *ܘܨܠܝ ܐܝܣܚܩ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܥܠ ܐܢܬܬܗ. ܡܛܠ ܕܥܩܪܬܐ ܗܘܬ. ܘܥܢܝܗ ܡܪܝܐ. ܘܒܛܢܬ ܪܦܩܐ ܐܢܬܬܗ. 22 *ܘܐܬܚܒܛܘ ܒܢܝܐ ܒܟܪܣܗ. ܘܐܡܪܬ ܐܢ ܗܟܢܐ ܗܘ ܠܡܢܐ ܚܝܐ ܐܢܐ. ܘܐܙܠܬ ܠܡܫܐܠ ܡܢ ܡܪܝܐ. 23 *ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝܐ. ܬܪܝܢ ܥܡܡܝܢ ܒܟܪܣܟܝ. ܘܬܪܬܝܢ ܐܡܘܬܐ ܡܢ ܟܪܣܟܝ ܢܬܦܪܫܢ. ܘܐܡܬܐ ܡܢ ܐܡܬܐ ܬܥܫܢ. ܘܪܒܐ ܢܫܬܥܒܕ ܠܙܥܘܪܐ. 24 *ܘܡܠܘ ܝܘܡܝܗ ܠܡܐܠܕ. ܘܗܐ ܬܐܘܡܐ ܒܟܪܣܗ. 25 *ܘܢܦܩ ܩܕܡܝܐ ܣܡܘܩܐ. ܘܟܠܗ ܐܝܟ ܓܠܝܡܐ ܕܣܥܪܐ. ܘܩܪܐ ܫܡܗ ܥܣܘ. 26 *ܘܒܬܪܟܢ ܢܦܩ ܐܚܘܗܝ ܘܐܝܕܗ ܐܚܝܕܐ ܥܩܒܗ ܕܥܣܘ. ܘܩܪܐ ܫܡܗ ܝܥܩܘܒ. ܘܐܝܣܚܩ ܒܪ ܫܬܝܢ ܫܢܝܢ ܗܘܐ ܟܕ ܐܘܠܕ ܐܢܘܢ. 27 *ܘܪܒܘ ܛܠܝܐ. ܘܗܘܐ ܥܣܘ ܓܒܪܐ ܝܕܘܥ ܨܝܕܐ ܓܒܪܐ ܕܒܪܐ. ܘܝܥܩܘܒ ܓܒܪܐ ܬܡܝܡܐ ܘܥܡܪ ܒܡܫܟܢܐ. 28 *ܘܪܚܡ ܐܝܣܚܩ ܠܥܣܘ. ܡܛܠ ܕܨܝܕܗ ܒܦܘܡܗ. ܘܪܦܩܐ ܪܚܡܐ ܗܘܬ ܠܝܥܩܘܒ. 29 *ܘܒܫܠ ܝܥܩܘܒ ܬܒܫܝܠܐ. ܘܗܐ ܥܣܘ ܐܚܘܗܝ ܐܬܐ ܡܢ ܕܒܪܐ ܟܕ ܠܐܐ. 30 *ܘܐܡܪ ܥܣܘ ܠܝܥܩܘܒ. ܐܛܥܡܢܝ ܡܢ ܣܘܡܩܐ ܣܘܡܩܐ ܗܢܐ ܡܛܠ ܕܠܐܐ ܐܢܐ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܩܪܐ ܫܡܗ ܐܕܘܡ. 31 *ܐܡܪ ܠܗ ܝܥܩܘܒ. ܙܒܢ ܠܝ ܝܘܡܢܐ ܒܘܟܪܘܬܟ. 32 *ܘܐܡܪ ܥܣܘ ܒܢܦܫܗ. ܗܐ ܐܢܐ ܩܪܝܒ ܐܢܐ ܠܡܡܬ. ܘܠܡܢܐ ܠܝ ܒܘܟܪܘܬܐ. 33 *ܐܡܪ ܠܗ ܝܥܩܘܒ ܝܡܝ ܠܝ ܝܘܡܢܐ. ܘܝܡܐ ܠܗ. ܘܙܒܢ ܒܘܟܪܘܬܗ ܠܝܥܩܘܒ. 34 *ܘܝܗܒ ܝܥܩܘܒ ܠܥܣܘ ܠܚܡܐ ܘܬܒܫܝܠܐ ܕܛܠܘܦܚܐ. ܘܐܟܠ ܘܫܬܐ. ܘܩܡ ܘܐܙܠ. ܘܫܛ ܥܣܘ ܒܘܟܪܘܬܗ.

[illegible]

1 *ܘܗܘܐ ܟܦܢܐ ܒܐܪܥܐ. ܣܛܪ ܡܢ ܟܦܢܐ ܩܕܡܝܐ ܕܗܘܐ ܒܝܘܡܝ ܐܒܪܗܡ. ܘܐܙܠ ܐܝܣܚܩ ܠܘܬ ܐܒܝܡܠܟ ܡܠܟܐ ܕܦܠܣܛܝܢܝ ܠܓܕܪ.

21 Et oravit Isaac corã Domino pro conjuge sua,eò quòd sterilis esset. Et exaudivit eum Dñs, concepítq; Rebecca uxor ejus. 22 Vim auté faciebant filii ej⁹ in utero ipsius : dixítq;, Si ita se res habet,ad quid viva sum? 23 Perrexítq; ad interrogandũ Dñm. Dixítq; ad eã Dñs,Duo populi sunt in visceribus tuis, & duæ gentes ex visceribus tuis dividẽtur & gens gẽti prævalebit, & major subjicietur minori. 24 Expletis ergo dieb⁹ ejus ut pareret, en gemini in utero ej⁹, 25 Et egressus est prior rufus,totusq;in anulos pilorum: & vocavit nomẽ ej⁹ Esau. 26 Et post eũ egressus est frater ejus manu sua tenens calcaneũ Esau : appellavitq; nomẽ ejus Jacob. Isahac verò natus erat sexaginta annos quãdo genuit illos. 27 Creverunt itaq; pueri, & fuit Esau vir gnarus venandi, homo campestris : Jacob auté vir fuit integer, & habitans in tentorio. 28 Cæterùm Isahac diligebat Esau, quoniã venatio ej⁹ erat in ore ipsius. Rebecca verò diligebat Jacob. 29 Coxit auté Jacob pulmentũ, & ecce Esau frater ejus venit ex agro agitatus. 30 Dixítq; Esau ad Jacob, Ciba me de rubris rubeo isto,quia sũ agitatus. Propterea vocavit nomẽ ejus Edom. 31 Ait illi Jacob; Vende mihi hodie primogeniturã tuã. 32 Dixítq; Esau in semetipso, En ego proximus sum morti, quid prosunt mihi primogenita? 33 Inquit ad eũ Jacob, Jura mihi hodie:& juravít ei,vendidítq;primogenita sua Jacobo. 34 Jacob ergo dedit Esau ad comedendũ, panẽ & pulmentũ lentium; qui comedit ac bibit,& surgens abiit : parvipendítq; Esau primogenita sua.

CAT. XXVI.

1 ACcidit autem fames in terra præter famem priorem quæ acciderat in diebus Abraham : quapropter contulit se Isahac ad Abimelech regẽ Palesthinorũ in Gedar.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.
תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

21 וצלי יצחק קדם יי לקביל אתתיה ארי עקרא היא וקביל צלותיה יי ועדיאת רבקה אתתיה: 22 ודחקין בניא במעהא ואמרת אם כן למה דנן אנא ואזלת למתבע אולפן מן קדם יי: 23 ואמר יי לה תרין עממין במעיכי ותרתין מלכון ממעיכי יתפרשן ומלכו ממלכו יתקף ורבא ישתעביד לזעירא: 24 ושלימו יומהא למילד והא תיומין במעהא: 25 ונפק קדמאה סמוק כוליה כגלים דשער וקרו שמיה עשו: 26 ובתר כן נפק אחוהי וידיה אחידא בעקבא דעשו וקרא שמיה יעקב ויצחק בר שתין שנין כד ילידת יתהון: 27 ורביאו עולימיא והוה עשו גבר נחשרכן גבר נפיק חקלא ויעקב גבר שלים משמש בית אולפנא: 28 ורחים יצחק ית עשו ארי מצידיה הוה אכיל ורבקה רחמת ית יעקב: 29 ובשיל יעקב תבשילא ועל עשו מן חקלא והוא משלהי: 30 ואמר עשו ליעקב אטעימני כען מן סמוקא סמוקא הדין ארי משלהי אנא על כן קרא שמיה אדום: 31 ואמר יעקב זבין כיום דילהן ית בכרותך לי: 32 ואמר עשו הא אנא אזיל לממת ולמה דנן לי בכרותא: 33 ואמר יעקב קיים לי כיום דלהין וקיים ליה וזבין ית בכרותיה ליעקב: 34 ויעקב יהב לעשו לחם ותבשיל דטלופחין ואכל ושתי וקם ואזל ושט עשו ית בכרותא:

כו

1 והוה כפנא בארעא בר מכפנא קדמאה דהוה ביומי אברהם ואזל יצחק לות אבימלך מלכא דפלשתאי לגרר:

21 Oravitq; Isaac corã Domino pro uxore suâ; quoniam sterilis erat: & suscepit Dñs orationem ejus; & concepit Rebecca uxor ejus. 22 Et collidebantur filii in utero ejus; & ait Si sic mihi futurum erat, ad quid ego concepi? Et abiit, ut quæreret oraculũ â facie Dñi. 23 Et ait ei Dñs; Duo populi sunt in visceribus tuis ; & duo regna de utero tuo dividentur: & regnũ regno fortius erit; & major serviet minori. 24 Et impleti sunt dies ej⁹, ut pareret: & ecce gemini in utero ejus erãt. 25 Et egressus est primus rufus, totus quasi palliũ hispidum : & vocaverunt nomen ejus, Esau. 26 Et postea egressus est frater ejus, & manus ejus tenebat plantam Esau; & vocavit nomen ejus, Jacob: Isaac autem erat sexaginta annorũ ætatis, quando genuit eos. 27 Et creverunt pueri; & fuit Esau vir venator, vir egrediens in agrũ : Jacob auté erat vir perfect⁹, minister domus doctrinæ. 28 Et dilexit Isaac Esau, quia de venatione ejus edebat : & Rebecca diligebat Jacob. 29 Et coxit Jacob pulmentum: Et *intravit* Esau de agro, & ipse erat lassus. 30 Et dixit Esau ad Jacob ; Da mihi de coctione hac rufâ; quia lassus sũ ego : propterea vocatum est nomen ejus, Edom. 31 Et ait Jacob : Vende mihi hodie primogenita tua. 32 Et dixit Esau; Ecce ego vado ad mortem: & ad quid mihi primogenita? 33 Et dixit Jacob, Jura mihi hodie; & juravit ei: & vendidit primogenita sua Jacob. 34 Jacob autem dedit Esau panem & edulium lentium; & comedit & bibit, & surrexit & abiit : & parvipendit Esau primogenita.

CAP. XXVI.

1 ET fuit fames in terrâ; præter famem priorẽm, quæ fuit in diebus Abrahæ: & abiit Isaac ad Abimelech regem Philistinorum in Gerarâ.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

*ࠅࠉࠏࠕࠓ.ࠉࠑࠇࠒ.ࠋࠉࠄࠅࠄ.ࠋࠍࠊࠇ.ࠀࠔࠕࠅ.ࠊࠉ.ࠏࠒࠓࠄ.ࠄࠉࠀ.ࠅࠉࠏࠕࠓ.ࠋࠅ.ࠉࠄࠅࠄ.ࠅࠕࠄࠓ.ࠓࠁࠒࠄ.ࠀࠔࠕࠅ: 21
*ࠅࠉࠕࠓࠑࠑࠅ.ࠄࠁࠍࠉࠌ.ࠁࠒࠓࠁࠄ.ࠅࠕࠀࠌࠓ.ࠀࠌ.ࠊࠍ.ࠋࠌࠄ.ࠆࠄ.ࠀࠍࠊࠉ.ࠅࠕࠋࠊ.ࠋࠃࠓࠔ.ࠀࠕ.ࠉࠄࠅࠄ: 22
*ࠅࠉࠀࠌࠓ.ࠉࠄࠅࠄ.ࠋࠄ.ࠔࠍࠉ.ࠂࠅࠉࠌ.ࠁࠁࠈࠍࠊ.ࠅࠔࠍࠉ.ࠋࠀࠌࠉࠌ.ࠌࠌࠏࠉࠊ.ࠉࠐࠓࠃࠅ.ࠅࠋࠀࠌ.ࠌࠋࠀࠌ.ࠉࠀࠌࠑ.ࠅࠓࠁ.ࠉࠏࠁࠃ.ࠑࠏࠉࠓ: 23
*ࠅࠉࠌࠋࠀࠅ.ࠉࠌࠉࠄ.ࠋࠋࠃࠕ.ࠅࠄࠍࠄ.ࠕࠅࠌࠉࠌ.ࠁࠁࠈࠍࠄ: 24
*ࠅࠉࠑࠀ.ࠄࠓࠀࠔࠅࠍ.ࠀࠃࠌࠅࠍࠉ.ࠊࠋࠅ.ࠊࠀࠃࠓࠕ.ࠔࠏࠓ.ࠅࠉࠒࠓࠀࠅ.ࠔࠌࠅ.ࠏࠔࠅ: 25
*ࠅࠀࠇࠓࠉ.ࠊࠍ.ࠉࠑࠀ.ࠀࠇࠉࠅ.ࠅࠉࠃࠅ.ࠀࠇࠆࠕ.ࠁࠏࠒࠁ.ࠏࠔࠅ.ࠅࠉࠒࠓࠀ.ࠔࠌࠅ.ࠉࠏࠒࠁ.ࠅࠉࠑࠇࠒ.ࠁࠍ.ࠔࠔࠉࠌ.ࠔࠍࠄ.ࠁࠋࠃࠕ.ࠀࠕࠌ: 26
*ࠅࠉࠂࠃࠋࠅ.ࠄࠍࠏࠓࠉࠌ.ࠅࠉࠄࠉ.ࠏࠔࠅ.ࠀࠉࠔ.ࠉࠃࠏ.ࠑࠉࠃ.ࠀࠉࠔ.ࠔࠃࠄ.ࠅࠉࠏࠒࠁ.ࠀࠉࠔ.ࠕࠌ.ࠉࠔࠁ.ࠀࠄࠋࠉࠌ: 27
*ࠅࠉࠀࠄࠁ.ࠉࠑࠇࠒ.ࠀࠕ.ࠏࠔࠅ.ࠊࠉ.ࠑࠉࠃ.ࠁࠐࠉࠅ.ࠅࠓࠁࠒࠄ.ࠀࠄࠁࠕ.ࠀࠕ.ࠉࠏࠒࠁ: 28
**ࠅࠉࠆࠃ.ࠉࠏࠒࠁ.ࠍࠆࠉࠃ.ࠅࠉࠁࠀ.ࠏࠔࠅ.ࠌࠍ.ࠄࠔࠃࠄ.ࠅࠄࠅࠀ.ࠏࠉࠐ: 29
*ࠅࠉࠀࠌࠓ.ࠏࠔࠅ.ࠀࠋ.ࠉࠏࠒࠁ.ࠄࠋࠏࠉࠈࠍࠉ.ࠍࠀ.ࠌࠍ.ࠄࠀࠃࠌ.ࠄࠀࠃࠌ.ࠄࠆࠄ.ࠊࠉ.ࠏࠉࠐ.ࠀࠍࠊࠉ.ࠏࠋ.ࠊࠍ.ࠒࠓࠀ.ࠔࠌࠅ.ࠀࠃࠅࠌ: 30
*ࠅࠉࠀࠌࠓ.ࠉࠏࠒࠁ.ࠌࠊࠓࠄ.ࠊࠉࠅࠌ.ࠀࠕ.ࠁࠊࠓࠕࠊ.ࠋࠉ: 31
*ࠅࠉࠀࠌࠓ.ࠏࠔࠅ.ࠄࠍࠄ.ࠀࠍࠊࠉ.ࠄࠅࠋࠊ.ࠋࠌࠅࠕ.ࠅࠋࠌࠄ.ࠆࠄ.ࠋࠉ.ࠁࠊࠓࠄ: 32
*ࠅࠉࠀࠌࠓ.ࠉࠏࠒࠁ.ࠄࠔࠁࠏࠄ.ࠋࠉ.ࠊࠉࠅࠌ.ࠅࠉࠔࠁࠏ.ࠋࠅ.ࠅࠉࠌࠊࠓ.ࠀࠕ.ࠁࠊࠓࠕࠅ.ࠋࠉࠏࠒࠁ: 33
*ࠅࠉࠏࠒࠁ.ࠍࠕࠍ.ࠋࠏࠔࠅ.ࠋࠇࠌ.ࠅࠍࠆࠉࠃ.ࠏࠃࠔࠉࠌ.ࠅࠉࠀࠊࠋ.ࠅࠉࠔࠕ.ࠅࠉࠒࠌ.ࠅࠉࠋࠊ.ࠅࠉࠁࠆ.ࠏࠔࠅ.ࠀࠕ.ࠁࠊࠓࠕࠅ: 34
ࠊࠅ
**ࠅࠉࠄࠉ.ࠓࠏࠁ.ࠁࠀࠓࠑ.ࠌࠋࠁࠃ.ࠄࠓࠏࠁ.ࠄࠓࠀࠔࠅࠍ.ࠀࠔࠓ.ࠄࠉࠄ.ࠁࠉࠌࠉ.ࠀࠁࠓࠄࠌ.ࠅࠉࠋࠊ.ࠉࠑࠇࠒ.ࠀࠋ.ࠀࠁࠉࠌࠋࠊ.ࠌࠋࠊ.ࠐࠋࠔࠕࠉࠌ.ࠂࠓࠓࠄ: 1

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM.
Translatio Latina.

21 Et oravit Isaac Dominũ pro uxore sua, quoniam sterilis erat, & exoratus fuit ab eo Dominus, & concepit Rebecca uxor ejus. 22 Cùm autem collid erent se filii in medio ejus, dixit : Si ita est, cur ego sum ? Ivit autem ut interrogaret Dominum. 23 Responditque Dominus, duæ gentes sunt in ventre tuo, duóque populi de visceribus tuis separabuntur, & populus populo prævalebit, majórque serviet minori. 24 Cùm autem completi essent dies ejus ut pareret, ecce gemelli in ventre ejus. 25 Exiit autem prior rufus totus, sicut pellis hispidus, & 26 vocavit nomen ejus Esau. Et post hæc egressus est frater ejus, cujus manus apprehendebat calcaneum Esau : vocarúntque nomen ejus Jacob : Isaac porrò filius erat sexaginta annorum cùm genuit eos. 27 Creverúntque pueri, & factus est Esau vir peritus venationis, vir agrestis: Jacob verò vir erat integer, habitans in tabernaculis. 28 Isaac autem diligebat Esau, quia venatio in ore ejus, sed Rebecca diligebat Jacobum. 29 Coxit autem Jacob pulmentum, venitque Esau ex agro defessus. 30 Et dixit Esau Jacobo, da mihi quæso gustandũ de ruso, ruso isto quia lassus ego sum : propterea vocavit nomen ejus Edom. 31 Et dixit Jacob vende hodie mihi primogenituram tuam. 32 Responditque Esau, ecce ego ad mortem propero, & quid (e) mihi hæc primogenitura ? 33 Dixitque Jacob, jura mihi hodie; & juravit illi venditque primogenituram suam Jacobo. 34 Jacob igitur dedit Esau panem, & jusculum lenticularum, & comedit & bibit, surrexitque & abivit, & contempsit primogenituram suam Esau.

CAP. XXVI.

1 FActa est autem fames in terra præter famem priorem quæ fuerat in diebus Abrahæ : ivitque Isaac ad Abimelech regem Philistinorum (a) Geraram,

VERS. SAM. (e) negotium meum in primogenitura (a) Askelonam.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

21 *ثم سأل اسحق الي الله حيال زوجته اذ كانت عاقرا فسمعه الله فحملت ربقا زوجته 22 *ثم ازدحم الولدان في جوفها *فقالت لو علمت ان الامر هكذا لم اطلبه * ومضت لتلتمس علما من عند الله *فقال الله لها ان ابوي امتين في بطنك وكلا حزبين ممن في احشائك يفترقان * 23 ويتايد احدهما اكثر من الاخر والكبير يخدم الصغير* 24 فلما كملت ايام حملها نظرت واذا توءمان في بطنها * 25 فخرج الاول احمرا كل بدنه كمدرعة شعر * فسمياه العيص * 26 وبعد ذلك خرج اخوه ويده ممسكة بعقب العيص * فسمي يعقوب * وكان اسحق ابن ستين سنة اذ ولدا 27 *ثم كبر الغلامان فكان العيص رجلا عارفا بالصيد رجلا صحراويا * ويعقوب رجلا تام الفضائل مقيما في الاخبية 28 *فاحب اسحاق العيص لمعرفته بالصيد * وربقا احبت يعقوب 29 * ثم طبخ يعقوب طبيخا فدخل العيص من الصحراء وهو لاغب 30 *فقال العيص ليعقوب اطعمني من هذا الاحمر الاحمر فاني لاغب ولذلك سمي العيص الاحمر 31 *فقال يعقوب بعني اليوم بكوريتك 32 *وقال العيص هوذا انا مار الي الموت فلم تكون لي بكورية 33 * قال احلف لي * فحلف له وباعه بكوريته 34 * واعطاه يعقوب خبزا وطبيخا من عدس * فاكل وشرب ومضي وازري العيص بالبكورية *

* الفصل السادس والعشرون *

1 *ثم كان جوع في البلد سوي الجوع الاول الذي كان في ايام ابرهيم * ومضي اسحق الي ابيمالخ ملك فلسطين الي الخلوص *

21 Deinde supplicavit Ishac Deo pro uxore sua, quia erat sterilis: & exaudivit Deus supplicationem ejus, & concepit Rebecca uxor ejus. 22 Tum compresserunt sese duo filii in utero ejus. Dixitque, Si scivissem rem ita esse, non petiissem eam, & ivit ut quæreret scientiam à Deo. 23 Dixitque Deus ad illam, Duo patres duarum gentium sunt in utero tuo, & duæ sectæ ex his, qui in intestinis tuis separabuntur, & corroborabitur alter eorum plus altero, & major serviet minori. 24 Cúmque expleti fuissent dies conceptionis ejus, vidit, & ecce gemelli in utero suo. 25 Egressúsq; est primus rufus, totum corpus ejus veluti saga pilosa, & vocaverunt eum Esau : 26 Et postea exivit frater ejus, manu sua tenens calcaneum Esau, & vocatus est Jacob. Eratq; Ishac filius sexaginta annorum, cum nati sunt ambo. 27 Post hæc creverunt duo pueri : & erat Esau vir callens venationem, vir campestris ; & Jacob vir perfectus virtutibus, habitans in tabernaculis. 28 Amavit autem Ishac Esau, quia callebat venationem : Et Rebecca dilexit Jacob. 29 Deinde coxit Jacob pulmentum, & ingressus est Esau de campo languidus. 30 Dixitque Esau ad Jacob ; Da mihi manducare ex hoc rubeo rubicundo, quia languidus sum; propterea appellatus est Esau, Rubeus. 31 Dixit Jacob, Vende mihi hodie primogenituram tuam. 32 Ait Esau, Ecce ego vado ad mortem, ad quid erit mihi primogenitura ? 33 Dixit, Jura mihi, & juravit ei, & vendidit ei primogenituram suam. 34 Et dedit ei Jacob panem, ac pulmentum ex lente, & comedit, ac bibit, & abiit, & vilipendit Esau primogenituram.

CAP. XXVI.

1 DEinde fuit fames in regione, ultra famem primam quæ fuerat in diebus Ebrahim, & abiit Ishac ad Abimalech regem Palestinæ ad Chalus.

ספר בראשית : כו

habita : Ægyptū in descēdas Ne : dixit & , Dñs *eum ad* est visus Et
2 וַיֵּרָא אֵלָיו יְהוָה וַיֹּאמֶר אַל־תֵּרֵד מִצְרָיְמָה שְׁכֹן
,tecum ero & ,*hac terrâ in Peregrinare .te ad* dicam quam , terrâ in
3 בָּאָרֶץ אֲשֶׁר אֹמַר אֵלֶיךָ׃ גּוּר בָּאָרֶץ הַזֹּאת וְאֶהְיֶה עִמְּךָ
,istas terras omnes dabo tuo semini & tibi quia : tibi benedicā &
וַאֲבָרְכֶךָּ כִּי־לְךָ וּלְזַרְעֲךָ אֶתֵּן אֶת־כָּל־הָאֲרָצֹת הָאֵל
.tuum patrē Abraham ad juravi quod juramentum statuam &
וַהֲקִמֹתִי אֶת־הַשְּׁבֻעָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם אָבִיךָ׃
dabo & ,cœli stellas sicut tuum semen faciam multiplicare Et
4 וְהִרְבֵּיתִי אֶת־זַרְעֲךָ כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְנָתַתִּי
tuo semine in benedicentur Et .istas terras omnes tuo semini
לְזַרְעֲךָ אֵת כָּל־הָאֲרָצֹת הָאֵל וְהִתְבָּרְכוּ בְזַרְעֲךָ
in Abraham *audivit* quod Eò .terræ gentes omnes
5 כֹּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ׃ עֵקֶב אֲשֶׁר־שָׁמַע אַבְרָהָם
mea statuta ,mea præcepta ,meam custodiam *custodivit & meam vocem*
בְּקֹלִי וַיִּשְׁמֹר מִשְׁמַרְתִּי מִצְוֺתַי חֻקּוֹתַי
interrogaverunt Et .Gherar in Ischac habitavit Et .meas leges &
6 וְתוֹרֹתָי׃ וַיֵּשֶׁב יִצְחָק בִּגְרָר׃ וַיִּשְׁאֲלוּ 7
timuit quia : *ipsa* mea Soror : dixit & ;*ejus uxorem ad* loci viri
אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם לְאִשְׁתּוֹ וַיֹּאמֶר אֲחֹתִי הִוא כִּי יָרֵא
: Ribcah *super* loci viri me occiderent forte nè :mea Uxor dicere
לֵאמֹר אִשְׁתִּי פֶּן־יַהַרְגֻנִי אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם עַל־רִבְקָה
ibi ei essent prolongati cùm fuit Et .*ipsa aspectu bona* quia
כִּי־טוֹבַת מַרְאֶה הִוא׃ וַיְהִי כִּי־אָרְכוּ־לוֹ שָׁם 8
,vidit & .fenestram per Pelistim rex Abimelech aspexit & ,dies
הַיָּמִים וַיַּשְׁקֵף אֲבִימֶלֶךְ מֶלֶךְ פְּלִשְׁתִּים בְּעַד הַחַלּוֹן וַיַּרְא
vocavit Et .suâ uxore Ribcah cum *ridens* Ischac ecce &
וְהִנֵּה יִצְחָק מְצַחֵק אֵת רִבְקָה אִשְׁתּוֹ׃ וַיִּקְרָא 9
.*ipsa* tua uxor ecce Verè : dixit & ,Ischac ad Abimelech
אֲבִימֶלֶךְ לְיִצְחָק וַיֹּאמֶר אַךְ הִנֵּה אִשְׁתְּךָ הִוא
Quia : Ischac eum ad dixit Et ?*ipsa* mea Soror ,dixisti quomodo Et
וְאֵיךְ אָמַרְתָּ אֲחֹתִי הִוא וַיֹּאמֶר אֵלָיו יִצְחָק כִּי
Quid : Abimelech dixit Et .*eam super* moriar forte Ne ,dixi
10 אָמַרְתִּי פֶּן־אָמוּת עָלֶיהָ׃ וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ מַה־
,tuâ uxore cum populo è unus *jacuit parum ut* ?nobis fecisti hoc
זֹּאת עָשִׂיתָ לָּנוּ כִּמְעַט שָׁכַב אַחַד הָעָם אֶת־אִשְׁתֶּךָ
omni Abimelech præcepit Et .delictum nos super fecisses venire &
11 וְהֵבֵאתָ עָלֵינוּ אָשָׁם׃ וַיְצַו אֲבִימֶלֶךְ אֶת־כָּל־
moriendo , ejus uxorem & ,*istum virum in* Tangens : dicendo ,populo
הָעָם לֵאמֹר הַנֹּגֵעַ בָּאִישׁ הַזֶּה וּבְאִשְׁתּוֹ מוֹת
anno in repperit & , ipsâ terrâ in Ischac sevit Et .morietur
12 יוּמָת׃ וַיִּזְרַע יִצְחָק בָּאָרֶץ הַהִוא וַיִּמְצָא בַּשָּׁנָה
,vir crevit Et .Dominus ei benedixit & , *mensuras* centum ipso
13 הַהִוא מֵאָה שְׁעָרִים וַיְבָרְכֵהוּ יְהוָה׃ וַיִּגְדַּל הָאִישׁ
possessio ei fuit Et .valde *crevit quò usque* ,crescendo & , *eundo ivit* &
14 וַיֵּלֶךְ הָלוֹךְ וְגָדֵל עַד כִּי־גָדַל מְאֹד׃ וַיְהִי־לוֹ מִקְנֵה־
ei inviderunt & : multus *famulatus* & ,*bovis* possessio & ,*pecoris*
צֹאן וּמִקְנֵה בָקָר וַעֲבֻדָּה רַבָּה וַיְקַנְאוּ אֹתוֹ
.Pelistim
פְּלִשְׁתִּים׃

Versio VULG. LAT.

2 Apparuítque ei Dominus, & ait; Ne descendas in Ægyptū, sed quiesce in terra, quam di- 3 xero tibi. Et peregrinare in ea; eróq; tecum, & benedicā tibi : tibi enim & semini tuo dabo universas regiones has, complens juramentum quod spospondi Abrahā patri tuo. 4 Et multiplicabo semen tuum sicut stellas cœli: dabóq; posteris tuis universas regiones has : & benedicentur in semine tuo omnes gentes terræ. 5 Eò quòd obedierit Abraham voci meæ, & custodierit præcepta & mandata mea, & cæremonias legésq; servaverit. 6 Mansit itaq; Isaac in Geraris. 7 Qui cùm interrogaretur à viris loci illius super uxore sua, respondit; Soror mea est: timuerat enim confiteri quòd sibi esset sociata conjugio; reputans, ne fortè interficerent eum propter illius pulchritu- 8 dinē. Cúmque pertransissent dies plurimi, & ibidem moraretur; prospiciens Abimelech rex Palæstinorum per fenestrā, vidit eum jocantē cum 9 Rebecca uxore sua. Et accersito eo, ait; Perspicuum est quòd uxor tua sit : cur mentitus es, eam sororē tuam esse? Respondit, Timui, ne more- 10 rer propter eam. Dixítq; Abimelech : Quarè imposuisti nobis? potuit coire quispiam de populo cum uxore tua, & indueras super nos grande peccatum. Præcepítque omni 11 populo, dicens, Qui tetigerit hominis hujus uxorem, morte 12 morietur. Sevit autem Isaac in terra illa, & invenit in ipso anno centuplum : bene- 13 dixítq; ei Dominus. Et locupletatus est homo; & ibat proficiens atque succrescens, donec magnus vehementer 14 effectus est. Habuit quoque possessiones ovium & armentorum, & familiæ plurimum. Ob hoc invidentes ei Palæstini,

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

2 Ὤφθη δὲ αὐτῷ κύριος, καὶ εἶπε, Μὴ καταβῇς εἰς Αἴγυπτον· κατοίκησον δὲ ἐν τῇ 3 γῇ, ᾗ ἄν σοι εἴπω. Καὶ παροίκει ἐν τῇ γῇ ταύτῃ· καὶ ἔσομαι μετὰ σοῦ, καὶ εὐλογήσω σε· σοὶ γὰρ καὶ τῷ σπέρματί σου δώσω πᾶσαν τὴν γῆν ταύτην· καὶ στήσω τὸν ὅρκον μου, ὃν (β)ὤμοσα τῷ Ἀβραὰμ τῷ πατρί σου. Καὶ 4 πληθυνῶ τὸ σπέρμα σου, ὡς τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ· καὶ δώσω τῷ σπέρματί σου πᾶσαν τὴν γῆν ταύτην· καὶ (γ) εὐλογηθήσονται ἐν τῷ σπέρματί σου πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς. 5 Ἀνθ᾽ ὧν ὑπήκουσεν Ἀβραὰμ ὁ πατήρ σου τῆς ἐμῆς φωνῆς, καὶ ἐφύλαξε τὰ προστάγματά μου, καὶ τὰς ἐντολάς μου, καὶ τὰ δικαιώ- 6 ματά μου, καὶ τὰ νόμιμά μου. (δ) Κατῴκη- 7 σε δὲ Ἰσαὰκ ἐν Γεράροις. Ἐπηρώτησαν δὲ οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου περὶ Ῥεβέκκας τῆς γυναικὸς αὐτοῦ· καὶ (ε) εἶπεν, Ἀδελφή μου ἐστίν. ἐφοβήθη γὰρ εἰπεῖν, ὅτι γυνή μου ἐστί· μή ποτε ἀποκτείνωσιν αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου περὶ Ῥεβέκκας, ὅτι ὡραία τῇ ὄψει 8 ἦν. Ἐγένετο δὲ πολυχρόνιος ἐκεῖ. (ζ) καὶ παρακύψας Ἀβιμέλεχ ὁ βασιλεὺς Γεράρων διὰ τῆς θυρίδος, εἶδε τὸν Ἰσαὰκ παί- 9 ζοντα μετὰ Ῥεβέκκας τῆς γυναικὸς αὐτοῦ. Ἐκάλεσε δὲ Ἀβιμέλεχ τὸν Ἰσαὰκ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἆρά γε γυνή σου ἐστί; τί ὅτι εἴπας, Ἀδελφή μου ἐστίν; Εἶπε δὲ αὐτῷ Ἰσαὰκ, Εἶπα γὰρ, μή ποτε ἀποθάνω δι᾽ αὐ- 10 τήν. Εἶπε δὲ αὐτῷ Ἀβιμέλεχ, Τί τοῦτο ἐποίησας ἡμῖν; μικροῦ ἐκοιμήθη (η) τις ἐκ τοῦ γένους μου μετὰ τῆς γυναικός σου, καὶ 11 (θ) ἐπήγαγες ἂν ἐφ᾽ ἡμᾶς ἄγνοιαν. Συνέταξε δὲ Ἀβιμέλεχ παντὶ τῷ λαῷ αὐτοῦ, λέγων, Πᾶς (ι) ὁ ἁψάμενος τοῦ ἀνθρώπου (κ) τούτου καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, (λ) θανάτῳ 12 ἔνοχος ἔσται. Ἔσπειρε δὲ Ἰσαὰκ ἐν τῇ γῇ ἐκείνῃ· καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ ἑκατοστεύουσαν κριθήν. εὐλόγησε δὲ αὐτὸν κύριος. 13 Καὶ ὑψώθη ὁ ἄνθρωπος· καὶ προβαίνων, μείζων (μ) ἐγένετο ἕως οὗ μέγας (μ) ἐγένε- 14 το σφόδρα. Ἐγένετο δὲ αὐτῷ κτήνη προβάτων, καὶ κτήνη βοῶν, καὶ γεώργια πολλά. ἐζήλωσαν δὲ αὐτὸν οἱ Φυλιστιείμ.

Apparuit autem ei Dominus, & dixit; Noli descendere in Ægyptū: habita autem in terra, quam tibi dixero. Et incole in terra hac; & ero tecum, & benedicam te : tibi enim & semini tuo dabo omnem terrā hanc; et statuā juramentū meū, quod juravi Abraham patri tuo. Et multiplicabo semē tuū, tanquā stellas cœli; & dabo semini tuo omnē terrā hanc: et benedicentur in semine tuo omnes gentes terræ. Pro eo quòd obaudivit Abraham pater tuus vocē meam; & custodivit præcepta mea, & mandata mea, & justificationes meas, & legitima mea. Habitavit autem Isaac in Geraris. Interrogaverunt autem viri loci de Rebecca uxore ejus : & dixit; Soror mea est: timuit enim dicere, Quia uxor mea est, ne fortè interficerent eum viri loci propter Rebeccā; quoniā speciosa aspectu erat. Fuit autem multo tempore ibi. Et prospiciens Abimelech rex Gerarorum per fenestrā, vidit Isaac (a) ludentē cum Rebecca uxore sua. Vocavit autē Abimelech Isaac, et dixit ei; Utique uxor tua est. Cur dixisti, Soror mea est? Dixit autē ei Isaac, Dixi enim, ne fortè moriar propter eam. Dixit autē ei Abimelech, Quid hoc fecisti nobis? ferè dormivit quis de genere meo cum uxore tua: et induxisses super nos (b) ignorantiā. Præcepit autē Abimelech universo populo suo, dicens; Omnis qui tetigerit hominem hunc, & uxorē ejus; morti obnoxius erit. Seminavit autem Isaac in terra illa : & invenit in anno illo (c) centuplicans hordeum : benedixit autē eum Dominus. Et exaltatus est homo: & procedens major factus est, quoadusque magnus factus est valdé. Facta autē sunt ei pecora oviū, & pecora boum, et agricolationes multæ. Inviderunt autem ei Phylistiim. 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

MS.A. (β) ὤμοσα Ἀβραὰμ (γ) ἐνευλογηθήσονται (δ) Καὶ κατῴκησεν (ε) εἶπεν, ὅτι ἀδελφή (ζ) παρακύψας δὲ (η) τις τοῦ (θ) ἐπήγαγες ἐφ᾽ ἡμᾶς (ι) ὁ ἁπτόμενος (κ) τούτου ἢ τῆς (λ) θανάτου (μ) ἐγίνετο

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]

Et apparuit ei Dñs, dixítque ad eum, Ne 2 descendas in Ægyptum : commorare in terra quā dicā tibi. Habita in terra ista, 3 & ero tecū, benedicamque tibi ; nā tibi & semini tuo dabo cuncta regna hæc, & confirmabo jusjurandū quod juravi Abrahæ patri tuo. Et multiplicabo semē tuū 4 sicut stellas cœli, daboq; semini tuo omnes terras istas, & benedicentur in semine tuo omnes populi terræ. Pro eo quòd 5 audierit Abraham vocē meā, & custodierit observationes meas, & præcepta mea, & statua mea, & leges meas. Igitur ha- 6 bitavit Isahac in Gedar. Et interrogave- 7 runt eū homines loci illius de ipsiº uxore: Dixítque, Soror mea est; timuerat enim dicere, uxorē suam esse; ne fortè occiderent eū incolæ loci propter Rebeccā quæ decora erat aspectu. Factúmque est ut 8 quū longos exegisset ibi dies, prospexerit Abimelech rex Palesthinorum de fenestra, vidérítq; Isahac jocantē cū Rebecca uxore sua. Accersito ergo Abimelech Isa- 9 haco, dixit ei, En uxor tua est, quo pacto dicebas sororē tuam esse? Inquit ad eum Isahac, Quia dixi, Ne fortè moriar propter eā. Ait illi Abimelech, Quid est hoc 10 quod fecisti nobis? parū abfuit quin dormierit aliquis ex populo cum uxore tua: & adduxisses super nos peccatū. Manda- 11 vit itaq; Abimelech cuncto populo dicens, Quicúnq; læserit virū istum & uxorē ejus, absq; dubio interficietur. Seminavit autē 12 Isahac terram, reperítque eo anno centum hordei *mensuras*, & benedixit ei Dñs, & magnificatus est vir. Et indies proficie- 13 bat ita ut plurimùm creverit. Et facta 14 sunt ei armenta oviū, & armenta boū, & famulitiū maximum & copiosissimum : & inviderunt ei Palesthini.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

2 ואתגלי ליה יי ואמר לא תיחות
למצרים שרי בארעא די אימר
3 לך׃ דור בארעא הדא ויהי
מימרי בסעדך ואבריכנך ארי לך
ולבנך אתן ית כל ארעתא
האלין ואקים ית קימא דקיימית
4 לאברהם אבוך׃ ואסגי ית בנך
ככוכבי שמיא ואתן לבנך ית
כל ארעתא האלין ויתברכון
5 בדיל בנך כל עממי ארעא׃ חלף
די קביל אברהם למימרי ונטר
מטרת מימרי פקודי קימי
6 ואוריתי׃ ויתיב יצחק בגרר׃
7 ושאילו אנשי אתרא על עיסק
אתתיה ואמר אחתי היא ארי
דחיל למימר אתתי דלמא
יקטלונני אנשי אתרא על רבקה
8 ארי שפירת חיזו היא׃ והוה כד
סגיאו ליה תמן יומיא ואסתכי
אבימלך מלכא דפלשתאי מן
חרכא וחזא והא יצחק מחייך עם
9 רבקה אתתיה׃ וקרא אבימלך
ליצחק ואמר ברם הא אתתך היא
ואיכדין אמרת אחתי היא ואמר
ליה יצחק ארי אמרית דלמא
10 אתקטיל עלה׃ ואמר אבימלך
מה דא עבדת לנא כזעיר פון
שכיב חד דמיחד בעמא עם
אתתך ואיתיתא עלנא חובא׃
11 ופקיד אבימלך ית כל עמא
למימר דינזק לגברא הדין
ולאתתיה אתקטלא יתקטיל׃
12 וזרע יצחק בארעא ההיא ואשכח
בשתא ההיא על חד מאה
13 בדשערוהי וברכיה יי׃ ורבא גברא
ואזל סגי ורבי עד די רבא לחדא׃
14 והוו ליה גיתי ענא וגיתי תורי
ועבודא סגי וקניאו ביה פלשתאי׃

2 Et apparuit ei Dominus; & dixit ei, Ne descendas in Ægyptū : sed morare in terrâ, 3 quā dixero tibi. Habita in terrâ hac; & erit verbū meum in adjutoriū tibi, et benedicā tibi : quia tibi et filiis tuis dabo universas terras has; & confirmabo juramétū, quod juravi Abrahæ pa- 4 tri tuo. Et multiplicabo filios tuos, sicut stellas cœli; & dabo filiis tuis universas terras has : & benedicentur propter filios tuos omnes 5 populi terræ. Eò quòd obedivit Abrahā verbo meo : & custodivit custodiam verbi mei; præcepta mea, pa- 6 cta mea & leges meas. Habitavítque Isaac in Gera- 7 ris. Et interrogaverunt viri loci super uxore suâ; et ait, Soror mea est : quoniā timuit dicere Uxor mea est; ne fortè interficerent eum viri loci illius propter Rebeccā, quoniā pulchra aspectu ipsa e- 8 rat. Et factū est, cùm multis diebus ibi moraretur; prospexit Abimelech rex Philistinorū per fenestrā : et vidit; & ecce Isaac ludebat cū Re- 9 beccâ uxore suâ. Et vocavit Abimelech Isaac, & ait, Ecce utiq; uxor tua est; quomodo ergo dixisti, Soror mea est? & dixit ei Isaac; Quia dixi, Ne fortè *occidar* propter 10 eā. Et ait Abimelech; Quid est hoc, quod fecisti nobis? parùm abfuit, quin dormisset unus de populo cū uxore tuâ; & induxisses super nos 11 peccatū. Et præcepit Abimelech omni populo, dicens: Qui nocuerit huic viro & uxori suæ, morte morietur. 12 Et seminavit Isaac in terrâ illâ; & invenit in anno illo, centuplū quàm æstimaverat: 13 & benedixit ei Dñs. Et crevit vir : & ibat multiplicans & crescens, donec crevit ve- 14 hemēter. Et fuerūt ei greges oviū, et greges boū ; et familia magna : et invidebant ei Palæstini.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Et apparuit ei Dominus & dixit; ne descendas in (b) Ægyptum, habita in terra quam dixero tibi. Peregrinare in 2 3 *terra ista, & ero tecum, benedicamque tibi, quoniam tibi & semini tuo dabo omnes terras istas, & confirmabo juramentum quod juravi Abrahæ patri tuo. Multiplicabo quoque (c) semen tuum sicut stellas cæli, & dabo semini tuo omnes terras istas, & in semine tuo benedicentur omnes gentes terræ. Eò quòd audivit Abraham pater tuus vocem meam, & custodivit observationes meas, præcepta mea, decreta mea, & legem meam. Et habitavit Isaac in (d) Gerar. Inquisiverunt autem viri loci de uxore ejus; respondítque, soror mea est : timebat enim dicere, Uxor mea hæc est, ne occiderent eum viri loci propter Rebeccam, eo quod speciosa erat vultu. Factúmque est cum ibi prolongarentur ejus dies, ut aspiceret Abimelech rex Philisthinorum per fenestram, videretq; & ecce Isaac ludebat cum Rebecca uxore sua. Tunc vocavit Abimelech Isaacum, dixitque certè hæc est uxor tua, & quomodo dixisti quod soror tua esset? Illi verò respondit Isaac, quoniam dixi, ne morerer propter eam. Et dixit Abimelech, quid hoc est quod fecisti nobis? paululum absuit quin concumberet unus è populo cum uxore tua, & induxisses super nos delictum. Præcepitque Abimelech universo populo suo dicens, qui tetigerit virū istum, aut uxorem ejus, morte morietur. Seminavit autem Isaac in terra ista, & invenit in anno isto centuplicem mensuram, nam benedixerat ei Dominus. Crevitque vir ille, & ivit proficiens, & crescens, donec magnus factus est valdé. Fuitq; ei possessio pecudū & possessio boum, & (e) servitium multum; inviderúntque illi Philisthæi.* 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

VER. Sam. (b) Naphik (c) Ponam filios tuos (d) Askelon (e) cultura multa

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* فتظاهر له ملاك الله فقال لا تنزل الي مصر بل اسكن في البلد الذي اقول لك اسكنه 2
* وبالعاجل اسكن هذا البلد فاني اكون معك وابارك عليك * لاني ساجعل لك 3
ولنسلك هذه البلدان * واَفي بالقسم الذي اقسمته لابراهيم ابيك * واكثر نسلك ككواكب 4
السماء * واعطيهم جميع هذه البلدان * ويتبرك بهم جميع امم الارض * جزاء ما قبل 5
ابراهيم قولي وحفظ ما استحفظته من رسومي ووصاياي وشرايعي * فاقام اسحق في الخلوص * ثم 6 7
سأله اهل الموضع عن زوجته * فقال هي اختي * لانه خاف من ان يقول هي زوجتي * قال لئلا
يقتلني اهل البلد بسببها اذ هي حسنة المنظر * فلما طالت ايام مقامه ثم اطلع ابيمالخ 8
ملك فلسطين من كوة له * فنظر فاذا اسحق يلاعب ربقا زوجته * فدعا به وقال اذ هي 9
زوجتك لم قلت انها اختي * فقال اني تخوفت ان اقتل بسببها * قال ابيمالخ ماذا صنعت 10
بنا * عن قليل لو ضاجع احد قومنا زوجتك لجلبت علينا اثما * فنادي ابيمالخ في جميع 11
القوم قائلا * من اذي هذا الرجل وزوجته فليقتل قتلا * ثم زرع اسحق في تلك الارض 12
فافاد في تلك السنة مائة بالكر * وبارك الله له * فعظم شان الرجل وكان كلما مر 13
عظم * الي ان صار عظيما جدا * وصارت له ماشية غنم * وماشية بقر * وفلاحة عظيمة حتي 14
حسده الفلسطيون *

Apparuitque ei angelus Dei, & ait illi : 2 *Ne descendas in Ægyptum, sed habita in regione, in qua dicam tibi, Habita. Et citò inhabita hanc regionem; nam* 3 *ero tecum, & benedicam tibi, quia constituam tibi & stirpi tuæ has regiones, & persoluam juramentum quod juravi Ebrahim patri tuo. Et multiplicabo* 4 *progeniem tuam ut stellas cæli, & dabo eis omnes has regiones, & benedicentur per eos omnes gentes terræ. In re-* 5 *tributionem pro eo quòd susceperit Ebrahim sermonem meum, & observaverit quod ei custodiendum edixi ex statutis meis, & præceptis meis, & legibus* 6 *meis. Habitavit ergo Ishac in Chalus.* 7 *Deinde petierunt ab eo incolæ loci de conjuge sua : Dixit, Ipsa est soror mea, quia timuit dicere eam esse uxorem meam : dixit, ne occidant me incolæ regionis causâ illius, cum ipsa sit pulchra aspectu. Cúmque protracti fuissent dies* 8 *commorationis ejus ibi, respexit Abimalech rex Palestinæ de fenestra sua, & vidit, & ecce Ishac jocabatur cum Rebecca conjuge sua. Accersítque eum,* 9 *& ait : cùm ipsa sit uxor tua, cur dixisti esse sororem tuam? Dixit : Timui ne occiderer causâ ipsius. Ait* 10 *Abimalech : Quid fecisti nobis? parum absuit quin, si quis è populo nostro coivisset cum uxore tua, adduxisses super nos iniquitatem. Edixitque Abimalech* 11 *universo populo dicens : Qui læserit hunc virum & ejus conjugem, occidatur occisione. Deinde seminavit Ishac* 12 *in ea terra, & lucratus est in illo anno centuplum. Et benedixit Deus ei. Et* 13 *magnificata est fama viri, & quantò magis procedebat, tantò magis magnificabatur; Adeò ut evaserit magnus valde,* 14 *& factum sit ei armentum ovium, & armentum boum, & agricultura magna, ita ut inviderent ei Palestini.*

ספר בראשית : כו

diebus in , sui patris servi foderunt quos , puteos omnes Et
15 וְכָל־הַבְּאֵרֹת אֲשֶׁר חָפְרוּ עַבְדֵי אָבִיו בִּימֵי
,pulvere eos impleverunt & ,Pelistim eos obturaverunt,sui patris Abraham
אַבְרָהָם אָבִיו סִתְּמוּם פְּלִשְׁתִּים וַיְמַלְאוּם עָפָר׃
nobis es fortior quia ,nobiscum à Abi : Ischac ad Abimelech dixit Et
16 וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ אֶל־יִצְחָק לֵךְ מֵעִמָּנוּ כִּי־עָצַמְתָּ מִמֶּנּוּ
.ibi sedit & , Gherar valle in est castrametatus &,Ischac inde abiit Et .valde
17 מְאֹד׃ וַיֵּלֶךְ מִשָּׁם יִצְחָק וַיִּחַן בְּנַחַל־גְּרָר וַיֵּשֶׁב שָׁם׃
foderant quos , aquæ puteos fodit & ,Ischac est reversus Et
18 וַיָּשָׁב יִצְחָק וַיַּחְפֹּר אֶת־בְּאֵרֹת הַמַּיִם אֲשֶׁר חָפְרוּ
post Pelistim eos obturaverant & , sui patris Abraham diebus in
בִּימֵי אַבְרָהָם אָבִיו וַיְסַתְּמוּם פְּלִשְׁתִּים אַחֲרֵי
vocaverat quæ nomina secundùm nomina eis vocavit Et .Abrahæ mortem
מוֹת אַבְרָהָם וַיִּקְרָא לָהֶן שֵׁמוֹת כַּשֵּׁמֹת אֲשֶׁר־קָרָא
invenerunt & : valle in Ischac servi foderunt Et ,suus pater eis
19 לָהֶן אָבִיו׃ וַיַּחְפְּרוּ עַבְדֵי־יִצְחָק בַּנָּחַל וַיִּמְצְאוּ־
cum Gherar pastores sunt jurgati Et .viventium aquarum puteum ibi
20 שָׁם בְּאֵר מַיִם חַיִּים׃ וַיָּרִיבוּ רֹעֵי גְרָר עִם־
,Hesech putei nomen vocavit Et .aquæ Nobis : dicendo , Ischac pastoribꝰ
רֹעֵי יִצְחָק לֵאמֹר לָנוּ הַמָּיִם וַיִּקְרָא שֵׁם־הַבְּאֵר עֵשֶׂק
etiam sunt jurgati & ,alium puteum foderunt Et .eo cum litigaverunt quia
21 כִּי הִתְעַשְּׂקוּ עִמּוֹ׃ וַיַּחְפְּרוּ בְּאֵר אַחֶרֶת וַיָּרִיבוּ גַּם־
fodit & ,inde se avulsit Et .Sithnah ejus nomen vocavit Et. eo super
22 עָלֶיהָ וַיִּקְרָא שְׁמָהּ שִׂטְנָה׃ וַיַּעְתֵּק מִשָּׁם וַיַּחְפֹּר
ejus nomen vocavit &. : eo super sunt jurgati non & ,alium puteum
בְּאֵר אַחֶרֶת וְלֹא רָבוּ עָלֶיהָ וַיִּקְרָא שְׁמָהּ
crevimus & ,nobis Dominus fecit dilatare nunc Quia :dixit Et.Rechoboth
רְחֹבוֹת וַיֹּאמֶר כִּי־עַתָּה הִרְחִיב יְהוָה לָנוּ וּפָרִינוּ
eum ad est visus Et .Beersebah inde ascendit Et .terrâ in
23 בָאָרֶץ׃ וַיַּעַל מִשָּׁם בְּאֵר שָׁבַע׃ וַיֵּרָא אֵלָיו
24 .tui patris Abraham Deus Ego : dixit & , ipsâ nocte in Dominus
יְהוָה בַּלַּיְלָה הַהוּא וַיֹּאמֶר אָנֹכִי אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אָבִיךָ
multiplicare faciam & ,tibi benedicam & ,ego tecum quia ,timeas Ne
אַל־תִּירָא כִּי־אִתְּךָ אָנֹכִי וּבֵרַכְתִּיךָ וְהִרְבֵּיתִי
ibi ædificavit Et .meum servum Abraham propter tuum semen
25 אֶת־זַרְעֲךָ בַּעֲבוּר אַבְרָהָם עַבְדִּי׃ וַיִּבֶן שָׁם
,suum tabernaculum ibi tetendit & ,Domini nomine in invocavit & ,altare
מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה וַיֶּט־שָׁם אָהֳלוֹ
eum ad ivit Abimelech Et .puteum Ischac servi ibi foderunt &
26 וַיִּכְרוּ־שָׁם עַבְדֵי־יִצְחָק בְּאֵר׃ וַאֲבִימֶלֶךְ הָלַךְ אֵלָיו
.ejus exercitus princeps Pichol & ,ejus amicus Achuzath & ,Gherar ex
מִגְּרָר וַאֲחֻזַּת מֵרֵעֵהוּ וּפִיכֹל שַׂר־צְבָאוֹ׃
habuistis odio vos & ,me ad venistis Cur : Ischac eos ad dixit Et
27 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יִצְחָק מַדּוּעַ בָּאתֶם אֵלָי וְאַתֶּם שְׂנֵאתֶם
,vidimus Videndo :dixerunt Et ?nobiscum à me emisistis & ,me
28 אֹתִי וַתְּשַׁלְּחוּנִי מֵאִתְּכֶם׃ וַיֹּאמְרוּ רָאוֹ רָאִינוּ
:nos inter juramentum nunc Sit :diximus &,tecum Dominus fuit quòd
כִּי־הָיָה יְהוָה עִמָּךְ וַנֹּאמֶר תְּהִי נָא אָלָה בֵּינוֹתֵינוּ
.tecum fœdus percutiemus & :te inter & ,nos inter
בֵּינֵינוּ וּבֵינֶךָ וְנִכְרְתָה בְרִית עִמָּךְ׃

Verſio VULG. LAT.

15 Omnés puteos, quos foderūt
ſervi patris illius Abraham,
illo tempore obſtruxerunt,
16 implentes humo. In tantum,
ut ipſe Abimelech diceret ad
Iſaac; Recede à nobis, quo-
niam potentior nobis factus
17 es valdé. Et ille diſcedens,
ut veniret ad torrentem Ge-
18 raræ, habitarétque ibi; Rur-
ſum fodit alios puteos, quos
foderant ſervi patris ſui A-
braham; & quos, illo mor-
tuo, olim obſtruxerant Phi-
liſthiim : appellavítque eos
eiſdē nominibus, quibus an-
19 tè pater vocaverat. Fode-
rúntque in Torrente, & re-
20 pererunt aquā vivam. Sed &
ibi jurgium fuit paſtorum Ge-
raræ adversùs paſtores Iſaac,
dicentium; Noſtra eſt aqua :
quā ob rem nomē putei, ex
eo quod acciderat, vocavit,
21 Calumniā. Foderunt autē &
aliū : & pro illo quoq; rixati
ſunt; appellavítq; eum, Ini-
22 micitias. Profectus inde fo-
dit alium puteū, pro quo non
contenderunt : itaq; vocavit
nomen ejus, Latitudo; dicēs,
Nunc dilatavit nos Dominus,
& fecit creſcere ſuper terrā.
23 Aſcendit autem ex illo loco
24 in Berſabee. Ubi apparuit ei
Dn̄s in ipſa nocte, dicens; E-
go ſum Deꝰ Abraham patris
tui : noli timere, quia ego te-
cum ſum; benedicā tibi, &
multiplicabo ſemē tuum pro-
pter ſervum meū Abraham.
25 Itaq; ædificavit ibi altare, &
invocato nomine Dn̄i, exten-
dit tabernaculū: præcepítque
ſervis ſuis, ut foderēt puteum.
26 Ad quē locum cùm veniſſent
de Geraris Abimelech, &
Ochozath amicus illius, &
27 Phicol dux militum; Locutus
eſt eis Iſaac, Quid veniſtis ad
me, hominē quē odiſtis, &
28 expuliſtis à vobis? Qui re-
ſponderunt, Vidimus tecum
eſſe Dominum : & idcircò
nos diximꝰ; Sit juramentum
inter nos, & ineamꝰ fœdus;

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranſlatione LATINA.

15 Καὶ πάντα τὰ φρέατα, ἃ ὤρυξαν οἱ παῖ-
δες τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν τῷ χρόνῳ τοῦ πα-
τρὸς αὐτοῦ, ἐνέφραξαν αὐτὰ οἱ Φυλιστιεὶμ,
16 καὶ ἔπλησαν αὐτὰ γῆς. Εἶπε δὲ Ἀβιμέλεχ
πρὸς Ἰσαὰκ, Ἄπελθε ἀφ᾽ ἡμῶν ὅτι δυνα-
17 τώτερος ἡμῶν ἐγένου σφόδρα. Καὶ ἀπῆλ-
θεν ἐκεῖθεν Ἰσαὰκ· καὶ κατέλυσεν ἐν τῇ φά-
18 ραγγι Γεράρων· καὶ κατῴκησεν ἐκεῖ. Καὶ
πάλιν Ἰσαὰκ ὤρυξε τὰ φρέατα τοῦ ὕδα-
τος, ἃ ὤρυξαν οἱ παῖδες Ἀβραὰμ τοῦ πα-
τρὸς αὐτοῦ· καὶ ἐνέφραξαν αὐτὰ οἱ Φυλιστι-
εὶμ μετὰ τὸ ἀποθανεῖν Ἀβραὰμ τὸν πατέρα
αὐτοῦ. καὶ ἐπωνόμασεν αὐτοῖς ὀνόματα κατὰ
τὰ ὀνόματα, ἃ (ν) ὠνόμασεν ὁ πατὴρ
19 αὐτοῦ. Καὶ ὤρυξαν οἱ παῖδες Ἰσαὰκ ἐν τῇ
φάραγγι Γεράρων· καὶ εὗρον ἐκεῖ φρέαρ ὕ-
20 δατος ζῶντος. Καὶ ἐμαχέσαντο οἱ ποιμέ-
νες Γεράρων μετὰ τῶν ποιμένων Ἰσαὰκ,
φάσκοντες αὐτῶν εἶναι τὸ ὕδωρ. καὶ (ξ) ἐκά-
λεσαν τὸ ὄνομα τοῦ (ο) φρέατος, Ἀδικία· ἠ-
21 δίκησαν γὰρ αὐτόν. (π) Ἀπάρας δὲ ἐκεῖθεν, ὤ-
ρυξε φρέαρ ἕτερον· ἐκρίνοντο δὲ καὶ περὶ ἐκεί-
νου. καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ἐχθρία.
22 Ἀπάρας δὲ ἐκεῖθεν, ὤρυξε φρέαρ ἕτερον·
καὶ οὐκ ἐμαχέσαντο περὶ αὐτοῦ. καὶ ἐπωνόμασε
τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Εὐρυχωρία, λέγων, Διότι
νῦν ἐπλάτυνε κύριος ἡμῖν, καὶ ηὔξησεν ἡ-
23 μᾶς ἐπὶ τῆς γῆς. Ἀνέβη δὲ ἐκεῖθεν ἐπὶ τὸ
24 φρέαρ τοῦ ὅρκου. Καὶ ὤφθη αὐτῷ κύριος ἐν
τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ, καὶ εἶπεν, Ἐγώ εἰμι ὁ θεὸς
Ἀβραὰμ τοῦ πατρός σου· μὴ φοβοῦ· μετὰ
σοῦ γάρ εἰμι· καὶ εὐλογήσω σε, καὶ πληθυνῶ
τὸ σπέρμα σου δι᾽ Ἀβραὰμ τὸν πατέρα σου.
25 Καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ θυσιαστήριον· καὶ ἐπε-
καλέσατο τὸ ὄνομα κυρίου· καὶ ἔπηξεν ἐκεῖ
τὴν σκηνὴν αὐτοῦ. ὤρυξαν δὲ ἐκεῖ οἱ παῖδες
Ἰσαὰκ (ρ) φρέαρ ἐν τῇ φάραγγι Γεράρων.
26 Καὶ Ἀβιμέλεχ ἐπορεύθη πρὸς αὐτὸν ἀπὸ
Γεράρων, καὶ Ὀχοζὰθ ὁ νυμφαγωγὸς αὐ-
τοῦ, καὶ (σ) Φιχὼλ ὁ ἀρχιστράτηγος τῆς δυ-
27 νάμεως αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἰσαὰκ,
Ἵνα τί ἤλθετε πρός με; ὑμεῖς δὲ ἐμισή-
σατέ με, (τ) καὶ ἐξαπεστείλατέ με ἀφ᾽ ὑ-
28 μῶν. (υ) Οἱ δὲ εἶπαν, Ἰδόντες ἑωράκαμεν,
ὅτι ἦν κύριος μετὰ σοῦ· καὶ εἴπαμεν, Γε-
νέσθω ἀρὰ ἀνὰ μέσον ἡμῶν καὶ ἀνὰ μέσον
σοῦ· καὶ διαθησόμεθα μετὰ σοῦ διαθήκην,

MS. A. (ν) ὠνόμασεν Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ
αὐτοῦ. Ὤρυξαν δὲ (ξ) ἐκάλεσεν (ο) φρέ-
ατος ἐκείνου, Ἀδικία· (π) Ἀπάρας δὲ Ἰ-
σαὰκ ἐκεῖθεν, (ρ) φρέαρ. Καὶ Ἀβιμέλεχ
(σ) Φιχὸλ (τ) καὶ ἀπεστείλατέ με (υ) Καὶ
εἶπαν,

Et omnes puteos, quos fode- 15
rant pueri patris ejus in tem-
pore patris ejus, obſtruxerunt
eos Phyliſtiim, & impleverunt
eos terrâ. Dixit autem Abi- 16
melech ad Iſaac, Recede à no-
bis, quoniam potentior nobis
factus es valdè. Et abiit inde 17
Iſaac, & divertit in valle Ge-
rarorum: & habitavit ibi. Et 18
rurſus Iſaac fodit puteos a-
quæ, quos foderant pueri A-
brahā patris ejus, et obſtruxe-
rant eos Phyliſtiim, poſtquàm
mortuus fuerat Abraham pater
ejus. Et cognominavit eis no-
mina ſecundùm nomina, quæ
nominaverat pater ejus. Et fo- 19
derunt pueri Iſaac in valle
Gerarorum : & invenerunt
ibi puteum aquæ viventis. Et 20
(d) pugnaverunt paſtores Ge-
rarorum cum paſtoribus Iſaac,
dicentes ſuam eſſe aquam. Et
(e) vocaverunt nomen putei,
(f) Injuſtitia. Injuſtitiam e-
nim fecerant in eum. Profe- 21
ctus autem inde fodit puteum
alium. Et altercati ſunt etiam
de illo. Et cognominavit nomen
ejus, (g) Inimicitia. Profe- 22
ctus autem inde fodit puteum
alium. Et non pugnaverunt de
eo. Et cognominavit nomen
ejus, Latitudo; dicens, Quia
dilatavit nunc nobis Dominus,
et auxit nos ſuper terram. A- 23
ſcendit autem inde ad puteum
Juramenti. Et apparuit ei 24
Dominus in nocte illa, et dixit;
Ego ſum Deus Abraham pa-
tris tui. Noli timere, tecum
enim ſum. Et (h) benedicam
te, et multiplicabo ſemen tuum
propter Abraham patrem tu-
um. Et ædificavit ibi altare, 25
& invocavit nomen Domini:
et fixit ibi tabernaculum ſuum.
Foderunt autem ibi pueri Iſa-
ac puteū in valle Gerarorum.
Et Abimelech ivit ad eum de 26
Geraris, et (i) Hochozath
pronubus ejus, et Phicol prin-
ceps militiæ virtutis ejus. Et 27
dixit eis Iſaac, Ut quid veni-
ſtis ad me? Vos autem odiſtis
me, et dimiſiſtis me à vobis. At 28
illi dixerunt, Videntes vidi-
mus, quia fuit Dominus tecū:
et diximus, Fiat (k) execra-
tio inter nos, et inter te: et
diſponemus tecū teſtamentum;

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

15 ܘܟܠܗܘܢ ܒܐܪܐ ܕܚܦܪܘ ܥܒܕܘܗܝ ܕܐܒܘܗܝ ܒܝܘܡܝ ܐܒܪܗܡ ܐܒܘܗܝ. ܛܡܘܡ ܐܢܘܢ
ܦܠܫܬܝܐ. ܘܡܠܘ ܐܢܘܢ ܥܦܪܐ. * ܘܐܡܪ ܐܒܝܡܠܟ ܠܐܝܣܚܩ. ܙܠ ܡܢ ܠܘܬܢ.
16 ܡܛܠ ܕܥܫܢܬ ܡܢܢ ܛܒ. * ܘܐܙܠ ܡܢ ܬܡܢ
17 ܐܝܣܚܩ. ܘܫܪܐ ܒܢܚܠܐ ܕܓܕܪ. ܘܝܬܒ ܬܡܢ. * ܘܗܦܟ ܐܝܣܚܩ ܘܚܦܪ ܒܐܪܐ ܕܡܝܐ.
18 ܕܚܦܪܘ ܥܒܕܘܗܝ ܕܐܒܘܗܝ ܒܝܘܡܝ ܐܒܪܗܡ ܐܒܘܗܝ. ܘܛܡܘܡ ܐܢܘܢ ܦܠܫܬܝܐ ܡܢ ܒܬܪ ܕܡܝܬ
ܐܒܪܗܡ. ܘܩܪܐ ܐܢܘܢ ܫܡܗܐ ܐܝܟ ܫܡܗܐ ܕܩܪܐ ܐܢܘܢ ܐܒܘܗܝ. * ܘܚܦܪܘ ܥܒܕܘܗܝ ܕܐܝܣܚܩ ܒܢܚܠܐ.
19 ܘܐܫܟܚܘ ܬܡܢ ܒܐܪܐ ܕܡܝܐ ܚܝܐ. * ܘܐܬܚܪܝܘ ܪܥܘܬܐ ܕܓܕܪ ܥܡ ܪܥܘܬܐ ܕܐܝܣܚܩ.
20 ܘܐܡܪܘ ܕܕܝܠܢ ܐܢܘܢ ܡܝܐ. ܘܩܪܐ ܫܡܗ ܕܒܐܪܐ ܥܣܩ. ܡܛܠ ܕܐܬܥܣܩܘ ܥܡܗ.
21 * ܘܚܦܪܘ ܒܐܪܐ ܐܚܪܬܐ. ܘܐܬܚܪܝܘ ܐܦ ܥܠܝܗ. ܘܩܪܐ ܫܡܗ ܣܛܢܐ. * ܘܫܩܠ ܡܢ ܬܡܢ
22 ܘܚܦܪ ܒܐܪܐ ܐܚܪܬܐ. ܘܠܐ ܐܬܚܪܝܘ ܥܠܝܗ. ܘܩܪܐ ܫܡܗ ܪܘܚܒܘܬ. ܘܐܡܪ ܕܗܫܐ ܐܪܘܚ ܠܢ ܡܪܝܐ
ܘܐܣܓܝܢ ܒܐܪܥܐ. * ܘܣܠܩ ܡܢ ܬܡܢ ܠܒܐܪ ܫܒܥ. * ܘܐܬܚܙܝ ܠܗ ܡܪܝܐ ܒܠܠܝܐ ܗܘ.
23 ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܐ ܐܢܐ ܐܠܗܗ ܕܐܒܪܗܡ ܐܒܘܟ. ܠܐ ܬܕܚܠ ܡܛܠ ܕܥܡܟ ܐܢܐ. ܘܐܒܪܟܟ
24 ܘܐܣܓܐ ܙܪܥܟ ܡܛܠ ܐܒܪܗܡ ܥܒܕܝ. * ܘܒܢܐ ܬܡܢ ܡܕܒܚܐ. ܘܩܪܐ ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ.
25 ܘܦܪܣ ܬܡܢ ܡܫܟܢܗ. ܘܟܪܘ ܬܡܢ ܥܒܕܘܗܝ ܕܐܝܣܚܩ ܒܐܪܐ. * ܘܐܒܝܡܠܟ ܐܙܠ ܠܘܬܗ ܡܢ ܓܕܪ.
26 ܘܐܚܙܬ ܪܚܡܗ. ܘܦܝܟܠ ܪܒ ܚܝܠܗ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܝܣܚܩ. ܠܡܢܐ ܐܬܝܬܘܢ ܠܘܬܝ.
27 ܘܐܢܬܘܢ ܣܢܝܬܘܢܢܝ ܘܫܕܪܬܘܢܢܝ ܡܢ ܠܘܬܟܘܢ. * ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܡܚܙܐ ܚܙܝܢ
28 ܕܐܝܬܘܗܝ ܡܪܝܐ ܥܡܟ. ܘܐܡܪܢ ܢܗܘܐ ܡܘܡܬܐ ܒܝܢܬܢ ܘܒܝܢܬܟ.
ܘܢܩܝܡ ܥܡܟ ܩܝܡܐ.

Omneſque puteos, quos foderant ſervi pa- 15
tris ejus in diebus Abrahæ patris ejus, ob-
turaverunt Paleſthini, implentes eos terra.
Dixit itaq; Abimelech ad Iſahac, Secede à 16
nobis : nā multò potentior factus es nobis.
Igitur profectus inde Iſahac, caſtrameta- 17
tus eſt in valle Gedar, & habitavit illîc. Et 18
rurſum Iſahac fodit puteos aquarum, quos
foderant ſervi patris ſui in diebus Abrahæ
patris ſui, & quos obſtruxerant Paleſthini
poſtquā obierat Abrahā, & appellavit eos
nominibꝰ quibꝰ vocabat eos pater ſuus. Fo- 19
derunt ergo ſervi Iſahac in valle, & invene-
runt illic puteū aquarū viventiū. Et alter- 20
cati ſūt paſtores Gedar cū paſtoribꝰ Iſahac,
ac dixerunt; Noſtræ ſunt aquæ : quapropter
vocavit nomē putei illius, Aſperū, eò quòd
aſperè ſe geſſiſſēt cū eo. Et foderunt puteū 21
alterū, & contenderunt etiā pro eo, unde
vocavit nomē ejus Satanā. Et profectus eſt 22
inde, foderuntq; puteum alium, & non con-
tendernnt de eo : vocavítq; nomē ejꝰ Roh-
both, dicens, Nunc dilatavit nobis Dn̄s &
multiplicavit nos in terra. Aſcendítq; illinc 23
ad Birſebaa. Et apparuit ei Dn̄s nocte illa, 24
& dixit ei, Ego ſum Deꝰ Abrahā patris tui,
ne timeas quoniā tecum ſum, & benedicā
tibi, & multiplicabo ſemē tuum propter A-
brahā ſervum meum. Extruens autem illic 25
aram, invocavit nomē Domini, & fixit ibi
tabernaculum ſuum. Foderúntq; ibi ſervi
Iſahac puteum. Abimelech autē venit ad
eū de Gedar unâ cū Ahazoth amico ſuo, et 26
Phicol principe exercitus ejꝰ. Dixítque ad
eos Iſahac; Cur veniſtis ad me? vos me odi- 27
ſtis, & amandâſtis à vobis: Dixerunt ad eū.
Certiſſimè vidimus adeſſe tibi Dominum, 28
& dixi mus ;Sit jusjurandum inter nos & te,
& ſtatuamus tecum fœdus :

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

15 וְכָל־בֵּירִין דִּי חֲפַרוּ עַבְדֵּי אֲבוּהִי
בְּיוֹמֵי אַבְרָהָם אֲבוּהִי טַמּוּנוּן
פְּלִשְׁתָּאֵי וּמַלּוֹנוּן עַפְרָא׃ וַאֲמַר 16
אֲבִימֶלֶךְ לְיִצְחָק אֱזֵיל מֵעִמַּנָא אֲרֵי־
תְקֵיפְתָּא מִנַּנָא לַחֲדָא׃ וַאֲזַל מִתַּמָּן 17
יִצְחָק וּשְׁרָא בְּנַחֲלָא־דִגְרָר וִיתֵיב
תַּמָּן׃ וְתָב יִצְחָק וַחֲפַר יָת־בֵּירָא 18
דְמַיָּא דִּי חֲפַרוּ בְּיוֹמֵי אַבְרָהָם אֲבוּהִי
וְטַמּוּנוּן פְּלִשְׁתָּאֵי בָּתַר דְּמִית
אַבְרָהָם וּקְרָא לְהֵין שְׁמָהָן כִּשְׁמָהָן
דִּי־הֲוָה קָרֵי לְהֵין אֲבוּהִי׃ וַחֲפַרוּ 19
עַבְדֵי־יִצְחָק בְּנַחֲלָא וְאַשְׁכַּחוּ־תַמָּן
בֵּירָא דְמַיִן נָבְעִין׃ וּנְצוֹ רַעֲוָתָא 20
דִגְרָר עִם־רַעֲוָתָא דְיִצְחָק לְמֵימַר
דִּי־לָנָא מַיָּא וּקְרָא שְׁמָא־דְבֵירָא
עֵסֶק אֲרֵי אִתְעַסַּקוּ עִמֵּיהּ׃ וַחֲפַרוּ 21
בֵּירָא אוֹחֲרִי וּנְצוֹ אַף־עֲלַהּ וּקְרָא
שְׁמַהּ שִׂטְנָה׃ וְאִסְתַּלַּק מִתַּמָּן וַחֲפַר 22
בֵּירָא אוֹחֲרִי וְלָא נְצוֹ עֲלַהּ וּקְרָא
שְׁמַהּ רְחוֹבוֹת וַאֲמַר אֲרֵי־כְעַן אַפְתִּי
יְיָ לָנָא וְיַפְשִׁינַנָא בְּאַרְעָא׃ וּסְלֵיק 23
מִתַּמָּן לִבְאֵר שָׁבַע׃ וְאִתְגְּלִי לֵיהּ יְיָ 24
בְּלֵילְיָא הַהוּא וַאֲמַר אֲנָא אֱלָהֵיהּ
דְאַבְרָהָם אֲבוּךְ לָא־תִדְחַל אֲרֵי־
בְסַעֲדָךְ מֵימְרִי וַאֲבָרְכִינָךְ וְאַסְגֵּי יָת־
בְּנָךְ בְּדִיל אַבְרָהָם עַבְדִּי׃ וּבְנָא תַמָּן 25
מַדְבְּחָא וְצַלִּי בִּשְׁמָא דַייָ וּפְרַסֵיהּ
תַּמָּן לְמַשְׁכְּנֵיהּ וּכְרוֹ־תַמָּן עַבְדֵי־
יִצְחָק בֵּירָא׃ וַאֲבִימֶלֶךְ אֲזַל לְוָתֵיהּ 26
מִגְּרָר וְסִיעַת מֵרַחֲמוֹהִי וּפִיכֹל רַב
חֵילֵיהּ׃ וַאֲמַר לְהוֹן יִצְחָק מָה־דֵּין 27
אֲתֵיתוּן לְוָתִי וְאַתּוּן סְנֵיתוּן יָתִי
וְשַׁלַּחְתּוּנִי מִלְּוָתְכוֹן׃ וַאֲמַרוּ מֶחֱזָא 28
חֲזֵינָא אֲרֵי הֲוָה מֵימְרָא דַייָ בְּסַעֲדָךְ
וַאֲמַרְנָא תִתְקַיַּם כְּעַן מוֹמָתָא
דַהֲוָת בֵּין אֲבָהָתָנָא בֵּינָנָא וּבֵינָךְ
וְנִגְזַר קְיָם עִמָּךְ׃

15 Et omnes puteos, quos fode-
runt ſervi patris ſui, in diebus
Abrahæ patris ſui, obturave-
runt Palæſtini, & impleverunt
16 eos pulvere. Et ait Abimelech
ad Iſaac: Recede à nobis; quo-
niā fortior nobis factꝰ es val-
17 de. Et abiit inde Iſaac: & ha-
bitavit juxta torrentē Gera-
18 ræ, & moratꝰ eſt ibi. Et rever-
ſus eſt Iſaac, & fodit puteum
aquarū, quē foderant in diebꝰ
Abrahæ patris ſui; & obtura-
verant eos Philiſtiim, poſtquā
mortuus eſt Abrahā: appella-
vitque eos eiſdem nominibꝰ,
quibus vocabat eos pater e-
19 jus. Et foderunt ſervi Iſaac
in torrente : & invenerunt
ibi puteum aquarum ma-
20 nantium. Et rixati ſunt paſto-
res Geraræ, cū paſtoribꝰ Iſaac,
dicentes, Noſtra eſt aqua : &
vocavit nomen putei, Litigiū;
eò quòd litigaverunt cum eo.
21 Et foderunt alium puteum; &
ſuper eum quoque rixati ſunt:
& vocavit nomen ejus, Adver-
22 ſarium. Et aſcendit inde, &
fodit puteū aliū; et non rixati
ſunt ſuper eum: et vocavit no-
mē ejꝰ, Rooboth; et ait; Quoniā
nunc *dilatavit* nos Dn̄s, et cre-
23 ſcere nos faciet ſuper terrā. Et
24 aſcendit inde in Berſabee. Et
apparuit ei Dn̄s in nocte illâ;
& ait; Ego Deus Abrahā patris
tui : ne timeas, quia in adjuto-
rium tuum erit verbū meum;
et benedicam tibi, et multipli-
cabo filios tuos, propter Abra-
25 ham ſervū meū. Et ædificavit
ibi altare, et oravit in nomine
Dn̄i; et tetendit ibi taberna-
culum ſuū: et foderunt ibi ſer-
26 vi Iſaac puteū. Abimelech au-
tem abiit ad eum de Geraris;
comitatus amicis ſuis, et Phi-
27 col principe exercitus ſui. Et
dixit eis Iſaac; Ut quid veni-
ſtis ad me? vos autem odiſtis
28 me, et dimiſiſtis me à vobis. Et
dixerunt; Videntes vidimus,
quoniā erat verbū Dn̄i in ad-
jutoriū tuū: et diximus; con-
firmetur nunc juramentum
quod erat inter patres no-
ſtros, inter nos et te : et inea-
mus pactum tecum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

* 15 ࠅࠊࠋ ࠄࠁࠀࠓࠅࠕ ࠀࠔࠓ ࠇࠐࠓࠅ ࠏࠁࠃࠉ ࠀࠁࠉࠅ ࠁࠉࠌࠉ ࠀࠁࠓࠄࠌ ࠀࠁࠉࠅ ࠎࠕࠌࠅࠌ ࠐࠋࠔࠕࠉࠌ ࠅࠉࠌࠋࠀࠅࠌ ࠏࠐࠓ
* 16 ࠅࠉࠀࠌࠓ ࠀࠁࠉࠌࠋࠊ ࠀࠋ ࠉࠑࠇࠒ ࠋࠊ ࠌࠏࠌࠍࠅ ࠊࠉ ࠏࠑࠌࠕ ࠌࠌࠍࠅ ࠌࠀࠃ
17 ࠅࠉࠋࠊ ࠌࠔࠌ ࠉࠑࠇࠒ ࠅࠉࠇࠍ ࠁࠍࠇࠋ ࠂࠓࠓ ࠅࠉࠔࠁ ࠔࠌ
18 ࠅࠉࠔࠁ ࠉࠑࠇࠒ ࠅࠉࠇࠐࠓ ࠀࠕ ࠁࠀࠓࠅࠕ ࠄࠌࠉࠌ ࠀࠔࠓ ࠇࠐࠓࠅ ࠏࠁࠃࠉ ࠀࠁࠓࠄࠌ ࠀࠁࠉࠅ ࠅࠉࠎࠕࠌࠅࠌ ࠐࠋࠔࠕࠉࠌ ࠀࠇࠓࠉ ࠌࠅࠕ ࠀࠁࠓࠄࠌ ࠅࠉࠒࠓࠀ ࠋࠄࠍ ࠔࠌࠅࠕ ࠊࠔࠌࠅࠕ ࠀࠔࠓ ࠒࠓࠀ ࠋࠄࠍ ࠀࠁࠉࠅ
* 19 ࠅࠉࠇࠐࠓࠅ ࠏࠁࠃࠉ ࠉࠑࠇࠒ ࠁࠍࠇࠋ ࠅࠉࠌࠑࠀࠅ ࠔࠌ ࠁࠀࠓ ࠌࠉࠌ ࠇࠉࠉࠌ
20 ࠅࠉࠓࠉࠁࠅ ࠓࠏࠉ ࠂࠓࠓ ࠏࠌ ࠓࠏࠉ ࠉࠑࠇࠒ ࠋࠀࠌࠓ ࠋࠍࠅ ࠄࠌࠉࠌ ࠅࠉࠒࠓࠀ ࠔࠌ ࠄࠁࠀࠓ ࠏࠔࠒ ࠊࠉ ࠄࠕࠏࠔࠒࠅ ࠏࠌࠅ
21 ࠅࠉࠇࠐࠓࠅ ࠁࠀࠓ ࠀࠇࠓࠕ ࠅࠉࠓࠉࠁࠅ ࠂࠌ ࠏࠋࠉࠄ ࠅࠉࠒࠓࠀ ࠔࠌࠄ ࠔࠈࠍࠄ
22 ࠅࠉࠏࠕࠒ ࠌࠔࠌ ࠅࠉࠇࠐࠓ ࠁࠀࠓ ࠀࠇࠓࠕ ࠅࠋࠀ ࠓࠁࠅ ࠏࠋࠉࠄ ࠅࠉࠒࠓࠀ ࠔࠌࠄ ࠓࠇࠁࠅࠕ ࠅࠉࠀࠌࠓ ࠊࠉ ࠏࠕࠄ ࠄࠓࠇࠉࠁ ࠉࠄࠅࠄ ࠋࠍࠅ ࠅࠐࠓࠉࠍࠅ ࠁࠀࠓࠑ
23 ࠅࠉࠏࠋ ࠌࠔࠌ ࠁࠀࠓ ࠔࠁࠏ
** 24 ࠅࠉࠓࠀ ࠀࠋࠉࠅ ࠉࠄࠅࠄ ࠁࠋࠉࠋࠄ ࠄࠄࠅࠀ ࠅࠉࠀࠌࠓ ࠀࠍࠊࠉ ࠀࠋࠄࠉ ࠀࠁࠓࠄࠌ ࠀࠁࠉࠊ ࠀࠋ ࠕࠉࠓࠀ ࠊࠉ ࠀࠕࠊ ࠀࠍࠊࠉ ࠅࠁࠓࠊࠕࠉࠊ ࠅࠄࠓࠁࠉࠕࠉ ࠀࠕ ࠆࠓࠏࠊ ࠁࠏࠁࠅࠓ ࠀࠁࠓࠄࠌ ࠏࠁࠃࠉ
25 ࠅࠉࠁࠍ ࠔࠌ ࠌࠆࠁࠇ ࠅࠉࠒࠓࠀ ࠁࠔࠌ ࠉࠄࠅࠄ ࠅࠉࠈ ࠔࠌ ࠀࠄࠋࠅ ࠅࠉࠊࠓࠅ ࠔࠌ ࠏࠁࠃࠉ ࠉࠑࠇࠒ ࠁࠀࠓ
* 26 ࠅࠀࠁࠉࠌࠋࠊ ࠄࠋࠊ ࠀࠋࠉࠅ ࠌࠂࠓࠓ ࠅࠀࠇࠆࠕ ࠌࠓࠏࠄࠅ ࠅࠐࠉࠊࠋ ࠔࠓ ࠑࠁࠀࠅ
27 ࠅࠉࠀࠌࠓ ࠀࠋࠉࠄࠌ ࠉࠑࠇࠒ ࠌࠃࠅࠏ ࠁࠀࠕࠌ ࠀࠋࠉ ࠅࠀࠕࠌ ࠔࠍࠀࠕࠌ ࠀࠕࠉ ࠅࠕࠔࠋࠇࠅࠍࠉ ࠌࠀࠕࠊࠌ
28 ࠅࠉࠀࠌࠓࠅ ࠓࠀࠅ ࠓࠀࠉࠍࠅ ࠊࠉ ࠄࠉࠄ ࠉࠄࠅࠄ ࠏࠌࠊ ࠅࠍࠀࠌࠓ ࠕࠄࠉ ࠍࠀ ࠀࠋࠄ ࠁࠉࠍࠅࠕࠉࠍࠅ ࠁࠉࠍࠉࠍࠅ ࠅࠁࠉࠍࠊ ࠅࠍࠊࠓࠕࠄ ࠁࠓࠉࠕ ࠏࠌࠊ

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Ideò omnes puteos quos fo- 15
derant ſervi patris ejus in di-
ebus Abraham patris ejus ob-
turaverunt Philiſtæi, & im-
pleverunt terra. Dixitq; Abi- 16
melech Iſaaco, Diſcede à no-
bis, quoniam potentior factus
es nobis valdè. Abivitq; inde 17
Iſaacus, & tentoria fixit in
valle Gerar, & habitavit ibi.
Reverſuſque Iſaac fodit pu- 18
teos aquarum quos foderant
ſervi Abrahæ patris ſui, &
obturaverant Philiſthæi poſt
mortem Abrahæ, & appella-
vit eos nominibus juxta no-
mina quæ impoſuerat eis pa-
ter ejus. Et foderunt ſervi 19
Iſaac in valle, & invenerunt
ibi puteum aquæ (f) vi-
ventis. Rixati quoque ſunt 20
paſtores Gerar cùm paſtori-
bus Iſaac, dicentes, Noſtræ
ſunt aquæ, ideò vocavit no-
men putei (g) Heſech, quia
(h) rixati fuerant cum eo.
Foderunt itaq; puteum aliū, 21
et contenderunt iterū propter
eum, & vocavit nomen ejus
Satana. Et migravit inde, fo- 22
derúntque puteum alium ſu-
per quo rixati non ſunt, quem
vocavit (i) Rehoboth, dicens,
Quia nunc dilatavit nos Do-
minus, & fructificavimus
in terrâ. Et aſcendit inde 23
Beerſeba. Apparuit autem ei 24
Dominus illa nocte, dixitque
ei, Ego ſum Deus Abraham
patris tui, ne timeas, quia ego
ſum tecum, & benedicam te,
& multiplicabo ſemen tuum
propter Abraham ſervum
meum. Et ædificavit ibi al- 25
tare, & invocavit nomen
Domini & tetendit ibi taber-
naculum ſuum; foderunt ve-
rò ibi puteum ſervi Iſaac.
Abimelech autem venit ad 26
eum de Gerar, & Ochozath
amicus ejus, & (k) Phicol
princeps exercitus ejus. Iis 27
porro dixit Iſaac, Quarè ve-
niſtis ad me cùm vos oderitis
me, & dimiſeritis me à vo-
bis? Et reſponderunt, Viden- 28
do vidimus quod erat Domi-
nus tecum: ideò diximus, fiat
quæſo juſjurandum cum exe-
cratione inter nos; inter nos,
& inter te, & percutiamus
fœdus tecum.

VER. SAM. (f) dulcis. (g) Hazu, (h) contenderant (i) Quies, (k) Mimarcol

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

*وجميع الابار التي حفرها عبيد ابيه في ايام ابراهيم ابيه كان الفلسطيون قد سدوها وملوها 15
ترابا *ثم قال ابيمالخ لاسحق امض من عندنا فانك قد عظمت منا جدا *فمضي من ثم 16 17
اسحق فنزل في وادي الخلوص واقام ثم *ثم عاد اسحق فحفر ابار الماء التي كانت حفرت في 18
ايام ابراهيم ابيه وسدها الفلسطيون بعد موته * وسماها باسماء كما سماها ابوه *ولما حفر عبيد 19
اسحق في الوادي وجدوا ثم بير ماء عذب *فاختصم رعاة الخلوص مع رعاة اسحق قايلين 20
هذا الماء لنا * فسمي البير شغلا * لما اشتغلوا معه * وحفروا بيرا اخري فاختصموا عليها 21
فاسماها ذات العناد *ثم انتقل من ثم * وحفروا بيرا اخري ولم يختصموا عليها * فاسماها 22
ذات السعة * وقال الان يوسع الله علينا وينمينا في البلد * ثم صعد من ثم الي بير سبع 23
*وتظاهر له ملاك الله في تلك الليلة * وقال له عنه * انا اله ابراهيم ابيك * لا تخف فاني 24
معك * ابارك عليك * واكثر نسلك بسبب ابراهيم * وبني ثم مذبحا ودعا باسم الله * 25
ومد ثم مضربه * وكرا ثم عبيد اسحق بيرا *وابيمالخ صار اليه من الخلوص * واحزات 26
نديمه * وفيكول ريس جيشه * فقال لهم اسحق ما بالكم جيتم الي وانتم ابغضتموني 27
وطردتموني من عندكم * فقالوا انا قد علمنا ان الله معك * فقلنا يكون الان حرج 28
بيننا وبينك *

Et omnes puteos, quos foderant ſervi 15
patris ſui in diebus Ebrahim patris ſui,
Paleſtini jam clauſerant, impleverant-
que eos terrâ. Dixitque Abimalech 16
ad Iſhac: Diſcede à nobis, eò quòd
magnificatus ſis multò magis quam
nos. Diſceſſitque illinc Iſhac, & 17
recepit ſe ad torrentem Chalus, & man-
ſit ibi. Deinde iterum Iſhac fodit puteos 18
aquæ, qui effoſſi fuerant in diebus
Ebrahim patris ſui, & obturaverant
eos Paleſtini poſt obitum ejus: & vo-
cavit eos nominibus, quemadmodum
nominaverat eos pater ſuus. Cúmque 19
fodiſſent ſervi Iſhac in valle, invene-
runt ibi puteum aquæ dulcis. Et conten- 20
derunt paſtores Chalus cum paſtoribus
Iſhac, dicentes: Hæc aqua eſt noſtra,
& vocavit puteū, Opus, quòd operoſè
egiſſent cum eo. Et foderunt alium 21
puteum, & contenderunt de illo, unde
vocavit eum, Puteum contentionis. De- 22
inde diſceſſit illinc, & foderunt alium
puteum, & non litigarunt de illo, voca-
vitque illum, Puteum dilatationis, di-
xitque: Nunc dilatabit Deus nobis, &
augebit nos in regione. Deinde aſcendit 23
illinc ad puteum Sabaa. Et apparuit ei 24
Angelus Dei in illa nocte, & ait illi de
eo, Ego ſum Deus Ebrahim patris tui;
ne timeas quia tecum ſum: benedicam
tibi, & multiplicabo progeniem tuam
propter Ebrahim. Ædificavitque ibi 25
altare, & invocavit nomen Dei, &
tetendit ibi tentorium ſuum, & fo-
derunt ibi ſervi Iſhac puteum. Et 26
Abimalech adivit eum de Chalus, unà
cum Abozath conviva ſuo, & Phicol
principe exercitus ſui. Dixit autem ad 27
eos Iſhac, Quare veniſtis ad me, &
vos odiſtis me, & expuliſtis me a vo-
bis? Dixerunt: Jam cognovimus 28
quòd Deus ſit tecum, diximúſque: Sit
modò juramentum inter nos & inter te:

ספר בראשית : כו

quemadmodū &,te tetigimꝰ non quēadmodū,malum nobiſcū feceris Si
אִם־תַּעֲשֵׂה עִמָּנוּ רָעָה כַּאֲשֶׁר לֹא נְגַעֲנוּךָ וְכַאֲשֶׁר 29
nunc Tu .pace in te dimiſimus &,bonum duntaxat tecum fecimus
עָשִׂינוּ עִמְּךָ רַק־טוֹב וַנְּשַׁלֵּחֲךָ בְּשָׁלוֹם אַתָּה עַתָּה
.biberunt & ederunt &,convivium eis fecit Et .Domini benedictus
בְּרוּךְ יְהוָה׃ וַיַּעַשׂ לָהֶם מִשְׁתֶּה וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ׃ 30
,Iſchac eos deduxit Et .ſuo fratri vir juraverunt &,diluculo in manicarunt Et
וַיַּשְׁכִּימוּ בַבֹּקֶר וַיִּשָּׁבְעוּ אִישׁ לְאָחִיו וַיְשַׁלְּחֵם יִצְחָק 31
ſervi venerunt &,ipſa die in fuit Et .pace in eo cum de abierunt &
וַיֵּלְכוּ מֵאִתּוֹ בְּשָׁלוֹם׃ וַיְהִי בַּיּוֹם הַהוּא וַיָּבֹאוּ עַבְדֵי 32
dixerunt & ;foderunt quem ,putei occaſione ſuper ei nunciaverunt &,Iſchac
יִצְחָק וַיַּגִּדוּ לוֹ עַל־אֹדוֹת הַבְּאֵר אֲשֶׁר חָפָרוּ וַיֹּאמְרוּ
nomen Ideirco .Sibeah eum vocavit Et .aquas Invenimus : ei
לוֹ מָצָאנוּ מָיִם׃ וַיִּקְרָא אֹתָהּ שִׁבְעָה עַל־כֵּן שֵׁם 33
filius Eſau erat Et .hunc diem ad uſque Beerſebah urbis
הָעִיר בְּאֵר שֶׁבַע עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ וַיְהִי עֵשָׂו בֶּן־ 34
Beeri filiam Jehudith uxorem accepit &,annorum quadraginta
אַרְבָּעִים שָׁנָה וַיִּקַּח אִשָּׁה אֶת־יְהוּדִית בַּת־בְּאֵרִי
amaritudo fuerunt Et .Chittæi Elon filiam Boſmath & ,Chittæi
הַחִתִּי וְאֶת־בָּשְׂמַת בַּת־אֵילֹן הַחִתִּי׃ וַתִּהְיֶיןָ מֹרַת 35
.Ribcah ipſi & ,Iſchac ipſi Spiritus
רוּחַ לְיִצְחָק וּלְרִבְקָה׃

CAP. XXVII. כז

vocavit & ,videndo à ejus oculi caligaſſent & ,Iſchac ſenuiſſet cum fuit Et
וַיְהִי כִּי־זָקֵן יִצְחָק וַתִּכְהֶיןָ עֵינָיו מֵרְאֹת וַיִּקְרָא 1
:eum ad dixit Et .mi Fili :eum ad dixit & ,majorem ſuū filiū Eſau
אֶת־עֵשָׂו בְּנוֹ הַגָּדֹל וַיֹּאמֶר אֵלָיו בְּנִי וַיֹּאמֶר אֵלָיו
.meæ mortis diem novi non .ſenui nunc Ecce : dixit Et .ego Ecce
הִנֵּנִי׃ וַיֹּאמֶר הִנֵּה־נָא זָקַנְתִּי לֹא יָדַעְתִּי יוֹם מוֹתִי׃ 2
,tuum arcum & ,tuam pharetram ,tua inſtrumenta quæſo tolle nunc Et
וְעַתָּה שָׂא־נָא כֵלֶיךָ תֶּלְיְךָ וְקַשְׁתֶּךָ 3
mihi fac Et .venationem mihi venare & ,agrum in egredere &
וְצֵא הַשָּׂדֶה וְצוּדָה לִּי צֵידָה׃ וַעֲשֵׂה־לִי 4
ut : comedi & ,mihi affer & : dilexi quemadmodum ſapidos cibos
מַטְעַמִּים כַּאֲשֶׁר אָהַבְתִּי וְהָבִיאָה לִּי וְאֹכֵלָה בַּעֲבוּר
audiens Ribcah Et .moriar antequām ,mea anima tibi benedicat
תְּבָרֶכְךָ נַפְשִׁי בְּטֶרֶם אָמוּת׃ וְרִבְקָה שֹׁמַעַת 5
venandū ad,agrum in Eſau ivit Et .ſuū filium Eſau ad Iſchac loquendo in
בְּדַבֵּר יִצְחָק אֶל־עֵשָׂו בְּנוֹ וַיֵּלֶךְ עֵשָׂו הַשָּׂדֶה לָצוּד
ſuum filium Jahacob ad dixit Ribcah Et .adducendum ad venationē
צַיִד לְהָבִיא׃ וְרִבְקָה אָמְרָה אֶל־יַעֲקֹב בְּנָהּ 6
,tuum fratrem Eſau ad loquentem tuum patrem audivi Ecce : dicendo
לֵאמֹר הִנֵּה שָׁמַעְתִּי אֶת־אָבִיךָ מְדַבֵּר אֶל־עֵשָׂו אָחִיךָ
,delectabiles cibos mihi fac & ,venationē mihi Affer :dicendo
לֵאמֹר׃ הָבִיאָה לִּי צַיִד וַעֲשֵׂה־לִי מַטְעַמִּים 7
.meæ mortis facies ad ,Domini facies ad tibi benedicam & ,comedam &
וְאֹכֵלָה וַאֲבָרֶכְכָה לִפְנֵי יְהוָה לִפְנֵי מוֹתִי׃
.tibi præcipiens ego quod ad ,meam vocem in audi ,mi fili nunc Et
וְעַתָּה בְנִי שְׁמַע בְּקֹלִי לַאֲשֶׁר אֲנִי מְצַוָּה אֹתָךְ׃ 8
caprarū hœdos duos inde mihi cape & ,pecus ad nunc Vade
לֶךְ־נָא אֶל־הַצֹּאן וְקַח־לִי מִשָּׁם שְׁנֵי גְּדָיֵי עִזִּים 9
:dilexit quemadmodū ,tuo patri ſapidos cibos eos faciam & :bonos
טֹבִים וְאֶעֱשֶׂה אֹתָם מַטְעַמִּים לְאָבִיךָ כַּאֲשֶׁר אָהֵב׃

Verſio VULG. LAT.

29 Ut non facias nobis quidquam mali, ſicut & nos nihil tuorū attigimus, nec fecimꝰ quod te læderet: ſed cum pace dimiſimꝰ 30 auctum benedictione Dñi. Fecit ergò eis conviviū. Et poſt 31 cibum & potum, Surgentes manè, juraverunt ſibi mutuò; dimiſitq; eos Iſaac pacificè in locum ſuum. 32 Ecce autem venerunt in ipſo die ſervi Iſaac, annunciantes ei de puteo quē foderant, atq; dicentes; Inve- 33 nimus aquā. Unde appellavit eum, Abundantiā: & nomen urbi impoſitum eſt, Berſabee, 34 uſq; in præſentem diem. Eſau verò quadragenarius duxit uxores, Judith filiā Beeri Hethæi, & Baſemath filiam Elon 35 ejuſdem loci. Quæ ambæ offenderant animum Iſaac & Rebeccæ.

CAP. XXVII.

1 Senuit autem Iſaac, & caligaverunt oculi ejus, & videre non poterat: vocavitq; Eſau filium ſuum majorē; & dixit ei, Fili mi. Qui reſpondit, 2 Adſum. Cui pater, Vides, inquit, quòd ſenuerim, & ignorem diem mortis meæ. 3 Sume arma tua, pharetrā, & arcum, et egredere forās: cùmq; vena- 4 tu aliquid apprehenderis, Fac mihi inde pulmentū ſicut velle me nôſti: & affer ut comedā, & benedicat tibi anima mea 5 antequā moriar. Quod cùm audiſſet Rebecca, & ille abiiſſet in agrum ut juſſionem pa- 6 tris impleret, Dixit filio ſuo Jacob, Audivi patrem tuum loquentem cum Eſau fratre 7 tuo, & dicentem ei; Affer mihi de venatione tua, & fac cibos ut comedam, & benedicam tibi coram Domino an- 8 tequàm moriar. Nunc ergò, fili mi, acquieſce conſiliis me- 9 is. Et pergens ad gregem, affer mihi duos hœdos optimos, ut faciam ex eis eſcas patri tuo, quibus libenter veſcitur.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

29 Μὴ (φ) ποιῆσαι μεθ' ἡμῶν κακὸν, καθότι οὐκ ἐβδελυξάμεθά σε ἡμεῖς, καὶ ὃν τρόπον ἐχρησάμεθά σοι καλῶς, καὶ ἐξαπεστείλαμέν σε μετ' εἰρήνης. καὶ (χ) νῦν εὐλογημένος σὺ 30 ὑπὸ κυρίου. Καὶ ἐποίησεν αὐτοῖς δοχὴν 31 καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον. Καὶ ἀναστάντες τὸ πρωῒ, (ψ) ὤμοσεν ἕκαστος τῷ πλησίον· καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς Ἰσαὰκ, καὶ ἀπῴχοντο 32 ἀπ' αὐτοῦ μετὰ σωτηρίας. Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ παραγενόμενοι οἱ παῖδες Ἰσαὰκ ἀπήγγειλαν αὐτῷ περὶ τοῦ φρέατος οὗ ὤρυξαν· καὶ εἶπαν, Οὐχ εὕρομεν ὕδωρ. 33 Καὶ (ω) ἐκάλεσεν αὐτὸ, Ὅρκος. διὰ τοῦτο (α) ἐκάλεσεν ὄνομα τῇ πόλει ἐκείνῃ, Φρέαρ 34 ὅρκου, ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. Ἦν δὲ Ἡσαῦ ἐτῶν τεσσαράκοντα· καὶ ἔλαβε γυναῖκα (β) Ἰουδὶθ, θυγατέρα (γ) Βεὼχ τοῦ Χετταίου, καὶ τὴν (δ) Βασεμὰθ, θυγατέρα (ε) Ἐλὼν τοῦ Χετταίου. 35 Καὶ ἦσαν ἐρίζουσαι τῷ Ἰσαὰκ καὶ τῇ Ῥεβέκκᾳ.

ΚΕΦ. ΚΖʹ.

1 Ἐγένετο δὲ μετὰ τὸ (α) γηράσαι τὸν Ἰσαὰκ, καὶ ἠμβλύνθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ τοῦ ὁρᾷν· καὶ ἐκάλεσεν Ἡσαῦ τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν πρεσβύτερον· καὶ εἶπεν αὐτῷ, Υἱέ μου. καὶ (β) εἶ- 2 πεν, Ἰδοὺ ἐγώ. Καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ, γεγήρακα, καὶ οὐ γινώσκω τὴν ἡμέραν τῆς τελευτῆς μου. 3 Νῦν οὖν λάβε τὸ (γ) σκεῦός σου, τήν τε φαρέτραν, καὶ τὸ τόξον· καὶ ἔξελθε εἰς τὸ πε- 4 δίον, καὶ θήρευσόν μοι θήραν. Καὶ ποίησόν μοι ἐδέσματα, ὡς φιλῶ ἐγὼ, καὶ (δ) ἔνεγκέ μοι, ἵνα φάγω· ὅπως εὐλογήσῃ σε ἡ 5 ψυχή (ε) μου, πρὶν ἀποθανεῖν με. Ῥεβέκκα δὲ ἤκουσε λαλοῦντος Ἰσαὰκ πρὸς Ἡσαῦ τὸν υἱὸν αὐτοῦ. ἐπορεύθη δὲ Ἡσαῦ εἰς τὸ πεδίον 6 θηρεῦσαι θήραν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. Ῥεβέκκα δὲ εἶπε πρὸς τὸν * Ἰακὼβ τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν ἐλάσσω, (ζ) Ἴδε, ἤκουσα τοῦ πατρός σου λαλοῦντος πρὸς Ἡσαῦ τὸν ἀδελφόν σου, λέγον- 7 τος, Ἔνεγκόν μοι θήραν, καὶ ποίησόν μοι ἐδέσματα, ἵνα φαγὼν εὐλογήσω σε ἐναν- 8 τίον κυρίου πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν με. Νῦν οὖν, (η) υἱέ μου, ἄκουσόν μου, καθὰ ἐγώ σοι ἐν- 9 τέλλομαι. Καὶ πορευθεὶς εἰς τὰ πρόβατα, λάβε μοι ἐκεῖθεν δύο ἐρίφους ἁπαλοὺς, καὶ καλούς· καὶ ποιήσω αὐτοὺς ἐδέσματα τῷ πατρί σου, ὡς φιλεῖ.

MS.A. (φ) ποιήσειν μεθ' ἡμῶν κακὰ, καθότι ἡμεῖς σε οὐκ ἐβδελυξάμεθα, (χ) νῦν σὺ εὐλογητὸς ὑπὸ (ψ) ὤμοσεν ἄνθρωπος τῷ πλησίον αὐτοῦ. καὶ (ω) ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ὅρκος. (α) ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα τῇ πόλει, Φρέαρ (β) Ἰουδὶν, (γ) Βεὴρ (δ) Μασεμμὰθ, (ε) Αἰλὼμ τοῦ Εὐαίου. Καὶ ΚΕΦ. ΚΖʹ. (α) γηράσαι Ἰσαὰκ, (β) εἶπεν αὐτῷ, Ἰδοὺ (γ) σκεῦος, τὴν (δ) ἔνεγκόν (ε) μου, πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν * (ζ) Ἴδε, ἐγὼ ἤκουσα (η) υἱὲ, ἄκουσόν μου, καθὰ ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι.

Ne facias nobiſcū malū: ſicut 29 non ſumꝰ te abominati nos; & quemadmodùm uſi ſumus te bene, & dimiſimus te cum pace: & nunc benedictus tu à Domino. 30 Et fecit eis convivium: & comederunt, & biberunt. 31 Et ſurgentes manè, juravit unuſquiſq; proximo. Et dimiſit eos Iſaac; Et diſceſſerunt ab eo cum ſalute. 32 Factum eſt autem in die illa, & advenientes pueri Iſaac, nunciaverunt ei de puteo quē foderant: & dixerunt, Non (l) invenimus aquam. 33 Et vocavit eum, Juramentum. Proptereà vocavit nomen civitati illi, Puteus juramenti, uſque in hodiernū diem. 34 Erat autē Eſau annorū quadraginta; et ſumpſit uxorem Judith filiā Beoch Chettæi, et Baſemath filiā Elon Chettæi. 35 Et erant contendentes Iſaac, & Rebeccæ.

CAP. XXVII.

1 Et factum eſt poſtquā ſenuit Iſaac; et hebetes facti ſunt oculi eius ad videndū: & vocavit Eſau filiū ſuū ſeniorem, et dixit ei; Fili mi. Et dixit, Ecce ego. 2 Et dixit; Ecce ſenui, & non cognoſco diem mortis meæ. 3 Nunc igitur ſume vas tuū, pharetrámque, et arcū: & exi in campū; 4 et venare mihi venationē. Et fac mihi eſcas, ſicut amo ego, & affer mihi ut comedā: ut benedicat te anima mea, priuſquā moriar. 5 Rebecca autem audivit loquentē Iſaac ad Eſau filium ſuum. Ivit autem Eſau in campum ad venandum venationem patri ſuo. 6 Rebecca autem dixit ad Jacob filiū ſuū minorem, Vide, audivi patrem tuū loquentē ad Eſau fratrē tuū, dicentem; 7 Affer mihi venationem, et fac mihi eſcas; ut cùm comedero, benedicā te corā Domino, antequā moriar. 8 Nūc igitur, fili mi, audi me; ſicut ego tibi præcipio. 9 Et vadens ad oves, ſume mihi inde duos hœdos teneros et bonos: et faciam eos eſcas patri tuo, ſicut amat.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

29 * ܕܠܐ ܬܒܐܫ ܥܡܢ ܒܝܫܬܐ. ܐܝܟ ܕܠܐ ܐܒܐܫܢܟ. ܘܐܝܟ ܕܥܒܕܢ ܠܟ ܛܒܬܐ ܘܫܕܪܢܟ
30 ܒܫܠܡܐ. ܐܢܬ ܗܘ ܗܫܐ ܡܒܪܟܐ ܕܡܪܝܐ. * ܘܥܒܕ ܠܗܘܢ ܡܫܬܝܐ. ܘܐܟܠܘ ܘܐܫܬܝܘ.
31 * ܘܩܕܡܘ ܒܨܦܪܐ. ܘܝܡܘ ܓܒܪ ܠܚܒܪܗ. ܘܫܪܐ ܐܢܘܢ ܐܝܣܚܩ. ܘܐܙܠܘ ܡܢ ܠܘܬܗ
32 ܒܫܠܡܐ. * ܘܗܘܐ ܒܗܘ ܝܘܡܐ. ܘܐܬܘ ܥܒܕܘܗܝ ܕܐܝܣܚܩ. ܘܚܘܝܘܗܝ ܥܠ ܒܐܪܐ
33 ܕܚܦܪܘ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܐܫܟܚܢ ܡܝܐ. * ܘܩܪܐ ܫܡܗ ܣܒܥܐ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܩܪܐ
34 ܫܡܗ ܕܡܕܝܢܬܐ ܒܝܪܫܒܥ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. * ܘܗܘܐ ܥܣܘ ܒܪ ܐܪܒܥܝܢ ܫܢܝܢ. ܘܢܣܒ
35 ܐܢܬܬܐ ܠܝܗܘܕܝܬ ܒܪܬ ܒܝܪܝ ܚܬܝܐ. ܘܠܒܣܡܬ ܒܪܬ ܐܠܘܢ ܚܘܝܐ. * ܘܗܘܝ ܡܡܪܡܪܢ
ܪܘܚܗ ܕܐܝܣܚܩ ܘܕܪܦܩܐ.

ܩܦܠܐܘܢ. ܟܙ.

1 ܒܘܪܟܬܐ ܕܐܠܗܐ ܥܠ ܝܥܩܘܒ. * ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܣܐܒ ܐܝܣܚܩ. ܘܝܩܪ ܥܝܢܘܗܝ
2 ܡܢ ܕܢܚܙܐ. ܩܪܐ ܠܥܣܘ ܒܪܗ ܪܒܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܒܪܝ. ܘܐܡܪ. ܗܐ ܐܢܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܐܝܣܚܩ.
3 ܗܐ ܐܢܐ ܣܐܒܬ. ܘܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܝܘܡܐ ܕܡܘܬܝ. * ܘܗܫܐ ܣܒ ܡܐܢܝܟ ܣܝܦܟ ܘܩܫܬܟ.
4. * ܘܦܘܩ ܠܚܩܠܐ. ܘܨܘܕ ܠܝ ܨܝܕܐ. * ܘܥܒܕ ܠܝ ܬܒܫܝܠܐ ܐܝܟ ܕܪܚܡ ܐܢܐ. ܘܐܝܬܝ ܠܝ ܘܐܟܘܠ. ܕܬܒܪܟܟ ܢܦܫܝ
5 ܥܕܠܐ ܐܡܘܬ. * ܘܪܦܩܐ ܫܡܥܬ ܟܕ ܐܡܪ ܐܝܣܚܩ ܠܥܣܘ ܒܪܗ. ܘܐܙܠ
6 ܥܣܘ ܠܚܩܠܐ ܠܡܨܕ ܨܝܕܐ ܘܠܡܝܬܝܘ. * ܘܐܡܪܬ ܪܦܩܐ ܠܝܥܩܘܒ ܒܪܗ. ܗܐ ܫܡܥܬ ܠܐܒܘܟ
7 ܕܐܡܪ ܠܥܣܘ ܐܚܘܟ. * ܐܝܬܐ ܠܝ ܨܝܕܐ ܘܥܒܕ ܠܝ ܬܒܫܝܠܐ ܘܐܟܘܠ. ܘܐܒܪܟܟ ܩܕܡ ܡܪܝܐ
8 ܩܕܡ ܡܘܬܝ. * ܘܗܫܐ ܒܪܝ ܫܡܥ ܒܩܠܝ. ܒܡܠܬܐ ܕܐܢܐ ܡܦܩܕ ܐܢܐ ܠܟ. * ܙܠ ܠܥܢܐ.
9 ܘܣܒ ܠܝ ܡܢ ܬܡܢ ܬܪܝܢ ܓܕܝܐ ܕܥܙܐ ܛܒܐ. ܘܐܥܒܕ ܐܢܘܢ ܬܒܫܝܠܐ ܠܐܒܘܟ. ܐܝܟ ܕܪܚܡ.

Ut non afficias nos malo, quemadmodū non nocuimꝰ tibi, & quemadmodū exercuimus erga te beneficiū, téque dimiſimꝰ incolumé: 29 tu igitur es benedictꝰ à Dño. 30 Fecit ergò eis conviviū, & comederunt atque biberunt. 31 Et ſurgentes diluculò, juraverunt alter alteri, dimiſitq; eos Iſahac: illi verò profecti ſūt ab eo cū pace. 32 Factūmq; fuit in die illa ut venirent ſervi Iſahac, et indicaverint ei negotium putei qué foderāt, et dixerint ei, Invenimꝰ aquas. 33 Et vocavit nomé ejꝰ Satietaté: propterea indidit nomé civitati illi Birſebaa uſq; ad hodiernū dié. 34 Et factꝰ eſt Eſau filiꝰ quadraginta annorū, duxítq; uxoré Jehudith filiā Biri Hethæi: & Beſmath filiā 35 Elō Hevæi. Et hæ excruciabāt ſpiritū Iſahac et Rebeccæ. CAP. XXVII.

1 Benedictio Dei ſuper Jacob. Factum eſt autē ut cùm ſenuiſſet Iſahac et gravedine oppreſſi eſſent oculi ejꝰ quo minùs videret, advocâri Eſau filium ſuum natu majorem, et dixerit ad eum, Fili mi: qui reſpondit, Ad- 2 ſum. Inquit ad eum Iſahac, Ecce ego ſenui, & ignoro dié quā ſum moriturus. 3 Cape ergò inſtruméta tua, gladium tuum, & arcum 4 tuum: Et egredere in ſolitudinem, & venare venationé, et appara pulmētum ut appeto, & affer mihi ut comedā, quatenus benedicat tibi anima mea antequā moriar. 5 Rebecca verò audivit quū diceret Iſahac ad Eſau filiū ſuū. Abiit ergò Eſau in agrū ad venādā venationé eāq; afferēdā. 6 Et Rebecca dixit ad Jacob filiū ſuū, En audivi patré tuū dicété ad Eſau fratré tuū; 7 Affer mihi venationé, et para mihi pulmētū, ut comedā, et benedicā tibi corā Dño ante morté meā. 8 Nunc ergò fili mi audi vocé meā in re quā tibi ſū præceptura. 9 Perge ad oves, et cape mihi inde duos hædos caprarū bonos, et ego parabo eos in pulmentū patri tuo, prout appetit.

PARAPH. CHALD. cùm VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

אִם־תַּעְבֵּיד עִמָּנָא בִּישָׁא כְּמָא דְלָא 29
אַנְזֵיקְנָךְ וּכְמָא דִי־עֲבַדְנָא עִמָּךְ
לְחוֹד טָב וְשַׁלַּחְנָךְ בִּשְׁלָם אַתְּ כְּעַן
בְּרִיכָא דַיְיָ׃ וַעֲבַד לְהוֹן מִשְׁתְּיָא 30
וַאֲכָלוּ וּשְׁתִיאוּ׃ וְאַקְדִּימוּ בְצַפְרָא 31
וְקַיִּימוּ גְּבַר לַאֲחוּהִי וְשַׁלְּחִנּוּן יִצְחָק
וַאֲזַלוּ מִלְּוָתֵיהּ בִּשְׁלָם׃ וַהֲוָה בְּיוֹמָא 32
הַהוּא וַאֲתוֹ עַבְדֵי יִצְחָק וְחַוִּיאוּ לֵיהּ
עַל־עֵסַק בֵּירָא דִי חֲפַרוּ וַאֲמַרוּ לֵיהּ
אַשְׁכַּחְנָא מַיָּא׃ וּקְרָא יָתַהּ שִׁבְעָה 33
עַל־כֵּן שְׁמָא דְקַרְתָּא בְּאֵר שֶׁבַע עַד
יוֹמָא הָדֵין׃ וַהֲוָה עֵשָׂו בַּר־אַרְבְּעִין 34
שְׁנִין וּנְסֵיב אִתְּתָא יָת־יְהוּדִית בַּת־
בְּאֵרִי חִתָּאָה וְיָת־בָּשְׂמַת בַּת־אֵילוֹן
חִתָּאָה׃ וַהֲוָאָה מְסָרְבָן וּמַרְגְּזָן עַל־ 35
מֵימַר יִצְחָק וְרִבְקָה׃ כז
וַהֲוָה כַּד־סֵיב יִצְחָק וְכַהֲיָא עֵינוֹהִי 1
מִלְּמֶחֱזֵי וּקְרָא יָת־עֵשָׂו בְּרֵיהּ רַבָּא
וַאֲמַר לֵיהּ בְּרִי וַאֲמַר לֵיהּ הָא אֲנָא׃
וַאֲמַר הָא כְעַן סֵיבִית לֵית אֲנָא יָדַע 2
יוֹמָא דְאָמוּת׃ וּכְעַן סַב־כְּעַן זֵינָךְ 3
סַיְפָךְ וְקַשְׁתָּךְ וּפוּק לְחַקְלָא וְצוּד לִי
צֵידָא׃ וַעֲבֵיד־לִי תַבְשִׁילִין כְּמָא־ 4
דִרְחֵימִית וְתַעֵיל לִי וְאֵיכוּל בְּדִיל דִּי־
תְבָרְכִנָּךְ נַפְשִׁי עַד־לָא אֵימוּת׃
וְרִבְקָה שְׁמַעַת כַּד מַלֵּיל יִצְחָק עִם־ 5
עֵשָׂו בְּרֵיהּ וַאֲזַל עֵשָׂו לְחַקְלָא
לְמֵיצַד צֵידָא לְאַיְתָאָה׃ וְרִבְקָה 6
אֲמַרַת לְיַעֲקֹב בְּרַהּ לְמֵימַר הָא
שְׁמַעִית יָת־אֲבוּךְ מְמַלֵּיל עִם־עֵשָׂו
אֲחוּךְ לְמֵימַר׃ אַיְתָא לִי צֵידָה וַעֲבֵיד־ 7
לִי תַבְשִׁילִין וְאֵיכוּל וַאֲבָרְכִנָּךְ קֳדָם
יְיָ קֳדָם מוֹתִי׃ וּכְעַן בְּרִי קַבֵּיל מִנִּי 8
לְמָא דִי־אֲנָא מְפַקֵּד יָתָךְ׃ אֵיזֵיל־ 9
כְּעַן לְעָנָא וְסַב־לִי מִתַּמָּן תְּרֵין גַּדְיֵי
עִזִּין טָבִין וְאַעֲבֵיד יָתְהוֹן תַּבְשִׁילִין
לַאֲבוּךְ כְּמָא דִרְחֵים׃

29 Si feceris nobiſcū malū; ſicut non nocuimꝰ tibi, & ſicut fecimꝰ tecū tantummodo bonum, & dimiſimus te in pace: tu 30 nunc benedictꝰ es Dñi. Fecitq; eis conviviū: & comederunt, 31 & biberunt. Et ſurrexerunt mane; & juraverūt unuſquiſq; fratri ſuo: & dimiſit eos Iſaac; et profecti ſunt ab eo in pace. 32 Et fuit in ipſo die, & venerūt ſervi Iſaac, et nunciaverunt ei de puteo qué foderant: et di- 33 xernnt ei, Invenimus aquā. Et vocavit eum Sebaa: propterea nomé civitatis fuit Berſabee, 34 uſq; in dié hanc. Eratq; Eſau ætatis quadraginta annorum, et accepit uxoré Judith, filiam Beeri Ethæi: & Baſemath, filiā 35 Elon Ethæi. Et fuerunt rebelles & irritatrices, contra mandatum Iſaac & Rebeccæ.

CAP. XXVII.

1 Et factū eſt cùm ſenuiſſet Iſaac, caligaverunt oculi ejꝰ, & videre non poterat: vocavitq; Eſau, filiū ſuū majoré, & dixit ei, Fili mi; & dixit ei, Ecce 2 ego. Et ait; Ecce nūnc ſenui: neſcio dié quâ moriturus ſum. 3 Et nunc, tolle obſecro arma tua; gladium tuum, & arcum tuum: & egredere in agrū, & 4 venare mihi venationé. Et fac mihi edulia, ſicut dilexi, & affer mihi, ut comedā: et benedicat tibi anima mea, ante- 5 quàm moriar. Et Rebecca audiebat, quando loquebatur Iſaac cum Eſau filio ſuo: et abiit Eſau in agrū, ad venandum 6 venationé, ut afferret. Et Rebecca ait Jacob filio ſuo, dicens: Ecce audivi patré tuum, loquenté cum Eſau fratre tuo, 7 et dicenté. Affer mihi venationem, et fac mihi edulia, ut comedā: et benedicā tibi coram Dño, ante mortem meā. 8 Et nūc fili mi, acquieſce *mihi*; *in eo* quod ego præcipio tibi. 9 Vade nunc ad oves, et tolle mihi inde duos hœdos caprarum optimos: et faciam ex eis edulia patri tuo, ſicut dilexit.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

* ࠀࠌ·ࠕࠏࠔࠄ·ࠏࠌࠍࠅ·ࠓࠏࠄ·ࠊࠀࠔࠓ·ࠋࠀ·ࠍࠂࠏࠍࠅࠊ·ࠅࠊࠀࠔࠓ·ࠏࠔࠉࠍࠅ·ࠏࠌࠊ·ࠓࠒ·ࠈࠅࠁ·ࠅࠍࠔࠋࠇࠊ·ࠁࠔࠋࠅࠌ·ࠀࠕࠄ·ࠏࠕࠄ·ࠁࠓࠅࠊ·ࠉࠄࠅࠄ 29
* ࠅࠉࠏࠔ·ࠋࠄࠌ·ࠌࠔࠕࠄ·ࠅࠉࠀࠊࠋࠅ·ࠅࠉࠔࠕࠅ 30
* ࠅࠉࠔࠊࠉࠌࠅ·ࠁࠁࠒࠓ·ࠅࠉࠔࠁࠏࠅ·ࠀࠉࠔ·ࠋࠀࠇࠉࠅ·ࠅࠉࠔࠋࠇࠌ·ࠉࠑࠇࠒ·ࠅࠉࠋࠊࠅ·ࠌࠀࠕࠅ·ࠁࠔࠋࠅࠌ 31
* ࠅࠉࠄࠉ·ࠁࠉࠅࠌ·ࠄࠄࠅࠀ·ࠅࠉࠁࠀࠅ·ࠏࠁࠃࠉ·ࠉࠑࠇࠒ·ࠅࠉࠂࠉࠃࠅ·ࠋࠅ·ࠏࠋ·ࠀࠃࠅࠕ·ࠄࠁࠀࠓ·ࠀࠔࠓ·ࠇࠐࠓࠅ·ࠅࠉࠀࠌࠓࠅ·ࠋࠅ·ࠌࠑࠀࠍࠅ·ࠌࠉࠌ 32
* ࠅࠉࠒࠓࠀ·ࠀࠕࠄ·ࠔࠁࠏࠄ·ࠏࠋ·ࠊࠍ·ࠔࠌ·ࠄࠏࠉࠓ·ࠁࠀࠓ·ࠔࠁࠏ·ࠏࠃ·ࠄࠉࠅࠌ·ࠄࠆࠄ 33
* ࠅࠉࠄࠉ·ࠏࠔࠅ·ࠁࠍ·ࠀࠓࠁࠏࠉࠌ·ࠔࠍࠄ·ࠅࠉࠒࠇ·ࠀࠔࠄ·ࠀࠕ·ࠉࠄࠅࠃࠉࠕ·ࠁࠕ·ࠁࠀࠓࠉ·ࠄࠇࠕࠉ·ࠅࠀࠕ·ࠁࠔࠌࠕ·ࠁࠕ·ࠀࠉࠋࠅࠍ·ࠄࠇࠅࠉ 34
* ࠅࠕࠄࠉࠉࠍ·ࠌࠓࠕ·ࠓࠅࠇ·ࠋࠉࠑࠇࠒ·ࠅࠋࠓࠁࠒࠄ 35

ࠊࠆ

** ࠅࠉࠄࠉ·ࠊࠉ·ࠆࠒࠍ·ࠉࠑࠇࠒ·ࠅࠕࠊࠄࠉࠍ·ࠏࠉࠍࠉࠅ·ࠌࠓࠀࠅࠕ·ࠅࠉࠒࠓࠀ·ࠀࠕ·ࠏࠔࠅ·ࠁࠍࠅ·ࠄࠂࠃࠅࠋ·ࠅࠉࠀࠌࠓ·ࠀࠋࠉࠅ·ࠁࠍࠉ·ࠅࠉࠀࠌࠓ·ࠄࠍࠍࠉ 1
* ࠅࠉࠀࠌࠓ·ࠄࠍࠄ·ࠍࠀ·ࠆࠒࠍࠕࠉ·ࠋࠀ·ࠉࠃࠏࠕࠉ·ࠉࠅࠌ·ࠌࠅࠕࠉ 2
* ࠅࠏࠕࠄ·ࠔࠀ·ࠍࠀ·ࠊࠋࠉࠊ·ࠕࠋࠉࠊ·ࠅࠒࠔࠕࠊ·ࠅࠑࠀ·ࠄࠔࠃࠄ·ࠅࠑࠅࠃࠄ·ࠋࠉ·ࠑࠉࠃ 3
* ࠅࠏࠔࠄ·ࠋࠉ·ࠌࠈࠏࠌࠉࠌ·ࠊࠀࠔࠓ·ࠀࠄࠁࠕࠉ·ࠅࠄࠁࠉࠀࠄ·ࠋࠉ·ࠅࠀࠊࠋࠄ·ࠁࠏࠁࠅࠓ·ࠕࠁࠓࠊࠊ·ࠍࠐࠔࠉ·ࠁࠈࠓࠌ·ࠀࠌࠅࠕ 4
* ࠅࠓࠁࠒࠄ·ࠔࠌࠏࠕ·ࠁࠃࠁࠓ·ࠉࠑࠇࠒ·ࠀࠋ·ࠏࠔࠅ·ࠁࠍࠅ·ࠅࠉࠋࠊ·ࠏࠔࠅ·ࠄࠔࠃࠄ·ࠋࠑࠅࠃ·ࠑࠉࠃ·ࠋࠄࠁࠉࠀ 5
* ࠅࠓࠁࠒࠄ·ࠀࠌࠓࠄ·ࠀࠋ·ࠉࠏࠒࠁ·ࠁࠍࠄ·ࠋࠀࠌࠓ·ࠄࠍࠄ·ࠔࠌࠏࠕࠉ·ࠀࠕ·ࠀࠁࠉࠊ·ࠌࠃࠁࠓ·ࠀࠋ·ࠏࠔࠅ·ࠀࠇࠉࠊ·ࠋࠀࠌࠓ 6
* ࠄࠁࠉࠀࠄ·ࠋࠉ·ࠑࠉࠃ·ࠅࠏࠔࠄ·ࠋࠉ·ࠌࠈࠏࠌࠉࠌ·ࠅࠀࠊࠋࠄ·ࠅࠀࠁࠓࠊࠊ·ࠋࠐࠍࠉ·ࠉࠄࠅࠄ·ࠋࠐࠍࠉ·ࠌࠅࠕࠉ 7
* ࠅࠏࠕࠄ·ࠁࠍࠉ·ࠔࠌࠏ·ࠁࠒࠋࠉ·ࠋࠀࠔࠓ·ࠀࠍࠉ·ࠌࠑࠅࠄ·ࠀࠕࠊ 8
* ࠋࠊ·ࠍࠀ·ࠀࠋ·ࠄࠑࠀࠍ·ࠅࠒࠇ·ࠋࠉ·ࠌࠔࠌ·ࠔࠍࠉ·ࠂࠃࠉࠉ·ࠏࠆࠉࠌ·ࠈࠅࠁࠉࠌ·ࠅࠀࠏࠔࠄ·ࠀࠕࠌ·ࠌࠈࠏࠌࠉࠌ·ࠋࠀࠁࠉࠊ·ࠊࠀࠔࠓ·ࠀࠄࠁ 9

VER.SAM.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

29 *Ne facias nobis malum, ſicut non tetigimus te, & ſicut fecimus tibi tantùm bonum, & dimiſimus te in pace: Tu nunc benedictus es à Domino.* 30 *Fecit autem eis convivium, & comederunt, & biberunt.* 31 *Surrexerúntq, mane, & juraverunt unuſquiſque proximo ſuo, & dimiſit eos Iſaac, & diſceſſerunt ab eo in pace.* 32 *Factum quoque eſt illo die, ut venirent ſervi Iſaac, & annuntiarent ei de puteo quem foderant; & dicerent ei; invenimus aquas.* 33 *Et vocavit eum Sebaa, Ideò nomen civitatis fuit Beerſeba uſque in hunc diem.* 34 *Cùm autem eſſet Eſau annorum quadraginta, accepit uxorem Judith filiam Beri Hethæi, & Baſmath filiam Elon Hevæi.* 35 *Quæ fuerunt amaritudo ſpiritûs Iſaaco & Rebeccæ.*

CAP. XXVII.

1 *Et factum eſt poſtquam ſenuit Iſaac, & cohibiti ſunt oculi ejus à viſu, ut vocaret Eſau filium ſuum majorem natu: cui dixit, Fili mi, reſponditque, Ecce me.* 2 *Et dixit, Ecce nunc ſenui, non cognoſco diem mortis meæ.* 3 *Nunc autem ſume quæſo inſtrumenta tua, pharetram tuam, & arcum tuum; & exi in campos, & venare mihi venationem.* 4 *Faciéſq; mihi cupedias quales amo, afferq; mihi, & comedam, ut benedicat tibi anima mea antequàm moriar.* 5 *Rebecca autem audierat verbum Iſaac ad Eſau filium ſuum: Ivit itàque Eſau in campum, ut venaretur venationem quam afferret.* 6 *Tunc Rebecca locuta eſt filio ſuo, dicens: Ecce audivi patrem tuum loquentem ad Eſau fratrem tuum, dicentem.* 7 *Affer mihi venationem, & fac mihi cupedias, et comedā, et benedicam tibi corā Domino antequam moriar.* 8 *Nunc autem fili, audi vocem meam, ſicut ego præcipio tibi.* 9 *Vade nunc ad gregem, & accipe inde duos hædos caprarum bonos, & præparabo illos in cupedias patri tuo quales amat.*

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

29 * ونعاهدك عهدا الا تصنع بنا شرا * كما لم نوذك وكما صنعنا بك خيرا محضا واطلقناك بسلام *
30 فانت الان مبارك من الله * فصنع لهم مجلسا واكلوا وشربوا * وادلجوا بالغداة * فحلف كل امرئ 31
32 لاخيه * فاطلقهم اسحق ومضوا من عنده بسلام * فلما كان في ذلك اليوم جاء عبيد اسحق
33 فاخبروه بسبب البير التي حفروا وقالوا له قد وجدنا ماء * فاسماها سبعة ولذلك اسم القرية بير
34 سبع الى هذا اليوم * ولما صار العيص ابن اربعين سنة تزوج امراة اسمها يهوديت بنت باير
35 الحثي * وباسمات بنت ايلون الحثي * فكانتا تخالفين راي اسحق وربقا *

* الفصل السابع والعشرون *

1 * ولما شاخ اسحق ضعفت عيناه عن النظر * فدعا بالعيص ابنه الاكبر فقال يا بني * قال لبيك *
2 * قال هوذا انا قد شخت ولا اعلم يوم موتي * والان احمل اليك سلاحك وقوسك واخرج الى الصحراء 3
4 وصد لي صيدا * واصلحه لي الوانا كما احب * وايتني بها اكل منها لكي تباركك نفسي قبل
5 ان اموت * وسمعت ربقا حين كلم اسحق بذلك العيص ابنه * فلما مضى العيص الى الصحراء
6 ليصيد صيدا وياتي به * قالت ربقا ليعقوب ابنها قولا هوذا قد سمعت اباك يكلم العيص اخاك
7 قائلا * ايتني بصيد واصلح لي الوانا اكل منها * واباركك بين يدي الله قبل موتي * والان يا بني 8
9 اقبل مني ما امرك به * امض الى الغنم وخذ لي من ثم جديين من المعز جيدين * اصلحهما
الوانا لابيك كما احب *

29 *Et paciſcemur tecum pactum, ne facias in nos malum, ſicuti non læſimus te, & quemadmodum fecimus in te bonum ſincerum, et dimiſimus te in pace; tu ergò modò es benedictus à Deo.* 30 *Fecitque eis convivium, & comederunt ac biberunt.* 31 *Et ſurrexerunt ſummo mane, et juravit quilibet homo fratri ſuo. Dimiſitq; eos Iſhac, et abierunt ab eo in pace.* 32 *In illa verò die venerunt ſervi Iſhac, et nuntiaverunt ei de puteo quem foderant, & dixerunt ei, Jam invenimus aquam.* 33 *Et vocavit eum Sabaa; et proptereà nomen urbis eſt, Puteus Sabaa uſq; in hunc diē.* 34 *Cúmque factus eſſet Eſau filius quadraginta annorū duxit uxorem nomine Jehudith filiā Bairi Hethæi, et Baſemath filiam Ailon Hethæi.* 35 *Erantq; ambæ contradicentes ſententiæ Iſhac et Rebeccæ.*

CAP. XXVII.

1 *Cúmque ſenuiſſet Iſhac, debilitati ſunt oculi ejus à viſu, vocavitq; Eſau filiū ſuū majorē, dixitque, O fili mi,* 2 *Ait, Quid tibi placet? Dixit, Ecce ego jam ſenui, nec ſcio diē mortis meæ:* 3 *Itaq; geſta tecū arma tua et arcū tuum, et exi ad campū, et venare mihi venationē.* 4 *Et præpara eam mihi diverſis modis, uti amo, et affer eam mihi, ut comedā ex ea, ut benedicat tibi anima mea antequā moriar.* 5 *Et audivit Rebecca quando locutus eſt Iſhac de hac re ad Eſau filiū ſuum.* 6 *Cumq; abiiſſet Eſau ad campum ut venaretur venationē, et afferret eā: Dixit Rebecca ad Iacob filiū ſuū ſermonē: Ecce jam audivi patrē tuum loquentē cū Eſau fratre tuo, dicentem:* 7 *Affer mihi venationē, et præpara mihi variis modis, ut comedam ex eis, et benedicam tibi coram Deo ante mortem meam.* 8 *Et nunc, O fili mi, auſculta mihi quod præcipio tibi.* 9 *Vade ad oves, et accipe mihi inde duos hædos è capris optimos, ut præparem eos variis modis patri tuo, ut optat.*

facies ad tibi benedicat ut propterea ,comedet & ,tuo patri afferes Et
10 וְהֵבֵאתָ לְאָבִיךָ וְאָכָל בַּעֲבֻר אֲשֶׁר יְבָרֶכְךָ לִפְנֵי
Esau Ecce :suam matrem Ribcah ad Jahacob dixit Et .suæ mortis
11 מוֹתוֹ׃ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־רִבְקָה אִמּוֹ הֵן עֵשָׂו
me palpaverit fortè Si .lenis vir ego & ,pilosus vir meus frater
12 אָחִי אִישׁ שָׂעִר וְאָנֹכִי אִישׁ חָלָק׃ אוּלַי יְמֻשֵּׁנִי
me super faciam venire &,faciens errare tanquā ej⁹ oculis in ero &,meus pater
אָבִי וְהָיִיתִי בְעֵינָיו כִּמְתַעְתֵּעַ וְהֵבֵאתִי עָלַי
me Super :sua mater ei dixit & .benedictionem non & ,maledictionem
13 קְלָלָה וְלֹא בְרָכָה׃ וַתֹּאמֶר לוֹ אִמּוֹ עָלַי
.mihi cape ,vade & ,meam vocem in audi Tantùm .mi fili tua maledictio
קִלְלָתְךָ בְּנִי אַךְ שְׁמַע בְּקֹלִי וְלֵךְ קַח־לִי׃
,sapidos cibos ejus mater fecit Et .suæ matri attulit & ,accepit &,ivit Et
14 וַיֵּלֶךְ וַיִּקַּח וַיָּבֵא לְאִמּוֹ וַתַּעַשׂ אִמּוֹ מַטְעַמִּים
Esau vestes Ribcah accepit Et .ejus pater dilexit quemadmodū
15 כַּאֲשֶׁר אָהֵב אָבִיו׃ וַתִּקַּח רִבְקָה אֶת־בִּגְדֵי עֵשָׂו
induit & :domo in secum quæ ,concupiscibiles majoris sui filii
בְּנָהּ הַגָּדֹל הַחֲמֻדֹת אֲשֶׁר אִתָּהּ בַּבָּיִת וַתַּלְבֵּשׁ אֶת־
caprarum hœdorum pelles Et minorem suum filium Jahacob
16 יַעֲקֹב בְּנָהּ הַקָּטָן׃ וְאֵת עֹרֹת גְּדָיֵי הָעִזִּים
dedit Et .ejus cervicum lenitatē super &,ej⁹ man⁹ super fecit induere
17 הִלְבִּישָׁה עַל־יָדָיו וְעַל חֶלְקַת צַוָּארָיו׃ וַתִּתֵּן אֶת־
.sui filii Jahacob manu in ,fecerat quos panem & ,sapidos cibos
הַמַּטְעַמִּים וְאֶת־הַלֶּחֶם אֲשֶׁר עָשָׂתָה בְּיַד יַעֲקֹב בְּנָהּ׃
tu Quis ,ego Ecce :dixit Et .mi Pater ,dixit &,suum patrē ad venit Et
18 וַיָּבֹא אֶל־אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי וַיֹּאמֶר הִנֶּנִּי מִי אַתָּה
,tu⁹ primogenitus Esau Ego:suum patrem ad Jahacob dixit Et ?mi fili
19 בְּנִי׃ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־אָבִיו אָנֹכִי עֵשָׂו בְּכֹרֶךָ
comede & ,sede nunc Surge .me ad es locutus quemadmodum feci
עָשִׂיתִי כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ אֵלָי קוּם־נָא שְׁבָה וְאָכְלָה
Ischac dixit Et .tua anima mihi benedicat ut ,meā venatione de
20 מִצֵּידִי בַּעֲבוּר תְּבָרְכַנִּי נַפְשֶׁךָ׃ וַיֹּאמֶר יִצְחָק
Quia :dixit Et .mi fili inveniendum ad Festinasti ?hoc Quid :suū filium ad
אֶל־בְּנוֹ מַה־זֶּה מִהַרְתָּ לִמְצֹא בְּנִי וַיֹּאמֶר כִּי
:Jahacob ad Ischac dixit Et .meā faciē in tuus Deus Dñs occurrere fecit
21 הִקְרָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְפָנָי׃ וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל־יַעֲקֹב
.non an,Esau,me⁹ fili⁹ ipse tu an ,mi fili te palpabo & nūc Appropinqua
גְּשָׁה־נָּא וַאֲמֻשְׁךָ בְּנִי הַאַתָּה זֶה בְּנִי עֵשָׂו אִם־לֹא׃
,Vox:dixit &,eū palpavit&,suū patrē Ischac ad Jahacob appropinquavitEt
22 וַיִּגַּשׁ יַעֲקֹב אֶל־יִצְחָק אָבִיו וַיְמֻשֵּׁהוּ וַיֹּאמֶר הַקֹּל
erant quia ,eū agnovit non Et .Esau manus ,manus & ,Jahacob vox
23 קוֹל יַעֲקֹב וְהַיָּדַיִם יְדֵי עֵשָׂו׃ וְלֹא הִכִּירוֹ כִּי־הָיוּ
Tu :dixit Et.ei benedixit Et.pilosæ sui fratris Esau man⁹ sicut ej⁹man⁹
24 יָדָיו כִּידֵי עֵשָׂו אָחִיו שְׂעִרֹת וַיְבָרְכֵהוּ׃ וַיֹּאמֶר אַתָּה
,mihi fac Appropinquare :dixit Et .Ego :dixit Et ?Esau me⁹ filius ipse
25 זֶה בְּנִי עֵשָׂו וַיֹּאמֶר אָנִי׃ וַיֹּאמֶר הַגִּשָׁה לִּי
appropinquare Et.mea aīa tibi benedicat ut ,mei filii venatione de cōedā &
וְאֹכְלָה מִצֵּיד בְּנִי לְמַעַן תְּבָרֶכְךָ נַפְשִׁי וַיַּגֶּשׁ־
eum ad dixit Et .bibit & ,vinum ei attulit Et,comedit &,ei fecit
26 לוֹ וַיֹּאכַל וַיָּבֵא לוֹ יַיִן וַיֵּשְׁתְּ׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו
.mi fili me osculare & ,nunc Appropinqua:ejus pater Ischac
יִצְחָק אָבִיו גְּשָׁה־נָּא וּשְׁקָה־לִּי בְּנִי׃

Verſio VULG. LAT.

10 Quas cùm intuleris,& comederit,benedicat tibi priuſquā 11 moriatur.Cui ille reſpondit, Nôſti quòd Eſau frater meus homo piloſus ſit,& ego lenis. 12 Si attrectaverit me pater meus,& ſenſerit;timeo ne putet me ſibi voluiſſe illudere: & inducā ſuper me maledictionē pro benedictione. 13 Ad quē mater,In me ſit,ait,iſta maledictio, fili mi:tantū audi vocē meā, & pergens affer quæ 14 dixi. Abiit, & attulit,deditq; matri.Paravit illa cibos,ſicut 15 velle noverat patrem illi⁹.Et veſtibus Eſau valdè bonis, quas apud ſe habebat domi, 16 induit eū.Pelliculáſq; hœdorum circumdedit manib⁹, & 17 colli nuda protexit. Deditq; pulmentū;& panes, quos co- 18 xerat,tradidit. Quibus illatis, dixit;Pater mi? At ille reſpō- 19 dit,Audio. Quis es tu,fili mi? Dixitq; Jacob,Ego ſum primogenit⁹ tu⁹ Eſau; feci ſicut præcepiſti mihi:ſurge,ſede,& comede de venatione mea,ut benedicat mihi anima tua. 20 Rurſúmq; Iſaac ad filiū ſuū, Quomodo, inquit, tam citò invenire potuiſti,fili mi? Qui reſpondit, Voluntas Dei fuit, ut citò occurreret mihi ꝙ vo- 21 lebā. Dixitq; Iſaac, Accede huc,ut tangā te,fili mi;& probē,utrùm tu ſis filius meus E- 22 ſau, an non. Acceſſit ille ad patrem; & palpato eo,dixit Iſaac , Vox quidem, vox Jacob eſt: ſed manus, manus 23 ſunt Eſau. Et non cognovit eum, quia piloſæ manus ſimilitudinem majoris expreſſerant. Benedicens ergò illi, 24 Ait, Tu es filius meus Eſau? 25 Reſpondit, Ego ſum. At ille, Affer mihi, inquit, cibos de venatione tua, fili mi, ut benedicat tibi anima mea. Quos cùm oblatos comediſſet, obtulit ei etiam vinum: 26 quo hauſto, Dixit ad eum; Accede ad me, & da mihi oſculum, fili mi.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

10 Καὶ εἰσοίσεις τῷ πατρί σου, καὶ φάγεται, ὅπως εὐλογήσῃ σε ὁ πατήρ σου πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν αὐτόν. 11 Εἶπε δὲ Ἰακὼβ πρὸς Ῥεβέκκαν τὴν μητέρα αὐτοῦ, Ἔστιν Ἡσαῦ ὁ ἀδελφός μου ἀνὴρ δασύς, ἐγὼ δὲ ἀνὴρ λεῖος. 12 Μή ποτε ψηλαφήσῃ με ὁ (θ) πατήρ, καὶ ἔσομαι ἐναντίον αὐτοῦ ὡς καταφρονῶν· καὶ ἐπάξω ἐπ' ἐμαυτὸν κατάραν, καὶ οὐκ εὐλογίαν. 13 Εἶπε δὲ αὐτῷ ἡ μήτηρ, Ἐπ' ἐμὲ ἡ κατάρα σου τέκνον. μόνον (ι) ἐπάκουσόν (κ) μου τῆς φωνῆς· καὶ πορευθεὶς ἔνεγκέ μοι. 14 Πορευθεὶς δὲ, ἔλαβε καὶ ἤνεγκε τῇ μητρί· καὶ ἐποίησεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ ἐδέσματα, καθὰ ἐφίλει ὁ πατὴρ αὐτοῦ. 15 Καὶ λαβοῦσα Ῥεβέκκα τὴν στολὴν Ἡσαῦ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς τοῦ πρεσβυτέρου τὴν καλήν, ἣ ἦν παρ' αὐτῇ ἐν τῷ (λ) οἴκῳ, ἐνέδυσεν αὐτὴν Ἰακὼβ τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν νεώτερον. 16 Καὶ τὰ δέρματα τῶν ἐρίφων περιέθηκεν ἐπὶ τοὺς βραχίονας αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τὰ γυμνὰ τοῦ τραχήλου αὐτοῦ. 17 Καὶ ἔδωκε τὰ ἐδέσματα καὶ τοὺς ἄρτους οὓς ἐποίησεν, εἰς τὰς χεῖρας * Ἰακὼβ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς. 18 Καὶ εἰσήνεγκε τῷ πατρὶ αὐτοῦ· εἶπε δὲ, (μ) Πάτερ. ὁ δὲ εἶπεν, Ἰδοὺ ἐγώ· * τίς εἶ σύ, τέκνον; 19 Καὶ εἶπεν (ν) Ἰακὼβ τῷ πατρί, Ἐγὼ Ἡσαῦ ὁ πρωτότοκός σου (ξ) πεποίηκα καθὰ ἐλάλησάς μοι. ἀναστάς, κάθισον καὶ (ο) φάγε ἀπὸ τῆς θήρας μου, ὅπως εὐλογήσῃ με ἡ ψυχή σου. 20 Εἶπε δὲ Ἰσαὰκ τῷ υἱῷ αὐτοῦ, Τί τοῦτο, ὃ ταχὺ εὗρες, ὦ τέκνον; ὁ δὲ εἶπεν, Ὃ παρέδωκε κύριος ὁ (π) θεὸς σου ἐναντίον μου. 21 Εἶπε δὲ Ἰσαὰκ τῷ Ἰακώβ, Ἔγγισόν μοι, καὶ ψηλαφήσω σε τέκνον, εἰ σὺ εἶ ὁ υἱός μου Ἡσαῦ, ἢ οὔ. 22 Ἤγγισε δὲ Ἰακὼβ πρὸς Ἰσαὰκ τὸν πατέρα αὐτοῦ. καὶ ἐψηλάφησεν αὐτόν, καὶ εἶπεν, (ρ) Ἡ μὲν φωνή, φωνὴ 23 Ἰακώβ· αἱ δὲ χεῖρες, χεῖρες Ἡσαῦ. Καὶ οὐκ ἐπέγνω αὐτόν· ἦσαν γὰρ αἱ χεῖρες αὐτοῦ, ὡς αἱ χεῖρες Ἡσαῦ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δασεῖαι. καὶ (σ) εὐλόγησεν αὐτόν. 24 Καὶ εἶπε, Σὺ εἶ ὁ υἱός μου Ἡσαῦ; ὁ δὲ εἶπεν, Ἐγώ. 25 Καὶ εἶπε, Προσάγαγέ μοι, καὶ φάγομαι ἀπὸ τῆς θήρας σου (τ) τέκνον, ἵνα εὐλογήσῃ σε ἡ ψυχή μου. Καὶ προσήνεγκεν αὐτῷ, καὶ ἔφαγε· καὶ εἰσήνεγκεν αὐτῷ οἶνον, καὶ ἔπιε. 26 Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰσαὰκ ὁ πατὴρ αὐτοῦ, Ἔγγισόν μοι, καὶ φίλησόν με τέκνον.

10 *Et inferes patri tuo, & comedet,ut benedicat te pater tuus, antequàm moriatur.* 11 *Dixit autem Iacob ad Rebeccam matrem ſuam; Eſt Eſau frater meus vir piloſus,ego autem vir lævis.* 12 *Ne fortè attrectet me pater, & ero in conſpectu ejus quaſi (a) ſpernens; & inducam ſuper meipſum maledictionem, & non benedictionem.* 13 *Dixit autem ei mater,Super me maledictio tua, fili; tantùm exaudi vocem meam: & pergens affer mihi.* 14 *Profectus autem ſumpſit, & attulit matri: & fecit mater ejus eſcas,ſicut amabat pater ejus.* 15 *Et ſumens Rebecca ſtolam Eſau filii ſui ſenioris bonam, quæ erat apud ipſam domi, induit eam Iacob filium ſuum juniorem.* 16 *Et pelles hædorum circumpoſuit ſuper brachia ejus, & ſuper nuda colli ejus.* 17 *Et dedit eſcas & panes,quos fecerat,in manus Iacob filii ſui.* 18 *Et intulit patri ſuo: dixit autem, Pater: ille verò dixit,Ecce ego: Quis es tu,fili?* 19 *Et dixit Iacob patri, Ego Eſau primogenitus tuus feci, ſicut locutus es mihi: ſurgens, ſede & comede de venatione mea,ut benedicat me anima tua.* 20 *Dixit autem Iſaac filio ſuo,Quid hoc, quòd citò inveniſti,fili? At ille dixit,Quòd tradidit Dominus Deus corā me.* 21 *Dixit autē Iſaac Iacob, Appropinqua mihi, & contrectabo te, fili; ſi tu es filius meus Eſau, an non.* 22 *Appropinquavit autem Iacob ad Iſaac patrem ſuum: & contrectavit eum,& dixit, Vox quidem, vox Iacob; manus autem,* 23 *manus Eſau. Et non agnovit eum: erant enim manus ejus,velut manus Eſau fratris ſui, piloſæ: Et benedixit eum.* 24 *Et dixit, Tu es filius meus Eſau? at ille* 25 *dixit,Ego. Et dixit, Affer mihi, & comedam de venatione tua, fili,ut benedicat te anima mea: et attulit ei, & manducavit; &* 26 *intulit ei vinum,& bibit. Et dixit ei Iſaac pater ejus, Accede ad me,& oſculare me, fili.*

MS.A. (θ) πατήρ μου, καὶ (ι) ὑπάκουσον (κ) τῆς φωνῆς μου· (λ) οἴκῳ, καὶ ἐνέδυσεν Ἰακὼβ * (μ) Πάτερ μου· ὁ δὲ * (ν) Ἰακὼβ ὁ υἱὸς αὐτοῦ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, Ἐγὼ (ξ) ἐποίησα (ο) φάγε τῆς θήρας (π) θεὸς ἐναντίον (ρ) Ἡ φωνή, (σ) ηὐλόγησεν (τ) τέκνον, ὅπως εὐλογήσῃ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 * ܘܬܥܠ ܠܐܒܘܟ ܘܢܐܟܘܠ. ܘܢܒܪܟܟ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܩܕܡ ܡܘܬܗ. * ܘܐܡܪ ܝܥܩܘܒ ܠܪܦܩܐ
11 ܐܡܗ. ܗܐ ܥܣܘ ܐܚܝ ܓܒܪܐ ܣܥܪܢܐ ܗܘ. ܐܢܐ ܕܝܢ ܓܒܪܐ ܫܥܝܐ. * ܕܠܡܐ ܢܓܫܢܝ ܐܒܝ. ܘܐܗܘܐ
12 ܒܥܝܢܘܗܝ ܐܝܟ ܡܒܙܚܢܐ. ܘܐܝܬܐ ܥܠܝ ܠܘܛܬܐ ܘܠܐ ܒܘܪܟܬܐ. * ܘܐܡܪܐ ܠܗ ܐܡܗ.
13 ܥܠܝ ܠܘܛܬܟ ܒܪܝ. ܒܪܡ ܫܡܥ ܒܩܠܝ ܘܙܠ ܣܒ ܠܝ. * ܘܐܙܠ ܢܣܒ ܘܐܝܬܝ
14 ܠܐܡܗ. ܘܥܒܕܬ ܐܡܗ ܡܐܟܘܠܬܐ ܐܝܟ ܕܪܓܝܓ ܗܘܐ ܐܒܘܗܝ. * ܘܢܣܒܬ ܪܦܩܐ ܢܚܬܐ ܕܥܣܘ
15 ܒܪܗ ܪܒܐ ܪܓܝܓܬܐ ܕܐܝܬ ܗܘܝ ܠܘܬܗ ܒܒܝܬܐ. ܘܐܠܒܫܬ ܠܝܥܩܘܒ ܒܪܗ ܙܥܘܪܐ.
16 17 * ܘܡܫܟܐ ܕܓܕܝܐ ܕܥܙܐ ܐܠܒܫܬ ܥܠ ܐܝܕܘܗܝ. ܘܥܠ ܫܥܝܘܬܐ ܕܨܘܪܗ. * ܘܝܗܒܬ ܡܐܟܘܠܬܐ
18 ܘܠܚܡܐ ܕܥܒܕܬ ܠܝܥܩܘܒ ܒܪܗ. * ܘܥܠ ܠܘܬ ܐܒܘܗܝ. ܘܐܡܪ ܐܒܝ. ܘܐܡܪ ܗܐ ܐܢܐ. ܘܐܡܪ
19 ܡܢ ܐܢܬ ܒܪܝ. * ܘܐܡܪ ܝܥܩܘܒ ܠܐܒܘܗܝ. ܐܢܐ ܐܢܐ ܒܪܟ ܒܘܟܪܟ ܥܣܘ. ܥܒܕܬ ܐܝܟ
20 ܕܐܡܪܬ ܠܝ. ܩܘܡ ܐܬܒ ܘܐܟܘܠ ܡܢ ܨܝܕܝ. ܕܬܒܪܟܢܝ ܢܦܫܟ. * ܘܐܡܪ ܐܝܣܚܩ
ܠܒܪܗ. ܡܢܘ ܗܢܐ ܕܥܓܠ ܐܫܟܚܬ ܒܪܝ. ܘܐܡܪ. ܕܐܛܝܒ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟ ܩܕܡܝ.
21 * ܘܐܡܪ ܐܝܣܚܩ ܠܝܥܩܘܒ ܒܪܗ. ܩܪܘܒ ܠܝ ܘܐܓܫܟ ܒܪܝ. ܐܢ ܐܢܬ ܗܘ ܒܪܝ ܥܣܘ ܐܘ ܠܐ.
22 * ܘܩܪܒ ܝܥܩܘܒ ܠܘܬ ܐܝܣܚܩ ܐܒܘܗܝ. ܘܓܫܫܗ. ܘܐܡܪ. ܩܠܐ ܕܝܥܩܘܒ. ܘܡܓܫܬܐ ܕܐܝܕܝܐ
23 ܕܥܣܘ. * ܘܠܐ ܐܫܬܘܕܥܗ. ܡܛܠ ܕܗܘܝ ܐܝܕܘܗܝ. ܐܝܟ ܐܝܕܝ ܥܣܘ ܐܚܘܗܝ ܣܥܪܢܝܢ.
24 25 ܘܒܪܟܗ. * ܘܐܡܪ. ܐܢܬ ܗܘ ܗܢܐ ܒܪܝ ܥܣܘ. ܘܐܡܪ. ܐܢܐ ܗܘ. * ܘܐܡܪ ܠܗ. ܩܪܒ ܠܝ
ܕܐܟܘܠ ܡܢ ܨܝܕܐ ܕܒܪܝ. ܡܛܠ ܕܬܒܪܟܟ ܢܦܫܝ. ܘܩܪܒ ܠܗ ܘܐܟܠ. ܘܐܝܬܝ ܠܗ ܚܡܪܐ
26 ܘܐܫܬܝ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܝܣܚܩ ܐܒܘܗܝ. ܩܪܘܒ ܘܢܫܩܝܢܝ ܒܪܝ. ܘܩܪܒ ܘܢܫܩܗ.

10 Et infer patri tuo,ut comedat,& benedicat tibi coram Dño ante mortē ſuā. 11 Ait Jacob Rebeccæ matri ſuæ,En Eſau frater me⁹ homo piloſus eſt, ego verò homo lævis : 12 Fortaſſis attrectabit me pater me⁹, eróq; in oculis ejus quaſi illuſor,& induces ſuper me maledictiones potiùs quàm benedictiones. 13 Dixit ei mater ſua,Super me ſint maledictiones tuæ,fili mi : tantùm audi vocē meā,& pergēs,affer mihi. 14 Igitur abiens,accepit,& attulit matri ſuæ :fecítq; mater ejus pulmentum prout appetebat pater ipſius. 15 Et accipiens Rebecca veſtes Eſau filii ſui majoris optabiliores quos habebat apud ſe domi, induit Jacobum filium ſuum minorem. 16 Et pellibus hædorū caprarū induit manus ej⁹, & lævorem colli ejus. 17 Dedítq; pulmentū & cibum quē paraverat, Jacobo filio ſuo. 18 Iſq; intulit patri ſuo, & ait; Pater mi, qui reſpondit, Adſum:dixítq; Quis es tu fili mi? 19 Inquit Jacob ad patrem ſuum, Ego ſum fili⁹ tuus, primogenitus tuus Eſau : feci prout dixeras mihi,ſurge,ſede,& comede de venatione mea, ut benedicat mihi anima tua. 20 Dixítq; Iſahac ad filium ſuum,Quid hoc eſt quòd citò inveniſti, fili mi? Qui ait, Quòd præparavit Dñs Deus tuus corā me. 21 Dixit Iſahac ad Jacob filium ſuū, accede quæſo,ut palpem te,fili mi,utrùm ſis filius meus Eſau, nécne. 22 Et acceſſit Jacob ad Iſahac patrem ſuum:quo palpato,dixit,Vox Jacobi eſt:ſed attrectatio manuum, Eſau. 23 Et non cognovit eum,quia erant manus ejus ſicut manus Eſau fratris ſui, piloſæ : Et benedixit ei. 24 Dixítque, Túne iſtuc es filius meus Eſau? 25 Ait, Ego ſum. Dixítq; ad eum, Offer mihi ut comedam de venatione filii mei, ut benedicat tibi anima mea. Obtulit ergò ei,& comedit:intulit quoq; ei vinum,ac bibit. 26 Dixit autē ei Iſahac pater ſu⁹,Accede,& oſculare me,fili mi;& acceſſit oſculatúſq; eſt eū.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

10 וְתָעֵיל לַאֲבוּךְ וְיֵיכוֹל בְּדִיל דִּיבָרְכִנָּךְ
11 קֳדָם מוֹתֵיהּ׃ וַאֲמַר יַעֲקֹב לְרִבְקָה
אִמֵּיהּ הָא עֵשָׂו אֲחִי גְּבַר שְׂעַרָן וַאֲנָא
12 גְּבַר שְׁעִיעַ׃ מָאִים יְמִשְׁשִׁנַּנִי אַבָּא
וָאֱהֵי בְעֵינוֹהִי כְּמִתְלָעֵב וְאֵיתֵי
13 עֲלַי לְוָטִין וְלָא בִרְכָן׃ וַאֲמַרַת לֵיהּ
אִמֵּיהּ עֲלַי אִתְאֲמַר בִּנְבוּאָה דְּלָא
יֵיתוֹן לְוָטַיָּא עֲלָךְ בְּרִי בְּרַם קַבֵּיל
14 מִנִּי וְאִיזֵיל סַב לִי׃ וַאֲזַל וּנְסֵיב וְאַיְתִי
לְאִמֵּיהּ וַעֲבַדַת אִמֵּיהּ תַּבְשִׁילִין
15 כְּמָא דְרָחֵם אֲבוּהִי׃ וּנְסֵיבַת רִבְקָה
יָת לְבוּשֵׁי עֵשָׂו בְּרַהּ רַבָּא דַּכְיָתָא
דִּי עִמַּהּ בְּבֵיתָא וְאַלְבֵּישַׁת יָת יַעֲקֹב
16 בְּרַהּ זְעֵירָא׃ וְיָת מַשְׁכֵי גַּדְיֵי בְנֵי עִזֵּי
אַלְבֵּישַׁת עַל יְדוֹהִי וְעַל שְׁעִיעוּת
17 צַוְּארֵיהּ׃ וִיהַבַת יָת תַּבְשִׁילַיָּא וְיָת
לַחְמָא דִּי עֲבַדַת בִּידָא דְיַעֲקֹב בְּרַהּ׃
18 וְעַל לְוָת אֲבוּהִי וַאֲמַר אַבָּא וַאֲמַר
19 הָא אֲנָא מַן אַתְּ בְּרִי׃ וַאֲמַר יַעֲקֹב
לַאֲבוּהִי אֲנָא עֵשָׂו בּוּכְרָךְ עֲבָדִית
כְּמָא דְמַלֵּלְתָּא עִמִּי קוּם כְּעַן
אִסְתְּחַר וְאֵיכוֹל מִצֵּידִי בְּדִיל דִּי
20 תְבָרְכִנַּנִי נַפְשָׁךְ׃ וַאֲמַר יִצְחָק לִבְרֵיהּ
מָא דֵין אוֹחִיתָא לְאַשְׁכָּחָא בְּרִי
וַאֲמַר אֲרֵי זַמֵּין יְיָ אֱלָהָךְ קֳדָמָי׃
21 וַאֲמַר יִצְחָק לְיַעֲקֹב קְרֵיב כְּעַן
וַאֲמוּשִׁנָּךְ בְּרִי הַאַתְּ דֵּין בְּרִי עֵשָׂו
22 אִם לָא׃ וּקְרֵיב יַעֲקֹב לְוָת יִצְחָק
אֲבוּהִי וּמַשְׁיֵהּ וַאֲמַר קָלָא קָלֵיהּ
23 דְּיַעֲקֹב וִידַיָּא יְדֵי דְעֵשָׂו׃ וְלָא
אִשְׁתְּמוֹדְעֵיהּ אֲרֵי הֲוָאָה יְדוֹהִי כִּידֵי
24 עֵשָׂו אֲחוּהִי שַׂעֲרָנִין וּבָרְכֵיהּ׃ וַאֲמַר
25 אַתְּ דֵּין בְּרִי עֵשָׂו וַאֲמַר אֲנָא׃ וַאֲמַר
קָרֵיב קֳדָמַי וְאֵיכוֹל מִצֵּידָא דִבְרִי
בְּדִיל דִּי תְבָרְכִנָּךְ נַפְשִׁי וְקָרֵיב לֵיהּ
26 וַאֲכַל וְאָעֵיל לֵיהּ חַמְרָא וּשְׁתִי׃ וַאֲמַר
לֵיהּ יִצְחָק אֲבוּהִי קְרֵיב כְּעַן וְשַׁק לִי בְּרִי׃

10 Et afferes patri tuo,& cōedet: ut benedicat tibi, ante mortē 11 ſuam. Et dixit Jacob Rebeccæ matri ſuæ : Ecce Eſau frater me⁹ vir piloſus eſt,& ego vir 12 lenis. Fortè contrectabit me pater me⁹,& ero in oculis ſuis quaſi illudēs: & inducā ſup me maledictiones,& nō bene- 13 dictiones. Et dixit ei mater ſua;Mihi dictū eſt ꝑ prophetiam,quòd nō veniet maledictiones ſup te fili mi : tantúmodo acquieſce mihi , & vade 14 tolle mihi. Et abiit,& tulit;& attulit matri ſuæ: & fecit mater ej⁹ edulia,ſicut dilexit pa- 15 ter ej⁹. Et tulit veſtiméta Eſau, filii ſui majoris , quæ erant munda;quæ ſecum erāt in domo:& induit Jacob, filiū ſuū 16 minorē. Et pelles hœdorū induit ſup man⁹ ej⁹;& ſup leni- 17 tatē colli ſui. Et poſuit edulia quæ fecerat,& panē, in manu 18 Jacob filii ſui. Et ingreſſus eſt ad patrē ſuū, & ait Pater mi: & dixit Ecce ego; quis es tu, 19 fili mi? Et ait Jacob patri ſuo; Ego ſum Eſau primogenitus tuus;feci,ſicut mihi locut⁹ es: Surge obſecro recumbe , & comede de venatione meā; ut 20 benedicat mihi anima tua. Et ait Iſaac filio ſuo; Quid eſt hoc,quòd tā citò inveniſti,fili mi? Et ait; Quoniā præpara- 21 vit Dñs De⁹ tu⁹,coram me. Et dixit Iſaac ad Jacob ; Accede obſecro & attrectabo te , fili mi:utrùm tu ſis fili⁹ me⁹ Eſau, 22 an nō. Et acceſſit Jacob ad Iſaac patrē ſuū, & attrectavit cū: & ait, Vox,vox Jacob; & 23 man⁹,man⁹ Eſau. Et non cognovit eū;quoniā erāt man⁹ ej⁹,ſicut man⁹ Eſau fratris ſui, 24 piloſæ:& benedixit ei. Et ait; Tu es fili⁹ me⁹ Eſau?& dixit, 25 Ego ſum. Et ait; Accede corā me , & comedā de venatione filii mei;ut benedicat tibi anima mea:& obtulit ei,& comédit;& attulit ei vinū,&bibit. 26 Et dixit ei Iſaac pater ej⁹;Accede obſecro & oſculare me, fili mi.

[illegible]

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET SAM. Tranſlatio Latina

10 *Et deferes patri tuo,& comedet, ut benedicat tibi antequàm moriatur.* 11 *Dixitque Jacob matri ſuæ, Ecce Eſau frater meus homo eſt piloſus, & ego vir lævis.* 12 *Fortaſſe palpabit me pater meus, & ero in oculis ejus velut (a) impoſtor, inducámque ſuper me maledictionem,& non benedictionem.* 13 *Reſpondit autem ei mater ſua,Super me ſit maledictio tua, fili mi, tantummodò audi vocem meam,& vade,accipe mihi.* 14 *Ivitque, & accepit,& attulit matri ſuæ, & fecit mater ejus cupedias quales deſiderabat pater ejus.* 15 *Et accepit Rebecca veſtes Eſau filii ſui majoris pretioſas quæ erant cum ea domi, & induit Jacobum filium ſuum minorem.* 16 *Et pelles hædorum caprarum veſtivit ſuper manus ejus, & ſuper Levitiem colli ejus.* 17 *Deditque cupedias, & panem quem fecerat in manus Jacobi filii ſui, qui tulit eas ad patrem ſuum.* 18 *Dixitque,Pater mi,& reſpondit,Ecce me,* 19 *Quis tu,fili mi? Dixitque Jacob patri ſuo, Ego ſum Eſau primogenitus tuus,feci ſicut dixiſti mihi: Surge nunc, (b) ſaturare, & comede de venatione mea, ut benedicat mihi anima tua.* 20 *Et dixit Iſaac filio ſuo, Ut quid feſtināſti ut invenires, fili mi? & reſpondit, Quia occurrere fecit Dominus Deus tuus coram me.* 21 *Dixit autem Iſaac Jacob, Accede quæſo,ut palpem te,fili mi, an tu ipſe filius meus Eſau,nécne.* 22 *Et acceſſit Jacob ad Iſaacum patrem ſuum, & palpavit eum, & dixit, vox hæc, vox Jacob; ſed manus iſtæ,manus Eſau.* 23 *Itaque non cognovit eum, quia erant manus ejus ſicut manus Eſau fratris ſui, piloſæ; & benedixit illi.* 24 *Dixitque, nunquid tu ipſe filius meus Eſau? & reſpondit, Ego ſum.* 25 *Et dixit,Accede ad me,& comedam de venatione filii mei, ut benedicat tibi anima mea: & acceſſit ad eum,& manducavit;obtulitq; ei vinum,& bibit.* 26 *Dixit verò ad eum Iſaac pater ejus; accede quæſo, & oſculare me, fili mi.*

VER. SAM. (a) errare faciens, (b) refice.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * فتدخلها الي ابيك ويأكل منها لكي يباركك قبل موته * قال لها يعقوب ان العيص اخي
11 رجل سعراني وانا رجل اجرد * لعل ابي يجسني فاكون عنده كالساخر منه * فاجلب علي نفسي
12 لعنه ولا يحصل لي بركه * قالت له امه علي استدفاع لعنتك يا بني * لكن اقبل وامض وخذ
13 لي ذلك * فمضي واخذ ذلك واتي به الي امه * فاصلحته امه الوانا كما احب ابوه * ثم اخذت
14 15 ربقا ثياب العيص ابنها الاكبر الفاخرة التي معها في البيت * فالبستها يعقوب ابنها الاصغر
16 17 * واخذت جلدي جديي الماعز فالبستهما علي يديه وعلي ملوسة حلقه * واعطته الالوان
18 19 مع الخبز الذي صنعته * فدخل الي ابيه وقال يا ابت * قال لبيك * من انت يا بني * قال انا
العيص بكرك قد صنعت كما امرتني * قم فاجلس وكل من صيدي لكي تباركني نفسك * قال
20 ماذا اتفق لك حتي اسرعت الوجود يا بني * قال ان الله ربك وفق قدامي ذلك * قال تقدم
21 حتي اجسك يا بني هل انت ابني العيص ام لا * فتقدم اليه فجسه * وقال الصوت صوت يعقوب
22 23 واليدان يدا العيص * ولم يتبينه اذ كانت يداه كيدي العيص اخيه سعرانيتين * فباركه
24 25 ثم قال له * انت ابني العيص * قال انا هو * قال قدم لي حتي اكل من صيدك لكي تباركك
26 نفسي * فقدم له فاكل * واتاه بخمر فشرب * ثم قال له تقدم فقبلني يا بني *

10 *Et intròduces eos ad patrē tuum,& comedet ex eis, ut benedicat tibi ante mortē ſuam.* 11 *Dixit ad eam Iacob, Eſau frater meus vir piloſus eſt, & ego vir glaber:* 12 *Forſitan pater meus tractabit me, & ero apud illum tanquam illudens ei,& adducam adverſus animam meam maledictionem,et non acquiram benedictionem.* 13 *Dixit illi mater ejus,In me refundatur maledictio tua,O fili mi: ſed acquieſce,et vade,et ſume mihi illud.* 14 *Et abiit, ſumpſitq; id, & attulit illud matri ſuæ, & paravit illud mater ejus variis modis ſicut optabat pater ejus.* 15 *Deinde accepit Rebecca veſtes Eſau filii ſui majoris præſtantiores, quas habebat ſecum in domo,veſtivitque eis Iacob filium ſuum minorem.* 16 *Accepitque ambas pelles hædorum caprarum, veſtivitque eis manus ejus, & Levitatem gutturis ejus.* 17 *Deditque ei varios cibos cum pane quem fecerat.* 18 *Ingreſſúſque eſt ad patrem ſuum, & dixit: O pater mi? Ait: Quid tibi placet?* 19 *Quis es tu,O fili mi? Inquit, Ego ſum Eſau primogenitus tuus, jam feci ſicuti præcepiſti mihi,ſurge,& ſede,et manduca ex præda mea, ut benedicat mihi anima tua.* 20 *Dixit: Quid evenit tibi ut tam citò inveneris,fili mi? Dixit; Sanè Deus Dominus tuus diſpoſuit ante me illud.* 21 *Ait,Accede ut tractem te, O fili mi, an ſis filius meus Eſau, an non.* 22 *Acceſſitq; ad eum, & tractavit eum,& dixit: Vox eſt vox Iacob,& manus manus Eſau.* 23 *Et non cognovit eum, cùm manus ejus eſſent veluti manus Eſau fratris ejus,piloſæ. Benedixitque eum, dixitque illi:* 24 *Tu es filius meus Eſau? Ait, Ego ſum.* 25 *Dixit: Affer mihi, ut comedam de venatione tuâ, ut benedicat tibi anima mea; obtulitque ei, & comedit: & attulit ei vinum, & bibit.* 26 *Deinde dixit ei: Accede, oſculare me, O fili mi.*

ספר בראשית : כז

,ej° veſtimẽtorũ odorẽ eſt odorat° Et.eũ eſt oſculat° & ,appropinquavit Et
27 ויגש וישק לו וירח את ריח בגדיו
benedixit cui,agri *odorem* ſicut mei filii *odorem Vide*:dixit & ,ei benedixit &
ויברכהו ויאמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו
,terræ pinguedinib° de & ,cœli rore de DEUS tibi det Et .Dominus
28 יהוה: ויתן לך האלהים מטל השמים ומשמני הארץ
tibi ſe incurvẽt &,populi tibi Serviãt .novi vini &, frumẽti multitudinẽ &
29 ורב דגן ותירש: יעבדוך עמים וישתחו לך
.tuæ matris filii tibi ſe incurvent & ,tuis fratribus dñs eſto : populi
לאמים הוה גביר לאחיך וישתחוו לך בני אמך
complevit quando fuit Et.*benedict° tibi benedicẽtes &,maledict° tibi Maledicẽtes*
30 ארריך ארור ומברכיך ברוך: ויהי כאשר כלה
Jahacob exierat exeundo *tantum* fuit & ,Jahacob benedicendum ad Iſchac
יצחק לברך את יעקב ויהי אך יצא יצא יעקב
.ſuã venatione à venit ejus frater Eſau & :ſui patris Iſchac facie à
מאת פני יצחק אביו ועשו אחיו בא מצידו:
:ſuo patri dixit & :ſuo patri attulit & ,ſapidos cibos ipſe etiam fecit Et
31 ויעש גם הוא מטעמים ויבא לאביו ויאמר לאביו
mihi benedicat ut ,ſui filii venatione de comedat & ,meus pater Surgat
יקם אבי ויאכל מציד בנו בעבר תברכני
Ego :dixit Et ? tu Quis :ejus pater Iſchac ei dixit Et .tua anima
32 נפשך: ויאמר לו יצחק אביו מי אתה ויאמר אני
uſque magno *tremore* Iſchac *contremuit* Et.Eſau tu° primogenit° tu° fili°
33 בנך בכרך עשו: ויחרד יצחק חרדה גדלה עד
,mihi attulit &,venationẽ eſt venat° qui,ille ubi Quis :dixit Et .*valde*
מאד ויאמר מי אפוא הוא הצד ציד ויבא לי
benedict° etiam ,ei benedixi & ?venires antequàm omnibus ex comedi &
ואכל מכל בטרם תבוא ואברכהו גם ברוך
magno clamore clamavit ,ſui patris verba Eſau *audire Ut* .erit
34 יהיה: כשמע עשו את דברי אביו ויצעק צעקה גדלה
.mi pater *ego etiam* ,mihi Benedic :ſuo patri dixit Et .*valde uſq;* *amaro* &
ומרה עד מאד ויאמר לאביו ברכני גם אני אבי:
,dixit Et .tuam benedictionẽ accepit &,*dolo in* tuus frater Venit :dixit Et
35 36 ויאמר בא אחיך במרמה ויקח ברכתך: ויאמר
.vicibus duabus jam me ſupplantavit &,Jahacob ej° nomẽ *Vocavit quòd Num*
הכי קרא שמו יעקב ויעקבני זה פעמים
.meã benedictionẽ accepit nunc ecce & ,accepit meã Primogeniturã
את בכרתי לקח והנה עתה לקח ברכתי
dixit & ,Iſchac reſpõdit Et ?benedictionẽ mihi reſervaſti Nonne :dixit Et
37 ויאמר הלא אצלת לי ברכה: ויען יצחק ויאמר
ei dedi ejus fratres omnes & ,tibi eum poſui dñm Ecce :Eſau ad
לעשו הן גביר שמתיו לך ואת כל אחיו נתתי לו
,faciam quid nunc tibi & ,*eum fulſi muſto & frumento* &;ſervos in
לעבדים ודגן ותירש סמכתיו ולכה אפוא מה אעשה
tibi *ipſa* una benedictio Num :ſuum patrem ad Eſau dixit Et ?mi fili
38 בני: ויאמר עשו אל אביו הברכה אחת הוא לך
,ſui vocem Eſau elevavit Et .mi pater ego Etiã,mihi Benedic?mi pater
אבי ברכני גם אני אבי וישא עשו קלו
pinguedinibus de Ecce:eum ad dixit &,ej° pater Iſchac reſpõdit Et.flevit &
39 ויבך: ויען יצחק אביו ויאמר אליו הנה משמני
.déſuper cœli rore de & ,tua habitatio erit terræ
הארץ יהיה מושבך ומטל השמים מעל:

Verſio VULG.Lat.

27 Acceſſit, & oſculat° eſt eum. Statímq; ut ſenſit veſtiméto-rum illius fragrantiam, benedicens illi, ait; Ecce odor filii mei ſicut odor agri pleni, cui 28 benedixit Dñs. Det tibi De° de rore cœli, & de pinguedine terræ; abundantiam fru-29 menti & vini. Et ſerviãt tibi populi, & adorent te tribus: eſto dñs fratrũ tuorũ, & incurventur ante te filii matris tuæ. Qui maledixerit tibi, ſit ille maledict°: & qui benedixerit tibi, benedictioni-30 bus repleatur. Vix Iſaac ſermoné impleverat: & egreſſo 31 Jacob foràs, venit Eſau. Coctóſq; de venatione cibos intulit patri, dicens; Surge, pater mi, & comede de venatione filii tui: ut benedicat 32 mihi anima tua. Dixítq; illi Iſaac, Quis enim es tu? Qui reſpondit, Ego ſum fili° tuus 33 primogenit° Eſau. Expavit Iſaac ſtupore vehemẽti: & ultrà quàm credi poteſt, admirãs, ait; Quis igitur ille eſt, qui dudũ captã venationẽ attulit mihi, & comedi ex omnibus priuſquã tu venires? benedi-34 xíq; ei, & erit benedict°. Auditis Eſau ſermonib° patris, irrugiit clamore magno: & conſternat°, ait; Benedic etiã 35 & mihi, pater mi. Qui ait, Venit german° tu° frauduléter, & 36 accepit benedictioné tuã. At ille ſubjũxit, Juſtè vocatũ eſt noméej° Jacob: ſupplãtavit enim me en alterâ vice; primogenita mea antè tulit, & nũc ſecũdò ſurripuit benedictioné meã. Rurſúmq; ad patré; Nũquid nõ reſervâſti, ait, & 37 mihi benedictioné? Reſpõdit Iſaac, Dñm tuũ illũ cõſtitui, & omnes fratres ej° ſervituti illi° ſubjugavi: fruméto & vino ſtabilivi eum; & tibi poſt hæc, fili mi, ultrà quid faciam? 38 Cui Eſau, Nũ unã, inquit, tãtùm benedictioné habes, pater? mihi quoque, obſecro, ut benedicas. Cúmque ejulatu 39 magno fleret, Motus Iſaac, dixit ad eum, In pinguedine terræ, & in rore cœli deſuper, erit benedictio tua.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

27 Καὶ ἐγγίσας ἐφίλησεν αὐτόν. ϗ ὠσφράνθη τὴν ὀσμὴν τῶν ἱματίων αὐτοῦ, ϗ (σ) εὐλόγησεν αὐτόν· ϗ εἶπεν, Ἰδοὺ ὀσμὴ τοῦ υἱοῦ μου, ὡς ὀσμὴ ἀγροῦ πλήρους, ὃν (σ) εὐλόγησε κύριος. 28 Καὶ δῴη σοι ὁ θεὸς ἀπὸ τῆς δρόσου τοῦ (υ) οὐρανοῦ, ϗ ἀπὸ τῆς πιότητος τῆς γῆς, ϗ πλῆθος σίτου ϗ οἴνου. 29 Καὶ δουλευσάτωσάν σοι ἔθνη, ϗ (φ) προσκυνησάτωσάν σοι ἄρχοντες· καὶ γίνου κύριος τοῦ ἀδελφοῦ σου, ϗ (χ) προσκυνήσουσί σοι οἱ υἱοὶ τοῦ πατρός σου. ὁ καταρώμενός σε, ἐπικατάρατος· ὁ δὲ εὐλογῶν σε, εὐλογη-30 μένος. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ παύσασθαι Ἰσαὰκ εὐλογοῦντα Ἰακὼβ τὸν υἱὸν αὐτοῦ· ϗ ἐγένετο, (ψ) ὡς ἂν ἐξῆλθεν Ἰακὼβ ἀπὸ προσώπου Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ϗ Ἠσαῦ ὁ ἀδελ-31 φὸς αὐτοῦ ἦλθεν ἀπὸ τῆς (ω) θήρας. Καὶ ἐποίησε ϗ αὐτὸς ἐδέσματα, ϗ προσήνεγκε τῷ πατρὶ αὐτοῦ· ϗ εἶπε τῷ (α) πατρί, Ἀναστήτω ὁ πατήρ μου, ϗ φαγέτω ἀπὸ τῆς θήρας τοῦ 32 υἱοῦ αὐτοῦ, ὅπως εὐλογήσῃ με ἡ ψυχή σου. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰσαὰκ ὁ πατὴρ αὐτοῦ, Τίς εἶ σύ; ὁ δὲ εἶπεν, Ἐγώ εἰμι ὁ υἱός σου ὁ πρωτό-33 τοκος Ἠσαῦ. Ἐξέστη δὲ Ἰσαὰκ ἔκστασιν μεγάλην σφόδρα· ϗ εἶπε, Τίς οὖν ὁ θηρεύσας μοι θήραν, ϗ εἰσενέγκας μοι, ϗ ἔφαγον ἀπὸ πάντων (β) πρὸ τοῦ ἐλθεῖν σε; ϗ εὐλόγησα 34 αὐτόν, ϗ εὐλογημένος (γ) ἔσται. Ἐγένετο δὲ ἡνίκα ἤκουσεν Ἠσαῦ (δ) τὰ ῥήματα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἰσαάκ, ἀνεβόησε φωνὴν μεγάλην ϗ πικρὰν σφόδρα· ϗ εἶπεν, Εὐλόγησον 35 δὴ κἀμέ, πάτερ. Εἶπε δὲ αὐτῷ, Ἐλθὼν ὁ ἀδελφός σου μετὰ δόλου, ἔλαβε τὴν εὐλογίαν σου. 36 Καὶ εἶπε, Δικαίως ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰακώβ· ἐπτέρνικε γάρ (ε) με ἰδοὺ δεύτερον τοῦτο· τά τε πρωτοτόκιά μου εἴληφε· ϗ (ζ) νῦν ἔλαβε τὴν εὐλογίαν μου. ϗ εἶπεν Ἠσαῦ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, Οὐχ ὑπελείπου μοι εὐλογίαν, πάτερ; 37 Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰσαάκ, εἶπε τῷ Ἠσαῦ, Εἰ κύριον αὐτὸν (η) πεποίηκά σου, ϗ πάντας τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ (θ) πεποίηκα αὐτοῦ οἰκέτας, σίτῳ ϗ οἴνῳ ἐστήριξα αὐτόν· σοὶ δὲ τί ποι-38 ήσω, τέκνον; Εἶπε δὲ Ἠσαῦ (ι) πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ, Μὴ εὐλογία μία σοι ἐστι, πάτερ; εὐλόγησον δὴ κἀμέ, (κ) πάτερ. Κατανυχθέντος δὲ Ἰσαάκ, ἀνεβόησε φωνῇ Ἠσαῦ, 39 ϗ ἔκλαυσεν. Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰσαὰκ ὁ πατὴρ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτῷ, Ἰδού, ἀπὸ τῆς πιότητος τῆς γῆς ἔσται ἡ κατοίκησίς σου, ϗ ἀπὸ τῆς δρόσου τοῦ οὐρανοῦ ἄνωθεν.

MS.A. (υ) οὐρανοῦ ἄνωθεν, ϗ (φ) προσκυνησουσίν σοι (χ) προσκυνήσουσίν σοι (ψ) ὡς ἐξῆλθεν (ω) θήρας αὐτοῦ. Καὶ (α) πατρὶ αὐτοῦ, Ἀναστήτω (β) πρὸ τοῦ σε εἰσελθεῖν; ϗ ηὐλόγησα (γ) ἔστω. (δ) τὰ ῥήματα Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἀνεβόησεν Ἠσαῦ φωνὴν (ε) με ἤδη δεύτερον (ζ) νῦν εἴληφεν (η) ἐποίησά (θ) ἐποίησα (ι) πρὸς Ἰσαὰκ τὸν (κ) πάτερ. Ἀποκριθεὶς

Et accedens oſculatus eſt eũ. Et 27 *odoratus eſt odorẽ veſtimentorũ ejus: & benedixit eũ, & dixit; Ecce odor filii mei tãquã odor (b) agri pleni, quẽ benedixit Dominus. Et det tibi Deus de rore* 28 *cœli, & de pinguedine terræ, & multitudinẽ frumenti, & vini. Et ſerviant tibi gentes, & ado-* 29 *rent te principes: & fias dominus fratris tui, & adorabunt te filii fratris tui. Qui maledixerit te, maledictus: et qui benedixerit te, benedictus. Et factũ eſt, poſt-* 30 *quàm ceſſavit Iſaac benedicere Jacob filiũ ſuũ: & factũ eſt, ut egreſſus eſt Jacob à facie Iſaac patris ſui, et Eſau frater ejus venit à venatione. Et fecit etiã i-* 31 *pſe eſcas, & attulit patri ſuo: & dixit patri, Surgat pater meus, et comedat de venatione filii ſui; ut benedicat me anima tua. Et* 32 *dixit ei Iſaac pater ejus, Quis es tu? At ille dixit, Ego ſũ fili° tu° primogenitus Eſau. (c) Expavit* 33 *autẽ Iſaac pavorẽ magnũ valdè: et dixit, Quis igitur venat° eſt mihi venationẽ, et intulit mihi, et cõedi de omnibus antequã tu venires? & benedixi eum, et benedict° erit. (d) Factũ eſt autẽ* 34 *quando audivit Eſau verba patris ſui Iſaac, clamavit voce magnã et amarã valdè: et dixit, Benedic (e) nunc et me pater. Dixit autẽ ei, Veniens frater tu° cũ* 35 *(f) dolo, accepit benedictionẽ tuã. Et dixit, Juſtè vocatũ eſt nomẽ* 36 *ejus, Jacob. (g) Supplãtavit enim me ecce ſecundò jam: & primogenita mea accepit, & nunc accepit benedictionem meam. Et dixit Eſau patri ſuo, Non reliquiſti mihi benedictionem, pater? Reſpondens autem Iſaac dixit* 37 *Eſau, Si dominum illum feci tuum, & omnes fratres ejus feci ejus famulos; frumento & vino firmavi eum. Tibi autem quid faciam, fili? Dixit autem Eſau* 38 *ad patrem ſuũ, Nunquid benedictio una tibi eſt, pater? Benedic nunc etiam me, pater. Compunctio autem Iſaac, exclamavit voce Eſau, & flevit. Reſpondens autẽ* 39 *Iſaac pater ejus, dixit ei; Ecce de pinguedine terræ erit habitatio tua; & de rore cœli deſuper.*

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA

27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]

Et olfecit fragrantiã veſtium ejus, & benedixit ei, dicens, Videte odorem filii mei ſicut odorẽ agri cui benedixit Dñs. Det tibi 27 28 De° de rore cœli, & de pinguedine terræ, & copiam frumenti ac vini. Serviant tibi po- 29 puli, & adorent te gentes. Eſto caput fratrũ tuorum, & adorent te filii matris tuæ: Maledicẽtes tibi, ſint maledicti: & benedicentes tibi, benedicti. Quúmq; complêſſet Iſa- 30 hac benedictionem Jacobi, & egreſſus eſſet Jacob è conſpectu Iſahac patris ſui: ecce Eſau frater ejus venit de venatione ſua. Et 31 fecit ipſe quoq; pulmentum, intulítq; patri ſuo: Et dixit ad patrem ſuum, Surgat pater me°, & comedat de venatione filii ſui, quatenus benedicat mihi anima tua. Ait illi Iſa- 32 hac pater ſu°, Quis es tu? Dixit, Ego ſum fili° tuus, primogenit° tuus Eſau. Et obſtupu- 33 it Iſahac ſtupore magno, & vehementi admodùm, & ait, Quis ergò ille eſt qui venatus eſt venationem, & attulit mihi, & comedi ex omnib° priuſquam venires? & benedixi ei, & quidem benedictus erit. Cúmque 34 audiſſet Eſau verba patris ſui, ululavit ululatu ingenti, & amaro valdè, dixítq; patri ſuo, Benedic etiam mihi, pater mi. Ait illi 35 pater ſuus, Subintravit frater tu° cum dolo, & accepit benedictiones tuas. Dixit Eſau, 36 Jure vocatum eſt nomen ej° Jacob, nam decepit me en duab° vicib°: primogenita mea tulit, & ecce nũc accepit benedictiones meas. Dixítq; Eſau ad patrem ſuum, Mihi non reſervâſti benedictionem? Reſpondit Iſahac 37 & dixit ad Eſau; En caput conſtitui eum tibi, quin & omnes fratres ejus dedi ei ſervos, & frumento ac vino ſuffulſi eum: tibi ergò quid faciam, fili mi? Dixit Eſau ad patrem 38 ſuum, Benedictio una tibi eſt, pater mi? benedic mihi etiam pater mi. Sublatáq; E- 39 ſau voce ſua, & flevit. Reſpondit Iſahac pater ſu°, & ait illi, Ecce in pinguedine terræ erit habitatio tua, & de rore cœli deſuper.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

27 וקריב ונשיק ליה וארח ית ריחא
דלבושוהי וברכיה ואמר חזי ריחא
דברי כריח חקלא די ברכיה יי:
28 ויתן לך יי מטלא דשמיא ומטובא
דארעא וסגיות עבור וחמר:
29 יפלחונך עממין וישתעבדון לך
מלכון הוי רב לאחוך ויסגדון לך
בני אמך ליטך יהון ליטין ובריכך
30 יהון בריכין: והוה כד שיצי יצחק
לברכא ית יעקב והוה ברם מפק
נפק יעקב מן קדם יצחק אבוהי
31 ועשו אחוהי על מצידיה: ועבד אף
הוא תבשילין ואעיל לאבוהי ואמר
לאבוהי יקום אבא וייכול מצידא
דבריה בדיל די תברכנני נפשך:
32 ואמר ליה יצחק אבוהי מן את
33 ואמר אנא ברך בוכרך עשו: ותוה
יצחק תווהא רבא עד לחדא ואמר
מן הוא דיכי דצד צידא ואעיל לי
ואכלית מכולא עד לא תיעול
34 וברכתיה אף בריך יהי: כד שמע
עשו ית פתגמי אבוהי וצוח צוחתא
רבא ומרירא עד לחדא ואמר
35 לאבוהי ברכני אף לי אבא: ואמר
על אחוך בחוכמא וקביל ברכתך:
36 ואמר יאות קרא שמיה יעקב
וחכמני דנן תרתין זמנין ית
בכורתי נסב והא כען קביל ברכתי
ואמר הלא שבקת לי ברכתא:
37 ואתיב יצחק ואמר לעשו הא רב
שויתיה עלך וית כל אחוהי יהבית
ליה לעבדין ובעבור ובחמר
סעדתיה ולך כען מה אעבד ברי:
38 ואמר עשו לאבוהי הברכתא חדא
היא לך אבא ברכני אף לי אבא
39 וארים עשו קליה ובכא: ואתיב
יצחק אבוהי ואמר ליה הא מטובא
דארעא יהי מותבך ומטלא דשמיא מלעילא:

27 Et acceſſit, et oſculat° eſt eũ; et odorat° eſt odorẽ veſtimentorũ ſuorũ, et benedixit ei: et ait; Ecce odor filii mei; ſicut odor 28 agri, cui benedixit Dñs. Det autẽ tibi Dñs, de rore cœli, & de bono terræ: & multitudiné 29 fruméti & vini. Serviant tibi populi, & ſubjiciantur tibi regna; eſto princeps fratrib° tuis, & adorabũt te filii matris tuæ: maledicẽtes tibi erũt maledicti: & benedicentes tibi, erunt 30 benedicti. Et factũ eſt, cùm cõſũmaſſet Iſaac benedicere Jacob; Jacob egrediente à facie Iſaac patris ſui: et Eſau frater ejus veniebat de venatione ſuâ. 31 Et fecit quoq; ipſe edulia, & intulit patri ſuo: et dixit ei; Surgat pater me°, & comedat de venatione filii ſui; ut bene- 32 dicat mihi anima tua. Et ait pater ej°, Quis es tu? & dixit; Ego fili° tu° primogenit° tu°, Eſau. 33 Et admirat° eſt Iſaac admiratione magnâ uſq; nimis: & ait, Quis eſt ille, qui venat° eſt venationẽ & attulit mihi, et cõedi ex omnib° priuſquàm intrares? & benedixi ei: benedict° 34 quoq; erit. Quãdo audivit Eſau verba patris ſui, clamavit clamore magno & amaro, uſq; nimis: & dixit patri ſuo; Benedic 35 etiã mihi, pater mi. Et ait; Venit frater tuus ſapienter: & ac- 36 cepit benedictioné tuã. Et ait, Rectè vocatũ eſt nomé ej°, Jacob; ſupplantavit enim me his duab° vicib°; primogenita mea tulit, et ecce nũc ſuſcepit benedictioné meã: Et dixit; Nũquid nõ reſervaſti mihi benedictio- 37 né? Reſponditq; Iſaac, & dixit ad Eſau; Ecce principé cõſtitui eũ tibi, et õnes fratres ſuos dedi ei in ſervos; et fruméto et vino ſtabilivi eũ: & nunc tibi quid 38 faciã ultrà, fili mi? Et dixit Eſau patri ſuo; Nũquid benedictio una tantùm eſt tibi, pater mi? benedic quoq; mihi, pater mi: & levavit Eſau vocé ſuam, & 39 flevit. Et reſpondit Iſaac pater ejus, & ait illi: Ecce de optimo terræ erit habitatio tua, & de rore cœli déſuper.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM.

Tranſlatio Latina.

Et acceſſit, & oſculatus eſt 27 *eum, et odoratus eſt odorem veſtium ejus, & benedixit ei, dicens; Videte odorem filii mei ſicut odorẽ agri pleni, cui benedixit Dominus. Detque* 28 *tibi Deus de rore cœli, & de pinguedine terræ, & multitudinẽ frumenti et muſti. Ser-* 29 *vient tibi populi, et adorabunt te nationes, eriſque dominus fratrum tuorum, et adorabunt te filii matris tuæ: maledicentes tibi, maledicti erunt, et benedicentes tibi, benedicti. Et factum eſt poſtquàm Iſaac* 30 *abſolvit benedictionẽ Jacobi, eratq; tantummodò egrediendo egrediens Jacob à facie Iſaac patris ſui, ut Eſau frater ejus veniret è venatione ſua. Fecitque etiam ip-* 31 *ſe cupedias, & obtulit patri ſuo, et dixit patri ſuo, ſurgat pater meus, et comedat de venatione filii ſui, ut benedicat mihi anima tua. Dixit ve-* 32 *rò Iſaac pater eius, Quis es tu? Et reſpondit; Ego filius tuus, primogenitus tuus Eſau. Tum expavit Iſaac pavore* 33 *maximo, dixitque, Ubi ille qui venatus eſt venationem, & attulit mihi, et comedi ex omnibus antequàm venires, & benedixi illi? atque etiam benedictus erit. Et factum* 34 *eſt cùm audiret Eſau verba patris ſui, ut clamaret clamore maximo et amariſſimo, diceretque patri ſuo, Benedic etiam mihi pater. Reſpon-* 35 *ditq, Venit frater tuus cum dolo, & accepit benedictionẽ tuam. Tum dixit, Juſtè vo-* 36 *catũ eſt nomen eius Jacob: nam ſupplantavit me jam duabus vicibus; primogenituram meã accepit, et ecce nunc accepit benedictionem meam: et dixit, Nonne reſervâſti mihi benedictionẽ? Reſpon-* 37 *ditq Iſaac, et dixit Eſau, Ecce dominũ conſtitui illũ tibi, omneſq; fratres ejus dedi illi in ſervos: frumento quoq; & muſto ſuſtentavi illũ, tibi verò nunc quid faciã, fili? Et* 38 *dixit Eſau patri ſuo, Benedictio una tibi eſt, pater? Benedic etiam mihi, pater: et levavit Eſau vocẽ, et flevit. Reſpon-* 39 *dit autẽ Iſaac pater ejus, & dixit ei, Ecce de pinguedine terræ erit habitatio tua, de rore cœli deſuper.*

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

27 * فتقدم وقبله وشم رايحة ثيابه * فباركه وقال انظر رايحة ابني كرايحة روضة قد بارك الله فيها *
28 * يعطيك الله من طل السماء ودسم الارض وكثر الحبوب والعصير * وتخدم لك الامم *
29 وتخضع لك الاحزاب * وكن مولى اخوتك * وتخضع لك بنو امك * لاعنك ملعون * ومباركك
مبارك * فلما فرغ اسحق من تبريك يعقوب ابنه انه خرج يعقوب خروجا من بين يدي 30
اسحاق ابيه * والعيص اخوه قد وافى من صيده * وصنع هو ايضا الوانا واتى بها الى ابيه * فقال له 31
يقوم ابي وياكل من صيد ابنه لكي تباركني نفسك * وقال له اسحق ابوه من انت * قال انا ابنك 32
بكرك العيص * فقلق اسحاق قلقا عظيما جدا * وقال فمن ذاك الذي صاد صيدا فاتاني به 33
واكلت منه قبل ان تجي فباركته ليكون ايضا مباركا * ولما سمع العيص كلام ابيه صرخ صرخة 34
عظيمة ومرة جدا * وقال لابيه باركني انا ايضا يا ابت * فقال له جاء اخوك بمكر واخذ بركتك * فقال 35 36
الان اباه سماه يعقوب * قد تعقبني مرتين اولا اخذ بكوريتي * وهوذا هو الان قد اخذ بركتي * ثم
قال الا ابقيت لي بركة * فاجاب اسحق وقال للعيص هوذا قد صيرته مولاك * وجميع اخوته 37
جعلتهم عبيدا له * والحبوب والعصير اسندته به * ولك الان ماذا اصنع يا بني * فقال العيص 38
لابيه ابركة واحدة هي لك يا ابت * وباركني ايضا يا ابي * ورفع صوته وبكا * فاجابه اسحق ابوه 39
وقال له هوذا من دسم الارض يكون مسكنك ومن طل السماء من علو *

Et acceſſit, oſculatúſque eſt eũ, et odoratus eſt fragrantiã veſtimentorũ eius. Benedixitq; ei, & ait; Vide fragrantiam filii mei, veluti fragrantiã viridarii cui Deus benedixit. 27 *Dabit tibi Deus de rore cœli, et pinguedine terræ, et abundantiã frumenti, ac muſti.* 28 *Et ſervient tibi gentes, et ſubjicient ſe tibi nationes, et eſto dominus fratrũ tuorum, et incurvabuntur tibi filii matris tuæ: maledicens tibi, ſit maledictus, & benedicens tibi, benedictus.* 29 *Cumq; explêſſet Iſhac benedictionem Jacob, contigit ut exeunte Jacob è conſpectu Iſhac patris ſui, Eſau frater ejus veniret de venatione.* 30 *Et fecit ipſe quoque varios cibos, attulitq; eos patri ſuo: Dixitque ei, Surgat pater meus, et comedat ex venatione filii ſui, ut benedicat mihi anima tua.* 31 *Dixitq; ei Iſhac pater ejus: Quis es tu? Ait: Ego ſum filius tuus, primogenitus tuus Eſau.* 32 *Perturbatuſq; eſt Iſhac perturbatione magnã valdè, et ait: Quis eſt ille qui venatus eſt venationem, attulitque eam mihi, et comedi ex ea antequã veniſſes, et benedixi eum? et quidẽ erit benedictus.* 33 *Cumq; audiſſet Eſau ſermonẽ patris ſui, exclamavit clamore magno, et amaro valdè, et dixit patri ſuo: Benedic mihi quóque, O pater mi.* 34 *Ait illi: Venit frater tuus cum fraude, & accepit benedictionẽ tuam.* 35 *Dixit: An non rectè parentes ejus vocârunt eum Jacob? jam ſupplantavit me bis: primò accepit primogeniturã meam, et ecce ipſe nunc accepit benedictionẽ meam. Tum dixit, An non reſervâſti mihi benedictionẽ?* 36 *Reſpondit Iſhac, et ait ad Eſau: Ecce jam conſtitui eum dominũ tuum, et omnes fratres ejus conſtitui ſervos ejus, et frugibus ac muſto fulſi eum: et tibi modò quid faciam, O fili mi?* 37 *Dixit Eſau patri ſuo: Num benedictio una eſt tibi, O pater mi? Benedic etiã mihi, O pater mi: et elevavit vocẽ ſuam, et flevit.* 38 *Reſpondit ei Iſhac pater ejus, et ait illi: Ecce de pinguedine terræ erit habitatio tua, et de rore cæli deſuper.* 39

ספר בראשית : כח

quando erit Et .ſervies tuo fratri & ,vives tuo gladio ſuper Et
40 וְעַל־חַרְבְּךָ תִחְיֶה וְאֶת־אָחִיךָ תַּעֲבֹד וְהָיָה כַּאֲשֶׁר
habuit odio Et .tuo collo deſuper ejus jugum franges & ,dominaberis
41 תָּרִיד וּפָרַקְתָּ עֻלּוֹ מֵעַל צַוָּארֶךָ׃ וַיִּשְׂטֹם
dixit & :ejus pater ei benedixit quâ ,benedictione ſuper Jahacob Eſau
עֵשָׂו אֶת־יַעֲקֹב עַל־הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בֵּרְכוֹ אָבִיו וַיֹּאמֶר
occidam & ,mei patris luct⁹ dies Appropinquabũt:ſuo corde in Eſau
עֵשָׂו בְּלִבּוֹ יִקְרְבוּ יְמֵי אֵבֶל אָבִי וְאַהַרְגָה אֶת־
ſui filii Eſau verba Ribcah ipſi eſt nunciatum Et .meũ fratrẽ Iahacob
42 יַעֲקֹב אָחִי׃ וַיֻּגַּד לְרִבְקָה אֶת־דִּבְרֵי עֵשָׂו בְּנָהּ
dixit & ,minorẽ ſuum filium Jahacob ad vocavit & ,miſit & ,majoris
הַגָּדֹל וַתִּשְׁלַח וַתִּקְרָא לְיַעֲקֹב בְּנָהּ הַקָּטָן וַתֹּאמֶר
.te occidendum ad tibi ſe conſolans tuus frater Eſau Ecce : eum ad
אֵלָיו הִנֵּה עֵשָׂו אָחִיךָ מִתְנַחֵם לְךָ לְהָרְגֶךָ׃
Laban ad tibi fuge ,ſurge & ,meam vocem in audi ,mi fili nunc Et
43 וְעַתָּה בְנִי שְׁמַע בְּקֹלִי וְקוּם בְּרַח־לְךָ אֶל־לָבָן
quò uſque ,unos dies eo cum ſedebis Et .Charan in meũ fratrẽ
44 אָחִי חָרָנָה׃ וְיָשַׁבְתָּ עִמּוֹ יָמִים אֲחָדִים עַד אֲשֶׁר־
,te à tui fratris furorem averti ad Uſque .tui fratris furor avertatur
45 תָּשׁוּב חֲמַת אָחִיךָ׃ עַד־שׁוּב אַף־אָחִיךָ מִמְּךָ
quid Ut .inde te accipiam & ,mittam Et .ei feciſti quæ obliviſcatur &
וְשָׁכַח אֵת אֲשֶׁר־עָשִׂיתָ לּוֹ וְשָׁלַחְתִּי וּלְקַחְתִּיךָ מִשָּׁם לָמָה
:Iſchac ad Ribcah dixit Et ? unâ die vobis ambobus etiã orbabor
46 אֶשְׁכַּל גַּם־שְׁנֵיכֶם יוֹם אֶחָד׃ וַתֹּאמֶר רִבְקָה אֶל־יִצְחָק
Jahacob accipiens ſi : Cheth filiarum facie à meâ vitâ in affecta ſũ Anguſtiis
קַצְתִּי בְחַיַּי מִפְּנֵי בְּנוֹת חֵת אִם־לֹקֵחַ יַעֲקֹב
quid ad ,terræ filiabus de iſtas ſicut ,Cheth filiabus de uxorem
אִשָּׁה מִבְּנוֹת־חֵת כָּאֵלֶּה מִבְּנוֹת הָאָרֶץ לָמָּה
? vitæ mihi
לִּי חַיִּים׃

CAP. XXVIII. כח

dixit & ,ei præcepit & ,ei benedixit & ,Jahacob ad Iſchac vocavit Et
1 וַיִּקְרָא יִצְחָק אֶל־יַעֲקֹב וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ וַיְצַוֵּהוּ וַיֹּאמֶר
Padan in vade ,Surge .Chenahan filiabus de uxorem capies Non :ei
2 לוֹ לֹא־תִקַּח אִשָּׁה מִבְּנוֹת כְּנָעַן׃ קוּם לֵךְ פַּדֶּנָה
inde tibi cape & : tuæ matris patris Bethuel domum ad ,Aram
אֲרָם בֵּיתָה בְתוּאֵל אֲבִי אִמֶּךָ וְקַח־לְךָ מִשָּׁם
benedicat omnipotẽs De⁹ Et .tuæ matris fratris Laban filiab⁹ de uxorem
3 אִשָּׁה מִבְּנוֹת לָבָן אֲחִי אִמֶּךָ׃ וְאֵל שַׁדַּי יְבָרֵךְ
.populorũ cœtum in ſis &,te faciat multiplicare &,te faciat creſcere &,tibi
אֹתְךָ וְיַפְרְךָ וְיַרְבֶּךָ וְהָיִיתָ לִקְהַל עַמִּים׃
,tecum tuo ſemini & ,tibi ,Abraham benedictionem tibi det Et
4 וְיִתֶּן־לְךָ אֶת־בִּרְכַּת אַבְרָהָם לְךָ וּלְזַרְעֲךָ אִתָּךְ
Deus dedit quam ,tuarũ peregrinationũ terram te hæreditandum ad
לְרִשְׁתְּךָ אֶת־אֶרֶץ מְגֻרֶיךָ אֲשֶׁר־נָתַן אֱלֹהִים
,Aram Padan in ivit & ,Jahacob Iſchac miſit Et .Abraham ipſi
5 לְאַבְרָהָם׃ וַיִּשְׁלַח יִצְחָק אֶת־יַעֲקֹב וַיֵּלֶךְ פַּדֶּנָה אֲרָם
,Jahacob matris ,Ribcah fratrem Aramæi Bethuel filium Laban ad
אֶל־לָבָן בֶּן־בְּתוּאֵל הָאֲרַמִּי אֲחִי רִבְקָה אֵם יַעֲקֹב
.Eſau &
וְעֵשָׂו׃

Verſio VULG. LAT.

40 Vives in gladio, & fratri tuo ſervies: tempúſque veniet, cùm excutias & ſolvas jugũ ejus de cervicibus tuis. 41 Oderat ergò ſemper Eſau Jacob pro benedictione quâ benedixerat ei pater: dixítque in corde ſuo, Venient dies luctûs patris mei, & occîdam Jacob fratrem meũ. 42 Nuntiata ſunt hæc Rebeccæ: quæ mittens & vocans Jacob filium ſuum, dixit ad eum; Ecce Eſau frater tuus minatur, ut occîdat te. 43 Nunc ergò, fili mi, audi vocem meam, & conſurgẽs fuge ad Laban fratrem 44 meum in Haran. Habitabíſque cum eo dies paucos; donec requieſcat furor fratris 45 tui: Et ceſſet indignatio ejus, obliviſcatúrque eorum, quæ feciſti in eum: poſteà mittam, & adducam te inde huc. Cur utroque orbabor filio in uno 46 die? Dixítque Rebecca ad Iſaac; Tædet me vitæ meæ propter filias Heth: ſi acceperit Jacob uxorem de ſtirpe hujus terræ, nolo vivere.

CAP. XXVIII.

1 Vocavit itaque Iſaac Jacob, & benedixit eum, præcepítque ei, dicens; Noli accipere conjugem de genere 2 Chanaan. Sed vade, & proficiſcere in Meſopotamiam Syriæ, ad domum Bathuel patris matris tuæ; & accipe tibi inde uxorem de filiabus Laban avunculi tui. 3 Deus autem omnipotens benedicat tibi, & creſcere te faciat, atque multiplicet: ut ſis in 4 turbas populorum. Et det tibi benedictiones Abrahæ, & ſemini tuo poſt te: ut poſſideas terram peregrinationis tuæ, quam pollicitus eſt avo 5 tuo. Cúmque dimiſiſſet eum Iſaac, profectus venit in Meſopotamiam Syriæ ad Laban filium Bathuel Syri, fratrem Rebeccæ matris ſuæ.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

40 Καὶ ἐπὶ τῇ (λ) μαχαίρᾳ σου ζήσῃ, καὶ τῷ ἀδελφῷ σου δουλεύσεις. ἔσαι δὲ ἡνίκα ἐὰν καθέλῃς καὶ (μ) ἐκλύσῃς τὸν ζυγὸν αὐτοῦ ἀπὸ 41 τοῦ τραχήλου σου. Καὶ ἐνεκότει Ἡσαῦ τῷ Ἰακὼβ περὶ τῆς εὐλογίας, ἧς εὐλόγησεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ. εἶπε δὲ Ἡσαῦ ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτοῦ, Ἐγγισάτωσαν αἱ ἡμέραι τοῦ πένθους τοῦ πατρός μου, ἵνα ἀποκτείνω Ἰακὼβ τὸν 42 ἀδελφόν μου. Ἀπηγγέλη δὲ Ῥεβέκκᾳ τὰ ῥήματα Ἡσαῦ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς τοῦ πρεσβυτέρου. καὶ πέμψασα ἐκάλεσεν Ἰακὼβ τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν νεώτερον, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἰδοὺ Ἡσαῦ ὁ ἀδελφός σου ἀπειλεῖ σοι τοῦ ἀπο- 43 κτεῖναί σε. Νῦν οὖν τέκνον ἄκουσόν μου τῆς φωνῆς, καὶ ἀναστὰς ἀπόδραθι εἰς τὴν Μεσοποταμίαν πρὸς Λάβαν τὸν ἀδελφόν μου εἰς 44 Χαῤῥάν. Καὶ οἴκησον μετ' αὐτοῦ ἡμέρας τι- 45 νάς, ἕως τοῦ ἀποστρέψαι τὸν θυμόν, Καὶ τὴν ὀργὴν τοῦ ἀδελφοῦ σου ἀπὸ σοῦ, καὶ ἐπιλάθηται ἃ πεποίηκας αὐτῷ. καὶ ἀποστείλασα μεταπέμψομαί σε ἐκεῖθεν, μή ποτε (ν) ἀποτεκνωθῶ ἀπὸ τῶν δύο ὑμῶν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ. 46 Εἶπε δὲ Ῥεβέκκα πρὸς Ἰσαάκ, Προσώχθικα τῇ ζωῇ μου διὰ τὰς θυγατέρας τῶν υἱῶν Χέτ. εἰ λήψεται Ἰακὼβ γυναῖκα ἀπὸ τῶν θυγατέρων τῆς γῆς ταύτης, ἵνα τί (ξ) μοι τὸ ζῆν;

ΚΕΦ. κη΄.

1 Προσκαλεσάμενος δὲ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ, εὐλόγησεν αὐτόν· καὶ ἐνετείλατο αὐτῷ, λέγων, Οὐ λήψῃ γυναῖκα ἐκ τῶν θυγατέρων 2 (α) τῶν Χαναναίων. Ἀναστὰς ἀπόδραθι εἰς τὴν (β) Μεσοποταμίαν, εἰς τὸν οἶκον Βαθουὴλ τοῦ πατρὸς τῆς μητρός σου· καὶ λάβε σεαυτῷ ἐκεῖθεν γυναῖκα ἐκ τῶν θυγατέρων Λάβαν 3 τοῦ ἀδελφοῦ τῆς μητρός σου. Ὁ δὲ θεός μου εὐλογήσαι σε, καὶ αὐξήσαι σε, καὶ πληθύναι σε· καὶ ἔσῃ εἰς συναγωγὰς ἐθνῶν· 4 Καὶ δῴη σοι τὴν εὐλογίαν Ἀβραὰμ τοῦ πατρός (γ) μου σοί, καὶ τῷ σπέρματί σου μετὰ σέ, κληρονομῆσαι τὴν γῆν τῆς παροικήσεώς σου, ἣν (δ) ἔδωκεν ὁ θεὸς τῷ Ἀβραάμ. 5 Καὶ ἀπέστειλεν Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ· καὶ ἐπορεύθη εἰς τὴν Μεσοποταμίαν πρὸς Λάβαν τὸν υἱὸν Βαθουὴλ τοῦ Σύρου, (ε) ἀδελφὸν Ῥεβέκκας τῆς μητρὸς Ἰακὼβ καὶ Ἡσαῦ.

MS. A. (λ) μαχαίρῃ (μ) ἐκλύσεις (ν) ἀτεκνωθῶ (ξ) μοι ζῆν; ΚΕΦ. κη΄. (α) Χαναάν. (β) Μεσοποταμίαν Συρίας, εἰς (γ) σου (δ) δέδωκεν (ε) ἀδελφὸν δὲ Ῥεβέκκας

40 Et ſuper gladio tuo vives, & fratri tuo ſervies: et (h) erit, cum depoſueris, et ſolveris jugum illius de collo tuo. 41 Et (i) graviter iratus erat Eſau Jacob de benedictione, quâ benedixerat eum pater ejus. Dixit autem Eſau in mente ſua, Appropinquent dies luctûs patris mei; ut interficiam Jacob fratrẽ meum. 42 Nunciata autẽ ſunt Rebeccæ verba Eſau filii ſui ſenioris: et mittens vocavit Jacob filium ſuum juniorem, et dixit ei; Ecce Eſau frater tuus (k) minatur tibi ad occidendum te. 43 Nunc igitur, fili, audi vocem meam; & ſurgens fuge in Meſopotamiam ad Laban fratrẽ meum in Charran. 44 Et habita cum eo dies aliquot; donec avertatur furor, 45 Et ira fratris tui à te; & obliviſcatur quæ feciſti ei: et mittens acceſſam te inde, ne fortè orba filiis ſiam ex ambobus vobis in die una. 46 Dixit autem Rebecca ad Iſaac, (l) Infenſa ſum vitæ meæ propter filias filiorum Chet. Si ſumet Jacob uxorem de filiabus terræ hujus, ut quid mihi vivere?

CAP. XXVIII.

1 Advocans autem Iſaac Iacob, benedixit eum, et mandavit ei, dicens; Non accipies uxorem ex filiabus Chananæorum. 2 Surgens fuge in Meſopotamiam in domũ Bathuel patris matris tuæ: et ſume tibi inde uxorem de filiabus Laban fratris matris tuæ. 3 Deus autem meus benedicat te, & augeat te, & multiplicet te; & eris in congregationes gentium. 4 Et det tibi benedictionem Abraham patris mei tibi & ſemini tuo poſt te: ut hæres fias terræ incolatûs tui, quam dedit Deus ipſi Abraham. 5 Et miſit Iſaac Jacob: & ivit in Meſopotamiam ad Laban filium Bathuel Syri, fratrem Rebeccæ matris Iacob & Eſau.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

40 * ܘܥܠ ܣܝܦܟ ܬܐܚܐ. ܘܠܐܚܘܟ ܬܦܠܘܚ. ܘܐܢ ܬܬܘܒ. ܬܥܒܪ ܢܝܪܗ ܡܢ ܨܘܪܟ. * ܘܣܢܝܗ
41 ܥܣܘ ܠܝܥܩܘܒ. ܥܠ ܒܘܪܟܬܐ ܕܒܪܟܗ ܐܒܘܗܝ. ܘܐܡܪ ܥܣܘ ܒܠܒܗ. ܢܩܪܒܘܢ
ܝܘܡܬܐ ܕܐܒܠܗ ܕܐܒܝ. ܘܐܩܛܠܝܘܗܝ ܠܝܥܩܘܒ ܐܚܝ. * ܘܐܬܚܘܝ ܠܪܦܩܐ ܡܠܘܗܝ 42
ܕܥܣܘ ܒܪܗ ܪܒܐ. ܘܫܕܪܬ ܩܪܬܗ ܠܝܥܩܘܒ ܒܪܗ ܙܥܘܪܐ. ܘܐܡܪܬ ܠܗ. ܗܐ ܥܣܘ ܐܚܘܟ
ܡܬܚܫܒ ܥܠܝܟ ܠܡܩܛܠܟ. * ܘܗܫܐ ܒܪܝ ܫܡܥ ܒܩܠܝ. ܘܩܘܡ ܥܪܘܩ ܠܟ ܠܘܬ ܠܒܢ ܐܚܝ 43
ܠܚܪܢ. ܘܬܬܒ ܥܡܗ ܝܘܡܬܐ ܩܠܝܠܝܢ. * ܥܕܡܐ ܕܬܬܘܒ ܚܡܬܗ ܕܐܚܘܟ. ܘܢܛܥܐ 44
ܡܕܡ ܕܥܒܕܬ ܠܗ. ܘܐܫܕܪ ܘܐܕܒܪܟ ܡܢ ܬܡܢ. ܠܡܢܐ ܐܬܟܠ ܐܦ ܡܢ ܬܪܝܟܘܢ ܒܝܘܡܐ ܚܕ.
* ܘܐܡܪܬ ܪܦܩܐ ܠܐܝܣܚܩ. ܥܩܬ ܠܝ ܒܚܝܝ ܡܢ ܩܕܡ ܒܢܬܗ ܕܚܝܬ. ܐܢ ܢܣܒ ܝܥܩܘܒ 45
ܐܢܬܬܐ ܡܢ ܒܢܬܗ ܕܚܝܬ. ܐܝܟ ܗܠܝܢ ܡܢ ܒܢܬܗ ܕܐܪܥܐ. ܠܡܢܐ ܠܝ ܚܝܐ.

40 Et de gladio tuo vives, & fratri tuo ſervies: at ſi pœnitentiam egeris, præteribit jugum ejus à collo tuo. 41 Igitur odit Eſau Jacobum propter benedictiones quibus benedixerat ei pater ejus: dixitq; Eſau in corde ſuo, Advenient dies funerum patris mei, & occîdam Jacob fratrem meum. 42 Perlatáq; fuerunt ad Rebeccam verba Eſau filii ſui majoris: quapropter mittens advocavit Jacob filium ſuum minorem, & dixit ei; En Eſau frater tuus minitatur tibi necem. 43 Ergò fili mi, audi vocem meam, & ſurgens, confer te ad Laban fratrem meum in Haran, & commorare ibi dies aliquot, 44 Quoad ſedetur ira fratris tui à te, & obliviſcatur eorum quæ feciſti in eum: ac tum mittam, & adducam te illinc, ne fortè orber etiam utróque veſtrorum uno eodémq; die. 45 Dixítque Rebecca ad Iſahac, Tædet me vitæ propter filias Heth. Si ſumat Jacob uxorem de filiabus Heth, ſimilem hiſce filiabus terræ, ad quid prodeſt mihi vita?

ܩܦܠܐܘܢ. ܟܚ.

1 * ܘܩܪܐ ܐܝܣܚܩ ܠܝܥܩܘܒ. ܘܒܪܟܗ ܘܦܩܕܗ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܠܐ ܬܣܒ ܐܢܬܬܐ ܡܢ ܒܢܬܗ
2 ܕܟܢܥܢ. * ܩܘܡ ܙܠ ܠܦܕܢ ܕܐܪܡ ܠܒܝܬ ܒܬܘܐܝܠ ܐܒܘܗ ܕܐܡܟ. ܘܣܒ ܠܟ ܐܢܬܬܐ
ܡܢ ܬܡܢ ܡܢ ܒܢܬܗ ܕܠܒܢ ܐܚܘܗ ܕܐܡܟ. * ܘܐܠܗܐ ܡܪܝܐ ܢܒܪܟܟ ܘܢܣܓܝܟ ܘܢܦܪܝܟ. 3
ܘܬܗܘܐ ܠܟܢܘܫܬܐ ܕܥܡܡܐ. * ܘܢܬܠ ܠܟ ܒܘܪܟܬܗ ܕܐܒܪܗܡ ܠܟ ܘܠܙܪܥܟ ܥܡܟ. 4
ܘܬܐܪܬ ܐܪܥܐ ܕܬܘܬܒܘܬܟ. ܕܝܗܒ ܐܠܗܐ ܠܐܒܪܗܡ. * ܘܫܕܪܗ ܐܝܣܚܩ ܠܝܥܩܘܒ. 5
ܘܐܙܠ ܠܦܕܢ ܕܐܪܡ ܠܘܬ ܠܒܢ ܒܪ ܒܬܘܐܝܠ ܐܪܡܝܐ. ܐܚܘܗ ܕܪܦܩܐ ܐܡܗ ܕܝܥܩܘܒ ܘܕܥܣܘ.

CAP. XXVIII.

1 Vocans itáque Iſahac Jacobum, benedixit ei, mandavítq; ei, dicens; Ne ducas uxorem de filiabus Chanaan. 2 Surge, vade tibi in Phadan Aram ad domum Bathuelis patris matris tuæ, & duc tibi uxorem de filiabus Laban fratris matris tuæ. 3 Deus autem omnipotens benedicat tibi, & magnificet te, atque multiplicet te, ſíſque in cœtum populorum. 4 Et det tibi benedictiones Abrahæ, tibi *inquam*, & ſemini tuo tecum, faciátque te hæredem terræ incolatûs tui, quam dedit Deus Abrahæ. 5 Dimiſit ergò Iſahac Jacobum, & profectus eſt in Phadan Aram, ad Laban filium Bathuelis Aramæi, fratris Rebeccæ matris Jacob & Eſau.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

40 ועל חרבך תיחי וית אחוך תפלח ויהי כד יעברון בנוהי על פתגמי אוריתא ותעדי ניריה מעל צוארך׃
41 ונטר עשו דבבו ליעקב על ברכתא די ברכיה אבוהי ואמר עשו בלביה יקרבון יומי אבלא דאבא ואקטול ית יעקב אחי׃
42 ואתחוא לרבקה ית פתגמי עשו ברה רבא ושלחת וקרת ליעקב ברה זעירא ואמרת ליה הא עשו אחוך כמן לך למקטלך׃
43 וכען ברי קביל מני וקום איזיל לך לות לבן אחי לחרן׃
44 ותתיב עמיה יומין זעירין עד דיתוב רוגזא דאחוך׃
45 עד דיתוב רוגזא דאחוך מנך ויתנשי ית די עבדת ליה ואשלח ואדברנך מתמן למא אתכל אף תרויכון יומא חד׃
46 ואמרת רבקה ליצחק עקית בחיי מן קדם בנת חתאה אם נסיב יעקב אתתא מבנת חתאה כאלין מבנת ארעא למא לי חיין׃

כח

1 וקרא יצחק ליעקב ובריך יתיה ופקדיה ואמר ליה לא תסב אתתא מבנת כנען׃
2 קום איזיל לפדן ארם לבית בתואל אבוהא דאמך וסב לך מתמן אתתא מבנת לבן אחוהא דאמך׃
3 ואל שדי יברך יתך ויפשנך ויסגנך ותהי לכנשת שבטין׃
4 ויתן לך ית ברכתא דאברהם לך ולבנך עמך למירתך ית ארע תותבותך די יהב יי לאברהם׃
5 ושלח יצחק ית יעקב ואזל לפדן ארם לות לבן בר בתואל ארמאה אחוהא דרבקה אמיה דיעקב ועשו׃

40 Et in gladio tuo vives; & fratri tuo ſervies: & erit, quando tranſgredientur filii ejus verba legis, auferes jugum ejus de cervicibus tuis. 41 Et habuit Eſau odio Jacob, pro benedictione quâ benedixerat ei pater ejus: & dixit Eſau in corde ſuo; Appropinquabunt dies luctus patris mei, & interficiam Jacob fra- 42 trem meum. Nuntiatáq; ſunt Rebeccæ verba Eſau filii ſui majoris: & miſit & vocavit Jacob filium ſuum minorem; & dixit ei, Ecce Eſau frater tuus inſidiabitur tibi, ut inter- 43 ficiat te. Et nunc fili mi, acquieſce mihi: & ſurge vade ad Laban fratrem meum, in 44 Aran. Et habitabis apud eum dies paucos: donec quieſcat 45 ira fratris tui. Donec revertatur ira fratris tui à te; & obliviſcatur ejus quod feciſti ei; & mittam adducamq; te inde: cur orbabor ambobus 46 vobis die unâ? Et dixit Rebecca ad Iſaac; Pœnitet me vitæ propter filias Heth: ſi acceperit Jacob uxorem de filiabus Heth ſimilem iſtis de filiabus terræ, ad quid mihi eſt vita?

CAP. XXVIII.

1 Vocavitq; Iſaac Jacob, & benedixit ei: & præcepit ei, & dixit ei; Non accipies uxorem de filiabus Chanaan. 2 Surge, vade in Meſopotamiam Syriæ; in domum Bathuelis patris matris tuæ: & accipe tibi inde uxorem, de filiabus Laban fratris matris tuæ. 3 Et Deus omnipotens benedicat tibi; & creſcere te faciat, & multiplicet te: & ſis in 4 turbas tribuum. Et det tibi benedictionem Abrahæ, & filiis tuis tecum: ut poſſideas terram habitationis tuæ, quã 5 dedit Deus Abrahæ. Et dimiſit Iſaac Jacob, & abiit in Meſopotamiam Syriæ: ad Laban filium Bathuelis Syri, fratrem Rebeccæ, matris Jacob & Eſau.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM.
Tranſlatio Latina.

40 Et ſuper gladium tuum vives, tuque fratri tuo ſervies, contingétque ut aliquando magnificeris, & frangas jugum ejus de collo tuo. 41 Et odio habuit Eſau Jacobum propter benedictionem quâ benedixit illi pater ejus: Dixitque Eſau in corde ſuo, appropinquabunt dies luctûs patris mei, & occidam Jacobum fratrem meum. 42 Nunciata ſunt autem Rebeccæ verba Eſau filii ſui majoris; miſitque & vocavit Jacobum filium ſuum minorem, & dixit ei, Eſau frater tuus conſolaturus eſt ſe, occidendo te. 43 Nunc autem fili audi vocem meam, & ſurge, fuge ad Laban fratrem meum in Charan. 44 Et habitabis cum eo dies aliquot. 45 Donec avertatur furor fratris tui à te, & obliviſcatur omnium quæ feciſti illi; & mittam acceſſamque te inde: quare orbabor etiam vobis duobus uno die? 46 Dixitque Rebecca Iſaaco, Tædet me vitæ meæ propter filias Heth: ſi accipiat Jacob uxorem de filiabus Heth, ſicut iſtæ de filiabus terræ, ad quid mihi vita?

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

CAP. XXVIII.

1 Itáque vocavit Iſaac Jacobum, & benedixit illi, præcepitque ei dicens, Non accipies uxorẽ de filiabus Chanaan. 2 Surge, vade in Padan Aram in domum Bethuel patris matris tuæ, & accipe tibi inde uxorem de filiabus Laban fratris matris tuæ. 3 Deus autem omnipotens benedicat tibi & fructificare & multiplicare faciat te, ſisq; in congregationem populorum. 4 Detque tibi benedictionem Abrahæ patris tui, tibi & ſemini tuo tecum, ut poſſideas terram peregrinationis tuæ, quam dedit Dominus Abrahæ. 5 Et miſit Iſaac Jacobum qui venit in Padan Aram, ad Laban filium Bethuel Syri fratris Rebeccæ matris Jacobi & Eſau.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

40 * وعلى سيفك تحيا * واخاك تخدم * ويكون اذا استوليت فككت نيره عن عنقك * وحقد
41 العيص على يعقوب بسبب البركة التي باركه ابوه * وقال العيص في نفسه تقرب ايام حزن ابي واقتل
42 يعقوب اخي * فخبرت رفقا بكلام العيص ابنها الاكبر * فبعثت واستدعت بيعقوب ابنها
43 الاصغر * وقالت له هوذا العيص اخوك متوعدك بقتلك * والان يا بني اقبل مني وقم فامض الى
44 لابان اخي الى حران * واقم عنده اياما يسيرة الى ان تزول حمية اخيك * وعند زوال غضب
45 اخيك من فعلك وينسى ما صنعت به * ابعث فآخذك من ثم لئلا اثكلكما في يوم واحد *
46 * ثم قالت لاسحاق قد ضجرت في حياتي من قبل ابنتي حيث * فان تزوج يعقوب بامراة من
بنات حيث مثل هاتين * او من بنات سائر اهل هذا البلد فلم لي الحياة *

* الفصل الثامن والعشرون *

1 * فدعا اسحق يعقوب وباركه واوصاه فقال له لا تاخذ زوجة من بنات كنعان * قم فامض الى
2 فدان ارام بيت بتوائيل ابي امك * وتزوج بامراة من ثم من بنات لابان خالك * والقادر الكافي
3 يبارك عليك وينميك ويكثرك ويكون منك جوق امم * ويعطيك بركة ابراهيم لك ولنسلك
4 بعدك بارثك ارض مجاورتك التي وهب الله لابراهيم * وارسل اسحق يعقوب * فمضى الى فدان
5 ارام الى لابان ابن بتوائيل الارمي اخي رفقا ام يعقوب والعيص *

40 Et ſuper gladiũ tuum vives; et fratri tuo ſervies: et cùm dominatus fueris, ſolves jugum ejus de collo tuo. 41 Et ſervavit odium Eſau adverſùs Jacob, propter benedictionem quâ benedixit ei pater ejus: Dixitq; Eſau in ſemeipſo, Advenient dies luctûs patris mei, et occidã Jacob fratrem meum. 42 Nuntiatũ eſt autem Rebeccæ de ſermone Eſau filii ſui majoris, et miſit, acceſſivitque Jacob filium ſuum minorem, et ait ei; Ecce Eſau frater tuus minitatur tibi necem. 43 Nunc itáque, O fili mi, auſculta mihi, et ſurge, et vade ad Laban fratrem meum in Harran. 44 Et maneto apud eum dies paucos, donec abſcedat ira fratris tui. 45 Et cùm abſceſſerit ira fratris tui ab opere tuo, et oblitus fuerit id quod commiſiſti adverſùs eum, mittã, et accipiam te exinde, ut nè orber vobis duobus in uno die. 46 Dixit quoque ad Iſhac, Tædet me vitæ meæ propter duas filias Hith; ſi enim in matrimoniũ duxerit Jacob mulierem ex filiabus Hith, ſimilẽ his duabus, aut ex filiabus omnium incolarum hujus regionis, ad quid erit mihi vita?

CAP. XXVIII.

1 Vocavit autem Iſhac Jacobum, benedixitque ei, ac præcepit illi, et dixit ei: Ne accipias uxorẽ ex filiabus Chanaan. 2 Surge, et vade ad Phadan Aram domum Bathuail patris matris tuæ, & duc in matrimonium mulierem exinde, ex filiabus Laban avunculi tui. 3 Et omnipotens atque ſufficiens benedicet tibi, & augebit te, & multiplicabit te, & erit ex te turma gentium. 4 Et dabit tibi benedictionẽ Ebrahim, tibi & progeniei tuæ poſt te, concedendo tibi in hæreditatem terram hoſpitii tui, quam conceſſit Deus Ebrahimo. 5 Et miſit Iſhac Iacob, & abiit in Phadan Aram ad Laban filium Bathuail Syri fratris Rebeccæ matris Iacobi & Eſau.

ספר בראשית : כח

eum misit & ,Jahacob Ischac benedixit quòd ,Esau vidit Et
6 ויַּרְא עשו כי ברך יצחק את יעקב ושלח אתו
,ei benedicendo in uxorem inde sibi accipiendum ad ,Aram Padan in
פדנה ארם לקחת לו משם אשה בברכו אתו
.Chenahan filiabus de uxorem accipies non :dicēdo eum super præcepit &
ויצו עליו לאמר לא תקח אשה מבנות כנען:
.Aram Padan in ivit & ,suam matrem ad & suū patrē ad Jahacob audivit Et
7 וישמע יעקב אל אביו ואל אמו וילך פדנה ארם:
.sui patris Ischac oculis in Chenahan filiæ malæ quòd ,Esau vidit Et
8 וירא עשו כי רעות בנות כנען בעיני יצחק אביו:
Ismahel filiam Machalath accepit & ,Ismahel ad Esau abiit Et
9 וילך עשו אל ישמעאל ויקח את מחלת בת ישמעאל
.uxorem in sibi ,suas uxores super Nebajoth sororem Abraham filii
בן אברהם אחות נביות על נשיו לו לאשה:
excurrit Et .Charan in ivit & ,Beersebah è Jahacob est egressus Et
10 ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה: ויפגע
11 tulit & ;sol occubuerat quia ,ibi pernoctavit & ,locum in
במקום וילן שם כי בא השמש ויקח
loco in jacuit & ,suis capitibus posuit & ,loci lapidibus de
מאבני המקום וישם מראשתיו וישכב במקום
ejus caput & ;terram super erecta scala ecce Et .somniavit Et .illo
12 ההוא: ויחלם והנה סלם מצב ארצה וראשו
descendentes & ascendentes Dei Angeli Ecce Et .cœlum attingens
מגיע השמימה והנה מלאכי אלהים עלים וירדים
Deus Dominus Ego :dixit & ,eam super stans Dominus ecce Et .eâ in
13 בו: והנה יהוה נצב עליו ויאמר אני יהוה אלהי
jacens tu quâ Terram .Ischac Deus & ,tui patris Abraham
אברהם אביך ואלהי יצחק הארץ אשר אתה שכב
pulvis sicut tuum semen erit Et .tuo semini & ,eam dabo tibi ,eam super
14 עליה לך אתננה ולזרעך: והיה זרעך כעפר
aquilonem ad & orientem ad & ,occidentem ad cresces & ,terræ
הארץ ופרצת ימה וקדמה וצפנה
,terræ familiæ omnes te in benedicentur & meridiem ad &
ונגבה ונברכו בך כל משפחת האדמה
quo omni in te custodiam & ,tecum ego ecce Et .tuo semine in &
15 ובזרעך: והנה אנכי עמך ושמרתיך בכל אשר
.te derelinquam non quia :hanc terram ad te faciam redire & ,ibis
תלך והשבתיך אל האדמה הזאת כי לא אעזבך
est expergefact⁹ Et .tibi sum locutus quod fecero si quò usque
16 עד אשר אם עשיתי את אשר דברתי לך: וייקץ
ego & ,isto loco in Dominus est Verè :dixit & ,suo somno à Jahacob
יעקב משנתו ויאמר אכן יש יהוה במקום הזה ואנכי
:iste locus terribilis Quàm :dixit & ,timuit Et .sciebam non
17 לא ידעתי: ויירא ויאמר מה נורא המקום הזה
.cœli porta hoc & ,Dei domus nisi hic est non
אין זה כי אם בית אלהים וזה שער השמים:
quem lapidem tulit & ,diluculo in Jahacob manicavit Et
18 וישכם יעקב בבקר ויקח את האבן אשר
super oleum effudit & ,statuam in eum posuit & ,suis capitibus posuerat
שם מראשתיו וישם אתה מצבה ויצק שמן על
.ejus caput
ראשה:

Versio VULG.
LAT.

6 Videns autem Esau quòd benedixisset pater suus Jacob, & misisset eum in Mesopotamiam Syriæ, ut inde uxorem duceret; & quòd post benedictionem præcepisset ei, dicens; Non accipies uxorem 7 de filiabus Chanaan. Quódque obediens Jacob parenti8 bus suis îsset in Syriam. Probans quoque quòd non libenter aspiceret filias Chana9 an pater suus: Ivit ad Ismaelem, & duxit uxorem, absq; iis quas priùs habebat, Maheleth filiam Ismael filii Abraham, sororem Nabaioth. 10 Igitur egressus Jacob de Ber11 sabee, pergebat Haran. Cúmque venisset ad quendam locum, & vellet in eo requiescere post solis occubitum, tulit de lapidibus qui jacebant, et supponens capiti suo, 12 dormivit in eodem loco. Vidítque in somnis scalam stantem super terram, & cacumē illius tangens cœlum: Angelos quoque Dei ascendentes 13 & descendentes per eam; Et Dominum innixum scalæ dicentem sibi; Ego sum Dominus Deus Abraham patris tui, & Deus Isaac: Terram, in qua dormis, tibi dabo & se14 mini tuo. Erítq; semen tuum quasi pulvis terræ: dilataberis ad Occidentem, & Orientem, & Septentrionem, & Meridiem: & BENEDICENTUR IN TE & in semine tuo cunctæ tribus terræ. 15 Et ero custos tuus quócumq; perrexeris, & reducam te in terram hanc: nec dimittam nisi complevero universa 16 quæ dixi. Cúmque evigilâsset Jacob de somno, ait; Verè Dominus est in loco isto, & 17 ego nesciebam. Pavénsque, Quam terribilis est, inquit, locus iste! non est hîc aliud nisi domus Dei, & porta cœli. 18 Surgens ergò Jacob manè, tulit lapidem quem supposuerat capiti suo, & erexit in titulū, fundens oleū desuper.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

6 Ἴδε δὲ Ἠσαῦ ὅτι εὐλόγησεν Ἰσαὰκ τὸν Ἰακὼβ, καὶ (ζ) ἀπέστειλεν εἰς τὴν Μεσοποταμίαν Συρίας, λαβεῖν ἑαυτῷ (η) γυναῖκα ἐκεῖθεν ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτόν· καὶ ἐνετείλατο αὐτῷ, λέγων, Οὐ λήψῃ γυναῖκα (θ) ἐκ τῶν θυγατέρων τῶν Χαναναίων. 7 Καὶ ἤκουσεν Ἰακὼβ τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ· καὶ ἐπορεύθη εἰς τὴν 8 (ι) Μεσοποταμίαν Συρίας. Ἰδὼν δὲ καὶ Ἠσαῦ ὅτι πονηραί εἰσιν αἱ θυγατέρες Χαναὰν 9 ἐναντίον Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς (κ) αὐτοῦ, Ἐπορεύθη Ἠσαῦ πρὸς Ἰσμαήλ· καὶ ἔλαβε τὴν Μαελὲθ θυγατέρα Ἰσμαὴλ τοῦ υἱοῦ Ἀβραάμ, ἀδελφὴν (λ) Ναβεώθ, πρὸς ταῖς γυναι10 ξὶν αὐτοῦ γυναῖκα. Καὶ ἐξῆλθεν Ἰακὼβ ἀπὸ τοῦ φρέατος τοῦ ὅρκου· καὶ ἐπορεύθη εἰς 11 Χαρράν. Καὶ ἀπήντησε τόπῳ, καὶ ἐκοιμήθη ἐκεῖ· ἔδυ γὰρ ὁ ἥλιος. καὶ ἔλαβεν ἀπὸ τῶν λίθων τοῦ τόπου, καὶ (μ) ἔθηκε πρὸς κεφαλῆς αὐ12 τοῦ· καὶ ἐκοιμήθη ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ. Καὶ ἐνυπνιάσθη· καὶ ἰδοὺ κλίμαξ ἐστηριγμένη ἐν τῇ γῇ, ἧς ἡ κεφαλὴ ἀφικνεῖτο εἰς τὸν οὐρανόν· καὶ οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ ἀνέβαινον καὶ κατέβαινον 13 (ν) ἐπ᾽ αὐτῆς. Ὁ δὲ κύριος ἐπεστήρικτο ἐπ᾽ αὐτῆς· καὶ εἶπεν, (ξ) Ἐγώ εἰμι ὁ θεὸς Ἀβραὰμ τοῦ πατρός σου, καὶ ὁ θεὸς Ἰσαάκ. μὴ φοβοῦ· ἡ γῆ ἐφ᾽ ἧς σὺ καθεύδεις ἐπ᾽ αὐτῆς, σοὶ δώ14 σω αὐτήν, καὶ τῷ σπέρματί σου. Καὶ ἔσται τὸ σπέρμα σου, ὡς ἡ ἄμμος (ο) τῆς γῆς· καὶ πλατυνθήσεται ἐπὶ θάλασσαν, (π) καὶ Λίβα, καὶ Βορρᾶν, καὶ ἐπὶ ἀνατολάς. καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, καὶ ἐν 15 τῷ σπέρματί σου. Καὶ ἰδοὺ (ρ) ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ διαφυλάσσων σε ἐν τῇ ὁδῷ πάσῃ, (σ) οὗ ἂν πορευθῇς. καὶ ἀποστρέψω σε εἰς τὴν γῆν ταύτην· ὅτι οὐ μή σε ἐγκαταλίπω, ἕως τοῦ ποιῆσαί με πάντα ὅσα ἐλάλησά σοι. 16 Καὶ ἐξηγέρθη Ἰακὼβ (τ) ἐκ τοῦ ὕπνου αὐτοῦ, καὶ εἶπεν, Ὅτι ἔστι κύριος ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, 17 ἐγὼ δὲ οὐκ ᾔδειν. Καὶ ἐφοβήθη καὶ εἶπεν, Ὡς φοβερὸς ὁ τόπος οὗτος. οὐκ ἔστι τοῦτο ἀλλ᾽ ἢ οἶ18 κος θεοῦ, καὶ αὕτη ἡ πύλη τοῦ οὐρανοῦ. Καὶ ἀνέστη Ἰακὼβ τὸ πρωΐ, καὶ ἔλαβε τὸν λίθον ὃν (υ) ὑπέθηκεν ἐκεῖ πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ· καὶ ἔστησεν αὐτὸν στήλην, καὶ ἐπέχεεν ἔλαιον ἐπὶ τὸ ἄκρον αὐτῆς.

6 Vidit autem Esau, quia benedixit Isaac Iacob, & misit in Mesopotamiam Syriæ, ad sumendam sibi uxorem indè, cùm benediceret eum: et mandavit ei, dicens; Non sumes uxorem de filiabus Chananæorum. 7 Et Iacob audivit patrem, & matrem suam: et ivit in Mesopotamiam (a) Syriæ. 8 Videns autem & Esau, quia malæ sunt filiæ Chanaan coram Isaac patre suo, 9 Ivit Esau ad Ismael; & sumpsit Macleth filiam Ismael filii Abraham, sororem Nabeoth super uxores suas uxorem. 10 Et exiit Iacob à puteo Juramenti; & profectus est in Charran. 11 Et occurrit loco, et dormivit ibi: occiderat enim Sol: & sumpsit ex lapidibus loci, & posuit ad caput suū: et dormivit in loco illo. 12 Et somniavit: et ecce scala stabilita super terrā, cujus caput pertingebat ad cœlum; & angeli Dei ascendebant & descendebant in ea. 13 Et Dominus incumbebat super eam: & dixit, Ego sum Deus Abraham patris tui, & Deus Isaac: noli timere: terra, super quam dormis super eam, tibi dabo illam, & semini tuo. 14 Et erit semen tuum, sicut arena terræ; et dilatabitur super Mare, et Africum, et Aquilonem, et ad Orientem: ET BENEDICENTUR IN TE OMNES TRIBUS TERRÆ, ET IN SEMINE TUO. 15 Et ecce ego sum tecum, custodiens te in omni via, quácumque ibis: et reducam te in terram hanc; quia te non derelinquam, donec faciā omnia quæ locutus sum tibi. 16 Et surrexit Iacob de somno suo, et dixit; Quia Dominus est in loco hoc: ego autem nesciebam. 17 Et timuit; & dixit, Quàm terribilis est locus hic! non est hic nisi domus Dei, & hæc porta cœli. 18 Et surrexit Iacob manè, & sumpsit lapidem, quem supposuerat ibi ad caput suum; & statuit illum titulum, & superfudit oleum in cacumen ejus.

MS.A. (ζ) ἀπώχετο εἰς (η) γυναῖκα ἐν τῷ (θ) ἀπὸ τῶν θυγατέρων Χαναάν. (ι) Μεσοποταμίαν. Καὶ ἴδεν Ἠσαῦ (κ) αὐτοῦ, Καὶ ἐπορεύθη (λ) Ναβαιώθ, (μ) ἐπέθηκεν (ν) ἐπ᾽ αὐτῆς. (ξ) Ἐγὼ ὁ θεὸς (ο) τῆς θαλάσσης· καὶ (π) καὶ ἐπὶ Λίβαν, καὶ ἐπὶ Βορρᾶν, καὶ ἐπ᾽ ἀνατολάς. (ρ) ἐγὼ μετὰ σοῦ (σ) οὗ ἐὰν (τ) ἀπὸ τοῦ (υ) ἔθηκεν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 ܘܚܙܐ ܥܣܘ ܕܒܪܟ ܐܝܣܚܩ ܠܝܥܩܘܒ ܐܚܘܗܝ. ܘܫܕܪܗ ܠܦܕܢ ܐܪܡ: ܠܡܣܒ
ܠܗ ܡܢ ܬܡܢ ܐܢܬܬܐ. ܟܕ ܒܪܟܗ ܘܦܩܕܗ ܘܐܡܪ ܠܗ: ܠܐ ܬܣܒ ܐܢܬܬܐ ܡܢ ܒܢܬ ܟܢܥܢ.
7 ܘܫܡܥ ܝܥܩܘܒ ܠܐܒܘܗܝ ܘܠܐܡܗ. ܘܐܙܠ ܠܦܕܢ ܐܪܡ. * ܘܚܙܐ ܥܣܘ ܕܒܝܫܢ ܒܢܬܗ
8 ܕܟܢܥܢ ܒܥܝܢܘܗܝ ܕܐܝܣܚܩ ܐܒܘܗܝ. * ܘܐܙܠ ܥܣܘ ܠܘܬ ܐܝܫܡܥܝܠ. ܘܢܣܒ ܠܒܣܡܬ 9
ܒܪܬ ܐܝܫܡܥܝܠ. ܒܪ ܐܒܪܗܡ. ܚܬܗ ܕܢܒܝܘܬ ܥܠ ܢܫܘܗܝ ܠܗ ܠܐܢܬܬܐ. * ܚܙܘܐ ܕ
ܝܥܩܘܒ * ܘܢܦܩ ܝܥܩܘܒ ܡܢ ܒܝܪ ܫܒܥ ܕܢܐܙܠ ܠܚܪܢ. * ܘܦܓܥ ܒܐܬܪܐ. ܘܒܬ ܬܡܢ. 10
11 ܡܛܠ ܕܥܪܒ ܫܡܫܐ. ܘܢܣܒ ܡܢ ܟܐܦܐ ܕܐܬܪܐ ܘܣܡ ܐܣܘܕܝܗܝ. ܘܕܡܟ ܒܗܘ ܐܬܪܐ. * ܘܚܙܐ 12
ܒܚܠܡܗ. ܘܗܐ ܣܒܠܬܐ ܩܝܡܐ ܒܐܪܥܐ. ܘܪܫܗ ܡܡܛܐ ܠܫܡܝܐ. ܘܗܐ ܡܠܐܟܘܗܝ ܕܐܠܗܐ
ܣܠܩܝܢ ܘܢܚܬܝܢ ܒܗ. * ܘܗܐ ܡܪܝܐ ܩܐܡ ܥܠܝܗ ܘܐܡܪ: ܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܕܐܒܪܗܡ ܐܒܘܟ. 13
ܘܐܠܗܗ ܕܐܝܣܚܩ. ܐܪܥܐ ܕܐܢܬ ܕܡܟ ܥܠܝܗ. ܠܟ ܐܬܠܝܗ ܘܠܙܪܥܟ. * ܘܢܗܘܐ 14
ܙܪܥܟ ܐܝܟ ܥܦܪܐ ܕܐܪܥܐ. ܘܬܣܓܐ ܠܡܕܢܚܐ ܘܠܡܥܪܒܐ. ܘܠܓܪܒܝܐ ܘܠܬܝܡܢܐ.
ܘܢܬܒܪܟܘܢ ܒܟ ܟܠܗܘܢ ܫܪܒܬܐ ܕܐܪܥܐ ܘܒܙܪܥܟ. * ܘܗܐ ܐܢܐ ܥܡܟ. ܘܐܛܪܟ ܒܟܠ ܕܐܙܠ 15
ܐܢܬ. ܘܐܗܦܟܟ ܠܐܪܥܐ ܗܕܐ. ܘܠܐ ܐܫܒܩܟ. ܥܕܡܐ ܕܐܫܠܡ ܕܐܡܪܬ ܠܟ. * ܘܐܬܬܥܝܪ ܝܥܩܘܒ 16
ܡܢ ܫܢܬܗ ܘܐܡܪ. ܫܪܝܪܐܝܬ ܐܝܬ ܡܪܝܐ ܒܐܬܪܐ ܗܢܐ. ܘܐܢܐ ܠܐ ܝܕܥܬ. * ܘܕܚܠ ܝܥܩܘܒ 17
ܕܚܠܬܐ ܪܒܬܐ ܘܐܡܪ. ܡܐ ܕܚܝܠ ܗܘ ܐܬܪܐ ܗܢܐ ܝܘܡܢܐ. ܠܝܬ ܗܘ ܗܪܟܐ ܐܠܐ ܒܝܬܗ
ܕܐܠܗܐ. ܘܗܢܘ ܬܪܥܗ ܕܫܡܝܐ. * ܘܩܕܡ ܝܥܩܘܒ ܒܨܦܪܐ. ܘܢܣܒ ܟܐܦܐ ܕܣܡ ܐܣܘܕܝܗܝ. 18
ܘܐܩܝܡܗ ܩܝܡܬܐ ܘܐܪܩ ܡܫܚܐ ܥܠ ܪܫܗ.

6 Videns autem Esau quòd benedixisset Isahac Jacobo fratri suo, eúmq; misisset in Phadan Aram ad sumendam inde sibi uxorem, postquàm benedixerat ei, & præceperat ei, dicens; Ne ducas uxorem de filiabus Chanaan: 7 Quódq; acquievisset Jacob patri suo, matríque suæ, abiissétq; in Phadan Aram. 8 Videns etiā Esau improbas esse filias Chanaan in oculis Isahac patris sui: 9 Abiit Esau ad Ismaelem, duxítq; Besmath filiam Ismaelis filii Abrahæ, sororem Nabaiot, ultra uxores suas, sibi uxorem. *Apparitio Jacobi.* 10 Igitur egressus Jacob de Bir-Sebaa ut iret in Haran, 11 Offendit locum *quendam*, ibíque pernoctavit: nam sol occiderat. Et tollens de lapidibus illius loci, posuit eos sibi cervical, & dormivit in eodem loco. 12 Et vidit in somnio suo, & ecce scalam stantem in terra, cujus culmen pertingebat usque in cœlum, & ecce Angelos Dei ascendentes & descendentes per eam. 13 Et ecce Dominum stantem super eam, ac dicentem; Ego sum Dominus Deus Abrahæ, & Deus Isahac patris tui. Terram, super qua dormis, tibi dabo & semini suo. 14 Erítq; semen tuum quasi pulvis terræ, & multiplicaberis ad Orientē, & ad Occidentem, & ad septentrionem, & ad Meridiem: & benedicentur in te cunctæ familiæ terræ, & in semine tuo. 15 Et ecce ego tecum sum, & custodiam te quocúnq; perrexeris, & reducam te in terram istam, nec dimittam te donec perficiam quod dixi tibi. 16 Experrectus autem Jacob de somno suo, ait, Verè est Dñs in loco isto, & ego nesciebam. 17 Et extimuit Jacob timore magno, Dixítque Quam tremend' est locus iste hodie! non est hic nisi domꝰ Dei, & hæc est porta cœli. 18 Et prætervertēs Jacob diluculo, sumpsit lapidē quē posuerat sibi cervical, statuítq; eum in titulum, fudítq; oleum super summitatē ejus.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

6 וחזא עשו ארי בריך יצחק ית יעקב
ושלח יתיה לפדן ארם למסב ליה
מתמן אתתא כד בריך יתיה ופקיד
עלוהי למימר לא תסב אתתא
7 מבנת כנען: וקביל יעקב מן אבוהי
8 ומן אמיה ואזל לפדן ארם: וחזא
עשו ארי בישן בנת כנען בעיני
9 יצחק אבוהי: ואזל עשו לות
ישמעאל ונסב ית מחלת בת
ישמעאל בר אברהם אחתיה
10 דנביות על נשוהי ליה לאתו: ונפק
יעקב מבארא דשבע ואזל לחרן:
11 וערע באתרא ובת תמן ארי על
שמשא ונסיב מאבני אתרא ושוי
12 אסדוהי ושכיב באתרא ההוא: וחלם
והא סולמא נעיץ בארעא ורישיה
מטי עד צית שמיא והא מלאכיא
13 דיי סלקין ונחתין ביה: והא יקרא
דיי מעתד עלוהי ואמר אנא יי
אלהיה דאברהם אבוך ואלהיה
דיצחק ארעא די את שכיב עלה לך
14 אתנינה ולבנך: ויהון בנך סגיאין
כעפרא דארעא ותתקף למערבא
ולמדנחא ולצפונא ולדרומא
ויתברכון בדילך כל זרעית ארעא
15 ובדיל בנך: והא מימרי בסעדך
ואטרנך בכל אתר די תהך
ואתיבנך לארעא הדא ארי לא
אשבקינך עד די אעביד ית דמללית
16 לך: ואתער יעקב משנתיה ואמר
בקושטא יקרא דיי שרי באתרא
17 הדין ואנא לא הויתי ידע: ודחיל
ואמר מה דחילו אתרא הדין לית
דין אתר הדיוט אלהין אתר
דרעוא ביה מן קדם יי ודין תרע
18 קביל שמיא: ואקדים יעקב בצפרא ונסיב ית אבנא די
שוי אסדוהי ושוי יתה קמא ואריק משחא על רישה:

6 Et vidit Esau, ꝙ benedixit Isaac Jacob; & misit eū in Mesopotamiā Syriæ, ut acciperet inde sibi uxorē: & ꝙ quādo benedixit ei; præcepisset ei, dicēs, Nō accipies uxorē de filiabus 7 Chanaā. Et ꝙ obedisset Jacob *patri suo*, & *matri* suæ; et ivisset in Mesopotamiā Syriæ. 8 Videns igitur Esau, ꝙ displicuissēt filiæ Chanaā, in oculis Isaac 9 patris sui. Abiit quoq; Esau ad Ismael; et accepit Maalath filiā Ismaelis filii Abrahā, sororem Nabajoth, sibi in uxorē super 10 uxores suas. Et egressꝰ est Jacob 11 de Bersabee, & ibat in Arā. Et venit ad quendā locū, et māsit ibi, quoniā occubuit sol; & tulit de lapidibꝰ loci, & supposuit capiti suo: & cubuit in lo12 co illo. Et somniavit; Et ecce scala erat defixa in terrâ, & caput illiꝰ pertingebat usq; ad cœlū: et ecce Angeli Dñi ascēdebant & descendebāt per eā. 13 Et ecce gloria Dñi stabat super eā, & ait: Ego Dñs Deꝰ Abrahæ patris tui, & Deꝰ Isaac: terrā super quâ tu cubas, tibi 14 dabo eā, & filiis tuis. Et erunt filii tui multi quasi pulvis terræ; & prævalebis ad Occidētē & ad Orientē, et ad Aquilonē & ad Austrū: & benedicētur propter te omnes cognationes 15 terræ, et propter filios tuos. Et ecce verbū meū in adjutoriū tuū erit; et custodiā te in omni loco quo ibis; & reducā te ad terrā hanc: quoniā non derelinquā te, donec faciā ꝙ locutꝰ 16 sum tibi. Evigilavitq; Jacob de somno suo: & ait; In veritate gloria Dñi habitat in loco 17 isto: & ego nesciebā. Et timuit, & ait; Quàm terribilis est locꝰ iste! non est locꝰ communis, sed locꝰ in quo beneplacitū est corā Deo; & è regione loci hujꝰ est porta cœli. 18 Et surrexit Jacob mane, & tulit lapidē quē supposuerat capiti suo; et statuit eū in titulū: et effudit oleū super caput ejꝰ.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM.
Translatio Latina.

6 Et vidit Esau quod benedixisset Isaac Iacobum, & misisset eum in Padan Aram, ut acciperit sibi inde uxorem: cùm benediceret eum, quòd præcepisset ei dicens, Non accipies uxorem de filiabus Chanaan: 7 Et quòd audivisset Iacob patrem suum, quódque ivisset in Padan Aram: 8 Vidit etiam Esau quod displicebant filiæ Chanaan oculis Isaac patris sui. 9 Ideò ivit Esau, & accepit Mabeleth filiam Ismaelis filii Abrahæ sororem Nebaoth, sibi in uxorem super uxores suas. 10 Egressus est autem Iacob de Beersaba, ut iret in Padan. 11 Devenitque in locum quendam, in quo pernoctavit, eò quòd occidisset sol, & accepit de lapidibus loci, & statuit cervical suum, & recubuit in loco isto. 12 Cùm autem somniaret, ecce scala stans in terram, & caput ejus pertingens cœlos, & ecce Angeli Domini ascendentes, & descendentes per eam. 13 Ecce etiam Deus stans super eam, dixit, Ego Dominus Deus Abraham patris tui, & Deus Isaac: terram super quam recumbis, dabo tibi & semini tuo. 14 Eritque semen tuum sicut pulvis terræ, & dilatabitur ad Occidentem, & ad Orientem, & Septentrionem, & ad Meridiem: Et benedicentur in te omnes familiæ terræ, & in semine tuo. 15 Et ecce ego sum tecum, et custodiam te in omnibꝰ in quibus ambulaveris, & reducam te in terram istam; quia non deseram te, donec fecerim quæ locutus sum tibi. 16 Cúmq; evigilâsset Iacob de somno, dixit, Certè Deus est in loco isto, & ego nesciebam. 17 Timuitque, & dixit, Quàm terribilis est locus iste; non est hîc nisi domus Dei, & hæc est porta cœli. 18 Et surrexit Iacob summo manè, cepitque lapidem quem supposuerat cervical sibi, & posuit eum in statuam, et effudit oleum super summitatem ejus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 *فعلم العيص ان اسحاق قد بارك يعقوب * وقد بعث به الي فدان آرام ليتخذ له من ثم زوجة
7 واذ باركه امره وقال له لا تتزوج امرأة من بنات كنعان * وقبل يعقوب من ابيه ومن امه ومضي
8 الي فدان ارام * ولما راي العيص ان بنات كنعان اشرار عند اسحاق ابيه * ومضي العيص الي 9
حلة اسماعيل فتزوج ماحلات ابنة اسماعيل بن ابراهيم اخت نبايوت لتكون له زوجة مع
10 نسائه * ثم خرج يعقوب من بير سبع ليمضي الي حران * فوافي الموضع الخاص وبات ثم اذا غابت 11
الشمس * واخذ من حجارة الموضع فصيرها مخدته ونام فيه * فراي حلما كان سلما منتصب علي 12
13 الارض وراسه محاذي السماء * وكان ملايكة الله تصعد وتنزل فيه * واذا ملاك الله واقفا امامه فقال له
عن الله * انا الله اله ابراهيم ابيك واله اسحاق * الارض التي انت نايم عليها لك اعطيها ولنسلك
14 * ويكون نسلك كتراب الارض * وتنموا غربا وشرقا وشمالا وجنوبا * ويتبرك بك جميع عشاير الارض
15 وبنسلك * وها انا معك احفظك اين سلكت وارد الي هذا البلد ولا اترك الي ان افي لك
16 بكلما وعدتك * فاستيقظ يعقوب من نومه وقال ان نور الله في هذا الموضع وانا لم اعلم * فخاف 17
18 وقال ما اخوف هذا الموضع * وما هذا الا بيت الله وهذا باب السماء * ثم ادلج يعقوب بالغداة فاخذ
الحجر الذي جعل توسده ونصبه دكة وصب دهنا علي راسها *

6 Cognovitque Esau quòd Ishac jam benedixerat Iacob, et miserat eum ad Phadan Aram, ut sumeret sibi inde uxorem, et postquam benedixit eum, præcepit ei, et ait illi ne ducas mulierem ex filiabus Canaan: 7 Et auscultavit Iacob patri suo, et matri suæ, et abiit ad Phadan Aram. 8 Cúmque vidisset Esau, quod filiæ Canaan essent pravæ apud Ishac patrem suum: 9 Et abiit Esau ad gentem Ismail, et duxit uxorem Mahalath filiam Ismailis filii Ebrahim sororem Nabaioth, ut esset sibi conjux præter uxores suas. 10 Deinde egressus est Iacob è puteo Sabaa, ut iret in Harran. 11 Venitque ad locum quendam, et dormivit ibi occumbente sole: et accepit de lapidibus loci, et posuit eos in modum pulvinaris, et obdormivit in eo. 12 Viditque somnium quasi scalam fixam super terram, et summitatem ejus pertingentem cælum: et Angeli Dei ascendebant et descendebant per eam. 13 Et ecce Angelus Dei stans coram illo, qui dixit ad eum pro Deo: Ego sum Deus, Deus Ebrahim patris tui, et Deus Ishac: Terram super qua tu dormis, dabo tibi et stirpi tuæ. 14 Et erit progenies tua sicut pulvis terræ, et cresces in Occidentem, et in Orientem, et Septentrionem, et Meridiem: et benedicentur in te omnes familiæ terræ, et in progenie tua. 15 Et ecce ego tecum sum: et custodiā te quocunque ambulaveris, et reducam te in hanc regionem, nec derelinquam te donec impleam tibi quodcunque promisi tibi. 16 Expergefactusque est Iacob de somno suo, et dixit: Ergò lux Dei in isto loco est, et ego nesciebam. 17 Et timuit, ac dixit: Quàm terribilis est locus iste! et non est iste, nisi domus Dei, et hæc janua cæli. 18 Tum surrexit summo manè Iacob, et accepit lapidem quem posuerat pulvinari, et erexit eum titulum, et effudit oleum super verticem ejus.

nomen Luz utique & : Bethel ipsius loci nomen vocavit Et
19 ויקרא את־שם־המקום ההוא בית־אל ואולם לוז שם־
fuerit Si :dicendo votum Jahacob vovit Et .priori in civitatis
20 העיר לראשנה׃ וידר יעקב נדר לאמר אם־יהיה
,ambulo ego quam istâ viâ in me custodierit & ,mecum Deus
אלהים עמדי ושמרני בדרך הזה אשר אנכי הולך
fuero reversͦ Et :induendũ ad vestem &,comededũ ad panem mihi dederit &
21 ונתן־לי לחם לאכל ובגד ללבש׃ ושבתי
.Deum in mihi Dominus erit & :mei patris domum ad pace in
בשלום אל־בית אבי והיה יהוה לי לאלהים׃
omne & ,Dei domus erit ,statuam posui quem iste lapis Et
22 והאבן הזאת אשר־שמתי מצבה יהיה בית אלהים וכל
.tibi illud decimabo decimando ,mihi dabis quod
אשר תתן־לי עשר אעשרנו לך׃

CAP. XXIX. כט

.Orientis filiorum terram ad ivit & ,suos pedes Jahacob levavit Et
1 וישא יעקב רגליו וילך ארצה בני־קדם׃
ovium greges tres ibi ecce & ,agro in puteus ecce & ,vidit Et
2 וירא והנה באר בשדה והנה־שם שלשה עדרי־צאן
: gregibus dabant potum ipso puteo è quia ,illum super cubantes
רבצים עליה כי מן־הבאר ההוא ישקו העדרים
omnes illic se congregabant Et .putei os super magnus lapis &
3 והאבן גדלה על־פי הבאר׃ ונאספו־שמה כל־
dabant potum & ,putei os desuper lapidem revolvebant & ,greges
העדרים וגללו את־האבן מעל פי הבאר והשקו את־
.suum locum in putei os super lapidem restituebant & :pecudibͦ
הצאן והשיבו את־האבן על־פי הבאר למקמה׃
Charã De : dixerunt Et ? vos unde mei Fratres :Jahacob eos ad dixit Et
4 ויאמר להם יעקב אחי מאין אתם ויאמרו מחרן
? Nachor filium Laban nostis Nunquid : eis dixit Et .nos
5 אנחנו׃ ויאמר להם הידעתם את־לבן בן־נחור
.Pax : dixerunt Et ?ei pax Nunquid :eis dixit Et ,Novimus :dixerũt Et
6 ויאמרו ידענו׃ ויאמר להם השלום לו ויאמרו שלום
Ecce : dixit Et .pecudibus cum veniens ejus filia Rachel ecce Et
7 והנה רחל בתו באה עם־הצאן׃ ויאמר הן
,pecudibus date Potũ.acquisitionẽ congregari tempus non ,magnus dies adhuc
עוד היום גדול לא־עת האסף המקנה השקו הצאן
omnes congregẽtur quo usque ,poterimus Non : dixerunt Et .pascite , ite &
8 ולכו רעו׃ ויאמרו לא נוכל עד אשר יאספו כל־
demus potum & putei ore desuper lapidem revolvant & ,greges
העדרים וגללו את־האבן מעל פי הבאר והשקינו
,pecudibus cum venit Rachel & ,eis cum loquente eo Adhuc .pecudibus
9 הצאן׃ עודנו מדבר עמם ורחל באה עם־הצאן
.illa pastor quia ,suo patri quæ
אשר לאביה כי רעה הוא׃

Versio VULG. LAT.

19 Appellavítque nomen urbis, Bethel: quæ priùs Luza vocabatur. 20 Vovit etiam votum, dicens; Si fuerit Deus mecum, & custodierit me in via, per quam ego ambulo; & dederit mihi panem ad vescendum, & vestimentum ad induendum; 21 Reversúsq; fuero prosperè ad domum patris mei : erit mihi Dominus in Deum. 22 Et lapis iste, quem erexi in titulum, vocabitur domus Dei : cunctorúmque quæ dederis mihi, decimas offeram tibi.

CAP. XXIX.

1 PRofectus ergò Jacob venit 2 in terram Orientalem. Et vidit puteum in agro, tres quoque greges ovium accubantes juxta eum : nam ex illo adaquabantur pecora, & os ejus grandi lapide claudebatur. 3 Morísque erat ut cunctis ovibus congregatis devolverent lapidem, & refectis gregibus rursum super os putei ponerent. 4 Dixítq; ad pastores, Fratres, unde estis? Qui responderunt, De Haran. 5 Quos interrogans, Numquid, ait, nôstis Laban filium Nachor? Dixerunt; Novimus. 6 Sanúsque est? inquit. Valet, inquiunt : & ecce Rachel filia ejus venit cum grege suo. 7 Dixítq; Jacob, Adhuc multum diei superest, nec est tempus ut reducantur ad caulas greges : date antè potum ovibus, & sic eas ad pastum reducite. 8 Qui responderunt, Non possumus, donec omnia pecora congregentur, & amoveamus lapidem de ore putei, ut adaquemus greges. 9 Adhuc loquebantur, & ecce Rachel veniebat cum ovibus patris sui : nam gregem ipsa pascebat.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

19 Καὶ (φ) ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου, Οἶκος Θεοῦ· καὶ (χ) Οὐλαμλοὺζ ἦν ὄνομα τῇ πόλει τὸ πρότερον. 20 Καὶ ηὔξατο Ἰακὼβ εὐχὴν, λέγων, Ἐὰν ᾖ Κύριος ὁ Θεὸς μετ᾽ ἐμοῦ, καὶ διαφυλάξῃ με ἐν τῇ ὁδῷ ταύτῃ, ᾗ ἐγὼ πορεύομαι, καὶ δῷ μοι ἄρτον φαγεῖν, 21 καὶ ἱμάτιον περιβαλέσθαι, Καὶ ἀποστρέψῃ με μετὰ σωτηρίας εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου· καὶ 22 (ψ) ἔσται Κύριός μοι εἰς Θεόν· Καὶ ὁ λίθος οὗτος, ὃν ἔστησα στήλην, ἔσται μοι οἶκος Θεοῦ· καὶ πάντων ὧν ἐάν μοι δῷς, δεκάτην ἀποδεκατώσω αὐτά σοι.

Et vocavit nomen loci illius, (b) Domus Dei. Et (c) illam Luz erat nomen civitati priùs. 19 20 Et vovit Jacob votum, dicens; Si fuerit Dominus Deus mecum, et custodierit me in via hac, quâ ego vado, & dederit mihi panem ad comedendum, & vestimentum ad induendum; 21 Et reduxerit me cum salute in domũ patris mei: & erit Dominus mihi in Deum : 22 Et lapis hic, quem statui titulum, erit mihi domus Dei; & omnium, quæcunque mihi dederis, decimam decimabo ea tibi.

MS.A. (φ) ἐκάλεσεν Ἰακὼβ τὸ (χ) Οὐλαμμαοὺς (ψ) ἔσται μοι Κύριος εἰς

ΚΕΦ. κθ΄.

1 ΚΑὶ ἐξάρας Ἰακὼβ τοὺς πόδας, ἐπορεύθη εἰς γῆν ἀνατολῶν πρὸς Λάβαν τὸν υἱὸν Βαθουὴλ τοῦ Σύρου, ἀδελφὸν δὲ Ῥεβέκκας μητρὸς 2 Ἰακὼβ καὶ Ἡσαῦ. Καὶ ὁρᾷ· καὶ ἰδοὺ φρέαρ ἐν τῷ πεδίῳ. ἦσαν δὲ ἐκεῖ τρία ποίμνια προβάτων ἀναπαυόμενα (α) ἐπ᾽ αὐτοῦ· ἐκ γὰρ τοῦ φρέατος ἐκείνου ἐπότιζον τὰ ποίμνια· λίθος 3 δὲ ἦν μέγας ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ φρέατος. Καὶ συνήγοντο ἐκεῖ πάντα τὰ ποίμνια. καὶ ἀπεκύλιον τὸν λίθον ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ φρέατος, καὶ ἐπότιζον τὰ πρόβατα, καὶ ἀπεκαθίστων τὸν λίθον ἐπὶ τὸ στόμα τοῦ φρέατος εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ. 4 Εἶπε δὲ αὐτοῖς Ἰακὼβ, Ἀδελφοὶ, πόθεν ἐστὲ ὑμεῖς; οἱ δὲ εἶπαν, Ἐκ 5 Χαῤῥὰν ἐσμέν. Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Γινώσκετε Λάβαν τὸν υἱὸν Ναχώρ; οἱ δὲ εἶπαν, Γινώσκομεν. 6 Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Ὑγιαίνει; οἱ δὲ εἶπαν, (β) Ὑγιαίνει. καὶ ἰδοὺ Ῥαχὴλ ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ ἤρχετο μετὰ τῶν (γ) προβάτων. 7 Καὶ εἶπεν Ἰακὼβ, Ἔτι ἐστὶν ἡμέρα πολλή· οὔπω ὥρα συναχθῆναι τὰ κτήνη· ποτίσαντες 8 τὰ πρόβατα, ἀπελθόντες βόσκετε. Οἱ δὲ εἶπαν, Οὐ δυνησόμεθα, ἕως τοῦ συναχθῆναι πάντας τοὺς ποιμένας, καὶ (δ) ἀποκυλίσουσι τὸν λίθον ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ φρέατος, καὶ ποτιοῦμεν τὰ πρόβατα. 9 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, (ε) καὶ ἰδοὺ Ῥαχὴλ ἡ θυγάτηρ Λάβαν ἤρχετο μετὰ τῶν προβάτων τοῦ πατρὸς αὐτῆς· αὐτὴ γὰρ ἔβοσκε τὰ πρόβατα τοῦ πατρὸς αὐτῆς.

CAP. XXIX.

ET elevans Iacob pedes, ivit in terram Orientis ad Laban filium Bathuel Syri, fratrem autem Rebeccæ matris Iacob & Esau. 1 Et videt : & ecce puteus in agro. 2 Erant autem ibi tres greges ovium requiescentes super eum : De puteo enim illo potabant greges. Lapis autem erat magnus super os putei. Et 3 congregabantur illuc omnes greges; & revolvebant lapidem ab ore putei, & potabant oves, & reponebant lapidem super os putei in locum suum. Dixit autem eis Iacob, Fratres, unde 4 estis vos? At illi dixerunt; De Charran sumus. Dixit autem 5 eis, Nôstis Laban filiũ Nachor? At illi dixerunt, Noscimus. Dixit autem eis, Valet? At illi 6 dixerunt, Valet. Et ecce Rachel filia ejus veniebat cum ovibus. Et dixit Iacob, Adhuc est dies 7 multa; nondum hora ut congregentur pecora : cùm potaveritis oves, abeuntes pascite. At illi 8 dixerunt, Non poterimus, donec congregati fuerint omnes pastores; & revolvent lapidem ab ore putei, et potabimus oves. Adhuc loquente eo cum illis, & ecce Rachel filia Laban veniebat 9 cum ovibus patris sui : ipsa enim pascebat oves patris sui.

MS.A. (α) ἐπὶ τὸ αὐτό· (β) Ὑγιαίνει. Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, καὶ ἰδοὺ (γ) προβάτων τοῦ πατρὸς αὐτῆς· αὐτὴ γὰρ ἔβοσκεν τὰ πρόβατα τοῦ πατρὸς αὐτῆς. Καὶ εἶπεν (δ) ἀποκυλίσωσι (ε) καὶ Ῥαχὴλ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 *ܘܩܪܐ ܝܥܩܘܒ ܫܡܗ ܕܐܬܪܐ ܗܘ ܒܝܬ ܐܝܠ. ܒܪܡ ܠܘܙ ܫܡܗ ܕܐܬܪܐ ܗܘ ܠܘܩܕܡܝܢ *ܘܢܕܪ
20 ܝܥܩܘܒ ܢܕܪܐ ܘܐܡܪ. ܐܢ ܢܗܘܐ ܐܠܗܐ ܥܡܝ. ܘܢܛܪܢܝ ܒܐܘܪܚܐ ܗܕܐ ܕܐܢܐ ܐܙܠ ܒܗ:
21 *ܘܢܬܠ ܠܝ ܠܚܡܐ ܠܡܐܟܠ ܘܡܐܢܐ ܠܡܠܒܫ.. *ܘܐܗܦܘܟ ܒܫܠܡܐ ܠܒܝܬ
22 ܐܒܝ. ܢܗܘܐ ܠܝ ܡܪܝܐ ܠܐܠܗܐ. *ܘܟܐܦܐ ܗܕܐ ܕܣܡܬ ܩܝܡܬܐ. ܬܗܘܐ ܒܝܬܗ ܕܐܠܗܐ.
ܘܟܠ ܕܬܬܠ ܠܝ ܡܢ ܡܥܣܪܘ ܐܥܣܪ ܠܟ.
.ܩܦܠܐܘܢ . ܟܛ.

1 *ܘܫܩܠ ܝܥܩܘܒ ܪܓܠܘܗܝ ܘܐܙܠ ܠܐܪܥܐ ܕܒܢܝ ܡܕܢܚܐ. *ܘܚܙܐ ܘܗܐ ܒܐܪܐ ܒܚܩܠܐ.
2 ܘܬܡܢ ܬܠܬܐ ܥܕܪܝܢ ܕܥܢܐ ܪܒܝܥܝܢ ܥܠܝܗ. ܡܛܠ ܕܡܢ ܒܐܪܐ ܗܝ ܡܫܩܝܢ ܗܘܘ ܥܕܪܐ. ܘܟܐܦܐ
3 ܪܒܬܐ ܥܠ ܦܘܡܗ ܕܒܐܪܐ. *ܘܡܬܟܢܫܝܢ ܗܘܘ ܬܡܢ ܟܠܗܘܢ ܥܕܪܐ. ܘܡܥܓܠܝܢ ܟܐܦܐ
ܡܢ ܦܘܡܗ ܕܒܐܪܐ ܘܡܫܩܝܢ ܥܕܪܐ. ܘܡܗܦܟܝܢ ܟܐܦܐ ܥܠ ܦܘܡܗ ܕܒܐܪܐ ܠܕܘܟܬܗ.
4 *ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܥܩܘܒ. ܐܚܝ. ܡܢ ܐܝܟܐ ܐܢܬܘܢ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܢ ܚܪܢ ܚܢܢ. *ܐܡܪ
5 ܠܗܘܢ. ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܠܒܢ ܒܪ ܢܚܘܪ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܝܕܥܝܢܢ. *ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܫܠܡ
6 ܗܘ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܫܠܡ. ܘܗܐ ܪܚܝܠ ܒܪܬܗ ܐܬܝܐ ܥܡ ܥܢܐ. *ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܥܩܘܒ. ܗܐ
7 ܥܕܟܝܠ ܝܘܡܐ ܪܒ. ܠܐ ܗܘܐ ܙܒܢܐ ܠܡܬܟܢܫܘ ܩܢܝܢܐ. ܐܫܩܘ ܥܢܐ ܘܙܠܘ ܪܥܘ. *ܐܡܪܝܢ ܠܗ.
8 ܠܐ ܡܫܟܚܝܢܢ ܥܕܡܐ ܕܡܬܟܢܫܝܢ ܟܠܗܘܢ ܥܕܪܐ ܘܡܥܓܠܝܢ ܟܐܦܐ ܡܢ ܦܘܡܗ
9 ܕܒܐܪܐ ܘܡܫܩܝܢܢ ܥܢܐ. *ܘܥܕ ܗܘ ܡܡܠܠ ܥܡܗܘܢ. ܘܪܚܝܠ ܐܬܬ ܥܡ ܥܢܐ ܕܐܒܘܗ.
ܡܛܠ ܕܪܥܝܬܐ ܗܘܬ.

Vocavitq; Jacob nomen loci illius, Bethel: 19 verùm Luz nomen erat loco illi olim. Et 20 vovit Jacob votum, ac dixit, Si fuerit Deus mecum, méque custodierit in via hac per quam ambulo, dederitq; mihi panem ad edendũ, et vestimentum ad induendum, Et 21 reversus fuero incolumis ad domum patris mei; erit mihi Dominus in Deum : Et lapis 22 iste quem statui in titulum, erit domus Dei : & omniũ quæ dederis mihi, decimas offeram tibi.

CAP. XXIX.

LEvavit ergò Jacob pedes suos, & perrexit in terram incolarum Orientis. 1 Et vidit, & ecce puteus in agro, 2 ibique tres greges ovium accubantes juxta eum: nam ex puteo illo bibebant greges : erat autem lapis ingens super os putei. 3 Et convenientibus eò cunctis gregibus, devolvebant lapidem ab ore putei, & adaquabant greges, ac tùm reponebant lapidem super os putei in locum suum. 4 Ait illis Jacob, Fratres mei, unde estis? Dicunt ei, De Haran sumus. 5 Inquit illis, Nostísne Laban, filium Nachor? Dicunt ei, Novimus. 6 Inquit ad eos, Sanúsne est? Dicunt ei, Sanus est; & ecce Rahel filia ejus venit cum ovibus. 7 Ait illis Jacob, En adhuc dies stat, non est tempus cogendi pecus : adaquate oves, & ite pastum. 8 Dicunt ei, Non possumͦ, donec congregentur omnes greges, & devolvamͦ lapidem ab ore putei & adaquemus pecudes. 9 Cúmque ipse alloqueretur eos, Rahel venit cum ovibus patris sui, erat enim pastor.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.
תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

19 וקרא ית שמא דאתרא ההוא
בית־אל וברם לוז שמא דקרתא
מלקדמין׃ וקים יעקב קים למימר
20 אם־יהי מימרא דיי בסעדי
ויטרנני באורחא הדא די אנא
אזיל ויתן־לי לחים למיכל וכסו
למלבש׃ ואתוב בשלם לבית
21 אבא ויהי מימרא דיי לי לאלהא׃
ואבנא הדא די־שויתי קמא תהי
22 דאהי פלח עלה קדם יי וכל די
תתן־לי חד מן עסרא אפרשניה
קדמך׃

כט

ונטל יעקב רגלוהי ואזל לארעא
1 בני־מדנחא׃ וחזא והא בירא
2 בחקלא והא־תמן תלתא עדרין
דען רביעין עלה ארי מן־בירא
ההיא משקן עדריא ואבנא רבתא
על־פומא דבירא׃ ומתכנשין
3 תמן כל־עדריא ומגנדרין ית־
אבנא מעל־פומא דבירא ומשקן
ית־ענא ומתיבין ית־אבנא
על־פומא דבירא לאתרה׃
4 ואמר להון יעקב אחי מנן אתון
ואמרו מחרן אנחנא׃ ואמר
5 להון הידעתון ית־לבן בר־
נחור ואמרו ידענא׃ ואמר
6 להון השלם ליה ואמרו שלם
והא רחל ברתיה אתיא עם־
ענא׃ ואמר הא עוד יומא סגי
7 לא עידן למכנש בעיר אשקו ענא
ואזילו רעו׃ ואמרו לא ניכול
8 עד די יתכנשון כל עדריא ויגנדרון
ית־אבנא מעל פומא דבירא
ונשקי ענא׃ עד־דהוא ממלל
9 עמהון ורחל אתת עם־ענא די
לאבוהא ארי רעיתא היא׃

19 Et vocavit nomen loci illius, Bethel : nomen autem civitatis Luz prius vocabatur. 20 Et vovit Jacob votum, dicens : Si fuerit verbum Dei in adjutorium meum, & custodierit me in viâ hac, in quâ ego ambulo; & dederit mihi panem ad vescendũ, & vesti- 21 mentum ad induendum. Et reversus fuero in pace in domum patris mei : & erit mihi 22 verbum Domini in Deum. Et lapis iste, quem posui in titulum, erit super quem serviam coram Domino : & omnium quæ dederis mihi, unum ex decem separabo coram te.

CAP. XXIX.

1 ET levavit Jacob pedes suos, & abiit in terram filio- 2 rum Orientis. Et vidit, & ecce puteus in agro, & ecce ibi tres greges ovium, accubantes juxta eum; quia de puteo illo adaquabantur greges : & lapis grandis erat super os pu- 3 tei. Et congregabantur ibi omnes greges, & devolvebant lapidem ab ore putei, & adaquabant oves : & reducebant lapidem super os pu- 4 tei, in locum suum. Dixitque eis Jacob; Fratres mei, unde estis? & dixerunt; De Aran 5 nos sumus. Et dixit eis; Nunquid nostis Laban filium Nachor? & dixerunt, Novimus. 6 Et dixit eis, Nunquid pax est ei? & dixerunt Pax, & ecce Rachel filia ejus veniebat cum 7 ovibus. Et ait; Ecce adhuc multum diei superest; non est tempus ut colligantur pecora : adaquate oves, & ite 8 ad pastum. Et dixerunt, Non possumus; donec congregentur omnes greges, & devolvant lapidem ab ore putei : & potum demus ovi- 9 bus. Adhuc ille loquebatur cum eis : & Rachel venit cum ovibus patris sui; nam oves ipsa pascebat.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

ࠅࠉࠒࠓࠀ ࠀࠕ ࠔࠌ ࠄࠌࠒࠅࠌ ࠄࠄࠅࠀ ࠁࠉࠕ ࠀࠋ ࠅࠀࠅࠋࠌ ࠋࠅࠆ * 19
20 ࠔࠌ ࠄࠏࠉࠓ ࠋࠓࠀࠔࠍࠄ: * ࠅࠉࠃࠓ ࠉࠏࠒࠁ ࠍࠃࠓ ࠋࠀࠌࠓ ࠀࠌ ࠉࠄࠉࠄ ࠉࠄࠅࠄ ࠀࠋࠄࠉࠌ ࠏࠌࠃࠉ ࠅࠔࠌࠓࠍࠉ ࠁࠃࠓࠊ ࠄࠆࠄ ࠀࠔࠓ ࠀࠍࠊࠉ ࠄࠅࠋࠊ ࠅࠍࠕࠍ ࠋࠉ ࠋࠇࠌ ࠋࠀࠊࠋ ࠅࠁࠂࠃ ࠋࠋࠁࠔ:
21 * ࠅࠔࠁࠕࠉ ࠁࠔࠋࠅࠌ ࠀࠋ ࠁࠉࠕ ࠀࠁࠉ ࠅࠄࠉࠄ ࠉࠄࠅࠄ ࠋࠉ ࠋࠀࠋࠄࠉࠌ:
22 * ࠅࠄࠀࠁࠍ ࠄࠆࠀࠕ ࠀࠔࠓ ࠔࠌࠕࠉ ࠌࠑࠁࠄ ࠉࠄࠉࠄ ࠁࠉࠕ ࠀࠋࠄࠉࠌ ࠅࠊࠋ ࠀࠔࠓ ࠕࠕࠍ ࠋࠉ ࠏࠔࠓ ࠀࠏࠔࠓࠍࠅ ࠋࠊ:

ࠊࠈ

** 1 ࠅࠉࠔࠀ ࠉࠏࠒࠁ ࠓࠂࠋࠉࠅ ࠅࠉࠋࠊ ࠀࠓࠑࠄ ࠁࠍࠉ ࠒࠃࠌ:
* 2 ࠅࠉࠓࠀ ࠅࠄࠍࠄ ࠁࠀࠓ ࠁࠔࠃࠄ ࠅࠄࠍࠄ ࠔࠌ ࠔࠋࠔࠄ ࠏࠃࠓࠉ ࠑࠀࠍ ࠓࠁࠑࠉࠌ ࠏࠋࠉࠄ ࠊࠉ ࠌࠍ ࠄࠁࠀࠓ ࠄࠄࠅࠀ ࠉࠔࠒࠅ ࠄࠏࠃࠓࠉࠌ ࠅࠄࠀࠁࠍ ࠂࠃࠅࠋࠄ ࠏࠋ ࠐࠉ ࠄࠁࠀࠓ:
3 * ࠅࠍࠀࠎࠐࠅ ࠔࠌࠄ ࠊࠋ ࠄࠓࠏࠉࠌ ࠅࠂࠋࠋࠅ ࠀࠕ ࠄࠀࠁࠍ ࠌࠏࠋ ࠐࠉ ࠄࠁࠀࠓ ࠅࠄࠔࠒࠅ ࠀࠕ ࠄࠑࠀࠍ ࠅࠄࠔࠉࠁࠅ ࠀࠕ ࠄࠀࠁࠍ ࠏࠋ ࠐࠉ ࠄࠁࠀࠓ ࠋࠌࠒࠌࠄ:
4 * ࠅࠉࠀࠌࠓ ࠋࠄࠌ ࠉࠏࠒࠁ ࠀࠇࠉ ࠌࠀࠉࠍ ࠀࠕࠌ ࠅࠉࠀࠌࠓࠅ ࠌࠇࠓࠍ ࠀࠍࠇࠍࠅ:
5 * ࠅࠉࠀࠌࠓ ࠋࠄࠌ ࠄࠉࠃࠏࠕࠌ ࠀࠕ ࠋࠁࠍ ࠁࠍ ࠍࠇࠅࠓ ࠅࠉࠀࠌࠓࠅ ࠉࠃࠏࠍࠅ:
6 * ࠅࠉࠀࠌࠓ ࠋࠄࠌ ࠄࠔࠋࠅࠌ ࠋࠅ ࠅࠉࠀࠌࠓࠅ ࠔࠋࠅࠌ ࠅࠄࠍࠄ ࠓࠇࠋ ࠁࠕࠅ ࠁࠀࠄ ࠏࠌ ࠄࠑࠀࠍ:
7 * ࠅࠉࠀࠌࠓ ࠄࠍ ࠏࠅࠃ ࠄࠉࠅࠌ ࠂࠃࠅࠋ ࠋࠀ ࠏࠕ ࠄࠀࠎࠐ ࠄࠌࠒࠍࠄ ࠄࠔࠒࠅ ࠄࠑࠀࠍ ࠅࠋࠊࠅ ࠓࠏࠅ:
8 * ࠅࠉࠀࠌࠓࠅ ࠋࠀ ࠍࠅࠊࠋ ࠏࠃ ࠀࠔࠓ ࠉࠀࠎࠐࠅ ࠊࠋ ࠄࠓࠏࠉࠌ ࠅࠂࠋࠋࠅ ࠀࠕ ࠄࠀࠁࠍ ࠌࠏࠋ ࠐࠉ ࠄࠁࠀࠓ ࠅࠄࠔࠒࠉࠍࠅ ࠄࠑࠀࠍ:
9 * ࠏࠅࠃࠍࠅ ࠌࠃࠁࠓ ࠏࠌࠌ ࠅࠓࠇࠋ ࠁࠀࠄ ࠏࠌ ࠄࠑࠀࠍ ࠀࠔࠓ ࠋࠀࠁࠉࠄ ࠊࠉ ࠓࠏࠄ ࠄࠉࠀ:

VERSIO SAMARITANA.

* 19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]

ࠊࠈ

** 1 [illegible]
* 2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
* 7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

19 Vocavitque nomen loci istius Bethel; ulamluz autem erat nomen civitatis prius. 20 Vovitque Jacob votum, dicens : Si fuerit Dominus mecum, & custodierit me in via ista quâ ego incedo, & dederit mihi panem ut comedam, & vestem quâ vestiar. 21 Et revertar in pace ad domum patris mei, fueritq; mihi Dominus in Deum. 22 Lapis quoque iste quem posui in statuam, erit domus Dei, & omnia quæ dederis mihi, decimando decimabo tibi.

CAP. XXIX.

1 POstea levavit Jacob pedes suos, & ivit in terram filiorum Orientis. 2 Conspexitque, & ecce puteus in agro, & tres greges ovium recubantium propè eum, quia de puteo isto potabant greges; lapis autem ingens erat ad os putei. 3 Et congregabantur ibi omnes pastores, & revolvebant lapidem ab ore putei, & potabant pecudes, et reponebant lapidem super os putei in locum suum. 4 Dixit autem eis Jacob : Fratres, unde estis vos? & responderunt, De Aram nos sumus. 5 Et dixit eis, Num cognoscitis Laban filium Nachor? & responderunt, Cognoscimus. 6 Dixitque illis, Num pax illi? & responderunt, Pax; & ecce Rachel filia ejus venit cum ovibus. 7 Dixit quoque eis, Ecce dies adhuc magnus, nondum tempus congregandi pecudes, potate oves, & abite, pascite. 8 Et dixerunt, Non possumus donec convenerint omnes pastores, & revolverint lapidem ab ore putei, tunc potabimus oves. 9 Adhuc colloquebatur eis, cùm Rachel venit cum ovibus quæ erant patris sui, pascebat enim oves.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 وسمي ذلك الموضع بيت ايل * وانما اسم القرية اولا لوز * ثم نذر يعقوب نذرا قايلا ان كان
20 الله معي وحفظني في هذه الطريق التي انا سالكها * ورزقني خبزا اكله وثوبا البسه * ورجعت
21 سالما الي بيت ابي * وكان الله لي وليا * فان هذا الحجر الذي جعلته دكة يكون لي بيت
22 الله * وجميع ما يرزقنيه اعشره تعشيرا لك *

* الفصل التسع والعشرون *

1 * ثم رفع يعقوب رجليه ومضي الي بلد اهل الشرق * فراي فاذا بير في الصحراء * واذا
2 ثلثة قطعان من الغنم رابضة عندها لانها تسقي الرعاة منها القطعان * وصخرة عظيمة علي
فيها * وكان اذا اجتمعت رعاة القطعان دحرجوا الحجر عن فم البير وسقوا الغنم ثم ردوه الي
3 موضعه * فقال لهم يعقوب من اين انتم يا اخوه * قالوا من حران * فقال لهم اتعرفون لابان ابن
4 ناحور * فقالوا نعم * فقال لهم اسالم هو فقالوا نعم وهوذا راحيل ابنته جاية مع الغنم * ثم قال
5 لهم هوذا النهار بعد كبير وليس هو وقت انضمام الماشية * فاسقوا الغنم وامضوا بها فارعوها
6 * قالوا لا نطيق ذلك الي ان تجتمع رعاة القطعان ويدحرجوا الحجر عن فم البير ونسقي الغنم
7 * بينما هو يخاطبهم جاءت راحيل مع غنم ابيها * لانها كانت راعية *
8
9

Et appellavit locum illum BethIl; at 19 nomen urbis priùs erat Luza. 20 Deinde vovit Jacob votum, dicens : Si fuerit Deus mecum, & custodierit me in hac via per quam ego ambulo, & concesserit mihi panem ad manducandum, & vestem ad induendum. 21 Et reversus fuero incolumis ad domum patris mei, & fuerit mihi Deus adjutor : 22 Sanè iste lapis, quem constitui titulum, erit mihi domus Dei : & omne quod dabit mihi, decimabo decimatione tibi.

CAP. XXIX.

1 DEinde levavit Jacob pedes suos & abiit in regionem incolarum Orientis. 2 Viditque, & ecce puteus in campo, & ecce tres greges ovium accubantes prope illum, quia potabant pastores ex ipso greges, & saxum magnum erat super os ejus. 3 Et quando congregabantur pastores gregum, revolvebant saxum ab ore putei, & potabant oves, & reponebant illud in loco suo. 4 Dixit autem ad eos Jacob : Cuiates estis ô fratres? Dixerunt, Ex Harran. 5 Ait illis : Cognoscitisne Laban filium Nahor? Dixerunt, Ita. 6 Ait illis: Incolumisne est? Dixerunt, Ita. Et ecce Rahil filia ipsius veniens est cum ovibus. 7 Tum dixit eis : Ecce dies adhuc magna est, neque est tempus colligendi armenta : potate oves, & ducite eas, & pascite illas. 8 Dixerunt, Non possumus id, donec congregentur pastores gregum, & revolvant saxum ab ore putei, & potemus oves. 9 Dum ipse alloquebatur eos, venit Rahil cum ovibus patris sui, erat enim illa pastor.

fratris Laban filiam Rachel Jahacob vidit quando fuit Et
10 וַיְהִי כַּאֲשֶׁר רָאָה יַעֲקֹב אֶת־רָחֵל בַּת־לָבָן אֲחִי
,Jahacob accessit & ,suæ matris fratris Laban pecudes & ,suæ matris
אִמּוֹ וְאֶת־צֹאן לָבָן אֲחִי אִמּוֹ וַיִּגַּשׁ יַעֲקֹב
Laban pecudibus dedit potum & ,putei ore *desuper* lapidem revolvit &
וַיָּגֶל אֶת־הָאֶבֶן מֵעַל פִּי הַבְּאֵר וַיַּשְׁקְ אֶת־צֹאן לָבָן
elevavit & ,Rachel Jahacob est osculatus Et .suæ matris fratris
11 אֲחִי אִמּוֹ׃ וַיִּשַּׁק יַעֲקֹב לְרָחֵל וַיִּשָּׂא
frater quòd ,Rachel ipsi Jahacob nunciaverat Et .flevit & ,suam vocem
12 אֶת־קֹלוֹ וַיֵּבְךְּ׃ וַיַּגֵּד יַעֲקֹב לְרָחֵל כִּי אֲחִי
.suo patri nunciavit & ,cucurrit & :*ipse* Ribcah filius quòd &,*ipse* sui patris
אָבִיהָ הוּא וְכִי בֶן־רִבְקָה הוּא וַתָּרָץ וַתַּגֵּד לְאָבִיהָ׃
cucurrit & ,suæ sororis filii Jahacob auditionem Laban *audire cùm* fuit Et
13 וַיְהִי כִשְׁמֹעַ לָבָן אֶת־שֵׁמַע יַעֲקֹב בֶּן־אֲחֹתוֹ וַיָּרָץ
cum fecit venire & ,cum est osculat⁹ & ,cũ est ãplexatus & ,ej⁹ occursũ in
לִקְרָאתוֹ וַיְחַבֶּק־לוֹ וַיְנַשֶּׁק־לוֹ וַיְבִיאֵהוּ
.ista verba omnia Laban ipsi narravit & ,suam domum ad
אֶל־בֵּיתוֹ וַיְסַפֵּר לְלָבָן אֵת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃
eo cũ habitavit Et .tu mea caro & ,meũ os Profectò : Laban ei dixit Et
14 וַיֹּאמֶר לוֹ לָבָן אַךְ עַצְמִי וּבְשָׂרִי אָתָּה וַיֵּשֶׁב עִמּוֹ
,tu meus frater quia Nũ : Jahacob ipsi Laban dixit Et .dierum mensem
15 חֹדֶשׁ יָמִים׃ וַיֹּאמֶר לָבָן לְיַעֲקֹב הֲכִי־אָחִי אַתָּה
Laban ipsi Et .tua merces quæ ,mihi Indica ?gratis mihi servies
16 וַעֲבַדְתַּנִי חִנָּם הַגִּידָה לִּי מַה־מַּשְׂכֻּרְתֶּךָ׃ וּלְלָבָן
.Rachel minoris nomen & ,Leah majoris nomen ;filiæ duæ
שְׁתֵּי בָנוֹת שֵׁם הַגְּדֹלָה לֵאָה וְשֵׁם הַקְּטַנָּה רָחֵל׃
.aspectu pulchra & ,formâ pulchra erat Rachel & : teneri Leah oculi Et
17 וְעֵינֵי לֵאָה רַכּוֹת וְרָחֵל הָיְתָה יְפַת־תֹּאַר וִיפַת מַרְאֶה׃
annos septem tibi Serviam : dixit & ,Rachel Jahacob dilexit Et
18 וַיֶּאֱהַב יַעֲקֹב אֶת־רָחֵל וַיֹּאמֶר אֶעֱבָדְךָ שֶׁבַע שָׁנִים
eam me dare Bonum : Laban dixit Et .minore tuâ filiâ Rachel *in*
19 בְּרָחֵל בִּתְּךָ הַקְּטַנָּה׃ וַיֹּאמֶר לָבָן טוֹב תִּתִּי אֹתָהּ
Jahacob servivit Et .mecum mane .alteri viro *eam me dare præ tibi*
20 לָךְ מִתִּתִּי אֹתָהּ לְאִישׁ אַחֵר שְׁבָה עִמָּדִי׃ וַיַּעֲבֹד יַעֲקֹב
,*uni* dies sicut ejus oculis in fuerunt Et .annos septem Rachel *in*
בְּרָחֵל שֶׁבַע שָׁנִים וַיִּהְיוּ בְעֵינָיו כְּיָמִים אֲחָדִים
Da : Laban ad Jahacob dixit Et .eam *se diligendo in*
21 בְּאַהֲבָתוֹ אֹתָהּ׃ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־לָבָן הָבָה אֶת־
.eam ad ingrediar & ,mei dies sunt completi quia, meam uxorem
אִשְׁתִּי כִּי מָלְאוּ יָמָי וְאָבוֹאָה אֵלֶיהָ׃
.convivium fecit & ,loci viros omnes Laban congregavit Et
22 וַיֶּאֱסֹף לָבָן אֶת־כָּל־אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם וַיַּעַשׂ מִשְׁתֶּה׃
,eum ad eam fecit venire & ,suâ filiâ Leah accepit & ,*vesperâ in* fuit Et
23 וַיְהִי בָעֶרֶב וַיִּקַּח אֶת־לֵאָה בִתּוֹ וַיָּבֵא אֹתָהּ אֵלָיו
,suâ ancillâ Zilpah ei Laban dedit Et .eam ad est ingressus &
24 וַיָּבֹא אֵלֶיהָ׃ וַיִּתֵּן לָבָן לָהּ אֶת־זִלְפָּה שִׁפְחָתוֹ
,Leah *ipsa* ecce & ,*diluculo in* fuit Et .ancillam suæ filiæ Leah ipsi
25 לְלֵאָה בִתּוֹ שִׁפְחָה׃ וַיְהִי בַבֹּקֶר וְהִנֵּה־הִוא לֵאָה
?*tecum* servivi Rachel *in* Nonne ?mihi fecisti hoc Quid : Laban ad dixit &
וַיֹּאמֶר אֶל־לָבָן מַה־זֹּאת עָשִׂיתָ לִּי הֲלֹא בְרָחֵל עָבַדְתִּי עִמָּךְ
? me decepisti quid ut Et
וְלָמָּה רִמִּיתָנִי׃

Versio VULG. LAT.

10 Quam cùm vidisset Jacob, et sciret consobrinam suam ovésque Laban avunculi sui: amovit lapidem quo puteus claudebatur. 11 Et adaquato grege osculat⁹ est eam, et elevatâ voce flevit. 12 Et indicavit ei quòd frater esset patris sui, & filius Rebeccæ : at illa festinans nunciavit patri suo. 13 Qui cùm audisset venisse Jacob filium sororis suæ, cucurrit obviàm ei : complexúsque eum, & in oscula ruens, duxit in domum suam. Auditis autem causis itineris, 14 Respondit, Os meum es, et caro mea. Et postquàm impleti sunt dies mensis unius, 15 Dixit ei, Num quia frater meus es, gratis servies mihi? dic quid mercedis accipias. 16 Habebat verò duas filias: nomê majoris, Lia; minor verò appellabatur, Rachel. 17 Sed Lia lippis erat oculis: Rachel decorâ facie, & venusto aspectu. 18 Quã diligens Jacob, ait; Serviam tibi pro Rachel filia tua minore, septem annis. 19 Respondit Laban, Melius est ut tibi eam dem, quàm alteri viro : mane apud me. 20 Servivit ergò Jacob pro Rachel septem annis : & videbantur illi pauci dies præ amoris magnitudine. 21 Dixítque ad Laban, Da mihi uxorem meam : quia jam tempus impletum est, ut ingrediar ad illam. 22 Qui vocatis multis amicorum turbis ad convivium, fecit nuptias. 23 Et vesperè Liam filiam suam introduxit ad eum, 24 Dans ancillam filiæ, Zelpham nomine. Ad quam cùm ex more Jacob fuisset ingressus, facto manè vidit Liam. 25 Et dixit ad socerum suum; Quid est quod facere voluisti? nónne pro Rachel servivi tibi? quarè imposuisti mihi?

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

10 Ἐγένετο δὲ ὡς εἶδεν Ἰακὼβ τὴν (ζ) Ῥαχὴλ τὴν θυγατέρα Λάβαν ἀδελφοῦ τῆς μητρὸς (η) αὐτοῦ, καὶ τὰ πρόβατα Λάβαν τοῦ ἀδελφοῦ τῆς μητρὸς αὐτοῦ· καὶ προσελθὼν Ἰακὼβ, ἀπεκύλισε τὸν λίθον ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ φρέατος, 11 Καὶ ἐπότισε τὰ πρόβατα Λάβαν τοῦ ἀδελφοῦ τῆς μητρὸς αὐτοῦ. Καὶ ἐφίλησεν Ἰακὼβ τὴν Ῥαχήλ· καὶ βοήσας τῇ φωνῇ αὐτοῦ, ἔκλαυσε. 12 Καὶ (θ) ἀπήγγειλε τῇ Ῥαχὴλ, ὅτι ἀδελφὸς τοῦ πατρὸς αὐτῆς ἐστι, καὶ ὅτι υἱὸς Ῥεβέκκας ἐστί· καὶ δραμοῦσα, ἀπήγγειλε τῷ πατρὶ αὐτῆς κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα. 13 (ι) Ἐγένετο δὲ ὡς ἤκουσε Λάβαν τὸ ὄνομα Ἰακὼβ τοῦ υἱοῦ τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ, ἔδραμεν εἰς συνάντησιν (κ) αὐτῷ· καὶ περιλαβὼν αὐτὸν, ἐφίλησε· καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ διηγήσατο τῷ Λάβαν πάντας τοὺς λόγους τούτους. 14 Καὶ εἶπεν αὐτῷ Λάβαν, Ἐκ τῶν ὀστῶν μου, καὶ ἐκ τῆς σαρκός μου εἶ σύ. καὶ ἦν μετ' αὐτοῦ μῆνα ἡμερῶν. 15 Εἶπε δὲ Λάβαν τῷ Ἰακὼβ, Ὅτι γὰρ ἀδελφός μου εἶ, οὐ δουλεύσεις μοι δωρεάν· ἀπάγγειλόν μοι, τίς ὁ μισθός σού ἐστι; 16 Τῷ δὲ Λάβαν ἦσαν δύο θυγατέρες· ὄνομα τῇ μείζονι, (λ) Λεία· καὶ ὄνομα τῇ νεωτέρᾳ, Ῥαχήλ. 17 Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ Λείας, ἀσθενεῖς· Ῥαχὴλ δὲ ἦν καλὴ τῷ εἴδει, καὶ ὡραία (μ) τῇ ὄψει σφόδρα. 18 Ἠγάπησε δὲ Ἰακὼβ τὴν Ῥαχήλ· καὶ εἶπε, Δουλεύσω σοι ἑπτὰ ἔτη (ν) περὶ τῆς Ῥαχὴλ τῆς θυγατρός σου τῆς νεωτέρας. 19 Εἶπε δὲ αὐτῷ Λάβαν, Βέλτιον δοῦναί με αὐτήν σοι, ἢ δοῦναί με αὐτὴν ἀνδρὶ ἑτέρῳ· οἴκησον μετ' ἐμοῦ. 20 Καὶ ἐδούλευσεν Ἰακὼβ περὶ Ῥαχὴλ (ξ) ἑπτὰ ἔτη· καὶ ἦσαν ἐναντίον αὐτοῦ ὡς ἡμέραι ὀλίγαι, παρὰ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν αὐτήν. 21 Εἶπε δὲ Ἰακὼβ τῷ Λάβαν, (ο) Δός μοι τὴν γυναῖκά μου, πεπλήρωνται γὰρ αἱ (π) ἡμέραι, ὅπως εἰσέλθω πρὸς αὐτήν. 22 Συνήγαγε δὲ Λάβαν πάντας τοὺς ἄνδρας τοῦ τόπου, καὶ ἐποίησε γάμον. 23 Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα· καὶ λαβὼν Λείαν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ, (ρ) εἰσήγαγεν πρὸς Ἰακώβ· καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὴν Ἰακώβ. 24 Ἔδωκε δὲ (σ) Λάβαν Λείᾳ τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ Ζελφὰν τὴν παιδίσκην αὐτοῦ, αὐτῇ παιδίσκην. 25 Ἐγένετο δὲ πρωῒ, καὶ ἰδοὺ ἦν Λεία. Εἶπε δὲ (τ) Ἰακὼβ τῷ Λάβαν, Τί τοῦτο ἐποίησάς μοι; οὐ περὶ Ῥαχὴλ (υ) ἐδούλευσα παρὰ σοί; καὶ ἵνα τί παρελογίσω με;

10 Factum est autem, ut vidit Jacob Rachel filiam Laban fratris matris suæ, et oves Laban fratris matris suæ; Et accedens Jacob revolvit lapidẽ ab ore putei, 11 Et potavit oves Laban fratris matris suæ. Et osculatus est Jacob Rachel: & exclamans voce suâ flevit. 12 Et indicavit ipsi Rachel, quia frater patris ejus est; & quia filius Rebeccæ est. Et currens illa nunciavit patri suo secundùm verba hæc. 13 Factum est autem, ut audivit Laban nomẽ Jacob filii sororis suæ; cucurrit obviàm ei: & complexus eum osculatus est, & induxit eum in domum suam: & narravit ipsi Laban omnes sermones hos. 14 Et dixit ei Labã, De ossibus meis, et de carne mea es tu. Et fuit cũ eo mensem dierum. 15 Dixit autem Laban ipsi Jacob; Quia enim frater meus es, non servies mihi gratis. Indica mihi, quæ merces tua est. 16 Erant autem Laban duæ filiæ: nomen majori, Lia; & nomen juniori, Rachel. 17 Oculi autem Liæ infirmi; Rachel autem erat pulchra specie, & decora aspectu valdè. 18 Dilexit autem Jacob ipsam Rachel, & dixit; Serviã tibi septem annos pro Rachel filiâ juniore. 19 Dixit autem ei Laban, Melius est dare me eam tibi, quàm dare me eam viro alteri: habita mecum. 20 Et servivit Jacob pro Rachel septem annos; et fuerunt in conspectu ejus tãquã pauci dies, eò quòd ipse diligebat eam. 21 Dixit autem Jacob ad Laban, Da mihi uxorem meam: impleti enim sunt dies, ut ingrediar ad eam. 22 Congregavit autem Laban omnes viros loci, & fecit (a) nuptias. 23 Et facta est vespera: & sumens Liã filiã suã, introduxit ad Jacob: et ingressus est ad eã Jacob. 24 Dedit autem Laban Liæ filiæ suæ Zelpham ancillam suam, ei ancillã. 25 Factum est autem manè; et ecce erat Lia. Dixit autem Jacob ad Laban; Quid hoc fecisti mihi? Nonne pro Rachel servivi apud te? Et ut quid (b) decepisti me?

MS. A. (ζ) Ῥαχὴλ θυγατέρα (η) αὐτοῦ καὶ προσελθὼν (θ) ἀνήγγειλεν (ι) Καὶ ἐγένετο (κ) αὐτοῦ· (λ) Λία· (μ) τῇ ὄψει. Ἠγάπησεν (ν) περὶ Ῥαχὴλ (ξ) ἑπτὰ ἔτη. Εἶπεν δὲ Ἰακὼβ (ο) Ἀπόδος (π) ἡμέραι μου, ὅπως (ρ) εἰσήγαγεν αὐτὴν πρὸς (σ) Λάβαν Ζελφὰν τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ τὴν παιδίσκην (τ) Ἰακὼβ Λάβαν, (υ) ἐδούλευσα σοί;

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 * ܘܟܕ ܚܙܐ ܝܥܩܘܒ ܠܪܚܝܠ ܒܪܬ ܠܒܢ ܐܚܘܗ̇ ܕܐܡܗ. ܘܠܥܢܐ ܕܠܒܢ ܐܚܘܗ̇ ܕܐܡܗ.
ܩܪܒ ܝܥܩܘܒ ܘܥܓܠ ܟܐܦܐ ܡܢ ܦܘܡܗ ܕܒܐܪܐ. ܘܐܫܩܝ ܥܢܐ ܕܠܒܢ ܐܚܘܗ̇ ܕܐܡܗ.
11 12 * ܘܢܫܩܗ ܝܥܩܘܒ ܠܪܚܝܠ. ܘܐܪܝܡ ܩܠܗ ܘܒܟܐ. * ܘܚܘܝ ܝܥܩܘܒ ܠܪܚܝܠ. ܕܐܚܘܗܝ ܗܘ
13 ܕܐܒܘܗ̇. ܘܕܒܪܗ̇ ܗܘ ܕܪܦܩܐ. ܘܪܗܛܬ ܘܚܘܝܬ ܠܐܒܘܗ̇. * ܘܟܕ ܫܡܥ ܠܒܢ ܫܡܥܗ ܕܝܥܩܘܒ
ܒܪ ܚܬܗ. ܪܗܛ ܠܐܘܪܥܗ. ܘܓܦܗ ܘܢܫܩܗ ܘܐܥܠܗ ܠܒܝܬܗ. ܘܐܫܬܥܝ ܠܠܒܢ
14 ܟܠܗܝܢ ܡܠܐ ܗܠܝܢ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܠܒܢ ܫܪܝܪܐܝܬ ܓܪܡܝ ܐܢܬ ܘܒܣܪܝ. * ܘܝܬܒ ܥܡܗ
15 ܝܪܚ ܝܘܡܬܐ. ܘܐܡܪ ܠܒܢ ܠܝܥܩܘܒ. ܫܪܝܪܐܝܬ ܐܚܝ ܐܢܬ. ܘܬܦܠܚܢܝ ܡܓܢ. ܚܘܝܢܝ
16 ܡܢܘ ܐܓܪܟ. * ܘܠܠܒܢ ܐܝܬ ܗܘܝ ܠܗ ܬܪܬܝܢ ܒܢܬܐ. ܫܡܗ̇ ܕܪܒܬܐ ܠܝܐ. ܘܫܡܗ̇ ܕܙܥܘܪܬܐ
17 ܪܚܝܠ. * ܘܥܝܢܝܗ̇ ܕܠܝܐ ܪ̈ܟܝܟܢ ܗܘܝ. ܘܪܚܝܠ ܫܦܝܪܐ ܗܘܬ ܒܚܙܘܗ̇ ܘܝܐܝܐ ܒܦܪܨܘܦܗ̇.
18 * ܘܪܚܡ ܝܥܩܘܒ ܠܪܚܝܠ. ܘܐܡܪ. ܐܦܠܚܟ ܫܒܥ ܫܢܝܢ ܚܠܦ ܪܚܝܠ ܒܪܬܟ ܙܥܘܪܬܐ. * ܐܡܪ
19 ܠܗ ܠܒܢ. ܛܒ ܕܐܬܠܝܗ̇ ܠܟ. ܡܢ ܕܐܬܠܝܗ̇ ܠܓܒܪܐ ܐܚܪܢܐ. ܬܒ ܥܡܝ. * ܘܦܠܚ
20 ܝܥܩܘܒ ܚܠܦ ܪܚܝܠ ܫܒܥ ܫܢܝܢ. ܘܗܘܝ ܒܥܝܢܘܗܝ ܐܝܟ ܝܘܡܬܐ ܩܠܝܠܬܐ. ܡܛܠ ܕܪܚܡ ܗܘܐ
21 ܠܗ̇. * ܘܐܡܪ ܝܥܩܘܒ ܠܠܒܢ. ܗܒ ܠܝ ܐܢܬܬܝ. ܡܛܠ ܕܫܠܡܘ ܝܘܡܬܝ ܘܐܥܘܠ
22 ܠܘܬܗ̇. * ܘܟܢܫ ܠܒܢ ܠܟܠܗܘܢ ܐܢܫܝ ܐܬܪܐ. ܘܥܒܕ ܡܫܬܘܬܐ. * ܘܟܕ ܗܘܐ ܪܡܫܐ. ܕܒܪ
23 ܠܠܝܐ ܒܪܬܗ ܘܐܥܠܗ̇ ܠܘܬܗ. ܘܥܠ ܠܘܬܗ̇. * ܘܝܗܒ ܠܒܢ ܠܠܝܐ ܒܪܬܗ ܠܙܠܦܐ
24 25 ܐܡܬܗ ܠܐܡܗܘ. * ܘܟܕ ܗܘܐ ܨܦܪܐ: ܚܙܐ ܕܠܝܐ ܗܝ. ܘܐܡܪ ܠܠܒܢ. ܡܢܐ ܗܕܐ ܥܒܕܬ
ܒܝ. ܗܐ ܚܠܦ ܪܚܝܠ ܦܠܚܬܟ. ܠܡܢܐ ܫܩܪܬ ܒܝ.

10 Et cùm vidisset Jacob Rahelem filiã Labani fratris matris suæ, & oves Labani fratris matris suæ: accessit Jacob, revolutóque lapide ab ore putei, adaquavit oves Labani fratris matris suæ. 11 Osculatúsq; est Jacob Rahelem, & sublatâ voce, flevit. 12 Et indicavit Jacob Raheli fratrem se esse patris ejus, & filium Rebeccæ se esse : illa verò currens, indicavit patri suo. 13 Cúmq; audisset Laban famã Jacobi filii sororis suæ, accurrit in occursum ejus, eúmque amplexat⁹ atque deosculat⁹ est, & adduxit eum domũ suã. Narravítque Labano omnia verba hæc. 14 Dixit ei Laban, Verè os meum tu es, & caro mea. 15 Commoratúsq; est apud eum circiter mensẽ dierum. Dixit verò Laban ad Jacob, Licet verè frater me⁹ sis, servies mihi gratis? indica mihi quæ sit merces tua. 16 Laban autem duas habebat filias, nomen majoris Lea: nomen verò minoris Rahel. 17 Porrò oculi Leæ teneri erant, Rahel autem formosa erat aspectu, & decora vultu. 18 Dilexit autẽ Jacob Rahelem, & ait, Serviã tibi septẽ annis pro Rahele filiâ tuâ minore. 19 Inquit ei Laban, Satius est ut eam dem tibi, quàm ut dem eam alii homini : mane apud me. 20 Servivit ergò Jacob pro Rahele septem annis, fuerúntque in oculis ejus quasi dies pauci, quoniam adamabat eam. 21 Dixitque Jacob ad Laban, Da mihi uxorem meam, siquidẽ expleti sunt dies, & ingrediar ad eam. 22 Convocavit igitur Laban omnes homines loci *illius*, & fecit convivium. 23 Cúmque esset vespera, adduxit Leam filiam suam, eamque introduxit ad eum, & ingressus est ad illam. 24 Dedit quoque Laban Leæ filiæ suæ Zelphã ancillam suam in famulam. 25 Mane autem facto, videns Leam esse, dixit ad Laban, Quid hoc est quod fecisti mihi? en pro Rahele servivi tibi, quare decepisti me?

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

10 וַהֲוָה כַּד חֲזָא יַעֲקֹב יָת רָחֵל בַּת־
לָבָן אֲחוּהָא דְאִמֵּיהּ וְיָת עָנָא דְלָבָן
אֲחוּהָא דְאִמֵּיהּ וּקְרֵיב יַעֲקֹב וּנְגַד
יָת אַבְנָא מֵעַל פּוּמָּא דְבֵירָא
וְאַשְׁקִי יָת עָנָא דְלָבָן אֲחוּהָא
11 דְאִמֵּיהּ׃ וּנְשַׁק יַעֲקֹב לְרָחֵל וַאֲרֵים
12 יָת קָלֵיהּ וּבְכָא׃ וְחַוִּי יַעֲקֹב לְרָחֵל
אֲרֵי בַּר אֲחַת אֲבוּהָא הוּא וַאֲרֵי בַר
רִבְקָה הוּא וּרְהַטַת וְחַוִּיאַת
13 לַאֲבוּהָא׃ וַהֲוָה כַּד שְׁמַע לָבָן יָת
שֵׁמַע יַעֲקֹב בַּר אֲחָתֵיהּ וּרְהַט
לִקְדָמוּתֵיהּ וְגַפִּיף לֵיהּ וְנַשִּׁיק לֵיהּ
וְאַעֲלֵיהּ לְבֵיתֵיהּ וְאִשְׁתְּעִי לְלָבָן יָת
14 כָּל פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין׃ וַאֲמַר לֵיהּ לָבָן
בְּרַם קָרִיבִי וּבִסְרִי אַתְּ וִיתֵיב עִמֵּיהּ
15 יְרַח יוֹמִין׃ וַאֲמַר לָבָן לְיַעֲקֹב
הֲמִדְּאָחִי אַתְּ וְתִפְלְחִנַּנִי מַגָּן חַוִּי לִי
16 מָה אַגְרָךְ׃ וּלְלָבָן תַּרְתֵּין בְּנָן שׁוּם
רַבְּתָא לֵאָה וְשׁוּם זְעֵירְתָּא רָחֵל׃
17 וְעֵינֵי לֵאָה יָאָן וְרָחֵל הֲוָת שַׁפִּירָא
18 בְּרֵיוָא וְיָאָה בְחֶזְוָא׃ וּרְחֵים יַעֲקֹב
יָת רָחֵל וַאֲמַר אֶפְלְחִנָּךְ שְׁבַע שְׁנִין
19 בְּרָחֵל בְּרַתָּךְ זְעֵירְתָּא׃ וַאֲמַר לָבָן
טָב דְּאֶתֵּן יָתַהּ לָךְ מִדְּאֶתֵּן יָתַהּ
20 לִגְבַר אוֹחֲרָן תִּיב עִמִּי׃ וּפְלַח יַעֲקֹב
בְּרָחֵל שְׁבַע שְׁנִין וַהֲווֹ בְעֵינוֹהִי
21 כְּיוֹמִין זְעִירִין בִּדְרָחֵים יָתַהּ׃ וַאֲמַר
יַעֲקֹב לְלָבָן הַב יָת אִתְּתִי אֲרֵי
שְׁלִימוּ יוֹמֵי פוּלְחָנִי וְאֵיעוֹל לְוָתַהּ׃
22 וּכְנַשׁ לָבָן יָת כָּל אֱנָשֵׁי אַתְרָא
23 וַעֲבַד מִשְׁתְּיָא׃ וַהֲוָה בְרַמְשָׁא וּדְבַר
יָת לֵאָה בְרַתֵּיהּ וְאָעֵיל יָתַהּ לְוָתֵיהּ
24 וְעַל לְוָתַהּ׃ וִיהַב לָבָן לַהּ יָת זִלְפָּה
אַמְתֵיהּ לְלֵאָה בְרַתֵּיהּ לְאַמְהוּ׃
25 וַהֲוָה בְצַפְרָא וְהָא הִיא לֵאָה וַאֲמַר
לְלָבָן מָה דָא עֲבַדְתְּ לִי הֲלָא
בְּרָחֵל פְּלַחִית עִמָּךְ וּלְמָא שַׁקַּרְתְּ בִּי׃

10 Et factum est, cùm vidisset Jacob Rachel filiam Laban fratris matris suæ, & oves Laban fratris matris suæ : accessit Jacob, & revolvit lapidẽ ab ore putei; & adaquavit oves Labã fratris matris suæ. 11 Et osculatus est Jacob Rachel : & levavit vocẽ suã, & flevit. 12 Et narravit Jacob Rachel, quòd filius sororis patris sui ipse esset, & quòd filius Rebeccæ esset : & cucurrit, et nũciavit patri suo. 13 Et factũ est cùm audisset Labã rumorẽ de Jacob filio sororis suæ, cucurrit in occursũ ejus, et amplexatus est eum, & osculatus est eum; & introduxit eũ in domũ suã : & narravit Labã omnia verba hæc. 14 Et ait ei Laban; Utiq; consanguineus meus & caro mea tu es : & habitavit cum eo mensẽ dierũ. 15 Et dixit Laban ad Jacob; Nunquid quia frater meus es, servies mihi gratis? indica mihi quæ erit merces tua. 16 Habebat autẽ Laban duas filias : nomen majoris, Lia; et nomẽ minoris, Rachel. 17 Oculi autẽ Liæ erant pulchri : & Rachel erat decora formâ, & decora aspectu. 18 Et dilexit Jacob Rachel : & ait; Serviam tibi septẽ annis, pro Rachel filiâ tuâ minori. 19 Et dixit Laban; Melius est ut dem eam tibi, quàm ut tradã viro alteri : habita mecum. 20 Et servivit Jacob pro Rachel septem annis : & fuerunt in oculis ejus quasi dies pauci; eò quòd diligebat eam. 21 Et dixit Jacob ad Laban, Da mihi uxorẽ meam; quoniã impleti sunt dies servitutis meæ : & ingrediar ad illam. 22 Congregavitq; Laban omnes viros loci, et fecit conviviũ. 23 Et facto vespere, tulit Liam filiã suam; & introduxit eam ad eum : & ingressus est ad eam. 24 Et dedit Laban Zelpham ancillã suam, Liæ filiæ suæ, in famulam. 25 Et facto mane, ecce ipsa erat Lia : & dixit ad Laban; Quid est hoc, quod fecisti mihi? nonne pro Rachel servivi apud te? quare ergo mentitus es mihi?

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

10 ** ࠅࠉࠄࠉ·ࠊࠀࠔࠓ·ࠓࠀࠄ·ࠉࠏࠒࠁ·ࠀࠕ·ࠓࠇࠋ·ࠁࠕ·ࠋࠁࠍ·ࠀࠇࠉ·ࠀࠌࠅ·ࠅࠀࠕ·ࠑࠀࠍ·ࠋࠁࠍ·ࠀࠇࠉ·ࠀࠌࠅ·ࠅࠉࠂࠔ·ࠉࠏࠒࠁ·ࠅࠉࠂࠋ·ࠀࠕ·ࠄࠀࠁࠍ·ࠌࠏࠋ·ࠐࠉ·ࠄࠁࠀࠓ·ࠅࠉࠔࠒ·ࠀࠕ·ࠑࠀࠍ·ࠋࠁࠍ·ࠀࠇࠉ·ࠀࠌࠅ:
11 * ࠅࠉࠔࠒ·ࠉࠏࠒࠁ·ࠋࠓࠇࠋ·ࠅࠉࠔࠀ·ࠀࠕ·ࠒࠋࠅ·ࠅࠉࠁࠊ:
12 * ࠅࠉࠂࠃ·ࠉࠏࠒࠁ·ࠋࠓࠇࠋ·ࠊࠉ·ࠀࠇࠉ·ࠀࠁࠉࠄ·ࠄࠅࠀ·ࠅࠊࠉ·ࠁࠍ·ࠓࠁࠒࠄ·ࠄࠅࠀ·ࠅࠕࠓࠑ·ࠅࠕࠂࠃ·ࠋࠀࠁࠉࠄ:
13 * ࠅࠉࠄࠉ·ࠊࠔࠌࠏ·ࠋࠁࠍ·ࠀࠕ·ࠔࠌࠏ·ࠉࠏࠒࠁ·ࠁࠍ·ࠀࠇࠕࠅ·ࠅࠉࠓࠑ·ࠋࠒࠓࠀࠕࠅ·ࠅࠉࠇࠁࠒ·ࠋࠅ·ࠅࠉࠍࠔࠒ·ࠋࠅ·ࠅࠉࠁࠉࠀࠄࠅ·ࠀࠋ·ࠁࠉࠕࠅ·ࠅࠉࠎࠐࠓ·ࠋࠋࠁࠍ·ࠀࠕ·ࠊࠋ·ࠄࠃࠁࠓࠉࠌ·ࠄࠀࠋࠄ:
14 * ࠅࠉࠀࠌࠓ·ࠋࠅ·ࠋࠁࠍ·ࠀࠊ·ࠏࠑࠌࠉ·ࠅࠁࠔࠓࠉ·ࠀࠕࠄ·ࠅࠉࠔࠁ·ࠏࠌࠅ·ࠇࠃࠔ·ࠉࠌࠉࠌ:
15 * ࠅࠉࠀࠌࠓ·ࠋࠁࠍ·ࠋࠉࠏࠒࠁ·ࠄࠊࠉ·ࠀࠇࠉ·ࠀࠕࠄ·ࠅࠏࠁࠃࠕࠍࠉ·ࠇࠍࠌ·ࠄࠂࠉࠃࠄ·ࠋࠉ·ࠌࠄ·ࠌࠔࠊࠓࠕࠊ:
16 ** ࠅࠋࠋࠁࠍ·ࠔࠕࠉ·ࠁࠍࠅࠕ·ࠔࠌ·ࠄࠂࠃࠅࠋࠄ·ࠋࠀࠄ·ࠅࠔࠌ·ࠄࠒࠈࠍࠄ·ࠓࠇࠋ:
17 * ࠅࠏࠉࠍࠉ·ࠋࠀࠄ·ࠓࠊࠅࠕ·ࠅࠓࠇࠋ·ࠄࠉࠕࠄ·ࠉࠐࠕ·ࠕࠀࠓ·ࠅࠉࠐࠕ·ࠌࠓࠀࠄ:
18 * ࠅࠉࠀࠄࠁ·ࠉࠏࠒࠁ·ࠀࠕ·ࠓࠇࠋ·ࠅࠉࠀࠌࠓ·ࠀࠏࠁࠃࠊ·ࠔࠁࠏ·ࠔࠍࠉࠌ·ࠁࠓࠇࠋ·ࠁࠕࠊ·ࠄࠒࠈࠍࠄ:
19 * ࠅࠉࠀࠌࠓ·ࠋࠁࠍ·ࠈࠅࠁ·ࠕࠕࠉ·ࠀࠕࠄ·ࠋࠊ·ࠌࠕࠕࠉ·ࠀࠕࠄ·ࠋࠀࠉࠔ·ࠀࠇࠓ·ࠔࠁࠄ·ࠏࠌࠃࠉ:
20 * ࠅࠉࠏࠁࠃ·ࠉࠏࠒࠁ·ࠁࠓࠇࠋ·ࠔࠁࠏ·ࠔࠍࠉࠌ·ࠅࠉࠄࠉࠅ·ࠁࠏࠉࠍࠉࠅ·ࠊࠉࠌࠉࠌ·ࠀࠇࠃࠉࠌ·ࠁࠀࠄࠁࠕࠅ·ࠀࠕࠄ:
21 * ࠅࠉࠀࠌࠓ·ࠉࠏࠒࠁ·ࠀࠋ·ࠋࠁࠍ·ࠄࠁࠄ·ࠀࠕ·ࠀࠔࠕࠉ·ࠊࠉ·ࠌࠋࠀࠅ·ࠉࠌࠉ·ࠅࠀࠁࠅࠀࠄ·ࠀࠋࠉࠄ:
22 * ࠅࠉࠀࠎࠐ·ࠋࠁࠍ·ࠀࠕ·ࠊࠋ·ࠀࠍࠔࠉ·ࠄࠌࠒࠅࠌ·ࠅࠉࠏࠔ·ࠌࠔࠕࠄ:
23 * ࠅࠉࠄࠉ·ࠁࠏࠓࠁ·ࠅࠉࠒࠇ·ࠀࠕ·ࠋࠀࠄ·ࠁࠕࠅ·ࠅࠉࠁࠀ·ࠀࠕࠄ·ࠀࠋࠉࠅ·ࠅࠉࠁࠀ·ࠀࠋࠉࠄ:
24 * ࠅࠉࠕࠍ·ࠋࠁࠍ·ࠋࠄ·ࠀࠕ·ࠆࠋࠐࠄ·ࠔࠐࠇࠕࠅ·ࠋࠋࠀࠄ·ࠁࠕࠅ·ࠋࠔࠐࠇࠄ:
25 * ࠅࠉࠄࠉ·ࠁࠁࠒࠓ·ࠅࠄࠍࠄ·ࠄࠉࠀ·ࠋࠀࠄ·ࠅࠉࠀࠌࠓ·ࠀࠋ·ࠋࠁࠍ·ࠌࠄ·ࠆࠀࠕ·ࠏࠔࠉࠕ·ࠋࠉ·ࠄࠋࠅࠀ·ࠁࠓࠇࠋ·ࠏࠁࠃࠕࠉ·ࠏࠌࠊ·ࠅࠋࠌࠄ·ࠓࠌࠉࠕࠍࠉ:

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

10 Et factum est cum vidit Jacob Rachel filiam Laban fratris matris suæ, & oves Laban fratris matris suæ, ut appropinquaret Jacob, & revolveret lapidem ab ore putei, & adaquaret oves Laban fratris matris suæ. 11 Deinde osculatus est Jacob Rachelem, levavitq; vocem suam, & flevit. 12 Et narravit Jacob Racheli quòd frater patris ejus esset ipse, & filius Rebeccæ: & cucurrit, nuntiavitque patri suo. 13 Et factum est cum audivit Laban rumorem de Jacobo filio sororis suæ, ut curreret obviàm ei, & amplecteretur eum, & oscularetur, & introduceret in domum suam; narravit quoque Labano omnia verba ista. 14 Dixit verò ipsi Laban, verè os meum & caro mea tu es; & habitavit cum eo mensem dierum. 15 Et dixit Laban Jacobo, num quia tu es frater meus, servies mihi gratis? Indica mihi quæ erit merces tua. 16 Laban autem duas habebat filias, nomen majoris Lea, & nomen minoris Rachel. 17 Et oculi Leæ teneri erant; Rachel verò erat speciosæ formæ, & pulchra visu. 18 Diligens autem Jacob Rachelem, dixit, Serviam tibi septem annis pro Rachele filiâ tuâ minore. 19 Respondit verò Labã, melius est me dare eam tibi, quàm dare eam alteri viro: habita mecum. 20 Et servivit Jacob pro Rachele septem annis; fueruntq; in oculis ejus tanquam dies pauci, eò quòd diligeret eam. 21 Posteà dixit Jacob ad Laban, da uxorem meam, quia completi sunt dies, & ingrediar ad eam. 22 Tum congregavit Laban omnes viros loci, fecitque convivium. 23 Factúmque est vesperi, ut acciperet Leam filiam suam, & introduceret eam ad eum, venitque ad eam Jacob. 24 Et dedit Laban Zilpham ancillam suam Leæ filiæ suæ in ancillam. 25 Factóq; mane, & ecce erat Lea: dixitque ad Laban, quid fecisti mihi? nónne pro Rachele servivi tibi? Et quare decepisti me?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * فلما راى يعقوب راحيل ابنة لابان خاله * وغنم لابان خاله * تقدم ودحرج الحجر عن البير
11 12 وسقى غنمه * ثم قبل يعقوب راحيل ورفع صوته وبكا * واخبرها انه ابن عمها ربقا * فاحضرت
13 واخبرت اباها * فلما سمع لابان خبر يعقوب ابن اخته * احضر للقائه فعانقه وقبله وادخله
14 الى منزله * واخبره بجميع هذه الامور * ثم قال لابان ليعقوب اما انت فعظمي ولحمي * ومكث
15 16 عنده شهرا * وقال له لابان * وان كنت قريبي اتخدمني مجانا * اخبرني ما اجرتك * وكان
17 للابان ابنتان * اسم الكبرى ليا * واسم الصغرى راحيل * وعينا ليا حسنتان * وان كانت راحيل
18 حسنة الحلية والمنظر * فاحب راحيل يعقوب وقال اخدمك سبع سنين براحيل ابنتك
19 20 الصغرى * قال لابان اعطائي اياها لك اصلح من اعطائي اياها لرجل اخر فاقم عندي * فخدمه
21 يعقوب براحيل سبع سنين * وكانت عنده كايام يسيرة من محبته لها * ثم قال له اعطني
22 زوجتي اذ قد كملت ايامي * وادخل اليها * فجمع لابان اهل الموضع وصنع لهم مجلسا * فلما
23 24 كان العشاء اخذ ليا ابنته فزفها اليه ودخل اليها * فاعطاها لابان زلفا امته لتكون
25 لها امة * فلما كان بالغداة فاذا هي ليا * فقال للابان ماذا صنعت بي * اليس براحيل
خدمتك * فلم اربتني *

10 Ut autem vidit Jacob Rahil filiam Laban avunculi sui, & oves Laban avunculi sui, accedens revolvit saxum de puteo, & adaquavit oves ejus. 11 Deinde osculatus est Jacob Rahil, elevavitque vocem suam, ac flevit. 12 Et significavit ei se esse filium materteræ ejus Rebeccæ. Cucurrit illa, & nuntiavit parentibus suis. 13 Cúmque audisset Laban famam Iacobi filii sororis suæ, accurrit in occursum ejus, amplexatúsque est eum, & osculatus est illum, & introduxit illum in habitaculum suum; & narravit ei omnes res istas. 14 Tum dixit Laban ad Iacob: Tu quidem es os meum, & caro mea. Et mansit apud eum mensem unum. 15 Et dixit ei Laban: Etiamsi sis consanguineus meus, serviésne mihi gratis? Indica mihi quænam sit merces tua. 16 Erántque Labano duæ filiæ: nomen majoris Lia, & nomen minoris Rahil. 17 Et oculi Liæ erant pulchri, at verò Rahil erat pulchrâ formâ & aspectu. 18 Amavit autem Rahilem, Jacob, & ait: Serviam tibi septem annis pro Rahil filia tua minore. 19 Dixit Laban: Dare eam tibi, melius est quàm dare eam viro alteri: mane ergo apud me. 20 Servivitq; ei Jacob pro Rahil septem annos, fueruntq; apud eum quasi dies pauci præ amore ipsius in eã. 21 Deinde dixit ei: Da mihi uxorẽ meã, cùm jã cõpleti sint dies mei: & ingrediar ad illam. 22 Congregavit autẽ Laban habitatores loci, & fecit eis conviviũ. 23 Cùmq; fuisset serò, accepit Liam filiam suam, & duxit eam ad ipsum: & ingressus est ad eam. 24 Deditque illi Laban Zelpham ancillã suam, ut esset ei ancilla. 25 Cùm autem fuisset mane, ecce ipsa erat Lia. Dixitq; ad Laban: Quid fecisti mihi? nonne pro Rahil servivi tibi? quare fraudâsti me?

ספר בראשית : ל

faciei ad minorem dandam ad ,nostro loco in sic fiet Non : Laban dixit Et

26 וַיֹּאמֶר לָבָן לֹא־יֵעָשֶׂה כֵן בִּמְקוֹמֵנוּ לָתֵת הַצְּעִירָה לִפְנֵי

hanc etiam tibi dabimus & ,hujus hebdomadã Comple .primogenitæ

27 הַבְּכִירָה׃ מַלֵּא שְׁבֻעַ זֹאת וְנִתְּנָה לְךָ גַּם־אֶת־זֹאת

.alios annos septem adhuc *mecum* servies quam servitute *in*

בַּעֲבֹדָה אֲשֶׁר תַּעֲבֹד עִמָּדִי עוֹד שֶׁבַע־שָׁנִים אֲחֵרוֹת׃

Rachel ei dedit & ,illius hebdomadã cõplevit & ,sic Jahacob fecit Et

28 וַיַּעַשׂ יַעֲקֹב כֵּן וַיְמַלֵּא שְׁבֻעַ זֹאת וַיִּתֶּן־לוֹ אֶת־רָחֵל

Bilhah suæ filiæ Rachel ipsi Laban dedit Et .uxorem in ei suam filiam

29 בִּתּוֹ לוֹ לְאִשָּׁה׃ וַיִּתֵּן לָבָן לְרָחֵל בִּתּוֹ אֶת־בִּלְהָה

dilexit & ,Rachel ad etiam est ingressus Et .ancillam in ei suã ancillã

30 שִׁפְחָתוֹ לָהּ לְשִׁפְחָה׃ וַיָּבֹא גַּם אֶל־רָחֵל וַיֶּאֱהַב

.alios annos septem adhuc *eo cum* servivit & ,*Leah præ* Rachel etiam

גַּם־אֶת־רָחֵל מִלֵּאָה וַיַּעֲבֹד עִמּוֹ עוֹד שֶׁבַע־שָׁנִים אֲחֵרוֹת׃

Rachel & ,ejus vulvam aperuit & ,Leah exosa quòd Dominus vidit Et

31 וַיַּרְא יְהוָה כִּי־שְׂנוּאָה לֵאָה וַיִּפְתַּח אֶת־רַחְמָהּ וְרָחֵל

,Reubẽ ,ej' nomẽ vocavit & ,filiũ peperit & ,Leah concepit Et .sterilis

32 עֲקָרָה׃ וַתַּהַר לֵאָה וַתֵּלֶד בֵּן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ רְאוּבֵן

me diliget nunc quoniã .meam afflictionẽ *in* Domin' vidit Quia:dixit quia

כִּי אָמְרָה כִּי־רָאָה יְהוָה בְּעָנְיִי כִּי עַתָּה יֶאֱהָבַנִי

audivit Quia : dixit & ,filiũ peperit & ,adhuc concepit Et .meus vir

33 אִישִׁי׃ וַתַּהַר עוֹד וַתֵּלֶד בֵּן וַתֹּאמֶר כִּי־שָׁמַע

vocavit & :hunc etiam mihi dedit & ,*ego* exosa quòd Dñs

יְהוָה כִּי־שְׂנוּאָה אָנֹכִי וַיִּתֶּן־לִי גַּם־אֶת־זֶה וַתִּקְרָא

Nunc : dixit & ,filium peperit & ,adhuc concepit Et .*Simhon* ,ej' nomẽ

34 שְׁמוֹ שִׁמְעוֹן׃ וַתַּהַר עוֹד וַתֵּלֶד בֵּן וַתֹּאמֶר עַתָּה

.filios tres ei peperi quia ,*me ad* meus vir copulabitur vice hac

הַפַּעַם יִלָּוֶה אִישִׁי אֵלַי כִּי־יָלַדְתִּי לוֹ שְׁלֹשָׁה בָנִים

,filium peperit & ,adhuc concepit Et .Levi ejus nomen vocavit Idcirco

35 עַל־כֵּן קָרָא־שְׁמוֹ לֵוִי׃ וַתַּהַר עוֹד וַתֵּלֶד בֵּן

,ejus nomen vocavit Idcirco .*Dominum laudabo* vice Hac :dixit &

וַתֹּאמֶר הַפַּעַם אוֹדֶה אֶת־יְהוָה עַל־כֵּן קָרְאָה שְׁמוֹ

.*pariendo à stetit* Et .Jehudah

יְהוּדָה וַתַּעֲמֹד מִלֶּדֶת׃

CAP. XXX. ל

Rachel invidit & ,Jahacob ipsi pareret non quòd ,Rachel vidit Et

1 וַתֵּרֶא רָחֵל כִּי לֹא יָלְדָה לְיַעֲקֹב וַתְּקַנֵּא רָחֵל

mortua *non si &* :filios mihi Da : Jahacob ad dixit & ,*suam sororem in*

בַּאֲחֹתָהּ וַתֹּאמֶר אֶל־יַעֲקֹב הָבָה־לִּי בָנִים וְאִם־אַיִן מֵתָה

pro Nunquid : dixit & ,Rachel in Jahacob furor est iratus Et .ego

2 אָנֹכִי׃ וַיִּחַר־אַף יַעֲקֹב בְּרָחֵל וַיֹּאמֶר הֲתַחַת

Ecce : dixit Et ?ventris fructum te à prohibuit qui ,*ego* Deo

אֱלֹהִים אָנֹכִי אֲשֶׁר־מָנַע מִמֵּךְ פְּרִי־בָטֶן׃ וַתֹּאמֶר הִנֵּה

3 ,mea genua super pariet & ,eam ad ingredere ,Bilhah mea ancilla

אֲמָתִי בִלְהָה בֹּא אֵלֶיהָ וְתֵלֵד עַל־בִּרְכַּי

suam ancillam Bilhah ei dedit Et .eã ex *ego etiam ædificabor* &

4 וְאִבָּנֶה גַם־אָנֹכִי מִמֶּנָּה׃ וַתִּתֶּן־לוֹ אֶת־בִּלְהָה שִׁפְחָתָהּ

peperit & ,Bilhah concepit Et .Jahacob eam ad est ingressus & :uxorẽ in

5 לְאִשָּׁה וַיָּבֹא אֵלֶיהָ יַעֲקֹב׃ וַתַּהַר בִּלְהָה וַתֵּלֶד

.filium Jahacob ipsi

לְיַעֲקֹב בֵּן׃

Versio VULG. LAT.

26 Respondit Laban, Non est in loco nostro consuetudinis, ut minores antè tradamus ad nuptias. 27 Imple hebdomadam dierum hujus copulæ: & hanc quoque dabo tibi pro opere quo serviturus es mihi septem annis aliis. 28 Acquievit placito; & hebdomadâ transactâ, Rachel duxit uxorem. 29 Cui pater servã Balã tradiderat. 30 Tandémque potitus optatis nuptiis, amorem sequentis priori prætulit, serviens apud eum septem annis aliis. 31 Videns autem Domin' quòd despiceret Liam, aperuit vulvã ejus, sorore sterili permanente. 32 Quæ conceptum genuit filium, vocavitque nomen ej', Ruben; dicens, Vidit Domin' humilitatem meam: nunc amabit me vir meus. 33 Rursúmq; concepit & peperit filium, et ait; Quoniã audivit me Domin' haberi contemptui, dedit etiam istum mihi: vocavítque nomẽ ej', Simeõ. 34 Concepítq; tertiò, & genuit alium filiũ: dixítque, Nunc quoque copulabitur mihi marit' meus, eò quòd pepererim ei tres filios: & idcircò appellavit nomen ejus, Levi. 35 Quartò concepit, & peperit filium: & ait, Modò confitebor Domino: et ob hoc vocavit eum, Judam: cessavítque parere.

CAP. XXX.

1 CErnens autem Rachel quod infœcunda esset, invidit sorori suæ: & ait marito suo, Da mihi liberos, alioquin moriar. 2 Cui iratus respondit Jacob; Num pro Deo ego sum, qui privavit te fructu ventris tui? 3 At illa, Habeo, inquit, famulam Balam: ingredere ad illam, ut pariat super genua mea, & habeam ex illa filios. 4 Dedítque illi Balam in conjugium: quæ, 5 Ingresso ad se viro, concepit, & peperit filium.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

26 (φ) Ἀπεκρίθη δὲ Λάβαν, Οὐκ ἔστιν οὕτως ἐν τῷ τόπῳ ἡμῶν, δοῦναι τὴν νεωτέραν πρὶν ἢ τὴν πρεσβυτέραν. 27 Συντέλεσον οὖν τὰ ἕβδομα ταύτης, καὶ δώσω σοι καὶ ταύτην ἀντὶ τῆς ἐργασίας, ἧς ἐργᾷ παρ' ἐμοί, ἔτι ἑπτὰ ἔτη ἕτερα. 28 Ἐποίησε δὲ Ἰακὼβ οὕτως· καὶ ἀνεπλήρωσε τὰ ἕβδομα ταύτης· καὶ (χ) ἔδωκεν αὐτῷ Λάβαν Ῥαχὴλ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ αὐτῷ γυναῖκα. 29 Ἔδωκε δὲ (ψ) Λάβαν τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ Βαλλὰν τὴν παιδίσκην αὐτοῦ, αὐτῇ παιδίσκην. 30 Καὶ εἰσῆλθε πρὸς Ῥαχήλ· ἠγάπησε δὲ Ῥαχὴλ μᾶλλον ἢ Λείαν. καὶ ἐδούλευσεν αὐτῷ ἑπτὰ ἔτη ἕτερα. 31 Ἰδὼν δὲ κύριος ὁ θεός, ὅτι (ω) ἐμισεῖτο Λεία, ἤνοιξε τὴν μήτραν αὐτῆς· Ῥαχὴλ δὲ ἦν στεῖρα. 32 Καὶ συνέλαβε Λεία, καὶ ἔτεκεν υἱὸν τῷ Ἰακώβ· ἐκάλεσε δὲ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ῥουβήν, λέγουσα, Διότι εἶδέ μου κύριος τὴν (α) ταπείνωσιν, καὶ ἔδωκέ μοι υἱόν· νῦν οὖν ἀγαπήσει με ὁ ἀνήρ μου. 33 Καὶ συνέλαβε (β) πάλιν, καὶ ἔτεκεν υἱὸν δεύτερον τῷ Ἰακώβ· καὶ εἶπεν, Ὅτι ἤκουσε κύριος ὅτι μισοῦμαι, καὶ προσέδωκέ μοι καὶ τοῦτον. καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Συμεών. 34 Καὶ συνέλαβεν ἔτι, καὶ ἔτεκεν υἱόν· καὶ εἶπεν, Ἐν τῷ νῦν καιρῷ πρὸς ἐμοῦ ἔσται ὁ ἀνήρ μου, τέτοκα γὰρ αὐτῷ τρεῖς υἱούς. διὰ τοῦτο (γ) ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, (δ) Λευί. 35 Καὶ συλλαβοῦσα ἔτι, ἔτεκεν υἱόν· καὶ εἶπε, Νῦν ἔτι τοῦτο ἐξομολογήσομαι κυρίῳ. διὰ τοῦτο ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, (ε) Ἰούδαν. καὶ ἔστη τοῦ τίκτειν.

ΚΕΦ. λ'.

1 Ἰδοῦσα δὲ Ῥαχήλ, ὅτι οὐ τέτοκε τῷ Ἰακώβ· καὶ ἐζήλωσε Ῥαχὴλ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς· καὶ εἶπε τῷ Ἰακώβ, Δός μοι τέκνα· εἰ δὲ μή, τελευτήσω ἐγώ. 2 (α) Θυμωθεὶς δὲ Ἰακὼβ τῇ (β) Ῥαχήλ, εἶπεν αὐτῇ, Μὴ (γ) ἀντὶ θεοῦ ἐγώ εἰμι, ὃς ἐστέρησέ σε καρπὸν κοιλίας; 3 Εἶπε δὲ Ῥαχὴλ τῷ Ἰακώβ, Ἰδοὺ ἡ παιδίσκη μου Βαλλά· εἴσελθε πρὸς αὐτήν· καὶ τέξεται ἐπὶ τῶν γονάτων (δ) μου, καὶ τεκνοποιήσομαι κἀγὼ ἐξ αὐτῆς. 4 Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ Βαλλὰν τὴν παιδίσκην αὐτῆς, αὐτῷ γυναῖκα· καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὴν Ἰακώβ. 5 Καὶ συνέλαβε Βαλλὰ ἡ παιδίσκη Ῥαχήλ, καὶ ἔτεκε τῷ Ἰακὼβ υἱόν.

MS.A. (φ) Εἶπεν δὲ Λάβαν, (χ) ἔδωκεν Λάβαν (ψ) Λάβαν Ῥαχὴλ τῇ (ω) μισεῖται (α) ταπείνωσιν· νῦν ἀγαπήσει (β) πάλιν Λεία, (γ) ἐκλήθη (δ) Λευί. (ε) Ἰούδα.

ΚΕΦ. λ'.

(α) Ἐθυμώθη (β) Ῥαχήλ, καὶ εἶπεν (γ) ἀντὶ τοῦ θεοῦ (δ) μου, ἵνα τεκνοποιήσωμαι

Respondit autem Laban, Non est 26 *sic in loco nostro, ut detur junior priùs quàm senior. Consumma* 27 *itaque (c) septimanam istius; et dabo tibi et hanc pro opere, quod operaberis apud me adhuc septem annos alios. Fecit autem* 28 *Iacob sic; & implevit septimanam istius. Et dedit ei Laban Rachel filiam suam ipsi uxorem. Dedit autem Laban (d) filiæ suæ* 29 *Ballam ancillam suam, ei ancillam. Et intravit ad Rachel:* 30 *dilexit autem Rachel magis quàm Liam. Et servivit illi septem annos alios. Videns* 31 *autem Dominus Deus, quòd odio habebatur Lia, aperuit vulvam ejus. Rachel autem erat sterilis. Et concepit Lia, & peperit fili-* 32 *um ipsi Iacob. Vocavit autem nomen ejus Ruben, dicens; Quoniam vidit Dominus humiliationem meam, & dedit mihi filium: nunc itaque diliget me vir meus. Et concepit iterum,* 33 *& peperit filium secundum ipsi Iacob; & dixit, Quoniam audivit Dominus, quòd odio habeor, & addidit mihi etiam hunc. Et vocavit nomen ejus, Symeon. Et concepit adhuc, & peperit* 34 *filium; & dixit, In hoc nunc tempore (e) apud me erit vir meus: quia peperi ei tres filios. Idcò vocavit nomen ejus, Levi. Et concipiens adhuc peperit fili-* 35 *um; & dixit, (f) Nunc etiam hoc confitebor Domino. Ob id vocavit nomen ejus, Iudam. Et stetit à pariendo.*

CAP. XXX.

VIdens autem Rachel, quòd 1 *non peperisset ipsi Iacob; & Rachel invidit sorori suæ: & dixit ad Iacob, Da mihi filios: sin autem non, moriar ego. Ira-* 2 *tus autem Iacob ipsi Rachel, dixit ei; Nunquid pro Deo ego sum, qui privavit te fructu ventris? Dixit autem Rachel* 3 *ad Iacob, Ecce ancilla mea Balla: intra ad eam, & pariet super genua mea, & filios faciam ego etiam ex ea. Et dedit ei* 4 *Ballam ancillã suam ei uxorẽ: Et intravit ad eam Iacob. Et* 5 *concepit Balla ancilla Rachel, et peperit ipsi Iacob filium.*

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

26 ܘܐܡܪ ܠܒܢ ܠܝܥܩܘܒ. ܠܐ ܡܬܥܒܕܐ ܗܟܢܐ ܒܐܬܪܢ. ܕܬܬܠ ܙܥܘܪܬܐ ܩܕܡ ܩܫܝܫܬܐ.
27 ܡܠܝ ܡܫܬܘܬܗ ܕܗܕܐ. ܘܐܬܠ ܠܟ ܐܦ ܠܗܕܐ. ܚܠܦ ܦܘܠܚܢܐ ܕܬܦܠܘܚ ܥܡܝ ܬܘܒ ܫܒܥ
28 ܫܢܝܢ ܐܚܪܢܝܢ. ܘܥܒܕ ܝܥܩܘܒ ܗܟܢܐ. ܘܡܠܐ ܡܫܬܘܬܗ ܕܗܕܐ. ܘܝܗܒ ܠܗ ܠܪܚܝܠ
29 30 ܒܪܬܗ ܠܐܢܬܘ. ܘܝܗܒ ܠܒܢ ܠܪܚܝܠ ܒܪܬܗ ܠܒܠܗܐ ܐܡܬܗ ܠܐܡܗܘ. ܘܥܠ ܐܦ
31 ܠܪܚܝܠ. ܘܪܚܡܗ ܐܦ ܠܪܚܝܠ ܝܬܝܪ ܡܢ ܠܐܐ. ܘܦܠܚ ܥܡܗ ܬܘܒ ܫܒܥ ܫܢܝܢ ܐܚܪܢܝܢ. ܘܚܙܐ
32 ܡܪܝܐ ܕܣܢܝܐ ܗܝ ܠܐܐ. ܘܦܬܚ ܡܪܒܥܗ. ܘܪܚܝܠ ܥܩܪܬܐ. ܘܒܛܢܬ ܠܐܐ ܘܝܠܕܬ ܒܪܐ.
ܘܩܪܬ ܫܡܗ ܪܘܒܝܠ. ܘܐܡܪܬ. ܡܛܠ ܕܚܙܐ ܡܪܝܐ ܡܘܟܟܝ. ܗܫܐ ܢܪܚܡܢܝ ܒܥܠܝ.
33 ܘܒܛܢܬ ܬܘܒ ܘܝܠܕܬ ܒܪܐ. ܘܐܡܪܬ. ܡܛܠ ܕܫܡܥ ܡܪܝܐ ܕܣܢܝܐ ܐܢܐ. ܝܗܒ ܠܝ ܐܦ ܠܗܢܐ.
34 ܘܩܪܬ ܫܡܗ ܫܡܥܘܢ. ܘܒܛܢܬ ܬܘܒ ܘܝܠܕܬ ܒܪܐ. ܘܐܡܪܬ. ܗܫܐ ܙܒܢܐ ܗܢܐ ܢܬܢܩܦ ܠܝ ܒܥܠܝ.
35 ܡܛܠ ܕܝܠܕܬ ܠܗ ܬܠܬܐ ܒܢܝܢ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܩܪܬ ܫܡܗ ܠܘܝ. ܘܒܛܢܬ ܬܘܒ ܘܝܠܕܬ
ܒܪܐ. ܘܐܡܪܬ. ܗܫܐ ܙܒܢܐ ܗܢܐ ܐܘܕܐ ܠܡܪܝܐ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܩܪܬ ܫܡܗ ܝܗܘܕܐ.

ܩܦܠܐܘܢ. ܠ.

1 ܘܚܙܬ ܪܚܝܠ ܕܠܐ ܝܠܕܐ ܠܝܥܩܘܒ. ܘܛܢܬ ܒܚܬܗ. ܘܐܡܪܬ ܠܝܥܩܘܒ. ܗܒ ܠܝ ܒܢܝܐ.
2 ܘܐܠܐ ܡܝܬܐ ܐܢܐ. ܘܐܬܚܡܬ ܪܘܓܙܗ ܕܝܥܩܘܒ ܥܠ ܪܚܝܠ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܠܐ ܗܘܐ ܚܠܦ ܐܠܗܐ
3 ܐܢܐ. ܕܟܠܐ ܡܢܟܝ ܦܐܪܐ ܕܟܪܣܐ. ܘܐܡܪܬ ܠܗ. ܗܐ ܐܡܬܝ ܒܠܗܐ. ܥܘܠ ܠܘܬܗ. ܘܬܐܠܕ
4 ܥܠ ܒܘܪܟܝ. ܘܐܬܒܢܐ ܐܦ ܐܢܐ ܡܢܗ. ܘܝܗܒܬ ܠܗ ܠܒܠܗܐ ܐܡܬܗ ܠܐܢܬܘ. ܘܥܠ
5 ܠܘܬܗ. ܘܒܛܢܬ ܒܠܗܐ. ܘܝܠܕܬ ܠܝܥܩܘܒ ܒܪܐ.

26 Respondit Laban Jacobo, Non fit ita in patria nostra, ut detur minor ante majorem. 27 Perfice convivium istius, & dabo tibi etiã illam pro opere quo servies apud me adhuc septem annis aliis. 28 Fecit itáque Jacob hoc pacto, & cum complêsset convivium illi', dedit etiam ei Rahelem filiã suã in uxorem. 29 Dedítque Laban Raheli filiæ suæ, Belham ancillam suam in famulam. 30 Et ingressus est etiam ad Rahelem, dilexítque etiam Rahelem plusquàm Leam: & servivit apud eum etiam septem annis aliis. 31 Videns autem Dominus exosam esse Leam, aperuit vulvam ejus, Rahel verò sterilis erat. 32 Concepit ergò Lea, pepericque filiũ, & vocavit nomen ejus Rubil, dicens, Quoniam respexit Deus subjectionem meam, nunc amabit me maritus meus. 33 Et concepit rursus, peperítque filium, ac dixit, Quia audivit Dominus me exosam esse, concessit mihi etiam hunc: vocavítque nomen ejus Simeon. 34 Concepit rursus, ac peperit filium, dixítque, Vice hac adhærebit mihi marit' meus, quandoquidem peperi ei tres filios: idcirco vocavit nomen ejus Levi. 35 Concepit denuò, & peperit filium, ac dixit, Tempore isto gratias agam Dño: propterea vocavit nomen ejus Juda.

CAP. XXX.

1 CErnens autem Rahel se non parere Jacobo, invidit sorori suæ, dixitq; ad Jacob; Da mihi liberos, alioquin moriar. 2 Et incensus furore Jacob in Rahelem, dixit ei, Num loco Dei sum ego, qui interdixit tibi fructus ventris? 3 Dixit ad eum, En ancilla mea Belha, ingredere ad eam, parietq; super genua mea, & consolabor ego quoq; per eã. 4 Dedit ergò ei Belhã ancillã suã in uxorem, & ingressus est ad eam. 5 Et concepit Belha, peperítque Jacobo filium.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

26 ואמר לבן לא אתעבד כן באתרנא
27 למתן זעירתא קדם רבתא׃ אשלים
שבועתא דא ונתן לך אף ית דא
בפולחנא דתפלח עמי עוד שבע
28 שנין אוחרנין׃ ועבד יעקב כן
ואשלים שבועתא דדא ויהב ליה
29 ית רחל ברתיה ליה לאיתו׃ ויהב
לבן לרחל ברתיה ית בלהה
30 אמתיה לה לאמהו׃ ועל אף לות
רחל ורחים אף ית רחל מלאה
ופלח עמיה עוד שבע שנין
31 אוחרנין׃ וחזא יי ארי שניאתא
לאה ויהב לה עדוי ורחל עקרא׃
32 ועדיאת לאה וילידת בר וקרת
שמיה ראובן ארי אמרת ארי גלי
קדם יי עולבני ארי כען ירחמנני
33 בעלי׃ ועדיאת עוד וילידת בר
ואמרת ארי שמיע קדם יי ארי
סניאתא אנא ויהב לי אף ית דין
34 וקרת שמיה שמעון׃ ועדיאת עוד
וילידת בר ואמרת הדא זמנא
יתחבר לי בעלי ארי ילידית ליה
תלתא בנין על כן קרא שמיה לוי׃
35 ועדיאת עוד וילידת בר ואמרת
הדא זמנא אודי קדם יי על כן
קרת שמיה יהודה וקמת מלמילד׃

ל

1 וחזת רחל ארי לא ילידת ליעקב
וקניאת רחל באחתה ואמרת
ליעקב הב לי בנין ואם לא מיתא
2 אנא׃ ותקיף רוגזא דיעקב ברחל
ואמר הממני את בעיא הלא מן
קדם יי תבעין דמנע מניך ולדא
3 דמעין׃ ואמרת הא אמתי בלהה
עול לותה ותליד ואנא ארבי
4 ואתבני אף אנא מנה׃ ויהבת ליה
ית בלהה אמתה לאנתו ועל לותה
5 יעקב׃ ועדיאת בלהה וילידת ליעקב בר׃

26 Et ait Laban; Non solet fieri hoc in loco nostro: ut detur 27 minor antequàm major. Imple hebdomadam hujus: & dabimus tibi etiam hanc, pro servitute quâ servies mihi, adhuc 28 septẽ annis aliis. Et fecit Jacob sicut dixerat; & implevit hebdomadã hujus: & dedit ei Rachel filiam suam in 29 uxorẽ. Et dedit Laban Rachel filiæ suæ Balam ancillã suã, in 30 famulã. Et ingressus est etiam ad Rachel; dilexit & Rachel magis quàm Liam: & servivit apud eum rursus aliis septem 31 annis. Et *vidit Dominus* quòd odiosa esset Lia; & dedit ei ut conciperet: & Rachel erat 32 sterilis. Et concepit Lia, & peperit filiũ, & vocavit nomẽ ejus, Ruben: quia dixit, Quoniã manifesta fuit coram Dño injuria mea; nunc enim dili- 33 get me maritus meus. Et concepit rursus & peperit filium: & ait; Quia auditũ est corã Dño, quoniã odio habita essẽ ego; & dedit mihi etiã hunc: & vocavit nomẽ ej', Simeon. 34 Concepitq; iterum & peperit filium: & ait; Hac vice copulabitur mihi maritus meus; quia peperi ei tres filios: proptereà vocavit nomen ej', Le- 35 vi. Et cõcepit ultrà, & peperit filium; & ait, Hac vice confitebor coram Domino; propterea vocavit nomen ejus, Juda: cessavitq; parere.

CAP. XXX.

1 ET vidit Rachel, quòd non pepererat ex Jacob; et invidit Rachel sorori suæ: & dixit ad Jacob; *Da mihi filios*, alio- 2 quin moriar. Et irat' est furor Jacob in Rachel: et ait; Nũquid à me tu petis filios? nonne à facie Dñi debuisses petere? qui prohibuit à te generationem 3 ventris. Et ait; Ecce ancilla mea Bala, ingredere ad eã: ut pariat, & ego ero nutrix; & suscipiã quoq; ego filios ex eâ. 4 Et dedit ei Balã ancillã suã, in uxorẽ: & ingressus est ad eam 5 Jacob, Et concepit Bala, & peperit filium Jacob.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

* 26 ࠅࠉࠀࠌࠓ ࠋࠁࠍ ࠋࠀ ࠉࠏࠔࠄ ࠊࠍ ࠁࠌࠒࠅࠌࠍࠅ ࠋࠕࠕ ࠄࠑࠏࠉࠓࠄ ࠋࠐࠍࠉ ࠄࠁࠊࠉࠓࠄ
* 27 ࠌࠋࠀ ࠔࠁࠅࠏ ࠆࠀࠕ ࠅࠍࠕࠍࠄ ࠋࠊ ࠂࠌ ࠀࠕ ࠆࠀࠕ ࠁࠏࠁࠃࠄ ࠀࠔࠓ ࠕࠏࠁࠃ ࠏࠌࠃࠉ ࠏࠅࠃ ࠔࠁࠏ ࠔࠍࠉࠌ ࠀࠇࠓࠅࠕ
* 28 ࠅࠉࠏࠔ ࠉࠏࠒࠁ ࠊࠍ ࠅࠉࠌࠋࠀ ࠔࠁࠅࠏ ࠆࠀࠕ ࠅࠉࠕࠍ ࠋࠅ ࠀࠕ ࠓࠇࠋ ࠁࠕࠅ ࠋࠅ ࠋࠀࠔࠄ
* 29 ࠅࠉࠕࠍ ࠋࠁࠍ ࠋࠓࠇࠋ ࠁࠕࠅ ࠀࠕ ࠁࠋࠄࠄ ࠔࠐࠇࠕࠅ ࠋࠄ ࠋࠔࠐࠇࠄ
* 30 ࠅࠉࠁࠀ ࠂࠌ ࠀࠋ ࠓࠇࠋ ࠅࠉࠀࠄࠁ ࠂࠌ ࠀࠕ ࠓࠇࠋ ࠌࠋࠀࠄ ࠅࠉࠏࠁࠃ ࠏࠌࠅ ࠏࠅࠃ ࠔࠁࠏ ࠔࠍࠉࠌ ࠀࠇࠓࠅࠕ
** 31 ࠅࠉࠓࠀ ࠉࠄࠅࠄ ࠊࠉ ࠔࠍࠅࠀࠄ ࠋࠀࠄ ࠅࠉࠐࠕࠇ ࠀࠕ ࠓࠇࠌࠄ ࠅࠓࠇࠋ ࠏࠒࠓࠄ
* 32 ࠅࠕࠄࠓ ࠋࠀࠄ ࠅࠕࠋࠃ ࠁࠍ ࠅࠕࠒࠓࠀ ࠔࠌࠅ ࠓࠀࠅࠁࠍ ࠊࠉ ࠀࠌࠓࠄ ࠊࠉ ࠓࠀࠄ ࠉࠄࠅࠄ ࠁࠏࠍࠉࠉ ࠊࠉ ࠏࠕࠄ ࠉࠀࠄࠁࠍࠉ ࠀࠉࠔࠉ
* 33 ࠅࠕࠄࠓ ࠏࠅࠃ ࠅࠕࠋࠃ ࠁࠍ ࠅࠕࠀࠌࠓ ࠊࠉ ࠔࠌࠏ ࠉࠄࠅࠄ ࠊࠉ ࠔࠍࠅࠀࠄ ࠀࠍࠊࠉ ࠅࠉࠕࠍ ࠋࠉ ࠂࠌ ࠀࠕ ࠆࠄ ࠅࠕࠒࠓࠀ ࠔࠌࠅ ࠔࠌࠏࠅࠍ
* 34 ࠅࠕࠄࠓ ࠏࠅࠃ ࠅࠕࠋࠃ ࠁࠍ ࠅࠕࠀࠌࠓ ࠏࠕࠄ ࠄࠐࠏࠌ ࠉࠋࠅࠄ ࠀࠉࠔࠉ ࠀࠋࠉ ࠊࠉ ࠉࠋࠃࠕࠉ ࠋࠅ ࠔࠋࠔࠄ ࠁࠍࠉࠌ ࠏࠋ ࠊࠍ ࠒࠓࠀ ࠔࠌࠅ ࠋࠅࠉ
* 35 ࠅࠕࠄࠓ ࠏࠅࠃ ࠅࠕࠋࠃ ࠁࠍ ࠅࠕࠀࠌࠓ ࠄࠐࠏࠌ ࠀࠅࠃࠄ ࠀࠕ ࠉࠄࠅࠄ ࠏࠋ ࠊࠍ ࠒࠓࠀࠄ ࠔࠌࠅ ࠉࠄࠅࠃࠄ ࠅࠕࠏࠌࠃ ࠌࠋࠃࠕ

ࠋ

** 1 ࠅࠕࠓࠀ ࠓࠇࠋ ࠊࠉ ࠋࠀ ࠉࠋࠃࠄ ࠋࠉࠏࠒࠁ ࠅࠕࠒࠍࠀ ࠓࠇࠋ ࠁࠀࠇࠕࠄ ࠅࠕࠀࠌࠓ ࠀࠋ ࠉࠏࠒࠁ ࠄࠁࠄ ࠋࠉ ࠁࠍࠉࠌ ࠅࠀࠌ ࠀࠉࠍ ࠌࠕࠄ ࠀࠍࠊࠉ
* 2 ࠅࠉࠇࠓ ࠀࠐ ࠉࠏࠒࠁ ࠁࠓࠇࠋ ࠅࠉࠀࠌࠓ ࠄࠕࠇࠕ ࠀࠋࠄࠉࠌ ࠀࠍࠊࠉ ࠀࠔࠓ ࠌࠍࠏ ࠌࠌࠊ ࠐࠓࠉ ࠁࠈࠍ
* 3 ࠅࠕࠀࠌࠓ ࠄࠍࠄ ࠀࠌࠕࠉ ࠁࠋࠄࠄ ࠁࠀ ࠀࠋࠉࠄ ࠅࠕࠋࠃ ࠏࠋ ࠁࠓࠊࠉ ࠅࠀࠁࠍࠄ ࠂࠌ ࠀࠍࠊࠉ ࠌࠌࠍࠄ
* 4 ࠅࠕࠕࠍ ࠋࠅ ࠀࠕ ࠁࠋࠄࠄ ࠔࠐࠇࠕࠄ ࠋࠀࠔࠄ ࠅࠉࠁࠀ ࠀࠋࠉࠄ ࠉࠏࠒࠁ
* 5 ࠅࠕࠄࠓ ࠁࠋࠄࠄ ࠅࠕࠋࠃ ࠋࠉࠏࠒࠁ ࠁࠍ

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Respondit verò Laban, Non 26 *fit sic in locis nostris, ut detur minor ante majorem. Comple* 27 *hebdomadem istius; & dabo tibi etiam istam pro servitute quam servieris mihi adhuc septem annos alios. Fecitque* 28 *Jacob ita, & complevit hebdomadem hanc, & dedit ei Rachelem filiam suam in uxorem. Dedit quoque Laban* 29 *Racheli filiæ suæ Balam ancillam suam ei in ancillam. Et intravit etiam ad Rache-* 30 *lem, atq; etiam dilexit Rachelem plusquam Leam: & servivit ei adhuc septem annos alios. Videns autem Do-* 31 *minus quòd exosa esset Lea, aperuit vulvam ejus; Rachel verò erat sterilis. Et* 32 *concepit Lea, & peperit filium, vocavitq; nomen ejus Ruben: dicebat enim, Vidit Dominus afflictionem meam, quoniam nunc diliget me vir meus. Et concepit adhuc, &* 33 *peperit filium, dixitq; : Quoniam audivit Dominus quòd exosa essem, ideo dedit mihi adhuc istum, & vocavit nomen ejus Simeon. Et conci-* 34 *piens adhuc, peperit filium, & dixit, Nunc hac vice adhærebit mihi vir meus, quia peperi illi tres filios; ideo vocavit nomen ejus, Levi. Ite-* 35 *rúmque concepit, & peperit filiũ, et ait, Hac vice confitebor Domino, ideo vocavit nomen ejus, Judam, cessavitque parere.*

CAP. XXX.

VIdens autem Rachel 1 *quòd non pareret Jacobo, invidit sorori suæ, dixitque Jacobo: da mihi pueros; quòd si non, mortua sum. Tum ex-* 2 *arsit ira Jacobi adversus Rachelem, & dixit, Num loco Dei ego sum, qui prohibuit à te fructum ventris? Et* 3 *ait, Ecce ancilla mea Bala, ingredere ad eam, & pariet super genua mea, & ædificabor etiam ego ab ea. De-* 4 *ditque illi Balam ancillam suam in uxorem, & venit ad eam Jacob. Et concepit Bala,* 5 *& peperit Jacobo filium.*

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

26 * قال لابان لا يصنع كذا في بلدنا ان تزوج الصغرى قبل الكبرى * لكن اكمل اسبوع
27 هذه واعطيك هذه ايضا بالخدمة التي تخدمها عندي سبع سنين اخر * فصنع يعقوب كذا *
28 وكمل اسبوع هذه ليا * ثم اعطاه راحيل ابنته زوجة * واعطى لابان راحيل ابنته بلها امته
29 30 لتكون لها امة * فلما دخل الي راحيل احبها اكثر من ليا ثم خدمه سبع سنين اخر
31 32 * وعلم الله ان ليا مبغضة فرزقها ولدا وراحيل عاقر * فحملت ليا وولدت ابنا واسمه راوبين
33 لانها قالت قد نظر الله الي ضعفي والان يحبني رجلي * وحملت ايضا وولدت ابنا وقالت قد
34 سمع الله دعاي لاني مبغضة * فرزقني ايضا هذا * واسمه سمعون * وحملت ايضا وولدت ابنا
35 وقالت هذه المرة يعطف الي زوجي لاني قد ولدت له ثلثة اولاد واسمه ليوي * وحملت ايضا
وولدت ابنا وقالت هذه المرة اجدد شكر الله * ولذلك اسمه يهودا * ثم وقفت عن الولادة *

* الفصل الثلثون *

1 * ولما رات راحيل انها لم تلد ليعقوب حسدتها * وقالت له اسرف لي ولدا والا فانا مايتة * فاشتد
2 غضبه عليها وقال امن دون الله انا الذي منعك ثمر البطن * قالت هذه امتي بلها ادخل
3 اليها تلد في حجري وتبني بيتي ايضا منها * فاعطته امتها بلها زوجة * فدخل اليها يعقوب *
4 5 * فحملت بلها وولدت ليعقوب ابنا *

Dixit Laban: Non fit ita in patria no- 26 *stra, ut maritemus minorem ante majorem: Sed perfice hebdomadam hujus, &* 27 *dabo tibi hanc etiam pro servitute quam servies apud me septem annos alios. Fecitque Iacob ita, & perfecit hebdo-* 28 *madam hujus Liæ. Deinde dedit ei Ra-* 29 *bil filiam suam in uxorem. Et dedit La-* 30 *ban Rabili filiæ suæ Balha ancillam suam, ut esset ipsi ancilla. Cúmque ingressus esset ad Rabil, amavit eam plusquam Liam. Tum servivit ei septem annos alios. Cognovit autem Deus Liam esse* 31 *exosam, concessitque ei filium; & Rabil erat sterilis. Concepitque Lia, & pepe-* 32 *rit filium, appellavitque eum Raubin. Dixit enim, Jam respexit Deus ad imbecillitatem meam, & nunc diliget me vir meus. Concepitque etiam, ac peperit,* 33 *dixitque: Audivit Deus preces meas quoniam exosa sum, concessitque mihi etiam hunc, & vocavit eum Simeon. Et concepit quoque, ac peperit filium, &* 34 *ait: Hac vice propensus erit ad me maritus meus, quia peperi ei tres filios, & vocavit eum Livi. Concepit etiam, ac pe-* 35 *perit filium, & dixit: Hac vice renovabo gratias Dei, & propterea vocavit eum Ihuda: Deinde cessavit à pariendo.*

CAP. XXX.

CUmque vidisset Rabil se non pepe- 1 *risse Iacobo, invidit ei, & dixit ad illum, Impetra mihi filiũ, alioqui ego moritura sum. Invaluit autẽ ira ejus contra* 2 *illã, & ait: Num supra Deũ sum ego, qui privavit te fructu ventris? Dixit: Hac* 3 *est ancilla mea Balha, ingredere ad eam, pariet in sinu meo, & ædificabitur domus mea etiam ex ipsa. Deditque ei an-* 4 *cillam suam Balha in uxorem: et in-* 5 *gressus est ad eam Iacob. Concepitque Balha, ac peperit Iacobo filium.*

ספר בראשית ל׃

,meā voce in audivit etiam & ,Deus me Judicavit : Rachel dixit Et
6 וַתֹּאמֶר רָחֵל דָּנַנִּי אֱלֹהִים וְגַם שָׁמַע בְּקֹלִי
concepit Et .Dan,ejus nomen vocavit Idcirco : filium mihi dedit &
7 וַיִּתֶּן־לִי בֵּן עַל־כֵּן קָרְאָה שְׁמוֹ דָּן׃ וַתַּהַר
.Jahacob ipsi secundum filium ,Rachel ancilla Bilhah peperit & ,adhuc
עוֹד וַתֵּלֶד בִּלְהָה שִׁפְחַת רָחֵל בֵּן שֵׁנִי לְיַעֲקֹב׃
,mei sorore cum sum luctata Dei Luctationibus : Rachel dixit Et
8 וַתֹּאמֶר רָחֵל נַפְתּוּלֵי אֱלֹהִים נִפְתַּלְתִּי עִם־אֲחֹתִי
quòd ,Leah vidit Et .Naphtali,ejus nomen vocavit Et .potui etiam
9 גַּם־יָכֹלְתִּי וַתִּקְרָא שְׁמוֹ נַפְתָּלִי׃ וַתֵּרֶא לֵאָה כִּי
eam dedit & ,suam ancillam Zilpah accepit & ,pariendo à stetisset
עָמְדָה מִלֶּדֶת וַתִּקַּח אֶת־זִלְפָּה שִׁפְחָתָהּ וַתִּתֵּן אֹתָהּ
Jahacob ipsi Leah ancilla Zilpah peperit Et .uxorem in Jahacob ipsi
10 לְיַעֲקֹב לְאִשָּׁה׃ וַתֵּלֶד זִלְפָּה שִׁפְחַת לֵאָה לְיַעֲקֹב
,ejus nomen vocavit Et .prosperitas Venit : Leah dixit Et .filium
11 בֵּן׃ וַתֹּאמֶר לֵאָה בָּגָד וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ
.Jahacob ipsi secundum filium Leah ancilla Zilpah peperit Et .Ghad
12 גָּד׃ וַתֵּלֶד זִלְפָּה שִׁפְחַת לֵאָה בֵּן שֵׁנִי לְיַעֲקֹב׃
vocavit Et .filiæ me beatificaverunt quia ,meā felicitate In :Leah dixit Et
13 וַתֹּאמֶר לֵאָה בְּאָשְׁרִי כִּי אִשְּׁרוּנִי בָּנוֹת וַתִּקְרָא
,triticorum messis diebus in Reuben ivit Et .Aser ejus nomen
14 אֶת־שְׁמוֹ אָשֵׁר׃ וַיֵּלֶךְ רְאוּבֵן בִּימֵי קְצִיר־חִטִּים
.suam matrem Leah ad eas attulit & ,agro in mandragoras repperit &
וַיִּמְצָא דוּדָאִים בַּשָּׂדֶה וַיָּבֵא אֹתָם אֶל־לֵאָה אִמּוֹ
.tui filii mandragoris de mihi quæso Da : Leah ad Rachel dixit Et
וַתֹּאמֶר רָחֵל אֶל־לֵאָה תְּנִי־נָא לִי מִדּוּדָאֵי בְּנֵךְ׃
etiam accipiendum ad & ,meum virum te accipere parum Num : ei dixit Et
15 וַתֹּאמֶר לָהּ הַמְעַט קַחְתֵּךְ אֶת־אִישִׁי וְלָקַחַת גַּם
nocte tecum cubet Idcirco:Rachel dixit Et ?mei filii mandragoras
אֶת־דּוּדָאֵי בְּנִי וַתֹּאמֶר רָחֵל לָכֵן יִשְׁכַּב עִמָּךְ הַלַּיְלָה
,vesperâ in agro ex Jahacob venit Et .tui filii mandragoris pro
16 תַּחַת דּוּדָאֵי בְנֵךְ׃ וַיָּבֹא יַעֲקֹב מִן־הַשָּׂדֶה בָּעֶרֶב
quia ingredieris me Ad : dixit & ,ejus occursum in Leah est egressa &
וַתֵּצֵא לֵאָה לִקְרָאתוֹ וַתֹּאמֶר אֵלַי תָּבוֹא כִּי
eā cum dormivit & : mei filii mandragoris in te cōduxi cōducendo mercede
שָׂכֹר שְׂכַרְתִּיךָ בְּדוּדָאֵי בְּנִי וַיִּשְׁכַּב עִמָּהּ
peperit & ,concepit & ,Leah ad Deus audivit Et .illâ nocte in
17 בַּלַּיְלָה הוּא׃ וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶל־לֵאָה וַתַּהַר וַתֵּלֶד
Deus Dedit : Leah dixit Et .quintum filium Jahacob ipsi
18 לְיַעֲקֹב בֵּן חֲמִישִׁי׃ וַתֹּאמֶר לֵאָה נָתַן אֱלֹהִים
ejº nomē vocavit Et .meo viro meam ancillam dedi quia ,meā mercedē
שְׂכָרִי אֲשֶׁר־נָתַתִּי שִׁפְחָתִי לְאִישִׁי וַתִּקְרָא שְׁמוֹ
.Jahacob ipsi sextum filium peperit & ,Leah adhuc concepit Et .Issachar
19 יִשָּׂשכָר׃ וַתַּהַר עוֹד לֵאָה וַתֵּלֶד בֵּן־שִׁשִּׁי לְיַעֲקֹב׃
vice Hac .bonâ dote me Deus me Dotavit : Leah dixit Et
20 וַתֹּאמֶר לֵאָה זְבָדַנִי אֱלֹהִים אֹתִי זֵבֶד טוֹב הַפַּעַם
vocavit & : filios sex ei peperi quia :meus vir mecū habitabit
יִזְבְּלֵנִי אִישִׁי כִּי־יָלַדְתִּי לוֹ שִׁשָּׁה בָנִים וַתִּקְרָא אֶת־
,ejus nomen vocavit & ,filiam peperit postea Et .Zebulun,ejus nomen
21 שְׁמוֹ זְבֻלוּן׃ וְאַחַר יָלְדָה בַּת וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמָהּ
.Dinah
דִּינָה׃

Versio VULG. LAT.

6 Dixitq; Rachel, Judicavit mihi Dominus, & exaudivit vocem meam, dans mihi filium: idcirco appellavit nomen ejus, Dan. 7 Rursúmque Bala concipiens peperit alterum. 8 Pro quo ait Rachel, Comparavit me Deus cum sorore mea, & invalui: vocavítq; eum, Nephthali. 9 Sentiens Lia quòd parere desiisset, Zelpham ancillam suam marito tradidit. 10 Quâ post conceptum edente filium, 11 Dixit, Feliciter: & idcirco vocavit nomen ejus, Gad. 12 Peperit quoque Zelpha alterum. 13 Dixítque Lia, Hoc pro beatitudine mea. Beatam quippe me dicent mulieres: propterea appellavit eum, Aser. 14 Egressus autem Ruben tempore messis triticeæ in agrum, reperit mandragoras: quas matri Liæ detulit. Dixítque Rachel, Da mihi partem de mandragoris filii tui. 15 Illa respondit, Parúmne tibi videtur, quòd præripueris maritum mihi, nisi etiam mandragoras filii mei tuleris? Ait Rachel, Dormiat tecum hâc nocte pro mandragoris filii tui. 16 Redeuntíque ad vesperam Jacob de agro, egressa est in occursum ejus Lia. Et ad me, inquit, intrabis: quia mercede conduxi te pro mandragoris filii mei. Dormivítq; cum ea nocte illâ. 17 Et exaudivit Deus preces ejus: concepítq;& 18 peperit filium quintum. Et ait, Dedit Deus mercedem mihi, quia dedi ancillam meam viro meo: appellavítque nomen ejus, Issachar. 19 Rursum Lia concipiens, peperit sextum filium. 20 Et ait, Dotavit me Deus dote bonâ; etiam hâc vice mecum erit maritus meus, eò quòd genuerim ei sex filios: & idcirco appellavit nomen ejus, Zabulon. 21 Post quem peperit filiam, nomine Dinam.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

6 Καὶ εἶπε Ῥαχὴλ, Ἔκρινέ μοι ὁ Θεὸς, καὶ ἐπήκουσε τῆς φωνῆς μου, καὶ ἔδωκέ μοι υἱόν· διὰ 7 τοῦτο ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Δάν. Καὶ συνέλαβεν ἔτι Βαλλὰ ἡ παιδίσκη Ῥαχὴλ, 8 καὶ ἔτεκεν υἱὸν δεύτερον τῷ Ἰακώβ. Καὶ εἶπε Ῥαχὴλ, (ε) Συναντελάβετό μου ὁ Θεὸς· καὶ συνανεστράφην τῇ ἀδελφῇ μου, καὶ ἠδυνάσθην. 9 καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Νεφθαλείμ. Εἶδε δὲ Λεία, ὅτι ἔστη τοῦ τίκτειν· καὶ ἔλαβε Ζελφὰν τὴν παιδίσκην αὐτῆς, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ Ἰακὼβ γυναῖκα· (ζ) καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτόν. 10 Καὶ συνέλαβε Ζελφὰ ἡ παιδίσκη Λείας, 11 καὶ ἔτεκε τῷ Ἰακὼβ υἱόν. Καὶ εἶπε Λεία, Ἐν τύχῃ. καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, 12 Γάδ. Καὶ συνέλαβεν ἔτι Ζελφὰ ἡ παιδίσκη Λείας, καὶ (η) ἔτεκε τῷ Ἰακὼβ υἱὸν δεύ13τερον. Καὶ εἶπε Λεία, Μακαρία ἐγὼ, ὅτι (θ) μακαριοῦσί με αἱ γυναῖκες. καὶ ἐκάλε14σε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ἀσήρ. Ἐπορεύθη δὲ Ῥουβὴν (ι) ἐν ἡμέρᾳ θερισμοῦ πυρῶν· καὶ εὗρε μῆλα (κ) μανδραγορῶν ἐν τῷ ἀγρῷ, καὶ ἤνεγκεν αὐτὰ πρὸς Λείαν τὴν μητέρα αὐτοῦ. εἶπε δὲ Ῥαχὴλ τῇ (λ) Λείᾳ τῇ ἀδελφῇ αὐτῆς, 15 Δός μοι τῶν μανδραγορῶν τοῦ υἱοῦ σου. Εἶπε δὲ Λεία, Οὐχ ἱκανόν σοι, ὅτι ἔλαβες τὸν ἄνδρα μου; μὴ καὶ τοὺς (μ) μανδραγόρας τοῦ υἱοῦ μου λήψῃ; Εἶπε δὲ Ῥαχὴλ, Οὐχ οὕτως· κοιμηθήτω μετὰ σοῦ τὴν νύκτα ταύτην ἀντὶ τῶν μαν16δραγορῶν τοῦ υἱοῦ σου. Εἰσῆλθε δὲ Ἰακὼβ ἐξ ἀγροῦ ἑσπέρας· καὶ ἐξῆλθε Λεία εἰς συνάντησιν αὐτῷ· καὶ εἶπε, Πρὸς ἐμὲ εἰσελεύσῃ σήμερον· μεμίσθωμαι γάρ σε ἀντὶ τῶν μανδραγορῶν τοῦ υἱοῦ μου. καὶ ἐκοιμήθη μετ᾽ αὐτῆς 17 τὴν νύκτα ἐκείνην. Καὶ (ν) ἐπήκουσεν ὁ Θεὸς Λείας· καὶ συλλαβοῦσα, ἔτεκε τῷ Ἰακὼβ υἱὸν 18 πέμπτον. Καὶ εἶπε Λεία, Δέδωκέ μοι ὁ Θεὸς τὸν μισθόν μου, (ξ) ἀνθ᾽ οὗ ἔδωκα τὴν παιδίσκην μου τῷ ἀνδρί μου. καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄ19νομα αὐτοῦ, Ἰσσάχαρ, ὅ ἐστι Μισθός. Καὶ συνέλαβεν ἔτι Λεία, καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἕκτον τῷ Ἰ20ακώβ. Καὶ εἶπε Λεία, Δεδώρηταί ὁ Θεός μοι δῶρον καλὸν ἐν τῷ νῦν καιρῷ· αἱρετιεῖ με ὁ ἀνήρ μου· τέτοκα γὰρ αὐτῷ υἱοὺς ἕξ. καὶ ἐκάλε21σε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ζαβουλών. Καὶ μετὰ τοῦτο ἔτεκε θυγατέρα. καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῆς, (ο) Δεῖνα.

6 Et dixit Rachel, Iudicavit mihi Deus, & exaudivit vocem meam, & dedit mihi filium. Propterea vocavit nomen ejus, Dan. 7 Et concepit adhuc Balla ancilla Rachel, & peperit filium secundum ipsi Iacob. 8 Et dixit Rachel, (a) Coassumpsit me Deus; & colluctata sum cum sorore mea, & valui. Et vocavit nomen ejus, Nephthali. 9 Vidit autem Lia, quia steterat à pariendo: et sumpsit Zelpham ancillā suam, et dedit eam ipsi Iacob uxorem: & intravit ad eam. 10 Et concepit Zelpha ancilla Liæ, & peperit ipsi Iacob filium. 11 Et dixit Lia, (b) In fortuna. Et cognominavit nomen ejus, Gad. 12 Et cōcepit adhuc Zelpha ancilla Liæ, & peperit ipsi Iacob filium secundum. 13 Et dixit Lia, Beata ego, quia (c) beatificabunt me mulieres. Et vocavit nomen ejus, (d) Aser. 14 Ivit autem Ruben in die messis triticeæ; & invenit poma mandragorarum in agro, & attulit ea ad Liam matrem suam. Dixit autem Rachel Liæ sorori suæ, Da mihi de mandragoris filii tui. 15 Dixit autem Lia, Non satis est tibi, quòd accepisti virum meum? Nunquid et mandragoras filii mei accipies? Dixit autem Rachel, Non ita: dormiat tecum nocte hâc pro mandragoris filii tui. 16 Ingressus est autem Iacob ex agro vesperi, & exiit Lia in occursum ei; et dixit, Ad me intrabis hodie: mercede enim conduxi te pro mandragoris filii mei. Et dormivit cum ea nocte illâ. 17 Et exaudivit Deus Liam: & concipiens peperit ipsi Iacob filium quintum. 18 Et dixit Lia, Dedit mihi Deus mercedem meam, pro eo quòd dedi ancillam meam viro meo. Et vocavit nomen ejus, Issachar, quod est Merces. 19 Et concepit adhuc Lia, & peperit filium sextum ipsi Iacob. 20 Et dixit Lia, Donavit Deº mihi donum bonum (e) nunc temporis; (f) deliget me vir meus: peperi enim ei filios sex. Et vocavit nomen ejus, Zabulon. 21 Et post hoc peperit filiam: & vocavit nomen ejus, Dina.

MS.A. (ε) Συνελάβετό μοι (ζ) εἰσῆλθε δὲ πρὸς αὐτὴν Ἰακώβ. Καὶ (η) ἔτεκεν ἔτι τῷ (θ) μακαρίζουσίν με πᾶσαι αἱ γυναῖκες. (ι) ἐν ἡμέραις (κ) μανδραγόρου (λ) Λείᾳ, Δός (μ) μανδραγόρους (ν) ἐπήκουσεν αὐτῆς ὁ Θεός· (ξ) ἀνθ᾽ ὧν (ο) Δεῖνα· καὶ ἔστη τοῦ τίκτειν. Ἐμνήσθη

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 [illegible] 7 [illegible] 8 [illegible] 9 [illegible] 10 [illegible] 11 [illegible] 12 [illegible] 13 [illegible] 14 [illegible] 15 [illegible] 16 [illegible] 17 [illegible] 18 [illegible] 19 [illegible] 20 [illegible] 21

6 Dixítque Rahel, Judicavit me Deus, atque adeò exaudivit vocem meam, dedítque mihi filium: idcirco vocavit nomen ejus Dan. 7 Et concepit rursus Belha ancilla Rahelis, peperitque filium alterum Jacobo. 8 Et ait Rahel, Contendi cum sorore mea, quin etiā potui: vocavítque nomen ejus Nephtali. 9 Videns autem Lea se destitisse à pariendo, adduxit Zelpham ancillam suam, & dedit eam uxorem Jacobo. 10 Peperit igitur Zelpha ancilla Leæ Jacobo filium. 11 Dixítque Lea, Venit fortuna mea: & vocavit nomen ejus Gad. 12 Peperit quoque Zelpha ancilla Leæ filium secundum Jacobo. 13 Dixítque Lea, Pro gloria mea quâ me glorificaverunt filiæ: vocavítque nomen ejus Asir. 14 Abiit autem Rubil in diebus messis triticeæ, & invenit mandragoras in agro, attulítque eas Leæ matri suæ. Dixítque Rahel ad Leam, Da mihi de mandragoris filii tui. 15 Respondit ei Lea, Nonne sufficit rapuisse maritum meum, sed etiam accipies mandragoras filii mei? Ait Rahel, Propterea dormiet tecum hac in nocte pro mandragoris filii tui. 16 Itaque ingredienti Jacobo ex agro sub vesperam, egressa est Lea in occursum ejus, ac dixit, Apud me ingredieris, quoniam mercede te conduxi, pro mandragoris filii mei; & dormivit cum ea nocte illâ. 17 Exaudivit autem Deus Leam, concepítque, & peperit Jacobo filium quintum. 18 Dixítque Lea, Reddidit Deus mercedem meam, eò quòd dederim ancillam meam marito meo: vocavítq; nomen ejus Isachar. 19 Concepit rursum Lea, peperitq; filium sextum Jacobo. 20 Et ait Lea, Dotavit me Deus dote bonâ: hoc tempore adhærebit mihi maritus meus, eò quòd genuerim ei sex filios: vocavítque nomen ejus Zebolon. 21 Præterea genuit filiam, & vocavit nomen ejus Dina.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

6 וַאֲמַרַת רָחֵל דָּנַנִי יְיָ וְאַף קַבֵּיל צְלוֹתִי וִיהַב לִי בַּר עַל־כֵּן קְרָת שְׁמֵיהּ דָּן׃ 7 וְעַדִּיאַת עוֹד וִילֵידַת בִּלְהָה אַמְתָא דְרָחֵל בַּר תִּנְיָן לְיַעֲקֹב׃ 8 וַאֲמַרַת רָחֵל קַבֵּיל יְיָ בָּעוּתִי בְּאִתְחַנָּנוּתִי בִּצְלוֹתִי חֲמֵידִית דִּיהֵי לִי וְלַד כַּאֲחָתִי וְאַף אִתְיְהֵיב לִי וּקְרָת שְׁמֵיהּ נַפְתָּלִי׃ 9 וַחֲזָת לֵאָה אֲרֵי קָמַת מִלְּמֵילַד וּדְבָרַת יָת־זִלְפָּה אַמְתַהּ וִיהַבַת יָתַהּ לְיַעֲקֹב לְאִנְתּוּ׃ 10 וִילֵידַת זִלְפָּה אַמְתָא דְלֵאָה לְיַעֲקֹב בַּר׃ 11 וַאֲמַרַת לֵאָה אֲתָא גָד וּקְרָת יָת־שְׁמֵיהּ גָּד׃ 12 וִילֵידַת זִלְפָּה אַמְתָא דְלֵאָה בַּר תִּנְיָן לְיַעֲקֹב׃ 13 וַאֲמַרַת לֵאָה תּוּשְׁבַּחְתָּא הֲוָת לִי אֲרֵי בְּכֵן יְשַׁבְּחוּנַנִי נְשַׁיָּא וּקְרָת יָת־שְׁמֵיהּ אָשֵׁר׃ 14 וַאֲזַל רְאוּבֵן בְּיוֹמֵי חֲצַד־חִטִּין וְאַשְׁכַּח יַבְרוּחִין בְּחַקְלָא וְאַיְתִי יָתְהוֹן לְלֵאָה אִמֵּיהּ וַאֲמַרַת רָחֵל לְלֵאָה הַבִי־כְעַן לִי מִיַּבְרוּחֵי דִבְרִיךְ׃ 15 וַאֲמַרַת לַהּ הַזְעֵיר דִּדְבַרְתְּ יָת־בַּעְלִי וּלְמִסַּב אַף יָת־יַבְרוּחֵי דִבְרִי וַאֲמַרַת רָחֵל בְּכֵן יִשְׁכּוּב עִמִּךְ בְּלֵילְיָא חֲלַף יַבְרוּחֵי דִבְרִיךְ׃ 16 וְעַל יַעֲקֹב מִן־חַקְלָא בְּרַמְשָׁא וּנְפַקַת לֵאָה לְקַדָּמוּתֵיהּ וַאֲמַרַת לְוָתִי תֵּיעוֹל אֲרֵי מֵיגַר אֲגַרְתָּךְ בְּיַבְרוּחֵי דִבְרִי וּשְׁכִיב עִמַּהּ בְּלֵילְיָא הוּא׃ 17 וְקַבֵּיל יְיָ צְלוֹתַהּ דְּלֵאָה וְעַדִּיאַת וִילֵידַת לְיַעֲקֹב בַּר חֲמִישָׁאי׃ 18 וַאֲמַרַת לֵאָה יְהַב יְיָ אַגְרִי דִּיהָבִית אַמְתִי לְבַעְלִי וּקְרָת שְׁמֵיהּ יִשָּׂשכָר׃ 19 וְעַדִּיאַת עוֹד לֵאָה וִילֵידַת בַּר־שְׁתִיתָאי לְיַעֲקֹב׃ 20 וַאֲמַרַת לֵאָה יְהַב יְיָ יָתִיהּ לִי חוּלָק טָב הָדָא זִמְנָא יְהֵי מְדוֹרֵיהּ דְּבַעְלִי לְוָתִי אֲרֵי יְלֵידִית לֵיהּ שִׁתָּא בְנִין וּקְרָת יָת־שְׁמֵיהּ זְבוּלֻן׃ 21 וּבָתַר־כֵּן יְלֵידַת בְּרַתָּא וּקְרָת יָת־שְׁמַהּ דִּינָה׃

6 Et ait Rachel, Judicavit me Deº; & suscepit orationē meā, & dedit mihi filiū: idcirco vocavit nomē ejº, Dan. 7 Concepítq; rursus, & peperit Bala ancilla Rachel, filiū secundum Jacob. 8 Et ait Rachel; Suscepit Deº deprecationē meā, cū deprecata sum, in oratione meā concupivi, ut esset mihi filius sicut sorori meæ; quod utiq; cōcessū est mihi: & vocavit nomen ejº Neptali. 9 Et vidit Lia, quòd cessâsset parere: & tulit Zelphā ancillā suā, & dedit eam Jacob in uxorē. 10 Et peperit Zelpha ancilla Liæ Jacob filiū. 11 Et dixit Lia, Venit felicitas: & vocavit nomē ejº, Gad. 12 Et peperit Zelpha ancilla Liæ, filiū secundū Jacob. 13 Et ait Lia; Laus erit mihi; quoniā nunc laudabant me mulieres: & vocavit nomē ejº, Aser. 14 Et abiit Rubē in diebº messis tritici, & invenit mādragoras in agro; & attulit eas Liæ matri suæ: & dixit Rachel ad Liā; Da mihi obsecro, de mādragoris filii tui. 15 Et ait ei; Nunquid parum est quòd tulisti maritū meū, nisi quòd accipias etiā mandragoras filii mei? & ait Rachel; Propterea cubabit tecum hac nocte, pro mādragoris filii tui. 16 Et venit Jacob de agro vespere: & egressa est Lia in occursū ejº; & ait, Ad me ingredere; quoniā mercede conduxi te, pro mandragoris filii mei: & cubuit cū eā nocte illâ. 17 Et suscepit Deº orationē Liæ: & cōcepit & peperit filiū quintū Jacob. 18 Et ait Lia; Dedit Deus mercedē meā; quia dedi ancillā meā marito meo: et vocavit nomē ejº, Isachar. 19 Et concepit rursus Lia: et peperit filium sextū Jacob. 20 Et ait Lia; Dedit mihi Deº *illam* optimā partē: hac vice erit habitatio mariti mei apud me; quoniam peperi ei sex filios: et vocavit nomen ejº, Zabulon. 21 Et postea peperit filiam: et vocavit nomen ejus, Dinam.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

6 [illegible] 7 [illegible] 8 [illegible] 9 [illegible] 10 [illegible] 11 [illegible] 12 [illegible] 13 [illegible] 14 [illegible] 15 [illegible] 16 [illegible] 17 [illegible] 18 [illegible] 19 [illegible] 20 [illegible] 21 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

6 [illegible] 7 [illegible] 8 [illegible] 9 [illegible] 10 [illegible] 11 [illegible] 12 [illegible] 13 [illegible] 14 [illegible] 15 [illegible] 16 [illegible] 17 [illegible] 18 [illegible] 19 [illegible] 20 [illegible] 21 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

6 *Tum dixit Rachel, Judicavit me Deus, atque etiam audivit vocem meam, & dedit mihi filium; ideò vocavit nomen ejus, Dan. 7 Concepítque iterum, & peperit Bala ancilla Rachel, filiū secundū Jacobo. 8 Dixitq; Rachel, colluctationes Dei colluctata sum cum sorore mea, atque etiam invalui, & vocavit nomen ejus Nephtali. 9 Videns autem Lea quòd stetisset à partu, accepit Zilphā ancillam suam, & dedit eam Jacobo in uxorem. 10 Et peperit Zilpha ancilla Leæ Jacobo filium. 11 Tum dixit Lea, Venit turma; & vocavit nomen ejus Gad. 12 Et peperit Zilpha ancilla Leæ filium secundum Jacobo; 13 Et dixit Lea, In fœlicitate mea, quia beatificabunt me filiæ: vocavítq; nomen ejus Aser. 14 Ivit autem Ruben in diebus messis frumentorum, et invenit mandragoras in agro, attulítque illas ad Leam matrem suam: dixit verò Rachel Leæ, Da mihi quæso de mandragoris filii tui. 15 Respondítque ei, Num parum quòd accepisti virum meum, atque etiam accipies mandragoras filii mei? Et dixit Rachel, Ideò cubabit tecum hac nocte pro mandragoris filii tui. 16 Venienti autem Jacobo de agro vesperi, egressa est Lea obviàm ei, illiq; dixit; Venies hâc nocte, quia mercede conduxi te, pro mandragoris filii mei, & dormivit cum ea illâ nocte. 17 Et audivit Dominus Leam, concepítque & peperit Jacobo filium quintum. 18 Dixitq; Lea, Dedit Dominus mercedem meam, quia tradidi ancillam meam viro meo; & vocavit nomen ejus Issachar. 19 Et concepit adhuc Lea, & peperit filium sextum Jacobo. 20 Dixítque Lea (a) dotavit me Deus dote bonâ, nunc habitabit mecum vir meus, quia peperi illi sex filios, & vocavit nomen ejus Zabulon. 21 Et posteà genuit filiam, cujus nomen vocavit Dina.*

VER. SAM. (a) Auxiliatus est mihi auxilio bono.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فقالت راحيل قد حكم الله لي وايضا سمع صوتي فرزقني هذا * واسمته دان * وحملت ايضا بلها 6
امة راحيل وولدت ابنا ثانيا ليعقوب * فقالت راحيل عطفة من عند الله انعطفت مع اختي * 8 7
واطقت واسمته نفتالي * ولما رات ليا ايضا انها قد وقفت عن الولادة * اخذت زلفا امتها واعطتها 9
يعقوب زوجة * فولدت زلفا امة ليا ليعقوب ابنا * فقالت ليا قد صح الخبر واسمته جاد * 11 10
* وولدت زلفا امة ليا ابنا ثانيا ليعقوب * فقالت ليا من وصفي ان يصفني النساء * فاسمته 13 12
اسير * ثم مضى راوبين في ايام حصاد الحنطة فوجد لفاحا في الصحراء فاتى به الى امه ليا * 14
فقالت راحيل لها اعطيني من لفاح ابنك * فقالت لها اما كفاك ان اخذت زوجي حتى 15
تاخذي لفاح ابني ايضا * قالت راحيل لكنه ينام عندك الليلة بدل ذلك * فلما جاء يعقوب 16
من الصحراء عشاء خرجت ليا تلقاه فقالت ادخل الي لاني استحققتك بلفاح ابني * فنام
عندها تلك الليلة * فسمع الله دعاء ليا * فحملت وولدت ابنا خامسا * فقالت ليا قد اعطاني 18 17
الله اجري كما زوجت امتي برجلي * فاسمته يساخار * فحملت ايضا ليا وولدت ابنا سادسا 19
ليعقوب * فقالت ليا قد فوضني الله تفويض خير * وهذه المرة يساكنني رجلي اذا ولدت 20
له ستة بنين * فاسمته زبولون * وبعد ذلك ولدت ابنة فاسمتها دينا * 21

6 *Aitque Rahil, Adjudicavit mihi Deus, atque etiam audivit vocem meam, concessitq; mihi istum, & vocavit eum Dan. 7 Concepit autem quoque Balha Ancilla Rahil, et peperit filium secundum Iacobo, 8 Et dixit Rahil; Misericordiā à Deo consecuta sum cum sorore mea, & pergens appellavit eum Nephtali. 9 Cúmque vidisset Lia quoque se cessâsse à pariendo, accepit Zelpham ancillā suam, et dedit eam Jacobo in uxorem. 10 Genuitque Zelpha ancilla Liæ Iacobo filium. 11 Et dixit Lia; Verificata est fama, et vocavit eum Gad. 12 Et peperit Zelpha ancilla Liæ filiū secundū Iacobo. Dixitque Lia, De laude mea est, ut laudent me mulieres: appellavitq; eum Ascir. 13 Deinde abiit Raubin in diebus messis tritici, reperitque mandragoras in campo, attulitque eas ad matrem suā Liam: 14 Dixit autem Rahil ad eam, Da mihi de mandragoris filii tui. 15 Ait illi; Nonne sufficit tibi eripuisse maritum meum, ut accipias mandragoras filii mei etiam? Ait Rahil; Attamen ipse dormiet apud te hac nocte pro eis. 16 Cùm ergò venisset Iacob ex agro vesperè, egressa est Lia in occursum ejus, dixitque; Ingredere ad me, quia merui te pro mandragoris filii mei: Dormivitque apud eam illâ nocte. 17 Et audivit Deus preces Liæ, concepitque, ac peperit ei filium quintum. 18 Et ait Lia; Iam dedit mihi Deus mercedem meam, postquam maritavi ancillam meam cum viro meo, appellavitque eum Iessachar. 19 Concepit etiam Lia, & peperit filium sextum Iacobo. 20 Dixitque Lia; Iam profudit in me Deus affluentiam boni, & hac vice cohabitabit mecum vir meus, cùm peperim ei sex filios; vocavitque eum Zabulon. 21 Et posteà genuit filiam, & vocavit eam Dina.*

כפר בראשית : ל

,DEUS eam ad audivit & ,Rachel DEUS est recordat⁹ Et
22 וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת־רָחֵל וַיִּשְׁמַע אֵלֶיהָ אֱלֹהִים
:dixit & ,filium peperit & ,concepit Et .ejus vulvam aperuit &
23 וַיִּפְתַּח אֶת־רַחְמָהּ׃ וַתַּהַר וַתֵּלֶד בֵּן וַתֹּאמֶר
,ejus nomen vocavit Et .meum opprobrium DEUS Abstulit
24 אָסַף אֱלֹהִים אֶת־חֶרְפָּתִי׃ וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ
cùm fuit Et .alium filium mihi Dñs Addat:dicendo ,Joseph
25 יוֹסֵף לֵאמֹר יֹסֵף יְהוָה לִי בֵּן אַחֵר׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר
,me Dimitte :Laban ad Jahacob dixit & ,Joseph Rachel peperisset
יָלְדָה רָחֵל אֶת־יוֹסֵף וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־לָבָן שַׁלְּחֵנִי
,meas uxores Da .meam terram ad & ,meum locum ad ibo &
26 וְאֵלְכָה אֶל־מְקוֹמִי וּלְאַרְצִי׃ תְּנָה אֶת־נָשַׁי
tu quia .abibo & ,eis in tibi servivi quod meos liberos &
וְאֶת־יְלָדַי אֲשֶׁר עָבַדְתִּי אֹתְךָ בָּהֵן וְאֵלֵכָה כִּי אַתָּה
.Laban cum ad dixit Et .tibi servivi quam ,meam servitutem nosti
27 יָדַעְתָּ אֶת־עֲבֹדָתִי אֲשֶׁר עֲבַדְתִּיךָ׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו לָבָן
mihi benedixit & ,sum auguratus,tuis oculis in gratiã inveni quæso Si
אִם־נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ נִחַשְׁתִּי וַיְבָרְכֵנִי
.dabo & ,me super tuam mercedẽ Nomina :dixit Et .te propter Dñs
28 יְהוָה בִּגְלָלֶךָ׃ וַיֹּאמַר נָקְבָה שְׂכָרְךָ עָלַי וְאֶתֵּנָה׃
quæ & ,tibi servivi quod nosti Tu :eum ad dixit Et
29 וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַתָּה יָדַעְתָּ אֵת אֲשֶׁר עֲבַדְתִּיךָ וְאֵת אֲשֶׁר־
,meas facies ad tibi fuit quod pusillum Quia .mecum tua acquisitio fuit
30 הָיָה מִקְנְךָ אִתִּי׃ כִּי מְעַט אֲשֶׁר־הָיָה לְךָ לְפָנַי
.meum pedem ad tibi Dominus benedixit & ,multitudinem in crevit &
וַיִּפְרֹץ לָרֹב וַיְבָרֶךְ יְהוָה אֹתְךָ לְרַגְלִי
Quid :dixit Et ?meæ domui ego etiam faciam quando nunc Et
31 וְעַתָּה מָתַי אֶעֱשֶׂה גַם־אָנֹכִי לְבֵיתִי׃ וַיֹּאמֶר מָה
Si :quicquam mihi dabis Non :Jahacob dixit Et ?tibi dabo
אֶתֶּן־לָךְ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לֹא־תִתֶּן־לִי מְאוּמָה אִם־
.custodiam tuas pecudes ,pascam ,revertar ,hanc rem mihi feceris
תַּעֲשֶׂה־לִּי הַדָּבָר הַזֶּה אָשׁוּבָה אֶרְעֶה צֹאנְךָ אֶשְׁמֹר׃
pecus omne inde removendo ,hodie tuas pecudes omnes per Transibo
32 אֶעֱבֹר בְּכָל־צֹאנְךָ הַיּוֹם הָסֵר מִשָּׁם כָּל־שֶׂה
maculosum & ,agnis in nigrum pecus omne & ,maculosum & punctatum
נָקֹד וְטָלוּא וְכָל־שֶׂה־חוּם בַּכְּשָׂבִים וְטָלוּא
mea justitia me in testificabitur Et .mea merces erit & :capris in punctatum &
33 וְנָקֹד בָּעִזִּים וְהָיָה שְׂכָרִי׃ וְעָנְתָה־בִּי צִדְקָתִי
.te coram meam mercedem super veneris cùm ,crastinà die in
בְּיוֹם מָחָר כִּי־תָבוֹא עַל־שְׂכָרִי לְפָנֶיךָ
nigrum & ,capris in maculosum & punctatum ipsum non quod Omne
כֹּל אֲשֶׁר־אֵינֶנּוּ נָקֹד וְטָלוּא בָּעִזִּים וְחוּם
:Ecce ,Laban dixit Et .mecum ipsum ablatum furto ,agnis in
בַּכְּשָׂבִים גָּנוּב הוּא אִתִּי׃ וַיֹּאמֶר לָבָן הֵן
illi die in fecit removere Et .tuum verbum secundũ sit utinam
34 לוּ יְהִי כִדְבָרֶךָ׃ וַיָּסַר בַּיּוֹם הַהוּא
capras omnes & ,maculosos & fasciatos hircos
35 אֶת־הַתְּיָשִׁים הָעֲקֻדִּים וְהַטְּלֻאִים וְאֵת כָּל־הָעִזִּים
,agnis in nigrum omne & ,eo in candor cui omne ,maculosas & punctatas
הַנְּקֻדּוֹת וְהַטְּלֻאֹת כֹּל אֲשֶׁר־לָבָן בּוֹ וְכָל־חוּם בַּכְּשָׂבִים
.suorum filiorũ manu in dedit &
וַיִּתֵּן בְּיַד־בָּנָיו׃

GENESIS.

Versio VULG. LAT.

22 Recordatus quoq; Dominus Rachelis, exaudivit eam, & aperuit vulvam ej⁹. 23 Quæ concepit & peperit filium, dicẽs; Abstulit De⁹ opprobriũ meum. 24 Et vocavit nomen ejus, Joseph; dicens, Addat mihi Dñs filium alterum. 25 Nato autẽ Joseph, dixit Jacob socero suo; Dimitte me ut revertar in patriam, & ad terram meam. 26 Da mihi uxores, & liberos meos, pro quibus servivi tibi, ut abeam: tu nôsti servitutẽ quâ servivi tibi. 27 Ait illi Laban, Inveniam gratiam in conspectu tuo: experimento didici, quia benedixerit mihi Deus propter te. 28 Constitue mercedẽ tuã quam dem tibi. 29 At ille respondit, Tu nôsti quomodò servierim tibi, & quanta in manib⁹ meis fuerit possessio tua. 30 Modicum habuisti antequàm venirẽ ad te: & nunc dives effectus es; benedixítq; tibi Dñs ad introitum meum. Justum est igitur ut aliquando provideam etiam domui meæ. 31 Dixítq; Laban, Quid tibi dabo? At ille ait, Nihil volo: sed si feceris quod postulo, iterùm pascam, & custodiam pecora tua. 32 Gyra omnes greges tuos, & separa cunctas oves varias & sparso vellere: & quodcumq; furvũ, & maculosum, variúmq; fuerit, tam in ovibus quàm in capris, erit merces mea. 33 Respondebítque mihi cras justitia mea, quando placiti tempus advenerit coram te: & omnia quæ non fuerint varia, & maculosa, & furva, tam in ovibus quàm in capris, furti me arguent. 34 Dixítque Laban, Gratum habeo quod petis. 35 Et separavit in die illa, capras, & oves, & hircos, & arietes, varios atque maculosos: cunctum autem gregem unicolorem, id est, albi & nigri velleris, tradidit in manu filiorum suorum.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

22 Ἐμνήσθη δὲ ὁ θεὸς τῆς Ῥαχὴλ, καὶ ἐπήκουσεν αὐτῆς ὁ θεός· καὶ ἀνέῳξεν αὐτῆς τὴν μήτραν. 23 Καὶ συλλαβοῦσα, ἔτεκε τῷ Ἰακὼβ υἱόν. εἶπε δὲ Ῥαχὴλ, Ἀφεῖλεν ὁ θεός μου τὸ ὄνειδος. 24 Καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωσὴφ, λέγουσα, Προσθέτω ὁ θεός μοι υἱὸν ἕτερον. 25 Ἐγένετο δὲ ὡς ἔτεκε Ῥαχὴλ τὸν Ἰωσὴφ, εἶπεν Ἰακὼβ πρὸς Λάβαν, Ἀπόστειλόν με, ἵνα ἀπέλθω εἰς τὸν τόπον μου καὶ εἰς τὴν γῆν μου. 26 (π) Ἀπόδος τὰς γυναῖκάς μου, καὶ τὰ παιδία μου, περὶ ὧν δεδούλευκά σοι, ἵνα ἀπέλθω· σὺ γὰρ γινώσκεις τὴν δουλείαν, ἣν δεδούλευκά σοι. 27 Εἶπε δὲ αὐτῷ Λάβαν, Εἰ εὗρον χάριν ἐναντίον σου, οἰωνισάμην ἄν· εὐλόγησε γάρ με ὁ (ρ) θεὸς ἐπὶ τῇ σῇ εἰσόδῳ. 28 Διάστειλον τὸν μισθόν σου πρός με, καὶ (σ) δώσω. 29 Εἶπε δὲ Ἰακὼβ, Σὺ γινώσκεις ἃ δεδούλευκά σοι, καὶ ὅσα ἦν κτήνη σου μετ᾽ ἐμοῦ. 30 Μικρὰ γὰρ ἦν (τ) ὅσα σοι ἐναντίον ἐμοῦ· καὶ ηὐξήθη εἰς πλῆθος· καὶ (υ) εὐλόγησέ σε κύριος ὁ θεὸς ἐπὶ τῷ ποδί μου. νῦν οὖν πότε ποιήσω κἀγὼ ἐμαυτῷ οἶκον; 31 Καὶ εἶπεν αὐτῷ Λάβαν, Τί σοι δώσω; εἶπε δὲ αὐτῷ Ἰακὼβ, Οὐ δώσεις μοι οὐθέν· ἐὰν (φ) ποιήσῃς μοι τὸ ῥῆμα τοῦτο, πάλιν ποιμανῶ τὰ πρόβατά σου, καὶ φυλάξω. 32 (χ) Παρελθέτω πάντα τὰ πρόβατά σου σήμερον, καὶ διαχώρισον ἐκεῖθεν πᾶν πρόβατον φαιὸν ἐν τοῖς ἄρνασι, καὶ (ψ) πᾶν διάλευκον καὶ ῥαντὸν ἐν ταῖς αἰξὶν, ἔσται μοι μισθός. 33 Καὶ ἐπακούσεταί μοι ἡ δικαιοσύνη μου ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ (ω) ἐπαύριον· ὅτι ἐστὶν ὁ μισθός μου ἐνώπιόν σου. πᾶν ὃ ἐὰν μὴ ᾖ ῥαντὸν καὶ διάλευκον ἐν ταῖς αἰξὶ, καὶ φαιὸν ἐν τοῖς ἄρνασι, κεκλεμμένον ἔσται παρ᾽ ἐμοί. 34 Εἶπε δὲ αὐτῷ Λάβαν, Ἔστω κατὰ τὸ ῥῆμά σου. 35 Καὶ διέστειλεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τοὺς τράγους τοὺς ῥαντοὺς καὶ τοὺς διαλεύκους, καὶ πάσας τὰς αἶγας τὰς ῥαντὰς καὶ τὰς διαλεύκους, καὶ (α) πᾶν ὃ ἦν φαιὸν ἐν τοῖς ἄρνασι, καὶ πᾶν ὃ ἦν λευκὸν ἐν αὐτοῖς· καὶ ἔδωκε διὰ χειρὸς τῶν υἱῶν αὐτοῦ.

Recordatus est autem Deus Rachel, & exaudivit eam Deus; & aperuit ejus vulvam. 23 Et concipiens peperit ipsi Iacob filium. Dixit autẽ Rachel, Abstulit De⁹ meũ opprobriũ. 24 Et vocavit nomen ej⁹, Ioseph, dicens, (g) Addat De⁹ mihi filium alium. 25 Factum est autem ut peperit Rachel Ioseph, dixit Iacob ad Laban, Dimitte me, ut abeam in locum meum, et in terram meam. 26 Redde uxores meas, & parvulos meos, pro quibus servivi tibi, ut abeam: tu enim nôsti servitutem, quam servivi tibi. 27 Dixit autem ei Laban, Si inveni gratiam coram te; (h) auguratus sum utique; benedixit enim me Deus in tuo ingressu. 28 (i) Distingue mercedem tuam ad me, & dabo. 29 Dixit autem Iacob, Tu nôsti quæ servivi tibi, & quanta erant pecora tua mecum. 30 Parva enim erant, quæ tibi erant coram me; & aucta sunt in multitudinem: & benedixit te Dominus Deus in pede meo. Nunc itaque (k) quando faciam & ego mihi domum? 31 Et dixit ei Laban, Quid tibi dabo? Dixit autem ei Iacob, Non dabis mihi quicquam: si feceris mihi verbum hoc, rursus pascam oves tuas, & custodiam. 32 Transeant omnes oves tuæ hodiè, & separa indè omnem ovem (l) fuscam in agnis, & omne subalbum & sparsum in capris: erit mihi merces. 33 Et exaudiet me justitia mea in die crastina; quia est merces mea in conspectu tuo. Omne, quodcumque non fuerit sparsum & subalbum in capris, & fuscum in agnis, furto ablatum erit apud me. 34 Dixit autem ei Laban, Sit juxta verbum tuum. 35 Et separavit in die illa hircos (m) sparsos & subalbos, & omnes capras sparsas & subalbas, & omne quod erat fuscum in agnis, & omne quod erat album in eis; & dedit per manum filiorum suorum.

MS.A. (π) Ἀπόδος μοι τὰς γυναῖκας, καὶ τὰ παιδία, περὶ (ρ) θεὸς ἐν τῇ (σ) δώσω σοι. Εἶπεν δὲ αὐτῷ Ἰακώβ, (τ) ὅσα ἦν ἐναντίον μου· (υ) ηὐλόγησέν σε κύριος ἐπὶ (φ) ποιήσεις (χ) Παρελθάτω τὰ (ψ) πᾶν διάραντον καὶ λευκὸν ἐν ταῖς (ω) αὔριον· (α) πᾶν ὃ ἦν λευκὸν ἐν αὐτοῖς, καὶ πᾶν ὃ ἦν φαιὸν ἐν τοῖς ἄρνασιν· καὶ ἔδωκε

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

22 ܘܐܬܕܟܪ ܐܠܗܐ ܠܪܚܝܠ. ܘܫܡܥܗ̇ ܐܠܗܐ. ܘܦܬܚ ܡܪܒܥܗ̇. * ܘܒܛܢܬ ܘܝܠܕܬ
23 ܒܪܐ. ܘܐܡܪܬ. ܢܣܒ ܐܠܗܐ ܚܣܕܝ. * ܘܩܪܬ ܫܡܗ ܝܘܣܦ. ܘܐܡܪܬ. ܢܘܣܦ ܠܝ ܐܠܗܐ
24 ܒܪܐ ܐܚܪܢܐ. * ܘܟܕ ܝܠܕܬ ܪܚܝܠ ܠܝܘܣܦ. ܐܡܪ ܝܥܩܘܒ ܠܠܒܢ. ܫܪܝܢܝ ܕܐܙܠ ܠܐܬܪܝ
25 ܘܠܐܪܥܝ. * ܘܗܒ ܠܝ ܢܫܝ ܘܒܢܝ ܕܦܠܚܬܟ ܒܗܘܢ ܘܐܙܠ. ܡܛܠ ܕܐܢܬ ܝܕܥ ܐܢܬ
26 ܦܘܠܚܢܝ ܕܦܠܚܬܟ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܠܒܢ. ܐܢ ܐܫܟܚܬ ܪܚܡܐ ܒܥܝܢܝܟ. ܢܣܝܬ
27 ܕܒܪܟܢܝ ܐܠܗܐ ܡܛܠܬܟ. * ܘܐܡܪ ܦܪܘܫ ܐܓܪܟ ܠܘܬܝ ܘܐܬܠ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܥܩܘܒ.
28 ܐܢܬ ܝܕܥ ܐܢܬ ܦܘܠܚܢܐ ܕܦܠܚܬܟ. ܘܟܡܐ ܗܘܐ ܩܢܝܢܟ ܥܡܝ. * ܡܛܠ ܕܩܠܝܠ ܗܘܐ
29 ܠܟ ܩܕܡܝ ܘܣܓܝ ܛܒ. ܘܒܪܟܟ ܡܪܝܐ ܡܛܠܬܝ. ܘܗܫܐ ܡܢܐ ܐܥܒܕ ܐܦ ܐܢܐ ܠܒܝܬܝ.
30 * ܐܡܪ ܠܗ ܠܒܢ. ܡܢܐ ܐܬܠ ܠܟ. ܐܡܪ ܠܗ ܝܥܩܘܒ. ܠܐ ܬܬܠ ܠܝ ܡܕܡ. ܐܠܐ ܐܢ ܬܥܒܕ
31 ܠܝ ܦܬܓܡܐ ܕܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ. ܐܗܦܘܟ ܐܪܥܐ ܥܢܟ ܘܐܛܪ. * ܐܥܒܪ ܒܟܠܗ ܥܢܟ
32 ܝܘܡܢܐ. ܘܐܦܪܘܫ ܡܢ ܬܡܢ ܟܠ ܐܡܪܐ ܚܣܝܪ ܩܪܢܐ ܘܢܡܘܪ. ܘܟܠ ܐܡܪܐ ܐܘܟܡܐ ܒܚܘܪܐ.
ܘܢܡܘܪܐ ܘܚܣܝܪ ܩܪܢܐ ܒܥܙܐ. ܘܢܗܘܐ ܐܓܪܝ. * ܘܬܣܗܕ ܠܝ ܙܟܘܬܝ. ܐܝܟ ܕܝܘܡܢܐ. ܕܡܚܪ
33 ܡܐ ܕܥܐܠ ܐܢܬ ܥܠ ܐܓܪܝ ܩܕܡܝܟ. ܟܠ ܕܠܐ ܗܘܐ ܚܣܝܪ ܘܢܡܘܪ ܒܥܙܐ: ܘܐܘܟܡ ܒܚܘܪܐ.
34 ܓܢܝܒܐ ܗܘ ܠܝ. * ܐܡܪ ܠܗ ܠܒܢ. ܐܝܢ ܢܗܘܐ ܐܝܟ ܡܠܬܟ. * ܘܦܪܫ ܒܗܘ ܝܘܡܐ ܬܝܫܐ
35 ܚܣܝܪ ܩܪܢܐ ܘܢܡܘܪܐ. ܘܟܠܗܝܢ ܥܙܐ ܚܣܝܪܬ ܩܪܢܐ ܘܢܡܘܪܬܐ. ܘܟܠ ܕܐܝܬ ܒܗܘܢ ܚܘܪܐ.
ܘܐܘܟܡ ܒܚܘܪܐ. ܘܝܗܒ ܒܝܕ ܒܢܘܗܝ.

22 Et recordatus est Deus Rahelis, exaudivítq; eam De⁹, & aperuit vulvam ejus. 23 Quæ concipiens peperit filium, & dixit, Abstulit De⁹ opprobrium meum. 24 Vocavítq; nomen ejus Joseph, dicens, Adjiciat mihi De⁹ filium alterum. 25 Cúmq; genuisset Rahel Josephum, ait Jacob ad Laban, Mitte me, ut abeam in patriam meam, & solũ meum. 26 Da mihi uxores meas, & filios meos, pro quibus servivi tibi, & vadã; nam tu nôsti servitutẽ quã servivi tibi. 27 Dixitq; Labã Jacobo, Si inveni gratiam in oculis tuis: expert⁹ sum quòd benedixerit mihi Deus propter te. 28 Dixit etiam, Præscribe mercedem tuam mihi, & dabo. 29 Inquit ad eum Jacob, Tu nôsti servitium quod tibi servivi, & quanta fuerit possessio tua mecum. 30 Nam parum habebas ante me, at multiplicatum est valdè, & benedixit tibi Dñs propter me: & nunc quid faciam etiam ego pro domo mea? 31 Dixit ad eũ Laban, Quid dabo tibi? Ait illi Jacob, Nihil dabis mihi: si feceris mihi rem quam sum tibi dicturus, iterum pascam oves tuas, eásq; custodiam. 32 Transibo per totum pecus tuum hodie, & separabo mihi inde omnem agnum carentem cornibus, & versicolorem, omnémq; agnum nigrum cum albedine: & versicolorem atque carentem cornibus in capris: erítq; merces mea. 33 Testis autem erit mihi innocentia mea sicut hodie, quòd cras quando ingredieris super mercedem meã coram te: quicquid non fuerit cornu carens & variegatum in capris, nigrúmq; cum albedine, furtivum erit mihi. 34 Ait ad eum Laban, Age, esto secundùm verbũ tuum. 35 Itaq; segregavit in die illa hircos cornib⁹ carentes & versicolores, omnésq; capras carentes cornib⁹, variegatas, & omnes eas in quibus erat albedo, & quicquid nigrum erat albedine respersum, deditq; in manum filiorũ suorum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

22 וְעַל־דּוּכְרָנָא דְּרָחֵל קֳדָם־יְיָ
וְקַבֵּיל צְלוֹתַהּ יְיָ וִיהַב לַהּ עִדּוּי׃
23 וְעַדִּיאַת וִילֵידַת בַּר וַאֲמַרַת כְּנַשׁ
יְיָ יָת־חִסְדָּאִי׃ וּקְרָת יָת־שְׁמֵיהּ 24
יוֹסֵף לְמֵימַר יוֹסֵף יְיָ לִי בַּר־
אוֹחֲרָן׃ וַהֲוָה כַּד יְלֵידַת רָחֵל 25
יָת־יוֹסֵף וַאֲמַר יַעֲקֹב לְלָבָן שַׁלְּחַנִי
וְאֵהָךְ לְאַתְרִי וּלְאַרְעִי׃ הַב יָת־ 26
נְשַׁי וְיָת־בְּנַי דִּי פְּלַחִית יָתָךְ בְּהוֹן
וְאֵיזֵיל אֲרֵי אַתְּ יְדַעְתְּ יָת פּוּלְחָנִי
דִּי־פְלַחְתָּךְ׃ וַאֲמַר לֵיהּ לָבָן 27
אִם־כְּעַן אַשְׁכַּחִית רַחֲמִין בְּעֵינָךְ
נַסֵּיתִי וּבָרְכַנִי יְיָ בְּדִילָךְ׃ וַאֲמַר 28
פָּרֵישׁ אַגְרָךְ עֲלַי וְאֶתֵּן׃ וַאֲמַר 29
לֵיהּ אַתְּ יְדַעְתְּ יָת דִּי פְלַחְתָּךְ וְיָת
דִּי־הֲוָה בְעִירָךְ עִמִּי׃ אֲרֵי זְעֵר 30
דִּי־הֲוָה לָךְ קֳדָמַי וּתְקֵיף לְמִסְגֵּי
וּבָרֵיךְ יְיָ יָתָךְ בְּדִילִי וּכְעַן אֵימָתַי
אַעֲבֵיד אַף אֲנָא לְבֵיתִי׃
וַאֲמַר מָה־אֶתֵּן לָךְ וַאֲמַר יַעֲקֹב 31
לָא־תִתֵּן־לִי מִדְּעַם אִם תַּעְבֵּיד־
לִי פִּתְגָּמָא הָדֵין אֲתוּב אֶרְעֵי עָנָךְ
אֶטַּר׃ אֶעְבַּר בְּכָל־עָנָךְ יוֹמָא־ 32
דֵין אַעְדִּי מִתַּמָּן כָּל־אִמַּר נְמוֹר
וּרְקוֹעַ וְכָל־אִמַּר־שְׁחוֹם בְּאִמְּרַיָּא
וּרְקוֹעַ וּנְמוֹר בְּעִזַּיָּא וִיהֵי אַגְרִי׃
וְתַסְהֵיד־בִּי זָכְוָתִי בְּיוֹמָא דְמָחַר 33
אֲרֵי־תֵיעוֹל עַל־אַגְרִי קֳדָמָךְ כָּל
דְּלֵיתוֹהִי נְמוֹר וּרְקוֹעַ בְּעִזַּיָּא
וּשְׁחוֹם בְּאִמְּרַיָּא גְנִיבָא הוּא
עִמִּי׃ וַאֲמַר לָבָן בְּרַם לְוַי יְהֵי 34
כְּפִתְגָמָךְ׃ וְאַעְדִּי בְּיוֹמָא הַהוּא 35
יָת־תֵּישַׁיָּא רְגוֹלַיָּא וּרְקוֹעַיָּא
וְיָת כָּל־עִזַּיָּא נְמוֹרָתָא וּרְקוֹעָתָא
כֹּל דִּי־חִוָּר בֵּיהּ וְכָל־דִּשְׁחוֹם
בְּאִמְּרַיָּא וִיהַב בְּיַד בְּנוֹהִי׃

22 Et venit memoria Rachelis in conspectu Dei: & suscepit De⁹ orationẽ ejus; & dedit ei ut 23 conciperet. Et concepit, & peperit filiũ: & ait; Abstulit 24 De⁹ opprobriũ meũ. Et vocavit nomẽ ej⁹, Joseph, dicẽs: Addat mihi Dñs filiũ alterũ. 25 Et factum est, cùm peperisset Rachel Joseph: & dixit Jacob ad Labã; Dimitte me, ut vadã in locum meum & in terram 26 meã. Da mihi uxores meas & filios meos, pro quib⁹ servivi tibi, ut vadã: quoniã tu nosti servitutẽ meã, quâ servivi 27 tibi. Et dixit ei Laban; Si nunc inveni gratiã in oculis tuis: expert⁹ sum, quòd benedixerit mihi De⁹ propter te. 28 Et ait: Constitue mercedẽ tuã 29 mihi, & dabo tibi. Et dixit ei; Tu nosti quomodo servierim tibi: & quanta erant pecora 30 tua apud me. Quoniã pauca quæ erant tibi corã me, creverunt in multitudinẽ; & benedixit tibi Dñs propter me: & nunc quando faciã etiã e- 31 go pro domo meâ? Et dixit, Quid dabo tibi? Et ait Jacob, Non dabis mihi quicquã; sed si feceris mihi verbũ hoc, revertar, & pascã oves tuas, & 32 custodiã eas. Transibo per universas oves tuas hodie; aufer inde omnẽ agnũ variũ & sparso vellere, & omnẽ agnũ nigrũ in agnis, & sparsum & maculosum in capris: & hoc 33 erit merces mea. Et testificabitur mihi justitia mea in die crastino; quando veneris sup mercedẽ meã, quæ erit coram te: omne quod non fuerit maculosum & respersum in capris, & nigrũ in agnis, furto subla- 34 tũ est apud me. Et dixit Labã: 35 Utinã esset sicut verbũ tuũ. Et separavit in die illâ omnes hircos varios pedibus & respersos vellere, & omnes capras maculosas & respersas; omne in quo erat macula alba, & omne quod erat nigrũ in agnis: & tradidit in manu filiorum suorum.

GENESIS.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VERSIO SAMARITANA.

TEXT. ET VER. SAM.
Translatio Latina.

22 Recordatus est etiam Deus Rachelis, & audivit eam Deus, aperuitque vulvam ejus. 23 Et concepit & peperit filium: Tum dixit, Abstulit Dominus opprobrium meum. 24 Et vocavit nomen ejus Ioseph, dicens, Adjiciet mihi Dominus filium alterum. 25 Postquam autem peperit Rachel Iosephum, dixit Iacob ad Laban, Dimitte me, ut abeam in locum meum, & in terram meam. 26 Da uxores meas, & liberos meos, pro quibus tibi servivi, & abibo: tu enim nôsti servitutem quam servivi tibi. 27 Et dixit ei Laban, Si nunc inveni gratiam in oculis tuis, experimento enim didici quòd benedixerit mihi Deus propter te. 28 Dixitque, (b) Constitue mercedem tuam super me, & dabo. 29 Et respondit ei, Tu nôsti quomodo servierim tibi, & quæ erat possessio tua tecum. 30 Quia parum erat quod erat tuum ante me, & erupit in multitudinem, benedixitque tibi Dominus (c) in pede meo: Et nunc (d) quando fecero ego etiam pro domo mea? 31 Dixit autem, Quid dabo tibi? Respondit verò Iacob: Non dabis mihi quicquam, si feceris mihi hanc rem; redibo, pascam oves tuas, custodiam. 32 Transibo per universas pecudes tuas hodie, removens inde omnem pecudem punctatam & maculosam, & omnem pecudem fuscam inter agnos, & maculosum & punctatum inter capras, & hoc erit merces mea. 33 Et testificabitur de me (e) justitia mea die crastino, quia veniet ad mercedem meam in conspectu tuo: quidquid non fuerit punctatum aut maculosum inter capras, aut fuscum inter agnos, furto ablatum erit apud me. 34 Dixitque Laban, & ecce utinam fiat secundùm verba tua. 35 Separavit ergò illâ die hircos varios & maculosos, & omnes capras punctatas & maculosas, omne album & omne fuscum inter agnos, & tradidit in manus filiorũ suorum.

VER. SAM. (b) Declara (c) per auxilium meum (d) parum faciam (e) puritas mea

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

22 * ثم رعي الله راحيل وسمع دعاها فرزقها ولدا * فحملت وولدت ابنا وقالت قد ضم الله عني
23
24 العار * واسمه يوسف قايلة يزيدني الله ابنا آخر * فلما ولدت راحيل يوسف قال يعقوب للابان
25 اطلقني حتي امضي الي موضعي وبلدي * واعطني اولادي ونسوتي اللواتي خدمتك بهن * حتي
26 امضي فانك تعلم خدمتي الي خدمتك * فقال له لابان ان وجدت حظا عندك اقم * فاني قد
27 جربت ان الله تعالي قد بارك علي من اجلك * وقال بين لي اجرتك حتي اعطيكها * قال له
28
29 انت تعلم كيف خدمتك وكيف كانت ماشيتك عندي * فانها كانت قليلة ونمت كثيرا
30 وبارك عليك الله بسببي * والان متي اصنع انا ايضا لبيتي * قال ماذا اعطيك * قال يعقوب لا
31 تعطني شيا لكن اذا صنعت في هذا الامر فيه ارجع الي رعي غنمك واحفظها * امر اليوم
32 بغنمك واعزل منها كل معز منقط وابلق * وكل شاة حماء في الضان * وابلق ومنقط في المعز *
ويكون ذلك اجرتي * فيشهد لي عدلي غدا اذا حضرت ان اطلب اجرتي بين يديك * بان كل ما
33 ليس هو ابلق ومنقطا من المعز وحماء من الضان ايضا فهو مسروق عندي * قال لابان
34 نعم ليت ذلك يكون كما قلت * فعزل في ذلك اليوم التيوس المحجلة والمنقطة وجميع العنوز
35 المنقطة والبلق * كل ما فيه بياض * وكل حماء ايضا من الضان * فجعل ذلك بيد بنيه *

22 Præterea favit Deus Rahil, et exaudivit preces ejus, et concessit illi filiũ. 23 Concepitq; ac peperit filiũ, et ait: Iam collegit à me Deus ignominiam. 24 Et vocavit eum Ioseph, dicens: Augeat mihi Deus filium alterum. 25 Cumq; genuisset Rahil Ioseph, dixit Iacob ad Laban: Dimitte me, ut abeã ad locum meum et ad patriã meam. 26 Et da mihi filios meos et mulieres meas pro quibus servivi tibi, ut vadam: tu enim nôsti servitutẽ meam in obsequium tuum. 27 Dixit ei Laban: Si inveni sortẽ apud te, mane; quia expertus sum Deũ excelsum benedixisse mihi propter te. 28 Et dixit: Indica mihi mercedẽ tuam, ut dem tibi illã. 29 Dixit ei, Tu scis quomodo servierim tibi, et quomodo fuerit armentum tuum apud me; 30 Nam erat paucũ, et crevit: et benedixit tibi Deus causâ mei: et nunc quandonã operabor ego etiam pro domo mea? 31 Dixit, Quid dabo tibi? Ait Iacob, Ne des mihi quicquam: sed cùm feceris mihi hanc rem, per eam revertar ad pascendas oves tuas, & custodiam eas. 32 Transibo hodie per oves tuas, & separabo ab eis omnes capras coloratas, & maculosas, et omnem ovem versicolorem in ovibus, & maculosam, & punctis respersam in capris: eritque id merces mea. 33 Testisque erit mihi æquitas mea cras, cùm adfuero petiturus mercedem meam ante te, quòd omne quod non est maculosum, & coloratum ex ovibus, & versicolor ex agnis etiam, ipsum est furtivum apud me. 34 Ait Laban: Ita, utinam id sit sicuti dixisti. 35 Separavit ergò eã die hircos coloratos, et maculosos, & omnes capras maculosas, & coloratas, omne id in quo est albedo, & omnem etiam versicolorem ex ovibus: posuitque id in manu filiorum suorum.

Verſio VULG. LAT.

22 Recordatus quoq; Dominus Rachelis, exaudivit eam, & aperuit vulvam ejꝰ. 23 Quæ concepit & peperit filium, dicẽs; Abſtulit Deꝰ opprobriũ meum. 24 Et vocavit nomen ejus, Joſeph; dicens, Addat mihi 25 Dñs filium alterum. Nato autẽ Joſeph, dixit Jacob ſocero ſuo; Dimitte me ut revertar in patriam, & ad terram meam. 26 Da mihi uxores, & liberos meos, pro quibus ſervivi tibi, ut abeam: tu nôſti ſervitutẽ quâ ſervivi tibi. 27 Ait illi Laban, Inveniam gratiam in conſpectu tuo: experimento didici, quia benedixerit mihi 28 Deus propter te. Conſtitue mercedẽ tuã quam dem tibi. 29 At ille reſpondit, Tu nôſti quomodò ſervierim tibi, & quanta in manibꝰ meis fuerit 30 poſſeſſio tua. Modicum habuiſti antequàm venirẽ ad te: & nunc dives effectus es; benedixitq; tibi Dñs ad introitum meum. Juſtum eſt igitur ut aliquando provideam etiam 31 domui meæ. Dixitq; Laban, Quid tibi dabo? At ille ait, Nihil volo: ſed ſi feceris quod poſtulo, iterùm paſcam, & 32 cuſtodiam pecora tua. Gyra omnes greges tuos, & ſepara cunctas oves varias & ſparſo vellere: & quodcumq; furvũ, & maculoſum, variúmq; fuerit, tam in ovibus quàm in 33 capris, erit merces mea. Reſpondebitque mihi cras juſtitia mea, quando placiti tempus advenerit coram te: & omnia quæ non fuerint varia, & maculoſa, & furva, tam in ovibus quàm in capris, furti me arguent. 34 Dixítque Laban, Gratum habeo quod petis. 35 Et ſeparavit in die illa, capras, & oves, & hircos, & arietes, varios atque maculoſos: cunctum autem gregem unicolorem, id eſt, albi & nigri velleris, tradidit in manu filiorum ſuorum.

ספר בראשית : ל

DEUS eam ad audivit & ,Rachel DEUS eſt recordatꝰ Et
22 ויזכר אלהים את־רחל וישמע אליה אלהים
:dixit & ,filium peperit & ,concepit Et .ejus vulvam aperuit &
23 ויפתח את־רחמה׃ ותהר ותלד בן ותאמר
,ejus nomen vocavit Et .meum opprobrium DEUS Abſtulit
24 אסף אלהים את־חרפתי׃ ותקרא את־שמו
cùm fuit Et .alium filium mihi Dñs Addat:dicendo ,Joſeph
25 יוסף לאמר יסף יהוה לי בן אחר׃ ויהי כאשר
,me Dimitte :Laban ad Jahacob dixit & ,Joſeph Rachel peperiſſet
ילדה רחל את־יוסף ויאמר יעקב אל־לבן שלחני
,meas uxores Da .meam terram ad & ,meum locum ad ibo &
26 ואלכה אל־מקומי ולארצי׃ תנה את־נשי
tu quia .abibo & ,eis in tibi ſervivi quod meos liberos &
ואת־ילדי אשר עבדתי אתך בהן ואלכה כי אתה
.Laban eum ad dixit Et .tibi ſervivi quam ,meam ſervitutem noſti
27 ידעת את־עבדתי אשר עבדתיך׃ ויאמר אליו לבן
mihi benedixit &,ſum auguratus,tuis oculis in gratiã inveni quæſo Si
אם־נא מצאתי חן בעיניך נחשתי ויברכני
dabo & me ſuper tuam mercedẽ Nomina :dixit Et .te propter Dñs
28 יהוה בגללך׃ ויאמר נקבה שכרך עלי ואתנה׃
quæ & tibi ſervivi quod nôſti Tu :eum ad dixit Et
29 ויאמר אליו אתה ידעת את אשר עבדתיך ואת אשר־
,meas faces ad tibi fuit quod puſillum Quia .mecum tua acquiſitio fuit
30 היה מקנך אתי׃ כי מעט אשר־היה לך לפני
.meum pedem ad tibi Dominus benedixit & ,multitudinem in crevit &
ויפרץ לרב ויברך יהוה אתך לרגלי
Quid :dixit Et meæ domui ego etiam faciam quando nunc Et
31 ועתה מתי אעשה גם־אנכי לביתי׃ ויאמר מה
Si :quicquam mihi dabis Non :Jahacob dixit Et ?tibi dabo
אתן־לך ויאמר יעקב לא־תתן־לי מאומה אם־
.cuſtodiam tuas pecudes ,paſcam ,revertar ,hanc rem mihi feceris
תעשה־לי הדבר הזה אשובה ארעה צאנך אשמר׃
pecus omne inde removendo ,hodie tuas pecudes omnes per Tranſibo
32 אעבר בכל־צאנך היום הסר משם כל־שה
maculoſum & agnis in nigrum pecus omne & ,maculoſum & punctatum
נקד וטלוא וכל־שה־חום בכשבים וטלוא
mea juſtitia me in teſtificabitur Et .mea merces erit & :capris in punctatum &
ונקד בעזים והיה שכרי׃ וענתה־בי צדקתי
.te coram meam mercedem ſuper venerit cùm ,craſtinâ die in
33 ביום מחר כי־תבוא על־שכרי לפניך
nigrum & ,capris in maculoſum & punctatum ipſum non quod Omne
כל אשר־איננו נקד וטלוא בעזים וחום
:Ecce ,Laban dixit Et .mecum ipſum ablatum furto ,agnis in
בכשבים גנוב הוא אתי׃ ויאמר לבן הן
illi die in fecit removere Et .tuum verbum ſecundũ ſit utinam
34 לו יהי כדברך׃ ויסר ביום ההוא
capras omnes & ,maculoſos & faſciatos hircos
35 את־התישים העקדים והטלאים ואת כל־העזים
agnis in nigrum omne & ,eo in candor cui omne ,maculoſas & punctatas
הנקדות והטלאת כל אשר־לבן בו וכל־חום בכשבים
.ſuorum filiorũ manu in dedit &
ויתן ביד־בניו׃

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

22 Ἐμνήσθη δὲ ὁ θεὸς τῆς Ῥαχὴλ, καὶ ἐπήκουσεν αὐτῆς ὁ θεός· καὶ ἀνέῳξεν αὐτῆς τὴν μήτραν. 23 Καὶ συλλαβοῦσα, ἔτεκε τῷ Ἰακὼβ υἱόν. εἶπε δὲ Ῥαχὴλ, Ἀφεῖλεν ὁ θεός μου τὸ ὄνειδος. 24 Καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωσὴφ, λέγουσα, 25 Προσθέτω ὁ θεός μοι υἱὸν ἕτερον. Ἐγένετο δὲ ὡς ἔτεκε Ῥαχὴλ τὸν Ἰωσὴφ, εἶπεν Ἰακὼβ τῷ Λάβαν, Ἀπόστειλόν με, ἵνα ἀπέλθω εἰς τὸν τόπον μου καὶ εἰς τὴν γῆν μου. 26 (π) Ἀπόδος τὰς γυναῖκάς μου, καὶ τὰ παιδία μου, περὶ ὧν δεδούλευκά σοι, ἵνα ἀπέλθω· σὺ γὰρ γινώσκεις τὴν δουλείαν, ἣν δεδούλευκά 27 σοι. Εἶπε δὲ αὐτῷ Λάβαν, Εἰ εὗρον χάριν ἐναντίον σου, οἰωνισάμην ἄν· εὐλόγησε γάρ με ὁ (ρ) θεὸς ἐπὶ τῇ σῇ εἰσόδῳ. 28 Διάστειλον τὸν μισθόν σου πρός με, καὶ (σ) δώσω. 29 Εἶπε δὲ Ἰακὼβ, Σὺ γινώσκεις ἃ δεδούλευκά σοι, καὶ ὅσα ἦν κτήνη σου μετ' ἐμοῦ. 30 Μικρὰ γὰρ ἦν (τ) ὅσα σοι ἐναντίον ἐμοῦ· καὶ ηὐξήθη εἰς πλῆθος· καὶ (υ) εὐλόγησέ σε κύριος ὁ θεὸς ἐπὶ τῷ ποδί μου. νῦν οὖν πότε 31 ποιήσω κἀγὼ ἐμαυτῷ οἶκον; Καὶ εἶπεν αὐτῷ Λάβαν, Τί σοι δώσω; εἶπε δὲ αὐτῷ Ἰακὼβ, Οὐ δώσεις μοι οὐθέν· ἐὰν (φ) ποιήσῃς μοι τὸ ῥῆμα τοῦτο, πάλιν ποιμανῶ 32 τὰ πρόβατά σου, καὶ φυλάξω. (χ) Παρελθέτω πάντα τὰ πρόβατά σου σήμερον, καὶ διαχώρισον ἐκεῖθεν πᾶν πρόβατον φαιὸν ἐν τοῖς ἄρνασι, καὶ (ψ) πᾶν διάλευκον καὶ ῥαντὸν 33 ἐν ταῖς αἰξὶν, ἔσται μοι μισθός. Καὶ ἐπακούσεταί μοι ἡ δικαιοσύνη μου ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ (ω) ἐπαύριον· ὅτι ἐστὶν ὁ μισθός μου ἐνώπιόν σου. πᾶν ὃ ἐὰν μὴ ᾖ ῥαντὸν καὶ διάλευκον ἐν ταῖς αἰξὶ, καὶ φαιὸν ἐν τοῖς ἄρνασι, κε34κλεμμένον ἔσται παρ' ἐμοί. Εἶπε δὲ αὐτῷ 35 Λάβαν, Ἔστω κατὰ τὸ ῥῆμά σου. Καὶ διέστειλεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τοὺς τράγους τοὺς ῥαντοὺς καὶ τοὺς διαλεύκους, καὶ πάσας τὰς αἶγας τὰς ῥαντὰς καὶ τὰς διαλεύκους, καὶ (α) πᾶν ὃ ἦν φαιὸν ἐν τοῖς ἄρνασι, καὶ πᾶν ὃ ἦν λευκὸν ἐν αὐτοῖς· καὶ ἔδωκε διὰ χειρὸς τῶν υἱῶν αὐτοῦ.

22 Recordatus eſt autem Deus Rachel, & exaudivit eam Deus; & aperuit ejus vulvam. 23 Et concipiens peperit ipſi Iacob filium. Dixit autẽ Rachel, Abſtulit Deꝰ meũ opprobriũ. 24 Et vocavit nomen ejꝰ, Ioſeph, dicens, (g) Addat Deꝰ mihi filium alium. 25 Factum eſt autem ut peperit Rachel Ioſeph, dixit Iacob ad Laban, Dimitte me, ut abeam in locum meum, et in terram meam. 26 Redde uxores meas, & parvulos meos, pro quibus ſervivi tibi, ut abeam: tu enim nôſti ſervitutem, quam ſervivi tibi. 27 Dixit autem ei Laban, Si inveni gratiam coram te; (h) auguratus ſum utique; benedixit enim me Deus in tuo ingreſſu. 28 (i) Diſtingue mercedem tuam ad me, & dabo. 29 Dixit autem Iacob, Tu nôſti quæ ſervivi tibi, & quanta erant pecora tua mecum. 30 Parva enim erant, quæ tibi erant coram me; & aucta ſunt in multitudinem: & benedixit te Dominus Deus in pede meo. Nunc itaque (k) quando faciam & ego mihi domum? 31 Et dixit ei Laban, Quid tibi dabo? Dixit autem ei Iacob, Non dabis mihi quicquam: ſi feceris mihi verbum hoc, rurſus paſcam oves tuas, & cuſtodiam. 32 Tranſeant omnes oves tuæ hodiè, & ſepara indè omnem ovem (l) fuſcam in agnis, & omne ſubalbum & ſparſum in capris: erit mihi merces. 33 Et exaudiet me juſtitia mea in die craſtina; quia eſt merces mea in conſpectu tuo. Omne, quodcumque non fuerit ſparſum & ſubalbum in capris, & fuſcum in agnis, furto ablatum erit apud me. 34 Dixit autem ei Laban, Sit juxta verbum tuum. 35 Et ſeparavit in die illa hircos (m) ſparſos & ſubalbos, & omnes capras ſparſas & ſubalbas, & omne quod erat fuſcum in agnis, & omne quod erat album in eis; & dedit per manum filiorum ſuorum.

MS.A. (π) Ἀπόδος μοι τὰς γυναῖκας, καὶ τὰ παιδία, περὶ (ρ) θεὸς ἐν τῇ (σ) δώσω σοι. Εἶπεν δὲ αὐτῷ Ἰακώβ, (τ) ὅσα ἦν ἐναντίον μου· (υ) ηὐλόγησέν σε κύριος ἐπὶ (φ) ποιήσεις (χ) Παρελθάτω τὰ (ψ) πᾶν διάραντον καὶ λευκὸν ἐν ταῖς (ω) αὔριον· (α) πᾶν ὃ ἦν λευκὸν ἐν αὐτοῖς, καὶ πᾶν ὃ ἦν φαιὸν ἐν τοῖς ἄρνασιν· καὶ ἔδωκε

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

22 [illegible]
23
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]

Et recordatus eſt Deus Rahelis, exaudivítq; 22 eam Deꝰ, & aperuit vulvam ejus. 23 Quæ concipiens peperit filium, & dixit, Abſtulit Deꝰ opprobrium meum. 24 Vocavítq; nomen ejus Joſeph, dicens, Adjiciat mihi Deꝰ filium alterum. 25 Cúmq; genuiſſet Rahel Joſephum, ait Jacob ad Laban, Mitte me, ut abeam in patriam meam, & ſolũ meum. 26 Da mihi uxores meas, & filios meos, pro quibus ſervivi tibi, & vadã; nam tu nôſti ſervitutẽ quã ſervivi tibi. 27 Dixitq; Labã Jacobo, Si inveni gratiam in oculis tuis: expertꝰ ſum quòd benedixerit mihi Deus propter te. 28 Dixit etiam, Præſcribe mercedem tuam mihi, & dabo. 29 Inquit ad eum Jacob, Tu nôſti ſervitium quod tibi ſervivi, & quanta fuerit poſſeſſio tua mecum. 30 Nam parum habebas ante me, at multiplicatum eſt valdè, & benedixit tibi Dñs propter me: & nunc quid faciam etiam ego pro domo mea? 31 Dixit ad eũ Laban, Quid dabo tibi? Ait illi Jacob, Nihil dabis mihi: ſi feceris mihi rem quam ſum tibi dicturus, iterum paſcam oves tuas, eáſq; cuſtodiam. 32 Tranſibo per totum pecus tuum hodie, & ſeparabo mihi inde omnem agnum carentem cornibus, & verſicolorem, omnémq; agnum nigrum cum albedine: & verſicolorem atque carentem cornibus in capris: erítq; merces mea. 33 Teſtis autem erit mihi innocentia mea ſicut hodie, quòd cras quando ingredieris ſuper mercedem meã coram te: quicquid non fuerit cornu carens & variegatum in capris, nigrúmq; cum albedine, furtivum erit mihi. 34 Ait ad eum Laban, Age, eſto ſecundùm verbũ tuum. 35 Itaq; ſegregavit in die illa hircos cornibꝰ carentes & verſicolores, omnéſq; capras carentes cornibꝰ, variegatas, & omnes eas in quibus erat albedo, & quicquid nigrum erat albedine reſperſum, deditq; in manum filiorũ ſuorum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

22 ועל־דוכרנא דרחל קדם יי וקביל צלותה יי ויהב לה עדוי׃
23 ועדיאת וילידת בר ואמרת כנש יי ית חסודי׃
24 וקרת ית שמיה יוסף למימר יוסיף יי לי בר אוחרן׃
25 והוה כד ילידת רחל ית־יוסף ואמר יעקב ללבן שלחני ואהך לאתרי ולארעי׃
26 הב ית נשי וית בני דפלחית יתך בהון ואיזיל ארי את ידעת ית פלחני דפלחתך׃
27 ואמר ליה לבן אם־כען אשכחית רחמין בעינך נסיתי ובריכני יי בדילך׃
28 ואמר פריש אגרך עלי ואתין׃
29 ואמר ליה את ידעת ית דפלחתך וית דהוה בעירך עמי׃
30 ארי זעיר דהוה לך קדמי ותקיף לסגי ובריך יי יתך בדילי וכען אימתי אעביד אף אנא לביתי׃
31 ואמר מה אתן לך ואמר יעקב לא־תתן לי מדעם אם תעביד לי פתגמא הדין אתוב ארעי ענך אטר׃
32 אעבר בכל ענך יומא דין אעדי מתמן כל אמר נמור וקרוע וכל אמר שחום באמריא וקרוע ונמור בעזיא ויהי אגרי׃
33 ותסהיד בי זכותי ליומא דמחר ארי תיתי על אגרי קדמך כל דליתוהי נמור וקרוע בעזיא ושחום באמריא גניב הוא עמי׃
34 ואמר לבן הא לוי יהי כפתגמך׃
35 ואעדי ביומא ההוא ית תישיא רגוליא וקרועיא וית כל עזיא נמורתא וקרועתא כל די חיור ביה וכל דשחום באמריא ויהב ביד בנוהי׃

22 Et venit memoria Rachelis in conſpectu Dei: & ſuſcepit Deꝰ orationẽ ejus; & dedit ei ut 23 conciperet. Et concepit, & peperit filiũ: & ait; Abſtulit 24 Deꝰ opprobriũ meũ. Et vocavit nomẽ ejꝰ, Joſeph, dicẽs: Addat mihi Dñs filiũ alterũ. 25 Et factum eſt, cùm peperiſſet Rachel Joſeph: & dixit Jacob ad Labã; Dimitte me, ut vadã in locum meum & in terram 26 meã. Da mihi uxores meas & filios meos, pro quibꝰ ſervivi tibi, ut vadã: quoniã tu noſti ſervitutẽ meã, quâ ſervivi 27 tibi. Et dixit ei Laban; Si nunc inveni gratiã in oculis tuis: expertꝰ ſum, quòd benedixerit mihi Deꝰ propter te. 28 Et ait: Conſtitue mercedẽ tuã 29 mihi, & dabo tibi. Et dixit ei; Tu noſti quomodo ſervierim tibi: & quanta erant pecora 30 tua apud me. Quoniã pauca quæ erant tibi corã me, creverunt in multitudinẽ; & benedixit tibi Dñs propter me: & nunc quando faciã etiã e31go pro domo meâ? Et dixit, Quid dabo tibi? Et ait Jacob, Non dabis mihi quicquã; ſed ſi feceris mihi verbũ hoc, revertar, & paſcã oves tuas, & 32 cuſtodiã eas. Tranſibo per univerſas oves tuas hodie; aufer inde omnẽ agnũ variũ & ſparſo vellere, & omnẽ agnũ nigrũ in agnis, & ſparſum & maculoſum in capris: & hoc 33 erit merces mea. Et teſtificabitur mihi juſtitia mea in die craſtino; quando veneris ſup mercedẽ meã, quæ erit coram te: omne quod non fuerit maculoſum & reſperſum in capris, & nigrũ in agnis, furto ſubla34tũ eſt apud me. Et dixit Labã: 35 Utinã eſſet ſicut verbũ tuũ. Et ſeparavit in die illâ omnes hircos varios pedibus & reſperſos vellere, & omnes capras maculoſas & reſperſas; omne in quo erat macula alba, & omne quod erat nigrũ in agnis: & tradidit in manu filiorum ſuorum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM.

Tranſlatio Latina.

22 Recordatus eſt etiam Deus Rachelis, & audivit eam Deus, aperuitque vulvam ejus. 23 Et concepit & peperit filium: Tum dixit, Abſtulit Dominus opprobrium meum. 24 Et vocavit nomen ejus Ioſeph, dicens, Adjiciet mihi Dominus filium alterum. 25 Poſtquam autem peperit Rachel Ioſephum, dixit Iacob ad Laban, Dimitte me, ut abeam in locum meum, & in terram meam. 26 Da uxores meas, & liberos meos, pro quibus tibi ſervivi, & abibo: tu enim nôſti ſervitutem quam ſervivi tibi. 27 Et dixit ei Laban, Si nunc inveni gratiam in oculis tuis, experimento enim didici quòd benedixerit mihi Deus propter te. 28 Dixitque, (b) Conſtitue mercedam tuam ſuper me, & dabo. 29 Et reſpondit ei, Tu nôſti quomodo ſervierim tibi, & quæ erat poſſeſſio tua tecum. 30 Quia parum erat quod erat tuum ante me, & erupit in multitudinem, benedixitque tibi Dominus (c) in pede meo: Et nunc (d) quando fecero ego etiam pro domo mea? 31 Dixit autem, Quid dabo tibi? Reſpondit verò Iacob: Non dabis mihi quicquam, ſi feceris mihi hanc rem; redibo, paſcam oves tuas, cuſtodiam. 32 Tranſibo per univerſas pecudes tuas hodie, removens inde omnem pecudem punctatam & maculoſam, & omnem pecudem fuſcam inter agnos, & maculoſum & punctatum inter capras, & hoc erit merces mea. 33 Et teſtificabitur de me (e) juſtitia mea die craſtino, quia veniet ad mercedem meam in conſpectu tuo: quidquid non fuerit punctatum aut maculoſum inter capras, aut fuſcum inter agnos, furto ablatum erit apud me. 34 Dixitque Laban, & ecce utinam fiat ſecundùm verba tua. 35 Separavit ergò illâ die hircos varios & maculoſos, & omnes capras punctatas & maculoſas, omne album & omne fuſcum inter agnos, & tradidit in manus filiorũ ſuorum.

VER. SAM. (b) Declara (c) per auxilium meum (d) parum faciam (e) puritas mea

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

22 * ثم رعى الله راحيل وسمع دعاها فرزقها ولدا * فحملت وولدت ابنا وقالت قد ضم الله عني
23 العار * وسمته يوسف قايلة يزيدني الله ابنا آخر * فلما ولدت راحيل يوسف قال يعقوب للابان
24 اطلقني حتى امضي الى موضعي وبلدي * واعطني اولادي ونسوتي اللواتي خدمتك بهن * حتى
25 امضي فانك تعلم خدمتي الى خدمتك * فقال له لابان ان وجدت حظا عندك اقم * فاني قد
26 جربت ان الله تعالى قد بارك علي من اجلك * وقال بين لي اجرتك حتى اعطيكها * قال له
27 انت تعلم كيف خدمتك وكيف كانت ماشيتك عندي * فانها كانت قليلة ونمت كثيرا
28 وبارك عليك الله بسببي * والآن متى اصنع انا ايضا لبيتي * قال ماذا اعطيك * قال يعقوب لا
29 تعطني شيا لكن اذا صنعت في هذا الامر فيه ارجع الى رعي غنمك واحفظها * امر اليوم
30 بغنمك واعزل منها كل معز منقط وابلق * وكل شاة حماء في الضان * وابلق ومنقط في المعز *
31 ويكون ذلك اجري * فيشهد لي عدلي غدا اذا حضرت ان اطلب اجري بين يديك * بان كل ما
32 ليس هو ابلق ومنقطا من المعز * وحماء من الضان ايضا فهو مسروق عندي * قال لابان
33 نعم ليت ذلك يكون كما قلت * فعزل في ذلك اليوم التيوس المحجلة والمنقطة وجميع العنوز
34 المنقطة والبلق * كل ما فيه بياض * وكل حماء ايضا من الضان * فجعل ذلك بيد بنيه *
35

22 Prætereà favit Deus Rahil, et exaudivit preces ejus, et conceſſit illi filiũ. 23 Concepitq; ac peperit filiũ, et ait: Iam collegit à me Deus ignominiam. 24 Et vocavit eum Ioſeph, dicens: Augeat mihi Deus filium alterum. 25 Cumq; genuiſſet Rahil Ioſeph, dixit Iacob ad Laban: Dimitte me, ut abeã ad locum meum et ad patriã meam. 26 Et da mihi filios meos et mulieres meas pro quibus ſervivi tibi, ut vadam: tu enim nôſti ſervitutẽ meam in obſequium tuum. 27 Dixit ei Laban: Si inveni ſortẽ apud te, mane; quia expertus ſum Deũ excelſum benedixiſſe mihi propter te. 28 Et dixit: Indica mihi mercedẽ tuam, ut dem tibi illã. 29 Dixit ei, Tu ſcis quomodo ſervierim tibi, et quomodo fuerit armentum tuum apud me; 30 Nam erat paucũ, et crevit: et benedixit tibi Deus causâ mei: et nunc quandonã operabor ego etiam pro domo mea? 31 Dixit, Quid dabo tibi? Ait Iacob, Ne des mihi quicquam: ſed cùm feceris mihi hanc rem, per eam revertar ad paſcendas oves tuas, & cuſtodiam eas. 32 Tranſibo hodie per oves tuas, & ſeparabo ab eis omnes capras coloratas, & maculoſas, et omnem ovem verſicolorem in ovibus, & maculoſam, & punctis reſperſam in capris: eritque id merces mea. 33 Teſtiſque erit mihi æquitas mea cras, cùm adfuero petiturus mercedem meam ante te, quòd omne quod non eſt maculoſum, & coloratum ex ovibus, & verſicolor ex agnis etiam, ipſum eſt furtivum apud me. 34 Ait Laban: Ita, utinam id ſit ſicuti dixiſti. 35 Separavit ergò eâ die hircos coloratos, et maculoſos, & omnes capras maculoſas, & coloratas, omne id in quo eſt albedo, & omnem etiam verſicolorem ex ovibus: poſuitque id in manu filiorum ſuorum.

ספר בראשית : לא

.Jahacob inter & ,se inter dierum trium viam posuit Et
36 וַיָּשֶׂם דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בֵּינוֹ וּבֵין יַעֲקֹב
sibi tulit Et .residuas Laban pecudem pascens Jahacob Et
37 וְיַעֲקֹב רֹעֶה אֶת־צֹאן לָבָן הַנּוֹתָרֹת׃ וַיִּקַּח־לוֹ
decorticavit & ,castaneæ & ,coryli & ,viridem populi virgam Jahacob
יַעֲקֹב מַקַּל לִבְנֶה לַח וְלוּז וְעַרְמוֹן וַיְפַצֵּל
.virgis super qui ,candoris nudationem albos cortices eis in
בָּהֵן פְּצָלוֹת לְבָנוֹת מַחְשֹׂף הַלָּבָן אֲשֶׁר עַל־הַמַּקְלוֹת׃
,canalibus in decorticavit quas virgas statuit Et
38 וַיַּצֵּג אֶת־הַמַּקְלוֹת אֲשֶׁר פִּצֵּל בָּרְהָטִים
regione è ,bibendum ad pecudes veniebant quò aquarum potatoriis in
בְּשִׁקֲתוֹת הַמָּיִם אֲשֶׁר תָּבֹאןָ הַצֹּאן לִשְׁתּוֹת לְנֹכַח
incalescebant Et .bibendum ad eas veniendo in incalescebant & ,pecudum
39 הַצֹּאן וַיֵּחַמְנָה בְּבֹאָן לִשְׁתּוֹת׃ וַיֶּחֱמוּ
punctatas ,alligatas pecudes pariebant & ,virgas ad pecudes
הַצֹּאן אֶל־הַמַּקְלוֹת וַתֵּלַדְןָ הַצֹּאן עֲקֻדִּים נְקֻדִּים
facies dedit & ,Jahacob fecit dividere agnos Et .maculosas &
40 וּטְלֻאִים׃ וְהַכְּשָׂבִים הִפְרִיד יַעֲקֹב וַיִּתֵּן פְּנֵי
posuit Et .Laban pecudibus in nigrum omne & ,alligatum ad pecudum
הַצֹּאן אֶל־עָקֹד וְכָל־חוּם בְּצֹאן לָבָן וַיָּשֶׁת
.Laban pecudes super eos posuit non & ,soli sibi greges sibi
לוֹ עֲדָרִים לְבַדּוֹ וְלֹא שָׁתָם עַל־צֹאן לָבָן׃
Jahacob ponebat & ,colligatarum pecudum calescere omni in fuit Et
41 וְהָיָה בְּכָל־יַחֵם הַצֹּאן הַמְקֻשָּׁרוֹת וְשָׂם יַעֲקֹב
eas incalescendum ad canalibus in pecudum oculis in virgas
אֶת־הַמַּקְלוֹת לְעֵינֵי הַצֹּאן בָּרְהָטִים לְיַחְמֵנָּה
erant Et .ponebat non ,pecudes serotinando in Et .virgis in
42 בַּמַּקְלוֹת׃ וּבְהַעֲטִיף הַצֹּאן לֹא יָשִׂים וְהָיָה
crevit Et .Jahacob ipsius colligata & ,Laban ipsius cessantia
43 הָעֲטֻפִים לְלָבָן וְהַקְּשֻׁרִים לְיַעֲקֹב׃ וַיִּפְרֹץ
,ancillæ & ,multæ pecudes ei fuerunt Et .valde valde vir
הָאִישׁ מְאֹד מְאֹד וַיְהִי־לוֹ צֹאן רַבּוֹת וּשְׁפָחוֹת
.asini & ,cameli & ,servi &
וַעֲבָדִים וּגְמַלִּים וַחֲמֹרִים׃

CAP. XXXI. לא

Jahacob Tulit :dicendo Laban filiorum verba audivit Et
1 וַיִּשְׁמַע אֶת־דִּבְרֵי בְנֵי־לָבָן לֵאמֹר לָקַח יַעֲקֹב
fecit nostro patri ipsi quibus de & ,nostro patri quæ omnia
אֶת כָּל־אֲשֶׁר לְאָבִינוּ וּמֵאֲשֶׁר לְאָבִינוּ עָשָׂה
,Laban faciem Jahacob vidit Et .hanc gloriam omnem
2 אֶת כָּל־הַכָּבֹד הַזֶּה׃ וַיַּרְא יַעֲקֹב אֶת־פְּנֵי לָבָן
DOMINUS dixit Et .nudiustertius heri sicut secum ipse non ecce &
3 וְהִנֵּה אֵינֶנּוּ עִמּוֹ כִּתְמוֹל שִׁלְשׁוֹם׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה
,tuam cognationem ad & ,tuorum patrum terrã ad Revertere :Jahacob ad
אֶל־יַעֲקֹב שׁוּב אֶל־אֶרֶץ אֲבוֹתֶיךָ וּלְמוֹלַדְתֶּךָ
Leah & Rachel vocavit & ,Jahacob misit Et .tecum ero &
4 וְאֶהְיֶה עִמָּךְ׃ וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב וַיִּקְרָא לְרָחֵל וּלְלֵאָה
.suas pecudes ad agrum in
הַשָּׂדֶה אֶל־צֹאנוֹ׃

Verſio VULG. LAT.

36 Et poſuit ſpatium itineris trium dierum inter ſe & generum, qui paſcebat reliquos greges ejus.

37 Tollens ergò Jacob virgas populeas virides, & amygdalinas, & ex platanis, ex parte decorticavit eas: detractíſq; corticibus, in his quæ ſpoliata fuerant, candor apparuit: illa verò quæ integra fuerãt, viridia permanſerunt: atq; in hunc modum color effect⁹ eſt vari⁹.

38 Poſuítq; eas in canalib⁹, ubi effundebatur aqua: ut cùm veniſſent greges ad bibendum, ante oculos haberent virgas, & in aſpectu earum conciperent.

39 Factúmq; eſt ut in ipſo calore coitus, oves intuerentur virgas, & parerent maculoſa, & varia, & diverſo colore reſperſa.

40 Diviſitq; gregẽ Jacob, & poſuit virgas in canalibus ante oculos arietũ: erãt autẽ alba & nigra quæque, Laban: cætera verò, Jacob; ſeparatis inter ſe gregib⁹.

41 Igitur quando primo tempore aſcendebantur oves, ponebat Jacob virgas in canalib⁹ aquarũ ante oculos arietũ & oviũ, ut in earũ contemplatione conciperent.

42 Quando verò ſerotina admiſſura erat, & concept⁹ extrem⁹, non ponebat eas. Factáq; ſunt ea quæ erant ſerotina, Laban: & quæ primi temporis, Jacob.

43 Ditatúſq; eſt homo ultra modũ: & habuit greges multos, ancillas & ſervos, camelos & aſinos.

CAP. XXXI.

1 POſtquã autẽ audivit verba filiorũ Labã dicentiũ, Tulit Jacob omnia quæ fuerũt patris noſtri, & de illi⁹ facultate ditat⁹, fact⁹ eſt inclytus.

2 Animadvertit quoq; faciẽ Laban, quòd non eſſet erga ſe ſicut heri & nudiuſterti⁹.

3 Maximè dicente ſibi Dño, Revertere in terrã patrũ tuorum, & ad generationẽ tuã; eróq; tecum.

4 Miſit, & vocavit Rachel & Liam in agrum, ubi paſcebat greges.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

36 Καὶ ἀπέστησεν ὁδὸν τριῶν (β) ἡμερῶν, καὶ ἀνὰ μέσον αὐτῶν καὶ ἀνὰ μέσον Ἰακώβ. Ἰακὼβ δὲ ἐποίμαινε τὰ πρόβατα Λάβαν τὰ ὑπολειφθέντα.

37 Ἔλαβε δὲ (γ) ἑαυτῷ Ἰακὼβ ῥάβδον στυρακίνην χλωρὰν καὶ καρυΐνην καὶ πλατάνου· καὶ ἐλέπισεν αὐτὰς Ἰακὼβ λεπίσματα (δ) λευκὰ καὶ περισύρων τὸ χλωρὸν, (ε) ἐφαίνετο ἐπὶ ταῖς ῥάβδοις τὸ λευκὸν, ὃ ἐλέπισε, ποικίλον.

38 Καὶ παρέθηκε τὰς ῥάβδους, ἃς ἐλέπισεν (ζ) ἐν ταῖς ληνοῖς τῶν ποτιστηρίων τοῦ ὕδατος· ἵνα ὡς ἂν ἔλθωσι τὰ πρόβατα πιεῖν, ἐνώπιον τῶν (η) ῥάβδων ἐλθόντων αὐτῶν εἰς τὸ πιεῖν, ἐγκισσήσωσι τὰ πρόβατα εἰς τὰς (θ) ῥάβδους.

39 Καὶ ἐνεκίσσων τὰ πρόβατα εἰς τὰς ῥάβδους· καὶ ἔτικτον τὰ πρόβατα διάλευκα καὶ ποικίλα καὶ σποδοειδῆ ῥαντά.

40 Τοὺς δὲ ἀμνοὺς διέστειλεν Ἰακώβ. καὶ ἔστησεν ἐναντίον τῶν προβάτων κριὸν διάλευκον, καὶ πᾶν ποικίλον ἐν τοῖς ἀμνοῖς. καὶ διεχώρισεν ἑαυτῷ ποίμνια καθ᾽ ἑαυτὸν, καὶ οὐκ ἔμιξεν αὐτὰ εἰς τὰ πρόβατα Λάβαν.

41 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ καιρῷ ᾧ ἐνεκίσσων τὰ πρόβατα ἐν γαστρὶ λαμβάνοντα, ἔθηκεν Ἰακὼβ τὰς ῥάβδους ἐναντίον τῶν προβάτων (ι) ἐν ταῖς ληνοῖς, τοῦ ἐγκισσῆσαι αὐτὰ κατὰ τὰς ῥάβδους.

42 (κ) Ἡνίκα δ᾽ ἂν ἔτεκε τὰ πρόβατα, οὐκ ἐτίθει. ἐγένετο δὲ (λ) τὰ μὲν ἄσημα τοῦ Λάβαν, τὰ δὲ ἐπίσημα τοῦ Ἰακώβ.

43 Καὶ ἐπλούτησεν ὁ ἄνθρωπος σφόδρα σφόδρα· καὶ ἐγένετο αὐτῷ κτήνη πολλὰ, καὶ βόες, καὶ παῖδες, καὶ παιδίσκαι, καὶ κάμηλοι, καὶ ὄνοι.

36 Et fecit distare viam trium dierum, & inter eos & inter Iacob. Iacob autem paſcebat oves Laban reliquas.

37 Sumpſit autem ſibi Iacob virgã ſtyracinã viridem, & (n)nucinã, et platani; et decorticavit eas Iacob, decorticationes albas: (o)& diſtrahens viride, apparebat in virgis album, quod decorticaverat, variũ.

38 Et appoſuit virgas, quas decorticaverat, in alveis canaliũ aquæ: ut cùm veniſſent oves bibere, in conſpectu virgarum venientibus ipſis ad bibendum, conciperent oves in virgas.

39 Et concipiebant oves in virgas, & pariebant oves ſubalbas, & varias, & cineritias ſparſas.

40 Agnos autem ſegregavit Iacob: & ſtatuit coram ovibus arietem ſubalbum, et omne variũ in agnis: et ſeparavit ſibi greges per ſeipſum, & non miſcuit eos ad oves Laban.

41 Factum eſt autem, in tempore, quo concipiebant oves in utero accipientes, poſuit Iacob virgas corã ovibus in canalib⁹, ut ipſæ conciperent ſecundùm virgas.

42 Cùm verò peperiſſent oves, non ponebat. Facta ſunt autem non (p) ſignata ipſius Laban, ſignata autem ipſius Iacob.

43 Et ditatus eſt homo valdè valdé: & facta ſunt ei pecora multa, & boves, & pueri, & ancillæ, & cameli, & aſini.

MS.A. (β) ἡμερῶν ἀνὰ (γ) αὐτῷ (δ) λευκὰ, περισύρων (ε) ἐφαίνετο δὲ ἐπὶ (ζ) ἐν τοῖς ληνοῖς (η) ῥάβδων καὶ ἐλθόντων (θ) ῥάβδους. Καὶ ἔτικτον (ι) ἐν τοῖς ληνοῖς, (κ) Ἡνίκα γὰρ ἔτεκεν (λ) τὰ ἄσημα

ΚΕΦ. λα΄.

1 Ἤκουσε δὲ Ἰακὼβ τὰ ῥήματα τῶν υἱῶν Λάβαν, λεγόντων, Εἴληφεν Ἰακὼβ πάντα τὰ τοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ ἐκ τῶν τοῦ πατρὸς ἡμῶν πεποίηκε πᾶσαν τὴν δόξαν ταύτην.

2 Καὶ εἶδεν Ἰακὼβ τὸ (α) πρόσωπον τοῦ Λάβαν, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν πρὸς αὐτὸν, (β) ὡσεὶ χθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν.

3 Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Ἰακὼβ, Ἀποστρέφου εἰς τὴν γῆν τοῦ πατρός σου, καὶ εἰς τὴν γενεάν σου, καὶ ἔσομαι μετὰ σοῦ.

4 Ἀποστείλας δὲ Ἰακὼβ, ἐκάλεσε (γ) Λείαν καὶ Ῥαχὴλ εἰς τὸ πεδίον (δ) οὗ ἦν τὰ ποίμνια.

CAP. XXXI.

1 AUdivit autem Iacob verba filiorum Laban, dicentium, Tulit Iacob omnia, quæ patris noſtri, et ex iis quæ patris noſtri, fecit omnem gloriam hanc.

2 Et vidit Iacob faciem Laban: & ecce non erat ad eum, ſicut heſternâ & nudius-tertianâ die.

3 Dixit autem Dominus ad Iacob, Revertere in terram patris tui, & ad generationem tuam: & ero tecum.

4 Mittens autem Iacob vocavit Liam & Rachel in agrum, ubi erant greges.

MS.A. (α) πρόσωπον Λάβαν, (β) ὡς ἐχθὲς (γ) Ῥαχὴλ καὶ Λίαν, (δ) οὗ τὰ ποίμνια.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

36 * ܘܣܡ ܡܪܕܐ ܕܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ ܒܝܢܘܗܝ ܠܠܒܢ. ܘܝܥܩܘܒ ܪܥܐ ܥܢܗ ܕܠܒܢ ܗܝ
37 ܕܐܫܬܚܪܬ. * ܘܢܣܒ ܠܗ ܝܥܩܘܒ ܚܘܛܪ̈ܐ ܚܘ̈ܪܐ ܪܛܝ̈ܒܐ ܕܠܘܙܐ ܘܕܕܘܠܒܐ. ܘܩܠܦ
38 ܒܗܘܢ ܩܠܦ̈ܐ ܚܘ̈ܪܐ ܘܡܚܘܐ ܚܘܪܐ ܕܚܘܛܪ̈ܐ. * ܘܕܒܩ ܐܢܘܢ ܒܪ̈ܗܛܐ ܕܡ̈ܝܐ ܒܡܫܩܝܬܐ
ܕܐܬܝܢ. ܥܠ ܡܫܬܐ. ܟܕ ܐܬܝܢ ܥܢܐ ܠܡܫܬܐ. ܠܘܩܒܠ ܥܢܐ. ܘܡܚܡܝܢ ܗܘܘ ܟܕ ܐܬܝܢ
39 ܠܡܫܬܐ. * ܘܚܡܝܢ ܥܢܐ ܠܘܬ ܚܘܛܪ̈ܐ. ܘܝܠܕܢ ܥܢܐ ܐܡܪ̈ܐ ܓܪ̈ܝܡܐ ܘܦܬܟ̈ܐ. * ܘܦܪܫ
40 ܝܥܩܘܒ ܘܣܡ ܩܕܡ ܥܢܐ ܐܡܪ̈ܐ ܓܪ̈ܝܡܐ ܘܦܬܟ̈ܐ. ܘܟܠ ܐܘܟܡ ܒܥܢܗ ܕܠܒܢ. ܘܥܒܕ
41 ܠܗ ܓܙܪ̈ܐ ܠܒܠܚܘܕܘܗܝ. ܘܠܐ ܚܠܛ ܐܢܘܢ ܒܥܢܗ ܕܠܒܢ. * ܘܒܟܠ ܫܢܐ ܕܡܚܡܢ ܥܢܐ
42 ܒܘܟܪ̈ܝܬܐ. ܣܐܡ ܝܥܩܘܒ ܚܘܛܪ̈ܐ ܩܕܡ ܥܢܐ ܒܪ̈ܗܛܐ ܕܢܚܡܢ ܒܚܘܛܪ̈ܐ. * ܘܠܒܣ̈ܬܪܝܬܐ ܕܥܢܐ
43 ܠܐ ܣܐܡ ܗܘܐ. ܘܗܘܝ ܒܣ̈ܬܪܝܬܐ ܠܠܒܢ ܘܒܘܟܪ̈ܝܬܐ ܠܝܥܩܘܒ. * ܘܥܬܪ ܓܒܪܐ ܛܒ ܛܒ.
ܘܗܘܐ ܠܗ ܥܢܐ ܣܓܝܐܬܐ. ܘܥܒ̈ܕܐ ܘܐܡܗ̈ܬܐ. ܘܐܬܢ̈ܐ ܘܓܡ̈ܠܐ ܘܚܡܪ̈ܐ.

ܩܦܠܐܘܢ. ܠܐ.

1 * ܘܫܡܥ ܝܥܩܘܒ ܦܬܓܡܘܗܝ ܕܒܢܝ ܠܒܢ ܕܐܡܪܝܢ. ܢܣܒ ܝܥܩܘܒ ܟܠ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܐܒܘܢ.
2 ܘܡܢ ܕܐܒܘܢ ܩܢܐ ܗܢܐ ܩܢܝܢܐ ܟܠܗ. * ܘܚܙܐ ܝܥܩܘܒ ܐܦܘܗܝ ܕܠܒܢ ܕܠܐ ܗܘܝ ܠܘܬܗ
3 ܐܝܟ ܕܐܬܡܠܝ ܘܐܝܟ ܕܡܢ ܬܠܬܐ. * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܝܥܩܘܒ. ܗܦܘܟ ܠܐܪܥܐ ܕܐܒܗ̈ܝܟ
4 ܘܠܡܘܠܕܟ. ܘܐܗܘܐ ܥܡܟ. * ܘܫܕܪ ܝܥܩܘܒ ܩܪܐ ܠܪܚܝܠ ܘܠܠܝܐ ܠܚܩܠܐ ܠܘܬ ܥܢܗ.

36 Et interpoſuit iter trium dierum inter ſe & Laban, & Jacob paſcebat pecudes Laban quæ ſuperfuerant.

37 Accipiens autem ſibi Jacob virgas candidas humidas amygdalinas atque populeas, decorticavit in iis cortices albos, ita ut candorem referret albedo virgarum.

38 Inſeruítq; eaſdem virgas quas decorticaverat, in canales aquarum, in adaquatorium ubi veniebant oves ad bibendum, è regione pecudum; quæ inardeſcebãt quum venirent potum.

39 Incaleſcebant ergò pecudes ad virgas, pariebántq; pecudes, agnos carentes cornibus, & verſicolores.

40 Segregavit ergò Jacob, poſuítq; in conſpectu oviũ agnos carentes cornib⁹ & variegatos, & quicquid nigrũ erat inter pecudes Labã: fecítque ſibi gregẽ ſeorſum, nec permiſcuit eum inter pecudes Laban.

41 Et quidem ſingulis annis cùm inardeſcerent oves primigeniæ, ponebat Jacob virgas in conſpectu ovium in canalib⁹, ut incaleſcerent per virgas.

42 Serotinis verò pecudibus non præponebat: erant ergò ſerotinæ Laban, primigeniæ verò Jacob.

43 Ditatúſq; eſt vir ultra modum, habuítq; gregem numeroſum, & ſervos, & ancillas, & aſinas, & camelos, & aſinos.

CAP. XXXI.

1 AUdivit autem Jacob verba filiorum Laban dicentium, Accepit Jacob quicquid erat patris noſtri, & ex his quæ patris noſtri ſunt, comparavit hanc poſſeſſionẽ omnem,

2 Vidit quoque Jacob vultum Laban non eſſe erga ſe ut heri & ut nudiuſtertiús.

3 Et dixit Dñs ad Jacob, Revertere in terram patrum tuorum, & in tuum natale ſolum, eróque tecum.

4 Itàque mittens Jacob accerſivit Rahelem & Leam in agrum ad gregem ſuum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

36 וְשַׁוִּי מַהֲלַךְ תְּלָתָא יוֹמִין בֵּינוֹהִי וּבֵין יַעֲקֹב וְיַעֲקֹב רָעֵי יָת־עָנָא דְלָבָן דְאִשְׁתְּאָרָא׃

37 וּנְסֵיב לֵיהּ יַעֲקֹב חוּטְרִין דִּלְבַן רַטִּיבִין וּדְלוּז וּדְדִלּוּב וְקַלִּיף בְּהוֹן קִלְפִין חִוָּרִין קְלוֹף חִוָּר דִּי עַל־חֻטְרַיָּא׃

38 וּדְעִיץ יָת־חֻטְרַיָּא דִּי קְלִיף בְּרַהֲטַיָּא אֲתַר בֵּית־שַׁקְיָא דְמַיָּא אֲתַר דְּאָתְיָן עָנָא לְמִשְׁתֵּי לְקִבְלֵיהֶן דְּעָנָא וּמִתְיַחֲמָן בְּמֵיתֵיהֶן לְמִשְׁתֵּי׃

39 וְאִתְיַחֲמָא עָנָא בְּחוּטְרַיָּא וִילֵידָא עָנָא רְגוֹלִין נְמוֹרִין וּרְקוֹעִין׃

40 וְאִמְּרַיָּא אַפְרֵישׁ יַעֲקֹב וִיהַב בְּרֵישׁ עָנָא כָּל־דְּרְגוֹל וְכָל־דִּשְׁחוֹם בְּעָנָא דְלָבָן וְשַׁוִּי־לֵיהּ עֶדְרִין בִּלְחוֹדוֹהִי וְלָא עָרְבִינוּן עִם־עָנָא דְלָבָן׃

41 וַהֲוֵי בְּכָל־עִדָּן דְּמִתְיַחֲמָן עָנָא מְבַכִּירָתָא וְשַׁוִּי יַעֲקֹב יָת־חוּטְרַיָּא לְעֵינֵי עָנָא בְּרַהֲטַיָּא לְיַחֲמוּתְהֶן בְּחוּטְרַיָּא׃

42 וּבְלַקִּישׁוּת עָנָא לָא מְשַׁוֵּי וַהֲוָן לַקִּישַׁיָּא לְלָבָן וּבַכִּירַיָּא לְיַעֲקֹב׃

43 וּתְקֵיף גַּבְרָא לַחֲדָא לַחֲדָא וַהֲווֹ לֵיהּ עָן סַגִּיאָן וְאַמְהָן וְעַבְדִּין וְגַמְלִין וַחֲמָרִין׃

לא

1 וּשְׁמַע יָת־פִּתְגָּמֵי בְנֵי־לָבָן לְמֵימַר נְסֵיב יַעֲקֹב יָת כָּל־דִּי לַאֲבוּנָא וּמִדִּי לַאֲבוּנָא קְנָא יָת כָּל־נִכְסַיָּא הָאִלֵּין׃

2 וַחֲזָא יַעֲקֹב יָת־סְבַר־אַפֵּי לָבָן וְהָא לֵיתְנוּן עִמֵּיהּ כְּמֵאִתְמָלֵי וּמִדְּקַדְמוֹהִי׃

3 וַאֲמַר יְיָ לְיַעֲקֹב תּוּב לַאֲרַע אֲבָהָתָךְ וּלְיַלָּדוּתָךְ וִיהֵי מֵימְרִי בְּסַעְדָּךְ׃

4 וּשְׁלַח יַעֲקֹב וּקְרָא לְרָחֵל וּלְלֵאָה לַחַקְלָא לְוָת עָנֵיהּ׃

36 Et poſuit ſpatium trium dierum inter ſe & inter Jacob: Jacob autem paſcebat oves Laban, quæ remanſerant.

37 Et tulit ſibi Jacob virgas populeas, & ex amygdalo & ex platano: & decorticavit in eis decorticationem; & ubi detractæ ſunt cortices, apparuit album quod erat in virgis.

38 Et defixit virgas quas decorticaverat, in canalibus in loco adaquationis aquarũ: quò veniebant oves ad bibendum, ut contra oves eſſent virgæ; & calefierent cùm venirent ad bibendum.

39 Calefiebantq; oves ante virgas: & pariebant oves varia maculoſa atq; reſperſa.

40 Agnos autem ſeparavit Jacob: & poſuit ante oves omne quod erat maculoſum, & omne quod erat nigrum in ovibus Laban: & poſuit ſibi greges ſeorſum; & non miſcuit eos cum ovibus Laban.

41 Et factum eſt, in omni tempore quo calefiebant oves temporaneæ; ponebat Jacob virgas in conſpectu ovium in canalibus: ut calefierent ante virgas.

42 Et quando oves erant ſerotinæ, non ponebat: erantq; ſerotinæ Laban, & temporaneæ Jacob.

43 Et crevit vir, valde nimis: & habuit oves multas; & ancillas, & ſervos, & camelos, & aſinos.

CAP. XXXI.

1 ET audivit verba filiorum Laban, qui dicebant; Tulit Jacob univerſa quæ erant patris noſtri: & de his quæ erant patris noſtri, acquiſivit omnem ſubſtantiam iſtã.

2 Et vidit Jacob aſpectũ vultus Laban: & ecce non erat cum eo, ſicut heri & nudiuſtertius.

3 Et dixit Deus ad Jacob; Revertere in terram patrum tuorum, & nativitatis tuæ: & erit verbum meum in adjutorium tuum.

4 Et miſit Jacob, & vocavit Rachel & Liam: in agrum ubi erant oves ſuæ.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

36 * [illegible]

37 ** [illegible]

38 [illegible]

39 [illegible]

40 * [illegible]

41 [illegible]

42 [illegible]

43 * [illegible]

1 ** [illegible]

2 [illegible]

3 * [illegible]

4 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

36 * [illegible]

37 ** [illegible]

38 [illegible]

39 [illegible]

40 [illegible]

41 [illegible]

42 [illegible]

43 [illegible]

1 ** [illegible]

2 * [illegible]

TEXT. ET VER. SAM.

Tranſlatio Latina.

36 Et poſuit iter trium dierũ inter eos, et inter Jacobũ. Jacob autẽ paſcebat pecudes Laban reſiduas. Et dixit Angelus Domini Jacobo in ſomniis, et ait, Jacob, et reſpondit, Ecce ego; et dixit, Leva nunc oculos tuos, et vide omnes hircos aſcendentes ſuper pecudes varios, pũctatos et maculis grandineis notatos; quoniã vidi omnia quæ Laban fecit tibi: Ego ſum (ſ) Deus Bethel cui ibi ſtatuã inunxiſti, et cui voviſti ibi votũ: Nunc autẽ ſurge, egredere de terra iſta, et revertere in terrã patris tui, et beneficiã tibi.

37 Et accepit ſibi Jacob virgã populeã, viridẽ, et amygdalinam, et ex platano; decortavitq; in eis decorticationes albas, denudans albedinẽ quæ erat ſuper virgas.

38 Et collocavit virgas quas decorticaverat in canalibus cùm effundebantur aquæ ad quas ducebant pecudes aquatũ in conſpectũ pecudũ, et incaleſcebant cùm veniebant ut aquarentur.

39 Dum autem incaleſcerent pecudes ſuper virgas, concipiebant pecudes variegatas, punctatas, et maculoſas.

40 Agnos quoque diviſit Iacob, et poſuit ante pecudes arietẽ variegatũ, et omne fuſcũ inter pecudes Laban: poſuit verò ſibi ſoli greges, et non poſuit eos cũ pecudibus Laban.

41 Et quotieſcunque incaleſcebant pecudes primitivæ, ponebat Iacob virgas ante oculos pecudum in canalibus, ut incaleſcerent ad virgas.

42 Cùm verò ſerotinæ erant pecudes, non ponebat: et fuerunt ſerotinæ ipſius Laban, primitivæ verò Jacobi.

43 Et ditatus eſt vir ille valdè valdè, fueruntque illi pecudes multæ, & ancillæ, ſervi, & cameli, & aſini.

CAP. XXXI.

1 AUdivit autem verba filiorum Laban dicentiũ, Accepit Jacob omnia quæ erant patris noſtri, atque ex iis quæ erant patris noſtri fecit omnem gloriam iſtam.

2 Viditque Iacob faciem Laban, et ecce non erat cum eo ſicut heri et nudiuſtertiùs.

3 Et dixit Dominus Iacobo, Revertere in terram patrũ tuorum, et ad cognationem tuam, et ero tecum.

4 Tum miſit Iacob, & vocavit Rachelem & Leam in agrum prope pecudes ſuas.

VER.SAM.(ſ)Potentiſſimus.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

36 * وصير مسيرة ثلثة ايام بينهم وبين يعقوب * ورعى يعقوب غنم لابان الباقية * ثم اخذ يعقوب
37 عصي لبنى رطب وجوز ودلب وقشرها الى قشر ابيض حتى كشط البياض الذي عليها * ووضع
38 العصي التي قشرها في الاحواض مساقي الماء * حتى تجي الغنم لتشرب وتكون حيالها فتتوحم
عند ذلك * فاذا توحمت الضان بالعصي ولدت محجلة ومنقطة وبلقا * ولما افرد يعقوب الضان
39 جعل في اول الغنم كل محجل وحماء في ضان لابان * وجعل له قطعانا وحدها ولم يضمها الى غنم
40 لابان * وكان يعقوب في كل وقت تحمي الغنم الربعية يصير العصي حذاها في الحياض للتوحم
41 عليها * واذا خرفت الغنم لا يصير ذلك * فتصير الخريفية للابان والربعية ليعقوب * فايسر
42 الرجل جدا جدا * وصارت له الغنم الكثيرة واماء * وعبيد * وجمال * وحمير *

* الفصل الحادي والثلثون *

* وسمع كلام بني لابان قائلين قد اخذ يعقوب جميع ما لابينا * ومن ماله اصطنع جميع هذا
1 اليسار * وراى يعقوب ايضا وجه لابان فاذا ليس هو معه مثل امس وما قبل * وقال الله ليعقوب
2 ارجع الى بلد ابائك ومولدك * واكون معك * فبعث يعقوب ودعا براحيل وليا الى الصحراء
3 الى عند غنمه * فقال لهما *
4

36 Et poſuit ſpatium trium dierum inter ipſos, et inter Jacob; et pavit Jacob reliquas oves Laban.

37 Deinde accepit Jacob baculos, libani humidos, & nucum, & populorum, & decorticavit eos in cortices albas, ita ut detegeret albedinem quæ erat ſuper eos.

38 Et poſuit baculos quos decorticaverat, in lacubus, potatoriis aquæ, ut venirent oves ad bibendum, eſſéntque in conſpectu earum, ac tum incaleſcerent.

39 Cúmque incaleſcerent oves ad baculos, pariebant coloratas, ſcutulatas, & maculoſas.

40 Cúmque ſeparâſſet Iacob oves, poſuit in principio ovium omnes maculoſas, et verſicolores in ovibus Laban, & fecit ſibi greges diſtinctas, nec conjunxit eos cum ovibus Laban.

41 Et Iacob, quotieſcúnque inardeſcebant oves vernæ, ponebat baculos ex adverſo ipſarum in lacubus, ut incaleſcerent ſuper ipſis.

42 Cùm verò autumnum agerent oves, non ponebat eos; fiebántque autumnales Laban, et vernæ Iacobo, & locupletatus eſt vir valdè valdè, & factæ ſunt ei oves multæ, & ancillæ, & ſervi, & cameli, & aſini.

CAP. XXXI.

1 AUdivitque ſermonem filiorum Laban dicentium; Jam accepit Jacob omne quod eſt patris noſtri, & ex bonis ejus compoſuit omnes has divitias.

2 Viditque etiam Iacob vultum Laban quòd non eſſet ſecum ſicut heri & antea.

3 Dixitque Deus ad Iacob: Revertere in regionem patrum tuorum, & nativitatis tuæ, & ero tecum.

4 Miſit ergò Iacob, & vocavit Rahil & Liam in campum ad oves, & ait ambabus:

ספר בראשית : לא

me ad ipse non quia ,vestri patris faciem ego *Videns* : eis dixit Et
5 ויאמר להן ראה אנכי את־פני אביכן כי־איננו אלי
ipsæ vos Et .mecum fuit mei patris Deus & : nudiustertius ,heri sicut
6 כתמל שלשם ואלהי אבי היה עמדי : ואתנה
tefellit vester pater Et .vestro patri servivi *meâ vi omni in* quòd nostis
7 ידעתן כי בכל־כחי עבדתי את־אביכן : ואביכן התל
,Deus ei *dedit* non Et .*partibus* decem meam mercedem mutavit & ,*me in*
בי והחלף את־משכרתי עשרת מנים ולא־נתנו אלהים
,tua merces erunt *Punctata* ,dicebat ita Si .*mecum malefaciendum ad*
8 להרע עמדי : אם־כה יאמר נקדים יהיה שכרך
erunt *Fasciata* ,dicebat ita si Et .*punctata* pecudes omnes pariebant &
וילדו כל־הצאן נקדים ואם־כה יאמר עקדים יהיה
Deus abstulit Et .*fasciata* pecudes omnes pariebant & ,tua merces
9 שכרך וילדו כל־הצאן עקדים : ויצל אלהים
incalescendi tempore in fuit Et .mihi dedit & ,vestri patris acquisitionem
10 את־מקנה אביכם ויתן־לי : ויהי בעת יחם
hirci ecce & ,somnio in vidi & ,meos oculos levavi & ,pecudes
הצאן ואשא עיני וארא בחלום והנה העתדים
dixit Et .*grandinatas & punctatas fasciatas* pecudes super *ascendentes*
11 העלים על־הצאן עקדים נקדים וברדים : ויאמר
.*ego* Ecce :dixi Et .Jahacob :somnio in Dei Angelus me ad
אלי מלאך האלהים בחלום יעקב ואמר הנני :
hircos omnes vide & ,tuos oculos nunc Leva :dixit Et
12 ויאמר שא־נא עיניך וראה כל־העתדים
vidi Quoniam .*grandinatas & punctatas fasciatas pecudes* super ascendentes.
העלים על־הצאן עקדים נקדים וברדים כי ראיתי
quo ,Bethel Deus Ego .tibi *faciens* Laban quæ omnia
13 את כל־אשר לבן עשה לך : אנכי האל בית־אל אשר
egredere,surge Nunc.votū *ibi mihi vovisti quo* ,statuam *ibi unxisti*
משחת שם מצבה אשר נדרת לי שם נדר עתה קום צא
respondit Et .tuæ cognationis terram ad revertere & ,hâc terrâ de
14 מן־הארץ הזאת ושוב אל־ארץ מולדתך : ותען
hæreditas & ,pars nobis adhuc Nūquid :ei dixerunt & ,Leah & Rachel
רחל ולאה ותאמרנה לו העוד לנו חלק ונחלה
quia ,*ei* sumus reputatæ extraneæ Nonne ? nostri patris domo in
15 בבית אבינו : הלוא נכריות נחשבנו לו כי
omnis Quia ? nostram pecuniam *comedendo* etiam *comedit* &,nos vēdidit
16 מכרנו ויאכל גם־אכול את־כספנו : כי כל־
.nostris filiis ac,*ipsa* nobis ,nostro patre à Deus abstulit *quam opulentia*
העשר אשר הציל אלהים מאבינו לנו הוא ולבנינו
surrexit Et .fac ,te ad Deus dixit quæ omnia ,nunc Et
17 ועתה כל אשר אמר אלהים אליך עשה : ויקם
.camelos super suas uxores & ,suos filios elevavit & ,Jahacob
יעקב וישא את־בניו ואת־נשיו על־הגמלים :
,acquisierat quam suam substantiā omnē & ,suum pecus omne duxit Et
18 וינהג את־כל־מקנהו ואת־כל־רכשו אשר רכש
ad veniendum ad ,Aram Padan in acquisierat quod suæ acquisitionis pec⁹
מקנה קנינו אשר רכש בפדן ארם לבוא אל־
tondendū ad iverat Laban Et .Chenahan terram in suum patrem Ischac
19 יצחק אביו ארצה כנען : ולבן הלך לגזז
.suo patri quæ *Theraphim* Rachel est furata &,suam pecudē
את־צאנו ותגנב רחל את־התרפים אשר לאביה :

Versio VULG. LAT.

5 Dixítque eis; Video faciem patris vestri quòd non sit erga me, sicut heri & nudius-tertiùs : Deus autem patris mei 6 fuit mecū. Et ipsæ nôstis quòd totis viribus meis servierim 7 patri vestro. Sed & pater vester circumvenit me, & mutavit mercedē meam decē vicibus: & tamē non dimisit eum 8 Deus ut noceret mihi. Si quando dixit, Variæ erunt mercedes tuæ, pariebant omnes oves varios fœtus: quādo verò è contrario ait, Alba quæq; accipies pro mercede, omnes greges alba pepererūt. 9 Tulítque Deus substantiā pa- 10 tris vestri, & dedit mihi. Postquàm enim conceptus ovium temp⁹ advenerat, levavi oculos meos, & vidi in somnis ascendētes mares super fœminas, varios, & maculosos, & 11 diversorū colorū. Dixítque Angel⁹ Dei ad me in somnis, Jacob. Et ego respondi, Ad- 12 sum. Qui ait; Leva oculos tuos, & vide universos masculos ascendētes sup fœminas, varios, maculosos, atque respersos. Vidi enim omnia quæ 13 fecit tibi Laban. Ego sum De⁹ Bethel, ubi unxisti lapidem, & votum vovisti mihi. Nunc ergò surge, & egredere de terra hac, revertens in terram 14 nativitatis tuæ. Responderúntque Rachel & Lia, Numquid habem⁹ residui quidquā in facultatibus & hæreditate 15 domus patris nostri ? Nónne quasi alienas reputavit nos, & vendidit, comedítque pretiū 16 nostrum? Sed Deus tulit opes patris nostri, & eas tradidit nobis, ac filiis nostris : unde omnia quæ præcepit tibi De⁹, 17 fac. Surrexit itaque Jacob, & impositis liberis ac conjugib⁹ 18 suis super camelos, abiit. Tulítq; omnem substantiā suā, & greges, & quidquid in Mesopotamia acquisierat, pergens ad Isaac patrem suum in ter- 19 ram Chanaan. Eo tempore ierat Laban ad tondendas oves: & Rachel furata est idola patris sui.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

5 Καὶ εἶπεν αὐταῖς, Ὁρῶ ἐγὼ τὸ πρόσωπον τοῦ πατρὸς ὑμῶν, ὅτι οὐκ ἔστι (ε) πρὸς ἐμοῦ, ὡς ἐχθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν· ὁ δὲ θεὸς τοῦ πα- 6 τρός μου ἦν μετ' ἐμοῦ. Καὶ αὐταὶ δὲ οἴδατε, ὅτι ἐν (ζ) πάσῃ τῇ ἰσχύϊ μου δεδούλευκα 7 τῷ πατρὶ ὑμῶν. Ὁ δὲ πατὴρ ὑμῶν παρεκρούσατό με, καὶ ἤλλαξε τὸν μισθόν μου τῶν δέκα ἀμνῶν· καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεὸς κακοποι- 8 ῆσαί με. Ἐὰν οὕτως εἴπῃ, τὰ ποικίλα ἔσται σου μισθός· καὶ τέξεται πάντα τὰ πρόβατα ποικίλα. ἐὰν δὲ εἴπῃ, τὰ λευκὰ ἔσται σου μισθός· καὶ τέξεται πάντα τὰ πρόβατα λευκά. 9 Καὶ ἀφείλετο ὁ θεὸς πάντα τὰ κτήνη τοῦ 10 πατρὸς ὑμῶν, καὶ ἔδωκέ μοι αὐτά. Καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἐνεκίσσων τὰ (η) πρόβατα ἐν γαστρὶ λαμβάνοντα· καὶ εἶδον τοῖς ὀφθαλμοῖς μου ἐν τῷ ὕπνῳ, καὶ ἰδοὺ οἱ τράγοι καὶ οἱ κριοὶ (θ) ἀναβαίνοντες ἐπὶ τὰ πρόβατα καὶ τὰς αἶγας, διάλευκοι καὶ ποικίλοι καὶ σπο- 11 δοειδεῖς ῥαντοί. Καὶ εἶπέ μοι ὁ ἄγγελος τοῦ θεοῦ καθ' (ι) ὕπνον, Ἰακώβ. ἐγὼ δὲ εἶπα, 12 Τί ἐστι; Καὶ εἶπεν, Ἀνάβλεψον τοῖς ὀφθαλμοῖς σου, καὶ ἴδε τοὺς τράγους καὶ τοὺς κριοὺς ἀναβαίνοντας ἐπὶ τὰ πρόβατα καὶ τὰς αἶγας διαλεύκους καὶ ποικίλους καὶ σποδοειδεῖς ῥαντούς· ἑώρακα γὰρ ὅσα σοι Λάβαν 13 ποιεῖ. Ἐγώ εἰμι ὁ θεὸς ὁ ὀφθείς σοι (κ) ἐν τόπῳ θεοῦ, οὗ ἤλειψάς μοι ἐκεῖ στήλην, καὶ ηὔξω μοι ἐκεῖ εὐχήν. νῦν οὖν ἀνάστηθι, καὶ (λ) ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς ταύτης, καὶ ἄπελθε εἰς τὴν γῆν τῆς γενέσεώς σου, καὶ ἔσομαι μετὰ σοῦ. 14 Καὶ (μ) ἀποκριθεῖσαι Ῥαχὴλ καὶ Λεία, εἶπαν αὐτῷ, Μὴ ἔστιν ἡμῖν ἔτι μερὶς ἢ κληρονο- 15 μία ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς ἡμῶν; Οὐχ ὡς αἱ ἀλλότριαι λελογίσμεθα αὐτῷ; πέπρακε γὰρ ἡμᾶς, καὶ (ν) καταβρώσει κατέφαγε τὸ ἀρ- 16 γύριον ἡμῶν. Πάντα τὸν πλοῦτον καὶ τὴν δόξαν, ἣν ἀφείλετο ὁ θεὸς τοῦ πατρὸς ἡμῶν, ἡμῖν ἔσται καὶ τοῖς τέκνοις ἡμῶν. νῦν οὖν (ξ) ὅσα 17 σοι εἴρηκεν ὁ θεός, ποίει. Ἀναστὰς δὲ Ἰακὼβ, ἔλαβε τὰς (ο) γυναῖκας αὐτοῦ καὶ τὰ 18 παιδία αὐτοῦ ἐπὶ τὰς καμήλους. Καὶ ἀπήγαγε πάντα τὰ ὑπάρχοντα (π) αὐτοῦ, καὶ πᾶσαν τὴν ἀποσκευὴν αὐτοῦ, ἣν περιεποιήσατο ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ, καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ, ἀπελθεῖν πρὸς Ἰσαὰκ τὸν πατέρα αὐτοῦ εἰς 19 γῆν Χαναάν. Λάβαν δὲ ᾤχετο κεῖραι τὰ πρόβατα αὐτοῦ· ἔκλεψε δὲ Ῥαχὴλ τὰ εἴδωλα τοῦ πατρὸς αὐτῆς.

Et dixit eis, Video ego faciem patris vestri; quia non est erga me, sicut heri, et nudius-tertiùs : De⁹ autem patris mei fuit mecū. 5 *Et ipsæ autem nôstis, quia in omni fortitudine mea servivi patri vestro.* 6 *Pater autē vester (a) circumvenit me, & mutavit mercedem meā (b) decem agnorum : & non dedit ei Deus malefacere mihi.* 7 *Si ita diceret, Varia erūnt merces tua; et parient omnes oves varia : sin autem diceret, Alba erunt merces tua; & parient omnes oves alba.* 8 *Et abstulit Deus omnia pecora patris vestri, et dedit mihi ea.* 9 *Et factum est, quando concipiebant oves in utero accipientes; & vidi oculis meis in somno : & ecce hirci, & arietes ascendentes super oves et capras, subalbi, et varii, et cineritii sparsi.* 10 *Et dixit mihi angel⁹ Dei per sōnū, Iacob. Ego autem dixi, Quid est?* 11 *Et dixit, Respice oculis tuis, & vide hircos & arietes ascendentes super oves & capras, subalbos, et varios, et cineritios sparsos : vidi enim quæcumque tibi Laban facit.* 12 *Ego sum Deus, qui apparui tibi in loco Dei, ubi unxisti mihi ibi titulum, et vovisti mihi ibi votum. Nunc igitur surge, & exi de terra hac, & abi in terram generationis tuæ : & ero tecum.* 13 *Et respondentes Rachel et Lia, dixerunt ei, Nunquid est nobis adhuc portio, vel hæreditas in domo patris nostri?* 14 *Nónne sicut alienæ reputatæ sumus ei? vendidit enim nos, & devoratione absorbuit argentū nostrū.* 15 *Omnes divitias & gloriam, quam abstulit De⁹ à patre nostro, nobis erunt, et filiis nostris : nunc igitur quæcumque tibi dixit Deus, fac.* 16 *Surgens autem Iacob, sumpsit uxores suas, & parvulos suos super camelos.* 17 *Et abduxit omnem substantiā suam, & omnem (c) apparatum suum, quem acquisiverat in Mesopotamia, & omnia sua, ut abiret ad Isaac patrem suum in terram Chanaan.* 18 *Laban autem iverat tondere oves suas. Furata est autem Rachel (d) idola patris sui.* 19

MS.A. (ε) μετ' ἐμοῦ, (ζ) πάσῃ ἰσχύϊ (η) πρόβατα· καὶ ἴδον ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἐν τῷ ὕπνῳ, (θ) ἀναβαίνοντες ἦσαν ἐπὶ (ι) ὕπνον, Ἰακὼβ, Ἰακώβ. ἐγὼ δὲ (κ) ἐν τῷ τόπῳ, ᾧ ἤλειψάς (λ) ἄπελθε (μ) ἀποκριθεῖσα (ν) κατέφαγεν καταβρώσει (ξ) ὅσα εἴρηκεν ὁ θεός σοι, ποίει. (ο) γυναῖκας καὶ τὰ (π) αὐτοῦ,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 [illegible] 6 [illegible] 7 [illegible] 8 [illegible] 9 [illegible] 10 [illegible] 11 [illegible] 12 [illegible] 13 [illegible] 14 [illegible] 15 [illegible] 16 [illegible] 17 [illegible] 18 [illegible] 19 [illegible]

Et dixit ad eas, Video faciem patris vestri non esse erga me sicut heri & sicut nudius-tertiùs. Deus autem patris mei fuit mecum. 5 Et vos quidem nôstis quòd totis virib⁹ meis servivi patri vestro. 6 Pater autem vester fefellit me, & immutavit mercedē meam decem vicib⁹ : neque tamen permisit ei Deus ut me læderet. 7 Quum sic diceret, Cornu carentia erit merces tua, pariebāt omnes oves cornibus carentia. Si verò diceret, Versicolores erit merces tua, pariebant omnes oves versicolores. 8 Et segregavit De⁹ de possessione patris vestri, deditque mihi. 9 Et in tempore quo incalescere consuevit pecus, sustuli oculos meos, & vidi per somnium, & ecce arietes ascendētes super oves, excornes, & versicolores, atq; maculosos. 10 Et dixit mihi Angelus Dei per somnium, Jacob; Respondi, Ecce me. 11 Dixitq; mihi, Leva oculos tuos, & vide omnes arietes ascendentes super oves, excornes & versicolores, atque maculosos : nam vidi quicquid fecit Laban. 12 Ego sum De⁹ Bethel, cui unxisti illic statuam, & cui vovisti illic votum : nunc ergò surge, egredere de terra isto, & revertere in solum natale tuum. 13 Responderunt Rahel & Lea dicentes, Non habemus ampliùs partem nec hæreditatem cum patre nostro. 14 En quasi extraneæ reputamur ab eo; vendidit enim nos, adeóq; comedit argentum nostrum. 15 Quandoquidem cunctæ divitiæ, quas segregavit Deus ex his quæ patris nostri sunt, nostræ sunt filiorúmq; nostrorum: nūc ergò quicquid ait tibi Dn̄s, exequere. 16 Surgens igitur Jacob imposuit liberos suos & uxores suas camelis. 17 Abduxitq; totum pecus suum, totámque possessionem suam quam acquisierat in Phadan Aram, ut veniret ad Isahac patrem suum, in terrā Chanaan. 18 Labā verò ierat ad tondēdas oves suas, et furata est Rahel idola patris sui. 19

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

5 ואמר להון חזי אנא ית סבר אפי אבוכן ארי ליתנון עמי כמאתמלי ומדקמוהי ואלהיה דאבא הוה 6 בסעדי : ואתין ידעתין ארי בכל חילי 7 פלחית ית אבוכן : ואבוכן שקר בי ואשני ית אגרי עשר זמנין ולא 8 שבקיה יי לאבאשא עמי : אם כדין הוה אמר נמורין יהי אגרך וילדן כל ענא נמורין ואם כדין הוה אמר רגולין יהי אגרך וילדן כל ענא 9 רגולין : ואפריש יי מן בעירא 10 דאבוכן ויהב לי : והוה בעדן דאתיחמא ענא וזקפית עיני וחזית בחלמא והא תישיא דסלקין על 11 ענא רגולין נמורין ופציחין : ואמר לי מלאכא דיי בחלמא יעקב 12 ואמרית הא אנא : ואמר זקוף כען עינך וחזי כל תישיא דסלקין על ענא רגולין נמורין ופציחין ארי גלי 13 קדמי ית כל די לבן עביד לך : אנא אלהא דאתגליתי עלך בבית אל די משחתא תמן קמא ודי קימתא קדמי תמן קים כען קום פוק מן ארעא הדא ותוב לארע ילדותך : 14 ואתיבת רחל ולאה ואמרא ליה העוד לנא חולק ואחסנא בבית 15 אבונא : הלא נוכרן אתחשבנא ליה ארי זבננא ואכל אף מיכל ית 16 כספנא : ארי כל עותרא דאפריש יי מאבונא די לנא הוא ולבננא וכען 17 כל די אמר יי לך עביד : וקם יעקב ונטל ית בנוהי וית נשוהי על 18 גמליא : ודבר ית כל גיתוהי וית כל קנייניה דקנא גיתוהי וקנייניה דקנא בפדן ארם למיתי לות יצחק 19 אבוהי לארעא דכנען : ולבן אזל למיגז ית ענה ונסיבת רחל ית צלמניא די לאבוהא :

5 Et dixit eis; Video ego aspectum vultus patris vestri, quòd non est mecū sicut heri & nudius-tertiùs : & *Deus* patris 6 mei fuit in adjutoriū meū. Et vos scitis; quòd omni virtute 7 meâ servivi patri vestro. Pater autē vester mentit⁹ est mihi; et mutavit mercedē meā decem vicibus : & nō dimisit eū De- 8 us ut noceret mihi. Si sic dicebat, Varia erunt pro mercede tuâ; pariebāt omnes oves varia: & si sic dicebat, Maculosa erūt pro mercede tuâ; parie- 9 bāt omnes oves maculosa. Et separavit Dn̄s de pecorib⁹ pa- 10 tris vestri, & dedit mihi. Et factū est, in tēpore quo oves calefiebant; levavi oculos meos, et vidi in somnio: et ecce arietes qui ascendebāt super oves, erant varii & maculosi, & re- 11 spersi. Et dixit mihi Angelus Dei in somnio, Jacob: & dixi, 12 Ecce ego. Et ait; Leva nunc oculos tuos & vide omnes arietes, qui ascēdūt super oves; maculosos varios atq; respersos: quoniā manifestū est corā me omne quòd facit tibi La- 13 ban. Ego sum De⁹ qui apparui tibi in Bethel; ubi unxisti titulum, et ubi vovisti coram me votum : nunc, surge egredere de terrâ hac; & revertere in 14 terram nativitatis tuæ. Et responderūt Rachel & Lia, atq; dixerunt ei : Nunquid adhuc est nobis pars & hæreditas, in 15 domo patris nostri ? Nonne extraneæ reputatæ sumus ei ? quia vendidit nos: et comedit 16 quoq; argentū nostrum. Quoniam omnes divitiæ, quas abstulit Deus ex patre nostro, nostræ sunt & filiorum nostrorum : & nunc quodcunq; 17 dixerit tibi Deus, fac. Et surrexit Jacob ; & levavit filios suos & uxores suas super ca- 18 melos. Et duxit universa pecora sua, & omnem substantiam suam, quam acquisierat in Mesopotamia Syriæ : ut veniret ad Isaac patrem suum 19 in terram Chanaan. Laban autem abierat ad tondendas oves suas : & tulit Rachel imagines, quæ erant patris sui.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

5 [illegible] 6 [illegible] 7 [illegible] 8 [illegible] 9 [illegible] 10 [illegible] 11 [illegible] 12 [illegible] 13 [illegible] 14 [illegible] 15 [illegible] 16 [illegible] 17 [illegible] 18 [illegible] 19 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

5 [illegible] 6 [illegible] 7 [illegible] 8 [illegible] 9 [illegible] 10 [illegible] 11 [illegible] 12 [illegible] 13 [illegible] 14 [illegible] 15 [illegible] 16 [illegible] 17 [illegible] 18 [illegible] 19 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latin.

Dixitque eis, video ego faciem patris vestri, quòd non sit erga me sicut heri et nudius-tertiùs; Deus autē patris mei fuit mecū. 5 *Vos quoque nôstis quòd in omni virtute mea servivi patri vestro.* 6 *Pater autem vester (a) circumvēnit me, et mutavit mercedē meam decem vicibus; sed non dedit illi Dominus ut (b) noceret mihi.* 7 *Si ita dicebat, Punctata erunt merces tua, pepererunt omnes pecudes punctata: si autem sic dicebat, Variegata erunt merces tua, pepererunt omnes pecudes variegata.* 8 *Abstulitque Dominus (c) possessionem patris vestri, & dedit mihi.* 9 *Factum autem est in tempore conceptûs pecudum, ut levarem oculos meos, et viderem in somnio, et ecce hircos ascendentes super pecudes, variegatas, punctatas & grandinatas.* 10 *Tum dixit mihi Angelus Domini in somnio, Iacob: et respondi, Ecce ego.* 11 *Et dixit, Leva nunc oculos tuos, & vide omnes hircos ascendentes super pecudes, variegatos, punctatos, et grandineis maculis notatos; quoniam vidi omnia quæ Laban fecit tibi.* 12 *Ego sum (d) Deus Bethel, cui unxisti ibi statuam, et cui vovisti ibi votum : nunc autem surge, egredere de terra ista, & revertere in terram nativitatis tuæ.* 13 *Et respondit Rachel & Lea, dixerúntque ei; Nunquid adhuc nobis pars est & possessio in domo patris nostri?* 14 *Nonne sicut alienigenæ reputatæ sumus ei? nam vendidit nos, & comedendo comedit etiam argentū nostrū.* 15 *Ideò omnes divitiæ quas abstulit Dominus à patre nostro, nostræ sunt & filiorum nostrorum : Nunc autem quidquid tibi dixerit Dominus, facito.* 16 *Et surrexit Iacob, imposuítque uxores suas et filios suos super camelos.* 17 *Et abduxit omnia pecora sua, & omnes opes suas quas acquisiverat, pecora acquisitionis suæ quæ acquisiverat in Padan Aram, ut veniret ad Isaacum patrem suum in terram Chanaan.* 18 *Laban autem abiverat ut tonderet oves suas : Rachel verò furata erat idola patris sui.* 19

VER. SAM. (a) *mentitus est mihi* (b) *malè mecum ageret* (c) *de possessione* (d) *Potentissimus.*

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 * هوذا اري وجه ابيكما ليس هو معي مثل امس وما قبل * واله ابي لم يزل معي * 6 وانتما تعرفان اني خدمته بجميع قوتي * 7 وابوكما سخر مني وبدل اجري عشر اعداد * ولم يدعه الله ان يسي الي * 8 ان قال كذا يكون اجرك منقطة * ولد جميع الغنم كذاك * وان قال كذا محجلة يكون اجرك * ولد جميع الغنم كذاك * 9 فافرد الله من غنم ابيكما ما اعطاني * 10 ولما كان وقت وحم الغنم رفعت عيني ورايت في المنام * فاذا التيوس الصاعدة على الغنم محجلة ومنقطة وحلاجيه * 11 ثم قال لي ملاك الله في الحلم يا يعقوب * فقلت لبيك * 12 قال ارفع عينيك وانظر جميع التيوس الصاعدة على الغنم محجلة ومنقطة وحلاجيه * فاني قد رايت جميع ما لابان صانعه بك * 13 انا القادر المتبدي لك في بيت ايل * اذ مسحت هناك النصبة ونذرت لي ثم نذرا * والان قم فاخرج من هذا البلد وارجع الي بلد مولدك * 14 فاجابته راحيل وليا * وقالتا له هل بقي لنا نصيب ونحلة في بيت ابينا * 15 الان كالغرباء حسبنا عنده وكانه باعنا واكل ثمننا * 16 واما جميع الغنا الذي افادك الله اياه من قبل ابينا فهو لنا ولاولادنا * والان فجميع ما قال الله لك فاصنعه * 17 فقام يعقوب وحمل بنيه ونساءه على الجمال * 18 وساق جميع ماشيته وجميع سرحه الذي ملكه في فدان ارام ليجي الي اسحق ابيه الي بلد كنعان * 19 وكان لابان قد مضى ليجز غنمه * فاخفت راحيل المثال الذي لابيها *

Ecce video vultum patris vestri, quòd non sit mecum sicut heri & anteà: & Deus patris mei perpetuò mecum est. 5 *Et vos scitis quòd ego servierim ei omnibus viribus meis.* 6 *Et pater vester derisit me, & mutavit mercedem meam decem vicibus : & non permisit illi Deus ut noceret mihi.* 7 *Si dicebat sic, Erunt merces tua maculosæ, pepererunt omnes oves sic; Et si dicebat sic, Versicolores erunt merces tua, pepererunt omnes oves sic.* 8 *Et separavit Deus de ovibus patris vestri id quod dedit mihi.* 9 *Et cùm advenit et tempus caloris ovium, elevavi oculos meos, & vidi in somnio, & ecce hirci ascendentes super oves, maculosi erant, & colorati, & varii.* 10 *Dixítque mihi Angelus Dei in somno, O Jacob; Dixi, Quid tibi placet?* 11 *Ait : Eleva oculos tuos, & vide universos hircos ascendentes super oves, maculosos, & coloratos, & varios: quoniam ego vidi quicquid Laban facturus est tibi.* 12 *Ego sum omnipotens qui apparui tibi in Beth-Il, cùm unxisti ibi titulum, & vovisti mihi ibi votum. Et nunc surge, et exi ex hac regione, & revertere in regionem nativitatis tuæ.* 13 *Responderúntque ei Rahil et Lia, & dixerunt ei : Num restat nobis portio & possessio in domo patris nostri?* 14 *Nunc veluti exteros reputavit nos apud se, et ac si vendidisset nos, & comedisset pretium nostrum.* 15 *Et verò omnes divitiæ, quas acquirere fecit te Deus à patre nostro, sunt nobis & filiis nostris. Itaque quidquid præcepit tibi Deus, facito.* 16 *Surrexit igitur Jacob, & imposuit filios suos et conjuges suas camelis.* 17 *Et duxit universū armentum suum, et omnia bona sua quæ possederat in Phadan Aram, ut veniret ad Ishac patrem suum in regionem Chanaan.* 18 *Et Laban abierat ad tondendas oves suas, abscondítque Rahil simulacrum quod habebat pater suus.* 19

indicavit non quòd eò ,Aramæi Laban cor Jahacob eſt furatus Et
20 וַיִּגְנֹב יַעֲקֹב אֶת־לֵב לָבָן הָאֲרַמִּי עַל־בְּלִי הִגִּיד
,ſurrexit Et ,ei quæ omnia & ,ipſe fugit Et ipſe fugiens quòd ei
21 לוֹ כִּי בֹרֵחַ הוּא׃ וַיִּבְרַח הוּא וְכָל־אֲשֶׁר־לוֹ וַיָּקָם
.Ghilhad montem ſuam faciem poſuit & ,flumen tranſivit &
וַיַּעֲבֹר אֶת־הַנָּהָר וַיָּשֶׂם אֶת־פָּנָיו הַר הַגִּלְעָד׃
.Jahacob fugeret quòd ,tertiâ die in Laban ipſi fuit nunciatum Et
22 וַיֻּגַּד לְלָבָן בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי כִּי בָרַח יַעֲקֹב׃
ſeptem viâ eum poſt eſt ſecutus & ,ſecum ſuos fratres tulit Et
23 וַיִּקַּח אֶת־אֶחָיו עִמּוֹ וַיִּרְדֹּף אַחֲרָיו דֶּרֶךְ שִׁבְעַת
Deus venerat Et .Ghilhad monte in eum eſt aſſecutus & ,dierū
24 יָמִים וַיַּדְבֵּק אֹתוֹ בְּהַר הַגִּלְעָד׃ וַיָּבֹא אֱלֹהִים
,tibi cuſtodire : ei dixerat & ,noctis ſomnio in Aramæum Laban ad
אֶל־לָבָן הָאֲרַמִּי בַּחֲלֹם הַלָּיְלָה וַיֹּאמֶר לוֹ הִשָּׁמֶר לְךָ
eſt aſſecutus Et .malum ad uſq; bono à Jahacob cum loquaris fortè ne
25 פֶּן־תְּדַבֵּר עִם־יַעֲקֹב מִטּוֹב עַד־רָע׃ וַיַּשֵּׂג
,monte in ſuum tabernaculum fixerat Jahacob Et .Jahacob ipſum Laban
לָבָן אֶת־יַעֲקֹב וְיַעֲקֹב תָּקַע אֶת־אָהֳלוֹ בָּהָר
dixit Et .Ghilhad monte in ſuis fratribus cum fixit Laban &
26 וְלָבָן תָּקַע אֶת־אֶחָיו בְּהַר הַגִּלְעָד׃ וַיֹּאמֶר
duxiſti & ,meum cor es furatus Et ?feciſti Quid :Jahacob ipſi Labā
לָבָן לְיַעֲקֹב מֶה עָשִׂיתָ וַתִּגְנֹב אֶת־לְבָבִי וַתְּנַהֵג
fugiendum ad te abſcondiſti quid Ut .gladio captivas ſicut meas filias
27 אֶת־בְּנֹתַי כִּשְׁבֻיוֹת חָרֶב׃ לָמָּה נַחְבֵּאתָ לִבְרֹחַ
,lætitiâ in te dimiſiſſem & ;mihi indicaſti non & ,me es furatus Et
וַתִּגְנֹב אֹתִי וְלֹא־הִגַּדְתָּ לִּי וָאֲשַׁלֵּחֲךָ בְּשִׂמְחָה
oſculari me permiſiſti non Et .citharâ in & ,tympano in ,canticis in &
28 וּבְשִׁרִים בְּתֹף וּבְכִנּוֹר׃ וְלֹא נְטַשְׁתַּנִי לְנַשֵּׁק
fortitudinem ad Eſt .facere egiſti ſtultè nunc ?meas filias & meos filios
29 לְבָנַי וְלִבְנֹתָי עַתָּה הִסְכַּלְתָּ עֲשׂוֹ׃ יֶשׁ־לְאֵל
præteritâ nocte veſtri patris Deus & :malū vobiſcū faciendū ad mea manus
יָדִי לַעֲשׂוֹת עִמָּכֶם רָע וֵאלֹהֵי אֲבִיכֶם אֶמֶשׁ
bono à Jahacob cum loquendo à ,tibi Cuſtodire :dicendo me ad dixit
אָמַר אֵלַי לֵאמֹר הִשָּׁמֶר לְךָ מִדַּבֵּר עִם־יַעֲקֹב מִטּוֹב
deſiderabas deſiderādo Quia .iviſti eundo nunc Et .malum ad uſq;
30 עַד־רָע׃ וְעַתָּה הָלֹךְ הָלַכְתָּ כִּי־נִכְסֹף נִכְסַפְתָּה
reſpondit Et ?meos deos es furatus quid ut ,tui patris domum ad
31 לְבֵית אָבִיךָ לָמָּה גָנַבְתָּ אֶת־אֱלֹהָי׃ וַיַּעַן
raperes fortè Ne ;dixi quia ,timui Quia :Laban ipſi dixit & ,Jahacob
יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר לְלָבָן כִּי יָרֵאתִי כִּי אָמַרְתִּי פֶּן־תִּגְזֹל
non ,tuos deos inveneris quo Cum .mecum à tuas filias
32 אֶת־בְּנוֹתֶיךָ מֵעִמִּי׃ עִם אֲשֶׁר תִּמְצָא אֶת־אֱלֹהֶיךָ לֹא
non Et .tibi cape &,mecum quid tibi cognoſce ,noſtris fratribus coram :vivat
יִחְיֶה נֶגֶד אַחֵינוּ הַכֶּר־לְךָ מָה עִמָּדִי וְקַח־לָךְ וְלֹא
Laban venit Et .eos eſſet furata Rachel quòd ,Jahacob ſciebat
33 יָדַע יַעֲקֹב כִּי רָחֵל גְּנָבָתַם׃ וַיָּבֹא לָבָן
tabernaculum in & ,Leah tabernaculum in & ,Jahacob tabernaculum in
בְּאֹהֶל יַעֲקֹב וּבְאֹהֶל לֵאָה וּבְאֹהֶל
tabernaculo de eſt egreſſus Et .invenit non & ,ancillarum ambarum
שְׁתֵּי הָאֲמָהֹת וְלֹא מָצָא וַיֵּצֵא מֵאֹהֶל
.Rachel tabernaculum in venit & ,Leah
לֵאָה וַיָּבֹא בְּאֹהֶל רָחֵל׃

Verſio VULG. LAT.

20 Noluítque Jacob confiteri ſocero ſuo, quòd fugeret. 21 Cúmque abiiſſet tam ipſe quàm omnia quæ juris ſui erant, & amne tranſmiſſo pergeret contra montē Galaad; 22 Nuntiatum eſt Laban die tertio, quòd fugeret Jacob. 23 Qui, aſſumptis fratribus ſuis, perſecutus eſt eum diebus ſeptē: & comprehendit eum in monte Galaad. 24 Vidítque in ſomnis dicentem ſibi Deum, Cave ne quidquam aſpere loquaris contra Jacob. 25 Jámq; Jacob extenderat in monte tabernaculum: cúmque ille conſecutus fuiſſet eum cum fratribus ſuis, in eodem monte Galaad fixit tentorium. 26 Et dixit ad Jacob, Quarè ita egiſti, ut clam me abigeres filias meas quaſi captivas gladio? 27 Cur ignorante me fugere voluiſti, nec indicare mihi, ut proſequerer te cum gaudio, et canticis, & tympanis, & 28 citharis? Non es paſſus ut oſcularer filios meos & filias: ſtultè operatus es: & nunc 29 quidem Valet manus mea reddere tibi malum. Sed De⁹ patris veſtri herì dixit mihi, Cave ne loquaris contra Jacob quidquam durius. 30 Eſto, ad tuos ire cupiebas, & deſiderio erat tibi domus patris tui: cur furatus es deos meos? 31 Reſpondit Jacob, Quòd inſcio te profectus ſum, timui ne violenter auferres filias 32 tuas. Quòd autem furti me arguis: apud quemcunque inveneris deos tuos, necetur coram fratribus noſtris: ſcrutare, quidquid tuorum apud me inveneris, et aufer. Hæc dicens, ignorabat quòd Ra- 33 chel furata eſſet idola. Ingreſſus itaque Laban tabernaculum Jacob et Liæ, & utriuſque famulæ, non invenit. Cúmque intráſſet tentorium Rachelis,

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

20 Ἔκρυψε δὲ Ἰακὼβ Λάβαν τὸν Σύρον, τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι αὐτῷ, ὅτι ἀποδιδράσκει. 21 Καὶ ἀπέδρα αὐτὸς, (ρ) καὶ τὰ αὐτοῦ πάντα, καὶ διέβη τὸν ποταμὸν, καὶ ὥρμησεν εἰς τὸ ὄρος 22 Γαλαάδ. Ἀνηγγέλη δὲ Λάβαν τῷ Σύρῳ (σ) τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, ὅτι ἀπέδρα Ἰακώβ. 23 Καὶ (τ) παραλαβὼν τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ μεθ' ἑαυτοῦ, ἐδίωξεν ὀπίσω αὐτοῦ ὁδὸν ἡμερῶν ἑπτά· καὶ κατέλαβεν αὐτὸν ἐν τῷ ὄρει 24 Γαλαάδ. Ἦλθε δὲ ὁ Θεὸς πρὸς Λάβαν τὸν Σύρον καθ' ὕπνον τὴν νύκτα, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Φύλαξαι σεαυτὸν, μήποτε λαλήσῃς μετὰ Ἰ- 25 ακὼβ πονηρά. Καὶ κατέλαβε Λάβαν τὸν Ἰακώβ. Ἰακὼβ δὲ ἔπηξε τὴν σκηνὴν αὐτοῦ ἐν τῷ ὄρει· Λάβαν δὲ ἔστησε τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ 26 ἐν τῷ ὄρει Γαλαάδ. Εἶπε δὲ Λάβαν τῷ Ἰακώβ, Τί ἐποίησας; ἱνατί κρυφῇ ἀπέδρας, καὶ ἐκλοποφόρησάς με, καὶ ἀπήγαγες τὰς θυγατέρας μου, ὡς αἰχμαλωτίδας 27 μαχαίρᾳ; Καὶ εἰ ἀνήγγειλάς μοι, ἐξαπέστειλα ἄν σε μετ' εὐφροσύνης, καὶ μετὰ (υ) μουσι- 28 κῶν, καὶ τυμπάνων, καὶ κιθάρας. Καὶ οὐκ ἠξιώθην καταφιλῆσαι τὰ παιδία μου, καὶ τὰς θυγατέρας μου. νῦν δὲ ἀφρόνως ἔπραξας. 29 Καὶ νῦν ἰσχύει ἡ χείρ μου κακοποιῆσαί σε. ὁ δὲ Θεὸς τοῦ πατρός σου (φ) χθὲς εἶπε πρός με, λέγων, Φύλαξαι σεαυτὸν, μήποτε λα- 30 λήσῃς μετὰ Ἰακὼβ πονηρά. Νῦν οὖν πεπόρευσαι· ἐπιθυμίᾳ γὰρ (χ) ἐπεθύμησας ἀπελθεῖν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός σου· ἱνατί ἔκλεψας 31 τοὺς θεούς μου; Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰακὼβ εἶπε τῷ (ψ) Λάβαν, Ὅτι ἐφοβήθην· εἶπα γὰρ, Μήποτε (ω) ἀφέλῃ τὰς θυγατέρας σου ἀπ' ἐμοῦ, 32 καὶ πάντα τὰ ἐμά. Καὶ (α) εἶπεν Ἰακὼβ, Παρ' ᾧ ἂν εὕρῃς τοὺς θεούς σου, οὐ ζήσεται ἐναντίον τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν. ἐπίγνωθι τί ἐστι (β) παρ' ἐμοὶ τῶν σῶν, καὶ λάβε· καὶ οὐκ ἐπέγνω παρ' αὐτῷ οὐθέν. οὐκ ᾔδει δὲ Ἰακὼβ, ὅτι Ῥαχὴλ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἔκλεψεν αὐτούς. 33 Εἰσελθὼν δὲ Λάβαν, ἠρεύνησεν εἰς τὸν οἶκον Λείας, καὶ οὐχ εὗρεν· (γ) καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ οἴκου Λείας, καὶ ἠρεύνησε τὸν οἶκον Ἰακὼβ, καὶ ἐν τῷ οἴκῳ τῶν δύο παιδισκῶν, καὶ οὐχ εὗρεν· εἰσῆλθε δὲ καὶ εἰς τὸν οἶκον Ῥαχήλ.

20 Celavit autem Jacob Laban Syrum, non indicando ei, quia fugit. 21 Et aufugit ipſe, & ipſius omnia, & tranſivit flumen, & properavit in montem Galaad. 22 Nunciatum eſt autem Laban Syro die tertiâ, quia aufugit Iacob. 23 Et aſſumens (e) fratres ſuos ſecum, perſecutus eſt poſt eum viam dierum ſeptem, & aſſecutus eſt eum in monte Galaad. 24 Venit autem Deus ad Laban Syrum per ſomnum nocte; & dixit ei, Cuſtodi te, ne fortè loquaris cum Iacob mala. 25 Et aſſecutus eſt Laban Iacob. Iacob autem fixerat tabernaculum ſuum in monte; Laban autem ſtatuit fratres ſuos in monte Galaad. 26 Dixit autem Laban ad Iacob, Quid feciſti? ut quid occultè aufugiſti? & furatus es me, & abduxiſti filias meas, quaſi captivas gladio? 27 Et ſi annunciaſſes mihi, dimiſiſſem utique te cum lætitia, & cum muſicis, & tympanis, & citharâ. 28 Nec ſum habitus dignus oſculari parvulos meos, & filias meas: nunc autem imprudenter egiſti. 29 Et nunc valet manus mea tibi malefacere. Deus autem patris tui herì dixit ad me, dicens, Cuſtodi teipſum, ne fortè loquaris cum Iacob mala. 30 Nunc autem iviſti; deſiderio enim deſiderâſti abire in domum patris tui: ut quid furatus es deos meos? 31 Reſpondens autem Iacob dixit ad Laban, Quia timui: dixi enim, Ne fortè auferas filias tuas à me, & omnia mea. 32 Et dixit Iacob, Apud quemcumque inveneris deos tuos; non vivet coram fratribus noſtris: cognoſce quid eſt apud me tuorum, & cape: (f) & non cognovit apud eum quicquam. Neſciebat autem Iacob, quia Rachel uxor ſua furata erat eos. 33 Ingreſſus autem Laban, ſcrutatus eſt in domo Liæ, & non invenit: & exiit de domo Liæ, & ſcrutatus eſt domum Iacob, & in domo ambarum ancillarum, & non invenit. Ingreſſus eſt autem & in domum Rachel.

MS.A. (ρ) καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ, (σ) τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, (τ) παραλαβὼν πάντας τοὺς (υ) μουσικῶν, τυμπάνων, καὶ κιθάρας. Οὐκ (φ) ἐχθὲς (χ) ἐπεθύμησας εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός σου ἀπελθεῖν· καὶ ἱνατί (ψ) Λάβαν, Εἶπα γὰρ, (ω) ἀφέλῃς (α) εἶπεν αὐτῷ Ἰακὼβ, Παρ' ᾧ ἐὰν (β) τῶν σῶν παρ' ἐμοί, (γ) καὶ ἐξελθὼν ἐκ τοῦ οἴκου Λείας ἠραύνησεν εἰς τὸν

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

20 Furatúſque eſt Jacob cor Laban Aramæi, eò quòd non indicâſſet ei diſceſſum ſuum. 21 Fugit itáque ipſe & omnia quæ illius erant, & ſurgens, trajecit fluvium, direxitq; faciem ſuam verſùs montē Gelaad. 22 Delatúmq; fuit ad Laban die tertio, quòd aufugiſſet Jacob. 23 Qui aſſumptis ſecum fratribus ſuis, inſecutus eſt eum itinere ſeptem dierum, & aſſecutus eſt eum in monte Gelaad. 24 Venit autem Deus ad Laban in ſomnio noctis, & dixit ei; Cave tibi, ne quid boni vel mali loquaris cum Jacob. 25 Aſſecutus eſt ergò Laban Jacobum, jámque Jacob fixerat tabernaculum ſuum in monte, & Laban caſtrametari fecerat fratres ſuos in monte Gelaad. 26 Dixitq; Laban ad Jacob, Quid feciſti, quòd furatus es cor meum, & abduxiſti filias meas veluti captivas gladio? 27 Quare te celâſti, ut fugam capeſſeres? teque ſubduxiſti à me, nec indicâſti mihi? Equidem dimiſiſſem te cum gaudio, & cantu, & citharis, ac ſyſtris. 28 Nec permiſiſti mihi ut oſcularer filios meos, & filias meas. Stultè quidem te geſſiſti in eo quod egiſti. 29 Valerent manus meæ inferre vobis malum: ſed Deus patris veſtri veſperè dixit mihi, Cave tibi, ne loquaris cum Jacob bonum vel malum. 30 Eſto, abire omninò volebas, eò quòd ſummo tenebaris deſiderio dom⁹ patris tui: 31 cur furatus es Deos meos? Reſpondit Jacob, & dixit ad Laban, Eò quòd timuerim, dixerimq; Ne fortè raperes filias tuas à me. 32 Is apud quē reperientur dii tui, non vivat: corā fratrib⁹ noſtris recognoſce quod tuum eſt, quid apud me ſit, & cape tibi: Ignorabat autem Jacob, quòd Rahel eos eſſet furata. 33 Ingreſſ⁹ itaq; Labā in tabernaculū Jacob, & in tabernaculū Leæ, & in tabernaculū utriuſq; ancillæ, non invenit: egreſſuſq; è tabernaculo Leæ, ingreſſ⁹ eſt ad tabernaculū Rahelis.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

20 וְכַסִּי יַעֲקֹב מִן לָבָן אֲרַמָּאָה עַל דְּלָא חַוִּי לֵיהּ אֲרֵי אָזֵל הוּא׃ 21 וַאֲזַל הוּא וְכָל דִּילֵיהּ וְקָם וַעֲבַר יָת פְּרָת וְשַׁוִּי יָת אַפּוֹהִי לְטוּרָא דְגִלְעָד׃ 22 וְאִתְחַוַּא לְלָבָן בְּיוֹמָא תְלִיתָאָה אֲרֵי אֲזַל יַעֲקֹב׃ 23 וּדְבַר יָת אֲחוֹהִי עִמֵּיהּ וּרְדַף בַּתְרוֹהִי מַהֲלַךְ שַׁבְעָא יוֹמִין וְאַדְבֵּיק יָתֵיהּ בְּטוּרָא דְגִלְעָד׃ 24 וַאֲתָא מֵימַר מִן קֳדָם יְיָ לְוָת לָבָן אֲרַמָּאָה בְּחֶלְמָא דְּלֵילְיָא וַאֲמַר לֵיהּ אִסְתְּמַר לָךְ דִּלְמָא תְמַלֵּיל עִם יַעֲקֹב מִטַּב עַד בִּישׁ׃ 25 וְאַדְבֵּיק לָבָן יָת יַעֲקֹב וְיַעֲקֹב פְּרַס יָת מַשְׁכְּנֵיהּ בְּטוּרָא וְלָבָן אַשְׁרֵי יָת אֲחוֹהִי בְּטוּרָא דְגִלְעָד׃ 26 וַאֲמַר לָבָן לְיַעֲקֹב מָה עֲבַדְתְּ וְכַסִּיתָא מִנִּי וְדַבַּרְתָּא יָת בְּנָתַי כִּשְׁבִיַּת חַרְבָּא׃ 27 לְמָא אִטַּמַּרְתְּ לְמֵיזַל וְכַסִּיתָא מִנִּי וְלָא חַוִּיתָא לִי וְשַׁלַּחְתָּךְ בְּחֶדְוָא וּבְתוּשְׁבְּחָן בְּתֻפִּין וּבְכִנָּרִין׃ 28 וְלָא שְׁבַקְתַּנִי לְנַשָּׁקָא לִבְנַי וְלִבְנָתַי כְּעַן אַסְכֵּלְתָּא לְמֶעְבַּד׃ 29 אִית חֵילָא בִידִי לְמֶעְבַּד עִמְּכוֹן בִּישָׁא וֶאֱלָהָא דַאֲבוּכוֹן בְּרַמְשָׁא אֲמַר לִי לְמֵימַר אִסְתְּמַר לָךְ מִלְּמַלָּלָא עִם יַעֲקֹב מִטַּב עַד בִּישׁ׃ 30 וּכְעַן מֵיזַל אֲזַלְתָּא אֲרֵי חַמָּדָא חַמֵּידְתָּא לְבֵית אֲבוּךְ לְמָא נְסֵיבְתָּא יָת דַּחַלְתִּי׃ 31 וַאֲתֵיב יַעֲקֹב וַאֲמַר לְלָבָן אֲרֵי דְחֵילִית אֲרֵי אֲמָרִית דִּלְמָא תַנְסֵיב יָת בְּנָתָךְ מִנִּי׃ 32 עִם דְּתַשְׁכַּח יָת דַּחַלְתָּךְ לָא יִתְקַיַּם קֳדָם אֲחָנָא אִשְׁתְּמוֹדַע לָךְ מָה עִמִּי וְסַב לָךְ וְלָא יְדַע יַעֲקֹב אֲרֵי רָחֵל נְסֵיבָתְנוּן׃ 33 וְעַל לָבָן בְּמַשְׁכְּנָא דְיַעֲקֹב וּבְמַשְׁכְּנָא דְלֵאָה וּבְמַשְׁכְּנָא דְּתַרְתֵּין לְחֵינָתָא וְלָא אַשְׁכַּח וּנְפַק מִמַּשְׁכְּנָא דְלֵאָה וְעַל בְּמַשְׁכְּנָא דְרָחֵל׃

20 Et celavit Jacob à Laban Syro: & non indicavit ei, quòd 21 ipſe proficiſceretur. Et abiit ipſe, & omnia ſua; & ſurrexit, & tranſivit Euphratem: & poſuit faciem ſuam contra 22 montem Galaad. Et nunciatū eſt Laban in die tertio, quòd 23 abiiſſet Jacob. Et tulit fratres ſuos ſecum; & perſecutus eſt poſt eum, itinere ſeptem dierum: & comprehendit e- 24 um in monte Galaad. Et venit verbum à facie Dei ad Laban Syrum, in ſomnio noctis: & dixit ei; Cave tibi ne loquaris cum Jacob à bono 25 uſq; ad malum. Et comprehendit Laban Jacob: & Jacob tetenderat tabernaculum ſuum in monte; & Laban collocavit fratres ſuos in mon- 26 te Galaad. Et dixit Laban ad Jacob; Quid feciſti, & celaſti à me? & duxiſti filias meas, quaſi captivas gladio? 27 Quare occultè abiiſti, & celaſti à me? & non indicaſti mihi, ut dimitterem te cum gaudio & canticis, cum tym- 28 panis & citharis? Et non permiſiſti me, ut oſcularer filios meos, & filias meas? nunc 29 ſtultè egiſti. Eſt poteſtas in manu meâ, ut facerem vobiſcum malum: ſed Deus patris veſtri heſternâ nocte ait mihi dicens; Cave tibi ne loquaris cum Jacob, à bono uſq; 30 ad malū. Et nūc abiēs abiiſti; quoniā cupiens cupiebas domum patris tui: cur tuliſti 31 deos meos? Et reſpondit Jacob, & dixit ad Laban: Quoniam timui, dicens, Ne violēter auferres filias tuas à me. 32 Locus in quo inveneris deum tuum, non permaneat: coram fratrib⁹ noſtris cognoſce quid tuum ſit apud me, & tolle tibi: & neſciebat Jacob, quòd 33 Rachel accepiſſet eos. Et ingreſſus eſt Laban in tabernaculum Jacob, & in tabernaculum Liæ; & in tabernaculum duarum concubinarum, et non invenit: & egreſſus eſt de tabernaculo Liæ, & ingreſſus eſt in tabernaculum Rachelis.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VERSIO SAMARITANA.

TEXT. ET VER. SAM.

Tranſlatio Latina.

20 Furatus eſt etiam Jacob cor Laban Syri, eò uſq; ut non 21 indicaret ei quòd fugeret. Et fugit ipſe, & omnia quæ ipſius erāt; ſurgenſq; tranſivit fluvium, et poſuit faciem ſuam verſus montem Galaad. 22 Et nunciatum eſt Laban die tertio quòd fugerat Jacob. 23 Accepitque fratres ſuos ſecum; & ſecutus eſt poſt eum iter ſeptem dierum, atq; aſſecutus eſt eum in monte Galaad. 24 Venit autem Deus ad Laban Syrum in ſomnio noctis, & ait illi, Cave tibi ne loquaris cum Iacobo à bono uſq; ad malum. 25 Aſſecutúſq; eſt Laban Iacobum; Iacob autē fixerat tabernaculū ſuū in monte, Laban verò collocaverat fratres ſuos in monte Galaad. 26 Et dixit Laban Iacobo, Quid feciſti? furatus es cor meum, & abduxiſti filias meas velut captivas gladio. 27 Quare (e) abſcondiſti te ut fugeres, & furatus es teipſum, neque indicâſti mihi? dimiſiſſem enim te cum lætitia, cum (f) canticis, cum tympanis, & cum cithara. 28 Neque (g) permiſiſti mihi oſculari filios meos & filias meas, nunc ſtultè egiſti. 29 Eſt fortis manus mea ut malefaciam tibi: Sed Deus patris tui heri locutus eſt mihi, dicens; Cave tibi ne dicas Iacobo à bono uſque ad malum. 30 Et nunc abeundo abiviſti, quia deſiderando deſiderâſti domum patris tui: quare furatus es Deos meos? 31 Reſpondit autem Iacob, & dixit Laban, Quia timui: dicebam enim, Ne fortè rapiat mihi filias ſuas. 32 Cum quo invenies deos tuos, non vivat in conſpectu fratrum ſuorum; recognoſce quod eſt mecum, & accipe tibi: non enim ſciebat Iacob quòd Rachel furata eſſet eos. 33 Ingreſſúſque eſt Laban, et (h) proſtravit in tabernaculo Iacobi, et in tabernaculo Leæ, et in tabernaculis duarū ancillarum, et non invenit: Egreſſus autem de tabernaculo Leæ, venit in tabernaculum Rachel.

VER. SAM. (e) ſeduxiſti (f) principibus, (g) expectâſti me ut oſculer (h) diligenter ſcrutatus eſt

Verſio ARABICA cum Interrpetatione LATINA.

20 21 وكتم يعقوب لابان الارمي اذ لم يخبره بانه منصرف * فانصرف هو وجميع ماله * وبادر فعبر
22 الفرات وجعل قصده جبل جرش * فاخبر لابان في اليوم الثالث ان يعقوب قد انصرف * فاخذ
23 اصحابه معه وكلبه مسير سبعة ايام ولحقه في جبل جرش * فجاء ملاك الله الي لابان الارمي في حلم
24 الليل * وقال له احذر من ان تكلم يعقوب من خير الي شر * ثم لحق لابان يعقوب وكان يعقوب
25 قد ضرب خيمته في الجبل * فانزل لابان اخوته في جبل جرش * فقال لابان ماذا صنعت اذ كتمتني
26 وسقت بنتي كالمسبيين بالسيف * ولم اختفيت فانصرفت وكتمتني ولم تخبرني به فكنت اشيعك
27 بفرح وغناء ودفوف وطنابير * ولم تدعني اقبل بنيّ وبناتي * الان قد جهلت فيما صنعت *
28 وموجود في يدي طاقة ان اصنع بكم شرا لولا ان اله ابيكم البارحة قال لي احذر ان تكلم
29 يعقوب من خير الي شر * والان مضيا مضيت اذا اشتقت الي بيت ابيك * فلم سرقت معبودي *
30 فاجاب يعقوب بان قال للابان لاني تخوفت وقلت لئلا تغصبني بنتيك * ومن وجدت معبودك
31 32 معه لا يحيى حذا اصحابنا * انبث اي شي هو لك معي وخذه * ولم يعلم يعقوب ان راحيل
33 احبته * فلما دخل لابان خباء يعقوب وخباء ليا وخباء الامتين ولم يجد شيئا * ثم خرج من خباء
ليا فدخل الي خباء راحيل *

20 Et celavit Jacob Laban Syro, cùm non indicâſſet ei ſe abiturum. 21 Abiit ergò ipſe & omnia bona ſua, & manè conſurgens, tranſiit Euphratem, propoſuitque in animo ſibi montem Geres. 22 Nuntiatum autem fuit Laban die tertiâ quòd Iacob jam diſceſſerat. 23 Duxitque amicos ſuos ſecum, & perſecutus eſt eum ſpatio ſeptem dierum: & aſſecutus eſt eum in monte Geres. 24 Venitque Angelus Dei ad Laban Syrum in ſomnio noctis, & ait illi; Cave ne loquaris ad Iacob bonum vel malum. 25 Tum aſſecutus eſt Laban Iacobum, & Iacob fixerat tentorium ſuum in monte. Et manere fecit Laban fratres ſuos in monte Geres. 26 Aitque Laban, Quid feciſti cùm celaveris mihi, & duxeris ambas filias meas quaſi captivas gladio? 27 Et quare latuiſti, & abiiſti, & celâſti me hoc, & non ſignificâſti illud mihi? ego enim comitatus fuiſſem te cùm gaudio, et cantu, & tympanis, & citharis. 28 At nè permiſiſti quidē mihi oſculari filios meos, & filias meas: certè ſtultè feciſti quod feciſti. 29 Et eſt in manu mea facultas inferendi vobis malum, niſi Deus patrum veſtrorū heri dixiſſet mihi; Cave nè loquaris cum Iacob bonum, vel malum. 30 Et nunc proficiſcens profectus es, cùm exoptâſſes domum patris tui: quare autem furatus es adorandum meum? 31 Reſpondit Iacob dicens ad Laban, Quia ego timui, et dixi; Nè difficultatem opponeres mihi ob filias tuas. 32 Et is, cum quo invenies adorandū tuum, non vivat coràm amicis noſtris: Dignoſce quid ſit tibi mecum, & tolle illud: et ignorabat Iacob quòd Rahil abſconſiſſet illud. 33 Ingreſſus eſt & Laban tabernaculum Iacob, & tabernaculum Liæ, et tabernaculum duarum ancillarum, & nihil invenit. Deinde egreſſus eſt de tabernaculo Liæ, & ingreſſus eſt in tabernaculum Rahil.

,cameli clitellâ in ea poſuerat & ,Theraphim acceperat Rahel Et
34 וְרָחֵל לָקְחָה אֶת־הַתְּרָפִים וַתְּשִׂמֵם בְּכַר הַגָּמָל
non & ,tabernaculum totum Laban contrectavit & :ea ſuper ſedit &
וַתֵּשֶׁב עֲלֵיהֶם וַיְמַשֵּׁשׁ לָבָן אֶת־כָּל־הָאֹהֶל וְלֹא
quia ,mei domini oculis in ira ſit Ne :ſuum patrem ad dixit Et .invenit
35 מָצָא׃ וַתֹּאמֶר אֶל־אָבִיהָ אַל־יִחַר בְּעֵינֵי אֲדֹנִי כִּי
.mihi mulierum via Quia .tuâ facie à ſurgendum ad potero non
לוֹא אוּכַל לָקוּם מִפָּנֶיךָ כִּי־דֶרֶךְ נָשִׁים לִי
,Jahacob ipſi fuit ira Et .Theraphim invenit non &,eſt ſcrutat' Et
36 וַיְחַפֵּשׂ וְלֹא מָצָא אֶת־הַתְּרָפִים׃ וַיִּחַר לְיַעֲקֹב
Quæ :Laban ipſi dixit & ,Jahacob reſpōdit Et.Labā in eſt jurgat' &
וַיָּרֶב בְּלָבָן וַיַּעַן יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר לְלָבָן מַה־
cōtrectaſti Quia ?me poſt exarſiſti quia :meū peccatū quod,mea prævaricatio
37 פִּשְׁעִי מַה חַטָּאתִי כִּי דָלַקְתָּ אַחֲרָי׃ כִּי־מִשַּׁשְׁתָּ
hic Pone ?tuæ domus vaſis omnibus ex inveniſti quid ,mea vaſa omnia
אֶת־כָּל־כֵּלַי מַה־מָּצָאתָ מִכֹּל כְּלֵי־בֵיתֶךָ שִׂים כֹּה
viginti Jam .nos duos inter arguant &,tuis fratrib' &,meis fratrib' corā
38 נֶגֶד אַחַי וְאַחֶיךָ וְיוֹכִיחוּ בֵּין שְׁנֵינוּ׃ זֶה עֶשְׂרִים
arietes Et.ſunt abortitæ non tuæ capræ & ,tuæ oves, tecum ego annos
שָׁנָה אָנֹכִי עִמָּךְ רְחֵלֶיךָ וְעִזֶּיךָ לֹא שִׁכֵּלוּ וְאֵילֵי
Ego .te ad attuli non Raptum .comedi non tuarum pecudū
39 צֹאנְךָ לֹא אָכָלְתִּי׃ טְרֵפָה לֹא־הֵבֵאתִי אֵלֶיךָ אָנֹכִי
,diei ablatum furto ,illud requirebas meâ manu de .illud luebam
אֲחַטֶּנָּה מִיָּדִי תְּבַקְשֶׁנָּה גְּנֻבְתִי יוֹם
glacies & ,æſtus me conſumebat,die in Fui .noctis ablatum furto &
40 וּגְנֻבְתִי לָיְלָה׃ הָיִיתִי בַיּוֹם אֲכָלַנִי חֹרֶב וְקֶרַח
viginti mihi Jam .meis oculis ab meus ſomnus recedebat Et .nocte in
41 בַּלָּיְלָה וַתִּדַּד שְׁנָתִי מֵעֵינָי׃ זֶה־לִּי עֶשְׂרִים
duabus in annos quatuordecim tibi ſervivi ;tuâ domo in anni
שָׁנָה בְּבֵיתֶךָ עֲבַדְתִּיךָ אַרְבַּע־עֶשְׂרֵה שָׁנָה בִּשְׁתֵּי
meam mercedem mutaſti &,tuis pecudibus in annos ſex &,tuis filiabus
בְנֹתֶיךָ וְשֵׁשׁ שָׁנִים בְּצֹאנֶךָ וַתַּחֲלֵף אֶת־מַשְׂכֻּרְתִּי
pavor & ,Abraham Deus ,mei patris DEUS Niſi .partibus decem
42 עֲשֶׂרֶת מֹנִים׃ לוּלֵי אֱלֹהֵי אָבִי אֱלֹהֵי אַבְרָהָם וּפַחַד
,meam Afflictionē.me dimiſiſſes vacuum nunc quia ,mihi fuiſſet Iſchac
יִצְחָק הָיָה לִי כִּי עַתָּה רֵיקָם שִׁלַּחְתָּנִי אֶת־עָנְיִי
.præteritâ nocte arguit & ,DEUS vidit mearum manuum laborem &
וְאֶת־יְגִיעַ כַּפַּי רָאָה אֱלֹהִים וַיּוֹכַח אָמֶשׁ׃
,filii & :meæ filiæ ,Filiæ :Iahacob ad dixit & ,Labā reſpōdit Et
43 וַיַּעַן לָבָן וַיֹּאמֶר אֶל־יַעֲקֹב הַבָּנוֹת בְּנֹתַי וְהַבָּנִים
.illud mihi ,videns tu quod omne &,meæ pecudes,pecudes &:mei filii
בָּנַי וְהַצֹּאן צֹאנִי וְכֹל אֲשֶׁר־אַתָּה רֹאֶה לִי־הוּא
quos earum filiis vel ,hodie iſtis faciam quid meis filiabus Et
וְלִבְנֹתַי מָה־אֶעֱשֶׂה לָאֵלֶּה הַיּוֹם אוֹ לִבְנֵיהֶן אֲשֶׁר
erit & ;tu & ,ego fœdus percutiamus ,veni nunc Et ?pepererunt
44 יָלָדוּ׃ וְעַתָּה לְכָה נִכְרְתָה בְרִית אֲנִי וָאָתָּה וְהָיָה
eum erexit &,lapidem Iahacob tulit Et.te inter &,me inter teſtimonium in
45 לְעֵד בֵּינִי וּבֵינֶךָ׃ וַיִּקַּח יַעֲקֹב אָבֶן וַיְרִימֶהָ
.lapides Colligite :ſuis fratribus Iahacob dixit Et .ſtatuam
46 מַצֵּבָה׃ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְאֶחָיו לִקְטוּ אֲבָנִים
.cumulum ſuper ibi comederunt & ,cumulum fecerūt &,lapides tulerunt Et
וַיִּקְחוּ אֲבָנִים וַיַּעֲשׂוּ־גָל וַיֹּאכְלוּ שָׁם עַל־הַגָּל׃

Verſio VULG. LAT.

34 Illa feſtinans abſcondit idola ſubter ſtramenta cameli, & ſedit déſuper: ſcrutantíq; omne tentorium, & nihil invenienti, 35 Ait; Ne iraſcatur domin' meus, quòd coram te aſſurgere nequeo: quia juxta conſuetudinē fœminarū nunc accidit mihi. Sic deluſa ſolicitudo quærentis eſt. 36 Tuménſq; Jacob, cum jurgio ait; Quam ob culpam meā, & ob quod peccatum meum ſic exarſiſti 37 poſt me, Et ſcrutatus es omnem ſupellectilem meam? Quid inveniſti de cuncta ſubſtantia domus tuæ? pone hîc coram fratribus meis & fratribus tuis: & judicent inter me & te. 38 Idcirco viginti annis fui tecum? oves tuæ & capræ ſteriles non fuerunt, arietes gregis tui non comedi: 39 Nec captum à beſtia oſtendi tibi, ego damnum omne reddebam: quidquid furto peribat, à me exigebas. 40 Die noctúq; æſtu urebar & gelu, fugiebátq; ſomnus ab oculis meis. 41 Sícq; ꝑ viginti annos in domo tua ſervivi tibi, quatuordecim pro filiabus, & ſex pro gregibus tuis: immutâſti quoque mercedem meam decem vicibus. 42 Niſi Deus patris mei Abraham, & timor Iſaac, affuiſſet mihi, forſitan modò nudū me dimiſiſſes: afflictionem meam & laborem manuum mearum reſpexit Deus, & arguit te herí. 43 Reſpondit ei Laban, Filiæ meæ, & filii, & greges tui, & omnia quæ cernis, mea ſunt: quid poſſum facere filiis & 44 nepotibus meis? Veni ergò, & ineamus fœdus: ut ſit in teſtimonium inter me 45 & te. Tulit itaque Jacob lapidem, & erexit illum in titulum. 46 Dixitque fratribus ſuis, Afferte lapides. Qui congregantes fecerunt tumulum, comederúntque ſuper eum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

34 Ῥαχὴλ δὲ ἔλαβε τὰ εἴδωλα, καὶ ἐνέβαλεν αὐτὰ εἰς τὰ σάγματα τῆς καμήλου, καὶ ἐπεκάθισεν αὐτοῖς. 35 Καὶ εἶπε τῷ πατρὶ αὐτῆς, Μὴ βαρέως φέρε κύριε· οὐ δύναμαι ἀναστῆναι ἐνώπιόν σου, ὅτι τὸ κατ᾽ ἐθισμὸν τῶν (δ) γυναικῶν μοί ἐστιν. (ε) Ἠρεύνησε δὲ Λάβαν ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ, καὶ οὐχ εὗρε τὰ εἴδωλα. 36 Ὠργίσθη δὲ Ἰακὼβ, καὶ ἐμαχέσατο τῷ Λάβαν. ἀποκριθεὶς δὲ Ἰακὼβ, εἶπε τῷ Λάβαν, Τί τὸ ἀδίκημά μου; καὶ τί τὸ ἁμάρτημά μου, 37 ὅτι καταδεδίωξας ὀπίσω μου, Καὶ ὅτι ἠρεύνησας πάντα τὰ σκεύη τοῦ οἴκου μου; τί εὗρες ἀπὸ πάντων τῶν σκευῶν τοῦ οἴκου σου; θὲς (ζ) ὧδε ἐνώπιον τῶν ἀδελφῶν σου καὶ τῶν ἀδελφῶν μου, καὶ ἐλεγξάτωσαν ἀνὰ μέσον 38 τῶν δύο ἡμῶν. Ταῦτά μοι εἴκοσι ἔτη ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ· τὰ πρόβατά σου, καὶ αἱ αἶγές σου οὐκ ἠτεκνώθησαν· κριοὺς τῶν προβάτων σου 39 οὐ κατέφαγον. Θηριάλωτον (η) οὐκ ἐνήνοχά σοι· ἐγὼ ἀπετίννυον (θ) παρ᾽ ἐμαυτοῦ κλέμματα ἡμέρας, καὶ κλέμματα (ι) νυκτός. 40 Ἐγενόμην τῆς ἡμέρας (κ) συγκαιόμενος τῷ καύματι, καὶ τῷ παγετῷ τῆς νυκτός· καὶ ἀφίστατο ὁ ὕπνος μου ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου. 41 Ταῦτά μοι εἴκοσι ἔτη ἐγώ εἰμι ἐν τῇ οἰκίᾳ σου. ἐδούλευσά σοι (λ) δεκατέσσαρα ἔτη ἀντὶ τῶν δύο θυγατέρων σου, καὶ ἓξ ἔτη ἐν τοῖς προβάτοις σου. καὶ παρελογίσω τὸν μισθόν μου 42 δέκα ἀμνάσιν. Εἰ μὴ ὁ θεὸς τοῦ πατρός μου Ἀβραάμ, καὶ ὁ φόβος Ἰσαὰκ ἦν μοι, νῦν ἂν κενόν με ἐξαπέστειλας. τὴν ταπείνωσίν μου, καὶ τὸν κόπον τῶν χειρῶν μου εἶδεν ὁ θεός, καὶ ἤλεγξέ σε χθές. 43 Ἀποκριθεὶς δὲ Λάβαν, εἶπε τῷ Ἰακὼβ, (μ) Αἱ θυγατέρες, θυγατέρες μου, καὶ υἱοί, υἱοί μου, καὶ τὰ κτήνη, κτήνη μου· καὶ πάντα ὅσα σὺ ὁρᾷς, ἐμά ἐστι, καὶ τῶν θυγατέρων μου. τί ποιήσω ταύταις σήμερον ἢ τοῖς τέκνοις αὐτῶν, 44 οἷς ἔτεκον; Νῦν οὖν δεῦρο, (ν) διαθῶμαι διαθήκην ἐγώ τε καὶ σύ· καὶ ἔσται εἰς μαρτύριον ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ. εἶπε δὲ (ξ) αὐτῷ, Ἰδοὺ οὐθεὶς μεθ᾽ ἡμῶν ἐστιν· ἰδὲ ὁ θεὸς μάρτυς ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ. 45 Λαβὼν δὲ Ἰακὼβ λίθον, ἔστησεν αὐτὸν στήλην. 46 Εἶπε δὲ Ἰακὼβ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, Συλλέγετε λίθους· καὶ συνέλεξαν λίθους, καὶ ἐποίησαν βουνόν· (ο) καὶ ἔφαγον ἐκεῖ ἐπὶ τοῦ βουνοῦ. καὶ εἶπεν αὐτῷ Λάβαν, Ὁ βουνὸς οὗτος μαρτυρεῖ ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ σήμερον.

34 *Rachel autem ſumpſerat idola, & injecerat ea in ſtramenta cameli, et inſederat eis. Et dixit patri ſuo,* 35 *Ne graviter feras, domine: non poſſum ſurgere in conſpectu tuo; quoniam quæ ſecundū conſuetudinem mulierum, mihi ſunt. Scrutatus eſt autem Laban in tota domo, & non invenit idola.* 36 *Iratus eſt autem Iacob, & rixatus eſt cum Laban. Reſpondens autem Jacob dixit ad Laban, Quæ injuſtitia mea, & quod peccatū meū; quia perſecutus es poſt me,* 37 *Et quia ſcrutat' es omnia vaſa dom' meæ? Quid inveniſti de univerſis vaſis domus tuæ? Pone hic in conſpectu fratrū tuorū & fratrū meorum: & arguant inter nos duos.* 38 *Hos mihi viginti annos ego ſum tecū: oves tuæ & capræ tuæ non fuerunt ſteriles: arietes oviū tuarū non comedi:* 39 *Captū à beſtia non attuli tibi: ego ſolvebam à me ipſo furta diei, & furta noctis.* 40 *Factus ſum diei combuſt' æſtu, & glacie noctis: & abſceſſit ſomnus meus ab oculis meis.* 41 *Hos mihi viginti annos ego ſū in domo tua: ſervivi tibi quatuordecim annos pro duab' filiab' tuis, & ſex annos in ovib' tuis: et decepiſti mercedē meā decem agnabus.* 42 *Niſi Deus patris mei Abrahā, & timor Iſaac fuiſſet mihi; nunc utiq; vacuū me dimiſiſſes. Humiliationē meā, & laborem manuū mearū vidit De', et arguit te heri.* 43 *Reſpondens autem Laban dixit ad Jacob, Filiæ, filiæ meæ: & filii, filii mei: & pecora, pecora mea: & omnia quæcunq; tu vides, mea ſunt, & filiarū mearū. Quid faciam eis hodiè, aut filiis earum, quos pepererunt?* 44 *Nunc igitur veni, (g) diſponam teſtamentū ego, & tu: & erit in teſtimoniū inter me et te. (h) Dixit autem ei, Ecce nemo nobiſcum eſt: vidit Deus teſtis inter me & te.* 45 *Sumens autem Jacob lapidem, ſtatuit eum (i) titulū.* 46 *Dixit autem Jacob fratribus ſuis, Colligite lapides. Et collegerunt lapides, et fecerunt acervū, et cōederunt ibi ſuper acervum. Et dixit ei Laban, Acervus hic teſtatur inter me & te hodiè.*

MS.A. (δ) γυναικίων μου (ε) Ἠρεύνησεν δὲ Λάβαν (ζ) ὧδε ἐναντίον τῶν (η) οὐκ ἂν ἐνήνοχα (θ) ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ (ι) τῆς νυκτός. (κ) συγκαιόμενος τῷ καύσωνι, καὶ παγετῷ (λ) δέκα καὶ τέσσαρα (μ) αἱ θυγατέρες σου, θυγατέρες μου, καὶ οἱ υἱοί σου, υἱοί μου, καὶ τὰ κτήνη σου, κτήνη μου· (ν) διαθώμεθα διαθήκην ἐγὼ καὶ σύ. (ξ) αὐτῷ Ἰακὼβ, Ἰδοὺ (ο) καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον ἐκεῖ

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

34–46 [illegible]

34 Rahel verò ſumpſerat idola, & poſuerat ea in clitellis cameli, inſedítq; eis, attrectavítque Laban totum tabernaculum, & nihil invenit. 35 Ait autem Rahel patri ſuo, Ne durum ſit in oculis dn̄i mei quòd non poſſim aſſurgere coram te, nam conſuetudine laboro fœminarū. Perſcrutans igitur non invenit ſimulacra. 36 Quod ægrè ferens Jacob, litigavit cum Laban; nam reſpondens Jacob, ait ad Laban; Quænam eſt ſtultitia mea? & quænam culpa mea, ut inſecutus me ſis? 37 En contrectâſti cunctas ſupellectiles meas, quid inveniſti ex univerſa ſupellectili domûs tuæ? pone hîc ante fratres meos & fratres tuos, & arguāt inter nos duos. 38 En viginti annis fui tecum, oves tuæ & capræ tuæ non fuerunt ſteriles, & arietes pecoris tui non comedi, 39 Et prædâ captum non attuli tibi, ego cuſtodiebam illud: ſi quidem è manibus meis illud exigebas, tam quod furto peribat in die, quàm ꝙ furto ſurripiebatur in nocte. 40 Contigit mihi, ut interdiu voraret me calor, & glacies noctu, receſſit ſomn' me' ab oculis meis. 41 En viginti annis fui domi tuæ: ſervivi tibi quatuordecim annos pro duabus filiabus tuis, & ſex annos pro ovib' tuis: immutâſti mercedem meam decem vicibus. 42 Et niſi Deus patris mei, Deus Abraham, & timor Iſahac affuiſſet mihi, nunc vacuum me dimiſiſſes: ærumnam & laborem manuum mearum reſpexit Deus, & redarguit te veſperé. 43 Reſpondit Laban & dixit Jacobo, Filiæ *iſtæ* filiæ meæ ſunt, & filii *iſti* filii mei, & oves *iſtæ* oves meæ, & quicquid vides, meum eſt: filiabus autem meis iſtis quid facerē hodie, aut filiis earum quos pepererunt? 44 Nunc ergò veni, ineamus fœdus ego & tu, ſitq; teſtis inter me & te. 45 Acceptum itáq; Jacob lapidem, erexit in ſtatuam. 46 Dixitq; Jacob fratribus ſuis, Legite lapides, qui capientes lapides, confecerunt acervum, & comederunt ibi ſuper acervum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

34 וְרָחֵל נְסִיבַת יָת־צַלְמָנַיָּא וְשַׁוִּיתְנוּן
בַּעֲבִיטָא דְגַמְלָא וִיתֵיבַת עֲלֵיהוֹן
וּמַשֵּׁשׁ לָבָן יָת־כָּל־מַשְׁכְּנָא וְלָא
35 אַשְׁכַּח׃ וַאֲמַרַת לַאֲבוּהָא לָא יִתְקוֹף
בְּעֵינֵי רִבּוֹנִי אֲרֵי לָא אִיכוּל לְמֵיקָם
מִן־קֳדָמָךְ אֲרֵי־אוֹרַח נְשִׁין לִי וּבַלֵּשׁ
36 וְלָא אַשְׁכַּח יָת־צַלְמָנַיָּא׃ וּתְקֵיף
לְיַעֲקֹב וּנְצָא עִם־לָבָן וַאֲתֵיב יַעֲקֹב
וַאֲמַר לְלָבָן מַה־חוֹבִי מַה־סוּרְחָנִי
37 אֲרֵי רְדַפְתָּא בַתְרָי׃ אֲרֵי־מַשֵּׁשְׁתָּא
יָת־כָּל־מָנַי מָה־אַשְׁכַּחְתָּא מִכֹּל מָנֵי
בֵיתָךְ שַׁו הָכָא קֳדָם אַחַי וְאַחָךְ
38 וְיוֹכְחוּן בֵּין תַּרְוַנָא׃ דְּנַן עַסְרִין שְׁנִין
אֲנָא עִמָּךְ רַחֲלָךְ וְעִזָּךְ לָא אַתְכִּילוּ
39 וְדִכְרֵי עָנָךְ לָא אֲכָלִית׃ דִּתְבִירָא
לָא אַיְתֵיתִי לְוָתָךְ דַּהֲוָת שָׁגְיָא מִמִּנְיָנָא
מִנִּי אַתְּ־בָּעֵי לַהּ נַטְרֵית בִּימָמָא
40 וְנַטְרֵית בְּלֵילְיָא׃ הֲוֵיתִי בִּימָמָא
אַכְלַנִי שַׁרְבָא וּגְלִידָא נְחִית עֲלַי
41 בְּלֵילְיָא וְנַדַּת שִׁנְתִּי מֵעֵינָי׃ דְּנַן־לִי
עַסְרִין שְׁנִין בְּבֵיתָךְ פְּלַחְתָּךְ אַרְבַּע
עַסְרֵי שְׁנִין בְּתַרְתֵּין בְּנָתָךְ וְשִׁית שְׁנִין
בְּעָנָךְ וְאַשְׁנֵיתָא יָת־אַגְרִי עֲשַׂר
42 וּמְנִין׃ אִלּוּלֵפוֹן אֱלָהָא דְאַבָּא אֱלָהָא
דְּאַבְרָהָם וּדְדָחֵיל לֵיהּ יִצְחָק הֲוָה
בְּסַעֲדִי אֲרֵי כְעַן רֵיקָן שַׁלַּחְתַּנִי יָת־
עַמְלִי וְיָת־לֵאוּת יְדַי גְּלֵי קֳדָם־יְיָ
43 וְאוֹכַח בְּרַמְשָׁא׃ וַאֲתֵיב לָבָן וַאֲמַר
לְיַעֲקֹב בְּנָתָא בְּנָתִי וּבְנַיָּא בְּנַי וְעָנָא
עָנִי וְכֹל דְּאַתְּ חָזֵי דִּי־לִי הוּא וְלִבְנָתִי
מָה אַעְבֵּיד לְאִלֵּין יוֹמָא־דֵין אוֹ
44 לִבְנֵיהֶן דִּילִידָא׃ וּכְעַן אֱתָא נִגְזַר
קְיָם אֲנָא וְאַתְּ וִיהֵי לְסָהִיד בֵּינָא
45 וּבֵינָךְ׃ וּנְסֵיב יַעֲקֹב אַבְנָא וְזַקְפַהּ
46 קָמָא׃ וַאֲמַר יַעֲקֹב לַאֲחוֹהִי לְקוּטוּ
אַבְנִין וּנְסִיבוּ אַבְנִין וַעֲבַדוּ דְגוּרָא
וַאֲכַלוּ תַמָּן עַל־דְּגוּרָא

Targum ONKELOS.

34 Rachel autē accepit imagines, & poſuit eas in ſtramētis cameli, & ſedit déſup: & attrectavit Labā univerſa quæ erant in tabernaculo, & nō invenit. 35 Et dixit patri ſuo; Ne diſpliceat in oculis dn̄i mei, quoniam nō poſſū ſurgere corā te, cōſuetudo enim mulierū eſt mihi: & ſcrutat' eſt, & nō invenit 36 imagines. Et irat' eſt Jacob, & rixat' eſt cū Labā: & reſpondēs Jacob, dixit ad Labā; Quæ eſt iniquitas mea & ꝙ eſt dilictū meū, quia perſecut' es poſt 37 me? Quoniā attrectaſti omnia vaſa mea, quid inveniſti de univerſis vaſis dom' tuæ? pone *hic* corā fratrib' meis & fratrib' tuis: & judicēt inter nos 38 ambos. Iſtis viginti annis quib' ego fui apud te, oves tuæ & capræ tuæ nō fuerūt orbatæ: & arietes oviū tuarū non cōedi. 39 Dilaceratū non adduxi tibi; ꝙ deficiebat ex numero, à me tu quærebas illud: cuſtodiebā in 40 die, & cuſtodiebā in nocte. In die conſūmabat me æſtus, & glacies deſcēdebat ſup me in nocte: & receſſit ſomn' ab oculis meis. 41 Iſtis viginti annis *egi* in domo tuâ: ſervivi tibi quatuordecim annis pro duab' filiab' tuis; & ſex annis pro ovib' tuis: & mutaſti mercedē 42 meā decē vicib'. Niſi quòd De' patris mei De' Abrahæ, & ille quē timebat Iſaac, fuiſſet in adjutoriū meū; jā nūc vacuū me dimiſiſſes: labor me', & afflictio manuū mearū manifeſta ſunt corā Deo, & argu- 43 it te heſternâ nocte. Et reſpōdit Laban, & dixit ad Jacob; Filiæ ſunt filiæ meæ, & filii ſunt filii mei, & oves ſunt oves meæ; & quodcunq; tu vides, meū eſt: & quid faciā iſtis filiabus meis hodie, aut filiis 44 earū, quos pepererūt? Et nunc veni ineamus fœdus, ego & tu: & ſit in teſtimonium inter 45 me & inter te. Et tulit Jacob lapidē, & erexit eum in titu- 46 lū. Et ait Jacob fratribus ſuis, Colligite lapides; & tulerunt lapides, & fecerunt acervum: & comederūt ibi ſup acervū.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

34–46 [illegible]

VER. SAM.

34–46 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM.

Tranſlatio Latina.

34 *Rachel verò acceperat idola, et repoſuerat ea in clitella cameli, et ſederat ſuper eam; et (i) contrectavit Laban omne tabernaculū, et non invenit.* 35 *Tū dixit patri ſuo, (k) Nè graviter ferat in oculis ſuis dominus meus ſi non poſſum ſurgere à conſpectu tuo, quoniā conſuetudo mulierū eſt mihi: & (l) proſtravit, et non invenit idola.* 36 *Et iratus Iacob, jurgat' eſt cum Laban, reſponditq; Iacob, et dixit ad Laban, Quæ injuſtitia mea, et quod peccatum meum; quòd tam ardenter inſecutus es me?* 37 *Cùm autē (m) contrectâſti omnia vaſa mea, quid inveniſti ex omnibus vaſis domûs tuæ? Pone hîc coram fratrib' meis, et fratribus tuis, & arguant inter nos duos.* 38 *Hos viginti annos ego fui tecū, oves tuæ et capræ tuæ non abortiverunt; arietes pecudum tuarum non comedi.* 39 *Raptum non attuli tibi: ego (n) expiabā de manu meâ furtum diei et furtū noctis.* 40 *Subſtiti interdiu, conſumebat me æſtus, et gelu noctu, fugiebátque ſomnus meus ab oculis meis.* 41 *Hos viginti annos fui domi tuæ: ſervivi tibi quatuordecim annis pro duabus filiabus tuis, & ſex annis pro pecudibus tuis, & mutâſti mercedem meam decē vicibus.* 42 *Niſi Deus patris mei, Deus Abraham, & (o) timor Iſaaci adfuiſſet mihi, certè nunc vacuum dimiſiſſes me: afflictionem meam, & laborem manuum mearum vidit Deus, & judicavit heri.* 43 *Reſpondit autem Laban, dixitque Iacobo; Filiæ, filiæ meæ; & filii, filii mei; & pecudes, pecudes meæ: Et omnia quæcunque vides, mea ſunt & filiarum mearum. Quid faciam eis hodiè, aut filiis earum quos pepererunt?* 44 *Nunc igitur veni, percutiamus fœdus, ego & tu, ſitq; in teſtimonium inter me et inter te.* 45 *Tum accepit Iacob lapidē, et erexit eum in ſtatuā.* 46 *Dixitque Iacob fratribus ſuis, Colligite lapides; & acceperunt lapides, & fecerunt tumulum, comederúntque ibi ſuper tumulum.*

VER. SAM. *(i)* quæſivit *(k)* An diſplicebit *(l)* diligenter ſcrutatus eſt *(m)* ſcrutatus es *(n)* reſtituebam *(o)* redemptor.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

34 * وهي قد اخذت الصنم وصيرته في قتب الجمل وجلست فوقه * فجسس لابان جميع الخباء ولم
35 يجد شيا * فقالت لابيها لا يشتد علي سيدي فاني لا اطيق ان اقوم من بين يديك اذ سبيل
36 النساء قد عرض لي * ولم يجد الصنم * فاشتد ذلك علي يعقوب وخاصم لابان * واجابه بان قال له
37 ما جرمي وما خطيتي اذ رهقتني * وقد جسست جميع انيتي * فماذا وجدت من جميع انية
38 بيتك صيره هاهنا حذا اصحابي واصحابك ويوبخوا به على البدل * يا هذا لي عشرون سنة معك
39 رخالك ومواعزك لم يثكل * ومن كباش غنمك لم اكل * وفريسة لم ادفع اليك * وما
40 استهلكته فمن يدي تطلبه * كددت نهارا وكددت ليلا * وكنت في النهار تحرقني السموم والجليد
41 في الليل * ونفر نومي من عيني * هذا لي عشرون سنة في منزلك * خدمتك منها اربع عشر
42 سنة بابنتيك * وست سنين بغنمك * فبدلت اجرتي عشر اعداد * لولا اله ابي ابراهيم وورع
اسحق كان لي عونا لكنت الان قد اطلقتني فارغا * لضعفي ولتعب كفي نظر الاله ووبخك
43 البارحة * فاجاب لابان بان قال ليعقوب البنات بناتي والبنون بني والغنم غنمي وجميع ما تراه
44 هو لي * فما عسيت ان افعل اليوم ببنتي وباولادهما الذين ولدا * لكن تعال نعهد عهدا انا
45 وانت ويكون شاهدا بيني وبينك * فاخذ يعقوب حجرا ورفعه نصيبة * ثم قال يعقوب لاصحابه
46 اجمعوا حجارة * فجمعوا حجارة ونصبوها رجما * واكلوا طعاما فوقها *

34 *Et ipſa jam acceperat ſimulacrum, & poſuerat illud in clitellis cameli, & ſederat ſuper illas. Exploravit ergò Laban totum tabernaculum, nec invenit quicquam.* 35 *Dixitque patri ſuo, Ne durum ſit domino meo; non enim poſſum ſurgere à conſpectu tuo, cùm mos mulierum evenerit mihi: et non invenit ſimulacrum.* 36 *Moleſtè tulit id Iacob, & contendit cum Laban, & reſpondit ei dicendo illi; Quæ eſt culpa mea, & quod peccatum meum, ut perſecutus ſis me?* 37 *En jam explorâſti omnia vaſa mea, ecquid inveniſti ex omnibus vaſis domûs tuæ? pone illud hîc coram amicis meis & amicis tuis, & arguent nos de eo viciſſim.* 38 *Heus talis, viginti annos fui tecum: agnæ tuæ & capræ tuæ non fuerunt infœcundæ, & ex arietibus ovium tuarum non comedi,* 39 *Et prædam non attuli tibi, & quod amiſi, è manu mea petiiſti. Laboravi die, & laboravi nocte:* 40 *Et in die urebant me venti calidi, et gelu in nocte, & fugit ſomnus meus ab oculis meis.* 41 *En fui viginti annos in habitaculo tuo: ſervivi tibi ex eis quatuordecim pro duabus filiabus tuis, et ſex annis pro ovibus tuis: et mutâſti mercedē meā decē vicibus.* 42 *Niſi Deus patris mei Ebrahim, et timor Iſhac fuiſſet mihi adjutorio, nunc dimiſiſſes me vacuū. Ad imbecillitatē meā et ad laborem volæ meæ reſpexit Deus, et increpavit te heri,* 43 *Reſpondit Laban dicendo ad Iacob: Filiæ ſunt filiæ meæ, et filii ſunt filii mei, et oves ſunt oves meæ, et omne quod vides, meum eſt: quid ergò potiùs hodie facere filiabus meis, & filiis earum quos genuerunt?* 44 *Sed veni, paciſcamur pactum ego & tu, & ſit teſtis inter me & inter te.* 45 *Tulitque Jacob lapidem, & erexit eum titulum.* 46 *Deinde dixit Jacob ſociis ſuis, Colligite lapides; collegerúntque lapides, & erexerunt eos in cumulum, & comederunt cibum ſuper eos.*

ספר בראשית : לב

,eum vocavit Jahacob & ,Sahaduta Jeghar ,Laban eum vocavit Et
47 וַיִּקְרָא־לוֹ לָבָן יְגַר שָׂהֲדוּתָא וְיַעֲקֹב קָרָא לוֹ
te inter & me inter testis iste Cumulus :Laban dixit Et .Galghed
48 גַּלְעֵד׃ וַיֹּאמֶר לָבָן הַגַּל הַזֶּה עֵד בֵּינִי וּבֵינְךָ
quia ,Mitzpah Et .Galghed, ejus nomen vocavit Idcirco .hodie
49 הַיּוֹם עַל־כֵּן קָרָא־שְׁמוֹ גַּלְעֵד׃ וְהַמִּצְפָּה אֲשֶׁר
vir abscondemur quia :te inter & me inter Dominus Speculetur dixit
אָמַר יִצֶף יְהוָה בֵּינִי וּבֵינֶךָ כִּי נִסָּתֵר אִישׁ
uxores acceperis si & ,meas filias affixeris Si .suo amico ab
50 מֵרֵעֵהוּ׃ אִם־תְּעַנֶּה אֶת־בְּנֹתַי וְאִם־תִּקַּח נָשִׁים
me inter testis DEUS ,vide :nobiscum vir Non .meas filias super
עַל־בְּנֹתַי אֵין אִישׁ עִמָּנוּ רְאֵה אֱלֹהִים עֵד בֵּינִי
ecce & ,iste cumulus Ecce :Jahacob ipsi Laban dixit Et .te inter &
51 וּבֵינֶךָ׃ וַיֹּאמֶר לָבָן לְיַעֲקֹב הִנֵּה הַגַּל הַזֶּה וְהִנֵּה
,iste cumulus Testis .te inter & me inter ,jeci quam statua
52 הַמַּצֵּבָה אֲשֶׁר יָרִיתִי בֵּינִי וּבֵינֶךָ׃ עֵד הַגַּל הַזֶּה
,istum cumulum te ad transibo non ego si ,statua testis &
וְעֵדָה הַמַּצֵּבָה אִם־אָנִי לֹא־אֶעֱבֹר אֵלֶיךָ אֶת־הַגַּל הַזֶּה
statuam & ,istum cumulum me ad transibis non tu si &
וְאִם־אַתָּה לֹא־תַעֲבֹר אֵלַי אֶת־הַגַּל הַזֶּה וְאֶת־הַמַּצֵּבָה
judicent ,Nachor Deus & ,Abraham Deus .malum ad istam
53 הַזֹּאת לְרָעָה׃ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם וֵאלֹהֵי נָחוֹר יִשְׁפְּטוּ
sui patris pavore in Jahacob juravit Et .eorum patris DEUS ,nos inter
בֵינֵינוּ אֱלֹהֵי אֲבִיהֶם וַיִּשָּׁבַע יַעֲקֹב בְּפַחַד אָבִיו
fratres ad vocavit & ,monte in victimam Jahacob mactavit Et .Ischac
54 יִצְחָק׃ וַיִּזְבַּח יַעֲקֹב זֶבַח בָּהָר וַיִּקְרָא לְאֶחָיו
,monte in pernoctaverunt & ,panem comederunt Et .panem comedendum ad
לֶאֱכָל־לָחֶם וַיֹּאכְלוּ לֶחֶם וַיָּלִינוּ בָּהָר׃
benedixit &,suas filias &suos filios est osculatus &,mane in Labā manicavit Et
55 וַיַּשְׁכֵּם לָבָן בַּבֹּקֶר וַיְנַשֵּׁק לְבָנָיו וְלִבְנוֹתָיו וַיְבָרֶךְ
.suum locum ad Laban est reversus Et .abiit & ,eis
אֶתְהֶם וַיֵּלֶךְ וַיָּשָׁב לָבָן לִמְקֹמוֹ׃

CAP. XXXII. לב.

.DEI Angeli eum in occurrerunt &;suam viam in abiit Jahacob Et
1 וְיַעֲקֹב הָלַךְ לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ־בוֹ מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים׃
vocavit Et .hæc DEI Castra :eos vidit quando ,Jahacob dixit Et
2 וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב כַּאֲשֶׁר רָאָם מַחֲנֵה אֱלֹהִים זֶה וַיִּקְרָא
nuncios Jahacob misit Et .Machanajim ,illius loci nomen
3 שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא מַחֲנָיִם׃ וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מַלְאָכִים
.Edom agrum Sehir terram ad ,suum fratrem Esau ad suas facies ad
לְפָנָיו אֶל־עֵשָׂו אָחִיו אַרְצָה שֵׂעִיר שְׂדֵה אֱדוֹם׃
dixit Sic.Esau ipsi meo dño dicetis Sic :dicendo eis præcepit Et
4 וַיְצַו אֹתָם לֵאמֹר כֹּה תֹאמְרוּן לַאדֹנִי לְעֵשָׂו כֹּה אָמַר
.hucusque sum moratus &,sum hospitatus Laban cum :Jahacob tuus servus
עַבְדְּךָ יַעֲקֹב עִם־לָבָן גַּרְתִּי וָאֵחַר עַד־עָתָּה׃
mitti & ,ancilla & ,servus & ,pecus ,asinus & ,bos mihi fuit Et
5 וַיְהִי־לִי שׁוֹר וַחֲמוֹר צֹאן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה וָאֶשְׁלְחָה
.tuis oculis in gratiam inveniendum ad ,meo domino annunciandum ad
לְהַגִּיד לַאדֹנִי לִמְצֹא־חֵן בְּעֵינֶיךָ׃

Verſio VULG. LAT.

47 Quem vocavit Labā, Tumulum teſtis: & Jacob, Acervum teſtimonii; uterque juxta proprietatē linguæ ſuæ. 48 Dixitq; Laban, Tumulus iſte erit teſtis inter me & te hodiè: & idcirco appellatum eſt nomē ejus, Galaad, id eſt, Tumulus 49 teſtis. Intueatur & judicet Dominus inter nos, quando 50 receſſerimus à nobis. Si afflixeris filias meas, & ſi introduxeris alias uxores ſuper eas; nullus ſermonis noſtri teſtis eſt abſq; Deo, qui præ- 51 ſens reſpicit. Dixítq; rurſus ad Jacob, En tumulus hic, & lapis quem erexi inter me & 52 te, Teſtis erit; tumulus, inquā, iſte & lapis ſint in teſtimonium, ſi aut ego tranſiero illū pergens ad te, aut tu præteri- eris, malum mihi cogitans. 53 Deus Abraham, & Deus Nachor, judicet inter nos, Deus patris eorum. Juravit ergò Jacob per timorem patris ſui Iſaac. Immolatíſq; victimis 54 in monte vocavit fratres ſuos ut ederent panem. Qui cùm comediſſent, manſerunt ibi. 55 Laban verò de nocte conſurgens, oſculatus eſt filios & filias ſuas, & benedixit illis: reverſúſq; eſt in locum ſuum.

CAP. XXXII.

1 IAcob quoque abiit itinere quo cœperat: fuerúntque ei 2 obviàm Angeli Dei. Quos cùm vidiſſet, ait; Caſtra Dei ſunt hæc: & appellavit nomen loci illius, Mahanaim, id 3 eſt, Caſtra. Miſit autem & nuntios ante ſe ad Eſau fratrem ſuum in terram Seir, in 4 regionem Edom. Præcepítq; eis, dicens; Sic loquimini domino meo Eſau, Hæc dicit frater tuus Jacob, Apud Laban peregrinatus ſum, & fui 5 uſq; in præſentem diem. Habeo boves, & aſinos, & oves, & ſervos, & ancillas: mittóq; nunc legationem ad dominum meum, ut inveniam gratiam in conſpectu tuo.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

47 Καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν Λάβαν, (π) Βουνὸς τῆς μαρτυρίας· Ἰακὼβ δὲ ἐκάλεσεν αὐτὸν, (ρ) Βουνὸς μάρτυς. 48 Εἶπε δὲ Λάβαν τῷ Ἰακὼβ, Ἰδοὺ, ὁ βουνὸς οὗτος καὶ (σ) ἡ στήλη, ἣν ἔστησα ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ· μαρτυρεῖ ὁ βουνὸς οὗτος, καὶ μαρτυρεῖ ἡ στήλη αὕτη. διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ (τ) ὄνομα, Βουνὸς μαρτυρεῖ· 49 Καὶ ἡ Ὅρασις ἣν εἶπεν, Ἐπίδοι ὁ θεὸς ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ, ὅτι ἀποστησόμεθα (υ) ἕτερος 50 ἀφ᾽ ἑτέρου. Εἰ ταπεινώσεις τὰς θυγατέρας μου, (φ) εἰ λάβῃς γυναῖκας πρὸς ταῖς θυγατράσι μου, ὅρα, οὐθεὶς μεθ᾽ ἡμῶν (χ) ἐστὶν ὁρῶν· θεὸς μάρτυς μεταξὺ ἐμοῦ καὶ μεταξὺ σοῦ. 51 Καὶ εἶπε Λάβαν τῷ Ἰακὼβ, Ἰδοὺ, ὁ βουνὸς 52 οὗτος καὶ μάρτυς ἡ στήλη αὕτη. Ἐάν τε γὰρ ἐγὼ μὴ διαβῶ πρὸς σὲ, (ψ) μήτε σὺ διαβῇς πρός με τὸν βουνὸν τοῦτον καὶ τὴν στήλην ταύτην 53 ἐπὶ κακίᾳ, Ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸς Ναχὼρ (ω) κρίναι ἀνὰ μέσον ἡμῶν. καὶ ὤμοσεν Ἰακὼβ κατὰ τοῦ φόβου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ 54 Ἰσαάκ. Καὶ (α) ἔθυσεν θυσίαν ἐν τῷ ὄρει. καὶ ἐκάλεσε τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, καὶ ἔφαγον καὶ 55 ἔπιον, καὶ ἐκοιμήθησαν ἐν τῷ ὄρει. Ἀναστὰς δὲ Λάβαν τὸ πρωῒ, κατεφίλησε τοὺς (β) υἱοὺς καὶ τὰς θυγατέρας αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησεν αὐτούς. καὶ ἀποστραφεὶς Λάβαν, ἀπῆλθεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ.

Et vocavit eum Laban, (k) Acervus teſtimonii: Iacob autem vocavit eum, Acervus teſtis. 48 Dixit autem Laban ad Iacob, Ecce acervus hic, & titulus, quem ſtatui inter me & te: teſtatur acervus hic, & teſtatur titulus hic: propterea vocatum eſt nomen, Acervus teſtatur: 49 Et (l) Viſio quam dixit, Reſpiciat Deus inter me & te; quia diſcedemus 50 alter ab altero. Si humiliabis filias meas, ſi ſumpſeris uxores ſuper filias meas, vide: nemo nobiſcum eſt (m) videns: Deus eſt 51 teſtis inter me & inter te. Et dixit Laban ad Iacob, Ecce acervus hic, & teſtis titulus hic. 52 (n) Sive enim ego non tranſgrediar ad te, neque tu tranſgredieris ad me acervum hunc, & titulum hunc ad malum, 53 Deus Abraham, & Deus Nachor judicet inter nos. Et juravit Iacob per timorem patris ſui Iſaac. 54 Et ſacrificavit ſacrificium in monte, et vocavit fratres ſuos, & comederunt, et biberunt; et dormierunt 55 in monte. Surgens autem Laban manè, deoſculatus eſt filios, & filias ſuas, & benedixit eos. Et reverſus Laban abiit in locum ſuum.

MS. A. (π) Βουνὸς μάρτυς· (ρ) Βουνὸς μαρτυρεῖ. (σ) ἡ στήλη αὕτη, ἣν (τ) ὄνομα αὐτοῦ, Βουνὸς (υ) ἕτερος ἀπὸ τοῦ ἑτέρου. (φ) εἰ λήμψῃ γυναῖκας ἐπὶ ταῖς (χ) ἐστιν. Ἐάν τε γὰρ ἐγὼ (ψ) μήδε (ω) κρινεῖ (α) ἔθυσεν Ἰακὼβ θυσίαν (β) υἱοὺς αὐτοῦ καὶ τὰς

ΚΕΦ. λβ΄.

1 Καὶ Ἰακὼβ ἀπῆλθεν (α) εἰς τὴν ὁδὸν ἑαυτοῦ. καὶ ἀναβλέψας, εἶδε παρεμβολὴν θεοῦ παρεμβεβληκυῖαν· καὶ συνήντησαν αὐτῷ οἱ 2 ἄγγελοι τοῦ θεοῦ. Εἶπε δὲ Ἰακὼβ, ἡνίκα εἶδεν αὐτοὺς, Παρεμβολὴ θεοῦ αὕτη. καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου, Παρεμβολαί. 3 Ἀπέστειλε δὲ Ἰακὼβ (β) ἀγγέλους ἔμπροσθεν αὐτοῦ πρὸς Ἡσαῦ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ εἰς 4 γῆν Σηεὶρ, εἰς χώραν Ἐδώμ. Καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς, λέγων, Οὕτως ἐρεῖτε τῷ κυρίῳ μου Ἡσαῦ· Οὕτως λέγει ὁ παῖς σου Ἰακὼβ, Μετὰ Λάβαν παρῴκησα, καὶ ἐχρόνισα 5 ἕως τοῦ νῦν. Καὶ ἐγένοντό μοι βόες, καὶ ὄνοι, καὶ πρόβατα, καὶ παῖδες, καὶ παιδίσκαι· καὶ ἀπέστειλα ἀναγγεῖλαι τῷ κυρίῳ μου Ἡσαῦ, ἵνα εὕρῃ ὁ παῖς σου χάριν ἐναντίον σου.

CAP. XXXII.

1 ET Iacob abiit in viam ſuam: & (a) reſpiciens vidit caſtra Dei applicantia: & occurrerunt ei 2 angeli Dei. Dixit autem Iacob, quando vidit eos, Caſtra Dei hæc: & vocavit nomen loci illius, Caſtra. 3 Miſit autem Iacob nuntios ante ſe ad Eſau fratrem ſuum in terram Seir, in regionem 4 Edom. Et mandavit eis, dicens, Sic dicetis domino meo Eſau: Sic dicit puer tuus Iacob, Cùm Laban incolui, & demoratus ſum 5 uſque modò. Et facti ſunt mihi boves, & aſini, & oves, & pueri, & puellæ: & miſi annuntiare domino meo Eſau, ut inveniat puer tuus gratiam coram te.

MS. A. (α) εἰς τὴν ἑαυτοῦ ὁδόν. καὶ ἀναβλέψας τοῖς ὀφθαλμοῖς, ἴδεν (β) ἀγγέλους πρὸς Ἡσαῦ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

47 ܘܩܪܝܗ ܠܒܢ ܝܓܪ ܣܗܕܘܬܐ. ܘܝܥܩܘܒ ܩܪܝܗ ܓܠܥܕ. * ܘܐܡܪ ܠܒܢ. ܝܓܪܐ
48 ܗܢܐ ܗܘ ܣܗܕܐ ܒܝܢܝ ܘܒܝܢܟ ܝܘܡܢܐ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܩܪܐ ܫܡܗ ܓܠܥܕ. * ܘܣܟܘܬܐ. ܕܐܡܪ. ܢܚܙܐ
49 ܡܪܝܐ ܒܝܢܝ ܘܒܝܢܟ. ܡܛܠ ܕܡܬܦܪܫܝܢܢ ܚܕ ܡܢ ܚܒܪܗ. * ܐܢ ܬܨܥܪ ܒܢܬܝ. ܘܐܢ ܬܣܒ
50 ܢܫܐ ܥܠ ܒܢܬܝ. ܠܝܬ ܐܢܫ ܥܡܢ. ܚܙܝ ܕܐܠܗܐ ܗܘ ܣܗܕܐ ܒܝܢܝ ܘܒܝܢܟ. * ܘܐܡܪ ܠܒܢ
51 ܠܝܥܩܘܒ. ܗܐ ܝܓܪܐ ܗܢܐ. ܘܗܐ ܩܝܡܬܐ ܗܕܐ ܕܐܩܝܡܬ ܒܝܢܝ ܘܒܝܢܟ. * ܣܗܕܐ ܝܓܪܐ ܗܢܐ
52 ܘܣܗܕܐ ܩܝܡܬܐ ܗܕܐ. ܕܐܢܐ ܠܐ ܐܥܒܪ ܥܠܝܟ ܝܓܪܐ ܗܢܐ. ܘܐܦ ܐܢܬ ܠܐ ܬܥܒܪ ܥܠܝ ܝܓܪܐ
ܗܢܐ. ܘܩܝܡܬܐ ܗܕܐ ܠܒܝܫܬܐ. * ܐܠܗܗ ܕܐܒܪܗܡ ܘܐܠܗܗ ܕܢܚܘܪ ܢܕܘܢ ܒܝܢܬܢ. ܐܠܗܐ
53 ܕܐܒܗܝܢ. ܘܝܡܐ ܝܥܩܘܒ ܒܕܚܠܬܗ ܕܐܒܘܗܝ ܐܝܣܚܩ. * ܘܢܟܣ ܝܥܩܘܒ ܢܟܣܬܐ ܒܛܘܪܐ.
54 ܘܩܪܐ ܠܐܚܘܗܝ ܠܡܐܟܠ ܠܚܡܐ. ܘܐܟܠܘ ܠܚܡܐ ܘܒܬܘ ܒܛܘܪܐ. * ܘܩܕܡ ܠܒܢ ܒܨܦܪܐ
55 ܘܢܫܩ ܠܒܢܘܗܝ ܘܠܒܢܬܗ. ܘܒܪܟ ܐܢܘܢ. ܘܗܦܟ ܠܒܢ ܘܐܙܠ ܠܐܬܪܗ.

ܩܦܠܐܘܢ. ܠܒ.

1 ܘܝܥܩܘܒ ܐܙܠ ܠܐܘܪܚܗ. ܘܦܓܥܘ ܒܗ ܡܠܐܟܘܗܝ ܕܐܠܗܐ. * ܘܐܡܪ ܝܥܩܘܒ ܟܕ
2 ܚܙܐ ܐܢܘܢ. ܡܫܪܝܬܐ ܗܝ ܕܐܠܗܐ ܗܕܐ. ܘܩܪܐ ܫܡܗ ܕܐܬܪܐ ܗܘ ܡܚܢܝܡ. * ܘܫܕܪ ܝܥܩܘܒ
3 ܐܝܙܓܕܐ ܩܕܡܘܗܝ ܠܘܬ ܥܫܘ ܐܚܘܗܝ ܠܐܪܥܐ ܕܣܥܝܪ ܠܚܩܠܐ ܕܐܕܘܡ. * ܘܦܩܕ ܐܢܘܢ ܘܐܡܪ
4 ܠܗܘܢ. ܗܟܢܐ ܐܡܪܘ ܠܡܪܝ ܠܥܫܘ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܥܒܕܟ ܝܥܩܘܒ. ܥܡ ܠܒܢ
5 ܥܡܪܬ ܘܐܘܚܪܬ ܥܕܡܐ ܠܗܫܐ. * ܘܗܘܘ ܠܝ ܬܘܪܐ ܘܚܡܪܐ. ܘܥܢܐ. ܘܥܒܕܐ ܘܐܡܗܬܐ.
ܘܫܕܪܬ ܠܡܚܘܝܘ ܠܡܪܝ. ܕܐܫܟܚ ܪܚܡܐ ܒܥܝܢܝܟ.

47 Vocavitq; eum Laban, Acervum teſtimonii: 48 Jacob autem vocavit eum, Gelaad. Dixitq; Laban, Acervus hic teſtis eſt inter me & te hodiè: idcirco appellavit nomen ejus Gelaad, 49 Et ſpeculam: dixit enim, Intueatur Dominus inter me & te, quandoquidem ſeparandi ſumus alter ab altero: 50 Si contumelioſè tractaveris filias meas, ſique duxeris *alias* uxores ultra filias meas: Nemo nobiſcum eſt; vide quòd Deus teſtis eſt inter 51 me & te. Ait quoque Laban ad Jacob, En acervus iſte, & en ſtatua iſta quam erexi inter me & te. 52 Teſtis eſto acervus iſte, & teſtis eſto ſtatua hæc, me non tranſiturum contra te hunc acervum, téq; pariter non tranſiturum contra me acervum hunc, & ſtatuam 53 iſtam malo animo. Deus Abraham, Deus Nahor judicet inter nos, Deus patrum noſtrorum. Juravitq; Jacob per timorem patris ſui 54 Iſahac. Præterea mactavit Jacob victimam in monte, convocavitq; fratres ſuos ad comedendum panem: qui comederunt panem, 55 & pernoctârunt in monte. Surgénſque Laban diluculo, oſculatus eſt filios ſuos & filias ſuas, & benedixit eis: reverſúſque eſt Laban, & abiit in patriam ſuam.

CAP. XXXII.

1 IAcob etiam profectus eſt itinere ſuo, & 2 occurrerunt ei Angeli Dei. Dixítque Jacob cùm vidiſſet eos, Caſtra Dei ſunt hæc: & 3 vocavit nomen loci illius, Mahanaim. Miſítque Jacob nuntios ante ſe ad Eſau fratrem ſuum in terram Seir, in campum Edom. 4 Et præcepit eis, dicens eis; Sic dicetis domino meo Eſau, Sic dicit ſervus tuus Jacob, Apud Laban hoſpes fui, & moram traxi 5 uſque ad hanc diem. Factíque ſunt mihi boves, & aſini, & oves, & ſervi, & ancillæ: miſique indicatum *hæc* Domino meo, ut inveniam gratiam in oculis tuis.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

47 וקרא־ליה לבן יגר שהדותא
48 ויעקב קרא ליה גלעד׃ ואמר לבן
דגורא הדין סהיד בינא ובינך
יומא דין על־כן קרא שמיה גלעד׃
49 וסכותא די אמר יסך מימרא דיי
בינא ובינך ארי נתכסי גבר
50 מחבריה׃ אם־תעני ית־בנתי ואם־
תסב נשין על־בנתי לית אנש
עמנא חזי מימרא דיי סהיד בינא
51 ובינך׃ ואמר לבן ליעקב הא
דגורא הדין והא קמתא די אקימית
52 בינא ובינך׃ סהיד דגורא הדין
וסהדא קמתא אם־אנא לא־
אעבר לותך ית־דגורא הדין ואם־
את לא־תעבר לותי ית־דגורא
הדין וית־קמתא הדא לבישו׃
53 אלהיה דאברהם ואלהיה דנחור
ידונון בינגא אלהא דאבוהון וקים
יעקב בדדחיל ליה אבוהי יצחק׃
54 ונכס יעקב נכסתא בטורא וקרא
לאחוהי למיכל לחמא ואכלו
55 לחמא ובתו בטורא׃ ואקדם לבן
בצפרא ונשיק לבנוהי ולבנתיה
ובריך יתהון ואזל ותב לבן
לאתריה׃ לב
1 ויעקב אזל לאורחיה וערעו ביה
2 מלאכיא דיי׃ ואמר יעקב כד חזנון
משריתא מן קדם יי דא וקרא שמא
3 דאתרא ההוא מחנים׃ ושלח יעקב
אזגדין קדמוהי לות עשו אחוהי
4 לארעא דשעיר לחקל אדום׃ ופקד
יתהון למימר כדין תימרון לרבוני
לעשו כדנן אמר עבדך יעקב עם־
לבן דרית ואוחרית עד־כען׃
5 והוו־לי תורין וחמרין ען ועבדין
ואמהן ושלחית לחואה לרבוני
לאשכחא רחמין בעינך׃

47 Et vocavit eum Laban, Acervum teſtimonii: Jacob autem 48 appellavit eum, Galaad. Et ait Laban; Acervus iſte erit teſtis inter me & inter te hodie: ideò appellavit nomen ej', Ga- 49 laad. Et Speculam, quia dixit; Speculetur verbum Dñi inter me & te, quando abſentes fuerimus unuſquiſq; a proximo 50 ſuo. Si afflixeris filias meas, & ſi acceperis uxores ſuper filias meas, non eſt vir nobiſcum: vide quòd verbum Dñi eſt te- 51 ſtis inter me & inter te. Et dixit Laban ad Jacob: Ecce tumulus iſte; & ecce titulus, quē erexi inter me & inter te. 52 Teſtis tumulus iſte, & teſtis titulus: quòd ego non tranſibo tumulum hunc ad te; & quòd tu non pertranſibis tumulum hunc & titulum hunc, in ma- 53 lum mihi. Deus Abraham & Deus Nachor judicent inter nos, Deus patrum eorum: & juravit Jacob, per illum quem 54 timebat pater ſuus Iſaac. Et immolavit Jacob victimam in monte, & vocavit fratres ſuos, ut comederent panē: & comederunt panem, & dormierunt 55 in monte. Et ſurrexit Laban mane; & oſculatus eſt filios ſuos & filias ſuas, & benedixit eis: & abiit, & reverſus eſt Laban in locum ſuum.

CAP. XXXII.

1 IAcob autem abiit per viam ſuam: & obviaverunt ei An- 2 geli Dei. Et ait Jacob quando vidit eos; Caſtra à facie Dei ſunt hæc: & vocavit nomen 3 loci illius, Manaim. Et miſit Jacob nuncios ante ſe, ad Eſau fratrem ſuum; ad terram 4 Seir, *in regionem* Idumeæ. Et præcepit eis, dicens; Sic dicetis domino meo Eſau: Hæc dicit ſervus tuus Jacob; Apud Laban peregrinatus ſum, & moratus ſum uſque nunc. 5 Habeoque boves & aſinos; *oves*, & ſervos & ancillas: & mitto ut indicem domino meo; ut inveniam gratiam in oculis tuis.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

47 * [illegible] 48 * [illegible] 49 * [illegible] 50 * [illegible] 51 ** [illegible] 52 [illegible] 53 * [illegible] 54 ** [illegible] 55 [illegible]

1 ** [illegible] 2 [illegible] 3 ** [illegible] 4 [illegible] 5 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

47 * [illegible] 48 [illegible] 49 [illegible] 50 [illegible] 51 ** [illegible] 52 [illegible] 53 [illegible] 54 [illegible] 55 [illegible]

1 [illegible] 2 [illegible] 3 [illegible] 4 [illegible] 5 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM.

Tranſlatio Latina.

47 Et vocavit eum Laban (p) Tumulum teſtimonii; Jacob verò vocavit eum, Tumulum, 48 teſtis. Dixit autem Laban, Tumulus iſte teſtis eſt inter me & inter te hodiè; ideò vocavit nomen ejus Galaad, 49 Et (q) Mitſba, quia dixit, Reſpiciat Deus inter me, et inter te, nam latemus alter alte- 50 ri. Si afflixeris filias meas, vel ſi acceperis uxores ſuper filias meas, nemo nobiſcum eſt qui videat, Deus teſtis eſt in- 51 ter me et inter te. Dixit quoq; Laban Jacobo, Ecce tumulus iſte, & ecce ſtatua quam vi- 52 diſti inter me & inter te. Teſtis eſt tumulus iſte, & teſtis eſt ſtatua iſta; Si ego nō tranſibo ad te tumulum iſtum, & ſi tu non tranſibis ad me tumulum iſtum et ſtatuam iſtam in 53 malum. Deus Abraham, & Deus Nachor, judicet inter nos, Deus Abraham, et juravit Jacob per (r) pavorem patris 54 ſui Iſaac. Sacrificavit etiam Iacob ſacrificiū in monte, et vocavit fratres ſuos ut comederent panem, comederúntque panē et pernoctârunt in mon- 55 te. Surgens autē Laban ſummo mane, oſculatus eſt filios ſuos & filias ſuas, benedixit quoque eis, et abivit et reverſus eſt Laban in locum ſuum.

CAP. XXXII.

1 IAcob verò ivit viam ſuam et occurrerunt ei Angeli Dei. 2 Dixit autem Jacob cùm vidit eos, Caſtra Dei ſunt hæc; & vocavitque nomen loci hujus, 3 Mahanaim. Poſteà miſit Iacob nuntios ante ſe ad Eſau fratrem ſuum in terram (s) Seir, agrum Edom. 4 Præcepitque eis, dicens, Sic loquemini Domino meo Eſau, Sic dicit ſervus tuus Iacob: Cum Laban habitavi, & commoratus ſum 5 uſque nunc. Et ſunt mihi boves, & aſini, et pecus, et ſervi, & ancillæ: et miſi ut nuntiarem Domino meo, inveniamque gratiam in oculis tuis.

VER. SAM. (p) Inquilinum. (q) Statua (r) Redemptorem (s) Gabbla.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

47 وسمّاه لابان رجم الشهادة * ويعقوب سمّاه بالعبرانية جل عيذ * وقال له لابان هذا الرجم شاهد
48 بيني وبينك اليوم * ولذلك سمّاه رجم الشهادة * وسمي النجم المطلع * قال فيه يطّلع على
49 وعليك * فانا نستتر كل واحد منا من صاحبه * ان لا تعذّب بنيّ ولا تتخذ عليهما نساء * 50
ليس معنا انسان غريب * انظر الله شاهد بيني وبينك * وقال لابان ليعقوب هوذا هذا الرجم 51
وهذه النصبة التي نصبتها بيني وبينك * هذا الرجم شاهد والنصبة شاهدة انه لا اجوزهما 52
اليك وعليك ان لا تجوزهما الي لشر * اله ابراهيم واله ناحور يحكم فيما بيننا هو اله ابيهما وحلف 53
يعقوب بفزع ابيه اسحق * ثم ذبح يعقوب ذبحا في الجبل * ودعا اخوته الي ان ياكلوا طعاما 54
فاكلوا طعاما وباتوا في الجبل * فادلج لابان فقبّل بنيه وبناته وبارك لهم * ثم مضى لابان فرجع 55
الي موضعه *

الفصل الثاني والثلثون *

1 ويعقوب مضى في طريقه * ولقيه ملائكة الله * فقال يعقوب لما راهم هذا عسكر الله 2
3 وسمي ذلك الموضع ذا العسكرين * ثم ان يعقوب ارسل رسلا بين يديه الى العيص اخيه الى
4 بلد ساراه حقل ادوم * واوصاهم قائلا هكذا قولوا لسيدي العيص * كذا قال عبدك يعقوب
5 اني سكنت عند لابان فتاخرت الى الآن * وصارت لي بقر وحمير وغنم وعبيد واماء * وبعثت
من يخبر سيدي لاجد حظا عندك *

47 Et appellavit eum Laban, Cumulum teſtimonii, & Jacob appellavit illum Hebraicè, Gel-Id. 48 Et dixit ei Laban, Hic cumulus teſtis eſt inter me & inter te hodie; et propterea vocavit eum Cumulum teſtimonii. 49 Et vocatus eſt Lapis intuens: Ait, In ipſo intuetur Deus me & te, ut tuto ſit unuſquiſque noſtrum ab amico ſuo: 50 ut ne affligas filias meas, neque ſumas præter eas, mulieres. Non eſt nobiſcum homo alienus. Vide, Deus teſtis eſt inter me & te. 51 Et dixit Laban ad Jacob: Ecce hic cumulus & hæc ſtatua quam ſtatuiſti inter me & inter te. 52 Iſte cumulus teſtis eſt, et ſtatua teſtis eſt, ut non tranſgrediar eos ad te, et ut ne tu tranſgrediaris eos ad me, ad malum. 53 Deus Abrahami & Deus Nahor judicet inter nos: ipſe eſt Deus patrum eorum. Et juravit Jacob per timorem patris ſui Iſaac. 54 Deinde mactavit Jacob victimam in monte, & convocavit amicos ſuos, ut comederent cibum: Comederuntque cibum, & dormierunt in monte. 55 Surrexit autem ſummo manè Laban, & oſculatus eſt filios ſuos & filias ſuas, & benedixit eis. Deinde abiit Laban, reverſuſque eſt ad locum ſuum.

CAP. XXXII.

1 ET Jacob abiit per iter ſuum, & occurrerunt ei Angeli Dei. 2 Dixitque Jacob cùm vidit eos: Iſte eſt exercitus Dei. Et vocavit illum locum, Locum militiæ. 3 Tum Jacob miſit nuntios ante ſe ad Eſau fratrem ſuum in regionem Sarah, agrum Adum. 4 Et monuit eos, dicens: Sic dicetis domino meo Eſau: Sic dixit ſervus tuus Jacob, quòd ego habitavi apud Laban, & moratus ſum uſque nunc: 5 Et facti ſunt mihi boves, & aſini, & oves, & ſervi, & ancillæ: et miſi qui nuntiaret domino meo, ut inveniam favorem apud te.

ſunt reverſi Et nuncii ad Jahacob :dicendo Venimus ad fratrẽ tuũ,
6 וַיָּשֻׁבוּ הַמַּלְאָכִים אֶל־יַעֲקֹב לֵאמֹר בָּאנוּ אֶל־אָחִיךָ
viri quadringenti & ,tui occurſum in vadens etiam &,Eſau ad
אֶל־עֵשָׂו וְגַם הֹלֵךְ לִקְרָאתְךָ וְאַרְבַּע־מֵאוֹת אִישׁ
diviſit & ,ei fuit anguſtia & ,valde Jahacob timuit Et .eo cum
7 עִמּוֹ׃ וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד וַיֵּצֶר לוֹ וַיַּחַץ אֶת־
duo in camelos & ,boves & ,pecudes & ,ſecum qui ,populum
הָעָם אֲשֶׁר־אִתּוֹ וְאֶת־הַצֹּאן וְאֶת־הַבָּקָר וְהַגְּמַלִּים לִשְׁנֵי
,unam turmam ad Eſau venerit Si :dixit Et .caſtra
8 מַחֲנוֹת׃ וַיֹּאמֶר אִם־יָבוֹא עֵשָׂו אֶל־הַמַּחֲנֶה הָאַחַת
dixit Et .evaſionem in ,remanſerit quæ turma erit & ,eã percuſſerit &
9 וְהִכָּהוּ וְהָיָה הַמַּחֲנֶה הַנִּשְׁאָר לִפְלֵיטָה׃ וַיֹּאמֶר
Domine ,Iſchac mei patris Deus & ,Abraham mei patris Deus :Jahacob
יַעֲקֹב אֱלֹהֵי אָבִי אַבְרָהָם וֵאלֹהֵי אָבִי יִצְחָק יְהוָה
,tuam cognationem ad & ,tuam terram ad Revertere ,me ad dicens
הָאֹמֵר אֵלַי שׁוּב לְאַרְצְךָ וּלְמוֹלַדְתְּךָ
,miſericordiis omnibus præ ſum Parvus .tecum benefaciam &
10 וְאֵיטִיבָה עִמָּךְ׃ קָטֹנְתִּי מִכֹּל הַחֲסָדִים
mea virgã in Quia .tuo ſervo cum feciſti quam ,veritate omni præ &
וּמִכָּל־הָאֱמֶת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת־עַבְדֶּךָ כִּי בְמַקְלִי
.caſtra duo in ſui nunc & ,hunc Jarden tranſivi
עָבַרְתִּי אֶת־הַיַּרְדֵּן הַזֶּה וְעַתָּה הָיִיתִי לִשְׁנֵי מַחֲנוֹת׃
ego timens quia .Eſau manu de ,mei fratris manu de quæſo me Erue
11 הַצִּילֵנִי נָא מִיַּד אָחִי מִיַּד עֵשָׂו כִּי־יָרֵא אָנֹכִי
tu Et .filios ſuper matrem ,me percutiat & ,veniat fortè ne ,eum
12 אֹתוֹ פֶּן־יָבוֹא וְהִכַּנִי אֵם עַל־בָּנִים׃ וְאַתָּה
,tuum ſemen ponam & :tecum benefaciam Benefaciendo :dixiſti
אָמַרְתָּ הֵיטֵב אֵיטִיב עִמָּךְ וְשַׂמְתִּי אֶת־זַרְעֲךָ
pernoctavit Et .multitudine præ numeratur nõ quæ ,maris arenam ſicut
13 כְּחוֹל הַיָּם אֲשֶׁר לֹא־יִסָּפֵר מֵרֹב׃ וַיָּלֶן
munus ,ſuam manũ ad veniente de tulit Et .ipſa nocte in ibi
שָׁם בַּלַּיְלָה הַהוּא וַיִּקַּח מִן־הַבָּא בְיָדוֹ מִנְחָה
oves ,viginti hircos & ,ducentas Capras .ſuum fratrẽ Eſau ad
14 לְעֵשָׂו אָחִיו׃ עִזִּים מָאתַיִם וּתְיָשִׁים עֶשְׂרִים רְחֵלִים
earum filios & ,lactantes Camelos .viginti arietes & ,ducentas
15 מָאתַיִם וְאֵילִים עֶשְׂרִים׃ גְּמַלִּים מֵינִיקוֹת וּבְנֵיהֶם
,viginti aſinas ,decem juvencos & ,quadraginta vaccas ,triginta
שְׁלֹשִׁים פָּרוֹת אַרְבָּעִים וּפָרִים עֲשָׂרָה אֲתֹנֹת עֶשְׂרִים
:ſeorſum gregem gregem ſuorũ ſervorũ manu in dedit Et .decem pullos &
16 וַעְיָרִם עֲשָׂרָה׃ וַיִּתֵּן בְּיַד־עֲבָדָיו עֵדֶר עֵדֶר לְבַדּוֹ
inter ponetis ſpacium & ,meã facie in Tranſite :ſuos ſervos ad dixit &
וַיֹּאמֶר אֶל־עֲבָדָיו עִבְרוּ לְפָנַי וְרֶוַח תָּשִׂימוּ בֵּין
Cum :dicendo primo præcepit Et .gregem inter & gregem
17 עֵדֶר וּבֵין עֵדֶר׃ וַיְצַו אֶת־הָרִאשׁוֹן לֵאמֹר כִּי
Cujus :dicendo ,te interrogaverit & ,meus frater Eſau tibi occurrerit
יִפְגָּשְׁךָ עֵשָׂו אָחִי וּשְׁאֵלְךָ לֵאמֹר לְמִי־
tu Servo :dices Et ?tuas facies ad iſta cujus & ,ibis quò & ,tu
18 אַתָּה וְאָנָה תֵלֵךְ וּלְמִי אֵלֶּה לְפָנֶיךָ׃ וְאָמַרְתָּ לְעַבְדְּךָ
etiam ecce Et .Eſau meum dominũ ad miſſum ipſum munus ,Iahacob
לְיַעֲקֹב מִנְחָה הִוא שְׁלוּחָה לַאדֹנִי לְעֵשָׂו וְהִנֵּה גַם־
.nos poſt ipſe
הוּא אַחֲרֵינוּ׃

Verſio VULG. LAT.

6 Reverſique ſunt nũtii ad Jacob, dicentes; Venimus ad Eſau fratrẽ tuum, & ecce properat tibi in occurſum cum
7 quadringentis viris. Timuit Jacob valdé : & perterritus diviſit populum qui ſecum erat: greges quoque, & oves & boves, & camelos, in duas
8 turmas; Dicens, Si venerit Eſau ad unã turmam, & percuſſerit eam, alia turma, quæ
9 reliqua eſt, ſalvabitur. Dixitque Jacob, Deus patris mei Abrahã, et Deus patris mei Iſaac: Dñe qui dixiſti mihi, Revertere in terram tuam, & in locum nativitatis tuæ, & be-
10 nefaciam tibi. Minor ſum cunctis miſerationibus tuis, & veritate tuâ quam expleviſti ſervo tuo. In baculo meo tranſivi Jordanem iſtum : & nunc cum duabus turmis re-
11 gredior. Erue me de manu fratris mei Eſau : quia valdè eum timeo, ne fortè veniens percutiat matrem cum filiis.
12 Tu locutus es quòd benefaceres mihi, & dilatares ſemen meum ſicut arenam maris, quæ præ multitudine nu-
13 merari non poteſt. Cúmque dormiſſet ibi nocte illâ, ſeparavit de his quæ habebat, munera Eſau fratri ſuo;
14 Capras ducentas, hircos viginti, oves ducentas, & arietes
15 viginti, Camelos fœtas cum pullis ſuis triginta, vaccas quadraginta, et tauros viginti, aſinas viginti, et pul-
16 los earum decem. Et miſit per manus ſervorum ſuorum ſingulos ſeorſùm greges. Dixitque pueris ſuis, Antecedite me: et ſit ſpatium inter
17 gregem et gregem. Et præcepit priori dicens, Si obvium habueris fratrem meum Eſau: et interrogaverit te, Cujus es? aut, Quò vadis? aut, Cujus ſunt iſta quæ ſe-
18 queris? Reſpondebis, Servi tui Jacob: munera miſit domino meo Eſau: ipſe quoque poſt nos venit.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

6 Καὶ ἀνέστρεψαν οἱ ἄγγελοι πρὸς Ἰακὼβ, λέγοντες, Ἤλθομεν πρὸς τὸν ἀδελφόν σου Ἡσαῦ (γ) καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ἔρχεται εἰς συνάντησίν σου, καὶ τετρακόσιοι ἄνδρες μετ' αὐτοῦ.
7 (δ) Ἐφοβήθη δὲ Ἰακὼβ σφόδρα, καὶ ἠπορεῖτο· καὶ διεῖλε τὸν λαὸν τὸν (ε) μεθ' ἑαυτοῦ, καὶ τοὺς (ζ) βόας, καὶ τὰς καμήλους, καὶ τὰ πρόβατα εἰς
8 δύο παρεμβολάς. Καὶ εἶπεν Ἰακὼβ, Ἐὰν ἔλθῃ Ἡσαῦ εἰς παρεμβολὴν μίαν, καὶ (η) κόψῃ αὐτὴν, ἔσται ἡ παρεμβολὴ ἡ δευτέρα εἰς
9 τὸ σώζεσθαι. Εἶπε δὲ Ἰακὼβ, Ὁ θεὸς τοῦ πατρός μου Ἀβραὰμ, καὶ ὁ θεὸς τοῦ πατρός μου Ἰσαὰκ, (θ) κύριος σὺ ὁ εἰπών μοι, Ἀπότρεχε εἰς τὴν γῆν τῆς γενέσεώς σου, καὶ εὖ σε ποιήσω.
10 Ἱκανούσθω μοι ἀπὸ πάσης δικαιοσύνης, καὶ ἀπὸ πάσης ἀληθείας, ἧς ἐποίησας τῷ παιδί σου. ἐν γὰρ τῇ ῥάβδῳ (ι) μου ταύτῃ διέβην τὸν Ἰορδάνην τοῦτον· (κ) νυνὶ δὲ γέγονα εἰς δύο
11 παρεμβολάς. Ἐξελοῦ με ἐκ χειρὸς τοῦ ἀδελφοῦ (λ) μου, ἐκ χειρὸς Ἡσαῦ· ὅτι φοβοῦμαι ἐγὼ αὐτὸν, μή ποτε ἐλθὼν πατάξῃ
12 με, καὶ μητέρα ἐπὶ τέκνοις. Σὺ δὲ (μ) εἶπας, Εὖ σε ποιήσω, καὶ θήσω τὸ σπέρμα σου ὡς τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης, ἣ οὐκ ἀριθμη-
13 θήσεται (ν) ὑπὸ τοῦ πλήθους. Καὶ ἐκοιμήθη ἐκεῖ τὴν νύκτα ἐκείνην· καὶ ἔλαβεν ὧν ἔφερεν δῶρα· καὶ ἐξαπέστειλεν Ἡσαῦ τῷ ἀδελφῷ
14 αὐτοῦ, Αἶγας διακοσίας, τράγους εἴκοσι, πρό-
15 βατα διακόσια, κριοὺς εἴκοσι, Καμήλους θηλαζούσας, καὶ τὰ παιδία αὐτῶν τριάκοντα, βόας τεσσαράκοντα, ταύρους δέκα,
16 ὄνους (ξ) εἴκοσι, καὶ πώλους δέκα. Καὶ (ο) ἔδωκεν αὐτὰ τοῖς παισὶν αὐτοῦ, ποίμνιον κατὰ μόνας. εἶπε δὲ τοῖς παισὶν αὐτοῦ, Προπορεύεσθε ἔμπροσθέν μου, καὶ διάστημα ποιεῖ-
17 τε ἀνὰ μέσον ποίμνης καὶ ποίμνης. Καὶ ἐνετείλατο τῷ πρώτῳ, λέγων, Ἐάν σοι συναντήσῃ Ἡσαῦ ὁ ἀδελφός μου, καὶ ἐρωτᾷ σε, λέγων, Τίνος εἶ; καὶ Ποῦ πορεύῃ; καὶ Τίνος ταῦτα τὰ προπορευόμενά (π) σου;
18 Ἐρεῖς, Τοῦ παιδός σου Ἰακώβ. δῶρα ἀπέσταλκε τῷ κυρίῳ μου Ἡσαῦ· καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ὀπίσω ἡμῶν.

6 Et reverterunt nuntij ad Jacob, dicentes, Venimus ad fratrem tuum Eſau: & ecce ipſe venit in occurſum tuum, & quadringenti viri cum eo.
7 Timuit autem Jacob valdè, & hæſitabat. Et diviſit populum, qui ſecum erat, & boves, & camelos, & oves in duo caſtra.
8 Et dixit Jacob, Si venerit Eſau ad caſtra (b) una, & exciderit ea; erunt caſtra ſecunda in ſalutem.
9 Dixit autem Jacob, Deus patris mei Abraham, & Deus patris mei Iſaac, Domine tu qui dixiſti mihi, Recurre in terram generationis tuæ, & benefaciam tibi.
10 (c) Sufficiat mihi ab omni juſtitia, & ab omni veritate, quam feciſti puero tuo. In virga enim mea hac tranſivi Jordanem hunc: nunc autem factus ſum in duo caſtra.
11 Erue me de manu fratris mei, de manu Eſau: quia ego timeo illum; ne cùm venerit feriat me, & (d) matrem ſuper filios.
12 Tu autem dixiſti, Benefaciam tibi, & ponam ſemen tuum, tanquam arenam maris, quæ non dinumerabitur præ multitudine.
13 Et dormivit ibi nocte illâ: & ſumſit, de quibus ferebat, dona: & miſit ad Eſau fratrem ſuum;
14 Capras ducentas, hircos viginti, oves ducentas, arietes viginti,
15 Camelos lactantes & parvulos earum triginta, boves quadraginta, tauros decem, aſinos viginti, & pullos decem.
16 Et dedit ea pueris ſuis, unicuique ſeorſùm gregem. Dixit autem pueris ſuis, Præite ante me, & intervallum facite inter gregem & gregem.
17 Et mandavit primo, dicens; Si tibi occurrerit Eſau frater meus, & interrogaverit te dicens, Cujus es? & Quo vadis? & Cujus hæc, quæ antecedunt te?
18 (e) Dices, Pueri tui Jacob: munera miſit domino meo Eſau: & ecce ipſe poſt nos.

MS.A. (γ) καὶ ἔρχεται εἰς συνάντησίν σοι, καὶ (δ) Ἐφοβεῖτο (ε) μετ' αὐτοῦ, (ζ) βόας, καὶ τὰ πρόβατα (η) ἐκκόψῃ (θ) κύριε ὁ εἴπας μοι, (ι) μου διέβην (κ) νῦν δὲ (λ) μου Ἡσαῦ, (μ) εἶπας, Καλῶς εὖ σε (ν) ἀπὸ (ξ) εἴκοσι, πώλους (ο) ἔδωκεν διὰ χειρὸς τοῖς παισὶν (π) σου; Καὶ ἐρεῖς,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܗܦܟܘ ܐܝܙܓܕܐ ܠܘܬ ܝܥܩܘܒ ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܐܙܠܢ ܠܘܬ ܐܚܘܟ ܥܣܘ. ܘܗܐ ܐܦ ܗܘ 6
ܐܬܐ ܠܐܘܪܥܟ. ܘܐܪܒܥܡܐܐ ܓܒܪܝܢ ܥܡܗ. * ܘܕܚܠ ܝܥܩܘܒ ܛܒ ܘܐܬܥܩ ܠܗ. ܘܦܠܓ 7
ܥܡܐ ܕܥܡܗ. ܘܥܢܐ ܘܬܘܪܐ ܘܓܡܠܐ ܠܬܪܬܝܢ ܡܫܪܝܢ. * ܘܐܡܪ ܝܥܩܘܒ. ܐܢ ܢܐܬܐ ܥܣܘ 8
ܐܚܝ ܥܠ ܡܫܪܝܬܐ ܚܕܐ ܘܢܩܛܠܝܗ. ܡܫܪܝܬܐ ܕܡܫܬܚܪܐ. ܬܬܦܨܐ. * ܘܨܠܝ ܝܥܩܘܒ. 9
ܘܐܡܪ. ܐܠܗܗ ܕܐܒܝ ܐܒܪܗܡ. ܐܠܗܗ ܕܐܒܝ ܐܝܣܚܩ. ܡܪܝܐ ܕܐܡܪܬ ܠܝ. ܗܦܘܟ ܠܐܪܥܐ
ܕܐܒܗܝܟ ܘܠܡܘܠܕܝܟ. ܘܐܛܐܒ ܠܟ. * ܙܥܘܪ ܐܢܐ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܛܝܒܘܬܟ. ܘܡܢ ܟܠܗ 10
ܟܐܢܘܬܐ ܕܥܒܕܬ ܥܡ ܥܒܕܟ. ܡܛܠ ܕܒܚܘܛܪܝ ܥܒܪܬ ܝܘܪܕܢܢ ܗܢܐ. ܘܗܫܐ ܗܘܝܬ
ܠܬܪܬܝܢ ܡܫܪܝܢ. * ܦܨܢܝ ܡܢ ܐܝܕܘܗܝ ܕܥܣܘ ܐܚܝ. ܡܛܠ ܕܕܚܠ ܐܢܐ ܡܢܗ. ܕܠܡܐ 11
ܢܐܬܐ ܘܢܡܚܝܢܝ. ܘܐܡܐ ܥܡ ܒܢܝܐ. * ܘܐܢܬ ܐܡܪܬ ܕܡܛܐܒܘ ܐܛܐܒ ܠܟ. ܘܐܥܒܕ ܙܪܥܟ 12
ܐܝܟ ܚܠܐ ܕܝܡܐ. ܕܠܐ ܡܬܡܢܐ ܡܢ ܣܘܓܐܗ. * ܘܒܬ ܬܡܢ ܒܠܠܝܐ ܗܘ. ܘܢܣܒ ܡܢ ܡܕܡ 13
ܕܡܝܬܐ ܒܐܝܕܗ. ܩܘܪܒܢܐ ܠܥܣܘ ܐܚܘܗܝ. * ܥܙܐ ܡܐܬܝܢ ܘܬܝܫܐ ܥܣܪܝܢ. ܢܩܘܬܐ ܡܐܬܝܢ. 14
ܘܕܟܪܐ ܥܣܪܝܢ. * ܓܡܠܐ ܡܝܢܩܬܐ. ܘܒܢܝܗܝܢ ܬܠܬܝܢ. ܬܘܪܬܐ ܐܪܒܥܝܢ. ܘܬܘܪܐ ܥܣܪܐ. 15
ܐܬܢܐ ܥܣܪܝܢ. ܘܥܝܠܐ ܥܣܪܐ. * ܘܝܗܒ ܒܐܝܕܐ ܕܥܒܕܘܗܝ ܥܕܪܐ ܥܕܪܐ ܒܠܚܘܕ. ܘܐܡܪ 16
ܠܥܒܕܘܗܝ. ܥܒܪܘ ܩܕܡܝ. ܘܪܘܚܐ ܥܒܕܘ ܒܝܬ ܥܕܪܐ ܠܥܕܪܐ. * ܘܦܩܕ ܠܩܕܡܝܐ ܘܐܡܪ 17
ܠܗ. ܕܡܐ ܕܦܓܥ ܒܟ ܥܣܘ ܐܚܝ. ܘܢܫܐܠܟ ܘܢܐܡܪ ܠܟ. ܕܡܢ ܐܢܬ. ܘܠܐܝܟܐ ܐܙܠ ܐܢܬ.
ܘܕܡܢ ܗܠܝܢ ܕܩܕܡܝܟ. * ܐܡܪ ܠܗ. ܕܥܒܕܟ ܝܥܩܘܒ. ܩܘܪܒܢܐ ܕܫܕܪ ܠܡܪܝ ܠܥܣܘ. 18
ܘܗܐ ܐܦ ܗܘ ܐܬܐ ܒܬܪܢ.

6 Reverſiq; ſunt nuntii ad Jacob, & dixerunt ei, Ivimus ad Eſau fratrem tuum, & ecce etiam ipſe venit in occurſum tuum, & quadringentos viros ſecum habet.
7 Timuit autem Jacob, ſummóq; fuit angore perculſus : quare diſtribuit populum qui ſecum erat, ovéſque & boves, necnon camelos in duas turmas :
8 Et ait Jacob, Si venerit Eſau frater meus adverſus turmam unam, & trucidaverit eam, turma quæ ſupereſt, evadet.
9 Et oravit Jacob, dicens, Deus patris mei Abrahæ, Deus patris mei Iſahac, Domine, qui dixiſti mihi, Revertere in terram patrum tuorum & natalium tuorum, & benefaciam tibi :
10 Inferior ſum omnibꝰ beneficiis tuis, omniq; juſtitiâ quam feciſti erga ſervum tuum, nam baculo meo tranſivi Jordanem iſtum, & nunc factus ſum in duas turmas.
11 Libera me de manibus Eſau fratris mei, quia timeo eum, ne veniat percutiátq; me, & matrem ſimul cum filiis ſuis.
12 Et tu quidem dixiſti, Benefaciens benefaciam tibi, reddámque ſemen tuum veluti arenam maris, quæ non numeratur præ multitudine ſuâ.
13 Et pernoctavit illic nocte illâ: & accepit ex his quæ attulerat manu ſuâ, munus Eſau fratri ſuo :
14 Capras ducentas, & hircos viginti, oves ducentas, & arietes viginti.
15 Camelas lactantes, cum pullis earum triginta, vaccas quadraginta, & tauros viginti, aſinas viginti, & pullos decem.
16 Tradidítque in manum ſervorum ſuorum ſingulos greges ſeorſim ; Dixitque ſervis ſuis, Antecedite me, & ſpatium facite inter ſingulos greges.
17 Præcepítque priori, ac dixit ei, Cùm occurrerit tibi Eſau frater meus, & interrogaverit te, dixerítq; tibi, Quis es tu, quò vadis, & cujus iſta ſunt quæ te præcedunt? Dic illi, Servi tui Jacobi ſunt, munus
18 quod miſit ad dominum meum Eſau : & en ipſe quoque ſubſequitur nos.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקולס TARGUM ONKELOS.

6 וְתָבוּ אִזְגַּדַּיָּא לְוָת יַעֲקֹב לְמֵימַר
אֲתֵינָא לְוָת אֲחוּךְ לְוָת עֵשָׂו וְאַף
אָתֵי לְקַדְמוּתָךְ וְאַרְבַּע מְאָה גֻּבְרִין
7 עִמֵּיהּ׃ וּדְחֵיל יַעֲקֹב לַחֲדָא וַעֲקַת
לֵיהּ וּפַלֵּיג יָת עַמָּא דִּי עִמֵּיהּ וְיָת
עָנָא וְיָת תּוֹרֵי וְגַמְלַיָּא לִתְרֵתֵין
8 מַשְׁרְיָן׃ וַאֲמַר אִם יֵיתֵי עֵשָׂו
לְמַשְׁרִיתָא חֲדָא וְיִמְחִנַּהּ וּתְהֵי
מַשְׁרִיתָא דְּאִשְׁתְּאָרַת לְשֵׁיזָבָא׃
9 וַאֲמַר יַעֲקֹב אֱלָהֵיהּ דְּאַבָּא אַבְרָהָם
וֵאלָהֵיהּ דְּאַבָּא יִצְחָק יְיָ דִּי אֲמַר לִי
תּוּב לְאַרְעָךְ וּלְיַלָּדוּתָךְ וְאוֹטֵיב עִמָּךְ׃
10 זְעֵירָן זָכְוָתִי מִכֹּל חַסְדִּין וּמִכָּל
טַבְוָן דִּי עֲבַדְתָּ עִם עַבְדָּךְ אֲרֵי יְחִידַי
עֲבָרִית יָת יַרְדְּנָא הָדֵין וּכְעַן הֲוֵיתִי
11 לִתְרֵתֵין מַשְׁרְיָן׃ שֵׁיזְבְנִי כְעַן מִידָא
דַּאֲחִי מִידָא דְּעֵשָׂו אֲרֵי דָחֵיל אֲנָא
מִנֵּיהּ דִּלְמָא יֵיתֵי וְיִמְחִנַּנִי אִמָּא עַל
12 בְּנַיָּא׃ וְאַתְּ אֲמַרְתְּ אוֹטָבָא אוֹטֵיב
עִמָּךְ וַאֲשַׁוֵּי יָת בְּנָךְ סַגִּיאִין כְּחָלָא
13 דְּיַמָּא דְּלָא יִתְמְנוֹן מִסְּגִי׃ וּבָת תַּמָּן
בְּלֵילְיָא הַהוּא וּנְסֵיב מִן דְּאַיְתִי
14 בִּידֵיהּ תִּקְרֻבְתָּא לְעֵשָׂו אֲחוּהִי׃ עִזֵּי
מָאתָן וּתְיָשַׁיָּא עַסְרִין רְחֵילֵי מָאתָן
15 וְדִכְרֵי עַסְרִין׃ גַּמְלֵי מֵינְקָתָא
וּבְנֵיהוֹן תְּלָתִין תּוֹרָתָא אַרְבְּעִין
וְתוֹרִין עַסְרָא אֲתָנָן עַסְרִין וְעִילֵי
16 עַסְרָא׃ וִיהַב בְּיַד עַבְדוֹהִי עֶדְרָא
עֶדְרָא בִּלְחוֹדוֹהִי וַאֲמַר לְעַבְדוֹהִי
עֲבַרוּ קֳדָמַי וּרְוָחָא תְּשַׁוּוֹן בֵּין עֶדְרָא
17 וּבֵין עֶדְרָא׃ וּפַקֵּיד יָת קַדְמָאָה
לְמֵימַר אֲרֵי יְעָרְעִנָּךְ עֵשָׂו אֲחִי
וְיִשְׁאֲלִנָּךְ לְמֵימַר דְּמַן אַתְּ וּלְאָן
אַתְּ אָזֵיל וּדְמַאן אִלֵּין דִּקְדָמָךְ׃
18 וְתֵימַר דְּעַבְדָּךְ דְּיַעֲקֹב תִּקְרֻבְתָּא
הִיא דִּמְשַׁלְּחָא לְרִבּוֹנִי לְעֵשָׂו
וְהָא אַף הוּא אָתֵי בַּתְרָנָא׃

6 Et reverſi ſunt nuncii ad Jacob, dicentes : Venimus ad fratrẽ tuũ Eſau; & ipſe quoq; venit in occurſum tuũ, et qua-
7 dringenti viri cum eo. Et timuit Jacob valde, & anguſtiatus eſt: & diviſit populũ qui erat cum eo; & oves et boves,
8 & camelos, in duas turmas. Et ait; Si venerit Eſau ad unam turmã, & percuſſerit eã : turma quæ reliqua eſt, ſalvabitur.
9 Et dixit Jacob: Deꝰ patris mei Abraham; & Deus patris mei Iſaac: Dñs qui dixit mihi, Revertere in terrã tuã, & in locũ nativitatis tuæ, & benefaciam
10 tibi. Minora ſunt merita mea omnibꝰ miſericordiis et beneficiis, quæ feciſti cũ ſervo tuo: quoniã ſolus tranſivi Jordanẽ iſtum; & nunc factus ſum in
11 duas turmas. Libera me obſecro, de manu fratris mei, de manu Eſau: quoniã ego timeo eum; ne forte veniat & *percutiat me*, matrem cum filiis.
12 Tu autẽ dixiſti; Benefaciens benefaciam tibi: & ponam filios tuos multos, quaſi arenã maris, qui non numerabuntur
13 præ multitudine. Et dormivit ibi in nocte illâ : & tulit de his quæ habebat in manu ſuâ,
14 munꝰ Eſau fratri ſuo. Capras ducentas, & hircos viginti : oves ducentas, & arietes vi-
15 ginti. Camelos lactantes, & filios earum triginta : vaccas quadraginta, & tauros decem; aſinas viginti, & pullos
16 decem. Et tradidit in manum ſervorum ſuorum, ſingulos greges ſeorſum : et ait ſervis ſuis, Tranſite ante me; et ponetis ſpatium inter gregem
17 et gregem. Et præcepit primo, dicens : Si obviaverit tibi Eſau frater meus, et interrogaverit te, dicens, Cujus es tu? et quo vadis? et cui ſunt iſta quæ ducis ante
18 te? Dices, ſervi tui Jacob; munus eſt miſſum domino meo Eſau: et ecce ipſe quoque venit poſt nos.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

6 Redieruntq; nuntii ad Jacobū, dicentes; Venimus ad fratrem tuum Eſau, et ipſe etiam venit in occurſum tuum, & quadringenti viri cum eo.
7 Et timuit Jacob valdè, anxiuſque diviſit populum qui erat cum eo, & oves, & boves, et camelos in duo caſtra.
8 Dicebat enim, Si venerit Eſau ad caſtrum unum, & percutiat illud, caſtrum reſiduum conſervabitur.
9 Dixit autẽ Jacob, Deus patris mei Abraham, Deus patris mei Iſaac, Dominus qui dixit mihi, Revertere in terram tuam & cognationem tuam, & benefaciam tibi.
10 Minor ſum omnibus miſericordiis, et omni veritate quam feciſti ſervo tuo, quia in virga mea tranſivi Jordanem iſtum, nunc autem (b) factus ſum in duo caſtra.
11 Eripe me quæſo de manu fratris mei, de manu Eſau, nam eum ego timeo, ne veniat et percutiat me, matrem ſuper filios.
12 Tu autem dixiſti, Benefaciendo benefaciam tibi, et ponam ſemen tuum ſicut arenã maris quæ non poteſt ſupputari præ multitudine.
13 Pernoctavit autem ibi illâ nocte. Et accepit, de occurrente in manum ſuam, munera pro Eſau fratre ſuo.
14 Capras ducentas, et hircos viginti, oves ducentas, & arietes viginti.
15 Camelos lactantes cum pullis ſuis triginta, vaccas quadraginta, et juvencos decem, aſinas viginti, et aſellos decem.
16 Et dedit in manus ſervorum ſuorum ſingulos greges ſeorſim, dixitq; ſervis ſuis, Tranſite ante me, et intervallum ponite inter gregem, et inter gregem.
17 Præcepitque primo, dicens, Cùm occurrerit tibi Eſau frater meus, et interrogaverit te, dicens; Cujus es tu, et quò vadis, et cujus ſunt iſta quæ ſunt ante faciem tuam?
18 Tunc reſpondebis, Servi tui Jacobi; munus hoc miſſum eſt Domino meo Eſau, Et ecce ipſe etiam poſt nos.

VER. SAM. (b) declaratus ſum

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * فرجع الرسل الى يعقوب قائلين صرنا الى اخيك العيص * فاذا هو ماض للقائك ومعه اربعماية
7 رجل * فخاف يعقوب جدا * وضاق به الامر * فقسم القوم الذين معه والغنم والبقر والجمال على
8 عسكرين * وقال ان جاء العيص الى احدهما فاهلكه * كان العسكر الباقي فلتنا * ثم قال يعقوب 9
يا اله جدي ابراهيم واله ابي اسحق يا الله القايل لي ارجع الى بلدك والى مولدك واحسن اليك *
10 * انا اقل من استحقاق جميع الفضل والاحسان الذي صنعته مع عبدك * لاني بعصاي
11 عبرت هذا الاردن والان قد صار لي عسكران * خلصني من يد اخي من يد العيص فاني
12 اخاف منه ان ياتي فيقتل من معي من الامهات مع البنين * وانت قلت انا احسن اليك
13 واصير نسلك كرمل البحر الذي لا يحصى من كثرة * وبات ثم في تلك الليلة وعزل مما جاء
14 15 به معه هدية للعيص اخيه * مايتي عنز وعشرين تيسا * ومايتي نعجة وعشرين كبشا * وثلاثين
16 ناقة مرضعة مع اولادها * واربعين بقرة وعشرة ثيران * وعشرين اتانا وعشرة جحاش * وجعل ذلك
بيد عبيده قطيعا قطيعا على حدة * وقال لهم تقدموا قدامي وصيروا فرجة بين قطيع
17 وبين قطيع * ووصى الاول قايلا ان تجيك العيص اخي وسالك فقال لمن انت والى اين تمضي
18 ولمن هذا الذي بين يديك * فقل لعبدك يعقوب هي هدية مبعوثة الى سيدي العيص
وهوذا هو ايضا وراءنا *

6 Et reverſi ſunt nuntii ad Iacob, dicentes; Ivimus ad fratrem tuum Eſau, et ecce ipſe proficiſcens eſt in occurſum tuum, & cum eo quadringenti viri.
7 Et timuit Iacob valdè, & anxit eum negotium, diviſitq; gentem quæ cum eo erat, & oves, & boves, & camelos, in duos exercitus,
8 Et ait; Si venerit Eſau ad alterum eorum, & perdiderit illum, erit exercitus reliquus ſalvus.
9 Tum dixit Iacob, O Deus avi mei Ebrahim, et Deꝰ patris mei Iſhac: O Deus, qui dixiſti mihi; Revertere ad patriam tuam, & ad locum nativitatis tuæ, et benefaciam tibi:
10 Ego minor ſum omnibus favoribus & beneficiis quæ feciſti cum famulo tuo; quoniam cum baculo meo tranſivi hunc Iordanem, & nunc facti ſunt mihi duo exercitus.
11 Libera me de manu fratris mei, de manu Eſau; quoniam ego timeo eum, ne veniat, et occidat eas quæ mecum ſunt, matres cum filiis.
12 Et tu dixiſti, Ego benefaciam tibi, et efficiam progeniem tuam veluti arenam maris, quæ non numeratur propter ſuam multitudinem.
13 Et pernoctavit ibi in illa nocte, & ſepoſuit ex his quæ attulerat ſecum, munus Eſau fratri ſuo.
14 Ducentas capras, & viginti hircos, et ducentas agnas, & viginti arietes.
15 Et triginta camelas lactantes cum pullis ſuis, & quadraginta vaccas, & decem tauros, & viginti aſinas, & decem pullos.
16 Et poſuit ea in manu ſervorum ſuorum, gregem & gregem ſeorſum, & ait illis; Antecedite me, & ponite ſpatium inter gregem & gregem.
17 Admonuitque primum, dicens; Si te offenderit Eſau frater meus, & interrogaverit te, & dixerit; Cujus es, & quò vadis, & cujuſnam ſunt hæc quæ ſunt ante te?
18 Dic, Servi tui Iacob ſunt hæc, munus miſſum ad dominum meum Eſau; & ecce ipſe quoque poſt nos eſt.

eūtibus cunctis etiam ,tertio etiā,ſecundo etiā præcepit Et
19 ויצו גם את־השני גם את־השלישי גם את־כל־ההלכים
,Eſau ad loquemini hoc verbum Secundùm :dicendo ,greges poſt
אחרי העדרים לאמר כדבר הזה תדברון אל־עשו
quia .nos poſt Jahacob tu' ſerv' Ecce :etiam dicetis Et .cum vos inveniēdo in
20 במצאכם אתו: ואמרתם גם הנה עבדך יעקב אחרינו כי־
videbo poſtea & :meæ faciei ad eunte ,munere in ej' faciē Expiabo :dixit
אמר אכפרה פניו במנחה ההלכת לפני ואחרי־כן אראה
ipſe &,ejus faciē ſuper munus trāſivit Et.meā faciē ſuſcipiat forte ſi:ej'faciē
21 פניו אולי ישא פני: ותעבר המנחה על־פניו והוא
accepit &,ipſā nocte in ſurrexit Et .turmā cum ipſā nocte in pernoctavit
22 לן בלילה־ההוא במחנה: ויקם בלילה הוא ויקח
.ſuos natos undecim & ,ſuas ancillas duas & ,ſuas uxores duas
את־שתי נשיו ואת־שתי שפחתיו ואת־אחד עשר ילדיו
:torrentem eos fecit trāſire &,eos accepit Et.Jabboc vadum tranſivit &
23 ויעבר את מעבר יבק: ויקחם ויעברם את־הנחל
eſt luctatus Et .ipſe ſolus Jahacob remanſit Et .ſibi quod fecit trāſire &
24 ויעבר את־אשר־לו: ויותר יעקב לבדו ויאבק
:ei prævaleret non quod ,vidit Et .auroræ aſcendere ad uſque eo cum vir
25 איש עמו עד עלות השחר: וירא כי לא יכל לו
,Jahacob femoris curvatura ſe movit & ejus femoris curvaturam in tetigit &
ויגע בכף־ירכו ותקע כף־ירך יעקב
:dixit Et .aurora aſcendit quia,me Dimitte :dixit Et .ſecum illo luctando in
26 בהאבקו עמו: ויאמר שלחני כי עלה השחר ויאמר
Quod :eum ad dixit Et .mihi benedixeris quin ,te dimittam Non
27 לא אשלחך כי אם־ברכתני: ויאמר אליו מה־
;tuū nomē ultrà dicetur Jahacob Nō :dixit Et.Jahacob:dixit Et?tuū nomē
28 שמך ויאמר יעקב: ויאמר לא יעקב יאמר עוד שמך
,hominibus cum &,D E O cum fuiſti princeps quia :Iſrael quinimo
כי אם־ישראל כי־שרית עם־אלהים ועם־אנשים
.tuum nomen nunc Indica :dixit &,Jahacob interrogavit Et.prævaluiſti &
29 ותוכל: וישאל יעקב ויאמר הגידה־נא שמך
.ibi ei benedixit Et ?meo nomine de interrogas hoc quid Ut :dixit Et
ויאמר למה זה תשאל לשמי ויברך אתו שם:
facie D E U M vidi quia :Peniel loci nomen Jahacob vocavit Et
30 ויקרא יעקב שם המקום פניאל כי־ראיתי אלהים פנים
tranſivit quando ,ſol ei eſt ortus Et.mea anima eſt liberata & ,facies ad
31 אל־פנים ותנצל נפשי: ויזרח־לו השמש כאשר עבר
filii comedunt non Idcirco.ſuū femur ſuper claudicās ipſe & ,Penuel
32 את־פנואל והוא צלע על־ירכו: על־כן לא־יאכלו בני־
ad uſque femoris curvaturā ſuper qui ,contractionis nervum Iſrael
ישראל את־גיד הנשה אשר על־כף הירך עד
.contractionis nervo in Iahacob femoris curvaturā tetigit quia :hanc diem
היום הזה כי נגע בכף־ירך יעקב בגיד הנשה:

CAP. XXXIII. לג

eo cum &,veniēs Eſau ecce & ,vidit &,ſuos oculos Iahacob levavit Et
1 וישא יעקב עיניו וירא והנה עשו בא ועמו
ſuper & ,Leah ſuper natos diviſit Et .viri quadringenti
ארבע מאות איש ויחץ את־הילדים על־לאה ועל־
.ancillas duas ſuper & ,Rachel
רחל ועל שתי השפחות:

Verſio VULG. LAT.

19 Similiter dedit mandata ſe-
cundo, & tertio, & cunctis
qui ſequebantur greges, di-
cens;Iiſdem verbis loquimi-
ni ad Eſau, cùm inveneritis
20 eum.Et addetis,Ipſe quoque
ſervus tuus Jacob iter noſtrū
inſequitur:dixit enim;Placa-
bo illum muneribus quæ præ-
cedunt,& poſteà videbo illū,
forſitan propitiabitur mihi.
21 Præceſſerunt itaque munera
ante eum , ipſe verò manſit
22 nocte illâ in caſtris.Cúmque
maturè ſurrexiſſet, tulit duas
uxores ſuas,& totidem famu-
las , cum undecim filiis , &
23 tranſivit vadum Jaboc. Tra-
ductíſq; omnibus quæ ad ſe
24 pertinebant, Manſit ſolus:&
ecce vir luctabatur cum eo
25 uſq; manè. Qui cùm videret
quòd eum ſuperare non poſ-
ſet,tetigit nervum femoris e-
26 jus, & ſtatim emarcuit. Di-
xítq; ad eum;Dimitte me,jam
enim aſcendit aurora.Reſpō-
dit ; Nō dimittā te,niſi bene-
27 dixeris mihi.Ait ergò,Quod
nomē eſt tibi ? Reſpondit,Ja-
28 cob.At ille,Nequaquam, in-
quit, Jacob appellabitur no-
mē tuū, ſed Iſrael : quoniā ſi
cōtra Deū fortis fuiſti,quātò
magis contra homines præva-
29 lebis?Interrogavit eū Jacob,
Dic mihi, quo appellaris no-
mine? Reſpondit; Cur quæris
nomē meū? Et benedixit ei in
30 eodē loco. Vocavítq, Jacob
nomen loci illi',Phanuel; di-
cēs,Vidi Deū facie ad faciem,
& ſalva facta eſt anima mea.
31 Ortúſq; eſt ei ſtatim ſol,poſt-
quā tranſgreſſus eſt Phanuel:
ipſe verò claudicabat pede.
32 Quam ob cauſam non come-
dunt nervum filii Iſrael, qui
emarcuit in femore Jacob,
uſq; in præſentem diem : eò
quòd tetigerit nervum fe-
moris ejus, & obſtupuerit.

CAP. XXXIII.

1 ELevās autē Jacob oculos
ſuos, vidit veniētē Eſau, &
cum eo quadringentos viros:
diviſitq; filios Liæ & Rachel,
ambarúmq; famularum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

19 Καὶ ἐνετείλατο τῷ πρώτῳ, καὶ τῷ δευτέρῳ,
καὶ τῷ τρίτῳ, καὶ πᾶσι τοῖς προπορευομένοις
ὀπίσω τῶν ποιμνίων τούτων, λέγων, Κατὰ τὸ
ῥῆμα τοῦτο (ρ) λαλήσατε Ἡσαῦ ἐν τῷ εὑρεῖν
20 ὑμᾶς αὐτὸν, Καὶ ἐρεῖτε, Ἰδοὺ, ὁ παῖς σου Ἰ-
ακὼβ παραγίνεται ὀπίσω ἡμῶν. Εἶπε γὰρ,
Ἐξιλάσομαι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐν τοῖς
δώροις τοῖς προπορευομένοις αὐτοῦ, καὶ μετὰ
τοῦτο ὄψομαι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ· ἴσως γὰρ
21 προσδέξεται τὸ πρόσωπόν μου. Καὶ (σ) προε-
πορεύετο τὰ δῶρα κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ. αὐ-
τὸς δὲ ἐκοιμήθη τὴν νύκτα ἐκείνην ἐν τῇ παρ-
22 εμβολῇ. Ἀναστὰς δὲ τὴν νύκτα ἐκείνην, ἔλαβε
τὰς δύο γυναῖκας, καὶ τὰς δύο παιδίσκας,
καὶ τὰ ἕνδεκα παιδία αὐτοῦ, καὶ διέβη τὴν διά-
23 βασιν τοῦ (τ) Ἰαβώχ. Καὶ ἔλαβεν αὐτοὺς,
καὶ διέβη τὸν χείμαρρον, καὶ διεβίβασε πάντα
τὰ αὐτοῦ. Ὑπελείφθη δὲ Ἰακὼβ μόνος· καὶ
24 ἐπάλαιεν (υ) ἄνθρωπος μετ᾽ αὐτοῦ ἕως πρωΐ.
25 Εἶδε δὲ, ὅτι οὐ δύναται πρὸς αὐτόν· καὶ ἥψατο
τοῦ πλάτους τοῦ μηροῦ αὐτοῦ, καὶ ἐνάρκησε τὸ πλά-
τος τοῦ μηροῦ Ἰακὼβ ἐν τῷ παλαίειν αὐτὸν
25 μετ᾽ αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἀπόστειλόν με·
ἀνέβη γὰρ ὁ ὄρθρος. ὁ δὲ εἶπεν, Οὐ μή σε
27 ἀποστείλω, ἐὰν (φ) μή με εὐλογήσῃς. Εἶπε
δὲ αὐτῷ, Τί τὸ ὄνομά σου ἐστίν; ὁ δὲ εἶπεν,
28 Ἰακώβ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Οὐ κληθήσεται ἔτι
τὸ ὄνομά σου Ἰακὼβ, (χ) ἀλλ᾽ Ἰσραὴλ ἔσται
τὸ ὄνομά σου· ὅτι ἐνίσχυσας μετὰ θεοῦ, καὶ μετὰ
ἀνθρώπων δυνατὸς ἔσῃ. Ἠρώτησε δὲ Ἰα-
29 κὼβ, καὶ εἶπεν, Ἀνάγγειλόν μοι τὸ ὄνομά σου.
καὶ εἶπεν, (ψ) Ἱνατί τοῦτο ἐρωτᾷς σὺ τὸ ὄνο-
μά μου; καὶ (ω) εὐλόγησεν αὐτὸν ἐκεῖ. Καὶ
30 ἐκάλεσεν Ἰακὼβ τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου,
Εἶδος θεοῦ· εἶδον γὰρ θεὸν, πρόσωπον πρὸς
πρόσωπον, καὶ ἐσώθη μου ἡ ψυχή. Ἀνέτειλε
31 δὲ αὐτῷ ὁ ἥλιος, ἡνίκα παρῆλθε τὸ εἶδος
τοῦ θεοῦ· αὐτὸς δὲ ἐπέσκαζε τῷ μηρῷ αὐτοῦ.
32 (α) Ἕνεκεν τούτου οὐ μὴ φάγωσιν (β) υἱοὶ
Ἰσραὴλ τὸ νεῦρον, ὃ ἐνάρκησεν, ὅ ἐστιν ἐπὶ
τοῦ πλάτους τοῦ (γ) μηροῦ, ἕως τῆς ἡμέρας ταύ-
της· ὅτι ἥψατο τοῦ πλάτους τοῦ μηροῦ Ἰακὼβ
τοῦ (δ) νεύρου, ὃ ἐνάρκησεν.

MS.A. (ρ) λαλήσατε τῷ Ἡσαῦ (σ) προεπορεύοντο (τ) Ἰαβόχ. (υ) μετ᾽ αὐτοῦ ἄνθρωπος (φ) μὴ εὐλογήσῃς με. (χ) ἀλλὰ Ἰσραὴλ τὸ ὄνομά σου ἔσται (ψ) Ἱνατί σὺ ἐρωτᾷς τὸ (ω) ηὐλόγησεν (α) Ἕνεκεν γὰρ τούτου (β) οἱ υἱοὶ (γ) μηροῦ Ἰακὼβ, ἕως (δ) νεύρου, καὶ ἐνάρκησεν.

Et mandavit primo,& ſecundo, 19
& tertio, & omnibus qui præi-
bant poſt greges hos, dicens,
Juxta verbum hoc loquimini ad
Eſau, cùm vos inveneritis eum.
Et dicetis, Ecce, puer tuus Iacob 20
accedit poſt nos.Dixit enim,Pla-
cabo vultum ejus in muneribus
(ſ) præcedentibus eum, & poſt
hoc videbo faciem ejus :(g)for-
ſitan enim ſuſcipiet faciem meā.
Et præcedebant dona ad faciem 21
ejus : ipſe autem dormivit nocte
illâ in caſtris.Surgens autem no- 22
cte illâ, accepit duas uxores, &
duas ancillas, & undecim par-
vulos ſuos ; & tranſivit tranſi-
tum ipſius Iaboc. Et accepit eos, 23
& tranſivit torrentem, et tradu-
xit omnia ſua. Remanſit autem 24
Iacob ſolus ; & (h) luctabatur
homo cum eo uſque manè. Vidit 25
autem,quia non valet erga eum ;
et tetigit latitudinē femoris ej',
& obtorpuit latitudo femoris Ia-
cob, dum luctatur ipſe cum eo.
Et dixit ei,Dimitte me : aſcendit 26
enim diluculum. At ille dixit,
Non te dimittam,niſi me benedi-
xeris. Dixit autem ei, Quod eſt 27
nomen tuum ? at ille dixit, Ia-
cob. Et dixit ei, Non vocabitur 28
ultrà nomen tuum Iacob, ſed Iſ-
rael erit nomen tuum:(i) quia in-
valuiſti cum Deo,et cum homini-
bus potens eris. Iacob autem in- 29
terrogavit, & dixit, Annuntia
mihi nomen tuum : & dixit,Ut
quid hoc interrogas tu nomen
(k) meum? Et benedixit eum
ibi. Et vocavit Iacob nomen loci 30
illius,(l)Species Dei : vidi enim
Deum facie ad faciem, & ſalva
facta eſt anima mea. Ort' eſt au- 31
tem ei Sol, quando tranſivit ſpe-
cies Dei :ipſe autem claudicabat
femore ſuo.Propter hoc non man- 32
ducarent filii Iſrael nervum, qui
obtorpuit, qui eſt ſuper latitudi-
nem femoris,uſq; in diem hanc :
quia tetigit latitudinem femoris
Iacob,nervum,qui obtorpuit.

ΚΕΦ. λγ΄.

1 Ἀναβλέψας δὲ (α) Ἰακὼβ τοῖς ὀφθαλ-
μοῖς αὐτοῦ, εἶδε· καὶ ἰδοὺ Ἡσαῦ ὁ ἀδελφὸς αὐ-
τοῦ (β) ἐρχόμενος, καὶ τετρακόσιοι ἄνδρες μετ᾽
αὐτοῦ. καὶ (γ) διεῖλεν Ἰακὼβ τὰ παιδία ἐπὶ
Λείαν, καὶ ἐπὶ Ῥαχὴλ, καὶ τὰς δύο παιδίσκας.

CAP. XXXIII.

(a)REſpiciens autem Iacob o-
culis ſuis,vidit:et ecce Eſau fra-
ter ejus veniens, et quadringenti
viri cum eo. Et (b)diviſit Iacob
pueros ſuper Liam, et ſuper Ra-
chel,et duas ancillas.

MS.A. (α) Ἰακὼβ, ἴδεν· (β) ἐρχόμενος αὐτὸς, καὶ (γ) ἐπιδιεῖλεν

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Præcepit etiam ſecundo ac tertio, & denique 19
omnibus ſequentibus gregē,dicens, Juxta ſer-
monē hunc dicetis Eſau,cum repereritis eum.
Et dicetis ad eum,En etiam ſervus tuus Jacob 20
poſt nos eſt.Dixit enim,Placabo iram ejus mu-
nere quod me præcedit, ac deinde videbo fa-
ciem ejus,fortaſſe *benignè* accipiet vultum me-
um. Præceſſit itaque eum munus, ipſe verò 21
pernoctavit nocte illa in caſtris. Et conſurgens 22
nocte, duxit duas uxores ſuas, & utramque an-
cillam ſuā cum undecim filiis ſuis, traduxítq;
eos per deſertum Jaboc. Et duxit eos, tranſ- 23
miſitque eos ultra torrentem , tranſmiſit
quoque quicquid habebat. Et manſit Jacob 24
ſolus, & decertavit cum eo vir, donec orta eſ-
ſet aurora: Qui videns ſe non poſſe ei præva- 25
lere, tetigit coxendicem ejus, luxatáq; eſt co-
xendix Jacob cùm decertaret cum eo. Dixitq; 26
ad eum, Dimitte me, quoniam orta eſt aurora.
Reſpondit, Non dimittam te niſi benedixeris
mihi. Ait illi, Quod eſt nomen tuum? Dixit, 27
Jacob. Inquit ei, Non vocabitur ampliùs no- 28
men tuum Jacob, ſed Iſrael : quia fortis fuiſti
cum Angelo, & cum viro,& polluiſti viribus.
Et interrogavit eum Jacob,dicens;Indica mihi 29
nomen tuum. Ait illi, Cur poſtulas de nomine
meo? Et benedixit ei ibi. Vocavit autem Ja- 30
cob nomen loci illius, Phanuel, quoniam vi-
di Angelum facie oppoſita faciei, & liberata 31
eſt anima mea. Ortúſque eſt ei ſol quum per-
tranſiſſet Phanuel, & ipſe claudicabat coxen-
dice ſua,ſiquidē luxata fuerat coxendix Jacob.
Propterea non comedunt filii Iſrael nervum 32
muliebrem qui eſt in coxendice femoris,uſque
in præſentem diem, quia tetigit coxendicem
femoris Jacob, muliebrem *ſcilicet nervum.*

CAP. XXXIII.

ATtollens autem Jacob oculos ſuos,vidit, & 1
ecce Eſau veniebat, & cum eo quadringenti
viri : diviſitq; filios inter Leam & Rahelem,
& ambas ancillas.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

19 ופקיד אף ית תנינא אף ית תליתאה
אף ית כל דאזלין בתר עדריא
למימר כפתגמא הדין תמללון עם
20 עשו כד תשכחון יתיה: ותימרון אף
הא עבדך יעקב אתי בתרנא ארי
אמר אנחניה לרוגזיה בתקרובתא
דאזלא קדמי ובתר כן אחזי אפוהי
21 מאים יסב אפי: ועברת תקרובתא
על אפוהי והוא בת בליליא ההוא
22 במשריתא: וקם בליליא הוא ודבר
ית תרתין נשוהי וית תרתין
לחינתיה וית חד עסר בנוהי ועבר
ית מעבר יובקא: ודברנון ואעברנון 23
24 ית נחלא ועבר ית דיליה: ואשתאר
יעקב בלחודוהי ואשתדל גברא
25 עמיה עד דסליק צפרא: וחזא ארי
לא יכיל ליה וקריב בפתי ירכיה וזע
פתי ירכא דיעקב באשתדלותיה
26 עמיה: ואמר שלחני ארי סליק צפרא
ואמר לא אשלחינך אלהין ברכתני:
27 ואמר ליה מן שמך ואמר יעקב:
28 ואמר לא יעקב יתאמר עוד שמך
אלהין ישראל ארי רב את קדם יי
29 ועם גבריא ויכלתא: ושאיל יעקב
ואמר חוי כען שמך ואמר למה דנן
את שאיל לשמי ובריך יתיה תמן:
30 וקרא יעקב שמא דאתרא פניאל
ארי חזיתי מלאכא דיי אפין באפין
31 ואשתזיבת נפשי: ודנח ליה שמשא
כד עבר ית פנואל והוא מטלע על
32 ירכיה: על כן לא אכלין בני
ישראל ית גידא דנשיא די על פתי
ירכא עד יומא הדין ארי קריב
בפתי ירכא דיעקב בגידא דנשיא:
לג
1 וזקף יעקב עינוהי וחזא והא עשו
אתי ועמיה ארבע מאה גברא ופליג
ית בניא על לאה ועל רחל ועל
תרתין לחינתא:

19 Et præcepit etiam ſecundo,&
tertio;oñib' quoq; qui ſeque-
bātur greges, dicens:Secundū
verbum hoc loquimini cū E-
ſau, quando inveneritis eum.
20 Dicetiſque;Ecce quoq; ſervus
tu' Jacob venit poſt nos: quia
dixit, Quieſcere faciā irā ejus
munere,ꝗ præcedit ante me;
& poſteà videbo faciē ej',for-
21 ſitan ſuſcipiet faciē meam. Et
proceſſit mun' ante faciē ſuā:
& ipſe dormivit nocte illa in
22 caſtris. Et ſurrexit ipſā nocte,
& tulit duas uxores ſuas, &
duas concubinas ſuas,&unde-
cim filios ſuos;& tranſivit va-
23 dū Jaboc. Et tulit eos, & tra-
duxit eos per torrētē:&*trāſi-*
24 *erunt* oñia ſua. Et remāſit Ja-
cob ſol': & luctabatur vir cū
25 eo;donec aſcendit aurora. Et
vidit quòd non potuiſſet cum
eo;& tetigit in palmā femoris
ejus:& commota eſt palma fe-
moris Jacob, cùm luctaretur
26 cū eo. Et ait Dimitte me;quia
aſcendit aurora : & dixit ei,
Non dimittam te;niſi benedi-
27 xeris mihi. Et dixit ei, Quod
eſt nomen tuū? & ait, Jacob.
28 Et dixit ei ;Non dicetur ultrà
Jacob nomē tuum ; ſed Iſrael:
quoniam princeps es tu corā
Deo, & cum hominibus præ-
29 valebis. Et interrogavit eum
Jacob;& ait, Indica obſecro,
nomen tuū; & dixit; Ad quid
quæris nomē meū? & bene-
30 dixit ei ibi. Et vocavit Jacob
nomē loci, Peniel: quia vidi
Angelū Dei,facie ad faciē; &
31 ſalva facta eſt anima mea. Et
ort' eſt ei ſol quando tranſivit
Phanuel : & ipſe claudicabat
32 ſup femur ſuū.Propterea non
cōedunt filii Iſrael nervū qui
emarcuit, qui eſt juxta palmā
femoris,uſq; in præſentē diē:
eò ꝗ tetigit in palmā femoris
Jacob, in nervo qui emarcuit.

CAP. XXXIII.

1 ET levavit Jacob oculos ſu-
os; & vidit, & ecce Eſau ve-
niebat ; & cum eo quadrin-
genti viri : & diviſit filios cū
Lia & cum Rachel, & cum du-
abus concubinis.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Præcepit etiā ſecundo, atque 19
etiā tertio,atq; etiā omnibus
ſequentibus greges, dicens;
Secūdū verba iſta loquemini
ad Eſau, cum inveneritis eū.
Dicetis,Ecce etiā ſervus tuus 20
Iacob venit poſt nos: dicit e-
nim, (c) Placabo faciē ejus
per munus præcedens me;
poſtea videbo faciē ejus, for-
taſſe ſuſcipiet faciem meam.
Tranſivit igitur munus ante 21
ipſum,ipſe verò pernoctavit
nocte illā in caſtris. Surrexit 22
autem nocte illā, & accepit
duas uxores ſuas, & duas
ancillas ſuas, & undecim
filios ſuos,& tranſivit vadū
Iaboc. Sumpſitque illos, & 23
tranſire fecit fluvium, tra-
duxitque omnia quæ ipſius
erant. Et remanente Iacobo 24
ſolo, luctatus eſt vir cum eo,
uſq; dum aſcenderet aurora.
Cùm autē videret quòd non 25
prævaleret ei,tetigit acetabu-
lū femoris ejus, et luxatū eſt
acetabulū femoris Iacob dum
luctaretur cum eo. Aitque, 26
Dimitte me, aſcendit enim
aurora; reſpondit verò,Non
dimittam te niſi benedixeris
mihi. Et dixit ei, Quod eſt 27
nomen tuū? reſpondítque,
Iacob. Tum dixit,Non dice- 28
tur amplius Iacob nomen
tuū, ſed Iſrael; nam prin-
ceps fuiſti cum Deo, & cum
hominibus, & prævaluiſti.
Interrogavitque Iacob, & 29
dixit, Indica quæſo nomen
tuū,& reſpondit,Cur quæris
nomen meū? benedixitq; eū
ibi. Itaq; vocavit Iacob no- 30
men loci, Phanuel, quia vidi
Deū facie ad faciē,& ſer-
vata eſt anima mea. Ortus eſt 31
autem ei ſol cum tranſivit
Phanuel: Ipſe verò claudi-
cabat femore ſuo. Ideo non 32
comedunt filii Iſrael nervū
torporis qui eſt ſuper aceta-
bulū femoris, uſque in hunc
diem; quia tetigit acetabulū
femoris Iacob, in nervo qui
obtorpuit.

CAP. XXXIII.

ET levavit Iacob oculos 1
ſuos,viditque, & ecce Eſau
veniebat, & cum eo qua-
dringenti viri, tum diviſit
filios Leæ, & Rachel,& du-
arum ancillarum.

VER. SAM. (c) pacabo

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ووصى الثاني ايضا بمثل ذلك وايضا الثالث وايضا ساير الماضين مع القطعان قايلا * مثل 19
هذا القول تقولون للعيص اذا وافيتموه * وقولوا ايضا هوذا يعقوب وراءنا * لانه قال ارضيه اولا 20
بالهدية المتقدمة بين يدي * وبعد ذلك انظر الى وجهه لعله يشفع في * فتقدمته الهدية وهو 21
بات تلك الليلة في العسكر * وقام في تلك الليلة فاخذ زوجتيه وامتيه والاحد عشر ابنا الذين 22
له فعبر جسر يبوق * ثم اخذهم وعبر بهم الوادي وعبر بجميع ماله * وبقي يعقوب في ذلك 23 24
الجانب وحده * فصارعه رجل الى مطلع الفجر * ولما راى انه لم يطقه دنا من حق وركه * فزال 25
حق ورك يعقوب في مصارعته له * فلما طلع الفجر قال له اطلقني قال لا اطلقك دون ان تباركني 26
* وقال له ما اسمك * قال له يعقوب * قال لا يسمى اسمك ابدا يعقوب فقط بل اسرائيل ايضا * لانك 27 28
رأست عند الله وعند الناس واطقت ذلك * ثم ساله يعقوب وقال له اخبرني باسمك * قال وما سوالك 29
عن اسمي * ولما باركه ثم * وسمى الموضع يعقوب فنيائيل قايلا اني رايت ملاك الله مواجهة وتخلصت 30
نفسي * فلما عبر فنيائيل اشرقت له الشمس وكان الى وقته ذاك يظلع من وركه * لذلك لا ياكل 31 32
بنو اسرائيل عرق النساء الذي مع حق الورك الى هذا اليوم * لما دنا بحق ورك يعقوب بعرق
النساء *

* الفصل الثالث والثلثون *

* ثم رفع يعقوب 1
عينيه فنظر فاذا العيص مقبل ومعه اربع ماية رجل * ففرق اولاده على راحيل وليا والامتين *

Et præcepit etiam ſecundo rem huic ſimi- 19
lem,& tertio quoq;,& reliquis etiam ab-
euntibus cum gregib',dicens: Juxta hunc
ſermonē dicetis ad Eſau cùm perveneri-
tis ad eum. Et dicite etiam, Ecce Jacob 20
poſt nos eſt.Dixit enim,Placabo illum pri-
ùs munere prævio mihi,& poſtea aſpiciā
ad vultū ejus,fortè ſupplicationem meā
accipiet. Præceſſit ergò eum munus, & 21
ipſe pernoctavit eā nocte in caſtris. Et 22
ſurrexit eā nocte; accepitque duas uxo-
res ſuas, & duas ancillas ſuas,& unde-
cim filios quos habebat, & tranſivit ripā
Jaboc.Sumpſitque eos, & traduxit illos 23
per torrentē, et traduxit omnia bona ſua.
Et remanſit Jacob in eo latere ſolus:lucta- 24
tus eſt autem cum eo vir uſque ad ortum
auroræ.Cùmque vidiſſet ſe non poſſe ad- 25
verſus illum,tetigit iſchiū femoris Jacob
in lucta ſua cum eo.Cùmque orta eſſet au- 26
rora,dixit ei; Dimitte me. Ait, Non di-
mittam te niſi poſtquā benedixeris mihi.
Et dixit ad eum,Quod eſt nomen tuum? 27
Ait illi:Jacob. Dixit,Non vocabitur no- 28
men tuum ſemper Iacob tantùm, ſed Iſ-
rael etiam,quoniam excelluiſti apud Deū,
et apud homines,et valuiſti ad hoc.Deinde 29
interrogavit eum Iacob,et ait illi; Indica
mihi nomen tuum.Dixit,Et ad quid peti-
tio tua de nomine meo? Et quia benedixit
eum ibi,Vocavit locum illum Iacob,Pha- 30
niail; dicens,Vidi angelum Dei coràm,et
ſalua facta eſt anima mea. Cùmque per- 31
tranſiſſet Phaniail,ortus eſt illi ſol.Et uſ-
que ad illud tempus claudicabat ex femo-
re ſuo. Propterea non comedunt filii Iſ- 32
rael nervum muliebrem qui eſt cum iſchio
femoris, uſq; in hanc diem, eò quòd teti-
giſſet iſchium femoris Iacob,nervum mu-
liebrem.

CAP. XXXIII.

PRæterea levavit Iacob oculos ſuos,a- 1
ſpexitque,et ecce Eſau veniens,et cum
eo quadringenti viri, diviſitq; filios ſuos
inter Rahil, et Liam,et ambas famulas.

כפר בראשית : לג

,Leah & ,priùs earum natos & ,ancillas poſuit Et
2 וַיָּשֶׂם אֶת־הַשְּׁפָחוֹת וְאֶת־יַלְדֵיהֶן רִאשֹׁנָה וְאֶת־לֵאָה
ipſe Et .poſteriores Ioſeph & Rachel & : poſteriores ejus natos &
3 וִילָדֶיהָ אַחֲרֹנִים וְאֶת־רָחֵל וְאֶת־יוֹסֵף אַחֲרֹנִים׃ וְהוּא
uſque ,vicibus ſeptem terram in ſe incurvavit & : eos ante tranſivit
עָבַר לִפְנֵיהֶם וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה שֶׁבַע פְּעָמִים עַד־
,ejus occurſum in Eſau cucurrit Et ſuum fratrem ad uſq; ſe appropinquare
4 גִּשְׁתּוֹ עַד־אָחִיו׃ וַיָּרָץ עֵשָׂו לִקְרָאתוֹ
.fleverunt & :eũ eſt oſculat⁹ & ,ej⁹ collũ ſuper cecidit & ,eũ eſt cõplex⁹ &
וַיְחַבְּקֵהוּ וַיִּפֹּל עַל־צַוָּארָו וַיִּשָּׁקֵהוּ וַיִּבְכּוּ׃
,natos & ,uxores vidit & ,ſuos oculos levavit Et
5 וַיִּשָּׂא אֶת־עֵינָיו וַיַּרְא אֶת־הַנָּשִׁים וְאֶת־הַיְלָדִים
Deus dedit benignè quos ,Nati :dixit Et ?tibi iſti Qui : dixit &
וַיֹּאמֶר מִי־אֵלֶּה לָּךְ וַיֹּאמַר הַיְלָדִים אֲשֶׁר־חָנַן אֱלֹהִים
,earum nati & ,ipſæ ancillæ appropinquaverunt Et .tuo ſervo
6 אֶת־עַבְדֶּךָ׃ וַתִּגַּשְׁןָ הַשְּׁפָחוֹת הֵנָּה וְיַלְדֵיהֶן
,ejus liberi & ,Leah etiam appropinquavit Et .ſe incurvaverunt &
7 וַתִּשְׁתַּחֲוֶיןָ׃ וַתִּגַּשׁ גַּם־לֵאָה וִילָדֶיהָ
Rachel & ,Joſeph appropinquavit poſt & ,ſe incurvaverunt &
וַיִּשְׁתַּחֲווּ וְאַחַר נִגַּשׁ יוֹסֵף וְרָחֵל
occurri cui illa turma omnis tibi Quæ:dixit Et.ſe incurvaverũt &
8 וַיִּשְׁתַּחֲווּ׃ וַיֹּאמֶר מִי לְךָ כָּל־הַמַּחֲנֶה הַזֶּה אֲשֶׁר פָּגָשְׁתִּי
Eſt :Eſau dixit Et .mei domini oculis in gratiã inveniendũ Ad:dixit Et
9 וַיֹּאמֶר לִמְצֹא־חֵן בְּעֵינֵי אֲדֹנִי׃ וַיֹּאמֶר עֵשָׂו יֶשׁ
:Jahacob dixit Et .tibi quod tibi ſit : mi frater ;multum mihi
10 לִי רָב אָחִי יְהִי לְךָ אֲשֶׁר־לָךְ׃ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב
meum munus capies & ,tuis oculis in gratiam inveni nunc ſi ,quæſo Ne
אַל־נָא אִם־נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ וְלָקַחְתָּ מִנְחָתִי
,Dei faciem videre ut ,tuam faciem vidi idcirco quia :meã manu è
מִיָּדִי כִּי עַל־כֵּן רָאִיתִי פָנֶיךָ כִּרְאֹת פְּנֵי אֱלֹהִים
eſt allata quæ ,meam benedictionẽ quæſo Cape .mihi complacuiſti &
11 וַתִּרְצֵנִי׃ קַח־נָא אֶת־בִּרְכָתִי אֲשֶׁר הֻבָאת
,eum coegit Et .oĩa mihi ſunt quia & ,Deus mihi eſt largitus quia :tibi
לָךְ כִּי־חַנַּנִי אֱלֹהִים וְכִי יֶשׁ־לִי־כֹל וַיִּפְצַר־בּוֹ
tui regione è ambulabo & ,ambulem⁹ & Proficiſcamur :dixit Et .accepit &
12 וַיִּקָּח׃ וַיֹּאמֶר נִסְעָה וְנֵלֵכָה וְאֵלְכָה לְנֶגְדֶּךָ׃
,pecudes & ,teneri nati quòd ſciens meus Dñs :eum ad dixit Et
13 וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲדֹנִי יֹדֵעַ כִּי־הַיְלָדִים רַכִּים וְהַצֹּאן
omnes morientur & unâ die eas pulſabunt Et .me ſuper lactantes boves &
וְהַבָּקָר עָלוֹת עָלָי וּדְפָקוּם יוֹם אֶחָד וָמֵתוּ כָּל־
me ducam ego & ,ſui ſervi faciei ad meus dñs quæſo Tranſeat .pecudes
14 הַצֹּאן׃ יַעֲבָר־נָא אֲדֹנִי לִפְנֵי עַבְדּוֹ וַאֲנִי אֶתְנָהֲלָה
,natorum pedem ad &,meã faciem ad quod operis pedem ad pedetentim
לְאִטִּי לְרֶגֶל הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר־לְפָנַי וּלְרֶגֶל הַיְלָדִים
:Eſau dixit Et .Sehir in meum dominum ad veniam uſquequò
15 עַד אֲשֶׁר־אָבֹא אֶל־אֲדֹנִי שֵׂעִירָה׃ וַיֹּאמֶר עֵשָׂו
hoc quid Ut :dixit Et .mecũ qui ,populo de tecum nunc faciã Stare
אַצִּיגָה־נָּא עִמְּךָ מִן־הָעָם אֲשֶׁר אִתִּי וַיֹּאמֶר לָמָּה זֶּה
Eſau ipſa die in eſt reverſus Et .mei domini oculis in gratiã Inveniã
16 אֶמְצָא־חֵן בְּעֵינֵי אֲדֹנִי׃ וַיָּשָׁב בַּיּוֹם הַהוּא עֵשָׂו
.Sehir in ſuam viam ad
לְדַרְכּוֹ שֵׂעִירָה׃

Verſio VULG. LAT.

2 Et poſuit utramq; ancillam, & liberos earum, in principio: Liam verò, & filios ejus, in ſecundo loco: Rachel autem & Joſeph noviſſimos. 3 Et ipſe progrediẽs adoravit pronus in terram ſepties, donec appropinquaret frater ejus. 4 Currens itaque Eſau obviàm fratri ſuo, amplexatus eſt eũ: ſtringénſq; collum ejus & oſculans flevit. 5 Levatíſq; oculis, vidit mulieres & parvulos earũ, et ait; Quid ſibi volũt iſti? & ſi ad te pertinent? Reſpondit, Parvuli ſunt, quos donavit mihi Deus ſervo tuo. 6 Et appropinquantes ancillæ & filii earũ, incurvati ſũt. 7 Acceſſit quoq; Lia cum pueris ſuis: & cùm ſimiliter adoráſſent, extremi Joſeph & Rachel adoraverunt. 8 Dixítque Eſau, Quænã ſunt iſtæ turmæ quas obviàm habui? Reſpondit, Ut invenirem gratiã corã domino meo. 9 At ille ait, Habeo plurima, frater mi: ſint tua tibi. 10 Dixítq; Iacob, Noli ita, obſecro; ſed ſi inveni gratiã in oculis tuis, accipe munuſculũ de manibus meis: ſic enim vidi faciẽ tuã, quaſi viderim vultũ Dei: eſto mihi propitius, 11 Et ſuſcipe benedictionẽ quã attuli tibi, et quã donavit mihi Deus tribuẽs omnia. Vix fratre compellente 12 ſuſcipiens, Ait, Gradiamur ſimul, eróq; ſocius itineris 13 tui. Dixítq; Jacob, Nôſti, domine mi, quòd parvulos habeã teneros, et oves et boves fœtas, mecum; quas ſi plùs in ambulando fecero laborare, morientur unâ die cuncti gre- 14 ges. Præcedat dñs me⁹ ante ſervũ ſuũ; et ego ſequar paulatĩ veſtigia ej⁹, ſicut videro parvulos meos poſſe, donec veniã 15 ad dñm meũ in Seir. Reſpondit Eſau, Oro te, ut de populo qui mecũ eſt, ſaltẽ ſocii remaneãt viæ tuæ. Non eſt, inquit, neceſſe: hoc uno tantùm indigeo, ut inueniã gratiam in 16 conſpectu tuo, dñe mi. Reverſus eſt itaq; illo die Eſau itinere quo venerat in Seir.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

2 (δ)Καὶ ἔθετο τὰς δύο παιδίσκας καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτῶν ἐν πρώτοις, καὶ Λείαν καὶ τὰ παιδία αὐτῆς ὀπίσω, καὶ Ῥαχὴλ καὶ Ἰωσὴφ ἐσχάτους. 3 Αὐτὸς δὲ (ε) προῆλθεν ἔμπροσθεν αὐτῶν· καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὴν γῆν ἑπτάκις, ἕως 4 τοῦ ἐγγίσαι (ζ) τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. Καὶ προσέδραμεν Ἡσαῦ εἰς συνάντησιν αὐτῷ· καὶ περιλαβὼν (η) αὐτὸν, προσέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν· καὶ 5 ἔκλαυσαν ἀμφότεροι. Καὶ (θ) ἀναβλέψας Ἡσαῦ, εἶδε τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παιδία· καὶ εἶπε, Τί ταῦτά σοι ἐστίν; ὁ δὲ εἶπε, Τὰ παιδία, οἷς ἠλέησεν ὁ Θεὸς τὸν παῖδά σου. 6 Καὶ προσήγγισαν αἱ παιδίσκαι καὶ (ι) τὰ 7 τέκνα αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν. Καὶ προσήγγισε Λεία καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ προσεκύνησαν· καὶ μετὰ ταῦτα προσήγγισε Ῥα- 8 χὴλ καὶ Ἰωσὴφ, καὶ προσεκύνησαν. Καὶ εἶπε, Τί ταῦτά σοι ἐστιν, πᾶσαι αἱ παρεμβολαὶ αὗται, αἷς ἀπήντηκα; ὁ δὲ εἶπεν, Ἵνα εὕρῃ ὁ παῖς σου (κ) χάριν ἐναντίον σου, κύριε. 9 Εἶπε δὲ Ἡσαῦ, Ἔστι μοι πολλά, ἀδελφέ· 10 ἔστω σοι τὰ σά. Εἶπε δὲ Ἰακώβ, Εἰ (λ) εὕρηκα χάριν ἐναντίον σου, δέξαι τὰ δῶρα διὰ τῶν ἐμῶν χειρῶν. ἕνεκεν τούτου εἶδον τὸ πρόσωπόν σου, ὡς ἄν τις ἴδοι πρόσωπον 11 Θεοῦ· καὶ εὐδοκήσεις με. Λάβε τὰς εὐλογίας μου, ἃς ἤνεγκά σοι· ὅτι ἠλέησέ με ὁ Θεὸς, καὶ ἔστι μοι πάντα. καὶ ἐβιάσατο αὐτὸν, καὶ 12 ἔλαβε. Καὶ εἶπεν, Ἀπάραντες (μ) πορευ- 13 σώμεθα ἐπ᾽ εὐθεῖαν. Εἶπε δὲ αὐτῷ, Ὁ κύριός μου γινώσκει, ὅτι τὰ παιδία ἁπαλώτερα, καὶ τὰ πρόβατα καὶ αἱ βόες λοχεύονται ἐπ᾽ ἐμέ· ἐὰν οὖν καταδιώξω (ν) αὐτὰ ἡμέραν μίαν, ἀποθανοῦνται πάντα τὰ κτήνη. 14 Προελθέτω ὁ κύριός μου ἔμπροσθεν τοῦ (ξ) παιδὸς αὐτοῦ· ἐγὼ δὲ ἐνισχύσω ἐν τῇ ὁδῷ κατὰ σχολὴν τῆς πορεύσεως τῆς ἐναντίον μου, καὶ κατὰ πόδα τῶν παιδαρίων, ἕως (ο) τοῦ ἐλθεῖν 15 με πρὸς τὸν κύριόν μου εἰς Σηείρ. Εἶπε δὲ Ἡσαῦ, Καταλείψω μετὰ σοῦ ἀπὸ τοῦ λαοῦ τοῦ μετ᾽ ἐμοῦ. Ὁ δὲ εἶπεν, Ἱνατί τοῦτο; ἱκανὸν, 16 ὅτι εὗρον χάριν ἐναντίον σου, κύριε. Ἀπέστρεψε δὲ Ἡσαῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς τὴν ὁδὸν αὐτοῦ εἰς Σηείρ.

2 *Et poſuit duas ancillas & filios earum in primis, & Liam et pueros ejus pòſt, & Rachel et Ioſeph ultimos.* 3 *Ipſe autem præceſſit ante eos: & adoravit ſuper terram ſepties, quoadusque appropinquaret fratri ſuo.* 4 *Et accurrit Eſau in occurſum ejus: & amplexus eum procidit ſuper collum ejus, & oſculatus eſt eum: & fleverunt utrique.* 5 *Et reſpiciens Eſau vidit mulieres, & parvulos; et dixit, Quid? hi tibi ſunt? At ille dixit, Parvuli, quos miſericorditer dedit Deus puero tuo.* 6 *Et appropinquaverunt ancillæ, & filii eorum, & adoraverunt.* 7 *Et acceſſit Lia, et filii ejus, & adoraverunt. Et poſt hæc acceſſit Rachel, & Ioſeph, & adoraverunt.* 8 *Et dixit, Quid? hæc tibi ſunt, omnia caſtra hæc, quibus occurri? At ille dixit, ut inveniat puer tuus gratiam coram te, domine.* 9 *Dixit autem Eſau; Sunt mihi multa, frater: ſint tibi tua.* 10 *Dixit autem Iacob, Si inveni gratiam coram te, accipe dona per meas manus. Propter hoc vidi faciem tuam, quemadmodũ ſi quis videat faciem Dei: (c) & complacebis mihi.* 11 *Accipe benedictiones meas quas attuli tibi, quoniam miſertus eſt mei Deus, & ſunt mihi omnia: & coegit eum; & accepit.* 12 *Et dixit; Promoventes eamus in (d) rectam.* 13 *Dixit autem ei, Dominus meus ſcit, quòd parvuli ſunt teneriores, & oves & boves fœtantur ſuper me: Si ergò urgeam eas diem unum, morientur omnia pecora.* 14 *Præcedat dominus meus ante puerũ ſuum: Ego autẽ invaleſcã in via ſecundùm tarditatẽ profectionis ejus, quæ coram me, et juxta pedem parvulorum, quoadusque veniam ad dominum meum in Seir.* 15 *Dixit autem Eſau, Relinquam tecum de populo, qui mecum eſt. At ille dixit, ut quid hoc? Satis eſt, quòd inveni gratiam coram te, domine.* 16 *Revertit autem Eſau in die illa ad viam ſuam in Seir.*

MS. A. (δ) Καὶ ἐποίησεν τὰς (ε) παρῆλθεν (ζ) τοῦ ἀδελφοῦ (η) αὐτὸν ἐφίλησεν, καὶ προσέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ· καὶ ἔκλαυσαν (θ) ἀναβλέψας, ἴδεν (ι) τὰ παιδία αὐτῶν, (κ) χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου, (λ) εὕρηκα (μ) πορευθῶμεν (ν) αὐτοὺς (ξ) παιδός· ἐγὼ (ο) τοῦ με ἐλθεῖν

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Et tranſire fecit ancillas cũ filiis earũ initio, 2
Leã verò et filios ej⁹ ſecũdo loco, et Rahelẽ
ac Joſeph poſtremo. Ipſe autẽ præceſſit eos, 3
et adoravit ſuper terrã ſeptẽ vicib⁹ quouſq;
approinquaret ad fratrem ſuum. Et accur- 4
rit Eſau in occurſum ejus, eúmque amplexatus
cecidit ſuper collũ ej⁹, et oſculat⁹ eſt
eũ, fleverúntq;. Et ſublatis Eſau oculis ſuis, 5
vidit mulieres & pueros, dixítq;, Unde tibi
iſti? reſpondit illi Jacob, Pueri ſũt quos
conceſſit De⁹ ſervo tuo. Deinde acceden- 6
tes ancillæ ſimul cum filiis ſuis, adoraverunt.
Acceſſit quoq; Lea & filii ejus, & 7
adoraverunt. Demùm acceſſit etiã Rahel;
& Joſeph, atq; adoraverũt. Præterea dixit 8
Eſau ad Jacob, Unde tibi univerſa hæc turma
quæ mihi obviàm fuit? Ait illi Jacob,
Quaten⁹ invenirem gratiã in oculis domini
mei. Inquit ad eum Eſau, Habeo, & qui- 9
dẽ abundè habeo, frater mi; repete quod
tuũ eſt. Inquit ad eum Jacob, Si inveni gra- 10
tiã in oculis tuis, ſuſcipe munus meum de
manib⁹ meis, quia nunc vidi faciẽ tuã quaſi
aſpectũ vult⁹ Angeli, & gratũ me habuiſti.
Suſcipe benedictionẽ meã quã attuli tibi; 11
nã miſert⁹ eſt mihi De⁹, nam habeo omnia.
Et compulit eum, accepitq;. Dicit ei Eſau, 12
Proficiſcamur & abeam⁹, ibóq; unà tecum.
Ait illi Jacob, Dñs me⁹ novit pueros eſſe 13
parvulos, & oves ac boves lactantes me habere,
quas ſi impulero unâ die, morietur totũ
pecus. Præcedat Dñs me⁹ ſervum ſuũ, 14
& ego incedã ſenſim juxta paſſ⁹ armenti q
ante me eſt, et juxta paſſ⁹ parvulorũ, donec
perveniã ad Dñm meũ in Seir. Dicit ad eũ 15
Eſau, Relinquã apud te ex populo qui mecũ
eſt. Reſpondit Jacob, Ad quid proderit mihi?
inveniã quæſo gratiã in oculis dñi mei.
Reverſúſq; eſt Eſau in die illa ad iter ſuum, 16
versùs Seir.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

2 ושוי ית־לחינתא וית־בניהון
קדמותא וית־לאה ובנהא
בתראין וית־רחל וית־יוסף
3 בתראין: והוא עבר קדמיהון וסגיד
על־ארעא שבע זמנין עד־מקרביה
4 לות־אחוהי: ורהט עשו לקדמותיה
וגפפיה ונפל על־צואריה ונשקיה
5 ובכו: וזקף ית־עינוהי וחזא ית־
נשיא וית־בניא ואמר מן־אלין
לך ואמר בניא די־חן יי לעבדך:
6 וקריבא לחינתא אנון ובניהון
7 וסגידא: וקריבת אף־לאה ובנהא
וסגידו ובתר־כן קריב יוסף ורחל
8 וסגידו: ואמר מא לך כל משריתא
הדא די ארעית ואמר לאשכחא
9 רחמין בעיני רבוני: ואמר עשו
אית־לי סגי אחי אצלח בדילך:
10 ואמר יעקב בבעו אם־כען
אשכחית רחמין בעינך ותקביל
תקרובתי מן־ידי ארי־על־כן
חזיתינון לאפך כחיזו אפי רברביא
11 ואתרעית לי: קביל־כען ית־
תקרובתי דאתותיאת לך ארי־
רחם־עלי יי וארי אית־לי כולא
12 ואתקיף ביה וקביל: ואמר טול
13 ונהך ואיהך לקבלך: ואמר ליה
רבוני ידע ארי־ינקיא רכיכין
ועאנא ותורי מניקתא עלי ואם־
ידחוקינון יומא חד ימותון כל־
14 ענא: יעבר־כען רבוני קדם עבדיה
ואנא אדבר בניח לרגל עובדתא
די־קדמי ולרגל ינקיא עד דאיתי
15 לות־רבוני לשעיר: ואמר עשו
אשבוק־כען עמך מן־עמא די עמי
ואמר למא דנן אשכח רחמין
16 בעיני רבוני: ותב ביומא ההוא
עשו לאורחיה לשעיר:

2 Et poſuit concubinas & filios earum in principio: Liamq; & filios ſuos poſteriores; Rachel autem & Joſeph noviſſimos. 3 Et ipſe trãſivit ante eos: & adoravit ſuper terram ſeptem vicibus; donec appropinquavit uſq; ad fratrem ſuum. 4 Et cucurrit Eſau in occurſum ejus, & amplexatus eſt eũ; & ruit ſuper collũ ejus, & oſcu- 5 lat⁹ eſt eũ: & fleverunt. Et levavit oculos ſuos, viditq; mulieres & filios; & ait, Qui ſunt iſti tibi? & ait; Filii ſunt quos 6 donavit Deus ſervo tuo. Et acceſſerunt concubinæ, & filii 7 earum, & adoraverunt. Et acceſſit etiam Lia & filii ſui, et adoraverunt: & poſteà acceſſit Joſeph & Ra- 8 chel, & adoraverunt. Et ait; Ad quid tibi hæc turma quam obviam habui? Et ait; Ut veniã gratiã in oculis domini 9 mei. Et dixit Eſau, Habeo multum: frater mi, proſit tibi 10 quod tuũ eſt. Et dixit Jacob; Obſecro, ſi inveni nunc gratiã in oculis tuis, ut ſuſcipias munus meum de manu meà: quia ſic vidi faciem tuã, quaſi viderim faciẽ principũ, & pla- 11 cuiſti mihi. Suſcipe obſecro munus meũ quod oblatum eſt tibi; quoniã miſertus eſt mihi Deus, et quoniã habeo omnia: 12 & coegit eum & ſuſcepit. Et dixit, Proficiſcere & eamus: 13 & ibo è regione tui. Et dixit ei; Dominus meus ſcit quoniã parvuli ſunt teneri, & oves & boves lactantes apud me: & ſi fatigarent eas uno die, morientur omnes oves. 14 Tranſeat nunc dominus meus ante ſervum ſuũ: et ego ducã paulatim, juxta greſſum familiæ quæ eſt coram me, & ſecundùm greſſum parvulorũ; donec veniam ad dominum 15 meum in Seir. Et dixit Eſau; Dimittã nunc tecum de populo qui mecum eſt: & dixit, Ad quid? inveniam gratiam 16 in oculis domini mei. Et reverſus eſt Eſau in die illà per viam ſuam in Seir.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

2 *Poſuitq; ancillas, & filios earum in principio: Leam verò & filios ejus poſteriores, Rachelem autem & Joſephũ noviſſimos.* 3 *Ipſe verò præivit illis, proſtravitq; ſe in terrã ſepties, uſq; dum appropinquaret ad fratrẽ ſuũ.* 4 *Cucurrit autẽ Eſau obviã ei, amplexuſq; eſt eum, & cecidit ſuper collũ ejus, & oſculat⁹ eſt eũ, & fleverunt.* 5 *Poſteà levavit oculos ſuos, & vidit mulieres et pueros, et dixit, Quid hæc ſunt tibi? reſponditq;, Pueri ſunt quos miſericorditer dedit Deus ſervo tuo.* 6 *Et acceſſerunt ancillæ ipſæ, et filii earũ, et adoraverunt.* 7 *Acceſſit etiã Lea, et filii ej⁹, et adoraverũt; poſteã acceſſit Joſeph et Rachel, et adoraverunt.* 8 *Dixitq;, Quid tibi omnis hæc turma cui occurri? et reſpondit, ut invenire gratiã in oculis domini mei.* 9 *Dixit autẽ Eſau, Sunt mihi multa, frater, ſint tibi tua.* 10 *Reſponditq; Jacob, Ne quæſo; ſi nunc inveni gratiã in oculis tuis, accipies munus meũ de manu mea: nam ideo vidi faciẽ tuã quaſi viderem faciẽ Dei, et complacebis mihi.* 11 *Accipe quæſo benedictionem meã quã attuli tibi, quia miſertus eſt mei Deus, et quia hæc omnia mea ſunt: inſtitit autem ei, et accepit.* 12 *Poſteã dixit; Proficiſcamur, et eam⁹, ibo ante te.* 13 *Et reſpondit ei, Dominus meus novit quòd pueri teneri ſunt, oves quoq; et boves fœtæ ſunt mihi, ſi urgeam eas diem unum, morientur omnia pecora.* 14 *Tranſeat quæſo dominus meus ante ſervum ſuum, et ego (a) invaleſcam ſenſim ad pedem operis quod eſt ante me, et ad pedem puerorum, uſq; dum veniam ad dominum meum in (b) Seir.* 15 *Dixit autem Eſau, Relinquam quæſo tecum de populo qui mecum eſt; et reſpondit, Quare hoc? inveniam gratiam in oculis domini mei.* 16 *Et reverſus eſt illo die Eſau viam ſuam in (c) Seir.*

VER. SAM. (a) expectabo ut eam ad (b) Gabhla. (c) Gabhla.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 * وصير الامتين واولادهما اولا * ثم ليا واولادها * ثم راحيل واولادها بعد ذلك * وهو يقدمهم *
3 فسجد علي الارض سبع مرات الي ان دنا من اخيه * فاحضر العيص للقايه * فعانقه وانكب 4
5 علي عنقه وقبله وبكيا * فرفع عينيه فنظر النساء والاولاد * فقال من هولاء منك * قال
6 الاولاد الذين رزقهم الله عبدك * فتقدم الامتان واولادهما وسجدوا * ثم تقدمت ليا ايضا 7
8 واولادها وسجدوا * وبعد ذلك تقدم يوسف وراحيل فسجدا * ثم قال له لم لك جميع العسكر
9 الذي فاجاته * قال لاجد حظا عند سيدي * قال العيص موجود لي اكثر منه * بقي لك يا
10 اخي مالك * قال يعقوب لا يا سيدي ان وجدت حظا عندك فاقبل هديتي من يدي * فاني
11 رايت وجهك كنظر وجه الاشراف * فارض عني * واقبل بركتي التي جيت بها لك * فان الله
12 قد رافني وموجود لي اكثر من ذلك فالح عليه حتي اخذها * ثم قال له نرحل ونمضي واسير
13 معك * قال له سيدي يعلم ان الاولاد رطاب والغنم والبقر مرضعات عندي * فان كددتها
14 يوما واحدا تموت كثيرها * يتقدم سيدي عبده وانا اسوقهم رويدا من اجل الملاك
15 الذي معي ومن اجل الاولاد * الي ان اجي الي سيدي الي سراه * فقال العيص فاخلف معك
16 من القوم الذين معي * قال لماذا قد وجدت كل هذا الحظ عند سيدي * فرجع العيص في ذلك
اليوم الي طريقه الي سراه *

2 *Et collocavit ambas ancillas ac filios earum in primis: Deinde Liam ac filios ejus: tum Rahil ac filios ejus poſtremò.* 3 *Et ipſe præcedebat eos: Adoravitque ſuper terram ſeptem vicibus, quouſque perveniit ad fratrem ſuum.* 4 *Cucurrit autẽ Eſau in occurſum ejus, & amplexatus eſt eum, procidítque ſuper collum ejus, & oſculatus eſt eũ, & fleverunt ambo.* 5 *Levavitq; oculos ſuos, & vidit mulieres ac filios, dixitq;, Qui pertinent iſti ad te? Dixit, Sunt filii quos conceſſit Deus ſervo tuo.* 6 *Acceſſeruntq; ambæ ancillæ & filii earum, & adoraverunt:* 7 *Deinde acceſſit Lia etiam & filii ejus, & adoraverunt: & poſteà acceſſit Joſeph & Rahil, adoraveruntque ambo.* 8 *Deinde dixit ei, Ad quid tibi omnes turmæ in quas incidi? Ait, Ut inveniam ſortem apud dominum meum.* 9 *Dixit Eſau, Eſt mihi plus his; reſtent tibi, ô frater mi, bona tua.* 10 *Ait Iacob, Non ô domine mi; ſi inveni ſortem apud te, accepta munus meum de manibus meis: Nam vidi faciem tuam quaſi aſpectum faciei Nobilium: Placare mihi,* 11 *Et accepta benedictionem meam, quam attuli tibi; nam Deus miſertus eſt mei, & habeo plus his: & inſtitit ei donec accepiſſet ea.* 12 *Tum dixit ei, Proficiſcamur & eamus, & abibo tecum.* 13 *Dixit ei, Dominus meus ſcit filios eſſe teneros, & oves & boves lactantes apud me, quòd ſi vexavero eas die uno, morientur multæ ex eis.* 14 *Præeat dominus meus ſervum ſuũ, & ego ducã eas lentè propter poſſeſſiones quas habeo mecum, et propter filios; quouſque veniam ad dominum meum in Sarah.* 15 *Dixit Eſau, Relinquam tecum ex hominibus qui mecum ſunt. Ait, Quare inveni totam hanc ſortem apud dominum meum?* 16 *Reverſus eſt ergò Eſau in illa die ad iter ſuum, ad Sarah.*

ספר בראשית : לד

suo gregi & ,domum sibi ædificavit &,Succoth in est profectus Jahacob Et
17 ויעקב נסע סכתה ויבן לו בית ולמקנהו
venit Et .Succoth loci nomen vocavit Idcirco .tabernacula fecit
עשה סכת על כן קרא שם המקום סכות: ויבא 18
, Chenahan terrâ in quæ , Sechem civitatem Salem in Jahacob
יעקב שלם עיר שכם אשר בארץ כנען
emit Et .urbem ante ,ei castrametatus & :Aram Padan de illo veniendo in
19 בבאו מפדן ארם ויחן את פני העיר: ויקן
manu de suum tabernaculum ibi tetendit quo ,agri partem
את חלקת השדה אשר נטה שם אהלו מיד
statuit Et .agnis centum in ,Sechem patris Chamor filiorum
20 בני חמור אבי שכם במאה קשיטה: ויצב
.Israel Elohe El :illud vocavit & ,altare ibi
שם מזבח ויקרא לו אל אלהי ישראל:

CAP. XXXIV. לד

videndum ad ,Jahacob ipsi peperit quam ,Leah filia Dinah est egressa Et
1 ותצא דינה בת לאה אשר ילדה ליעקב לראות
Chivvæi Chamor filius Sechem eam vidit Et .terræ filiabus in
2 בבנות הארץ: וירא אתה שכם בן חמור החוי
.eam amixit & ,ei concubuit & ,eam tulit & ,terræ principis
נשיא הארץ ויקח אתה וישכב אתה ויענה:
.puellam dilexit & ,Jahacob filiâ Dinah in ejus anima hæsit Et
3 ותדבק נפשו בדינה בת יעקב ויאהב את הנער
Chamor ad Sechem dixit Et .puellæ cor super est locutus Et
4 וידבר על לב הנער: ויאמר שכם אל חמור
.uxorem in hanc natam mihi Cape : dicendo ,suum patrem
אביו לאמר קח לי את הילדה הזאת לאשה:
ejus filii Et .suam filiam Dinah violaverit quod audivit Jahacob Et
5 ויעקב שמע כי טמא את דינה בתו ובניו
.eorum venire ad usque ,Jahacob siluit Et .agro in ejus pecore cum erant
היו את מקנהו בשדה והחרש יעקב עד באם:
.eo cum loquendũ ad Jahacob ad Sechem pater Chamor est egressus Et
6 ויצא חמור אבי שכם אל יעקב לדבר אתו:
sunt affecti dolore & ,ipsi audire ut ,agro de venerunt Jahacob filii Et
7 ובני יעקב באו מן השדה כשמעם ויתעצבו
,Israel in fecit abjectionem quia ,valde eis fuit ira & ,viri
האנשים ויחר להם מאד כי נבלה עשה בישראל
Chamor est locutus Et .fiet non sic & ,Jahacob filiâ cum cubando ad
8 לשכב את בת יעקב וכן לא יעשה: וידבר חמור
date ,vestrâ filiâ in ejus anima complacuit mei filii Sechem:dicendo,eis cum
אתם לאמר שכם בני חשקה נפשו בבתכם תנו
vestras filias : nobiscum jungite connubia Et .uxorem in illi eam quæso
9 נא אתה לו לאשה: והתחתנו אתנו בנתיכם
:habitabitis nobiscum Et .vobis accipietis nostras filias & ,nobis date
10 תתנו לנו ואת בנתינו תקחו לכם: ואתנו תשבו
.eâ in Negotiamini & ,eâ circuite & ,habitate vestras facies ad erit terra &
והארץ תהיה לפניכם שבו וסחרוה והאחזו בה:
gratiam Inveniam : ejus fratres ad & ,ejus patrem ad Sechem dixit Et
11 ויאמר שכם אל אביה ואל אחיה אמצא חן
.dabo ,mihi dixeritis quod & : vestris oculis in
בעיניכם ואשר תאמרו אלי אתן:

Versio VULG. LAT.

17 Et Jacob venit in Socoth: ubi ædificatâ domo & fixis tentoriis, appellavit nomen loci illius, Socoth, id est, Tabernacula. 18 Transivitq; in Salem urbem Sichimorum, quæ est in terra Chanaan, postquàm reversus est de Mesopotamia Syriæ: & habitavit juxta oppidum. 19 Emitq; partem agri in qua fixerat tabernacula, à filiis Hemor patris Sichem, centum agnis. 20 Et erecto ibi altari, invocavit super illud fortissimum Deum Israel.

CAP. XXXIV.

1 EGressa est autem Dina filia Liæ, ut videret mulieres regionis illius. 2 Quã cùm vidisset Sichem filius Hemor Hevæi, princeps terræ illius, adamavit eam: & rapuit, & dormivit cum illa, vi opprimens virginem. 3 Et conglutinata est anima ejus cum ea, tristémque delinivit blanditiis. 4 Et pergens ad Hemor patrem suum, Accipe, inquit, mihi puellam hanc conjugem. 5 Quod cùm audisset Jacob, absentib⁹ filiis, et in pastu pecorum occupatis, siluit donec redirent. 6 Egresso autem Hemor patre Sichem ut loqueretur ad Jacob, 7 Ecce filii ejus veniebant de agro; auditóq; quod acciderat, irati sunt valdè, eò quòd fœdam rem operatus esset in Israel; &, violatâ filiâ Jacob, rem illicitam perpetrâsset. 8 Locutus est itaque Hemor ad eos, Sichem filii mei adhæsit anima filiæ vestræ: date eam illi uxorem. 9 Et jungamus vicissim connubia: filias vestras tradite nobis, & filias nostras accipite. 10 Et habitate nobiscum: terra in potestate vestra est; exercete, negotiamini, & possidete eam. 11 Sed & Sichem ad patrem & ad fratres ejus ait, Inveniam gratiam coram vobis: & quæcumque statueritis, dabo.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

17 Καὶ Ἰακὼβ ἀπαίρει εἰς σκηνάς· καὶ ἐποίησεν (π) ἑαυτῷ ἐκεῖ οἰκίας, καὶ τοῖς κτήνεσιν αὐτοῦ ἐποίησε σκηνάς· διὰ τοῦτο ἐκάλεσε τὸ 18 ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου, Σκηναί. Καὶ ἦλθεν Ἰακὼβ εἰς Σαλὴμ πόλιν (ρ) Σικίμων, ἥ ἐστιν ἐν γῇ Χαναάν, ὅτε (σ) ἐπανῆλθεν ἐκ τῆς Μεσοποταμίας Συρίας· καὶ (τ) παρενέβαλε κατὰ 19 πρόσωπον τῆς πόλεως. Καὶ ἐκτήσατο τὴν μερίδα τοῦ ἀγροῦ, οὗ ἔστησεν ἐκεῖ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, παρὰ Ἐμμὼρ πατρὸς Συχὲμ, ἑκατὸν 20 ἀμνῶν. Καὶ ἔστησεν ἐκεῖ θυσιαστήριον, καὶ ἐπεκαλέσατο τὸν θεὸν Ἰσραήλ.

17 Et Jacob divertit in tabernacula; et fecit sibi illic domos, & pecoribus suis fecit tabernacula. Ideò vocavit nomẽ loci, Tabernacula. 18 Et venit Iacob in Salem civitatem Secimorũ, quæ est in terra Chanaan, cùm advenit de Mesopotamia Syriæ: & applicuit ad faciem civitatis. 19 Et acquisivit partem agri, in quo statuit illic tabernaculum suum, ad Emmor patrem Sychem, centum agnis. 20 Et statuit ibi altare, et invocavit Deum Israel.

MS. A. (π) αὐτῷ (ρ) Σικίμων, (σ) ἦλθεν (τ) παρενέβαλεν

ΚΕΦ. λδʹ.

1 Ἐξῆλθε δὲ Δεῖνα, ἡ θυγάτηρ Λείας, ἣν ἔτεκε τῷ Ἰακὼβ, καταμαθεῖν τὰς θυγατέρας 2 τῶν ἐγχωρίων. Καὶ εἶδεν αὐτὴν Συχὲμ ὁ υἱὸς (α) Ἐμμὼρ ὁ Εὑαῖος, ὁ ἄρχων τῆς γῆς· καὶ λαβὼν αὐτὴν, ἐκοιμήθη μετ᾽ αὐτῆς· καὶ 3 ἐταπείνωσεν αὐτήν. Καὶ προσέσχε τῇ ψυχῇ Δείνας τῆς θυγατρὸς Ἰακώβ· καὶ ἠγάπησε τὴν παρθένον· καὶ ἐλάλησε κατὰ τὴν διάνοιαν τῆς 4 παρθένου αὐτῇ. (β) Εἶπε Συχὲμ πρὸς Ἐμμὼρ τὸν πατέρα αὐτοῦ, λέγων, Λάβε μοι (γ) τὴν 5 παιδίσκην ταύτην εἰς γυναῖκα. Ἰακὼβ δὲ ἤκουσεν, ὅτι ἐμίανεν ὁ υἱὸς Ἐμμὼρ Δεῖναν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ· (οἱ δὲ υἱοὶ αὐτοῦ ἦσαν μετὰ τῶν κτηνῶν αὐτοῦ ἐν τῷ πεδίῳ.) παρεσιώπησε δὲ 6 Ἰακὼβ, ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτούς. Ἐξῆλθε δὲ Ἐμμὼρ ὁ πατὴρ Συχὲμ πρὸς Ἰακὼβ, λα- 7 λῆσαι αὐτῷ. Οἱ δὲ υἱοὶ Ἰακὼβ ἦλθον ἐκ τοῦ πεδίου. ὡς δὲ ἤκουσαν, (δ) κατενύγησαν οἱ ἄνδρες, καὶ λυπηρὸν ἦν αὐτοῖς σφόδρα, ὅτι ἄσχημον (ε) ἐποίησεν ἐν Ἰσραήλ, κοιμηθεὶς μετὰ τῆς θυγατρὸς Ἰακώβ· καὶ οὐχ οὕτως ἔσται. 8 Καὶ ἐλάλησεν (ζ) Ἐμμὼρ αὐτοῖς, λέγων, Συχὲμ ὁ υἱός μου προείλετο τῇ ψυχῇ τὴν θυγατέρα ὑμῶν· δότε οὖν αὐτὴν αὐτῷ (η) γυ- 9 ναῖκα. Καὶ ἐπιγαμβρεύσασθε ἡμῖν· τὰς θυγατέρας ὑμῶν δότε ἡμῖν, καὶ τὰς θυγατέ- 10 ρας ἡμῶν λάβετε τοῖς υἱοῖς ὑμῶν. Καὶ ἐν ἡμῖν κατοικεῖτε· (θ) καὶ ἡ γῆ ἰδοὺ πλατεῖα ἐναντίον ὑμῶν. κατοικεῖτε, καὶ ἐμπορεύεσθε ἐπ᾽ αὐτῆς, καὶ ἐγκτήσασθε ἐν αὐτῇ. Εἶπε δὲ 11 Συχὲμ πρὸς τὸν πατέρα αὐτῆς, καὶ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῆς, Εὕροιμι χάριν ἐναντίον ὑμῶν· καὶ ὃ ἐὰν (ι) εἴπητε, δώσομεν.

CAP. XXXIV.

1 EXiit autem Dina filia Liæ, quam peperit ipsi Iacob, ut condisceret filias hominum regionis ejus. 2 Et vidit eam Sychem filius Emmor Evæus, princeps terræ. Et accepit eã, et dormivit cũ ea, et humiliavit eam. 3 Et intendit animo Dinæ filiæ Jacob, & amavit virginem. Et locutus est secundùm sensum virginis (a) ipsi. 4 (b) Dixit Sychem ad Emmor patrem suum, dicens; Sume mihi hanc puellã in uxorem. 5 Jacob autem audivit, quia polluerat filius Emmor Dinam filiam suam. Filii autem ejus erant cum pecoribus ejus in agro. Siluit autem Jacob, donec ipsi venirent. 6 Exiit autem Emmor pater Sychem ad Jacob loqui cum eo. 7 Filii autem Jacob venerunt ex agro. Et cùm audissent; compuncti sunt viri, & triste erat illis valdè, quòd turpe fecerat in Israel; quòd dormisset cũ filia Jacob: & non sic erit. 8 Et locutus est Emmor eis, dicens; Sychem fili⁹ me⁹ elegit animo filiam vestrã. Date igitur eam ei uxorem. 9 Et connubia jungite nobiscum: filias vestras date nobis; & filias nostras accipite filiis vestris. 10 Et in nobis habitate: et terra ecce lata coram vobis: habitate, & negotiamini in ea, et acquirite in ea. 11 Dixit autem Sychem ad patrem ejus et ad fratres ejus; Inveniam gratiam coram vobis: et quodcumque dixeritis, dabim⁹.

MS. A. (α) Ἐμμὼρ ὁ Χορραῖος, (β) Εἶπεν δὲ Συχὲμ (γ) τὴν παιδίσκην ταύτην (δ) κατενύχθησαν (ε) ἐποίησεν Συχὲμ ἐν Ἰσραήλ, (ζ) αὐτοῖς Ἐμμώρ, (η) γυναῖκα. Ἐπιγαμβρεύσατε (θ) καὶ ἰδοὺ ἡ γῆ (ι) εἴπητε, ἡμῖν δώσομεν.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]

17 Jacob verò perrexit ad Sochoth; ædificavítque sibi domum, & pecoribus suis construxit tentorium. Propterea vocavit nomen loci illius Sochoth. 18 Et venit Jacob ad Salem civitatem Sechim in regione Chanaan, dum rediret ex Phadan Aram, & castrametat⁹ est è regione illi⁹ civitatis. 19 Emítque partẽ agri à filiis Hemor patris Sechim, centum ovibus. 20 Et fixit ibi tabernaculum suum, erexitq; ibi aram, vocavítque eam Fortissimum Deum Israelis.

CAP. XXXIV.

1 EGressa est autem Dina filia Leæ quæ genita fuerat Jacobo, ut videret filias *illius* regionis. 2 Et vidit eam Sechim fili⁹ Hemor Hevæi, principis terræ illius, rapuítque Dinam, & dormiens cum illa, constupravit eam. 3 Et egressa est anima ejus post Dinam filiam Jacobi, amavítque puellam, & consolat⁹ est puellam. 4 Et dixit Sechim ad Hemor patrem suum, Accipe mihi puellã hanc conjugem. 5 Jacob autem audivit quòd polluisset Dinam filiam suam, filiis ejus cum pecore existentibus in agro, siluit Jacob donec redirent. 6 Egresso itaq; Hemor patre Sechim ad Jacobũ, ut alloqueretur eum, 7 Filii Jacob venerunt ex agro; cúmq; audissent, ægrè tulerunt viri, & doluerunt vehementer, eò quòd perpetrâssent rem tam nefariam in Israel, & constuprâssent filiam Jacob, nec ita sit agendũ. 8 Locut⁹ est igitur Hemor cum eis, & dixit ad eos, Sechim filii mei anima concupivit filiam vestram: date eam illi uxorem: 9 Et jungite connubia nobiscũ, filias vestras tradite nobis, & filias nostras accipite vobis; 10 Et nobiscum habitate: en terra vobis patet, commoramini, & negotiamini, & possessiones acquirite in ea. 11 Dixit etiã Sechim patri et fratrib⁹ ej⁹, Inveniã quæso gratiã in oculis vestris, & quicquid statuetis mihi, dabo.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

17 ויעקב נטל לסכות ובנא ליה ביתא
ולבעירוהי עבד מטלן על כן קרא
שמא דאתרא סכות: ואתא יעקב 18
שלים לקרתא דשכם די בארעא
דכנען במיתוהי מפדן ארם ושרא
לקביל אפי קרתא: וזבן ית אחסנת 19
חקלא די פרסיה תמן למשכניה
מידא דבני חמור אבוהי דשכם
במאה חורפן: ואקים תמן מדבחא 20
ופלח עלוהי קדם אל אלהא
דישראל: לד
ונפקת דינה בת לאה די ילידת 1
ליעקב למחזי בבנת ארעא: וחזא 2
יתה שכם בר חמור חואה רבא
דארעא ודבר יתה ושכיב יתה
ועניה: ואתרעיאת נפשיה בדינא 3
בת יעקב ורחים ית עולימתא
ומליל על לבא דעולימתא: ואמר 4
שכם לחמור אבוהי למימר סב לי
ית עולימתא הדא לאתו: ויעקב 5
שמע ארי סאיב ית דינה ברתיה
ובנוהי הוו עם גיתוהי בחקלא
ושתיק יעקב עד מיתיהון: ונפק 6
חמור אבוהי דשכם לות יעקב
למללא עמיה: ובני יעקב עלו מן 7
חקלא כד שמעו ואתנסיסו גובריא
ותקיף להון לחדא ארי קלנא עבד
בישראל למשכב ית בת יעקב וכן
לא כשר לאתעבדא: ומליל חמור 8
עמהון למימר שכם ברי אתרעיאת
נפשיה בברתיכון הבו כען יתה
ליה לאתו: ותתחתנון בנא בנתיכון 9
תתנון לנא וית בנתנא תסבון לכון:
ועמנא תתבון וארעא תהי קדמיכון 10
תיבו ועבידו בה סחורתא ואחסינו
בה: ואמר שכם לאבוהא ולאחהא 11
אשכח רחמין בעיניכון ודי תימרון
לי אתן:

17 Et Jacob profectus est in Sochoth; et ædificavit sibi domũ: & pecoribus suis fecit umbracula; propterea vocatum est 18 nomen loci, Sochoth. Et venit Jacob sanus in civitatem Sichẽ, quæ est in terrâ Chanaan; quando veniebat de Mesopotamiâ Syriæ: & mansit è regione *faciei* civitatis. 19 Emitq; possessionẽ agri, in quo tetenderat tabernaculũ suũ, de filiis Hemor patris Sichem: centũ agnis. 20 Et erexit ibi altare: & sacrificavit super illud, coram fortissimo Deo Israel.

CAP. XXXIV.

1 ET egressa est Dinah filia Liæ quã pepererat ex Jacob: 2 ut videret filias terræ. Et vidit eam Sichem filius Hemor Evæi, principis terræ: & tulit eam, dormivitq; cũ eâ, & oppressit eã. 3 Et complacuit animæ suæ in Dinâ filia Jacob: & dilexit puellam; & locutus est ad cor puellæ. 4 Et ait Sichẽ ad Hemor patrẽ suũ, dicens: Accipe mihi puellam hanc in 5 uxorẽ. Et Jacob audivit quòd violata esset Dina filia sua; & filii sui erant cum pecoribus suis in agro: & siluit Jacob, 6 donec venirent. Egressusq; est Hemor pater Sichẽ ad Jacob: 7 ut loqueretur cũ eo. Filii autem Jacob venerunt de agro, cùm audissent quod factũ fuerat; & indignati sunt viri, & irati sunt valde: quoniã ignominia facta esset in Israel, dormiendo cum filiâ Jacob; & 8 sic non debuerat fieri. Et locutus est Hemor cũ eis dicẽs: Animæ Sichem filii mei complacuit filia vestra; date ob- 9 secro eam, ipsi in uxorem. Et jungite cõnubia nobiscũ: filias vestras dabitis nobis, & filias nostras accipietis vobis. 10 Et nobiscũ habitabitis: terra autem est corã vobis; manete, & negotiamini in ea; atq; pos- 11 sidete eã. Dixitq; Sichẽ patri ejus & fratrib⁹; Inveniã gratiam in oculis vestris: et quicquid dixeritis mihi, dabo.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

17 *Jacob autem profectus est in Sucoth, & ædificavit sibi domum, gregibus verò suis fecit tabernacula: propterea vocavit nomen loci Sucoth.* 18 *Posteà venit Iacob Salom civitatem Sichimorum, quæ est in terra Chanaan, cum veniret de Padan Aram, & castrametatus est ante urbem.* 19 *Acquisivit quoque partem agri in quo tetendit tabernaculum suum, de manu filiorum Hemor patris Sichem, centum agnis.* 20 *Et erexit ibi altare, & vocavit illud, Fortem Deum Israel.*

CAP. XXXIV.

1 *ET egressa est Dina filia Leæ quam pepererat Iacobo, ut videret filias terræ.* 2 *Viditq; illam Sichem filius Hemor Hevæi, principis terræ, & accepit eam, & dormivit cum illa, & humiliavit eam.* 3 *Et adhæsit anima ejus Dinæ filiæ Iacob, dilexitq; puellam, & locutus est secundùm cor puellæ.* 4 *Allocutusq; est Sichem patrem suum, dicens; Sume mihi puellam istam in uxorem.* 5 *Audivit autem Iacob quòd polluisset Dinam filiam suam, filiis ejus existentibus cum gregibus in agris, & siluit Iacob donec ipsi venissent.* 6 *Egressúsque est Hemor pater Sichem ad Iacobum, ut loqueretur cum eo.* 7 *Venerunt quoq; filii Iacob de agris cum audierunt hoc, & condoluerunt viri illi, iráque accensi sunt valde, quòd turpitudinem fecerat in Israel, cubando cum filia Iacobi: sic autem non fiet.* 8 *Et locutus est eis Hemor, dicens; Sichem filius meus, dilexit anima ejus filiam vestram, date quæso illam ei in uxorem.* 9 *Et connubia jungite nobiscum, filias vestras date nobis, & filias nostras accipite vobis.* 10 *Et nobiscum habitabitis, & terra erit ante faciem vestram; habitate, negotiamini & possidete illam.* 11 *Dixit autem Sichem ad patrem ejus & ad fratres ejus; inveniam gratiam in oculis vestris, et quod dixeritis mihi, tradam.*

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 * ورحل يعقوب الي سكوت * فبني له بيتا وصنع * لماشيته عرشا * ولذلك اسمي الموضع عرشا هو سكوت
18 * ثم دخل يعقوب سالما الي قرية نابلس التي في بلد كنعان في مجيه من فدان ارام * فنزل قبالة القرية
19 * فابتاع حديقة الضيعة التي ضرب فيها مضربه من بني حمور ابي شخام بماية نعجة
20 * ونصب ثم مذبحا * ودعا امامه باسم اله اسرايل *

* الفصل الرابع والثلثون *

1 * ثم خرجت دينا ابنة لياء التي ولدتها ليعقوب لتنظر بنات البلد * 2 فراها شخام بن حمور الحوي شريف البلد فاخذها وضاجعها واذاها * 3 وتعلقت نفسه بها واحبها وداراها * 4 وقال شخام لحمور ابيه قولا خذها لي زوجة * 5 وسمع يعقوب انه قد نجس دينا ابنته * وكان بنوه مع ماشيته في الصحراء * فامسك الي مجيهم * 6 ثم خرج حمور ابو شخام الي يعقوب ليكلمه في ذلك * 7 وبنو يعقوب جاوا من الصحراء * كما سمعوا فاغتم القوم واشتد عليهم جدا * لانه قد صنع خساسة باسرايل * اذ ضاجع ابنته وكذاك لا يصنع * 8 فتكلم حمور معهم قايلا ان شخام ابني سعفت نفسه بابنتكم فاجعلوها له زوجة * 9 وصاهرونا اعطونا بناتكم وخذوا بناتنا * 10 واقيموا معنا * هوذا البلد بين ايديكم اجلسوا واتجروا فيه وحوزوه * 11 وقال شخام ايضا لابيها ولاخوتها * اجد حظا عندكم وما تقولوه لي ابلغه لكم *

17 *Et profectus est Jacob ad Socuth; ædificavitque sibi domum, & fecit armentis suis tectum, & propterea appellavit locum, Asciá, quæ est Socuth.* 18 *Deinde ingressus est Jacob incolumis in civitatem Nabolos, quæ est in regione Chanaan, in adventu suo de Phadan Aram, & habitavit è regione civitatis.* 19 *Emitque septum pagi in quo fixit tentorium suum, à filiis Hamur patris Sacham, centum ovibus.* 20 *Et erexit ibi altare, & invocavit ante ipsum nomen Dei Israel.*

CAP. XXXIV.

1 *PRæterea egressa est Dina filia Liæ, quam pepererat Jacobo, ut videret filias regionis.* 2 *Viditque eam Sacham filius Hamur Hevæi, principis regionis, & accepit eam, & accubuit cum illa, & coivit cum ea.* 3 *Et adhæsit anima ejus illi, & adamavit eam, & blanditus est ei.* 4 *Et dixit Sacham ad Hamur patrem suum sermonem, Accipe illam mihi uxorem.* 5 *Audivitque Jacob quòd ipse contaminaverat Dinam filiam suam, erántque filii sui cum armentis ejus in campo, expectavitque usque ad adventum eorum.* 6 *Deinde egressus est Hamur pater Sacham ad Iacob, ut loqueretur cũ illo de hac re.* 7 *Et filii Iacob venerunt de campo; ut audierunt, contristati sunt homines, & durum fuit eis valdè, quia commiserat turpitudinem in Israel, eò quòd accubuisset cum filia ipsius, & ita non sit agendum.* 8 *Locutúsque est ad eos Hamur, dicens; Sacham filii anima adamavit filiam vestrã, facite eam illi uxorem.* 9 *Et inite nobiscum parentelam: date nobis filias vestras, & accipite filias nostras.* 10 *Et habitate nobiscum, ecce regio inter manus vestras est, sedete & mercamini in ea, & possidete illam.* 11 *Et ait Sacham quoque ad patrem ejus, et fratres ejus: Inveniam gratiam apud vos, et quæcunque dixeritis mihi, dabo vobis.*

me ad dixeritis quemadmodū dabo & ,donū &, dotē valde me super Augete
12 הַרְבּוּ עָלַי מְאֹד מֹהַר וּמַתָּן וְאֶתְּנָה כַּאֲשֶׁר תֹּאמְרוּ אֵלָי
Jahacob filii responderunt Et .uxorem in puellam mihi date &
13 וּתְנוּ־לִי אֶת־הַנַּעֲרָ לְאִשָּׁה׃ וַיַּעֲנוּ בְנֵי־יַעֲקֹב
quia ,sunt locuti & ,dolo in ejus patrem Chamor & ,Sechem
אֶת־שְׁכֶם וְאֶת־חֲמוֹר אָבִיו בְּמִרְמָה וַיְדַבֵּרוּ אֲשֶׁר
poterimus Non : eos ad dixerunt Et .suam sororem Dinah polluerat
14 טִמֵּא אֵת דִּינָה אֲחֹתָם׃ וַיֹּאמְרוּ אֲלֵיהֶם לֹא נוּכַל
ipsi cui viro ,nostram sororem dandum ad hoc verbum faciendum ad
לַעֲשׂוֹת הַדָּבָר הַזֶּה לָתֵת אֶת־אֲחֹתֵנוּ לְאִישׁ אֲשֶׁר־לוֹ
complacebimus hoc in Veruntamen .nobis hoc opprobrium quia :præputium
15 עָרְלָה כִּי־חֶרְפָּה הִוא לָנוּ׃ אַךְ־בְּזֹאת נֵאוֹת
dabimus Et .masculum omnem vobis circumcidi ad ,nos sicut fueritis si ,vobis
16 לָכֶם אִם תִּהְיוּ כָמֹנוּ לְהִמֹּל לָכֶם כָּל־זָכָר׃ וְנָתַנּוּ
habitabimus & nobis capiemus vestras filias & ,vobis nostras filias
אֶת־בְּנֹתֵינוּ לָכֶם וְאֶת־בְּנֹתֵיכֶם נִקַּח־לָנוּ וְיָשַׁבְנוּ
nos ad audieritis non si Et .unum populum in erimus & ,vobiscum
17 אִתְּכֶם וְהָיִינוּ לְעַם אֶחָד׃ וְאִם־לֹא תִשְׁמְעוּ אֵלֵינוּ
bona fuerunt Et .ibimus & ,nostram filiam capiemus & ,circumcidi ad
18 לְהִמּוֹל וְלָקַחְנוּ אֶת־בִּתֵּנוּ וְהָלָכְנוּ׃ וַיִּיטְבוּ
.Chamor filii Sechem oculis in & ,Chamor oculis in eorum verba
דִבְרֵיהֶם בְּעֵינֵי חֲמוֹר וּבְעֵינֵי שְׁכֶם בֶּן־חֲמוֹר׃
filiā in complacuerat quia ,rem faciendum ad puer tardavit non Et
19 וְלֹא־אֵחַר הַנַּעַר לַעֲשׂוֹת הַדָּבָר כִּי חָפֵץ בְּבַת־
,Chamor venit Et .sui patris domo totā præ honoratus ipse & :Jahacob
20 יַעֲקֹב וְהוּא נִכְבָּד מִכֹּל בֵּית אָבִיו׃ וַיָּבֹא חֲמוֹר
viros ad sunt locuti & : suæ civitatis portam ad ejꝰ filius Sechem &
וּשְׁכֶם בְּנוֹ אֶל־שַׁעַר עִירָם וַיְדַבְּרוּ אֶל־אַנְשֵׁי
,nobiscum ipsi pacifici isti Viri : dicendo suæ civitatis
21 עִירָם לֵאמֹר׃ הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה שְׁלֵמִים הֵם אִתָּנוּ
manibus lata ecce terra Et .eam circuibunt & ,terrā in habitabunt &
וְיֵשְׁבוּ בָאָרֶץ וְיִסְחֲרוּ אֹתָהּ וְהָאָרֶץ הִנֵּה רַחֲבַת־יָדַיִם
nostras filias & .uxores in nobis accipiemꝰ eorum Filias .eorum facies ad
לִפְנֵיהֶם אֶת־בְּנֹתָם נִקַּח־לָנוּ לְנָשִׁים וְאֶת־בְּנֹתֵינוּ
,viri nobis complacebunt hoc in Verùm .eis dabimus
22 נִתֵּן לָהֶם׃ אַךְ־בְּזֹאת יֵאֹתוּ לָנוּ הָאֲנָשִׁים
,masculū omnē nobis circumcidi in ,unum populū in existendū ad ,nobiscū habitandū ad
לָשֶׁבֶת אִתָּנוּ לִהְיוֹת לְעַם אֶחָד בְּהִמּוֹל לָנוּ כָּל־זָכָר
omnia & ,eorum possessio & ,eorum Pecus .circuncisi ipsi quemadmodum
23 כַּאֲשֶׁר הֵם נִמֹּלִים׃ מִקְנֵהֶם וְקִנְיָנָם וְכָל־
,eis complaceamus Veruntamen ? ipsa nobis nonne ,eorum jumenta
בְּהֶמְתָּם הֲלוֹא לָנוּ הֵם אַךְ נֵאוֹתָה לָהֶם
oēs ,ejus filiū Sechem ad & Chamor ad audierunt Et.nobiscū habitabunt &
24 וְיֵשְׁבוּ אִתָּנוּ׃ וַיִּשְׁמְעוּ אֶל־חֲמוֹר וְאֶל־שְׁכֶם בְּנוֹ כָּל־
egredientes oēs ,masculus oīs se circūciderāt Et.ejꝰ urbis portā egrediētes
יֹצְאֵי שַׁעַר עִירוֹ וַיִּמֹּלוּ כָּל־זָכָר כָּל־יֹצְאֵי
dolentes ipsos existēdo in ,tertiā die in fuit Et .ejus urbis portam
25 שַׁעַר עִירוֹ׃ וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בִּהְיוֹתָם כֹּאֲבִים
quisque ,Dinah fratres Levi & ,Simhon Jahacob filii duo acceperunt &
וַיִּקְחוּ שְׁנֵי־בְנֵי־יַעֲקֹב שִׁמְעוֹן וְלֵוִי אֲחֵי דִינָה אִישׁ
.masculū omnē occidērunt & ;fiduciā civitatē super venerunt & ,suū gladium
חַרְבּוֹ וַיָּבֹאוּ עַל־הָעִיר בֶּטַח וַיַּהַרְגוּ כָּל־זָכָר׃

Verſio VULG. LAT.

12 Augete dotē, et munera poſtulate, & libenter tribuam quod petieritis: tantùm date mihi puellam hanc uxorē. 13 Reſponderunt filii Jacob Sichem & patri ejus in dolo, ſævientes ob ſtuprum ſororis; 14 Non poſſumus facere quod petitis, nec dare ſororem noſtram homini incircumciſo: quod illicitum & nefarium eſt apud nos. 15 Sed in hoc valebimus fœderari, ſi volueritis eſſe ſimiles noſtri, & circumcidatur in vobis omne maſculini ſexus. 16 Tunc dabimꝰ & accipiemꝰ mutuò filias veſtras ac noſtras: & habitabimꝰ vobiſcum, erimúſque unꝰ populus. 17 Si autem circumcidi nolueritis, tollemus filiā noſtrā, & recedemꝰ. 18 Placuit oblatio eorum Hemor, & Sichem filio ejus. 19 Nec diſtulit adoleſcens quin ſtatim quod petebatur expleret: amabat enim puellā valdè; & ipſe erat inclytus in omni domo patris ſui. 20 Ingreſſiq; portā urbis, 21 locuti ſunt ad populū; Viri iſti pacifici ſunt, et volunt habitare nobiſcum: negotientur in terra, & exerceant eā, quæ ſpatioſa & lata cultoribꝰ indiget: filias eorum accipiemus uxores, & noſtras illis dabimꝰ. 22 Unum eſt, quo differtur tantū bonū: Si circumcidamꝰ maſculos noſtros, ritū gentis imitantes. 23 Et ſubſtantia eorū et pecora, et cuncta quæ poſſident, noſtra erunt: tantùm in hoc acquieſcamꝰ, & habitantes ſimul, unū efficiemus populū. 24 Aſſenſique ſunt omnes, circumciſis cunctis maribꝰ. 25 Et ecce die tertio quando graviſſimꝰ vulnerū dolor eſt, arreptis, duo filii Jacob, Simeon et Levi fratres Dinæ, gladiis, ingreſſi ſunt urbem confidenter: interfectíſq; omnibꝰ maſculis,

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
cum Tranſlatione LATINA.

12 Πληθύνατε τὴν φερνὴν σφόδρα, καὶ δώσω καθότι ἂν εἴπητέ μοι. καὶ δώσετέ μοι τὴν παῖδα ταύτην εἰς γυναῖκα. 13 Ἀπεκρίθησαν δὲ οἱ υἱοὶ Ἰακὼβ τῷ Συχὲμ, καὶ Ἐμμὼρ τῷ πατρὶ αὐτοῦ μετὰ δόλου καὶ ἐλάλησαν αὐτοῖς, ὅτι ἐμίαναν Δείναν τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν. 14 Καὶ εἶπαν αὐτοῖς Συμεὼν καὶ Λευὶ οἱ ἀδελφοὶ (κ) Δείνας, Οὐ δυνησόμεθα (λ) ποιῆσαι τὸ ῥῆμα τοῦτο, δοῦναι τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν ἀνθρώπῳ, ὃς ἔχει ἀκροβυστίαν· ἔστι γὰρ ὄνειδος (μ) ἡμῖν. 15 Μόνον ἐν τούτῳ ὁμοιωθησόμεθα ὑμῖν, καὶ κατοικήσομεν ἐν ὑμῖν, ἐὰν γένησθε ὡς ἡμεῖς καὶ ὑμεῖς, ἐν τῷ περιτμηθῆναι ὑμῶν πᾶν ἀρσενικόν. 16 Καὶ δώσομεν τὰς θυγατέρας ἡμῶν ὑμῖν, καὶ ἀπὸ τῶν θυγατέρων ὑμῶν ληψόμεθα ἡμῖν γυναῖκας, καὶ οἰκήσομεν παρ' ὑμῖν, καὶ ἐσόμεθα ὡς γένος ἕν. 17 Ἐὰν δὲ μὴ εἰσακούσητε ἡμῶν τοῦ (ν) περιτεμέσθαι, λαβόντες τὰς θυγατέρας ἡμῶν ἀπελευσόμεθα. 18 Καὶ ἤρεσαν οἱ λόγοι ἐναντίον Ἐμμὼρ, καὶ ἐναντίον Συχὲμ τοῦ υἱοῦ Ἐμμώρ. 19 Καὶ οὐκ ἐχρόνισεν ὁ νεανίσκος τοῦ ποιῆσαι τὸ ῥῆμα τοῦτο· ἐνέκειτο γὰρ τῇ θυγατρὶ Ἰακώβ. αὐτὸς δὲ ἦν ἐνδοξότατος πάντων τῶν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. 20 Ἦλθε δὲ Ἐμμὼρ καὶ Συχὲμ ὁ υἱὸς αὐτοῦ πρὸς τὴν πύλην τῆς πόλεως αὐτῶν, καὶ ἐλάλησαν πρὸς τοὺς ἄνδρας τῆς πόλεως αὐτῶν, λέγοντες, 21 Οἱ ἄνθρωποι οὗτοι εἰρηνικοί εἰσι, μεθ' ἡμῶν οἰκείτωσαν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐμπορευέσθωσαν αὐτήν· ἡ δὲ γῆ ἰδοὺ πλατεῖα ἐναντίον αὐτῶν. τὰς θυγατέρας αὐτῶν ληψόμεθα ἡμῖν γυναῖκας, καὶ τὰς θυγατέρας ἡμῶν δώσομεν αὐτοῖς. 22 (ξ) Ἐν τούτῳ μόνον ὁμοιωθήσονται ἡμῖν οἱ ἄνθρωποι τοῦ κατοικεῖν μεθ' ἡμῶν, ὥστε εἶναι λαὸν ἕνα· ἐν τῷ (ο) περιτέμνεσθαι ἡμῶν πᾶν ἀρσενικόν, καθὰ καὶ αὐτοὶ (π) περιτέτμηνται. 23 Καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν, * καὶ τὰ τετράποδα, καὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν οὐχ ἡμῶν ἔσται; μόνον ἐν τούτῳ ὁμοιωθῶμεν αὐτοῖς, καὶ οἰκήσουσι μεθ' ἡμῶν. 24 Καὶ εἰσήκουσαν Ἐμμὼρ καὶ Συχὲμ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ πάντες οἱ (ρ) ἐμπορευόμενοι τὴν πύλην τῆς πόλεως αὐτῶν. καὶ περιετέμοντο τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας αὐτῶν πᾶς ἄρσην. 25 Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, ὅτε ἦσαν ἐν τῷ πόνῳ, ἔλαβον οἱ δύο υἱοὶ Ἰακὼβ Συμεὼν καὶ Λευὶ ἀδελφοὶ Δείνας, ἕκαστος τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν ἀσφαλῶς, καὶ ἀπέκτειναν πᾶν ἀρσενικόν.

12 *Multiplicate dotem valdè; et dabo ſicut dixeritis mihi. Et dabitis mihi puellam hanc in uxorem.* 13 *Reſponderunt autem filii Jacob ipſis Sychem & Emmor patri ejꝰ cum dolo: & locuti ſunt eis, quia polluerant Dinā ſororem ſuam.* 14 *Et dixerunt eis Symeon & Levi fratres Dinæ; Non poterimus facere verbum hoc, dare ſororem noſtram homini, qui habet præputiū: eſt enim opprobrium nobis.* 15 *Solùm in hoc ſimiles erimus vobis, & habitabimus in vobis; ſi facti fueritis, ſicut nos, etiam vos, in hoc quòd circumciſum ſit omne veſtrum maſculinum.* 16 *Et dabimus filias noſtras vobis; & de filiabus veſtris accipiemus nobis uxores: & habitabimus apud vos, & erimus tanquam genus unum.* 17 *Si autem non exaudieritis nos, ut circumcidamini; ſumentes filiam noſtram, abibimus.* 18 *Et placuerunt verba coram Emmor, & coram Sychem filio Emmor.* 19 *Et non tardavit adoleſcens ad faciendum verbum hoc: (c) appoſitus enim erat filiæ Jacob: ipſe autem erat glorioſiſſimꝰ omniū, qui in domo patris ſui.* 20 *Et venit Emmor, & Sychem filius ejus ad portam civitatis ſuæ, et locuti ſunt ad viros civitatis ſuæ, dicentes;* 21 *Viri iſti (d) pacifici ſunt: nobiſcum habitent ſuper terrā, et negotientur eam: terra autem ecce lata coram eis. Filias eorum accipiemꝰ nobis uxores; & filias noſtras dabimus eis.* 22 *In hoc ſolū ſimiles erunt nobis homines ad habitandū nobiſcū, ut ſit populꝰ unus; in hoc, ut circumcidatur omne noſtrum maſculinum, ſicut & ipſi circumciſi ſunt.* 23 *Et pecora eorum, & quadrupedia, & ſubſtantia eorū nónne noſtra erunt? Solùm in hoc ſimiles ſimus eis, & habitabunt nobiſcum.* 24 *Et exaudierunt Emmor & Sychem filium ejus omnes, qui (e) negotiabantur portam civitatis eorū: et circunciderunt carnem præputii ſui omne maſculū.* 25 *Factum eſt autem in die tertia, quando erant in dolore, ſumpſerunt duo filii Jacob, Symeon et Levi fratres Dinæ, quiſque gladium ſuum; et ingreſſi ſunt in civitatem, (f) confidenter: et interfecerunt omne maſculinum.*

MS. A. (κ) Δείνας, υἱοὶ δὲ Λείας, Οὐ (λ) ποιῆσαι τοῦτο, (μ) ἡμῖν. Ἐν τέλει (ν) περιτέμνεσθαι, λαβόντες τὰς θυγατέρας ἡμῶν (ξ) Μόνον ἐν τούτῳ (ο) περιτέμνεσθαι (π) περιτετέτμηνται. * (ρ) ἐκπορευόμενοι

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]

12 Augete ſuper me vel in immēſū dotē ac munera, et dabo prout præſcribetis mihi, *modò* tribuatis mihi puellā hāc uxorem. 13 Reſponderunt filii Jacob Sechim et Hemor patri ejꝰ, dixerúntq; ad eū doloſè, eò quòd polluiſſēt Dinā ſororē ipſorū: 14 Dixerūt ergò, Nō poſſumꝰ facere rē iſtā, dare *ſcilicet* ſororē noſtrā, viro habenti præputiū, id enim probroſū nobis eſſet. 15 Veruntamē hac conditione acquieſcemꝰ vobis; ſi fiatis ſimiles nobis, et circuncidatis omnē maſculū queādmodū nos ſumꝰ circunciſi, 16 Dabimꝰ vobis filias noſtras, & filias veſtras ducemus nobis, & cohabitabimꝰ vobiſcū, erimúſq; populꝰ unus. 17 Quòd ſi nos minimè audiatis, ut circuncidamini, abducemꝰ filiā noſtrā & abibimꝰ. 18 Et placuerūt verba illorū in oculis Hemor, et in oculis Sechim filii ejꝰ. 19 Nec diſtulit adoleſcens exequi opus; deperibat enim filiā Jacob, et ipſe honoratior erat univerſā domo patris ſui. 20 Venit ergò Hemor et Sechim filiꝰ ejꝰ ad portā civitatis ſuæ, locutíq; ſunt cū civibꝰ urbis ſuæ, dixerúntq; ad eos; 21 Viri iſti concordes ſunt nobiſcū, habitēt in terra *iſta*, et negotientur in ea, & quidē terra en ampliſſima eſt coram eis: filias eorum ducemꝰ nobis uxores, et filias noſtras dabimꝰ eis. 22 Verùm hac conditione acquieſcent nobis viri ut ſedeant nobiſcū, ſimúſq; populꝰ unꝰ, ſi circunciderimꝰ omnē maſculū, queādmodū ipſi ſūt, circūciſi. 23 Facultates eorū et poſſeſſiones eorū, cūctáq; illorū armenta, ecce noſtra ſūt, dūmodò acquieſcamꝰ illis ut habitēt nobiſcū. 24 Obedierūt ergò Sechī et Hemor patri ejꝰ, omnes egrediētes è porta civitatis ejꝰ, et circūciderūt ſe omnes mares, omnes *videlicet* egrediētes è porta civitatis illius. 25 Factúmq; eſt die tertiā, ut cùm invaluiſſēt dolores eorū, caperēt duo filii Jacobi, Simeō et Levi fratres Dinæ, quilibet gladiū ſuū, et ingrederētur ſuper civitatē repētè, et trucidarēt omnē maſculū.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.
תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

12 אַסְגּוּ עֲלַי לַחֲדָא מֹהֲרִין וּמַתְּנָן וְאֶתֵּן
כְּמָא דְתֵימְרוּן לִי וְהַבוּ לִי יָת
13 עוּלֵימְתָּא לְאִתּוּ׃ וַאֲתִיבוּ בְנֵי־יַעֲקֹב
יָת־שְׁכֶם וְיָת־חֲמוֹר אֲבוּהִי
בְּחוּכְמְתָא וּמַלִּילוּ דִּי סָאֵיב יָת דִּינָה
14 אֲחַתְהוֹן׃ וַאֲמַרוּ לְהוֹן לָא נִכּוּל
לְמֶעְבַּד פִּתְגָמָא הָדֵין לְמִתַּן יָת
אֲחָתַנָא לִגְבַר דְּלֵיהּ עוּרְלָא אֲרֵי
15 חִסּוּדָא הִיא לָנָא׃ בְּרַם בְּדָא נִתְפַּס
לְכוֹן אִם תְּהוֹן כְּוָתַנָא לְמִגְזַר לְכוֹן
16 כָּל דְּכוּרָא׃ וְנִתֵּן יָת בְּנָתַנָא לְכוֹן
וְיָת בְּנָתֵיכוֹן נִסַּב לָנָא וְנִתֵּיב עִמְּכוֹן
17 וּנְהֵי לְעַמָּא חַד׃ וְאִם לָא תְקַבְּלוּן
מִנָּנָא לְמִגְזַר וְנִדְבַּר יָת בְּרַתַּנָא וְנֵיזִיל׃
18 וּשְׁפַרוּ פִתְגָמֵיהוֹן בְּעֵינֵי חֲמוֹר
19 וּבְעֵינֵי שְׁכֶם בַּר חֲמוֹר׃ וְלָא אִיחַר
עוּלֵימָא לְמֶעְבַּד פִּתְגָמָא אֲרֵי
אִתְרְעִי בְּבַת יַעֲקֹב וְהוּא יַקִּיר מִכֹּל
20 בֵּית אֲבוּהִי׃ וַאֲתָא חֲמוֹר וּשְׁכֶם
בְּרֵיהּ לִתְרַע קַרְתְּהוֹן וּמַלִּילוּ עִם
21 אֱנָשֵׁי קַרְתְּהוֹן לְמֵימַר׃ גֻּבְרַיָּא
הָאִלֵּין שְׁלָמִין אִנּוּן עִמָּנָא וְיִתְּבוּן
בְּאַרְעָא וְיַעְבְּדוּן בַּהּ סְחוֹרְתָּא
וְאַרְעָא הָא פְּתִיוּת יְדַיִן קֳדָמֵיהוֹן
יָת בְּנָתְהוֹן נִסַּב לָנָא לִנְשִׁין וְיָת
22 בְּנָתַנָא נִתֵּן לְהוֹן׃ בְּרַם בְּדָא יִתְפַּסוּן
לָנָא גֻּבְרַיָּא לְמִתַּב עִמָּנָא לְמֶהֱוֵי
לְעַמָּא חַד בְּמִגְזַר לָנָא כָּל דְּכוּרָא
23 כְּמָא דְאִנּוּן גְּזִירִין׃ גֵּיתֵיהוֹן וְקִנְיָנְהוֹן
וְכָל בְּעִירְהוֹן הֲלָא דִּי לָנָא אִנּוּן
בְּרַם נִתְפַּס לְהוֹן וְיִתְּבוּן עִמָּנָא׃
24 וְקַבִּילוּ מִן חֲמוֹר וּמִן שְׁכֶם בְּרֵיהּ
כָּל נָפְקֵי תְּרַע קַרְתֵּיהּ וּגְזַרוּ כָּל
25 דְּכוּרָא כָּל נָפְקֵי תְּרַע קַרְתֵּיהּ׃ וַהֲוָה
בְּיוֹמָא תְלִיתָאָה כַּד תְּקִיפוּ עֲלֵיהוֹן
כֵּיבֵיהוֹן וּנְסִיבוּ תְּרֵין בְּנֵי יַעֲקֹב
שִׁמְעוֹן וְלֵוִי אֲחֵי דִינָה גְּבַר חַרְבֵּיהּ
וְעָלוּ עַל קַרְתָּא דְּיָתְבָא לְרוּחְצָן וְקַטְלוּ כָּל דְּכוּרָא׃

12 Multiplicate nimis ſup me dotē & munera; & dabo ſicut dixeritis mihi: & date mihi 13 puellā in uxorē. Et reſponderūt filii Jacob ad Sichē & ad Hēor, atq; locuti ſūt ſapiēter: eò ꝗ violata eſſet Dina ſoror 14 eorū. Dixeruntq; eis; Non poſſūꝰ facere rē hāc; ut demꝰ ſororē noſtrā viro habenti præputiū: quoniā opprobriū eſt no- 15 bis. Sed in hoc cōveniemꝰ vobiſcū: Si fueritis ſicut nos, ut circūcidatur ex vobis oñis ma- 16 ſculꝰ. Et dabimꝰ filias noſtras vobis; & filias veſtras accipiēꝰ nobis: & habitabimꝰ vobiſcū; 17 erimuſq; in unū populū. Et ſi nō acquieveritis nobis, ut circūcidāini: tollēꝰ filiā noſtrā, & 18 ibimꝰ. Et placuerūt verba eorū in oculis Hēor; & in oculis 19 Sichē filii Hēor. Et nō diſtulit puer facere rē illā; *quoniā* cōplacuit ſibi in filiā Jacob: & ipſe erat hōorabilior oñi dōo 20 patris ſui. Et venit Hemor & Sichē filiꝰ ejꝰ, ad portā civitatis eorū: & locuti ſunt cū vi- 21 ris civitatis eorū, dicētes. Viri iſti pacifici ſunt nobiſcum, & habitabūt in terrā, & negociabuntur in eā; terra autē ecce ſpacioſa eſt & lata corā eis: filias eorū accipiemus nobis in uxores, & filias noſtras dabimꝰ 22 eis. Sed in hoc cōvenient nobiſcū viri, ut habitent nobiſcū, ut ſimꝰ in populū unū, ſi circūcidetur in nobis oñis maſculꝰ: 23 ſicut ipſi circūciſi ſunt. Pecora eorū & armēta, & oñia jumēta eorū, nonne nobis erunt? verūtamē conveniamꝰ cū eis, & ha- 24 bitēt nobiſcū. Et obedierunt Hemor & Sichē filio ejꝰ, oñes qui ingrediebātur portā civitatis illius: & circunciderunt oñes maſculos, oñeſque egredi- 25 ebātur portā civitatis illiꝰ. Et factū eſt in die tertio, quando prævaluerūt dolores eorū ſup eos, duo filii Jacob Simeon & Levi fratres Dinæ, tulerunt unuſquiſque gladium ſuum; & ingreſſi ſunt civitatē, quæ habitabat confidenter: & interfecerunt omnem maſculum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM.
Tranſlatio Latina.

12 *Multiplicate ſuper me dotem plurimum, & munus: dabo enim ſicut dixeritis mihi, modò detis mihi puellam in uxorem.* 13 *Et reſponderunt filii Jacob Sechem & Hemor patri ejus in dolo, ſic loquentes, eò quòd polluerant Dinam ſororem eorum.* 14 *Dixerúntq; eis, Non poterimus facere rem iſtam, dare ſororem noſtram in uxorem ei cui eſt præputium, eſt enim hoc opprobrium nobis.* 15 *Verùm in hoc (a) acquieſcemus vobis, ſi fueritis ſimiles nobis, circumcidendo vobis omnem maſculum.* 16 *Et dabimus vobis filias noſtras, & filias veſtras accipiemus nobis, & habitabimus vobiſcum, & erimus velut unus populus.* 17 *Si autem nos non audieritis, ſumemus filiam noſtram, & abibimus.* 18 *Et placuerunt verba eorum in oculis Hemor, & in oculis Sichem filii ejus.* 19 *Neque tardavit juvenis facere rem illam; (b) amabat enim filiam Jacobi: erat autem honoratiſſimus in omni domo patris ſui.* 20 *Venit autem Hemor & Sichem filius ejus ad portam urbis ſuæ, & locuti ſunt ad viros urbis ſuæ, dicentes;* 21 *Viri iſti pacifici ſunt, nobiſcum habitent in terra, & negotientur in ea; nam terra ecce lata & ſpatioſa eſt coram eis: filias eorum accipiemus nobis in uxores, & filias noſtras dabimus eis.* 22 *Verùm in hoc (c) acquieſcent nobis viri illi habitare nobiſcum, ut ſint in populū unum, ſi circumcidamus omnem maſculum, ſicut ipſi circumciſi ſunt.* 23 *Pecora eorum, & poſſeſſiones eorum, & omnia jumenta eorum, nónne noſtra erunt? tantummodo (d) acquieſcamus illis, & habitent nobiſcum.* 24 *Et audierunt Hemor, & Sichem filium ejus omnes egredientes portam urbis ejus; & circumciderunt omnem maſculum, omnes egredientes portam urbis ejus.* 25 *Factúmq; eſt die tertio cum (e) dolore afficerentur, ut acciperent duo filii Jacob Simeon & Levi fratres Dinæ, unuſquiſq; enſem ſuum, & venirent adverſus urbem confidenter, & occiderent omnem maſculum.*

VER. SAM. (a) concordantes erimus vobiſcum, (b) complacitum eſt enim in (c) concordantes erunt nobiſcum, (d) concordantes ſimus (e) vulnerati eſſent.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * كثروا علي جدا المهر والاعطاء لاعطيكم كما تسموه لي واجعلوا لي الجارية زوجة *فاجاب
13 بنو يعقوب سخام وحمور اباه بمكر قايلين ذلك لانه نجس دينا اختهم *وقالوا لهما لا نطيق
14 ان نصنع هذا • ان نعطي اختنا رجلا له قلفة لانه عار علينا *لكنا بخلة نواتيكم ان
15 تصيروا مثلنا باختتان كل رجل منكم *اعطيناكم بناتنا ونزوجنا بناتكم واقمنا
16 عندكم وصرنا امة واحدة *وان لم تقبلوا منا ان تختتنوا • اخذنا اختنا ومضينا *وحسن
17 18 كلامهم عند حمور وسخام ابنه *ولم يوخر الغلام ان يصنع ذلك الامر *لانه مريد ابنة يعقوب*
19 وهو اكرم من جميع اهل بيت ابيه *فلما دخل حمور وسخام ابنه الي قريتهما خاطبا اهلها
20 قايلين *هولاء القوم مسالمون لنا فيجلسون في البلد ويتجرون فيه *وهوذا هو واسع الاماكن
21 بين ايديهم * ونتزوج بناتهم ونزوجهم بناتنا *لكن بخلة يطاوعنا القوم على ان يقيموا
22 معنا ونصير امة واحدة • بان يختتن كل رجل منا كما هم مختتنون *مواشيهم وبهايمهم وساير ملكهم
23 انما هي لنا بان نطاوعهم على هذا ويقيموا معنا *فقبل من حمور وسخام ابنه كل من خرج من
24 باب قريته *فاختتن كل رجل منهم *فلما كان في اليوم الثالث وهم وجعون اخذ شمعون وليوي
25 اخوا دينا كل واحد منهم سيفه *فدخلا عليهم وهم مطمينون فقتلا كل رجل *

12 *Augete ſuper me valdè dotem, & donum, ut dem vobis ſicuti præcipietis mihi, & facite mihi puellam uxorem.* 13 *Reſponderunt filii Jacob ad Sacham & Hamur patrem ejus (fraudulenter dicentes hoc, eò quòd contaminâſſet Dinam ſororem eorum.)* 14 *Et dixerunt eis, Non valemus facere id, ut demus ſororem noſtram viro habenti præputium, quia ignominia nobis eſt.* 15 *Sed certâ conditione aſſentiemur vobis, ſi fiatis ſicut nos per circumciſionem cujuſlibet viri è vobis.* 16 *Dabimus vobis filias noſtras, & conjugabimur cum filiabus veſtris, & manebimus apud vos, & fiemus gens una.* 17 *Quòd ſi non auſcultaveritis nobis, ut circumcidamini, accipiemus ſororem noſtram, & abibimus.* 18 *Placuitque ſermo eorum apud Hamur & Sacham filium ejus.* 19 *Nec diſtulit adoleſcens exequi eam rem, quòd exoptaret filiam Iacob: & ipſe erat honeſtiſſimus totius familiæ patris ſui.* 20 *Cúmque ingreſſi eſſent Hamur & Sacham filius ejus in urbem ſuam, locuti ſunt ad habitatores ejus, dicentes;* 21 *Hujuſmodi homines ſunt nobis confœderati, habitabunt igitur in regione, & negotiabuntur in ea, & ecce ipſa latè patet ante eos, & ducemus in matrimonium filias eorum, & dabimus illis in uxores filias noſtras:* 22 *Sed cum unâ conditione conveniet nobiſcum populus de manendo nobiſcum, & coeundo in gentem unam, ut circumcidatur quilibet vir è nobis, ſicuti ipſi circumciſi ſunt;* 23 *Armenta eorum, et jumenta eorum, & reliqua bona eorum erunt nobis, modò aſſentiamur eis in hoc, & maneant nobiſcum.* 24 *Acceptavit ergò ex Hamur & ex Sacham filio eius omnis egrediens ex porta civitatis ejus, & circumciſus eſt quilibet vir ex ipſis.* 25 *Et cùm eſſet dies tertia, dum ipſi eſſent dolentes, arripuit Simeon & Levi fratres Dinæ, quilibet eorum gladium ſuum, et aggreſſi ſunt illos, dum ipſi eſſent ſecuri, et interfecerunt ambo omnem virum.*

ספר בראשית : לה

tulerunt & ;gladii ei ad occidêrunt ejus filium Sechem & Chamor Et
26 ואת־חמור ואת־שכם בנו הרגו לפי־חרב ויקחו
ſuper venerunt Jahacob Filii .ſunt egreſſi & ,Sechem domo è Dinah
27 את־דינה מבית שכם ויצאו׃ בני יעקב באו על־
.ſuam ſororem polluerant quia ,urbem ſunt prædati & ,occiſos
28 החללים ויבזו העיר אשר טמאו אחותם׃ את־
,urbe in quæ & ,eorum aſinos & ,eorum boves & ,eorũ Pecudes
צאנם ואת־בקרם ואת־חמריהם ואת אשר־בעיר
,eorum ſubſtantiã omnem Et .accepêrunt ,agro in quæ &
29 ואת־אשר בשדה לקחו׃ ואת־כל־חילם
,ſunt prædati & ,captivavêrũt eorũ uxores & ,eorum parvulos omnes &
ואת־כל־טפם ואת־נשיהם שבו ויבזו
ad & ,Simhon ad Jahacob dixit Et .domo in quæ omnia &
30 ואת כל־אשר בבית׃ ויאמר יעקב אל־שמעון ואל־
,Chenahanæo in terræ habitatore in me faciendũ fætere ad ,me Turbaſtis : Levi
לוי עכרתם אתי להבאישני בישב הארץ בכנעני
,me percutient & ,me ſuper ſe cõgregabũt & :numeri viri ego & :Perizzæo in &
ובפרזי ואני מתי מספר ונאספו עלי והכוני
faciet meretricẽ ut Nũquid :dixerũt Et .mea domus & ,ego diſperdar &
31 ונשמדתי אני וביתי׃ ויאמרו הכזונה יעשה
? noſtram ſororem
את־אחותנו׃

CAP. XXXV. לה

mane & ,Bethel aſcende ,Surge : Jahacob ad Deus dixit Et
1 ויאמר אלהים אל־יעקב קום עלה בית־אל ושב־
facie à te fugiendo in ,te ad eſt viſus qui ,Deo altare ibi fac & : ibi
שם ועשה־שם מזבח לאל הנראה אליך בברחך מפני
qui omnes ad & ,ſuam domum ad Jahacob dixit Et .tui fratris Eſau
2 עשו אחיך׃ ויאמר יעקב אל־ביתו ואל כל־אשר
,vos mũdate & ,veſtri medio in qui ,alienigenæ Deos Removete :ſecum
עמו הסרו את־אלהי הנכר אשר בתככם והטהרו
,Bethel aſcendamus & ,ſurgamus Et .veſtra veſtimenta mutate &
3 והחליפו שמלתיכם׃ ונקומה ונעלה בית־אל
fuit & ,meæ anguſtiæ die in me exaudienti ,Deo altare ibi faciam &
ואעשה־שם מזבח לאל הענה אתי ביום צרתי ויהי
omnes Jahacob ad dederunt Et .ambulavi quâ viâ in mecum
4 עמדי בדרך אשר הלכתי׃ ויתנו אל־יעקב את כל־
.ſuis auribus in quæ ,inaures & ,ſua manũ in qui ,alienigenæ deos
אלהי הנכר אשר בידם ואת־הנזמים אשר באזניהם
.Sechem cum quæ ,quercum ſubter Jahacob eos abſcondit &
ויטמן אתם יעקב תחת האלה אשר עם־שכם׃
:eorum circuitus quæ ,urbes ſuper Dei terror fuit Et ,ſũt profecti Et
5 ויסעו ויהי חתת אלהים על־הערים אשר סביבותיהם
,Luzah in Jahacob venit Et .Jahacob filios poſt ſunt perſecuti non &
6 ולא רדפו אחרי בני יעקב׃ ויבא יעקב לוזה
qui populus omnis & ipſe ,Bethel ipſa ; Chenahan terrã in quæ
אשר בארץ כנען הוא בית־אל הוא וכל־העם אשר־
Quia .Bethel El locum vocavit & ,altare ibi ædificavit Et .ſecum
7 עמו׃ ויבן שם מזבח ויקרא למקום אל בית־אל כי
.ſui fratris facie à ipſo fugiendo in ,Deus cum ad ſunt revelati ibi
שם נגלו אליו האלהים בברחו מפני אחיו׃

Verſio VULG. LAT.

26 Hemor & Sichem pariter necaverunt, tollentes Dinã de domo Sichem ſororẽ ſuã. 27 Quib⁹ egreſſis, irruerunt ſuper occiſos cæteri filii Jacob: & depopulati ſunt urbem in ultionẽ ſtupri. 28 Oves eorum, & armenta, & aſinos, cunctáq; vaſtantes, quæ in domib⁹ et in agris erant. 29 Parvulos quoq; eorum & uxores duxerũt captivas. 30 Quib⁹ patratis audacter, Jacob dixit ad Simeon et Levi; Turbâſtis me, & odioſum feciſtis me Chananæis et Pherezæis habitatoribus terræ hujus. Nos pauci ſum⁹: illi congregati percutient me, & delebor 31 ego, & dom⁹ mea. Reſponderũt; Numquid ut ſcorto abuti debuêre ſorore noſtra?

CAP. XXXV.

1 INtereà locut⁹ eſt De⁹ ad Jacob; Surge, & aſcende Bethel, & habita ibi, fácq; altare Deo, qui apparuit tibi quando fu-2 giebas Eſau fratrẽ tuũ. Jacob verò convocatâ omni domo ſuâ, ait; Abjicite deos alienos qui in medio veſtri ſunt, & mundamini, ac mutate veſti-3 menta veſtra. Surgite, & aſcẽdam⁹ in Bethel, ut faciam⁹ ibi altare Deo: qui exaudivit me in die tribulationis meæ, et ſo-4 cius fuit itineris mei. Dederũt ergò ei omnes deos alienos quos habebãt, et inaures quæ erãt in aurib⁹ eorũ: at ille infodit ea ſubter terebinthum, 5 quæ eſt poſt urbẽ Sichẽ. Cúmque profecti eſſẽt, terror Dei invaſit omnes per circuitum civitates, et non ſunt auſi per-6 ſequi recedentes. Venit igitur Jacob Luzã, quæ eſt in terra Chanaã, cognomento Bethel: ipſe & omnis popul⁹ cum eo. 7 Ædificavítq; ibi altare, & appellavit nomen loci illius, Domus Dei: ibi enim apparuit ei Deus, cùm fugeret fratrem ſuum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

26 Τόν τε Ἐμμὼρ (σ) ϗ Συχὲμ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἀπέκτειναν ἐν στόματι μαχαίρας· ϗ ἔλαβον τὴν Δείναν ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ Συχὲμ, ϗ 27 ἐξῆλθον. Οἱ δὲ υἱοὶ Ἰακὼβ εἰσῆλθον ἐπὶ τοὺς τραυματίας, ϗ διήρπασαν τὴν πόλιν, ἐν ᾗ 28 ἐμίαναν Δείναν τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν. Καὶ τὰ πρόβατα αὐτῶν, ϗ τοὺς βόας αὐτῶν, ϗ τοὺς ὄνους αὐτῶν, ὅσα τε ἦν ἐν τῇ πόλει, ϗ ὅσα 29 ἦν ἐν τῷ πεδίῳ, ἔλαβον. Καὶ πάντα τὰ σώματα αὐτῶν, ϗ πᾶσαν τὴν ἀποσκευὴν αὐτῶν, ϗ τὰς γυναῖκας αὐτῶν ᾐχμαλώτευσαν· ϗ διήρπασαν ὅσα τε ἦν ἐν τῇ πόλει, 30 ϗ ὅσα ἦν ἐν ταῖς οἰκίαις. Εἶπε δὲ (τ) Ἰακὼβ πρὸς Συμεὼν ϗ Λευὶ, Μισητόν με πεποιήκατε, ὥστε πονηρόν με (υ) εἶναι πᾶσι τοῖς κατοικοῦσι τὴν γῆν, ἔν τε τοῖς Χαναναίοις, (φ) ϗ ἐν τοῖς Φερεζαίοις. ἐγὼ δὲ ὀλιγοστός εἰμι ἐν ἀριθμῷ· ϗ συναχθέντες ἐπ' ἐμὲ, συγκόψουσί με, ϗ (χ) ἐκτριβήσο-31 μαι ἐγὼ, ϗ ὁ οἶκός μου. Οἱ δὲ εἶπαν, Ἀλλ' ὡσεὶ πόρνῃ (ψ) χρήσονται τῇ ἀδελφῇ ἡμῶν;

Et Emmor & Sychem filium ejus 26 interfecerunt in ore gladii: & tulerunt Dinam de domo Sychem, & exierunt. Filii autem Jacob 27 ingreſſi ſunt ſuper cæſos, & diripuerunt civitatem, in qua polluerant Dinam ſororem ſuam. Et oves eorum, & boves eorum, & 28 aſinos eorum, quæcunque erant in civitate, & quæcunque erant in agro, tulerunt. Et omnia (g) cor- 29 pora eorum, & omnem ſupellectilem eorum; et uxores eorum captivaverunt: & diripuerunt quæcumque erant in civitate, et quæcumque erant in domibus. Dixit autem Jacob ad Symeon et 30 Levi, Odioſum me feciſtis, ita ut malus ſim omnibus habitantibus terram, et in Chananæis, et in Pherezæis. Ego autem exiguus ſum in numero: & convenientes ſuper me occident me; et atterar ego, et domus mea. Illi autem dixe- 31 runt, Nunquid, tanquam meretrice utentur ſorore noſtrâ?

ΚΕΦ. λε'.

1 Εἶπε δὲ ὁ θεὸς πρὸς Ἰακὼβ, Ἀναστὰς, ἀνάβηθι εἰς τὸν τόπον Βαιθὴλ, ϗ οἴκει ἐκεῖ· ϗ ποίησον ἐκεῖ θυσιαστήριον τῷ θεῷ τῷ ὀφθέντι σοι, ἐν τῷ ἀποδιδράσκειν σε ἀπὸ 2 προσώπου Ἠσαῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου. Εἶπε δὲ Ἰακὼβ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ϗ πᾶσι τοῖς μετ' αὐτοῦ, Ἄρατε τοὺς θεοὺς τοὺς (α) ἀλλοτρίους τοὺς μεθ' ὑμῶν ἐκ μέσου ὑμῶν, ϗ (β) καθαρίσθητε, ϗ ἀλλάξατε τὰς 3 στολὰς ὑμῶν. Καὶ ἀναστάντες ἀναβῶμεν εἰς Βαιθὴλ, ϗ ποιήσωμεν ἐκεῖ θυσιαστήριον τῷ θεῷ τῷ ἐπακούσαντί μοι ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως, ὃς ἦν μετ' ἐμοῦ, ϗ διέσωσέ με 4 ἐν τῇ ὁδῷ, ᾗ (γ) ἐπορευόμην. Καὶ ἔδωκαν τῷ Ἰακὼβ τοὺς θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους, οἳ ἦσαν ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν, ϗ τὰ ἐνώτια τὰ ἐν τοῖς ὠσὶν αὐτῶν· ϗ κατέκρυψεν αὐτὰ Ἰακὼβ ὑπὸ τὴν τερέβινθον τὴν ἐν (δ) Σηκίμοις· ϗ ἀπώλεσεν αὐτὰ, ἕως τῆς σήμερον 5 ἡμέρας. Καὶ ἐξῆρεν Ἰσραὴλ ἐκ (ε) Σηκίμων. ϗ ἐγένετο φόβος θεοῦ ἐπὶ τὰς πόλεις τὰς κύκλῳ αὐτῶν· ϗ οὐ κατεδίωξαν 6 ὀπίσω τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. Ἦλθε δὲ Ἰακὼβ εἰς Λουζὰ, ἥ ἐστιν ἐν γῇ Χαναὰν, ἥ ἐστι Βαιθὴλ, αὐτὸς, ϗ πᾶς ὁ λαὸς, ὃς ἦν μετ' αὐτοῦ. Καὶ 7 ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ θυσιαστήριον, ϗ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τοῦ τόπου, Βαιθὴλ· ἐκεῖ γὰρ (ζ) ἐφάνη αὐτῷ ὁ θεὸς, ἐν τῷ ἀποδιδράσκειν αὐτὸν ἀπὸ προσώπου Ἠσαῦ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ.

CAP. XXXV.

1 DIxit autem Deus ad Jacob, Surgens aſcende in locum Bæthel: et habita ibi, et fac ibi aram Deo, qui apparuit tibi, cùm fugeres à 2 facie Eſau fratris tui. Dixit autẽ Jacob domui ſuæ, & omnibus, qui cum illo erant, Tollite deos alienos, qui vobiſcum ſunt, de medio veſtri, & mundamini, & 3 mutate ſtolas veſtras. Et ſurgentes aſcendamus in Bæthel; et faciamus ibi aram Deo, qui exaudivit me in die tribulationis: qui fuit mecũ, et ſalvavit me in via, 4 quâ ivi. Et dederunt Jacob deos alienos, qui erant in manibus eorum; & inaures, quæ erant in auribus eorum. Et abſcondit ea Jacob ſub terebintho, quæ in Secimis: (a) & perdidit ea uſque in 5 hodiernum diem. Et profectus eſt Iſrael de Secimis. Et factus eſt timor Dei ſuper civitates, quæ circa illos erant: & non ſunt 6 perſecuti poſt filios Iſrael. Venit autem Jacob in (b) Luza, quæ eſt in terra Chanaan, quæ eſt Bæthel, ipſe, & omnis populus, qui 7 erat cum eo. Et ædificavit ibi aram: & vocavit nomen loci, Bæthel: illîc enim apparuit ei Deus, cùm ipſe fugeret à facie Eſau fratris ſui.

MS.A. (σ) ϗ τὸν Συχὲμ (τ) Ἰακὼβ Συμεὼν (υ) εἶναι τοῖς (φ) ϗ τοῖς Φερεζαίοις. (χ) ἐκτρίβομαι (ψ) χρήσωνται ΚΕΦ. λε'. (α) ἀλλοτρίους ἐκ μέσου (β) καθαρίσασθαι (γ) ἐπορευόμην. (δ) Σικίμοις (ε) Σικίμων. (ζ) ἐπεφάνη

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Hemor etiam et Sechim filium ejus occîderunt acie gladii, & abduxerunt Dinã ſororem ſuã de domo Sechim, et egreſſi ſunt. 26
Præterea filii Jacob irruentes in occiſos, diripuerunt civitatem, eò quòd polluiſſent Dinã ſororẽ illorũ. 27
Et oves eorũ, et boves eorũ, et aſinos eorũ, tã qui in urbe erant quàm in agro, abduxerũt. 28
Omnes etiã facultes eorũ cunctámq; eorũ ſupellectilẽ, quin et mulieres eorũ, captivas duxerũt, rapiẽtes quicquid erat in civitate. 29
Ait autẽ Jacob ad Simeon & Levi, Offendiſtis me, malũ mihi inferentes inter habitatores terræ, inter Chananæos, & inter Pherezæos. Ego enim cùm parvo ſim numero, congregabuntur adverſũ me, & percutient me, et interibo ego & dom⁹ mea. 30
Dixerunt, Ut ſcorto factũ eſt ſorori noſtræ. 31

CAP. XXXV.

INterea dixit De⁹ Jacobo, Surge, aſcende ad Beth-el, & maneto ibi, & fac ibi altare Deo fortiſſimo qui apparuit tibi, dũ fugeres à conſpectu Eſau fratris tui. 1
Dixítque Jacob filiis familiæ ſuæ, et omnib⁹ qui cum eo erãt, Auferte deos alienos de medio veſtrî, et mũdamini, & mutate veſtimenta veſtra. 2
Et ſurgite, aſcendamus ad Beth-el, faciamq; ibi altare Deo qui exaudivit me in die tribulationis meæ, fuitq; mecum in via quã ambulavi. 3
Dederunt ergò Jacobo omnes deos quos habebant in manibus ſuis, & inaures quas in ſuis auribus habebant, et infodit eas Jacob ſubter terebinthum quæ eſt juxta Sechim. 4
Aſcenderunt itaq; et factus eſt terror Dei ſuper civitates circumjacentes, & non ſunt inſecuti Jacobum & filios ejus. 5
Venit autẽ Jacob ad Luz quæ eſt in terra Chanaan, id eſt Beth-el, ipſe & cunctus popul⁹ qui cum eo erat. 6
Extruxit ibi aram, & vocavit locum illum, Beth-el, eò quòd illic apparuiſſet ei De⁹, quum fugeret à conſpectu Eſau fratris ſui. 7

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

26 וית חמור וית שכם בריה קטלו לפתגם דחרב ודברו ית דינה מבית שכם ונפקו׃ 27 בני יעקב עלו לחלצא קטיליא ובזו קרתא דסאיבו אחתהון׃ 28 ית ענהון וית תוריהון וית חמריהון וית די בקרתא וית די בחקלא דברו׃ 29 וית כל נכסיהון וית כל טפלהון וית נשיהון שבו ובזו וית כל די בביתא׃ 30 ואמר יעקב לשמעון וללוי עכרתון יתי למיתן דבבו בינא ובין יתבי ארעא בכנענאה ובפריזאה ואנא עם דמנין ויתכנשון עלי וימחונני וישתיצי אנא ואנש ביתי׃ 31 ואמרו הכנפקת ברא יעביד ית אחתנא׃

לה

1 ואמר יי ליעקב קום סק לבית אל ותיב תמן ועביד תמן מדבחא לאלהא דאתגלי עלך במערקך מן קדם עשו אחוך׃ 2 ואמר יעקב לאנש ביתיה ולכל דעמיה אעדו ית טעות עממיא די ביניכון ואדכו ושנו כסותכון׃ 3 ונקום ונסק לבית אל ואעביד תמן מדבחא לאלהא דקביל צלותי ביומא דעקתי והוה מימריה בסעדי בארחא דאזלית׃ 4 ויהבו ליעקב ית כל טעות עממיא די בידיהון וית קדשיא די באודניהון וטמר יתהון יעקב תחות בוטמא די עם שכם׃ 5 ונטלו והות דחלא מן קדם יי על עממיא די בקרוי סחרניהון ולא רדפו בתר בני יעקב׃ 6 ואתא יעקב ללוז די בארעא דכנען היא בית אל הוא וכל עמא די עמיה׃ 7 ובנא תמן מדבחא וקרא לאתרא אל בית אל ארי תמן אתגליאו ליה מלאכיא דיי במערקיה מן קדם אחוהי׃

26 Hemor quoq; et Siché filiũ ej⁹, occiderunt in ore gladii: & tulerũt Dinã de domo Siché, 27 et egreſſi ſunt. Filii autẽ Jacob ingreſſi ſunt ad ſpoliũ interfectorũ; et deprædati ſunt urbẽ: eò quòd violaverũt ſororẽ ſuã. 28 Oves eorũ & boves, & aſinos eorũ: & omnia quæ erãt in civitate, & in agro, *abſtulerunt*. 29 Et omnem ſupellectilẽ eorum & omnes parvulos ſuos, & mulieres eorũ captivaverũt, atq; deprædati ſunt: & omnia 30 quæ erãt in domib⁹. Et dixit Jacob ad Simeõ & Levi, Conturbaſtis me; ut poneretis inimicitiam inter me & Chananæũ, & Pherezæũ, habitatores terræ: ego autẽ habeo populũ paucũ; & congregabũtur contra me, & percutiẽt me; & per-31 ibo ego, & viri dom⁹ meæ. Et dixerũt: Nũquid ſicut cũ meretrice fieri debuit cum ſorore noſtrâ?

CAP. XXXV.

1 ET dixit De⁹ ad Jacob; Surge, aſcẽde in Bethel, & habita ibi: & fac ibi altare, Deo qui apparuit tibi, quãdo fugie-2 bas à facie Eſau fratris tui. Et dixit Jacob viris dom⁹ ſuæ, & omnib⁹ qui ſecũ erãt: Auferte idola populorũ quæ ſũt in medio veſtri; & mundamini, & 3 mutate veſtimenta veſtra. Et ſurgam⁹ et aſcẽdam⁹ in Bethel: & faciã ibi altare, Deo qui ſuſcepit orationẽ meã, in tẽpore tribulationis meæ; & fuit verbũ ej⁹ in adjutoriũ meũ, in viâ 4 qua ambulavi. Et dederũt Jacob, omnia idola populorum quæ erãt in manib⁹ ſuis; et inaures quæ erãt in aurib⁹ ſuis: & abſcondit eas Jacob ſub quercu, quæ eſt juxta Sichem. 5 Profectiq; ſunt: & fuit terror à facie Dei, ſuper omnes populos qui erãt in civitatib⁹ p circuitũ eorũ; & non ſunt ſe-6 cuti poſt filios Jacob. Et venit Jacob in Luzam, quæ eſt in terrâ Chanaã; ipſa eſt Bethel: ipſe, & omnis popul⁹ qui cum 7 eo erat. Et ædificavit ibi altare; & appellavit locũ, Deus Bethel: quoniã ibi *apparuerunt* ei *angeli* Dei; quãdo fugiebat à facie fratris ſui.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VERSIO SAMARITANA.

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Hemor quoq; & Sichem filium ejus occiderunt in ore gladii, et tulerunt Dinam de domo Sichem, et egreſſi 26
ſunt. Filii autem Jacobi venerunt ad mortuos, et deprædati ſunt urbem, eò quòd polluerant ſororem ſuam. 27
Et pecudes eorũ, & boves eorum, & et aſinos eorum, et quæ erant in urbe, et quæ in agro, acceperunt. 28
Et omnem ſubſtantiam eorum, et parvulos eorum, et uxores eorum captivas abduxerunt, et deprædati ſunt quidquid erat domi. 29
Dixit autem Jacob Simeoni, et Levi, turbâſtis me, ita ut fætere me feceritis apud incolas terræ, apud Chananæos et Pherezæos: mecum ſunt viri pauci, illi autem congregabũtur adverſum me, et me percutient, (f) diſperdárque ego, et domus mea. 30
Et reſponderunt, Nunquid ut meretrice utentur ſorore noſtrâ? 31

CAP. XXXV.

ET dixit Deus Iacobo; Surge, aſcende in Bethel, et habita ibi, fácq; ibi altare (a) Deo qui apparuit tibi cùm fugeres à facie Eſau fratris tui. 1
Dixitque Iacob domui ſuæ, et omnibus qui erant cum eo; Removete deos alienos qui ſunt in medio veſtrûm, et purificamini, et mutate veſtimẽta veſtra. 2
Surgamuſq; et aſcendamus Bethel, ut faciam ibi altare (b) Deo qui exaudivit me in die (c) afflictionis meæ, et qui fuit mecum in via quam ambulavi. 3
Dederúntque Iacobo omnes deos alienos qui erant in manibus eorum, et inaures quæ in auribus eorum, et abſcondit eas Iacob ſub terebintho quæ erat juxta Sichem. 4
Cùm autem proficiſcerentur, factus eſt timor Dei ſuper urbes quæ erant circumquaque illos, ita ut non perſecutæ fuerint filios Iacobi. 5
Et venit Iacob Luzam, quæ eſt in terra Chanaan, hæc eſt Bethel, ipſe et omnis populus qui erat cum eo. 6
Et ædificavit ibi altare, vocavítque locum, El Bethel, quoniam ibi revelatus illi fuerat Deus cum fugerit à facie fratris ſui. 7

VER. SAM. (f) exſcindárq; ego, (a) Potentiſsimo (b) Potentiſsimo (c) anguſtiæ meæ,

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

26 وحمور وشخام ابنه قتلا بحد السيف واخذا دينا من بيت شخام وخرجا * وبنو يعقوب دخلوا 27
علي الصرعي وغنموا ما في القرية من اجل تنجيس اختهم * واخذوا غنمهم وبقرهم وحميرهم 28
وما في القرية وما في الضياع * وجميع اثاثهم واطفالهم ونساءهم سبوه وغنموه * وساير ما في المنزل 29
* فقال يعقوب لسمعون وليوي * قد فضحتماني وافسدتما حالي مع اهل البلد والكنعانيين 30
والفرزيين * وانا في رهط ذي احصاء * فيجتمعون علي ويقتلونني فاهلك انا واهلي * قالا 31
اكزانية يجعل اختنا *

* الفصل الخامس والثلثون *

* ثم قال الله ليعقوب قم فاصعد الي بيت ايل واقم ثم واصنع ثم مذبحا للقادر المظهر ملاكه 1
لك عند هربك من قدام العيص اخيك * وقال يعقوب لاهله وساير من معه * ازيلوا معبودات 2
الغرباء التي فيما بينكم وتطهروا وابدلوا ثيابكم * ونقوم فنصعد الي بيت ايل * ونصنع ثم مذبحا 3
للقادر المجيب لي في يوم شدتي * وكان معي في الطريق الذي سلكته * فاعطوا يعقوب جميع 4
المعبودات الغرباء التي معهم والاشناف التي في اذانهم فدفنها تحت البطمة التي بحضرة نابلس *
* ثم رحلوا فكان ذعر الله علي اهل القري التي حواليهم * ولم يكلبوا بني يعقوب * ثم جاء يعقوب 5
الي لوز التي في بلد كنعان هي بيت ايل * هو والقوم الذين معه * وبني ثم مذبحا ودعا في 6
الموضع بيت ايل الي القادر لانه ثم ظهر له ملاك الله في هربه من بين يدي اخيه * 7

Et Hamur atque Sacham filium ejus occiderunt acie gladii, & acceperunt Dinam ſororem ſuam de domo Sacham, et exierunt ambo. 26
Et filii Jacob irruerunt in proſtratos, et depopulati ſunt quidquid erat in urbe, propter contaminationem ſuæ ſororis. 27
Acceperúntque oves eorum, & boves eorũ, et aſinos eorum, et quidquid erat in ruribus. 28
Et omnia ſupellectilia eorum, pueros eorum, et mulieres eorum captivas duxerunt, depopulatique ſunt, & quicquid erat in habitaculo. 29
Dixitque Jacob ad Simeõ et Levi, Infamâſtis me, et corrupiſtis ſtatũ meum cum incolis regionis, et Chananæis, et Pherezæis: Et ego familiã habens numeratam, congregabuntur adverſùm me, et occident me, et peribo ego et gens mea. 30
Dixerunt ambo, Num veluti fornicariã faciet ſororẽ noſtram? 31

CAP. XXXV.

DEinde dixit Deus ad Jacob, Surge; et aſcende ad Domum Il, et maneto ib, et fac ibi altare Omnipotenti, manifeſtanti Angelũ ſuum tibi, dum fugeres à conſpectu Eſau fratris tui. 1
Et ait Iacob genti ſuæ, et omnibus qui ſecũ erant; Tollite adoranda aliena, quæ ſunt inter vos, et mundamini, & mutate veſtes veſtras. 2
Et ſurgamus, atq; aſcendamus ad Domũ Il, et faciamus ibi altare Omnipotenti, exaudienti me in die tribulationis meæ, qui fuit mecum in itinere per quòd ambulavi. 3
Dederúntque Iacobo omnia adoranda aliena quæ ſecũ erant, et inaures quæ in auribus eorũ erant; ſepeliítque ea ſub terebintho quæ eſt contra Nabolos. 4
Deinde profecti ſunt, & fuit terror Dei ſuper incolas urbium quæ circa illos erant; nec inſecuti ſunt filios Iacob. 5
Deinde venit Iacob in Luz, quæ eſt in regione Chanaan; ipſa eſt Domus Il, ipſe et gens quæ cum illo erat. 6
Et ædificavit ibi altare, et invocavit in loco illo, nempe Domo Il, Omnipotentem, quia ibi apparuerat ei Angelus Dei in fuga ſua à conſpectu fratris ſui. 7

Bethel desubter est sepulta & ,Ribcah nutrix Deborah est mortua Et
8 וַתָּמָת דְּבֹרָה מֵינֶקֶת רִבְקָה וַתִּקָּבֵר מִתַּחַת לְבֵית־אֵל
est visus Et .Bachuth Allon,ejus nomen vocavit & :quercu sub
9 תַּחַת הָאַלּוֹן וַיִּקְרָא שְׁמוֹ אַלּוֹן בָּכוּת: וַיֵּרָא
benedixit & :Aram Padan de ,illo veniendo in ,adhuc Jahacob ad Deus
אֱלֹהִים אֶל־יַעֲקֹב עוֹד בְּבֹאוֹ מִפַּדַּן אֲרָם וַיְבָרֶךְ
Non .Jahacob tuum Nomen :Deus ei dixit Et .ei
10 אֹתוֹ: וַיֹּאמֶר־לוֹ אֱלֹהִים שִׁמְךָ יַעֲקֹב לֹא־
.tuũ nomen erit Israel quinimo ,Jahacob ultrà tuũ nomẽ vocabitur
יִקָּרֵא שִׁמְךָ עוֹד יַעֲקֹב כִּי אִם־יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֶךָ
:Deus ei dixit Et .Israel ejus nomen vocavit Et
11 וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר לוֹ אֱלֹהִים
gentium cœtus & Gens .multiplicare & fructesce ,omnipotens Deus Ego
אֲנִי אֵל שַׁדַּי פְּרֵה וּרְבֵה גּוֹי וּקְהַל גּוֹיִם
terram Et .egredientur tuis lumbis è reges & ,te ex erit
12 יִהְיֶה מִמֶּךָּ וּמְלָכִים מֵחֲלָצֶיךָ יֵצֵאוּ: וְאֶת־הָאָרֶץ
tuo femini & :eam dabo tibi ,Ischac & ,Abraham dedi quam
אֲשֶׁר נָתַתִּי לְאַבְרָהָם וּלְיִצְחָק לְךָ אֶתְּנֶנָּה וּלְזַרְעֲךָ
Deus eum desuper ascendit Et .terram dabo te post
13 אַחֲרֶיךָ אֶתֵּן אֶת־הָאָרֶץ: וַיַּעַל מֵעָלָיו אֱלֹהִים
statuam Jahacob statuit Et .secum est locutus quo locum in
14 בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר־דִּבֶּר אִתּוֹ: וַיַּצֵּב יַעֲקֹב מַצֵּבָה
eam super libavit & ,lapidis statuam ,secum est locutus quo loco in
בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר־דִּבֶּר אִתּוֹ מַצֶּבֶת אָבֶן וַיַּסֵּךְ עָלֶיהָ
nomen Jahacob vocavit Et .oleum eam super effudit & ,libamen
15 נֶסֶךְ וַיִּצֹק עָלֶיהָ שָׁמֶן: וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶת־שֵׁם
sunt profecti Et .Bethel ,Deus ibi secum est locutus quo loci
16 הַמָּקוֹם אֲשֶׁר דִּבֶּר אִתּוֹ שָׁם אֱלֹהִים בֵּית־אֵל: וַיִּסְעוּ
:Ephrath in veniendum ad ,terræ tractus quasi adhuc erat & ,Bethel de
מִבֵּית אֵל וַיְהִי־עוֹד כִּבְרַת־הָאָרֶץ לָבוֹא אֶפְרָתָה
illam indurando in fuit Et .ipsam pariendo in induravit &,Rachel peperit &
17 וַתֵּלֶד רָחֵל וַתְּקַשׁ בְּלִדְתָּהּ: וַיְהִי בְהַקְשֹׁתָהּ
iste etiam quia ,timeas Ne ;obstetrix ei dixit & ,ipsam pariendo in
בְּלִדְתָּהּ וַתֹּאמֶר לָהּ הַמְיַלֶּדֶת אַל־תִּירְאִי כִּי־גַם־זֶה
vocavit & ,mortua quia ,ejus anima exeundo in fuit Et .filius tibi
18 לָךְ בֵּן: וַיְהִי בְּצֵאת נַפְשָׁהּ כִּי מֵתָה וַתִּקְרָא
.Binjamin eum vocavit ejus pater Et .Benoni ,ejus nomen
שְׁמוֹ בֶּן־אוֹנִי וְאָבִיו קָרָא־לוֹ בִנְיָמִין:
hæc ,Ephrath viâ in est sepulta Et .Rachel est mortua Et
19 וַתָּמָת רָחֵל וַתִּקָּבֵר בְּדֶרֶךְ אֶפְרָתָה הִוא
Hæc .ejus sepulchrum super statuam Iahacob statuit Et .Bethlechem
20 בֵּית לָחֶם: וַיַּצֵּב יַעֲקֹב מַצֵּבָה עַל־קְבֻרָתָהּ הִוא
,Israel est profectus Et .hanc diem ad usq; Rachel sepulcri statua
21 מַצֶּבֶת קְבֻרַת־רָחֵל עַד־הַיּוֹם: וַיִּסַּע יִשְׂרָאֵל
fuit Et .Heder turrim ultra ab suum tabernaculum tetendit &
22 וַיֵּט אָהֳלֹה מֵהָלְאָה לְמִגְדַּל־עֵדֶר: וַיְהִי
concubuit & ,Reuben ivit & ,ipsâ terrâ in Israel habitando in
בִּשְׁכֹּן יִשְׂרָאֵל בָּאָרֶץ הַהִוא וַיֵּלֶךְ רְאוּבֵן וַיִּשְׁכַּב
.Israel audivit Et .sui patris concubinâ Bilhah cum
אֶת־בִּלְהָה פִּילֶגֶשׁ אָבִיו וַיִּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל
.duodecim Iahacob filii fuerunt Et
וַיִּהְיוּ בְנֵי־יַעֲקֹב שְׁנֵים עָשָׂר:

Versio VULG. LAT.

8 Eodem tempore mortua est Debora nutrix Rebeccæ, & sepulta est ad radices Bethel subter quercum: vocatúmq; est nomen loci illius, Querc⁹ 9 fletûs. Apparuit autem iterũ Deus Iacob, postquàm reversus est de Mesopotamia Sy-10 riæ; benedixítque ei, Dicens, Non vocaberis ultrà Iacob, sed Israel erit nomen tuum: 11 & appellavit eum Israel. Dixítque ei, Ego Deus omnipotens; cresce, & multiplicare: gentes & populi nationũ ex te erunt, reges de lumbis tuis 12 egredientur. Terrámq; quam dedi Abraham & Isaac, dabo tibi & semini tuo post te. 13 Et recessit ab eo. Ille verò e-14 rexit titulum lapideum in loco quo locutus fuerat ei Deus: libans super eum libamina, & effundens oleum: 15 Vocánsque nomen loci illius, 16 Bethel. Egressus autem indè, venit verno tempore ad terram quæ ducit Ephratam: in qua cùm parturiret Ra-17 chel, Ob difficultatem partûs periclitari cœpit, dixítque ei obstetrix, Noli timere, quia & hunc habebis fi-18 lium. Egrediente autem animâ præ dolore, & imminente jam morte, vocavit nomen filii sui, Benoni, id est, Filius doloris mei: pater verò appellavit eum Benjamin, id 19 est, Fili⁹ dextræ. Mortua est ergò Rachel, & sepulta est in via quæ ducit Ephratam, hæc 20 est Bethlehem. Erexítque Iacob titulum super sepulchrum ejus. Hic est titulus monumenti Rachel, usque 21 in præsentem diem. Egressus indè, fixit tabernaculum 22 trans Turrem gregis. Cúmque habitaret in illa regione, abiit Reuben, & dormivit cum Bala concubina patris sui; quod illum minimè latuit. Erant autem filii Iacob, duodecim.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

8 Ἀπέθανε δὲ (η) Δεβόῤῥα ἡ τροφὸς (θ) Ῥεβέκκας, ϗ ἐτάφη κατώτερον Βαιθὴλ ὑπὸ τὴν βάλανον· ϗ ἐκάλεσεν Ἰακὼβ τὸ ὄνομα 9 αὐτῆς, Βάλανος πένθους. Ὤφθη δὲ ὁ θεὸς τῷ Ἰακὼβ ἔτι ἐν Λουζᾶ, ὅτε παρεγένετο ἐκ Μεσοποταμίας τῆς Συρίας· ϗ (ι) εὐλόγησεν αὐτὸν 10 ὁ θεός. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ θεὸς, Τὸ ὄνομά σου οὐ κληθήσεται ἔτι Ἰακὼβ, ἀλλ' Ἰσραὴλ ἔσται τὸ ὄνομά (κ) σου. ϗ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα 11 αὐτοῦ Ἰσραήλ. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ θεὸς, Ἐγὼ ὁ θεός σου· αὐξάνου, ϗ (λ) πληθύνου. ἔθνη ϗ συναγωγαὶ ἐθνῶν ἔσονται ἐκ σοῦ, ϗ βασιλεῖς 12 ἐκ τῆς ὀσφύος σου ἐξελεύσονται. Καὶ τὴν γῆν, ἣν (μ) ἔδωκα Ἀβραὰμ ϗ Ἰσαὰκ, σοὶ δέδωκα (ν) αὐτήν· σοὶ ἔσαι, ϗ τῷ σπέρματί σου μετὰ 13 σὲ δώσω τὴν γῆν ταύτην. Ἀνέβη δὲ ὁ θεὸς ἀπ' αὐτοῦ ἐκ τοῦ τόπου, οὗ ἐλάλησε μετ' αὐτοῦ. 14 Καὶ ἔστησεν Ἰακὼβ στήλην ἐν τῷ τόπῳ, ᾧ ἐλάλησε (ξ) μετ' αὐτοῦ ὁ θεὸς, στήλην λιθίνην· ϗ ἔσπεισεν ἐπ' αὐτὴν σπονδὴν, ϗ ἐπέ-15 χεεν ἐπ' αὐτὴν ἔλαιον. Καὶ ἐκάλεσεν Ἰακὼβ τὸ ὄνομα τοῦ τόπου, ἐν ᾧ ἐλάλησε μετ' αὐτοῦ 16 ἐκεῖ ὁ θεὸς, Βαιθήλ. Ἀπάρας δὲ Ἰακὼβ ἐκ Βαιθὴλ, ἔπηξε τὴν σκηνὴν αὐτοῦ ἐπέκεινα τοῦ πύργου Γαδέρ. ἐγένετο δὲ ἡνίκα (ο) ἤγγισεν εἰς Χαβραθὰ τοῦ ἐλθεῖν εἰς τὴν Ἐφραθὰ, ἔτεκε 17 Ῥαχήλ· ϗ ἐδυστόκησεν ἐν τῷ τοκετῷ. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ σκληρῶς αὐτὴν τίκτειν, εἶπεν αὐτῇ ἡ μαῖα, Θάρσει, ϗ γὰρ (π) οὗτός σοί ἐστιν 18 υἱός. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἀφιέναι αὐτὴν τὴν ψυχὴν (ἀπέθνησκε γὰρ) ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Υἱὸς ὀδύνης μου· ὁ δὲ (ρ) πατὴρ ἐκάλεσε τὸ 19 ὄνομα αὐτοῦ, Βενιαμίν. Ἀπέθανε δὲ Ῥαχὴλ, ϗ ἐτάφη ἐν τῇ (σ) ὁδῷ τοῦ ἱπποδρόμου Ἐ-20 φραθᾶ, αὕτη ἐστὶ Βηθλεέμ. Καὶ ἔστησεν Ἰακὼβ στήλην ἐπὶ τοῦ μνημείου αὐτῆς· αὕτη (τ) ἐστὶν ἡ στήλη ἐπὶ τοῦ μνημείου Ῥαχὴλ, ἕως τῆς 21 ἡμέρας ταύτης. Ἐγένετο δὲ ἡνίκα κατῴκησεν Ἰσραὴλ ἐν τῇ γῇ ἐκείνῃ, ἐπορεύθη Ῥουβὴν, ϗ ἐκοιμήθη μετὰ Βαλλᾶς τῆς παλλακῆς τοῦ πατρὸς (υ) αὐτοῦ Ἰακώβ· ϗ ἤκουσεν Ἰσραὴλ, 22 ϗ πονηρὸν ἐφάνη ἐναντίον αὐτοῦ. Ἦσαν δὲ οἱ υἱοὶ Ἰακὼβ, δώδεκα.

8 Mortua est autem Debora nutrix Rebeccæ, & sepulta est infra Bæthel sub quercu: & vocavit Iacob nomen ejus, 9 Quercus luctûs. Apparuit autem Deus ipsi Iacob adhuc in Luza, quando advenit de Mesopotamia Syriæ: & benedi-10 xit eum Deus. Et dixit ei Deus, Nomen tuum jam non vocabitur Iacob, sed Israel erit nomen tuum: & vocavit 11 nomen ejus Israel. Dixit autem ei Deus, Ego sum Deus tuus; cresce, & multiplicare: gentes & congregationes gentium erunt ex te, & reges de 12 lumbo tuo egredientur. Et terram, quam (c) dedi Abraham & Isaac, tibi dedi eam: tibi erit; & semini tuo post 13 te dabo terram hanc. Ascendit autem Deus ab eo de loco, 14 ubi locutus est cùm eo. Et statuit Iacob titulum in loco, in quo locutus est cum eo Deus, titulum lapideum: & libavit super eum libamen, & 15 effudit super eum oleum. Et vocavit Iacob nomen loci, in quo locutus est cum eo illic 16 Deus, Bæthel. (d) Profectus autem Iacob de Bæthel, fixit tabernaculum suum ultrà turrim Gader. Et factum est, dum appropinquaret in (e) Chabratha, peperit Rachel: & passa est difficultatem in ipso 17 partu. Et factum est, cùm ipsa durè pareret, dixit ei obstetrix, Confide; nam & hic 18 tibi est fili⁹. Et factum est, cùm dimitteret eam anima, (siquidem moriebatur) vocavit nomen ejus, Filius doloris mei: pater verò vocavit nomen e-19 jus, Benjamin. Mortua est autem Rachel, & sepulta est in (f) via Hippodromi Ephratha, 20 hæc est Bethleem. Et statuit Iacob titulum super monumentum ejus: hic est titulus super monumentum Rachel usque 21 in hanc diem. Factum est autem, quando habitavit Israel in terra illa, ivit Reuben, & dormivit cum Balla concubina patris sui Iacob: & audivit Israel; & (g) malum apparuit coram eo. Erant autem filii Iacob, duodecim. 22

MS.A. (η) Δεββώρα (θ) Ῥεβέκκας κατώτερον (ι) ηὐλόγησεν (κ) σου. Εἶπεν δὲ (λ) πληθύνου· ϗ ἔθνη (μ) δέδωκα (ν) αὐτήν, ϗ πρὸς (ξ) μετ' αὐτοῦ, στήλην (ο) ἤγγισεν Χαβραθὰ εἰς γῆν ἐλθεῖν Ἐφραθᾶ, (π) οὗτός ἐστιν (ρ) πατὴρ αὐτοῦ ἐκάλεσεν αὐτὸν, Βενιαμείν. (σ) ὁδῷ Ἐφραθᾶ, (τ) ἐστιν στήλη μνημείου Ῥαχὴλ ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. (υ) αὐτοῦ· καὶ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

* Mortua est verò Debora nutrix Rebeccæ, & 8 sepulta est infra Beth-el subter terebinthum, cujus etiam nomen appellavit, Terebinthus fletûs. Et apparuit ibi Deus Jacobo venienti 9 de Phadan Aram, & benedixit ei. Et dixit 10 ad eum Deus, Non vocabitur amplius nomen tuum Jacob, sed erit nomen tuum Israel, Dixit etiam ad eum Deus, Ego sum omnipo- 11 tens Deus, cresce & multiplicare: populus & cœtus populorum ex te erunt, & reges è dorso tuo prodibunt. Terram, pro qua jura- 12 vi Abrahæ & Isahac, tibi dabo: & semini tuo post te dabo eandem terram. Sublatúsq; 13 est ab eo Deus, in loco ubi locutus fuerat cum eo. Erexit autem Jacob statuam in lo- 14 co ubi collocutus fuerat cum eo, statuam *inquam* lapideam, & libavit super eam libamina, fudítque super eam oleum. Et appellavit 15 Jacob nomen loci illius ubi locutus fuerat cum eo Deus, Bethel. Cúmque profectus esset de 16 Bethel, & profectus esset itinere quasi stadii terræ, ut ingrederetur in Ophrath, peperit Rahel, & difficultatem passa est dum pareret. 17 Factúmque est ut cùm difficultatem pateretur, diceret ad eam obstetrix; Ne timeas, nam etiam iste, filius est tibi. Et factum est 18 ut egrediente animâ ipsius, eâque moriente, vocaret nomen ejus, Filius dolorum meorum; pater autem ipsius vocavit eum Benjamen. Mortua est itaque Rahel, & sepulta in 19 via *quæ ducit ad* Ophrath: ipsa est Bethlehem. Et erexit Jacob statuam super sepul- 20 chrum Rahel: ipsa est statua Rahelis usque in præsentem diem. *Pecatum Rubil.* Et pro- 21 fectus Israel, fixit tabernaculum suum trans turrim Gedar. Contigítque ut dum morare- 22 tur Israel in terra illa, abiret Rubil, dormirétque cum Belha concubina patris sui: audíssétque hoc Israel. *Generationes Jacob.*

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

8 ומיתת דבורה מיניקתא דרבקה
ואתקברת מלרע לבית־אל
בשפולי מישרא וקרא שמיה מישר
9 בכיתא: ואתגלי יי ליעקב עוד
במיתוהי מפדן ארם ובריך יתיה:
10 ואמר ליה יי שמך יעקב לא יתקרי
שמך עוד יעקב אלהן ישראל יהי
11 שמך וקרא ית שמיה ישראל: ואמר
ליה יי אנא אל שדי פוש וסגי עם
וכנשת שבטין יהון מנך ומלכין
דשליטין בעממיא מנך יפקון:
12 וית ארעא די יהבית לאברהם
וליצחק לך אתננה ולבנך בתרך
13 אתן ית ארעא: ואסתלק מעלוהי
יקרא דיי באתרא די מליל עמיה:
14 ואקים יעקב קמתא באתרא די
מליל עמיה קמת אבנא ונסך עלה
15 נסכין ואריק עלה משחא: וקרא
יעקב ית שמא דאתרא די מליל
16 עמיה תמן יי בית־אל: ונטלו
מבית אל והוה עוד כרוב ארעא
למעל לאפרת וילידת רחל
17 וקשיאת במילדה: והוה בקשיותה
במילדה ואמרת לה חיתא לא
18 תדחלין ארי אף דין ליך בר: והוה
במפק נפשה ארי מיתא וקרת
שמיה בר דוי ואבוהי קרא ליה
19 בנימן: ומיתת רחל ואתקברת
באורח אפרת היא בית לחם:
20 ואקים יעקב קמתא על קבורתה
היא קמתא קבורתא דרחל עד
21 יומא דין: ונטל ישראל ופרסיה
למשכניה מהלאה למגדלא דעדר
22 והוה כד שרא ישראל בארעא
ההיא ואזל ראובן ושכיב ית
בלהה לחינתא דאבוהי ושמע
ישראל והוו בני יעקב תרי עסר:

8 Et mortua est Debora nutrix Rebeccæ; & sepulta est subtus Bethel, in planicie vallis: & vocavit nomẽ ej⁹, Vallis plan-9 ctus. Et apparuit Deus iterum Jacob, quando veniebat de Mesopotamiâ Syriæ: & bene-10 dixit ei. Dixítq; ei Deus: Non vocabitur ultrà nomen tuum, Jacob; sed Israel erit nomen tuum; & vocavit nomen e-11 jus, Israel. Et dixit ei Deus, Ego Deus omnipotens, cresce & multiplicare; populus & congregatio tribuum erunt ex te: & reges, qui dominabuntur 12 populis ex te egredientur. Et dabo tibi terram quam dedi Abrahæ & Isaac: & filiis tuis 13 post te dabo eam. Et ascendit ab eo gloria Domini: in loco, 14 ubi locutus fuerat cum eo. Et erexit Jacob titulum; in loco ubi locutus fuerat cum eo, titulum lapideum: & libavit super eum libamina; & effudit 15 super eum oleum. Et vocavit Jacob nomen loci, in quo locutus fuerat ei Deus, Bethel. 16 Et profecti sunt de Bethel; & cùm adhuc esset spatium terræ, ut ingrederetur Ephratam: parturivit Rachel; & aggrava-17 ta est in partu suo. Et factum est cùm aggravaretur in partu suo; ait ei obstetrix, Ne timeas; quoniam hic quoq; e-18 rit tibi fili⁹. Et factum est cùm egrederetur anima ejus & moreretur; vocavit nomen filii, Filium doloris mei: pater autẽ ej⁹ appellavit eum Ben-19 jamin. Et mortua est Rachel: & sepulta est in viâ Ephratæ; 20 ipsa est Bethlehem. Erexítq; Jacob titulum super sepulchrum ejus: ipse est titulus sepulturæ Rachel, usq; in diẽ 21 hanc. Et profectus est Israel: & tetendit tabernaculum suum, ultra turrim gregis. Et 22 factum est, cùm moraretur Israel in terrâ illâ; abiit Ruben, & dormivit cum Bala concubinâ patris sui; & audivit Israel: Fuerúntque filii Jacob duodecim.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

8 *Mortua autem est Debora nutrix Rebeccæ, et sepulta est infra Bethel sub (d) quercu, vocavitq; nomen ejus (e) Alon Bekith. Et apparuit Deus* 9 *Jacobo iterum cum veniret de Padan Aram, et benedixit* 10 *ei Deus. Dixitq; ei Deus, Nomen tuum est Iacob, non vocabitur ampliùs nomen tuum Iacob; nam Israel erit nomen tuum; vocavitq; nomen ejus, Israel. Et dixit ei Deus, Ego* 11 *sum Deus omnipotens, fructifica, et multiplicare: gens, et congregatio gentium futura est ex te, et reges de lumbis tuis egredientur. Terram au-* 12 *tem quam dedi Abrahamo et Isaaco, tibi tradam, semini quoq; tuo post te tradam terrã illã. Et ascendit ab eo De-* 13 *us, in loco quo allocutus fuerat eum. Posuitq; Iacob sta-* 14 *tuã in loco ubi locut⁹ est cum eo, statuã lapideam, et libavit super eam libamen, et effudit super eam oleum. Vocavitq;* 15 *Iacob nomen loci in quo locutus est ei Deus, Bethel. Et* 16 *profecti sunt de Bethel, erátque adhuc tractus terræ ad veniendum Ephrata, tum peperit Rachel, difficultatémq; passa est in partu suo. Fa-* 17 *ctúmque est, cùm difficultatem pateretur in pariendo, ut diceret ei obstetrix, ne timeas; nam etiam iste tibi filius est. Et accidit cùm egrederetur* 18 *anima ejus, mortua est enim, ut vocaret nomen ejus (f) Benoni, sed pater ejus vocavit eum Benjamin. Mortuaq;* 19 *est Rachel, et sepulta in itinere Ephrata, ipsa est Bethlehem. Et erexit Iacob statuam super* 20 *sepulchrum ejus: hæc est statua sepulchri Rachel usque in hunc diem. Et profectus est* 21 *Israel, et tetendit tabernaculum suum ultrà turrim Heder. Accidit autem cùm ha-* 22 *bitaret Israel in terra ista, ut abiret Ruben, et cubaret cum Bala concubina patris sui, et audivit Israel: fuerunt autem filii Iacob duodecim.*

VER. SAM. (d) planitie (e) Mishar Bekith (f) Barlebuti,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 * ثم ماتت دبورا داية ربقا * فدفنت أسفل من بيت ايل دون المرج * فسماه مرج البكاء * ثم 9
تظاهر ملاك الله ليعقوب أيضا عند مجيئه من فدان ارام * فبارك عليه * وقال له اسمك يعقوب لا 10
يسمي أبدا يعقوب فقط بل اسرائيل * فسماه أيضا اسرائيل * ثم قال له الله انا القادر الكافي * أمم 11
واكثر * امة من بعد جوق أمم يكون منك * وملوك من صلبك يخرجون * والبلد الذي 12
جعلته لابراهيم واسحق لك اجعله ولنسلك بعدك * ثم ارتفع عنه ملاك الله في الموضع الذي 13
خاطبه فيه * فنصب يعقوب نصبة في الموضع الذي خاطبه فيه ربه من حجر * ورش عليها 14
مزاجا وصب عليها دهنا * وسمي ذلك الموضع الذي خاطبه الله فيه بيت ايل * ثم رحلوا من 15 16
بيت ايل وبقي لهم ميل من الطريق الي ان يدخلوا الي افرات * وولدت راحيل وصعب ولادها *
* فلما صعب ولادها قالت لها القابلة لا تخافي فان هذا ابن * فقبل خروج نفسها وهي مائتة اسمته 17 18
ابن ترحي * وابوه اسماه بنيامين * ثم ماتت ودفنت في طريق افرات * هي بيت لحم * ونصب 19 20
يعقوب دكة على قبرها * هي تسمي نصبة قبر راحيل الي اليوم * ثم رحل اسرائيل ومد 21
خيمته هناك من مجدل عيدر * ولما سكن اسرائيل في ذلك الموضع مضي راوبين فضاجع 22
بلها امة ابيه * فسمع بذلك اسرائيل * فصار بنو يعقوب ببنيامين اثني عشر *

Ibi mortua est Debora obstetrix Rebeccæ, 8 *sepultaq; fuit subtus Domũ Il, citra pratum: vocavitque illud, Pratum fletûs. Præterea apparuit quoque Angelus Dei* 9 *Jacobo, ad adventum ipsius ex Phadan Aram, benedixitq; ei. Et ait illi, Nomen* 10 *tuum Jacob, non vocabitur semper Iacob tantùm, sed Israel: Appellavitque eum etiam, Israel: Tum dixit ei Deus, Ego* 11 *sum Potens, Sufficiens: Cresce, et multiplicare. Gens post congregationem gentiũ erit ex te, et reges de lumbo tuo egredientur. Et regionem quam constitui Ebrahim* 12 *et Ishac, tibi constituo, et stirpi tuæ post te. Deinde elevatus est ab eo Angelus Dei, in* 13 *loco in quo collocut⁹ est cum eo. Fixitq;* 14 *Iacob titulum, in loco in quo collocutus est cum eo Dominus ejus, lapideum, et sparsit super illum vinum temperatum, et effudit super illum oleũ. Et nominavit lo-* 15 *cum illum in quo locut⁹ est Deus cum eo, Domum Il. Præterea discesserunt de Do-* 16 *mo Il, & restante illis milliari ex itinere, quousque ingrederentur in Ephrath; peperit Rahil, et difficilis redditus est partus ejus. Et cùm difficilis redditus esset* 17 *partus ejus, dixit ad eam obstetrix; Ne timeas, quoniam hic est filius. Et ante* 18 *exhalationem animæ suæ, dum esset moribunda; vocavit eum, Filiũ mœroris mei: & pater ejus vocavit eum Benjamin. Deinde mortua est, & sepulta in via* 19 *Ephrath, ipsa est Domus Lehem. Et e-* 20 *rexit Iacob titulum super sepulchro ejus; Ipse vocatur titulus sepulchri Rahil usque hodiè. Deinde profectus est Israel, &* 21 *tetendit tentorium suum trans turrim Idar. Cúmque habitâsset Israel in illo* 22 *loco, abiit Raubin, & concubuit cum Balha ancilla patris sui: auditque hoc Israel. Facti sunt autem filii Iacob cum Benjamin duodecim.*

,Levi & ,Simhon & ,Reuben Jahacob primogenitus :Leah Filii

23 בני לאה בכור יעקב ראובן ושמעון ולוי

.Binjamin & ,Joseph;Rachel Filii .Zebulun & ,Issachar & ,Jehudah &

24 ויהודה ויששכר וזבלון: בני רחל יוסף ובנימן:

Zilpah filii Et .Naphtali & ,Dan ;Rachel ancillæ Bilhah filii Et

25 26 ובני בלהה שפחת רחל דן ונפתלי: ובני זלפה

ei est natus qui ,Jahacob filii Isti .Aser & ,Ghad ;Leah ancillæ

שפחת לאה גד ואשר אלה בני יעקב אשר ילד־לו

Mamre in suũ patrem Ischac ad Jahacob venit Et .Aram Padan in

27 בפדן ארם: ויבא יעקב אל־יצחק אביו ממרא

,Abraham ibi est hospitatus quo ,Chebron hæc ,Arba civitate

קרית הארבע הוא חברון אשר־גר־שם אברהם

.anni octoginta & ,anni centum Ischac dies fuerunt Et .Ischac &

28 ויצחק: ויהיו ימי יצחק מאת שנה ושמנים שנה:

,senex ,suos populos ad est collectus & ,est mortuus & ,Ischac obiit Et

29 ויגוע יצחק וימת ויאסף אל־עמיו זקן

.ejus filii ,Jahacob & Esau eum sepelierunt Et .dierum satur &

ושבע ימים ויקברו אתו עשו ויעקב בניו:

CAP. XXXVI. לו

accepit Esau .Edom hic ,Esau generationes istæ Et

1 2 ואלה תלדות עשו הוא אדום: עשו לקח את־

& ,Chittæi Elon filiam Hadah ,Chenahan filiabus è suas uxores

נשיו מבנות כנען את־עדה בת־אילון החתי ואת־

Bosmath Et .Chivvæi Sibhon filiæ Hanah filiam Aholibamah

3 אהליבמה בת־ענה בת־צבעון החוי: ואת־בשמת

Esau ipsi Hadah peperit Et .Nebajoth sororem Ismael filiam

4 בת־ישמעאל אחות נביות: ותלד עדה לעשו את־

peperit Aholibamah Et .Rehuel peperit Bosmath & ,Eliphaz

5 אליפז ובשמת ילדה את־רעואל: ואהליבמה ילדה את־

ei sunt nati qui ,Esau filii Isti .Corach & ,Jahalam & ,Jehus

יעיש ואת־יעלם ואת־קרח אלה בני עשו אשר ילדו־לו

& ,suos filios & ,suas uxores Esau accepit Et .Chenahan terrâ in

6 בארץ כנען: ויקח עשו את־נשיו ואת־בניו ואת־

omne & suum pecus & ,suæ domus animas omnes & ,suas filias

בנתיו ואת־כל־נפשות ביתו ואת־מקנהו ואת־כל־

,Chenahã terrâ in acquisierat quam suã substantiã omnẽ & ,suum jumentum

בהמתו ואת כל־קנינו אשר רכש בארץ כנען

eorum substantia erat Quia.sui fratris Jahacob facie à terram ad ivit &

7 וילך אל־ארץ מפני יעקב אחיו: כי־היה רכושם

ferre corã peregrinationũ terra poterat non Et .pariter *habitare præ*,multa

רב משבת יחדו ולא יכלה ארץ מגוריהם לשאת

Esau .Sehir monte in Esau habitavit Et .*eorum pecorum facie à* eos

8 אתם מפני מקניהם: וישב עשו בהר שעיר עשו

monte in Edom patris Esau generationes Istæ Et .Edom *ipse*

9 הוא אדום: ואלה תלדות עשו אבי אדום בהר

uxoris Hadah filius Eliphaz :Esau filiorum nomina Ista .Sehir

10 שעיר: אלה שמות בני־עשו אליפז בן־עדה אשת

.Esau uxoris Bosmath filius Rehuel ,Esau

עשו רעואל בן־בשמת אשת עשו:

Versio VULG. LAT.

23 Filii Liæ; primogenitus Ruben, et Simeon, & Levi, et Judas, et Issachar, et Zabulon.
24 Filii Rachel: Joseph et Benjamin.
25 Filii Balæ ancillæ Rachelis; Dan et Nepthali.
26 Filii Zelphæ ancillæ Liæ; Gad et Aser. Hi sunt filii Jacob, qui nati sunt ei in Mesopotamia Syriæ.
27 Venit etiã ad Isaac patrẽ suum in Mambre, civitatẽ Arbee: hæc est Hebrõ, in qua peregrinat᷒ est Abrahã et Isaac.
28 Et completi sunt dies Isaac centum octoginta annorum.
29 Consumptúsque ætate mortu᷒ est: et apposit᷒ est populo suo senex et plenus dierum: & sepelierunt eum Esau & Jacob filii sui.

CAP. XXXVI.

1 HÆ sunt autẽ generationes Esau, ipse est Edom.
2 Esau accepit uxores de filiab᷒ Chanaã; Ada filiã Elõ Hethæi, et Oolibama filiã Anæ filiæ Sebeon Hevæi.
3 Basemath quoq; filiã Ismael, sororẽ Nabaioth.
4 Peperit autẽ Ada, Eliphaz;
5 Basemath genuit Rahuel. Oolibama genuit Jehus, Ihelõ, et Core. Hi filii Esau qui nati sunt ei in terra Chanaã.
6 Tulit autẽ Esau uxores suas, et filios et filias, & omnẽ animã dom᷒ suæ, & substantiã, & pecora, et cuncta quæ habere poterat in terra Chanaã: & abiit in alterã regionẽ, recessitq; à fratre suo Jacob.
7 Divites enim erãt valdè, et simul habitare non poterant: nec sustinebat eos terra peregrinationis eorum præ multitudine gregum.
8 Habitavítq; Esau in mõte Seir: ipse est Edõ.
9 Hæ autẽ sunt generationes Esau patris Edõ in monte Seir.
10 Et hæc nomina filiorũ ej᷒; Eliphaz fili᷒ Ada uxoris Esau: Rahuel quoq; filius Basemath uxoris ejus.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

23 Υἱοὶ Λείας, πρωτότοκος Ἰακὼβ, Ῥουβὴν, Συμεὼν, (φ) Λευὶ, Ἰούδας, Ἰσσάχαρ, Ζαβουλών. 24 Υἱοὶ δὲ Ῥαχὴλ, Ἰωσὴφ, καὶ (χ) Βενιαμίν. 25 Υἱοὶ δὲ Βαλλᾶς παιδίσκης Ῥαχὴλ, Δὰν, καὶ Νεφθαλείμ. 26 Υἱοὶ δὲ Ζελφᾶς παιδίσκης Λείας, Γὰδ, καὶ Ἀσήρ. (ψ) Οὗτοι υἱοὶ Ἰακὼβ, οἳ ἐγένοντο αὐτῷ ἐν Μεσοποταμίᾳ τῆς Συρίας. 27 Ἦλθε δὲ Ἰακὼβ πρὸς Ἰσαὰκ τὸν πατέρα αὐτοῦ εἰς Μαμβρῆ, εἰς πόλιν τοῦ πεδίου· αὕτη ἐστὶ Χεβρὼν ἐν γῇ Χαναὰν, οὗ 28 παρῴκησεν Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαάκ. Ἐγένοντο δὲ αἱ ἡμέραι Ἰσαὰκ, ἃς ἔζησεν, ἔτη ἑκατὸν 29 ὀγδοήκοντα. Καὶ (ω) ἐκλείπων Ἰσαὰκ ἀπέθανε· καὶ προσετέθη πρὸς τὸ γένος αὐτοῦ πρεσβύτερος καὶ πλήρης ἡμερῶν· καὶ ἔθαψαν αὐτὸν Ἡσαῦ καὶ Ἰακὼβ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ.

Filii Liæ; primogenitus Iacob, Reuben, Symeon, Levi, Judas, Issachar, Zabulõ. 24 Filii autẽ Rachel; Joseph, et Benjamin. 25 Filii autem Ballæ ancillæ Rachel; Dan, et Nephthalim. 26 Filii autem Zelphæ ancillæ Liæ; Gad, et Aser. Hi sunt filii Iacob, qui facti sunt ei in Mesopotamia Syriæ. 27 Venit autem Iacob ad Isaac patrem suum in Mambre, in civitatem (h) campi: hæc est Chebron in terra Chanaan, ubi incoluit Abrahã et Isaac. 28 Fuerunt autẽ dies Isaac, quos vixit, anni centum octuaginta. 29 Et deficiens Isaac mortuus est, et appositus est ad genus suum senior & plenus dierum. Et sepelierunt eum Esau et Iacob filii ejus.

MS.A. (φ) Λευείς, (χ) Βενιαμείν. (ψ) Οὗτοι οἱ υἱοὶ (ω) ἐκλείπων ἀπέθανεν·

ΚΕΦ. λς΄.

1 Αὗται δὲ αἱ γενέσεις Ἡσαῦ· αὐτός ἐστιν 2 Ἐδώμ. Ἡσαῦ δὲ (α) ἔλαβε τὰς γυναῖκας ἑαυτοῦ ἀπὸ τῶν θυγατέρων τῶν Χαναναίων· τὴν Ἀδὰ, θυγατέρα (β) Αἰλὼμ τοῦ Χετταίου· καὶ τὴν Ὀλιβεμὰ, θυγατέρα Ἀνὰ τοῦ υἱοῦ Σεβεγὼν 3 τοῦ Εὐαίου. Καὶ τὴν (γ) Βασεμὰθ, θυγατέρα 4 Ἰσμαὴλ, ἀδελφὴν Ναβαιώθ. (δ) Ἔτεκε δὲ αὐτῷ Ἀδὰ τὸν Ἐλιφάς· καὶ (γ) Βασεμὰθ ἔτεκε 5 τὸν Ῥαγουήλ. Καὶ Ὀλιβεμὰ ἔτεκε τὸν Ἰεοὺς, καὶ τὸν Ἰεγλὸμ, καὶ τὸν Κορέ. Οὗτοι υἱοὶ Ἡσαῦ, 6 οἳ ἐγένοντο αὐτῷ ἐν γῇ Χαναάν. Ἔλαβε δὲ Ἡσαῦ τὰς γυναῖκας αὐτοῦ, καὶ τοὺς (ε) υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ τὰς θυγατέρας αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ σώματα τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ (ζ) ὑπάρχοντα αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ κτήνη, καὶ πάντα ὅσα ἐκτήσατο, (η) καὶ πάντα ὅσα περιεποιήσατο ἐν γῇ Χαναάν· καὶ (θ) ἐπορεύθη Ἡσαῦ ἐκ τῆς γῆς Χαναὰν ἀπὸ προσώπου Ἰ-7 ακὼβ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. Ἦν γὰρ αὐτῶν τὰ ὑπάρχοντα πολλὰ, τοῦ οἰκεῖν ἅμα· καὶ οὐκ ἠδύνατο ἡ γῆ τῆς παροικήσεως αὐτῶν φέρειν αὐτοὺς, ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ὑπαρχόντων αὐτῶν. (ι) 8 Κατῴκησε δὲ Ἡσαῦ ἐν τῷ ὄρει Σηείρ. Ἡσαῦ 9 αὐτός ἐστιν Ἐδώμ. Αὗται δὲ αἱ γενέσεις Ἡ-10 σαῦ πατρὸς Ἐδὼμ ἐν τῷ ὄρει Σηείρ. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἡσαῦ. Ἐλιφὰς υἱὸς (κ) Ἀδᾶς γυναικὸς Ἡσαῦ· καὶ Ῥαγουὴλ υἱὸς (λ) Βασεμὰθ γυναικὸς Ἡσαῦ.

CAP. XXXVI.

1 HÆ autem sunt generationes 2 Esau: ipse est Edom. Esau autem sumpsit uxores sibi de filiabus Chananæorum: Ada filiam Ælom Chettæi, et Olibema filiam Ana filii Sebegon Evæi. 3 Et Basemath, filiam Ismael, sororem Nabæoth. 4 Peperit autem ei Ada Eliphas; et Basemath peperit Raguel. 5 Et Olibema peperit Ieus, et Ieglom, et Core. Hi sunt filii Esau, qui nati sunt ei in terra Chanaã. 6 Sũpsit autẽ Esau uxores suas, et filios suos, et filias suas, et omnia corpora domûs suæ, et omnem substantiam suã, et omnia pecora, et omnia quæcunque possedit, et omnia quæcunque acquisivit in terra Chanaan. Et ivit Esau de terra Chanaan à facie Iacob fratris sui. 7 Erat enim substantia eorum multa ad habitandum simul; et non poterat terra incolatûs eorum ferre eos, præ multitudine substantiæ eorum. 8 Habitavit autem Esau in monte Seir. Esau ipse est Edom. 9 Hæ autem sunt generationes Esau patris Edom in monte Seir. 10 Et hæc sunt nomina filiorum Esau. Eliphas filius Ada uxoris Esau: et Raguel filius Basemath uxoris Esau.

MS.A. (α) ἔλαβεν γυναῖκας (β) Ἐλώμ (γ) Βασεμμὰθ, (δ) Ἔτεκεν δὲ Ἀδὰ τῷ Ἡσαῦ τὸν Ἐλιφάς (ε) υἱὲς, καὶ τὰς θυγατέρας, καὶ (ζ) ὑπάρχοντα, καὶ τὰ κτήνη, (η) καὶ ὅσα περιεποιήσατο (θ) ἐπορεύθη ἐκ γῆς (ι) Ὤκησεν (κ) Ἀδὰ (λ) Βασεμμὰθ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

23 * ܘܗܘܘ ܒܢܘܗܝ ܕܝܥܩܘܒ ܬܪܥܣܪ. ܒܢܝܗ ܕܠܝܐ ܒܘܟܪܗ ܕܝܥܩܘܒ ܪܘܒܝܠ. ܘܫܡܥܘܢ
ܘܠܘܝ. ܘܝܗܘܕܐ. ܘܐܝܣܟܪ. ܘܙܒܘܠܘܢ. * ܘܒܢܝܗ ܕܪܚܝܠ. ܝܘܣܦ ܘܒܢܝܡܝܢ. * ܘܒܢܝܗ 24 25
ܕܒܠܗܐ ܐܡܬܗ ܕܪܚܝܠ. ܕܢ. ܘܢܦܬܠܝ. * ܘܒܢܝܗ ܕܙܠܦܐ ܐܡܬܗ ܕܠܝܐ. ܓܕ ܘܐܫܝܪ. 26
ܗܠܝܢ ܒܢܘܗܝ ܕܝܥܩܘܒ. ܕܐܬܝܠܕܘ ܠܗ ܒܦܕܢ ܕܐܪܡ. * ܘܐܬܐ 27
ܝܥܩܘܒ ܠܘܬ ܐܝܣܚܩ ܐܒܘܗܝ ܠܡܡܪܐ ܠܩܘܪܝܬܐ ܕܓܢܒܪܐ. ܗܝ ܕܗܝ ܚܒܪܘܢ ܕܒܐܪܥܐ
ܕܟܢܥܢ. ܕܬܡܢ ܥܡܪܘ ܐܒܪܗܡ ܘܐܝܣܚܩ. * ܘܗܘܘ ܝܘܡܬܗ ܕܐܝܣܚܩ ܡܐܐ ܘܬܡܢܝܢ 28
ܫܢܝܢ. * ܘܐܬܟܪܗ ܐܝܣܚܩ ܘܡܝܬ. ܘܐܬܟܢܫ ܠܘܬ ܥܡܗ. ܣܐܒ ܘܣܒܥ ܝܘܡܬܐ. 29
ܘܩܒܪܘܗܝ ܥܣܘ ܘܝܥܩܘܒ ܒܢܘܗܝ: ܒܩܒܪܐ ܕܙܒܢ ܐܒܪܗܡ ܐܒܘܗܝ.

ܩܦܠܐܘܢ. ܠܘ

1 * ܘܗܠܝܢ ܐܢܘܢ ܬܘܠܕܬܗ ܕܥܣܘ. ܥܣܘ ܗܘܝܘ ܐܕܘܡ. * ܥܣܘ ܢܣܒ ܢܫܘܗܝ ܡܢ ܒܢܬ
2 3 ܟܢܥܢ. ܠܥܕܐ ܒܪܬ ܐܝܠܘܢ ܚܬܝܐ. ܘܠܐܗܠܝܒܡܐ ܒܪܬ ܥܢܐ ܒܪ ܨܒܥܘܢ ܚܘܝܐ. * ܘܠܒܣܡܬ
4 ܒܪܬ ܐܝܫܡܥܝܠ ܚܬܗ ܕܢܒܝܘܬ. * ܘܝܠܕܬ ܥܕܐ ܠܥܣܘ ܠܐܠܝܦܙ. ܘܒܣܡܬ ܝܠܕܬ
5 ܠܪܥܘܐܝܠ. * ܘܐܗܠܝܒܡܐ ܝܠܕܬ ܠܝܥܘܫ. ܘܠܝܥܠܡ. ܘܠܩܘܪܚ. ܗܠܝܢ ܒܢܘܗܝ
6 ܕܥܣܘ ܕܐܬܝܠܕܘ ܠܗ ܒܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ. * ܘܕܒܪ ܥܣܘ ܢܫܘܗܝ ܘܒܢܘܗܝ ܘܒܢܬܗ ܘܟܠܗܘܢ ܢܦܫܬܐ ܕܒܝܬܗ. ܘܟܠܗ
ܩܢܝܢܗ ܘܟܠܗ ܒܥܝܪܗ. ܘܟܠܗ ܩܢܝܢܗ ܕܩܢܐ ܒܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ. ܘܐܙܠ ܠܐܪܥܐ
7 ܕܣܥܝܪ. ܡܢ ܩܕܡ ܝܥܩܘܒ ܐܚܘܗܝ. * ܡܛܠ ܕܣܓܝ ܗܘܐ ܩܢܝܢܗܘܢ ܡܢ ܕܢܥܡܪܘܢ ܐܟܚܕܐ.
8 ܘܠܐ ܡܫܟܚܐ ܗܘܬ ܐܪܥܐ ܕܬܘܬܒܘܬܗܘܢ ܠܡܣܝܒܪܘ ܐܢܘܢ ܡܛܠ ܩܢܝܢܗܘܢ. * ܘܝܬܒ
9 ܥܣܘ ܒܛܘܪܐ ܕܣܥܝܪ. ܥܣܘ ܗܘܝܘ ܐܕܘܡ. * ܘܗܠܝܢ ܬܘܠܕܬܗ
10 ܕܥܣܘ. ܐܒܘܗܘܢ ܕܐܕܘܡܝܐ ܒܛܘܪܐ ܕܣܥܝܪ. * ܘܗܠܝܢ ܫܡܗܐ ܕܒܢܝ ܥܣܘ. ܐܠܝܦܙ
ܒܪ ܥܕܐ ܐܢܬܬܗ ܕܥܣܘ. ܘܪܥܘܐܝܠ ܒܪ ܒܣܡܬ ܐܢܬܬܗ ܕܥܣܘ.

Fuerunt autem filii Jacob duodecim: filii 23 Leæ, primogenitus Jacobi Rubil, & Simeon, & Levi, & Juda, & Isachar, & Zabulon. Filii Rahelis, Joseph & Benjamin. 24 Filii Belha ancillæ Rahelis, Dan, & Nephtali. 25 Filii verò Zelphæ ancillæ Leæ, Gad, & Asir. 26 Hi sunt filii Jacob qui nati sunt ei in Phadan Aram. *Obitus Isahac.* Et venit Jacob ad Isahac 27 patrem suum in Mamre civitatem Gigantum; ipsa est Hebron quæ est in terra Chanaan, commoratíque sunt ibi Abraham & Isahac. Fuerunt autem dies Isahac centum octoginta 28 anni. Ægrotavítque Isahac, & mortuus est, 29 atque collectus ad populum suum: senuit, & saturatus est diebus suis, & sepelierunt eum Esau & Jacob filii ejus in sepulchro quod emerat Abraham pater ejus.

CAP. XXXVI.

ISTæ verò sunt generationes Esau. Esau ipse 1 est Adum. Esau duxerat uxores suas de filiabus 2 Chanaan, Ada filiam Elon Hethæi, & Ahlibama filiam Ana filii Sebeon Hevæi. Et Besmath 3 filiam Ismaelis sororem Nabaioth. Genuit 4 autem Ada ipsi Esau Eliphaz: Besmath verò genuit Ravel. Et Ahlibama genuit Ieus, 5 & Jalan, & Corah. Hi sunt filii Esau qui nati sunt ei in terra Chanaan. Tulítque Esau 6 uxores suas, & filios filiásque suas, & omnes animas domûs suæ, cuncta etiam pecora sua, totámque possessionem suam quam acquisierat in terra Chanaan, & abiit in terram Seir à conspectu Jacobi fratris sui. Nimia enim e- 7 rat eorum possessio ut habitarent simul, nec poterat terra habitationis eorum sustinere eos, propter possessionem eorum. Habitavit 8 ergò Esau in monte Seir. Esau autem est Adum. *Generationes Esau.* Cæterùm hæ sunt generationes Esau patris Idumæorum in monte Seir. Et hæc sunt nomina filiorum Esau: 10 Eliphaz filius Ada uxoris Esau, & Ravel filius Besmath uxoris Esau.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

23 בני לאה בוכריה דיעקב ראובן ושמעון ולוי ויהודה ויששכר וזבלון: 24 בני רחל יוסף ובנימן: 25 ובני בלהה אמתא דרחל דן ונפתלי: 26 ובני זלפה אמתא דלאה גד ואשר אלין בני יעקב דאתילידו ליה בפדן ארם: 27 ואתא יעקב לות יצחק אבוהי לממרא קרית ארבע היא חברון די־דר תמן אברהם ויצחק: 28 והוו יומי יצחק מאה ותמנין שנין: 29 ואתנגיד יצחק ומית ואתכניש לעמיה סיב ושבע יומין וקברו יתיה עשו ויעקב בנוהי:

לו

1 ואלין תולדת עשו הוא אדום: 2 עשו נסיב ית נשוהי מבנת כנען ית עדה בת־אילון חתאה וית אהליבמה בת־ענה בת־צבעון חואה: 3 וית־בשמת בת־ישמעאל אחתיה דנביות: 4 וילידת עדה לעשו ית־אליפז ובשמת ילידת ית־רעואל: 5 ואהליבמה ילידת ית־יעוש וית־יעלם וית־קרח אלין בני עשו דאתילידו ליה בארעא דכנען: 6 ודבר עשו ית־נשוהי וית־בנוהי וית־בנתיה וית־כל־נפשת ביתיה וית־גיתוהי וית־כל־בעיריה וית־כל־קניניה די קנא בארעא דכנען ואזל לארעא אוחרי מן־קדם יעקב אחוהי: 7 ארי־הוה קנינהון סגי מלמיתב כחדא ולא יכילת ארע תותבותהון לסוברא יתהון מן קדם גיתיהון: 8 ויתיב עשו בטורא דשעיר עשו הוא אדום: 9 ואלין תולדת עשו אבוהון דאדומאי בטורא דשעיר: 10 אלין שמהת בני־עשו אליפז בר־עדה אתת עשו רעואל בר־בשמת אתת עשו:

23 Filii Liæ; primogenitus Jacob, Ruben: et Simeon, et Levi et Juda; et Isachar, et Zabulon. 24 Filii Rachel; Joseph, & Benjamin. 25 Filii autem Balæ, ancillæ Rachel; Dan & Neptali. 26 Et filii Zelphæ ancillæ Liæ, Gad & Aser: isti sunt filii Jacob, qui nati sunt ei in Mesopotamiâ Syriæ. 27 Venit autem Jacob ad Isaac patrẽ suũ, in Mamre, civitatem Arbee: ipsa est Hebron, in quâ peregrinatus est 28 Abraham & Isaac. Et fuerunt dies Isaac, centum et octoginta anni. 29 Et defecit & mortuus est, & congregatus est ad populum suum, senex & plenus dierum: & sepelierunt eum Esau & Jacob, filii sui.

CAP. XXXVI.

1 HÆ autem sunt generationes Esau, ipse est Edom. 2 Esau accepit uxores suas de filiab᷒ Chanaan: Ada, filiam Elon Ethæi; & Oolibama filiã Anæ, 3 filiam Sebeon Evæi. Et Basemath filiã Ismaelis, sororẽ Nabajoth. 4 Peperit autẽ Ada Eliphaz de Esau: & Basemath 5 peperit Rahuel. Et Oolibama peperit Jehus & Hielom, & Chore: hi filii Esau, qui nati 6 sunt ei in terra Chanaan. Tulit autem Esau uxores suas, & filios suos & filias suas, & omnes animas domus suæ: & pecora sua & omnia jumenta sua, & universam substantiam quã acquisierat in terra Chanaan: & abiit in terram aliã, propter Jacob fratrem suum. 7 Quia erat substantia eorum multa, ut habitarent simul: & non poterat terra habitationis eorum sustinere eos, pro- 8 pter pecora eorum. Et habitavit Esau in monte Seir; E- 9 sau, ipse est Edom. Et hæ sunt generationes Esau, patris Idumæorum: in monte Seir. 10 Hæc sunt nomina filiorum Esau: Eliphaz, filius Ada uxoris Esau; Rahuel, filius Basemath uxoris Esau.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

*23 *24 *25 *26 *27 *28 *29 **1 *2 *3 *4 *5 *6 *7 *8 **9 *10 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

*23 *24 *25 *26 *27 *28 *29 **1 *2 *3 *4 *5 *6 *7 *8 **9 *10 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Filii Leæ, primogenitus Jacobi, Ruben, & Simeon, & Levi, & Juda, & Issacar, & 23 *Zabulon. Filii autem Rachel,* 24 *Joseph & Benjamin. Filii* 25 *verò Balæ ancillæ Rachel, Dan et Nephtali. Et filii Zel-* 26 *phæ ancillæ Leæ, Gad, et Aser: hi sunt filii Jacob qui nati sunt ei in Padan Aram. Ve-* 27 *nit autem Jacob ad Isaacum patrem suum in Mamre civitatem Arbee, ipsa est Hebron, in qua peregrinatus est Abraham, & Isaac. Fuerunt au-* 28 *tem dies Isaaci centum & octoginta anni. Expiravitq;* 29 *Isaac & mortuus est, & aggregatus est ad populum suum senex, & plenus dierum, & sepelierunt eum Esau & Iacob filii ejus.*

CAP. XXXVI.

Istæ autem sunt generatio- 1 *nes Esau, ipse est Edom. E-* 2 *sau accepit uxores suas de filiis Chanaan, Adam filiam Elon Hethei, Olibamam filiam Anæ filii Sebeon Hevæi. Et Mahalath filiam Ismaelis* 3 *sororem Nebaoth. Peperit au-* 4 *tem Ada Esavo Eliphaz; & Mahalath peperit Rahuel. Et* 5 *Olibama peperit Iehus, et Ihelon, & Core: Hi sunt filii Esau qui nati sunt ei in terra Chanaan. Et accepit Esau* 6 *uxores suas, & filios suos, & filias suas, & omnes animas domûs suæ, & pecora sua, & omnia jumenta sua, et omnem substantiam suam quam acquisiverat in terra Chanaan, et abivit de terra Chanaan, à facie fratris sui. Quia opes eorum erant nimis* 7 *multæ ut habitarent simul, neq; poterat terra peregrinationis eorum ferre eos propter pecora eorum. Habitavitque* 8 *Esau in monte (a) Seir, ipse est Edom. Istæ autem sunt* 9 *generationes Esau patris Edom in monte (b) Seir. Et* 10 *ista sunt nomina filiorum Esau, Eliphaz filius Adæ uxoris Esau, Rahuel filius Mahalath uxoris Esau.*

VER. SAM. (a) Gabhla, (b) Gabhla.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

23 * بنو ليا بكر يعقوب * راوبين وشمعون وليوي ويهودا ويساخار وزبولون * وبنو راحيل يوسف
24 وبنيامين * وبنو بلها امة راحيل دان ونفتالي * وبنو زلفا امة ليا اجاد واشير * هولاء بنو يعقوب 25
26 الذين ولدوا له في فدان ارام * ثم جاء يعقوب الي اسحاق ابيه الي ممري قرية اربع * هي حبرون 27
الموضع الذي سكن فيه ابراهيم واسحاق * وكان عمر اسحاق ثمانين سنة ومائة سنة * ثم توفي 28
29 اسحاق ومات وصار الي قومه شيخا وقد شبع من العمر * ودفنه العيص ويعقوب ابناه *

* الفصل السادس والثلثون *

1 * وهذا شرح اولاد العيص هو ادوم * وكان العيص قد تزوج بنساء من بنات كنعان * عادا بنت
2 ايلون الحتي * واهليباما ابنة عنا بنت صبعون الحوي * وباسمات ابنة اسمعيل اخت نبايوث * 3
* فولدت عادا للعيص اليفاز * وباسمات ولدت رعوايل * واهليباما ولدت يعوش ويعلام وقورح * 4
5 هولاء بنو العيص الذين ولدوا له في بلد كنعان * ثم اخذ العيص نساءه وبنيه وبناته وكل نفس 6
من ماله ومواشيه وساير ملكه الذي ملكه في بلد كنعان فمضي بذلك الي بلد غير من
7 بين يدي يعقوب اخيه * لان سرحهما كان اكثر من ان يقيما جميعا * ولم يمكن بلد سكناهما
8 ان يحملهما من اجل مواشيهما * وكان العيص في جبل سراه * العيص هو ادوم * وهذا شرح ولاده
9 العيص ابي الاحمريين في جبل سراه * هذه اسماء بني العيص * اليفاز بن عادا زوجة العيص 10 *
ورعوايل بن باسمات زوجته *

* *Filii Liæ, primogenitus Jacob, Raubin, et* 23 *Simeon, et Levi, et Ihudha, et Issachar, et Zabulon. Et filii Rahil, Joseph, et Benjamin.* 24 *Et filii Balha ancillæ Rahil, Dan,* 25 *et Nephtali. Et filii Zelpha ancillæ Liæ,* 26 *Agad, et Asir. Hi sunt filii Jacob qui nati sunt ei in Phadan Aram. Deinde venit* 27 *Jacob ad Ishac patrem suum in Mamre, urbem Arbaa, ipsa est Habra, locus in quo habitaverunt Ebrahim et Ishac. Fuitq;* 28 *ætas Ishac octoginta annorum, & centũ annorum. Deinde obiit Ishac, et mor-* 29 *tuus est, et abiit ad gentem suam senex, et jam saturatus ætate, & sepelierunt eum Esau et Jacob filii ejus.*

CAP. XXXVI.

* *ET hæc est narratio filiorum Esau, qui* 1 *est Adhũ. Et Esau jam duxerat in uxo-* 2 *res mulieres ex filiabus Chanaan, Aadha filiam Ailun Hethæi, & Ahlibama filiam Ana, filiæ Sebaun Hevæi, Et Basemath* 3 *filiam Ismail sororem Benaioth. Genuit* 4 *autem Aadha Esau, Elisaz: Et Basemath genuit Raavail. Et Ahlibama genuit* 5 *Idus, Jalam, et Curah. Hi sunt filii Esau, qui nati sunt ei in regione Chanaan. De-* 6 *inde accepit Esau uxores suas, & filios suos, & filias suas, & omnem animam quam habebat, et armenta sua, et omnem possessionem suam quam possederat in regione Chanaan, & abiit cum iis ad aliam regionem, à conspectu Jacob fratris sui. Quoniam bona amborũ erant ita copiosa,* 7 *ut non possent manere simul: & non poterat provincia habitationis eorum sustinere eos, propter armenta eorum. Et erat* 8 *Esau in monte Sarah: Esau ipse est Adhum. Et hæc est historia generationis* 9 *Esau, patris Rubeorum in monte Sarah. Hæc sunt nomina filiorum Esau, Elisaz* 10 *filius Aadha uxoris Esau, et Raavail filius Basemath uxoris ejus.*

ספר בראשית : לו

,Levi & ,Simhon & ,Reuben Jahacob primogenitus :Leah Filii
23 בני לאה בכור יעקב ראובן ושמעון ולוי
.Binjamin & ,Joseph;Rachel Filii .Zebulun & ,Iſſachar & ,Jehudah &
24 ויהודה ויששכר וזבלון: בני רחל יוסף ובנימן:
Zilpah filii Et .Naphtali & ,Dan ;Rachel ancillæ Bilhah filii Et
25 26 ובני בלהה שפחת רחל דן ונפתלי: ובני זלפה
ei eſt natus qui ,Jahacob filii Iſti .Aſer & ,Ghad ;Leah ancillæ
שפחת לאה גד ואשר אלה בני יעקב אשר ילד־לו
Mamre in ſuũ patrem Iſchac ad Jahacob venit Et .Aram Padan in
27 בפדן ארם: ויבא יעקב אל־יצחק אביו ממרא
,Abraham ibi eſt hoſpitatus quo ,Chebron hæc ,Arba civitate
קרית הארבע הוא חברון אשר־גר־שם אברהם
.anni octoginta & ,anni centum Iſchac dies fuerunt Et .Iſchac &
28 ויצחק: ויהיו ימי יצחק מאת שנה ושמנים שנה:
,ſenex ,ſuos populos ad eſt collectus & ,eſt mortuus & ,Iſchac obiit Et
29 ויגוע יצחק וימת ויאסף אל־עמיו זקן
.ejus filii ,Jahacob & Eſau eum ſepelieruut Et .dierum ſatur &
ושבע ימים ויקברו אתו עשו ויעקב בניו:

CAP. XXXVI. לו

accepit Eſau .Edom hic ,Eſau generationes iſtæ Et
1 2 ואלה תלדות עשו הוא אדום: עשו לקח את־
& ,Chittæi Elon filiam Hadah ,Chenahan filiabus è ſuas uxores
נשיו מבנות כנען את־עדה בת־אילון החתי ואת־
Boſmath Et .Chivvæi Sibhon filiæ Hanah filiam Aholibamah
3 אהליבמה בת־ענה בת־צבעון החוי: ואת־בשמת
Eſau ipſi Hadah peperit Et .Nebajoth ſororem Iſmael filiam
4 בת־ישמעאל אחות נביות: ותלד עדה לעשו את־
peperit Aholibamah Et .Rehuel peperit Boſmath & ,Eliphaz
5 אליפז ובשמת ילדה את־רעואל: ואהליבמה ילדה את־
ei ſunt nati qui ,Eſau filii Iſti .Corach & ,Jahalam & ,Jehus
יעיש ואת־יעלם ואת־קרח אלה בני עשו אשר ילדו־לו
& ,ſuos filios & ,ſuas uxores Eſau accepit Et .Chenahan terrâ in
6 בארץ כנען: ויקח עשו את־נשיו ואת־בניו ואת־
omne & ,ſuum pecus & ,ſuæ domus animas omnes & ,ſuas filias
בנתיו ואת־כל־נפשות ביתו ואת־מקנהו ואת־כל־
,Chenahã terrâ in acquiſierat quam ſuã ſubſtantiã omnẽ & ,ſuum jumentum
בהמתו ואת כל־קנינו אשר רכש בארץ כנען
eorum ſubſtantia erat Quia.ſui fratris Jahacob facie à terram ad ivit &
7 וילך אל־ארץ מפני יעקב אחיו: כי־היה רכושם
ferre eorũ peregrinationũ terra poterat non Et .pariter habitare præ,multa
רב משבת יחדו ולא יכלה ארץ מגוריהם לשאת
Eſau .Sehir monte in Eſau habitavit Et .eorum pecorum facie à eos
8 אתם מפני מקניהם: וישב עשו בהר שעיר עשו
monte in Edom patris Eſau generationes Iſtæ Et .Edom ipſe
9 הוא אדום: ואלה תלדות עשו אבי אדום בהר
uxoris Hadah filius Eliphaz :Eſau filiorum nomina Iſta .Sehir
10 שעיר: אלה שמות בני־עשו אליפז בן־עדה אשת
.Eſau uxoris Boſmath filius Rehuel ,Eſau
עשו רעואל בן־בשמת אשת עשו:

Verſio VULG. LAT.

23 Filii Liæ; primogenitus Ruben, et Simeon, & Levi, et Judas, et Iſſachar, et Zabulon. 24 Filii Rachel: Joſeph et Benjamin. 25 Filii Balæ ancillæ Rachelis; Dan et Nepthali. 26 Filii Zelphæ ancillæ Liæ; Gad et Aſer. Hi ſunt filii Jacob, qui nati ſunt ei in Meſopotamia Syriæ. 27 Venit etiā ad Iſaac patrē ſuum in Mambre, civitatē Arbee: hæc eſt Hebrō, in qua peregrinat⁹ eſt Abrahā et Iſaac. 28 Et completi ſunt dies Iſaac centum octoginta annorum. 29 Conſumptúſque ætate mortu⁹ eſt: et appoſit⁹ eſt populo ſuo ſenex et plenus dierum: & ſepelierunt eum Eſau & Jacob filii ſui.

CAP. XXXVI.

1 HÆ ſunt autē generationes 2 Eſau, ipſe eſt Edom. Eſau accepit uxores de filiab⁹ Chanaã; Ada filiā Elō Hethæi, et Oolibama filiā Anæ filiæ Seheon Hevæi. 3 Baſemath quoq; filiā Iſmael, ſororē Nabaioth. 4 Peperit autē Ada, Eliphaz; 5 Baſemath genuit Rahuel. Oolibama genuit Jehus, Ihelō, et Core. Hi filii Eſau qui nati 6 ſunt ei in terra Chanaã. Tulit autē Eſau uxores ſuas, et filios et filias, & omnē animā dom⁹ ſuæ, & ſubſtantiā, & pecora, et cuncta quæ habere poterat in terra Chanaã: & abiit in alterā regionē, receſſitq; à fratre ſuo Jacob. 7 Divites enim erāt valdè, et ſimul habitare non poterant: nec ſuſtinebat eos terra peregrinationis eorum præ multitudine gregum. 8 Habitavítq; Eſau in mōte Seir: ipſe eſt Edō. 9 Hæ autē ſunt generationes Eſau patris Edō in monte Seir. 10 Et hæc nomina filiorū ej⁹; Eliphaz fili⁹ Ada uxoris Eſau: Rahuel quoq; filius Baſemath uxoris ejus.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

23 Υἱοὶ Λείας, πρωτότοκος Ἰακὼβ, Ῥουβὴν, Συμεὼν, (φ) Λευὶ, Ἰούδας, Ἰσσάχαρ, Ζαβουλών. 24 Υἱοὶ δὲ Ῥαχὴλ, Ἰωσὴφ, καὶ (χ) Βενιαμίν. 25 Υἱοὶ δὲ Βαλλᾶς παιδίσκης Ῥαχὴλ, Δὰν, καὶ Νεφθαλείμ. 26 Υἱοὶ δὲ Ζελφᾶς παιδίσκης Λείας, Γὰδ, καὶ Ἀσήρ. (ψ) Οὗτοι υἱοὶ Ἰακὼβ, οἳ ἐγένοντο αὐτῷ ἐν Μεσοποταμίᾳ τῆς Συρίας. 27 Ἦλθε δὲ Ἰακὼβ πρὸς Ἰσαὰκ τὸν πατέρα αὐτοῦ εἰς Μαμβρῆ, εἰς πόλιν τοῦ πεδίου· αὕτη ἐστὶ Χεβρὼν ἐν γῇ Χαναὰν, οὗ 28 παρῴκησεν Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαάκ. Ἐγένοντο δὲ αἱ ἡμέραι Ἰσαὰκ, ἃς ἔζησεν, ἔτη ἑκατὸν 29 ὀγδοήκοντα. Καὶ (ω) ἐκλείπων Ἰσαὰκ ἀπέθανε· καὶ προσετέθη πρὸς τὸ γένος αὐτοῦ πρεσβύτερος καὶ πλήρης ἡμερῶν· καὶ ἔθαψαν αὐτὸν Ἡσαῦ καὶ Ἰακὼβ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ.

Filii Liæ; primogenitus Iacob, 23 Reuben, Symeon, Levi, Judas, Iſſachar, Zabulō. 24 Filii autē Rachel; Joſeph, et Benjamin. 25 Filii autem Ballæ ancillæ Rachel; Dan, et Nephthalim. 26 Filii autem Zelphæ ancillæ Liæ; Gad, et Aſer. Hi ſunt filii Iacob, qui facti ſunt ei in Meſopotamia Syriæ. 27 Venit autem Iacob ad Iſaac patrem ſuum in Mambre, in civitatem (h) campi: hæc eſt Chebron in terra Chanaan, ubi incoluit Abrahā et Iſaac. 28 Fuerunt autē dies Iſaac, quos vixit, anni centum octuaginta. 29 Et deficiens Iſaac mortuus eſt, et appoſitus eſt ad genus ſuum ſenior & plenus dierum. Et ſepelierunt eum Eſau et Iacob filii ejus.

MS.A. (φ) Λευείς, (χ) Βενιαμείν. (ψ) Οὗτοι οἱ υἱοὶ (ω) ἐκλείπων ἀπέθανεν·

ΚΕΦ. λϛʹ.

1 Αὗται δὲ αἱ γενέσεις Ἡσαῦ· αὐτός ἐστιν 2 Ἐδώμ. Ἡσαῦ δὲ (α) ἔλαβε τὰς γυναῖκας ἑαυτῷ ἀπὸ τῶν θυγατέρων τῶν Χαναναίων· τὴν Ἀδὰ, θυγατέρα (β) Αἰλὼμ τοῦ Χετταίου· καὶ τὴν Ὀλιβεμὰ, θυγατέρα Ἀνὰ τοῦ υἱοῦ Σεβεγὼν 3 τοῦ Εὐαίου. Καὶ τὴν (γ) Βασεμὰθ, θυγατέρα 4 Ἰσμαὴλ, ἀδελφὴν Ναβαιώθ. (δ) Ἔτεκε δὲ αὐτῷ Ἀδὰ τὸν Ἐλιφάς· καὶ (γ) Βασεμὰθ ἔτε-5 κε τὸν Ῥαγουήλ. Καὶ Ὀλιβεμὰ ἔτεκε τὸν Ἰεοὺς, καὶ τὸν Ἰεγλὸμ, καὶ τὸν Κορέ. οὗτοι υἱοὶ Ἡσαῦ, 6 οἳ ἐγένοντο αὐτῷ ἐν γῇ Χαναάν. Ἔλαβε δὲ Ἡσαῦ τὰς γυναῖκας αὐτοῦ, καὶ τοὺς (ε) υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ τὰς θυγατέρας αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ σώματα τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ (ζ) ὑπάρχοντα αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ κτήνη, καὶ πάντα ὅσα ἐκτήσατο, (η) καὶ πάντα ὅσα περιεποιήσατο ἐν γῇ Χαναάν· καὶ (θ) ἐπορεύθη Ἡσαῦ ἐκ τῆς γῆς Χαναὰν ἀπὸ προσώπου Ἰ-7 ακὼβ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. Ἦν γὰρ αὐτῶν τὰ ὑπάρχοντα πολλὰ, τοῦ οἰκεῖν ἅμα· καὶ οὐκ ἠδύνατο ἡ γῆ τῆς παροικήσεως αὐτῶν φέρειν αὐτοὺς, ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ὑπαρχόντων αὐτῶν. (ι) 8 Κατῴκησε δὲ Ἡσαῦ ἐν τῷ ὄρει Σηείρ. Ἡσαῦ 9 αὐτός ἐστιν Ἐδώμ. Αὗται δὲ αἱ γενέσεις Ἡ-10 σαῦ πατρὸς Ἐδὼμ ἐν τῷ ὄρει Σηείρ. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἡσαῦ. Ἐλιφὰς υἱὸς (κ) Ἀδὰς γυναικὸς Ἡσαῦ· καὶ Ῥαγουὴλ υἱὸς (λ) Βασεμὰθ γυναικὸς Ἡσαῦ.

CAP. XXXVI.

1 HÆ autem ſunt generationes 2 Eſau: ipſe eſt Edom. Eſau autem ſumpſit uxores ſibi de filiabus Chananæorum: Ada filiam Ælom Chettæi, et Olibema filiam Ana filii Sebegon Evæi. 3 Et Baſemath, filiam Iſmael, ſororem Nabaoth. 4 Peperit autem ei Ada Eliphas; et Baſemath peperit Raguel. 5 Et Olibema peperit Ieus, et Ieglom, et Core. Hi ſunt filii Eſau, qui nati ſunt ei in terra Chanaã. 6 Sūpſit autē Eſau uxores ſuas, et filios ſuos, et filias ſuas, et omnia corpora domûs ſuæ, et omnem ſubſtantiam ſuã, et omnia pecora, et omnia quæcunque poſſedit, et omnia quæcunque acquiſivit in terra Chanaan. Et ivit Eſau de terra Chanaan à facie Iacob fratris ſui. 7 Erat enim ſubſtantia eorum multa ad habitandum ſimul; et non poterat terra incolatûs eorum ferre eos, præ multitudine ſubſtantiæ eorum. 8 Habitavit autem Eſau in monte Seir. Eſau ipſe eſt Edom. 9 Hæ autem ſunt generationes Eſau patris Edom in monte Seir. 10 Et hæc ſunt nomina filiorum Eſau. Eliphas filius Ada uxoris Eſau: et Raguel filius Baſemath uxoris Eſau.

MS.A. (α) ἔλαβεν γυναῖκας (β) Ἐλὼμ (γ) Βασεμμὰθ, (δ) Ἔτεκεν δὲ Ἀδὰ τῷ Ἡσαῦ τὸν Ἐλιφάς (ε) υἱοὺς, καὶ τὰς θυγατέρας, καὶ (ζ) ὑπάρχοντα, καὶ τὰ κτήνη, (η) καὶ ὅσα περιεποιήσατο (θ) ἐπορεύθη ἐκ γῆς (ι) Ὤκησεν (κ) Ἀδὰ (λ) Βασεμμὰθ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

23 [illegible]

* Fuerunt autem filii Jacob duodecim: filii 23 Leæ, primogenitus Jacobi Rubil, & Simeon, & Levi, & Juda, & Iſachar, & Zabulon. Filii Rahelis, Joſeph & Benjamin. 24 Filii Belha ancillæ Rahelis, Dan, & Nephtali. 25 Filii verò Zelphæ ancillæ Leæ, Gad, & Aſir. 26 Hi ſunt filii Jacob qui nati ſunt ei in Phadan Aram. *Obitus Iſahac.* Et venit Jacob ad Iſahac 27 patrem ſuum in Mamre civitatem Gigantum; ipſa eſt Hebron quæ eſt in terra Chanaan, commoratique ſunt ibi Abraham & Iſahac. Fuerunt autem dies Iſahac centum octoginta 28 anni. Ægrotavitque Iſahac, & mortuus eſt, 29 atque collectus ad populum ſuum: ſenuit, & ſaturatus eſt diebus ſuis, & ſepelierunt eum Eſau & Jacob filii ejus in ſepulchro quod emerat Abraham pater ejus.

CAP. XXXVI.

1 [illegible]

* Iſtæ verò ſunt generationes Eſau. Eſau ipſe 1 eſt Adum. Eſau duxerat uxores ſuas de filiabus Chanaan, 2 Ada filiam Elon Hethæi, & Ahlibama filiam Ana filii Sebeon Hevæi. Et Beſmath 3 filiam Iſmaelis ſororem Nabaioth. Genuit 4 autem Ada ipſi Eſau Eliphaz: Beſmath verò genuit Ravel. Et Ahlibama genuit Ieus, 5 & Jalan, & Corah. Hi ſunt filii Eſau qui nati ſunt ei in terra Chanaan. Tulítque Eſau 6 uxores ſuas, & filios filiáſque ſuas, & omnes animas domus ſuæ, cunctáque pecora ſua, totámque poſſeſſionem ſuam quam acquiſierat in terra Chanaan, & abiit in terram Seir à conſpectu Jacobi fratris ſui. Nimia enim erat 7 eorum poſſeſſio ut habitarent ſimul, nec poterat terra habitationis eorum ſuſtinere eos, propter poſſeſſionem eorum. Habitavit 8 ergo Eſau in monte Seir. Eſau autem eſt Adum. *Generationes Eſau.* Cæterùm hæ ſunt 9 generationes Eſau patris Idumæorum in monte Seir. Et hæ ſunt nomina filiorum Eſau: 10 Eliphaz filius Ada uxoris Eſau, & Ravel filius Beſmath uxoris Eſau.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

23 בני לאה בוכריה דיעקב ראובן ושמעון ולוי ויהודה ויששכר וזבלון: 24 בני רחל יוסף ובנימן: 25 ובני בלהה אמתא דרחל דן ונפתלי: 26 ובני זלפה אמתא דלאה גד ואשר אלין בני יעקב דאתילידו ליה בפדן ארם: 27 ואתא יעקב לות יצחק אבוהי לממרא קרית ארבע היא חברון די דר תמן אברהם ויצחק: 28 והוו יומי יצחק מאה ותמנין שנין: 29 ואתנגיד יצחק ומית ואתכניש לעמיה סיב ושבע יומין וקברו יתיה עשו ויעקב בנוהי:

לו

1 ואלין תולדת עשו הוא אדום: 2 עשו נסיב ית נשוהי מבנת כנען ית עדה ברת אילון חתאה וית אהליבמה ברת ענה ברת צבעון חואה: 3 וית בשמת בת ישמעאל אחתיה דנביות: 4 וילידת עדה לעשו ית אליפז ובשמת ילידת ית רעואל: 5 ואהליבמה ילידת ית יעוש וית יעלם וית קרח אלין בני עשו דאתילידו ליה בארעא דכנען: 6 ודבר עשו ית נשוהי וית בנוהי וית בנתיה וית כל נפשת ביתיה וית גיתוהי וית כל בעיריה וית כל קנייניה די קנא בארעא דכנען ואזל לארעא אוחרי מן קדם יעקב אחוהי: 7 ארי הוה קנינהון סגי מלמיתב כחדא ולא יכילת ארע תותבותהון לסוברא יתהון מן קדם גיתהון: 8 ויתיב עשו בטורא דשעיר עשו הוא אדום: 9 ואלין תולדת עשו אבוהון דאדומאי בטורא דשעיר: 10 אלין שמהת בני עשו אליפז בר עדה אתת עשו רעואל בר בשמת אתת עשו:

23 Filii Liæ; primogenitus Jacob, Ruben: et Simeon, et Levi et Juda; et Iſachar, et Zabulon. 24 Filii Rachel; Joſeph, & Benjamin. 25 Filii autem Balæ, ancillæ Rachel; Dan & Neptali. 26 Et filii Zelphæ ancillæ Liæ, Gad & Aſer: iſti ſunt filii Jacob, qui nati ſunt ei in Meſopotamiâ Syriæ. 27 Venit autem Jacob ad Iſaac patrē ſuū, in Mamre, civitatem Arbee: ipſa eſt Hebron, in quâ peregrinatus eſt 28 Abraham & Iſaac. Et fuerunt dies Iſaac, centum et octoginta anni. 29 Et defecit & mortuus eſt, & congregatus eſt ad populum ſuum, ſenex & plenus dierum: & ſepelierunt eum Eſau & Jacob, filii ſui.

CAP. XXXVI.

1 HÆ autem ſunt generationes 2 Eſau, ipſe eſt Edom. Eſau accepit uxores ſuas de filiab⁹ Chanaan: Ada, filiam Elon Ethæi; & Oolibama filiã Anæ, 3 filiam Sebeon Evæi. Et Baſemath filiã Iſmaelis, ſororē Nabajoth. 4 Peperit autē Ada Eliphaz de Eſau: & Baſemath 5 peperit Rahuel. Et Oolibama peperit Jehus & Hielom, & Chore: hi filii Eſau, qui nati 6 ſunt ei in terra Chanaan. Tulit autem Eſau uxores ſuas, & filios ſuos & filias ſuas, & omnes animas domus ſuæ: & pecora ſua & omnia jumenta ſua, & univerſam ſubſtantiam quã acquiſierat in terra Chanaan: & abiit in terram aliã, propter Jacob fratrem ſuum. 7 Quia erat ſubſtantia eorum multa, ut habitarent ſimul: & non poterat terra habitationis eorum ſuſtinere eos, pro-8 pter pecora eorum. Et habitavit Eſau in monte Seir; E-9 ſau, ipſe eſt Edom. Et hæ ſunt generationes Eſau, patris Idumæorum: in monte Seir. 10 Hæc ſunt nomina filiorum Eſau: Eliphaz, filius Ada uxoris Eſau; Rahuel, filius Baſemath uxoris Eſau.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

23 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

23 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Filii Leæ, primogenitus Jacobi, Ruben, & Simeon, & 23 Levi, & Juda, & Iſſacar, & Zabulon. 24 Filii autem Rachel, Joſeph & Benjamin. 25 Filii verò Balæ ancillæ Rachel, Dan et Nephtali. 26 Et filii Zelphæ ancillæ Leæ, Gad, et Aſer: hi ſunt filii Jacob qui nati ſunt ei in Padan Aram. 27 Venit autem Jacob ad Iſaacum patrem ſuum in Mamre civitatem Arbee, ipſa eſt Hebron, in qua peregrinatus eſt Abraham, & Iſaac. 28 Fuerunt autem dies Iſaaci centum & octoginta anni. 29 Expiravitq; Iſaac & mortuus eſt, & aggregatus eſt ad populum ſuum ſenex, & plenus dierum, & ſepelierunt eum Eſau & Iacob filii ejus.

CAP. XXXVI.

1 Iſtæ autem ſunt generationes Eſau, ipſe eſt Edom. 2 Eſau accepit uxores ſuas de filiis Chanaan, Adam filiam Elon Hethæi, Olibamam filiam Anæ filii Sebeon Hevæi. 3 Et Mahalath filiam Iſmaelis ſororem Nebaoth. 4 Peperit autem Ada Eſavo Eliphaz; & 5 Mahalath peperit Rahuel. Et Olibama peperit Iehus, et Ihelon, & Core: Hi ſunt filii Eſau qui nati ſunt ei in terra Chanaan. 6 Et accepit Eſau uxores ſuas, & filios ſuos, & filias ſuas, & omnes animas domûs ſuæ, & pecora ſua, & omnia jumenta ſua, et omnem ſubſtantiam ſuam quam acquiſiverat in terra Chanaan, et abivit de terra Chanaan, à facie fratris ſui. 7 Quia opes eorum erant nimis multæ ut habitarent ſimul, neq; poterat terra peregrinationis eorum ferre eos propter pecora eorum. 8 Habitavitque Eſau in monte (a) Seir, ipſe eſt Edom. 9 Iſtæ autem ſunt generationes Eſau patris Edom in monte (b) Seir. 10 Et iſta ſunt nomina filiorum Eſau, Eliphaz filius Adæ uxoris Eſau, Rahuel filius Mahalath uxoris Eſau.

VER. SAM. (a) Gabhla, (b) Gabhla.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

23 * بنو ليا بكر يعقوب * راوبين وشمعون وليوي ويهودا ويساخار وزبولون * وبنو راحيل يوسف
24 وبنيامين * وبنو بلها امة راحيل دان ونفتالي * وبنو زلفا امة ليا اجاد واشير * هولاء بنو يعقوب
25 26 الذين ولدوا له في فدان آرام * ثم جاء يعقوب الي اسحاق ابيه الي ممري قرية اربع * هي حبري
27 الموضع الذي سكن فيه ابراهيم واسحق * وكان عمر اسحق ثمانين سنة ومائة سنة * ثم توفي
28 29 اسحق ومات وصار الي قومه شيخا وقد شبع من العمر * ودفنه العيص ويعقوب ابناه *

* الفصل السادس والثلثون *

1 * وهذا شرح اولاد العيص هو ادوم * وكان العيص قد تزوج بنساء من بنات كنعان * عادا بنت
2 ايلون الحتي * واهليباما ابنة عنا بنت صبعون الحوي * وباسمات ابنة اسمعيل اخت نبايوث *
3 * فولدت عادا للعيص اليفاز * وباسمات ولدت رعوايل * واهليباما ولدت يعوش ويعلام وقورح *
4 5 هولاء بنو العيص الذين ولدوا له في بلد كنعان * ثم اخذ العيص نساءه وبنيه وبناته وكل نفس
6 من ماله ومواشيه وساير ملكه الذي ملكه في بلد كنعان فمضي بذلك الي بلد غير من
بين يدي يعقوب اخيه * لان شرحهما كان اكثر من ان يقيما جميعا * ولم يمكن بلد سكناهما
7 ان يحملهما من اجل مواشيهما * وكان العيص في جبل سراه * العيص هو ادوم * وهذا شرح اولاده
8 9 العيص ابي الاحمريين في جبل سراه * هذه اسماء بني العيص * اليفاز بن عادا زوجة العيص *
10 ورعوايل بن باسمات زوجته *

* Filii Liæ, primogenitus Jacob, Raubin, et 23 Simeon, et Levi, et Ihudha, et Iſſachar, et Zabulon. Et filii Rahil, Joſeph, et Benjamin. 24 Et filii Balha ancillæ Rahil, Dan, 25 et Nephtali. Et filii Zelpha ancillæ Liæ, 26 Agad, et Aſir. Hi ſunt filii Jacob qui nati ſunt ei in Phadan Aram. Deinde venit 27 Jacob ad Iſhac patrem ſuum in Mamre, urbem Arbaa, ipſa eſt Habra, locus in quo habitaverunt Ebrahim et Iſhac. Fuitq; 28 ætas Iſhac octoginta annorum, & centū annorum. Deinde obiit Iſhac, et mortuus eſt, 29 et abiit ad gentem ſuam ſenex, et jam ſaturatus ætate, & ſepelierunt eum Eſau et Jacob filii ejus.

CAP. XXXVI.

Et hæc eſt narratio filiorum Eſau, qui 1 eſt Adhū. Et Eſau jam duxerat in uxo- 2 res mulieres ex filiabus Chanaan, Aadha filiam Ailun Hethæi, & Ahlibama filiam Ana, filiæ Sebaun Hevæi, Et Baſemath 3 filiam Iſmail ſororem Benaioth. Genuit 4 autem Aadha Eſau, Elifaz: Et Baſemath genuit Raavail. Et Ahlibama genuit 5 Iaus, Jalam, et Corah. Hi ſunt filii Eſau, qui nati ſunt ei in regione Chanaan. Deinde accepit Eſau uxores ſuas, & filios 6 ſuos, & filias ſuas, & omnem animam quam habebat, et armenta ſua, et omnem poſſeſſionem ſuam quam poſſederat in regione Chanaan, & abiit cum iis ad aliam regionem, à conſpectu Jacob fratris ſui. Quoniam bona amborū erant ita copioſa, 7 ut non poſſent manere ſimul: & non poterat provincia habitationis eorum ſuſtinere eos, propter armenta eorum. Et erat 8 Eſau in monte Sarah: Eſau ipſe eſt Adhum. Et hæc eſt hiſtoria generationis 9 Eſau, patris Rubeorum in monte Sarah. Hæc ſunt nomina filiorum Eſau, Elifaz 10 filius Aadha uxoris Eſau, et Raavail filius Baſemath uxoris eius.

ספר בראשית : לו

,Ghahathā & ,Sepho ,Omar ,Teman ;Eliphaz filii fuerunt Et
11 ויהיו בני אליפז תימן אומר צפו וגעתם
;Esau filio Eliphaz concubina fuit Timnah Et .Chenaz &
12 וקנז: ותמנע היתה פילגש לאליפז בן־עשו
.Esau uxoris Hadah filii Isti .Hamalech Eliphaz ipsi peperit &
ותלד לאליפז את־עמלק אלה בני עדה אשת עשו:
Isti .Mizzah & ,Sammah ,Zerach & ,Nachath ,Rehuel filii isti Et
13 ואלה בני רעואל נחת וזרח שמה ומזה אלה
filii fuerunt isti Et .Esau uxoris Bosmath filii fuêrunt
היו בני בשמת אשת עשו: ואלה היו בני
peperit Et .Esau uxoris Sibhon filiæ Hanah filiæ Aholibamah
14 אהליבמה בת־ענה בת־צבעון אשת עשו ותלד
Isti .Corach & ,Jahalam & ,Jehus Esau ipsi
לעשו את־יעיש ואת־יעלם ואת־קרח: אלה
dux ,Esau primogeniti Eliphaz Filii :Esau filiorum duces
15 אלופי בני־עשו בני אליפז בכור עשו אלוף
,Corach Dux .Chenaz dux ,Sepho dux ,Omar dux ,Teman
16 תימן אלוף אומר אלוף צפו אלוף קנז: אלוף קרח
terra in Eliphaz duces Isti .Amalech dux ,Ghahatham dux
אלוף געתם אלוף עמלק אלה אלופי אליפז בארץ
.Esau filii Rehuel filii isti Et .Hadah filii Isti .Edom
17 אדום אלה בני עדה: ואלה בני רעואל בן־עשו
.Mizzah dux ,Sammah dux ,Zerach dux ,Nachath Dux
אלוף נחת אלוף זרח אלוף שמה אלוף מזה
uxoris Bosmath filii Isti .Edom terrâ in Rehuel duces Isti
אלה אלופי רעואל בארץ אדום אלה בני בשמת אשת
,Jehus Dux :Esau uxoris Aholibamah filii isti Et .Esau
18 עשו: ואלה בני אהליבמה אשת עשו אלוף יעוש
filiæ Aholibamah duces Isti .Corach dux ,Jahalam dux
אלוף יעלם אלוף קרח אלה אלופי אהליבמה בת־
.eorum duces isti & ,Esau filii Isti .Esau uxoris Hanah
19 ענה אשת עשו: אלה בני־עשו ואלה אלופיהם
habitatores Chorei Sehir filii Isti .Edom Ipse
20 הוא אדום: אלה בני־שעיר החרי ישבי
Eser & Dison Et .Hanah & Sibhon & Sobal & Lothan ,terræ
21 הארץ לוטן ושובל וצבעון וענה: ודשון ואצר
.Edom terrâ in Sehir *filii Chorei* duces Isti .Disan &
ודישן אלה אלופי החרי בני שעיר בארץ אדום:
.Timnah Lothan soror & ,Hemam & ,Chori ,Lothan filii fuêrunt Et
22 ויהיו בני־לוטן חרי והימם ואחות לוטן תמנע:
.Onam & ,Sepho ,Hebal & ,Manachath & Halvan ,Sobal filii isti Et
23 ואלה בני שובל עלון ומנחת ועיבל שפו ואונם:
qui ,Hanah Hic .Hanah & ,Ajah & ,Sibhon filii isti Et
24 ואלה בני־צבעון ואיה וענה הוא ענה אשר
asinos *illius pascendo in* ,deserto in mulos invenit
מצא את־הימם במדבר ברעתו את־החמרים
Aholibamah & Dison ,Hanah filii isti Et .sui patris Sibhon
25 לצבעון אביו: ואלה בני־ענה דשן ואהליבמה
,Ithran & ,Eshban & Chemdan ,Dison filii isti Et .Hanah filia
26 בת־ענה: ואלה בני דישן חמדן ואשבן ויתרן
.Cheran &
וכרן:

Verſio VULG. LAT.

11 Fuerúntq; Eliphaz filii ; Theman, Omar, Sepho, & Gatham, & Cenez. 12 Erat autem Thamna concubina Eliphaz filii Eſau ; quæ peperit ei Amalech. Hi ſunt filii Ada uxoris Eſau. 13 Filii autē Rahuel ; Nahath & Zara, Sāma & Meza. Hi filii Baſemath uxoris Eſau. 14 Iſti quoque erant filii Oolibama filiæ Anæ filiæ Sebeon, uxoris Eſau, quos genuit ei, Iehus & Ihelon & Core. 15 Hi duces filiorum Eſau ; Filii Eliphaz primogeniti Eſau ; dux Theman, dux Omar, dux 16 Sepho, dux Cenez, Dux Core, dux Gatham, dux Amalech. Hi filii Eliphaz in terra Edom, 17 & hi filii Ada. Hi quoque filii Rahuel filii Eſau ; dux Nahath, dux Zara, dux Sāma, dux Meza. Hi autem duces Rahuel in terra Edom : iſti filii Baſemath uxoris Eſau. 18 Hi autem filii Oolibama uxoris Eſau ; dux Iehus, dux Ihelon, dux Core. Hi duces Oolibama filiæ Anæ uxoris 19 Eſau. Iſti ſunt filii Eſau, & hi duces eorum : ipſe eſt Edom. 20 Iſti ſunt filii Seir Horræi, habitatores terræ : Lotan, & Sobal, & Sebeon, & Ana, 21 Et Diſon, & Eſer, & Diſan. Hi duces Horræi, filii Seir, in terra Edom. 22 Facti ſunt autem filii Lotan ; Hori & Heman : erat autem ſoror Lotan, Thamna. 23 Et iſti filii Sobal ; Alvan & Mahanat & Ebal, & 24 Sepho & Onam. Et hi filii Sebeon ; Aia & Ana. Iſte eſt Ana qui invenit aquas calidas in ſolitudine, cùm paſceret aſinos Sebeon patris ſui : 25 Habuítque filium Diſon, & 26 filiam Oolibama. Et iſti filii Diſon ; Hamdan, & Eſeban, & Iethram, & Charan.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

11 Ἐγένοντο δὲ (μ) Ἐλιφὰς υἱοὶ Θαιμὰν, (ν) Ὠμὰρ, Σωφὰρ, (ξ) Γοθὼμ, καὶ Κενέζ. 12 Θαμνὰ δὲ ἦν παλλακὴ Ἐλιφὰς τοῦ υἱοῦ Ἡσαῦ· καὶ ἔτεκε τῷ Ἐλιφὰς τὸν Ἀμαλήκ. (ο) Οὗτοι 13 υἱοὶ Ἀδὰς γυναικὸς Ἡσαῦ. Οὗτοι δὲ υἱοὶ Ῥαγουὴλ (π) Ναχὸθ, Ζαρὲ, Σομὲ, καὶ Μοζέ. Οὗτοι ἦσαν υἱοὶ Βασεμὰθ γυναικὸς Ἡσαῦ. 14 Οὗτοι δὲ υἱοὶ (ρ) Ὀλιβεμὰς θυγατρὸς Ἀνὰ τοῦ υἱοῦ Σεβεγὼν, γυναικὸς Ἡσαῦ· ἔτεκε δὲ τῷ Ἡσαῦ τὸν (σ) Ἰεοὺς, καὶ τὸν Ἰεγλὸμ, καὶ τὸν 15 Κορέ. (τ) Οὗτοι ἡγεμόνες υἱοῦ Ἡσαῦ. υἱοὶ Ἐλιφὰς πρωτοτόκου Ἡσαῦ· ἡγεμὼν Θαιμὰν, ἡγεμὼν Ὠμὰρ, ἡγεμὼν Σωφὰρ, ἡγε-16 μὼν Κενὲζ, Ἡγεμὼν Κορὲ, ἡγεμὼν (υ) Γοθὼμ, ἡγεμὼν Ἀμαλήκ. Οὗτοι ἡγεμόνες Ἐλιφὰς ἐν γῇ Ἰδουμαίᾳ· οὗτοι υἱοὶ Ἀδάς. 17 Καὶ οὗτοι υἱοὶ Ῥαγουὴλ υἱοῦ Ἡσαῦ. ἡγεμὼν (φ) Ναχὼθ, ἡγεμὼν Ζαρὲ, (χ) ἡγεμὼν Σομὲ, ἡγεμὼν Μοζέ. Οὗτοι ἡγεμόνες Ῥαγουὴλ ἐν γῇ Ἐδώμ· οὗτοι υἱοὶ (ψ) Βασεμὰθ γυ-18 ναικὸς Ἡσαῦ. Οὗτοι δὲ υἱοὶ Ὀλιβεμὰς γυναικὸς Ἡσαῦ· ἡγεμὼν Ἰεοὺλ, ἡγεμὼν Ἰεγλὸμ, ἡγεμὼν Κορέ. Οὗτοι ἡγεμόνες (ω) Ὀλιβεμὰς θυγατρὸς Ἀνὰ γυναικὸς Ἡ-19 σαῦ. Οὗτοι υἱοὶ Ἡσαῦ, καὶ (α) οὗτοι ἡγεμόνες 20 αὐτῶν· οὗτοί (β) εἰσιν υἱοὶ Ἐδώμ. Οὗτοι δὲ υἱοὶ Σηεὶρ τοῦ Χορραίου, τοῦ κατοικοῦντος τὴν 21 γῆν· Λωτὰν, Σωβὰλ, Σεβεγὼν, Ἀνὰ, Καὶ Δησὼν, καὶ (γ) Ἀσὰρ, καὶ Ῥισών. Οὗτοι ἡγεμόνες τοῦ Χορραίου, τοῦ υἱοῦ Σηεὶρ ἐν τῇ γῇ Ἐ-22 δώμ. Ἐγένοντο δὲ υἱοὶ Λωτάν· Χορρὶ καὶ Αἱ-23 μάν· ἀδελφὴ δὲ Λωτὰν, Θαμνά. Οὗτοι δὲ υἱοὶ Σωβάλ· (δ) Γωλὰμ, καὶ (ε) Μαναχὰθ, 24 καὶ Γαιβὴλ, καὶ (ζ) Σωφὰρ, καὶ (η) Ὠμάρ. Καὶ οὗτοι υἱοὶ Σεβεγών· Αἰὲ, καὶ Ἀνά. οὗτός ἐστιν Ἀνὰ, ὃς εὗρε τὸν Ἰαμεὶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὅτε ἔνεμε τὰ ὑποζύγια Σεβεγὼν τοῦ πα-25 τρὸς αὐτοῦ. Οὗτοι δὲ υἱοὶ Ἀνά· Δησὼν, καὶ Ὀ-25 λιβεμὰ θυγάτηρ Ἀνά. Οὗτοι δὲ υἱοὶ Δησών· Ἀμαδὰ, καὶ Ἀσβὰν, καὶ (θ) Ἰθρὰν, καὶ Χαρράν.

Facti ſunt autem Eliphas filii ; 11 *Thæman, Omar, Sophar, Gothom, & Cenez.* 12 *Thamna autem erat concubina Eliphas filii Eſau ; et peperit ipſi Eliphas Amalec. Hi* 13 *ſunt filii Ada uxoris Eſau. Hi autem ſunt filii Raguel ; Nachoth, Zare, Some, & Moze. Hi fuerunt filii Baſemath, uxoris E-*14 *ſau. Hi autem ſunt filii Olibema filiæ Ana filii Sebegon, uxoris Eſau : peperit autem ipſi Eſau Ieus, & Ieglom, & Core.* 15 *Iſti ſunt principes filii Eſau : Filii Eliphas primogeniti Eſau ; princeps Thæman, princeps Omar, princeps Sophar, princeps Cenez,* 16 *Princeps Core, princeps Gothom, princeps Amalec. Hi ſunt principes Eliphaz in terra Idumæa ; hi ſunt filii Ada.* 17 *Et hi ſunt filii Raguel filii Eſau : Princeps Nachoth, princeps Zare, princeps Some, princeps Moze. Hi ſunt principes Raguel in terra Edom : hi ſunt filii Baſemath uxoris E-*18 *ſau. Hi verò filii Olibema uxoris Eſau : Princeps Ieul, princeps Ieglō, princeps Core. Hi ſunt principes Olibema filiæ Ana, uxoris E-*19 *ſau. (a) Iſti filii Eſau, et iſti principes eorum : hi ſunt filii Edom.* 20 *Hi autem filii Seir (b) Chorræi habitantis terram ; Lotan, Sobal,* 21 *Sebegon, Ana, Et Deſon, & Aſar, & Riſon. Hi principes ipſius Chorræi, filii Seir, in terra E-*22 *dom. Facti ſunt autem filii Lotan, Chorri, & Haman ; ſoror autem Lotan, Thamna.* 23 *Hi autem ſunt filii Sobal ; Golam, & Manachath, & Gæbel, & Sophar, & Omar.* 24 *Et hi filii Sebegon ; Aïe, & Ana : hic eſt Ana, qui invenit (c) Iamin in deſerto, cùm paſceret ſubjugales Sebegon patris ſui.* 25 *Hi autem ſunt filii Ana ; Deſon, & Olibema filia Ana.* 26 *Hi autem filii Deſon ; Amada, et Asban, & Ithran, & Charan.*

MS.A. (μ) οἱ υἱοὶ Ἐλιφάς· (ν) Ὠμὰν, (ξ) Γοθὸμ, (ο) οὗτοι οἱ υἱοὶ Ἀδά. (π) Ναχὸμ, (ρ) Ἐλιβεμὰς (σ) Ἰεὺς, (τ) Οὗτοι οἱ ἡγεμόνες (υ) Γοθὰ, (φ) Ναχὸθ, (χ) ἡγεμὼν Μοζὲ, ἡγεμὼν Σομέ. (ψ) Μασεμμὰθ (ω) Ἐλιβεμάς. Οὗτοι δὲ υἱοὶ (α) οὗτοι οἱ ἡγεμόνες (β) εἰσιν οἱ ἡγεμόνες αὐτῶν, υἱοὶ Ἐδώμ. (γ) Σαάρ, καὶ Ῥεισών· οὗτοι οἱ ἡγεμόνες (δ) Γωλὼμ, (ε) Μανναχὰθ, (ζ) Σὼφ, (η) Ὠμάν. (θ) Ἰεθρὰν,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 12 ܘܗܘܘ ܒܢܝ̈ܘܗܝ ܕܐܠܝܦܙ ܬܝܡܢ. ܘܐܘܡܪ. ܘܨܦܘ. ܘܓܥܬܡ. ܘܩܢܙ.* ܘܬܡܢܥ ܗܘܬ ܦܠܓܫܬܐ
ܠܐܠܝܦܙ ܒܪ ܥܣܘ. ܘܝܠܕܬ ܠܐܠܝܦܙ ܠܥܡܠܝܩ. ܗܠܝܢ ܒܢܝ̈ܐ ܕܥܕܐ ܐܢܬܬܗ ܕܥܣܘ.
13 14 ܘܗܠܝܢ ܒܢܝ̈ ܪܥܘܐܝܠ. ܢܚܬ. ܘܙܪܚ. ܘܫܡܐ. ܘܡܙܐ.* ܘܗܠܝܢ ܒܢܝ̈ ܕܐܗܠܝܒܡܐ
ܒܪܬ ܥܢܐ ܒܪܬ ܨܒܥܘܢ ܐܢܬܬܗ ܕܥܣܘ. ܘܝܠܕܬ ܠܥܣܘ ܠܝܥܘܫ. ܘܠܝܥܠܡ. ܘܠܩܘܪܚ.
15 ܘܗܠܝܢ ܪܘܪܒܢܐ ܕܒܢܝ̈ ܥܣܘ. ܒܢܝ̈ ܐܠܝܦܙ ܒܘܟܪܗ ܕܥܣܘ. ܪܒܐ ܬܝܡܢ. ܪܒܐ ܐܘܡܪ.
16 ܪܒܐ ܨܦܘ. ܪܒܐ ܩܢܙ.* ܪܒܐ ܓܥܬܡ. ܪܒܐ ܩܘܪܚ. ܪܒܐ ܥܡܠܝܩ. ܗܠܝܢ ܪܘܪܒܢܐ ܕܐܠܝܦܙ
17 ܒܐܪܥܐ ܕܐܕܘܡ. ܗܠܝܢ ܒܢܝ̈ܐ ܕܥܕܐ.* ܘܗܠܝܢ ܒܢܝ̈ ܪܥܘܐܝܠ ܒܪ ܥܣܘ. ܪܒܐ ܢܚܬ. ܪܒܐ
ܙܪܚ. ܪܒܐ ܫܡܐ. ܪܒܐ ܡܙܐ. ܗܠܝܢ ܪܘܪܒܢܐ ܕܪܥܘܐܝܠ ܒܐܪܥܐ ܕܐܕܘܡ. ܗܠܝܢ ܒܢܝ̈ܐ ܕܒܣܡܬ
18 ܐܢܬܬܗ ܕܥܣܘ.* ܘܗܠܝܢ ܒܢܝ̈ ܐܗܠܝܒܡܐ ܐܢܬܬܗ ܕܥܣܘ. ܪܒܐ ܝܥܘܫ. ܪܒܐ ܝܥܠܡ.
19 ܪܒܐ ܩܘܪܚ. ܗܠܝܢ ܪܘܪܒܢܐ ܕܐܗܠܝܒܡܐ ܒܪܬ ܥܢܐ ܐܢܬܬܗ ܕܥܣܘ.* ܗܠܝܢ ܒܢܝ̈ ܥܣܘ.
20 ܘܗܠܝܢ ܪܘܪܒܢܝܗܘܢ. ܥܣܘ ܗܘܝܘ ܐܕܘܡ.* ܗܠܝܢ ܒܢܝ̈ ܣܥܝܪ. ܚܘܪܝܐ ܝܬܒܝ ܐܪܥܐ.
21 ܠܘܛܢ. ܘܫܘܒܠ. ܘܨܒܥܘܢ. ܘܥܢܐ.* ܘܕܝܫܘܢ. ܘܐܨܪ. ܘܕܝܫܢ. ܗܠܝܢ ܪܘܪܒܢܐ ܕܚܘܪܝܐ
22 ܒܢܝ̈ ܣܥܝܪ ܒܐܪܥܐ ܕܐܕܘܡ.* ܘܗܘܘ ܒܢܝ̈ ܠܘܛܢ ܚܘܪܝ. ܘܗܝܡܡ. ܘܚܬܗ ܕܠܘܛܢ ܬܡܢܥ.
23 ܘܗܠܝܢ ܒܢܝ̈ ܫܘܒܠ. ܥܠܘܢ. ܘܡܢܚܬ. ܘܥܝܒܠ. ܘܫܦܘ. ܘܐܘܢܡ.* ܘܗܠܝܢ ܒܢܝ̈
24 ܨܒܥܘܢ. ܐܝܐ. ܘܥܢܐ. ܗܘ ܥܢܐ ܕܐܫܟܚ ܠܗ ܡܝܐ ܒܡܕܒܪܐ. ܟܕ ܪܥܐ ܗܘܐ ܚܡܪܐ ܕܨܒܥܘܢ
25 ܐܒܘܗܝ.* ܘܗܠܝܢ ܒܢܝ̈ ܥܢܐ. ܕܝܫܘܢ. ܘܐܗܠܝܒܡܐ.* ܘܗܠܝܢ ܒܢܝ̈ ܕܝܫܘܢ. ܚܡܪܢ.
ܘܐܫܒܢ. ܘܝܬܪܢ. ܘܟܪܢ.

Fuerúntque filii Eliphaz Teman, & Omar, & 11 Sophu, & Gatam, & Cenez. Tamna autem 12 fuit concubina Eliphaz filii Eſau, peperítque ipſi Eliphaz Amalec. Hi ſunt filii Ada uxoris Eſau. Et hi ſunt filii Ravel Nahath, & Zarah, 13 & Sama, & Maza. Hi verò ſunt filii Ahlibama 14 filiæ Ana filiæ Sebeon uxoris Eſau, peperítque ipſi Eſau Ieus, & Ialan, & Corah. Et iſti ſunt principes filiorum Eſau, filii 15 Eliphaz primogeniti Eſau ſunt, princeps Teman, princeps Omar, princeps Sophu, princeps Senez, Princeps Gatam, princeps 16 Cora, princeps Amalec : iſti ſunt principes Eliphaz in terra Adum : Hi ſunt filii Ada. Hi verò ſunt filii Ravel filii Eſau, 17 princeps Nahath, princeps Zarah, princeps Sama, princeps Maza, hi ſunt principes Rahvelis in terra Adum : Hi ſunt filii Beſmath uxoris Eſau. Et hi ſunt filii Ahlibama uxo- 18 ris Eſau, princeps Ieus, princeps Ialan, princeps Cora. Hi ſunt filii Ahlibama filiæ Ana uxoris Eſau. Hi ſunt filii Eſau, & hi prin- 19 cipes eorum : Eſau verò eſt Adum. Et hi 20 ſunt filii Seir Horæi habitatores terræ : Lotan, & Sobal, & Sebeon, & Ana, Et Di- 21 ſon, & Aſar, & Daiſan. Hi ſunt principes Horæorum filiorum Seir, in terra Adum. Fuerunt autem filii Lotan, Horan, & Ho- 22 mam : Et ſoror Lotan, Temna. Et iſti 23 ſunt filii Sobal, Alvan, & Manhath, & Obal, & Sophar, & Ojam. Et iſti ſunt fi- 24 lii Sebeon, Ena, & Ana : ille *ſcilicet* Ana qui invenit ſibi aquam in deſerto dum paſceret aſinos Sebeon patris ſui. Et iſti 25 ſunt filii Ana, Diſon, & Ahlibama. Et hi 26 ſunt filii Diſon, Hamran, & Asban, & Jethran, & Charan.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

11 והוו בני אליפז תימן אומר צפו
12 וגעתם וקנז: ותמנע הות לחינתא
לאליפז בר־עשו וילידת לאליפז
ית־עמלק אלין בני־עדה אתת
13 עשו: ואלין בני רעואל נחת וזרח
שמה ומזה אלין הוו בני בשמת
14 אתת עשו: ואלין הוו בני אהליבמה
בת־ענה בת־צבעון אתת עשו
15 וילידת לעשו ית־יעוש וית־יעלם
וית־קרח: אלין רברבי בני־עשו
בני אליפז בוכרא דעשו רבא תימן
16 רבא אומר רבא צפו רבא קנז: רבא
קרח רבא געתם רבא עמלק
אלין רברבי אליפז בארעא דאדום
17 אלין בני עדה: ואלין בני רעואל
בר־עשו רבא נחת רבא זרח
רבא שמה רבא מזה אלין רברבי
רעואל בארעא דאדום אלין בני
18 בשמת אתת עשו: ואלין בני
אהליבמה אתת עשו רבא יעוש
רבא יעלם רבא קרח אלין רברבי
אהליבמה בת־ענה אתת עשו:
19 אלין בני־עשו ואלין רברבניהון
20 הוא אדום: אלין בני־שעיר
חוראה יתבי ארעא לוטן ושובל
21 וצבעון וענה: ודשון ואצר ודישן
אלין רברבי חוראי בני שעיר
22 בארעא דאדום: והוו בני־לוטן חורי
והימם ואחתיה דלוטן תמנע:
23 ואלין בני שובל עלון ומנחת
24 ועיבל שפו ואונם: ואלין בני־
צבעון ואיה וענה הוא ענה דאשכח
ית־גבריא במדברא כד־הוה רעי
25 ית־חמריא לצבעון אבוהי: ואלין
26 בני־ענה דשון ואהליבמה בת־
ענה: ואלין בני דישן חמדן ואשבן
ויתרן וכרן:

11 Fueruntque filii Eliphaz : Theman, Omar ; Sepho & 12 Gatham, & Cenez. Erat autem Thamna concubina Eliphaz filii Eſau ; ex quâ natus eſt Amalech : hi ſunt filii 13 Ada, uxoris Eſau. Filii autem Rahuel ; Naath & Zara, & Samma & Meza : hi filii Baſemath, uxoris Eſau. 14 Et iſti filii Oolibama filiæ Anæ, filiæ Sebeon, uxoris Eſau : quæ peperit ei, Jehus & 15 Hielom, & Chore. Iſti ſunt duces filiorum Eſau : filii Eliphaz primogeniti Eſau ; dux Theman, dux Omar, dux Se- 16 pho, dux Cenez. Dux Chore, dux Gatham, dux Amalech : hi duces Eliphaz in terrâ Edom ; hi filii Ada. 17 Hi quoq; filii Rahuel filii Eſau ; dux Naath, dux Zara ; dux Samma, dux Meza : hi duces Rahuel in terrâ Edom ; iſti filii Baſemath, uxoris E- 18 ſau. Hi autem filii Oolibama, uxoris Eſau ; dux Jehus, dux Hielom, dux Chore : hi duces Oolibama filiæ A- 19 næ, uxoris Eſau. Iſti ſunt filii Eſau, & hi duces eorum, 20 ipſe eſt Edom. Iſti ſunt filii Seïr Horræi, habitatores terræ : Lothan & Sobal, & 21 Sebeon & Ana. Et Diſon & Eſer, & Diſan : hi duces Horræi, filii Seïr in terrâ 22 Edom. Fueruntq; filii Lothan, Horri & Hemam : ſoror autem Lothan, Thamna. 23 Et iſti filii Sobal ; Alvan & Maneeth, & Hebal : Sephi, 24 & Onam. Et hi filii Sebeon, Aya & Ana : iſte eſt Ana, qui invenit gigantes in ſolitudine ; cùm paſceret 25 aſinos Sebeon patris ſui. Et hi filii Anæ, Diſon : & Oli- 26 bama filia Anæ. Hi autem filii Diſan : Amdan & Eſeban, & Jethran & Charan.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM.
Tranſlatio Latina.

Fuerunt autem filii Eliphaz, 11 *Theman, & Omar, & Sepho, & Gatham, & Cenez.* 12 *Erat autem Themana concubina Eliphaz filii Eſau, & peperit ipſi Eliphaz Amalec : hi ſunt filii Adæ uxoris Eſau.* 13 *Iſti verò ſunt filii Rabuel, Nahath, & Zarah, Sama & Meza : hi ſunt filii Mahalath uxoris Eſau.* 14 *Iſti autē ſunt filii Olibamæ filiæ Anæ, filiæ Sebeon uxoris Eſau, quæ peperit Eſavo Iehus, & Ihelon, et Core.* 15 *Hi ſunt duces filiorum Eſau, filii Eliphaz primogeniti Eſau, dux Theman, dux Omar, dux Sepho, dux Cenez,* 16 *Dux Gatham, dux Amalec : Hi ſunt duces Eliphaz in terra Edom : Hi ſunt filii Adæ.* 17 *Et hi ſunt filii Rabuel filii Eſau, dux Nahath, dux Zarah, dux Sama, dux Meza : iſti ſunt duces Rabuel in terra Edom : iſti ſunt filii Mahalath uxoris Eſau.* 18 *Iſti autem ſunt filii Olibamæ uxoris Eſau, dux Iehus, dux Ihelon, dux Core : iſti ſunt duces Olibamæ filiæ Anæ uxoris Eſau.* 19 *Iſti ſunt filii Eſau, & iſti duces eorum : Eſau ipſe eſt Edom.* 20 *Iſti præterea ſunt filii (c) Seir, Choræi incolæ terræ, Lotan, & Sobal, & Sebeon, & Ana.* 21 *Et Diſon, & Eſer, et Diſan : Hi ſunt duces Choræorum filiorū (d) Seir in terra Edom.* 22 *Fuerunt autem filii Lotan, Chori, & Heman, & ſoror Lotan Thamna.* 23 *Iſti verò ſunt filii Sobal, Alon, & Manachath, & Hebal, & Sepho, & Onam.* 24 *Et iſti ſunt filii Sebeon, Aia & Ana : iſte eſt Ana qui invenit gigantes in deſerto, cùm paſceret aſinos Sebeon patris ſui.* 25 *Iſti quoque ſunt filii Anæ Diſon & Olibama filia Anæ.* 26 *Et iſti filii Diſon, Amadan & Eſeban, Ietran & Charan.*

VER. SAM. (c) Gabhla, (d) Gabhla

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 12 *وكان بنو اليفاز تيمان واومار وصفو وغعتام وقناز* وتمناع كانت امة لاليفاز بن العيص* فولدت
له عماليق* هولاء بنو عادا زوجة العيص* وهولاء بنو رعوايل* ناحث وزارح وسما ومزا* هولاء 13
14 كانوا بني باسمات زوجة العيص* وهولاء كانوا في اهليباما ابنة عانا ابنة صبعون زوجة العيص*
15 وولدت له يعوس ويعلام وقورح* وهولاء صناديد بني العيص* بنو اليفاز بكره تيمان صنديد
16 واومار صنديد وصفو صنديد وقناز صنديد* وقورح صنديد وغعتام صنديد وعماليق
17 صنديد* هولاء صناديد اليفاز في بلد ادوم* وهولاء بنو عادا* وهولاء صناديد رعوايل ابن
العيص* ناحث صنديد زارح صنديد سما صنديد مزا صنديد هولاء صناديده في بلد ادوم*
18 وهم بنو باسمات زوجة العيص* وهولاء بنو اهليباما زوجة العيص* يعوس صنديد ويعلام
19 صنديد وقورح صنديد* هولاء صناديد اهليباما ابنة عنا زوجة العيص* هولاء الخمسة بنو
20 العيص* وهولاء الاخر صناديدهم وهم الاحمريون* هولاء بنو ساعير الحورانيون سكان البلد
21 لوطان وسوبال وصبعون وعنا* وديسون وايصر ودليسان* هولاء صناديد الحورانيين بني ساعير في
22 23 بلد ادوم* وكان بنو لوطان حوري وهيمام واخته تمناع* وهولاء بنو سوبال علوان ومناحت
24 وعيبال سفو واونام* وهولاء بنو صبعون وايا وعنا هو عنا الذي ركب البغال في البرية كان
25 26 يرعى حمير صبعون ابيه* وهولاء بنو عنا ديسون واهليباما ابنته* وهولاء بنو ديسان* حمدان
واسبان ويثران وجران*

Erántque filii Eliſaz, Timan, et Umar, et 11 *Saſu, et Ghaatam, et Cenaz.* 12 *Et Tamna erat ancilla Eliſaz filii Eſau, genuitque illi, Amalic : Hi ſunt filii Aadha uxoris Eſau.* 13 *Et hi ſunt filii Raavail, Nabeth & Zareh, & Samma, & Maza ; hi erant filii Baſemath uxoris Eſau.* 14 *Et iſti erant filii Ahlibamæ filiæ Ana filiæ Sabaun, conjugis Eſau, & genuit ei Jaus, & Jalam, & Corah.* 15 *Et hi ſunt principes filiorum Eſau ; filii Eliſaz primogeniti ejus : Teman princeps, & Umar princeps, & Saſu princeps, & Cenaz princeps,* 16 *Et Corah princeps, & Ghaatam princeps, & Amalic princeps : Hi ſunt principes Eliſaz in regione Adhum. Iſti ſunt filii Aadha.* 17 *Et hi principes Raavail filii Eſau ; Nabeth princeps, Tarah princeps, Samma princeps, Maza princeps : Hi ſunt principes ejus in regione Adhum, et ipſi ſunt filii Baſemath uxoris Eſau.* 18 *Et hi ſunt filii Ahlibama uxoris Eſau, Jaus princeps, & Jalam princeps, & Corah princeps : Hi ſunt principes Ahlibama filiæ Ana, conjugis Eſau.* 19 *Iſti quinque ſunt filii Eſau ; & iſti alii principes eorum, & ſunt Rubei.* 20 *Hi ſunt filii Sair, Huranæi habitatores regionis, Lutan, & Subal, & Sabaun, & Ana,* 21 *Et Diſon, & Iſſar, & Deliſan : Hi ſunt principes Huranæorum filiorum Sair in regione Adhum.* 22 *Erantq; filii Lutan, Huri, & Himam, & ſoror ejus, Temnaa.* 23 *Et iſti ſunt filii Subal, Elvan, & Manahat, & Ibal, & Saſu, & Unam.* 24 *Et hi ſunt filii Sabaun, & Aia, & Aana, ipſe eſt Aana qui adinvenit mulos in deſerto, dum paſcebat aſinos Sabaun patris ſui.* 25 *Et iſti ſunt filii Aane, Diſon, & Ahlibama filia ejus.* 26 *Et hi ſunt filii Daiſan, Hamdan, & Aſban, & Jethran, & Charan.*

ספר בראשית : לו

filii Isti .Hacan & ,Zabavan & Bilhan ,Eser filii Isti.
27 אלה בני־אצר בלהן וזעון ועקן: אלה בני־ 28
dux ,Lothan dux ,Chorei duces Isti .Aran & Hus ,Disan
29 דישן עוץ וארן: אלה אלופי החרי אלוף לוטן אלוף
dux ,Dison Dux .Hanah dux ,Sibhon dux ,Sobal
30 שובל אלוף צבעון אלוף ענה: אלוף דשן אלוף
terrâ in ,eorum ducibus in *Chorei* duces Isti .Disan dux ,Eser
אצר אלוף דישן אלה אלופי החרי לאלפיהם בארץ
,Edom terrâ in regnavêrunt qui reges isti Et .Sehir
31 שעיר: ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום
Edom in regnavit Et .Israel *filiis in regem regnare ante*
32 לפני מלך־מלך לבני ישראל: וימלך באדום
est mortuus Et .Dinhabah ejus civitatis nomen & ;Behor filius Belah
33 בלע בן־בעור ושם עירו דנהבה: וימת
est mortuus Et .Bosrah de Zerach filius Jobab eo pro regnavit & ,Belah
34 בלע וימלך תחתיו יובב בן־זרח מבצרה: וימת
est mortuus Et .australi terrâ è Chusam eo pro regnavit & ,Jobab
35 יובב וימלך תחתיו חשם מארץ התימני: וימת
percussit qui Bedad filius Hadad eo pro regnavit & ,Chusam
חשם וימלך תחתיו הדד בן־בדד המכה
.Havith ejus civitatis nomen Et .Moab agro in Midian
את־מדין בשדה מואב ושם עירו עוית:
.Masrechah de Samlah eo pro regnavit & :Hadad est mortuus Et
36 וימת הדד וימלך תחתיו שמלה ממשרקה:
Rechoboth de Saul eo pro regnavit & ,Samlah est mortuus Et
37 וימת שמלה וימלך תחתיו שאול מרחבות
Bahalchanan eo pro regnavit & ,Saul est mortuus Et .fluminis
38 הנהר: וימת שאול וימלך תחתיו בעל חנן
regnavit & ,Hachbor filius Bahalchanan est mortuus Et .Hachbor filius
39 בן־עכבור: וימת בעל חנן בן־עכבור וימלך
ejus uxoris nomen & ;Pahu ejus civitatis nomen & ,Hadar eo pro
תחתיו הדר ושם עירו פעו ושם אשתו
ista Et .Mezahab filiæ Mathred filia Mehethabel
40 מהיטבאל בת־מטרד בת מי זהב: ואלה
.*suis nominibus in* ,sua loca *ad* ,suas familias *ad* ,Esau ducum nomina
שמות אלופי עשו למשפחתם למקמתם בשמתם
Dux .Jetheth dux ,Halvah dux ,Timnah Dux
41 אלוף תמנע אלוף עלוה אלוף יתת: אלוף
,Chenaz Dux .Pinon dux ,Elah dux ,Aholibamah
42 אהליבמה אלוף אלה אלוף פינן: אלוף קנז
.Hiram dux ,Magdiel Dux .Mibsar dux ,Teman dux
43 אלוף תימן אלוף מבצר: אלוף מגדיאל אלוף עירם
.eorum *possessionis* terrâ in ,suas habitationes per ,Edom duces Isti
אלה אלופי אדום למשבתם בארץ אחזתם
.Edom pater Esau Ipse
הוא עשו אבי אדום:

CAP. XXXVII. לז

terrâ in ,sui patris peregrinationum terra in Jahacob habitavit Et
1 וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ
.Chenahan
כנען:

Versio VULG. LAT.

27 Hi quoque filii Eser; Balaan, & Zavan, & Acan.
28 Habuit autem filios Disan; Hus & Aram.
29 Hi duces Horræorum; dux Lotan, dux Sobal, dux Sebeon, dux Ana,
30 Dux Dison, dux Eser, dux Disan: isti duces Horræorum qui imperaverunt in terra Seir.
31 Reges autem qui regnaverunt in terra Edom antequàm haberent regem filii Israel, fuerunt hi:
32 Bela filius Beor, noménque urbis ejus Denaba.
33 Mortuus est autem Bela, & regnavit pro eo Jobab; filius Zaræ de Bosra.
34 Cúmque mortuus esset Jobab, regnavit pro eo Husam de terra Themanorum.
35 Hoc quoque mortuo; regnavit pro eo Adad filius Badad, qui percussit Madian in regione Moab: & nomen urbis ejus Avith.
36 Cúmque mortuus esset Adad, regnavit pro eo Semla de Masreca.
37 Hoc quoque mortuo, regnavit pro eo Saul de fluvio Rohoboth.
38 Cúmque & hic obiisset, successit in regnum Balanan filius Achobor:
39 Isto quoque mortuo, regnavit pro eo Adar; noménque urbis ejus Phau: & appellabatur uxor ejus Meetabel, filia Matred filiæ Mezaab.
40 Hæc ergò nomina ducum Esau, in cognationibus, & locis, & vocabulis suis; dux Thamna, dux Alva, dux Ietheth,
41 Dux Oolibama, dux Ela, dux Phinon,
42 Dux Cenez, dux Theman, dux Mabsar,
43 Dux Magdiel, dux Hiram. Hi duces Edom habitantes in terra imperii sui, ipse est Esau pater Idumæorum.

CAP. XXXVII.

1 Habitavit autem Iacob in terra Chanaan, in qua pater suus peregrinatus est.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

27 Οὗτοι δὲ υἱοὶ (ι) Ἀσάρ· Βαλαὰμ, καὶ Ζουκὰμ, 28 (κ) καὶ Ἰουκάμ. Οὗτοι δὲ υἱοὶ (λ) Ῥισών· Ὡς, 29 καὶ (μ) Ἀράν. (ν) Οὗτοι δὲ ἡγεμόνες Χορρί· ἡγεμὼν Λωτὰν, ἡγεμὼν Σωβὰλ, ἡγεμὼν Σεβεγὼν, ἡγεμὼν Ἀνὰ, 30 Ἡγεμὼν Δησὼν, ἡγεμὼν (ξ) Ἀσὰρ, ἡγεμὼν (λ) Ῥισών. Οὗτοι ἡγεμόνες (ο) Χορρὶ ἐν ταῖς ἡγεμονίαις αὐτῶν ἐν γῇ Ἐδώμ. 31 Καὶ οὗτοι οἱ βασιλεῖς οἱ βασιλεύσαντες ἐν Ἐδὼμ, πρὸ τοῦ βασιλεῦσαι βασιλέα ἐν (π) Ἰσραήλ. 32 Καὶ ἐβασίλευσεν ἐν Ἐδὼμ Βαλὰκ (ρ) υἱὸς Βεώρ· καὶ ὄνομα τῇ πόλει αὐτοῦ, Δενναβά. 33 Ἀπέθανε δὲ Βαλὰκ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ (σ) Ἰωβὰβ υἱὸς Ζαρὰ ἐκ Βοσόῤῥας. 34 Ἀπέθανε δὲ Ἰωβὰβ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ (τ) Ἀσὼμ ἐκ τῆς γῆς Θαιμανῶν. 35 Ἀπέθανε δὲ (υ) Ἀσὼμ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Ἀδὰδ υἱὸς Βαρὰδ, ὁ ἐκκόψας Μαδιὰμ ἐν τῷ πεδίῳ Μωάβ· καὶ ὄνομα τῇ πόλει αὐτοῦ (φ) Γεθθαίμ. 36 Ἀπέθανε δὲ Ἀδὰδ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ (χ) Σαμαδὰ ἐκ Μασεκκᾶς. 37 Ἀπέθανε δὲ (χ) Σαμαδὰ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Σαοὺλ ἐκ Ῥοωβὼθ τῆς παρὰ ποταμόν. 38 Ἀπέθανε δὲ Σαοὺλ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ (ψ) Βαλλενὼν υἱὸς Ἀχοβώρ. 39 Ἀπέθανε δὲ (ψ) Βαλλενὼν υἱὸς Ἀχοβὼρ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ (ω) Ἀρὰδ υἱὸς Βαράδ· καὶ ὄνομα τῇ πόλει αὐτοῦ Φογώρ· ὄνομα δὲ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ Μετεβεὴλ, θυγάτηρ (α) Ματραίθ, υἱοῦ Μαιζοώβ. 40 Ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν ἡγεμόνων Ἠσαῦ, ἐν ταῖς φυλαῖς αὐτῶν, κατὰ τόπον αὐτῶν, ἐν ταῖς χώραις αὐτῶν, καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν αὐτῶν. ἡγεμὼν Θαμνὰ, ἡγεμὼν Γωλὰ, ἡγεμὼν (β) 41 Ἰεθὲρ, Ἡγεμὼν (γ) Ὀλιβεμᾶς, ἡγεμὼν 42 Ἠλὰς, ἡγεμὼν (δ) Φινὼν, Ἡγεμὼν Κενὲζ, ἡγεμὼν Θαιμὰν, ἡγεμὼν Μαζὰρ, 43 Ἡγεμὼν (ε) Μαγεδιὴλ, ἡγεμὼν (ζ) Ζαφωίν. Οὗτοι ἡγεμόνες Ἐδὼμ ἐν ταῖς κατῳκοδομημέναις ἐν τῇ γῇ τῆς κτήσεως αὐτῶν. οὗτος Ἠσαῦ πατὴρ Ἐδώμ.

Hi autem filii Asar; Balaam, 27 *& Zucham, & Iucham. Hi autem filii Rison; Hos, & Aran.* 28 *Hi autem sunt principes Chorri;* 29 *princeps Lotan, princeps Sobal, princeps Sebegon, princeps Ana, Princeps Deson, princeps Asar,* 30 *princeps Rison. Hi sunt principes Chorri in principatibus eorum in terra Edō. Et hi reges qui regnaverunt in Edō, antequàm regnaret rex in Israel.* 31 *Et regnavit in* 32 *Edom Balac filiº Beor, & nomen civitati ejº, Dennaba. Mortuº est* 33 *autem Balac: & regnavit pro eo Iobab filius Zara de Bosorra. Mortuus est autem Iobab: &* 34 *regnavit pro eo Asom de terra Themanorum. Mortuus est autem Asom:* 35 *& regnavit pro eo Adad, filius Barad, qui percussit Madiam in agro Moab: & nomen civitati eius Getthæm. Mortuus est autem Adad:* 36 *& regnavit pro eo Samada de Massecca. Mortuus est autem Samada:* 37 *& regnavit pro eo Saul de Rooboth, quæ apud flumen. Mortuus* 38 *est autem Saul: & regnavit pro eo Ballenon filius Achobor. Mortuus est autem Ballenon filius Achobor:* 39 *& regnavit pro eo Arad, filius Barad: & nomen civitati eius, Phogor: nomen autem uxori eius Metebeel, filia Matraith filii Mezoob. Hæc (d) nomina principum Esau in tribubus eorum secundùm* 40 *locum eorum, in regionibus eorum, & in gentibus eorum: princeps Thamna, princeps Gola, princeps Iether, Princeps* 41 *Holibemas, princeps Helas, princeps Phinon, Princeps Cenez,* 42 *princeps Thæman, princeps Mazar, Princeps Magediel,* 43 *princeps Zaphoin. Hi sunt principes Edom in ædificatis in terra possessionis eorum. Hic est Esau pater Edom.*

MS.A. (ι) Σαάρ· Βαλαὰν (κ) καὶ Ἰουκάμ, καὶ Οὐκάμ· οὗτοι (λ) Ῥισών. (μ) Ἀράμ. (ν) Οὗτοι ἡγεμόνες Χορρεί· (ξ) Σαάς, (ο) Χορρεί (π) Ἱερουσαλήμ. (ρ) υἱὸς τοῦ Βεώρ· (σ) Ἰωβὰλ (τ) Ἀσὼμ ἐκ γῆς Θεμανῶν. (υ) Ἀσώμ, (φ) Γεθθαίμ. (χ) Σαδαμὰ (ψ) Βαλαενὼν (ω) Ἀρὰθ υἱὸς Βαράθ· (α) Μαραείθ, υἱοῦ Μεζοόβ. (β) Ἰεβὲρ, (γ) Ἐλιβεμᾶς, (δ) Φινὲς, (ε) Μεγεδιήλ, (ζ) Ζαφωεί.

ΚΕΦ. λζ'.

1 Κατῴκει δὲ Ἰακὼβ ἐν τῇ γῇ, οὗ παρῴκησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐν γῇ Χαναάν.

CAP. XXXVII.

Habitabat autem Iacob in terra, ubi incoluerat pater eius in terra Chanaan. 1

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

27 ܘܗܠܝܢ ܒܢܝ̈ ܐܨܪ. ܒܠܗܢ. ܘܙܥܘܢ. ܘܥܩܢ. * ܘܗܠܝܢ ܒܢܝ̈ ܕܝܫܢ. ܥܘܨ. ܘܐܪܢ. * ܘܗܠܝܢ 28
29 ܪܘܪ̈ܒܢܐ ܕܚܘܪ̈ܝܐ. ܪܒܐ ܠܘܛܢ. ܪܒܐ ܫܘܒܠ. ܪܒܐ ܨܒܥܘܢ. ܪܒܐ ܥܢܐ. * ܪܒܐ ܕܝܫܘܢ. ܪܒܐ
30 ܐܨܪ. ܪܒܐ ܕܝܫܢ. ܗܠܝܢ ܪܘܪ̈ܒܢܐ ܕܚܘܪ̈ܝܐ ܒܪܘܪܒܢܘܬܗܘܢ. ܒܐܪܥܐ ܕܣܥܝܪ. * ܘܗܠܝܢ ܡܠܟ̈ܐ 31
ܕܡܠܟܘ ܒܐܪܥܐ ܕܐܕܘܡ. ܩܕܡ ܕܢܡܠܟ ܡܠܟܐ ܠܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܡܠܟ ܒܐܕܘܡ ܒܠܥ 32
33 ܒܪ ܒܥܘܪ. ܘܫܡܐ ܕܡܕܝܢܬܗ ܕܝܗܒ. * ܘܡܝܬ ܒܠܥ ܘܡܠܟ ܒܬܪܗ ܝܘܒܒ ܒܪ ܙܪܚ ܡܢ
34 ܒܨܪ. * ܘܡܝܬ ܝܘܒܒ ܘܡܠܟ ܒܬܪܗ ܚܫܘܡ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܬܝܡܢܐ. * ܘܡܝܬ ܚܫܘܡ 35
ܘܡܠܟ ܒܬܪܗ ܗܕܕ ܒܪ ܒܕܕ. ܕܩܛܠ ܠܡܕܝܢܝ̈ܐ ܒܚܩܠܐ ܕܡܘܐܒ. ܘܫܡܐ ܕܡܕܝܢܬܗ
36 ܓܘܝܬ. * ܘܡܝܬ ܗܕܕ ܘܡܠܟ ܒܬܪܗ ܣܡܠܐ ܡܢ ܡܣܪܩܐ. * ܘܡܝܬ ܣܡܠܐ ܘܡܠܟ ܒܬܪܗ 37
38 ܫܐܘܠ ܡܢ ܪܚܒܘܬ ܢܗܪܐ. * ܘܡܝܬ ܫܐܘܠ ܘܡܠܟ ܒܬܪܗ ܒܥܠܚܢܢ ܒܪ ܥܟܒܘܪ.
39 * ܘܡܝܬ ܒܥܠܚܢܢ. ܘܡܠܟ ܒܬܪܗ ܗܕܪ. ܘܫܡܐ ܕܡܕܝܢܬܗ ܦܥܘ. ܘܫܡܐ ܕܐܢܬܬܗ
40 ܡܗܝܛܒܐܝܠ ܒܪܬ ܡܛܪܝܕ. ܒܪ ܡܝܙܗܒ. * ܘܗܠܝܢ ܫܡܗ̈ܐ ܕܪܘܪ̈ܒܢܐ ܕܥܫܘ
ܠܫܪ̈ܒܬܗܘܢ. ܠܐܬܪܘܬܗܘܢ. ܒܫܡܗ̈ܝܗܘܢ. ܪܒܐ ܬܡܢܥ. ܪܒܐ ܥܢܘܐ. ܪܒܐ ܝܬܝܬ.
41 * ܪܒܐ ܐܗܠܝܒܡܐ. ܪܒܐ ܐܝܠܐ. ܪܒܐ ܦܝܢܘܢ. * ܪܒܐ ܩܢܙ. ܪܒܐ ܬܝܡܢ. ܪܒܐ ܡܒܨܪ. * ܪܒܐ 42
43 ܡܓܕܝܐܝܠ. ܪܒܐ ܓܝܪܡ. ܗܠܝܢ ܪܘܪ̈ܒܢܐ ܕܐܕܘܡܝ̈ܐ ܒܡܬܒܝܬܗܘܢ. ܒܐܪܥܐ ܕܝܪܬܘܬܗܘܢ.
ܗܘ ܥܫܘ ܐܒܘܗܘܢ ܕܐܕܘܡܝ̈ܐ.

ܩܦܠܐܘܢ. ܠܙ.

1 ܘܝܬܒ ܝܥܩܘܒ ܒܐܪܥܐ ܕܬܘܬܒܘܬܗ ܕܐܒܘܗܝ. ܒܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ.

Et isti sunt filii Asar, Chalhan, & Zavan, & Acan. 27 Et isti sunt filii Daisan, Us, & Aran. 28 Et isti sunt principes Horæorum, princeps 29 Lotan, princeps Sobal, princeps Sebeon, princeps Ana, Princeps Dison, princeps Asar, 30 princeps Daisan: Isti sunt principes Horæorum in principes eorum, in terra Seir. Et 31 hi sunt reges qui regnaverunt in terra Adum. Antequam regnaret rex super filios Israel, Regnavit in Adum Bala filius Beor, & no- 32 men urbis ejus, Daihab. Et mortuus est Ba- 33 la, regnavítque post eum, Jobab filius Zarah de Bosar. Mortuo Jobab, regnavit post 34 eum, Hesom de terra Australi. Et mortuo 35 Hesom, regnavit post eum, Hadad filius Badad, qui trucidavit Medianitas in campis Moab: & nomen urbis ejus, Gavith. Mortuo autem Hadad, regnavit post eum, 36 Samla de Masreca. Mortuo Samla, regna- 37 vit post eum, Saul de Rohoboth fluvio. Mortuo Saul, regnavit post eum, Baalha- 38 nan filius Abchor. Mortuo Baalhanan, re- 39 gnavit post eum Hadad: & nomen civitatis ejus Phau; & nomen uxoris illius, Mehetbael filia Matrid filii Mizahab. Et hæc 40 sunt nomina principum Esau in familias suas, in generationes suas, secundùm nomina sua: Princeps Tamna, princeps Anua, princeps Ithith. Princeps Ahlibama, prin- 41 ceps Ila, princeps Phinon, Princeps Ce- 42 nez, princeps Teman, princeps Mabsar, Princeps Magdiel, princeps Ghiram: Hi 43 sunt principes Idumæorum in habitatione sua, in terra possessionis suæ. Ipse est Esau pater Idumæorum.

CAP. XXXVII.

Quando venditus fuit Joseph à fratribus suis.

Habitavit autem Jacob in terra habitationis patris sui, *nempe* in terra Chanaan. 1

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

27 ואלין בני אצר בלהן וזעון ועקן:
28 אלין בני דישן עוץ וארן: אלין
29 רברבי חוראי רבא לוטן רבא
שובל רבא צבעון רבא ענה:
30 רבא דישן רבא אצר רבא דישן
אלין רברבי חוראי לרברבניהון
בארעא דשעיר: ואלין מלכיא 31
די מלכו בארעא דאדום קדם
32 דימלוך מלכא לבני ישראל: ומלך
באדום בלע בר בעור ושום קרתיה
33 דנהבא: ומית בלע ומלך תחותוהי
34 יובב בר זרח מבצרה: ומית
יובב ומלך תחותוהי חשם מארע
35 דרומא: ומית חשם ומלך תחותוהי
הדד בר בדד דקטל ית מדינאי
בחקלי מואב ושום קרתיה עוית:
36 ומית הדד ומלך תחותוהי שמלה
37 ממשרקה: ומית שמלה ומלך
תחותוהי שאול מרחובות דעל
38 פרת: ומית שאול ומלך תחותוהי
39 בעל חנן בר עכבור: ומית בעל
חנן בר עכבור ומלך תחותוהי
הדר ושום קרתיה פעו ושום
אתתיה מהיטבאל בת מטרד
40 בת מצרף דהבא: ואלין שמהת
רברבי עשו לזרעיתהון לאתריהון
בשמהתהון רבא תמנע רבא
41 עלוה רבא יתת: רבא אהליבמה
42 רבא אלה רבא פינן: רבא קנז
43 רבא תימן רבא מבצר: רבא
מגדיאל רבא עירם אלין
רברבי אדום למותבניהון בארע
אחסנתהון הוא עשו אבוהון
דאדומאי:

לז

1 ויתיב יעקב בארע תותבות אבוהי
בארעא דכנען:

Targum ONKELOS.

27 Isti sunt filii Eser: Balan & 28 Zaavan, & Achan. Hi sunt filii Disan: Hus, & Aran. 29 Isti sunt duces Horræi: dux Lothan, dux Sobal; dux Se- 30 beon, dux Ana. Dux Dison, dux Eser, dux Disan: isti duces Horræorum, secundùm principatus eorum, in terra 31 Seir. Et isti sunt reges qui regnaverunt in terrâ Edom: antequàm regnaret rex in fi- 32 liis Israel. Regnavit autem in Edom Bale, filius Beor: & nomen civitatis ejus, De- 33 naba. Mortuus est autem Bale: & regnavit pro eo, Jobab filius Zare, de Bosrâ. 34 Mortuus est autem Jobab: & regnavit pro eo Husam, de 35 terrâ Australi. Mortuúsq; est Husam: & regnavit pro eo Hadad filius Bedad, qui interfecit *Madianitas* in campestribus Moab; & nomen ur- 36 bis ejus, Avith. Mortuúsq; est Hadad: & regnavit pro eo, Semla de Maserecâ. 37 Mortuúsq; est Semla: & regnavit pro eo, Saul de Rooboth quæ est juxta Euphra- 38 tem. Mortuúsq; est Saul: & regnavit pro eo Baalanan, 39 filius Achobor. Mortuúsq; est Baalanā filius Achobor: et regnavit pro eo Adar; et nomen urbis ejus Phoü: et nomen uxoris ejus Mehetabel filia Mathreth, filia aurificis. 40 Et hæc sunt nomina principum Esau secundùm cognationes eorum, per loca eorum, in nominibus suis: dux Thamna, dux Alva, dux Je- 41 theth. Dux Oolibama, dux 42 Ela, dux Phinon. Dux Cenez, dux Theman, dux Mab- 43 sar. Dux Magdihel, dux Hiran: hi duces Edom in habitationibus suis, in terrâ possessionis eorum; ipse est Esau pater Idumæorum.

CAP. XXXVII.

1 Habitavit autem Jacob in terrâ habitationis patris sui: in terra Chanaan.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

27–43 [illegible]

1 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

27–43 [illegible]

1 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Filii quoque Aser isti, Balaan, & Zuan, & Achan. 27 *Et* 28 *filii Disan isti, Hus & Adan. Isti sunt duces Choræorum,* 29 *Dux Lotan, dux Sobal, dux Sebeon dux Ana, Dux Dison,* 30 *dux Aser, dux Disan: Hi sunt duces Choræorum secundùm principatus eorum in terra (e) Sehir. Hi quoque* 31 *sunt reges qui regnârunt in terra Edom antequam regnaret rex inter filios Israel. Regnavit autem in Edom Ba-* 32 *la filius Beor, & nomen civitatis ejus Denaba. Et mor-* 33 *tuo Bala, regnavit pro eo Jobab filius Zara de Bosra. Obi-* 34 *it quoq; Jobab, & regnavit pro eo Hasam de terra (f) Themanorum. Et mortuus est* 35 *Hasam, & regnavit pro eo Hadad filius Badad qui percussit Madianitas in agro Moab, & nomen urbis ejus Anith. Mortuus est quoque* 36 *Adad, & regnavit pro eo Semla de Masiecha. Cumq;* 37 *mortuus esset Semla, regnavit pro eo Saul de (g) Rohoboth fluvio. Mortuo quoque Saule, regnavit pro eo* 38 *Bahalhanan filius Achobor. Et mortuus est Bahalhanan,* 39 *& regnavit pro eo Hadad, & nomen urbis ejus Phau, nomen autem uxoris ejus Meetabel filia Matred filiæ Mezaab. Hæc sunt nomina* 40 *ducum Esau secundùm familias suas, & loca sua, cum nominibus ejus: Dux Thamna, dux Alva, dux Iateth, Dux Olibama, dux* 41 *Ala, dux Phinon, Dux Cenez,* 42 *dux Theman, dux Mabsar, Dux Magdiel, dux* 43 *Hiram: Hi sunt duces Edom secundùm familias eorum in terra possessionis eorum: iste Esau pater fuit Edom.*

CAP. XXXVII.

Habitavit autem Iacob in terra peregrinationis patris sui, in terra Chanaan. 1

VER. SAM. (e) Gabhla. (f) Australi. (g) Pathe.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

27 * هؤلاء بنو يصير * بلهان وزاعوان وعقان * هاذان ابنا ديسان * عوص واران * وهؤلاء صناديد 28
29 الحورانيين * لوطان صنديد * وسوبال صنديد * وصبعون صنديد * وعنا صنديد * وديسون 30
صنديد * وايصر صنديد * وديسان صنديد * هؤلاء صناديد الحورانيين لصناديدهم في بلد
31 ساعير * وهؤلاء الملوك الذين ملكوا في بلد ادوم * قبل ان يملك ملك لبني اسرائيل * ملك 32
33 بادوم بالع بن بعور * واسم قريته دهابا * ثم مات وملك بعده يوباب بن زارح بن بصري * ثم مات 34
35 وملك بعده حوسام من بلد اليمن * ثم مات وملك بعده هداد بن بداد الذي قتل المدينين
36 في ضياع ماب * واسم قريته عويث * ثم مات وملك بعده سملا من مسريقا * ثم مات وملك 37
38 بعده ساول من رحبة الفرات * ثم مات وملك بعده باعل حانان ابن عكبور * ثم مات وملك 39
40 بعده هذار * واسم قريته فاعو * واسم زوجته مهيطبايل ابنة مطريد ابنة ماء الذهب * وبعد
ذلك هؤلاء اسماء صناديد العيص لعشائرهم في مواضعهم باسمائهم * تمناع صنديد * وعلوا
41 صنديد * وييث صنديد * واهليباما صنديد * وايلا صنديد * وفينون صنديد * وقنار 42
43 صنديد * وتيمان صنديد * ومبصار صنديد * ومغديائيل صنديد * وعيرام صنديد * هؤلاء
صناديد الاحمريين في مساكنهم في ارض حوزهم * هو العيص ابو جميعهم *

* الفصل السابع والثلثون *

1 * وسكن يعقوب في ارض مجاورة ابيه في بلد كنعان *

Hi sunt filii Jesir, Belhan, & Zaavan, & Acan. 27 *Hi sunt duo filii Daisan, Us, & Aran.* 28 *Et hi sunt principes Huranæorum,* 29 *Lotan princeps, & Sobal princeps,* *Et* 30 *Sabaon princeps, & Ana princeps, & Dison princeps, & Isar princeps, et Daisan princeps: Hi sunt principes Huranæorum in principes eorum, in regione Sair.* *Et* 31 *isti sunt reges qui regnârunt in regione Adhum, antequàm regnâsset rex filiis Israel. Regnavit in Adhum, Bala fi-* 32 *lius Baur, & nomen civitatis ejus Danhaba. Deinde mortuus est, & regnavit* 33 *post illum, Jubab filius Zareh filii Bosra. Deinde mortuus est, & regnavit post eū,* 34 *Hosam de regione Yaman. Deinde mor-* 35 *tuus est, & regnavit post illum, Hadad filius Badad, qui interfecit Madianitas in villis Moab, & nomen civitatis ejus, Avith. Deinde mortuus est, & regnavit* 36 *post eū Samla de Masrica. Deinde mor-* 37 *tuus est, et regnavit post eum, Saul de Rahabat Euphratis. Deinde mortuus est, &* 38 *regnavit post eum, Baal-Hanan filius Aachbor. Deinde mortuus est, & regna-* 39 *vit post eum, Hadhar, & nomen civitatis ejus, Phau, & nomen uxoris ejus, Mahitbail filia Matrid, filiæ Maildahab. Postremò hæc sunt nomina principū Esau* 40 *in familias suas, in locis suis, in nominibus suis; Temnaa princeps, & Aliū princeps, & Jethith princeps; Et Ahlibama* 41 *princeps, & Aila princeps, et Phinon princeps, Et Cenaz princeps, et Timan prin-* 42 *ceps, et Mabsar princeps, Et Maghediail* 43 *princeps, & Iram princeps: Hi sunt principes Rubeorū in habitationibus eorum, in terrâ possessionis eorum. Ipse Esau est pater ipsorum omnium.*

CAP. XXXVII.

Et habitavit Jacob in terra incolatûs patris sui, in regione Chanaan: 1

ספר בראשית : לז

annorum septemdecim filius Joseph :Jahacob generationes Istæ
2 אֵלֶּה תֹּלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף בֶּן־שְׁבַע־עֶשְׂרֵה שָׁנָה
,Bilhah filiis cum puer *ipse* & ,*pecudibus in* suis fratrib⁹ cum *pastor erat*
הָיָה רֹעֶה אֶת־אֶחָיו בַּצֹּאן וְהוּא נַעַר אֶת־בְּנֵי בִלְהָה
eorum infamiam Joseph retulit Et .sui patris uxorum,Zilpah filiis cum &
וְאֶת־בְּנֵי זִלְפָּה נְשֵׁי אָבִיו וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת־דִּבָּתָם
cunctis præ Joseph diligebat Israel Et .eorum patrem ad malam
רָעָה אֶל־אֲבִיהֶם׃ וְיִשְׂרָאֵל אָהַב אֶת־יוֹסֵף מִכָּל־ 3
.*sericeum* tunicam ei fecit & :ei *ipse senectutum* filius quia,suis filiis
בָּנָיו כִּי־בֶן־זְקֻנִים הוּא לוֹ וְעָשָׂה לוֹ כְּתֹנֶת פַּסִּים׃
cunctis præ eorum pater diligeret eum quòd ,ejus fratres vidèrunt Et
וַיִּרְאוּ אֶחָיו כִּי־אֹתוֹ אָהַב אֲבִיהֶם מִכָּל־ 4
.*pace in* eum alloqui poterãt non & ,eum habebant odio &,ejus fratribus
אֶחָיו וַיִּשְׂנְאוּ אֹתוֹ וְלֹא יָכְלוּ דַּבְּרוֹ לְשָׁלֹם׃
ampli⁹ addiderũt &,suis fratrib⁹ nunciavit &,somniũ Joseph somniavit Et
וַיַּחֲלֹם יוֹסֵף חֲלוֹם וַיַּגֵּד לְאֶחָיו וַיּוֹסִפוּ עוֹד 5
.quod ,hoc somnium quæso Audite :eos ad dixit Et .*eum odisse*
שְׂנֹא אֹתוֹ׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם שִׁמְעוּ־נָא הַחֲלוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר 6
.agri medio in manipulos *manipulantes* nos ecce Et .somniavi
חָלָמְתִּי׃ וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ מְאַלְּמִים אֲלֻמִּים בְּתוֹךְ הַשָּׂדֶה 7
circundabant ecce Et .stabat etiam & ,meus manipulus surrexit ecce Et
וְהִנֵּה קָמָה אֲלֻמָּתִי וְגַם־נִצָּבָה וְהִנֵּה תְסֻבֶּינָה
:ej⁹ fratres ei dixerunt Et.meo manipulo se incurvabant &,vestri manipuli
אֲלֻמֹּתֵיכֶם וַתִּשְׁתַּחֲוֶיןָ לַאֲלֻמָּתִי׃ וַיֹּאמְרוּ לוֹ אֶחָיו 8
?*nos in* dominaberis dominando an ,nos super regnabis regnando Nunquid
הֲמָלֹךְ תִּמְלֹךְ עָלֵינוּ אִם־מָשׁוֹל תִּמְשֹׁל בָּנוּ
.ejus verba *super* & ,ejus somnia *super* eum *odio habere* adhuc addidèrũt Et
וַיּוֹסִפוּ עוֹד שְׂנֹא אֹתוֹ עַל־חֲלֹמֹתָיו וְעַל־דְּבָרָיו׃
,suis fratribus illud narravit & ,alterum somnium adhuc somniavit Et
וַיַּחֲלֹם עוֹד חֲלוֹם אַחֵר וַיְסַפֵּר אֹתוֹ לְאֶחָיו 9
-un & ,luna & sol ecce Et.adhuc somniũ somniavi Ecce :dixit &
וַיֹּאמֶר הִנֵּה חָלַמְתִּי חֲלוֹם עוֹד וְהִנֵּה הַשֶּׁמֶשׁ וְהַיָּרֵחַ וְאַחַד
suum patrem ad narravit Et .mihi se *incurvantes* stellæ decim
עָשָׂר כּוֹכָבִים מִשְׁתַּחֲוִים לִי׃ וַיְסַפֵּר אֶל־אָבִיו 10
somnium Quid :ei dixit & ,ejus pater *eum in* increpavit Et .*suos fratres ad &*
וְאֶל־אֶחָיו וַיִּגְעַר־בּוֹ אָבִיו וַיֹּאמֶר לוֹ מָה הַחֲלוֹם
,tui fratres & tua mater & ego veniem⁹ veniẽdo Nũ ?somniasti quod hoc
הַזֶּה אֲשֶׁר חָלָמְתָּ הֲבוֹא נָבוֹא אֲנִי וְאִמְּךָ וְאַחֶיךָ
:ejus fratres eum in invidèrunt Et ?terram in tibi nos incurvandum ad
לְהִשְׁתַּחֲוֺת לְךָ אָרְצָה׃ וַיְקַנְאוּ־בוֹ אֶחָיו 11
pascendũ ad ejus fratres iverunt Et .verbum observabat ejus pater &
וְאָבִיו שָׁמַר אֶת־הַדָּבָר׃ וַיֵּלְכוּ אֶחָיו לִרְעוֹת 12
:Joseph ad Israel dixit Et .Sechem in sui patris pecudes
אֶת־צֹאן אֲבִיהֶם בִּשְׁכֶם׃ וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל־יוֹסֵף 13
.eos ad te mittam & Veni ?Sechem in *pascentes* tui fratres Nonne
הֲלוֹא אַחֶיךָ רֹעִים בִּשְׁכֶם לְכָה וְאֶשְׁלָחֲךָ אֲלֵיהֶם
pacem vide ,nunc Vade :ei dixit Et .*ego* Ecce :ei dixit Et
וַיֹּאמֶר לוֹ הִנֵּנִי׃ וַיֹּאמֶר לוֹ לֶךְ־נָא רְאֵה אֶת־שְׁלוֹם 14
eum misit Et.*verbũ mihi reverti fac &* ,*gregis pacem* &,tuorum fratrum
אַחֶיךָ וְאֶת־שְׁלוֹם הַצֹּאן וַהֲשִׁבֵנִי דָּבָר וַיִּשְׁלָחֵהוּ
.Sechem in venit & ,Chebron valle è
מֵעֵמֶק חֶבְרוֹן וַיָּבֹא שְׁכֶמָה׃

Versio VULG. LAT.

2 Et hæ sunt generationes ejus: Ioseph cùm sedecim esset annorum, pascebat gregem cum fratribus suis adhuc puer: & erat cum filiis Balæ & Zelphæ uxorum patris sui: accusavítque fratres suos apud patrem crimine pessimo. 3 Israel autem diligebat Ioseph super omnes filios suos, eò quòd in senectute genuisset eum; fecítque ei tunicam polymitam. 4 Videntes autem fratres ejus, quòd à patre plùs cunctis filiis amaretur, oderant eum, nec poterant ei quidquam pacificè loqui. 5 Accidit quoque ut visum somnium referret fratribus suis: quæ causa majoris odii seminarium fuit. 6 Dixítque ad eos, Audite somnium meum quod vidi. 7 Putabam nos ligare manipulos in agro; & quasi consurgere manipulũ meum, & stare, vestrósque manipulos circumstantes adorare manipulum 8 meum. Responderunt fratres ejus, Numquid rex noster eris? aut subjiciemur ditioni tuæ? Hæc ergò causa somniorum atque sermonum, invidiæ & odii fomitem ministravit. 9 Aliud quoque vidit somnium, quod narrans fratribus, ait; Vidi per somnium, quasi solem, & lunam, & stellas undecim adorare me. 10 Quod cùm patri suo & fratrib⁹ retulisset, increpavit eũ pater suus, & dixit, Quid sibi vult hoc somniũ quod vidisti? num ego & mater tua & fratres tui adorabim⁹ te super 11 terram? Invidebant ei igitur fratres sui: pater verò rem 12 tacit⁹ considerabat. Cúmque fratres illi⁹ in pascendis gregib⁹ patris morarentur in Si13 chem, Dixit ad eum Israel, Fratres tui pascũt oves in Sichimis: veni, mittã te ad eos. 14 Quo respondente, Præstò sum, ait ei; Vade, & vide si cuncta prospera sint erga fratres tuos, et pecora: et renũtia mihi quid agatur. Missus de Valle Hebrõ, venit in Sichẽ.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

2 Αὗται δὲ αἱ γενέσεις Ἰακώβ. Ἰωσὴφ δὲ (α) δέκα καὶ ἑπτὰ ἐτῶν ἦν, (β) ποιμαίνων τὰ πρόβατα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, ὢν νέος, μετὰ τῶν υἱῶν Βαλλᾶς, καὶ μετὰ τῶν υἱῶν Ζελφᾶς τῶν γυναικῶν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. κατήνεγκαν δὲ Ἰωσὴφ ψόγον πονηρὸν πρὸς Ἰσραὴλ τὸν πατέρα αὐτῶν. 3 Ἰακὼβ δὲ ἠγάπα τὸν Ἰωσὴφ παρὰ πάντας τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, ὅτι υἱὸς (γ) γήρως ἦν αὐτῷ· ἐποίησε δὲ αὐτῷ χιτῶνα ποικίλον. 4 Ἰδόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, ὅτι (δ) αὐτὸν ὁ πατὴρ φιλεῖ ἐκ πάντων τῶν υἱῶν αὐτοῦ, ἐμίσησαν αὐτὸν, καὶ οὐκ (ε) ἠδύναντο λαλεῖν αὐτῷ οὐδὲν εἰρηνικόν. 5 Ἐνυπνιασθεὶς δὲ Ἰωσὴφ ἐνύπνιον, 6 ἀπήγγειλεν αὐτὸ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἀκούσατε τοῦ ἐνυπνίου τούτου, οὗ 7 ἐνυπνιάσθην. Ὤμην ὑμᾶς δεσμεύειν (ζ) δράγματα ἐν μέσῳ τῷ πεδίῳ· καὶ ἀνέστη τὸ ἐμὸν δράγμα, καὶ ὠρθώθη· περιστραφέντα δὲ τὰ δράγματα ὑμῶν, προσεκύνησαν τὸ ἐ8μὸν δράγμα. Εἶπαν δὲ αὐτῷ οἱ (η) ἀδελφοὶ αὐτοῦ, Μὴ βασιλεύων βασιλεύσεις ἐφ' ἡμᾶς, ἢ κυριεύων κυριεύσεις ἡμῶν; καὶ προσέθεντο ἔτι μισεῖν αὐτὸν ἕνεκεν τῶν ἐνυ9πνίων αὐτοῦ, καὶ ἕνεκεν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ. Εἶδε δὲ ἐνύπνιον ἕτερον, καὶ διηγήσατο αὐτὸ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ· καὶ εἶπεν, (θ) Ἰδοὺ ἐνυπνιασάμην ἐνύπνιον ἕτερον· ὥσπερ ὁ ἥλιος, καὶ ἡ σελήνη, καὶ ἕνδε10κα ἀστέρες προσεκύνουν με. Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ (ι) εἶπεν αὐτῷ, Τί τὸ ἐνύπνιον τοῦτο, ὃ ἐνυπνιάσθης; ἆρά γε ἐλθόντες ἐλευσόμεθα ἐγώ τε καὶ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου προσκυνῆσαί σοι ἐπὶ τὴν 11 γῆν; Ἐζήλωσαν δὲ αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ· ὁ 12 δὲ πατὴρ αὐτοῦ διετήρησε τὸ ῥῆμα. Ἐπορεύθησαν δὲ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ βόσκειν τὰ πρόβα13τα τοῦ πατρὸς αὐτῶν εἰς Συχέμ. Καὶ εἶπεν Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσήφ, (κ) Οὐχὶ οἱ ἀδελφοί σου ποιμαίνουσιν (λ) εἰς Συχέμ; δεῦρο, ἀποστείλω σε πρὸς αὐτούς. εἶπε δὲ αὐτῷ, Ἰδοὺ 14 ἐγώ. Εἶπε δὲ αὐτῷ Ἰσραήλ, Πορευθεὶς ἰδὲ, εἰ ὑγιαίνουσιν οἱ ἀδελφοί σου, καὶ τὰ (μ) πρόβατα· καὶ ἀνάγγειλόν μοι. καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν ἐκ τῆς κοιλάδος τῆς Χεβρών· καὶ ἦλθεν εἰς Συχέμ.

Hæ autem sunt generationes Iacob. 2 Ioseph autem decem & septem annorum, erat pascens oves patris sui cum fratribus suis, cùm esset juvenis, cum filiis Ballæ, & cum filiis Zelphæ, uxorum patris sui. (a) Detulerunt autem Ioseph crimine malo ad Israel patrem ipsorum. 3 Iacob autem diligebat Ioseph præ omnib⁹ filiis suis, quia filius senectutis erat ei: fecit autem ei tunicam (b) variam. 4 Videntes autem fratres ejus, quòd eum pater amat præ omnibus filiis suis, oderant eum, & non poterant loqui ei quicquam pacificum. 5 Et cùm somniâsset Ioseph somnium, nuntiavit illud fratribus suis. 6 Et dixit eis, Audite somnium hoc, quod somniavi. 7 Existimabam (c) vos ligare manipulos in medio agro: & surrexit me⁹ manipulus, & erexit se: conversi autem manipuli vestri adorabant manipulũ meum. 8 Dixerunt autem ei fratres ej⁹, Nunquid regnans regnabis super nos? aut dominans dominaberis nobis? & adjecerunt adhuc odio habere illum propter somnia ejus, & propter verba ej⁹. 9 Vidit autem somnium aliud, & narravit illud patri suo, & fratribus suis; et dixit, Ecce somniavi somniũ aliud: tanquam Sol, & Luna, & undecim stellæ adorabant me. 10 Et objurgavit eum pater ejus, & dixit ei, Quod est somnium hoc, quod somniâsti? nunquid venientes veniemus ego, et mater tua, et fratres tui adorare te super terram? 11 Inviderunt autem ei fratres ejus: pater autem ejus observavit verbum. 12 Iverunt autem fratres ejus pascere oves patris sui in Sychem. 13 Et dixit Israel ad Ioseph, Nonne fratres tui pascunt in Sychem? veni, mittam te ad eos: dixit autem ei, Ecce ego. 14 Dixit autem ei Israel, Vadens vide, (d) si valent fratres tui, & oves; & nuntia mihi: & misit eum de valle Chebron: & venit in Sychem.

MS.A. (α) δεκαεπτὰ (β) ποιμαίνων μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ τὰ πρόβατα, ὢν νέος, (γ) γήρους (δ) αὐτὸν ἐφίλει ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐκ πάντων (ε) ἐδύναντο (ζ) δράγματα ἐμ μέσῳ (η) ἀδελφοί, Μὴ (θ) ἐνυπνιάσθην (ι) εἶπεν, Τί τὸ (κ) οὐχ (λ) ἐν Συχέμ; (μ) πρόβατα· εἰ, ἀνάγγειλόν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܗܠܝܢ ܬܘܠܕܬܗ ܕܝܥܩܘܒ. ܝܘܣܦ ܒܪ ܫܒܥܣܪܐ ܫܢܝܢ ܗܘܐ ܟܕ ܪܥܐ ܥܡ ܐܚܘܗܝ ܥܢܐ. 2
ܘܗܘ ܪܒܐ ܗܘܐ ܥܡ ܒܢܝ ܙܠܦܐ ܘܥܡ ܒܢܝ ܒܠܗܐ ܢܫܐ ܕܐܒܘܗܝ. ܘܐܝܬܝ ܝܘܣܦ
ܛܒܗܘܢ ܒܝܫܐ ܠܐܒܘܗܘܢ. * ܘܐܝܣܪܐܝܠ ܪܚܡ ܗܘܐ ܠܗ ܠܝܘܣܦ. ܝܬܝܪ ܡܢ ܟܠܗܘܢ 3
ܒܢܘܗܝ. ܡܛܠ ܕܒܪ ܣܝܒܘܬܐ ܗܘܐ ܠܗ. ܘܥܒܕ ܠܗ ܟܘܬܝܢܐ ܕܦܪܝܡܐ. * ܘܚܙܘ ܐܚܘܗܝ 4
ܕܠܗ ܪܚܡ ܗܘܐ ܐܒܘܗܘܢ ܝܬܝܪ ܡܢ ܟܠܗܘܢ. ܘܣܢܐܘܗܝ. ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ ܠܡܡܠܠܘ ܥܡܗ
ܫܠܡܐ. * ܘܚܠܡ ܝܘܣܦ ܚܠܡܐ. ܘܚܘܝܗ ܠܐܚܘܗܝ. ܘܐܘܣܦܘ ܠܡܣܢܝܗ. * ܘܐܡܪ 5
ܠܗܘܢ. ܫܡܥܘ ܚܠܡܐ ܗܢܐ ܕܚܠܡܬ. * ܗܐ ܚܢܢ ܐܣܪܝܢ ܗܘܝܢ ܟܪܟܐ ܒܚܩܠܐ. ܘܗܐ ܩܡܬ 6 7
ܟܪܟܝ ܘܐܙܕܩܦܬ. ܘܗܐ ܚܕܪܝܢ ܟܪܟܝܟܘܢ ܘܣܓܕܝܢ ܠܟܪܟܝ. * ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܐܚܘܗܝ. ܡܡܠܟܘ 8
ܡܡܠܟ ܐܢܬ ܥܠܝܢ. ܐܘ ܡܫܠܛܘ ܡܫܬܠܛ ܐܢܬ ܒܢ. ܘܐܘܣܦܘ ܬܘܒ ܠܡܣܢܝܗ
ܥܠ ܚܠܡܘܗܝ ܘܥܠ ܡܠܘܗܝ. * ܘܚܠܡ ܬܘܒ ܚܠܡܐ ܐܚܪܢܐ. ܘܐܫܬܥܝܗ ܠܐܚܘܗܝ. 9
ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܐ ܚܠܡܬ ܚܠܡܐ ܬܘܒ. ܘܗܐ ܫܡܫܐ ܘܣܗܪܐ. ܘܚܕܥܣܪ ܟܘܟܒܝܢ ܣܓܕܝܢ
ܠܝ. * ܘܐܫܬܥܝ ܠܐܒܘܗܝ ܘܠܐܚܘܗܝ. ܘܟܐܐ ܒܗ ܐܒܘܗܝ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܢܘ ܚܠܡܐ ܗܢܐ 10
ܕܚܠܡܬ. ܡܐܬܐ ܐܬܝܢ ܐܢܐ ܘܐܡܟ ܘܐܚܝܟ ܠܡܣܓܕ ܠܟ ܥܠ ܐܪܥܐ. * ܘܚܣܡܘ ܒܗ ܐܚܘܗܝ. 11
ܘܐܒܘܗܝ ܢܛܪ ܗܘܐ ܠܡܠܬܐ. * ܘܐܙܠܘ ܐܚܘܗܝ ܕܝܘܣܦ ܠܡܪܥܐ ܥܢܐ ܕܐܒܘܗܘܢ 12
ܒܫܟܝܡ. * ܘܐܡܪ ܐܝܣܪܐܝܠ ܠܝܘܣܦ. ܗܐ ܐܚܝܟ ܪܥܝܢ ܒܫܟܝܡ. ܬܐ ܐܫܕܪܟ ܠܘܬܗܘܢ. 13
ܘܐܡܪ ܠܗ. ܗܐ ܐܢܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܒܘܗܝ. ܙܠ ܚܙܝ ܫܠܡܐ ܕܐܚܝܟ. ܘܫܠܡܐ ܕܥܢܐ. 14
ܘܐܦܢܝܢܝ ܦܬܓܡܐ. ܘܫܕܪܗ ܝܥܩܘܒ ܡܢ ܥܘܡܩܐ ܕܚܒܪܘܢ. ܘܐܬܐ ܠܫܟܝܡ.

Et istæ sunt generationes Jacob: Joseph, natus annos septemdecim, pascebat cum fratribus suis oves, & ipse educabatur cum filiis Zelphæ & cum filiis Belhæ, uxorum patris sui; detulítq; Joseph famam eorum malam, ad patrem eorum. 3 Israel autem diligebat ipsum Joseph, plusquàm omnes filios suos, eò quòd filius senectutis ejus esset; fecítq; ei tunicam fimbriatam. 4 Videntes autem fratres ejus diligi eum à patre suo plus omnibus, oderunt eum, nec poterant loqui cum eo pacem. 5 Præterea somniavit Joseph somnium, quod cùm indicâsset fratribus suis, majus conceperunt odium in eum. 6 Dixit autem ad eos, Audite somnium hoc quod somniavi. 7 Ecce nos ligabamus manipulos in agro, & ecce stetit manipulus meus erexítq; sese, & ecce ambientes manipuli vestri, adorabãt manipulum meum. 8 Dixerunt ad eum fratres ejus, Num regnando regnabis super nos? aut dominando dominaberis in nos? quare auctum est etiam odium illorum in ipsum propter somnia ejus, ejúsq; sermones. 9 Somniavit rursus somnium aliud, & narravit illud fratribus suis, ac dixit eis; En somnium somniavi adhuc, & ecce sol, & luna, atque undecim stellæ adorabant me. 10 Quod quum narrâsset patri suo & fratribus suis, increpavit eum pater suus, dixítq; ei; Quid est somnium hoc quod somniâsti? an certè veniemus ego & mater tua, fratrésq; tui ad adorandum te super terram? 11 Inviderunt igitur ei fratres sui, pater verò observabat sermones. 12 Abierũt autẽ fratres Joseph ad pascendũ gregẽ patris sui in Sechim. 13 Dixítq; Israel ad Joseph, En fratres tui pascũt in Sechim, veni ut mittã te ad eos. Respõdit ei, Adsum. 14 Dixit ad eum pater suus, Vade, considera valetudinẽ fratrum tuorum, & valetudinem ovium, & redde mihi responsum. Misit itaq; eum Jacob de valle Hebrõ, et venit in Sechim.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.
תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

2 אִלֵּין תּוֹלְדָת יַעֲקֹב יוֹסֵף בַּר שְׁבַע עַסְרֵי שְׁנִין הֲוָה רָעֵי עִם אֲחוֹהִי בְּעָנָא וְהוּא רְבֵי עִם בְּנֵי בִלְהָה וְעִם בְּנֵי זִלְפָּה נְשֵׁי אֲבוּהִי וְאַיְתִי יוֹסֵף יָת דִּבְּהוֹן בִּישָׁא לַאֲבוּהוֹן׃ 3 וְיִשְׂרָאֵל רָחֵים יָת יוֹסֵף מִכָּל בְּנוֹהִי אֲרֵי בַר חַכִּים הוּא לֵיהּ וַעֲבַד לֵיהּ כְּתוּנָא דְפַסֵּי׃ 4 וַחֲזוֹ אֲחוֹהִי אֲרֵי יָתֵיהּ רְחֵים אֲבוּהוֹן מִכָּל אֲחוֹהִי וּסְנוֹ יָתֵיהּ וְלָא צָבַן לְמַלָּלָא עִמֵּיהּ שְׁלָם׃ 5 וַחֲלַם יוֹסֵף חֶלְמָא וְחַוִּי לַאֲחוֹהִי וְאוֹסִיפוּ עוֹד לְמִסְנֵי יָתֵיהּ׃ 6 וַאֲמַר לְהוֹן שְׁמַעוּ כְעַן חֶלְמָא הָדֵין דִּי חֲלָמִית׃ 7 וְהָא אֲנַחְנָא מְאַסְּרִין אֱסָרִין בְּגוֹ חַקְלָא וְהָא קָמַת אֱסָרְתִי וְאַף אִזְדְּקֵפַת וְהָא מִסְתַּחֲרָן אֱסָרָתְכוֹן וְסָגְדָן לֶאֱסָרְתִי׃ 8 וַאֲמַרוּ לֵיהּ אֲחוֹהִי הֲמַלְכוּ אַתְּ מְדַמֵּי לְמִמְלַךְ עֲלָנָא אוֹ שׁוּלְטָן אַתְּ סְבִיר לְמִשְׁלַט בָּנָא וְאוֹסִיפוּ עוֹד סְנוֹ יָתֵיהּ עַל חֶלְמוֹהִי וְעַל פִּתְגָמוֹהִי׃ 9 וַחֲלַם עוֹד חֶלְמָא אוּחְרָנָא וְאִשְׁתָּעִי יָתֵיהּ לַאֲחוֹהִי וַאֲמַר הָא חֲלֵמִית חֶלְמָא עוֹד וְהָא שִׁמְשָׁא וְסִיהֲרָא וְחַד עֲשַׂר כּוֹכְבַיָּא סָגְדִין לִי׃ 10 וְאִשְׁתָּעִי לַאֲבוּהִי וּלַאֲחוֹהִי וּנְזַף בֵּיהּ אֲבוּהִי וַאֲמַר לֵיהּ מָה חֶלְמָא הָדֵין דִּי חֲלַמְתָּא הֲמֵיתָא נֵיתֵי אֲנָא וְאִמָּךְ וְאַחָךְ לְמִסְגַּד לָךְ לְאַרְעָא׃ 11 וְקַנִּיאוּ בֵיהּ אֲחוֹהִי וַאֲבוּהִי נְטַר יָת פִּתְגָמָא׃ 12 וַאֲזַלוּ אֲחוֹהִי לְמִרְעֵי יָת עָנָא דַּאֲבוּהוֹן בִּשְׁכֶם׃ 13 וַאֲמַר יִשְׂרָאֵל לְיוֹסֵף הֲלָא אַחָךְ רָעַן בִּשְׁכֶם אֱתָא וְאֶשְׁלְחִנָּךְ לְוָתְהוֹן וַאֲמַר לֵיהּ הָא אֲנָא׃ 14 וַאֲמַר לֵיהּ אֱזֵיל כְּעַן חֲזֵי יָת שְׁלָם אַחָךְ וְיָת שְׁלָם עָנָא וַאֲתֵיב לִי פִּתְגָמָא וְשַׁלְחֵיהּ מִמֵּישַׁר חֶבְרוֹן וַאֲתָא לִשְׁכֶם׃

2 Hæ sunt generationes Jacob; Joseph filius erat decem & septem annorum, quando pascebat oves cum fratribus suis; & ipse nutriebatur cum filiis Balæ, & cum filiis Zelphæ, uxorum patris sui: & adduxit Joseph accusationem eorum malam, ad patrem suum. 3 Israel autem diligebat Joseph, plusquàm universos filios suos; quoniam filius sapiens erat ei: fecitq; ei tunicam polymitam. 4 Et viderunt fratres ejus, quòd diligeret eum pater suus plusquàm omnes fratres ejus; & oderunt eũ: & nolebãt loqui 5 pacificè cum eo. Et somniavit Joseph somnium; & narravit fratribus suis: & addiderunt 6 amplius odio habere eum. Et ait eis: Audite obsecro, somni7um hoc quod somniavi. Ecce ligabamus manipulos in medio agri; & ecce stabat manipulus meus, & etiam erigebatur: & ecce circundabant eum manipuli vestri, & adora8bant manipulum meum. Et dixerunt ei fratres sui; Nunquid regnare existimas super nos? aut dominari putas nostri? Et addiderũt ampli⁹ odio habere eũ, propter somnia sua, 9 et propter verba ejus. Somniavitq; iterum somniũ aliud; & narravit eum fratribus suis: & ait; Ecce sõniavi iterũ somniũ; & ecce sol & luna, & undecim 10 stellæ adorabant me. Et narravit patri suo & fratribus suis: increpavitq; eum pater suus; & ait, Quid est somnium hoc quod somniâsti? nunquid venientes veniemus ego, & mater tua & fratres tui, ut ad11oremus te super terram? Videruntq; ei fratres sui: & pater ejus conservabat verbũ. 12 Et abierũt fratres ejus; ad pascẽdas oves patris sui, in Sichẽ. 13 Et dixit Israel ad Joseph; Ecce fratres tui pascunt oves in Sichem; veni, & mittã te ad eos: 14 & dixit ei, Ecce ego. Et ait ei, Vade nunc vide pacẽ fratrum tuorum, & pacẽ oviũ; & redde mihi responsũ: misitq; eũ de valle Hebrõ, et venit in Sichẽ.

GENESIS.
TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VER. SAM.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM.
Translatio Latina.

Hæ sunt generationes Jacobi. 2 Joseph natus septemdecim annos, pascebat oves cum fratribus suis. Iste autem adolescens erat cum filiis Balæ, & cum filiis Zelphæ uxoribus patris sui: Tunc detulit Joseph crimen eorum pessimum ad patrem eorum. 3 Israel autem diligebat Joseph præ omnibus filiis suis, quia filius senectutis ipse erat illi, & fecerat illi tunicam versicolorem. 4 Videntes verò fratres ejus quòd eum diligebat pater eorum præ omnibus filiis suis, odio habebant eum, nec poterant eum alloqui pacificè. 5 Somniavit autem Joseph somnium, & narravit fratribus suis, & auxerunt ampliùs odiũ in illum. 6 Dixit autem eis, Audite quæso somnium istud quod somniavi. 7 Ecce nos colligebamus manipulos in medio agri, & ecce surrexit manipulus meus, atque etiam stetit; ecce quoque circumdabant manipuli vestri, & adorabant manipulum 8 meum. Et dixerunt ei fratres ejus, Nunquid regnando regnabis super nos, aut dominando dominaberis nobis? & auxerunt adhuc odiũ in eum propter somnia ejus, & propter verba ejus. 9 Et somniavit adhuc somnium aliud, et narravit illud fratribus suis, dixitq;; Ecce somniavi somniũ adhuc, et ecce sol, et luna, et undecim stellæ adorabant me. 10 Quod cum narrâsset patri suo, et fratribus suis, (a) increpavit eum pater ejus, dicens ei; Quid somnium istud quod somniâsti? Nunquid veniendo veniemus, ego & mater tua, et fratres tui adorare te in terram? 11 Ideo invidebant ei fratres ejus, sed pater ejus conservabat verbum istud. 12 Iverunt autem fratres ejus, ut pascerent oves patris sui in Sichem. 13 Tum dixit Israel Josepho, Nonne fratres tui pascunt in Sichẽ? vade et mittã te ad eos; respondítq; ei, ecce me. 14 Et dixit, ito nunc, et vide salutem fratrum tuorum, et salutem gregis, & refer mihi rem: misitq; eum de valle Hebron, & venit in Sichem.

VER. SAM. (a) iratus est ei

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وهذه حوادث يعقوب * لما كان يوسف ابن سبع عشر سنة * وكان يرعى الغنم مع اخوته * وكان 2
ناشيا مع بني بلها وبني زلفا مراتي ابيه * واتى يوسف بشناعة رديئة عنهم الى ابيهم * وكان 3
اسرائيل يحب يوسف اكثر من محبته لجميع بنيه لانه ابن شيخوخة * فصنع له جبة ديباج * ولما 4
راى اخوته ان اباه يحبه اكثر من محبته لجميعهم * ابغضوه ولم يستطيعوا السلام عليه * ثم ان 5
يوسف راى رويا فاخبر اخوته بها * فازدادوا شناءة له * اذ قال لهم اسمعوا هذه الرويا التي رايتها * 6
رايت كانا نحزم حزما في الصحراء * وكان حزمتي وقفت * ثم انتصبت وكان حزمكم تحيط بها 7
وتسجد لها * فقال له اخوته املكا تملك علينا * او سلطانا تتسلط علينا * وازدادوا ايضا شناءة له 8
على احلامه وعلى كلامه * فراى ايضا رويا اخرى * فقصها على اخوته وقال رايت ايضا رويا * كان 9
الشمس والقمر واحد عشر كوكبا ساجدون لي * واذ قصها على ابيه وعلى اخوته * زجره ابوه وقال 10
له * ما هذه الرويا التي رايتها * هل نجي انا وامك واخوتك فنسجد لك على الارض * وحسدوه على 11
ذلك اخوته * وابوه حفظ كلامه * ثم مضى اخوته لرعي غنم ابيهم في نابلس * فقال اسرائيل 12 13
ليوسف * هوذا اخوتك يرعون في نابلس * تعال حتى ابعثك اليهم * قال له نعم * قال له امض 14
فاعلم سلامة اخوتك وسلامة الغنم ورد الي الجواب * فبعث به من عمق حبرى * فاتى نابلس *

Et hi sunt casus Iacobi. 2 Cùm esset Ioseph filius septemdecim annorum, & pasceret oves cum fratribus suis, adolescerétq; cum filiis Balha, et filiis Zelpha duabus uxorib⁹ patris sui: detulit Ioseph obscœnitatem pessimã de eis ad patrem eorũ. 3 Et Israel prosequebatur Ioseph majore amore quàm omnes filios suos: quoniã erat filius senectutis, fecitq; illi tunicam sericeam. 4 Cúmque vidissent fratres ejus quòd pater ipsius diligeret eum majore amore quàm omnes seipsos, oderunt eum, & non poterant salutare eum. 5 Deinde Ioseph vidit somnia, & significavit ea fratribus suis: et auctum est odiũ eorum in illum. 6 Cùm dixisset eis, Audite hoc somnium quod vidi. 7 Vidi quasi nos colligare manipulos in agro, & quasi manipulum meum stetisse atque erectũ fuisse: & quasi manipulos vestros circundare illum, & adorare eum. 8 Dixerunt ei fratres sui, Num regnans regnabis super nos? an dominans dominaberis nobis? & auxerunt quoque odium in eum, propter somnia ejus, & sermonẽ ipsius. 9 Vidit quoque aliud somnium, narravitque illud fratribus suis, & ait; Vidi etiam somnium, quasi solẽ, & lunam, & undecim stellas adorantes me. 10 Et cùm narrâsset illud patri suo ac fratribus suis, increpavit eum pater ejus, & dixit ei; Quodnam est hoc somnium quod vidisti? Nunquid veniemus ego, & mater tua, & fratres tui, & adorabimus te super terrã? 11 Et inviderunt ei ob hoc fratres ejus: at pater ejus servavit sermonẽ illius. 12 Deinde abierunt fratres ejus ad pascendas oves patris sui in Nabolos. 13 Dixitq; Israel ad Ioseph, En fratres tui pascunt in Nabolos, veni ut mittam te ad eos: Ait illi, Ita. 14 Dixit ei, Vade, et agnosce valetudinẽ fratrum tuorum, et valetudinẽ ovium, & redde mihi responsum. Misitque eum de valle Habra, & venit ad Nabolos.

ספר בראשית : לז

eum interrogavit Et ,agro in *errant* ecce & ,vir eum invenit Et
15 וַיִּמְצָאֵהוּ אִישׁ וְהִנֵּה תֹעֶה בַּשָּׂדֶה וַיִּשְׁאָלֵהוּ
ego meos Fratres :dixit Et ?quæris Quid :dicendo vir
16 הָאִישׁ לֵאמֹר מַה־תְּבַקֵּשׁ׃ וַיֹּאמֶר אֶת־אַחַי אָנֹכִי
:vir dixit Et .*pascentes* ipsi ubi mihi obsecro Nuncia *quærens*
17 מְבַקֵּשׁ הַגִּידָה־נָּא לִי אֵיפֹה הֵם רֹעִים׃ וַיֹּאמֶר הָאִישׁ
ivit Et .Dothan in Eamus :dicentes audivi Quia .hinc sunt Profecti
נָסְעוּ מִזֶּה כִּי שָׁמַעְתִּי אֹמְרִים נֵלְכָה דֹּתָיְנָה וַיֵּלֶךְ
eum viderunt Et .Dothan in eos invenit & ,suos fratres post Joseph
18 יוֹסֵף אַחַר אֶחָיו וַיִּמְצָאֵם בְּדֹתָן׃ וַיִּרְאוּ אֹתוֹ
sunt machinati & ,eos ad appropinquaret antequam & ,longinquo à
מֵרָחֹק וּבְטֶרֶם יִקְרַב אֲלֵיהֶם וַיִּתְנַכְּלוּ
Ecce :suum *fratrem ad vir dixerunt* Et .eum interimendum ad ,eum
19 אֹתוֹ לַהֲמִיתוֹ׃ וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־אָחִיו הִנֵּה
,eum occidamus &,venite nunc Et .*veniens iste somniorum magister*
20 בַּעַל הַחֲלֹמוֹת הַלָּזֶה בָּא׃ וְעַתָּה לְכוּ וְנַהַרְגֵהוּ
,eum *comedit* mala Bestia :dicemus &,cisternarū unam in eum projiciamus &
וְנַשְׁלִכֵהוּ בְּאַחַד הַבֹּרוֹת וְאָמַרְנוּ חַיָּה רָעָה אֲכָלָתְהוּ
eum eripuit &,Reubē audivit Et .ejus somnia fuerint quid videbimus &
21 וְנִרְאֶה מַה־יִּהְיוּ חֲלֹמֹתָיו׃ וַיִּשְׁמַע רְאוּבֵן וַיַּצִּלֵהוּ
eos ad dixit Et ,animā eum percutiamus Ne :dixit & ,eorum manu è
22 מִיָּדָם וַיֹּאמֶר לֹא נַכֶּנּוּ נָפֶשׁ׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם
quæ ,hanc cisternam in eum Projicite .sanguinē effundatis Ne:Reuben
רְאוּבֵן אַל־תִּשְׁפְּכוּ־דָם הַשְׁלִיכוּ אֹתוֹ אֶל־הַבּוֹר הַזֶּה אֲשֶׁר
,eorū manu è eum erueret ut ,eum in mittatis ne manū &,deserto in
בַּמִּדְבָּר וְיָד אַל־תִּשְׁלְחוּ־בוֹ לְמַעַן הַצִּיל אֹתוֹ מִיָּדָם
ad Joseph venit ut fuit Et .suum patrem ad *eū reverti faciendū ad*
23 לַהֲשִׁיבוֹ אֶל־אָבִיו׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר־בָּא יוֹסֵף אֶל־
tunicā ,sua tunicā Joseph expoliavērunt &,suos fratres
אֶחָיו וַיַּפְשִׁיטוּ אֶת־יוֹסֵף אֶת־כֻּתָּנְתּוֹ אֶת־כְּתֹנֶת
,cisternam in eum projecerunt &,eum tulērunt Et.eū super quæ *sericorum*
24 הַפַּסִּים אֲשֶׁר עָלָיו׃ וַיִּקָּחֻהוּ וַיַּשְׁלִכוּ אֹתוֹ הַבֹּרָה
,panem comedendum ad sedērunt Et .aquæ ei in non ,vacua cisterna &
25 וְהַבּוֹר רֵק אֵין בּוֹ מָיִם׃ וַיֵּשְׁבוּ לֶאֱכָל־לֶחֶם
Ismahelitarum turba ecce &,viderunt &,suos oculos levavērunt &
וַיִּשְׂאוּ עֵינֵיהֶם וַיִּרְאוּ וְהִנֵּה אֹרְחַת יִשְׁמְעֵאלִים
,stacten & ,resinam &,aromata *ferentes* eorum cameli & ,Ghilhad de *veniens*
בָּאָה מִגִּלְעָד וּגְמַלֵּיהֶם נֹשְׂאִים נְכֹאת וּצְרִי וָלֹט
ad Jehudah dixit Et .Ægyptum in *descendere faciendum ad*,ambulantes
26 הוֹלְכִים לְהוֹרִיד מִצְרָיְמָה׃ וַיֹּאמֶר יְהוּדָה אֶל־
celaverimus &,nostrum fratrē occiderimus si utilitas Quæ :suos fratres
אֶחָיו מַה־בֶּצַע כִּי נַהֲרֹג אֶת־אָחִינוּ וְכִסִּינוּ
manus & ,Ismahelitis eum vendamus &,Venite ?ejus sanguinem
27 אֶת־דָּמוֹ׃ לְכוּ וְנִמְכְּרֶנּוּ לַיִּשְׁמְעֵאלִים וְיָדֵנוּ
fratres paruerunt Et.*ipse* nostra caro,noster frater quia ,eum in sit ne
אַל־תְּהִי־בוֹ כִּי־אָחִינוּ בְשָׂרֵנוּ הוּא וַיִּשְׁמְעוּ אֶחָיו׃
fecērūt ascēdere &,extraxerūt &,mercatores Midianitæ viri transiērunt Et
28 וַיַּעַבְרוּ אֲנָשִׁים מִדְיָנִים סֹחֲרִים וַיִּמְשְׁכוּ וַיַּעֲלוּ
Ismahelitis Joseph vendidērunt Et .cisterna è Joseph
אֶת־יוֹסֵף מִן־הַבּוֹר וַיִּמְכְּרוּ אֶת־יוֹסֵף לַיִּשְׁמְעֵאלִים
.Ægyptum in Joseph adduxērunt &:*argento viginti in*
בְּעֶשְׂרִים כֶּסֶף וַיָּבִיאוּ אֶת־יוֹסֵף מִצְרָיְמָה׃

Versio VULG. LAT.

15 Invenítq; eum vir errantem
in agro, & interrogavit quid
16 quæreret. At ille respondit,
Fratres meos quæro, indica
17 mihi ubi pascant greges. Dixítq;
ei vir, Recesserunt de
loco isto : audivi auté eos dicentes,
Eam' in Dothain. Perrexit
ergò Ioseph post fratres
suos,& invenit eos in Dothain.
18 Qui cùm vidissent eū procul,
antequàm accederet ad eos, cogitaverunt illum occidere.
19 Et mutuò loquebantur,
20 Ecce somniator venit : Venite,
occidam' eum, & mittam'
in cisternam veterem, dicemúsque;
Fera pessima devoravit eum; & tunc apparebit
quid illi prosint somnia
21 sua. Audiens autem hoc
Ruben, nitebatur liberare
eum de manibus eorum, &
22 dicebat, Non interficiatis
animam ejus, nec effundatis
sanguinem ; sed projicite eum
in cisternam hanc, quæ
est in solitudine, manúsque
vestras servate innoxias : hoc
autem dicebat, volens eripere
eum de manibus eorum,
23 & reddere patri suo. Confestim
igitur ut pervenit ad
fratres suos, nudaverunt eum
tunica talari, & polymita.
24 Miserúntque eum in cisternam
veterem, quæ non
25 habebat aquam. Et sedentes
ut comederent panem, viderunt
Ismaelitas viatores venire
de Galaad, & camelos
eorum portantes aromata,
& resinam,& stacten in Ægyptum.
26 Dixit ergò Judas fratribus
suis, Quid nobis prodest
si occiderimus fratrem
nostrum, & celaverimus sanguinem
27 ipsius? Melius est ut
venumdetur Ismaelitis, &
manus nostræ non polluantur;
frater enim & caro nostra
est. Acquieverunt fratres
28 sermonibus illius. Et prætereuntibus
Madianitis negotiatorib',
extrahentes eum de
cisterna, vendiderunt eum Ismaelitis,
viginti argenteis :
qui duxerunt eū in Ægyptū.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

15 Καὶ εὗρεν αὐτὸν ἄνθρωπος πλανώμενον ἐν
τῷ πεδίῳ· ἠρώτησε δὲ αὐτὸν ὁ ἄνθρωπος,
16 λέγων, Τί ζητεῖς; Ὁ δὲ εἶπε, Τοὺς ἀδελφούς
μου ζητῶ· ἀπάγγειλόν μοι ποῦ βόσκουσιν.
17 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ ἄνθρωπος, Ἀπήρκασιν ἐντεῦθεν·
ἤκουσα γὰρ αὐτῶν λεγόντων, Πορευθῶμεν
εἰς Δωθαείμ. καὶ ἐπορεύθη Ἰωσὴφ
κατόπισθε τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, καὶ εὗρεν αὐτοὺς
18 (ν) ἐν Δωθαείμ. Προεῖδον δὲ αὐτὸν μακρόθεν
πρὸ τοῦ ἐγγίσαι αὐτὸν πρὸς αὐτούς· καὶ
(ξ) ἐπονηρεύοντο τοῦ ἀποκτεῖναι αὐτόν.
19 (ο) Εἶπε δὲ ἕκαστος πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ·
20 Ἰδοὺ ὁ ἐνυπνιαστὴς ἐκεῖνος ἔρχεται. Νῦν οὖν
δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ (π) ῥίψωμεν
αὐτὸν εἰς ἕνα τῶν λάκκων· καὶ ἐροῦμεν, Θηρίον
πονηρὸν κατέφαγεν αὐτόν· καὶ ὀψόμεθα, (ρ)
21 τί ἔσται τὰ ἐνύπνια αὐτοῦ. Ἀκούσας δὲ Ῥουβὴν,
ἐξείλετο αὐτὸν ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν· Καὶ
εἶπεν, Οὐ (σ) πατάξωμεν αὐτὸν εἰς ψυχήν.
22 Εἶπε δὲ αὐτοῖς Ῥουβὴν, Μὴ ἐκχέητε αἷμα·
(τ) ἐμβάλετε αὐτὸν εἰς ἕνα τῶν (υ) λάκκων
τούτων τῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, χεῖρα δὲ μὴ ἐπενέγκητε
αὐτῷ· ὅπως ἐξέληται αὐτὸν ἐκ τῶν χειρῶν
23 αὐτῶν, καὶ ἀποδῷ αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. Ἐγένετο
δὲ ἡνίκα ἦλθεν Ἰωσὴφ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς
αὐτοῦ, ἐξέδυσαν (φ) Ἰωσὴφ τὸν χιτῶνα τὸν
24 ποικίλον τὸν περὶ αὐτόν. Καὶ λαβόντες αὐτὸν,
ἔρριψαν εἰς τὸν λάκκον· ὁ δὲ (χ) λάκκος
25 κενός, ὕδωρ οὐκ εἶχε. Ἐκάθισαν δὲ φαγεῖν
ἄρτον· καὶ ἀναβλέψαντες τοῖς ὀφθαλμοῖς,
εἶδον· καὶ ἰδοὺ ὁδοιπόροι Ἰσμαηλῖται ἤρχοντο
ἐκ Γαλαάδ· καὶ (ψ) αἱ κάμηλοι αὐτῶν ἔγεμον
θυμιαμάτων καὶ ῥητίνης καὶ στακτῆς· ἐ-
26 πορεύοντο δὲ καταγαγεῖν εἰς Αἴγυπτον. Εἶπε
δὲ Ἰούδας πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, Τί
χρήσιμον, ἐὰν ἀποκτείνωμεν τὸν ἀδελφὸν ἡ-
27 μῶν, καὶ κρύψωμεν τὸ αἷμα αὐτοῦ; Δεῦτε,
ἀποδώμεθα αὐτὸν τοῖς Ἰσμαηλίταις τούτοις·
αἱ δὲ χεῖρες ἡμῶν μὴ ἔστωσαν ἐπ᾽ αὐτόν, ὅτι
ἀδελφὸς ἡμῶν καὶ σὰρξ ἡμῶν ἐστίν. ἤκουσαν δὲ
28 οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ. Καὶ παρεπορεύοντο οἱ ἄνθρωποι
οἱ Μαδιηναῖοι (ω) ἔμποροι, καὶ ἐξείλκυσαν
καὶ ἀνεβίβασαν τὸν Ἰωσὴφ ἐκ τοῦ
λάκκου· καὶ ἀπέδοντο τὸν Ἰωσὴφ τοῖς Ἰσμαηλίταις
εἴκοσι χρυσῶν. καὶ κατήγαγον τὸν
Ἰωσὴφ εἰς Αἴγυπτον.

Et invenit eum homo errantem 15
in agro : interrogavit autem
eum homo, dicens; Quid quæris?
At ille dixit, Fratres meos 16
quæro; nuncia mihi ubi pascant.
Dixit autem ei homo, Discesserunt 17
hinc : audivi enim eos dicentes,
Eamus in Dothaim.
Et ivit Ioseph post fratres suos,
& invenit eos in Dothaim. Præviderunt 18
autem eum à longè,
antequàm ipse appropinquaret
ad eos; & (e) malignabantur
ad eum occidendum. Dixit autem 19
unusquisque ad fratrem suum,
Ecce somniator ille venit.
Nunc igitur venite, occidamus 20
eum, & projiciamus eum in unam
cisternarū, & dicemus; Bestia
mala devoravit eum : et videbimus,
quid erunt somnia ipsi'.
Audiens autem Ruben, eripuit 21
eum de manibus eorum, Et dixit;
Non percutiamus eum in animam.
Dixit autem eis Ruben, 22
Non effundatis sanguinem. Injicite
eum in unam cisternarum harum,
quæ in deserto; manum autem
non inferatis ei : (f) ut eriperet
eum de manibus eorum,
& redderet eum patri suo. Factum 23
est autem quando venit
Ioseph ad fratres suos, exuerunt
Ioseph tunicâ variâ, quæ circa
eum. Et sumentes eum, projecerunt 24
in cisternam; cisterna autem
vacua, non habebat aquam. Sederunt 25
autem manducare panem;
& respicientes oculis, viderunt;
& ecce viatores Ismaelitæ veniebant
de Galaad : & cameli
eorum pleni erant (g) odoramentis,
et resinâ, & stacte : ibant autem
deferre in Ægyptum. Dixit 26
autem Iudas ad fratres suos,
Quid (h) utile, si occiderimus
fratrem nostrum, & absconderimus
sanguinem ejus? Venite, 27
vendamus eum Ismaelitis istis :
manus autem nostræ non sint in
eum, quoniam frater noster, &
caro nostra est : & audierunt
fratres ejus. Et præteribant homines 28
(i) Madianæi mercatores;
& extraxerunt, et ascendere fecerunt
Ioseph de cisterna, et vendiderunt
Ioseph Ismaelitis viginti (k) aureis : et deduxerunt Ioseph in Ægyptum.

MS.A. (ν) εἰς Δωθαείμ. (ξ) ἐπορεύοντο ἀποκτεῖναι (ο) Εἶπαν (π) ῥίψωμεν (ρ) τί ἐστιν (σ) πατάξομεν (τ) ἐμβάλετε δὲ αὐτὸν (υ) λάκκων τῶν (φ) τὸν Ἰωσὴφ (χ) λάκκος ἐκεῖνος ὕδωρ (ψ) οἱ κάμηλοι (ω) οἱ ἔμποροι,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 * ܘܐܫܟܚܗ ܓܒܪܐ ܟܕ ܛܥܐ ܒܚܩܠܐ. ܘܫܐܠܗ ܓܒܪܐ ܗܘ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܢܐ ܒܥܐ ܐܢܬ.
16 * ܐܡܪ. ܠܐܚܝ ܒܥܐ ܐܢܐ. ܚܘܢܝ ܐܝܟܐ ܪܥܝܢ. * ܐܡܪ ܠܗ ܓܒܪܐ. ܫܩܠܘ ܡܢ ܗܪܟܐ.
17 ܘܫܡܥܬ ܐܢܘܢ ܕܐܡܪܝܢ. ܢܐܙܠ ܠܕܘܬܝܢ. ܘܐܙܠ ܝܘܣܦ ܒܬܪ ܐܚܘܗܝ. ܘܐܫܟܚ ܐܢܘܢ ܒܕܘܬܝܢ.
18 * ܘܚܙܐܘܗܝ ܡܢ ܪܘܚܩܐ. ܘܥܕܠܐ ܢܬܩܪܒ ܠܘܬܗܘܢ. ܐܬܢܟܠܘ ܥܠܘܗܝ ܠܡܩܛܠܗ.
19 * ܘܐܡܪܘ ܓܒܪܐ ܠܐܚܘܗܝ. ܗܐ ܡܪܐ ܚܠܡܐ ܗܘ ܐܬܐ. * ܬܘ ܢܩܛܠܝܘܗܝ ܘܢܪܡܝܘܗܝ ܒܚܕ
20 ܡܢ ܓܘܒܐ. ܘܢܐܡܪ ܕܚܝܘܬܐ ܒܝܫܬܐ ܐܟܠܬܗ. ܘܢܚܙܐ ܡܢܐ ܗܘܝܢ ܚܠܡܘܗܝ. * ܘܫܡܥ
21 ܪܘܒܝܠ ܘܦܨܝܗ ܡܢ ܐܝܕܝܗܘܢ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܢܩܛܘܠ ܢܦܫܐ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ
22 ܪܘܒܝܠ. ܠܐ ܬܐܫܕܘܢ ܕܡܐ. ܐܪܡܘܗܝ ܠܓܘܒܐ ܗܢܐ ܕܒܡܕܒܪܐ. ܘܐܝܕܐ ܠܐ ܬܘܫܛܘܢ ܒܗ.
23 ܐܝܟ ܕܢܦܨܝܘܗܝ ܡܢ ܐܝܕܝܗܘܢ. ܘܢܗܦܟܝܘܗܝ ܠܘܬ ܐܒܘܗܝ. * ܘܟܕ ܐܬܐ ܝܘܣܦ ܠܘܬ ܐܚܘܗܝ.
24 ܐܫܠܚܘܗܝ ܠܝܘܣܦ ܟܘܬܝܢܗ ܕܦܨܝܐ ܕܥܠܘܗܝ. * ܘܢܣܒܘܗܝ ܘܐܪܡܝܘܗܝ ܠܓܘܒܐ. ܘܓܘܒܐ ܣܪܝܩ
25 ܗܘܐ ܘܠܝܬ ܗܘܐ ܒܗ ܡܝܐ. * ܘܝܬܒܘ ܠܡܐܟܠ ܠܚܡܐ. ܘܐܪܝܡܘ ܥܝܢܝܗܘܢ ܘܚܙܘ. ܘܗܐ ܫܝܪܬܐ
ܕܛܝܝܐ ܐܬܝܐ ܡܢ ܓܠܥܕ. ܘܓܡܠܝܗܘܢ ܛܥܝܢܝܢ ܣܡܡܢܐ ܘܪܛܝܢܐ ܘܠܛܘܡ. ܘܐܙܠܝܢ ܠܡܚܬܘ ܠܡܨܪܝܢ.
26 * ܘܐܡܪ ܝܗܘܕܐ ܠܐܚܘܗܝ. ܡܢܐ ܝܘܬܪܢܐ ܐܢ ܢܩܛܘܠ ܠܐܚܘܢ. ܘܢܟܣܐ ܕܡܗ. * ܬܘ ܢܙܒܢܝܘܗܝ
27 ܠܛܝܝܐ. ܘܐܝܕܢ ܠܐ ܬܗܘܐ ܒܗ. ܡܛܠ ܕܐܚܘܢ ܘܒܣܪܢ ܗܘ. ܘܫܡܥܘ ܠܗ ܐܚܘܗܝ.
28 * ܘܥܒܪܘ ܓܒܪܐ ܡܕܝܢܝܐ ܬܓܪܐ. ܘܢܓܕܘܗܝ ܘܐܣܩܘܗܝ ܠܝܘܣܦ ܡܢ ܓܘܒܐ. ܘܙܒܢܘܗܝ ܠܝܘܣܦ ܠܛܝܝܐ ܒܥܣܪܝܢ ܕܟܣܦܐ. ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܠܝܘܣܦ ܠܡܨܪܝܢ.

Reperit autem eum vir quidam errantem in 15
campo, & interrogavit eum vir ille, & dixit
ad eum; Quid quæris? Respondit, Fratres meos 16
quæro : indica mihi ubi pascant. Dixit ad 17
eum vir ille, Profecti sunt hinc, & audivi eos
dicentes, Abeamus in Dothan: Abiit ergò Joseph
post fratros suos, & invenit eos in Dothan.
Videntes autem eum procul, antequam 18
accessisset ad eos, Machinati sunt ei necem :
Et dixerunt quilibet ad fratrem suum, Ecce 19
somniator ille somniorum venit. Adeste, occidamus 20
eum, & projiciamus illum in aliquam
foveam : dicemúsque, Fera pessima devoravit
eum, & videbimus quid contingat somniis
ejus. Audiens Rubil, liberavit eum de manibus 21
eorum, & dixit eis; Ne occidamus animam.
Dixit etiam ad eos Rubil, Ne effundatis sanguinem, 22
projicite eam in foveam istam quæ est
in solitudine, & manum ne extendatis in
eum : scilicet eriperet eum ex eorum manibus,
eúmque restitueret patri suo. Cùm ergò venisset 23
Joseph ad fratres suos, exuerunt eum
tunica fimbriata qua erat indutus. Et arripientes 24
eum, projecerunt illum in foveam : erat
autem fovea illa vacua, nec erat in ea aqua.
Et sedentes ad comedendum panem, attollunt 25
oculos suos ac vident, & ecce turba Arabum
veniens de Gelaad, quorum cameli erant onusti
resina, & nucleis pineis, & terebintho, abeuntium
ut deportarent in Ægyptum. Et 26
dixit Juda fratribus suis, Quid lucri, si occiderimus
fratrem nostrum, & celaverimus
ejus sanguinem? Venite, vendamus eum Arabibus, 27
& manus nostra non sit in eo, quia frater
noster est & caro nostra : & audierunt et
fratres ejus. Prætereuntibus igitur viris mercatoribus 28
Medianitis, traxerunt eduxerúntq;
Joseph è fovea, & vendiderunt Josephum Arabibus
viginti argenteis, qui duxerunt eum
in Ægyptum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

15 וְאַשְׁכְּחֵיהּ גַּבְרָא וְהָא תָעֵי בְּחַקְלָא
וְשַׁאֲלֵיהּ גַּבְרָא לְמֵימַר מָה אַתְּ בָּעֵי׃
16 וַאֲמַר יָת אַחַי אֲנָא בָעֵי חַוִּי כְעַן לִי
17 אֵיכָא אִנּוּן רָעַן׃ וַאֲמַר גַּבְרָא נְטַלוּ
מִכָּא אֲרֵי שְׁמָעִית דְּאָמְרִין נֵיזִיל
לְדֹתָן וַאֲזַל יוֹסֵף בָּתַר אֲחוֹהִי
18 וְאַשְׁכְּחִנּוּן בְּדֹתָן׃ וַחֲזוֹ יָתֵיהּ מֵרָחִיק
וְעַד לָא קְרֵיב לְוָתְהוֹן וְחַשִּׁיבוּ
19 עֲלוֹהִי לְמִקְטְלֵיהּ׃ וַאֲמַרוּ גְּבַר
לַאֲחוּהִי הָא מָרֵי חֶלְמַיָּא דֵיכִי אָתֵא׃
20 וּכְעַן אִתּוֹ וְנִקְטְלִנֵּיהּ וְנִרְמְנֵיהּ בְּחַד
מִן גֻּבַיָּא וְנֵימַר חַיְתָא בִּישְׁתָא
אֲכַלְתֵּיהּ וְנֶחֱזֵי מָה יְהֵי בְּסוֹף
21 חֶלְמוֹהִי׃ וּשְׁמַע רְאוּבֵן וְשֵׁיזְבֵיהּ
מִידֵיהוֹן וַאֲמַר לָא נִקְטְלִנֵּיהּ נְפַשׁ׃
22 וַאֲמַר לְהוֹן רְאוּבֵן לָא תֵשְׁדוּן
דְּמָא רְמוֹ יָתֵיהּ לְגֻבָּא הָדֵין דִּי
בְמַדְבְּרָא וִידָא לָא תוֹשְׁטוּן בֵּיהּ
בְּדִיל לְשֵׁיזָבָא יָתֵיהּ מִידֵיהוֹן
לַאֲתָבוּתֵיהּ לְוָת אֲבוּהִי׃ וַהֲוָה כַּד
23 אֲתָא יוֹסֵף לְוָת אֲחוֹהִי וְאַשְׁלַחוּ יָת
יוֹסֵף יָת כִּתּוּנֵיהּ יָת כִּתּוּנָא דְפַסֵּי
24 דִּי עֲלוֹהִי׃ וְנַסְבוּהִי וּרְמוֹ יָתֵיהּ
לְגֻבָּא וְגֻבָּא רֵיקָן לֵית בֵּיהּ מַיָּא׃
25 וְאַסְחַרוּ לְמֵיכַל לַחְמָא וּזְקַפוּ
עֵינֵיהוֹן וַחֲזוֹ וְהָא שְׁיָרַת עַרְבָאֵי
אָתְיָא מִגִּלְעָד וְגַמְלֵיהוֹן טְעִינִין
שְׁעַף וּקְטַף וּלְטוֹם אָזְלִין לַאֲחָתָא
26 לְמִצְרָיִם׃ וַאֲמַר יְהוּדָה לַאֲחוֹהִי
מָה מָמוֹן נִתְהֲנֵי לָנָא אֲרֵי נִקְטוֹל
27 יָת אֲחוּנָא וּנְכַסֵּי יָת דְּמֵיהּ׃ אִתּוֹ
וּנְזַבְּנִנֵּיהּ לַעַרְבָאֵי וִידָנָא לָא תְהֵי
בֵיהּ אֲרֵי אֲחוּנָא בִסְרַנָא הוּא
28 וְקַבִּילוּ מִנֵּיהּ אֲחוֹהִי׃ וַעֲבַרוּ גַּבְרֵי
מִדְיָנָאֵי תַגָּרֵי וּנְגִידוּ וְאַסִּיקוּ יָת
יוֹסֵף מִן גֻּבָּא וְזַבִּינוּ יָת יוֹסֵף
לַעַרְבָאֵי בְּעַסְרִין כְּסַף וְאַיְתִיאוּ יָת יוֹסֵף לְמִצְרָיִם׃

15 Invenítq; eum vir, & aberrabat
in agro; & interrogavit eum
vir, dicens, Quid quæris?
16 Et dixit; Fratres meos ego
quæro : indica obsecro mihi,
17 ubi ipsi pascāt. Et ait vir, Profecti
sunt hinc; quoniā audivi
illos dicentes, Eam' in Dothā :
& abiit Joseph post fratres suos;
18 et invenit eos in Dothā. Et
viderūt eū à longè : et antequā
appropinquaret ad eos, cogitaverūt
cōtra illū ut interficerēt
19 eū. Dixítq; unusquisq; ad
fratrē suū : Ecce dñs somniorū
20 iste qui venit. Et nūc venite,
occidam' eū, & projiciam'
eū in unā ex cisternis; et dicem';
Bestia pessima comedit eū: &
videbim' quis erit finis somniorū
31 suorū. Audivitq; Ruben,
& liberavit eū de manib' eorū
: & ait; Non interficiamus
22 animam ejus. Dixitq; Ruben,
Non effundatis sanguinem :
projicite eum in cisternam
hanc, quæ est in solitudine; &
manū non extēdatis in eū: ut
liberaret eū de manib' eorū,
23 ut reduceret eum patri suo. Et
factū est, cùm venisset Joseph
ad fratres suos: nudaverunt Joseph
tunicâ suâ; tunicâ polymitâ,
24 quæ erat super eum. Et
tulerunt eum, & miserunt eum
in cisternā : cisterna autē erat
25 vacua, in quâ nō erāt aquæ. Et
recubuerūt ad comedēdum panē:
& levaverunt oculos suos,
& viderunt; & ecce turba Arabum
veniebat de Galaad, &
cameli eorum onerati aromatis,
resinâ & stacte; ibant ut descēderēt
26 in Ægyptum. Dixítq;
Judas fratrib' suis: Quid lucri
erit nobis, si occiderimus fratrē
nostrum; & cooperuerim'
27 *sanguinem?* Venite, & vendamus
eū Arabibus, et man' nostra
non sit in eum; quoniā frater
noster & caro nostra est: &
28 obedierunt ei fratres sui. Et
transierunt viri negociatores
Madianitæ; & extraxerunt &
levaverunt Joseph de cisternâ,
et vendiderūt eū Arabibus viginti
argenteis: et adduxerunt
Joseph in Ægyptum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VER. SAM.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translati o Latina.

Invenit autem eum vir cùm 15
erraret in agro, & interrogavit
eum vir ille, dicens; Quid
quæris? Et respondit, Fratres 16
meos ego quæro, indica quæso
mihi ubi illi pascūt. Respondit 17
autem vir ille, Profecti sunt
inde, nam audivi illos dicentes,
Eamus Dothain : ivitque
Joseph post fratres suos, &
invenit eos in Dothain. Videntes 18
eū de longè, antequam
appropinquaret ad eos, machinati
sunt adversus illū, ut illū
occiderēt. Dixerúntq; unus 19
ad alterum, Ecce magister ille
somniorum venit. Nunc autem 20
venite, occidamus eum,
& abjiciamus eum in unam
cisternam, & dicamus, Mala
bestia devoravit eum, & videbimus
quid erunt somnia
ejus. Hæc autem audiens Ruben, 21
eripuit eum de manibus
eorum, dicens; Ne percutiamus
animam. Dixitque eis, Ne effundatis 22
sanguinem; abjicite
eum in cisternam istam quæ
est in deserto; & manum
ne mittatis in eum, ut eriperet
eum de manu eorum, &
redderet patri suo. Et factum 23
est cùm venit Ioseph ad
fratres suos, ut exuerent eum
tunicâ suâ, tunicâ versicolore
quæ erat super eum.
Et acciperent, & abjicerent 24
eum in cisternam : cisterna
autem erat vacua, non
erant in ea aquæ. Posteà reversi 25
ut comederent panem,
levaverunt oculos suos, videruntque,
& ecce turba Ismaelitarum
veniebat de Galaad,
quorum cameli gestabant
aromata, & resinam, &
stactem, gradientium ut descenderent
in Ægyptum.
Dixit autem Iudas fratribus 26
suis, Quid lucri cùm occiderimus
fratrem nostrū, & absconderimus
sanguinem ejus?
Venite, vendamus eum Ismaelitis, 27
et manus nostra non
sit in eum : nam frater noster
est, & caro nostra ille; et audierunt
fratrem suum. Prætereuntibus 28
autem viris Madianitis, Mercatoribus, eduxerunt
atque ascendere fecerunt
Iosephum de cisterna, et vendiderūt
Iosephum Ismaelitis
viginti argenteis, duxerúntq;
Iosephum in Ægyptum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * فوجده رجل ضالا في ضياعها * فسأله قائلا ما تطلب * قال انا اطلب اخوتي * اخبرني اين هم
16 يرعون * فقال الرجل قد رحلوا من هاهنا وسمعتهم يقولون نمضي الي دوثاين * فمضي يوسف
17 وراء اخوته * فوجدهم بدوثان * فراوه من بعيد وقبل ان يقرب اليهم احتالوه ليقتلوه * فقال
18 19 بعضهم لبعض هوذا صاحب تلك الاحلام جاي * فتعالوا الان حتي نقتله ونطرحه في بعض
20 الابار * ونقول ان وحشا رديا اكله * ونريه ما يكون من احلامه * فسمعهم راوبين فخلصه من
21 ايديهم * وقال لا نقتل نفسا * ثم قال لهم راوبين لا تسفكوا دما * اطرحوه في هذه البير التي
22 في البر * ولا تمدوا ايديكم اليه * كي يخلصه من ايديهم ويرده الي ابيه * فلما جاء يوسف الي
23 اخوته سلخوا عنه جبته الديباج التي عليه * فاخذوه وطرحوه في الجب * وكان الجب فارغا
24 ليس فيه ماء * ثم جلسوا واكلوا طعاما * ورفعوا عيونهم فنظروا فاذا برفقة اعراب جائية من
25 الجرش * وجمالهم محملة خرنوبا وترياقا وشاهبلوط * وهم سائرون ليحدروا ذلك الي مصر * فقال
26 يهوذا لاخوته ما الطمع في ان نقتل اخانا ونغطي دمه * تعالوا حتي نبيعه للاعراب * ويدنا لا
27 تبطش به لانه اخونا كلحمنا * فقبل منه اخوته * فلما مر بهم الرجال المدينيون التجار جذبوا
28 يوسف واصعدوه من الجب وباعوه بعشرين درهما واتوا به مصر *

Invenitque eum vir errantem per agros 15
ejus, interrogavitq; eum, dicens; Quid
quæris? Ait, Ego quæro fratres meos, 16
indica mihi ubi ipsi pascant. Dixit ei 17
vir, Jam profecti sunt hinc, & audivi
eos dicere; Eamus in Dothain. Abiit ergò
Ioseph post fratres suos, invenitq; eos in
Dothain. Videruntque eum à longe : et 18
antequā accederet ad eos, machinati sunt
contra eum, ut occiderent illū. Dixitq; 19
alter ipsorum ad alterum, Ecce somniator
illorum somniorum venit. Venite 20
modò ut occidamus eum, & projiciamus
illum in aliquem puteorum, & dicemus
feram improbam comedisse eum : et ostendemus
ei quid erit de somniis ipsi'. Audiit 21
eos Raubin, salvavitq; eum de manibus
eorum, & ait; Ne occidamus animā.
Tum dixit eis Raubin, Ne effundatis sanguinem, 22
projicite eum in hunc puteum qui
est in deserto, et nè extendatis manus vestras
in eum, ut salvaret eum de manibus
eorū, et restitueret eum patri suo. Cumq; 23
venisset Ioseph ad fratres suos, spoliârunt
eum tunicâ suâ sericeâ quæ erat super eo.
Acceperuntque eum, ac projecerunt in puteum; 24
erat autem puteus vacuus, in quo
non erat aqua. Deinde sederunt, et comederunt 25
cibum : et elevârunt oculos suos, et
viderunt, et ecce comitat' Arabum veniens
de Giaras, & cameli eorum onusti siliquis,
& theriacâ, & castaneis : & ipsi
ibant ut deferrent id in Ægyptum. Dixitque 26
Ihuda ad fratres suos, Quæ aviditas
est in occidendo fratrem nostrum, &
celando sanguinem ejus? Venite ut vendamus 27
eum Arabibus, & manus nostra
non inferat vim illi, quia frater noster est,
velut caro nostra. Acquieverunt itaque
ei fratres sui. Cùmque transissent prope 28
eos viri Madianitæ mercatores, extraxerunt
Ioseph, & eduxit inde eum de puteo, &
vendiderunt eum viginti drachmis,
& adduxerunt eum in Ægyptum.

ספר בראשית : לח

ſcidit &,ciſternâ in Joſeph non ecce &,ciſternam ad Reuben eſt reverſus Et
29 וישב ראובן אל־הבור והנה אין־יוסף בבור ויקרע
,ego & ,eſt non Puer:dixit &,ſuos fratres ad eſt reverſus Et.ſua veſtimenta
30 את־בגדיו: וישב אל־אחיו ויאמר הילד איננו ואני
jugulaverunt & ,Joſeph tunicam tulerunt Et ? veniens ego quò
31 אנה אני־בא: ויקחו את־כתנת יוסף וישחטו
miſerunt Et .ſanguine in tunicam tinxerunt & ,caprarum hircum
32 שעיר עזים ויטבלו את־הכתנת בדם: וישלחו
Hanc:dixerunt &,ſuum patrem ad fecerunt venire &,polymitâ tunicam
את־כתנת הפסים ויביאו אל־אביהם ויאמרו זאת
.non an ipſa tui filii tunica utrùm ,nunc agnoſce : invenimus
מצאנו הכר־נא הכתנת בנך הוא אם־לא:
.eum devoravit mala Beſtia .mei filii Tunica :dixit &,eam agnovit Et
33 ויכירה ויאמר כתנת בני חיה רעה אכלתהו
poſuit & ,ſua veſtimenta Jahacob ſcidit Et .Joſeph eſt raptus Rapiendo
34 טרף טרף יוסף: ויקרע יעקב שמלתיו וישם
.multis diebus ſuo filio ſuper luxit & ,ſuis lumbis in ſaccum
שק במתניו ויתאבל על־בנו ימים רבים:
renuit & ,eū conſolandū ad,ej⁹ filiæ omnes &,ej⁹ filii omnes ſurrexerūt Et
35 ויקמו כל־בניו וכל־בנתיו לנחמו וימאן
.ſepulchrū ad lugens meū filiū ad deſcendam Quia :dixit & ,conſolari
להתנחם ויאמר כי־ארד אל־בני אבל שאלה
ad eum vendiderunt Midianitæ Et .ejus pater eum flevit Et
36 ויבך אתו אביו: והמדנים מכרו אתו אל־
.laniorum principi Parhoh eunucho Potiphar ,Ægyptum
מצרים לפוטיפר סריס פרעה שר הטבחים:

CAP. XXXVIII. לח

,ſuis fratribus cum à Jehudah deſcendit ,ipſo tempore in ,fuit Et
1 ויהי בעת ההוא וירד יהודה מאת אחיו
vidit Et .Chirah ejus nomen & ,Hadullamitem virum ad declinavit &
2 ויט עד־איש עדלמי ושמו חירה: וירא־
;eam accepit & :Suah ej⁹ nomē &,Chenahanæi viri filiam Jehudah ibi
שם־יהודה בת־איש כנעני ושמו שוע ויקחה
vocavit & ,filium peperit & ,concepit Et .eam ad eſt ingreſſus &
3 ויבא אליה: ותהר ותלד בן ויקרא את־
vocavit & ,filium peperit & ,adhuc concepit Et .Her ,ejus nomen
4 שמו ער: ותהר עוד ותלד בן ותקרא את־
vocavit & ,filium peperit &,adhuc addidit Et .Onan ,ejus nomen
5 שמו אונן: ותסף עוד ותלד בן ותקרא את־
accepit Et .eum illam pariendo in ,Chezib in erat Et .Selah ,ejus nomen
6 שמו שלה והיה בכזיב בלדתה אתו: ויקח
.Thamar ejus nomen & ,ſuo primogenito Her ipſi uxorem Jehudah
יהודה אשה לער בכורו ושמה תמר:
:DOMINI oculis in malus Jehudah primogenitus Her erat Et
7 ויהי ער בכור יהודה רע בעיני יהוה
ad ingredere :Onan ad Jehudah dixit Et .DOMINUS eum interemit &
8 וימתהו יהוה: ויאמר יהודה לאונן בא אל־
cognovit Et .tuo fratri ſemen ſuſcita & ,eam duc & ,tui fratris uxorem
9 אשת אחיך ויבם אתה והקם זרע לאחיך: וידע
uxorem ad ingrediebatur ſi erat & ,ſemen foret ſibi non quòd ,Onan
אונן כי לא לו יהיה הזרע והיה אם־בא אל־אשת
.ſuo fratri ſemen dandum non ad ,terram in corrumpebat & ,ſui fratris
אחיו ושחת ארצה לבלתי נתן־זרע לאחיו:

Verſio VULG. LAT.

29 Reverſúſq; Ruben ad ciſternam, non invenit puerum. 30 Et ſciſſis veſtib⁹,pergens ad fratres ſuos, ait, Puer non comparet,& ego quò ibo? 31 Tulerunt autem tunicam ejus,& in ſanguine hœdi,quem occiderant, tinxerunt: 32 Mittentes qui ferrent ad patrem, & dicerent, Hanc invenimus: vide,utrùm tunica filii tui ſit,an non. 33 Quam cùm agnoviſſet pater,ait; Tunica filii mei eſt: fera peſſima comedit eum, beſtia devoravit Ioſeph. 34 Sciſſíſque veſtibus,indutus eſt cilicio, lugens filium ſuum multo tempore. 35 Congregatis autem cunctis liberis ejus ut lenirent dolorē patris, noluit conſolationem accipere: ſed ait, Deſcendā ad filiū meum lugens in infernum. Et illo 36 perſeverante in fletu, Madianitæ vendiderunt Ioſeph in Ægypto Putiphari Eunucho Pharaonis,magiſtro militum.

CAP. XXXVIII.

1 EOdem tempore deſcendens Iudas à fratrib⁹ ſuis, divertit ad virum Odollamitem,nomine Hiram. 2 Vidítq; ibi filiam hominis Chananæi,vocabulo Sue: & acceptâ uxore, ingreſſus eſt ad eam. 3 Quæ concepit,& peperit filium: & vocavit nomen ejus,Her. 4 Rurſúmque concepto fœtu,natum filium vocavit Onan. 5 Tertiū quoque peperit, quem appellavit Sela: quo nato, parere ultrà ceſſavit. 6 Dedit autē Iudas uxorem primogēito ſuo Her, nomine Thamar. 7 Fuit quoq; Her primogenitus Iudæ, nequam in conſpectu Domini; & ab eo 8 occiſus eſt. Dixit ergò Iudas ad Onan filium ſuum, Ingredere ad uxorem fratris tui, & ſociare illi, ut ſuſcites ſemen fratri tuo. 9 Ille ſciens non ſibi naſci filios, introiens ad uxorem fratris ſui, ſemen fundebat in terram,ne liberi fratris nomine naſcerentur.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

29 Ἀνέστρεψε δὲ Ῥουβὴν ἐπὶ τὸν λάκκον, καὶ οὐχ ὁρᾷ τὸν Ἰωσὴφ ἐν τῷ λάκκῳ· καὶ διέῤῥηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ. 30 Καὶ (α) ἐπέστρεψε πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ καὶ εἶπε, Τὸ παιδάριον οὐκ ἔστιν· ἐγὼ δὲ ποῦ πορεύομαι ἔτι; 31 Λαβόντες δὲ τὸν χιτῶνα τοῦ Ἰωσὴφ, ἔσφαξαν ἔριφον αἰγῶν, 32 καὶ ἐμόλυναν τὸν (β) χιτῶνα τῷ αἵματι. Καὶ ἀπέστειλαν τὸν χιτῶνα τὸν ποικίλον, καὶ εἰσήνεγκαν τῷ πατρὶ αὐτῶν· καὶ εἶπαν, Τοῦτον εὕρομεν, ἐπίγνωθι εἰ χιτὼν τοῦ υἱοῦ σου ἐστὶν, 33 ἢ οὔ. Καὶ ἐπέγνω αὐτὸν, καὶ εἶπε, Χιτὼν τοῦ υἱοῦ μου ἐστί· θηρίον πονηρὸν κατέφαγεν αὐτόν· 34 θηρίον ἥρπασε τὸν Ἰωσήφ. Διέῤῥηξε δὲ Ἰακὼβ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐπέθετο σάκκον ἐπὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ, καὶ ἐπένθει τὸν υἱὸν αὐτοῦ (γ) ἡ- 35 μέρας πολλάς. Συνήχθησαν δὲ πάντες οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ αἱ θυγατέρες, καὶ ἦλθον παρακαλέσαι αὐτόν· καὶ οὐκ ἤθελε παρακαλεῖσθαι, λέγων, Ὅτι καταβήσομαι πρὸς τὸν υἱόν μου πενθῶν εἰς ᾅδου. καὶ ἔκλαυσεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ. 36 Οἱ δὲ Μαδιηναῖοι ἀπέδοντο τὸν Ἰωσὴφ εἰς Αἴγυπτον τῷ (δ) Πετεφρῇ τῷ σπάδοντι Φαραὼ ἀρχιμαγείρῳ.

29 Revertit autem Ruben ad ciſternam, et non videt Ioſeph in ciſterna; et diſcidit veſtimenta ſua. 30 Et convertit ſe ad fratres ſuos,et dixit, Puerulus non eſt: 31 ego autem quò ibo adhuc? Sumentes autem tunicam Ioſeph, jugulârunt hœdum caprarū, & 32 fœdârunt tunicam ſanguine. Et miſerunt tunicam variam, et intulerunt patri ſuo: & dixerunt, Hanc invenimus; agnoſce, ſi tunica filii tui eſt,an non. 33 Et agnovit eam, & dixit, Tunica filii mei eſt: Beſtia mala devoravit eū; beſtia rapuit Ioſeph. 34 Diſcidit autem Iacob veſtimenta ſua, & poſuit ſaccum ſuper lumbum ſuum; et lugebat filium ſuum diebus multis. 35 Congregati ſunt autem omnes filii ejus,& filiæ, & venerunt conſolari eum: & noluit conſolari,dicens, Quia deſcendam ad filium meum lugens in infernum. Et flevit eum pater ejus. 36 Madianæi autem vendiderunt Ioſeph in Ægyptum (l) Petephræ ſpadoni Pharaonis, (m) archimagiro.

MS.A. (α) ἀνέστρεψεν (β) χιτῶνα αἵματι. (γ) ἡμέρας τινάς. (δ) Πετεφρῇ

ΚΕΦ. λη′.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, κατέβη Ἰούδας ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, καὶ ἀφίκετο ἕως πρὸς ἄνθρωπόν τινα Ὀδολλαμίτην, ᾧ 2 ὄνομα Εἱράς. Καὶ εἶδεν ἐκεῖ Ἰούδας θυγατέρα ἀνθρώπου Χαναναίου, ᾗ ὄνομα Σαυά· 3 καὶ ἔλαβεν αὐτὴν, καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτήν. Καὶ συλλαβοῦσα ἔτεκεν υἱὸν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄ- 4 νομα αὐτοῦ, Ἤρ. Καὶ συλλαβοῦσα (α) ἔτεκεν υἱὸν ἔτι, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Αὐ- 5 νάν. Καὶ (β) προσθεῖσα ἔτεκεν υἱὸν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Σηλώμ. αὕτη δὲ ἦν ἐν 6 Χασβὶ, ἡνίκα ἔτεκεν αὐτούς. Καὶ ἔλαβεν Ἰούδας γυναῖκα Ἢρ τῷ πρωτοτόκῳ αὐτοῦ, ᾗ 7 ὄνομα Θάμαρ. Ἐγένετο δὲ Ἢρ πρωτότοκος Ἰούδα πονηρὸς (γ) ἔναντι κυρίου· καὶ ἀπέ- 8 κτεινεν αὐτὸν ὁ θεός. Εἶπε δὲ Ἰούδας τῷ Αὐνὰν, Εἴσελθε πρὸς τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου, καὶ (δ) ἐπιγάμβρευσαι αὐτὴν, καὶ ἀνάστησον 9 σπέρμα τῷ ἀδελφῷ σου. Γνοὺς δὲ Αὐνὰν, ὅτι οὐκ αὐτῷ ἔσται τὸ σπέρμα, (ε) ἐγένετο ὅταν εἰσήρχετο πρὸς τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ἐξέχεεν ἐπὶ τὴν γῆν τοῦ μὴ δοῦναι σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.

CAP. XXXVIII.

1 Factum eſt autem in tempore illo,deſcendit Iudas à fratribus ſuis,& pervenit uſque ad hominem quendam Odollamitem, cui 2 nomen Iras. Et vidit illîc Iudas filiam hominis Chananæi,cui nomen Saua: et accepit eam, et in- 3 troivit ad eam. Et concepit, & peperit filium,& vocavit nomen 4 ejus,Er. Et concipiens,peperit filium adhuc, & vocavit nomen e- 5 jus,Aynan. Et adjiciens peperit filium,et vocavit nomen eius,Selom: (a) hæc autem erat in Chas- 6 bi,quando peperit eos. Et accepit Iudas uxorem ipſi Er, primogenito ſuo,cui nomen Thamar. 7 Factus eſt autem Er primogenitus Iudæ malus coram Domino; & 8 occîdit eum Dominus. Dixit autem Iudas ad Aynan, Intra ad uxorem fratris tui, & duc eam uxorem, & ſuſcita ſemen fratri tuo. 9 Cognoſcens autem Aynan, quia ſibi non erit ſemen; factum eſt, quando intrabat ad uxorem fratris ſui, effundebat ſuper terram,ne daret ſemen fratri ſuo.

MS.A. (α) ἔτι ἔτεκεν υἱόν, (β) προσθεῖσα ἔτι ἔτεκεν (γ) ἐναντίον κυρίου· (δ) γάμβρευσαι (ε) ἐγίνετο

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

29 * ܘܗܦܟ ܪܘܒܝܠ ܠܓܘܒܐ. ܘܗܐ ܠܝܬ ܗܘܐ ܒܗ ܝܘܣܦ. ܘܨܪܐ ܠܢܚܬܘܗܝ. * ܘܗܦܟ ܠܘܬ
30 ܐܚܘܗܝ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܛܠܝܐ ܐܝܟܘ. ܘܐܢܐ ܠܐܝܟܐ ܐܙܠ ܐܢܐ. * ܘܢܣܒܘܗ̇ ܠܟܘܬܝܢܗ
31 ܕܝܘܣܦ. ܘܢܟܣܘ ܓܕܝܐ ܕܥܙܐ. ܘܨܒܥܘܗ̇ ܠܟܘܬܝܢܐ ܒܕܡܗ * ܘܫܕܪܘܗ̇ ܠܟܘܬܝܢܐ
32 ܕܦܨܝܐ ܘܐܝܬܝܘܗ̇ ܠܐܒܘܗܘܢ. ܘܐܡܪܘ. ܗܕܐ ܐܫܟܚܢ. ܐܫܬܘܕܥ ܟܘܬܝܢܐ ܕܒܪܟ ܐܝܬܝܗ̇ ܐܘ ܠܐ.
33 * ܘܐܫܬܘܕܥܗ̇. ܘܐܡܪ. ܟܘܬܝܢܐ ܕܒܪܝ ܗܝ. ܚܝܘܬܐ ܒܝܫܬܐ ܐܟܠܬܗ. ܡܛܪܦ ܐܛܪܝܦ ܝܘܣܦ
34 ܒܪܝ. * ܘܨܪܐ ܝܥܩܘܒ ܢܚܬܘܗܝ. ܘܐܣܪ ܣܩܐ ܒܚܨܘܗܝ. ܘܐܬܐܒܠ ܥܠ ܒܪܗ ܝܘܡܬܐ
35 ܣܓܝܐܐ. * ܘܩܡܘ ܟܠܗܘܢ ܒܢܘܗܝ ܘܒܢܬܗ ܠܡܒܝܐܘܬܗ. ܘܠܐ ܨܒܐ
36 ܠܡܬܒܝܐܘ. ܘܐܡܪ. ܕܐܚܘܬ ܠܘܬ ܒܪܝ ܟܕ ܐܒܝܠ ܐܢܐ ܠܫܝܘܠ. ܘܒܟܐ ܥܠܘܗܝ ܐܒܘܗܝ. * ܘܡܕܝܢܝܐ
ܙܒܢܘܗܝ ܠܡܨܪܝܢ ܠܦܘܛܝܦܪ ܡܗܝܡܢܐ ܕܦܪܥܘܢ ܪܒ ܩܛܘܠܐ.

ܩܦܠܐܘܢ. ܠܚ.

1 * ܘܗܘܐ ܒܙܒܢܐ ܗܘ. ܘܢܚܬ ܝܗܘܕܐ ܡܢ ܠܘܬ ܐܚܘܗܝ. ܘܐܬܐ ܠܘܬ ܓܒܪܐ ܥܕܘܠܡܝܐ.
2 ܘܫܡܗ ܚܝܪܐ. * ܘܚܙܐ ܬܡܢ ܝܗܘܕܐ ܒܪܬ ܓܒܪܐ ܟܢܥܢܝܐ. ܘܫܡܗ̇ ܫܘܥ. ܘܢܣܒܗ̇ ܘܥܠ
3 ܠܘܬܗ̇. * ܘܒܛܢܬ ܘܝܠܕܬ ܒܪܐ. ܘܩܪܐ ܫܡܗ ܥܝܪ. * ܘܒܛܢܬ ܬܘܒ ܘܝܠܕܬ ܒܪܐ.
4
5 ܘܩܪܬ ܫܡܗ ܐܘܢܢ. * ܘܐܘܣܦܬ ܬܘܒ ܘܝܠܕܬ ܒܪܐ. ܘܩܪܬ ܫܡܗ ܫܠܐ. ܘܦܣܩܬ ܗܘܬ ܡܢ
6 ܡܘܠܕܗ. * ܘܢܣܒ ܝܗܘܕܐ ܐܢܬܬܐ ܠܥܝܪ ܒܘܟܪܗ. ܘܫܡܗ̇ ܬܡܪ. * ܘܗܘܐ ܥܝܪ ܒܘܟܪܗ
7
8 ܕܝܗܘܕܐ. ܒܝܫ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܐܡܝܬܗ ܡܪܝܐ. * ܘܐܡܪ ܝܗܘܕܐ ܠܐܘܢܢ ܒܪܗ. ܥܘܠ ܥܠ ܐܢܬܬ
9 ܐܚܘܟ ܘܝܒܡܝܗ̇. ܘܐܩܝܡ ܙܪܥܐ ܠܐܚܘܟ. * ܘܝܕܥ ܐܘܢܢ ܕܠܘ ܕܝܠܗ ܗܘܐ ܙܪܥܐ. ܘܟܕ ܥܐܠ ܗܘܐ
ܥܠ ܐܢܬܬ ܐܚܘܗܝ. ܡܚܒܠ ܗܘܐ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܕܠܐ ܢܩܝܡ ܙܪܥܐ ܠܐܚܘܗܝ.

29 Et reverſus eſt Rubil ad foveam, & ecce non erat in ea Joſeph: quare ſcidit veſtimenta ſua. 30 Et reverſus ad fratres ſuos, dixit eis; Puer ubi eſt? ego quò vadam? 31 Acceperunt autem tunicam Joſephi, & mactantes hœdum caprarum, intinxerunt tunicam fimbriatam, 32 tuleruntq; eam ad patrem ſuum, dicentes; Hanc invenimus: dignoſce tunicā, utrum filii tui ſit an non. 33 Qui dignoſcens illam, ait; Tunica filii mei eſt, fera peſſima devoravit eum, præda laceratus eſt Joſeph filius meus. 34 Sciditque Jacob veſtimenta ſua, & precinxit cilicio lumbos ſuos, luxítque filium ſuum diebus multis. 35 Surrexerunt autem omnes filii ejus, cunctæque filiæ ipſius, ut eum conſolarentur, at noluit conſolationem admittere: ſed ait, Deſcendam ſuper filium meum lugens in infernum: 36 deflevítque eum pater ſuus. Porrò Medianitæ vendiderunt eum in Ægypto Phutiphari eunucho, præfecto militum Pharaonis.

CAP. XXXVIII.

1 COntigit autem eo tempore, ut deſcenderet Juda à fratribus ſuis, diverterétque ad virum quendam Armelitam, nomine Hira. 2 Et videns ibi Juda filiam viri cujuſdam Chananæi, quæ vocabatur Sua, duxit eam, & ingreſſus eſt ad eam. 3 Quæ concipiens, peperit ei filium, & vocavit nomen ejus, Ir. 4 Concepit rurſus, ac peperit filium, vocavítque nomen ejus, Onan. 5 Adjecit quoque, & peperit filium, vocavítque nomen ejus, Sela: & ceſſavit *parere* cùm genuiſſet eum. 6 Accepit autem Judá conjugem Ir primogenito ſuo, cujus nomen erat, Thamar. 7 Fuítque Ir primogenitus Judæ malus coram Domino, & morte plexuit eum Dominus. 8 Dixit ergò Juda ad Onan filium ſuum, Ingredere ad uxorem fratris tui, eamq; ducito uxorem, & ſuſcita ſemen fratri tuo. 9 Sciens autem Onan quòd ſuum non eſſet futurum ſemen, quando ingrediebatur ad uxorem fratris ſui, corrumpebat ſe ſuper terram, ne ſuſcitaret ſemen fratri ſuo.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

29 ותב ראובן לגובא והא לית יוסף בגובא ובזע ית לבושוהי: 30 ותב לות אחוהי ואמר עולימא ליתוהי ואנא לאן אנא אתי: 31 ונסיבו ית כתונא דיוסף ונכיסו צפיר בר עזי וטבלו ית כתונא בדמא: 32 ושלחו ית כתונא דפסי ואיתיאו לות אבוהון ואמרו דא אשכחנא אשתמודע כען הכתונא דברך היא אם לא: 33 ואשתמודעה ואמר כתונא דברי חיתא בישתא אכלתיה מקטל קטיל יוסף: 34 ובזע יעקב לבושוהי ואסר שקא בחרציה ואתאבל על בריה יומין סגיאין: 35 וקמו כל בנוהי וכל בנתיה לנחמותיה וסריב לקבלא תנחומין ואמר ארי אחות על ברי כד אבילא לשאול ובכא יתיה אבוהי: 36 ומדינאי זבינו יתיה למצרים לפוטיפר רבא דפרעה רב קטוליא:

לח

1 והוה בעדנא ההיא ונחת יהודה מלות אחוהי וסטא עד גברא עדלמאה ושמיה חירה: 2 וחזא תמן יהודה בת גבר תגרא ושמיה שוע ונסבה ועל לותה: 3 ועדיאת וילידת בר וקרא ית שמיה ער: 4 ועדיאת עוד וילידת בר וקרת ית שמיה אונן: 5 ואוסיפת עוד וילידת בר וקרת ית שמיה שלה והוה בכזיב כד ילדת יתיה: 6 ונסיב יהודה איתתא לער בוכריה ושמה תמר: 7 והוה ער בוכרא דיהודה ביש קדם יי ואמיתיה יי: 8 ואמר יהודה לאונן עול לות אתת אחוך ויבם יתה ואקים זרעא לאחוך: 9 וידע אונן ארי לא על שמיה מתקרי זרעא והוה כד עליל לות אתת אחוהי ומחבל אורחיה על ארעא בדיל דלא לקימא זרעא לאחוהי:

TARGUM ONKELOS.

29 Et reverſus eſt Rubē ad ciſternā; & ecce Joſeph non erat in ciſternâ: et ſcidit veſtimēta ſua. 30 Et reverſus eſt ad fratres ſuos, & ait: Puer non comparet; & 31 ego quò vadā? Tuleruntq; tunicā Joſeph: et mactaverūt hœdū caprarū; et tinxerūt tunicā 32 in ſanguine. Et miſerūt tunicā polymitam, et attulerunt patri ſuo; atq; dixerunt, Hāc invenim⁹: cognoſce nunc ſi tunica filii tui eſt, an non. 33 Et cognovit eā & ait, Tunica filii mei eſt; beſtia peſſima comedit eum: 34 occiſione occiſus eſt Joſeph. Et ſcidit Jacob veſtimenta ſua; & *accinxit* ſaccum lumbis ſuis: et luxit dieb⁹ multis ſuper filiū 35 ſuum. Et ſurrexerunt omnes filii ſui & omnes filiæ ſuæ, ut cōſolarentur eum, & noluit accipere conſolationē; & ait, Quoniā deſcendā ſuper filiū meum *tanquā* lugens in infernū: & 36 planxit eum pater ejus. Madianitæ autē vendiderunt eum in Ægyptū: Putiphari principi Pharaonis, magiſtro militum.

CAP. XXXVIII.

1 ET factum eſt in illo tēpore, & deſcendit Judas à fratribus ſuis: & divertit ad virū Odolamiten, cuj⁹ nomē erat Hyra. 2 Vidítq, ibi Judas filiā hominis mercatoris, cujus nomen erat Sue: & accepit eā, ingreſſuſq; 3 eſt ad eam. Et concepit, & peperit filium: & vocavit nomen 4 ejus, Her. Concepitq; rurſus, & peperit filiū: & vocavit no- 5 men ejus Onā. Et addidit rurſus, & peperit filiū; vocavitq; nomen ejus Sela: & erat in 6 Chezib, quando peperit eū. Et accepit Judas uxorem Her primogenito ſuo: cuj⁹ nomē erat 7 Thamar. Erat autē Her primogenitus Judæ, mal⁹ corā Dn̄o: 8 & occîdit eum Dn̄s. Dixítq; Judas ad Onan; Ingredere ad uxorē fratris tui, et ſociare illi: 9 & ſuſcita ſemen fratri tuo. Cognovitq; Onan, quoniam non nomine ejus vocaretur ſemen: & quādo ingrediebatur ad uxorem fratris ſui, corrumpebat viam ſuam ſuper terrā; ut non ſuſcitaret ſemen fratri ſuo.

GENESIS.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

29 Et reverſus eſt Ruben ad ciſternam, et ecce non erat Joſeph in ciſterna, ſcidítq; veſtimenta ſua. 30 Redíitq; ad fratres ſuos,& dixit; Puer non eſt,& ego,quò ego ibo? 31 Tum accepêrunt tunicam Joſephi, et jugulârunt arietem caprarum,et immerſerunt tunicam in ſanguine. 32 Miſeruntq; tunicam verſicolorem, et obtulerunt eam patri ſuo,et dixerunt; Hanc invenimus, recognoſce nunc an ſit tunica filii tui,an non. 33 Et agnovit eam, atq; dixit; Fera peſſima devoravit eum, diſcerpendo diſcerpſit Joſephum. 34 Et rupit Jacob veſtimenta ſua, & poſuit ſaccum ſuper renes ſuos,luxítq; ſuper filium ſuum multis diebus. 35 Surrexerunt autem omnes filii ejus, & omnes filiæ ejus, ut conſolarentur eum,ſed reſpuit conſolationem,dicens; Quoniam deſcendam ad filiū meū lugens in ſepulchrum: Flevítq; eum pater ejus. 36 Madianitæ autem vendiderunt Joſephum in Ægypto Putiphari Eunucho Pharaonis, præfecto coquorū.

CAP. XXXVIII.

1 COntigit etiam eodem tempore, ut deſcenderet Iudas à fratribus ſuis,& diverteret ad hominem Odollomitem, cui nomen Hira. 2 Et vidit ibi Iudas filiam hominis Chananæi,cui nomen Sua; et accepit eam, ingreſſuſq; eſt ad eam. 3 Concepit autem & peperit filium,& vocavit nomen ejus Her. 4 Et concepit adhuc, & peperit filium, cujus vocavit nomen Onan. 5 Additq; adhuc, & peperit filium, & vocavit nomen ejus, Sela: erat autem in Chasba cùm peperit eum. 6 Accepit autem Iudas uxorem ipſi Her primogenito ſuo,cujus nomen erat Thamar. 7 Fuit verò Her primogenitus Iudæ, malus in oculis Domini, quare occîdit eum Dominus. 8 Poſteà dixit Iudas ipſi Onan,ingredere ad uxorem fratris tui,& jure leviri duc illam, ut ſuſcites ſemen fratri tuo. 9 Cognoſcens autem Onan quòd ſemen non eſſet ſuum, quando ingrediebatur ad uxorem fratris ſui, tum corrumpebat ſe in terra, ne daret ſemen fratri ſuo.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

29 * ثم رجع راوبين الي الجب واذا ليس يوسف في الجب * خرق ثيابه * ورجع الي اخوته وقال اذ
30 الغلام ليس هو في الجب فانا الي اين امضي * ثم اخذوا جبة يوسف * وذبحوا عتودا من الماعز *
31 وغمسوها في دمه * وبعثوا بها مع من اتي بها الي ابيهم * وقالوا وجدنا هذه * انتبها هل هي جبة
32 ابنك ام لا * فانتبها وقال هي جبة ابني * وحش ردي اكله * فريسة افترس يوسف * وخرق يعقوب
33 ثيابه * وشد مسحا علي حقويه وحزن علي ابنه زمانا طويلا * وقام جميع بنيه وبناته ليعزوه * فابي
34 ان يتعزي * وقال بل انزل الي الثري وانا حزين علي ابني * ثم بكا عليه * والمديانيون باعوه في مصر
35 لفوطيفار خادم فرعون رئيس السيافين *
36 * الفصل الثامن والثلثون *

1 * وكان في ذلك الوقت ايضا ان يهوذا هبط عن اخوته * فمال الي رجل عدلمي واسمه حيرا * ثم
2 راي ثم بنت رجل كنعاني اسمه سوع * فتزوج بها ودخل اليها * فحملت وولدت ابنا واسمه
3 عير * وحملت ايضا وولدت ابنا واسمه اونان * وعاودت ايضا فولدت ابنا واسمه شيلا * وكان
4 يهوذا في كزيب حين ولدته * ثم اخذ يهوذا زوجة لعير بكره اسمها تامار * وكان عير بكر يهوذا
5 رديا بين يدي الله * فاهلكه * فقال يهوذا لاونان ادخل الي زوجة اخيك * وابن عليها * واقم
6 نسلا لاخيك * فعلم اونان انه ليس اليه ينسب النسل * فكان اذا دخل الي زوجة اخيه افسد
7 ذلك على الارض * لئلا يجعل نسلا لاخيه *
8
9

29 Deinde reverſus eſt Raubin ad puteum,& cùm non eſſet Joſeph in puteo, ſcidit veſtimenta ſua. 30 Et reverſus eſt ad fratres ſuos,& ait; Cùm puer non ſit in puteo, ego quò ibo? 31 Deinde ſumpſerunt tunicam Joſeph, & jugulârunt hœdum ex capris,et intinxerunt eam ſanguine illius. 32 Et miſerunt eam cum quodam qui ferret eam ad patrem eorum,& dixerunt; Invenimus hanc,dignoſce eam utrum ſit tunica filii tui,an non. 33 Agnovitque eam, & ait; Eſt tunica filii mei,fera improba devoravit eum, præda factus eſt Joſeph. 34 Et ſcidit Jacob veſtes ſuas,& cinxit cilicio lumbos ſuos,& contriſtatus eſt de filio ſuo tempore longo. 35 Et ſurrexerunt omnes filii ejus ac filiæ ejus, ut conſolarentur eum, ſed renuit conſolari,et dixit, Immò deſcendam ad pulverem mœſt⁹ de filio meo: & flevit eum. 36 Et Madianitæ vendiderunt eū in Ægypto,Phutiphari miniſtro Pharaonis, principi gladiatorū.

CAP. XXXVIII.

1 FActumq; eſt in eo tempore etiam, ut Ihudha deſcenderet à fratribus ſuis, diverterétque ad hominem Adhlamitam,& nomen ejus Hira. 2 Tum vidit ibi filiam viri Chananæi, cujus nomen Sua, duxitq; illam in matrimoniū, & ingreſſus eſt ad eam. 3 Et concepit, ac peperit filium, & vocavit eum Ir. 4 Et concepit etiā,ac peperit filiū, et nominavit eum Unan. 5 Et rediit quoque,ac peperit filium,et appellavit eum Sila: erat autē Ihudha in Cuzib, cùm peperit eū. 6 Deinde ſumpſit Ihudha uxorē Iro primogenito ſuo, cujus nomen Thamar. 7 Eratq; Ir primogenit⁹ Ihudhæ improbus coram Deo, ideò peremit illum. 8 Dixit autem Ihudha ad Unan, Ingredere ad uxorem fratris tui, & ædifica ſuper eam, & ſuſcita ſtirpē fratri tuo. 9 Cognovit autem Unan quòd non ad ſe pertineret ſemen, et ideò quando ingrediebatur ad uxorem fratris ſui, corrumpebat illud ſuper terrā, nè faceret ſtirpē fratri ſuo.

ספר בראשית : לׄח

etiam fecit mori & :fecit quod ,DOMINI oculis in malum fuit Et
10 וַיֵּרַע בְּעֵינֵי יְהוָה אֲשֶׁר עָשָׂה וַיָּמֶת גַּם־
vidua Mane :suam nurum Thamar ad Jehudah dixit Et .eum
11 אֹתוֹ׃ וַיֹּאמֶר יְהוּדָה לְתָמָר כַּלָּתוֹ שְׁבִי אַלְמָנָה
,dixit Quia .meus filius Selah creſcat donec ,tui patris domo in
בֵית־אָבִיךְ עַד־יִגְדַּל שֵׁלָה בְנִי כִּי אָמַר
manſit & ,Thamar ivit Et .ejus fratres ſicut ipſe etiã moriatur fortè Ne
פֶּן־יָמוּת גַּם־הוּא כְּאֶחָיו וַתֵּלֶךְ תָּמָר וַתֵּשֶׁב
filia eſt mortua & ,dies ſunt multiplicati Et .ſui patris domo in
12 בֵּית אָבִיהָ׃ וַיִּרְבּוּ הַיָּמִים וַתָּמָת בַּת־
ſuper aſcendit & ,Jehudah ſe eſt conſolatus Et .Jehudah uxor Suah
שׁוּעַ אֵשֶׁת־יְהוּדָה וַיִּנָּחֶם יְהוּדָה וַיַּעַל עַל־
.Timnath in Hadullamita ejus ſocius Chirah & ipſe ,ſui gregis tonſores
גֹּזְזֵי צֹאנוֹ הוּא וְחִירָה רֵעֵהוּ הָעֲדֻלָּמִי תִּמְנָתָה׃
Timnath in aſcendens tuus ſocer Ecce:dicendo,Thamar ipſi fuit nũciatũ Et
13 וַיֻּגַּד לְתָמָר לֵאמֹר הִנֵּה חָמִיךְ עֹלֶה תִמְנָתָה
,ſe deſuper ſuæ viduitatis veſtes removit Et .ſuum gregem tondendum ad
14 לָגֹז צֹאנוֹ׃ וַתָּסַר בִּגְדֵי אַלְמְנוּתָהּ מֵעָלֶיהָ
,Henaim oſtio in manſit & ,ſeſe involuta & ,velamine in ſe operuit &
וַתְּכַס בַּצָּעִיף וַתִּתְעַלָּף וַתֵּשֶׁב בְּפֶתַח עֵינַיִם
,Selah creverat quòd viderat Quoniã .Timnath in viam ſuper quod
אֲשֶׁר עַל־דֶּרֶךְ תִּמְנָתָה כִּי רָאֲתָה כִּי־גָדַל שֵׁלָה
,Jehudah eam vidit Et .uxorem in ei fuerat data non ipſa &
15 וְהִוא לֹא־נִתְּנָה לוֹ לְאִשָּׁה׃ וַיִּרְאֶהָ יְהוּדָה
eam ad declinavit Et .ſuam faciẽ operuerat quia ,meretricẽ in eã putavit &
16 וַיַּחְשְׁבֶהָ לְזוֹנָה כִּי כִסְּתָה פָּנֶיהָ׃ וַיֵּט אֵלֶיהָ
,noverat non quia ,te ad ingrediar ,quæſo Da :dixit & ,viam ad
אֶל־הַדֶּרֶךְ וַיֹּאמֶר הָבָה־נָּא אָבוֹא אֵלַיִךְ כִּי לֹא יָדַע
me ad ingrediaris ſi ,mihi dabis Quid :dixit & :ipſa ſua nurus quòd
כִּי כַלָּתוֹ הִוא וַתֹּאמֶר מַה־תִּתֶּן־לִי כִּי תָבוֹא אֵלָי׃
Num :dixit & .grege de caprarum hœdum mittam Ego ,dixit Et
17 וַיֹּאמֶר אָנֹכִי אֲשַׁלַּח גְּדִי־עִזִּים מִן־הַצֹּאן וַתֹּאמֶר אִם־
quod pignus Quod :dixit Et ?te mittere ad uſq; arrabonem dabis
18 תִּתֵּן עֵרָבוֹן עַד שָׁלְחֶךָ׃ וַיֹּאמֶר מָה הָעֵרָבוֹן אֲשֶׁר
quæ ,tuam virgam & ,tuam faſciam & ,tuũ Sigillũ :dixit Et ?tibi dem
אֶתֶּן־לָּךְ וַתֹּאמֶר חֹתָמְךָ וּפְתִילֶךָ וּמַטְּךָ אֲשֶׁר
.ei concepit & ,eam ad eſt ingreſſus & ,ei dedit Et .tui manu in
בְּיָדֶךָ וַיִּתֶּן־לָהּ וַיָּבֹא אֵלֶיהָ וַתַּהַר לוֹ׃
veſtib⁹ ſe induit & ,ſe deſuper ſuum velamen removit & ,abiit & ,ſurrexit Et
19 וַתָּקָם וַתֵּלֶךְ וַתָּסַר צְעִיפָהּ מֵעָלֶיהָ וַתִּלְבַּשׁ בִּגְדֵי
ſui ſocii manum caprarum hœdum Jehudah miſit Et .ſuæ viduitatis
20 אַלְמְנוּתָהּ׃ וַיִּשְׁלַח יְהוּדָה אֶת־גְּדִי הָעִזִּים בְּיַד רֵעֵהוּ
.eam invenit non & :mulieris manu de pignus capiendum ad ,Hadullamitæ
הָעֲדֻלָּמִי לָקַחַת הָעֵרָבוֹן מִיַּד הָאִשָּׁה וְלֹא מְצָאָהּ׃
,illa proſtituta Ubi :dicendo ,ejus loci viros interrogavit Et
21 וַיִּשְׁאַל אֶת־אַנְשֵׁי מְקֹמָהּ לֵאמֹר אַיֵּה הַקְּדֵשָׁה הִוא
.proſtituta hoc in fuit Non :dixerunt Et ?viam ſuper Henaim in
בָעֵינַיִם עַל־הַדָּרֶךְ וַיֹּאמְרוּ לֹא־הָיְתָה בָזֶה קְדֵשָׁה׃
viri etiam Et .eam inveni Non :dixit & ,Jehudah ad eſt reverſus Et
22 וַיָּשָׁב אֶל־יְהוּדָה וַיֹּאמֶר לֹא מְצָאתִיהָ וְגַם אַנְשֵׁי
.proſtituta hoc in fuit Non :dixerunt loci
הַמָּקוֹם אָמְרוּ לֹא־הָיְתָה בָזֶה קְדֵשָׁה׃

Verſio VULG. LAT.

10 Et idcircò percuſſit eum Domin⁹, quòd rem deteſtabilem 11 faceret. Quam ob rem dixit Iudas Thamar nurui ſuæ; Eſto vidua in domo patris tui, donec creſcat Sela fili⁹ me⁹: timebat enĩ ne & ipſe moreretur, ſicut fratres ej⁹: quæ abiit, & habitavit in domo patris 12 ſui. Evolutis autem multis dieb⁹, mortua eſt filia Sue uxor Iudæ: qui poſt luctum conſolatione ſuſceptâ, aſcendebat ad tonſores ovium ſuarũ, ipſe & Hiras opilio gregis Odol-13 lamites, in Thamnas. Nuntiatúmq; eſt Thamar, quòd ſocer illi⁹ aſcenderet in Thamnas 14 ad tondendas oves. Quæ, depoſitis viduitatis veſtib⁹, aſſumpſit theriſtrũ; & mutato habitu, ſedit in bivio itineris, quod ducit Thamnã: eò quòd creviſſet Sela, & non eum ac-15 cepiſſet maritum. Quam cùm vidiſſet Iudas, ſuſpicat⁹ eſt eſſe meretricem: operuerat enim vultum ſuũ, ne agnoſce-16 retur. Ingrediénſq; ad eam, ait, Dimitte me ut coëam tecũ; neſciebat enim quòd nurus ſua eſſet. Quã reſpondente, Quid dabis mihi ut fruaris 17 concubitu meo? Dixit, Mittã tibi hœdum de gregib⁹. Rurſúmque illâ dicente, Patiar quod vis, ſi dederis mihi arrhabonẽ, donec mittas quod 18 polliceris. Ait Iudas, Quid tibi vis pro arrhabone dari? Reſpondit, Annulũ tuũ, et armillã, et baculũ quẽ manu te-19 nes. Ad unũ igitur coïtũ mulier concepit, et ſurgens abiit: depoſitóq; habitu, quẽ ſumpſerat, induta eſt viduitatis ve-20 ſtib⁹. Miſit autẽ Iudas hœdũ per paſtorem ſuũ Odollamitem, ut reciperet pign⁹ quod dederat mulieri: qui cùm non 21 inveniſſet eam, Interrogavit homines loci illi⁹, Ubi eſt mulier quæ ſedebat in bivio? Reſpondentib⁹ cunctis, Non fuit 22 in loco iſto meretrix; Reverſ⁹ eſt ad Iudã, et dixit ei, Non inveni eã; ſed et homines loci illi⁹ dixerunt mihi, nunquam ſediſſe ibi ſcortum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

cum Tranſlatione LATINA.

10 Πονηρὸν δὲ ἐφάνη (ζ) ἐναντίον τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐ-11 ποίησε τοῦτο· καὶ ἐθανάτωσε καὶ τοῦτον. Εἶπε δὲ Ἰούδας Θάμαρ τῇ νύμφῃ αὐτοῦ, Κάθου χήρα ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός σου, ἕως μέγας γένηται Σηλὼμ ὁ υἱός μου· εἶπε γὰρ, Μή ποτε ἀποθάνῃ καὶ οὗτος, (η) ὥσπερ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ. ἀπελθοῦσα δὲ Θάμαρ, ἐκάθητο ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς αὐτῆς. 12 Ἐπληθύνθησαν δὲ αἱ ἡμέραι, καὶ ἀπέθανε Σαυὰ ἡ γυνὴ Ἰούδα· καὶ παρακληθεὶς Ἰούδας, ἀνέβη ἐπὶ τοὺς κείροντας τὰ πρόβατα αὐτοῦ, αὐτὸς καὶ Εἰρὰς ὁ ποιμὴν αὐτοῦ ὁ Ὀδολλαμίτης εἰς 13 (θ) Θαμνά. Καὶ ἀπηγγέλη Θάμαρ τῇ νύμφῃ αὐτοῦ, λέγοντες, Ἰδοὺ ὁ πενθερός σου (ι) ἀναβαίνει εἰς Θαμνὰ, κεῖραι τὰ πρόβατα 14 αὐτοῦ. Καὶ περιελομένη τὰ ἱμάτια τῆς χηρεύσεως ἀφ᾽ ἑαυτῆς, (κ) περιεβάλετο θέριστρον, καὶ ἐκαλλωπίσατο, καὶ ἐκάθισε πρὸς ταῖς πύλαις Αἰνὰν, ἥ ἐστιν ἐν παρόδῳ Θαμνά· ἴδε γὰρ ὅτι μέγας γέγονε (λ) Σηλώμ· αὐτὸς δὲ οὐκ ἔδω-15 κεν αὐτὴν αὐτῷ γυναῖκα. Καὶ ἰδὼν αὐτὴν Ἰούδας, ἔδοξεν αὐτὴν πόρνην εἶναι· κατεκαλύψατο γὰρ τὸ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ οὐκ ἐπέγνω 16 αὐτήν. Ἐξέκλινε δὲ πρὸς αὐτὴν τὴν ὁδόν· καὶ εἶπεν αὐτῇ, Ἔασόν με εἰσελθεῖν πρὸς σέ· οὐ γὰρ ἔγνω, ὅτι νύμφη αὐτοῦ ἐστίν· ἡ δὲ εἶπε, 17 Τί μοι δώσεις, ἐὰν εἰσέλθῃς πρός με; Ὁ δὲ εἶπεν, Ἐγώ σοι (μ) ἀποστελῶ ἔριφον αἰγῶν ἐκ τῶν (ν) προβάτων μου. ἡ δὲ εἶπεν, Ἐὰν (ξ) δῷς μοι ἀῤῥαβῶνα, ἕως τοῦ ἀποστεῖλαί σε. 18 Ὁ δὲ εἶπε, Τίνα τὸν ἀῤῥαβῶνά σοι δώσω; ἡ δὲ εἶπε, Τὸν δακτύλιόν σου, καὶ τὸν ὁρμίσκον, καὶ τὴν ῥάβδον τὴν ἐν τῇ χειρί σου. καὶ ἔδωκεν αὐτῇ· καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτήν· καὶ ἐν γαστρὶ 19 ἔλαβεν ἐξ αὐτοῦ. Καὶ ἀναστᾶσα, ἀπῆλθε, καὶ περιείλετο τὸ (ο) θέριστρον αὐτῆς ἀφ᾽ ἑαυτῆς, καὶ ἐνεδύσατο τὰ ἱμάτια τῆς χηρεύ-20 σεως αὐτῆς. Ἀπέστειλε δὲ Ἰούδας τὸν ἔριφον ἐξ αἰγῶν ἐν χειρὶ τοῦ ποιμένος αὐτοῦ τοῦ Ὀδολλαμίτου, κομίσασθαι (π) παρὰ τῆς γυναικὸς τὸν ἀῤῥαβῶνα· καὶ οὐχ εὗ-21 ρεν αὐτήν. Ἐπηρώτησε δὲ τοὺς ἄνδρας τοὺς (ρ) ἐκ τοῦ τόπου· Ποῦ ἐστιν ἡ πόρνη ἡ γενομένη ἐν Αἰνὰν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ; καὶ εἶπαν, Οὐκ 22 ἦν ἐνταῦθα πόρνη. Καὶ ἀπεστράφη πρὸς Ἰούδαν· καὶ εἶπεν, Οὐχ εὗρον· καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ ἐκ τοῦ τόπου λέγουσι, μὴ εἶναι (σ) ὧδε πόρνην.

Malum autem apparuit coram Deo, quia fecit hoc, et mori fecit etiam hunc. Dixit autem Iudas 10 11 *ad Thamar nurum ſuam, Sede vidua in domo patris tui, donec grandis fuerit Selom filius meus: dixit enim, Ne fortè moriatur et hic, ſicut & fratres ejus: abiens autem Thamar, ſedit in domo patris ſui. Multiplicati autem ſunt* 12 *dies, & mortua eſt (b) Saua uxor Iuda: et conſolatus Iudas, aſcendit ad eos, qui tondebant oves ejus, ipſe & Iras paſtor ej⁹ Odollamites in Thamna. Et nun-* 13 *tiatum eſt Thamar nurui ejus, dicentes, Ecce ſocer tuus aſcendit in Thamna tondere oves ſuas. Et au-* 14 *ferens veſtimenta viduitatis à ſe, induit (c) theriſtrum, et adornavit ſe, & ſedit ad portas Ænan, quæ eſt in tranſitu Thamna: vidit enim, quia grandis factus eſt Selom; ipſe autem non dedit eam illi uxorem. Et videns eã Iudas,* 15 *putavit eam meretricem eſſe: cooperuerat enim faciem ſuam; & non agnovit eam. Declinavit autem ad eam viam: & dixit ei, Si-* 16 *nito me intrare ad te: non enim agnovit, quia nurus ſua eſt: at* 17 *illa dixit, Quid mibi dabis, ſi intraveris ad me? ille verò dixit, Ego tibi mittam hœdum caprarum, de ovib⁹ meis: at illa dixit, Si dederis mihi arrhabonem, donec tu mittas. Ille verò dixit, Quem* 18 *arrhabonem tibi dabo? at illa dixit, (d) Annulum tuum, & parvum monile & (e) virgam, quæ in manu tua: & dedit ei; et intravit ad eam; & in utero concepit ex eo. Et ſurgens abiit, et abſ-* 19 *tulit theriſtrum ſuum à ſe, & induit veſtimenta viduitatis ſuæ. Miſit autem Iudas hœdum de* 20 *capris in manu paſtoris ſui Odollamitæ, ut reciperet à muliere arrhabonem; & non invenit eam. Interrogavit autem viros qui ex* 21 *loco: Ubi eſt (f) meretrix, quæ erat in Ænan ſuper viam? & dixerunt, Non (g) fuit hîc meretrix. Et reverſus eſt ad Iudam; & di-* 22 *xit, Non inveni: & homines qui ex loco, dicunt non eſſe hîc meretricem.*

MS.A. (ζ) τὸ ῥῆμα ἐναντίον (η) ὥσπερ οἱ (θ) Θαιμνά. (ι) ἀνέβη (κ) περιεβάλετο θέριστρον (λ) Σηλὼμ ὁ υἱὸς αὐτοῦ· αὐτὸς (μ) ἀποστέλλω ἔριφον (ν) προβάτων. Ἡ δὲ (ξ) δῷς ἀῤῥαβῶνα, (ο) θέριστρον ἀφ᾽ (π) τὸν ἀῤῥαβῶνα παρὰ τῆς γυναικός (ρ) ἐπὶ τοῦ (σ) ἐνταῦθα.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]

Diſplicuit autem Domino quod fecerat, & 10 morte affecit etiam ipſum. Dixítq; Juda ad 11 Thamar nurum ſuam, Sede in viduitate in domo patris tui, donec adoleſcat Sela filius meus. Dixit enim, Ne fortè moriatur etiam ipſe ſicut fratres ejus. Itaque abiit Thamar, ſeditq; domi patris ſui. Multis autem dieb⁹ 12 evolutis, mortua eſt filia Sua uxoris Judæ: & poſtquam conſolatus eſt Juda, aſcendit ad tonſores ovium ſuarum, ipſe & Hira amicus ejus Aramelita in Temnath. Indicaverunt 13 autem ipſi Thamar, & dixerunt ei; En ſocer tuus aſcendit in Temnath, ut tondeat gregem ſuum. Illa ergò depoſitis à ſe veſtibus vidui- 14 tatis ſuæ, obtexit ſe peplo, ſeſéq; ornavit, & ſedit in bivio viarum quod eſt in itinere *quod ducit ad* Temnath; viderat enim adoleviſſe Selam, neque ſe dari illi *uxorem*. Quam cùm 15 vidiſſet Juda, exiſtimavit eam quaſi meretricem, velaverat enim faciem ſuam: Et di- 16 vertens ad eam in viam, dixit ei; Veni, ingrediar ad te: non enim ſciebat quòd nurus ſua eſſet. Illa verò dixit ei, Quid dabis ut ingrediaris ad me? Dixit, Ego mittam tibi hœ- 17 dum caprarum de grege. Inquit illa; Dummodo des mihi pignus donec mittas. Dixit, 18 Quod pignus dabo tibi? Quæ reſpondit, Annulum tuum, & mitellam tuam, & baculum qui eſt in manu tua. Dedítq; ei, & ingreſſus eſt ad eam, & concepit ex eo. Et ſur- 19 gens abiit, depoſuítq; peplum à ſe, & induit veſtes viduitatis ſuæ. Miſit autem Juda hœ- 20 dum caprarum per amicum ſuum Armelitam, ut reciperet pignus de manibus mulieris: at non invenit eam. Interrogavit ergò homines 21 loci illius, & ait; Ubi eſt meretrix quæ ſedebat in bivio viarum? Dixerunt, Nulla eſt hic meretrix. Reverſus itaque ad Judam, dixit ei; 22 Non inveni eam: Quin & homines loci dicunt, Nullam eſſe hic meretricem.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

10 ובאיש קדם יי די עבד ואמית אף
11 יתיה: ואמר יהודה לתמר כלתיה
תבי ארמלא בית אבוך עד דירבי
שלה ברי ארי אמר דלמא ימות אף
הוא כאחוהי ואזלת תמר ויתיבת
12 בית אבוהא: וסגיאו יומיא ומיתת
בת שוע אתת יהודה ואתנחם
יהודה וסליק אל גוזי ענה הוא
וחירה רחמיה עדולמאה לתמנת:
13 ואתחואה לתמר למימר הא חמוך
14 סליק לתמנת למגז עניה: ואעדיאת
לבושי ארמלותה מנה ואתכסיאת
בעיפא ואתקנת ויתיבת בפרשות
עינין די על אורח תמנת ארי חזת
ארי רבא שלה והיא לא אתיהיבת
15 ליה לאתו: וחזאה יהודה וחשבהה
כנפקת ברא ארי כסיאת אפהא:
16 וסטא לותה לאורחא ואמר הבי
כען איעול לותיך ארי לא ידע ארי
כלתיה היא ואמרת מה תתן לי
17 ארי תעול לותי: ואמר אנא אשלח
גדיא בר עזי מן ענא ואמרת אם
18 תתן משכונא עד דתשלח: ואמר
מה משכונא דאתן לך ואמרת
עזקתך ושושיפך וחוטרך די בידך
ויהב לה ועאל לותה ועדיאת ליה:
19 וקמת ואזלת ואעדיאת עיפה מנה
20 ולבישת לבושי ארמלותה: ושדר
יהודה ית גדיא בר עזי ביד רחמיה
עדולמאה למסב משכונא מידא
21 דאתתא ולא אשכחה: ושאיל ית
אנשי אתרה למימר אן מקדשתא
היא בעינין על אורחא ואמרו
22 לית הכא מקדשתא: ותב לות
יהודה ואמר לא אשכחתה ואף
אנשי אתרא אמרו לית הכא
מקדשתא:

10 Diſplicuítque coram Domino quod fecit: & interfecit etiam 11 ipſum. Dixítq; Judas Thamar nurui ſuæ, Eſto vidua in domo patris tui, donec creſcat Sela filius meus; dixit enim; Ne fortè moriatur etiam ipſe, ſicut fratres ej⁹: & abiit Thamar, & habitavit in domo pa-12 tris ſui. Poſt multos autem dies mortua eſt filia Suæ uxor Judæ: & conſolatus eſt Judas; & aſcendit ad tonſores ovium ſuarũ in Thamnath, ipſe & Hyra *amicus* ej⁹ Odolami-13 tes. Nunciatúmq; eſt Thamar, dicendo: Ecce ſocer tu⁹ aſcendit in Thamnath, ad tonden-14 das oves ſuas. Et depoſuit veſtimenta viduitatis ſuæ à ſe, & operuit ſe pallio, et ornavit ſe; & ſedit in bivio itineris, quod eſt juxta viã Thamnath: quoniam vidit quod creverat Sela, & ipſa non tradebatur ei in uxorem. 15 Et vidit eam Judas, & putavit eam eſſe meretricem; quia 16 operuerat faciem ſuam. Et declinavit ad eam in viã; & ait, Permitte obſecro, ut ingrediar ad te; non enim ſciebat quòd nur⁹ ſua eſſet: Et ait, Quid dabis mihi, ut ingrediaris ad me? 17 Et dixit; Ego mittam hœdum caprarum de gregibus: Et ait, Si dederis mihi pignus, donec 18 mittas. Et dixit; Quod erit pignus quod dabo tibi? Et ait; Annulus tuus, & ſudarium tuum, & baculus tuus, qui eſt in manu tuâ: & dedit ei, & ingreſſus eſt ad eam, & concepit ex 19 eo. Et ſurrexit & abiit; & depoſuit pallium ſuũ à ſe: & induit ſe veſtimento viduitatis 20 ſuæ. Et miſit Judas hœdum de capris, per manũ amici ſui Odolamitæ; ut acciperet pignus de manu mulieris: & non in-21 invenit eam. Et interrogavit homines loci, dicens; Ubi eſt meretrix quæ erat in bivio itineris? & dixerunt; Non eſt 22 hîc meretrix. Et reverſus eſt ad Judam; & ait, Non inveni eam: viri quoque loci dixerunt; Non eſt hîc meretrix.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM.

Tranſlatio Latina.

10 *Et diſplicuit oculis Domini quod faciebat, & occidit etiã illum. Dixit autem Iudas ad* 11 *Thamar nurum ſuam; Sede vidua in domo patris tui, uſq; quo creverit Sela filius meus: dicebat enim, Ne moriatur etiam iſte ut fratres ejus; & abivit Thamar, & ſedit in domo patris ſui. Diebuſq;* 12 *multis præteritis, mortua eſt filia Sue uxor Iudæ. Poſtquam autem conſolationem accepiſſet Iudas, aſcendit ad tonſores ovium ſuarum, ipſe & Hira amicus ejus Odollamita in Thamnat. Tum nun-* 13 *tiatum eſt Thamar nurui ejus, dicendo; Ecce ſocer tuus aſcendit in Thamnat ut tondeat oves ſuas. Et abſtulit* 14 *veſtimenta viduitatis ſuæ à ſcipſa, operuitq; ſe velamine, & (a) celavit ſe, & ſedit ad portam (b) Ænaim, quæ eſt ſecus viã Thamnat, eò quòd videret Selam grandem factum, & ipſa non daretur ei in uxorem. Et videns eam* 15 *Iudas, exiſtimavit illam eſſe (c) meretricem, quia obtexerat faciem ſuam. Itaq; decli-* 16 *navit ad eam in viam, dixitque; Concede quæſo ut ingrediar ad te; neſciebat enim nurum eſſe ſuã. Quæ dixit, Quid dabis mihi, ut ingrediaris ad me? Et reſpondit,* 17 *Ego mittã tibi hœdũ caprarum de grege: dixit verò, Si dederis mihi arrhabonem donec miſeris. Reſponditque,* 18 *Quem arrhabonẽ dabo tibi? & dixit, Sigillum tuum, armillam tuam, & baculum tuum qui eſt in manu tuã. His illi datis, ingreſſus eſt ad eã, & concepit ex eo. Poſteà* 19 *ſurrexit, & abivit, & abſtulit à ſe velamen ſuum, & induit veſtimenta viduitatis ſuæ. Et miſit Iudas hœdũ ca-* 20 *prarũ per manũ amici ſui Odollamitæ, ut reciperet arrhabonem de manu mulieris, ſed non invenit eã. Interrogavit-* 21 *que homines loci, dicens; Ubi eſt meretrix illa quæ erat in (d) Ænaim, ſecus viã? et reſpõderũt, Non fuit hîc mere-trix. Quare rediit ad Iudã,* 22 *& dixit; Non inveni eã, atq; etiã viri loci dixerunt quòd non fuerat illic meretrix.*

VER. SAM. *(a)* mutavit *(b)* Chasbim, *(c)* extraneam, *(d)* Chasbim,

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * وساء عند الله ما فعل * فاماته ايضا * فقال يهودا لتامار كنته * اجلسي ارملة في بيت ابيك الي
11 ان يكبر سيلا ابني * لانه قال لا آمن ان يموت هو ايضا كاخوته * فمضت وجلست في بيت ابيها
12 * ثم طالت المدة * وماتت ابنة سوع زوجة يهودا * وتعزى بعدها * وصعد الي جازي غنمه
13 هو وحيرا صاحبه العدلامي الي تمنات * فاخبرت تامار وقيل لها هوذا حموك صاعد الي تمنات
14 ليجز غنمه * فنزعت ثياب حزنها عنها * وتغطت بالخمار * وتنقبت وجلست في منظر على طريق
15 تمنات * لما رأت ان سيلا قد كبر وهي لم تجعل له زوجة * فرآها يهودا فحسبها ممتعة * لانها كانت
16 تغطي وجهها * فمال اليها عن الطريق * وقال ان شئت ادخل اليك * لانه لم يعلم انها كنته *
17 قالت له ما تعطيني حتي تدخل الي * قال انا ابعث جديا من الغنم * قالت اعطني رهنا الي ان
18 تبعث بذلك الي * قال ما الرهن الذي اعطيك * قالت خاتمك وسرابك وعصاك التي في يدك *
19 واعطاها ذلك * ودخل اليها * وحملت منه * ثم قامت فمضت ونزعت * خمارها عنها * ولبست
20 ثياب حزنها * وبعث يهودا الجدي مع صاحبه العدلامي ليمسك الرهن من يد المرأة * فلم
21 تجدها * فسأل اهل موضعها * وقال لهم اين الممتعة اهي في المنظر على الطريق قالوا ما كانت
22 هاهنا قط ممتعة * فرجع الي يهودا * وقال لم اجدها * واهل الموضع ايضا قالوا ما كانت هاهنا

Et iniquum fuit apud Deum quod egit, 10 *& interfecit illum quoq;. Dixitque Ihu-* 11 *da ad Tamar nurum ſuam, Sede vidua in domo patris tui, donec creſcat Sila filius meus, quia dixit; Nulla eſt ſecuritas quin moriatur ipſe quoque ſicut fratres ſui. Abiit ergò, & ſedit in domo patris ſui. Tum protracto intervallo, mor-* 12 *tua eſt filia Sue uxor Ihudæ; & conſolatus eſt poſt eam, & aſcendit ad tonſores ovium ſuarum, ipſe & Hira amicus ſuus Adhlamita, ad Temnath. Nuntiatumque* 13 *fuit Tamar, & dictum eſt ei; Ecce ſocer tuus aſcendit ad Temnath, ut tondeat oves ſuas. Quare ſpoliavit ſe veſtibus* 14 *mœroris ſui, & cooperuit ſe velo, & velavit ſe, ac ſedit in loco perſpicuo ſecus viam Temnath, cùm vidiſſet Silam jam creviſſe, & ſe non conſtitutam fuiſſe illi uxorem. Vidit ergò eam Ihuda, & opina-* 15 *tus eſt eam eſſe meretricem, quia ipſa cooperiebat faciem ſuam. Declinavitque ad* 16 *eam de via, & ait; Si volueris, ingrediar ad te, quia ipſe neſciebat eam eſſe nurum ſuam. Dixit ad eum, Quid dabis mihi, ut ingrediaris ad me? Ait, Ego* 17 *mittam hœdum ex ovibus. Dixit, Da mihi pignus quouſq; mittas illum ad me. Dixit,* 18 *Quodnam pignus dabo tibi? Ait, annulum tuum, & floccum tuum, & baculum tuum qui eſt in manu tua. Et dedit ei hæc, & ingreſſus eſt ad eam, & concepit ex eo. Deinde ſurrexit, & abiit, &* 19 *exuit ſe velo ſuo, & induit ſe veſtibus mœroris ſui. Miſitque Ihudha hœdum per* 20 *amicum ſuum Adhlamitam, ut recuperaret pignus de manu mulieris; & non reperit eam. Interrogavitque gentem quæ erat* 21 *in ejus loco, & dixit eis; Ubi eſt meretrix? eſtne in loco perſpicuo in via? Dixerunt, Non fuit hîc unquàm meretrix. Reverſuſq;* 22 *eſt ad Ihudham, ait; Non inveni illam, & gens loci etiam dixit; Non fuit hîc meretrix unquam.*

ספר בראשית : לט

Ecce .contemptū in simus fortè ne : sibi Capiat : Jehudah dixit Et
23 ויאמר יהודה תקח לה פן נהיה לבוז הנה
tertiatio ut fuit Et .eam invenisti non tu & ,hunc hœdum misi
24 שלחתי הגדי הזה ואתה לא מצאתה: ויהי כמשלש
Thamar est Fornicata : dicendo Jehudah ipsi est nunciatū & ,mensium
חדשים ויגד ליהודה לאמר זנתה תמר
:Jehudah dixit Et ,fornicationes ad gravida ecce etiam & ,tua nurus
כלתך וגם הנה הרה לזנונים ויאמר יהודה
suum socerū ad misit ipsa & ,educta Ipsa .comburatur &,eā Educite
25 הוציאוה ותשרף: הוא מוצאת והיא שלחה אל חמיה
,quæso Agnosce :dixit Et .gravida ego ,ei hæc cujus Viro :dicendo
לאמר לאיש אשר אלה לו אנכי הרה ותאמר הכר נא
,Jehudah agnovit Et .ista virga & ,thæniæ & ,sigillum cujus
26 למי החתמת והפתילים והמטה האלה: ויכר יהודה
.meo filio Selah eam dedi non quod eo quia me præ est Justa :dixit &
ויאמר צדקה ממני כי על כן לא נתתיה לשלה בני
,ejus pariendi tempore in fuit Et .eam cognoscendum ad ,adhuc addidit non Et
27 ולא יסף עוד לדעתה: ויהי בעת לדתה
,manū dedit & ,illā pariendo in fuit Et .ejus utero in gemini ecce &
28 והנה תאומים בבטנה: ויהי בלדתה ויתן יד
est egress' Iste .dicēdo ,coccinū ej' manū super ligavit &,obstetrix accepit &
ותקח המילדת ותקשר על ידו שני לאמר זה יצא
,ejus frater est egressus ecce & ,suā manū convertens ut fuit Et .prius
29 ראשנה: ויהי כמשיב ידו והנה יצא אחיו
.Peres,ejus nomen vocavit Et .divisio te Super ? divisisti Cur : dixit &
ותאמר מה פרצת עליך פרץ ויקרא שמו פרץ:
vocavit & :coccinū ejus manum super cui ,ejus frater est egressus postea Et
30 ואחר יצא אחיו אשר על ידו השני ויקרא
.Zerah,ejus nomen
שמו זרח:

CAP. XXXIX. לט

eunuchus Potiphar eum emit Et .Ægyptū in est fact' descēdere Joseph Et
1 ויוסף הורד מצרימה ויקנהו פוטיפר סריס
: Ismahelitarum manu è ,Ægyptius vir ,laniorum princeps ,Parhoh
פרעה שר הטבחים איש מצרי מיד הישמעאלים
fuit & ,Joseph cum Dominus fuit Et .illuc eū fecerunt descendere qui
2 אשר הורדהו שמה: ויהי יהוה את יוסף ויהי
,ejus dñs vidit Et .Ægyptii sui domini domo in fuit & ,prosperans vir
3 איש מצליח ויהי בבית אדניו המצרי: וירא אדניו
prosperare faciēs Dominus ,faciens ipse quæ omnia & ,eo cum Dominus quòd
כי יהוה אתו וכל אשר הוא עשה יהוה מצליח
.ei ministrabat & ,ej' oculis in gratiā Joseph invenit Et .ej' manu in
4 בידו: וימצא יוסף חן בעיניו וישרת אתו
.ej' manu in dedit ,ei erant omnia & ,suā domū super eū præposuit Et
ויפקדהו על ביתו וכל יש לו נתן בידו:
,ei erant quæ omnia super & ,suā domū in eum præposuit tunc ex fuit Et
5 ויהי מאז הפקיד אתו בביתו ועל כל אשר יש לו
fuit Et .Joseph propter Ægyptii domui Dominus benedixit &
ויברך יהוה את בית המצרי בגלל יוסף ויהי
.agro in & domo in ,ei erant quæ omnibus in Domini benedictio
ברכת יהוה בכל אשר יש לו בבית ובשדה:

Versio VULG. LAT.

23 Ait Judas, Habeat sibi, certè mendacii arguere nos non potest : ego misi hœdum qué promiseram, & tu non invenisti eam. 24 Ecce autem post tres menses nuntiaverunt Judæ, dicentes; Fornicata est Thamar nur' tua, & videtur uter' illi' intumescere. Dixítq; Judas, Producite eā, ut cōburatur. 25 Quæ cùm duceretur ad pœnam, misit ad socerum suum, dicens; De viro, cujus hæc sunt, concepi : cognosce cujus sit annulus, & armilla, 26 & baculus. Qui, agnitis muneribus, ait; Justior me est : quia non tradidi eam Sela filio meo. Attamen ultrà 27 non cognovit eam. Instante autem partu, apparuerunt gemini in utero : atque in ipsa effusione infantium, un' protulit manū, in qua obstetrix 28 ligavit coccinum, dicens; Iste 29 egredietur prior. Illo verò retrahente manū, Egress' est alter : dixítq; mulier, Quarè divisa est propter te maceria? & ob hanc causam vocavit 30 nomen ejus, Phares. Posteà egressus est frater ejus, in cujus manu erat coccinum : qué appellavit, Zara.

CAP. XXXIX.

1 IGitur Joseph ductus est in Ægyptū: emítq; eum Putiphar Eunuch' Pharaonis, princeps exercitus, vir Ægyptius, de manu Ismaelitarum, à quibus 2 perductus erat. Fuítq; Dominus cum eo, & erat vir in cunctis prosperè agens : habita- 3 vítq; in domo domini sui. Qui optimè noverat Dominū esse cum eo, & omnia quæ gereret, ab eo dirigi in manu illi- 4 us. Invenítq; Joseph gratiam coram domino suo, & ministrabat ei : à quo præpositus omnibus, gubernabat creditam sibi domum, & universa 5 quæ ei tradita fuerant. Benedixítque Dominus domui Ægyptii propter Joseph, et multiplicavit, tā in ædibus quàm in agris, cunctam ejus substantiam.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

23 Εἶπε δὲ Ἰούδας, Ἐχέτω αὐτά· ἀλλὰ μή ποτε καταγελασθῶμεν. ἐγὼ μὲν ἀπέσταλκα τὸν ἔριφον τοῦτον, σὺ δὲ οὐχ εὕρηκας. 24 Ἐγένετο δὲ μετὰ τρίμηνον (τ) ἀνηγγέλη τῷ Ἰούδᾳ, λέγοντες, Ἐκπεπόρνευκε Θάμαρ ἡ νύμφη σου, καὶ ἰδοὺ ἐν γαστρὶ ἔχει ἐκ πορνείας. εἶπε δὲ Ἰούδας, Ἐξαγάγετε αὐτήν, καὶ κατακαυθήτω. 25 Αὐτὴ δὲ ἀγομένη ἀπέστειλε πρὸς τὸν πενθερὸν αὐτῆς, λέγουσα, Ἐκ τοῦ ἀνθρώπου οὗ ταῦτά ἐστιν, ἐγὼ ἐν γαστρὶ ἔχω. καὶ εἶπεν, Ἐπίγνωθι, τίνος ὁ δακτύλιος καὶ ὁ ὁρμίσκος 26 καὶ ἡ ῥάβδος αὕτη. Ἐπέγνω δὲ Ἰούδας καὶ εἶπε, Δεδικαίωται Θάμαρ ἢ ἐγώ· οὗ (υ) ἕνεκεν οὐκ ἔδωκα αὐτὴν Σηλὼμ τῷ υἱῷ μου. 27 καὶ οὐ προσέθετο ἔτι τοῦ γνῶναι αὐτήν. Ἐγένετο δὲ ἡνίκα (φ) ἔτικτε, καὶ τῇδε ἦν δίδυμα 28 (χ) ἐν τῇ γαστρὶ αὐτῆς. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τίκτειν αὐτήν, ὁ εἷς προεξήνεγκε τὴν χεῖρα· λαβοῦσα δὲ ἡ μαῖα, ἔδησεν ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ κόκκινον, λέγουσα, Οὗτος ἐξελεύσεται 29 πρότερος. Ὡς δὲ ἐπισυνήγαγε τὴν χεῖρα, καὶ εὐθὺς ἐξῆλθεν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· ἡ δὲ εἶπε, Τί διεκόπη διὰ σὲ φραγμός; καὶ ἐκάλεσε τὸ 30 ὄνομα αὐτοῦ, Φαρές. Καὶ μετὰ τοῦτο ἐξῆλθεν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, ἐφ' ᾧ ἦν (ψ) ἐπὶ τῇ χειρὶ αὐτοῦ τὸ κόκκινον· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ζαρά.

23 Dixit autem Judas, Habeat ea: sed ne fortè (h) derideamur. Ego quidem misi hœdum hunc: tu autem non invenisti. 24 Factum est autem post trimestre, nunciatum est Judæ, dicentes, Fornicata est Thamar nurus tua: & ecce in utero habet de fornicatione. Dixit autem Iudas, Educite eam, & comburatur. 25 Ipsa autem, dum duceretur, misit ad (i) socerum suum, dicens, Ex homine cujus hæc sunt, ego in utero habeo: & dixit; Agnosce cujus est annulus, & parvum monile, & virga hæc. 26 Agnovit autē Iudas, & dixit; (k) Justificata est Thamar, quàm ego: eò quòd non dedi eam Selom filio meo. Et non adjecit ultrà cognoscere eam. 27 Factum est autem, quando pariebat, & huic erant gemelli in utero ejus. 28 Factum est autem dum ipsa pareret, unus prætulit manum: sumens autem obstetrix, ligavit super manum ejus coccinum, dicens, Hic egredietur prior. 29 Ut autem contraxit manum; & statim egressus est frater ejus. At illa dixit, (l) Quid divisa est propter te maceria? Et vocavit nomen ejus, Phares. 30 Et post hoc exiit frater ejus, in quo erat super manum ejus coccinum: & vocavit nomen ejus, Zara.

MS.A. (τ) ἀπηγγέλη (υ) εἵνεκεν (φ) ἔτεκεν (χ) ἐν τῇ κοιλίᾳ (ψ) ἐπὶ τὴν χεῖρα.

ΚΕΦ. λθʹ.

1 Ἰωσὴφ δὲ κατήχθη εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἐκτήσατο αὐτὸν Πετεφρὴς ὁ εὐνοῦχος Φαραώ, ὁ ἀρχιμάγειρος, ἀνὴρ Αἰγύπτιος, ἐκ (α) χειρῶν τῶν Ἰσμαηλιτῶν, οἳ κατήγαγον 2 αὐτὸν ἐκεῖ. Καὶ ἦν κύριος μετὰ Ἰωσήφ· καὶ ἦν ἀνὴρ ἐπιτυγχάνων· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ οἴκῳ παρὰ τῷ (β) κυρίῳ αὐτοῦ τῷ Αἰγυπτίῳ. 3 Ἤιδει δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ, (γ) ὅτι ὁ κύριος ἦν μετ' αὐτοῦ, καὶ ὅσα ἐὰν ποιῇ, κύριος εὐοδοῖ 4 ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ. Καὶ εὗρεν Ἰωσὴφ χάριν ἐναντίον τοῦ κυρίου αὐτοῦ, (δ) καὶ εὐηρέστησεν αὐτῷ· καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ· καὶ πάντα ὅσα ἦν αὐτῷ, ἔδωκε διὰ 5 χειρὸς Ἰωσήφ. Ἐγένετο δὲ μετὰ τὸ (ε) καταστῆναι αὐτὸν ἐπὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ πάντα ὅσα ἦν αὐτῷ· καὶ ηὐλόγησε κύριος τὸν οἶκον τοῦ Αἰγυπτίου διὰ Ἰωσήφ· καὶ ἐγενήθη εὐλογία κυρίου (ζ) ἐν πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτῷ ἐν τῷ οἴκῳ, καὶ ἐν τῷ (η) ἀγρῷ αὐτοῦ.

CAP. XXXIX.

1 IOseph autem depositus est in Ægyptum: & acquisivit eum Petephres (a) Eunuchus Pharaonis, archimagirus, vir Ægyptius, de manibus Ismaelitarū, qui deduxerant eum illuc. 2 Et fuit Dominus cū Joseph: & fuit vir (b) prosperans: et factus est in domo apud dominum suum Ægyptiū. 3 Intelligebat autē dominus ejus, quia Dominus erat cum eo; & omnia, quæcunque faceret, Dominus prosperat in manibus ejus. 4 Et invenit Joseph gratiam coram domino suo: & bene placuit ei: et constituit eum super domū suā: et omnia quæcunq; sibi erant, dedit per manum Joseph. 5 Factū est autem, postquā constituit ipsū super domum suam, & super omnia, quæcumque sibi erant; & benedixit Dominus domum Ægyptii propter Joseph. Et facta est benedictio Domini in omnib', quæ erant ei in domo, & in agro ejus.

MS.A. (α) χειρῶν Ἰσμαηλειτῶν, (β) κυρίῳ τῷ (γ) ὅτι κύριος μετ' αὐτοῦ, καὶ ὅσα ἂν (δ) εὐηρέστει δὲ αὐτῷ (ε) καταστάθῆναι (ζ) ἐπὶ πᾶσιν (η) ἀγρῷ. Καὶ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

23–30, 1–5 [illegible]

23 Dixítque Juda, Accipiat sibi, ne forte sim risui : en misi hœdum istum, & tu non invenisti eam. 24 Accidit autem post tres menses, ut indicaretur Judæ, ac diceretur ei; Scortata est Thamar nurus tua, & ecce ex scortatione gravida est. Ait Juda, Educite eam, & comburatur. 25 Cúmque ipsi educerent eam, misit ad socerum suum, *dicens*; Ex viro cuj' hæc sunt, ex ipso gravida sum. Dixítque, Dignosce cujus sit annulus, fascia, & baculus isti. 26 Ipse ergò agnovit, & ait Juda; Innocentior est me : propterea *quòd* non tradidi eam Sela filio meo : nec addidit ultra cognoscere eam. 27 Cúmque adfuisset tempus partûs illius, en gemelli in utero ejus. 28 Factúmque est ut cùm infans protulisset manum suam, acceperit obstetrix filum coccineū, circumligaverítque manui ejus, ac dixerit, Iste egredietur primò. 29 Et cùm retraxisset manum suam, egressus est frater ej'. dixítque illa, Quantùm rupta est propter te ruptura! vocavítque nomen ejus, Phares. 30 Deinde egressus est frater ejus, super cujus manum erat filum coccineum : vocavítque nomen ejus, Sarah.

CAP. XXXIX.

1 IGitur Josephum deduxerunt Medianitæ in Ægyptum, emítque eum Phutiphar eunuch', princeps militum Pharaonis, vir Ægyptius, de manu Arabum qui deduxerant eum illûc. 2 Fuit autem Dominus cum Joseph, & erat vir prosper in domo dñi sui Ægyptii. 3 Vidítq; herus ejus quòd Dñs adesset ei, & cuncta quæ agebat, Dñs fortunaret in manu illius. 4 Et invenit Joseph gratiā in oculis ej', & ministravit ei: præfecítque eum domui suæ, & quicquid habebat tradidit in manib' ejus. 5 Factúmque est ab eo tempore quo præfecit eum domui suæ & omnibus rebus suis, ut benedixerit Dñs domui Ægyptii propter Ioseph, adfuerítq; benedictio Dñi in omnib' quæ habebat domi & ruri.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

23 ואמר יהודה תסב לה דלמא נהי
לחוך הא שדרית גדיא הדין ואת
לא אשכחתה: 24 והוה כתלתות
ירחיא ואתחוה ליהודה למימר
זניאת תמר כלתך ואף הא מעדיה
מזנותא ואמר יהודה אפקוהא
ותתוקד: 25 היא מתפקא והיא שלחת
לות חמוהא למימר לגבר דאלין
דיליה מניה אנא מעדיא ואמרת
אשתמודע כען דמן עזקתא
ושושיפא וחוטרא האלין:
26 ואשתמודע יהודה ואמר זכאה מני
מעדיא ארי על כן לא יהבתה
לשלה ברי ולא אוסף עוד למדעה:
27 והוה בעדן מילדה והא תיומין
במעהא: 28 והוה במילדה ויהב ידא
ונסיבת חיתא וקטרת על ידיה
זהוריתא למימר דין נפק קדמאה:
29 והוה כד אתיב ידיה והא נפק
אחוהי ואמרת מה תקוף סגי עלך
למיתקף וקרא שמיה פרץ: 30 ובתר
כן נפק אחוהי די על ידיה זהוריתא
וקרא שמיה זרח: לט
1 ויוסף אתחת למצרים וזבניה
פוטיפר רבא דפרעה רב קטוליא
גברא מצראה מיד ערבאי די
אחתוהי תמן: 2 והוה מימרא דיי
בסעדיה דיוסף והוה גבר מצלח
והוה בבית רבוניה מצראה: 3 וחזא
רבוניה ארי מימרא דיי בסעדיה
וכל דהוא עבד יי מצלח בידיה:
4 ואשכח יוסף רחמין בעינוהי ושמש
יתיה ומניה על ביתיה וכל דאית
ליה מסר בידיה: 5 והוה מעדן דמני
יתיה בביתיה ועל כל דאית ליה
ובריך יי ית בית מצראה בדיל יוסף
והוא ברכתא דיי בכל דאית ליה
בביתא ובחקלא:

23 Dixitq; Judas, Accipiat sibi pign', ne fortè sim' in derisum: ecce misi hœdum hunc, & tu 24 non invenisti eā. Et factum est post tres menses, et nunciatum est Judæ dicendo, Fornicata est Thamar nurus tua; & ecce cōcepit ex fornicatione: & dixit Judas, Educite eā et cōbura- 25 tur. Ipsa educebatur, & ipsa misit ad socerum suū, dicens; De viro cujus hæc sunt, ego cōcepi: & ait, Cognosce obsecro; cuj' est anul' & sudariū, 26 & bacul' hic? Et cognovit Judas, & ait, Justificata est ex me cōcepit; eòꝗ nō tradidi eā Sela filio meo: & ultrà non co- 27 gnovit eā. Et factum est in tēpore part', & ecce gemelli in 28 utero ej' erāt. Et factū est cùm pareret, protulit un' manū: & accepit obstetrix coccinum, et ligavit sup manū ej' coccinū, dicens; Hic egress' est prior. 29 Et factum est cùm reduceret manū suá, ecce egress' est frater ej'; & ait, Quàm maxima fortitudo fuit in te ut prævaleres? & vocavit nōen ej', Pha- 30 res. Et post hæc egress' est frater ej'; sup cuj' manu erat coccinū: et vocavit nōē ej', Zara.

CAP. XXXIX.

1 Ioseph autē deduct' est in Ægyptū: & emit eum Putiphar princeps Pharaonis, magister militū, vir Ægyptius; de manu Arabū, qui deduxerunt eū ibi. 2 Et factū est verbū Domini in auxiliū Joseph; et fuit vir prosperè agens: erátq; in domo 3 dñi sui Ægyptii. Et vidit dñs ej', ꝙ erat verbum dñi in auxilium ej': & omnia quæ ipse faciebat, dñs dirigebat in ma- 4 nu sua. Et invenit Joseph misericordiā in oculis ej', & ministrabat ei: & constituit eū sup domū suā; & omnia quæ habebat, tradidit in manu ejus. 5 Et factū est ab eo tēpore quo constituit eū in domo sua, et sup oñia quæ habebat; et benedixit dñs domui Ægyptii propter Joseph : et fuit benedictio domini in omnibus quæ habebat; in domo, et in agro.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

23–30, 1–5 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

23–30, 1–5 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

23 Dixit autem Judas, Accipiat sibi, ne simus contemptui: ecce misi hœdum istum, & tu 24 non inveniſti eam. Contigit autem velut post tres menses, ut nuntiaretur Judæ dicendo, Fornicata est Thamar nurus tuā, atque etiam ecce concepit de fornicatione: & dixit Judas, Educite illam, et com- 25 buratur. Cum ipsa educeretur misit ad socerū suum, dicens; De viro cujus hæc sunt, ego concepi. Dixitque, Agnosce quæso cujus sunt hæc, sigillum, armilla & baculus. 26 Et agnovit Judas, & dixit, (e) Iustior est me: nam eò quòd non dedi illum Selæ filio meo; et non addidit ultrà 27 cognoscere eam. Factumq; est in tempore quo pariebat, et ecce gemelli in ventre ejus. 28 Et accidit cùm pareret, ut proferret manum, et acciperet obstetrix; ligavit autem super manum ejus coccinum, dicens; Iste egredietur primus. 29 Cùm verò reduxisset manum suam, et ecce egressus est frater ejus; dixitque, ut quid (f) divisisti? super nos (g) divisio: & vocavit nomen ejus, Phares. 30 Posteà egressus est frater ejus, super cujus manum erat coccinum, et vocavit nomen ejus, Zarah.

CAP. XXXIX.

1 IOseph autem descendit in Ægyptū, et emit eum Putiphar Eunuchus Pharaonis, præfectus coquorū, homo Ægypti' de manu Ismaelitarū, qui eum duxerant illuc. 2 Fuitq; Dominus cum Josepho, et erat vir prosperè agens, habitabátque in domo domini sui Ægyptii. 3 Vidit etiā dominus ejus, quòd Deus esset cum illo, et quòd omnia quæ faciebat, Deus prosperabat in manu ejus. 4 Itaq; invenit Ioseph gratiam in oculis domini sui, ministrans ei: constituitque eū super domum suam, et omnia quæ erant ei dedit in manū ejus. 5 Acciditque ex quo præposuit illū domui suæ, et super omnia quæ ipsius erant, ut benediceret Dominus domum Ægyptii propter Josephū: factaq; est benedictio Domini in omnibus quæ ipsius erant, domi & in agris.

VER. SAM. (e) veracior (f) dilatâsti (g) latitudo.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

23 * وقال يهودا تنقبض لنفسها كيلا نكون هزوة * هوذا قد ارسلت هذا الجدي وانت لم تجدها
24 * فلما مضت ثلثة اشهر اخبر يهودا بان * قيل له زنت تامار كنتك وهي حامل من الزنا *
25 قال يهودا اخرجوها فتحرق * بينما هي تخرجه بعثت اليه * فقالت من الرجل الذي هذه الاعلاق
26 له انا حامل * ثم قالت انتبث لمن هذا الخاتم والسرابة والعصا * فانتبها يهودا * وقال قد
27 صدقت * ذلك مني * ولذلك لم ازوجها بشيلا ابني * ولم يعد ايضا الي ان يواقعها * ولما كان وقت
28 ولادتها فاذا بتوميين في بطنها * ولما ولدت اخرج احدهما يده * فاخذت القابلة قرمزا فعقدته
29 عليها * وقالت هذا خرج اولا * فلما رد يده خرج اخوه * فقالت ما احسن نموك بايامي واسمه
30 فارص * وبعد ذلك خرج اخوه الذي على يده القرمز * واسمه زارح *

* الفصل التاسع والثلثون *

1 * ويوسف هبط الي مصر * فاشتراه فوطيفار خادم فرعون رئيس السيافين رجل مصري * من يد
2 الاعراب الذين حدروه الي ثم * فكان الله مع يوسف وكان رجلا ناجحا * واقام في بيت مولاه المصري
3 * فلما راي مولاه ان الله معه * وجميع ما يعمله الله ناجحه في يده * ووجد حظا عنده فخدمه *
4 ووكله علي منزله * وجميع ماله جعله في يده * وكان منذ حين وكله علي منزله وجميع ماله * بارك
5 الله في بيت المصري بسبب يوسف * وكانت بركته في جميع ماله في المنازل والضياع *

23 Et ait Ihuda, Teneat sibi ut ne simus despectui: ecce jam misi hunc hœdum, & tu non invenisti eam. 24 Cùm autem præteriissent tres menses, nuntiatum fuit Ihudæ, dictumque fuit ei; Fornicata est Tamar nurus tua, & ecce gravida est ex fornicatione. Dixit Ihuda; Educite eam & comburatur. 25 Dum ipsa educeretur, misit ad eum, dixitque; A viro, cujus sunt res istæ elegantes, ego prægnans sum. Tum dixit; Dignosce cujusnam sint hic annulus, & floccus, & baculus. 26 Dignovitq; ea Ihuda, & ait; verè dixit, id à me fuit: propterea non conjugavi eam cū Sila filio meo: nec iteravit ampliùs ut conjungeretur cū illa. 27 Cúmq; fuisset tempus partûs ejus, ecce gemini in utero ejus. 28 Et cùm pareret, eduxit alter ex eis manum suam, tulitque obstetrix coccinum, & alligavit illud ipsi, & ait; Hic egressus est prior. 29 Cúm verò retraxisset manum suam, egressus est frater ejus, dixitque; Quàm pulchrum incrementum tuum in diebus meis! & vocavit eum Phares. 30 Et postea exivit frater ejus, super cujus manu erat coccinum; & vocavit eum Zareh.

CAP. XXXIX.

1 ET Joseph descendit in Ægyptum, emitque eum Phutiphar servus Pharaonis, princeps gladiatorum, vir Ægyptius, de manu Arabum qui duxerant eum illuc. 2 Eratq; Deus cū Ioseph, & erat vir prosper, & mansit in domo domini sui Ægyptii. 3 Cúmque vidisset dominus ejus Deum esse cum illo, & omnia quæcunque faciebat, Deum prosperare in manu ipsius; 4 Invenit gratiā apud eum, & servivit ei, & præfecit eum domui suæ, & omnia bona sua posuit in manu ejus. 5 Et à quo tempore præfecit eum domui suæ, & omnibus bonis suis, benedixit Deus domum Ægyptii propter Ioseph, & erat benedictio ejus in omnibus bonis illius, in domibus, & ruribus.

ספר בראשית : לט

secum cognovit non & ,Joseph manu in ,sibi quæ omnia reliquit Et
6 ויעזב כל־אשר־לו ביד־יוסף ולא־ידע אתו
Joseph erat Et .*comedens* ipse quem ,panem nisi ,quicquam
מאומה כי אם־הלחם אשר־הוא אוכל ויהי יוסף
verba post fuit Et .aspectu pulcher & ,formâ pulcher
7 יפה־תאר ויפה מראה: ויהי אחר הדברים
,Joseph ad suos oculos ejus domini uxor levavit & , ista
האלה ותשא אשת־אדניו את־עיניה אל־יוסף
uxorem ad dixit & ,renuit Et .mecum Concumbe : dixit &
8 ותאמר שכבה עמי: וימאן ויאמר אל־אשת
,domo in quid ,mecum cognovit non meus dñs Ecce : sui domini
אדניו הן אדני לא־ידע אתי מה־בבית
domo in *magnus ipse Non* .mei manu in dedit ,ei est quod omne &
9 וכל אשר־יש־לו נתן בידי: איננו גדול בבית
, te nisi quicquam me à prohibuit non Et .*me præ* hâc
הזה ממני ולא־חשך ממני מאומה כי אם־אותך
grande malum faciam quomodo Et .ejus uxor tu quod eo in
באשר את־אשתו ואיך אעשה הרעה הגדלה
Joseph ad *eam loqui ut* fuit Et ? Deum contra *peccabo &* ,hoc
10 הזאת וחטאתי לאלהים: ויהי כדברה אל־יוסף
existendum ad, eam apud concumbendū ad ,eam ad audiret non & ,*die* : *die*
יום יום ולא־שמע אליה לשכב אצלה להיות
domum est ingressus & ,hanc diem secundùm ,fuit Et .eâ cum
11 עמה: ויהי כהיום הזה ויבא הביתה
.domo in illic domus viris ex *vir* non & :suum opus *faciendum ad*
לעשות מלאכתו ואין איש מאנשי הבית שם בבית:
reliquit & .mecum Concumbe :dicendo ,*ejus veste in* eum apprehendit Et
12 ותתפשהו בבגדו לאמר שכבה עמי ויעזב
fuit Et .foras est egressus Et .fugit & ,ejᵒ manu in suū vestimentū
13 בגדו בידה וינס ויצא החוצה: ויהי
fugisset & ,suâ manu in suū vestimentū reliquisset quòd ,*eam videre ut*
כראותה כי־עזב בגדו בידה וינס
:dicendo ,eos ad dixit & ,suæ domus *viros ad clamavit* Et .foras
14 החוצה: ותקרא לאנשי ביתה ותאמר להם לאמר
est Ingressᵒ .*nos in illudendum ad* ;Hebræū virum nobis adduxit ,Videte
ראו הביא לנו איש עברי לצחק בנו בא
fuit Et .magnâ voce in clamavi & ,mecum concumbendum ad ,me ad
15 אלי לשכב עמי ואקרא בקול גדול: ויהי
reliquit & ;clamassem & ,meam vocem elevassem quòd ,*eum audire ut*
כשמעו כי־הרימתי קולי ואקרא ויעזב
retinuit Et .foras est egressus & ,fugit & ,me apud suum vestimentū
16 בגדו אצלי וינס ויצא החוצה: ותנח
.suam domum ad *ejus dominum venire ad usq;* ,se apud ejus vestimentū
בגדו אצלה עד־בוא אדניו אל־ביתו:
est Ingressus : dicendo ista verba secundùm eum ad est locuta Et
17 ותדבר אליו כדברים האלה לאמר בא
.*me in illudendum ad* ,nobis adduxisti quem ,Hebræus servus me ad
אלי העבד העברי אשר־הבאת לנו לצחק בי:
suū vestimentū reliquit & ,clamassem & ,meā vocē *me levare ut* fuit Et
18 ויהי כהרימי קולי ואקרא ויעזב בגדו
.foras fugit & ,me apud
אצלי וינס החוצה:

Versio VULG. LAT.

6 Nec quidquam aliud noverat, nisi panem quo vescebatur. Erat autem Joseph pulchrâ facie, & decorus aspectu. 7 Post multos itaque dies injecit domina sua oculos suos in Joseph, & ait; Dormi mecum. 8 Qui nequaquam acquiescens operi nefario, dixit ad eam; Ecce dominus meus, omnibus mihi traditis, ignorat quid habeat in domo sua. 9 Nec quidquam est quod non in mea sit potestate, vel non tradiderit mihi, præter te, quæ uxor ejus es: quo modo ergò possum hoc malum facere, & peccare in Deum meum? 10 Hujuscemodi verbis per singulos dies, & mulier molesta erat adolescenti, & ille recusabat stuprum. 11 Accidit autem quâdam die, ut intraret Joseph domum, & operis quidpiam absque arbitris faceret. 12 Et illa apprehensâ laciniâ vestimenti ejus, diceret; Dormi mecum. Qui relicto in manu ejus pallio fugit, & egressus est forás. 13 Cúmque vidisset mulier vestem in manibus suis, & se esse contemptam, 14 Vocavit ad se homines domus suæ, & ait ad eos; En introduxit virum Hebræum ut illuderet nobis: ingressus est ad me, ut coiret mecum: cúmque ego succlamâssem, 15 Et audîsset vocem meam, reliquit pallium quod tenebam, & fugit forás. 16 In argumentum ergò fidei, retentum pallium ostendit marito revertenti domum, 17 Ait; Ingressus est ad me servus Hebræus, quem adduxisti, ut illuderet mihi: 18 Cúmq; audîsset me clamare, reliquit pallium quod tenebam, & fugit forás.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

6 Καὶ ἐπέτρεψε πάντα ὅσα ἦν αὐτῷ, εἰς χεῖρας Ἰωσήφ· ϗ οὐκ ᾔδει τῶν (θ) καθ' αὐτὸν οὐδὲν, πλὴν τοῦ ἄρτου, οὗ ἤσθιεν αὐτός. Καὶ ἦν Ἰωσὴφ καλὸς τῷ εἴδει, ϗ ὡραῖος τῇ ὄψει σφόδρα. 7 Καὶ ἐγένετο μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, ϗ ἐπέβαλεν ἡ γυνὴ τοῦ κυρίου αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς ἐπὶ Ἰωσήφ· ϗ εἶπε, Κοιμήθητι μετ' ἐμοῦ. 8 Ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν· εἶπε δὲ τῇ γυναικὶ τοῦ κυρίου αὐτοῦ, Εἰ ὁ κύριός μου οὐ γινώσκει δι' ἐμὲ οὐδὲν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ϗ πάντα ὅσα ἐστὶν αὐτῷ, ἔδωκεν εἰς τὰς χεῖράς μου, 9 Καὶ οὐχ ὑπερέχει ἐν τῇ (ι) οἰκίᾳ ταύτῃ οὐθὲν ἐμοῦ, οὐδὲ ὑπεξῄρηται ἀπ' ἐμοῦ οὐδὲν, πλὴν σοῦ, διὰ τὸ σὲ γυναῖκα αὐτοῦ εἶναι. ϗ πῶς ποιήσω τὸ ῥῆμα τὸ πονηρὸν τοῦτο, ϗ ἁμαρτήσομαι ἐναντίον τοῦ Θεοῦ; 10 Ἡνίκα δὲ (κ) ἐλάλει τῷ Ἰωσὴφ ἡμέραν ἐξ ἡμέρας, ϗ οὐχ ὑπήκουεν αὐτῇ καθεύδειν μετ' αὐτῆς, τοῦ 11 συγγενέσθαι αὐτῇ. Ἐγένετο δὲ τοιαύτη τις (λ) ἡμέρα, ϗ εἰσῆλθεν Ἰωσὴφ εἰς τὴν οἰκίαν (μ) ποιεῖν τὰ ἔργα αὐτοῦ, ϗ οὐθεὶς (ν) ἦν 12 τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἔσω. Καὶ ἐπεσπάσατο αὐτὸν τῶν (ξ) ἱματίων, λέγουσα, Κοιμήθητι μετ' ἐμοῦ. ϗ (ο) καταλιπὼν τὰ ἱμάτια (π) αὐτοῦ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῆς, ἔφυγε ϗ ἐξῆλθεν 13 ἔξω. Καὶ ἐγένετο ὡς εἶδεν ὅτι (ρ) καταλιπὼν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐν ταῖς χερσὶν (σ) 14 αὐτῆς, ἔφυγε ϗ ἐξῆλθεν ἔξω, Καὶ ἐκάλεσε τοὺς ὄντας ἐν τῇ οἰκίᾳ· ϗ εἶπεν αὐτοῖς, λέγουσα, Ἴδετε, εἰσήγαγεν ἡμῖν παῖδα Ἑβραῖον, ἐμπαίζειν ἡμῖν· εἰσῆλθε πρός με, λέγων, Κοιμήθητι μετ' ἐμοῦ· ϗ ἐβόησα φωνῇ 15 μεγάλῃ. Ἐν δὲ τῷ ἀκοῦσαι αὐτὸν, ὅτι ὕψωσα τὴν φωνήν μου ϗ ἐβόησα, (τ) καταλιπὼν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ παρ' ἐμοὶ, ἔφυγε ϗ ἐξ- 16 ῆλθεν ἔξω. Καὶ καταλιμπάνει τὰ ἱμάτια παρ' ἑαυτῇ, ἕως ἦλθεν ὁ κύριος εἰς τὸν οἶ- 17 κον αὐτοῦ. Καὶ ἐλάλησεν αὐτῷ κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, λέγουσα, Εἰσῆλθε πρός με ὁ παῖς ὁ Ἑβραῖος, ὃν εἰσήγαγες πρὸς ἡμᾶς, ἐμπαῖξαί μοι· καὶ εἶπέ μοι, (υ) κοιμηθήσομαι 18 μετὰ σοῦ. Ὡς δὲ ἤκουσεν, ὅτι ὕψωσα τὴν φωνήν μου ϗ ἐβόησα, (φ) καταλιπὼν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ παρ' (χ) ἐμοὶ, ἔφυγε ϗ ἐξῆλθεν ἔξω.

Et commisit omnia, quæcumque sibi erant, in manus Joseph: neq; cognoscebat quicquā eorum, quæ circa se erant, præter panē, quem ipse edebat. Et erat Joseph pulcher specie, & decorus aspectu valdè. 7 *Et factū est post verba hæc: & injecit uxor domini ejus oculos suos in Joseph, & dixit;* 8 *Dormi mecum. Ille autem noluit: dixit autem uxori domini sui, Si dominus meus nihil (c) scit propter me in domo sua; & omnia, quæcunq; habet, dedit in manus meas;* 9 *Et (d) nihil est in domo hac, quod supra me sit: neq; subtractum est à me quicquam præter te, eò quòd tu uxor illius es: Et quomodò faciam verbum hoc malum, & peccabo coram Deo?* 10 *Cùm autem loqueretur ad Ioseph diem ex die; & non obediebat ei, ut dormiret cum ea ad cocundum cum ea.* 11 *Facta est autem talis quædam dies: & introivit Ioseph in domum ad faciendum opera sua: & nemo eorum qui in domo erat intus.* 12 *Et attraxit eum vestimentis, dicens; Dormi mecum. Et relinquens vestimenta sua in manibus ejus, fugit, & exivit forás.* 13 *Et factum est, ut vidit, quia relinquens vestimenta sua in manibus ejus, fugit, & exivit forás;* 14 *Et vocavit eos, qui erant in domo: & ait illis, dicens; Videte, introduxit nobis puerum Hebræum ad illudendum nobis. Introivit ad me dicens, Dormi mecum: & clamavi voce magnâ.* 15 *Cùm autem audiret ipse, quia exaltaveram vocem meam, & clamaveram; relinquens vestimenta sua apud me, fugit, & exivit foras.* 16 *Et retinet vestimenta apud seipsam, donec venit dominus in domum suam.* 17 *Et locuta est ei secundùm verba hæc, dicens; Intravit ad me puer ille Hebræus, quem introduxisti ad nos, ad illudendum mihi: & dixit mihi, Dormiam tecum.* 18 *Vt autem audivit, quia exaltaveram vocem meam, & clamaveram; relictis vestimentis suis apud me, fugit, & exiit forás.*

MS. A. (θ) καθ' ἑαυτὸν (ι) οἰκίᾳ αὐτοῦ (κ) ἐλάλει Ἰωσὴφ (λ) ἡμέρα, εἰσῆλθεν (μ) τοῦ ποιεῖν (ν) ἦν ἐν (ξ) ἱματίων αὐτοῦ, λέγουσα, (ο) καταλείπων (π) αὐτοῦ, ἔφυγεν (ρ) κατέλειπεν (σ) αὐτῆς, καὶ ἔφυγεν (τ) καταλείπων (υ) κοιμήθητι μετ' ἐμοῦ. (φ) κατέλειπεν (χ) ἐμοὶ, καὶ ἔφυγεν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 ܘܫܒܩ ܟܠ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܠܗ ܒܐܝܕܗ ܕܝܘܣܦ. ܘܠܐ ܝܕܥ ܥܡܗ ܡܕܡ. [illegible]

Reliquit igitur quæcunque habebat, in manu Joseph: nec noverat cum eo quicquā, præter panem quo vescebatur. Joseph autē formoso erat aspectu, & eleganti forma. *Tentatio Josephi, quâ celebris redditus est.* 7 Contigit autem post has res gestas, ut injiceret uxor heri sui oculum suum in Joseph, diceretque ad eum; Dormi mecum. 8 At noluit, dixítque uxori domini sui; En dominᵒ meus ignorat mecum quid sit domi suæ, & quicquid habet subdidit potestati manuum mearum: 9 Nec est quisquam me major in domo ista, nec excepit à me quicquam præter te, quòd uxor ejus sis: quomodo ergò perpetrabo flagitium hoc ingens, & peccabo in Deum? 10 Quúmq; diceret ei quotidie, nec audiret eam, ut dormiret apud eam, essétque cum illa; 11 Accidit quodam die ut ingrediente Joseph domum ad agendū opus *aliquod*, dum nullus domesticorum illic adesset in domo; 12 Apprehenderet illa vestem ejus, dicerétque ad eum; Dormi mecum: at ipse relictâ veste suâ in manibus ejus, fugit, et exivit in plateā. 13 Factúmq; est ut quum vidisset illa quòd reliquisset vestem suam in manibus ejus, fugissetque in plateam; 14 Vocaret domesticos suos, dicerétque ad eos, Videte quòd adduxerit nobis servum Hebræum, ut nos rideret: ingressus est ad me, ut dormiret mecum, ego verò exclamavi voce elatâ: 15 Quúmque audisset quòd extulissem vocem meam & clamâssem, reliquit vestem suam in manibᵒ meis, & fugiens, egressus est in plateam. 16 Posuítque vestem ejus apud se, donec ingrederetur herus ejus domum. 17 Et dixit ei talia verba, Ingressᵒ est ad me servᵒ Hebræᵒ quē adduxisti nobis ad nos deridēdos; 18 Cúmq; extulissē vocē meā, clamâsséq; relicta veste sua in manibᵒ meis, fugit & egressus est in plateam.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

6 ושבק כל־דיליה בידא דיוסף ולא־
ידע עמיה מדעם אלהן לחמא די־
הוא אכיל והוה יוסף שפיר בריוא
7 ויאי בחזוא: והוה בתר פתגמיא
האלין וזקפת אתת־רבוניה ית־
עינהא לות־יוסף ואמרת שכוב עמי:
8 וסריב ואמר לאתת רבוניה הא
רבוני לא־ידע עמי מה בביתא וכל
9 דאית ליה מסר בידי: ליתוהי רב
בביתא הדין מני ולא־מנע מני
מדעם אלהן יתיך בדיל דאת־
אתתיה ואיכדין אעבד בישתא
10 רבתא הדא ואחוב קדם יי: והוה כד־
מלילת עם־יוסף יום יום ולא־קביל
מנה למשכב לותה למהוי עמה:
11 והוה כיומא הדין ועל לביתא
למבדק בכתבי־חושבניה ולית
אנש מאנשי ביתא תמן בביתא:
12 ואחדתיה בלבושיה למימר שכוב
עמי ושבקיה ללבושיה בידה וערק
13 ונפק לשוקא: והוה כד חזת ארי־
שבקיה ללבושיה בידה וערק
14 לשוקא: וקרת לאנשי ביתה
ואמרת להון למימר חזו איתי לנא
גברא עבראה לחיכא בנא על לותי
למשכב עמי וקרית בקלא רמא:
15 והוה כד־שמע ארי־ארימית קלי
וקרית ושבקיה ללבושיה לותי
16 וערק ונפק לשוקא: ואנחת
ללבושיה לותה עד־דעל רבוניה
17 לביתיה: ומלילת עמיה כפתגמיא
האלין למימר על לותי עבדא
עבראה די־איתיתא לנא לחיכא בי:
18 והוה כד־ארימית קלי וקרית
ושבקיה ללבושיה לותי וערק
לשוקא:

6 Et reliquit omnia sua in manu Joseph: & non noverat cum eo quicquam, nisi panem quo vescebatur: erátque Joseph pulcher facie, & decorus aspectu. 7 Et factum est post verba hæc, levavit uxor domini sui oculos ad Joseph: & 8 dixit, Cuba mecum. Et noluit: & ait uxori domini sui; Ecce dominus meus non novit mecum quæ in domo suâ sunt: & omnia sua tradidit in manu meâ. 9 Non est ipse major me in domo hac: neque prohibuit à me quicquam; præter te, eò quòd tu uxor ejus es: quomodo ergo faciam hoc magnum malum, & peccabo coram Deo? 10 Et factum est, cum loqueretur cum Joseph per singulos dies: non acquievit ei ut cubaret cum eâ, ut esset cum eâ. 11 Et factum est quadam die; & ingressus est in domum, ut investigaret scripturas rationis suæ: & nullus vir de hominibus domus erat ibi in domo. 12 Apprehendítque vestimenta ejus, dicens, Cuba mecum: & reliquit vestimenta sua in manu ejus; & fugit, & egressus est forás. 13 Et factum est cùm vidisset, quòd reliquisset vestimenta ejus in manu suâ: 14 & quòd fugisset foras. Vocavit viros domus suæ, & ait eis, dicens; Videte, adduxit nobis virum Hebræum, ut illuderet nobis: ingressus est ad me ut cubaret mecum; & 15 clamavi voce magnâ. Et factum est cùm audiret, quòd elevarem vocem meam & clamarem: reliquit vestimenta sua apud me; & fugit & egressus est foras. 16 Et retinuit vestimentum ejus apud se, donec veniret dominus ejus in 17 domum suam. Et locuta est cum eo verba hæc, dicens: Ingressus est ad me servus Hebræus, quem adduxisti nobis, 18 ut illuderet mihi. Et factum est, cùm elevarem vocē meā, & clamarē: reliquit vestimenta sua apud me, & fugit foras.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

6 *Ideo relinquebat omnia in manu Josephi, nec cognoscebat quicquam suum præter panem quem comedebat: Erat autem Joseph speciosus formâ, & pulcher aspectu.* 7 *Et factum est post res istas, ut levaret uxor domini sui oculos suos ad Josephum, diceretque ei; Dormi mecum.* 8 *Sed recusavit, dicens uxori domini sui; Ecce dominus meus non cognoscit mecum quidquam in domo sua, & omnia quæ sua sunt dedit in manum meam.* 9 *Nec ullus est major me in domo ista, neque prohibuit à me quicquam præter te, eò quòd uxor ipsius es, & quomodo faciam malum grande hoc & peccabo Deo?* 10 *Cùm autem loqueretur Josepho quotidie, & non obediret ei ut concumberet secum, essetque cum ea.* 11 *Accidit talis dies ut ingrederetur Joseph domum ad faciendū opus suū domi, nullusq; esset ex domesticis intus:* 12 *Tum apprehendit eum per vestes suas, dicens; Dormi mecum: reliquit autem vestes suas in manu ejus & fugit, & egressus est foras.* 13 *Factumq; est cùm vidit quòd reliquisset vestes suas in manu sua, & fugisset & egressus fuisset foras;* 14 *ut clamaret ad homines domûs suæ, et loqueretur eis, dicens; Videte, introduxit nobis hominem Hebræum ut rideret nos: venit ad me ut concumberet mecum, et clamavi voce magnâ;* 15 *Cúmq; audiret quòd exaltaveram vocem meam et clamarem, tum reliquit vestes suas in manu mea, et aufugit et egressus est foras.* 16 *Et restituit vestimenta ejus apud seipsam, donec veniret dominus ejus in domum suam.* 17 *Locutaq; est ei secundùm verba ista, dicens; Venit ad me servus Hebræus quem nobis adduxisti, ad illudendum mihi.* 18 *Cúmque exaltarem vocem meam et clamarem, tum reliquit vestes suas apud me, et fugit foras.*

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * فترك جميع ماله بيده ولم يفتقد مما معه شيئا الا الطعام الذي ياكله * وكان يوسف حسن
الحلية والمنظر جميعا * ولما كان بعد هذه الامور * مدت امراة مولاه عينها الي يوسف * وقالت 7
ضاجعني * فابى وقال لها هوذا مولاي لا يعرف معي ما في المنزل * وجميع ماله قد جعله في يدي 8
* وليس هو في هذا البيت باكثر تصرفا مني * ولم يصد عني شيئا غيرك لانك زوجته * 9
فكيف اصنع هذه السيئة العظيمة واعصي الله * فلما كلمته يوما بعد آخر * ولم يقبل منها 10
ان ينام بجانبها ليكون معها * وكان في بعض الايام انه دخل الي البيت ليصنع صنعا له * 11
ولم يكن رجل من اهل البيت فيه * تعلقت بقميصه قائلة ضاجعني * فترك قميصه في 12
يدها وخرج الي السوق * فلما رات انه قد ترك قميصه في يدها وخرج الي السوق * دعت باهل 13 14
بيتها وقالت لهم * انظروا كيف جاءنا بعبد عبراني ليلعب بنا * اتاني ليضاجعني * فناديت
بصوت عال * فلما سمعني قد رفعت صوتي فناديت * ترك قميصه بيدي وهرب وخرج الي السوق 15
* ووضعت قميصه عندها الي ان دخل مولاه الي منزله * فقالت له مثل هذا القول اتاني العبد 16 17
العبراني الذي جئتنا به ليلاعبني * وكان عند رفع صوتي وناديت * ترك قميصه جانبي 18
وهرب الي السوق *

6 *Igitur reliquit omnia bona sua in manu ejus, nec invisebat quicquam ex iis quæ cum eo erant, nisi cibum quem comedebat. Eratq; Ioseph venustus formâ & aspectu simul.* 7 *Cúmque factum esset post has res, extendit uxor domini ejus oculum suum ad Ioseph, & ait; Accumbe mecum.* 8 *Renuit verò, ac dixit ei; Ecce dominus meus ignorat mecum quid sit domi, & omnia bona sua jam posuit in manu mea:* 9 *Nec est in ista domo qui plura me gerat, nec interdixit mihi quicquam præter te, quia es uxor ejus: Quomodo ergò committam hanc iniquitatem maximam, & contradicam Deo?* 10 *Cúmque locuta esset ei unâ die post alteram, nec auscultâsset ei ut dormiret ad latus ejus, ut esset cum ea,* 11 *Accidissetque quadam die ut ingrederetur domum ad agendum negotium quod habebat, & non esset quispiam ex domesticis in ea,* 12 *Apprehendit tunicam ejus, dicens; Accumbe mecum; at ipse relinquens tunicā suā in manu ejus, exivit ad plateam.* 13 *Cùm autē vidisset quòd reliquisset tunicā suā in manu ejus, & exiisset ad plateā,* 14 *Vocavit domesticos suos, & dixit eis; Videte quomodo attulerit nobis mancipium Hebræum, ut illuderet nobis. Venit ad me ut cubaret mecum, clamavique voce altâ.* 15 *Cúmque audisset me extulisse vocem meam, & exclamâsse, reliquit tunicam suam in manu mea, & fugit, & egressus est ad plateam.* 16 *Et deposuit tunicam ejus apud se, quousque ingressus esset dominus ipsius domum suam.* 17 *Et dixit ei hujusmodi sermonem, Venit ad me mancipium Hebræum quod adduxisti ad nos, ut illuderet me.* 18 *At attollente me vocem meam, & exclamante, reliquit tunicam suam prope me, & fugit ad plateam.*

est locuta quæ ,ſuæ uxoris verba ejus dominus *audire ut* fuit Et

19 וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ אֲדֹנָיו אֶת־דִּבְרֵי אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר דִּבְּרָה

est iratus & ,tuus ſervus mihi fecit *iſta verba* Secundùm :dicendo ,eum ad

אֵלָיו לֵאמֹר כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה עָשָׂה לִי עַבְדֶּךָ וַיִּחַר

carceris *domum ad* eum *dedit* & ,eum Joſeph domin⁹ accepit Et .ejus furor

20 אַפּוֹ׃ וַיִּקַּח אֲדֹנֵי יוֹסֵף אֹתוֹ וַיִּתְּנֵהוּ אֶל־בֵּית הַסֹּהַר

domo in ibi fuit & :*ligati* regis vincti quo loco

מְקוֹם אֲשֶׁר־אֲסוּרֵי הַמֶּלֶךְ אֲסוּרִים וַיְהִי־שָׁם בְּבֵית

,miſericordiã eũ ad inclinavit & , Joſeph cum Dominus fuit Et .carceris

21 הַסֹּהַר׃ וַיְהִי יְהוָה אֶת־יוֹסֵף וַיֵּט אֵלָיו חָסֶד

princeps dedit Et .carceris dom⁹ principis oculis in ej⁹ gratiã dedit &

22 וַיִּתֵּן חִנּוֹ בְּעֵינֵי שַׂר בֵּית־הַסֹּהַר׃ וַיִּתֵּן שַׂר

domo in qui ,vinctos omnes Joſeph manu in ,carceris domus

בֵּית־הַסֹּהַר בְּיַד־יוֹסֵף אֵת כָּל־הָאֲסִירִם אֲשֶׁר בְּבֵית

Neque *.faciens erat* ipſe ,ibi *facientes* quæ omnia & ,carceris

23 הַסֹּהַר וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר עֹשִׂים שָׁם הוּא הָיָה עֹשֶׂה׃ אֵין

quod eo in ,ej⁹ manu in *quicquam omne videns* carceris dom⁹ princeps

שַׂר בֵּית־הַסֹּהַר רֹאֶה אֶת־כָּל־מְאוּמָה בְּיָדוֹ בַּאֲשֶׁר

.faciens proſperare Dominus ,*faciens* ipſe quod & :eo cũ Dominus

יְהוָה אִתּוֹ וַאֲשֶׁר־הוּא עֹשֶׂה יְהוָה מַצְלִיחַ׃

CAP. XL. מ

,Ægypti regis pincerna peccaverunt *hæc verba* poſt ,fuit Et

1 וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה חָטְאוּ מַשְׁקֵה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם

ſuper Parhoh ſuccenſuit Et .Ægypti regi ſuo domino ,piſtor &

2 וְהָאֹפֶה לַאֲדֹנֵיהֶם לְמֶלֶךְ מִצְרָיִם׃ וַיִּקְצֹף פַּרְעֹה עַל

.piſtorum principem cõtra & ,pincernarũ principẽ *ſuper* ,*ſuos eunuchos duos*

שְׁנֵי סָרִיסָיו עַל שַׂר הַמַּשְׁקִים וְעַל שַׂר הָאוֹפִים׃

domum ad ,laniorum principis domus cuſtodiã in eos *dedit* Et

3 וַיִּתֵּן אֹתָם בְּמִשְׁמַר בֵּית שַׂר הַטַּבָּחִים אֶל־בֵּית

princeps *commendavit* Et .*ibi* vinctus Joſeph quo loco ,carceris

4 הַסֹּהַר מְקוֹם אֲשֶׁר יוֹסֵף אָסוּר שָׁם׃ וַיִּפְקֹד שַׂר

dies fuerunt Et .eis miniſtrabat & ,*eis cum* Joſeph laniorum

הַטַּבָּחִים אֶת־יוֹסֵף אִתָּם וַיְשָׁרֶת אֹתָם וַיִּהְיוּ יָמִים

ſuum ſomnium quiſq; ,ipſi ambo ſomnium ſomniaverũt Et .cuſtodiã in

בְּמִשְׁמָר׃ וַיַּחַלְמוּ חֲלוֹם שְׁנֵיהֶם אִישׁ חֲלֹמוֹ

pincerna :ſui ſomnii ſolutionẽ ſecundũ quiſque .una nocte in

5 בְּלַיְלָה אֶחָד אִישׁ כְּפִתְרוֹן חֲלֹמוֹ הַמַּשְׁקֶה

.carceris domo in vincti qui ,Ægypti regi qui piſtor &

6 וְהָאֹפֶה אֲשֶׁר לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם אֲשֶׁר אֲסוּרִים בְּבֵית הַסֹּהַר׃

.*conturbati ipſi* ecce & ,eos vidit & :diluculo in Joſeph eos ad venit Et

וַיָּבֹא אֲלֵיהֶם יוֹסֵף בַּבֹּקֶר וַיַּרְא אֹתָם וְהִנָּם זֹעֲפִים׃

,ſui dñi domus cuſtodiã in ſecum qui ,Parhoh *eunuchos* interrogavit Et

7 וַיִּשְׁאַל אֶת־סְרִיסֵי פַרְעֹה אֲשֶׁר אִתּוֹ בְמִשְׁמַר בֵּית־אֲדֹנָיו

Somniũ :eũ ad dixerunt Et ?hodie *malæ* veſtræ facies Cur :dicendo

8 לֵאמֹר מַדּוּעַ פְּנֵיכֶם רָעִים הַיּוֹם׃ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו חֲלוֹם

Nonne :Joſeph eos ad dixit Et .*illud non ſolvens* & ,ſomniavim⁹

חָלַמְנוּ וּפֹתֵר אֵין אֹתוֹ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף הֲלוֹא

.mihi quæſo Narrate ?ſolutiones Dei

לֵאלֹהִים פִּתְרֹנִים סַפְּרוּ־נָא לִי׃

Verſio VULG. LAT.

19 His auditis dominus, & nimiùm credulus verbis conjugis, iratus eſt valdè. 20 Traditdítque Joſeph in carcerem, ubi vincti regis cuſtodiebantur, & erat ibi clauſus. 21 Fuit autem Dominus cum Joſeph, & miſertus illi⁹, dedit ei gratiam in conſpectu principis carceris. 22 Qui tradidit in manu illius univerſos vinctos qui in cuſtodia tenebantur: & quidquid fiebat, ſub ipſo erat. 23 Nec noverat aliquid, cunctis ei creditis: Dominus enim erat cum illo, & omnia opera ejus dirigebat.

CAP. XL.

1 His ita geſtis, accidit ut peccarent duo Eunuchi, pincerna regis Ægypti, & piſtor, 2 domino ſuo. Iratúſque contra eos Pharaoh, (nam alter pincernis præerat, alter piſtoribus) 3 Miſit eos in carcerem principis militum, in quo erat vinctus & Joſeph. 4 At cuſtos carceris tradidit eos Joſeph, qui & miniſtrabat eis. Aliquantulum temporis fluxerat, & illi in cuſtodia tenebantur. 5 Videruntque ambo ſomnium nocte unâ juxta interpretationem congruam ſibi. 6 Ad quos cùm introîſſet Joſeph manè, & vidiſſet eos triſtes, 7 Sciſcitatus eſt eos, dicens; Cur triſtior eſt hodiè ſolito 8 facies veſtra? Qui reſponderunt, Somnium vidimus, & non eſt qui interpretetur nobis. Dixítque ad eos Joſeph, Numquid non Dei eſt interpretatio? referte mihi quid videritis.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

19 Ἐγένετο δὲ, ὡς ἤκουσεν (ϯ) ὁ κύριος αὐτοῦ τὰ ῥήματα τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, ὅσα ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν, λέγουσα, Οὕτως ἐποίησέ μοι 20 ὁ παῖς σου, καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ. Καὶ (ω) λαβὼν ὁ κύριος Ἰωσὴφ, (α) ἐνέβαλεν αὐτὸν εἰς τὸ ὀχύρωμα, εἰς τὸν τόπον ἐν ᾧ οἱ δεσμῶται τοῦ βασιλέως κατέχονται ἐκεῖ ἐν τῷ ὀχυρώματι. 21 Καὶ ἦν κύριος μετὰ Ἰωσὴφ, καὶ κατέχεεν αὐτοῦ ἔλεος· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν ἐναντίον τοῦ ἀρχιδεσμοφύλακος. 22 Καὶ ἔδωκεν ὁ ἀρχιδεσμοφύλαξ τὸ δεσμωτήριον διὰ χειρὸς Ἰωσὴφ, καὶ πάντας τοὺς ἀπηγμένους ὅσοι ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, καὶ πάντα ὅσα ποιοῦσιν (β) ἐκεῖ, αὐτὸς ἦν ποιῶν. 23 Οὐκ ἦν ὁ ἀρχιδεσμοφύλαξ τοῦ δεσμωτηρίου γινώσκων δι' αὐτὸν οὐθέν· πάντα γὰρ ἦν διὰ χειρὸς Ἰωσὴφ, διὰ τὸ τὸν κύριον μετ' αὐτοῦ εἶναι· καὶ ὅσα αὐτὸς (γ) ἐποίει, ὁ κύριος εὐώδου ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ.

Factum eſt autem, ut audivit dominus ejus verba uxoris ſuæ, quæ locuta eſt ad eum, dicens; Sic fecit mihi puer tuus; & indignatus eſt irâ: Et capiens dominus Joſeph injecit illum in cuſtodiam, in locum in quo vincti regis detinentur ibi in cuſtodia. Et fuit Dominus cum Joſeph, & effudit miſericordiam ſuam, & dedit illi gratiam coram principe cuſtodiæ carceris. Et dedit (e) princeps cuſtodiæ carceris carcerem per manum Ioſeph, & omnes (f) abductos, quicumque erant in carcere: & omnia quæcumq; faciunt illic, ipſe erat faciens. Non erat princeps cuſtodiæ carceris de carcere cognoſcens quicquam propter ipſum. Omnia enim erant per manum Ioſeph; eò quòd Dominus eſſet cum eo: & quæcumq; ipſe faciebat, Dominus proſperabat in manibus ejus.

MS. A. (ϯ) κύριος τὰ (ω) ἔλαβεν (α) καὶ ἐνέβαλεν (β) ἐκεῖ. Οὐκ ἦν ὁ ἀρχιδεσμοφύλαξ γινώσκων (γ) ἐποίει, κύριος εὐοδοῖ

ΚΕΦ. μ'. 40.

1 Ἐγένετο δὲ μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, ἥμαρτεν ὁ ἀρχιοινοχόος τοῦ βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ ὁ ἀρχισιτοποιὸς τῷ κυρίῳ αὐτῶν 2 βασιλεῖ Αἰγύπτου. Καὶ ὠργίσθη Φαραὼ ἐπὶ τοῖς δυσὶν εὐνούχοις αὐτοῦ, ἐπὶ τῷ ἀρχιοινοχόῳ, καὶ ἐπὶ τῷ ἀρχισιτοποιῷ. 3 Καὶ ἔθετο αὐτοὺς ἐν (α) φυλακῇ εἰς τὸ δεσμωτήριον, 4 εἰς τὸν τόπον, οὗ Ἰωσὴφ ἀπῆκτο ἐκεῖ. Καὶ συνέστησεν ὁ ἀρχιδεσμώτης τῷ Ἰωσὴφ αὐτούς· καὶ παρέστη αὐτοῖς. ἦσαν δὲ ἡμέρας 5 ἐν τῇ φυλακῇ. Καὶ εἶδον ἀμφότεροι (β) ἐνύπνιον ἐν μιᾷ νυκτί. ἡ δὲ ὅρασις τοῦ ἐνυπνίου τοῦ ἀρχιοινοχόου καὶ ἀρχισιτοποιοῦ, οἳ ἦσαν τῷ βασιλεῖ Αἰγύπτου, οἱ ὄντες ἐν τῷ 6 (γ) δεσμωτηρίῳ, ἦν αὕτη. Εἰσῆλθε πρὸς αὐτοὺς Ἰωσὴφ τὸ πρωΐ, καὶ εἶδεν αὐτοὺς, 7 καὶ ἦσαν τεταραγμένοι. Καὶ ἠρώτα τοὺς εὐνούχους Φαραὼ, οἳ ἦσαν μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ φυλακῇ παρὰ τῷ κυρίῳ αὐτοῦ, λέγων, Τί ὅτι τὰ πρόσωπα ὑμῶν σκυθρωπὰ σήμερον; 8 Οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ, Ἐνύπνιον εἴδομεν, καὶ ὁ (δ) συγκρίνων οὐκ ἔστιν αὐτό. Εἶπε δὲ αὐτοῖς Ἰωσὴφ, Οὐχὶ διὰ τοῦ θεοῦ ἡ διασάφησις αὐτῶν ἐστι; διηγήσασθε οὖν μοι.

CAP. XL.

1 Factum eſt autem poſt verba hæc: peccavit princeps (a) vinariorum regis Ægypti, et princeps piſtorum domino ſuo regi Ægypti. 2 Et irat⁹ eſt Pharao ſuper duos Eunuchos ſuos, ſuper principẽ vinariorum, & ſuper principem piſtorum. 3 Et poſuit eos in cuſtodia in carcerem, in locum, in quem Ioſeph erat abductus illic. 4 Et commendavit (b) princeps carceris ipſi Ioſeph eos: & aſtitit eis. Fuerunt autem (c) dies in cuſtodia. 5 Et viderunt utrique ſomnium in una nocte. (d) Viſio autem ſomnii principis vinariorum, & principis piſtorum, qui erant regi Ægypti, qui erant in carcere, fuit hæc. 6 Intravit ad eos Ioſeph manè: & vidit eos, & erant (e) perturbati. 7 Et interrogavit eunuchos Pharaonis, qui ſecũ erant in cuſtodia apud dominum ſuum, dicens, Quid, quod facies veſtræ triſtes ſunt hodiè? 8 At illi dixerunt ei, Somnium vidimus, & non eſt qui illud conjectet. Dixit autem eis Ioſeph, Nonne per Deum declaratio ipſorũ eſt? Narrate igitur mihi.

MS. A. (α) φυλακῇ, παρὰ τῷ ἀρχιδεσμοφύλακι, εἰς τὸ (β) ἐνύπνιον, ἑκάτερος ἐνύπνιον ἐν μιᾷ νυκτί. ὅρασις τοῦ ἐνυπνίου αὐτοῦ. ὁ ἀρχιοινοχόος καὶ ὁ ἀρχισιτοποιὸς, οἳ ἦσαν (γ) δεσμωτηρίῳ. Εἰσῆλθεν δὲ πρὸς αὐτοὺς τὸ πρωῒ Ἰωσὴφ, καὶ (δ) συγκρίνων αὐτὸ οὐκ ἔστιν.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܘܟܕ ܫܡܥ ܡܪܗ ܡܠܘܗܝ ܕܐܢܬܬܗ ܕܐܡܪܐ ܠܗ. ܕܐܝܟ ܦܬܓܡ̈ܐ ܗܠܝܢ ܥܒܕ ܠܝ ܥܒܕܟ. * 19

ܐܬܚܡܬ ܚܡܬܗ. * ܘܕܒܪܗ ܡܪܗ ܘܐܪܡܝܗ ܒܝܬ ܐܣܝܪ̈ܐ. ܐܬܪ ܕܐܣܝܪ̈ܝ ܡܠܟܐ ܐܣܝܪܝܢ 20

ܗܘܘ. ܘܗܘܐ ܬܡܢ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪ̈ܐ. * ܘܗܘܐ ܡܪܝܐ ܥܡ ܝܘܣܦ. ܘܐܪܟܢ ܥܠܘܗܝ ܛܝܒܘܬܐ. 21

ܘܝܗܒ ܠܗ ܪ̈ܚܡܐ ܩܕܡ ܪܒ ܒܝܬ ܐܣܝܪ̈ܐ. * ܘܝܗܒ ܪܒ ܒܝܬ ܐܣܝܪ̈ܐ ܒܐܝܕܗ ܕܝܘܣܦ ܠܟܠܗܘܢ 22

ܐܣܝܪ̈ܐ ܕܒܒܝܬ ܐܣܝܪ̈ܐ. ܘܟܠ ܡܕܡ ܕܥܒܕܝܢ ܗܘܘ ܬܡܢ. ܗܘ ܥܒܕ ܗܘܐ. * ܘܠܐ ܗܘܐ ܪܒ ܒܝܬ 23

ܐܣܝܪ̈ܐ ܚܙܐ ܗܘܐ ܡܕܡ ܒܐܝܕܗ. ܡܛܠ ܕܡܪܝܐ ܥܡܗ ܗܘܐ. ܘܟܠ ܕܥܒܕ ܗܘܐ ܡܪܝܐ ܡܨܠܚ ܗܘܐ.

ܩܦܠܐܘܢ . ܡ .

ܘܗܘܐ ܒܬܪ ܦܬܓܡ̈ܐ ܗܠܝܢ. ܣܟܠܘ ܪܒ ܫܩܘ̈ܝܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܪܒ ܢܚܬܘܡ̈ܐ. ܠܡܪܗܘܢ 1

ܡܠܟܐ ܕܡܨܪܝܢ. * ܘܐܬܚܡܬ ܦܪܥܘܢ ܥܠ ܬܪ̈ܝܢ ܡܗܝܡܢܘ̈ܗܝ. ܥܠ ܪܒ ܫܩܘ̈ܝܐ. ܘܥܠ ܪܒ 2

ܢܚܬܘܡ̈ܐ. * ܘܝܗܒ ܐܢܘܢ ܒܡܛܪܬܐ. ܒܝܬ ܪܒ ܩܛܘ̈ܠܐ. ܒܝܬ ܐܣܝܪ̈ܐ. ܐܬܪ ܕܝܘܣܦ ܐܣܝܪ 3

ܗܘܐ ܬܡܢ. * ܘܐܫܠܡ ܪܒ ܩܛܘ̈ܠܐ ܠܝܘܣܦ ܥܡܗܘܢ. ܘܡܫܡܫ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܘܗܘܘ ܝܘܡ̈ܬܐ 4

ܒܡܛܪܬܐ. * ܘܚܠܡܘ ܚܠܡܐ ܬܪܝܗܘܢ. ܓܒܪ ܚܠܡܗ ܒܚܕ ܠܠܝܐ. ܓܒܪ ܐܝܟ ܦܘܫܩ ܚܠܡܗ. 5

ܪܒ ܫܩܘ̈ܝܐ ܘܪܒ ܢܚܬܘܡ̈ܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܕܐܣܝܪܝܢ ܗܘܘ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪ̈ܐ. * ܘܥܠ ܠܘܬܗܘܢ 6

ܝܘܣܦ ܒܨܦܪܐ. ܘܚܙܐ ܐܢܘܢ ܘܗܐ ܥܒܝܣܝܢ. * ܘܫܐܠ ܠܡܗܝܡܢܘ̈ܗܝ ܕܦܪܥܘܢ ܕܥܡܗ. 7

ܒܡܛܪܬܐ ܒܝܬ ܡܪܗ ܠܡܐܡܪ. ܠܡܢܐ ܐܦ̈ܝܟܘܢ ܒܝ̈ܫܢ ܝܘܡܢܐ. * ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܚܠܡܐ ܚܠܡܢ. 8

ܘܦܫܘܩܐ ܠܝܬ ܠܗ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܘܣܦ. ܠܐ ܗܘܐ ܠܐܠܗܐ ܦܘܫܩܐ. ܐܫܬܥܘ ܠܝ.

19 Cùm igitur audîſſet herus ej⁹ verba uxoris ſuæ dicentis ad eum, Secũdũ verba iſta fecit mihi ſervus tuus, æſtuavit furor ej⁹: 20 Arripiénſque eum domin⁹ ej⁹, injecit eum in carcerem, ubi vincti regis erant concluſi, mãſitq; ibi in carcere. 21 Fuit autẽ Dñs cũ Joſepho, & effudit ſuper eum miſericordiã, dedítq; ei gratiã in oculis præpoſiti carceris. 22 Tradidítq; præpoſit⁹ carceris in manũ Joſephi, omnes vinctos qui erant in carcere; & quicquid agebant ibi, ipſe agebat. 23 Et præfectus carceris nullã explorabat rem in manu ej⁹: quandoquidem Dñs erat cum eo, & quicquid faciebat, Dñs fortunabat.

CAP. XL.

1 Et factum eſt poſt ſermones iſtos, ut peccarent princeps pincernarum regis Ægypti, & princeps piſtorum, in dominum ſuum regem Ægypti. 2 Quare iratus eſt Pharaon in ambos eunuchos ſuos, in principem pincernarum, & in principem piſtorũ: 3 Conjecítque eos in carcerem, in domum *ſcilicet* præfecti militum, in eum locum ubi Joſeph vinctus detinebatur. 4 Præfecítque princeps militum Joſephum ſuper eos, & miniſtrabat eis, fueruntque ad dies in carcere. 5 Somniaverunt autem ambo, quilibet ſomnium ſuum in nocte eâdem, unuſquiſque juxta interpretationem ſomnii ſui, pincerna *videlicet*, ac piſtor regis Ægypti, qui detruſi erant in carcerem. 6 Ad quos ingreſſus Joſeph mane, contemplatus eſt eos, & ecce erant mœſti. 7 Interrogavítque eunuchos Pharaonis qui ſecum erant in carcere, in domo domini ſui, & dixis ad eos; Cur mœſti ſunt vultus veſtrî hodie? 8 Reſponderunt ei, Somnium ſomniavimus, & interpretem non habet. Dixit eis Joſeph, Nonne Dei ſunt interpretationes? narrate mihi.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

19 וַהֲוָה כַּד שְׁמַע רִבּוֹנֵיהּ יָת פִּתְגָמֵי אִתְּתֵיהּ דִּי מַלֵּילַת עִמֵּיהּ לְמֵימַר כְּפִתְגָמַיָּא הָאִלֵּין עֲבַד לִי עַבְדָּךְ וּתְקֵיף רוּגְזֵיהּ׃ 20 וּדְבַר רִבּוֹנֵיהּ דְּיוֹסֵף יָתֵיהּ וִיהָבֵיהּ בְּבֵית אֲסִירֵי אֲתַר דִּי אֲסִירֵי דְמַלְכָּא אֲסִירִין וַהֲוָה תַמָּן בְּבֵית אֲסִירֵי׃ 21 וַהֲוָה מֵימְרָא דַיְיָ בְּסַעְדֵּיהּ דְּיוֹסֵף וּנְגַד לֵיהּ חִסְדָּא וִיהָבֵיהּ לְרַחֲמִין בְּעֵינֵי רַב בֵּית אֲסִירֵי׃ 22 וִיהַב רַב בֵּית אֲסִירֵי בִּידָא דְּיוֹסֵף יָת כָּל אֲסִירַיָּא דִּי בְּבֵית אֲסִירֵי וְיָת כָּל דְּעָבְדִין תַּמָּן מִמֵּימְרֵיהּ הֲוָה מִתְעֲבֵיד׃ 23 לֵית רַב בֵּית אֲסִירֵי חָזֵי יָת כָּל סוּרְחָן בִּידֵיהּ בְּדְמֵימְרָא דַיְיָ בְּסַעְדֵּיהּ וְדִי הוּא עָבֵיד יְיָ מַצְלַח׃

מ

1 וַהֲוָה בָּתַר פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין סְרָחוּ שָׁקְיָא מַלְכָּא דְמִצְרַיִם וְנַחְתּוֹמָא לְרִבּוֹנֵיהוֹן לְמַלְכָּא דְמִצְרָיִם׃ 2 וּרְגַז פַּרְעֹה עַל תְּרֵין רַבְרְבָנוֹהִי עַל רַב שָׁקֵי וְעַל רַב נַחְתּוֹמֵי׃ 3 וִיהַב יָתְהוֹן בְּמַטְּרַת בֵּית רַב קָטוֹלַיָּא בְּבֵית אֲסִירֵי אַתְרָא דִּי יוֹסֵף אֲסִיר תַּמָּן׃ 4 וּמַנִּי רַב קָטוֹלַיָּא יָת יוֹסֵף עִמְּהוֹן וְשַׁמֵּשׁ יָתְהוֹן וַהֲווֹ יוֹמִין בְּמַטְּרָא׃ 5 וַחֲלַמוּ חֶלְמָא תַּרְוֵיהוֹן גְּבַר חֶלְמֵיהּ בְּלֵילְיָא חַד גְּבַר כְּפֻשְׁרָן חֶלְמֵיהּ שָׁקְיָא וְנַחְתּוֹמָא דִּי לְמַלְכָּא דְמִצְרַיִם דַּאֲסִירִין בְּבֵית אֲסִירֵי׃ 6 וַאֲתָא לְוָתְהוֹן יוֹסֵף בְּצַפְרָא וַחֲזָא יָתְהוֹן וְהָא אִנּוּן נְסִיסִין׃ 7 וּשְׁאַל יָת רַבְרְבֵי פַרְעֹה דִּי עִמֵּיהּ בְּמַטְּרָא בֵּית רִבּוֹנֵיהּ לְמֵימַר מָה דֵּין אַפֵּיכוֹן בִּישִׁין יוֹמָא דֵין׃ 8 וַאֲמַרוּ לֵיהּ חֶלְמָא חֲלַמְנָא וּפָשַׁר לֵית לֵיהּ וַאֲמַר לְהוֹן יוֹסֵף הֲלָא מִן קֳדָם יְיָ פֻּשְׁרַן אִשְׁתָּעוֹ כְעַן לִי׃

19 Et factum eſt cùm audiret dñs ejus verba uxoris ſuæ, quæ locuta eſt ad eum, dicens; Sicut verba hæc fecit mihi ſervus tuus: & iratus eſt furor ejus. 20 Tulitq; dñs Joſeph eum, & tradidit eum in domum carceris, ubi vincti regis erant: eratq; ibi in domo carceris. 21 Et fuit verbum dñi in auxilium Joſeph; & fecit cum eo miſericordiam: & dedit illi gratiam *in oculis principis* carceris. 22 Et tradidit princeps carceris in manu Joſeph, oĩes vinctos qui erant in domo carceris: & oĩa quæ fiebant ibi, *juxta verbum illius fiebant*. 23 Nullum delictũ videbat princeps carceris in manu ej⁹; eò quòd verbũ Dñi erat in auxilium ejus: & quod ipſe faciebat, Dominus dirigebat.

CAP. XL.

1 Et factũ eſt poſt verba hæc; peccaverunt pincerna regis Ægypti, & piſtor: dño ſuo regi Ægypti. 2 Et irat⁹ eſt Pharao contra duos principes ſuos: contra principem pincernarũ, & contra principem piſtorũ. 3 Et poſuit eos in cuſtodia, in domo magiſtri militum, in domo vinctorum: ubi Joſeph erat vinctus. 4 Et poſuit princeps militum cum eis Joſeph, & miniſtrabat eis: & fuerunt aliquibus diebus in cuſtodiâ. 5 Somniaverunt autem ſomniũ ambo, unuſquiſq; ſomniũ ſuũ in nocte unâ; ſinguli juxta interpretationẽ ſomnii ſui: pincerna videlicet & piſtor regis Ægypti, qui vincti erant 6 in domo carceris. Venit ad eos Joſeph mane: & vidit eos; & ecce erant triſtes. 7 Et interrogavit principes Pharaonis; qui ſecũ erant in cuſtodiâ in domo dñi ſui, dicens: Quare facies veſtræ triſtes ſũt 8 hodie? Et dixerũt ei; Somniũ ſomniavimus, & non eſt qui interpretetur illud: dixítque eis Joſeph; Utiq; à facie Dei eſt interpretatio; narrate obſecro, mihi.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

19 Et factũ eſt cum audiret dominus ejus verba uxoris ſuæ, quæ locuta erat ei, dicens; Secundùm verba iſta fecit mihi ſervus tuus, ut exardeſceret ira ejus. 20 Et acciperet ipſum dominus Ioſephi, & poneret eũ in carcerem, in locum in quo vincti regis detinentur, fuitq; ibi in carcere. 21 Sed fuit Dominus cum Ioſepho, et extendit in eum miſericordiam. 22 Et poſuit gratiam ejus in oculis præfecti carceris, ita ut quæcunque fierent ibi, ipſe faceret. 23 Præfectus carceris non conſiderabat quicquã in manu ejus; eò quòd Dominus erat cum illo; & quæcunque faciebat, Domin⁹ proſperabat.

CAP. XL.

1 Accidit autem poſt res iſtas ut peccarent, Pincerna regis Ægypti, et Piſtor, adverſus dominũ ſuum regẽ Ægypti. 2 Exardéſcitque Pharao adverſus duos Eunuchos ſuos, adverſus præfectum pincernarum, & adverſus præfectum piſtorum. 3 Dedit eos in cuſtodiam domûs præfecti coquorum, in carcerem, locũ in quo vinctus erat Ioſeph. 4 Et commendavit præfect⁹ coquorum eos Ioſepho, qui miniſtrabat eis: fuerunt autem aliquot dies in cuſtodia. 5 Somniaruntq; ſomniũ ambo, unuſquiſque ſomnium ſuum unâ nocte; unuſquiſque juxta interpretationẽ ſuam ſomniavit, Pincerna & Piſtor regis Ægypti qui vincti erant in domo carceris. 6 Venit autem ad eos Ioſeph manè viditque eos, & ecce turbati erant. 7 Et interrogavit Eunuchos Pharaonis, qui erant cũ ipſo in cuſtodia, in domo domini ſui, dicens; Quare facies veſtræ triſtes ſunt hodie? 8 Et reſponderunt ei, Somnium ſomniavimus, & non eſt qui interpretetur illud: Et dixit eis Ioſeph, Nonne Dei ſunt interpretationes? narrate quæſo mihi.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فلما سمع مولاه كلام زوجته التي قالت له كذا صنع بي عبدك * اشتد غضبه عليه 19

* فاخذه واودعه السجن الموضع الذي فيه اسري الملك محبوسون * فاقام في السجن 20

* وكان الله معه ايضا * وامال اليه فضله * ورزقه حظا عند رييس السجن * حتى جعل في يده 21 22

جميع الاساري الذين في السجن * وجميع ما كانوا يصنعون ثم هو كان مدبرٍ * وليس رييس 23

السجن يري شيا منكرا عليه لان الله معه * وما يفعله فالله منجحه *

* الفصل الاربعون *

* وكان بعد هذه الامور ان ساقي ملك مصر والخباز اذنبا الي سيدهما * فسخط فرعون علي كل 1 2

خادميه * رييس السقاة ورييس الخبازين * وجعلهما في حفظ في منزل رييس السيافين في السجن 3

الذي يوسف محبوس فيه * ووكل رييس السيافين عليهما يوسف ليخدمهما * واقاما مدة في الحفظ 4

* الي ان رايا جميعا رويا * كل واحد منهما علي حدته في ليلة واحدة * وكان حلم كل واحد حسب 5

تفسير * الساقي والخباز اللذان لملك مصر الماسوران في السجن * فدخل اليهما يوسف بالغداة 6

فراهما كاىبين * فسال خادمي فرعون اللذان معه في حفظ بيت مولاه * وقال لهما ما بال 7

وجوهكما متغيرين اليوم * فقالا له راينا رويا وليس لها مفسر * قال لهما الا ان التفاسير لله * لكن 8

قصوها علي *

19 Cúmque audiſſet dominus ejus ſermonem uxoris ſuæ, quem dixit ei; Sic fecit mihi ſervus tuus, invaluit furor ejus in eum. 20 Apprehenditque eum, & commiſit illum carceri, loco in quo vincti regis erant clauſi; manſitque in carcere. 21 Et erat Deus cum eo etiam, & convertit ad eum gratiam ſuam, & conceſſit ei ſortem apud principem carceris: 22 Ita ut poſuerit in manu ejus omnes vinctos qui erant in carcere, & omnium quæ agebant ibi, ipſe eſſet gubernator. 23 Et princeps carceris nihil videbat difficile illi, quoniam Deus cum eo erat; & quidquid faciebat, Deus proſperabat.

CAP. XL.

1 Et accidit poſt hujuſmodi res, ut pincerna regis Ægypti & piſtor, deliquiſſent in dominum ſuum. 2 Et periratus eſt Pharaon ambobus miniſtris ſuis, principi pincernarum, & principi piſtorum: 3 Et poſuit ambos in cuſtodia in domo principis ſpiculatorum, in carcere in quo Ioſeph erat clauſus. 4 At verò princeps ſpiculatorum conſtituit ſuper eos Ioſeph, ut ſerviret ambobus. Et morati ſunt ad tempus in cuſtodia; 5 Quoadúſque vidiſſent ambo ſomnium ſimul, quilibet eorum per ſe ſeparatim in nocte una. Et erat ſomnium uniuſcujuſque ſecundùm interpretationem ſuam, pincernæ, & piſtoris regis Ægypti vinctorum in carcere. 6 Et ingreſſus eſt ad eos Joſeph manè, & vidit eos mœſtos: 7 Et interrogavit ambos ſervos Pharaonis qui ſecum erant in cuſtodia domûs domini ſui, & ait illis; Quare facies veſtræ mutatæ ſunt hodiè? 8 Dixerunt ei; Vidimus ſomnia, & non habent interpretem. Ait illis; Annon interpretationes ad Deum pertinent? ſed narrate illa mihi.

ספר בראשית : מ

dixit & : Joſeph ipſi ſuum ſomnium pincernarum princeps narravit Et
9 וַיְסַפֵּר שַׂר־הַמַּשְׁקִים אֶת־חֲלֹמוֹ לְיוֹסֵף וַיֹּאמֶר
tres vite in Et .meas facies ad vitis ecce & ,meo ſomnio In : ei
10 לוֹ בַּחֲלוֹמִי וְהִנֵּה־גֶפֶן לְפָנָי׃ וּבַגֶּפֶן שְׁלֹשָׁה
fecerunt Coqu ce .ej° flos aſcendit germinans tanquam ipſa & : rami
שָׂרִיגִם וְהִוא כְפֹרַחַת עָלְתָה נִצָּהּ הִבְשִׁילוּ
accipiebam & :meâ manu in Parhoh calix Et .uvas ejus botri
11 אַשְׁכְּלֹתֶיהָ עֲנָבִים׃ וְכוֹס פַּרְעֹה בְּיָדִי וָאֶקַּח אֶת־
dabam & ,Parhoh calicem in eas exprimebam & ,uvas
הָעֲנָבִים וָאֶשְׂחַט אֹתָם אֶל־כּוֹס פַּרְעֹה וָאֶתֵּן אֶת־
.ej° interpretatio Hæc: Joſeph ei dixit Et .Parhoh volam ſuper calicem
12 הַכּוֹס עַל־כַּף פַּרְעֹה׃ וַיֹּאמֶר לוֹ יוֹסֵף זֶה פִּתְרֹנוֹ
diebus tribus adhuc In .ipſi dies tres ,rami Tres
13 שְׁלֹשֶׁת הַשָּׂרִגִים שְׁלֹשֶׁת יָמִים הֵם׃ בְּעוֹד שְׁלֹשֶׁת יָמִים
dabis &,tuam ſedem ſuper te faciet redire &,tuum caput Parhoh elevabit
יִשָּׂא פַרְעֹה אֶת־רֹאשֶׁךָ וַהֲשִׁיבְךָ עַל־כַּנֶּךָ וְנָתַתָּ
fuiſti qua priorem rationem ſecundùm ej° manu in Parhoh calicem
כוֹס־פַּרְעֹה בְּיָדוֹ כַּמִּשְׁפָּט הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר הָיִיתָ
: tibi fuerit bene quando ,tecū mei memento Sed .ej° pincerna
14 מַשְׁקֵהוּ׃ כִּי אִם־זְכַרְתַּנִי אִתְּךָ כַּאֲשֶׁר יִיטַב לָךְ
ad mei mentionē facies & :miſericordiam mecum quæſo facies &
וְעָשִׂיתָ־נָּא עִמָּדִי חָסֶד וְהִזְכַּרְתַּנִי אֶל־
auferendo furto Quia .hâc domo è me fac educere & ,Parhoh
15 פַּרְעֹה וְהוֹצֵאתַנִי מִן־הַבַּיִת הַזֶּה׃ כִּי־גֻנֹּב
;quicquam feci non hic etiam & :Hebræorū terrâ è ſum ablat° furto
גֻּנַּבְתִּי מֵאֶרֶץ הָעִבְרִים וְגַם־פֹּה לֹא־עָשִׂיתִי מְאוּמָה
bonum quia ,piſtorum princeps vidit Et .ciſternâ in me ponerēt quòd
16 כִּי־שָׂמוּ אֹתִי בַּבּוֹר׃ וַיַּרְא שַׂר־הָאֹפִים כִּי־טוֹב
tria ecce &,meo ſomnio in ego Etiam :Joſeph ad dixit & :ſolvit
פָּתָר וַיֹּאמֶר אֶל־יוֹסֵף אַף־אֲנִי בַּחֲלוֹמִי וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה
cibo omni ex ſuperiori caniſtro in Et .meū caput ſuper alba caniſtra
17 סַלֵּי חֹרִי עַל־רֹאשִׁי׃ וּבַסַּל הָעֶלְיוֹן מִכֹּל מַאֲכַל
deſuper caniſtro è eos comedens volatile & :piſtoris opere Parhoh
פַּרְעֹה מַעֲשֵׂה אֹפֶה וְהָעוֹף אֹכֵל אֹתָם מִן־הַסַּל מֵעַל
Tria .ej° interpretatio Hæc :dixit & ,Joſeph reſpōdit Et .meo capite
18 רֹאשִׁי׃ וַיַּעַן יוֹסֵף וַיֹּאמֶר זֶה פִּתְרֹנוֹ שְׁלֹשֶׁת
auferet diebus tribus adhuc In .ipſi dies tres ,caniſtra
19 הַסַּלִּים שְׁלֹשֶׁת יָמִים הֵם׃ בְּעוֹד שְׁלֹשֶׁת יָמִים יִשָּׂא
comedet &,lignū ſuper te ſuſpendet & ,te deſuper tuum caput Parhoh
פַרְעֹה אֶת־רֹאשְׁךָ מֵעָלֶיךָ וְתָלָה אוֹתְךָ עַל־עֵץ וְאָכַל
die ,tertiā die in ,fuit Et .te deſuper tuam carnem volatile
20 הָעוֹף אֶת־בְּשָׂרְךָ מֵעָלֶיךָ׃ וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי יוֹם
elevavit &,ſuis ſervis omnib° conviviū fecit & ,Parhoh naſci
הֻלֶּדֶת אֶת־פַּרְעֹה וַיַּעַשׂ מִשְׁתֶּה לְכָל־עֲבָדָיו וַיִּשָּׂא
medio in piſtorum principis caput & ,pincernarū principis caput
אֶת־רֹאשׁ שַׂר הַמַּשְׁקִים וְאֶת־רֹאשׁ שַׂר הָאֹפִים בְּתוֹךְ
,ſuā propinationē ad pincernarum principem fecit redire Et. ſuorū ſervorū
21 עֲבָדָיו׃ וַיָּשֶׁב אֶת־שַׂר הַמַּשְׁקִים עַל־מַשְׁקֵהוּ
.Parhoh volam ſuper calicem dedit &
וַיִּתֵּן הַכּוֹס עַל־כַּף פַּרְעֹה׃

Verſio VULG. LAT.

9 Narravit prior, præpoſitus pincernarū, ſomnium ſuum; 10 Videbam coram me vitem: In qua erant tres propagines, creſcere paulatim in gemmas, & poſt flores uvas matureſcere: 11 Calicémque Pharaonis in manu mea: tuli ergò uvas & expreſſi in calicem quem tenebam, & tradidi poculum 12 Pharaoni. Reſpondit Joſeph, Hæc eſt interpretatio ſomnii: Tres propagines, tres adhuc 13 dies ſunt. Poſt quos recordabitur Pharao miniſterii tui, & reſtituet te in gradū priſtinum: dabiſque ei calicem juxta officium tuum, ſicut 14 antè facere conſueveras. Tantùm memento mei, cùm benè tibi fuerit, & facias mecum miſericordiam: ut ſuggeras Pharaoni, ut educat me de iſto 15 carcere. Quia furto ſublatus ſum de terra Hebræorum, & hîc innocens in lacum 16 miſſus ſum. Videns piſtorum magiſter, quòd prudenter ſomnium diſſolviſſet; ait; Et ego vidi ſomnium, quòd tria caniſtra farinæ haberem ſu- 17 per caput meum. Et in uno caniſtro quod erat excelſius, portare me omnes cibos qui fiunt arte piſtoriâ, avéſque 18 comedere ex eo. Reſpondit Joſeph, Hæc eſt interpretatio ſomnii: Tria caniſtra, tres adhuc dies ſunt. 19 Poſt quos auferet Pharao caput tuum, ac ſuſpendet te in cruce, & lacerabunt volucres 20 carnes tuas. Exinde dies tertius natalitius Pharaonis erat: qui faciens grande convivium pueris ſuis, recordatus eſt inter epulas magiſtri pincernarum, & 21 piſtorum principis. Reſtituítque alterum in locum ſuum, ut porrigeret ei poculum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

9 Καὶ διηγήσατο ὁ ἀρχιοινοχόος τὸ ἐνύπνιον αὐτοῦ τῷ Ἰωσὴφ, καὶ εἶπεν, Ἐν τῷ ὕπνῳ 10 μου ἦν ἄμπελος ἐναντίον μου. Ἐν δὲ τῇ ἀμπέλῳ τρεῖς πυθμένες, καὶ αὐτὴ θάλλουσα ἀνενηνοχυῖα βλαστούς· πέπειροι οἱ βότρυες 11 σταφυλῆς. Καὶ τὸ ποτήριον Φαραὼ ἐν τῇ χειρί μου· καὶ ἔλαβον τὴν σταφυλὴν, καὶ ἐξέθλιψα αὐτὴν εἰς τὸ ποτήριον, καὶ ἔδωκα τὸ 12 ποτήριον (ε) εἰς τὴν χεῖρα Φαραώ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰωσὴφ, Τοῦτο ἡ σύγκρισις αὐτοῦ. Οἱ τρεῖς πυθμένες, τρεῖς ἡμέραι εἰσίν. 13 Ἔτι τρεῖς ἡμέραι, καὶ μνησθήσεται Φαραὼ τῆς ἀρχῆς σου, καὶ ἀποκαταστήσει σε ἐπὶ τὴν ἀρχιοινοχοΐαν σου, καὶ δώσεις τὸ ποτήριον Φαραὼ εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ κατὰ τὴν ἀρχήν σου 14 τὴν προτέραν, ὡς ἦσθα οἰνοχοῶν. Ἀλλὰ μνήσθητί μου διὰ σεαυτοῦ, ὅταν (ζ) εὖ γένηταί σοι· καὶ ποιήσεις ἐν ἐμοὶ ἔλεος· καὶ μνησθήσῃ περὶ (η) ἐμοῦ πρὸς Φαραὼ, καὶ ἐξ- 15 άξεις με ἐκ τοῦ ὀχυρώματος τούτου. Ὅτι κλοπῇ ἐκλάπην ἐκ γῆς Ἑβραίων· καὶ ὧδε οὐκ ἐποίησα οὐδὲν, ἀλλ' ἐνέβαλόν με εἰς τὸν 16 λάκκον τοῦτον. Καὶ εἶδεν ὁ ἀρχισιτοποιὸς, ὅτι ὀρθῶς συνέκρινε· καὶ εἶπε τῷ Ἰωσὴφ, Κἀγὼ εἶδον ἐνύπνιον· καὶ ᾤμην τρία κανᾶ 17 χονδριτῶν αἴρειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου. Ἐν δὲ (θ) κανῷ τῷ ἐπάνω, ἀπὸ πάντων (ι) τῶν γενῶν, ὧν Φαραὼ ἐσθίει ἔργον σιτοποιοῦ· καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατήσθιεν αὐτὰ ἀπὸ τοῦ 18 κανοῦ τοῦ ἐπάνω τῆς κεφαλῆς μου. Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰωσὴφ, εἶπεν αὐτῷ, Αὕτη ἡ σύγκρισις αὐτοῦ. Τὰ τρία κανᾶ, τρεῖς ἡμέραι εἰσίν. 19 Ἔτι τριῶν (κ) ἡμερῶν, καὶ ἀφελεῖ Φαραὼ τὴν κεφαλήν σου ἀπὸ σοῦ, καὶ κρεμάσει σε ἐπὶ ξύλου, καὶ φάγεται τὰ ὄρνεα τοῦ οὐρανοῦ τὰς 20 σάρκας σου ἀπὸ σοῦ. Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, ἡμέρᾳ γενέσεως ἦν Φαραὼ, καὶ ἐποίει πότον πᾶσι τοῖς παισὶν αὐτοῦ· καὶ ἐμνήσθη τῆς ἀρχῆς τοῦ (λ) οἰνοχόου καὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ (μ) σιτοποιοῦ ἐν μέσῳ τῶν παίδων αὐ- 21 τοῦ. Καὶ ἀπεκατέστησε τὸν ἀρχιοινοχόον ἐπὶ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ· καὶ ἔδωκε τὸ ποτήριον εἰς τὴν χεῖρα Φαραώ.

9 Et narravit princeps vinariorum ſomnium ſuum ipſi Ioſeph, et dixit; In ſomno meo erat vitis in conſpectu meo: 10 In vite autem tres (f) propagines: & ipſa ferens flores producentes germina: (g) maturi botryones uvæ. 11 Et calix Pharaonis in manu mea: & ſumpſi uvam, & expreſſi eam in calicem, & dedi calicem in manum Pharaonis. 12 Et dixit ei Ioſeph, Hæc eſt interpretatio ejus. Tres propagines tres dies ſunt. 13 Adhuc triduum, & memorabitur Pharao principatum tuum, & reſtituet te in tuum (h) pincernarum principatum: & dabis calicem Pharaonis in manum ejus juxta principatum tuum priorem, ſicut fuiſti pincerna. 14 Sed memor eſto mei per temetipſum, cùm benè fuerit tibi: & facies in me miſericordiam; & memor eris mei ad Pharaonem, & educes me de cuſtodia hac. 15 Quia furto furtivè ablatus ſum de terra Hebræorum: & hîc nihil feci, ſed injecerunt me in lacum hunc. 16 Et vidit princeps piſtorum, quia rectè interpretabatur: & dixit ad Ioſeph, Et ego vidi ſomnium. Et videbar mihi tria caniſtra (k) chondritorum portare in capite meo. 17 In caniſtro autem ſuperiore, de omnibus generibus, de quibus comedit Pharao (i) opus piſtoris: & volatilia cœli comedebant ea de caniſtro, quod erat ſuper caput meum. 18 Reſpondens autem Ioſeph, dixit ei; Hic eſt interpretatio ejus. Tria caniſtra tres dies ſunt. 19 Adhuc triduum: & auferet Pharao caput tuum à te: & ſuſpendet te in ligno: & aves cœli manducabunt carnes tuas à te. 20 Factum eſt autem in die tertia, dies nativitatis erat Pharaonis & faciebat potum omnibus pueris ſuis. Et recordatus eſt principatus pincernæ, & principatus piſtoris in medio puerorum ſuorum. 21 Et reſtituit principem pincernarum in principatum ſuum: & dedit calicem in manum Pharaonis.

MS.A. (ε) εἰς τὰς χεῖρας (ζ) εὖ σοι γένηται (η) ἐμοῦ Φαραὼ, (θ) τῷ κανῷ (ι) τῶν γενημάτων, ὧν ὁ βασιλεὺς Φαραὼ (κ) ἡμερῶν, ἀφελεῖ (λ) ἀρχιοινοχόου (μ) ἀρχισιτοποιοῦ

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

9 * ܘܐܫܬܥܝ ܪܒ ܡܫܩܝܐ ܚܠܡܗ ܠܝܘܣܦ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܒܚܠܡܝ. ܗܐ ܓܦܬܐ ܩܕܡܝ.
10 * ܘܒܓܦܬܐ ܬܠܬܐ ܫܒܒܝܢ. ܘܗܝ ܟܕ ܦܪܥܬ. ܣܠܩܘ ܛܪܦܝܗ. ܘܒܫܠܘ ܣܓܘܠܝܗ.
ܘܗܘܘ ܥܢܒܐ. 11 * ܘܟܣܐ ܕܦܪܥܘܢ ܒܐܝܕܝ. ܘܢܣܒܬ ܥܢܒܐ ܘܥܨܪܬ ܐܢܘܢ ܒܟܣܗ
ܕܦܪܥܘܢ. ܘܝܗܒܬ ܟܣܐ ܠܐܝܕܝ ܦܪܥܘܢ. 12 * ܐܡܪ ܠܗ ܝܘܣܦ. ܗܢܘ ܦܘܫܩܗ ܕܚܠܡܟ.
ܬܠܬܐ ܫܒܒܝܢ. ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ ܐܢܘܢ. 13 * ܡܢ ܒܬܪ ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ ܢܥܗܕܟ ܦܪܥܘܢ.
ܘܢܦܢܝܟ ܥܠ ܕܘܟܬܟ. ܘܬܬܠ ܟܣܐ ܠܦܪܥܘܢ ܒܐܝܕܗ. ܐܝܟ ܥܝܕܐ ܩܕܡܝܐ ܕܡܫܩܐ
ܗܘܝܬ ܠܗ. 14 * ܐܠܐ ܐܬܕܟܪܢܝ ܠܘܬܟ ܡܐ ܕܛܐܒ ܠܟ. ܘܥܒܕ ܥܡܝ ܛܝܒܘܬܐ ܘܙܕܝܩܘܬܐ
ܘܐܥܗܕܢܝ ܩܕܡ ܦܪܥܘܢ. ܘܐܦܩܢܝ ܡܢ ܒܝܬ ܐܣܝܪܐ ܗܢܐ. 15 * ܡܛܠ ܕܡܓܢܒܘ ܓܢܝܒܬ
ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܥܒܪܝܐ. ܘܐܦ ܗܪܟܐ ܠܐ ܣܥܪܬ ܡܕܡ ܕܢܪܡܘܢܢܝ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. 16 * ܘܚܙܐ
ܪܒ ܢܚܬܘܡܐ ܕܫܦܝܪ ܦܫܩ. ܘܐܡܪ ܠܝܘܣܦ. ܐܦ ܐܢܐ ܒܚܠܡܝ. ܘܗܐ ܬܠܬܐ ܣܠܝܢ
ܕܚܘܪܐ ܥܠ ܪܫܝ. 17 * ܘܒܣܠܐ ܥܠܝܐ ܡܢ ܟܠ ܡܐܟܘܠܬܗ ܕܦܪܥܘܢ. ܥܒܕܐ ܕܢܚܬܘܡܐ.
ܘܦܪܚܬܐ ܐܟܠܐ ܗܘܬ ܠܗܘܢ ܡܢ ܣܠܐ ܕܥܠ ܪܫܝ. 18 * ܘܥܢܐ ܝܘܣܦ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܗܢܘ
ܦܘܫܩܗ ܕܚܠܡܟ. ܬܠܬܐ ܣܠܝܢ. ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ ܐܢܘܢ. 19 * ܡܢ ܒܬܪ ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ
ܢܣܒ ܦܪܥܘܢ ܪܫܟ ܡܢܟ. ܘܢܨܠܒܟ ܥܠ ܩܝܣܐ. ܘܢܐܟܘܠ ܦܪܚܬܐ ܒܣܪܟ ܡܢܟ.
20 * ܘܗܘܐ ܒܝܘܡܐ ܬܠܝܬܝܐ ܒܝܘܡ ܝܠܕܗ ܕܦܪܥܘܢ. ܘܥܒܕ ܡܫܬܘܬܐ ܠܟܠܗܘܢ ܥܒܕܘܗܝ.
ܘܥܗܕ ܪܫܗ ܕܪܒ ܡܫܩܝܐ. ܘܪܫܗ ܕܪܒ ܢܚܬܘܡܐ ܒܓܘ ܥܒܕܘܗܝ. 21 * ܘܐܦܢܝ ܠܪܒ
ܡܫܩܝܐ ܥܠ ܕܘܟܬܗ. ܘܝܗܒ ܟܣܐ ܒܐܝܕܝ ܦܪܥܘܢ.

9 Narravit ergò princeps pincernarum ſomnium ſuum Joſepho, & dixit ei; In ſomnio meo ecce vitis coram me, 10 Et in vite tres palmites: & ipſa cum germinaſſet, exorta ſūt folia ejus: & matureſcentes botri ejus, evaſerunt uvæ. 11 Calix verò Pharaonis erat in manibus meis: & accipiens uvas, expreſſi eas in calicem Pharaonis, dedique calicem in manus Pharaonis. 12 Ait ad eum Joſeph, Hæc eſt intepretatio ſomnii tui: Tres palmites, tres ſunt dies. 13 Poſt tres dies recordabitur tui Pharaon, & reſtituet te in ſtatum tuum, dabiſque calicem Pharaoni in manum ejus, juxta morem priſtinum quo potum illi præbebas. 14 Sed memor eſto mei apud te, cùm benefuerit tibi, & fac erga me beneficium, & juſtitiam, & mentionem mei facito coram Pharaone, & educ me de carcere iſto. 15 Nam furto ſublatus ſum è terra Hebræorum: quin & hîc nil commiſi ob quod me conjicerent in carcerem. 16 Videns autem princeps piſtorum quòd benè interpretatus eſſet, dixit Joſepho, Etiam ego in ſomnio meo *vidi*, & ecce tria caniſtra *ciborum* candidorum ſuper caput meum, 17 Et in caniſtro ſuperiori, ex omnibus cibis Pharaonis arte piſtoria paratis, & beſtia alata comedebat eos de caniſtro quod erat ſuper caput meum. 18 Reſpondit Joſeph, & dixit ad eum; Hæc eſt expoſitio ſomnii tui. Tria caniſtra, tres ſunt dies. 19 Poſt tres dies tollet Pharaon caput tuum à te, ac ſuſpendet te in ligno, comedétque volucris carnem tuam à te. 20 Contigit autem die tertia, die nataliū Pharaonis, ut faceret convivium omnibus ſervis ſuis. 21 Et mentionem fecit principis pincernarum & principis piſtorum in medio ſervorum ſuorum, & reſtituit principem pincernarum in ſtatum ſuum, dedítque calicem in manus Pharaonis.

PARAPH. CHALD. cùm VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

9 וְאִשְׁתָּעִי רַב־שָׁקֵי יָת־חֶלְמֵיהּ
לְיוֹסֵף וַאֲמַר לֵיהּ בְּחֶלְמִי וְהָא
10 גוּפְנָא קֳדָמָי׃ וּבְגוּפְנָא תְּלָתָא שִׁבְשִׁין
וְהִיא כַּד אַפְרַחַת אַפֵּיקַת לַבְלְבִין
וְאַנִיצַת נֵץ בַּשִּׁילוּ אַרְכְּלָהָא הֲווֹ
11 עִנְּבִין׃ וְכָסָא דְפַרְעֹה בִּידִי וּנְסֵיבִית
יָת עִנְּבַיָּא וַעֲצָרִית יָתְהוֹן לְכָסָא
דְפַרְעֹה וִיהָבִית יָת כָּסָא עַל־יְדָא
12 דְפַרְעֹה׃ וַאֲמַר לֵיהּ יוֹסֵף דֵּין
פּוּשְׁרָנֵיהּ תְּלָתָא שִׁבְשִׁין תְּלָתָא
13 יוֹמִין אִנּוּן׃ בְּסוֹף תְּלָתָא יוֹמִין
יִדְכְּרִנָּךְ פַּרְעֹה וִיתִיבִנָּךְ עַל־שִׁמּוּשָׁךְ
וְתִתֵּן כָּסָא דְפַרְעֹה בִּידֵיהּ כְּהִלְכְתָא
14 קַדְמָאָה דַּהֲוֵיתָא מַשְׁקֵי לֵיהּ׃ אֱלָהֵן
תִּדְכְּרִנַּנִי עִמָּךְ כַּד יֵיטַב לָךְ וְתַעְבֵּיד
כְּעַן עִמִּי טֵיבוּ וְתִדְכַּר עֲלַי קֳדָם־
פַּרְעֹה וְתַפְּקִנַּנִי מִן־בֵּית־אֲסִירֵי
15 הָדֵין׃ אֲרֵי־מִגְנַב גְּנִיבְנָא מֵאַרְעָא
עִבְרָאֵי וְאַף הָכָא לָא־עֲבַדִית
מִדָּעַם אֲרֵי־מַנִּיאוּ יָתִי בְּבֵית אֲסִירֵי׃
16 וַחֲזָא רַב־נַחְתּוֹמֵי אֲרֵי־יָאוּת פְּשַׁר
וַאֲמַר לְיוֹסֵף אַף־אֲנָא בְּחֶלְמִי וְהָא
תְּלָתָא סַלִּין דְּחִירוּ עַל־רֵישִׁי׃
17 וּבְסַלָּא עִלָּאָה מִכֹּל מֵיכְלָא דְפַרְעֹה
עוֹבַד נַחְתּוֹם וְעוֹפָא אָכֵל יָתְהוֹן מִן
18 סַלָּא מֵעִלָּוֵי רֵישִׁי׃ וַאֲתֵיב יוֹסֵף
וַאֲמַר דֵּין פּוּשְׁרָנֵיהּ תְּלָתָא סַלִּין
19 תְּלָתָא יוֹמִין אִנּוּן׃ בְּסוֹף תְּלָתָא
יוֹמִין יַעְדֵּי פַּרְעֹה יָת־רֵישָׁךְ מִנָּךְ
וְיִצְלוֹב יָתָךְ עַל־צְלִיבָא וְיֵיכוֹל עוֹפָא
20 יָת־בִּשְׂרָךְ מִנָּךְ׃ וַהֲוָה בְּיוֹמָא
תְּלִיתָאָה יוֹם בֵּית־וֶלָדָא דְפַרְעֹה
וַעֲבַד מִשְׁתְּיָא לְכָל־עַבְדוֹהִי וּדְכַר
יָת־רֵישׁ רַב שָׁקֵי וְיָת־רֵישׁ רַב
21 נַחְתּוֹמֵי בְּגוֹ עַבְדוֹהִי׃ וַאֲתֵיב יָת־
רַב שָׁקֵי עַל־שַׁקְיוּתֵיהּ וִיהַב כָּסָא
עַל־יְדָא דְפַרְעֹה׃

9 Narravítq; princeps pincernarū ſomniū ſuū Joſeph: & dixit ei; in ſomnio meo ecce 10 vitis erat corā me. Et in vite erant tres palmites: & erat quaſi florens, & producebat gemmas; & poſt flores matu- 11 rabant uvæ in botris ſuis. Et calix Pharaonis erat in manu meâ: & tollebā uvas, & exprimebā eas in *calicem* Pharaonis; & ponebā calicem in 12 manu Pharaonis. Dixítque ei Joſeph; Hæc eſt interpretatio ejus: Tres palmites tres dies 13 ſunt. In fine triū dierū recordabitur tui Pharao, & reducet te ad miniſteriū tuum: & pones calicem Pharaonis in manu ejus, ſicut ante conſueveras, quādo eras pincerna ej°. 14 Sed memento mei tecū, cùm bene fuerit tibi; & facies obſecro mecū miſericordiā: et recordaberis mei *coram Pharaone*; & educes me de hoc car- 15 cere. Quoniam furto ſublatus ſum de terrâ Hebræorū: & hic quoq; nihil feci, ut ponerent 16 me in carcerem. Et vidit princeps piſtorū quòd rectè interpretat° eſſet: & dixit ad Joſeph; Ego quoq; videbam in ſomnio meo; & ecce tria caniſtra plena pane principali, 17 erant ſup caput meū. Et in caniſtro ſuperiori erat de oñi cibo Pharaonis, qui fit arte piſtoriâ: & aves comedebant ea quæ erant in caniſtro, ſup 18 capite meo. Reſponditq; Joſeph, & ait; Hæc eſt interpretatio ej°: Tria caniſtra, tres di- 19 es ſunt. In fine triū dierū auferet Pharao caput tuū à te, et ſuſpendet te in patibulo: & comedent aves carnes tuas à 20 te. Et factum eſt in die tertio, die nativitatis Pharaonis; fecit convivium omnibus ſervis ſuis: & *tulit caput* principis pincernarum, & *caput* principis piſtorum, in 21 medio ſervorum ſuorum. Et reduxit principem pincernarum ad miniſterium ſuum: & poſuit calicem ſuper manum Pharaonis.

[illegible]

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

9 * ࠅࠉࠎࠐࠓ·ࠔࠓ·ࠄࠌࠔࠒࠉࠌ·ࠀࠕ·ࠇࠋࠌࠅ·ࠋࠉࠅࠎࠐ·ࠅࠉࠀࠌࠓ·ࠋࠅ·ࠁࠇࠋࠌࠉ·ࠅࠄࠍࠄ·ࠂࠐࠍ·ࠋࠐࠍࠉ:
10 * ࠅࠁࠂࠐࠍ·ࠔࠋࠔࠄ·ࠔࠓࠉࠂࠌ·ࠅࠄࠅࠀ·ࠊࠐࠓࠇࠕ·ࠏࠋࠕࠄ·ࠍࠑࠄ·ࠄࠁࠔࠉࠋࠅ·ࠀࠔࠊࠋࠕࠉࠄ·ࠏࠍࠁࠉࠌ:
11 * ࠅࠊࠅࠎ·ࠐࠓࠏࠄ·ࠁࠉࠃࠉ·ࠅࠀࠒࠇ·ࠀࠕ·ࠄࠏࠍࠁࠉࠌ·ࠅࠀࠔࠇࠈ·ࠀࠕࠌ·ࠀࠋ·ࠊࠅࠎ·ࠐࠓࠏࠄ·ࠅࠀࠕࠍ·ࠀࠕ·ࠄࠊࠅࠎ·ࠏࠋ·ࠊࠐ·ࠐࠓࠏࠄ:
12 * ࠅࠉࠀࠌࠓ·ࠋࠅ·ࠉࠅࠎࠐ·ࠆࠄ·ࠐࠕࠓࠍࠅ·ࠔࠋࠔࠕ·ࠄࠔࠓࠉࠂࠌ·ࠔࠋࠔࠕ·ࠉࠌࠉࠌ·ࠄࠌ:
13 * ࠁࠏࠅࠃ·ࠔࠋࠔࠕ·ࠉࠌࠉࠌ·ࠉࠔࠀ·ࠐࠓࠏࠄ·ࠀࠕ·ࠓࠀࠔࠊ·ࠅࠄࠔࠉࠁࠊ·ࠏࠋ·ࠊࠍࠊ·ࠅࠍࠕࠕ·ࠊࠅࠎ·ࠐࠓࠏࠄ·ࠁࠉࠃࠅ·ࠊࠌࠔࠐࠈ·ࠄࠓࠀࠔࠅࠍ·ࠀࠔࠓ·ࠄࠉࠉࠕ·ࠌࠔࠒࠄࠅ:
14 * ࠊࠉ·ࠀࠌ·ࠆࠊࠓࠕࠍࠉ·ࠀࠕࠊ·ࠊࠀࠔࠓ·ࠉࠉࠈࠁ·ࠋࠊ·ࠅࠏࠔࠉࠕ·ࠍࠀ·ࠏࠌࠃࠉ·ࠇࠎࠃ·ࠅࠄࠆࠊࠓࠕࠍࠉ·ࠀࠋ·ࠐࠓࠏࠄ·ࠅࠄࠅࠑࠀࠕࠍࠉ·ࠌࠍ·ࠄࠁࠉࠕ·ࠄࠆࠄ:
15 * ࠊࠉ·ࠂࠍࠁ·ࠂࠍࠁࠕࠉ·ࠌࠀࠓࠑ·ࠄࠏࠁࠓࠉࠌ·ࠅࠂࠌ·ࠐࠄ·ࠋࠀ·ࠏࠔࠉࠕࠉ·ࠌࠀࠅࠌࠄ·ࠊࠉ·ࠔࠌࠅ·ࠀࠕࠉ·ࠁࠁࠅࠓ:
16 ** ࠅࠉࠓࠀ·ࠔࠓ·ࠄࠀࠐࠉࠌ·ࠊࠉ·ࠈࠅࠁ·ࠐࠕࠓ·ࠅࠉࠀࠌࠓ·ࠀࠋ·ࠉࠅࠎࠐ·ࠀࠐ·ࠀࠍࠉ·ࠁࠇࠋࠌࠉ·ࠅࠄࠍࠄ·ࠔࠋࠔࠄ·ࠎࠋࠉ·ࠇࠓࠉ·ࠏࠋ·ࠓࠀࠔࠉ:
17 * ࠅࠁࠎࠋ·ࠄࠏࠋࠉࠅࠍ·ࠌࠊࠋ·ࠌࠀࠊࠋ·ࠐࠓࠏࠄ·ࠌࠏࠔࠄ·ࠀࠐࠄ·ࠅࠄࠏࠅࠐ·ࠀࠊࠋ·ࠀࠕࠌ·ࠌࠍ·ࠄࠎࠋ·ࠌࠏࠋ·ࠓࠀࠔࠉ:
18 * ࠅࠉࠏࠍ·ࠉࠅࠎࠐ·ࠅࠉࠀࠌࠓ·ࠆࠄ·ࠐࠕࠓࠍࠅ·ࠔࠋࠔࠕ·ࠄࠎࠋࠉࠌ·ࠔࠋࠔࠕ·ࠉࠌࠉࠌ·ࠄࠌ:
19 * ࠁࠏࠅࠃ·ࠔࠋࠔࠕ·ࠉࠌࠉࠌ·ࠉࠔࠀ·ࠐࠓࠏࠄ·ࠀࠕ·ࠓࠀࠔࠊ·ࠌࠏࠋࠉࠊ·ࠅࠕࠋࠄ·ࠀࠅࠕࠊ·ࠏࠋ·ࠏࠑ·ࠅࠀࠊࠋ·ࠄࠏࠅࠐ·ࠀࠕ·ࠁࠔࠓࠊ·ࠌࠏࠋࠉࠊ:
20 * ࠅࠉࠄࠉ·ࠁࠉࠅࠌ·ࠄࠔࠋࠉࠔࠉ·ࠉࠅࠌ·ࠄࠋࠃࠕ·ࠀࠕ·ࠐࠓࠏࠄ·ࠅࠉࠏࠔ·ࠌࠔࠕࠄ·ࠋࠊࠋ·ࠏࠁࠃࠉࠅ·ࠅࠉࠔࠀ·ࠀࠕ·ࠓࠀࠔ·ࠔࠓ·ࠄࠌࠔࠒࠉࠌ·ࠅࠀࠕ·ࠓࠀࠔ·ࠔࠓ·ࠄࠀࠐࠉࠌ·ࠁࠕࠅࠊ·ࠏࠁࠃࠉࠅ:
21 * ࠅࠉࠔࠁ·ࠀࠕ·ࠔࠓ·ࠄࠌࠔࠒࠉࠌ·ࠏࠋ·ࠌࠔࠒࠄࠅ·ࠅࠉࠕࠍ·ࠄࠊࠅࠎ·ࠏࠋ·ࠊࠐ·ࠐࠓࠏࠄ:

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM.

Tranſlatio Latina.

9 Narravit igitur Præfectus Pincernarum ſomnium ſuum Joſepho, dixitque ei; Cùm ſomniarē, ecce vitis ante me; 10 Et in vite tres palmites, ipſáque velut germinans, aſcendebat flos, maturabant botri ejus uvas. 11 Calix etiam Pharaonis erat in manu meâ, & accepi uvas, & exprimebam eas ſuper calicem Pharaonis, & dabam calicem in manum Pharaonis. 12 Tum dixit ei Joſeph, Hæc eſt interpretatio ejus: tres palmites, tres ſunt dies. 13 Adhuc tres dies, (a) extollet Pharao caput tuum, & reſtituet tibi officiū tuū, & dabis calicem Pharaoni in manum ejus juxta morem priſtinum quando eras Pincerna ejus. 14 Verùm memento mei apud teipſum quando benè fuerit tibi, & facias mihi miſericordiam, memoremq; facito mei Pharaonem, ut educat me domo iſtâ. 15 Quia furto raptus ſum de terrâ Hebræorū, atque etiam hic nō feci quicquā propter quod poſuerint me in foveam. 16 Videns autem præfectus Piſtorum quòd benè interpretatus eſſet, dixit Joſepho; Etiam ego ſomniavi, & ecce tria caniſtra farinæ ſuper caput meum: 17 Et in caniſtro excelſiore, omne genus erat cibi Pharaonis operis piſtorii: Aves autem cœli comedebant ea de caniſtro quod erat ſuper caput meum. 18 Tum reſpondit Joſeph, & dixit; Hæc eſt interpretatio ejus, Tria caniſtra tres ſunt dies. 19 Adhuc tres dies, auferet Pharao caput tuum à te, & ſuſpendet te ſuper lignum, & comedent aves cœli carnem tuam deſuper te. 20 Et factum eſt die tertio, qui erat dies natalis Pharaonis, ut faceret convivium omnibus ſervis ſuis, (b) extolleretq; caput præfecti pincernarum, (c) & caput præfecti piſtorii in medio ſervorū ſuorū. 21 (d) Reſtituitque Præfectū Pincernarū propinationi ſuæ, & dedit calicem in manum Pharaonis.

VER. SAM. (a) ſubducet Pharao rationem tuam, (b) ſubduceretq; rationem (c) & rationem (d) Et ſubduxit rationē præfecti pincernarū de propinatione ſuâ,

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

9 * فقص رييس السقاة روياه على يوسف * فقال رايت كان حفنا بين يدي * وفيه ثلاثة قضبان *
10 وهي كا فرعت * صعد نوارها * وتضجت عناقيدها * وصارت عنبا * وكان كاس فرعون في
11 يدي * فاخذت العنب وعصرتها فيها وناولته اياه * قال له يوسف هذا تفسيره * الثلاثة قضبان
12 ثلاثة ايام هي * الى ثلاثة ايام يذكرك فرعون ويردك الى منزلتك * وتناوله كاسه كالسنن الاولى
13 اذ كنت ساقيه * الان اذكرني معك اذا جاد امرك * واصطنع عندي معروفا * واذكرني عند فرعون *
14 واخرجني من هذا البيت * لاني سرقت من ارض العبرانيين * وهاهنا ايضا لم اصنع شيا
15 استحق به ان اجعل في الحبس * ولما راي رييس الخبازين انه قد فسرها له بخير * قال له رايت
16 انا ايضا كان ثلث سلال حوارى على راسي * وفي السلة العليا من جميع طعام فرعون ما
17 يصنعه الخباز * وكان الطير ياكل منه في السلة فوق راسي * فاجابه يوسف وقال هذا تفسيره *
18 الثلاث السلال ثلاثة ايام هي * والى ثلاثة ايام ينزع فرعون راسك عن بدنك * ويصلبك
19 على خشبة * وياكل الطير من لحمك * فلما كان في اليوم الثالث وهو مثل يوم مولد
20 فرعون * صنع فيه مجلسا لكل قواده * فذكر رييس السقاة ورييس الخبازين فيما بينهم * فامر
21 برد رييس السقاة الى سقيه * وناوله كاسه *

9 Et narravit princeps pincernarum ſomnium ſuum Joſepho, & ait; Vidi quaſi eſſet vitis inter manus meas: 10 Et in ea tres palmites; & ipſâ pullulante, emerſerunt flores ejus, & maturuerunt racemi ejus, & facti ſunt uvæ. 11 Eratq; calix Pharaonis in manu mea, & accepi uvam, & expreſſi eam in ipſum, & porrexi eum illi. 12 Dixit ei Joſeph, Hæc eſt interpretatio ejus. Tres palmites, tres dies ſunt. 13 Ad tres dies recordabitur tui Pharaon, & reſtituet te ad tuam dignitatem, & porriges ei calicem ejus ſecundùm priſtinam conſuetudinē cùm eſſes ejus pincerna 14 Itaque recordare mei cùm proſperatum fuerit negotium tuum, & facito erga me beneficium, & recordare mei apud Pharaonem, & educ me de hac domo. 15 Quoniam ego furtim ereptus ſum de terra Hebræorum, & hîc etiam nihil egi pro quo meruerim poni in carcere. 16 Et cùm vidiſſet princeps piſtorum, quòd interpretatus eſſet illud ei fauſtè, dixit ei; Vidi ego quoque quaſi tria caniſtra ſimilæ ſuper caput meum. 17 Et in caniſtro altiori, ex omnibus cibis Pharaonis quos facit piſtor; & volatilia comedebant ex iis in caniſtro ſuper caput meum. 18 Reſpondit ei Joſeph, & dixit; Hæc eſt interpretatio ejus. Tria caniſtra, tres dies ſunt: 19 Et ad tres dies tollet Pharaon caput tuum de corpore tuo, & crucifiget te ſuper trabem, & comedent volatilia de carne tua. 20 Cúmque fuiſſet dies tertia quæ referebat diem natalis Pharaonis, fecit in ea convivium omnibus ducibus ſuis, & mentionem fecit principis pincernarum & principis piſtorum inter eos. 21 Præcepitque ut reſtitueretur princeps pincernarum ad potum præbendum; & porrexit ei calicem ejus.

ספר בראשית : מא

Joſeph eis ſolverat ſicut ,ſuſpendit piſtorum principem Et
ואת שר־האפים תלה כאשר פתר להם יוסף׃ 22
.ej⁹ eſt oblit⁹ & ,Joſeph ipſius pincernarũ princeps eſt recordat⁹ nõ Et
ולא־זכר שר־המשקים את־יוסף וישכחהו׃ 23

CAP. XLI. מא

ecce & ,ſomnians Parhoh & ,dierum duorũ annorũ fine à fuit Et
ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חלם והנה 1
vaccæ ſeptem aſcendentes flumine è ecce Et .flumen juxta ſtans
עמד על־היאר׃ והנה מן־היאר עלת שבע פרות 2
ecce Et ;prato in paſcebant & ,carne pingues & ,aſpectu pulchræ
יפות מראה ובריאת בשר ותרעינה באחו׃ והנה 3
,aſpectu malæ ,flumine è eas poſt aſcendentes aliæ vaccæ ſeptem
שבע פרות אחרות עלות אחריהן מן־היאר רעות מראה
.fluminis labium ſuper ,vaccas apud ſtabant & ;carne tenues &
ודקות בשר ותעמדנה אצל הפרות על־שפת היאר׃
ſeptem ,carne tenues & ,aſpectu malæ vaccæ comederunt Et
ותאכלנה הפרות רעות המראה ודקת הבשר את שבע 4
.Parhoh eſt expergefact⁹ Et .pingues & ,aſpectu pulchras vaccas
הפרות יפת המראה והבריאת וייקץ פרעה׃
culmo in aſcendentes ſpicæ ſeptem ecce Et .ſecũdò ſõniavit &,dormivit Et
ויישן ויחלם שנית והנה שבע שבלים עלות בקנה 5
arefactæ & tenues ſpicæ ſeptem ecce Et .bonæ & ,pingues uno
אחד בריאות וטבות׃ והנה שבע שבלים דקות ושדופת 6
,tenues ſpicæ deglutiverũt Et .eas poſt germinantes ,Euro
קדים צמחות אחריהן׃ ותבלענה השבלים הדקות את 7
ecce &,Parhoh eſt expergefact⁹ Et.plenas &,pingues ſpicas ſeptem
שבע השבלים הבריאות והמלאות וייקץ פרעה והנה
vocavit & ,miſit & ;ej⁹ ſpũs eſt commot⁹ &,diluculo in fuit Et .ſomnium
חלום׃ ויהי בבקר ותפעם רוחו וישלח ויקרא 8
Parhoh narravit &;ej⁹ ſapiẽtes oẽs & ,Ægypti genethliacos omnes
את־כל־חרטמי מצרים ואת־כל־חכמיה ויספר פרעה
eſt locut⁹ Et .Parhoh ipſi ea ſolvens non & ,ſuum ſomnium eis
להם את־חלמו ואין־פותר אותם לפרעה׃ וידבר 9
memorans ego mea Peccata :dicendo Parhoh cum pincernarũ princeps
שר המשקים את־פרעה לאמר את־חטאי אני מזכיר
domus cuſtodiã in me dedit &,ſuos ſervos ſuper eſt irat⁹ Parhoh .hodie
היום׃ פרעה קצף על־עבדיו ויתן אתי במשמר בית 10
ſomniavim⁹ Et .piſtorum principem & ,me ,laniorum principis
שר הטבחים אתי ואת שר האפים׃ ונחלמה 11
ſolutionẽ ſecundũ Vir :ipſe & ,ego ,unâ nocte in ſomnium
חלום בלילה אחד אני והוא איש כפתרון
principi ſervus Hebræus puer nobiſcum ibi Et .ſomniavim⁹ ſui ſomnii
חלמו חלמנו׃ ושם אתנו נער עברי עבד לשר 12
,noſtra ſomnia nobis ſolvit & ;ei narravimus & ,laniorum
הטבחים ונספר־לו ויפתר־לנו את־חלמתינו
ſolvit quemadmodum ,fuit Et .ſolvit ſuum ſomniũ ſecundũ viro
איש כחלמו פתר׃ ויהי כאשר פתר־ 13
.ſuſpendit ipſum &,meã ſedem ſuper fecit redire Me .fuit ſic ,nobis
לנו כן היה אתי השיב על־כני ואתו תלה׃

Verſio VULG. LAT.

22 Alterum ſuſpendit in patibulo, ut conjectoris veritas probaretur. 23 Et tamen ſuccedentibus proſperis, præpoſitus pincernarum oblitus eſt interpretis ſui.

CAP. XLI.

1 Poſt duos annos vidit Pharao ſomnium. Putabat ſe ſtare 2 re ſuper fluvium. De quo aſcendebãt ſeptem boves, pulchræ & craſſæ nimis : & paſcebantur in locis paluſtrib⁹. 3 Aliæ quoque ſeptem emergebant de flumine, fœdæ confectæque macie : & paſcebãtur in ipſa amnis ripa in locis 4 virentibus. Devoraveruntq; eas, quarum mira ſpecies & habitudo corporum erat. 5 Expergefactus Pharao, Rurſum dormivit, & vidit alterum ſomnium : Septem ſpicæ pullulabant in culmo uno plenæ at6que formoſæ. Aliæ quoque totidem ſpicæ tenues & per7cuſſæ uredine oriebantur, Devorantes omnem priorũ pulchritudinem. Evigilans Pha8rao poſt quieté, Et facto manè, pavore perterritus, miſit ad omnes conjectores Ægypti, cunctóſq; ſapientes: & accerſitis narravit ſomnium; nec 9 erat qui interpretaretur. Tunc demum reminiſcens pincernarum magiſter, ait; Confi10teor peccatum meum. Iratus rex ſervis ſuis, me & magiſtrum piſtorum retrudi juſſit in carcerem principis mi11litum. Ubi unâ nocte uterque vidimus ſomnium præ12ſagum futurorum. Erat ibi puer Hebræus, ejuſdem ducis militum famulus : cui nar13rantes ſomnia, Audivimus quidquid poſteà rei probavit eventus. Ego enim redditus ſum officio meo : & ille ſuſpenſus eſt in cruce.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

22 Τὸν δὲ ἀρχισιτοποιὸν ἐκρέμασεν, καθὰ συνέκρινεν αὐτοῖς Ἰωσήφ. 23 (ν) Καὶ οὐκ ἐμνήσθη ὁ ἀρχιοινοχόος τοῦ Ἰωσὴφ, ἀλλ᾽ ἐπελάθετο αὐτοῦ.

MS.A. (ν) Οὐκ ἐμνήσθη δὲ

ΚΕΦ. μα΄.

1 Ἐγένετο δὲ μετὰ δύο ἔτη ἡμερῶν, Φαραὼ εἶδεν ἐνύπνιον. Ὤετο ἑστάναι ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ. 2 Καὶ ἰδοὺ ὥσπερ ἐκ τοῦ ποταμοῦ ἀνέβαινον ἑπτὰ βόες, καλαὶ τῷ εἴδει, καὶ ἐκλεκταὶ ταῖς σαρξὶ, καὶ ἐβόσκοντο ἐν τῷ Ἄχει. 3 Ἄλλαι δὲ ἑπτὰ βόες ἀνέβαινον μετὰ ταύτας ἐκ τοῦ ποταμοῦ, αἰσχραὶ τῷ εἴδει, καὶ λεπταὶ ταῖς σαρξὶ, καὶ (α) ἐνέμοντο παρὰ τὰς βόας ἐπὶ τὸ χεῖλος τοῦ ποταμοῦ. 4 Καὶ κατέφαγον αἱ ἑπτὰ βόες αἱ αἰσχραὶ καὶ λεπταὶ ταῖς σαρξὶ τὰς ἑπτὰ βόας τὰς καλὰς τῷ εἴδει, καὶ τὰς (β) ἐκλεκτὰς ταῖς σαρξί. ἠγέρθη 5 δὲ Φαραώ. Καὶ ἐνυπνιάσθη τὸ δεύτερον. Καὶ ἰδοὺ, ἑπτὰ στάχυες ἀνέβαινον (γ) ἐν τῷ πυ6θμένι ἑνὶ ἐκλεκτοὶ καὶ καλοί. (δ) Καὶ ἰδοὺ, ἑπτὰ στάχυες λεπτοὶ καὶ ἀνεμόφθοροι ἀνε7φύοντο μετ᾽ αὐτούς. Καὶ κατέπιον οἱ ἑπτὰ στάχυες οἱ λεπτοὶ καὶ ἀνεμόφθοροι τοὺς ἑπτὰ στάχυας τοὺς ἐκλεκτοὺς καὶ τοὺς πλήρεις. 8 ἠγέρθη δὲ Φαραὼ, καὶ ἦν ἐνύπνιον. Ἐγένετο δὲ πρωῒ, καὶ ἐταράχθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ. καὶ ἀποστείλας, ἐκάλεσε πάντας τοὺς ἐξηγητὰς Αἰγύπτου, καὶ πάντας τοὺς σοφοὺς αὐτῆς· καὶ διηγήσατο αὐτοῖς Φαραὼ τὸ (ε) ἐνύπνιον αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἀπαγγέλλων αὐτὸ τῷ Φα9ραώ. Καὶ ἐλάλησεν ὁ ἀρχιοινοχόος πρὸς Φαραὼ, λέγων, Τὴν ἁμαρτίαν μου ἀνα10μιμνήσκω σήμερον. Φαραὼ ὠργίσθη τοῖς παισὶν αὐτοῦ, καὶ ἔθετο ἡμᾶς ἐν φυλακῇ, ἐν τῷ οἴκῳ (ζ) τοῦ ἀρχιμαγείρου, ἐμέ τε καὶ τὸν 11 ἀρχισιτοποιόν. Καὶ εἴδομεν (η) ἐνύπνιον ἀμφότεροι ἐν νυκτὶ μιᾷ ἐγὼ καὶ αὐτὸς, ἕκα12στος κατὰ τὸ αὐτοῦ ἐνύπνιον εἴδομεν. Ἦν δὲ ἐκεῖ μεθ᾽ ἡμῶν νεανίσκος παῖς Ἑβραῖος τοῦ ἀρχιμαγείρου, καὶ διηγησάμεθα αὐτῷ, 13 καὶ συνέκρινεν ἡμῖν. Ἐγενήθη δὲ, καθὼς συνέκρινεν ἡμῖν οὕτω καὶ συνέβη, ἐμέ τε ἀποκατασταθῆναι ἐπὶ τὴν ἀρχήν μου, ἐκεῖνον δὲ κρεμασθῆναι.

22 Principem autem piſtorum ſuſpendit, ſicut interpretatus erat eis Joſeph. 23 Et non eſt recordatus princeps pincernarum ipſius Joſeph, ſed oblitus eſt ejus.

CAP. XLI.

1 Et factum eſt poſt biennium dierum, Pharao vidit ſomnium. Videbatur ſibi ſtare ſuper flumen. 2 Et ecce quaſi de flumine aſcendebant ſeptẽ boves (a) pulchræ ſpecie, & electæ carnibus, & paſcebantur (b) in Achi. 3 Aliæ autem ſeptem boves aſcendebant poſt has de flumine, turpes ſpecie, & graciles carnibus: & paſcebantur apud boves ad labium fluminis. 4 Et devorârunt ſeptem boves turpiores, & graciles carnibus, ſeptem illas boves pulchrâ ſpecie, & electas carnibus. Et expergefactus eſt Pharao. 5 Et ſomniavit ſecundò. Et ecce ſeptem ſpicæ aſcendebant in propagine una electæ et pulchræ. 6 Et ecce ſeptem ſpicæ graciles, & à vento (c) corruptæ pullulabant poſt eas. 7 Et ſeptem ſpicæ graciles, & à vento corruptæ devoraverunt ſeptem illas ſpicas electas & plenas. Expergefactus eſt autem Pharao: & (d) erat ſomnium. 8 Factum eſt autem manè, (e) turbata eſt anima ejus: & mittens vocavit omnes (f) interpretes Ægypti, & omnes ſapientes ejus: & narravit eis Pharao ſomnium ſuum: & non erat, qui illud interpretaretur Pharaoni. 9 Et locutus eſt princeps pincernarum ad Pharaonem dicens, Peccatum meum recordor hodié. 10 Pharao iratus fuit pueris ſuis, & poſuit nos in cuſtodia, in domo Archimagiri, & me & principem piſtorum. 11 Et vidimus ſomnium ambo in nocte una ego & ille, unuſquiſque juxta ſuum ſomnium vidimus. 12 Erat autem ibi nobiſcum adoleſcens puer Hæbræus Archimagiri: & naravimus ei, & interpretatus eſt (g) nobis. 13 Factum eſt autem, ſicut interpretatus eſt nobis, ità & evenit, ut ego quidem reſtituerer in principatum meum, ille verò ſuſpenderetur.

MS. A. Κεφ. μα΄. (α) ἐνέμοντο αἱ βόες παρὰ τὸ χεῖλος τοῦ ποταμοῦ ἐν τῷ Ἄχει. Καὶ (β) ἐκλεκτάς. ἠγέρθη (γ) ἐν πυθμένι (δ) Ἄλλοι δὲ ἑπτὰ (ε) ἐνύπνιον, καὶ (ζ) τοῦ ἀρχιδεσμοφύλακος, ἐμέ (η) ἐνύπνιον ἐν νυκτὶ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Principem verò piſtorum ſuſpendit, quemadmodum interpretatus fuerat eis Joſeph. 22
Et non eſt recordatus princeps pincernarum Joſephi, ſed oblitus eſt illius. 23

CAP. XLI.

Præterea contigit poſt duos annos, ut Pharaon ſomniaret ſomnium. Ecce ſtabat ad fluvium, 1 Et ecce de fluvio aſcendebant ſeptem vaccæ pulchræ aſpectu, & pingues carne, & paſcebantur in prato. 2 Et ecce ſeptem vaccæ aliæ aſcendebant poſt eas è fluvio, deformes aſpectu, & macilentæ carne, ſteterúntque prope vaccas ſuper ripam fluminis. 3 Et devorârunt vaccæ illæ quæ deformes erant aſpectu & macilentæ carne, ſeptem vaccas aſpectu pulchras, & carne pingues. 4 Et experrectus Pharaon, Rurſus dormivit, & ſomniavit ſecundâ vice; & ecce ſeptem ſpicæ aſcendebant in culmo uno, plenæ & optimæ. 5 Et en ſeptem ſpicæ tenues & percuſſæ vento uredinis pullulant poſt eas: 6 Et deglutierunt ſpicæ illæ tenues, ſeptem ſpicas pingues & plenas. 7 Evigilavítque Pharaon, & ecce ſomnium erat. Manè autem facto, exagitatus eſt ſpiritus Pharaonis, & mittens, convocavit omnes magos, omnéſque ſapientes Ægypti, narravítque eis Pharaon ſomnia ſua, nec erat qui ea interpretaretur Pharoni. 8 Locut⁹ eſt ergò princeps pincernarum coram Pharaone, ac dixit; Culpæ meæ recordor hodié. 9 Pharaon irat⁹ in ſervos ſuos, conjecit nos in carcerem in domum præfecti militum, me ſcilicet & principem piſtorum. 10 Somniavimus autem ſomnia eadem nocte ego & ille, unuſquiſque juxta interpretationem ſomnii ſui ſomniavimus. 11 Erat autem ibidem nobiſcum juvenis quidam Hebræus, ſervus præfecti militum; cui cum narraviſſemus, interpretatus eſt nobis ſomnia noſtra: cuilibet pro ſomnio ſuo interpretatus eſt. 12 Et quemadmodum interpretat⁹ fuerat nobis, ita nobis evenit: me reſtituit in ſtatũ meũ, illum verò ſuſpendit. 13

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.
תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

22 וית רב נחתומי צלב כמא דפשר
להון יוסף׃ ולא־דכר רב־שקי ית־ 23
יוסף ואנשיה׃

מא

1 והוה מסוף תרתין שנין ופרעה
2 חלם והא קאם על־נהרא׃ והא מן־
נהרא סלקן שבע תורן שפירן
למחזי ופטימן בסר ורעין באחוא׃
3 והא שבע תורן אוחרנין סלקן
בתריהן מן־נהרא בישן למחזי
וחסירן בסר וקמא לקבליהן
4 דתורתא על־כיף נהרא׃ ואכלא
תורתא דבישן למחזי וחסירן בסר
ית שבע תורתא דשפירן למחזי
5 ופטימתא ואתער פרעה׃ ודמוך
וחלם תנינות והא שבע שבלין
6 סלקן בקניא חד פטימן וטבן׃ והא
שבע שובלין לקין ושקיפן קדום
7 צמחן בתריהן׃ ובלעא שובליא
לקיתא ית שבע שבליא פטימתא
ומליתא ואתער פרעה והא חלמא׃
8 והוה בצפרא ומטרפא רוחיה
ושלח וקרא ית־כל־חרשי מצרים
וית־כל־חכימהא ואשתעי פרעה
להון ית־חלמיה ולית־דפשר יתהון
9 לפרעה׃ ומליל רב־שקי עם־פרעה
למימר ית־סורחני אנא מדכר
10 יומא־דין׃ פרעה רגז על־עבדוהי
ויהב יתי במטרת בית רב קטוליא
11 יתי וית רב נחתומי׃ וחלמנא חלמא
בליליא חד אנא והוא גבר כפשרן
12 חלמיה חלמנא׃ ותמן עמנא עולים
עבראה עבדא לרב קטוליא
ואשתעינא ליה ופשר לנא ית־
13 חלמנא גבר כחלמיה פשר׃ והוה
כמא־די־פשר לנא כן הוה יתי
אתיב על־שמושי ויתיה צלב׃

22 Et principẽ piſtorũ ſuſpendit: ſicut interpretat⁹ eſt eis 23 Joſeph. Et non eſt recordatus princeps pincernarum Joſeph, ſed oblitus eſt ejus.

CAP. XLI.

1 Et factũ eſt poſt duos annos: & Pharao ſomniavit; & ecce 2 ſtabat ſup flumen. Et ecce de flumine aſcendebant ſeptem boves; pulchræ viſu, & pingues carnibus: & paſceban3tur in prato. Et ecce ſepté boves aliæ, aſcendebãt poſt eas de flumine; deformes aſpectu, & macilentæ carnib⁹: & ſtabant contra boves in ripâ flu4minis. Comedebantq; boves deformes viſu, & macilentæ carnib⁹; ſepté alias boves, pulchras viſu & pingues: & ex5pergefact⁹ eſt Pharao. Et obdormivit & ſomniavit iterũ: & ecce ſepté ſpicæ pullulabant in culmo uno, pingues 6 & optimæ. Et ecce ſeptẽ ſpicæ concuſſæ & percuſſæ uredi7ne, oriebãtur poſt eas. Et devorabãt ſpicæ cõcuſſæ, ſepté ſpicas pingues & plenas: & expergefactus eſt Pharao, & 8 ecce ſomniũ. Et facto mane, conturbat⁹ eſt ſpirit⁹ ejus; & miſit, et vocavit oẽs magiſtros Ægypti, et oẽs ſapiẽtes ej⁹: et narravit eis Pharao ſomniũ ſuũ; et non erat qui interpretaretur illud Pharaoni. 9 Et locut⁹ eſt princeps pincernarũ Pharaoni, dicens: *Peccatorũ* meorũ ego recordor ho10die. Pharao irat⁹ eſt cõtra ſervos ſuos: et poſuit me in cuſtodià dom⁹ principis militũ; principẽ quoq; piſtorũ mecũ 11 poſuit. Et ſomniavim⁹ ego et ille in una nocte ſomniũ: unuſquiſq; juxta interpretationẽ 12 ſomnii ſui ſomniavim⁹. Erátque ibi nobiſcũ puer Hebræ⁹, ſerv⁹ principis militũ; et narravim⁹ ei ſomnia, et interpretat⁹ eſt nobis: juxta interpretationẽ uniuſcujuſq; ſomnii in13terpretat⁹ eſt. Et factũ eſt ſicut interpretat⁹ eſt nobis, ita fuit: me reduxit ad miniſteriũ meum, ipſum autem ſuſpendit.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VERSIO SAMARITANA.

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

22 *Præfectum verò piſtorũ ſuſpendit, ſicut interpretatus fuerat Joſeph.* 23 *Sed non eſt recordatus præfectus pincernarum Joſephi, & oblitus eſt ejus.*

CAP. XLI.

1 *Accidit autem poſt finem biennii dierum ut Pharao ſomniaret, & ecce ſtabat ad fluvium.* 2 *Ex fluvio autem aſcendebant ſeptem vaccæ pulchræ viſu, & pingues carne, paſcebantq; in carectis.* 3 *Et ecce ſeptem vaccæ aliæ aſcendebant poſt illas de fluvio, fœdæ viſu, & graciles carne, quæ ſtabant juxta vaccas ad ripam fluvii.* 4 *Et devoraverunt vaccæ fœdæ viſu, et graciles carne, ſeptem vaccas pulchras viſu, et pingues; tum expergefactus eſt Pharao.* 5 *Obdormiitque, & ſomniavit ſecundò, et ecce ſeptẽ ſpicæ aſcendebant in culmo uno plenæ et bonæ.* 6 *Ecce autẽ ſeptem ſpicæ tenues et aduſtæ vento, germinabant poſt illas.* 7 *Et abſorbuerunt ſpicæ tenues ſeptem ſpicas opimas et plenas: tum expergefactus eſt Pharao, & ecce ſomnium.* 8 *Manè autem facto, conturbatus eſt ſpiritus ejus, miſitq; et vocavit omnes magos Ægypti, omneſq; ſapientes ejus, et narravit eis Pharao ſomnia ſua, ſed nemo erat qui interpretaretur ea Pharaoni.* 9 *Tum locutus eſt præfectus pincernarum Pharaoni, dicens; Peccatum meum commemorabo hodie.* 10 *Pharao exarſerat irâ adverſùs ſervos ſuos, & dederat (a) eos in cuſtodiam, in domũ præfecti coquorum, me & præfectum piſtorum.* 11 *Et ſomniavimus ſomnium nocte unâ, ego & ille, quiſque ſecundùm interpretationẽ ejus, ſomniavimus ſomnium noſtrum.* 12 *Erat autem ibi puer Hebræus, ſervus præfecti coquorum, & narravimus ei, et interpretatus eſt nobis ſomnia noſtra, unicuique ſecundùm ſomnium ſuum interpretatus eſt.* 13 *Factumq; eſt, ſicuti interpretatus eſt nobis, ita acciderit; me reſtituit in officium meum, & eum ſuſpendit.*

VER. SAM. (a) me

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

22 * وصلب رئيس الخبازين * حسب ما فسر لهما يوسف * ثم نسي رئيس السقاة يوسف ولم يذكره * 23

* الفصل الحادي والاربعون *

1 * فلما مضى من الزمان حولان * راى فرعون كانه واقف على شاطي النيل * وكان قد صعد منه 2
سبع بقرات حسان المنظر وضخمات اللحم * فرعت في المرج * وكان سبع بقرات اخر قد صعدن 3
ورائهن من النيل قبيحات المنظر ورقيقات اللحم ووقفن الى جانبهن على شاطي النيل * ثم 4
اكلت البقرات القبيحات المنظر الرقيقات اللحم السبع البقرات الحسان الضخمات ثم استيقظ
فرعون * ثم حلم ثانية * فراى كان سبع سنابل قد نبتت في قصبة واحدة ممتليات جياد * وكان 5 6
سبع سنابل دقاق مضروبة بريح القبول قد نبتن وراهن * ثم بلعت السبع السنابل الدقاق 7
السبع السنابل الممتليات * ثم استيقظ فرعون فاذا هو حلم * فلما كانت الغداة كربت روحه * 8
فبعث ودعا بجميع علماء مصر وجميع حكمائها * فقص عليهم رؤياه * فلم يكن فيهم من فسرها
له * فتكلم رئيس السقاة بين يديه * وقال اني لاذكر اليوم خطاي * وذلك ان فرعون قد سخط 9 10
على عبديه فوضعهما في منزل رئيس السيافين * انا ورئيس الخبازين * فرايا حلما في ليلة واحدة انا 11
وهو * وكانت رؤيا كل واحد حسب تفسيرها * وكان ثم معنا غلام عبراني عبد لرئيس السيافين * 12
فقصصناهما عليه * وفسرهما لنا * ففسر لكل واحد منا حسب رؤياه * وكما فسر لنا * كان ذاك * ردني 13
الملك الى رتبتي * وصلب ذاك *

22 *Et crucifixit principem piſtorum, quemadmodum explicaverat illis Joſeph.* 23 *Deinde oblitus eſt princeps pincernarum Joſephi, nec recordatus eſt illius.*

CAP. XLI.

1 *Cum autẽ tranſacti eſſent ex tempore duo anni, vidit Pharaon ſe quaſi ſtantem ad ripam Nili:* 2 *Et quaſi aſcendiſſe ex eo ſeptem boves pulchras aſpectu, & craſſas carne, & paviſſe in gramine.* 3 *Et quaſi ſeptem boves alias aſcendiſſe poſt eas è Nilo, fœdas aſpectu, et tenues carne, et ſtetiſſe ad latus illarum ſuper littus Nili.* 4 *Tum vorâſſe boves fœdas aſpectu, tenues carne, ſeptem boves pulchras craſſas. Deinde experrectus eſt Pharaon.* 5 *Ac dormivit et ſomniavit iterum, viditque quaſi ſeptem ariſtas pullulâſſe in culmo uno, plenas optimas.* 6 *Et quaſi ſeptem ariſtas graciles, percuſſas vento meridionali pullulâſſe poſt eas.* 7 *Atq; ſeptem ſpicas graciles abſorbuiſſe ſeptem ſpicas plenas. Deinde experrectus eſt Pharaon, et ecce ipſe ſomniaverat.* 8 *Cúmq; fuiſſet manè, afflictus eſt ſpiritus ejus, et miſit et vocavit omnes eruditos Ægypti, omneſq; ſapientes ejus, narravitque illis viſiones ſuas, nec fuit in eis qui interpretaretur eas ipſi.* 9 *Locutuſque eſt princeps pincernarum coram eo, et dixit; Recordor hodie peccati mei.* 10 *Atque id quidem, quia Pharaon jam iratus fuerat duobus ſervis ſuis, poſuitque ambos in cuſtodia habitationis principis gladiatorum, me et principem piſtorum:* 11 *Vidimuſque ſomnium in nocte una ego et ipſe, et facta eſt viſio cujuſlibet ſecundùm interpretationem ſuã.* 12 *Et erat ibi nobiſcum puer Hebræus, mancipium principis gladiatorum; narravimuſque ambas illi, et interpretatus eſt eas nobis, et interpretatus eſt cuilibet noſtri ſecundùm viſionem ſuam.* 13 *Et ſicuti interpretatus eſt nobis, ſucceſſit res: Reſtituit me rex ad gradum meum, et crucifixit illum.*

ספר בראשית : מא

cisternâ è eũ fecerũt currere &,Joseph vocavit & ,Parhoh misit Et
14 וַיִּשְׁלַח פַּרְעֹה וַיִּקְרָא אֶת־יוֹסֵף וַיְרִיצֻהוּ מִן־הַבּוֹר
. Parhoh ad venit & ,suas vestes mutavit & ,totõdit Et
וַיְגַלַּח וַיְחַלֵּף שִׂמְלֹתָיו וַיָּבֹא אֶל־פַּרְעֹה׃
solvens & ,somniavi Somnium : Joseph ad Parhoh dixit Et
15 וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל־יוֹסֵף חֲלוֹם חָלַמְתִּי וּפֹתֵר
somnium audies ,dicendo te super audivi ego Et .illud non
אֵין אֹתוֹ וַאֲנִי שָׁמַעְתִּי עָלֶיךָ לֵאמֹר תִּשְׁמַע חֲלוֹם
me Præter : dicẽdo ,Parhoh ad Joseph respondit Et.illud solvendũ ad
16 לִפְתֹּר אֹתוֹ׃ וַיַּעַן יוֹסֵף אֶת־פַּרְעֹה לֵאמֹר בִּלְעָדָי
ad Parhoh est locut⁹ Et .Parhonis pacem respondebit Deus
17 אֱלֹהִים יַעֲנֶה אֶת־שְׁלוֹם פַּרְעֹה׃ וַיְדַבֵּר פַּרְעֹה אֶל־
ecce Et .fluminis labium super stans ego ecce meo somnio In : Joseph
18 יוֹסֵף בַּחֲלֹמִי הִנְנִי עֹמֵד עַל־שְׂפַת הַיְאֹר׃ וְהִנֵּה
pulchræ &,carne pingues vaccæ septem ascendentes flumine è
מִן־הַיְאֹר עֹלֹת שֶׁבַע פָּרוֹת בְּרִיאוֹת בָּשָׂר וִיפֹת
ascendentes aliæ vaccæ septem ecce Et .carecto in pascebãt &,formâ
19 תֹּאַר וַתִּרְעֶינָה בָּאָחוּ׃ וְהִנֵּה שֶׁבַע־פָּרוֹת אֲחֵרוֹת עֹלוֹת
.carne tenues & ,valde formâ malæ & , tenues eas post
אַחֲרֵיהֶן דַּלּוֹת וְרָעוֹת תֹּאַר מְאֹד וְרַקּוֹת בָּשָׂר
malitiâ in Ægypti terrâ totâ in illas sicut vidi Non
לֹא־רָאִיתִי כָהֵנָּה בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם לָרֹעַ׃
vaccas septem ,malæ & tenues vaccæ comederunt Et
20 וַתֹּאכַלְנָה הַפָּרוֹת הָרַקּוֹת וְהָרָעוֹת אֵת שֶׁבַע הַפָּרוֹת
non & ,earum interiora ad venerunt Et .pingues priores
21 הָרִאשֹׁנוֹת הַבְּרִיאֹת׃ וַתָּבֹאנָה אֶל־קִרְבֶּנָה וְלֹא
malus earum aspect⁹ & : earũ interiora ad venissent quòd ,est cognitũ
נוֹדַע כִּי־בָאוּ אֶל־קִרְבֶּנָה וּמַרְאֵיהֶן רַע
: meo somnio in vidi Et .sum expergefact⁹ & :principio in sicut
22 כַּאֲשֶׁר בַּתְּחִלָּה וָאִיקָץ׃ וָאֵרֶא בַּחֲלֹמִי
.bonæ & ,plenæ uno calamo in ascendentes spicæ septem ecce Et
וְהִנֵּה שֶׁבַע שִׁבֳּלִים עֹלֹת בְּקָנֶה אֶחָד מְלֵאֹת וְטֹבוֹת׃
, Euro arefactæ tenues aridæ spicæ septem ecce Et
23 וְהִנֵּה שֶׁבַע שִׁבֳּלִים צְנֻמוֹת דַּקּוֹת שְׁדֻפוֹת קָדִים
septem ,tenues spicæ deglutiverunt Et .eas post germinantes
24 צֹמְחוֹת אַחֲרֵיהֶם׃ וַתִּבְלַעְןָ הַשִּׁבֳּלִים הַדַּקֹּת אֵת שֶׁבַע
.mihi annuncians non & ,genethliacis ad dixi Et .bonas spicas
הַשִּׁבֳּלִים הַטֹּבוֹת וָאֹמַר אֶל־הַחַרְטֻמִּים וְאֵין מַגִּיד לִי׃
.illud unum Parhoh Somnium : Parhoh ad Joseph dixit Et
25 וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־פַּרְעֹה חֲלוֹם פַּרְעֹה אֶחָד הוּא אֵת
vaccæ Septem .Parhoni nunciavit faciens Deus Quod
26 אֲשֶׁר הָאֱלֹהִים עֹשֶׂה הִגִּיד לְפַרְעֹה׃ שֶׁבַע פָּרֹת
septem ,bonæ spicæ septem Et .ipsæ anni septem ,bonæ
הַטֹּבֹת שֶׁבַע שָׁנִים הֵנָּה וְשֶׁבַע הַשִּׁבֳּלִים הַטֹּבֹת שֶׁבַע
vaccæ septem Et .illud unum somnium :ipsæ anni
27 שָׁנִים הֵנָּה חֲלוֹם אֶחָד הוּא׃ וְשֶׁבַע הַפָּרוֹת
: ipsæ anni septem ,eas post ascendentes malæ & ,tenues
הָרַקּוֹת וְהָרָעֹת הָעֹלֹת אַחֲרֵיהֶן שֶׁבַע שָׁנִים הֵנָּה
septem erunt , Euro arefactæ vacuæ spicæ septẽ Et
וְשֶׁבַע הַשִּׁבֳּלִים הָרֵקוֹת שְׁדֻפוֹת הַקָּדִים יִהְיוּ שֶׁבַע
.famis anni
שְׁנֵי רָעָב׃

Versio VULG. LAT.

14 Protinus ad regis imperium eductum de carcere Joseph totonderunt:ac veste mutatâ, 15 obtulerunt ei. Cui ille ait, Vidi somnia,nec est qui edisserat : quæ audivi te sapientissimè conjicere. 16 Respondit Joseph, Absque me Deus respondebit prospera Pharaoni. 17 Narravit ergò Pharao quod viderat ; Putabam me stare super ripam fluminis: 18 Et septem boves de amne conscendere, pulchras nimis, & obesis carnibus : quæ in pastu paludis virecta carpebant. 19 Et ecce, has sequebantur aliæ septem boves in tantum deformes & macilentæ, ut nunquam tales in terra 20 Ægypti viderim. Quæ, devoratis & consumptis priori- 21 bus, Nullum saturitatis dedére vestigium : sed simili macie & squalore torpebant. Evigilans, rursus sopore de- 22 pressus, Vidi somnium : Septem spicæ pullulabant in culmo uno plenæ atque pul- 23 cherrimæ. Aliæ quoque septem tenues & percussæ uredine, oriebantur è stipula : 24 Quæ priorum pulchritudinem devoraverunt. Narravi conjectoribus somnium, & nemo est qui edisserat. 25 Respondit Joseph, Somnium regis unum est : quæ facturus est Deus, ostendit Pha- 26 raoni. Septem boves pulchræ, & septem spicæ plenæ, septem ubertatis anni sunt : eandémque vim so- 27 mnii comprehendunt. Septem quoque boves tenues atque macilentæ, quæ ascenderunt post eas, & septem spicæ tenues, & vento urente percussæ : septem anni venturæ sunt famis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

14 Ἀποστείλας δὲ Φαραὼ, ἐκάλεσε τὸν Ἰωσήφ· καὶ (ϑ) ἐξήγαγον αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὀχυρώματος, καὶ ἐξύρησαν αὐτὸν, καὶ ἤλλαξαν τὴν 15 στολὴν αὐτοῦ· καὶ ἦλθε πρὸς Φαραώ. Εἶπε δὲ Φαραὼ (ι) πρὸς Ἰωσὴφ, Ἐνύπνιον ἑώρακα, καὶ ὁ συγκρίνων (κ) οὐκ ἔστιν αὐτό· ἐγὼ δὲ ἀκήκοα περὶ σοῦ λεγόντων, ἀκούσαντά σε 16 ἐνύπνια, συγκρῖναι αὐτά. Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰωσὴφ τῷ Φαραὼ, εἶπεν, Ἄνευ τοῦ θεοῦ 17 οὐκ ἀποκριθήσεται τὸ σωτήριον Φαραώ. Ἐλάλησε δὲ Φαραὼ τῷ Ἰωσὴφ, λέγων, Ἐν τῷ ὕπνῳ μου ᾤμην ἑστάναι (λ) παρὰ τὸ χεῖλος 18 τοῦ ποταμοῦ. Καὶ ὥσπερ ἐκ τοῦ ποταμοῦ ἀνέβαινον ἑπτὰ βόες καλαὶ τῷ εἴδει, καὶ ἐκλεκταὶ ταῖς σαρξὶ, καὶ ἐνέμοντο ἐν τῷ Ἄχει. 19 Καὶ ἰδοὺ ἑπτὰ βόες ἕτεραι ἀνέβαινον ὀπίσω αὐτῶν ἐκ τοῦ ποταμοῦ, πονηραὶ καὶ αἰσχραὶ τῷ εἴδει, καὶ λεπταὶ (μ) ταῖς σαρξὶν, οἵας οὐκ εἶδον τοιαύτας (ν) ἐν ὅλῃ γῇ Αἰγύπτου αἰσχροτέρας. 20 Καὶ κατέφαγον αἱ ἑπτὰ βόες αἱ αἰσχραὶ καὶ λεπταὶ τὰς ἑπτὰ βόας τὰς πρώτας τὰς καλὰς (ξ) καὶ τὰς ἐκλεκτάς. 21 Καὶ εἰσῆλθον εἰς τὰς κοιλίας αὐτῶν· καὶ οὐ διάδηλοι ἐγένοντο, ὅτι εἰσῆλθον εἰς τὰς κοιλίας αὐτῶν· καὶ αἱ ὄψεις αὐτῶν αἰσχραὶ, καθὰ καὶ τὴν ἀρχήν. ἐξεγερθεὶς δὲ, ἐ- 22 κοιμήθην. Καὶ εἶδον πάλιν ἐν τῷ ὕπνῳ μου, καὶ ὥσπερ ἑπτὰ στάχυες ἀνέβαινον ἐν πυθμένι ἑνὶ πλήρεις καὶ καλοί. 23 Ἄλλοι δὲ ἑπτὰ στάχυες λεπτοὶ καὶ ἀνεμόφθοροι ἀνεφύοντο 24 ἐχόμενοι αὐτῶν. Καὶ κατέπιον οἱ ἑπτὰ στάχυες οἱ λεπτοὶ καὶ ἀνεμόφθοροι τοὺς ἑπτὰ στάχυας τοὺς καλοὺς καὶ τοὺς πλήρεις. εἶπα οὖν τοῖς ἐξηγηταῖς, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἀπαγγέλλων 25 (ο) μοι αὐτό. Καὶ εἶπεν Ἰωσὴφ τῷ Φαραὼ, Τὸ ἐνύπνιον Φαραὼ ἕν ἐστιν· ὅσα ὁ 26 θεὸς ποιεῖ, ἔδειξε τῷ Φαραώ. Αἱ ἑπτὰ βόες αἱ καλαὶ, ἑπτὰ ἔτη ἐστί· καὶ οἱ ἑπτὰ στάχυες οἱ καλοὶ, ἑπτὰ ἔτη ἐστί. τὸ ἐνύπνιον Φαραὼ ἕν ἐστι. 27 Καὶ αἱ ἑπτὰ βόες αἱ λεπταὶ αἱ ἀναβαίνουσαι ὀπίσω αὐτῶν, ἑπτὰ ἔτη ἐστί· καὶ οἱ ἑπτὰ στάχυες οἱ λεπτοὶ καὶ (π) ἀνεμόφθοροι, ἑπτὰ ἔτη ἐσίν· ἔσονται ἑπτὰ ἔτη λιμοῦ.

14 *Mittens autem Pharao, vocavit Joseph : & (h) eduxerunt eum de custodia, & totonderunt eũ, & mutaverunt stolam ejus: Et venit ad Pharaonem.* 15 *Dixit autem Pharao ad Joseph, Somnium vidi:& non est,qui illud interpretetur.Ego autem audivi de te dicentes, quia cum audiveris somnia, interpretaris ea.* 16 *Respondens autem Joseph Pharaoni,dixit; Sine Deo non respondebitur salutare Pharaoni.* 17 *Locut⁹ est autem Pharao ipsi Joseph, dicens ; In somno meo videbar mihi stare apud labium fluminis.* 18 *Et quasi de flumine ascendebãt septem boves pulchræ specie,et electæ carnibus, & pascebantur in Achi.* 19 *Et ecce septem boves aliæ ascendebant post eas de flumine,malæ, & turpes specie,et graciles carnib⁹,quales nõ vidi tales in tota terra Ægypti turpiores.* 20 *Et devorârunt septem boves turpes, et graciles,septẽ illas boves primas pulchras, & electas.* 21 *Et intrârunt in ventres earum : & non fuerunt manifestæ, quia intrârunt in ventres earum :& aspectus earum turpes, quemadmodùm & à principio.* 22 *Expergefactus autem dormivi. Et vidi rursus in somno meo : & quasi septem spicæ ascendebãt in uno culmo plenæ, & pulchræ.* 23 *Aliæ autem septem spicæ graciles, & corruptæ à vento,pullulabant inhærentes illis.* 24 *Et devoraverunt septem spicæ graciles, & corruptæ à vento, septem illas spicas pulchras,& plenas. Dixi itaque (i)interpretibus: & non fuit,qui annuntiaret mihi illud.* 25 *Et dixit Joseph Pharaoni, Somnium Pharaonis unum est. Quæcumq; Deus facit, ostendit Pharaoni.* 26 *Septem boves pulchræ, septem anni sunt: & septem spicæ pulchræ,septem anni sunt. Somnium Pharaonis unũ est.* 27 *Et septem boves graciles, ascendentes post eas,septem anni sunt: & septem spicæ graciles, & corruptæ à vento, septem anni sunt. Erunt septem anni famis.*

MS.A. (ϑ) ἐξήγαγεν αὐτὸν ἐκ τοῦ (ι) τῷ Ἰωσὴφ, (κ) αὐτὸ οὐκ ἔστιν· (λ) ἐπὶ τὸ (μ) σαρξὶν, καὶ ἐνέμοντο ἐν τῷ Ἄχει. οἵας (ν) ἐν ὅλῃ Αἰγύπτῳ (ξ) καὶ ἐκλεκτάς. (ο) μοι. Καὶ (π) ἀνεμόφθοροι, ἔσονται

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA.*

14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]

41 Quare mittens Pharaon, accersivit Josephum : & illico eduxerunt eum de fovea & detonsus ac mutatis vestibus suis, ingressus est coram Pharaone. 15 Dixit Pharaon ad Joseph, Somnium somniavi, & interpretem non habet ; ego verò audivi de te quòd audiens somnium, interpretaris illud. 16 Respondit Joseph, dixítque Pharaoni ; Nunquid existimas quòd absque Deo prospera succedant Pharaoni. 17 Ait igitur Pharaon ad Joseph, In somnio meo ecce stabam ad ripam fluminis. 18 Et en de flumine emergebant septem vaccæ,pingues carne, & formosæ aspectu,pascẽtes in prato. 19 Et en aliæ septem vaccæ ascendebãt post eas,tenues,fœdissimi aspectûs, & imbecillimæ carnis, nec vidi tam turpes in tota terra Ægypti. 20 Et devorârunt vaccæ tenues atque deformes, septem vaccas priores pingues. 21 Et licet essent ingressæ in viscera illarum, tamen non deprehendebantur introîsse in earum viscera, siquidem aspectus earum fœdus erat ut antea : 22 tum experrectus sum. Ac rursum vidi in somnio meo, & ecce septem spicæ ascendentes in culmo uno, plenæ & optimæ. 23 Et ecce septẽ spicæ tenues & percussæ vento uredinis pullulabãt post eas. 24 Et deglutierũt spicæ tenues, septẽ spicas optimas. Hæc narravi Magis, & non est qui edisserat mihi. 25 Dixit autẽ Joseph Pharaoni,Somniũ idẽ est. Quod De⁹ factur⁹ est, ostendit Pharaoni. 26 Septẽ vaccæ optimæ, septem sunt anni : & septẽ spicæ optimæ,septem sunt anni:somniũ unũ idémq; est. 27 Septẽ verò vaccæ imbecilles & nequam, quæ ascendebant post eas, septem sunt anni. Itidem septem spicæ tenues percussæ vento uredinis, erunt septem anni famis.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

14 וּשְׁלַח פַּרְעֹה וּקְרָא יָת יוֹסֵף
וְאַרְהֲטוּהִי מִן בֵּית אֲסִירֵי וְסַפַּר
וְשַׁנִּי כְסוּתֵיהּ וְעַל לְוָת פַּרְעֹה׃ וַאֲמַר
15 פַּרְעֹה לְיוֹסֵף חֶלְמָא חֲלָמִית וּפָשַׁר
לֵית לֵיהּ וַאֲנָא שְׁמָעִית עֲלָךְ לְמֵימַר
דְּאַתְּ שָׁמַע חֶלְמָא וּמְפַשַּׁר יָתֵיהּ׃
16 וַאֲתֵיב יוֹסֵף יָת פַּרְעֹה לְמֵימַר לָא
מִן חוּכְמְתִי אֱלָהֵן מִן קֳדָם יְיָ
17 יִתָּתַב יָת שְׁלָמָא דְפַרְעֹה׃ וּמַלֵּיל
פַּרְעֹה עִם יוֹסֵף בְּחֶלְמִי הָא אֲנָא
18 קָאֵים עַל כֵּיף נַהֲרָא׃ וְהָא מִן נַהֲרָא
סָלְקָן שְׁבַע תּוֹרָן פַּטִּימָן בְּסַר וְשַׁפִּירָן
19 לְמֶחֱזֵי וְרָעְיָן בְּאַחֲוָא׃ וְהָא שְׁבַע
תּוֹרָן אָחֳרָנִין סָלְקָא בַּתְרֵיהֶן
חֲסִיכָן וּבִישָׁן לְמֶחֱזֵי לַחֲדָא וַחֲסִירָן
בְּסַר לָא חֲזֵיתִי דִכְוָתְהוֹן בְּכָל־
20 אַרְעָא דְמִצְרַיִם לְבִישׁוּ׃ וַאֲכַלָא
תּוֹרָתָא חֲסִיכָתָא וּבִישָׁתָא יָת שְׁבַע
21 תּוֹרָתָא קַדְמֵיָתָא פַּטִּימָתָא׃ וְעַלָא
לִמְעֵיהֶן וְלָא אִתְיְדַע אֲרֵי עַלָא
לִמְעֵיהֶן וּמֶחֱזֵיהֶן בִּישׁ כְּבְקַדְמֵיתָא
22 וְאִתְּעָרִית׃ וַחֲזֵית בְּחֶלְמִי וְהָא שְׁבַע
שִׁבְּלִין סָלְקָן בְּקַנְיָא חַד מַלְיָן וְטָבָן׃
23 וְהָא שְׁבַע שִׁבְּלִין נָצָן לָקְיָן שְׁקִיפָן
24 קִדּוּם צָמְחָן בַּתְרֵיהֶן׃ וּבְלַעָא
שִׁבְּלַיָּא לָקְיָתָא יָת שְׁבַע שִׁבְּלַיָּא
טָבָתָא וַאֲמָרִית לְחָרָשַׁיָּא וְלֵית
25 דִּמְחַוֵּי לִי׃ וַאֲמַר יוֹסֵף לְפַרְעֹה
חֶלְמָא דְפַרְעֹה חַד הוּא יָת דַּיְיָ עָתִיד
26 לְמֶעְבַּד חַוִּי לְפַרְעֹה׃ שְׁבַע תּוֹרָתָא
טָבָתָא שְׁבַע שְׁנַיָּא אִנּוּן וּשְׁבַע
שִׁבְּלַיָּא טָבָתָא שְׁבַע שְׁנַיָּא אִנּוּן
27 חֶלְמָא חַד הוּא׃ וּשְׁבַע תּוֹרָתָא
חֲסִיכָתָא וּבִישָׁתָא דִּסְלִיקָא
בַּתְרֵיהֶן שְׁבַע שְׁנִין אִנּוּן וּשְׁבַע
שִׁבְּלַיָּא לָקְיָתָא דִּשְׁקִיפָן קִדּוּם
יְהוֹיָן שְׁבַע שְׁנֵי כַּפְנָא׃

14 Et misit Pharao,& vocavit Joseph;& fecerũt eũ festinanter exire de carcere : & attonsus est,& mutavit vestimenta sua; & ingressus est ad Pharaoné. 15 Dixitq; Pharao ad Joseph;Somniũ somniavi,& non est qui interpretetur illud:& ego audivi de te, dicentes; ꝙ audis somniũ,& interpretaris illud. 16 Respondítque Joseph Pharaoni, dicens, Non ex sapientiâ meâ : sed à facie Dñi respon- 17 debitur pax Pharaoni. Locutúsq; est Pharao cum Joseph dicens : In somnio meo ecce ego stabã sup ripã fluminis. 18 Et ecce de flumine ascendebãt septem boves;pulchræ & pingues carne, & formosæ aspectu : & pascebantur in prato. 19 Et ecce septẽ boves aliæ ascẽdebant post eas; macilentæ nimis & deformes aspectu, & diminutæ carnibus : non vidi similes eis tantum deformes, 20 in universâ terrâ Ægypti. Et comedebant boves macilentæ & deformes,alias septẽ boves 21 priores pingues. Et ingrediebantur in uterũ earũ, & non cognoscebatur quòd ingressæ fuissent in uterum earum; & aspectus earũ erat deformis 22 sicut priùs : & evigilavi. Vidique in somnio meo: & ecce septem spicæ, ascendebant in calamo uno, plenæ & bonæ. 23 Et ecce septem spicæ aliæ, inanes & tenues,& percussæ uredine ; oriebantur post eas. 24 Et devorabant septem spicæ inanes, septẽ alias spicas pingues & bonas:& dixi somniũ conjectorib⁹, & null⁹ fuit qui 25 indicaret mihi.Dixitq; Joseph Pharaoni; Somniũ Pharaonis unũ est:ꝙ factur⁹ est De⁹, ostẽ- 26 dit Pharaoni.Septẽ boves bonæ,septẽ anni sunt; & septem spicæ bonæ, septẽ anni sunt : 27 somniũ unũ est. Septẽ autem boves macilentæ & deformes, quæ ascendebant post eas, septẽ anni sunt; & septem spicæ tenues &percussæ uredine: erunt septem anni famis.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

*14 [illegible]
*15 [illegible]
16 [illegible]
**17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
*22 [illegible]
23 [illegible]
*24 [illegible]
**25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

*14 [illegible]
*15 [illegible]
16 [illegible]
**17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
**25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

14 *Misit autem Pharao & vocavit Josephum, & eduxerunt eum subitò de carcere, & totondit & mutavit vestes suas, venitque ad Pharaonem.* 15 *Dixitque Pharao Josepho, Somnium somniavi, nullúsque est qui interpretetur : ego autem audivi de te, dicentes, Quod cùm audiveris somnia, interpreteris ea.* 16 *Respondit verò Joseph Pharaoni, dicens ; Sine me Deus non respondebit pacem Pharaoni.* 17 *Tum dixit Pharao Josepho, Cùm somniarem ecce stabam ad ripam fluvii.* 18 *Et de fluvio ascendebant septem vaccæ pingues carne, & formosæ, quæ pascebant in carectis.* 19 *Et ecce septem vaccæ aliæ ascendebant post illas, graciles & fœdæ formâ valdè, tenuésque carne ; nunquam vidi turpes sicut illas in tota terra Ægypti.* 20 *Devorârunt autem vaccæ illæ macilentæ et turpes, septem vaccas priores & pingues.* 21 *Et intraverunt in interiora earum, nec apparebat quòd intrâssent in interiora earum ; erat enim aspectus earum turpis sicut in principio, tum expergefactus sum.* 22 *Vidique cùm somniarem, & ecce septem spicæ ascendebant in culmo uno, plenæ & bonæ.* 23 *Ecce etiam septem spicæ graciles, tenues, & vento adustæ, germinabant post eas.* 24 *Et absorbuerunt spicæ tenues septem spicas bonas : Hæc dixi Magis, nullúsque fuit qui explicaret mihi.* 25 *Dixitque Joseph Pharaoni, Somnium Pharaonis unum est : quod facturus est Deus indicavit Pharaoni.* 26 *Septem vaccæ bonæ, septem sunt anni, & septem bonæ spicæ, septẽ sunt anni, somniũ unum hoc est.* 27 *Septem quoque vaccæ graciles & turpes, quæ ascendebant post illas, septem sunt anni : Septem etiam spicæ tenues & adustæ vento, septem sunt anni famis.*

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

14 *فبعث فرعون فدعا بيوسف *فاحضروا به من السجن *وحلق شعره وابدل ثيابه ودخل
15 الي فرعون *فقال له فرعون قد رايت رويا وليس لها معبر *وقد سمعت عنك انك اذا سمعت
16 17 رويا فسرتها *اجابه يوسف وقال له من غير علمي الله يجيب فرعون بالسلام *ثم كلم فرعون
18 يوسف *وقال له رايت كاني واقف علي شاطي النيل *وكان قد صعد منه سبع بقرات ضخمات
19 اللحم حسان الشبه *فرعت في القرط *وكان سبع بقرات اخر قد صعدن وراهن عجافا قباح
20 الهيات جدا *لم ار مثلهن في جميع بلد مصر في القبح *فاكلت البقرات الرقاق القباح
21 السبع البقرات الاول الضخمات *فدخلت الي بطونها *ولم يتبين انها قد دخلت اليها*
22 ومنظرها قبيح كما كان اولا *ثم استيقظت *ثم رايت كان سبع سنابل قد نبتت في قصبة واحدة
23 ممتليات جدا *وكان سبع سنابل ضاويات دقاقا مضروبة بريح القبول قد نبتن وراهن
24 *فبلعت السنابل الدقاق السبع السنابل الجياد *فاخبرت بذلك العلماء فلم يخبروني بشي
25 26 *قال يوسف لفرعون معني رويي فرعون واحد *الذي سيصنعه الله اخبر به فرعون *السبع
27 البقرات الجياد والسبع السنابل الجياد *سبع سنين للخير هن *هذا حلم واحد *والسبع
البقرات الدقاق القبيحة الصاعدة وراءها والسبع السنابل الفارغة المضروبة بريح القبول*
تكون سبع سنين جوع *

14 *Misitque Pharaon, & vocavit Joseph ; & illico adduxerunt eum de carcere, & rasit capillos suos, & mutavit vestes suas,et ingressus est ad Pharaonẽ.* 15 *Dixitq; ei Pharaon, Vidi somnium,& non est ei interpres,& audivi de te quòd cùm audieris somnium, interpretaris illud.* 16 *Respondit ei Joseph, & ait illi ; Absque mea scientia Deus respondebit Pharaoni pacem.* 17 *Deinde locutus est Pharaon cum Joseph, & ait illi ; Vidi acsi starem ad ripam Nili,* 18 *Et acsi ascendissent de eo septem vaccæ carnosæ, pulchræ specie, pavissentque in gramine.* 19 *Et quasi septem aliæ vaccæ ascendissent post eas macræ, fœdæ formâ nimis, quibus non vidi similes in tota regione Ægypti, in fœditate ;* 20 *Et comederunt vaccæ exiles ac fœdæ, septem vaccas priores carnosas.* 21 *Et ingressæ sunt in ventres earum, & non apparuit ipsas ingressas fuisse in eas;& adhuc aspectus earum fœdus erat uti fuerat prius.Tum experrectus sum.* 22 *Rursus vidi quasi septem aristas germinâsse in stipula una, plenas nimis.* 23 *Et quasi septem aristas graciles, tenues, percussas vento meridionali, natas esse post eas.* 24 *Et inglutierunt septem aristæ tenues, septem aristas bonas. Et narravi id doctoribus, at nihil indicârunt mihi.* 25 *Dixit Joseph Pharaoni, Sensus duorum somniorum Pharaonis est unus : Quod facturus est Deus, notificavit Pharaoni.* 26 *Septem boves bonæ, & septem aristæ bonæ, septem anni ad abundantiam sunt. Hoc somnium unum.* 27 *Et septem boves tenues, fœdæ, ascendentes, post illas, & septem aristæ vacuæ, percussæ vento meridionali, erunt septem anni famis.*

ספר בראשית : מא

Deus Quod : Parhoh ad ſum locutus quod *verbum* Hoc
28 הוּא הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל־פַּרְעֹה אֲשֶׁר הָאֱלֹהִים
venientes anni ſeptem Ecce .Parhonem fecit videre ,*faciens*
29 עֹשֶׂה הֶרְאָה אֶת־פַּרְעֹה׃ הִנֵּה שֶׁבַע שָׁנִים בָּאוֹת
anni ſeptem ſurgẽt Et .Ægypti terrâ omni in magnæ *ſaturitatis*
30 שָׂבָע גָּדוֹל בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וְקָמוּ שֶׁבַע שְׁנֵי
; Ægypti terrâ in *ſaturitas* omnis tradetur oblivioni & :eos poſt famis
רָעָב אַחֲרֵיהֶן וְנִשְׁכַּח כָּל־הַשָּׂבָע בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם
ſaturitas cognoſcetur non Et .terram fames conſumet &
31 וְכִלָּה הָרָעָב אֶת־הָאָרֶץ׃ וְלֹא־יִוָּדַע הַשָּׂבָע
.valde *ipſa* gravis quia ,poſtea *ipſius famis facie à* terrâ in
בָּאָרֶץ מִפְּנֵי הָרָעָב הַהוּא אַחֲרֵי־כֵן כִּי־כָבֵד הוּא מְאֹד׃
quia ; vicibus duabus Parhoni ipſi ſomnium *iterari ſuper* Et
32 וְעַל הִשָּׁנוֹת הַחֲלוֹם אֶל־פַּרְעֹה פַּעֲמָיִם כִּי־
.*illud faciendum ad* Deus *feſtinans* & : Deo *cum à verbum paratum*
נָכוֹן הַדָּבָר מֵעִם הָאֱלֹהִים וּמְמַהֵר הָאֱלֹהִים לַעֲשֹׂתוֹ׃
illã ponat &,ſapientẽ & *intelligentẽ* virum Parhoh provideat nunc Et
33 וְעַתָּה יֵרֶא פַרְעֹה אִישׁ נָבוֹן וְחָכָם וִישִׁיתֵהוּ
conſtituat & Parhoh Faciat .Ægypti terram ſuper
34 עַל־אֶרֶץ מִצְרָיִם׃ יַעֲשֶׂה פַרְעֹה וְיַפְקֵד
ſeptem in Ægypti terram *quintet* & ,terram ſuper præfectos
פְּקִדִים עַל־הָאָרֶץ וְחִמֵּשׁ אֶת־אֶרֶץ מִצְרַיִם בְּשֶׁבַע
annorum eſcam omnem congregent Et .*ſaturitatis* annis
35 שְׁנֵי הַשָּׂבָע׃ וְיִקְבְּצוּ אֶת־כָּל־אֹכֶל הַשָּׁנִים
manu ſub frumentũ congregent & : iſtorum venientium bonorum
הַטֹּבֹת הַבָּאֹת הָאֵלֶּה וְיִצְבְּרוּ־בָר תַּחַת יַד־
depoſito in cibus ſit Et .ſervent & ,urbibus in cibum ,Parhoh
36 פַּרְעֹה אֹכֶל בֶּעָרִים וְשָׁמָרוּ׃ וְהָיָה הָאֹכֶל לְפִקָּדוֹן
:Ægypti terrâ in erunt qui famis *annos ſeptem ad* ,*terræ ipſi*
לָאָרֶץ לְשֶׁבַע שְׁנֵי הָרָעָב אֲשֶׁר תִּהְיֶיןָ בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם
oculis in *verbum fuit:* bonum Et .*fame in* terra ſuccidetur non &
37 וְלֹא־תִכָּרֵת הָאָרֶץ בָּרָעָב׃ וַיִּיטַב הַדָּבָר בְּעֵינֵי
Parhoh dixit Et .ejus ſervorũ omnium oculis in & ,Parhoh
38 פַרְעֹה וּבְעֵינֵי כָּל־עֲבָדָיו׃ וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה
Dei ſpiritus cui ,virum ipſum ſicut inveniemus Nũquid :ſuos ſervos ad
אֶל־עֲבָדָיו הֲנִמְצָא כָזֶה אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ אֱלֹהִים
Deus fecit cognoſcere Poſtquã :Joſeph ad Parhoh dixit Et *? eo in*
39 בּוֹ׃ וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל־יוֹסֵף אַחֲרֵי הוֹדִיעַ אֱלֹהִים
Tu .tu ſicut ſapiens & intelligens non ,hoc totum te
40 אוֹתְךָ אֶת־כָּל־זֹאת אֵין־נָבוֹן וְחָכָם כָּמוֹךָ׃ אַתָּה
:meus populus omnis *oſculabitur tuum os ſuper* & ,meã domum ſuper eris
תִּהְיֶה עַל־בֵּיתִי וְעַל־פִּיךָ יִשַּׁק כָּל־עַמִּי
: Joſeph ad Parhoh dixit Et .*te præ ero magnus* ſolio tantum
41 רַק הַכִּסֵּא אֶגְדַּל מִמֶּךָּ׃ וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל־יוֹסֵף
removit Et .Ægypti terram omnem ſuper te *dedi* ,Vide
42 רְאֵה נָתַתִּי אֹתְךָ עַל כָּל־אֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וַיָּסַר
manum ſuper illum dedit & ,ſui manu *deſuper* ſuum annulum Parhoh
פַּרְעֹה אֶת־טַבַּעְתּוֹ מֵעַל יָדוֹ וַיִּתֵּן אֹתָהּ עַל־יַד
ſuper auri torquem poſuit & ,*byſſi* veſtibus eum fecit induere &: Joſeph
יוֹסֵף וַיַּלְבֵּשׁ אֹתוֹ בִּגְדֵי־שֵׁשׁ וַיָּשֶׂם רְבִד הַזָּהָב עַל־
.ejus collum
צַוָּארוֹ׃

Verſio VULG. LAT.

28 Qui hoc ordine complebuntur. 29 Ecce ſeptem anni venient fertilitatis magnæ in univerſa terra Ægypti: 30 Quos ſequentur ſeptem anni alii tantæ ſterilitatis, ut oblivioni tradatur cuncta retrò abundantia: conſumptura eſt enim fames omnem terram: 31 Et ubertatis magnitudinem perditura eſt inopiæ magnitudo. 32 Quòd autem vidiſti ſecundò ad eandem rem pertinens ſomnium: firmitatis indicium eſt, eò quòd fiat ſermo Dei, & velociùs impleatur. 33 Nunc ergo provideat rex virum ſapientem & induſtrium, & præficiat eum 34 Terræ Ægypti: Qui conſtituat præpoſitos per cunctas regiones; & quintam partẽ fructuum per ſeptem annos 35 fertilitatis, Qui jam nunc futuri ſunt, congreget in horrea: & omne frumentum ſub Pharaonis poteſtate condatur, ſervetúrque in urbibus. 36 Et præparetur futuræ ſeptem annorum fami, quæ oppreſſura eſt Ægyptum, & non conſumetur terra inopiâ. 37 Placuit Pharaoni conſiliũ, & cunctis miniſtris ejus: 38 Locutúſq; eſt ad eos; Num invenire poterimus talem virum, qui ſpiritu Dei plenus ſit? 39 Dixit ergo ad Joſeph: Quia oſtendit tibi Deus omnia quæ locutus es, numquid ſapientiorem & conſimilem tui invenire potero? 40 Tu eris ſuper domum meam, & ad tui oris imperium cunctus populus obediet: uno tantùm regni ſolio te præcedam. 41 Dixítque rurſus Pharao ad Joſeph: Ecce, conſtitui te ſuper univerſam terram Ægypti. 42 Tulítque annulum de manu ſua, & dedit eum in manu ejus: veſtivítque eum ſtolâ byſſinâ, & collo torquem auream circumpoſuit.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

28 Τὸ δὲ ῥῆμα ὃ εἴρηκα Φαραώ, ὅσα ὁ θεὸς ποιεῖ, ἔδειξε τῷ Φαραώ. 29 Ἰδοὺ ἑπτὰ ἔτη ἔρχεται εὐθηνία πολλὴ ἐν πάσῃ γῇ (ρ) Αἰγύπτου. 30 Ἥξει δὲ ἑπτὰ ἔτη λιμοῦ μετὰ ταῦτα. καὶ (σ) ἐπιλήσονται τῆς πλησμονῆς τῆς ἐσομένης ἐν ὅλῃ Αἰγύπτῳ· καὶ ἀναλώσει ὁ λιμὸς τὴν γῆν· 31 Καὶ οὐκ ἐπιγνωσθήσεται ἡ εὐθηνία ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ λιμοῦ τοῦ ἐσομένου μετὰ ταῦτα· ἰσχυρὸς γὰρ ἔσται σφόδρα. 32 Περὶ δὲ τοῦ δευτερῶσαι τὸ ἐνύπνιον Φαραὼ δίς, ὅτι ἀληθὲς ἔσται τὸ ῥῆμα τὸ παρὰ τοῦ θεοῦ, καὶ ταχυνεῖ ὁ θεὸς τοῦ ποιῆσαι αὐτό. 33 Νῦν οὖν σκέψαι ἄνθρωπον φρόνιμον καὶ συνετόν, καὶ κατάστησον αὐτὸν 34 (τ) ἐπὶ γῆς Αἰγύπτου. Καὶ ποιησάτω Φαραώ, καὶ καταστησάτω τοπάρχας ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ἀποπεμπτωσάτωσαν πάντα τὰ γεννήματα τῆς γῆς Αἰγύπτου τῶν ἑπτὰ ἐτῶν τῆς 35 εὐθηνίας, Καὶ συναγαγέτωσαν πάντα τὰ βρώματα τῶν ἑπτὰ ἐτῶν τῶν ἐρχομένων τῶν καλῶν τούτων· καὶ συναχθήτω ὁ σῖτος ὑπὸ χεῖρα Φαραώ· βρώματα ἐν ταῖς πόλεσι (υ) φυλαχθήτω. 36 Καὶ ἔσται τὰ (φ) βρώματα τὰ πεφυλασμένα τῇ γῇ εἰς τὰ ἑπτὰ ἔτη τοῦ (χ) λιμοῦ, ἃ ἔσονται ἐν γῇ Αἰγύπτου, 37 καὶ οὐκ ἐκτριβήσεται ἡ γῆ ἐν τῷ λιμῷ. Ἤρεσε δὲ (ψ) τὸ ῥῆμα ἐναντίον Φαραώ, καὶ ἐναντίον 38 πάντων τῶν παίδων αὐτοῦ. Καὶ εἶπε Φαραὼ πᾶσι τοῖς παισὶν αὐτοῦ, Μὴ εὑρήσομεν ἄνθρωπον τοιοῦτον, ὃς ἔχει πνεῦμα θεοῦ ἐν 39 αὐτῷ; Εἶπε δὲ Φαραὼ τῷ Ἰωσήφ, Ἐπειδὰν ἔδειξεν ὁ θεός σοι πάντα ταῦτα, οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος (ω) φρονιμώτερος καὶ συνετώτερός 40 σου. Σὺ ἔσῃ ἐπὶ τῷ οἴκῳ μου, καὶ ἐπὶ τῷ στόματί σου ὑπακούσεται πᾶς ὁ λαός μου· πλὴν 41 τὸν θρόνον ὑπερέξω σου ἐγώ. Εἶπε δὲ Φαραὼ τῷ Ἰωσήφ, Ἰδοὺ καθίστημί σε σήμερον 42 ἐπὶ (α) πάσῃ γῇ Αἰγύπτου. Καὶ περιελόμενος Φαραὼ τὸν δακτύλιον ἀπὸ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, περιέθηκεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν χεῖρα Ἰωσήφ, καὶ ἐνέδυσεν αὐτὸν στολὴν βυσσίνην, καὶ περιέθηκε κλοιὸν χρυσοῦν περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ.

28 Verbum autem, quod dixi Pharaoni: quæcunque Deus facit, oſtendit Pharaoni. 29 Ecce ſeptem annos venit abundantia magna in tota terra Ægypti. 30 Venient autem ſeptem anni famis poſt hos: et obliviſcentur ubertatis (k) futuræ in tota Ægypto: & conſumet fames terram: 31 Et non agnoſcetur abundantia ſuper terram à fame quæ futura eſt poſtea: valida enim erit nimium. 32 Quod autem iteratum eſt ſomnium Pharaoni bis, quia (l) verum erit verbum, quod à Deo, & feſtinabit Deus ad faciendum illud. 33 Nunc ergò vide hominem prudentem, & intelligentem: & conſtitue eum ſuper terram Ægypti. 34 Et faciat Pharao, & conſtituat (m) locorum principes ſuper terram, et deponant quintam partem fructuum terræ Ægypti ſeptem annorum abundantiæ, 35 Et congregent omnes (n) eſcas ſeptem annorum venientium bonorum horum: & congregetur triticum ſub manum Pharaonis: eſcæ in civitatibus cuſtodiantur. 36 Et erunt eſcæ (o) cuſtoditæ ipſi terræ in ſeptem annos famis, qui erunt in terra Ægypti: & non atteretur terra in fame. 37 Placuit autem verbum coram Pharaone, & coram omnibus pueris ejus. 38 Et dixit Pharao omnibus pueris ſuis: Numquid inveniemus hominem talem, qui habeat ſpiritum Dei in ſe? 39 Dixit autem Pharao ad Joſeph, Quandoquidem oſtendit Deus tibi omnia hæc, nõ eſt homo prudentior & intelligentior te. 40 Tu eris ſuper domum meam, & ſuper os tuum obediet omnis populus meus: tantummodo thronum præcedam tuî ego. 41 Dixit autem Pharao ad Joſeph, Ecce conſtituo te hodie ſuper omnem terram Ægypti. 42 Et detrahens Pharao annulum de manu ſua, circumpoſuit illum ſuper manum Joſeph, & induit eum ſtolâ byſſinâ, & circumpoſuit torquem aureum circa collum ejus.

MS.A. (ρ) Αἰγύπτῳ. (σ) ἐπιλησθήσονται τῆς πλησμονῆς ἐν ὅλῃ τῇ γῇ Αἰγύπτῳ· (τ) ἐπὶ τῆς γῆς (υ) συναχθήτω. (φ) βρώματα πεφυλαγμένα (χ) λιμοῦ ἔσονται ἐν γῇ Αἰγύπτῳ (ψ) τὰ ῥήματα (ω) φρονιμώτερός σου καὶ συνετώτερος. Σὺ (α) πάσης γῆς

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]
42 [illegible]

28 Hic eſt ſermo quem dixi Pharaoni: quæ Deus facturus eſt indicavit Pharaoni. 29 En ſeptem anni veniunt ſaturitatis maximæ in tota terra Ægypti. 30 Deinde ſurgent ſeptem anni famis poſt eos, & oblivioni dabitur omnis ſaturitas præterita totius terræ Ægypti, & conficiet fames terram. 31 Et non cognoſcetur ſaturitas in terra propter famem illam quæ ſubſecutura eſt: nam graviſſima erit. 32 Quod verò iteratum ſit ſomnium Pharaoni duabus vicibus, *ſignificat* præſtò eſſe à conſpectu Domini ſermonem, feſtinaturúmque Deum ad illum peragendum. 33 Nunc ergo provideat Pharaon virum ſapientem & prudentem, eúmque præficiat terræ Ægypti. 34 Faciat & hoc Pharaon: Conſtituat præfectos ſuper terram Ægypti, & accipiant unum ex quinque in terra Ægypti, in ſeptem annis ubertatis. 35 Colligantque totum frumentum annorum iſtorum bonorum qui venturi ſunt, & cogant frumentum ſub manu Pharaonis, frumentum in civitatibus conſervent. 36 Sítq; frumentum conditum pro terra, ad ſeptem annos famis futuros in terra Ægypti, & ne conficiatur terra fame. 37 Placuit ſermo in oculis Pharaonis, & in oculis ſervorum ej⁹. 38 Et dixit Pharaon ſervis ſuis, Reperitúrne ſimilis huic viro, in quo ſpirit⁹ Dei ineſt? 39 Dixitque Pharaon ad Joſeph, Quandoquidẽ ſignificavit tibi De⁹ id omne, non eſt ſapiens ac prudens æquè at tu. 40 Tu eris ſuper domũ meã, & ad imperiũ oris tui ſuſcipiet judicium univerſus popul⁹ meus: duntaxat ſolio major te ero. 41 Præterea dixit Pharaon ad Joſeph, Vide quòd te præfecerim univerſæ terræ Ægypti. 42 Et tollens Pharaon annulum de manu ſua, inſeruit illum manui Joſeph, veſtivit, cum veſte byſſina, & impoſuit torquem aureum in collum ejus.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

28 הוּא פִתְגָמָא דִי מַלֵּלִית עִם־פַּרְעֹה
29 דַיְיָ עָתִיד לְמֶעְבַּד אַחֲוִי לְפַרְעֹה׃ הָא
שְׁבַע שְׁנַיָא אָתְיָן שַׂבְעָא רַבָּא בְּכָל־
30 אַרְעָא דְמִצְרָיִם׃ וִיקוּמוּן שְׁבַע שְׁנֵי
כַפְנָא בַּתְרֵיהֶן וְיִתְנְשֵׁי כָּל־שַׂבְעָא
בְּאַרְעָא דְמִצְרָיִם וִישֵׁיצֵי כַפְנָא יָת־
31 עַמָּא דְאַרְעָא׃ וְלָא־יִתְיְדַע שַׂבְעָא
בְּאַרְעָא מִן־קֳדָם כַּפְנָא הַהוּא דִיהֵי
32 בָתַר־כֵּן אֲרֵי־תַקִּיף הוּא לַחֲדָא׃ וְעַל
דְאִתְּנִי חֶלְמָא לְפַרְעֹה תַּרְתֵּין זִמְנִין
אֲרֵי־תַקִּין פִּתְגָמָא מִן־קֳדָם יְיָ וּמוֹחִי
33 יְיָ לְמֶעְבְּדֵיהּ׃ וּכְעַן יֶחֱזֵי פַרְעֹה גְּבַר
סוּכְלְתָן וְחַכִּים וִימַנֵּיהּ עַל־אַרְעָא
34 דְמִצְרָיִם׃ יַעֲבֵיד פַּרְעֹה וִימַנֵּי
מְהֵימְנִין עַל־אַרְעָא וִיזָרְזוּן יָת־אַרְעָא
35 דְמִצְרַיִם בִּשְׁבַע שְׁנֵי שַׂבְעָא׃ וְיִכְנְשׁוּן
יָת־כָּל־עֲבוּר שְׁנַיָּא טָבָתָא דְאָתְיָן
הָאִלֵּין וְיִצְבְּרוּן עֲבוּרָא תְּחוֹת יַד־
מְהֵימְנֵי־פַרְעֹה עֲבוּרָא בְּקִרְוַיָּא
36 וְיִטְּרוּן׃ וִיהֵי עֲבוּרָא גְּנִיז לְעַמָּא
דְאַרְעָא לִשְׁבַע שְׁנֵי כַפְנָא דִי יְהוֹיָן
בְּאַרְעָא דְמִצְרָיִם וְלָא־יִשְׁתֵּיצֵי עַמָּא־
37 דְאַרְעָא בְּכַפְנָא׃ וּשְׁפַר פִּתְגָמָא בְּעֵינֵי
38 פַרְעֹה וּבְעֵינֵי כָּל־עַבְדוֹהִי׃ וַאֲמַר
פַּרְעֹה לְעַבְדוֹהִי הֲנִשְׁכַּח כְּדֵין גְּבַר
דִּי רוּחַ נְבוּאָה מִן־קֳדָם־יְיָ בֵּיהּ׃
39 וַאֲמַר פַּרְעֹה לְיוֹסֵף בָּתַר דְּהוֹדַע יְיָ
יָתָךְ יָת־כָּל־דָּא לֵית־סוּכְלְתָן וְחַכִּים
40 כְּוָתָךְ׃ אַתְּ תְּהֵי מְמַנָּא עַל־בֵּיתִי
וְעַל־מֵימְרָךְ יִתְּזַן כָּל־עַמִּי לְחוֹד
כּוּרְסֵי־מַלְכוּתָא הָדֵין אֱהֵי יַקִּיר
41 מִנָּךְ׃ וַאֲמַר פַּרְעֹה לְיוֹסֵף חֲזֵי דְמַנֵּיתִי
42 יָתָךְ עַל כָּל־אַרְעָא דְמִצְרָיִם׃ וְאַעְדִּי
פַרְעֹה יָת־עִזְקְתֵיהּ מֵעַל יְדֵיהּ וִיהַב
יָתַהּ עַל־יְדָא דְיוֹסֵף וְאַלְבֵּישׁ יָתֵיהּ
לְבוּשִׁין דְּבוּץ וְשַׁוִּי מְנִיכָא דְדַהֲבָא
עַל־צַוְּארֵיהּ׃

28 Ipſe eſt ſermo, quẽ locut⁹ ſum cũ Pharaone: quod De⁹ facturus 29 eſt, oſtendit Pharaoni. Ecce ſeptẽ anni ſaturitatis magnæ venient in univerſâ terrâ Ægypti. 30 Et conſurgent poſt eos ſeptem anni famis; & oblivioni tradetur omnis ſaturitas in terrâ Ægypti: & conſumet 31 fames populum terræ. Et non cognoſcetur ſaturitas in terra Ægypti, propter famem illam quæ erit poſteà: quoniam valde gravis erit. 32 Et quia iteratũ eſt ſomnium Pharaonis duab⁹ vicibus: indicat quoniam certus erit ſermo à facie Dei; & 33 citò faciet eum De⁹. Et nunc provideat Pharao virum prudentem & ſapientem: & conſtituat eum ſup terram Ægy- 34 pti. Faciat hoc Pharao, & conſtituat præpoſitos ſup terrã: et muniant terram Ægypti in ſe- 35 ptem annis ſaturitatis. Et congregent omne frumentum annorum bonorum iſtorum qui venturi ſunt: & condant frumentum ſub poteſtate præpoſitorum Pharaonis, ſerventq; 36 frumentum in urbibus. Et erit frumentum ſervatum *populo terræ*; pro ſeptem annis famis, qui futuri ſunt in terrâ Ægypti: & non conſumetur fame 37 popul⁹ terræ. Et placuit ſermo in oculis Pharaonis: & in ocu- 38 lis ſervorum ſuorum. Dixitq; Pharao ſervis ſuis: Nunquid inveniem⁹ talem, virum in quo ſpiritus prophetiæ à facie 39 Dei eſt? Dixitq; Pharao ad Joſeph; Poſtquã ſcire te fecit De⁹ omnia hæc; non eſt ſapiens nec 40 prudẽs ſimilis tui. Tu eris præpoſit⁹ ſup domũ meam; & ad verbum tuum gubernabitur omnis popul⁹ meus: tantummodo hoc regio ſolio ero honora- 41 bilior te. Dixitque Pharao ad Joſeph: Vide quòd conſtitui te ſuper univerſam terram Æ- 42 gypti. Et abſtulit Pharao annulum ſuum de manu ſuâ, dedítque eum in manu Joſeph: & induit eũ veſtimentis byſſinis; & poſuit torquem aureum ſuper collum ejus.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]
42 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]
42 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

28 Hoc eſt verbum quòd loquor Pharaoni; quæ Deus facturus eſt oſtendit Pharaoni. 29 Ecce ſeptem anni venient fertilitatis magnæ in univerſa terra Ægypti. 30 Sed ſurgent ſeptem anni famis poſt illos, et obliviſcentur omnis abundantiæ in terra Ægypti, conſumetq; fames terram. 31 Nec agnoſcetur fertilitas in terra propter famem, quæ futura eſt poſteà, eò quòd ingraveſcet valdè. 32 Iteratum autem eſt ſomnium Pharaoni duabus vicibus, eò quòd res parata eſt à Deo, & feſtinat Deus ut illam faciat. 33 Nunc igitur provideat ſibi Pharao hominem intelligentem & ſapientem, & conſtituat eum ſuper terram Ægypti. 34 Faciet etiam Pharao, et conſtituat præfectos ſuper terrã, et quintam partẽ exigat de terra Ægypti in ſeptem annis fertilitatis. 35 Colligátque omnes eſcas ſeptem annorum bonorum qui venturi ſunt, & congregent frumentum ſub manum Pharaonis, eſcã in urbibus conſervatã. 36 Et erit eſca iſta in depoſitum terræ pro ſeptem annis famis, qui futuri ſunt in terra Ægypti, ut non conſumatur terra fame. 37 Placuit autem ſermo in oculis Pharaonis, & in oculis ſervorum ejus. 38 Dixitque Pharao ſervis ſuis, Num invenietur vir ſicut iſte, in quo ſit ſpiritus Dei? 39 Et dixit Pharao Joſepho, Cùm te cognoſcere fecerit Deus hæc omnia, nemo eſt intelligentior et ſapientior te. 40 Tu eris ſuper domum meam, & verbo tuo (a) obediet omnis populus meus, tantùm throno te major ero. 41 Dixitque Pharao Joſepho, Vide, poſui te ſuper omnem terram Ægypti. 42 Abſtulit quoque Pharao annulum ſuum de manu ſua, & poſuit eum ſuper manum Joſephi, et veſtivit eum veſtibus byſſinis, & poſuit torquem aureum ſuper collum ejus.

VER. SAM. (a) paſcet omnis

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

28 وهو القول الذي قلت لفرعون الذي * سيصنعه الله اراه فرعون * ستاتيكم سبع سنين
29 يكون فيها شبع كثير في جميع بلد مصر * ثم تاتيكم سبع سني جوع من بعدها * وينسي
30 جميع الشبع الذي كان في ارض مصر حتى يكاد الجوع يفني اهل البلد * ولا يتبين اثر ذلك
31 الشبع في البلد من قبل الجوع الاتي بعده * لانه عظيم جدا * واما اعادة الرويا على فرعون *
32 مرتين لان الامر ثابت عند الله * وهو مسرع صنعه * والان ينظر فرعون رجلا فهما حكيما
33 يوليه بلد مصر * ويطلق له ان يوكل وكلاء على البلد * حتى يجمعوا غلة مصر في سبع سني
34 الشبع * ويجمعوا طعام هذه السنين الخيرة الاتية * ويكنزوا برها تحت يد اصحاب فرعون * ويحفظوا طعاما
35 في قراها * يكون وديعة فيها للسبع سني الجوع التي تكون في بلد مصر * ولا ينقطع اهل البلد
36 فيها * فحسن كلامه عند فرعون وعند قواده اجمعين * ثم قال فرعون لقواده هل نجد مثل هذا
37 38 رجلا فيه روح الله علما * ثم قال له بعد ما عرفك الله جميع هذه الامور * لا فهيم حكيم مثلك
39 انت تكون على بيتي * والى امرك ينقاد كل رعيتي وجميع قومي * لا اسمو عليك الا بالكرسي
40 * ثم قال له انظر فقد وليتك جميع بلد مصر * ثم نزع فرعون خاتمه من عن يده وجعله في
41 42 يد يوسف * والبسه ثياب عبقري وصير طوقا من ذهب على عنقه *

28 Et eſt ſermo quem dixi Pharaoni: Quod operatur⁹ eſt Deus, id indicavit Pharaoni. 29 Venient vobis ſeptem anni, in quibus erit ſatietas magna in omni regione Ægypti. 30 Deinde venient vobis ſeptem anni famis poſt eos, & oblivioni dabitur tota ſatietas quæ fuit in terra Ægypti, ita ut fames conſumat incolas regionis: 31 Et non appareat veſtigium illius ſatietatis in regione, præ fami veniente poſt illam, eò quòd magna futura ſit valdè. 32 Atqui iteratio viſionis Pharaonis duabus vicibus, quia res firma eſt apud Deum, & ipſe acceleraturus eſt opus ſuum. 33 Et nunc videat Pharaon virum prudentem ſapientẽ, quem præficiat regioni Ægypti: 34 Et permittat ei, ut conſtituat curatores ſuper regionem, ut cumulent frugem Ægypti in ſeptem annis ſatietatis, 35 Et congregent cibum horum annorum fertilitatis futurorum, & condant frumentum eorum ſub manu miniſtrorum Pharaonis, & ſervent cibum in urbibus ejus: 36 Ut ſit in depoſitum in ipſis ad ſeptem annos famis quæ erit in regione Ægypti, ut non conſumantur incolæ regionis per illam. 37 Placuitque ſermo ejus Pharaoni & ducib⁹ ejus cunctis. 38 Deindè dixit Pharaon ducibus ſuis, Num inveniemus ſicut iſtum virum, in quo eſt ſpiritus Dei, peritum? 39 Et dixit ad eum, Quandoquidem indicavit tibi Deus omnes has res, non eſt ſapiens & prudens ſicut tu. 40 Tu eris ſuper domum meam, & imperio tuo obediet totus populus meus, & tota gens mea. Non præcellam te niſi ſolio. 41 Et dixit ei, Vide, jam præfeci te univerſæ regioni Ægypti. 42 Deindè extraxit Pharaon annulum ſuum è manu ſuâ, & poſuit eum in manu Joſeph, & induit eum veſtibus byſſinis, & poſuit torquem aureum ſuper collum ejus.

clamabant Et .sibi qui secundo curru in eum fecit equitare Et
43 וירכב אתו במרכבת המשנה אשר־לו ויקראו
.Ægypti terram universam super eum *dando* Et .Abrech *ejus facies ad*
לפניו אברך ונתון אתו על כל־ארץ מצרים׃
levabit non ,te præter & ,Parhoh Ego : Joseph ad Parhoh dixit Et
44 ויאמר פרעה אל־יוסף אני פרעה ובלעדיך לא־ירים
.Ægypti terrâ omni in suum pedem & ,suam manum *vir*
איש את־ידו ואת־רגלו בכל־ארץ מצרים׃
ei dedit & ,Pahaneach Saphnath Joseph nomen Parhoh vocavit Et
45 ויקרא פרעה שם־יוסף צפנת פענח ויתן־לו
est egressus Et .uxorem in On *sacerdotis* Pothiphar filiam Asnath
את־אסנת בת־פוטי פרע כהן אן לאשה ויצא
,annorum triginta *filius* Joseph Et .Ægypti terram super Joseph
46 יוסף על־ארץ מצרים׃ ויוסף בן־שלשים שנה
Joseph est egressus Et .Ægypti *regis* Parhoh *facies ad ipsum stando in*
בעמדו לפני פרעה מלך־מצרים ויצא יוסף
.Ægypti terram omnem per transivit & ,Parhoh facie à
מלפני פרעה ויעבר בכל־ארץ מצרים׃
congregavit Et *pugillos in* saturitatis annis septem in *terra fecit* Et
47 48 ותעש הארץ בשבע שני השבע לקמצים׃ ויקבץ
.Ægypti terra in fuerunt qui ,annorum septem escam omnem
את־כל־אכל שבע שנים אשר היו בארץ מצרים
,*ejus circuitus* qui civitatis agri cibum ,urbibus in cibum *dedit* Et
ויתן־אכל בערים אכל שדה־העיר אשר סביבתיה
maris arenā tanquam frumentū Joseph cōgregavit Et .ej⁹ medio in *dedit*
49 נתן בתוכה׃ ויצבר יוסף בר כחול הים
.numerus non quia ,*numerandum ad* cessavit *quòd usq;* ,valde multum
הרבה מאד עד כי־חדל לספר כי־אין מספר׃
:famis annus veniret antequam ,filii duo *est natus* Joseph ipsi Et
50 וליוסף ילד שני בנים בטרם תבוא שנת הרעב
.On *sacerdotis* Pothiphar filia Asnath ei peperit quos
אשר ילדה־לו אסנת בת־פוטי פרע כהן און׃
Quia .Menasseh primogeniti nomen Ioseph vocavit Et
51 ויקרא יוסף את־שם הבכור מנשה כי־
domus omnis & ;mei laboris omnis Deus me fecit oblivisci
נשני אלהים את־כל־עמלי ואת כל־בית
me fecit crescere Quia :Ephraim vocavit secundi nomen Et .mei patris
52 אבי׃ ואת שם השני קרא אפרים כי־הפרני
,saturitatis anni septem sunt finiti Et .meæ afflictionis terrâ in Deus
53 אלהים בארץ עניי׃ ותכלינה שבע שני השבע
famis anni septem inceperunt Et .Ægypti terrâ in fuit quæ
54 אשר היה בארץ מצרים׃ ותחלינה שבע שני הרעב
,terris omnibus in fames fuit Et .Ioseph dixit sicut ,venire
לבוא כאשר אמר יוסף ויהי רעב בכל־הארצות
terra omnis esuriit Et .panis erat Ægypti terrâ omni in &
55 ובכל־ארץ מצרים היה לחם׃ ותרעב כל־ארץ
dixit Et .*panem ad* Parhoh ad populus clamavit & ,Ægypti
מצרים ויצעק העם אל־פרעה ללחם ויאמר
,vobis dixerit quod .Ioseph ad Ite :Ægyptiis omnibus Parhoh
פרעה לכל־מצרים לכו אל־יוסף אשר־יאמר לכם
.facietis
תעשו׃

Versio VULG. LAT.

43 Fecítque eum ascendere super currum suum secundum, clamante præcone, ut omnes coram eo genu flecterent, & præpositum esse scirent universæ terræ Ægypti. 44 Dixit quoque rex ad Joseph, Ego sum Pharao: absque tuo imperio non movebit quisquam manum aut pedem in omni terra Ægypti. 45 Vertítq; nomen ejus, & vocavit eum linguâ Ægyptiacâ, Salvatorem mundi. Dedítque illi uxorem Aseneth filiam Putiphare sacerdotis Heliopoleos. Egress⁹ est itaq; Joseph ad terrā Ægypti. 46 (Triginta autē annorū erat, quādo stetit in conspectu regis Pharaonis,) & circuivit omnes regiones Ægypti. 47 Venítq; fertilitas septem annorū: et in manipulos redactæ segetes cōgregatæ sūt in horrea Ægypti. 48 Omnis etiam frugum abundantia in singulis urbibus condita est. 49 Tantáq; fuit abundantia tritici, ut arenæ maris coæquarētur, & copia mensuram excederet. 50 Nati sunt autem Joseph filii duo antequam veniret fames: quos peperit ei Aseneth filia Putiphare sacerdotis Heliopoleos. 51 Vocavítque nomen primogeniti, Manasses: dicens, Oblivisci me fecit Deus omnium laborum meorum, & domus patris mei. 52 Nomen quoque secundi appellavit Ephraim: dicens, Crescere me fecit Deus in terra paupertatis meæ. 53 Igitur transactis septē ubertatis annis, qui fuerant in Ægypto; 54 Cœperūt venire septem anni inopiæ, quos prædixerat Joseph. Et in universo orbe fames prævaluit: in cuncta autem terra Ægypti panis erat. 55 Quâ esuriente, clamavit populus ad Pharaonem, alimenta petens. Quibus ille respondit, Ite ad Joseph: & quidquid ipse vobis dixerit, facite.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

43 Καὶ ἀνεβίβασεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἅρμα τὸ δεύτερον τῶν αὐτοῦ· καὶ ἐκήρυξεν ἔμπροσθεν αὐτοῦ κήρυξ· καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἐφ᾽ ὅλης 44 γῆς Αἰγύπτου. Εἶπε δὲ Φαραὼ τῷ Ἰωσὴφ, Ἐγὼ Φαραώ. ἄνευ σοῦ οὐκ ἐξαρεῖ οὐθεὶς τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ (β) πάσης γῆς Αἰγύπτου. 45 Καὶ ἐκάλεσε Φαραὼ τὸ ὄνομα Ἰωσὴφ, Ψονθομφανήχ· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν (γ) Ἀσενὲθ θυγατέρα Πετεφρῆ ἱερέως Ἡλιουπόλεως αὐτῷ εἰς γυναῖκα. 46 Ἰωσὴφ δὲ ἦν ἐτῶν τριάκοντα, ὅτε ἔστη ἐναντίον Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου. Ἐξῆλθε δὲ Ἰωσὴφ (δ) ἀπὸ προσώπου Φαραὼ, καὶ διῆλθε πᾶσαν γῆν 47 Αἰγύπτου. Καὶ ἐποίησεν ἡ γῆ ἐν τοῖς ἑπτὰ ἔτεσι τῆς εὐθηνίας δράγματα. 48 Καὶ συνήγαγε πάντα τὰ βρώματα τῶν ἑπτὰ ἐτῶν, ἐν οἷς ἦν ἡ (ε) εὐθηνία ἐν τῇ γῇ Αἰγύπτου· καὶ ἔθηκε τὰ βρώματα ἐν ταῖς πόλεσι· βρώματα τῶν πεδίων τῆς πόλεως τῶν κύκλῳ (ζ) 49 αὐτῆς ἔθηκεν ἐν αὐτῇ. Καὶ συνήγαγεν Ἰωσὴφ σῖτον ὡσεὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης πολὺν σφόδρα, ἕως οὐκ ἠδύνατο (η) ἀριθμηθῆναι· οὐ γὰρ ἦν ἀριθμός. 50 Τῷ δὲ Ἰωσὴφ ἐγένοντο υἱοὶ δύο πρὸ τοῦ ἐλθεῖν τὰ ἑπτὰ ἔτη τοῦ λιμοῦ, οὓς ἔτεκεν αὐτῷ (θ) Ἀσενὲθ ἡ θυγάτηρ 51 Πετεφρῆ ἱερέως Ἡλιουπόλεως. Ἐκάλεσε δὲ Ἰωσὴφ τὸ ὄνομα τοῦ πρωτοτόκου, (ι) Μανασσῆ· ὅτι ἐπιλαθέσθαι με ἐποίησεν ὁ θεὸς πάντων τῶν πόνων μου, καὶ πάντων 52 τῶν τοῦ πατρός μου. Τὸ δὲ ὄνομα τοῦ δευτέρου ἐκάλεσεν, Ἐφραίμ· (κ) ὅτι ηὔξησέ με ὁ θεὸς 53 ἐν γῇ ταπεινώσεώς μου. Παρῆλθον δὲ τὰ ἑπτὰ ἔτη τῆς εὐθηνίας, (λ) ἃ ἐγένοντο ἐν 54 τῇ γῇ Αἰγύπτου. Καὶ ἤρξατο τὰ ἑπτὰ ἔτη τοῦ λιμοῦ ἔρχεσθαι, καθὰ εἶπεν Ἰωσήφ. καὶ ἐγένετο λιμὸς ἐν πάσῃ τῇ γῇ· ἐν δὲ (μ) πάσῃ 55 τῇ γῇ Αἰγύπτου ἦσαν ἄρτοι. Καὶ ἐπείνασε πᾶσα ἡ γῆ Αἰγύπτου· (ν) ἔκραξε δὲ ὁ λαὸς πρὸς Φαραὼ περὶ ἄρτων. Εἶπε δὲ Φαραὼ πᾶσι τοῖς Αἰγυπτίοις, Πορεύεσθε πρὸς Ἰωσὴφ, καὶ ὃ ἐὰν εἴπῃ ὑμῖν, ποιήσατε.

43 Et ascendere eum fecit super currum secundum curruum suorū: & clamavit ante eum (p) præco: & constituit eum super totā terram Ægypti. 44 Dixit autē Pharao ad Joseph, Ego Pharao. Sine te non levabit quisquam (q) manum suam super omnem terram Ægypti. 45 Et vocavit Pharao nomen Joseph, (r) Psonthomphanech: & dedit ei Aseneth filiam (s) Petephræ sacerdotis Heliopoleos ei in (t) uxorem. 46 Joseph autem erat annorum triginta, quando stetit coram Pharaone rege Ægypti. Exiit autem Joseph à facie Pharaonis, & peragravit omnem terram Ægypti. 47 Et fecit terra in tribus annis abundantiæ manipulos. 48 Et congregavit omnes escas septem annorum, in quibus fuit abundantia in terra Ægypti: & posuit escas in civitatibus: escas agrorum civitatis, qui in circuitu ejus, posuit in ea. 49 Et congregavit Joseph frumentum, sicut arenam maris, multū valdè, donec non potuit numerari: non enim erat numerus. 50 Ioseph autem nati sunt duo filii, antequā venirent septem anni famis; quos peperit ei Aseneth filia Petephræ sacerdotis Heliopoleos. 51 Vocavit autem Ioseph nomen primogeniti, Manasse: (u) quia oblivisci me fecit Deus omnium laborum meorum, & omniū patris mei. 52 Nomen autem secundi vocavit, Ephraim: quia crescere me fecit Deus in terra humilitatis meæ. 53 Præterierunt autem septem anni abundantiæ, qui fuerunt in terra Ægypti. 54 Et cœperūt venire septē anni famis, sicut dixit Ioseph. Et facta est fames in omni terra. In omni autem terra Ægypti (x) erant panes. 55 Et esurivit omnis terra Ægypti. Clamavit autem populus ad Pharaonem pro panibus. Dixit autem Pharao omnibus Ægyptiis, Ite ad Ioseph: & quicquid dixerit vobis, facite.

MS.A. (β) πάσῃ γῇ (γ) Ἀσεννὲθ θυγατέρα Πετεφρῆ ἱερέως Ἡλιουπόλεως (δ) ἐκ προσώπου (ε) εὐθηνεία ἐν γῇ (ζ) αὐτῆς Ὢν ἔθηκεν (η) ἀριθμῆσαι (θ) Ἀσεννὲθ θυγάτηρ Πεντεφρῆ ἱερέως Ἡλιουπόλεως. (ι) Μανασσῆ, λέγων, Ὅτι (κ) ὅτι ὕψωσέν με (λ) ἃ ἐγένετο ἐν γῇ Αἰγύπτῳ. Καὶ ἤρξαντο (μ) πάσῃ γῇ Αἰγύπτου οὐκ ἦσαν ἄρτοι. (ν) ἐκέκραξεν δὲ πᾶς ὁ λαὸς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

43 *ܘܐܪܟܒܗ ܒܡܪܟܒܬܐ ܬܢܝܢܬܐ ܕܝܠܗ. ܘܩܪܘ ܩܕܡܘܗܝ: ܐܒܐ ܘܫܠܝܛܐ ܥܠ ܟܠܗ ܐܪܥܐ
44 ܕܡܨܪܝܢ. * ܘܐܡܪ ܦܪܥܘܢ ܠܝܘܣܦ. ܐܢܐ ܦܪܥܘܢ ܦܩܕܬ. ܕܒܠܥܕܝܟ ܐܢܫ ܠܐ ܢܪܝܡ
45 ܐܝܕܗ. ܐܘ ܪܓܠܗ. ܒܟܠܗ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. * ܘܩܪܐ ܦܪܥܘܢ ܫܡܗ ܕܝܘܣܦ. ܨܦܢܬ
ܦܥܢܚ. ܕܟܣܝܬܐ ܓܠܝܢ ܠܗ. ܘܝܗܒ ܠܗ ܠܐܣܝܬ ܒܪܬܗ ܕܦܘܛܝܦܪܥ ܟܘܡܪܐ ܕܐܘܢ
ܠܐܢܬܬܐ * ܘܢܦܩ ܝܘܣܦ ܥܠ ܟܠܗ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. * ܘܝܘܣܦ ܒܪ ܬܠܬܝܢ ܗܘܐ ܫܢܝܢ. 46
ܟܕ ܩܡ ܩܕܡ ܦܪܥܘܢ ܡܠܟܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܢܦܩ ܝܘܣܦ ܡܢ ܩܕܡ ܦܪܥܘܢ. ܘܥܒܪ
47 48 ܒܟܠܗ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. * ܘܟܢܫܬ ܐܪܥܐ ܒܫܒܥ ܫܢܝܢ ܕܣܒܥܐ. ܠܐܘܨܪܐ. * ܘܟܢܫ
ܟܠܗ ܥܒܘܪܐ ܕܫܒܥ ܫܢܝܢ ܕܣܒܥܐ ܕܗܘܘ ܒܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܣܡ ܥܒܘܪܐ ܒܩܘܪܝܐ.
49 ܥܒܘܪܐ ܕܚܩܠܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܘܕܚܕܪܝܗ. ܣܡ ܒܓܘܗ. * ܘܟܢܫ ܝܘܣܦ ܥܒܘܪܐ. ܐܝܟ
50 ܚܠܐ ܕܝܡܐ ܣܓܝ ܛܒ. ܥܕܡܐ ܕܠܐܝ ܠܡܡܢܐ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܗܘܐ ܡܢܝܢܐ. * ܘܠܝܘܣܦ ܐܬܝܠܕܘ ܠܗ
ܬܪܝܢ ܒܢܝܢ. ܥܕܠܐ ܬܐܬܐ ܫܢܬܐ ܕܟܦܢܐ. ܕܝܠܕܬ ܠܗ ܐܣܝܬ ܒܪܬܗ ܕܦܘܛܝܦܪܥ ܟܘܡܪܐ
51 ܕܐܘܢ. * ܘܩܪܐ ܝܘܣܦ ܫܡܗ ܕܒܘܟܪܐ ܡܢܫܐ. ܡܛܠ ܕܐܛܥܝܢܝ ܐܠܗܐ ܟܠܗ ܥܡܠܝ ܘܟܠܗ ܒܝܬ ܐܒܝ.
52 * ܘܫܡܗ ܕܬܪܝܢܐ ܩܪܐ ܐܦܪܝܡ. ܡܛܠ ܕܐܦܪܝܢܝ ܐܠܗܐ ܒܐܪܥܐ ܕܫܘܥܒܕܝ.
53 * ܘܫܠܡ ܫܒܥ ܫܢܝܢ ܕܣܒܥܐ ܕܗܘܘ ܒܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. * ܘܫܪܝ ܫܒܥ ܫܢܝܢ ܕܟܦܢܐ
54 ܠܡܐܬܐ. ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܝܘܣܦ. ܘܗܘܐ ܟܦܢܐ ܒܟܠܗܝܢ ܐܪܥܬܐ. ܘܒܟܠܗ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ
55 ܗܘܐ ܠܚܡܐ. * ܘܟܦܢܬ ܟܠܗ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܐܬܪܥܡ ܥܡܐ ܥܠ ܦܪܥܘܢ ܡܛܠ ܠܚܡܐ.
ܘܐܡܪ ܦܪܥܘܢ ܠܟܠܗܘܢ ܡܨܪܝܐ. ܙܠܘ ܠܘܬ ܝܘܣܦ. ܘܡܕܡ ܕܐܡܪ ܠܟܘܢ ܥܒܕܘ.

43 Fecítque eum sedere in curru suo secundo: & proclamavit coram eo, Pater & præfectus totius terræ Ægypti. 44 Dixit etiam Pharaon ad Joseph, Ego Pharaon præcepi ut absque te nemo sustollat manum suam aut pedem suum in tota terra Ægypti. 45 Vocavítque Pharaon nomen Josephi, Saphnath Paanah, Cui secreta sunt aperta: dedítque ei Asiath filiam Phutiphraa sacerdotis Avan, uxorem. Et egressus est Joseph super universam terram Ægypti. 46 Porrò Joseph filius triginta erat annorum quando stetit coram Pharaone rege Ægypti. Egrediens itaque Joseph è conspectu Pharaonis, transiit per totam terram Ægypti. 47 Et collecta fuit tell⁹ per septē annos saturitatis, in horrea. 48 Et convexit totum frumentum septem annorum fertilitatis, qui fuerant in terra Ægypti: condidítq; frumentū in urbibus: frumentum agrorum *cujuslibet* urbis, & *locorum* illi adjacentium, convexit in ipsam. 49 Congregavit igitur Joseph triticum quasi arenam maris plurimum vehemēter, adeo ut fessus esset numerando, nec ull⁹ esset numerus. 50 Et Josepho nati sunt duo filii antequam ingrederetur annus famis, quos peperit ei Asiath filia Phutiphraa sacerdotis Avan. 51 Vocavítque Joseph nomen filii sui primogeniti, Manasse: quoniam oblivisci me fecit Deus cunctis laboris mei, & universæ domûs patris mei. 52 Nomen verò alterius vocavit, Aphrem: quoniam fructificare me fecit Deus in terra subjectionis meæ. 53 Igitur absoluti sunt anni abundantiæ, qui fuerant in terra Ægypti. 54 Cœperunt septem anni famis venire, quemadmodū prædixerat Joseph, & facta est fames in omnib⁹ regionib⁹: & in tota terra Ægypti erat panis. 55 Et esuriente totâ terrâ Ægypti, tumultuabat popul⁹ contra Pharaonem pro pane. Et dixit Pharaon omnib⁹ Ægyptiis, Ite ad Joseph, et quæ vobis dixerit, facietis.

PARAPH. CHALD. cùm VERSIONE LATINA.
תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

43 וארכיב יתיה ברתיכא תניינא די
ליה ואכריזו קדמוהי דין אבא
למלכא ומני יתיה על כל־ארעא
44 דמצרים׃ ואמר פרעה ליוסף אנא
פרעה ובר ממימרך לא ירים גבר ית
ידיה למיחד זין וית רגליה למרכב
על־סוסיא בכל־ארעא דמצרים׃
45 וקרא פרעה שום־יוסף גברא
דטמירן גלין ליה ויהב ליה ית
אסנת בת־פוטי פרע רבא דאון
לאתו ונפק יוסף שליט־על ארעא
46 דמצרים׃ ויוסף בר־תלתין שנין
כד־קם קדם פרעה מלכא דמצרים
ונפק יוסף מן־קדם פרעה ועבר
47 בכל־ארעא דמצרים׃ וכנשו דיירי
ארעא בשבע שני שבעא עבורא
48 לאוצרין׃ וכנש ית־כל־עבור שבע
שניא די הואה בארעא דמצרים
ויהב עבורא בקרויא עבור חקל
קרתא די בסחרנהא יהב בגוה׃
49 וכנש יוסף עבורא כחלא דימא סגי
לחדא עד די־פסק למימני ארי־לית
50 מנין׃ וליוסף אתילידו תרין בנין
עד־לא עלת שתא דכפנא דילידת
ליה אסנת בת־פוטי פרע רבא דאון׃
51 וקרא יוסף ית־שום בוכרא מנשה
ארי־אנשיני יי ית־כל־עמלי וית־כל־
52 בית אבא׃ וית־שום תניינא קרא
אפרים ארי־אפשני יי בארע
53 שעבודי׃ ושלימא שבע שני
שבעא די הואה בארעא דמצרים׃
54 ושריאה שבע שני כפנא למיתי
כמא די־אמר יוסף והוה כפנא
בכל־ארעתא ובכל־ארעא דמצרים
55 הוה לחמא׃ וכפינת כל־ארעא
דמצרים וצוח עמא קדם פרעה על־
לחמא ואמר פרעה לכל־מצראי
אזילו לות־יוסף די־יימר לכון
תעבדון׃

43 Et ascēdere eū fecit in quadriga suâ secundâ; et præconizare fecit corā eo, Hic est pater regis: & cōstituit eū super omnē terrā Ægypti. 44 Dixítq; Pharao ad Joseph, Ego Pharao: et absq; verbo tuo nō levabit vir manū suā ad tenēda arma, neq; pedē suum ad equitandum super equum, in universâ terrâ Ægypti. 45 Et vocavit Pharao nomē Joseph, Vir cui secreta revelantur: deditq; ei Aseneth, filiā Putipharis principis On, in uxorem: egressusq; est Joseph dominans per universam terram Ægypti. 46 Joseph autem triginta annorum ætatis erat, quando stetit corā Pharaone rege Ægypti: & egressus est Joseph à facie Pharaonis, & transivit in universam terram Ægypti. 47 Et congregaverūt habitatores terræ frumentum in horreis, in septem annis fertilitatis. 48 Et congregavit omne frumentū annorū septē, quod fuit in terrâ Ægypti; & posuit frumentum in urbibus: in unaquâq; urbe posuit frumentum agri, qui in circuitu ejus erat. 49 Et congregavit Joseph frumētum quasi arenā maris, multū nimis: donec cessaret numerari, eò quòd non habebat numerū. 50 Joseph autem nati sunt duo filii, antequàm veniret annus famis: quos peperit ei Aseneth, filia Putipharis principis On. 51 Vocavitq; Joseph nomē primogeniti, Manasses: dicens, Quia oblivisci me fecit De⁹ omnis laboris mei, et omnis dom⁹ patris mei. 52 Nomē autē secūdi, appellavit Ephraim: dicens, Quia crescere me fecit De⁹ in terrâ subjectionis meæ. 53 Et cōpleti sūt septē anni saturitatis qui fuerūt in terrâ Ægypti. 54 Et cœperūt venire septē anni famis; sicut dixit Joseph: & fuit fames in universis terris; & in omni terrâ Ægypti erat panis. 55 Esuriebat quoq; omnis terra Ægypti; et clamavit popul⁹ *corā Pharaone* pro pane: dixitq; Pharao omnib⁹ Ægyptiis, Ite ad Joseph; & sicut dixerit vobis, facite.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

43 Fecitque eum ascendere in currum (b) secundum eorum qui sui erant, & clamabatur ante eum, (c) Abrech; & posuit eum super universam terram Ægypti. 44 Dixit præterea Pharao Josepho, Ego Pharao, & sine te non levabit quisquam manum, neque pedem suum in universa terra Ægypti. 45 Vocavitque Pharao nomen Iosephi, (d) Saphineti Phane: Et dedit illi Asnat filium Putiphar (e) sacerdotis On, in uxorem. Et peragravit Ioseph terram Ægypti. 46 Ioseph autem erat filius triginta annorum cum stetit ante Pharaonem regem Ægypti: Tum egressus est Ioseph de facie Pharaonis, et transivit per universam terram Ægypti. 47 Fecitque terra in septem annis abundantiam in pugillos. 48 Et collegit omnem escam septem annorum in quibus fuit abundantia in terra Ægypti: & posuit escā in urbibus, escam agrorum qui sunt circùm civitatem posuit in ea. 49 Congregavitque Ioseph frumentum sicut arenam maris, multum valde, donec desineret numerare, quòd illius non esset numerus. 50 Iosepho autem nati sunt duo filii antequam veniret annus famis, quos peperit ei Asnat filia Putiphar sacerdotis On. 51 Et vocavit Ioseph nomen primogeniti, Manasse, quia oblivisci fecit me Deus laboris mei, & omnis domûs patris mei. 52 Nomen verò secundi vocavit Ephraim, quia fructificare fecit me Deus in terra afflictionis meæ. 53 Transactisque septem annis abundantiæ in terra Ægypti. 54 Cœperunt septem anni famis venire, sicut dixerat Ioseph: fuitque fames in omnibus terris, sed in omni terra Ægypti erat panis. 55 Esuriitque omnis terra Ægypti, & clamavit omnis populus ad Pharaonem pro pane: Et dixit Pharao omnibus Ægyptiis, Ite ad Iosephum, & quod dixerit vobis, facietis.

VER. SAM. (b) duplicem (c) Prædica, (d) Temirthi Gala: (e) Cohenan,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

43 * واركبه جنيبته * ونودي بين يديه الظريف * وولاه على جميع بلد مصر * ثم قال له وعلى
44 اني فرعون فمن غير رايك لا يمد انسان يده ولا رجله في جميع بلد مصر * وسماه موضح الخفايا *
45 وزوجه باسنات ابنة فوطيفارع امام اون * وخرج واليا على جميع بلد مصر * وكان يوسف بن
46 ثلثين سنة حين وقف بين يدي فرعون ملك مصر * ولما خرج من بين يديه طاف في جميع
بلد مصر * ثم انبتت الارض في سني الشبع ملئ الخزاين * فجمع باقي طعام السبع السنين
47 48 الذي كان في بلد مصر * وجعله في القرى * جعل طعام كل حقل لضيعة هي حولها في وسطها *
49 * فجمع يوسف من البر شبيها برمل البحر كثرة * حتى انتهى عن احصائه اذ لا احصاء له * وولد
50 ليوسف ابنان قبل ان تدخل سنة الجوع * هما اللذان ولدتهما اسنات ابنة فوطيفارع امام
51 اون * فسمى البكر منسا * قال ان الله نساني جميع شقائي وما كان منه في بيت ابي * وسمى
52 الثاني افرايم * قال ان الله انماني في بلد ضعفي * ثم فنيت سبع سني الشبع الذي كان في
53 بلد مصر * وبداءت سبع سني الجوع في ان تاتي كما قال يوسف * وكان جوع في جميع البلدان *
54 وفي جميع بلد مصر كان طعام * فلما جاع جميع اهل مصر صرخ القوم الي فرعون بسبب
55 الطعام * فقال لهم امضوا الي يوسف فما يقله لكم فاصنعوه *

43 Et impositus fuit equo ejus secundo, & acclamatum est ante eum, Venustus: & præfecit eum universæ regioni Ægypti. 44 Tum dixit ei, Et quia ego sum Pharaon, absque tua mente non extendet quisquam manum suam nec pedem suum in omni regione Ægypti. 45 Et vocavit eum, Manifestatorem abditorum, & conjugavit eum cum Asenath filia Phutiphareo sacerdotis Un: et egressus est præfect⁹ universæ regionis Ægypti. 46 Erátque Joseph filius triginta annorum quando stetit coram Pharaone rege Ægypti. Cùmque egressus esset è conspectu ejus, perlustravit totam regionem Ægypti. 47 Deinde produxit terra in annis saturitatis plenitudinem horreorum. 48 Congregavitq; reliquum cibum septem annorū, qui erat in regione Ægypti, & posuit eum in urbibus. Posuit escam singulorum agrorum, pro oppido cui adjacebant, intra ipsum. 49 Congessit ergò Joseph frumentū comparabile arenæ maris præ copia, ita ut desisteret ab ej⁹ numeratione; cùm non esset ei numerus. 50 Et nati sunt Josepho duo filii, antequam ingressus esset annus famis: ii sunt quos genuit ei Aseniath filia Phutipharee sacerdotis Un. 51 Vocavitque primogenitum, Manasse: Ait, Deus oblivisci me fecit omnis tribulationis meæ, & ejus quæ successerat in domo patris mei. 52 Et vocavit secundum, Ephraim: aitque, Deus crescere me fecit in regione imbecillitatis meæ. 53 Deinde elapsi sunt septem anni saturitatis quæ fuerat in regione Ægypti. 54 Et cœperunt septem anni famis venire, ut dixerat Joseph: & fuit fames in universis regionibus; & in omni regione Ægypti erat esca. 55 Cùmque esurissent omnes habitatores Ægypti, exclamavit populus ad Pharaonem pro esca. Dixit autem eis, Ite ad Joseph, & quod dixerit vobis, facite.

omnia Joseph aperuit Et .terræ facies universas super erat fames Et
56 וְהָרָעָב הָיָה עַל כָּל־פְּנֵי הָאָרֶץ וַיִּפְתַּח יוֹסֵף אֶת־כָּל־
.Ægypti terrâ in fames invaluit Et .Ægyptiis fregit & ,eis in quibus
אֲשֶׁר בָּהֶם וַיִּשְׁבֹּר לְמִצְרַיִם וַיֶּחֱזַק הָרָעָב בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם׃
quia :Joseph ad frangendum ad,Ægyptum in venerunt terra omnis Et
57 וְכָל־הָאָרֶץ בָּאוּ מִצְרַיְמָה לִשְׁבֹּר אֶל־יוֹסֵף כִּי־
.terrâ omni in fames invaluerat
חָזַק הָרָעָב בְּכָל־הָאָרֶץ׃

CAP. XLII. מב

Jahacob dixit & :Ægypto in fractio esset quòd .,Jahacob vidit Et
1 וַיַּרְא יַעֲקֹב כִּי יֶשׁ־שֶׁבֶר בְּמִצְרָיִם וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב
quòd audivi Ecce :dixit Et .vosipsos aspicitis quid Ad ;suis filiis
2 לְבָנָיו לָמָּה תִּתְרָאוּ׃ וַיֹּאמֶר הִנֵּה שָׁמַעְתִּי כִּי
,vivemus & ,inde nobis emite &,illuc descendite:Ægypto in fractio est
יֶשׁ־שֶׁבֶר בְּמִצְרָיִם רְדוּ־שָׁמָּה וְשִׁבְרוּ־לָנוּ מִשָּׁם וְנִחְיֶה
frumentũ emendũ ad,decẽ Joseph fratres descenderũt Et .moriemur non &
3 וְלֹא נָמוּת׃ וַיֵּרְדוּ אֲחֵי־יוֹסֵף עֲשָׂרָה לִשְׁבֹּר בָּר
Jahacob misit non Joseph fratrem Binjamin Et .Ægypto ab
4 מִמִּצְרָיִם׃ וְאֶת־בִּנְיָמִין אֲחִי יוֹסֵף לֹא־שָׁלַח יַעֲקֹב
filii venerunt Et.periculum ei accidat fortè Ne,dixit quia :suis fratrib⁹ cum
5 אֶת־אֶחָיו כִּי אָמַר פֶּן־יִקְרָאֶנּוּ אָסוֹן׃ וַיָּבֹאוּ בְּנֵי
terrâ in fames erat quia :venientium medio in emendum ad ,Israel
יִשְׂרָאֵל לִשְׁבֹּר בְּתוֹךְ הַבָּאִים כִּי־הָיָה הָרָעָב בְּאֶרֶץ
frangere faciebat Ipse .teram super imperans ipse Joseph Et .Chenahã
6 כְּנָעַן׃ וְיוֹסֵף הוּא הַשַּׁלִּיט עַל־הָאָרֶץ הוּא הַמַּשְׁבִּיר
ei se incurvaverunt &;Joseph fratres venerunt Et .terræ populo omni
לְכָל־עַם הָאָרֶץ וַיָּבֹאוּ אֲחֵי יוֹסֵף וַיִּשְׁתַּחֲווּ־לוֹ
;eos agnovit &,suos fratres Joseph vidit Et .terram in facies in
7 אַפַּיִם אָרְצָה׃ וַיַּרְא יוֹסֵף אֶת־אֶחָיו וַיַּכִּרֵם
dixit & :dura eis cum est locutus Et ,eos ad ignotum se ostendit &
וַיִּתְנַכֵּר אֲלֵיהֶם וַיְדַבֵּר אִתָּם קָשׁוֹת וַיֹּאמֶר
.cibum emendum ad Chenahã terra De,dixerunt Et?venistis Unde :eos ad
אֲלֵהֶם מֵאַיִן בָּאתֶם וַיֹּאמְרוּ מֵאֶרֶץ כְּנַעַן לִשְׁבָּר־אֹכֶל׃
.cum agnoverunt non ipsi & :suos fratres Joseph agnovit Et
8 וַיַּכֵּר יוֹסֵף אֶת־אֶחָיו וְהֵם לֹא הִכִּרֻהוּ׃
dixit & ,eis somniaverat quæ somniorum Joseph est recordatus Et
9 וַיִּזְכֹּר יוֹסֵף אֵת הַחֲלֹמוֹת אֲשֶׁר חָלַם לָהֶם וַיֹּאמֶר
terræ nuditatem videndum ad ,vos Exploratores :eos ad
אֲלֵהֶם מְרַגְּלִים אַתֶּם לִרְאוֹת אֶת־עֶרְוַת הָאָרֶץ
venerunt tui servi Et .mi dñe Nequaquam:eum ad dixerunt Et .venistis
10 בָּאתֶם׃ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו לֹא אֲדֹנִי וַעֲבָדֶיךָ בָּאוּ
;vos recti :nos unius viri filii nos Omnes .cibum emendum ad
11 לִשְׁבָּר־אֹכֶל׃ כֻּלָּנוּ בְּנֵי אִישׁ־אֶחָד נָחְנוּ כֵּנִים אֲנַחְנוּ
,Nequaquam :eos ad dixit Et .exploratores tui servi sunt non
12 לֹא־הָיוּ עֲבָדֶיךָ מְרַגְּלִים׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם לֹא
Duodecim :dixerunt Et .videndum ad venistis terræ nuditatem quia
13 כִּי־עֶרְוַת הָאָרֶץ בָּאתֶם לִרְאוֹת׃ וַיֹּאמְרוּ שְׁנֵים עָשָׂר
ecce & .Chenahan terrâ in unius viri filii nos fratres ,tui servi
עֲבָדֶיךָ אַחִים אֲנַחְנוּ בְּנֵי אִישׁ־אֶחָד בְּאֶרֶץ כְּנַעַן וְהִנֵּה
.ipse non unus & ,hodie nostro patre cum minor
הַקָּטֹן אֶת־אָבִינוּ הַיּוֹם וְהָאֶחָד אֵינֶנּוּ׃

Versio VULG. LAT.

56 Crescebat autem quotidiè fames in omni terra : aperuítque Ioseph universa horrea, & vendebat Ægyptiis : nam & illos oppresserat fa-
57 mes. Omnésque provinciæ veniebant in Ægyptum, ut emerent escas, & malum inopiæ temperarent.

CAP. XLII.

1 Audiens autem Iacob quòd alimenta venderentur in Ægypto, dixit filiis suis, Quarè
2 negligitis? Audivi quòd triticum venumdetur in Ægypto : descendite, & emite nobis necessaria, ut possimus vivere ; & non consumamur
3 inopiâ. Descendentes igitur fratres Ioseph decem, ut emerent frumenta in Ægypto,
4 (Benjamin domi retento à Iacob, qui dixerat fratribus ejus, Ne fortè in itinere quid-
5 quam patiatur mali:) Ingressi sunt terram Ægypti cum aliis qui pergebant ad emendum. Erat autem fames in
6 terra Chanaan. Et Ioseph erat princeps in terra Ægypti, atque ad ejus nutum frumenta populis vendebantur. Cúmque adorâssent eum fra-
7 tres sui, Et agnovisset eos, quasi ad alienos duriùs loquebatur ; interrogans eos, Undè venistis ? Qui responderunt, De terra Chanaan, ut emamus victui necessaria.
8 Et tamen fratres ipse cognoscens, non est cognitus ab e-
9 is. Recordatúsque somniorum, quæ aliquando viderat, ait ad eos, Exploratores estis : ut videatis infirmiora
10 terræ venistis. Qui dixerunt, Non est ità, domine, sed servi tui venerunt ut emerent
11 cibos. Omnes filii uni⁹ viri sumus : pacifici venimus, nec quidquam famuli tui machi-
12 nantur mali. Quibus ille respondit, Aliter est : immunita terræ hujus considerare veni-
13 stis. At illi, Duodecĩ, inquiũt, servi tui, fratres sum⁹, filii viri unius in terra Chanaan : minimus cum patre nostro est, alius non est super.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

56 Καὶ ὁ λιμὸς ἦν ἐπὶ προσώπου πάσης τῆς γῆς. ἀνέῳξε δὲ Ἰωσὴφ πάντας τοὺς σιτοβολῶνας, καὶ ἐπώλει πᾶσι τοῖς Αἰγυπτίοις.
57 Καὶ πᾶσαι αἱ χῶραι ἦλθον εἰς Αἴγυπτον, ἀγοράζειν πρὸς Ἰωσήφ· ἐπεκράτησε γὰρ ὁ λιμὸς ἐν πάσῃ τῇ γῇ.

56 Et fames erat super faciem omnis terræ : aperuit autem Ioseph omnia horrea, & vendebat omnibus Ægyptiis. 57 Et omnes regiones veniebant in Ægyptum, emere à Ioseph : invaluerat enim fames in omni terra.

ΚΕΦ. μβʹ.

1 Ἰδὼν δὲ Ἰακὼβ ὅτι ἔστι πρᾶσις ἐν Αἰγύπτῳ, εἶπε τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, Ἵνα τί ῥαθυμεῖτε;
2 Ἰδοὺ ἀκήκοα, ὅτι ἐστὶ σῖτος ἐν Αἰγύπτῳ· κατάβητε ἐκεῖ, καὶ πρίασθε ἡμῖν μικρὰ βρώματα, ἵνα (α) ζήσωμεν, καὶ
3 μὴ ἀποθάνωμεν. Κατέβησαν δὲ οἱ ἀδελφοὶ Ἰωσὴφ οἱ δέκα, πρίασθαι σῖτον ἐξ
4 Αἰγύπτου. Τὸν δὲ (β) Βενιαμὶν τὸν ἀδελφὸν Ἰωσὴφ, οὐκ ἀπέστειλε μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ· εἶπε γάρ, Μή ποτε συμβῇ αὐτῷ μα-
5 λακία. Ἦλθον δὲ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀγοράζειν μετὰ τῶν ἐρχομένων· ἦν γὰρ ὁ λιμὸς
6 ἐν γῇ Χαναάν. Ἰωσὴφ δὲ (γ) ἦν ὁ ἄρχων τῆς γῆς· οὗτος ἐπώλει παντὶ τῷ λαῷ τῆς γῆς. ἐλθόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ Ἰωσήφ, προσεκύνησαν αὐτῷ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν
7 γῆν. Ἰδὼν δὲ Ἰωσὴφ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ἐπέγνω· καὶ ἠλλοτριοῦτο ἀπ᾽ αὐτῶν, καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς σκληρά· καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Πόθεν ἥκατε; οἱ δὲ (δ) εἶπον, Ἐκ γῆς Χα-
8 ναάν, ἀγοράσαι βρώματα. Ἐπέγνω δὲ Ἰωσὴφ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ· αὐτοὶ δὲ οὐκ ἐπέ-
9 γνωσαν αὐτόν. Καὶ ἐμνήσθη Ἰωσὴφ τῶν (ε) ἐνυπνίων αὐτοῦ, ὧν εἶδεν αὐτός· καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Κατάσκοποί ἐστε, κατανοῆ-
10 σαι τὰ ἴχνη τῆς χώρας ἥκατε. Οἱ δὲ εἶπαν, Οὐχὶ κύριε· οἱ παῖδές σου ἤλθομεν
11 (ζ) πρίασθαι βρώματα. Πάντες ἐσμὲν υἱοὶ ἑνὸς ἀνθρώπου· εἰρηνικοί ἐσμεν, οὐκ εἰ-
12 σὶν οἱ παῖδές σου κατάσκοποι. Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Οὐχί, ἀλλὰ τὰ ἴχνη τῆς γῆς ἤλ-
13 θετε ἰδεῖν. Οἱ δὲ εἶπαν, Δώδεκά ἐσμεν οἱ παῖδές σου ἀδελφοὶ ἐν γῇ Χαναάν· καὶ ἰδοὺ ὁ νεώτερος μετὰ τοῦ πατρὸς ἡμῶν σήμερον· ὁ δὲ ἕτερος οὐχ ὑπάρχει.

CAP. XLII.

1 Videns autem Iacob quia est venditio in Ægypto, dixit filiis suis, Quare segnes estis?
2 Ecce audivi, quia est frumentum in Ægypto. Descendite illuc, & emite nobis pusillas escas, ut vivamus, & non moriamur.
3 Descenderunt autem decem fratres Ioseph emere frumentum ex Ægypto.
4 Benjamin autem fratrem Ioseph non misit cum fratribus suis: dixit enim, Ne fortè accidat ei (a) languor.
5 Venerunt autem filii Israel ad emendum unà cum venientibus : erat enim fames in terra Chanaan.
6 Ioseph autem erat princeps terræ : hic vendebat omni populo terræ. Venientes autem fratres Ioseph adoraverunt eum in faciem in terram.
7 Videns autem Ioseph fratres suos, agnovit : & alienum se fecit ab eis, & locutus est eis dura : & dixit eis, Undè venistis? At illi dixerunt, De terra Chanaan ad emendas escas.
8 Agnovit autem Ioseph fratres suos : ipsi autem non agnoverunt eum.
9 Et commemoratus est Ioseph somniorum suorum, quæ vidit ipse : & dixit eis, (b) Exploratores estis ; ad consideranda vestigia regionis venistis.
10 At illi dixerunt ; Non, domine : pueri tui venimus ad emendas escas.
11 Omnes sumus filii unius hominis : (c) pacifici sumus, non sunt pueri tui exploratores.
12 Dixit autem eis, Non, sed (d) vestigia terræ venistis videre.
13 At illi dixerunt, Duodecim sumus pueri tui, fratres in terra Chanaan : & ecce junior cum patre nostro hodié : alter autem non est.

MS.A. (α) ζῶμεν, (β) Βενιαμεὶν (γ) ἦν ἄρχων (δ) εἶπαν, (ε) ἐνυπνίων, ὧν (ζ) πριάσασθαι

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

56 ܘܟܦܢܐ ܗܘܐ ܥܠ ܐܦܝ ܟܠܗ ܐܪܥܐ. ܘܦܬܚ ܝܘܣܦ ܐܘܨܪܐ. ܘܙܒܢ ܠܡܨܪܝܐ.* ܘܥܫܢ
57 ܟܦܢܐ ܒܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܟܠܗ ܐܪܥܐ ܐܬܬ ܠܡܨܪܝܢ ܠܡܙܒܢ ܥܒܘܪܐ ܡܢ ܝܘܣܦ. ܡܛܠ
ܕܥܫܢ ܟܦܢܐ ܒܟܠܗ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. [illegible]. ܡܒ.

1 ܘܚܙܐ ܝܥܩܘܒ ܕܐܝܬ ܙܒܢܐ ܒܡܨܪܝܢ. ܘܐܡܪ ܝܥܩܘܒ ܠܒܢܘܗܝ. ܠܐ ܬܕܚܠܘܢ.* ܗܐ
2 ܫܡܥܬ ܕܐܝܬ ܙܒܢܐ ܒܡܨܪܝܢ. ܚܘܬܘ ܠܬܡܢ. ܘܙܒܢܘ ܠܢ ܡܢ ܬܡܢ. ܘܢܚܐ ܘܠܐ ܢܡܘܬ.
3 * ܘܢܚܬܘ ܐܚܘܗܝ ܕܝܘܣܦ ܥܣܪܐ ܠܡܙܒܢ ܥܒܘܪܐ ܡܢ ܡܨܪܝܢ.* ܘܠܒܢܝܡܝܢ ܐܚܘܗܝ
4 ܕܝܘܣܦ. ܠܐ ܫܕܪ ܝܥܩܘܒ ܥܡ ܐܚܘܗܝ. ܡܛܠ ܕܐܡܪ. ܕܠܡܐ ܢܓܕܫ ܠܗ ܡܪܥܐ.
5 * ܘܐܬܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܠܡܙܒܢ ܥܡ ܐܝܠܝܢ ܕܐܬܝܢ. ܡܛܠ ܕܗܘܐ ܟܦܢܐ ܒܐܪܥܐ
6 ܕܟܢܥܢ.* ܘܝܘܣܦ ܗܘܐ ܫܠܝܛ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܗܘ ܡܙܒܢ ܠܟܠܗ ܥܡܐ ܕܐܪܥܐ. ܘܐܬܘ
ܐܚܘܗܝ ܕܝܘܣܦ. ܘܣܓܕܘ ܠܗ ܥܠ ܐܦܝܗܘܢ ܥܠ ܐܪܥܐ.* ܘܚܙܐ ܝܘܣܦ ܠܐܚܘܗܝ.
7 ܘܐܫܬܘܕܥ ܐܢܘܢ. ܘܐܬܢܟܪ ܠܗܘܢ. ܘܡܠܠ ܥܡܗܘܢ ܩܫܝܐܝܬ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܢ
8 ܐܝܟܐ ܐܬܝܬܘܢ. ܘܐܡܪܘ. ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ. ܐܬܝܢ ܠܡܙܒܢ ܙܒܢܐ.* ܘܐܫܬܘܕܥ ܝܘܣܦ
9 ܠܐܚܘܗܝ. ܘܗܢܘܢ ܠܐ ܐܫܬܘܕܥܘܗܝ.* ܘܐܬܕܟܪ ܝܘܣܦ ܚܠܡܐ ܕܚܠܡ ܥܠܝܗܘܢ. ܘܐܡܪ
10 ܠܗܘܢ. ܓܫܘܫܐ ܐܢܬܘܢ. ܘܠܡܚܙܐ ܗܘ ܛܒܗ ܕܐܪܥܐ ܐܬܝܬܘܢ.* ܘܐܡܪܘ. ܠܐ ܡܪܝ. ܥܒܕܝܟ
11 ܐܬܘ ܠܡܙܒܢ ܙܒܢܐ.* ܟܠܢ ܒܢܝ ܚܕ ܓܒܪܐ ܚܢܢ. ܘܟܐܢܐ ܚܢܢ. ܘܠܐ ܗܘܘ ܓܫܘܫܐ ܥܒܕܝܟ.
12 * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܘܣܦ. ܠܐ ܗܘܐ ܗܟܢܐ. ܐܠܐ ܠܛܒܗ ܕܐܪܥܐ ܐܬܝܬܘܢ ܠܡܚܙܐ.* ܘܐܡܪܘ ܠܗ.
13 ܬܪܥܣܪ ܚܢܢ ܐܚܐ ܥܒܕܝܟ. ܒܢܝ ܓܒܪܐ ܚܕ ܒܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ. ܘܙܥܘܪܐ ܗܐ ܠܘܬ ܐܒܘܢ ܗܘ
ܝܘܡܢܐ. ܘܚܕ ܠܝܬܘܗܝ.

56 Fame itaque factâ super faciem universæ terræ, aperuit Joseph horrea, vendidítque Ægyptiis. 57 Et grassata est fames in terra Ægypti. Et ex universa terra veniebant in Ægyptũ ad emendum frumentũ à Joseph, quoniam invaluerat fames in tota terra Ægypti.

CAP. XLII.

1 Vidit autem Jacob esse frumentum in Ægypto, & dixit Jacob filiis suis; Ne timeatis.
2 En audivi esse annonam in Ægypto : descendite illuc, & emite nobis inde, ut vivamus, & non moriamur.
3 Descenderunt ergò fratres Joseph decem, ad emendum frumentum ex Ægypto.
4 Benjamen verò fratrem Joseph, non misit Jacob cum fratribus suis; dixit enim, Ne fortè accidat ei infortunium.
5 Venerunt itaque filii Israel ad emendum simul cum iis qui abibant : quoniam invaluerat fames in terra Chanaan.
6 Joseph autem erat præpositus super terram, & ipse emebat alimoniam universo populo terræ. Ergò venientes fratres Joseph, adoraverunt eum proni super terram.
7 Videns autem Joseph fratres suos, agnovit eos : eósque fallens, alloquutus est eos durè, dixítque eis, Unde estis? Dixerunt, De terra Chanaan venimus ad emendam annonam.
8 Agnoverat autem Joseph fratres suos, ipsi verò non cognoverunt eum.
9 Recordatúsque Joseph somniorum quæ somniaverat eis, dixit ad eos; Exploratores estis, & ad videndam famam terræ venistis.
10 Responderunt, Nequaquam, domine mi : Servi tui venerunt ad emendam annonam.
11 Nos omnes filii ejusdem sumus viri, & justi sumus, nec sunt exploratores servi tui.
12 Ait illis Joseph, Non est ita : famam terræ venistis videre.
13 Dixerunt ad eum, Duodecim sumus fratres servi tui, filii viri unius in terra Chanaan : & minimus en apud patrem nostrum est hodie, unus verò non exstat.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

56 וכפנא הוה על כל אפי ארעא ופתח
יוסף ית כל אוצריא די בהון
עבורא וזבין למצראי ותקיף כפנא
57 בארעא דמצרים: וכל דיירי ארעא
אתו למצרים למזבן עבורא מן
יוסף ארי תקיף כפנא בכל ארעא:
מב
1 וחזא יעקב ארי אית עבור מזדבן
במצרים ואמר יעקב לבנוהי למא
2 תתחזון: ואמר הא שמעית ארי
אית עבורא מזדבן במצרים חותו
לתמן וזבונו לנא מתמן ונחי ולא
3 נמות: ונחתו אחי יוסף עסרא
4 למזבן עבורא ממצרים: וית בנימין
אחוהי דיוסף לא שלח יעקב עם
אחוהי ארי אמר דלמא יערעיניה
5 מותא: ואתו בני ישראל למזבן
עבורא בגו עלייא ארי הוה כפנא
6 בארעא דכנען: ויוסף הוא דשליט
על ארעא הוא מזבן עבורא לכל
עמא דארעא ואתו אחי יוסף וסגידו
7 ליה על אפיהון על ארעא: וחזא
יוסף ית אחוהי ואשתמודענון
וחשב מה דממליל עמהון ומליל
עמהון קשין ואמר להון מנן
אתיתון ואמרו מארעא דכנען
8 למזבן עבורא: ואשתמודע יוסף
ית אחוהי ואנון לא אשתמודעוהי:
9 ודכר יוסף ית חלמיא דהוה חלים
להון ואמר להון אלילי אתון למחזי
10 ית בדקא דארעא אתיתון: ואמרו
ליה לא רבוני ועבדך אתו למזבן
11 עבורא: כולנא בני גברא חד נחנא
כיוני אנחנא לא הוו עבדך אלילי:
12 ואמר להון לא אלהין בדקא
13 דארעא אתיתון למחזי: ואמרו תרי
עסר עבדך אחין אנחנא בני גברא
חד בארעא דכנען והא זעירא
עם אבונא יומא דין וחד ליתוהי:

56 Fames autem erat super faciẽ universæ terræ: & aperuit Joseph universa horrea in quib⁹ erat frumentum, & vendidit Ægyptiis; prævalebátq; fames in terrâ Ægypti. 57 Omnesq; habitatores terræ veniebant in Ægyptum, ut emerent frumentum à Joseph: quoniam prævaluerat fames in universâ terrâ.

CAP, XLII.

1 Et vidit Jacob quòd frumentum vendebatur in Ægypto: & dixit filiis suis; Quare
2 negligitis? Dixítque; Ecce audivi quòd frumentũ venditur in Ægypto: descendite illuc, et emite nobis inde; & vivemus,
3 & non moriemur. Descenderuntq; fratres Joseph decem, ut emerent frumentũ in Ægypto.
4 Benjamin autẽ fratrem Joseph non misit Jacob cum fratribus suis: dixit enim; Ne fortè acci-
5 dat ei mors. Venerúntq; filii Israel, ut emerẽt frumentũ cum aliis venientibus: quoniam fa-
6 mes erat in terrâ Chanaan. Joseph autem ipse erat qui præerat in terrâ; ipse vendebat frumentũ omni populo terræ: venerúntq; fratres Joseph, & proni in terrâ adoraverunt eũ.
7 Vidítq; Joseph fratres suos, & cognovit eos : & cogitabat quid loqueretur cum eis, & locutus est eis dura; dixitq; eis, Unde venitis? & dixerunt; De terra Chanaan, ad emendum
8 frumentũ. Cognovítq; Joseph fratres suos : & ipsi non cog-
9 noverunt eum. Recordatusq; est Joseph somniorum quæ somniavit eis: & ait illis, Exploratores estis vos ; ad videndũ
10 infirmiora terræ venistis. Et dixerunt ei, Nequaquã domine: sed servi tui venerunt ad
11 emendum frumentum. Omnes nos sumus filii unius viri : recti sumus; non fuerunt servi tui
12 exploratores. Dixítq; eis: Nequaquam; sed infirmiora terræ
13 venistis videre. Dixeruntque; Duodecim fratres servi tui nos, filii unius viri in terrâ Chanaan : & ecce minimus cum patre nostro est hodie ; & unus non comparet.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

56 *ࠅࠄࠓࠏࠁ·ࠄࠉࠄ·ࠏࠋ·ࠊࠋ·ࠐࠍࠉ·ࠄࠀࠓࠑ·ࠅࠉࠐࠕࠇ·ࠉࠅࠎࠐ·ࠀࠕ·ࠊࠋ·ࠀࠔࠓ·ࠁࠄࠌ·ࠁࠓ·ࠅࠉࠔࠁࠓ·ࠋࠌࠑࠓࠉࠌ·ࠅࠉࠇࠆࠒ·ࠄࠓࠏࠁ·ࠁࠀࠓࠑ·ࠌࠑࠓࠉࠌ:
57 *ࠅࠊࠋ·ࠄࠀࠓࠑ·ࠁࠀࠅ·ࠌࠑࠓࠉࠌࠄ·ࠋࠔࠁࠓ·ࠀࠋ·ࠉࠅࠎࠐ·ࠊࠉ·ࠇࠆࠒ·ࠄࠓࠏࠁ·ࠁࠊࠋ·ࠄࠀࠓࠑ:
ࠌࠁ
1 **ࠅࠉࠓࠀ·ࠉࠏࠒࠁ·ࠊࠉ·ࠉࠔ·ࠔࠁࠓ·ࠁࠌࠑࠓࠉࠌ·ࠅࠉࠀࠌࠓ·ࠉࠏࠒࠁ·ࠋࠁࠍࠉࠅ·ࠋࠌࠄ·ࠕࠕࠓࠀࠅ:
2 *ࠅࠉࠀࠌࠓ·ࠄࠍࠄ·ࠔࠌࠏࠕࠉ·ࠊࠉ·ࠉࠔ·ࠔࠁࠓ·ࠁࠌࠑࠓࠉࠌ·ࠓࠃࠅ·ࠔࠌࠄ·ࠅࠔࠁࠓࠅ·ࠋࠍࠅ·ࠌࠔࠌ·ࠅࠍࠇࠉࠄ·ࠅࠋࠀ·ࠍࠌࠅࠕ:
3 *ࠅࠉࠓࠃࠅ·ࠀࠇࠉ·ࠉࠅࠎࠐ·ࠏࠔࠓࠄ·ࠋࠔࠁࠓ·ࠁࠓ·ࠌࠌࠑࠓࠉࠌ:
4 *ࠅࠀࠕ·ࠁࠍࠉࠌࠉࠍ·ࠀࠇࠉ·ࠉࠅࠎࠐ·ࠋࠀ·ࠔࠋࠇ·ࠉࠏࠒࠁ·ࠀࠕ·ࠀࠇࠉࠅ·ࠊࠉ·ࠀࠌࠓ·ࠐࠍ·ࠉࠒࠓࠀࠍࠅ·ࠀࠎࠅࠍ:
5 *ࠅࠉࠁࠀࠅ·ࠁࠍࠉ·ࠉࠔࠓࠀࠋ·ࠋࠔࠁࠓ·ࠁࠕࠅࠊ·ࠄࠁࠀࠉࠌ·ࠊࠉ·ࠄࠉࠄ·ࠄࠓࠏࠁ·ࠁࠀࠓࠑ·ࠊࠍࠏࠍ:
6 *ࠅࠉࠅࠎࠐ·ࠄࠅࠀ·ࠄࠔࠋࠉࠈ·ࠏࠋ·ࠄࠀࠓࠑ·ࠄࠅࠀ·ࠄࠌࠔࠁࠉࠓ·ࠋࠊࠋ·ࠏࠌ·ࠄࠀࠓࠑ: **ࠅࠉࠁࠀࠅ·ࠀࠇࠉ·ࠉࠅࠎࠐ·ࠅࠉࠔࠕࠇࠅࠅ·ࠋࠅ·ࠀࠐࠉࠌ·ࠀࠓࠑࠄ:
7 *ࠅࠉࠓࠀ·ࠉࠅࠎࠐ·ࠀࠕ·ࠀࠇࠉࠅ·ࠅࠉࠊࠓࠌ·ࠅࠉࠕࠍࠊࠓ·ࠀࠋࠉࠄࠌ·ࠅࠉࠃࠁࠓ·ࠀࠕࠌ·ࠒࠔࠅࠕ·ࠅࠉࠀࠌࠓ·ࠀࠋࠉࠄࠌ·ࠌࠀࠉࠍ·ࠁࠀࠕࠌ·ࠅࠉࠀࠌࠓࠅ·ࠌࠀࠓࠑ·ࠊࠍࠏࠍ·ࠋࠔࠁࠓ·ࠀࠊࠋ:
8 *ࠅࠉࠊࠓ·ࠉࠅࠎࠐ·ࠀࠕ·ࠀࠇࠉࠅ·ࠅࠄࠌ·ࠋࠀ·ࠄࠊࠉࠓࠄࠅ:
9 *ࠅࠉࠆࠊࠓ·ࠉࠅࠎࠐ·ࠀࠕ·ࠄࠇࠋࠌࠅࠕ·ࠀࠔࠓ·ࠇࠋࠌ·ࠋࠄࠌ·ࠅࠉࠀࠌࠓ·ࠀࠋࠉࠄࠌ·ࠌࠓࠂࠋࠉࠌ·ࠀࠕࠌ·ࠋࠓࠀࠅࠕ·ࠀࠕ·ࠏࠓࠅࠕ·ࠄࠀࠓࠑ·ࠁࠀࠕࠌ:
10 *ࠅࠉࠀࠌࠓࠅ·ࠀࠋࠉࠅ·ࠋࠀ·ࠀࠃࠍࠉ·ࠅࠏࠁࠃࠉࠊ·ࠁࠀࠅ·ࠋࠔࠁࠓ·ࠀࠊࠋ:
11 *ࠊࠋࠍࠅ·ࠁࠍࠉ·ࠀࠉࠔ·ࠀࠇࠃ·ࠀࠍࠇࠍࠅ·ࠊࠍࠉࠌ·ࠀࠍࠇࠍࠅ·ࠋࠀ·ࠄࠉࠅ·ࠏࠁࠃࠉࠊ·ࠌࠓࠂࠋࠉࠌ:
12 *ࠅࠉࠀࠌࠓ·ࠀࠋࠉࠄࠌ·ࠋࠀ·ࠊࠉ·ࠏࠓࠅࠕ·ࠄࠀࠓࠑ·ࠁࠀࠕࠌ·ࠋࠓࠀࠅࠕ:
13 *ࠅࠉࠀࠌࠓࠅ·ࠔࠍࠉࠌ·ࠏࠔࠓ·ࠏࠁࠃࠉࠊ·ࠀࠇࠉࠌ·ࠀࠍࠇࠍࠅ·ࠁࠍࠉ·ࠀࠉࠔ·ࠀࠇࠃ·ࠁࠀࠓࠑ·ࠊࠍࠏࠍ·ࠅࠄࠍࠄ·ࠄࠒࠈࠍ·ࠀࠕ·ࠀࠁࠉࠍࠅ·ࠄࠉࠅࠌ·ࠅࠄࠀࠇࠃ·ࠀࠉࠍࠍࠅ:

VERSIO SAMARITANA.

56 *ࠅࠊࠐࠍࠄ·ࠄࠅࠄ·ࠏࠋ·ࠊࠋ·ࠀࠐࠉ·ࠀࠓࠏࠄ·ࠅࠐࠕࠇ·ࠉࠅࠎࠐ·ࠉࠕ·ࠊࠋ·ࠃࠉ·ࠁࠄࠅࠍ·ࠏࠁࠅࠓ·ࠅࠆࠁࠍ·ࠋࠌࠑࠓࠀࠉ·ࠅࠕࠒࠐ·ࠊࠐࠍࠄ·ࠁࠀࠓࠏ·ࠌࠑࠓࠉࠌ:
57 *ࠅࠊࠋ·ࠀࠓࠏࠄ·ࠀࠕࠅ·ࠋࠌࠑࠓࠉࠌ·ࠋࠌࠆࠁࠍ·ࠌࠍ·ࠉࠅࠎࠐ·ࠄࠋࠀ·ࠕࠒࠐ·ࠊࠐࠍࠄ·ࠁࠊࠋ·ࠀࠓࠏࠄ:-<
ࠌࠁ
1 **ࠅࠇࠆࠀ·ࠉࠏࠒࠁ·ࠄࠋࠀ·ࠀࠉࠕ·ࠏࠁࠅࠓ·ࠁࠌࠑࠓࠉࠌ·ࠅࠀࠌࠓ·ࠉࠏࠒࠁ·ࠋࠁࠍࠉࠅ·ࠋࠌࠄ·ࠕࠕࠇࠆࠅࠍ:
2 *ࠅࠀࠌࠓ·ࠄࠀ·ࠔࠌࠏࠉࠕ·ࠄࠋࠀ·ࠀࠉࠕ·ࠏࠁࠅࠓ·ࠁࠌࠑࠓࠉࠌ·ࠇࠅࠕࠅ·ࠋࠕࠌࠍ·ࠅࠆࠁࠍࠅ·ࠋࠍ·ࠌࠕࠌࠍ·ࠅࠍࠇࠉ·ࠅࠋࠀ·ࠍࠌࠅࠕ:
3 *ࠅࠍࠇࠕࠅ·ࠀࠇࠉ·ࠉࠅࠎࠐ·ࠏࠔࠓࠄ·ࠋࠌࠆࠁࠍ·ࠏࠁࠅࠓ·ࠌࠌࠑࠓࠉࠌ:
4 *ࠅࠉࠕ·ࠁࠍࠉࠌࠍ·ࠀࠇࠅࠉ·ࠃࠉࠅࠎࠐ·ࠋࠀ·ࠔࠋࠇ·ࠉࠏࠒࠁ·ࠏࠌ·ࠀࠇࠉࠅ·ࠄࠋࠀ·ࠀࠌࠓ·ࠃࠋࠌࠀ·ࠉࠏࠓࠏࠍࠄ·ࠌࠅࠕࠄ:
5 *ࠅࠀࠕࠅ·ࠁࠍࠉ·ࠉࠔࠓࠀࠋ·ࠋࠌࠆࠁࠍ·ࠁࠂࠅ·ࠀࠕࠉࠄ·ࠄࠋࠀ·ࠄࠅࠄ·ࠊࠐࠍࠄ·ࠁࠀࠓࠏ·ࠊࠍࠏࠍ:
6 *ࠅࠉࠅࠎࠐ·ࠄࠅࠀ·ࠄࠔࠋࠉࠈ·ࠏࠋ·ࠀࠓࠏࠄ·ࠄࠅࠀ·ࠌࠆࠁࠍ·ࠋࠊࠋ·ࠏࠌ·ࠀࠓࠏࠄ:-< **ࠅࠀࠕࠅ·ࠀࠇࠉ·ࠉࠅࠎࠐ·ࠅࠎࠂࠃࠅ·ࠋࠄ·ࠏࠋ·ࠀࠐࠉࠌ·ࠏࠋ·ࠀࠓࠏࠄ:
7 *ࠅࠇࠆࠀ·ࠉࠅࠎࠐ·ࠉࠕ·ࠀࠇࠉࠅ·ࠅࠀࠔࠕࠌࠅࠃࠏࠅࠍ·ࠅࠀࠕࠍࠊࠓ·ࠋࠄࠅࠍ·ࠅࠌࠋࠋ·ࠏࠌࠄࠅࠍ·ࠒࠔࠉࠍ·ࠅࠀࠌࠓ·ࠋࠄࠅࠍ·ࠌࠍ·ࠄࠍ·ࠀࠕࠉࠕࠅࠍ·ࠅࠀࠌࠓࠅ·ࠌࠀࠓࠏ·ࠊࠍࠏࠍ·ࠋࠌࠆࠁࠍ·ࠌࠉࠊࠋ:
8 *ࠅࠀࠔࠕࠌࠅࠃࠏ·ࠉࠅࠎࠐ·ࠉࠕ·ࠀࠇࠉࠅ·ࠅࠄࠍࠅࠍ·ࠋࠀ·ࠀࠔࠕࠌࠅࠃࠏࠅࠄ:
9 *ࠅࠃࠊࠓ·ࠉࠅࠎࠐ·ࠉࠕ·ࠇࠋࠌࠉࠄ·ࠃࠉ·ࠇࠋࠌ·ࠋࠄࠅࠍ·ࠅࠀࠌࠓ·ࠋࠄࠅࠍ·ࠌࠀࠋࠋࠉࠍ·ࠀࠕࠅࠍ·ࠋࠌࠇࠆࠉ·ࠉࠕ·ࠁࠎࠓࠅࠍ·ࠀࠓࠏࠄ·ࠀࠕࠉࠕࠅࠍ:
10 *ࠅࠀࠌࠓࠅ·ࠋࠄ·ࠋࠀ·ࠓࠁࠅࠍࠉ·ࠅࠏࠁࠃࠉࠊ·ࠀࠕࠅ·ࠋࠌࠆࠁࠍ·ࠌࠉࠊࠋ:
11 *ࠊࠋࠍࠍ·ࠁࠍࠉ·ࠂࠁࠓ·ࠇࠃ·ࠀࠍࠍ·ࠊࠍࠉࠌ·ࠀࠍࠍ·ࠋࠀ·ࠄࠅࠅ·ࠏࠁࠃࠉࠊ·ࠌࠀࠋࠋࠉࠍ:
12 *ࠅࠀࠌࠓ·ࠋࠄࠅࠍ·ࠋࠀ·ࠄࠋࠀ·ࠁࠎࠓࠅࠍ·ࠀࠓࠏࠄ·ࠀࠕࠉࠕࠅࠍ·ࠋࠌࠇࠆࠉ:
13 *ࠅࠀࠌࠓࠅ·ࠕࠓࠉ·ࠏࠔࠓ·ࠏࠁࠃࠉࠊ·ࠀࠇࠉࠌ·ࠀࠍࠍ·ࠁࠍࠉ·ࠂࠁࠓ·ࠇࠃ·ࠁࠀࠓࠏ·ࠊࠍࠏࠍ·ࠅࠄࠀ·ࠆࠏࠅࠓࠄ·ࠏࠌ·ࠀࠁࠅࠍࠍ·ࠉࠅࠌࠄ·ࠅࠇࠃ·ࠋࠉࠕࠄ:-<

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

56 Fames autem erat super faciem universæ terræ: Tum aperuit Joseph omnia in quibus erat frumentum, vendiditque Ægyptiis, & invaluit fames in terra Ægypti. 57 Veniebant autem omnes terræ in Ægyptum, ut emerent à Josepho, quia invaluerat fames in universam terram.

CAP. XLII.

1 Videns autem Jacob quòd esset annona in Ægypto, dixit filiis suis; Quare trepidi estis?
2 Et dixit, Ego audivi quòd sunt cibaria in Ægypto, descendite illuc, & emite nobis inde, ut vivamus & non moriamur.
3 Descenderunt igitur fratres Josephi decem, ut emerent frumentum ab Ægyptiis.
4 Sed Benjamin fratrem Josephi non miserat Iacob cum fratribus: dicebat enim, Ne fortè accidat ei languor.
5 Et iverunt filii Israel ut emerent cum cœtu euntium, quoniam erat fames in terra Chanaan.
6 Ioseph autem dominabatur super terram, ipseq; vẽdebat omni populo terræ. Venerúntque fratres Iosephi, & adoraverunt eum facie in terram.
7 Et vidit Ioseph fratres suos & agnovit eos, alienũq; se finxit eis, locutusq; est eis dura, dixitque eis; Unde venitis? & responderunt, De terra Chanaan ad emenda cibaria.
8 Et cognovit Ioseph fratres suos, sed ipsi non cognoverunt eum.
9 Recordatus quoque Ioseph somniorum quæ somniaverat de illis, dixit eis; Exploratores vos estis, ad contemplanda (a) infirma terræ venistis.
10 Responderuntq; ei, Minimè Domine; servi tui venerunt ad emenda cibaria.
11 Omnes nos filii sumus unius hominis, nos sinceri sumus, non sunt servi tui exploratores.
12 Et dixit eis, Non ita est, (b) infirma terræ venistis speculatum.
13 Responderunt autem, Duodecim fratres servi tui sumus, filii unius hominis in terra Chanaan; & ecce minimus cum patre nostro est hodie, et unus non est ampliùs.

VER. SAM. (a) vituperia (b) vituperia

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ولما انبسط الجوع علي وجه البلد فتح يوسف جميع ما فيه * فمار المصريين * واشتد الجوع في 56
بلد مصر * وجاء كثير من اهل البلدان الي مصر * ليمتاروا من يوسف * اذا اشتد الجوع في 57
بلدانهم *

* الفصل الثاني والاربعون *

* وسمع يعقوب ان الميرة موجودة في مصر * فقال لبنيه لا تتوانوا * هوذا قد سمعت ان ميرا موجود 1 2
في مصر * انحدروا اليها وامتاروا لنا منها * ونحيا ولا نموت * فانحدر عشرة اخوة يوسف ليمتاروا برا 3
من مصر * وبنيامين اخو يوسف لم يبعثه يعقوب مع اخوته * لانه قال اخاف ان تلحقه المنية * 4
* فلما دخل بنو اسرائيل ليمتاروا في وسط الداخلين اذ كان الجوع في بلد كنعان * ويوسف 5 6
هو سلطان البلد وهو مائر لجميع قومه * فجاء اخوته وسجدوا علي وجوههم علي الارض * وراي 7
يوسف اخوته وابصرهم * وتنكر لهم * وكلمهم بصعوبة * فقال لهم من اين جيتم * قالوا من بلد
كنعان نمتار طعاما * وابصر يوسف اخوته وهم لم يبصروه * ولما ذكر الاحلام التي راها لهم * قال لهم 8 9
انتم جواسيس * انما جيتم لتنظروا خبر البلد * قالوا له لا يا سيدي * انما جاء عبيدك ليمتاروا 10
طعاما * ونحن كلنا بنو رجل واحد ونحن ثقات * ما كان قط عبيدك جواسيس * قال لهم لا بل 11 12
انما جيتم لتنظروا خبر البلد * قالوا نحن عبيدك اثنا عشر اخا بنو رجل واحد في بلد كنعان * 13
واصغرنا اليوم عند ابينا * وواحد مفقود *

56 Cùmque protensa fuisset fames super faciem regionis, aperuit Joseph quidquid in ea erat, & vendidit Ægyptiis. Et invaluit fames in regione Ægypti. 57 Et venerunt multi ex habitatoribus regionum in Ægyptum, ut emerent à Joseph, cùm invaluisset fames in regionibus eorum.

CAP. XLII.

1 Audiit autẽ Jacob annonam reperiri in Ægypto, dixitque filiis suis; Ne pigritis.
2 Ecce jam audivi annonam reperiri in Ægypto, descendite ad illam, & emite nobis ex ea, ut vivamus, et non moriamur.
3 Descenderúntque decem fratres Joseph, ut emerent frumentum ex Ægypto.
4 Et Benjamin fratrem Joseph non misit Jacob cùm fratribus ejus : quia dixit, Timeo quin eveniat ei mors.
5 Cúmque ingressi fuissent filii Israel ad emendum inter eos qui ingrediebantur, eò quòd esset fames in regione Chanaan,
6 Et Joseph esset imperator regionis, & ipse provideret toti populo ejus: venerunt fratres ejus, & adoraverunt super facies suas super terram.
7 Viditque Joseph fratres suos, et agnovit eos, et finxit se ignorare illos, & locutus est eis durè, dixítque illis; Unde venistis? Dixerunt, De regione Chanaan, ad emendum cibum.
8 Et agnovit Joseph fratres suos, & ipsi non agnoverunt eum.
9 Cúmque recordatus esset somniorum quæ viderat eis, ait illis; Vos estis exploratores, certè venistis considerare famam regionis.
10 Dixerunt ad eum, Non, O Domine mi, imò venerunt servi tui ad emendum cibum.
11 Et nos omnes sumus filii viri unius, et nos sumus religiosi : non fuerunt unquam servi tui exploratores.
12 Ait illis, Non, sed certè venistis videre famam regionis.
13 Dixerunt, Nos servi tui sumus duodecim fratres filii viri unius in regione Chanaan, et minimus nostrûm hodie est apud patrem nostrum, & unus desideratur.

ספר בראשית : מב

vos ad sum locutus quod Hoc :Joseph eos ad dixit Et
ויאמר אלהם יוסף הוא אשר דברתי אלכם 14
Pharaoh vivat probabimini hoc In .vos Exploratores :dicendo
15 לאמר מרגלים אתם: בזאת תבחנו חי פרעה
minimus vester frater venerit cùm nisi ,hinc egressi fueritis Si
אם־תצאו מזה כי אם־בבוא אחיכם הקטן
,vestrum fratrem accipiat & ,unum vobis ex Mittite .huc
16 הנה: שלחו מכם אחד ויקח את־אחיכם
:vobiscum veritas an ,vestra verba probabuntur & ,vinciemini vos &
ואתם האסרו ויבחנו דבריכם האמת אתכם
congregavit Et .vos exploratores quia Pharaoh vivat ,non si Et
17 ואם־לא חי פרעה כי מרגלים אתם: ויאסף
eos ad dixit Et .diebus tribus custodiam ad eos
18 אתם אל־משמר שלשת ימים: ויאמר אלהם
ego Deum .vivetis & ,facite Hoc :tertio die in Joseph
יוסף ביום השלישי זאת עשו וחיו את־האלהים אני
domo in ligetur unus vester frater ,vos recti Si .timens
19 ירא: אם־כנים אתם אחיכם אחד יאסר בבית
.vestrarum domorum famis fractionem adducite ,ite vos & :vestræ custodiæ
משמרכם ואתם לכו הביאו שבר רעבון בתיכם:
verificabuntur & ;me ad adducetis minimum vestrum fratrem Et
20 ואת־אחיכם הקטן תביאו אלי ויאמנו
vir dixerunt Et .ita fecerunt Et .moriemini non & ,vestra verba
21 דבריכם ולא תמותו ויעשו־כן: ויאמרו איש
quod ,nostrum fratrē super nos delinquentes Verè :suum fratrem ad
אל־אחיו אבל אשמים אנחנו על־אחינו אשר
non & ,nos ad ipsum deprecando in ,ejus animæ angustiam vidimus
ראינו צרת נפשו בהתחננו אלינו ולא
respondit Et .hæc angustia nos ad venit Idcirco .audivimus
22 שמענו על־כן באה אלינו הצרה הזאת: ויען
Ne :dicendo vos ad dixi Nonne :dicendo eis Reuben
ראובן אתם לאמר הלוא אמרתי אליכם לאמר אל־
ecce ejus sanguis etiam Et ?audistis non & ,puerum in peccetis
תחטאו בילד ולא שמעתם וגם־דמו הנה
interpres quia ;Joseph audiens quòd noverunt non ipsi Et .requiritur
23 נדרש: והם לא ידעו כי שמע יוסף כי המליץ
,eos ad est reversus Et .flevit & ,eis desuper se vertit Et .eos inter
24 בינתם: ויסב מעליהם ויבך וישב אלהם
eum ligavit & ,Simhon eis cum à accepit Et .eos ad est locutus &
וידבר אלהם ויקח מאתם את־שמעון ויאסר אתו
corum vasa impleverunt & ,Joseph præcepit Et .eorum oculos ad
25 לעיניהם: ויצו יוסף וימלאו את־כליהם
dandum ad &,suum saccum ad viri,eorū pecunias redire faciendum ad &,frumēto
בר ולהשיב כספיהם איש אל־שקו ולתת
suam fractionem tulerunt Et .sic eis fecit Et .viam ad escam eis
26 להם צדה לדרך ויעש להם כן: וישאו את־שברם
,suum saccum unus aperuit Et .inde abierunt & :suos asinos super
27 על־חמריהם וילכו משם: ויפתח האחד את־שקו
ecce & ,suam pecuniam vidit & :hospitio in suo asino pabulum dandū ad
לתת מספוא לחמרו במלון וירא את־כספו והנה־
.sui sacci ore in ipsa
הוא בפי אמתחתו:

Verſio VULG. LAT.

14 Hoc eſt, ait, quod locut⁹ ſum; 15 Exploratores eſtis. Jam nunc experimentum veſtri capiam: per ſalutem Pharaonis non egrediemini hinc, donec veniat frater veſter minimus. 16 Mittite ex vobis unum, & adducat eum: vos autem eritis in vinculis, donec probentur quæ dixiſtis, utrùm vera an falſa ſint: alioquin per ſalutem Pharaonis exploratores eſtis. 17 Tradidit ergò illos cuſtodiæ tribus diebus. 18 Die autem tertio eductis de carcere, ait, Facite quæ dixi, & vivetis: Deum enim timeo. 19 Si pacifici eſtis, frater veſter unus ligetur in carcere: vos autem abite, & ferte frumenta quæ emiſtis, in domos veſtras. 20 Et fratrem veſtrum minimum ad me adducite, ut poſſim veſtros probare ſermones, & non moriamini. Fecerunt ut dixerat, 21 Et loquuti ſunt ad invicem, Meritò hæc patimur, quia peccavimus in fratrem noſtrum, videntes anguſtiam animæ illius, dū deprecaretur nos, & non audivimus: idcirco venit ſuper nos iſta tribulatio. 22 E quibus unus Ruben, ait, Nunquid non dixi vobis, Nolite peccare in puerum, & non audiſtis me? en ſanguis ejus exquiritur. 23 Neſciebant autem quòd intelligeret Ioſeph, eò quòd per interpretem loqueretur ad eos. 24 Avertítque ſe parumper, & flevit: & reverſus locutus eſt ad eos. 25 Tolléntque Simeon, & ligans illis præſentibus, juſſit miniſtris ut implerent eorum ſaccos tritico, & reponerent pecunias ſingulorum in ſacculis ſuis, datis ſuprà cibariis in 26 viam: qui fecerunt itá. At illi portantes frumenta in aſinis 27 ſuis, profecti ſunt. Apertóque unus ſacco, ut daret jumento pabulū in diverſorio, contéplat⁹ pecuniā in ore ſacculi,

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

14 Εἶπε δὲ αὐτοῖς Ἰωσὴφ, Τοῦτό ἐστιν ὃ εἴρηκα 15 ὑμῖν, λέγων, ὅτι κατάσκοποί ἐστε. Ἐν τούτῳ φανεῖσθε. νὴ τὴν (η) ὑγίειαν Φαραὼ, οὐ μὴ ἐξέλθητε ἐντεῦθεν, ἐὰν μὴ ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν 16 ὁ νεώτερος ἔλθῃ ὧδε. Ἀποστείλατε ἐξ ὑμῶν ἕνα, καὶ λάβετε τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν· ὑμεῖς δὲ ἀπάχθητε ἕως τοῦ φανερὰ γενέσθαι τὰ ῥήματα ὑμῶν, εἰ ἀληθεύετε ἢ οὔ· εἰ δὲ μὴ, νὴ τὴν (η) ὑγίειαν Φαραὼ, ἦ μὴν κατάσκοποί 17 ἐστε. Καὶ ἔθετο αὐτοὺς ἐν φυλακῇ ἡμέρας 18 τρεῖς. Εἶπε δὲ αὐτοῖς τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, Τοῦτο ποιήσατε, καὶ ζήσεσθε· τὸν Θεὸν γὰρ ἐ- 19 γὼ φοβοῦμαι. Εἰ εἰρηνικοί ἐστε, ἀδελφὸς ὑμῶν (θ) κατασχεθήτω εἷς ἐν τῇ φυλακῇ· αὐτοὶ δὲ βαδίσατε, καὶ ἀπαγάγετε τὸν ἀγορα- 20 σμὸν τῆς σιτοδοσίας ὑμῶν· Καὶ τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν τὸν νεώτερον (ι) ἀγάγετε πρός με, καὶ πιστωθήσονται τὰ ῥήματα ὑμῶν· εἰ δὲ μὴ, 21 ἀποθανεῖσθε. ἐποίησαν δὲ οὕτως. Καὶ εἶπεν ἕκαστος πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, Ναὶ, (κ) ἐν ἁμαρτίαις γάρ ἐσμεν περὶ τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν, ὅτι ὑπερείδομεν τὴν θλίψιν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, ὅτε κατεδέετο ἡμῶν, καὶ οὐκ εἰσηκούσαμεν (λ) αὐτοῦ· καὶ ἕνεκεν τούτου ἐπῆλθεν ἐφ' 22 ἡμᾶς ἡ θλίψις αὕτη. Ἀποκριθεὶς δὲ Ῥουβὴν, εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ ἐλάλησα ὑμῖν, λέγων, Μὴ ἀδικήσητε τὸ παιδάριον, καὶ οὐκ εἰσηκούσατέ μου; καὶ ἰδοὺ τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐκ- 23 ζητεῖται. Αὐτοὶ δὲ οὐκ ᾔδεισαν, ὅτι ἀκούει Ἰωσήφ· ὁ γὰρ ἑρμηνευτὴς ἀνὰ μέσον αὐτῶν 24 ἦν. Ἀποστραφεὶς δὲ ἀπ' αὐτῶν, ἔκλαυσεν Ἰωσήφ. καὶ πάλιν προσῆλθε πρὸς αὐτοὺς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· καὶ ἔλαβε τὸν Συμεὼν ἀπ' αὐ- 25 τῶν, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐναντίον αὐτῶν. Ἐνετείλατο δὲ Ἰωσὴφ ἐμπλῆσαι τὰ ἀγγεῖα αὐτῶν σίτου, καὶ ἀποδοῦναι τὸ (μ) ἀργύριον αὐτῶν ἑκάστῳ εἰς τὸν σάκκον αὐτοῦ, καὶ δοῦναι αὐτοῖς ἐπισιτισμὸν εἰς τὴν ὁδόν. καὶ ἐγενή- 26 θη αὐτοῖς οὕτως. Καὶ ἐπιθέντες τὸν σῖτον ἐ- 27 πὶ τοὺς ὄνους αὐτῶν, ἀπῆλθον ἐκεῖθεν. Λύσας δὲ εἷς τὸν μάρσιππον αὐτοῦ, δοῦναι χορτάσματα τοῖς ὄνοις αὐτοῦ, οὗ (ν) κατέλυσαν, εἶδε τὸν δεσμὸν τοῦ ἀργυρίου αὐτοῦ, καὶ ἦν ἐπάνω τοῦ στόματος τοῦ μαρσίππου.

Dixit autem eis Ioſeph, Hoc eſt 14 quod dixi vobis, dicens, quia exploratores eſtis. In hoc (e) ma- 15 nifeſti eritis: (f) per ſalutem Pharaonis non exibitis hinc, niſi frater veſter minor venerit huc. Mittite ex vobis unum, & ſu- 16 mite fratrem veſtrum; & vos (g) abducamini, quoadusque manifeſta ſint verba veſtra, ſi veraa dicetis, an non: (h) ſin autem non, per ſalutem Pharaonis profectò exploratores eſtis. Et poſuit 17 eos in cuſtodia tres dies. Dixit 18 autem eis die tertio, Hoc facite, & vivetis: Deum enim ego timeo. Si pacifici eſtis, frater ve- 19 ſter detineatur unus in cuſtodia: ipſi verò ite, & aſportate emptionem frumentationis veſtræ. Et fratrem veſtrum juniorem ad- 20 ducite ad me, & credentur verba veſtra: ſin autem non, moriemini. Fecerunt autem ſic. Et 21 dixit unuſquiſque ad fratrem ſuum, Certè, in peccatis enim ſumus pro fratre noſtro, quia deſpeximus tribulationem animæ ejus, quando orabat nos, & non exaudivimus eum: & propter hoc ſupervenit in nos tribulatio hæc. Reſpondens autem Ruben, dixit 22 eis, Nónne locutus ſum vobis, dicens, Ne noceatis puero, & non exaudîſtis me? & ecce ſanguis ejus exquiritur. Ipſi autem igno- 23 rabant, quia audit Ioſeph: interpres enim inter illos erat. Aver- 24 tens autem ſe ab eis, flevit Ioſeph: & iterum acceſſit ad eos, & dixit illis; & tulit Symeon ab eis, & ligavit ipſum coram eis. Mandavit autem Ioſeph im- 25 pleri vaſa eorum frumento, & reddi argentum eorum unicuique in ſaccum ſuum, & dari eis cibaria in viam. Et factum eſt illis ſic. Et imponentes frumentum 26 ſuper aſinos ſuos, abierunt indé. Solvens autem unus (i) marſu- 27 pium ſuum, ut daret pabula aſinis ſuis, in loco quo diverterant, & vidit alligaturam argenti ſui, & erat ſuper os marſupii.

MS.A. (η) ὑγίαν (θ) εἷς κατασχεθήτω (ι) καταγάγετε (κ) ἐν ἁμαρτίᾳ (λ) αὐτοῦ· ἕνεκεν (μ) ἀργύρειον ἑκάστου (ν) κατέλυσαν, ἴδεν

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14 * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܘܣܦ. ܗܘ ܗܢܐ ܕܐܡܪܬ ܠܟܘܢ. ܕܓܫܘܫܐ ܐܢܬܘܢ. * ܒܗܕܐ ܬܬܒܚܪܘܢ. ܠܐ ܚܝ ܦܪܥܘܢ
15 ܠܐ ܬܦܩܘܢ ܡܟܐ. ܐܠܐ ܐܢ ܐܬܐ ܐܚܘܟܘܢ ܙܥܘܪܐ ܠܗܪܟܐ. * ܫܕܪܘ ܡܢܟܘܢ ܚܕ ܘܢܝܬܐ ܠܐܚܘܟܘܢ. ܘܐܢܬܘܢ
16 ܬܬܐܣܪܘܢ. ܘܢܬܒܚܪܘܢ ܡܠܝܟܘܢ ܐܢ ܫܪܪܐ ܐܡܪܬܘܢ. ܘܐܢ ܠܐ ܚܝ ܦܪܥܘܢ ܕܓܫܘܫܐ ܐܢܬܘܢ.
17 * ܘܐܪܡܝ ܐܢܘܢ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܘܣܦ ܒܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ. ܗܕܐ ܥܒܕܘ ܘܚܝܘ.
18 ܡܛܠ ܕܡܢ ܐܠܗܐ ܕܚܠ ܐܢܐ. * ܐܢ ܟܐܢܐ ܐܢܬܘܢ. ܐܚܘܟܘܢ ܚܕ ܢܬܐܣܪ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܝܟܘܢ.
19 ܘܐܢܬܘܢ ܙܠܘ ܐܘܒܠܘ ܥܒܘܪܐ ܠܟܦܢܐ ܕܒܒܬܝܟܘܢ. * ܘܠܐܚܘܟܘܢ ܙܥܘܪܐ ܐܝܬܘ ܠܘܬܝ. ܘܢܬܗܝܡܢܘܢ
20 ܡܠܝܟܘܢ ܘܠܐ ܬܡܘܬܘܢ. ܘܥܒܕܘ ܗܟܢܐ. * ܘܐܡܪܘ ܓܒܪ ܠܐܚܘܗܝ. ܒܫܪܪܐ ܚܝܒܝܢ ܚܢܢ ܥܠ ܐܚܘܢ.
21 ܕܚܙܝܢ ܐܘܠܨܢܐ ܕܢܦܫܗ ܟܕ ܡܬܟܫܦ ܗܘܐ ܠܢ ܘܠܐ ܫܡܥܢܝܗܝ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܐ ܥܠܝܢ ܐܘܠܨܢܐ ܗܢܐ.
22 * ܥܢܐ ܪܘܒܝܠ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܕܠܐ ܬܚܛܘܢ ܒܛܠܝܐ. ܘܠܐ ܫܡܥܬܘܢ. ܘܐܦ ܕܡܗ ܗܐ ܡܬܬܒܥ.
23 * ܘܗܢܘܢ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܗܘܘ ܕܫܡܥ ܝܘܣܦ. ܡܛܠ ܕܡܦܩܢܐ ܗܘܐ ܒܝܢܬܗܘܢ. * ܘܐܬܗܦܟ ܡܢܗܘܢ ܘܒܟܐ.
24 ܘܗܦܟ ܠܘܬܗܘܢ ܘܡܠܠ ܥܡܗܘܢ. ܘܕܒܪ ܡܢܗܘܢ ܠܫܡܥܘܢ ܘܐܣܪܗ ܩܕܡ ܥܝܢܝܗܘܢ. * ܘܦܩܕ ܝܘܣܦ ܘܡܠܘ
25 ܡܐܢܝܗܘܢ ܥܒܘܪܐ. ܘܢܗܦܟܘܢ ܟܣܦܗܘܢ ܠܓܒܪ ܓܒܪ ܠܣܩܗ. ܘܢܬܠܘܢ ܠܗܘܢ ܙܘܕܐ ܠܐܘܪܚܐ. ܘܥܒܕܘ ܠܗܘܢ ܗܟܢܐ.
26 * ܘܫܩܠܘ ܥܒܘܪܗܘܢ ܥܠ ܚܡܪܝܗܘܢ ܘܐܙܠܘ ܡܢ ܬܡܢ. * ܘܦܬܚ ܚܕ ܡܢܗܘܢ ܣܩܗ ܠܡܬܠ ܟܣܬܐ ܠܚܡܪܗ ܒܒܝܬ ܡܒܬܐ.
27 ܘܚܙܐ ܟܣܦܗ ܕܣܝܡ ܒܦܘܡܐ ܕܛܥܢܗ.

Inquit ad eos Joſeph, Exploratores eſtis. 14 Per hoc experimentum veſtri fiet: Non, per 15 vitam Pharaonis, non egrediemini hinc, niſi veniat frater veſter minimus hûc. Mittite 16 unum ex vobis, ut adducat fratrem veſtrum: & vos interim vinciemini, & probabuntur verba veſtra, utrùm veritatem dixeritis: quòd ſi minus, per vitam Pharaonis exploratores eſtis. Itaque conjecit eos in carcerem tri- 17 bus diebus. Et dixit ad eos Joſeph die ter- 18 tio, Hoc facite ut vivatis, Deum *enim* metuo. Si juſti eſtis, frater veſter unus vinci- 19 atur in carcere veſtro: vos autem ite, pervehite annonam famelicis qui ſunt in domibus veſtris: Et fratrem veſtrum natu mi- 20 norem adducite ad me, ut præſtetur fides verbis veſtris, & non moriamini; & fecerunt ita. Dixerúntque vir ad fratrem ſuum, 21 Profectò rei ſumus ob fratrem noſtrum, quoniam videntes anxietatem animæ illius cùm deprecaretur nos, non exaudivimus eum: Idcircò venit ſuper nos miſeria iſta. Reſpondit Rubil, & dixit eis; Annon dixi 22 vobis, ut ne peccaretis adverſus puerum, & non audiſtis? pariter ſanguis ejus en exquiritur. Ipſi verò neſciebant quòd perciperet Jo- 23 ſeph, quoniam interpres aderat inter eos. A- 24 vertítq; ſe ab eis, & flevit: & reverſ⁹ ad eos, locut⁹ eſt cum eis: tollénſq; ex eis Simeon, vinxit eum ipſis præſentibus. Deinde præce- 25 pit Joſeph ut implerent vaſa eorum tritico, & reponerent argentum eorum, cujúſque in ſaccum ſuum, & ut darent eis viaticum pro itinere: Et fecerunt eis ſic. Impoſito igitur 26 frumento ſuo aſinis ſuis, diſceſſerunt illinc. Et aperiens unus ex eis ſaccum ſuum ut ob- 27 jiceret pabulum aſino ſuo, in diverſorio, vidit pecuniam ſuam poſitam in ore ſarcinæ ſuæ.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

14 ואמר להון יוסף הוא דמלילית
עמכון למימר אלילי אתון: בדא
15 תתבחרון חיי פרעה אם תפקון מכא
אלהין במיתי אחוכון זעירא הכא:
16 שלחו מנכון חד וידבר ית אחוכון
ואתון תתאסרון ויתבחרון
פתגמיכון הקשוט אתון אמרין
ואם לא חיי פרעה ארי אלילי אתון:
17 וכנש יתהון לבית מטרא תלתא
18 יומין: ואמר להון יוסף ביומא
תליתאה דא עבידו ואתקיימו מן
19 קדם יי אנא דחיל: אם כינין אתון
אחוכון חד יתאסר בבית מטרתכון
ואתון איזילו אובילו עיבורא דחסיר
20 בבתיכון: וית אחוכון זעירא תיתון
לותי ויתהימנון פתגמיכון ולא
21 תמותון ועבדו כן: ואמרו גבר
לאחוהי בקושטא חיבין אנחנא על
אחונא די חזינא עקת נפשיה כד
הוא מתחנן לנא ולא קבילנא
מניה על כן אתת לנא עקתא הדא:
22 ואתיב ראובן יתהון למימר הלא
אמרית לכון למימר לא תחטון
בעולימא ולא קבילתון ואף דמיה
23 הא מתבעי: ואנון לא ידעין ארי
שמע יוסף ארי מתורגמן הוה
24 ביניהון: ואסתחר מלותהון ובכא
ותב לותהון ומליל עמהון ודבר
מלותהון ית שמעון ואסר יתיה
25 לעיניהון: ופקיד יוסף ומלו ית
מניהון עיבורא ולאתבא כספיהון
גבר לסקיה ולמתן להון זודין
26 לאורחא ועבד להון כן: ונטלו
27 ית עיבורהון על חמריהון ואזלו
מתמן: ופתח חד ית סקיה למתן
כסתא לחמריה בבית מבתא וחזא
ית כספיה והא הוא בפום טועניה:

14 Dixítq; eis Joſeph: Hoc eſt quod locutus ſum vobiſcum, dicens, Exploratores eſtis vos. 15 In hoc probamini: per vitam Pharaonis, non egrediemini hinc; donec veniat frater ve- 16 ſter minimus huc. Mittite ex vobis unum, & tollat fratrem veſtrum: vos autem eritis vincti; & probabuntur ſermones veſtri, utrùm verum dicitis: & ſi non, per vitam Pharaonis, quòd exploratores eſtis vos. 17 Et poſuit eos in cuſtodiâ, trib⁹ 18 diebus. Et dixit eis Joſeph in die tertio; Hoc facite, & vive- 19 tis: à facie Dei ego timeo. Si recti eſtis vos; frater veſter unus ſit vinctus, in domo cuſtodiæ veſtræ: vos autem ite, & afferte frumentum, quod defe- 20 cit in domo veſtrâ. Et fratrem veſtrum minimum adducite ad me; & verificabuntur verba veſtra, & non moriemini: & 21 fecerunt ita. Dixerúntq; unuſquiſq; ad fratrem ſuum; Verè debitores ſumus in fratrē noſtrum: eò quòd vidimus anguſtiam animæ ejus, quando deprecabatur nos, & non acquievimus ei: propterea venit 22 ſuper nos tribulatio hæc. Reſpondítq; eis Ruben; Nonne dixi vobis, Nolite peccare in puerum, & non acquieviſtis? ſanguis quoq; ejus ecce exqui- 23 ritur. Ipſi autem non ſciebant quòd audiebat Joſeph: quoni- 24 am interpres erat inter eos. Et declinavit ab eis, & flevit: & reverſus eſt ad eos, locutuſq; eſt cum eis; & tulit ex eis Simeon, & ligavit eum coram 25 oculis eorum. Et juſſit Joſeph, ut implerent vaſa eorum frumento; & ut reduceretur pecunia uniuſcujuſq; in ſacculum ſuum; & ut darentur eis cibaria in viam: et fecit eis 26 ita. Et impoſuerunt frumenta ſua in aſinis ſuis: et abie- 27 runt inde. Aperuitq; unus ſacculum ſuum, ut daret pabulum aſino ſuo in diverſorio: et vidit pecuniam ſuam; et ecce erat in ore ſacculi ſui.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

14 ࠅࠉࠀࠌࠓ.ࠀࠋࠄࠌ.ࠉࠅࠎࠐ.ࠄࠅࠀ.ࠀࠔࠓ.ࠃࠁࠓࠕࠉ.ࠀࠋࠊࠌ.ࠋࠀࠌࠓ.ࠌࠓࠂࠋࠉࠌ.ࠀࠕࠌ:
15 ࠁࠆࠀࠕ.ࠕࠁࠇࠍࠅ.ࠇࠉ.ࠐࠓࠏࠄ.ࠀࠌ.ࠕࠑࠀࠅ.ࠌࠆࠄ.ࠊࠉ.ࠀࠌ.ࠁࠁࠅࠀ.ࠀࠇࠉࠊࠌ.ࠄࠒࠈࠍ.ࠄࠍࠄ:
16 ࠔࠋࠇࠅ.ࠌࠊࠌ.ࠀࠇࠃ.ࠅࠉࠒࠇ.ࠀࠕ.ࠀࠇࠉࠊࠌ.ࠅࠀࠕࠌ.ࠄࠀࠎࠓࠅ.ࠅࠉࠁࠇࠍࠅ.ࠃࠁࠓࠉࠊࠌ.ࠄࠀࠌࠕ.ࠀࠕࠊࠌ.ࠅࠀࠌ.ࠋࠀ.ࠇࠉ.ࠐࠓࠏࠄ.ࠊࠉ.ࠌࠓࠂࠋࠉࠌ.ࠀࠕࠌ.ࠅࠉࠏࠍࠅ.ࠋࠀ.ࠉࠅࠊࠋ.ࠄࠍࠏࠓ.ࠋࠏࠆࠁ.ࠀࠕ.ࠀࠁࠉࠅ.ࠅࠏࠆࠁ.ࠀࠕ.ࠀࠁࠉࠅ.ࠅࠌࠕ:
17 ࠅࠉࠀࠎࠐ.ࠀࠕࠌ.ࠀࠋ.ࠌࠔࠌࠓ.ࠔࠋࠔࠕ.ࠉࠌࠉࠌ:
18 ࠅࠉࠀࠌࠓ.ࠀࠋࠄࠌ.ࠉࠅࠎࠐ.ࠁࠉࠅࠌ.ࠄࠔࠋࠉࠔࠉ.ࠆࠀࠕ.ࠏࠔࠅ.ࠅࠇࠉࠅ.ࠀࠕ.ࠄࠀࠋࠄࠉࠌ.ࠀࠍࠉ.ࠉࠓࠀ:
19 ࠀࠌ.ࠊࠍࠉࠌ.ࠀࠕࠌ.ࠀࠇࠉࠊࠌ.ࠀࠇࠃ.ࠉࠀࠎࠓ.ࠁࠁࠉࠕ.ࠌࠔࠌࠓࠊࠌ.ࠅࠀࠕࠌ.ࠋࠊࠅ.ࠅࠄࠁࠉࠀࠅ.ࠔࠁࠓ.ࠓࠏࠁࠅࠍ.ࠁࠕࠉࠊࠌ:
20 ࠅࠀࠕ.ࠀࠇࠉࠊࠌ.ࠄࠒࠈࠍ.ࠕࠁࠉࠀࠅ.ࠀࠋࠉ.ࠅࠉࠀࠌࠍࠅ.ࠃࠁࠓࠉࠊࠌ.ࠅࠋࠀ.ࠕࠌࠅࠕࠅ.ࠅࠉࠏࠔࠅ.ࠊࠍ:
21 ࠅࠉࠀࠌࠓࠅ.ࠀࠉࠔ.ࠀࠋ.ࠀࠇࠉࠅ.ࠀࠁࠋ.ࠀࠔࠌࠉࠌ.ࠀࠍࠇࠍࠅ.ࠏࠋ.ࠀࠇࠉࠍࠅ.ࠀࠔࠓ.ࠓࠀࠉࠍࠅ.ࠑࠓࠕ.ࠍࠐࠔࠅ.ࠁࠄࠕࠇࠍࠍࠅ.ࠀࠋࠉࠍࠅ.ࠅࠋࠀ.ࠔࠌࠏࠍࠅ.ࠏࠋ.ࠊࠍ.ࠁࠀࠄ.ࠏࠋࠉࠍࠅ.ࠊࠋ.ࠄࠑࠓࠄ.ࠄࠆࠀࠕ:
22 ࠅࠉࠏࠍ.ࠓࠀࠅࠁࠍ.ࠀࠕࠌ.ࠋࠀࠌࠓ.ࠄࠋࠀ.ࠀࠌࠓࠕࠉ.ࠀࠋࠉࠊࠌ.ࠋࠀࠌࠓ.ࠀࠋ.ࠕࠇࠈࠀࠅ.ࠁࠉࠋࠃ.ࠅࠋࠀ.ࠔࠌࠏࠕࠌ.ࠅࠂࠌ.ࠃࠌࠅ.ࠄࠍࠄ.ࠍࠃࠓࠔ:
23 ࠅࠄࠌ.ࠋࠀ.ࠉࠃࠏࠅ.ࠊࠉ.ࠔࠌࠏ.ࠉࠅࠎࠐ.ࠊࠉ.ࠄࠌࠋࠉࠑ.ࠁࠉࠍࠕࠌ:
24 ࠅࠉࠎࠁ.ࠌࠏࠋࠉࠄࠌ.ࠅࠉࠁࠊ.ࠅࠉࠔࠁ.ࠀࠋࠉࠄࠌ.ࠅࠉࠃࠁࠓ.ࠀࠋࠉࠄࠌ.ࠅࠉࠒࠇ.ࠌࠀࠕࠌ.ࠀࠕ.ࠔࠌࠏࠅࠍ.ࠅࠉࠀࠎࠓ.ࠀࠕࠅ.ࠋࠏࠉࠍࠉࠄࠌ:
25 ࠅࠉࠑࠅ.ࠉࠅࠎࠐ.ࠅࠉࠌࠋࠀࠅ.ࠀࠕ.ࠊࠋࠉࠄࠌ.ࠁࠓ.ࠅࠋࠄࠔࠉࠁ.ࠊࠎࠐࠉࠄࠌ.ࠀࠉࠔ.ࠀࠋ.ࠔࠒࠅ.ࠅࠋࠕࠕ.ࠋࠄࠌ.ࠑࠃࠄ.ࠋࠃࠓࠊ.ࠅࠉࠏࠔ.ࠋࠄࠌ.ࠊࠍ:
26 ࠅࠉࠔࠀࠅ.ࠀࠕ.ࠔࠁࠓࠌ.ࠏࠋ.ࠇࠌࠓࠉࠄࠌ.ࠅࠉࠋࠊࠅ.ࠌࠔࠌ:
27 ࠅࠉࠐࠕࠇ.ࠄࠀࠇࠃ.ࠀࠕ.ࠔࠒࠅ.ࠋࠕࠕ.ࠌࠎࠐࠅࠀ.ࠋࠇࠌࠓࠅ.ࠁࠌࠋࠅࠍ.ࠅࠉࠓࠀ.ࠀࠕ.ࠊࠎࠐࠅ.ࠅࠄࠍࠄ.ࠄࠅࠀ.ࠁࠐࠉ.ࠀࠌࠕࠇࠕࠅ:

VER. SAM.

14–27 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM.

Tranſlatio Latina.

Tum dixit eis Joſeph, Hoc eſt 14 quod dixi vobis, exploratores eſtis. In hoc probabimini, vi- 15 vit Pharao, ſi egrediamini inde, niſi cum venerit frater veſter minimus huc. Mittite ex 16 vobis unum, & accipiat fratrem veſtrum; vos autem vinciemini, ut probentur verba veſtra, an veritas ſit vobiſcū, necne: Vivit Pharao, certè exploratores eſtis. Et reſponderunt, non poterit puer relinquere patrem ſuum; ſi relinquat patrem ſuum morietur. Tunc conjecit eos ſimul in cu- 17 ſtodiam tribus diebus. Illis 18 verò dixit Joſeph die tertio, Hoc facite, & vivetis, Deum ego timeo. Si veraces eſtis, fra- 19 ter unus veſter vinciatur in domo cuſtodiæ veſtræ; vos autem abite, & aſportate annonam famis in domos veſtras. Sed fratrem veſtrum 20 minimum adducetis ad me, et confirmabuntur verba veſtra, & non moriemini; ſicq; fecerunt. Dicebant autem alter ad 21 alterum, Certè peccavimus nos adverſus fratrem noſtrū, nam vidimus (c) afflictionem animæ ejus, cum deprecaretur nos, & non exaudivimus, ideo venit ſuper nos omnis (d) afflictio iſta. Et reſpondit 22 eis Ruben, dicens; Nónne dixeram vobis, ne peccetis in puerum, & non audîſtis? ideo etiam ſanguis ejus, ecce requiritur. Ipſi autem neſcie- 23 bant quòd audiret Ioſeph, nam interpres inter eos erat. Avertit autem ſe ab eis et fle- 24 vit; poſtea rediit ad eos, locutúſq; illis, accepit ab eis Simeonem, & ligavit eum in oculis eorum. Et præcepit 25 Ioſeph, ut implerentur vaſa eorum frumento, et redderentur pecuniæ eorum unicuiq; in ſaccum ſuum, (e) dareturque eis viaticum pro itinere; & ſic factum eſt eis. Et im- 26 poſitis cibariis ſuis ſuper aſinos ſuos, profecti ſunt inde. Cùm autem aperiret unus 27 ſaccum ſuum ut daret pabulum aſino ſuo in hoſpitio, vidit argentum ſuum in ore ſacci ſui.

VER. SAM. (c) anguſtiam (d) anguſtia (e) darenturque eis dona

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 * قال لهم يوسف هو ما قلت لكم انكم جواسيس * بهذه الكلمة تمتحنون * وحياة فرعون لا
15 تخرجون من ههنا الا بمجي اخيكم الصغير الى ههنا * ابعثوا بواحد منكم يسحبه * وانتم
16 تحبسون حتى نمتحن كلامكم فنعرف هل الحق معكم * والا فوحياة فرعون انكم جواسيس *
17 فصيرهم الى محبس ثلثة ايام * ثم قال لهم في اليوم الثالث اصنعوا هذه تحيوا فاني اتقي الله
18 فيكم * ان كنتم ثقات فواحد منكم يحبس في بيت حبسكم * وانتم امضوا فاوصلوا مير
19 بيوتكم * وايتوا باخيكم الصغير الي ليتحقق كلامكم ولا تهلكوا * فصنعوا كذلك * ثم قال بعضهم
20 لبعض لكنا اثمين في اخينا اذ راينا نفسه في شدة * اذ ضرع الينا ولم نقبله * لذلك نالتنا هذه
21 الشدة * فاجابهم راوبين قايلا الم اقل لكم لا تخطئوا عليه فلم تقبلوا * لذلك نحن مطالبون
22 بدمه * وهم لم يعلموا ان يوسف يفهم ذلك لانه جعل ترجمانا بينه وبينهم * فاستدار عنهم
23 وبكى * ثم رجع اليهم وخاطبهم * واخذ من بينهم شمعون فحبسه بحضرتهم * ثم امر فملئت
24 اوعيتهم برا * ورد فضة كل رجل الى جوالقه * واعطوا زادا للطريق * فلما صنع ذلك بهم *
25 حملوا ميرهم على حميرهم * وساروا من ثم * ثم فتح الواحد جوالقه ليطرح علفا لحماره في
26 المبيت * فراى فضة فاذا هي في وعايه *
27

Ait illis Joſeph, Eſt quod dixi vobis, 14 quòd eſtis exploratores; hoc modo probabimini. Per vitam Pharaonis non exi- 15 bitis hinc, niſi per adventū fratris veſtri minimi huc. Mittite unum ex vobis qui 16 adducat eum, & vos in carcerem detinemini, donec experiamur verba veſtra, & ſciamus utrùm veritas vobiſcum ſit; alioqui per vitam Pharaonis eſtis exploratores. Concluſitq; eos ad cuſtodiam tri- 17 um dierum. Deinde dixit ad eos die ter- 18 tiâ, Facite rem per quam vivatis, timeo enim Deum erga vos. Si eſtis probi, unus 19 veſtrûm detineatur in domo cuſtodiæ veſtræ, & vos ite, perducite annonam alimenti domorum veſtrarum. Et adduci- 20 te fratrem veſtrum minimum ad me, ut confirmetur ſermo veſter, et non pereatis; fecerúntque ita. Deinde dixerunt alter 21 ad alterum, Certè rei ſumus in fratrem noſtrum, eò quòd vidimus animam ejus in tribulatione, cùm deprecaretur nos, nec audivimus eum; ideò evenit nobis iſta calamitas. Reſpondit eis Raubin, dicens; 22 Nonne dixi vobis, Nè peccetis in eum, & non acquieviſtis? propterea nos inquirimur de ſanguine ejus. Et ipſi neſciebant quòd 23 Joſeph intelligeret id, quia conſtituerat interpretem inter ſe et inter eos. Aver- 24 titque ſe ab eis, et flevit. Deinde reverſus eſt ad eos, & locutus eſt cum illis, & accepit ex eis Simeonem, et in carcerem conjecit eum in præſentia eorum. Deinde 25 præcepit, & impleta ſunt vaſa eorum frumento, et redditum eſt argentum uniuſcujuſque ad ſaccum ſuum, & datum fuit eis viaticum pro itinere. Cùmque factū fuiſſet hoc ipſis, Impoſuerunt anno- 26 nam ſuam aſinis ſuis, & abierunt inde. Deinde aperuit unus ex eis ſaccum ſuum, 27 ut projiceret alimentū aſino ſuo in diverſorio, viditq; argentum ſuum, et ecce erat in vaſe ſuo.

ספר בראשית : מב

ecce etiam Et .mea pecunia eſt Reddita :ſuos fratres ad dixit Et
28 ויאמר אל־אחיו הושב כספי וגם הנה
ſuum fratrem ad vir intremuerunt & ,eorum cor exiit Et .meo ſacco in
באמתחתי ויצא לבם ויחרדו איש אל־אחיו
Jahacob ad venerunt Et .nobis Deus fecit hoc Quid :dicendo
29 לאמר מה־זאת עשה אלהים לנו : ויבאו אל־יעקב
contingentia omnia ei annunciaverũt &;Chenahã terram in ſuum patrem
אביהם ארצה כנען ויגידו לו את כל־הקרת
,dura nobiſcum terræ dominus vir eſt Locutus :dicendo ,eis
30 אתם לאמר : דבר האיש אדני הארץ אתנו קשות
Recti :eum ad diximus Et .terræ exploratores tanquam nos dedit &
31 ויתן אתנו כמרגלים את־הארץ : ונאמר אליו כנים
filii fratres nos Duodecim .exploratores fuimus non : nos
32 אנחנו לא היינו מרגלים : שנים־עשר אנחנו אחים בני
terrâ in noſtro patre cum hodie minor & ,ipſe non Unus .noſtri patris
אבינו האחד איננו והקטן היום את־אבינו בארץ
quòd ,cognoſcã hoc In ;terræ dominus vir nos ad dixit Et.Chenahan
33 כנען : ויאמר אלינו האיש אדני הארץ בזאת אדע כי
famem & ,mecum dimittite unum veſtrum Fratrem .vos recti
כנים אתם אחיכם האחד הניחו אתי ואת־רעבון
minimum veſtrum fatrem adducite Et .ite &,capite veſtrarũ domorũ
34 בתיכם קחו ולכו : והביאו את־אחיכם הקטן
.vos recti quia ,vos exploratores non quòd cognoſcam & ,me ad
אלי ואדעה כי לא מרגלים אתם כי כנים אתם
ipſis fuit Et .circuibitis terram & ;vobis dabo veſtrum Fratrem
35 את־אחיכם אתן לכם ואת־הארץ תסחרו : ויהי הם
.ſuo ſacco in ſuæ pecuniæ ligamen viri ecce & ,ſuos ſaccos evacuantibus
מריקים שקיהם והנה־איש צרור־כספו בשקו
;eorum pater & ,ipſi ,ſuarum pecuniarum ligamina viderunt Et
ויראו את־צררות כספיהם המה ואביהם
:orbâſtis Me :eorum pater Jahacob eos ad dixit Et .timuerunt Et
36 וייראו : ויאמר אלהם יעקב אביהם אתי שכלתם
me Super .capietis Binjamin & ,ipſe non Simhon & ,ipſe non Joſeph
יוסף איננו ושמעון איננו ואת־בנימן תקחו עלי
Duos :dicendo ſuum patrem ad Reuben dixit Et .hæc omnia fuerunt
37 היו כלנה : ויאמר ראובן אל־אביו לאמר את־שני
ſuper eum Da .te ad eum adduxero non ſi ,mori facias meos filios
בני תמית אם־לא אביאנו אליך תנה אתו על־
me' fili' deſcendet Non :dixit Et .te ad eum reducam ego &,meã manum
38 ידי ואני אשיבנו אליך : ויאמר לא־ירד בני
:remanſit iſte ſolus ipſe & ,eſt mortuus ejus frater quia ,vobiſcum
עמכם כי־אחיו מת והוא לבדו נשאר
facietis deſcendere & :eã in ibitis qua viâ in periculum ei accidet &
וקראהו אסון בדרך אשר תלכו־בה והורדתם
.terrâ in gravis fames Et .ſepulchrum ad dolore in meam caniciem
39 את־שיבתי ביגון שאולה : והרעב כבד בארץ :

1

Verſio VULG. LAT.

28 Dixit fratrib' ſuis, Reddita eſt mihi pecunia: en habetur in ſacco. Et obſtupefacti turbatíq;, mutuò dixerunt, Quidnã eſt hoc quod fecit nobis De'? 29 Venerúntq; ad Jacob patrem ſuum in terram Chanaan, & narraverũt ei omnia quæ accidiſſent ſibi; dicentes, 30 Locutus eſt nobis dñs terræ durè, & putavit nos exploratores eſſe provinciæ. 31 Cui reſpondimus, Pacifici ſumus, nec ullas molimur inſidias. 32 Duodecim fratres uno patre geniti ſum': unus non eſt ſuper, minimus cum patre noſtro eſt in terra 33 Chanaan. Qui ait nobis, Sic probabo quòd pacifici ſitis: Fratrem veſtrum unum dimittite apud me, & cibaria domib' veſtris neceſſaria ſumite, & abite. 34 Fratrémq; veſtrum minimum adducite ad me: ut ſciam quòd non ſitis exploratores; & iſtum, qui tenetur in vinculis, recipere poſſitis: ac deinceps quæ vultis, emendi habeatis licentiam. 35 His dictis cùm frumenta effunderent, ſinguli repererunt in ore ſaccorum ligatas pecunias: exterritíſq; ſimul 36 omnibus; Dixit pater Jacob, Abſq; liberis me eſſe feciſtis: Joſeph non eſt ſuper, Simeon tenetur in vinculis, & Benjamin auferetis: in me hæc omnia mala reciderunt. 37 Cui reſpondit Ruben, Duos filios meos interfice, ſi non reduxero illum tibi: trade illum in manu mea, & ego 38 eum tibi reſtituam. At ille, Non deſcendet, inquit, filius meus vobiſcum: frater ejus mortuus eſt, & ipſe ſolus remanſit: ſi quid ei adverſi acciderit in terra ad quam pergitis, deducetis canos meos cum dolore ad inferos.

CAP. XLIII.

1 INterim fames omné terram vehementer premebat.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

28 Καὶ εἶπε τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, Ἀπεδόθη μοι τὸ ἀργύριον, καὶ ἰδοὺ τοῦτο ἐν τῷ μαρσίππῳ μου. καὶ ἐξέστη ἡ καρδία αὐτῶν· καὶ ἐταράχθησαν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες, 29 Τί τοῦτο ἐποίησεν ὁ Θεὸς ἡμῖν; Ἦλθον δὲ πρὸς Ἰακὼβ τὸν πατέρα αὐτῶν εἰς γῆν Χαναὰν, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα τὰ 30 (ξ) συμβάντα αὐτοῖς, λέγοντες, Λελάληκεν ὁ ἄνθρωπος ὁ κύριος τῆς γῆς πρὸς ἡμᾶς σκληρὰ, καὶ ἔθετο ἡμᾶς ἐν φυλακῇ, 31 ὡς κατασκοπεύοντας τὴν γῆν. Εἴπαμεν δὲ αὐτῷ, Εἰρηνικοί ἐσμεν, οὐκ ἐσμὲν κατά- 32 σκοποι. Δώδεκα ἀδελφοί ἐσμεν, υἱοὶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν· ὁ εἷς οὐχ ὑπάρχει· (ο) ὁ δὲ μικρὸς, μετὰ τοῦ πατρὸς ἡμῶν σήμερον 33 (π) ἐν γῇ Χαναάν. Εἶπε δὲ ἡμῖν ὁ ἄνθρωπος ὁ κύριος τῆς γῆς, Ἐν τούτῳ (ρ) γνώσομαι, ὅτι εἰρηνικοί ἐστε· ἀδελφὸν ἕνα ἄφετε ὧδε μετ᾽ ἐμοῦ· τὸν δὲ ἀγορασμὸν τῆς (σ) σιτοδοσίας τοῦ οἴκου ὑμῶν λαβόντες, 34 ἀπέλθατε. Καὶ ἀγάγετε πρός με τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν τὸν νεώτερον. καὶ γνώσομαι, ὅτι οὐ κατάσκοποί ἐστε, ἀλλ᾽ ὅτι εἰρηνικοί ἐστε· καὶ τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν ἀποδώσω ὑμῖν, καὶ τῇ 35 γῇ ἐμπορεύσεσθε. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ κατακενοῦν αὐτοὺς τοὺς σάκκους αὐτῶν, καὶ ἦν ἑκάστου ὁ δεσμὸς τοῦ ἀργυρίου ἐν τῷ σάκκῳ αὐτῶν· καὶ εἶδον τοὺς δεσμοὺς τοῦ ἀργυρίου αὐτῶν αὐτοὶ, καὶ ὁ πατὴρ αὐτῶν, καὶ 36 ἐφοβήθησαν. Εἶπε δὲ αὐτοῖς Ἰακὼβ ὁ πατὴρ αὐτῶν, Ἐμὲ ἠτεκνώσατε. Ἰωσὴφ οὐκ ἔστι, Συμεὼν οὐκ ἔστι, καὶ τὸν (τ) Βενιαμὶν λήψεσθε; ἐπ᾽ ἐμὲ ἐγένετο (υ) ταῦτα πάντα. 37 Εἶπε δὲ Ῥουβὴν τῷ πατρὶ (φ) αὐτῶν, λέγων, Τοὺς δύο υἱούς μου ἀπόκτεινον, ἐὰν μὴ ἀγάγω αὐτὸν πρὸς σέ. δὸς αὐτὸν εἰς τὴν χεῖρά μου, κἀγὼ ἀνάξω 38 αὐτὸν πρὸς σέ. Ὁ δὲ εἶπεν, Οὐ καταβήσεται ὁ υἱός μου μεθ᾽ ὑμῶν, ὅτι ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἀπέθανε, καὶ αὐτὸς μόνος καταλέλειπται· καὶ συμβήσεται αὐτὸν μαλακισθῆναι ἐν τῇ ὁδῷ, ᾗ ἐὰν πορεύησθε, καὶ κατάξετέ μου τὸ γῆρας μετὰ λύπης εἰς ᾅδου.

ΚΕΦ. μγ΄.

1 Ὁ δὲ λιμὸς ἐνίσχυσεν ἐπὶ τῆς γῆς.

28 Et dixit fratribus ſuis, Redditum mihi eſt argentum, & ecce id in marſupio meo. Et obſtupuit cor eorum, & turbati ſunt invicem, dicentes, Quid hoc fecit Deus nobis? 29 Venerunt autem ad Jacob patrem ſuum in terram Chanaan: & annunciaverunt ei omnia, quæ ipſis acciderant; dicentes, 30 Locutus eſt homo, qui eſt dominus terræ, erga nos dura: et poſuit nos in cuſtodia, tanquam qui exploraremus terram. 31 Diximus autem ei, Pacifici ſumus: non ſumus exploratores. 32 Duodecim fratres ſumus, filii patris noſtri: unus non eſt: puſillus autem cum patre noſtro hodiè in terra Chanaan. 33 Dixit autem nobis homo dominus terræ, In hoc cognoſcam, quia pacifici eſtis: fratrem unum dimittite hîc mecum: emptionem autem cibariorũ domûs veſtræ tollentes abite. 34 Et adducite ad me fratrem veſtrum juniorem: & cognoſcam, quia non eſtis exploratores, ſed quia pacifici eſtis: & fratrem veſtrum reddam vobis, & in terrâ negotiabimini. 35 Factum eſt autem, dũ ipſi evacuarent ſaccos ſuos; & erat uniuſcujuſque alligatura argenti in ſacco eorum: & viderunt alligaturas argenti ſui, ipſi, & pater eorum, & timuerunt. 36 Dixit autem eis Jacob pater eorum, Me filiis orbâſtis: Joſeph non eſt; Symeon non eſt; & Benjamin tolletis? Super me facta ſunt hæc omnia. 37 Dixit autem Ruben patri ſuo, dicens, Duos filios meos interfice, niſi adduxero eum ad te: da eum in manum meam: & ego reducam illum ad te. 38 At ille dixit, Non deſcendet filius meus vobiſcum; quia frater ejus mortuus eſt; & ipſe ſolus remanſit: & accidet ipſum languere in via, quâ ituri eſtis: & deducetis ſenectam meam cum triſtitia ad infernum.

CAP. XLIII.

1 FAmes autem invaluit ſuper terram.

MS.A. (ξ) συμβεβηκότα (ο) ὁ δὲ μικρότερος, (π) εἰς γῆν (ρ) γνωσόμεθα, (σ) σιτοδοσίας ὑμῶν (τ) Βενιαμεὶν λήμψεσθαι; (υ) πάντα ταῦτα. (φ) αὐτοῦ,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

28 [illegible]

Dixítque fratribus ſuis, Reſtituta eſt pecunia mea, & en ipſa eſt in ore ſarcinæ meæ. Contremuit itaque cor eorum, & obſtupefacti alter de altero, dixerunt; Quid eſt hoc quod fecit nobis Deus? 29 Et venientes ad Jacob patrem ſuum in terra Chanaan, indicaverunt ei quicquid acciderat ſibi, & dixerunt ei; 30 Locutus eſt vir, dominus terræ nobiſcum acerbè, & reputavit nos quaſi exploratores terræ. 31 Et diximus ei, Juſti ſumus, nec ſumus exploratores. 32 Duodecim fratres ſumus filii patris noſtri: unus autem non exſtat, & minor natu apud patrem noſtrum eſt hodiè in terra Chanaan. 33 Reſpondit nobis vir, dominus terræ, Per hoc ſciam juſtos vos eſſe: fratrem veſtrum unum relinquite apud me, & annonam pro famelicis qui ſunt in domibus veſtris, accipite, & abite: 34 Et adducite fratrem veſtrum minorem ad me; & agnoſcam vos non eſſe exploratores, ſed juſtos: tum fratrem veſtrum vobis reddam, & in terra *iſta* negotiabimini. 35 Et factum eſt ut cùm ipſi evacuarent ſaccos ſuos, en faſciculus pecuniæ cujuſlibet viri in ore ſarcinæ ſuæ. Videntes autem faſciculos pecuniæ ſuæ, tam ipſi quàm pater ſuus, timuerunt. 36 Et dixit ad eos pater illorum Jacob, Orbâſtis me: Joſeph non adeſt, & Simeon non exſtat, & Benjamen ducetis? contra me impleta ſunt omnia. 37 Reſpondit Rubil patri ſuo, Duos filios meos morte afficies, ſi non adduxero eum tibi: trade eum mihi, & ego eum tibi reducam. 38 Ait, Non deſcendet filius meus vobiſcum: nam frater ejus mortuus eſt, & ipſe ſolus reliquus eſt matri ſuæ. Accidet autem illi infortunium in itinere quo proficiſcimini, & deducetis ſenectutem meam cum afflictione ad inferos.

CAP. XLIII.

1 ET verò fames graſſata eſt in terra.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

28 ואמר לאחוהי אתותב כספי ואף
הא בטועני ונפק מדע לבהון ותוהו
גבר לאחוהי למימר מה דא עבד יי
לנא : 29 ואתו לות יעקב אבוהון
לארעא דכנען וחויאו ליה ית כל
דערע יתהון למימר : 30 מליל גברא
רבונא דארעא עמנא קשין ויהב
יתנא כמאללי ית ארעא : 31 ואמרנא
ליה כיוני אנחנא לא הוינא
אלילי : 32 תרי עסר אנחנא אחין בני
אבונא חד ליתוהי וזעירא יומא
דין עם אבונא בארעא דכנען :
33 ואמר לנא גברא רבונא דארעא
בדא אדע ארי כיוני אתון אחוכון
חד שבוקו לותי וית עבורא
דחסיר בבתיכון סבו ואזילו :
34 ואיתו ית אחוכון זעירא לותי
ואדע ארי לא אלילי אתון ארי
כיוני אתון ית אחוכון אתן לכון
וית ארעא תעבדון בה סחורתא :
35 והוה אנון מריקין סקיהון והא
גברא צרר כספיה בסקיה וחזו
ית צררי כספיהון אנון ואבוהון
ודחילו : 36 ואמר להון יעקב
אבוהון יתי אתכלתון יוסף ליתוהי
ושמעון ליתוהי וית בנימן
תדברון עלי הואה כולהן : 37 ואמר
ראובן לאבוהי למימר ית תרין בני
תמית אם לא איתניה לך הביתיה
על ידי ואנא אתיבניה לך : 38 ואמר
לא יחות ברי עמכון ארי אחוהי
מית והוא בלחודוהי אשתאר
ויערעניה מותא באורחא די
תהכון בה ותחתון ית שיבתי
בדוונא לשאול :

מג

1 וכפנא תקיף בארעא :

28 Et dixit fratribus ſuis, Reddita eſt pecunia mea; & ecce eſt in ſacculo meo: Et facti ſunt quaſi inſani; & obſtupuerunt ad invicem, dicentes; Quid eſt hoc, quod fecit nobis 29 Deus? Et venerunt ad Jacob patrem ſuum in terrâ Chanaan: & narraverunt ei omnia quæ acciderant eis, dicentes. 30 Locutus eſt vir dominus terræ nobiſcum dura: & putavit nos eſſe exploratores terræ. 31 Et diximus ei, Recti ſumus nos: non ſumus exploratores. 32 Duodecim fratres ſumus nos, filii patris noſtri: unus non comparet; & minimus hodie eſt cum patre noſtro, in terrâ 33 Chanaan. Dixítq; nobis vir dominus terræ; In hoc ſciam quòd recti eſtis vos: unum fratrem veſtrũ dimittite apud me; & frumentum quod deficit in domo veſtrâ, tollite & 34 abite. Et addducite fratrem veſtrum minimum ad me: ut ſciam quòd non eſtis exploratores; ſed quòd recti eſtis vos: fratrem veſtrum dabo vobis; 35 & in terrâ negociabimini. Et factum eſt, ipſis effundentibus ſacculos ſuos, ecce argentum ligatum uniuſcujuſq; viri erat in ore ſacculi ſui: & viderunt argentum ligatum, ipſi & pa- 36 ter eorum, & timuerunt. Dixítq; eis Jacob pater eorum; Abſq; liberis me feciſtis: Joſeph non ſupereſt, & Simeon non eſt hîc; & Benjamin auferetis; ſuper me fuerunt omnia 37 hæc. Aitq; Ruben patri ſuo dicens; Duos filios meos interficies, ſi non reduxero eum tibi: trade illum in manu meâ, 38 & ego reducam eum tibi. Et ait; Non deſcendet filius meus vobiſcum: quoniam frater ejus mortuus eſt, & ipſe ſolus remanſit; & ſi acciderit ei mors in via, in quâ ambulatis; deducetis canos meos cum dolore ad inferos.

CAP. XLIII.

1 FAmes autem prævalebat in terrâ.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VER. SAM.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

28 Dixitq; ad fratres ſuos, redditum eſt argentum meum, atque etiam ecce ipſum in ſacco meo: & egreſſum eſt cor eorum, & contremuerunt alter ſuper alterum, dicentes; Quid hoc eſt quod fecit Deus nobis? 29 Veneruntq; ad Jacobum patrem ſuum in terram Chanaan, & narraverunt ei omnia quæ ipſis acciderũt, dicentes: 30 Locutus eſt vir, dominus terræ nobiſcum dura, & dedit nos tanquam exploratores terræ. 31 Sed diximus ei, Pacifici ſumus, non ſumus exploratores. 32 Duodecim fratres ſumus, filii patris noſtri, et unus non eſt ampliùs, ſed minimus hodie eſt cum patre noſtro in terra Chanaan. 33 Dixitq; nobis vir, domin' terræ; In hoc cognoſcam ego quòd veraces eſtis, fratrem veſtrum unum dimitte mihi, & cibaria domibus veſtris accipite, & abite. 34 Adducetis autem mihi fratrem veſtrum minimum, & cognoſcam quòd exploratores non eſtis, ſed veraces: fratrem veſtrum dabo vobis, & in terra negotiabimini. 35 Cùm autem ipſi evacuarent ſaccos ſuos, tum ecce uniuſcujuſq; ligatum erat argentum in ſacco ſuo, videruntq; alligaturas argenti ſui, ipſi, et pater eorum, & timuerunt. 36 Illis verò reſpondit Jacob pater eorum, Me orbâſtis: Joſeph non eſt ampliùs, neque Simeon; & Benjamin accipietis: contra me ſunt hæc omnia. 37 Tum locutus eſt Ruben patri ſuo, dicens; Duos filios meos occide, niſi adducam eum ad te; da eum in manum meã, & reducam illum ad te. 38 Reſponditque, Non deſcendet filius me' vobiſcũ, quia frater ejus mortuus eſt, ipſe verò ſolus eſt relictus: accidet enim illi languor in via quã ituri eſtis, & deſcendere facietis ſenectutem meã cum (g) dolore ad inferos.

CAP. XLIII.

1 FAmes autem invaleſcebat in terra.

VER. SAM. (g) ignominiâ

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

28 * فقال لاخوته قد رد فضتي وها هي في وعاي فعزب قلوبهم وارتعج كل واحد مع اخيه *
29 قايلين ماذا صنع الله بنا * ثم جاوا الى يعقوب ابيهم الى بلد كنعان * فقصوا عليه جميع ما
30 لقيهم وقالوا * خاطبنا الرجل سيد البلد بصعوبة * واتهمنا بتجسس البلد * فقلنا له نحن ثقات
31 32 لم نكن قط جواسيس * ونحن اثنا عشر اخا بنو ابينا * احدنا مفقود * والاخر عند ابينا اليوم
33 في بلد كنعان * فقال لنا بهذه اعلم انكم ثقات * دعوا عندي واحدا منكم * وخذوا قوت
34 منازلكم وامضوا * واتوني باخيكم الاصغر حتى اعلم انكم لستم جواسيس وانكم ثقات
35 واعطيكم اخاكم وتتجروا في البلد * فبينما هم يفرغون اوعيتهم اذا بصرة فضة كل رجل
36 في وعايه * فلما راوا صرر فضتهم هم وابوهم فزعوا * ثم قال لهم يعقوب ابوهم قد اثكلتموني *
37 يوسف مفقود وشمعون محبوس وبنيامين تطلبون * على اجتمع هذه كلها * قال روبيل لابيه
38 اثكل ابني ان لم اجي به اليك * اعطنيه وانا ارده اليك * قال لا ينحدر ابني معكم * لان
اخاه قد مات وهو وحده بقي * فان صادفته البلية في الطريق التي تمضون فيها انزلتم شيبتي
بحسرة الى الثرى *

الفصل الثالث والاربعون

1 * والجوع شديد في البلد

28 Dixitque ad fratres ſuos, Redditum eſt argentum meum, & ecce eſt in vaſe meo. Perterriti ergò ſunt corda eorum, & conturbatus eſt unuſquiſque cùm fratre ſuo, dicentes; Quid fecit nobis Deus? 29 Deinde venerunt ad Jacob patrem ſuum in regionem Chanaan, narraverúntque ei omnia quæ acciderant ſibi, & dixerunt: 30 Allocutus eſt nos vir, dominus regionis durè, & inſimulavit nos explorationis regionis, 31 Diximúſque, Nos ſumus probi, nec fuimus unquam exploratores, 32 Et nos ſumus duodecim fratres filii patris noſtri: unus noſtrî eſt amiſſus, & alter eſt apud patrem noſtrũ hodie in regione Chanaan. 33 Dixit autem nobis, Hac ratione ſciam vos eſſe probos: Relinquite apud me unum ex vobis, & accipite alimentum habitationum veſtrarum, & ite: 34 Atque adducite ad me fratrem veſtrum minimũ, ut ſciam vos non eſſe exploratores, et vos eſſe probos: & dabo vobis fratrem veſtrum, & mercabimini in regione. 35 Dum verò evacuarent vaſa ſua, ecce faſciculus argenti cujuſlibet viri in vaſe ſuo. Cúmque vidiſſent faſciculos argenti ſui, ipſi ac pater eorum, timuerunt. 36 Deinde dixit eis Jacob pater eorum, Iam orbâſtis me. Ioſeph mortuus eſt, & Simeon in carcere poſitus, & Benjamin requiſitus: ſuper me congregata ſunt hæc omnia. 37 Dixit Raubin patri ſuo, Orbet utroque filio meo, niſi adducam illum ad te: da mihi eum, & ego reducam illum ad te. 38 Dixit, Non deſcendet filius meus vobiſcũ, quoniam frater ejus mortuus eſt, & ipſe ſolus remanſit: & ſi evenerit ei mors in via per quam abibitis, demittetis ſenectutem meam cum dolore ad pulverem.

CAP. XLIII.

1 ET fames erat valida in regione.

ספר בראשית : מג

CAP. XLIII. מג

: Ægypto ex attulerāt quod ,alimentum edere finiſſent cùm fuit Et
1 וַיְהִי כַּאֲשֶׁר כִּלּוּ לֶאֱכֹל אֶת־הַשֶּׁבֶר אֲשֶׁר הֵבִיאוּ מִמִּצְרָיִם
.cibi puſillum nobis emite ,Revertimini :eorum pater eos ad dixit &
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֲבִיהֶם שֻׁבוּ שִׁבְרוּ־לָנוּ מְעַט־אֹכֶל:
nos in eſt conteſtatus Conteſtando :dicendo ,Jehudah *eum ad* dixit Et
2 וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוּדָה לֵאמֹר הָעֵד הֵעִד בָּנוּ
.vobiſcum veſtro fratre ſine ,meas facies videbitis Non :dicendo vir
הָאִישׁ לֵאמֹר לֹא־תִרְאוּ פָנַי בִּלְתִּי אֲחִיכֶם אִתְּכֶם:
emēmus & ,deſcendemus,nobiſcum noſtrū fratrem *mittens es tu* Si
3 אִם־יֶשְׁךָ מְשַׁלֵּחַ אֶת־אָחִינוּ אִתָּנוּ נֵרְדָה וְנִשְׁבְּרָה
vir Quia .deſcendemus non ,*mittens tu non ſi* Et .cibum tibi
4 לְךָ אֹכֶל: וְאִם־אֵינְךָ מְשַׁלֵּחַ לֹא נֵרֵד כִּי־הָאִישׁ
.vobiſcum veſtro fratre ſine meas facies videbitis Non :nos ad dixit
אָמַר אֵלֵינוּ לֹא־תִרְאוּ פָנַי בִּלְתִּי אֲחִיכֶם אִתְּכֶם:
: viro *denunciandum ad* ,mihi malefeciſtis quid Ad :Iſrael dixit Et
5 וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל לָמָה הֲרֵעֹתֶם לִי לְהַגִּיד לָאִישׁ
,*nos ad* vir interrogavit interrogando :dixerunt Et ?frater vobis adhuc an
6 הַעוֹד לָכֶם אָח: וַיֹּאמְרוּ שָׁאוֹל שָׁאַל־הָאִישׁ לָנוּ
eſt num ?*vivens* veſter pater adhuc Num :dicendo ,*noſtram cognationem ad &*
וּלְמוֹלַדְתֵּנוּ לֵאמֹר הַעוֹד אֲבִיכֶם חַי הֲיֵשׁ
ſciendo Nunquid.*iſtorum verborum os ſuper* ei nunciavim⁹ Et?frater vobis
לָכֶם אָח וַנַּגֶּד־לוֹ עַל־פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הֲיָדוֹעַ
dixit Et ?veſtrum fratrem facite Deſcendere :diceret quòd ,ſciebamus
7 נֵדַע כִּי יֹאמַר הוֹרִידוּ אֶת־אֲחִיכֶם: וַיֹּאמֶר
,ſurgem⁹ &,mecum puerum Mitte:ſuum patrem Iſrael ad Jehudah
יְהוּדָה אֶל־יִשְׂרָאֵל אָבִיו שִׁלְחָה הַנַּעַר אִתִּי וְנָקוּמָה
etiam ,tu etiam ,nos etiam ,moriemur non &,vivemus & ,pergemus &
וְנֵלֵכָה וְנִחְיֶה וְלֹא נָמוּת גַּם־אֲנַחְנוּ גַם־אַתָּה גַּם־
non ſi ,eum requiras meâ manu de :illo pro ſpondeo Ego.noſtri parvuli
8 טַפֵּנוּ: אָנֹכִי אֶעֶרְבֶנּוּ מִיָּדִי תְּבַקְשֶׁנּוּ אִם־לֹא
omnibus tibi *peccato &* ,te ante eum ſtatuero & ,te ad eum adduxero
הֲבִיאֹתִיו אֵלֶיךָ וְהִצַּגְתִּיו לְפָנֶיךָ וְחָטָאתִי לְךָ כָּל־
his fuiſſemus reverſi nunc quia tardaviſſemus niſi Quia .diebus
9 הַיָּמִים: כִּי לוּלֵא הִתְמַהְמָהְנוּ כִּי־עַתָּה שַׁבְנוּ זֶה
,nunc ita Si :eorum pater Iſrael eos ad dixit Et .*vicibus duabus*
10 פַעֲמָיִם: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יִשְׂרָאֵל אֲבִיהֶם אִם־כֵּן אֵפוֹא
facite deſcēdere &,veſtris vaſis in terræ *cantatione* de Tollite .facite hoc
זֹאת עֲשׂוּ קְחוּ מִזִּמְרַת הָאָרֶץ בִּכְלֵיכֶם וְהוֹרִידוּ
,ſtacten &,aromata ,mellis puſillum &,reſinæ puſillum ;munus virum ad
לָאִישׁ מִנְחָה מְעַט צֳרִי וּמְעַט דְּבַשׁ נְכֹאת וָלֹט
& ,veſtris manib⁹ in capite duplicem pecuniā Et.amygdalas & ,*avellanas*
11 בָּטְנִים וּשְׁקֵדִים: וְכֶסֶף מִשְׁנֶה קְחוּ בְיֶדְכֶם וְאֶת־
,veſtrâ manu in reducetis ,veſtrorum ſaccorum ore in reductam pecuniam
הַכֶּסֶף הַמּוּשָׁב בְּפִי אַמְתְּחֹתֵיכֶם תָּשִׁיבוּ בְיֶדְכֶם
,ſurgite & :capite veſtrum fratrem Et *.hoc* error forte ſi
12 אוּלַי מִשְׁגֶּה הוּא: וְאֶת־אֲחִיכֶם קָחוּ וְקוּמוּ
vobis det omnipotens Deus Et .virum ad revertimini
13 שׁוּבוּ אֶל־הָאִישׁ: וְאֵל שַׁדַּי יִתֵּן לָכֶם
,alium veſtrum fratrem vobis dimittat & ,*viri facies ad* miſericordias
רַחֲמִים לִפְנֵי הָאִישׁ וְשִׁלַּח לָכֶם אֶת־אֲחִיכֶם אַחֵר
.ſum orbatus ,ſum orbatus quomodo ego Et .Binjamin &
וְאֶת־בִּנְיָמִין וַאֲנִי כַּאֲשֶׁר שָׁכֹלְתִּי שָׁכָלְתִּי:

Verſio VULG. LAT.

2 Conſumptiſq; cibis quos ex
Ægypto detulerant, dixit Ia-
cob ad filios ſuos, Revertimi-
ni, & emite nobis pauxillū e-
3 ſcarū. Reſpondit Iudas, De-
nuntiavit nobis vir ille ſub
atteſtatione jurisjurandi, di-
cens,Non videbitis faciē me-
am,niſi fratrē veſtrū minimū
4 adduxeritis vobiſcū. Si ergò
vis eū mittere nobiſcū, per-
gem⁹ pariter, & emem⁹ tibi
5 neceſſaria. Sin autē non vis,
non ibim⁹: vir enim,ut ſæpè
dixim⁹,denuntiavit nobis,di-
cēs,Non videbitis faciē meā
abſque fratre veſtro minimo.
6 Dixit eis Iſrael,In meam hoc
feciſtis miſeriā, ut indicare-
tis ei & aliū habere vos fra-
7 trem. At illi reſponderunt,
Interrogavit nos homo per
ordinem noſtram progeniē :
ſi pater viveret; ſi haberem⁹
fratrem : & nos reſpondim⁹
ei cōſequenter juxta id quod
fuerat ſciſcitatus : nunquid
ſcire poteramus quòd dictu-
rus eſſet , Adducite fratrem
8 veſtrū vobiſcū ? Iudas quoq;
dixit patri ſuo,Mitte puerum
mecum, ut proficiſcamur, &
poſſim⁹ vivere:ne moriamur
9 nos & parvuli noſtri. Ego
ſuſcipio puerū:de manu mea
require illū.Niſi reduxero,et
reddidero eū tibi,ero pecca-
10 ti re⁹ in te omni tempore.Si
non interceſſiſſet dilatio,jam
11 vice alterâ veniſſem⁹. Igitur
Iſrael pater eorū dixit ad e-
os, Si ſic neceſſe eſt, facite
quod vultis: ſumite de opti-
mis terræ fructib⁹ in vaſis ve-
ſtris,& deferte viro munera,
modicum reſinæ,& mellis,&
ſtoracis,ſtactes,et terebinthi,
12 & amygdalarum. Pecuniam
quoq; duplicem ferte vobiſ-
cum: & illam, quā inveniſtis
in ſacculis,reportate,ne fortè
13 errore factum ſit.Sed & fra-
trem veſtrū tollite, & ite ad
14 virū. De⁹ autē me⁹ omnipo-
tens faciat vobis eū placabi-
lem:& remittat vobiſcū fra-
trē veſtrū quē tenet, et hunc
Benjamin : ego autem quaſi
orbatus abſq; liberis ero.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

2 Ἐγένετο δὲ ἡνίκα συνετέλεσαν καταφαγεῖν τὸν σῖτον, ὃν ἤνεγκαν ἐξ Αἰγύπτου· καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ πατὴρ αὐτῶν, Πάλιν πορευθέντες, πρίασθε ἡμῖν μικρὰ βρώματα.
3 Εἶπε δὲ αὐτῷ Ἰούδας, λέγων, Διαμαρτυρίᾳ (α) μεμαρτύρηται ἡμῖν ὁ (β) ἄνθρωπος ὁ κύριος τῆς γῆς, λέγων, Οὐκ ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου, ἐὰν μὴ ὁ ἀδελφὸς
4 ὑμῶν ὁ (γ) νεώτερος μεθ' ὑμῶν ᾖ. Εἰ μὲν οὖν ἀποστέλλῃς τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν μεθ' ἡμῶν, καταβησόμεθα, καὶ (δ) ἀγοράσομέν
5 σοι βρώματα. Εἰ δὲ μὴ ἀποστέλλῃς τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν μεθ' ἡμῶν, οὐ πορευσόμεθα· ὁ γὰρ ἄνθρωπος εἶπεν ἡμῖν, λέγων, Οὐκ ὄψεσθέ μου τὸ πρόσωπον, ἐὰν μὴ ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν
6 ὁ νεώτερος μεθ' ὑμῶν ᾖ. Εἶπε δὲ Ἰσραήλ, Τί ἐκακοποιήσατέ (ε) με, ἀναγγείλαντες τῷ ἀνθρώπῳ (ζ) ὅτι ἐστὶν ὑμῖν ἀδελφός;
7 Οἱ δὲ εἶπαν, Ἐρωτῶν ἐπηρώτησεν ἡμᾶς ὁ ἄνθρωπος καὶ τὴν γενεὰν ἡμῶν, λέγων, Εἰ ἔτι ὁ πατὴρ ὑμῶν (η) ζῇ, καὶ εἰ ἔστιν ὑμῖν ἀδελφός· καὶ ἀπηγγείλαμεν αὐτῷ κατὰ τὴν (θ) ἐπερώτησιν ταύτην· μὴ ᾔδειμεν, (ι) ὅτι ἐρεῖ ἡμῖν, Ἀγάγετε τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν;
8 Εἶπε δὲ Ἰούδας πρὸς Ἰσραὴλ τὸν πατέρα αὐτοῦ, Ἀπόστειλον τὸ παιδάριον μετ' ἐμοῦ· καὶ ἀναστάντες πορευσόμεθα, ἵνα ζῶμεν καὶ μὴ ἀποθάνωμεν καὶ ἡμεῖς καὶ σὺ καὶ ἡ ἀποσκευὴ
9 ἡμῶν. Ἐγὼ δὲ ἐκδέχομαι αὐτόν· ἐκ χειρὸς μου ζήτησον αὐτόν. ἐὰν μὴ ἀγάγω αὐτὸν πρὸς σέ, καὶ στήσω αὐτὸν ἐναντίον σου, ἡμαρτηκὼς ἔσομαι (κ) εἰς σὲ πάσας τὰς ἡμέ-
10 ρας. Εἰ μὴ γὰρ ἐβραδύναμεν, ἤδη ἂν ὑπε-
11 στρέψαμεν δίς. Εἶπε δὲ (λ) αὐτοῖς Ἰσραὴλ ὁ πατὴρ αὐτῶν, Εἰ οὕτως ἐστί, τοῦτο ποιήσατε· λάβετε ἀπὸ τῶν καρπῶν τῆς γῆς ἐν τοῖς ἀγγείοις ὑμῶν, καὶ καταγάγετε τῷ ἀνθρώπῳ δῶρα τῆς ῥητίνης, καὶ τοῦ μέλιτος, θυμίαμά (μ) τε, καὶ στακτήν, καὶ (ν) τε-
12 ρέβινθον, καὶ κάρυα. Καὶ τὸ ἀργύριον διπλοῦν λάβετε ἐν ταῖς χερσὶν (ξ) ὑμῶν, καὶ τὸ ἀργύριον τὸ ἀποστραφὲν ἐν τοῖς μαρσίπποις ὑμῶν, ἀποστρέψατε μεθ' ὑμῶν·
13 μή ποτε ἀγνόημά ἐστι. Καὶ τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν λάβετε· καὶ ἀναστάντες, κατάβητε
14 πρὸς τὸν ἄνθρωπον. Ὁ δὲ Θεός μου δῴη ὑμῖν χάριν ἐναντίον τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἀποστείλαι τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν τὸν ἕνα, καὶ τὸν Βενιαμίν. ἐγὼ μὲν γὰρ (ο) καθάπερ ἠτέκνωμαι, ἠτέκνωμαι.

MS.A. (α) Διαμεμαρτύρηται (β) ἄνθρωπος, λέγων, (γ) νεώτερος κατέβη πρός με. Εἰ μὲν οὖν ἀποστέλλεις (δ) ἀγοράσωμέν (ε) μοι, (ζ) εἰ ἔστιν (η) ζῇ, εἰ (θ) ἐπερώτησιν αὐτοῦ· (ι) εἰ ἐρεῖ (κ) πρὸς σὲ (λ) αὐτοῖς ὁ πατὴρ (μ) καὶ (ν) τερέμινθον, (ξ) ὑμῶν· τὸ (ο) καθὰ

Factū eſt autem,quando conſum- 2
maverant edere frumentū , quod
attulerant ex Ægypto : & dixit
eis pater eorum,Rurſ⁹ euntes emi-
te nobis puſillas eſcas. Ait autem 3
ei Iudas,dicens,Conteſtatione cō-
teſtatus eſt nobis homo dominus
terræ,dicens,Non videbitis faci-
em meam,niſi frater veſter junior
vobiſcum fuerit. Si quidem igi- 4
tur mittas fratrem noſtrum nobiſ-
cum; deſcendemus,& ememus ti-
bi eſcas. Sin autem non mittas 5
fratrem noſtrum nobiſcum, non i-
bimus. Homo enim ille dixit no-
bis,dicens, Non videbitis faciem
meam,niſi frater veſter junior vo-
biſcum fuerit. Dixit autem Iſra- 6
el, Quid malefeciſtis mihi, an-
nunciantes homini, quia eſt vobis
frater ? At illi dixerunt, Inter- 7
rogans interrogavit nos homo,&
generationem noſtram, dicens,Si
adhuc pater veſter vivit,& ſi eſt
vobis frater: & annunciavim⁹ ei
juxta interrogationem hanc : nū-
quid ſciebamus, quia dicet nobis,
Adducite fratrem veſtrū ? Dixit 8
autem Iudas ad Iſrael patrem ſu-
um,Mitte puerum mecū : et ſur-
gentes ibimus,ut vivamus,et non
moriamur, & nos, & tu,& ap-
paratus noſter. Ego autem ſuſci- 9
pio ipſum ; de manu mea require
eum : niſi adduxero eum ad te,et
ſtatuero eum corā te ; ero ille qui
peccavi in te omnibus dieb⁹. Nam 10
niſi tardaſſemus,jam utique redi-
iſſem⁹ bis. Dixit autem eis Iſrael 11
pater eorum,Si ita eſt,hoc facite:
ſumite de fructibus terræ in vaſis
veſtris,& deferte homini munera
reſinæ, & mellis,& incenſum,&
ſtacten,et terebinthū,& (a)nuces.
Et argentū duplex ſumite in ma- 12
nibus veſtris; & argentum,quod
rediit in marſupiis veſtris, repor-
tate vobiſcum ; ne fortè error ſit.
Et fratrem veſtrum ſumite : & 13
ſurgentes deſcendite ad homi-
nem. Deus autem meus det vo- 14
bis gratiam coram homine , &
dimittat fratrem illum veſtrum
unum,& Benjamin. Etenim ego,
ſicut orbatus ſum,orbatus ſum.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Cúmq; abſolviſſent eſum frumenti quod ad- 2
vexerant ex Ægypto, dixit eis Jacob pater
eorum, Deſcendite, emite nobis parum fru-
menti. Reſpondit illi Juda, Obteſtando ob- 3
teſtatus eſt nos vir ille, dicens ; Ne videatis
faciem meam, niſi quando frater veſter vo-
biſcum erit. Si mittas fratrem nobiſcum, de- 4
ſcendem⁹ & emem⁹ nobis frumentum.Si ve- 5
rò non mittas,non deſcendem⁹: nam vir ille
dixit ad nos, Ne veniatis in conſpectum me-
um,niſi quando frater veſter vobiſcum fuerit.
Dixit ad eos Iſrael pater illorum, Cur male- 6
feciſtis mihi, & indicâſtis viro alium eſſe vo-
bis fratrem ? Reſponderunt, Diligenter per- 7
contatus eſt vir ille de nobis,& de proſapia
noſtra,et ait;Adhúcne pater veſter vivus eſt ?
& habetíſne fratrem? & indicavimus ei pro-
pter hujuſmodi ſermones:num certò ſcieba-
mus eum dicturū nobis, Adducite fratrē ve-
ſtrum?Dixit Juda ad Iſrael patrē ſuum,Mitte 8
puerū nobiſcum,ut ſurgentes abeamus,et vi-
vamus,nec moriamur tam nos,quàm tu,quàm
familia noſtra. Ego ſpondeo pro illo,de ma- 9
nib⁹ meis require eum. Si non reduxero eum
tibi, eúmq; ſtatuero corā te, ero peccati reus
in patrē meum cunctis dieb⁹. Imò niſi morā 10
traxiſſem⁹, certè jā reverſi eſſem⁹ ſecundâ vi-
ce. Ait illis Iſrael pater eorū,Si ita res eſt,hoc 11
facite; Accipite de delitiis terræ *huj⁹* in vaſis
veſtris,& deferte viro mun⁹,paululū nucleo-
rum pineorū,et paululū mellis,et reſinā,et a-
vellanas,et piſtacia,et amygdala.Et argentū 12
duplicem accipite in manib⁹ veſtris : & pe-
cuniam quæ reſtituta fuerat in os ſarcinarum
veſtrarū,referte in manib⁹ veſtris:fortaſſe id
errore factū fuit.Et fratrem veſtrū abducite, 13
& ſurgentes,revertimini ad virum. Deus au- 14
tem omnipotēs reddat vos gratioſos apud vi-
rū,ut remittat vobiſcū fratrē veſtrū alium,&
Benjamen:ſiquidē ut orbat⁹ ſum,orbat⁹ ſum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

2 וַהֲוָה כַּד שֵׁיצִיאוּ לְמֵיכַל יָת עֲבוּרָא
דְּאַיְתִיאוּ מִמִּצְרָיִם וַאֲמַר לְהוֹן
אֲבוּהוֹן תּוּבוּ זְבוּנוּ לָנָא זְעֵיר עֲבוּרָא:
3 וַאֲמַר לֵיהּ יְהוּדָה לְמֵימַר אַסְהָדָא
אַסְהֵיד בְּנָא גַּבְרָא לְמֵימַר לָא תֶחֱזוֹן
4 אַפַּי אֱלָהֵין כַּד אֲחוּכוֹן עִמְּכוֹן: אִם
אִיתָךְ מְשַׁלַּח יָת אֲחוּנָא עִמָּנָא
5 נֵיחוֹת וְנִזְבֵּן לָךְ עֲבוּרָא: וְאִם לֵיתָךְ
מְשַׁלַּח לָא נֵיחוֹת אֲרֵי גַבְרָא אֲמַר
לָנָא לָא תֶחֱזוֹן אַפַּי אֱלָהֵין כַּד
6 אֲחוּכוֹן עִמְּכוֹן: וַאֲמַר יִשְׂרָאֵל לְמָא
אַבְאֵשְׁתּוּן לִי לְחַוָּאָה לְגַבְרָא הַעַד
7 לְכוֹן אֲחָא: וַאֲמַרוּ מִשְׁאַל שְׁאֵיל
גַּבְרָא לָנָא וּלְיִלָּדוּתָנָא לְמֵימַר הַעַד
כְּעַן אֲבוּכוֹן קַיָּם הַאִית לְכוֹן אֲחָא
וְחַוֵּינָא לֵיהּ עַל מֵימַר פִּתְגָמַיָּא
הָאִלֵּין הֲמִדַּע הֲוֵינָא יָדְעִין אֲרֵי יֵימַר
8 אַחִיתוּ יָת אֲחוּכוֹן: וַאֲמַר יְהוּדָה
לְיִשְׂרָאֵל אֲבוּהִי שְׁלַח עוּלֵימָא עִמִּי
וּנְקוּם וְנֵיזֵיל וְנֵיחֵי וְלָא נְמוּת אַף
9 אֲנַחְנָא אַף אַתְּ אַף טַפְלָנָא: אֲנָא
מְעָרְבְנָא בֵּיהּ מִן יְדִי תִּבְעֵינֵיהּ אִם
לָא אַיְתֵינֵיהּ לָךְ וַאֲקִימִנֵּיהּ קֳדָמָךְ
10 וְאֱהֵי חָטֵי לָךְ כָּל יוֹמַיָּא: אֲרֵי אִלּוּלָא
פּוֹן בְּרָא אִתְעַכַּבְנָא אֲרֵי כְעַן תָּבְנָא
11 דְנַן תַּרְתֵּין זִמְנִין: וַאֲמַר לְהוֹן
יִשְׂרָאֵל אֲבוּהוֹן אִם כֵּן הוּא דָּא
עֲבִידוּ סְבוּ מִדִּמְשַׁבַּח בְּאַרְעָא
בְּמָנֵיכוֹן וְאַחִיתוּ לְגַבְרָא תִּקְרוּבְתָּא
זְעֵר קְטַף וּזְעֵיר דְּבַשׁ שְׂעַף וּלְטוֹם
12 בּוּטְנִין וְשִׁקְדִין: וְכַסְפָּא עַל חַד
תְּרֵין סַבוּ בִּידְכוֹן וְיָת כַּסְפָּא דְּאִתּוֹתַב
בְּפוּם טוּעֲנֵיכוֹן תְּתִיבוּ בִּידְכוֹן דִּלְמָא
13 שָׁלוּ הוּא: וְיָת אֲחוּכוֹן דְּבָרוּ וְקוּמוּ
14 תּוּבוּ לְוָת גַּבְרָא: וְאֵל שַׁדַּי יִתֵּן לְכוֹן
רַחֲמִין קֳדָם גַּבְרָא וְיִפְטַר לְכוֹן יָת
אֲחוּכוֹן אוֹחֲרָנָא וְיָת בִּנְיָמִין וַאֲנָא
כְּמָא דְאִתְכְּלֵית תְּכוֹלִית:

2 Et factū eſt, cùm conſummaſ-
ſent edere frumētum,quod at-
tulerant de Ægypto : ait illis
patereorū;Revertimini,et emi-
3 te nobis pauxillū frumenti.Et
ait ei Judas,dicens: Conteſtās
conteſtatus eſt nos vir dicens,
Non videatis faciē meam; niſi
cùm fuerit frater veſter vobi-
4 ſcū. Si tu mittis fratrē noſtrū
nobiſcū; deſcendemus,et eme-
5 mus tibi frumentum. Et ſi non
mittis,non deſcendemus: quia
vir dixit nobis, Non videatis
faciem meam; niſi quando fra-
6 ter veſter fuerit vobiſcum.Di-
xítq; Iſrael;Quare malefeciſtis
mihi:ut nunciaretis viro,ſi ad-
7 huc erat vobis frater? Et dixe-
runt,Interrogans interrogavit
nos vir pro generatione no-
ſtrâ,dicēs;Si adhuc pater veſter
vivit, ſi eſt vobis alius frater ;
narravimuſq; ei juxta ordinē
verborum iſtorū: nunquid ſci-
re poteram⁹ quòd dicturus eſ-
ſet, Deducite fratrē veſtrum?
8 Dixítq; Judas ad Iſrael patrem
ſuum; Mitte puerum mecū, &
ſurgamus & eamus: & vivem⁹,
& non moriemur ; tam nos
quàm tu,familia quoq; noſtra.
9 Ego in meam fidem ſuſcipio
puerū; de manu meâ exquires
eum: ſi non reduxero eum tibi,
& ſtatuero eum coram te; ero
peccans tibi omnibus diebus.
10 Quoniam niſi morā feciſſem⁹
in hoc; jā nunc reverſi fuiſſe-
11 mus duabus vicibus. Dixítq;
Iſrael pater eorum ; Si ſic ne-
ceſſe eſt,hoc facite : tollite de
optimis terræ in vaſis veſtris,
& deferte viro munera : pau-
lulum reſinæ,et modicū mellis;
ſtoracis & terebinthi,*nucū* &
12 amygdalarum, Et argentū du-
plex tollite in manu veſtrâ: &
argentum quod redditum eſt
in ore ſacculorum veſtrorum,
reducite in manu veſtrâ; fortè
13 errore factum fuit. Fratrem
quoq; veſtrum tollite : & ſur-
gite , revertimini ad virum.
14 Et Deus omnipotens det vo-
bis miſericordiam, corā viro;
ut ſolvat fratrē veſtrū aliū, &
Benjamin remittat vobiſcū: &
ego ſicut orbat⁹ ſum orbabor.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Et factum eſt poſtquam eden- 2
do, conſumpſerunt annonam
quam adduxerāt ex Ægypto,
ut diceret eis pater eorum;Re-
vertimini, emite nobis parum
cibarii. Reſpondit verò ei Ju- 3
das,dicens; Conteſtando con-
teſtatus eſt adverſùs nos ho-
mo ille,dicens; Non videbitis
faciem meam ſine fratre ve-
ſtro vobiſcum. Si miſeris fra- 4
trem noſtrum nobiſcum, de-
ſcendemus et ememus tibi ci-
baria. Verùm niſi miſeris, 5
non deſcendemus : quoniam
vir ille dixit nobis, Non vi-
debitis faciem meam ſine fra-
tre veſtro vobiſcum. Iſrael 6
verò dixit, Quare hoc mali
feciſtis mihi, dicendo huic
homini, an adhuc vobis eſſet
frater ? Et reſponderunt, In- 7
terrogando interrogavit de
nobis,et de cognatione noſtra,
dicens; Pater veſter vivit ?
nunquid vobis eſt frater ? &
enarravimus illi ſecundùm
rationem verborum iſtorum.
Num ſciendo ſciebamus quòd
dicturus erat, Adducite fra-
trem veſtrum ? Dixit autem 8
Judas Iſraeli patri ſuo,Mit-
te puerum mecum;& ſurgen-
tes, veniemus,vivemus,et non
moriemur, etiam nos, etiā tu,
etiam parvuli noſtri. Ego 9
ſpondeo pro illo,de manu mea
requires illum : ſi non ad-
duxero eum ad te, et ſtatuero
eum coram te,ero peccati reus
in te omnibus dieb⁹. Nam ni- 10
ſi tardaſſemus, jam utique bis
rediiſſemus. Tum dixit eis 11
Iſrael pater eorum; Si ita eſt,
nunc hoc facite, accipite de
rebus (a) laudabilibus terræ
in vaſis veſtris, et deferte ho-
mini mun⁹; paululùm reſinæ,
paululùm mellis, et aromata,
et ſtacten, & terebinthum,et
amygdalas. Duplam quoque 12
pecuniam accipite in manibus
veſtris, et argentū repoſitum
in ore ſaccorum veſtrorum
reportabitis in manib⁹ veſtris,
fortaſſe error hic fuit. Fratrē 13
etiam veſtrum ſumite, et ſur-
gite, et revertimini ad virum
illū.Dominus autem omnipo- 14
tens det vobis miſericordiam
coram illo homine,et dimittat
vobis fratrem veſtrum unum,
et Benjamin : ego autem (b)
quandoquidem orbatus ſum
liberis, orbatus ſim.

VER.SAM. (a) decantatis (b) prout contingat mihi,exſpectabo.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فلما فرغ من اكل الميرة التي اتوا بها من مصر * قال لهم ابوهم ارجعوا فامتاروا لنا قليلا 2
من الطعام * قال له يهوذا ان الرجل ناشدنا وقال لنا لا تروا وجهي الا واخوكم معكم * فان 3 4
بعثت اخانا معنا انحدرنا وامترنا لك طعاما * وان لم تبعثه لا ننحدر * لان الرجل قال لنا لا تروا 5
وجهي الا واخوكم معكم * وقال اسرائيل ولم اساءتم الي بان اخبرتم الرجل ان قد بقي لكم 6
اخ * قالوا انه سال عنا وعن مولدنا * وقال هل ابوكم بعد باق * وهل بقي لكم اخ * 7
فاخبرناه على سبيل هذا الكلام * هل علمنا انه سيقول احضروا اخاكم * ثم قال يهوذا لاسرائيل 8
ابعث بالغلام معنا حتى نقوم فنمضي ونحيا ولا نموت نحن وانت واطفالنا * وانا اضمنه ومن يدي 9
تطلبه * وان لم اجي به اليك واضعه بين يديك * فانا مذنب اليك طول الزمان * ولولا انا 10
تلبثنا * لكنا قد رجعنا مرتين * قال لهم اسرائيل ابوهم ان كان ذلك كذلك فاصنعوا حلة * 11
خذوا من فاكهة البلد في اوعيتكم واحدروها الى الرجل هدية * قليل ترياق وقليل عسل
وخرنوب وساهبلوط وبطم ولوز * وضعف الفضة خذوا معكم * والفضة المردودة في افواه اوعيتكم 12
ردوها معكم * لعل ذلك كان سهوا * وخذوا اخاكم وقوموا فارجعوا الى الرجل * والقادر الكافي 13
يعطيكم رحمة بين يديه * فيطلق لكم اخاكم الاخر وبنيامين واخاف انا ان اثكل كما 14
ثكلت *

Cúmque finiſſet comeſtionem proviſionis 2
quam detulerant ex Ægypto,dixit eis pa-
ter eorum ;Revertimini, & emite nobis
parum cibi. Dixit ad eum Ihudha ; Vir 3
conteſtatus eſt nos, & ait nobis ; Nè vide-
atis faciem meam,niſi frater veſter vobiſ-
cum fuerit. Quòd ſi miſeris fratrem no- 4
ſtrum nobiſcum,deſcendemus,& ememus
tibi cibū. Sin autē non miſeris eum,non 5
deſcendemus : quia dixit vir, Ne vide-
atis faciem meam, niſi frater veſter vo-
biſcum fuerit. Et ait Iſrael, Et quare 6
peccâſtis in me, notificando viro, quòd
ſuperſit vobis frater ? Dixerunt, Quia 7
interrogavit de nobis,et de origine noſtra;
& ait, Num pater veſter ſupereſt ? &
num ſupereſt vobis frater aliquis ? narra-
vimuſque ei ſecundùm ſeriem hujus ſer-
monis. An fortè noveramus quòd dictu-
rus eſſet,Adducite fratrem veſtrū? Præ- 8
tereà ait Ibudha ad Iſrael, Mitte puerū
nobiſcum, ut ſurgâmus,& eamus,& vi-
vamus, & non moriamur nos, & tu, &
pueri noſtri. Et ego ſpondeo pro eo,et de 9
manu mea requires eum : & ſi non addu-
xero eum ad te,& poſuero eum inter ma-
nus tuas, ego noxius ero in te toto tempo-
re. Et niſi morati eſſemus, jam reverſi 10
eſſemus bis. Dixit eis Iſrael pater eorū, 11
Si res ſic ſe habet, facite rem ; accipite
de frugibus regionis in vaſis veſtris, &
deferte eas viro munera, parum theriacæ,
et parum mellis,& ſiliquarum, et caſtane-
arum, et terebinthi, et amygdalarum. Et 12
duplum argenti ſumite vobiſcū ;et argen-
tum reſtitutum in oribus vaſorum veſtro-
rum,referte vobiſcum : forſitan id accidit
per errorem. Et accipite fratrem veſtrū, 13
et ſurgite, et redite ad virum. Et omni- 14
potens ac ſufficiens det vobis miſericor-
diam coram eo,& dimittat vobis fratrem
veſtrum alterum, & Benjamin ; at timeo
ego quin exorber ſicuti exorbatus ſum.

15 ויקחו האנשים את המנחה הזאת ומשנה כסף לקחו בידם ואת בנימן ויקמו וירדו מצרים ויעמדו לפני יוסף:
16 וירא יוסף אתם את בנימין ויאמר לאשר על ביתו הבא את האנשים הביתה וטבח טבח והכן כי אתי יאכלו האנשים בצהרים:
17 ויעש האיש כאשר אמר יוסף ויבא האיש את האנשים ביתה יוסף:
18 וייראו האנשים כי הובאו בית יוסף ויאמרו על דבר הכסף השב באמתחתינו בתחלה אנחנו מובאים להתגלל עלינו ולהתנפל עלינו ולקחת אתנו לעבדים ואת חמרינו:
19 ויגשו אל האיש אשר על בית יוסף וידברו אליו פתח הבית:
20 ויאמרו בי אדני ירד ירדנו בתחלה לשבר אכל:
21 ויהי כי באנו אל המלון ונפתחה את אמתחתינו והנה כסף איש בפי אמתחתו כספנו במשקלו ונשב אתו בידנו:
22 וכסף אחר הורדנו בידנו לשבר אכל לא ידענו מי שם כספנו באמתחתינו:
23 ויאמר שלום לכם אל תיראו אלהיכם ואלהי אביכם נתן לכם מטמון באמתחתיכם כספכם בא אלי ויוצא אלהם את שמעון:
24 ויבא האיש את האנשים ביתה יוסף ויתן מים וירחצו רגליהם ויתן מספוא לחמריהם:
25 ויכינו את המנחה עד בוא יוסף בצהרים כי שמעו כי שם יאכלו לחם:
26 ויבא יוסף הביתה ויביאו לו את המנחה אשר בידם הביתה וישתחוו לו ארצה:

Verſio VULG. LAT.

15 Tulerunt ergò viri munera, & pecuniã duplicem, & Benjamin: deſcenderúntque in Ægyptum, & ſteterunt coram
16 Ioſeph. Quos cùm ille vidiſſet, & Benjamin ſimul, præcepit diſpenſatori domûs ſuæ, dicens, Introduc viros domum, & occîde victimas, & inſtrue convivium: quoniam mecum ſunt comeſturi
17 meridie. Fecit ille quod ſibi fuerat imperatum, & intro-
18 duxit viros domum. Ibíque exterriti, dixerunt mutuò, Propter pecuniam quam retulimus priùs in ſaccis noſtris, introducti ſumus; ut devolvat in nos calumniam, & violenter ſubjiciat ſervituti, & nos, & aſinos noſtros.
19 Quamobrem in ipſis foribus accedentes ad diſpenſatorem
20 domûs, Locuti ſunt, Oramus, domine, ut audias nos. Jam antè deſcendimus, ut emerem⁹
21 eſcas. Quibus emptis, cùm veniſſemus ad diverſorium, aperuimus ſaccos noſtros, & invenimus pecuniam in ore ſaccorum: quam nunc eodem
22 pondere reportavim⁹. Sed & aliud attulimus argentum, ut emamus quæ nobis neceſſaria ſunt: non eſt in noſtra conſcientia, quis poſuerit eam in
23 marſupiis noſtris. At ille reſpondit, Pax vobiſcum, nolite timere: Deus veſter, & Deus patris veſtri, dedit vobis theſauros in ſaccis veſtris. Nam pecuniam quam dediſtis mihi, probatam ego habeo. Eduxit-
24 que ad eos Simeon. Et introductis domum, attulit aquam, & laverunt pedes ſuos: dedítque pabulum aſinis eorum.
25 Illi verò parabant munera, donec ingrederetur Ioſeph meridie: audierant enim quòd
26 ibi comeſturi eſſent panem. Igitur ingreſſus eſt Ioſeph domum ſuam, obtulerúntque ei munera, tenentes in manibus ſuis: & adoraverunt proni in terram.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranſlatione LATINA.

15 Λαβόντες δὲ οἱ ἄνδρες τὰ δῶρα ταῦτα καὶ τὸ ἀργύριον διπλοῦν, ἔλαβον ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν καὶ τὸν Βενιαμίν· καὶ ἀναστάντες, κατέβησαν εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἔστησαν ἐναντίον
16 Ἰωσήφ. Εἶδε δὲ Ἰωσὴφ αὐτοὺς, καὶ τὸν Βενιαμὶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τὸν ὁμομήτριον· (π) καὶ εἶπε τῷ ἐπὶ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, (ρ) Εἰσάγαγε τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ σφάξον θύματα, καὶ ἑτοίμασον· μετ' ἐμοῦ γὰρ φάγονται οἱ
17 ἄνθρωποι ἄρτους τὴν μεσημβρίαν. Ἐποίησε δὲ ὁ ἄνθρωπος καθὰ εἶπεν Ἰωσήφ· καὶ εἰσήγαγε τοὺς ἀνθρώπους (σ) εἰς τὸν οἶκον
18 Ἰωσήφ. Ἰδόντες δὲ (τ) οἱ ἄνδρες ὅτι εἰσήχθησαν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἰωσήφ, εἶπαν, Διὰ τὸ ἀργύριον τὸ ἀποστραφὲν ἐν τοῖς μαρσίπποις ἡμῶν τὴν ἀρχὴν, ἡμεῖς εἰσαγόμεθα, τοῦ συκοφαντῆσαι ἡμᾶς καὶ ἐπιθέσθαι ἡμῖν, τοῦ λαβεῖν ἡμᾶς
19 εἰς παῖδας καὶ τοὺς ὄνους ἡμῶν. Προσελθόντες δὲ πρὸς τὸν ἄνθρωπον τὸν ἐπὶ τοῦ (υ) οἴκου τοῦ Ἰωσήφ, ἐλάλησαν αὐτῷ ἐν τῷ πυ-
20 λῶνι τοῦ οἴκου, Λέγοντες, Δεόμεθα κύριε· κατέβημεν τὴν ἀρχὴν πρίασθαι βρώματα.
21 (φ) Ἐγένετο δὲ ἡνίκα ἤλθομεν εἰς τὸ καταλῦσαι, καὶ ἠνοίξαμεν τοὺς μαρσίππους ἡμῶν, καὶ τόδε τὸ ἀργύριον ἑκάστου ἐν τῷ μαρσίππῳ αὐτοῦ· τὸ ἀργύριον ἡμῶν ἐν σταθμῷ ἀπεστρέψαμεν νῦν (χ) ἐν ταῖς χερσὶν ἡμῶν.
22 Καὶ ἀργύριον ἕτερον ἠνέγκαμεν μεθ' ἑαυτῶν, ἀγοράσαι βρώματα. οὐκ οἴδαμεν τίς ἐνέβαλεν τὸ ἀργύριον εἰς τοὺς μαρσίππους
23 ἡμῶν. Εἶπε δὲ (ψ) αὐτοῖς, Ἵλεως ὑμῖν, μὴ φοβεῖσθε. ὁ θεὸς ὑμῶν καὶ ὁ θεὸς τῶν πατέρων ὑμῶν ἔδωκεν ὑμῖν θησαυροὺς ἐν τοῖς μαρσίπποις ὑμῶν· (ω) καὶ τὸ ἀργύριον ὑμῶν εὐδοκιμοῦν ἀπέχω. Καὶ ἐξήγα-
24 γε πρὸς (α) αὐτοὺς τὸν Συμεών. Καὶ ἤνεγκεν ὕδωρ νίψαι τοὺς πόδας αὐτῶν· (β) καὶ
25 ἔδωκε χορτάσματα τοῖς ὄνοις αὐτῶν. Ἡτοίμασαν δὲ τὰ δῶρα, ἕως τοῦ (δ) ἐλθεῖν τὸν Ἰωσὴφ μεσημβρίας· ἤκουσαν γὰρ ὅτι
26 ἐκεῖ μέλλει ἀριστᾶν. Εἰσῆλθε δὲ Ἰωσὴφ εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ τὰ δῶρα, ἃ εἶχον ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν εἰς τὸν οἶκον· καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν.

MS.A. (π) καὶ ἐνετείλατο τῷ (ρ) εἰσαγαγεῖν (σ) εἰς τὴν οἰκίαν (τ) οἱ ἄνθρωποι ὅτι εἰσηνέχθησαν (υ) οἴκου Ἰωσήφ, (φ) Καὶ ἐγένετο (χ) ἐν τοῖς μαρσίπποις ἡμῶν. (ψ) αὐτοῖς ὁ ἄνθρωπος, Ἵλεως (ω) τὸ δὲ ἀργύριον (α) αὐτοὺς Συμεών. (β) καὶ ἤνεγκεν χορτάσματα (δ) ἐλθεῖν Ἰωσὴφ μεσημβρίᾳ.

Sumentes autem viri munera hæc, & argentum duplex, acceperunt in manibus ſuis etiam Benjamin: & ſurgentes deſcenderunt in Ægyptum; & ſteterunt coram Ioſeph. Vidit autem 16 *Ioſeph eos, & Benjamin fratrem ſuum uterinum: & dixit ei qui ſuper domum ipſius, Introduc homines in domum, & jugula victimas, & para: mecum enim manducabunt homines panes meridie. Fecit autem homo ſicut* 17 *dixit Ioſeph; & introduxit homines in domum Ioſeph. Videntes autem viri quia introducti* 18 *ſunt in domum Ioſeph, dixerunt, Propter argentum quod rediit in marſupiis noſtris in principio, nos introducimur, ad calumniandum nos, & imponendum nobis, ut accipiat nos in ſervos, & aſinos noſtros. Accedentes autem ad hominem, qui ſuper domum Ioſeph, locuti ſunt ei in porta domûs, Dicentes, Oramus, domine: deſcendimus in principio ad emendas eſcas. Factum eſt autem quando venimus ad divertendum, & aperuimus marſupia noſtra, (b) & hoc argentum uniuſcujuſq; in marſupio ſuo: argentum noſtrum in pondere reportavimus nunc in manibus noſtris. Et argentum* 22 *aliud attulimus nobiſcum ad emendas eſcas: neſcimus, quis injecit argentum in marſupia noſtra. Dixit autem eis, (c) Propitius vobis, nolite timere. Deus veſter, & Deus patrum veſtrorum dedit vobis theſauros in marſupiis veſtris: & argentum veſtrũ (d) probum acceptum habeo. Et eduxit ad eos ipſum Symeon. Et* 24 *attulit aquam ad lavandos pedes eorum, & dedit pabula aſinis eorum. Paraverunt autem munera, donec veniret Ioſeph meridie: audiverat enim, quia ibi pranſurus eſt. Intravit autem* 26 *Ioſeph in domum; et attulerunt ei munera, quæ habebant in manibus ſuis, in domum: et adoraverunt eum in faciem in terram.*

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 Igitur acceperunt viri *illi* munus iſtud, & duplum pecuniæ ſumpſerunt manibus ſuis, & abduxerunt ſecum Benjamen; & ſurgentes, deſcenderunt in Ægyptum, ſteterúntq; coram
16 Joſeph. Videns Joſeph autem Benjamen cum ipſis, dixit præfecto domûs ſuæ; Introduc viros iſtos domum, & macta victimam, ac para: nam mecum eſuri ſunt viri iſti in meri-
17 die. Fecítq; ſervus prout dixit Joſeph, & in-
18 troduxit viros illos in domum Joſeph. Timuerunt autem cùm introducerent eos in domum Joſeph, & dixerunt; Propter pecuniam quæ repoſita fuit in ſarcinas noſtras ab initio, introducunt nos, ut inſultent nobis, & calumnientur nos, efficiantq; nos ſervos &
19 aſinos noſtros. Quare acceſſerunt ad virum, præfectum domûs Joſeph, & allocuti ſunt e-
20 um ad oſtium domûs: Et dixerunt ei, Quæſumus, domine noſter, deſcendentes deſcẽdi-
21 mus pridem ad emendum triticum: Cúmq; perrexiſſemus ad diverſorium, aperuimus ſarcinas noſtras, & ecce pecunia cujuſque in ore ſarcinæ ſuæ: pecuniam noſtram in pon-
22 dere ſuo reportavim⁹ manu noſtrâ. Et pecuniã aliam retulim⁹ in manu noſtra ad emendũ frumentum, inſcii quis poſuerit pecuniã in
23 ore ſarcinarum noſtrarum. Ait illis, Pax vobis, ne metuatis: Deus veſter, Deus patris veſtri poſuit vobis theſaurum in ſarcinas veſtras, pecunia veſtra devenit ad me: eduxítq;
24 ad eos Simeonem. Deinde introduxit ſervus ille viros in domum Joſeph, & dedit aquam, & laverunt pedes ſuos, & objecit pabulum
25 jumentis eorum. Paraverunt autem viri illi munus donec ingrediretur Joſeph in meridie: audierant enim ſe ibi comeſturos eſſe
26 panem. Ingreſſo igitur Joſeph domum, attulerunt ei munus, quod præ manibus ſuis habebant, in domum: & adoraverunt eum ſuper terram.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

Targum ONKELOS.

15 Et tulerunt viri munus hoc; & duplex argentũ tulerũt in manibus ſuis, tulerunt quoq; Benjamin: et ſurrexerũt, & deſcẽderunt in Ægyptũ; & ſteterũt
16 corã Joſeph. Et vidit Joſeph cũ eis Benjamin: & dixit illi qui erat præpoſit⁹ ſuper domũ ſuã; Introduc viros in domum: & occide victimas, & præpara; quia mecũ comeſturi ſunt viri
17 in prandio. Fecítq; vir, ſicut dixerat Joſeph: & introduxit
18 viros in domũ Joſeph. Et timuerũt viri, eò quòd introducti eſſẽt in domũ Joſeph: & dixerũt; Propter argentũ, ꝙ priùs reductũ eſt in ſacculis noſtris, nos ſum⁹ introducti: ut dominetur noſtri, & quærat occaſiones cõtra nos; & poſſideat nos in ſervos, *tollatq;* aſinos noſtros.
19 Et acceſſerũt ad virũ, qui erat præpoſit⁹ ſuper domũ Joſeph: & locuti ſunt cum eo in portâ
20 domus. Et dixerunt, Rogamus domine ut audias nos: deſcendentes deſcendimus prius ad
21 emendũ frumentũ. Et factum eſt, quando venim⁹ in domũ diverſorii, & aperuim⁹ ſaccos noſtros; ecce argentũ uniuſcujuſq; erat in ore ſacci ſui; invenimus argentũ noſtrũ in ſuo pondere: & reducim⁹ illud in
22 manu noſtrâ. Aliud quoq; argentũ afferimus in manu noſtrâ, ad emendũ frumentũ: neſcimus quis poſuit argentum
23 noſtrũ in ſaccis noſtris. Dixítq; eis, Pax vobis, nolite timere; Deus veſter, & Deus patris veſtri dedit vobis theſaurũ in ſaccis veſtris; argentũ veſtrũ venit ad me: & eduxit ad eos
24 Simeon. Et introduxit vir homines in domũ Joſeph; & dedit aquam, & lavârunt pedes ſuos; & dedit pabulum aſinis
25 ſuis. Et paraverũt munera, antequàm veniret Joſeph ad prãdium: quia audîerãt, quòd ibi
26 comeſturi erant panem. Et ingreſſus eſt Joſeph in domum; & obtulerunt ei munera quæ erant in manibus eorum in domo: & adoraverunt eum proni in terram.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VERSIO SAMARITANA.

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Et acceperunt viri illi munus 15 *iſtud; argentum quoq; duplum acceperunt in manibus ſuis, & Benjamin: et ſurrexerunt, et deſcenderunt in Ægyptum, & ſteterunt coram Joſepho. Videns autem Joſeph illos,* 16 *atque etiam Benjamin; dixit illi qui erat ſuper domum ſuam, Introduc homines in domum, & macta victimam, & præpara; quoniam mecum cõedent viri illi ad meridiem. Fecitque vir ille ſicut dixe-* 17 *rat Joſeph, & introduxit homines illos in domum Joſephi. Sed timuerunt illi, eò* 18 *quòd introducti eſſent in domum Joſephi, dicentes; (c) Propter argentum repoſitum in ſaccis noſtris ab initio, nos introducti ſumus, ut (d) devolvat ſuper nos calumniam, et cruat ſe in nos, accipiatque in ſervos, nos & aſinos noſtros. Ideo acceſſerunt ad vi-* 19 *rum qui erat ſuper domum Joſephi, & locuti ſunt ei ad portam domûs. Dixerúntque,* 20 *Obſecramus domine, deſcendendo deſcendimus ab initio ut emeremus cibaria: Et factum eſt cum venimus ad ho-* 21 *ſpitium, ut aperiremus ſaccos noſtros; & ecce argentum uniuſcujuſq; in ore ſacci ſui; argentum noſtrum ſecundùm pondus ejus: retulimus autem illud in manibus noſtris. Ar-* 22 *gentum quoq; aliud accepimus in manibus noſtris ad emenda cibaria: neſcimus quis poſuerit argentũ noſtrum in ſaccis noſtris. Reſpõditq; Pax* 23 *vobis, ne timeatis; Deus veſter, et Deus patrũ veſtrorum dedit vobis theſaurum in ſaccis veſtris: argentum veſtrum ad me pervenit; et eduxit eis Simeonem. Vir etiam ille in-* 24 *gredi fecit homines illos in domũ Joſephi, deditq; aquã, et laverunt pedes ſuos; dedit quoq; pabulum aſinis eorum. Interea præparaverunt munus* 25 *dum veniret Joſeph in meridie, quia audiverant quòd ibi erant comeſturi panem. In-* 26 *travit autem Joſeph domum, & obtulerunt ei munus quod erat in manibus eorum domi, & proſtraverunt ſe ei in terram.*

VER. SAM. (c) Argenti causâ repoſiti (d) principatum ſupra nos ſibi arroget,

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

Sumpſerunt itaque homines hoc munus, 15 *& duplum argenti acceperunt ſecum, & Benjamin: et ſurgentes, deſcenderunt in Ægyptum, et ſteterunt ante Ioſeph. Cum* 16 *autem vidiſſet Ioſeph cum eis Benjamin, dixit janitori ſuo; Introduc homines in hoſpitium, & macta mactationem, et præpara quod mactabis: quoniam homines manducabunt mecum meridie. Fecitque* 17 *vir ſicut præcepit ſibi Ioſeph, introduxitq; eos in hoſpitium ejus. Timuerunt* 18 *autẽ cùm intraſſent in hoſpitium Ioſeph, & dixerunt; Profectò nos ratione argenti quod reſtitutum eſt in vaſis noſtris in principio, introducimur: ut inveniat cauſam adverſùs nos, & criminetur nos, & accipiat nos mancipia, & aſinos noſtros poſſeſſionem. Et acceſſerunt ad janito-* 19 *rem Ioſeph, & locuti ſunt cum eo prope januam domûs, Et dixerunt; O domine* 20 *mi, deſcendimus in principio, ut emeremus cibum: Cumq; perveniſſemus ad* 21 *hoſpitium, aperuimus vaſa noſtra, & ecce argentum cujuſlibet viri in vaſe ſuo; argentum noſtrum in ſuo pondere retulimus nobiſcum. Et argentum aliud detuli-* 22 *mus nobiſcum, ut emeremus cibũ: et neſcivimus quis poſuerit argentum noſtrum in vaſis noſtris. Et dixit ad eos, Pax vo-* 23 *bis, nè timeatis: Deus veſter, & Deus patris veſtri conceſſit vobis theſaurũ in vaſis veſtris: argentum verò veſtrum pervênit ad me. Deinde eduxit ad eos Simeon. Et cùm introduxiſſet vir homi-* 24 *nes in domum Ioſeph, dedit eis aquam, & lavârunt pedes ſuos; & projecit fœnum aſinis eorum. Et præparârunt munus do-* 25 *nec veniret Ioſeph in meridie: eò quòd audierunt ſe comeſturos eſſe ibi cibum. Et cùm veniſſet Ioſeph in domum ſuam,* 26 *introduxerunt ad eum munus quod venerat cum ipſis ad domum ipſius, & adoraverunt ſuper terram.*

ספר בראשית : מד

quem ,seni vestro patri pax Num :dixit & ,pacem ad eis postulavit Et
26 וַיִּשְׁאַל לָהֶם לְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר הֲשָׁלוֹם אֲבִיכֶם הַזָּקֵן אֲשֶׁר
tuo servo Pax : dixerunt Et ? vivens ipse adhuc Num ? dixeratis
27 אֲמַרְתֶּם הַעוֹדֶנּוּ חָי׃ וַיֹּאמְרוּ שָׁלוֹם לְעַבְדְּךָ
levavit Et.se incurvaverũt&prociderũt Et.vivẽs ipse adhuc:nostro patri ipsi
28 לְאָבִינוּ עוֹדֶנּוּ חָי וַיִּקְּדוּ וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ׃ וַיִּשָּׂא
,dixit & ,suæ matris filium ,suum fratrem Binjamin vidit & ,suos oculos
עֵינָיו וַיַּרְא אֶת־בִּנְיָמִין אָחִיו בֶּן־אִמּוֹ וַיֹּאמֶר
Deus ,dixit Et ,me ad dixeratis quem ,minimus vester frater iste Num
הֲזֶה אֲחִיכֶם הַקָּטֹן אֲשֶׁר אֲמַרְתֶּם אֵלָי וַיֹּאמַר אֱלֹהִים
ejꝰ miserationes revolvebãtur quia,Joseph festinavit Et.mi fili tui misereatur
29 יָחְנְךָ בְּנִי׃ וַיְמַהֵר יוֹסֵף כִּי־נִכְמְרוּ רַחֲמָיו
.ibi flevit &,cubiculũ est ingressus Et.flendũ ad quæsivit & ,suũ fratrẽ ad
אֶל־אָחִיו וַיְבַקֵּשׁ לִבְכּוֹת וַיָּבֹא הַחַדְרָה וַיֵּבְךְּ שָׁמָּה׃ 30
.panem Ponite :dixit & ,se continuit & ,est egressus & ,suã faciẽ lavit Et
30 וַיִּרְחַץ פָּנָיו וַיֵּצֵא וַיִּתְאַפַּק וַיֹּאמֶר שִׂימוּ לָחֶם׃
secum comedentibus ,Ægyptiis & ,solis ipsis eis & ,soli ipsi ei posuerũt Et
31 וַיָּשִׂימוּ לוֹ לְבַדּוֹ וְלָהֶם לְבַדָּם וְלַמִּצְרִים הָאֹכְלִים אִתּוֹ
;panem Hebræis cum comedere Ægyptii poterant non quia ,seorsum
לְבַדָּם כִּי לֹא יוּכְלוּן הַמִּצְרִים לֶאֱכֹל אֶת־הָעִבְרִים לֶחֶם 32
,ejus facies ad sederunt Et .Ægyptiis ipsa abominatio quia
32 כִּי־תוֹעֵבָה הִוא לְמִצְרָיִם׃ וַיֵּשְׁבוּ לְפָנָיו
.suam parvitatẽ juxta parvus &,suam primogeniturã secundũ primogenitus
הַבְּכֹר כִּבְכֹרָתוֹ וְהַצָּעִיר כִּצְעִרָתוֹ
dona tulit Et .suum proximũ ad vir viri sunt admirati Et
33 וַיִּתְמְהוּ הָאֲנָשִׁים אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ׃ וַיִּשָּׂא מַשְׂאֹת
dona præ Binjamin donum multiplicavit & ,eos ad suis faciebus cum à
מֵאֵת פָּנָיו אֲלֵהֶם וַתֵּרֶב מַשְׂאַת בִּנְיָמִן מִמַּשְׂאֹת 34
.eo cum se inebriaverunt &,biberunt Et.manus quinque eorum omnium
כֻּלָּם חָמֵשׁ יָדוֹת וַיִּשְׁתּוּ וַיִּשְׁכְּרוּ עִמּוֹ׃

CAP. XLIV. מד

Imple :dicendo ,suam domum super qui ei præcepit Et
1 וַיְצַו אֶת־אֲשֶׁר עַל־בֵּיתוֹ לֵאמֹר מַלֵּא אֶת־
pone & ,ferre poterunt quod sicuti ,escã virorum saccos
אַמְתְּחֹת הָאֲנָשִׁים אֹכֶל כַּאֲשֶׁר יוּכְלוּן שְׂאֵת וְשִׂים
argenti scyphum,meum scyphum Et .sui sacci ore in viri pecuniam
2 כֶּסֶף־אִישׁ בְּפִי אַמְתַּחְתּוֹ׃ וְאֶת־גְּבִיעִי גְּבִיעַ הַכֶּסֶף
fecit Et .ejus fraitionis pecuniam & ,minimi sacci ore in pones
תָּשִׂים בְּפִי אַמְתַּחַת הַקָּטֹן וְאֵת כֶּסֶף שִׁבְרוֹ וַיַּעַשׂ
viri & ,illuxit Mane .fuerat locutꝰ quod Joseph verbum secundũ
3 כִּדְבַר יוֹסֵף אֲשֶׁר דִּבֵּר׃ הַבֹּקֶר אוֹר וְהָאֲנָשִׁים
non ,urbem egressi erant Ipsi .eorum asini & ipsi ,sunt dimissi
4 שֻׁלְּחוּ הֵמָּה וַחֲמֹרֵיהֶם׃ הֵם יָצְאוּ אֶת־הָעִיר לֹא
persequere,Surge:suã domũ super qui ei dixit Joseph &,se elongaverant
הִרְחִיקוּ וְיוֹסֵף אָמַר לַאֲשֶׁר עַל־בֵּיתוֹ קוּם רְדֹף
reddidistis quid Ad :eos ad dices & ,eos attinges & ,viros post
אַחֲרֵי הָאֲנָשִׁים וְהִשַּׂגְתָּם וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם לָמָּה שִׁלַּמְתֶּם
meus dominus bibet quo hic Nonne ?bono pro malum
5 רָעָה תַּחַת טוֹבָה׃ הֲלוֹא זֶה אֲשֶׁר יִשְׁתֶּה אֲדֹנִי
.fecistis quod fecistis malè :eo in augurabitur augurando ipse Et ?eo in
בּוֹ וְהוּא נַחֵשׁ יְנַחֵשׁ בּוֹ הֲרֵעֹתֶם אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם׃

Versio VULG. LAT.

27 At ille, clementer resalutatis eis, interrogavit eos, dicens; Salvúsne est pater vester senex, de quo dixeratis mihi? 28 adhuc vivit? Qui responderunt, Sospes est servꝰ tuꝰ pater noster, adhuc vivit: et incurvati, adoraverunt eũ. 29 Attollens autẽ Ioseph oculos, vidit Benjamin fratrem suũ uterinũ: & ait, Iste est frater vester parvulꝰ, de quo dixeratis mihi? Et rursũ, Deus, inquit, misereatur tui, fili mi. 30 Festinavítque, quia cõmota fuerãt viscera ejꝰ super fratre suo, et erũpebant lacrymæ: et introiens cubiculũ, flevit. 31 Rursúmq; lotâ facie egressus, continuit se; & ait, Ponite panes. 32 Quibꝰ appositis, seorsum Ioseph, et seorsũ fratribꝰ, Ægyptiis quoque qui vescebãtur simul, seorsum: (illicitũ est enim Ægyptiis comedere cũm Hebræis, & profanũ putant hujuscemodi conviviũ.) 33 Sederunt coram eo, primogenitus juxta primogenita sua, & minimꝰ juxta ætatẽ suam: & mirabantur nimis, 34 Sũptis partibus quas ab eo acceperant: majórque pars venit Benjamin, ita ut quinq; partibus excederet: biberúntq; & inebriati sunt cum eo.

CAP. XLIV.

1 PRæcepit autem Ioseph dispensatori domûs suæ, dicens, Imple saccos eorũ frumento, quantũ possũt capere: et pone pecuniã singulorũ in summitate sacci. 2 Scyphũ autẽ meũ argenteũ, et pretiũ quod dedi tritici, pone in ore sacci junioris: factúmq; est ita. 3 Et orto manè, dimissi sunt cum asinis suis. 4 Jámq; urbem exierant, & processerant paululùm: tunc Ioseph accersito dispensatore domûs, Surge, inquit, et persequere viros: et apprehensis dicito, Quarè reddidistis malũ pro bono? 5 Scyphus, quem furati estis, ipse est in quo bibit dominus meus, & in quo augurari solet: pessimam rem fecistis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

27 Ἠρώτησε δὲ αὐτοὺς, Πῶς ἔχετε; καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Εἰ ὑγιαίνει ὁ πατὴρ ὑμῶν (ε) ὁ 28 πρεσβύτης, ὃν εἴπατε; ἔτι ζῇ; Οἱ δὲ εἶπαν, Ὑγιαίνει ὁ παῖς σου ὁ πατὴρ ἡμῶν, ἔτι ζῇ. Καὶ εἶπεν, (ζ) Εὐλογημένος ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος τῷ θεῷ. καὶ κύψαντες (η) 29 προσεκύνησαν αὐτῷ. Ἀναβλέψας δὲ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ Ἰωσὴφ, εἶδε Βενιαμὶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τὸν ὁμομήτριον· (θ) καὶ εἶπεν, Οὗτος ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν ὁ νεώτερος, ὃν εἴπατε πρός με ἀγαγεῖν; καὶ εἶπεν, Ὁ θεὸς 30 ἐλεήσαι σε τέκνον. Ἐταράχθη δὲ Ἰωσήφ· συνεστρέφετο γὰρ (ι) τὰ ἔγκατα αὐτοῦ ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, καὶ ἐζήτει κλαῦσαι· εἰσελθὼν δὲ εἰς τὸ (κ) ταμεῖον, ἔκλαυσεν ἐκεῖ. 31 Καὶ νιψάμενος τὸ πρόσωπον, ἐξελθὼν ἐν- 32 εκρατεύσατο καὶ εἶπε, Παράθετε ἄρτους. Καὶ παρέθηκαν αὐτῷ μόνῳ, καὶ αὐτοῖς καθ' ἑαυτοὺς, καὶ τοῖς Αἰγυπτίοις τοῖς συνδειπνοῦσι μετ' αὐτοῦ καθ' ἑαυτούς· οὐ γὰρ ἐδύναντο οἱ Αἰγύπτιοι συνεσθίειν μετὰ τῶν Ἑβραίων ἄρτους· βδέλυγμα γάρ ἐστι τοῖς (λ) Αἰ- 33 γυπτίοις. Ἐκάθισαν δὲ ἐναντίον αὐτοῦ, ὁ πρωτότοκος κατὰ τὰ πρεσβεῖα αὐτοῦ, καὶ ὁ νεώτερος κατὰ τὴν νεότητα αὐτοῦ. ἐξίσταντο δὲ οἱ ἄνθρωποι ἕκαστος πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. 34 Ἦραν δὲ (μ) μερίδας παρ' αὐτοῦ (ν) πρὸς ἑαυτούς. ἐμεγαλύνθη δὲ ἡ μερὶς Βενιαμὶν παρὰ τὰς μερίδας πάντων πενταπλασίως πρὸς τὰς ἐκείνων. Ἔπιον δὲ, καὶ ἐμεθύσθησαν μετ' αὐτοῦ.

27 Interrogavit autẽ eos, Quomodò habetis? et dixit eis, Si valet pater vester senex, quẽ dixistis? 28 adhuc vivit? At illi dixerunt, Salvꝰ est puer tuꝰ pater noster: adhuc vivit. Et dixit, Benedictꝰ (e) homo ille Deo: et procumbentes adoraverunt eũ. 29 Respiciens autẽ oculis suis Ioseph, vidit Benjamin fratrẽ suũ uterinũ: et dixit, Hic est frater vester junior, quẽ dixistis ad me adducere? & dixit, Deꝰ misereatur tui, fili. 30 Turbatus est autẽ Ioseph: convolvebantur enim (f) intestina ejꝰ super fratrem suũ, & quærebat flere: ingressus autem in cubiculũ, flevit illic. 31 Et cùm lavisset faciem, egressus continuit se; et dixit, Apponite panes. 32 Et apposuerunt ei soli, et eis per seipsos, et Ægyptiis, qui simul vescebantur cum eo, per seipsos. Non enim poterant Ægyptii comedere cũ Hebræis panes: abominatio enim est Ægyptiis. 33 (g) Sederunt autẽ corã eo, primogenitus secundũ (h) jura ætatis suæ, et junior secundũ juventutẽ suã: obstupuerunt autem homines unusquisq; ad fratrem suũ. 34 Sumpserunt autẽ partes ab eo ad (i) seipsos: magnificata est autẽ pars Bẽjamin præ partibꝰ omniũ quintupliciter ad eas, quæ illorũ. Et biberũt, et (k) inebriati sunt cũ eo.

MS.A. (ε) ὁ πρεσβύτερος, (ζ) εὐλογητὸς (η) προσεκύνησαν. Ἀναβλέψας δὲ τοῖς ὀφθαλμοῖς Ἰωσὴφ, (θ) καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Οὗτός ἐστιν ὁ ἀδελφὸς (ι) τὰ ἔντερα αὐτοῦ (κ) ταμιεῖον, (λ) Αἰγυπτίοις πᾶς ποιμὴν προβάτων. Ἐκάθισε (μ) μερίδα (ν) πρὸς αὐτούς.

ΚΕΦ. μδʹ.

1 Καὶ ἐνετείλατο (α) ὁ Ἰωσὴφ τῷ ὄντι ἐπὶ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, λέγων, Πλήσατε τοὺς μαρσίππους τῶν ἀνθρώπων βρωμάτων, ὅσα ἐὰν δύνωνται ἆραι. καὶ ἐμβάλετε ἑκάστου τὸ ἀργύριον 2 ἐπὶ τοῦ στόματος τοῦ (β) μαρσίππου. Καὶ τὸ κόνδυ μου τὸ ἀργυροῦν ἐμβάλετε εἰς τὸν μάρσιππον τοῦ νεωτέρου, καὶ τὴν τιμὴν τοῦ σίτου αὐτοῦ. ἐγενήθη δὲ 3 κατὰ τὸ ῥῆμα Ἰωσὴφ, καθὼς εἶπε. Τὸ πρωῒ διέφαυσε· καὶ οἱ ἄνθρωποι ἀπεστάλησαν, αὐτοὶ 4 καὶ οἱ ὄνοι αὐτῶν. Ἐξελθόντων δὲ αὐτῶν τὴν πόλιν, οὐκ ἀπέσχον μακράν· καὶ Ἰωσὴφ εἶπε τῷ ἐπὶ τῆς οἰκίας (γ) αὐτοῦ, Ἀναστὰς ἐπιδίωξον ὀπίσω τῶν ἀνθρώπων, καὶ καταλήψῃ αὐτοὺς, καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς, Τί ὅτι ἀνταπεδώκατε (δ) πονηρὰ 5 ἀντὶ καλῶν; Ἵνα τί ἐκλέψατέ μου τὸ κόνδυ τὸ ἀργυροῦν; οὐ τοῦτό ἐστιν, ἐν ᾧ πίνει ὁ κύριός μου; αὐτὸς δὲ οἰωνισμῷ οἰωνίζεται ἐν αὐτῷ. πονηρὰ (ε) συντετελέκατε ἃ πεποιήκατε.

CAP. XLIV.

1 ET mandavit Ioseph ei, qui erat super domũ ipsiꝰ, dicens, Implete marsupia hominũ escis, quãtascumq; possint tollere: et (a) injicite uniuscujusq; argentum super os marsupii. 2 Et Condy meũ argenteũ injicite in marsupiũ junioris, et preciũ frumenti ejus: factũ est autẽ juxta verbũ Ioseph, sicut dixit. 3 Manè illuxit: et homines dimissi sunt, ipsi et asini eorũ. 4 Egressis autẽ ipsis civitatẽ, non aberant longè: et Ioseph dixit ei qui super domũ suã, Surgens insequere post homines, et comprehendes eos, & dices eis, Quid quòd reddidistis mala pro bonis? 5 Ut quid furati estis Condy meum argenteũ? Nónne hoc est, in quo bibit dominꝰ meus? Ipse autem (b) augurio auguratur in eo: mala consummâstis, quæ fecistis.

MS.A. (α) Ἰωσὴφ (β) μαρσίππου αὐτοῦ. Καὶ (γ) αὐτοῦ, λέγων, Ἀναστὰς (δ) μοι πονηρὰ (ε) συντετέλεσθαι

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

27 Et imprecans illis pacem, dixit ad eos; Incolumísne est pater vester, senex de quo dixeratis mihi? adhúcne superstes est? 28 Responderunt, Incolumis est servus tuus, pater noster, & adhuc vivit: & procidentes, adoraverunt. 29 Sublatis autem oculis suis, vidit Benjamen fratrem suum, filium matris suæ; dixítque ad eos, Isténe est frater vester minimus, de quo dixeratis mihi? & ait, Deus misereatur tui, fili mi. 30 Festinavítq; Joseph (exundaverat enim ipsius clementia erga fratrẽ suũ) et quæsivit ut fleret, & ingressꝰ penetrale, flevit ibi. 31 Deinde lotâ facie suâ, exivit, & continuit se, 32 præcepítq; ut apponerent cibum. Et posuerunt ei seorsim, & ipsis seorsim, & Ægyptiis qui comedebant cum eo, seorsim: non enim poterãt Ægyptii comedere panem cum Hebræis, siquidem piaculum est Ægyptiis. 33 Itaque recubuerunt è regione ipsius, major natu juxta majoritatem suam, & minor juxta minoritatem suam: & obstupuerunt viri illi quisque de socio suo. 34 Tulerúntq; eis portiones è conspectu illius, fuítque portio Benjamen major portionibꝰ omniũ *aliorum* quintuplo: & biberunt, & inebriati sunt cum eo.

CAP. XLIV.

1 DEinde præcepit præfecto domûs suæ, ac dixit; Imple sarcinas virorum frumento quantum ferre possunt, & pone pecuniam cujuslibet viri in os sarcinæ suæ. 2 Et accipe craterem meum argenteum, & pone in ore sarcinæ natu minoris, unà cum pecunia annonæ suæ: fecítque servus juxta imperium Josephi. 3 Cúmque fuisset aurora, dimissi sunt viri illi, ut discederent ipsi cum asinis suis. 4 Ipsis urbe egressis, nec longè dissitis, dixit Joseph, præfecto domûs suæ, Surge, & insequere viros, iisque assecutis, dicito, Quare reddidistis malum pro bono? 5 Et furati estis hunc craterem, in quo bibit dominus meus, & per quem augurando auguratur? malefecistis in re quam perpetrastis.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

27 ושאיל להון לשלם ואמר השלם
אבוכון סבא די אמרתון העד כען
קים׃ ואמרו שלם לעבדך לאבונא 28
עד כען קים וכרעו וסגידו׃ וזקף 29
עינוהי וחזא ית בנימן אחוהי בר
אמיה ואמר הדין אחוכון זעירא די
אמרתון לי ואמר מן קדם יי יתרחם
עלך ברי׃ ואוחי יוסף ארי אתגוללו 30
רחמוהי על אחוהי ובעא למבכי
ועל לאדרון בית משכבא ובכא
תמן׃ ואסחי אפוהי ונפק ואתחסן 31
ואמר שוו לחמא׃ ושויאו ליה 32
בלחודוהי ולהון בלחודיהון
ולמצראי דאכלין עמיה בלחודיהון
ארי לא יכלין מצראי למיכל עם
עבראי לחמא ארי בעירא דמצראי
דחלין ליה עבראי אכלין׃ ואסחרו 33
קדמוהי רבא כרביותיה וזעירא
כזעירותיה ותמהו גבריא גבר
לחבריה׃ ונטל חולקין מן קדמוהי 34
לקדמיהון וסגי חולקא דבנימן
מחולקי דכולהון חמשא חולקין
ושתיו ורויו עמיה׃ מד
ופקיד ית די ממנא על ביתיה 1
למימר מלי ית טועני גבריא עבורא
כמא די יכלין למטען ושוי כסף גבר
בפום טועניה׃ וית כלידי כלידא 2
דכספא תשוי בפום טוענא דזעירא
וית כסף זבינוהי ועבד כפתגמא
דיוסף די מליל׃ צפרא נהר וגבריא 3
אתפטרו אנון וחמריהון׃ אנון נפקו 4
ית קרתא לא ארחיקו ויוסף אמר
לדי ממנא על ביתיה קום רדוף
בתר גבריא ותדביקנון ותימר להון
למא אשלמתון בישתא חלף
טבתא׃ הלא דין דשתי רבוני ביה 5
והוא בדקא מבדק ביה אבאישתון
די עבדתון׃

27 Et salutavit eos, & ait; Nunquid est pax patri vestro seni, quem dixistis? nunquid adhuc vivit? 28 Et dixerũt; Pax est servo tuo patri nostro, adhuc vivit: & incurvati sunt, & adoraverunt. 29 Et levavit oculos suos, et vidit Benjamin fratrem suum, filiũ matris suæ: & ait; Est hic frater vester minimus, quẽ dixistis mihi? & ait; Deus misereatur tui, fili mi. 30 Et festinavit Joseph, quia commota fuerant viscera ejus super fratrẽ suum; et volebat flere: et ingressus est in cœnaculum cubiculi sui, & 31 flevit ibi. Et lavit faciem suã, & egressus est: & confortatus 32 est; & dixit, Ponite panem. Et posuerunt ei seorsum, & illis seorsum: & Ægyptiis, qui cõedebant cum eo, seorsum; non enim poterant Ægyptii comedere cum Hebræis panẽ; quoniam pecus quod Ægyptii co- 33 lunt, Hebræi comedunt. Et discubuerunt coram eo, major juxta majoritatem suã, & minor juxta minoritatem suam: & admirati sunt viri ad invi- 34 cem. Et *appositæ* sunt portiones à facie ejus *coram eis*: & major fuit portio Benjamin quintupliciter portionibus omniũ: & biberunt & inebriati sunt cum eo.

CAP. XLIV.

1 PRæcepit autem dispensatori domus suæ, dicens: Imple saccos virorũ frumento, quantum possunt portare: & pone argentũ uniuscujusq; in ore sac- 2 ci sui. Calicem autem meũ argenteũ pones in ore sacci minoris, & argentum emptionis suæ: fecitq; juxta verbum Jo- 3 seph, quod locutus fuerat. Ortóq; mane, viri dimissi sunt; 4 ipsi, & asini sui. Illi egressi sunt de civitate, non longè abierant: & Joseph dixit dispensatori domus suæ; Surge sequere post viros: & apprehendes eos, & dices eis; Quare reddidistis malum pro bo- 5 no? Nonne hic calix erat, quo bibebat dominus meus? & ipse quærens quæsivit eum: malam rem fecistis.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VER. SAM.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

27 *Salutavit quoq; eos pacificè, dicens; Nunquid pax est patri vestro, seni de quo loquebamini, vivitne adhuc?* 28 *Et responderunt, Pax est servo tuo patri nostro adhuc vivit: Et dixit; Benedictus sit vir ille à Deo, et incurvaverunt se, et adoraverunt.* 29 *Levávitq; oculos suos, & vidit Benjamin fratrem suum, filiũ matris suæ, dixitque; Iste est frater vester minimus, de quo loquebamini mihi? & dixit, Deus (e) misereatur tui, fili mi.* 30 *Et festinavit Joseph, quia æstuabãt miserationes ejus super fratrem suum, quærénsq; ut fleret, ingressus est cubiculum, & flevit ibi.* 31 *Postea lavit faciem suam, & egressus est, continuitq; se; et dixit, Apponite panem.* 32 *Et apposuerunt illi soli, et iis solis; Ægyptiis verò qui simul vescebantur cum eo, seorsim: quia non possunt Ægyptii comedere panem cum Hebræis; hoc est enim abominatio Ægyptiis.* 33 *Et sederunt coram ipso, primogenitus secundùm primogenituram suam, et junior secundùm juventutem suam, et mirabantur illi alter alterum.* 34 *Asportabatur autem ferculum à facie ejus ad eos: sed multiplicabat ferculum Benjamini præ ferculis illorũ omnium quintupliciter, & biberunt, et (f) inebriati sunt cum eo.*

CAP. XLIIII.

1 *PRæcepit autem ei qui erat super domũ suã, dicens; Imple saccos istorum hominũ cibariis quantum poterunt ferre, et pone argentum cujusq; in ore sacci sui.* 2 *Scyphum verò meum, scyphum argenteum pones in ore sacci minimi, & argentum emptionis ejus; fecitque secundùm verbum quod dixerat Joseph.* 3 *Manè illuxit, et homines illi* 4 *dimissi sunt, et asini eorũ. Illi egressi sunt ex urbe: nec longè aberant, cùm Joseph dixit præfecto domꝰ suæ, Surge, et persequere viros istos, et attingens eos, dices eis; Quare reddidistis malũ pro bono?* 5 *Nonne ille est in quo bibebat dominꝰ meus, & in quo ipse augurando auguratur? malè fecistis quod fecistis.*

VER. SAM. (e) propitius sit tibi, (f) *vino* gravati sunt

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

27 * وسالهم عن سلامتهم * وقال هل بعد ابوكم الشيخ الذي ذكرتم حي * وهل هو سالم * قالوا 28
الان عبدك ابونا باق وهو سالم * وخروا وسجدوا * ثم رفع عينيه ونظر بنيامين اخاه ابن شقيقه 29
امه * فقال اهذا اخوكم الاصغر الذي ذكرتموه لي * قالوا نعم * فقال الله يراف بك يا بني * ثم اسرع 30
يوسف مما هاجت رحمته على اخيه وطلب ان يبكي * فدخل الى الخدر فبكا ثم * ثم غسل 31
وجهه وخرج وترفق * وقدموا الطعام * فقدموا له وحده ولهم وحدهم وللمصريين الذين ياكلون 32
معه وحدهم * لان المصريين لا يستجيزون ان ياكلوا مع العبرانيين طعاما لان طعامهم مكروه
عندهم * واجلسهم بين يديه * البكر في مرتبته * والصغير في مرتبته * وبهت القوم بعضهم 33
في بعض * وحمل زلات من بين يديه اليهم * فكانت زلة بنيامين اكثر من زلاتهم خمسة 34
اضعاف * وشربوا معه حتى سكروا * الفصل الرابع والاربعون *
1 * ثم امر وكيله * وقال له املا اوعية القوم طعاما حسب ما يطيقون حمله * وصير فضة كل
2 رجل في وعائه * ويصير جامي جام الفضة في فم وعاء الاصغر مع فضة ميرته * فصنع كما امره
3 به يوسف * فلما اضاء الصبح اطلق القوم وحميرهم * فهم قد خرجوا من القرية ولم يبعدوا * 4
5 اذ قال يوسف لوكيله قم فالحقهم * فاذا لحقتهم قل لهم لم كافاتم على الخير بالشر * اليس هذا
الذي يشرب مولاي فيه * وهو انما امتحنكم به * اساتم فيما صنعتم *

27 *Et interrogavit eos de incolumitate eorũ, et dixit; Adhúcne pater vester, senex de de quo mentionem feceratis, vivus est? & incolumisne est?* 28 *Dixerunt, Adhuc servus tuus pater noster superstes est, & ipse sanus est: & prostraverunt se, & adoraverunt.* 29 *Deinde elevavit oculos suos, et vidit Benjamin fratrem suũ, filium uterinum matris suæ, dixitque; Nunquid iste est frater vester minimus, de quo mentionem fecistis mihi? Dixerunt, Ita. Ait, Deus misereatur tui, O fili mi.* 30 *Deinde acceleravit Joseph, eò quòd concitata esset misericordia sua super fratre suo; et voluit flere: et ingressus est penetrale, flevitq; ibi.* 31 *Deinde lavit faciẽ suam, et egressꝰ est, et placidum se præbuit, et attulerunt cibũ.* 32 *Obtulerunt autẽ ipsi soli, et ipsis solis, et Ægyptiis qui comedebant cum eo, solis: quia Ægyptii non audent edere cum Hebræis cibum: horum enim cibꝰ abominabilis est apud illos.* 33 *Et sedere fecit eos in conspectu suo, primogenitum in gradu suo, et parvum in gradu suo: et obstupuerunt homines invicẽ.* 34 *Et sublatæ sunt portiones de conspectu ejus ad illos, eratq; portio Benjamin copiosior portionibus eorum quintuplo: & biberunt cum eo quousque inebriarentur.*

CAP. XLIV.

1 *DEinde præcepit curatori suo, aitq; illi; Imple vasa hominum cibo quantum possunt portare, et pone argentũ cujuslibet viri in vase suo.* 2 *Et ponatur crater meꝰ, crater argenti, in ore vasis junioris, cum argento annonæ suæ: fecitq; sicuti præcepit ei Joseph.* 3 *Cúmque illuxisset matutinũ, dimisit homines et asinos eorum.* 4 *Ipsi verò jam exierant è civitate, et nondum aberant, quando dixit Ioseph curatori suo; Surge, insequere eos: cumq; assecutꝰ fueris illos, dicito eis; Quare retribuistis pro bono malum?* 5 *Nonne iste est, quo bibit dominus meus? et ipse quidem tentavit vos per illũ: peccâstis in eo quod fecistis.*

ספר בראשית : מד

.ista verba eos ad est locutus & ,eos attigit Et
וישגם וידבר אלהם את־הדברים האלה: 6
verba secundum meus dominus *loquetur* quid Ad ;eum ad dixerunt Et
ויאמרו אליו למה ידבר אדני כדברים 7
Ecce .hoc verbum secundùm *faciendo* à ,tuis servis Absit ?ista
האלה חלילה לעבדיך מעשות כדבר הזה: הן 8
fecimus reverti ,nostrorum saccorum ore in invenimus quam pecunia
כסף אשר מצאנו בפי אמתחתינו השיבנו
tui domini domo è *furabimur* quomodo & ,Chenahan terrâ è te ad
אליך מארץ כנען ואיך נגנב מבית אדניך
,moriatur ,tuis servis è *eo cum invenietur Cui* ?aurum vel ,argentum
כסף או זהב: אשר ימצא אתו מעבדיך ומת 9
Etiam :dixit Et .servos in meo domino erimus nos etiam &
וגם אנחנו נהיה לאדני לעבדים: ויאמר גם 10
erit ,*eo cum invenietur Cui* .*istud* ita ,vestra verba secundùm nunc
עתה כדבריכם כן הוא אשר ימצא אתו יהיה
,festinaverunt Et .innocentes eritis vos & ,servus mihi
לי עבד ואתם תהיו נקים: וימהרו 11
aperuerunt & ,terram in suum saccum *vir* fecerunt descendere &
ויורדו איש את־אמתחתו ארצה ויפתחו
minore in & ,incepit majore *in* ,est scrutatus Et .suum saccum *vir*
איש אמתחתו: ויחפש בגדול החל ובקטן 12
sciderunt Et .Binjamin sacco in scyphus est inventus Et .finivit
כלה וימצא הגביע באמתחת בנימן: ויקרעו 13
sunt reverti & ,*suum asinum super* vir *omnis imposuit &* ,sua vestimenta
שמלתם ויעמס איש על־חמרו וישבו
ille & ,Joseph domum ad ejus fratres & Jehudah *venit* Et .civitatem in
העירה: ויבא יהודה ואחיו ביתה יוסף והוא 14
;Joseph eis dixit Et .terram in *ejus facies ad ceciderũt &* :ibi *ipse* adhuc
עודנו שם ויפלו לפניו ארצה: ויאמר להם יוסף 15
quid ,novistis nonne ?fecistis quod hoc *factum* Quod
מה־המעשה הזה אשר עשיתם הלוא ידעתם כי־
Quid :Jehudah dixit Et ?ego sicut qui vir *augurabitur augurando*
נחש ינחש איש אשר כמני: ויאמר יהודה מה־ 16
?nos justificabimus *quid* & ,loquemur quid ?meo domino dicemus
נאמר לאדני מה־נדבר ומה־נצטדק
,meo dño servi *nos* Ecce .tuorũ servorũ iniquitatem invenit Deus
האלהים מצא את־עון עבדיך הננו עבדים לאדני
:dixit Et .*ejus manu in scyphus est inventus cui* etiam ,nos etiam
גם־אנחנו גם אשר־נמצא הגביע בידו: ויאמר 17
,*ejus manu in scyphus est inventus cui* Vir .hoc *faciendo à mihi* Absit
חלילה לי מעשות זאת האיש אשר נמצא הגביע בידו
.vestrum patrem ad pace in ascendite vos Et .servus mihi erit ipse
הוא יהיה־לי עבד ואתם עלו לשלום אל־אביכם:
quæso *loquatur* :mi domine *me* In :dixit & ,Jehudah eum ad accessit Et
ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני ידבר־נא 18
tuus furor irascatur ne & :mei domini auribus in verbum tuus servus
עבדך דבר באזני אדני ואל־יחר אפך
interrogavit meus Dominus .*Parhoh sicut* ,*tu sicut quia*;tuũ servum in
בעבדך כי כמוך כפרעה: אדני שאל את־ 19
? frater vel ,pater vobis est Nunquid :dicendo ,suos servos
עבדיו לאמר היש־לכם אב או־אח:

Versio VULG. LAT.

6 Fecit ille ut jusserat: & apprehensis per ordinem locut᷒ 7 est. Qui responderunt, Quarè sic loquitur domin᷒ noster, ut servi tui tantum flagitii com- 8 miserint? Pecuniã, quam invenimus in summitate saccorum, reportavimus ad te de terra Chanaan: & quo modo consequens est, ut furati simus de domo domini tui aurũ vel 9 argentum? Apud quemcumque fuerit inventum servorũ tuorum quod quæris, moriatur, & nos erimus servi domi- 10 ni nostri. Qui dixit eis, Fiat juxta vestram sententiam: apud quemcumque fuerit inventum, ipse sit servus meus: 11 vos autem eritis innoxii. Itaque festinatò deponentes in terram saccos, aperuerunt sin- 12 guli. Quos scrutatus, incipiens à majore usque ad minimum, invenit scyphum in sac- 13 co Benjamin. At illi, scissis vestibus, oneratisq; rursum asinis, reversi sunt in oppidum. 14 Primúsq; Iudas cum fratribus ingressus est ad Ioseph (necdũ enim de loco abierat) omnésque ante eum pariter in terrã 15 corruerunt. Quibus ille ait, Cur sic agere voluistis? an ignoratis, quòd non sit similis mei in augurandi scientia? 16 Cui Iudas, Quid respondebimus, inquit, domino meo? vel quid loquemur, aut justè poterimus obtendere? Deus invenit iniquitatem servorum tuorum: en omnes servi sum᷒ dñi mei, & nos, & apud quem 17 inventus est scyphus. Respondit Ioseph, Absit à me ut sic agam: qui furatus est scyphum, ipse sit serv᷒ meus: vos autem abite liberi ad patrem vestrũ. 18 Accedens autem propiùs Iudas, confidenter ait; Oro, domine mi, loquatur servus tuus verbum in auribus tuis, & ne irascaris famulo tuo: tu es e- 19 nim post Pharaonem Dominus meus. Interrogâsti priùs servos tuos, Habetis patrem, aut fratrem?

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

6 Εὑρὼν δὲ αὐτοὺς, εἶπεν αὐτοῖς κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα. 7 Οἱ δὲ (ζ) εἶπαν αὐτῷ, Ἵνα τί λαλεῖ ὁ κύριος κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα; μὴ γένοιτο τοῖς παισί σου (η) ποιῆσαι κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο. 8 Εἰ τὸ μὲν ἀργύριον, ὃ (θ) εὕρομεν ἐν τοῖς μαρσίπποις ἡμῶν, ἀπεστρέψαμεν πρὸς σὲ ἐκ γῆς Χαναάν, πῶς ἂν κλέψαιμεν ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ κυρίου σου ἀργύριον 9 ἢ χρυσίον; Παρ᾽ ᾧ ἂν (ι) εὕρῃς τὸ κόνδυ τῶν παίδων σου, ἀποθνησκέτω· καὶ ἡμεῖς δὲ 10 ἐσόμεθα παῖδες τῷ κυρίῳ ἡμῶν. Ὁ δὲ εἶπε, Καὶ νῦν ὡς λέγετε, οὕτως (κ) ἔσται· παρ᾽ ᾧ ἂν εὑρεθῇ τὸ κόνδυ, (λ) ἔσται μου 11 παῖς, ὑμεῖς δὲ ἔσεσθε καθαροί. Καὶ ἔσπευσαν, καὶ καθεῖλαν ἕκαστος τὸν μάρσιππον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ (μ) ἤνοιξαν ἕκαστος 12 τὸν μάρσιππον αὐτοῦ. (ν) Ἠρεύνησε δὲ ἀπὸ τοῦ πρεσβυτέρου ἀρξάμενος, ἕως ἦλθεν ἐπὶ τὸν νεώτερον. καὶ εὗρε τὸ κόνδυ ἐν τῷ 13 μαρσίππῳ τοῦ Βενιαμίν. Καὶ διέρρηξαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐπέθηκαν ἕκαστος τὸν μάρσιππον αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ὄνον αὐτοῦ, καὶ 14 ἐπέστρεψαν εἰς τὴν πόλιν. Εἰσῆλθε δὲ Ἰούδας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ πρὸς Ἰωσήφ, ἔτι αὐτοῦ ὄντος ἐκεῖ, καὶ ἔπεσον ἐναντίον αὐτοῦ 15 ἐπὶ τὴν γῆν. Εἶπε δὲ αὐτοῖς Ἰωσήφ, Τί τὸ πρᾶγμα τοῦτο ἐποιήσατε; οὐκ οἴδατε ὅτι οἰωνισμῷ (ξ) οἰωνιεῖται ὁ ἄνθρωπος, 16 οἷος ἐγώ; Εἶπε δὲ Ἰούδας, Τί ἀντεροῦμεν τῷ κυρίῳ, ἢ τί (ο) λαλήσομεν, ἢ τί δικαιωθῶμεν; (π) ὁ θεὸς δὲ εὗρε τὴν ἀδικίαν τῶν παίδων σου. ἰδού ἐσμεν οἰκέται τῷ κυρίῳ ἡμῶν, καὶ ἡμεῖς καὶ παρ᾽ 17 ᾧ εὑρέθη τὸ κόνδυ. Εἶπε δὲ Ἰωσήφ, Μή μοι γένοιτο ποιῆσαι τὸ ῥῆμα τοῦτο. ὁ ἄνθρωπος παρ᾽ ᾧ εὑρέθη τὸ κόνδυ, αὐτὸς ἔσται μου παῖς· ὑμεῖς δὲ ἀνάβητε μετὰ σωτηρίας πρὸς τὸν πα- 18 τέρα ὑμῶν. Ἐγγίσας δὲ αὐτῷ Ἰούδας, εἶπε, Δέομαι κύριε· λαλησάτω ὁ παῖς σου ῥῆμα ἐναντίον σου, καὶ μὴ θυμωθῇς τῷ παιδί σου, ὅτι σὺ εἶ μετὰ 19 Φαραώ. Κύριε, σὺ ἠρώτησας τοὺς (ρ) παῖδάς σου, λέγων, Εἰ ἔχετε πατέρα ἢ ἀδελφόν;

Inveniens autem eos, dixit eis secundùm verba hæc. 6 *At illi dixerunt ei, ut quid loquitur dominus secundùm verba hæc? Absit à pueris tuis facere secundùm verbum hoc.* 7 *Si argentum quidem, quod invenimus in marsupiis nostris, reportavimus ad te de terra Chanaan; quomodò utiq; furaremur de domo domini tui argentum vel aurum?* 8 *Apud quemcunque puerorum tuorum inveneris Condy, moriatur: & nos autem erimus pueri domino nostro.* 9 *At ille dixit; Et nunc, sicut dicitis, ita erit: apud quemcunque inventum fuerit Condy, erit meus puer: vos autem eritis mundi.* 10 *Et festinaverunt, & deposuerunt unusquisque marsupium suum in terram; et aperuerunt unusquisque marsupium suum.* 11 *Scrutatus est autem à seniore incipiens, quoadusque venit ad juniorem: & invenit Condy in marsupio Benjamin.* 12 *Et disciderunt vestimenta sua, et imposuerunt unusquisque marsupium suum super asinum suum, & redierunt in civitatem.* 13 *Intravit autem Iudas, & fratres ejus ad Ioseph, cùm ipse adhuc ibi esset; & prociderunt coram eo in terrã.* 14 *Dixit autem eis Ioseph, Quid rem hanc fecistis? nesciebatis quia augurio (c) augurabitur homo, qualis ego?* 15 *Dixit autem Iudas, Quid contradicemus domino, vel quid loquemur, aut quid justificabimur? Deus autem invenit injustitiam puerorum tuorum: ecce sumus famuli domino nostro, & nos, & apud quem est inventum Condy.* 16 *Dixit autem Ioseph, Absit à me facere verbum hoc: homo apud quem est inventum Condy, ipse erit meus puer: vos autem ascendite cum salute ad patrem vestrum.* 17 *Accedens autem ad eum Iudas, dixit; Oro, domine: loquatur puer tuus verbum coram te, & non irascaris puero tuo: quia tu es post Pharaonem.* 18 *Domine, tu interrogâsti pueros tuos, dicens, Si habetis patrem aut fratrem?* 19

MS.A. (ζ) εἶπον (η) ποιῆσαι τὸ (θ) εὕραμεν (ι) εὑρεθῇ (κ) ἔσται· ὁ ἄνθρωπος παρ᾽ ᾧ (λ) αὐτὸς ἔσται (μ) ἤνοιξεν (ν) Ἠραύνα (ξ) οἰωνιεῖται ἄνθρωπος, (ο) λαλήσωμεν, (π) ὁ δὲ θεὸς (ρ) παῖδας, λέγων,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 * ܘܐܕܪܟ ܐܢܘܢ܂ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܝܟ ܡ̈ܠܐ ܗܠܝܢ܂ * ܐܡܪܝܢ ܠܗ܂ ܠܐ ܢܐܡܪ ܡܪܢ ܡ̈ܠܐ ܗܠܝܢ܂ 7
ܚܣ ܠܥܒ̈ܕܝܟ ܠܡܥܒܕ ܦܬܓܡܐ ܗܢܐ܂ * ܗܐ ܟܣܦܐ ܕܐܫܟܚܢ ܒܦܘܡ ܥܕ̈ܠܝܢ܂ 8
ܐܗܦܟܢܝܗܝ ܠܟ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ܂ ܘܐܝܟܢܐ ܓܢܒܝܢ ܗܘܝܢ ܡܢ ܒܝܬ ܡܪܟ ܕܗܒܐ ܐܘ ܣܐܡܐ܂
9 * ܡܢ ܕܡܫܬܟܚ ܥܡܗ ܡܢ ܥܒ̈ܕܝܟ ܢܡܘܬ܂ ܘܐܦ ܚܢܢ ܢܗܘܐ ܥܒ̈ܕܐ ܠܡܪܢ܂ * ܐܡܪ 10
ܠܗܘܢ܂ ܐܦ ܗܫܐ ܐܝܟ ܡ̈ܠܝܟܘܢ ܗܟܢܐ܂ ܡܢ ܕܡܫܬܟܚ ܥܡܗ܂ ܗܘ ܢܗܘܐ ܠܝ
ܥܒܕܐ܂ ܘܐܢܬܘܢ ܬܗܘܘܢ ܙܟܝ̈ܐ܂ * ܘܐܣܬܪܗܒܘ ܘܐܚܬܘ ܟܠ ܚܕ ܛܥܢܗ ܥܠ ܐܪܥܐ܂ ܘܦܬܚܘ 11
ܟܠ ܚܕ ܛܥܢܗ܂ * ܘܒܨܐ܂ ܡܢ ܪܒܐ ܫܪܝ܂ ܘܒܙܥܘܪܐ ܫܠܡ܂ ܘܐܫܬܟܚ ܐܣܟܐ ܒܛܥܢܗ 12
ܕܒܢܝܡܝܢ܂ * ܘܨܪܘ ܢܚܬܝܗܘܢ܂ ܘܛܥܢܘ ܟܠ ܚܕ ܥܠ ܚܡܪܗ܂ ܘܗܦܟܘ ܠܡܕܝܢܬܐ܂ * ܘܥܠ 13
14
ܝܗܘܕܐ ܘܐܚܘܗܝ ܠܒܝܬ ܝܘܣܦ܂ ܘܗܘ ܥܕܟܝܠ ܬܡܢ ܗܘܐ܂ ܘܢܦܠܘ ܩܕܡܘܗܝ ܥܠ ܐܪܥܐ܂ * ܐܡܪ 15
ܠܗܘܢ ܝܘܣܦ܂ ܡܢܘ ܥܒܕܐ ܗܢܐ ܕܥܒܕܬܘܢ܂ ܠܐ ܝܕܥܬܘܢ܂ ܕܡܢܚܫ ܡܢܚܫ
ܓܒܪܐ ܕܐܟܘܬܝ܂ * ܐܡܪ ܝܗܘܕܐ܂ ܡܢܐ ܢܐܡܪ ܠܡܪܝ܂ ܘܡܢܐ ܢܡܠܠ܂ ܘܒܡܢܐ ܢܙܕܕܩ܂ 16
ܡܢ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܐܫܬܟܚ ܣܟܠܘܬܐ ܠܥܒ̈ܕܝܟ܂ ܗܐ ܚܢܢ ܥܒ̈ܕܐ ܠܡܪܝ܂ ܐܦ ܚܢܢ ܐܦ ܡܢ
ܕܐܫܬܟܚ ܐܣܟܐ ܒܐܝܕܗ܂ * ܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܚܣ ܠܝ ܕܐܥܒܕ ܗܕܐ܂ ܓܒܪܐ ܕܐܫܬܟܚ 17
ܐܣܟܐ ܒܐܝܕܗ܂ ܗܘ ܢܗܘܐ ܠܝ ܥܒܕܐ܂ ܘܐܢܬܘܢ ܣܩܘ ܒܫܠܡܐ ܠܘܬ ܐܒܘܟܘܢ܂ * ܘܩܪܒ 18
ܠܘܬܗ ܝܗܘܕܐ܂ ܘܐܡܪ܂ ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܪܝ܂ ܢܡܠܠ ܥܒܕܟ ܡܠܬܐ ܩܕܡܝܟ ܡܪܝ܂ ܘܠܐ
ܢܬܬܩܝܦ ܪܘܓܙܟ ܥܠ ܥܒܕܟ܂ ܡܛܠ ܕܐܝܟ ܦܪܥܘܢ܂ * ܡܪܝ ܫܐܠ ܠܥܒ̈ܕܘܗܝ 19
ܘܐܡܪ܂ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܐܒܐ܂ ܐܘ ܐܚܐ܂

Assequutus est igitur eos, & ait illis hujusmodi verba. 6 Dicunt ad eum, Ne proferat dominus noster talia verba: absit à servis tuis ut faciant sermonẽ istum. 7 En pecuniam, quam reperimus in ore sarcinarum nostrarũ, retulimus de terra Chanaã; quomodo furati essemus de domo domini tui aurum aut argentum? 8 Apud quemcunque servorum tuorum inventus fuerit, moriatur: & nos erimus servi domino nostro. 9 Dicit ad eos; Etiamnum juxta verbum vestrum sic fiet: is apud quem repertus fuerit, ipsemet erit mihi servus, & eritis innocentes. 10 Festinantes itaque, deposuerunt unusquisque sarcinam suam in terram: & aperiens quilibet sarcinam suam, 11 scrutati sunt; à majore natu incepit, & in minore desiit, & inventus est crater in sarcina Benjamin. 12 Illi verò conscissis vestibus suis, onerârunt unusquisque asinum suum, & redierunt in civitatem. 13 Ingressúsque Juda & fratres ejus ad Joseph qui adhuc erat ibi, corruerunt coram eo in terram. 14 Dicit eis Joseph, Quodnam est opus hoc quod fecistis? Annon scitis quòd augurando auguratur vir qualis ego? 15 Inquit Juda, Quid dicemus domino meo, & quid loquemur, & quâ ratione justificabimur? A conspectu Dei repertum est crimen servis tuis, ecce nos servi sumus domino meo, tam nos, quàm is in cujus manu inventus est crater. 16 Ait illis; Absit à me ut istud faciam: vir apud quem inventus est crater, ipse erit mihi servus: vos autem ascendite in paçe ad patrem vestrum. 17 Et accessit ad eum Juda, ac dixit; Rogo te domine mi, liceat servo tuo loqui verbum coram te, domine mi, & ne succenseat ira tua in servum tuum: tu enim perinde es ac Pharaon. 18 Dominus meus interrogaverat servos suos, ac dixerat; Habetísne patrem, aut fratrem? 19

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

ואדביקינון ומליל עמהון ית פתגמיא 6
האלין: ואמרו ליה למא ימלל 7
רבוני כפתגמיא האלין חס לעבדך
מלמעבד כפתגמא הדין: הא כספא 8
די אשכחנא בפום טוענא אתיבנא
לך מארעא דכנען ואיכדין ננגוב
מבית רבונך מנין דכסף או מנין
דדהב: די ישתכח עמיה מעבדך 9
יתקטיל ואף אנחנא נהי לרבוני
לעבדין: ואמר אף כען כפתגמיכון 10
כן הוא די ישתכח עמיה יהי לי
עבדא ואתון תהון זכאין: ואוחיאו 11
ואחיתו גבר ית טועניה לארעא
ופתחו גבר טועניה: ובלש ברבא 12
שרי ובזעירא שצי ואשתכח כלידא
בטוענא דבנימן: ובזעו לבושיהון 13
ורמו גבר על חמריה ותבו לקרתא:
ועל יהודה ואחוהי לבית יוסף והוא 14
עד כען תמן ונפלו קדמוהי על־
ארעא: ואמר להון יוסף מה עובדא 15
הדין די עבדתון הלא ידעתון ארי־
בדקא מבדק גברא די כותי: ואמר 16
יהודה מה נימר לרבוני מה נמלל
ומה נזכי מן קדם יי אשתכח ית־
חובא בעבדך הא אנחנא עבדין
לרבוני אף אנחנא אף
דאשתכח כלידא בידיה: ואמר 17
חס לי מלמעבד דא גברא די
אשתכח כלידא בידיה הוא יהי־
לי עבדא ואתון סקו לשלם
לות אבוכון: וקריב לותיה 18
יהודה ואמר בבעו רבוני ימלל־
כען עבדך פתגמא קדם רבוני
ולא יתקף רוגזך בעבדך ארי
כפרעה כן את: רבוני שאיל ית־ 19
עבדוהי למימר האית לכון אבא
או אחא:

6 Apprehenditq; eos: & locutus 7 est cum eis verba hæc. Et dixerunt ei; Quare loquitur Dñs meus talia verba? absit à servis 8 tuis facere hanc rem. Ecce argentũ quod invenimus in ore saccorũ nostrorũ, retulimus ad te, de terrâ Chanaã: quomodo ergo furati essemus de domo domini tui, vasa argentea aut 9 vasa aurea? Apud quemcunq; de servis tuis fuerit inventus scyphus, *occidatur*: nos quoq; erimus servi domino nostro. 10 Et dixit; Etiã nunc juxta sermones vestros ita est: apud quẽcunq; fuerit inventus, erit mihi servus; vos autẽ eritis in- 11 noxii. Et festinaverunt, & deposuerunt unusquisq; saccum suum in terrâ: & aperuit unus- 12 quisq; saccũ suum. Et scrutatus est; in majore incœpit, & in minore perfecit: & inventus est 13 scyphus in sacco Benjamin. Et sciderunt vestimenta sua: & oneraverunt unusquisq; asinum suum; & reversi sunt in civita- 14 tem. Et ingressus est Judas & fratres ejus in domũ Joseph; & ipse adhuc erat ibi: & cor- 15 ruerunt corã eo in terram. Dixítq; eis Joseph; Quid est hoc ꝙ fecistis? nesciebatis, quòd investigans investigaret vir si- 16 cut ego? Dixítq; Judas; Quid dicemus domino meo? quid loquemur, aut quo justificabimur? A facie Dei inventum est peccatum *in servis tuis*; ecce sumus servi domino meo, tam nos, quàm ille in cujus manu 17 inventus est scyphus. Et ait, Absit à me hoc facere: vir in cujus manu invent᷒ est scyph᷒ erit mihi servus; vos autem ascendite in pace ad patrem ve- 18 strũ. Et accessit ad eum Judas; & ait, Obsecro domine mi: loquatur nunc servus tuus verbũ corã domino meo; & non irascatur furor tuus super ser- 19 vum tuũ: quoniam talis es tu sicut Pharao. Dominus meus interrogavit servos suos, dicens: Num habetis patrem, aut fratrem?

[illegible]

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Et assecutus est eos, dixitque 6 *illis verba ista. Et responderunt, Quare loquitur dominus meus secundùm verba ista?* 7 *Absit à servis tuis ut faciant secundùm verbum hoc.* *Ecce argentum quod invenimus in saccis nostris retulim᷒ ad te de terra Chanaan, & quomodo furabimur de domo domini nostri argentum aut aurum?* 8 *Cum quo servorum* 9 *tuorum invenietur, moriatur; nos quoque erimus domino nostro in servos.* *Et respondit, Etiam nunc secundùm verba vestra, ita sit. Apud quem invenietur, erit mihi servus, sed vos eritis innocentes.* 10 *Et festinârunt, & deposuerunt quisque saccum suum in terram, & aperuit unusquisque saccũ suum.* 11 *Et scrutatus est; à majore incœpit, & in minimo finivit: inventusq; est scyphus in sacco Benjamin.* 12 *Tum dilacerârunt vestimenta sua, & oneravit unusquisque asinum suum, & redierunt in civitatem.* 13 *Et ingressus est Judas & fratres ejus domum Josephi, cum ipse adhuc esset ibi; & ceciderunt coram ipso in terram.* 14 *Dixitque eis Joseph, Quæ est actio ista quã fecistis? nonne sciebatis, quia divinando divinabit homo qualis ego?* 15 *Respondítque Judas, Quid dicemus domino meo, quid loquemur, aut quomodo justificabimur? nam Deus invenit iniquitatem servorum tuorum: Ecce servi sumus domino meo, etiam nos, etiam ille in cujus manu inventus est scyphus.* 16 *At ait, Absit mihi ut faciam hoc; vir ille in cujus manu inventus fuerit scyphus, ipse erit mihi servus, & vos ascendetis in pace ad patrẽ vestrum.* 17 *Et accedens ad eum Judas, dixit, Obsecro mi domine, loquatur nunc servus tuus verbum in auribus domini mei, & non exardescat ira tua in servum tuum, nam sicut tu, sic Pharao.* 18 *Dominus meus interrogavit servos suos, dicens; Estne vobis pater, aut frater?* 19

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فلحقهم وكلمهم بذلك * فقالوا له لا يقل سيدي هذا القول * حاشا عبيدك ان يصنعوا مثل 6 7
هذا الامر * هوذا فضة وجدناها في افواه اوعيتنا رددناها عليك من بلد كنعان * فكيف نسرق 8
من بيت مولاك فضة او ذهبا * من وجد معه من عبيدك فليقتل * ونحن ايضا نكون 9
لسيدي عبيدا * قال الآن ما قلتم هو كذاك * من وجد معه كان لي عبدا * وانتم تكونون 10
براء * فاسرعوا وحط كل رجل وعاءه على الارض * وفتح كل رجل وعاءه * ففتشها وبدا بالاكبر 11 12
وانتهى الى الاصغر * فوجد الجام في وعاء بنيامين * فخرقوا ثيابهم * واثقل كل رجل وعاءه على 13
حماره * ورجعوا الى القرية * فدخل يهوذا واخوته الى بيت يوسف وهو ثم * فوقعوا بين يديه 14
على الارض * وقال لهم يوسف ما هذا الصنع الذي صنعتم * اما علمتم اننا نمتحن رجل 15
مثلي * قال يهوذا ما نقول لسيدي وما نتكلم به وبما نحتج * الله اوقع عبيدك بذنبهم * ها نحن 16
عبيد السيدي * نحن ومن وجد الجام في يده * قال انا معاذ من ان اصنع هذا * الرجل الذي 17
وجد الجام في يده هو يكون لي عبدا * وانتم اصعدوا بسلام الى ابيكم * فتقدم اليه يهوذا 18
وقال * يا سيدي ايتكلم عبدك كلاما بحضرة سيدي ولا يشتد غضبك على عبدك * كان 19
سيدي سال عبيده قائلا * هل موجود لكم اب او اخ *

Et assecutus est eos, & locutus est eis 6 *hæc. Dixerunt ei, Ne dicat dominus* 7 *meus hunc sermonem; absit à servis tuis ut faciant hujuscemodi rem. Ecce ar-* 8 *gentum quod invenimus in oribus vasorum nostrorum, retulimus tibi de regione Chanaan, quomodo ergò furabimur de domo domini tui argentum aut aurum? Is,* 9 *cum quo reperietur ex servis tuis, occidatur, & nos quoque erimus domino meo mancipia. Dixit, Ergò quod dixistis,* 10 *ita sit: cum quo reperietur, erit mihi mancipium, & vos eritis innoxii. Festina-* 11 *rúntque deponere unusquisque vas suum super terram, & aperuit quilibet vir vas suum. Scrutatúsque est illa, & cœpit à* 12 *majore, & pervenit ad juniorem, invenitque craterem in vase Benjamin. Et* 13 *discerpserunt vestimenta sua: & imposuit quilibet vir vas suum asino suo, et reversi sunt ad urbem. Et ingressus est* 14 *Ihuda & fratres ejus in domum Joseph, et ipse erat ibi, ceciderúntque ante ipsum super terram. Aitque ad illos Joseph,* 15 *Quodnã est hoc opus quod operati estis? Annon scitis quòd nos experiamur? vir ut ego? Dixit Ihuda, Quid dicemus* 16 *domino meo? & quid loquemur? & quomodo excusabimur? Deus incidere fecit servos tuos in delictum eorum. Ecce sumus mancipia domino meo nos, et is in cujus manu repertus est crater. Ait,* 17 *Absit à me ut faciam hoc: Vir in cujus manu inventus est crater, ipse erit mihi mancipium; & vos ascendite cum pace ad patrem vestrum. Accessítq; ad eum* 18 *Ihuda, & ait; O domine mi, loquatur quæso famulus tuus sermonem in præsentia domini mei, & nè gravescat furor tuus adversus famulum tuum. Interrogaverat dominus meus famulos suos, di-* 19 *cens; Reperitúrne vobis pater aut frater?*

ספר בראשית : מד

senectutum puer &,senex pater nobis Est :meum dñm ad diximus Et
20 וַנֹּאמֶר אֶל־אֲדֹנִי יֶשׁ־לָנוּ אָב זָקֵן וְיֶלֶד זְקֻנִים
,suæ matri tantùm ipse remansit &;est mortuus ejus frater & ;parvus
קָטָן וְאָחִיו מֵת וַיִּוָּתֵר הוּא לְבַדּוֹ לְאִמּוֹ
eū facite Descendere:tuos servos ad dixisti Et .eum dilexit ejus pater &
21 וְאָבִיו אֲהֵבוֹ׃ וַתֹּאמֶר אֶל־עֲבָדֶיךָ הוֹרִדֻהוּ
ad diximus Et .eum super meum oculum ponam & ,me ad
22 אֵלָי וְאָשִׂימָה עֵינִי עָלָיו׃ וַנֹּאמֶר אֶל־
relinquet & :suum patrem relinquere puer poterit Non :meum dñm
אֲדֹנִי לֹא־יוּכַל הַנַּעַר לַעֲזֹב אֶת־אָבִיו וְעָזַב
descendat non Si :tuos servos ad dixisti Et .morietur &,suū patrem
23 אֶת־אָבִיו וָמֵת׃ וַתֹּאמֶר אֶל־עֲבָדֶיךָ אִם־לֹא יֵרֵד
.meas facies *videndum ad* addatis non ,vobiscum minimus vester frater
אֲחִיכֶם הַקָּטֹן אִתְּכֶם לֹא תֹסִפוּן לִרְאוֹת פָּנָי׃
ei nunciavim' & ,meū patrem tuum servū ad ascendimus quando fuit Et
24 וַיְהִי כִּי עָלִינוּ אֶל־עַבְדְּךָ אָבִי וַנַּגֶּד־לוֹ
nobis emite ,Revertimini :noster pater dixit Et .mei dñi verba
25 אֵת דִּבְרֵי אֲדֹנִי׃ וַיֹּאמֶר אָבִינוּ שֻׁבוּ שִׁבְרוּ־לָנוּ
est Si .descendere poterimus Non :diximus Et .escæ pusillum
26 מְעַט־אֹכֶל׃ וַנֹּאמֶר לֹא נוּכַל לָרֶדֶת אִם־יֵשׁ
videre poterimus non quia:descendem' &,nobiscū minim' noster frater
אָחִינוּ הַקָּטֹן אִתָּנוּ וְיָרַדְנוּ כִּי־לֹא נוּכַל לִרְאוֹת
dixit Et .nobiscum *ipse non minimus noster frater &* ,viri faciem
27 פְּנֵי הָאִישׁ וְאָחִינוּ הַקָּטֹן אֵינֶנּוּ אִתָּנוּ׃ וַיֹּאמֶר
peperit duos quod ,nostis Vos :nos ad meus pater tuus servus
עַבְדְּךָ אָבִי אֵלֵינוּ אַתֶּם יְדַעְתֶּם כִּי שְׁנַיִם יָלְדָה־
Profecto :dixi & ;*mecum à* unus est egressus Et .mea uxor mihi
28 לִּי אִשְׁתִּי׃ וַיֵּצֵא הָאֶחָד מֵאִתִּי וָאֹמַר אַךְ
etiam capietis Et .hactenus eum vidi non &:est raptus rapiendo
29 טָרֹף טֹרָף וְלֹא רְאִיתִיו עַד־הֵנָּה׃ וּלְקַחְתֶּם גַּם־
facietis descendere & :mors ei accidet &,meis facieb' *cum à* hunc
אֶת־זֶה מֵעִם פָּנַי וְקָרָהוּ אָסוֹן וְהוֹרַדְתֶּם אֶת־
ad *me venire ut* ,nunc Et .sepulcrum ad malo in meam caniciem
30 שֵׂיבָתִי בְּרָעָה שְׁאֹלָה׃ וְעַתָּה כְּבֹאִי אֶל־
est ligata ejus anima &,nobiscū *ipse* non puer &:meum patrem tuum servum
עַבְדְּךָ אָבִי וְהַנַּעַר אֵינֶנּוּ אִתָּנוּ וְנַפְשׁוֹ קְשׁוּרָה
:morietur & ,puer non quòd *ipsum videre ut* ,erit Et .ipsius animâ *in*
31 בְנַפְשׁוֹ׃ וְהָיָה כִּרְאוֹתוֹ כִּי־אֵין הַנַּעַר וָמֵת
dolore *in* nostri patris tui servi caniciem tui servi faciēt descendere &
וְהוֹרִידוּ עֲבָדֶיךָ אֶת־שֵׂיבַת עַבְדְּךָ אָבִינוּ בְּיָגוֹן
,*meo patre cum à* ,puero pro spopondit tuus serv' Quoniā .sepulchrum ad
32 שְׁאֹלָה׃ כִּי עַבְדְּךָ עָרַב אֶת־הַנַּעַר מֵעִם אָבִי
omnibus meo patri *peccabo &* ,te ad eum reduxero non Si :dicendo
לֵאמֹר אִם־לֹא אֲבִיאֶנּוּ אֵלֶיךָ וְחָטָאתִי לְאָבִי כָּל־
servus ,puero pro tuus servus quæso maneat nunc Et .diebus
33 הַיָּמִים׃ וְעַתָּה יֵשֶׁב־נָא עַבְדְּךָ תַּחַת הַנַּעַר עֶבֶד
quomodo Nam .suis fratribus cum ascendat puer & :meo domino
34 לַאדֹנִי וְהַנַּעַר יַעַל עִם־אֶחָיו׃ כִּי־אֵיךְ
videam fortè Ne ?mecum *ipse non puer &* ,meum patrem ad ascendam
אֶעֱלֶה אֶל־אָבִי וְהַנַּעַר אֵינֶנּוּ אִתִּי פֶּן אֶרְאֶה
.meum patrem inveniet ,quod *malo in*
בָרָע אֲשֶׁר יִמְצָא אֶת־אָבִי׃

Verſio VULG. LAT.

20 Et nos reſpondimus tibi dño meo; Eſt nobis pater ſenex, & puer parvulus, qui in ſenectute illius natus eſt; cujus uterinus frater mortuus eſt: & ipſum ſolum habet mater ſua, pater 21 verò tenerè diligit eum. Dixiſtique ſervis tuis; Adducite eum ad me, & ponam oculos 22 meos ſuper illum. Suggeſſimus domino meo; Non poteſt puer relinquere patrem ſuum: ſi enim illum dimiſerit, morietur. 23 Et dixiſti ſervis tuis; Niſi venerit frater veſter minimus vobiſcum, non videbitis am24 pliùs faciem meam. Cùm ergò aſcendiſſemus ad famulum tuum patrem noſtrum, narravimus ei omnia quæ locutus eſt 25 dominus meus. Et dixit pater noſter; Revertimini, & emite 26 nobis parum tritici. Cui diximus; Ire non poſſumus: ſi frater noſter minimus deſcenderit nobiſcum, proficiſcemur ſimul: alioquin, illo abſente, nõ audemus videre faciem viri. 27 Ad quæ ille reſpondit; Vos ſcitis quòd duos genuerit mihi 28 uxor mea. Egreſſus eſt unus, & dixiſtis; Beſtia devoravit eũ: et 29 hucuſque non comparet. Si tuleritis & iſtum, & aliquid ei in via contigerit, deducetis canos meos cũ mœrore ad inferos. 30 Igitur ſi intravero ad ſervum tuum patrem noſtrum, & puer defuerit; (cùm anima illius ex 31 hujus anima pendeat:) Viderítque eum non eſſe nobiſcũ, morietur; & deducent famuli tui canos ejus cum dolore ad 32 inferos. Ego propriè ſervus tuus ſim, qui in meam hunc recepi fidem, & ſpopondi; dicens, Niſi reduxero eum, peccati reus ero in patrem meum 33 omni tempore. Manebo itaq; ſervus tuus pro puero in miniſterio domini mei, & puer aſcendat cum fratribus ſuis. 34 Non enim poſſum redire ad patrem meum abſente puero: ne calamitatis, quæ oppreſſura eſt patrem meum, teſtis aſſiſtam.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

20 Καὶ εἴπαμεν τῷ κυρίῳ, Ἔστιν ἡμῖν πατὴρ πρεσβύτερος, καὶ (σ) παιδίον γήρως νεώτερον αὐτῷ, καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἀπέθανεν, αὐτὸς δὲ μόνος ὑπελείφθη (τ) τῇ μητρὶ 21 αὐτοῦ, ὁ δὲ πατὴρ αὐτὸν ἠγάπησεν. Εἶπας δὲ τοῖς παισί (υ) σου, Καταγάγετε αὐτὸν πρὸς 22 με, καὶ ἐπιμελοῦμαι αὐτοῦ. Καὶ εἴπαμεν τῷ κυρίῳ, Οὐ δυνήσεται τὸ παιδίον καταλιπεῖν τὸν (φ) πατέρα αὐτοῦ· ἐὰν δὲ καταλίπῃ τὸν 23 πατέρα, ἀποθανεῖται. Σὺ δὲ εἶπας τοῖς παισί σου, Ἐὰν μὴ καταβῇ ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν ὁ νεώτερος μεθ᾽ ὑμῶν, (χ) οὐ προσθήσεσθε ἰ24 δεῖν τὸ πρόσωπόν μου. Ἐγένετο δὲ ἡνίκα ἀνέβημεν πρὸς τὸν παῖδά σου (ψ) πατέρα ἡμῶν, ἀπηγγείλαμεν αὐτῷ τὰ ῥήματα τοῦ (ω) 25 κυρίου ἡμῶν. Εἶπε δὲ ὁ πατὴρ ἡμῶν, Βαδίσατε (α) πάλιν καὶ ἀγοράσατε ἡμῖν μικρὰ 26 βρώματα. Ἡμεῖς δὲ (β) εἴπομεν, Οὐ δυνησόμεθα καταβῆναι· ἀλλ᾽ εἰ μὲν ὁ ἀδελφὸς ἡμῶν ὁ νεώτερος καταβαίνει μεθ᾽ ἡμῶν, καταβησόμεθα· οὐ γὰρ δυνησόμεθα ἰδεῖν τὸ πρόσωπον τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ (γ) ἀδελφοῦ ἡ27 μῶν τοῦ νεωτέρου μὴ ὄντος μεθ᾽ ἡμῶν. Εἶπε δὲ ὁ παῖς σου (δ) πατὴρ ἡμῶν πρὸς ἡμᾶς, Ὑμεῖς γινώσκετε ὅτι δύο ἔτεκέ μοι ἡ γυνή. 28 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ εἷς ἀπ᾽ ἐμοῦ. καὶ (ε) εἴπατε ὅτι θηριόβρωτος γέγονεν, καὶ οὐκ ἴδον (ζ) αὐ29 τὸν ἄχρι νῦν. Ἐὰν οὖν λάβητε καὶ τοῦτον (η) ἐκ τοῦ προσώπου μου, καὶ συμβῇ αὐτῷ μαλακία ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ κατάξετέ μου τὸ γῆρας μετὰ 30 λύπης εἰς ᾅδου. Νῦν οὖν ἐὰν εἰσπορεύωμαι πρὸς τὸν παῖδά σου, πατέρα δὲ ἡμῶν, καὶ τὸ (θ) παιδίον μὴ ᾖ μεθ᾽ ἡμῶν, (ἡ δὲ ψυχὴ αὐτοῦ ἐκκρέμαται ἐκ τῆς τούτου ψυχῆς,) 31 Καὶ ἔσται ἐν τῷ ἰδεῖν αὐτὸν μὴ ὂν τὸ παιδίον μεθ᾽ ἡμῶν, τελευτήσει, καὶ κατάξουσιν οἱ παῖδές σου τὸ γῆρας τοῦ παιδός σου, πατρὸς 32 δὲ ἡμῶν, (ι) μετὰ λύπης εἰς ᾅδου. Ὁ γὰρ παῖς (κ) σου παρὰ τοῦ πατρὸς, λέγων, ἐκδέδεκται τὸ παιδίον, Ἐὰν μὴ ἀγάγω αὐτὸν πρὸς σὲ, καὶ στήσω αὐτὸν (λ) ἐνώπιόν σου, ἡμαρτηκὼς ἔσομαι (μ) εἰς τὸν πατέρα πάσας τὰς ἡμέρας. 33 Νῦν οὖν παραμενῶ σοι παῖς ἀντὶ τοῦ παιδίου, οἰκέτης τοῦ κυρίου· τὸ δὲ παιδίον ἀναβήτω 34 μετὰ τῶν (ν) ἀδελφῶν αὐτοῦ. Πῶς γὰρ ἀναβήσομαι πρὸς τὸν πατέρα, τοῦ παιδίου μὴ ὄντος μεθ᾽ ἡμῶν; ἵνα μὴ ἴδω τὰ κακὰ, ἃ εὑρήσει τὸν πατέρα μου.

Et diximus domino, Eſt nobis pater ſenior, et puer ſenectutis junior ei, et frater ejus mortuus eſt: ipſe autẽ ſolus remanſit matri ſuæ: pater autẽ eum diligit. 21 *Dixiſti autẽ pueris tuis, Deducite eũ ad me, & curã gerã illius.* 22 *Et diximus domino, Non poterit parvulus relinquere patrẽ ſuũ: ſin autẽ reliquerit patrẽ, morietur.* 23 *Tu autem dixiſti pueris tuis, Niſi deſcenderit frater veſter junior vobiſcum, non adjicietis videre faciem meam.* 24 *Factum eſt autẽ quando aſcendimus ad puerum tuum patrem noſtrum, annunciavimus ei verba domini noſtri.* 25 *Dixit autem pater noſter, Ite rurſus & emite nobis puſillas eſcas.* 26 *Nos autem diximus, Non poterimus deſcendere. Sed ſiquidem frater noſter junior deſcendit nobiſcum, deſcendemus. Nõ enim poterim' videre faciem hominis, niſi frater noſter junior nobiſcum ſit.* 27 *Dixit autem puer tuus, pater noſter ad nos, Vos ſcitis, quia duos peperit mihi uxor.* 28 *Et exivit unus à me: et dixiſtis, quia à beſtia devoratus fuit, & non vidi eum uſq; nunc.* 29 *Si igitur tuleritis & hunc à facie mea, & acciderit ei languor in via, & deducetis meam ſenectam cum triſtitia ad infernum.* 30 *Nunc igitur ſi ingrediar ad puerum tuum, patrem autem noſtrum, & parvulus non fuerit nobiſcum; (anima autem ejus (d) dependet ex anima hujus,)* 31 *Et erit cùm ipſe viderit parvulum non eſſe nobiſcum, morietur: et deducent pueri tui ſenectam pueri tui, patris autem noſtri, cum triſtitia ad infernum.* 32 *Puer enim tuus à patre ſuſcepit parvulum, dicens, Niſi adduxero eum ad te, & ſtatuero eum coram te, ero ille qui peccavi in patrem omnibus diebus.* 33 *Nunc igitur manebo apud te puer pro parvulo, famulus domini: puer autem aſcendat cum fratribus ſuis.* 34 *Quomodò enim aſcendam ad patrem, cùm parvulus non ſit nobiſcum? (e) ut non videam mala, quæ invenient patrem meum.*

MS.A. (σ) παιδίον νεώτερον γήρως αὐτῷ, (τ) τῷ πατρὶ αὐτοῦ, (υ) σου, ὅτι καταγάγετε (φ) πατέρα· ἐὰν (χ) οὐ προσθήσεσθαι ἔτι εἰδεῖν (ψ) πατέρα δὲ ἡμῶν, (ω) κυρίου. Εἶπεν δὲ ἡμῖν ὁ πατὴρ ἡμῶν, (α) πάλιν ἀγοράσατε (β) εἴπαμεν, (γ) ἀδελφοῦ τοῦ (δ) ὁ πατὴρ (ε) εἴπατε, Θηριόβρωτος (ζ) αὐτὸν ἔτι. (η) ἐκ προσώπου (θ) παιδάριον (ι) μετ᾽ ὀδύνης εἰς (κ) σου ἐκδέδεκται τὸ παιδίον παρὰ τοῦ πατρὸς, λέγων, Ἐὰν (λ) ἐναντίον σου, (μ) πρὸς τὸν πατέρα (ν) ἀδελφῶν. Πῶς

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]

Reſponderamus domino meo, Habemus patrem ſenem, & puerũ filiũ ſenectutis parvũ, cujus frater mortu' eſt, ipſéq; ſolus relictus matri ſuæ, & pater ejus diligit eum. 21 Et dixeras ſervis tuis, Adducite eum ad me, ponamq; oculos meos ſuper eum. 22 Reſponderamus autem dño meo, Non poteſt puer deſerere patrẽ ſuum: nam ſi deſerat patrẽ ſuũ, morietur. 23 Et dixeras ad ſervos tuos, Niſi deſcendat frater veſter minim' vobiſcum, ne videatis ampliùs vultũ meum. 24 Quum ergò aſcendiſſemus ad ſervũ tuum patrẽ noſtrum, & indicaſſem' ei ſermones dñi mei; 25 Dixit ad nos ſerv' tuus pater noſter, Revertimini, emite nobis parum frumenti. 26 Reſpondimus patri noſtro, Nequimus deſcendere: ſi deſcendat nobiſcum frater noſter minor, deſcendem' & nos: non enim poſſum' videre vultũ viri, ſi frater noſter minor non fuerit nobiſcũ. 27 Dixit nobis ſerv' tuus pater noſter, Vos ſcitis quòd duos mihi peperit uxor mea: 28 Et quidẽ egreſſus eſt un' à me, dixíque, Abſq; dubio interfect' eſt, nec vidi eum hactenus. 29 Et abducitis quoq; iſtũ à me, accidétq; illi adverſitas, & demittetis ſenium meum cum miſeria ad inferos. 30 Nunc igitur quum iverimus ad ſervũ tuum patrẽ noſtrum, & puer non fuerit nobiſcum, ejúſque anima chara ſit *illi* ſicut anima ſua: 31 Quando videbit non adeſſe puerũ nobiſcum, morietur: deducéntq; ſervi tui ſenectutẽ ſervi tui patris noſtri cum infœlicitate ad inferos. 32 Etenim ſervus tuus ſpopondit pro puero apud patrem noſtrum, & dixi; Si non adduxero eum ad te, peccavero in patrem meum cunctis diebus. 33 Nunc itaque remaneat ſervus tuus pro puero mancipium domino meo, & puer aſcendat cum fratribus ſuis. 34 Nam quo pacto aſcendam ad patrem meum, ſi puer non adſit mecum? alioqui fortaſſe videbo malum quod eventurum eſt patri meo.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.
תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

20 וַאֲמַרְנָא לְרִבּוֹנִי אִית לַנָא אַבָּא
סָבָא וּבַר סֵיבְתִין זְעֵיר וַאֲחוּהִי מִית
וְאִשְׁתְּאַר הוּא בִּלְחוֹדוֹהִי לְאִמֵּיהּ
וַאֲבוּהִי רָחֵים לֵיהּ׃ וַאֲמַרְתְּ לְעַבְדָּךְ 21
אַחֲתוּהִי לְוָתִי וַאֲשַׁוֵּי עֵינִי עֲלוֹהִי׃
22 וַאֲמַרְנָא לְרִבּוֹנִי לָא יִכּוֹל עוּלֵימָא
לְמִשְׁבַּק יָת אֲבוּהִי וְאִם יִשְׁבּוֹק יָת
23 אֲבוּהִי יְמוּת׃ וַאֲמַרְתְּ לְעַבְדָּךְ אִם לָא
יֵחוֹת אֲחוּכוֹן זְעֵירָא עִמְּכוֹן לָא
24 תוֹסְפוּן לְמֶחֱזֵי אַפָּי׃ וַהֲוָה כַּד
סְלֵיקְנָא לְוָת עַבְדָּךְ אַבָּא וְחַוֵּינָא
25 לֵיהּ יָת פִּתְגָּמֵי רִבּוֹנִי׃ וַאֲמַר אֲבוּנָא
תּוּבוּ זְבוּנוּ לַנָא זְעֵיר עִבוּרָא׃
26 וַאֲמַרְנָא לָא נִכּוֹל לְמֵיחַת אִם אִית
אֲחוּנָא זְעֵירָא עִמָּנָא וְנֵיחוֹת אֲרֵי לָא
נִכּוֹל לְמֶחֱזֵי אַפֵּי גַּבְרָא וַאֲחוּנָא
27 זְעֵירָא לֵיתוֹהִי עִמָּנָא׃ וַאֲמַר עַבְדָּךְ
אַבָּא לַנָא אַתּוּן יְדַעְתּוּן אֲרֵי תְּרֵין
28 יְלֵידַת לִי אִתְּתִי׃ וּנְפַק חַד מִלְּוָתִי
וַאֲמָרִית בְּרַם מִקְטַל קְטִיל וְלָא
29 חֲזֵיתֵיהּ עַד כְּעַן׃ וְתִדְבְּרוּן אַף יָת
דֵּין מִן קֳדָמַי וִיעָרְעִנֵּיהּ מוֹתָא
וְתַחֲתוּן יָת שֵׂיבְתִי בְּבִשְׁתָּא
30 לִשְׁאוֹל׃ וּכְעַן כְּמֵיתִי לְוָת עַבְדָּךְ
אַבָּא וְעוּלֵימָא לֵיתוֹהִי עִמָּנָא
31 וְנַפְשֵׁיהּ חֲבִיבָא לֵיהּ כְּנַפְשֵׁיהּ׃ וִיהֵי
כַּד יֶחֱזֵי אֲרֵי לֵית עוּלֵימָא וִימוּת
וְיַחֲתוּן עַבְדָּךְ יָת שֵׂיבַת עַבְדָּךְ
32 אֲבוּנָא בִּדְווֹנָא לִשְׁאוֹל׃ אֲרֵי עַבְדָּךְ
מְעָרֵב בְּעוּלֵימָא מִן אַבָּא לְמֵימַר
אִם לָא אַיְתֵינֵיהּ לָךְ וָאֱהֵי חָטֵי
33 לְאַבָּא כָּל יוֹמַיָּא׃ וּכְעַן יְתֵיב כְּעַן
עַבְדָּךְ חֲלַף עוּלֵימָא עַבְדָּא לְרִבּוֹנִי
34 וְעוּלֵימָא יִסַּק עִם אֲחוֹהִי׃ אֲרֵי
אֵיכְדֵין אֶסַּק לְוָת אַבָּא וְעוּלֵימָא
לֵיתוֹהִי עִמִּי דִּלְמָא אֶחֱזֵי בְּבִשְׁתָּא
דְּתַשְׁכַּח יָת אַבָּא׃

20 Et dixim' Dño meo; Eſt nobis pater ſenex, & fili' ſenectutis parvul': frater autem ejus mortu' eſt; & remanſit ſolus ipſe matri ſuæ, & pater ejus 21 dilexit eũ. Et dixiſti ſervis tuis; Deducite eũ ad me: & ponã oculũ meũ ſup eum. 22 Diximúſq; Dño meo; Non poteſt puer relinquere patrẽ ſuũ: ſi autẽ reliquerit patrem ſuum, 23 morietur. Et dixiſti ſervis tuis; Si non deſcenderit frater veſter minim' vobiſcum, non 24 videatis ultrà faciẽ meam. Et factũ eſt, cùm aſcendimus ad ſervum tuum patrem noſtrũ: narravimus ei verba domini 25 mei. Dixitq; pater noſter: Revertimini, emite nobis modi26 cum frumenti. Et diximus; Non poſſumus deſcendere: ſi ierit frater noſter minimus nobiſcum, deſcendemus; quoniam non poſſumus videre faciem viri, ſi frater noſter mi27 nim' non ierit nobiſcum. Dixítq; nobis pater noſter ſerv' tuus: Vos ſcitis quia duos pe28 perit mihi uxor mea. Egreſſúſq; eſt un' à me; & dixi, Occiſione occiſus eſt: & non vi29 di eum uſque in præſens. Et ſi tuleritis hunc à facie meâ, & acciderit ei mors: deducetis canitiem meam cum afflictio30 ne ad inferos. Et nunc cùm venero ad ſervũ tuũ patrẽ meũ, & puer non redierit nobiſcũ; et anima ej' eſt ei dilecta quaſi 31 anima ſua. Cúmque viderit quòd puer non eſt nobiſcum, morietur: & deducent ſervi tui canitiẽ patris noſtri ſervi tui cum mœrore ad inferos. 32 Serv' enim tuus ſpopondit pro puero apud patrẽ meũ, dicens: Si nõ reduxero eũ tibi, eroq; peccati reus in patrem 33 meũ oñib' dieb'. Et nunc, maneat obſecro ſerv' tu' pro puero, in ſervitute Dñi mei: & puer aſcendat cũ fratrib' ſuis. 34 Quomodo potero aſcendere ad patrem meum, puero non exiſtente mecum? ne videam malum quod inveniet patrem meum.

[illegible]

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM.
Tranſlatio Latina.

Et reſpondimus domino meo, 20 *Eſt nobis pater ſenex, & genuit in ſenectute parvulũ; frater ejus mortuus eſt, & remanſit ipſe ſolus matri ſuæ, paterque ejus amat eum.* 21 *Dixiſti autem ſervis tuis, Facite eũ deſcendere ad me, ut ponam oculos meos ſuper eum.* 22 *Et diximus domino meo, Non poterit puer relinquere patrem ſuum; ſi reliquat patrem ſuum, morietur.* 23 *Dixiſti verò ſervis tuis, Niſi deſcenderit frater veſter minimus vobiſcum, non videbitis iterùm faciem meam.* 24 *Factúmque eſt cùm aſcenderemus ad ſervum tuum patrem noſtrum, & narraremus ei verba domini mei:* 25 *ut dixerit pater noſter, Revertimini, emite nobis parum cibarii.* 26 *At reſpondimus, Non poterimus deſcendere: Si eſt frater noſter minimus nobiſcum, tum deſcendemus: quia non poterimus videre faciem iſtius viri, ſi frater noſter minimus non eſt nobiſcum.* 27 *Dixit autem nobis ſervus tuus pater noſter, Vos ſcitis quòd duos peperit mihi uxor mea.* 28 *Et egreſſus eſt unus à me: & dixi, utique à fera raptus eſt, et non vidi eum huc uſque.* 29 *Si tuleritis etiam iſtum à facie meâ; & acciderit ei languor, deducetis canitiem meam cum mœrore ad inferos.* 30 *Nunc autem, Quomodo veniã ad ſervum tuum patrem meum, ſi puer non eſt mecum? nam anima ejus ligata eſt cum anima ipſius.* 31 *Accidet autem cùm viderit ille quòd puer non eſt nobiſcum, ut moriatur; & deducent ſervi tui ſenectam ſervi tui patris noſtri cum (a) dolore ad inferos.* 32 *Servus enim tuus ſpopondit pro puero patri ſuo, dicens; Niſi reduxero eum ad te, reus ſim peccati patri meo omnibus diebus.* 33 *Nunc igitur maneat quæſo ſervus tuus pro puero ſervus domino meo; puérque aſcendat cum fratribus ſuis.* 34 *Nã quomodo aſcendam ad patrem meum, & puer non eſt mecum? ne videam afflictionem quæ inventura eſt patrem meum.*

VER. SAM. (a) dedecore

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 * فقلنا لسيدي لنا موجود اب شيخ كبير * وابن شيخوخة صغير * واخوه قد مات * فبقي هو
وحده لامه * وابوه يحبه * فقلت لعبيدك احدروه الي اجعل عنايتي به * فقلنا لسيدي لا يطيق 21 22
الغلام ان يترك اباه * فان هو تركه مات * قلت لعبيدك ان لم ينحدر اخوكم الاصغر معكم * 23
فلا تعاودوا النظر الي وجهي * فلما صعدنا الي عبدك ابينا اخبرناه بكلام سيدنا * ولما قال 24 25
ابونا ارجعوا فاشتروا لنا قليلا من طعام * قلنا لا نطيق ان ننحدر * ان كان اخونا الاصغر معنا 26
انحدرنا * لانا لا نطيق ان نرى وجه الرجل واخونا الصغير ليس هو معنا * فقال عبدك ابونا 27
لنا انتم تعلمون ان زوجتي انما ولدت لي ابنين * فخرج احدهما من عندي * وقلت لعله قد 28
افترس * ولم اره الي الان * فان اخذتم هذا ايضا من عندي ووافته المنية * انزلتم شيبتي 29
بشر الي الثري * والان عند مجيء آل عبدك الي ابي والفتي ليس هو معنا * ونفسه متعلقة بنفسه 30
* ويكون عند نظره ان ليس الفتي معنا فيموت * ويحدروا عبيدك شيبة عبدك ابينا بحزن الي 31
الثري * واعلم ان عبدك ضمن الغلام من ابي * قائلا ان لم آت به اليك واحضره حضرتك 32
فاكون مذنبا الي ابي طول الزمان * فليجلس عبدك الان مكان الغلام عبدا لسيدي * 33
ويصعد الغلام مع اخوته * فاني امكن كيف اصعد الي ابي والغلام ليس هو معي * فاشاهد البلاء 34
الذي ينال ابي *

Diximus domino meo, Eſt nobis pater ſenex grandævus, et filius ſenectutis parvus, & frater ejus jam mortuus eſt, & remanſit ipſe ſolus matri ſuæ, & pater ejus amat eum. 21 *Dixiſti ſervis tuis, Adducite eum ad me, ponam curam meam in eo.* 22 *Diximúſq; domino meo, Non poteſt puer derelinquere patrem ſuum; ſi enim dereliquerit eum, morietur.* 23 *Dixiſti ſervis tuis, Niſi deſcenderit frater veſter minimus vobiſcum, ne revertamini videre faciem meam.* 24 *Cúmq; aſcendiſſemus ad ſervum tuum patrem noſtrum, narravimus ei ſermonem domini noſtri.* 25 *Et quando dixit nobis pater noſter, Redite, & emite nobis parum cibi:* 26 *Diximus, Non poſſumus deſcendere; ſi frater noſter minimus fuerit nobiſcum, deſcendemus; quoniam non poſſumus videre faciẽ viri, ſi frater noſter minimus non aderit nobiſcum.* 27 *Dixitq; ſervus tuus pater noſter nobis: Vos ſcitis conjugem meam genuiſſe mihi duos filios.* 28 *Exivit unus eorum à me, & dixi; Fortè jam præda factus eſt, nec vidi eum hucuſq;.* 29 *Quòd ſi tuleritis hunc etiam à me, & evenerit ei mors, deſcendere facietis canitiem meam cum malo ad pulverem.* 30 *Et modò cùm pervenerit familia ſervi tui ad patrem meum, & puer non fuerit nobiſcum, & ejus anima pendens ſit ab anima ipſius.* 31 *Cùm viderit puerum non eſſe nobiſcum, morietur, & deſcendere facient famuli tui, canitiem ſervi tui patris noſtri cum dolore ad pulverem.* 32 *Et ſcias quòd ſervus tuus ſpopondit pro puero, patri meo, dicens; Niſi adduxero eum ad te, & ſtitero eum ante te, ero delinquens in patrem meum longitudine temporis.* 33 *Sedeat ergò nunc famulus tuus loco pueri mancipii domino meo, & aſcendat puer cum fratribus ſuis.* 34 *Quoniam ego cogito quo modo aſcendam ad patrem meum, cùm puer non ſit mecum: & videbo oculatim tribulationem quæ eveniet ipſi.*

CAP. XLV. מה

1 ,ipſum iuxta ſtabant qui omnes ad ,ſe continendũ ad Joſeph potuit non Et
ולא־יכל יוסף להתאפק לכל הנצבים עליו
,ſecum quiſquã ſtetit non Et .me deſuper virum omnem Educite :clamavit &
ויקרא הוציאו כל־איש מעלי ולא־עמד איש אתו
:fletu in ſuã vocem dedit Et .ſuos fratres ad Joſeph ſe notificando in
2 בהתודע יוסף אל־אחיו: ויתן את־קלו בבכי
Joſeph dixit Et .Parhoh domus audivit & ,Ægyptii audierunt Et
3 וישמעו מצרים וישמע בית פרעה: ויאמר יוסף
potuerunt non Et ?vivens meus pater adhuc Nũ .Joſeph Ego :ſuos fratres ad
אל־אחיו אני יוסף העוד אבי חי ולא־יכלו
dixit Et .ejus facie à erant territi quia :ei reſpondendũ ad ,ejus fratres
4 אחיו לענות אתו כי נבהלו מפניו: ויאמר
Ego :dixit Et .acceſſerunt Et .me ad quæſo Accedite :ſuos fratres ad Joſeph
יוסף אל־אחיו גשו־נא אלי ויגשו ויאמר אני
ne nunc Et .Ægyptum in me vendidiſtis quem ,veſter frater Joſeph
5 יוסף אחיכם אשר־מכרתם אתי מצרימה: ועתה אל־
me vendideritis quòd ,veſtris oculis in ira ſit ne & ,afficiamini dolore
תעצבו ואל־יחר בעיניכם כי־מכרתם אתי
Quoniam .veſtras facies ad Deus me miſit vivificationem in quia :huc
6 הנה כי למחיה שלחני אלהים לפניכם: כי־
quibus anni quinque adhuc & ,terræ medio in famis duo anni jam
זה שנתים הרעב בקרב הארץ ועוד חמש שנים אשר
vobis ponendum ad ,vos ante Deus me miſit Et .meſſis & aratio non
7 אין־חריש וקציר: וישלחני אלהים לפניכם לשום לכם
.magnam evaſionem in vobis dandum victum ad & ,terrã in reſiduum
שארית בארץ ולהחיות לכם לפליטה גדלה:
me poſuit & ;Deus ſed ,huc me miſiſtis vos non nunc Et
8 ועתה לא־אתם שלחתם אתי הנה כי האלהים וישימני
omni in dominatorem & ,ej⁹ domui omni dñm in & ,Parhoh ipſi patrẽ in
לאב לפרעה ולאדון לכל־ביתו ומשל בכל־
:eum ad dicetis & ,meum patrẽ ad aſcendite & ,Feſtinate .Ægypti terrã
9 ארץ מצרים: מהרו ועלו אל־אבי ואמרתם אליו
:Ægypto omni dñm in Deus me Poſuit ,Joſeph tuus filius dixit Sic
כה אמר בנך יוסף שמני אלהים לאדון לכל־מצרים
eris & ;Ghoſen terrã in habitabis Et .ſtes ne ,me ad deſcende
10 רדה אלי אל־תעמד: וישבת בארץ־גשן והיית
,tuæ pecudes & ,tuorũ filiorũ filii & ,tui filii & ,tu ,me ad propinquus
קרוב אלי אתה ובניך ובני בניך וצאנך
quia ,ibi te alam Et .tibi quæ omnia & ,tui boves &
11 ובקרך וכל־אשר־לך: וכלכלתי אתך שם כי־
omne & ,tua dom⁹ & ,tu depaupereris ne ,famis anni quinque adhuc
עוד חמש שנים רעב פן־תורש אתה וביתך וכל־
,Binjamin mei fratris oculi & ,videntes veſtri oculi ecce Et .tibi quod
12 אשר־לך: והנה עיניכם ראות ועיני אחי בנימין
omnem ,meo patri nunciabitis Et .vos ad loquens meum os quòd
13 כי־פי המדבר אליכם: והגדתם לאבי את־כל־
,feſtinabitis Et .vidiſtis quæ omnia & ,Ægypto in meam gloriam
כבודי במצרים ואת כל־אשר ראיתם ומהרתם
.huc meum patrem facietis deſcendere &
והורדתם את־אבי הנה:

Verſio VULG. LAT.

CAP. XLV.

1 Non ſe poterat ultrà cohibere Joſeph multis coràm aſtantibus: unde præcepit ut egrederentur cuncti foras, & nullus intereſſet alienus agnitioni mutuæ. 2 Eleuavitque vocem cum fletu: quam audierunt Ægyptii, omniſq; dom⁹ Pharaonis. 3 Et dixit fratrib⁹ ſuis, Ego ſum Joſeph: adhuc pater meus vivit? Nõ poterãt reſpondere fratres nimio terrore perterriti. 4 Ad quos ille clementer, Accedite, inquit, ad me. Et cùm acceſſiſſent propè, Ego ſum, ait, Joſeph, frater veſter, quem vendidiſtis in Ægyptũ. 5 Nolite pavere, neq; vobis durũ eſſe videatur, quòd vendidiſtis me in his regionibus: pro ſalute enim veſtra miſit me Deus ante vos in Ægyptũ. 6 Biennium eſt enim quòd cœpit fames eſſe in terra: & adhuc quinque anni reſtant, quibus nec arari poterit nec meti. 7 Præmiſitque me Deus, ut reſervemini ſuper terram, & eſcas ad vivendum habere poſſitis. 8 Nõ veſtro conſilio, ſed Dei volũtate huc miſſus ſum: qui fecit me quaſi patrem Pharaonis, et dominũ univerſæ dom⁹ ej⁹, ac principẽ in omni terra Ægypti. 9 Feſtinate, & aſcendite ad patrẽ meum: & dicetis ei, Hæc mãdat fili⁹ tu⁹ Joſeph: Deus fecit me dñm univerſæ terræ Ægypti: deſcende ad me, ne moreris. 10 Et habitabis in terra Geſſen: eriſq; juxta me, tu, & filii tui, & filii filiorũ tuorũ, oves tuæ, & armenta tua, & univerſa quæ poſſides. 11 Ibiq; te paſcã (adhuc enim quinq; anni reſidui ſũt famis) ne & tu pereas, & dom⁹ tua, et omnia quæ poſſides. 12 En oculi veſtri, et oculi fratris mei Benjamin, vident, quòd os meum loquatur ad vos. 13 Nuntiate patri meo univerſã gloriã meã, & cuncta quæ vidiſtis in Ægypto: feſtinate, & adducite eum ad me.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

ΚΕΦ. με'.

1 Καὶ οὐκ ἠδύνατο Ἰωσὴφ ἀνέχεσθαι πάντων τῶν παρεστηκότων αὐτῷ· ἀλλ᾽ εἶπεν, Ἐξαποστείλατε πάντας ἀπ᾽ ἐμοῦ. καὶ οὐ (α) παρειστήκει οὐδεὶς τῷ Ἰωσὴφ, ἡνίκα (β) ἀνεγνωρίζετο τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ. 2 Καὶ ἀφῆκε φωνὴν μετὰ κλαυθμοῦ· ἤκουσαν δὲ πάντες οἱ Αἰγύπτιοι, καὶ ἀκουστὸν ἐγένετο εἰς τὸν οἶκον Φαραώ. 3 Εἶπε δὲ Ἰωσὴφ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, Ἐγώ εἰμι (γ) Ἰωσήφ· ἔτι ὁ πατήρ μου ζῇ; Καὶ οὐκ ἠδύναντο οἱ ἀδελφοὶ ἀποκριθῆναι αὐτῷ· (δ) ἐταράχθησαν γάρ. * 4 Εἶπε δὲ Ἰωσὴφ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, Ἐγγίσατε πρός με. καὶ ἤγγισαν. καὶ εἶπεν, Ἐγώ εἰμι Ἰωσὴφ ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν, ὃν ἀπέδοσθε εἰς Αἴγυπτον. 5 Νῦν οὖν μὴ λυπεῖσθε, μηδὲ σκληρὸν ὑμῖν φανήτω, ὅτι ἀπέδοσθέ με ὧδε· εἰς γὰρ ζωὴν ἀπέστειλέ με ὁ θεὸς ἔμπροσθεν ὑμῶν. 6 Τοῦτο γὰρ δεύτερον ἔτος λιμὸς ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἔτι λοιπὰ πέντε ἔτη, ἐν οἷς οὐκ (ε) ἔστιν ἀροτρίασις, οὐδὲ ἀμητός. 7 Ἀπέστειλε γάρ με ὁ θεὸς ἔμπροσθεν ὑμῶν, ὑπολείπεσθαι (ζ) ὑμῖν κατάλειμμα ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐκθρέψαι ὑμῶν κατάλειψιν μεγάλην. 8 Νῦν οὖν οὐχ ὑμεῖς με ἀπεστάλκατε ὧδε, (η) ἀλλ᾽ ὁ θεός· καὶ ἐποίησέ με, ὡς πατέρα Φαραώ, καὶ κύριον παντὸς τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ ἄρχοντα πάσης γῆς Αἰγύπτου. 9 Σπεύσαντες οὖν, ἀνάβητε πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ εἴπατε αὐτῷ, Τάδε λέγει ὁ υἱός σου Ἰωσήφ· ἐποίησέ με ὁ θεὸς κύριον πάσης γῆς Αἰγύπτου· κατάβηθι οὖν πρός με, καὶ μὴ μείνῃς. 10 Καὶ κατοικήσεις ἐν γῇ Γεσὲμ Ἀραβίας· καὶ ἔσῃ ἐγγύς μου σὺ καὶ οἱ υἱοί σου, καὶ οἱ υἱοὶ τῶν υἱῶν σου, τὰ πρόβατά σου, καὶ (θ) οἱ βόες σου, καὶ ὅσα (ι) σοι ἐστί. 11 Καὶ ἐκθρέψω σε ἐκεῖ· ἔτι γὰρ πέντε ἔτη λιμός· ἵνα μὴ ἐκτριβῇς σὺ, καὶ οἱ υἱοί σου, καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντά σου. 12 Ἰδοὺ οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν βλέπουσι, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ Βενιαμὶν τοῦ ἀδελφοῦ μου, ὅτι τὸ στόμα μου τὸ λαλοῦν πρὸς ὑμᾶς. 13 Ἀπαγγείλατε οὖν τῷ πατρί μου πᾶσαν τὴν δόξαν μου τὴν ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ὅσα ἴδετε· καὶ ταχύναντες, καταγάγετε τὸν πατέρα μου ὧδε.

CAP. XLV.

1 *Et non potuit Ioſeph ſe continere omnibus aſtantibus ei; ſed dixit, Emittite omnes à me. Et nemo aſtitit ipſi Ioſeph, quando notum ſe faciebat fratribus ſuis.* 2 *Et dimiſit vocem cum fletu: audierunt autem omnes Ægyptii, & auditum eſt in domo Pharaonis.* 3 *Dixit autem Ioſeph ad fratres ſuos, Ego ſum Ioſeph: adhuc pater meus vivit? Et non potuerunt fratres reſpondere ei: turbati enim erant.* 4 *Dixit autem Ioſeph ad fratres ſuos, Accedite ad me: & acceſſerunt. Et dixit, Ego ſum Ioſeph frater veſter, quem vendidiſtis in Ægyptum.* 5 *Nunc igitur nolite mœſti eſſe: neque durum vobis videatur, quòd vendidiſtis me huc: ad (a) vitam enim miſit me Deus ante vos.* 6 *Hunc enim ſecundum annum fames eſt ſuper terram: & adhuc reliqui quinque anni, in quibus non eſt aratio, neque meſſis.* 7 *Miſit enim me Deus ante vos, remanere vobis reliquias ſuper terram, (b) & enutrire veſtras reliquias magnas.* 8 *Nunc igitur non vos miſiſtis me huc, ſed Deus: & fecit me quaſi patrem Pharaonis, & dominum univerſæ domus ejus, & principem omnis terræ Ægypti.* 9 *Feſtinantes igitur aſcendite ad patrem meum, & dicite ei, Hæc dicit filius tuus Ioſeph: fecit me Deus dominum univerſæ terræ Ægypti: deſcende ergò ad me, & ne ſteteris.* 10 *Et habitabis in terra Geſem (c) Arabiæ: & eris prope me, tu & filii tui, & filii filiorum tuorum, oves tuæ, & boves tui, & quæcunque tibi ſunt.* 11 *Et enutriam te illic: adhuc enim quinque anni fames: ut non delearis tu, & filii tui, & omnis ſubſtantia tua.* 12 *Ecce oculi veſtri aſpiciunt, & oculi Benjamin fratris mei, quia os meum eſt quod loquitur ad vos.* 13 *Annunciate igitur patri meo omnem gloriam meam in Ægypto, & quæcunque videtis: & properantes deducite patrem meum huc.*

MS.A. (α) παρειστήκει οὐδεὶς ἔτι τῷ (β) ἀνεγνωρίζετο Ἰωσὴφ τοῖς (γ) Ἰωσὴφ ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν, ὃν ἀπέδοσθε εἰς Αἴγυπτον· ἔτι (δ) ἐταράχθησαν γάρ. * Καὶ εἶπεν, Ἐγώ (ε) ἔσται (ζ) ὑμῖν (η) ἀλλ᾽ ἢ ὁ θεός· (θ) αἱ βόες (ι) σοι ἐκεῖ.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܦܨܠܐ . ܡܗ . ܟܕ ܐܬܝܕܥ ܝܘܣܦ ܠܐܚܘܗܝ .

1 *ܘܠܐ ܐܫܟܚ ܝܘܣܦ ܠܡܣܝܒܪܘ . ܩܕܡ ܟܠ ܕܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܩܕܡܘܗܝ . ܘܐܡܪ . ܐܦܩܘ
ܟܠܢܫ ܡܢ ܠܘܬܝ . ܘܠܐ ܩܡ ܐܢܫ ܥܡܗ . ܟܕ ܐܬܝܕܥ ܝܘܣܦ ܠܐܚܘܗܝ . *ܘܐܪܝܡ 2
ܩܠܗ ܒܒܟܝܐ . ܘܫܡܥܘ ܡܨܪܝܐ . ܘܫܡܥ ܒܝܬ ܦܪܥܘܢ . *ܘܐܡܪ ܝܘܣܦ ܠܐܚܘܗܝ . 3
ܐܢܐ ܐܢܐ ܝܘܣܦ ܐܚܘܟܘܢ . ܥܕܟܝܠ ܐܒܝ . ܚܝ ܗܘ . ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ ܐܚܘܗܝ ܠܡܬܠ ܠܗ
ܦܬܓܡܐ . ܡܛܠ ܕܐܬܒܗܠܘ ܡܢ ܩܕܡܘܗܝ . *ܘܐܡܪ ܝܘܣܦ ܠܐܚܘܗܝ . ܩܪܘܒܘ ܠܘܬܝ . ܘܩܪܒܘ 4
ܠܘܬܗ . ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ . ܐܢܐ ܐܢܐ ܝܘܣܦ ܐܚܘܟܘܢ ܕܙܒܢܬܘܢܝ ܠܡܨܪܝܢ . *ܘܗܫܐ . ܠܐ ܬܟܪܐ 5
ܠܟܘܢ . ܘܠܐ ܢܬܒܐܫ ܒܥܝܢܝܟܘܢ ܕܙܒܢܬܘܢܝ ܠܗܪܟܐ . ܡܛܠ ܕܠܡܘܪܣܢܘܬܐ ܗܘ ܫܕܪܢܝ
ܐܠܗܐ ܩܕܡܝܟܘܢ . *ܗܐ ܓܝܪ ܬܪܬܝܢ ܫܢܝܢ ܟܦܢܐ ܒܓܘ ܐܪܥܐ . ܘܥܘܕ ܚܡܫ ܫܢܝܢ 6
ܕܠܝܬ ܕܙܪܥ ܘܚܨܕ . *ܘܫܕܪܢܝ ܐܠܗܐ ܩܕܡܝܟܘܢ . ܠܡܣܡ ܠܟܘܢ ܫܪܟܢܐ . ܘܠܡܚܝܘ 7
ܠܟܘܢ ܡܫܘܙܒܢܘܬܐ ܪܒܬܐ ܒܐܪܥܐ . *ܘܗܫܐ ܠܐ ܗܘܐ ܐܢܬܘܢ ܫܕܪܬܘܢܝ ܠܗܪܟܐ ܐܠܐ ܐܠܗܐ . 8
ܘܥܒܕܢܝ ܐܒܐ ܠܦܪܥܘܢ . ܘܡܪܐ ܠܟܠܗ ܒܝܬܗ . ܘܫܠܝܛܐ ܒܟܠܗ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ
9 *ܥܓܠ ܣܩܘ ܠܘܬ ܐܒܝ . ܘܐܡܪܘ ܠܗ . ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܒܪܟ ܝܘܣܦ . ܥܒܕܢܝ ܐܠܗܐ ܡܪܐ
ܠܟܠܗ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ . ܚܘܬ ܠܘܬܝ . ܘܠܐ ܬܬܟܣܪ . *ܘܬܬܒ ܒܐܪܥܐ ܕܓܘܫܢ . ܘܬܗܘܐ 10
ܩܪܝܒ ܠܝ . ܐܢܬ ܘܒܢܝܟ ܘܒܢܝ ܒܢܝܟ . ܘܥܢܟ ܘܬܘܪܝܟ . ܘܟܠ ܕܐܝܬ ܠܟ . *ܘܐܬܪܣܝܟ 11
ܬܡܢ . ܡܛܠ ܕܥܘܕ ܚܡܫ ܫܢܝܢ ܗܘܐ ܟܦܢܐ . ܕܠܐ ܬܐܒܕ ܐܢܬ ܘܒܝܬܟ ܘܟܠ ܕܐܝܬ
ܠܟ . *ܘܗܐ ܥܝܢܝܟܘܢ ܚܙܝܢ . ܘܥܝܢܘܗܝ ܕܐܚܝ ܒܢܝܡܝܢ . ܕܦܘܡܝ ܡܡܠܠ ܥܡܟܘܢ . 12
*ܘܚܘܘ ܠܐܒܝ ܟܠܗ ܐܝܩܪܝ ܕܒܡܨܪܝܢ . ܘܟܠ ܕܚܙܝܬܘܢ . ܘܣܪܗܒܘ ܐܚܬܘ ܠܐܒܝ ܠܗܪܟܐ . 13

CAP. XLV.

Quando ſe cognoſcendum præbuit Ioſeph fratribus ſuis.

1 Non potuit autem Joſeph continere ſe, præ omnib⁹ qui aſtabãt ei; dixítque, Submovete omnes à me: & non remanſit quiſquã apud eũ, quũ ſe detexit Joſeph fratrib⁹ ſuis. 2 Et ſublatã voce ſuâ cum fletu, ita ut audirẽt Ægyptii, audiretúrque in domo Pharaonis, Ait Joſeph fratrib⁹ ſuis, Ego ſum Joſeph frater veſter: adhuc pater me⁹ viv⁹ eſt? 3 Et non potuerunt fratres ej⁹ reddere ei reſponſum, quippe qui perterriti ſunt corã illo. 4 Dixit ergò Joſeph ad fratres ſuos, Accedite ad me; & acceſſerunt ad eum: & dixit eis, Ego ſum Joſeph frater veſter quẽ vendidiſtis Ægyptiis. 5 Nunc autẽ ne tædeat vos, neq; moleſtum ſit in oculis veſtris, quòd me vendideritis huc: nã pro ſuſtentatione miſit me De⁹ ante vos. 6 Etenim ecce duo anni famis *fuerũt* in medio terræ, & adhuc *reſtãt* quinq; anni, in quib⁹ nemo erit qui ſerat, aut qui metat. 7 Miſitq; me De⁹ ante vos ad ponẽdã vobis poſteritatẽ, & ad conſervãdã vobis ſalutẽ magnã in terra. 8 Nunc igitur non vos quidẽ me miſiſtis huc, ſed Deus: effecítq; me patrẽ Pharaoni, & dñm toti⁹ dom⁹ ej⁹, & præfectum in univerſa terrra Ægypti. 9 Citò aſcẽdite ad patrẽ meum, & dicite ei, Sic ait fili⁹ tu⁹ Joſeph, Fecit me De⁹ dominum ſuper totã terrã Ægypti: deſcende ad me, nec moras interponito. 10 Et ſede in terra Goſan, & eſto propinquus mihi tu, & liberi tui, & domeſtici tui, & oves tuæ, bovéſq; tuæ, & quicquid tuum eſt. 11 Et nutriã vos ibi (nam adhuc quinq; annis vigebit fames) ne fortè pereas tu, & dom⁹ tua, & omnia tua. 12 Et en oculi veſtri cernunt, & oculi fratris mei Benjamẽ, quod os meũ loquutum eſt vobiſcum. 13 Et narrate patri meo totã gloriã meã in Ægypto, & quicquid vidiſtis: & feſtinate, deſcendere facite patrem meum huc.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

מה

1 ולא יכיל יוסף לאתחסנא לכל
דקימין עלוהי וקרא אפיקו כל אנש
מעלוי ולא קם אנש עמיה כד
אתידע יוסף לאחוהי: 2 ויהב ית
קליה בבכיתא ושמעו מצראי ושמע
אנש בית פרעה: 3 ואמר יוסף
לאחוהי אנא יוסף העד כען אבא
קים ולא יכילו אחוהי לאתבא
יתיה פתגם ארי אתבהילו מן
קדמוהי: 4 ואמר יוסף לאחוהי
קריבו כען לותי וקריבו ואמר אנא
יוסף אחוכון דזבנתון יתי למצרים:
5 וכען לא תתנססון ולא יתקוף
בעיניכון ארי זבנתון יתי הלכא
ארי לקימא שלחני יי קדמיכון:
6 ארי דנן תרתין שנין כפנא בגו
ארעא ועוד חמש שנין דלית זרועא
וחצדא: 7 ושלחני יי קדמיכון לשואה
לכון שארא בארעא ולקימא לכון
לשיזבא רבתא: 8 וכען לא אתון
שלחתון יתי הלכא אלהן מן קדם
יי ושויני לאבא לפרעה ולרבון
לכל אנש ביתיה ושליט בכל
ארעא דמצרים: 9 אוחו וסקו לות
אבא ותימרון ליה כדנן אמר ברך
יוסף שויני יי לרבון לכל מצראי
חות לותי לא תתעכב: 10 ותתיב
בארעא דגשן ותהי קריב לי את
ובנך ובני בנך ועאנך ותורך וכל די
לך: 11 ואזון יתך תמן ארי עוד חמש
שנין כפנא דלמא תתמסכן את
ואנש ביתך וכל די לך: 12 והא
עיניכון חזין ועיני אחי בנימן ארי
בלישנכון אנא ממליל עמכון:
13 ותחוון לאבא ית כל יקרי במצרים
וית כל די חזיתון ותוחון ותחתון
ית אבא הלכא:

CAP. XLV.

1 Et non poterat Joſeph ſuſtinere oñes exiſtentes apud eũ; & clamavit, Educite oñes homines à me: & null⁹ ſtetit cũ eo, quando agnit⁹ eſt Joſeph fratrib⁹ ſuis. 2 Et levavit vocem ſuam cũm fletu: & audierunt Ægyptii, *audieruntq;* homines *domus* Pharaonis. 3 Dixitq; Joſeph fratrib⁹ ſuis, Ego ſum Joſeph; nunquid adhuc pater me⁹ vivit? Et non poterant fratres ej⁹ reſpondere ei verbũ; quoniã turbati erant corã eo. 4 Dixitq; Joſeph fratrib⁹ ſuis, Accedite nunc ad me, & acceſſerunt: & ait, Ego ſum Joſeph frater veſter, quẽ vendidiſtis in Ægyptũ. 5 Et nunc nolite contriſtari, neq; diſpliceat in oculis veſtris, quòd vẽdidiſtis me huc: quoniã in ſuſtentationẽ miſit me Dñs ante vos. 6 Quoniam duo anni famis ſunt tranſacti in medio terræ: & adhuc quinque anni remanent, in quib⁹ non erit ſeminatio nec meſſis. 7 Et miſit me Deus ante vos, ut poneret vobis reliquias in terrã: & ut ſuſtentaret vos liberatione magnâ. 8 Et nunc non vos miſiſtis me huc; ſed à Deo miſſ⁹ ſum: & poſuit me in patrẽ Pharaonis, & in dominum omnib⁹ viris dom⁹ ſuæ, & dominatorem in univerſã terrâ Ægypti. 9 Feſtinate, & aſcendite ad patrẽ meũ: & dicetis ei, Hæc dicit filius tuus Joſeph; Poſuit me Deus in dominum omnib⁹ Ægyptiis: deſcende ad me, 10 ne moreris. Habitabiſque in terrã Geſen, & eris juxta me; tu & filii tui, & filii filiorum tuorum: & oves tuæ & boves tui, & univerſa quæ habes. 11 Et nutriã te ibi; quoniam adhuc quinq; anni reſtant famis: nè forte penuriã patiaris, tu et viri dom⁹ tuæ, et univerſa quæ habes. 12 Et ecce oculi veſtri vident, et oculi fratris mei Benjamin; ꝙ veſtrã linguã ego loquor vobiſcũ. 13 Et nunciabitis patri meo univerſã gloriã meã, quã habeo in Ægypto; et oñia quæ vidiſtis: feſtinabitiſque et deducetis patrẽ meũ huc.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VERSIO SAMARITANA

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

CAP. XLV.

1 *Et non poterat Joſeph continere ſe coram omnibus adſtantibus ei: Ideò clamavit, & egredi fecit omnes homines à ſe, nemóque adſtitit ei cùm manifeſtavit ſe Joſeph fratribus ſuis.* 2 *Tum dedit vocem ſuã cum fletu; audieruntque Ægyptii, & audivit domus Pharaonis.* 3 *Ait autem Ioſeph fratribus ſuis, Ego ſum Ioſeph: num adhuc pater meus vivit? & non poterant fratres ejus reſpondere ei; turbati enim erant à facie ejus.* 4 *Dixitque Ioſeph fratribus ſuis, Accedite quæſo ad me, & acceſſerunt: Tum ait, Ego ſum Ioſeph frater veſter quem vendidiſtis in Ægyptum.* 5 *Nunc autem ne (a) doleatis, nec durum ſit in oculis veſtris quòd vendidiſtis me huc, quia ad vivificandum miſit me Dominus ante faciem veſtram.* 6 *Hic eſt enim annus ſecundus famis in medio terræ, & adhuc quinque ſunt anni, quibus non erit aratio, neque meſſis.* 7 *Miſit autem me Dominus ante faciem veſtram, ut ponam vobis reſiduum in terrâ, & vivificem vos liberatione magnâ.* 8 *Nunc autem non vos me miſiſtis huc, ſed Deus: conſtituit etiam me in (b) patrem Pharaoni, & in dominum omni domui ejus, et in dominatorem omni terræ Ægypti.* 9 *Feſtinate, & aſcendite ad patrem meũ; & dicetis ei, Sic dicit filius tuus Ioſeph: Poſuit me Deus dominũ omni Ægypto, deſcende ad me, (c) ne tardes.* 10 *Habitabis enim in terra Geſſen, eriſq; prope me, tu, et filii tui, & filii filiorum tuorũ, oves tuæ, et boves tui, et omnia quæ tua ſunt.* 11 *Et (d) nutriã te ibi: ſunt enim adhuc quinque anni famis; ne paupertate pereas tu, et domus tua, et omnia quæ tua ſunt.* 12 *Et ecce oculi veſtri vident, et oculi fratris mei Benjamin, quòd os meũ loquitur ad vos.* 13 *Narrabitis etiam patri meo omnem gloriam meam in Ægypto, et omnia quæ videtis: feſtinate igitur, et deducite patrem meum huc.*

VER. SAM. (a) affligatis vos, (b) amicum (c) ne ſtes. (d) ſufficientiã tibi largiar

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الخامس والاربعون *

1 * فلم يطق يوسف ان يتحرك لذلك * من كثرة الوقوف بين يديه * فنادى اخرجوا كل رجل من بين يدي * فلم يقف انسان معه حين تعرف باخوته *
2 فرفع صوته ببكاء حتى سمعه المصريون * وسمعه آل فرعون *
3 ثم قال يوسف لاخوته * انا يوسف هل ابي بعدي باق * فلم يطق اخوته اجابته مما اندهشوا بين يديه *
4 حتى قال لهم تقدموا الي فتقدموا * فقال انا يوسف اخوكم الذي بعتموه للمنحدرين الى مصر *
5 والآن لا يشق عليكم ولا يشتد عندكم اذ بعتموني ههنا * فان الله بعثني بين ايديكم معونة *
6 وذلك ان هاتين سنتا جوع قد مضتا في البلد * وبقي خمس سنين ليس فيها حرث ولا حصاد *
7 فبعثني الله قدامكم ليصير لكم بقاء في الارض * وليحيي لكم فلتة عظيمة *
8 فالآن لستم انتم بعثتموني الى ههنا بل الله * فصيرني استاذا لفرعون * وسيدا لجميع اهله * وسلطانا على جميع بلد مصر *
9 اسرعوا واصعدوا الى ابي وقولوا له * كذا قال ابنك يوسف صيرني الله سيدا لجميع المصريين * انحدر الي ولا تقف *
10 وتقيم في السدير * وتكون قريبا مني انت وبنوك وبنو بنيك وغنمك وبقرك وجميع ما لك *
11 واموّنك هناك اذ قد بقي خمس سنين للجوع * حتى لا تفتقر انت واهلك * ويبعد جميع ما لك *
12 وهوذا عيونكم ناظرة * وعينا اخي بنيامين * ان فمي يخاطبكم *
13 فاخبروا ابي بجميع كرامتي بمصر * وجميع ما رأيتموه * فاسرعوا فاحدروه الى ههنا *

CAP. XLV.

1 *Non potuit autem Ioſeph moveri propter hoc, præ multitudine aſtantium coram ſe: clamavítque, Educite omnem virum è conſpectu meo. Nullus ergò manſit cum eo, quando notificavit ſe fratribus ſuis.* 2 *Levavitq; vocem ſuam cum fletu, ita ut audirent eum Ægyptii, & audiret eum familia Pharaonis.* 3 *Tum dixit Ioſeph fratribus ſuis, Ego ſum Ioſeph: Num pater meus adhuc ſuperſtes eſt? Nec potuerunt fratres ejus reſpondere illi, eò quòd expaviſſent ante illum.* 4 *Donec dixiſſet eis, Accedite ad me: acceſſeruntque, & ait, Ego ſum Ioſeph frater veſter, quem vendidiſtis deſcendentibus in Ægyptum.* 5 *Et nunc ne affligat vos, nec durum ſit vobis, quòd vendideritis me huc: nam Deus miſit me ante vos in auxilium.* 6 *Quoniam ecce duo anni famis jã præteriêre in regione, et remanent quinq; anni, in quibus non erit aratio nec meſſis.* 7 *Miſit ergò me Deus ante vos, ut faceret vobis poſteritatem in terra, et ut vivificaret vobis evaſionem magnã.* 8 *Non vos itaque miſiſtis me huc, ſed Deus: fecitque me dominum Pharaoni, & dominum univerſæ genti ejus, & dominantem ſuper univerſam regionem Ægypti.* 9 *Accelerate, & aſcendite ad patrem meum, et dicite ei; Ita dixit filius tuus Ioſeph: Fecit me Deus dominum omnium Ægyptiorum, deſcende ad me, & ne moreris.* 10 *Et commoraberis in Sadir, & eris propè me tu, & filii tui, & filii filiorum tuorum, & oves tuæ, & boves tuæ, & omnia bona tua.* 11 *Et alam te ibi, cùm adhuc remaneant quinq; anni famis, ut ne depauperveris tu, et familia tua, & conſumantur omnia bona tua.* 12 *Et ecce oculi veſtri ſunt videntes, & oculi fratris mei Benjamin, quòd os meũ colloquatur vobiſcum.* 13 *Nunciate patri meo univerſum honorem meum in Ægypto, & quidquid vidiſtis: & accelerate, adducite eum huc.*

flevit Binjamin & :flevit &,sui fratris Binjamin cervices super cecidit Et

14 ויפל על־צוארי בנימן־אחיו ויבך ובנימן בכה

: eos super flevit &,suos fratres oēs est osculat⁹ Et .ejus cervices super

15 על־צואריו : וינשק לכל־אחיו ויבך עלהם

domo est audita vox Et .eo cum ej⁹ fratres sunt locuti postea &

16 ואחרי כן דברו אחיו אתו : והקל נשמע בית

,Parhoh oculis in fuit bonū Et .Joseph fratres Venerunt : dicendo,Parhoh

פרעה לאמר באו אחי יוסף וייטב בעיני פרעה

ad Dic : Joseph ad Parhoh dixit Et .ej⁹ fervorū oculis in &

17 ובעיני עבדיו : ויאמר פרעה אל־יוסף אמר אל־

ingredimini ,ite & ;vestra jumenta onerate ,facite Hoc : tuos fratres

אחיך זאת עשו טענו את־בעירכם ולכו־באו

,vestras domos & ,vestrum patrem capite Et .Chenahan terram

18 ארצה כנען : וקחו את־אביכם ואת־בתיכם

comedetis &:Ægypti terræ bonum vobis dabo & :me ad venite &

ובאו אלי ואתנה לכם את־טוב ארץ מצרים ואכלו

Capite .facite hoc :es jussus tu Et .terræ pinguedinem

19 את־חלב הארץ : ואתה צויתה זאת עשו קחו־

,vestris uxorib⁹ &,vestris parvulis currus Ægypti terrâ de vobis

לכם מארץ מצרים עגלות לטפכם ולנשיכם

parcat non vester ocul⁹ Et .venietis & ,vestrum patrem feretis &

20 ונשאתם את־אביכם ובאתם : ועינכם אל־תחס

.illud vobis Ægypti terræ omnis bonum quia : vestra vasa super

על־כליכם כי־טוב כל־ארץ מצרים לכם הוא :

os juxta currus Joseph eis dedit Et .Israel filii sic fecerunt Et

21 ויעשו־כן בני ישראל ויתן להם יוסף עגלות על־פי

unicuique dedit ipsis Omnibus .viam ad escam eis dedit & :Parhoh

22 פרעה ויתן להם צדה לדרך : לכלם נתן לאיש

quinque & ,argenteos trecentos dedit Binjamin ipsi & ,vestium mutationes

חלפות שמלת ולבנימן נתן שלש מאות כסף וחמש

asinos decem ,hoc sicut misit suo patri Et .vestium mutationes

23 חלפת שמלת : ולאביו שלח כזאת עשרה חמרים

,panē &,frumentū ferentes asinas decē & ,Ægypti bono de ferentes

נשאים מטוב מצרים ועשר אתנת נשאת בר ולחם

.abierunt & ,suos fratres dimisit Et .viam ad suo patri escam &

24 ומזון לאביו לדרך : וישלח את־אחיו וילכו

,Ægypto ex ascēderunt Et .via in contendatis Ne : eos ad dixit Et

25 ויאמר אלהם אל־תרגזו בדרך : ויעלו ממצרים

nunciaverūt Et .suum patrem Jahacob ad Chenahan terrā in venerūt &

26 ויבאו ארץ כנען אל־יעקב אביהם : ויגדו

terrâ omni in dominans ipse quia & ,vivens Joseph Adhuc :dicendo ei

לו לאמר עוד יוסף חי וכי־הוא משל בכל־ארץ

.eis credebat non quia ,ej⁹ cor est debilitatū Et .Ægypti

מצרים ויפג לבו כי לא־האמין להם :

.eos ad fuerat locut⁹ quæ ,Joseph verba omnia eū ad sunt locuti Et

27 וידברו אליו את כל־דברי יוסף אשר דבר אלהם

;eum ferendum ad ,Joseph misit quos currus vidit Et

וירא את־העגלות אשר־שלח יוסף לשאת אתו

.eorum patris Iahacob spirit⁹ revixit &

ותחי רוח יעקב אביהם :

Versio VULG. LAT.

14 Cúmq; amplexat⁹ recidisset in collū Benjamin fratris sui, flevit: illo quoq; similiter flente super collū ej⁹. 15 Osculatúsq; est Joseph omnes fratres suos, & ploravit super singulos: post quæ ausi sūt loqui ad eū. 16 Auditúmq; est, & celebri sermone vulgatū in aula regis; Venerūt fratres Joseph: et gavis⁹ est Pharao, atq; omnis familia 17 ej⁹. Dixítq; ad Joseph ut imperaret fratrib⁹ suis; dicens, Onerátes juméta ite in terrā Chanaan. 18 Et tollite inde patrem vestrū et cognationé, & venite ad me: & ego dabo vobis omnia bona Ægypti, ut comedatis medullam 19 terræ. Præcipe etiam ut tollant plaustra de terra Ægypti, ad subvectionem parvulorum suorum ac conjugum: & dicito, Tollite patrem vestrum, & properate quantocyùs venientes. 20 Nec dimittatis quidquam de supellectili vestra: quia omnes opes Æ-21 gypti, vestræ erunt. Fecerúntque filii Israel, ut eis mandatum fuerat. Quibus dedit Joseph plaustra, secundū Pharaonis imperium: & cibaria 22 in itinere. Singulis quoq; proferri jussit binas stolas: Benjamin verò dedit trecentos argenteos cum quinque stolis 23 optimis: Tantumdē pecuniæ & vestiū mittens patri suo; addés & asinos decé, qui subveherent ex omnibus divitiis Ægypti: & totidem asinas, triticum in itinere panésque 24 portantes. Dimisit ergò fratres suos: & proficiscentibus 25 ait, Ne irascamini in via. Qui ascendentes ex Ægypto, venerunt in terram Chanaan ad 26 patrem suum Jacob. Et nuntiaverunt ei, dicentes, Joseph filius tuus vivit: & ipse dominatur in omni terra Ægypti. Quo audito Jacob, quasi de gravi somno evigilans, ta-27 mē nō credebat eis. Illi è cōtrà referebāt omné ordinem rei. Cúmq; vidisset plaustra, et universa quæ miserat, revixit spiritus ejus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

14 Καὶ ἐπιπεσὼν ἐπὶ τὸν τράχηλον Βενιαμὶν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτῷ· καὶ Βενιαμὶν ἔκλαυσεν ἐπὶ τῷ τραχήλῳ αὐτοῦ. 15 Καὶ καταφιλήσας πάντας τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτοῖς· καὶ μετὰ ταῦτα, ἐλά-16 λησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ πρὸς αὐτόν. Καὶ διεβοήθη ἡ φωνὴ εἰς τὸν οἶκον Φαραώ, λέγοντες, Ἥκασιν οἱ ἀδελφοὶ Ἰωσήφ· ἐχάρη 17 δὲ Φαραώ, καὶ ἡ θεραπεία αὐτοῦ. Εἶπε δὲ Φαραὼ πρὸς Ἰωσήφ, Εἶπον τοῖς ἀδελφοῖς σου, τοῦτο ποιήσατε· γεμίσατε τὰ (κ) φορεῖα ὑμῶν, καὶ ἀπέλθετε εἰς γῆν Χανα-18 άν. Καὶ (λ) ἀναλαβόντες τὸν πατέρα ὑμῶν, καὶ τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν, ἥκετε πρός με· καὶ δώσω ὑμῖν πάντων τῶν ἀγαθῶν Αἰγύ-19 πτου, καὶ φάγεσθε τὸν μυελὸν τῆς γῆς. Σὺ δὲ ἔντειλαι ταῦτα· λαβεῖν αὐτοῖς ἁμάξας ἐκ γῆς Αἰγύπτου τοῖς παιδίοις ὑμῶν, καὶ ταῖς (μ) γυναιξὶν ὑμῶν· καὶ ἀναλαβόν-20 τες τὸν πατέρα ὑμῶν, παραγίνεσθε. Καὶ μὴ φείσησθε τοῖς ὀφθαλμοῖς τῶν (ν) σκευῶν ὑμῶν· τὰ γὰρ πάντα ἀγαθὰ Αἰγύ-21 πτου ὑμῖν ἔσται. Ἐποίησαν δὲ οὕτως οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ· ἔδωκε δὲ Ἰωσὴφ αὐτοῖς ἁμάξας κατὰ τὰ εἰρημένα ὑπὸ Φαραὼ τοῦ βασιλέως· καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ἐπισιτισμὸν εἰς τὴν ὁδόν. 22 Καὶ πᾶσιν ἔδωκε δισσὰς στολάς· (ξ) τῷ δὲ Βενιαμὶν ἔδωκε τριακοσίους χρυσοῦς, καὶ 23 πέντε (ο) ἐξαλλασσούσας στολάς. Καὶ τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἀπέστειλε κατὰ τὰ αὐτά. καὶ δέκα ὄνους αἴροντας ἀπὸ πάντων τῶν ἀγαθῶν Αἰγύπτου, καὶ δέκα ἡμιόνους αἰρούσας ἄρτους 24 τῷ πατρὶ αὐτοῦ εἰς ὁδόν. Ἐξαπέστειλε δὲ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ· καὶ ἐπορεύθησαν. καὶ εἶπεν 25 αὐτοῖς, Μὴ ὀργίζεσθε ἐν τῇ ὁδῷ. Καὶ ἀνέβησαν ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ἦλθον εἰς γῆν Χαναὰν πρὸς Ἰακὼβ τὸν πατέρα αὐτῶν. 26 Καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῷ, λέγοντες, Ὅτι ὁ υἱός σου Ἰωσὴφ ζῇ, καὶ (π) αὐτὸς ἄρχει (ρ) πάσης γῆς Αἰγύπτου. καὶ (σ) ἐξέστη τῇ διανοίᾳ Ἰακώβ· οὐ γὰρ ἐπίστευσεν αὐτοῖς. 27 Ἐλάλησαν δὲ αὐτῷ πάντα τὰ ῥηθέντα ὑπὸ Ἰωσήφ, ὅσα εἶπεν αὐτοῖς. ἰδὼν δὲ τὰς ἁμάξας, ἃς ἀπέστειλεν Ἰωσήφ, ὥστε ἀναλαβεῖν αὐτόν, ἀνεζωπύρησε τὸ πνεῦμα Ἰακὼβ τοῦ πατρὸς αὐτῶν.

14 Et procidens super collum Benjamin fratris sui, flevit super eo. Et Benjamin flevit super collo 15 illius. Et osculatus omnes fratres suos, flevit super eis. Et post hæc locuti sunt fratres ejus 16 ad eum. Et divulgata est vox in domo Pharaonis, dicentes, Venerunt fratres Joseph. Gavisus est 17 autem Pharao, et familia ejus. Dixit autem Pharao ad Joseph, Dic fratrib⁹ tuis, Hoc facite: onerate (d) vehicula vestra, et abite 18 in terram Chanaan. Et assumentes patrem vestrum, & substantiam vestram, venite ad me: & dabo vobis de omnibus bonis Ægypti: & comedetis medullam 19 terræ. Tu autem præcipe hæc: sumere ipsis de terra Ægypti plaustra parvulis vestris, & uxoribus vestris: & assumentes pa-20 trem vestrum, advenite. Et non parcatis oculis de (e) vasis vestris: omnia enim bona Ægypti 21 vobis erunt. Fecerunt autem sic filii Israel. Dedit autem Joseph eis plaustra secundùm ea quæ dicta fuerant à Pharaone rege: et dedit illis cibaria in viam. 22 Et omnibus dedit binas stolas: ipsi autem Benjamin dedit trecentos aureos, & quinque (f) 23 eximias stolas. Et patri suo misit juxta (g) eadem, & decem asinos ferentes de omnibus bonis Ægypti, & decē mulas ferentes 24 panes patri suo in viam. Dimisit autem fratres suos, & iverunt: & dixit eis, Ne irascamini in 25 via. Et ascenderunt de Ægypto, & venerunt in terram Cha-26 naan ad Jacob patrem suum. Et nunciaverunt ei, dicentes, Quia filius tuus Joseph vivit, & ipse est princeps universæ terræ Ægypti. Et obstupuit mente Jacob: non enim credidit eis. 27 Locuti sunt autem ei omnia, quæ dicta fuerant à Joseph, quæcumque dixit eis. Videns autem plaustra, quæ miserat Joseph, ut assumerent eum; revixit spiritus Jacob patris eorum.

MS. A. (κ) ποεῖα (λ) παραλαβόντες (μ) γυναιξὶν· καὶ (ν) σκευῶν· τὰ (ξ) καὶ τῷ Βενιαμεὶν (ο) ἀλλασσούσας (π) οὗτος (ρ) πάσης τῆς γῆς (σ) ἐξέστη ἡ διάνοια

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14 ܘܢܦܠ ܥܠ ܨܘܪܗ ܕܒܢܝܡܝܢ ܐܚܘܗܝ. ܘܒܟܐ. ܘܒܢܝܡܝܢ ܒܟܐ ܥܠ ܨܘܪܗ. 15 *ܘܢܫܩ ܠܟܠܗܘܢ ܐܚܘܗܝ ܘܒܟܐ ܥܠܝܗܘܢ. ܘܒܬܪܟܢ ܡܠܠܘ ܥܡܗ ܐܚܘܗܝ. 16 *ܘܐܫܬܡܥ ܩܠܐ ܒܒܝܬ ܦܪܥܘܢ ܕܐܡܪܝܢ. ܕܐܬܘ ܐܚܘܗܝ ܕܝܘܣܦ. ܘܫܦܪܬ ܡܠܬܐ ܒܥܝܢܝ ܦܪܥܘܢ ܘܒܥܝܢܝ ܥܒܕܘܗܝ. 17 *ܘܐܡܪ ܦܪܥܘܢ ܠܝܘܣܦ. ܐܡܪ ܠܐܚܝܟ. ܗܕܐ ܥܒܕܘ. ܛܥܘܢܘ ܒܥܝܪܟܘܢ ܥܒܘܪܐ. ܘܙܠܘ ܥܘܠܘ ܠܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ. 18 *ܘܕܒܪܘ ܠܐܒܘܟܘܢ ܘܠܒܢܝ ܒܬܝܟܘܢ. ܘܐܬܘ ܠܘܬܝ. ܘܐܬܠ ܠܟܘܢ ܦܘܢܩܐ ܕܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܐܟܘܠܘ ܫܘܡܢܗ ܕܐܪܥܐ. 19 *ܘܐܢܬ ܡܫܠܛ ܐܢܬ. ܐܡܪ ܠܐܚܝܟ. ܗܕܐ ܥܒܕܘ. ܕܒܪܘ ܠܟܘܢ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ ܥܓܠܬܐ ܠܢܫܝܟܘܢ ܘܠܡܐܢܝܟܘܢ. ܘܫܩܘܠܘ ܠܐܒܘܟܘܢ ܘܬܘ. 20 *ܘܥܝܢܝܟܘܢ ܠܐ ܬܚܘܣ ܥܠ ܡܐܢܝܟܘܢ. ܡܛܠ ܕܦܘܢܩܐ ܕܟܠܗ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ ܕܝܠܟܘܢ ܗܘ. 21 *ܘܥܒܕܘ ܗܟܢܐ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ ܝܘܣܦ ܥܓܠܬܐ ܐܝܟ ܦܘܡܗ ܕܦܪܥܘܢ. ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ ܙܘܕܐ ܠܐܘܪܚܐ ܠܟܠܗܘܢ. 22 *ܘܝܗܒ ܠܟܠ ܚܕ ܙܘܓܐ ܕܢܚܬܐ. ܘܠܒܢܝܡܝܢ ܝܗܒ ܬܠܬܡܐܐ ܕܟܣܦܐ. ܘܚܡܫܐ ܙܘܓܝܢ ܕܢܚܬܐ. 23 *ܘܠܐܒܘܗܝ ܫܕܪ ܐܟܘܬ ܗܕܐ. ܘܥܣܪܐ ܚܡܪܐ ܫܩܝܠܝܢ ܡܢ ܛܒܬܗ ܕܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܥܣܪ ܐܬܢܐ ܫܩܝܠܢ ܥܒܘܪܐ ܘܚܡܪܐ ܘܙܘܕܐ ܠܐܘܪܚܐ. 24 *ܘܫܪܐ ܠܐܚܘܗܝ ܘܐܙܠܘ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܬܬܚܪܘܢ ܒܐܘܪܚܐ. 25 *ܘܣܠܩܘ ܡܢ ܡܨܪܝܢ. ܘܐܬܘ ܠܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ ܠܘܬ ܝܥܩܘܒ ܐܒܘܗܘܢ. 26 *ܘܚܘܝܘܗܝ ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܕܥܕܟܝܠ ܝܘܣܦ ܚܝ. ܘܗܘܝܘ ܫܠܝܛ ܒܟܠܗ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܐܬܦܫܪ ܒܠܒܗ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܗܝܡܢ ܐܢܘܢ. 27 *ܘܡܠܠܘ ܥܡܗ ܟܠ ܡܠܐ ܕܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܘܣܦ. ܘܚܙܐ ܝܥܩܘܒ ܥܓܠܬܐ ܕܫܕܪ ܝܘܣܦ ܠܡܫܩܠܗ. ܘܐܬܢܝܚܬ ܪܘܚܗ ܕܝܥܩܘܒ ܐܒܘܗܘܢ.

14 Et proruens in collum Benjamen fratris sui, flevit: & Benjamen flevit super collum ejus. 15 Et osculatus est omnes fratres suos, ac flevit super eos: ac tum alloquuti sunt eum fratres 16 ejus. Et vox audita est in domo Pharaonis, dicentium; Venerunt fratres Joseph: & placuit sermo in oculis Pharaonis, & in ocu-17 lis servorum ejus. Dixítque Pharaon ad Joseph, Dic fratribus tuis, Sic facite: onerate jumenta vestra frumento, & ite, pervehite 18 ad terram Chanaan. Et tollite patrem vestrum, & domesticos vestros, & adducite ad me, dabóque vobis delitias terræ Ægypti, & 19 comedite pinguedinem terræ. Et tu quidem en potestatem habes: dic fratribus tuis, Sic facite: ducite vobis de terra Ægypti plaustra pro mulieribus vestris, & supellectili vestrâ, & advehite patrem vestrum, 20 & venite. Et oculi vestri ne parcant instrumentis vestris, quia optimum totius 21 terræ Ægypti vestrum est. Fecerunt autem sic filii Israel: & dedit eis Joseph plaustra juxta verbum oris Pharaonis, dedítque eis 22 viaticum pro itinere omnibus. Dedit etiam cuilibet par vestium: ipsi verò Benjamen dedit trecentos argenteos, & quinque paria 23 vestium. Patri autem suo misit eodem modo, & insuper decem asinos onustos optimis quibusque terræ Ægypti, & decem asinas onustas frumento & vino, & viaticum pro 24 itinere. Et dimisit eos, & abiêre: dixítque eis, Ne contendatis in via. Ascenderunt ergò ex Ægypto, & venerunt in terram Cha-25 naan ad Jacob patrem suum. Et nuntiârunt ei, dicentes; Adhuc Joseph vivit, ipséque dominatur in tota terra Ægypti. Ipse verò neglexit in corde suo, quia non credi-26 dit eis. Et retulerunt ei omnia verba quæ dixerat eis Joseph: cernensque Jacob plaustra quæ miserat Joseph ad vehendum eum, quievit spiritus Jacob patris eorum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

14 ונפל על־צוארי בנימין אחוהי ובכא 15 ובנימין בכא על־צוארה : ונשק לכל־אחוהי ובכא עליהון ובתר־כן מלילו אחוהי עמיה : 16 וקלא אשתמע בית פרעה למימר אתו אחי יוסף ושפר בעיני פרעה ובעיני עבדוהי : 17 ואמר פרעה ליוסף אמר לאחך דא עבידו טענו ית־בעירכון ואזילו אובילו לארעא דכנען : 18 ודברו ית־אבוכון וית־אנש בתיכון ואתו לותי ואתן לכון ית־טוב ארעא דמצרים ותיכלון ית־טובא דארעא : 19 ואת מפקד דא עבידו סבו לכון מארעא דמצרים עגלן לטפליכון ולנשיכון ותטלון ית־אבוכון ותיתון : 20 ועינכון לא־תחוס על־מניכון ארי טוב כל־ארעא דמצרים דילכון הוא : 21 ועבדו־כן בני ישראל ויהב להון יוסף עגלן על־מימרא דפרעה ויהב להון זודין לאורחא : 22 לכולהון יהב לגבר אצטלון דלבושין ולבנימין יהב תלת־מאה סלעין דכסף וחמשא אצטלון דלבושין : 23 ולאבוהי שלח כדין עסרא חמרין טעינין מטוב מצרים ועסר אתנן טעינן עבור ולחים וזודין לאבוהי לאורחא : 24 ושלח ית־אחוהי ואזלו ואמר להון לא תתנצון באורחא : 25 וסליקו ממצרים ואתו לארעא דכנען לות־יעקב אבוהון : 26 וחויאו ליה למימר עוד כען־יוסף קים וארי־הוא שליט בכל־ארעא דמצרים והוו־מליא פינן על־לביה ארי לא־הימין להון : 27 ומלילו עמיה ית־כל־פתגמי יוסף די־מלל עמהון וחזא ית־עגלתא דשלח יוסף למטל יתיה ושרת רוח קודשא על־יעקב אבוהון :

14 Et ruit sup cervicé Benjamin fratris sui, & flevit: Benjamin 15 quoq; flevit sup cervicé ej⁹. Et osculat⁹ est oēs fratres suos, & flevit sup eos: & postea locuti sunt fratres ejus cum eo. 16 Et rumor audit⁹ est in domo Pharaonis, dicendo; Venerunt fratres Joseph: et placuit in oculis Pharaonis, & in oculis 17 servorū ejus. Dixitq; Pharao ad Joseph; Dic fratribus tuis, Hoc facite: onerate jumenta vestra; et ite & afferte in ter-18 ram Chanaā. Et tollite patré vestrū, & homines dom⁹ vestræ, & venite ad me: & dabo vobis optimā terrā Ægypti; et 19 comedetis bona terræ. Tu autem præcipe eis, Hoc facite: tollite vobis de terrā Ægypti curr⁹, familiæ vestræ et uxoribus vestris; et tollite patré ve-20 strū, & venite. Et ocul⁹ vester non parcat supellectili vestræ: quoniā optima toti⁹ terræ Æ-21 gypti, vestra erunt. Feceruntq; ita filii Israel; et dedit eis Joseph plaustra, secundū præceptū Pharaonis: et dedit eis ci-22 baria in viā. Unicuiq; omniū dedit stolas, ut induerentur: Benjamin quoq; dedit trecétos siclos argenteos, & quinq; 23 stolas indumenti. Patri quoq; suo similiter misit, decem asinos oneratos bonis Ægypti: et decem asinas portantes frumentum, et panes et cibaria 24 patri suo, in viā. Et misit fratres suos, et abierunt: et dixit 25 eis; Non contédatis in viâ. Et ascendérunt de Ægypto: et venerunt in terram Chanaā, 26 ad Jacob patré suū. Et narraverunt ei, dicentes, Adhuc Joseph vivit; et quòd dominatur in universâ terrâ Ægypti: Et erant verba hæc vacillantia in corde suo; quoniam 27 non credebat eis. Et locuti sunt cum eo omnia verba Joseph, quæ locutus fuerat cum eis: & vidit plaustra quæ miserat Joseph, ut portarent eum: & requievit Spiritus sanctus super Jacob patrem suum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VERSIO SAMARITANA.

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

14 Tum cecidit super collum Benjamin fratris sui, & flevit; flevit quoque Benjamin super collum ejus. 15 Et osculatus est omnes fratres suos, & flevit super eos, & posteà allocuti sunt eum fratres ejus. 16 Vox autem audita est in domo Pharaonis, dicens; Venerunt fratres Josephi: & placuit oculis Pharaonis, & oculis servorū 17 ejus. Dixitque Pharao Josepho, Dicito fratribus tuis; Hoc facite, (e) Onerate jumenta vestra, & abite, atq; ingredimini terram Chanaan. 18 Et assumite patrem vestrum, & domos vestras, & venite ad me, & dabo vobis optimum terræ Ægypti, & comedetis (f) pinguedinem terræ. 19 Præcipito quoque, Hoc facite, Assumite vobis de terra Ægypti currus pro parvulis vestris, & uxoribus vestris, assumetis etiā patrem vestrū, 20 & venietis. Nec oculus vester parcat supellectili vestræ, nam optimum terræ Æ-21 gypti vestrum erit. Sic autem fecerunt filii Israel, deditque eis Joseph currus juxta mandatum Pharaonis, dedit quoque eis (g) [illegible] cibum 22 pro itinere. Singulis omnibus dedit mutatorias vestes, Benjamin verò dedit trecentos argenteos, & quinque muta-23 torias vestes. Patri suo quoque similiter misit; decem asinos ferentes de bonis terræ Ægypti, & decem asinas ferentes frumentum, & panem, & 24 escas patri suo in viam. Et dimisit fratres suos, & abierunt, dixitque illis, Ne ira-25 scamini in via. Post hæc ascenderunt ex Ægypto, & venerunt in terram Chanaan 26 ad Iacobum patrem suum. Narraveruntque illi, dicentes; Adhuc vivit Iosephus, & ipse dominatur omni terræ Ægypti: Tunc (h) defecit cor ejus, non enim credebat illis. 27 Retuleruntque illi omnia verba Iosephi quæ dixerat illis: vidensque currus quos miserat Iosephus ad vehendum ipsum, revixit spiritus Iacobi patris eorum.

VER. SAM. (e) Asportate annonam vestrā, (f) liquorem terræ. (g) dona (h) abreptū est

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 * ثم انكب على عنق بنيامين اخيه فبكا * وبنيامين بكا ايضا على عنقه * وقبل سائر اخوته

15 وبكي معهم * وبعد ذلك كلموه * وارتفع الصوت الي فرعون * وقيل له جاء اخوة يوسف فحسن

16 ذلك عنده وعند جميع قواده * ثم قال فرعون ليوسف قل لاخوتك اصنعوا خلة اوسقوا دوابكم

17 وامضوا وردوها الي بلد كنعان * احملوا اباكم وآلكم وصيروهم الي * اعطيكم خير

18 بلد مصر * وكلوا اجود ما فيها * وانت مامور ان تقول لهم اصنعوا خلة * خذوا لكم من

19 بلد مصر عجلا لاطفالكم ونسائكم * واحملوا اباكم وتعالوا * وعيونكم لا تشفق علي

20 آنيتكم * ان خير جميع بلد مصر هو لكم * فصنعوا كذاك بنو اسرائيل * واعطاهم يوسف

21 عجلا بامر فرعون وزادا للطريق * واعطي لكل رجل منهم خلعة * واعطي بنيامين ثلث مية

22 درهم وخمس خلعات * وبعث لابيه بعشر حمير محملة من خير مصر * وبعشر اتن محملة برا وطعاما

23 وغذاء لابيه للطريق * ثم بعث باخوته وقال لهم لا تزاجروا في الطريق * وصعدوا من مصر

24 25 وجاوا الي بلد كنعان الي يعقوب ابيهم * فاخبروه وقالوا بعد يوسف باق * وايضا هو سلطان

26 على جميع بلد مصر * فتشكك قلبه ولم يثق بهم * ثم كلموه بجميع كلام يوسف الذي كلمهم

27 * وراي العجلات التي بعث لتحمله * فعاشت روح يعقوب ابيهم *

14 Deinde cecidit super collum Beniamin fratris sui, & flevit, & Beniamin flevit etiam super collum ejus. 15 Et osculatus est omnes fratres suos, & flevit cum eis. Et posteà allocuti sunt eum. 16 Et delata est vox ad Pharaonem, et dictum est ei; Venerunt fratres Joseph. Placuit autem id illi, & universis ducibus ejus. 17 Et dixit Pharaon ad Joseph, Dic fratribus tuis; Facite rem unam, onerate jumenta vestra, & abite, & reducite ea in terram Chanaan. 18 Imponite plaustris patrem vestrum, & familiam vestram, & perducite eos ad me, & tribuam vobis suavitatem regionis Ægypti, & comedetis quod optimum est in ea. 19 Et tibi quidem jubetur ut dicas eis, Facite rem unam, Accipite vobis de regione Ægypti plaustra pro parvulis vestris, et mulieribus vestris: & imponite patrem vestrum, & venite. 20 Et oculi vestri nè miseratione moveantur de utensilibus vestris; quoniam suavitas regionis Ægypti, vestra est. 21 Fecerunt igitur sic filii Israel: deditque eis Ioseph plaustra de mandato Pharaonis, & viaticum pro itinere. 22 Et dedit cuilibet viro ex ipsis vestem pretiosam: deditque Benjamino trecentas drachmas, et quinque vestes pretiosas. 23 Et misit patri suo decē asinos onustos optimis quibusque rebus Ægypti, et decem asinas onustas frumento, & cibo, atque alimento, patri suo pro itinere. 24 Deinde misit fratres suos, & ait illis; Ne rixemini in via. 25 Et ascenderunt ex Ægypto, veneruntq; in regionem Chanaan ad Iacobum patrem suum. 26 Et nuntiaverunt ei, ac dixerunt; Adhuc Ioseph superstes est: quinetiam est præpositus universæ regioni Ægypti: hæsitavit autē cor ejus, nec fidem præbuit eis. 27 Præterea narraverunt ei omnes sermones Iosephi quos locutus fuerat ad eos, viditq; currus quos miserat ad vehendum illum: quapropter revixit spiritus Iacob patris eorum.

ספר בראשית : מו

,ibo : vivent me' fili' Joseph Adhuc .Multum : Israel dixit Et
28 וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל רַב עוֹד־יוֹסֵף בְּנִי חָי אֵלְכָה
.moriar antequã ,eũ videbo &
וְאֶרְאֶנּוּ בְּטֶרֶם אָמוּת׃

CAP. XLVI. מו

,Beersebah in venit & , ei quæ omnia & ,Israel est profect' Et
1 וַיִּסַּע יִשְׂרָאֵל וְכָל־אֲשֶׁר־לוֹ וַיָּבֹא בְּאֵרָה שָּׁבַע
dixit Et .Ischac sui patris Deo sacrificia sacrificavit Et
2 וַיִּזְבַּח זְבָחִים לֵאלֹהֵי אָבִיו יִצְחָק׃ וַיֹּאמֶר
.Jahacob ,Jahacob :ait & ,noctis visionibus in Israel ad Deus
אֱלֹהִים לְיִשְׂרָאֵל בְּמַרְאֹת הַלַּיְלָה וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב יַעֲקֹב
timeas Ne .tui patris Deus ,Deus Ego ;dixit Et .ego Ecce:dixit Et
3 וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי׃ וַיֹּאמֶר אָנֹכִי הָאֵל אֱלֹהֵי אָבִיךָ אַל־תִּירָא
.ibi te ponam magnam gentẽ in quia ;Ægyptum in descendendo à
מֵרְדָה מִצְרַיְמָה כִּי־לְגוֹי גָּדוֹל אֲשִׂימְךָ שָׁם׃
etiam,te faciã ascẽdere ego & ,Ægyptũ in tecum descendam Ego
4 אָנֹכִי אֵרֵד עִמְּךָ מִצְרַיְמָה וְאָנֹכִי אַעַלְךָ גַם־
.tuos oculos super suam manum ponet Joseph & : ascendendo
עָלֹה וְיוֹסֵף יָשִׁית יָדוֹ עַל־עֵינֶיךָ׃
Israel filii tulerunt Et .Beersebah de Jahacob surrexit Et
5 וַיָּקָם יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיִּשְׂאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־
,plaustris in suas uxores & ,suos parvulos & ,suum patrem Jahacob
יַעֲקֹב אֲבִיהֶם וְאֶת־טַפָּם וְאֶת־נְשֵׁיהֶם בָּעֲגָלוֹת
,suum pecus ceperunt Et .eum ferendum ad Parhoh misit quæ
6 אֲשֶׁר־שָׁלַח פַּרְעֹה לָשֵׂאת אֹתוֹ׃ וַיִּקְחוּ אֶת־מִקְנֵיהֶם
venerunt & ,Chenahan terrâ in acquisierant quam ,suam acquisitionem &
וְאֶת־רְכוּשָׁם אֲשֶׁר רָכְשׁוּ בְּאֶרֶץ כְּנַעַן וַיָּבֹאוּ
ej' filiorũ filii &,ej' Filii.eo cũ ej' semen omne & ,Jahacob ;Ægyptum in
7 מִצְרָיְמָה יַעֲקֹב וְכָל־זַרְעוֹ אִתּוֹ׃ בָּנָיו וּבְנֵי בָנָיו
secum adduxit,suũ semen omne &,ej' filiorum filiæ & ,ej' Filiæ .eo cum
אִתּוֹ בְּנֹתָיו וּבְנוֹת בָּנָיו וְכָל־זַרְעוֹ הֵבִיא אִתּוֹ
sunt ingressi qui ,Israel filiorum nomina hæc Et .Ægyptum in
8 מִצְרָיְמָה׃ וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים
.Reuben ,Jahacob Primogenit'.ej' filii & , Jahacob ,Ægyptũ in
מִצְרַיְמָה יַעֲקֹב וּבָנָיו בְּכֹר יַעֲקֹב רְאוּבֵן׃
.Charmi &,Chesron & ,Pallu & ,Chanoch : Reuben filii Et
9 וּבְנֵי רְאוּבֵן חֲנוֹךְ וּפַלּוּא וְחֶצְרֹן וְכַרְמִי׃
,Sochar &,Jachin & ,Ohad & ,Jamin & , Iemuel ; Simhon filii Et
10 וּבְנֵי שִׁמְעוֹן יְמוּאֵל וְיָמִין וְאֹהַד וְיָכִין וְצֹחַר
,Chehath ,Gherson ; Levi filii Et .Chenahanitidis filius Saul &
11 וְשָׁאוּל בֶּן־הַכְּנַעֲנִית׃ וּבְנֵי לֵוִי גֵּרְשׁוֹן קְהָת
:Zerach & ,Peres &,Selah & ,Onan &,Her ,Jehudah filii Et .Merari &
12 וּמְרָרִי׃ וּבְנֵי יְהוּדָה עֵר וְאוֹנָן וְשֵׁלָה וָפֶרֶץ וָזָרַח
; Peres filii fuerunt Et .Chenahan terrâ in Onan & ,Her est mortu' Et
וַיָּמָת עֵר וְאוֹנָן בְּאֶרֶץ כְּנַעַן וַיִּהְיוּ בְנֵי־פֶרֶץ
,Iob &,Puvah & , Tolah ; Issachar filii Et .Chamul & ,Chesron
13 חֶצְרֹן וְחָמוּל׃ וּבְנֵי יִשָּׂשכָר תּוֹלָע וּפֻוָּה וְיוֹב
.Iachleel & , Elon & , Zered ; Zebulun filii Et .Simron &
14 וְשִׁמְרֹן׃ וּבְנֵי זְבֻלוּן סֶרֶד וְאֵלוֹן וְיַחְלְאֵל׃

Versio VULG. LAT.

28 Et ait, Sufficit mihi si adhuc Joseph filius meus vivit: vadam, & videbo illum antequam moriar.

CAP. XLVI.

1 Profectúsque Israel cum omnib', quæ habebat, venit ad Puteum juramenti: & mactatis ibi victimis Deo patris 2 sui Isaac, Audivit eum per visionem noctis vocantem se, & dicentem sibi; Jacob, Jacob. Cui respondit, Ecce ad- 3 sum. Ait illi Deus, Ego sum fortissimus Deus patris tui: noli timere, descende in Ægyptum, quia in gentem magnam faciam te ibi. 4 Ego descendam tecum illuc; & ego inde adducam te revertentẽ: Joseph quoque ponet manus 5 suas super oculos tuos. Surrexit autem Jacob à Puteo juramenti: tulerúntq; eũ filii cum parvulis & uxoribus suis in plaustris, quæ miserat Pharao, 6 ad portandũ senem, Et omnia quæ possederat in terra Chanaan: venítq; in Ægyptum 7 cum omni semine suo; Filii ejus, & nepotes, filiæ, & cun- 8 cta simul progenies. Hæc sunt autem nomina filiorũ Israel, qui ingressi sunt in Ægyptũ, ipse cum liberis suis. Primo- 9 genitus, Ruben. Filii Ruben; Henoch, & Phallu, et Hesron, 10 & Charmi. Filii Simeon; Jamuel, & Jamin, & Ahod, & Jachin, & Sohar, & Saul, fi- 11 lius Chanaanitidis. Filii Levi; Gerson, & Caath, & Merari. 12 Filii Juda; Her, & Onan, & Sela, & Phares, & Zara: mortui sunt autem Her & Onan in terra Chanaan. Natíque sunt filii Phares; Hesron, & 13 Hamul. Filii Issachar; Thola, et Phua, & Job, & Semron. 14 Filii Zabulon; Sared, & Elon, & Jahelel.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

28 Εἶπε δὲ Ἰσραὴλ, Μέγα μοι ἐστὶν, εἰ ἔτι (τ) Ἰωσὴφ ὁ υἱός μου ζῇ. πορευθεὶς, ὄψομαι αὐτὸν πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν με.

MS.A. (τ) ὁ υἱός μου Ἰωσὴφ ζῇ.

ΚΕΦ. μϛʹ.

1 Ἀπάρας δὲ Ἰσραὴλ, αὐτὸς καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ, (α) ἦλθεν ἐπὶ τὸ φρέαρ τοῦ ὅρκου· καὶ (β) ἔθυσε θυσίαν τῷ Θεῷ τοῦ πατρὸς 2 αὐτοῦ Ἰσαάκ. Εἶπε δὲ ὁ (γ) Θεὸς τῷ Ἰσραὴλ ἐν ὁράματι τῆς νυκτὸς, (δ) εἰπὼν, Ἰακὼβ, 3 Ἰακώβ. ὁ δὲ εἶπε, Τί ἐστιν; Ὁ δὲ λέγει αὐτῷ, Ἐγώ εἰμι ὁ Θεὸς τῶν πατέρων σου. μὴ φοβοῦ καταβῆναι εἰς Αἴγυπτον· εἰς γὰρ ἔθνος μέγα ποιήσω σε ἐκεῖ. 4 Καὶ ἐγὼ καταβήσομαι μετὰ σοῦ εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐγὼ ἀναβιβάσω σε εἰς τέλος· καὶ Ἰωσὴφ ἐπιβαλεῖ τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ 5 τοὺς ὀφθαλμούς σου. Ἀνέστη δὲ Ἰακὼβ ἀπὸ τοῦ φρέατος τοῦ ὅρκου. καὶ ἀνέλαβον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸν πατέρα αὐτῶν, καὶ τὴν ἀποσκευὴν, καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν ἐπὶ τὰς ἁμάξας, ἃς ἀπέστειλεν Ἰωσὴφ ἆραι αὐ- 6 τόν. Καὶ ἀναλαβόντες τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν, καὶ πᾶσαν τὴν κτῆσιν, ἣν ἐκτήσαντο (ε) ἐν γῇ Χαναὰν, εἰσῆλθον εἰς Αἴγυπτον Ἰακὼβ, καὶ πᾶν τὸ σπέρμα αὐτοῦ μετ' αὐ- 7 τοῦ. Υἱοὶ, (ζ) καὶ υἱοὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ· θυγατέρες, καὶ θυγατέρες (η) τῶν θυγατέρων αὐτοῦ· καὶ πᾶν τὸ σπέρμα αὐ- 8 τοῦ ἤγαγεν εἰς Αἴγυπτον. Ταῦτα δὲ τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ τῶν εἰσελθόντων εἰς (θ) Αἴγυπτον ἅμα Ἰακὼβ τῷ πατρὶ αὐτῶν. Ἰακὼβ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ. πρωτό- 9 τοκος Ἰακὼβ, Ῥουβήν. Υἱοὶ δὲ Ῥουβήν· Ἐνὼχ, καὶ (ι) Φαλλοὺς, Ἀσρὼν, καὶ 10 Χαρμί. Υἱοὶ δὲ Συμεών· Ἰεμουὴλ, καὶ Ἰαμεὶν, καὶ Ἀὼδ, καὶ Ἀχεὶν, καὶ Σαὰρ, 11 καὶ (κ) Σαοὺλ υἱὸς τῆς Χαναννίτιδος. Υἱοὶ δὲ Λευί· Γηρσὼν, (λ) Καὰθ, καὶ Μεραρί. 12 Υἱοὶ δὲ Ἰούδα· Ἢρ, καὶ Αὐνὰν, καὶ Σηλὼμ, καὶ Φαρὲς, καὶ Ζαρά· ἀπέθανε δὲ Ἢρ καὶ Αὐνὰν ἐν γῇ Χαναάν. Ἐγένοντο δὲ υἱοὶ Φαρὲς 13 (μ) Ἐσρὼν, καὶ Ἰεμουήλ. Υἱοὶ δὲ Ἰσσάχαρ· Θωλὰ, καὶ Φουὰ, καὶ (ν) Ἀσοὺμ, καὶ Σαμ- 14 βράν. Υἱοὶ δὲ Ζαβουλών· Σερὲδ, καὶ (ξ) Ἀλλὼν, καὶ Ἀχοήλ.

Dixit autem Israel, Magnum mihi est, si adhuc Joseph filius meus vivit: profectus videbo eum, priusquàm moriar. 28

CAP. XLVI.

Promovens (a) autem Israel, ipse & omnia quæ ejus, venit ad puteum juramenti: immolavitque hostiam Deo patris 1 sui Isaac. Dixit autem Deus ad 2 Israel in visione noctis, dicens, Jacob, Jacob. At ille dixit, Quid est? Ille verò dixit ei, 3 Ego sum Deus patrum tuorum: Noli timere descendere in Ægyptum: In gentem enim magnam faciam te ibi. Et ego descen- 4 dam tecum in Ægyptum: et ego (b) ascendere te faciam in finem: & Joseph imponet manus suas super oculos tuos. Surre- 5 xit autem Jacob à puteo juramenti: et assumpserunt filii Israel patrem suum, & apparatum, & uxores suas super plaustra, quæ miserat Ioseph ad tollendum eum. Et assumentes substantiam 6 suam, & omnem possessionem, quam possederant in terra Chanaan, ingressi sunt in Ægyptum, Iacob, & omne semen ejus cum eo. Filii, et filii filiorum ejus cum 7 eo; filiæ, et filiæ filiarum ejus: & omne semen suum duxit in Ægyptum. Hæc autem nomina 8 filiorum Israel, qui intraverunt in Ægyptum simul cum Iacob patre suo. Iacob, & filii ejus. Primogenitus Iacob, Ruben. Filii autem Ruben; Enoch, & 9 Phallos, Asron, & Charmi. Filii autem Symeon; Iemuel, & 10 Iamin, & Aod, & Achin, & Saar, & Saul, filius Chananitidis. Filii autem Levi; Gerson, Cath, & Merari. Filii autem 11 Iuda; Er, & Aynan, & Selom, & Phares, & Zara. Mortuus 12 est autem Er & Aynan in terra Chanaan. Nati sunt autem filii Phares; Esron, & Iemuel. Filii 13 autem Issachar; Thola, & Phua, & Asum, & Sambran. Filii 14 autem Zabulon; Sered, & Allon, & Achoel.

MS. A. (α) ἦλθον (β) ἔθυσεν ἐκεῖ θυσίαν (γ) Θεὸς Ἰσραὴλ (δ) εἴπας, (ε) ἐκ γῆς Χαναὰν, καὶ εἰσῆλθεν Ἰακὼβ εἰς Αἴγυπτον, καὶ πᾶν (ζ) καὶ οἱ υἱοὶ (η) τῶν υἱῶν αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ καὶ πᾶν (θ) Αἴγυπτον. Ἰακὼβ καὶ (ι) Φαλλοὺλ, (κ) Σαμουὴλ (λ) Καὰθ, καὶ Μεραρεί. (μ) Ἀσρὼν, (ν) Ἰασούφ, καὶ Ζαμβράμ. (ξ) Ἀσρὼν, καὶ Ἀλοήλ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

27 *ܘܐܡܪ. ܪܒܐ ܗܝ ܠܘܬܝ ܗܕܐ ܕܥܕܡܐ ܠܗܫܐ ܝܘܣܦ ܒܪܝ ܚܝ. ܐܙܠ ܐܚܙܝܘܗܝ ܥܕܠܐ ܐܡܘܬ.
. ܩܦܠܐܘܢ . ܡܘ .
1 *ܘܫܩܠ ܐܝܣܪܝܠ ܗܘ ܘܟܠ ܕܐܝܬ ܠܗ. ܘܐܬܐ ܠܒܐܪܫܒܥ. ܘܕܒܚ ܕܒܚܬܐ ܠܐܠܗܐ
2 ܕܐܒܘܗܝ ܐܝܣܚܩ. *ܘܐܡܪ ܐܠܗܐ ܠܐܝܣܪܝܠ ܒܚܙܘܐ ܕܠܠܝܐ. ܘܐܡܪ. ܝܥܩܘܒ ܝܥܩܘܒ.
3 ܘܐܡܪ. ܗܐ ܐܢܐ. *ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܐ ܐܢܐ ܐܠܗܐ ܐܠܗܗ ܕܐܒܘܟ. ܠܐ ܬܕܚܠ ܠܡܚܬ ܠܡܨܪܝܢ.
4 ܡܛܠ ܕܠܥܡܐ ܪܒܐ ܐܥܒܕܟ ܬܡܢ. *ܐܢܐ ܐܚܘܬ ܥܡܟ. ܘܐܢܐ ܐܣܩܟ. ܘܝܘܣܦ ܢܣܝܡ
5 ܐܝܕܘܗܝ ܥܠ ܥܝܢܝܟ. *ܘܩܡ ܝܥܩܘܒ ܡܢ ܒܐܪܫܒܥ. ܘܫܩܠܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܠܝܥܩܘܒ
6 ܐܒܘܗܘܢ ܘܠܡܐܢܝܗܘܢ ܘܠܢܫܝܗܘܢ. ܒܥܓܠܬܐ ܕܫܕܪ ܦܪܥܘܢ ܠܡܫܩܠܗ. *ܘܕܒܪܘ
ܒܥܝܪܗܘܢ ܘܩܢܝܢܗܘܢ. ܕܩܢܘ ܒܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ. ܘܐܬܘ ܠܡܨܪܝܢ. ܝܥܩܘܒ ܘܟܠܗ ܙܪܥܗ
7 ܥܡܗ. *ܒܢܘܗܝ ܘܒܢܝ ܒܢܘܗܝ ܥܡܗ. ܒܢܬܗ ܘܒܢܬ ܒܢܘܗܝ. ܘܟܠܗ ܙܪܥܗ ܐܝܬܝ
8 ܥܡܗ ܠܡܨܪܝܢ. *ܘܗܠܝܢ ܫܡܗܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܕܥܠܘ ܠܡܨܪܝܢ. ܝܥܩܘܒ
9 ܘܒܢܘܗܝ. ܒܘܟܪܗ ܕܝܥܩܘܒ ܪܘܒܝܠ. *ܒܢܝ ܪܘܒܝܠ. ܚܢܘܟ. ܘܦܠܘ. ܘܚܨܪܘܢ.
10 ܘܟܪܡܝ. *ܘܒܢܝ ܫܡܥܘܢ. ܝܡܘܐܝܠ. ܘܝܡܝܢ. ܘܐܘܗܪ. ܘܝܟܝܢ. ܘܨܘܚܪ. ܘܫܐܘܠ ܒܪ
11 ܟܢܥܢܝܬܐ. *ܘܒܢܝ ܠܘܝ. ܓܪܫܘܢ. ܘܩܗܬ. ܘܡܪܪܝ. *ܘܒܢܝ ܝܗܘܕܐ. ܥܝܪ. ܘܐܘܢܢ.
12 ܘܫܠܐ. ܘܦܪܨ. ܘܙܪܚ. ܘܡܝܬ ܥܝܪ ܘܐܘܢܢ. ܒܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ. ܘܗܘܘ ܒܢܝ ܦܪܨ. ܚܨܪܘܢ.
13 ܘܚܡܘܐܝܠ. *ܘܒܢܝ ܐܝܣܟܪ. ܬܘܠܥ. ܘܦܘܐ. ܘܐܘܝܒ. ܘܫܡܪܘܢ. *ܘܒܢܝ ܙܒܘܠܘܢ.
14 ܣܕܪ. ܘܐܠܘܢ. ܘܢܚܠܐܝܠ.

Et ait, Maximum est apud me hoc, quòd hactenus Joseph filius meus vivit: ibo, videbo eum antequam moriar. 27

CAP. XLVI.

Profectus itaque Israel, ipse cum omnib' quæ habebat, venit in Bir-Sebaa, mactavítque victimam Deo patris sui Isahac. Et dixit 1 Deus ad Israel in visione nocturna, & dixit; 2 Jacob Jacob, qui respondit, Adsum. Et dixit ei, Ego sum Deus, Deus patris tui: ne metuas descendere in Ægyptum, quoniam in 3 populum magnum faciam te ibi. Ego descendam tecum, & ego extraham te: & Joseph imponet manus suas oculis tuis. 4 Et surrexit Jacob de Bir-Sebaa: tulerúntque filii Israel Jacobum patrem suum, & supellectilem suam, & uxores suas, in plaustris quæ miserat Pharaon ad tollendum eum. 5 Et ducentes jumenta sua, & armenta sua quæ possederant in terra Chanaan, venerunt in Ægyptũ Jacob & universa progenies ejus cum eo. 6 Filios suos, & filios filiorum suorum secum, filias suas, & filias filiorum suorum, & omné denique progeniem suam introduxit secum in Ægyptum. 7 Hæc autem sunt nomina filiorum Israel qui ingressi sunt Ægyptum: Jacob cum filiis suis: primogenitus 8 Jacob Rubil. Filii Rubil, Henoch, & Phalu, & Hesron, & Charmi. 9 Filii Simeon, Jamuel, & Jamin, & Ohar, & Jachin 10 & Sohar, & Saul filius Chananææ. Filii verò Levi, Gerson, & Cahath, & Merari. 11 Filii Juda, Ir, & Onan, & Sela, & Phares, & Zarah: mortuus est autem Ir, & Onan in terra Chanaan. 12 Fuerúntque filii Phares, Hesron, & Hamuel. Filii Isachar, Tola, & Phua, & Ojab, & Semron. 13 Filii Zabolon, Seder, & Alun, & Nahlael. 14

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

28 וַאֲמַר יִשְׂרָאֵל סַגִּי לִי חֶדְוָא עַד־
כְּעַן יוֹסֵף בְּרִי קַיָּם אֵיזִיל וְאֶחְזְנֵיהּ
עַד־לָא אֱמוּת׃

מו

1 וּנְטַל יִשְׂרָאֵל וְכָל־דִּי־לֵיהּ וַאֲתָא
לִבְאֵר שֶׁבַע וְדַבַּח דִּבְחִין לֶאֱלָהָא
2 דַּאֲבוּהִי יִצְחָק׃ וַאֲמַר יְיָ לְיִשְׂרָאֵל
בְּחֶזְוָא דְלֵילְיָא וַאֲמַר יַעֲקֹב
3 יַעֲקֹב וַאֲמַר הָא אֲנָא׃ וַאֲמַר אֲנָא
אֵל אֱלָהָא דַּאֲבוּךְ לָא תִדְחַל
מִלְּמֵיחַת לְמִצְרַיִם אֲרֵי לְעַם סַגִּי
4 אֲשַׁוֵּינָךְ תַּמָּן׃ אֲנָא אֵיחוּת עִמָּךְ
לְמִצְרַיִם וַאֲנָא אַסְּקִנָּךְ אַף־
אַסָּקָא וְיוֹסֵף יְשַׁוֵּי יְדוֹהִי עַל־
5 עֵינָךְ׃ וְקָם יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע
וּנְטַלוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל יָת־יַעֲקֹב
אֲבוּהוֹן וְיָת־טַפְלְהוֹן וְיָת־
נְשֵׁיהוֹן בַּעֲגָלָתָא דִּי־שְׁלַח פַּרְעֹה
6 לְמִטַּל יָתֵיהּ׃ וּדְבַרוּ יָת־גֵּיתֵיהוֹן
וְיָת־קִנְיָנֵיהוֹן דִּי קְנוֹ בְּאַרְעָא דִּכְנַעַן
וַאֲתוֹ לְמִצְרַיִם יַעֲקֹב וְכָל־בְּנוֹהִי
7 עִמֵּיהּ׃ בְּנוֹהִי וּבְנֵי בְנוֹהִי עִמֵּיהּ
בְּנָתֵיהּ וּבְנָת בְּנוֹהִי וְכָל־זַרְעֵיהּ
8 אַיְתִי עִמֵּיהּ לְמִצְרָיִם׃ וְאִלֵּין
שְׁמָהָת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל דְּעַלּוּ לְמִצְרַיִם
יַעֲקֹב וּבְנוֹהִי בּוּכְרָא דְיַעֲקֹב רְאוּבֵן׃
9 וּבְנֵי רְאוּבֵן חֲנוֹךְ וּפַלּוּא חֶצְרוֹן
10 וְכַרְמִי׃ וּבְנֵי שִׁמְעוֹן יְמוּאֵל
וְיָמִין וְאֹהַד וְיָכִין וְצֹחַר וְשָׁאוּל
11 בַּר־כְּנַעֲנֵיתָא׃ וּבְנֵי לֵוִי גֵּרְשׁוֹן
12 קְהָת וּמְרָרִי׃ וּבְנֵי יְהוּדָה עֵר
וְאוֹנָן וְשֵׁלָה וָפֶרֶץ וָזֶרַח וּמִית
עֵר וְאוֹנָן בְּאַרְעָא דִּכְנַעַן וַהֲווֹ
13 בְּנֵי־פֶרֶץ חֶצְרוֹן וְחָמוּל׃ וּבְנֵי
יִשָּׂשכָר תּוֹלָע וּפֻוָּה וְיוֹב וְשִׁמְרוֹן׃
14 וּבְנֵי זְבֻלוּן סֶרֶד וְאֵילוֹן וְיַחְלְאֵל׃

28 Dixitque Israel; Magnũ gaudiũ est mihi, Joseph filio meo adhuc vivente: Vadam & videbo eum, antequam moriar.

CAP. XLVI.

1 Profectusque est Israel, & omnia sua; & venit in Bersabee: & immolavit ibi victi- 2 mas Deo patris sui Isaac. Aitque Deus ad Israel in visione noctis; dicens, Jacob, Jacob: 3 & dixit, Ecce ego. Et dixit; Ego sum fortissimus Deus patris tui: ne timeas descendere in Ægyptum; quoniam in gentem magnam ponam te i- 4 bi. Ego descendam tecum in Ægyptum; ego quoque inde ascendere te faciam: & Joseph ponet manum suam super 5 oculos tuos. Et surrexit Jacob de Bersabee: et tulerunt filii Israel Jacob patrem suum, & familiam eorum, & uxores eorum, in plaustris quæ misit Pharao ut portarent eum. 6 Adduxerunt quoque pecora eorum, & substantiam quam acquisiérunt in terrâ Chanaan; & venerunt in Ægyptum: Jacob, & omnes filii sui cum 7 eo. Tam filii sui, quam filii filiorum suorum cum eo; filias quoque suas, & filias filiorum suorum, & omnem progeniem suam, adduxit secum in Ægy- 8 ptum. Et hæc sunt nomina filiorum Israel, qui ingressi sunt in Ægyptum, Jacob & filii ejus: Primogenitus Ja- 9 cob, Ruben. Filii autem Ruben; Enoch & Phallu, Esron et 10 Charmi. Et filii Simeon, Jemuel & Jamin, & Ahod, & Jachin & Sacher: & Saul fi- 11 lius Chanaanitidis. Filii autẽ Levi; Gerson, & Caath, et Me- 12 rari. Filii autem Judah, Her et Onan, & Sela, & Phares & Zara: mortuique sunt Her & Onan in terrâ Chanaan; Filii autem Phares fuêrunt Efron 13 & Amul. Et filii Isachar; Thola & Phua, & Job & Seme- 14 ron. Filii autem Zabulon; Sared & Helon, & Jaleel.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VERSIO SAMARITANA.

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Et dixit Israel, Sufficit; vivit adhuc filius meus Ioseph; ibo, videbo eum antequam moriar. 28

CAP. XLVI.

Et profectus est Israel, & omnia quæ ipsius erant: Venitque Beersebæ, & sacrificavit sacrificia Deo patris sui Isaac. 1 Locutus est autem Deus Israeli in visione noctis, dicens; Iacob, Iacob: & respondit, Ecce ego. 2 Et ait, Ego sum (a) Fortis, Deus patris tui, nè timeas descendere in Ægyptum, quia in gentem magnam ponam te illic. 3 Ego descendam tecum in Ægyptũ, et ego ascendere te faciam, (b) etiã adversus eam; Ioseph quoque ponet manus suas super oculos tuos. 4 Posteà surrexit Jacob de Beersheba, tuleruntque filii Israel Iacobum patrem suum, & parvulos suos, & uxores suas in currus quos miserat Pharao ut veherentur. 5 Acceperunt quoque pecora sua, et (c) substantiam suam quam acquisiverant in terra Chanaan, & venerunt in Ægyptum, Iacob, et omne semen ejus cum eo. 6 Filii ejus, & filii filiorum ejus cum eo; filiæ ejus, et filiæ filiorum ejus: & omne semen suum duxit secũ in Ægyptũ. 7 Hæc autem sunt nomina filiorum Israel qui venerunt in Ægyptum, Iacob & filii ejus: primogenitus Iacobi, Ruben. 8 Filii verò Ruben, Henoch, & Phallo, Hesron, & Charmi. 9 Et filii Simeonis, Iemuel, & Iamin, & Ahod, et Iakin, & Sohar, et Saul filius Chanaanitidis. 10 Et filii Levi, Gerson, Kahat, et Merari. 11 Filii autem Judæ, Her, & Onan, Sela, & Phares, & Zarah: mortui autẽ sunt Her & Onã in terra Chanaan: fueruntq; filii Phares, Hesron, et Hamuel. 12 Et filii Issachar, Thola, & Phua, Iesob, et Samron. 13 Et filii Zabulon, Sared, et Elon, & Iaheleel. 14

VER. SAM. (a) Potentissimus, (b) etiam conscende (c) divitias suas quas accumulaverant

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

28 * وقال حسبي ان يوسف ابني بعد باق * امضي واراه قبل ان اموت *
* الفصل السادس والاربعون *
1 * فرحل اسرائيل وجميع من له حتى جاء الى بير سبع * فذبح ذبائح لاله ابيه اسحق * فقال الله
2 له في رؤيا الليل * يا يعقوب يا يعقوب * قال لبيك * قال انا الله اله ابيك لا تخف من الحدور
3 الى مصر * فاني اصير منك ثم امة عظيمة * انا انزل معك * وانا اصعدك * ويوسف يغمض
4 عينيك *
5 * فقام يعقوب من بير سبع * وحملوا بنو اسرائيل اباهم واطفالهم ونساءهم على العجل التي
6 بعث بها فرعون لتحمله * واخذوا مواشيهم وسرحهم الذي ملكوه في بلد كنعان * وجاؤوا الى
7 مصر * وجميع نسله معه * بنوه وبنو بنيه وبنات بنيه وسائر نسله جاء بهم معه الى مصر
8 * وهذه اسماء بني اسرائيل الداخلين الى مصر * دخل يعقوب وبنوه * بكره راوبين * وبنو
9 10 راوبين حنوخ وفلو وحصرون وكرمي * وبنو سمعون يموايل ويامين واوهد وياكين وصوهر
11 12 وساول بن الكنعانية * وبنو لاوي جرسون وقهات ومراري * وبنو يهودا عير واونان وشيلا
وفارص وزارح * ومات عير واونان في بلد كنعان * وكان بنو فارص حصرون وحامول
13 14 * وبنو يساخار تولاع وفواه ويوب وشمرون * وبنو زبولون سارد وايلون وياحلايل *

Et dixit, Sufficit mihi quòd Ioseph filius meus adhuc superstes est: vadam, & videbo eum antequam moriar. 28

CAP. XLVI.

Itaque profectus est Israel, & omnes quotquot habebat, donec veniret ad Bir-Sebaa: mactavitque sacrificia Deo patris sui Ishac. 1 Dixit autem Deus ad eum in visione noctis, O Iacob, ô Iacob: ait, Quid tibi placet? 2 Inquit, Ego sum Deus, Deus patris tui, nè timeas descendere in Ægyptum: nam facturus sum ex te gentem magnam. 3 Ego descendam tecum, & ego extraham te, & Ioseph claudet oculos tuos. 4 Surrexit ergò Iacob de Bir-Sebaa, & imposuerunt filii Israel patrem suum, & parvulos suos, & mulieres suas plaustris quæ miserat Pharaon ad vehendos illos. 5 Et tulerunt armenta sua, et supellectilem suam, quam possederant in regione Chanaan, & venerunt in Ægyptum, omnisq; progenies ejus cum eo. 6 Filii ejus, & filii filiorum ejus, & filiæ ejus, ac filii filiarum ejus, totámque progeniem suam adduxit secum in Ægyptum. 7 Et hæc nomina filiorum Israel ingredientium in Ægyptum. Ingressus est Jacob, & filii ejus: Primogenitus ejus, Raubin. 8 Et filii Raubin, Chonuch, et Fallu, & Hesron, & Charmi. 9 Et filii Simeon, Jamuel, & Jamin, & Ohad, & Iachin, & Suhar, & Saul filius Chananææ. 10 Et filii Livi, Gerson, & Cahath & Merari. 11 Et filii Ihuda, Ir, & Unan, & Sila, & Fares, & Zareh: & mortui sunt Ir, & Unan in regione Chanaan. 12 Et fuerunt filii Fares, Hesron, & Hamul. Et filii Issachar, Tulaa, & Fua, & Job, & Semron. 13 Et filii Zabulon, Sared, & Ailun, & Jchlail. 14

ספר בראשית : מו

,Aram Padan in Jahacob ipsi peperit quos ,Leah filii Isti
15 אלה בני לאה אשר ילדה ליעקב בפדן ארם
ejus filiarum & ejus filiorũ animæ Omnes .ejus filiam Dinah &
ואת דינה בתו כל־נפש בניו ובנותיו
,Suni ,Chagghi & ,Siphion ;Ghad filii Et .tres & triginta
16 שלשים ושלש: ובני גד צפיון וחגי שוני
,Imnah ;Aser filii Et .Areli & ,Arodi & ,Heri, Esbon &
17 ואצבן ערי וארודי ואראלי: ובני אשר ימנה
filii Et .eorum soror Serach & ,Berihah & ,Isvi & ,Isvah &
וישוה וישוי ובריעה ושרח אחתם ובני
dedit quam ,Zilpah filii Isti .Malchiel & ,Cheber ;Beriah
18 בריעה חבר ומלכיאל: אלה בני זלפה אשר־נתן
,Iahacob ipsi istos peperit & ;suæ filiæ Leah Laban
לבן ללאה בתו ותלד את־אלה ליעקב
Ioseph ,Iahacob uxoris Rachel Filii .animas sedecim
19 שש עשרה נפש: בני רחל אשת יעקב יוסף
quos ,Ægypti terra in Ioseph ipsi *est natus* Et .Binjamin &
20 ובנימן: ויולד ליוסף בארץ מצרים אשר
,On *sacerdotis* Poth'pherah filia Asnath ei peperit
ילדה־לו אסנת בת־פוטי פרע כהן אן את־
,Asbel & ,Becher &,Belah;Binjamin filii Et .Ephraim & ;Menasseh
21 מנשה ואת־אפרים: ובני בנימן בלע ובכר ואשבל
.Arde & ,Chuppim & ,Muppim ,Ros & Echi ,Nahaman & ,Gherah
גרא ונעמן אחי וראש מפים וחפים וארד:
animæ omnes ,Iahacob ipsi *est natus* . qui ,Rachel filii Isti
22 אלה בני רחל אשר ילד ליעקב כל־נפש
,Naphtali filii Et .Chusim , Dan filii Et .quatuordecim
23 ארבעה עשר: ובני דן חשים: ובני נפתלי
24 quam ,Bilhah filii Isti .Sillem & ,Iefer & ,Ghuni &, Iachseel
25 יחצאל וגוני ויצר ושלם: אלה בני בלהה אשר־
omnes ,Iahacob ipsi istos peperit &,suæ filiæ Rachel Laban dedit
נתן לבן לרחל בתו ותלד את־אלה ליעקב כל־
,Ægyptũ in Iahacob *ad veniens anima Omnis* .septem animæ
26 נפש שבעה: כל־הנפש הבאה ליעקב מצרימה
animæ omnes ;Iahacob filii uxores præter ,*ejus femur* egressæ
יצאי ירכו מלבד נשי בני־יעקב כל־נפש
,Ægypto in ei *est natus* qui ,Ioseph filii Et .sex & sexaginta
27 ששים ושש: ובני יוסף אשר־ילד־לו במצרים
,Ægyptũ in *est ingressa* quæ ,Iahacob domus *anima Omnis* .duæ animæ
נפש שנים כל־הנפש לבית־יעקב הבאה מצרימה
præparãdũ ad ,Ioseph ad se ante misit Iehudam Et .septuaginta
28 שבעים: ואת־יהודה שלח לפניו אל־יוסף להורת
Ioseph ligavit Et .Ghosen terram in venerunt & : Ghosen se ante
29 לפניו גשנה ויבאו ארצה גשן: ויאסר יוסף
.Ghosen sui patris Israel occursum in ascendit &,suum currum
מרכבתו ויעל לקראת־ישראל אביו גשנה
ejꝰ collum super flevit & ,ejꝰ collum *super cecidit* Et.eum *ad* est cõspectꝰ Et
וירא אליו ויפל על־צואריו ויבך על־צואריו
post , vice hac Moriar : Ioseph ad Israel dixit Et .adhuc
30 עוד: ויאמר ישראל אל־יוסף אמותה הפעם אחרי
.*vivus* tu adhuc quoniam ;tuam faciem *me videre*
ראותי את־פניך כי עודך חי:

Versio VULG. LAT.

15 Hi filii Liæ quos genuit in Mesopotamia Syriæ, cũ Dina filia sua: omnes animæ filiorũ ejꝰ et filiarũ, triginta tres. 16 Filii Gad; Sephion, & Haggi, & Suni, & Esebon, & Heri, & Arodi, & Areli. 17 Filii Aser; Jamne, & Jesua, & Jessui, & Beria; Sara quoque soror eorum. Filii Beria; Heber, & Melchiel. 18 Hi filii Zelphæ, quã dedit Laban Liæ filiæ suæ: et hos genuit Iacob, sedecim animas. 19 Filii Rachel uxoris Iacob; Ioseph et Benjamin. 20 Natique sunt Ioseph filii in terra Ægypti, quos genuit ei Aseneth filia Putiphare sacerdotis Heliopoleos; Manasses, & Ephraim. 21 Filii Benjamin; Bela, & Bechor, et Asbel, et Gera, & Naaman, & Echi, & Ros, & Mophim, & Ophim, & Ared. 22 Hi filii Rachel quos genuit Iacob: omnes animæ, quatuordecim. 23 Filii Dan; Husim. 24 Filii Nephthali; Iasiel, & Guni, & Ieser, & Sallem. 25 Hi filii Balæ, quam dedit Laban Racheli filiæ suæ: & hos genuit Iacob: omnes animæ, septem. 26 Cunctæ animæ quæ ingressæ sunt cum Iacob in Ægyptum, & egressæ sunt de femore illius, absque uxoribus filiorum ejus, sexaginta sex. 27 Filii autem Ioseph, qui nati sunt ei in terra Ægypti, animæ duæ. Omnes animæ domûs Iacob, quæ ingressæ sunt in Ægyptum, fuere septuaginta. 28 Misit autem Iudam ante se ad Ioseph, ut nuntiaret ei, & occurreret in Gessen. 29 Quò cùm pervenisset, juncto Ioseph curru suo, ascendit obviàm patri suo ad eundem locum: vidénsque eum, irruit super collum ejus, & inter amplexus flevit. 30 Dixitque pater ad Ioseph, Jam lætus moriar, quia vidi faciem tuam, & superstitem te relinquo.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

15 Οὗτοι υἱοὶ Λείας, οὓς ἔτεκε τῷ Ἰακὼβ ἐν Μεσοποταμίᾳ τῆς Συρίας, καὶ Δείναν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ· πᾶσαι αἱ ψυχαὶ υἱοὶ (ο) καὶ θυγατέρες, τριάκοντα τρεῖς. 16 Υἱοὶ δὲ Γὰδ· Σαφὼν, καὶ (π) Ἀγγὶς, καὶ Σαννὶς, καὶ Θασοβὰν, καὶ (ρ) Ἀηδεὶς, καὶ Ἀροηδεὶς, καὶ Ἀρεηλείς. 17 Υἱοὶ δὲ Ἀσήρ· (σ) Ἰεμνὰ, Ἰεσσουὰ, καὶ Ἰεοὺλ, καὶ Βαριὰ, καὶ (τ) Σάρα ἀδελφὴ αὐτῶν. Υἱοὶ δὲ Βαριὰ (υ) Χοβὸρ, καὶ Μελχιήλ. 18 Οὗτοι υἱοὶ Ζελφᾶς, ἣν ἔδωκε Λάβαν (φ) Λείᾳ τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ, ἣ ἔτεκε τούτους τῷ Ἰακὼβ, δεκαὲξ ψυχάς. 19 Υἱοὶ δὲ Ῥαχὴλ γυναικὸς Ἰακώβ· Ἰωσὴφ, καὶ Βενιαμίν. 20 Ἐγένοντο δὲ υἱοὶ Ἰωσὴφ ἐν γῇ (χ) Αἰγύπτου, οὓς ἔτεκεν αὐτῷ (ψ) Ἀσενὲθ θυγάτηρ Πετεφρῆ ἱερέως Ἡλιουπόλεως, τὸν Μανασσῆ, καὶ τὸν Ἐφραΐμ. Ἐγένοντο δὲ υἱοὶ Μανασσῆ, οὓς ἔτεκεν αὐτῷ ἡ παλλακὴ ἡ Σύρα, τὸν (ω) Μαχίρ. Μαχὶρ δὲ ἐγέννησε τὸν Γαλαάδ. Υἱοὶ δὲ Ἐφραῒμ ἀδελφοῦ Μανασσῆ· Σουταλαὰμ, καὶ Ταάμ. Υἱοὶ δὲ Σουταλαάμ· (α) Ἐδώμ. 21 Υἱοὶ δὲ (β) Βενιαμίν· Βαλὰ, καὶ (γ) Βοχὸρ, καὶ Ἀσβήλ. Ἐγένοντο δὲ υἱοὶ Βαλὰ, Γηρὰ, καὶ Νοεμὰν, καὶ (δ) Ἀγχὶς, καὶ Ῥὼς, καὶ (ε) Μαμφίμ. Γηρὰ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀράδ. 22 Οὗτοι υἱοὶ Ῥαχὴλ, (ζ) οὓς ἔτεκε τῷ Ἰακώβ· πᾶσαι αἱ ψυχαὶ δεκαοκτώ. 23 Υἱοὶ δὲ Δάν· Ἀσόμ. 24 Καὶ υἱοὶ Νεφθαλί· Ἀσιὴλ, καὶ (η) Γωνὶ, καὶ Ἰσσάαρ, καὶ (θ) Σελλήμ. 25 Οὗτοι υἱοὶ Βαλλᾶς, ἣν ἔδωκε Λάβαν Ῥαχὴλ τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ, ἣ ἔτεκε τούτους τῷ Ἰακώβ· (ι) πᾶσαι αἱ ψυχαὶ ἑπτά. 26 Πᾶσαι δὲ ψυχαὶ αἱ εἰσελθοῦσαι μετὰ Ἰακὼβ εἰς Αἴγυπτον, οἱ ἐξελθόντες ἐκ τῶν μηρῶν αὐτοῦ, χωρὶς τῶν γυναικῶν υἱῶν Ἰακὼβ, (ι) πᾶσαι αἱ ψυχαὶ ἑξηκονταέξ. 27 Υἱοὶ δὲ Ἰωσὴφ οἱ γενόμενοι αὐτῷ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, ψυχαὶ ἐννέα. πᾶσαι ψυχαὶ οἴκου Ἰακὼβ αἱ (κ) εἰσελθοῦσαι μετὰ Ἰακὼβ εἰς Αἴγυπτον, ψυχαὶ ἑβδομηκονταπέντε. 28 Τὸν δὲ Ἰούδαν ἀπέστειλεν ἔμπροσθεν (λ) αὐτοῦ πρὸς Ἰωσὴφ συναντῆσαι αὐτῷ καθ' Ἡρώων πόλιν, εἰς γῆν Ῥαμεσσῆ. 29 Ζεύξας δὲ Ἰωσὴφ τὰ ἅρματα αὐτοῦ, ἀνέβη εἰς συνάντησιν Ἰσραὴλ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, καθ' Ἡρώων πόλιν. καὶ ὀφθεὶς αὐτῷ, ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ ἔκλαυσε κλαυθμῷ πίονι. 30 Καὶ εἶπεν Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσὴφ, Ἀποθανοῦμαι ἀπὸ τοῦ νῦν, ἐπεὶ ἑώρακα τὸ πρόσωπόν σου· ἔτι γὰρ σὺ ζῇς.

Cum Translatione LATINA.

15 Hi sunt filii Liæ, quos peperit ipsi Jacob in Mesopotamia Syriæ, et Dinã filiã ejꝰ: Omnes animæ, filii, et filiæ, triginta tres. 16 Filii autẽ Gad; Saphon, et Angis, et Sannis, et Thasoban, et Aedis, et Aroedis, et Araelis. 17 Filii autẽ Aser; Jemna, Iessua, et Ieul, et Baria, et Sara soror eorũ. Filii autẽ Baria; Chobor, et Melchiel. 18 Hi sunt filii Zelphæ, quam dedit Laban Liæ filiæ suæ, quæ peperit istos ipsi Iacob; sexdecim animas. 19 Filii autẽ Rachel uxoris Iacob; Ioseph, et Benjamin. 20 Nati sunt autem filii Ioseph in terra Ægypti, quos peperit ei Aseneth, filia Petephræ sacerdotis Heliopoleos; Manasse, et Ephraim. (c) Facti sunt autem filii Manasse, quos peperit ei concubina Syra, Machir. Machir autem genuit Galaad. Filii autẽ Ephræm fratris Manasse; Sutalaã, et Taam. Filii autẽ Sutalaã; Edom. 21 Filii autẽ Benjamin; Bala, et Bochor, et Asbel. Facti sunt autẽ filii Bala; Gera, et Noeman, et Anchis, et Rhos, & Mãphim. Gera autẽ genuit Arad. 22 Hi sunt filii Rachel, quos peperit ipsi Iacob: omnes animæ decẽ octo. 23 Filii autẽ Dan; Asõ. 24 Et filii Nephtali; Asiel, et Goni, et Issaar, & Sollem. 25 Hi sunt filii Ballæ, quam dedit Laban Rachel filiæ suæ, quæ peperit istos ipsi Jacob: omnes animæ septẽ. 26 Omnes autẽ animæ, quæ ingressæ sunt cum Iacob in Ægyptum, qui exierunt de femoribꝰ ejꝰ absq; mulieribus filiorũ Jacob, omnes animæ sexaginta sex. 27 Filii autẽ Joseph qui nati sunt ei in terra Ægypto, animæ novẽ. Omnes animæ domꝰ Iacob, quæ ingressæ sunt cum Iacob in Ægyptũ, animæ (d) septuaginta quinq;. 28 Iudã autẽ misit ante eũ ad Ioseph, (e) ut occurreret ei ad urbem Heroũ in terrã Ramesse. 29 Iungẽs autẽ Ioseph currꝰ suos, ascẽdit in occursũ Israel patri suo ad Heroũ civitatẽ: et cõspectꝰ ei, procidit super collũ ejꝰ, et flevit fletu (f) uberi. 30 Et dixit Israel ad Joseph, (g) Moriar ex nunc, quia vidi faciem tuam: adhuc enim tu vivis.

MS.A. (ο) καὶ αἱ θυγατέρες, (π) Ἀγγεὶς, (ρ) Ἀηδὶς, καὶ Ἀροηδὶς, καὶ Ἀρεηλείς. (σ) Ἰεμνὰ, καὶ Ἰεσσαί, (τ) Σαάρ (υ) Χοβὼρ, καὶ Μελχιήλ. (φ) Λίᾳ (χ) Αἰγύπτῳ, (ψ) Ἀσεννὲθ θυγάτηρ Πετεφρῆ ἱερέως Ἡλιουπόλεως, τὸν Μανασσῆ, (ω) Μαχείρ. Μαχεὶρ (α) Ἐδέμ. (β) Βενιαμείν (γ) Χοβὼρ, (δ) Ἀγχεὶς, (ε) Μαμφεὶμ, καὶ Ὀφιμίν. Γηρὰ δὲ (ζ) οὓς ἐγέννησεν Ἰακώβ· πᾶσαι ψυχαὶ (η) Γουνὶ, (θ) Συλλήμ. (ι) πᾶσαι ψυχαὶ (κ) εἰσελθοῦσαι εἰς Αἴγυπτον, ἑβδομηκονταπέντε. (λ) αὐτῶν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 ܗܠܝܢ ܒܢܝܗ̇ ܕܠܐܝܐ ܕܝܠܕܬ ܠܝܥܩܘܒ ܒܦܕܢ ܐܪܡ. ܘܥܡ ܕܝܢܐ ܒܪܬܗ. ܟܠ ܢܦܫܬܐ
16 ܕܒܢܘܗܝ ܘܕܒܢܬܗ ܬܠܬܝܢ ܘܬܠܬ. * ܘܒܢܝ ܓܕ ܨܦܝܘܢ. ܘܚܓܝ. ܘܫܘܢܝ. ܘܐܨܒܘܢ. ܘܥܕܝ. ܘܐܪܘܕ.
17 ܘܐܕܪܝ. * ܘܒܢܝ ܐܫܝܪ. ܝܡܢܐ. ܘܝܫܘܐ. ܘܝܫܘܝ. ܘܒܪܝܥܐ. ܘܣܪܚ ܚܬܗܘܢ.
18 ܘܒܢܝ ܒܪܝܥܐ. ܚܒܪ. ܘܡܠܟܝܐܝܠ. * ܗܠܝܢ ܒܢܝܗ̇ ܕܙܠܦܐ. ܕܝܗܒ ܠܒܢ ܠܠܐܝܐ ܒܪܬܗ.
19 ܘܝܠܕܬ ܗܠܝܢ ܠܝܥܩܘܒ. ܢܦܫܬܐ ܫܬܥܣܪܐ. * ܘܒܢܝܗ̇ ܕܪܚܝܠ ܐܢܬܬܗ ܕܝܥܩܘܒ.
20 ܝܘܣܦ. ܘܒܢܝܡܝܢ. * ܘܐܬܝܠܕܘ ܠܝܘܣܦ ܒܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܕܝܠܕܬ ܠܗ ܐܣܝܬ ܒܪܬ
21 ܦܘܛܝܦܪܥ ܟܘܡܪܐ ܕܐܘܢ. ܡܢܫܐ. ܘܐܦܪܝܡ. * ܘܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ. ܒܠܥ. ܘܐܟܒܪ.
22 ܘܐܫܒܠ. ܘܓܪܐ. ܘܢܥܡܢ. ܘܐܚܝ. ܘܐܪܘܫ. ܘܡܦܝܡ. ܘܚܦܝܡ. ܘܐܕܪ. * ܗܠܝܢ ܒܢܝܗ̇
23 ܕܪܚܝܠ ܕܝܠܕܬ ܠܝܥܩܘܒ. ܟܠ ܢܦܫܬܐ. ܐܪܒܥܣܪܐ. * ܘܒܢܝ ܕܢ. ܚܘܫܝܡ. * ܘܒܢܝ
24
25 ܢܦܬܠܝ. ܢܚܫܐܝܠ. ܘܓܘܢܝ. ܘܝܨܪ. ܘܫܠܝܡ. * ܗܠܝܢ ܒܢܝܗ̇ ܕܒܠܗܐ. ܕܝܗܒ ܠܒܢ
26 ܠܪܚܝܠ ܒܪܬܗ. ܘܝܠܕܬ ܗܠܝܢ ܠܝܥܩܘܒ. ܟܠ ܢܦܫܬܐ. ܫܒܥ. * ܟܠܗܘܢ ܢܦܫܬܐ ܕܥܠ
ܥܡ ܝܥܩܘܒ ܠܡܨܪܝܢ. ܕܢܦܩܘ ܡܢ ܚܨܗ. ܣܛܪ ܡܢ ܢܫܐ ܕܒܢܘܗܝ ܕܝܥܩܘܒ. ܟܠ
27 ܢܦܫܬܐ. ܫܬܝܢ ܘܫܬ. * ܘܒܢܘܗܝ ܕܝܘܣܦ ܕܐܬܝܠܕܘ ܠܗ ܒܡܨܪܝܢ. ܢܦܫܬܐ ܬܪܬܝܢ.
28 ܟܠܗܝܢ ܢܦܫܬܐ ܕܒܝܬ ܝܥܩܘܒ ܕܥܠܘ ܠܡܨܪܝܢ. ܫܒܥܝܢ. * ܘܠܝܗܘܕܐ ܫܕܪ ܩܕܡܘܗܝ
29 ܠܘܬ ܝܘܣܦ. ܕܢܬܚܙܐ ܠܗ ܒܓܘܫܢ. ܘܐܬܘ ܠܐܪܥܐ ܕܓܘܫܢ. * ܘܦܓܪ ܝܘܣܦ
ܡܪܟܒܬܗ. ܘܣܠܩ ܠܐܘܪܥܗ ܕܐܝܣܪܝܠ ܐܒܘܗܝ ܠܓܘܫܢ. ܘܐܬܚܙܝ ܠܗ. ܘܢܦܠ ܥܠ
30 ܨܘܪܗ. ܘܒܟܐ ܥܠ ܨܘܪܗ ܬܘܒ. * ܘܐܡܪ ܐܝܣܪܝܠ ܠܝܘܣܦ. ܐܡܘܬ ܡܟܝܠ. ܡܢ ܒܬܪ
ܕܚܙܝܬ ܐܦܝܟ ܒܪܝ. ܘܥܕܟܝܠ ܐܢܬ ܚܝ.

15 Hi sunt filii Leæ quos genuit Jacobo in Padan Aram, unà cum Dina ejus filia. Omnes animæ filiorum ejus, & filiarum ejus, triginta tres. 16 Filii verò Gad, Sephion, & Hagi, & Suni, & Esbeon, & Edi, & Arod, & Adri. 17 Porrò filii Asir, Jemna, & Jesua, & Jasui, & Beria, & Sarah soror eorum. Filii verò Beria, Heber, & Malchiel. 18 Hi sunt filii Zelphæ quam dedit Laban Leæ filiæ suæ, peperítque istos Jacobo: animæ sexdecim. 19 Filii Rahel uxoris Jacobi, Joseph, & Benjamin. 20 Natíque sunt Josepho in terra Ægypti, quos peperit ei Asiath filia Phutipharaa sacerdotis Ovan, Manasse, & Aphrem. 21 Filii verò Benjamen, Balaa, & Achbar, & Asbul, & Gera, & Naaman, & Ahi, & Arus, & Mophim, & Hophim, & Adar. 22 Hi sunt filii Rahel quos peperit Jacobo. 23 Omnes animæ, quatuordecim. Filii Dan, Husim. 24 Et filii Nephtali, Nahsael, & Guni, & Jasar, & 25 Salim. Hi sunt filii Belha quam dedit Laban Raheli filiæ suæ, peperítque istos Jacobo. 26 Omnes animæ quæ ingressæ sunt cum Jacobo in Ægyptum, egressæ è dorso ejus, præter uxores filiorum Jacob; omnes *inquam* animæ, sexaginta sex. 27 Filii verò Joseph qui nati sunt ei in Ægypto, animæ duæ. Omnes animæ domûs Jacob quæ ingressæ sunt Ægyptum, septuaginta. 28 Judam verò misit ante se ad Joseph, ut appareret coram eo in Gosan: venítque ad terram Gosan. 29 Et fræna injecit Joseph curribus suis, ascendítque obviàm Israeli patri suo in Gosan: & ut apparuit ei, ruit super collum ejus, flevítque super collum ejus adhuc. 30 Et dixit Israel ad Joseph, Moriar nunc, posteaquam vidi faciem tuam, fili mi, & adhuc vivis.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

15 אלין בני לאה דילידת ליעקב בפדן ארם וית דינה ברתיה כל נפש בנוהי ובנתיה תלתין ותלת: 16 ובני גד צפיון וחגי שוני ואצבון ערי וארודי ואראלי: 17 ובני אשר ימנה וישוה וישוי ובריעה ושרח אחתהון ובני בריעה חבר ומלכיאל: 18 אלין בני זלפה דיהב לבן ללאה ברתיה וילידת ית אלין ליעקב שתא עשר נפשן: 19 בני רחל אתת יעקב יוסף ובנימן: 20 ואתילידו ליוסף בארעא דמצרים דילידת ליה אסנת בת פוטי פרע רבא דאון ית מנשה וית אפרים: 21 ובני בנימן בלע ובכר ואשבל גרא ונעמן אחי וראש מפים וחפים וארד: 22 אלין בני רחל דאתילידו ליעקב כל נפשתא ארבעה עשר: 23 ובני דן חשים: 24 ובני נפתלי יחצאל וגוני ויצר ושלם: 25 אלין בני בלהה דיהב לבן לרחל ברתיה וילידת ית אלין ליעקב כל נפשתא שבע: 26 כל נפשתא דעלא ליעקב למצרים נפקי ירכיה בר מנשי בני יעקב כל נפשתא שתין ושית: 27 ובני יוסף די אתילידו ליה במצרים נפשתא תרתין כל נפשתא לבית יעקב דעלא למצרים שבעין: 28 וית יהודה שלח קדמוהי לות יוסף לפנאה קדמוהי לגשן ואתו לארעא דגשן: 29 וטקיס יוסף רתיכוהי וסליק לקדמות ישראל אבוהי לגשן ואתחזי ליה ונפל על צורוהי ובכא על צורוהי עוד: 30 ואמר ישראל ליוסף אלו אנא מאית זמנא הדא מנחם אנא בתר דחזיתינון לאפך ארי עד כען קים את:

15 Isti sunt filii Liæ, quos peperit de Jacob in Mesopotamia Syriæ; & Dina filia sua: oẽs animæ filiorũ & filiarũ ejꝰ, triginta & tres. 16 Filii auté Gad; Sephion & Aggi, Suni quoq; & Esebon: Heri et Arodi, et Areli. 17 Filii auté Asser; Jemna & Jesva, et Jesvi & Beria, Sara quoq; Soror eorũ: Filii quoq; Beriæ, Heber et Melchiel. 18 Hi sunt filii Zelphæ; quã dedit Labã Liæ filiæ suæ: et peperit de Jacob istas sedecim animas. 19 Filii Rachel uxoris Jacob; Joseph & Benjamin. 20 De Joseph quoq; nati sũt in terrã Ægypti, Manasses & Ephraim: quos peperit ei Aseneth, filia Putipharis principis On. 21 Filii auté Benjamin; Bale & Bechor, et Asbel; & Gera & Nahaman, & Achi et Ros: Mupim quoq; et Hupim, et Arde. 22 Hi sunt filii Rachel, qui nati sunt Jacob: oẽs 23 animæ quatuordecim. Et filii 24 Dan, Hussim. Filii auté Neptali; Jasiel et Guni, et Jesser et 25 Silem. Isti sunt filii Balæ, quam dedit Labã Rachel filiæ suæ: et hos peperit ex Jacob, oẽs 26 animæ septem. Cunctæq; animæ quæ ingressæ sunt cum Jacob in Ægyptũ, egredientes à femore suo; præter uxores filiorũ Jacob: oẽs animæ sex-27 aginta et sex. Et filii Joseph, qui nati sunt ei in Ægypto, animæ duæ: oẽs animæ domꝰ Jacob, quæ ingressæ sunt in Ægyptum, fuerunt septuagin-28 ta. Et misit ante se Judam in Ægyptum, ad Joseph in Gessen; ut præpararet ante se: & venerunt in terram Gessen. 29 Et junxit Joseph currum suum; & ascendit in occursum Israel patris sui, in Gessen: & cum vidisset eum, ruit super collum ejus; et insuper flevit 30 super collum ejus. Et dixit Israel ad Joseph, Quamvis nunc morerer jam consolatus essem: postquam vidi faciem tuam; quoniam adhuc tu vivis.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

TEXT. ET VERS. SAM. Translatio Latina.

15 Hi sunt filii Leæ quos peperit Iacobo in Padan Aram, & Dina filia ejus. Omnes animæ filiorum ejus, & filiarum ejus, triginta tres. 16 Filii autem Gad, Saphon, & Hagi, & Suni, & Esbon, Edi, & Erodi, & Aroli. 17 Et filii Aser, Iimne, & Iesua, & Iesui, & Beria, Sarech quoque soror eorum: filii etiam Beria, Cheber & Malachiel. 18 Isti sunt filii Zelphæ quam dedit Laban Leæ filiæ suæ: peperit autem istos Jacobo, sexdecim animas. 19 Filii Rachel uxoris Iacob, Ioseph, & Benjamin. 20 Nati sunt autem Iosepho in terra Ægypti, quos peperit ei Asnath filia Putiphar (d) sacerdotis On, Manasse, & Ephraim. 21 Filii verò Benjamin, Bala, & Bechor, & Asbel, & Gera, & Naaman, & Achim, & Ros, (e) Mophim, & Aphim, & Ared. 22 Hi sunt filii Rachel quos peperit Iacobo, omnes animæ quatuordecim. 23 Filii verò Dan, Hasim. 24 Et filii Nephtali, Iasiel, & Guni, Ieser, et Salom. 25 Isti sunt filii Balæ quam dedit Laban Racheli filiæ suæ: peperit autem istos Iacobo, omnes animæ, septem. 26 Omnes animæ quæ venerunt cum Iacobo in Ægyptum, egressæ de femore ejus, præter uxores filiorum Jacobi, omnes animæ fuerunt sexaginta sex. 27 Filii autem Josephi qui nati sunt ei in Ægypto, animæ duæ. Omnes animæ domûs Jacobi quæ venerunt in Ægyptum, fuerunt septuaginta. 28 Judam autem misit ante se ad Iosephum, ut videndum se præberet coram eo in Gessen; et venit in terram Gessen. 29 Iunxit igitur Ioseph currum suum, & ascendit in occursum Israeli patri suo in Gessen: cúmque vidisset eum cecidit in collum ejus, & insuper flevit super collum ejus. 30 Dixitque Israel Iosepho, Moriar hac vice, postquam vidi faciem tuam, (f) nam adhuc vivis.

VERSIO SAMARITANA.

VER. SAM. (d) Cohenan (e) Shophim, (f) quoniam tu nunc superstes.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 *هولاء بنو ليا الذين ولدتهم ليعقوب في فدان آرام ودينا ابنته * جميعهم ثلثة وثلثون نفسا
16 *وبنو جاد صفيون وحجي وسوني واصبون وعيري واروذي واراييلي *وبنو اشير يمنا ويسوا
17 ويسوي وبريعا وسارح اختهم * وبنو بريعا حابر وملكيابيل *هولاء بنو زلفا التي اعطاها لابان لليا
18 ابنته * جميع ما ولدت ليعقوب ستة عشر نفسا *وبنو راحيل يوسف وبنيامين *وولد ليوسف
19 في بلد مصر من ولدت له اسنات ابنة فوطيفرع امام اون * منسا وافرايم *وبنو بنيامين بالع
20 وباخر واسبيل وجيرا وناعمان واحي وروس مفيم وحفيم وارد *هولاء بنو راحيل الذين ولدوا
21 ليعقوب * جميعهم اربعة عشر نفسا *وابن دان حوسيم *وبنو نفتالي يحصيايل وغوني ويبصر
22 وسليم *هولاء بنو بلها التي اعطاها لابان لراحيل ابنته * جميع من ولدته ليعقوب سبعة انفس
23 *جميع النفوس الجائية من آل يعقوب الي مصر من خرج من صلبه * وذلك سوي نسوة بنيه *
24 ستة وستون نفسا * ويوسف وابناه اللذان ولدا له بمصر وهما نفسان *جملة النفوس التي دخلت
25 من آل يعقوب الي مصر سبعون *ثم بعث يهودا بين يديه الي يوسف ليدله علي بلد سدير *
26 ثم جاوا اليه *واسرج يوسف دابته وصعد ليتلقي اسرائيل اباه الي السدير * فلما ظهر له انكب
27 علي عنقه وبكي عليه *وقال له اموت الآن بعد ما رايتك * وعلمت انك بعد باق *

15 Hi sunt filii Liæ, quos peperit Iacobo in Fadan Aram, & Dina filia ejus; summa eorum, tres ac triginta animæ. 16 Et filii Ghad, Sefion, et Hagi, et Suni, et Asbun, & Iri, & Arudi, & Araili. 17 Et filii Asir, Iemna, & Iesua, & Iasui, & Bariaa, & Sareh soror eorum. Et filii Bariaa, Haber, & Melechiail. 18 Hi sunt filii Zelfæ, quam dederat Laban Liæ filiæ suæ; omnes quos genuit Iacobo, sexdecim animæ. 19 Et filii Rahil, Ioseph, & Benjamin. 20 Nati sunt autem Iosepho in regione Ægypti, quos peperit ei Asenath filia Phutisare sacerdotis Un, Manasse, & Ephraim. 21 Et filii Benjamin, Bale, & Bacher, & Asbil, & Gira, & Naaman, & Ihi, & Rus, & Mophim, & Hophim, & Ared. 22 Hi sunt filii Rahil qui nati sunt Iacobo, omnes quatuordecim animæ. 23 Et filius Dan, Husim. 24 Et filii Nephtali, Iahessiail, & Ghuni, & Iebser, & Sallim. 25 Hi sunt filii Belha, quam dedit Laban Rahili filiæ suæ: omnes quos peperit Iacobo, septem animæ. 26 Omnes animæ venientes de stirpe Iacob in Ægyptum, quæ exierunt è lumbo ejus, & id præter uxores filiorũ suorum, sexaginta sex animæ. 27 Et Ioseph, & duo filii ejus qui nati sunt ei in Ægypto, & ipsi sunt duæ animæ. Summa animarum, quæ ingressæ sunt de stirpe Iacob in Ægyptum, septuaginta. 28 Deinde misit Ihudham ante se ad Ioseph, ut indicaret ei regionem Sadir; tum venerunt ad eum. 29 Et stravit Ioseph jumentum suum, & ascendit ut occurreret Israeli patri suo in Sadir; cúmque apparuisset ei, procidit super collum ejus, & flevit super eo. 30 Et ait illi; Moriar nunc, postquam vidi te, & cognovi te adhuc superstitem esse.

,Ascendam : sui patris *domum ad &* ,suos fratres ad Joseph dixit Et
31 ויאמר יוסף אל־אחיו ואל־בית אביו אעלה
,mei patris dom⁹ &,mei Fratres :eū ad dicam & , Parhoh nunciabo &
ואגידה לפרעה ואמרה אליו אחי ובית־אבי
,pecudū pastores viri Et .me ad venerunt ,Chenahā terrā in qui
32 אשר בארץ־כנען באו אלי: והאנשים רעי צאן
quæ omnia &,eorū boves &,eorū pecudes & ;*fuerunt pecoris* viri quia
כי־אנשי מקנה היו וצאנם ובקרם וכל־אשר
Quod ,dixerit &,Parhoh *vos ad* vocaverit cùm ,erit Et .attulerunt ,eis
33 להם הביאו: והיה כי־יקרא לכם פרעה ואמר מה־
,nostrā pueritiā à tui servi fuerūt *pecoris* Viri : dicetis Et ? vestrū opus
34 מעשיכם: ואמרתם אנשי מקנה היו עבדיך מנעורינו
habitetis ut :nostri patres etiam ,nos etiam ,*nunc ad usque* &
ועד־עתה גם־אנחנו גם־אבתינו בעבור תשבו
.*pecoris* pastor omnis Ægyptiorū abominatio quia : Ghosen terrā in
בארץ גשן כי־תועבת מצרים כל־רעה צאן:

CAP. XLVII. מז

,mei fratres &,me⁹ Pater :dixit & ,Parhoh nūciavit & ,Joseph venit Et
1 ויבא יוסף ויגד לפרעה ויאמר אבי ואחי
:Chenahā terra è venerunt ,eis quæ omnia &,eorū boves &,eorū pecudes &
וצאנם ובקרם וכל־אשר להם באו מארץ כנען
quinque cepit *suorū fratrū extremitate de* Et .Ghosen terra in *ipsi* ecce &
2 והנם בארץ גשן: ומקצה אחיו לקח חמשה
: ej⁹ fratres ad Parhoh dixit Et .Parhoh ante eos fecit stare & ,viros
3 אנשים ויצגם לפני פרעה: ויאמר פרעה אל־אחיו
etiam,tui servi *pecoris* Pastor : Parhoh ad dixerunt Et ? vestra opera Quæ
מה־מעשיכם ויאמרו אל־פרעה רעה צאן עבדיך גם־
terra in *peregrinādū Ad*:Parhoh ad dixerunt Et .nostri patres etiam ,nos
4 אנחנו גם־אבותינו: ויאמרו אל־פרעה לגור בארץ
fames gravis quoniā ;tuis servis *quod pecori* pascuum non quia,venim⁹
באנו כי־אין מרעה לצאן אשר לעבדיך כי־כבד הרעב
.Ghosen terra in tui servi quæsum⁹ habitēt nunc Et .Chenahā terra in
בארץ כנען ועתה ישבו־נא עבדיך בארץ גשן:
.te ad venerūt tui fratres & tu⁹ Pater:dicēdo ,Joseph ad Parhoh dixit Et
5 ויאמר פרעה אל־יוסף לאמר אביך ואחיך באו אליך:
,tuum patrē fac habitare terræ optimo in : *ipsa* te coram Ægypti Terra
6 ארץ מצרים לפניך הוא במיטב הארץ הושב את־אביך
eos inter sint & cognoveris si Et.Ghosen terra in habitent : tuos fratres &
ואת־אחיך ישבו בארץ גשן ואם־ידעת ויש־בם
Joseph adduxit Et *mihi quod super pecudis* pricipes eos pones & ,*roboris* viri
7 אנשי־חיל ושמתם שרי מקנה על־אשר־לי: ויבא יוסף
Jahacob benedixit & ,Parhoh corā eum statuit &,suū patrē Jahacob
8 את־יעקב אביו ויעמדהו לפני פרעה ויברך יעקב את־
?tuæ vitæ annorū dies Quot : Jahacob ad Parhoh dixit Et .*Parhoni*
פרעה: ויאמר פרעה אל־יעקב כמה ימי שני חייך:
,mearū peregrinationū annorū Dies : Parhoh ad Jahacob dixit Et
9 ויאמר יעקב אל־פרעה ימי שני מגורי
,meæ vitæ annorū dies fuerunt mali & *pusillum* ;anni centum & triginta
שלשים ומאת שנה מעט ורעים היו ימי שני חיי
dieb⁹ in meorū patrū vitæ annorū dies attigerunt non &
ולא השיגו את־ימי שני חיי אבתי בימי
.suarum peregrinationum
מגוריהם:

Verſio VUL.LAT.

31 At ille locut⁹ eſt ad fratres ſuos, & ad omnē domum patris ſui; Aſcendam & nuntiabo Pharaoni, dicámq; ei; Fratres mei, & dom⁹ patris mei, qui erant in terra Chanaan, venerunt ad me. 32 Et ſunt viri paſtores oviū, curámq; habēt alendorum gregū: pecora ſua, & arméta, & omnia quæ habere potuerūt, adduxerunt ſecum. 33 Cúmque vocaverit vos, & dixerit; Quod eſt opus veſtrum? 34 Reſpondebitis, Viri paſtores ſum⁹ ſervi tui, ab infantia noſtra uſq; in præſés, & nos & patres noſtri. Hæc auté dicetis, ut habitare poſſitis in terra Geſſen: quia deteſtātur Ægyptii omnes paſtores ovium.

CAP. XLVII.

1 INgreſſus ergò Joſeph nūtiavit Pharaoni, dicens; Pater me⁹ & fratres, oves eorū & arméta, & cūcta quæ poſſidét, venerūt de terra Chanaā: & ecce conſiſtūt in terra Geſſé. 2 Extremos quoq; fratrū ſuorū quinque viros conſtituit corā rege. 3 Quos ille interrogavit, Quid habetis operis? Reſpōderunt, Paſtores ovium ſum⁹ ſervi tui, 4 et nos, & patrès noſtri. Ad peregrinādum in terra tua venim⁹: quoniā nō eſt herba gregib⁹ ſervorū tuorum, ingraveſcéte fame in terra Chanaan: petimúſque ut eſſe nos jubeas ſervos tuos in terra Geſſé. 5 Dixit itaque rex ad Joſeph; Pater tuus & fratres tui venerunt ad 6 te. Terra Ægypti in conſpectu tuo eſt: in optimo loco fac eos habitare, et trade eis terram Geſſen. Quòd ſi nôſti in eis eſſe viros induſtrios, conſtitue illos magiſtros pecorum meorum. 7 Poſt hæc introduxit Joſeph patré ſuū ad Regé, & ſtatuit eum corā eo: qui be- 8 nedicens illi, Et interrogat⁹ ab eo, Quot ſunt dies anno- 9 rum vitæ tuæ? Reſpōdit, Dies peregrinationis meæ centum triginta annorum ſunt, parvi et mali, et non pervenerunt uſque ad dies patrum meorum quibus peregrinati ſunt.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

cum Tranſlatione LATINA.

31 Εἶπε δὲ Ἰωσὴφ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, Ἀναβὰς ἀπαγγελῶ τῷ Φαραῶ, καὶ ἐρῶ αὐτῷ, Οἱ ἀδελφοί μου, καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρός μου, οἳ ἦσαν ἐν γῇ Χαναὰν, ἥκασι πρός με. 32 Οἱ δὲ ἄνδρες εἰσὶ ποιμένες· ἄνδρες γὰρ κτηνοτρόφοι ἦσαν· καὶ τὰ κτήνη, καὶ τὰς βόας, καὶ πάντα τὰ αὐτῶν ἀγηόχασιν. 33 Ἐὰν οὖν καλέσῃ ὑμᾶς Φαραὼ, καὶ εἴπῃ ὑμῖν, Τί τὸ 34 ἔργον (μ) ὑμῶν ἐστι; Ἐρεῖτε, Ἄνδρες κτηνοτρόφοι (ν) ἐσμὲν οἱ παῖδές σου ἐκ παιδὸς ἕως τοῦ νῦν, καὶ ἡμεῖς, καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν· ἵνα κατοικήσητε ἐν γῇ Γεσὲμ Ἀραβίας. βδέλυγμα γάρ ἐστιν (ξ) Αἰγυπτίοις πᾶς ποιμὴν προβάτων.

MS.A. (μ) ὑμῶν; Ἐρεῖτε, (ν) οἱ παῖδές σου ἐσμὲν (ξ) τοῖς Αἰγυπτίοις.

Κεφ. μζʹ.

1 ἘΛθὼν δὲ Ἰωσὴφ ἀπήγγειλε τῷ Φαραῶ, λέγων, Ὁ πατήρ μου, καὶ οἱ ἀδελφοί μου, καὶ τὰ κτήνη, καὶ οἱ βόες αὐτῶν, καὶ πάντα τὰ αὐτῶν ἦλθον ἐκ γῆς Χαναάν. καὶ ἰδού εἰσιν 2 ἐν γῇ Γεσέμ. Ἀπὸ δὲ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ παρέλαβε πέντε ἄνδρας, καὶ ἔστησεν αὐτοὺς 3 ἐναντίον Φαραώ. Καὶ εἶπε Φαραὼ τοῖς ἀδελφοῖς Ἰωσὴφ, Τί τὸ ἔργον ὑμῶν; οἱ δὲ εἶπαν τῷ Φαραῶ, Ποιμένες προβάτων οἱ παῖδές σου, καὶ ἡμεῖς, καὶ οἱ πατέρες (α) ἡμῶν. 4 Εἶπαν δὲ τῷ Φαραῶ, Παροικεῖν ἐν τῇ γῇ ἥκαμεν· οὐ γάρ ἐστι νομὴ τοῖς κτήνεσι τῶν παίδων σου· ἐνίσχυσε γὰρ ὁ λιμὸς ἐν γῇ Χαναάν. νῦν οὖν (β) κατοικήσομεν ἐν γῇ Γεσέμ. Εἶπε δὲ Φαραὼ τῷ Ἰωσὴφ, Κατοικείτωσαν ἐν γῇ Γεσέμ. εἰ δὲ ἐπίστῃ, ὅτι εἰσὶν ἐν αὐτοῖς ἄνδρες δυνατοὶ, κατάστησον αὐτοὺς ἄρχοντας τῶν ἐμῶν κτηνῶν. Ἦλθον δὲ εἰς Αἴγυπτον πρὸς Ἰωσὴφ Ἰακὼβ, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ· 5 καὶ ἤκουσε Φαραὼ βασιλεὺς Αἰγύπτου. Καὶ εἶπε Φαραὼ πρὸς Ἰωσὴφ, λέγων, Ὁ πατήρ 6 σου, καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἥκασι πρὸς σέ. Ἰδοὺ ἡ γῆ Αἰγύπτου ἐναντίον σού ἐστιν· ἐν τῇ βελτίστῃ γῇ (γ) κατοίκισον τὸν πατέρα σου, καὶ 7 τοὺς ἀδελφούς σου. Εἰσήγαγε δὲ Ἰωσὴφ Ἰακὼβ τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐναντίον Φαραώ. καὶ (δ) ηὐλόγησεν Ἰακὼβ 8 τὸν Φαραώ. Εἶπε δὲ Φαραὼ τῷ Ἰακὼβ, Πό- 9 σα ἔτη (ε) ἡμερῶν τῆς ζωῆς σου; Καὶ εἶπεν Ἰακὼβ τῷ Φαραῶ, Αἱ ἡμέραι τῶν ἐτῶν τῆς ζωῆς μου, ἃς παροικῶ, ἑκατὸν τριάκοντα ἔτη. μικραὶ καὶ πονηραὶ γεγόνασιν αἱ ἡμέραι τῶν ἐτῶν τῆς ζωῆς μου· οὐκ (ζ) ἀφίκοντο εἰς τὰς ἡμέρας τῶν ἐτῶν τῆς ζωῆς τῶν πατέρων μου, ἃς ἡμέρας παρῴκησαν.

MS.A. (α) ἡμῶν ἐκ παιδόθεν ἕως τοῦ νῦν. Εἶπαν δὲ (β) κατοικήσωμεν οἱ παῖδές σου ἐν γῇ (γ) κατοίκησον (δ) εὐλόγησεν (ε) ἡμερῶν ζωῆς (ζ) ἀφείκετο

31 *Dixit autem Joſeph ad fratres ſuos, Aſcendēs annunciabo Pharaoni, et dicam ei, Fratres mei, et domus patris mei, qui erant in terra Chanaan, venerunt ad me.* 32 *Viri autem ſunt paſtores: viri enim pecorum nutritores erant: & pecora; & boves, & omnia ſua adduxerunt.* 33 *Itaque ſi vocaverit vos Pharao, & dixerit vobis; Quodnam opus veſtrum eſt?* 34 *Dicetis; Viri pecorum nutritores ſumus pueri tui, à puero uſq; nunc, et nos, et patres noſtri: ut habitetis in terra Geſem Arabiæ. Abominatio enim eſt Ægyptiis omnis paſtor ovium.*

CAP. XLVII.

1 *VEniens autem Joſeph nunciavit Pharaoni, dicens, Pater meus, & fratres mei, et pecora, et boves eorum, et omnia quæ eorū, venerunt de terra Chanaan: & ecce ſunt in terra Geſem.* 2 *De fratribus autem ſuis aſſumpſit quinq; viros, & ſtatuit eos coram Pharaone.* 3 *Et dixit Pharao fratribus Joſeph, Quodnam eſt opus veſtrum? At illi dixerunt Pharaoni, Paſtores ovium pueri tui, et nos et patres noſtri.* 4 *Dixerunt autem Pharaoni, Incolere in terra venimus: non enim eſt paſtus pecoribus puerorum tuorum. Invaluit enim fames in terra Chanaan: Nunc igitur habitabimus (a) in terra Geſem. Dixit autem Pharao ad Joſeph, Habitent in terra Geſem. Sin autem nôſti, quia ſunt inter eos viri potentes, conſtitue eos principes pecorum meorum. Venerunt autē in Ægyptum ad Joſeph, Jacob, & filii ejus. Et audivit Pharao rex Ægypti.* 5 *Et dixit Pharao ad Joſeph, dicēs, Pater tuus, et fratres tui venerūt ad te.* 6 *Ecce terra Ægypti ante te eſt: in terra optima colloca patrem tuum, et fratres tuos.* 7 *Introduxit autē Joſeph Jacob patrē ſuū, & ſtatuit eū corā Pharaone. Et benedixit Iacob Pharaonē.* 8 *Dixit autē Pharao ipſi Jacob, Quot anni dierū vitæ tuæ?* 9 *Et dixit Iacob Pharaoni, Dies annorum vitæ meæ, (b) quos incolo, centum triginta anni: puſilli, & mali fuerunt dies annorū vitæ meæ: nō pervenerunt ad dies annorū vitæ patrū meorum, quos dies incoluerunt.*

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

31 * ܘܐܡܪ ܝܘܣܦ ܠܐܚܘܗܝ ܘܠܒܝܬ ܐܒܘܗܝ. ܐܣܩ ܐܚܘܐ ܠܦܪܥܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܚܝ
32 ܘܒܝܬ ܐܒܝ ܕܒܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ. ܐܬܘ ܠܘܬܝ. * ܘܓܒܪܐ ܪܥܝܢ ܥܢܐ ܐܢܘܢ. ܡܛܠ ܕܓܒܪܐ
33 ܩܢܝ ܩܢܝܢܐ ܐܢܘܢ. ܘܥܢܗܘܢ ܘܬܘܪܝܗܘܢ ܘܟܠ ܕܐܝܬ ܠܗܘܢ ܐܝܬܝܘ. * ܘܡܐ ܕܩܪܐ ܠܟܘܢ
34 ܦܪܥܘܢ. ܘܢܐܡܪ ܠܟܘܢ. ܡܢܘ ܥܒܕܟܘܢ. * ܐܡܪܘ ܠܗ. ܡܪܝ ܩܢܝܢܐ ܗܘܘ ܥܒܕܝܟ
ܡܢ ܛܠܝܘܬܢ. ܘܥܕܡܐ ܠܗܫܐ ܘܐܦ ܚܢܢ ܘܐܦ ܐܒܗܝܢ. ܡܛܠ ܕܬܬܒܘܢ ܒܐܪܥܐ ܕܓܘܫܢ.
ܡܛܠ ܕܡܣܠܝܢ ܐܢܘܢ ܠܡܨܪܝܐ ܟܠ ܪܥܝ ܥܢܐ. ܩܦܠܐܘܢ. ܡܙ.
1 * ܘܐܬܐ ܝܘܣܦ ܘܚܘܝ ܠܦܪܥܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܒܝ ܘܐܚܝ. ܘܥܢܗܘܢ ܘܬܘܪܝܗܘܢ ܘܟܠ
2 ܕܐܝܬ ܠܗܘܢ. ܐܬܘ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ. ܘܗܐ ܐܝܬܝܗܘܢ ܒܐܪܥܐ ܕܓܘܫܢ. * ܘܡܢ ܐܚܘܗܝ ܕܒܪ
3 ܚܡܫܐ ܓܒܪܝܢ. ܘܐܩܝܡ ܐܢܘܢ ܩܕܡ ܦܪܥܘܢ. * ܘܐܡܪ ܦܪܥܘܢ ܠܐܚܘܗܝ ܕܝܘܣܦ. ܡܢܘ
ܥܒܕܟܘܢ. ܘܐܡܪܘ ܠܦܪܥܘܢ. ܪܥܝ ܥܢܐ ܐܢܘܢ ܥܒܕܝܟ. ܐܦ ܚܢܢ ܐܦ ܐܒܗܝܢ ܡܢ
4 ܛܠܝܘܬܢ. * ܘܐܡܪܘ ܠܦܪܥܘܢ. ܠܡܬܬܘܬܒܘ ܒܐܪܥܐ ܐܬܝܢ. ܡܛܠ ܕܠܝܬ ܪܥܝܐ ܠܥܢܐ ܕܥܒܕܝܟ.
5 ܡܛܠ ܕܬܩܦ ܟܦܢܐ ܒܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ. ܘܗܫܐ ܢܬܒܘܢ ܥܒܕܝܟ ܒܐܪܥܐ ܕܓܘܫܢ. * ܘܐܡܪ ܦܪܥܘܢ
6 ܠܝܘܣܦ. ܐܒܘܟ ܘܐܚܝܟ ܐܬܘ ܠܘܬܟ. * ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ ܩܕܡܝܟ ܗܝ. ܒܫܘܦܪܗ ܕܐܪܥܐ. ܐܘܬܒ
ܠܐܒܘܟ ܘܠܐܚܝܟ. ܢܬܒܘܢ ܒܐܪܥܐ ܕܓܘܫܢ. ܘܐܢ ܝܕܥ ܐܢܬ ܕܐܝܬ ܒܗܘܢ ܓܒܪܐ ܕܚܝܠܐ.
7 ܥܒܕ ܐܢܘܢ ܡܪܝ ܩܢܝܢܐ. ܥܠ ܟܠ ܕܐܝܬ ܠܝ. * ܘܐܥܠ ܝܘܣܦ ܠܝܥܩܘܒ ܐܒܘܗܝ.
8 ܘܐܩܝܡܗ ܩܕܡ ܦܪܥܘܢ. ܘܒܪܟ ܠܦܪܥܘܢ ܝܥܩܘܒ. * ܘܐܡܪ ܦܪܥܘܢ ܠܝܥܩܘܒ. ܟܡܐ ܐܢܘܢ ܝܘܡܝ
9 ܫܢܝ ܚܝܝܟ. * ܘܐܡܪ ܝܥܩܘܒ ܠܦܪܥܘܢ. ܝܘܡܝ ܫܢܝ ܬܘܬܒܘܬܝ. ܡܐܐ ܘܬܠܬܝܢ ܫܢܝܢ.
ܙܥܘܪܝܢ ܘܒܝܫܝܢ ܗܘܘ ܝܘܡܝ ܫܢܝ ܚܝܝ. ܘܠܐ ܡܛܝܘ ܠܫܢܝ ܚܝܝ ܐܒܗܝ. ܒܝܘܡܝ
ܕܥܡܪܘ ܒܬܘܬܒܘܬܗܘܢ.

31 Dixítque Joſeph ad fratres ſuos, & ad domū patris ſui; Aſcendam, indicabo Pharaoni; & dicam illi, Fratres mei, & domus patris mei qui erant in terra Chanaan, venerunt ad me. 32 Sunt autem viri paſtores gregum, nam viri poſſidentes armenta ſunt: & oves ſuas, boveſque ſuas, & quicquid habent, attulerunt. 33 Cúmque vocaverit vos Pharaon, & dixerit 34 vobis, Quod eſt exercitium veſtrum? Reſpondete ei, Domini armentorum fuerunt ſervi tui à pueritia ſua uſque in præſens, tū nos, tum patres noſtri; ut ſcilicet habitetis in terra Goſan: quoniam abominandi ſunt apud Ægyptios cuncti paſtores gregum.

CAP. XLVII.

1 VEnit ergò Joſeph, & indicavit Pharaoni; dixítque ad eum, Pater meus, & fratres mei, & oves, ac boves eorum, & quicquid eorum eſt, venerunt de terra Chanaan, & ecce morantur in terra Goſan. 2 Et ex fratribus ſuis duxit quinq; viros, ſtatuítq; eos coram Pharaone. 3 Dixit autem Pharaon ad fratres Joſeph, Quod eſt exercitium veſtrū? Dixerunt Pharaoni, Paſtores ovium ſunt ſervi tui, tum nos, tum patres noſtri è pueritia noſtra. 4 Dixerunt etiā Pharaoni, Ad habitandū in terra *iſta* venimus: non enim ſunt paſcua gregib⁹ ſervorū tuorum; quoniam graſſata eſt fames in terra Chanaan. Igitur habitare liceat ſervis tuis in terra Goſan. 5 Et dixit Pharaon ad Joſeph, Pater tuus & fratres tui venerunt ad te. 6 Terra Ægypti coram te eſt: in pulchriori terræ *parte* ſedere fac patrem tuum & fratres tuos, habitent in terra Goſan: & ſi deprehēdas eſſe in ipſis viros virtute præditos, fac eos dominos armētorū ſuper omnia mea. 7 Introduxit quoq; Joſeph Jacobū patrē ſuum, & ſtatuit eum corā Pharaone, benedixitque Pharaoni. 8 Dixit autem Pharaon ad Jacob, Quot ſunt dies annorum vitæ tuæ? 9 Reſpondit Jacob Pharaoni, Dies annorum peregrinationis meæ, centum ſunt ac triginta anni: pauci fuerunt ac mali dies annorum vitæ meæ, nec pervenerunt ad annos vitæ patrum meorum in diebus incolatus eorum.

PARAPH. CHALD. cùm VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

31 ואמר יוסף לאחוהי ולבית אבוהי
אסק ואחוי לפרעה ואימר ליה אחי
ובית אבא די בארעא דכנען אתו
לותי: וגבריא רען ענא ארי גברי
32 מרי גיתי הוו ועאנהון ותוריהון וכל
דילהון איתיאו: ויהי ארי יקרי לכון
33 פרעה ויימר מה עובדיכון: ותימרון
34 גברי מרי גיתי הוו עבדך מזעירנא
עד כען אף אנחנא אף אבהתנא
בדיל דתיתבון בארעא דגשן
ארי מרחקין מצראי כל רעי ענא:

מז

1 ואתא יוסף וחוי לפרעה ואמר אבא
ואחי ועאנהון ותוריהון וכל דלהון
אתו מארעא דכנען והא אנון
2 בארעא דגשן: ומקצת אחוהי דבר
חמשא גוברין ואקימנון קדם
3 פרעה: ואמר פרעה לאחוהי מה
עובדיכון ואמרו לפרעה רען ענא
עבדך אף אנחנא אף אבהתנא:
4 ואמרו לפרעה לאתותבא בארעא
אתינא ארי לית רעיא לענא די
לעבדך ארי תקיף כפנא בארעא
דכנען וכען יתבון כען עבדך
5 בארעא דגשן: ואמר פרעה ליוסף
למימר אבוך ואחך אתו לותך:
6 ארעא דמצרים קדמך היא בדשפיר
בארעא אותיב ית אבוך וית אחך
יתבון בארעא דגשן ואם ידעת ואית
בהון גברין דחילא ותמנינון רבני
7 גיתא על די לי: ואיתי יוסף ית
יעקב אבוהי ואקימניה קדם פרעה
8 ובריך יעקב ית פרעה: ואמר פרעה
9 ליעקב כמה יומי שני חייך: ואמר
יעקב לפרעה יומי שני תותבותי
מאה ותלתין שנין זעירין ובישין הוו
יומי שני חיי ולא אדביקו ית יומי
שני חיי אבהתי ביומי תותבותהון:

31 Et dixit Joſeph fratrib⁹ ſuis, et domui patris ſui; Aſcendā & nunciabo Pharaoni: dicamq; ei; Fratres mei, et dom⁹ patris mei, quæ erat in terrâ Chanaā, 32 venerunt ad me. Et ſunt viri paſtores oviū; quia viri poſſeſſores gregū fuerunt: Oves quoq; ſuas et boves, et omnia 33 ſua adduxerūt. Cúmq; vocaverit vos Pharao; et dixerit, 34 Quod eſt op⁹ veſtrū? Dicetis; Viri poſſeſſores gregū fuerūt ſervi tui ab adoleſcētiâ noſtrâ uſq; nunc; tā nos quàm patres noſtri: ut habitetis in terrâ Geſen; quoniam abominantur Ægyptii omnes paſtores ovium.

CAP. XLVII.

1 ET venit Joſeph, et nunciavit Pharaoni: et ait; Pater me⁹ et fratres mei, et oves eorum et boves eorū, & oñia quæ habent, venerūt de terrâ Chanaan: et *ecce ſunt* in terrâ Geſē. 2 Extremos quoq; fratrū ſuorū tulit quinq; viros: et conſtituit 3 eos corā Pharaone. Dixitque Pharao fratribus ejus, Quod eſt op⁹ veſtrū? et dixerūt Pharaoni; Paſtores oviū ſum⁹ ſervi tui, tam nos, quàm patres no- 4 ſtri. Dixeruntq; Pharaoni; Ad habitandū in terrâ venimus: quoniā non eſt paſtus ovibus ſervorū tuorū; quia valida fames eſt in terrâ Chanaan: & nunc quæſumus ut habitent 5 ſervi tui in terra Geſen. Et ait Pharao ad Joſeph, dicens: Pater tu⁹ & fratres tui venerunt 6 ad te. Terra Ægypti coram te eſt; in meliori loco terræ colloca patrē tuū & fratres tuos: et habitent in terrâ Geſē; & ſi cognoſcis eſſe inter eos viros fortes, conſtitue eos principes 7 pecorum meorum. Et adduxit Joſeph Jacob patrē ſuū; et ſtatuit eū corā Pharaone: et be- 8 nedixit Jacob Pharaoni. Dixitq; Pharao ad Jacob: Quot 9 ſunt anni vitæ tuæ? Et dixit Jacob ad Pharaonē; Anni vitæ peregrinationis meæ, centū et triginta anni ſunt: pauci et mali *fuerunt dies annorum vitæ meæ*; et non attigerūt uſq; ad dies vitæ patrū meorū in diebus peregrinationis ſuæ.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

31 [illegible]

VER. SAM.

31 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

31 *Dixit autē Joſeph fratribus ſuis, & domui patris ſui; Aſcendam, & nuntiabo Pharaoni, dicamq; ei, Fratres mei, et domus patris mei qui erant in terra Chanaan, venerūt ad me.* 32 *Homines autē illi paſtores ſunt oviū; nam homines ſunt pecorū: oves etiā ſuas, & boves ſuos, et omnia quæ erant ſua, adduxerunt.* 33 *Cùm itaq; vocaverit vos Pharao, & dixerit; Quod eſt opus veſtrū?* 34 *Tum dicetis, Homines pecorū ſunt ſervi tui à pueritia noſtra uſq; nunc, etiā nos, etiā patres noſtri: propterea habitabimus in terra Geſſen; nā abominatio ſunt Ægyptiis omnes paſtores pecudū.*

CAP. XLVII.

1 *VEnit igitur Joſeph, & nuntiavit Pharaoni; dicens illi, Pater meus, & fratres mei, & oves eorū, & boves eorū, & omnia quæ ſunt eis, venerunt de terra Chanaan; et ecce ipſi ſunt in terra Geſſon.* 2 *Partē etiā fratrū ſuorū aſſumpſit ſecū, quinq; viros, & ſtatuit eos ante Pharaonem.* 3 *Dixit autē Pharao fratribus Ioſephi, Quod eſt opus veſtrū? et reſponderunt Pharaoni, Paſtores ovium ſunt ſervi tui, etiā fratres noſtri, etiā patres noſtri.* 4 *Dixeruntq; Pharaoni, Ad peregrinandum in terrā venimus, eò quòd nō eſt pabulū ovibus ſervorum tuorū: invaluit enim fames in terrā Chanaan: nunc autē habitent, quæſumus, ſervi tui in terrā Geſſen.* 5 *Poſteà locutus eſt Pharao Joſepho, dicens; Pater tuus, & fratres tui venerunt ad te.* 6 *Terra Ægypti eſt in conſpectu tuo: in optimo terræ habitare fac patrem tuum, & fratres tuos; habitent in terrā Geſſen. Si autē cognoveris inter eos aliquot viros induſtrios, conſtitues illos præfectos pecorum meorū.* 7 *Poſteà introduxit Ioſeph Jacobū patrē ſuū, & ſtatuit eū ante faciē Pharaonis; & benedixit Jacob Pharaoni.* 8 *Dixitq; Pharao Iacobo, Quot ſunt dies annorum vitæ tuæ?* 9 *Reſponditq; Iacob Pharaoni; Dies annorū peregrinationis meæ, ſunt centum & triginta anni: parvi & mali fuerunt dies annorum vitæ meæ, & nō pervenerunt ad dies annorum vitæ patrū meorum in diebus peregrinationum ſuarum.*

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

31 * ثم قال يوسف لاخوته وساير آل ابيه * انا اصعد الي فرعون فاخبره واقول له * اخوتي وآل ابي الذين
32 كانوا في بلد كنعان قد جاوا الي * والقوم رعاة غنم لانهم كانوا ذوي ماشية * وغنمهم وبقرهم
33 وحميرهم وجميع مالهم اتوا به * فاذا دعا بكم فرعون وقال لكم ما صنعتكم * فقولوا كنا ذوي
34 ماشية منذ صغرنا الي الآن وكذلك اباونا * من اجل ان تقيموا في بلد السدير * لان المصريين
يكرهون كل راعي غنم *
* الفصل السابع والاربعون *
1 * ثم دخل يوسف الي فرعون وقال * ابي واخوتي وغنمهم وبقرهم وجميع مالهم قد جاوا من بلد
2 كنعان * وهوذا هم في بلد السدير * واخذ خمسة اناسي من اخوته ووقفهم بين يدي
3 فرعون * وقال فرعون لاخوة يوسف ما صنعتكم * قالوا له رعاة غنم نحن واباونا * ثم قالوا له
4 جينا نسكن بلدك * اذ ليس مرعي لغنمنا من اشتداد الجوع في بلد الشام * فلنقم في بلد
5 السدير * فقال فرعون ليوسف * اذا اتاك ابوك واخوتك * هوذا بلد مصر بين يديك * اسكنهم
6 في اجوده * وذلك ان يقيموا في بلد السدير * وان كنت تعلم ان فيهم ذوي حيل فصيرهم
7 روساء الوكلاء الذين علي ماشيتي * وادخل يوسف يعقوب اباه * ووقفه بين يدي فرعون * وسلم
8 عليه * وقال له فرعون * كم سنو حياتك * قال له يعقوب سنو عمري ماية وثلثون سنة * وكانت
9 قليلة ردية * ولم تلحق بسني حياة اباي حسب ايام سكناهم *

31 *Dixit quoq; Joſeph fratrib⁹ ſuis, et reliquæ familiæ patris ſui; Ego aſcendā ad Pharaonem, & nunciabo ei, ac dicā illi; Fratres mei, & familiæ patris mei, qui erant in regione Chanaā, jam venerunt ad me.* 32 *Et homines ſūt paſtores oviū, eò quòd eſſēt poſſeſſores armentorū; et oves ſuas, & boves ſuas, et aſinos ſuos, et omnia bona ſua attulerūt.* 33 *Cùmq; vocaverit vos Pharaō, et di-* 34 *xerit, Quid eſt opus veſtrū? Dicite, Fuim⁹ poſſeſſores armentorū, à pueritia noſtra uſq; modo, & ſimiliter patres noſtri: ad hoc ut commanentis in regione Sadir, quia Ægyptii abhorrent ab omni paſtore ovium.*

CAP. XLVII.

1 *PRæterea ingreſſus eſt Joſeph ad Pharaonē, dixitq;, Pater me⁹ et fratres mei, et oves eorū, et boves eorū et omnia bona eorū, venerunt de regione Chanaan, et ecce ſunt in regione Sadir.* 2 *Et aſſumpſit quinq; homines ex fratribus ſuis, et conſtituit eos corā Pharaone.* 3 *Et dixit Pharao fratribus Joſeph, Quodnā eſt opus veſtrū? Dixerūt ei, Paſtores oviū ſum⁹ nos ac patres noſtri.* 4 *Tum dixerunt ei, Venim⁹ habitare regione tuā, cùm non ſint paſcua ovibus noſtris, per vehementiā famis in regione Syriæ; maneāt igitur in regione Sadir.* 5 *Dixitq; Pharao ad Joſeph, Cùm venerint ad te pater tu⁹ et fratres tui,* 6 *Ecce regio Ægypti coram te eſt, habitare fac eos in optimo loco ejus: hoc quidē ut habitent in regione Sadir. Et ſi noveris inter eos eſſe robuſtos, conſtitue eos principes præpoſitorū quos præfueris armentis meis.* 7 *Et introduxit Joſeph Jacobum patrē ſuum, & ſtatuit eum ante Pharaonem: ſalutavitq; illum.* 8 *Et ait ei Pharao, Quot ſunt anni vitæ tuæ?* 9 *Dixit illi Jacob, Anni ætatis meæ, centum ac triginta anni, et fuerunt pauci ac mali, nec pervenerunt ad annos vitæ patrum meorum ſecundum dies incolatus ſui.*

.Parhoh facie à est egressus & ,Parhoh Iahacob *benedixit* Et
10 וַיְבָרֶךְ יַעֲקֹב אֶת־פַּרְעֹה וַיֵּצֵא מִלִּפְנֵי פַרְעֹה׃
eis dedit & ,suos fratres & ,suum patrem Joseph fecit habitare Et
11 וַיּוֹשֵׁב יוֹסֵף אֶת־אָבִיו וְאֶת־אֶחָיו וַיִּתֵּן לָהֶם
,Rahameses terrâ in , *terræ optimo* in ; Ægypti terrâ in possessionē
אֲחֻזָּה בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּמֵיטַב הָאָרֶץ בְּאֶרֶץ רַעְמְסֵס
,suum patrem Joseph aluit Et .Parhoh præcepit quemadmodũ
12 כַּאֲשֶׁר צִוָּה פַרְעֹה׃ וַיְכַלְכֵּל יוֹסֵף אֶת־אָבִיו
.*parvuli os ad* pane sui patris domum omnem & ,suos fratres &
וְאֶת־אֶחָיו וְאֵת כָּל־בֵּית אָבִיו לֶחֶם לְפִי הַטָּף׃
:valde fames gravis quoniam ; terra omni in non panis Et
13 וְלֶחֶם אֵין בְּכָל־הָאָרֶץ כִּי־כָבֵד הָרָעָב מְאֹד
.*famis facie* à Chenahan terra & Ægypti terra laboravit &
וַתֵּלַהּ אֶרֶץ מִצְרַיִם וְאֶרֶץ כְּנַעַן מִפְּנֵי הָרָעָב׃
terrâ in est inventa quæ ,pecuniam omnem Joseph collegit Et
14 וַיְלַקֵּט יוֹסֵף אֶת־כָּל־הַכֶּסֶף הַנִּמְצָא בְאֶרֶץ־
intulit Et .*ementes* ipsi quod alimēto pro Chenahan terrâ in & ,Ægypti
מִצְרַיִם וּבְאֶרֶץ כְּנַעַן בַּשֶּׁבֶר אֲשֶׁר־הֵם שֹׁבְרִים וַיָּבֵא
terra è pecunia est cōsumpta Et.Parhoh domum in pecuniam Joseph
15 יוֹסֵף אֶת־הַכֶּסֶף בֵּיתָה פַרְעֹה׃ וַיִּתֹּם הַכֶּסֶף מֵאֶרֶץ
: dicendo ,Joseph ad Ægypt⁹ omnis *venerũt* &,Chenahã terrâ è & ,Ægypti
מִצְרַיִם וּמֵאֶרֶץ כְּנַעַן וַיָּבֹאוּ כָל־מִצְרַיִם אֶל־יוֹסֵף לֵאמֹר
defecit quia ? te coram moriemur quid ad Et .panem nobis Da
הָבָה־לָּנוּ לֶחֶם וְלָמָּה נָמוּת נֶגְדֶּךָ כִּי אָפֵס
vobis dabo & ;vestras pecudes Date : Joseph dixit Et .pecunia
16 כָּסֶף׃ וַיֹּאמֶר יוֹסֵף הָבוּ מִקְנֵיכֶם וְאֶתְּנָה לָכֶם
suas pecudes attulerunt Et .pecunia defecit si,vestris pecudib⁹ pro
17 בְּמִקְנֵיכֶם אִם־אָפֵס כָּסֶף׃ וַיָּבִיאוּ אֶת־מִקְנֵיהֶם
grege pro & ,equis pro panem Ioseph eis dedit Et .Ioseph ad
אֶל־יוֹסֵף וַיִּתֵּן לָהֶם יוֹסֵף לֶחֶם בַּסּוּסִים וּבְמִקְנֵה
pane pro eos *duxit* & ,asinis pro & ,boum *grege* pro & ,pecudum
הַצֹּאן וּבְמִקְנֵה הַבָּקָר וּבַחֲמֹרִים וַיְנַהֲלֵם בַּלֶּחֶם
,ipse annus est finit⁹ Et .ipso anno in eorũ gregib⁹ omnib⁹ pro
18 בְּכָל־מִקְנֵהֶם בַּשָּׁנָה הַהִוא׃ וַתִּתֹּם הַשָּׁנָה הַהִוא
abscondem⁹ Non : ei dixerũt & ,secundo anno in eũ ad venerũt &
וַיָּבֹאוּ אֵלָיו בַּשָּׁנָה הַשֵּׁנִית וַיֹּאמְרוּ לוֹ לֹא־נְכַחֵד
ad jumentorum grex & ,pecunia sit finita *quimmo* ,meo domino à
מֵאֲדֹנִי כִּי אִם־תַּם הַכֶּסֶף וּמִקְנֵה הַבְּהֵמָה אֶל־
nostrũ corp⁹ præterquã , meo dño coram remansit Non .*meũ dominũ*
אֲדֹנִי לֹא נִשְׁאַר לִפְנֵי אֲדֹנִי בִּלְתִּי אִם־גְּוִיָּתֵנוּ
etiam,nos Etiam ?tuos oculos ad moriemur quid Ut .nostra terra &
19 וְאַדְמָתֵנוּ׃ לָמָּה נָמוּת לְעֵינֶיךָ גַּם־אֲנַחְנוּ גַּם־
nos erimus & :pane pro nostrã terram & ,nos eme , nostrã terrã
אַדְמָתֵנוּ קְנֵה־אֹתָנוּ וְאֶת־אַדְמָתֵנוּ בַּלָּחֶם וְנִהְיֶה אֲנַחְנוּ
,moriemur nõ & ,vivem⁹ & ,semen da & ,Parhoni servi nostra terra &
וְאַדְמָתֵנוּ עֲבָדִים לְפַרְעֹה וְתֶן־זֶרַע וְנִחְיֶה וְלֹא נָמוּת
Ægypti terram omnem Ioseph emit Et.desolabitur nõ terra &
20 וְהָאֲדָמָה לֹא תֵשָׁם׃ וַיִּקֶן יוֹסֵף אֶת־כָּל־אַדְמַת מִצְרַיִם
invaluerat quia,suũ agrum unusquisq; Ægyptii vendiderũt nam .*Parhoni*
לְפַרְעֹה כִּי־מָכְרוּ מִצְרַיִם אִישׁ שָׂדֵהוּ כִּי־חָזַק
.Parhoni terra fuit & : fames eos super
עֲלֵהֶם הָרָעָב וַתְּהִי הָאָרֶץ לְפַרְעֹה׃

Versio VULG. LAT.

10 Et benedicto rege, egressus 11 est foràs. Joseph verò patri & fratribus suis dedit possessionem in Ægypto in optimo terræ loco, Ramesses, 12 ut præceperat Pharao. Et alebat eos, omnémque domum patris sui, præbens cibaria singulis. 13 In toto enim orbe panis deerat, & oppresserat fames terram, maximè 14 Ægypti & Chanaan. E quibus omnem pecuniam congregavit pro venditione frumenti; & intulit eam in ærarium re-15 gis. Cúmque defecisset emptoribus pretium, venit cuncta Ægyptus ad Joseph; dicēs, Da nobis panes: quarè morimur coram te, deficiente pe-16 cuniá? Quibus ille respondit, Adducite pecora vestra; & dabo vobis pro eis cibos, si pre-17 tium non habetis. Quæ cùm adduxissent, dedit eis alimenta pro equis, & ovibus, & bob⁹, & asinis: sustentavítque eos illo anno pro commutatione 18 pecorum. Venerunt quoque anno secundo, & dixerunt ei; Non celabimus dominum nostrum, quòd deficiente pecuniâ, pecora simul defecerunt: nec clam te est, quòd absque corporibus & terra 19 nihil habeamus. Cur ergò moriemur te vidente? & nos & terra nostra tui erimus: eme nos in servitutem regiam, & præbe semina: ne pereunte cultore redigatur terra in so-20 litudinem. Emit igitur Joseph omnem terram Ægypti, vendentibus singulis possessiones suas præ magnitudine famis: subjecítque eam Pharaoni,

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

10 Καὶ εὐλογήσας Ἰακὼβ τὸν Φαραὼ, ἐξῆλθεν 11 ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ (η)κατῴκισεν Ἰωσὴφ τὸν (θ)πατέρα αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ· καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς κατάσχεσιν ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, ἐν τῇ βελτίστῃ γῇ, ἐν γῇ Ῥαμεσσῆ, καθὰ προσέταξε Φα-12 ραώ. Καὶ ἐσιτομέτρει Ἰωσὴφ τῷ (ι)πατρὶ αὐτοῦ, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς, καὶ παντὶ τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς 13 αὐτοῦ σῖτον κατὰ σῶμα. Σῖτος δὲ οὐκ ἦν ἐν πάσῃ τῇ γῇ· ἐνίσχυσε γὰρ ὁ λιμὸς σφόδρα. ἐξέλιπε δὲ ἡ γῆ Αἰγύπτου καὶ ἡ γῆ Χαναὰν ἀπὸ 14 τοῦ λιμοῦ. Συνήγαγε δὲ Ἰωσὴφ πᾶν τὸ ἀργύριον τὸ εὑρεθὲν ἐν γῇ (κ)Αἰγύπτου καὶ ἐν γῇ Χαναὰν, τοῦ σίτου, οὗ ἠγόραζον, καὶ ἐσιτομέτρει αὐτοῖς. καὶ εἰσήνεγκεν Ἰωσὴφ πᾶν τὸ ἀργύ-15 ριον εἰς τὸν οἶκον Φαραώ. Καὶ (λ) ἐξέλιπε πᾶν τὸ ἀργύριον ἐκ γῆς Αἰγύπτου, καὶ ἐκ γῆς Χαναάν· ἦλθον δὲ πάντες οἱ Αἰγύπτιοι πρὸς Ἰωσὴφ, λέγοντες, Δὸς ἡμῖν ἄρτους, καὶ ἵνα τί ἀποθνήσκομεν ἐναντίον σου; ἐκλέλοι-16 πε γὰρ τὸ ἀργύριον ἡμῶν. Εἶπε δὲ αὐτοῖς Ἰωσὴφ, Φέρετε τὰ κτήνη ὑμῶν, καὶ δώσω ὑμῖν ἄρτους, ἀντὶ τῶν κτηνῶν ὑμῶν, εἰ ἐκλέλοιπε 17 τὸ ἀργύριον ὑμῶν. Ἤγαγον δὲ τὰ κτήνη αὐτῶν πρὸς Ἰωσὴφ· καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς Ἰωσὴφ ἄρτους ἀντὶ τῶν ἵππων, καὶ ἀντὶ τῶν προβάτων, καὶ ἀντὶ τῶν βοῶν, καὶ ἀντὶ τῶν ὄνων· καὶ ἐξέθρεψεν αὐτοὺς ἐν ἄρτοις ἀντὶ πάντων τῶν κτηνῶν αὐτῶν ἐν τῷ ἐνιαυτῷ 18 ἐκείνῳ. Ἐξῆλθε δὲ τὸ ἔτος ἐκεῖνο· καὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἔτει τῷ δευτέρῳ, καὶ εἶπαν αὐτῷ, Μή ποτε ἐκτριβῶμεν ἀπὸ τοῦ κυρίου ἡμῶν; εἰ γὰρ ἐκλέλοιπε τὸ (μ) ἀργύριον ἡμῶν καὶ τὰ ὑπάρχοντα καὶ τὰ κτήνη πρὸς σὲ τὸν κύριον, καὶ οὐχ (ν)ὑπολέλειπται ἡμῖν ἐναντίον τοῦ κυρίου ἡμῶν ἀλλ' ἢ τὸ ἴδιον 19 σῶμα καὶ ἡ γῆ ἡμῶν. Ἵνα οὖν μὴ ἀποθάνωμεν ἐναντίον σου, καὶ ἡ γῆ (ξ) ἐρημωθῇ, κτῆσαι ἡμᾶς καὶ τὴν γῆν ἡμῶν ἀντὶ ἄρτων, καὶ ἐσόμεθα ἡμεῖς καὶ ἡ γῆ ἡμῶν (ο) παῖδες τῷ Φαραώ· δὸς σπέρμα, ἵνα σπείρωμεν, καὶ (π) ζῶμεν, καὶ μὴ ἀποθάνωμεν, καὶ ἡ γῆ οὐκ ἐρη-20 μωθήσεται. Καὶ ἐκτήσατο Ἰωσὴφ πᾶσαν τὴν γῆν τῶν Αἰγυπτίων τῷ Φαραώ· ἀπέδοντο γὰρ οἱ Αἰγύπτιοι τὴν γῆν αὐτῶν τῷ Φαραώ· ἐπεκράτησε γὰρ (ρ) αὐτῶν ὁ λιμός· καὶ ἐγένετο ἡ γῆ τῷ Φαραώ.

Et benedicens Iacob Pharaonem, 10 *exivit ab eo. Et habitare fecit Io-* 11 *seph patrem suum, & fratres suos: & dedit eis possessionem in terra Ægypto, in terra optima, in terra Ramesse; sicut præcepit Pharao. Et triticum metiebatur* 12 *Ioseph patri suo, & fratribus, et omni domui patris sui, triticum secundùm corpus. Triticum autē* 13 *non erat in omni terra. Invaluerat enim fames valdé. Defecit autem terra Ægypti, & terra Chanaan à fame. Congregavit* 14 *autē Ioseph omne argentũ, quod est inventũ in terra Ægypti, & in terra Chanaan, ex tritico, quod emebant; & metiebatur eis. Et intulit Ioseph omne argentum in domũ Pharaonis. Et defecit omne* 15 *argentũ de terra Ægypti, & de terra Chanaan. Venerunt autem omnes Ægyptii ad Ioseph, dicētes, Da nobis panes: & utquid morimur corã te? Defecit enim argentũ nostrum. Dixit autē eis* 16 *Ioseph, Afferte pecora vestra, & dabo vobis panes pro pecoribus vestris, si defecit argentũ vestrũ. Adduxerũt autē pecora sua ad* 17 *Ioseph; et dedit eis Ioseph panes pro equis, et pro ovibus, et pro bobus, et pro asinis. Et enutrivit eos in panib⁹ pro omnib⁹ pecorib⁹ eorũ in anno illo. Exivit autē an-* 18 *n⁹ ille, et venerũt ad eũ in anno secundo, et dixerũt ei; Nunquid fortè delemur à domino nostro? Siquidē defecit argentũ nostrũ, et substantia, et pecora ad te dominũ: et non remansit nobis corã domino nostro, nisi propriũ corp⁹, et terra nostra. Ut igitur non* 19 *moriamur corã te, et terra desoletur, acquire nos, et terrã nostrã pro panib⁹: et erimus nos, et terra nostra, pueri Pharaoni. Da semen, ut seminemus, & vivamus, & non moriamur: & terra non desolabitur. Et acquisivit Jo-* 20 *seph omnem terram Ægyptiorum Pharaoni. Vendiderunt enim Ægyptii terram suã Pharaoni: superavit enim eos fames: & facta est terra Pharaoni.*

MS.A. (η) κατῴκησεν (θ) πατέρα, καὶ (ι) πατρὶ, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ (κ) Αἰγύπτῳ (λ) ἐξέλειπεν τὸ ἀργύριον (μ) ἀργύριον καὶ (ν) ὑπολείπεται ἐναντίον (ξ) ἐρημωθήσεται (ο) παῖδες Φαραώ· δὸς σπέρματα, (π) ζήσωμεν, (ρ) ὁ λιμὸς αὐτῶν·

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 ܘܒܪܟܗ ܬܘܒ ܝܥܩܘܒ ܠܦܪܥܘܢ܂ ܘܢܦܩ ܡܢ ܩܕܡ ܦܪܥܘܢ܂ * ܘܐܘܬܒ ܝܘܣܦ
11 ܠܐܒܘܗܝ ܘܠܐܚܘܗܝ܂ ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ ܝܪܬܘܬܐ ܒܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ܂ ܒܫܦܝܪܐ ܕܐܪܥܐ܂ ܒܐܪܥܐ ܕܪܥܡܣܝܣ܂ ܐܝܟ ܕܦܩܕ ܦܪܥܘܢ܂ * ܘܬܪܣܝ ܝܘܣܦ ܠܐܒܘܗܝ
12 ܘܠܐܚܘܗܝ ܘܠܟܠܗ ܒܝܬ ܐܒܘܗܝ ܠܚܡܐ ܠܦܘܡ ܛܠܝܐ܂ * ܘܠܚܡܐ ܠܝܬ ܗܘܐ
13 ܒܟܠܗ ܐܪܥܐ܂ ܡܛܠ ܕܥܫܢ ܟܦܢܐ ܛܒ܂ ܘܐܬܚܪܒܬ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ ܘܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ ܡܢ ܩܕܡ ܟܦܢܐ܂ * ܘܠܩܛ ܝܘܣܦ ܟܠܗ ܟܣܦܐ
14 ܕܐܫܬܟܚ ܒܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ ܘܒܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ܂ ܒܥܒܘܪܐ ܕܙܒܢܝܢ ܗܘܘ܂ ܘܐܥܠ ܝܘܣܦ ܟܣܦܐ ܠܒܝܬ ܦܪܥܘܢ܂ * ܘܫܠܡ ܟܣܦܐ ܡܢ ܐܪܥܐ
15 ܕܡܨܪܝܢ ܘܡܢ ܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ܂ ܘܐܬܘ ܟܠܗܘܢ ܡܨܪܝܐ ܠܘܬ ܝܘܣܦ܂ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܗܒ ܠܢ ܠܚܡܐ ܘܢܚܐ܂ ܘܠܐ ܢܡܘܬ ܩܕܡܝܟ܂ ܡܛܠ ܕܫܠܡ ܠܗ ܟܣܦܐ܂
16 * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܘܣܦ܂ ܗܒܘ ܠܝ ܩܢܝܢܝܟܘܢ܂ ܘܐܬܠ ܠܟܘܢ ܒܩܢܝܢܝܟܘܢ܂ ܐܢ ܫܠܡ ܠܗ ܟܣܦܐ܂
17 * ܘܐܝܬܝܘ ܩܢܝܢܝܗܘܢ ܠܘܬ ܝܘܣܦ܂ ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ ܝܘܣܦ ܠܚܡܐ ܒܣܘܣܘܬܐ ܘܒܩܢܝܢܐ ܕܬܘܪܐ ܘܒܚܡܪܐ܂ ܘܬܪܣܝ ܐܢܘܢ ܠܚܡܐ ܒܟܠܗ ܩܢܝܢܗܘܢ ܒܫܢܬܐ ܗܝ܂
18 * ܘܫܠܡܬ ܫܢܬܐ ܗܝ܂ ܘܐܬܘ ܠܘܬܗ ܒܫܢܬܐ ܕܬܪܬܝܢ܂ ܘܐܡܪܘ ܠܗ܂ ܠܐ ܟܣܝܢ ܡܢ ܡܪܢ܂ ܕܐܢ ܫܠܡ ܟܣܦܐ܂ ܘܩܢܝܢܐ ܕܒܥܝܪܐ ܠܘܬ ܡܪܢ܂ ܘܠܐ ܐܫܬܚܪ ܩܕܡ ܡܪܢ܂ ܐܠܐ ܐܢ ܦܓܪܢ ܘܐܪܥܢ܂
19 * ܠܡܢܐ ܢܡܘܬ ܠܥܝܢܝܟ܂ ܐܦ ܚܢܢ ܐܦ ܐܪܥܢ܂ ܩܢܝ ܠܢ ܘܠܐܪܥܢ ܒܠܚܡܐ܂ ܘܢܗܘܐ ܚܢܢ ܘܐܪܥܢ ܥܒܕܐ ܠܦܪܥܘܢ܂ ܘܗܒ ܙܪܥܐ ܘܢܚܐ ܘܠܐ ܢܡܘܬ܂ ܘܐܪܥܐ ܠܐ ܬܚܪܒ܂
20 * ܘܩܢܐ ܝܘܣܦ ܟܠܗ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܐ ܠܦܪܥܘܢ܂ ܡܛܠ ܕܙܒܢܘ ܡܨܪܝܐ ܐܢܫ ܚܩܠܗ܂ ܡܛܠ ܕܥܫܢ ܥܠܝܗܘܢ ܟܦܢܐ܂ ܘܗܘܬ ܐܪܥܐ ܠܦܪܥܘܢ܂

Rursus benedixit Jacob Pharaoni, & egress⁹ 10 est Jacob è conspectu Pharaonis. Itaque ha- 11 bitationem assignavit Joseph patri suo & fratribus suis, dedítque eis hæreditatem in terra Ægypti, in pulcherrima terræ parte, in terra Ramesis, quemadmodum præceperat Pharaon. Et aluit Joseph patrem suum, & 12 fratres suos, totamq; domum patris sui frumento, pro ratione familiæ eorum. Cæterùm 13 deerat frumentum in tota terra, quoniã invaluerat fames admodũ: et vastata fuerat universa terra Ægypti, & terra Chanaã à conspectu famis. Collegit ergò Joseph totam pecuniã 14 quæ reperiebatur in terra Ægypti & in terra Chanaan, pro frumento quod emebant: & intulit Joseph pecuniã in domũ Pharaonis. Consumptâ auté pecuniâ de terra Ægypti 15 & de terra Chanaan, venerunt omnes Ægyptii ad Joseph, & dicunt ei, Da nobis frumentum, ut vivamus, & non moriamur corã te: quia jam consumpta est pecunia. Ait 16 illis Joseph, Date mihi armēta vestra, & dabo vobis pro armētis vestris, quãdoquidem consumpta est pecunia. Attulerunt ergò ei 17 armenta sua, dedítq; eis Joseph annonã pro armētis boum & asinorum: aluitque eos pane in illo anno pro universis armētis eorum. Transacto autem anno illo, venerunt ad 18 eum anno sequēti, & dixerunt ei, Non celamus dominum nostrum quòd consumpta sit pecunia universa, & armenta pecorum apud dominum nostrum sunt, nec superest corã dño nostro, nisi animæ nostræ, & tellures nostræ. Cur moriemur corã te, tam nos quàm 19 tellures nostræ? eme nos & terras nostras pro pane, erimusq; nos & terræ nostræ servi Pharaonis: & præbe semina, ut vivamus, & non moriamur, nevè terra vastetur. Emit 20 ergò Joseph totã humum Ægypti Pharaoni; quoniã vendiderunt Ægyptii quilibet agrum suum, eò quòd invaluisset super eos fames: factaque est humus, Pharaonis.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.
תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

10 וּבָרֵיךְ יַעֲקֹב יָת פַּרְעֹה וּנְפַק מִן קֳדָם
11 פַּרְעֹה׃ וְאוֹתֵיב יוֹסֵף יָת אֲבוּהִי וְיָת
אֲחוֹהִי וִיהַב לְהוֹן אַחְסָנָא בְּאַרְעָא
דְמִצְרַיִם בִּדְשַׁפִּיר בְּאַרְעָא בְּאַרַע
12 רַעְמְסֵס כְּמָא דְפַקִּיד פַּרְעֹה׃ וְזָן
יוֹסֵף יָת אֲבוּהִי וְיָת אֲחוֹהִי וְיָת כָּל
בֵּית אֲבוּהִי לַחְמָא לְפוּם טַפְלָא׃
13 וְלַחְמָא לֵית בְּכָל אַרְעָא אֲרֵי תַקִּיף
כַּפְנָא לַחְדָא וְאִשְׁתַּלְהִי עַמָּא דְאַרְעָא
דְמִצְרַיִם וְעַמָּא דְאַרְעָא דִכְנַעַן מִן
14 קֳדָם כַּפְנָא׃ וּלְקֵט יוֹסֵף יָת כָּל
כַּסְפָּא דְאִשְׁתְּכַח בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם
וּבְאַרְעָא דִכְנַעַן בְּעִבּוּרָא דִי אִנּוּן
זָבְנִין וְאַיְתִי יוֹסֵף יָת כַּסְפָּא לְבֵית
15 פַּרְעֹה׃ וּשְׁלִים כַּסְפָּא מֵאַרְעָא
דְמִצְרַיִם וּמֵאַרְעָא דִכְנַעַן וַאֲתוֹ כָל
מִצְרָאֵי לְוָת יוֹסֵף לְמֵימַר הַב לָנָא
לַחְמָא וּלְמָה נְמוּת לָקֳבְלָךְ אֲרֵי
16 שְׁלִים כַּסְפָּא׃ וַאֲמַר יוֹסֵף הָבוּ
גֵּיתֵיכוֹן וְאֶתֵּן לְכוֹן בְּגֵיתֵיכוֹן אִם
17 שְׁלִים כַּסְפָּא׃ וְאַיְתִיאוּ יָת גֵּיתֵיהוֹן
לְוָת יוֹסֵף וִיהַב לְהוֹן יוֹסֵף לַחְמָא
בְּסוּסָוָתָא וּבְגֵיתֵי עָנָא וּבְגֵיתֵי תוֹרֵי
וּבַחֲמָרֵי וְזָנִינּוּן בְּלַחְמָא בְּכָל
18 גֵּיתֵיהוֹן בְּשַׁתָּא הַהִיא׃ וּשְׁלִימַת שַׁתָּא
הַהִיא וַאֲתוֹ לְוָתֵיהּ בְּשַׁתָּא תִנְיֵתָא
וַאֲמַרוּ לֵיהּ לָא נְכַסֵּי מִן רִבּוֹנִי
אֱלָהֵן שְׁלִים כַּסְפָּא וְגֵיתֵי בְעִירָא
לְוָת רִבּוֹנִי לָא אִשְׁתְּאַר קֳדָם רִבּוֹנִי
19 אֱלָהֵן גְּוִיָּתָנָא וְאַרְעָנָא׃ לְמָה נְמוּת
לְעֵינָךְ אַף אֲנַחְנָא אַף אַרְעָנָא קְנֵי
יָתַנָא וְיָת אַרְעָנָא בְּלַחְמָא וּנְהֵי
אֲנַחְנָא וְאַרְעָנָא עַבְדִין לְפַרְעֹה וְהַב
בַּר זְרַע וְנֵחֵי וְלָא נְמוּת וְאַרְעָא לָא
20 תְבוּר׃ וּקְנָא יוֹסֵף יָת כָּל אַרְעָא
דְמִצְרַיִם לְפַרְעֹה אֲרֵי זַבִּינוּ מִצְרָאֵי
גְּבַר חַקְלֵיהּ אֲרֵי תְקֵיף עֲלֵיהוֹן
כַּפְנָא וַהֲוָת אַרְעָא לְפַרְעֹה׃

10 Benedixítq; Jacob Pharaoni: et egress⁹ est à facie Pharaonis. 11 Et collocavit Joseph patrem suũ et fratres suos; & dedit eis possessioné in terrâ Ægypti, in meliori loco terræ, in terrâ Ramasses: sicut præceperat 12 Pharao. Et alebat Joseph patrē suũ & fratres suos & omnē domũ patris sui; præbēdo panē juxta familiã uniuscujusque. 13 Neq; erat panis in universâ terrâ, quoniã prævaluerat fames nimis: & deficiebat popul⁹ terræ Ægypti, & populus terræ Chanaan, propter famē. 14 Et congregavit Joseph argentũ, ꝙ inventũ est in terrâ Ægypti, & in terrâ Chanaan, pro frumento ꝙ ipsi emebãt: & intulit Joseph argentum in 15 domũ Pharaonis. Consummatũq; est argentũ de terrâ Ægypti, & de terrâ Chanaan: et venerũt oñes Ægyptii ad Josephdicētes, Da nobis panē; cur moriemur corã te; cum con-16 summatũ sit argentũ? Dixitq; Joseph, Afferte pecora vestra; & dabo vobis frumentũ pro pecorib⁹ vestris: si argentum 17 consũmatũ est. Adduxeruntq; pecora sua ad Joseph: & dedit eis Joseph panem pro equis, & pro pecorib⁹ oviũ, & pro bobus, & asinis: & alebat eos pane ipso anno, pro universis 18 pecorib⁹ suis. Et complet⁹ est ann⁹ ille: & venerũt ad eũ in secũdo anno, atq; dixerunt ei, Non celavimus quicquã à domino nostro; cum defecit argentũ, pecora quoq; adduxim⁹ ad dominũ nostrũ, & nihil remanet corã dño nostro, nisi corpora nostra, & terra no-19 stra. Quare moriemur coram te, tam nos quam terra nostra? eme nos et terram nostram pro pane: et erimus nos & terra nostra servientes Pharaoni; & præbe semina, & vivemus, & non moriemur; & 20 terra non desolabitur. Emitq Joseph oñem terram Ægypti Pharaoni; quoniã vendiderunt unusquisque Ægyptiorũ agrũ suũ; quia prævalebat sup eos fames: et fuit terra Pharaoni.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

* 10 ࠅࠉࠁࠓࠊ ࠉࠏࠒࠁ ࠀࠕ ࠐࠓࠏࠄ ࠅࠉࠑࠀ ࠌࠋࠐࠍࠉ ࠐࠓࠏࠄ
* 11 ࠅࠉࠅࠔࠁ ࠉࠅࠎࠐ ࠀࠕ ࠀࠁࠉࠅ ࠅࠀࠕ ࠀࠇࠉࠅ ࠅࠉࠕࠍ ࠋࠄࠌ ࠀࠇࠆࠄ ࠁࠀࠓࠑ ࠌࠑࠓࠉࠌ ࠁࠌࠉࠈࠁ ࠄࠀࠓࠑ ࠁࠀࠓࠑ ࠓࠏࠌࠎࠎ ࠊࠀࠔࠓ ࠑࠅࠄ ࠐࠓࠏࠄ
* 12 ࠅࠉࠊࠋࠊࠋ ࠉࠅࠎࠐ ࠀࠕ ࠀࠁࠉࠅ ࠅࠀࠕ ࠀࠇࠉࠅ ࠅࠀࠕ ࠊࠋ ࠁࠉࠕ ࠀࠁࠉࠅ ࠋࠇࠌ ࠋࠐࠉ ࠄࠈࠐ
* 13 ࠅࠋࠇࠌ ࠀࠉࠍ ࠁࠊࠋ ࠄࠀࠓࠑ ࠊࠉ ࠊࠁࠃ ࠄࠓࠏࠁ ࠌࠀࠃ ࠅࠕࠋࠄ ࠀࠓࠑ ࠌࠑࠓࠉࠌ ࠅࠀࠓࠑ ࠊࠍࠏࠍ ࠌࠐࠍࠉ ࠄࠓࠏࠁ
* 14 ࠅࠉࠋࠒࠈ ࠉࠅࠎࠐ ࠀࠕ ࠊࠋ ࠄࠊࠎࠐ ࠄࠍࠌࠑࠀ ࠁࠀࠓࠑ ࠌࠑࠓࠉࠌ ࠅࠁࠀࠓࠑ ࠊࠍࠏࠍ ࠁࠔࠁࠓ ࠀࠔࠓ ࠄࠌ ࠔࠁࠓࠉࠌ ࠅࠉࠁࠀ ࠉࠅࠎࠐ ࠀࠕ ࠄࠊࠎࠐ ࠁࠉࠕࠄ ࠐࠓࠏࠄ
* 15 ࠅࠉࠕࠌ ࠄࠊࠎࠐ ࠌࠀࠓࠑ ࠌࠑࠓࠉࠌ ࠅࠌࠀࠓࠑ ࠊࠍࠏࠍ ࠅࠉࠁࠀࠅ ࠊࠋ ࠌࠑࠓࠉࠌ ࠀࠋ ࠉࠅࠎࠐ ࠋࠀࠌࠓ ࠄࠁࠄ ࠋࠍࠅ ࠋࠇࠌ ࠅࠋࠌࠄ ࠍࠌࠅࠕ ࠍࠂࠃࠊ ࠊࠉ ࠀࠐࠎ ࠊࠎࠐ
* 16 ࠅࠉࠀࠌࠓ ࠉࠅࠎࠐ ࠄࠁࠅ ࠌࠒࠍࠉࠊࠌ ࠅࠀࠕࠍࠄ ࠋࠊࠌ ࠁࠌࠒࠍࠉࠊࠌ ࠀࠌ ࠀࠐࠎ ࠊࠎࠐ
* 17 ࠅࠉࠁࠉࠀࠅ ࠀࠕ ࠌࠒࠍࠉࠄࠌ ࠀࠋ ࠉࠅࠎࠐ ࠅࠉࠕࠍ ࠋࠄࠌ ࠉࠅࠎࠐ ࠋࠇࠌ ࠁࠎࠅࠎࠉࠌ ࠅࠁࠌࠒࠍࠄ ࠄࠑࠀࠍ ࠅࠁࠌࠒࠍࠄ ࠄࠁࠒࠓ ࠅࠁࠇࠌࠓࠉࠌ ࠅࠉࠍࠄࠋࠌ ࠁࠋࠇࠌ ࠁࠊࠋ ࠌࠒࠍࠄࠌ ࠁࠔࠍࠄ ࠄࠄࠅࠀ
* 18 ࠅࠕࠕࠌ ࠄࠔࠍࠄ ࠄࠄࠅࠀ ࠅࠉࠁࠀࠅ ࠀࠋࠉࠅ ࠁࠔࠍࠄ ࠄࠔࠍࠉࠕ ࠅࠉࠀࠌࠓࠅ ࠋࠅ ࠋࠀ ࠍࠊࠇࠃ ࠌࠀࠃࠍࠉ ࠊࠉ ࠀࠌ ࠕࠌ ࠄࠊࠎࠐ ࠅࠌࠒࠍࠄ ࠄࠁࠄࠌࠄ ࠀࠋ ࠀࠃࠍࠉ ࠋࠀ ࠍࠔࠀࠓ ࠋࠐࠍࠉ ࠀࠃࠍࠉ ࠁࠋࠕࠉ ࠀࠌ ࠂࠅࠉࠕࠍࠅ ࠅࠀࠃࠌࠕࠍࠅ
19 ࠋࠌࠄ ࠍࠌࠅࠕ ࠋࠏࠉࠍࠉࠊ ࠂࠌ ࠀࠍࠇࠍࠅ ࠂࠌ ࠀࠃࠌࠕࠍࠅ ࠒࠍࠄ ࠀࠕࠍࠅ ࠅࠀࠕ ࠀࠃࠌࠕࠍࠅ ࠁࠋࠇࠌ ࠅࠍࠄࠉࠄ ࠀࠍࠇࠍࠅ ࠅࠀࠃࠌࠕࠍࠅ ࠏࠁࠃࠉࠌ ࠋࠐࠓࠏࠄ ࠅࠕࠍ ࠆࠓࠏ ࠅࠍࠇࠉࠄ ࠅࠋࠀ ࠍࠌࠅࠕ ࠅࠄࠀࠃࠌࠄ ࠋࠀ ࠕࠔࠌ
** 20 ࠅࠉࠒࠍ ࠉࠅࠎࠐ ࠀࠕ ࠊࠋ ࠀࠃࠌࠕ ࠌࠑࠓࠉࠌ ࠋࠐࠓࠏࠄ ࠊࠉ ࠌࠊࠓࠅ ࠌࠑࠓࠉࠌ ࠀࠉࠔ ࠔࠃࠄࠅ ࠊࠉ ࠇࠆࠒ ࠏࠋࠉࠄࠌ ࠄࠓࠏࠁ ࠅࠕࠄࠉ ࠄࠀࠓࠑ ࠋࠐࠓࠏࠄ

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM.
Translatio Latina.

Benedixitque Iacob Pharao- 10 *ni, et egressus est à facie Pharaonis. Collocavit autem Ia-* 11 *cob patrem suum, & fratres suos, deditq; eis possessionē in terra Ægypti, in optimo terræ, in terra Ramesses, sicut præceperat Pharao. Et (a)* 12 *nutrivit Joseph patrē suum, et fratres suos, et omnem domum patris sui pane in morem parvulorum. Panis autem* 13 *non erat in universa terra, quoniam invaluerat fames valdè: Ideò deficiebat terra Ægypti, & terra Chanaan propter famē. Collegit autem* 14 *Joseph omnem pecuniam quæ inventa est in terra Ægypti, et in terra Chanaan pro cibariis quæ ipsi emebant, et intulit Ioseph argentum in domũ Pharaonis. Cùm verò defecisset* 15 *argentum de terra Ægypti, et de terra Chanaan, venerunt omnes Ægyptii ad Josephũ, dicentes; Da nobis panem, et quare moreremur coram te, quoniam defecit argentũ? Re-* 16 *sponditque Joseph, Date pecora vestra, et dabo vobis panem pro pecoribus vestris, si defecit argentum. Et attule-* 17 *runt pecora sua ad Josephũ, et dedit eis Joseph panē pro equis, et pro gregibus pecudũ, & pro gregibus boum, et pro asinis, (b) sustentavitque illos pane pro omnibus pecorib⁹ illorũ isto anno. Finito autē il-* 18 *lo anno venerunt ad eũ anno secundo, dixeruntq; ei; Non celabimus dominum meum quòd defecit argentum, & grex jumentorum ad dominũ meum pertinet: nihil superest in conspectu domini mei præter corpora nostra, et terram nostram. Quare moreremur* 19 *in oculis tuis, etiam nos, etiã terra nostra? Acquire nos, et terram nostram pro pane: simusq; nos et terra nostra servi Pharaonis: Trade quoque semen, ut vivamus & non moriamur, terráque non desoletur. Et acquisivit Io-* 20 *seph omnem terram Ægypti Pharaoni: nam vendiderunt Ægyptii, unusquisque agrum suum, eò quòd invaluerat super eos fames; fuitque terra Pharaoni.*

VER. SAM. (*a*) sufficienter aluit (*b*) panem illis fortitus est

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * ثم دعا له وخرج من بين يديه * وأسكن يوسف اباه واخوته * واعطاهم
11 حوزا في بلد مصر في اجود موضع منه * وهو بلد عين شمس * كما امر فرعون * ومان يوسف
12 اباه واخوته وساير اهله طعاما على قدر اطفالهم * وطعام ليس في جميع البلد من اشتداد الجوع
13 جدا * حتى احتمل اهل بلد مصر وبلد الشام من الجوع * وجمع يوسف جميع الورق الذي كان
14 موجودا في بلد مصر وفي بلد الشام * بالميرة التي كانوا يمتارونها * وادخله الى بيت مال فرعون
* حتى فني الورق من بلد مصر ومن بلد الشام * وجاء المصريون الى يوسف قايلين * اعطنا
15 طعاما لئلا نموت حذاك * لان الورق قد فني * قال لهم يوسف هاتوا ماشيتكم ابيعكم
16 بماشيتكم اذ فني الورق * فاتوه بماشيتهم فاعطاهم طعاما بالخيل وبماشية الغنم والبقر
17 والحمير * ومانهم بالطعام تلك السنة * فلما فنيت تلك السنة جاوه في السنة الثانية * وقالوا
18 له لا نكتم سيدنا ان الورق قد فني * والمواشي من البهايم عند سيدنا * ولم يبق بين يديه
الا ابداننا وارضونا * فلم نموت بحضرتك نحن وارضونا * اشترنا نحن وارضينا بالطعام * حتى نصير
19 عبيدا لفرعون * وارضونا ملكا له * واعطنا حبا نحيا به ولا نموت ولا تخل الارض * فاشترى يوسف
20 جميع اراضي المصريين لفرعون * لانهم باعوا كل رجل منهم ضيعته * مما اشتد الجوع
عليهم * فصارت الضياع لفرعون *

Deinde deprecatus est ei, & egressus est è 10 *conspectu ejus. Et habitare fecit Ioseph* 11 *patrem suum & fratres suos, & dedit eis possessionem in regione Ægypti, in optimo loco ipsius; & ipsa est regio Ain Semes, sicuti præcepit Pharaon. Et providit Io-* 12 *seph patri suo, & fratribus suis, & reliquis domesticis suis cibum, juxta numerum parvulorum eorum. Et cibus non erat* 13 *in omni regione, præ vehementia famis maxima, ita ut in paupertatem redigerentur incolæ regionis Ægypti, & regionis Syriæ præ fami. Cumulavitque Ioseph* 14 *omnem pecuniam quæ inveniebatur in regione Ægypti, & in regione Syriæ, pro annona quam emebant, & immisit eam in ærarium Pharaonis. Ita ut consumpta es-* 15 *set pecunia in regione Ægypti, & in regione Syriæ. Veneruntq; Ægyptii ad Ioseph dicentes; Da nobis cibum ne moriamur coram te, quia pecunia jam consumpta est. Ait illis Ioseph, Adducite armenta vestra,* 16 *vendam vobis pro armentis vestris, cùm consumpta sit pecunia. Adduxeruntq; ad* 17 *eum armenta sua, & dedit eis cibum pro equis, & pro armentis ovium, & boum, & asinorum; & compensavit illos cibo in anno illo. Cúmque finisset annus ille, vene-* 18 *runt ad eum anno secundo, & dixerunt ei; Non celamus dominum nostrum quòd pecunia jam consumpta sit, & armenta jumentorum apud dominum nostrum sint, nec manserit in conspectu ejus, nisi corpora nostra, & terræ nostræ. Ad quid morie-* 19 *mur in præsentia tua nos, & terræ nostræ? Eme nos & terras nostras pro cibo, ut fiamus mancipia Pharaoni, & terræ possessio ipsi; & da nobis semen quo vivamus, & ne moriamur, & ne evacuetur terra. Emitque Ioseph omnes terras Æ-* 20 *gyptiorum Pharaoni, quoniam vendidit quilibet eorum villam suam, eò quòd invaluisset fames super eos; & factæ sunt villæ, Pharaonis.*

21 ואת העם העביר אתו לערים מקצה גבול מצרים ועד קצהו:
22 רק אדמת הכהנים לא קנה כי חק לכהנים מאת פרעה ואכלו את חקם אשר נתן להם פרעה על כן לא מכרו את אדמתם:
23 ויאמר יוסף אל העם הן קניתי אתכם היום ואת אדמתכם לפרעה הא לכם זרע וזרעתם את האדמה:
24 והיה בתבואת ונתתם חמישית לפרעה וארבע הידת יהיה לכם לזרע השדה ולאכלכם ולאשר בבתיכם ולאכל לטפכם:
25 ויאמרו החיתנו נמצא חן בעיני אדני והיינו עבדים לפרעה:
26 וישם אתה יוסף לחק עד היום הזה על אדמת מצרים לפרעה לחמש רק אדמת הכהנים לבדם לא היתה לפרעה:
27 וישב ישראל בארץ מצרים בארץ גשן ויאחזו בה ויפרו וירבו מאד:
28 ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה ויהי ימי יעקב שני חייו שבע שנים וארבעים ומאת שנה:
29 ויקרבו ימי ישראל למות ויקרא לבנו ליוסף ויאמר לו אם נא מצאתי חן בעיניך שים נא ידך תחת ירכי ועשית עמדי חסד ואמת אל נא תקברני במצרים:
30 ושכבתי עם אבתי ונשאתני ממצרים וקברתני בקברתם ויאמר אנכי אעשה כדברך:
31 ויאמר השבעה לי וישבע לו וישתחו ישראל על ראש המטה:

CAP. XLVIII. מח

1 ויהי אחרי הדברים האלה ויאמר ליוסף הנה אביך חלה ויקח את שני בניו עמו את מנשה ואת אפרים:

Verſio VULG. LAT.

21 Et cunctos populos ejus, à noviſſimis terminis Ægypti uſque ad extremos fines ejus. 22 Præter terram ſacerdotũ, quæ à rege tradita fuerat eis: quibus & ſtatuta cibaria ex horreis publicis præbebantur, & idcirco non ſunt compulſi vẽdere poſſeſſiones ſuas. 23 Dixit ergò Joſeph ad populos, En ut cernitis, & vos & terram veſtram Pharao poſſidet: accipite ſemina, & ſerite agros, 24 Ut fruges habere poſſitis. Quintam partem regi dabitis: quatuor reliquas permitto vobis in ſementem, & in cibum familiis & liberis veſtris. 25 Qui reſponderunt, Salus noſtra in manu tua eſt: reſpiciat nos tãtùm dominus noſter, & læti ſerviemus regi. 26 Ex eo tempore uſq; in præſentem diem, in univerſa terra Ægypti, regibus quinta pars ſolvitur; & factum eſt quaſi in legem: abſque terra ſacerdotali, quæ libera ab hac conditione fuit. 27 Habitavit ergò Iſrael in Ægypto, id eſt, in terra Geſſẽ, & poſſedit eam: auctúſque eſt, & multiplicatus nimis. 28 Et vixit in ea decẽ et ſeptẽ annis: factíque ſunt omnes dies vitæ illius, centum quadraginta ſeptem annorum. 29 Cúmque appropinquare cerneret diem mortis ſuæ, vocavit filium ſuum Joſeph; & dixit ad eum, Si inveni gratiã in conſpectu tuo, pone manum tuam ſub femore meo: & facies mihi miſericordiã & veritatẽ, ut non ſepelias me in Ægypto. 30 Sed dormiam cum patribus meis, & auferas me de terra hac, condáſq; in ſepulchro majorũ meorũ. 31 Cui reſpondit Joſeph, Ego faciam quod juſſiſti. Et ille, Jura ergò, inquit, mihi. Quo jurante, adoravit Iſrael Deũ, converſꝰ ad lectuli caput.

CAP. XLVIII.

1 HIs ita trãſactis, nuntiatũ eſt Joſeph quòd ægrotaret pater ſuus: qui, aſſumptis duobꝰ filiis Manaſſe et Ephraim, ire perrexit.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

21 Καὶ τὸν λαὸν κατεδουλώσατο αὐτῷ εἰς παῖδας, ἀπ᾽ ἄκρων ὁρίων Αἰγύπτου ἕως τῶν ἄκρων· 22 Χωρὶς τῆς γῆς τῶν ἱερέων μόνον. οὐκ (σ) ἐκτήσατο ταύτην Ἰωσήφ· ἐν δόσει γὰρ ἔδωκε (τ) δόμα τοῖς ἱερεῦσι Φαραώ, καὶ ἤσθιον τὴν δόσιν, ἣν ἔδωκεν αὐτοῖς Φαραώ. διὰ τοῦτο οὐκ ἀπέδοντο τὴν γῆν αὐτῶν. 23 Εἶπε δὲ Ἰωσὴφ πᾶσι τοῖς Αἰγυπτίοις, Ἰδοὺ κέκτημαι ὑμᾶς καὶ τὴν γῆν ὑμῶν σήμερον τῷ Φαραώ· λάβετε ἑαυτοῖς (υ) σπέρμα, καὶ σπείρατε τὴν γῆν. 24 Καὶ ἔσται τὰ γενήματα (φ) αὐτῆς, καὶ δώσετε τὸ πέμπτον (χ) μέρος τῷ Φαραώ· τὰ δὲ τέσσαρα μέρη ἔσται ὑμῖν αὐτοῖς εἰς (ψ) σπέρμα τῇ γῇ, καὶ εἰς βρῶσιν ὑμῖν, καὶ πᾶσι τοῖς ἐν τοῖς οἴκοις ὑμῶν. 25 Καὶ εἶπαν, Σέσωκας ἡμᾶς· (ω) εὕρομεν χάριν ἐναντίον τοῦ κυρίου ἡμῶν, καὶ ἐσόμεθα παῖδες τῷ Φαραώ. 26 Καὶ ἔθετο αὐτοῖς Ἰωσὴφ εἰς πρόσταγμα ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, ἐπὶ γῆς Αἰγύπτου (α) τῷ Φαραὼ ἀποπεμπτοῦν, χωρὶς τῆς γῆς τῶν ἱερέων μόνον· οὐκ ἦν τῷ Φαραώ. 27 Κατῴκησε δὲ Ἰσραὴλ (β) ἐν γῇ Αἰγύπτῳ ἐπὶ γῆς Γεσέμ· καὶ ἐκληρονόμησαν ἐπ᾽ αὐτῆς· καὶ ηὐξήθησαν καὶ ἐπληθύνθησαν σφόδρα. 28 Ἐπέζησε δὲ Ἰακὼβ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ δεκαεπτὰ ἔτη. καὶ ἐγένοντο αἱ ἡμέραι Ἰακὼβ ἐνιαυτῶν τῆς ζωῆς αὐτοῦ, ἑκατὸν (γ) τεσσαρακονταεπτὰ ἔτη. 29 Ἤγγισαν δὲ αἱ ἡμέραι Ἰσραὴλ τοῦ ἀποθανεῖν. καὶ ἐκάλεσε τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἰωσήφ· καὶ εἶπεν αὐτῷ, Εἰ εὕρηκα χάριν ἐναντίον σου, ὑπόθες τὴν χεῖρά σου ὑπὸ τὸν μηρόν μου, καὶ ποιήσεις ἐπ᾽ ἐμὲ ἐλεημοσύνην καὶ ἀλήθειαν, τοῦ μή (δ) με θάψαι ἐν Αἰγύπτῳ. 30 Ἀλλὰ κοιμηθήσομαι μετὰ τῶν πατέρων μου· καὶ ἀρεῖς με ἐξ Αἰγύπτου, καὶ θάψεις με ἐν τῷ τάφῳ αὐτῶν. Ὁ δὲ εἶπεν, Ἐγὼ ποιήσω κατὰ τὸ ῥῆμά σου. 31 Εἶπε δέ, Ὄμοσόν μοι. καὶ ὤμοσεν αὐτῷ. Καὶ προσεκύνησεν Ἰσραὴλ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ.

21 *Et populum ſubjecit ei in pueros, ab extremis finibus Ægypti uſque ad extremos;* 22 *Præter terram ſacerdotum tantùm: non poſſedit (c) iſtã Ioſeph. In (d) datione enim dedit donum ſacerdotibus Pharao; & comedebant dationem, quam dedit eis Pharao. Propter hoc non vendiderunt terram ſuam.* 23 *Dixit autem Ioſeph omnibus Ægyptiis, Ecce acquiſivi vos & terram veſtram hodiè Pharaoni: ſumite vobis ſemen, & ſeminate terram.* 24 *Et erunt genimina ejus, & dabitis quintam partem Pharaoni: quatuor autem partes erunt vobis ipſis in ſemen terræ, & in eſcam vobis, & omnibus qui in domibus veſtris.* 25 *Et dixerunt, Salvâſti nos: invenimus gratiam coram domino noſtro, et erimus pueri Pharaoni.* 26 *Et poſuit illis Ioſeph in præceptum uſque in hodiernum diem in terra Ægypti, ut præſtent quintas Pharaoni, præter terram ſacerdotum tantùm: (e) non erat Pharaoni.* 27 *Habitavit autem Iſrael in terra Ægypto ſuper terram Geſem: et (f) habuerunt hæreditates in ea: et creverunt et multiplicati ſunt valdé.* 28 *Supervixit autem Iacob in terra Ægypto decem et ſeptem annos. Et fuerunt dies Iacob annorum vitæ ejus, centũ quadraginta ſeptẽ anni.* 29 *Appropinquaverunt autẽ dies Iſrael, ut moreretur: et vocavit filiũ ſuũ Ioſeph: et dixit ei, Si inveni gratiã coram te, ſuppone manũ tuã ſub femore meo: et facies in me miſericordiã et veritatem, ut non ſepelias me in Ægypto.* 30 *Sed dormiã cũ patribꝰ meis: et tolles me de Ægypto, et ſepelies me in ſepulchro eorum. Ille verò dixit, Ego faciã juxta verbũ tuũ.* 31 *Dixit autẽ, Iura mihi. Et juravit ei. Et adoravit Iſrael (g) ſuper ſummitatem virgæ ejus.*

MS.A. (σ) ἐκτήσατο Ἰωσήφ· (τ) δόματα (υ) σπέρματα, (φ) αὐτῆς, δώσετε (χ) μέρος Φαραώ· τὰ δὲ τέσσαρα (ψ) σπέρματα (ω) εὕραμεν (α) ἀποπεμπτοῦν τῷ Φαραώ, (β) ἐν Αἰγύπτῳ (γ) τεσσαρακονταεπτὰ (δ) θάψαι με

ΚΕΦ. μη΄.

1 Ἐγένετο δὲ μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἀπηγγέλη τῷ Ἰωσήφ, ὅτι ὁ πατήρ σου ἐνοχλεῖται. καὶ ἀναλαβὼν τοὺς δύο υἱοὺς (α) αὐτοῦ τὸν Μανασσῆ καὶ τὸν Ἐφραΐμ, ἦλθε πρὸς Ἰακώβ.

CAP. XLVIII.

1 *FActũ eſt autẽ poſt verba hæc, & nunciatum eſt Joſeph, quia pater tuus (a) turbatur.* 2 *Et aſſumens duos filios ſuos, Manaſſe, & Ephraim, venit ad Jacob.*

MS.A. Κεφ. μη΄. (α) αὐτοῦ μετ᾽ αὐτοῦ τὸν Μανασσῆ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21 Populum verò tranſtulit à civitate in civitatem, ab extremitate terminorum Ægypti uſque ad extremitatem ipſius. 22 Solam terram ſacerdotum non emit, quoniam certum demenſum deſtinatum fuerat ſacerdotibus à Pharaone: comedebantque ſtatuta ſibi cibaria quæ largiebatur eis Pharaon: propterea non vendiderunt humum ſuam. 23 Et dixit Joſeph ad populum, Ecce emi vos hodie, vos, *inquam* & terras veſtras Pharaoni: en vobis ſemen ut ſeminetis terram. 24 Et cùm provenerit annona, dabitis unum ex quinq; Pharaoni, & quatuor partes erunt vobis pro ſemine agri, & pro victu veſtro, & victu domorum veſtrarum, & familiarum veſtrarum. 25 Et reſponderunt, Vivificâſti nos, inveniamus gratiam in oculis domini noſtri, ſimúſque ſervi Pharaonis. 26 Et impoſuit hoc Joſeph legem uſque in hodiernũ diẽ ſuper terrã Ægypti, ut Pharaoni *daretur* quinta pars; præter terrã ſacerdotũ, quæ nõ facta eſt Pharaonis. 27 Manſit itaq; Iſrael in terra Goſan, & in ea magnificati creverunt, & multiplicati ſunt vehementer. 28 Vixit autẽ Jacob in terra Ægypti ſeptẽdecim annis: factiq; ſunt dies annorum vitæ Jacobi, centum quadraginta ſeptem anni. 29 Et appropinquârunt dies Iſrael ut moreretur, vocavítque Joſeph filium ſuum, & dixit ei; Si inveni gratiam in oculis tuis, pone manum tuam ſub dorſo meo, ut adjurem te per Dominum, & facias mihi beneficium, & juſtitiam, & non ſepelias me in Ægypto: 30 Et jaceam cum patribus meis: & tolle me ex Ægypto, & ſepeli me in ſepulchro eorum. Et dixit Joſeph, Ego faciam juxta verbum tuum. 31 Et ait, Jura mihi. Et juravit ei. Et adoravit Iſrael ad ſummitatem ſceptri ejus.

CAP. XLVIII.

1 FActum eſt autem poſt ſermones iſtos, ut perlatum eſſet ad Joſeph, Ecce pater tuus ægrotavit; quare duxit ambos filios ſuos ſecum, Manaſſem, & Aphrem.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

21 וית עמא אעבר יתיה מקרוי לקרוי מסוף תחום מצרים ועד סופיה:
22 לחוד ארעא כומריא לא קנא ארי חולקא לכומריא מן קדם פרעה ואכלין ית חולקהון דיהב להון פרעה על כן לא זבינו ית ארעהון:
23 ואמר יוסף לעמא הא קניתי יתכון יומא דין וית ארעכון לפרעה הא לכון בר זרע ותזרעון ית ארעא:
24 ויהי באעולי עללתא ותתנון חד מן חמשא לפרעה וארבע חולקין יהון לכון לבר זרע חקלא ולמיכלכון ולאנש בתיכון ולמיכל לטפלכון:
25 ואמרו קימתנא נשכח רחמין בעיני רבוני ונהי עבדין לפרעה:
26 ושוי יתה יוסף לגזירא עד יומא הדין על ארעא דמצרים דיהון יהבין חד מן חמשא לפרעה לחוד ארעא דכומריא בלחודיהון לא הות לפרעה:
27 ויתיב ישראל בארעא דמצרים בארעא דגשן ואחסינו בה ונפישו וסגיאו לחדא:
28 וחיא יעקב בארעא דמצרים שבע עשרי שנין והוו יומי יעקב שני חיוהי מאה וארבעין ושבע שנין:
29 וקריבו יומי ישראל לממת וקרא לבריה ליוסף ואמר ליה אם כען אשכחית רחמין בעינך שו כען ידך תחות ירכי ותעביד עמי טיבו וקשוט לא כען תקברנני במצרים:
30 ואשכוב עם אבהתי ותטלנני ממצרים ותקברנני בקבורתהון ואמר אנא אעביד כפתגמך:
31 ואמר קים לי וקים ליה וסגיד ישראל על ריש ערסא: מח
1 והוה בתר פתגמיא האלין ואמר ליוסף הא אבוך מרע ודבר ית תרין בנוהי עמיה ית מנשה וית אפרים:

21 Populũ autẽ tranſtulit de civitate in civitatem: à *fine* termini Ægypti, uſq; ad extremũ ejꝰ. 22 Sed terrã ſacerdotum non emit: quoniam portio dabatur ſacerdotibꝰ à Pharaone; & cõedebant portionẽ ſuã, quã dabat eis Pharao; propterea non vendiderũt terras ſuas. 23 Dixitq; Joſeph populo; Ecce emi vos hodie et terrã veſtrã Pharaoni: Ecce do vobis ſementẽ; & 24 ſeminabitis terrã. Et erit, cum produxerit fructꝰ, dabitis quintã partẽ Pharaoni: quatuor autẽ partes erunt vobis in ſementẽ agrorũ, et ut comedatis vos, et homines domꝰ veſtræ, et in cibũ familiæ ve- 25 ſtræ. Et dixerunt; Vivificâſti nos: inveniamꝰ gratiã in oculis dñi noſtri; & erimꝰ ſervi Pha- 26 raoni. Et poſuit illud Joſeph in ſtatutũ uſq; in præſentem diẽ, ſuꝑ terrã Ægypti, ꝙ darent quintã partẽ Pharaoni: ſola enim terra ſacerdotũ non 27 fuit Pharaoni. Habitavítq; Iſrael in terrâ Ægypti, in terrâ Geſẽ: et poſſederũt eã; et multiplicati ſũt et creverũt nimis. 28 Vixitq; Jacob in terrâ Ægypti decẽ et ſeptẽ annis: et fuerunt dies annorum vitæ Jacob, centum et quadraginta et ſeptem 29 anni: Et appropinquârunt dies Iſrael, ut moreretur: et vocavit filiũ ſuũ Joſeph; et dixit ei, Si inveni nunc gratiam in oculis tuis; pone obſecro, manũ tuã ſub femore meo: et facies mecum miſericordiã & veritatẽ; ne ſepelias me obſecro, in Æ- 30 gypto. Et dormiã cum patribꝰ meis; & auferes me de Ægypto, & ſepelies me in ſepulchris eorũ: et dixit; Ego faciã 31 ſecũdũ verbũ tuũ. Et dixit, Jura mihi; & juravit ei: et adoravit Iſrael ſuꝑ caput lectuli.

CAP. XLVIII.

1 ET factũ eſt poſt verba hæc, et dictum eſt ad Joſeph; Ecce pater tuus infirmus *eſt* et tulit duos filios ſuos ſecum, Manaſſen et Ephraim.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VER. SAM.

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

21 *Populum quoq; ipſum ſubjecit in ſervos, ab extremis finibus Ægypti, ad extrema ipſius.* 22 *Tantùm terrã ſacerdotũ non acquiſivit; quoniã (c) annona ſtatuta erat Sacerdotibus à Pharaone, & comederunt (d) annonã ſuã quam dederat eis Pharao; ideò non vendiderunt terrã ſuã.* 23 *Dixit etiã Ioſeph populo, Ecce acquiſivi vos hodie, & terram veſtrã Pharaoni; Ecce vobis ſemen, ut ſeratis terram.* 24 *Cùm autẽ factus fuerit proventus ejus, dabitis quintam partem Pharaoni, quatuorq; partes erũt veſtræ in ſemen agrorũ, & in alimentũ veſtrum, & eorũ qui ſunt in domibus veſtris, et in alimentũ parvulorum veſtrorum.* 25 *Et reſponderunt, Vivificâſti nos, invenimus gratiã in oculis domini mei, erimuſq; ſervi Pharaonis.* 26 *Et poſuit hoc Ioſeph in ſtatutum uſque in hunc diem ſuper terrã Ægypti, ut quinta pars ſit Pharaonis: Sacerdotum tantùm terra non pertinuit ad Pharaonẽ.* 27 *Itaq; habitavit Iſrael in terra Ægypti, in terra Geſſen, et poſſederunt eam, & fructificaverunt, & multiplicati ſunt valdè.* 28 *Vixitque Jacob in terra Ægypti ſeptemdecim annis: fuerunt autẽ dies Jacobi, anni vitæ ejus, centũ & quadraginta ſeptẽ anni.* 29 *Appropinquãtibus autem diebus mortis Iſrael, vocavit filium ſuũ Ioſephum; & dixit ei, Si nunc inveni gratiã in oculis tuis, pone quæſo manum tuã ſub ſemore meo, faciáſq; mihi quæſo miſericordiã, & veritatem: ne quæſo ſepelias me in Ægypto.* 30 *Sed dormiam cum patribus meis, tolláſq; me de Ægypto, et ſepelias me in ſepulchro eorum. Et reſpondit, Ego faciã ſecundùm verba tua.* 31 *Aitq; Jura mihi, & juravit illi. Et adoravit Iſrael ſuper caput lecti.*

CAP. XLVIII.

1 *ET factum eſt poſt res iſtas, ut diceretur Ioſepho; Ecce pater tuus ægrotat. Tum accepit duos filios ſuos ſecum, Manaſſe & Ephraim.*

VER. SAM. (c) portio (d) portionem

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

21 * ونقل القوم من قراهم * من طرف تخم مصر الي طرفه * ماعدا اراضي ايمتهم فانه لم يشترها *
22 لان الرزق لايمتهم من فرعون * فكانوا ياكلون رزق فرعون * ولذلك لم يحتاجوا ان يبيعوا ارضهم
* ثم قال يوسف للقوم هوذا قد اشتريتكم اليوم انتم واراضيكم لفرعون * ها لكم حبا 23
تزرعونه في الارض * فاذا دخلت الغلات فاعطوا منها الخمس لفرعون * والاربعة الاجزاء تكون 24
لكم لبذار الضياع ومأكلكم ومن في منازلكم واطفالكم * قالوا قد احييتنا * نجد حظا عند 25
سيدنا ونكون كذاك عبيدا لفرعون * فصير يوسف رسما الي هذا اليوم على بلد مصر ان 26
يعطوا الخمس * الا اراضي ايمتهم * فانها كلها لهم وحدهم اذ لم تصر لفرعون * فلما اقام 27
اسرائيل في بلد مصر في السدير * حازوه واثمروا وكثروا جدا * وعاش يعقوب في مصر سبع 28
عشر سنة * فصار جميع عمر سني حياته مائة وسبعا واربعين سنة * ولما قرب اجل اسرائيل ان 29
يموت * دعا بابنه يوسف وقال له * ان وجدت حظا عندك فاومي بيدك الي عهدي * واصنع معي
فضلا واحسانا بان لا تدفنني بمصر * بل اذا صرت الي ابائي احملني من مصر فادفني في مقبرتهم * 30
قال انا اصنع كما قلت * قال له احلف لي * فحلف له * 31

الفصل الثامن والاربعون

1 * فكان بعد هذه الامور ان قيل ليوسف ان اباك مريض * فاخذ ابنيه معه منسا وافرايم *

21 *Et tranſtulit homines de civitatibus eorum ab extremitate confinii Ægypti ad extremitatem ejus,* 22 *Præter terras ſacerdotum eorum; ipſe enim non emit eas, eò quòd eſca ſacerdotum eorum à Pharaone eſſet, & comederent munificentiam Pharaonis; & ideo non opus fuit eis vendere terras ſuas.* 23 *Rurſus dixit Joſeph populo, Ecce jam emi hodie vos & terras veſtras Pharaoni; En vobis ſemen quod ſemineti in terra.* 24 *Cùm autem advenerint fruges, date ex eis quintam partem Pharaoni, & aliæ quatuor partes erunt vobis in ſementem villarum, & in eſcam veſtram, & eorum qui ſunt in habitationibus veſtris, & puerorum veſtrorum.* 25 *Dixerunt, Jam vivificâſti nos. Inveniamus ſortem apud dominum noſtrum, & ſimus hoc modo ſervi Pharaoni.* 26 *Fecitque id Joſeph conſtitutionem uſque ad hunc diem ſuper regionem Ægypti, ut dent quintam partem; præter terras ſacerdotum eorum, quoniam eæ omnes ad ipſos ſolos pertinent, cùm non factæ ſint Pharaonis.* 27 *Cúmque permanſiſſent Iſrael in regione Ægypti, in Sadir: poſſederunt illam, & fructificârunt, & multiplicati ſunt valdè.* 28 *Et vixit Jacob in Ægypto ſeptemdecim annos, & facta eſt univerſa ætas ejus, anni vitæ ipſius, centum & quadraginta ſeptem anni.* 29 *Et cùm acceſſiſſet finis Iſrael ut moreretur, accerſivit filium ſuum Joſeph, dixitque ei; Si inveni ſortem apud te, annue manu tuâ pacto meo, & fac mecum gratiam & beneficium, ut ne ſepelias me in Ægypto.* 30 *Sed cùm abiero ad patres meos, porta me de Ægypto, & ſepeli me in ſepultura eorum. Ait, Ego faciam ſicuti dixiſti.* 31 *Dixit ei, Jura mihi. Et juravit illi.*

CAP. XLVIII.

1 *POſt has res accidit ut dictum ſit Joſepho, Pater tuus eſt infirmus. Sumpſit ergò duos filios ſuos ſecum, Manaſſe & Ephraim.*

ספר בראשית : מח

,te ad venit Joſeph tuus filius Ecce ;dixit Et :Jahacob ipſi nunciavit Et
2 וַיַּגֵּד לְיַעֲקֹב וַיֹּאמֶר הִנֵּה בִּנְךָ יוֹסֵף בָּא אֵלֶיךָ
ad Jahacob dixit Et .lectum ſuper ſedit & ,Iſrael *ſe confortavit* &
3 וַיִּתְחַזֵּק יִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב עַל־הַמִּטָּה׃ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־
,Chenahan terrâ in ,Luz in me ad eſt viſus omnipotens Deus : Joſeph
יוֹסֵף אֵל שַׁדַּי נִרְאָה־אֵלַי בְּלוּז בְּאֶרֶץ כְּנָעַן
,*te faciam creſcere* ego Ecce :me ad dixit Et .mihi benedixit &
4 וַיְבָרֶךְ אֹתִי׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי הִנְנִי מַפְרְךָ
dabo & ,populorum cœtum in te dabo & ,te faciam multiplicari &
וְהִרְבִּיתִךָ וּנְתַתִּיךָ לִקְהַל עַמִּים וְנָתַתִּי
nunc Et .*ſeculi* hæreditatem te poſt tuo ſemini hanc terram
5 אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת לְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ אֲחֻזַּת עוֹלָם׃ וְעַתָּה
me veniendũ ad uſq; ,Ægypti terrâ in tibi ſunt nati qui ,tui filii duo
שְׁנֵי־בָנֶיךָ הַנּוֹלָדִים לְךָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד־בֹּאִי
,Reuben ſicut ,Menaſſeh & Ephraim ,*ipſi mihi* ,Ægyptum in te ad
אֵלֶיךָ מִצְרַיְמָה לִי־הֵם אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה כִּרְאוּבֵן
,eos poſt generabis *quam tua cognatio* Et .mihi erunt Simhon &
6 וְשִׁמְעוֹן יִהְיוּ־לִי׃ וּמוֹלַדְתְּךָ אֲשֶׁר־הוֹלַדְתָּ אַחֲרֵיהֶם
.ſuâ hæreditate in vocabuntur ſuorum fratrum nomen *Super* :erunt *tibi*
לְךָ יִהְיוּ עַל שֵׁם אֲחֵיהֶם יִקָּרְאוּ בְּנַחֲלָתָם׃
terrâ in Rachel *me ſuper* eſt mortua ,Padan de *me veniendo in* ego Et
7 וַאֲנִי ׀ בְּבֹאִי מִפַּדָּן מֵתָה עָלַי רָחֵל בְּאֶרֶץ
.Ephrath in veniendum ad terræ *tractus quaſi adhuc in* ,viâ in Chenahan
כְּנַעַן בַּדֶּרֶךְ בְּעוֹד כִּבְרַת־אֶרֶץ לָבֹא אֶפְרָתָה
vidit Et .Bethlechem ipſa :Ephrath viâ in ibi eam ſepelivi Et
8 וָאֶקְבְּרֶהָ שָּׁם בְּדֶרֶךְ אֶפְרָת הִוא בֵּית לָחֶם׃ וַיַּרְא
Joſeph dixit Et ?iſti Cujus :dixit & ,Joſeph filios Iſrael
9 יִשְׂרָאֵל אֶת־בְּנֵי יוֹסֵף וַיֹּאמֶר מִי־אֵלֶּה׃ וַיֹּאמֶר יוֹסֵף
:dixit & :*hoc in* Deus mihi dedit quos ,*ipſi* mei Filii :ſuũ patrẽ ad
אֶל־אָבִיו בָּנַי הֵם אֲשֶׁר־נָתַן־לִי אֱלֹהִים בָּזֶה וַיֹּאמַר
erãt graves Iſrael oculi Et .eis benedicam & ,me ad quæſo eos *Cape*
10 קָחֶם־נָא אֵלַי וַאֲבָרְכֵם׃ וְעֵינֵי יִשְׂרָאֵל כָּבְדוּ
,illum ad eos fecit accedere & .*videndum ad* poterat Non .*ſenectute præ*
מִזֹּקֶן לֹא יוּכַל לִרְאוֹת וַיַּגֵּשׁ אֹתָם אֵלָיו
:Joſeph ad Iſrael dixit Et .*eis dedit amplexus &* ,*eis dedit oſcula &*
11 וַיִּשַּׁק לָהֶם וַיְחַבֵּק לָהֶם׃ וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל־יוֹסֵף
etiã Deus me fecit videre ecce & ,putabam non tuã faciẽ Videre
רְאֹה פָנֶיךָ לֹא פִלָּלְתִּי וְהִנֵּה הֶרְאָה אֹתִי אֱלֹהִים גַּם
ſe incurvavit & ;ej⁹ genibus *cum de* eos Joſeph eduxit Et .tuũ ſemen
12 אֶת־זַרְעֶךָ׃ וַיּוֹצֵא יוֹסֵף אֹתָם מֵעִם בִּרְכָּיו וַיִּשְׁתַּחוּ
Ephraim ,ipſos ambos Ioſeph tulit Et .terram in ſuã faciem in
13 לְאַפָּיו אָרְצָה׃ וַיִּקַּח יוֹסֵף אֶת־שְׁנֵיהֶם אֶת־אֶפְרַיִם
dexterã à ſuã ſiniſtrã in Menaſſeh & ,Iſrael ſiniſtra à ſuã dexterã in
בִּימִינוֹ מִשְּׂמֹאל יִשְׂרָאֵל וְאֶת־מְנַשֶּׁה בִשְׂמֹאלוֹ מִימִין
,ſuam dexteram Iſrael *miſit* Et .eum ad fecit accedere Et .Iſrael
14 יִשְׂרָאֵל וַיַּגֵּשׁ אֵלָיו׃ וַיִּשְׁלַח יִשְׂרָאֵל אֶת־יְמִינוֹ
ſuam ſiniſtram & ,minimus *ipſe &* ,Ephraim caput ſuper poſuit &
וַיָּשֶׁת עַל־רֹאשׁ אֶפְרַיִם וְהוּא הַצָּעִיר וְאֶת־שְׂמֹאלוֹ
Menaſſeh quòd ,ſuas manus fecit Intelligere .Menaſſeh caput ſuper
עַל־רֹאשׁ מְנַשֶּׁה שִׂכֵּל אֶת־יָדָיו כִּי מְנַשֶּׁה
.primogenitus
הַבְּכוֹר׃

Verſio VULG. LAT.

2 Dictúmque eſt ſeni, Ecce fili⁹
tuus Joſeph venit ad te. Qui
3 confortat⁹ ſedit in lectulo. Et
ingreſſo ad ſe ait, Deus omni-
potens apparuit mihi in Lu-
za, quæ eſt in terra Chanaan:
4 benedixítque mihi. Et ait, Ego
te augebo & multiplicabo, &
faciam te in turbas populorũ:
dabóque tibi terram hanc, &
ſemini tuo poſt te, in poſſeſſi-
5 onem ſempiternam. Duo ergò
filii tui, qui nati ſunt tibi in
terra Ægypti, antequàm huc
venirem ad te, mei erunt: E-
phraim & Manaſſes, ſicut Ru-
ben & Simeon, reputabuntur
6 mihi. Reliquos autem quos
genueris poſt eos, tui erunt, &
nomine fratrum ſuorum voca-
buntur in poſſeſſionibus ſuis.
7 Mihi enim, quando veniebam
de Meſopotamia, mortua eſt
Rachel in terra Chanaan in
ipſo itinere, erátque vernum
temp⁹: & ingrediebar Ephra-
tam, & ſepelivi eam juxta viã
Ephratæ, quæ alio nomine ap-
8 pellatur Bethlehem. Videns
autem filios ejus dixit ad eum,
9 Qui ſunt iſti? Reſpondit, Filii
mei ſunt, quos donavit mihi
Deus in hoc loco. Adduc, in-
quit, eos ad me, ut benedicam
10 illis. Oculi enim Iſrael cali-
gabant præ nimia ſenectute,
& clarè videre non pote-
rat. Applicitóſque ad ſe de-
oſculatus et circumplexus
11 eos, Dixit ad filium ſuum;
Non ſum fraudatus aſpectu
tuo: inſuper oſtendit mihi
12 De⁹ ſemen tuum. Cúmque tu-
liſſet eos Joſeph de gremio
patris, adoravit pronus in ter-
13 rã. Et poſuit Ephraim ad dex-
teram ſuam, id eſt, ad ſini-
ſtram Iſrael: Manaſſen verò
in ſiniſtra ſua, ad dexteram ſci-
licet patris: applicuítque am-
14 bos ad eum. Qui extendens
manum dexteram, poſuit ſuper
caput Ephraim minoris fra-
tris: ſiniſtram autem ſuper
caput Manaſſe qui major natu
erat, commutans manus.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

2 Ἀπηγγέλη δὲ τῷ Ἰακὼβ, λέγοντες, Ἰδοὺ ὁ υἱός (α) σου Ἰωσὴφ ἔρχεται πρὸς σέ. καὶ ἐνισχύσας 3 Ἰσραὴλ, ἐκάθισεν ἐπὶ τὴν κλίνην. Καὶ εἶπεν Ἰακὼβ τῷ Ἰωσὴφ, Ὁ Θεός μου ὤφθη μοι (β) ἐν Λουζᾷ ἐν γῇ Χαναὰν, καὶ 4 εὐλόγησέ με. Καὶ εἶπέ μοι, Ἰδοὺ ἐγὼ αὐξανῶ σε, καὶ πληθυνῶ σε, καὶ ποιήσω σε εἰς συναγωγὰς ἐθνῶν· καὶ δώσω σοι τὴν γῆν ταύτην, καὶ τῷ σπέρματί σου μετὰ σὲ εἰς κατάσχεσιν αἰώ- 5 νιον. Νῦν οὖν οἱ δύο υἱοί σου, οἱ γενόμενοί σοι ἐν γῇ Αἰγύπτῳ πρὸ τοῦ με ἐλθεῖν πρὸς σὲ εἰς Αἴγυπτον, ἐμοί εἰσιν, Ἐφραὶμ καὶ (γ) Μανασσῆ ὡς Ῥουβὴν (δ) καὶ Συμεὼν ἔσονταί μοι. 6 Τὰ δὲ ἔκγονα, ἃ (ε) ἐὰν γεννήσῃς μετὰ (ζ) ταῦτα, ἔσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν κληθήσονται (η) ἐπὶ τοῖς ἐκείνων κλήροις. 7 Ἐγὼ δὲ ἡνίκα ἠρχόμην ἐκ Μεσοποταμίας τῆς Συρίας, ἀπέθανε Ῥαχὴλ ἡ μήτηρ σου ἐν γῇ Χαναὰν, ἐγγίζοντός μου κατὰ τὸν ἱππόδρομον Χαβραθὰ τῆς γῆς, τοῦ ἐλθεῖν Ἐφραθά. καὶ κατώρυξα αὐτὴν ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ ἱπποδρό- 8 μου· αὕτη ἐστὶ Βηθλεέμ. Ἰδὼν δὲ Ἰσραὴλ τοὺς 9 υἱοὺς Ἰωσὴφ, εἶπε, Τίνες σοι οὗτοι; Εἶπε δὲ Ἰωσὴφ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, Υἱοί μου εἰσὶν, οὓς ἔδωκέ μοι ὁ Θεὸς ἐνταῦθα. καὶ εἶπεν Ἰακὼβ, Προσάγαγέ μοι αὐτοὺς, ἵνα εὐλογήσω αὐ- 10 τούς. Οἱ (θ) ὀφθαλμοὶ δὲ Ἰσραὴλ ἐβαρυώπησαν ἀπὸ τοῦ γήρως, καὶ οὐκ (ι) ἠδύνατο βλέπειν. καὶ ἤγγισεν αὐτοὺς πρὸς αὐτόν· καὶ ἐφί- 11 λησεν αὐτοὺς, καὶ περιέλαβεν αὐτούς. Καὶ εἶπεν Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσὴφ, Ἰδοὺ τοῦ προσώπου σου οὐκ ἐστερήθην, καὶ ἰδοὺ ἔδειξέ μοι ὁ 12 Θεὸς καὶ τὸ σπέρμα σου. Καὶ ἐξήγαγεν αὐτοὺς Ἰωσὴφ ἀπὸ τῶν γονάτων αὐτοῦ, καὶ προσεκύ- 13 νησαν αὐτῷ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τῆς γῆς. Λαβὼν δὲ Ἰωσὴφ τοὺς δύο υἱοὺς αὐτοῦ, τόν τε Ἐφραὶμ ἐν τῇ δεξιᾷ, ἐξ ἀριστερῶν δὲ Ἰσραὴλ, τὸν δὲ (κ) Μανασσῆ ἐξ ἀριστερῶν, ἐκ δεξιῶν δὲ Ἰσ- 14 ραὴλ, ἤγγισεν αὐτοὺς αὐτῷ. Ἐκτείνας δὲ Ἰσραὴλ τὴν χεῖρα τὴν δεξιὰν, ἐπέβαλεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν Ἐφραὶμ, οὗτος δὲ ἦν ὁ νεώτερος, καὶ τὴν ἀριστερὰν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν Μανασσῆ, ἐναλλὰξ τὰς χεῖρας.

Nunciatum eſt autem Iacob, di- 2
centes, Ecce filius tuus Ioſeph
venit ad te. Et confirmatus Iſra-
el ſedit ſuper lectum. Et dixit 3
Iacob ad Ioſeph, Deus meus ap-
paruit mihi in Luza in terra Cha-
naan, & benedixit me: Et dixit 4
mihi, Ecce ego augebo te, & mul-
tiplicabo te, et faciam te in con-
gregationes gentium: & dabo ti-
bi terram hanc, et ſemini tuo poſt
te in poſſeſſionem æternam. Nunc 5
igitur duo filii tui, qui facti ſunt
tibi in terra Ægypto, priuſquam
venirem ad te in Ægyptum, mi-
hi ſunt, Ephræm, & Manaſſe:
tanquam Ruben, & Symeon e-
runt mihi. Nati autẽ, quoſcun- 6
que genueris poſteà, (b) erunt in
nomine fratrum ſuorum: vo-
cabuntur in ſortibus illorum. Ego 7
autem quando veni de Meſopo-
tamia Syriæ, mortua eſt Rachel
mater tua in terra Chanaan, ap-
propinquante me ad (c) hippodro-
mũ Chabratha terræ, ad venien-
dum in Ephratha: & defodi eam
in via hippodromi: hæc eſt Beth-
leem. Videns autẽ Iſrael filios Io- 8
ſeph, dixit, (d) Qui tibi hi? Dixit 9
autem Ioſeph patri ſuo, Filii mei
ſunt, quos dedit mihi Deus hîc. Et
dixit Iacob, Adduc mihi eos, ut
benedicã eos. Oculi autem Iſrael 10
gravati erant præ ſenectute; &
nõ poterat aſpicere. Et appropin-
quavit eos ad eum: Et oſcula-
tus eſt eos, & complexus eſt eos.
Et dixit Iſrael ad Ioſeph, Ecce 11
facie tuâ non ſum privatus; &
ecce oſtendit mihi Deus etiam
ſemen tuum. Et eduxit eos Io- 12
ſeph à genibus ejus: Et adorave-
runt eum in faciem ſuper terrã.
Sumens autem Ioſeph duos fi- 13
lios ſuos, Ephræm quidem in
dextera, à ſiniſtris autem Iſra-
el, Manaſſen autem à ſiniſtris, à
dexteris autem Iſrael, appropin-
quavit eos ei. Extendens autem 14
Iſrael manum dexterã, impoſuit
ſuper caput Ephræm (hic autem
erat junior) & ſiniſtram ſuper
caput Manaſſe, cõmutans manus.

MS.A. (β) ἐν γῇ Χαναὰν ἐν Λουζᾷ, καὶ ηὐλόγησέν με (γ) Μαννασσῆ (δ) καὶ ὡς Συμεὼν (ε) ἂν (ζ) ταῦτα, σοὶ ἔσονται. (η) ἐν τοῖς (θ) ὀφθαλμοὶ δὲ αὐτοῦ ἐβαρυώπησαν (ι) ἠδύνατο (κ) Μαννασσῆ ἐν τῇ ἀριστερᾷ,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

2 * ܘܚܘܝܘ ܠܝܥܩܘܒ ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܗܐ ܒܪܟ ܝܘܣܦ ܐܬܐ ܠܘܬܟ. ܘܐܬܚܝܠ ܐܝܣܪܝܠ ܘܝܬܒ
3 ܥܠ ܥܪܣܐ. * ܘܐܡܪ ܐܝܣܪܝܠ ܠܝܘܣܦ. ܐܠܗܐ ܐܚܝܕ ܟܠ ܐܬܚܙܝ ܠܝ ܒܠܘܙ. ܒܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ.
4 ܘܒܪܟܢܝ. * ܘܐܡܪ ܠܝ. ܗܐ ܡܒܪܟ ܐܢܐ ܠܟ. ܘܡܣܓܐ ܐܢܐ ܠܟ. ܘܐܬܠܟ ܠܟܢܫܐ ܕܥܡܡܐ.
5 ܘܐܬܠ ܐܪܥܐ ܗܕܐ ܠܙܪܥܟ ܡܢ ܒܬܪܟ. ܝܘܪܬܢܐ ܠܥܠܡ. * ܘܗܫܐ ܬܪܝܢ ܒܢܝܟ ܕܐܬܝܠܕܘ ܠܟ
ܒܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܥܕܠܐ ܐܬܐ ܠܘܬܟ ܠܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܕܝܠܝ ܐܢܘܢ. ܐܦܪܝܡ ܘܡܢܫܐ. ܕܝܠܝ
6 ܢܗܘܘܢ. ܐܝܟ ܪܘܒܝܠ ܘܐܝܟ ܫܡܥܘܢ ܢܗܘܘܢ ܠܝ. * ܘܒܢܝܐ ܕܬܘܠܕ ܒܬܪܗܘܢ. ܠܟ ܢܗܘܘܢ.
7 ܥܠ ܫܡܐ ܕܐܚܝܗܘܢ ܢܬܩܪܘܢ ܒܝܪܬܘܬܗܘܢ. * ܘܐܢܐ ܟܕ ܐܬܝܬ ܡܢ ܦܕܢ ܕܐܪܡ. ܡܝܬܬ ܠܝ ܪܚܝܠ
ܒܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ ܒܐܘܪܚܐ. ܐܝܟ ܡܫܘܚܬ ܦܪܣܚܐ ܕܐܪܥܐ ܠܡܥܠ ܠܐܦܪܬ. ܘܩܒܪܬܗ ܬܡܢ
8 ܒܐܘܪܚܐ ܕܐܦܪܬ. ܗܝ ܒܝܬ ܠܚܡ. * ܘܚܙܐ ܐܝܣܪܝܠ ܠܒܢܘܗܝ ܕܝܘܣܦ. ܘܐܡܪ ܠܗ.
9 ܡܢ ܐܢܘܢ ܗܠܝܢ. * ܘܐܡܪ ܝܘܣܦ ܠܐܒܘܗܝ. ܒܢܝ ܐܢܘܢ ܕܝܗܒ ܠܝ ܐܠܗܐ ܗܪܟܐ. ܘܐܡܪ.
10 ܩܪܒ ܐܢܘܢ ܠܘܬܝ. ܘܐܒܪܟ ܐܢܘܢ. * ܘܥܝܢܘܗܝ ܕܐܝܣܪܝܠ ܝܩܪ ܗܘܝ ܡܢ ܣܝܒܘܬܐ. ܘܠܐ
11 ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܕܢܚܙܐ ܫܦܝܪ. ܘܩܪܒ ܐܢܘܢ ܠܘܬܗ. ܘܢܫܩ ܐܢܘܢ. ܘܓܦܦ ܐܢܘܢ. * ܘܐܡܪ
12 ܐܝܣܪܝܠ ܠܝܘܣܦ. ܚܙܘܐ ܕܐܦܝܟ ܠܐ ܣܒܪܬ. ܘܗܐ ܚܘܝܢܝ ܐܠܗܐ ܐܦ ܙܪܥܟ. * ܘܐܦܩ
13 ܐܢܘܢ ܡܢ ܩܕܡ ܒܘܪܟܘܗܝ. ܘܣܓܕܘ ܩܕܡܘܗܝ ܥܠ ܐܦܝܗܘܢ ܥܠ ܐܪܥܐ. * ܘܕܒܪ ܝܘܣܦ
ܠܬܪܝܗܘܢ ܒܢܘܗܝ: ܠܐܦܪܝܡ ܒܝܡܝܢܗ ܡܢ ܣܡܠܗ ܕܐܝܣܪܝܠ: ܘܠܡܢܫܐ ܒܣܡܠܗ
14 ܡܢ ܝܡܝܢܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܩܪܒ ܐܢܘܢ ܠܘܬܗ. * ܘܐܘܫܛ ܐܝܣܪܝܠ ܝܡܝܢܗ. ܘܣܡܗ
ܥܠ ܪܫܗ ܕܐܦܪܝܡ. ܘܗܘ ܙܥܘܪܐ ܗܘܐ. ܘܣܡܠܗ ܥܠ ܪܫܗ ܕܡܢܫܐ. ܘܫܚܠܦ ܐܝܕܘܗܝ.
ܡܛܠ ܕܡܢܫܐ ܗܘܐ ܒܘܟܪܐ.

Indicaverunt autem Jacobo, & dixerunt ei, 2
Ecce filius tuus Joſeph venit ad te. Vires ergò
ſumpſit Iſrael, ſeditq; ſuper lectum. Et dixit 3
Iſrael ad Joſeph, Deus omnipotens apparuit
mihi in Luz, in terra Chanaan, & benedixit
mihi. Et dixit ad me, Ecce benedico tibi, & 4
multiplico te, dabóq; te in cœtum popu-
lorum; & dabo terram hanc ſemini tuo poſt
te, hæreditatem ſempiternam. Et nunc duo 5
filii tui qui nati ſunt tibi in terram Ægypti
priuſquam venirem ad te in terram Ægypti,
mei ſunt, Aphrem *ſcilicet* & Manaſſe: mei
erunt ſicut Rubil, & ſicut Simeon mei erunt.
Filii verò quos generabis poſt eos, tui erunt: 6
juxta nomen fratrum ſuorum appellabuntur
in hæreditate ſua. Equidem cùm venirem ex 7
Phadan Aram, mortua eſt mihi Rahel in terra
Chanaan in via, circiter ſpatium leucæ terræ,
antequam ingrederer in Ophrath, eámq; ſe-
pelivi ibidem in via Ophrath: ipſa eſt Beth-
lehem. Et videns Iſrael filios Joſeph, dixit ad 8
eum: Qui ſunt iſti? Reſpondit Joſeph patri 9
ſuo, Filii mei ſunt quos dedit mihi De⁹ hic. Et
dixit, Admove eos ad me, ut benedicam illis.
Oculi autem Iſrael graves facti fuerant præ 10
ſenectute, nec poterat videre claré. Admovit
ergò illos ad eum, & oſculatus eſt eos, am-
plexatúſque illos. Deinde dixit Iſrael ad Jo- 11
ſeph, Aſpectũ vultûs tui nunquam ſperâſſem,
& ecce oſtendit mihi Deus etiam ſemen tuum.
Et ſemovit eos à genibus ſuis: ipſi verò ado- 12
raverunt coram eo proni ſuper terram. Et 13
ducens Joſeph utrumq; filium ſuum, Aphrem
dexterâ ſuâ à ſiniſtris Iſrael, & Manaſſem ſi-
niſtrâ ſuâ à dexteris Iſrael, admovit eos ad il-
lum. Porrigens autem Iſrael dexteram ſuam, 14
poſuit eam ſuper caput Aphrem (is erat mi-
nor natu) & ſiniſtram ſuam ſuper caput Ma-
naſſe: immutavit autem manus ſuas, quando-
quidem Manaſſes erat primogenitus.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

2 וְחַוִּי לְיַעֲקֹב וַאֲמַר הָא בְּרָךְ יוֹסֵף
אָתֵי לְוָתָךְ וְאִתְּקַף יִשְׂרָאֵל וִיתֵיב
3 עַל־עַרְסָא׃ וַאֲמַר יַעֲקֹב לְיוֹסֵף אֵל
שַׁדַּי אִתְגְּלִי־לִי בְּלוּז בְּאַרְעָא דִכְנָעַן
4 וּבָרֵיךְ יָתִי׃ וַאֲמַר לִי הָא־אֲנָא מַפִּישׁ
לָךְ וּמַסְגֵּי־לָךְ וְאֶתְּנִנָּךְ לִכְנִשַׁת
שִׁבְטִין וְאֶתֵּן יָת־אַרְעָא הָדָא לִבְנָךְ
5 בָּתְרָךְ אַחֲסָנַת עָלַם׃ וּכְעַן תְּרֵין
בְּנָךְ דִּי־אִתְיְלִידוּ לָךְ בְּאַרְעָא
דְמִצְרַיִם עַד־מֵיתַי לְוָתָךְ לְמִצְרַיִם
דִּי־לִי אִנּוּן אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה כִּרְאוּבֵן
6 וְשִׁמְעוֹן יְהוֹן קֳדָמַי׃ וּבְנִין דִּי־תוֹלִיד
בָּתְרֵיהוֹן דִּי־לָךְ יְהוֹן עַל שׁוּם
אֲחֵיהוֹן יִתְקְרוֹן בְּאַחְסַנְתְּהוֹן׃
7 וַאֲנָא ׀ בְּמֵיתַי מִפַּדָּן מִיתַת עֲלַי רָחֵל
בְּאַרְעָא דִכְנַעַן בְּאוֹרְחָא בְּעוֹד כְּרוֹב
אַרְעָא לְמֵיעַל לְאֶפְרָת וּקְבַרְתַּהּ
תַּמָּן בְּאוֹרַח אֶפְרָת הִיא בֵּית לָחֶם׃
8 וַחֲזָא יִשְׂרָאֵל יָת־בְּנֵי יוֹסֵף וַאֲמַר מַן
9 אִלֵּין׃ וַאֲמַר יוֹסֵף לַאֲבוּהִי בְּנַי אִנּוּן
דִּיהַב־לִי יְיָ הָכָא וַאֲמַר קָרֵיבְנוּן כְּעַן
10 לְוָתִי וַאֲבָרְכִנּוּן׃ וְעֵינֵי יִשְׂרָאֵל יְקָרָן
מִסֵּיבוּ לָא יָכֵיל לְמֶחֱזֵי וְקָרֵיב יָתְהוֹן
לְוָתֵיהּ וְנַשֵּׁיק לְהוֹן וְגַפֵּף לְהוֹן׃
11 וַאֲמַר יִשְׂרָאֵל לְיוֹסֵף לְמֶחֱזֵי אַפָּךְ
לָא סְבָרֵית וְהָא אַחֲזִי יָתִי יְיָ אַף
12 יָת־בְּנָךְ׃ וְאַפֵּק יוֹסֵף יָתְהוֹן מִן־
קֳדָמוֹהִי וּסְגִיד עַל־אַפּוֹהִי עַל־
13 אַרְעָא׃ וּדְבַר יוֹסֵף יָת־תַּרְוֵיהוֹן
יָת־אֶפְרַיִם בִּימִינֵיהּ מִסְּמָאלָא
דְיִשְׂרָאֵל וְיָת־מְנַשֶּׁה בִּסְמָאלֵיהּ
מִיַּמִּינָא דְיִשְׂרָאֵל וְקָרֵיב לְוָתֵיהּ׃
14 וְאוֹשֵׁיט יִשְׂרָאֵל יָת־יַמִּינֵיהּ וְשַׁוִּי
עַל־רֵישָׁא דְאֶפְרַיִם וְהוּא זְעֵירָא
וְיָת־סְמָאלֵיהּ עַל־רֵישָׁא דִמְנַשֶּׁה
אַחְכְּמִנּוּן לִידוֹהִי אֲרֵי מְנַשֶּׁה
בּוּכְרָא׃

2 Et nunciatum eſt Jacob; atque
dictum eſt ei, Ecce filius tuus
Joſeph venit ad te: & confor-
tatus eſt Iſrael; & ſedit in le-
3 ctulo. Et dixit Jacob ad Joſeph;
De⁹ omnipotens apparuit mi-
hi in Luza, in terrâ Chanaan:
4 & benedixit mihi. Et dixit ad
me; Ecce ego multiplicabo te,
& creſcere te faciam; & ponã
te in congregationẽ tribuum:
& dabo terram hanc filiis tuis
poſt te, in poſſeſſionẽ æternã.
5 Et nunc duo filii tui Ephraim
& Manaſſes, qui nati ſunt tibi
in terrâ Ægypti, antequam ve-
nirem ad te in Ægyptum, mei
erunt: ſicut Ruben & Simeon
6 erunt coram me. Et filii, quos
genueris poſt eos, tui erunt: in
nomine fratrum ſuorum voca-
buntur in poſſeſſionibus ſuis.
7 Et cum ego veniſſem de Me-
ſopotamia, mortua eſt Rachel
in terrâ Chanaan, in viâ; cum
adhuc eſſet ſpatiũ terræ, ut in-
grederer in Ephratã, & ſepe-
livi eã in viâ Ephratæ; quæ eſt
8 Bethleẽ. Et vidit Iſrael filios
Joſeph: & dixit, Qui ſunt iſti?
9 Et dixit Joſeph ad patrem ſu-
um; Filii mei ſunt, quos dedit
mihi Deus hîc: et ait, Applica
eos obſecro ad me, ut bene-
10 dicam eis. Oculi autem Iſrael
gravati erant præ ſenectute;
& non poterat videre: & ap-
plicavit eos ad eum; & oſcula-
tus eſt eos, & amplexatus eſt
11 eos. Dixitq; Iſrael ad Joſeph;
Nunquam putavi videre faci-
em tuam: & ecce oſtendit mi-
12 hi Deus etiam filios tuos. Et
eduxit eos Joſeph à facie ejus:
& adoravit pronus in terram.
13 Et tulit Joſeph ambos: E-
phraim in dextra ſua ad ſini-
ſtram, & Manaſſen in ſiniſtra
ejus ad dexteram Iſrael: &
14 applicavit eos ad eum. Et te-
tendit Iſrael dexteram ſuam,
& poſuit eam ſuper caput E-
phraim, qui erat junior; &
ſiniſtram ſuam ſuper caput
Manaſſe: docuit manus ſuas;
quamvis Manaſſes erat pri-
mogenitus.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM.

Tranſlatio Latina.

Et nunciatum eſt Iacobo, di- 2
ctúmque; Ecce filius tuus Io-
ſeph venit ad te, (a) vim
fecit ſibi Iſrael, et ſedit ſuper
lectum. Dixitque Iacob Io- 3
ſepho, Deus omnipotens appa-
ruit mihi in Luza, in terra
Chanaan, & benedixit mihi:
Et dixit mihi, Ecce ego fru- 4
ctificare te faciam, & multi-
plicabo te, & ponã te in con-
gregationem populorum; tra-
dámque terram iſtam ſemini
tuo poſt te poſſeſſionem æter-
nam. Nunc autem duo filii 5
tui qui nati ſunt tibi in terra
Ægypti, antequam venirem
ad te in Ægyptũ mei erunt,
Ephraim & Manaſſe; ſicut
Ruben & Simeon ad me per-
tinebunt. Sed generatio tua 6
quam gignes poſt illos, tua
erit; ſecundùm nomen fratrũ
ſuorum vocabuntur in (b) hæ-
reditatibus ſuis. Mihi autẽ 7
venienti de Padan Arã, mor-
tua eſt Rachel mater tua in
terra Chanaan in via, cũ eſſet
adhuc tractus terræ ad veni-
endum Ephrata: & ſepelivi
illam ibi in via Ephratæ, ipſa
eſt Bethlehem. Videns au- 8
tem Iſrael filios Ioſephi, di-
xit; Num hi ſunt tui? Et 9
reſpondit Ioſeph patri ſuo, Fi-
lii ſunt iſti quos dedit mihi
Deus hic: Et dixit, adduc
quæſo illos ad me, ut benedi-
cã eis. Oculi autem Iſrael 10
graves erant præ ſenio, nec
poterat videre; ideò appropin-
quare fecit eos ad ſe, et oſcu-
latus eſt eos, atq; amplexus eſt
illos. Dixitq; Iſrael Ioſepho, 11
viſurum me faciem tuam non
(c) putabam, & ecce videre
fecit me Deus etiam ſemen
tuum! Et egredi juſſit eos 12
Ioſeph de genibus ejus, &
adoraverunt facie in terram.
Accipiens autem illos ambos, 13
Ephraim ad dexteram ſuã à
ſiniſtra Iſraelis, & Manaſſen
ad ſiniſtram ſuam à dextera
Iſraelis, appropinquavit ad
eum. Tum extendit Iſrael 14
manum ſuã dexteram, et po-
ſuit eam ſuper caput Ephra-
im, iſte autem erat minor; &
ſiniſtram ſuam ſuper caput
Manaſſe; docens manibus
ſuis, quòd Manaſſe erat pri-
mogenitus.

VER. SAM. (a) corroboravitque ſe (b) diviſionibus ſuis. (c) precabar,

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 * ثم اخبر يعقوب فقيل له * هوذا ابنك يوسف داخل اليك * فتقوى وجلس على السرير * فقال 3
يعقوب ليوسف اعلم ان القادر الكافي تجلى لي ملاكه في لوز في بلد كنعان فبارك في * وقال 4
لي ها انا اثمرك واكثرك واجعل منك جوق امم * واعطي نسلك بعدك هذا البلد حوز الدهر *
* والآن ابناك اللذان ولدا لك في بلد مصر الى ان اتيتك الى مصر * هما ينسبان الي افرايم 5
ومنسا مثل راوبين وشمعون * ومولودوك الذين يولدون بعدهما اليك ينسبون * والي اسماء 6
اخويهم يصافون في نحلتهم * واما انا ففي مجيي من فدان ماتت عني راحيل في بلد كنعان 7
في الطريق * وقد بقي ميل من المسافة الي دخول افراث * فدفنتها في طريق افراث هي بيت لحم *
فلم يولد لي بعد ذلك * ولما راي اسرائيل ابني يوسف قال من هذان * قال هما ابناي اللذان 8 9
رزقنيهما الله هاهنا * قال قدمهما الي اباركهما * وكانت عينا اسرائيل قد ثقلتا من الشيخوخة * 10
ولم يطق ان ينظر * فقدمهما اليه فقبلهما * وعانقهما * وقال اسرائيل ليوسف * رؤية وجهك 11
لم ارجها * وهوذا قد اراني الله وجهك ايضا نسلك * ثم اخرجهما من عند حجره * ثم اخذ 12 13
يوسف افرايم بيمينه من يسار اسرائيل * ومنسا بيساره من يمين اسرائيل * وقدمهما اليه * فمد 14
اسرائيل يمينه جعلها على راس افرايم * وهو الاصغر * ويساره على راس منسا * احكم يديه
بذلك على ان منسا البكر *

Tum renuntiatum eſt Jacobo; et dictũ eſt 2
ei, Ecce filius tuus Joſeph ingrediens eſt
ad te, quare confortatus eſt, ſeditq; ſuper
lectum. Dixitque Jacob Joſepho, Scito 3
quòd Omnipotentis ac Sufficientis Angel⁹
apparuit mihi in Luz, in regione Chana-
an, benedixitque mihi: Et ait mihi, 4
Ecce ego fructificare faciam te, et multi-
plicabo te, & efficiam ex te turbas genti-
um, & dabo progeniei tuæ poſt te hanc
regionem in poſſeſſionem æternam. Duo 5
itaque filii tui qui nati ſunt tibi in regio-
ne Ægypti, uſquequo veniſſẽ ad te in Æ-
gyptum, pertinebunt ad me, Ephraim &
Manaſſe, ſicuti Raubin & Simeon. Et 6
nati tui qui naſcentur poſt eos, ad te per-
tinebunt, & ad nomina amborum fratrũ
ſuorũ referentur in hæreditate ſua. Mi- 7
hi autem in adventu meo ex Phadan,
mortua eſt mihi Rahil in regione Chanaan
in via, cùm adhuc ſupereſſet unum milli-
are ex ſpatio ad ingreſſum in Ephrath: et
ſepelivi eam in via Ephrath, quæ eſt Do-
mus Lehem; et nullus natus eſt mihi po-
ſtea. Et cùm vidiſſet Iſrael duos filios 8
Ioſeph, dixit; Quinam ſunt hi duo? Ait, 9
Sunt duo filii mei quos conceſſit mihi De⁹
hîc. Ait; Admove eos ad me, ut benedi-
cam eis. Et oculi Iſrael jam aggravati 10
fuerant præ ſenectute, nec poterat videre:
& admovit eos ad eum, & oſculatus eſt
eos, et amplexatus eſt illos. Et ait Iſrael 11
Ioſepho, Aſpectũ vultûs tui non ſperabã,
& ecce oſtendit mihi Deus faciem tuam,
etiam progeniem tuam. Deinde eduxit eos 12
è gremio ejus. Accepitq; Ioſeph Ephra- 13
im dexterâ ſuâ à ſiniſtra Iſrael, & Ma-
naſſen ſiniſtrâ ſuâ à dextera Iſrael, &
approximavit ambos ad illum. Exten- 14
ditque Iſrael dexteram ſuam, poſuitque
eam ſuper caput Ephraim, & ipſe erat
minor; & ſiniſtram ſuam ſuper caput
Manaſſe: pervertit manus ſuas in hoc,
eò quòd Manaſſe primogenitus eſſet.

Verſio VULG. LAT.

ambulaverunt cujus ,Deus :dixit & ,Joſeph ipſi benedixit Et
15 ויברך את־יוסף ויאמר האלהים אשר התהלכו
me paſcit qui ,Deus ,Iſchac & ,Abraham ,ejus facies ad mei patres
אבתי לפניו אברהם ויצחק האלהים הרעה אתי
me redemit qui Angelus .hanc diem ad uſque me adhuc ab
16 מעודי עד־היום הזה׃ המלאך הגאל אתי
,meū nomen eis in vocetur & ,pueris benedicat ,malo omni ab
מכל־רע יברך את־הנערים ויקרא בהם שמי
ſint piſcium inſtar &:Iſchac & Abraham ,meorum patrum nomen &
ושם אבתי אברהם ויצחק וידגו
poneret quod ,Joſeph vidit Et .terræ medio in multitudinem in
17 לרב בקרב הארץ׃ וירא יוסף כי־ישית
fuit malum & ,Ephraim caput ſuper ſuam dexteram manū ſuus pater
אביו יד־ימינו על־ראש אפרים וירע
deſuper eam removendum ad ſui patris manum ſuſtentavit & ;ſuis oculis in
בעיניו ויתמך יד־אביו להסיר אתה מעל
Joſeph dixit Et .Menaſſeh caput ſuper Ephraim capite
18 ראש־אפרים על־ראש מנשה׃ ויאמר יוסף
Pone ;primogenitus iſte quia :mi pater ſic Non :ſuo patri
אל־אביו לא־כן אבי כי־זה הבכר שים
Novi :dixit & ,ejus pater renuit Et .ejus caput ſuper tuam dexteram
19 ימינך על־ראשו׃ וימאן אביו ויאמר ידעתי
.creſcet ipſe etiam & :populum in erit ipſe etiam :novi ,mi fili
בני ידעתי גם־הוא יהיה־לעם וגם־הוא יגדל
plenitudo erit ejus ſemen Et illo præ creſcet minor ejus frater verè Et
ואולם אחיו הקטן יגדל ממנו וזרעו יהיה מלא־
,Iſrael benedicet te In ;dicendo ,ipſa die in eis benedixit Et .gentium
20 הגוים׃ ויברכם ביום ההוא לאמור בך יברך ישראל
poſuit Et .Menaſſeh ſicut & ,Ephraim ſicut Deus te Ponat :dicendo
לאמר ישמך אלהים כאפרים וכמנשה וישם את־
Ecce ;Joſeph ad Iſrael dixit Et .Menaſſeh ante Ephraim
21 אפרים לפני מנשה׃ ויאמר ישראל אל־יוסף הנה
ad vos faciet redire & ,vobiſcum Deus erit & ,moriens ego
אנכי מת והיה אלהים עמכם והשיב אתכם אל־
,tuos fratres ſuper unam partē tibi dedi ego Et .veſtrorum patrum terrā
22 ארץ אבתיכם׃ ואני נתתי לך שכם אחד על־אחיך
.meo arcu in & ,meo gladio in Emoræi manu de cepi quam
אשר לקחתי מיד האמרי בחרבי ובקשתי׃

CAP. XLIX. מט

nunciabo & ,vos Congregate :dixit & ,ſuos filios ad Jahacob vocavit Et
1 ויקרא יעקב אל־בניו ויאמר האספו ואגידה
vos Congregate .dierum noviſſimo in vobis eſt eventurum quod ,vobis
2 לכם את אשר־יקרא אתכם באחרית הימים׃ הקבצו
Reuben .veſtrum patrem Iſrael ad audite & ,Jahacob filii audite &
3 ושמעו בני יעקב ושמעו אל־ישראל אביכם׃ ראובן
excellentia ,mei roboris principium & ,mea fortitudo ,tu meus primogenitus
בכרי אתה כחי וראשית אוני יתר
quia :excellens fias ne ,aquæ ſicut Feſtinatio .fortis excellentia & ,extollendi
4 שאת ויתר עז׃ פחז כמים אל־תותר כי
aſcendit meum ſtratum ,polluiſti tunc ,tui patris cubilia aſcendiſti
עלית משכבי אביך אז חללת יצועי עלה׃

15 Benedixítque Jacob filiis Joſeph; et ait, Deus, in cujus conſpectu ambulaverunt patres mei Abraham & Iſaac, Deus qui paſcit me ab adoleſcentia mea uſque in præſentem diē: 16 Angelus, qui eruit me de cunctis malis, benedicat pueris iſtis: & invocetur ſuper eos nomen meum, nomina quoq; patrum meorum Abraham & Iſaac; & creſcant in multitu- 17 dinem ſuper terram. Videns autem Joſeph quòd poſuiſſet pater ſuus dexteram manum ſuper caput Ephraim, graviter accepit: & apprehenſam manum patris levare conatus eſt de capite Ephraim, & transferre ſuper caput Manaſſe. 18 Dixítque ad patrem; Nō ita convenit, pater: quia hic eſt primogenitus, pone dexterā tuā 19 ſuper caput ejus. Qui renuens, ait; Scio, fili mi, ſcio: & iſte quidē erit in populos, & multiplicabitur: ſed frater ejus minor, major erit illo: & ſemē 20 illius creſcet in gentes. Benedixítq; eis in tempore illo, dicens, In te benedicetur Iſraël: atq; dicetur, Faciat tibi Deus ſicut Ephraim, & ſicut Manaſſe. Conſtituítq; Ephraim ante 21 Manaſſen. Et ait ad Joſeph filiū ſuū; En ego morior, & erit Deus vobiſcum, reducétq; vos ad terram patrum veſtrorum. 22 Do tibi partem unā extra fratres tuos, quam tuli de manu Amorrhæi in gladio & arcu meo.

CAP. XLIX.

1 Vocavit autem Jacob filios ſuos, & ait eis; Congregamini, ut annuntiē quæ ventura ſunt vobis in diebus noviſ- 2 ſimis. Congregamini, et audite filii Jacob, audite Iſrael patrē 3 veſtrum. Ruben primogenitus meus, tu fortitudo mea, & principium doloris mei: prior in donis, major in imperio. 4 Effuſus es ſicut aqua, non creſcas: quia aſcendiſti cubile patris tui, & maculâſti ſtratum ejus.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

15 Καὶ (λ) εὐλόγησεν αὐτοὺς, καὶ εἶπεν, Ὁ θεὸς, ᾧ εὐηρέστησαν οἱ πατέρες μου ἐνώπιον αὐτοῦ, Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ, ὁ θεὸς ὁ τρέφων με ἐκ νεότητος ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, 16 Ὁ ἄγγελος ὁ ῥυόμενός με ἐκ πάντων τῶν κακῶν, εὐλογήσαι τὰ παιδία ταῦτα. καὶ ἐπικληθήσεται ἐν αὐτοῖς τὸ ὄνομά μου, καὶ τὸ ὄνομα τῶν πατέρων μου, Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαάκ· καὶ πληθυνθείησαν εἰς πλῆθος πολὺ ἐπὶ τῆς 17 γῆς. Ἰδὼν δὲ Ἰωσὴφ, ὅτι ἐπέβαλεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ τὴν χεῖρα τὴν δεξιὰν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν Ἐφραίμ, βαρὺ αὐτῷ κατεφάνη· καὶ ἀντελάβετο Ἰωσὴφ τῆς χειρὸς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἀφελεῖν αὐτὴν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς Ἐφραίμ 18 ἐπὶ τὴν κεφαλὴν Μανασσῆ. Εἶπε δὲ Ἰωσὴφ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, Οὐχ οὕτως πάτερ· οὗτος γὰρ ὁ πρωτότοκος· ἐπίθες τὴν δεξιάν σου ἐπὶ τὴν 19 κεφαλὴν αὐτοῦ. Καὶ οὐκ ἠθέλησεν, ἀλλ' εἶπεν, Οἶδα τέκνον, οἶδα. καὶ οὗτος ἔσται εἰς λαὸν, καὶ οὗτος ὑψωθήσεται· (μ) ἀλλ' ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ὁ νεώτερος μείζων αὐτοῦ ἔσται, καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ ἔσται εἰς πλῆθος ἐθνῶν. 20 Καὶ (λ) εὐλόγησεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγων, Ἐν ὑμῖν εὐλογηθήσεται Ἰσραὴλ, λέγοντες, Ποιήσαι σε ὁ θεὸς ὡς Ἐφραὶμ καὶ ὡς Μανασσῆ. καὶ ἔθηκε τὸν Ἐφραὶμ ἔμπροσθεν τοῦ Μανασσῆ. 21 Εἶπε δὲ Ἰσραὴλ τῷ Ἰωσήφ, Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποθνήσκω· καὶ ἔσται ὁ θεὸς μεθ' ὑμῶν, καὶ ἀποστρέψει (ν) ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν 22 τῶν πατέρων ὑμῶν. Ἐγὼ δὲ δίδωμί σοι Σίκιμα ἐξαίρετον ὑπὲρ τοὺς ἀδελφούς σου, ἣν ἔλαβον ἐκ χειρὸς Ἀμορραίων ἐν (ξ) μαχαίρᾳ μου καὶ τόξῳ.

15 Et benedixit eos, & dixit, Deus cui placuerunt patres mei in conſpectu ejus, Abraham & Iſaac, Deus qui nutrit me à juventute uſque in diem hanc; 16 Angelus qui (e) eruit me ex omnibus malis, benedicat parvulos hos: et invocabitur in eis nomen meum, & nomen patrum meorum Abraham & Iſaac: & multiplicentur in multitudinem multam ſuper terram. 17 Videns autem Ioſeph, quia impoſuit pater ſuus manū dexteram ſuam ſuper caput Ephræm, (f) grave ei viſum eſt: et apprehendit Ioſeph manum patris ſui, auferendo eam à capite Ephræm ſuper caput Manaſſe. 18 Dixit autem Ioſeph patri ſuo, Non ita pater: hic enim eſt primitivus: impone dexteram tuam ſuper caput ejus. 19 Et noluit, ſed dixit; Scio, fili, ſcio. Et hic erit in populum, et hic exaltabitur: ſed frater ejus junior major ipſo erit; & ſemen ejus erit in (g) multitudinem gentiū. 20 Et benedixit eos in die illa, dicens, In vobis benedicetur Iſrael, dicentes, Faciat te Deus ſicut Ephræm & ſicut Manaſſe. Et poſuit Ephræm ante Manaſſe. 21 Dixit autem Iſrael ad Ioſeph, Ecce ego morior: & erit Deus vobiſcum, & reducet vos in terram patrum veſtrorum. 22 Ego autem do tibi (h) Sicimam præcipuam ſuper fratres tuos, quam cepi de manu Amorrhæorum in gladio meo & arcu.

MS.A. (λ) ηὐλόγησεν (μ) ἀλλὰ ὁ (ν) ὑμᾶς ἐκ τῆς γῆς . . . εἰς τὴν (ξ) μαχαίρῃ

ΚΕΦ. μθ'.

1 Ἐκάλεσε δὲ Ἰακὼβ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ (α) εἶπεν αὐτοῖς, Συνάχθητε, ἵνα ἀναγγείλω ὑμῖν, τί ἀπαντήσει ὑμῖν ἐπ' ἐσχάτων τῶν 2 (β) ἡμερῶν. Συνάχθητε, καὶ ἀκούσατέ μου υἱοὶ Ἰακώβ· ἀκούσατε Ἰσραὴλ, ἀκούσατε τοῦ πατρὸς ὑμῶν. 3 Ῥουβὴν πρωτότοκός μου, σὺ ἰσχύς μου, καὶ ἀρχὴ τέκνων μου, σκληρὸς φέρεσθαι, 4 καὶ σκληρὸς αὐθάδης· Ἐξύβρισας ὡς ὕδωρ, μὴ ἐκζέσῃς, ἀνέβης γὰρ ἐπὶ τὴν κοίτην τοῦ πατρός σου· τότε ἐμίανας τὴν στρωμνὴν οὗ ἀνέβης.

CAP. XLIX.

1 Vocavit autem Iacob filios ſuos, & dixit eis, Congregamini, ut annunciem vobis, quid occurret vobis in extremis die- 2 bus. Congregamini, & audite me, filii Iacob: audite Iſrael, audite patrem veſtrum. 3 Ruben primogenitus meus, tu fortitudo mea, & principium filiorum meorum, durus ad ferendum, & (a) durus pervicax. 4 Feciſti contumeliā, ſicut aqua, non efferveſcas: aſcendiſti enim ſuper cubile patris tui: tunc violâſti ſtratum quo aſcendiſti.

MS.A. (α) εἶπεν, Συνάχθητε, (β) ἡμερῶν. Ἀθροίσθητε, καὶ ἀκούσατε υἱοὶ Ἰακώβ· ἀκούσατε Ἰσραὴλ τοῦ πατρὸς

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 [illegible]
16 [illegible]
[illegible]
17 [illegible]
[illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
[illegible]

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]

15 Et benedixit Jacob Joſeph filium ſuum, & ait; Deus cui placuerūt patres mei Abraham & Iſahac, Deꝰ qui me nutrivit à pueritia mea ad hunc uſq; diem; 16 Angelꝰ qui me liberavit ab omni malo, benedicat pueris iſtis, & vocetur in ipſis nomen meum, & nomen patrum meorū Abraham & Iſahac, & creſcant atque multiplicētur intra terrā. 17 Videns autē Joſeph manū ejus dexterā ſuper caput Aphrem, ægrè tulit, et ſuſtentavit manum patris ſui, ut transferret eam de capite Aphrem, poneretq; illam ſuper caput Manaſſe. 18 Et dixit Joſeph ad patrem ſuum, Non ſic pater mi; ſed iſte eſt primogenitus, pone dexteram tuam ſuper caput ejus. 19 Noluit autem pater ejus, & ait, Scio fili mi, ſcio: etiā ipſe erit in populum, etiam ipſe magnꝰ erit: verùm frater ejus minor major erit illo, & ſemen ejus erit plenitudo gentium. 20 Itaq; benedixit eis in die illo, & ait; In te benedicetur Iſrael, ut dicāt, Faciat te Deus ſicut Aphrem & ſicut Manaſſem, & poſuit Aphrē ante Manaſſem. 21 Dixit verò Iſrael ad Joſeph, En ego morior, & erit Deus vobiſcum, reducétq; vos ad terrā patrum veſtrorum. 22 Et ego ecce dedi tibi portionem unam exuberantem ſupra fratres tuos, quam tuli de manu Amorrhæorum gladio meo, & arcu meo.

CAP. XLIX.
Benedictio Jacobi: quod dictum fuit per prophetiam.

1 Vocavit autem Jacob filios ſuos, & ait illis; Congregamini ut indicem vobis id quod eventurum vobis eſt in fine dierum. 2 Congregamini, & audite filii Jacob, audite patrem veſtrum Iſraelem. 3 Rubil, primogenitus meus es, fortitudo mea, & principium roboris mei: reliquiæ oneris, & reliquiæ magnanimitatis. 4 Diffluxiſti velut aqua, non ſubſiſtes: quoniam aſcendiſti ad cubile patris tui, verè polluiſti ſtratū meum, & aſcendiſti.

PARAPH. CHALD: cum VERSIONE LATINA.
תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

15 ובריך ית־יוסף ואמר יי די פלחו
אבהתי קדמוהי אברהם ויצחק יי
דזן יתי מדאיתי עד־יומא הדין׃
16 מלאכא די־פרק יתי מכל־בישא
יבריך ית־עולימיא ויתקרי בהון שמי
ושום אבהתי אברהם ויצחק וכנוני
ימא יסגון בגו־בני־אנשא על־
17 ארעא׃ וחזא יוסף ארי־שוי אבוהי
יד־ימיניה על־רישא דאפרים ובאיש
בעינוהי וסעדיה לידא דאבוהי
לאעדאה יתה מעל רישא דאפרים
18 לאנחותה על־רישא דמנשה׃ ואמר
יוסף לאבוהי לא־כן אבא ארי־דין
19 בוכרא שוי ימינך על־רישיה׃ וסריב
אבוהי ואמר ידענא ברי ידענא אף־
הוא יהי לעמא ואף־הוא יסגי וברם
אחוהי זעירא יסגי מניה ובנוהי יהון
20 שליטין בעממיא׃ וברכנון ביומא
ההוא למימר בך יברך ישראל
למימר ישוינך יי כאפרים וכמנשה
21 ושוי ית־אפרים קדם מנשה׃ ואמר
ישראל ליוסף הא אנא מאית ויהי
מימרא דיי בסעדכון ויתיב יתכון
22 לארעא דאבהתכון׃ ואנא יהבית
לך חולק חד יתיר על־אחך די
נסיבית מידא דאמוראה בצלותי
ובבעותי׃ מט
1 וקרא יעקב לבנוהי ואמר אתכנשו
ואחוי לכון ית די־יערע יתכון בסוף
2 יומיא׃ אתכנשו ושמעו בני יעקב
וקבילו אולפן מן־ישראל אבוכון׃
3 ראובן בוכרי את חילי וריש תוקפי
לך הוה חזי למסב תלתא חולקין
4 בכירותא כהונתא ומלכותא׃ על־
דאולת לקבל־אפך הא כמיא ברם
לא אהניתא חולק יתיר לא תסב
ארי סלקתא בית־משכבי אבוך
בכין אחלתא לשווי ברי סלקתא׃

15 Et benedixit Joſeph, et ait: Deꝰ in cujꝰ cōſpectu ſerviērūt patres mei, Abrahā & Iſaac; Deus qui pavit me, à nativitate meā 16 uſq; in diē hanc. Angelus qui eruit me ab omni malo, benedicat pueris: & invocetur in eis nomē meū; & nomē patrū meorum, Abraham & Iſaac: & quaſi piſces maris multiplicentur inter filios hominum ſuper 17 terrâ. Et vidit Joſeph, quòd poſuit pater ſuus dextrā ſuam ſuper caput Ephraim, & diſplicuit in oculis ſuis: & ſuſtulit manū patris ſui, ut amoveret eā de capite Ephraī, ut poneret eā ſuper caput Manaſſe. 18 Et ait Joſeph patri ſuo, Non ita decet pater mi: hic enī eſt primogenitꝰ; pone dexterā tuā ſu- 19 per caput ejus. Et noluit pater ſuꝰ; & ait, Scio fili mi, ſcio; ipſe quippe erit in populū, & etiā ipſe multiplicabitur: ſed frater ejꝰ junior multiplicabitur magis quā ille; et filii ſui erūt do- 20 minātes in populis. Et benedixit eis in die illâ, dicens: In te benedicetur Iſrael, dicens; Ponat te Deꝰ ſicut Ephraim, & ſicut Manaſſē: Et poſuit Ephraī 21 ante Manaſſē. Dixítq; Iſrael ad Joſeph; Ecce ego morior: & erit verbum dn̄i in adjutoriū veſtrū; & reducet vos in terrā 22 patrum veſtrorum. Ego autem do tibi partē unam præcipuam ſuper fratres tuos: quam tuli de manu Amorræi, oratione meâ & deprecatione meâ.

CAP. XLIX.

1 Et vocavit Jacob filios ſuos: & ait; Congregamini, & nunciabo vobis; quæ vobis eveni- 2 ent in fine dierū. Congregamini et audite, filii Jacob: et ſuſcipite doctrinā ab Iſrael patre 3 veſtro. Rubē, primogenitꝰ meꝰ es tu; robur meū, & principiū fortitudinis meæ: tu acceptur eras partes tres; primogeniturā ſcilicet et ſacerdotiū, et regnū. 4 Sed quia ſecutꝰ es voluntatem tuā, ſicut aqua effuſa, nō proficies; neq; accipies portionē ſuperexcreſcētē: quoniā aſcēdiſti cubile patris tui; tunc fili mi violâſti, quando aſcendiſti ſtratum meum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM.
Tranſlatio Latina.

15 *Poſtea benedixit Joſepho, dicens; Deus in cujus conſpectu ambulaverunt patres mei, Abraham, & Iſaac, Deus qui paſcit me (d) ex quo ſum* 16 *uſque ad hunc diem: Rex qui eruit me ab omni malo benedicat pueris iſtis: & invocetur ſuper eos nomen meum, & nomen patrum meorum, Abraham, & Iſaac, & (e) fœtificent plurimùm in medio terræ.* 17 *Cùm autem videret Joſeph quòd poſuiſſet pater ſuus manum dexteram ſuam ſuper caput Ephraim, diſplicuit oculis ejus, & apprehendit manum patris ſui, ut removeret eam à capite Ephraim ſuper caput Manaſſe.* 18 *Dixitq; Joſeph patri ſuo, Non ita pater mi, nam hic eſt primogenitus; pone dexteram tuam ſuper caput ejus.* 19 *Recuſavitque pater ejus, dicens; Scio, fili mi, (f) ſcio; etiam ipſe erit in populum, etiam ipſe creſcet; ſed certè frater ejus minor magis ipſo creſcet, ſemênque ejus erit plenitudo gentium.* 20 *Et benedixit illis die illo, dicens; In te benedicetur Iſrael, dicendo, Ponat te deus ſicut Ephraim, et ſicut Manaſſe. Poſuit igitur Ephraim ante Manaſſe.* 21 *Dixitque Iſrael Joſepho, Ecce ego morior, erit autē Deꝰ vobiſcum, & reducet vos in terrā patrum veſtrorū.* 22 *Ego etiam do tibi partem unam ſupra fratres tuos, quam accepi de manu Amorrhæi in gladio meo, & in arcu meo.*

CAP. XLIX.

1 *Poſtea vocavit Jacob filios ſuos, dixitque; Congregamini, et narrabo vobis quod accidet vobis in noviſſimis diebus.* 2 *Congregamini, & audite filii Iacob, & audite Iſraelem patrem veſtrum.* 3 *Ruben primogenitus meus, tu fortitudo mea, & principium (a) roboris mei, excellens ſuperbiâ, & excellens impudentiâ.* 4 *Rapidus fuiſti ſicut aquæ, ne te excellentē exiſtimes; quòd aſcendiſti cubilia patris tui, tunc prophanâſti ſtratum meum, quòd aſcendiſti.*

VER. SAM. (d) ex domo *natali* (e) dilatentur (f) certus ſum, (a) temporis mei,

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * وبارك في يوسف وقال له * الله الذي سار ابواي في طاعته ابرهيم واسحق * هو الله الذي رعاني
16 منذ كنت الي هذا اليوم * ملك فكني من كل سوء * هو يبارك في هذين الغلامين * ويسميان
17 باسمي وباسم ابوي ابرهيم واسحق * وينميان كثيرا في الارض * فلما راي يوسف ان اباه قد
جعل يده اليمني علي راس افرايم * ساءه ذلك فاسندها ليزيلها عن راس افرايم الي راس منسا *
18 19 * وقال يوسف لابيه ليس ذلك صوابا يا ابي * ان هذا البكر اجعل يمينك علي راسه * فابي ابوه * وقال
قد علمت يا بني ان هذا يكثر ايضا * ويكون منه ايضا امة * ولكني اعلم ان اخاه الاصغر
20 يكثر اكثر منه * ويكون نسله ملء الامم * فلما بارك فيهما ذلك اليوم قال بك يتبرك بنو
21 اسرائيل قائلين بعضا لبعض * يصيرك الله مثل افرايم ومنسا * فقدم افرايم علي منسا * ثم قال
22 اسرائيل ليوسف * انا مايت فيكون الله معكم ويردكم الي بلد ابيكم * وانا قد اعطيتك
قسما زايدا علي اخوتك وهو الذي اخذته من يد الاموريين بسيفي وقوسي *

* الفصل التاسع والاربعون *

1 * ثم دعا يعقوب بنيه وقال اجتمعوا ابارك
2 فيكم واخبركم بما ينالكم في اخر هذه الايام * اجتمعوا واسمعوا ذلك يا بني يعقوب * واقبلوا من
3 اسرائيل ابيكم * يا راوبين انت بكري وقوتي واول نيلي مفضل في الشرف مفضل في العز *
4 * والان بمهلة من ماء لا تفضل اذا صعدت علي مضجع ابيك * حينيذ مما تبدلت تخلص *

15 *Benedixitq; Joſephum, & ait illi, Deus, in cujꝰ obedientia ambulaverunt duo patres mei, Ebrahim, & Iſhac, ipſemet Deꝰ qui pavit me à quo fui, uſque ad hunc diem:* 16 *Angelus qui ſolvit me ab omni malo, ipſe benedicat his duobus pueris: Et vocabuntur nomine meo, & nomine duorum patrum meorum Ebrahim & Iſhac, et creſcant ambo copioſè in terra.* 17 *Cúmque vidiſſet Joſeph patrem ſuum poſuiſſe manum ſuam dexteram ſuper caput Ephraim, diſplicuit ei id, & ſuſtentavit eam ut averteret illam de capite Ephraim ad caput Manaſſe.* 18 *Et dixit Joſeph patri ſuo, Non eſt id conſentaneum pater mi, nam iſte eſt primogenitus; pone dexteram tuam ſuper caput ejus.* 19 *Renuit verò pater ejus, & ait; Jam ſcivi, O fili mi, quòd iſte multiplicabitur, et futura eſt ex illo quoque gens: ſed novi quòd frater ejus minor multiplicabitur plus illo, & erit progenies ejus plenitudo gentium.* 20 *Cúmque benedixiſſet ambobus illâ die, ait; In te benedicentur filii Iſrael; dicentes alii ad alios, Faciat te Deꝰ ſicut Ephraim, & Manaſſe: prætulitq; Ephraim Manaſſi.* 21 *Deinde dixit Iſrael ad Joſeph, Ego moribundus ſum; et erit Deus vobiſcum, & reducet vos in regionē patris veſtri.* 22 *Et ego jam dedi tibi partem ultra fratres tuos, et eſt quam accepi de manu Amoræorum gladio meo, & arcu meo.*

CAP XLIX.

1 *Præterea vocavit Jacob filios ſuos, et ait; Congregamini, ut benedicā vos, et annuntiem vobis quod accidet vobis in fine horum dierum.* 2 *Congregamini & audite hoc, O filii Jacob, et auſcultate Iſraeli patri veſtro.* 3 *O Raubin, tu es primogenitus meus, & fortitudo mea, & prima impetratio mea, excellens nobilitate, et excellens magnificentiâ.* 4 *Et nunc hauſtu aquæ non abundabis, cùm aſcenderis ſuper cubile patris tui: Tunc ex quo mutaveris te, ſalvaberis.*

ספר בראשית : מט

.eorum machetæ iniquitatis arma ,fratres Levi & Simhon
5 שִׁמְעוֹן וְלֵוִי אַחִים כְּלֵי חָמָס מְכֵרֹתֵיהֶם׃
ſe uniat ne corum cœtu in ,mea anima veniat non eorum ſecretum In
6 בְּסֹדָם אַל־תָּבֹא נַפְשִׁי בִּקְהָלָם אַל־תֵּחַד
ſuâ voluntate in & ,virum occiderunt ſuo furore in Quia .mea gloria
כְּבֹדִי כִּי בְאַפָּם הָרְגוּ אִישׁ וּבִרְצֹנָם
,eorum ira & ;*fortis* quia ,eorum furor Maledictus .murum eradicaverunt
7 עִקְּרוּ שׁוֹר׃ אָרוּר אַפָּם כִּי עָז וְעֶבְרָתָם
.Iſrael in eos diſpergam & ,Jahacob in eos Dividam .eſt indurata quia
כִּי קָשָׁתָה אֲחַלְּקֵם בְּיַעֲקֹב וַאֲפִיצֵם בְּיִשְׂרָאֵל׃
cervice in tua Manus .tui fratres te laudabunt ,tu Jehudah
8 יְהוּדָה אַתָּה יוֹדוּךָ אַחֶיךָ יָדְךָ בְּעֹרֶף
leonis Catulus .tui patris filii tibi ſe Incurvabunt .tuorũ inimicorũ
9 אֹיְבֶיךָ יִשְׁתַּחֲווּ לְךָ בְּנֵי אָבִיךָ׃ גּוּר אַרְיֵה
,leo ſicut cubavit ,ſe incurvavit :aſcendiſti mi fili prædâ A .Jehudah
יְהוּדָה מִטֶּרֶף בְּנִי עָלִיתָ כָּרַע רָבַץ כְּאַרְיֵה
,Jehudah ex virga recedet Non ?eum ſuſcitabit quis ,major leo ſicut &
10 וּכְלָבִיא מִי יְקִימֶנּוּ׃ לֹא־יָסוּר שֵׁבֶט מִיהוּדָה
.populorũ *obediẽtia* ei & ,*Siloh* veniat uſquequò ,*ejus pedes inter de* legiſlator &
וּמְחֹקֵק מִבֵּין רַגְלָיו עַד כִּי־יָבֹא שִׁילֹה וְלוֹ יִקְּהַת עַמִּים׃
.ſuam aſinam mi fili optimam vitem ad & ,ſuũ pullũ vitem ad Ligans
11 אֹסְרִי לַגֶּפֶן עִירֹה וְלַשֹּׂרֵקָה בְּנִי אֲתֹנוֹ
.ſuum operimentum uvarum ſanguine in & ,ſuũ veſtimentũ vino in Lavit
כִּבֵּס בַּיַּיִן לְבֻשׁוֹ וּבְדַם־עֲנָבִים סוּתֹה׃
Zebulun .lacte dentibus candidior & ,vino oculis Rubicundior
12 13 חַכְלִילִי עֵינַיִם מִיָּיִן וּלְבֶן־שִׁנַּיִם מֵחָלָב׃ זְבוּלֻן
ejus latus & ,navium portum *ad ipſe* & ,habitabit marium portum *ad*
לְחוֹף יַמִּים יִשְׁכֹּן וְהוּא לְחוֹף אֳנִיֹּת וְיַרְכָתוֹ
.duos terminos inter cubans ,*oſſium* aſinus Iſſachar .Sidon *ſuper*
14 עַל־צִידֹן׃ יִשָּׂשכָר חֲמֹר גָּרֶם רֹבֵץ בֵּין הַמִּשְׁפְּתָיִם׃
inclinavit & :pulchra quòd ,terram & ,bona quòd requiem vidit Et
15 וַיַּרְא מְנֻחָה כִּי טוֹב וְאֶת־הָאָרֶץ כִּי נָעֵמָה וַיֵּט
judicabit Dan .ſerviens tributo fuit & ,portandum ad ſuum humerũ
16 שִׁכְמוֹ לִסְבֹּל וַיְהִי לְמַס־עֹבֵד׃ דָּן יָדִין
ſuper ſerpens Dan Erit .Iſrael *tribuum* una ſicut ,ſuum populum
17 עַמּוֹ כְּאַחַד שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל׃ יְהִי־דָן נָחָשׁ עֲלֵי־
eũ equitãs cecidit & ,equi calcaneos mordens ,ſemitam *ſuper* ceraſtes ,viam
דֶּרֶךְ שְׁפִיפֹן עֲלֵי־אֹרַח הַנֹּשֵׁךְ עִקְּבֵי־סוּס וַיִּפֹּל רֹכְבוֹ
exercitus Ghad .Domine expectavi tuam Salutem .retrorſum
18 19 אָחוֹר׃ לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי יְהוָֹה׃ גָּד גְּדוּד
.*tandem ſuperabit ipſe* & ,*eum ſuperabit*
יְגוּדֶנּוּ וְהוּא יָגֻד עָקֵב׃

Verſio VULG. LAT.

5 Simeon & Levi fratres; vaſa iniquitatis bellantia. 6 In conſilium eorum non veniat anima mea, & in cœtu illorum non ſit gloria mea: quia in furore ſuo occiderunt virum, & in voluntate ſua 7 ſuffoderunt murum. Maledictus furor eorum, quia pertinax; & indignatio eorum, quia dura: dividam eos in Jacob, & diſpergam eos in 8 Iſrael. Juda, te laudabunt fratres tui: manus tua in cervicibus inimicorum tuorum, adorabunt te filii patris tui. 9 Catulus leonis Juda; ad prædam, fili mi, aſcendiſti: requieſcens accubuiſti ut leo, & quaſi leæna: quis ſuſcitabit 10 eum? NON AUFERETUR ſceptrum de Juda, & dux de femore ejus, donec veniat qui mittendus eſt, & ipſe erit ex- 11 pectatio gentium. Ligans ad vineam pullum ſuum, & ad vitem, ô fili mi, aſinam ſuam. Lavabit in vino ſtolam ſuam, & in ſanguine uvæ pallium 12 ſuum. Pulchriores ſunt oculi ejus vino, & dentes ejus lacte 13 candidiores. Zabulon in littore maris habitabit, & in ſtatione naviũ pertingens uſ- 14 que ad Sidonem. Iſſachar aſinus fortis accubans inter ter- 15 minos. Vidit requiem quòd eſſet bona, & terram quòd optima: & ſuppoſuit humerum ſuum ad portandum, factúſque eſt tributis ſerviens. 16 Dan judicabit populum ſuum, ſicut & alia tribus in Iſraël. 17 Fiat Dan coluber in via, ceraſtes in ſemita, mordens ungulas equi, ut cadat aſcenſor ejus retro. 18 SALUTARE tuum expectabo Domine. 19 Gad, accinctus præliabitur ante eum: & ipſe accingetur retrorſum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

5 Συμεὼν καὶ Λευὶ ἀδελφοὶ συνετέλεσαν 6 ἀδικίαν ἐξαιρέσεως αὐτῶν. Εἰς βουλὴν αὐτῶν μὴ ἔλθοι ἡ ψυχή μου, καὶ ἐπὶ τῇ συστάσει αὐτῶν μὴ ἐρείσαι τὰ ἥπατά μου· ὅτι ἐν τῷ θυμῷ αὐτῶν ἀπέκτειναν ἀνθρώπους, καὶ ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ αὐτῶν ἐνευρο- 7 κόπησαν ταῦρον. Ἐπικατάρατος ὁ θυμὸς αὐτῶν ὅτι αὐθάδης, καὶ ἡ μῆνις αὐτῶν ὅτι ἐσκληρύνθη. Διαμεριῶ αὐτοὺς ἐν Ἰακὼβ, (γ) καὶ διασπερῶ αὐτοὺς ἐν 8 Ἰσραήλ. Ἰούδα, σὲ αἰνέσαισαν οἱ ἀδελφοί σου· αἱ χεῖρές σου ἐπὶ νώτου τῶν ἐχθρῶν σου· προσκυνήσουσί (δ) σοι οἱ 9 υἱοὶ τοῦ πατρός σου. Σκύμνος λέοντος Ἰούδα· ἐκ βλαστοῦ υἱέ μου ἀνέβης. ἀναπεσὼν, ἐκοιμήθης ὡς λέων, καὶ ὡς 10 σκύμνος· τίς ἐγερεῖ αὐτόν; Οὐκ ἐκλείψει ἄρχων ἐξ Ἰούδα, καὶ ἡγούμενος ἐκ τῶν μηρῶν αὐτοῦ, ἕως (ε) ἐὰν ἔλθῃ τὰ ἀποκείμενα αὐτῷ· καὶ αὐτὸς προσ- 11 δοκία ἐθνῶν. Δεσμεύων πρὸς ἄμπελον τὸν πῶλον αὐτοῦ, καὶ τῇ ἕλικι τὸν πῶλον τῆς ὄνου αὐτοῦ· πλυνεῖ ἐν οἴνῳ τὴν στολὴν αὐτοῦ, καὶ ἐν αἵματι σταφυλῆς τὴν 12 περιβολὴν αὐτοῦ. Χαροποιοὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ (ζ) ὑπὲρ οἶνον, καὶ λευκοὶ οἱ ὀδόν- 13 τες αὐτοῦ ἢ γάλα. Ζαβουλὼν παράλιος κατοικήσει καὶ αὐτὸς παρ᾽ ὅρμον πλοί- 14 ων, καὶ παρατενεῖ ἕως Σιδῶνος. Ἰσσάχαρ τὸ καλὸν ἐπεθύμησεν, ἀναπαυό- 15 μενος (η) ἀνὰ μέσον τῶν κλήρων. Καὶ ἰδὼν τὴν ἀνάπαυσιν ὅτι καλὴ, καὶ τὴν γῆν ὅτι πίων, ὑπέθηκε τὸν ὦμον αὐτοῦ εἰς τὸ πονεῖν· καὶ ἐγενήθη ἀνὴρ γεωρ- 16 γός. Δὰν κρινεῖ τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὡσεὶ 17 καὶ μία φυλὴ ἐν Ἰσραήλ. Καὶ (θ) γενηθήτω Δὰν ὄφις ἐφ᾽ ὁδοῦ, ἐγκαθήμενος ἐπὶ τρίβου, δάκνων πτέρναν ἵππου· καὶ 18 πεσεῖται ὁ ἱππεὺς εἰς τὰ ὀπίσω, Τὴν 19 σωτηρίαν περιμένων κυρίου. Γάδ, πειρατήριον πειρατεύσει αὐτόν· αὐτὸς δὲ πειρατεύσει αὐτὸν κατὰ πόδας.

5 Symeon & Levi fratres conſummaverunt iniquitatem (b) propoſiti ſui. 6 In conſilium eorum non veniat anima mea; & in congregatione eorum non (c) contendant viſcera mea: quia in furore ſuo interfecerunt homines, & in cupiditate ſua (d) ſubnervaverunt taurum. 7 Maledictus furor eorum, quia pervicax; & ira eorum, quia indurata eſt. Dividam eos in Jacob, & diſpergam eos in Iſrael. 8 Juda, te (e) laudent fratres tui: manus tuæ ſuper dorſum inimicorum tuorum: adorabunt te filii patris tui. 9 Catulus leonis Juda: ex germine, fili mi, aſcendiſti: recumbens dormiſti, ut leo, & quaſi catulus leonis: Quis ſuſcitabit eum? 10 Non deficiet (f) princeps ex Juda, & dux de femoribus ejus, donec veniant, (g) quæ repoſita ſunt ei. Et ipſe eſt expectatio gentium. 11 Alligans ad vitem pullum ſuum, & (h) ad helicem pullum aſinæ ſuæ: lavabit in vino ſtolam ſuam, & in ſanguine uvæ amictum ſuum. 12 (i) Gratifici oculi ejus (k) ſuper vinum; & candidi dentes ejus, quàm lac. 13 Zabulon juxta mare habitabit, & ipſe ſecus acceſſum navium: & pertendet uſque ad Sidonem. 14 Iſſachar bonum deſideravit, requieſcens inter medios cleros. 15 Et videns requiem quia bona eſt, & terram quia pinguis, ſuppoſuit humerum ſuum ad laborandum: & factus eſt vir (l) agricola. 16 Dan judicabit populum ſuum, tanquam & una tribus in Iſrael. 17 Et fiat (m) Dan ſerpens in via, ſedens in ſemita, mordens calcaneum equi: & cadet eques retrorſum, 18 Salutem expectans Domini. 19 Gad, (n) tentatio tentabit eum: & ipſe tentabit eum ſecus pedes.

MS.A. (γ) καὶ διασκορπιῶ αὐτοὺς (δ) σε (ε) ἂν (ζ) ἀπὸ οἴνου, (η) ἐμ μέσῳ (θ) ἐγενήθη πρὸ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 * ܫܡܥܘܢ ܘܠܘܝ ܐܚܐ ܡܐܢܐ ܕܪܘܓܙܐ ܡܢ ܟܝܢܗܘܢ. * ܒܪܐܙܗܘܢ ܠܐ ܥܠܬ ܢܦܫܝ. 6
ܘܒܟܢܘܫܬܗܘܢ ܠܐ ܐܬܚܠܦܬ ܡܢ ܐܝܩܪܝ. ܡܛܠ ܕܒܪܘܓܙܗܘܢ ܩܛܠܘ ܓܒܪܐ. ܘܒܨܒܝܢܗܘܢ
ܥܩܪܘ ܫܘܪܐ. * ܠܝܛ ܗܘ ܪܘܓܙܗܘܢ. ܡܛܠ ܕܥܫܝܢ. ܘܚܡܬܗܘܢ ܡܛܠ ܕܩܫܝܐ. 7
ܐܦܠܓ ܐܢܘܢ ܒܝܥܩܘܒ. ܘܐܒܕܪ ܐܢܘܢ ܒܐܝܣܪܐܝܠ. * ܝܗܘܕܐ ܠܟ ܢܘܕܘܢ ܐܚܝܟ. ܐܝܕܟ 8
ܥܠ ܩܕܠ ܒܥܠܕܒܒܝܟ. ܢܣܓܕܘܢ ܠܟ ܒܢܝ ܐܒܘܟ. * ܓܘܪܝܐ ܕܐܪܝܐ ܝܗܘܕܐ. ܡܢ 9
ܩܛܠܐ ܒܪܝ ܣܠܩܬ. ܒܪܟ ܘܪܒܥ ܐܝܟ ܐܪܝܐ. ܘܐܝܟ ܓܘܪܝܐ ܕܐܪܝܐ. ܘܡܢܘ ܢܩܝܡܝܘܗܝ. * ܠܐ 10
ܢܥܒܪ ܫܒܛܐ ܡܢ ܝܗܘܕܐ. ܘܡܦܫܩܢܐ ܡܢ ܒܝܬ ܪ̈ܓܠܘܗܝ. ܥܕܡܐ ܕܢܐܬܐ ܗܘ ܕܕܝܠܗ
ܗܝ. ܘܠܗ ܢܣܟܘܢ ܥܡ̈ܡܐ. * ܢܐܣܘܪ ܠܓܘܦܢܐ ܥܝܠܗ. ܘܠܫܒܫܬܐ ܒܪ ܐܬܢܗ. ܢܚܘܪ 11
ܒܚܡܪܐ ܠܒܘܫܗ. ܘܒܕܡܐ ܕܥܢܒܐ ܬܟܣܝܬܗ. * ܣܡܩܢ ܥܝ̈ܢܘܗܝ ܡܢ ܚܡܪܐ. ܘܚܘܪܢ 12
ܫ̈ܢܘܗܝ ܡܢ ܚܠܒܐ. * ܙܒܘܠܘܢ ܠܣܦܪ ܝܡ̈ܡܐ ܢܥܡܪ. ܘܗܘ ܥܠ ܫܘܦܪܐ ܕܐܠܦܐ. 13
ܘܬܚܘܡܗ ܥܕܡܐ ܠܨܝܕܢ. * ܐܝܣܟܪ ܓܒܪܐ ܓܢܒܪܐ ܪܒܝܥ ܒܝܬ ܫܒܝ̈ܠܐ. * ܘܚܙܐ 14 15
ܡܫܪܝܗ ܕܫܦܝܪ. ܘܐܪܥܗ ܕܛܒܐ. ܘܐܪܟܢ ܟܬܦܗ ܠܫܥܒܕܐ. ܘܗܘܐ ܠܡܕܐܬܐ. * ܕܢ ܢܕܘܢ 16
ܥܡܗ. ܐܝܟ ܚܕ ܡܢ ܫܒ̈ܛܐ ܕܐܝܣܪܐܝܠ. * ܢܗܘܐ ܕܢ ܚܘܝܐ ܕܥܠ ܐܘܪܚܐ. ܘܫܦܝܦܘܢܐ ܕܥܠ 17
ܫܒܝ̈ܠܐ. ܢܟܬ ܠܣܘܣܝܐ ܒܥܩܒܗ. ܘܡܦܠ ܪܟܒܗ ܠܒܣܬܪܗ. * ܠܦܘܪܩܢܟ 18
ܣܟܝܬ ܡܪܝܐ. * ܓܕ ܓܝܣܐ ܢܦܘܩ. ܘܗܘ ܢܓܘܪ ܥܩܒܐ. 19

5 Simeon & Levi fratres, vaſa furoris ex natura ſua. 6 In arcanum eorum haud ingreſſa eſt anima mea, & in cœtu illorum non decidi ex gloria mea; nam in furore ſuo peremerunt viros, & in ira ſua convulſerunt 7 murum. Maledictus ſit furor eorum, quoniam vehemens eſt, & ira eorum quia peſſima eſt: dividam eos in Jacob, & diſpergam eos in Iſrael. 8 Juda, te laudabunt fratres tui: manus tua ſuper cervicem hoſtium tuorum, adorent te filii patris tui. 9 Catulus leonis Juda, de cæde fili mi aſcendiſti: genuflexit & accubuit ceu leo, & ut catulus leonis, & quis excitabit eum? 10 Non deficiet ſceptrum de Juda, & expoſitor de inter pedes ejus, donec veniat is cujus illud eſt, & ipſum expectabunt gentes. 11 Alligabit viti pullum ſuum, & palmiti filium aſinæ ſuæ: dealbabit vino veſtimentum ſuum, & ſanguine uvarum operimentum ſuum. 12 Rutilantiores ſunt oculi ejus vino, & candidiores dentes ejus lacte. 13 Zabolon ad litora marium habitabit, & ipſemet ſuper pulchritudinem navium, & terminus ejus uſque ad Saidon. 14 Iſachar vir gigas accubans inter ſemitas. 15 Et videns habitationem ſuam eſſe pulchram, & terram ſuam bonam, inclinavit humerum ſuum ſervituti, & factus eſt ſub tributo. 16 Dan judicabit populum ſuum, quemadmodum alia ex tribubus Iſrael. 17 Erit Dan ſerpens qui eſt ſecus viam, & baſiliſcus qui eſt prope ſemitas, mordens equum in calcaneo ejus, & proſternens equitem ejus retrorſum. 18 Salutem tuam expectavi Domine. 19 Gad inter cuneum egredietur, ipſéque trahet calcaneum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

5 שמעון ולוי אחין גברין גברין בארע
6 תותבותהון עבדו גבורא: ברזיהון לא
הות נפשי באתכנושיהון למהוי לא נחתית
מן יקרי ארי ברוגזהון קטלו קטול
7 וברעותהון תרעו שור סנאה: ליט רוגזיהון
ארי תקיף וחמתהון ארי קשיא אפלגנון
8 ביעקב ואבדרנון בישראל: יהודה את
אודיתא ולא בהתתא בך יודון אחך ידך
תתקף על בעלי דבבך יתבדרון סנאך יהון
מחזרין קדל קדמך ויהון מקדמין למשאל
9 בשלמך בני אבוך: שלטון יהי בשירויא
ובסופא יתרבא מלכא מדבית יהודה ארי
מדין קטלא ברי נפשך סלקתא ינוח ישרי
בתקוף כאריא וכליתא לית מלכו
10 דתזעזעניה: לא יעדי עביד שולטן מדבית
יהודה וספרא מבני בנוהי עד עלמא עד
דייתי משיחא דדיליה היא מלכותא וליה
11 ישתמעון עממיא: יסחר ישראל לקרתיה
עמא יבנון היכליה יהון צדיקיא סחור סחור
ליה ועבדי אוריתא באולפן עמיה יהי ארגון
טב לבושיה כסותיה מילא צבע זהורי
12 וצבעונין: יסמקון טורוהי בכרמוהי יטופון
נעווהי בחמר יחוורן בקעתיה בעבור ובעדרי
13 ענא: זבולן על ספר ימא ישרי והוא יכבש
מחוזין בספינן וטוב ימא יכול ותחומיה יהי
14 מטי על צידון: יששכר עתיר בנכסין
15 ואחסנתיה בין תחומיא: וחזא חולקא ארי
טבא וית ארעא ארי מעבדא פירין ויכבש מחוזי
עממיא וישיצי ית דיריהון ודישתארון בהון
16 יהון ליה פלחין ומסקי מסין: מדבית דן
יתבחר ויקום גברא ביומוהי יתפרק עמיה
17 ובשנוהי ינוחון כחדא שבטיא דישראל: יהי
גברא דיתבחר ויקום מדבית דן אימתיה
תתרמי על עממיא ומחתיה תתקף
בפלשתאי כחויי חורמן ישרי על אורחא
וכפתנא יכמון על שבילא יקטל גברי
משרית פלשתאי פרשין עם רגלאין יעקר
סוסון ורתיכין וימגר רוכביהון לאחורא:
18 לפורקנך סברית יי: מדבית גד משרין
19 מזינין כד יעברון ית ירדנא קדם אחיהון
לקרבא ובנכסין סגיאין יתובון לארעהון:

Targum ONKELOS.

5 Simeon & Levi fratres: viri fortiſſimi in terrâ peregrinationis ſuæ 6 fecerunt fortitudinem. In ſecreto eorum non fuit anima mea; & in congregatione eorum non conveniat gloria mea: quoniam in furore ſuo occiderunt occiſionem; & in voluntate ſuâ, ſuffoderunt murum 7 inimicorum. Maledictus ſit furor eorum, quoniam fortis; & ira eorũ, quia dura: dividam eos in Jacob; & 8 diſpergam eos in Iſrael. Juda, laudabo te & non es confuſus; te laudabunt fratres tui; Manus tua prævalebit contra inimicos tuos: diſpergentur hoſtes tui, convertentur retrorſum in conſpectu tuo; & prævenient ſalutantes te filii patris tui. 9 Dominiũ erit in principio, ſed in fine magnificabitur regnũ dom⁹ Judæ; quoniam de judicio mortis, fili mi, animã tuã abſtuliſti: requieſcet & habitabit in fortitudine quaſi leo, & quaſi leæna, *non* erit regnum 10 quod cõmoveat eum. Non auferetur habens principatũ à domo Judæ; neq; ſcriba à filiis filiorum ejus, *uſq; in ſeculũ:* donec veniat Meſſias, cujus eſt regnũ; et ei obedient po- 11 puli. Habitabit Iſrael in circuitu civitatis ſuæ, populi ædificabũt templũ ej⁹; eruntq; juſti in circuitu ej⁹, & factores legis in doctrinâ ejus: purpura optima erit veſtimẽtũ ej⁹, operimentũ ejus erit ſericum tinctũ 12 coccino variiſq; coloribus. Montes ej⁹ rubicũdiores erũt in vineis ſuis, diſtillabunt colles ej⁹ vinũ: dealbabuntur campi ejus frumẽto, & gre- 13 gibus oviũ. Zabulon juxta portum maris habitabit: et ipſe ſubjiciet provincias navibus; & bona maris comedet, & termin⁹ ej⁹ erit pertin- 14 gens uſq; ad Sydonẽ. Iſachar dives in ſubſtãtiâ: & poſſeſſio ej⁹ erit in- 15 ter terminos. Et vidit partẽ ſuã, quod erat bona; et terrã quia fructifera: et ſubjiciet provincias populorũ, et diſperdet habitatores earũ; & qui relicti fuerint in eis erũt ei ſerviẽtes, et 16 tributarii. De domo Dan eligetur et conſurget vir: in dieb⁹ ej⁹ liberabitur popul⁹ ſu⁹; & in annis ej⁹ requi- 17 eſcẽt ſimul trib⁹ Iſrael. Erit vir qui eligetur et conſurget de domo Dan, cuj⁹ timor irruet ſuper populos; & percutiet fortiter Philiſtæos, quaſi coluber: aſpis inſidiabitur juxta ſemitã, interficiet robuſtos *caſtrorũ* Philiſtinorũ equites cum peditib⁹; enervabit equos et quadrigas, et de- 18 jiciet aſcẽſores eorũ retrorſũ. Salu- 19 tare tuũ expecto Dñe. Caſtra armatorũ de domo Gad tranſibunt Jordanẽ, ad prælium corã fratrib⁹ ſuis; & cum multâ ſubſtantiâ revertentur in terram ſuam.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

5 ** [illegible]
6 * [illegible]
7 * [illegible]
8 ** [illegible]
9 * [illegible]
10 * [illegible]
11 * [illegible]
12 * [illegible]
13 ** [illegible]
14 * [illegible]
15 * [illegible]
16 ** [illegible]
17 * [illegible]
18 * [illegible]
19 ** [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

5 ** [illegible]
6 * [illegible]
7 * [illegible]
8 ** [illegible]
9 * [illegible]
10 * [illegible]
11 * [illegible]
12 [illegible]
13 ** [illegible]
14 * [illegible]
15 * [illegible]
16 ** [illegible]
17 * [illegible]
18 * [illegible]
19 ** [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

5 Simeon et Levi fratres, conſummaverunt (b) iniquitatem conventionum ſuarum. 6 In ſecretis eorum non complaceat anima mea, & in congregationibus eorũ non ardeat gloria mea, quia in ira ſua occiderunt hominẽ, et pro arbitrio ſuo ſubnervaverunt bovem. 7 (c) Valid⁹ eſt furor eorũ, quia pervicax, et ſocietas eorum, quia dura; dividam eos in Jacob, et diſpergã eos in Iſrael. 8 Iuda tu, (d) laudabunt te fratres tui; manus tuæ in cervice inimicorum tuorum; adorabunt te filii patris tui. 9 Catulus leonis Iuda: de (e) præda fili mi aſcendiſti: Incurvans ſe, recubuit ut leo, & ſicut leæna; quis ſuſcitabit eum? 10 Non auferetur ſceptrum de Iuda, et dux de vexillis ejus, donec veniat Pacificus, et ad ipſum congregabuntur populi. 11 Ligata eſt ad vitem civitas ejus, & ad palmitam filii roboris ejus: lavit in vino veſtem ſuam, et in ſanguine uvarum amictum ſuum. 12 Fecit eum gratum oculis præ vino, & candidum dentibus præ lacte. 13 Zabulon ad portum maris habitabit, et ipſe ad portum navium, latuſq; ejus uſque ad Sidonem. 14 Iſſachar aſinus (f) fortis, occubat inter ſarcinas. 15 Et vidit requiem, quia bona eſt, & terram quia (g) amœna: ſed ſuppoſuit humerum ſuum ad portandum, & (h) tributo ſervivit. 16 Dan judicabit populum ſuum tanquam una tribuum Iſrael. 17 Erit Dan ſerpens (i) in via, inſidians in ſemita, mordens calcaneos equi, ſed cadet eques retrorſum: 18 Salutem tuam ſperavi Domine. 19 Gad, (k) turma depopulabitur eum, & ipſe tandem (l) populabitur.

VER. SAM. (b) fallaciam confœderationum ſuarum. (c) Gloriatus eſt (d) amabunt te (e) cædibus (f) peregrinationum, (g) pinguis: (h) fuit convivis paſtor. (i) aſcendens, (k) contemptor contemnet (l) contemnet.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 * وشمعون ولاوي اخوان في آلة الظلم فرصهما * وفي عصبتهما لم تدخل نفسي * وفي جوقهما 6
لم تجمع ذاتي * لانهما بغضبهما قتلا امة * وبرضاهما قلعا سورهما * فمذموم غضبهما ما اعز * 7
وحميتهما ما اصعبها * اقسمهما في آل يعقوب * وابددهما في آل اسرائيل * وانت يا يهوذا يحمدك 8
اخوتك * ويدك في اقفاء اعدائك * ويخضع لك بنو ابيك * تكون يا يهوذا كشبل اسد * لانك 9
خلصت ابني من القتل * اذا جثم وربض كاسد ولبوة من ذا يقيمه * لا يزول القضيب من يهوذا * 10
والرسم من تحت امره * الى ان يجي الذي هو له * واليه تجمع الشعوب * رابطا الى الجفن جحشه * 11
وللسوريق بني اتانه * غاسلا بالخمر لباسه * وبدم العنب كسوته * مسرور العينين اكثر من الخمر 12
وبيض الاسنان اكثر من اللبن * زبولون في سواحل البحر يسكن * وفي ساحله سفن * وطرف 13
تخمه الى صيدا * ويساجار كجسم منفرد رابض بين صفين * ثم يرى الراحة ما اجودها والارض 14 15
ما انعمها * فيمد عنقه للنقل ويصير خادما * دان يحكم لقومه كجملة سبط من بني اسرائيل * 16
* ويكون كالثعبان على طريق * وكالافعوان على السكة * اللاسع عقب الفرس فيقع الى ورائه * 17
* يقول رجوت عونك يا ربي * وجاد اي كردوس تكردس عليه * فهو يجذ اعقابه * 18 19

5 Et Simeon & Livi duo fratres, in inſtrumentis tyrannidis ruptura eorum. 6 Et in conſpirationem eorum non eſt ingreſſa anima mea, et in congregatione eorum non eſt conjuncta ſubſtantia mea: quoniam in ira ſua occiderunt gentem, & voluntate ſuâ evulſerunt murum ſui amborum. 7 Culpabilis ira eorum, quàm fortis eſt? & exardeſcentia eorum, quàm difficilis eſt? Dividam eos in familia Jacob, et diſpergam eos in familia Iſrail. 8 Et te, O Ihudha, celebrabunt fratres tui, & manus tua in cervicibus inimicorum tuorum, & ſubjicient ſe tibi filii patris tui. 9 Eris, O Ihudha, veluti catulus leonis, quia eripuiſti filium meum è nece. Cùm cubaverit & jacuerit veluti leo & leæna, quis eſt qui ſuſcitet eum? 10 Non præteribit virga de Ihudha, & Legiſlator de ſub imperio ejus, donec veniat is cujus ipſe eſt, & ad quem congregabuntur populi. 11 Ligans ad vitem pullũ ſuũ, et ad palmitem filios aſinæ ſuæ: lavans vino veſtem ſuam, & ſanguine uvarum indumentum ſuum. 12 Pulcher oculis magis quàm vinum, albus dentibus pluſquam lac. 13 Zabulon in oris maris habitabit, & in litore ejus naves, et extremitas confinii ejus uſque ad Saida. 14 Et Iſſachar veluti corpus ſejunctum, cubans inter duos choros. 15 Tum videbit requiem quàm bona ſit, & terram quàm delectabilis ſit, & extendet collum ſuum ad bajulandum, & fiet ſervus. 16 Dan judicabit populo ſuo, ut quævis Tribus ex filiis Iſrail. 17 Et erit veluti coluber in via, et veluti ſerpens in ſemita, mordens calcaneũ equi, ut cadat retro. 18 Dicet, Speravi auxilium tuum, O Domine mi. 19 Et Gadh, cujuſcunque exercitus qui congregabitur adverſùs eum, confringet poſteriora.

.regis delicias dabit ipſe & ,ejus panis pinguis Aſer Ex
20 מֵאָשֵׁר שְׁמֵנָה לַחְמוֹ וְהוּא יִתֵּן מַעֲדַנֵּי־מֶלֶךְ׃
.pulchritudinis dicta dans ,dimiſſa cerva Naphthali
21 נַפְתָּלִי אַיָּלָה שְׁלֻחָה הַנֹּתֵן אִמְרֵי־שָׁפֶר׃
incedebat filiæ :fontem ſuper creſcens filius ,Joſeph fructeſcens Filius
22 בֵּן פֹּרָת יוֹסֵף בֵּן פֹּרָת עֲלֵי־עָיִן בָּנוֹת צָעֲדָה
eum oderunt & ,jaculaverunt & ,eum amarificarunt Et .murum ſuper
23 עֲלֵי־שׁוּר׃ וַיְמָרֲרֻהוּ וָרֹבּוּ וַיִּשְׂטְמֻהוּ
ſe roboraverunt &,ejus arcus forti in habitavit Et .ſagittarum domini
24 בַּעֲלֵי חִצִּים׃ וַתֵּשֶׁב בְּאֵיתָן קַשְׁתּוֹ וַיָּפֹזּוּ
paſtor inde ,Jahacob potentis manibus è :ejus manuum brachia
זְרֹעֵי יָדָיו מִידֵי אֲבִיר יַעֲקֹב מִשָּׁם רֹעֶה
& ;te adjuvabit & ,tui patris Deo A .Iſrael lapis
25 אֶבֶן יִשְׂרָאֵל׃ מֵאֵל אָבִיךָ וְיַעְזְרֶךָּ וְאֵת
:deſuper cœli benedictionibus tibi benedicet & ,omnipotente
שַׁדַּי וִיבָרְכֶךָּ בִּרְכֹת שָׁמַיִם מֵעָל
.vulvæ & ,uberum benedictionibus;ſubtus cubantis abyſſi benedictionib⁹
בִּרְכֹת תְּהוֹם רֹבֶצֶת תָּחַת בִּרְכֹת שָׁדַיִם וָרָחַם׃
meorum genitorum benedictiones ſuper prævaluerunt tui patris Benedictiones
26 בִּרְכֹת אָבִיךָ גָּבְרוּ עַל־בִּרְכֹת הוֹרַי
,Joſeph caput ad erunt ,ſeculi collium terminum ad uſque
עַד־תַּאֲוַת גִּבְעֹת עוֹלָם תִּהְיֶיןָ לְרֹאשׁ יוֹסֵף
,rapiet lupus Binjamin .ejus fratrum nazaræi verticem in &
27 וּלְקָדְקֹד נְזִיר אֶחָיו׃ בִּנְיָמִין זְאֵב יִטְרָף
Omnes .ſpolium dividet veſperâ in & ,prædam comedet diluculo in
28 בַּבֹּקֶר יֹאכַל עַד וְלָעֶרֶב יְחַלֵּק שָׁלָל׃ כָּל־
eſt locutus quod hoc Et .duodecim Iſrael tribus iſtæ
אֵלֶּה שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנֵים עָשָׂר וְזֹאת אֲשֶׁר־דִּבֶּר
,ſuâ benedictione ſecundù unicuique ,eis benedixit & ,eorum pater eis
לָהֶם אֲבִיהֶם וַיְבָרֶךְ אוֹתָם אִישׁ אֲשֶׁר כְּבִרְכָתוֹ
Ego :eos ad dixit & ,eis præcepit Et .eis benedixit
29 בֵּרַךְ אֹתָם׃ וַיְצַו אוֹתָם וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֲנִי
in meos patres ad me Sepelite .meum populum ad congregor
נֶאֱסָף אֶל־עַמִּי קִבְרוּ אֹתִי אֶל־אֲבֹתָי אֶל־
quæ ſpelunca In .Chittæi Hephron agro in quæ ſpeluncâ
30 הַמְּעָרָה אֲשֶׁר בִּשְׂדֵה עֶפְרוֹן הַחִתִּי׃ בַּמְּעָרָה אֲשֶׁר
,Chenahan terrâ in ,Mamre facies ſuper quæ ,duplicitatis agro in
בִּשְׂדֵה הַמַּכְפֵּלָה אֲשֶׁר־עַל־פְּנֵי מַמְרֵא בְּאֶרֶץ כְּנָעַן
Chittæo Hephron ex agro cum Abraham emit quam
אֲשֶׁר קָנָה אַבְרָהָם אֶת־הַשָּׂדֶה מֵאֵת עֶפְרֹן הַחִתִּי
& Abraham ſepelierunt Ibi .ſepulchri poſſeſſione in
31 לַאֲחֻזַּת־קָבֶר׃ שָׁמָּה קָבְרוּ אֶת־אַבְרָהָם וְאֵת
Ribcah & ,Iſchac ſepelierunt Ibi .ejus uxorem Sarah
שָׂרָה אִשְׁתּוֹ שָׁמָּה קָבְרוּ אֶת־יִצְחָק וְאֵת רִבְקָה
,agri Emptio .Leah ſepelivi ibi & :ejus uxorem
32 אִשְׁתּוֹ וְשָׁמָּה קָבַרְתִּי אֶת־לֵאָה׃ מִקְנֵה הַשָּׂדֶה
Jahacob finivit Et .Cheth filiis à ,eo in quæ ſpeluncæ &
33 וְהַמְּעָרָה אֲשֶׁר־בּוֹ מֵאֵת בְּנֵי־חֵת׃ וַיְכַל יַעֲקֹב
,obiit & ,lectum ad ſuos pedes collegit & ,ſuis filiis præcipiendum ad
לְצַוֹּת אֶת־בָּנָיו וַיֶּאֱסֹף רַגְלָיו אֶל־הַמִּטָּה וַיִּגְוַע
.ſuos populos ad eſt aggregatus &
וַיֵּאָסֶף אֶל־עַמָּיו׃

Verſio VULG. LAT.

20 Aſer, pinguis panis ejus, &
præbebit delicias regibus.
21 Nephthali, cervus emiſſus, &
dans eloquia pulchritudinis.
22 Filius accreſcens Ioſeph, filius
accreſcens & decorus aſpectu:
filiæ diſcurrerunt
23 ſuper murum. Sed exaſperaverunt
eum, & jurgati ſunt,
inviderúntque illi habentes
24 jacula. Sedit in forti arcus
ejus, & diſſoluta ſunt vincula
brachiorum & manuum
illius per manus potentis Iacob:
indè paſtor egreſſus eſt
25 lapis Iſrael. Deus patris tui
erit adjutor tuus, & Omnipotens
benedicet tibi benedictionibus
cœli deſuper,
benedictionibus abyſſi jacentis
deorſum, benedictionibus
26 uberum & vulvæ. Benedictiones
patris tui confortatæ
ſunt benedictionibus patrum
ejus: donec veniret deſiderium
collium æternorum:
fiant in capite Ioſeph, & in
vertice Nazaræi intèr fratres
27 ſuos. Benjamin lupus rapax,
manè comedet prædam, &
28 veſperè dividet ſpolia. Omnes
hi in tribubus Iſrael duodecim:
hæc locutus eſt eis pater
ſuus, benedixítq; ſingulis, benedictionibus
29 propriis. Et
præcepit eis, dicens; Ego
congregor ad populum meum:
ſepelite me cum patribus
meis in ſpelunca duplici
quæ eſt in agro Ephron Hethæi,
30 Contra Mambre in terra
Chanaan, quam emit Abraham
cum agro ab Ephron
Hethæo in poſſeſſionem ſepulchri.
31 Ibi ſepelierunt eum,
& Saram uxorem ejus: ibi
ſepultus eſt Iſaac cum Rebecca
conjuge ſua: ibi & Lia
32 condita jacet. Finitíſq; mandatis
quibus filios inſtruebat,
collegit pedes ſuos ſuper lectulum,
& obiit: appoſitúſque
eſt ad populum ſuum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

20 Ἀσὴρ, πίων αὐτοῦ ὁ ἄρτος· καὶ αὐτὸς (ι)
21 δώσει τρυφὴν ἄρχουσι. (κ) Νεφθαλὶ στέλεχος
ἀνειμένον ἐπιδιδοὺς ἐν τῷ γεννήματι
22 κάλλος. Υἱὸς ηὐξημένος Ἰωσὴφ,
υἱὸς (λ) ηὐξημένος μου ζηλωτὸς, υἱός μου
23 νεώτατος· πρός με ἀνάστρεψον. Εἰς ὃν
διαβουλευόμενοι ἐλοιδόρουν, καὶ ἐνεῖχον αὐτῷ
24 κύριοι τοξευμάτων. Καὶ συνετρίβη μετὰ
κράτους τὰ τόξα αὐτῶν· καὶ ἐξελύθη τὰ
νεῦρα βραχιόνων (μ) χειρὸς αὐτῶν, διὰ
χεῖρα δυνάστου Ἰακώβ. ἐκεῖθεν ὁ (ν) κατισχύσας
Ἰσραὴλ παρὰ θεοῦ τοῦ πατρός σου.
25 Καὶ ἐβοήθησέ σοι ὁ θεὸς ὁ ἐμός· καὶ εὐλόγησέ
σε εὐλογίαν οὐρανοῦ ἄνωθεν, καὶ εὐλογίαν
(ξ) γῆς ἐχούσης πάντα, (ο) εἵνεκεν
26 εὐλογίας μαστῶν καὶ μήτρας, Εὐλογίας
πατρός σου καὶ μητρός σου· ὑπερίσχυσεν (π)
ὑπὲρ εὐλογίας ὀρέων μονίμων, καὶ ἐπ' εὐλογίαις
θινῶν αἰωνίων· ἔσονται ἐπὶ κεφαλὴν
Ἰωσὴφ, καὶ ἐπὶ κορυφῆς ὧν ἡγήσατο
27 ἀδελφῶν. (ρ) Βενιαμὶν λύκος ἅρπαξ
τὸ πρωϊνὸν ἔδεται ἔτι, καὶ εἰς τὸ ἑσπέρας
28 (σ) δίδωσι τροφήν. (τ) Πάντες οὗτοι υἱοὶ
Ἰακὼβ δώδεκα· καὶ ταῦτα (υ) ἐλάλησεν
αὐτοῖς ὁ πατὴρ αὐτῶν· καὶ (φ) εὐλόγησεν
αὐτούς· ἕκαστον κατὰ τὴν εὐλογίαν αὐτοῦ εὐλόγησεν
29 αὐτούς. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἐγὼ
προστίθεμαι πρὸς τὸν ἐμὸν λαόν. (χ) θάψατέ
με μετὰ τῶν πατέρων μου ἐν τῷ σπηλαίῳ,
(ψ) ὅ ἐστιν ἐν τῷ ἀγρῷ Ἐφρὼν τοῦ
30 Χετταίου, Ἐν τῷ σπηλαίῳ τῷ διπλῷ,
τῷ ἀπέναντι Μαμβρῆ, (ω) ἐν γῇ Χαναάν,
ὃ ἐκτήσατο Ἀβραὰμ τὸ σπήλαιον
παρὰ Ἐφρὼν τοῦ Χετταίου ἐν κτήσει μνημείου.
31 Ἐκεῖ ἔθαψαν Ἀβραὰμ καὶ Σάρραν
τὴν γυναῖκα (α) αὐτοῦ· ἐκεῖ ἔθαψαν Ἰσαὰκ
καὶ Ῥεβέκκαν τὴν γυναῖκα (β) αὐτοῦ·
32 ἐκεῖ ἔθαψαν Λείαν, Ἐν κτήσει τοῦ ἀγροῦ
καὶ τοῦ σπηλαίου τοῦ ὄντος ἐν αὐτῷ, παρὰ
33 τῶν υἱῶν Χέτ. Καὶ κατέπαυσεν Ἰακὼβ
ἐπιτάσσων τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ. καὶ (γ) ἐξάρας
τοὺς πόδας αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κλίνην, ἐξέλιπε·
καὶ προσετέθη πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ.

Aſer, pinguis ejus panis: & ipſe 20
dabit (o) delicias principibus.
Nephthali (p) virgultum reſolutum, 21
dans in germine pulchritudinem.
Filius auctus Ioſeph, filius 22
auctus meus zelatus, filius
meus adoleſcentior: ad me revertere.
In quem conſilia conferentes, 23
(q) maledicebant, & intendebant
in eum domini ſagittationum.
Et contriti ſunt cum 24
potentia arcûs eorum: & diſſoluti
ſunt nervi brachiorum manûs
eorum per manum potentis
Iacob. Indè qui (r) confortavit
Iſrael à Deo patris tui. Et adjuvit 25
te Deus meus; & benedixit
te benedictione cœli deſuper,
& benedictione terræ habentis
omnia, propter benedictionem
uberum & vulvæ, (ſ) Benedictionem 26
patris tui & matris
tuæ: prævaluit ſuper benedictiones
montium ſtabilium, & in
benedictionibus collium æternorum:
erunt ſuper caput Ioſeph,
& ſuper caput fratrum quorum
dux fuit. Benjamin lupus rapax, 27
manè comedet (t) adhuc,
& ad veſperam dat (u) eſcam.
Omnes hi filii Iacob duodecim: 28
& locut⁹ eſt eis pater eorũ: &
benedixit eos: unumquemque
ſecundùm benedictionem ejus
benedixit eos. Et dixit eis, Ego 29
apponor ad populum meum: ſepelite
me cum patribus meis in
ſpelunca, quæ eſt in agro Ephron
Chettæi, In ſpelunca duplici, quæ 30
eſt contra Mambre in terra Chanaan:
quam acquiſivit Abraham
ſpeluncam ab Ephron Chettæo in
poſſeſſionem monumenti. Ibi ſepelierunt 31
Abraham, & Sarram
uxorem ejus: ibi ſepelierunt Iſaac,
& Rebeccam uxorem ejus:
ibi ſepelierunt Liam, In 32
acquiſitione agri, & ſpeluncæ
quæ eſt in eo, à filiis Chet. Et 33
ceſſavit Iacob præcipiens filiis
ſuis. Et ſuſtollens pedes ſuos
ſuper lectum, defecit: & appoſitus
eſt ad populum ſuum.

MS.A. (ι) διαδώσει τροφὴν (κ) Νεφθαλεὶμ (λ) ηὐξημένος ζηλωτός, (μ) χειρῶν (ν) κατισχύσας σε Ἰακὼβ παρὰ τοῦ θεοῦ (ξ) τῆς γῆς (ο) ἕνεκεν (π) ἐπ' εὐλογίαις (ρ) Βενιαμεὶν (σ) διαδώσει (τ) Πάντες οἱ υἱοὶ (υ) αὐτοῖς ἐλάλησεν (φ) ηὐλόγησεν (χ) θάψατέ (ψ) ὅ ἐστιν Ἐφρὼν ἐν τῷ ἀγρῷ τοῦ (ω) ἐν τῇ γῇ (α) αὐτοῦ· καὶ ἐκεῖ (β) αὐτοῦ· καὶ ἐκεῖ ἔθαψαν Λίαν, (γ) ἐξάρας Ἰακὼβ τοὺς πόδας ἐπὶ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]

Aſir, optima eſt terra ejus, & ipſe præbebit 20
alimentum regibus. Nephtali nuntius velox, 21
dans eloquium pulchrum. Filius educationis 22
Joſeph, filius educationis. Aſcende fons, ædificium
munitum quod exurgit cum muro.
Pugnaverunt autem cum eo, Et multiplicati 23
ſunt, & adverſati ſunt ei domini turmarum.
Retortus eſt in robore arcus ejus, & diſſipata 24
ſunt brachia manuum ejus à manibus Robuſtiſſimi
Jacob, & à nomine paſtoris lapidis
Iſrael. Deus patris tui te adjuvet, & Deus 25
omnipotés benedicat tibi benedictione cœli
deſuper, & benedictione abyſſi cubantis deorſum,
benedictione uberum & vulvarum.
Benedictiones patris tui, quæ prævaluerunt 26
benedictionibus primogenitorum meorum
uſq; ad ſpem collium ſæculi, ſint ſuper caput
Joſeph, & ſuper caput coronæ fratrum ſuorum.
Benjamen lupus rapax, manè dividet 27
ſpolia, & veſpere comedet quod rapiet. Omnes 28
iſtæ tribus Iſrael, duodecim: & hoc eſt
quod dixit ad eos Jacob pater eorum. Dixit
ad eos, & benedixit illis, cuique juxta benedictionem
ſuam. Benedixit eis, & præcepit 29
illis; dixítque ad eos pater ipſorum, Ego
colligor ad populum meum: ſepelite me apud
patres meos, In ſpelunca quæ eſt in agro 30
Ephronis Hethæi, in ſpelunca quæ eſt in agro,
duplici è regione Mamre, quæ eſt in terra
Chanaan; agro *inquam* quem emit Abraham
ab Ephrone Hethæo, in hæreditatem
ſepulchri. Ibi ſepelierunt Abrahamum, & 31
Saram conjugem ejus: ibíque ſepelierunt
Iſahac & Rebeccam uxorem ipſius: & ibidem
ſepelivi Leam. Emptio agri & ſpeluncæ 32
quæ in eo eſt, fuit à filiis Hith. Cúmq; 33
finem feciſſet Jacob hortandi filios ſuos, extendit
pedes ſuos in lectulo, & infirmatus
eſt, ac mortuus eſt, collectúſque ad populum
ſuum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

20 דאשר טבא ארעיה והוא מרביא בתפנוקי
מלכין׃ נפתלי בארעא טבא יתרמי עדביה 21
ואחסנתיה תהי מעבדא פירין יהון מודן
ומברכין עליהון׃ ברי דיסגי יוסף ברי 22
דיתברך כגופן דנציב על עינא דמיא תרין
שבטין יפקון מבנוהי יקבלון חלקא
ואחסנתא׃ ואמררו עמיה ונקמוהי ואעיקו 23
ליה גברין גברין בעלי פלגותיה׃ ותבת 24
בהון נביאותיה על דקים אוריתא בסתרא
ושוי תוקפא רוחצניה בכן יתרמא דהב על
דרעוהי ואחסין מלכותא ותקף דא הות
ליה מן קדם אל תקיפא דיעקב דבמימריה
זן אבהן ובנין זרעא דישראל׃ מימר אלהא 25
דאבוך יהי בסעדך וית שדי יברכנך ברכן
דנחתין מטלא דשמיא מלעילא ברכן דנגדן
ממעמקי ארעא מלרע ברכתא דאבוך
ואמך׃ ברכתא דאבוך יתוספן על ברכתא 26
דלי בריכו אבהתי דחמידו להן רברביא
דמן עלמא יהוין כל אלין לרישא דיוסף
ולגברא פרישא דאחוהי׃ בנימן בארעיה 27
תשרי שכנתא ובאחסנתיה יתבני מקדשא
בצפרא ובפניא יהון מקרבין כהניא קורבניא
ובעדן רמשא יהון מפלגין מותר חולקהון
משאר קודשיא׃ כל אלין שבטיא דישראל 28
תרין עסר ודא דמליל להון אבוהון ובריך
יתהון גבר דכברכתיה בריך יתהון׃ ופקד 29
יתהון ואמר להון אנא מתכניש לעמי
קברו יתי לות אבהתי במערתא די בחקל
עפרון חתאה׃ במערתא דבחקל כפלתא 30
די על אפי ממרא בארעא דכנען דזבן
אברהם ית חקלא מן עפרן חתאה
לאחסנת קבורא׃ תמן קברו ית אברהם 31
וית שרה אתתיה תמן קברו ית יצחק וית
רבקה אתתיה ותמן קברית ית לאה׃ זביני 32
חקלא ומערתא דביה מן בני חתאה׃
ושיצי יעקב לפקדא ית בנוהי וכנש רגלוהי 33
לערסא ואתנגיד ואתכניש לעמיה׃

20 Terra Aſer optima erit: & ipſe
21 enutrietur delitiis regum. Neptali
in terrâ optimâ cadet ſors ejus:
et poſſeſſio ej⁹ erit faciens fructus;
laudabunt et benedicent ſuper eos.
22 Filius accreſcens Joſeph; filius
qui benedicetur, quaſi vitis quæ
plantata eſt juxta fontem aquarum:
duo tribus egredientur de
filiis ſuis; ſuſcipientq; partem &
23 hæreditatem ſuam. Et coanguſtiaverunt
eum, & ulti ſunt in eum:
& exaſperaverunt eum viri for-
24 tiſſimi, viri diſſenſionis ej⁹. Et completa
eſt in eis prophetia *ejus*; eò
quòd obſervavit legem in occulto,
propoſuitq; conſtantem ſpem
ſuam: tunc poſitum eſt aurum ſuper
brachia ejus, & corroboravit
& confirmavit regnum ejus, quod
fuit ei datum à facie Dei fortiſſimi
Jacob; cujus verbo gubernantur
25 patres & filii tribuum Iſrael. Verbum
Dei patris tui erit in adjutorium
tuum, & omnipotens benedicat
tibi; benedictionibus roris
qui deſcendit de cœlo deſuper, benedictionibus
quæ aſcendunt de
profundis terræ deorſum: benedictionibus
patris tui & matris tuæ.
26 Benedictiones patris tui addentur
ſuper benedictiones quibus benedixerunt
me patres mei, quas optaverunt
principes qui à ſeculo fuerunt:
erunt omnes iſtæ benedictiones
ſuper caput Joſeph, & ſuper
virum qui ſegregatus fuit à
27 fratribus ſuis. In terrâ Benjamin
habitabit templi majeſtas, & in
poſſeſſione ejus ædificabitur ſanctuarium:
mane & veſpere offerent
ſacerdotes oblationes, & in
tempore veſpertino divident reſiduum
portionum ſuarum, de reli-
28 quis, quæ ſanctificata ſunt. Omnes
hi tribus Iſrael duodecim: & hoc
eſt quod locutus eſt cum eis pater
eorum, & benedixit eis; juxta benedictionem
uniuſcujúſq; benedi-
29 xit eis. Et præcepit eis; & dixit
eis, Ego congregor ad populum
meum; ſepelite me cum patribus
meis: in ſpeluncâ quæ eſt in agro
30 Ephron Ethæi. In ſpeluncâ duplici
quæ eſt in agro, qui eſt contra
faciem Mambre, in terrâ Chanaan:
quem agrum emit Abraham
ab Ephron Ethæo, in poſ-
31 ſeſſionem ſepulchri. Ibi ſepelierunt
Abraham & Saram uxorem ejus; ibi ſepelierunt Iſaac & Rebeccam uxo-
32 rem ejus: ibiq, ſepelivi Liam. Emptio agri, & ſpeluncæ quæ in eo eſt, à filiis Heth.
33 Et ceſſavit Jacob præcipere filiis ſuis; & collegit pedes ſuos in lectulum: & defecit,
congregatuſq; eſt ad populum ſuum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Ex Aſer pinguedo panis; 20
ipſe quoque dabit delicias
regis. Nephtali, cerva 21
dimiſſa, dans eloquia (m)
pulchritudinis. Filius 22
fructificans Joſeph, filius
fructificans juxta fontẽ,
filius meus minimus aſcendit
murũ. Et amaritudine 23
affecerunt eum, &
contenderunt ad verſ⁹ eũ,
et (n) oderunt eum (o) Sagittarii.
Sed ſedebit in 24
fortitudine arcûs ſui, &
(p) corroborabuntur brachia
manuũ ejus à manibus
potentis Jacob, à nomine
paſcentis lapidem
Iſrael, à Deo patris tui.
Et adjuvabit te: Deus 25
quoque omnipotens benedicet
tibi benedictionibus
cœli deſuper, et benedictionibus
abyſſi jacentis deorſum,
benedictionibus uberum
& vulvæ. Benedictiones 26
patris tui, &
matris tuæ prævaleant
ſuper benedictiones montiũ:
uſque ad deſideriũ
collium æternorum erunt
ſuper caput Joſephi, &
ſuper verticem (q) Nazaræi
fratrũ ſuorum. Benjamin 27
lupus rapiet, manè
comedet (r) prædam, &
veſperè dividet ſpolium.
Omnes iſtæ tribus Iſrael, 28
ſunt duodecim: et hoc eſt
quod dixit eis pater eorum,
benedicens eis; unicuique
ſecundùm benedictionem
ſuam benedixit.
Præcepit autem illis, dicens; 29
Ego congregor ad
populum meum; ſepelite
me cum patribus meis, in
ſpelunca quæ eſt in agro
Ephron Hethæi. In ſpelunca 30
quæ eſt in agro duplicitatis,
qui eſt ante
Mamre in terra Chanaan,
quam acquiſivit Abrahã
cum agro de Ephron Hethæo
in poſſeſſionẽ ſepulchri.
Ibi ſepelierunt Abraham 31
et Saram uxorem
ejus, et ibi ſepelierunt Iſaacũ
et Rebeccam uxorẽ
ejus, ibi quoque ſepelivi
Leam. Acquiſitio eſt agri 32
et ſpeluncæ quæ eſt in
eo de filiis Heth. Finitiſq; 33
Iacob præcipere filiis ſuis,
et collegit pedes ſuos in
lectum, et expiravit, et appoſit⁹
eſt ad populũ ſuũ.

VER. SAM. (*m*) redemptionis. (*n*) oppreſſerũt (*o*) magiſtri diviſionũ. (*p*) cõturbabuntur (*q*) coronæ (*r*) convivium,

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 * واسير طعامه سمين * وهو يعطي ملاذ الملوك * ونفتالي كايلة مرسلة يردد اقوال الحسن * ويوسف
21 ابن مثمر كغصن مثمر على عين ماء له عروق قد امتدت على سور * ومرمروه فكثروا * وحقدوه
22 اصحاب السهام * فثبت قوسه في صلابة واهتزت ذراعاه * من طاعة جليل يعقوب * من ثم رعا
23 ذات اسرائيل * اسأل من اله ابيك ان يعينك * ومن الكافي ان يبارك فيك بركة السماء من
24 العلو * وبركات الغمر الرابضة سفلا * وبركات الثدي والبطون * وبركات ابيك تضاف الى بركات
25 اسلافي والى ما اشتهى يفاع الدهر * ويكون الجميع على راس يوسف * وهامة ناسك اخوته *
26 * وبنيامين كالذيب يفترس * بالغداة ياكل نهبا * وبالعشي يقسم السلب * هذه جماعة اسباط
27 اسرائيل اثني عشر سبطا * وهذا ما قال لهم ابوهم * وبارك فيهم * كل امرئ على حسب استحقاقه بارك
28 عليهم * ثم اوصاهم وقال لهم انا منضم الى قومي * ادفنوني مع ابوي في المغارة التي في ضيعة
29 عفرون الحثي * هي المغارة التي في الضيعة المضعفة تجاه ممري في بلد الشام * التي اشتراها
30 ابراهيم من عفرون الحثي خطة مقبرة * ثم دفنوا ابراهيم وسارة زوجته * وثم دفنوا اسحاق
31 وربقة زوجته * وثم دفنت ليا * شري الضيعة والمغارة التي فيها من بني حث * فلما فرغ
32 يعقوب من وصية بنيه ضم رجليه الى السرير وتوفي * وصار الى قومه *
33

Et Aſir, eſca ejus pinguis, & ipſe dabit 20
delicias regum. Et Nephtali veluti cerva 21
emiſſa, repetet eloquia pulchra. Et 22
Joſeph filius fructifer, veluti ramus fructifer
ad fontem aquæ, habens radices extenſas
ſuper murum. Et exacerbaverunt 23
eum, & multiplicati ſunt, ac minitati
ſunt ei ſagittarii. Et mentitus eſt arcus 24
ejus cum duritie, & tremefacta ſunt brachia
ejus, ob obedientiam Præſtantiſſimi
Jacob, inde pavit ipſummet Iſrael. Rogo 25
Deum patris tui ut adjuvet te, et Satisfactorem,
ut benedicat te benedictione
cœli ab excelſo, & benedictionibus abyſſi
jacentibus deorſum, & benedictionibus
uberum et uterorum. Et benedictiones 26
patris tui adjungantur ad benedictiones
anteceſſorum meorum, et ad id quod
optat collis æternitatis, & ſint omnia ſuper
caput Joſeph et verticem continentiſſimi
fratrum ſuorum. Et Benjamin ſicut 27
lupus deprædabitur, manè comedet
furtim, & in veſperis dividet rapinam.
Hic eſt cœtus Tribuum Iſrail, duodecim 28
Tribus: & hoc eſt quod dixit eis pater eorum:
& benedixit eis, unicuique ſecundùm
meritum ſuum benedixit. Deinde 29
præcepit eis, & ait illis; Ego congregandus
ſum ad populum meum; ſepelite me
cum patribus meis in ſpelunca quæ eſt in
rure Afron Hethæi. Ipſa eſt ſpelunca 30
quæ eſt in rurè duplici, ex adverſo Mamri,
in regione Syriæ, quam emerat Ebrahim
ab Afron Hethæo in proprietatem ſepulturæ.
Ibi ſepulti ſunt Ebrahim, & 31
Sara uxor ejus; & ibi ſepulti ſunt Iſhac
& Rebecca uxor ejus, & ibi ſepelivi Liam.
Emptio ruris & ſpeluncæ quæ eſt 32
in illo, à filiis Heth. Cùm autem perfeciſſet 33
Jacob hortationem ſuam ad filios
ſuos, collegit pedes ſuos ad lectum, &
defunctus eſt, & abiit ad gentem ſuam.

ספר בראשית : נ

CAP. L. נ

dedit oſcula &,eſt ſuper flevit &,ſui patris faciem ſuper Joſeph cecidit Et
1 ויפל יוסף על־פני אביו ויבך עליו וישק־
balſamandum ad ,medicis ſuis ſervis Joſeph præcepit Et.ei
2 לו: ויצו יוסף את־עבדיו את־הרפאים לחנט את־
ſunt completi Et .Iſrael ipſum medici balſamârunt Et .ſuum patrē
3 אביו ויחנטו הרפאים את־ישראל: וימלאו־
:balſamatorum dies complentur ſic Quia .dies quadraginta ei
לו ארבעים יום כי כן ימלאו ימי החנטים
dies tranſierunt Et .diebus ſeptuaginta Ægyptii eum fleverunt &
4 ויבכו אתו מצרים שבעים יום: ויעברו ימי
Si :dicendo ,Parhoh domum ad Joſeph eſt locutus Et .ejus luctus
בכיתו וידבר יוסף אל־בית פרעה לאמר אם־
auribus in quæſo loquimini veſtris oculis in gratiam inveni quæſo
נא מצאתי חן בעיניכם דברו־נא באזני
moriens ego Ecce :dicendo,me fecit jurare meus Pater:dicendo,Parhoh
5 פרעה לאמר: אבי השביעני לאמר הנה אנכי מת
.me ſepelies ibi ,Chenahan terrâ in mihi fodi quod ,meo ſepulchro in
בקברי אשר כריתי לי בארץ כנען שמה תקברני
.revertar & ,meum patrem ſepeliam & ,obſecro aſcendam nunc Et
ועתה אעלה־נא ואקברה את־אבי ואשובה:
quemadmodum ,tuum patrem ſepeli & ,Aſcende :Parhoh dixit Et
6 ויאמר פרעה עלה וקבר את־אביך כאשר
aſcenderunt & :ſuum patrem ſepeliēdū ad,Joſeph aſcendit Et.te fecit jurare
7 השביעך: ויעל יוסף לקבר את־אביו ויעלו
ſeniores omnes &,ejus domus ſeniores,Parhoh ſervi omnes eo cum
אתו כל־עבדי פרעה זקני ביתו וכל זקני
domus & ,ejus fratres & ,Joſeph domus omnis Et .Ægypti terræ
8 ארץ־מצרים: וכל בית יוסף ואחיו ובית
reliquerūt,ſuos boves&,ſuas pecudes&,ſuos parvulos tantùm ,ejus patris
אביו רק טפם וצאנם ובקרם עזבו
fuit & :equites etiam ,currus etiam,eo cum aſcendit Et.Ghoſen terrâ in
9 בארץ גשן: ויעל עמו גם־רכב גם־פרשים ויהי
quæ ,Athad aream ad uſq; venerunt Et .valde gravis turma
10 המחנה כבד מאד: ויבאו עד־גרן האטד אשר
fecit Et.valde gravi &,magno planctu ibi planxerūt Et .Jarden tranſitu in
בעבר הירדן ויספדו־שם מספד גדול וכבד מאד ויעש
Chenahanæus terræ habitator vidit Et .diebus ſeptem luctum ſuo patri
11 לאביו אבל שבעת ימים: וירא יושב הארץ הכנעני
.Ægyptiis iſte gravis Luctus :dixerunt &,Athad area in luctum
את־האבל בגרן האטד ויאמרו אבל־כבד זה למצרים
.Jarden tranſitu in qui ;Miſraim Abel ,ejus nomen vocavit Idcirco
על־כן קרא שמה אבל מצרים אשר בעבר הירדן:
tulerunt Et .eis præceperat quemadmodum ,ſic ei ejus filii fecerunt Et
12 ויעשו בניו לו כן כאשר צום: וישאו
13 agri ſpeluncâ in eum ſepeliērunt &,Chenahan terram in ejus filii eum
אתו בניו ארצה כנען ויקברו אתו במערת שדה
poſſeſſionem in agro cum Abraham emit quam duplicitatis
המכפלה אשר קנה אברהם את־השדה לאחזת־
.Mamre faciei ſuper Chittæo Hephron ab ſepulchri
קבר מאת עפרן החתי על־פני ממרא:

Verſio VULG. LAT.

CAP. L.

1 Quod cernens Joſeph, ruit ſuper faciem patris, flens & 2 deoſculans eum. Præcepitq; ſervis ſuis medicis, ut aromatibus condirent patrem. 3 Quibus juſſa explentibus, tranſierunt quadraginta dies: (iſte quippe mos erat cadaverum conditorum:) flevitq; eum Ægyptus ſeptuaginta di-4 ebus. Et expleto planctûs tempore, locutus eſt Joſeph ad familiam Pharaonis; Si inveni gratiam in conſpectu veſtro, loquimini in auribus 5 Pharaonis: Eò quòd pater meus adjuraverit me, dicens; En morior: in ſepulchro meo quod fodi mihi in terra Chanaan, ſepelies me. Aſcendam igitur, & ſepeliam patrem 6 meum, ac revertar. Dixitque ei Pharao, Aſcende & ſepeli patrem tuum, ſicut adjuratus 7 es. Quo aſcendente, ierunt cum eo omnes ſenes domûs Pharaonis, cunctique majores 8 natu terræ Ægypti: Domus Joſeph cum fratribus ſuis, abſque parvulis & gregibus, atque armentis, quæ dereli-9 querant in terra Geſſen. Habuit quoque in comitatu currûs & equites: & facta eſt 10 turba non modica. Veneruntque ad aream Atad, quæ ſita eſt trans Jordanem: ubi celebrantes exequias planctu magno atque vehementi, im-11 pleverunt ſeptem dies. Quod cùm vidiſſent habitatores terræ Chanaan, dixerunt, Planctus magnus eſt iſte Ægyptiis. Et idcircò vocatum eſt nomen loci illius, Planctꝰ 12 Ægypti. Fecerunt ergò filii Jacob ſicut præceperat eis. 13 Et portantes eum in terram Chanaan, ſepelierunt eum in ſpelunca duplici, quam emerat Abraham cum agro in poſſeſſionem ſepulchri ab Ephron Hethæo contra faciem Mambre.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

ΚΕΦ. ν'.

1 Καὶ ἐπιπεσὼν Ἰωσὴφ (α) ἐπὶ πρόσωπον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, (β) ἔκλαυσεν αὐτὸν, 2 καὶ ἐφίλησεν αὐτόν. Καὶ προσέταξεν Ἰωσὴφ τοῖς παισὶν αὐτοῦ τοῖς ἐνταφιασαῖς ἐνταφιάσαι τὸν πατέρα αὐτοῦ· καὶ ἐνεταφίασαν οἱ ἐνταφιασαὶ τὸν Ἰσραήλ. 3 Καὶ ἐπλήρωσαν αὐτοῦ τεσσαράκοντα ἡμέρας· (οὕτω γὰρ καταριθμοῦνται αἱ ἡμέραι τῆς ταφῆς·) καὶ ἐπένθησεν αὐτὸν Αἴγυπτος 4 ἑβδομήκοντα ἡμέρας. (γ) Ἐπεὶ δὲ παρῆλθον αἱ ἡμέραι τοῦ πένθους, ἐλάλησεν Ἰωσὴφ πρὸς τοὺς δυνάστας Φαραὼ, λέγων, Εἰ εὗρον χάριν ἐναντίον ὑμῶν, λαλήσατε περὶ ἐμοῦ εἰς τὰ ὦτα Φαραὼ, λέγοντες, 5 Ὁ πατήρ μου (δ) ὥρκισέ με, λέγων, Ἐν τῷ μνημείῳ, ᾧ ὤρυξα ἐμαυτῷ ἐν γῇ Χαναὰν, ἐκεῖ με θάψεις. νῦν οὖν ἀναβὰς, θάψω τὸν πατέρα μου καὶ (ε) ἐπανελεύ-6 σομαι. Καὶ εἶπε Φαραὼ τῷ Ἰωσὴφ, Ἀνάβηθι, θάψον τὸν πατέρα σου, καθάπερ 7 ὥρκισέ σε. Καὶ ἀνέβη Ἰωσὴφ θάψαι τὸν πατέρα αὐτοῦ. καὶ συνανέβησαν μετ' αὐτοῦ πάντες οἱ παῖδες Φαραὼ, καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ πρε-8 σβύτεροι (ζ) τῆς γῆς Αἰγύπτου, Καὶ πᾶσα ἡ πανοικία Ἰωσὴφ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ πᾶσα ἡ οἰκία ἡ πατρικὴ αὐτοῦ, (η) καὶ ἡ συγγένεια αὐτοῦ· καὶ τὰ πρόβατα, καὶ τοὺς βόας ὑπελίποντο ἐν γῇ Γεσέμ. 9 Καὶ συνανέβησαν μετ' αὐτοῦ καὶ ἅρματα καὶ ἱππεῖς, καὶ ἐγένετο ἡ παρεμβολὴ με-10 γάλη σφόδρα. Καὶ (θ) παρεγένοντο εἰς ἅλωνα Ἀτὰδ, ὅ ἐστι πέραν τοῦ Ἰορδάνου· καὶ ἐκόψαντο αὐτὸν κοπετὸν μέγαν καὶ ἰσχυρὸν σφόδρα. καὶ ἐποίησε τὸ πένθος τῷ 11 πατρὶ αὐτοῦ ἑπτὰ ἡμέρας. Καὶ εἶδον οἱ κάτοικοι τῆς γῆς Χαναὰν τὸ πένθος (ι) ἐπὶ ἅλωνι Ἀτὰδ, καὶ εἶπαν, Πένθος μέγα (κ) τοῦτό ἐστι τοῖς Αἰγυπτίοις. διὰ τοῦτο ἐκάλεσε τὸ (λ) ὄνομα αὐτοῦ, Πένθος Αἰ-12 γύπτου, ὅ ἐστι πέραν τοῦ Ἰορδάνου. Καὶ ἐ-13 ποίησαν αὐτῷ οὕτως οἱ (μ) υἱοὶ αὐτοῦ. Καὶ ἀνέλαβον αὐτὸν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ εἰς γῆν Χαναάν· καὶ ἔθαψαν αὐτὸν εἰς τὸ σπήλαιον τὸ διπλοῦν, ὃ ἐκτήσατο Ἀβραὰμ τὸ σπήλαιον ἐν κτήσει μνημείου παρὰ Ἐφρὼν τοῦ Χετταίου, κατέναντι Μαμβρῆ.

CAP. L.

ET procidens Ioſeph ſuper faciem patris ſui, flevit eum, & oſculatus eſt eum. 2 Et præcepit Ioſeph ſervis ſuis (a) ſepultoribus ut ſepelirent patrem ejus: & ſepelierunt ſepultores ipſum Iſrael. 3 Et impleverunt ejus quadraginta dies: (ſic enim enumerantur dies ſepulturæ:) & luxit eum Ægyptus ſeptuaginta dies. 4 Poſtquàm verò præterierunt dies luctûs, locutus eſt Ioſeph ad potentes Pharaonis, dicens, Si inveni gratiam coram vobis, loquimini pro (b) me in aures Pharaonis, dicentes, 5 Pater meus adjuravit me, dicens, In monumento quod mihi effodi in terra Chanaan, ibi me ſepelies. Nunc igitur aſcendens ſepeliam patrem meum, & revertar. 6 Et dixit Pharao Ioſeph, Aſcende, ſepeli patrem tuum, ſicut adjuravit te. 7 Et aſcendit Ioſeph ad ſepeliendum patrem ſuum. Et ſimul aſcenderunt cum eo omnes pueri Pharaonis, & ſeniores domûs ejus, & omnes ſeniores terræ Ægypti, 8 Et omnis domus Ioſeph, & fratres ejus, & omnis domus paterna ejus, & (c) cognatio ejus: & oves & boves reliquerunt in terra Geſem. 9 Et ſimul aſcenderunt cum eo & currûs & equites: et facta ſunt caſtra magna valdè. 10 Et advenerunt ad aream Atad, quæ eſt trans Iordanem: et planxerunt eum planctum magnum & validum vehementer. Et fecit luctum patri ſuo ſeptem dies. 11 Et viderunt habitatores terræ Chanaan luctum illum in area Atad, & dixerunt, Luctus magnus hic eſt Ægyptiis. Propter hoc vocavit nomen ejꝰ, Luctꝰ Ægypti, qui eſt trans Iordanem. 12 Et fecerunt ei ſic filii ejus. 13 Et retulerunt eum filii ejus in terram Chanaan, & ſepelierunt eum in ſpelunca duplici, quam acquiſivit Abraham ſpeluncam in poſſeſſione monumenti ab Ephron Chettæo è regione Mambre. 1

MS.A. (α) ἐπὶ τὸν τράχηλον (β) ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτῷ, (γ) Ἐπειδὴ (δ) ὥρκισέ με πρὸ τοῦ τελευτῆσαι, λέγων, (ε) ἐπιστρέψομαι. (ζ) τῆς Αἰγύπτου, (η) καὶ τὴν συγγένειαν, καὶ (θ) παρεγένετο ἐφ' (ι) ἐν ἅλωνι (κ) ἐστὶν τοῦτο (λ) ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου, Πένθος (μ) υἱοὶ Ἰσραὴλ, καθὼς ἐνετείλατο αὐτοῖς. Καὶ

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

ܦܘܣܩܐ. ܢ.

1 * ܘܢܦܠ ܝܘܣܦ ܥܠ ܐܦܘܗܝ ܕܐܒܘܗܝ. ܘܒܟܐ ܥܠܘܗܝ. ܘܢܫܩܗ. * ܘܦܩܕ ܝܘܣܦ
2 ܠܥܒܕܘܗܝ ܐܣܘܬܐ ܕܢܚܢܛܘܢ ܠܐܒܘܗܝ. ܘܚܢܛܘܗܝ ܐܣܘܬܐ ܠܐܝܣܪܝܠ. * ܘܫܠܡܘ ܠܗ
3 ܐܪܒܥܝܢ ܝܘܡܝܢ. ܡܛܠ ܕܗܟܢܐ ܡܫܬܠܡܝܢ ܝܘܡܬܐ ܕܚܢܝܛܐ. ܘܒܟܘܗܝ ܡܨܪܝܐ ܫܒܥܝܢ
ܝܘܡܝܢ. * ܘܥܒܪܘ ܝܘܡܝ ܐܒܠܗ. ܘܐܡܪ ܝܘܣܦ ܠܒܢܝ ܒܝܬܗ ܕܦܪܥܘܢ. ܐܢ ܐܫܟܚܬ ܪ̈ܚܡܐ 4
ܒܥܝܢܝܟܘܢ. ܐܡܪܘ ܩܕܡ ܦܪܥܘܢ. * ܐܒܝ ܐܘܡܝܢܝ ܘܐܡܪ ܠܝ. ܗܐ ܐܢܐ ܡܐܬ ܐܢܐ: ܒܩܒܪܐ 5
ܕܙܒܢܬ ܠܝ ܒܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ. ܬܡܢ ܬܩܒܪܢܝ. ܘܗܫܐ ܐܣܩ ܐܩܒܘܪ ܠܐܒܝ ܘܐܗܦܘܟ. * ܘܐܡܪ 6
ܦܪܥܘܢ. ܣܩ ܘܩܒܘܪ ܠܐܒܘܟ ܐܝܟ ܕܐܘܡܝܟ. * ܘܣܠܩ ܝܘܣܦ ܠܡܩܒܪ ܠܐܒܘܗܝ. ܘܣܠܩܘ 7
ܥܡܗ. ܟܠܗܘܢ ܥܒܕܘܗܝ ܕܦܪܥܘܢ. ܘܣܒܐ ܕܒܝܬܗ. ܘܟܠܗܘܢ ܣܒܐ ܕܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ.
* ܘܟܠܗ ܒܝܬܗ ܕܝܘܣܦ. ܘܐܚܘܗܝ. ܘܒܝܬ ܐܒܘܗܝ ܣܠܩܘ ܥܡܗ. ܠܚܘܕ ܡܐܢܝܗܘܢ 8
ܘܥܢܗܘܢ ܘܬܘܪܝܗܘܢ. ܫܒܩܘ ܒܐܪܥܐ ܕܓܘܫܢ. * ܘܣܠܩܘ ܥܡܗ ܐܦ ܡܪܟܒܬܐ. ܘܦܪܫܐ. 9
ܘܗܘܐ ܡܫܪܝܬܐ ܪܒܬܐ ܛܒ. * ܘܐܬܘ ܥܕܡܐ ܠܐܕܪܐ ܕܐܛܪ ܕܒܥܒܪܐ ܕܝܘܪܕܢܢ. ܘܪܩܕܘ ܬܡܢ 10
ܡܪܩܕܐ ܪܒܐ ܘܥܫܝܢܐ. ܘܥܒܕ ܠܐܒܘܗܝ ܐܒܠܐ ܫܒܥܐ ܝܘܡܝܢ. * ܘܚܙܘ ܥܡܘܡܐ 11
ܕܐܪܥܐ ܟܢܥܢܝܐ ܠܐܒܠܐ ܒܐܕܪܐ ܕܐܛܪ. ܘܐܡܪܘ. ܐܒܠܐ ܗܢܐ ܪܒܐ ܗܘ ܠܡܨܪܝܐ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܩܪܘ
ܫܡܗ. ܐܒܠ ܡܨܪܝܢ. ܕܒܥܒܪܐ ܕܝܘܪܕܢܢ. * ܘܥܒܕܘ ܠܗ ܒܢܘܗܝ ܐܝܟ ܕܦܩܕ ܐܢܘܢ. 12
* ܘܫܩܠܘܗܝ ܘܐܥܠܘܗܝ ܠܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ. ܘܩܒܪܘܗܝ ܒܡܥܪܬܐ ܕܒܚܩܠܐ ܕܟܦܠܬܐ. ܕܙܒܢ 13
ܐܒܪܗܡ ܥܡ ܚܩܠܐ ܠܝܪܬܘܬ ܩܒܪܐ. ܡܢ ܥܦܪܘܢ ܚܬܝܐ. ܠܘܩܒܠ ܡܡܪܐ.

CAP. L.

RUitque Joſeph in faciem patris ſui, & planxit eum, & oſculatus eſt illum. 2 Præcepitque Joſeph ſervis ſuis medicis, ut condirent patrem ſuum: Et condiverunt medici Iſraelem. 3 Et exactis ei quadraginta diebꝰ (ſic enim abſolvuntur dies eorū qui condiuntur) luxerunt eum Ægyptii ſeptuaginta diebus. 4 Tranſactis autem diebus luctûs, ejus dixit Joſeph ad domeſticos Pharaonis, Si reperi miſericordiam in oculis veſtris, dicite coram Pharaone: 5 Pater meus adjuravit me, dicens mihi, En ego morior; in ſepulchro quod mihi emi in terra Chanaan, ibi me ſepelies: nunc aſcendam *quæſo*, ſepeliam patrem meum; & revertar. 6 Et dixit Pharaon, Aſcende, & ſepeli patrē tuū queādmodū te adjuravit. 7 Aſcendit itaq; Joſeph ad ſepeliendū patrē ſuū, & aſcenderunt cum eo cuncti ſervi Pharaonis, & ſeniores domûs ejus, omnéſq; ſenes terræ Ægypti. 8 Univerſa quoque domus Joſeph, & fratres ejus, & familia patris ejus aſcenderunt cum eo: duntaxat ſupellectilem ſuam, & oves, bovéſq; ſuas reliquerunt in terra Goſan. 9 Aſcenderunt cum eo etiam currus, & equites, & factus eſt exercitus magnus valdé. 10 Et venerunt uſque ad areas Atar quæ ſunt trans Jordanem, & contriſtati ſunt ibi triſtitiâ magnâ & vehementi: fecitque patri ſuo luctum ſeptem diebus. 11 Videntes autem incolæ terræ *illius, nempe* Chananæi, luctum in areis Atar, dixerunt; Luctus eſt maximus iſte Ægyptiis: propterea vocaverunt nomen ejus, Luctus Ægypti, qui eſt trans Jordanem. 12 Fecerunt ergò ei filii ejus quemadmodum præceperat eis. 13 Nam ferentes eum, perduxerunt eum in terram Chanaan, & ſepelierunt eum in ſpelunca quæ eſt in agro duplici, quā emerat Abrahā cum agro in hæreditatem ſepulchri ab Ephrō Hethæo, è regione Mamre.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

נ

ונפל יוסף על אפי אבוהי ובכא 1
עלוהי ונשק ליה: ופקד יוסף ית 2
עבדוהי ית אסיתא למחנט ית
אבוהי וחניטו אסיתא ית ישראל:
ושלימו ליה ארבעין יומין ארי כן 3
שלימו יומי חניטיא ובכו יתיה
מצראי שבעין יומין: ועברו יומי 4
בכיתיה ומליל יוסף עם בית פרעה
למימר אם כען אשכחית רחמין
בעיניכון מלילו כען קדם פרעה
למימר: אבא קיים עלי למימר הא 5
אנא מאית בקברי דאתקנית לי
בארעא דכנען תמן תקברנני וכען
אסק כען ואקבר ית אבא ואתוב:
ואמר פרעה סק וקבור ית אבוך 6
כמא דקיים עלך: וסליק יוסף 7
למקבר ית אבוהי וסליקו עמיה
כל עבדי פרעה סבי ביתיה וכל סבי
ארעא דמצרים: וכל בית יוסף 8
ואחוהי ובית אבוהי לחוד טפלהון
ועניהון ותוריהון שבקו בארעא
דגשן: וסליקו עמיה אף רתיכין 9
אף פרשין והות משריתא סגיאה
לחדא: ואתו עד בית אדרי דאטד 10
די בעברא דירדנא וספדו תמן
מספד רב ותקיף לחדא ועבד
לאבוהי אבלא שבעא יומין: וחזא 11
יתבי ארעא כנענאה ית אבלא
בבית אדרי דאטד ואמרו אבל
תקיף דין למצראי על כן קרא
שמה אבל מצרים די בעברא
דירדנא: ועבדו בנוהי ליה כן כמא 12
די פקדנון: ונטלו יתיה בנוהי 13
לארעא דכנען וקברו יתיה
במערת חקל כפלתא דזבן אברהם
ית חקלא לאחסנת קבורא מן
עפרן חתאה על אפי ממרא:

TARGUM ONKELOS.

CAP. L.

1 ET ruit Joſeph ſuper faciem patris ſui: & flevit ſuper eum, 2 & oſculatus eſt eum. Et præcepit Joſeph ſervis ſuis medicis, ut condirent patrem ſuū: et condiērunt medici Iſraelē. 3 Et expletis quadraginta diebus, quibus complebātur dies conditorum; fleverunt eum Ægyptii ſeptuaginta diebus. 4 Et tranſierunt dies planctus ejus; & locutus eſt Joſeph cum domo Pharaonis, dicens: Si inveni gratiam in oculis veſtris; loquimini obſecro, corā Pha-5 raone dicentes. Quòd pater meus adjuravit me dicens; Ecce morior: in ſepulchro meo, quod præparavi mihi in terrâ Chanaan; ibi ſepelies me: & nunc aſcendam obſecro, & ſepeliam patrem meum, & re-6 vertar. Dixitq; Pharao: Aſcende, ſepeli patrem tuum, 7 ſicut adjuravit te. Aſcenditq; Joſeph ut ſepeliret patrem ſuum: & aſcenderunt cum eo omnes ſervi Pharaonis, ſeniores domus ſuæ; et omnes ſenes 8 terræ Ægypti. Omniſq; domꝰ Joſeph; & fratres ſui, & domus patris ſui: exceptis parvulis, oves quoq; eorum & boves dereliquerunt in terrâ 9 Geſſen. Aſcenderuntq; cum eo currus & equites; eratq; 10 turba magna nimis. Et venerunt uſq; ad aream Atad, quæ eſt ultra Jordanem; & planxerunt ibi planctum magnum atq; nimis vehementem: & fecit patri ſuo luctum ſeptem 11 diebus. Et vidit habitator terræ Chanaan luctum, qui fiebat in loco areæ Atad; & dixerunt, Luctus vehemens eſt iſte Ægyptiis: & idcirco vocatum eſt nomen ejus, Luctus Ægypti; qui eſt trans Jor-12 danem. Feceruntq; filii ejus, 13 ſicut præceperat eis. Portaveruntq; eum filii ſui in terram Chanaan; & ſepelierunt eum in ſpelunca duplici, quæ eſt in agro, qui eſt contra faciem Mamre: quem agrum emit Abraham in poſſeſſionem ſepulchri à filiis Heth.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

1 [illegible] 2 [illegible] 3 [illegible] 4 [illegible] 5 [illegible] 6 [illegible] 7 [illegible] 8 [illegible] 9 [illegible] 10 [illegible] 11 [illegible] 12 [illegible] 13 [illegible]

VER. SAM.

1 [illegible] 2 [illegible] 3 [illegible] 4 [illegible] 5 [illegible] 6 [illegible] 7 [illegible] 8 [illegible] 9 [illegible] 10 [illegible] 11 [illegible] 12 [illegible] 13 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

CAP. L.

ET cecidit Joſeph ſuper faciem patris ſui, flevitq; ſuper eum; et oſculatus eſt cū. 1 *Præcepit autem Joſeph ſervis ſuis medicis ut aromatibus condirent patrem ſuum; & aromatibus Medici condierunt Iſraelem.* 2 *Et compleverunt ei quadraginta dies, ſic enim complent dies aromatibus conditorum, fleveruntque eum Ægyptii ſeptuaginta diebus.* 3 *Tranſactis autem diebus luctûs ejus, locutus eſt Joſeph domui Pharaonis, dicens; Si nunc inveni gratiam in oculis veſtris, loquimini quæſo in auribus Pharaonis, dicendo:* 4 *Pater meus adjuravit me antequam moreretur, dicens; Ecce ego morior; in ſepulchro meo quod ego fodi mihi in terra Chanaan, ibi me ſepelies. Nunc igitur aſcendam obſecro, & ſepeliam patrem meum ſicut adjuravit me, & revertar.* 5 *Reſponditque Pharao, Aſcende, & ſepeli patrem tuum ſicut adjuravit te.* 6 *Aſcendit igitur Joſeph ut ſepeliret patrem ſuum, aſcenderúntque cum eo omnes ſervi Pharaonis, ſeniores domûs ejus, & omnes ſeniores terræ Ægypti.* 7 *Omnis quoq; domus Ioſeph, fratres ejus, & domus patris ejus: tantùm parvulos ſuos, oves ſuas, & boves ſuos reliquerunt in terra Geſſen.* 8 *Aſcenderunt etiam cū eo, & currus, & (a) equites; fuitque turba magna valdè.* 9 *Et venerunt uſque ad aream Atad, quæ eſt in tranſitu Jordanis, & planxerunt ibi planctu magno et gravi valdè; fecitque patri ſuo luctum ſeptem diebus.* 10 *Videntes autem incolæ terræ Chanaan luctum in area Atad, dixerunt; Luctus iſte gravis eſt Ægyptiis: ideò vocaverunt nomen ejus, Abel miſraim, qui eſt in tranſitu Jordanis.* 11 *Et fecerunt ei filii ejus ſic, quemadmodum præceperat illis.* 12 *Tuleruntq; eum filii ejus in terram Chanaan, ſepelieruntq; eum in ſpelunca agri duplicitatis, quam acquiſiverat Abraham cum agro in poſſeſſionē ſepulchri ab Ephron Hethæo, è regione Mamre.* 13

VER. SAM. (a) pedites;

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* الفصل الخمسون *

1 * فانكب يوسف علي وجه ابيه فبكي عليه
2 وقبله * وامر عبيده الاطباء ان يحنطوه * فحنطت الاطباء اسرائيل * الي ان كملت له اربعون
3 يوما لان كذلك تكمل ايام المحنطين * وبكا عليه المصريون سبعين يوما * ولما جازت ايام بكايه
4 كلم يوسف آل فرعون * وقال لهم ان وجدت حظا عندكم فكلموا فرعون وقولوا له * ان ابي استحلفني
5 وقال لي * ها انا ميت ادفني في قبري الذي كريته لي في بلد كنعان * والآن اصعد فادفن ابي
6 وارجع * قال فرعون اصعد فادفن اباك كما احلفك * فصعد يوسف ليدفن اباه * وصعد معه
7 جميع قواد فرعون وشيوخ اهله وجميع شيوخ بلد مصر * وجميع اهل يوسف واخوته وآل ابيه *
8 غير ان اطفالهم وغنمهم وبقرهم تركوهم في بلد السدير * وصعدت معه الخيل والفرسان * فكان
9 العسكر عظيما جدا * وجاوا الي اندر العوسج الذي في عبر الاردن * فندبوه ثم ندبا عظيما
10 وكبيرا جدا * وصنع لابيه حزنا سبعة ايام * فرأي سكان البلد الكنعاني الحزن في اندر العوسج *
11 فقالوا هذا حزن عظيم للمصريين * ولذلك سمي حزن المصريين الذي في عبر الاردن * وصنع
12 به بنوه جميع ما اوصاهم به * وحملوه الي بلد كنعان * ودفنوه في مغارة الضيعة المضعفة التي
13 اشتراها ابراهيم بحوز مقبرة من عفرون الحثي * التي بحضرة ممري *

CAP. L.

PRocidit autem Joſeph ſuper faciē patris ſui, et deflevit eum, et oſculatus eſt eum. 1 *Præcepitq; famulis ſuis medicis, ut condirent eum, & condierunt medici Iſraelem:* 2 *Quouſque conſummarentur quadraginta dies; nam ſic implentur dies eorum qui condiuntur: & fleverunt eum Ægyptii ſeptuaginta dies.* 3 *Cúmque tranſacti eſſent dies planctûs ejus, locutus eſt Joſeph ad familiam Pharaonis, & dixit eis; Si reperi gratiam apud vos, loquimini cum Pharaone, et dicite illi:* 4 *Pater meꝰ adjuravit me, et dixit mihi; Ecce ego moriens ſū, ſepeli me in ſepulchro meo quod fodi mihi in regione Chanaan: et nunc aſcendam, & ſepeliam patrem meum, ac revertar.* 5 *Dixit Pharaon, Aſcende, & ſepeli patrē tuū ſicut adjuravit te.* 6 *Aſcenditque Ioſeph ad ſepeliendum patrem ſuum, et aſcenderunt cum eo omnes duces Pharaonis, & ſeniores familiæ ejus, & omnes ſeniores regionis Ægypti:* 7 *Et univerſa familia Joſeph, et fratres ſui, et familia patris ſui: at verò pueros ſuos, & oves ſuas, & boves ſuas reliquerunt in regione Sadir.* 8 *Et aſcenderunt cum eo equi & equites, fuitque exercitus magnus valdé.* 9 *Et venerunt ad aream rhamni quæ eſt in tranſitu Jordanis, & plorârunt eum ibi ploratu magno ac ingenti nimis; et fecit patri ſuo mœrorem ſeptem diebus.* 10 *Viderunt autē habitatores regionis, Chananæus, triſtitiam in area rhamni, dixerúntque; Hæc eſt triſtitia magna Ægyptiorū: Et propterea vocata eſt, Triſtitia Ægyptiorum, quæ eſt in tranſitu Jordanis.* 11 *Et fecerunt ei filii ejus omnia quæ præceperat eis.* 12 *Et portaverunt eum ad regionem Chanaan, & ſepelierunt eum in ſpelunca ruris duplicis quod emerat Ebrahim in poſſeſſionē ſepulturæ ab Afron Hethæo, quod eſt è regione Mamri.* 13

ספר בראשית : נ

ascendētes omnes & ,ejus fratres &,ipse, Ægyptum in Joseph est reversus Et
14 וַיָּשָׁב יוֹסֵף מִצְרַיְמָה הוּא וְאֶחָיו וְכָל־הָעֹלִים
.suum patrem cum sepelire post ,ejus patrem sepeliendum ad ,eo cum
אִתּוֹ לִקְבֹּר אֶת־אָבִיו אַחֲרֵי קָבְרוֹ אֶת־אָבִיו׃
:dixerunt & ,eorum pater est mortuus quod ,Joseph fratres viderunt Et
15 וַיִּרְאוּ אֲחֵי־יוֹסֵף כִּי־מֵת אֲבִיהֶם וַיֹּאמְרוּ
omne nobis reddet reddendo & ,Joseph nos odio habebit Fortasse
לוּ יִשְׂטְמֵנוּ יוֹסֵף וְהָשֵׁב יָשִׁיב לָנוּ אֵת כָּל־
:dicendo Joseph ad mandaverunt Et .ei retribuimus quod ,malum
16 הָרָעָה אֲשֶׁר גָּמַלְנוּ אֹתוֹ׃ וַיְצַוּוּ אֶל־יוֹסֵף לֵאמֹר
:Joseph dicetis Sic :dicendo ,eum mori ante præcepit tuus Pater
17 אָבִיךָ צִוָּה לִפְנֵי מוֹתוֹ לֵאמֹר׃ כֹּה־תֹאמְרוּ לְיוֹסֵף
:eorum peccato & ,tuorum fratrum prævaricationi nunc parce Obsecro.
אָנָּא שָׂא נָא פֶּשַׁע אַחֶיךָ וְחַטָּאתָם
prævaricationi quæso parce nunc Et .tibi retribuerunt malum quia
כִּי־רָעָה גְמָלוּךָ וְעַתָּה שָׂא נָא לְפֶשַׁע
.eum ad ipsos loquendo in :Joseph flevit Et .tui patris Dei servorum
עַבְדֵי אֱלֹהֵי אָבִיךָ וַיֵּבְךְּ יוֹסֵף בְּדַבְּרָם אֵלָיו׃
:dixerunt & ,eo coram ceciderunt & ,ejus fratres etiam iverunt Et
18 וַיֵּלְכוּ גַּם־אֶחָיו וַיִּפְּלוּ לְפָנָיו וַיֹּאמְרוּ
.timeatis Ne :Joseph eos ad dixit Et .servos in tibi nos Ecce
19 הִנֶּנּוּ לְךָ לַעֲבָדִים׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף אַל־תִּירָאוּ
me adversum cogitastis vos Et .ego Deo pro nunquid quoniā
20 כִּי הֲתַחַת אֱלֹהִים אָנִי׃ וְאַתֶּם חֲשַׁבְתֶּם עָלַי
diem secundum facere propter ,bonum in illud cogitavit Deus .malum
רָעָה אֱלֹהִים חֲשָׁבָהּ לְטֹבָה לְמַעַן עֲשֹׂה כַּיּוֹם
.timeatis ne nunc Et .magnum populum vivificandum ad hanc
21 הַזֶּה לְהַחֲיֹת עַם־רָב׃ וְעַתָּה אַל־תִּירָאוּ
,eos est consolatus & :vestros parvulos & ,vos alam Ego
אָנֹכִי אֲכַלְכֵּל אֶתְכֶם וְאֶת־טַפְּכֶם וַיְנַחֵם אוֹתָם
,ipse ,Ægypto in Joseph habitavit Et .eorum cor ad est locutus &
22 וַיְדַבֵּר עַל־לִבָּם׃ וַיֵּשֶׁב יוֹסֵף בְּמִצְרַיִם הוּא
.annos decem & centum Joseph vixit & :ejus patris domus &
וּבֵית אָבִיו וַיְחִי יוֹסֵף מֵאָה וָעֶשֶׂר שָׁנִים׃
Machir filii etiam :tertiorum filios Ephraim ipsi Joseph vidit Et
23 וַיַּרְא יוֹסֵף לְאֶפְרַיִם בְּנֵי שִׁלֵּשִׁים גַּם בְּנֵי מָכִיר
Joseph dixit Et .Joseph genua super sunt nati Menasseh filii
24 בֶּן־מְנַשֶּׁה יֻלְּדוּ עַל־בִּרְכֵּי יוֹסֵף׃ וַיֹּאמֶר יוֹסֵף
,vos visitabit visitando Deus & ,moriens Ego :suos fratres ad
אֶל־אֶחָיו אָנֹכִי מֵת וֵאלֹהִים פָּקֹד יִפְקֹד אֶתְכֶם
quam terram ad ,hac terra è vos faciet ascendere &
וְהֶעֱלָה אֶתְכֶם מִן־הָאָרֶץ הַזֹּאת אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר
Joseph fecit jurare Et .Jahacob & ,Jschac ,Abraham juravit
25 נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב׃ וַיַּשְׁבַּע יוֹסֵף
.vos Deus visitabit Visitando:dicendo ,Israel filios
אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר פָּקֹד יִפְקֹד אֱלֹהִים אֶתְכֶם
,Joseph est mortuus Et .hinc mea ossa ascendere facietis Et
26 וְהַעֲלִתֶם אֶת־עַצְמֹתַי מִזֶּה׃ וַיָּמָת יוֹסֵף
arca in posuit & ,eum balsamarunt & :annorum decem & ,centum filius
בֶּן־מֵאָה וָעֶשֶׂר שָׁנִים וַיַּחַנְטוּ אֹתוֹ וַיִּישֶׂם בָּאָרוֹן
.Ægypto in
בְּמִצְרָיִם׃

Versio VULG. LAT.

14 Reversúsque est Joseph in Æ-
gyptum cum fratribus suis, &
omni comitatu, sepulto pa-
15 tre. Quo mortuo, timentes
fratres ejus, & mutuò collo-
quentes, Ne fortè memor sit
injuriæ quam passus est, &
reddat nobis omne malum
16 quod fecimus, Mandaverunt
ei, dicentes; Pater tuus præ-
cepit nobis antequam mori-
17 retur, Ut hæc tibi verbis illius
diceremus: Obsecro, ut obli-
viscaris sceleris fratrum tuo-
rum, & peccati atque malitiæ
quam exercuerunt in te: nos
quoque oramus, ut servis Dei
patris tui dimittas iniquita-
tem hanc. Quibus auditis,
18 flevit Joseph. Veneruntque
ad eum fratres sui: & proni
adorantes in terram, dixerunt;
19 Servi tui sumus. Quibus ille
respondit, Nolite timere: num
Dei possumus resistere volun-
20 tati? Vos cogitastis de me
malum, sed Deus vertit illud
in bonum, ut exaltaret me, si-
cut in præsentiarum cernitis,
& salvos faceret multos po-
21 pulos. Nolite timere: ego
pascam vos & parvulos ve-
stros. Consolatusque est eos,
& blandè ac leniter est locu-
22 tus. Et habitavit in Ægypto
cum omni domo patris sui:
vixitque centum decem an-
nis. Et vidit Ephraim filios,
usque ad tertiam generatio-
nem. Filii quoque Machir
filii Manasse nati sunt in ge-
23 nibus Joseph. Quibus trans-
actis, locutus est fratribus su-
is; Post mortem meam Deus
visitabit vos, & ascendere
vos faciet de terra ista ad ter-
ram, quam juravit Abraham,
24 Isaac, & Jacob. Cumque ad-
jurâsset eos, atque dixisset,
Deus visitabit vos: asportate
ossa mea vobiscum de loco i-
25 sto; Mortuus est, expletis cen-
tum decem vitæ suæ annis. Et
conditus aromatibus, reposi-
tus est in loculo in Ægypto.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

14 Καὶ (υ) ὑπέστρεψεν Ἰωσὴφ εἰς Αἴγυπτον,
αὐτὸς καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οἱ (ξ) συνα-
15 ναβάντες θάψαι τὸν πατέρα αὐτοῦ. Ἰδόντες
δὲ οἱ ἀδελφοὶ Ἰωσὴφ, ὅτι τέθνηκεν ὁ πα-
τὴρ αὐτῶν, εἶπαν, Μή ποτε μνησικακήσῃ
ἡμῖν Ἰωσὴφ, καὶ ἀνταπόδομα ἀνταποδῷ
ἡμῖν πάντα τὰ κακὰ, ἃ ἐνεδειξάμεθα
16 (ο) εἰς αὐτόν. Καὶ παραγενόμενοι πρὸς
Ἰωσὴφ, εἶπαν, Ὁ πατήρ σου ὥρκισε πρὸ
17 τοῦ τελευτῆσαι αὐτὸν, λέγων, Οὕτως εἴπα-
τε Ἰωσήφ· Ἄφες αὐτοῖς τὴν (π) ἀδικίαν
καὶ τὴν ἁμαρτίαν αὐτῶν, ὅτι πονηρά σοι ἐνε-
δείξαντο. καὶ νῦν δέξαι τὴν ἀδικίαν τῶν θε-
ραπόντων τοῦ θεοῦ τοῦ πατρός σου. Καὶ ἔ-
κλαυσεν Ἰωσὴφ λαλούντων αὐτῶν πρὸς
18 αὐτόν. Καὶ ἐλθόντες πρὸς αὐτὸν, (ρ) εἶ-
19 παν, Οἵδε ἡμεῖς σοὶ οἰκέται. Καὶ εἶπεν
(σ) αὐτοῖς Ἰωσὴφ, Μὴ φοβεῖσθε, τοῦ γὰρ θεοῦ
20 εἰμι ἐγώ. Ὑμεῖς ἐβουλεύσασθε κατ᾽ ἐμοῦ εἰς
πονηρὰ, ὁ δὲ θεὸς ἐβουλεύσατο περὶ ἐμοῦ εἰς
ἀγαθὰ, ὅπως ἂν γενηθῇ ὡς (τ) σήμερον,
21 καὶ τραφῇ λαὸς πολύς. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς,
Μὴ φοβεῖσθε· ἐγὼ διαθρέψω ὑμᾶς, καὶ τὰς
οἰκίας ὑμῶν. καὶ παρεκάλεσεν αὐτοὺς, καὶ
22 ἐλάλησεν αὐτῶν εἰς τὴν καρδίαν. Καὶ κατ-
ῴκησεν Ἰωσὴφ (υ) ἐν Αἰγύπτῳ, αὐτὸς καὶ
οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ πᾶσα ἡ πανοικία τοῦ
πατρὸς αὐτοῦ. καὶ ἔζησεν Ἰωσὴφ ἔτη ἑκατὸν
23 δέκα. Καὶ εἶδεν Ἰωσὴφ Ἐφραὶμ παιδία,
ἕως τρίτης γενεᾶς· (φ) καὶ οἱ υἱοὶ Μαχεὶρ
τοῦ υἱοῦ (χ) Μανασσῆ ἐτέχθησαν ἐπὶ μηρῶν
24 Ἰωσήφ. Καὶ εἶπεν Ἰωσὴφ τοῖς ἀδελφοῖς
(ψ) αὐτοῦ, λέγων, Ἐγὼ ἀποθνήσκω· ἐπι-
σκοπῇ δὲ ἐπισκέψεται ὁ θεὸς ὑμᾶς, καὶ ἀνά-
ξει ὑμᾶς ἐκ τῆς γῆς ταύτης εἰς τὴν γῆν, ἣν
ὤμοσεν ὁ (ω) θεὸς τοῖς πατράσιν ἡμῶν,
25 Ἀβραὰμ, Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακώβ. Καὶ ὥρκι-
σεν Ἰωσὴφ τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, λέγων, Ἐν
τῇ ἐπισκοπῇ ᾗ ἐπισκέψηται ὁ θεὸς ὑμᾶς,
καὶ συνανοίσετε τὰ ὀστᾶ μου ἐντεῦθεν μεθ᾽
26 ὑμῶν. Καὶ ἐτελεύτησεν Ἰωσὴφ ἐτῶν ἑκα-
τὸν δέκα· καὶ ἔθαψαν αὐτὸν, καὶ (α) ἔθη-
καν ἐν τῇ σορῷ ἐν Αἰγύπτῳ.

Et revertit Ioseph in Ægyptum, 14
ipse & fratres ejus, & qui si-
mul ascenderant ad sepeliendum
patrem ejus. Videntes autem 15
fratres Ioseph, quia mortuus est
pater eorum, dixerunt, Ne fortè
memor injuriæ sit nobis Ioseph,
& redditione reddat nobis omnia
mala, quæ (d) ostendimus in e-
um. Et accedentes ad Ioseph, 16
dixerunt, Pater tuus adjuravit,
priusquàm ipse moreretur, dicens;
Sic dicite Ioseph: Dimitte eis 17
injustitiam & peccatum eorum,
quoniam mala tibi ostenderunt:
& nunc accipe iniquitatem ser-
vorum Dei patris tui. Et flevit
Ioseph loquentibus illis ad eum.
Et venientes ad eum, dixerunt, 18
Nos autem sumus tibi famuli.
Et dixit eis Ioseph, Ne timeatis: 19
Dei (f) enim sum ego. Vos co- 20
gitâstis contra me in mala: Deus
autem cogitavit de me in bona:
ut fieret utique sicut est hodiè,
& nutriretur populus multus. Et 21
dixit eis, Ne timeatis: ego
enutriam vos, & domos ve-
stras: & consolatus est eos, &
locutus est ad cor eorum. Et ha- 22
bitavit Ioseph in Ægypto, ipse
& fratres ejus, & tota omnino
domus patris ejus. Et vixit Io-
seph annos centum decem. Et vi- 23
dit Ioseph Ephræm filios, usque
ad tertiam generationem: & fi-
lii Machir filii Manasse nati
sunt super femora Ioseph. Et 24
ait Ioseph fratribus suis, dicens,
Ego morior: visitatione autem
visitabit vos Deus, & reducet
vos de terra hac in terram, quam
juravit Deus patribus nostris, A-
braham, Isaac, & Iacob. Et ad- 25
juravit Ioseph filios Israel, di-
cens, In visitatione quâ visitabit
vos Deus, & simul efferetis ossa
mea hinc vobiscum. Et mor- 26
tuus est Ioseph annorum centum
decem: & sepelierunt eum, &
posuerunt in arca in Ægypto.

*

MS.A. (υ) ἐπέστρεψεν (ξ) συναναβάντες πάντες θάψαι (ο) αὐτῷ. (π) ἀδικίαν αὐτῶν, ὅτι (ρ) εἶπον, (σ) αὐτοῖς, Μὴ (τ) σήμερον, ἵνα διατραφῇ (υ) εἰς Αἴγυπτον, (φ) καὶ υἱοὶ (χ) Μαννασσῆ (ψ) αὐτοῦ, Ἐγὼ (ω) θεὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακώβ. (α) ἔθηκαν αὐτὸν ἐν τῇ

* Γένεσις Κόσμου.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]

[illegible]

Reversúsque est Joseph in Ægyptum, ipse, & 14
fratres ejus, & omnes qui ascenderant cum
illo ad sepeliendum ejus patrem. Et post-
quam sepelivit patrem suum, Videntes fra- 15
tres Joseph mortuum esse patrem suum, ti-
muerunt, ac dixerunt, Fortasse lædet nos Jo-
seph, & forsitan rependet nobis omne malum
quod gessimus in eum. Et accedentes ad Jo- 16
seph, dixerunt ei, Pater tuus præcepit nobis
ante obitum suum, & ait; Sic dicetis ad Jo- 17
seph, Obsecro, ignosce delirium fratribus
tuis, & peccatis eorum; nam fecerunt in te
malum. Igitur dimitte stultitiam servorum
Dei patris tui. Flevit autem Joseph cùm lo-
querentur cum eo. Et abeuntes fratres ejus, corru- 18
erunt coram eo, & dixerunt; Ecce nos tibi
servi sumus. Respondit eis Joseph, Ne timea- 19
tis, nam sub Deo ego sum. Vos cogitâstis in 20
adversum me malum; Deus autem cogitavit
id ipsum in bonū: ut, videlicet, faceret quem-
admodum *cernitis*, vivere que popu-
los plurimus. Et nunc ne metuatis, ego nutri- 21
am vos & familias vestras: consolatúsque est
eos, & mulsit cor eorum. Et habitavit Jo- 22
seph in Ægypto, ipse, & universa domus pa-
tris sui. Vixitq; Joseph centum & decem an-
nis. Vidit etiam Joseph ipsi Aphrem filios 23
tertios: quin etiam filii Machir filii Manasse,
nati sunt super genua Joseph. Dixit verò Jo- 24
seph ad fratres suos, Ego morior, & Deus
certissimè recordabitur vestri, & ascendere
vos faciet de terra ista, in terram quam ju-
ravit Abraham, & Ishaac, & Jacob. Et ad- 25
juravit Joseph filios Israel, & ait, Certissimè
recordabitur vestri Deus, asportate ossa mea
hinc vobiscum. Et mortuus est Joseph natus 26
centum ac decem annos; & condierunt eum,
& posuerunt eum in arca in Ægypto.

Finis libri primi Legis, complectentis versus quater mille quingentos ac novem, sectiones triginta quatuor.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

14 וְתַב יוֹסֵף לְמִצְרַיִם הוּא וַאֲחוֹהִי
וְכָל־דִּסְלִיקוּ עִמֵּיהּ לְמִקְבַּר יָת
אֲבוּהִי בָּתַר דִּקְבַר יָת אֲבוּהִי׃
15 וַחֲזוֹ אֲחֵי יוֹסֵף אֲרֵי מִית אֲבוּהוֹן
וַאֲמַרוּ דִּלְמָא יִטַּר לָנָא בְבָבוּ
יוֹסֵף וַאֲתָבָא יָתֵיב לָנָא יָת כָּל
בִּישְׁתָא דִּגְמַלְנָא יָתֵיהּ׃ וּפַקִּידוּ
16 לְוָת יוֹסֵף לְמֵימַר אֲבוּךְ פַּקֵּיד קֳדָם
מוֹתֵיהּ לְמֵימַר׃ כְּדֵין תֵּימְרוּן
17 לְיוֹסֵף בְּבָעוּ שְׁבוֹק כְּעַן לְחוֹבֵי
אֲחָךְ וְלַחֲטָאֵיהוֹן אֲרֵי בִישְׁתָא
גְמָלוּךְ וּכְעַן שְׁבוֹק כְּעַן לְחוֹבֵי עַבְדֵי
אֱלָהָא דַאֲבוּךְ וּבְכָא יוֹסֵף
בְּמַלָּלוּתְהוֹן עִמֵּיהּ׃ וַאֲזַלוּ אַף
18 אֲחוֹהִי וּנְפַלוּ קֳדָמוֹהִי וַאֲמַרוּ הָא
אֲנַחְנָא לָךְ לְעַבְדִין׃ וַאֲמַר לְהוֹן
19 יוֹסֵף לָא תִדְחֲלוּן אֲרֵי דַחֲלָא דַיְיָ
20 אֲנָא׃ וְאַתּוּן חֲשַׁבְתּוּן עֲלַי בִּישָׁא
מִן קֳדָם יְיָ אִתְחַשְׁבַת לְטָבָא בְּדִיל
לְמֶעְבַּד כְּיוֹמָא הָדֵין לְקַיָּמָא עַם
21 סַגִּי׃ וּכְעַן לָא תִדְחֲלוּן אֲנָא אֲזוּן
יָתְכוֹן וְיָת טַפְלְכוֹן וְנַחֵים יָתְהוֹן
וּמַלֵּיל תַּנְחוּמִין עַל לִבְּהוֹן׃ וִיתֵיב
22 יוֹסֵף בְּמִצְרַיִם הוּא וּבֵית אֲבוּהִי
וַחֲיָא יוֹסֵף מְאָה וַעֲשַׂר שְׁנִין׃
23 וַחֲזָא יוֹסֵף לְאֶפְרַיִם בְּנִין תְּלִיתָאִין
אַף בְּנֵי מָכִיר בַּר מְנַשֶּׁה אִתְיְלִידוּ
24 וְרַבִּי יוֹסֵף׃ וַאֲמַר יוֹסֵף לַאֲחוֹהִי
אֲנָא מָאִית וַיְיָ מִדְכַּר דְּכִיר
יָתְכוֹן וְיַסֵּיק יָתְכוֹן מִן אַרְעָא הָדָא
לְאַרְעָא דְּקַיֵּים לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק
25 וּלְיַעֲקֹב׃ וְאוֹמֵי יוֹסֵף יָת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר מִדְכַּר דְּכִיר יְיָ
יָתְכוֹן וְתַסְּקוּן יָת גַּרְמַי מִכָּא׃
26 וּמִית יוֹסֵף בַּר מְאָה וַעֲשַׂר שְׁנִין
וַחֲנַטוּ יָתֵיהּ וְשַׁוִּיאוּ יָתֵיהּ בַּאֲרוֹנָא
בְּמִצְרָיִם׃

14 Reversusque est Joseph in Æ-
gyptum, ipse & fratres ejus;
& omnes qui ascenderant
cum eo, ut sepelirent patrem
ejus: postquam sepelivit pa-
15 trem suum. Videruntque fra-
tres Joseph, quod mortuus
esset pater eorum; & dixe-
runt, Fortè observabit nobis
Joseph Inimicitiam: & red-
det nobis, omne malum quod
16 tribuimus ei. Mandaveruntq;
ad Joseph, dicentes: Pater
tuus præcepit ante mortem
17 suam, dicens. Sic dicetis ad
Joseph; Obsecro, ut dimit-
tas delicta fratrum tuorum &
peccata, quia malum retribu-
erunt tibi; & nunc, dimitte
obsecro, delicta servorum Dei
patris tui: & flevit Joseph
18 cum loquerentur cum eo. Ie-
runt quoque fratres sui, &
ceciderunt coram eo: atque
dixerunt; Ecce nos sumus ser-
19 vi tui. Dixitque eis Joseph,
Nè timeatis: quoniam ego
20 timeo *Deum*. Vos autem, co-
gitâstis contra me malum:
sed coram Deo reputatum est
in bonum; ut faceret sicut in
die hâc, ut sustentaret popu-
21 lum multum. Et nunc nolite
timere; ego pascam vos, &
familiam vestram: & conso-
latus est eos; & locutus est
ad cor eorum.
22 Et habitavit Joseph in Ægy-
pto; ipse & domus patris sui:
& vixit Joseph centum & de-
cem annis. Et vidit Joseph
23 de Ephraim filios tertios: &
filii quoque Machir, filii Ma-
nasse, nati sunt, quos nutrivit
24 Joseph. Dixitque Joseph fra-
tribus suis; Ego morior: &
Deus recordans recordabitur
vestri, & levabit vos de terrâ
hac; in terram, quam jura-
vit Abrahæ & Isaac, & Ja-
25 cob. Et adjuravit Joseph fili-
os Israel, dicens: Memoria
memor erit vestri Deus; &
levabitis ossa mea hinc. Mor-
26 tuusq; est Joseph cum esset æ-
tatis centū & decē annorum: &
cōdierūt eū aromatib; & po-
suerūt eū in arca in Ægypto.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

14 ࠅࠉࠔࠁ·ࠉࠅࠎࠐ·ࠌࠑࠓࠉࠌࠄ·ࠄࠅࠀ·ࠅࠀࠇࠉࠅ·ࠅࠊࠋ·ࠄࠏࠋࠉࠌ·ࠀࠕࠅ·ࠋࠒࠁࠓ·ࠀࠕ·ࠀࠁࠉࠅ·ࠀࠇࠓࠉ·ࠒࠁࠓࠅ·ࠀࠕ·ࠀࠁࠉࠅ:
15 ࠅࠉࠓࠀࠅ·ࠀࠇࠉ·ࠉࠅࠎࠐ·ࠊࠉ·ࠌࠕ·ࠀࠁࠉࠄࠌ·ࠅࠉࠀࠌࠓࠅ·ࠋࠅ·ࠉࠔࠈࠌࠍࠅ·ࠉࠅࠎࠐ·ࠅࠄࠔࠁ·ࠉࠔࠉࠁ·ࠋࠍࠅ·ࠀࠕ·ࠊࠋ·ࠄࠓࠏࠄ·ࠀࠔࠓ·ࠂࠌࠋࠍࠅ·ࠀࠕࠅ:
16 ࠅࠉࠑࠅࠅ·ࠀࠋ·ࠉࠅࠎࠐ·ࠋࠀࠌࠓ·ࠀࠁࠉࠊ·ࠑࠅࠄ·ࠋࠐࠍࠉ·ࠌࠅࠕࠅ·ࠋࠀࠌࠓ:
17 ࠊࠄ·ࠕࠀࠌࠓࠅ·ࠋࠉࠅࠎࠐ·ࠀࠍࠀ·ࠔࠀ·ࠍࠀ·ࠐࠔࠏ·ࠀࠇࠉࠊ·ࠅࠇࠈࠀࠕࠌ·ࠊࠉ·ࠓࠏࠄ·ࠂࠌࠋࠅࠊ·ࠅࠏࠕࠄ·ࠔࠀ·ࠍࠀ·ࠋࠐࠔࠏ·ࠏࠁࠃࠉ·ࠀࠋࠄࠉ·ࠀࠁࠉࠊ·ࠅࠉࠁࠊ·ࠉࠅࠎࠐ·ࠁࠃࠁࠓࠌ·ࠀࠋࠉࠅ:
18 ࠅࠉࠋࠊࠅ·ࠂࠌ·ࠀࠇࠉࠅ·ࠅࠉࠐࠋࠅ·ࠋࠐࠍࠉࠅ·ࠅࠉࠀࠌࠓࠅ·ࠄࠍࠍࠅ·ࠋࠊ·ࠋࠏࠁࠃࠉࠌ:
19 ࠅࠉࠀࠌࠓ·ࠀࠋࠄࠌ·ࠉࠅࠎࠐ·ࠀࠋ·ࠕࠉࠓࠀࠅ·ࠊࠉ·ࠄࠕࠇࠕ·ࠀࠋࠄࠉࠌ·ࠀࠍࠉ:
20 ࠅࠀࠕࠌ·ࠇࠔࠁࠕࠌ·ࠏࠋࠉ·ࠓࠏࠄ·ࠀࠋࠄࠉࠌ·ࠇࠔࠁࠄ·ࠋࠈࠅࠁࠄ·ࠋࠌࠏࠍ·ࠏࠔࠄ·ࠊࠉࠅࠌ·ࠄࠆࠄ·ࠋࠄࠇࠉࠅࠕ·ࠏࠌ·ࠓࠁ:
21 ࠅࠏࠕࠄ·ࠀࠋ·ࠕࠉࠓࠀࠅ·ࠀࠍࠊࠉ·ࠀࠊࠋࠊࠋ·ࠀࠕࠊࠌ·ࠅࠀࠕ·ࠈࠐࠊࠌ·ࠅࠉࠍࠇࠌ·ࠀࠅࠕࠌ·ࠅࠉࠃࠁࠓ·ࠏࠋ·ࠋࠁࠌ:
22 ࠅࠉࠔࠁ·ࠉࠅࠎࠐ·ࠁࠌࠑࠓࠉࠌ·ࠄࠅࠀ·ࠅࠁࠉࠕ·ࠀࠁࠉࠅ·ࠅࠉࠇࠉ·ࠉࠅࠎࠐ·ࠌࠀࠄ·ࠅࠏࠔࠓ·ࠔࠍࠉࠌ:
23 ࠅࠉࠓࠀ·ࠉࠅࠎࠐ·ࠋࠀࠐࠓࠉࠌ·ࠁࠍࠉ·ࠔࠋࠔࠉࠌ·ࠂࠌ·ࠁࠍࠉ·ࠌࠊࠉࠓ·ࠁࠍ·ࠌࠍࠔࠄ·ࠉࠋࠃࠅ·ࠏࠋ·ࠁࠓࠊࠉ·ࠉࠅࠎࠐ:
24 ࠅࠉࠀࠌࠓ·ࠉࠅࠎࠐ·ࠀࠋ·ࠀࠇࠉࠅ·ࠀࠍࠊࠉ·ࠌࠕ·ࠅࠀࠋࠄࠉࠌ·ࠐࠒࠃ·ࠉࠐࠒࠃ·ࠀࠕࠊࠌ·ࠅࠄࠏࠋࠄ·ࠀࠕࠊࠌ·ࠌࠍ·ࠄࠀࠓࠑ·ࠄࠆࠀࠕ·ࠀࠋ·ࠄࠀࠓࠑ·ࠀࠔࠓ·ࠍࠔࠁࠏ·ࠋࠀࠁࠓࠄࠌ·ࠋࠉࠑࠇࠒ·ࠅࠋࠉࠏࠒࠁ:
25 ࠅࠉࠔࠁࠏ·ࠉࠅࠎࠐ·ࠀࠕ·ࠁࠍࠉ·ࠉࠔࠓࠀࠋ·ࠋࠀࠌࠓ·ࠐࠒࠃ·ࠉࠐࠒࠃ·ࠀࠋࠄࠉࠌ·ࠀࠕࠊࠌ·ࠅࠄࠏࠋࠉࠕࠌ·ࠀࠕ·ࠏࠑࠌࠅࠕࠉ·ࠌࠆࠄ·ࠀࠕࠊࠌ:
26 ࠅࠉࠌࠕ·ࠉࠅࠎࠐ·ࠁࠍ·ࠌࠀࠄ·ࠅࠏࠔࠓ·ࠔࠍࠉࠌ·ࠅࠉࠇࠍࠈࠅ·ࠀࠕࠅ·ࠅࠉࠔࠌ·ࠁࠀࠓࠅࠍ·ࠁࠌࠑࠓࠉࠌ:
[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Postea reversus est Joseph in 14
Ægyptū, ipse, et fratres ejus, et
omnes qui ascenderant cum eo
ad sepeliendū patrē ej9, post-
quam sepelierunt eum. Vi- 15
dentes autem fratres Joseph
quòd mortuus esset pater eo-
rū, dixerunt; Nonne odio nos
habebit Josephus, reddendo red-
det nobis omne malum quod
fecimus ei? Mandaverunt 16
itaque Josepho, dicentes; Pater
tuus præcepit antequam mo-
reretur, dicens: Sit loque- 17
mini Josepho, Obsecram parce nunc iniquitati fratrum
tuorum, & peccato eorum;
malum enim reddiderunt ti-
bi: nunc autem parce quæsu-
mus iniquitati servorum Dei
patris tui: Et plorabat Joseph
cùm loquerentur ei. Vene- 18
runt quoque fratres ejus, &
ceciderunt in facies suas, &
dixerunt; Ecce sumus tibi
servi. Respondit autem eis 19
Joseph, Ne timeatis; Nunquid
ego sum loco Dei; Vos qui- 20
dem cogitâstis super me ma-
lum; Deus autem cogitavit
hoc in bonum, ut faceret sicut
hodiè, ad vivificandū popu-
lum multum. Quare nunc, 21
ne timeatis, ego nutriam vos,
& parvulos vestros: et con-
solatus est eos, locutúsque est
secundùm cor eorum. Ha- 22
bitavit autem Joseph in Æ-
gypto, ipse, & domus patris
ejus, vixitque centum et decē
annis. Vidit quoque Joseph 23
filios Ephraim tertiæ genera-
tionis: etiam filii Machir fi-
lii Manasse nati sunt in genibus
Josephi. Postea dixit 24
Joseph fratribus suis, Ego
morior; Dominus autem vi-
sitando visitabit vos, et edu-
cet vos de terra ista, in terrā
quam juravit Abrahæ, Isaa-
co, & Jacobo. Et adjura- 25
vit Josephus filios Israel, di-
cens; Visitando visitabit vos
Deus, tum asportabitis ossa
mea hinc vobiscum. Mor- 26
tuus est Joseph annos natus
centum et decem; &
aromatibus condiverunt eum,
& reposuerunt eum in loculo in
Ægypto.

Iste liber primus sectionum est ducentarum & 52.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 * ثم رجع يوسف الى مصر هو واخوته وسائر من كان معه ليدفن اباه * بعد ما دفنه * فلما
15 راى اخوة يوسف ان اباهم قد مات * قالوا لعل يوسف لا يبغضنا ويكافينا على الشر الذي
16 اوليناه * فامروا من قال ليوسف * ان اباك اوصانا قبل موته وقال * قولوا كذا ليوسف * بطلبة
17 ان يوسف استغفر لاخوتك ذنبهم وخطيتهم * فقد اولوك شرا * والان نسئلك ان تصفح عن
ذنب عبيد اله ابيك * فبكا يوسف حين كلموه بذلك * وجاء اخوته ايضا فوقعوا بين يديه * 18
19 وقالوا ها نحن عبيد لك * قال لهم يوسف لا تخافوا انى اخاف الله * انتم قدرتم على سوءا والله
20 قدره خيرا * لاجل ان يصنع ما ترونه اليوم ويحيي قوما كثيرا * والان لا تخافوا انا اموّنكم
21 واطفالكم * فعزاهم ودالهم * ثم اقام يوسف بمصر هو وال ابيه * وعاش يوسف مائة وعشر سنين
22 * حتى راى لافرايم بنين ثوالث * وايضا بنو ماخير بن منسا ولدوا في حجره * ثم قال لاخوته
23 انا مائت * والله سيذكركم ويصعدكم من هذا البلد الى البلد الذي اقسم ان يملكه
24 ابرهيم واسحق ويعقوب * فاحلف يوسف بني اسرائيل * وقال لهم اذا ذكركم الله تعالى فاصعدوا
25 بعظامي معكم * فمات يوسف ابن مائة وعشر سنين * وحنطوه وصير في تابوت بمصر *
26 * تم السفر الاول بعون الله تعالى وهو سفر الخليقة *

Tum reversus est Joseph in Ægyptum, 14
ipse, ac fratres sui, et omnes qui erant cum
eo ad sepeliendum patrem suum, postquam
sepelivit eum. Cùmque vidissent fratres 15
Josephi patrem suum jam mortuum esse,
dixerunt; Utinam Joseph non inimicetur
nobis, et retribuat nobis malo quod re-
tulimus ei. Præceperuntque, qui diceret 16
ad Josephum, Pater tuus mandavit nobis an-
te mortem suam, et ait; Dicite sic ad Jo- 17
seph, Obsecro, Joseph, condona fratribus
tuis culpam suam, et peccatum suum; quum
intulerunt tibi malum: Et modò rogamus
te, ut ignoscas culpam servorum Dei pa-
tris tui. Flevitque Joseph cùm locuti sunt ad
eum de hoc. Et venerunt quoque fratres 18
ejus, et ceciderunt coram eo, et dixerunt;
Ecce nos servi sumus tibi. Ait illis Io- 19
seph, Ne timeatis, quoniam ego timeo De-
um. Vos disposuistis adversum me ma- 20
lum, et Deus disposuit bonum, quatenus fa-
ceret quod videtis hodie, et vivificaret po-
pulum copiosum. Et nunc ne timeatis, ego a- 21
lam vos & pueros vestros. Igitur con-
solatus est eos, & blandè eis. Tum 22
permansit Joseph in Ægypto, ipse, ac fa-
milia patris sui; & vixit Joseph centum
ac decē annos. Ita ut videret Ephraimo 23
filios trinepotes. Itē filii Machir filii Ma-
nasse nati sunt in gremio ejus. Deinde 24
dixit fratribus suis, Ego moriens sum; et
Deus recordabitur vestri, & ascendere fa-
ciet vos de ista regione, ad regionem quā
juravit se daturum in possessionem Abra-
hamo, Isaaco, & Jacobo. Adjuravitque 25
Joseph filios Israel, & ait illis; Cùm re-
cordatus fuerit vestri Deus, transportate
ossa mea vobiscum. Et mortuus est Joseph 26
filius centum ac decē annorum, et condie-
runt eum, et posito eo in arca, in Ægypto.
Absolutus est liber primus (auxiliante Deo) nempe liber Creationis.

ספר שמות : א
CAP. I. א

cum Ægyptum *ingredientium* Israel filiorum nomina hæc Et
1 וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרָיְמָה אֵת
,Levi ,Simhon ,Reuben :sunt ingressi ,*sua familia & vir* ,Jahacob
2 יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ׃ רְאוּבֵן שִׁמְעוֹן לֵוִי
,Naphtali & ,Dan .Binjamin & ,Zebulun ,Issachar .Jehudah &
3 וִיהוּדָה׃ יִשָּׂשכָר זְבוּלֻן וּבִנְיָמִן׃ דָּן וְנַפְתָּלִי
4 ,Jahacob *femur egredientium anima omnis fuit* Et .Aser & ,Ghad
גָּד וְאָשֵׁר׃ וַיְהִי כָּל־נֶפֶשׁ יֹצְאֵי יֶרֶךְ־יַעֲקֹב 5
est mortuus Et .Ægypto in erat Joseph at :animæ septuaginta
6 שִׁבְעִים נָפֶשׁ וְיוֹסֵף הָיָה בְמִצְרָיִם׃ וַיָּמָת
.illa generatio omnis & ,ejus fratres omnes & ,Joseph
יוֹסֵף וְכָל־אֶחָיו וְכֹל הַדּוֹר הַהוּא׃
sunt multiplicati &,*se produxerunt* & ,fructificaverunt Israel filii Et
7 וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׁרְצוּ וַיִּרְבּוּ
.eis terra est repleta & :*valde valde in* sunt roborati &
וַיַּעַצְמוּ בִּמְאֹד מְאֹד וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ אֹתָם׃
cognovit non qui :Ægyptum super novus rex surrexit Et
8 וַיָּקָם מֶלֶךְ־חָדָשׁ עַל־מִצְרָיִם אֲשֶׁר לֹא־יָדַע אֶת־
Israel filiorum populus Ecce :suum populum ad dixit Et .Joseph
9 יוֹסֵף׃ וַיֹּאמֶר אֶל־עַמּוֹ הִנֵּה עַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
forte ne ,*illi in sapiamus* ,Agite *nobis præ* fortior & ,multus
10 רַב וְעָצוּם מִמֶּנּוּ׃ הָבָה נִתְחַכְּמָה לוֹ פֶּן־
ipse etiam addatur ,bellum evenerit cùm ,sit & multiplicetur
יִרְבֶּה וְהָיָה כִּי־תִקְרֶאנָה מִלְחָמָה וְנוֹסַף גַּם־הוּא
.terra è ascendat & ,nos contra pugnet &,nostris inimicis super
עַל־שֹׂנְאֵינוּ וְנִלְחַם־בָּנוּ וְעָלָה מִן־הָאָרֶץ׃
eum affligerent ut ,tributorum principes eum super posuerunt Et
11 וַיָּשִׂימוּ עָלָיו שָׂרֵי מִסִּים לְמַעַן עַנֹּתוֹ
,Parhoh ipsi thesaurorum urbes ædificavit Et .suis oneribus in
בְּסִבְלֹתָם וַיִּבֶן עָרֵי מִסְכְּנוֹת לְפַרְעֹה
,eum affligebant *quemadmodum* Et .Rahamses & Pithom
12 אֶת־פִּתֹם וְאֶת־רַעַמְסֵס׃ וְכַאֲשֶׁר יְעַנּוּ אֹתוֹ
propter *angustiebantur* & :crescebat sic & ,multiplicabatur sic
כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרֹץ וַיָּקֻצוּ מִפְּנֵי
Israel filios Ægyptii fecerunt servire Et .Israel filios
13 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיַּעֲבִדוּ מִצְרַיִם אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
dura servitute in eorum vitam amarificarunt Et .*duritia in*
14 בְּפָרֶךְ׃ וַיְמָרְרוּ אֶת־חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה
omni cum ;agro in servitute omni in & ,lateribus in & ,luto in
בְּחֹמֶר וּבִלְבֵנִים וּבְכָל־עֲבֹדָה בַּשָּׂדֶה אֵת כָּל־
rex dixit Et .*duritia in eis in sunt operati quibus* ,eorum opere
15 עֲבֹדָתָם אֲשֶׁר־עָבְדוּ בָהֶם בְּפָרֶךְ׃ וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ
;Siprah ,unius nomen quarum ,Hebræarum obstetricibus Ægypti
מִצְרַיִם לַמְיַלְּדֹת הָעִבְרִיֹּת אֲשֶׁר שֵׁם הָאַחַת שִׁפְרָה
.Puhah ,alterius nomen Et
וְשֵׁם הַשֵּׁנִית פּוּעָה׃

Versio VULG. LAT.

CAP. I.

1 HÆc sunt nomina filiorum Israel, qui ingressi sunt in Ægyptum cum Jacob: singuli cum domibus suis introie-2 runt; Ruben, Simeon, Levi, 3 Judas, Issachar, Zabulon & 4 Benjamin, Dan, & Nepthali, 5 Gad, & Aser, Erant igitur omnes animæ eorum qui egressi sunt de femore Jacob, septuaginta: Joseph autem in 6 Ægypto erat. Quo mortuo, & universis fratribus ejus, 7 omniq; cognatione illâ, Filii Israel creverunt, & quasi germinantes multiplicati sunt: ac roborati nimis, imple-8 verunt terram. Surrexit intereà rex novus super Ægyptũ, qui 9 ignorabat Joseph. Et ait ad populum suum; Ecce, populus filiorum Israel multus, & for-10 tior nobis est. Venite, sapienter opprimamus eum, ne fortè multiplicetur: & si ingruerit contra nos bellum, addatur inimicis nostris, expugnatisq; nobis egrediatur de 11 terra. Præposuit itaque eis magistros operum, ut affligerent eos oneribus: ædificarúntq; urbes tabernaculorum Pharaoni, Phithom & Ramses. 12 Quantóq; opprimebant eos, tantò magis multiplica-13 bantur, & crescebant. Oderántq; filios Israel Ægyptii, & 14 affligebant illudentes eis. Atque ad amaritudinem perducebant vitam eorum operibus duris luti & lateris, omnique famulatu, quo in terræ operi-15 bus premebantur. Dixit autem rex Ægypti obstetricibus Hebræorum: quarum una vocabatur Sephora, altera Phua,

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

* ΚΕΦ. α΄.

1 Ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ τῶν εἰσπεπορευμένων εἰς Αἴγυπτον ἅμα Ἰακὼβ τῷ πατρὶ αὐτῶν, ἕκαστος πανοικὶ αὐτῶν 2 εἰσήλθοσαν. Ῥουβὴν, Συμεὼν, Λευὶ, 3 (α) Ἰούδας, Ἰσσάχαρ, Ζαβουλὼν, (β) Βεν-4 ιαμὶν, Δὰν, καὶ Νεφθαλὶ, Γὰδ, καὶ Ἀσήρ. 5 Ἰωσὴφ δὲ ἦν ἐν Αἰγύπτῳ. Ἦσαν δὲ πᾶσαι ψυχαὶ ἐξ Ἰακὼβ, πέντε καὶ ἑβδομήκοντα. 6 Ἐτελεύτησε δὲ Ἰωσὴφ, καὶ πάντες οἱ ἀδελ-7 φοὶ αὐτοῦ, καὶ πᾶσα ἡ γενεὰ ἐκείνη. Οἱ δὲ υἱοὶ Ἰσραὴλ ηὐξήθησαν, καὶ ἐπληθύνθησαν, καὶ χυδαῖοι ἐγένοντο, καὶ (γ) κατίσχυον σφόδρα 8 σφόδρα· ἐπλήθυνε δὲ ἡ γῆ αὐτούς. Ἀνέστη δὲ βασιλεὺς ἕτερος ἐπ' Αἴγυπτον, ὃς οὐκ ᾔδει 9 τὸν Ἰωσήφ. Εἶπε δὲ τῷ (δ) ἔθνει αὐτοῦ, Ἰδοὺ τὸ γένος τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ μέγα πλῆθος, 10 καὶ ἰσχύει ὑπὲρ ἡμᾶς. (ε) Δεῦτε οὖν, κατασοφισώμεθα αὐτοὺς, μήποτε πληθυνθῇ, καὶ ἡνίκα (ζ) ἂν συμβῇ ἡμῖν πόλεμος, προστεθήσονται καὶ οὗτοι πρὸς τοὺς ὑπεναντίους, καὶ ἐκπολεμήσαντες ἡμᾶς, ἐξελεύσον-11 ται ἐκ τῆς γῆς. Καὶ ἐπέστησεν αὐτοῖς ἐπιστάτας τῶν ἔργων, ἵνα (η) κακώσωσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ἔργοις. καὶ ᾠκοδόμησαν πόλεις ὀχυρὰς τῷ Φαραῷ, τήν τε (θ) Πιθὼ, καὶ Ῥαμεσσῆ, καὶ Ὤν, ἥ ἐστιν Ἡλιούπολις. 12 Καθότι δὲ αὐτοὺς ἐταπείνουν, τοσούτῳ πλείους (ι) ἐγίγνοντο, καὶ ἴσχυον σφόδρα σφόδρα. καὶ ἐβδελύσσοντο οἱ Αἰγύπτιοι ἀπὸ τῶν 13 υἱῶν Ἰσραήλ. Καὶ κατεδυνάστευον οἱ Αἰ-14 γύπτιοι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ βίᾳ. Καὶ κατωδύνων αὐτῶν τὴν ζωὴν ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς σκληροῖς, τῷ πηλῷ, καὶ τῇ πλινθείᾳ, καὶ πᾶσι τοῖς ἔργοις τοῖς ἐν τοῖς πεδίοις, κατὰ πάντα τὰ ἔργα, ὧν κατεδουλοῦν-15 το αὐτοὺς μετὰ βίας. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῶν Αἰγυπτίων ταῖς μαίαις τῶν Ἑβραίων· τῇ μιᾷ (κ) αὐτῶν ὄνομα, Σεπφώρα· καὶ τὸ ὄνομα τῆς δευτέρας, Φουά·

CAP. I.

HÆc sunt nomina filiorum 1 Israel qui ingressi sunt in Ægyptum unà cum Iacob patre suo; unusquisque cum domo sua intraverunt: Ruben, Symeon, Levi, Iu-2 das, Issachar, Zabulon, Benjamin, 3 Dan, & Nephthali, Gad, & A-4 ser: Ioseph autem erat in Ægypto. Erant autem omnes (a) ani-5 mæ de Iacob, septuaginta quinque. Mortuus est autem Ioseph, et o-6 mnes fratres ejus, et omnis generatio illa. Filii autem Israel cre-7 verunt et multiplicati sunt, et (b) effusi facti sunt, et invalescebant valdè valdè: multiplicabat autem illos terra. Surrexit autem 8 rex (c) alius in Ægypto, qui nesciebat Ioseph. Et dixit genti suæ, 9 Ecce genus filiorum Israel, grandis multitudo est: et valet super nos. Venite itaque, circumscribamus il-10 los, ne fortè increscant; et cùm acciderit nobis bellum, adjiciantur et isti ad adversarios: et expugnantes nos exibunt de terra. Et præfecit eis (d) præfectos ope-11 rum, ut affligerent eos in operibus. Et ædificaverunt civitates munitas Pharaoni, Pitho, et Ramesse, et On, quæ est Heliopolis. Quantò autem eos humiliabant, 12 tantò plures fiebant, et invalescebant valdè valdè. Et (e) abhorrebant Ægyptii à filiis Israel. Et 13 opprimebant Ægyptii filios Israel violentiâ. Et amaram faciebant 14 eorum vitam in operibus duris, luto, et opere laterītio, et omnibus operibus quæ in campis, secundùm omnia opera, quibus serviliter premebant eos cum violentia. Et dixit rex Ægyptiorum obste-15 tricibus Hebræorum: quarum uni nomen, Sepphora; et nomen secundæ, Phua.

MS.A. * Ἔξοδος Αἰγύπτου.

(α) Ἰούδα, (β) καὶ Βενιαμεὶν, (γ) κατίσχυσαν (δ) ἔθνει, Ἰδοὺ τὸ ἔθνος (ε) Δεῦτε, κατασοφισώμεθα (ζ) ἐὰν (η) κακώσουσιν (θ) Πιθὼμ, (ι) ἐγίνοντο (κ) αὐτῶν ἡ ὄνομα

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܣܦܪܐ ܬܪܝܢ ܕܐܘܪܝܬܐ ܕܡܬܩܪܐ ܡܦܩܢܐ.

ܩܦܠܐܘܢ . ܐ .

1 * ܘܗܠܝܢ ܫܡܗܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܕܥܠܘ ܠܡܨܪܝܢ ܥܡ ܝܥܩܘܒ. ܓܒܪ ܘܒܝܬܗ ܥܠܘ.
2 * ܪܘܒܝܠ. ܘܫܡܥܘܢ. ܘܠܘܝ. ܘܝܗܘܕܐ. * ܘܐܝܣܟܪ ܘܙܒܘܠܘܢ. ܘܒܢܝܡܝܢ. * ܘܕܢ. ܘܢܦܬܠܝ.
3
4 ܘܓܕ. ܘܐܫܝܪ. * ܘܗܘܘ ܟܠ ܢܦܫܬܐ ܕܢܦܩܘ ܡܢ ܚܨܗ ܕܝܥܩܘܒ. ܫܒܥܝܢ ܢܦܫܢ. ܘܝܘܣܦ
5
6 ܗܘܐ ܒܡܨܪܝܢ. * ܘܡܝܬ ܝܘܣܦ ܘܟܠܗܘܢ ܐܚܘܗܝ. ܘܟܠܗ ܕܪܐ ܗܘ. * ܘܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ
7
8 ܦܪܘ ܘܐܘܠܕܘ. ܘܣܓܝܘ ܘܐܬܥܫܢܘ ܛܒ ܛܒ. ܘܐܬܡܠܝܬ ܐܪܥܐ ܡܢܗܘܢ. * ܘܩܡ ܡܠܟܐ
9 ܚܕܬܐ ܥܠ ܡܨܪܝܢ. ܕܠܐ ܝܕܥ ܗܘܐ ܠܗ ܠܝܘܣܦ. * ܘܐܡܪ ܠܥܡܗ. ܗܐ ܥܡܐ ܕܒܢܝ
10 ܐܝܣܪܝܠ. ܣܓܝܐܝܢ ܘܥܫܝܢ ܡܢܢ. * ܬܘ ܢܬܚܟܡ ܠܗ ܥܠ ܕܠܐ ܢܣܓܘܢ. ܕܠܡܐ
ܢܩܪܘܢ ܩܪܒܐ. ܘܢܬܬܘܣܦܘܢ ܐܦ ܗܢܘܢ ܥܠ ܒܥܠܕܒܒܝܢ. ܘܢܬܟܬܫܘܢ ܥܡܢ. ܘܢܦܩܘܢ
11 ܡܢ ܐܪܥܐ. * ܘܐܩܝܡܘ ܥܠܝܗܘܢ ܫܠܝܛܢܐ ܒܝܫܐ. ܕܢܫܥܒܕܘܢ ܐܢܘܢ ܒܫܘܥܒܕܗܘܢ. ܘܒܢܝܢ
12 ܗܘܘ ܩܘܪܝܐ ܡܣܟܢܬܐ ܠܦܪܥܘܢ. ܠܦܝܬܘܢ ܘܠܪܥܡܣܝܣ. * ܘܟܡܐ ܕܡܫܥܒܕܝܢ
ܗܘܘ ܠܗܘܢ. ܗܟܢܐ ܣܓܝܢ ܗܘܘ. ܘܗܟܢܐ ܥܫܝܢ ܗܘܘ. ܘܡܩܢܛܝܢ ܗܘܘ ܡܨܪܝܐ
13 ܡܢ ܩܕܡ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܡܫܥܒܕܝܢ ܗܘܘ ܡܨܪܝܐ ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܒܩܫܝܘܬܐ.
14 * ܘܡܡܪܡܪܝܢ ܗܘܘ ܚܝܝܗܘܢ ܒܦܘܠܚܢܐ ܩܫܝܐ. ܒܛܝܢܐ ܘܒܠܒܢܐ. ܘܒܟܠ ܦܘܠܚܢ ܕܒܚܩܠܐ.
15 ܟܠ ܫܘܥܒܕܐ ܕܡܫܥܒܕܝܢ ܗܘܘ ܠܗܘܢ. ܒܩܫܝܘܬܐ. * ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܕܡܨܪܝܢ ܠܚܝܬܐ
ܥܒܪܝܬܐ. ܕܫܡܗ ܕܚܕܐ ܦܘܥܐ. ܘܫܡܗ ܕܐܚܪܬܐ ܫܦܪܐ.

LIBER SECUNDUS LEGIS, *QUI VOCATUR EXITUS.*

CAP. I.

ET hæc sunt nomina filiorum Israel, qui in- 1 gressi sunt Ægyptum cum Jacob, quisq; cum domo sua ingressi sunt. Rubil, & 2 Simeon, & Levi, & Juda, Et Isachar, & Za- 3 bolon, & Benjamen, Et Dan, & Nepthali, 4 & Gad, & Asir. Fuerunt igitur omnes 5 animæ quæ egressæ sunt è dorso Jacob, septuaginta animæ: Joseph autem erat in Ægypto. Mortuúsque est Joseph, & cuncti fra- 6 tres ejus, & omnis illa generatio. Et fi- 7 lii Israel creverunt, & progenuerunt, & multiplicati sunt, & roborati supra modum, & impleta est ipsis terra. Et surrexit rex 8 novus super Ægyptum, qui non noverat Josephum. Dixitque ad populum suum, 9 En populus filiorum Israel plures sunt ac fortiores nobis. Agite, prudentiâ utamur 10 erga eum antequam multiplicentur; ne fortè ingruente nobis prælio, jungantur etiam ipsi hostibus nostris, dimicéntque contra nos, & ejiciant nos è terra. Itaque præ- 11 posuerunt eis præfectos pessimos, qui deprimerent eos depressione suâ: & extruebant civitates, horrea Pharaoni, Pithon & Raamsis. Verùm quò magis ipsi depri- 12 mebant eos, eò magis crescebant, eóque magis roborabantur: ita ut tædio afficerentur Ægyptii propter filios Israel. Depri- 13 mebant autem Ægyptii filios Israel cum sævitia. Et exacerbabant vitam eorum opere 14 duro, *nempe* luto & lateribus, omníque servitio ruris: omnis servitus quâ deprimebant eos, erat cum atrocitate. Præterea 15 dixit rex Ægypti obstetricibus Hebræis, quarum una vocabatur Phua, altera Suphra:

PARAPH. CHALD. *cum* VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

א

1 וְאִלֵּין שְׁמָהַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דְּעָלוּ
לְמִצְרַיִם עִם יַעֲקֹב גְּבַר וֶאֱנָשׁ
בֵּיתֵיהּ עָלוּ׃ רְאוּבֵן שִׁמְעוֹן לֵוִי
וִיהוּדָה׃ יִשָּׂשכָר זְבוּלֻן וּבִנְיָמִין׃
דָּן וְנַפְתָּלִי גָּד וְאָשֵׁר׃ וַהֲוָה
כָּל־נַפְשָׁתָא נָפְקֵי יַרְכָּא דְיַעֲקֹב
שִׁבְעִין נַפְשָׁן וְיוֹסֵף דַּהֲוָה בְּמִצְרָיִם׃
וּמִית יוֹסֵף וְכָל־אֲחוֹהִי וְכֹל דָּרָא
הַהוּא׃ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל נְפִישׁוּ
וְאִתְיַלִּדוּ וּסְגִיאוּ וּתְקִיפוּ לַחֲדָא
לַחֲדָא וְאִתְמְלִיאַת אַרְעָא מִנְּהוֹן׃
וְקָם מַלְכָּא חַדְתָּא עַל־מִצְרַיִם
דְּלָא מְקַיֵּים גְּזֵירַת יוֹסֵף׃ וַאֲמַר
לְעַמֵּיהּ הָא עַמָּא בְּנֵי יִשְׂרָאֵל סַגַּן
וְתַקִּיפִין מִנַּנָא׃ הָבוּ נִתְחַכַּם לְהוֹן
דִּלְמָא יִסְגּוֹן וִיהֵי אֲרֵי יְעָרְעִנַּנָא
קְרָב וְיִתּוֹסְפוּן אַף־אִנּוּן עַל־
סָנְאַנָא וִיגִיחוּן בַּנָא קְרָבָא וְיִסְקוּן
מִן־אַרְעָא׃ וּמַנִּיאוּ עֲלֵיהוֹן
שִׁלְטוֹנִין מַבְאֲשִׁין בְּדִיל
לְעַנּוֹאֵיהוֹן בְּפָלְחָנְהוֹן וּבְנוֹ קִרְוֵי
בֵּית־אוֹצְרָא לְפַרְעֹה יַת־פִּיתוֹם
וְיַת־רַעַמְסֵס׃ וּכְמָא דִמְעַנַּן
לְהוֹן כֵּן סָגַן וְכֵן תָּקְפִין וְעָקַת
לְמִצְרָאֵי מִן־קֳדָם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃
וְאַפְלְחוּ מִצְרָאֵי יַת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
בְּקַשְׁיוּ׃ וְאַמְרִירוּ יַת־חַיֵּיהוֹן
בְּפוּלְחָנָא קַשְׁיָא בְּטִינָא וּבְלִבְנִין
וּבְכָל־פּוּלְחָנָא בְּחַקְלָא יַת־כָּל־
פּוּלְחָנְהוֹן דְּאַפְלְחוּ בְהוֹן בְּקַשְׁיוּ׃
וַאֲמַר מַלְכָּא דְמִצְרַיִם לְחַיָּתָא
יְהוּדָיָתָא דְּשׁוּם חֲדָא שִׁפְרָה וְשׁוּם
תִּנְיֵתָא פּוּעָה׃

EXODI CAP. I.

1 ET hæc sunt nomina filiorum Israel, qui ingressi sunt in Ægyptum: cum Jacob, singuli cum viris domus suæ, in- 2 troierunt. Ruben, Simeon; 3 Levi, & Judas. Issachar, Za- 4 bulon, & Benjamin. Dan & 5 Nephtali, Gad & Aser. Erantq; omnes animæ egredientiũ de femore Jacob, septuaginta animæ: cum Joseph, 6 qui erat in Ægypto. Mortuusq; est Joseph, & omnes fratres ejus, & omnis generatio 7 illa. Filii autem Israel creverunt & nati sunt in multitudinẽ & roborati sunt, vehementer nimis: & impleta est ter- 8 ra ex iis. Et surrexit rex novus in Ægypto; qui non cõn- 9 firmabat decreta Joseph. Et ait ad populũ suũ: Ecce, populus filiorũ Israel, mult' et for- 10 tior nobis. Venite sapienter agamus contra eos: ne fortè multiplicẽtur, et quando acciderit nobis bellum, addantur quoq; ipsi inimicis nostris; et ineât cõtra nos bellũ, et ascẽ- 11 dant de terrâ. Et constituerũt super eos principes malefacientes; ut affligerẽt eos in operib' suis: ædificaverũtq; urbes thesaurorũ Pharaoni; Phiton 12 et Rameses. Et quanto affligebant eos; tanto multiplicabãtur, et tanto roborabantur: et tribulatio erat Ægyptiis, pro- 13 pter filios Israel. Et servire fecerunt Ægyptii filios Israel, 14 durè. Et ad amaritudinem perduxerunt vitam eorum in servitute durâ, in luto, & in lateribus; & in omni servitute in agro: in omnibus operibus suis, quibus eos gra- 15 viter servire fecerunt. Dixitq; rex Ægypti obstetricibus Judæorũ: nomen unius Sephora, & nomen alterius Phua.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

ࠀ

1 ** ࠅࠀࠋࠄ·ࠔࠌࠅࠕ·ࠁࠍࠉ·ࠉࠔࠓࠀࠋ·ࠄࠁࠀࠉࠌ·ࠌࠑࠓࠉࠌࠄ·ࠀࠕ·ࠉࠏࠒࠁ·ࠀࠉࠔ·ࠅࠁࠉࠕࠅ·ࠁࠀࠅ:
2 * ࠓࠀࠅࠁࠍ·ࠔࠌࠏࠅࠍ·ࠋࠅࠉ·ࠅࠉࠄࠅࠃࠄ:
3 * ࠉࠔࠔࠊࠓ·ࠆࠁࠅࠋࠍ·ࠅࠁࠍࠉࠌࠉࠍ:
4 * ࠃࠍ·ࠅࠍࠐࠕࠋࠉ·ࠂࠃ·ࠅࠀࠔࠓ:
5 * ࠅࠉࠄࠉ·ࠊࠋ·ࠄࠍࠐࠔ·ࠉࠑࠀࠉ·ࠉࠓࠊ·ࠉࠏࠒࠁ·ࠇࠌࠔ·ࠅࠔࠁࠏࠉࠌ·ࠍࠐࠔ·ࠅࠉࠅࠎࠐ·ࠄࠉࠄ·ࠁࠌࠑࠓࠉࠌ:
6 * ࠅࠉࠌࠕ·ࠉࠅࠎࠐ·ࠅࠊࠋ·ࠀࠇࠉࠅ·ࠅࠊࠋ·ࠄࠃࠅࠓ·ࠄࠄࠅࠀ:
7 * ࠅࠁࠍࠉ·ࠉࠔࠓࠀࠋ·ࠐࠓࠅ·ࠅࠉࠔࠓࠑࠅ·ࠅࠉࠓࠁࠅ·ࠅࠉࠏࠑࠌࠅ·ࠁࠌࠀࠃ·ࠌࠀࠃ·ࠅࠕࠌࠋࠀ·ࠄࠀࠓࠑ·ࠀࠕࠌ:
8 ** ࠅࠉࠒࠌ·ࠌࠋࠊ·ࠇࠃࠔ·ࠏࠋ·ࠌࠑࠓࠉࠌ·ࠀࠔࠓ·ࠋࠀ·ࠉࠃࠏ·ࠀࠕ·ࠉࠅࠎࠐ:
9 * ࠅࠉࠀࠌࠓ·ࠀࠋ·ࠏࠌࠅ·ࠄࠍࠄ·ࠏࠌ·ࠁࠍࠉ·ࠉࠔࠓࠀࠋ·ࠓࠁ·ࠅࠏࠑࠅࠌ·ࠌࠌࠍࠅ:
10 * ࠄࠁࠄ·ࠍࠕࠇࠊࠌࠄ·ࠋࠅ·ࠐࠍ·ࠉࠓࠁࠄ·ࠅࠄࠉࠄ·ࠊࠉ·ࠕࠒࠓࠀࠍࠅ·ࠌࠋࠇࠌࠄ·ࠅࠍࠅࠎࠐ·ࠂࠌ·ࠄࠅࠀ·ࠏࠋ·ࠔࠍࠀࠉࠍࠅ·ࠅࠍࠋࠇࠌ·ࠁࠍࠅ·ࠅࠏࠋࠄ·ࠌࠍ·ࠄࠀࠓࠑ:
11 * ࠅࠉࠔࠉࠌࠅ·ࠏࠋࠉࠅ·ࠔࠓࠉ·ࠌࠎࠉࠌ·ࠋࠌࠏࠍ·ࠏࠍࠕࠅ·ࠁࠎࠁࠋࠕࠌ·ࠅࠉࠁࠍࠅ·ࠏࠓࠉ·ࠌࠎࠊࠍࠅࠕ·ࠋࠐࠓࠏࠄ·ࠀࠕ·ࠐࠕࠌ·ࠅࠀࠕ·ࠓࠏࠌࠎࠎ:
12 * ࠅࠊࠀࠔࠓ·ࠉࠏࠍࠅ·ࠀࠕࠅ·ࠊࠍ·ࠉࠓࠁࠄ·ࠅࠊࠍ·ࠉࠐࠓࠑ·ࠅࠉࠒࠑࠅ·ࠌࠐࠍࠉ·ࠁࠍࠉ·ࠉࠔࠓࠀࠋ:
13 * ࠅࠉࠏࠁࠃࠅ·ࠌࠑࠓࠉࠌ·ࠀࠕ·ࠁࠍࠉ·ࠉࠔࠓࠀࠋ·ࠁࠐࠓࠊ:
14 * ࠅࠉࠌࠓࠓࠅ·ࠀࠕ·ࠇࠉࠉࠄࠌ·ࠁࠏࠁࠃࠄ·ࠒࠔࠄ·ࠁࠇࠌࠓ·ࠅࠁࠋࠁࠍࠉࠌ·ࠅࠁࠊࠋ·ࠏࠁࠃࠄ·ࠁࠔࠃࠄ·ࠀࠕ·ࠊࠋ·ࠏࠁࠃࠕࠌ·ࠀࠔࠓ·ࠏࠁࠃࠅ·ࠁࠄࠌ·ࠁࠐࠓࠊ:
15 ** ࠅࠉࠀࠌࠓ·ࠌࠋࠊ·ࠌࠑࠓࠉࠌ·ࠋࠌࠉࠋࠃࠅࠕ·ࠄࠏࠁࠓࠉࠅࠕ·ࠀࠔࠓ·ࠔࠌ·ࠄࠀࠇࠕ·ࠔࠐࠓࠄ·ࠅࠔࠌ·ࠄࠔࠍࠉࠕ·ࠐࠅࠏࠄ:

VERSIO SAMARITANA.

ࠀ

[illegible]

TEXTUS ET VERSIONIS SAM. Translatio Latina.

CAPUT I.

HÆc autem sunt nomina 1 filiorum Israel, qui ingressi sunt Ægyptum cum Jacobo; singuli cum domo sua ingressi sunt. Ruben, & Simeon, & 2 Levi, & Juda, Et Issachar; 3 & Zabulon, & Benjamin, Dan & Nephtali, Gad & A-4 ser. Fueruntq; omnes animæ 5 egressæ de femore Jacobi, septuaginta animæ: Joseph verò erat in Ægypto. Mor-6 tuusque est Joseph, & omnes fratres ejus, & omnis generatio illa. Filii verò Israel 7 fructificaverunt, & fœtificaverunt, & multiplicati sunt, & invaluerunt valde valde; ita ut ipsis repleretur terra. Surrexit autem rex 8 novus super Ægyptum qui non cognoverat Josephũ. Et 9 dixit genti suæ, Ecce populus filiorum Israel multus est, & fortis præ nobis. Agite, sa-10 pienter geramus nos adversùs eum ne multiplicetur, fiatque ut cùm acciderit nobis bellum, ipse etiam conjungatur inimicis nostris, pugnetq; contra nos, & ascendat è terra. Et posuerunt super eos 11 principes tributorum, ut affligerent eos oneribus suis; & ædificaverunt urbes thesaurorum Pharaoni, Pithon & Ramesses. Sicut autem affige-12 bant eum, sic fructificabat, & sic crescebat: Et cruciabantur propter filios Israel. Ideò 13 servire fecerunt filios Israel duriter. Et amaram reddide-14 runt vitam eorũ in servitute dura, in luto, & in lateribus, & in omni servitute agresti; juxta omne opus eorum quòd violenter operati sunt in eos. Dixit etiam Rex Ægypti ob-15 stetricibus Hebræis, quarum unius nomen erat Sephora, alterius verò Phua;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* السفر الثاني * وهو سفر الخروج *

* الفصل الاول *

1 * هذه اسماء بني اسرائيل الداخلين الي مصر مع يعقوب * كل رجل واهله دخلوا * راوبين 2
3 وسمعون وليوي ويهودا * ويساخار وزبولون وبنيامين * ودان ونفتالي وجاد واشير * وكانت جملة 4
5 النفوس الخارجة من صلب يعقوب سبعين نفسا مع يوسف الذي كان بمصر * ثم مات يوسف 6
وجميع اخوته وسائر اهل ذلك الجيل * وبنو اسرائيل اثمروا وسعوا وكثروا وعظموا جدا * 7
8 وامتلا ذلك البلد منهم * وقام ملك جديد علي مصر لم يعرف يوسف * فقال لقومه بنو 9
اسرائيل اكثر واعظم منا * تعالوا نحتال لهم كيلا يكثروا * فيكون اذا وافتنا حرب انضافوا 10
ايضا الي اعدائنا فحاربونا واخرجونا من البلد * فصيروا عليهم ولاة ذمة لقبل ان يعذبوهم 11
بثقلهم * فبنوا قري مخازن لفرعون في الفيوم وفي عين شمس * وكلما عذبوهم كذلك يكثرون 12
13 14 ويوفرون حتي ضجروا من قبل بني اسرائيل * فاستخدم المصريون بني اسرائيل باقماع * ومرروا
حياتهم بخدمة صعبة * بالطين واللبن وسائر اعمال الصحراء * وجميع خدمهم التي استخدموهم
15 باقماع * ثم قال ملك مصر لقابلتي العبرانيات اللتين اسم احداهما سفرا والاخري فوعا *

LIBER SECUNDUS, ET EST LIBER EXITUS.

CAPUT I.

HÆc sunt nomina filiorum Israil in- 1 gredientium in Ægyptum cum Jacob: quilibet vir, & familia sua ingressi sunt. Raubin, & Simeon, & Livi, & Ihuda, 2 Et Issachar, & Zabulon, & Benjamin, 3 Et Dan, & Nephtali, & Gadh, & Asir. 4 Erátque summa animarum exeuntium ex 5 lumbo Jacob, septuaginta animarum, cum Joseph qui erat in Ægypto. Deinde 6 mortuus est Ioseph, & fratres ejus, & reliqui homines illius generationis. Et 7 filii Israil fructificaverunt, & dilatati sunt, & multiplicati sunt, & magnificati sunt valdè; & impleta est illa regio ipsis. Surrexitque rex novus super Ægyptum, 8 qui non cognoscebat Ioseph. Dixitque 9 genti suæ, Filii Israil sunt plures & majores nobis. Venite, astutè agamus in eos; 10 nè multiplicentur, fiatque ut cùm advenerit in nos bellum, adjungant etiam se inimicis nostris, & pugnent contra nos, et effugent nos de regione. Constituerunt 11 ergò super eos præsides tributi, ad hoc ut cruciarent eos bajulatione: ædificaverúntque civitates, horrea Pharaoni, in Phaium & Ain-semes. Et quantò magis 12 cruciebant eos, eò magis multiplicabantur & abundabant, ita ut fastidirent filios Israil. Redegerunt ergò Ægyptii fi- 13 lios Israil in servitutem, cum rigore. Et 14 amaram fecerunt vitam eorum servitute asperâ, in luto & lateribus, & reliquis operibus campi: & omne servitium eorum ad quod utebantur illis, cum sævitia erat. Præterea dixit rex Ægypti amba- 15 bus obstetricibus Hebræarum, quarum unius nomen Sephra, & alterius Phua;

ספר שמות : ב

ſuper videritis & ,Hebræas obſtetricaveritis Cùm :dixit Et
16 וַיֹּאמֶר בְּיַלֶּדְכֶן אֶת־הָעִבְרִיּוֹת וּרְאִיתֶן עַל־
vivet & ,eſt filia ſi & :eum interficietis & ,eſt filius ſi ,ſellas
הָאָבְנָיִם אִם־בֵּן הוּא וַהֲמִתֶּן אֹתוֹ וְאִם־בַּת הִוא וָחָיָה׃
quemadmodum fecerunt non & ,Deum obſtetrices timuerunt Et
17 וַתִּירֶאןָ הַמְיַלְּדֹת אֶת־הָאֱלֹהִים וְלֹא עָשׂוּ כַּאֲשֶׁר
.pueros vivificaverunt ſed ,Ægypti rex eas ad eſt locutus
דִּבֶּר אֲלֵיהֶן מֶלֶךְ מִצְרָיִם וַתְּחַיֶּיןָ אֶת־הַיְלָדִים׃
feciſtis Cur :eis dixit & ,obſtetrices Ægypti rex vocavit Et
18 וַיִּקְרָא מֶלֶךְ־מִצְרַיִם לַמְיַלְּדֹת וַיֹּאמֶר לָהֶן מַדּוּעַ עֲשִׂיתֶן
obſtetrices dixerunt Et ?pueros vivificaſtis & ,hanc rem
19 הַדָּבָר הַזֶּה וַתְּחַיֶּיןָ אֶת־הַיְלָדִים׃ וַתֹּאמַרְןָ הַמְיַלְּדֹת
quia ;Hebrææ ,Ægyptiæ mulieres ſicut non Quia :Parhoh ad
אֶל־פַּרְעֹה כִּי לֹא כַנָּשִׁים הַמִּצְרִיֹּת הָעִבְרִיֹּת כִּי־
.pepererunt & ,obſtetrix eas ad veniat Antequam .ipſæ obſtetrices
חָיוֹת הֵנָּה בְּטֶרֶם תָּבוֹא אֲלֵהֶן הַמְיַלֶּדֶת וְיָלָדוּ׃
.valde ſunt roborati & ,popul' crevit & ,obſtetricibus Deus benefecit Et
20 וַיֵּיטֶב אֱלֹהִים לַמְיַלְּדֹת וַיִּרֶב הָעָם וַיַּעַצְמוּ מְאֹד׃
.domos eis fecit & ,Deum obſtetrices timuerunt quia,fuit Et
21 וַיְהִי כִּי־יָרְאוּ הַמְיַלְּדֹת אֶת־הָאֱלֹהִים וַיַּעַשׂ לָהֶם בָּתִּים׃
natum filium Omnem :dicendo ſuo populo univerſo Parhoh præcepit Et
22 וַיְצַו פַּרְעֹה לְכָל־עַמּוֹ לֵאמֹר כָּל־הַבֵּן הַיִּלּוֹד
.vivificabitis filiam omnem & ,eum projicietis flumen in
הַיְאֹרָה תַּשְׁלִיכֻהוּ וְכָל־הַבַּת תְּחַיּוּן׃

CAP. II. ב

concepit Et .Levi filiam tulit & ,Levi domo de vir ivit Et
1 וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לֵוִי וַיִּקַּח אֶת־בַּת־לֵוִי׃ וַתַּהַר
2 ,iſte bonus quod ,eum vidit & ,filium peperit & ,mulier
הָאִשָּׁה וַתֵּלֶד בֵּן וַתֵּרֶא אֹתוֹ כִּי־טוֹב הוּא
,eũ abſcõdere ultra potuit non Et .menſibus tribus eum abſcondit &
וַתִּצְפְּנֵהוּ שְׁלֹשָׁה יְרָחִים׃ וְלֹא־יָכְלָה עוֹד הַצְּפִינוֹ
3 ,bitumine in eam bituminavit & ,junci arcam ſibi accepit &
וַתִּקַּח־לוֹ תֵּבַת גֹּמֶא וַתַּחְמְרָה בַחֵמָר
ripam juxta junceto in poſuit & ,puerum ea in poſuit & :pice in &
וּבַזָּפֶת וַתָּשֶׂם בָּהּ אֶת־הַיֶּלֶד וַתָּשֶׂם בַּסּוּף עַל־שְׂפַת
fieret quid ſciret ut ,longinquo à ejus ſoror ſtetit Et .fluminis
4 הַיְאֹר׃ וַתֵּתַצַּב אֲחֹתוֹ מֵרָחֹק לְדֵעָה מַה־יֵּעָשֶׂה
ejus puellæ &,flumen ad ſe lavandum ad Parhoh filia deſcendit Et. ei
5 לוֹ׃ וַתֵּרֶד בַּת־פַּרְעֹה לִרְחֹץ עַל־הַיְאֹר וְנַעֲרֹתֶיהָ
,junceti medio in arcam vidit & ,fluminis manum juxta ibant
הֹלְכֹת עַל־יַד הַיְאֹר וַתֵּרֶא אֶת־הַתֵּבָה בְּתוֹךְ הַסּוּף
ipſum vidit & ,aperuit Et .eam accepit & ,ſuam ancillam miſit &
וַתִּשְׁלַח אֶת־אֲמָתָהּ וַתִּקָּחֶהָ׃ וַתִּפְתַּח וַתִּרְאֵהוּ
6 :dixit Et .eum ſuper eſt miſerta & :flebat puer ecce Et .puerum
אֶת־הַיֶּלֶד וְהִנֵּה־נַעַר בֹּכֶה וַתַּחְמֹל עָלָיו וַתֹּאמֶר
filiam ad ejus ſoror dixit Et .iſte Hebræorum pueris De
7 מִיַּלְדֵי הָעִבְרִים זֶה׃ וַתֹּאמֶר אֲחֹתוֹ אֶל־בַּת־
ex nutricem mulierem tibi vocabo & vadam Nunquid :Parhoh
פַּרְעֹה הַאֵלֵךְ וְקָרָאתִי לָךְ אִשָּׁה מֵינֶקֶת מִן
?puerum tibi lactabit & ,Hebræis
הָעִבְרִיֹּת וְתֵינִק לָךְ אֶת־הַיָּלֶד׃

Verſio VULG. LAT.

16 Præcipiens eis, Quando obſtetricabitis Hebræas, & partûs tempus advenerit: ſi maſculus fuerit, interficite eum; 17 ſi fœmina, reſervate. Timuerunt autem obſtetrices Deum, & non fecerunt juxta præceptum regis Ægypti, ſed con-18 ſervabant mares. Quibus ad ſe accerſitis, rex ait; Quidnam eſt hoc quod facere voluiſtis, 19 ut pueros ſervaretis? Quæ reſponderunt, Non ſunt Hebrææ, ſicut Ægyptiæ mulieres: ipſæ enim obſtetricandi habent ſcientiam; & priuſquàm veniam' 20 ad eas, pariunt. Benè ergò fecit Deus obſtetricibus: & crevit populus, confortatúſq; eſt ni-21 mis. Et quia timuerunt obſtetrices Deum, ædificavit eis do-22 mos. Præcepit ergò Pharao omni populo ſuo, dicens; Quidquid maſculini ſexûs natum fuerit, in flumen projicite: quidquid fœminini, reſervate.

CAP. II.

1 Egreſſus eſt poſt hæc vir de domo Levi, & accepit uxo-2 rem ſtirpis ſuæ. Quæ concepit, & peperit filium: & videns eum elegantem, abſcondit tri-3 bus menſibus. Cúmque jam celare non poſſet, ſumpſit fiſcellam ſcirpeam, & linivit eam bitumine ac pice: poſuítque intus infantulum, & expoſuit eum in carecto ripæ 4 fluminis, Stante procul ſorore ejus, & conſiderante eventum 5 rei. Ecce autem deſcendebat filia Pharaonis, ut lavaretur in flumine: & puellæ ejus gradiebantur per crepidinem alvei. Quæ cùm vidiſſet fiſcellam in papyrione, miſit unam è famulabus ſuis: & al-6 latam Aperiens, cernénſque in ea parvulum vagientem, miſerta ejus, ait; De infanti-7 bus Hebræorum eſt hic. Cui ſoror pueri; Vis, inquit, ut vadam, & vocem tibi mulierem Hebræam, quæ nutrire poſſit infantulum?

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranſlatione LATINA.

16 Καὶ εἶπεν, Ὅταν μαιοῦσθε τὰς Ἑβραίας, καὶ ὦσι πρὸς τῷ τίκτειν, ἐὰν μὲν ἄρσεν ᾖ, ἀποκτείνατε αὐτό· ἐὰν δὲ θῆλυ, περιποιεῖσθε 17 αὐτό. Ἐφοβήθησαν δὲ αἱ μαῖαι τὸν Θεόν, καὶ οὐκ ἐποίησαν καθότι συνέταξεν αὐταῖς ὁ βασιλεὺς Αἰγύπτου· καὶ ἐζωογόνουν τὰ ἄρ-18 σενα. Ἐκάλεσε δὲ ὁ βασιλεὺς Αἰγύπτου τὰς μαίας· καὶ εἶπεν αὐταῖς, Τί ὅτι ἐποιήσατε τὸ πρᾶγμα τοῦτο, καὶ ἐζωογονεῖτε τὰ ἄρ-19 σενα; Εἶπαν δὲ αἱ μαῖαι τῷ Φαραώ, Οὐχ ὡς γυναῖκες Αἰγύπτου, αἱ Ἑβραῖαι· τίκτουσι γὰρ πρὶν ἢ εἰσελθεῖν πρὸς αὐτὰς τὰς 20 μαίας· καὶ ἔτικτον. Εὖ δὲ ἐποίει ὁ Θεὸς ταῖς μαίαις· καὶ ἐπλήθυνεν ὁ λαός, καὶ ἴσχυε σφό-21 δρα. (λ) Ἐπεὶ δὲ ἐφοβοῦντο αἱ μαῖαι τὸν 22 Θεόν, ἐποίησαν ἑαυταῖς οἰκίας. Συνέταξε δὲ Φαραὼ παντὶ τῷ λαῷ αὐτοῦ, λέγων, Πᾶν ἄρσεν ὃ ἐὰν τεχθῇ τοῖς Ἑβραίοις, εἰς τὸν ποταμὸν ῥίψατε· καὶ πᾶν θῆλυ, ζωογονεῖτε αὐτό.

MS.A. (λ) Ἐπειδὴ ἐφοβοῦντο

16 Et ait, Cùm obſtetricabitis Hebræas, & prope partum erunt, ſiquidem maſculus fuerit, occidite eum: ſin autem fœmina, reſervate eam. 17 Timuerunt autem obſtetrices Deum; & non fecerunt, ſicut præceperat illis rex Ægypti: & vivificabant 18 maſculos. Vocavit autem rex Ægypti obſtetrices, & dixit eis; Quid quòd feciſtis rem hanc, & 19 vivificâſtis maſculos? Dixerunt autem obſtetrices Pharaoni, Non, ſicut mulieres Ægypti, ſunt Hebrææ: (f) pariunt enim priuſquàm ingrediantur ad eas ob-20 ſtetrices: & pepererunt. Benè faciebat autem Deus obſtetricibus. Et creſcebat populus, & 21 invaleſcebat valdé. Quoniam autem timebant obſtetrices Deũ, 22 (g) fecerunt ſibi domos. Præcepit autem Pharao omni populo ſuo, dicens; Omne maſculinũ quodcumque natum fuerit Hebræis, in flumen projicite; & omne fœmininum vivificate illud.

ΚΕΦ. β'.

1 Ἦν δέ τις ἐκ τῆς φυλῆς Λευί, ὃς ἔλαβεν 2 τῶν θυγατέρων (α) Λευί. Καὶ ἐν γαστρὶ ἔλαβε, καὶ ἔτεκεν ἄρσεν. Ἰδόντες δὲ αὐτὸ ἀστεῖον, ἐσκέπασαν αὐτὸ μῆνας τρεῖς. 3 (β) Ἐπεὶ δὲ οὐκ ἐδύναντο (γ) αὐτὸ ἔτι κρύπτειν, ἔλαβεν αὐτῷ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θῖβιν· καὶ κατέχρισεν αὐτὴν ἀσφαλτοπίσσῃ, καὶ ἐνέβαλε τὸ παιδίον εἰς αὐτήν, καὶ ἔθηκεν 4 αὐτὴν εἰς τὸ ἕλος παρὰ τὸν ποταμόν. Καὶ κατεσκόπευεν ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ μακρόθεν, (δ) μαθεῖν τί τὸ ἀποβησόμενον αὐτῷ. 5 Κατέβη δὲ ἡ θυγάτηρ Φαραὼ λούσασθαι ἐπὶ τὸν ποταμόν· καὶ αἱ ἅβραι αὐτῆς παρεπορεύοντο (ε) παρὰ τὸν ποταμόν. Καὶ ἰδοῦσα τὴν θῖβιν ἐν τῷ ἕλει, ἀποστείλασα τὴν 6 ἅβραν, ἀνείλατο αὐτήν. Ἀνοίξασα δέ, ὁρᾷ παιδίον κλαῖον ἐν τῇ θίβει· καὶ ἐφείσατο αὐτοῦ ἡ θυγάτηρ Φαραώ, καὶ ἔφη, Ἀπὸ 7 τῶν παιδίων τῶν Ἑβραίων τοῦτο. Καὶ εἶπεν ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ τῇ θυγατρὶ Φαραώ, Θέλεις καλέσω σοι γυναῖκα τροφεύουσαν ἐκ τῶν Ἑβραίων, καὶ (ζ) θηλάσει σοι τὸ παιδίον;

CAP. II.

1 Erat autem quidam de tribu Levi, qui ſumpſit de filiab' Le-2 vi. (a) Et in utero accepit, & peperit maſculum. Videntes autem eum (b) elegantem, occultaverunt eum tribus menſib'. 3 Quoniam autem non poterant ulteriùs ipſum abſcondere, ſumpſit ei mater ejus (c) thibin; & linivit eam bitumine cum pice: & injecit infantem in eam, & poſuit 4 eam in palude ſecus flumen. Et obſervabat ſoror ejus de longè, 5 ut videret quid accideret ei. Deſcendit autem filia Pharaonis ad lavandum ſe ad flumen: & ancillæ ejus gradiebantur ſecus flumen. Et videns thibin in palude, mittens ancillam, accepit eam. 6 Aperiens autem, vidit infantem flentem in thibi: & miſerta eſt ejus filia Pharaonis; & dixit, De infantibus Hebræorum hic eſt. 7 Et dixit ſoror ejus filiæ Pharaonis, Vis ut vocem tibi mulierem, quæ nutriat, ex Hebræis, & lactabit tibi infantem?

MS.A. (α) Λευί. Καὶ ἔσχεν αὐτήν, καὶ ἐν γαστρὶ (β) Ἐπειδὴ δὲ (γ) ἔτι κρύπτειν αὐτό, ἔλαβεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ θῖβιν· (δ) μαθεῖν τὸ (ε) ἐπὶ (ζ) θηλάσῃ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]

16 Dixit, *inquam*, ad eas, Quando parere facietis Hebræas, conſiderate cùm illæ procumbent: ſi maſcul' eſt, interficite eum: ſin autem 17 fœmina ſit, ſervate ei vitam. At verò timuerunt obſtetrices Deum, et non fecerunt quemadmodum dixerat eis rex Ægypti, ſervabantque pueros vivos. 18 Vocavit ergò rex Ægypti obſtetrices, & ait illis; Quamobrem feciſtis ſermonem iſtum, & ſervâſtis pueros vi-19 vos? Reſponderũt obſtetrices Pharaoni, Non ſunt ſimiles mulieribus Ægyptiis Hebrææ: nam ipſæ ſunt obſtetrices; & antequam in-20 grediatur ad eas obſtetrix, pariunt. Et benefecit Deus obſtetricib', eò quòd feciſſent rem iſtam: quare multiplicat' eſt populus, & ad-21 modum roboratus. Factúmq; eſt ut cùm timuiſſent obſtetrices Deum, fecerit eis domos. 22 Præcepit autem Pharaon toti populo, dicens; Omnem filium qui naſcetur, in flumen dejicietis; omnem verò filiam ſervabitis vivam.

CAP. II.

1 Abiit autem vir quidam de familia Levi, 2 duxítq; filiam Levi. Et concipiens mulier illa, peperit filium: & videns eum eſſe pulchrum, abſcondit eum tribus menſibus. 3 Sed cùm non poſſet ampliùs eum abſcondere, accepit ſibi arcam de ligno viminis, & linivit eam bitumine ac pice, poſuítq, in ea puerum, & expoſuit illam in carecto ad ripam 4 fluminis. Stetítque ſoror ejus à longè, ut ſci-5 ret quid fieret illi. Deſcendit autem filia Pharaonis ut ſe lavaret in flumine, dum ancillæ ejus deambularent ſecus flumen: vidénſq; arcam in carecto, miſit ancillas ſuas, 6 & ſuſtulit eam. Et aperiens, vidit infantem, & ecce infans plorabat: & miſerta illius, 7 dixit; De filiis Hebræorum eſt hic. Dixit ſoror ejus, ad filiam Pharaonis, Vadámne vocatum tibi mulierem nutricem ex Hebræis, ut lactet tibi puellum iſtum?

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

16 ואמר כד תהוין מולדן ית יהודיתא
ותחזין על מתברא אם בר הוא
תקטלן יתיה ואם ברתא היא
17 ותקימונה : ודחילא חיתא מן קדם
יי ולא עבדא כמא די מליל עמהן
מלכא דמצרים וקימא ית בניא :
18 וקרא מלכא דמצרים לחיתא ואמר
להן מה דין עבדתן ית פתגמא
19 הדין וקימתן ית בניא : ואמרא
חיתא לפרעה ארי לא כנשיא
מצריתא יהודיתא ארי חכימן אנין
עד לא עלת לותהן חיתא וילידן :
20 ואוטיב יי לחיתא וסגי עמא ותקיפו
21 לחדא : והוה כד דחילא חיתא מן
22 קדם יי ועבד להון בתי : ופקיד פרעה
לכל עמיה למימר כל ברא
דאתיליד ליהודאי בנהרא תרמוניה
וכל ברתא תקימון : ב
1 ואזל גברא מדבית לוי ונסיב ית
2 ברת לוי : ועדיאת אתתא וילידת
בר וחזת יתיה ארי טב הוא
3 ואטמרתיה תלתא ירחין : ולא
יכלת עוד לאטמרותיה ונסיבת
ליה תיבותא דגומא וחפתה
בחמרא ובזפתא ושויאת בה ית
רביא ושויתה ביערא על כיף נהרא :
4 ואתעתדת אחתיה מרחיק למידע
5 מה יתעבד ליה : ונחתת בת פרעה
למסחי על נהרא ועולימתהא
מהלכן על כיף נהרא וחזת ית
תיבותא בגו יערא ואושיטת ית
6 אמתה ונסבתה : ופתחת וחזת ית
רביא והא עולימא בכי וחסת
עלוהי ואמרת מבני יהודאי הוא
7 דין : ואמרת אחתיה לבת פרעה
האיזיל ואקרי ליך אתתא מינקתא
מן יהודיתא ותוניק ליך ית רביא :

Targum ONKELOS.

16 Et ait; Quando obſtetricabitis Judæas; videbitis in partu: ſi filius fuerit interficietis eum; & ſi filia fuerit, reſervabitis e-17 am. Timuerúntq; obſtetrices à facie Dei; & non fecerunt, ſicut locutus fuerat *cum* eis rex Ægypti: ſed conſervabant fi-18 lios. Vocavitq; rex Ægypti obſtetrices; & ait, Cur feciſtis hanc rem: & reſervaſtis fili-19 os? Et dixerunt obſtetrices ad Pharaonem; Quia non ſunt ſicut mulieres Ægyptiæ, mulieres Judææ: quia ipſæ ſapientes ſunt; & antequam veniat ad e-20 as obſtetrix, pariunt. Et benefecit Deus obſtetricibus: & crevit populus, confortatique 21 ſunt nimis. Et factum eſt, cùm obſtetrices timuiſſent à facie 22 Dei: fecit eis domos. Et præcepit Pharao omni populo ſuo, dicens: Omnis filius qui natus fuerit Judæis, in flumen projicite eum; & omnem filiam reſervabitis.

CAP. II.

1 Et abiit vir de domo Levi; 2 & accepit filiam Levi. Et concepit mulier, & peperit filium: & vidit eum, quod eſſet bonus; & abſcondidit eum trib' men-3 ſibus. Et non potuit ultrà abſcondere eum: & accepit ei arcam ſcirpeam, & linivit eam bitumine ac pice: poſuítq; in eâ infantem; & poſuit eam in carecto, quod erat in ripâ 4 fluminis. Et ſtetit ſoror ejus procul: ut ſciret quid fieret 5 de eo. Et deſcendit filia Pharaonis, ut lavaretur in flumine; & puellæ ejus gradiebantur juxta ripam fluminis: & vidit arcam in medio carecti; & extendit brachium ſuum, & 6 tulit eam. Et aperuit eam, & vidit puerum; & ecce puer plorabat: & *miſerta* eſt ejus.; & ait, De filiis Judæo-7 rum eſt iſte. Dixítque ſoror ejus ad filiam Pharaonis: Nunquid ibo, & vocabo tibi mulierem nutricem de Judæis: & lactabit tibi puerum?

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]

VERSIO SAMARITANA

16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

16 Cùm, inquit, obſtetricabitis Hebræas, & videritis ſuper ſellas; ſi filius eſt, tum occidetis eum; ſi verò filia, vivat. 17 Timuerunt autem obſtetrices Deum, & non fecerunt ſicut locutus fuerat eis rex Ægypti, ſed vivificârunt maſculos. 18 Vocavit autem Pharao obſtetrices, & dixit eis; Quare feciſtis rem hanc, ut vivificaretis maſculos? 19 Et reſponderunt obſtetrices Pharaoni, Non ſicut mulieres Ægyptiacæ ſunt Hebrææ, nam vividæ ſunt iſtæ; antequam veniat ad eas obſtetrix, jam pepererunt. 20 Et benefecit Deus obſtetricibus: Crevitque populus, & corroboratus eſt valdè. 21 Factúmque eſt quoniam timuerunt obſtetrices Deum, ut fecerit eis domos. 22 Præcepit etiam Pharao omni populo ſuo, dicens; Omnem filium natum Hebræis in fluvium projicietis, ſed omnem filiam vivificabitis.

CAP. II.

1 Ivit autem homo de tribu Levi, & accepit filiam Levi. 2 Et concepit mulier, ac peperit filium: Videns autem quòd pulcher eſſet, occultavit eum tribus menſibus. 3 Cùmq; non poſſet ampliùs illum occultare, ſumpſit ei mater ejus arcã ſcirpeam, & linivit eam bitumine, & pice, poſuitque in ea puerum, & depoſuit in (a) palude ad ripam fluvii. 4 Stabat autem ſoror ejus à longè, ut ſciret quid fieret ei. 5 Et deſcendit filia Pharaonis, ut lavaret ſe ad flumen; ancillæ autem ejus ambulabant ſecus fluvium: Videns autem arcã in (b) media palude, miſit ancillam ſuam, et accepit eam. 6 Cúmque eam aperuiſſet, inſpexit puerum, & ecce puer plorabat; miſertáque ejus filia Pharaonis, ait, Ex pueris Hebræorum hic eſt. 7 Soror verò ejus dixit filiæ Pharaonis, Nunquid ibo, & vocabo tibi mulierem nutricem ex Hebræis, quæ lactet tibi puerum;

VER. SAM. (a) loco algoſo (b) medio loci algoſi,

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * اذا قابلتما العبرانيات فانظرا عند المبر * ان كان ابن فاقتلاه * وان كانت بنت فاستبقياها *
17 * فخافت القابلتان الله * ولم تصنعا كما قال لهما ملك مصر * فاستبقتا البنين * فدعا بهما 18
ملك مصر * وقال لهما ما بالكما صنعتما هذا الامر من استبقائكما البنين * قالتا له ان العبرانيات 19
لسن كالنساء المصريات * لانهن كلهن بصيرات * وقبل ان تدخل اليهن القابلة يلدن * فاحسن 20
الله الى القابلتين * فكثر القوم وعظموا جدا * ولما خاف القابلتان الله * صنع لهما بيوتا وحجبهما * 21
22 * ثم امر فرعون جميع قومه قائلا * كل ابن يولد لهم اطرحوه في النيل * وكل ابنة استبقوها *

* الفصل الثاني *

1 * ثم مضى رجل من آل ليوي فتزوج بابنة ليوي * فحملت المراة وولدت ابنا * ولما راته 2
حسنا احفته ثلثة اشهر * ولم تطق ان تخفيه بعد * فاخذت له تابوت بردي وقيرته بالقفر والزفت 3
وصيرته فيه * وصيرته في الديس على شاطي النيل * ووقفت اخته من بعيد لتنظر ما يصنع 4
به * فنزلت ابنة فرعون لتغتسل في النيل * وكان جواريها سائرات على شاطي النيل * فرات 5
التابوت في وسط الديس * فمدت يدها فاخذته * وفتحته وراته فاذا صبي يبكي * فاستعطفت 6
عليه وقالت هذا من بني اسرائيل * قالت لها اخته امضي وادعوا لك امراة مرضع من 7
العبرانيات ترضعه لك *

16 Cùm obſtetricaveris Hebræas, videte ad exhedram: ſi fuerit filius, interficite eum; & ſi fuerit filia, ſervate eam. 17 Timuerunt autem duæ obſtetrices Deum, & non fecerunt ſicuti dixit eis rex Ægypti, ſervarúntque filios. 18 Vocavítque eas rex Ægypti, & dixit illis; Quare feciſtis hanc rem, ut ſervaretis pueros? 19 Dixerunt ei ambæ, Hebrææ non ſunt veluti mulieres Ægyptiæ; quia omnes ſunt perſpicaces, & antequam ingrediatur ad eas obſtetrix, pariunt. 20 Beneſecitque Deus duabus obſtetricibus: & multiplicati ſunt populus, ac magnificati valdè. 21 Cúmque timuiſſent obſtetrices Deum, fecit eis domos, & texit eas. 22 Deinde præcepit Pharaon univerſæ genti ſuæ, dicens; Omnem filium qui naſcetur eis, projicite in Nilum; et omnem filiam ſervate.

CAP. II.

1 Prætorea abiit vir de familia Livi, & 2 in matrimonium duxit filiam Livi. Concepitque mulier, ac peperit filium; cumq; vidiſſet eum pulchrũ; abſcondit illũ tres 3 menſes. Et non potuit celare eum ulteriùs; accepitque ei arcam arundineam, & linivit eam bitumine ac pice, & poſuit eum in illa, et collocavit eam in ſylva ad ripam 4 Nili. Et ſtetit ſoror ejus à longè, ut vi-5 deret quid fieret de illo. Deſcendit autem filia Pharaonis, ut lavaret ſe in Nilo; & erant ancillæ ejus deambulantes ſuper ripam Nili: viditque arcam in medio ſylvæ, extenditque manum ſuam, & ac-6 cepit eam. Et aperuit illam; & ecce puer plorans: et miſerta eſt ejus, & dixit; 7 Hic eſt ex filiis Iſrail. Dixit ei ſoror ejus, Vadam, et accerſam tibi mulierem nutricem ex Hebræis, ut lactet eum tibi.

Versio VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

vocavit & ,puella ivit & :Vade :Parhoh filia ei dixit Et
8 וַתֹּאמֶר־לָהּ בַּת־פַּרְעֹה לֵכִי וַתֵּלֶךְ הָעַלְמָה וַתִּקְרָא אֶת־
puerum Deduc :Parhoh filia ei dixit Et .pueri matrem
אֵם הַיָּלֶד׃ 9 וַתֹּאמֶר לָהּ בַּת־פַּרְעֹה הֵילִיכִי אֶת־הַיֶּלֶד
accepit Et .tuam mercedem dabo ego & ,mihi eum lacta & ,istum
הַזֶּה וְהֵינִקִהוּ לִי וַאֲנִי אֶתֵּן אֶת־שְׂכָרֵךְ וַתִּקַּח
eum adduxit &,puer est factus magnus Et .cum lactavit &,puerum mulier
הָאִשָּׁה הַיֶּלֶד וַתְּנִיקֵהוּ׃ 10 וַיִּגְדַּל הַיֶּלֶד וַתְּבִאֵהוּ
,Mosch ,ejus nomen vocavit & :filium in ei fuit & ,Parhoh filiam ad
לְבַת־פַּרְעֹה וַיְהִי־לָהּ לְבֵן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ מֹשֶׁה
,ipsis diebus in fuit Et .eum traxi aquis ex Quia ;dixit &
וַתֹּאמֶר כִּי מִן־הַמַּיִם מְשִׁיתִהוּ׃ 11 וַיְהִי בַּיָּמִים הָהֵם
,eorum oneribus in vidit &,suos fratres ad est egressus &,Mosch est factus magnus
וַיִּגְדַּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא אֶל־אֶחָיו וַיַּרְא בְּסִבְלֹתָם
.suis fratribus è Hebræum virum percutientem Ægyptium virum vidit &
וַיַּרְא אִישׁ מִצְרִי מַכֶּה אִישׁ־עִבְרִי מֵאֶחָיו׃
,Ægyptium percussit & ,vir non quòd vidit & ,illuc & huc respexit Et
12 וַיִּפֶן כֹּה וָכֹה וַיַּרְא כִּי אֵין אִישׁ וַיַּךְ אֶת־הַמִּצְרִי
duo ecce & ,secunda die in est egressus Et .arena in eum abscondit &
וַיִּטְמְנֵהוּ בַּחוֹל׃ 13 וַיֵּצֵא בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי וְהִנֵּה שְׁנֵי־
percuties quid Ut :impium ad dixit & ,contendentes Hebræi viri
אֲנָשִׁים עִבְרִים נִצִּים וַיֹּאמֶר לָרָשָׁע לָמָּה תַכֶּה
judicem & principem virum in te posuit Quis :dixit Et ?tuū proximū
רֵעֶךָ׃ 14 וַיֹּאמֶר מִי שָׂמְךָ לְאִישׁ שַׂר וְשֹׁפֵט
occidisti quemadmodum ,dicens tu me occidendum ad Nunquid ?nos super
עָלֵינוּ הַלְהָרְגֵנִי אַתָּה אֹמֵר כַּאֲשֶׁר הָרַגְתָּ
.res est scita Verè :dixit & ,Mosch timuit Et ?Ægyptium
אֶת־הַמִּצְרִי וַיִּירָא מֹשֶׁה וַיֹּאמַר אָכֵן נוֹדַע הַדָּבָר׃
.Mosch occidere quæsivit & ,hanc rem Parhoh audivit Et
15 וַיִּשְׁמַע פַּרְעֹה אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וַיְבַקֵּשׁ לַהֲרֹג אֶת־מֹשֶׁה
sedit & ,Midian terra in habitavit &,Parhoh facie à Mosch Fugit Et
וַיִּבְרַח מֹשֶׁה מִפְּנֵי פַרְעֹה וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ־מִדְיָן וַיֵּשֶׁב
,venerunt Et .filiæ septem Midian sacerdoti Et .puteum juxta
עַל־הַבְּאֵר׃ 16 וּלְכֹהֵן מִדְיָן שֶׁבַע בָּנוֹת וַתָּבֹאנָה
pecudibus dandū potū ad ,canales impleverunt & ,hauserunt &
וַתִּדְלֶנָה וַתְּמַלֶּאנָה אֶת־הָרְהָטִים לְהַשְׁקוֹת צֹאן
,Mosch surrexit Et .eas expulerunt &,pastores venerunt Et .sui patris
אֲבִיהֶן׃ 17 וַיָּבֹאוּ הָרֹעִים וַיְגָרְשׁוּם וַיָּקָם מֹשֶׁה
ad venerunt Et .earum pecudibus dedit potum &, eas servavit &
וַיּוֹשִׁעָן וַיַּשְׁקְ אֶת־צֹאנָם׃ 18 וַתָּבֹאנָה אֶל־
?hodie venire festinastis Cur :dixit & :suum patrem Rehuel
רְעוּאֵל אֲבִיהֶן וַיֹּאמֶר מַדּוּעַ מִהַרְתֶּן בֹּא הַיּוֹם׃
etiam & ,pastorum manu de nos eruit Ægyptius Vir :dixerunt Et
19 וַתֹּאמַרְןָ אִישׁ מִצְרִי הִצִּילָנוּ מִיַּד הָרֹעִים וְגַם־
ad dixit Et .pecudibus dedit potum &,nobis hausit hauriendo
דָּלֹה דָלָה לָנוּ וַיַּשְׁקְ אֶת־הַצֹּאן׃ 20 וַיֹּאמֶר אֶל־
Vocate ?virum dimisistis hoc quid Ut ?ipse ubi Et :suas filias
בְּנֹתָיו וְאַיּוֹ לָמָּה זֶּה עֲזַבְתֶּן אֶת־הָאִישׁ קִרְאֶן
.viro cum habitare Mosch voluit Et .panem comedat &,eum
לוֹ וְיֹאכַל לָחֶם׃ 21 וַיּוֹאֶל מֹשֶׁה לָשֶׁבֶת אֶת־הָאִישׁ
.Mosch ipsi suam filiam Sipporah dedit Et
וַיִּתֵּן אֶת־צִפֹּרָה בִתּוֹ לְמֹשֶׁה׃

8 Respondit, Vade. Perrexit puella, & vocavit matrē suā. 9 Ad quam locuta filia Pharaonis; Accipe, ait, puerū istū, & nutri mihi: ego dabo tibi mercedē tuā. Suscepit mulier, & nutrivit puerū: adultúmq; tradidit 10 filiæ Pharaonis. Quem illa adoptavit in locū filii, vocavítq; nomē ej⁹, Moyses; dicens, 11 Quia de aqua tuli eū. In dieb⁹ illis postquā creverat Moyses, egressus est ad fratres suos: viditq; afflictionē eorū, & virū Ægyptium percutientē quendam de Hebræis fratribus suis. 12 Cúmque circumspexisset huc atq; illuc, & nullum adesse vidisset, percussum Ægyptiū ab-13 scondit sabulo. Et egressus die altero, conspexit duos Hebræos rixantes; dixítq; ei qui faciebat injuriam, Quarè percutis 14 proximū tuū? Qui respondit, Quis te constituit principem & judicem super nos? num occidere me tu vis, sicut herì occidisti Ægyptiū? Timuit Moyses, & ait; Quomodò palàm 15 factum est verbum istud? Audivítq; Pharao sermonem hunc, & quærebat occidere Moysē: qui fugiens de conspectu ej⁹, moratus est in terra Madian, 16 & sedit juxta puteum. Erant autem sacerdoti Madian septē filiæ, quæ venerunt ad hauriendam aquam: & impletis canalibus, adaquare cupiebant gre-17 ges patris sui. Supervenēre pastores, & ejecerunt eas: surrexítque Moyses, & defensis puellis, adaquavit oves earum. 18 Quæ cùm revertissent ad Raguel patrem suum, dixit ad eas; Cur velociùs venistis solito? 19 Responderunt, Vir Ægyptius liberavit nos de manu pastorum: insuper & hausit aquam nobiscum, potúmque dedit o-20 vibus. At ille, Ubi est? inquit. Quarè dimisistis hominem? vocate eum, ut come-21 dat panem. Juravit ergò Moyses, quòd habitaret cum eo. Accepítque Sephoram filiam ejus uxorem.

8 (η) Ἡ δὲ εἶπεν ἡ θυγάτηρ Φαραὼ, Πορεύου. ἐλθοῦσα (θ) δὲ ἡ νεᾶνις, ἐκάλεσε τὴν μητέρα τοῦ 9 παιδίου. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὴν ἡ θυγάτηρ Φαραὼ, Διατήρησόν μοι τὸ παιδίον τοῦτο, καὶ θήλασόν μοι αὐτό· ἐγὼ δὲ δώσω σοι τὸν μισθόν. ἔλαβε δὲ ἡ γυνὴ τὸ παιδίον, καὶ ἐθή-10 λαζεν αὐτό. Ἀδρυνθέντος δὲ τοῦ παιδίου, εἰσήγαγεν αὐτὸ πρὸς τὴν θυγατέρα Φαραώ· καὶ ἐγενήθη αὐτῇ εἰς υἱόν. ἐπωνόμασε δὲ τὸ ὄνομα αὐτοῦ (ι) Μωυσῆν, λέγουσα, Ἐκ τοῦ ὕδατος 11 (κ) αὐτὸν ἀνελόμην. Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς πολλαῖς ἐκείναις μέγας γενόμενος Μωυσῆς, ἐξῆλθε πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ· κατανοήσας δὲ τὸν πόνον αὐτῶν, ὁρᾷ ἄνθρωπον Αἰγύπτιον τύπτοντά τινα Ἑβραῖον (λ) τῶν ἑαυτοῦ ἀδελφῶν τῶν υἱῶν Ἰσ-12 ραήλ. Περιβλεψάμενος δὲ ὧδε καὶ ὧδε, οὐχ ὁρᾷ οὐδένα· καὶ πατάξας τὸν Αἰγύπτιον, 13 ἔκρυψεν αὐτὸν ἐν τῇ ἄμμῳ. Ἐξελθὼν δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ, ὁρᾷ δύο ἄνδρας Ἑβραίους διαπληκτιζομένους· καὶ λέγει τῷ ἀδικοῦντι, Διὰ (μ) τί σὺ τύπτεις τὸν πλησίον; 14 Ὁ δὲ εἶπε, Τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ' ἡμῶν; μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις, ὃν τρόπον ἀνεῖλες (ν) χθὲς τὸν Αἰγύπτιον; Ἐφοβήθη δὲ Μωυσῆς, καὶ εἶπεν, Εἰ οὕτως ἐμφανὲς 15 γέγονε τὸ ῥῆμα τοῦτο. Ἤκουσε δὲ Φαραὼ τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἐζήτει ἀνελεῖν Μωυσῆν. ἀνεχώρησε δὲ Μωυσῆς ἀπὸ προσώπου Φαραὼ, καὶ (ξ) ᾤκησεν ἐν γῇ Μαδιάμ. ἐλθὼν δὲ εἰς γῆν 16 Μαδιὰμ, ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ φρέατος. Τῷ δὲ ἱερεῖ Μαδιὰμ ἦσαν ἑπτὰ θυγατέρες, ποιμαίνουσαι τὰ (ο) πρόβατα τοῦ πατρὸς αὐτῶν Ἰοθόρ. παραγενόμεναι δὲ ἤντλουν ἕως ἔπλησαν τὰς δεξαμενὰς, ποτίσαι τὰ πρόβατα τοῦ πατρὸς 17 αὐτῶν Ἰοθόρ. Παραγενόμενοι δὲ οἱ ποιμένες, ἐξέβαλον αὐτάς· ἀναστὰς δὲ Μωυσῆς ἐρρύσατο (π) αὐτὰς, καὶ ἤντλησεν αὐταῖς, καὶ ἐπότισε 18 τὰ πρόβατα αὐτῶν. Παρεγένοντο δὲ (ρ) πρὸς Ῥαγουὴλ τὸν πατέρα αὐτῶν. ὁ δὲ εἶπεν αὐταῖς, (σ) Διατί ἐταχύνατε τοῦ παραγενέσθαι σήμερον; 19 Αἱ δὲ (τ) εἶπαν, Ἄνθρωπος Αἰγύπτιος ἐρρύσατο ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ποιμένων, καὶ ἤντλησεν ἡ-20 μῖν, καὶ ἐπότισε τὰ (υ) πρόβατα ἡμῶν. Ὁ δὲ εἶπε ταῖς θυγατράσιν (φ) αὐτοῦ, Καὶ ποῦ ἐστι; καὶ (χ) ἵνα τί καταλελοίπατε τὸν ἄνθρωπον; καλέσατε 21 οὖν αὐτὸν, ὅπως φάγῃ ἄρτον. Κατῳκίσθη δὲ Μωυσῆς παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ· καὶ ἐξέδοτο Σεπφώραν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ (ω) Μωυσῇ γυναῖκα.

8 (d) Illa autē dixit filia Pharaonis, Vade. Profecta autem puella, vocavit matrem infantis. 9 Dixit autē ad eā filia Pharaonis, Conserva mihi hunc infantē, et lacta mihi illum. Ego autem dabo tibi mercedem. Sumpsit autem mulier infantem, et lactavit eū. 10 Adulto autem puero, introduxit illum ad filiā Pharaonis: Et factus est ei in filiū. Cognominavit autem nomen ejus Moysen, dicens, De aqua eū assumpsi. 11 Factū est autē in diebus illis multis, cū grandis esset factus Moyses, exiit ad fratres suos filios Israel. Considerans autē laborē eorū, videt hominem Ægyptium verberantem quendā Hebræū de fratribus suis filiis Israel. 12 Circumspiciens autē huc et illuc, neminē videt: et percutiens Ægyptiū, abscondit eū in arena. 13 Exiens autē die secundo, videt duos viros Hebræos rixantes: et dixit ei, qui faciebat injuriā, Quarè tu verberas proximū? 14 At ille dixit, Quis te cōstituit principem et judicē super nos? Numquid tu vis me occidere, queadmodū occidisti herì Ægyptium? Timuit autē Moyses, et dixit, Si sic manifestū factū est verbū hoc. 15 Audivit autē Pharao verbū istud, et quærebat occidere Moysē. Recessit autē Moyses à facie Pharaonis, et habitavit in terra Madiam. Veniens autē in terrā Madiā, sedit super puteū. 16 Sacerdoti autē Madiā erant septem filiæ, pascentes oves patris sui Jothor. Advenientes autem hauriebant, donec impleverāt canales ad potandas oves patris sui Jothor. 17 Advenientes autem pastores (e) expellebāt eas: Exurgens autē Moyses liberavit eas, et (f) hausit eis, et potavit oves earū. 18 Advenerunt autē ad (g) Raguel patrē suū. At ille dixit eis, Cur festinatis advenire hodiè? 19 Illæ verò dixerunt, Homo Ægyptius liberavit nos à pastoribus: et hausit nobis, et potavit oves nostras. 20 At ille dixit filiabus suis, Et ubi est? et ut quid reliquistis hominem? Vocate igitur illum, ut comedat panem. 21 Habitavit autē Moyses apud hominē: et tradidit Sepphorā filiā suā Moysi uxorē.

MS.A. (η) Ἡ δὲ εἶπεν αὐτῇ ἡ θυγάτηρ (θ) δὲ ἡ νεᾶνις, (ι) Μωυσῆ, (κ) ἀνειλόμην αὐτόν. (λ) τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ (μ) τί τύπτεις (ν) τὸν Αἰγύπτιον χθές; (ξ) κατῴκησεν (ο) πρόβατα Ἰοθὸρ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. (π) αὐτὰς, καὶ ἐπότισεν τὰ (ρ) πρὸς Ἰοθὸρ τὸν (σ) Τί ὅτι (τ) εἶπον, (υ) πρόβατα. Ὁ δὲ (φ) αὐτοῦ, Ποῦ (χ) ἵνα τί οὕτως καταλελοίπατε (ω) Μωυσεῖ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 * ܘܐܡܪܐ ܠܗ ܒܪܬ ܦܪܥܘܢ. ܙܠܝ. ܘܐܙܠܬ ܥܠܝܡܬܐ ܘܩܪܬܗ ܠܐܡܗ ܕܛܠܝܐ. * ܘܐܡܪܐ ܠܗ
9 ܒܪܬ ܦܪܥܘܢ. ܗܐ ܠܟܝ ܛܠܝܐ ܗܢܐ. ܐܝܢܩܝܗܝ ܠܝ. ܘܐܢܐ ܝܗܒ ܐܢܐ ܠܟܝ ܐܓܪܟܝ. ܘܢܣܒܬܗ
ܐܢܬܬܐ ܠܛܠܝܐ. ܘܐܝܢܩܬܗ. * ܘܪܒܐ ܛܠܝܐ. ܘܐܝܬܝܬܗ ܠܒܪܬ ܦܪܥܘܢ. ܘܗܘܐ ܠܗ ܒܪܐ. 10
ܘܩܪܬ ܫܡܗ ܡܘܫܐ. ܡܛܠ ܕܐܡܪܐ ܕܡܢ ܡܝܐ ܫܩܠܬܗ. * ܘܗܘܐ ܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ. ܘܪܒܐ 11
ܛܠܝܐ ܡܘܫܐ. ܘܢܦܩ ܠܘܬ ܐܚܘܗܝ. ܘܚܙܐ ܒܫܘܥܒܕܗܘܢ. ܘܚܙܐ ܓܒܪܐ ܡܨܪܝܐ ܕܡܚܐ
ܠܓܒܪܐ ܥܒܪܝܐ ܡܢ ܐܚܘܗܝ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܐܬܦܢܝ ܠܗܪܟܐ ܘܠܗܪܟܐ. ܘܚܙܐ ܕܠܝܬ ܐܢܫ. 12
ܘܩܛܠܗ ܠܡܨܪܝܐ. ܘܛܡܪܗ ܒܚܠܐ. * ܘܢܦܩ ܒܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ. ܘܚܙܐ ܘܗܐ ܬܪܝܢ ܓܒܪܝܢ 13
ܥܒܪܝܐ ܢܨܝܢ. ܘܐܡܪ ܠܡܥܠܒܢܐ. ܠܡܢܐ ܡܚܐ ܐܢܬ ܠܚܒܪܟ. * ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܢܘ ܥܒܕܟ 14
ܓܒܪܐ ܪܫܐ ܘܕܝܢܐ ܥܠܝܢ. ܠܡܩܛܠܢܝ ܐܡܪ ܐܢܬ ܐܝܟ ܕܩܛܠܬ ܐܬܡܠܝ ܠܡܨܪܝܐ. ܘܕܚܠ
ܡܘܫܐ ܘܐܡܪ. ܫܪܝܪܐܝܬ ܐܬܝܕܥܬ ܡܠܬܐ. * ܘܫܡܥ ܦܪܥܘܢ ܦܬܓܡܐ ܗܢܐ. ܘܒܥܐ 15
ܠܡܩܛܠܗ ܠܡܘܫܐ. ܘܥܪܩ ܡܘܫܐ ܡܢ ܩܕܡ ܦܪܥܘܢ. ܘܐܙܠ ܠܐܪܥܐ ܕܡܕܝܢ. ܘܝܬܒ ܥܠ
ܒܐܪܐ. * ܘܠܟܘܡܪܐ ܕܡܕܝܢ. ܫܒܥ ܒܢܢ ܐܝܬ ܗܘܝ ܠܗ. ܘܐܬܝܢ ܗܘܝ ܘܕܠܝܢ ܘܡܠܝܢ ܗܘܝ ܪܗܛܐ. ܠܡܫܩܝܘ 16
ܥܢܐ ܕܐܒܘܗܝܢ. * ܘܐܬܘ ܪܥܘܬܐ ܘܛܪܕܘ ܐܢܝܢ. ܘܩܡ ܡܘܫܐ ܘܦܪܩ ܐܢܝܢ. ܘܐܫܩܝ 17
ܠܥܢܗܝܢ. * ܘܐܬܝ ܠܘܬ ܪܥܘܐܝܠ ܐܒܘܗܝܢ. ܘܐܡܪ ܠܗܝܢ. ܡܛܠܡܢܐ ܐܣܬܪܗܒܬܝܢ ܠܡܐܬܐ 18
ܝܘܡܢܐ. * ܐܡܪܝ ܠܗ. ܓܒܪܐ ܡܨܪܝܐ ܦܪܩܢ ܡܢ ܐܝܕܐ ܕܪܥܘܬܐ. ܘܐܦ ܡܕܠܐ ܕܠܐ ܠܢ. ܘܐܫܩܝ 19
ܥܢܢ. * ܘܐܡܪ ܠܒܢܬܗ. ܐܝܟܘ. ܠܡܢܐ ܫܒܩܬܝܢ ܠܓܒܪܐ. ܩܪܝܢ ܠܗ ܘܢܐܟܘܠ 20
ܠܚܡܐ. * ܘܐܨܛܒܝ ܡܘܫܐ ܠܡܬܒ ܥܡ ܓܒܪܐ. ܘܝܗܒ ܠܗ ܠܨܦܘܪܐ ܒܪܬܗ ܐܢܬܬܐ. 21

8 Dixit ad eam filia Pharaonis, Vade. Abiit ergò puella, & advocavit matrem pueri. 9 Dixítq; ad eam filia Pharaonis, Ecce tibi puerulus iste, lacta eum mihi, & ego dabo tibi mercedē tuam: accepit igitur mulier infantem, & lactavit eum. 10 Cúmq; adolevisset puer, adduxit eum ad filiam Pharaonis, factúsq; est ei filius, & vocavit nomen ejus Mose; quia dixerat, Ex aquis extraxi eum. 11 Contigit verò in diebus illis cùm adolevisset puer Mose, ut egrederetur ad fratres suos, viderétq; servitutem eorum: videret etiam virum Ægyptium percutientē virum Hebræum ex fratrib⁹ suis, filiis Israel. 12 Quare conversus huc atq; illuc, vidénsq; neminem adesse, interfecit Ægyptium, & sepelivit eū in arena. 13 Egressus deinde alterâ die, vidit, & ecce duo viri Hebræi contendentes; & ait ad eum qui inferebat injuriam, Quare tu percutis sociū tuum? 14 Respōdit, Quis fecit te virū principem, & judicē super nos? ad occidendū me hæc dicis, quemadmodum occidisti heri Ægyptiū illū? Timuit ergò Moses, & ait, Verè notū factū est verbū. 15 Audiens autē Pharaon verbū istud, quæsivit occidere Mosē: at fugit Moses à conspectu Pharaonis, contulítq; se ad terrā Median, sedítq; juxta puteū. 16 Et verò sacerdoti Mediā septē erant filiæ, quæ veniebāt ut haurirēt et implerēt canales, ad adaquādas pecudes patris sui. 17 Et veniebāt pastores, & expellebāt eas. Surrexitq; Moses, & liberavit eas, potúmq; dedit ovib⁹ illarum. 18 Cúmq; venissent ad Ravel patrē suū, dixit ad eas, Quare adaquâstis citiùs solito hodiè? 19 Dicunt ei, Vir Ægyptius eripuit nos de manu pastorum, quin etiam hauriendo hausit nobis, & adaquavit oves nostras. 20 Dixit ad filias suas, Ubinam est? cur dimisistis virum? ite, vocate eum ut comedat panem. 21 Et consensit Moses habitare cum viro, dedítque ei Sephoram filiam suam uxorem.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

8 וַאֲמַרַת לַהּ בַּת פַּרְעֹה אֱזִילִי וַאֲזַלַת
עוּלֵימְתָא וּקְרָת יָת אִמֵּיהּ דְּרַבְיָא׃
9 וַאֲמַרַת לַהּ בַּת פַּרְעֹה אוֹבִילִי יָת
רַבְיָא הָדֵין וְאוֹנְקִיהִי לִי וַאֲנָא אֶתֵּן
יָת אַגְרִיךְ וּנְסֵיבַת אִתְּתָא יָת רַבְיָא
10 וְאוֹנְקִתֵּיהּ׃ וּרְבָא רַבְיָא וְאַיְתִיתֵיהּ
לְבַת פַּרְעֹה וַהֲוָה לַהּ לְבַר וּקְרָת
שְׁמֵיהּ מֹשֶׁה וַאֲמַרַת אֲרֵי מִן מַיָּא
11 שְׁחֵילְתֵּיהּ׃ וַהֲוָה בְּיוֹמַיָּא הָאִנּוּן
וּרְבָא מֹשֶׁה וּנְפַק לְוָת אֲחוֹהִי וַחֲזָא
בְּפוּלְחָנְהוֹן וַחֲזָא גְּבַר מִצְרַאי מָחֵי
12 לִגְבַר יְהוּדָאי מֵאֲחוֹהִי׃ וְאִתְפְּנֵי
לְכָא וּלְכָא וַחֲזָא אֲרֵי לֵית גַּבְרָא
וּמְחָא יָת מִצְרָאָה וּטְמָרֵיהּ בְּחָלָא׃
13 וּנְפַק בְּיוֹמָא תִנְיָנָא וְהָא תְּרֵין גֻּבְרִין
יְהוּדָאִין נָצַן וַאֲמַר לְחַיָּבָא לְמָה
14 אַתְּ מָחֵי לְחַבְרָךְ׃ וַאֲמַר מַן שַׁוְּיָךְ
לִגְבַר רַב וְדַיָּן עֲלָנָא הֲלְמִקְטְלִי אַתְּ
אֲמַר כְּמָא דִי קְטַלְתָּא יָת מִצְרָאָה
וּדְחֵיל מֹשֶׁה וַאֲמַר בְּקוּשְׁטָא
15 אִתְיְדַע פִּתְגָּמָא׃ וּשְׁמַע פַּרְעֹה יָת
פִּתְגָּמָא הָדֵין וּבְעָא לְמִקְטַל יָת
מֹשֶׁה וַעֲרַק מֹשֶׁה מִן קֳדָם פַּרְעֹה
וִיתֵב בְּאַרְעָא דְמִדְיָן וִיתֵיב עַל
16 בֵּירָא׃ וּלְרַבָּא דְמִדְיָן שְׁבַע בְּנָן
וַאֲתָאָה וּדְלָאָה וּמְלָאָה יָת רַהֲטַיָּא
17 לְאַשְׁקָאָה עָנָא דַאֲבוּהֶן׃ וַאֲתוֹ
רָעַיָּא וְטַרְדוּנִין וְקָם מֹשֶׁה וּפָרְקִנּוּן
18 וְאַשְׁקִי יָת עָנְהֶן׃ וַאֲתָאָה לְוָת
רְעוּאֵל אֲבוּהֶן וַאֲמַר מָה דֵין
19 אוֹחֵיתוּן לְמֵיתֵי יוֹמָא דֵין׃ וַאֲמַרָא
גַּבְרָא מִצְרָאָה שֵׁיזְבָנָא מִיְּדָא
דְרָעַיָּא וְאַף מִדְלָא דְלָא לָנָא וְאַשְׁקִי
20 יָת עָנָא׃ וַאֲמַר לִבְנָתֵיהּ וְאָן הוּא
לְמָא דְנָן שְׁבַקְתִּין יָת גַּבְרָא קְרַן
21 לֵיהּ וְיֵיכוּל לַחְמָא׃ וּצְבִי מֹשֶׁה
לְמִתַּב עִם גַּבְרָא וִיהַב יָת צִפּוֹרָה
בְּרַתֵּיהּ לְמֹשֶׁה׃

8 Et dixit ei filia Pharaonis, Vade: Et abiit puella; & vocavit 9 matrem ejusdē pueri. Et dixit ei filia Pharaonis; Tolle puerū hunc, & lacta eū mihi; & ego dabo mercedē tuā: & suscepit mulier puerum, & lactavit 10 eum. Et crevit puer, & tradidit eum filiæ Pharaonis; & fuit ei in filiū: & vocavit nomē ejus, Moysen; dicens, Quoniā 11 de aquis extraxi eū. Et factum est in diebus illis, & crevit Moyses, & egressus est *ad fratres suos*; et vidit servitutem eorum: viditque virum Ægyptium, percutientem virū Ju-12 dæum, de fratribus suis. Et aspexit huc, & illuc; & vidit quod nullus vir aderat: & percussit Ægyptium; & ab-13 scondit eum in arenâ. Et egressus est in die alterâ; & ecce duo viri Judæi rixabantur: & ait impio; Cur tu percutis 14 proximum tuum? Et dixit, Quis te posuit virum principem & judicem super nos? nunquid ut occîdas me, tu dicis hoc; sicut occidisti Ægyptium? Et timuit Moyses, & ait; Verè notum factum est 15 verbum. Et audivit Pharao sermonem hunc; & quærebat occidere Moysen: et fugit Moyses à facie Pharaonis; & habitavit in terrâ Madian, & 16 sedebat juxta puteum. Principi autem Madian erant septem filiæ: & veniebant & hauriebant, & implebant canales; ut adaquarent oves pa-17 tris sui. Veniebantq; pastores, & ejiciebant eas: & surrexit Moyses, & liberavit eas; et ad-18 aquavit oves earum. Et venerunt ad Raguel patrē suū: qui ait; Quid est hoc quod veloci⁹ 19 solito hodie venistis? Et dixerunt; vir Ægypti⁹ liberavit nos de manu pastorum: & insup hauriens hausit nobis; & ad-20 aquavit oves. Et dixit filiab⁹ suis, Et ubi est ille? Quare ergo reliquistis virum? vocate 21 eum, ut comedat panem. Et voluit Moyses habitare cum illo: & dedit Sephoram filiam suam Moysi.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

8 Respondit ei filia Pharaonis, Vade; & ivit puella, vocavitq; matrem pueri. 9 Cui dixit filia Pharaonis, Defer hunc puerum, lactáque eum mihi, & dabo tibi mercedem tuam: tum accepit mulier puerum; eumq; lactavit. 10 Adulto autem puero adduxit eum ad filiam Pharaonis, fuitque illi in filium; & vocavit nomen ejus Mosen, Quia, inquit, de aquis eduxi eum. 11 Accidit autem in diebus istis ut Moses adultus egrederetur ad fratres suos; & vidit onera eorum: vidit quoque virum Ægyptiū percutientem virum Hebræum de fratribus suis. 12 Respexitq; huc & illuc, & videns quòd nemo adesset, percussit Ægyptium, & abscondit eum in arena. 13 Egreditur; die secundo, & ecce homines duo Hebræi jurgantes; dixit autem iniquo, Quare percutis proximum tuum? 14 At respondit, Quis posuit te in virum principem, & in judicem super nos? nunquid occidere me tu cogitas, sicut occidisti Ægyptium? Tum timuit Moses, dicens; Certè nota res est. 15 Et audivit Pharao rem istam, ideò quæsivit occidere Mosen; fugitque Moses à facie Pharaonis, & habitavit in terrâ Madian, & sedit juxta puteum. 16 Sacerdoti autē Madian septem erant filiæ; quæ advenientes, hauriebant, & implebant canales, ut potarent oves patris sui. 17 Sed venerunt pastores, expuleruntq; eas: tum surrexit Moses, et servavit eas, & adaquavit pecudes earum. 18 Et venerunt ad Raguel patrem earum; dixitq;, Quare festinâstis venire hodie? 19 Et responderunt, Vir Ægyptius liberavit nos de manu pastorum, atq; etiam hauriendo hausit nobis, & potavit pecudes. 20 Dixitq; filiabus, At ubi est, quare hoc? dereliquistis hominem? vocate eum, & comedat panem. 21 Placuit autem Mosi habitare cum homine isto, qui dedit Sephoram filiam suam Mosi in uxorem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 * قالت لها ابنة فرعون امضي * فمضت الجارية ودعت بأم الصبي * قالت لها ابنة فرعون * ها 9
10 لك هذا الصبي ارضعيه لي وانا اعطيك اجرك * فاخذت المراة الصبي فارضعته * ولما كبر
الصبي جاءت به الى ابنة فرعون * وصار لها كالولد * وسمته موسى * قالت لاني سللته من الماء
11 * وكان في تلك الايام ان كبر موسى * وخرج الى اخوته ونظر في ثقلهم * فاذا برجل مصري
12 يضرب رجلا عبرانيا من اخوته * فالتفت يمنة وشمالا * فلم ير انسانا * فضرب المصري فمات *
13 ودفنه في الرمل * ثم خرج في اليوم الثاني * فاذا برجلين عبرانيين يتضاربان * فقال للظالم
14 لا تضرب صاحبك * فقال من صيرك رجلا رئيسا علينا وحاكما * اتريد ان تقتلني كما قتلت
15 المصري * ففزع وقال اذن الخبر قد ذاع * ولما سمع فرعون بهذا الخبر طلب ان يقتل موسى *
16 فهرب موسى من بين يديه * وصار الى بلد مدين * وجلس على بير ماء * وكان لامام مدين
17 سبع بنات * فجاءت ودلت وملات الاحواض لتسقي غنم ابيهن * فلما جاء الرعاة طردوهن *
18 قام موسى فاعانهن وسقى غنمهن * فلما جئن الى رعوائيل ابيهن * قال ما بالكن اسرعتن المجي
19 20 اليوم * قلن رجل مصري خلصنا من يد الرعاة * وايضا دلا لنا وسقى الغنم * قال لهن واين هو
21 لم تركتن الرجل * ادعينه لياكل طعاما * فلما امعن موسى في المقام عند الرجل زوجه
صفورا ابنته

8 Ait illi filia Pharaonis, Vade: abiítque puella, vocavitque matrem pueri. 9 Dixit ei filia Pharaonis, Ecce tibi hic puer, lacta eum mihi, & ego dabo tibi mercedem tuam: accepit ergò mulier puerum, & lactavit eum. 10 Et cùm adolevisset puer, attulit eum ad filiam Pharaonis, & factus est ei veluti filius, et nominavit eum Musa: Dixit, Quia ego extraxi eum ex aqua. 11 Et accidit in illis diebus ut crevisset Musa, et exiisset ad fratres suos, & considerâsset bajulationem eorum. Et ecce vir Ægyptius percutiebat virum Hebræum ex fratribus ejus. 12 Convertitque se dextrorsùm ac sinistrorsùm, nec vidit quemquam, percussitque Ægyptium, & mortu⁹ est, & sepelivit eū in arena. 13 Tum egressus est die secundâ, & ecce duo viri Hebræi jurgantes invicem: dixitq; opprimenti, Ne percutias socium tuum. 14 Et ait, Quis constituit te virum principem super nos, & judicem? Num vis occidere me, utì occidisti Ægyptium? Timuitque, & dixit; Ergò fama jam percrebuit. 15 Et cùm audîsset Pharaon istam famam, quæsivit interficere Musam. Fugitq; Musa à conspectu ejus, et abiit in regionem Median, & sedit ad puteum aquæ. 16 Et erant sacerdoti Median septem filiæ: venerúntque, & hauserunt aquam, impleverúntq; lacus ad adaquandas oves patris sui. 17 Cùm autem venissent pastores, & expulissent eas, surrexit Musa, & adjuvit eas, & potavit oves earum. 18 Cumq; venissent ad Ravail patrem suum, dixit; Quarè accelerâstis adventum hodiè? 19 Dixerunt, Vir Ægyptius salvavit nos de manu pastorū, & hausit etiam nobis aquam, & potavit oves. 20 Dixit eis, Ubi est? quare dereliquistis virum? Vocate eum, ut comedat cibū. 21 Cumq; protraxisset Musa moram in loco illo apud virum, dedit ei in uxorem Saphura filiam suam.

Peregrinus :dixit quia ;Ghersom ,ejus nomen vocavit & ,filiũ peperit Et
22 וַתֵּלֶד בֵּן וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ גֵּרְשֹׁם כִּי אָמַר גֵּר
est mortuus & ,his multis diebus in fuit Et .aliena terra in fui
23 הָיִיתִי בְּאֶרֶץ נָכְרִיָּה׃ וַיְהִי בַיָּמִים הָרַבִּים הָהֵם וַיָּמָת
.clamaverunt & ,servitute à Israel filii suspiraverunt & ,Ægypti rex
מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיֵּאָנְחוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מִן־הָעֲבֹדָה וַיִּזְעָקוּ
audivit Et .servitute à Deum ad eorũ clamor ascendit Et
24 וַתַּעַל שַׁוְעָתָם אֶל־הָאֱלֹהִים מִן־הָעֲבֹדָה׃ וַיִּשְׁמַע
cum sui pacti Deus est recordatus & ,eorũ clamorẽ Deus
אֱלֹהִים אֶת־נַאֲקָתָם וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת־בְּרִיתוֹ אֶת־
filios Deus vidit Et .Jahacob & ,Ischac ,Abraham
25 אַבְרָהָם אֶת־יִצְחָק וְאֶת־יַעֲקֹב׃ וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת־בְּנֵי
.Deus cognovit & ;Israel
יִשְׂרָאֵל וַיֵּדַע אֱלֹהִים׃

CAP. III. ג

.Midian sacerdotis sui soceri Ithro pecora pascens erat Moseh Et
1 וּמֹשֶׁה הָיָה רֹעֶה אֶת־צֹאן יִתְרוֹ חֹתְנוֹ כֹּהֵן מִדְיָן
Dei montem ad venit & ,desertum post pecora duxit Et
וַיִּנְהַג אֶת־הַצֹּאן אַחַר הַמִּדְבָּר וַיָּבֹא אֶל־הַר הָאֱלֹהִים
ignis flamma in ,eum ad Domini Angelus est cõspectus Et .Choreb in
2 חֹרֵבָה׃ וַיֵּרָא מַלְאַךְ יְהוָה אֵלָיו בְּלַבַּת־אֵשׁ
ipse non rubus & ,igne in ardebat rubus ecce & ,vidit Et .rubi medio de
מִתּוֹךְ הַסְּנֶה וַיַּרְא וְהִנֵּה הַסְּנֶה בֹּעֵר בָּאֵשׁ וְהַסְּנֶה אֵינֶנּוּ
visionem videbo & nunc Divertam :Mosch dixit Et .consumptus
3 אֻכָּל׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אָסֻרָה־נָּא וְאֶרְאֶה אֶת־הַמַּרְאֶה
quòd ,Dominus vidit Et .rubus ardeat non cur ,hanc magnam
4 הַגָּדֹל הַזֶּה מַדּוּעַ לֹא־יִבְעַר הַסְּנֶה׃ וַיַּרְא יְהוָה כִּי
:dixit Et .rubi medio de Deus eum ad clamavit & :videndũ ad diverteret
סָר לִרְאוֹת וַיִּקְרָא אֵלָיו אֱלֹהִים מִתּוֹךְ הַסְּנֶה וַיֹּאמֶר
.huc appropinques Ne :dixit Et .ego Ecce :dixit Et .Mosch ,Mosch
5 מֹשֶׁה מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי׃ וַיֹּאמֶר אַל־תִּקְרַב הֲלֹם
tu quo locus quia ,tuis pedibus desuper tua calceamenta Solve
שַׁל־נְעָלֶיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה
,tui patris Deus Ego :dixit Et .est sanctitatis terra ,eo super stans
6 עוֹמֵד עָלָיו אַדְמַת־קֹדֶשׁ הוּא׃ וַיֹּאמֶר אָנֹכִי אֱלֹהֵי אָבִיךָ
Mosch abscondit Et .Jahacob Deus & ,Ischac Deus ,Abraham Deus
אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב וַיַּסְתֵּר מֹשֶׁה
dixit Et .Deum ad respiciendo à timuit quia ,suam faciem
7 פָּנָיו כִּי יָרֵא מֵהַבִּיט אֶל־הָאֱלֹהִים׃ וַיֹּאמֶר
,Ægypto in qui ,mei populi afflictionẽ vidi Videndo :Dominus
יְהוָה רָאֹה רָאִיתִי אֶת־עֳנִי עַמִּי אֲשֶׁר בְּמִצְרָיִם
novi quia :ejus exactores propter audivi eorũ clamorem &
וְאֶת־צַעֲקָתָם שָׁמַעְתִּי מִפְּנֵי נֹגְשָׂיו כִּי יָדַעְתִּי אֶת־
: Ægypti manu è eũ liberandũ ad descendi Et .ejus dolores
8 מַכְאֹבָיו׃ וָאֵרֵד לְהַצִּילוֹ מִיַּד מִצְרַיִם
,bonam terram ad ,ipsa terra è eũ faciendũ ascendere ad &
וּלְהַעֲלֹתוֹ מִן־הָאָרֶץ הַהִוא אֶל־אֶרֶץ טוֹבָה
,Chenahanæi locum ad ;melle & ,lacte fluentem terram ad ,latam &
וּרְחָבָה אֶל־אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ אֶל־מְקוֹם הַכְּנַעֲנִי
.Jebusæi & ,Chivvæi & ,Perizæi & ,Emoræi & ,Chittæi &
וְהַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי וְהַפְּרִזִּי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי׃

Versio VULG. LAT.

22 Quæ peperit ei filiũ, quẽ vocavit Gersam, dicẽs; Advena fui in terra aliena. Alterũ verò peperit, quem vocavit Eliezer, dicẽs; De⁹ enim patris mei, adjutor me⁹, eripuit me de manu 23 Pharaonis. Post multũ verò temporis mortu⁹ est rex Ægypti : & ingemiscẽtes filii Israel, propter opera vociferati sũt : ascẽditq; clamor eorũ ad 24 Deũ ab operib⁹, Et audivit gemitũ eorũ, ac recordat⁹ est fœderis, quod pepigit cũ Abra-25 hã, Isaac, & Jacob. Et respexit Dñs filios Israel, & cognovit eos.

CAP. III.

1 MOyses autẽ pascebat oves Jethro soceri sui, sacerdotis Madiã : cúmq; minâsset gregẽ ad interiora deserti, venit ad 2 montẽ Dei, Horeb. Apparuítque ei Dñs in flamma ignis de medio rubi : & videbat quòd rubus arderet, & non combu-3 reretur. Dixit ergò Moyses, Vadã, & videbo visionẽ hanc magnã, quarè nõ comburatur 4 rub⁹. Cernẽs autẽ Dñs quòd pergeret ad vidẽdũ, vocavit eũ de medio rubi; & ait, Moyses, Moyses. Qui respondit, 5 Adsum. At ille, Ne appropies, inquit, huc : solve calceamentum de pedib⁹ tuis : loc⁹ enim, in quo stas, terra sancta est. 6 Et ait, Ego sum Deus patris tui, Deus Abraham, Deus Isaac, & Deus Jacob. Abscondit Moyses faciẽ suam : non enim audebat aspicere contra 7 Deum. Cui ait Dominus, Vidi afflictionem populi mei in Ægypto, & clamorem ejus audivi propter duritiã eorum qui 8 præsunt operibus. Et sciens dolorem ejus, descendi ut liberem eum de manibus Ægyptiorum, & educã de terra illa in terrã bonã et spatiosã, in terrã quæ fluit lacte & melle, ad loca Chananæi, & Hethæi, & Amorrhæi, & Pherezæi, & Heuæi, & Jebusæi.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

22 Ἐν γαστρὶ δὲ λαβοῦσα ἡ γυνὴ, ἔτεκεν υἱόν· καὶ (α) ἐπωνόμασε Μωυσῆς τὸ ὄνομα αὐτοῦ Γηρσὰμ, (β) λέγων, Ὅτι πάροικός εἰμι ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ. 23 Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας τὰς πολλὰς ἐκείνας, ἐτελεύτησεν ὁ βασιλεὺς Αἰγύπτου. καὶ κατεστέναξαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ τῶν ἔργων, καὶ ἀνεβόησαν· καὶ ἀνέβη ἡ βοὴ αὐτῶν πρὸς τὸν Θεὸν ἀπὸ τῶν ἔργων. 24 Καὶ εἰσήκουσεν ὁ Θεὸς τὸν στεναγμὸν αὐτῶν· καὶ ἐμνήσθη ὁ Θεὸς τῆς διαθήκης αὐτοῦ τῆς πρὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ. 25 Καὶ (γ) ἐπεῖδεν ὁ Θεὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, καὶ ἐγνώσθη αὐτοῖς.

MS.A. (α) ἐπωνόμασεν τὸ ὄνομα (β) λέγων, Πάροικός (γ) εἰσεῖδεν

22 In utero autem concipiens mulier, peperit filium : Et cognominavit Moyses nomen ejus, Gersam; dicens, Quia incola sum in terra (b) aliena. 23 Post multos autem dies illos, mortuus est rex Ægypti: & ingemuerunt filii Israel ab operibus, & exclamaverunt : & ascendit clamor eorum ad Deum ab operibus. 24 Et exaudivit Deus gemitum eorum : & recordatus est Deus testamenti sui ad Abraham, & Isaac, & Jacob. 25 Et respexit Deus filios Israel, & innotuit illis.

ΚΕΦ. γʹ.

1 ΚΑὶ Μωυσῆς ἦν ποιμαίνων τὰ πρόβατα Ἰοθὸρ τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ τοῦ ἱερέως Μαδιάμ· καὶ (α) ἤγαγε τὰ πρόβατα ὑπὸ τὴν ἔρημον· 2 καὶ ἦλθεν εἰς τὸ ὄρος Χωρήβ. Ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος Κυρίου (β) ἐν πυρὶ φλογὸς ἐκ τοῦ βάτου· καὶ ὁρᾷ ὅτι ὁ βάτος καίεται πυρὶ, 3 ὁ δὲ βάτος οὐ κατεκαίετο. Εἶπε δὲ Μωυσῆς, Παρελθὼν ὄψομαι τὸ ὅραμα τὸ μέγα τοῦτο, (γ) ὅτι οὐ κατακαίεται ὁ βάτος. 4 Ὡς δὲ εἶδε Κύριος ὅτι προσάγει ἰδεῖν, ἐκάλεσεν αὐτὸν Κύριος ἐκ τοῦ βάτου, λέγων, 5 Μωυσῆ, Μωυσῆ. ὁ δὲ εἶπε, Τί ἐστιν; (ε) Ὁ δὲ εἶπε, Μὴ ἐγγίσῃς ὧδε· λῦσαι τὸ ὑπόδημα ἐκ τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ τόπος, (ζ) ἐν 6 ᾧ σὺ ἕστηκας, γῆ ἁγία ἐστί. Καὶ (η) εἶπεν, Ἐγώ εἰμι ὁ Θεὸς τοῦ πατρός σου, (θ) Θεὸς Ἀβραὰμ, καὶ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ Θεὸς Ἰακώβ. ἀπέστρεψε δὲ Μωυσῆς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ· εὐλαβεῖτο γὰρ κατεμβλέψαι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. 7 Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωυσῆν, Ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τῆς κραυγῆς αὐτῶν ἀκήκοα ἀπὸ τῶν ἐργοδιωκτῶν· 8 οἶδα γὰρ τὴν ὀδύνην αὐτῶν, Καὶ κατέβην ἐξελέσθαι αὐτοὺς ἐκ χειρὸς (ι) τῶν Αἰγυπτίων, καὶ ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ τῆς γῆς (κ) ἐκείνης, καὶ εἰσαγαγεῖν αὐτοὺς εἰς γῆν ἀγαθὴν καὶ πολλὴν, εἰς γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι, εἰς τὸν τόπον τῶν Χαναναίων, καὶ Χετταίων, καὶ Ἀμορραίων, καὶ Φερεζαίων, (λ) καὶ Γεργεσαίων, καὶ Εὐαίων, καὶ Ἰεβουσαίων.

CAP. III.

1 ET Moyses erat pascens oves Jothor (a) soceri sui, sacerdotis Madiam: & duxit oves in desertum; & venit in (b) montem Choreb. 2 Apparuit autem ei angelus Domini in (c) igne flammæ ex rubo: & videt quia rubus (d) uritur igni; rubus autem non exurebatur. 3 Dixit autem Moyses, Accedens videbo visionem hanc magnam, quia non exuritur rubus. 4 Ut autem vidit Dominus, quia pergit videre, vocavit eum Dominus de rubo, dicens, Moyses, Moyses. At ille dixit, Quid est? 5 Ille verò dixit, Ne appropinques huc. (e) Solve calceamentum de pedibus tuis: locus enim, in quo tu stas, terra sancta est. 6 Et dixit, Ego sum Deus patris tui, Deus Abraham, & Deus Isaac, & Deus Jacob. Avertit autem Moyses faciem suam: verebatur enim aspicere coram Deo. 7 Dixit autem Dominus ad Moysem, Videns vidi afflictionem populi mei, qui est in Ægypto, & clamorem eorum audivi de exactoribus operum: novi enim dolorem eorum, 8 Et descendi ad eximendos eos de manu Ægyptiorum, et educendos eos de terra illa, et inducendos eos in terram bonam et multam, in terram fluentem lac et mel, in locum Chananæorum, et Chettæorum, et Amorrhæorum, et Pherezæorum, et Gergesæorum, et Evæorum, et Jebusæorum.

MS.A. Κεφ. γʹ. (α) ἦγεν (β) ἐν φλογὶ πυρὸς (γ) τί ὅτι (ε) Καὶ εἶπεν, Μὴ (ζ) ἐν ᾧ ἕστηκας, (η) εἶπεν αὐτῷ, Ἐγώ (θ) ὁ Θεὸς (ι) Αἰγυπτίων, (κ) ἐκείνης, εἰς γῆν (λ) καὶ Εὐαίων, καὶ Γεργεσαίων,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

22 * ܘܝܠܕܬ ܒܪܐ. ܘܩܪܐ ܫܡܗ ܓܪܫܘܢ. ܡܛܠ ܕܐܡܪ: ܕܬܘܬܒܐ ܗܘܝܬ ܒܐܪܥܐ ܢܘܟܪܝܬܐ. ܘܝܠܕܬ
ܬܘܒ ܒܪܐ ܕܬܪܝܢ ܠܡܘܫܐ. ܘܩܪܐ ܫܡܗ ܐܠܝܥܙܪ. ܡܛܠ ܕܐܠܗܐ ܕܐܒܗܝ ܒܥܘܕܪܢܝ. ܘܦܨܢܝ
23 ܡܢ ܣܝܦܗ ܕܦܪܥܘܢ. * ܘܗܘܐ ܒܬܪ ܝܘܡܬܐ ܣܓܝܐܐ ܗܢܘܢ. ܘܡܝܬ ܡܠܟܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܐܬܬܢܚܘ
ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܦܘܠܚܢܐ ܩܫܝܐ. ܘܨܠܝܘ ܘܣܠܩܬ ܩܒܠܬܗܘܢ ܠܘܬ ܐܠܗܐ ܡܢ
24 ܦܘܠܚܢܐ. * ܘܫܡܥ ܐܠܗܐ ܬܢܚܬܗܘܢ. ܘܐܬܕܟܪ ܐܠܗܐ ܩܝܡܗ ܕܥܡ ܐܒܪܗܡ ܘܥܡ
25 ܐܝܣܚܩ ܘܥܡ ܝܥܩܘܒ. * ܘܚܙܐ ܐܠܗܐ ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܝܕܥ ܐܠܗܐ.

. ܩܦܠܐܘܢ . ܓ .

1 * ܘܡܘܫܐ ܪܥܐ ܗܘܐ ܥܢܐ ܕܝܬܪܘ ܚܡܘܗܝ ܟܘܡܪܐ ܕܡܕܝܢ. ܘܕܒܪܗ ܠܥܢܐ ܠܡܕܒܪܐ. ܘܐܬܐ
2 ܠܛܘܪܐ ܕܐܠܗܐ ܠܚܘܪܒ. * ܘܐܬܚܙܝ ܠܗ ܡܠܐܟܗ ܕܡܪܝܐ : ܒܫܠܗܒܝܬܐ ܕܢܘܪܐ ܡܢ
3 ܓܘ ܣܢܝܐ. ܘܚܙܐ ܣܢܝܐ ܕܝܩܕ ܒܢܘܪܐ. ܘܣܢܝܐ ܠܐ ܝܩܕ. * ܘܐܡܪ ܡܘܫܐ. ܐܣܛܐ ܘܐܚܙܐ
4 ܚܙܘܐ ܪܒܐ ܗܢܐ: ܡܛܠ ܡܢܐ ܠܐ ܝܩܕ ܣܢܝܐ. * ܘܚܙܐ ܡܪܝܐ ܕܣܛܐ ܠܡܚܙܐ. ܘܩܪܐ ܠܗ
5 ܐܠܗܐ ܡܢ ܓܘ ܣܢܝܐ. ܘܐܡܪ. ܡܘܫܐ ܡܘܫܐ. ܘܐܡܪ. ܗܐ ܐܢܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗ. ܠܐ ܬܬܩܪܒ
ܠܗܪܟܐ. ܫܪܝ ܡܣܐܢܝܟ ܡܢ ܪܓܠܝܟ. ܡܛܠ ܕܐܬܪܐ ܕܩܐܡ ܐܢܬ ܥܠܘܗܝ. ܐܬܪܐ ܩܕܝܫܐ.
6 * ܘܐܡܪ. ܐܢܐ ܐܢܐ ܐܠܗܗ ܕܐܒܘܟ. ܐܠܗܗ ܕܐܒܪܗܡ. ܘܐܠܗܗ ܕܐܝܣܚܩ. ܘܐܠܗܗ ܕܝܥܩܘܒ.
7 ܘܟܣܝ ܡܘܫܐ ܐܦܘܗܝ. ܡܛܠ ܕܕܚܠ ܗܘܐ ܠܡܚܪ ܒܐܠܗܐ. * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܡܚܙܐ
ܚܙܝܬ ܫܘܥܒܕܗ ܕܥܡܝ ܕܒܡܨܪܝܢ. ܘܩܥܬܗܘܢ ܫܡܥܬ ܡܢ ܩܕܡ ܡܫܥܒܕܢܝܗܘܢ.
8 ܡܛܠ ܕܝܕܥ ܐܢܐ ܟܐܒܗܘܢ. * ܘܢܚܬܬ ܠܡܦܪܩܘܬܗ ܡܢ ܐܝܕܐ ܕܡܨܪܝܐ. ܘܠܡܣܩܘܬܗ
ܡܢ ܐܪܥܐ ܗܝ. ܠܐܪܥܐ ܪܘܝܚܬܐ ܘܛܒܬܐ. ܠܐܪܥܐ ܕܡܪܕܝܐ ܚܠܒܐ ܘܕܒܫܐ. ܠܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢܝܐ.
ܘܕܚܬܝܐ. ܘܕܐܡܘܪܝܐ. ܘܕܦܪܙܝܐ. ܘܕܚܘܝܐ. ܘܕܝܒܘܣܝܐ.

22 Quæ peperit filium, & vocavit ille nomen ejus, Gerson : dixit enim, Peregrinus fui in terra aliena. Peperit quoque filium secundum Mosi, & vocavit ipse nomen ejus, Eliazar; quia Deus patrum meorum in auxilium meum fuit, & eripuit me de gladio Pharaonis. 23 Contigit præterea post dies multos illos, ut moreretur rex Ægypti : & ingemiscentes filii Israel propter servitutem acerbam, oraverunt; ascendítque clamor eorum ad Deum propter servitutem. 24 Et audivit Deus suspirium eorum, & recordatus est Deus pacti sui quod pepigerat cum Abrahã, & Isahac, & Jacob. 25 Et respexit Deus filios Israel, & cognovit Deus.

CAP. III.

1 MOses autem pascebat oves Jethron soceri sui sacerdotis Median, duxítque oves in desertum, & venit ad montem Dei, Horib. 2 Et apparuit ei Angelus Domini in flamma ignis de medio rubi : vidítque rubum ardere igne, & *tamen* non comburi. 3 Et dixit Moses, Declinabo, & videbo visionem hanc magnam, quam ob causam non comburatur rubus. 4 Videns autem Dominus quòd declinâsset ad spectandum, vocavit eum de medio rubi, & ait; Mose, Mose. Qui respondit, Ecce me. 5 Dixítque ei, Ne accedas huc; solve calceamenta tua de pedibus tuis, quoniam locus super quem tu stas, locus sanctus est. 6 Et dixit, Ego sum Deus patris tui, Deus Abraham, Deus Isahac, Deus Jacob: abscondítque Moses faciem suam, quoniam timuerat aspicere ad Deum. 7 Dixit etiam Dominus, Videns vidi servitutem populi mei qui est in Ægypto, & clamorem eorum audivi à conspectu opprimentium eos : novi enim dolorem eorum. 8 Et descendi ad liberandum eũ de manu Ægyptiorum, & ad educendum illum è terra illa ad terram spatiosam & optimam, ad terram fluentem lacte & melle, ad terram Chananæorum, & Hethæorum, & Amoræorum, & Pherezæorum, & Hevæorum, & Jebusæorum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

22 וִילֵידַת בַּר וּקְרָא יָת שְׁמֵיהּ גֵּרְשֹׁם אֲרֵי אֲמַר דַּיָּר הֲוֵיתִי בַּאֲרַע נוּכְרָאָה׃ 23 וַהֲוָה בְּיוֹמַיָּא סַגִּיאַיָּא הָאִנּוּן וּמִית מַלְכָּא דְמִצְרַיִם וְאִתְאַנַּחוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִן פּוּלְחָנָא דַּהֲוָה קְשֵׁי עֲלֵיהוֹן וּזְעִיקוּ וּסְלֵיקַת קְבִילְתְּהוֹן לִקְדָם יְיָ מִן פּוּלְחָנָא׃ 24 וּשְׁמִיעַ קֳדָם יְיָ יָת קְבִילַתְהוֹן וּדְכִיר יְיָ יָת קְיָמֵיהּ דְּעִם אַבְרָהָם דְּעִם יִצְחָק וּדְעִם יַעֲקֹב׃ 25 וּגְלֵי קֳדָם יְיָ שִׁעְבּוּדָא דִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲמַר בְּמֵימְרֵיהּ לְמִפְרְקְהוֹן יְיָ׃

ג

1 וּמשֶׁה הֲוָה רָעֵי יָת עָנָא דְיִתְרוֹ חֲמוּהִי רַבָּא דְמִדְיָן וּדְבַר יָת עָנָא בָּתַר שְׁפַר רַעְיָא דְמַדְבְּרָא וַאֲתָא לְטוּרָא דְאִתְגְּלִי עֲלוֹהִי יְקָרָא דַיְיָ לְחוֹרֵב׃ 2 וְאִתְגְּלִי מַלְאֲכָא דַיְיָ לֵיהּ בְּשַׁלְהוֹבִית אֶשָּׁתָא מִגּוֹ אֲסָנָא וַחֲזָא וְהָא אֲסָנָא בָּעַר בְּאֶשָּׁתָא וַאֲסָנָא לֵיתוֹהִי מִתְאֲכִיל׃ 3 וַאֲמַר משֶׁה אִתְפְּנֵי כְעַן וְאֶחֱזֵי יָת חֶזְוָנָא רַבָּא הָדֵין מָה דֵין לָא מִתּוֹקַד אֲסָנָא׃ 4 וַחֲזָא יְיָ אֲרֵי אִתְפְּנֵי לְמֶחֱזֵי וּקְרָא לֵיהּ יְיָ מִגּוֹ אֲסָנָא וַאֲמַר משֶׁה משֶׁה וַאֲמַר הָא אֲנָא׃ 5 וַאֲמַר לָא תִקְרַב הַלְכָא שְׁרִי סֵינָךְ מֵעַל רַגְלָךְ אֲרֵי אַתְרָא דְאַתְּ קָאֵם עֲלוֹהִי אֲתַר קַדִּישׁ הוּא׃ 6 וַאֲמַר אֲנָא אֱלָהָא דַאֲבוּךְ אֱלָהָא דְאַבְרָהָם אֱלָהָא דְיִצְחָק וֵאלָהָא דְיַעֲקֹב וְכַבְּשִׁנּוּן משֶׁה לְאַפּוֹהִי אֲרֵי דְחִיל מִלְּאִסְתַּכָּלָא בְּצֵית יְקָרָא דַיְיָ׃ 7 וַאֲמַר יְיָ מִגְלָא גְלֵי קֳדָמַי יָת שִׁעְבּוּד עַמִּי דִּי בְמִצְרַיִם וְיָת קְבִילַתְהוֹן שְׁמִיעַ קֳדָמַי מִן קֳדָם מַפְלְחֵיהוֹן אֲרֵי גְלֵי קֳדָמַי יָת כֵּיבֵיהוֹן׃ 8 וְאִתְגְּלֵיתִי לְשֵׁיזָבוּתְהוֹן מִידָא דְמִצְרָאֵי וּלְאַסָּקוּתְהוֹן מִן אַרְעָא הַהִיא לַאֲרַע טָבָא וּפְתַיָּא לַאֲרַע עָבְדָא חֲלַב וּדְבַשׁ לַאֲתַר כְּנַעֲנָאֵי וְחִתָּאֵי וֶאֱמוֹרָאֵי וּפְרִיזָאֵי וְחִוָּאֵי וִיבוּסָאֵי׃

22 Et peperit filiũ; et vocavit nomẽ ej⁹, Gersõ : quia dixit; Advena fui in terrâ alienâ. 23 Et factũ est post multos dies, et mortu⁹ est rex Ægypti; et ingemuerũt filii Israel, propter durã servitutẽ quæ erat sup eos, et clamaverũt : et ascẽdit clamor eorũ corã Deo, propter servitutẽ. 24 Et audit⁹ est corã Deo clamor eorũ : et recordat⁹ est De⁹ pacti sui; q̃ pepigit cũ Abraham, 25 et cũ Isaac et cũ Jacob. Et nota fuit corã Dño subjectio filiorũ Israel: et dixit in verbo suo, ut liberaret eos.

CAP. III.

1 MOyses autẽ pascebat oves Jethro principis Madiã, soceri sui : et minavit oves post *optima pascua deserti*; et venit in montẽ Oreb, ubi revelata est 2 gloria Dei. Et apparuit ei angel⁹ Dñi in flammâ ignis, de medio rubi : et vidit, et ecce rub⁹ ardebat igni; et rub⁹ non cõ-3 sumebatur. Et dixit Moyses; Declinabo nunc et videbo, visionẽ hanc magnã : quare nõ cõbura-4 tur rubus. Et *vidit Domin⁹*, q̃ declinaret ad vidẽdũ : et vocavit eũ De⁹ de medio ignis; et ait, Moyses Moyses, qui dixit Ec-5 ce ego. Et dixit ei, Non appropinques huc : solve calceamẽtũ tuũ de pedib⁹ tuis; quoniã locus sup quem tu stas, *locus sanc-6 tus* est. Et ait; Ego sum Deus patris tui; De⁹ Abrahã, De⁹ Isaac, Deus Jacob : et inclinavit Moyses vultũ suũ; quoniã timuit intueri vers⁹ gloriã Dei. 7 Et dixit Dñs; Revelata est corã me subjectio populi mei, qui est in Ægypto : & clamor eorũ auditus est in conspectu meo, propter exactores eorũ; quoniã revelati sunt corã me dolores 8 eorũ. Et apparui, ut liberarem eos de manu Ægyptiorũ; & ut ascẽdere faciam eos de terrâ hac : ad terrã bonã & spatiosã; ad terrã fluentẽ lacte & melle : ad locũ Chananæi, et Ethæi; & Amorræi, & Pherezæi, & Evæi, & Jebusæi.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VER. SAM.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

22 Et peperit filium, cujus nomen vocavit Gersom; quia inquit, Incola fui in terrâ alienâ. 23 Acciditq; post multos hos dies, ut moreretur rex Ægypti : & ingemuerunt filii Israel præ servitute, clamaveruntq;, & ascendit clamor eorum ad Deum de servitute. 24 Et exaudivit Deus gemitum eorum, recordatúsque est Deus fœderis sui cum Abrahamo, Isaaco, & Jacobo. 25 Vidit quoq; Deus filios Israel, & cognovit Deus.

CAP. III.

1 CUm autẽ Moses pasceret pecudes Jethro soceri sui sacerdotis Madian, duxit pecudes in desertum, venitque ad montẽ Domini in Horeb. 2 Et apparuit ei Angelus Domini in flammâ ignis de medio rubi : Et vidit, & ecce rubus ardebat in igne, rubúsque non consumebatur. 3 Tum dixit Moses, Divertam nunc, & videbo visionem magnam hanc, propter quid non exuritur rubus. 4 Vidensq; Deus quod diverterat ad videndũ, vocavit eum Deus de medio rubi; Et dixit, Moses, Moses; qui respondit, Adsum. 5 Tum dixit, Ne accedas (a) huc, solve calceamentum tuum de pede tuo, quia locus super quem stas, terra sancta est. 6 Dixit quoq;, Ego sum Deus patrũ tuorũ, Deus Abraham, & Deus Isaac, & Deus Jacob : Moses autem abscondit faciem suam; metuebat enim aspicere in Deum. 7 Et dixit Dominus, Videndo vidi afflictionem populi mei qui est in Ægypto, & clamorem ejus audivi à facie (b) exactorum ejus, quoniam cognovi (c) dolorem ejus. 8 Et descendi ut liberarem eum de manu Ægyptiorum, & educerem eum de terrâ istâ in terram bonam & latam, in terram fluentẽ lacte & melle, in locum Chananæorum, Hethæorum, & Amorrhæorum, & Pherezæorum, & Gergesæorum, & Hevæorum, & Jebusæorum.

VER. SAM. (a) subitò, (b) præpositorum (c) plagam ejus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

22 23 * فولدت ابنا وسماه جيرسوم * لانه قال صرت غريبا في ارض غريبة * وولدت غلاما ثانيا فسماه
العازر * وقال لان الله اعانني وخلصني من يد فرعون * وكان ايضا في تلك الايام الطويلة ان
ملك مصر مات * فتنهد بنو اسرائيل من خدمتهم وصرخوا * وصعد دعوهم الى الله من الخدمة
24 25 * وسمع الله وذكر عهده الذي مع ابراهيم واسحق ويعقوب * ونظر الله لبني اسرائيل ورحمهم *

* الفصل الثالث *

1 * وكان موسى يرعى غنم يثرو حميه امام مدين * فساقها في طرف البرية حتى جاء الى جبل
2 الله الى حوريب * فتجلى له ملاك الله بضرم نار من وسط العليقة * فراى العليقة مشتعلة بالنار
3 4 وهي لا تحترق * فقال موسى اميل وانظر هذا المنظر العجيب ما بال العليق لا يحترق * فعلم الله
5 انه قد مال لينظر * فناداه الله من السماء وقال يا موسى * قال لبيك * قال لا تتقدم الى هاهنا *
6 وانزع نعلك من رجلك * فان الموضع الذي انت واقف عليه مقدس * ثم قال انا اله ابيك
7 ابراهيم واسحق ويعقوب * فستر موسى وجهه اذ خاف ان ينظر الى ملاك الله * ثم قال قد نظرت
8 لضعف قومي الذين بمصر * وسمعت صراخهم من قبل جلاوزتهم * وعلمت باوجاعهم * فتجليت
لاخلصهم من يد المصريين * واصعدهم من ذلك البلد الى بلد جيد واسع * بلد يفيض
اللبن والعسل * الى موضع الكنعانيين والحيثيين والاموريين والفرزيين والحويين واليبوسيين *

22 Genuitque filium, & vocavit eum Girsom; quia dixit, Factus sum peregrinus in terra aliena. 23 Et peperit puerum secundum, & nominavit eum Eliazar, & dixit; Quoniam Deus adjuvit me, & liberavit me de manu Pharaonis. Factum est etiam in illis diebus longis, ut rex Ægypti moreretur, & ingemuerunt filii Israil propter servitutem suam, & clamitaverunt, & ascendit imploratio eorum ad Deum ob servitutem. 24 Exaudivitque Deus, & recordatus est pacti sui quod cum Abraham, & Ishac, & Iacob. 25 Et respexit Deus filios Israil, & misertus est eis.

CAP. III.

1 ET Musa pascebat oves Jethro soceri sui sacerdotis Madian, & duxit eas per extremitatem deserti, donec veniret ad Montem Dei, ad Harib. 2 Manifestavitque se ei Angelus Dei in flamma ignis de medio rubi: vidit enim rubũ accensum igne, & ipsum non comburi. 3 Dixitque Musa, Declinabo, & videbo hoc spectaculũ admirabile, quare rubus non comburatur. 4 Cognovit autem Deus eum jam declinâsse ut videret illud, vocavitque eum Deus de cœlo; et dixit, O Musa: Ait, Quid placet tibi? 5 Dixit, Ne accedas huc, et exue caligis tuis pedem tuum; Nam locus super quo stas, sanctus est. 6 Tum dixit, Ego sum Deus patris tui Abraham, et Ishac, et Jacob: Velavitque Musa faciem suam cùm timuisset respicere ad Angelum Dei. 7 Deinde dixit, Jam respexi ad infirmitatem populi mei qui sunt in Ægypto, et audivi clamorem ob Præsides eorum, et cognovi dolores eorum. 8 Apparuique ut salvarem eos de manu Ægyptiorum, et extraherem eos è regione illa in regionem bonam, amplam; regionem manantem lacte et melle, ad locum Chananæorum, et Hetæorum, et Amoræorum, et Pherezæorum, et Hevæorum, et Jebusæorum.

ועתה הנה צעקת בני־ישראל באה אלי וגם־ראיתי 9

vidi etiam & : me ad venit Israel filiorum clamor ecce nunc Et

את־הלחץ אשר מצרים לחצים אתם: ועתה לכה 10

, veni nunc Et .eos opprimunt Ægyptii qua , oppressionem

ואשלחך אל־פרעה והוצא את־עמי בני־ישראל

Israel filios meum populum *educ* & , Parhoh ad te mittam &

ממצרים: ויאמר משה אל־האלהים מי אנכי כי 11

quod ,sum Quis : Deum ad Moseh dixit Et .Ægypto ex

אלך אל־פרעה וכי אוציא את־בני ישראל ממצרים:

? Ægypto ex Israel filios educã quod & ?Parhoh ad vadam

ויאמר כי־אהיה עמך וזה־לך האות כי אנכי שלחתיך 12

.te miserim ego quod ,signum tibi hoc Et .tecum ero Quia ,dixit Et

בהוציאך את־העם ממצרים תעבדון את־האלהים על

super Deum coletis ,Ægypto ex populum eduxeris Cùm

ההר הזה: ויאמר משה אל־האלהים הנה אנכי 13

ego Ecce : Deum ad Moseh dixit Et .istum montem

בא אל־בני ישראל ואמרתי להם אלהי אבותיכם

vestrorum patrum Deus : eis dicam & ,Israel filios ad *veniens*

שלחני אליכם ואמרו־לי מה־שמו מה אמר

dicam quid ,ejus nomen Quod ,mihi *dicent* Et .vos ad me misit

אלהם: ויאמר אלהים אל־משה אהיה אשר 14

qui Ero : Moseh ad Deus dixit Et ? eos ad

אהיה ויאמר כה תאמר לבני ישראל אהיה שלחני

me misit Ero : Israel filiis dices Sic : dixit Et .ero

אליכם: ויאמר עוד אלהים אל־משה כה תאמר אל־ 15

ad dices Sic : Moseh ad Deus adhuc dixit Et .vos ad

בני ישראל יהוה אלהי אבתיכם אלהי אברהם

,Abraham Deus ,vestrorum patrum Deus Dominus : Israel filios

אלהי יצחק ואלהי יעקב שלחני אליכם זה־שמי

meum nomen Hoc .vos ad me misit Jahacob Deus & , Ischac Deus

לעלם וזה זכרי לדר דר: לך ואספת 16

congregabis & ,Vade *generationis* gñatione in mei mẽtio hæc & ,seculum in

את־זקני ישראל ואמרת אלהם יהוה אלהי

Deus Dominus : eos ad dices & ,Israel senes

אבתיכם נראה אלי אלהי אברהם יצחק ויעקב

;Jahacob & ,Ischac ,Abraham Deus,*me ad* est cõspect⁹ vestrorũ patrum

לאמר פקד פקדתי אתכם ואת־העשוי לכם

vobis est factum quod & , vos visitavi Visitando : dicendo

במצרים: ואמר אעלה אתכם מעני 17

afflictione ex vos faciam Ascendere : dixi Et .Ægypto in

מצרים אל־ארץ הכנעני והחתי והאמרי והפרזי

,Perizæi & ,Emorræi & ,Chittæi & ,Chenahanæi terram ad ,Ægypti

והחוי והיבוסי אל־ארץ זבת חלב ודבש: ושמעו 18

obedient Et .melle & lacte fluentem terram ad ,Jebusæi & ,Chivvæi &

לקלך ובאת אתה וזקני ישראל אל־מלך מצרים

, Ægypti regem ad Israel senes & ,tu ibis & ,tuæ voci

ואמרתם אליו יהוה אלהי העבריים נקרה עלינו

nos super occurrit Hebræorum Deus Dominus : eum ad dicetis &

ועתה נלכה־נא דרך שלשת ימים במדבר ונזבחה

sacrificem⁹ ut ,desertum in dierum trium viam nunc ibimus nunc Et

ליהוה אלהינו:

.nostro Deo Domino

Versio VULG. LAT.

9 Clamor ergò filiorum Israel venit ad me : vidíque afflictionem eorum, quâ ab Ægyptiis opprimuntur. 10 Sed veni, & mittam te ad Pharaonem, ut educas populum meum, filios Israel, de Ægypto. 11 Dixítque Moyses ad Deum, Quis sum ego ut vadam ad Pharaonem, & educam filios Israel de Ægypto ? 12 Qui dixit ei, Ego ero tecum : & hoc habebis signum, quòd miserim te : Cùm eduxeris populum meum de Ægypto, immolabis Deo super montem istum. 13 Ait Moyses ad Deum, Ecce ego vadam ad filios Israel, & dicam eis , Deus patrum vestrorum misit me ad vos. Si dixerint mihi , Quod est nomen ejus ? quid dicam eis ? 14 Dixit Deus ad Moysen, EGO SUM QUI SUM. Ait, Sic dices filiis Israel ; QUI EST, misit me ad vos. 15 Dixítque iterum Deus ad Moysen, Hæc dices filiis Israel ; Dominus Deus patrum vestrorum, Deus Abraham, Deus Isaac, & Deus Jacob, misit me ad vos : hoc nomen mihi est in æternum, & hoc memoriale meum in generationem & generationem. 16 Vade, & congrega seniores Israel, & dices ad eos ; Dominus Deus patrum vestrorum apparuit mihi, De⁹ Abraham, Deus Isaac, & Deus Jacob, dicens ; Visitans visitavi vos, & vidi omnia quæ acciderunt vobis in Ægypto. 17 Et dixi ut educã vos de afflictione Ægypti, in terram Chananæi, & Hethæi, & Amorrhæi, & Pherezæi, & Hevæi, & Jebusæi, ad terram fluentem lacte & melle. 18 Et audient vocem tuã : ingredierísque tu, & seniores Israel, ad regem Ægypti ; & dices ad eum , Dominus Deus Hebræorum vocavit nos : ibimus viam trium dierum in solitudinem, ut immolemus Domino Deo nostro.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

9 Καὶ νῦν ἰδοὺ κραυγὴ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἥκει πρός με· (μ) κἀγὼ ἑώρακα τὸν θλιμμόν, 10 ὃν οἱ Αἰγύπτιοι θλίβουσιν αὐτούς. Καὶ νῦν δεῦρο, ἀποστείλω σε πρὸς Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου, καὶ ἐξάξεις τὸν λαόν μου τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου. 11 Καὶ εἶπε Μωυσῆς πρὸς τὸν θεόν, Τίς εἰμι ἐγώ, ὅτι πορεύσομαι πρὸς Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου, καὶ ὅτι ἐξάξω τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου; 12 (ν) Εἶπε δὲ ὁ θεὸς Μωυσῇ, λέγων, Ὅτι ἔσομαι μετὰ σοῦ· καὶ τοῦτό σοι τὸ σημεῖον ὅτι ἐγώ σε (ξ) ἐξαποστελῶ, ἐν τῷ ἐξαγαγεῖν σε τὸν λαόν μου ἐξ Αἰγύπτου, καὶ λατρεύσετε τῷ θεῷ ἐν τῷ ὄρει τούτῳ. 13 Καὶ εἶπε Μωυσῆς πρὸς τὸν θεόν, Ἰδοὺ ἐγὼ (ο) ἐξελεύσομαι πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ, καὶ ἐρῶ πρὸς αὐτούς, Ὁ θεὸς τῶν πατέρων (π) ἡμῶν ἀπέσταλκέ με πρὸς ὑμᾶς· ἐρωτήσουσί με, Τί ὄνομα αὐτῷ; τί ἐρῶ πρὸς αὐτούς; 14 Καὶ εἶπεν ὁ θεὸς πρὸς (ρ) Μωυσῆν, λέγων, Ἐγώ εἰμι ὁ Ὤν. καὶ εἶπεν, Οὕτως ἐρεῖς τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ, Ὁ Ὢν ἀπέσταλκέ με πρὸς ὑμᾶς. 15 Καὶ εἶπεν ὁ θεὸς πάλιν πρὸς Μωυσῆν, Οὕτως ἐρεῖς τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ, Κύριος ὁ θεὸς τῶν πατέρων (π) ἡμῶν, θεὸς Ἀβραάμ, καὶ θεὸς Ἰσαάκ, καὶ θεὸς Ἰακώβ, ἀπέσταλκέ με πρὸς ὑμᾶς. τοῦτό μού ἐστιν ὄνομα αἰώνιον, καὶ (σ) μνημόσυνον γενεῶν γενεαῖς. 16 Ἐλθὼν οὖν συνάγαγε τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, Κύριος ὁ θεὸς τῶν πατέρων (π) ἡμῶν ὦπταί μοι, θεὸς Ἀβραάμ, καὶ θεὸς Ἰσαάκ, καὶ θεὸς Ἰακώβ, λέγων, Ἐπισκοπῇ ἐπέσκεμμαι ὑμᾶς, καὶ ὅσα 17 συμβέβηκεν ὑμῖν ἐν Αἰγύπτῳ. Καὶ (τ) εἶπεν, Ἀναβιβάσω ὑμᾶς ἐκ τῆς κακώσεως τῶν Αἰγυπτίων εἰς τὴν γῆν τῶν Χαναναίων, καὶ Χετταίων, καὶ Ἀμορραίων, καὶ Φερεζαίων, καὶ Γεργεσαίων, καὶ Εὐαίων, καὶ Ἰεβουσαίων, εἰς γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι. 18 Καὶ εἰσακούσονταί σου τῆς φωνῆς. καὶ εἰσελεύσῃ σύ, καὶ ἡ γερουσία Ἰσραὴλ πρὸς Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου· καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτόν, Ὁ θεὸς τῶν Ἑβραίων προσκέκληται ἡμᾶς· πορευσόμεθα οὖν ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν εἰς τὴν ἔρημον, ἵνα θύσωμεν τῷ θεῷ ἡμῶν.

Et nunc ecce clamor filiorum Israel venit ad me : & (f) ego vidi tribulationem, quâ Ægyptii tribulant eos. Et nunc veni, mittam te ad Pharaonem regem Ægypti : & educes populum meum, filios Israel de terra Ægypti. Et dixit Moyses ad Deum, Quis sum ego, quia ibo ad Pharaonem regem Ægypti, & quia educam filios Israel de terra Ægypti ? Dixit autem Deus Moysi, dicens, Quia ero tecum : & hoc tibi signum, quia ego te emittam : Cùm eduxeris tu populum meum de Ægypto, & coletis Deum in monte isto. Et Dixit Moyses ad Deum, Ecce ego exibo ad filios Israel, et dicam ad eos, Deus patrum nostrorum misit me ad vos: (g) interrogabunt me, Quod ei nomen? Quid dicam ad eos ? Et dixit Deus ad Moysem, dicens, Ego sum, qui sum. Et dixit, Sic dices filiis Israel, Qui est, misit me ad vos. Et dixit Deus iterum ad Moysem, Sic dices filiis Israel, Dominus Deus patrum nostrorum, Deus Abraham, & Deus Isaac, & Deus Jacob misit me ad vos. Hoc meum est nomen æternum, & memoriale generationum generationibus. Veniens igitur congrega (h) senatum filiorum Israel: & dices ad eos, Dominus Deus patrum nostrorum apparuit mihi, Deus Abraham, & Deus Isaac, & Deus Iacob, dicens, Visitatione visitavi vos, & quæcumque contigerunt vobis in Ægypto. Et dixit, Ascendere vos faciam ex afflictione Ægyptiorũ in terrã Chananæorũ, & Chettæorũ, & Amorrhæorum, & Pherezæorum, & Gergesæorum, & Evæorum, & Iebusæorum, in terram fluentem lac & mel. Et exaudient vocem tuam : & ingredieris tu, & senatus Israel ad Pharaonem regem Ægypti : & dices ad eum, (i) Deus Hebræorum vocavit nos. Ibimus igitur viam trium dierum in desertum, ut sacrificemus Deo nostro.

MS.A. (μ) καὶ ἐγὼ (ν) Εἶπεν δὲ, Ὅτι (ξ) ἀποστέλλω, ἐν τῷ σε ἐξαγαγεῖν τὸν λαὸν ἐξ (ο) ἐλεύσομαι (π) ὑμῶν (ρ) Μωυσῆν, Ἐγὼ (σ) μνημόσυνον γενεαῖς. Ἐλθὼν συνάγαγε (τ) εἶπα,

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA.*

9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]

Et nunc ecce clamor filiorum Israel ingressus est ad me, & vidi quoque oppressionem quâ Ægyptii opprimunt eos. 9 Modò veni, mittam te ad Pharaonem, & educito populum meum, filios Israel ex Ægypto. 10 Dixit Moses ad Deum, Quis ego sum, ut adeam Pharaonem, & educam familiam Israelis ex Ægypto ? 11 Respondit ei, Ego ero tecum : & hoc esto signum quòd ego miserim te ; Cùm eduxeris populum ex Ægypto, coletis Deum super montem istum. 12 Dixit Moses ad Deum, En ego abibo ad filios Israel, & dicam eis ; Dominus Deus patrum vestrorum misit me super vos : dicéntque mihi, Quod est nomen ejus ? quid dicam eis ? 13 Respondit Deus Mosi, Ehie-Ascer-ehie *(sum qui sum.)* Tum dixit, Sic dices ad filios Israel, Ehie misit me super vos. 14 Dixítque rursus Deus ad Mosen, Sic dices ad filios Israel, Dominus Deus patrum vestrorum, Deus Abraham, Deus Isahac, Deus Jacob misit me super vos : hoc est nomen meum in sempiternum, & hæc est memoria mea in generationem generationum. 15 Vade, congrega senes filiorum Israel, & dices ad eos ; Dominus Deus patrum vestrorum apparuit mihi , Deus Abraham, & Isahac, & Jacob ; dicens , Certè recordatus sum vestrî, & rerum quæ factæ sunt. 16 Et dixi, Educam vos è servitute Ægyptiorum ad terram Chananæorum, & Hethæorum, & Hevæorum, & Jebusæorum, ad terram fluentem lacte & melle. 17 Et audient vocem tuam, & ingredieris tu & senes filiorum Israel apud regem Ægypti , & dicetis ad eum, Dominus Deus Hebræorum apparuit nobis : ibimus ergò spatio trium dierum in desertum, & sacrificabimus Domino Deo nostro. 18

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

9 וכען הא קבילת בני־ישראל עלת קדמי ואף גלי קדמי דוחקא די מצראי דחקין להון: 10 וכען איתא ואשלחנך לות־פרעה ואפיק ית־עמי בני־ישראל ממצרים: 11 ואמר משה קדם־יי מן אנא ארי איזיל לות־פרעה וארי אפיק ית־בני ישראל ממצרים: 12 ואמר ארי־יהי מימרי בסעדך ודין לך אתא די אנא שלחתך באפקותך ית־עמא ממצרים תפלחון קדם־יי על טורא הדין: 13 ואמר משה קדם־יי הא אנא אתי לות־בני ישראל ואימר להון אלהא דאבהתכון שלחני לותכון וימרון־לי מה־שמיה מה איימר להון: 14 ואמר יי למשה אהיה אשר אהיה ואמר כדנן תימר לבני ישראל אהיה שלחני לותכון: 15 ואמר עוד יי למשה כדנן תימר לבני ישראל יי אלהא דאבהתכון אלהיה דאברהם אלהיה דיצחק ואלהיה דיעקב שלחני לותכון דין שמי לעלם ודין דוכרני לכל־דר ודר: 16 איזיל ותיכנוש ית סבי ישראל ותימר להון יי אלהא דאבהתכון אתגלי לי אלהיה דאברהם יצחק ויעקב למימר מדכר דכירנא יתכון וית־ דאתעבד לכון במצרים: 17 ואמרית אסיק יתכון משעבוד מצרים לארעא כנענאי וחתאי ואמוראי ופריזאי וחואי ויבוסאי לארעא עבדא חלב ודבש: 18 ויקבלון למימרך ותיתי את וסבי ישראל לות־מלכא דמצרים ותימרון ליה יי אלהא דיהודאי אתקרי עלנא: וכען ניזיל כען מהלך תלתא יומין במדברא ונדבח קדם־יי אלהנא:

9 Et nunc , clamor filiorũ Israel venit corã me : manifesta est etiam corã me tribulatio, quâ Ægyptii tribulant eos. 10 Et nunc veni ; & mittam te ad Pharaonem : & educ populum meum filios Israel, de Ægypto. 11 Et dixit Moyses coram Deo ; Quis ego sum, ut vadam ad Pharaonem : & ut educam filios Israel de Ægypto? 12 Et dixit ei, Quia erit verbum meum in adjutorium tuum ; & hoc tibi signum, quod ego mitto te : Cùm eduxeris populum de Ægypto ; servietis coram domino, super montem hunc. 13 Et dixit Moyses coram Deo ; Ecce ego vadam ad filios Israel : & dicam eis ; Deus patrum vestrorum misit me ad vos : & dicent mihi, Quod est nomen ejus ? Quid dicam eis? 14 Et dixit Deus ad Moysen ; Ero qui ero : Et dixit, Sic dices filiis Israel ; Qui ero, misit me ad vos. 15 Dixítque iterum Deus ad Moysen ; Hæc dices filiis Israel : Dominus Deus patrum vestrorum, Deus Abraham, Deus Isaac, & Deus Jacob, misit me ad vos : hoc est nomen meum in æternum ; & hoc est memoriale meum, in omni generatione & generatione. 16 Vade et congrega seniores Israel ; & dices eis, Dominus Deus patrum vestrorum apparuit mihi ; Deus Abraham, Isaac & Jacob, dicens : Recordans recordatus sum vestri ; & omnium quæ facta sunt vobis in Ægypto. 17 Et dixi ; Ascendere faciam vos de subjectione Ægyptiorum : ad terram Chananæi, & Ethæi ; & Amorræi, & Pherezæi, & Evæi , & Jebusæi : ad terram fluentem lacte & melle. 18 Et obedient *verbo tuo* : & venies, tu & seniores Israel, ad regem Ægypti ; dicetísque ei, Dominus Deus Judæorum invocatus est super nos ; & nunc eamus obsecro, itinere trium dierum per desertum ; ut immolemus Domino Deo nostro.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]

VER. SAM.

9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM.

Translatio Latina.

Nunc autem ecce clamor filiorum Israel venit ad me, 9 atque etiam vidi oppressionem quâ Ægyptii opprimunt eos. 10 Nunc igitur veni, & mittam te ad Pharaonem, educésque populum meum, filios Israel de Ægypto. 11 Respondítque Moses Deo, Quis ego, ut eam ad Pharaonem, & ut educam filios Israel de Ægypto ? 12 Et dixit, Quia ero tecum, & hoc erit tibi signum quòd ego misi te : Cùm eduxeris populum de Ægypto, servietis Deo super montem istum. 13 Respondit verò Moses Deo, Ecce ego veniam ad filios Israel ; dicamque eis, Deus patrum vestrorum misit me ad vos : sed dicentibus mihi, Quod nomen ejus, quid respondebo illis ? 14 Dixítque Deus Mosi, Ego sum, qui sum : aitque, Sic loqueris filiis Israel ; Qui est, misit me ad vos. 15 Et dixit iterùm Deus Mosi, Sic loqueris filiis Israel ; Dominus Deus patrum vestrorum, Deus Abraham, & Deus Isaac, & Deus Jacob misit me ad vos : hoc est nomen meum in æternum, & hoc memoriale meum in generationem et generationem. 16 Vade, & congrega seniores filiorum Israel, & dicito illis ; Dominus Deus patrum vestrorum apparuit mihi, Deus Abraham, & Isaac, & Jacob, dicens ; Visitando visitavi vos, & quod factum est vobis in Ægypto. 17 Dixit quoque, Ascendere vos faciam de afflictione Ægypti in terram Chananæorum, Hethæorum, & Amorrhæorum, & Pherezæorum, & Gergesæorum, & Hevæorum, & Jebusæorum, in terrã fluentẽ lacte & melle. 18 Et audient vocem tuam : Ibisque, tu, & seniores Israel ad regem Ægypti, & dicetis ei, Dominus Deus Hebræorum invocatur super nos : Eamus, quæsumus, viam trium dierum in desertum, ut sacrificemus Domino Deo nostro.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

9 * والآن هوذا صراخ بني اسرائيل قد وصل الي * ورايت الضغط الذي ضغطهم المصريون
10 * فالآن تعال لابعث بك الي فرعون واخرج قومي بني اسرائيل من بلد مصر * قال موسي لله 11
12 من انا حتي امضي الي فرعون واخرج بني اسرائيل من ارض مصر * قال انا اكون معك *
وهذه اية لك في اني بعثتك * واذا اخرجت القوم من مصر فاعبدوا الله علي هذا الجبل
13 * قال موسي لله ها انا ساير الي بني اسرائيل * فاقول لهم اله ابايكم بعثني اليكم * فان قالوا
14 15 لي ما اسمه * ما اقول لهم * قال له الازلي الذي لا يزول * قال كذا قل لبني اسرائيل * الله
اله ابايكم اله ابراهيم واسحق ويعقوب بعثني اليكم * هذا اسمي الي الدهر * وهذا ذكري
16 الي جيل وجيل * امض فاجمع شيوخ بني اسرائيل وقل لهم * الله اله ابايكم تجلي
17 لي * اله ابرهيم واسحق ويعقوب * قائلا قد ذكرتكم وما صنع بكم بمصر * فقلت اصعدكم
من عذاب المصريين الي موضع الكنعانيين والحيثيين والاموريين والفرزيين والحويين
18 واليبوسيين * الي بلد يفيض اللبن والعسل * فاذا قبلوا منك فادخل انت وشيوخ بني
اسرائيل الي ملك مصر * وقولوا له الله اله العبرانيين وافانا امر * فنسير الآن مسيرة ثلثة ايام
في البر ونذبح لله ربنا *

Et nunc ecce clamor filiorum Israil, jam 9 pervenit ad me, & vidi angustiam quâ anxerunt eos Ægyptii. 10 Itaque veni ut mittam te ad Pharaonem, & educ populum meum, filios Israil de regione Ægypti. 11 Dixit Musa Deo, Quis sum ego ut eam ad Pharaonem, & educã filios Israil de terra Ægypti ? 12 Dixit, Ego ero tecum, & hoc signum tibi quòd ego miserim te : Et cùm eduxeris populum ex Ægypto, adorate Deum super hunc montem. 13 Dixit Musa Deo, Ecce ego vado ad filios Israil, dicamque eis ; Deus patrum vestrorum misit me ad vos : Quòd si dixerint mihi ; Quodnam est nomen ejus ? Quid dicam illis ? 14 Dixit ei, Æternus, qui non præterit, 15 Dixit, Ita dic filiis Israil ; Deus, Deus patrum vestrorum, Deus Abraham, & Ishac, & Iacob misit me ad vos ; Hoc est nomen meum in seculum, & hæc memoria mea in generationem & generationes. 16 Vade, & congrega senes filiorum Israil, & dic eis ; Deus, Deus patrum vestrorum apparuit mihi, Deus Abraham, & Ishac, & Iacob, dicens ; Jam recordatus est vestrî, & ejus quod factum est vobis in Ægypto. 17 Dixi enim ; Extraham vos ex tormento Ægyptiorum ad locum Chananæorum, & Hethæorum, & Amoræorum, & Pherezæorum, & Hevæorum, & Iebusæorum, ad regionem manantem lacte & melle. 18 Cùmq; acceptaverint à te, ingredere tu et senes filiorum Israil ad regem Ægypti, & dicite illi ; Dei, Dei Hebræorum venit ad nos præceptum ; ibimus modò itinere trium dierum in desertum, & sacrificabimus Deo Domino nostro.

ספר שמות : ד

,abeatis ut ,Ægypti rex vos dabit non quòd novi ego Et
19 ואני ידעתי כי לא־יתן אתכם מלך מצרים להלך
percutiam & ,meam manum mittam Et .forti manu in *neque*
20 ולא ביד חזקה : ושלחתי את־ידי והכיתי
:ej⁹ medio in faciam quæ ,meis mirabilib⁹ omnib⁹ cũ ,Ægyptum
את־מצרים בכל נפלאתי אשר אעשה בקרבו
huic populo gratiam dabo Et .vos dimittet postea &
21 ואחרי־כן ישלח אתכם : ונתתי את־חן העם־הזה
.vacui ibitis non ,ibitis quando,erit Et .Ægyptiorũ oculis in
בעיני מצרים והיה כי תלכון לא תלכו ריקם :
,*argenti* vasa suæ domûs hospita ab & ,suâ vicina à mulier postulabit Sed
22 ושאלה אשה משכנתה ומגרת ביתה כלי־כסף
super &,vestros filios super ponetis & : vestes & ,*auri* vasa &
וכלי זהב ושמלת ושמתם על־בניכם ועל־
.Ægyptum spoliabitis &,vestras filias
בנתיכם ונצלתם את־מצרים :

CAP. IIII. ד

audient neque ,mihi credent non ecce Et : dixit & ,Moseh respõdit Et
1 ויען משה ויאמר והן לא־יאמינו לי ולא ישמעו
dixit Et .Dominus *te ad* est conspectus Non : dicent quia ;*meæ voce in*
בקלי כי יאמרו לא־נראה אליך יהוה : ויאמר
: ait Et .Virga : dixit Et ?tua manu in est Quid :Dominus eum ad
2 אליו יהוה מזה בידך ויאמר מטה : ויאמר
.serpentẽ in *fuit* &,terram in eam projecit Et .terram in eam Projice
3 השליכהו ארצה וישלכהו ארצה ויהי לנחש
: Moseh ad Dominus dixit Et .ejus facie à Moseh fugit Et
4 וינס משה מפניו : ויאמר יהוה אל־משה
,suã manum extendit Et.*ejus caudâ in* apprehende & ,tuã manum Extende
שלח ידך ואחז בזנבו וישלח ידו
quòd credant Ut .ej⁹ manu in virgam in *fuit* & ,eã apprehẽdit &
5 ויחזק בו ויהי למטה בכפו : למען יאמינו כי־
,Abraham Deus ,eorum patrum Deus Dominus *te ad* est conspect⁹
נראה אליך יהוה אלהי אבתם אלהי אברהם
: adhuc ei Dominus dixit Et .Jahacob Deus & ,Ischac Deus
6 אלהי יצחק ואלהי יעקב : ויאמר יהוה לו עוד
:suũ sinũ in suã manũ introduxit Et.tuũ sinũ in tuã manũ nunc Introduc
הבא־נא ידך בחיקך ויבא ידו בחיקו
tuã manũ Reduc:dixit Et .nix sicut leprosa ej⁹ man⁹ ecce Et.eã eduxit &
7 ויוצאה והנה ידו מצרעת כשלג : ויאמר השב ידך
,suo sinu è eam eduxit & ,suũ sinũ ad suã manũ reduxit Et.tuũ sinum in
אל־חיקך וישב ידו אל־חיקו ויוצאה מחיקו
,tibi crediderint non si ,erit Et .ej⁹ caro sicut erat reversa ecce &
8 והנה־שבה כבשרו : והיה אם־לא יאמינו לך
signi voci credent & ,prioris signi voci obedierint non &
ולא ישמעו לקל האת הראשון והאמינו לקל האת
signis duobus etiã crediderint non si erit Et .*posterioris*
9 האחרון : והיה אם־לא יאמינו גם לשני האתות
,fluminis aquã ex capies & ,tuæ voci obedierint non & ,istis
האלה ולא ישמעון לקלך ולקחת ממימי היאר
,flumine è capies quas aquæ erunt Et .aridã super fundes &
ושפכת היבשה והיו המים אשר תקח מן־היאר
.arida in sanguinẽ in *erunt* &
והיו לדם ביבשת :

Versio VUL. LAT.

19 Sed ego scio, quòd non dimittet vos rex Ægypti, ut eatis, 20 nisi per manum validã. Extendã enim manum meam, & percutiam Ægyptum in cunctis mirabilibus meis, quæ facturus sum in medio eorum: post 21 hæc dimittet vos. Dabóque gratiam populo huic coram Ægyptiis: & cùm egrediemi- 22 ni, non exibitis vacui. Sed postulabit mulier à vicina sua, & ab hospita sua, vasa argentea, et aurea, ac vestes: ponetísque eas super filios & filias vestras, & spoliabitis Ægyptum.

CAP. IV.

1 RESpondens Moyses, ait; Nõ credent mihi, neque audient vocem meam: sed dicent, Non 2 apparuit tibi Dominus. Dixit ergò ad eum, Quid est quod tenes in manu tua? Respondit, 3 Virga. Dixítque Domin⁹, Projice eam in terram. Projecit, & versa est in colubrum: ita 4 ut fugeret Moyses. Dixítque Dominus, Extende manũ tuam, & apprehende caudam ejus. Extendit, & tenuit: ver- 5 sáque est in virgam. Ut credant, inquit, quòd apparuerit tibi Dominus Deus patrum suorum, Deus Abraham, Deus 6 Isaac, & Deus Jacob. Dixítque Dominus rursum, Mitte manum tuam in sinum tuum. Quam cùm misisset in sinum, protulit leprosam instar 7 nivis. Retrahe, ait, manum tuam in sinum tuum. Retraxit, & protulit iterum: & erat si- 8 milis carni reliquæ. Si non crediderint, inquit, tibi, neque audierint sermonem signi prioris, credent verbo signi 9 sequentis. Quòd si nec duobus quidem his signis crediderint, neque audierint vocem tuam; sume aquam fluminis, & effunde eam super aridam: & quidquid hauseris de fluvio, vertetur in sanguinem.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

19 Ἐγὼ δὲ οἶδα, ὅτι οὐ προήσεται ὑμᾶς Φαραὼ βασιλεὺς Αἰγύπτου πορευθῆναι, ἐὰν μὴ μετὰ 20 χειρὸς κραταιᾶς. Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα, πατάξω τοὺς Αἰγυπτίους ἐν πᾶσι τοῖς θαυμασίοις μου, οἷς ποιήσω ἐν αὐτοῖς· καὶ μετὰ 21 ταῦτα ἐξαποστελεῖ ὑμᾶς. Καὶ δώσω χάριν τῷ λαῷ τούτῳ ἐναντίον τῶν Αἰγυπτίων· ὅταν 22 δὲ ἀποτρέχητε, οὐκ ἀπελεύσεσθε (υ) κενοί. Ἀλλὰ αἰτήσει γυνὴ παρὰ γείτονος καὶ συσκήνου αὐτῆς σκεύη ἀργυρᾶ, καὶ χρυσᾶ, καὶ ἱματισμόν· καὶ ἐπιθήσετε ἐπὶ τοὺς υἱοὺς ὑμῶν, καὶ ἐπὶ τὰς θυγατέρας ὑμῶν· καὶ (φ) σκυλεύσατε τοὺς Αἰγυπτίους.

Ego autem novi, quia non permittet vos Pharao rex Ægypti 19 ire, nisi cum manu valida. Et ex- 20 tendens manum, percutiam Ægyptios in omnibus mirabilibus meis, quæ faciam in eis: & post hæc dimittet vos. Et dabo gratiam 21 populo huic coram Ægyptiis: & cùm egrediemini, non exibitis vacui. Sed poscet mulier à vici- 22 na & (k) contubernali sua, vasa argentea & aurea, & vestem: & imponetis super filios vestros, & super filias vestras: & (l) spoliate Ægyptios.

MS.A. (υ) καινοί. Αἰτήσει (φ) συσκυλεύσεσθε τοὺς

ΚΕΦ. δ'.

1 Ἀπεκρίθη δὲ Μωυσῆς, καὶ εἶπεν, (α) Ἐὰν μὴ πιστεύσωσί μοι, μηδὲ εἰσακούσωσι τῆς φωνῆς μου, (ἐροῦσι γὰρ, ὅτι οὐκ ὦπταί (β) σοι ὁ 2 θεὸς,) τί ἐρῶ πρὸς αὐτούς; Εἶπε δὲ αὐτῷ κύριος, Τί τοῦτό ἐστι τὸ ἐν τῇ χειρί σου; ὁ 3 δὲ εἶπε, Ῥάβδος. Καὶ εἶπεν, Ῥίψον αὐτὴν ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ ἔρριψεν αὐτὴν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐγένετο ὄφις· καὶ ἔφυγε Μωυσῆς ἀπ' αὐτοῦ. 4 Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Μωυσῆν, Ἔκτεινον τὴν χεῖρα, καὶ ἐπιλαβοῦ τῆς κέρκου. ἐκτείνας οὖν τὴν χεῖρα, ἐπελάβετο τῆς κέρκου· καὶ ἐγένετο 5 ῥάβδος ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. Ἵνα πιστεύσωσί σοι, ὅτι ὦπταί (β) σοι ὁ θεὸς τῶν πατέρων αὐτῶν, θεὸς Ἀβραάμ, καὶ θεὸς Ἰσαάκ, καὶ θε- 6 ὸς Ἰακώβ. Εἶπε δὲ αὐτῷ κύριος πάλιν, (γ) Εἰσένεγκον τὴν χεῖρά σου εἰς τὸν κόλπον σου. καὶ εἰσήνεγκε τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς τὸν κόλπον αὐτοῦ, καὶ ἐξήνεγκεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐκ τοῦ κόλπου αὐτοῦ, καὶ ἐγενήθη ἡ (δ) χεὶρ αὐτοῦ, ὡσεὶ 7 χιών. Καὶ εἶπεν πάλιν, (γ) Εἰσένεγκον τὴν χεῖρά σου εἰς τὸν κόλπον σου. καὶ εἰσήνεγκε τὴν (ε) χεῖρα εἰς τὸν κόλπον αὐτοῦ, καὶ (ζ) ἐξήνεγκεν αὐτὴν ἐκ τοῦ κόλπου αὐτοῦ, καὶ πάλιν ἀπεκα- 8 τέστη εἰς τὴν χρόαν τῆς σαρκὸς (η) αὐτῆς. Ἐὰν δὲ μὴ πιστεύσωσί σοι, μηδὲ εἰσακούσωσι τῆς φωνῆς τοῦ σημείου τοῦ πρώτου, πιστεύσουσί σοι τῆς 9 φωνῆς τοῦ σημείου (θ) τοῦ δευτέρου. Καὶ ἔσται ἐὰν μὴ πιστεύσωσί σοι τοῖς δυσὶ σημείοις τούτοις, μηδὲ εἰσακούσωσι τῆς φωνῆς σου, λήψῃ ἀπὸ τοῦ ὕδατος τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἐκχεεῖς ἐπὶ τὸ ξηρόν· καὶ ἔσται τὸ ὕδωρ ὃ ἐὰν λάβῃς ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ, αἷμα ἐπὶ τοῦ ξηροῦ.

CAP. IV.

REspondit autem Moyses, 1 & dixit, Si non crediderint mihi, neque exaudierint vocẽ meã, (dicent enim, quia non apparuit tibi Deus,) quid dicam ad eos? Dixit autem ei Dominus, Quid 2 hoc est, quod in manu tua? At ille dixit, Virga. Et dixit, Projice 3 illam in terram. Et projecit eam in terram, & facta est serpens: & fugit Moyses ab eo. Et dixit 4 Dominus ad Moysem, Extende manum, & apprehende caudam. Extendens igitur manum apprehendit caudam: & facta est virga in manu ejus. Ut (a) credant 5 tibi, quia apparuit tibi Deus patrum eorum, Deus Abraham, & Deus Isaac, & Deus Jacob. Dixit autem ei Dominus iterum, 6 Inser manum tuam in sinum tuum. Et intulit manum suam in sinum suum; et eduxit manũ suã ex sinu suo: & facta est (b) manus ejus, tanquam nix. Et dixit 7 iterum, Inser manum tuam in sinum tuum. Et intulit manum suam in sinum suum, & eduxit eam ex sinu suo: & rursus restituta est in colorẽ carnis suæ. Sin 8 autem non crediderint tibi, neq; exaudient vocem signi primi, credent tibi voce signi (c) secundi. Et erit, si non crediderint tibi 9 duobus his signis, neque exaudierint vocem tuam; sumes de aqua fluminis, & effundes in aridum: & erit aqua, quam sumpseris de flumine, sanguis super aridum.

MS.A. Κεφ. δ'. (α) Ἐὰν οὖν μὴ (β) σοι κύριος ὁ θεὸς,) τί (γ) Εἰσένεγκαι (δ) χεὶρ Μωυσέως, (ε) χεῖρα αὐτοῦ εἰς (ζ) ἐξήνεγκεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐκ (η) αὐτῆς, (θ) τοῦ ἐσχάτου.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

19 * ܘܐܢܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܕܠܐ ܫܒܩ ܠܟܘܢ ܡܠܟܐ ܕܡܨܪܝܢ ܠܡܐܙܠ. ܘܠܐ ܗܘܐ ܒܐܝܕܐ ܥܫܝܢܬܐ.
20 * ܘܐܦܫܘܛ ܐܝܕܝ ܘܐܡܚܐ ܠܡܨܪܝܐ. ܒܟܠܗܝܢ ܬܕܡܪܬܝ ܕܥܒܕ ܐܢܐ ܒܝܢܬܗܘܢ. ܘܡܢ ܒܬܪܟܢ ܢܫܕܪܟܘܢ.
21 * ܘܐܬܠܝܘܗܝ ܠܥܡܐ ܗܢܐ ܠܪܚܡܐ ܒܥܝܢܝܗܘܢ ܕܡܨܪܝܐ. ܘܡܐ ܕܐܙܠܬܘܢ. ܠܐ ܬܐܙܠܘܢ ܣܦܝܩܐܝܬ.
22 * ܐܠܐ ܬܫܐܠ ܐܢܬܬܐ ܡܢ ܫܒܒܬܗ ܘܡܢ ܬܘܬܒܬ ܒܝܬܗ. ܡܐܢܐ ܕܕܗܒܐ ܘܡܐܢܐ ܕܣܐܡܐ ܘܢܚܬܐ. ܘܬܠܒܫܘܢ ܠܒܢܝܟܘܢ ܘܠܒܢܬܟܘܢ. ܘܬܒܙܘܢ ܠܡܨܪܝܐ.

ܩܦܠܐܘܢ. ܕ.

1 * ܘܥܢܐ ܡܘܫܐ ܘܐܡܪ. ܗܐ ܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܠܝ. ܘܠܐ ܫܡܥܝܢ ܒܩܠܝ. ܡܛܠ ܕܐܡܪܝܢ ܠܐ ܐܬܚܙܝ ܠܟ ܡܪܝܐ.
2 * ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝܐ. ܡܢܘ ܗܢܐ ܕܒܐܝܕܟ. ܘܐܡܪ. ܚܘܛܪܐ.
3 * ܘܐܡܪ ܫܕܝܗܝ ܒܐܪܥܐ. ܘܫܕܝܗܝ ܒܐܪܥܐ. ܘܗܘܐ ܚܘܝܐ. ܘܥܪܩ ܡܘܫܐ ܡܢ ܩܕܡܘܗܝ.
4 * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܡܘܫܐ. ܐܘܫܛ ܐܝܕܟ ܘܐܚܘܕ ܒܕܘܢܒܗ. ܘܐܘܫܛ ܐܝܕܗ ܘܐܚܕܗ. ܘܗܘܐ ܚܘܛܪܐ ܒܐܝܕܗ.
5 * ܡܛܠ ܕܢܗܝܡܢܘܢ ܕܐܬܚܙܝ ܠܟ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܐܒܗܝܗܘܢ. ܐܠܗܗ ܕܐܒܪܗܡ. ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܚܩ. ܘܐܠܗܗ ܕܝܥܩܘܒ.
6 * ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝܐ ܬܘܒ. ܐܥܠ ܐܝܕܟ ܒܥܘܒܟ. ܘܐܥܠ ܐܝܕܗ ܒܥܘܒܗ. ܘܐܦܩܗ. ܘܗܐ ܐܝܕܗ ܡܚܪܬܐ ܐܝܟ ܬܠܓܐ.
7 * ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝܐ. ܗܦܘܟ ܐܝܕܟ ܠܥܘܒܟ. ܘܗܦܟ ܐܝܕܗ ܠܥܘܒܗ. ܘܐܦܩܗ ܡܢ ܥܘܒܗ. ܘܗܘܬ ܠܗ ܐܝܟ ܒܣܪܗ.
8 * ܘܐܢ ܠܐ ܢܗܝܡܢܘܢܟ ܘܠܐ ܢܫܡܥܘܢ ܒܩܠܐ ܕܐܬܐ ܩܕܡܝܬܐ. ܢܗܝܡܢܘܢ ܒܩܠܐ ܕܐܬܐ ܐܚܪܝܬܐ.
9 * ܘܐܢ ܠܐ ܢܗܝܡܢܘܢ ܠܬܪܬܝܢ ܐܬܘܬܐ ܗܠܝܢ. ܘܠܐ ܢܫܡܥܘܢ ܒܩܠܟ. ܣܒ ܡܢ ܡܝܐ ܕܢܗܪܐ ܘܐܫܘܕ ܥܠ ܝܒܝܫܬܐ. ܘܢܗܘܘܢ ܡܝܐ ܗܠܝܢ ܕܢܣܒ ܐܢܬ ܠܕܡܐ ܒܝܒܝܫܬܐ.

Et ego quidem scio non permissurum vobis 19 regem Ægypti ut abeatis, ne manu quidem validâ. Ego verò extendam manus meas, 20 & percutiam Ægyptios omnibus miraculis quæ facturus sum inter eos: tum demum dimittet vos. Et reddam populum hunc gra- 21 tiosum in oculis Ægyptiorum, ut cùm abieritis, non discedatis vacui. Sed postulabit 22 mulier à vicina sua, & ab hospita domûs suæ vasa auri & vasa argenti, ac vestes: & induite filios vestros, & filias vestras, & excutite Ægyptios.

CAP. IV.

REspondit verò Moses, & ait; Ecce non 1 credent mihi, nec audient vocem meam: dicent enim, Non apparuit tibi Dominus. Dixit 2 ad eum Dominus, Quid est hoc quod manu tuâ *gestas*? Ait, Baculus. Dixítq;, Abjice 3 eum in terram; & abjecit eum in terram, & factus est serpens, & fugit Moses à conspectu ejus. Et dixit Dominus ad Mosen, Ex- 4 tende manum tuam, & apprehende caudam ejus; Et extensâ manu suâ, tenuit eum, & factus est baculus in manu ejus: Ut credant 5 tibi quòd apparuerit tibi Dominus Deus patrum eorum, Deus Abraham, Deus Isahac, Deus Jacob. Dixítq; ad eum Dominus ite- 6 rum, Immitte manum tuam in sinum tuum: Et immisit manum suam in sinum suum; et protulit eã, & ecce man⁹ ej⁹ leprosa erat veluti nix. Et dixit ad eum Dñs, Reduc manũ 7 tuam in sinum tuum: Et reduxit manum suam in sinum suum. Et educens eam è sinu suo, 8 facta est similis carni ej⁹. Quòd si non cre- 9 diderint, neq; audierint vocem signi prioris, credent voci signi posterioris: Quòd si nec his duob⁹ signis credent, & nisi audiant vocem tuam, accipe ex aquis fluvii, & effunde in aridam, & aquæ illæ quas accipies, fient sanguis in arida.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

19 וקדמי גלי ארי לא־ישבוק יתכון מלכא דמצרים למיזל ולאו מן קדם דחיליה תקיף: 20 ואשלח פון ית־מחת גבורתי ואמחי ית־מצראי בכל פרשותי די אעביד בינהון ובתר־כן ישלח יתכון: 21 ואתן ית־עמא הדין לרחמין בעיני מצראי ויהי ארי תהכון לא תהכון ריקנין: 22 ותשאל אתתא משבבתה ומקריבת ביתה מנין דכסף ומנין דדהב ולבושין ותשוון על־בניכון ועל־בנתיכון ותרוקנון ית־מצרים:

ד

1 ואתיב משה ואמר והא לא־יהימנון לי ולא יקבלון מני ארי יימרון לא־אתגלי לך יי: 2 ואמר ליה יי מה־דין בידך ואמר חוטרא: 3 ואמר רמיהי לארעא ורמהי לארעא והוה לחויא וערק משה מן קדמוהי: 4 ואמר יי למשה אושיט ידך ואחוד בדנביה ואושיט ידיה ואתקיף ביה והוה לחוטרא בידיה: 5 בדיל דיהמנון ארי אתגלי לך יי אלהא דאבהתהון אלהיה דאברהם אלהיה דיצחק ואלהיה דיעקב: 6 ואמר יי ליה עוד אעיל־כען ידך בעטפך ואעיל ידיה בעטפיה ואפקה והא ידיה חורא כתלגא: 7 ואמר אתיב ידך בעטפך ואתיב ידיה לעטפיה ואפקה מעטפיה והא תבת הות כבשריה: 8 ויהי אם לא יהימנון לך ולא יקבלון לקל אתא קדמאה ויהימנון לקל אתא בתראה: 9 ויהי אם לא יהימנון אף לתרין אתיא האלין ולא יקבלון מנך ותסב ממיא די בנהרא ותשוד ליבשתא ויהון מיא די תסב מן נהרא ויהון לדמא ביבשתא:

19 Et in cõspectu meo manifestũ est, quòd non dimittet vos rex Ægypti, ut eatis: *neque quidẽ propterea quòd potentia ej⁹ sit* 20 *magna*. Mittãq; statim plagã fortitudinis meæ, et percutiam Ægyptios; in cunctis mirabilibus meis, quæ facturus sum in medio eorum: & post hæc 21 mittet vos. Et dabo populum hunc in gratiam, in oculis Ægyptiorum: & quando ieritis, 22 non ibitis vacui. Sed postulabit mulier a vicinâ suâ, & à propinquâ domus suæ; vasa argentea, & vasa aurea, & vestes: ponetisque super filios vestros, & super filias vestras; & vacuos relinquetis Ægyptios.

CAP. IV.

1 REspondítq; Moyses, et ait; Ecce non credent mihi, nec obedient mihi: quia dicent; Non apparuit tibi Dominus. 2 Dixitq; ei Dominus, Quid est hoc quod tenes in manu tua? 3 & ait, Virga. Et dixit ei, Projice eam in terram; & projecit eam in terram, & versa est in colubrũ: & fugit Moyses à 4 facie ejus. Et dixit Dominus ad Moysen; Extende manum tuam, & apprehende caudam ejus: & extendit manũ suam, & tenuit eum; versaque est in 5 virgam, in manu ejus. Ut credant, quòd apparuerit tibi Dñs, Deus patrum suorum: Deus Abraham, Deus Isaac, et Deus 6 Jacob. Dixitque rursum Dñs ei, Mitte nunc manũ tuam in sinum tuum; & misit manum suam in sinum suum: & eduxit eam, & ecce manus ejus erat 7 alba sicut nix. Et dixit, Reduc manum tuã in sinum tuum; & reduxit manũ suã in sinũ suũ: & eduxit eam de sinu suo; & ecce reversa est sicut caro ejus. 8 Et erit, si non crediderint tibi; neque obedierint voci signi prioris: credent voci signi po- 9 sterioris. Et erit, si non crediderint etiam duobus signis, neque obedierint tibi; tolles de aquis quæ sunt in flumine, & effundes in aridã: & aquæ, quas tuleris de flumine, vertentur in sanguinem in aridâ.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VERSIO SAMARITANA.

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Ego autẽ novi quòd non per- 19 mittet vobis rex Ægypti ut exeatis, nisi cũ manu valida. Ideò mittam manum meam, 20 & percutiam Ægyptum in omnibus mirabilibus meis quæ faciam in medio ejus, et posteà dimittet vos. Dabo e- 21 tiam gratiam populo huic in oculis Ægyptiorum, fiétque cùm exibitis, ut non exeatis vacui. Petet igitur vir à 22 proximo suo, et mulier à proxima sua, à vicina sua, & hospita domûs suæ, vasa argentea, & vasa aurea, & vestes, quas ponetis super filios vestros, et super filias vestras, & (d) spoliabitis Ægyptios.

CAP. IV.

REspondit autem Moses, 1 & dixit; At ecce non credent mihi, neque audient vocem meam: dicent enim, Non apparuit tibi Dominus. Et dixit illi Dominus, Quid 2 hoc in manu tua? & respondit, Virga. Dixitque, Pro- 3 jice illã in terram, et projecit illam in terram, factáque est in serpentem, & fugit Moses à facie ejus. Dixit quoque 4 Dominus Mosi, Mitte manum tuam, & apprehende caudam ejus: & misit manum suam, & apprehendit eam; factusq; est in virgam in manu ejus. Ut credant quòd apparuit tibi 5 Dominus Deus patrum tuorũ, Deus Abraham, et Deus Isaac, & Deus Jacob. Et dixit 6 adhuc ei Dominus, Inser nunc manum tuam in sinum tuum: & intulit manum suam in sinum suum: & eduxit eam de sinu suo, & ecce manus ejus leprosa erat sicut nix. Tum 7 dixit, Refer manum tuam in sinum tuum; postea eduxit eam de sinu suo, & ecce reversa est sicut caro ejus. Fi- 8 et igitur si non credant tibi, neque audiant vocem signi primi, ut credant voci signi posterioris. Quòd si accide- 9 rit, ut non credant etiam his duobus signis, neque audiant vocem tuam, capies ex aqua fluminis, & effundes super aridam, fiétque aqua quam ceperis de fluvio in sanguinẽ super aridam.

VER. SAM. (*d*) denudabitis

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

19 * وانا اعلم ان ملك مصر لا يدعكم ان تمضوا ولا بيد واحدة شديدة * حتي ابعث باسي 20
فاضرب المصريين بجميع اعاجيبي التي اصنعها فيما بينهم * وبعد ذلك يطلقكم * واعطي 21
القوم حظا عند المصريين * فاذا مضيتم فلا تمضوا فراغا * بل تستوهب المراة من ساكنتها 22
وجارتها انية فضة وذهب وثيابا تصيرونها على بنيكم وبناتكم وتستلبون المصريين *

* الفصل الرابع *

* فاجاب موسي وقال * لعلهم لا يومنوني ولا يقبلون مني * يقولون لم يتجل لك ملاك الله 1
* فقال له منبها ماذا بيدك * قال عصا * قال اطرحها على الارض * فطرحها فصارت ثعبانا * 2 3
فهرب موسي من بين يديه * قال الله له مد يدك وامسك بذنبه * فلما مد يده فامسكه * 4
صار عصا في يده * قال لكي يومنوا ان قد تجلي لك ملاك الله * اله اباهم ابرهيم واسحق ويعقوب 5
* وقال له ايضا ادخل يدك الي كمك * فادخلها ثم اخرجها فاذا هي بيضاء كالثلج * قال اردد 6 7
يدك الى كمك * فردها ثم اخرجها وقد عادت كساير بدنه * قال فان لم يومنوا بك ولم يقبلوا 8
الاية الاولي فيومنون بالاية الثانية * فان لم يومنوا بهاتين الايتين ولم يقبلوا منك * خذ من 9
ماء النيل وصبه على اليبس * فانه ينقلب بان يصير دما على الارض *

Et ego novi quod rex Ægypti non sinet 19 vos abire, neque per manum unam fortem: Donec mittam plagam meam, & percu- 20 tiam Ægyptios omnibus miraculis meis quæ faciam inter eos, & postea dimittet vos. Et dabo populo gratiã apud Ægypti- 21 os, cùmque abibitis, nè abieritis vacui: Sed 22 mutuabitur mulier à cohabitante suâ, & à vicinâ suâ, vasa argenti & auri, ac vestes, quas ponetis super filios vestros, & filias vestras, & extirpabitis Ægyptios.

CAP. IV.

REspondit autem Musa, & dixit; 1 Fortè non credent mihi, nec audient me: dicent, Non apparuit tibi Angelus Dei. Di- 2 xit ei per commonitionem, Quid est in manu tua? Dixit, Baculus. Ait, Projice super 3 terram; projecitque eum, et factus est serpens, fugitque Musa à conspectu ej⁹. Dixit 4 Deus ad illum, Extende manum tuam, & apprehende caudam ejus: Cúmque extendisset manum suam, apprehendissétque illum, factus est baculus in manu ejus. Di- 5 xit; Ut credant quòd apparuit Angelus Dei tibi, Dei patrum eorum Abraham, et Ishac, & Jacob. Et dixit ei quoque, In- 6 troduc manum tuam in manicam tuam: introduxitque eam: tum eduxit illam, & ecce fuit candida sicut nix. Dixit, Reduc 7 manum tuam ad manicam tuam; reduxitque eam: tum eduxit illam, & reversa est ut reliquum corpus ipsius. Dixit; Nisi 8 crediderint tibi, neque receperint signum primum, credent signo secundo. Quòd si 9 non crediderint hisce duobus signis, nec audierint te, accipe de aquâ Nili, & effunde eam super aridam; nam convertetur, ut fiat sanguis super terram.

ספר שמות : ד

verborum vir non ,Domine me Pro : Dominum ad Moſeh dixit Et
ויאמר משה אל־יהוה בי אדני לא איש דברים 10
ad te loqui tunc ex etiam ,nudiuſtertius à etiam ,heri ab etiam ego
אנכי גם מתמול גם משלשם גם מאז דברך אל־
Domin' dixit Et .ſum lingua gravis & ore gravis quia:tuũ ſervũ
עבדך כי כבד־פה וכבד לשון אנכי׃ ויאמר יהוה 11
vel ,ſurdum vel ,mutum poſuit quis vel ,homini os poſuit Quis :eum ad
אליו מי שם פה לאדם או מי־ישום אלם או חרש או
ego & ,vade nunc Et ?Dominus ego Nõne ? cæcum vel ,videntẽ
פקח או עור הלא אנכי יהוה׃ ועתה לך ואנכי 12
me Pro :dixit Et .loquêris quæ te docebo &,tuo ore cum ero
אהיה עם־פיך והוריתיך אשר תדבר׃ ויאמר בי 13
Domini furor eſt irat' Et .mittes manũ per quæſo mitte ,Domine
אדני שלח־נא ביד־תשלח׃ ויחר־אף יהוה 14
quòd ,novi Levitam tuũ fratrem Aharon Nonne : dixit &,Moſeh in
במשה ויאמר הלא אהרן אחיך הלוי ידעתי כי־
,tui occurſum in egreditur ipſe ecce etiã Et ? ipſe loquetur loquendo
דבר ידבר הוא וגם הנה־הוא יצא לקראתך
pones & ,eum ad loquêris Et.ſuo corde in lætabitur &,te videbit &
וראך ושמח בלבו׃ ודברת אליו ושמת את־ 15
docebo & ,ejus ore cum &,tuo ore cũ ero ego &:ej' ore in verba
הדברים בפיו ואנכי אהיה עם־פיך ועם־פיהו והוריתי
,populum ad te pro ipſe loquetur Et .facietis quæ vos
אתכם את אשר תעשון׃ ודבר־הוא לך אל־העם 16
.Deo pro ei eris tu & ,ore pro tibi erit ipſe ,erit &
והיה הוא יהיה־לך לפה ואתה תהיה־לו לאלהים׃
ea in facies qua,tua manu in capies hanc virgam Et
ואת־המטה הזה תקח בידך אשר תעשה־בו את־ 17
dixit &,ſuũ ſocerũ Jether ad eſt reverſus & ,Moſeh ivit Et .ſigna
האתת׃ וילך משה וישב אל־יתר חתנו ויאמר 13
videbo & ,Ægypto in qui meos fratres ad revertar & nunc Vadam :ei
לו אלכה נא ואשובה אל־אחי אשר־במצרים ואראה
.pace in Vade ,Moſeh ad Ithro dixit Et .vivant adhuc an
העודם חיים ויאמר יתרו למשה לך לשלום׃
;Ægyptũ in revertere,Vade:Midian in Moſeh ad Dominus dixit Et
ויאמר יהוה אל־משה במדין לך שב מצרים 19
.tuã animam quærentes qui viri omnes ſunt mortui quia
כי־מתו כל־האנשים המבקשים את־נפשך׃
ſuper eos fecit equitare &,ſuos filios & ,ſuam uxorem Moſeh tulit Et
ויקח משה את־אשתו ואת־בניו וירכבם על־ 20
virgam Moſeh tulit Et .Ægypti terram in eſt reverſus & ,aſinũ
החמר וישב ארצה מצרים ויקח משה את־מטה
te eundo In : Moſeh ad Dominus dixit Et .ſua manu in Dei
האלהים בידו׃ ויאמר יהוה אל־משה בלכתך 21
:tua manu in poſui quæ portenta omnia vide ,Ægyptũ in redeundũ ad
לשוב מצרימה ראה כל־המפתים אשר־שמתי בידך
dimittet non & ,ejus cor indurabo ego Et .Parhoh coram ea facies &
ועשיתם לפני פרעה ואני אחזק את־לבו ולא ישלח
: Dominus dixit Sic :Parhoh ad dices Et .populum
את־העם׃ ואמרת אל־פרעה כה אמר יהוה 22
.Iſrael meus primogenit' me' Filius
בני בכרי ישראל׃

Verſio VULG. LAT.

10 Ait Moyſes; Obſecro, Domine, non ſum eloquens ab heri & nudius-tertiùs: & ex quo locutus es ad ſervum tuum, impeditioris & tardioris linguæ ſum. 11 Dixit Dominus ad eum, Quis fecit os hominis? aut quis fabricatus eſt mutum & ſurdum, videntem 12 & cæcũ? Nonne ego? Perge igitur, & ego ero in ore tuo: docebóque te quid loquaris. 13 At ille; Obſecro, inquit, Domine, mitte quem miſſurus 14 es. Iratus Dominus in Moyſen, ait; Aaron frater tuus Levites, ſcio quòd eloquens ſit: ecce ipſe egreditur in occurſum tuum, vidénſque te 15 lætabitur corde. Loquere ad eum, & pone verba mea in ore ejus: & ego ero in ore tuo, & in ore illius, & oſtendam vobis quid agere debe- 16 atis. Ipſe loquetur pro te ad populum, & erit os tuum: tu autem eris ei in his quæ ad 17 Deum pertinent. Virgam quoque hanc ſume in manu tua, in qua facturus es ſigna. 18 Abiit Moyſes, & reverſus eſt ad Jethro ſocerum ſuum; dixítque ei, Vadam & revertar ad fratres meos in Ægyptum, ut videam ſi adhuc vi- 19 vant. Cui ait Jethro; Vade in pace. Dixit ergò Dñs ad Moyſen in Madian; Vade, & revertere in Ægyptum: mortui ſunt enim omnes qui quæ- 20 rebant animam tuam. Tulit ergò Moyſes uxorem ſuam, & filios ſuos, & impoſuit eos ſuper aſinum: reverſúſque eſt in Ægyptum, portans virgam 21 Dei in manu ſua. Dixítque ei Dominus revertenti in Ægyptum; Vide ut omnia oſtenta quæ poſui in manu tua, facias coram Pharaone: ego indurabo cor ejus, & non di- 22 mittet populum. Dicéſque ad eum, Hæc dicit Dominus, Filius meus primogenitus Iſrael.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

10 Εἶπε δὲ Μωυσῆς (ι) πρὸς κύριον, Δέομαι κύριε· οὐχ ἱκανός εἰμι πρὸ τῆς (κ) χθὲς, οὐδὲ πρὸ τῆς τρίτης ἡμέρας, οὐδὲ ἀφ᾽ οὗ ἤρξω λαλεῖν τῷ θεράποντί σου· ἰσχνόφωνος 11 ϗ βραδύγλωσσος ἐγώ εἰμι. Εἶπε δὲ κύριος (λ) πρὸς Μωυσῆν, Τίς ἔδωκε στόμα ἀνθρώπῳ; ϗ τίς ἐποίησε δύσκωφον ϗ κωφὸν, βλέποντα ϗ τυφλόν; οὐκ ἐγὼ (μ) ὁ θεός; 12 Καὶ νῦν πορεύου, ϗ ἐγὼ ἀνοίξω τὸ στόμα σου, 13 ϗ συμβιβάσω (ν) σε ὃ μέλλεις λαλῆσαι. Καὶ εἶπε Μωυσῆς, Δέομαι κύριε· προχείρισαι δυνάμενον ἄλλον, ὃν ἀποστελεῖς. 14 Καὶ θυμωθεὶς ὀργῇ κύριος ἐπὶ Μωυσῆν, εἶπεν, Οὐκ ἰδοὺ Ἀαρὼν ὁ ἀδελφός σου ὁ Λευίτης; ἐπίσταμαι, ὅτι λαλῶν λαλήσει αὐτός σοι. ϗ ἰδοὺ αὐτὸς ἐξελεύσεται εἰς συνάντησίν σοι, 15 ϗ ἰδών σε χαρήσεται ἐν ἑαυτῷ. Καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτὸν, ϗ δώσεις τὰ ῥήματά μου εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ, ϗ ἐγὼ ἀνοίξω τὸ στόμα σου ϗ τὸ στόμα αὐτοῦ, ϗ συμβιβάσω ὑμᾶς, ἃ ποι- 16 ήσετε. Καὶ αὐτός σοι (ξ) λαλήσει πρὸς τὸν λαὸν, ϗ αὐτὸς ἔσται σου στόμα· σὺ δὲ αὐ- 17 τῷ ἔσῃ τὰ πρὸς τὸν θεόν. Καὶ τὴν ῥάβδον ταύτην τὴν στραφεῖσαν εἰς ὄφιν, λήψῃ ἐν τῇ χειρί σου, ἐν ᾗ ποιήσεις ἐν αὐτῇ τὰ ση- 18 μεῖα. Ἐπορεύθη δὲ Μωυσῆς, ϗ (ο) ἀπέστρεψε πρὸς Ἰοθὸρ τὸν γαμβρὸν αὐτοῦ· ϗ λέγει, Πορεύσομαι, ϗ ἀποστρέψω πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ, ϗ ὄψομαι, εἰ ἔτι ζῶσι. Καὶ εἶπεν Ἰοθὸρ Μωυσῇ, Βάδιζε ὑγιαίνων. Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας τὰς πολλὰς ἐκείνας, ἐτελεύτησεν ὁ βασιλεὺς Αἰ- 19 γύπτου. Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν ἐν Μαδιὰμ, Βάδιζε, ἄπελθε εἰς Αἴγυπτον· τεθνήκασι γὰρ πάντες οἱ ζητοῦντές σου τὴν ψυ- 20 χήν. Ἀναλαβὼν δὲ Μωυσῆς τὴν γυναῖκα ϗ τὰ παιδία, ἀνεβίβασεν αὐτὰ ἐπὶ τὰ ὑποζύγια, ϗ ἐπέστρεψεν εἰς Αἴγυπτον. ἔλαβε δὲ Μωυσῆς τὴν ῥάβδον τὴν παρὰ τοῦ θεοῦ (π) ἐν 21 τῇ χειρὶ αὐτοῦ. Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν, Πορευομένου σου ϗ ἀποστρέφοντος εἰς Αἴγυπτον, ὅρα πάντα τὰ τέρατα ἃ (ρ) δέδωκα ἐν ταῖς χερσί σου, ποιήσεις αὐτὰ ἐναντίον Φαραώ· ἐγὼ δὲ σκληρυνῶ (σ) τὴν καρδί- 22 αν αὐτοῦ, ϗ οὐ μὴ ἐξαποστείλῃ τὸν λαόν. Σὺ δὲ ἐρεῖς τῷ Φαραῶ, Τάδε λέγει κύριος· Υἱὸς πρωτότοκός μου Ἰσραήλ.

10 Dixit autem Moyſes ad Dominum, Precor, Domine: non ſum (d) idoneus ante heſternam, neq; ante nudius-tertianam diem, neque ex quo cœpiſti loqui famulo tuo: gracili voce et tardâ linguâ 11 ego ſum. Dixit autem Dominus ad Moyſem, Quis dedit os homini? & quis fecit (e) mutum & ſurdum, videntem & cæcum? nonne 12 ego Deus? Et nunc vade, & ego aperiam os tuum, & (f) inſtru- 13 am te, (g) quod locuturus es. Et dixit Moyſes, Precor, Domine: Elige alium qui poſſit, quem mit- 14 tes. Et iratus iracundiâ Dominus in Moyſem, dixit, Nonne ecce Aaron frater tuus Levites? Scio, quia (h) loquens loquetur ipſe tibi. Et ecce ipſe egredietur in occurſum tibi, & videns te læ- 15 tabitur in ſeipſo. Et dices ad eũ, & dabis verba mea in os ejus: et ego aperiam os tuum & os ejus; 16 & inſtruam vos, quæ facietis. Et ipſe loquetur tibi ad populum, & ipſe erit os tuum: tu autem illi eris in iis, quæ ad Deum. 17 Et virgam iſtam verſam in ſerpentem, ſumes in manũ tuam, in 18 qua facies in ea ſigna. Ivit autẽ Moyſes, & rediit ad Jothor ſocerum ſuum: & ait, Vadam, & revertar ad fratres meos, qui ſunt in Ægypto, et videbo ſi adhuc vivant. Et dixit Jothor Moyſi, Vade ſanus. Poſt dies autem multos illos, mortuus eſt rex 19 Ægypti. Dixit autem Dominus ad Moyſem in Madiam, Vade, perge in Ægyptum: defuncti ſunt enim omnes qui quærebant ani- 20 mam tuam. Aſſumens autẽ Moyſes uxorem & parvulos, impoſuit eos ſuper ſubjugalia, & rediit in Ægyptum. Sumpſit autem Moyſes virgam, quam à Deo in 21 manu ſua. Dixit autem Dominus ad Moyſem, Euntete & revertente in Ægyptum, vide, omnia portenta, quæ dedi in manibus tuis, facies ea coram Pharaone. Ego autem (i) indurabo cor illi- 22 us, & non dimittet populum. Tu autem dices Pharaoni, Hæc dicit Dominus, Filius meus primogenitus Iſrael.

MS.A. (ι) πρὸς τὸν θεὸν, (κ) ἐχθὲς, ϗ πρὸ (λ) τῷ Μωυσεῖ, (μ) κύριος ὁ θεός; (ν) σε ἃ μέλλεις (ξ) προσλαλήσει (ο) ἐπέστρεψεν (π) ἐν χειρὶ (ρ) ἔδωκα (σ) αὐτοῦ τὴν καρδίαν,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

10 Dixit Moſes ad Dominum, Rogo te Domine mi; non ſum vir eloquens etiam ab heri, etiam à nudiuſtertiùs, etiam à tempore quo locutus es cum ſervo tuo: nam balbus eſt 11 ſermo meus, & difficilis linguâ ego ſum. Dixit ad eum Dominus, Quis fecit os homini? aut quis fecit mutum, aut ſurdum, aut apertos habentem oculos, aut cæcum? nonne 12 ego Dominus? Igitur vade, & ego ero cum 13 ore tuo, & docebo te quod loquaris. Ait illi Moſes, Obſecro te Domine mi, mitte per 14 eum quem miſſurus es. Et iratus eſt furor Domini contra Moſen, dixítque ei; En Aharon frater tuus Levita: novi eum eſſe omnino eloquentem: en ipſe quoque egredietur in occurſum tuum, & videbit te, & læ- 15 tabitur in corde ſuo. Et loqueris ad eum, ponéſque ſermones meos in os ejus, & ego ero cum ore tuo, & cum ore ipſius, & doce- 16 bo vos quid agatis. Ipſe loquetur pro te cũ populo, ipſeque erit tibi interpres, & tu eris 17 ipſi in Deum. Baculum quoque iſtum ſume 18 in manu tua, ut facias per eum ſigna. Itaque reverſus eſt Moſes, & abiit ad Jethron ſocerum ſuum, & ait illi; Revertar, & abibo ad fratres meos qui ſunt in Ægypto, & videbo an adhuc vivi ſint. Dixit Jethron ad 19 Moſen, Vade in pace. Dixit etiam Dominus ad Moſen in Median, Revertere, perge in Ægyptum: quoniam mortui ſunt omnes viri 20 qui quærebant animam tuam. Duxit igitur Moſes uxorem ſuam, & filios ſuos, vexitque eos ſuper aſinum, & reverſus eſt ut abiret in Ægyptum: ſumpſit quoque Moſes baculum 21 Dei in manu ſua. Et dixit Dominus ad Moſen, Cùm reverſus fueris ad abeundum in Ægyptum, vide, omnia miracula quæ feci per manus tuas, fac ea coram Pharaone; ego verò magnificabo cor ejus, & non di- 22 mittet populum. Et dic Pharaoni, Sic dicit Dñs; Filiꝰ meꝰ, primogenitꝰ meꝰ Iſrael eſt.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

ואמר משה קדם יי בבעו יי לא גבר 10
דמלול אנא אף מאתמלי אף
מדקמוהי אף מעדן דמללתא עם
עבדך ארי יקיר ממלל ועמיק לישן
אנא׃ ואמר יי ליה מן שוי פומא 11
לאנשא או מן שוי אלמא או
חרשא או פתיחא או עוירא הלא
אנא יי׃ וכען איזל ומימרי יהא עם 12
פומך ואלפנך די תמלל׃ ואמר 13
בבעו יי שלח כען ביד מן דכשר
למשלח׃ ותקיף רוגזא דיי במשה 14
ואמר הלא אהרן אחוך ליואה גלי
קדמי ארי מללא ימלל הוא ואף
הא הוא נפק לקדמותך ויחזנך
ויחדי בלביה׃ ותמלל עמיה ותשוי 15
ית פתגמיא בפומיה ומימרי יהי
עם פומך ועם פומיה ואליף יתכון
ית די תעבדון׃ וימלל הוא לך עם 16
עמא ויהי הוא יהי לך למתורגמן
ואת תהי ליה לרב׃ וית חוטרא 17
הדין תסב בידך דתעביד ביה ית
אתיא׃ ואזל משה ותב לות יתר 18
חמוהי ואמר ליה איזיל כען ואיתוב
לות אחי די במצרים ואחזי העד
כען אנון קימין ואמר יתרו למשה
איזיל לשלם׃ ואמר יי למשה במדין 19
איזיל תוב למצרים ארי מיתו כל
גבריא דבעו למקטלך׃ ודבר משה 20
ית אתתיה וית בנוהי וארכבנון
על חמרא ותב לארעא דמצרים
ונסיב משה ית חוטרא דאתעבידו
ביה נסין מן קדם יי בידיה׃ ואמר 21
יי למשה במהכך למתב למצרים
חזי ית כל מופתיא דשויתי בידך
ותעבדנון קדם פרעה ואנא אתקף
ית לביה ולא ישלח ית עמא׃
ותימר לפרעה כדנן אמר יי ברי 22
בוכרי ישראל׃

10 Dixitque Moyſes coram Dño, Obſecro Dñe: non ſum vir eloqués, etiã ab heri & nudiuſterti'; & ex tempore quo locutus fuiſti cum ſervo tuo: quoniã gravis loquelæ, & linguæ 11 profundæ ego ſum. Dixitque dñs ad eũ; Quis poſuit os homini? aut quis poſuit mutum, aut ſurdũ, aut videntẽ, aut cæ- 12 cum? Nonne ego Dñs? Et nunc vade: & verbũ meũ erit in ore tuo; & docebo te, quid loqua- 13 ris. Et ait, Obſecro Dñe: mitte nunc per manum illius qui 14 dign' eſt ut mittatur. Iratuſq; eſt furor Dñi in Moyſen; & ait. Ecce Aaron frater tuus Levita; notum eſt coram me, quòd ipſe loquens loquetur: & ecce ipſe quoque egredietur in occurſum tuum; & videbit te, & 15 lætabitur in corde ſuo. Et loquêris cum eo; & pones ſermones in ore ſuo: & verbum meum erit cum ore tuo, & cum ore ejus; & docebo vos, quid 16 acturi eſtis. Loquetúrque ipſe pro te cum populo: et ipſe erit interpres tuus; et tu eris ei in 17 principem. Virgam quoque hanc, ſume in manu tuâ: in 18 quâ facturus es ſigna. Abiitq; Moyſes, et reverſus eſt ad Jethro ſocerum ſuum; et dixit ei, Vadam nunc, et revertar ad fratres meos qui ſunt in Ægypto; et videbo, ſi adhuc ipſi vivant: Dixitque Jethro ad 19 Moyſen, Vade in pace. Dixitq; Dñs ad Moyſen, in Madiã; Vade, revertere in Ægyptũ: quia mortui ſunt õnes viri; qui quæ- 20 rebãt interficere te. Et tulit Moyſes uxorẽ ſuã et filios ſuos, et impoſuit eos ſup aſinũ; et reverſ' eſt in terrã Ægypti: & tulit Moyſes virgã qua miracula fierẽt a facie Dei, in ma- 21 nu ſua. Dixitq; Dñs ad Moyſen: Cum ieris, ut revertaris in Ægyptũ; vide, omnia portenta quæ poſui in manu tua, et facies ea corã Pharaone: et ego indurabo cor ej'; et non di- 22 mittet populum. Et dices ad Pharaonem: Hæc dicit dominus; Filius meus primogenitus meus Iſrael.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VER. SAM.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

10 Reſponditq; Moſes Domino, Obſecro Domine, non ſum ego vir ſermonum, neque ab heri; neque à nudiuſtertiùs, neque ex quo locutus es ſervo tuo; nam gravis ore, & gravis 11 linguâ ego ſum. Dixitque Dominus illi, Quis poſuit os homini? aut quis poſuit mutum, aut ſurdum, aut videntem, aut cæcum, nonne ego 12 Dominus? Nunc igitur vade, & ego ero cum ore tuo, & 13 docebo te quod loquêris. Reſponditque, Obſecro Domine, mitte quæſo per manũ illius 14 quem miſſurus es: Tum exarſit ira Domini in Moſen, & dixit, Nonne Aaronem fratrem tuũ levitã cognovi, quòd loquendo loquetur ipſe? atque etiam ipſe egreditur obviàm tibi, & videbit te 15 gaudens in corde ſuo. Loquêris autẽ ei, & pones verba iſta in ore ejus; ero quoque cum ore tuo, & cum ore ejus, & docebo vos quod e- 16 rit vobis faciendum. Ipſe igitur loquetur pro te ad populum, eritque ipſe tibi pro ore, tuque eris illi in Deum. 17 Virgam etiam iſtam accipies in manu tuâ per quam feciſti 18 ſigna. Poſtea abiit Moſes, & reverſus eſt ad Jethro ſocerũ ſuum, dixitq; illi, Eam quæſo, & revertar ad fratres meos qui ſunt in Ægypto, ut videam an adhuc vivant: Et reſpondit Jethro Moſi, 19 Vade in pace. Et dixit Dominus Moſi in Madian; Vade, revertere in Ægyptum, quoniam mortui ſunt omnes homines qui quærebant ani- 20 mam tuam. Et accepit Moſes uxorem ſuam, & liberos ſuos, & impoſuit eos ſuper aſinum, reduxitq; in terram Ægypti; accepit etiam Moſes virgam Dei in manu ſuâ. 21 Dixitque Dominus Moſi, Accingens te ut redeas in Ægyptum, vide omnia ſigna quæ poſui in manu tuâ, ut facias illa in conſpectu Pharaonis: ego autẽ indurabo cor illius, & non dimittet populum. 22 Dices autem Pharaoni, Sic dicit Dominus; filius meus, primogenitus meus eſt Iſrael.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 *قال موسي لربه يا رب لست ذا نطق منذ امس وما قبل * ولا منذ خاطبت عبدك * اني ثقيل الفم
11 واللسان جميعا * قال له الله من خلق نطقا للانسان * او من يخلق الاخرس او الاصم او البصير
12 او الاعمي * اليس خالقهم انا الله * والان فامض فاني اكون مع قولك * وادلك علي ما تتكلم به
13 14 *قال يا رب ابعث من انت باعثه * واشتد غضب الله علي موسي * وقال اليس هارون اخوك اللاوي *
15 انا اعلم انه متكلم * وهوذا هو ايضا يخرج يتلقاك * فينظر اليك ويسر في نفسه * فكلمه وصير
16 هذا الكلام في فيه * فاني اكون مع قولك وقوله * وادلكما علي ما تصنعان * فيتكلم هو لك
17 القوم ويكون لك ترجمانا * وانت تكون له استاذا * وخذ هذه العصا بيدك تصنع بها المعجزات
18 *فمضي موسي ورجع الي اب حميه وقال له امض فارجع الي اخوتي الذين بمصر وانظر هل هم
19 باقون * قال له امض بسلام * ثم قال الله لموسي بمدين * امض فارجع الي مصر فانه قد مات جميع
20 القوم الطالبين نفسك * فاخذ موسي زوجته وولديه واركبهم علي الحمير ورجع
21 الي مصر * واخذ العصا التي امر الله باخذها بيده * ثم قال الله في مضيه ليرجع الي مصر انظر
جميع البراهين التي صيرتها في يدك اصنعها بين يدي فرعون * وانا اشدد قلبه ولا يطلق
22 القوم * فقل له كذا قال الله مشرفا علي سبيل المجاز ابني بكري اسرائيل *

10 Ait Muſa Domino ſuo, O Domine mi, non habeo pronuntiationem ab heri & antea, neque à quo locutus es cum ſervo tuo; ſum enim tardus ore & linguâ ſimul. 11 Dixit Deus ad illũ, Quis creavit pronuntiationem homini? aut quis creat mutum, aut ſurdum, aut videntem, aut cæcum? nonne creator eorum ſum ego Deus? 12 Itaque vade; nam ego ero cum ſermone tuo, & oſtendam tibi quid loquaris. 13 Dixit, O Domine, mitte quem tu miſſurus es. 14 Et iratus eſt furor Domini in Muſam, & dixit, Nonne eſt Haron frater tuus Levita? ego novi quòd ipſe eloquens ſit; & ecce ipſe quoq; exibit in occurſum tuum, & intuebitur te, & exultabit in ſemetipſo. 15 Loquere ad eum, & pone iſtum ſermonem in ore ejus; ego enim ero cum ſermone tuo, & ſermone ipſius, & oſtendam vobis quid faciatis. 16 Et loquetur ipſe pro te ad populum, & erit tibi interpres, & tu eris illi dominus. 17 Et accipe hunc baculum in manu tua, quo facies prodigia. 18 Abiit ergò Muſa, & reverſus eſt ad Ethro ſocerum ſuum, & dixit ei; Vadam, & revertar ad fratres meos qui ſunt in Ægypto, & videbo an ſuperſtites ſint. Dixit ei, Vade in pace. 19 Præterea dixit Deus ad Muſam in Median, Vade, revertere in Ægyptum; nam mortui jam ſunt omnes homines quærentes animã tuam. 20 Sumpſitque Muſa uxorem ſuam, & duos filios ſuos, & conſidere eos fecit ſuper aſinum, & miſit eos, & reverſus eſt in Ægyptum: & accepit baculum quem præcepit ei Deus ut acciperet in manu ſua. 21 Tum dixit ei Deus ad diſpoſitum ipſius ut reverteretur in Ægyptum; Vide omnia portenta quæ poſui in manu tua, fac ea coram Pharaone, & ego indurabo cor ejus, non dimittet populum. 22 Et dic ei, Sic dixit Deus, (honoris gratiâ, & ex benignitate) filius meus primogenitus Iſrael.

ספר שמות: ה

.illū dimittere renuisti & :me colat ut ,meū filium Dimitte : te ad dixi Et
23 וָאֹמַר אֵלֶיךָ שַׁלַּח אֶת־בְּנִי וְיַעַבְדֵנִי וַתְּמָאֵן לְשַׁלְּחוֹ
,via in fuit Et .tuū primogenitū tuū filium occido ego Ecce
הִנֵּה אָנֹכִי הֹרֵג אֶת־בִּנְךָ בְּכֹרֶךָ׃ 24 וַיְהִי בַדֶּרֶךְ
tulit Et .eū interficere quæsivit & ,Dominus ei occurrit & ,diversorio in
בַּמָּלוֹן וַיִּפְגְּשֵׁהוּ יְהוָה וַיְבַקֵּשׁ הֲמִיתוֹ׃ 25 וַתִּקַּח
fecit tāgere & ,sui filii præputium circuncidit & ,petram Sipporah
צִפֹּרָה צֹר וַתִּכְרֹת אֶת־עָרְלַת בְּנָהּ וַתַּגַּע
recessit Et .mihi es sanguinum sponsus Quia : dixit & ,ejus pedes
לְרַגְלָיו וַתֹּאמֶר כִּי חֲתַן־דָּמִים אַתָּה לִי׃ 26 וַיִּרֶף
dixit Et .circumcisiones ad sanguinum Sponsus ,dixit Tunc .eo ab
מִמֶּנּוּ אָז אָמְרָה חֲתַן דָּמִים לַמּוּלֹת׃ 27 וַיֹּאמֶר
,ivit Et .desertum in Mosch occursum in Vade : Aharon ad Dominus
יְהוָה אֶל־אַהֲרֹן לֵךְ לִקְרַאת מֹשֶׁה הַמִּדְבָּרָה וַיֵּלֶךְ
nunciavit Et .eū est osculatꝰ & ,Dei monte in ei occurrit &
וַיִּפְגְּשֵׁהוּ בְּהַר הָאֱלֹהִים וַיִּשַּׁק־לוֹ׃ 28 וַיַּגֵּד
,eum misit qui Domini verba omnia ,Aharon ipsi Mosch
מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן אֵת כָּל־דִּבְרֵי יְהוָה אֲשֶׁר שְׁלָחוֹ
,Aharon & Mosch ivit Et .ei præcepit quæ signa omnia &
וְאֵת כָּל־הָאֹתֹת אֲשֶׁר צִוָּהוּ׃ 29 וַיֵּלֶךְ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן
est locutus Et .Israel filiorum senes omnes congregaverunt &
וַיַּאַסְפוּ אֶת־כָּל־זִקְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ 30 וַיְדַבֵּר
,Mosch ad Dominus est locutus quæ ,verba omnia Aharon
אַהֲרֹן אֵת כָּל־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר־דִּבֶּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
,audiverūt Et .populus credidit Et .populi oculis in signa fecit &
וַיַּעַשׂ הָאֹתֹת לְעֵינֵי הָעָם׃ 31 וַיַּאֲמֵן הָעָם וַיִּשְׁמְעוּ
vidit quòd & ,Israel filios Dominus visitavit quòd
כִּי־פָקַד יְהוָה אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְכִי רָאָה אֶת־
.adoraverunt & ,se incurvaverunt & ,eorum afflictionem
עָנְיָם וַיִּקְּדוּ וַיִּשְׁתַּחֲווּ׃

CAP. V. ה

Sic : Parhoh ad dixerunt & ,Aharon & Mosch venerunt postea Et
1 וְאַחַר בָּאוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וַיֹּאמְרוּ אֶל־פַּרְעֹה כֹּה־
festa celebrēt ut,meū populū Dimitte ;Israel Deus Dominus dixit
אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שַׁלַּח אֶת־עַמִּי וְיָחֹגּוּ
audiam quod ,Dominus Quis : Parhoh dixit Et .deserto in mihi
לִי בַּמִּדְבָּר׃ 2 וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה מִי יְהוָה אֲשֶׁר אֶשְׁמַע
etiam & ,Dominum novi Non ?Israel dimittam ut,ejꝰ voce in
בְּקֹלוֹ לְשַׁלַּח אֶת־יִשְׂרָאֵל לֹא יָדַעְתִּי אֶת־יְהוָה וְגַם
est vocatus Hebræorum Deus :dixerunt Et .dimittam non Israel
3 אֶת־יִשְׂרָאֵל לֹא אֲשַׁלֵּחַ׃ וַיֹּאמְרוּ אֱלֹהֵי הָעִבְרִים נִקְרָא
sacrificemꝰ ut,desertū in dierum trium via nunc Ibimꝰ :nos super
עָלֵינוּ נֵלְכָה נָּא דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בַּמִּדְבָּר וְנִזְבְּחָה
gladio vel,pestilētia cū nobis occurrat fortè ne,nostro Deo Domino
לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ פֶּן־יִפְגָּעֵנוּ בַּדֶּבֶר אוֹ בֶחָרֶב׃
facitis cessare Aharon & Mosch quid Ut :Ægypti rex eos ad dixit Et
4 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מֶלֶךְ מִצְרַיִם לָמָּה מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן תַּפְרִיעוּ
:Parhoh dixit Et .vestra onera ad Ite ?suis operibꝰ ab populum
5 אֶת־הָעָם מִמַּעֲשָׂיו לְכוּ לְסִבְלֹתֵיכֶם׃ וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה
.suis oneribꝰ ab eos fecistis cessare & ,terræ populus nunc multi Ecce
הֵן־רַבִּים עַתָּה עַם הָאָרֶץ וְהִשְׁבַּתֶּם אֹתָם מִסִּבְלֹתָם׃

Versio VULG. LAT.

23 Dixi tibi, Dimitte filium meum ut serviat mihi; & noluisti dimittere eum: ecce ego interficiam filium tuum primogenitum. 24 Cúmque esset in itinere in diversorio, occurrit ei Dñs, & volebat occidere eum. 25 Tulit illico Sephora acutissimam petram, & circumcidit præputium filii sui, tetigítque pedes ejꝰ; & ait, Sponsus sanguinum tu mihi es. 26 Et dimisit eum postquā dixerat, Sponsus sanguinum, ob circūcisionem. 27 Dixit autem Dñs ad Aaron, Vade in occursum Moysi in desertum. Qui perrexit obviàm ei in montem Dei, & osculatus est eum. 28 Narravítq Moyses Aaron omnia verba Dñi quibꝰ miserat eum, & signa quæ mandaverat. 29 Venerúntque simul, & congregaverunt cunctos seniores filiorum Israel. 30 Locutúsque est Aaron omnia verba, quæ dixerat Dñs ad Moysen: & fecit signa coram populo. 31 Et credidit populꝰ. Audierúntq; quòd visitásset Dñs filios Israel, & quòd respexisset afflictionem illorū: & proni adoraverunt.

CAP. V.

1 Post hæc ingressi sunt Moyses & Aaron, & dixerunt Pharaoni; Hæc dicit Dñs Deꝰ Israel; Dimitte populum meū, ut sacrificet mihi in deserto. 2 At ille respondit, Quis est Dominꝰ, ut audiam vocem ejus, & dimittam Israel? nescio Dominum, & Israel non dimittam. 3 Dixerúntque, Deꝰ Hebræorum vocavit nos, ut eamꝰ viam trium dierum in solitudinem, & sacrificemus Domino Deo nostro: ne fortè accidat nobis pestis aut gladius. 4 Ait ad eos rex Ægypti, Quarè, Moyses & Aaron, sollicitatis populum ab operibus suis? ite ad onera vestra. 5 Dixítque Pharao, Multꝰ est populꝰ terræ: videtis, quòd turba succreverit: quantò magis, si dederitis eis requiem ab operibus?

Versio GRÆCA. LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

23 Εἶπα δέ σοι, Ἐξαπόστειλον τὸν λαόν μου, ἵνα μοι λατρεύσῃ· εἰ μὲν οὖν μὴ (τ) βούλει ἐξαποστεῖλαι αὐτούς, ὅρα οὖν, ἐγὼ ἀποκτενῶ τὸν υἱόν σου τὸν πρωτότοκον. 24 Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἐν τῷ καταλύματι συνήντησεν αὐτῷ ἄγγελος κυρίου· καὶ ἐζήτει αὐτὸν ἀποκτεῖναι. 25 Καὶ λαβοῦσα Σεπφώρα ψῆφον, περιέτεμε τὴν ἀκροβυστίαν τοῦ υἱοῦ αὐτῆς· καὶ προσέπεσε πρὸς τοὺς (υ) πόδας αὐτοῦ, καὶ εἶπεν, Ἔστη τὸ αἷμα τῆς περιτομῆς τοῦ (φ) παιδίου μου. 26 Καὶ ἀπῆλθεν ἀπ᾽ αὐτοῦ, διότι εἶπεν, Ἔστη τὸ αἷμα τῆς περιτομῆς τοῦ παιδίου μου. 27 Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Ἀαρών, Πορεύθητι εἰς συνάντησιν (χ) Μωυσῆ εἰς τὴν ἔρημον. καὶ ἐπορεύθη, καὶ συνήντησεν αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει τοῦ θεοῦ, καὶ κατεφίλησαν ἀλλήλους. 28 Καὶ ἀνήγγειλε (ψ) Μωυσῆς τῷ Ἀαρὼν πάντας τοὺς λόγους κυρίου, οὓς ἀπέστειλε, καὶ πάντα (ω) τὰ ῥήματα ἃ ἐνετείλατο αὐτῷ. 29 Ἐπορεύθη δὲ Μωυσῆς καὶ Ἀαρών, καὶ συνήγαγον τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. 30 Καὶ ἐλάλησεν Ἀαρὼν πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα, ἃ ἐλάλησεν ὁ θεὸς πρὸς Μωυσῆν· καὶ ἐποίησε 31 τὰ σημεῖα ἐναντίον τοῦ λαοῦ. Καὶ ἐπίστευσεν ὁ λαὸς καὶ ἐχάρη, ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ θεὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ, καὶ ὅτι εἶδεν αὐτῶν τὴν θλῖψιν. κύψας δὲ ὁ λαός, προσεκύνησε.

23 Dixi autē tibi, Dimitte populum meum, ut mihi serviat. Siquidem igitur (k) nolis dimittere eos; vide igitur, ego interficiam filium tuum primogenitum. 24 Et factum est in via in (l) diversorio, obviavit ei (m) angelus Domini: & quærebat eum occidere. 25 Et assumpto Sepphora (n) calculo, circumcidit præputium filii sui: & (o) procidit ad pedes ejus, & dixit, Stetit sanguis circumcisionis infantis mei. 26 Et (p) recessit ab eo, propterea quòd dixit, Stetit sanguis circūcisionis infantis mei. 27 Dixit autem Dominus ad Aaron, Perge in occursum Moysi in desertum. Et perrexit, & occurrit ei in monte Dei, & osculati sunt se invicém. 28 Et annunciavit Moyses ipsi Aaron omnes sermones Domini, quos misit, & omnia (q) verba, quæ mandavit ei. 29 Ivit autem Moyses & Aaron, & congregaverunt seniores filiorum Israel. 30 Et locutus est Aaron omnia verba ista, quæ locutus est Deus ad Moysem: Et fecit signa coram populo. 31 Et credidit populus, & gavisus est: quia visitavit Deus filios Israel, & quia vidit eorum tribulationem. Inclinatus autem populus adoravit.

MS.A. (τ) θέλῃ (υ) πόδας, καὶ (φ) παιδίου. Καὶ (χ) Μωυσεῖ (ψ) Μωυσῆς Ἀαρὼν (ω) τὰ σημεῖα ἃ

ΚΕΦ. εʹ.

1 Καὶ μετὰ ταῦτα εἰσῆλθε Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν πρὸς Φαραώ, καὶ εἶπαν αὐτῷ, Τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ· Ἐξαπόστειλον τὸν λαόν μου, (α) ἵνα μοι ἑορτάσωσιν ἐν τῇ ἐρήμῳ. 2 Καὶ εἶπε Φαραώ, Τίς (β) ἐστιν οὗ εἰσακούσομαι τῆς φωνῆς αὐτοῦ, ὥστε ἐξαποστεῖλαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ; οὐκ οἶδα τὸν κύριον, καὶ τὸν Ἰσραὴλ οὐκ ἐξαποστέλλω. 3 Καὶ λέγουσιν αὐτῷ, Ὁ θεὸς τῶν Ἑβραίων προσκέκληται ἡμᾶς· πορευσόμεθα οὖν ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν εἰς τὴν ἔρημον, ὅπως (γ) θύσωμεν κυρίῳ τῷ θεῷ ἡμῶν· μή ποτε (δ) συναντήσῃ ἡμῖν θάνατος ἢ φόνος. 4 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς Αἰγύπτου, Ἵνα τί Μωυσῆ καὶ Ἀαρὼν διαστρέφετε (ε) τὸν λαὸν ἀπὸ τῶν ἔργων; ἀπέλθατε ἕκαστος ὑμῶν πρὸς τὰ ἔργα αὐτοῦ. 5 Καὶ εἶπε Φαραώ, Ἰδοὺ νῦν πολυπληθεῖ ὁ (ζ) λαός· μὴ οὖν καταπαύσωμεν αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ἔργων.

CAP. V.

1 Et post hæc ingressus est Moyses & Aaron ad Pharaonem; & dixerunt ei, Hæc dicit Dominus Deus Israel; Dimitte populum meum, ut mihi festa celebrent in deserto. 2 Et dixit Pharao, Quis est, cujus exaudiam vocem ejus, ut dimittam filios Israel? Non novi Dominum, & Israel non dimitto. 3 Et dicunt ei, Deus Hebræorum vocavit nos. Ibimus igitur viam trium dierum in desertum, ut sacrificemus Domino Deo nostro: ne fortè occurrat nobis mors aut cædes. 4 Et dixit eis rex Ægypti, Ut quid, Moyses & Aaron, pervertitis populum ab operibus? Abite unusquisque vestrûm ad opera sua. 5 Et dixit Pharao, Ecce nunc valdè multiplicatur populus: non igitur cessationem illis demus ab operibus.

MS.A. Κεφ. εʹ. (α) ἵνα ἑορτάσωσίν μοι (β) ἐστιν θεός, οὗ (γ) θύσωμεν τῷ θεῷ (δ) συναντήσει (ε) τὸν λαόν μου ἀπὸ (ζ) λαὸς τῆς γῆς· μὴ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]

23 Dixi tibi ut dimitteres filium meum, ut serviat mihi. Quòd si nolis dimittere filium meum, en ego occîdam filium tuum, primogenitum tuum. 24 Cúmque esset Moses in itinere in diversorio, occurrit ei Dominus, & voluit occidere Mosen. 25 Arripuit autem Sephora silicem, & circuncidit præputium filii sui, tenuítque pedes ejus, & ait; Sponsus sanguinis tu mihi es. 26 Et destitit ab eo: túc dixit illa, Spōsꝰ sāguinis ad circūcisionē. 27 Et dixit Dñs ad Aharonē, Vade in occursum Mosis fratris tui in desertum; & abiens, occurrit illi in monte Dei, in Horib; & osculatus est eum. 28 Indicavítque Moses Aharoni cunctos sermones Domini qui miserat eum, cunctáque prodigia quæ præceperat ei ut faceret. 29 Abierunt ergò Moses & Aharon, & congregaverunt omnes senes filiorum Israel. 30 Et retulit Aharon omnes sermones quos dixerat Dominus Mosi, fecítque signa coram populo. 31 Et crediderunt populus, & audierunt quòd recordatus esset Dominus filiorū Israel, & quòd vidisset servitutem eorum: & procidentes populus, adoraverunt coràm Domino.

CAP. V.

1 Postea ingressi sunt Moses & Aharon, & dixerunt Pharaoni, Sic dicit Dominus Deus Israel; Dimitte populum meum, ut festum diem mihi celebrent in deserto. 2 Dixit Pharaon, Quis est Dominus ut audiam vocem ejus, & dimittam Israel? Nescio Dominum et Israel non dimittam. 3 Et dixerunt, Dominus Deus Hebræorum apparuit nobis: proficiscemur spatio trium dierum in desertum, & sacrificabimus Domino Deo nostro, ne fortè occurrat nobis cum gladio aut mortalitate. 4 Ait illis rex Ægypti, Cur ô Moses & Aharon cessare facitis populum ab opere suo? ite ad servitutem vestram. 5 Dixit etiam ad eos Pharaon, En plurimi est nunc populus terræ, & vos distrahitis eos ab opere suo.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

23 וַאֲמָרִית לָךְ שַׁלַּח יָת בְּרִי וְיִפְלַח קֳדָמַי וְאִם מְסָרֵב אַתְּ לְשַׁלָּחוּתֵיהּ הָא אֲנָא קָטֵל יָת בְּרָךְ בּוּכְרָךְ׃ 24 וַהֲוָה בְּאוֹרְחָא בְּבֵית מְבָתָא וַעֲרַע בֵּיהּ מַלְאֲכָא דַּייָ וּבְעָא לְמִקְטְלֵיהּ׃ 25 וּנְסֵיבַת צִפּוֹרָה טִנָּרָא וּגְזַרַת יָת עוּרְלַת בְּרַהּ וְקָרֵיבַת לִקְדָמוֹהִי וַאֲמַרַת בִּדְמָא דִּמְהוּלְתָּא הָדֵין אִתְיְהֵב חַתְנָא לַנָא׃ 26 וְנָח מִנֵּיהּ בְּכֵן אֲמַרַת אִלּוּלֵי דְּמָא דִּמְהוּלְתָּא הָדֵין אִתְחַיַּב חַתְנָא קְטוֹל׃ 27 וַאֲמַר יְיָ לְאַהֲרֹן אֱזֵיל לִקְדָמוּת מֹשֶׁה לְמַדְבְּרָא וַאֲזַל וְעַרְעֵיהּ בְּטוּרָא דְּאִתְגְּלִי עֲלוֹהִי יְקָרָא דַּייָ וְנַשֵּׁיק לֵיהּ׃ 28 וְחַוִּי מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן יָת כָּל פִּתְגָמַיָּא דַּייָ דִּי שַׁלְחֵיהּ וְיָת כָּל אָתַיָּא דִּי פַקְדֵיהּ׃ 29 וַאֲזַל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּכְנַשׁוּ יָת כָּל סָבֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ 30 וּמַלֵּיל אַהֲרֹן יָת כָּל פִּתְגָמַיָּא דִּי מַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה וַעֲבַד אָתַיָּא לְעֵינֵי עַמָּא׃ 31 וְהֵימִין עַמָּא וּשְׁמַעוּ אֲרֵי דְּכִיר יְיָ יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲרֵי גְּלֵי קֳדָמוֹהִי שִׁעְבּוּדְהוֹן וּכְרַעוּ וּסְגִידוּ׃

ה

1 וּבָתַר כֵּן עָלוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וַאֲמַרוּ לְפַרְעֹה כִּדְנַן אֲמַר יְיָ אֱלָהָא דְּיִשְׂרָאֵל שַׁלַּח יָת עַמִּי וְיֵחָגוּן קֳדָמַי בְּמַדְבְּרָא׃ 2 וַאֲמַר פַּרְעֹה שְׁמָא דַּייָ לָא אִתְגְּלִי לִי דִּי אֲקַבֵּל בְּמֵימְרֵיהּ לְשַׁלָּחָא יָת יִשְׂרָאֵל לָא אִתְגְּלִי לִי שְׁמָא דַּייָ וְאַף יָת יִשְׂרָאֵל לָא אֲשַׁלַּח׃ 3 וַאֲמַרוּ אֱלָהָא דִּיהוּדָאֵי אִתְגְּלִי עֲלַנָא נֵיזֵיל כְּעַן מַהֲלַךְ תְּלָתָא יוֹמִין בְּמַדְבְּרָא וּנְדַבַּח קֳדָם יְיָ אֱלָהַנָא דִּלְמָא יְעָרְעִנַּנָא בְּמוֹתָא אוֹ בִקְטוֹל׃ 4 וַאֲמַר לְהוֹן מַלְכָּא דְּמִצְרַיִם לְמָא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן תְּבַטְּלוּן יָת עַמָּא מֵעוּבָדֵיהוֹן אִיזִילוּ לְפוּלְחַנְכוֹן׃ 5 וַאֲמַר פַּרְעֹה הָא סַגִּיאִין כְּעַן עַמָּא דְאַרְעָא וּתְבַטְּלוּן יָתְהוֹן מִפּוּלְחַנְהוֹן׃

23 Dixiq; tibi; Dimitte filiū meū, ut serviat corā me; & si noles dimittere eum; ecce ego interficiā filiū tuū, primogenitum tuū. 24 Et factū est cū esset in viâ, in diversorio: occurrit ei āgelꝰ Domini, et quærebat interficere eū. 25 Tulitq; Sephora petrā, & circuncîdit præputium filii sui, et obtulit coram eo: et ait; Propter sanguinē circūcisionis hujus, detur *nobis* sponsus meꝰ. 26 Et cùm dimisisset eū: tūc dixit; Nisi propter sanguinem circuncisionis hujꝰ, condēnatꝰ erat ad mortē sponsꝰ meꝰ. 27 Dixitq; Dñs ad Aaron; Vade in occursū Moysi, in desertū: & abiit, et occurrit ei in monte ubi revelata fuerat gloria Dei, et osculatꝰ est eū. 28 Narravitque Moyses Aaron oñia verba Domini, pro quibꝰ misit eum: & & oñia signa, quæ mādaverat ei. 29 Et abiit Moyses, & Aaron: & congregaverūt oñes seniores filiorū Israel. 30 Et locutꝰ est Aaron, oñia verba quæ locutꝰ fuerat Dñs ad Moysen: & fecit signa corā populo. 31 Et credidit populꝰ: & audiverunt, quòd recordatꝰ fuisset Dñs filiorum Israel, & quòd nota esset coram eo afflictio eorum; & incurvati sunt, & adoraverunt,

CAP. V.

1 Et post hæc ingressi sunt Moyses & Aaron; & dixerunt ad Pharaonē: Hæc dicit Dñs Deus Israel; Dimitte populum meū, ut sacrificent corā me in deserto. 2 Et dixit Pharao; Nomē Dñi non est revelatū mihi, ut obediā verbo ejꝰ, & ut dimittā Israel: Non est revelatū mihi nomē Dñi; Israel quoq; non dimittā. 3 Dixeruntq; Deus Judæorū invocatꝰ est sup nos: eamꝰ nunc viā triū dierum in solitudinē, & sacrificemꝰ corā Dño Deo nostro; ne fortè accidat nobis mors, aut occisio. 4 Dixitq; eis rex Ægypti; Ut quid Moyses & Aaron, cessare facitis populū ab operibꝰ suis? 5 ite ad servitutē vestrā. Dixitq; Pharao; Ecce nunc multus est populus terræ: & cessare facitis eos ab operibus suis.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM.

Translatio Latina.

23 Dico autem tibi, Dimitte filium meum ut serviat mihi: Si recusaveris dimittere eū, ecce ego interficio filium tuum, primogenitū tuum. 24 Cúmque esset in itinere in diversorio, occurrit ei Dominus, quærens eum (a) occidere. 25 Tum accepit Sephora petram, & abscidit præputium filii sui, attulitque ad pedes ejus, dicens; Certè sponsus sanguinum tu mihi es. 26 Et recessit ab eâ: tunc dixit, Sponsus es sanguinum, propter circuncisionem. 27 Et dixit Dominus Aaroni, Vade obviàm Mosi in desertum: & ivit, & occurrit ei in monte Dei, atq; osculatus est eum. 28 Narravitq; Moses Aaroni omnia verba Domini qui miserat eum, & omnia signa quæ præceperat ei. 29 Iverunt autem Moses & Aaron, & congregaverunt omnes seniores filiorum Israel. 30 Et retulit Aaron omnia verba quæ locutus erat Dominus Mosi, fecit quoque signa in oculis populi. 31 Credidítq; populus, audiens quòd visitaverat Dominus filios Israel, & quòd viderat afflictionem eorum; & proni adoraverunt.

CAP. V.

1 Et postea venerunt Moses & Aaron, & dixerunt Pharaoni; Sic loquitur Dominus Deus Israel, Dimitte populum meum ut festum agat mihi in deserto. 2 Respondit autem Pharao, Quis Dominus ut audiam vocem ejus ad dimittendum Israelem? non novi Dominum, neque etiam Israelem dimittam. 3 Illi verò dixerunt, Deus Hebræorum invocatur super nos; eamus, quæsumus, in desertum viam trium dierum, ut sacrificemus Domino Deo nostro, ne occurrat nobis cum peste aut cum gladio. 4 Respondítq; eis rex Ægypti, Quare Moses & Aaron avertitis populū ab operibus suis? Ite ad onera vestra. 5 Dixítque Pharao, Ecce nunc plures sunt quam populus terræ, & cessare facitis eos ab oneribus suis.

VER. SAM. (a) fortiter urgere.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

23 * فقلت لك اطلق ابني * فان ابيت ان تطلقه فها انا قاتل ابنك بكرك * ولما كان في الطريق
24 في المبيت فاجاء ولده ملاك الله فطلب قتله * فاخذت صفورا صوانا فقطعت قلفة ابنها وقدمته
25 بين يديه * وقالت كاد العريس ان يكون مقتولا * فكف عنه حينئذ * وقالت صار العريس
26 المقتول مختونا * ثم قال الله لهرون امض بلقاء موسي في البر * فمضي فوافاه في جبل الله
27 فقبله * واخبر موسي بجميع كلام الله الذي بعثه به وجميع الآيات التي امره الله باقامتها *
28 * فمضي موسي وهرون وجمعا جميع شيوخ بني اسرائيل * وكلمهم هرون بجميع الكلام الذي
29 30 كلم الله به موسي * وصنع المعجزات بحضرة القوم * فآمن القوم اذ سمعوا ان الله قد ذكر بني
31 اسرائيل ونظر ضعفهم * وخروا وسجدوا لله *

الفصل الخامس

1 * وبعد ذلك دخل موسي وهرون وقالا لفرعون * كذا قال الله اله اسرائيل اطلق قومي يحجوا لي
2 في البر * قال فرعون من الله حتي اقبل منه فاطلق بني اسرائيل * لا اعرف الله ولا اطلق بني
3 اسرائيل ايضا * قالا اله العبرانيين وافانا امس * نمضي مسيرة ثلثة ايام في البر ونذبح لله ربنا
4 كيلا يجاءنا بوباء او سيف * قال لهما ملك مصر لم يا موسي وهرون تخذلان القوم عن اعمالهم *
5 امضوا الي نقلكم * ثم قال من كثر اهل البلد حتي تعطلهم من نقلهم *

23 Dixi tibi, Dimitte filium meum; quòd si respueris dimittere eum, ecce ego occisurus sum filium tuum, primogenitum tuum. 24 Cúmque esset in itinere in diversorio, irruit in filium ejus Angelus Dei, voluitque occidere illum. 25 Accepit autem Sephora silicem, & succidit præputium filii sui, & obtulit eum in conspectu ejus, & dixit, Parùm absfuit quin sponsus interficeretur. 26 Retraxitque se ab eo tunc; & dixit illa, Factus est sponsus occidendus, circuncisus. 27 Deindè dixit Deus Haroni, Vade in occursum Musæ in desertum. Abiítque, & venit ad eum in montē Dei, & osculatꝰ est eum. 28 Et notificavit ei Musa omnem sermonem Dei pro quo misit eum, & omnia signa quæ præcepit ei Deus ut ederet. 29 Abierúntque Musa & Haron, & collegerunt omnes senes filiorum Israil. 30 Et locutus est eis Haron omnem sermonem quem locutus fuerat Deus ad Musam, & fecit prodigia in præsentia populi. 31 Credidítque populus, cùm audivissent Deum recordatum esse filiorum Israel, et vidisse infirmitatem eorum; & procidentes, atque adoraverunt Deum.

CAP. V.

1 Et post hæc ingressi sunt Musa & Haron, & dixerunt Pharaoni; Sic ait Deus, Deus Israel; Dimitte populum meum ut agat festum mihi in deserto. 2 Ait Pharao, Quis est Deus ut auscultem ei, & dimittam filios Israel? Nescio Deum, nec dimittam filios Israel etiam. 3 Dixerunt ambo, Deus Hebræorum pervenit ad nos imperiis; abibimus iter trium dierum in desertum, & mactabimus Deo Domino nostro ut ne irruat in nos peste aut gladio. 4 Ait illis rex Ægypti, Quare, ô Musa & Haron, distrahitis populum ab operibus eorum? Ite ad bajulationem vestram. 5 Dixit autem Pharao, Nunc tanta est multitudo incolarum regionis, ut impediatis eos gestatione eorum.

ספר שמות : ה

& ,populo in exigentibus illa die in Parhoh præcepit Et
וַיְצַו פַּרְעֹה בַּיּוֹם הַהוּא אֶת־הַנֹּגְשִׂים בָּעָם וְאֶת־
populo ,addetis Non : dicendo ,ej⁹ præfectis
שֹׁטְרָיו לֵאמֹר׃ לֹא תֹאסִפוּן לָתֵת תֶּבֶן לָעָם
colligāt & vadant ipsi nudiustertii heri sicut lateres laterificandū ad
לִלְבֹּן הַלְּבֵנִים כִּתְמוֹל שִׁלְשֹׁם הֵם יֵלְכוּ וְקֹשְׁשׁוּ
faciebant ipsi quos laterum summam Et .paleam sibi
לָהֶם תֶּבֶן׃ וְאֶת־מַתְכֹּנֶת הַלְּבֵנִים אֲשֶׁר הֵם עֹשִׂים
quia ; ea ex diminuetis non , eos super ponetis ,nudiustertius heri
תְּמוֹל שִׁלְשֹׁם תָּשִׂימוּ עֲלֵיהֶם לֹא תִגְרְעוּ מִמֶּנּוּ כִּי־
sacrificabim⁹ ,Ibimus : dicendo clamant ipsi Ideirco .sunt otiosi
נִרְפִּים הֵם עַל־כֵּן הֵם צֹעֲקִים לֵאמֹר נֵלְכָה נִזְבְּחָה
faciant & viros super opus Aggravetur .nostro Deo
לֵאלֹהֵינוּ׃ תִּכְבַּד הָעֲבֹדָה עַל־הָאֲנָשִׁים וְיַעֲשׂוּ־
,populi exactores egressi Et .mendacii verbis in confidant ne &,eo in
בָהּ וְאַל־יִשְׁעוּ בְּדִבְרֵי־שָׁקֶר׃ וַיֵּצְאוּ נֹגְשֵׂי הָעָם
Parhoh dixit Sic : dicendo ,populum ad dixerunt & ,ej⁹ præfecti &
וְשֹׁטְרָיו וַיֹּאמְרוּ אֶל־הָעָם לֵאמֹר כֹּה אָמַר פַּרְעֹה
,paleam vobis capite ite Vos .paleam vobis do ego Non
אֵינֶנִּי נֹתֵן לָכֶם תֶּבֶן׃ אַתֶּם לְכוּ קְחוּ לָכֶם תֶּבֶן
.aliquid vestro opere de diminuitur non quia : repereritis quo à
מֵאֲשֶׁר תִּמְצָאוּ כִּי אֵין נִגְרָע מֵעֲבֹדַתְכֶם דָּבָר׃
stipulam colligere ut ,Ægypti terram omnē in populus se dispersit Et
וַיָּפֶץ הָעָם בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם לְקֹשֵׁשׁ קַשׁ
vestra opera Perficite : dicendo ,urgebant exactores Et .palea pro
לַתֶּבֶן׃ וְהַנֹּגְשִׂים אָצִים לֵאמֹר כַּלּוּ מַעֲשֵׂיכֶם
sunt cæsi Et .palea erat cum quemadmodum ,ejus die in diei rem
דְּבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ כַּאֲשֶׁר בִּהְיוֹת הַתֶּבֶן׃ וַיֻּכּוּ
exactores eos super posuerunt quos ,Israel filiorum præfecti
שֹׁטְרֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־שָׂמוּ עֲלֵהֶם נֹגְשֵׂי
vestrum statutum perfecistis non Cur : dicendo , Parhoh
פַרְעֹה לֵאמֹר מַדּוּעַ לֹא כִלִּיתֶם חָקְכֶם
? hodie etiam heri etiam ,nudiustertius heri sicut laterificādū ad
לִלְבֹּן כִּתְמוֹל שִׁלְשֹׁם גַּם־תְּמוֹל גַּם־הַיּוֹם׃
:dicendo ,Parhoh ad clamaverūt & ,Israel filiorum præfecti venerūt Et
וַיָּבֹאוּ שֹׁטְרֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּצְעֲקוּ אֶל־פַּרְעֹה לֵאמֹר
Palea ? tuis servis sic facies quid Ut
לָמָּה תַעֲשֶׂה כֹה לַעֲבָדֶיךָ׃ תֶּבֶן אֵין נִתָּן לַעֲבָדֶיךָ
peccat & ,cæsi tui servi ecce & .facite nobis dicentes lateres &
וּלְבֵנִים אֹמְרִים לָנוּ עֲשׂוּ וְהִנֵּה עֲבָדֶיךָ מֻכִּים וְחָטָאת
dicentes vos Idcirco .ociosi estis Ociosi :dixit Et .tu⁹ popul⁹
עַמֶּךָ׃ וַיֹּאמֶר נִרְפִּים אַתֶּם נִרְפִּים עַל־כֵּן אַתֶּם אֹמְרִים
palea & ,operamini ite nunc Et .Domino sacrificabimus Ibimus
נֵלְכָה נִזְבְּחָה לַיהוָה׃ וְעַתָּה לְכוּ עִבְדוּ וְתֶבֶן
præfecti Et .dabitis laterum summam & ,vobis dabitur non
לֹא־יִנָּתֵן לָכֶם וְתֹכֶן לְבֵנִים תִּתֵּנוּ׃ וַיִּרְאוּ שֹׁטְרֵי
vestris lateribus de diminuetis Non :dicēdo,malo in se Israel filiorum
בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֹתָם בְּרָע לֵאמֹר לֹא־תִגְרְעוּ מִלִּבְנֵיכֶם
.suo die in diei rem
דְּבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ׃

Versio VUL. LAT.

6 Præcepit ergò in die illo præfectis operum & exactoribus 7 populi, dicens; Nequaquam ultrà dabitis paleas populo ad conficiendos lateres, sicut priùs: sed ipsi vadant, & colligāt 8 stipulas. Et mensuram laterū, quam priùs faciebant, imponetis super eos, nec minuetis quidquam: vacant enim, & idcirco vociferantur, dicentes; Eamus, & sacrificemus 9 Deo nostro. Opprimantur operibus, & expleant ea: ut non acquiescant verbis mēdacib⁹. 10 Igitur egressi præfecti operum & exactores, ad populum dixerunt, Sic dicit Pharao, Non 11 do vobis paleas. Ite, & colligite sicubi invenire poteritis, nec minuetur quidquam de 12 opere vestro. Dispersusque est populus per omnem terrā Ægypti ad colligendas paleas. 13 Præfecti quoque operum instabant, dicentes, Complete opus vestrum quotidiè, ut priùs facere solebatis, quando da- 14 bantur vobis paleæ. Flagellatique sunt qui præerant operibus filiorum Israel, ab exactoribus Pharaonis, dicentibus; Quarè non impletis mēsuram laterum sicut priùs, 15 nec herì, nec hodiè? Veneruntque præpositi filiorum Israel, & vociferati sunt ad Pharaonem, dicentes; Cur ita 16 agis contra servos tuos? Paleæ non dantur nobis, & lateres similiter imperantur: en famuli tui flagellis cædimur, & injustè agitur contra 17 populum tuum. Qui ait, Vacatis otio, & idcirco dicitis; Eamus, & sacrificemus Domi- 18 no. Ite ergò, et operamini: paleæ non dabuntur vobis, & reddetis consuetum numerum 19 laterum. Videbántque se præpositi filiorum Israel in malo, eò quòd diceretur eis; Non minuetur quidquam de lateribus per singulos dies.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

6 Συνέταξε δὲ Φαραὼ τοῖς ἐργοδιώκταις τοῦ 7 λαοῦ καὶ τοῖς γραμματεῦσι, λέγων, Οὐκέτι προστεθήσεσθε διδόναι ἄχυρον τῷ λαῷ εἰς τὴν πλινθουργίαν καθάπερ (η) χθὲς καὶ τρίτην (θ) ἡμέραν· ἀλλ' αὐτοὶ πορευέσθωσαν καὶ 8 συναγαγέτωσαν ἑαυτοῖς ἄχυρα. Καὶ τὴν σύνταξιν τῆς (ι) πλινθείας ἧς αὐτοὶ ποιοῦσι, καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐπιβαλεῖς αὐτοῖς· οὐκ ἀφελεῖς οὐδέν· σχολάζουσι γάρ· διὰ τοῦτο κεκράγασι, λέγοντες, (κ) Ἐγερθῶμεν, καὶ θύσωμεν 9 τῷ Θεῷ ἡμῶν. Βαρυνέσθω τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων τούτων, καὶ (λ) μεριμνάτωσαν ταῦτα, καὶ μὴ (λ) μεριμνάτωσαν ἐν λόγοις κενοῖς. 10 Κατέσπευδον δὲ αὐτοὺς οἱ ἐργοδιῶκται καὶ οἱ γραμματεῖς· καὶ ἔλεγον πρὸς τὸν λαόν, λέγοντες, Τάδε λέγει Φαραώ· Οὐκέτι δίδωμι ὑ- 11 μῖν ἄχυρα. Αὐτοὶ ὑμεῖς πορευόμενοι συλλέγετε ἑαυτοῖς ἄχυρα, ὅθεν ἐὰν εὕρητε· οὐ γὰρ ἀφαιρεῖται ἀπὸ τῆς συντάξεως ὑμῶν οὐθέν. 12 Καὶ διεσπάρη ὁ λαὸς (μ) ἐν ὅλῃ γῇ Αἰγύ- 13 πτῳ, συναγαγεῖν καλάμην εἰς ἄχυρα. Οἱ δὲ ἐργοδιῶκται κατέσπευδον αὐτούς, λέγοντες, Συντελεῖτε τὰ ἔργα τὰ καθήκοντα καθ' ἡμέραν, καθάπερ καὶ ὅτε τὸ ἄχυρον 14 ἐδίδοτο ὑμῖν. Καὶ ἐμαστιγώθησαν οἱ γραμματεῖς τοῦ γένους τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, οἱ κατασταθέντες ἐπ' αὐτοὺς ὑπὸ τῶν ἐπιστατῶν τοῦ Φαραώ, λέγοντες, Διατί οὐ συνετελέσατε τὰς συντάξεις ὑμῶν τῆς πλινθείας καθάπερ (ν) χθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν, καὶ τὸ τῆς σήμε- 15 ρον; Εἰσελθόντες δὲ οἱ γραμματεῖς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ κατεβόησαν πρὸς Φαραώ, λέγοντες, (ξ) Ἱνατί σὺ οὕτως ποιεῖς τοῖς σοῖς οἰ- 16 κέταις; Ἄχυρον οὐ δίδοται τοῖς οἰκέταις σου, καὶ τὴν πλίνθον ἡμῖν λέγουσι ποιεῖν. καὶ ἰδοὺ οἱ παῖδές σου μεμαστίγωνται. ἀδικήσεις οὖν τὸν 17 λαόν σου. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Σχολάζετε, σχολασταί ἐστε· διὰ τοῦτο λέγετε, (ο) Πορευθῶ- 18 μεν, θύσωμεν τῷ Θεῷ ἡμῶν. Νῦν οὖν (π) πορευθέντες, ἐργάζεσθε· τὸ γὰρ ἄχυρον οὐ δοθήσεται ὑμῖν, καὶ τὴν σύνταξιν τῆς πλινθείας ἀπο- 19 δώσετε. Ἑώρων δὲ οἱ γραμματεῖς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἑαυτοὺς ἐν κακοῖς, λέγοντες, Οὐκ ἀπολείψετε τῆς πλινθείας τὸ καθῆκον τῇ ἡμέρᾳ.

Præcepit autem Pharao exactoribus operum populi, & scribis, 6 dicens, Nō ulteriùs adjicietis da- 7 re paleam populo ad laterificium, (a) sicut herì, & nudiustertiùs: sed ipsi vadant, & colligant sibi paleas. Et summam laterifi- 8 cii, quod ipsi faciunt, per singulos dies impones eis: nihil demes: vacant enim. Propter hoc clamaverunt, dicentes, Surgamus & sacrificemus Deo nostro. Aggra- 9 ventur opera hominum horum, & curent hæc, & non ponant curam in sermonibus vanis. Ur- 10 gebant autem eos exactores operum, & scribæ: & dicebant ad populum, dicentes, Hæc dicit Pharao; Non ultrà do vobis paleas. Vos ipsi euntes colligite vobis 11 ipsis paleas, undecumque inveneritis. Non enim demetur de summa vestra quicquam. Et disper- 12 sus est populus in tota terra Ægypto, ad colligendum stipulam in paleas. Exactores autem ope- 13 rum urgebant eos, dicentes; Perficite opera assignata quotidiè, quemadmodùm & quando palea dabatur vobis. Et flagellati sunt 14 scribæ de genere filiorum Israel, qui impositi fuerant super ipsos à præfectis Pharaonis, dicentes, Cur non perfecistis summas vestras laterificii etiam hodiè, quemadmodum herì, & nudiustertiùs? Ingressi autem scribæ 15 filiorum Israel clamaverunt ad Pharaonem, dicentes, ut quid tu sic facis famulis tuis? Palea 16 non datur famulis tuis, & laterem nobis dicunt facere. Et (b) ecce pueri tui flagellati sunt. Facies igitur injuriam populo tuo. Et dixit eis, Vacatis, otiosi 17 estis: propterea dicitis, Eamus, sacrificemus Deo nostro. Nunc 18 autem euntes operamini, Palea enim non dabitur vobis: & summam laterificii reddetis. Vide- 19 bant autem scribæ filiorum Israel sese in malis, dicentes, Non (c) omittetis de laterificio quod assignatum est in die.

MS.A. (η) ἐχθὲς (θ) ἡμέραν, καὶ τὸ τῆς σήμερον· αὐτοὶ (ι) πλινθουργίας (κ) Πορευθῶμεν, (λ) μεριμνάτωσαν (μ) ἐν ὅλῃ Αἰγύπτῳ, (ν) ἐχθὲς (ξ) Ἱνατί οὕτως (ο) Πορευθῶμεν, καὶ θύσωμεν (π) ἀπελθόντες,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Præcepitque Pharaon in die illa præpositis 6 populi, & scribis ejus, dixítque eis: Ne de- 7 tis ampliùs paleam populo ad conficiendos lateres, ut heri & ut nudiustertiús: ipsi eant & colligant sibi paleam. Numerum verò la- 8 terum quos faciebant, sicut ab heri & nudiustertiùs, præscribetis eis, nec minuetis ex illis: nam quia otiosi sunt, idcirco clamitant; ac dicunt, Eamus sacrificaturi Deo nostro. Crescat opus super viros, cogiténtq; in 9 eo, & non cogitent in verbis vanis. Egressi 10 itaque præpositi populi & scribæ ipsius, dixerunt ad populum, Sic ait Pharaon, Non dabo vobis paleam. Vos ite sumite paleam 11 inde ubi repereritis, & nihil minuetur ex opere vestro. Et dispersus est populus in omnē 12 terram Ægypti, ut colligerent stipulas paleæ. Præpositi autem urgebant, dicentes; Reddite 13 opus vestrum ut semper *solebatis* quando dabatur vobis palea. Et puniti fuerunt scri- 14 bæ filiorum Israel quos præfecerant eis præpositi Pharaonis, dicentes; Quare non reddidistis numerum vestrum laterum sicut heri & sicut nudiustertiùs, etiam heri & hodié? Et venientes scribæ filiorum Israel, voci- 15 ferati sunt coram Pharaone, dicentes; Cur sic agitur cum servis tuis? Palea non datur 16 servis tuis, & *interim* dicunt nobis, Lateres conficite, & ecce servi tui vapulant, & peccas in populum tuum. Ait illis Pharaon, 17 Otio otiamini; propterea dicitis, Eamus, sacrificemus Domino. Nunc ite, & opera- 18 mini, & palea non dabitur vobis, & numerum laterum reddetis. Intuiti sunt au- 19 tem scribæ filios Israel ægrè, & dixerunt eis, Nil detrahetis ex lateribus vestris, sed ut singulis diebus.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.
תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

6 ופקיד פרעה ביומא ההוא ית
שלטוני עמא וית סרכוהי למימר:
7 לא תוספון למתן תבנא לעמא
למרמי לבנין כמאתמלי
ומדקמוהי אנון יזלון ויגבבון להון
8 תבנא: וית סכום לבניא די אנון
עבדין מאתמלי ומדקמוהי תמנון
עליהון לא תמנעון מניה ארי
בטלנין אנון על כן אנון צוחין
למימר ניזל נדבח קדם אלהנא:
9 תתיקר פולחנא על גבריא
ויתעסקון בה ולא יתעסקון
10 בפתגמין בטלין: ונפקו שלטוני
עמא וסרכוהי ואמרו לעמא למימר
כדנן אמר פרעה לית אנא יהיב
11 לכון תבנא: אתון אזילו סבו לכון
תבנא מאתר די תשכחון ארי לא
12 אתמנע מפולחנכון מדעם: ואתבדר
עמא בכל ארעא דמצרים לגבבא
13 גילי לתבנא: ושלטוניא דחקין
למימר אשלימו עובדיכון פתגם
יום ביומיה כמא דהויתון עבדין
14 כד מתיהב לכון תבנא: ולקו סרכי
בני ישראל די מניאו עליהון
שלטוני פרעה למימר מא דין לא
אשלמתון גזרתכון למרמי לבנין
כמאתמלי ומדקמוהי אף תמלי
15 אף יומא דין: ואתו סרכי בני
ישראל וצוחו קדם פרעה למימר
16 למא תעביד כדין לעבדך: תבנא
לא מתיהב לעבדך ולבניא אמרין
לנא עבידו והא עבדך לקן וחטאן
17 עליהון עמך: ואמר בטלנין אתון
בטלנין על כן אתון אמרין ניזל
18 נדבח קדם יי: וכען אזילו פלחו
ותבנא לא מתיהב לכון וסכום
19 לבניא תתנון: וחזו סרכי בני ישראל יתהון בביש למימר לא
תמנעון מלבניכון פתגם יום ביומיה:

6 Et præcepit Pharao in die illo præfectis populi, & exactorib⁹ 7 ejus, dicens. Nolite dare ultrà paleas populo, ut cōficiant lateres, sicut herì et nudius tertiùs: ipsi vadāt et colligāt sibi 8 paleas. Et numerū laterū, quē ipsi faciebāt heri & nudi⁹ terti⁹, imponetis sup eos; nec minuetis ab eo: quoniam ociosi sūt; propterea clamāt, dicētes; Eam⁹, et sacrificem⁹ corā Deo 9 nostro. Aggravetur op⁹ sup viros, et occupentur in eo: & non occupētur in verbis oci- 10 osis. Et egressi sunt præfecti populi, & exactores ej⁹; & dixerunt populo: Hæc dicit Pharao; Non ego dabo vobis pa- 11 leas. Vos ite & tollite vobis paleas, de loco in quo inveneritis: quoniam non minuetur 12 quicquā de operib⁹ vestris. Et dispers⁹ est popul⁹ in omnem terrā Ægypti, ad colligendas 13 stipulas et paleas. Præfecti autem instabāt dicētes: Implete op⁹ vestrum per singulos dies, sicut faciebatis quādo daban- 14 tur vobis paleæ. Percussiq; sūt præpositi filiorū Israel; quos constituerant sup eos præfecti Pharaonis, dicentes: Quare non complēstis numerū vestrū ut conficeretis lateres, sicut nudi⁹ terti⁹; nec heri, nec ho- 15 die? Et venerūt præfecti filiorū Israel; & clamaverūt corā Pharaone, dicentes: Quare 16 sic facis servis tuis? Paleæ nō dantur servis tuis; & dicunt nobis, Facite lateres: & ecce servi tui percutiuntur, et pec- 17 cat sup eos popul⁹ tu⁹. Et ait; Ociosi estis, ociosi: idcirco vos dicitis; Eam⁹, et sacrificemus 18 coram Dño. Et nunc, ite & operamini; & paleæ non dabuntur vobis: & summam la- 19 terum reddetis. Videbantque se præfecti filiorum Israel in malum, eo quòd diceretur eis: Non minuatis quicquam de lateribus vestris, per singulos dies.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM.
Translatio Latina.

Præcepit ergò Pharao die illo 6 (a) Exactoribus populi, & (b) Præfectis ejus, dicens: Non dabitis ampliùs paleam 7 populo ad conficiendos lateres, sicut heri & nudiustertiùs; ipsi abeant, colligant sibi paleam. (c) Summā au- 8 tem laterum quam faciebant heri & nudiustertiùs, imponetis super eos: non diminuetis ex eâ; quoniam otiosi sunt isti, ideò clamant, dicentes; Ibimus, sacrificabimus Deo nostro. Aggravetur ser- 9 vitus super homines istos, (d) attendantq; ei, & non attendant verbis vanis. Et 10 egressi sunt (e) Exactores populi, & (f) Præfecti ejus, locutiq; sunt populo, dicentes; Sic dicit Pharao, Non dabo vobis ampliùs paleam. Vos ite, accipite vobis paleam 11 ubicunque inveneritis, nihil tamen minuetur de servitute vestra. Et dispersus est popu- 12 lus per universam terram Ægypti, ut colligeret stipulam pro palea. (g) Exactores 13 quoque urgebant populū, dicentes; Perficite opera vestra, pensum quotidianum, sicut cùm palea dabatur vobis. Et 14 cæsi sunt (h) Præfecti filiorū Israel quos posuerant super eos (i) Exactores Pharaonis, dicentes, Quare non perficitis quod statutum est vobis de lateribus conficiendis, sicut heri & nudiustertiùs, ita heri & hodie? Ideò ve- 15 nerunt (k) Præfecti filiorum Israel, & clamaverunt ad Pharaonem; dicentes, Quare fecisti sic servis tuis? Pa- 16 lea non datur servis tuis, & Lateres, dicunt nobis, facite: En ideò servi tui (l) cæduntur, (m) injuriāq; facis populo tuo. At respōdit, Otiosi estis, 17 otiosi estis; ideò dicitis, Ibim⁹, & sacrificabim⁹ Domino. Nunc autē ite, et servite, neq; 18 palea dabitur vobis; (n) summam tamen laterū dabitis. Et 19 viderūt (o) Præfecti filiorū Israel seipsos in malo, hoc dicto, Non diminuetur de lateribus vestris per singulos dies.

VER. SAM. (a) Præpositis (b) Scribis ejus, (c) Proportionem (d) solliciti sint de illâ, & non solliciti sint de (e) Præpositi (f) Scribæ ejus, (g) Præpositi (h) Scribæ (i) Præfecti (k) Scribæ (l) vapulant, (m) & crimen apud te est (n) proportionem (o) Scribæ

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * وامر فرعون في ذلك اليوم جلاوزة القوم وعرفاءهم قائلا * لا تعاودوا ان تعطوا القوم تبنا 7
ليلبنوا اللبن مثل امس وما قبل * هم يمضون ويقمشون لهم تبنا * وضرايب اللبن التي كانوا 8
يصنعونها امس وما قبله صيروها عليهم * ولا تنقصوهم منها * لانهم مرفهون ولذلك هم يصرخون
ويقولون نمضي فنذبح لربنا * يثقل العمل على القوم فيشتغلوا به ولا يشتغلوا بامور باطلة * 9
10 * فخرج جلاوزة القوم وعرفاؤهم وقالوا لهم * كذا قال فرعون * لست اعطيكم تبنا * انتم تمضون
11 وتاخذون لكم تبنا من حيث تجدون * وتعملون اذ ليس ينقص من عملكم شي * فتبدد 12
القوم في جميع بلد مصر ليقمشوا قشا للتبن * والجلاوزة ملحون * قائلون اكملوا اعمالكم امر يوم 13
بيوم * كما كان وقت اعطاء التبن * فضرب عرفاء بني اسرائيل الذين ولاهم عليهم جلاوزة 14
فرعون * وقالوا لهم ما بالكم لم تكملوا ضرايبكم بان تلبنوا مثل امس وما قبله امس واليوم *
15 * وجاء عرفاء بني اسرائيل واستغاثوا الى فرعون * قائلين لم تصنع كذا * التبن ليس يدفع 16
الينا ويقولون لنا اضربوا لبنا * هوذا عبيدك مضروبون مما اخطاء عليهم قومك * قال انتم 17
مرفهون ولذلك تقولون نمضي فنذبح لربنا * والآن فامضوا واعملوا * ولا يطلق لكم تبن * 18
وضرايبكم توفون * فنظر عرفاء بني اسرائيل نفوسهم بشر * وقالوا لا تنقصوا من لبنكم 19
امر يوم بيوم *

Præcepitque Pharaon in illo die præpositis 6 populi, & exactoribus eorum, dicens; Ne 7 detis ampliùs populo paleam ad conficiendos lateres, sicut herì et anteà; ipsi vadant, & colligant sibi paleam. Et tributa 8 laterum quos faciebant herì & anteà, imponite illis; & ne minuatis ea ipsis: quoniam ipsi otiantur, & ideò clamant, & dicunt; Ibimus, & immolabimus Domino nostro. Aggravetur opus super po- 9 pulum, & occupentur in illo, & ne occupentur in rebus inanibus. Exierunt er- 10 gò præsides, & exactores eorum, & dixerunt eis; Ita dixit Pharaon, Non dabo vobis paleam. Vos ibitis, & accipietis 11 vobis paleam indè ubi inveneritis: & operabimini, absque eo quod minuatur ex opere vestro quicquam. Dispersus est ita- 12 que populus per universam regionem Ægypti, ut colligerent festucas ad paleam. Et præsides instabant, dicentes; Explete 13 opera vestra, pensum singulorum dierum, non secus ac tempore quo dabatur palea. Flagellatiq; sunt exactores filiorum Is- 14 rail, quos præfecerant eis præpositi Pharaonis, & dixerunt eis; Cur non explevistis tributa vestra conficiendo lateres, sicut herì & anteà, herì & hodié? Venerunt 15 autem exactores filiorum Israil, & implorârunt auxilium Pharaonis, dicentes; Quarè sic facis? Fœnum non datur no- 16 bis, & dicunt nobis, Facite lateres: Ecce servi tui percutiuntur ob id in quo peccavit adversùs eos populus tuus. Dixit, 17 Vos otiamini; & ideò dicitis, Ibimus, & immolabimus Domino nostro. Ite ergò, & 18 laborate, & non dabitur vobis fœnum, & tributa vestra solvetis. Videntes igitur 19 exactores filiorum Israil animas suas in malo esse, dixerunt, Ne minuatis lateres vestros, statutum singulorum dierum.

eorum occursum in stantes ,Aharon & Moseh ipsi occurrerunt Et
20 וַיִּפְגְּעוּ אֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־אַהֲרֹן נִצָּבִים לִקְרָאתָם
Dominus Videat : eos ad dixerunt Et .Parhoh à egrediebantur quando
21 בְּצֵאתָם מֵאֵת פַּרְעֹה : וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם יֵרֶא יְהוָה
oculis in nostrum odorem fecistis fœtere quia ,judicet & ,vos super
עֲלֵיכֶם וְיִשְׁפֹּט אֲשֶׁר הִבְאַשְׁתֶּם אֶת־רֵיחֵנוּ בְּעֵינֵי
eorum manu in gladium daretis ut ,ejus servorum oculis in & ,Parhoh
פַּרְעֹה וּבְעֵינֵי עֲבָדָיו לָתֶת־חֶרֶב בְּיָדָם
:dixit Et ,Dominum ad Moseh est reversus Et .nos occidendum ad
22 לְהָרְגֵנוּ : וַיָּשָׁב מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה וַיֹּאמַר
? me misisti *hoc* quid ut ,huic populo malefecisti quid ut ,Domine
אֲדֹנָי לָמָה הֲרֵעֹתָה לָעָם הַזֶּה לָמָּה זֶּה שְׁלַחְתָּנִי :
malefecit ,tuo nomine in loquerer ut ,Parhoh ad sum ingressus *tunc* ex Et
23 וּמֵאָז בָּאתִי אֶל־פַּרְעֹה לְדַבֵּר בִּשְׁמֶךָ הֵרַע
.tuum populum eruisti non eruendo & ,huic populo
לָעָם הַזֶּה וְהַצֵּל לֹא־הִצַּלְתָּ אֶת־עַמֶּךָ :

CAP. VI. ו

faciam quæ videbis Nunc :Moseh ad Dominus dixit Et
1 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עַתָּה תִרְאֶה אֲשֶׁר אֶעֱשֶׂה
eos expellet forti manu in & ,eos dimittet forti manu in quia ,Parhoh
לְפַרְעֹה כִּי בְיָד חֲזָקָה יְשַׁלְּחֵם וּבְיָד חֲזָקָה יְגָרְשֵׁם
Ego :eum ad dixit & ,Moseh ad Deus est locutus Et .sua terra è
2 מֵאַרְצוֹ : וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל־מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי
Jahacob ad & ,Ischac ad ,Abraham ad sum visus Et .Dominus
3 יְהוָה : וָאֵרָא אֶל־אַבְרָהָם אֶל־יִצְחָק וְאֶל־יַעֲקֹב
.eis sum cognitus non ,Dominus meo nomine & ,omnipotente Deo in
בְּאֵל שַׁדָּי וּשְׁמִי יְהוָה לֹא נוֹדַעְתִּי לָהֶם :
eis darem ut ,eis cum meum pactum statui etiam Et
4 וְגַם הֲקִמֹתִי אֶת־בְּרִיתִי אִתָּם לָתֵת לָהֶם אֶת־
.ea *in sunt peregrinati qua* ,eorum peregrinationū terram ,Chenahan terram
אֶרֶץ כְּנָעַן אֵת אֶרֶץ מְגֻרֵיהֶם אֲשֶׁר־גָּרוּ בָהּ :
Ægyptii *quòd* ,Israel filiorum clamorem audivi ego etiam Et
5 וְגַם אֲנִי שָׁמַעְתִּי אֶת־נַאֲקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר מִצְרַיִם
dic Idcirco .mei pacti sum recordatus & ,*eos* faciunt servire
6 מַעֲבִדִים אֹתָם וָאֶזְכֹּר אֶת־בְּרִיתִי : לָכֵן אֱמֹר
oneribus *sub de* vos educam Et .Dominus Ego :Israel filiis
לִבְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֲנִי יְהוָה וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִתַּחַת סִבְלֹת
brachio in vos redimam & ,eorū servitute à vos eruam & ,Ægyptiorū
מִצְרַיִם וְהִצַּלְתִּי אֶתְכֶם מֵעֲבֹדָתָם וְגָאַלְתִּי אֶתְכֶם בִּזְרוֹעַ
,populū in mihi vos accipiam Et .magnis judiciis in & ,extenso
7 נְטוּיָה וּבִשְׁפָטִים גְּדֹלִים : וְלָקַחְתִּי אֶתְכֶם לִי לְעָם
vester Deus Dominus sum quòd scietis & ,Deum in vobis ero &
וְהָיִיתִי לָכֶם לֵאלֹהִים וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
vos introducam Et .Ægypti oneribus *sub de* vos educo qui
8 הַמּוֹצִיא אֶתְכֶם מִתַּחַת סִבְלוֹת מִצְרָיִם : וְהֵבֵאתִי אֶתְכֶם
,Abraham eam darem ut ,meā manum levavi quam ,terram in
אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָשָׂאתִי אֶת־יָדִי לָתֵת אֹתָהּ לְאַבְרָהָם
.Dominus Ego .hæreditatem vobis eam dabo & Jahacob & ,Ischac
לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב וְנָתַתִּי אֹתָהּ לָכֶם מוֹרָשָׁה אֲנִי יְהוָה :
Moseh ad audierunt non Et .Israel filios ad sic Moseh est locutus Et
9 וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה כֵּן אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל־מֹשֶׁה
.duram servitutē propter & ,spiritus angustiā propter
מִקֹּצֶר רוּחַ וּמֵעֲבֹדָה קָשָׁה :

Versio VULG. LAT.

20 Occurrerúntque Moysi & Aaron, qui stabant ex adverso, egredientibus à Pharaone. 21 Et dixerunt ad eos, Videat Dominus & judicet, quoniam fœtere fecistis odorem nostrū coram Pharaone & servis ej⁹; & præbuistis ei gladiū, ut occideret nos. 22 Reversúsque est Moyses ad Dominum, & ait; Domine, cur afflixisti populū 23 istum? quarè misisti me? Ex eo enim quo ingressus sum ad Pharaonem, ut loquerer in nomine tuo, afflixit populum tuum: & non liberâsti eos.

CAP. VI.

1 Dixítque Dominus ad Moysen, Nunc videbis quæ facturus sim Pharaoni: per manum enim fortem dimittet eos, & in manu robusta ejiciet illos 2 de terra sua. Locutúsque est Dominus ad Moysen dicens, 3 Ego Dominus, Qui apparui Abraham, Isahac, & Jacob, in Deo omnipotente: & nomen meum ADONAI non 4 indicavi eis. Pepigíque fœdus cum eis, ut darem eis terram Chanaan, terram peregrinationis eorum, in qua fu5erunt advenæ. Ego audivi gemitum filiorum Israel, quo Ægyptii oppresserunt eos: & 6 recordatus sum pacti mei. Ideò dic filiis Israel; Ego Dominus, qui educam vos de ergastulo Ægyptiorum, & eruam de servitute; ac redimam in brachio excelso, & judiciis ma7gnis. Et assumam vos mihi in populum, & ero vester Deus: & scietis, quòd ego sum Dominus Deus vester, qui eduxerim vos de ergastulo Ægypti8orum: Et induxerim in terrā, super quam levavi manum meam, ut darem eam Abraham, Isaac, & Jacob: dabóque illam vobis possidendam. 9 Ego Dominus. Narravit ergò Moyses omnia filiis Israel: qui non acquieverunt ei, propter angustiam spiritûs, & opus durissimum.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

20 Συνήντησαν δὲ Μωυσῇ καὶ Ἀαρὼν ἐρχομένοις εἰς συνάντησιν αὐτοῖς, ἐκπορευομένων 21 αὐτῶν ἀπὸ Φαραώ. Καὶ εἶπαν αὐτοῖς, Ἴδοι ὁ θεὸς ὑμᾶς καὶ κρίναι· ὅτι ἐβδελύξατε τὴν ὀσμὴν ἡμῶν ἐναντίον Φαραώ, καὶ ἐναντίον τῶν θεραπόντων αὐτοῦ, δοῦναι ῥομφαίαν εἰς 22 τὰς χεῖρας αὐτοῦ, ἀποκτεῖναι ἡμᾶς. Ἐπέστρεψε δὲ Μωυσῆς πρὸς κύριον, καὶ (ρ) εἶπε, Δέομαι κύριε· τί ἐκάκωσας τὸν λαὸν τοῦ23τον; καὶ ἵνα τί ἀπέσταλκάς με; Καὶ ἀφ᾽ οὗ πεπόρευμαι πρὸς Φαραὼ (σ) λαλῆσαι ἐπὶ τῷ σῷ ὀνόματι, ἐκάκωσε τὸν λαὸν τοῦτον· καὶ οὐκ ἐρρύσω τὸν λαόν σου.

Occurrerunt autem Moysi & Aaron venientibus in occursum eis, 20 cùm ipsi egrederentur à Pharaone. Et dixerunt eis, Videat Deus vos & judicet: quoniam (d) 21 execrabilem fecistis odorem nostrum palam Pharaone, & palam servis ejus, dando gladium in manus ejus ad occidendum nos. Revertit autem Moyses 22 ad Dominum, & dixit; Precor, Domine: Quarè afflixisti populum hunc? & ut quid me misisti? Et ex quo (e) ivi 23 ad Pharaonem loqui in tuo nomine, afflixit populum hunc: & non liberâsti populum tuum.

MS.A. (ρ) εἶπεν, Κύριε· διὰ τί (σ) λαλῆσαι αὐτῷ ἐπὶ

ΚΕΦ. ϛʹ.

1 Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Μωυσῆν, Ἤδη (α) ὄψει, ἃ ποιήσω τῷ Φαραῶ· ἐν γὰρ χειρὶ κραταιᾷ ἐξαποστελεῖ αὐτούς, καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ ἐκβαλεῖ αὐτοὺς ἐκ τῆς γῆς αὐ2τοῦ. Ἐλάλησε δὲ ὁ θεὸς πρὸς Μωυσῆν, καὶ 3 εἶπε πρὸς αὐτόν, Ἐγὼ κύριος. Καὶ ὤφθην πρὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, θεὸς ὢν αὐτῶν· καὶ τὸ ὄνομά μου Κύριος οὐκ 4 ἐδήλωσα αὐτοῖς. Καὶ ἔστησα τὴν διαθήκην μου πρὸς αὐτούς, ὥστε δοῦναι αὐτοῖς τὴν γῆν τῶν Χαναναίων, τὴν γῆν ἣν παρῳκήκα5σιν, ἐν ᾗ καὶ παρῴκησαν ἐπ᾽ αὐτῆς. Καὶ ἐγὼ εἰσήκουσα τὸν στεναγμὸν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, ὃν οἱ Αἰγύπτιοι (β) καταδουλοῦνται αὐτούς· καὶ 6 ἐμνήσθην τῆς διαθήκης ὑμῶν. Βάδιζε, εἶπον τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ, λέγων, Ἐγὼ κύριος· καὶ ἐξάξω ὑμᾶς ἀπὸ τῆς δυναστείας τῶν Αἰγυπτίων· καὶ ῥύσομαι ὑμᾶς ἐκ τῆς δουλείας, καὶ λυτρώσομαι ὑμᾶς ἐν βραχίονι 7 ὑψηλῷ, καὶ κρίσει μεγάλῃ. Καὶ (γ) λήψομαι ἐμαυτῷ ὑμᾶς λαὸν ἐμοί, καὶ ἔσομαι ὑμῶν θεός· καὶ γνώσεσθε, ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν, ὁ ἐξαγαγὼν ὑμᾶς ἐκ τῆς καταδυνα8στείας τῶν Αἰγυπτίων. Καὶ εἰσάξω ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν, εἰς ἣν ἐξέτεινα τὴν χεῖρά μου, δοῦναι αὐτὴν τῷ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ· καὶ (δ) δώσω ὑμῖν αὐτὴν ἐν κλή9ρῳ. Ἐγὼ κύριος. Ἐλάλησε δὲ Μωυσῆς (ε) οὕτω τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ· καὶ οὐκ εἰσήκουσαν Μωυσῆ ἀπὸ τῆς ὀλιγοψυχίας, καὶ ἀπὸ τῶν ἔργων τῶν σκληρῶν.

CAP. VI.

Et dixit Dominus ad Moysem, Jam videbis, quæ faciam 1 Pharaoni: In manu enim valida dimittet eos, & in brachio excelso ejicet eos de terra sua. Locutus est autem Deus ad Moysem, & dixit ad 2 eum, Ego Dominus. Et apparui ad Abraham, & Isaac, & 3 Jacob, Deus existens eorum: & nomen meum Dominus non indicavi eis. Et statui testamentum meum ad illos, ita ut da4rem illis terram Chananæorum; terram, quam incoluerunt, in (a) qua & incoluerunt in ea. Et ego exaudivi gemitum filiorum 5 Israel, (b) quem Ægyptii in servitutem redigunt eos: & recordatus sum testamenti (c) vestri. Vade, dic filiis Israel, dicens; Ego Dominus: & educam 6 vos de dominatione Ægyptiorum, & eruam vos de servitute; & redimam vos in brachio excelso, & judicio magno. Et sumam mihi ipsi vos populum 7 mihi, & ero vester Deus: & cognoscetis, quia ego Dominus Deus vester, educens vos de dominatione Ægyptiorum. Et inducam vos in terram, in quam 8 extendi manum meam, ad dandum eam Abraham, & Isaac, & Jacob: & dabo eam vobis in sorte. Ego Dominus. Et locutus est Moyses sic ad filios Israel: 9 & non exaudierunt Moysem à (d) defectione animi, & ab operibus duris.

MS.A. Κεφ. ϛʹ. (α) ὄψῃ (β) καταδουλῶσιν (γ) λήμψομαι ὑμᾶς ἐμαυτῷ (δ) δώσω αὐτὴν ὑμῖν (ε) οὕτως

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

20 * ܘܦܓܥܘ ܒܡܘܫܐ ܘܒܐܗܪܘܢ ܕܩܝܡܝܢ ܠܘܩܒܠܗܘܢ. ܟܕ ܢܦܩܘ ܡܢ ܩܕܡ ܦܪܥܘܢ.
21 * ܘܐܡܪܘ ܠܗܘܢ. ܢܚܙܐ ܡܪܝܐ ܥܠܝܟܘܢ. ܘܢܕܘܢ. ܕܐܒܐܫܬܘܢ ܠܪܘܚܢ ܒܥܝܢܝ ܦܪܥܘܢ.
22 ܘܒܥܝܢܝ ܥܒܕܘܗܝ. ܕܝܗܒܬܘܢ ܣܝܦܐ ܒܐܝܕܝܗܘܢ. ܠܡܩܛܠܢ. * ܘܗܦܟ ܡܘܫܐ ܠܘܬ
23 ܡܪܝܐ. ܘܐܡܪ. ܡܪܝ. ܠܡܢܐ ܐܒܐܫܬ ܠܥܡܐ ܗܢܐ. ܘܠܡܢܐ ܫܕܪܬܢܝ. * ܕܡܢ ܫܥܬܐ
ܕܐܬܝܬ ܠܘܬ ܦܪܥܘܢ. ܠܡܡܠܠܘ ܒܫܡܟ. ܐܬܒܐܫ ܠܥܡܐ ܗܢܐ. ܘܡܦܪܩܘ ܠܐ ܦܪܩܬ ܠܥܡܟ.

ܦܨܠܐ . ܘ .

1 * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܡܘܫܐ. ܗܫܐ ܚܙܐ ܐܢܬ ܡܕܡ ܕܥܒܕ ܐܢܐ ܠܦܪܥܘܢ. ܡܛܠ ܕܒܐܝܕܐ ܥܫܝܢܬܐ ܢܫܪܐ
2 ܐܢܘܢ. ܘܒܕܪܥܐ ܪܡܐ ܢܦܩ ܐܢܘܢ ܡܢ ܐܪܥܗ. * ܘܡܠܠ ܡܪܝܐ ܥܡ ܡܘܫܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܐ ܐܢܐ
3 ܡܪܝܐ. * ܕܐܬܓܠܝܬ ܠܐܒܪܗܡ ܘܠܐܝܣܚܩ ܘܠܝܥܩܘܒ. ܒܐܠ ܐܠܗܐ. ܘܫܡܐ ܕܡܪܝܐ ܠܐ
4 ܚܘܝܬ ܐܢܘܢ. * ܘܐܩܝܡܬ ܩܝܡܝ ܥܡܗܘܢ. ܠܡܬܠ ܠܗܘܢ ܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ. ܐܪܥܐ
5 ܕܬܘܬܒܘܬܗܘܢ. ܕܐܬܬܘܬܒܘ ܒܗ. * ܘܐܦ ܐܢܐ ܫܡܥܬ ܐܢܚܬܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܕܡܨܪܝܐ ܡܫܥܒܕܝܢ
6 ܠܗܘܢ. ܘܐܬܕܟܪܬ ܩܝܡܝ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܪ ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ.
ܘܡܦܩ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܡܢ ܫܘܥܒܕܐ ܕܡܨܪܝܐ. ܘܡܦܨܐ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܡܢ ܦܘܠܚܢܗܘܢ. ܘܐܦܪܘܩܟܘܢ
7 ܒܐܝܕܐ ܥܫܝܢܬܐ ܘܒܕܪܥܐ ܪܡܐ. ܘܒܕܝܢܐ ܪܘܪܒܐ. * ܘܐܣܒܟܘܢ ܠܝ ܠܥܡܐ. ܘܐܗܘܐ ܠܟܘܢ
ܠܐܠܗܐ. ܘܬܕܥܘܢ ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ. ܕܡܦܩ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܡܢ ܫܘܥܒܕܐ ܕܡܨܪܝܐ.
8 * ܘܐܥܠܟܘܢ ܠܐܪܥܐ ܕܐܪܝܡܬ ܐܝܕܝ ܠܡܬܠܗ ܠܐܒܪܗܡ. ܘܠܐܝܣܚܩ. ܘܠܝܥܩܘܒ. ܘܐܬܠܝܗ
9 ܠܟܘܢ ܝܪܬܘܬܐ. ܐܢܐ ܡܪܝܐ. * ܘܡܠܠ ܗܟܢܐ ܡܘܫܐ ܥܡ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܠܐ ܫܡܥܘܗܝ
ܠܡܘܫܐ. ܡܢ ܥܘܩܐ ܕܪܘܚܐ. ܘܡܢ ܫܘܥܒܕܐ ܩܫܝܐ.

Et occurrerunt Mosi & Aharoni, stātes con- 20 tra eos cùm egrederentur è conspectu Pharaonis. Et dixerunt ad eos, Videat Domi- 21 nus super vos, ac judicet; quoniam malefecistis spiritui nostro in oculis Pharaonis, & in oculis servorum ejus, tradentes nos gladio in manibus eorum, ut nos interficiant. Reversus est ergò Moses ad Dominum, 22 & ait; Domine mi, cur malefecisti populo huic, & cur misisti me? Nam ex qua hora ve- 23 ni ad Pharaonem ut loquerer in nomine tuo, malum est illatum populo huic, & nullaten⁹ liberâsti populum tuum.

CAP. VI.

Dixítque Dominus ad Mosen, Nunc vide- 1 bis quid facturus sim Pharaoni; quoniam per manum validam dimittet eos, & per brachium excelsum ejiciet eos de terra sua. Et loquutus est Dominus cum Mose, & di- 2 xit ad eum, Ego sum Dominus, Qui me 3 manifestavi Abrahæ, & Isahac, & Jacobo, in Deo omnipotente; at nomen Domini non ostendi eis. Statui etiam pactum meum cum 4 ipsis, ut darem eis terram Chanaan, terram peregrinationis eorum in qua hospites fuerunt. Ego quoque audivi gemitum filiorum 5 Israel, quos Ægyptii servitute premunt, & recordatus sum fœderis mei. Propterea dic 6 filiis Israel, Ego sum Dominus Deus vester, & educam vos è servitute Ægyptiorum, & liberabo vos ab opere eorum; & eruam vos manu potenti, & brachio excelso, & judiciis maximis. Et accipiam vos mihi populum, 7 & ero vobis Deus: & scietis quòd ego sum Dominus Deus vester qui educam vos è servitute Ægyptiorum. Et adducam vos ad 8 terram, pro qua levavi manum meam ut darem eam Abrahæ, & Isahac, & Jacobo; daboque eam vobis hæreditatem, Ego Dominus. Et loquutus est in hunc modum Moses 9 ad filios Israel: at non audierunt Mosen præ angore spiritûs, & præ servitute dura.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

20 וערעו ית משה וית אהרן קימין
לקדמותהון במפקהון מן קדם
21 פרעה : ואמרו להון אתגלי יי
עליכון ויתפרע די אבאשתון ית
ריחנא בעיני פרעה ובעיני עבדוהי
למתן חרבא בידיהון למקטלנא :
22 ותב משה קדם יי ואמר יי למא
אבאשתא לעמא הדין ולמא דנן
23 שלחתני : ומעדן דעלית לות
פרעה למללא בשמך אתבאש
לעמא הדין ושזבא לא שזבתא
ית עמך :

ו

1 ואמר יי לות משה כען תחזי
דאעביד לפרעה ארי בידא
תקיפא ישלחנון ובידא תקיפא
2 יתרכנון מארעיה : ומליל יי עם
משה ואמר ליה אנא יי :
3 ואתגליתי לאברהם ליצחק
וליעקב באל שדי ושמי יי לא
4 אודעית להון : ואף אקימית ית קימי
עמהון למתן להון ית ארעא דכנען
ית ארע תותבותהון דאתותבו בה :
5 ואף קדמי שמיע ית קבילת בני
ישראל די מצראי מפלחין בהון
6 ודכירנא ית קימי : בכן אימר לבני
ישראל אנא יי ואפיק יתכון מגו
דחוק פולחן מצראי ואשיזיב יתכון
מפולחנהון ואפרוק יתכון בדרע
7 מרמם ובדינין רברבין : ואקרב
יתכון קדמי לעם ואהוי לכון
לאלהא ותדעון ארי אנא יי
אלהכון דאפיק יתכון מגו דחוק
8 פולחן מצראי : ואעיל יתכון
לארעא די קימית במימרי למתן
יתה לאברהם ליצחק וליעקב
ואתן יתה לכון ירותא אנא יי :
9 ומליל משה כן עם בני ישראל
ולא קבילו מן משה מעיק רוח
ומפולחנא דהוה קשי עליהון :

20 Occurreruntque Moysi & Aaron; qui stabant in conspectu eorum: cum egrederentur a 21 Pharaone. Dixeruntque eis; Appareat Dominus super vos, & vindictam sumat: eò quòd fœtere fecistis odorē nostrum, in oculis Pharaonis, & in oculis servorum ejus; ut daretis gladium in manibus suis, 22 ut occiderent nos. Et reversus est Moyses coram Domino, & ait: Domine, quare malefecisti huic populo? ut quid mi23sisti me? Et ex eo tempore quo ingressus sum ad Pharaonem, ut loquerer in nomine tuo; malefecit populo huic: & liberans non liberâsti populum tuum.

CAP. VI.

1 Dixitque Dominus ad Moysen; Nunc videbis quod facturus sum Pharaoni: quoniam per manum fortem dimittet eos; & per manum validam eji2ciet eos de terrâ sua. Locutusque est Dominus cum Moyse: & dixit ei, Ego Dominus. 3 Revelatusque fui Abrahæ, Isaac & Jacob, in Deo omnipotenti: & nomen meum Ado4nai non indicavi eis. Et etiam statui pactum meum cum eis; ut darem eis terrā Chanaan: terram peregrinationis eorum, in quâ peregrinati sunt. 5 Et in conspectu meo audit⁹ est clamor filiorū Israel; eò quòd Ægyptii servire faciunt eos: & recordatus sum pacti mei. 6 Ideo dic filiis Israel; Ego Dominus: & educam vos de medio tribulationis servitutis Ægyptiorum; & liberabo vos de servitute eorum: & redimam vos in brachio excelso; & ju7diciis magnis. Et applicabo vos corā me, in populum; & ero vobis, in Deū: & scietis, quia ego Dñs De⁹ vester; qui *educā* vos de medio tribulati8onis servitutis Ægyptiorū. Et inducā vos in terrā; pro quā juravi in verbū meū, ut darē eā Abrahæ, Isaac, & Jacob: & dabo eā vobis in hæreditatē, ego 9 Dñs. Locutusq; est Moyses *ita cum* filiis Israel: & non acquieverunt Moysi; propter angustiam spiritus, & duram servitutem quæ erat super eos.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM.
Translatio Latina.

Itaque occurrerunt Mosi & Aaroni, constitutis obviàm 20 eis cùm egrederentur à facie Pharaonis. Dixeruntq; eis, 21 Videat Dominus super vos, & (p) judicet; quoniā fœtere fecistis odorē nostrū in oculis Pharaonis, & in oculis servorū ejus, ut daretis gladium in manu ejus ad occidendū nos. Reversúsque est 22 Moses ad Dominum, & ait; Domine, quare malefecisti populo huic? & quare hoc, quòd misisti me? Nam ex 23 quo veni ad Pharaonē ut loquerer in nomine tuo, malefecit populi huic, neque liberando liberâsti populū tuū.

CAP. VI.

Et dixit Dominus Mosi, 1 Tu videbis quæ faciam Pharaoni: nam in manu forti dimittet eos, & in manu forti expellet eos de terrâ suâ. Et locutus est Dominus Mosi, 2 dixitque ei, Ego Dominus. Apparui autē Abrahæ, Isaaco, 3 et Jacobo in Deo omnipotente, sed nomen meū Adonai non indicavi eis. Pepigi etiā 4 fœdus meum cum eis, ut darē eis terrā Chanaan, terrā peregrinationis eorū, in quâ peregrinati sunt. Audivi quoque 5 ego gemitum filiorum Israel quos Ægyptii in servitutem redigunt, & recordatus sum fœderis mei. Ideò dic filiis 6 Israel; Ego Dominus, & educam vos de oneribus Ægyptiorum, eruamque vos de servitute eorum, & redimam vos in brachio extenso, & in judiciis magnis. Accipiam 7 quoque vos in populū, & ero vobis in Deum, & cognoscetis quod ego sum Dominus Deus vester, educens vos de oneribus Ægyptiorum. Et 8 introducā vos in terram de quâ levavi manum meā, ut darem eam Abrahæ, Isaaco, & Jacobo; tradamq; illam vobis in hæreditatem, Ego Dominus. Sic autem locutus 9 est Moses filiis Israel, sed non audierunt Mosen propter angustiam spiritûs, duramq; servitutē. Dixeruntque Mosi, Desiste nunc à nobis, ut serviamus Ægyptiis: nam melius nobis est servire Ægyptiis, quàm mori in deserto.

VER. SAM. (p) interpretetur; [illegible]

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 * ووجدوا موسي وهرون واقفين ليتلقياهم عند خروجهم من عند فرعون وعند عبيده * فقال
21 لهما ينظر الله ويحكم عليكما كما افسدتما حالنا عند فرعون وعند قواده * حتي لو ان سيفا في
22 ايديهم ليقتلونا * فرجع موسي الي الله وقال يا رب لم ابليت هولاء القوم * ولماذا بعثتني * ومن
23 حين دخلت الي فرعون اسآء اليهم ولم تخلصهم من ذلك * * الفصل السادس *
1 * قال الله لموسي الآن تنظر ما اصنع لفرعون * انه سيطلقهم بيد شديدة * ويطردهم من بلده
2 بيد شديدة * ثم كلم الله موسي وقال له انا الله * الذي تسميت لابرهيم واسحق ويعقوب بالقادر
3 الكافي واسمي الله * وايضا ثبت عهدي معهم لاعطيهم بلد كنعان سكناهم الذي سكنوه
4 * وايضا قد سمعت بني اسرائيل مما يستخدمهم المصريون * فذكرت عهدي * لذلك قل لبني
5 اسرائيل * انا الله لاخرجنكم من ثقل المصريين واخلصكم من خدمتهم * وافككم بذراع
6 ممدودة واحكام عظيمة * واتخذكم لي امة * واكون لكم الاها * وتعلمون اني الله ربكم
7 المخرج لكم من ثقل المصريين * وادخلكم البلد الذي اقسمت بامري ان اعطيه ابرهيم
8 واسحق ويعقوب * فاعطيكم اياه حوزا * انا الله اوفي بذلك * فكلم موسي بني اسرائيل ولم
9 يقبلوا منه * من ضيق ارواحهم ومن خدمتهم الصعبة *

Et irruerunt in Musâ & Haronem, stan- 20 tes ut occurrerent, illis exeuntibus è con- 21 spectu Pharaonis & servorū ejus. Dixeruntque ambobus; Videat Deus, & judicet contra vos, quemadmodum corrupistis statum nostrum apud Pharaonem, & apud duces ejus: ita ut si esset gladius in manibus eorum, occiderent nos. Reversusq; 22 est Musa ad Deum, & dixit, O Domine, quare afflixisti hos homines? & quare misisti me? Et à quo ingressus sum ad 23 Pharaonem, malum intulit eis, & non liberâsti eos ab illo.

CAP. VI.

Dixit Deus Musæ, Nunc videbis quid 1 faciam Pharaoni; nam dimittet eos cum manu potenti, & expellet eos de sua regione cum manu forti. Rursus locutus est 2 Deus cum Musa, & ait illi; Ego sum De- 3 us, Qui me nominavi Abrahamo, & Ishac, & Iacobo Omnipotentem, Sufficientem; & nomen meum Deus. Et fir- 4 mavi quoque pactum meum cum illis, ut darem eis regionē Chanaan, habitationem illorum quam inhabitaverunt. Et jam 5 etiam audivi filios Israil, eò quòd servitute premant eos Ægyptii: & recordatus sum pacti mei. Propterea dicito filiis Is- 6 rail, Ego Deus, certissimè educam vos de bajulatione Ægyptiorum, & liberabo vos à servitute eorum, & solvam vos brachio extenso, & judiciis magnis: & accipiam vos mihi populum, & ero vobis Deus. Et 7 scietis me esse Deum Dominum vestrum educentē vos de bajulatione Ægyptiorum. Et introducam vos in terram, de qua ju- 8 ravi præcipiens, quòd daturus essem Abraham, & Ishac, & Jacobo: daboq; vobis eam in possessionē. Ego Deus persolvā hoc. Et locut⁹ est Musa ad filios Israil, & non 9 auscultârunt ei, propter angustiā spirituū suorū, et propter servitutem suā asperam.

ספר שמות : ו

loquere , Ingredere : dicendo , Moseh ad Dominus est locutus Et
10 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃ בֹּא דַבֵּר
11 .sua terra e Israel filios dimittat ut , Ægypti regem Parhoh ad
אֶל־פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרָיִם וִישַׁלַּח אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאַרְצוֹ׃
Israel filii Ecce : dicendo , Domino coram Moseh est locut' Et
12 וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה לִפְנֵי יְהוָה לֵאמֹר הֵן בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
ego & , Parhoh me audiet quomodo & , me ad audierunt non
לֹא־שָׁמְעוּ אֵלַי וְאֵיךְ יִשְׁמָעֵנִי פַרְעֹה וַאֲנִי
, Moseh ad Dominus est locutus Et ? labiis incircumcisus
13 עֲרַל שְׂפָתָיִם׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
regem Parhoh ad & , Israel filios ad eis præcepit & , Aharon ad &
וְאֶל־אַהֲרֹן וַיְצַוֵּם אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶל־פַּרְעֹה מֶלֶךְ
. Ægypti terra e Israel filios educendum ad , Ægypti
מִצְרָיִם לְהוֹצִיא אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃
primogeniti Reuben Filii : eorum patrum domus capita Ista
14 אֵלֶּה רָאשֵׁי בֵית־אֲבֹתָם בְּנֵי רְאוּבֵן בְּכֹר
. Reuben familiæ Istæ . Charmi & , Chesrō , Pallu & , Chenoch ; Israel
יִשְׂרָאֵל חֲנוֹךְ וּפַלּוּא חֶצְרֹן וְכַרְמִי אֵלֶּה מִשְׁפְּחֹת רְאוּבֵן׃
, Sochar & , Jachin & , Ohad & , Jamin & , Jemuel ; Simhon filii Et
15 וּבְנֵי שִׁמְעוֹן יְמוּאֵל וְיָמִין וְאֹהַד וְיָכִין וְצֹחַר
. Simhon familiæ Istæ . Chenahanitidis filius Saul &
וְשָׁאוּל בֶּן־הַכְּנַעֲנִית אֵלֶּה מִשְׁפְּחֹת שִׁמְעוֹן׃
, Gherson ; eorū generationes secundū Levi filiorū nomina hæc Et
16 וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי־לֵוִי לְתֹלְדֹתָם גֵּרְשׁוֹן
, triginta & , septem Levi vitæ anni Et . Merari & , Chehath &
וּקְהָת וּמְרָרִי וּשְׁנֵי חַיֵּי לֵוִי שֶׁבַע וּשְׁלֹשִׁים
. suas familias secundū Simhi & , Libni , Gherson Filii . anni centū &
17 וּמְאַת שָׁנָה׃ בְּנֵי גֵרְשׁוֹן לִבְנִי וְשִׁמְעִי לְמִשְׁפְּחֹתָם׃
anni Et . Huzziel & , Chebron & , Ishar & , Hamram ; Chehath filii Et
18 וּבְנֵי קְהָת עַמְרָם וְיִצְהָר וְחֶבְרוֹן וְעֻזִּיאֵל וּשְׁנֵי
, Merari filii Et . anni centum & , triginta & , tres Chehath vitæ
19 חַיֵּי קְהָת שָׁלֹשׁ וּשְׁלֹשִׁים וּמְאַת שָׁנָה׃ וּבְנֵי מְרָרִי
. eorū generationes secundū Levi familiæ Istæ . Musi & , Machli
מַחְלִי וּמוּשִׁי אֵלֶּה מִשְׁפְּחֹת הַלֵּוִי לְתֹלְדֹתָם׃
, uxorem in sibi suam *patruelem* Jochebed Hamram accepit Et
20 וַיִּקַּח עַמְרָם אֶת־יוֹכֶבֶד דֹּדָתוֹ לוֹ לְאִשָּׁה
septem Hamram vitæ anni Et . Moseh & , Aharon ei peperit Et
וַתֵּלֶד לוֹ אֶת־אַהֲרֹן וְאֶת־מֹשֶׁה וּשְׁנֵי חַיֵּי עַמְרָם שֶׁבַע
. Zichri & , Nepheg & , Corach ; Ishar filii Et . anni centū & , triginta &
21 וּשְׁלֹשִׁים וּמְאַת שָׁנָה׃ וּבְנֵי יִצְהָר קֹרַח וָנֶפֶג וְזִכְרִי׃
. Sithri & , Elsaphan & , Misael ; Huzziel filii Et
22 וּבְנֵי עֻזִּיאֵל מִישָׁאֵל וְאֶלְצָפָן וְסִתְרִי׃
Nachson sororem Hamminadab filiam Elisebah , Aharō accepit Et
23 וַיִּקַּח אַהֲרֹן אֶת־אֱלִישֶׁבַע בַּת־עַמִּינָדָב אֲחוֹת נַחְשׁוֹן
, Elhazar , Abihu & , Nadab ei peperit & , uxorem in sibi
לוֹ לְאִשָּׁה וַתֵּלֶד לוֹ אֶת־נָדָב וְאֶת־אֲבִיהוּא אֶת־אֶלְעָזָר
Istæ . Abiasaph & , Elcanah & , Assir ; Corach filii Et . Ithamar &
24 וְאֶת־אִיתָמָר׃ וּבְנֵי קֹרַח אַסִּיר וְאֶלְקָנָה וַאֲבִיאָסָף אֵלֶּה
. Corchitæ familiæ
מִשְׁפְּחֹת הַקָּרְחִי׃

Versio VULG. LAT.

10 Locutúsque est Dominus ad 11 Moysen, dicens ; Ingredere, & loquere ad Pharaonem regem Ægypti, ut dimittat filios Israel de terra sua. 12 Respondit Moyses coram Domino, Ecce filii Israel non audiunt me : & quo modo audiet Pharao, præsertim cùm incircumcisus sim labiis ? 13 Locutúsque est Dominus ad Moysen & Aaron, & dedit mandatum ad filios Israel & ad Pharaonem regem Ægypti, ut educerent filios Israel de terra Ægypti. 14 Isti sunt principes domorum per familias suas. Filii Ruben primogeniti Israelis ; Henoch & Phallu, Hesron & Charmi. 15 Hæ cognationes Ruben. Filii Simeon, Jamuel, & Jamin, & Ahod, & Jachin ; & Soar, & Saul filius Chananitidis. Hæ progenies Simeon. 16 Et hæc nomina filiorū Levi per cognationes suas ; Gerson, & Caath, & Merari. Anni autem vitæ Levi fuerunt centum triginta septem. 17 Filii Gerson ; Lobni & Semei, per cognationes suas. 18 Filii Caath ; Amram, & Isaar, & Hebron, & Oziel. Anni quoque vitæ Caath, centum triginta tres. 19 Filii Merari ; Moholi & Musi. Hæ cognationes Levi per familias suas. 20 Accepit autem Amram uxorem Jochabed patruelem suam : quæ peperit ei Aaron & Moysen. Fuerúntque anni vitæ Amram, centum triginta septem. 21 Filii quoque Isaar ; Core, & Nepheg, & Zechri. 22 Filii quoque Oziel ; Misael, & Elisaphan, & 23 Sethri. Accepit autem Aaron uxorē Elisabeth, filiā Aminadab, sororem Nahason : quæ peperit ei Nadab, & Abiu, & 24 Eleazar, & Ithamar. Filii quoque Core ; Aser, & Elcana, & Abiasaph. Hæ sunt cognationes Coritarum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

10 Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων, 11 Εἴσελθε, λάλησον Φαραὼ βασιλεῖ Αἰγύπτου, ἵνα ἐξαποστείλῃ τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦ. 12 Ἐλάλησε δὲ Μωυσῆς (ζ) ἔναντι κυρίου, λέγων, Ἰδοὺ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ οὐκ εἰσήκουσάν μου, ϗ πῶς εἰσακούσεταί μου Φαραώ; ἐγὼ δὲ ἄλογός εἰμι. 13 Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν ϗ Ἀαρών, ϗ συνέταξεν αὐτοῖς πρὸς Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου, (η) ὥστε ἐξαποστεῖλαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου. 14 Καὶ οὗτοι ἀρχηγοὶ οἴκων πατριῶν αὐτῶν. Υἱοὶ Ῥουβὴν πρωτοτόκου Ἰσραήλ· Ἐνὼχ, ϗ Φαλλοὺς, Ἀσρὼν, ϗ (θ) Χαρμεί· αὕτη ἡ συγγένεια 15 Ῥουβήν. Καὶ υἱοὶ Συμεών· Ἰεμουὴλ, ϗ (ι) Ἰαμεὶν, ϗ Ἀὼδ, ϗ Ἰαχεὶν, ϗ Σαὰρ, ϗ Σαοὺλ ὁ ἐκ τῆς Φοινίσσης. αὗται αἱ πατριαὶ τῶν 16 υἱῶν Συμεών. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Λευὶ κατὰ συγγενείας αὐτῶν· (κ) Γεδσὼν, Καὰθ, ϗ Μεραρεί. ϗ τὰ ἔτη τῆς ζωῆς Λευὶ, 17 ἑκατὸν τριακονταεπτά. Καὶ οὗτοι υἱοὶ Γεδσών· (λ) Λοβενεὶ, ϗ Σεμεεί· οἶκοι πατριᾶς 18 αὐτῶν. Καὶ υἱοὶ Καάθ· Ἀμβρὰμ, ϗ Ἰσσαὰρ, Χεβρὼν, ϗ Ὀζειήλ. ϗ τὰ ἔτη τῆς ζωῆς Καὰθ, 19 (μ) ἑκατὸν τριακοντατρία ἔτη. Καὶ (ν) υἱοὶ Μεραρεί· Μοολεὶ, ϗ Ὁμουσεί. (ξ) οὗτοι οἱ οἶκοι πατριῶν Λευὶ, κατὰ συγγενείας αὐτῶν. 20 Καὶ ἔλαβεν Ἀμβρὰμ τὴν Ἰωχαβὲδ θυγατέρα τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἑαυτῷ εἰς γυναῖκα· ϗ ἐγέννησεν αὐτῷ τόν τε Ἀαρὼν, (ο) ϗ τὸν Μωυσῆν, ϗ Μαριὰμ τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν. τὰ δὲ ἔτη τῆς ζωῆς Ἀμβρὰμ, 21 ἑκατὸν (π) τριακονταδύο ἔτη. Καὶ υἱοὶ Ἰσσαάρ· Κορὲ, ϗ Ναφὲκ, ϗ Ζεχρεί. (ρ) Καὶ 22 υἱοὶ Ὀζειήλ· Μισαὴλ, ϗ Ἐλισαφὰν, ϗ Σεγρεί. 23 Ἔλαβε δὲ Ἀαρὼν τὴν (σ) Ἐλισαβὲθ θυγατέρα (τ) Ἀμιναδὰβ ἀδελφὴν Ναασσὼν αὐτῷ γυναῖκα· ϗ ἔτεκεν αὐτῷ τόν τε Ναδὰβ, ϗ (υ) Ἀβιοὺδ, ϗ τὸν Ἐλεάζαρ, ϗ 24 Ἰθάμαρ. Υἱοὶ δὲ Κορέ· (φ) Ἀσεὶρ, ϗ Ἑλκανὰ, ϗ Ἀβιάσαρ. αὗται αἱ γενέσεις Κορέ.

10 Dixit autem Dominus ad Moysen, dicens, 11 Ingredere, loquere Pharaoni regi Ægypti, ut dimittat filios Israel de terra sua. 12 Locutus est autem Moyses coram Domino, dicens, Ecce filii Israel nō exaudierunt me, & quomodò exaudiet me Pharao? Ego autem sine (e) sermone sum. 13 Dixit autem Dominus ad Moysen & Aaron; & præcepit eis ad Pharaonem regem Ægypti, ut dimittat filios Israel de terra Ægypti. 14 Et hi sunt principes domorum familiarum eorum. Filii Ruben primogeniti Israel; Enoch, & Phallus, Asron, & Charmi : Hæc est cognatio Ruben. 15 Et filii Symeon; Jemuel, & Jamin, & Aod, & Jachin, & Saar, & Saul, qui ex Phœnissa. Hæ sunt familiæ filiorum Symeon. 16 Et hæc sunt nomina filiorum Levi secundùm cognationes eorum; Gedson, Caath, & Merari. Et anni vitæ Levi, centum triginta septem. 17 Et hi filii Gedson; Lobeni & Semei: (f) domus familiæ eorum. 18 Et filii Caath; Ambram, & Issaar, Chebron, & Oziel. Et anni vitæ Caath, centum triginta tres anni. 19 Et filii Merari; Mooli, & Homusi. Hæ domus familiarum Levi secundùm cognationes eorum. 20 Et accepit Ambram ipsam Jochabed filiam fratris patris sui sibi in uxorem: Et genuit ei Aaron, & Moysen, & Mariam sororem eorum. Anni autem vitæ Ambram, centum (g) triginta duo anni. 21 Et filii Issaar; Chore, & Naphec, & Zechri. 22 Et filii Oziel; Misael, & Elisaphan, & Segri. 23 Accepit autem Aaron Elisabeth filiam Aminadab sororem Naasson sibi uxorem: Et peperit ei Nadab, & Abiud, & Eleazar, & Ithamar. 24 Filii autem Core; Asir, & Elcana, & Abiasar. Hæ generationes Core.

MS.A. (ζ) ἐναντίον (η) ὥστε ἐξαγαγεῖν τοὺς (θ) Χαρμί· (ι) Ἰαμεὶν, ϗ Ἰαωδὶ, ϗ Ἰαχεὶ, (κ) Γηρσὼν, (λ) Λοβενὶ, ϗ Σεμεΐ· (μ) ἑκατὸν τριάκοντα ἔτη. (ν) οἱ υἱοὶ Μεραρί· (ξ) οὗτοι οἶκοι (ο) ϗ Μωυσῆν, (π) τριακονταὲξ ἔτη. (ρ) Καὶ οἱ υἱοὶ Ὀζιήλ· Ἐλισαφὰν, ϗ Σεθρεί· (σ) Ἐλισαβὲτ (τ) Ἀμιναδὰμ, (υ) Ἀβιοὺρ ϗ Ἐλεάζαρ, (φ) Ἀσὴρ,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 * ܘܡܠܠ ܡܪܝܐ ܥܡ ܡܘܫܐ ܘܐܡܪ܂ 11 * ܙܠ ܐܡܪ ܠܦܪܥܘܢ ܡܠܟܐ ܕܡܨܪܝܢ ܕܢܫܕܪ ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܐܪܥܗ܂ 12 * ܘܐܡܪ ܡܘܫܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ܂ ܗܐ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܠܐ ܫܡܥܘ ܠܝ܂ ܘܐܝܟܢܐ ܢܫܡܥܢܝ ܦܪܥܘܢ܂ ܟܕ ܥܓܝܓ ܡܡܠܠܝ܂ 13 * ܘܡܠܠ ܡܪܝܐ ܥܡ ܡܘܫܐ ܘܥܡ ܐܗܪܘܢ܂ ܘܦܩܕ ܐܢܘܢ ܠܘܬ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܘܠܘܬ ܦܪܥܘܢ ܡܠܟܐ ܕܡܨܪܝܢ܂ ܕܢܦܩܘܢ ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ܂ 14 * ܗܠܝܢ ܐܢܘܢ ܪܝܫܝ ܒܝܬ ܐܒܗܝܗܘܢ܂ ܒܢܝ ܪܘܒܝܠ ܒܘܟܪܗ ܕܐܝܣܪܝܠ܂ ܚܢܘܟ ܘܦܠܘ ܘܚܨܪܘܢ ܘܟܪܡܝ܂ ܗܠܝܢ ܫܪܒܬܗ ܕܪܘܒܝܠ܂ 15 * ܘܒܢܝ ܫܡܥܘܢ܂ ܝܡܘܐܝܠ ܘܝܡܝܢ ܘܐܗܪ ܘܝܟܝܢ ܘܨܘܚܪ܂ ܘܫܐܘܠ ܒܪ ܟܢܥܢܝܬܐ܂ ܗܠܝܢ ܫܪܒܬܗ ܕܫܡܥܘܢ܂ 16 * ܘܗܠܝܢ ܫܡܗܐ ܕܒܢܝ ܠܘܝ ܠܬܘܠܕܬܗܘܢ܂ ܓܪܫܘܢ ܘܩܗܬ ܘܡܪܪܝ܂ ܘܫܢܝ ܚܝܘܗܝ ܕܠܘܝ ܡܐܐ ܘܬܠܬܝܢ ܘܫܒܥ ܫܢܝܢ܂ 17 * ܒܢܝ ܓܪܫܘܢ܂ ܠܒܢܝ ܘܫܡܥܝ ܠܬܘܠܕܬܗܘܢ܂ 18 * ܘܒܢܝ ܩܗܬ܂ ܥܡܪܡ ܘܝܨܗܪ ܘܚܒܪܘܢ ܘܥܘܙܝܐܝܠ܂ ܘܫܢܝ ܚܝܘܗܝ ܕܩܗܬ ܡܐܐ ܘܬܠܬܝܢ ܘܬܠܬ ܫܢܝܢ܂ 19 * ܘܒܢܝ ܡܪܪܝ܂ ܡܚܠܝ ܘܡܘܫܝ܂ ܗܠܝܢ ܫܪܒܬܐ ܕܠܘܝ ܠܬܘܠܕܬܗܘܢ܂ 20 * ܘܢܣܒ ܥܡܪܡ ܠܝܘܟܒܪ ܒܪܬ ܕܕܗ ܠܗ ܠܐܢܬܬܐ܂ ܘܝܠܕܬ ܠܗ ܠܐܗܪܘܢ ܘܠܡܘܫܐ ܘܠܡܪܝܡ܂ ܘܫܢܝ ܚܝܘܗܝ ܕܥܡܪܡ ܡܐܐ ܘܬܠܬܝܢ ܘܫܒܥ ܫܢܝܢ܂ 21 * ܘܒܢܝ ܝܨܗܪ܂ ܩܘܪܚ ܘܢܦܓ ܘܙܟܪܝ܂ 22 * ܘܒܢܝ ܥܘܙܝܐܝܠ܂ ܡܝܫܐܝܠ ܘܐܠܝܨܦܢ ܘܣܬܪܝ܂ 23 * ܘܢܣܒ ܐܗܪܘܢ ܠܐܠܝܫܒܥ ܒܪܬ ܥܡܝܢܕܒ ܚܬܗ ܕܢܚܫܘܢ ܠܗ ܠܐܢܬܬܐ܂ ܘܝܠܕܬ ܠܗ ܠܢܕܒ ܘܠܐܒܝܗܘ ܘܠܐܠܝܥܙܪ ܘܠܐܝܬܡܪ܂ 24 * ܘܒܢܝ ܩܘܪܚ܂ ܐܣܝܪ ܘܐܠܩܢܐ ܘܐܒܝܣܦ܂ ܗܠܝܢ ܫܪܒܬܐ ܕܩܘܪܚ܂

10 Et loquutus est Dominus ad Mosen, dicens : 11 Vade dic Pharaoni regi Ægypti ut dimittat filios Israel de terra sua. 12 Et dixit Moses ad Dominum, En filii Israel non audiunt me, quomodo audiet me Pharaon, cùm balba sit lingua mea ? 13 Et loquutus est Dominus cum Mose & cum Aharon, & mandatum dedit eis ad filios Israel & ad Pharaonem regem Ægypti, ut educerent filios Israel de terra Ægypti. 14 Et hi sunt præcipui domûs patrum eorum. Filii Rubil primogeniti Israel, Henoch, & Phalu, & Hesron, & Charmi. Hæ sunt generationes Rubil. 15 Filii verò Simeon, Jamuael, & Jamin, & Ahar, & Jachin, & Sohar, & Saul filius Chananææ. Istæ sunt generationes Simeon. 16 Et hæc sunt nomina filiorum Levi in generationes suas, Gerson, & Cahath, & Merari. Anni verò quos vixit Levi, centum triginta & septem anni. 17 Filii Gerson, Lebni, & Semei in generationes eorum. 18 Filii Cahath, Amram, & Jeshar, & Hebron, & Uziel. Anni autem quos vixit Cahath, centum triginta tres anni. 19 Filii Merari, Mahli, & Musi. Hæ sunt generationes Levitarum juxta familias suas. 20 Accepit autem Amram uxorem Jochabar filiam patrui sui quæ peperit ei Aharonem, & Mosen, & Mariam. Et anni quos vixit Amram, centum ac triginta septem anni. 21 Filii Jeshar, Corah, & Nepheg, & Zechri. 22 Filii Uziel, Mensael, & Elisaphan, & Sethri. 23 Duxítque Aharon Elisebaa filiam Aminadab sororem Nahson, uxorem : peperítque ei Nadab, & Abihu, & Eliazar, & Ithamar. 24 Filii Corah, Asir, & Helcana, & Achensaph. Hæ sunt generationes Corah.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

10 וּמַלֵּל יְיָ עִם־מֹשֶׁה לְמֵימַר׃ 11 עוּל מַלֵּל עִם־פַּרְעֹה מַלְכָּא דְמִצְרָיִם וִישַׁלַּח יַת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעֵיהּ׃ 12 וּמַלֵּל מֹשֶׁה קֳדָם יְיָ לְמֵימַר הָא בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לָא־קַבִּילוּ מִנִּי וְאֵיכְדֵין יְקַבֵּל מִנִּי פַּרְעֹה וַאֲנָא יַקִּיר מַמְלַל׃ 13 וּמַלֵּל יְיָ עִם־מֹשֶׁה וְעִם־אַהֲרֹן וּפַקֵּדִנּוּן לְוָת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּלְוָת־פַּרְעֹה מַלְכָּא דְמִצְרָיִם לְאַפָּקָא יַת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא דְמִצְרָיִם׃ 14 אִלֵּין רֵישֵׁי בֵית־אֲבָהַתְהוֹן בְּנֵי רְאוּבֵן בּוּכְרֵיהּ דְיִשְׂרָאֵל חֲנוֹךְ וּפַלּוּא חֶצְרוֹן וְכַרְמִי אִלֵּין זַרְעֲיַת רְאוּבֵן׃ 15 וּבְנֵי שִׁמְעוֹן יְמוּאֵל וְיָמִין וְאֹהַד וְיָכִין וְצוֹחַר וְשָׁאוּל בַּר־כְּנַעֲנֵיתָא אִלֵּין זַרְעֲיַת שִׁמְעוֹן׃ 16 וְאִלֵּין שְׁמָהַת בְּנֵי־לֵוִי לְתוֹלְדָתְהוֹן גֵּרְשׁוֹן וּקְהָת וּמְרָרִי וּשְׁנֵי חַיֵּי לֵוִי מְאָה וּתְלָתִין וּשְׁבַע שְׁנִין׃ 17 בְּנֵי גֵּרְשׁוֹן לִבְנִי וְשִׁמְעִי לְזַרְעֲיָתְהוֹן׃ 18 וּבְנֵי קְהָת עַמְרָם וְיִצְהָר וְחֶבְרוֹן וְעֻזִּיאֵל וּשְׁנֵי חַיֵּי קְהָת מְאָה וּתְלָתִין וּתְלָת שְׁנִין׃ 19 וּבְנֵי מְרָרִי מַחְלִי וּמוּשִׁי אִלֵּין זַרְעֲיַת לֵוִי לְתוֹלְדָתְהוֹן׃ 20 וּנְסֵיב עַמְרָם יַת־יוֹכֶבֶד אֲחַת־אֲבוּהִי לֵיהּ לְאִתּוּ וִילֵידַת לֵיהּ יַת־אַהֲרֹן וְיַת־מֹשֶׁה וּשְׁנֵי חַיֵּי עַמְרָם מְאָה וּתְלָתִין וּשְׁבַע שְׁנִין׃ 21 וּבְנֵי יִצְהָר קֹרַח וָנֶפֶג וְזִכְרִי׃ 22 וּבְנֵי עֻזִּיאֵל מִישָׁאֵל וְאֶלְצָפָן וְסִתְרִי׃ 23 וּנְסֵב אַהֲרֹן יַת־אֱלִישֶׁבַע בַּת־עַמִּינָדָב אֲחָתֵיהּ דְּנַחְשׁוֹן לֵיהּ לְאִתּוּ וִילֵידַת לֵיהּ יַת־נָדָב וְיַת־אֲבִיהוּא יַת־אֶלְעָזָר וְיַת־אִיתָמָר׃ 24 וּבְנֵי קֹרַח אַסִּיר וְאֶלְקָנָה וַאֲבִיאָסָף אִלֵּין זַרְעֲיַת קֹרַח׃

Targum ONKELOS

10 Locutúsq; est Dominus cum 11 Moyse dicens. Ingredere, Loquere cum Pharaone rege Ægypti, ut mittat filios Israel 12 de terrâ tuâ. Et locutus est Moyses coram Domino, dicens : Ecce filii Israel non acquieverunt mihi ; quomodo ergo acquiescet mihi Pharao ? & ego sum gravis 13 loquelæ. Locutúsq; est Dominus cum Moyse & cum Aaron : & dedit eis mandatum ad filios Israel, & ad Pharaonem regem Ægypti : ut educerent filios Israel de terrâ 14 Ægypti. Isti sunt principes domus patrum suorum : Filii Ruben primogeniti Israel ; Enoch & Phallu, Esron & Charmi ; hæ cognatiōes Rubē. 15 Filii autē Simeon ; Jamuel & Jamin & Ahod, & Jachin & Saher ; & Saul, filius Chananitidis : hæ cognationes Si16meon. Et hæc nomina filiorum Levi, per cognationes suas ; Gerson & Caath, & Merari : Anni autem vitæ Levi, fuerunt centum trigin17ta septem. Filii autem Gerson, Lobni & Semei, per 18 cognationes suas. Filii autem Caath ; Amram & Isaar, & Hebron, & Oziel : Anni autem vitæ Caath ; centum 19 & triginta & tres anni. Filii autem Merari, Mooli & Musi : hæ sunt cognationes Levi 20 per familias suas. Et accepit Amram Jochebed *sororem* patris sui, sibi in uxorem ; & peperit ei Aaron, & Moysen : Anni autem vitæ Amram, fuerunt centum & 21 triginta & septem anni. Filii autem Isaar : Chore & Na22pheg, & Zechri. Et filii Oziel : Misael & Helisaphan, 23 & Sethri. Accepítq; Aaron sibi Helisabee filiam Aminadab, sororem Naason, in uxorem : & peperit ei Nadab & Abihu ; & Eleazar, & Itha24mar. Filii quoq; Chore ; Aser & Elchana, & Abiasaph : Hæ sunt generationes Chore.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

10 [illegible] 11 [illegible] 12 [illegible] 13 [illegible] 14 [illegible] 15 [illegible] 16 [illegible] 17 [illegible] 18 [illegible] 19 [illegible] 20 [illegible] 21 [illegible] 22 [illegible] 23 [illegible] 24 [illegible]

VER. SAM.

10 [illegible] 11 [illegible] 12 [illegible] 13 [illegible] 14 [illegible] 15 [illegible] 16 [illegible] 17 [illegible] 18 [illegible] 19 [illegible] 20 [illegible] 21 [illegible] 22 [illegible] 23 [illegible] 24 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

10 Et locutus est Mosi Dominus, 11 dicens ; Vade, loquere Pharaoni regi Ægypti, ut emittat filios Israel de terra sua. 12 Locutúsque est Moses coram Domino, dicens ; Ecce filii Israel non audierunt me, & quomodo audiet me Pharaō? Ego etiam incircumcisus sum labiis. 13 Locutúsque est Dominus Mosi & Aaroni, & dedit illis mandatum ad filios Israel, & ad Pharaonem regem Ægypti, ut emitteret filios Israel de terra Ægypti. 14 Hi autem sunt principes domus patrum suorum, filii Ruben primogeniti Israel, Henoch & Phallo, Hesron & Charmi : istæ sunt familiæ Ruben. 15 Filii autem Simeonis, Jemuel, & Jamin, et Abed, & Jakin, & Sohar, & Saul filius Chanaanitidis : istæ sunt familiæ Simeonis. 16 Hec etiam sunt nomina filiorum Levi secundùm generationes eorum, Gerson, Kahat, & Merari : anni verò vitæ Levi, centum et triginta septem anni. 17 Filii quoque Gerson, Lobni, & Semei, secundùm familias suas. 18 Et filii Kahat, Amram & Isaar, Hebron & Oziel : anni autem vitæ Kahat fuerunt centum & triginta tres anni. 19 Et filii Merari, Moholi, & Musi : hæ sunt familiæ Levitarum secundùm generationes suas. 20 Accepit autem Amram Jochabed patruelem suam sibi in uxorem, quæ peperit ei Aaronem, & Mosen, & Mariam sororem eorum : anni autem vitæ Amram, centum & triginta sex anni. 21 Filii quoque Isaar, Chore, & Nepheg, & Zecri. 22 Et filii Oziel, Misael, & Elisaphan, & Sethri. 23 Accepit autem Aaron Elisabah filiam Aminadab sororem Naasson sibi in uxorem, & peperit ei Nadab, & Abihu, & Eleazar, et Ithamar. 24 Filii verò Chore, Asir, & Elcana, & Abisaph : istæ sunt familiæ Choræorum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * ثم كلم الله موسي تكليما * 11 ادخل فكلم فرعون ملك مصر في ان يطلق بني اسرائيل من بلده * 12 قال يا رب هوذا بنو اسرائيل لم يقبلوا مني * فكيف يسمع مني فرعون وانا الثغ اللسان * 13 فكلم الله موسي وهرون * واوصاهما بسبب بني اسرائيل وفرعون ملك مصر * ان يخرجا بني اسرائيل من بلد مصر * 14 وهولاء روساء بيوت اباهم * بنو راوبين بكر اسرائيل حنوخ وفلو وحصرون وكرمي * هولاء عشاير راوبين * 15 وبنو سمعون يموايل ويامين واوهد وياخين وصوحر وساول ابن الكنعانية * هولاء عشاير سمعون * 16 وهذه اسماء بني لاوي على مواليدهم * جرسون وقهات ومراري * وسنو حياة لاوي مائة وسبع وثلثون سنة * 17 وبنو جرسون لبني وسمعي لعشايرهما * 18 وبنو قهات عمرام ويصهار وحبرون وعزايل * وسنو حياته مائة وسبع وثلثون سنة * 19 وبنو مراري محلي وموسي * هولاء عشاير اللاويين على مواليدهم * 20 فاتخذ عمرام يوخابذ عمته زوجة له * فولدت له هارون وموسي * وكانت سنو حياته مائة وسبعا وثلثين سنة * 21 وبنو يصهار قورح ونافع وزخري * 22 وبنو عزايل ميسائيل والصافان وستري * 23 فتزوج هارون بالشابع ابنة عمي ناذاب اخت نحسون * فولدت له ناذاب وابيهو والعازار وايثامار * 24 وبنو قورح اسير والقانا وابياساف * هذه عشاير القورحيين *

10 Item locutus est Deus cum Musa locuti11onem. Ingredere, & loquere ad Pharaonem regem Ægypti, ut dimittat filios Israel de regione sua. 12 Dixit, O Domine mi, Ecce filii Israil non auscultant mihi, quomodo auscultabit mihi Pharaon, & ego balbus sum linguâ? 13 Locutus est ergò Deus ad Musam, et Haron, & præcepit eis de filiis Israil, et Pharaone rege Ægypti, ut educerent filios Israil de terra Ægypti. 14 Et hi sunt principes domorum patrum suorum : filii Raubin primogeniti Israil, Chonuch, et Fallu, et Hesron, & Charmi. Hæ sunt familiæ Raubin. 15 Et filii Simeon; Jemuail, & Jamin et Ohad, & Jachin, et Sohar, et Saul filius Chananææ. Hæ sunt familiæ Simeonis. 16 Et hæc sunt nomina filiorum Livi secundùm nativitates eorum, Girsun, et Cahath, et Merari : et anni vitæ Livi, centum et triginta septem anni. 17 Et filii Girsun, Lebna, et Semei in familias suas. 18 Et filii Cahath, Amram, et Jeshar, et Hebron, et Oziail : et anni vitæ ejus, centum et triginta septem anni. 19 Et filii Merari, Mahali, et Musi. Hæ sunt familiæ Levitarum secundùm nativitates eorum. 20 Et accepit Amram Juchabadh materteram suam in uxorem sibi, peperítque ei Haron, et Musam : et fuerunt anni vitæ ejus, centum et triginta septem anni. 21 Et filii Jeshar, Curah, et Napheg, et Zachri. 22 Et filii Oziail, Misail, et Elsafan, et Sethri. 23 Duxitque Haron uxorem Elisebaa filiam Ammi-Nadab; sororem Nahsun, peperítq; ei Nadab, et Abihu, et Eleazar, et Ithamar. 24 Et filii Curah, Asir, et Elcana, et Abiasaf. Hæ sunt familiæ Curahitarum.

ספר שמות : ז

,uxorem in ſibi Putiel filiabus è ſibi accepit Aharon filius Elhazar Et
25 ואלעזר בן־אהרן לקח־לו מבנות פוטיאל לו לאשה
Levitarum patrum capita Iſta .Pinchas ei peperit &
ותלד לו את־פינחס אלה ראשי אבות הלוים
Domin⁹ dixit quibus ,Moſch & Aharon Iſte .ſuas familias ſecundùm
26 למשפחתם : הוא אהרן ומשה אשר אמר יהוה
ſecundùm Ægypti terra è Iſrael filios Educite ,eis
להם הוציאו את־בני ישראל מארץ מצרים על־
,Ægypti regem Parhoh ad loquentes Iſti .ſuos exercitus
27 צבאתם : הם המדברים אל־פרעה מלך־מצרים
.Aharon & Moſch hic :Ægypto ex Iſrael filios educendum ad
להוציא את־בני־ישראל ממצרים הוא משה ואהרן :
.Ægypti terra in Moſch ad Dominus eſt locutus die in ,fuit Et
28 ויהי ביום דבר יהוה אל־משה בארץ מצרים :
Loquere .Dominus Ego :dicendo ,Moſch ad Dominus eſt locutus Et
29 וידבר יהוה אל־משה לאמר אני יהוה דבר
.te ad loquens ego quæ omnia Ægypti regem Parhoh ad
אל־פרעה מלך מצרים את כל־אשר אני דבר אליך :
,labiis incircunciſus ego Ecce :Domino coram Moſch dixit Et
30 ויאמר משה לפני יהוה הן אני ערל שפתים
? Parhoh me ad audiet quomodo &
ואיך ישמע אלי פרעה :

CAP. VII. ז

;Parhoh ipſi Deum te dedi ,Vide ;Moſch ad Dominus dixit Et
1 ויאמר יהוה אל־משה ראה נתתיך אלהים לפרעה
omnia loquêris Tu .tuus propheta erit tuus frater Aharon &
2 ואהרן אחיך יהיה נביאך : אתה תדבר את כל־
dimittat ut,Parhoh ad loquetur tuus frater Aharon &,tibi præcipiam quæ
אשר אצוך ואהרן אחיך ידבר אל־פרעה ושלח
,Parhoh cor indurabo ego Et .ſua terra è Iſrael filios
3 את־בני־ישראל מארצו : ואני אקשה את־לב פרעה
.Ægypti terra in mea portenta & ,mea ſigna multiplicabo &
והרביתי את־אתתי ואת־מופתי בארץ מצרים :
,Ægypto in meam manum dabo & ,Parhoh vos ad audiet non Et
4 ולא־ישמע אלכם פרעה ונתתי את־ידי במצרים
terra è Iſrael filios ,meum populum ,meos exercitus educam &
והוצאתי את־צבאתי את־עמי בני־ישראל מארץ
,Dominus ego quod Ægyptii ſcient Et .magnis judiciis in Ægypti
5 מצרים בשפטים גדלים : וידעו מצרים כי־אני יהוה
filios eduxero & ;Ægyptum ſuper meam manum me extendere in
בנטתי את־ידי על־מצרים והוצאתי את־בני־
præcepit quemadmodum;Aharon & Moſch fecit Et .eorum medio è Iſrael
6 ישראל מתוכם : ויעש משה ואהרן כאשר צוה
,annorum octoginta filius Moſch Et .fecerunt ſic ,eis Dominus
7 יהוה אתם כן עשו : ומשה בן־שמנים שנה
.Parhoh ad ſunt locuti qñ ,annorum octoginta & trium filius Aharon &
ואהרן בן־שלש ושמנים שנה בדברם אל־פרעה :
Cùm :dicendo ,Aharon ad & ,Moſch ad Dominus dixit Et
8 ויאמר יהוה אל־משה ואל־אהרן לאמר : כי 9
ad dices & :portentum vobis Date:dicendo,Parhoh vos ad fuerit locut⁹
ידבר אלכם פרעה לאמר תנו לכם מופת ואמרת אל־
.dracone in fiet,Parhoh coram projice & ,tuam virgam Tolle :Aharon
אהרן קח את־מטך והשלך לפני־פרעה יהי לתנין :

Verſio VULG. LAT.

25 At verò Eleazar filius Aaron accepit uxorem de filiabus Phutiel; quæ peperit ei Phinees. Hi ſunt principes familiarum Leviticarum per cog- 26 nationes ſuas. Iſte eſt Aaron & Moyſes, quibus præcepit Dominus, ut educerent filios Iſrael de terra Ægypti per 27 turmas ſuas. Hi ſunt, qui loquuntur ad Pharaonem regem Ægypti, ut educant filios Iſrael de Ægypto: iſte eſt Moy- 28 ſes & Aaron, In die quâ locutus eſt Dominus ad Moyſen 29 in terra Ægypti. Et locutus eſt Dominus ad Moyſen, dicens, Ego Dominus: loquere ad Pharaonem regem Ægypti, omnia quæ ego loquor ti- 30 bi. Et ait Moyſes coram Domino, En incircumciſus labiis ſum, quomodò audiet me Pharao?

CAP. VII.

1 Dixítque Dominus ad Moyſen, Ecce conſtitui te Deum Pharaonis, & Aaron frater 2 tuus erit propheta tuus. Tu loquêris ei omnia quæ mando tibi: & ille loquetur ad Pharaonem, ut dimittat filios 3 Iſrael de terra ſua. Sed ego indurabo cor ejus, & multiplicabo ſigna & oſtenta mea 4 in terra Ægypti. Et non audiet vos: immittámque manum meam ſuper Ægyptum, & educam exercitum & populum meum filios Iſrael de terra Ægypti per judicia maxi- 5 ma. Et ſcient Ægyptii, quia ego ſum Dominus, qui extenderim manum meam ſuper Ægyptum, & eduxerim filios 6 Iſrael de medio eorum. Fecit itaque Moyſes & Aaron, ſicut præceperat Dominus: ita e- 7 gerunt. Erat autem Moyſes octoginta annorum, & Aaron octoginta trium, quando locu- 8 ti ſunt ad Pharaonem. Dixítq; Dominus ad Moyſen & Aa- 9 ron, Cùm dixerit vobis Pharao, Oſtendite ſigna: dices ad Aaron, Tolle virgam tuam, & projice eam coram Pharaone, ac vertetur in colubrum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

25 Καὶ Ἐλεάζαρ ὁ τοῦ Ἀαρὼν ἔλαβε τῶν θυγατέρων Φουτιὴλ αὐτῷ γυναῖκα· καὶ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν Φινεές. αὗται αἱ ἀρχαὶ πατριᾶς 26 Λευιτῶν, κατὰ γενέσεις αὐτῶν. Οὗτος (χ) Ἀαρὼν καὶ Μωυσῆς, οἷς εἶπεν (ψ) αὐτοῖς ὁ θεὸς ἐξαγαγεῖν τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ (ω) ἐκ 27 γῆς Αἰγύπτου σὺν δυνάμει αὐτῶν. Οὗτοί εἰσιν οἱ διαλεγόμενοι πρὸς Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου. καὶ ἐξήγαγον τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ (ω) ἐκ γῆς Αἰγύπτου αὐτὸς Ἀαρὼν καὶ Μω- 28 υσῆς, (α) Ἡ ἡμέρᾳ ἐλάλησε κύριος Μω- 29 υσῇ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ. Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων, Ἐγὼ κύριος· λάλησον πρὸς Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου ὅσα 30 ἐγὼ λέγω πρὸς σέ. Καὶ εἶπε Μωυσῆς ἐναντίον κυρίου, Ἰδοὺ ἐγὼ ἰσχνόφωνός εἰμι, καὶ πῶς εἰσακούσεταί μου Φαραώ;

Et Eleazar filius Aaron accepit de 25 filiabus Phutiel ſibi uxorem: & peperit ei Phinees. Hæc principia familiæ Levitarum ſecundùm generationes eorum. Hic Aaron & 26 Moyſes, quib⁹ dixit eis Deus, ut educant filios Iſrael de terra Ægypti cum (b) virtute eorum. Hi 27 ſunt diſſerentes cum Pharaone rege Ægypti. Et eduxerunt filios Iſrael de terra Ægypti, ipſe Aaron & Moyſes, Quâ die locutus eſt 28 Dominus Moyſi in terra Ægypto. Et locutus eſt Dominus ad Moyſen, dicens, Ego Dominus: loquere 29 ad Pharaonem regem Ægypti quæcunque ego dico ad te. Et dixit 30 Moyſes coram Domino, Ecce ego (i) gracili voce ſum, & quomodò exaudiet me Pharao?

MS.A. (χ) ὁ Ἀαρὼν (ψ) ὁ θεὸς αὐτοῖς (ω) ἐξ Αἰγύπτου (α) Ἐν ἡμέρᾳ

ΚΕΦ. ζ'.

1 Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων, Ἰδοὺ δέδωκά σε θεὸν Φαραώ, καὶ Ἀαρὼν ὁ 2 ἀδελφός σου ἔσται σου προφήτης. Σὺ δὲ λαλήσεις αὐτῷ πάντα ὅσα σοι ἐντέλλομαι· ὁ δὲ Ἀαρὼν ὁ ἀδελφός σου λαλήσει πρὸς Φαραώ, ὥστε ἐξαποστεῖλαι τοὺς υἱοὺς Ἰσρα- 3 ὴλ ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦ. Ἐγὼ δὲ σκληρυνῶ τὴν καρδίαν Φαραώ, καὶ πληθυνῶ τὰ (α) σημεῖά μου, καὶ τὰ τέρατα ἐν γῇ Αἰγύπτῳ. 4 Καὶ οὐκ εἰσακούσεται ὑμῶν Φαραώ· καὶ ἐπιβαλῶ τὴν χεῖρά μου ἐπ' Αἴγυπτον, καὶ ἐξάξω σὺν δυνάμει μου τὸν λαόν μου τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου σὺν ἐκδικήσει με- 5 γάλῃ. Καὶ γνώσονται πάντες οἱ Αἰγύπτιοι, ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος, ἐκτείνων τὴν χεῖρά μου ἐπ' Αἴγυπτον, καὶ ἐξάξω τοὺς υἱοὺς 6 Ἰσραὴλ ἐκ μέσου (β) αὐτῶν. Ἐποίησε δὲ Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν καθάπερ ἐνετείλατο 7 αὐτοῖς κύριος, οὕτως ἐποίησαν. Μωυσῆς δὲ ἦν ἐτῶν ὀγδοήκοντα, Ἀαρὼν δὲ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ (γ) ἐτῶν ὀγδοηκοντατριῶν, ἡνίκα (δ) 8 ἐλάλησεν πρὸς Φαραώ. Καὶ εἶπε κύριος 9 πρὸς Μωυσῆν καὶ Ἀαρών, λέγων, Καὶ ἐὰν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς Φαραώ, λέγων, Δότε ἡμῖν σημεῖον ἢ τέρας· καὶ ἐρεῖς Ἀαρὼν τῷ ἀδελφῷ σου, Λάβε τὴν ῥάβδον, καὶ (ε) ῥίψον ἐπὶ τὴν γῆν ἐναντίον Φαραώ, καὶ ἐναντίον τῶν θεραπόντων αὐτοῦ· καὶ ἔσται δράκων.

CAP. VII.

Et ait Dominus ad Moyſen, dicens, (a) Ecce dedi te Deum Pharaoni: & Aaron frater tuus erit tuus propheta. Tu autem loquêris 2 ei omnia quæcunque mando tibi. Aaron autem frater tuus loquetur ad Pharaonem, ut dimittat filios Iſrael de terra ſua. Ego autem in- 3 durabo cor Pharaonis, & multiplicabo ſigna mea, & portenta in terra Ægypto. Et non exaudiet 4 vos Pharao: & injiciam manum meam in Ægyptum, & educam cum virtute mea populum meum filios Iſrael de terra Ægypti cum vindicta magna. Et cognoſcent 5 omnes Ægyptii, quia ego ſum Dominus, extendens manum meam in Ægyptum; et educam filios Iſrael de medio eorum. Fecit autem 6 Moyſes & Aaron, ſicut præcepit illis Dominus: ita fecerunt. Moyſes 7 autem erat annorum octuaginta, Aaron autem frater ejus annorum octuaginta trium, quando (b) locutus eſt ad Pharaonem. Et ait 8 Domin⁹ ad Moyſen & Aaron, dicens, Et ſi loquetur ad vos Pharao, 9 dicens, Date nobis ſignum vel portentum; & dices Aaron fratri tuo, Sume virgam, & projice in terram palam Pharaone, & palam ſervis ejus: & erit draco.

MS.A. (α) σημεῖα καὶ τέρατά μου ἐν (β) αὐτῆς. (γ) ὀγδοηκοντατριῶν ἐτῶν ἦν, (δ) ἐλάλησαν (ε) ῥίψον αὐτὴν ἐπὶ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]

Eliazar autem filius Aharonis duxit ſibi uxorem de filiabus Phantiel, quæ peperit ei Phinhes. Hi ſunt præcipui familiarum Levitarum juxta generationes ſuas. Iſte eſt Mo- 26 ſes & Aharon, quibus dixit Dñs, Educite filios Iſrael de terra Ægypti, omnes exercitus eorum. Ipſi dixerunt Pharaoni regi Ægypti, 27 ut educerent filios Iſrael è terra Ægypti: *Is eſt* Moſes & Aharon. Factúmque eſt in 28 die quo locutus eſt Dominus cum Moſe in terra Ægypti, Locutus eſt Dominus cum 29 Moſe, & dixit ad eum; Ego ſum Dominus, dic Pharaoni regi Ægypti quæcunque dico tibi. Dixítque Moſes ad Dominum, Mea 30 lingua balba eſt, quomodo audiet me Pharaon?

CAP. VII.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]

Ait autem Dominus ad Moſen, Vide quòd 1 dederim te Deum Pharaoni, & Aharon frater tuus erit propheta tuus. Tu dices quic- 2 quid ego præcipiam tibi, & Aharon frater tuus referet Pharaoni, ut filios Iſrael dimittat de terra ſua. Ego verò indurabo cor 3 Pharaonis, & multiplicabo ſigna mea & miracula mea in terra Ægypti. Attamen non 4 audiet vos Pharaon: & dabo manum meam in terram Ægypti cum judiciis magnis. Et ſcient Ægyptii quòd ego ſum Do- 5 minus, cùm extulero manum meam ſuper Ægyptios, & eduxero filios Iſrael de medio eorum. Fecerunt itaque Moſes & Aharon, 6 quemadmodum præcepit eis Dominus, ſic *inquam* fecerunt. Moſes autem natus octo- 7 ginta erat annos, & Aharon natus erat octoginta tres annos, quando alloquuti ſunt Pharaonem. Et dixit Dominus ad Moſen 8 & Aharon, Si dixerit vobis Pharaon, Præ- 9 be mihi ſignum, dic Aharoni, Accipe baculum tuum, & projice coram Pharaone, fiétque draco.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

25 ואלעזר בר־אהרן נסיב־ליה
מבנת פוטיאל ליה לאתו וילידת
ליה ית־פינחס אלין רישי אבהת
26 ליואי לזרעיתהון : הוא אהרן
ומשה די אמר יי להון אפיקו ית־
בני ישראל מארעא דמצרים על־
27 חיליהון : אנון דממללין עם־
פרעה מלכא־דמצרים לאפקא
ית־בני־ישראל ממצרים הוא
28 משה ואהרן : והוה ביומא דמליל
יי עם־משה בארעא דמצרים :
29 ומליל יי עם־משה למימר אנא יי
מליל עם־פרעה מלכא דמצרים
ית כל־די אנא ממליל עמך :
30 ואמר משה קדם יי הא אנא יקיר
ממלל ואיכדין יקבל מני פרעה :
ז
1 ואמר יי למשה חזי דמניתך רב
לפרעה ואהרן אחוך יהי
2 מתורגמנך : את תמליל ית כל־די
אפקדנך ואהרן אחוך ימליל עם־
פרעה וישלח ית־בני־ישראל
3 מארעיה : ואנא אקשי ית־לבא
דפרעה ואסגי ית־אתותי וית־
4 מופתי בארעא דמצרים : ולא־
יקבל מנכון פרעה ואתן ית־מחת
גבורתי במצרים ואפיק ית־חילי
ית־עמי בני־ישראל מארעא
5 דמצרים בדינין רברבין : וידעון
מצראי ארי־אנא יי כד־ארים ית־
מחת גבורתי על־מצרים ואפיק
6 ית־בני־ישראל מביניהון : ועבד
משה ואהרן כמא די־פקיד יי
7 יתהון כן עבדו : ומשה בר־תמנן
שנין ואהרן בר־תמנן ותלת שנין
8 במללותהון עם־פרעה : ואמר יי
9 למשה ולאהרן למימר : ארי־ימלל
עמכון פרעה למימר הבו לכון
אתא ותימר לאהרן סב ית־
חוטרך ורמי קדם־פרעה יהי לתנינא :

25 Eleazar autem filius Aaron accepit ſibi de filiabus Phutiel uxorem; & peperit ei Phinees: hi ſunt principes patrũ Levitarũ, per cogna- 26 tiones ſuas. Ipſe eſt Aaron & Moyſes, quibus dixit Dominus; Educite filios Iſrael de terrâ Ægypti, per turmas 27 ſuas. Ipſi ſunt, qui locuti ſũt cũ Pharaone rege Ægypti; ut educerent filios Iſrael de Ægypto: ipſe eſt Moyſes & 28 Aaron. Et factũ eſt, in die quâ locutus eſt domin⁹ cum 29 Moyſe, in terrâ Ægypti. Locutuſq; eſt Dñs cum Moyſe dicens, Ego Dominus: loquere cum Pharaone rege Ægypti, omnia quæ ego lo- 30 quor *tecum*. Et ait Moyſes coram Dño: Ecce ego ſum gravis loquelæ; & quomodo acquieſcet mihi Pharao?

CAP. VII.

1 Dixitq; dominus ad Moyſen; Vide quod conſtitui te principẽ Pharaoni: & Aaron frater tu⁹ erit interpres 2 tu⁹. Tu loquêris omnia quæ mando tibi: & Aarõ frater tu⁹ loquetur cum Pharaone; ut dimittat filios Iſrael de 3 terrâ ſuâ. Et ego indurabo cor Pharaonis: & multiplicabo ſigna mea & portenta mea in terrâ Ægypti. 4 Et nõ acquieſcet vobis Pharao; & ponã plagam fortitudinis meæ ſuper Ægyptũ: & educam exercitum meũ, populũ meũ filios Iſrael, de terrâ Ægypti; per judicia 5 magna. Et ſcient Ægyptii, quia ego Dñs; cùm levavero plagã fortitudinis meæ ſuper Ægyptũ: & eduxero filios Iſrael de medio eorum. 6 Fecitq; Moyſes & Aaron: ſicut præceperat eis Dñs, ita 7 fecerũt. Moyſes autẽ erat ætatis octoginta annorũ; & Aaron octoginta & triũ annorũ erat: quando locuti 8 ſunt cum Pharaone. Et ait Dñs ad Moyſen & Aaron, 9 dicens. Cum locutus fuerit vobiſcum Pharao, dicens; Date ſignũ: & dices ad Aaron; Tolle virgam tuam, & projice coram Pharaone, & vertetur in colubrum.

[illegible]

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM, Tranſlatio Latina.

Eleazar autẽ filius Aaron ac- 25 *cepit ſibi de filiabus Phutiel in uxorẽ, quæ peperit ei Phinees: iſti ſunt principes patrum Levitarum ſecundùm familias ſuas. Iſte eſt Aaron* 26 *& Moſes quibus dixit Deus, Educite filios Iſrael de terra Ægypti ſecundùm turmas ſuas. Ipſi loquebantur Pha-* 27 *raoni regi Ægypti, ad educendum filios Iſrael de terra Ægypti: iſte eſt Moſes et Aaron. Factum eſt autem in die quâ* 28 *locutus eſt Dominus Moſi in terra Ægypti. Et locutus eſt* 29 *Dominus Moſi, dicens; Ego ſum Dominus, loquere Pharaoni regi Ægypti quæcunque ego locutus ſum tibi. Reſpon-* 30 *ditque Moſes corã Domino, Ecce ego incircunciſus ſum labiis, & quomodo audiet me Pharao?*

CAP. VII.

Et dixit Dominus Moſi, Vi- 1 *de, dedi te Deũ Pharaoni; Aaron autem frater tu⁹ erit Propheta tuus. Tu dices quæ-* 2 *cunque præcipio tibi, ſed Aaron frater tuus loquetur Pharaoni, ut emittat filios Iſrael de terra ſua. Ego autẽ indu-* 3 *rabo cor Pharaonis, & multiplicabo ſigna mea, et prodigia mea in terra Ægypti. Verũ* 4 *non audiet vos Pharao, ut dem manum meam in Ægyptum; et educam exercit⁹ meos, populum meũ, filios Iſrael de terra Ægypti in judiciis magnis. Et cognoſcant o-* 5 *mnes Ægyptii quòd ego ſum Dominus, cùm extendam manum meam contra Ægyptum, et exire faciam populũ meum, filios Iſrael, de medio eorum. Fecitque Moſes &* 6 *Aaron ſicut præcepit Domin⁹ illis, ſic fecerunt. Moſes au-* 7 *tem natus erat annos octoginta, Aaron verò octoginta tres, cùm locuti ſunt Pharaoni. Locutus eſt autem Dominus* 8 *Moſi et Aaroni, dicens; Cùm* 9 *loquetur vobis Pharao, dicens; Date vobis ſignum aut portentum: tum dices Aaroni, Sume virgam tuam, & projice coram Pharaone, & erit draco.*

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

25 * والعازر بن هرون تزوج بامراة من بنات فوطيايل * فولدت له فنحاس * هولاء روساء اباء اللاويين
26 لعساكرهم * هما هارون وموسي اللذان قال لهما الله تعالي اخرجا بني اسرائيل من بلد مصر علي
27 جيوشهم * هما المخاطبان فرعون ملك مصر ليخرجا بني اسرائيل من بلد مصر * هما موسي
28 29 وهرون * ولما كان يوم كلم الله موسي * وقال الله لموسي انا الله * كلم فرعون ملك مصر بجميع ما
30 امرك به * قال موسي بين يدي الله هوذا انا الدغ الفم * وكيف يسمع فرعون مني *
* الفصل السابع *
1 * قال الله لموسي انظر قد جعلتك استاذا في
2 امر فرعون * وهرون اخوك يكون ترجمانك * انت تكلم هرون اخاك بجميع ما امرك به * وهو
3 يكلم فرعون ليطلق بني اسرائيل من بلده * وانا اصعب قلب فرعون * واكثر اياتي وبراهيني
4 في بلد مصر * ولا يقبل منكم فرعون حتي احل افي بالمصريين * واخرج جيوشي قومي بني
5 اسرائيل من بلد مصر باحكام عظيمة * ويعلم المصريون اني الله اذا مددت قدرتي علي المصريين
6 7 واخرج بني اسرائيل من بينهم * فصنع موسي وهرون كما امرهما الله * وكان موسي ابن ثمانين
8 9 سنة * وهرون ابن ثلث وثمانين سنة حين كلما فرعون * ثم قال الله لموسي وهرون قولا * اذ كلمكما
فرعون وقال اعطياني برهانا * فقل لهرون خذ عصاك واطرحها بين يدي فرعون تصير ثعبانا *

Et Eleazar filius Haron duxit uxorem de 25 *filiabus Puthiail, pepertique ei Phinhas. Hi ſunt principes patrum Levitarum in familias ſuas. Ipſi ſunt Haron, et Muſa,* 26 *quibus dixit Deus altiſſimus; Educite filios Iſrail de regione Ægypti, juxta turmas eorum. Ipſi ſunt qui colloquuti ſunt* 27 *cum Pharaone rege Ægypti, ut educerent filios Iſrail de terra Ægypti: Ipſi ſunt Muſa, et Haron. Et quum fuiſſet quæ-* 28 *dam dies, locutus eſt Deus cum Muſa, Et dixit Deus ad Muſam, Ego ſum Deus:* 29 *loquere cum Pharaone rege Ægypti de omnibus quæ præcipiam tibi. Dixit Mu-* 30 *ſa in conſpectu Dei, Ecce ego balbus ſum ore, & quomodo audiet Pharaon ex me?*

CAP. VII.

Dixit Deus ad Muſam, Vide, jam con- 1 *ſtitui te dominũ in negotio Pharaonis: et Haron frater tu⁹ erit interpres tuus. Tu* 2 *loquêris ad Haron fratrem tuum omnia quæ præcipiam tibi, et ipſe loquetur Pharaoni, ut dimittat filios Iſrail de regione ſua. Et ego difficile reddam cor Pha-* 3 *raonis, et multiplicabo miracula mea & prodigia mea in regione Ægypti. Et non* 4 *auſcultabit vobis Pharaon, donec immittam plagam meam in Ægyptios, & educam exercitus meos, populum meum filios Iſrail de regione Ægypti, cum judiciis magnis. Et ſcient Ægyptii me eſſe Deũ,* 5 *quum extendero potentiam meam adverſus Ægyptios, & eduxero filios Iſrail de medio eorũ. Fecerunt itaq; Muſa et Ha-* 6 *ron ſicut præcepit illis De⁹. Et erat Muſa* 7 *filius octoginta annorum, & Haron filius octoginta trium annorum, quando locuti ſunt cum Pharaone. Deinde dixit Deus* 8 *Muſæ et Haroni ſermonẽ: Quando al-* 9 *loquetur vos Pharaon, et dicet; Date mihi prodigium, dicito ad Haron; Accipe baculum tuum, et projice illum ante Pharaonem, fiétque draco.*

quemadmodùm ,ſic fecerunt & ,Parhoh ad Aharon & Moſeh venit Et
10 וַיָּבֹא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל־פַּרְעֹה וַיַּעֲשׂוּ כֵן כַּאֲשֶׁר
coram ſuam virgam Aharon projecit Et .DOMINUS præcepit
צִוָּה יְהוָה וַיַּשְׁלֵךְ אַהֲרֹן אֶת־מַטֵּהוּ לִפְנֵי
etiam vocavit Et .draconem in *fuit* & ,ejus ſervis coram & ,Parhoh
11 פַּרְעֹה וְלִפְנֵי עֲבָדָיו וַיְהִי לְתַנִּין׃ וַיִּקְרָא גַּם־
genethliaci ipſi etiam fecerunt & ,*præſtigiatores ad* & ,*ſapientes ad* Parhoh
פַּרְעֹה לַחֲכָמִים וְלַמְכַשְּׁפִים וַיַּעֲשׂוּ גַם־הֵם חַרְטֻמֵּי
unuſquiſque projecerunt Et .ſic ſuis incantationibus Ægypti
12 מִצְרַיִם בְּלַהֲטֵיהֶם כֵּן׃ וַיַּשְׁלִיכוּ אִישׁ
Aharon virga deglutivit Et .ſerpentes in *fuerunt* & ,ſuam virgam
מַטֵּהוּ וַיִּהְיוּ לְתַנִּינִם וַיִּבְלַע מַטֵּה־אַהֲרֹן
eos ad audivit non & ,Parhoh cor ſe roboravit Et .eorum virgas
13 אֶת־מַטֹּתָם׃ וַיֶּחֱזַק לֵב פַּרְעֹה וְלֹא שָׁמַע אֲלֵהֶם
DOMINUS dixit Et .DOMINUS eſt locutus quemadmodum
14 כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה
Vade .populum dimittere Renuit .Parhoh cor *Grave* :Moſeh ad
15 אֶל־מֹשֶׁה כָּבֵד לֵב פַּרְעֹה מֵאֵן לְשַׁלַּח הָעָם׃ לֵךְ
ſtabis & ,aquas ad egreditur ecce ,*diluculo in* Parhoh ad
אֶל־פַּרְעֹה בַּבֹּקֶר הִנֵּה יֹצֵא הַמַּיְמָה וְנִצַּבְתָּ
eſt verſa quæ virgam & ,fluminis ripam juxta ejus occurſum in
לִקְרָאתוֹ עַל־שְׂפַת הַיְאֹר וְהַמַּטֶּה אֲשֶׁר־נֶהְפַּךְ
DOMINUS :eum ad dices Et .tua manu in tolles ,ſerpentem in
16 לְנָחָשׁ תִּקַּח בְּיָדֶךָ׃ וְאָמַרְתָּ אֵלָיו יְהוָה
;meum populum Dimitte :dicendo ,te ad me miſit Hebræorum Deus
אֱלֹהֵי הָעִבְרִים שְׁלָחַנִי אֵלֶיךָ לֵאמֹר שַׁלַּח אֶת־עַמִּי
dixit Sic .hactenus audiſti non ecce & :deſerto in *me colant* ut
17 וְיַעַבְדֻנִי בַּמִּדְבָּר וְהִנֵּה לֹא־שָׁמַעְתָּ עַד־כֹּה׃ כֹּה אָמַר
percutio ego Ecce .DOMINUS ego quod ,ſcies hoc In :DOMINUS
יְהוָה בְּזֹאת תֵּדַע כִּי אֲנִי יְהוָה הִנֵּה אָנֹכִי מַכֶּה
vertentur & ,flumine in quæ aquas ſuper ,mea manu in quæ virga in
בַּמַּטֶּה אֲשֶׁר־בְּיָדִי עַל־הַמַּיִם אֲשֶׁר בַּיְאֹר וְנֶהֶפְכוּ
:fluvius fœtebit & ,*morietur flumine in qui piſcis* Et .ſanguinem in
18 לְדָם׃ וְהַדָּגָה אֲשֶׁר־בַּיְאֹר תָּמוּת וּבָאַשׁ הַיְאֹר
dixit Et .flumine è aquas bibant ut ,Ægyptii laborabunt &
19 וְנִלְאוּ מִצְרַיִם לִשְׁתּוֹת מַיִם מִן־הַיְאֹר׃ וַיֹּאמֶר
;tuam virgam Tolle ;Aharon ad Dic :Moſeh ad DOMINUS
יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה אֱמֹר אֶל־אַהֲרֹן קַח מַטְּךָ
ſuper ,eorum flumina ſuper ,Ægypti aquas ſuper tuam manũ extende &
וּנְטֵה־יָדְךָ עַל־מֵימֵי מִצְרַיִם עַל־נַהֲרֹתָם עַל־
congregationem omnem ſuper & ,eorum paludes ſuper & ,eorum rivos
יְאֹרֵיהֶם וְעַל־אַגְמֵיהֶם וְעַל כָּל־מִקְוֵה
terra omni in ſanguis erit & :ſanguis efficientur & ,eorum aquarum
מֵימֵיהֶם וְיִהְיוּ־דָם וְהָיָה דָם בְּכָל־אֶרֶץ
.lapidibus in & ,lignis in & ,Ægypti
מִצְרַיִם וּבָעֵצִים וּבָאֲבָנִים׃

Verſio VULG. LAT.

10 Ingreſſi itaque Moyſes & Aaron ad Pharaonem, fecerunt ſicut præceperat Dominus: tulítque Aaron virgam coram Pharaone & ſervis ejus, quæ 11 verſa eſt in colubrum. Vocavit autem Pharao ſapientes & maleficos: & fecerunt etiam ipſi per incantationes Ægyptiacas & arcana quædam 12 ſimiliter. Projecerúntque ſinguli virgas ſuas, quæ verſæ ſunt in dracones: ſed devoravit virga Aaron virgas eo-13 rum. Induratúmque eſt cor Pharaonis, & non audivit eos, ſicut præceperat Domi-14 nus. Dixit autem Dominus ad Moyſen, Ingravatum eſt cor Pharaonis, non vult di-15 mittere populum. Vade ad eum manè, ecce egredietur ad aquas: & ſtabis in occurſum ejus ſuper ripam fluminis: & virgam, quæ converſa eſt in draconem, tolles in 16 manu tua. Dicéſque ad eum, Dominus Deus Hebræorum miſit me ad te, dicens, Dimitte populum meum ut ſacrificet mihi in deſerto: & uſque ad præſens audire no-17 luiſti. Hæc igitur dicit Dominus, In hoc ſcies quòd ſim Dominus: Ecce percutiam virgâ quæ in manu mea eſt, aquam fluminis, & vertetur 18 in ſanguinem. Piſces quoque qui ſunt in fluvio, morientur: & computreſcent aquæ; & affligentur Ægyptii bibentes 19 aquam fluminis. Dixit quoque Dominus ad Moyſen, Dic ad Aaron; Tolle virgam tuam, & extende manum tuam ſuper aquas Ægypti, & ſuper fluvios eorum, & rivos ac paludes, & omnes lacus aquarum, ut vertantur in ſanguinem: & ſit cruor in omni terra Ægypti, tam in ligneis vaſis quàm in ſaxeis.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

10 Εἰσῆλθε δὲ Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν ἐναντίον Φαραὼ, καὶ τῶν θεραπόντων αὐτοῦ· καὶ ἐποίησαν οὕτως, καθάπερ ἐνετείλατο αὐτοῖς κύριος. καὶ ἔρριψεν Ἀαρὼν τὴν ῥάβδον ἐναντίον Φαραὼ, καὶ ἐναντίον τῶν θεραπόντων αὐτοῦ, καὶ ἐγένετο δρά-11 κων. Συνεκάλεσε δὲ Φαραὼ τοὺς σοφιστὰς Αἰγύπτου, καὶ τοὺς φαρμακούς· καὶ ἐποίησαν καὶ οἱ ἐπαοιδοὶ τῶν Αἰγυπτίων 12 ταῖς φαρμακείαις αὐτῶν ὡσαύτως. Καὶ (ζ) ἔρριψαν ἕκαστος τὴν ῥάβδον (η) αὐτῶν, καὶ ἐγένοντο δράκοντες· καὶ κατέπιεν ἡ ῥάβδος ἡ Ἀαρὼν τὰς ἐκείνων 13 ῥάβδους. Καὶ κατίσχυσεν ἡ καρδία Φαραὼ· καὶ οὐκ εἰσήκουσεν αὐτῶν, καθά-14 περ (θ) ἐνετείλατο αὐτοῖς κύριος. (ι) Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν, Βεβάρηται ἡ καρδία Φαραὼ, τοῦ μὴ ἐξαποστεῖλαι 15 τὸν λαόν. Βάδισον πρὸς Φαραὼ τὸ πρωΐ· ἰδοὺ αὐτὸς ἐκπορεύεται ἐπὶ τὸ ὕδωρ, καὶ (κ) ἔσῃ συναντῶν αὐτῷ ἐπὶ τὸ χεῖλος τοῦ ποταμοῦ· καὶ τὴν ῥάβδον τὴν στραφεῖσαν εἰς ὄφιν λήψῃ ἐν τῇ χειρί σου. 16 Καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτὸν, Κύριος ὁ Θεὸς τῶν Ἑβραίων ἀπέσταλκέ με πρὸς σὲ, λέγων, Ἐξαπόστειλον τὸν λαόν μου, ἵνα μοι λατρεύσῃ ἐν τῇ ἐρήμῳ· καὶ ἰδοὺ οὐκ εἰσή-17 κουσας ἕως τούτου. Τάδε λέγει κύριος, Ἐν τούτῳ γνώσῃ ὅτι ἐγὼ κύριος· ἰδοὺ ἐγὼ τύπτω τῇ ῥάβδῳ τῇ ἐν τῇ χειρί μου ἐπὶ τὸ ὕδωρ τὸ ἐν τῷ ποταμῷ, καὶ με-18 ταβαλεῖ εἰς αἷμα. Καὶ οἱ ἰχθύες οἱ ἐν τῷ ποταμῷ τελευτήσουσι· καὶ ἐποζέσει ὁ ποταμὸς, καὶ οὐ δυνήσονται οἱ Αἰγύπτιοι 19 πιεῖν ὕδωρ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ. Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν, Εἶπον Ἀαρὼν τῷ ἀδελφῷ σου, Λάβε τὴν (λ) ῥάβδον σου ἐν τῇ χειρί σου, καὶ ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὰ ὕδατα Αἰγύπτου, καὶ ἐπὶ τοὺς ποταμοὺς αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὰς διώρυγας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὰ ἕλη αὐτῶν, καὶ ἐπὶ πᾶν συνεστηκὸς ὕδωρ αὐτῶν, καὶ ἔσται αἷμα. καὶ ἐγένετο αἷμα ἐν πάσῃ γῇ (μ) Αἰγύπτου, ἔν τε τοῖς ξύλοις καὶ ἐν τοῖς λίθοις.

Ingreſſus eſt autem Moyſes & Aaron coram Pharaone, & ſervis ejus: & fecerunt ſic, quemadmodùm præceperat eis Dominus. Et projecit Aaron (c) virgam coram Pharaone, & coram ſervis ejus: & facta eſt draco. Convocavit autem Pharao (d) ſophiſtas Ægypti, & veneficos. Et fecerunt etiam incantatores Ægyptiorum veneficiis ſuis ſimiliter. Et projecerunt unuſquiſque virgam ſuam, & factæ ſunt dracones. Et abſorbuit virga Aaron virgas illorum. Et (e) invaluit cor Pharaonis: & non exaudivit eos, ſicut (f) præcepit eis Dominus. Dixit autem Dominus ad Moyſen, Aggravatum eſt cor Pharaonis, ut non dimittat populum. Vade ad Pharaonem mané: ecce ipſe exit ad aquam: & eris obvians ei ad labium fluminis; & virgam verſam in ſerpentem ſumes in manu tua. Et dices ad eum, Dominus Deus Hebræorum miſit me ad te, dicens, Dimitte populum meum, ut mihi ſerviat in deſerto: & ecce non exaudiſti huc uſque. Hæc autem dicit Dominus Deus, In hoc cognoſces, quia ego Dominus. Ecce ego percutio virgâ, quæ in manu mea, ſuper aquam, quæ in flumine: & tranſmutabitur in ſanguinem. Et piſces qui in flumine, morientur: & efferveſcet flumen, & non poterunt Ægyptii bibere aquam de flumine. Dixit autem Dominus ad Moyſen, Dic Aaron fratri tuo, Sume virgam tuam in manu tua, & extende manum tuam ſuper aquas Ægypti, & ſuper flumina eorum, & ſuper rivos eorum, & ſuper paludes eorum, & ſuper omnem collectam aquam eorum: & erit ſanguis. Et (g) factus eſt ſanguis in omni terra Ægypti, et in lignis et in lapidibus. 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

MS.A. (ζ) ἔρριψεν (η) αὐτοῦ, (θ) ἐλάλησεν (ι) Καὶ εἶπεν (κ) στήσῃ (λ) ῥάβδον σου, καὶ ἔκτεινον τὴν χεῖρα ἐπὶ (μ) Αἰγύπτῳ,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Venerunt ergò Moſes & Aharon ad Pharaonem, & fecerunt ſic, quemadmodum præcepit eis Dominus; projecitque Aharon baculum ſuum coram Pharaone, & coram ingenuis ejus, & factus eſt draco. Vocavit 11 quoque Pharaon ſapientes & magos; feceruntque etiam ipſi magi Ægypti per incantationes ſuas eodem modo. Et projicientes 12 quiſque baculum ſuum coram Pharaone, verſi ſunt in dracones: at deglutivit baculus Aharonis baculos eorum. Et induruit 13 cor Pharaonis, nec dimiſit eos, Quemadmodum dixerat Dominus. Et ait Domi-14 nus Moſi, Induratum eſt cor Pharaonis, nec vult dimittere populum. Vade ad Pha-15 raonem manè, ecce egredietur ad aquas: ſta ex adverſo illius ſuper ripam fluminis, & baculum qui verſus eſt in ſerpentem, accipe in manu tua. Et dicito ei, Dominus 16 Deus Hebræorum miſit me ad te, dicens; Dimitte populum meum ut colat me in deſerto, & tamen ecce hactenus non audis. Sic dicit Dominus, Per hoc ſcies quòd ego 17 ſum Dominus: en percutiam baculo qui eſt in manu mea ſuper aquas quæ ſunt in flumine, & convertentur, fiéntque ſanguis: Et piſces qui ſunt in flumine, morientur, 18 & fœtebit flumen, & agitabuntur Ægyptii ut bibant aquas de flumine. Dixítque Do-19 minus ad Moſen, Dic Aharoni, Sume baculum tuum, & eleva manum tuam ſuper aquas Ægyptiorum, ſuper flumina eorum, & ſuper lacus eorum, & ſuper ſtagna eorum, & ſuper receptacula aquarum eorum, & vertentur in ſanguinem; fiétque ſanguis in tota terra Ægypti, & in lignis, & in lapidibus.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

10 וְעַל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן לְוָת פַּרְעֹה
וַעֲבַדוּ כֵן כְּמָא דִי פַקֵּיד יְיָ
וּרְמָא אַהֲרֹן יָת חוּטְרֵיהּ קֳדָם
פַּרְעֹה וְקֳדָם עַבְדּוֹהִי וַהֲוָה
11 לְתַנִּינָא׃ וּקְרָא אַף פַּרְעֹה
לְחַכִּימַיָּא וּלְחָרָשַׁיָּא וַעֲבַדוּ
אַף אִנּוּן חָרָשֵׁי מִצְרָאֵי
12 בְּלַחֲשֵׁיהוֹן כֵּן׃ וּרְמוֹ גְּבַר
חוּטְרֵיהּ וַהֲווֹ לְתַנִּינַיָּא וּבְלַע
חוּטְרָא דְאַהֲרֹן יָת חוּטְרֵיהוֹן׃
13 וְאִתַּקַּף לִבָּא דְפַרְעֹה וְלָא
קַבֵּיל מִנְּהוֹן כְּמָא דִי מַלֵּיל יְיָ׃
14 וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה יַקִּיר לִבָּא
דְפַרְעֹה סָרֵיב לְשַׁלָּחָא עַמָּא׃
15 אִיזֵיל לְוָת פַּרְעֹה בְּצַפְרָא הָא
נָפֵיק לְמַיָּא וְתִתְעַתַּד
לְקַדָּמוּתֵיהּ עַל כֵּיף נַהֲרָא
וְחוּטְרָא דְאִתְהֲפֵיךְ לְחִוְיָא
16 תִּסַּב בִּידָךְ׃ וְתֵימַר לֵיהּ יְיָ
אֱלָהָא דִיהוּדָאֵי שַׁלְחַנִי לְוָתָךְ
לְמֵימַר שַׁלַּח יָת עַמִּי וְיִפְלְחוּן
קֳדָמַי בְּמַדְבְּרָא וְהָא לָא
17 קַבֵּילְתָּא עַד כְּעַן׃ כִּדְנַן אֲמַר
יְיָ בְּדָא תִדַּע אֲרֵי אֲנָא יְיָ הָא
אֲנָא מָחֵי בְּחוּטְרָא דִי
בִידִי עַל מַיָּא דִי בְנַהֲרָא
18 וְיִתְהַפְּכוּן לִדְמָא׃ וְנוּנֵי דִי
בְנַהֲרָא יְמוּתוּן וְיִסְרֵי נַהֲרָא
וְיִלְאוּן מִצְרָאֵי לְמִשְׁתֵּי מַיָּא
19 מִן נַהֲרָא׃ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה
אֱמַר לְאַהֲרֹן סַב חוּטְרָךְ
וַאֲרֵים יְדָךְ עַל מַיָּא דְמִצְרָאֵי
עַל נַהֲרֵיהוֹן עַל אֲרִיתֵיהוֹן
וְעַל אַגְמֵיהוֹן וְעַל כָּל בֵּית
כְּנִישַׁת מֵימֵיהוֹן וִיהוֹן דְּמָא
וִיהֵי דְמָא בְּכָל אַרְעָא
דְמִצְרַיִם וּבְמָנֵי אָעָא וּבְמָנֵי
אַבְנָא׃

10 Et ingreſſus eſt Moyſes & Aaron ad Pharaonem; & fecerunt, ſicut eis præceperat Dominus: & projecit Aaron virgam ſuam coram Pharaone, & coram ſervis ſuis, & verſa eſt in colu-11 brum. Vocavit quoque Pharao ſapientes & maleficos: & fecerunt etiam ipſi malefici Ægyptiorum, per incantationes ſuas, ſi-12 militer. Projeceruntq; unuſquiſq; virgam ſuam; & verſæ ſunt in colubros: & devoravit virga Aaron 13 virgas eorum. Et induratum eſt cor Pharaonis; & non acquievit eis: ſicut locutus fuerat Dominus. 14 Dixitque Dominꝰ ad Moyſen; Ingravatum eſt cor Pharaonis: noluit dimit-15 tere populum. Vade ad Pharaonem mane, ecce egredietur ad aquas; & ſtabis obviam ei, ſuper ripam fluminis: & virgam, quæ verſa eſt in colubrum, 16 tolles in manu tuâ. Dicéſque ei; Dominus Deus Judæorum miſit me ad te, dicens; Dimitte populum meum, ut ſerviant coram me in deſerto: & ecce non acquieviſti, huc uſ-17 que. Hæc dicit Dominus; In hoc ſcies, quod ego Dominus: ecce ego percutio virgâ quæ eſt in manu meâ ſuper aquas, quæ ſunt in flumine, & vertentur in 18 ſanguinem. Et piſces qui ſunt in flumine morientur, & computreſcet fluvius: & laborabunt Ægyptii, ut bibant aquas de flu-19 mine. Dixitque Dominus ad Moyſen; Dic ad Aaron, Tolle virgam tuam & leva manum tuam ſuper aquas *Ægyptiorum*, ſuper fluvios eorum, ſuper rivos eorum & ſuper paludes eorum, & ſuper omnem locum congregationis aquarum eorum, ut vertantur in ſanguinem: & ſit ſanguis in univerſâ terrâ Ægypti, in vaſis quoque ligneis, & in vaſis lapideis.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VERSIO SAMARITANA.

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Et ingreſſi ſunt Moſes & Aaron in conſpectum Pharaonis, & fecerunt ita ut præceperat Dominus. Projecit enim Aaron virgam ſuam coram Pharaone, & coram ſervis ejus, & facta eſt in draconem. Et vocavit etiam Pharao (a) ſapientes, & præſtigiatores, feceruntque etiã ipſi magi Ægyptiorũ incãtationibus ſuis ſimiliter. Nam projecit unuſquiſque virgã ſuam, & factæ ſunt in dracones; ſed abſorpſit virga Aaronis virgas eorum. Et corroboratum eſt cor Pharaonis, & non audivit eos ſicut dixerat Dominus. Locutuſque eſt Dominus Moſi, Aggravatũ eſt cor Pharaonis, renuit dimittere populum. Vade ad Pharaonem manè, ecce ipſe egreditur ad aquas, & ſiſtes te obvium ei ad ripam fluminis; virgam etiam quæ mutata eſt in ſerpentem, accipies in manu tua. Dices autem ei, Dominus Deus Hebræorum miſit me ad te, dicens; Dimitte populum meum, ut ſerviat mihi in deſerto, & ecce non obediviſti hucuſque. Sic dicit Dominus, In hoc cognoſces quòd ego ſum Dominus; ecce ego percutio cum virga quæ eſt in manu mea aquas quæ ſunt in fluvio, & mutabuntur in ſanguinem. Piſceſque qui ſunt in fluvio morientur, fœtebitque fluvius, & affligentur Ægyptii bibentes aquas fluminis. Ieruntque Moſes & Aaron ad Pharaonem, & dixerunt ei; Dominus Deus Hebræorum miſit nos ad te, dicens; Dimitte populũ meũ ut ſerviat mihi in deſerto; & ecce non obediviſti hucuſque. Sic dicit Dominus, In hoc cognoſces quòd ego ſum Dominus; Ecce ego percutio cum virga quæ eſt in manu mea aquas quæ ſunt in flumine & mutabuntur in ſanguinem, piſcéſque qui ſunt in flumine, morientur, fœtebitque fluvius, et affligentur Ægyptii bibentes aquas fluminis. Locutuſq; eſt Dominus Moſi, Dic Aaroni, Accipe virgam tuam, & extende manũ tuam ſuper aquas Ægyptiorum, ſuper fluvios eorum, & ſuper (b) rivos eorum, & ſuper paludes eorum, & ſuper omnem colluviem aquarum eorum, & fient ſanguis; & fuit ſanguis in omni terra Ægypti, & in lignis, & in lapidibus. 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

VER. SAM. (a) magos, & divinos; (b) irrigua eorum,

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * فدخل موسي وهرون الي فرعون وصنعا كذلك كما قال الله تعالي * وطرح هرون عصاه بين
11 يدي فرعون وقواده فصارت ثعبانا * ثم دعا فرعون بالحكماء والسحرة * فصنع كذلك ايضا
12 سحرة مصر بخفيهم * فطرح كل رجل عصاه فصارت كتنانين * فابتلعت عصا هرون عصيهم *
13 14 * فاشتد قلب فرعون ولم يقبل منهما كما قال الله * ثم قال الله لموسي قد ثقل قلب فرعون
15 وابي ان يطلق القوم * امض الي فرعون بالغداة * فها هو خارج الي الماء * فقف تلقاءه علي
16 شاطي النيل * والعصا التي انقلبت حية خذها بيدك * وقل له الله اله العبرانيين بعث بي
17 اليك قائلا * اطلق قومي يعبدوني في البر * وها انت لم تقبل الي الان * كذا قال الله بهذه
الحلة تعلم انّي الله * ها انا ضارب بالعصا التي بيدي الماء الذي في النيل فينقلب دما *
18 * والسمك الذي في النيل يموت * فينتن النيل ويعجز المصريون عن ان يشربوا ماء
19 من النيل * ثم قال الله لموسي قل لهرون * خذ عصاك ومدّ يدك علي مياه المصريين
وانهارهم وجداولهم واجامهم وسائر مجمع مياههم فتصير دما * ويكون دم في جميع بلد
مصر وفي الخشب وفي الحجارة *

Ingreſſi ſunt ergò Muſa & Haron ad Pharaonem, & fecerunt ſic, quemadmodum dixerat Deus excelſus. Et projecit Haron baculum ſuum ante Pharaonem & duces ejus, & factus eſt draco. Tum accerſivit Pharaon ſapientes & magos; & fecerunt ſic etiam magi Ægypti per arcana ſua. Projecitque quilibet vir baculum ſuum, & facti ſunt veluti dracones; deglutivitque baculus Haron baculos eorum. Et induratum eſt cor Pharaonis, & non auſcultavit eis, ut dixerat eis Deus. Rurſus dixit Deus Muſæ, Jam ingravatum eſt cor Pharaonis, & renuit dimittere populum. Vade ad Pharaonem cras: Ecce ipſe exiturus eſt ad aquam. Sta coram eo ad litus Nili; & baculum, qui converſꝰ eſt in ſerpentem, ſume in manu tuâ. Et dicito ei, Deus, Deus Hebræorum miſit me ad te, dicens; Dimitte populum meum, ut adorent me in deſerto, et ecce tu non audiſti hucuſque. Sic dixit Deus, Hoc modo ſcies quòd ego ſim Deus: Ecce ego percuſſurꝰ ſum baculo quem habeo in manu mea, aquam quæ eſt in Nilo, & convertetur in ſanguinem. Et piſces qui ſunt in Nilo, morientur, & fœtebit Nilus, & nequibunt Ægyptii bibere aquam de Nilo. Rurſus dixit Deus Muſæ, Dicito ad Haron; Accipe baculum tuum, & extende manum tuam adverſùs aquas Ægyptiorum, et flumina eorum, et rivos eorũ, et ſtagna eorum, et univerſam congregationem aquarum eorum, & fient ſanguis; & erit ſanguis in univerſa regione Ægypti, et in lignis, et in lapidibus. 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

ספר שמות : ח

.DOMINUS præcepit quemadmodum ,Aharon &Moseh sic fecerunt Et
20 וַיַּעֲשׂוּ־כֵן מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
oculis in flumine in quæ ,aquas percussit & ,virgam elevavit Et
וַיָּרֶם בַּמַּטֶּה וַיַּךְ אֶת־הַמַּיִם אֲשֶׁר בַּיְאֹר לְעֵינֵי
,aquæ omnes sunt versæ & :ejus servorum oculis in & ,Parhoh
פַרְעֹה וּלְעֵינֵי עֲבָדָיו וַיֵּהָפְכוּ כָּל־הַמַּיִם
.est mortuum ,flumine in qui piscis Et .sanguinem in ,flumine in quæ
אֲשֶׁר־בַּיְאֹר לְדָם׃ וְהַדָּגָה אֲשֶׁר־בַּיְאֹר מֵתָה 21
è aquam bibere Ægyptii potuerũt non &,fluvi⁹ fœtuit Et
וַיִּבְאַשׁ הַיְאֹר וְלֹא־יָכְלוּ מִצְרַיִם לִשְׁתּוֹת מַיִם מִן־
fecerunt Et .Ægypti terra omni in sanguis fuit Et .flumine
הַיְאֹר וַיְהִי הַדָּם בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וַיַּעֲשׂוּ־ 22
cor se roboravit & ,suis incantationibus Ægypti genethliaci sic
כֵן חַרְטֻמֵּי מִצְרַיִם בְּלָטֵיהֶם וַיֶּחֱזַק לֵב־
.DOMINUS est locutus quemadmodum ,eos ad andivit non & ,Parhoh
פַּרְעֹה וְלֹא־שָׁמַע אֲלֵהֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה׃
posuit non & :suam domum in venit & ,Parhoh respexit Et
23 וַיִּפֶן פַּרְעֹה וַיָּבֹא אֶל־בֵּיתוֹ וְלֹא־שָׁת
circuitus Ægyptii omnes foderunt Et .hoc ad etiam suum cor
24 לִבּוֹ גַּם־לָזֹאת׃ וַיַּחְפְּרוּ כָל־מִצְרַיִם סְבִיבֹת
aquis ex bibere poterant non quia :biberent ut aquas fluminis
הַיְאֹר מַיִם לִשְׁתּוֹת כִּי לֹא יָכְלוּ לִשְׁתֹּת מִמֵּימֵי
percussit postquam ,dies septem sunt completi Et .fluminis
25 הַיְאֹר׃ וַיִּמָּלֵא שִׁבְעַת יָמִים אַחֲרֵי הַכּוֹת־
.flumen DOMINUS
יְהוָה אֶת־הַיְאֹר׃

CAP. VIII. ח

,Parhoh ad Ingredere :Moseh ad DOMINUS dixit Et
1 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בֹּא אֶל־פַּרְעֹה
Dimitte ;DOMINUS dixit Sic :eum ad dices &
וְאָמַרְתָּ אֵלָיו כֹּה אָמַר יְהוָה שַׁלַּח
,dimittendum ad tu renuens si Et .mihi servient &,meum populum
2 אֶת־עַמִּי וְיַעַבְדֻנִי׃ וְאִם־מָאֵן אַתָּה לְשַׁלֵּחַ
.ranis in tuum terminum omnem percutiens ego ecce
הִנֵּה אָנֹכִי נֹגֵף אֶת־כָּל־גְּבוּלְךָ בַּצְפַרְדְּעִים׃
venient & ,ascendent & ,ranas fluvius producet Et
3 וְשָׁרַץ הַיְאֹר צְפַרְדְּעִים וְעָלוּ וּבָאוּ
,tuum lectum super & ,tui lecti cubiculum in & ,tuam domum in
בְּבֵיתֶךָ וּבַחֲדַר מִשְׁכָּבְךָ וְעַל־מִטָּתֶךָ
,tuos furnos in & ,tuum populum in & ,tuorum servorum domum in &
וּבְבֵית עֲבָדֶיךָ וּבְעַמֶּךָ וּבְתַנּוּרֶיךָ
omnes in & ,tuum populum in & ,te in Et .tuas conspersiones in &
4 וּבְמִשְׁאֲרוֹתֶיךָ׃ וּבְכָה וּבְעַמְּךָ וּבְכָל־
ad DOMINUS dixit Et .ranæ ascendent ,tuos servos
5 עֲבָדֶיךָ יַעֲלוּ הַצְפַרְדְּעִים׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־
super tua virga cum tuam manum Extende :Aharon ad Dic :Moseh
מֹשֶׁה אֱמֹר אֶל־אַהֲרֹן נְטֵה אֶת־יָדְךָ בְּמַטֶּךָ עַל־
fac ascendere & :paludes super & ,rivos super flumina
הַנְּהָרֹת עַל־הַיְאֹרִים וְעַל־הָאֲגַמִּים וְהַעַל
.Ægypti terram super ranas
אֶת־הַצְפַרְדְּעִים עַל־אֶרֶץ מִצְרָיִם׃

Versio VULG. LAT.

20 Fecerúntque Moyses & Aaron, sicut præceperat Dominus: & elevans virgam, percussit aquam fluminis coram Pharaone & servis ejus: quæ 21 versa est in sanguinem. Et pisces qui erant in flumine, mortui sunt: computruítque fluvius, & non poterant Ægyptii bibere aquam fluminis. Et fuit sanguis in tota 22 terra Ægypti. Fecerúntque similiter malefici Ægyptiorum incantationibus suis: & induratum est cor Pharaonis, nec audivit eos, sicut præce- 23 perat Dominus. Avertítque se, & ingressus est domum suam, nec apposuit cor etiam 24 hâc vice. Foderunt autem omnes Ægyptii per circuitum fluminis aquam ut biberent: non enim poterant bibere de 25 aqua fluminis. Impletíque sunt septem dies, postquàm percussit Dominus fluvium.

CAP. VIII.

1 Dixit quoque Dominus ad Moysen, Ingredere ad Pharaonem, & dices ad eum; Hæc dicit Dominus, Dimitte populum meum, ut sa- 2 crificet mihi. Sin autem nolueris dimittere, ecce ego percutiam omnes terminos 3 tuos ranis. Et ebulliet fluvius ranas: quæ ascendent & ingredientur domum tuam, & cubiculum lectuli tui, & super stratum tuum, & in domos servorum tuorum, & in populum tuum, & in furnos tuos, & in reliquias cibo- 4 rum tuorum. Et ad te, & ad populum tuum, & ad omnes servos tuos, intra- 5 bunt ranæ. Dixítque Dominus ad Moysen; Dic ad Aaron, Extende manum tuam super fluvios, ac super rivos & paludes: & educ ranas super terram Ægypti.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

20 Καὶ ἐποίησαν οὕτως Μωυσῆς καὶ Ἀαρών, καθάπερ ἐνετείλατο αὐτοῖς κύριος· καὶ (ν) ἐπάρας τῇ ῥάβδῳ αὐτοῦ, ἐπάταξε τὸ ὕδωρ τὸ ἐν τῷ ποταμῷ ἐναντίον Φαραώ, καὶ ἐναντίον τῶν θεραπόντων αὐτοῦ· καὶ μετέβαλε πᾶν τὸ ὕδωρ τὸ ἐν τῷ ποταμῷ 21 εἰς αἷμα. Καὶ οἱ ἰχθύες οἱ ἐν τῷ ποταμῷ ἐτελεύτησαν· καὶ ἐπώζεσεν ὁ ποταμὸς, καὶ οὐκ ἠδύναντο οἱ Αἰγύπτιοι πιεῖν ὕδωρ ἐκ τοῦ ποταμοῦ· καὶ ἦν τὸ αἷμα ἐν 22 πάσῃ γῇ Αἰγύπτου. Ἐποίησαν δὲ ὡσαύτως καὶ οἱ ἐπαοιδοὶ τῶν Αἰγυπτίων ταῖς φαρμακίαις αὐτῶν. καὶ ἐσκληρύνθη ἡ καρδία Φαραώ, καὶ οὐκ εἰσήκουσεν αὐτῶν, 23 καθάπερ εἶπε κύριος. Ἐπιστραφεὶς δὲ Φαραώ, εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ· καὶ οὐκ ἐπέστησε τὸν νοῦν αὐτοῦ οὐδὲ ἐπὶ τούτῳ. 24 Ὤρυξαν δὲ πάντες οἱ Αἰγύπτιοι κύκλῳ τοῦ ποταμοῦ, ὥστε πιεῖν ὕδωρ· καὶ οὐκ ἠδύναντο πιεῖν ὕδωρ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ. 25 Καὶ ἀνεπληρώθησαν ἑπτὰ ἡμέραι, μετὰ τὸ πατάξαι κύριον τὸν ποταμόν.

20 Et fecerunt sic Moyses & Aaron, sicut mandavit eis Dominus. Et elevans (h) virgâ suâ, percussit aquam quæ in flumine coram Pharaone, & coram servis ejus: & transmutata est omnis aqua quæ in 21 flumine, in sanguinem. Et pisces, qui in flumine, mortui sunt: & efferbuit flumen: & non potuerunt Ægyptii bibere aquam de flumine. Et fuit sanguis in omni terra Ægypti. 22 (i) Fecerunt autem similiter & incantatores Ægyptiorum veneficiis suis. Et induratum est cor Pharaonis, & non exaudivit eos, sicut dixit Dominus. 23 Reversus autem Pharao intravit in domum suam: & non apposuit mentem suam neque super hoc. 24 (k) Foderunt autem omnes Ægyptii in circuitu fluminis, ut biberent aquam: & non potuerunt bibere aquam de 25 flumine. Et impleti sunt septem dies, postquàm percussit Dominus flumen.

MS.A. (ν) ἐπάρας Ἀαρὼν τὴν ῥάβδον αὐτοῦ,

ΚΕΦ. η΄.

1 Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν, Εἴσελθε πρὸς Φαραώ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτόν, Τάδε λέγει κύριος· Ἐξαπόστειλον τὸν 2 λαόν μου, ἵνα μοι λατρεύσωσιν. Εἰ δὲ μὴ βούλει σὺ ἐξαποστεῖλαι, ἰδοὺ ἐγὼ τύπτω πάντα τὰ ὅριά (α) σου τοῖς βατρά- 3 χοις. Καὶ ἐξερεύξεται ὁ ποταμὸς βατράχους· καὶ ἀναβάντες εἰσελεύσονται εἰς τοὺς οἴκους σου, καὶ εἰς τὰ ταμιεῖα τῶν κοιτώνων σου, καὶ ἐπὶ τῶν κλινῶν σου, καὶ (β) ἐπὶ τοὺς οἴκους τῶν θεραπόντων σου, καὶ τοῦ λαοῦ σου, καὶ ἐν τοῖς (γ) φυράμα- 4 σί σου, καὶ ἐν τοῖς κλιβάνοις σου. Καὶ ἐπὶ σὲ, καὶ ἐπὶ τοὺς θεράποντάς σου, καὶ ἐπὶ τὸν λαόν σου, ἀναβήσονται οἱ βάτραχοι. 5 Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν, Εἶπον Ἀαρὼν τῷ ἀδελφῷ σου, Ἔκτεινον τῇ χειρὶ τὴν ῥάβδον σου ἐπὶ τοὺς ποταμοὺς, καὶ ἐπὶ τὰς διώρυγας, καὶ ἐπὶ τὰ ἕλη, καὶ (δ) ἀνάγαγε τοὺς βατράχους.

CAP. VIII.

1 Dixit autem Dominus ad Moysen, Ingredere ad Pharaonem: & dices ad eum, Hæc dicit Dominus; Dimitte populum 2 meum, ut serviant mihi. Sin autem nolis tu dimittere, ecce ego ferio omnes fines tuos ranis. 3 Et eructabit flumen ranas: & ascendentes intrabunt in domos tuas, & in promptuaria cubiculorum tuorum, & super lectos tuos, & in domos servorum tuorum, & populi tui, & in (a) conspersis tuis, & in clibanis 4 tuis. Et super te, & super servos tuos, & super populum tu- 5 um, ascendent ranæ. Dixit autem Dominus ad Moysen, Dic Aaron fratri tuo, Extende manu virgam tuam super flumina, & super rivos, & super paludes: & adduc ranas.

MS.A. Κεφ. η΄. (α) σου βατράχοις. (β) εἰς τοὺς (γ) φυράμασί σου, καὶ ἐν τοῖς φρέασίν σου, καὶ ἐν τοῖς κλιβάνοις (δ) συνάγαγε

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܘܥܒܕܘ ܗܟܢܐ ܡܘܫܐ ܘܐܗܪܘܢ. ܐܝܟܢܐ ܕܦܩܕ ܐܢܘܢ ܡܪܝܐ. ܘܐܪܝܡ ܐܗܪܘܢ ܚܘܛܪܐ 20
ܕܒܐܝܕܗ. ܘܡܚܐ ܡܝܐ ܕܒܢܗܪܐ. ܠܥܝܢ ܦܪܥܘܢ. ܘܠܥܝܢ ܥܒܕܘܗܝ. ܘܗܘܘ ܟܠܗܘܢ
ܡܝܐ ܕܒܢܗܪܐ ܕܡܐ. * ܘܢܘܢܐ ܕܒܢܗܪܐ. ܡܝܬܘ. ܘܣܪܝ ܢܗܪܐ. ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ 21
ܡܨܪܝܐ ܠܡܫܬܐ ܡܝܐ ܡܢ ܢܗܪܐ. ܘܗܘܐ ܕܡܐ ܒܟܠܗ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. * ܘܥܒܕܘ ܗܟܢܐ 22
ܚܪܫܐ ܕܡܨܪܝܢ ܒܚܪܫܝܗܘܢ. ܘܐܬܥܫܢ ܠܒܗ ܕܦܪܥܘܢ. ܘܠܐ ܫܡܥ ܡܢܗܘܢ. ܐܝܟ ܕܐܡܪ
ܡܪܝܐ. * ܘܗܦܟ ܦܪܥܘܢ ܘܥܠ ܠܒܝܬܗ. ܘܐܦ ܠܐ ܐܬܒ ܠܗ ܠܒܗ. * ܘܚܦܪܘ ܟܠܗܘܢ 23
24 ܡܨܪܝܐ ܚܕܪܘܗܝ ܕܢܗܪܐ. ܡܝܐ ܠܡܫܬܐ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܐܫܟܚܘ ܠܡܫܬܐ ܡܝܐ ܕܢܗܪܐ.
* ܘܫܠܡܘ ܫܒܥܐ ܝܘܡܝܢ ܡܢ ܒܬܪ ܕܡܚܐ ܡܪܝܐ ܠܢܗܪܐ. 25

20 Et fecerunt sic Moses & Aharon, quemadmodum præcepit eis Dominus. Elevans enim Aharon baculum quem in manu sua gestabat, percussit aquas quæ erant in flumine, in conspectu Pharaonis, & in conspectu servorum ejus, factæque sunt aquæ omnes quæ in flumine, sanguis. 21 Et pisces qui erant in flumine, mortui sunt, & computruit flumen, nec potuerunt Ægyptii bibere aquas de flumine: fuítque sanguis per totam terram Ægypti. 22 Et fecerunt eodem modo venefici Ægypti veneficiis suis: & induratum est cor Pharaonis, nec audivit eos, prout dixerat Dominus. 23 Et reversus Pharaon, ingressus est domum suam, & ad hoc non adjecit animum suum. 24 Foderunt autem omnes Ægyptii circa fluvium aquas ad bibendum: non enim poterant bibere aquas fluminis. 25 Et completi sunt septem dies postquam percussit Dominus flumen.

ܩܦܠܐܘܢ . ܚ .

* ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܡܘܫܐ. ܙܠ ܠܘܬ ܦܪܥܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. ܫܕܪ ܠܥܡܝ 1
ܘܢܦܠܚܘܢܢܝ. * ܘܐܢ ܠܐ ܨܒܐ ܐܢܬ ܠܡܫܕܪܘ. ܗܐ ܡܚܐ ܐܢܐ ܠܟܠܗ ܬܚܘܡܟ. ܒܥܘܪܕܥܢܐ. 2
* ܘܢܪܚܫ ܢܗܪܐ ܥܘܪܕܥܢܐ. ܘܢܣܩܘܢ ܘܢܥܠܘܢ ܠܒܝܬܟ. ܘܠܬܘܢܐ ܕܡܫܟܒܟ. ܘܥܠ ܥܪܣܟ. 3
ܘܠܒܝܬ ܥܒܕܝܟ. ܘܠܥܡܟ. ܘܠܬܢܘܪܝܟ ܘܠܠܫܝܟ. * ܘܒܟ ܘܒܟܠܗ ܥܡܟ 4
ܢܣܩܘܢ ܥܘܪܕܥܢܐ. * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܡܘܫܐ. ܐܡܪ ܠܐܗܪܘܢ ܐܚܘܟ. ܐܪܝܡ ܐܝܕܟ ܒܚܘܛܪܟ ܥܠ 5
ܢܗܪܘܬܐ. ܘܥܠ ܢܨܪܐ. ܘܥܠ ܐܓܡܐ. ܘܐܣܩ ܥܘܪܕܥܢܐ ܥܠ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ.

CAP. VIII.

1 Dixit etiam Dominus ad Mosen, Vade ad Pharaonem, & dic ad eum; Sic dicit Dominus Deus, Dimitte populum meum, colétq; me: Quòd si nolis dimittere, en ego per- 2 cutiam omnem terminum tuum ranis. 3 Et producet fluvius ranas, quæ ascendent & ingredientur domum tuam, & cubiculum tuum, & conclave cubilis tui, & grabatos tuos, & domum servorum tuorum, & populum tuum, & penetralia tua, & massas tuas: Et in te atque in universum populum tuum 4 ascendent ranæ. 5 Et dixit Dominus ad Mosen, Dic Aharoni fratri tuo, Attolle manum tuam cum baculo tuo super flumina, & super aquæ receptacula, & super stagna, & ascendere fac ranas super terram Ægypti.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.
תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

20 וַעֲבַדוּ־כֵן מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן כְּמָא דִּי־פַקֵּד יְיָ וַאֲרֵים בְּחוּטְרָא וּמְחָא יָת־מַיָּא דִּי בְנַהְרָא לְעֵינֵי פַרְעֹה וּלְעֵינֵי עַבְדּוֹהִי וְאִתְהֲפִכוּ כָּל־מַיָּא דִּי־בְנַהְרָא לִדְמָא׃ 21 וְנוּנֵי דִּי־בְנַהְרָא מִיתוּ וּסְרִי נַהְרָא וְלָא־יְכִילוּ מִצְרָאֵי לְמִשְׁתֵּי מַיָּא מִן־נַהְרָא וַהֲוָה דְמָא בְּכָל־אַרְעָא דְמִצְרָיִם׃ 22 וַעֲבַדוּ־כֵן חָרָשֵׁי מִצְרַיִם בִּלְחָשֵׁיהוֹן וְאִתְתַּקַּף לִבָּא דְפַרְעֹה וְלָא־קַבֵּל מִנְּהוֹן כְּמָא דְּמַלֵּל יְיָ׃ 23 וְאִתְפְּנֵי פַרְעֹה וְעָל לְבֵיתֵיהּ וְלָא־שַׁוִּי לִבֵּיהּ אַף־לְדָא׃ 24 וַחֲפַרוּ כָל־מִצְרָאֵי סַחֲרָנוּת נַהְרָא מַיָּא לְמִשְׁתֵּי אֲרֵי לָא יְכִילוּ לְמִשְׁתֵּי מִמַּיָּא דִּבְנַהְרָא׃ 25 וּשְׁלִימוּ שִׁבְעָא יוֹמִין בָּתַר דִּמְחָא יְיָ יָת־נַהְרָא׃

ח

1 וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה עוֹל לְוָת־פַּרְעֹה וְתֵימַר לֵיהּ כִּדְנַן אֲמַר יְיָ שַׁלַּח יָת־עַמִּי וְיִפְלְחוּן קֳדָמַי׃ 2 וְאִם מְסָרֵב אַתְּ לְשַׁלָּחָא הָא אֲנָא מָחֵי יָת־כָּל־תְּחוּמָךְ בְּעוּרְדְּעָנַיָּא׃ 3 וְיִרְבֵּי נַהְרָא עוּרְדְּעָנַיָּא וְיִסְּקוּן וְיֵעֲלוּן בְּבֵיתָךְ וּבְאִדְרוֹן בֵּית־מִשְׁכְּבָךְ וְעַל־עַרְסָךְ וּבְבֵית עַבְדָּךְ וּבְעַמָּךְ וּבְתַנּוּרָךְ וּבַאֲצְוָתָךְ׃ 4 וּבָךְ וּבְעַמָּךְ וּבְכָל־עַבְדָּךְ יִסְּקוּן עוּרְדְּעָנַיָּא׃ 5 וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה אֱמַר לְאַהֲרֹן אֲרֵים יָת־יְדָךְ בְּחוּטְרָךְ עַל־נַהֲרַיָּא עַל־אֲרִיתַיָּא וְעַל־אַגְמַיָּא וְאַסֵּיק יָת־עוּרְדְּעָנַיָּא עַל־אַרְעָא דְמִצְרָיִם׃

20 Fecerúntq; ita Moyses & Aaron, sicut præceperat Dominus; & levavit virgam, & percussit aquas, quæ erant in flumine, ante oculos Pharaonis, & ante oculos servorum ejus: & versæ sunt omnes aquæ quæ erant in flumine, 21 in sanguinem. Pisces quoque qui erant in flumine mortui sunt, & putruit flumen; & non poterant Ægyptii bibere aquam de flumine: & fuit sanguis in uni- 22 versâ terra Ægypti. Feceruntq; similiter malefici *Ægypti* per incantationes suas: & induratum est cor Pharaonis, & non acquievit eis; sicut locutus fuerat Do- 23 minus. Avertitque se Pharao; & ingressus est in domum suam: & non posuit cor suum, etiam 24 ad hoc. Foderuntque omnes Ægyptii per circuitum fluminis, ut biberent aquas: quia non poterant bibere ex aquis, quæ erant in flumi- 25 ne. Impletiq; sunt septẽ dies; postquam percussit Dominus fluvium.

CAP. VIII.

1 Dixitque Dominus ad Moysen; Ingredere ad Pharaonem: & dices ei, Hæc dicit Dominus; Dimitte populum meum, ut serviant coram me. 2 Et si nolueris dimittere: ecce ego percutiã omnẽ terminum tuum ranis. 3 Et producet fluvius ranas: & ascendent, & ingredientur in domum tuam; & in cubiculum domus strati tui, & super lectulum tuum: & in domum servorum tuorum, & in populum tuum; & in furnos tuos, 4 & in panaria tua. In te quoque & in populum tuum, 5 & in omnes servos tuos, ascendent ranæ. Dixitque Dominus ad Moysen: Dic ad Aaron; Leva manum tuam cum virgâ tuâ super fluvios, super rivulos & super paludes: & ascendere fac ranas super terram Ægypti.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VER. SAM.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

20 Et fecerunt ita Moses & Aaron, sicut præceperat Dominus: Et elevavit virgam suam, & percussit aquas quæ erant in flumine, in oculis Pharaonis, et in oculis servorum ejus, et mutatæ sunt omnes aquæ fluminis 21 in sanguinem. Pisces etiam qui erant in flumine mortui sunt, & fœtuit fluvius, ita ut non possent Ægyptii bibere aquas è fluvio; erat enim sanguis in omni terra Ægypti. 22 Sic etiam fecerunt Magi Ægyptiorum incantationibus suis, & obfirmatum est cor Pharaonis, et non audivit Dominum, sicut locutus fuerat Dominus. 23 Et recessit Pharao, atque intravit domũ suam, sed non apposuit cor suum etiam ad hoc. 24 Et foderunt omnes Ægyptii circa fluvium aquas potabiles, quoniam non poterant bibere de aquis fluminis. 25 Completiq; sunt septem dies postquam fluvium percussit Dominus.

CAP. VIII.

1 Dixit quoque Dominus Mosi, vade ad Pharaonem, et dic ei; Sic dicit Dominus, Dimitte populum meum, ut serviat mihi. 2 Si autem renuas dimittere, ecce ego percutio omnem terminum 3 tuum ranis. Ebulliétq; fluvius ranas, et ascendent, et venient in domos tuas, et in penetralia cubilium tuorũ, et super lectos tuos, et in domos servorum tuorum, et in populum tuum, et in clibanos tuos, et in conspersio- 4 nes tuas. Atq; in te, et in populum tuum, et in omnes servos tuos ascendent ranæ. Venitq; Moses et Aaron ad Pharaonem, et dixerunt ei; Sic dicit Domin⁹, Dimitte populum meum ut serviat mihi. Si autem renuas dimittere, ecce ego percutio omnẽ terminum tuum ranis: Ebulliétque fluvius ranas, et ascendent, et venient in domos tuas, et in penetralia cubilium tuorum, et super lectos tuos, et in domos servorum tuorum, et in populum tuũ, et in clibanos tuos, et in conspersiones tuas; atque in te, et in populum tuum, et in omnes servos tuos, ascen- 5 dent ranæ. Dixit quoq; Dominus Mosi, Dic Aaroni, Extende manũ tuã cum virga tua super fluvios, et super (a) rivos, et super paludes, et educ ranas super terram Ægypti. Et dixit Moses Aaroni, Extende manum tuam cum virga tua, et educ ranas super terram Ægypti.

(a) VER. SAM. irrigua,

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* فصنع كذلك موسى وهرون كما قال الله * ورفع العصا وضرب الماء الذي في النيل * بحضرة 20
فرعون وجميع قواده * فانقلب جميع الماء الذي في النيل دما * والسمك الذي في النيل مات * 21
وانتن النيل * فعجز المصريون عن أن يشربوا ماء من النيل * وصار الدم في جميع بلد مصر *
* فصنع كذلك السحرة بخفيهم * فاشتد قلب فرعون ولم يقبل منهما كما قال الله * ثم ولي ودخل 22 23
منزله ولم يرد باله الى هذه أيضا * وحفر جميع المصريين حوالي النيل آبارا ليشربوا منها ماء إذ 24
لم يطيقوا أن يشربوا من ماء النيل * ولما كملت سبعة أيام بعد ما ضرب الله النيل بذلك * 25

* الفصل الثامن *

* قال الله لموسى ادخل الى فرعون وقل له كذا قال الله * أطلق قومي يعبدوني * فإنك إن 1 2
أبيت أن تطلقهم فها أنا صادم تخمك بالضفادع * فيسعى من النيل ضفادع فتصعد وتدخل 3
بيتك وفي خدر مضاجعك وعلى سريرك وفي بيت قوادك وسائر قومك وفي تنانيرك ومعاجنك *
* وفي بيوت قوادك وسائر قومك تصعد الضفادع * ثم قال الله لموسى قل لهرون مد يدك 4 5
بعصاك على الأنهار والخلجان والآجام * وأصعد الضفادع على بلد مصر *

20 Egitq; sic Musa & Haron, uti dixerat Deus: & elevavit baculum, et percussit aquam quæ est in Nilo in præsentia Pharaonis et omnium ducum ejus, et conversa est tota aqua quæ erat in Nilo, in sangui- 21 nem. Et pisces qui erant in Nilo mortui sunt, et fœtuit Nilus, & nequierunt Ægyptii bibere aquã de Nilo; & factus est 22 sanguis in universa regione Ægypti. Feceruntq; sic magi per arcana sua, et induratum est cor Pharaonis, et non auscultavit 23 eis, uti dixerat Deus. Deinde avertit se, & ingressus est domum suam, et non con- 24 vertit animum suum ad hæc etiã. Et foderunt omnes Ægyptii circa Nilum puteos, ut biberent ex eis aquam, cùm non 25 possent bibere ex aqua Nili. Et cùm completi essent septẽ dies postquàm percusserat Deus Nilum eo modo,

CAP. VIII.

1 Dixit Deus ad Musam, Ingredere ad Pharaonẽ, & dic ei; Sic dixit Deus, Dimitte populũ meum ut adoret me. 2 Nã si renueris dimittere eos, ecce ego percussurus sũ fines tuos ranis. 3 Et exundabunt è Nilo ranæ, & ascendent, et ingredientur domum tuã, & thalamos cubilium tuorũ, & super lectum tuum, et domum ducum tuorum, et totius populi tui, in furnos tuos, 4 & in vasa pistoria tua: Et in domos ducum tuorum, et universi populi tui ascen- 5 dent ranæ. Rurs⁹ dixit De⁹ ad Musã, Dic Haron; Extende manum tuam cum baculo tuo, adversus flumina, & amnes, & cisternas, & educ ranas super regionem Ægypti.

ספר שמות : ח

,rana ascendit & :Ægypti aquas super suam manum Aharō extēdit Et
6 ויט אהרן את־ידו על מימי מצרים ותעל הצפרדע
genethliaci sic fecerunt Et .Ægypti terram operuit &
ותכס את־ארץ מצרים: ויעשו־כן החרטמים 7
.Ægypti terram super ranas fecerūt ascēdere Et.suis incātationib⁹
בלטיהם ויעלו את־הצפרדעים על־ארץ מצרים:
Dñm ad Orate :dixit &,Aharon ad & Moseh ad Parhoh vocavit Et
8 ויקרא פרעה למשה ולאהרן ויאמר העתירו אל־יהוה
,populum dimittam &,meo populo à &,me à ranas removeat ut
ויסר הצפרדעים ממני ומעמי ואשלחה את־העם
,me super Gloriare:Parhoh ad Moseh dixit Et .Domino sacrificabunt &
9 ויזבחו ליהוה: ויאמר משה לפרעה התפאר עלי
,tuo populo pro & ,tuis servis pro & ,te pro deprecer quando
למתי אעתיר לך ולעבדיך ולעמך
flumine in tātūm:tuis domibus à & ,te à ranas faciendū excidere ad
להכרית הצפרדעים ממך ומבתיך רק ביאר
,scias ut ;tuū verbū Juxta:dixit Et .crastinū In :dixit Et .remanebunt
10 תשארנה: ויאמר למחר ויאמר כדברך למען תדע
,te à ranæ recedent Et .noster Deus Dominus sicut non quòd
11 כי־אין כיהוה אלהינו: וסרו הצפרדעים ממך
,flumine in tantùm ,tuo populo à & ,tuis servis à & ,tuis domibus à &
ומבתיך ומעבדיך ומעמך רק ביאר
clamavit & ;Parhoh cum à Aharon & Moseh est egressus Et .remanebunt
12 תשארנה: ויצא משה ואהרן מעם פרעה ויצעק
.Parhoni posuit quas ,ranarum verbum propter Dñm ad Moseh
משה אל־יהוה על־דבר הצפרדעים אשר־שם לפרעה:
è ranæ sunt mortuæ & ,Moseh verbum juxta Domin⁹ fecit Et
13 ויעש יהוה כדבר משה וימתו הצפרדעים מן־
acervos eas congregaverunt Et .agris ex & ,atriis ex ,domibus
14 הבתים מן־החצרת ומן־השדת: ויצברו אתם חמרם
,respiratio esset quòd Parhoh vidit Et .terra fœtuit & : acervos
15 חמרים ותבאש הארץ: וירא פרעה כי היתה הרוחה
est locut⁹ quemadmodum ,eos ad audivit non & ,suum cor aggravavit &
והכבד את־לבו ולא שמע אלהם כאשר דבר
Extende :Aharon ad Dic :Moseh ad Dñs dixit Et .Domin⁹
16 יהוה: ויאמר יהוה אל־משה אמר אל־אהרן נטה את־
terrā omni in pediculos in sit & ,terræ pulverem percute &,tuā virgā
מטך והך את־עפר הארץ והיה לכנם בכל־ארץ
,suā virgā in suam manum Aharon extendit Et .sic fecerunt Et .Ægypti
17 מצרים: ויעשו־כן ויט אהרן את־ידו במטהו
,jumento in & ,homine in pediculus fuit & ; terræ pulverem percussit &
ויך את־עפר הארץ ותהי הכנם באדם ובבהמה
.Ægypti terrā omni in ,pediculi fuit terræ pulvis Omnis
כל־עפר הארץ היה כנים בכל־ארץ מצרים:
educendum ad ,suas incantationes per genethliaci sic fecerunt Et
18 ויעשו־כן החרטמים בלטיהם להוציא את־
,jumento in & ,homine in pediculus fuit Et .potuerunt non & ,pediculos
הכנים ולא יכלו ותהי הכנם באדם ובבהמה:
se roboravit Et.est Dei digitus :Parhoh ad genethliaci dixerunt Et
19 ויאמרו החרטמם אל־פרעה אצבע אלהים הוא ויחזק
.Dominus est locutus quemadmodum ,eos ad audivit non & ,Parhoh cor
לב־פרעה ולא־שמע אלהם כאשר דבר יהוה:

Ver. VUL. LAT.

6 Et extendit Aaron manum super aquas Ægypti, & ascenderunt ranæ, operuerúntq; terrā 7 Ægypti. Fecerunt autē & malefici per incantationes suas similiter, eduxerúntq; ranas super 8 per terram Ægypti. Vocavit autem Pharao Moysen & Aaron, & dixit eis; Orate Dominum, ut auferat ranas à me, & à populo meo: & dimittam populū, ut sacrificet Domino. 9 Dixítq; Moyses ad Pharaonē, Constitue mihi quando deprecer pro te, & pro servis tuis, & pro populo tuo, ut abigantur ranæ à te, & à domo tua, & à servis tuis, & à populo tuo: & tantùm in flumine 10 remaneant. Qui respondit, Cras. At ille, Juxta, inquit, verbum tuū faciam: ut scias, quoniam non est sicut Dñs Deus 11 noster. Et recedent ranæ à te, & à domo tua, & à servis tuis, & à populo tuo: & tantùm in 12 flumine remanebūt. Egressíq; sunt Moyses & Aaron à Pharaone: & clamavit Moyses ad Dñm pro sponsione ranarum quam condixerat Pharaoni. 13 Fecítq; Domin⁹ juxta verbum Moysi: & mortuæ sunt ranæ de domibus, & de villis, & de a- 14 gris. Congregaverúntq; eas in immensos aggeres, & com- 15 putruit terra. Videns autem Pharao, quòd data esset requies, ingravavit cor suum, & non audivit eos, sicut præce- 16 perat Dñs. Dixitque Dñs ad Moysen, Loquere ad Aaron, Extende virgā tuā, & percute pulverē terræ: et sint sciniphes 17 in universa terra Ægypti. Fecerúntq; ita. Et extendit Aaron manū, virgā tenens: percussítq; pulverē terræ, & facti sunt sciniphes in hominibus, & in jumentis: omnis pulvis terræ versus est in sciniphes 18 per totā terrā Ægypti. Fecerúntq; similiter malefici incantationib⁹ suis, ut educerēt sciniphes, et non potuerūt: erántque sciniphes tam in hominib⁹ 19 quàm in jumentis. Et dixerūt malefici ad Pharaonē, Digit⁹ Dei est hic: induratúmque est cor Pharaonis, & non audivit eos, sicut præceperat Dñs.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

6 Καὶ ἐξέτεινεν Ἀαρὼν τὴν χεῖρα ἐπὶ τὰ ὕδατα Αἰγύπτου, ϗ ἀνήγαγε τοὺς βατράχους· ϗ ἀνεβιβάσθη ὁ βάτραχος, ϗ ἐκάλυψε τὴν γῆν Αἰγύπτου. 7 Ἐποίησαν δὲ ὡσαύτως ϗ οἱ ἐπαοιδοὶ τῶν Αἰγυπτίων (ε) ταῖς φαρμακείαις αὐτῶν, καὶ ἀνήγαγον τοὺς βατράχους (ζ) ἐπὶ γῆν Αἰγύπτου. 8 Καὶ ἐκάλεσε Φαραὼ Μωυσῆν ϗ Ἀαρών, ϗ εἶπεν, (η) Εὔξασθε περὶ ἐμοῦ πρὸς κύριον, ϗ περιελέτω τοὺς βατράχους ἀπ᾽ ἐμοῦ, ϗ ἀπὸ τοῦ ἐμοῦ λαοῦ· ϗ (θ) ἐξαποστελῶ αὐτούς, ϗ θύσωσι (ι) τῷ κυρίῳ. 9 Εἶπε δὲ Μωυσῆς πρὸς Φαραώ, Τάξαι πρός με πότε εὔξωμαι περὶ σοῦ, ϗ περὶ τῶν θεραπόντων σου, ϗ τοῦ λαοῦ σου, ἀφανίσαι τοὺς βατράχους ἀπὸ σοῦ, ϗ ἀπὸ τοῦ λαοῦ σου, ϗ ἐκ τῶν οἰκιῶν ὑμῶν, πλὴν 10 ἐν τῷ ποταμῷ ὑπολειφθήσονται. Ὁ δὲ εἶπεν, Εἰς αὔριον. Εἶπεν οὖν, Ὡς εἴρηκας· ἵνα εἰ- 11 δῇς, ὅτι οὐκ ἔστιν ἄλλος (κ) πλὴν κυρίου. Καὶ περιαιρεθήσονται οἱ βάτραχοι ἀπὸ σοῦ, ϗ (λ) ἀπὸ τῶν οἰκιῶν ὑμῶν, ϗ (μ) ἀπὸ τῶν ἐπαύλεων, ϗ ἀπὸ τῶν θεραπόντων σου, καὶ ἀπὸ τοῦ λαοῦ σου, πλὴν ἐν τῷ ποταμῷ ὑπολειφθή- 12 σονται. Ἐξῆλθε δὲ Μωυσῆς ϗ Ἀαρὼν ἀπὸ Φαραώ· ϗ ἐβόησε Μωυσῆς πρὸς κύριον περὶ τοῦ ὁρισμοῦ τῶν βατράχων, ὡς ἐτάξατο 13 Φαραώ. Ἐποίησε δὲ [illegible]ιος καθάπερ εἶπε Μωυσῆς· ϗ ἐτελεύτησαν οἱ βάτραχοι ἐκ τῶν οἰκιῶν, ϗ ἐκ τῶν ἐπαύλεων, ϗ ἐκ τῶν ἀγρῶν. 14 Καὶ συνήγαγον αὐτοὺς θημωνίας θημωνί- 15 ας· ϗ ὤζεσεν ἡ γῆ. Ἰδὼν δὲ Φαραὼ ὅτι γέγονεν ἀνάψυξις, ἐβαρύνθη ἡ καρδία αὐτοῦ, ϗ οὐκ εἰσήκουσεν αὐτῶν, καθάπερ ἐλάλησε κύ- 16 ριος. Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν, Εἶπον Ἀαρών, Ἔκτεινον τῇ χειρὶ τὴν ῥάβδον σου, ϗ πάταξον τὸ χῶμα τῆς γῆς· ϗ ἔσονται σκνίφες ἔν τε τοῖς ἀνθρώποις, ϗ ἐν τοῖς τετρά- 17 ποσι, ϗ ἐν πάσῃ γῇ Αἰγύπτου. Ἐξέτεινεν οὖν Ἀαρὼν τῇ χειρὶ τὴν ῥάβδον, ϗ ἐπάταξε τὸ χῶμα τῆς γῆς· ϗ ἐγένοντο οἱ σκνίφες (ν) ἐν τοῖς ἀνθρώποις, ἔν τε τοῖς τετράποσι, καὶ ἐν παντὶ χώματι τῆς γῆς ἐγένοντο (ξ) οἱ σκνί- 18 φες. Ἐποίησαν δὲ ὡσαύτως ϗ οἱ ἐπαοιδοὶ ταῖς φαρμακείαις αὐτῶν, ἐξαγαγεῖν τὸν σκνῖφα· ϗ οὐκ ἠδύναντο. Καὶ ἐγένοντο οἱ σκνίφες (ο) ἔν τε τοῖς ἀνθρώποις, ϗ ἐν τοῖς τετράποσιν. 19 Εἶπαν οὖν οἱ ἐπαοιδοὶ τῷ Φαραώ, Δάκτυλος θεοῦ ἐστι τοῦτο· ϗ ἐσκληρύνθη ἡ καρδία Φαραώ, ϗ οὐκ εἰσήκουσεν αὐτῶν, καθάπερ ἐλάλησε κύριος.

Et extendit Aaron manum super aquas Ægypti, et adduxit ranas: et educta est rana, et operuit terram Ægypti. 6 Fecerunt autem similiter & incantatores Ægyptiorum veneficiis suis, & adduxerunt ranas super terram Ægypti. 7 Et vocavit Pharao Moysen & Aaron, & dixit, Orate pro me ad Dominū, & auferat ranas à me, & à populo meo: & dimittam (b) ipsos, & sacrificabunt Domino. 8 Dixit autem Moyses ad Pharaonem, Constitue mihi quando orem pro te, & pro servis tuis, & populo tuo, ut deleat ranas à te, et à populo tuo, & de domibus vestris: tantùm in flumine remanebunt. 9 At ille dixit, In crastinū. Dixit igitur, Sicut dixisti: ut scias, quia non est alius præter Dominum. 10 Et auferentur ranæ à te, & à domibus vestris, et à (c) villis, et à servis tuis, et à populo tuo: tantùm in flumine remanebunt. 11 Egress⁹ est autem Moyses et Aaron à Pharaone: et clamavit Moyses ad Dominū pro finitione ranarum, sicut constituit Pharao. 12 Fecit autem Dominus, sicut dixit Moyses: et mortuæ sunt ranæ de domibus, et de villis, et de agris. 13 Et colligebant illas acervos acervos: et putruit terra. 14 Videns autem Pharao, quoniam facta est refrigeratio, ingravatū est cor ejus; et non exaudivit eos, sicut locut⁹ est Domin⁹. 15 Dixit autem Dominus ad Moysen, Dic ad Aaron, Extende manu virgā tuam, et percute pulverem terræ: & (d) erunt sciniphes et in hominibus, et in quadrupedibus, et in omni terra Ægypti. 16 Extendit igitur Aaron manu virgā, et percussit pulverē terræ: et facti sunt sciniphes in hominib⁹ [illegible] in quadrupedibus, & in omni pulvere terræ facti sunt sciniphes. 17 Fecerunt autem similiter et incantatores veneficiis suis, ut educerent sciniphes: et non potuerunt. Et facti sunt sciniphes et in hominib⁹, et in quadrupedibus. 18 Dixerunt igitur incantatores Pharaoni, Digitus Dei est hic: et induratum est cor Pharaonis, et non exaudivit eos, sicut locutus est Dominus. 19

MS.A. (ε) ἐν ταῖς ἐπαοιδαῖς αὐτῶν, (ζ) ἐπὶ πᾶσαν γῆν (η) Εὔξ (θ) ἐξαποστελῶ τὸν λαόν, ϗ (ι) κυρίῳ. (κ) πλὴν κύριος. (λ) ἐκ τῶν (μ) ἐκ τῶν (ν) ἔν τε τοῖς ἀνθρώποις, ϗ ἐν τοῖς (ξ) σκνίφες ἐν πάσῃ γῇ Αἰγύπτου. Ἐποίησαν (ο) ἐν τοῖς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]

Extulit ergò Aharon manū suam super aquas Ægyptiorū, & ascenderunt ranæ, & operuerunt terrā Ægypti. 6 Et fecerunt ita quoq; magi incantationibus suis, & ascendere fecerūt ranas super terrā Ægypti. 7 Et vocans Pharaō Mosen & Aharonem, dixit eis, Orate coram Dño ut amoveat ranas à me et à populo meo, dimittāq; populū, & sacrificabunt corā Dño. 8 Dixit Moses ad Pharaonē, Pete tibi tempus quando orem pro te, & pro servis tuis, & pro populo tuo, amoveatq; ranas à te, & à domo tua. 9 Ait illi, Cras. Dixit ad eū, Juxta verbum tuū *fiet*, ut cognoscas quòd non est sicut Dñs De⁹ noster. 10 Et recedent ranæ à te, & à domo tua, & à servis tuis, & à populo tuo: dūtaxat quæ in flumine sunt, manebūt. 11 Et exierūt Moses & Aharon à conspectu Pharaonis: & oravit Moses coram Dño propter ranas quas induxerat super Pharaonem. 12 Fecítque Dominus juxta verbum Mosis, & mortuæ sunt ranæ de domibus, & de atriis, & de agris. 13 Et collegerunt eas in plures acervos, & fœtuit terra. 14 Videns autem Pharaon factum esse respirationem, induravit cor suum, & non audivit eos, quemadmodum dixerat Domin⁹ Mosi. 15 Et dixit Dominus ad Mosen, Dic Aharoni, Attolle baculum tuum, & percute pulverem terræ, fiétque pediculus per totam terram Ægypti; 16 Et fecit sic: attollénsq; Aharon manum suam cum baculo suo, percussit pulverem terræ, fuítque pediculus in hominibus, & in jumentis: & totus pulvis terræ versus est in pediculum per totam terram Ægypti. 17 Et fecerunt sic quoq; magi incantationibus suis: at non potuerunt expellere pediculum. Factus est igi[illegible]r pediculus in hominibus, & in jumentis. 18 Et dixerunt magi ad Pharaonem, Digitus est Dei; attamen induruit cor Pharaonis, nec audivit eos, quemadmodum dixerat Dominus. 19

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

6 וארים אהרן ית־ידיה על מיא
דמצראי וסליקו עורדעניא וחפו
ית־ארעא דמצרים: ועבדו־כן 7
חרשיא בלחשיהון אסיקו ית־
עורדעניא על־ארעא דמצרים:
וקרא פרעה למשה ולאהרן ואמר 8
צלו קדם־יי ויעדי עורדעניא מני
ומעמי ואשלח ית־עמא וידבחון
קדם יי: ואמר משה לפרעה שאל־ 9
לך־גבורא והב־לך זמן לאימתי
אצלי עלך ועל־עבדך ועל־עמך
לשיצאה עורדעניא מנך ומבתך
לחוד דבנהרא ישתארון: ואמר 10
למחר ואמר כפתגמך בדיל דתדע
ארי לית כיי אלהנא: ויעדון 11
עורדעניא מנך ומבתך ומעבדך
ומעמך לחוד דבנהרא ישתארון:
ונפק משה ואהרן מלות פרעה 12
וצלי משה קדם־יי על־עסק
עורדעניא די שוי לפרעה: ועבד יי 13
כפתגמא דמשה ומיתו עורדעניא
מן־בתיא מן־דרתא ומן־חקלתא:
וכנשו יתהון דגורין דגורין וסריאו 14
על־ארעא: וחזא פרעה ארי הות 15
רוחתא ויקר ית־לביה ולא קביל
מנהון כמא דמליל יי: ואמר יי למשה 16
אמר לאהרן ארים ית־חוטרך ומחי
ית־עפרא דארעא ויהי לקלמתא
בכל־ארעא דמצרים: ועבדו כן 17
וארים אהרן ית־ידיה בחוטריה
ומחא ית־עפרא דארעא והות
קלמתא באנשא ובבעירא כל־
עפרא דארעא הוה קלמתא בכל־
ארעא דמצרים: ועבדו כן חרשיא 18
בלחשיהון לאפקא ית־קלמתא ולא
יכילו והות קלמתא באנשא
ובבעירא: ואמרו חרשיא לפרעה 19
מחא מן־קדם־יי היא ואתקף לבא
דפרעה ולא קביל מנהון כמא דמליל יי:

Targum ONKELOS.

6 Et levavit Aarō manū suā super aquas Ægyptiorū: & ascenderūt ranæ; & operuerunt 7 terram Ægypti. Et fecerunt similiter malefici, per incantationes suas: et ascendere fecerūt 8 ranas super terrā Ægypti. Vocavit autē Pharao Moysen & Aaron, & ait, Orate corā Dño; ut auferat ranas à me, & à populo meo: & dimittā populū; & immolabunt coram Dño. 9 Dixitq; Moyses ad Pharaonē, Pete tibi portentum & constitue tibi tempus: quando deprecer pro te, & pro servis tuis, & pro populo tuo; ut consumantur ranæ à te, & à domo tuâ: tantummodò in flumine 10 remanebunt. Dixitque, Cras: Et ait, Juxta verbum tuum; ut scias, quia nullus est sicut Dñs 11 Deus noster. Et auferentur ranæ; à te, & à domo tua, & à servis tuis, et à populo tuo: tantùm in flumine remanebunt. 12 Egressúsq; est Moyses & Aarō à Pharaone: & oravit Moyses coram Dño; super negotiū ranarum, quod imposuerat Pha- 13 raoni. Fecítq; Dñs juxta verbū Moysi: & mortuæ sunt ranæ, de domibus, de atriis, & de a- 14 gris. Et congregaverūnt eas in aggeres aggeres: & computru- 15 erunt super terrā. Vidítq; Pharao, quod erat requies; & aggravavit cor suū, & non acquievit eis: sicut locutus fuerat 16 Dñs. Dixítq; Dñs ad Moysen: Dic ad Aaron; Leva virgā tuā, et percute pulverē terræ: & erit in ciniphes, in universa ter- 17 ra Ægypti. Fecerúntq; ita; & levavit Aaron manum suā cum virga sua, & percussit pulverē terræ; & fuerūt ciniphes in hominib⁹ & in jumentis: omnis pulvis terræ versus est in ciniphes, in universa terra Ægypti. 18 Fecerúntq; similiter malefici per incantationes suas, ut educerent ciniphes, & non potuerunt: erántq; ciniphes in homi- 19 nib⁹, & in jumentis. Dixerútq; malefici ad Pharaonem; Plaga à facie Dei est: & induratum est cor Pharaonis; & non acquievit eis, sicut locutus fuerat Dominus.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VER. SAM.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Et extendit Aaron manum 6 suā super aquas Ægypti, & ascendit rana, & operuit terram Ægypti. Fecerúntque 7 idem Magi Ægyptii incantationibus suis, & eduxerunt ranas super terram Ægypti. Vocavit autem Pharao Mosen & Aaronem, & dixit; 8 Orate Dominum, ut removeat ranas à me, et à populo meo, & dimittam populum ut sacrificet Domino. Dixítq; Moses Pharaoni, (b) Condicito 9 mihi quando orabo pro te, & pro servis tuis, & pro populo tuo, ut exterminentur ranæ à te, & à domibus tuis, & à servis tuis, & à populo tuo: tantùm in fluvio relinquentur. Respondítque, Crastino 10 die; & dixit, Secundum verbum tuum; ut cognoscas quòd nemo est sicut Dominus Deus noster. Et recedent ranæ à te, 11 & à servis tuis, & à populo tuo: in fluvio tantùm remanebunt. Postea egressi sunt 12 Moses et Aaron à Pharaone, clamavítq; Moses ad Dominum pro negotio ranarū quas constituerat Pharaoni. Fecit- 13 que Dominus secundùm verbum Mosis: Nam extinctæ sunt ranæ de domibus, (c) et de villis, et de agris. Et collegerunt eas (d) per acervos, 14 fœtuitq; terra. Videns autem 15 Pharao quod esset respiratio, aggravavit cor suum, & non audivit Deum, sicut locutus fuerat Dominus. Dixit quoque Dominus Mosi, Dic Aaroni, 16 Extende manum tuam in virgam tuā, et percute pulverem terræ, & erunt scyniphes in omni terra Ægypti. Fecerúntque ita; & extendit 17 Aaron manum suam in virgam suam, & percussit pulverem terræ, & fuerunt scyniphes in hominibus, & in bestiis: omnis pulvis terræ erat scyniphes in omni terra Ægypti. Fecerunt autem sic 18 Magi incantationibus suis ut educerent scyniphes, sed non potuerunt: fuerúntque scyniphes in hominibus, & in bestiis. Tum dixerunt Magi 19 Pharaoni, Digitus Dei hic est: sed corroboratū est cor Pharaonis, et non audivit Deum, sicut locutus erat Dominus.

VER. SAM. (b) Judicem te fac supra me, quando (c) habitationibus, (d) coros, coros,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 *فمدّ هرون يده على مياه مصر* فصعدت الضفادع وغطّت بلد مصر* وصنع كذلك العلماء
7 بخفيّهم واصعدوا الضفادع على مصر* فدعا فرعون بموسى وهرون* وقال اشفعا الى الله في ان يزيل 8
الضفادع عنّي وعن قومي* حتى اطلق القوم يذبحوا لله* قال له موسى افسح عليّ متى تشاء ان 9
اشفع لك ولقوادك وقومك فتقطع الضفادع عنك وعن منازلك* وتبقى في النيل فقط* قال غدا* 10
قال كما قلت* لكي تعلم انه ليس مثل الله ربّنا* اذ تزول الضفادع عنك وعن قومك وقوادك 11
وتبقى في النيل فقط* ولما خرج موسى وهرون من عند فرعون* دعا موسى الى الله بسبب 12
الضفادع التي احلّها بفرعون* فصنع الله كما قال موسى* وماتت الضفادع من البيوت ومن 13
الدور ومن الضياع* حتى جمعوها انابير وانتنت الارض منها* ولما راى فرعون ان الفرجة قد 14 15
كانت ثقل قلبه ولم يقبل منهما كما قال الله* ثم قال الله لموسى* قل لهرون مدّ عصاك واضرب 16
تراب الارض يصير قملا في جميع بلد مصر* فصنعا كذلك* مدّ هرون يده بعصاه فضرب تراب 17
الارض* فصار قملا في الانسان والبهيمة* كل تراب الارض صار قملا في جميع بلد مصر* وصنع 18
كذلك العلماء بخفيّهم ليخرجوا القمل فلم يطيقوا* فبقي القمل في الناس والبهائم* فقالت 19
العلماء لفرعون* هذه جراحة من عند الله* فاشتدّ قلبه ولم يقبل منهما كما قال الله*

Extendítque Haron manum suam adversùs aquas Ægypti. 6 Et fecerunt sic Doctores per arcana sua, & eduxerunt ranas super Ægyptum. 7 Accersivit autem Pharaon Musam, & Haron, et ait; Intercedite apud Deum, ut auferat ranas à me, et à populo meo, ut dimittā populum ad immolandum Deo. 8 Dixit ei Musa; Elige super me, quando vis ut intercedā pro te, & pro ducibus tuis, & populo tuo, & auferantur ranæ à te et à domo tua, & remaneant in Nilo tantùm. 9 Dixit, Cras: 10 Ait, Sicuti dixisti; ut scias quòd non est similis Deo Domino nostro, Cùm auferentur ranæ à te, & à populo tuo, et ducibus tuis, & remanebunt in Nilo tantùm. 11 Et cùm exiissent Musa et Haron è conspectu Pharaonis, deprecatus est Musa Deum propter ranas quas immisit in Pharaonem. 12 Fecítque De⁹ sicuti dixit Musa, & mortuæ sunt ranæ de domibus, & de atriis, et de villis. 13 Ita ut coacervarent eas in cumulos, et putresceret terra propter illas. 14 Et cùm vidisset Pharaon quòd relaxatio jam facta esset, ingravatū est cor ejus, & non auscultavit eis, sicut dixerat Deus. 15 Rurs⁹ dixit Deus Musæ, Dicito ad Haron, Extende baculum tuum, & percute pulverem terræ, & fient pediculi in universa regione Ægypti. 16 Et fecerunt sic: Extendit Haron manum suam cum baculo suo, & percussit pulverem terræ, & fact⁹ est pediculi in homine & jumentis; totus pulvis terræ factus est pediculi in universa terra Ægypti. 17 Et fecerunt sic Doctores per arcana sua, ut producerent pediculos, et non potuerunt. 18 Et remanserunt pediculi in hominibus & jumentis. Dixerunt Doctores Pharaoni, Hujusmodi portentum à Deo est. Et induratum est cor ejus, & non auscultavit eis, sicuti dixerat Deus. 19

ספר שמות : ח

ſta & ,diluculo in Mane :Moſeh ad Dominus dixit Et
20 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה הַשְׁכֵּם בַּבֹּקֶר וְהִתְיַצֵּב
Sic :eum ad dices & ,aquas ad egreditur ecce ;Parhoh coram
לִפְנֵי פַרְעֹה הִנֵּה יוֹצֵא הַמָּיְמָה וְאָמַרְתָּ אֵלָיו כֹּה
Quia .mihi ſerviat ut ,meum populum Dimitte :DOMINUS dixit
21 אָמַר יְהוָה שַׁלַּח עַמִּי וְיַעַבְדֻנִי׃ כִּי
facio mittere ego ecce ,meum populum dimittens non tu ſi
אִם־אֵינְךָ מְשַׁלֵּחַ אֶת־עַמִּי הִנְנִי מַשְׁלִיחַ
.mixtionem ,tuas domos in &,tuũ populũ in &,tuos ſervos in &, te in
בְּךָ וּבַעֲבָדֶיךָ וּבְעַמְּךָ וּבְבָתֶּיךָ אֶת־הֶעָרֹב
terra etiam & ,mixtione Ægyptiorum domus replebuntur Et
וּמָלְאוּ בָּתֵּי מִצְרַיִם אֶת־הֶעָרֹב וְגַם הָאֲדָמָה
terram ipſa die in ſeparabo Et .eam ſuper ipſi quam
22 אֲשֶׁר־הֵם עָלֶיהָ׃ וְהִפְלֵיתִי בַיּוֹם הַהוּא אֶת־אֶרֶץ
,mixtio ibi ſit non ut ,ea in manet meus populus quâ ,Ghoſen
גֹּשֶׁן אֲשֶׁר עַמִּי עֹמֵד עָלֶיהָ לְבִלְתִּי הֱיוֹת־שָׁם עָרֹב
ponam Et .terræ medio in Dominus ego quòd ſcias ut
23 לְמַעַן תֵּדַע כִּי אֲנִי יְהוָה בְּקֶרֶב הָאָרֶץ׃ וְשַׂמְתִּי
craſtinum In .tuum populum inter & ,meum populũ inter redemptionem
פְדֻת בֵּין עַמִּי וּבֵין עַמֶּךָ לְמָחָר
mixtio venit Et .ſic DOMINUS fecit Et .hoc ſignum erit
24 יִהְיֶה הָאֹת הַזֶּה׃ וַיַּעַשׂ יְהוָה כֵּן וַיָּבֹא עָרֹב
terram omnem in &;ejus ſervorum domum & ,Parhonis domum in gravis
כָּבֵד בֵּיתָה פַרְעֹה וּבֵית עֲבָדָיו וּבְכָל־אֶרֶץ
vocavit Et .mixtionis facie à terra corrumpebatur :Ægypti
25 מִצְרַיִם תִּשָּׁחֵת הָאָרֶץ מִפְּנֵי הֶעָרֹב׃ וַיִּקְרָא
ſacrificate ;Ite :dixit & ,Aharon ad & Moſeh ad Parhoh
פַרְעֹה אֶל־מֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן וַיֹּאמֶר לְכוּ זִבְחוּ
faciamus ut ,rectum Non :Moſeh dixit & .terra in veſtro Deo
26 לֵאלֹהֵיכֶם בָּאָרֶץ׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לֹא נָכוֹן לַעֲשׂוֹת
DOMINO ſacrificabimus Ægypti abominationem Quia .ſic
כֵּן כִּי תּוֹעֲבַת מִצְרַיִם נִזְבַּח לַיהוָה
Ægypti abominationem ſacrificabimus Ecce ?noſtro Deo
אֱלֹהֵינוּ הֵן נִזְבַּח אֶת־תּוֹעֲבַת מִצְרַיִם
dierum trium Viam ?nos lapidabunt non & ,eorum oculis in
27 לְעֵינֵיהֶם וְלֹא יִסְקְלֻנוּ׃ דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים
,noſtro Deo DOMINO ſacrificabimus & ,deſertum in ibimus
נֵלֵךְ בַּמִּדְבָּר וְזָבַחְנוּ לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ
dimittam Ego :Parhoh dixit Et .nos ad dicet quemadmodum
28 כַּאֲשֶׁר יֹאמַר אֵלֵינוּ׃ וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אָנֹכִי אֲשַׁלַּח
veruntamen :deſerto in veſtro Deo Domino ſacrificabitis & ,vos
אֶתְכֶם וּזְבַחְתֶּם לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם בַּמִּדְבָּר רַק
.me pro Orate ,eundo vos elongabitis non elongando
הַרְחֵק לֹא־תַרְחִיקוּ לָלֶכֶת הַעְתִּירוּ בַּעֲדִי׃

Verſio VULG. LAT.

20 Dixit quoque Dominus ad Moyſen, Conſurge diluculò, & ſta coram Pharaone: egredietur enim ad aquas: & dices ad eum, Hæc dicit Dominus; Dimitte populum meum, ut ſacrificet mihi. 21 Quòd ſi non dimiſeris eum, ecce ego immittam in te, & in ſervos tuos, & in populum tuum, & in domos tuas, omne genus muſcarum: & implebuntur domus Ægyptiorum muſcis diverſi generis, & univerſa terra in qua fuerint. 22 Faciámque mirabilem in die illa terram Geſſen, in qua populus meus eſt, ut non ſint ibi muſcæ: & ſcias, quoniam ego Dominus 23 in medio terræ. Ponámque diviſionem inter populum meum, & populum tuum: 24 cras erit ſignum iſtud. Fecítque Dominus ita. Et venit muſca graviſſima in domos Pharaonis, & ſervorum ejus, & in omnem terram Ægypti: corruptáque eſt terra ab hujuſcemodi mu- 25 ſcis. Vocavítque Pharao Moyſen & Aaron, & ait eis; Ite & ſacrificate Deo 26 veſtro in terra hac. Et ait Moyſes, Non poteſt ita fieri: abominationes enim Ægyptiorum immolabimus Domino Deo noſtro. Quòd ſi mactaverimus ea quæ colunt Ægyptii coram eis, lapidi- 27 bus nos obruent. Viam trium dierum pergemus in ſolitudinem, & ſacrificabimus Domino Deo noſtro, ſicut 28 præcepit nobis. Dixítq; Pharao, Ego dimittam vos, ut ſacrificetis Domino Deo veſtro in deſerto: veruntamen longiùs ne abeatis. Rogate pro me.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

20 Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν, Ὄρθρισον τὸ πρωῒ, καὶ στῆθι ἐναντίον (π) Φαραώ· καὶ ἰδοὺ αὐτὸς (ρ) ἐξελεύσεται ἐπὶ τὸ ὕδωρ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτὸν, Τάδε λέγει κύριος· Ἐξαπόστειλον τὸν λαόν μου, ἵνα μοι (σ) λατρεύσωσιν ἐν 21 τῇ ἐρήμῳ. Ἐὰν δὲ μὴ βούλει ἐξαποστεῖλαι τὸν λαόν μου, ἰδοὺ ἐγὼ ἐξαποστέλλω ἐπὶ σὲ, καὶ ἐπὶ τοὺς θεράποντάς σου, καὶ ἐπὶ τὸν λαόν σου, καὶ ἐπὶ τοὺς οἴκους ὑμῶν κυνόμυιαν· καὶ πλησθήσονται αἱ οἰκίαι τῶν Αἰγυπτίων τῆς (τ) κυνομυίης, καὶ εἰς τὴν γῆν ἐφ' 22 ἧς εἰσιν ἐπ' αὐτῆς. Καὶ παραδοξάσω ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τὴν γῆν Γεσὲμ, ἐφ' ἧς ὁ λαός μου ἔπεστιν ἐπ' αὐτῆς, (υ) ἐφ' ἧς οὐκ ἔσται ἐκεῖ ἡ κυνόμυια. ἵνα εἰδῇς, ὅτι (φ) ἐγώ εἰμι κύριος ὁ 23 θεὸς πάσης τῆς γῆς. Καὶ δώσω διαστολὴν ἀνὰ μέσον τοῦ ἐμοῦ λαοῦ, καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σοῦ λαοῦ. ἐν δὲ τῇ αὔ- 24 ριον (χ) ἔσται τοῦτο ἐπὶ τῆς γῆς. Ἐποίησε δὲ κύριος οὕτως· καὶ παρεγένετο ἡ κυνόμυια πλῆθος εἰς τοὺς οἴκους Φαραὼ, καὶ εἰς τοὺς οἴκους τῶν θεραπόντων αὐτοῦ, καὶ εἰς (ψ) πᾶσαν τὴν γῆν Αἰγύπτου· καὶ (ω) ἐξωλοθρεύθη ἡ γῆ 25 ἀπὸ τῆς κυνομυίης. Ἐκάλεσε δὲ Φαραὼ Μωυσῆν καὶ Ἀαρὼν, λέγων, Ἐλθόντες θύσατε κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν 26 ἐν τῇ γῇ. Καὶ εἶπε Μωυσῆς, Οὐ δυνατὸν γενέσθαι οὕτως. τὰ γὰρ βδελύγματα τῶν Αἰγυπτίων θύσομεν κυρίῳ τῷ θεῷ ἡμῶν. ἐὰν γὰρ θύσωμεν τὰ βδελύγματα τῶν Αἰγυπτίων ἐναντίον 27 αὐτῶν, λιθοβοληθησόμεθα. Ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν πορευσόμεθα εἰς τὴν ἔρημον· καὶ θύσομεν (α) τῷ θεῷ ἡμῶν, καθά- 28 περ (β) εἶπε κύριος ἡμῖν. Καὶ εἶπε Φαραὼ, Ἐγὼ (γ) ἀποστέλλω ὑμᾶς, καὶ (δ) θύσατε τῷ θεῷ ὑμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἀλλ' οὐ μακρὰν ἀποτενεῖτε πορευθῆναι. εὔξασθε οὖν περὶ ἐμοῦ πρὸς κύριον.

20 Dixit autem Dominus ad Moyſen, Surge manè in diluculo, & ſta coram Pharaone: & ecce ipſe egredietur ad aquam: Et dices ad eum, Hæc dicit Dominus; Dimitte populum meum, ut mihi ſerviant in deſer- 21 to. Sin autem nolis dimittere populum meum; ecce ego mitto in te, & in ſervos tuos, & in populum tuum, & in domos veſtras, (e) cynomyiam: & implebuntur domus Ægyptiorum cynomyiâ, & in terram 22 ſuper quam ſunt ſuper eam. Et (f) glorioſam faciam in die illa terram Geſem, ſuper quam populus meus ineſt ſuper eam; ſuper quam non erit ibi cynomyia: ut ſcias, quia ego ſum Dominus Deus omnis ter- 23 ræ. Et dabo interſtitium inter populum meum, & populum tuum: in craſtina autem erit 24 (g) hoc ſuper terram. Fecit autem Dominus ſic. Et advenit cynomyia, multitudo in domos Pharaonis, & in domos ſervorum ejus, & in omnem terram Ægypti: & deſtructa eſt terra à 25 cynomyia. Vocavit autem Pharao Moyſen & Aaron, dicens, Venientes immolate Domino Deo 26 veſtro in terra. Et dixit Moyſes, Non poteſt fieri ſic: (h) abominationes enim Ægyptiorum immolabimus Domino Deo noſtro. Si enim immolaverimus abominationes Ægyptiorum pa- 27 lam ipſis, lapidabimur. Viam trium dierum ibimus in deſertum, & ſacrificabimus Deo noſtro, ſicut dixit Dominus no- 28 bis. Et dixit Pharao, Ego mitto vos, & ſacrificate Deo veſtro in deſerto: ſed non longè protendetis ire. Orate igitur pro me ad Dominum.

MS.A. (π) Φαραώ· ἰδοὺ (ρ) ἐκπορεύεται (σ) λατρεύσῃ (τ) κυνομυίας, (υ) ἐφ' ἧ οὐκ (φ) ἐγὼ κύριος (χ) ἔσται τὸ σημεῖον τοῦτο (ψ) πᾶσαν γῆν (ω) ἐξωλεθρεύθη (α) κυρίῳ τῷ θεῷ (β) εἶπεν ἡμῖν. (γ) ἐξαποστέλλω (δ) θύσετε κυρίῳ τῷ θεῷ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]

* Dixítque Dominus ad Moſen, Anteverte diluculo, & ſta coram Pharaone, en egredietur ad aquas; & dic ad eum, Sic dicit Dominus, Dimitte populum meum, ut colat me. 20 Quòd ſi renuas dimittere populum meum, en ego mittam in te, & in populum tuum, & in domum tuam cyniphem omnis generis, & implebuntur domus Ægyptiorum 21 cyniphe perinde ac terra ſuper quam ſunt. Et diſtinguam in die illa terram Goſan, in qua populus meus commorantur, ita ut non ſint illic cyniphes; ad hoc ut ſcias me eſſe Do- 22 minum in medio terræ. Et faciam diſtinctionem inter populum meum, & populum 23 tuum: & cras erit ſignum iſtud. Fecítque Dominus ſic, & adduxit cyniphem graviſſimam in domum Pharaonis, & in domum ſervorum ejus, & per totam terram Ægy- 24 pti: & corrupta eſt terra propter cyniphem. Et advocavit Pharaon Moſen & Aharonem, dixítque ad eos, Ite, ſacrificate co- 25 ram Domino Deo veſtro in terra. Reſpondit Moſes, Non eſt congruum ut faciamus ita; quoniam ex contaminatione Ægyptiorum ſacrificabimus coram Domino Deo no- 26 ſtro: & ſi ſacrificaverimus deos Ægyptiorum ipſis cernentibus, lapidabunt nos. Spatio 27 trium dierum abibimus in deſertum, & ſacrificabimus Domino Deo noſtro prout dicet nobis. Ait Pharaon, Ego mittam vos; 28 & ſacrificabitis Domino Deo veſtro in deſerto, modò ne longiùs recedatis eundo; & orate etiam pro me.

PARAPH. CHALD: cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

20 וַאֲמַר יְיָ לְמשֶׁה אַקְדֵּם בְּצַפְרָא
וְאִתְעַתַּד קֳדָם פַּרְעֹה הָא
נָפֵיק לְמַיָּא וְתֵימַר לֵיהּ כִּדְנַן
אֲמַר יְיָ שַׁלַּח עַמִּי וְיִפְלְחוּן
21 קֳדָמַי׃ אֲרֵי אִם לֵיתָךְ
מְשַׁלַּח יָת עַמִּי הָא אֲנָא
מְשַׁלַּח בָּךְ וּבְעַבְדָּךְ וּבְעַמָּךְ
וּבְבָתָּךְ יָת עָרוֹבָא וְיִתְמְלוֹן בָּתֵּי
מִצְרָאֵי יָת עָרוֹבָא וְאַף אַרְעָא
22 דְּאִנּוּן עֲלַהּ׃ וְאַפְרֵישׁ בְּיוֹמָא
הַהוּא יָת אַרְעָא דְגשֶׁן דְּעַמִּי
שָׁרֵי עֲלַהּ בְּדִיל דְּלָא לְמֶהֱוֵי
תַּמָּן עָרוֹבָא בְּדִיל דְּתִדַּע אֲרֵי
אֲנָא יְיָ שַׁלִּיט בְּגוֹ אַרְעָא׃
23 וַאֲשַׁוֵּי פוּרְקָן לְעַמִּי וְעַל עַמָּךְ
אַיְתֵי מַחָא לִמְחַר יְהֵי אָתָא
24 הָדֵין׃ וַעֲבַד יְיָ כֵּן וַאֲתָא
עָרוֹבָא תַּקִּיף לְבֵית פַּרְעֹה
וּלְבֵית עַבְדוֹהִי וּבְכָל אַרְעָא
דְמִצְרַיִם אִתְחַבַּלַת אַרְעָא מִן
25 קֳדָם עָרוֹבָא׃ וּקְרָא פַרְעֹה
לְמשֶׁה וּלְאַהֲרֹן וַאֲמַר אִיזִלוּ
דַּבַּחוּ קֳדָם אֱלָהֲכוֹן בְּאַרְעָא׃
26 וַאֲמַר משֶׁה לָא תָקֵין
לְמֶעְבַּד כֵּן אֲרֵי בְּעִירָא
דְמִצְרָאֵי דַּחֲלִין לֵיהּ מִנֵּיהּ
אֲנַחְנָא נָסְבִין לְדַבָּחָא
קֳדָם יְיָ אֱלָהַנָא הָא נְדַבַּח
יָת בְּעִירָא דְמִצְרָאֵי דְּדַחֲלִין
לֵיהּ וְאִנּוּן יְהוֹן חָזַן הֲלָא
27 יִמְרְון לְמִרְגְּמָנָא׃ מַהֲלַךְ
תְּלָתָא יוֹמִין נֵיזֵיל בְּמַדְבְּרָא
וּנְדַבַּח קֳדָם יְיָ אֱלָהַנָא כְּמָא
28 דְיֵימַר לָנָא׃ וַאֲמַר פַּרְעֹה
אֲנָא אֲשַׁלַּח יָתְכוֹן וּתְדַבְּחוּן
קֳדָם יְיָ אֱלָהֲכוֹן בְּמַדְבְּרָא
לְחוֹד אַרְחָקָא לָא תַרְחֲקוּן
לְמֵיזַל צַלּוֹ אַף עֲלָי׃

20 Dixitq; Dominus ad Moyſen; Surge diluculo, & ſta coram Pharaone; ecce egredietur ad aquas: & dices ei, Hæc dicit Dominus; Dimitte populum meum, ut ſerviant coram 21 me. Quod ſi non tu dimiſeris populum meum; ecce ego mittam in te, & in ſervos tuos & in populum tuum, & in domos tuas, mixtionem beſtiarum: & implebuntur domus Ægyptiorum mixtione; univerſa quoq; terra, in quâ ipſi fuerint. 22 Dividamq; in die illâ terram Geſſen, in quâ populus meus habitat; ut non ſit ibi mixtio: ut ſcias, quoniam ego dominus, dominator in medio 23 terræ. Ponamque redemptionem populo meo; & ſuper populum tuum inducam plagam: cras erit hoc 24 ſignum. Fecitque Dominus ita; & venit mixtio graviſſima in domum Pharaonis, & in domum ſervorum ejus: & in *omni terrâ* Ægypti corrupta eſt terra, propter mixtionem. 25 Vocavitq; Pharao Moyſen & Aaron: & ait; Ite, ſacrificate coram Deo 26 veſtro, in terrâ. Dixítque Moyſes, Non decet ita fieri; quoniam animal quod Ægyptii colunt, nos *accepturi ſumus*, ut ſacrificemus coram Domino Deo noſtro: quòd ſi immolaverimus animal *Ægyptiorum* quod ipſi colunt, ipſis videntibus, nonne 27 lapidabunt nos? Viam trium dierum ibimus in ſolitudinem: & ſacrificabimus coram Domino Deo noſtro, ſicut præcepit no- 28 bis. Dixitque Pharao; Ego dimittam vos, ut ſacrificetis coram Domino Deo veſtro in deſerto; veruntamen longiùs non recedatis: orate etiam pro me.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM, Tranſlatio Latina.

20 *Et dixit Dominus Moſi, Surge ſummo mane, & ſiſte te coram Pharaone; Ecce ipſe egreditur ad aquas. Dices autem ei, Sic loquitur Dominus, Dimitte populum meum, ut ſerviat mihi.* 21 *Niſi enim dimiſeris populum meum, ecce ego immitto in te, & in ſervos tuos, & in populum tuum, & in domos tuas omne genus muſcarum, & replebuntur domus Ægyptiorũ omni genere muſcarum; terra etiam in qua fuerunt.* 22 *Et ſeparabo in die illa terram Geſſen ſuper quam conſiſtit populus meus, ut non ſit ibi omne genus muſcarum; ut cognoſcas quòd ego ſum Dominus in medio terræ.* 23 *Et ponã redemptionem inter populum meum, & inter populum tuum: cras fiet hoc ſignum. Veneruntque Moſes & Aaron ad Pharaonem, dixeruntque ei, Sic dicit Dominus, Dimitte populum meum, ut ſerviat mihi. Niſi enim dimiſeris populum meum, ecce ego immitto in te, & in ſervos tuos, et in populum tuum, & in domos tuas omne genus muſcarum, & replebuntur domus Ægyptiorum omni genere muſcarũ; terra etiã in qua fuerint: et ſeparabo in die illa terram Geſſen in qua populus meus conſiſtit, ut non ſit ibi omne genus muſcarum; ut cognoſcas quòd ego ſum Dominus in medio terræ, ponámque redemptionem inter populũ meum, & populum tuum: cras fiet ſignum hoc.* 24 *Et ſic fecit Dominus: Venitque muſcarum mixtio gravis valdè in domum Pharaonis, & in domũ ſervorũ ejus per omnem terram Ægypti: et corrupta eſt terra à facie omnis generis muſcarum.* 25 *Vocavitque Pharao Moſen & Aaronem, & dixit; Ite, & ſacrificate Deo veſtro in terra.* 26 *Reſpondit autem Moſes, Non poterimus ita facere, quoniam abominationem Ægyptiorum ſacrificabimus Domino Deo noſtro. Ecce ſi ſacrificaverimus abominationẽ Ægyptiorum coram oculis eorum, nonnè lapidabunt nos?* 27 *Viam trium dierum ibimus in deſertum, & ſacrificabimus Domino Deo noſtro ſicut dixit nobis.* 28 *Reſponditque Pharao, Ego dimittam vos, & ſacrificabitis Domino Deo veſtro; tantùm non longè procedetis eundo; orate pro me.*

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ثم قال الله لموسى ادلج في الغداة وقف بين يدي فرعون * وهوذا هو خارج الى 20
الماء * وقل له * كذا قال الله اطلق قومي يعبدوني * فانك ان ابيت ان تطلق قومي 21
فها * انا باعث عليك وعلى قوادك وساير قومك ومنازلك خلط الوحوش * حتى تمتلي
منه بيوت المصريين والارض التي هم عليها * وابين في ذلك اليوم بلد السدير الذي 22
قومي مقيم بها * ليلا يكون ثم وحش * لكي تعلم اني الله مسلط على الارض * واصير 23
فداء لقومي مما يحل بقومك * غدا تكون هذه الاية * فصنع الله كذاك * ودخل 24
وحش كثير الى بيت فرعون وبيت قواده * وجميع بلد مصر انفسد من قبل الوحش *
* فدعا فرعون بموسى وهرون * وقال امضوا اذبحوا لربكم في البلد * قال موسى لا 25 26
نطيق ان نصنع ذلك * لان ما يكرهه المصريون نذبحه لله ربنا * فهل نذبح ما يكرهونه
بحضرتهم * ولا يرجمونا * لكن مسافة ثلثة ايام نصير في البر * ونذبح لله ربنا كما يامرنا * 27
* قال فرعون اطلقكم تذبحون لله ربكم * غدا فابعادا لا تبعدوا في المسير * واسعفا 28

* *Rurſus dixit Deus Muſæ, Surge ſummo mane, & ſta ante Pharaonem, & ecce ipſe exiturus eſt ad aquam, & dic ei; Sic dixit Deus, Dimitte populum meum ut adoret me.* 20 *Si verò tu renueris dimittere populum meum, ecce ego miſſurus ſum adverſus te, et adverſus duces tuos, & univerſũ populum tuum, & habitacula tua, miſtionem belluarũ: ita ut impleantur iis domus Ægyptiorum, & terra ſuper quã ſunt.* 21 *Et ſeparabo in illa die regionẽ Sadir, in qua populus meus eſt habitans, ut nè ſit illic bellua: ut ſcias quòd ego ſim Deus princeps terræ.* 22 *Et faciam libertatẽ populo meo ex eis quæ accident populo tuo: cras erit hoc ſignum.* 23 *Fecit igitur Deus ita; et ingreſſa eſt bellua plurima in domum Pharaonis, & domum ducum ejus: & univerſa regio Ægypti corrupta eſt propter belluam.* 24 *Vocavit autem Pharaon Muſam et Haron, dixitque; Ite, & ſacrificate Domino veſtro in regione.* 25 *Dixit Muſa, Non poſſumus facere hoc; nam quod abominantur Ægyptii, ſacrificamus Deo Domino noſtro. Num ſacrificabimus quod abominantur, in præſentia eorum, abſque eo quòd lapident nos?* 26 *Verùm ibimus itinere trium dierum in deſertum, & ſacrificabimus Deo Domino noſtro ſicut mandabit nobis.* 27 *Dixit Pharaon, Dimittã vos ut ſacrificetis Domino Deo veſtro, at recedendo ne recedatis in itinere; & intercedite pro me.* 28

ad orabo & ,te cum ex egredior ego Ecce :Moſeh dixit Et
29 ויאמר משה הנה אנכי יוצא מעמך והעתרתי אל־
ejus populo à &,ejus ſervis à ,Parhoh à *mixtio* recedet & ,Dominum
יהוה וסר הערב מפרעה מעבדיו ומעמו
dimittat non ut *fallere* Parhoh addat ne veruntamen:cras
מחר רק אל־יסף פרעה התל לבלתי שלח את־
,Parhoh *cum* à Moſeh eſt egreſſus Et.Domino ſacrificandum ad ,populum
30 העם לזבח ליהוה: ויצא משה מעם פרעה
,Moſeh verbum juxta Dominus fecit Et .Dominum ad oravit &
31 ויעתר אל־יהוה: ויעש יהוה כדבר משה
remanſit non :ejus populo à &,ejus ſervis à ,Parhoh à *mixtionem amovit* &
ויסר הערב מפרעה מעבדיו ומעמו לא נשאר
:hac vice etiam ,ſuum cor Parhoh aggravavit Et .unum
32 אחד: ויכבד פרעה את־לבו גם בפעם הזאת
.populum dimiſit non &
ולא שלח את־העם:

CAP. IX. ט

,Parhoh ad Ingredere :Moſeh ad Dominus dixit Et
1 ויאמר יהוה אל־משה בא אל־פרעה
:Hebræorum Deus Dominus dixit Sic :eum ad loquêris &
ודברת אליו כה־אמר יהוה אלהי העברים
tu *renuens* ſi Quia .mihi ſerviat ut ,meum populum Dimitte
2 שלח את־עמי ויעבדני: כי אם־מאן אתה
eſt Domini manus Ecce .*eis in retinens tu* adhuc & ,dimittere
3 לשלח ועודך מחזיק בם: הנה יד־יהוה הויה
,camelis in ,aſinis in ,equis in ,agro in quæ,tuis pecudib' in
במקנך אשר בשדה בסוסים בחמרים בגמלים
Dominus dividet Et .valde gravis peſtis ,ovibus in &,bobus in
4 בבקר ובצאן דבר כבד מאד: והפלה יהוה
moriêtur non & ,Ægypti *pecus* inter & ,Iſrael *pecus* inter
בין מקנה ישראל ובין מקנה מצרים ולא ימות
,tempus Dominus poſuit Et .*verbum* Iſrael filiis omnibus ex
5 מכל־לבני ישראל דבר: וישם יהוה מועד
fecit Et .terra in *hoc verbum* Dominus faciet Cras :dicendo
6 לאמר מחר יעשה יהוה הדבר הזה בארץ: ויעש
pecus omne eſt mortuum & ,craſtino à hanc rem Dominus
יהוה את־הדבר הזה ממחרת וימת כל מקנה
.unum eſt mortuum non Iſrael filiorum pecore de & :Ægypti
מצרים וממקנה בני־ישראל לא־מת אחד:
Iſrael *pecore* è eſt mortuum non ecce & ,Parhoh miſit Et
7 וישלח פרעה והנה לא־מת ממקנה ישראל
.populum dimiſit non & ,Parhoh cor ſe aggravavit Et .*unú ad uſq;*
עד־אחד ויכבד לב פרעה ולא שלח את־העם:
vobis Tollite :Aharon ad & Moſeh ad Dominus dixit Et
8 ויאמר יהוה אל־משה ואל־אהרן קחו לכם
cœlum in Moſeh *eam* ſpargat &,fornacis *favilla veſtrarū volarū plenitudinē*
מלא חפניכם פיח כבשן וזרקו משה השמימה
.Parhoh oculis in
לעיני פרעה:

Verſio VULG. LAT.

29 Et ait Moyſes, Egreſſus à te, orabo Dominum: & recedet muſca à Pharaone, & à ſervis ſuis, & à populo ej' cras: veruntamen noli ultrà fallere, ut non dimittas populum ſacrificare Domino. 30 Egreſsúſq; Moyſes à Pharaone, oravit Dominum. 31 Qui fecit juxta verbum illius: & abſtulit muſcas à Pharaone, & ſervis ſuis, & à populo ejus: non ſuperfuit ne una quidem. 32 Et ingravatum eſt cor Pharaonis, ita ut nec hâc quidem vice dimitteret populum.

CAP. IX.

1 Dixit autem Dominus ad Moyſen, Ingredere ad Pharaonem, & loquere ad eum; Hæc dicit Dominus Deus Hebræorum, Dimitte populum meum, ut ſacrificet mihi. 2 Quòd ſi adhuc renuis, & retines eos, 3 Ecce manus mea erit ſuper agros tuos; & ſuper equos, & aſinos, & camelos, & boves, & oves, peſtis valdè gravis. 4 Et faciet Dominus mirabile, inter poſſeſſiones Iſrael, & poſſeſſiones Ægyptiorum, ut nihil omnino pereat ex his quæ pertinent ad filios Iſrael. 5 Conſtituítque Dominus tempus, dicens; Cras faciet Dominus 6 verbum iſtud in terra. Fecit ergò Dominus verbum hoc alterâ die: mortuáque ſunt omnia animantia Ægyptiorum: de animalibus verò filiorum Iſrael nihil omnino periit. 7 Et miſit Pharao ad videndum: nec erat quidquam mortuum de his quæ poſſidebat Iſrael. Ingravatúmque eſt cor Pharaonis, & 8 non dimiſit populum. Et dixit Dominus ad Moyſen & Aaron, Tollite plenas manus cineris de camino, & ſpargat illum Moyſes in cœlum coram Pharaone.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

29 Εἶπε δὲ Μωυσῆς, Ὁ δὲ ἐγὼ ἐξελεύσομαι ἀπὸ σοῦ, καὶ εὔξομαι πρὸς τὸν θεόν, καὶ ἀπελεύσεται ἡ (ε) κυνόμυια καὶ ἀπὸ τῶν θεραπόντων σου, καὶ ἀπὸ τοῦ λαοῦ σου αὔριον. μὴ προσθῇς ἔτι Φαραὼ (ζ) ἐξαπατῆσαι, τοῦ μὴ ἐξαποστεῖλαι τὸν λαὸν θῦσαι κυρίῳ. 30 Ἐξῆλθε δὲ Μωυσῆς ἀπὸ Φαραώ, καὶ ηὔξατο πρὸς τὸν θεόν. 31 Ἐποίησε δὲ κύριος καθάπερ εἶπε Μωυσῆς· καὶ περιεῖλε τὴν κυνόμυιαν ἀπὸ Φαραώ, (η) καὶ τῶν θεραπόντων αὐτοῦ, (θ) καὶ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, καὶ οὐ κατελείφθη οὐδεμία. 32 Καὶ ἐβάρυνε Φαραὼ τὴν καρδίαν αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τοῦ καιροῦ τούτου, καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἐξαποστεῖλαι τὸν λαόν.

29 Dixit autem Moyſes, Ego autem exibo à te, & adorabo ad Deum: & abibit (l)cynomyia & à ſervis tuis, & à populo tuo cras. Ne adjeceris ultrà Pharao (m) decipere, non dimittendo populum ſacrificare Domino. 30 Exivit autem Moyſes à Pharaone, & oravit ad Deum. 31 Fecit autem Dominus, ſicut dixit Moyſes: & abſtulit cynomyiam à Pharaone, & à ſervis ejus, & populo ejus: & non remanſit ulla. 32 Et ingravavit Pharao cor ſuum etiam in tempore hoc, & noluit dimittere populum.

MS.A. (ε) κυνόμυια ἀπὸ σοῦ, καὶ ἀπὸ τῶν (ζ) ἀπατῆσαι (η) καὶ ἀπὸ τῶν (θ) καὶ ἀπὸ τοῦ

Κεφ. θ'.

1 Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν, Εἴσελθε πρὸς Φαραώ, καὶ ἐρεῖς αὐτῷ, Τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς τῶν Ἑβραίων· Ἐξαπόστειλον τὸν λαόν μου, (α) ἵνα μοι λατρεύσωσι. 2 Εἰ μὲν οὖν μὴ (β) βούλει ἐξαποστεῖλαι τὸν λαόν 3 μου, (γ) ἀλλὰ ἔτι ἐγκρατεῖς αὐτοῦ, Ἰδοὺ χεὶρ κυρίου (δ) ἐπέσται ἐν τοῖς κτήνεσί σου τοῖς ἐν τοῖς πεδίοις· ἔν τε τοῖς ἵπποις, καὶ ἐν τοῖς ὑποζυγίοις, καὶ (ε) ταῖς καμήλοις, καὶ βουσί, καὶ προβάτοις θάνατος μέγας σφόδρα. 4 Καὶ παραδοξάσω ἐγὼ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀνὰ μέσον τῶν κτηνῶν τῶν Αἰγυπτίων, καὶ ἀνὰ μέσον τῶν (ζ) κτηνῶν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ· οὐ τελευτήσει ἀπὸ πάντων 5 (η) τῶν τοῦ Ἰσραὴλ υἱῶν ῥητόν. Καὶ ἔδωκεν ὁ θεὸς ὅρον, (θ) λέγων, Ἐν τῇ αὔριον ποιήσει 6 κύριος τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐπὶ τῆς (ι) γῆς. Καὶ ἐποίησε κύριος τὸ ῥῆμα τοῦτο τῇ ἐπαύριον· καὶ ἐτελεύτησε πάντα τὰ κτήνη τῶν Αἰγυπτίων· ἀπὸ δὲ τῶν (κ) κτηνῶν τῶν υἱῶν 7 Ἰσραὴλ οὐκ ἐτελεύτησεν οὐδέν. Ἰδὼν δὲ Φαραώ, ὅτι οὐκ ἐτελεύτησεν (λ) ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ οὐδέν, ἐβαρύνθη ἡ καρδία Φαραώ, καὶ οὐκ ἐξαπέστειλε 8 τὸν λαόν. Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν καὶ Ἀαρών, λέγων, Λάβετε (μ) ὑμεῖς πλήρεις τὰς χεῖρας αἰθάλης καμιναίας, καὶ πασάτω Μωυσῆς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐναντίον Φαραώ, καὶ ἐναντίον τῶν θεραπόντων αὐτοῦ.

CAP. IX.

1 Dixit autem Dominus ad Moyſen, Ingredere ad Pharaonem, & dices ei; Hæc dicit Dominus Deus Hebræorum, Dimitte populum meum, ut mihi ſerviant. 2 Siquidem igitur non vis dimittere populum meum, ſed adhuc retines eum, 3 Ecce manus Domini inerit in pecoribus tuis, quæ in campis; et in equis, et in ſubjugalibus, et camelis, et bobus, et ovibus, mors magna valdè. 4 Et mirabiliter diſtinguam ego in tempore illo inter pecora Ægyptiorum, & inter pecora filiorum Iſrael: non morietur de omnibus quæ ſunt filiorum Iſrael, 5 (a) verbum. Et dedit Deus terminum, dicens; Cras faciet Dominus verbum hoc ſuper terram. 6 Et fecit Dominus verbum hoc in craſtino: et mortua ſunt omnia pecora Ægyptiorum: de pecoribus autem filiorum Iſrael non eſt mortuum ullum. 7 Videns autem Pharao, quia non eſt mortuum de omnibus pecoribus filiorum Iſrael ullum, ingravatum eſt cor Pharaonis, et non dimiſit populum. 8 Dixit autem Dominus ad Moyſen et Aaron, dicens; Sumite vos plenas manus favillæ de fornace, et aſpergat Moyſes in cœlum coram Pharaone, et coram ſervis ejus.

MS.A. (α) ἵνα λατρεύσωσί μοι. (β) βούλῃ (γ) καὶ ἔτι (δ) ἔσται (ε) τοῖς καμήλοις, (ζ) κτηνῶν τοῦ Ἰσραήλ· καὶ οὐ (η) τῶν κτηνῶν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ῥητόν. (θ) λέγων, Αὔριον (ι) γῆς Αἰγύπτου. Καὶ (κ) κτηνῶν τοῦ Ἰσραήλ (λ) ἀπὸ τῶν (μ) ὑμῖν

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

29 * ܘܐܡܪ ܡܘܫܐ ܠܦܪܥܘܢ. ܗܐ ܐܢܐ ܢܦܩ ܐܢܐ ܡܢ ܠܘܬܟ. ܘܐܨܠܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܢܥܒܪ ܥܪܘܒܝܐ
ܡܢ ܦܪܥܘܢ. ܘܡܢ ܥܒܕܘܗܝ. ܘܡܢ ܥܡܗ ܡܚܪ. ܒܠܚܘܕ ܠܐ ܢܘܣܦ ܦܪܥܘܢ ܠܡܒܙܚܘ.
30 ܕܠܐ ܢܫܪܐ ܠܥܡܐ. ܘܢܕܒܚܘܢ ܠܡܪܝܐ. * ܘܢܦܩ ܡܘܫܐ ܡܢ ܩܕܡ ܦܪܥܘܢ. ܘܨܠܝ ܩܕܡ
31 ܡܪܝܐ. * ܘܥܒܕ ܡܪܝܐ ܐܝܟ ܡܠܬܗ ܕܡܘܫܐ. ܘܥܒܪ ܥܪܘܒܝܐ ܡܢ ܦܪܥܘܢ. ܘܡܢ ܥܒܕܘܗܝ
32 ܘܡܢ ܥܡܗ. ܘܠܐ ܐܫܬܚܪ ܐܦܠܐ ܚܕ. * ܘܐܝܩܪ ܦܪܥܘܢ ܠܒܗ. ܐܦ ܒܙܒܢܐ ܗܢܐ. ܘܠܐ
ܫܪܝܗ ܠܥܡܐ.

ܩܦܠܐܘܢ. ܛ.

1 * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܡܘܫܐ. ܙܠ ܥܘܠ ܠܘܬ ܦܪܥܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܥܒܪܝܐ.
2 ܫܪܝ ܠܥܡܝ ܘܢܦܠܚܘܢܢܝ. * ܘܐܢ ܠܐ ܨܒܐ ܐܢܬ ܠܡܫܪܝܘ: ܘܥܕܡܐ ܠܗܫܐ ܡܚܝܕ ܐܢܬ
3 ܠܗܘܢ. * ܗܐ ܐܝܕܗ ܕܡܪܝܐ ܗܘܝܐ ܒܩܢܝܢܟ ܕܒܡܕܒܪܐ. ܒܪܟܫܐ. ܘܒܚܡܪܐ. ܘܒܓܡܠܐ.
4 ܘܒܬܘܪܐ. ܘܒܥܢܐ ܡܘܬܢܐ ܕܢܚܝܪ ܛܒ. * ܘܢܦܪܫ ܡܪܝܐ ܒܝܬ ܒܥܝܪܐ ܕܝܣܪܝܠ. ܠܒܥܝܪܐ
5 ܕܡܨܪܝܐ. ܘܠܐ ܢܡܘܬ ܡܢ ܟܠ ܒܥܝܪܐ ܕܝܣܪܝܠ ܐܦܠܐ ܚܕ. * ܘܣܡ ܡܪܝܐ ܙܒܢܐ
6 ܕܡܚܪ. ܕܢܥܒܕ ܡܪܝܐ ܦܬܓܡܐ ܗܢܐ ܒܐܪܥܐ. * ܘܥܒܕ ܡܪܝܐ ܦܬܓܡܐ ܗܢܐ ܠܝܘܡܐ
ܕܡܚܪܬܗ. ܘܡܝܬ ܟܠܗ ܒܥܝܪܐ ܕܡܨܪܝܐ. ܘܡܢ ܒܥܝܪܐ ܕܒܢܝ ܝܣܪܝܠ ܠܐ ܡܝܬ ܐܦܠܐ ܚܕ.
7 * ܘܫܕܪ ܦܪܥܘܢ ܘܚܙܐ ܕܠܐ ܡܝܬ ܡܢ ܒܥܝܪܐ ܕܒܢܝ ܝܣܪܝܠ ܐܦܠܐ ܚܕ. ܘܐܬܩܫܝ ܠܒܗ
8 ܕܦܪܥܘܢ. ܘܠܐ ܫܪܝܗ ܠܥܡܐ. * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܡܘܫܐ ܘܠܐܗܪܘܢ. ܣܒܘ ܡܠܐ ܚܘܦܢܝܟܘܢ
ܩܛܡܐ ܕܐܬܘܢܐ. ܘܢܕܪܝܘܗܝ ܡܘܫܐ ܠܐܦܝ ܫܡܝܐ ܒܥܝܢܘܗܝ ܕܦܪܥܘܢ.

29 Et dixit Moſes ad Pharaonem, En ego egredior è conſpectu tuo, & orabo ad Dominum, tolletq; cyniphē à Pharaone, & à ſervis ej°, & à populo ipſius cras: dūmodo non addat Pharaon decipere, haud mittendo populum ut ſacrificent Domino. 30 Egreſſus ergò Moſes à conſpectu Pharaonis, oravit coram Domino. 31 Fecitq; Dominus juxta verbum Moſis, & receſſit cynips à Pharaone, & à ſervis ej°, & à populo ipſius: & ne una quidem remanſit. 32 At induravit Pharaon cor ſuum hoc etiam tempore, nec dimiſit populum.

CAP. IX.

1 Dixit quoque Dominus ad Moſen, Vade ad Pharaonem, & dic illi; Sic dicit Dominus Deus Hebræorum, Mitte populum meum, coletque me. 2 Quòd ſi nolis mittere, & hucuſque detines eos; 3 Ecce manus Domini erit in armenta tua quæ ſunt in deſerto, in equos, & aſinos, & camelos, & boves, & oves, mortalitas graviſſima. 4 Diſtinguetque Dominus inter pecora Iſraelis, & pecora Ægyptiorum, & non morietur ex omnibus pecudibus Iſraelis ne una quidem. 5 Et aſſignavit Dominus tempus craſtinum, quo faciet Dominus rem iſtam in terra. 6 Fecitque Dominus rem hanc die poſtero, & mortuæ ſunt cunctæ pecudes Ægyptiorum, & ex pecudibus Iſrael ne una quidem mortua eſt. 7 Et mittens Pharaon, vidit non eſſe mortuam ex pecudibus Iſrael ne unam quidem. Attamen induruit cor Pharaonis, & non dimiſit populum. 8 Dixit quoque Dominus Moſi & Aharoni, Accipite quantum capere poſſunt volæ veſtræ cinerem fornacis, & ſpargat eum Moſes verſùs cœlum coram Pharaone.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

29 ואמר משה הא אנא נפק
מעמך ואצלי קדם יי ויעדי
ערובא מפרעה מעבדוהי
ומעמיה מחר לחוד לא יוסף
פרעה לשקרא בדיל דלא
לשלחא ית עמא לדבחא קדם
30 יי: ונפק משה מן קדם פרעה
וצלי קדם יי: ועבד יי כפתגמא
31 דמשה ואעדי ערובא מפרעה
מעבדוהי ומעמיה לא אשתאר
32 חד: ויקר פרעה ית לביה אף
בזמנא הדא ולא שלח ית
עמא:
1 ואמר יי למשה עול לות פרעה
ותמלל עמיה כדנן אמר יי
אלהא דיהודאי שלח ית עמי
2 ויפלחון קדמי: ארי אם מסריב
את לשלחא ועד כען את
3 מתקיף בהון: הא מחא מן
קדם יי הויא בבעירך די
בחקלא בסוסותא בחמרי
בגמלי בתורי ובענא מותא סגי
4 לחדא: ויפריש יי בין בעירא
דישראל ובין בעירא דמצראי
ולא ימות מכל לבני ישראל
5 מדעם: ושוי יי זמנא למימר
מחר יעביד יי ית פתגמא הדין
6 בארעא: ועבד יי ית פתגמא
הדין ביומא דבתרוהי ומית
כל בעירא דמצראי ומבעירא
דבני ישראל לא מית חד:
7 ושלח פרעה והא לא מית
מבעירא דישראל עד חד
ואתיקר לבא דפרעה ולא
8 שלח ית עמא: ואמר יי
למשה ולאהרן סבו לכון מלי
חפניכון פיח דאתונא
ויזרקניה משה לצית שמיא
קדם פרעה:

29 Et ait Moyſes; Ecce ego egrediar à te, & orabo coram Domino; & auferet mixtionem à Pharaone, & à ſervis ſuis & à populo ſuo, cras: veruntamen non addat Pharao ultrà mentiri; ut non dimittat populum, ad ſacrificandum corā 30 Domino. Egreſſuſq; eſt Moyſes à *conſpectu Pharaonis*: & oravit coram Do- 31 mino. Et fecit Dominus juxta verbum Moyſi; & abſtulit mixtionem à Pharaone, & à ſervis ſuis & à populo ſuo: nec una qui- 32 dem remanſit. Et ingravavit Pharao cor ſuum, etiam hâc vice: et non dimiſit populū.

CAP. IX.

1 Dixitq; Dominus ad Moyſen; Ingredere ad Pharaonem: & loquere *cum eo*; Hæc dicit Dominus, Deus Judæorum; Dimitte populū meum, ut ſerviant coram 2 me. Quod ſi nolueris dimittere eos: & adhuc tu re- 3 tines eos. Ecce plaga à facie Domini erit in pecoribus tuis, quæ ſunt in agro; in equis, in aſinis, in camelis; in bobus, & in ovibus: 4 peſtis grandis nimis. Et dividet Domin° inter pecora Iſrael, & inter pecora Ægyptiorum: & nihil morietur ex omnibus quæ poſſident 5 filii Iſrael. Poſuitq; Dominus terminum dicens: Cras faciet Dominus verbū iſtud 6 in terrâ. Fecitq; Dominus verbum hoc ſequenti die; & mortuum eſt omne animal Ægyptiorum: & de animalibus filiorum Iſrael 7 nec unum mortuum eſt. Miſitq; Pharao; & ecce de animalibus filiorū Iſrael nec unum quidem mortuum erat: & ingravatum eſt cor Pharaonis; & non dimiſit 8 populum. Et dixit dominus ad Moyſen & Aaron: Tollite vobis plenos pugillos veſtros favillæ fornacis: & ſpargat illam Moyſes verſus cœlum, *coram Pharaone*.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

29–32, 1–8 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

29–32, 1–8 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM.
Tranſlatio Latina.

29 Dixit verò Moſes, Ego egrediar à te, et orabo Dominum, ut removeat muſcas iſtas à Pharaone, et à ſervis ejus, et à populo ejus craſtinâ die: tantùm non addat Pharao (d) fallere, non dimittendo populū ut ſacrificet Domino. 30 Et egreſſus eſt Moſes à Pharaone, et rogavit Dominū. 31 Fecit autem Dominus ſecundùm verbum Moſis, et expulit omne genus muſcarum à Pharaone, et à ſervis ejus, et à populo ejus; ne unum quidem relictum eſt. 32 Et aggravavit Pharao cor ſuum etiam iſtâ vice, ut non dimitteret populum.

CAPUT IX.

1 Et dixit Dominus Moſi, Vade ad Pharaonem, diceſq; ei; Sic dicit Dominus Deus Hebræorum, Dimitte populum meum ut ſerviat mihi. 2 Nam ſi recuſaveris dimittere, et adhuc retinueris eum; 3 Ecce manus Domini erit in pecoribus tuis quæ ſunt in agris, in equis, et in aſinis, et in camelis, in bobus, et in ovibus, peſtis gravis valdè. 4 Et ſeparabit Dominus inter pecora Iſrael, et inter pecora Ægyptiorum; neq; morietur quidquam ex omnib° quæ pertinent ad filios Iſrael. 5 (a) Conſtituitque Dominus tempus, dicens; Cras faciet Dominus rem iſtam in terra. Et venerunt Moſes et Aaron ad Pharaonē, dixeruntque ei: Sic dicit Dominus Deus Hebræorū, Dimitte populū meū ut ſerviat mihi: nam ſi recuſaveris dimittere, et adhuc retinueris eum, ecce manus Domini erit in pecoribus tuis quæ ſunt in agris, in equis, et in aſinis, et in Camelis, in bobus, et in ovibus peſtis gravis valdè. Separabit etiam Dominus inter pecora Iſrael, et inter pecora Ægyptiorū; neq; morietur quidquā ex omnib° quæ pertinent ad filios Iſrael. Cras faciet Dominus rem iſtā in terra. 6 Fecitq; Dominus rem iſtam craſtinâ die; et mortuum eſt omne pecus Ægyptiorum: de pecorib° verò filiorum Iſrael, ne unum quidem mortuū eſt. 7 Miſit autem Pharao, et ecce mortuum non fuerat de pecoribus filiorum Iſrael uſq; ad unum: Et aggravatum eſt cor Pharaonis, et non dimiſit populum. 8 Et dixit Dominus Moſi et Aaroni, Accipite vobis plenos pugillos veſtros favillæ fornacis, diſpergatq; eam Moſes in cœlum in oculis Pharaonis.

VER. SAM. (d) mentiri, (a) Et impertivit Dominus teſtimonium,

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

29 * قال موسي ها انا خارج من عندك واسفع الي الله * فيزول الوحش عن فرعون وقواده وقومه *
30 غدا لا يعاود فرعون السخرية ليلا يطلق القوم يذبحون لله * ولما خرج من عنده سفع الي الله *
31 * فصنع الله كما قال موسي * فزال الوحش عن فرعون وعن قواده وساير قومه * لم يبق واحد *
32 * وثقل فرعون قلبه هذه المرة ايضا ولم يطلق القوم * * الفصل التاسع *
1 2 * ثم قال الله لموسي ادخل الي فرعون وقل له * كذا قال الله * اطلق قومي يعبدوني * فانك ان
3 ابيت ان تطلقهم وعداك ممسك بهم * فان آفة الله كاينة في مواشيك التي في الصحراء * في
4 الخيل والحمير والجمال والغنم والبقر * وباء عظيم جدا * ويبين الله بين مواشي بني اسرايل
5 ومواشي المصريين * ولا يموت شي من جميع ما هو لبني اسرايل * وصير الله وقتا قايلا * غدا يصنع
6 الله هذا الامر في البلد * فصنع الله هذا الامر من الغد * ومات جميع مواشي المصريين * ومن
7 مواشي بني اسرايل لم يمت واحد * وبعث فرعون فنظر * فاذا لم يبق من مواشي بني
8 اسرايل واحد * فثقل قلبه ولم يطلقهم * ثم قال الله لموسي وهرون خذا مل حفنتيكما من
فح الاتون * ويرسه موسي الي السماء بحضرة فرعون * فيصير غبارا في جميع بلد مصر *

29 Ait Moſes, En ego egredior à te, et orabo ad Deum, recedetque bellua à Pharaone & ducibus ejus, et populo ipſius: Verùm nè repetat Pharaon illuſionum, ut non dimittat populum ad ſacrificandum Deo. 30 Quumque exiiſſent è conſpectu ejus, oravit ad Deum. 31 Fecitq; Deus quemadmodum dixit Moſes, & abſceſſit bellua à Pharaone, et à ducibus ejus, et à cuncto populo ipſius; nec remanſit vel una. 32 Et aggravavit Pharaon cor ſuum hac vice etiam, & non dimiſit populum.

CAP. IX.

1 Præterea dixit Deus Muſæ, Ingredere ad Pharaonem, & dic ad eum; Ita dixit Deus, Dimitte populū meum ut adorent me. 2 Nam ſi recuſes dimittere eos, et adhuc detinebis eos; 3 Profectò tribulatio Dei erit in armentis tuis quæ ſunt in deſerto, in equis, et aſinis, & camelis, & ovibus, & bobus, peſtilentia magna valdè. 4 Et ſeparationem ponet Deus inter armenta filiorum Iſrail, & armenta Ægyptiorum, & non morietur quicquam ex omnibus quæ ſunt filiorum Iſrail. 5 Et præfinivit Deus tempus, dicens; Cras faciet Deus hanc rem in regione. 6 Fecit ergò De° hanc rem in craſtino, & mortua ſunt cuncta armenta Ægyptiorum: et ex armentis filiorum Iſrail non eſt mortuum ullum. 7 Miſitq; Pharaon, et vidit, et ecce non eſt mortuum ex armentis filiorum Iſrail vel unum. Et ingravatum eſt cor ejus, & non dimiſit eos. 8 Rurſus dixit Deus Muſæ et Haroni, Accipite plenitudinem pugillorum veſtrorum de cinere camini, et ſparget eum Muſa verſùs cœlū in præſentia Pharaonis, & fiet pulvis in univerſa regione Ægypti.

ספר שמות : ט

ſuper erit & ,Ægypti terram omnem ſuper pulverem in erit Et
9 וְהָיָה לְאָבָק עַל כָּל־אֶרֶץ מִצְרָיִם וְהָיָה עַל־
omni in inflationes germinans ulcus in *animal* ſuper & ,hominem
הָאָדָם וְעַל־הַבְּהֵמָה לִשְׁחִין פֹּרֵחַ אֲבַעְבֻּעֹת בְּכָל־
coram ſteterunt & ;*fornacis* *favillam* tulerunt Et .Ægypti terra
10 אֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וַיִּקְחוּ אֶת־פִּיחַ הַכִּבְשָׁן וַיַּעַמְדוּ לִפְנֵי
inflationum ulcus fuit & ,cœlum in Moſeh *eam* ſparſit & :Parhoh
פַרְעֹה וַיִּזְרֹק אֹתוֹ מֹשֶׁה הַשָּׁמָיְמָה וַיְהִי שְׁחִין אֲבַעְבֻּעֹת
ſtare *genethliaci* potuerunt non Et .*animali & ,homine* in germinans
11 פֹּרֵחַ בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה׃ וְלֹא־יָכְלוּ הַחַרְטֻמִּים לַעֲמֹד
,*genethliacis* in ulcus fuit quia ,ulcus propter Moſeh coram
לִפְנֵי מֹשֶׁה מִפְּנֵי הַשְּׁחִין כִּי־הָיָה הַשְּׁחִין בַּחַרְטֻמִּם
,Parhoh cor Dominus roboravit Et .Ægyptiis omnibus in &
12 וּבְכָל־מִצְרָיִם׃ וַיְחַזֵּק יְהוָה אֶת־לֵב פַּרְעֹה
ad Dominus eſt locutus quemadmodum ,*eos ad audivit* non &
וְלֹא שָׁמַע אֲלֵהֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל־
ſta & ,*diluculo in Mane* :Moſeh ad Dominus dixit Et .Moſeh
13 מֹשֶׁה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה הַשְׁכֵּם בַּבֹּקֶר וְהִתְיַצֵּב
Deus Dominus dixit Sic :eum ad dices & ;Parhoh coram
לִפְנֵי פַרְעֹה וְאָמַרְתָּ אֵלָיו כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
hac vice Quia .mihi ſerviat ut,meũ populum Dimitte: Hebræorum
14 הָעִבְרִים שַׁלַּח אֶת־עַמִּי וְיַעַבְדֻנִי׃ כִּי בַּפַּעַם הַזֹּאת
,tuos ſervos in & ,tuum cor in meas plagas omnes mitto ego
אֲנִי שֹׁלֵחַ אֶת־כָּל־מַגֵּפֹתַי אֶל־לִבְּךָ וּבַעֲבָדֶיךָ
.terra omni in ego ſicut non quòd ſcias ut ;tuũ populum in &
וּבְעַמֶּךָ בַּעֲבוּר תֵּדַע כִּי אֵין כָּמֹנִי בְּכָל־הָאָרֶץ׃
& ,te percutiam & ,meam manum miſi nunc Quia
15 כִּי עַתָּה שָׁלַחְתִּי אֶת־יָדִי וָאַךְ אוֹתְךָ וְאֶת־
propter profectò Et .terra è es ſuccisus & ,peſte in tuũ populũ
16 עַמְּךָ בַּדָּבֶר וַתִּכָּחֵד מִן־הָאָרֶץ׃ וְאוּלָם בַּעֲבוּר
ad & ,meam potentiam te faciam videre ut ,te feci ſtare hoc
זֹאת הֶעֱמַדְתִּיךָ בַּעֲבוּר הַרְאֹתְךָ אֶת־כֹּחִי וּלְמַעַן
te elevas tu Adhuc .terra univerſa in meum nomen *narrandum*
17 סַפֵּר שְׁמִי בְּכָל־הָאָרֶץ׃ עוֹדְךָ מִסְתּוֹלֵל
tempus juxta faciens pluere ego Ecce .eos dimittas non ut ;meũ populũ in
18 בְּעַמִּי לְבִלְתִּי שַׁלְּחָם׃ הִנְנִי מַמְטִיר כָּעֵת
,Ægypto in ipſa ſicut fuit non qualis ,valde grandẽ grandinem *craſtinum*
מָחָר בָּרָד כָּבֵד מְאֹד אֲשֶׁר לֹא־הָיָה כָמֹהוּ בְּמִצְרַיִם
congrega ,mitte nunc Et .*nuncuſque & ,eam fundari* die à
19 לְמִן־הַיּוֹם הִוָּסְדָה וְעַד־עָתָּה׃ וְעַתָּה שְׁלַח הָעֵז
animal & ,homo Omnis .agro in tibi quæ omnia & ,tuum pecus
אֶת־מִקְנְךָ וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר לְךָ בַּשָּׂדֶה כָּל־הָאָדָם וְהַבְּהֵמָה
,domum in fuerit congregatum non & ,agro in fuerit inventum quod
אֲשֶׁר־יִמָּצֵא בַשָּׂדֶה וְלֹא יֵאָסֵף הַבַּיְתָה
.morientur & :grando ea ſuper deſcendet &
וְיָרַד עֲלֵהֶם הַבָּרָד וָמֵתוּ׃

Verſio VULG. LAT.

9 Sítque pulvis ſuper omnem terram Ægypti : erunt enim in hominibus & jumentis ulcera, & veſicæ turgentes, in
10 univerſa terra Ægypti. Tulerúntque cinerem de camino, & ſteterunt coram Pharaone, & ſparſit illum Moyſes in cœlum : factáque ſunt ulcera veſicarum turgentium in
11 hominibus, & jumentis. Nec poterant malefici ſtare coram Moyſe, propter ulcera quæ in illis erant, & in omni terra
12 Ægypti. Induravítq; Dñs cor Pharaonis, & non audivit eos, ſicut locutus eſt Dominus
13 ad Moyſen. Dixítque Dominus ad Moyſen, Manè conſurge, & ſta coram Pharaone, & dices ad eum ; Hæc dicit Dominus Deus Hebræorum, Dimitte populum meum, ut
14 ſacrificet mihi. Quia in hac vice mittam omnes plagas meas ſuper cor tuum , & ſuper ſervos tuos, & ſuper populum tuum : ut ſcias,quòd non ſit ſimilis mei in omni
15 terra. Nunc enim extendens manum, percutiam te & populum tuum peſte; peribíſ-
16 que de terra. Idcirco autem poſui te , ut oſtendam in te fortitudinem meam, & narretur nomen meum in
17 omni terra. Adhuc retines populum meum, & non vis
18 dimittere eum ? En pluam cras hâc ipſâ horâ grandinem multam nimis , qualis non fuit in Ægypto , à die quâ fundata eſt , uſque in præ-
19 ſens tempus. Mitte ergò jam nunc , & congrega jumenta tua, & omnia quæ habes in agro:homines enim,& jumenta, & univerſa quæ inventa fuerint foris, nec congregata de agris, cecideríque ſuper ea grando , morientur.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

9 Καὶ γενηθήτω κονιορτὸς ἐπὶ (ν) πᾶσαν τὴν γῆν Αἰγύπτου. καὶ ἔσται ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἐπὶ τὰ τετράποδα ἕλκη φλυκτίδες ἀναζέουσαι ἔν τε τοῖς ἀνθρώποις, καὶ ἐν τοῖς (ξ) τετράποσι, ἐν πάσῃ γῇ Αἰ-
10 γύπτου. Καὶ (ο) ἔλαβεν τὴν αἰθάλην τῆς (π) καμιναίας ἐναντίον Φαραώ, καὶ ἔπασεν αὐτὴν Μωυσῆς εἰς τὸν οὐρανόν· καὶ (ρ) ἐγένετο ἕλκη φλυκτίδες ἀναζέουσαι ἔν τε τοῖς ἀνθρώποις, καὶ ἐν τοῖς τετράποσι.
11 Καὶ οὐκ ἠδύναντο οἱ φαρμακοὶ στῆναι ἐναντίον Μωυσῆ διὰ τὰ ἕλκη· (ρ) ἐγένετο γὰρ τὰ ἕλκη ἐν τοῖς φαρμακοῖς, καὶ ἐν πάσῃ γῇ
12 Αἰγύπτου. Ἐσκλήρυνε δὲ κύριος τὴν καρδίαν Φαραώ, καὶ οὐκ εἰσήκουσεν αὐτῶν καθὰ
13 συνέταξε (σ) κύριος. Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν, Ὄρθρισον τὸ πρωΐ, καὶ στῆθι ἐναντίον Φαραώ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτόν, Τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς τῶν Ἑβραίων· Ἐξαπόστειλον τὸν λαόν μου, ἵνα
14 λατρεύσωσί μοι. Ἐν τῷ γὰρ νῦν καιρῷ ἐγὼ ἐξαποστέλλω πάντα τὰ συναντήματά μου εἰς τὴν καρδίαν σου, καὶ τῶν θεραπόντων σου, καὶ τοῦ λαοῦ σου· ἵνα εἰδῇς, ὅτι οὐκ ἔστιν, ὡς (τ) ἐγώ, ἄλλος ἐν πάσῃ
15 τῇ γῇ. Νῦν γὰρ ἀποστείλας τὴν (υ) χεῖρα πατάξω σέ, καὶ τὸν λαόν σου θανα-
16 τώσω, καὶ ἐκτριβήσῃ ἀπὸ τῆς γῆς. Καὶ ἕνεκεν τούτου διετηρήθης, ἵνα ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ (φ) τὴν ἰσχύν μου, καὶ ὅπως διαγ-
17 γελῇ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῇ. Ἔτι οὖν (χ) σὺ ἐμποιῇ τοῦ λαοῦ μου, τοῦ μὴ ἐξαπο-
18 στεῖλαι αὐτούς; Ἰδοὺ ἐγὼ ὕω ταύτην τὴν ὥραν αὔριον χάλαζαν πολλὴν σφόδρα, ἥτις τοιαύτη οὐ γέγονεν ἐν Αἰγύπτῳ, ἀφ᾽ ἧς ἡμέρας ἔκτισται, ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.
19 Νῦν οὖν κατάσπευσον συναγαγεῖν τὰ κτήνη (ψ) σου, καὶ ὅσα σοι ἐστὶν ἐν τῷ πεδίῳ· πάντες γὰρ οἱ ἄνθρωποι, καὶ τὰ κτήνη, ὅσα (ω) ἐὰν εὑρεθῇ (α) ἐν τοῖς πεδίοις, καὶ μὴ εἰσέλθῃ εἰς οἰκίαν, πέσῃ (β) δὲ ἐπ᾽ αὐτὰ ἡ χάλαζα, τελευτήσει.

Et fiat pulvis ſuper omnem terram Ægypti : & erunt ſuper homines, & ſuper quadrupedia, ulcera , veſicæ efferveſcentes, & in hominibus, & in quadrupedibus , in omni terra Ægypti. 9
Et ſumpſit favillam de fornace coram Pharaone, & aſperſit eam Moyſes in cœlum : & facta ſunt ulcera, veſicæ (b) efferveſcentes, & in hominibus, & in quadrupedibus. 10
Et non potuerunt venefici ſtare coram Moyſe propter ulcera : facta enim ſunt ulcera in veneficis, & in omni terra Ægypti. 11
Induravit autem Dominus cor Pharaonis, & non exaudivit eos, ſicut (c) conſtituit Dominus. 12
Dixit autem Dominus ad Moyſen, Surge diluculò manè, & ſta coram Pharaone ; & dices ad eum, Hæc dicit Dominus Deus Hebræorum ; Dimitte populum meum, ut ſerviant mihi. (d) 13
Nunc enim in hoc tempore ego mitto omnes impetus meos in cor tuum, & ſervorum tuorum, & populi tui : ut ſcias, quia non eſt, ſicut ego, alius in omni terra. 14
Nunc autem mittens manum percutiam te, & populum tuum morti tradam ; & exterêris de terra. 15
Et propter hoc conſervatus es, ut oſtendam in te virtutem meam, & ut annuncietur nomen meum in univerſa terra. 16
Adhuc igitur tu inſultas populo meo, ut non dimittas eos ? 17
Ecce ego pluo hâc horâ craſtinâ grandinem multam valdè, quæ talis non fuit in Ægypto, ex quo die condita eſt, uſque in diem hunc. 18
Nunc igitur feſtina congregare pecora tua, & quæcunque tibi ſunt in campo : omnes enim homines & pecora, quæcunque inventa fuerint in campis, & non introierint in domum, ceciderit autem grando ſuper ea, morientur. 19

MS.A. (ν) πᾶσαν γῆν (ξ) τετράποσιν, καὶ ἐν (ο) ἔλαβον (π) καμιναίας (ρ) ἐγένοντο (σ) κύριος τῷ Μωυσῇ. Εἶπεν (τ) ἐγώ, ἐν (υ) χεῖρά μου πατάξω (φ) τὴν δύναμίν μου, (χ) ἐνποιῇ σὺ (ψ) σου, ὅσα σοι εἰσὶν (ω) ἂν (α) ἐν τῷ παιδίῳ, (β) δὲ ἡ χάλαζα ἐπ᾽ αὐτά, τελευτήσει.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

9–19 [illegible]

* Fietque pulvis in tota terra Ægypti, & erit ſuper homines & ſuper animantia ulcus tumorum plurimum in univerſa terra Ægypti. 9
Acceperunt itaque cinerem fornacis, & ſteterunt coram Pharaone, ſparſitq; eum Moſes ad cœlum coram Pharaone : factumque eſt ulcus tumorum, avolavitque in homines & in jumenta. 10
Et non potuerunt magi ſubſiſtere coram Moſe propter ulcus quod graſſatum fuerat in magos, & in totam terram Ægypti. 11
Et induravit Dominus cor Pharaonis , & non audivit eos, quemadmodum dixerat Dominus Moſi. 12
Præterea dixit Dominus ad Moſen , Prætervertе diluculo , & ſta coram Pharaone, & dic ad eum, Sic dicit Dominus Deus Hebræorum , Dimitte populum meum ut colat me. 13
Nam in tempore iſto mittam flagellum meum in cor tuum, & in ſervos tuos, & in populum tuum, ut cognoſcas quòd non ſit mei ſimilis in univerſa terra. 14
Nunc enim extendam manum meam, & percutiam te & populum tuum peſte, & peribis de terra. 15
Veruntamen ob id te conſtitui , ut oſtenderem tibi potentiam meam , & ut prædicetur nomen meum per univerſam terram. 16
Et hactenus quidem tu detines populum, nec vis eum dimittere. 17
Cras in tempore iſto adducam grandinem vehementiſſimam, cui non fuit ſimilis in Ægypto à die quo ædificata eſt ad præſens uſque tempus. 18
Nunc ergò mitte, coge pecus tuum; & quicquid habes in deſerto : quilibet homo & jumentum quod repertum fuerit in deſerto, & non fuerit collectum intra domum , deſcendet ſuper eos grando, & morientur. 19

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אתקלוס Targum ONKELOS.

9 וִיהֵי לְאַבְקָא עַל כָּל־אַרְעָא דְמִצְרָיִם וִיהֵי עַל־אֱנָשָׁא וְעַל־בְּעִירָא לִשְׁחִין סְגֵי אֲבַעְבּוּעִין בְּכָל־אַרְעָא דְמִצְרָיִם׃
10 וּנְסִיבוּ יָת־פִּיחַ דְּאַתּוּנָא וְקָמוּ קֳדָם פַּרְעֹה וּזְרַק יָתֵיהּ מֹשֶׁה לְצִית שְׁמַיָּא וַהֲוָה שִׁחְנָא אֲבַעְבּוּעִין סְגֵי בֶּאֱנָשָׁא וּבִבְעִירָא׃
11 וְלָא־יְכִילוּ חָרָשַׁיָּא לְמֵיקַם קֳדָם מֹשֶׁה מִן קֳדָם שִׁחְנָא אֲרֵי הֲוָה שִׁחְנָא בְּחָרָשַׁיָּא וּבְכָל־מִצְרָאֵי׃
12 וְאַתְקֵיף יְיָ יָת־לִבָּא דְפַרְעֹה וְלָא קַבֵּיל מִנְּהוֹן כְּמָא דְמַלֵּיל יְיָ עִם־מֹשֶׁה׃
13 וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה אַקְדֵּים בְּצַפְרָא וְאִתְעַתַּד קֳדָם פַּרְעֹה וְתֵימַר לֵיהּ כִּדְנַן אֲמַר יְיָ אֱלָהָא דִיהוּדָאֵי שַׁלַּח יָת־עַמִּי וְיִפְלְחוּן קֳדָמַי׃
14 אֲרֵי בְּזִמְנָא הָדָא אֲנָא שָׁלַח יָת־כָּל־מַחָתַי בְּלִבָּךְ וּבְעַבְדָּךְ וּבְעַמָּךְ בְּדִיל דְּתִידַּע אֲרֵי לֵית דִּכְוָתִי שַׁלִּיט בְּכָל־אַרְעָא׃
15 אֲרֵי כְעַן קָרִיב קֳדָמַי דִּי שַׁלְחִית פּוֹן יָת־מָחַת גְּבוּרְתִּי וּמְחֵית יָתָךְ וְיָת עַמָּךְ בְּמוֹתָנָא וְאִשְׁתֵּיצִיתָא מִן־אַרְעָא׃
16 וּבְרַם בְּדִיל דָּא קַיֵּימְתָּךְ בְּדִיל לְאַחֲזָיוּתָךְ יָת־חֵילִי וּבְדִיל דִּיהוֹן מִשְׁתָּעַן גְּבוּרַת שְׁמִי בְּכָל־אַרְעָא׃
17 עַד־כְּעַן אַתְּ כָּבֵישׁ לֵיהּ לְעַמִּי בְּדִיל דְּלָא לְשַׁלָּחוּתְהוֹן׃
18 הָא אֲנָא מַחֵית כְּעִדָּנָא הָדֵין מְחַר בַּרְדָּא תַּקִּיף לַחְדָּא דִּי לָא־הֲוָה דִכְוָתֵיהּ בְּמִצְרַיִם לְמִן־יוֹמָא דְאִשְׁתַּכְלַלַת וְעַד־כְּעַן׃
19 וּכְעַן שְׁלַח כְּנוֹשׁ יָת־בְּעִירָךְ וְיָת כָּל־דִּי לָךְ בְּחַקְלָא כָּל־אֱנָשָׁא וּבְעִירָא דְיִשְׁתְּכַח בְּחַקְלָא וְלָא יִתְכְּנֵישׁ לְבֵיתָא וְיֵיחוֹת עֲלֵיהוֹן בַּרְדָּא וִימוּתוּן׃

9 Et erit in pulverem tenuiſſimum ſuper omnem terram Ægypti : & erit in hominibus, & in pecoribus; ſcabies germinans veſicas, in univer-
10 ſâ terrâ Ægypti. Et tulerunt favillam fornacis, & ſteterunt coram Pharaone ; & ſparſit illam Moyſes verſus cœlum : & fuit ſcabies & veſicæ multæ, in hominibus,& in pecoribus.
11 Et non poterant malefici ſtare coram Moyſe, propter ſcabiem : quia erat ſcabies in maleficis, & in
12 omnib9 Ægyptiis. Et ingravavit Dominus cor Pharaonis; & nõ acquievit eis: ſicut locutus fu-
13 erat Dñs cum Moyſe. Dixitq; Dominus ad Moyſen; Conſurge mane, & ſta corã Pharaone : diceſq; ei ; Hæc dicit Dñs Deus Judæorum, Dimitte populũ meum; ut ſer-
14 viant corã me. Quia in hâc vice ego mitto omnes plagas meas in cor tuũ, & in ſervos tuos,& in populum tuum : ut ſcias; quoniã non eſt ſimilis mei dominator,in
15 univerſâ terrâ. Quoniam nunc prope eſt coram me; ut mittam plagam fortitudinis meæ,& percutiam te,& populũ tuum,peſte: conſumma-
16 beriſq; de terrâ Veruntamen propter hoc ſuſtinui te, ut oſtenderem tibi fortitudinem meam : & ut narrent potentiam nominis mei, in univer-
17 ſâ terrâ. Adhuc tu ſubjectum retines populum meũ:ut nõ dimittas eos.
18 Ecce ego deſcendere faciam cras,hâc ipſâ horâ, grandinẽ fortem nimis : cui ſimilis non fuit in Ægypto; à die quâ fun-
19 data eſt, uſq; nunc. Nunc autem, mitte congrega pecora,& omnia tua quæ ſunt in agro : omnes enim homines& jumenta, quæ inventa fuerint in agro,& non fuerint congregata in domum; deſcenderitq; ſup ea grando, morientur.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

9–19 [illegible]

VER. SAM.

9–19 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Erit enim in pulverẽ ſuper omnẽ terram Ægypti,fietq; ſuper homines, ſuper animalia in ulcus producens puſtulas,in univerſa terra Ægypti. 9
Et acceperunt favillam fornacis,ſteterũtq; corã Pharaone, et ſparſit eam Moſes in cœlum,& facta eſt ulcus puſtulas producens in hominibus & in beſtiis. 10
Neque potuerunt Magi conſiſtere coram Moſe propter ulcus ; quia inerat ulcus in Magis, & in omnibus Ægyptiis. 11
Sed corroboravit Dominus cor Pharaonis, & non audivit eos, ſicut locutus fuerat Dominus Moſi. 12
Dixitq; Dominus Moſi, Surge ſummo mane, et ſiſte te corã Pharaone,ut dicas ei; Sic dicit Dominus Deus Hebræorum, Dimitte populum meũ, ut ſerviat mihi. 13
Nam hac vice ego mittam omnes plagas meas ſuper cor tuum, et in ſervos tuos, et in populum tuum ; ut cognoſcas quod nemo eſt ſicut ego in univerſa terra. 14
Nunc enim mittam manũ meam, & percutiam te, & populum tuum in peſte,peribiſq; de terra. 15
Et certè propter hoc ſubſiſtere te feci,ut oſtenderem tibi virtutem meam,& ut annuntietur nomen meum in univerſa terra. 16
Adhuc (b) inſurgis in populum meum,ut non dimittas eum. 17
Ecce ego pluere faciam cras hoc tempore grandinem gravem valdè, qualis non fuit in Ægypto à die quâ fundata eſt uſque nunc. 18
Nunc autem mitte,congrega pecora tua, & quæcunque tua ſunt in agris. Omnis homo,et beſtia quæ invenietur in agris, & non fuerit congregata domum, deſcenderitq; ſuper eam grando, morietur. 19
Veneruntq; Moſes & Aaron ad Pharaonem, & dixerunt ei ; Sic dicit Dominus Deus Hebræorum, Dimitte populum meum ut ſerviat mihi : Nam hac vice ego mittam omnes plagas meas ſuper cor tuum,& in ſervos tuos, et in populum tuum; ut cognoſcas quòd nullus eſt ſicut ego in univerſa terra. Nunc enim mittam manum meam, & percutiam te, & populum tuum in peſte,peribiſque de terra. Et certè propter hoc ſubſiſtere te feci, ut oſtenderem tibi virtutem meam, atq; annuntietur nomen meum in univerſa terra. Adhuc (c) inſurgis in populum meum, ut non dimittas eum : Ecce ego pluere faciam cras hoc tempore grandinem gravem valdè, qualis non fuit in Ægypto à die quâ (d) fundata eſt uſque nunc. Nunc ergò mitte, congrega pecora tua, & quæcunq; tua ſunt in agris. Omnis homo,et beſtia quæ invenietur in agris, & non fuerit congregata domum, deſcenderitque ſuper eam grando, (e) morietur.

VER. SAM. (b) doloſè agis (c) doloſe agis (d) potentiâ donata eſt (e) interficietur.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 * ويصير في الناس والبهايم قرحا نابتا منفطا في جميع بلد مصر * فاخذا من فحم الاتون 10
ووقفا بين يدي فرعون * ورشه موسي الي السماء فصار قرحا منفطا نابتا في الناس والبهايم *
* ولم يطق العلماء ان يقفوا بين يدي موسي من قبل القرح * لانه كان فيهم وفي ساير 11
المصريين * وشدد الله قلب فرعون * ولم يقبل منهما * كما قال الله لموسي * ثم قال الله لموسي ادلج 12 13
بالغداة * وقف بين يدي فرعون وقل له * كذا قال الله اله العبرانيين * اطلق قومي يعبدوني *
* فاني في هذه المرة باعث كثيرا من افاتي في قلبك وقوادك وقومك * لكي تعلم انه ليس مثلي 14
في جميع العالم * لاني لو اطلقت قدرتي لقتلتك وقومك بالوبا * واجتحت من البلاد * ولكن 15 16
بسبب هذه ابقيتك * لكي اريك قوتي * وكي يقص باسمي في جميع العالم * انت بعد متربص 17
بقومي لئلا تطلقهم * ها انا ممطر في مثل هذا الوقت غدا بردا عظيما جدا * ما لم يكن مثله في 18
مصر منذ يوم اسست الي الان * والان فابعث فصن ماشيتك وجميع ما لك في الصحراء * فانه 19
اي انسان او بهيمة وجد في الصحراء ولم ينضم الي المنازل * ينزل عليهم البرد فيموتون *

Et fiet in hominibus & jumentis ulcus erumpens,ebulliens in univerſa regione Ægypti. 9
Acceperuntque de cinere camini, ſteterúntque ante Pharaonem,ſparſitq; illum Muſa verſùs cœlum, et factũ eſt ulcus ebulliens, erumpens in homines & jumenta. 10
Et non potuerunt Doctores ſtare ante Muſam, propter ulcus ; quoniã erat in eis,& in omnibus Ægyptiis. 11
Et induravit Deus cor Pharaonis,et non auſcultavit eis, ut dixit Deus Muſæ. 12
Deinde dixit Deus Muſæ, Surge ſummo mane, & ſta ante Pharaonẽ,& dic ei;Ita dixit Deus, Deus Hebræorum ; Dimitte populum meum ut adoret me. 13
Quoniam hac vice miſſurus ſum multas ex meis plagis in cor tuum, & ducum tuorum, & populi tui ; ut cognoſcas quòd non ſit ſimilis mei in univerſo mundo. 14
Quoniam ſi ego permitterem potentiæ meæ, occidere te et populum tuum peſte, & eradicareris de regione. 15
At verò propter rem hanc te reſervavi, ut oſtenderem tibi fortitudinẽ meam, & ut enarretur nomen meum in univerſo mundo. 16
Tu adhuc retardas populum meum ut ne dimittas eos: 17
Sed ecce ego pluere faciam cras pari tempore grandinem magnam nimis, cui non fuit ſimilis in Ægypto, à die quo fundata eſt uſque nunc. 18
Et nunc mitte, tuere armenta tua, & omnia quæ habes in agro :nam quicunque homo aut iumentum fuerit in agro; & non congregatum fuerit ad habitationes, deſcendet ſuper ea grando, & morientur. 19

ספר שמות : ט

fecit fugere ,Parhoh servis è Domini verbum timuit Qui
20 הַיָּרֵא אֶת־דְּבַר יְהוָה מֵעַבְדֵי פַּרְעֹה הֵנִיס אֶת־
posuit non qui Et .domos ad suum pecus & ,suos servos
21 עֲבָדָיו וְאֶת־מִקְנֵהוּ אֶל־הַבָּתִּים׃ וַאֲשֶׁר לֹא־שָׂם
& ,suos servos dereliquit & ,Domini verbum ad suum cor
לִבּוֹ אֶל־דְּבַר יְהוָה וַיַּעֲזֹב אֶת־עֲבָדָיו וְאֶת־
Extende :Mosch ad Dominus dixit Et .agro in suum pecus
22 מִקְנֵהוּ בַּשָּׂדֶה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה נְטֵה אֶת־
super ;Ægypti terra omni in grando erit & ,cœlum in tuam manū
יָדְךָ עַל־הַשָּׁמַיִם וִיהִי בָרָד בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם עַל־
Ægypti terra in agri herbam omnem super &,animal super & ,hominē
הָאָדָם וְעַל־הַבְּהֵמָה וְעַל כָּל־עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם׃
dedit Dominus & ,cœlum in suam virgam Moseh extendit Et
23 וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת־מַטֵּהוּ עַל־הַשָּׁמַיִם וַיהוָה נָתַן
Dominus pluit & ,terram super ignis ambulavit & :grandinem & ,voces
קֹלֹת וּבָרָד וַתִּהֲלַךְ אֵשׁ אָרְצָה וַיַּמְטֵר יְהוָה
se comprehendes ignis &,grando fuit Et .Ægypti terram super grandinem
24 בָּרָד עַל־אֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וַיְהִי בָרָד וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת
omni in ipsi sicut fuit non qualis ,valde gravis ,grandinis medio in
בְּתוֹךְ הַבָּרָד כָּבֵד מְאֹד אֲשֶׁר לֹא־הָיָה כָמֹהוּ בְּכָל־
terra omni in grando percussit Et.gentē in fuit *tunc ex* Ægypti terra
25 אֶרֶץ מִצְרַיִם מֵאָז הָיְתָה לְגוֹי׃ וַיַּךְ הַבָּרָד בְּכָל־אֶרֶץ
Et animal ad usque & homine ab ,agro in quæ omnia ,Ægypti
מִצְרַיִם אֵת כָּל־אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה מֵאָדָם וְעַד־בְּהֵמָה וְאֵת
agri arborem omnem & ,grando percussit agri herbam omnem
כָּל־עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה הִכָּה הַבָּרָד וְאֶת־כָּל־עֵץ הַשָּׂדֶה
fuit non ,Israel filii *ibi* *qua* Ghosen terra in Tantū .confregit
26 שִׁבֵּר׃ רַק בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן אֲשֶׁר־שָׁם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא הָיָה
dixit & ,*Aharon ad & Moseh ad* vocavit & ,Parhoh Misitque .grando
27 בָּרָד׃ וַיִּשְׁלַח פַּרְעֹה וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן וַיֹּאמֶר
.impii meꝰ populꝰ & ego & ,justus Dñs .hac vice Peccavi :eos ad
אֲלֵהֶם חָטָאתִי הַפָּעַם יְהוָה הַצַּדִּיק וַאֲנִי וְעַמִּי הָרְשָׁעִים׃
:grando & ,Dei *voces* sint ne ,*multum* & ,Dominum ad Orate
28 הַעְתִּירוּ אֶל־יְהוָה וְרַב מִהְיֹת קֹלֹת אֱלֹהִים וּבָרָד
:Moseh eum ad dixit Et *standum ad addetis non* & ,vos dimittam &
29 וַאֲשַׁלְּחָה אֶתְכֶם וְלֹא תֹסִפוּן לַעֲמֹד׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו מֹשֶׁה
tonitrua :Dominum ad meas palmas extendam ,urbem *me exire* Cùm
כְּצֵאתִי אֶת־הָעִיר אֶפְרֹשׂ אֶת־כַּפַּי אֶל־יְהוָה הַקֹּלוֹת
Domini quòd ,scias ut ;ultrà erit non grando & ,cessabunt
יֶחְדָּלוּן וְהַבָּרָד לֹא יִהְיֶה־עוֹד לְמַעַן תֵּדַע כִּי לַיהוָה
facie à timeatis *antequam* quia ,novi ,tui servi & ,tu At .terra
30 הָאָרֶץ׃ וְאַתָּה וַעֲבָדֶיךָ יָדַעְתִּי כִּי טֶרֶם תִּירְאוּן מִפְּנֵי
quia est percussum hordeum & linum Et .Dei Domini
31 יְהוָה אֱלֹהִים׃ וְהַפִּשְׁתָּה וְהַשְּׂעֹרָה נֻכָּתָה כִּי
spelta & ,triticum Et .calamo in linum & ,erat viride hordeum
32 הַשְּׂעֹרָה אָבִיב וְהַפִּשְׁתָּה גִּבְעֹל׃ וְהַחִטָּה וְהַכֻּסֶּמֶת
cum à Moseh est egressus Et *ipsa* *calginosa* quia ;percussa sunt nō
33 לֹא נֻכּוּ כִּי אֲפִילֹת הֵנָּה׃ וַיֵּצֵא מֹשֶׁה מֵעִם
;Dominum ad suas palmas extendit & ,*civitatem* *Parhoh*
פַּרְעֹה אֶת־הָעִיר וַיִּפְרֹשׂ כַּפָּיו אֶל־יְהוָה
.terram super fusa est non pluvia &,grando & ,*voces* cessaverunt &
וַיַּחְדְּלוּ הַקֹּלוֹת וְהַבָּרָד וּמָטָר לֹא־נִתַּךְ אָרְצָה׃

Versio VULG. LAT.

20 Qui timuit verbum Domini de servis Pharaonis, fecit confugere servos suos & jumenta
21 in domos. Qui autem neglexit sermonem Domini, dimisit servos suos & jumenta in
22 agris. Et dixit Dominus ad Moysen, Extende manum tuam in cœlum, ut fiat grando in universa terra Ægypti, super homines, & super jumenta, & super omnem herbam agri in
23 terra Ægypti. Extenditque Moyses virgam in cœlum, & Dominus dedit tonitrua, & grandinem, ac discurrentia fulgura super terram: pluitque Dominus grandinem su-
24 per terram Ægypti. Et grando & ignis mista pariter ferebantur: tantæque fuit magnitudinis, quanta antè nunquam apparuit in universa terra Ægypti, ex quo gens
25 illa condita est. Et percussit grando in omni terra Ægypti cuncta quæ fuerunt in agris, ab homine usque ad jumentum: cunctámque herbam agri percussit grando, & omne lignum regionis confregit.
26 Tantùm in terra Gessen, ubi erant filii Israel, grando non
27 cecidit. Misitque Pharao, & vocavit Moysen & Aaron, dicens ad eos, Peccavi etiam nunc: Dñs justus; ego & po-
28 pulus meus impii. Orate Dominum ut desinant tonitrua Dei, & grando: ut dimittam vos, & nequaquam hic ultrà
29 maneatis. Ait Moyses, Cùm egressus fuero de urbe, extendam palmas meas ad Dominum, & cessabunt tonitrua, & grando non erit: ut scias,
30 quia Dñi est terra. Novi autem, quòd & tu, & servi tui, necdum timeatis Dñm Deum.
31 Linum ergò & hordeū læsum est, eò quòd hordeum esset virens, & linum jam folliculos
32 germinaret. Triticum autem & far non sunt læsa, quia sero-
33 tina erant. Egressúsq; Moyses à Pharaone ex urbe, tetendit manꝰ ad Dñm: & cessaverunt tonitrua & grando, nec ultrà stillavit pluvia super terram.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

20 Ὁ φοβούμενος τὸ ῥῆμα κυρίου τῶν θεραπόντων Φαραώ, συνήγαγε τὰ κτήνη
21 αὐτοῦ εἰς τοὺς οἴκους. Ὃς δὲ μὴ προσέσχεν τῇ διανοίᾳ εἰς τὸ ῥῆμα κυρίου, ἀφῆκε τὰ κτή-
22 νη (γ) ἐν τοῖς πεδίοις. Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν, Ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἔσται χάλαζα ἐπὶ πᾶσαν γῆν Αἰγύπτου, ἐπί τε τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ κτήνη, καὶ ἐπὶ πᾶσαν βοτάνην τὴν ἐπὶ τῆς
23 γῆς. Ἐξέτεινε δὲ Μωυσῆς τὴν χεῖρα εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ κύριος ἔδωκε φωνὰς καὶ χάλαζαν· καὶ διέτρεχε τὸ πῦρ ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἔβρεξε κύριος χάλαζαν ἐπὶ πᾶσαν γῆν
24 Αἰγύπτου. Ἦν δὲ ἡ χάλαζα καὶ τὸ πῦρ φλογίζον ἐν τῇ χαλάζῃ· ἡ δὲ χάλαζα πολλὴ (δ) σφόδρα, ἥτις τοιαύτη οὐ γέγονεν ἐν Αἰγύπτῳ, (ε) ἀφ᾽ ἧς ἡμέρας γεγένηται
25 ἐπ᾽ αὐτῆς ἔθνος. Ἐπάταξε δὲ ἡ χάλαζα ἐν πάσῃ γῇ (ζ) Αἰγύπτου, ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους· καὶ πᾶσαν βοτάνην τὴν ἐν τῷ πεδίῳ ἐπάταξεν ἡ χάλαζα· καὶ πάντα τὰ ξύλα τὰ ἐν τοῖς πεδίοις συνέτριψεν
26 ἡ χάλαζα. Πλὴν ἐν γῇ Γεσὲμ, οὗ ἦσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ, οὐκ ἐγένετο ἡ χάλαζα.
27 Ἀποστείλας δὲ Φαραώ, ἐκάλεσε Μωυσῆν καὶ Ἀαρών, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἡμάρτηκα τὸ νῦν· ὁ κύριος δίκαιος, ἐγὼ δὲ καὶ ὁ λαός
28 μου ἀσεβεῖς. Εὔξασθε (η) οὖν περὶ ἐμοῦ πρὸς κύριον, καὶ παυσάσθω τοῦ γενηθῆναι φωνὰς θεοῦ, καὶ χάλαζαν, καὶ πῦρ· καὶ ἐξαποστελῶ ὑμᾶς, καὶ οὐκέτι (θ) προστεθήσεσθε μένειν.
29 Εἶπε δὲ αὐτῷ Μωυσῆς, Ὡς ἂν ἐξέλθω τὴν πόλιν, ἐκπετάσω τὰς χεῖράς μου πρὸς (ι) τὸν κύριον, καὶ αἱ φωναὶ παύσονται, καὶ ἡ χάλαζα, καὶ ὁ ὑετὸς οὐκ ἔσται ἔτι· ἵνα
30 γνῷς, ὅτι τοῦ κυρίου ἡ γῆ. Καὶ σὺ καὶ οἱ θεράποντές σου, ἐπίσταμαι, ὅτι οὐδέπω
31 πεφόβησθε τὸν κύριον. Τὸ δὲ λίνον καὶ ἡ κριθὴ ἐπλήγη· ἡ γὰρ κριθὴ παρεστηκυῖα,
32 (κ) τὸ δὲ λίνον σπερματίζον. Ὁ δὲ πυρὸς καὶ ἡ ὀλύρα οὐκ (λ) ἐπλήγησαν, ὄψιμα
33 γὰρ ἦν. Ἐξῆλθε δὲ Μωυσῆς ἀπὸ Φαραὼ ἐκτὸς τῆς πόλεως, (μ) καὶ ἐξέτεινε τὰς χεῖρας πρὸς κύριον· καὶ αἱ φωναὶ ἐπαύσαντο, καὶ ἡ χάλαζα, καὶ ὁ ὑετὸς οὐκ (ν) ἔσταξεν ἔτι ἐπὶ τὴν γῆν.

Qui timebat verbum Domini servorum Pharaonis, congregavit pecora sua in domos. 20
Qui autem non intendit mente in verbum Domini, dimisit pecora in campis. 21
Dixit autem Dominus ad Moysen, Extende manum tuam in cælum; & erit grando in omnem terram Ægypti, & in homines & pecora, & in omnem herbam quæ super terram. 22
Extendit autem Moyses manum in cælum, & Dominus dedit (e) voces & grandinem: & discurrit ignis super terram. Et pluit Dominus grandinem super omnem terram Ægypti. 23
Erat autem grando, et ignis flagrans in grandine: grando autem multa (f) valdè, quæ talis non fuit in Ægypto, ex quo die facta est super eam gens. 24
Percussit autem grando in omni terra Ægypti, ab homine usque ad pecus: & omnem herbam quæ in campo percussit grando: & omnia ligna quæ in campis contrivit grando. 25
Tantùm in terra Gesem, ubi erant filii Israel, non est facta grando. 26
Mittens autem Pharao, vocavit Moysen & Aaron, & dixit eis, (g) Peccavi nunc: Dominus justus, ego autem & populus meus impii. 27
Orate igitur pro me ad Dominum, & desinant fieri voces Dei, & grando, & ignis: & dimittam vos, & non ultrà adjicietis manere. 28
Dixit autem ei Moyses, Cùm egressus fuero de civitate, expandam manus meas ad Dominum: & voces desinent, & grando & pluvia non erit ultrà: ut cognoscas, quia Domini est terra. 29
Et tu, & servi tui, scio, quòd nondum (h) timuistis Dominum. 30
Linum autem & hordeum percussum est: hordeum enim ad vigorem venerat, linum verò semen faciebat. 31
Frumentum autem & far non sunt percussa, erant enim serotina. 32
Exivit autem Moyses à Pharaone extra civitatem, & extendit manus ad Dominum: & voces cessaverunt, & grando; et pluvia non stillavit ultrà super terram. 33

MS.A. (γ) ἐν τῷ πεδίῳ. (δ) σφόδρα σφόδρα, ἥτις οὐ γέγονεν τοιαύτη ἐν (ε) ἀφ᾽ οὗ γεγένηται (ζ) Αἰγύπτῳ, (η) οὖν πρὸς (θ) προσθήσεσθε (ι) τὸν θεὸν εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ (κ) καὶ τὸ λίνον (λ) ἐπλήγη, (μ) καὶ ἐξεπέτασεν τὰς χεῖρας αὐτοῦ πρὸς (ν) ἔσταξαν

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]

Is qui ex servis Pharaonis timuit verbum Dñi, collegit servos suos & pecus suum in domum. 20
Qui verò non adjecit verbum Dñi in animum suum, reliquit servos suos, & pecus suū in agro. 21
Et ait Dñs ad Mosen, Attolle manū tuam cœlum versùs, eritq; grando per totam terrā Ægypti; super homines, & super jumenta, & super omnem herbam quæ est in deserto in terra Ægypti. 22
Et extulit Moses baculum suum cœlum versùs, & Dominꝰ edidit voces, & grandinem; discurrebátq; ignis super terram: & demisit Dñs grandinem super terram Ægypti. 23
Descendebátque grando de cœlo, & ignis exardescebat intra grandinem quæ quidem erat validissima; qualis non fuit unquam in tota terra Ægypti ex quo facta est in populum. 24
Et percussit grando totā terram Ægypti, quicquid erat in deserto ab hominibus usq; ad jumentum: omnémq; herbam agri consumpsit grando: & omnes arbores quæ erant in campo, confregit. 25
Duntaxat in terram Gosan, in qua morabantur filii Israel, non descendit grando. 26
Et mittens Pharaon, accersivit Mosen & Aharon, & dixit eis, Peccavi hac vice: Dñs justus est, & ego ac populus meus, iniqui. 27
Orate coram Domino (est enim dilatio [*longanimitas*] plurima apud eum) ut non sint fragores Dei & grando, & dimittam vos, nec ultra manebitis. 28
Dixit Moses Pharaoni, Cùm exiero ex urbe, extendam manꝰ meas ad Dñm: fragores cessabunt, & grando ulterius non descendet; ut scias quod Dñi est terra. 29
Tu autem & servi tui novi, quòd hactenus non timueritis Dñm Deum. 30
Et vero linum & hordeum perierant, quoniam hordeum ediderat *firmam basim*, & linum grana protulerat. 31
Triticum verò & panicum non perierant, eò quòd serotina essent. 32
Egressus itaq; Moses ex urbe à conspectu Pharaonis, protendit manus suas in cœlum ad Dominum, & recesserunt fragores & grando, & pluvia non incubuit terræ. 33

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

20 [illegible]

20 Qui timuit verbū Dñi, de servis Pharaonis: cōgregavit servos suos et pecora sua, in do-
21 mos. Et qui non apposuit cor suū verbo Dñi: dimisit servos
22 suos & pecora sua, in agro. Dixitq; Dñs ad Moysen; Leva manū tuā versꝰ cœlū, ut sit grādo in universâ terrâ Ægypti: sup homines et sup jumenta, & sup ōnē herbā agri, in terrâ Ægy-
23 pti. Elevavitque Moyses virgā suā, versus cœlū: et Dñs dedit voces, & grādinē; & discurrebat ignis sup terrā: pluitq; Dñs grandinem, sup terrā Ægypti.
24 Fuitq; grando; et ignis, discurrens in medio grādinis: nimis validꝰ; cujꝰ similis nō fuit in universâ terrâ Ægypti, à tēpo-
25 re quo fuit in eâ populus. Et percussit grando in oñi terrâ Ægypti, oñia quæ erant in agro; ab homine usq; ad jumentū: & omnē herbā agri percussit grādo, oñesq; arbores a-
26 gri confregit. Tamen in terrâ Gessē, ubi erāt filii Israel; non
27 fuit grando. Misitq; Pharao, & vocavit Moysē & Aarō; & dixit eis, Peccavi hâc vice: Dñs justꝰ; & ego et populꝰ meꝰ im-
28 pii. Orate corā Dño; ut sit à facie ejꝰ refrigeriū multū, & nō sint sup nos tonitrua maledictionis hujuscemodi a facie Dñi, neq; grando: et dimittam vos; nec ultrà retinebo vos.
29 Dixítq; ei Moyses; Cū egressꝰ fuero de urbe, extendā manus meas in oratione coram Dño: tonitrua cessabūt, et grādo nō erit ampliùs; ut scias, quia Dñi
30 est terra. Novi enim, quòd tu et servi tui adhuc nō humilia-
31 mini, à faciē Dñi Dei. Linum autē et hordeū percussa sunt: eò quòd hordeū erat virens, et linū jam folliculos germinâ-
32 rat. Triticū autē et far nō sunt percussa: quia serotina erant.
33 Egressusq; est Moyses à Pharaone, ex urbe; et extēdit manū suā in oratione coram Dño: & cessaverunt tonitrua, & grando; & pluvia quæ descendebat non pervenit *in* terram.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

20 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

20 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Quicunque servorum Pharaonis timuit verbū Domini confugere fecit servos suos, & pecora sua in domos. 20
Sed qui non apposuit cor suum ad verbum Domini, reliquit servos suos, & pecora sua in agris. 21
Et dixit Dominus Mosi, Extende manum tuam in cœlos, & fiet grando in omni terrâ Ægypti super homines, & super bestias, & super omnem herbam agri in terra Ægypti. 22
Et extendit Moses virgam suam in cœlos, deditque Dominus tonitrua, & grandinem; & discurrebat ignis super terram: & pluit Dominus grandinem super terram Ægypti. 23
Erátque grando, & ignis immixtus in medio grandinis gravis valdè, qualis non fuerat in Ægypto ex quo facta est in gentem. 24
Et percussit grando in terra Ægypti quidquid erat in agris ab homine usque ad bestiam; omnem quoque herbam agri percussit grando, omnémque arborem agri fregit. 25
Tantùm in terra Gessen in qua erant filii Israel, non fuit grando. 26
Tunc misit Pharao, & vocavit Mosen & Aaronem, dixitque eis; Peccavi hâc vice: Dominus justus est, ego verò & populus meus iniqui. 27
Orate Dominum ut (f) desinant tonitrua Dei & grando, & dimittam vos, nec ampliùs manebitis. 28
Et respondit ei Moses, Cùm egrediar ex urbe, extendam manus meas ad Dominū, & tonitrua cessabunt; & grando non erit ampliùs; ut cognoscas quòd Domini est terra. 29
Tu autem, & servi tui, scio quòd nondum timuistis Deum Dominum. 30
Et linum, & hordeum percussa sunt, quoniam hordeum virescebat, linum verò semen faciebat. 31
Sed frumentum & far non sunt percussa, quoniam serotina erant. 32
Egressus autem Moses à Pharaone ex urbe, extendit manus suas ad Dominum, & cessârunt tonitrua & grando; pluvia quoque non est effusa super terram. 33

VER. SAM. (f) sufficiat, ne sint *amplius*,

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

20 * فمن خاف كلام الله من قواد فرعون * اهرب عبيده ومواشيه الى البيوت * ومن لم يرد باله الى
21 كلام الله * ترك عبيده ومواشيه في الصحراء * ثم قال الله لموسى مد يدك نحو السماء * فيكون
22 البرد في جميع بلد مصر على الناس والبهائم وجميع عشب الصحراء في بلد مصر * فمد موسى
23 عصاه نحو السماء * فاعلن الله اصواتا وبردا * وسارت النار على الارض * وامطر الله بردا على بلد
24 مصر * فكان البرد والنار متحدة في وسطه عظيما جدا * ما لم يكن مثله في بلد مصر منذ صارت
25 لامة * فضرب البرد في جميع بلد مصر جميع ما في الصحراء من انسان الى بهيمة * وضرب جميع
26 عشبها وكسر جميع شجرها * غير ان بلد السدير الذي فيه بنو اسرائيل لم يكن فيه برد * فبعث
27 فرعون من دعا موسى وهرون * وقال لهما قد اخطات هذه المرة ايضا * الله العدل وانا وقومي
28 الظالمون * اشفعا الى الله * وحسبنا من ان يكون اصوات الله وبرد علينا * حتى اطلقكم ولا تعودوا
29 ان تقيموا * فقال له موسى اذا خرجت من القرية ابسط يدي الى الله * فتنتهي الاصوات * والبرد لا
30 يكون ابدا * لكي تعلم ان الارض لله * وانت وعبيدك فاعلموا انكم قبل ان تخافوا من الله * ان
31 الكتان الذي لكم والشعير قد عطبا * لان الشعير كان فريكا * والكتان مسلفا * والحنطة والكلبان
32 لم يعطبا * لانهما افلتان * واخرج موسى من عند فرعون ومن قريته * بسط يديه الى الله *
33 فانتهت الاصوات والبرد * ولم يتكامل مطر على الارض *

Qui ergò timuit verba Dei ex ducibus Pharaonis, fugârunt servos suos & armenta sua ad domos. 20
Qui verò non advertit mentem suam ad verba Dei, dimisit servos suos & armenta sua in agro. 21
Tū dixit Deꝰ Musæ, Extende manū tuā versus cœlum, & erit grando in universa regione Ægypti super homines & jumenta, & universam herbam agri in regione Ægypti. 22
Extendítq; Musa baculū eiꝰ versus cœlū, et edidit Deꝰ voces et grandinē: et cucurrit ignis super terram: & pluere fecit Deus grandinem super regionem Ægypti. 23
Et fuit grando, igne simul commisto, magna nimis, cui non fuit similis in regione Ægypti, à quo facta est in gentē. 24
Percussitq; grando in universa regione Ægypti, omnes qui erant in agro, ab homine usq; ad jumentum, & percussit universā herbā ejus, & confregit omnes arbores ejus. 25
Excepta provincia Sadir in qua erant filii Israil, in ea enim non fuit grando. 26
Misitque Pharaon quendam qui vocaret Musam & Haron, & dixit ambobus; Jam peccavi hac etiā vice: Deus justissimus est, & ego & populus meus iniqui. 27
Intercedite ad Deum, & jam desinant esse voces Dei et grando super nos; ut dimittam vos, et non maneatis ampliùs. 28
Dixit ei Musa, Cùm egressus fuero de civitate, extendā manus meas ad Deū, et finient voces, et grando non erit unquam; ut cognoscas terram esse Dei. 29
Et tu, et famuli tui scitote quòd antequam timeretis Deum, 30
Linum quod est vestrum, et hordeum jam perierant; quoniam hordeum erat ferè maturum, et linum emiserat folliculos. 31
At frumentum, & circula non perierunt, quoniam erant serotina. 32
Et cùm exisset Musa à conspectu Pharaonis, de civitate, extendit manus suas ad Deum, & desierunt voces et grando, et pluvia quoque non dissoluta fuit pluvia super terram. 33

ספר שמות : י

addidit & voces & grando & pluvia cessasset quòd ,Parhoh vidit Et
34 וירא פרעה כי־חדל המטר והברד והקלת ויסף
cor est roboratũ Et .ejus servi & ,ipse suũ cor aggravavit & ,peccandũ ad
35 לחטא ויכבד לבו הוא ועבדיו: ויחזק לב
est locutus quemadmodũ ,Israel filios dimisit non & ,Parhoh
פרעה ולא שלח את־בני ישראל כאשר דבר
.Moseh manũ per Dominus
יהוה ביד־משה:

CAP. X. י

;Parhoh ad Ingredere :Moseh ad Dominus dixit Et
1 ויאמר יהוה אל־משה בא אל־פרעה
,ejus servorum cor & ,ejus cor feci aggravare ego quia
כי־אני הכבדתי את־לבו ואת־לב עבדיו
narres ut Et .ejus interioribus in hæc mea signa me ponendum ad
2 למען שתי אתתי אלה בקרבו: ולמען תספר
,Ægypto in feci quæ :tui filii filii & ,tui filii aurib' in
באזני בנך ובן־בנך את אשר התעללתי במצרים
ego quia sciatis & ;eis in posui quæ mea signa &
ואת־אתתי אשר־שמתי בם וידעתם כי־אני
dixerunt & ,Parhoh ad Aharon & Moseh est ingressus Et .Dominus
3 יהוה: ויבא משה ואהרן אל־פרעה ויאמרו
quò Usque :Hebræorum Deus Dominus dixit Sic .eum ad
אליו כה־אמר יהוה אלהי העברים עד־מתי
.mihi serviãt & ,meum populum Dimitte ?me coram humiliari renuisti
מאנת לענת מפני שלח עמי ויעבדני:
adducens ego ecce ,meum populum dimittere tu renuens si Quia
4 כי אם־מאן אתה לשלח את־עמי הנני מביא
,terræ oculum operiet Et .tuum terminũ in locustam cras
5 מחר ארבה בגבלך: וכסה את־עין הארץ
residuum comedet & ,terram videre poterit non &
ולא יוכל לראת את־הארץ ואכל את־יתר
comedet & ,grandine à vobis remanens evasionis
הפלטה הנשארת לכם מן־הברד ואכל את־
replebuntur Et .agro de vobis germinans lignum omne
6 כל־העץ הצמח לכם מן־השדה: ומלאו
,Ægypti omnis domus & ,tuorũ servorũ omniũ dom' & ,tuæ domus
בתיך ובתי כל־עבדיך ובתי כל־מצרים
eorum esse die à tuorũ patrũ patres & ,tui patres viderunt non quas
אשר לא־ראו אבתיך ואבות אבתיך מיום היותם
cum à est egressus & ,se vertit Et .hanc diem ad usque terram super
על־האדמה עד היום הזה ויפן ויצא מעם
iste erit quò Usque :eum ad Parhoh servi dixerunt Et .Parhoh
7 פרעה: ויאמרו עבדי פרעה אליו עד־מתי יהיה זה
serviant ut ,viros Dimitte ?scandalum in nobis
לנו למוקש שלח את־האנשים ויעבדו את־
periit quòd ,scies ante Num .suo Deo Domino
יהוה אלהיהם הטרם תדע כי אבדה
?Ægyptus
מצרים:

Versio VULG. LAT.

34 Videns autem Pharao, quòd cessasset pluvia, & grando, & tonitrua, auxit peccatum.
35 Et ingravatum est cor ejus, & servorum illius, & induratum nimis: nec dimisit filios Israel, sicut præceperat Dominus per manum Moysi.

CAP. X.

1 ET dixit Dominus ad Moysen, Ingredere ad Pharaonem: ego enim induravi cor ejus, & servorum illi', ut faciam signa mea hæc in eo. 2 Et narres in aurib' filii tui, & nepotum tuorum, quoties contriverim Ægyptios, & signa mea fecerim in eis: & sciatis, quia ego Dominus. 3 Introierunt ergò Moyses & Aaron ad Pharaonem, & dixerunt ei; Hæc dicit Dominus Deus Hebræorum, Usquequò non vis subjici mihi? dimitte populum meum, ut sacrificet mihi. 4 Sin autem resistis, & non vis dimittere eum: ecce ego inducam cras locustam in fines tuos. 5 Quæ operiat superficiem terræ, ne quidquam ejus appareat, sed comedatur quod residuum fuerit grandini: corrodet enim omnia ligna, quæ germinant in agris. 6 Et implebunt domos tuas, & servorum tuorum, & omnium Ægyptiorum: quantam non viderunt patres tui, & avi, ex quo orti sunt super terram, usque in præsentem diem. Avertítque se, & egressus est à Pharaone. 7 Dixerunt autem servi Pharaonis ad eum, Usquequò patiemur hoc scandalum: dimitte homines, ut sacrificent Domino Deo suo. Nónne vides, quòd perierit Ægyptus?

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

34 Ἰδὼν δὲ Φαραὼ, ὅτι πέπαυται ὁ ὑετὸς καὶ ἡ χάλαζα καὶ αἱ φωναὶ, προσέθετο τοῦ ἁμαρτάνειν· καὶ ἐβάρυνεν (ξ) αὐτοῦ τὴν καρδίαν, καὶ τῶν θεραπόντων αὐτοῦ. 35 Καὶ ἐσκληρύνθη ἡ καρδία Φαραὼ· καὶ οὐκ ἐξαπέστειλε τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, καθάπερ ἐλάλησε κύριος (ο) τῷ Μωυσῇ.

34 *Videns autem Pharao, quia cessavit pluvia, & grando, & voces, apposuit ad peccandum: & ingravavit cor suum, & servorum suorum.* 35 *Et induratum est cor Pharaonis: & non dimisit filios Israel, sicut locutus erat Dominus Moysi.*

MS.A. (ξ) τὴν καρδίαν αὐτοῦ, (ο) Μωυσῇ.

ΚΕΦ. ι.

1 Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων, Εἴσελθε πρὸς Φαραώ. (α) ἐγὼ γὰρ ἐσκλήρυνα αὐτοῦ τὴν καρδίαν καὶ τῶν θεραπόντων αὐτοῦ, ἵνα ἑξῆς ἐπέλθῃ τὰ (β) σημεῖα ταῦτα ἐπ' αὐτούς. 2 Ὅπως διηγήσησθε εἰς τὰ ὦτα τῶν τέκνων ὑμῶν, καὶ τοῖς τέκνοις τῶν τέκνων ὑμῶν, ὅσα ἐμπέπαιχα τοῖς Αἰγυπτίοις, καὶ τὰ σημεῖά μου, (γ) ἃ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς. 3 καὶ γνώσεσθε ὅτι (δ) ἐγὼ κύριος. Εἰσῆλθε δὲ Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν ἐναντίον Φαραὼ, καὶ εἶπαν αὐτῷ, Τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς τῶν Ἑβραίων· Ἕως τίνος οὐ βούλει ἐντραπῆναί με; ἐξαπόστειλον τὸν λαόν μου, ἵνα λατρεύσωσί 4 μοι. Ἐὰν δὲ μὴ (ε) θέλῃς σὺ ἐξαποστεῖλαι τὸν λαόν μου, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ταύτην τὴν ὥραν αὔριον ἀκρίδα πολλὴν ἐπὶ πάντα τὰ 5 ὅριά σου. Καὶ καλύψει τὴν ὄψιν τῆς γῆς, καὶ οὐ δυνήσῃ κατιδεῖν τὴν γῆν· καὶ κατέδεται πᾶν τὸ (ζ) περισσὸν τῆς γῆς τὸ καταλειφθὲν, ὃ κατέλιπεν ὑμῖν ἡ χάλαζα, καὶ κατέδεται (η) πᾶν ξύλον τὸ φυόμενον ὑμῖν ἐπὶ τῆς γῆς. 6 Καὶ πλησθήσονταί σου αἱ οἰκίαι, καὶ αἱ οἰκίαι τῶν θεραπόντων σου, καὶ πᾶσαι αἱ οἰκίαι ἐν πάσῃ (θ) γῇ τῶν Αἰγυπτίων· ἃ οὐδέποτε ἑωράκασιν οἱ πατέρες σου, οὐδ' οἱ πρόπαπποι αὐτῶν, ἀφ' ἧς ἡμέρας γεγόνασιν ἐπὶ τῆς γῆς ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Καὶ (ι) ἐκκλίνας Μωυσῆς, ἐξῆλθεν ἀπὸ 7 Φαραώ. (κ) Καὶ λέγουσιν οἱ θεράποντες Φαραὼ πρὸς αὐτὸν, Ἕως τίνος ἔσται τοῦτο ἡμῖν σκῶλον; ἐξαπόστειλον τοὺς ἀνθρώπους, ὅπως λατρεύσωσι (λ) τῷ θεῷ αὐτῶν. ἢ εἰδέναι βούλει, ὅτι ἀπόλωλεν Αἴγυπτος;

CAP. X.

1 *DIxit autem Dominus ad Moysen, dicens; Intra ad Pharaonem. Ego enim induravi cor ejus, & servorum ejus, ut (a) deinde superveniant signa hæc super eos.* 2 *Ut narretis in auribus filiorum vestrorum, & filiis filiorum vestrorum, quæcunque (b) illusi Ægyptiis, & signa mea, quæ feci in eis. Et cognoscetis, quia ego Dominus.* 3 *Intravit autem Moyses & Aaron coram Pharaone, & dixerunt ei; Hæc dicit Dominus Deus Hebræorum, Quousque non vis revereri me? Dimitte populum meum, ut serviat mihi.* 4 *Sin autem nolis tu dimittere populum meum, ecce ego induco hâc horâ crastino die locustam multam in omnes fines tuos.* 5 *Et operiet aspectum terræ, & non poteris videre terram: & comedet omne, quod superstes est de terra, quod remansit, quod reliquit vobis grando: & comedet omne lignum, quod nascitur vobis super terram.* 6 *Et implebuntur domus tuæ, & domus servorum tuorum, & omnes domus in omni terra Ægyptiorũ: quæ nunquam viderunt patres tui, neque proavi eorum, ex quo die fuerunt super terram usque in hunc diem. Et declinans Moyses, exivit à Pharaone.* 7 *Et dicunt servi Pharaonis ad eum, Quousque erit hoc nobis (c) scandalum? dimitte homines, ut serviant Deo suo. (d) Nunquid scire vis, quia periit Ægyptus?*

MS.A. Κεφ. ι. (α) ἐγὼ γὰρ ἐβάρυνα τὴν καρδίαν αὐτοῦ καὶ (β) σημεῖά μου ταῦτα (γ) ὅσα ἐποίησα (δ) ἐγώ εἰμι κύριος. (ε) θέλῃς ἐξαποστεῖλαι (ζ) περισσὸν τὸ καταλειφθὲν, (η) πᾶν τὸ ξύλον (θ) γῇ Αἰγύπτου, ὃ οὐδέποτε (ι) ἐκκλίνας, ἐξῆλθεν (κ) Λέγουσιν δὲ (λ) κυρίῳ τῷ θεῷ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

34 Videns autem Pharaon quòd cessasset pluvia, & grando, atque fragores, perrexit peccare, & induruit cor Pharaonis & servorum ejus. 35 Et incrassatum est cor Pharaonis, nec dimisit filios Israel, quemadmodum miserat Dominus per manum Mosis.

CAP. X.

1 ET dixit Dominus ad Mosen, Vade ad Pharaonem: nam ego induravi cor ejus, & cor servorum ejus, ut facerem si- 2 gna hæc inter eos. Ut narres coram filio tuo, & filio filii tui, quæ fecerim Ægyptiis, & portenta quæ feci in eis, & sciatis me esse Dominum. 3 Venerunt ergò Moses & Aharon ad Pharaonem, & dixerunt ei, Sic dicit Dominus Deus Hebræorum, Quousque renuis timere me? dimitte populum meum ut colat me. 4 Quòd si nolis dimittere populum meum, ecce adducam cras locustam super universum terminum tuum. 5 Et operiet oculum terræ, nec poterit homo videre terram; comedétque residuum ejus quod reliquit vobis grando, & devorabit omnes arbores quæ germinaverunt vobis in agro. 6 Et implebuntur domus tuæ, & domus omnium Ægyptiorum; quali pacto non viderunt patres tui, nec patres patrum tuorum, à die quo fuerunt super terram usq; ad hunc diem. Et redeuntes, exierunt à conspectu Pharaonis. 7 Dixerunt autẽ ad Pharaonem servi sui, Quousq; erit nobis hoc offendiculum? Dimitte viros ut colant Dominum Deum suum: Hactenus non nôsti periisse Ægyptum?

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

34 וחזא פרעה ארי אתמנע מטרא
וברדא וקליא ואוסיף למחטי
ויקריה לליביה הוא ועבדוהי:
35 ואתקף לבא דפרעה ולא שלח
ית בני ישראל כמא די מליל יי
בידא דמשה:

י

1 ואמר יי למשה עול לות פרעה
ארי אנא יקרית ית ליביה וית
לבא דעבדוהי בדיל לשואה
אתי אלין ביניהון: 2 ובדיל
דתשתעי קדם ברך ובר ברך
ית נסין די עבדית במצרים
וית אתותי די שויתי בהון
ותדעון ארי אנא יי: 3 ועל משה
ואהרן לות פרעה ואמרו ליה
כדנן אמר יי אלהא דיהודאי
עד אימתי מסרב את
לאתכנעא מן קדמי שלח עמי
ויפלחון קדמי: 4 ארי אם מסרב
את לשלחא ית עמי הא
אנא מיתי מחר גובא בתחומך:
5 ויחפי ית עין שמשא דארעא
ולא יכיל למחזי ית ארעא
וייכול ית שאר שיזבתא
דאשתארת לכון מן ברדא
וייכול ית כל אילנא דצמח
לכון מן חקלא: 6 ויתמלון
בתיך ובתי כל עבדך ובתי
כל מצראי די לא חזו אבהתך
ואבהת אבהתך מיום
מהויהון על ארעא עד יומא
הדין ואתפני ונפק מן קדם
פרעה: 7 ואמרו עבדי פרעה
ליה עד אימתי יהי דין לנא
לתקלא שלח ית גבריא
ויפלחון קדם יי אלההון
העד כען לא ידעת ארי אבדת
מצרים:

34 Viditq; Pharao, quòd cessasset pluvia & grando, et tonitrua, & auxit peccatũ: & ingravavit cor suum, ipse & servi ejus. 35 Ingravatumq; est cor Pharaonis; & non dimisit filios Israel: sicut locutus fuerat Domin', per manũ Moysi.

CAP. X.

1 DIxitque Dñs ad Moysen; Ingredere ad Pharaonem: quia ego ingravavi cor ejus, & cor servorum suorum; ut ponerem signa mea hæc in medio eorum. 2 Et ut narres coram filio tuo, & coram filio filii tui, miracula quæ feci in Ægypto; & signa mea quæ posui in eâ: & sciatis, quia 3 ego Dominus. Ingressusque est Moyses & Aaron ad Pharaonem: & dixerunt ei, Hæc dicit Dominus Deus Judæorum; Usque quò non vis humiliari coram me? dimitte populum meum, ut serviant coram me. 4 Quodsi non vis dimittere populum meum: ecce ego adducam cras locustam, in 5 terminos tuos. Et cooperiet terram; ita ut solis radii non possint ad eam penetrare: & consumet reliqua quæ reservata, & relicta fuerant vobis, à grandine; & comedet omnes arbores, quæ germinant 6 vobis in agro. Implebuntque domos tuas, & domos omnium servorum tuorum, & domos omnium Ægyptiorum: quantum non viderunt patres tui, et patres patrum tuorum; à die quo fuerunt super terram, usque in diem hanc: avertitque se & egressus 7 est à Pharaone. Dixeruntque servi Pharaonis ad eum; Usque quo hoc erit nobis in scandalum? Dimitte viros, ut serviant coram Domino Deo suo: nũquid adhuc nescis, quod perierit Ægyptus.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VER. SAMAR.

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

34 *Videns autem Pharao quòd cessasset grando, & pluvia, & tonitrua, addidit peccare, & aggravavit cor suũ, ipse, & servi ejus.* 35 *Et corroboratũ est cor Pharaonis, & non dimisit filios Israel, sicut locutus fuerat Dominus in manu Mosis.*

CAP. X.

1 *ET dixit Dominus Mosi, Vade ad Pharaonẽ, nam ego aggravavi cor ej', et cor servorũ ejus, ut ponã signa mea hæc in medio ejus.* 2 *Ut enarres in auribus filii tui, & filii filii tui (a) quæ illusi Ægyptiis, & signa quæ posui in eis; & cognoscetis quòd ego sum Dominus Deus vester.* 3 *Dices autẽ Pharaoni, Sic dicit Dominus Deus Hebræorũ, Quousq; recusabis humiliari corã me? dimitte populũ meum ut serviat mihi.* 4 *Nam si recusaveris dimittere populũ meũ, ecce ego inducam cras locustã in terminos tuos.* 5 *Et cooperiet (b) oculũ terræ, & nõ poterit videri terra; comedétq; reliquũ quod evasit, relictũ vobis à grãdine: comedet quoq; omnẽ herbã terræ, & omnẽ fructũ arboris quæ germinavit vobis ex agris.* 6 *Replebuntur etiã domus tuæ, & domus omniũ servorum tuorũ, et dom' omniũ Ægyptiorũ. Quæ non viderũt patres tui, et patres patrũ tuorũ, à die quo fuerunt super terrã usq; in hunc diem. Et ingressi sunt Moses et Aaron ad Pharaonẽ, et dixerunt ei, Sic dicit Dominus Deus Hebræorũ; quousq; recusabis humiliari corã me? dimitte populũ ut serviat mihi: Nam si recusaveris dimittere populũ meũ, ecce ego inducam cras locustã in terminos tuos, & cooperiet (c) oculũ terræ, et non poterit videri terra; comedétq; reliquũ quod evasit, relictum vobis à grandine: comedet quoq; omnẽ herbam terræ, et omnẽ fructũ arboris quæ germinavit vobis ex agris. Replebuntur etiã domus tuæ, et domus omniũ servorũ tuorũ, et domus omnium Ægyptiorũ. Quæ non viderunt patres tui, et patres patrũ tuorũ, à die quo fuerunt super terrã usq; in hunc diẽ. Postea recessit, et egressus est à Pharaone.* 7 *Dixerunt verò servi Pharaonis ad eũ, Quousq; erit hic nobis in scandalũ? dimitte istos homines ut serviant domino Deo suo: An nondum cognoscis quòd periit Ægyptus?*

VER. SA. (a) quomodo imposui (b) superficiẽ (c) superficiẽ

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

34 ولما رأى فرعون ان قد انتهى المطر والبرد والاصوات * عاود الخطاء فثقل قلبه هو وعبيده
35 * وشدد الله قلب فرعون ولم يطلقهم كما قال الله لموسى *

* الفصل العاشر *

1 * ثم قال الله لموسى ادخل الى فرعون * فاني قويت قلبه وقلب عبيده لكي احل افاتي هذه
2 بهم * ولكي تقص على ابنك وابن ابنك ما بطشت بالمصريين * وافاتي التي احللتها بهم *
3 ويعلمون اني الله * فدخل موسى وهرون الى فرعون وقالا له * كذا قال الله اله العبرانيين * الى كم
4 ابيت ان تذعن لي اطلق قومي يعبدوني * فانك ان ابيت ان تطلق قومي * فها انا اتي
5 بالجراد غدا في تخمك * فيغطي عين الارض ولا يطيق احد ان ينظر اليها * وياكل باقي الفلتة
6 التي بقيت من البرد * وياكل جميع الشجر النابت لكم في الصحراء * ويملي منه بيوتك وبيوت
قوادك وبيوت سائر المصريين * ما لم ير مثله اباوك واباء ابائك منذ كونهم على الادمة الى هذا
7 اليوم * ثم ولى وخرج من عند فرعون * فقال قواد فرعون له * الى كم يكون هذا لنا وهقا * اطلق
القوم يعبدون الله تعالى ربهم قبل ان تشاهد مصر قد بادت *

34 *Et cùm vidisset Pharaon jam cessasse pluviam, & grandinem, & voces, reversus est ad peccatũ, & aggravavit cor suum, ipse ac servi ejus.* 35 *Et induravit Deus cor Pharaonis, & non dimisit eos, sicut dixit Deus Musæ.*

CAP. X.

1 *RUrsus dixit Deus Musæ, Ingredere ad Pharaonem, quoniam ego roboravi cor ejus, & cor servorum ejus, ut immittã has plagas meas in eos.* 2 *Et ut enarres filio tuo, & filio filii tui, quàm durè tractaverim Ægyptios; & plagas meas quas immisi in eos: Et scietis quòd ego sum Deus.* 3 *Et ingressus est Musa & Haron ad Pharaonem, & dixerunt ei; Sic dixit Deus, Deus Hebræorum, usquequò renues obedire mihi? dimitte populum meum ut adoret me.* 4 *Nam si tu renueris dimittere populum meum, ecce ego inducã locustas cras in terminos tuos.* 5 *Et cooperient oculum terræ, & non poterit quisquã respicere eam; & comedent residuum rerum quæ evaserunt, quæ relictæ sunt à grandine; & comedent omnes arbores germinantes vobis in agro.* 6 *Et implebuntur ex eis domus tuæ, & domus ducum tuorum, & domus omnium Ægyptiorum: quibus similes non viderunt patres tui, & patres patrũ tuorũ, à quo fuerunt super solum terræ usque ad hunc diem. Deinde avertit se, & exivit à conspectu Pharaonis.* 7 *Dixerunt autẽ duces Pharaonis ad eum, Usquequò erit hoc nobis in laqueum? Dimitte populum ut adoret Deum altissimum, Dominum suum, antequam videamus Ægyptum eversam.*

ספר שמות : י

: eos ad dixit & ;Parhoh ad Aharon & Moſch eſt reduct⁹ Et
8 וַיּוּשַׁב אֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־אַהֲרֹן אֶל־פַּרְעֹה וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם
? euntes qui & Qui ,veſtro Deo Domino ſervite ,Ite
לְכוּ עִבְדוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם מִי וָמִי הַהֹלְכִים׃
,ibimus noſtris ſenib⁹ cum & ,noſtris pueris Cum :Moſch dixit Et
9 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בִּנְעָרֵינוּ וּבִזְקֵנֵינוּ נֵלֵךְ
,noſtris bob⁹ cũ & ,noſtris pecudib⁹ cum ,noſtris filiab⁹ cũ & ,noſtris filiis cũ
בְּבָנֵינוּ וּבִבְנוֹתֵנוּ בְּצֹאנֵנוּ וּבִבְקָרֵנוּ
ita Sit : eos ad dixit Et .nobis Domini ſolennitas quia :ibimus
10 נֵלֵךְ כִּי חַג־יְהוָה לָנוּ׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יְהִי כֵן
.: veſtram familiam & ,vos dimittam ſicut , vobiſcum Dominus
יְהוָה עִמָּכֶם כַּאֲשֶׁר אֲשַׁלַּח אֶתְכֶם וְאֶת־טַפְּכֶם
,viri nunc Ite .ſic Non .veſtras facies contra malum quia,Videte
11 רְאוּ כִּי רָעָה נֶגֶד פְּנֵיכֶם׃ לֹא כֵן לְכוּ נָא הַגְּבָרִים
eos expulit Et .quærentes vos hoc quia ,Domino ſervite &
וְעִבְדוּ אֶת־יְהוָה כִּי אֹתָהּ אַתֶּם מְבַקְשִׁים וַיְגָרֶשׁ אֹתָם
Extende : Moſch ad Dominus dixit Et .Parhoh facie à
12 מֵאֵת פְּנֵי פַרְעֹה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה נְטֵה
ſuper aſcendat & : locuſta in Ægypti terram ſuper tuã manũ
יָדְךָ עַל־אֶרֶץ מִצְרַיִם בָּאַרְבֶּה וְיַעַל עַל־
, terræ herbam omnem comedat & ,Ægypti terram
אֶרֶץ מִצְרָיִם וְיֹאכַל אֶת־כָּל־עֵשֶׂב הָאָרֶץ אֵת
Moſch extendit Et .grando reliquit quæ omnia
13 כָּל־אֲשֶׁר הִשְׁאִיר הַבָּרָד׃ וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת־
ventum duxit Dominus & ,Ægypti terram ſuper ſuam virgã
מַטֵּהוּ עַל־אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיהוָה נִהַג רוּחַ
, fuit Mane .nocte tota & ,ipſa die tota terrã in orientalem
קָדִים בָּאָרֶץ כָּל־הַיּוֹם הַהוּא וְכָל־הַלָּיְלָה הַבֹּקֶר הָיָה
locuſta aſcendit Et .locuſtam elevavit orientalis ventus &
14 וְרוּחַ הַקָּדִים נָשָׂא אֶת־הָאַרְבֶּה׃ וַיַּעַל הָאַרְבֶּה
,Ægypti termino omni in requievit & ,Ægypti terram totam ſuper
עַל כָּל־אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיָּנַח בְּכֹל גְּבוּל מִצְרָיִם
eam poſt & ,ipſa ſicut locuſta ſic fuit non ipſam Ante .valde gravis
כָּבֵד מְאֹד לְפָנָיו לֹא־הָיָה כֵן אַרְבֶּה כָּמֹהוּ וְאַחֲרָיו
obſcurata & ,terræ omnis oculum operuit Et .ſic erit non
15 לֹא יִהְיֶה־כֵּן׃ וַיְכַס אֶת־עֵין כָּל־הָאָרֶץ וַתֶּחְשַׁךְ
fructũ omnem & , terræ herbam omnem comedit & ,terra eſt
הָאָרֶץ וַיֹּאכַל אֶת־כָּל־עֵשֶׂב הָאָרֶץ וְאֵת כָּל־פְּרִי
,ligno in ,viror omnis remanſit non & : grando reliquerat quem ,arboris
הָעֵץ אֲשֶׁר הוֹתִיר הַבָּרָד וְלֹא־נוֹתַר כָּל־יֶרֶק בָּעֵץ
,Parhoh feſtinavit Et .Ægypti terra tota in agri herba in &
16 וּבְעֵשֶׂב הַשָּׂדֶה בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וַיְמַהֵר פַּרְעֹה
Domino Peccavi :dixit & ,Aharon & Moſch vocandum ad
לִקְרֹא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן וַיֹּאמֶר חָטָאתִי לַיהוָה
,hac vice tantùm ,meũ peccatũ quæſo tolle nunc Et .vobis & ,veſtro Deo
17 אֱלֹהֵיכֶם וְלָכֶם׃ וְעַתָּה שָׂא נָא חַטָּאתִי אַךְ הַפַּעַם
tantùm me deſuper removeat & ,veſtrũ Deum Dominum ad orate &
וְהַעְתִּירוּ לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְיָסֵר מֵעָלַי רַק
oravit & ,Parhoh cum à eſt egreſſus Et .hanc mortem
18 אֶת־הַמָּוֶת הַזֶּה׃ וַיֵּצֵא מֵעִם פַּרְעֹה וַיֶּעְתַּר
.Dominum ad
אֶל־יְהוָה׃

Verſio VULG. LAT.

8 Revocaverúntque Moyſen & Aaron ad Pharaonem: qui dixit eis, Ite, ſacrificate Domino Deo veſtro: quinam ſunt qui ituri ſunt? 9 Ait Moyſes, Cum parvulis noſtris & ſenioribus pergemus, cum filiis & filiabus, cum ovibus & armentis: eſt enim ſolemnitas Domini Dei noſtri. 10 Et reſpondit Pharao, Sic Dominus ſit vobiſcum, quomodo ego dimittam vos, & parvulos veſtros: cui dubium eſt quòd peſſimè cogitetis? 11 Non fiet ita; ſed ite tantùm viri, & ſacrificate Domino: hoc enim & ipſi petiſtis. Statímque ejecti ſunt de conſpectu Pharaonis. 12 Dixit autem Dominus ad Moyſen, Extende manum tuam ſuper terram Ægypti ad locuſtam, ut aſcendat ſuper eam, & devoret omnem herbam quæ reſidua fuerit grandini. 13 Et extendit Moyſes virgam ſuper terram Ægypti: & Dominus induxit ventum urẽtem totâ die illâ & nocte: et manè facto, vẽt⁹ urẽs levavit locuſtas. 14 Quæ aſcẽderũt ſuper univerſã terrã Ægypti: & ſederunt in cunctis finibus Ægyptiorum innumerabiles, quales ante illud tempus non fuerant, nec poſteà futuræ ſunt. 15 Operuerúntque univerſam ſuperficiem terræ, vaſtantes omnia. Devorata eſt igitur herba terræ, & quidquid pomorum in arboribus fuit, quæ grando dimiſerat: nihílque omnino virens relictum eſt in lignis & in herbis terræ, in cuncta Ægypto. 16 Quam ob rem feſtinus Pharao vocavit Moyſen & Aaron, & dixit eis; Peccavi in Dominum Deum veſtrum, & in vos. 17 Sed nunc dimittite peccatum mihi etiam hâc vice, & rogate Dominum Deum veſtrum, ut auferat à me mortem iſtam. 18 Egreſſúſque Moyſes de conſpectu Pharaonis, oravit Dominum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

8 Καὶ (μ) ἀπέστρεψαν τόν τε Μωυσῆν καὶ Ἀαρὼν πρὸς Φαραώ· καὶ εἶπεν (ν) αὐτοῖς, Πορεύεσθε καὶ λατρεύσατε κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν. τίνες δὲ καὶ τίνες εἰσὶν οἱ πορευόμενοι; 9 (ξ) Καὶ λέγει Μωυσῆς, Σὺν τοῖς (ο) νεανίσκοις καὶ πρεσβυτέροις πορευσόμεθα, σὺν τοῖς υἱοῖς, καὶ θυγατράσι, καὶ προβάτοις, καὶ βουσὶν ἡμῶν· ἔστι γὰρ ἑορτὴ (π) κυρίου. 10 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Ἔστω (ρ) οὕτω κύριος μεθ' ὑμῶν· καθότι ἀποστέλλω ὑμᾶς, μὴ καὶ τὴν ἀποσκευὴν ὑμῶν; ἴδετε ὅτι πονηρία (σ) πρόσκειται ὑμῖν. 11 Μὴ οὕτως. πορευέσθωσαν (τ) δὲ οἱ ἄνδρες, καὶ (υ) λατρευσάτωσαν τῷ θεῷ· τοῦτο γὰρ αὐτοὶ (φ) ἐκζητεῖτε. ἐξέβαλον δὲ αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου Φαραώ. 12 Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν, Ἔκτεινον (χ) τὴν χεῖρα ἐπὶ γῆν Αἰγύπτου· καὶ ἀναβήτω ἀκρὶς ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ κατέδεται πᾶσαν βοτάνην τῆς γῆς, καὶ πάντα τὸν καρπὸν τῶν ξύλων, (ψ) ὃν ὑπελίπετο ἡ χάλαζα. 13 Καὶ ἐπῆρε Μωυσῆς τὴν ῥάβδον εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ κύριος ἐπήγαγεν (ω) ἄνεμον νότον ἐπὶ τὴν γῆν, ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην, καὶ ὅλην τὴν νύκτα. τὸ πρωῒ ἐγενήθη, καὶ ὁ ἄνεμος ὁ νότος ἀνέλαβε τὴν ἀκρίδα. 14 Καὶ ἀνήγαγεν αὐτὴν ἐπὶ πᾶσαν γῆν Αἰγύπτου· καὶ κατέπαυσεν ἐπὶ πάντα τὰ ὅρια Αἰγύπτου πολλὴ σφόδρα. προτέρα αὐτῆς οὐ γέγονε τοιαύτη ἀκρίς, καὶ (α) μετὰ ταῦτα οὐκ ἔσται οὕτως. 15 Καὶ ἐκάλυψε τὴν ὄψιν τῆς γῆς, καὶ ἐφθάρη ἡ γῆ. καὶ κατέφαγε πᾶσαν βοτάνην τῆς γῆς, καὶ πάντα τὸν καρπὸν τῶν ξύλων, ὃς ὑπελείφθη ἀπὸ τῆς χαλάζης· (β) οὐχ ὑπελείφθη χλωρὸν οὐδὲν ἐν τοῖς ξύλοις, καὶ ἐν πάσῃ βοτάνῃ τοῦ πεδίου, ἐν πάσῃ γῇ Αἰγύπτου. 16 Κατέσπευδε δὲ Φαραὼ καλέσαι Μωυσῆν καὶ Ἀαρών, λέγων, Ἡμάρτηκα ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν, καὶ εἰς ὑμᾶς. 17 Προσδέξασθε οὖν μου τὴν ἁμαρτίαν ἔτι νῦν, καὶ προσεύξασθε πρὸς κύριον τὸν θεὸν ὑμῶν, καὶ περιελέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸν θάνατον τοῦτον. 18 Ἐξῆλθε δὲ Μωυσῆς ἀπὸ Φαραώ, καὶ ηὔξατο (γ) πρὸς τὸν θεόν.

8 Et reduxerunt Moyſen & Aaron ad Pharaonem: & dixit eis, Ite & ſervite Domino Deo veſtro. Qui autem & qui ſunt euntes? 9 Et ait Moyſes, Cum adoleſcentibus & ſenioribus ibimus, cum filiis & filiabus, & ovibus, & bobus noſtris: Eſt enim ſolemnitas Domini. 10 Et dixit ad eos, Sit ſic Dominus vobiſcum: ſicut dimitto vos, nunquid & ſupellectilem veſtram? Videte quia malignitas propoſita eſt vobis. 11 Non ſic: ſed eant viri, & ſerviant Deo: hoc enim ipſi requiritis. Ejecerunt autem eos à facie Pharaonis. 12 Dixit autem Dominus ad Moyſen, Extende manum ſuper terram Ægypti: & aſcendat locuſta ſuper terram, & comedet omnem herbam terræ, & omnem fructum lignorum, quem reliquit grando. 13 Et elevavit Moyſes virgam in cœlum: & Dominus induxit ventum Auſtrum ſuper terram totâ die illâ, & totâ nocte. Factum eſt manè: & ventus auſter aſſumpſit locuſtam. 14 Et induxit eam ſuper omnem terram Ægypti: Et requievit ſuper omnes fines Ægypti multa valdè. Ante eam non fuit talis locuſta, & poſthàc non erit ſic. 15 Et operuit aſpectum terræ, & corrupta eſt terra. Et comedit omnem herbam terræ, & omnem fructum lignorum, qui relictus fuerat à grandine. Non eſt relictum viride (f) nihil in lignis, & in omni herba campi, in omni terra Ægypti. 16 Feſtinavit autem Pharao vocare Moyſen & Aaron, dicens, Peccavi ante Dominum Deum veſtrum, & in vos. 17 (g) Suſcipite igitur peccatum meum etiam nunc, & orate ad Dominum Deum veſtrum: & auferat à me mortem hanc. 18 Exivit autem Moyſes à Pharaone, & oravit ad Dominum.

MS.A. (μ) ἐπέστρεψαν (ν) αὐτοῖς Φαραώ, Πορεύεσθε, λατρεύσατε (ξ) Λέγει δὲ (ο) νεανίσκοις ἡμῶν καὶ τοῖς πρεσβύταις πορευσόμεθα, (π) κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν. Καὶ εἶπεν Φαραὼ πρὸς (ρ) οὕτως (σ) πρόκειται (τ) οἱ (υ) λατρεύσατε τῷ κυρίῳ (φ) ζητεῖτε. (χ) χεῖρά σου ἐπὶ (ψ) ἃ (ω) νότον ἐπὶ (α) μετ' αὐτὴν (β) οὐ κατελείφθη (γ) πρὸς κύριον.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 *ܘܐܗܦܟܘ ܠܡܘܫܐ ܘܠܐܗܪܘܢ ܠܘܬ ܦܪܥܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܙܠܘ ܦܠܘܚܘ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ. ܐܠܐ ܡܢ ܘܡܢ ܐܙܠܝܢ. 9 *ܐܡܪ ܠܗ ܡܘܫܐ. ܒܛܠܝܢ ܘܒܣܒܝܢ ܢܐܙܠ. ܒܒܢܝܢ ܘܒܒܢܬܢ. ܒܥܢܢ ܘܒܬܘܪܝܢ ܢܐܙܠ. ܡܛܠ ܕܥܐܕܐ ܗܘ ܠܢ ܕܡܪܝܐ. 10 *ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܢܗܘܐ ܗܟܢܐ. ܡܪܝܐ ܥܡܟܘܢ. ܡܐ ܕܫܪܝܬܟܘܢ ܘܠܩܢܝܢܟܘܢ. ܚܙܘ ܕܒܝܫܬܐ ܦܓܥܐ ܠܘܩܒܠ ܐܦܝܟܘܢ. 11 *ܠܐ ܗܟܢܐ. ܐܠܐ ܗܫܐ ܙܠܘ ܓܒܪܐ. ܘܦܠܘܚܘ ܠܡܪܝܐ. ܡܛܠ ܕܢܝܚܐ ܗܘ ܒܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܐܦܩܘ ܐܢܘܢ ܡܢ ܩܕܡ ܐܦܘܗܝ ܕܦܪܥܘܢ. 12 *ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܡܘܫܐ. ܐܪܝܡ ܐܝܕܟ ܥܠ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ ܠܩܡܨܐ. ܘܢܣܩ ܥܠ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܢܐܟܘܠ ܥܣܒܐ ܕܐܪܥܐ. ܘܟܠܡܕܡ ܕܫܒܩ ܒܪܕܐ. 13 *ܘܐܪܝܡ ܡܘܫܐ ܚܘܛܪܗ ܥܠ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܡܪܝܐ ܐܝܬܝ ܪܘܚܐ ܚܡܝܡܬܐ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܟܠܗ ܝܘܡܐ ܗܘ. ܘܟܠܗ ܠܠܝܐ. ܘܨܦܪܐ ܗܘܐ. ܘܪܘܚܐ ܕܫܘܕܦܢܐ ܐܝܬܝܬ ܩܡܨܐ. 14 *ܘܣܠܩ ܩܡܨܐ ܥܠ ܟܠܗ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܫܪܐ ܒܟܠܗ ܬܚܘܡܐ ܕܡܨܪܝܐ. ܝܩܝܪ ܗܘܐ ܛܒ. ܘܐܟܘܬܗ ܠܐ ܗܘܐ ܩܡܨܐ ܩܕܡܘܗܝ. ܘܒܬܪܗ ܠܐ ܢܗܘܐ ܐܟܘܬܗ. 15 *ܘܚܦܐ ܥܝܢܗ ܕܟܠܗ ܐܪܥܐ. ܘܚܫܟܬ ܐܪܥܐ. ܘܐܟܠ ܟܠܗ ܥܣܒܐ ܕܐܪܥܐ. ܘܟܠܗܘܢ ܦܐܖ̈ܐ ܕܐܝܠܢܐ ܕܫܒܩ ܒܪܕܐ. ܘܠܐ ܐܫܬܒܩ ܛܪܦܐ ܒܐܝܠܢܐ. ܘܠܐ ܥܣܒܐ ܒܚܩܠܐ. ܒܟܠܗ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. 16 *ܘܣܪܗܒ ܦܪܥܘܢ ܠܡܩܪܐ ܠܡܘܫܐ ܘܠܐܗܪܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܣܟܠܬ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ. ܘܠܟܘܢ. 17 *ܘܗܫܐ ܫܒܘܩܘ ܚܛܗܝ ܗܕܐ ܙܒܢܬܐ. ܘܨܠܘ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ. ܘܢܥܒܪ ܡܢܝ ܡܘܬܐ ܗܢܐ. 18 *ܘܢܦܩ ܡܘܫܐ ܡܢ ܩܕܡ ܦܪܥܘܢ. ܘܨܠܝ ܩܕܡ ܡܪܝܐ.

8 Et revocârunt Moſen & Aharonem ad Pharonem, dixítque ad eos, Ite colite Dominum Deum veſtrum. Sed quis & quis ituri ſunt? 9 Dixit ei Moſes, Cum adoleſcentibus noſtris, & cum ſenibus noſtris ibimus: cum filiis noſtris & filiabus noſtris, cum ovibus ac bobus noſtris ibimus, quandoquidem dies feſtus Domini nobis eſt. 10 Dixit eis, Fiat ita, Dominus vobiſcum ſit: Cùm dimiſero vos, & ſupellectilem veſtram, videte quæſo ne fortè malum occurrat faciebus veſtris. 11 Non ſic, abite nunc viri, & colite Dominum: nam otium vos quæritis. Et eduxerunt eos à facie Pharaonis. 12 Dixítque Dominus ad Moſen, Attolle manum tuam ſuper terram Ægypti pro locuſta, ut aſcendat ſuper terram Ægypti, devoretque herbam terræ, & quidquid reliquit grando. 13 Levavit itaque Moſes baculum ſuum ſuper terram Ægypti, & Dominus produxit ventum calidum ſuper terram, toto die illo, totâque nocte. Mane facto, ventus uredinis attulit locuſtam. 14 Aſcendítque locuſta ſuper univerſam terram Ægypti, & immorata eſt in omnibus finibus Ægyptiorum: Gravis erat vehementer, & ſimilis ei nunquam fuit locuſta ante eam, neque poſt illam erit ſimilis. 15 Et operuit oculum totius terræ, & obſcurata eſt terra, & comedit omnem herbam terræ, atque omnes fructus arborum quos reliquerat grando: & non remanſit folium in arbore, neq; herba in agro in tota terra Ægypti. 16 Feſtinavit ergò Pharaon ad vocandum Moſen & Aharonem, & ait illis, Peccavi Domino Deo veſtro & vobis. 17 At etiam nunc dimittite peccatum meum hac vice, & orate ad Dominum Deum veſtrum, ut avertat à me mortem iſtam. 18 Egreſſus igitur Moſes à conſpectu Pharaonis, oravit coram Domino.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.
תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

8 וְאִתוֹתַב יָת מֹשֶׁה וְיָת אַהֲרֹן לְוָת
פַּרְעֹה וַאֲמַר לְהוֹן אִיזִילוּ פְלָחוּ
קֳדָם יְיָ אֱלָהֲכוֹן מַן וּמַן אָזְלִין׃
9 וַאֲמַר מֹשֶׁה בְּעוּלֵימָנָא וּבְסָבָנָא
נֵיזֵיל בִּבְנַנָא וּבִבְנָתַנָא בְּעָנָנָא
וּבְתוֹרָנָא נֵיזֵיל אֲרֵי חַגָּא קֳדָם יְיָ
10 לָנָא׃ וַאֲמַר לְהוֹן יְהֵי כֵן מֵימְרָא דַיְיָ
בְּסַעְדְּכוֹן כַּד אֲשַׁלַּח יַתְכוֹן וְיָת
טַפְלְכוֹן חֲזוֹ אֲרֵי בִישָׁא דְּאַתּוּן
סְבִירִין לְמֶעְבַּד לָקֳבֵיל אַפֵּיכוֹן
11 לְאִסְתַּחֲרָא׃ לָא כֵן אִיזִילוּ כְעַן
גֻּבְרַיָּא וּפְלַחוּ קֳדָם יְיָ אֲרֵי יָתַהּ
אַתּוּן בָּעַן וְתָרֵיךְ יָתְהוֹן מִן קֳדָם
12 פַּרְעֹה׃ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה אֲרֵים יְדָךְ
עַל אַרְעָא דְמִצְרַיִם וְיֵיתֵי גוֹבָא
וְיִסַּק עַל אַרְעָא דְמִצְרַיִם וְיֵיכוּל
יָת כָּל עִסְבָּא דְאַרְעָא יָת כָּל דִּי
13 אַשְׁאַר בַּרְדָּא׃ וַאֲרֵים מֹשֶׁה יָת
חוּטְרֵיהּ עַל אַרְעָא דְמִצְרַיִם וַיְיָ
דַּבַּר רוּחַ קִדּוּמָא בְּאַרְעָא כָּל יוֹמָא
הַהוּא וְכָל לֵילְיָא צַפְרָא הֲוָה וְרוּחַ
14 קִדּוּמָא נְטַל יָת גּוֹבָא׃ וּסְלֵיק גּוֹבָא
עַל כָּל אַרְעָא דְמִצְרַיִם וּשְׁרָא בְּכֹל
תְּחוּם מִצְרַיִם תַּקִּיף לַחֲדָא קֳדָמוֹהִי
15 לָא הֲוָה כֵן גּוֹבָא דִכְוָתֵיהּ וּבַתְרוֹהִי
לָא יְהֵי כֵן׃ וַחֲפָא יָת עֵין שִׁמְשָׁא
דְּכָל אַרְעָא וַחֲשׁוֹכַת אַרְעָא וַאֲכַל
יָת כָּל עִסְבָּא דְאַרְעָא וְיָת כָּל פֵּירֵי
אִילָנָא דִּי אַשְׁאַר בַּרְדָּא וְלָא
אִשְׁתְּאַר כָּל יְרוֹק בְּאִילָנָא
וּבְעִסְבָּא דַחֲקְלָא בְּכָל אַרְעָא
16 דְמִצְרָיִם׃ וְאוֹחִי פַרְעֹה לְמִקְרֵי
לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן וַאֲמַר חָבֵית קֳדָם
17 יְיָ אֱלָהֲכוֹן וּלְכוֹן׃ וּכְעַן שְׁבוֹק כְּעַן
חוֹבִי בְּרַם זִמְנָא הָדָא וְצַלּוֹ קֳדָם יְיָ
אֱלָהֲכוֹן וְיַעְדֵּי מִנִּי לְחוֹד יָת מוֹתָא
18 הָדֵין׃ וּנְפַק מִלְּוָת פַּרְעֹה וְצַלִּי
קֳדָם יְיָ׃

8 Reductiq; ſunt Moyſes & Aaron ad Pharaonem, & dixit eis; Ite ſervite, corã Dño Deo veſtro: Qui ituri ſunt? 9 Dixitq; Moyſes; Cum parvulis noſtris & cum ſeniorib⁹ noſtris, ibimus: cum filiis noſtris & cum filiab⁹ noſtris, cum ovib⁹ noſtris & cum bob⁹ noſtris, ibim⁹; quia ſolennitas eſt nobis corã Dño· 10 Dixitq; eis; Sic ſit verbũ Dñi in adjutorium veſtrũ; ſicut dimittã vos, & familiã veſtrã: videte, quomodo malum, quod vos putatis facere, contra faciem veſtram ſtat. 11 Non ſic, ſed ite nunc viri, & ſervite coram Dño; quoniam hoc ipſum vos petiſtis: ejecítque eos à cõſpectu Pharaonis. 12 Dixitq; Dñs ad Moyſen; Leva manum tuam ſuper terram Ægypti, ut veniat locuſta; & aſcendat ſuper terram Ægypti: & comedat omnem herbam terræ; omnia quæ reliquit grando. 13 Et levavit Moyſes virgam ſuam, ſuper terrã Ægypti; & Dñs induxit ventum Orientalem in terram; totâ die illâ, & totâ nocte: factoque mane, ventus Orientalis levavit locuſtã. 14 Aſcenditq; locuſta, ſuper univerſam terram Ægypti; & manſit, in univerſo termino Ægypti: nimis valida; qualis antea non fuerat ſimilis ei, nec poſtea erit talis. 15 Cooperuitque *omnem* terram, ita ut radii ſolis non poſſent ad eam pervenire, & obſcurata eſt terra: & devoravit omnem herbam terræ, et omnes fructus arboris, quos reliquit grando: nihilque viride remanſit in arboribus, & in herbâ agri, in univerſâ terrâ Ægypti. 16 Feſtinavítque Pharao; & vocavit Moyſen et Arõ: et ait; Peccavi corã Dño Deo veſtro, & vobis. 17 Et nunc, dimittite obſecro peccatum meum, tantumodo hac vice; & orate corã Dño Deo veſtro: ut auferat à me, ſolummodo 18 mortẽ iſtã. Egreſſuſque eſt à Pharaone: & oravit coram Domino.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

8 ࠅࠉࠔࠁ ࠀࠕ ࠌࠔࠄ ࠅࠀࠕ ࠀࠄࠓࠍ ࠀࠋ ࠐࠓࠏࠄ ࠅࠉࠀࠌࠓ ࠀࠋࠄࠌ ࠋࠊࠅ ࠏࠁࠃࠅ ࠀࠕ ࠉࠄࠅࠄ ࠀࠋࠄࠉࠊࠌ ࠌࠉ ࠅࠌࠉ ࠄࠄࠋࠊࠉࠌ: 9 ࠅࠉࠀࠌࠓ ࠌࠔࠄ ࠁࠍࠏࠓࠉࠍࠅ ࠅࠁࠆࠒࠍࠉࠍࠅ ࠍࠋࠊ ࠁࠁࠍࠉࠍࠅ ࠅࠁࠁࠍࠅࠕࠉࠍࠅ ࠁࠑࠀࠍࠍࠅ ࠅࠁࠁࠒࠓࠍࠅ ࠍࠋࠊ ࠊࠉ ࠇࠂ ࠉࠄࠅࠄ ࠋࠍࠅ: 10 ࠅࠉࠀࠌࠓ ࠀࠋࠄࠌ ࠉࠄࠉ ࠊࠍ ࠉࠄࠅࠄ ࠏࠌࠊࠌ ࠊࠀࠔࠓ ࠀࠔࠋࠇ ࠀࠕࠊࠌ ࠅࠀࠕ ࠈࠐࠊࠌ ࠓࠀࠅ ࠊࠉ ࠓࠏࠄ ࠍࠂࠃ ࠐࠍࠉࠊࠌ: 11 ࠋࠀ ࠊࠍ ࠋࠊࠅ ࠍࠀ ࠄࠂࠁࠓࠉࠌ ࠅࠏࠁࠃࠅ ࠀࠕ ࠉࠄࠅࠄ ࠊࠉ ࠀࠕࠄ ࠀࠕࠌ ࠌࠁࠒࠔࠉࠌ ࠅࠉࠂࠓࠔ ࠀࠕࠌ ࠌࠀࠕ ࠐࠍࠉ ࠐࠓࠏࠄ: 12 ࠅࠉࠀࠌࠓ ࠉࠄࠅࠄ ࠀࠋ ࠌࠔࠄ ࠍࠈࠄ ࠉࠃࠊ ࠏࠋ ࠀࠓࠑ ࠌࠑࠓࠉࠌ ࠁࠀࠓࠁࠄ ࠅࠉࠏࠋ ࠏࠋ ࠀࠓࠑ ࠌࠑࠓࠉࠌ ࠅࠉࠀࠊࠋ ࠀࠕ ࠊࠋ ࠏࠔࠁ ࠄࠀࠓࠑ ࠀࠕ ࠊࠋ ࠀࠔࠓ ࠄࠔࠀࠉࠓ ࠄࠁࠓࠃ: 13 ࠅࠉࠈ ࠌࠔࠄ ࠀࠕ ࠌࠈࠄࠅ ࠏࠋ ࠀࠓࠑ ࠌࠑࠓࠉࠌ ࠅࠉࠄࠅࠄ ࠍࠄࠂ ࠓࠅࠇ ࠒࠃࠉࠌ ࠁࠀࠓࠑ ࠊࠋ ࠄࠉࠅࠌ ࠄࠄࠅࠀ ࠅࠊࠋ ࠄࠋࠉࠋࠄ ࠄࠁࠒࠓ ࠄࠉࠄ ࠅࠓࠅࠇ ࠄࠒࠃࠉࠌ ࠍࠔࠀ ࠀࠕ ࠄࠀࠓࠁࠄ: 14 ࠅࠉࠏࠋ ࠄࠀࠓࠁࠄ ࠏࠋ ࠊࠋ ࠀࠓࠑ ࠌࠑࠓࠉࠌ ࠅࠉࠍࠇ ࠁࠊࠋ ࠂࠁࠅࠋ ࠌࠑࠓࠉࠌ ࠊࠁࠃ ࠌࠀࠃ ࠋࠐࠍࠉࠅ ࠋࠀ ࠄࠉࠄ ࠊࠍ ࠀࠓࠁࠄ ࠊࠌࠄࠅ ࠅࠀࠇࠓࠉࠅ ࠋࠀ ࠉࠄࠉࠄ ࠊࠍ: 15 ࠅࠉࠊࠎ ࠀࠕ ࠏࠉࠍ ࠊࠋ ࠄࠀࠓࠑ ࠅࠕࠇࠔࠊ ࠄࠀࠓࠑ ࠅࠉࠀࠊࠋ ࠀࠕ ࠊࠋ ࠏࠔࠁ ࠄࠀࠓࠑ ࠅࠀࠕ ࠊࠋ ࠐࠓࠉ ࠄࠏࠑ ࠀࠔࠓ ࠄࠅࠕࠉࠓ ࠄࠁࠓࠃ ࠅࠋࠀ ࠍࠅࠕࠓ ࠊࠋ ࠉࠓࠒ ࠁࠏࠑ ࠅࠁࠏࠔࠁ ࠄࠔࠃࠄ ࠁࠊࠋ ࠀࠓࠑ ࠌࠑࠓࠉࠌ: 16 ࠅࠉࠌࠄࠓ ࠐࠓࠏࠄ ࠋࠒࠓࠀ ࠋࠌࠔࠄ ࠅࠋࠀࠄࠓࠍ ࠅࠉࠀࠌࠓ ࠇࠈࠀࠕࠉ ࠋࠉࠄࠅࠄ ࠀࠋࠄࠉࠊࠌ ࠅࠋࠊࠌ: 17 ࠅࠏࠕࠄ ࠔࠀ ࠍࠀ ࠇࠈࠀࠕࠉ ࠀࠊ ࠄࠐࠏࠌ ࠅࠄࠏࠕࠉࠓࠅ ࠋࠉࠄࠅࠄ ࠀࠋࠄࠉࠊࠌ ࠅࠉࠎࠓ ࠌࠏࠋࠉ ࠓࠒ ࠀࠕ ࠄࠌࠅࠕ ࠄࠆࠄ: 18 ࠅࠉࠑࠀ ࠌࠔࠄ ࠌࠏࠌ ࠐࠓࠏࠄ ࠅࠉࠏࠕࠓ ࠀࠋ ࠉࠄࠅࠄ:

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM.
Tranſlatio Latina.

8 Et reduxerunt Moſen & Aaronem ad Pharaonem; qui dixit eis, Ite, ſervite Domino Deo veſtro. Quinã autẽ quinã ibunt? 9 Et reſpondit Moſes, cum adoleſcentibus noſtris, & cum ſenibus noſtris ibimus; cum filiis noſtris, & filiabus noſtris, cum ovibus noſtris, & bobus noſtris ibimus; quoniam feſtum Domini nobis eſt. 10 Dixitque eis, Ita ſit Dominus vobiſcum, ſicut dimittam vos, & (d) familiã veſtram: videte quod malum eſt contra facies veſtras. 11 Ideò eant (e) viri, & ſerviant Domino, hoc enim ipſi requiritis. Et repulerunt eos à facie Pharaonis. 12 Tum dixit Dominus Moſi, Extende manum tuam ſuper terram Ægypti in locuſtã, & aſcendat ſuper terram Ægypti, comedãtque omnem herbam terræ, & omnem fructum arboris quem reliquit grando. 13 Et extendit Moſes manum ſuam ſuper terram Ægypti, & Dominus adduxit ventum orientalem in terram toto die illo, & totâ nocte: mane facto, ventus orientalis elevavit locuſtam. 14 Et aſcendit locuſta ſuper univerſam terram Ægypti; & demiſit in omnem terminum Ægypti: fuit gravis valdè: antea non fuerat locuſta ſicut iſta, & poſtea nulla erit hujuſmodi. 15 Operuit autem omnem ſuperficiẽ terræ, & obſcurata eſt terra; devoravitque omnem herbam terræ, & omnem fructum arboris quem reliquum fecerat grando, ita ut non remanſerit ullus viror in arbore, aut in herba agrorum, in omni terrâ Ægypti. 16 Feſtinavitque Pharao vocare Moſen & Aaronem, dixitq; Peccavi Domino Deo veſtro, & vobis. 17 Nunc autem condonate quæſo peccatum meum tantùm hâc vice: orate Dominum Deum veſtrum ut amoveat à me tantùm mortem hanc. 18 Et egreſſus eſt à Pharaone, ut oraret Dominum.

VER. SAM. (d) parvulos veſtros: (e) nunc

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 * فرد موسي وهرون الي فرعون * وقال لهما امضوا اعبدوا الله ربكم * من ومن الماضون * 9 قال موسي بصبياننا وشيوخنا نمضي * ببنينا وبناتنا وغنمنا وبقرنا نمضي * لان حج الله لنا * 10 قال لهما كذاك يكون * الله معكم كما اطلقكم واطفالكم * هوذا اري الشر حذاء وجوهكم * 11 ليس كذلك * تمضي الرجال منكم فيعبدون الله * فانكم انما تطلبونها * وطردهما من بين يدي فرعون * 12 ثم قال الله لموسي * مد يدك علي بلد مصر بسبب الجراد * فيصعد علي بلد مصر وياكل جميع عشب البلد الذي بقاه البرد * 13 فمد موسي يده علي بلد مصر * وساق الله الريح القبول في البلد طول ذلك اليوم وطول الليل * فلما كانت الغداة حملت الريح القبول الجراد * 14 فصعد الجراد علي جميع بلد مصر * واستقر في جميع تخمها عظيما جدا * ما لم يكن قبله جراد مثله * ولا يكون بعده كذاك * 15 فغطي جميع عين البلد حتي اظلم البلد * واكل جميع عشبه وجميع ثمر الشجر الذي بقاه البرد * ولم يبق شي من الخضر في الشجر وفي عشب الصحراء في جميع بلد مصر * 16 فاسرع فرعون في الدعاء بموسي وهرون وقال قد اخطات لله ربكما ولكما * 17 والان احتملا ذنبي هذه المرة * واشفعا الي الله ربكما ليزيل عني * هذا الموت المحض * 18 فلما خرج من عنده شفع الي الله *

8 Reductique fuerunt Muſa & Haron ad Pharaonem: Dixitque eis, Ite, adorate Deum Dominum veſtrum; Quinam & quinam ituri ſunt? 9 Dixit Muſa, Cum pueris noſtris, & ſenibus noſtris ibimus; cum filiis noſtris, & filiabus noſtris; cum ovibus noſtris, & bobus noſtris ibimus; quoniam feſtivitas Dei nobis eſt. 10 Dixit eis, Sic erit Deus vobiſcum, quomodo dimittam vos & filios veſtros: Ecce video malum ante facies veſtras. 11 Non ita, ibunt viri ex vobis, & adorabunt Deum, quia hoc eſt quod petitis. Et expulit eos à conſpectu Pharaonis. 12 Præterea dixit Deus Muſæ, Extende manum tuam adverſùs regionem Ægypti locuſtarum causâ, & aſcendent ſuper regionem Ægypti, & comedent omnem herbam regionis quam reliquit grando. 13 Extenditque Muſa manum ſuam ſuper regionem Ægypti; & adduxit Deus ventũ Auſtralem per regionem totâ illâ die, & totâ nocte; & cùm factum eſſet mane, portavit ventus Auſtralis locuſtas. 14 Et aſcenderunt locuſtæ ſuper univerſam regionem Ægypti, & permanſerunt in omnibus finibus ejus, magnæ valdè, quib⁹ non fuerunt ante eas locuſtæ ſimiles, & non erunt poſt illas, tales. 15 Et cooperuerunt totum oculum regionis, ita ut obſcurata ſit regio; & comederunt omnem herbam ejus, & omnes fructus arborum quos reliquerat grando, & nihil viriditatis remanſit in arboribus, & in herbis agri, in univerſa regione Ægypti. 16 Feſtinavitque Pharaon vocare Muſam & Haron, & dixit, Jam peccavi Deo Domino veſtro, & vobis. 17 Et nunc tolerate delictum meum hac vice, & intercedite apud Deum Dominum veſtrum, ut auferat à me hanc mortem meram. 18 Cùm igitur exiiſſent ab eo, interceſſerunt ad Deum.

ספר שמות : יא

levavit & ,valde fortem *maris* ventum Dominus vertit Et

19 וַיַּהֲפֹךְ יְהוָה רוּחַ־יָם חָזָק מְאֹד וַיִּשָּׂא אֶת־

omni in una locuſta remanſit Non .Suph mare in *eam* fixit & ,*locuſtam*

הָאַרְבֶּה וַיִּתְקָעֵהוּ יָמָּה סּוּף לֹא נִשְׁאַר אַרְבֶּה אֶחָד בְּכֹל

non & ,Parhoh cor Dominus roboravit Et .Ægypti termino

20 גְּבוּל מִצְרָיִם׃ וַיְחַזֵּק יְהוָה אֶת־לֵב פַּרְעֹה וְלֹא

: Moſeh ad Dominus dixit Et .Iſrael filios dimiſit

21 שִׁלַּח אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה

: Ægypti terram ſuper *obſcuritas erit &* ,*cælos* ſuper tuā manū Extēde

נְטֵה יָדְךָ עַל־הַשָּׁמַיִם וִיהִי חֹשֶׁךְ עַל־אֶרֶץ מִצְרָיִם

,*cælos* ad ſuam manum Moſeh extendit Et .*obſcuritatē* palpabit &

22 וְיָמֵשׁ חֹשֶׁךְ׃ וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת־יָדוֹ עַל־הַשָּׁמָיִם

.diebus tribus Ægypti terra tota in *caliginis obſcuritas fuit &*

וַיְהִי חֹשֶׁךְ־אֲפֵלָה בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁלֹשֶׁת יָמִים׃

ſe ſub de vir ſurrexerunt neque,ſuum fratrem vir viderunt Non

23 לֹא־רָאוּ אִישׁ אֶת־אָחִיו וְלֹא־קָמוּ אִישׁ מִתַּחְתָּיו

.ſuis habitaculis in lux fuit Iſrael filiis omnib⁹ Sed .diebus tribus

שְׁלֹשֶׁת יָמִים וּלְכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אוֹר בְּמֹשְׁבֹתָם׃

,Domino ſervite ,Ite : dixit &,Moſeh ad Parhoh vocavit Et

24 וַיִּקְרָא פַרְעֹה אֶל־מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר לְכוּ עִבְדוּ אֶת־יְהוָה

.vobiſcum *ibit veſtra familia etiam ;ſtatuetur veſter bos & ,veſtrum pecus* tantùm

רַק צֹאנְכֶם וּבְקַרְכֶם יֻצָּג גַּם־טַפְּכֶם יֵלֵךְ עִמָּכֶם׃

,holocauſta & ſacrificia noſtra manu in dabis tu Etiam : Moſeh dixit Et

25 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה גַּם־אַתָּה תִּתֵּן בְּיָדֵנוּ זְבָחִים וְעֹלֹת

.nobiſcū *ibit noſtra poſſeſſio* etiam Et .noſtro Deo Domino faciemus &

26 וְעָשִׂינוּ לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ׃ וְגַם־מִקְנֵנוּ יֵלֵךְ עִמָּנוּ

ſerviendum ad accipiemus eo ex quia , ungula remanebit Non

לֹא תִשָּׁאֵר פַּרְסָה כִּי מִמֶּנּוּ נִקַּח לַעֲבֹד אֶת־

,Domino *ſerviemus quid ſcimus non* nos Et .noſtro Deo Domino

יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וַאֲנַחְנוּ לֹא־נֵדַע מַה־נַּעֲבֹד אֶת־יְהוָה

non & ,Parhoh cor Dominus roboravit Et .illuc *nos venire uſque*

27 עַד־בֹּאֵנוּ שָׁמָּה׃ וַיְחַזֵּק יְהוָה אֶת־לֵב פַּרְעֹה וְלֹא

tibi Cave *me deſuper Abi* :Parhoh ei dixit Et .eos dimittere voluit

28 אָבָה לְשַׁלְּחָם׃ וַיֹּאמֶר־לוֹ פַרְעֹה לֵךְ מֵעָלָי הִשָּׁמֶר לְךָ

,meam faciē videbis qua die in quia ,meam faciē *videre addas ne*

אַל־תֹּסֶף רְאוֹת פָּנַי כִּי בְּיוֹם רְאֹתְךָ פָּנַי

ultrà addam Non .es locutus Rectum :Moſeh dixit Et .morieris

29 תָּמוּת׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה כֵּן דִּבַּרְתָּ לֹא־אֹסִף עוֹד

.tuam faciem *videre*

רְאוֹת פָּנֶיךָ׃

CAP. XI. יא

adducam unam plagam Adhuc :Moſeh ad Dominus dixit Et

1 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עוֹד נֶגַע אֶחָד אָבִיא

.hinc vos dimittet poſtea ,Ægyptum ſuper & Parhoh ſuper

עַל־פַּרְעֹה וְעַל־מִצְרַיִם אַחֲרֵי־כֵן יְשַׁלַּח אֶתְכֶם מִזֶּה

Loquere .hinc vos expellet expellendo ,omnino ipſe dimiſerit Cùm

2 כְּשַׁלְּחוֹ כָּלָה גָּרֵשׁ יְגָרֵשׁ אֶתְכֶם מִזֶּה׃ דַּבֶּר־

fœmina & ,*ſuo ſocio à vir* petant & :populi auribus in nunc

נָא בְּאָזְנֵי הָעָם וְיִשְׁאֲלוּ אִישׁ מֵאֵת רֵעֵהוּ וְאִשָּׁה

.aurea vaſa & ,argentea vaſa ,*ſua ſocia* à

מֵאֵת רְעוּתָהּ כְּלֵי־כֶסֶף וּכְלֵי זָהָב׃

Verſio VULG. LAT.

19 Qui flare fecit ventum ab occidente vehementiſſimum, & arreptam locuſtam projecit in Mare rubrum : non remanſit ne una quidem in cunctis finibus Ægypti. 20 Et induravit Dominus cor Pharaonis, nec dimiſit filios Iſrael. 21 Dixit autem Dominus ad Moyſen, Extende manum tuam in cœlum: & ſint tenebræ ſuper terram Ægypti, tam denſæ, ut palpari 22 queant. Extendítq; Moyſes manū in cœlū : & factæ ſunt tenebræ horribiles in univerſa terra Ægypti, tribus diebus. 23 Nemo vidit fratrē ſuum, nec movit ſe de loco in quo erat : ubicunq; autē habitabant filii Iſrael, lux erat. 24 Vocavítq; Pharao Moyſen & Aaron, & dixit eis ; Ite, ſacrificate Domino : oves tantùm veſtræ & armenta remaneant, parvuli 25 veſtri eant vobiſcū. Ait Moyſes, Hoſtias quoque & holocauſta dabis nobis, quæ offe-26 ram⁹ Dño Deo noſtro. Cuncti greges pergent nobiſcum:non remanebit ex eis ungula, quæ neceſſaria ſunt in cultum Domini Dei noſtri : præſertim cùm ignoremus quid debeat immolari, donec ad ipſum lo-27 cum perveniamus. Induravit autem Domin⁹ cor Pharaonis, 28 & noluit dimittere eos. Dixítque Pharao ad Moyſen, Recede à me, & cave ne ultrà videas faciem meam : quocunque die apparueris mihi, 29 morieris. Reſpondit Moyſes, Ita fiet, ut locutus es: non videbo ultrà faciem tuam.

CAP. XI.

1 ET dixit Dominus ad Moyſen , Adhuc unâ plagâ tangam Pharaonem & Ægyptū: & poſt hæc dimittet vos, & 2 exire compellet. Dices ergò omni plebi, ut poſtulet vir ab amico ſuo, & mulier à vicina ſua, vaſa argentea & aurea.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

19 Καὶ μετέβαλε κύριος (δ) ἄνεμον ἀπὸ θαλάσσης σφοδρὸν, καὶ ἀνέλαβε τὴν ἀκρίδα, (ε) καὶ ἔβαλεν αὐτὴν εἰς τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν· καὶ οὐχ ὑπελείφθη ἀκρὶς μία ἐν 20 πάσῃ γῇ Αἰγύπτου. Καὶ ἐσκλήρυνε κύριος τὴν καρδίαν Φαραὼ, καὶ οὐκ ἐξαπέστειλε 21 τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ. Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν, Ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου εἰς τὸν οὐρανόν· καὶ γενηθήτω σκότος (ζ) ἐπὶ γῆς 22 Αἰγύπτου, ψηλαφητὸν σκότος. Ἐξέτεινε δὲ Μωυσῆς τὴν (η) χεῖρα εἰς τὸν οὐρανόν· καὶ ἐγένετο σκότος γνόφος, θύελλα ἐπὶ πᾶ-23 σαν γῆν Αἰγύπτου τρεῖς ἡμέρας. Καὶ οὐκ εἶδεν οὐδεὶς τὸν ἀδελφὸν (θ) αὐτοῦ τρεῖς ἡμέρας· καὶ οὐκ ἐξανέστη οὐδεὶς ἐκ τῆς κοίτης αὐτοῦ τρεῖς ἡμέρας· πᾶσι δὲ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ (ι) φῶς ἦν ἐν πᾶσιν οἷς κατεγίνοντο. 24 Καὶ ἐκάλεσε Φαραὼ Μωυσῆν καὶ Ἀαρὼν, λέγων, Βαδίζετε, λατρεύσατε κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν, πλὴν τῶν προβάτων καὶ τῶν βοῶν ὑπολείπεσθε· καὶ ἡ ἀποσκευὴ ὑμῶν ἀπο-25 τρεχέτω μεθ' ὑμῶν. Καὶ εἶπε Μωυσῆς, Ἀλλὰ καὶ σὺ δώσεις ἡμῖν ὁλοκαυτώματα καὶ θυσίας, ἃ ποιήσομεν κυρίῳ τῷ θεῷ ἡμῶν. 26 Καὶ τὰ κτήνη ἡμῶν πορεύσεται μεθ' ἡμῶν, καὶ οὐχ ὑπολειψόμεθα ὁπλήν· ἀπ' αὐτῶν γὰρ ληψόμεθα λατρεῦσαι κυρίῳ τῷ θεῷ ἡμῶν· ἡμεῖς δὲ οὐκ οἴδαμεν τί λατρεύσομεν κυρίῳ τῷ θεῷ ἡμῶν, ἕως τοῦ ἐλθεῖν ἡμᾶς ἐκεῖ. 27 Ἐσκλήρυνε δὲ κύριος τὴν καρδίαν Φαραὼ, καὶ οὐκ ἐβουλήθη ἐξαποστεῖλαι αὐτούς. 28 Καὶ (κ) λέγει Φαραὼ, Ἄπελθε ἀπ' ἐμοῦ· πρόσεχε σεαυτῷ ἔτι προσθεῖναι ἰδεῖν μου τὸ πρόσωπον· ᾗ δ' ἂν ἡμέρᾳ ὀφθῇς μοι, 29 ἀποθανῇ. Λέγει δὲ Μωυσῆς, Εἴρηκας· οὐκ ἔτι ὀφθήσομαί σοι εἰς πρόσωπον.

19 Et tranſtulit Dominus ventum à mari violentum, & aſſumpſit locuſtam, & projecit eam in rubrum mare. Et non eſt relicta locuſta una in omni terra Ægypti. 20 Et induravit Dominus cor Pharaonis, & non dimiſit filios Iſrael. 21 Dixit autem Dominus ad Moyſen, Extende manum tuam in cœlum: & fiant tenebræ ſuper terram Ægypti, tenebræ palpabiles. 22 Extendit autem Moyſes manum in cœlum: & factæ ſunt tenebræ, caligo, turbo ſuper omnem terram Ægypti, tres dies. 23 Et nemo vidit fratrem ſuum tribus diebus: & nemo ſurrexit de cubili ſuo tribus diebus: Omnibus autem filiis Iſrael lux erat in omnibus, in quibus erant. 24 Et vocavit Pharao Moyſen & Aaron, dicens, Ite, ſervite Domino Deo veſtro, (h) tantùm oves & boves relinquite: & apparatus veſter eat vobiſcum. 25 Et dixit Moyſes, Sed & tu dabis nobis holocauſta, & hoſtias, quas faciemus Domino Deo noſtro. 26 Et pecora noſtra ibunt nobiſcum, & non relinquemus ungulam: de ipſis enim ſumemus ad ſerviendum Domino Deo noſtro. Nos autem neſcimus quid ſervituri ſumus Domino Deo noſtro, donec nos venerimus illuc. 27 Induravit autem Dominus cor Pharaonis, & noluit dimitterre eos. 28 Et ait Pharao, Diſcede à me: attende tibi ultrà apponere videre faciem meam. Quâ autem die apparueris mihi, morieris. 29 Dicit autem Moyſes, (i) Dixiſti: non apparebo tibi ultrà in faciem.

MS.A. (δ) ἀπὸ θαλάσσης ἄνεμον σφοδρὸν, (ε) καὶ ἐνέβαλεν αὐτὴν εἰς τὴν θάλασσαν τὴν ἐρυθράν· (ζ) ἐπὶ γῆν (η) χεῖρα αὐτοῦ εἰς (θ) αὐτοῦ· καὶ οὐκ ἀνέστη οὐδεὶς (ι) ἦν φῶς (κ) λέγει αὐτῷ Φαραώ,

ΚΕΦ. ια'.

1 ΕΙ͂πε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν, Ἔτι μίαν (α) πληγὴν ἐγὼ ἐπάξω ἐπὶ Φαραὼ, καὶ ἐπ' Αἴγυπτον, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξαποστελεῖ ὑμᾶς ἐντεῦθεν. ὅταν δὲ (β) ἐξαποστέλλῃ ὑμᾶς 2 σὺν παντὶ, (γ) ἐκβαλεῖ ὑμᾶς ἐκβολῇ. Λάλησον οὖν κρυφῇ εἰς τὰ ὦτα τοῦ λαοῦ, καὶ αἰτησάτω ἕκαστος παρὰ τοῦ (δ) πλησίον σκεύη ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ καὶ ἱματισμόν.

CAP. XI.

1 DIxit autem Dominus ad Moyſen, Adhuc unam (a) plagam ego inducam ſuper Pharaonem, & ſuper Ægyptum: & poſt hæc dimittet vos hinc. Cùm autem dimiſerit vos (b) omninò, ejiciet vos ejectione. 2 Loquere ergò ſecretò in aures populi, & petat unuſquiſque à (c) proximo vaſa argentea & aurea, & veſtem.

MS.A. Κεφ. ια'. (α) πληγὴν ἐπάξω (β) ἀποστέλλῃ (γ) ἐκβολῇ ἐκβαλεῖ ὑμᾶς. (δ) πλησίον, καὶ γυνὴ παρὰ τῆς πλησίον, σκεύη

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 ܘܗܦܟ ܡܪܝܐ ܪܘܚܐ ܡܥܪܒܝܐ ܥܫܝܢܐ ܛܒ. ܘܫܩܠܗ ܠܩܡܨܐ. ܘܐܪܡܝܗ ܒܝܡܐ *

20 ܕܣܘܦ. ܘܠܐ ܐܫܬܚܪ ܐܦܠܐ ܚܕ ܩܡܨܐ ܒܟܠܗ ܬܚܘܡܐ ܕܡܨܪܝܐ. *ܘܐܩܫܝ ܡܪܝܐ ܠܒܗ ܕܦܪܥܘܢ.

21 ܘܠܐ ܫܒܩ ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. *ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܡܘܫܐ. ܐܪܝܡ ܐܝܕܟ ܠܫܡܝܐ. ܘܢܗܘܐ ܚܫܘܟܐ

22 ܥܠ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܢܬܡܫܫ ܚܫܘܟܐ. * ܘܐܪܝܡ ܡܘܫܐ ܐܝܕܗ ܠܫܡܝܐ. ܘܗܘܐ ܚܫܘܟܐ.

23 ܘܥܪܦܠܐ. ܒܟܠܗ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ. *ܠܐ ܚܙܐ ܐܢܫ ܠܐܚܘܗܝ. ܘܠܐ ܩܡ ܐܢܫ ܡܢ

24 ܕܘܟܬܗ ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ. ܘܠܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܗܘܐ ܢܘܗܪܐ ܒܡܘܬܒܢܝܗܘܢ. *ܘܩܪܐ

ܦܪܥܘܢ ܠܡܘܫܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܙܠܘ ܦܠܘܚܘ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ. ܒܪܡ ܥܢܟܘܢ ܘܬܘܪܝܟܘܢ

25 ܫܒܘܩܘ. ܘܗܘܝܘܬܟܘܢ ܐܦ ܗܝ ܬܐܙܠ ܥܡܟܘܢ. *ܐܡܪ ܠܗ ܡܘܫܐ ܠܦܪܥܘܢ. ܐܦ

26 ܐܢܬ ܬܬܠ ܒܐܝܕܝܢ ܕܒܚܐ ܘܩܘܪܒܢܐ. ܘܢܥܒܕ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܢ. * ܘܐܦ ܩܢܝܢܢ ܢܐܙܠ ܥܡܢ.

ܘܠܐ ܢܫܬܚܪ ܡܢܢ ܐܦܠܐ ܚܕܐ ܛܠܦܐ. ܡܛܠ ܕܡܢܗ ܢܣܒ ܠܡܦܠܚ ܩܕܡ ܡܪܝܐ

27 ܐܠܗܢ. ܘܚܢܢ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܡܢܐ ܢܦܠܘܚ ܠܡܪܝܐ. ܥܕܡܐ ܕܢܐܬܐ ܠܬܡܢ. *ܘܐܩܫܝ ܡܪܝܐ

28 ܠܒܗ ܕܦܪܥܘܢ. ܘܠܐ ܨܒܐ ܕܢܫܕܪ ܐܢܘܢ. * ܘܐܡܪ ܦܪܥܘܢ ܠܡܘܫܐ. ܙܠ ܠܟ ܡܢ ܩܕܡܝ.

29 ܐܙܕܗܪ. ܠܐ ܬܘܣܦ ܬܬܚܙܐ ܠܝ. ܡܛܠ ܕܒܝܘܡܐ ܕܬܬܚܙܐ ܠܝ ܬܡܘܬ. *ܐܡܪ ܠܗ

ܡܘܫܐ. ܫܦܝܪ ܐܡܪܬ. ܠܐ ܐܘܣܦ ܬܘܒ ܠܡܚܙܐ ܐܦܝܟ. . ܦܣܘܩܐ . [illegible] .

1 *ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܡܘܫܐ. ܬܘܒ ܡܚܘܬܐ ܚܕܐ ܡܝܬܐ ܐܢܐ ܥܠ ܦܪܥܘܢ ܘܥܠ ܡܨܪܝܐ. ܘܡܢ ܒܬܪܟܢ

2 ܢܫܕܪܟܘܢ ܡܟܐ. ܘܡܐ ܕܫܕܪܟܘܢ ܟܠܟܘܢ. ܦܘܩܘ ܡܟܐ.*ܘܐܡܪ ܩܕܡ ܥܡܐ. ܢܫܐܠ

ܓܒܪܐ ܡܢ ܚܒܪܗ. ܘܐܢܬܬܐ ܡܢ ܚܒܪܬܗ. ܡܐܢܐ ܕܣܐܡܐ ܘܡܐܢܐ ܕܕܗܒܐ.

19 Et converſus Dominus, adduxit ventum occidentalem vehementiſſimum, & ſuſtulit locuſtam, projecítque eam in mare Suph : & non remanſit ne una quidem locuſta in omnibus finib⁹ Ægyptiorum. 20 Induravit autem Dñs cor Pharaonis, & non dimiſit filios Iſrael. 21 Dixítque Dñs ad Moſen, Attolle manum tuam ad cœlum, fietque caligo ſuper terram Ægypti, & obſcurabitur caligo. 22 Extulit ergò Moſes manum ſuam ad cœlum, factæque ſunt tenebræ & caligo per totam terram Ægypti. Tribus diebus, 23 Non vidit quiſquam fratrem ſuum, nec ſurrexit quiſquam de loco ſuo tribus diebus : omnibus verò filiis Iſrael erat lux in habitatione ſua. 24 Et advocavit Pharaon Moſen, & ait illi, Ite, colite Dñm Deum veſtrū, duntaxat oves ac boves veſtras relinquite : quin & familiæ 25 veſtræ eant vobiſcum. Reſpondit Moſes Pharaoni, Imò tu dabis in manū noſtrā ſacrificia & oblationes, ut ſacrificem⁹ Dño Deo 26 noſtro. Et pecora quoq; noſtra ibunt nobiſcum , nec remanebit ex nobis vel una quidē ungula hîc : Ex iis enim accipim⁹ ad colendū Dñm Deū noſtrū, cùm nos *præſertim* ignorem⁹ quib⁹ reb⁹ colem⁹ Dñm quando 27 perveniemus illuc. Et induravit Dñs cor 28 Pharaonis, nec voluit dimittere eos. Dixítq; Pharaon ad Moſen, Ito à conſpectu meo, cave ne ultra appareas mihi : nam quo die 29 apparueris mihi, morieris. Ait illi Moſes, Optimè dixiſti, ampliùs non addam videre vultum tuum.

CAP. XI.

1 ET dixit Dñs ad Moſē, Adhuc flagellū unū adducā ſuper Pharaonē et ſuper Ægyptios, ac tū dimittā vos hinc : cúmq; dimiſero vos omnes, egredimini hinc. 2 Et dicito corā populo, Poſtulēt quilibet vir à proximo ſuo, et mulier à proxima ſua vaſa argēti, et vaſa auri.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

19 וַהֲפַךְ יְיָ רוּחַ מַעַרְבָא תַּקִּיף לַחֲדָא

וּנְטַל יָת גּוֹבָא וּרְמָהִי לְיַמָּא דְסוּף

לָא אִשְׁתְּאַר גּוֹבָא חַד בְּכָל תְּחוּם

20 מִצְרָיִם׃ וְתַקֵּיף יְיָ יָת לִבָּא דְפַרְעֹה

21 וְלָא שַׁלַּח יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַאֲמַר יְיָ

לְמֹשֶׁה אֲרֵים יְדָךְ עַל צֵית שְׁמַיָּא

וִיהֵי חֲשׁוֹכָא עַל אַרְעָא דְמִצְרָיִם

22 בָּתַר דְּיֶעְדֵּי קְבַל לֵילְיָא׃ וַאֲרֵים

מֹשֶׁה יָת יְדֵיהּ עַל צֵית שְׁמַיָּא וַהֲוָה

חֲשׁוֹךְ קְבַל בְּכָל אַרְעָא דְמִצְרָיִם

23 תְּלָתָא יוֹמִין׃ לָא חֲזוֹ גְּבַר יָת אֲחוּהִי

וְלָא קָמוּ אֱנָשׁ מִתְּחוֹתוֹהִי תְּלָתָא

יוֹמִין וּלְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֲוָה נְהוֹרָא

24 בְּמוֹתְבָנֵיהוֹן׃ וּקְרָא פַרְעֹה לְמֹשֶׁה

וַאֲמַר אִיזִילוּ פְּלַחוּ קֳדָם יְיָ לְחוֹד

עָנְכוֹן וְתוֹרֵיכוֹן שְׁבוּקוּ אַף טַפְלְכוֹן

25 יֵיזִיל עִמְּכוֹן׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה אַף אַתְּ

תִּתֵּן בִּידָנָא נִכְסַת קוּדְשִׁין וַעֲלָוָן

26 וְנַעְבֵּיד קֳדָם יְיָ אֱלָהָנָא׃ וְאַף

בְּעִירָנָא יֵיזִיל עִמָּנָא לָא נַשְׁאַר מִנֵּיהּ

מִדַּעַם אֲרֵי מִנֵּיהּ אֲנַחְנָא נָסְבִין

לְמִפְלַח קֳדָם יְיָ אֱלָהָנָא וַאֲנַחְנָא

לֵית אֲנַחְנָא יָדְעִין מַה נִּפְלַח קֳדָם יְיָ

27 עַד מֵיתָנָא לְתַמָּן׃ וְתַקֵּיף יְיָ יָת לִבָּא

דְפַרְעֹה וְלָא אֲבָא לְשַׁלָּחוּתְהוֹן׃

28 וַאֲמַר לֵיהּ פַּרְעֹה אִיזֵיל מֵעִלָּוַי

אִסְתַּמַּר לָךְ לָא תוֹסֵיף לְמֶחֱזֵי אַפַּי

29 אֲרֵי בְּיוֹמָא דְתֶחֱזֵי אַפַּי תְּמוּת׃ וַאֲמַר

מֹשֶׁה יָאוּת מַלֵּלְתָּא לָא אוֹסֵיף עוֹד

לְמֶחֱזֵי אַפָּךְ׃

יא

1 וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה עוֹד מַכְתַּשׁ חַד אַיְתֵי

עַל פַּרְעֹה וְעַל מִצְרַיִם בָּתַר כֵּן

יְשַׁלַּח יָתְכוֹן מִכָּא כְּשַׁלָּחוּתֵיהּ

גְּמִירָא תָּרָכָא יְתָרֵיךְ יָתְכוֹן מִכָּא׃

2 מַלֵּיל כְּעַן קֳדָם עַמָּא וְיִשְׁאֲלוּן

גְּבַר מִן חַבְרֵיהּ וְאִתְּתָא מִן

חַבְרְתַהּ מָנִין דִּכְסַף וּמָנִין דִּדְהַב׃

19 Et cõvertit Dñs ventū Occidentalē, nimis validū; & tulit locuſtā, & projecit eā in mare rubrum: nec una quidē locuſta remanſit, in univerſo termino 20 Ægypti. Et induravit Dñs cor Pharaonis: & nō dimiſit filios 21 Iſrael. Dixitq; Dñs ad Moyſen, Leva manū tuā verſ⁹ cœlum; ut ſint tenebræ ſup terrā Ægypti: etiā poſtquā receſſerit ob-22 ſcuritas noctis. Et levavit Moyſes manū ſuā verſ⁹ cœlū: & fuerunt tenebræ obſcuræ, in univerſā terrā Ægypti, tribus 23 dieb⁹. Null⁹ vir vidit fratrem ſuū; neq; ſurrexerūt ſinguli de locis ſuis, trib⁹ dieb⁹: omnib⁹ autē filiis Iſrael erat lux, in ha-24 bitationibus ſuis. Vocavitque Pharao Moyſen; & ait, Ite, ſervite corā Dño; oves tãtùm veſtrās et boves relinquite: familia quoq; veſtrā eat vobiſcum. 25 Et ait Moyſes; Tu quoq; dabis in manib⁹ noſtris hoſtias ſanctas & holocauſta: ut faciamus 26 corā Dño Deo noſtro. Pecora quoq; noſtra pergēt nobiſcum, non dimittemus *ex iis* quicquā; quoniā ex eis debem⁹ accipere, ut ſerviamus coram Dño Deo noſtro : nos autem neſcimus, in quo ſervituri ſimus coram Domino ; donec 27 veniam⁹ illuc. Induravit autē Dñs cor Pharaonis: & noluit 28 dimittere eos. Dixítq; ei Pharao, Recede à me: cave tibi, ne ultrà videas faciē meā; quoniā in die, in quo videris faciem 29 meam, morieris. Dixitque Moyſes , Rectè locutus es: non addam ultra videre faciem tuam.

CAP. XI.

1 ET Dixit Dominus ad Moyſen ; Adhuc plagam unam inducam ſup Pharaonē, & ſuper Ægyptū; poſtea dimittet vos hinc: cúmq; dimiſerit; omnino 2 projiciet vos hinc. Loquere nunc coram populo: ut poſtulet vir ab amico ſuo, & mulier ab amicâ ſuâ, vaſa argentea, & vaſa aurea.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

*19 [illegible]

20 [illegible]

**21 [illegible]

*22 [illegible]

23 [illegible]

24 [illegible]

*25 [illegible]

26 [illegible]

27 [illegible]

28 [illegible]

29 [illegible]

**1 [illegible]

2 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

*19 [illegible]

20 [illegible]

**21 [illegible]

22 [illegible]

23 [illegible]

24 [illegible]

25 [illegible]

*26 [illegible]

*27 [illegible]

28 [illegible]

29 [illegible]

**1 [illegible]

2 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

19 *Et converſus eſt Dominus ventum occidentalem vehementem valde, & elevavit locuſtam, ſubmerſitq; eam in mare rubrum : ne una quidem locuſta relicta eſt in omnibus finibus Ægypti.* 20 *Sed induravit Dominus cor Pharaonis, et non dimiſit filios Iſrael.* 21 *Tū dixit Dominus Moſi, Extende manū tuam in cœlū, et erunt tenebræ ſuper terrā Ægypti, (f) palpabuntúrque tenebræ.* 22 *Et extendit Moſes manū ſuam in cœlum, & factæ ſunt tenebræ caliginoſæ in univerſam terram Ægypti trib⁹ diebus.* 23 *Non videbat alter alterum, neque ſurrexit aliquis de loco ſuo tribus diebus; ſed omnibus filiis Iſrael erat lux in habitationibus ſuis.* 24 *Vocavitque Pharao Moſen et Aaronem, & dixit ; Ite, ſervite Domino : oves veſtræ, et boves veſtri tantùm remanebunt ; etiam parvuli veſtri ibunt vobiſcum.* 25 *Reſpondit autem Moſes, Hoc etiā dabis in manibus noſtris, ſacrificia, & holocauſta, ut ſacrificem⁹ Domino Deo noſtro.* 26 *Atque etiam pecora noſtra ibunt nobiſcum, non relinquetur ungula; quoniam ex iis accipiemus ut ſerviamus Domino Deo noſtro : nos autem neſcimus quibus ſervituri ſumus Domino, donec venerimus illuc.* 27 *Et obfirmavit De⁹ cor Pharaonis, & noluit eos dimittere.* 28 *Tum dixit ei Pharao, Abi, abi à me ; cave tibi nè iterum videas faciem meam : nam quo die videbis faciem meam, morieris.* 29 *Et reſpondit Moſes, (g) Rectè locutus es, non videbo ampliùs faciem tuam.*

CAP. XI.

1 *DIxit quoq; Domin⁹ Moſi, Adhuc plagā unam venire faciam ſuper Pharaonem, & ſuper Ægyptum, et poſteà emittet vos hinc : Cùm dimiſerit omnino, expellendo expellet vos hinc.* 2 *Loquimini nunc in auribus populi, ut (a) mutuentur vir à vicino ſuo, et mulier à vicina ſua vaſa argentea, & vaſa aurea, & veſtes.*

VER.SA. (f) expellētq; tenebras (g) perbellē (a) poſtulent.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 *فقلب الله ريحا غربية شديدة جدا *فحملت الجراد وصكت به بحر القلزم *ولم يبق جرادة واحدة

20 في بلد مصر *وشدد الله قلب فرعون *ولم يطلق بني اسرايل *ثم قال الله لموسي مد يدك نحو
21

22 السماء يكن ظلام علي جميع بلد مصر بعد زوال ظلام الليل *فمد موسي يده نحو السماء*

23 فكان ظلام مدلهم في جميع بلد مصر ثلثة ايام *لم ير الانسان صاحبه *ولم يقم انسان من

24 مكانه ثلثة ايام *وجميع بني اسرايل كان نور في مساكنهم *فدعا فرعون موسي وقال امضوا

25 فاعبدوا الله *لكن غنمكم وبقركم دعوها *واما اطفالكم فيمضون معكم *قال موسي بل انت

26 تعطينا ذبائح وصعائد نقربها لله ربنا *ومواشينا تمضي معنا لا يبقي منها ظلف *لانا منها ناخذ

ما نعبد به الله ربنا *ونحن لا نعلم كم مقدار ما نعبد به الله ربنا منها الي ان نصير الي ثم

27 *وشدد الله قلبه ولم يشأ اطلاقهم *قال له فرعون امض عني واحذر ان تعاود النظر الي
28

29 وجهي *فانك يوم رويتك وجهي تقتل *قال له موسي نعم ما قلت لست اعاود ان اري وجهك*

الفصل الحادي عشر

1 *قال الله لموسي قد بقي بلاء واحد اتي به علي فرعون والمصريين *بعد ذلك يطلقكم من هاهنا*

2 فعند اطلاقه لكم جملة يطردونكم من هاهنا *مر القوم بان يستوهب الرجل من صاحبه

والمراة من صاحبتها انية فضة وانية ذهب *

19 *Et convertit Deus ventum occidentalem fortem valdè, & ſuſtulit locuſtas, & percuſſit eis mare rubrum, & non remanſit locuſta ulla in regione Ægypti.* 20 *Et induravit Deus cor Pharaonis, & non dimiſit filios Iſrail.* 21 *Rurſus dixit Deus Muſæ, Extende manum tuam verſus cœlum, eruntque tenebræ ſuper univerſam regionem Ægypti poſt diſceſſum tenebrarum noctis.* 22 *Extenditque Muſa manum ſuam verſus cœlum, et fuerunt tenebræ denſiſſimæ in tota regione Ægypti, tribus dieb⁹.* 23 *Non vidit homo proximū ſuum, & non ſurrexit quiſquam de loco ſuo tribus diebus. Et inter omnes filios Iſrail erat lumen in habitationibus eorum.* 24 *Accerſivitque Pharaon Muſam, & ait, Ite, & adorate Deum, ſed oves veſtras, & boves relinquite : at verò pueri veſtri ibunt vobiſcum.* 25 *Inquit Mûſâ, Imò tu dabis nobis ſacrificia & oblationes quas offeramus Deo Domino noſtro.* 26 *Et armenta noſtra ibunt nobiſcum, non remanebit ex eis ungulâ; quoniam ex ipſis ſumemus id quo adoremus Deum Dominum noſtrum, & nos neſcimus quotus ſit numerus eorum per quæ adoraturi ſumus Deum Dominum noſtrum, quouſque perveniamus illuc.* 27 *Et induravit Deus cor ejus, & noluit dimittere eos.* 28 *Dixit ei Pharaon, Diſcede à me, & cave nè redeas videre faciem meam; nam in die quo videbis faciem meam, interficieris.* 29 *Ait ei Muſa, Benè eſt quod dixiſti, non revertar videre faciem tuam.*

CAP. XI.

1 *DIxit Deus Muſæ, Jam remanet calamitas una quam adducam ſuper Pharaonēm & Ægyptios, poſtea dimittet vos hinc, & cùm dimittet vos ſimul, expellent vos hinc.* 2 *Impera populo ut mutuò petat vir à proximo ſuo, & mulier à proximâ ſuâ, vaſa argenti, & vaſa auri.*

ספר שמות: יב

:Ægyptiorum oculis in populi gratiam Dominus dedit Et
3 ויתן יהוה את־חן העם בעיני מצרים
Ægypti terra in valde magnus Moſeh vir Etiam
גם האיש משה גדול מאד בארץ מצרים
: Moſeh dixit Et .populi oculis in & ,Parhoh ſervorũ oculis in
4 בעיני עבדי־פרעה ובעיני העם׃ ויאמר משה
egredior ego ,noctis medium Circa : Dominus dixit Sic
כה אמר יהוה כחצת הלילה אני יוצא
terra in primogenitum omne morietur Et .Ægypti medium in
5 בתוך מצרים׃ ומת כל־בכור בארץ
,ejus ſolium ſuper ſedet qui ,Parhoh primogenito à ,Ægypti
מצרים מבכור פרעה הישב על־כסאו
omne & ,molas poſt quæ ancillæ primogenitũ ad uſque
עד בכור השפחה אשר אחר הרחים וכל
terra omni in magnus clamor erit Et .animalis primogenitũ
6 בכור בהמה׃ והיתה צעקה גדלה בכל־ארץ
.addetur non ipſe ſicut & ,fuit non ille ſicut qui ,Ægypti
מצרים אשר כמהו לא נהיתה וכמהו לא תסף׃
ſuam linguam canis movebit non Iſrael filios omnes ad Et
7 ולכל בני ישראל לא יחרץ־כלב לשנו
Dominus dividet quòd ſciatis ut :animal ad uſque viro à
למאיש ועד־בהמה למען תדעון אשר יפלה יהוה
iſti tui ſervi omnes deſcendẽt Et .Iſrael inter & Ægyptum inter
8 בין מצרים ובין ישראל׃ וירדו כל־עבדיך אלה
omnis & ,tu Egredere :dicendo ,mihi ſe incurvabunt & ,me ad
אלי והשתחוו־לי לאמר צא אתה וכל־
cum à eſt egreſſus Et.egrediar poſtea & ,tuis pedibꝰ in qui ,populꝰ
העם אשר־ברגליך ואחרי־כן אצא ויצא מעם־
Non :Moſeh ad Dominus dixit Et .furoris ira in Parhoh
9 פרעה בחרי־אף׃ ויאמר יהוה אל־משה לא־
terra in mea portenta multiplicari pro ,Parhoh vos audiet
ישמע אליכם פרעה למען רבות מופתי בארץ
iſta portenta omnia fecerunt Aharon & Moſeh Et .Ægypti
10 מצרים׃ ומשה ואהרן עשו את־כל־המפתים האלה
dimiſit non & ,Parhoh cor Dominꝰ roboravit &:Parhoh coram
לפני פרעה ויחזק יהוה את־לב פרעה ולא־שלח את־
.ſua terra è Iſrael filios
בני־ישראל מארצו׃

CAP. XII. יב

,Ægypti terra in Aharon ad & ,Moſeh ad Dominus dixit Et
1 ויאמר יהוה אל־משה ואל־אהרן בארץ מצרים
vobis ipſe primus ,menſium caput vobis iſte Menſis :dicendo
2 לאמר׃ החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם
.anni menſibus in
לחדשי השנה׃

Verſio VULG. LAT.

3 Dabit autem Dominus gratiam populo ſuo coram Ægyptiis. Fuitque Moyſes vir magnus valdè in terra Ægypti, coram ſervis Pharaonis
4 & omni populo. Et ait; Hæc dicit Dominus, Mediâ nocte
5 egrediar in Ægyptum. Et morietur omne primogenitum in terra Ægyptiorum, à primogenito Pharaonis qui ſedet in ſolio ejus, uſque ad primogenitum ancillæ quæ eſt ad molam; & omnia primoge-
6 nita jumentorum. Eritque clamor magnus in univerſa terra Ægypti, qualis nec antè fuit,
7 nec poſteà futurus eſt. Apud omnes autem filios Iſrael non mutiet canis ab homine uſque ad pecus : ut ſciatis quanto miraculo dividat Dominus Ægyptios & Iſrael.
8 Deſcendéntque omnes ſervi tui iſti ad me, & adorabunt me, dicentes; Egredere tu, & omnis populus qui ſubjectus eſt tibi : poſt hæc egre-
9 diemur. Et exivit à Pharaone iratus nimis. Dixit autem Dominus ad Moyſen; Non audiet vos Pharao, ut multa ſigna fiant in terra Æ-
10 gypti. Moyſes autem & Aaron fecerunt omnia oſtenta quæ ſcripta ſunt, coram Pharaone. Et induravit Dominus cor Pharaonis, nec dimiſit filios Iſrael de terra ſua.

CAP. XII.

1 Dixit quoque Dominus ad Moyſen & Aaron in terra
2 Ægypti; Menſis iſte, vobis principium menſium : primus erit in menſibus anni.

Verſio GRÆCA. LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

3 Κύριος δὲ ἔδωκε τὴν χάριν τῷ λαῷ αὐτοῦ ἐναντίον τῶν Αἰγυπτίων· καὶ ἔχρησαν αὐτοῖς. καὶ ὁ ἄνθρωπος Μωυσῆς μέγας ἐγενήθη σφόδρα ἐναντίον τῶν Αἰγυπτίων, καὶ ἐναντίον Φαραώ, καὶ ἐν-
4 αντίον τῶν θεραπόντων αὐτοῦ. Καὶ εἶπε Μωυσῆς, Τάδε λέγει κύριος· Περὶ μέσας νύκτας ἐγὼ εἰσπορεύομαι εἰς μέσον Αἰ-
5 γύπτου. Καὶ τελευτήσει πᾶν πρωτότοκον ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, ἀπὸ πρωτοτόκου Φαραώ, ὃς κάθηται ἐπὶ τοῦ (ε) θρόνου, καὶ ἕως πρωτοτόκου τῆς θεραπαίνης τῆς παρὰ τὸν μύλον, καὶ ἕως πρωτοτόκου παντὸς κτήνους.
6 Καὶ ἔσται κραυγὴ μεγάλη κατὰ πᾶσαν γῆν Αἰγύπτου, ἥτις τοιαύτη οὐ γέγονε, καὶ τοιαύ-
7 τη οὐκ ἔτι προστεθήσεται. (ζ) Καὶ ἐν πᾶσι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ οὐ γρύξει κύων τῇ γλώσσῃ αὐτοῦ, ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους· ὅπως εἰδῇς ὅσα παραδοξάσει κύριος ἀνὰ (η) μέσον τῶν Αἰγυπτίων καὶ τοῦ Ἰσραήλ.
8 Καὶ καταβήσονται πάντες οἱ παῖδές σου οὗτοι πρός με, καὶ προσκυνήσουσί με, λέγοντες, Ἔξελθε σὺ, καὶ πᾶς ὁ λαός σου οὗ σὺ ἀφηγῇ. καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσομαι. Ἐξῆλθε δὲ Μωυσῆς ἀπὸ Φαραὼ μετὰ
9 θυμοῦ. Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν, Οὐκ εἰσακούσεται ὑμῶν Φαραώ, (θ) ἵνα πληθύνων πληθυνῶ μου τὰ σημεῖα, καὶ τὰ
10 τέρατα ἐν γῇ Αἰγύπτῳ. Μωυσῆς δὲ καὶ Ἀαρὼν ἐποίησαν (ι) πάντα τὰ σημεῖα καὶ τὰ τέρατα ταῦτα ἐν γῇ Αἰγύπτῳ ἐναντίον Φαραώ. ἐσκλήρυνε δὲ κύριος τὴν καρδίαν Φαραώ, καὶ (κ) οὐκ εἰσήκουσεν ἐξαποστεῖλαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ (λ) ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

Dominus autem dedit gratiam populo ſuo coram Ægyptiis; (d) & mutuò dederunt illis. Et homo Moyſes magnus factus eſt valdè coram Ægyptiis, & coram Pharaone, & coram ſervis ejus. Et dixit Moyſes; Hæc 3
dicit Dominus, Circa medias noctes ego ingredior in medium Ægypti. Et morietur omne 4
primogenitum in terra Ægypto, à primogenito Pharaonis, qui ſedet ſuper thronum, (e) & uſque ad primogenitum (f) ancillæ, quæ eſt apud molam; & uſque ad primogenitum omnis pecoris. Et erit clamor magnus 5
per omnem terram Ægypti, qualis non fuit : & talis non ultrà apponetur. Et in omnibus 6
filiis Iſrael non mutiet canis linguâ ſuâ, ab homine uſque ad pecus : ut ſcias quanta mirabiliter diſtinguet Dominus inter Ægyptios & Iſrael. Et deſcendent 7
omnes pueri tui hi ad me, & adorabunt me, dicentes; Exi tu, & omnis populus tuus, quem tu ducis. Et poſt hæc exibo. Exivit autem Moyſes à Pharaone cum ira. Dixit autem Do- 8
minus ad Moyſen, Non exaudiet vos Pharao, ut (g) multiplicans multiplicem ſigna mea & portenta in terra Ægypto. Moyſes autem & Aaron fecerunt omnia ſigna & portenta hæc in terra Ægypto coram Pharaone. Induravit autem Dominus cor Pharaonis : & non exaudivit, ut dimitteret filios Iſrael de terra Ægypti. 9 10

MS.A. (ε) θρόνου, ἕως τοῦ πρωτοτόκου (ζ) Ἐν δὲ (η) μέσον Αἰγυπτίων, καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ (θ) ἵνα πληθυνῶ τὰ σημεῖά μου, καὶ τὰ τέρατά μου ἐν (ι) πάντα τὰ τέρατα ταῦτα ἐν (κ) οὐκ ἠθέλησεν (λ) ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ιβʹ.

1 Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν καὶ Ἀα-
2 ρὼν ἐν γῇ Αἰγύπτου, λέγων, Ὁ μὴν οὗτος ὑμῖν ἀρχὴ μηνῶν, πρῶτός ἐστιν ὑμῖν ἐν τοῖς μησὶ τοῦ ἐνιαυτοῦ.

CAP. XII.

Dixit autem Dominus ad Moyſen & Aaron in terra Ægypti, dicens; Menſis hic vobis principium menſium: primus eſt vobis in menſibus anni. 1 2

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 *ܘܝܗܒ ܠܥܡܐ ܡܪܝܐ ܠܪܚܡܐ. ܒܥܝܢܝܗܘܢ ܕܡܨܪܝܐ. ܐܦ ܓܒܪܐ ܡܘܫܐ.
ܝܩܝܪ ܗܘܐ ܛܒ ܒܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܒܥܝܢܝ ܥܒܕܘܗܝ ܕܦܪܥܘܢ ܘܒܥܝܢܝ ܥܡܐ. *ܘܐܡܪ 4
ܡܘܫܐ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܒܦܠܓܗ ܕܠܠܝܐ ܢܦܩ ܐܢܐ ܒܓܘ ܡܨܪܝܢ. *ܘܢܡܘܬܘܢ 5
ܟܠܗܘܢ ܒܘܟܪܐ ܕܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܡܢ ܒܘܟܪܗ ܕܦܪܥܘܢ ܕܝܬܒ ܥܠ ܟܘܪܣܝܗ. ܘܥܕܡܐ
ܠܒܘܟܪܐ ܕܐܡܬܐ ܕܒܝܬ ܪܚܝܐ. ܘܟܠܗܘܢ ܒܘܟܪܝ ܕܒܥܝܪܐ. *ܘܬܗܘܐ ܝܠܠܬܐ ܪܒܬܐ 6
ܒܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܕܐܟܘܬܗ ܠܐ ܗܘܬ. ܘܐܟܘܬܗ ܠܐ ܬܗܘܐ. *ܘܠܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ ܠܐ ܢܚܘܪ 7
ܟܠܒܐ ܒܠܫܢܗ. ܘܠܐ ܒܒܢܝܢܫܐ. ܘܠܐ ܒܒܥܝܪܐ. ܕܬܕܥܘܢ ܕܡܦܪܫ ܡܪܝܐ
ܒܝܬ ܡܨܪܝܐ ܠܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ. *ܘܢܚܬܘܢ ܟܠܗܘܢ ܥܒܕܝܟ ܗܠܝܢ ܠܘܬܝ 8
ܘܢܣܓܕܘܢ ܠܝ ܘܢܐܡܪܘܢ ܠܝ. ܦܘܩ ܐܢܬ ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܗܢܐ ܕܥܡܟ. ܘܗܝܕܝܢ
ܐܦܘܩ. ܘܢܦܩ ܡܘܫܐ ܡܢ ܩܕܡ ܦܪܥܘܢ ܒܚܡܬܐ ܪܒܬܐ. *ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܡܘܫܐ. ܠܐ 9
ܢܫܡܥܟܘܢ ܦܪܥܘܢ. ܐܝܟ ܕܐܣܓܐ ܬܕܡܪܬܝ ܒܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. *ܘܡܘܫܐ ܘܐܗܪܘܢ 10
ܥܒܕܘ ܬܕܡܪܬܐ ܗܠܝܢ ܩܕܡ ܦܪܥܘܢ. ܘܐܩܫܝ ܡܪܝܐ ܠܒܗ ܕܦܪܥܘܢ. ܘܠܐ ܫܒܩ ܠܒܢܝ
ܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܐܪܥܗ.

3 Reddidítque Dominus populum gratioſum in oculis Ægyptiorum : quin etiam vir ille Moſes honorandus erat maximè in terra Ægypti in oculis ſervorum Pharaonis, & in oculis populi.
4 Et dixit Moſes, Sic ait Dominus, Mediâ nocte exibo in Ægyptum;
5 Et morientur omnes primogeniti terræ Ægypti, à primogenito Pharaonis qui ſedet in ſolio ejus, uſque ad primogenitum ancillæ quæ eſt in piſtrino, & cuncta primogenita jumentorum.
6 Eritque ululatus magnus in terra Ægypti, qualis nunquam fuit, & qualis nunquam futurus eſt.
7 De familia autem Iſrael non lædet vel canis in lingua ſua, neque homines, neque jumenta : ut ſciatis quòd diſtinguat Dominus inter Ægyptios & inter Iſraelem.
8 Et deſcendent omnes ſervi tui iſti ad me, & adorabunt me, dicentque mihi, Egredere tu & populus hic univerſus qui tecum eſt; & tunc egrediar. Exivit ergò Moſes à conſpectu Pharaonis cum ira magna.
9 Et dixit Dominus ad Moſen, Non audiet vos Pharaon, ad hoc ut multiplicem portenta mea in terra Ægypti.
10 Moſes ergò & Aharon fecerunt prodigia iſta coram Pharaone : & induravit Dominus cor Pharaonis, & non dimiſit filios Iſrael de terra ſua.

ܩܦܠܐܘܢ ܝܒ.

CAP. XII.

1 *ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܡܘܫܐ ܘܠܐܗܪܘܢ ܒܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. *ܝܪܚܐ ܗܢܐ ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ ܪܫܐ ܕܝܪܚܐ
2 ܩܕܡܝܐ ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ ܒܝܪܚܝ ܫܢܬܐ.

1 Et dixit Dominus ad Moſen & ad Aharonem in terra Ægypti, Menſis iſte erit
2 vobis initium menſium, primus erit apud vos inter omnes menſes anni.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

3 ויהב יי ית עמא לרחמין
בעיני מצרים אף גברא משה
רב לחדא בארעא דמצרים
בעיני עבדי־פרעה ובעיני
4 עמא׃ ואמר משה כדנן אמר
יי כפלגות ליליא אנא מתגלי
5 בגו מצרים׃ וימות כל־בוכרא
בארעא דמצרים מבוכרא
דפרעה דעתיד למתב על־
כורסי מלכותיה עד בוכרא
דאמתא די בתר ריחיא וכל
6 בוכרא דבעירא׃ ותהי צוחתא
רבתא בכל־ארעא דמצרים
דיכותה לא הות ודיכותה לא
7 תוסיף׃ ולכל־בני ישראל לא
ינוק־כלבא בלישניה למנבח
למאנשא ועד־בעירא בדיל
דתדעון די יפריש יי בין
8 מצראי ובין ישראל׃ ויחתון
כל־עבדך אלין לותי ויבעון
מני למימר פוק את וכל־עמא
די־עמך ובתר כן אפוק ונפק
מלות־פרעה בתקוף רגז׃
9 ואמר יי למשה לא־יקבל
מנכון פרעה בדיל לאסגאה
מופתי בארעא דמצרים׃
10 ומשה ואהרן עבדו ית־כל־
מופתיא האלין קדם פרעה
ואתקיף יי ית־לבא דפרעה
ולא־שלח ית־בני־ישראל
מארעיה׃

יב

1 ואמר יי למשה ולאהרן
בארעא דמצרים למימר׃
2 ירחא הדין לכון ריש
ירחיא קדמאה הוא לכון
לירחי שתא׃

3 Deditque Dominus gratiam populo in oculis Ægyptiorum : vir quoque Moyſes erat magnus valde in terra Ægypti; in oculis ſervorum Pharaonis, & in oculis po-
4 puli. Et ait Moyſes; Hæc dicit Dominus : Mediâ nocte, ego apparebo in
5 medio Ægypti. Et morietur omne primogenitum in terra Ægypti : à primogenito Pharaonis, qui futurus eſt ut ſedeat ſuper ſolium regni ejus; uſque ad primogenitum ancillæ, quæ eſt *ponè molas* : & omne primogenitũ jumentorum.
6 Et erit clamor magnus, in univerſa terra Ægypti : qualis nunquam fuit; & ſimilis ei non erit ultrà.
7 Nullumque filiorum Iſrael lædet canis latrans linguâ ſuâ; ab homine uſquè ad jumentum : ut ſciatis; quòd diviſerit Dominus inter Ægyptios, & inter
8 Iſrael. Deſcendentq; omnes ſervi tui iſti ad me, & rogabunt me dicentes; Egredere tu, & omnis populus qui tecum eſt; & poſt hæc egrediar : & egreſſus eſt à facie Pharaonis, cum ira
9 furoris. Dixit autem Dominus ad Moyſen; Non acquieſcet vobis Pharao : ut multiplicem portenta mea,
10 in terra Ægypti. Moyſes autem & Aaron fecerunt omnia portenta hæc, coram Pharaone : & induravit Dominus cor Pharaonis; & non dimiſit filios Iſrael de terra ſua.

CAP. XII.

1 Dixitque Dominus ad Moyſen & Aaron, in ter-
2 ra Ægypti, dicens. Menſis iſte erit vobis principium menſium : primus erit vobis in menſibus anni.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]

VER. SAM.

3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

3 *Dabo quoque (b) gratiam populo huic in oculis Ægyptiorũ, mutuòque dabunt ei. Et circa me-*
4 *diam noctẽ ego egrediar in me-*
5 *dium terræ Ægypti. Et morietur omnis primogenitus in terra Ægypti, à primogenito Pharaonis qui ſedet ſuper thronum ejus, uſque ad primogenitũ ancillæ quæ eſt poſt molas, & uſque ad primogenitum omnis*
6 *beſtiæ. Ideò fiet clamor magnus in Ægypto, qualis non fuit, &*
7 *qualis non erit iterùm. Sed in omnibus filiis Iſrael non movebit canis linguam ſuam, ab homine ad beſtiam; ut ſcias quòd Dominus ſeparavit inter Ægyptum, et inter Iſraelẽ. Vir etiam ille Moſes magnꝰ erat valdè in terra Ægypti, in oculis ſervorũ Pharaonis, & in oculis populi. Et dixit Moſes Pharaoni, Sic dicit Dominus; Filius meꝰ, primogenitꝰ meꝰ eſt Iſrael: dico autem tibi, Dimitte filium meum ut ſerviat mihi. Si autem renueris dimittere eum, eccè Dominus occîdet filium tuum, primogenitum tuũ. Et dixit Moſes, Sic loquitur Dominus; Circa mediam noctẽ ego egrediar in medium terræ Ægypti, morietúrque omnis primogenitus in terra Ægypti, à primogenito Pharaonis qui ſedet ſuper thronũ ejus, et uſq; ad primogenitũ ancillæ quæ eſt poſt molas, et uſq; ad primogenitum omnis beſtiæ. Ideò erit clamor magnus in Ægypto, qualis non fuit, & qualis non erit iterùm. Sed in omnibus filiis Iſrael non movebit canis linguam ſuam, ab homine uſque ad beſtiam; ut ſcias quòd ſeparavit Dominus inter Ægyptios,*
8 *& inter Iſraelem. Et deſcendent omnes ſervi tui iſti ad me, & adorabunt me, dicentes; Egredere tu, & omnis populus qui eſt (c) poſt pedes tuos, & poſteà egrediar. Et egreſſus eſt à Pharaone cum (d) ardore iræ.*
9 *Dixit autem Dominus Moſi, Non audivit vos Pharao, ut multiplicentur prodigia mea in*
10 *terra Ægypti. Moſes autem et Aaron fecerunt omnia iſta prodigia coram Pharaone; at induravit Dominus cor Pharaonis, & non dimiſit filios Iſrael de terra ſua.*

CAP. XII.

1 *Et locutus eſt Dominus Moſi et Aaroni in terra*
2 *Ægypti, dicens; Menſis iſte erit vobis principium menſium, primus erit vobis inter menſes anni.*

VER. SAM. (b) amorem (c) in medio tui, (d) vehementiâ

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 *فاعطي الله القوم حظا عند المصريين *واما موسي الرسول فكان عظيما جدا في بلد مصر عند
4 قواد فرعون وساير القوم *فقال له موسي *كذا قال الله *في نصف الليل انا مسير ملاكي في بلد
5 مصر *فيموت كل بكر فيه *من بكر فرعون الجالس علي كرسيه الي بكر الامة التي وراء الرحا *
6 وجميع ابكار البهايم *ويكون صراخ عظيم في جميع بلد مصر *ما لم يكن مثله ولا يعود مثله
7 *وجميع بني اسرائيل لا ينبح كلب بفيه فما فوقه من ناسهم الي بهايمهم *لكي تعلموا ما يبين
8 الله به بني اسرائيل من المصريين *فيصير الي جميع قومك هولاء *ويسجدون لي قايلين
اخرج انت وجميع القوم الذين معك *وبعد ذلك اخرج *ثم خرج من عند فرعون بشدة
9 غضب منه *ثم قال الله لموسي انما لا يقبل منكما فرعون *لكي تكثر براهيني في بلد مصر
10 *وموسي وهرون صنعا جميع هذه البراهين بحضرته *وشدد الله قلبه ولم يطلق بني اسرائيل *

* الفصل الثاني عشر *

1 *ثم قال الله لموسي وهرون في بلد مصر قايلا *هذا الشهر لكم اول الشهور *يكون لكم
2 اول لشهور السنة *

3 *Deditque Deus populo gratiam apud Ægyptios. At verò Muſa Apoſtolus erat magnus valde in regione Ægypti, apud duces Pharaonis & univerſum populum.*
4 *Ait illi Muſa, Sic dixit Deus, In medio noctis ego ambulare faciam Angelum meũ per regionem Ægypti.*
5 *Et morietur omnis primogenitus in ea, à primogenito Pharaonis qui ſedet ſuper ſedem ejus, uſque ad primogenitũ ancillæ quæ eſt poſt molam, & omnia primogenita jumentorum.*
6 *Et erit clamor magnus in univerſa regione Ægypti, cui non fuit ſimilis, neque recidet ſimilis ei.*
7 *Et omnibus filiis Iſrail non latrabit canis ore ſuo, aut quicquam ulterius accidet, ab hominibus eorum uſque ad jumenta eorum; ut ſciatis qua in re diſtinguat Deus filios Iſrail ab Ægyptiis.*
8 *Et venient ad me univerſus populus tuus iſte, et adorabunt me, dicentes; Exi tu, & univerſus populus qui eſt tecum; & poſtea exibo. Deinde exivit à conſpectu Pharaonis cum vehementia iræ propter ipſum excitatæ.*
9 *Tum dixit Deus Muſæ, Certè non auſcultabit vobis Pharaon, ut multiplicentur oſtenta mea in regione Ægypti.*
10 *Et Muſa & Haron patrârunt omnia hæc oſtenta in præſentia ejus : & induravit Deus cor ejus, & non dimiſit filios Iſrail.*

CAP. XII.

1 *Rurſus ait Deus Muſæ & Haroni in regione Ægypti, dicens; Hic menſis vo-*
2 *bis erit primus menſium; erit vobis primus menſium anni.*

ספר שמות : יב

mensis decima In : dicendo ,Israel cœtum omnem ad Loquimini
3 דַּבְּרוּ אֶל־כָּל־עֲדַת יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר בֶּעָשֹׂר לַחֹדֶשׁ
,patrum domum per agnum unusquisque sibi accipient & ,hujus
הַזֶּה וְיִקְחוּ לָהֶם אִישׁ שֶׂה לְבֵית־אָבֹת
,agno ab esse quàm domus fuerit minor si Et .domum per agnum
4 שֶׂה לַבָּיִת : וְאִם־יִמְעַט הַבַּיִת מִהְיֹת מִשֶּׂה
numero in suam domum ad est propinqu' qui suũ viciniã etiã ipse accipiet &
וְלָקַח הוּא וּשְׁכֵנוֹ הַקָּרֹב אֶל־בֵּיתוֹ בְּמִכְסַת
.agnum super numerabitis ejus comedere os ad virum ; animarum
נְפָשֹׁת אִישׁ לְפִי אָכְלוֹ תָּכֹסּוּ עַל־הַשֶּׂה :
,agnis ex : vobis erit ,anni filius masculus ,perfectus Agnus
5 שֶׂה תָמִים זָכָר בֶּן־שָׁנָה יִהְיֶה לָכֶם מִן־הַכְּבָשִׂים
quartã decimã ad usque custodiã ad vobis erit Et .accipietis capris ex &
6 וּמִן־הָעִזִּים תִּקָּחוּ : וְהָיָה לָכֶם לְמִשְׁמֶרֶת עַד אַרְבָּעָה עָשָׂר
synagogæ cœtus omnis eum immolabunt & : hujus mensis diem
יוֹם לַחֹדֶשׁ הַזֶּה וְשָׁחֲטוּ אֹתוֹ כֹּל קְהַל עֲדַת־
dabunt & ,sanguine è tollent Et .vesperas duas inter Israel
7 יִשְׂרָאֵל בֵּין הָעַרְבָּיִם : וְלָקְחוּ מִן־הַדָּם וְנָתְנוּ
quibus ,domos super ,superliminare super & ,postes ambos super
עַל־שְׁתֵּי הַמְּזוּזֹת וְעַל־הַמַּשְׁקוֹף עַל הַבָּתִּים אֲשֶׁר־
ipsa nocte in carnem comedent Et .eis in eum comedent
8 יֹאכְלוּ אֹתוֹ בָּהֶם : וְאָכְלוּ אֶת־הַבָּשָׂר בַּלַּיְלָה הַזֶּה
.eum comedent amaritudines super .infermentata & ,igni assam
צְלִי־אֵשׁ וּמַצּוֹת עַל־מְרֹרִים יֹאכְלֻהוּ :
quinimo ,aquis in coctum coquendo aut ,crudã eo ex comedatis Ne
9 אַל־תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ נָא וּבָשֵׁל מְבֻשָּׁל בַּמָּיִם כִּי אִם־
non Et .ejus internis super & ,ej' genua super ej' Caput .igni assum
10 צְלִי־אֵשׁ רֹאשׁוֹ עַל־כְּרָעָיו וְעַל־קִרְבּוֹ : וְלֹא־
igne in ,mane usque eo ex relictum Et .mane usque eo ex relinquetis
תוֹתִירוּ מִמֶּנּוּ עַד־בֹּקֶר וְהַנֹּתָר מִמֶּנּוּ עַד־בֹּקֶר בָּאֵשׁ
,accincti vestri Lumbi .eum comedetis sic Et .comburetis
11 תִּשְׂרֹפוּ : וְכָכָה תֹּאכְלוּ אֹתוֹ מָתְנֵיכֶם חֲגֻרִים
: vestra manu in vester bacul' & ,vestris pedibus in vestra calceamenta
נַעֲלֵיכֶם בְּרַגְלֵיכֶם וּמַקֶּלְכֶם בְּיֶדְכֶם
transibo Et .Domino ipse Transitus .festinatione in eum comedetis &
12 וַאֲכַלְתֶּם אֹתוֹ בְּחִפָּזוֹן פֶּסַח הוּא לַיהוָה : וְעָבַרְתִּי
terra in primogenitũ omne percutiã & ,ista nocte in Ægypti terram per
בְאֶרֶץ־מִצְרַיִם בַּלַּיְלָה הַזֶּה וְהִכֵּיתִי כָל־בְּכוֹר בְּאֶרֶץ
faciam Ægypti Diis cũctis in & ,animal ad usque homine ab ,Ægypti
מִצְרַיִם מֵאָדָם וְעַד־בְּהֵמָה וּבְכָל־אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֶעֱשֶׂה
super signum in vobis sanguis erit Et .Dominus ego ,judicia
13 שְׁפָטִים אֲנִי יְהוָה : וְהָיָה הַדָּם לָכֶם לְאֹת עַל
transibo & ,sanguinem videbo & ,ibi vos quibus domos
הַבָּתִּים אֲשֶׁר אַתֶּם שָׁם וְרָאִיתִי אֶת־הַדָּם וּפָסַחְתִּי
terra in me percutiendo in ,perditionẽ ad plaga vobis in erit non & ,vos super
עֲלֵכֶם וְלֹא־יִהְיֶה בָכֶם נֶגֶף לְמַשְׁחִית בְּהַכֹּתִי בְּאֶרֶץ
celebrabitis & ,memoriã ad vobis iste dies erit Et .Ægypti
14 מִצְרָיִם : וְהָיָה הַיּוֹם הַזֶּה לָכֶם לְזִכָּרוֹן וְחַגֹּתֶם
seculi statuto : vestras generationes ad ,Domino festum eum
אֹתוֹ חַג לַיהוָה לְדֹרֹתֵיכֶם חֻקַּת עוֹלָם
.eum celebrabitis
תְּחָגֻּהוּ :

Versio VULG. LAT.

3 Loquimini ad universum cœtum filiorum Israel, & dicite eis; Decimâ die mensis hujus tollat unusquisque agnum per 4 familias & domos suas. Sin autem minor est numerus, ut sufficere possit ad vescendum agnum, assumet vicinum suum qui junctus est domui suæ, juxta numerum animarum quæ sufficere possunt ad esum agni. 5 Erit autem agnus absque macula, masculus, anniculus: juxta quem ritum tolletis & 6 hœdum. Et servabitis eum usque ad quartam decimam diẽ mensis hujus: immolabítque eum universa multitudo filio- 7 rum Israel ad vesperam. Et sument de sanguine ejus, ac ponent super utrumq; postem, & in superliminaribus domorum, in quib' comedent illum. 8 Et edent carnes nocte illâ assas igni, & azymos panes cum lactucis agrestib'. 9 Non comedetis ex eo crudum quid, nec coctum aquâ, sed tantùm assum igni, caput cum pedibus ejus 10 & intestinis vorabitis. Nec remanebit quidquã ex eo usq; mané: si quid residuum fuerit, 11 igne comburetis. Sic autẽ cõedetis illum: Renes vestros accingetis, & calceamenta habebitis in pedibus, tenentes baculos in manib', & comedetis festinanter: est enim Phase (id 12 est, transit') Domini. Et transibo per terram Ægypti nocte illâ, percutiámq; omne primogenitũ in terra Ægypti ab homine usque ad pecus: & in cunctis diis Ægypti faciam ju- 13 dicia. Ego Domin'. Erit autẽ sanguis vobis in signũ in ædibus in quibus eritis: & videbo sanguinem, & transibo vos: nec erit in vobis plaga disperdens, quando percussero 14 terram Ægypti. Habebitis autem hunc diem in monumentum: & celebrabitis eam solennem Domino in generationibus vestris cultu sempiterno.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

3 Λάλησον πρὸς πᾶσαν συναγωγὴν υἱῶν Ἰσραὴλ, λέγων, Τῇ δεκάτῃ τοῦ μηνὸς τούτου λαβέτωσαν ἕκαστος πρόβατον κατ᾽ οἴκους πατριῶν, ἕκαστος πρόβατον κατ᾽ οἰ- 4 κίαν. Ἐὰν δὲ ὀλιγοστοὶ (α) ὦσιν ἐν τῇ οἰκίᾳ, ὥστε μὴ (β) εἶναι ἱκανοὺς εἰς πρόβατον, συλλήψεται μεθ᾽ ἑαυτοῦ τὸν γείτονα τὸν πλησίον αὐτοῦ. κατὰ ἀριθμὸν ψυχῶν, ἕκαστος τὸ ἀρκοῦν αὐτῷ συναριθμήσεται 5 εἰς πρόβατον. Πρόβατον τέλειον, ἄρσεν, ἐνιαύσιον ἔσται ὑμῖν· ἀπὸ τῶν ἀρ- 6 νῶν καὶ τῶν ἐρίφων λήψεσθε. Καὶ ἔσται ὑμῖν διατετηρημένον ἕως τῆς τεσσαρεσκαιδεκάτης τοῦ μηνὸς τούτου. καὶ σφάξουσιν αὐτὸ πᾶν τὸ πλῆθος συναγωγῆς (γ) υἱῶν 7 Ἰσραὴλ πρὸς ἑσπέραν. Καὶ λήψονται ἀπὸ τοῦ αἵματος, καὶ θήσουσιν ἐπὶ τῶν δύο σταθμῶν, καὶ ἐπὶ τὴν φλιὰν, ἐν τοῖς οἴκοις ἐν οἷς ἐὰν φάγωσιν (δ) αὐτὰ ἐν αὐτοῖς. 8 Καὶ φάγονται τὰ κρέα τῇ νυκτὶ ταύτῃ ὀπτὰ πυρὶ, καὶ ἄζυμα ἐπὶ πικρίδων ἔδον- 9 ται. Οὐκ ἔδεσθε ἀπ᾽ αὐτῶν ὠμὸν οὐδὲ ἡψημένον ἐν ὕδατι, ἀλλ᾽ ἢ ὀπτὰ πυρί· κεφα- 10 λὴν σὺν τοῖς ποσὶ καὶ τοῖς ἐνδοσθίοις. Οὐκ (ε) ἀπολείψεται ἀπ᾽ αὐτοῦ ἕως πρωΐ. καὶ ὀστοῦν οὐ συντρίψετε ἀπ᾽ αὐτοῦ. τὰ δὲ καταλειπόμενα ἀπ᾽ αὐτοῦ ἕως πρωῒ, ἐν πυρὶ 11 κατακαύσετε. (ζ) Οὕτω δὲ φάγεσθε αὐτό. αἱ ὀσφύες ὑμῶν περιεζωσμέναι, καὶ τὰ (η) ὑποδήματα ἐν τοῖς ποσὶν ὑμῶν, καὶ αἱ (θ) βακτηρίαι ἐν ταῖς χερσὶν ὑμῶν· καὶ ἔδεσθε αὐτὸ μετὰ σπουδῆς. Πάσχα ἐστὶ (ι) κυ- 12 ρίῳ. Καὶ διελεύσομαι ἐν γῇ Αἰγύπτῳ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, καὶ πατάξω πᾶν πρωτότοκον ἐν γῇ Αἰγύπτῳ ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους· καὶ ἐν πᾶσι (κ) τοῖς θεοῖς τῶν Αἰγυπτίων ποιήσω τὴν ἐκδίκησιν. ἐγὼ κύ- 13 ριος. Καὶ ἔσται τὸ αἷμα ὑμῖν ἐν σημείῳ ἐπὶ τῶν οἰκιῶν, ἐν αἷς (λ) ὑμεῖς ἐστὲ ἐκεῖ. καὶ ὄψομαι τὸ αἷμα, καὶ σκεπάσω ὑμᾶς, καὶ οὐκ ἔσται ἐν ὑμῖν πληγὴ τοῦ ἐκτριβῆναι, 14 ὅταν παίω ἐν γῇ Αἰγύπτῳ. Καὶ ἔσται ἡ ἡμέρα (μ) ὑμῖν αὕτη μνημόσυνον, καὶ ἑορτάσετε αὐτὴν ἑορτὴν κυρίῳ (ν) εἰς πάσας τὰς γενεὰς ὑμῶν· νόμιμον αἰώνιον ἑορτάσετε αὐτήν.

Loquere ad omnem synagogam 3 filiorum Israel, dicens, Decimâ mensis hujus sumat unusquisque (a) pecus per domos (b) patriarum, unusquisque pecus per domum. Sin autem pauci fue- 4 rint in domo, ut non sint idonei ad pecus, assumet secum vicinum proximum suum: secundùm numerum animarum, unusquisque, quod sufficiat sibi, connumerabitur ad pecus. Pecus 5 perfectum, (c) masculum, anniculum erit vobis: ab (d) agnis & hœdis accipietis. Et erit vo- 6 bis conservatum usque ad quartam & decimam mensis hujus. Et occident illud omne vulgus synagogæ filiorum Israel ad vesperam. Et sument de 7 sanguine, & ponent super duos postes, & super limen in domibus, in quibus manducabunt (e) illa in eis. Et manducabunt 8 carnes nocte hâc assatas igni, & azyma super (f) picrides comedent. Non comedetis de eis cru- 9 dum, neque coctum in aqua, sed assata igni, caput cum pedibus & interaneis. (g) Non rema- 10 nebit de eo usque mané. Et os (h) non conteretis ab eo. Quæ autem superaverint ab eo usque manè, in igne concremabitis. Sic autem comedetis eum: Re- 11 nes vestri accincti, & calceamenta in pedibus vestris, & baculi in manibus vestris: & comedetis eum cum (i) festinatione. (k) Pascha est (l) Do- mino. Et transibo in terra Ægy- 12 pto in nocte hac, & percutiam omne primogenitum in terra Ægypto, ab homine usque ad pecus: & in omnibus diis Ægyptiorum faciam vindictam. Ego Dominus. Et erit sanguis 13 vobis in signo in domibus, in quibus vos eritis illic: & videbo sanguinem & protegam vos, & non erit in vobis plaga (m) diminutionis, cùm percutio in terra Ægypto. Et erit 14 dies vobis hic memoriale, & celebrabitis eum festum Domino in omnes generationes vestras: legitimum æternum celebrabitis eum.

MS.A. (α) ὦσιν οἱ ἐν (β) ἱκανοὺς εἶναι (γ) τῶν υἱῶν (δ) αὐτὸ (ε) ἀπολείψεσθε ἀπ᾽ αὐτοῦ ἕως τὸ πρωΐ. (ζ) Οὕτως (η) ὑποδήματα ὑμῶν ἐν (θ) βακτηρίαι ὑμῶν ἐν (ι) κυρίῳ. (κ) θεοῖς Αἰγυπτίων (λ) ὑμεῖς κατοικεῖτε ἐκεῖ. (μ) αὕτη ὑμῖν (ν) εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν ἑορτάσετε.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 *ܐܡܪܘ ܠܟܠܗ ܟܢܘܫܬܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܒܥܣܪܐ ܒܝܪܚܐ ܗܢܐ. ܢܣܒܘܢ ܠܗܘܢ ܓܒܪ
4 ܐܡܪܐ ܠܒܝܬܐ. ܘܐܡܪܐ ܠܒܝܬ ܐܒܘܗܝ. *ܘܐܢ ܙܥܘܪ ܗܘ ܒܝܬܐ. ܕܢܬܐܟܠ ܒܗ
ܐܡܪܐ. ܢܣܒ ܗܘ ܘܫܒܒܗ ܩܪܝܒܐ ܠܒܝܬܗ. ܒܡܢܝܢܐ ܕܢܦܫܬܐ. ܐܢܫ ܐܢܫ ܠܦܘܡ ܡܐܟܘܠܬܗ
5 ܬܬܡܢܘܢ ܥܠ ܐܡܪܐ. *ܐܡܪܐ ܕܠܝܬ ܒܗ ܡܘܡܐ. ܕܟܪܐ ܒܪ ܫܢܬܗ ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ. ܡܢ ܐܡܪܐ
6 ܘܡܢ ܓܕܝܐ ܬܣܒܘܢ. *ܘܢܗܘܐ ܢܛܝܪ ܠܟܘܢ. ܥܕܡܐ ܠܐܪܒܥܣܪ ܒܝܪܚܐ ܗܢܐ. ܘܢܟܣܘܢܝܗܝ
7 ܟܠܗ ܥܡܐ ܕܟܢܘܫܬܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܠܡܥܪܒ ܫܡܫܐ. *ܘܢܣܒܘܢ ܡܢ ܕܡܗ ܘܢܪܣܘܢ
8 ܥܠ ܬܪܬܝܗܝܢ ܥܒܝܕܬܐ. ܘܥܠ ܐܣܩܘܦܬܐ. ܘܥܠ ܒܬܐ ܕܢܐܟܠܘܢܗ ܒܗܘܢ. *ܘܢܐܟܠܘܢܗ
9 ܠܒܣܪܐ ܒܠܠܝܐ ܗܘ. ܟܕ ܛܘܐ ܒܢܘܪܐ. ܘܦܛܝܪܐ ܥܡ ܡܪܪܐ ܢܐܟܠܘܢܗ. *ܠܐ ܬܐܟܠܘܢ ܡܢܗ
ܟܕ ܚܝ. ܘܠܐ ܟܕ ܡܒܫܠ ܡܒܫܠܘ ܒܡܝܐ. ܐܠܐ ܟܕ ܛܘܐ ܒܢܘܪܐ. ܥܡ ܪܫܗ ܘܥܡ ܟܪܥܘܗܝ
10 ܘܥܡ ܓܘܗ. *ܠܐ ܬܫܒܩܘܢ ܡܢܗ ܠܨܦܪܐ. ܘܡܕܡ ܕܫܚܪ ܡܢܗ ܠܨܦܪܐ. ܒܢܘܪܐ ܐܘܩܕܘܗܝ. ܘܠܐ
11 ܢܬܬܒܪ ܒܗ ܓܪܡܐ. *ܗܟܢܐ ܕܝܢ ܬܐܟܠܘܢܗ. ܚܨܝܟܘܢ ܐܣܝܪܝܢ. ܘܡܣܐܢܝܟܘܢ ܒܪܓܠܝܟܘܢ.
12 ܘܚܘܛܪܝܟܘܢ ܒܐܝܕܝܟܘܢ. ܘܬܐܟܠܘܢܝܗܝ ܒܥܓܠܐ. ܦܨܚܐ ܗܘ ܕܡܪܝܐ. *ܘܐܥܒܪ
ܒܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ ܒܠܠܝܐ ܗܢܐ. ܘܢܡܘܬܘܢ ܟܠܗܘܢ ܒܘܟܪܐ ܕܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܡܢ ܒܢܝܢܫܐ.
13 ܘܥܕܡܐ ܠܒܥܝܪܐ. ܘܒܟܠܗܘܢ ܕܚܠܬܐ ܕܡܨܪܝܐ ܐܥܒܕ ܕܝܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ. *ܘܢܗܘܐ ܠܟܘܢ
ܕܡܐ ܗܢܐ ܠܐܬܐ. ܥܠ ܒܬܐ ܕܐܢܬܘܢ ܬܡܢ. ܘܐܚܙܐ ܠܕܡܐ ܘܐܚܘܣ ܥܠܝܟܘܢ. ܘܠܐ ܢܗܘܐ
14 ܒܟܘܢ ܡܘܬܐ ܠܡܚܒܠܘ. ܡܐ ܕܡܚܐ ܐܢܐ ܒܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. *ܘܢܗܘܐ ܠܟܘܢ ܝܘܡܐ ܗܢܐ
ܠܕܘܟܪܢܐ. ܘܥܒܕܘܗܝ ܥܐܕܐ ܠܡܪܝܐ. ܠܕܪܝܟܘܢ. ܢܡܘܣܐ ܕܠܥܠܡ
ܥܒܕܘܗܝ.

Dicite ad omnẽ cœtũ filiorũ Israel, In deci- 3 ma mensis huj' accipiat sibi quilibet agnũ pro domo, et agnum pro domo patris sui. 4 Quòd si minor sit dom' quã ut insumatur in ea agn', accipiat ipse & vicinus su' proxim' domui suæ, pro numero animarum: singulos pro sufficientia comestionis suæ numerabitis ad agnum. 5 Agnus in quo nulla sit macula, masculus, anniculus erit vobis: ex agnis, & ex hœdis accipietis. 6 Isque servabitur apud vos usque ad quartum decimum mensis hujus: mactabuntque eum universus popul' congregationis filiorum Israel ad occasus solis. 7 Et accipient de sanguine ejus, spargentque super ambas parastades, & super limina, & super domos in quibus comedent illum. 8 Et comedent carnem in nocte eadem assam igne, & azymum cum amaritudinibus comedent. 9 Non comedetis ex eo adhuc vivo (*crudo,*) neque lixato aquis, sed asso igni, cum ejus capite, & cruribus, atque intestinis ejus. 10 Ne servaveritis ex eo quidquam usque mané: & quod reliquum fuerit ex eo usque manè, igni comburetis. Et non comminuetur in eo os *ullum.* 11 Sic autem comedetis illum, Lumbis vestris accinctis, & calceamentis vestris in pedib' vestris, & baculis vestris in manibus vestris, & comedite eum festinanter: quoniam pascha est Domini. 12 Et transibo per terram Ægypti in nocte ista, & morientur omnes primogeniti terræ Ægypti; ab hominibus usque ad jumenta: & in omnibus diis Ægyptiorum exercebo judicium, Ego Dominus. 13 Eritque vobis sanguis iste in signum super domos in quibus vos estis: & videbo sanguinem illum, & miserebor vestri, & nõ erit vobis mors ad vastationẽ, cùm interfecero in terra Ægypti. 14 Eritque vobis dies iste in memoriam, & facite eum festum Domino, festum in generationes vestras; legem sempiternam facite eum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

3 מלילו עם כל כנשתא דישראל
למימר בעסרא לירחא הדין
ויסבון להון גבר אמרא לבית אבא
4 אמרא לביתא : ואם יזער ביתא
מלאתמנאה על אמרא ויסב הוא
ושיבבה דקריב לביתיה במנין
נפשתא גבר לפום מיכליה תתמנון
5 על אמרא : אמר שלים דכר בר
שתא יהי לכון מן אמריא ומן בני
6 עזיא תסבון : ויהי לכון למטרא עד
ארבעת עסרא יומא לירחא הדין
ויכסון יתיה כל קהלא כנשתא
7 דישראל בין שמשיא : ויסבון מן
דמא ויתנון על תרין ספיא ועל
שקפא על בתיא דייכלון יתיה
8 בהון : וייכלון ית בסרא בליליא
הדין טוי נור ופטיר על מררין
9 יכלניה : לא תיכלון מניה כד חי
ואף לא בשלא מבשל במיא
אלהן טוי נור רישיה על כרעוהי
10 ועל גויה : ולא תשארון מניה עד
צפרא ודישתאר מניה עד צפרא
11 בנורא תוקדון : וכדין תיכלון יתיה
חרציכון יהון אסירין מסניכון
ברגליכון וחוטריכון בידיכון ותיכלון
12 יתיה בבהילו פסחא הוא קדם יי :
ואתגלי בארעא דמצרים בליליא
הדין ואקטול כל בוכרא בארעא
דמצרים מאנשא ועד בעירא
ובכל טעות מצראי אעבד דינין
13 אנא יי : ויהי דמא לכון לאת על
בתיא די אתון תמן ואחזי ית דמא
ואיחוס עליכון ולא יהי בכון מותא
לחבלא במקטלי בארעא דמצרים :
14 ויהי יומא הדין לכון לדוכרנא
ותחגון יתיה חגא קדם יי
לדריכון קים עלם תחגוניה :

3 Loquimini cum omni cœtu filiorum Israel, dicentes; in decima die mensis hujus; tollat unusquisque sibi agnum pro domo paterna, agnum 4 pro domo. Si autem pauci numero fuerint, ut non possint sufficere ad vescendum agnum: tollat ipse & vicinus ejus, qui est propinquus domui suæ, juxta numerum animarum: singuli juxta quòd possint sufficere ad vescẽdũ, numerabimini ad vescendũ 5 agnũ. Agn' immaculat', mascul' annicul' erit vobis: de agnis & de filiis caprarũ ac- 6 cipietis. Et erit vobis in custodiã; usq; ad quartãdecimã diẽ mẽsis huj': immolabũtq; eũ oĩs ecclesia filiorũ Israel, 7 ad vesperã. Et sumẽt de sanguine; & ponẽt sup duos postes, & in superliminari super domib', in quib' cõedent 8 illũ. Et cõedẽt carnẽ in nocte illa assã igne et azymũ panẽ; cũ amaris herbis cõedẽt illũ. 9 Nõ cõedetis ex eo crudũ; neq; coctũ aquâ: sed assũ igni; caput ej' cũ cruribus & inte- 10 stinis ej' comedetis. Et non relinquetis ex eo usq; manè: et ꝙ residuũ fuerit usq; ma- 11 ne, igne cõburetis. Sic enim comedetis illũ: Lumbi vestri sint accincti, calceamẽta vestra in pedib' vestris, et baculi vestri sint in manib' vestris: et comedetis eũ festinanter; 12 est enim Phase corã Dño. Et apparebo in terra Ægypti, in nocte illa: interficiámq; oĩne primogenitũ, in terra Ægypti; ab homine, usq; ad pec': et in cunctis idolis Ægyptiorũ 13 faciã judicia, ego Dñs. Erit autẽ sanguis vobis in signũ, in domib' in quib' eritis; & videbo sanguinẽ, et miserebor vestri: et non erit in vobis mors disperdens; cum interfecero in terra Ægy- 14 pti. Et erit hic dies vobis in memoriã; et celebrabitis eũ solennẽ coram Dño: in generationib' vestris, fœdere sempiterno celebrabitis eũ,

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Loquimini nunc universæ 3 *Congregationi filiorũ Israel, dicendo; Decimâ mensis istius accipiet sibi unusquisque (a) pecudem per domum patrum, (b) pecudem domo. Quòd si minor est domus* 4 *quam ut sit (c) pecudi, accipiet ipse etiam vicinum suum, proximum domui suæ, secundùm numerum animarum: unusquisq; ad rationem comedentium numerabit (d) pecudem. Agnus sine macula,* 5 *masculus, anniculus erit vobis: ex agnis, et ex capris accipietis. Et custodietis eum* 6 *usque ad decimum quartum diẽ mensis istius: tum mactabit eum omnis Congregatio Synagogæ filiorũ Israel inter vesperas. Postea accipietis* 7 *de sanguine, & ponetis super duos postes, & super liminare in domibus in quibus comedent illud. Comedent autem* 8 *carnem illâ nocte assam igni; azyma quoque cum amaritudinibus comedent. Non com-* 9 *edetis ex eo crudum, aut coctum, coctum in aqua; sed assum igne, caput ejus cum cruribus ejus, & intestinis ejus. Non relinquetis residuũ* 10 *ex eo usque ad mané: Residuum ex ipso usque ad manè igne comburetis. Sic autem* 11 *comedetis eum, renes vestros præcincti, calceamenta in pedibus vestris, & baculi in manibus vestris: Nam comedetis eum cum festinatione; pascha hoc est Domino. Et* 12 *transibo per terram Ægypti in nocte illa, & (e) percutiã omnem primogenitũ in terra Ægypti, ab homine usque ad bestiam; & in omnes Deos Ægyptiorum faciam judicium, Ego Dominus. Erit au-* 13 *tem sanguis ille vobis in signum super domos in quibus eritis: Et videns illum sanguinem, præteribo vos; & non erit in vobis plaga in (f) perditionem cùm percutiam terram Ægypti. Erit quoq;* 14 *dies iste vobis in memoriale; ideò celebrabitis in eo festum Domino in generationibus vestris: decreto æterno celebrabitis illud.*

VER. SAM. (a) ovem (b) ovẽ (c) ovi (d) ovẽ. (e) interficiam (f) læsionem

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 * وكلما جماعة بني اسرايل فقولا لهم * في العاشر منه ان يتخذ لهم كل فريق منهم راسا لبيوت
4 اباهم * ذلك راس من الغنم لكل بيت * فان قل اهل البيت عن الحاجة الي راس * فلياخذه
رب البيت وجاره الاقرب الي منزله مواساة من النفوس * كل امري علي قدر طعامه يتاسا * وليكن
5 لكم راسا صحيحا * ذكرا ابن سنته * من الضان او المعزي ياخذونه * يكون عندكم محفوظا الي 6
7 اليوم الرابع عشر من هذا الشهر * فيذبحه جماعة جوق بني اسرايل بين الغروبين * وليأخذوا
8 من دمه ما يجعلونه علي حدي الباب والمطل علي البيوت التي ياكلونه فيها * وياكلوا لحمه
9 في تلك الليلة شوا نار * وفطيرا مع مرار ياكلوه * لا ياكلوا شيا منه نيا ولا طبيخا مسلوقا بماء * بل
10 ياكلوه مشويا بنار * راسه واكارعه وجوفه * ولا يبقوا شيا منه الي الغداة * فان بقي شي منه الي
11 الغداة فاحرقوه بالنار * وعلي هذه الصفة كلوه * تكون احقاوكم مشدودة * ونعالكم في ارجلكم
12 وعصيكم في ايديكم * وكلوه بحفز * هو فسح لله * فاجلي ملكي في بلد مصر في هذه الليلة
واقتل كل بكر فيه من انسان الي بهيمة * وبجميع معبودات المصريين اصنع احكاما انا الله الواحد
13 * فيكون الدم لكم علامة علي البيوت التي انتم فيها * فيراه ملاكي ويرثي لكم ولا يحل بكم وبا
14 مهلك اذا ضربت اهل بلد مصر * ويكون هذا اليوم لكم ذكرا * وحجوا فيه حجا لله لاجيالكم
رسم الدهر فتحجونه * ولياكلوا سبعة ايام فطيرا *

Et loquimini ad turbã filiorũ Israil, & 3 *dicite eis, In decimâ ex eo accipiat sibi unaquæque turma ex eis caput in domos patrũ suorũ, idq; caput ex ovibus cuilibet domui. Si autem pauciores fuerint incolæ* 4 *domûs, quàm ut egeant capitis, accipiat illud dominus domûs, et vicinus ejus proximior habitationi suæ juxta proportionẽ animarũ: quilibet homo ad mensurã cibi sui adæquabit, et sit vobis caput integrũ. Masculũ, filiũ sui anni, ex ovib' aut ca-* 5 *pris accipient illũ. Erit apud vos reposit'* 6 *usq; ad diẽ quartã decimã ex hoc mense: et mactet illũ turba cœt' filiorũ Israil inter duos occasus. Et accipiant ex sangui-* 7 *ne ejus quod imponant ambob' postibus januæ, et prominentiis domorum in quibus comedent illum. Et manducent carnẽ ejus* 8 *in illâ nocte assã igne: et azymũ cũ amaritudine comedant. Nè comedãt quidquã* 9 *ex eo crudũ, neq; coctũ lixatũ aqua, sed comedant illũ assũ igne, caput ejus, et pedes ejus, et ventrẽ ejus, et nihil reservetis ex eo in crastinũ. Et si remanserit aliquid* 10 *ex illo in crastinũ, comburite illud igne. Et secundùm hanc seriem comedite illum.* 11 *Sint lumbi vestri accincti, et calceamenta vestra in pedib' vestris, et baculi vestri in manib' vestris, et manducate illũ cũ celeritate; ipsũ enim Pascha Deo est. Manife-* 12 *staboq; Angelum meũ in regione Ægypti hâc nocte, et interficiã omne primogenitũ quod in eâ est, ab homine usq; ad jumentũ: et in omnib' adorandis Ægyptiorũ faciã judicia, ego Deus sol'. Erit ergò san-* 13 *guis vobis signum super domos in quibus vos estis; et videbit eũ Angelus meus, & miserebitur vobis, & non descendet in vos plaga exitialis cùm percussero incolas regionis Ægypti. Et erit hic dies* 14 *vobis memoria, & celebrate in eo solemnitatem Deo in generationes vestras: constitutione æterna celebrabitis eũ; & comedant septem diebus azymum.*

ספר שמות : יב

prima die in veruntamen,comedetis infermentata diebus Septem
15 שִׁבְעַת יָמִים מַצּוֹת תֹּאכֵלוּ אַךְ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן
,fermētatū *comedens* omnis quia :vestris domib⁹ à fermētū facietis cessare
תַּשְׁבִּיתוּ שְּׂאֹר מִבָּתֵּיכֶם כִּי כָּל־אֹכֵל חָמֵץ
diem ad usque primo die à ,Israel ex ipsa anima excidetur
וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִיִּשְׂרָאֵל מִיּוֹם הָרִאשֹׁן עַד־יוֹם
septima die in &,sanctitatis cōvocatio primo die in Et .septimum
16 הַשְּׁבִעִי׃ וּבַיּוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרָא־קֹדֶשׁ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
Tantum.eis in fiet non opus Omne ;vobis erit sanctitatis cōvocatio
מִקְרָא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל־מְלָאכָה לֹא־יֵעָשֶׂה בָהֶם אַךְ
custodietis Et .vobis fiet *ipsum solū* illud,anima omni ab comedetur quod
17 אֲשֶׁר יֵאָכֵל לְכָל־נֶפֶשׁ הוּא לְבַדּוֹ יֵעָשֶׂה לָכֶם׃ וּשְׁמַרְתֶּם
vestros exercitus eduxi hujus diei corpore in quia,infermentata
אֶת־הַמַּצּוֹת כִּי בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה הוֹצֵאתִי אֶת־צִבְאוֹתֵיכֶם
statuto *vestras generationes ad* hunc diem custodietis & :Ægypti terra è
מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־הַיּוֹם הַזֶּה לְדֹרֹתֵיכֶם חֻקַּת
comedetis vespera in mensis die decima quarta in ,primo In .*seculi*
18 עוֹלָם׃ בָּרִאשֹׁן בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ בָּעֶרֶב תֹּאכְלוּ
.vespera in mensis vigesimum & unum diem ad usque infermentata
מַצֹּת עַד יוֹם הָאֶחָד וְעֶשְׂרִים לַחֹדֶשׁ בָּעָרֶב׃
Quia.vestris domib⁹ in invenietur non fermentum diebus Septem
19 שִׁבְעַת יָמִים שְׂאֹר לֹא יִמָּצֵא בְּבָתֵּיכֶם כִּי
,Israel cœtu è ipsa anima *excidetur* &,fermentatū *comedēs* omnis
כָּל־אֹכֵל מַחְמֶצֶת וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעֲדַת יִשְׂרָאֵל
.comedetis non fermentatum Omne .terræ *indigena in &*,peregrino in
20 בַּגֵּר וּבְאֶזְרַח הָאָרֶץ׃ כָּל־מַחְמֶצֶת לֹא תֹאכֵלוּ
vocavit Et .infermentata comedetis vestris habitaculis omnibus In
21 בְּכֹל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם תֹּאכְלוּ מַצּוֹת׃ וַיִּקְרָא
vobis accipite &,Trahite :eos ad dixit & ,Israel seniores omnes Moseh
מֹשֶׁה לְכָל־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מִשְׁכוּ וּקְחוּ לָכֶם
fasciculum accipietis Et .*Transitum* immolate &,vestras familias *ad pecus*
22 צֹאן לְמִשְׁפְּחֹתֵיכֶם וְשַׁחֲטוּ הַפָּסַח׃ וּלְקַחְתֶּם אֲגֻדַּת
ad facietis pertingere & ,*pelvi* in qui,sanguinem in tingetis & ,hyssopi
אֵזוֹב וּטְבַלְתֶּם בַּדָּם אֲשֶׁר־בַּסַּף וְהִגַּעְתֶּם אֶל־
vos & ;*pelvi* in qui ,sanguine de ,postes ambos ad &,superliminare
הַמַּשְׁקוֹף וְאֶל־שְׁתֵּי הַמְּזוּזֹת מִן־הַדָּם אֲשֶׁר בַּסָּף וְאַתֶּם
.mane usque suæ domus ostio ex unusquisque egrediemini non
לֹא תֵצְאוּ אִישׁ מִפֶּתַח־בֵּיתוֹ עַד־בֹּקֶר׃
videbit & ,Ægyptum percutiendum ad Dominus transibit Et
23 וְעָבַר יְהוָה לִנְגֹּף אֶת־מִצְרַיִם וְרָאָה אֶת־
transiliet & ,postibus ambobus *super* &,superliminari *super* sanguinem
הַדָּם עַל־הַמַּשְׁקוֹף וְעַל שְׁתֵּי הַמְּזוּזֹת וּפָסַח
ad *veniendum ad* ,vastatorem *dabit* non & ,ostium super Dominus
יְהוָה עַל־הַפֶּתַח וְלֹא יִתֵּן הַמַּשְׁחִית לָבֹא אֶל־
statutum in istud verbum custodietis Et .percutiendū ad vestras domos
24 בָּתֵּיכֶם לִנְגֹּף׃ וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה לְחָק־
,terram ad fueritis ingressi cū erit Et .seculum in usque,tuis filiis & tibi
25 לְךָ וּלְבָנֶיךָ עַד־עוֹלָם׃ וְהָיָה כִּי־תָבֹאוּ אֶל־הָאָרֶץ
custodietis &,est locut⁹ quemadmodū ,vobis Dominus dabit quam
אֲשֶׁר יִתֵּן יְהוָה לָכֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֵּר וּשְׁמַרְתֶּם
.hoc opus
אֶת־הָעֲבֹדָה הַזֹּאת׃

Versio VULG. LAT.

15 Septem diebus azyma comedetis : in die primo non erit fermentum in domibus vestris : quicunque comederit fermentatum, peribit anima illa de Israel, à primo die 16 usque ad diem septimum. Dies prima erit sancta atque solennis, & dies septima eâdem festivitate venerabilis : nihil operis facietis in eis, exceptis his quæ ad vescendum 17 pertinent. Et observabitis azyma: in eadem enim ipsa die educam exercitum vestrum de terra Ægypti, & custodietis diem istum in generationes 18 vestras ritu perpetuo. Primo mense,quartadecimâ die mensis ad vesperam, comedetis azyma, usque ad diem vigesimam primam ejusdem men-19 sis ad vesperam. Septem diebus fermentum non invenietur in domibus vestris : qui comederit fermentatum, peribit anima ejus de cœtu Israel, tam de advenis quàm de 20 indigenis terræ. Omne fermentatum non comedetis : in cunctis habitaculis vestris ede-21 tis azyma. Vocavit autem Moyses omnes seniores filiorum Israel, & dixit ad eos; Ite tollentes animal per familias vestras, & immolate Pha-22 se. Fasciculúmque hyssopi tingite in sanguine qui est in limine, & aspergite ex eo superliminare, et utrumque poste: nullus vestrûm egrediatur ostium domus suæ usque 23 mané. Transibit enim Dominus percutiens Ægyptios : cúmque viderit sanguinem in superliminari, & in utroque poste, transcendet ostium domûs & non sinet percussorem ingredi domos vestras & læ-24 dere. Custodi verbum istud legitimum tibi & filiis tuis 25 usque in æternum. Cúmque introieritis terram, quam Dominus daturus est vobis,ut pollicitus est, observabitis ceremonias istas.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

15 Ἑπτὰ ἡμέρας ἄζυμα ἔδεσθε· ἀπὸ δὲ τῆς ἡμέρας τῆς πρώτης, ἀφανιεῖτε ζύμην ἐκ τῶν οἰκιῶν ὑμῶν. πᾶς ὃς ἂν φάγῃ ζύμην, ἐξολοθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐξ Ἰσραὴλ, ἀπὸ (ξ) τῆς ἡμέρας τῆς πρώτης, 16 ἕως τῆς ἡμέρας τῆς ἑβδόμης. Καὶ ἡ ἡμέρα ἡ πρώτη, (ο) κληθήσεται ἁγία· καὶ ἡ ἡμέρα ἡ ἑβδόμη, κλητὴ ἁγία ἔσται ὑμῖν. πᾶν ἔργον λατρευτὸν οὐ ποιήσετε ἐν αὐταῖς, πλὴν ὅσα ποιηθήσεται πάσῃ ψυ-17 χῇ, τοῦτο μόνον ποιηθήσεται ὑμῖν. Καὶ (π) φυλάξετε τὴν ἐντολὴν ταύτην· ἐν γὰρ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐξάξω τὴν δύναμιν ὑμῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου. καὶ ποιήσετε τὴν ἡμέραν (ρ) ταύτην εἰς γενεὰς ὑμῶν νόμιμον 18 αἰώνιον. Ἐναρχόμενοι τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου, ἀφ' ἑσπέρας ἔδεσθε ἄζυμα, ἕως ἡμέρας μιᾶς καὶ 19 εἰκάδος τοῦ (σ) μηνὸς, ἕως ἑσπέρας. Ἑπτὰ ἡμέρας ζύμη (τ) οὐχ εὑρεθήσεται ἐν ταῖς οἰκίαις ὑμῶν. πᾶς ὃς ἂν φάγῃ ζυμωτὸν, ἐξολοθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ συναγωγῆς Ἰσραήλ. ἔν τε τοῖς γειώραις, καὶ 20 αὐτόχθοσι τῆς γῆς Πᾶν ζυμωτὸν οὐκ ἔδεσθε· ἐν (υ) παντὶ δὲ κατοικητηρίῳ ὑμῶν 21 ἔδεσθε ἄζυμα. Ἐκάλεσε δὲ Μωυσῆς πᾶσαν γερουσίαν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Ἀπελθόντες, λάβετε ὑμῖν αὐτοῖς (φ) πρόβατον κατὰ συγγενείας ὑμῶν, καὶ θύ-22 σατε τὸ πάσχα. Λήψεσθε δὲ δέσμην ὑσσώπου, καὶ βάψαντες ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ παρὰ τὴν θύραν, καθίξετε (χ) τῆς φλιᾶς, καὶ ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν σταθμῶν, ἀπὸ τοῦ αἵματος ὅ ἐστι παρὰ τὴν θύραν. ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐξελεύσεσθε ἕκαστος τὴν θύραν τοῦ οἴκου αὐτοῦ ἕως 23 πρωΐ. Καὶ παρελεύσεται κύριος πατάξαι τοὺς Αἰγυπτίους, καὶ ὄψεται τὸ αἷμα ἐπὶ τῆς φλιᾶς, καὶ ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν σταθμῶν· καὶ παρελεύσεται κύριος τὴν θύραν, καὶ οὐκ ἀφήσει τὸν ὀλοθρεύοντα εἰσελθεῖν εἰς τὰς οἰ-24 κίας ὑμῶν πατάξαι. Καὶ φυλάξασθε τὸ ῥῆμα τοῦτο (ψ) νόμιμον σεαυτῷ, καὶ τοῖς 25 υἱοῖς σου ἕως αἰῶνος. Ἐὰν δὲ εἰσέλθητε εἰς τὴν γῆν, ἣν ἂν δῷ κύριος ὑμῖν, καθότι ἐλάλησε, φυλάξασθε τὴν λατρείαν ταύτην.

Septem dies azyma comedetis : à die autem primo removebitis fermentum de domibus vestris. Quicunque autem comederit fermentum, disperdetur anima illa de Israel, à die prima usque ad diem septimam. 16 *Et dies prima vocabitur sancta, & dies septima vocata sancta erit vobis. Omne opus (π) servile non facietis in eis: tantùm quæ fient omni animæ, illud solum fiet vobis.* 17 *Et servabitis mandatum hoc. In die enim hac educam (ο) virtutem vestram de terra Ægypti. Et facietis diem hunc in progenies vestras legitimum æternum.* 18 *(ρ) Incipientes quartâ & decimâ die mensis primi, à vespera comedetis azyma, usque ad diem (q) unam & vigesimam mensis, usque ad vesperam.* 19 *Septem dies fermentum non invenietur in domibus vestris. Quicunque comederit fermentatum, disperdetur anima illa de synagoga Israel. (r) Et in advenis, & indigenis terræ* 20 *Omne fermentatum non comedetis : in omni autem habitaculo vestro comedetis azyma.* 21 *Vocavit autem Moyses omnem senatum filiorum Israel, & dixit ad eos; Abeuntes sumite vobis ipsis pec⁹ secundùm cognationes vestras, & sacrificate Pascha.* 22 *Sumetis autem fasciculum hyssopi, et tingentes de sanguine, qui est (s) juxta ostium, (t) tangetis limen, & super ambos postes de sanguine, qui est juxta ostium. Vos autem non exibitis, unusquisque ostium domus suæ usque mané.* 23 *Et præteribit Dominus ad percutiendos Ægyptios, & videbit sanguinem super limen, et super ambos postes: & præteribit Dominus ostium, & non sinet disperdentem ingredi in domos vestras ad percutiendum.* 24 *Et custodietis verbum hoc legitimum, tibi ipsi, & filiis tuis usque in seculum.* 25 *Cùm autem ingressi fueritis in terram, quam dederit Dominus vobis, sicut locutus est, custodite servitutem hanc.*

MS.A. (ξ) τῆς πρώτης ἡμέρας, (ο) κεκλήσεται (π) φυλάξασθε (ρ) ταύτην εἰς γενεὰς ὑμῶν, νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν. (σ) μηνὸς ἑσπέρας. (τ) οὐχ (υ) παντὶ κατοικητηρίῳ (φ) πρόβατα (χ) ἀπὸ τῆς (ψ) νόμιμον αἰώνιον σεαυτῷ,

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA.*

15 Septem diebus azyma comedetis, & à die prima cessare facietis fermentum in domibus vestris. Nam quicunque comederit fermentatum è domibus vestris, pereat anima illa ex Israel, à die primo usque ad diem septimum. 16 Dies primus celebris ac sanctus erit, & dies septimus celebris ac sanctus erit vobis : & omne opus non fiet in eis, sed quod comedit homo, illud tantùm fiet vobis. 17 Et observabitis azymum, quoniam hoc ipso die eduxi exercitus vestros è terra Ægypti : observabitis autem diem hunc in generationes vestras legem sempiternam. 18 Mense primo, quarta decima mensis sub vesperam comedetis azymum usque ad diem vigesimum primum mensis ad vesperam. 19 Septem diebus fermentum non invenietur in domibus vestris : nam quicunque comederit fermentatum, peribit anima illa de cœtu Israel, tam ex incolis, quàm ex indigenis terræ. 20 Omne fermentatum non comedetis : in cunctis domiciliis vestris edetis azymum. 21 Igitur Moses, convocatis omnibus senioribus filiorum Israel, dixit eis, Citò sumite vobis oves per familias vestras, & immolate pascha. 22 Præterea accipietis fasciculum hyssopi, & intingetis in sanguine agni, spargetísque super utramque parastadem ex sanguine qui fuerit in vase, & vestrûm quisquam non exeat ab ostio domûs suæ usque mane. 23 Transibit enim Dominus ad percutiendos Ægyptios, videbitq; sanguinem qui erit super limina, & super utramque parastadem, & propitiabitur Dominus januis illis, nec permittet vastatori ingredi domos vestras, & vastare. 24 Observabitis autem sermonem hunc & legem hanc tam vobis quam filiis vestris, usque in sempiternum. 25 Et cum introieritis terram quam daturus est vobis Dominus prout dixit, servabitis cultum istum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

15 שַׁבְעָה יוֹמִין פַּטִּירָא תֵּיכְלוּן בְּרַם
בְּיוֹמָא קַדְמָאָה תְּבַטְּלוּן חֲמִירָא
מִבָּתֵּיכוֹן אֲרֵי כָּל־דְּיֵיכוּל חֲמִיעַ
וְיִשְׁתֵּיצֵי אֱנָשָׁא הַהוּא מִיִּשְׂרָאֵל
מִיּוֹמָא קַדְמָאָה עַד־יוֹמָא שְׁבִיעָאָה׃
16 וּבְיוֹמָא קַדְמָאָה מְעָרַע קַדִּישׁ
וּבְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה מְעָרַע קַדִּישׁ יְהֵי
לְכוֹן כָּל־עֲבִידָא לָא־יִתְעֲבֵד בְּהוֹן
בְּרַם מַה־דְּמִתְאֲכֵל לְכָל־נְפַשׁ הוּא
בִּלְחוֹדוֹהִי יִתְעֲבֵד לְכוֹן׃ 17 וְתִטְּרוּן
יָת־פַּטִּירָא אֲרֵי בִּכְרַן יוֹמָא הָדֵין
אַפֵּקִית יָת־חֵילֵיכוֹן מֵאַרְעָא דְמִצְרָיִם
וְתִטְּרוּן יָת־יוֹמָא הָדֵין לְדָרֵיכוֹן קְיָם
עָלַם׃ 18 בְּנִיסָן בְּאַרְבְּעָה עֲסַר יוֹמָא
לְיַרְחָא בְּרַמְשָׁא תֵּיכְלוּן פַּטִּירָא עַד
יוֹמָא עַסְרִין וְחַד לְיַרְחָא בְּרַמְשָׁא׃
19 שַׁבְעָא יוֹמִין חֲמִירָא לָא יִשְׁתְּכַח
בְּבָתֵּיכוֹן אֲרֵי כָּל־דְּיֵיכוּל מַחְמְעָא
וְיִשְׁתֵּיצֵי אֱנָשָׁא הַהוּא מִכְּנִשְׁתָּא
דְיִשְׂרָאֵל בְּגִיּוֹרַיָּא וּבְיַצִּיבֵי דְאַרְעָא׃
20 כָּל־מַחְמְעָא לָא תֵיכְלוּן בְּכֹל
מוֹתְבָנֵיכוֹן תֵּיכְלוּן פַּטִּירָא׃ 21 וּקְרָא
מֹשֶׁה לְכָל־סָבֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲמַר לְהוֹן
נְגִידוּ וְסַבוּ לְכוֹן מִן־בְּנֵי־עָנָא
לְזַרְעֲיָתְכוֹן וְכוֹסוּ פִסְחָא׃ 22 וְתִסְּבוּן
אֱסָרַת אֵיזוֹבָא וְתִטְבְּלוּן בִּדְמָא
דִּי־בְמָנָא וְתַדּוּן לְשַׁקְפָא וְלִתְרְתֵּין
סִפַּיָּא מִן־דְּמָא דִּי בְמָנָא וְאַתּוּן לָא
תִפְּקוּן אֱנָשׁ מִתְּרַע־בֵּיתֵיהּ עַד־
צַפְרָא׃ 23 וְיִתְגְּלֵי יְיָ לְמִמְחֵי יָת־מִצְרָאֵי
וְיֶחֱזֵי יָת־דְּמָא עַל שַׁקְפָא וְעַל תְּרֵין
סִפַּיָּא וְיֵחוֹס יְיָ עַל־תַּרְעָא וְלָא יִשְׁבּוֹק
מְחַבְּלָא לְמֵעַל לְוָת־בָּתֵּיכוֹן
לְמִמְחֵי׃ 24 וְתִטְּרוּן יָת־פִּתְגָּמָא הָדֵין
לִקְיָם לָךְ וְלִבְנָךְ עַד־עָלְמָא׃ 25 וִיהֵי
אֲרֵי־תֵיעֲלוּן לְאַרְעָא דְּיִתֵּן יְיָ לְכוֹן
כְּמָא דִּי מַלֵּל וְתִטְּרוּן יָת־פּוּלְחָנָא
הָדֵין׃

15 Septem diebus azyma comedetis; in die autē primo auferetis fermentū de domibus vestris: omnis enim qui cōederit fermentatum, peribit homo ille de Israel; à die 16 primo usq; in diē septimū. In die autem primo solennitas sancta erit vobis; in die quoque septimo solennitas sancta erit vobis: nullū op⁹ fiet in eis; sed id quod pertinet ad vescendū oñi animæ, illud 17 solummodo fiet vobis. Et observabitis azyma: quia in hâc eâdē die, eduxi exercitus vestros de terrâ Ægypti: observabitisq; diē hanc in generationib⁹ vestris, fœdere sempi-18 terno. In mense Nisā, in quartâ decimâ die mensis, ad vesperā; comedetis azyma: usq; ad diem vicesimā primam 19 mensis, ad vesperā. Septē dieb⁹ fermentū non invenietur in domib⁹ vestris: quia oñis qui comederit fermentatū, peribit homo ille de cœtu Israel; tam de advenis, quam de 20 indigenis terræ. Nihil fermētatum comedetis: in cunctis habitationibus vestris come-21 detis azyma. Vocavit autem Moyses oñes seniores Israel, et dixit ad eos : Capite, & tollite vobis de filiis ovium, per familias vestras, & im-22 molate Phase. Tolletisq; manipulū hyssopi, & tingetis in sanguine qui est in vase : & aspergetis superliminare, & duos postes, de sanguine qui est in vase : nullusq; vestrûm egrediatur ab ostio domus 23 suæ, usque mane. Et revelabitur Dominus, ut percutiat Ægyptios : videbitque sanguinem in superliminari, & super duo limina : & miserebitur Dominus super ostium; & non sinet vastatorem ingredi domos vestras, ad per-24 cutiendum. Et observabitis verbum istud ; in pactum tibi & filiis tuis, usque in æ-25 ternum. Eritque quando introieritis terram, quam Dominus datur⁹ est vobis, sicut locutus est, observabitis cultum hunc.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VERSIO SAMARITANA.

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

15 *Septem diebus azyma comedetis, verùm die primo removebitis fermentum de domibus vestris; nam omnis comedentis fermētatū (g) exterminabitur anima illa de Israel, à die primo usque ad diem septimum.* 16 *Die primo convocatio sancta, die quoq; septimo convocatio sancta erit vobis : Nullum opus fiet in eis, verùm quod erit manducandum omni animæ, hoc tantùm fiet à vobis.* 17 *Et custodietis hoc præceptum; quoniā hoc ipso die eduxi exercitus vestros de terra Ægypti : custodietis autē, et facietis hunc diem in generationib⁹ vestris decreto æterno.* 18 *In primo, decimaquartâ die mensis in vespera, comedetis azyma usque in diem vicesimum primū mensis in vespera.* 19 *Septem diebus fermentum non invenietur in domibus vestris : omnis enim comedentis fermentatum (h) exterminabitur anima illa de congregatione Israelis, tam de advenis, quàm indigenis terræ.* 20 *Nullum ergò fermentatum comedetis : in omnibus habitationibus vestris comedetis azyma.* 21 *Postea vocavit Moses omnes seniores Israel, & dixit eis; Abducite, & sumite vobis pecudem secundùm familias vestras, et mactate pascha.* 22 *Accipietis quoque fasciculum hyssopi, et tingetis in sanguine qui est in pelvi, & applicabitis superliminari, & duobus postibus de sanguine qui est in pelvi : Vos autem ne egrediamini de porta quisq; domûs suæ usque ad mane.* 23 *Transibit enim Dominus ut percutiat Ægyptum, et videbit sanguinē super superliminare; & super ambos postes : tum præteribit Domin⁹ portā illā, neq; permittet destructorē ingredi domos vestras ad percutiendū.* 24 *Custodietis autē verbū istud in præceptū, tibi, filiisq; tuis usq; in æternū.* 25 *Fiet quoq; cùm ingrediemini terrā quam dedit Dominus vobis sicut locutus est, ut observetis cultum istum in mense isto.*

VER. SAM. (g) extirpabitur (h) extirpabitur

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

15 * واما اليوم الاول فعطلوا الخمير فيه من منازلكم * وكل من اكل خميرا ينقرض ذلك الانسان
من بني اسرائيل * من اليوم الاول الى اخر اليوم السابع * واليوم الاول اسم مقدس * واليوم
16 السابع اسم مقدس يكون لكم * ولا يصنع شي من الصنائع * الا ما يوكل لكل نفس هو وحده
يصنع لكم * واحفظوا الفطير لاني في ذات هذا اليوم اخرجت جيوشكم من بلد مصر * واحفظوا
17 هذا اليوم لاجيالكم رسم الدهر * وفي الشهر الاول في اليوم الرابع عشر منه بالعشي كلوا فطيرا
18 الى اخر اليوم الواحد والعشرين من الشهر بالعشي * وسبعة ايام لا يوجد خمير في بيوتكم * وكل
19 من اكل خميرا ينقطع من جماعة بني اسرائيل * من غريب الى صريحي البلد * كل شي من الخمير
20 لا تاكلوا * في جميع مساكنكم كلوا فطيرا * فدعا موسي جميع بني اسرائيل * وقال لهم امضوا
21 وخذوا لكم غنما لعشائركم واذبحوا الفسح * وخذوا باقة صعتر واغمسوها في الدم الذي في
22 الطست * وادنوا الى المطل وحدي الباب من ذلك الدم الذي في الطست * ولا يخرج انسان منكم
من باب منزله الى الغداة * فيجوز ملاك الله ليصدم المصريين * وينظر الدم على المطل وحدي
23 الباب * فيرثي لمن دخله ولا يدع المهلك ان يدخل الى بيوتكم فيهلككم * واحفظوا هذا
24 الامر رسما لكم ولبنيكم الى الدهر * واذا دخلتم الى البلد الذي يعطيكم الله كما قال * فاحفظوا
25 هذه العبادة *

15 * *Die verò primâ cessare facite fermentum de habitationibus vestris; & quicunque manducaverit fermentum, abscindatur ille homo de filiis Israel, à primo die usque ad finem diei septimi.* 16 *Et dies primus nomen sanctum est, & dies septimus nomen sanctum erit vobis. Et nihil agatur ex operibus, sed quod comeditur à qualibet animâ, ipsum solum agatur vobis.* 17 *Et observate azyma; quoniam ego in hâc eâdem die eduxi exercitus vestros de regione Ægypti: Et observate hunc diem in generationes vestras, constitutione æternitatis.* 18 *Et in mense primo, in die decimâ quartâ ex ipso ad vesperas, comedite azyma usque ad finem diei vigesimi primi ex mense ad vesperas.* 19 *Et septem diebus nè reperiatur fermentum in domibus vestris: & quicunque comederit fermentatum, abscindetur à cœtu filiorum Israil, ab alienigena usque ad incolam regionis.* 20 *Omnem rem fermentatam nè comedatis: In omnibus vestris habitationibus manducate azyma.* 21 *Vocavitque Musa omnes filios Israil, & dixit eis, Surgite, & sumite vobis oves secundùm familias vestras, & mactate Phase.* 22 *Et accipite fasciculum hyssopi, & tingite illum sanguine qui est in cratere, & tangite superliminare & utrumque postem januæ eo sanguine qui est in pollubro: & nè exeat vir ex vobis ex janua habitationis suæ usque mané.* 23 *Transibit enim Angelus Domini ut percutiat Ægyptios, & videbit sanguinem super superliminari & ambobus postibus januæ, & miserebitur ejus qui ingressus est eam, et non permittet perdenti ingredi in domos vestras, et perdere vos.* 24 *Et servate hoc præceptum, constitutionem vobis & filiis vestris in æternum.* 25 *Et cùm ingressi fueritis in regionem quam dabit vobis Deus sicuti dixit, observate hunc cultum,*

ספר שמות : יב

hæc opus Quid : vestri filii vos ad dixerint cùm ,erit Et
26 והיה כי־יאמרו אליכם בניכם מה העבדה הזאת
qui ,Domino ipsum Transitus Sacrificium :dicetis Et ? vobis
27 לכם: ואמרתם זבח־פסח הוא ליהוה אשר
illum percutiendo in ,Ægypto in Iſrael filiorum domos ſuper tranſivit
פסח על־בתי בני־ישראל במצרים בנגפו
,populus ſe incurvavit Et .eruit noſtras domos & ,Ægyptum
את־מצרים ואת־בתינו הציל ויקד העם
:Iſrael filii fecerunt & ,abierunt Et .ſe humiliaverunt &
28 וישתחוו: וילכו ויעשו בני ישראל
ſic ,Aharon & Moſeh Dominus præcepit quemadmodum
כאשר צוה יהוה את־משה ואהרן כן
percuſſit Dominus & ,noctis medio in ,fuit Et .fecerunt
29 עשו: ויהי בחצי הלילה ויהוה הכה
ſedente ,Parhoh primogenito à Ægypti terra in primogenitum omne
כל־בכור בארץ מצרים מבכר פרעה הישב
domo in qui captivitatis primogenitum ad uſq; ſuum ſolium ſuper
על־כסאו עד בכור השבי אשר בבית
Parhoh ſurrexit Et .animalis primogenitum omne & ,foveæ
30 הבור וכל בכור בהמה: ויקם פרעה
clamor fuit Et .Ægyptus omnis & ,ejus ſervi omnes & ,ipſa nocte
לילה הוא וכל־עבדיו וכל־מצרים ותהי צעקה
.mortuus ibi non qua domus erat non quia ,Ægypto in magnus
גדלה במצרים כי־אין בית אשר אין־שם מת:
egredimini ,Surgite ,dixit & ,noctu Aharon & Moſeh vocavit Et
31 ויקרא למשה ולאהרן לילה ויאמר קומו צאו
ſervite ,ite & : Iſrael filii etiam ,vos etiam ,mei populi medio è
מתוך עמי גם־אתם גם־בני ישראל ולכו עבדו
veſtrum bovem etiam ,veſtrum pecus Etiam .veſtri loqui ſecundū Domino
32 את־יהוה כדברכם: גם־צאנכם גם־בקרכם
.mihi etiam benedicetis & :ite Et .eſtis locuti quemadmodum ,accipite
קחו כאשר דברתם ולכו וברכתם גם־אתי:
:terra de eos eos emittere feſtinando populum ſuper Ægyptus invaluit Et
33 ותחזק מצרים על־העם למהר לשלחם מן־הארץ
ſuam conſperſionem populus tulit Et .mortui nos Omnes ,dixerunt quia
34 כי אמרו כלנו מתים: וישא העם את־בצקו
,ſuis veſtimentis in ligatas ſuas conſperſiones ,fermentaretur antequam
טרם יחמץ משארתם צררת בשמלתם
,Moſeh verbum juxta fecerunt Iſrael filii Et .ſuum humerum ſuper
35 על־שכמם: ובני־ישראל עשו כדבר משה
.veſtes & ,auri vaſa & ,argenti vaſa Ægyptiis ab poſtulaverunt &
וישאלו ממצרים כלי־כסף וכלי זהב ושמלת:
,Ægyptiorum oculis in populi gratiam dedit Dominus Et
36 ויהוה נתן את־חן העם בעיני מצרים
filii ſunt profecti Et .Ægyptios ſpoliaverunt & :eis cōmodaverunt &
37 וישאלום וינצלו את־מצרים: ויסעו בני־
peditis mille ſexcenta ferme ,Succhoth in Rahmeſes de Iſrael
ישראל מרעמסס סכתה כשש־מאות אלף רגלי
aſcendit multa mixtio etiam Et .familiam præter ,tantum virorum
38 הגברים לבד מטף: וגם־ערב רב עלה
.valde gravis poſſeſſio ,bos & ,pecus & ,eis cum
אתם וצאן ובקר מקנה כבד מאד:

Verſio VULG. LAT.

26 Et cùm dixerint vobis filii veſtri, 27 Quæ eſt iſta religio? Dicetis eis, Victima tranſitûs Domini eſt, quando tranſivit ſuper domos filiorum Iſrael in Ægypto, percutiens Ægyptios, & domos noſtras liberans. Incurvatúſque populus adoravit. 28 Et egreſſi filii Iſrael fecerunt, ſicut præceperat Domin⁹ 29 Moyſi & Aaron. Factum eſt autem in noctis medio, percuſſit Dominus omne primogenitum in terra Ægypti, à primogenito Pharaonis, qui in ſolio ejus ſedebat, uſque ad primogenitum captivæ quæ erat in carcere; & omne pri- 30 mogenitum jumentorum. Surrexítque Pharao nocte, & omnes ſervi ejus, cunctáque Ægyptus: & ortus eſt clamor magnus in Ægypto: neque enim erat domus in qua non 31 jaceret mortuus. Vocatíſque Pharao, Moſe & Aaron nocte, ait; Surgite & egredimini à populo meo, vos & filii Iſrael: ite, immolate Domino, 32 ſicut dicitis. Oves veſtras & armenta aſſumite, ut petiera- 33 tis; & abeuntes, benedicite mihi. Urgebántque Ægyptii populum de terra exire velociter, dicentes; Omnes moriemur. 34 Tulit igitur populus conſperſam farinam, antequàm fermentàretur: & ligans in palliis, poſuit ſuper humeros ſu- 35 os. Fecerúntque filii Iſrael, ſicut preceperat Moyſes: & petierunt ab Ægyptiis vaſa argentea & aurea, veſtémque 36 plurimam. Dominus autem dedit gratiam populo coram Ægyptiis, ut commodarent eis: & ſpoliaverunt Ægypti- 37 os. Profectíque ſunt filii Iſrael de Rameſſe in Socoth, ſexcenta ferè millia peditum virorum, abſque parvulis. 38 Sed & vulgus promiſcuum innumerabile aſcendit cum eis; oves, & armenta, & animantia diverſi generis multa nimis.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

26 Καὶ ἔσαι ἐὰν λέγωσι πρὸς ὑμᾶς οἱ υἱοὶ ὑμῶν, 27 Τίς ἡ λατρεία αὕτη; Καὶ ἐρεῖτε αὐτοῖς, Θυσία τὸ πάσχα τοῦτο κυρίῳ, ὡς ἐσκέπασε τοὺς οἴκους τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐν Αἰγύπτῳ, ἡνίκα ἐπάταξε τοὺς Αἰγυπτίους, τοὺς δὲ οἴκους ἡμῶν ἐρρύσατο. καὶ κύψας ὁ λαὸς 28 προσεκύνησε. Καὶ ἀπελθόντες, ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ καθὰ ἐνετείλατο κύριος τῷ (ω) Μωυσῇ καὶ Ἀαρὼν, οὕτως ἐποίη- 29 σαν. Ἐγενήθη δὲ μεσούσης τῆς νυκτὸς, καὶ κύριος ἐπάταξε πᾶν πρωτότοκον ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, ἀπὸ πρωτοτόκου Φαραὼ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ (α) θρόνου, ἕως πρωτοτόκου τῆς αἰχμαλωτίδος τῆς ἐν τῷ λάκκῳ, (β) καὶ ἕως πρωτοτόκου παντὸς κτή- 30 νους. Καὶ (γ) ἀναστὰς Φαραὼ (δ) νυκτὸς, καὶ οἱ θεράποντες αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ Αἰγύπτιοι, καὶ ἐγενήθη κραυγὴ μεγάλη ἐν πάσῃ γῇ Αἰγύπτῳ· οὐ γὰρ ἦν οἰκία, ἐν ᾗ 31 οὐκ ἦν ἐν αὐτῇ τεθνηκώς. Καὶ ἐκάλεσε Φαραὼ Μωυσῆν καὶ Ἀαρὼν νυκτὸς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἀνάστητε, καὶ ἐξέλθατε ἐκ τοῦ λαοῦ μου, καὶ ὑμεῖς, καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ· (ε) βαδίζετε καὶ λατρεύσατε κυρίῳ τῷ θεῷ ὑ- 32 μῶν, καθὰ λέγετε. Καὶ τὰ πρόβατα, καὶ τοὺς βόας ὑμῶν ἀναλαβόντες πορεύεσθε, εὐλο- 33 γήσατε δὴ κἀμέ. Καὶ κατεβιάζοντο οἱ Αἰγύπτιοι τὸν λαὸν σπουδῇ ἐκβαλεῖν αὐτοὺς (ζ) ἐκ τῆς γῆς· εἶπαν γὰρ, Ὅτι 34 πάντες ἡμεῖς ἀποθνήσκομεν. Ἀνέλαβε δὲ ὁ λαὸς τὸ σταῖς αὐτῶν πρὸ τοῦ ζυμωθῆναι τὰ φυράματα αὐτῶν ἐνδεδεμένα ἐν τοῖς ἱματίοις αὐτῶν, ἐπὶ τῶν ὤμων. 35 Οἱ δὲ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐποίησαν καθὰ συνέταξεν αὐτοῖς Μωυσῆς· καὶ ᾔτησαν παρὰ τῶν Αἰγυπτίων (η) σκεύη ἀργυρᾶ καὶ 36 χρυσᾶ καὶ ἱματισμόν. (θ) Καὶ ἔδωκε κύριος τὴν χάριν τῷ λαῷ αὐτοῦ ἐναντίον τῶν Αἰγυπτίων· καὶ ἔχρησαν αὐτοῖς· καὶ ἐσκύλευσαν τοὺς Αἰγυπτί- 37 ους. (ι) Ἀπάραντες δὲ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐκ Ῥαμεσσῆ εἰς Σοκχὼθ εἰς ἑξακοσίας χιλιάδας πεζῶν, οἱ ἄνδρες, (κ) πλὴν τῆς 38 ἀποσκευῆς. Καὶ ἐπίμικτος πολὺς συνανέβη αὐτοῖς, καὶ πρόβατα, καὶ βόες, καὶ κτήνη πολλὰ σφόδρα.

Et erit cùm dicent ad vos filii 26 *veſtri, Quæ eſt ſervitus iſta?* 27 *Et dicetis eis, (u) Immolatio paſcha hoc Domino, ſicut protexit domos filiorum Iſrael in Ægypto; quando percuſſit Ægyptios, domos autem noſtras eruit. Et procumbens populus adoravit.* 28 *Et abeuntes fecerunt filii Iſrael, ſicut præceperat Dominus Moyſi & Aaron, ſic fecerunt.* 29 *Factum eſt autem mediante nocte, & Dominus percuſſit omne primogenitum in terra Ægypto à primogenito Pharaonis ſedente ſuper thronum, uſque ad primogenitum captivæ, quæ in fovea, & uſque ad primogenitum omnis pecoris.* 30 *Et (x) ſurgens Pharao nocte, & ſervi ejus, & omnes Ægyptii; & factus eſt clamor magnus in omni terra Ægypto: non enim erat domus, in qua non erat in ea (y) mortuus.* 31 *Et vocavit Pharao Moyſen & Aaron nocte, & dixit illis; Surgite, & exite de populo meo, & vos, & filii Iſrael. Ite & ſervite Domino Deo veſtro, ſicut dicitis.* 32 *Et oves, & boves veſtros aſſumentes pergite: benedicite etiam & me.* 33 *Et cogebant Ægyptii populum, feſtinatione ejiciendo eos de terra: dicebant enim, Quia omnes nos morimur.* 34 *Aſſumpſit autem populus farinam ſuam, antequàm fermẽtaretur, conſperſiones ſuas, ligatas in veſtibus ſuis ſuper humeros.* 35 *Filii autem Iſrael fecerunt, ſicut conſtituit illis Moyſes: & petierunt ab Ægyptiis vaſa argentea, & aurea, & veſtem.* 36 *Et dedit Dominus gratiam populo ſuo coram Ægyptiis; & commodaverunt eis: & prædati ſunt Ægyptios.* 37 *Promoventes autem filii Iſrael de Rameſſe in Socchoth in ſexcenta millia peditum, viri, (z) præter apparatum.* 38 *Et commiſtus multus aſcendit cum eis; & oves, & boves, & pecora multa valdè.*

MS.A. (ω) Μωυσῇ, οὕτως (α) θρόνου, καὶ ἕως (β) καὶ πᾶν πρωτότοκον κτήνους. (γ) ἀνέστη (δ) νυκτὸς, καὶ πάντες οἱ (ε) βαδίζετε, λατρεύετε (ζ) ἀπὸ τῆς (η) σκεύη χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ (θ) Καὶ κύριος ἔδωκεν (ι) Ἀπῆραν δὲ οἱ υἱοὶ (κ) πλὴν ἀποσκευῆς.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 [illegible]

Et fiet cùm dixerint vobis filii veſtri, Hic 26 cult⁹ quid eſt? Reſpondebitis eis, Sacrifici- 27 um eſt paſchæ Dño, quia propitiatus eſt domib⁹ filiorũ Iſrael in Ægypto, quando percuſſit Ægyptios; & domos noſtras eripuit: Genuflexerũt ergo popul⁹, & adoraverunt Dominum. Et abierunt, feceruntque filii Iſ- 28 rael quemadmodum præcepit Dñs Moſi & Aharoni, ſic fecerunt. Factumque eſt mediâ 29 nocte ut Dominus interficeret omnes primogenitos terræ Ægypti, à primogenito Pharaonis ſedente ſuper ſolium ejus uſque ad primogenitũ captivi qui eſt in carcere; imò cũcta primogenita jumẽtorũ. Et ſurre- 30 xit Pharaon nocte illâ; omneſq; ſervi ſui, & omnes Ægyptii, fuítq; ululatus maximus in terra Ægypti, eo quòd nulla erat domus in qua non eſſet mortu⁹. Et vocavit Pharaon 31 Moſen & Aharoné in illa nocte, dixítq; ad eos, Surgite, egredimini è populo meo, tam vos quam filii Iſrael, & ite, colite Dñm prout dixiſtis. Et tã oves veſtras quã boves ve- 32 ſtras abducite quemadmodũ dixiſtis, & abite, & benedicetis quoq; mihi. Et inſtiterunt 33 Ægyptii populo incunctanter ut ejicerent eos è terra: dicebant enim, Omnes morimur. Sumpſerunt ergò popul⁹ maſſam infermen- 34 tatam, frigido ipſorum *cibo* ligato in ſudariis ſuis, humeriſque ſuis impoſito. Et filii 35 Iſrael fecerunt juxta verbum Moſis, & mutuati ſunt ab Ægyptiis vaſa argentea, & vaſa aurea, & veſtes. Et reddidit Dñs popu- 36 lum gratum in oculis Ægyptiorum, & mutuò dederunt eis, & furati ſunt Ægyptios. Profecti ſunt itaq; filii Iſrael de Raamſis ad 37 Sochuth, ſexcenta millia virorum peditum, præter familias. Miſtio quoque multa aſcen- 38 dit cum eis, & oves, ac boves, & armenta multa nimis.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

26 ויהי ארי־יימרון לכון בניכון מא
פולחנא הדין לכון: 27 ותימרון דבח
חיס הוא קדם־יי דחס על־בתי
בני־ישראל במצרים כד מחא ית־
מצראי וית בתנא שיזיב וכרע עמא
וסגידו: 28 ואזלו ועבדו בני ישראל
כמא דפקיד יי ית־משה ואהרן כן
עבדו: 29 והוה בפלגות ליליא ויי
קטל כל־בוכרא בארעא דמצרים
מבוכרא דפרעה דעתיד למתב על־
כרסיה מלכותיה עד בוכרא
דשביא בבית אסיריא וכל בוכרא
דבעירא: 30 וקם פרעה ליליא הוא
וכל־עבדוהי וכל מצראי והות
צוחתא רבתא במצרים ארי־לית
ביתא די־לא־הוא תמן מיתא:
31 וקרא למשה ולאהרן ליליא ואמר
קומו פוקו מגו עמי אף־אתון אף
בני ישראל ואזילו פלחו קדם־יי
כמא־דהויתון אמרין: 32 אף־ענכון
אף־תוריכון דברו כמא־די מלילתון
ואזילו וצלו אף־עלי: 33 ותקיפו מצראי
על־עמא לאוחאה לשלחתהון מן־
ארעא ארי אמרו כלנא מיתין:
34 ונטל עמא ית־לישיהון עד־לא
חמע מותר אצותהון צריר
בלבשיהון על־כתפיהון: 35 ובני־
ישראל עבדו כפתגמא דמשה
ושאילו ממצראי מנין דכסף
ומנין דדהב ולבושין: 36 ויי
יהב ית־עמא לרחמין בעיני מצראי
ואשאלונון ורוקינו ית־מצראי:
37 ונטלו בני־ישראל מרעמסס
לסכות כשית־מאה אלפין
גברא רגלאה בר־מטפלא:
38 ואף־נוכראין סגיאין סליקו עמהון
ועאנא ותורי בעירא סגי לחדא:

26 Et erit, cum dixerint vobis filii veſtri: Quid eſt cultus hic vo- 27 bis? Et dicetis, Sacrificiũ pro miſericordia eſt coram Domino, eò quòd miſertus eſt ſuper domos filiorum Iſrael in Ægypto; quando percuſſit Ægyptios, & domos noſtras liberavit: incurvatuſq; eſt populus, & 28 adoraverunt. Ierúntq; filii Iſrael; & fecerunt, ſicut præceperat Dñs Moyſi & Aaron, ita 29 fecerũt. Factúmq; eſt in noctis medio, & Dñs occîdit omne primogenitum, in terra Ægypti: à primogenito Pharaonis, qui ſeſſurus erat ſuper ſolium regni ejus; uſq; ad primogenitũ captivæ, quæ erat in domo vinctorum; & omne primoge- 30 nitum jumentorũ. Surrexítq; Pharao nocte; ipſe, & omnes ſervi ejus, & omnes Ægyptii; & fuit clamor magn⁹ in Ægypto: quia nulla dom⁹ erat, *ubi* 31 non eſſet aliquis mortu⁹. Vocavítq; Moyſen & Aaron nocte, & ait; Surgite, egredimini de medio populi mei; tam vos, quàm filii Iſrael: & ite, ſervite 32 coram Dño, ſicut dicebatis. Oves quoq; veſtras & boves aſſumite, ſicut loquebamini, & i- 33 te: orate etiam pro me. Prævaleſcebántq; Ægyptii ſuper populũ, ut citò mitterent eos de terra: quia dixerũt, Omnes nos 34 mortui ſumus. Tulítq; popul⁹ maſſam ſuã, antequàm fermentaretur: ſicut erat in panariis ſuis, ligatam in palliis ſuis, ſuper humeros ſuos impoſitam. 35 Filii autẽ Iſrael fecerunt juxta verbũ Moyſi: & petierunt ab Ægyptiis vaſa aurea, et vaſa 36 argentea, & veſtes. Dñs autem dedit populo gratiam in oculis Ægyptiorũ, & commodaverunt eis: & vacuos reliquerunt 37 Ægyptios. Profectíq; ſunt filii Iſrael de Rameſſes in Sochoth: quaſi ſexcenta millia *virorum* peditũ, præter familiã. 38 Extranei quoq, multi aſcenderunt cum eis: & oves, & boves, & pecora multa nimis.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Cùm verò dixerint vobis 26 *filii veſtri, Quæ hæc eſt ſervitus vobis? Tum dicetis,* 27 *Sacrificium Paſchatis eſt hoc Domino, qui tranſiliit domos filiorum Iſrael in Ægypto, cùm percuteret Ægyptum, & domos noſtras eriperet: & incurvavit ſe populus, & adoravit. Iverunt autem* 28 *filii Iſrael, & fecerunt ſicut præceperat Dominus Moſi et Aaroni; ita fecerunt. Factũ* 29 *eſt autem in media nocte, ut (i) percuteret Dominus omne primogenitum in terra Ægypti, à primogenito Pharaonis qui ſedebat ſuper thronum ejus, uſq; ad primogenitum captivæ quæ eſt in carcere, & omnem primogenitum beſtiæ. Et ſurrexit* 30 *Pharao nocte iſtâ, & omnes ſervi ejus, et omnes Ægyptii; fuitque clamor magnus in Ægypto; quia nulla domus erat in qua non eſſet mortuus aliquis. Et vocavit Moſen* 31 *& Aaronem noctu, dixitque; Surgite, egredimini de medio populi mei, etiam vos, etiam filii Iſrael; & abite, ſervite Domino ſecundùm verba veſtra. Pecudes etiam* 32 *veſtras, & boves veſtros accipite ſicut dixiſtis, & abite, & benedicite mihi. Urge-* 33 *bantq; Ægyptii in populum ut feſtinanter dimitterentur de terra, dicebant enim, Omnes mortui ſumus. Et* 34 *tulit populus maſſam ſuam farinaceam antequã fermentata eſſet, conſperſiones ſuas ligatas in veſtibus ſuis ſuper humerum ſuum. Filii verò* 35 *Iſrael fecerunt ſicut locutus fuerat Moſes: mutuati enim ſunt ab Ægyptiis vaſa argentea, & vaſa aurea, & veſtes. Dominus quoq; dedit* 36 *(k) gratiam populo in oculis Ægyptiorum, ut cõmodarent eis, (l) ſpoliarentq; Ægyptios. Et profecti ſunt filii Iſrael* 37 *de Rameſſes in Socoth, circiter ſexcenta millia peditum virorum præter parvulos. Aſcendit etiam cum eis vul-* 38 *gus promiſcuum, et pecudes, & boves, poſſeſſio gravis valdé.*

VER. SAM. (i) interficeret (k) amorem (l) denudarentq;

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

26 وإذا قال لكم أولادكم ما هذه العبادة لكم * 27 فقولوا هو ذبح رأفة الله كما رأف بمن في بيوت بني
إسرائيل بمصر إذ صدم المصريين وخلص بيوتنا * فخر القوم وسجدوا * 28 ومضى بنو إسرائيل فصنعوا
جميع ما أمر الله به موسى وهرون بحسب ذلك عملوا * 29 فلما كان نصف الليل قتل الله كل بكر
في جميع بلد مصر من بكر فرعون الجالس على كرسيه إلى بكر السبي الذي في الحبس * وجميع
أبكار البهائم * 30 فقام فرعون ليلا هو وجميع قواده وسائر المصريين * فكان صراخ عظيم بمصر إذ
ليس بيت ليس فيه ميت * 31 فدعا موسى وهرون ليلا * وقال قوما فاخرجا من بين قومي أنتما
وبنو إسرائيل * وامضوا فاذبحوا لله كما قلتم * 32 وأيضا غنمكم وبقركم خذوها كما قلتم وامضوا *
واجعلوني في حل * 33 وشدد المصريون على القوم ليسرعوا في إطلاقهم من البلد * لأنهم قالوا إنا
كلنا موتى * 34 فحمل القوم عجينهم من قبل أن يختمر * وكانت معاجنهم مشدودة في ثيابهم
على أعناقهم * 35 وصنع بنو إسرائيل كما أمر الله موسى * فاستوهبوا من المصريين آنية فضة وآنية
ذهب وثيابا * 36 والله أعطى القوم حظا عند المصريين فوهبوها لهم * 37 واستلبوا المصريين * ثم
38 رحل بنو إسرائيل من عين الشمس إلى العريش بستمائة ألف رجل خلا الأطفال * وصعد معهم أيضا
خلط كثير وغنم وبقر مواش عظيمة جدا *

Et cùm dixerint vobis filii veſtri, Quinã 26 *eſt iſte cultus vobis? Dicite, Eſt ſacrificium* 27 *propitiationis Dei, quando propitiatus eſt iis qui erant in domibus filiorum Iſrail in Ægypto, cùm percuſſit Ægyptios, & liberavit domos noſtras. Proſtratúſque eſt populus, & adoraverunt. Et abierunt filii* 28 *Iſrail, et fecerunt omne quod præcepit Deus Muſæ et Haroni: ſecundùm illud fecerunt. Cùm verò eſſet medium noctis, occîdit Deus omne primogenitum in univerſa* 29 *regione Ægypti, à primogenito Pharaonis ſedente ſuper ſedem ejus uſq; ad primogenitum captivi qui erat in carcere, et omnia primogenita jumentorum. Surrexitq; Pharao de nocte, ipſe et omnes duces ejus, et o-* 30 *mnes Ægyptii; factúſq; eſt clamor magnus in Ægypto, cùm non eſſet domus in quâ non eſſet mortuus. Accerſivitq; Muſam et* 31 *Haron de nocte, et dixit eis, Surgite, egredimini de medio populi mei vos ambo, & filii Iſrail, et abite, et immolate Deo ſicut dixiſtis. Quinetiam oves veſtras, et bo-* 32 *ves veſtras ſumite, ſicuti dixiſtis, et abite, & facite conſequar indulgentiam. Et co-* 33 *arctârunt Ægyptii populum, ut accelerarent dimiſſionem eorum de regione; quia ipſi dixerunt, Nos omnes ſanè ſumus mortui. Portavit ergò populus maſſam ſuam* 34 *antequam fermentaretur, et erant vaſa piſtoria eorum alligata veſtibus eorum ſuper colla ſua. Et fecerunt filii Iſrail ſicut præ-* 35 *cepit Deus Muſæ, et commodatò petierunt ab Ægyptiis vaſa auri, et vaſa argenti, et veſtes. Et Deus dedit populo gratiam apud* 36 *Ægyptios, et dederunt ea illis, et eradicaverunt Ægyptios. Deindè profecti ſunt fi-* 37 *lii Iſrail de Ain-Semes ad Alariſc, cum ſexcentis millibus virorum præter pueros. Et aſcendit cum eis etiam promiſcua* 38 *turba copioſa, et oves et boves, armenta magna nimis.*

ספר שמות : יג

placentulas :Ægypto ex eduxerunt quam ,conſperſionem coxerunt Et
39 וַיֹּאפוּ אֶת־הַבָּצֵק אֲשֶׁר הוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם עֻגֹת
,Ægypto ex fuerunt expulſi quia ,fermentatũ fuerat non quia ,infermentatas
מַצּוֹת כִּי לֹא חָמֵץ כִּי־גֹרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם
.ſibi fecerant non eſcam etiam & ,demorari potuerunt non &
וְלֹא יָכְלוּ לְהִתְמַהְמֵהַּ וְגַם־צֵדָה לֹא־עָשׂוּ לָהֶם׃
,anni triginta ,Ægypto in habitaverũt qua ,Iſrael filiorũ habitatio Et
40 וּמוֹשַׁב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָשְׁבוּ בְּמִצְרָיִם שְׁלֹשִׁים שָׁנָה
quadringentorũ & ,annorũ triginta fine à fuit Et .anni quadringenti &
41 וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה׃ וַיְהִי מִקֵּץ שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְאַרְבַּע מֵאוֹת
exercitus omnes ſunt egreſſi ,hujus diei corpore in fuit & ,annorum
שָׁנָה וַיְהִי בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה יָצְאוּ כָּל־צִבְאוֹת
eos educendos ad ,Domino ipſa cuſtodiarum Nox .Ægypti terra è Domini
42 יְהוָה מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ לֵיל שִׁמֻּרִים הוּא לַיהוָה לְהוֹצִיאָם
omnibus cuſtodiæ Domino iſta nox Ipſa .Ægypti terra è
מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם הוּא־הַלַּיְלָה הַזֶּה לַיהוָה שִׁמֻּרִים לְכָל־
Moſeh ad Dominus Dixitq; .ſuas generationes in Iſrael filiis
43 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְדֹרֹתָם׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
comedet non alienigenæ filius Omnis .Tranſitus ſtatutum Hoc : Aharon &
וְאַהֲרֹן זֹאת חֻקַּת הַפָּסַח כָּל־בֶּן־נֵכָר לֹא־יֹאכַל
tunc ,eum circuncides & ,argenti emptionem viri ſervum omnẽ Et .eo in
44 בּוֹ׃ וְכָל־עֶבֶד אִישׁ מִקְנַת־כָּסֶף וּמַלְתָּה אֹתוֹ אָז
domo In .eo in comedet non mercenarius & Advena .eo in comedet
45 יֹאכַל בּוֹ׃ תּוֹשָׁב וְשָׂכִיר לֹא־יֹאכַל בּוֹ׃ בְּבַיִת
,extra carne de domo è educes Non .comedetur una
אֶחָד יֵאָכֵל לֹא־תוֹצִיא מִן־הַבַּיִת מִן־הַבָּשָׂר חוּצָה
.eum faciant Iſrael cœtus Omnis .eo in confringetis non os &
46 וְעֶצֶם לֹא תִשְׁבְּרוּ־בוֹ׃ כָּל־עֲדַת יִשְׂרָאֵל יַעֲשׂוּ אֹתוֹ׃
,Domino Tranſitum fecerit & ,peregrinus tecum fuerit peregrinatus cùm Et
47 וְכִי־יָגוּר אִתְּךָ גֵּר וְעָשָׂה פֶסַח לַיהוָה
erit & ,illud faciendũ ad accedet tunc & ,maſculus omnis ei circũcidetur
הִמּוֹל לוֹ כָל־זָכָר וְאָז יִקְרַב לַעֲשֹׂתוֹ וְהָיָה
.eo in comedet non præputiatus omnis Et .terræ indigena ſicut
48 כְּאֶזְרַח הָאָרֶץ וְכָל־עָרֵל לֹא־יֹאכַל בּוֹ׃
.veſtri medio in peregrinanti peregrino & ,indigenæ erit una Lex
49 תּוֹרָה אַחַת יִהְיֶה לָאֶזְרָח וְלַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכְכֶם׃
Dominus præcepit quemadmodum : Iſrael filii omnes fecerunt Et
50 וַיַּעֲשׂוּ כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
diei corpore in fuit Et .fecerunt ſic ,Aharon & Moſeh
51 אֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־אַהֲרֹן כֵּן עָשׂוּ׃ וַיְהִי בְּעֶצֶם הַיּוֹם
Ægypti terra è Iſrael filios Dominus eduxit ,hujus
הַזֶּה הוֹצִיא יְהוָה אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם
.ſuos exercitus per
עַל־צִבְאֹתָם׃

CAP. XIII. יג

mihi Sanctifica :dicendo ,Moſeh ad Dominus eſt locutus Et
1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃ קַדֶּשׁ־לִי
2 ,homine in ,Iſrael filiis in vulvæ omnis Apertionem .primogenitũ omne
כָל־בְּכוֹר פֶּטֶר כָּל־רֶחֶם בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל בָּאָדָם
.ipſum mihi ,animali in &
וּבַבְּהֵמָה לִי הוּא׃

Verſio VULG. LAT.

39 Coxerúntque farinam, quam
dudum de Ægypto conſperſam tulerant: & fecerunt ſubcineritios panes azymos: neq;
enim poterant fermentari, cogentibus exire Ægyptiis, &
nullam facere ſinentibus moram: nec pulmenti quidquam
40 occurrerat præparare. Habitatio autem filiorum Iſrael, quâ
manſerunt in Ægypto, fuit
quadringentorum triginta an-
41 norum. Quibus expletis, eâdẽ
die egreſſus eſt omnis exercitus Domini de terra Ægypti.
42 Nox iſta eſt obſervabilis Domini, quando eduxit eos de
terra Ægypti: hanc obſervare debent omnes filii Iſrael in
43 generationibus ſuis. Dixítq;
Domin⁹ ad Moyſen & Aaron,
Hæc eſt religio Phaſe. Omnis
alienigena non comedet ex eo.
44 Omnis autem ſervus emptitius circumcidetur, & ſic com-
45 edet. Advena & mercenari⁹
46 non edent ex eo. In una domo comedetur, nec efferetis
de carnibus ejus foràs, nec os
47 illius confringetis. Omnis cœtus filiorum Iſrael faciet illud.
48 Quòd ſi quis peregrinorum in
veſtram voluerit tranſire coloniam, & facere Phaſe Domini, circumcidetur priùs omne
maſculinum ejus, & tunc ritè
celebrabit; erítq; ſicut indigena terræ: ſi quis autẽ circũciſ⁹
non fuerit, non veſcetur ex eo.
49 Eadem lex erit indigenæ &
colono qui peregrinatur apud
50 vos. Fecerúntque omnes filii
Iſrael, ſicut præceperat Domi-
51 nus Moyſi & Aaron. Et eâdẽ
die eduxit Dominus filios Iſrael de terra Ægypti per turmas ſuas.

CAP. XIII.

1 Locutúſq; eſt Dominus ad
2 Moyſen, dicens; Sanctifica
mihi omne primogenitũ quod
aperit vulvam in filiis Iſrael,
tam de hominibus quàm de
jumentis: mea ſunt enim
omnia.

Verſio GRÆCA. LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

39 Καὶ ἔπεψαν τὸ σταῖς ὃ ἐξήνεγκαν ἐξ Αἰγύπτου, ἐγκρυφίας ἀζύμους, οὐ γὰρ ἐζυμώθη· ἐξέβαλον γὰρ αὐτοὺς οἱ Αἰγύπτιοι, (λ) καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν ἐπιμεῖναι· οὐδὲ ἐπισιτισμὸν ἐποίησαν ἑαυτοῖς εἰς τὴν ὁδόν.
40 Ἡ δὲ (μ) κατοίκησις τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἣν (ν) κατῴκησαν ἐν γῇ Αἰγύπτῳ καὶ ἐν γῇ (ξ) Χαναάν, ἔτη τετρακόσια τριάκοντα.
41 (ο) Καὶ ἐγένετο μετὰ τὰ τετρακόσια τριάκοντα ἔτη, ἐξῆλθε πᾶσα ἡ δύναμις κυρίου ἐκ γῆς Αἰγύπτου νυκτός.
42 Προφυλακή ἐστι τῷ κυρίῳ, ὥστε ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου· ἐκείνη ἡ νὺξ αὕτη προφυλακὴ κυρίῳ, ὥστε πᾶσι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ εἶναι εἰς γενεὰς αὐτῶν.
43 Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν καὶ Ἀαρών, Οὗτος ὁ νόμος τοῦ πάσχα. πᾶς ἀλλογενὴς οὐκ ἔδεται ἀπ᾽ αὐτοῦ.
44 Καὶ πάντα (π) οἰκέτην ἢ ἀργυρώνητον περιτεμεῖς αὐτόν· καὶ τότε φάγεται ἀπ᾽ αὐτοῦ.
45 Πάροικος ἢ μισθωτὸς οὐκ ἔδεται ἀπ᾽ αὐτοῦ.
46 Ἐν οἰκίᾳ μιᾷ (ρ) βρωθήσεται, καὶ οὐκ ἐξοίσετε ἐκ τῆς οἰκίας τῶν κρεῶν ἔξω· καὶ ὀστοῦν οὐ συντρίψετε ἀπ᾽ αὐτοῦ.
47 Πᾶσα συναγωγὴ υἱῶν Ἰσραὴλ ποιήσει (σ) αὐτό.
48 Ἐὰν δέ τις προσέλθῃ πρὸς ὑμᾶς προσήλυτος (τ) ποιῆσαι τὸ πάσχα κυρίῳ, περιτεμεῖς αὐτοῦ πᾶν ἀρσενικόν· καὶ τότε προσελεύσεται ποιῆσαι αὐτό· καὶ ἔσται ὥσπερ καὶ ὁ αὐτόχθων τῆς γῆς. πᾶς ἀπερίτμητος οὐκ ἔδεται ἀπ᾽ αὐτοῦ.
49 Νόμος εἷς (υ) ἔσται τῷ ἐγχωρίῳ καὶ (φ) τῷ προσελθόντι προσηλύτῳ ἐν ὑμῖν.
50 Καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ καθὰ ἐνετείλατο κύριος τῷ Μωυσῇ καὶ (χ) Ἀαρὼν πρὸς αὐτούς, οὕτως ἐποίησαν.
51 Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἐξήγαγε κύριος τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου σὺν δυνάμει αὐτῶν.

Et coxerunt farinam quam ex- 39
tulerant de Ægypto, ſubcineritia azyma: non enim fuerat fermentata. Ejecerunt enim eos Ægyptii, & non potuerunt commorari: neque cibum fecerunt
ſibi ipſis in viam. Habitatio au- 40
tem filiorum Iſrael, (zz) quam
habitaverunt in terra Ægypto,
& terra Chanaan, anni quadringenti triginta. Et factum eſt poſt 41
quadringentos triginta annos,
exiit omnis virtus Domini de
terra Ægypti nocte. (aa) Cuſto- 42
dia eſt Domino ad educendum
eos de terra Ægypti: illa nox
hæc, cuſtodia Domino, ut omnibus filiis Iſrael ſit in progenies
eorum. Dixit autem Dominus 43
ad Moyſen & Aaron, Hæc eſt
lex ipſius Paſcha. Omnis alienigena non comedet de eo. Et 44
omnem famulum, vel argento
emptum circumcides eum: &
tunc comedet de eo. Advena 45
vel mercenarius non comedet de
eo. In domo una manduca- 46
bitur, & non efferetis de domo
de carnibus foràs: & os non
conteretis de eo. Omnis ſyna- 47
goga filiorum Iſrael faciet id.
Si quis autem advenerit ad vos 48
proſelytus ad faciendum paſcha
Domino, circumcides omne
ejus maſculinum: & tunc accedet ad faciendum id: & erit
tanquam & indigena terræ.
Omnis incircumciſus non comedet de eo. Lex una erit indigenæ, 49
& advenienti proſelyto in vobis. Et fecerunt filii Iſrael, ſicut 50
mandavit Dominus Moyſi &
Aaron ad eos, ſic fecerunt. Et 51
factum eſt in die illa, eduxit
Dominus filios Iſrael de terra
Ægypti cum virtute eorum.

MS.A. (λ) οὐ γὰρ ἐδυνάσθησαν ὑπομεῖναι· (μ) παροίκησις (ν) παρῴκησαν (ξ) Χαναάν, αὐτοὶ καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν, ἔτη (ο) Ἐγένετο δὲ (π) οἰκέτην τινὸς καὶ ἀργυρώνητον (ρ) βρωθήσεται, οὐ καταλείψετε ἀπὸ τῶν κρεῶν εἰς τὸ πρωΐ, οὐκ ἐξοίσετε (σ) τοῦτο. (τ) καὶ ποιῇ (υ) ἐστιν (φ) τῷ προσηλύτῳ τῷ προσκειμένῳ ἐν ὑμῖν. (χ) Ἀαρών, οὕτως

ΚΕΦ. ιγ΄.

1 Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων,
2 Ἁγίασόν μοι πᾶν πρωτότοκον (α) πρωτογενὲς διανοῖγον πᾶσαν μήτραν ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους, ἐμοί ἐστιν.

CAP. XIII.

Dixit autem Dominus ad 1
Moyſen, dicens; Sanctifica mihi 2
omne primitivum primogenitum
adaperiens omnem vulvam in
filiis Iſrael, ab homine ad pecus:
mihi erit.

MS.A. Κεφ. ιγ΄. πρωτογενὲς, καὶ διανοῖγον

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Et coxerunt maſſam quam aſportaverant ex 39
Ægypto, placentam infermentatam; non
enim erat fermentata: quoniam ejecerant
eos Ægyptii, nec potuerunt circuncurſitare,
imò nec viaticum paraverunt ſibi. Habita- 40
tionis verò tempus quo habitaverunt filii
Iſrael in terra Ægypti, fuerũt anni quadrin-
genti triginta. Factúmque eſt poſt quadrin- 41
gentos & triginta annos, hac ipſâ die egreſſi
ſũt omnes exercit⁹ Dñi è terra Ægypti. Nox 42
ſervabatur Dño ad eos educendos è terra Ægypti: hæc eadem Dño obſervabatur apud
omnes filios Iſrael, in generationes eorum.
Deinde dixit Dominus Moſi & Aharoni, 43
Hæc eſt lex paſchæ: Omnis filius extraneorum non edet ex eo. Et omnis ſervus *cu- 44
juſcunque* viri emptus argento, poſtquam
circuncideris eum, tunc edet ex eo. Pere- 45
grin⁹ & mercenarius non comedent ex eo.
In domo una comedetur, & non exportabi- 46
tis ex illa carne extra domum, & os non cõ-
fringetis in eo. Univerſa congregatio Iſra- 47
elis facient illud. Cúmq; habitaverit vobiſ- 48
cum advena, fecerítque paſcha Dño, poſtquam circunciſus fuerit omnis maſculus,
tunc accedet ad faciendum illud, eritque ſicut indigena terræ. Omnis item præputiat⁹ 49
non comedet ex eo. Lex eadem erit indige-
nis & incolis degentibus inter vos. Fecerũt 50
itaque omnes filii Iſrael quemadmadũ præ-
ceperat Dñs Moſi & Aharoni, ſic *inquam*
fecerunt. Factum eſt igitur hac ipſâ die, ut 51
eduxerit Dominus filios Iſrael è terra Ægypti, omnes *videlicet* exercitus eorum.

CAP. XIII.

Dixítque Dominus ad Moſen, Sanctifica 1
mihi omne primogenitum aperiens: omnes 2
enim uteri filiorum Iſrael, tam hominum
quàm jumentorum, mei ſunt.

PARAPH. CHALD. cùm VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

39 וַאֲפוֹ יָת־לֵישָׁא דִּי אַפִּיקוּ מִמִּצְרַיִם
גְּרִיצָן פַּטִּירָן אֲרֵי־לָא חֲמַע אֲרֵי־
אִתְתָּרַכוּ מִמִּצְרַיִם וְלָא יְכִילוּ
לְאִתְעַכָּבָא וְאַף־זְוָדִין לָא־עֲבַדוּ
40 לְהוֹן׃ וּמוֹתַב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דִּי יְתִיבוּ
בְּמִצְרַיִם אַרְבַּע מְאָה וּתְלָתִין שְׁנִין׃
41 וַהֲוָה מִסּוֹף אַרְבַּע מְאָה וּתְלָתִין
שְׁנִין וַהֲוָה בִּכְרַן יוֹמָא הָדֵין נְפַקוּ
כָּל־חֵילַיָּא דַּייָ מֵאַרְעָא דְמִצְרָיִם׃
42 לֵיל נְטִיר הוּא קֳדָם־יְיָ
לְאַפָּקוּתְהוֹן מֵאַרְעָא דְמִצְרָיִם
הוּא־לֵילְיָא הָדֵין קֳדָם־יְיָ נְטִיר
43 לְכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְדָרֵיהוֹן׃ וַאֲמַר
יְיָ לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן דָּא גְּזֵרַת פִּסְחָא
כָּל־בַּר־יִשְׂרָאֵל דְּאִשְׁתְּמַד לָא־
44 יֵיכוֹל בֵּיהּ׃ וְכָל־עֲבַד גְּבַר זְבִינֵי
כַסְפָּא וְתִגְזַר יָתֵיהּ בְּכֵן יֵיכוֹל בֵּיהּ׃
45 תּוֹתָבָא וַאֲגִירָא לָא־יֵיכוֹל בֵּיהּ׃
46 בַּחֲבוּרָה חֲדָא יִתְאֲכֵל לָא־תַפְּקוּן
מִן־בֵּיתָא מִן־בִּסְרָא לְבָרָא
47 וְגַרְמָא לָא־תְתַבְּרוּן בֵּיהּ׃ כָּל־
כְּנִשְׁתָּא דְיִשְׂרָאֵל יַעְבְּדוּן יָתֵיהּ׃
48 וַאֲרֵי־יִתְגַּיַּר עִמָּךְ גִּיּוֹרָא וְיַעְבֵּד
פִּסְחָא קֳדָם־יְיָ יִתְגְּזַר לֵיהּ כָּל־
דְּכוּרָא וּבְכֵן יִקְרַב לְמֶעְבְּדֵיהּ וִיהֵי
כְּיַצִּיבָא דְאַרְעָא וְכָל־עַרְלָא לָא־
49 יֵיכוֹל בֵּיהּ׃ אוֹרָיְתָא חֲדָא תְּהֵי
לְיַצִּיבָא וּלְגִיּוֹרָא דְּאִתְגַּיַּר בֵּינֵיכוֹן׃
50 וַעֲבַדוּ כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּמָא דְפַקֵּיד
יְיָ יָת־מֹשֶׁה וְיָת־אַהֲרֹן כֵּן עֲבַדוּ׃
51 וַהֲוָה בִּכְרַן יוֹמָא הָדֵין אַפֵּיק יְיָ יָת־
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם עַל־
חֵילֵיהוֹן׃ יג
1 וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר׃ אַקְדֵּישׁ־
2 קֳדָמַי כָּל־בּוּכְרָא פָּתַח כָּל־וַלְדָּא
בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל בֶּאֱנָשָׁא וּבִבְעִירָא
דִּילִי הוּא׃

Targum ONKELOS.

39 Et coxerunt maſſam, quam eduxerãt de Ægypto, feceruntq;
placentas azymas, quia non erat fermentatum: eò quòd ejecti fuerant de Ægypto, & non
poterant immorari; viaticum
quoq; non paraverunt ſibi.
40 Habitatio autem filiorum Iſrael, quâ habitaverunt in Ægypto; fuit quadringentorum &
41 triginta annorum. Et factum
eſt, poſt quadringentos & triginta annos; in hâc eâdẽ die,
egreſſi ſunt omnes exercitus
42 Domini, de terrâ Ægypti. Nox
obſervabilis eſt coram Domino; ut educeret eos de terrâ
Ægypti: hæc eſt nox illa corã
Domino, obſervanda filiis Iſ-
43 rael in generationib⁹ ſuis. Dixitq; Dominus ad Moyſen &
Aaron; Hic eſt ritus Phaſe:
omnis fili⁹ Iſrael qui fuerit apoſtata, non comedat ex eo.
44 Omnis autem ſervus alicujus,
emptus argento; ſi circuncideris eum, tunc comedet ex eo.
45 Advena & mercenarius non
46 comedent ex eo. In ſocietate
unâ comedetis; non efferetis
de carnibus ejus ex domo foras: & os non confringetis in
47 eo. Omnis cœtus Iſrael faciet
48 illud. Et quando tranſierit ad
veſtrã religionẽ aliquis proſelytus, & fecerit Phaſe coram
Domino: *circuncides omnem
maſculum* ejus, & tunc accedet ut faciat illud; & erit ſicut
indigena terræ: & omnis *præputiatus* non comedet ex eo.
49 Lex una erit indigenæ, et proſelyto qui morabitur vobiſcũ.
50 Feceruntq; filii Iſrael; ſicut
præceperat Dominus Moyſi &
51 Aaron, ita fecerunt. Et factum eſt, in ipſâ die: eduxit
Dominus filios Iſrael de terrâ
Ægypti, per turmas ſuas.

CAP. XIII.

1 Locutúſq; eſt Dominus cũ
2 Moyſe dicens. Sanctifica mihi
omne primogenitum, quod aperit omnem vulvam, in filiis
Iſrael; in hominibus, & in jumentis: meum eſt.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM.
Tranſlatio Latina.

Coxerunt autẽ maſſam quam 39
attulerant ex Ægypto, ſubcineritia azyma, quia fermentata non fuerat, eò quòd expulerant eos Ægyptii, nec poterant moram facere, neque etiam viaticum ſibi præparaverant. Commoratio autem 40
filiorum Iſrael, & patrum eorum quam habitaverunt in in terra Chanaan, & in terra Ægypti, quadringentorũ fuit et triginta annorũ. Factúm- 41
que eſt poſt finem quadringentorum & triginta annorum, ut in illo ipſo die egrederentur omnes exercitus Domini de terra Ægypti. Nox 42
cuſtodiarum eſt iſta Domino, cùm eduxit eos de terra Ægypti: Iſta eſt nox cuſtodiarum Domino omnibus filiis Iſrael in generationibus ſuis. Dixit autem Dominus Moſi 43
& Aaroni, Hæc eſt lex Paſchatis: nullus filius alienigenæ comedet de eo. Omnem 44
ſervum virum (m) acquiſitionis argenti, circumcides, tunc comedet de eo. Advena, & 45
mercenarius non comedent de eo. In domo una comedetur; non deferetis ex carne 46
de domo foras, óſque non frangetis in eo. Omnis con- 47
gregatio Iſrael faciet illud. Cùm autem advenerit vobis 48
peregrinus, & fecerit Paſcha Domino, circumcidetur ei omnis maſculus, & tunc accedet ut faciat eum, eritque ſicut indigena terræ; ſed nullus præputiatus comedet de eo. Lex una erit indigenæ, et 49
advenæ qui commoratur in medio veſtri. Et fecerunt 50
omnes filii Iſrael ſicut præceperat Dominus Moſi &
Aaroni: ſic fecerunt. Illo 51
ipſo die eduxit Dominus filios Iſrael de terra Ægypti per turmas ſuas.

CAP. XIII.

Locutus eſt autem Dominus Moſi, dicens; Sanctifica 1
mihi omne primogenitum: 2
Omne aperiens vulvam in filiis Iſrael, in hominibus & in beſtiis, meum eſt.

VER. SAM. (m) et emptum argento,

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

39 * فاخبزوا العجين الذي اخرجوه من مصر ملة فطيرا * اذ لم يختمر لما طردوا من مصر ولم
40 يطيقوا ان يتلبثوا حتي ان زادا لم يصنعوه لهم * وكان مقام اسرائيل الذي اقاموه في عمل
41 مصر اربع مائة وثلثين سنة * فلما كان في ذات ذلك اليوم خرج جميع جيوش الله من بلد
42 مصر * كذاك هذا الليل لله محفوظ لخروجهم * كذاك هذا الليل محفوظ لبني اسرائيل لاجيالهم *
43 44 * ثم قال الله لموسي وهرون هذا رسم الفسح * كل اجنبي لا ياكل منه * وكل عبد انسان مشتري
45 46 بثمن فاختنه * حينئذ يجوز له ان ياكل منه * والضيف والاجير لا ياكل منه * وفي بيت واحد
47 يوكل * لا تخرج من البيت من اللحم شيئا الي خارج * وعظما لا يكسروا منه * كذاك جماعة بني
48 اسرائيل يصنعونه * واذا دخل معكم غريب * واراد ان يصنع فسحا لله * فليختتن كل رجل في
49 ناحيته * حينئذ فيتقدم فيصنعه * ويصير كصريح البلد * وكل اقلف لا ياكل منه * ولتكن
50 شريعة واحدة للصريح والغريب الدخيل فيما بينهم * فصنع بنو اسرائيل كما امر الله موسي وهرون *
51 * ولما كان في ذات اليوم الذي اخرج الله بني اسرائيل من بلد مصر علي جيوشهم *

* الفصل الثالث عشر *

1 2 * ثم قال الله لموسي تكليما * قدس لي كل بكر فاتح كل رحم من بني اسرائيل من الناس
والبهائم * لي هم *

Et coxerunt maſſam quam eduxerant de 39
Ægypto placentas infermentatas, cum non fermentata fuiſſet, eò quòd expulſi eſſent ex Ægypto, nec potuiſſent immorari, ita ut nè viaticum quidem fecerint ſibi. Et fuit mora Iſrail quâ manſerunt 40
in regione Ægypti, quadringentorum & triginta annorum. Cúmque fuiſſet eadẽ 41
illa dies, exierunt omnes exercitus Dei de regione Ægypti. Propterea hæc nox Deo 42
obſervabilis eſt propter exitũ eorum: Proptereà hæc nox obſervabilis eſt filiis Iſrail in generationes veſtras. Tum dixit Deus 43
Muſæ & Haroni, Hæc eſt conſtitutio Paſchatis. Omnis alienigena nè comedat ex eo. Et omnem ſervum hominis em- 44
ptum pretio, circuncide: tunc licitum erit ei manducare ex eo. Et hoſpes & 45
mercenarius non manducabunt ex eo. Et 46
in domo una comedetur: Nè educas de domo ex carne foras quicquam, & os non confringent ex eo. Sic cœtus filiorum 47
Iſrail facient illud. Et cùm ingreſſ⁹ fu- 48
erit vobiſcum alienigena, & voluerit agere Paſcha Deo, circuncidatur omnis vir in parte ſua: tunc accedet, & aget illud, & fiet veluti incola regionis: at omnis incircunciſus, nè comedat ex eo. Et ſit lex 49
una incolæ & alienigenæ advenæ inter eos. Et fecerunt filii Iſrail ſicut præcepe- 50
rat Deus Muſæ & Haroni. Quumque 51
fuiſſet ipſamet dies quâ eduxit Deus filios Iſrael è regione Ægypti per turmas ſuas.

CAP. XIII.

Locutus eſt etiam Deus cum Muſa lo- 1
cutionem; Sanctifica mihi omne primo- 2
genitum aperiens omnem vulvam ex filiis Iſrail, ex hominibus & jumentis; mihi ſunt.

eſtis egreſſi quo ,hujus diei Memento :populum ad Moſeh Dixitque
3 ויאמר משה אל־העם זכור את־היום הזה אשר יצאתם
Domin' eduxit man' fortitudine in quia ,ſervorum domo è ,Ægypto ex
ממצרים מבית עבדים כי בחזק יד הוציא יהוה
menſe in egredientes vos Hodie .fermentatũ cõedetur non & ,hinc vos
4 אתכם מזה ולא יאכל חמץ׃ היום אתם יצאים בחדש
,Chenahanæi terram in Domin' te introduxerit cum,erit Et.novarum frugum
5 האביב׃ והיה כי־יביאך יהוה אל־ארץ הכנעני
juravit quam ,Jebuſæi & ,Chivvæi & ,Emoræi & ,Chethæi &
והחתי והאמרי והחוי והיבוסי אשר נשבע
ſervies & ;melle & ,lacte fluentem terram tibi dandum ad ,tuis patribus
לאבתיך לתת לך ארץ זבת חלב ודבש ועבדת
comedes diebus Septem .iſto menſe in hanc ſervitutem
6 את־העבדה הזאת בחדש הזה׃ שבעת ימים תאכל
comedetur Infermentata ,Domino ſolennitas ſeptimo die in &,infermentata
7 מצת וביום השביעי חג ליהוה׃ מצות יאכל
cõſpicietur non &,fermẽtatũ tibi conſpicietur nõ & ,diebus ſeptem
את שבעת הימים ולא־יראה לך חמץ ולא־יראה
,ipſo die in tuo filio nunciabis Et .tuo termino omni in fermentum tibi
8 לך שאר בכל־גבלך׃ והגדת לבנך ביום ההוא
.Ægypto de me exeundo in ,mihi Dominus fecit hoc Propter :dicendo
לאמר בעבור זה עשה יהוה לי בצאתי ממצרים׃
,tuos oculos inter,memoriã in & ,tuam manũ ſuper ſignum in tibi erit Et
9 והיה לך לאות על־ידך ולזכרון בין עיניך
te eduxit forti manu in quia :tuo ore in Dñi lex ſit ut
למען תהיה תורת יהוה בפיך כי ביד חזקה הוצאך
ſuo tempore in hoc ſtatutum cuſtodies Et .Ægypto ex Dominus
10 יהוה ממצרים׃ ושמרת את־החקה הזאת למועדה
terram in Dominus te introduxerit cum,erit Et .dies in diebus à
11 מימים ימימה׃ והיה כי־יבאך יהוה אל־ארץ
eam dederit &,tuis patribus & ,tibi juravit quemadmodum ,Chenahanæi
הכנעני כאשר נשבע לך ולאבתיך ונתנה
aperitionem omnem & ,Dñm ad ,vulvæ aperitionem omnem facies tranſire Et .tibi
12 לך׃ והעברת כל־פטר־רחם ליהוה וכל־פטר
omnem Et .Domino erunt maſcula ,tibi erit quod animalis emiſſionis
13 שגר בהמה אשר יהיה לך הזכרים ליהוה׃ וכל־
illud decervicabis & ,redemeris non ſi & agno in redimes aſini aperitionem
פטר חמר תפדה בשה ואם־לא תפדה וערפתו
cum ,erit Et .redimes ,tuis filiis in hominis primogenitum omne &
14 וכל בכור אדם בבניך תפדה׃ והיה כי־
:eum ad dices & hoc Quid :dicendo ,cras tu' filius te interrogaverit
ישאלך בנך מחר לאמר מה־זאת ואמרת אליו
.ſervorum domo è Ægypto ex Dominus nos eduxit manus fortitudine In
בחזק יד הוציאנו יהוה ממצרים מבית עבדים׃
Dominus occidit & ,nos dimittendum ad,Parhoh ſe induraſſet cùm,fuit Et
15 ויהי כי־הקשה פרעה לשלחנו ויהרג יהוה
ad uſq; hominis primogenito à Ægypti terra in primogenitum omne
כל־בכור בארץ מצרים מבכר אדם ועד־
omnem Domino ſacrifico ego Idcirco .animalis primogenitum
בכור בהמה על־כן אני זבח ליהוה כל־
.redimam meorũ filiorũ primogenitũ omne & ,maſculos vulvæ aperitionem
פטר רחם הזכרים וכל־בכור בני אפדה׃

Ver. VULG. LAT.

3 Et ait Moyſes ad populũ, Mementote diei huj', in qua egreſſi eſtis de Ægypto, & de domo ſervitutis: quoniam in manu forti eduxit vos Dñs de loco iſto; ut non comedatis fermentatum panem. 4 Hodiè egredimini menſe novarum frugum. 5 Cúmq; introduxerit te Dominus in terram Chananæi, & Hethæi, & Amorrhæi, & Heuæi, & Jebuſæi, quã juravit patrib' tuis, ut daret tibi, terram fluentem lacte & melle; celebrabis hunc morem ſacrorum menſe 6 iſto. Septem dieb' veſcéris azymis, & in die ſeptimo erit 7 ſolennitas Domini. Azyma comedetis ſeptem dieb': non apparebit apud te aliquid fermentatum, nec in cunctis fini-8 bus tuis. Narrabíſque filio tuo in die illo, dicẽs, Hoc eſt quod fecit mihi Domin', quando e-9 greſſus ſum de Ægypto. Et erit quaſi ſignum in manu tua, & quaſi monimentum ante oculos tuos: & ut lex Domini ſemper ſit in ore tuo. In manu enim forti eduxit te Dominus 10 de Ægypto. Cuſtodies hujuſcemodi cultum ſtatuto tem-11 pore, à dieb' in dies. Cúmque introduxerit te Domin' in terram Chananæi, ſicut juravit tibi & patrib' tuis, & dederit 12 tibi eã, Separabis omne quod aperit vulvam Dño, & quod primitivũ eſt in pecorib' tuis: quidquid habueris maſculini ſexûs, conſecrabis Domino. 13 Primogenitum aſini mutabis ove: quod ſi non redemeris, interficies. Omne autem primogenitum hominis de filiis 14 tuis, pretio redimes. Cúmque interrogaverit te filius tuus cras, dicens, Quid eſt hoc? reſpondebis ei, In manu forti eduxit nos Dominus de terra Ægypti, de domo ſervitutis. 15 Nam cùm indurat' eſſet Pharao, & nollet nos dimittere, occîdit Domin' omne primogenitũ in terra Ægypti, à primogenito hominis uſq; ad primogenitũ jumentorũ: idcirco immolo Dño omne quod aperit vulvã, maſculini ſex'; et oĩa primogenita filiorũ meorum redimo.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

3 Εἶπε δὲ Μωυσῆς πρὸς τὸν λαόν, Μνημονεύετε τὴν ἡμέραν ταύτην, ἐν ᾗ ἐξήλθατε (β) ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δουλείας· ἐν γὰρ χειρὶ κραταιᾷ ἐξήγαγεν ὑμᾶς κύριος ἐντεῦθεν. 4 καὶ οὐ βρωθήσεται ζύμη. Ἐν γὰρ τῇ σήμερον 5 ὑμεῖς ἐκπορεύεσθε ἐν μηνὶ τῶν νέων. Καὶ ἔσται ἡνίκα ἐὰν εἰσαγάγῃ σε κύριος ὁ θεός σου εἰς τὴν γῆν τῶν Χαναναίων, καὶ Χετταίων, καὶ Ἀμορραίων, καὶ Εὐαίων, καὶ Ἰεβουσαίων, καὶ Γεργεσαίων, καὶ Φερεζαίων, ἣν ὤμοσε τοῖς πατράσι σου δοῦναί σοι, γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι· καὶ ποιήσεις τὴν λατρείαν ταύτην ἐν τῷ 6 μηνὶ τούτῳ. Ἓξ ἡμέρας ἔδεσθε ἄζυμα, 7 τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἑορτὴ κυρίου. Ἄζυμα ἔδεσθε (γ) ἑπτὰ ἡμέρας· οὐκ ὀφθήσεταί σοι ζυμωτόν, οὐδὲ ἔσται σοι ζύμη ἐν πᾶσι 8 τοῖς ὁρίοις σου. Καὶ ἀναγγελεῖς τῷ υἱῷ σου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγων, Διὰ τοῦτο ἐποίησε κύριος ὁ θεός μοι, ὡς ἐξεπορευό-9 μην ἐξ Αἰγύπτου. Καὶ ἔσται σοι σημεῖον ἐπὶ τῆς χειρός σου, καὶ μνημόσυνον πρὸ ὀφθαλμῶν σου, ὅπως ἂν γένηται ὁ νόμος κυρίου ἐν τῷ στόματί σου· ἐν γὰρ χειρὶ κραταιᾷ ἐξήγαγέ σε (δ) κύριος ὁ θεὸς ἐξ Αἰγύπτου. 10 Καὶ φυλάξασθε τὸν νόμον τοῦτον κατὰ καιροὺς 11 ὡρῶν, ἀφ' ἡμερῶν εἰς ἡμέρας. Καὶ ἔσται ὡς ἂν εἰσαγάγῃ σε κύριος ὁ θεός σου εἰς τὴν γῆν τῶν Χαναναίων, ὃν τρόπον ὤμοσε τοῖς πατράσι σου, (ε) καὶ δώσει σοι αὐτήν· (ζ) 12 Καὶ ἀφελεῖς πᾶν διανοῖγον μήτραν, τὰ (η) ἀρσενικὰ τῷ κυρίῳ· πᾶν διανοῖγον μήτραν ἐκ βουκολίων (θ) ἢ ἐν τοῖς κτήνεσί σου, ὅσα (ι) ἐὰν γένηταί σοι, τὰ ἀρσενικὰ 13 ἁγιάσεις τῷ κυρίῳ. Πᾶν διανοῖγον μήτραν ὄνου, ἀλλάξεις προβάτῳ· ἐὰν δὲ μὴ ἀλλάξῃς, λυτρώσῃ αὐτό· πᾶν πρωτότοκον ἀνθρώπου τῶν υἱῶν σου λυτρώσῃ. 14 Ἐὰν δὲ ἐρωτήσῃ σε ὁ υἱός σου μετὰ ταῦτα, λέγων, Τί τοῦτο; καὶ ἐρεῖς αὐτῷ, Ὅτι ἐν χειρὶ κραταιᾷ ἐξήγαγεν (κ) κύριος ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δου-15 λείας. Ἡνίκα δὲ ἐσκλήρυνε Φαραὼ ἐξαποστεῖλαι ἡμᾶς, ἀπέκτεινε πᾶν πρωτότοκον ἐν γῇ Αἰγύπτῳ (λ) ἀπὸ πρωτοτόκων ἀνθρώπων ἕως πρωτοτόκων κτηνῶν. διὰ τοῦτο ἐγὼ (μ) θύω πᾶν διανοῖγον μήτραν, τὰ (ν) ἀρσενικὰ τῷ κυρίῳ, καὶ πᾶν πρωτότοκον τῶν υἱῶν μου λυτρώσομαι.

3 Dixit autem Moyſes ad populũ, Memoramini diei hujus, in qua exiviſtis de terra Ægypti, de domo ſervitutis. In manu enim valida eduxit vos Domin' hinc: et non manducabitur fermentũ. 4 Hodiè enim vos egredimini in menſe (a) novorum. 5 Et erit cùm introduxerit te Dominus Deus tuus in terram Chananæorum, & Chettæorum, et Amorrhæorum, et Euæorum, & Jebuſæorum, & Gergeſæorum, & Pherezæorum, quam juravit patribus tuis dare tibi, terrã fluentẽ lacte et melle: et facies ſervitutẽ hanc in menſe hoc. 6 Sex dies comedetis azyma; die autem ſeptimo ſolennitas (b) Domini. 7 Azyma comedetis ſeptem dies: non apparebit tibi fermentatum, neque erit tibi fermentum in omnibus finibus tuis. 8 Et annunciabis filio tuo in die illa, dicens, Propter hoc fecit Dominus Deus mihi, cùm egrediebar ex Ægypto. 9 Et erit tibi (c) ſignum ſuper manum tuam, & memoriale ante oculos tuos, ut ſit lex Domini in ore tuo. In manu enim valida eduxit te Dominus Deus de Ægypto. 10 Et ſervate (d) legem hanc ſecundùm tempora (e) ſtatuta, à diebus in dies. 11 Et erit cùm introduxerit te Domin' De' tu' in terrã Chananæorum, quemadmodum juravit patribus tuis, & dabit tibi eam: 12 Et (f) ſeparabis omne adaperiens vulvam, maſculina Domino: omne adaperiens vulvam de armentis, vel in pecoribus tuis, quæcunque tibi nata fuerint, maſculina ſanctificabis Domino. 13 Omne adaperiens vulvam (g) aſini, mutabis ove: ſin autem non mutaveris, redimes illud: omne primogenitũ hominis filiorum tuorum redimes. 14 Sin autem interrogaverit te filius tuus poſt hæc, dicens, Quid hoc? & dices ei, Quoniam in manu valida eduxit Dominus nos de terra Ægypti, de domo ſervitutis. 15 Quando autem induravit ſe Pharao ad dimittendum nos, interfecit omne primogenitum in terra Ægypto à primogenitis hominum uſq; ad primogenita pecorum. Propter hoc ego immolo omne adaperiens vulvam, maſculina Domino: & omne primogenitum filiorum meorum redimam.

MS.A. (β) ἐξ Αἰγύπτου, (γ) τὰς ἑπτὰ (δ) κύριος ἐξ (ε) καὶ δῶ σοι (ζ) Καὶ ἀφοριεῖς πᾶν (η) ἀρσενικὰ ἁγιάσεις τῷ (θ) καὶ ἐν τοῖς (ι) ἂν (κ) ἡμᾶς κύριος (λ) ἀπὸ πρωτοτόκου ἀνθρώπων ἕως πρωτοτόκου (μ) θύω τῷ κυρίῳ πᾶν (ν) ἀρσενικά, καὶ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 * Et dixit Moſes ad populum, Mementote diei hujus in quo egreſſi eſtis de terra Ægypti, de domo ſervitutis; quoniã manu potenti eduxit vos Dominus hinc: Et ne comedatur fermentatum. 4 In die iſta quâ egredimini, in menſe florum. 5 Eritq; cùm introduxerit vos Dñs in terram Chananæorum, & Hethæorũ, & Amoræorũ, & Jebuſæorum, & Pherezæorum, quemadmodũ juravit patribus veſtris daturũ ſe vobis terrã fluentem lacte & melle: exercebitis cultũ hunc in hoc ipſo menſe. 6 Septem diebus comedetis azymum, & in die 7 ſeptimo feſtum eſt Dño. Azymum comedetis ſeptem diebus, & non videbitur inter vos fermentatum in cunctis finib' veſtris. 8 Et indicabitis filiis veſtris in illa die, *dicentes*, Propterea fecit hoc mihi De' meus quãdo egreſſus ſum ex Ægypto. 9 Erítq; tibi ſignum ſuper manum tuam, & monimentum inter oculos tuos, ut *ſcilicet* ſit lex Dñi in ore tuo: quoniã manu validâ eduxit te Dñs de Ægypto. 10 Et obſerva mandatũ hoc, & legem iſtam in tempore ſuo, à tempore ad tempus. 11 Cùmq; introduxerit te Dñs in terrã Chananæorũ quẽadmodum juravit tibi & patrib' tuis, eámq; tibi dederit: 12 Segregabis omne primogenitũ aperiens vulvam, Dño: & omne aperiens ex jumentis quod tuum fuerit maſculum, Dñi erit. 13 Et omne primogenitum maſculũ aperiẽs vulvã ex jumentis, agno redimes: & niſi redimas illud, occîdes illud: omnem etiã primogenitum hominis, filiorũ tuorũ, redimes. 14 Cúmq; poſtulaverit à te filius tuus cras, dixerítq; tibi, Quid eſt hoc? Dices ad eũ, Quoniã manu validâ eduxit me Dñs ex Ægypto, de domo ſervitutis. 15 Cúmq; induruiſſet Pharaõ quominùs dimitteret nos, interfecit Dñs omnia primogenita terræ Ægypti, à primogenito hominis uſque ad primogenitum jumenti: propterea conſecro Domino omnem aperientes vulvam, maſculum, & omnem primogenitum filiorum meorum, redimo.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.
תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

3 ואמר משה לעמא הוו דכירין ית יומא הדין דנפקתון ממצרים מבית עבדותא ארי בתקוף יד אפיק יי יתכון מכא ולא יתאכל חמיע׃ 4 יומא דין אתון נפקין בירחא דאביבא׃ 5 ויהי ארי יעלינך יי לארע כנענאי וחתאי ואמוראי וחואי ויבוסאי דקיים לאבהתך למתן לך ארעא עבדא חלב ודבש ותפלח ית פולחנא הדא בירחא הדין׃ 6 שבעא יומין תיכול פטירא וביומא שביעאה חגא קדם יי׃ 7 פטירא יתאכל ית שבעת יומין ולא יתחזי לך חמיע ולא יתחזי לך חמיר בכל תחומך׃ 8 ותחוי לברך ביומא ההוא למימר בדיל דא עבד יי לי במפקי ממצרים׃ 9 ויהי לך לאת על ידך ולדכרן בין עינך בדיל דתהי אוריתא דיי בפומך ארי בידא תקיפא אפקך יי ממצרים׃ 10 ותטר ית קימא הדין בזמניה מזמן לזמן׃ 11 ויהי ארי יעלנך יי לארע כנענאי כמא דקיים לך ולאבהתך ויתננה לך׃ 12 ותעבר כל פתח וולדא קדם יי וכל פתח ולד בעירא דיהון לך דכרין תקדש קדם יי׃ 13 וכל פתח ולד חמרא תפרוק באימרא ואם לא תפרוק ותנקפיה וכל בוכרא דאנשא בבנך תפרוק׃ 14 ויהי ארי ישאלנך ברך מחר למימר מא דא ותימר ליה בתקוף יד אפקנא יי ממצרים מבית עבדותא׃ 15 והוה כד אקשי פרעה לשלחותנא וקטל יי כל בוכרא בארעא דמצרים מבוכרא דאנשא ועד בוכרא דבעירא על כן אנא דבח קדם יי כל פתח ולדא דכריא וכל בוכרא דברי אפרוק׃

3 Dixitq; Moyſes ad populum; Mementote diei hujus, in quâ egreſſi eſtis de Ægypto, de domo ſervitutis; quoniã in manu forti eduxit vos Dominus de loco iſto: & non comedetur 4 fermentatum. Hodie vos egredimini, in menſe novarũ fru-5 gum. Et erit quando introduxerit te Domin' in terrã Chananæi, & Ethæi & Amorræi, & Evæi & Jebuſæi; pro quâ juravit patribus tuis, ut daret tibi terrã fluenté lacte & melle: celebrabis cultum iſtum, in 6 menſe iſto. Septẽ diebus comedes azyma: & in die ſeptimã, erit ſolennitas corã Domino. 7 Azymum comedetur ſeptem diebus: & non apparebit tibi fermentatum, neq; apparebit tibi fermentum, in omni ter-8 mino tuo. Narrabiſq; filio tuo in die illo, dicens: Propter hoc fecit mihi Dominus; quando 9 egreſſus ſum de Ægypto. Et erit tibi in ſignũ in manu tuã, & in memoriale inter oculos tuos; ut ſit lex domini in ore tuo: quia in manu forti eduxit 10 te Domin' de Ægypto. Et cuſtodies pactũ hoc in tempore 11 ſuo: à tempore in tempus. Et erit, cùm introduxerit te Dñs in terrã Chananæi; ſicut juravit tibi, & patribus tuis: & 12 dederit eã tibi. Tranſire facies omne quod aperit vulvã corã Dño: & omnes maſculos qui aperiunt vulvã, in animalibus quos habueris, ſanctificabis 13 corã Dño. Et omne primogenitũ aſini *quod aperit vulvã*, redimes agno; & ſi non redemeris, mactabis eũ: omnemq; primogenitũ in filiis tuis redi-14 mes. Et erit, cùm interrogaverit filius tuus cras, dicẽs: Quid eſt hoc? dices ei; In manu forti eduxit nos Dñs de Ægypto, de 15 domo ſervitutis. Et factum eſt cum induratus eſſet Pharao, & nollet dimittere nos: interfecit Dñs omne primogenitũ in terrâ Ægypti; à primogenito hominis, uſq; ad primogenitũ animalis: idcirco ego ſacrifico omne maſculũ quod aperit vulvã; & omnem primogenitum filiorum meorum redimam.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

3 Et dixit Dominus Muſi, Recordamini hujus diei in quo egreſſi eſtis de terra Ægypti, de domo ſervorum; quia cum manu forti exire vos fecit inde Dominus, neque comedetur fermentatum. 4 Hodie enim egredimini, in menſe novarũ frugum. 5 Cùm autem introduxerit te Dominus tuus in terram Chananæorũ, Hethæorum, et Amorrhæorũ, Pherezæorum, et Gergeſæorũ, Hevæorũ, et Jebuſæorũ, quã juravit patribus tuis ſe daturũ tibi, terram fluentem lacte et melle; tum ſervies ſervitutẽ hanc in menſe iſto. 6 Sex dieb' comedes azyma, et die ſeptimo feſtũ erit Domino. 7 Azyma comedes ſeptem diebus; non apparebit apud te fermentatũ, neque apparebit apud te fermentũ in omnibus finib' tuis. 8 Narrabis autẽ filio tuo in die iſto, dicens; Propterea hoc fecit Dominus mihi, cum egreſſus ſum de Ægypto. 9 Eritq; tibi in ſignũ ſuper manus tuas, et in memoriale inter oculos tuos, ut ſit lex Domini in ore tuo; quoniam in manu forti eduxit te Dominus de Ægypto. 10 Ideò cuſtodies hoc præceptum quotannis in tempore ſuo. 11 Cùm autem introduxerit te Dominus Deus tuus in terrã Chanaan ſicut juravit tibi & patribus tuis, et dederit eam tibi; 12 Tùm (a) ſeparabis omne aperiens uterum Domino: & omne aperiens vulvam beſtiæ: Mares qui fuerint tui, erunt Domino. 13 Omnem apertionem aſini redimes ove; niſi autem redemeris, decollabis: omnem quoque primogenitum hominis in filiis tuis, redimes. 14 Quando autem cras interrogaverit te filius tuus, dicens; Quid hoc eſt? Tunc dices ei, In manu forti eduxit nos Dominus de Ægypto, de domo ſervorum. 15 Accidit autem cùm difficilẽ ſe præberet Pharao ad dimittendum nos, ut occideret Dominus omne primogenitum in terra Ægypti, à primogenito hominis uſque ad primogenitum beſtiæ: ideò ego ſacrifico Domino omne maſculinum aperiens vulvam, & omne primogenitum hominis inter filios meos, redimo.

VER. SAM. (a) facies ut tranſeat

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 * فقال موسي للقوم اذكروا هذا اليوم الذي خرجتم فيه من مصر من بيت العبودية * لان
الله اخرجكم بشدة قدرة من هاهنا * ولا يؤكل خمير * اليوم انتم خارجون في شهر الفريك * 4
5 * واذا ادخلك الله الي بلد الكنعانيين والحثيين والاموريين والحويين واليبوسيين الذي
اقسم الله لابايك ان يعطيك بلدا يفيض اللبن والعسل فاصنع هذه الصنعة في هذا الشهر
6 * سبعة ايام كلوا فطيرا * وفي اليوم السابع حج لله * واذا اكل فطير في هذه السبعة الايام * لا 7
يري لك خمير ولا مختمر في جميع تخومك * واخبر ابنك قايلا في ذلك اليوم * هذا بسبب ما 8
صنع الله لي في خروجي من مصر * وليكن اية لك علي يدك وذكرا بين عينيك * لكي 9
تكون شريعة الله في فمك * لان الله بقدرة شديدة اخرجك من مصر * واحفظ هذا الرسم في 10
وقته من حول الي حول * وكذلك اذا ادخلك الله الي بلد الكنعانيين كما اقسم الله لك ولابايك 11
واعطاك اياه * فاعزل كل فاتح رحم لله * وكل اول نتاج البهايم التي تكون لك الذكور لله * 12
وبكر الحمير فاديه بشاة * وان لم تفده فاقطعه * وكل بكر من بنيك افده * واذا سالك ابنك 13 14
غدا قايلا ما هذا * فقل له بشدة قدرة اخرجنا الله من مصر من بيت العبودية * ولما تصعب 15
فرعون ان يطلقنا * قتل الله كل بكر في بلد مصر من بكور الناس الي بكور البهايم * ولذلك
انا ذابح لله كل فاتح بطن من بكور البهايم * وكل ابكار بني افديهم *

3 Dixitque Muſa populo, Recordamini hujus diei in quo exiſtis de Ægypto, de domo ſervitutis; quoniam Deus eduxit vos valida cum potentia hinc. Et nè comedatur fermentum. 4 Hodiè vos egredimini in menſe graneſcentis ſegetis. 5 Et cùm introduxerit te Deus in regionem Chananæorum, & Hethæorum, & Amoræorum, & Hevæorum, & Jebuſæorum, quam juravit Deus patribus tuis daturum ſe tibi, regionem manantẽ lacte et melle: facito hoc opus in hoc menſe. 6 Septem diebus manducate azymum: et in die ſeptima eſt ſolemnitas Deo. 7 Et cùm comedetur azymũ in his ſeptem diebus, nè appareat tibi fermentum neque fermentatũ in omnibus finibus tuis. 8 Et annuntia filio tuo, dicens in illo die; Iſtud eſt propter id quod fecit Deus mihi in exitu meo de Ægypto. 9 Et ſit ſignum tibi ſuper manum tuam, & memoria inter oculos tuos, ut ſit lex Dei in ore tuo; quoniam Deus cum potentia forti eduxit te de Ægypto. 10 Et obſerva hoc ſtatutum in tempore ſuo ab anno in annum. 11 Et ſimiliter quando introduxerit te Deus in regionem Chananæorum, ſicuti juravit Deus tibi & patribus tuis, & dederit eam tibi: 12 Segrega omnem aperientem vulvam Deo, & omnem primum partum jumentorum quæ ſunt tibi, maſculos, inquam, Deo. 13 Et primogenitum aſinorum commuta cum agna; & ſi non commutaveris eum, decolla eum: & omne primogenitum ex filiis tuis, redime. 14 Et cùm interrogaverit te filius tuus cras, dicens; Quid eſt hoc? Dic ei, Cum fortitudine potentiæ eduxit nos Deus ex Ægypto, de domo ſervitutis: 15 Et cùm difficilem ſe oſtendiſſet Pharaon ad dimittendum nos, interfecit Deus omne primogenitum in regione Ægypti, à primogenitis hominum, uſque ad primogenita jumentorum: et propterea ego ſacrifico Deo omne aperiens uterum ex primogenitis jumentorum, & omnes primogenitos filiorum meorum, redimo.

ספר שמות׃ יד

quia ;tuos oculos inter frontalia in & ,tua manu *ſuper* ſignum in erit Et
16 וְהָיָה לְאוֹת עַל־יָדְכָה וּלְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ כִּי
,fuit Et Ægypto ex Dominus nos eduxit manus fortitudine in
17 בְּחֹזֶק יָד הוֹצִיאָנוּ יְהוָה מִמִּצְרָיִם׃ וַיְהִי
terræ via Deus eos duxit non & ,populum Parhoh *dimittendo in*
בְּשַׁלַּח פַּרְעֹה אֶת־הָעָם וְלֹא־נָחָם אֱלֹהִים דֶּרֶךְ אֶרֶץ
pœniteat fortè Ne :Deus dixit Nam *ipſa* propinqua quia ,Peliſtim
פְּלִשְׁתִּים כִּי קָרוֹב הוּא כִּי אָמַר אֱלֹהִים פֶּן־יִנָּחֵם
.Ægyptum in revertantur & ,prælium *eos videndo in* ,populum
הָעָם בִּרְאֹתָם מִלְחָמָה וְשָׁבוּ מִצְרָיְמָה׃
:Suph maris deſerti *via* populum Deus fecit circuire Et
18 וַיַּסֵּב אֱלֹהִים אֶת־הָעָם דֶּרֶךְ הַמִּדְבָּר יַם־סוּף
ſumpſit Et .Ægypti terra è Iſrael filii aſcenderunt *quintati* &
19 וַחֲמֻשִׁים עָלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וַיִּקַּח
filios adjuraverat adjurādo quia,ſecum Joſeph oſſa Moſch
מֹשֶׁה אֶת־עַצְמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ כִּי הַשְׁבֵּעַ הִשְׁבִּיעַ אֶת־בְּנֵי
,vos Deus viſitabit Viſitando :dicendo ,Iſrael
יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר פָּקֹד יִפְקֹד אֱלֹהִים אֶתְכֶם
ſunt profecti Et .vobiſcum hinc mea oſſa facietis aſcendere &
20 וְהַעֲלִיתֶם אֶת־עַצְמֹתַי מִזֶּה אִתְּכֶם׃ וַיִּסְעוּ
Dominus Et .deſerti fine in ,Etham in ſunt caſtrametati & ,Succhoth è
21 מִסֻּכֹּת וַיַּחֲנוּ בְאֵתָם בִּקְצֵה הַמִּדְבָּר׃ וַיהוָה
via eos ducendum ad ,nubis columna in interdiu eos ante ibat
הֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם בְּעַמּוּד עָנָן לַנְחֹתָם הַדֶּרֶךְ
die *eundum ad* ,*eis illucendum ad* ,ignis columna in noctu &
וְלַיְלָה בְּעַמּוּד אֵשׁ לְהָאִיר לָהֶם לָלֶכֶת יוֹמָם
ignis columnam &,interdiu nubis columnam *amovebit* Non .nocte &
22 וָלָיְלָה׃ לֹא־יָמִישׁ עַמּוּד הֶעָנָן יוֹמָם וְעַמּוּד הָאֵשׁ
.populum ante noctu
לָיְלָה לִפְנֵי הָעָם׃

CAP. XIV. יד

,Iſrael filios ad Loquere .dicendo ,Moſch ad Dominus eſt locut' Et
1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל 2
inter & ,Migdol inter Pihachiroth ante caſtrametētur &,revertātur &
וְיָשֻׁבוּ וְיַחֲנוּ לִפְנֵי פִּי הַחִירֹת בֵּין מִגְדֹּל וּבֵין
.mare juxta caſtrametabimini ipſum contra,Sephon Bahal ante ,mare
הַיָּם לִפְנֵי בַּעַל צְפֹן נִכְחוֹ תַחֲנוּ עַל־הַיָּם׃
eos *ſuper* clauſit ,terra in *ipſi* Confuſi :Iſrael *filios ad* Parhoh Dicetq;
3 וְאָמַר פַּרְעֹה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל נְבֻכִים הֵם בָּאָרֶץ סָגַר עֲלֵיהֶם
,eos poſt perſequetur & ,Parhoh cor fortificabo Et .deſertum
4 הַמִּדְבָּר׃ וְחִזַּקְתִּי אֶת־לֵב־פַּרְעֹה וְרָדַף אַחֲרֵיהֶם
ego quòd ,Ægyptii ſcient &:ej' *virtute* omni in &,Parhoh in glorificabor &
וְאִכָּבְדָה בְּפַרְעֹה וּבְכָל־חֵילוֹ וְיָדְעוּ מִצְרַיִם כִּי־אֲנִי
quòd ,Ægypti regi eſt nunciatum Et .ſic fecerunt & :Dominus
5 יְהוָה וַיַּעֲשׂוּ־כֵן׃ וַיֻּגַּד לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם כִּי
,populum ad ejus ſervorum &,Parhoh cor ſe vertit Et .populus fugeret
בָרַח הָעָם וַיֵּהָפֵךְ לְבַב פַּרְעֹה וַעֲבָדָיו אֶל־הָעָם
?nobis *ſerviendo à* ,Iſrael dimiſimus quia;fecimus hoc Quid :dixerunt &
וַיֹּאמְרוּ מַה־זֹּאת עָשִׂינוּ כִּי־שִׁלַּחְנוּ אֶת־יִשְׂרָאֵל מֵעָבְדֵנוּ׃
.ſecum *cepit* ſuum populum &,ſuum currum vinxit Et
6 וַיֶּאְסֹר אֶת־רִכְבּוֹ וְאֶת־עַמּוֹ לָקַח עִמּוֹ׃

Verſio VULG. LAT.

16 Erit igitur quaſi ſignū in manu tua,& quaſi appenſū quid, ob recordationē, inter oculos tuos: eò quòd in manu forti eduxit nos Dn̄s de Ægypto. 17 Igitur cùm emiſiſſet Pharao populū,non eos duxit De' per viā terræ Philiſthiim,quæ vicina eſt: reputās ne fortè pœniteret eū, ſi vidiſſet adverſū ſe bella conſurgere; & reverteretur in Ægyptū. 18 Sed circumduxit per viam deſerti,quæ eſt juxta mare rubrū: & armati aſcenderunt filii Iſrael de terra Ægypti. 19 Tulit quoq; Moyſes oſſa Ioſeph ſecū: eò quòd adjurâſſet filios Iſrael, dicens, Viſitabit vos De', efferte oſſa mea hinc vobiſcū. 20 Profectiq; de Socoth, caſtrametati ſunt in Etham in extremis finibus ſolitudinis. 21 Dn̄s autem præcedebat eos ad oſtendendā viam, per diem in columna nubis, & per noctem in columna ignis: ut dux eſſet itineris utroque tempore. 22 Nunquam defuit columna nubis per diem,nec columna ignis per noctem, coram populo.

CAP. XIV.

1 LOcutus eſt autem Domin' 2 ad Moyſen, dicens, Loquere filiis Iſrael; Reverſi caſtrametentur è regione Phihahiroth, quæ eſt inter Magdalum & mare, contra Beelſephon: in conſpectu ejus caſtra ponetis ſuper mare. 3 Dicturúſque eſt Pharao ſuper filiis Iſrael, Coarctati ſunt in terra, concluſit eos deſertum. 4 Et indurabo cor ejus, ac perſequetur vos: & glorificabor in Pharaone, & in omni exercitu ejus: ſciéntque Ægyptii,quia ego ſum Dominus. Fecerúntque ita. 5 Et nuntiatum eſt regi Ægyptiorum,quòd fugiſſet populus: immutatúmque eſt cor Pharaonis,et ſervorū ej' ſuper populo; & dixerunt, Quid voluimus facere,ut dimitteremus Iſrael,ne ſerviret nobis? 6 Junxit ergò currū, & omnem populū ſuum aſſumpſit ſecū.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

16 Καὶ ἔσται εἰς σημεῖον ἐπὶ τῆς χειρός σου, καὶ ἀσάλευτον πρὸ ὀφθαλμῶν σου· ἐν γὰρ χειρὶ κραταιᾷ ἐξήγαγέ σε κύριος ἐξ Αἰγύπτου. 17 Ὡς δὲ ἐξαπέστειλε Φαραὼ τὸν λαὸν, οὐχ ὡδήγησεν αὐτοὺς ὁ θεὸς ὁδὸν γῆς Φυλιστιεὶμ, ὅτι ἐγγὺς ἦν· εἶπε γὰρ ὁ θεὸς, Μήποτε μεταμελήσῃ τῷ λαῷ ἰδόντι πόλεμον, καὶ ἀποστρέψῃ εἰς Αἴγυπτον. 18 Καὶ ἐκύκλωσεν ὁ θεὸς τὸν λαὸν ὁδὸν τὴν εἰς τὴν ἔρημον, εἰς τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν. πέμπτῃ δὲ γενεᾷ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ (ξ) ἐκ γῆς Αἰγύπτου. 19 Καὶ ἔλαβε Μωυσῆς τὰ ὀστᾶ Ἰωσὴφ μεθ᾽ ἑαυτοῦ· ὅρκῳ γὰρ (ο) ὥρκισεν τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, λέγων, Ἐπισκοπῇ ἐπισκέψεται (π) ὑμᾶς κύριος, καὶ συνανοίσετέ (ρ) μου τὰ ὀστᾶ ἐντεῦθεν μεθ᾽ ὑμῶν. 20 Ἐξάραντες δὲ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐκ Σοκχὼθ, ἐστρατοπέδευσαν ἐν (σ) Ὀθὼμ παρὰ τὴν ἔρημον. 21 Ὁ δὲ θεὸς ἡγεῖτο αὐτῶν, ἡμέρας μὲν ἐν στύλῳ νεφέλης, δεῖξαι αὐτοῖς τὴν ὁδόν· τὴν δὲ νύκτα, ἐν στύλῳ πυρός. 22 Οὐκ (τ) ἐξέλιπεν δὲ ὁ στῦλος τῆς νεφέλης ἡμέρας, καὶ ὁ στῦλος τοῦ πυρὸς νυκτὸς ἐναντίον (υ) τοῦ λαοῦ παντός.

16 *Et erit in ſignum ſuper manum tuam,& (i) immobile ante oculos tuos: in manu enim valida eduxit te Dominus de Ægypto.* 17 *Cùm autem emiſit Pharao populū,non deduxit eos De' per viam terræ Philiſtiim, quia propè erat. Dixit enim Deus, Ne quando pœniteat populū, cùm viderit prælium;& revertatur in Ægyptū.* 18 *Et circumduxit Deus populum viā,quæ ad deſertum, ad rubrū mare. (k) Quintâ autem progenie aſcenderunt filii Iſrael de terra Ægypti.* 19 *Et ſumpſit Moſes oſſa Ioſeph ſecum: juſjurando enim adjurârat filios Iſrael,dicens, Viſitatione viſitabit vos Dominus,& ſimul efferetis oſſa mea hinc vobiſcum.* 20 *Promoventes autē filii Iſrael de Socchoth, caſtrametati ſunt in Othō juxta deſertum.* 21 *De' autem præibat eos,die quidem in columna nubis,oſtendere illis viam; noctu autem in columna ignis.* 22 *Non defecit autem columna nubis die, & columna ignis noctu coram omni populo.*

MS.A. (ξ) ἐξ Αἰγύπτου (ο) ὥρκισεν Ἰωσὴφ τοὺς (π) κύριος ὑμᾶς, (ρ) τὰ ὀστᾶ μου (σ) Ὀθὸμ (τ) ἐξέλειπεν ὁ στῦλος (υ) παντὸς τοῦ λαοῦ.

ΚΕΦ. ιδ΄.

1 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, 2 λέγων, Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἀποστρέψαντες στρατοπεδευσάτωσαν ἀπέναντι τῆς ἐπαύλεως, ἀνὰ μέσον Μαγδώλου καὶ ἀνὰ μέσον τῆς θαλάσσης, ἐξεναντίας (α) Βεελσεπφῶν. ἐνώπιον αὐτῶν στρατοπεδεύσεις ἐπὶ τῆς θαλάσσης. 3 Καὶ ἐρεῖ Φαραὼ τῷ λαῷ (β) αὐτοῦ, Οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πλανῶνται οὗτοι ἐν τῇ γῇ· (γ) συγκέκλεικε γὰρ αὐτοὺς ἡ ἔρημος. 4 Ἐγὼ δὲ σκληρυνῶ τὴν καρδίαν Φαραὼ, καὶ καταδιώξεται ὀπίσω αὐτῶν· καὶ ἐνδοξασθήσομαι ἐν Φαραῷ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ στρατιᾷ αὐτοῦ· καὶ (δ) γνώσονται πάντες οἱ Αἰγύπτιοι, ὅτι 5 ἐγώ εἰμι κύριος. καὶ ἐποίησαν οὕτως. Καὶ (ε) ἀνηγγέλη τῷ βασιλεῖ τῶν Αἰγυπτίων, ὅτι πέφευγεν ὁ λαός. καὶ μετεστράφη ἡ καρδία Φαραὼ, καὶ τῶν θεραπόντων αὐτοῦ ἐπὶ τὸν λαόν· καὶ (ζ) εἶπαν, Τί τοῦτο (η) ἐποιήσαμεν, τοῦ ἐξαποστεῖλαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, 6 τοῦ μὴ δουλεύειν ἡμῖν; Ἔζευξε οὖν Φαραὼ τὰ ἅρματα αὐτοῦ, καὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ συναπήγαγε μεθ᾽ ἑαυτοῦ.

CAP. XIV.

1 *ET locutus eſt Dominus ad Moyſen, dicens;* 2 *Loquere filiis Iſrael,& reverſi caſtrametentur è regione (a) ſuburbii inter Magdolum & mare contra Beelſephon. Coram ipſis caſtrametaberis ſuper mare.* 3 *Et dicet Pharao populo ſuo,Filii Iſrael errant hi in terra: concluſit enim eos deſertum.* 4 *Ego autem indurabo cor Pharaonis, & perſequetur poſt eos: & glorificabor in Pharaone,& in omni exercitu ejus: & cognoſcent omnes Ægyptii, quia ego ſum Dominus. Et fecerunt ſic.* 5 *Et nuntiatum eſt regi Ægyptiorum,quia fugit populus. Et converſum eſt cor Pharaonis, & famulorum ejus in populum, & dixerunt, Quid hoc fecimus, ut emitteremus filios Iſrael, ne ſervirent nobis?* 6 *Junxit igitur Pharao currus ſuos, & omnem populum ſuum ſimul eduxit ſecum.*

MS.A. (α) Βεελσεφῶν. (β) αὐτοῦ περὶ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, Πλανῶνται (γ) Συγκέκλεικεν αὐτοὺς (δ) ἐπιγνώσονται (ε) ἀνηγγέλη τῷ Φαραῷ, λέγοντες, ὅτι (ζ) εἶπον, (η) πεποιήκαμεν,

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA.*

16 * ܘܢܗܘܐ ܠܟ ܐܬܐ ܥܠ ܐܝܕܟ. ܘܠܕܘܟܪܢܐ ܒܝܬ ܥܝܢܝܟ. ܡܛܠ ܕܒܐܝܕܐ ܥܫܝܢܬܐ ܐܦܩܟ ܡܪܝܐ
17 ܡܢ ܡܨܪܝܢ. * ܘܟܕ ܫܕܪ ܦܪܥܘܢ ܠܥܡܐ. ܠܐ ܕܒܪ ܐܢܘܢ ܐܠܗܐ ܒܐܘܪܚܐ ܕܐܪܥܐ ܕܦܠܣܛܝܢܝܐ.
ܡܛܠ ܕܩܪܝܒܐ ܗܘܬ. ܡܛܠ ܕܐܡܪ ܐܠܗܐ. ܕܠܡܐ ܬܬܘܐ ܥܡܐ. ܟܕ ܚܙܝܢ ܩܪܒܐ.
18 ܘܢܗܦܟܘܢ ܠܡܨܪܝܢ. * ܘܐܚܕܪ ܐܠܗܐ ܠܥܡܐ. ܒܐܘܪܚܐ ܕܝܡܐ ܕܣܘܦ. ܘܟܕ ܡܙܪܙܝܢ ܣܠܩܘ
19 ܗܘܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. * ܘܢܣܒ ܡܘܫܐ ܓܪܡܘܗܝ ܕܝܘܣܦ ܥܡܗ.
ܡܛܠ ܕܡܘܡܬܐ ܐܘܡܝ ܠܫܪܒܬܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܡܪ. ܡܣܥܪܘ ܢܣܥܘܪ ܠܟܘܢ ܐܠܗܐ. ܘܐܣܩܘ
20 ܓܪܡܝ ܡܟܐ ܥܡܟܘܢ. * ܘܫܩܠܘ ܡܢ ܣܘܟܘܬ. ܘܫܪܘ ܒܐܬܡ ܕܒܣܘܦܝܗ ܕܡܕܒܪܐ. * ܘܡܪܝܐ
21 ܐܙܠ ܗܘܐ ܩܕܡܝܗܘܢ. ܒܐܝܡܡܐ ܒܥܡܘܕܐ ܕܥܢܢܐ. ܠܡܫܪܝܘ ܐܢܘܢ ܒܐܘܪܚܐ. ܘܒܠܠܝܐ ܒܥܡܘܕܐ
22 ܕܢܘܪܐ. ܠܡܢܗܪܘ ܠܗܘܢ. ܠܡܗܠܟܘ ܐܝܡܡܐ ܘܠܠܝܐ. * ܠܐ ܥܒܪ ܗܘܐ ܥܡܘܕܐ ܕܥܢܢܐ ܒܐܝܡܡܐ.
ܘܥܡܘܕܐ ܕܢܘܪܐ ܒܠܠܝܐ ܡܢ ܩܕܡ ܥܡܐ. . ܩܠܐܠܘܢ . ܝܓ .

1 * ܘܡܠܠ ܡܪܝܐ ܥܡ ܡܘܫܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ. * ܐܡܪ ܠܫܪܒܬܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܢܬܦܢܘܢ ܘܢܫܪܘܢ
2 ܠܘܬ ܦܘܡܗ ܕܚܪܝܬܐ. ܒܝܬ ܡܓܕܘܠ ܘܒܝܬ ܝܡܐ. ܩܕܡ ܒܥܠܙܦܘܢ. ܠܩܘܒܠܗ ܬܫܪܘܢ
3 ܥܠ ܝܡܐ. * ܘܢܐܡܪ ܦܪܥܘܢ ܥܠ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܕܡܬܥܛܦܝܢ ܐܢܘܢ ܒܐܪܥܐ. ܘܐܚܕ ܥܠܝܗܘܢ
4 ܡܕܒܪܐ. * ܘܐܢܐ ܐܩܫܐ ܠܒܗ ܕܦܪܥܘܢ. ܘܢܪܕܘܦ ܒܬܪܟܘܢ. ܘܐܫܬܒܚ ܒܦܪܥܘܢ. ܘܒܟܠܗ
5 ܚܝܠܗ. ܘܢܕܥܘܢ ܡܨܪܝܐ ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ. ܘܥܒܕܘ ܗܟܢܐ. * ܘܐܬܚܘܝ
ܠܡܠܟܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܕܥܪܩ ܥܡܐ. ܘܐܬܗܦܟ ܠܒܗ ܕܦܪܥܘܢ ܘܕܥܒܕܘܗܝ ܥܠ ܥܡܐ.
6 ܘܐܡܪܘ. ܡܢܐ ܥܒܕܢ ܕܫܪܝܢ ܠܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܦܘܠܚܢܢ. * ܘܐܣܪ ܡܪܟܒܬܗ. ܘܥܡܗ
ܕܒܪ ܥܡܗ.

16 Sit ergò tibi ſignum ſuper manum tuam, & memoria inter oculos tuos, quòd manu validâ eduxerit te Dn̄s ex Ægypto. 17 Cùm autem dimiſiſſet Pharaon populū,non perduxit eos Deus per viā terræ Paleſthinorum, eò quòd propior eſſet: quoniam dixit Deus,Ne fortè metuant populus cùm viderint prælium, & revertantur in Ægyptum. 18 Sed duxit Deus populum per viam maris Suph: & armati aſcenderant filii Iſrael de terra Ægypti. 19 Tulit quoque Moſes oſſa Joſephi ſecum:nam juramento conſtrinxerat familiam Iſrael,ac dixerat, Omnino recordabitur veſtri Deus, aſportate oſſa mea hinc vobiſcum. 20 Itaq; profecti de Sochuth,caſtrametati ſunt in Otham, quæ eſt in finibus deſerti. 21 Et verò Dominus ibat ante eos, interdiu per columnam nubis, ut caſtrametari faceret eos in via: noctu autem per columnam ignis, ut luceret eis,quatenus incederent diu noctúq;. 22 Non recedebat columna nubis interdiu, & columna ignis noctu, à conſpectu populi.

CAP. XIV.

1 ET locutus eſt Dn̄s cùm Moſe, dixitque ad eum; 2 Dic familiæ Iſrael, Revertantur, & caſtrametentur ad oſtium foſſati inter Magdol & inter mare, coram Beel-ſephon: è regione ipſius caſtra figetis ſecus mare. 3 Dicétque Pharaon de filiis Iſrael, extranei ſunt in terra, clauſum eſt ſuper eos deſertum. 4 Dixit autem Dominus ad Moſen, Ego indurabo cor Pharaonis, & perſequetur vos; & glorificabor in Pharaone, & in cuncto exercitu ipſius: ſciéntque Ægyptii me eſſe Dominum: & fecit ſic. 5 Porrò indicatum regi Ægypti quòd abiiſſet populus, & verſum eſt cor Pharaonis & ſervorum ejus contra populum, & dixerunt; Quid fecimus dimittentes Iſraelem de ſervitute noſtra? 6 Quare injecit habenas carucis ſuis,& populum ſuum ſecum duxit.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

16 ויהי לאת על ידך ולתפלין בין
עינך ארי בתקוף יד אפקנא יי
17 ממצרים׃ והוה כד שלח פרעה
ית עמא ולא דברנון יי אורח
ארעא פלשתאי ארי קריבא היא
ארי אמר יי דלמא יזועון עמא
במחזיהון קרבא ויתובון למצרים׃
18 ואסחר יי ית עמא אורח מדברא
לימא דסוף ומזרזין סליקו בני
19 ישראל מארעא דמצרים׃ ואסיק
משה ית גרמי יוסף עמיה ארי
אומאה אומי ית בני ישראל למימר
מדכר דכיר יי יתכון ותסקון ית
20 גרמי מכא עמכון׃ ונטלו מסכות
21 ושרו באתם דבסטר מדברא׃ ויי
מדבר קדמיהון ביממא בעמודא
דעננא לדברותהון באורחא
ובליליא בעמודא דאשתא לאנהרא
22 להון למיזל ביממא ובליליא׃ לא
יעדי עמודא דעננא ביממא ועמודא
דאשתא בליליא קדם עמא׃

יד

1 ומליל יי עם משה למימר׃ מליל
2 עם בני ישראל ויתובון וישרון
קדם פום חירתא בין מגדול ובין
ימא לקדם בעיל צפון לקבליה
3 תשרון על ימא׃ ויימר פרעה על
בני ישראל מערבלין אנון בארעא
4 אחד עליהון מדברא׃ ואתקף ית
לבא דפרעה וירדוף בתריהון
ואתיקר בפרעה ובכל משריתיה
וידעון מצראי ארי אנא יי ועבדו
5 כן׃ ואתחוה למלכא דמצרים ארי
אזל עמא ואתהפיך לבא דפרעה
ועבדוהי לעמא ואמרו מה דא
עבדנא ארי שלחנא ית ישראל
6 מלמפלחנא׃ וטקס ית רתיכוהי
וית עמיה דבר עמיה׃

Targum ONKELOS.

16 Erítque in ſignum in manu tuâ; & in appenſum quoddam inter oculos tuos: quoniam in manu forti eduxit nos Dn̄s de Ægypto. 17 Et factum eſt, cùm emiſiſſet Pharao populū: non duxit eos Deus per viam terræ Philiſtinorum;quia propinqua erat: quia dixit Deus; Ne fortè formidet populus, cum viderint prælium,& revertantur in Ægyptum. 18 Et circumduxit Deus populum per viam deſerti, *ad mare rubrum*: & armati aſcenderunt filii Iſrael 19 de terra Ægypti. Tulit autem Moyſes oſſa Joſeph ſecum:eò quòd juramento adjurâſſet filios Iſrael,dicens; Recordans recordabitur veſtri Deus; & efferetis oſſa mea vobiſcum 20 hinc. Profectique ſunt de Socoth: & caſtrametati ſunt in Ethan; quod eſt in latere de- 21 ſerti. Dn̄s autem præcedebat eos per diem, in columna nubis, *ut duceret eos in via*; & *per noctē*, in columnâ ignis, ut illuminaret eis:ut ambularent 22 die ac nocte. Nunquam deficiebat columna nubis, per diem; neque columna ignis,per noctem,coram populo.

CAP. XIV.

1 LOcutúſque eſt Dn̄s cum 2 Moyſe dicens. Loquere cum filiis Iſrael: ut revertantur,& caſtrametentur coram Phiarioth; inter Magdalum & mare: coram Beelſephon, è regione *ejus* caſtrametabuntur, ſuper 3 mare. Dicétq; Pharao ſuper filiis Iſrael;Coartati ſunt in terra: concluſit eos deſertum. 4 Et indurabo cor Pharaonis,& perſequetur eos: & glorificabor in Pharaone, & in omni exercitu ſuo; & ſcient Ægyptii, quia ego Dominus: fecerúntque ita. 5 Et nunciatum eſt regi Ægypti,quod abiiſſet populus: & converſum eſt cor Pharaonis & ſervorum ejus in populum; & dixerunt, Quid eſt hoc quod fecimus, ut dimitteremus Iſrael, ne ſerviret 6 nobis? Junxitq; currum ſuum: & populum ſuum tulit ſecum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

16 * ࠅࠄࠉࠄ ࠋࠀࠅࠕ ࠏࠋ ࠉࠃࠊ ࠅࠋࠈࠅࠈࠐࠕ ࠁࠉࠍ ࠏࠉࠍࠉࠊ ࠊࠉ ࠁࠇࠆࠒ ࠉࠃ ࠄࠅࠑࠉࠀࠍࠅ ࠉࠄࠅࠄ ࠌࠌࠑࠓࠉࠌ׃
17 ** ࠅࠉࠄࠉ ࠁࠔࠋࠇ ࠐࠓࠏࠄ ࠀࠕ ࠄࠏࠌ ࠅࠋࠀ ࠍࠇࠌ ࠀࠋࠄࠉࠌ ࠃࠓࠊ ࠀࠓࠑ ࠐࠋࠔࠕࠉࠌ ࠊࠉ ࠒࠓࠅࠁ ࠄࠅࠀ ࠊࠉ ࠀࠌࠓ ࠀࠋࠄࠉࠌ ࠐࠍ ࠉࠍࠇࠌ ࠄࠏࠌ ࠁࠓࠀࠕࠌ ࠌࠋࠇࠌࠄ ࠅࠔࠁࠅ ࠌࠑࠓࠉࠌࠄ׃
18 * ࠅࠉࠎࠁ ࠀࠋࠄࠉࠌ ࠀࠕ ࠄࠏࠌ ࠃࠓࠊ ࠄࠌࠃࠁࠓ ࠉࠌ ࠎࠅࠐ ࠅࠇࠌࠔࠉࠌ ࠏࠋࠅ ࠁࠍࠉ ࠉࠔࠓࠀࠋ ࠌࠀࠓࠑ ࠌࠑࠓࠉࠌ׃
19 * ࠅࠉࠒࠇ ࠌࠔࠄ ࠀࠕ ࠏࠑࠌࠅࠕ ࠉࠅࠎࠐ ࠏࠌࠅ ࠊࠉ ࠄࠔࠁࠏ ࠄࠔࠁࠉࠏ ࠀࠕ ࠁࠍࠉ ࠉࠔࠓࠀࠋ ࠋࠀࠌࠓ ࠐࠒࠃ ࠉࠐࠒࠃ ࠀࠋࠄࠉࠌ ࠀࠕࠊࠌ ࠅࠄࠏࠋࠉࠕࠌ ࠀࠕ ࠏࠑࠌࠅࠕࠉ ࠌࠆࠄ ࠀࠕࠊࠌ׃
20 * ࠅࠉࠎࠏࠅ ࠌࠎࠊࠅࠕ ࠅࠉࠇࠍࠅ ࠁࠀࠕࠌ ࠁࠒࠑࠄ ࠄࠌࠃࠁࠓ׃
21 * ࠅࠉࠄࠅࠄ ࠄࠋࠊ ࠋࠐࠍࠉࠄࠌ ࠉࠅࠌࠌ ࠁࠏࠌࠅࠃ ࠏࠍࠍ ࠋࠍࠇࠕࠌ ࠄࠃࠓࠊ ࠅࠋࠉࠋࠄ ࠁࠏࠌࠅࠃ ࠀࠔ ࠋࠄࠀࠉࠓ ࠋࠄࠌ ࠋࠋࠊࠕ ࠉࠅࠌࠌ ࠅࠋࠉࠋࠄ׃
22 * ࠋࠀ ࠉࠌࠉࠔ ࠏࠌࠅࠃ ࠄࠏࠍࠍ ࠉࠅࠌࠌ ࠅࠏࠌࠅࠃ ࠄࠀࠔ ࠋࠉࠋࠄ ࠋࠐࠍࠉ ࠄࠏࠌ׃

ࠉࠃ

1 ** ࠅࠉࠃࠁࠓ ࠉࠄࠅࠄ ࠀࠋ ࠌࠔࠄ ࠋࠀࠌࠓ׃ 2 * ࠃࠁࠓ ࠀࠋ ࠁࠍࠉ ࠉࠔࠓࠀࠋ ࠅࠉࠔࠁࠅ ࠅࠉࠇࠍࠅ ࠋࠐࠍࠉ ࠐࠉ ࠄࠇࠉࠓࠕ ࠁࠉࠍ ࠌࠂࠃࠋ ࠅࠁࠉࠍ ࠄࠉࠌ ࠋࠐࠍࠉ ࠁࠏࠋ ࠑࠐࠍ ࠍࠊࠇࠅ ࠕࠇࠍࠅ ࠏࠋ ࠄࠉࠌ׃
3 * ࠅࠀࠌࠓ ࠐࠓࠏࠄ ࠋࠁࠍࠉ ࠉࠔࠓࠀࠋ ࠍࠁࠊࠉࠌ ࠄࠌ ࠁࠀࠓࠑ ࠎࠂࠓ ࠏࠋࠉࠄࠌ ࠄࠌࠃࠁࠓ׃
4 * ࠅࠇࠆࠒࠕࠉ ࠀࠕ ࠋࠁ ࠐࠓࠏࠄ ࠅࠓࠃࠐ ࠀࠇࠓࠉࠄࠌ ࠅࠀࠊࠁࠃࠄ ࠁࠐࠓࠏࠄ ࠅࠁࠊࠋ ࠇࠉࠋࠅ ࠅࠉࠃࠏࠅ ࠌࠑࠓࠉࠌ ࠊࠉ ࠀࠍࠉ ࠉࠄࠅࠄ ࠅࠉࠏࠔࠅ ࠊࠍ׃
5 * ࠅࠉࠂࠃ ࠋࠌࠋࠊ ࠌࠑࠓࠉࠌ ࠊࠉ ࠁࠓࠇ ࠄࠏࠌ ࠅࠉࠄࠐࠊ ࠋࠁࠁ ࠐࠓࠏࠄ ࠅࠏࠁࠃࠉࠅ ࠀࠋ ࠄࠏࠌ ࠅࠉࠀࠌࠓࠅ ࠌࠄ ࠆࠀࠕ ࠏࠔࠉࠍࠅ ࠊࠉ ࠔࠋࠇࠍࠅ ࠀࠕ ࠉࠔࠓࠀࠋ ࠌࠏࠁࠃࠍࠅ׃
6 * ࠅࠉࠀࠎࠓ ࠀࠕ ࠓࠊࠁࠅ ࠅࠀࠕ ࠏࠌࠅ ࠋࠒࠇ ࠏࠌࠅ׃

VERSIO SAMARITANA.

16 * [illegible]
17 ** [illegible]
18 * [illegible]
19 * [illegible]
20 * [illegible]
21 * [illegible]
22 * [illegible]

ࠉࠃ

1 ** [illegible] 2 [illegible]
3 * [illegible]
4 * [illegible]
5 * [illegible]
6 * [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

16 *Et erunt tibi in ſignum ſuper manus tuas,et in monimenta inter oculos tuos; quoniam in forti manu eduxit te Dominus de Ægypto.* 17 *Factum eſt autem cùm dimitteret Pharao populum, ut non duceret eum Deus viā terræ Philiſtinorū, quoniā propinqua erat: dicebat enim Deus, Ne forte pœniteat populum cum viderit bellum, & revertatur in Ægyptum.* 18 *Ideò circumduxit Deus populum per viam deſerti maris rubri: Quintâ autē generatione aſcenderunt filii Iſrael de terra Ægypti.* 19 *Accepit etiam Moſes ſecum oſſa Joſephi, quoniam adjurando adjuraverat Joſeph filios Iſrael, dicens; Viſitando viſitabit vos Deus,tunc deferetis oſſa mea vobiſcum.* 20 *Itaque profecti ſunt de Succoth, & caſtrametati ſunt in Etham,in extremitate deſerti.* 21 *Dominus autem incedebat ante faciem eorū,interdiu in columna nubis,ut duceret eos per viam; & noctu in columna ignis, ut illuminaret eos ad iter faciendum diu & noctu.* 22 *Non recedebat columna nubis per diem, neq; columna ignis per noctem ante faciem populi.*

CAP. XIIII.

1 *ET locut' eſt Dominus Moſi,dicens;* 2 *Loquere filiis Iſrael ut revertantur, et caſtrametentur è regione Phibahiroth,inter Magdal et inter mare contrà Beelſephon: ex oppoſito ipſius caſtrametabimini ad mare.* 3 *Tum dicet Pharao de filiis Iſrael, Perplexè errant in terra,(a) concluſit eos deſertum.* 4 *Et obfirmabo cor Pharaonis, & perſequetur eos, & glorificabor in Pharaone,et in omni exercitu ejus, cognoſcentq; Ægyptii quòd ego ſum Dominus: Sic autem fecerunt.* 5 *Et nuntiatum eſt regi Ægypti quòd fugerat populus, tunc mutatum eſt cor Pharaonis,& ſervorum ejus in populum; & dixerunt, Quid hoc fecimus,quòd dimiſimus Iſraelem ne ſerviret nobis?* 6 *Et junxit currum ſuum populumq; ſuum ſumpſit ſecum.*

VER. SAM. (a) coöperuit eos

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

16 * فيكون آية على يدك * ومسورا بين عينيك. لان الله اخرجنا بقدرة شديدة من مصر * ولما 17
اطلق فرعون القوم لم يسيرهم الله في طريق ارض فلسطين لانه قريب * لان الله قال لا يسيروا
18 فيها كيلا يندم القوم اذا راوا حربا فيرجعوا الى مصر * فادارهم الله الى طريق البر الى بحر القلزم
19 ومتعبيين صعد بنو اسرايل من بلد مصر * واخذ موسى عظام يوسف معه * لانه احلف بني
20 اسرايل وقال لهم * اذا ذكركم الله فاصعدوا عظامي من ههنا معكم * ثم رحلوا من العريش
21 ونزلوا في ايثام في طرف البر * وملاك الله سائر بين يديهم نهارا بعمود من غمام ليدلهم على
22 الطريق * وفي الليل بعمود من نار ليضيء لهم ليسيروا ليلا ونهارا * لا يزيل عمود الغمام نهارا وعمود
النار ليلا من بين يدي القوم *

* الفصل الرابع عشر *

1 * ثم كلم الله موسى قايلا * مر بني اسرايل ان يرجعوا وينزلوا بين يدي فم الجبلات * بين 2
3 المجدل وبين البحر * بين يدي صفون الطاغوت * حياله انزلوا على البحر * حتى يقول فرعون
4 عن بني اسرايل انهم متحيرون في البلد وان البر انغلق عليهم * فاشد قلبه فيتبعهم *
5 واعظم به وبجميع جنوده * ويعلم المصريون انى الله * فصنعوا كذلك * ولما اخبر ملك مصر
ان القوم قد هربوا * انقلب قلبه وقلوب قواده عليهم * وقالوا ماذا صنعنا اذ اطلقنا بني
6 اسرايل من خدمتنا * فاسرج مركبه واخذ قومه معه *

16 *Erit igitur ſignum ſuper manum tuam, et expanſum inter oculos tuos; quoniam Deus eduxit nos cum potentia valida ex Ægypto.* 17 *Et cùm dimiſiſſet Pharaon populum, non duxit eos Deus per iter terræ Palæſtinæ, quoniam vicinum erat; Quia Deus dixit, Nè abeant per illud,ut nè pœniteat populum cùm viderint bellum, ac revertantur ad Ægyptum.* 18 *Itaque convertit eos Deus ad viam deſerti verſùs mare rubrū. Et inſtructi,aſcenderunt filii Iſrail de regione Ægypti.* 19 *Et aſſumpſit Muſa oſſa Joſephi ſecum: quia ipſe adjuraverat filios Iſrail,& dixerat eis,Cùm recordatus fuerit Deus veſtri, aſſumite oſſa mea hinc vobiſcū.* 20 *Deinde profecti ſunt ex Alariſe, et caſtrametati ſunt in Itham,in extremitate deſerti.* 21 *Et Angel' Dei ambulabat ante eos, diu in columna ex nubibus, ut oſtenderet eis iter: & noctu in columna ignis,ut luceret eis,ut ambularent die noctéque.* 22 *Non recedebat columna nubium die, & columna ignis nocte à conſpectu populi.*

CAP. XIV.

1 *RUrſus locutus eſt Deus ad Muſam,* 2 *dicens; Impera filiis Iſrail ut revertantur,et caſtramententur contra oſtium Gebelath inter Magdel et inter mare,contra Saphun idolum: ex adverſo ipſius caſtrametamini propè mare.* 3 *Et dicat Pharaon de filiis Iſrail,quòd ſint dubii in regione, & quòd deſertum concluſerit eos.* 4 *Et indurabo cor ejus,et perſequetur eos, & magnificabor in illo & in omnibus exercitibus ejus: Et ſcient Ægyptii quòd ego ſum Deus. Et fecerunt ſic.* 5 *Cùmque delatum eſſet ad regem Ægypti populum jam fugiſſe,inverſum eſt cor ejus, & cor ducum ejus adverſùs eos, & dixerunt; Quid fecimus, dimittentes filios Iſrail à ſervitio noſtro?* 6 *Stravit igitur currum ſuum,et aſſumpſit populum ſuum ſecum.*

ספר שמות : יד

,Ægypti currum omnem & ,electos currus ſexcentos cepit Et
7 וַיִּקַּח שֵׁשׁ־מֵאוֹת רֶכֶב בָּחוּר וְכֹל רֶכֶב מִצְרָיִם
Parhoh cor Dominus roboravit Et .illud univerſum ſuper duces &
8 וְשָׁלִשִׁם עַל־כֻּלּוֹ׃ וַיְחַזֵּק יְהוָה אֶת־לֵב פַּרְעֹה
Iſrael filii Et .Iſrael filios poſt eſt perſecutus & ,Ægypti regis
מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיִּרְדֹּף אַחֲרֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
,eos poſt Ægyptii ſunt perſecuti Et .excelſa manu in egredientes
9 יֹצְאִים בְּיָד רָמָה׃ וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם אַחֲרֵיהֶם
,equus omnis ,mare juxta caſtrametantes ,eos comprehenderunt &
וַיַּשִּׂיגוּ אוֹתָם חֹנִים עַל־הַיָּם כָּל־סוּס
Pihachiroth juxta ,ejus virtus & ,ejus equites & ,Parhoh currus
רֶכֶב פַּרְעֹה וּפָרָשָׁיו וְחֵילוֹ עַל־פִּי הַחִירֹת
filii elevaverunt Et .fecit accedere Parhoh Et .Sephon Bahal ante
10 לִפְנֵי בַּעַל צְפֹן׃ וּפַרְעֹה הִקְרִיב וַיִּשְׂאוּ בְנֵי־
.eos poſt proficiſcent Ægyptus ecce & ,ſuos oculos Iſrael
יִשְׂרָאֵל אֶת־עֵינֵיהֶם וְהִנֵּה מִצְרַיִם נֹסֵעַ אַחֲרֵיהֶם
.Dominum ad Iſrael filii clamaverunt & ,valde timuerunt Et
וַיִּירְאוּ מְאֹד וַיִּצְעֲקוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה׃
?Ægypto in ſepulchra non quòd An :Moſch ad dixerunt Et
11 וַיֹּאמְרוּ אֶל־מֹשֶׁה הֲמִבְּלִי אֵין־קְבָרִים בְּמִצְרַיִם
,nobis feciſti hoc Quid .deſerto in moriendum ad nos Cepiſti
לְקַחְתָּנוּ לָמוּת בַּמִּדְבָּר מַה־זֹּאת עָשִׂיתָ לָּנוּ
quod verbum hoc Nonne ?Ægypto ex nos educendum ad
12 לְהוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרָיִם׃ הֲלֹא־זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר
ſerviemus & ,nobis à Ceſſa :dicendo ,Ægypto in te ad ſumꝰ loquuti
דִּבַּרְנוּ אֵלֶיךָ בְמִצְרַיִם לֵאמֹר חֲדַל מִמֶּנּוּ וְנַעַבְדָה
nos mori præ ,Ægyptiis ſervire nobis bonum quia :Ægyptiis
אֶת־מִצְרַיִם כִּי טוֹב לָנוּ עֲבֹד אֶת־מִצְרַיִם מִמֻּתֵנוּ
,ſtate ,timeatis Ne :populum ad Moſch Dixitque ?deſerto in
13 בַּמִּדְבָּר׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָעָם אַל־תִּירָאוּ הִתְיַצְּבוּ
.hodie vobis faciet quam ,DOMINI ſalutem videte &
וּרְאוּ אֶת־יְשׁוּעַת יְהוָה אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה לָכֶם הַיּוֹם
eos videndum ad addetis non ,hodie Ægyptios vidiſtis quos Nam
כִּי אֲשֶׁר רְאִיתֶם אֶת־מִצְרַיִם הַיּוֹם לֹא תֹסִפוּ לִרְאֹתָם
vos & ,vobis pugnabit DOMINUS .ſeculum in uſque ultra
14 עוֹד עַד־עוֹלָם׃ יְהוָה יִלָּחֵם לָכֶם וְאַתֶּם
clamabis Quid :Moſch ad DOMINUS Dixitque .tacebitis
15 תַּחֲרִשׁוּן׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה מַה־תִּצְעַק
eleva ,tu Et .proficiſcantur & ,Iſrael filios ad Loquere ?me ad
16 אֵלָי דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְיִסָּעוּ׃ וְאַתָּה הָרֵם
,illud finde & mare ſuper tuam manum extende & ,tuam virgam
אֶת־מַטְּךָ וּנְטֵה אֶת־יָדְךָ עַל־הַיָּם וּבְקָעֵהוּ
ego Et .aridam per maris medium in Iſrael filii ingrediantur &
17 וְיָבֹאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבָּשָׁה׃ וַאֲנִי
,eos poſt ingredientur & ,Ægyptiorum cor roborans ego Ecce
הִנְנִי מְחַזֵּק אֶת־לֵב מִצְרַיִם וְיָבֹאוּ אַחֲרֵיהֶם
,ejus curru in ,ejus virtute omni in & ,Parhoh in glorificabor &
וְאִכָּבְדָה בְּפַרְעֹה וּבְכָל־חֵילוֹ בְּרִכְבּוֹ
me glorificari in ,DOMINUS ego quòd ,Ægyptii ſcient Et.ejꝰ equitibꝰ in &
18 וּבְפָרָשָׁיו׃ וְיָדְעוּ מִצְרַיִם כִּי־אֲנִי יְהוָה בְּהִכָּבְדִי
.ejus equitibus in & ,ejus curru in Parhoh in
בְּפַרְעֹה בְּרִכְבּוֹ וּבְפָרָשָׁיו׃

Verſio VULG. LAT.

7 Tulitq; ſexcentos currus electos, & quidquid in Ægypto curruum fuit; & duces totius
8 exercitûs. Induravítque Dominus cor Pharaonis regis Ægypti, & perſecutus eſt filios Iſrael: at illi egreſſi erant in
9 manu excelſa. Cúmque perſequerentur Ægyptii veſtigia præcedentium, repererunt eos in caſtris ſuper mare: omnis equitatus & currus Pharaonis, & univerſus exercitus, erant in Phihahiroth contra
10 Beelſephon. Cúmque appropinquaſſet Pharao, levantes filii Iſrael oculos, viderunt Ægyptios poſt ſe. Et timuerunt valdè, clamaverúntq; ad Do-
11 minum. Et dixerunt ad Moyſen, Forſitan non erant ſepulchra in Ægypto, ideò tuliſti nos ut moreremur in ſolitudine: quid hoc facere voluiſti, ut educeres nos ex Ægypto?
12 Nónne iſte eſt ſermo, quem loquebamur ad te in Ægypto, dicentes; Recede à nobis, ut ſerviamus Ægyptiis? multò enim melius erat ſervire eis,
13 quàm mori in ſolitudine. Et ait Moyſes ad populum, Nolite timere; ſtate, & videte magnalia Domini, quæ facturus eſt hodié: Ægyptios enim, quos nunc videtis, nequaquàm ultrà videbitis uſque in
14 ſempiternũ. Dominus pugnabit pro vobis, & vos tacebi-
15 tis. Dixítque Dominus ad Moyſen, Quid clamas ad me? Loquere filiis Iſrael ut profi-
16 ciſcantur. Tu autem eleva virgam tuam, & extende manum tuam ſuper mare, & divide illud: ut gradiantur filii Iſrael in medio mari per ſic-
17 cum. Ego autem indurabo cor Ægyptiorum, ut perſequantur vos: & glorificabor in Pharaone, & in omni exercitu ejus, & in curribus, &
18 in equitibus illius. Et ſcient Ægyptii, quia ego ſum Dominus, cùm glorificatus fuerò in Pharaone, & in curribus, atque in equitibus ejus.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

7 (θ) Καὶ λαβὼν ἑξακόσια ἅρματα ἐκλεκτὰ, καὶ πᾶσαν τὴν ἵππον τῶν Αἰγυπτίων, καὶ
8 τριστάτας ἐπὶ πάντων. Καὶ ἐσκλήρυνε κύριος τὴν καρδίαν Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου, (ι) καὶ τῶν θεραπόντων αὐτοῦ, καὶ (κ) κατεδίωξεν ὀπίσω τῶν υἱῶν Ἰσραήλ· οἱ δὲ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐξεπορεύοντο ἐν χειρὶ ὑψηλῇ.
9 Καὶ κατεδίωξαν οἱ Αἰγύπτιοι ὀπίσω αὐτῶν, καὶ (λ) εὕροσαν αὐτοὺς παρεμβεβληκότας παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶσα ἡ ἵππος, καὶ τὰ ἅρματα Φαραὼ, καὶ οἱ ἱππεῖς, καὶ ἡ στρατιὰ αὐτοῦ ἀπέναντι τῆς ἐπαύλεως,
10 ἐξεναντίας Βεελσεπφῶν. Καὶ Φαραὼ (μ) προσῆγε. καὶ ἀναβλέψαντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τοῖς ὀφθαλμοῖς, ὁρῶσι· (ν) καὶ οἱ Αἰγύπτιοι ἐστρατοπέδευσαν ὀπίσω αὐτῶν· καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα· ἀνεβόησαν δὲ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς
11 κύριον, Καὶ εἶπαν πρὸς Μωυσῆν, Παρὰ τὸ μὴ ὑπάρχειν μνήματα ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, ἐξήγαγες (ξ) ἡμᾶς θανατῶσαι ἐν τῇ ἐρήμῳ. τί τοῦτο ἐποίησας ἡμῖν, (ο) ἐξαγαγὼν
12 ἐξ Αἰγύπτου; Οὐ τοῦτο ἦν τὸ ῥῆμα, ὃ ἐλαλήσαμεν πρὸς σὲ ἐν Αἰγύπτῳ, λέγοντες, Πάρες ἡμᾶς, ὅπως δουλεύσωμεν τοῖς Αἰγυπτίοις; κρεῖσσον γὰρ ἡμᾶς δουλεύειν τοῖς Αἰγυπτίοις, ἢ ἀποθανεῖν ἐν τῇ ἐρήμῳ
13 ταύτῃ. Εἶπε δὲ Μωυσῆς πρὸς τὸν λαὸν, Θαρσεῖτε, (π) στῆτε καὶ ὁρᾶτε τὴν σωτηρίαν τὴν (ρ) παρὰ τοῦ κυρίου, ἣν ποιήσει ἡμῖν σήμερον. ὃν τρόπον γὰρ ἑωράκατε τοὺς Αἰγυπτίους σήμερον, οὐ προσθήσεσθε ἔτι ἰδεῖν αὐτοὺς εἰς
14 τὸν αἰῶνα χρόνον. Κύριος πολεμήσει περὶ
15 ὑμῶν, καὶ ὑμεῖς σιγήσετε. Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν, Τί βοᾷς πρός με; λάλησον
16 τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἀναζευξάτωσαν. Καὶ σὺ ἔπαιρε (σ) τῇ ῥάβδῳ σου, καὶ ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὴν θάλασσαν, καὶ ῥῆξον αὐτήν· καὶ εἰσελθάτωσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ εἰς μέσον τῆς
17 θαλάσσης κατὰ τὸ ξηρόν. Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ σκληρυνῶ τὴν καρδίαν Φαραὼ, καὶ τῶν Αἰγυπτίων πάντων, καὶ εἰσελεύσονται ὀπίσω αὐτῶν· καὶ ἐνδοξασθήσομαι ἐν Φαραῷ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ στρατιᾷ αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς ἅρμασι, καὶ ἐν τοῖς ἵπ-
18 ποις αὐτοῦ. Καὶ γνώσονται πάντες οἱ Αἰγύπτιοι, ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος, ἐνδοξαζομένου μου ἐν Φαραῷ, καὶ ἐν τοῖς ἅρμασι, καὶ ἵπποις αὐτοῦ.

Et (b) ſumens ſexcentos currus electos, et omnem equitatum Ægyptiorum, & (c) triſtatas ſuper omnes. Et induravit Dominus 8 *cor Pharaonis regis Ægypti, & ſervorum ejus, & perſecutus eſt poſt filios Iſrael: filii autem Iſrael egrediebantur in manu excelſa. Et perſecuti ſunt Ægyptii* 9 *poſt eos, et invenerunt eos caſtrametatos juxta mare: & omnis equitatus, & currus Pharaonis, et equites, & exercitus ejus è regione ſuburbii, contra Beelſephon: Et Pharao (d) acceſſit. Et reſpi-* 10 *cientes filii Iſrael oculis, vident: & (e) Ægyptii caſtrametati ſunt poſt eos: & timuerunt valdé. Clamaverunt autem filii Iſrael ad Dominum, Et dixerunt* 11 *ad Moyſen, Eò quòd non eſſent ſepulchra in Ægypto, eduxiſti nos, ut morti traderes in deſerto. Quid hoc feciſti nobis, educens de Ægypto? Nónne hoc erat ver-* 12 *bum, quod locuti ſumus ad te in Ægypto, dicentes, Dimitte nos, & ſerviamus Ægyptiis? Melius enim eſt nos ſervire Ægyptiis, quàm mori in deſerto hoc. Dixit* 13 *autem Moyſes ad populũ, Fidite, ſtate, & videte ſalutem quæ eſt à Domino, quam faciet nobis hodié. Sicut enim vidiſtis Ægyptios hodiè, non apponetis ampliùs videre eos in (f) æternum tempus. Dominus pugnabit pro vobis,* 14 *et vos tacebitis. Dixit autem Do-* 15 *minus ad Moyſen, Quid clamas ad me? Loquere filiis Iſrael, (g) & disjungant. Et tu eleva (h)* 16 *virgam tuam, et extende manum tuam ſuper mare, & finde illud: & ingrediantur filii Iſrael in medium maris (i) per ſiccum. Et* 17 *ecce ego indurabo cor Pharaonis, & Ægyptiorum omnium, & ingredientur poſt eos: & glorificabor in Pharaone, & in omni exercitu ejus, & in curribus, & in equitibus ejus. Et cognoſcent* 18 *omnes Ægyptii, quia ego ſum Dominus: dum ego glorificor in Pharaone, & in curribus, & in equitibus ejus.*

MS.A. (θ) Καὶ ἔλαβεν (ι) καὶ τὴν καρδίαν τῶν (κ) κατεδίωξαν (λ) εὗρον (μ) προσήγαγεν. (ν) καὶ ἰδὲ, οἱ (ξ) θανατῶσαι ἡμᾶς (ο) ἐξαγαγὼν ἡμᾶς ἐξ (π) στήκετε (ρ) παρὰ τοῦ θεοῦ, (σ) τὴν ῥάβδον σου,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 * ܘܕܒܪ ܫܬܡܐܐ ܡܪ̈ܟܒܬܐ ܓܒܝ̈ܬܐ. ܘܟܠܗܝܢ ܡܪ̈ܟܒܬܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܓܢ̈ܒܪܐ ܥܠ ܟܠܗܘܢ. * ܘܐܩܫܝ
8 ܡܪܝܐ ܠܒܗ ܕܦܪܥܘܢ ܡܠܟܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܪܕܦ ܒܬܪ ܒܢ̈ܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܒܢ̈ܝ ܐܝܣܪܝܠ ܢܦܩܘ
ܒܐܝܕܐ ܪܡܐ. * ܘܪܕܦܘ ܡܨܪ̈ܝܐ ܒܬܪܗܘܢ. ܘܐܕܪܟܘ ܐܢܘܢ ܟܕ ܫܪܝܢ ܥܠ ܝܡܐ. ܟܠܗ ܪܟܫܐ 9
ܕܦܪܥܘܢ. ܘܡܪ̈ܟܒܬܗ. ܘܦܪ̈ܫܘܗܝ ܘܚܝܠܗ. ܥܠ ܦܘܡܗ ܕܚܐܪܬܐ ܠܘܩܒܠ
ܒܥܠܨܦܘܢ. * ܘܟܕ ܩܪܒ ܦܪܥܘܢ. ܐܪܝܡܘ ܒܢ̈ܝ ܐܝܣܪܝܠ ܥܝ̈ܢܝܗܘܢ. ܘܚܙܘ ܠܡܨܪ̈ܝܐ ܕܐܬܝܢ 10
ܒܬܪܗܘܢ. ܘܕܚܠܘ ܛܒ. ܘܨܠܝܘ ܒܢ̈ܝ ܐܝܣܪܝܠ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. * ܘܐܡܪܘ ܠܡܘܫܐ. 11
ܕܠܡܐ ܠܐ ܗܘܘ ܩܒܪ̈ܐ ܒܡܨܪܝܢ. ܕܒܪܬܢ ܕܢܡܘܬ ܒܡܕܒܪܐ. ܠܡܢܐ ܥܒܕܬ ܠܢ ܗܟܢܐ.
ܘܐܦܩܬܢ ܡܢ ܡܨܪܝܢ. * ܠܐ ܗܘܐ ܗܢܘ ܦܬܓܡܐ ܕܐܡܪܢ ܠܟ ܒܡܨܪܝܢ. ܫܒܘܩ ܠܢ ܕܢܦܠܘܚ 12
ܠܡܨܪ̈ܝܐ. ܛܒ ܗܘܐ ܠܢ ܕܢܦܠܘܚ ܠܡܨܪ̈ܝܐ. ܡܢ ܕܢܡܘܬ ܒܡܕܒܪܐ ܗܢܐ.
* ܘܐܡܪ ܡܘܫܐ ܠܥܡܐ. ܠܐ ܬܕܚܠܘܢ. ܚܘܪܘ ܘܚܙܘ ܦܘܪܩܢܗ ܕܡܪܝܐ. ܕܥܒܕ ܠܟܘܢ ܝܘܡܢܐ. 13
ܐܝܟܢܐ ܕܚܙܝܬܘܢ ܠܡܨܪ̈ܝܐ ܝܘܡܢܐ. ܬܘܒ ܠܐ ܬܘܣܦܘܢ ܠܡܚܙܝܗܘܢ ܠܥܠܡ. * ܡܪܝܐ 14
ܢܬܟܬܫ ܚܠܦܝܟܘܢ. ܘܐܢܬܘܢ ܫܠܝܢ ܬܗܘܘܢ. * ܘܨܠܝ ܡܘܫܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. * ܘܐܡܪ 15
ܡܪܝܐ ܠܡܘܫܐ. ܡܢܐ ܡܨܠܐ ܐܢܬ ܩܕܡܝ. ܐܡܪ ܠܒܢܝ̈ ܒܝܬܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܢܫܩܠܘܢ. * ܘܐܢܬ ܐܪܝܡ 16
ܚܘܛܪܟ. ܘܐܪܟܢ ܐܝܕܟ ܥܠ ܝܡܐ. ܘܨܪܝܗܝ. ܘܢܥܠܘܢ ܒܢ̈ܝ ܐܝܣܪܝܠ ܒܓܘ ܝܡܐ
ܒܝܒܫܐ. * ܘܗܐ ܐܢܐ ܡܩܫܐ ܐܢܐ ܠܒܐ ܕܡܨܪ̈ܝܐ. ܘܢܥܠܘܢ ܒܬܪܗܘܢ. ܘܐܫܬܒܚ ܒܦܪܥܘܢ 17
ܘܒܟܠܗ ܚܝܠܗ ܘܒܡܪ̈ܟܒܬܗ ܘܒܦܪ̈ܫܘܗܝ. * ܘܢܕܥܘܢ ܡܨܪ̈ܝܐ ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ. ܟܕ 18
ܐܫܬܒܚܬ ܒܦܪܥܘܢ. ܘܒܟܠܗ ܚܝܠܗ ܘܒܡܪ̈ܟܒܬܗ ܘܒܦܪ̈ܫܘܗܝ.

Duxit etiã ſexcentas aurigas electas, omneſq; 7 Ægyptiorum *aurigas*, viris ſuper eos omnes præpoſitis. Et induravit Dñs cor Pharaonis 8 regis Ægypti, & inſectatus eſt filios Iſrael. Filii autem Iſrael egreſſi fuerant manu excelſâ. Et inſequuti ſunt eos Ægyptii, & appre- 9 henderũt eos caſtrametantes ad mare, omnis equitatꝰ Pharaonis, & currus ejus, & equites ejus, atq; exercitꝰ ipſius, caſtrametantes *inquam* ad os foſſati è regione Beel-ſephon. 10 Cúmq; appropinquâſſet Pharaon, extulerunt gens Iſrael oculos ſuos, & viderũt Ægyptios venientes poſt ſe, timuerúntq; vehemẽter: & oraverunt filii Iſrael coram Domino. Et di- 11 xerunt ad Moſen, An quia non erant ſepulchra in Ægypto, duxiſti nos ut moreremur in deſerto? cur feciſti nobis ſic, & eduxiſti nos ex Ægypto? Nonne hic eſt ſermo quem di- 12 xeramus tibi in Ægypto, Sine nos, ut ſerviamus Ægyptiis? melius enim erat nobis ſervire Ægyptiis, quàm mori in deſerto hoc. Dixit Moſes ad populum, Ne timeatis, ex- 13 pectate, & videte ſalutem Domini quam facturus eſt vobis hodié: nam quemadmodum vidiſtis Aegyptios hodiè, poſthac non ultra videbitis eos in æternum. Dominus pugna- 14 bit pro vobis, vobis ſilentibus. Oravit itaq; Moſes coram Domino. Et ait Dominus ad 15 Moſen, Cur oras coram me? Dic domeſticis Iſrael ut proficiſcantur. Tu verò ſublato ba- 16 culo tuo, inclina manum tuam ſuper mare, & diſſeca illud, ingrediantúrque filii Iſrael intra mare per ſiccum. Et ego ecce conden- 17 ſabo cor Aegyptiorum, ut ingrediantur poſt eos; & glorificabor in Pharaone, & in toto exercitu ejus, & in curribus ejus, & in equitibꝰ ejus. Et ſcient Aegyptii me eſſe Domi- 18 num, qui glorificatus ſum in Pharaone, & in toto exercitu ejus, & in quadrigis, & in equitibus ejus.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

7 וּדְבַר שִׁית־מְאָה רְתִיכִין בְּחִירָן וְכֹל רְתִיכֵי מִצְרָאֵי וְגִבָּרִין מְמַנַּן עַל־כּוּלְהֶן׃ 8 וְאַתְקֵף יְיָ יָת־לִבָּא דְפַרְעֹה מַלְכָּא דְמִצְרַיִם וּרְדַף בָּתַר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל נָפְקִין בְּרֵישׁ גְּלֵי׃ 9 וּרְדַפוּ מִצְרָאֵי בַּתְרֵיהוֹן וְאַדְבִּיקוּ יָתְהוֹן כַּד־שָׁרַן עַל־יַמָּא כָּל־סוּסְוָת רְתִיכֵי פַרְעֹה וּפָרָשׁוֹהִי וּמַשִּׁרְיָתֵיהּ עַל־פֻּם חִירָתָא לִקֳדָם בְּעֵיל־צְפוֹן׃ 10 וּפַרְעֹה קְרִיב וּזְקַפוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל יָת־עֵינֵיהוֹן וְהָא מִצְרָאֵי נָטְלִין בַּתְרֵיהוֹן וּדְחִילוּ לַחֲדָא וּזְעִיקוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל קֳדָם יְיָ׃ 11 וַאֲמַרוּ לְמֹשֶׁה הֲמִדְלֵית קִבְרִין בְּמִצְרַיִם דְּבַרְתָּנָא לִמְמַת בְּמַדְבְּרָא מַה־דָּא עֲבַדְתְּ לָנָא לְאַפָּקוּתָנָא מִמִּצְרָיִם׃ 12 הֲלָא־דֵין פִּתְגָמָא דִּי מַלֵּלְנָא עִמָּךְ בְּמִצְרַיִם לְמֵימַר שְׁבוֹק מִנָּנָא וְנִפְלַח יָת־מִצְרָאֵי אֲרֵי טָב לָנָא דְּנִפְלַח יָת־מִצְרָאֵי מִדִּנְמוּת בְּמַדְבְּרָא׃ 13 וַאֲמַר מֹשֶׁה לְעַמָּא לָא תִדְחֲלוּן אִתְעַתְּדוּ וַחֲזוֹ יָת־פּוּרְקָנָא דַיְיָ דְּיַעְבֵּד לְכוֹן יוֹמָא־דֵין אֲרֵי כְּמָא דַחֲזֵיתוּן יָת־מִצְרָאֵי יוֹמָא־דֵין לָא תוֹסְפוּן לְמִחְזֵיהוֹן עוֹד עַד־עָלְמָא׃ 14 יְיָ יְגִיחַ לְכוֹן קְרָב וְאַתּוּן תִּשְׁתְּקוּן׃ 15 וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה קַבֵּלִית צְלוֹתָךְ מַלֵּל עִם־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְיִטְּלוּן׃ 16 וְאַתְּ טוֹל יָת־חוּטְרָךְ וַאֲרֵים יָת־יְדָךְ עַל־יַמָּא וּבְזָעֵהִי וְיֵעֲלוּן בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּגוֹ יַמָּא בְּיַבֶּשְׁתָּא׃ 17 וַאֲנָא הָאֲנָא מַתְקֵיף יָת־לִבָּא דְמִצְרָאֵי וְיֵעֲלוּן בַּתְרֵיהוֹן וְאֶתְיַקַּר בְּפַרְעֹה וּבְכָל־מַשִּׁרְיָתֵיהּ בִּרְתִיכוֹהִי וּבְפָרָשׁוֹהִי׃ 18 וְיִדְעוּן מִצְרָאֵי אֲרֵי־אֲנָא יְיָ בְּאִתְיַקָּרוּתִי בְּפַרְעֹה בִּרְתִיכוֹהִי וּבְפָרָשׁוֹהִי׃

Targum ONKELOS.

7 Tulitq; ſexcentos currus electos; & omnes currus Ægyptiorum: & fortiſſimos viros
8 conſtituit ſuper omnes. Induravitq; Dominus cor Pharaonis regis Ægypti; & ſecutus eſt poſt filios Iſrael: filii autẽ Iſrael egrediebantur capite
9 diſcooperto. Et ſecuti ſunt Ægyptii poſt eos, & comprehenderunt eos caſtrametantes ſuper mare; omnes equi curruum Pharaonis, & equites ejus, & exercitus ejus; erant ſuper Phiarioth, coram Beel-
10 ſephon. Pharao autem appropinquavit: & levaverunt filii Iſrael oculos ſuos, & ecce Ægyptii movebantur poſt eos, & timuerunt valde; clamaverũtque filii Iſrael corã Domino.
11 Et dixerunt ad Moyſen: Nunquid quia non erant ſepulchra in Ægypto, tuliſti nos ut moreremur in ſolitudine? Quid eſt hoc quod feciſti nobis, ut edu-
12 ceres nos de Ægypto? Nonne hic eſt ſermo, quem loquebamur tecum in Ægypto, dicentes; *Deſiſte* à nobis, ut ſerviamus Ægyptiis: quia melius eſt nobis ut ſerviamus Ægyptiis, quàm ut moriamur in ſolitu-
13 dine? Dixitq; Moyſes ad populum, Ne timeatis: ſtate, & videte redemptionem Domini, quam faciet vobis hodie: quia ſicut Ægyptios vidiſtis hodie, non videbitis eos ul-
14 tra uſq; in ſempiternum. Dominus pugnabit pro vobis;
15 & vos tacebitis. Dixitq; Dominus ad Moyſẽ; Suſcepi orationẽ tuam: Loquere filiis Iſ-
16 rael, ut proficiſcãtur. Tu autẽ, tolle virgã tuam; & leva manũ tuam ſuper mare, & divide illud: & ingredientur filii Iſrael in medium maris, per ſiccum.
17 Ego autem indurabo cor Ægyptiorũ; & ingredientur poſt eos: & glorificabor in Pharaone, & in omni exercitu ejus; in curribus ejus, & in e-
18 quitibus illius. Et ſcient Ægyptii, quia ego Dominus: cum glorificatus fuero in Pharaone; in curribus ſuis, & in equitibus ſuis.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

7 * ࠅࠉࠒࠇ·ࠔࠔ·ࠌࠀࠅࠕ·ࠓࠊࠁ·ࠁࠇࠅࠓ·ࠅࠊࠋ·ࠓࠊࠁ·ࠌࠑࠓࠉࠌ·ࠅࠔࠋࠔࠌ·ࠏࠋ·ࠊࠋࠅ׃ 8 * ࠅࠉࠇࠆࠒ·ࠉࠄࠅࠄ·ࠀࠕ·ࠋࠁ·ࠐࠓࠏࠄ·ࠌࠋࠊ·ࠌࠑࠓࠉࠌ·ࠅࠉࠓࠃࠐ·ࠀࠇࠓࠉ·ࠁࠍࠉ·ࠉࠔࠓࠀࠋ·ࠅࠁࠍࠉ·ࠉࠔࠓࠀࠋ·ࠉࠑࠀࠉࠌ·ࠁࠉࠃ·ࠓࠌࠄ׃ 9 * ࠅࠉࠓࠃࠐࠅ·ࠌࠑࠓࠉࠌ·ࠀࠇࠓࠉࠄࠌ·ࠅࠉࠔࠉࠂࠅ·ࠀࠅࠕࠌ·ࠇࠍࠉࠌ·ࠏࠋ·ࠄࠉࠌ·ࠊࠋ·ࠎࠅࠎ·ࠓࠊࠁ·ࠐࠓࠏࠄ·ࠅࠐࠓࠔࠉࠅ·ࠅࠇࠉࠋࠅ·ࠏࠋ·ࠐࠉ·ࠄࠇࠉࠓࠕ·ࠋࠐࠍࠉ·ࠁࠏࠋ·ࠑࠐࠍ׃ 10 ** ࠅࠐࠓࠏࠄ·ࠄࠒࠓࠉࠁ·ࠅࠉࠔࠀࠅ·ࠁࠍࠉ·ࠉࠔࠓࠀࠋ·ࠀࠕ·ࠏࠉࠍࠉࠄࠌ·ࠅࠄࠍࠄ·ࠌࠑࠓࠉࠌ·ࠍࠎࠏࠉࠌ·ࠀࠇࠓࠉࠄࠌ·ࠅࠉࠓࠀࠅ·ࠌࠀࠃ·ࠅࠉࠑࠏࠒࠅ·ࠁࠍࠉ·ࠉࠔࠓࠀࠋ·ࠀࠋ·ࠉࠄࠅࠄ׃ 11 * ࠅࠉࠀࠌࠓࠅ·ࠀࠋ·ࠌࠔࠄ·ࠄࠌࠁࠋࠉ·ࠀࠉࠍ·ࠒࠁࠓࠉࠌ·ࠁࠌࠑࠓࠉࠌ·ࠋࠒࠇࠕࠍࠅ·ࠋࠌࠅࠕ·ࠁࠌࠃࠁࠓ·ࠌࠄ·ࠆࠀࠕ·ࠏࠔࠉࠕ·ࠋࠍࠅ·ࠋࠄࠅࠑࠉࠀࠍࠅ·ࠌࠌࠑࠓࠉࠌ׃ 12 * ࠄࠋࠀ·ࠆࠄ·ࠄࠃࠁࠓ·ࠀࠔࠓ·ࠃࠁࠓࠍࠅ·ࠀࠋࠉࠊ·ࠁࠌࠑࠓࠉࠌ·ࠋࠀࠌࠓ·ࠇࠃࠋ·ࠌࠌࠍࠅ·ࠅࠍࠏࠁࠃࠄ·ࠀࠕ·ࠌࠑࠓࠉࠌ·ࠊࠉ·ࠈࠅࠁ·ࠋࠍࠅ·ࠏࠁࠃ·ࠀࠕ·ࠌࠑࠓࠉࠌ·ࠌࠌࠅࠕࠍࠅ·ࠁࠌࠃࠁࠓ׃ 13 * ࠅࠉࠀࠌࠓ·ࠌࠔࠄ·ࠀࠋ·ࠄࠏࠌ·ࠀࠋ·ࠕࠉࠓࠀࠅ·ࠄࠕࠉࠑࠁࠅ·ࠅࠓࠀࠅ·ࠀࠕ·ࠉࠔࠅࠏࠕ·ࠉࠄࠅࠄ·ࠀࠔࠓ·ࠉࠏࠔࠄ·ࠋࠊࠌ·ࠄࠉࠅࠌ·ࠊࠉ·ࠀࠔࠓ·ࠓࠀࠉࠕࠌ·ࠀࠕ·ࠌࠑࠓࠉࠌ·ࠄࠉࠅࠌ·ࠋࠀ·ࠕࠅࠎࠐࠅ·ࠋࠓࠀࠅࠕࠌ·ࠏࠅࠃ·ࠏࠃ·ࠏࠅࠋࠌ׃ 14 * ࠉࠄࠅࠄ·ࠉࠋࠇࠌ·ࠋࠊࠌ·ࠅࠀࠕࠌ·ࠕࠇࠓࠔࠅࠍ׃ 15 ** ࠅࠉࠀࠌࠓ·ࠉࠄࠅࠄ·ࠀࠋ·ࠌࠔࠄ·ࠌࠄ·ࠕࠑࠏࠒ·ࠀࠋࠉ·ࠃࠁࠓ·ࠀࠋ·ࠁࠍࠉ·ࠉࠔࠓࠀࠋ·ࠅࠉࠎࠏࠅ׃ 16 * ࠅࠀࠕࠄ·ࠄࠓࠌ·ࠀࠕ·ࠌࠈࠊ·ࠅࠍࠈࠄ·ࠀࠕ·ࠉࠃࠊ·ࠏࠋ·ࠄࠉࠌ·ࠅࠁࠒࠏࠄࠅ·ࠅࠉࠁࠀࠅ·ࠁࠍࠉ·ࠉࠔࠓࠀࠋ·ࠁࠕࠅࠊ·ࠄࠉࠌ·ࠁࠉࠁࠔࠄ׃ 17 * ࠅࠀࠍࠉ·ࠄࠍࠍࠉ·ࠌࠇࠆࠒ·ࠀࠕ·ࠋࠁ·ࠌࠑࠓࠉࠌ·ࠅࠉࠁࠀࠅ·ࠀࠇࠓࠉࠄࠌ·ࠅࠀࠊࠁࠃࠄ·ࠁࠐࠓࠏࠄ·ࠅࠁࠊࠋ·ࠇࠉࠋࠅ·ࠁࠓࠊࠁࠅ·ࠅࠁࠐࠓࠔࠉࠅ׃ 18 * ࠅࠉࠃࠏࠅ·ࠌࠑࠓࠉࠌ·ࠊࠉ·ࠀࠍࠉ·ࠉࠄࠅࠄ·ࠁࠄࠊࠁࠃࠉ·ࠁࠐࠓࠏࠄ·ࠁࠓࠊࠁࠅ·ࠅࠁࠐࠓࠔࠉࠅ׃

VERSIO SAMARITANA.

TEXT. ET VER. SAM.
Tranſlatio Latina.

Accepitque ſexcentos currus 7 *electos, et omnes currus Ægypti, et tribunos ſuper omnia hæc. Et obfirmavit Dominus* 8 *cor Pharaonis regis Ægypti, et perſecuꝰ eſt filios Iſrael: filii autem Iſrael egrediebantur in manu excelſa. Perſecutique* 9 *ſunt eos Ægyptii, et attigerũt eos caſtrametantes juxta mare; omnes equi, currus Pharaonis, et (b) equites ejus, et exercitus ejus juxta Phihahiroth, è regione Beelſephon. Pharaone autem accedente,* 10 *levaverunt filii Iſrael oculos ſuos, videruntq;, et ecce Ægyptii proficiſcentes poſt eos; tunc timuerunt valdè, et clamaverunt filii Iſrael ad Dominum. Dixeruntq; Moſi, An* 11 *eò quòd non eſſent ſepulchra in Ægypto aſſumpſiſti nos ut moreremur in deſerto? Quare hoc feciſti nobis, ut educeres nos de Ægypto? Nonnè hoc eſt verbum quod* 12 *dicebamus tibi in Ægypto, dicentes, Deſiſte quæſumus à nobis, et ſerviemus Ægyptiis? quia melius eſt nobis ſervire Ægyptiis, quàm mori in deſerto. Reſponditq; Moſes* 13 *populo, Ne timeatis, Subſiſte, & videte ſalutem Domini quam faciet vobis hodié: nam ſicut videtis Ægyptios hodiè, non videbitis eos adhuc amplius in æternum. Dominus* 14 *pugnabit pro vobis, vos autem conticeſcetis. Et dixit Domi-* 15 *nus Moſi, Quid clamas ad me? loquere filiis Iſrael, ut proficiſcantur. Tu verò at-* 16 *tolle virgam tuam, & extende manũ tuam ſuper mare, & (c) diſſeca illud; gradianturq; filii Iſrael in medium mare per aridam. Ego* 17 *autem, ecce obfirmabo cor Ægyptiorum, et gradientur poſt eos; & glorificabor in Pharaone, et in omni exercitu ejus, in curribus ejus, & in (d) equitibus ejus. Cogno-* 18 *ſcentq; omnes Ægyptii quòd ego ſum Dominus, cum glorificatus fuero in Pharaone, & in omni exercitu ejus, & in curribus ejus, & (e) in equitibus ejus.*

VER. SAM. (b) pedites ejus, (c) divide illud; (d) peditibus ejus. (e) peditibus ejus.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 * واخذ ستماية مركب مختار وساير مراكب المصريين وعلي جميعهم قواد * وشدد الله قلب 8
فرعون ملك مصر * فطلب بني اسرايل * وبنو اسرايل خارجون بيد رفيعة * وطلبهم المصريون 9
فلحقوهم نازلين علي البحر جميع خيل مراكب فرعون وفرسانه وجنوده الي فم الجبلات بين
يدي صفون الطاغوت * ولما قرب فرعون اشال بنو اسرايل عيونهم * فاذا المصريون راحلون 10
وراءهم * فخافوا جدا وصرخوا الي الله * وقالوا لموسي امن عدم القبور بمصر اخرجتنا لنموت في 11
البر * ماذا صنعت بنا اذ اخرجتنا من مصر * اليس هذا القول الذي قلناه لك بمصر ان دعنا 12
نخدم المصريين فان خدمتنا لهم خير من موتنا في البر * قال موسي للقوم لا تخافوا * قفوا وانظروا 13
معونة الله لكم التي يصنعها اليوم * فانكم كما رايتم المصريين اليوم * ليس تعودون ان تروهم
ابد الابد * الله يحارب عنكم * وانتم فامسكوا * ثم قال الله لموسي لم تصرخ الي * كلم بني 14 15
اسرايل في ان يرحلوا * وانت ارفع عصاك ومد يدك الي البحر فشقه * فيدخل بنو اسرايل في 16
وسطه في اليبس * وها انا مشدد قلب المصريين * فيدخلون وراءهم واتعظم بما احله بفرعون 17
وبجميع جنوده ومراكبه وفرسانه * ويعلم المصريون انني الله اذا تعظمت باهلاك فرعون 18
ومراكبه وفرسانه *

Et aſſumpſit ſexcentos currus ſelectos, & reliquos currus Ægyptiorum, & ſuper eos omnes præfecit duces. 7 *Et induravit* 8 *Deus cor Pharaonis regis Ægypti, et perſecutus eſt filios Iſrail; & filii Iſrail erant exeuntes cum manu excelſa. Et* 9 *perſecuti ſunt eos Ægyptii, & aſſecuti ſunt eos caſtrametantes prope mare: omnes equi curruum Pharaonis, & equites ejus, & exercitus ejus ad os Gebelat contra Saphun idolum. Et cùm acceſſiſ-* 10 *ſet Pharaon, elevaverunt filii Iſrail oculos ſuos, & ecce Ægyptii proficiſcentes poſt ipſos: & timuerunt valdè, & clamaverunt ad Deum. Et dixerunt Mu-* 11 *ſæ, Annè præ defectu ſepulchrorum in Ægypto eduxiſti nos ut moreremur in deſerto? quid feciſti nobis educens nos de Ægypto? An non hic eſt ſermo, quem* 12 *diximus tibi in Ægypto; Relinque nos ſervire Ægyptiis, quia ſervitus noſtra illis melior eſt morte noſtrâ in deſerto? Di-* 13 *xit Muſa populo, Nè timeatis, expectate, & videte auxilium Dei erga vos, quod facturus eſt hodiè; quia ſicuti vidiſtis Ægyptios hodiè, ampliùs non videbitis eos unquam in ſæculum. Deus belligerabit* 14 *pro vobis, & vos continete vos. Rurſus* 15 *dixit Deus Muſæ, Quare clamas ad me? loquere ad filios Iſrail, ut diſcedant. Tu* 16 *verò eleva baculũ tuum, & extende manum tuam ad mare, & divide illud; & ingredientur filii Iſrail per mediũ ejus per ſiccum. Et ecce ego induraturus ſum* 17 *cor Ægyptiorum, & ingredientur poſt eos; & magnificabor per id quod immittam in Pharaonem, & in omnes exercitus ejus, & currus ejus, & equites ejus. Et* 18 *ſcient Ægyptii quòd ego ſum Deus, cùm magnificatus fuero per deſtructionẽ Pharaonis & curruum ejus, & equitum ejus.*

19 ויסע מלאך האלהים ההלך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם ויסע עמוד הענן מפניהם ויעמד מאחריהם׃
20 ויבא בין מחנה מצרים ובין מחנה ישראל ויהי הענן והחשך ויאר את הלילה ולא קרב זה אל זה כל הלילה׃
21 ויט משה את ידו על הים ויולך יהוה את הים ברוח קדים עזה כל הלילה וישם את הים לחרבה ויבקעו המים׃
22 ויבאו בני ישראל בתוך הים ביבשה והמים להם חומה מימינם ומשמאלם׃
23 וירדפו מצרים ויבאו אחריהם כל סוס פרעה רכבו ופרשיו אל תוך הים׃
24 ויהי באשמרת הבקר וישקף יהוה אל מחנה מצרים בעמוד אש וענן ויהם את מחנה מצרים׃
25 ויסר את אפן מרכבתיו וינהגהו בכבדת ויאמר מצרים אנוסה מפני ישראל כי יהוה נלחם להם במצרים׃
26 ויאמר יהוה אל משה נטה את ידך על הים וישבו המים על מצרים על רכבו ועל פרשיו׃
27 ויט משה את ידו על הים וישב הים לפנות בקר לאיתנו ומצרים נסים לקראתו וינער יהוה את מצרים בתוך הים׃
28 וישבו המים ויכסו את הרכב ואת הפרשים לכל חיל פרעה הבאים אחריהם בים לא נשאר בהם עד אחד׃
29 ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים והמים להם חמה מימינם ומשמאלם׃
30 ויושע יהוה ביום ההוא את ישראל מיד מצרים וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים׃

Verſio VULG. LAT.

19 Tollénſq; ſe angelus Dei, qui præcedebat caſtra Iſrael, abiit poſt eos: & cum eo pariter columna nubis, priora dimit-
20 tens, poſt tergum Stetit, inter caſtra Ægyptiorum & caſtra Iſrael: & erat nubes tenebroſa, & illuminans nocte, ita ut ad ſe invicem toto noctis tempore accedere non
21 valerent. Cúmque extendiſſet Moyſes manum ſuper mare, abſtulit illud Dñs flante vento vehementi & urente totâ nocte, & vertit in ſiccũ:
22 diviſáque eſt aqua. Et ingreſſi ſunt filii Iſrael per medium ſicci maris: erat enim aqua quaſi murus à dextra e-
23 orum & læva. Perſequentéſque Ægyptii ingreſſi ſunt poſt eos, & omnis equitatus Pharaonis, currus ejus & equites,
24 per medium maris. Jámque advenerat vigilia matutina, & ecce reſpiciens Dominus ſuper caſtra Ægyptiorum per columnam ignis & nubis, in-
25 terfecit exercitum eorum. Et ſubvertit rotas curruum, ferebantúrque in profundum. Dixerunt ergò Ægyptii, Fugiamus Iſraelem: Dominus enim pugnat pro eis contra
26 nos. Et ait Domin⁹ ad Moyſen, Extende manum tuam ſuper mare, ut revertantur aquæ ad Ægyptios ſuper currus &
27 equites eorum. Cúmque extendiſſet Moyſes manum contra mare, reverſum eſt primo diluculo ad priorem locum: fugientibúſque Ægyptiis, occurrerunt aquæ; & involvit eos Dominus in mediis flucti-
28 bus. Reverſæque ſunt aquæ, & operuerunt currus & equites cuncti exercitûs Pharaonis, qui ſequentes ingreſſi fuerant mare: nec unus qui-
29 dem ſuperfuit ex eis. Filii autem Iſrael perrexerunt per medium ſicci maris, & aquæ eis erant quaſi pro muro à
30 dextris & à ſiniſtris. Liberavítque Dominus in die illa Iſrael de manu Ægyptiorum.
31 Et viderũt Ægyptios mortuos ſuper littus maris.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

19 Ἐξῆρε δὲ ὁ ἄγγελος τοῦ θεοῦ ὁ προπορευόμενος τῆς παρεμβολῆς τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, καὶ ἐπορεύθη ἐκ τῶν ὄπισθεν. ἐξῆρε δὲ καὶ ὁ στύλος τῆς νεφέλης ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, καὶ ἔστη ἐκ τῶν
20 ὀπίσω αὐτῶν. Καὶ εἰσῆλθεν ἀνὰ μέσον τῆς παρεμβολῆς τῶν Αἰγυπτίων, καὶ ἀνὰ μέσον τῆς παρεμβολῆς Ἰσραήλ, καὶ ἔστη. καὶ ἐγένετο σκότος καὶ γνόφος· καὶ διῆλθεν ἡ νύξ· καὶ οὐ συνέμιξαν ἀλλήλοις ὅλην τὴν
21 νύκτα. Ἐξέτεινε δὲ Μωυσῆς τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν θάλασσαν· καὶ ὑπήγαγε κύριος τὴν θάλασσαν ἐν ἀνέμῳ νότῳ βιαίῳ ὅλην τὴν νύκτα, καὶ ἐποίησε τὴν θάλασσαν ξηράν· καὶ
22 (τ) ἐσχίσθη τὸ ὕδωρ. Καὶ εἰσῆλθον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ εἰς μέσον τῆς θαλάσσης κατὰ τὸ ξηρόν· καὶ τὸ ὕδωρ (υ) αὐτῆς τεῖχος ἐκ δε-
23 ξιῶν, καὶ τεῖχος ἐξ εὐωνύμων. (φ) Καὶ κατεδίωξαν οἱ Αἰγύπτιοι, καὶ (χ) εἰσῆλθον ὀπίσω αὐτῶν καὶ πᾶς ἵππος Φαραώ, καὶ τὰ ἅρματα, καὶ οἱ (ψ) ἀναβάται εἰς μέ-
24 σον τῆς θαλάσσης. Ἐγενήθη δὲ ἐν τῇ φυλακῇ τῇ ἑωθινῇ, καὶ ἐπέβλεψε κύριος (ω) ἐπὶ τὴν παρεμβολὴν τῶν Αἰγυπτίων ἐν στύλῳ πυρὸς καὶ νεφέλης, καὶ συνετάραξε τὴν
25 παρεμβολὴν τῶν Αἰγυπτίων. Καὶ συνέδησε τοὺς ἄξονας τῶν ἁρμάτων αὐτῶν, καὶ (α) ἤγαγεν αὐτοὺς μετὰ βίας. καὶ εἶπαν οἱ Αἰγύπτιοι, Φύγωμεν ἀπὸ προσώπου Ἰσραήλ· ὁ γὰρ κύριος πολεμεῖ (β) περὶ αὐτῶν
26 τοὺς Αἰγυπτίους. Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν, Ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὴν θάλασσαν, καὶ ἀποκαταστήτω τὸ ὕδωρ, καὶ ἐπικαλυψάτω τοὺς Αἰγυπτίους, ἐπί τε τὰ
27 ἅρματα (γ) καὶ τοὺς ἀναβάτας. Ἐξέτεινε δὲ Μωυσῆς τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπεκατέστη τὸ ὕδωρ πρὸς ἡμέραν ἐπὶ χώρας. οἱ δὲ Αἰγύπτιοι ἔφυγον ὑπὸ τὸ ὕδωρ· καὶ ἐξετίναξε κύριος τοὺς Αἰγυ-
28 πτίους μέσον τῆς θαλάσσης. Καὶ ἐπαναστραφὲν τὸ ὕδωρ ἐκάλυψε τὰ ἅρματα καὶ τοὺς ἀναβάτας, καὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν Φαραώ, τοὺς εἰσπεπορευμένους ὀπίσω αὐτῶν εἰς τὴν (δ) θάλασσαν· καὶ οὐ κατελείφθη
29 ἐξ αὐτῶν οὐδὲ εἷς. Οἱ δὲ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐπορεύθησαν διὰ ξηρᾶς ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης· τὸ δὲ ὕδωρ αὐτοῖς τεῖχος ἐκ
30 δεξιῶν, καὶ τεῖχος ἐξ εὐωνύμων. Καὶ ἐρρύσατο κύριος τὸν Ἰσραὴλ ἐν
31 τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ (ε) χειρὸς τῶν Αἰγυπτίων. Καὶ εἶδεν Ἰσραὴλ τοὺς Αἰγυπτίους τεθνηκότας παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης.

Promovit autem angelus Dei, qui præibat caſtra filiorum Iſrael, & ivit à tergo: promovit autem & columna nubis à facie eorum, & ſtetit à tergo eorum. Et intra- 20
vit inter caſtra Ægyptiorum, & caſtra Iſrael, & ſtetit. Et factæ ſunt (k) tenebræ, & caligo: & venit nox: et non commiſcuerunt ſe invicèm totam noctem. Exten- 21
dit autem Moyſes manum ſuper mare: et ſubduxit Dominus mare in vento Auſtro violento totam noctem, & fecit mare ſiccum: et ſciſſa eſt aqua. Et ingreſſi ſunt fi- 22
lii Iſrael in medium maris per ſiccum: et aqua ejus murus à dextris, & murus à ſiniſtris. Et per- 23
ſecuti ſunt Ægyptii, & ingreſſi ſunt poſt eos, & omnis equitatus Pharaonis, & currus, & aſcenſores in medium maris. Factum eſt 24
autem in vigilia matutina, & inſpexit Dominus ſuper caſtra Ægyptiorum in columna ignis & nubis, & conturbavit caſtra Ægyptiorum. Et (l) colligavit axes 25
curruum eorum, & egit eos cum violentia. Et dixerunt Ægyptii, Fugiamus à facie Iſrael: Dominus enim oppugnat pro eis Ægyptios. Dixit autem Dominus ad 26
Moyſen, Extende manum tuam ſuper mare, & reſtituatur aqua, & cooperiat Ægyptios, & ſuper currus, & aſcenſores. Extendit 27
autem Moyſes manum ſuper mare, & rediit aqua diem verſùs (m) ſuper locum. Ægyptii autem fugerunt ſub (n) aquam: & (o) excuſſit Dominus Ægyptios (p) medium maris. Et reverſa aqua 28
operuit currus, & aſcenſores, & omnem virtutem Pharaonis, eos qui ingrediebantur poſt ipſos in mare: et non remanſit de eis ne unus quidem. Filii autem Iſrael 29
iverunt per ſiccã in medio maris: aqua autẽ ipſis erat mur⁹ à dextris, et murus à ſiniſtris. Et eruit 30
Domin⁹ Iſrael in die illa de manu Ægyptiorũ. Et vidit Iſrael Ægy- 31
ptios mortuos juxta labiũ maris.

MS.A. (τ) διεσχίσθη (υ) αὐτοῖς (φ) Κατεδίωξαν δὲ (χ) εἰσῆλθεν ὀπίσω αὐτῶν πᾶσα ἡ ἵππος (ψ) ἀναβάται, καὶ εἰσῆλθον εἰς (ω) εἰς τὴν (α) ἦγεν (β) τοὺς Αἰγυπτίους περὶ αὐτῶν. (γ) καὶ ἐπὶ τοὺς (δ) θάλασσαν· οὐ (ε) χειρὸς Αἰγυπτίων.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* Et diſcedens angelus Domini qui præcedebat caſtra Iſraelis, ivit à tergo eorum: migravit quoque columna nubis à conſpectu eorum, & ſtetit à tergo illorum. Et ingreſſa eſt 20
inter caſtra Ægyptiorum & caſtra Iſraelis: & fuit nubes & tenebræ totâ nocte: illuxit autem totâ nocte filiis Iſrael, & non appropinquaverunt ad iſtos totâ nocte. Et ſuſtulit Mo- 21
ſe manum ſuam ſuper mare, abduxítq; Dñs mare vento calido vehementiſſimo, totâ nocte, vertítq; mare in aridam, & diſciſſæ ſunt aquæ. Et ingreſſi ſunt filii Iſrael in medium 22
mare in ſicco: & aquæ factæ ſunt eis veluti murus à dextera eorum, & à ſiniſtra eorum. Et inſequuti ſunt Ægyptii, & ingreſſi ſũt poſt 23
eos, omnis *videlicet* equitatus Pharaonis & currus ejus, & equites ejus, in medium maris. Factúmq; eſt in vigilia matutina, ut appare- 24
ret Dñs exercitui Ægyptiorum in columna ignis & nubis, & conturbaret exercitum Ægyptiorum. Et alligantes rotas curruum ſuo- 25
rum, eóſq; ducentes cum impetu, dicebant Ægyptii, Fugiamus à conſpectu gentis Iſrael: Dñs enim fecit pro eis pugnam in Ægypto. Et dixit Dominus ad Moſen, Inclina manum 26
tuã ſuper mare, & revertẽtur aquæ ſuper Ægyptios, ſuper quadrigas eorũ, & ſuper equites eorum. Extulit ergò Moſes manum ſuam 27
ſuper mare, & reverſum eſt mare tempore matutino ad locum ſuum, Ægyptiis fugientibus obviàm illi: Exagitavítque Dominus Ægyptios in medio maris. Et refluxerunt 28
aquæ, operuerúntque currus & equites, totúmque exercitum Pharaonis, qui ingreſſi fuerant poſt eos in mare, & non remanſit ex eis vel unus quidem. Filii verò Iſraelis in- 29
ceſſerunt in mari quaſi in arida, & aquæ erant eis quaſi murus à dextera eorum, & à ſiniſtra eorum. Liberavit itaque Dominus 30
in die illo Iſrael de manu Ægyptiorum, & vidit Iſrael Ægyptios mortuos ad littus maris.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

19 Et receſſit angel⁹ Domini, qui gradiebatur corã caſtris Iſrael; & *venit* poſt eos: & receſſit columna nubis à facie eorum, & ſtetit poſt tergum eorum.
20 Et ingreſſa eſt inter caſtra Ægyptiorũ, & inter caſtra Iſrael; & erat nubes & obſcuritas Ægyptiis, Iſraeli autem erat lux totâ nocte: & non acceſſerunt ad ſe invicem totâ nocte.
21 Et levavit Moyſes manũ ſuam ſuper mare: & Dominus abſtulit mare vento Orientali vehementi, totâ nocte; & poſuit mare in ſiccum: & diviſæ
22 ſunt aquæ. Ingreſſiq; ſunt filii Iſrael in mediũ maris, per ſiccum: & aquæ erant eis muri, à
23 dextris et à ſiniſtris eorũ. Et pſecuti ſunt Ægyptii, & ingreſſi ſunt poſt eos; omnes equi Pharaonis, currus ejus, & equites
24 ejus: per medium maris. Factumq; eſt, in cuſtodiâ matutinâ; & reſpexit Domin⁹ caſtra Ægyptiorũ, in columnâ ignis & nubis: & conturbavit caſtra
25 Ægyptiorum. Et abſtulit rotas curruũ eorũ; & ducebant eos graviter: dixeruntq; Ægyptii; Fugiamus à facie Iſrael; quia eſt hæc potentia Dñi, quæ pu-
26 gnabat pro eis in Ægypto. Et dixit Dñs ad Moyſen; Leva manum tuam ſuper mare: & revertentur aquæ ſuper Ægyptios; ſuper currus eorum, &
27 ſuper equites eorum. Et levavit Moyſes manũ ſuam ſuper mare, & reverſum eſt mare in tempore matutino ad vigorem ſuũ; Ægyptii autem fugiebant in occurſum ejus: & ſuffocavit Dominus Ægyptios in medio
28 maris. Et reverſæ ſunt aquæ, et operuerunt currus, & equites; & omnes exercit⁹ Pharaonis, qui ingreſſi fuerant poſt eos in mare: non remanſit in eis uſq;
29 ad unum. Filii autẽ Iſrael ambulabant per ſiccum, in medio maris: & aquæ erant eis muri, à dextris & à ſiniſtris eorum.
30 Liberavitq; Dominus in die illo Iſrael de manu Ægyptiorũ: & *vidit Iſrael* Ægyptios mortuos in littore maris.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARIATANUS.

VERSIO SAMARITANA.

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Itaque profectus eſt Angelus 19
Domini incedens ante caſtra Iſraelis, ivitq; poſt eos: profecta quoque eſt columna nubis à facie eorum, et ſtetit poſt eos. Et venit inter caſtra Æ- 20
gyptiorũ, et inter caſtra Iſraelis; et facta eſt nubes tenebroſa, et illuminavit noctem, ideò non appropinquavit alter ad alterum totâ nocte. Ex- 21
tenditq; Moſes manum ſuam ſuper mare, et abire fecit Dominus mare cum vento orientali vehementi totâ nocte, poſuitq; mare in ſiccitatem, et diſſectæ ſunt aquæ. Et ingreſ- 22
ſi ſunt filii Iſrael in medium maris per aridã: aquæ autem erant eis (f) murus à dextris et à ſiniſtris. Et inſecuti ſunt 23
Ægyptii, et ingreſſi ſunt poſt eos omnes equi Pharaonis, currus ejus, et (g) equites ejus in mediũ mare. Factumq; eſt 24
in vigilia matutina, ut reſpiceret Dominus ſuper caſtra Ægyptiorũ in columna ignis, et nubis, et (h) excandeſceret in caſtra Ægyptiorum. Colli- 25
gavitq; rotas curruum ejus; et (i) deturbavit eos in profundum: Tum dixerunt Ægyptii, Fugiamus à facie Iſrael; nam Domin⁹ pugnat pro eis adverſùs Ægyptios. Dixit 26
verò Dominus Moſi, Extende manum tuam ſuper mare, revertantúrq; aquæ ſuper Ægyptios, ſuper currus ejus, et ſuper (k) equites ejus. Et ex- 27
tendit Moſes manum ſuam ſuper mare, reverſúmque eſt mare appetente manè (l) cum violentia: Ægyptii verò recedebant ad occurſum ejus, ſed excuſſit Dominus Ægyptios in mediũ mare. Et redi- 28
erunt aquæ, et operuerunt currus, et (m) equites in omni exercitu Pharaonis, venientes poſt eos in mare: ne unus quidem ſuperfuit ex eis. Filii ve- 29
rò Iſrael ambulaverunt in arida per medium mare: aquæ enim erant eis (n) murus à dextris, et à ſiniſtris. Serva- 30
vitq; Dominus illo die Iſraelem de manu Ægyptiorum; vidit quoque Iſrael Ægyptium mortuum ad litt⁹ maris.

VER. SAM. (f) munitio (g) pedites ejus (h) ſummo dolore afficeret caſtra (i) cum difficultate urſit (k) pedites ejus, (l) ad profunditatem ſuam: (m) pedites (n) munitio

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

Et diſceſſit Angelus Dei deambulans ante 19
exercitum filiorum Iſrail, & venit poſt eos: & diſceſſit columna nubium à conſpectu eorum, & ſtetit poſt eos. Et in- 20
greſſa eſt inter exercitum Ægyptiorum, & inter exercitum filiorum Iſrail; fuerúntque tenebræ & nubes, & velârunt noctem, & neuter eorum acceſſit ad alterum totâ nocte. Et extendit Muſa ma- 21
num ſuam ſuper mare, & induxit Deus ſuper mare ventum Auſtralem vehementem totâ nocte, ita ut effecerit illud ſiccũ, poſtquam diviſa fuerat aqua. Et ingreſ- 22
ſi ſunt filii Iſrail per medium mare per ſiccum, & aqua erat eis mœnia ad dexteram eorum & ad ſiniſtram eorum. Et 23
inſecuti ſunt eos Ægyptii & ingreſſi ſunt poſt eos cum omnibus equis Pharaonis, & curribus ejus, et equitibus ejus in medium mare. Et cùm fuiſſet vigilia matutina, 24
proſpexit Deus ſuper exercitum Ægyptiorum per columnam ex igne & nubibus, et perterruit eum. Et luxavit cochleas cur- 25
ruum ejus, & duxit eum violenter. Tunc dixerunt Ægyptii, Fugiamus à conſpectu filiorum Iſrail, quoniam Deus pugnat pro eis contra Ægyptios. Tum dixit Deus 26
Muſæ, Extende manum tuam adverſùs mare, et revertetur aqua ſuper Ægyptios, & ſuper currus eorum, & ſuper equites eorum. Et extendit Muſa manum ſuam 27
ſuper mare, & reverſum eſt mare propè adventum matutini ad difficultatem ſuam, Ægyptiis fugientibus obviàm illi, & ſubmerſit eos Deus in medio maris. Quia 28
reverſa eſt aqua, & cooperuit currus, & equites, et omnem exercitum Pharaonis ingredientes poſt eos per mare, et non remanſit ex eis ullus. Et filii Iſrail am- 29
bulàrunt per ſiccum in medio maris: & aqua erat illis mœnia ad dexteram eorum & ad ſiniſtram eorum. Et auxilium præ- 30
ſtitit Deus in illa die filiis Iſrail contra Ægyptios, et viderunt filii Iſrail Ægyptios mortuos ſuper littus maris.

Dominus fecit quam magnam manum Israel vidit Et
31 ויַרא ישראל את־היד הגדלה אשר עשה יהוה
,Dominum in crediderũt & ,Dominum populus timuerunt &;Ægyptios in
במצרים וייראו העם את־יהוה ויאמינו ביהוה
.ejus servum Mosch in &
ובמשה עבדו:

CAP. XV. טו

,Domino hoc canticum Israel filii & ,Mosch cecinit Tunc
1 אז ישיר־משה ובני ישראל את־השירה הזאת ליהוה
,est magnificat' magnificãdo quia ,Domino Cantabo ;dicendo ,dixerunt &
ויאמרו לאמר אשירה ליהוה כי־גאה גאה
,Dominus laus & ,mea Fortitudo .mare in projecit ejus ascensorẽ & equũ
2 סוס ורכבו רמה בים: עזי וזמרת יה
Deus : ei faciam tabernaculũ & ,meus Deus Iste .salutem in mihi fuit &
ויהי־לי לישועה זה אלי ואנוהו אלהי
Dominus ,belli vir Dominus .eum exaltabo & ,mei patris
3 אבי וארממנהו: יהוה איש מלחמה יהוה
electio & ,mare in dejecit ejus virtutem &,Parhoh Currus .ejus nomen
4 שמו: מרכבת פרעה וחילו ירה בים ומבחר
descenderũt ;eos operient Abyssi .Suph mari in sunt submersi ejus ducum
5 שלשיו טבעו בים־סוף: תהמת יכסימו ירדו
est magnificata Domine tua Dextera .lapis tanquam profunda in
6 במצולת כמו־אבן: ימינך יהוה נאדרי
multitudine in Et .inimicum franges Domine tua dextera:fortitudine in
7 בכח ימינך יהוה תרעץ אויב: וברב
eos devorabit ,tuam iram mittes : tuis consurgentes dirues tuæ celsitudinis
גאונך תהרס קמיך תשלח חרנך יאכלמו
steterunt ,aquæ sunt coacervatæ tui nasi spiritu in Et .stipulam sicut
8 כקש: וברוח אפיך נערמו מים נצבו
,inimicus Dixit .maris corde in abyssi sunt coagulatæ ,fluenta acervus sicuti
9 כמו־נד נזלים קפאו תהמת בלב־ים: אמר אויב
,mea anima eis implebitur ,spolium dividam ,comprehendam ,Persequar
ארדף אשיג אחלק שלל תמלאמו נפשי
,tuo spiritu in Flavisti .mea manus eos depauperabit ,meũ gladiũ evacuabo
10 אריק חרבי תורישמו ידי: נשפת ברוחך
.vehementibus aquis in plumbũ tanquã sunt absorpti ,mare eos operuit
כסמו ים צללו כעופרת במים אדירים:
,sanctitate in magnificus tu sicut quis ,Domine diis in tu sicut Quis
11 מי־כמכה באלם יהוה מי כמכה נאדר בקדש
eos deglutiet ,tuam dexteram Extendisti ?mirabile faciens ,laudib' terribilis
12 נורא תהלת עשה־פלא: נטית ימינך תבלעמו
duxisti :redemisti ,hunc populum tua misericordia in Duxisti .terra
13 ארץ: נחית בחסדך עם־זו גאלת נהלת
,populi Audierunt .tuæ sanctitatis habitaculum ad tua fortitudine in
14 בעזך אל־נוה קדשך: שמעו עמים
sunt territi Tunc .Palestinæ habitatores apprehendit dolor :contremiscent
15 ירגזון חיל אחז ישבי פלשת: אז נבהלו
sunt dissoluti :tremor eos apprehendet Moab robustos ,Edom millenarii
אלופי אדום אילי מואב יאחזמו רעד נמגו
.Chenahan habitatores omnes
כל ישבי כנען:

Versio VULG. LAT.

Et manum magnam quam exercuerat Dominus contra eos: timuítque populus Dominum, & crediderunt Domino, & Moysi servo ejus.

CAP. XV.

1 Tunc cecinit Moyses, & filii Israel carmen hoc Dño, & dixerunt; Cantem⁹ Dño: gloriosè enim magnificat⁹ est; equũ & ascensorem dejecit in ma-2 re. Fortitudo mea, & laus mea Dñs; & factus est mihi in salutem. Iste De⁹ me⁹, & glorificabo eũ; De⁹ patris mei, & exal-3 tabo eũ. Dñs quasi vir pugnator, Omnipotens nomen ejus. 4 Curr⁹ Pharaonis & exercitum ejus projecit in mare: electi principes ejus submersi sunt in 5 Mari rubro. Abyssi operuerũt eos, descenderunt in profundũ 6 quasi lapis. Dextera tua, Dñe, magnificata est in fortitudine: dextera tua, Domine, per-7 cussit inimicum. Et in multitudine gloriæ tuæ deposuisti adversarios tuos: misisti iram tuam, quæ devoravit eos sicut 8 stipulam. Et in spiritu furoris tui congregatæ sunt aquæ: stetit unda fluẽs, congregatæ sunt 9 abyssi in medio mari. Dixit inimicus, Persequar & comprehendam, dividam spolia, implebitur anima mea: evaginabo gladium meum, interficiet 10 eos manus mea. Flavit spirit⁹ tuus, & operuit eos mare: submersi sunt quasi plumbũ in a-11 quis vehementib⁹. Quis similis tui in fortibus, Dñe? quis similis tui? magnificus in sanctitate, terribilis atq; laudabilis, 12 faciens mirabilia? Extendisti manum tuam, & devoravit eos 13 terra. Dux fuisti in misericordia tua populo quem redemisti: & portasti eum in fortitudine tua, ad habitaculum san-14 ctum tuum. Ascenderunt populi, & irati sunt: dolores obtinuerunt habitatores Phili-15 sthiim. Tunc conturbati sunt principes Edom, robustos Moab obtinuit tremor: obriguerunt omnes habitatores Chanaan.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

(ζ) Εἶδε δὲ Ἰσραὴλ τὴν χεῖρα τὴν μεγάλην, ἃ ἐποίησε κύριος τοῖς Αἰγυπτίοις. (η) ἐφοβήθη δὲ ὁ λαὸς τὸν κύριον, καὶ ἐπίστευσαν τῷ θεῷ, καὶ Μωυσῇ τῷ θεράποντι αὐτοῦ. 1 Τότε ᾖσε Μωυσῆς καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὴν ᾠδὴν ταύτην τῷ θεῷ, καὶ (θ) εἶπαν, λέγοντες,

MS.A. (ζ) Καὶ ἴδεν (η) καὶ ἐφοβήθη (θ) εἶπαν τῷ λέγειν,

ΚΕΦ. ιέ.

Ἄσωμεν τῷ κυρίῳ, ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται· ἵππον καὶ ἀναβάτην ἔρριψεν εἰς θάλασσαν. 2 Βοηθὸς καὶ σκεπαστὴς ἐγένετό μοι εἰς σωτηρίαν. (α) οὗτός μου θεὸς, καὶ δοξάσω αὐτόν· θεὸς τοῦ πατρός μου, καὶ 3 ὑψώσω αὐτόν. Κύριος συντρίβων πολέ-4 μους, κύριος ὄνομα αὐτῷ. Ἅρματα Φαραὼ, καὶ τὴν δύναμιν αὐτοῦ ἔρριψεν εἰς θάλασσαν, ἐπιλέκτους ἀναβάτας τριστάτας· (β) κατε-5 πόθησαν ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ. Πόντῳ ἐκάλυψεν αὐτούς· κατέδυσαν εἰς βυθὸν ὡσεὶ 6 λίθος. Ἡ δεξιά σου κύριε δεδόξασται ἐν ἰσχύϊ· ἡ δεξιά σου χεὶρ κύριε ἔθραυσεν 7 ἐχθρούς. Καὶ τῷ πλήθει τῆς δόξης σου συνέτριψας τοὺς ὑπεναντίους. ἀπέστειλας τὴν ὀργήν (γ) σου, κατέφαγεν αὐτοὺς ὡς κα-8 λάμην. Καὶ διὰ πνεύματος τοῦ θυμοῦ σου διέστη τὸ ὕδωρ· ἐπάγη ὡσεὶ τεῖχος τὰ ὕδατα· ἐπάγη τὰ κύματα ἐν μέσῳ τῆς θα-9 λάσσης. Εἶπεν ὁ ἐχθρὸς, Διώξας καταλήψομαι, μεριῶ σκῦλα, ἐμπλήσω ψυχήν μου, ἀνελῶ τῇ μαχαίρῃ μου, κυριεύσει ἡ 10 χείρ μου. Ἀπέστειλας τὸ πνεῦμά (δ) σου, ἐκάλυψεν αὐτοὺς θάλασσα· ἔδυσαν ὡσεὶ 11 μόλιβος ἐν ὕδατι σφοδρῷ. Τίς ὅμοιός σοι ἐν θεοῖς κύριε; τίς ὅμοιός σοι; δεδοξασμένος ἐν ἁγίοις, θαυμαστὸς ἐν δό-12 ξαις, ποιῶν τέρατα. Ἐξέτεινας τὴν δε-13 ξιάν (ε) σου, κατέπιεν αὐτοὺς γῆ. Ὡδήγησας τῇ δικαιοσύνῃ σου τὸν λαόν σου τοῦτον, ὃν ἐλυτρώσω· παρεκάλεσας τῇ ἰσχύϊ 14 σου εἰς κατάλυμα ἅγιόν σου. Ἤκουσαν ἔθνη, καὶ (ζ) ὠργίσθησαν· ὠδῖνες ἔλαβον κα-15 τοικοῦντας Φυλιστιείμ. Τότε ἔσπευσαν ἡγεμόνες Ἐδὼμ, καὶ ἄρχοντες Μωαβιτῶν· ἔλαβεν αὐτοὺς τρόμος· ἐτάκησαν πάντες οἱ κατοικοῦντες Χαναάν.

Vidit autem Israel manum magnam, quæ fecit Dominus Ægyptiis. Timuit autem populus Dominum, & crediderunt Deo, & Moysi servo ejus. Tunc cantavit Moyses & filii Israel canticum hoc Deo, & dixerunt,(q) dicentes; 1

CAP. XV.

Cantem⁹ Domino; gloriosè enim glorificatus est: equũ & ascensorem projecit in mare. Adjutor & protector factus est mihi in salutem. Iste Deus meus, et glorificabo eum: Deus patris mei, & exaltabo eum. Dominus conterens bella, Dominus nomen illi. Currus Pharaonis, & exercitum ejus projecit in mare, electos ascensores (a) tristatas: (b) submersi sunt in mari rubro. Ponto operuit eos: descenderunt in profundum quasi lapis. Dextera tua, Domine, glorificata est in fortitudine: dextera tua manus, Domine, confregit inimicos: Et multitudine gloriæ tuæ contrivisti adversarios. Misisti iram tuam: devoravit eos sicut stipulam. Et per spiritum indignationis tuæ (c) divisa est aqua: compactæ sunt, tanquam murus, aquæ: compactæ sunt undæ in medio mari. Dixit inimicus, Persequens comprehendam, dividam spolia, implebo animam meam, interficiam gladio meo, dominabitur manus mea. Misisti spiritum tuum: cooperuit eos mare: demersi sunt quasi plumbum in aqua vehementi. Quis similis tibi in diis, Domine? quis similis tibi? glorificatus in sanctis, (d) mirabilis in majestatibus, faciens prodigia. Extendisti manum tuam: devoravit eos (e) terra. Deduxisti justitiâ tuâ populum hunc, quem redemisti: (f) advocâsti fortitudine tuâ ad diversorium sanctum tuum. Audierunt gentes, & (g) iratæ sunt: dolores apprehenderunt habitatores Philistiim. Tunc (h) festinaverunt duces Edom, et principes Moabitarum: apprehendit illos tremor: tabuerunt omnes inhabitantes Chanaan. 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15

MS.A. (α) οὗτος θεός μου, (β) κατεπόντισεν (γ) σου· καὶ κατέφαγεν (δ) σου· καὶ ἐκάλυψεν (ε) σου· καὶ κατέπιεν αὐτοὺς ἡ γῆ. (ζ) ἐφοβήθησαν·

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

31 Et videns Israel manum ingentem quam exercuerat Dominus in Ægyptios, timuerunt populus à Domino, crediderúntque Domino, & Mosi servo ejus.

CAP. XV.

Laus populi pro salute sua.

1 Tunc cecinerunt Moses & filii Israel laudationem istam Domino, & dixerunt, Laudemus Dñm glorificandum, qui glorificatus est super equos, & equites eorum proje-2 cit in mare. Potentissimus atque gloriosissimus Deus Dominus, & factus est nobis salvator. Iste est Deus meus, laudabo eum; Deus 3 patris mei, extollam eum. Dominus gigas & 4 bellator, Dominus est nomen ejus. Currus Pharaonis & exercitum ejus projecit in mare, & selectos robustissimorum ejus demersit 5 in mare Suph. Abyssi operuerunt eos, descenderunt in profundum, & demersi sunt quasi 6 lapis. Dextera tua Domine, excellit fortitudine, dextera tua Domine, confregit inimicos 7 tuos. Multitudine roboris tui deturbâsti osores tuos: misisti iram tuam, & devoravit eos 8 tanquam stipulam. Vento vultûs tui intumuerunt aquæ: constiterunt quasi in utribus, fluenta: condensatæ sunt abyssi in corde maris. 9 Dixit inimicus, Persequar, & apprehendam, & dividam spolia, deglutiet eos anima mea, exeram gladium meum, & interficiet eos 10 manus mea. Flâsti vento tuo, & operuit eos mare: demersi sunt veluti plumbum in aquis 11 vehementibus. Quis tui similis est Domine? quis est sicut tu, magnificus in sanctitate sua, formidabilis, & laudandus, & factor prodi-12 giorum? Elevâsti dexteram tuam, et deglu-13 tivit eos terra. Duxisti bonitate tuâ populum hunc quem liberâsti, duxisti fortitudine 14 tuâ ad habitaculum sanctitatis tuæ. Audierunt gentes, & perterritæ sunt, & timor in-15 vasit habitatores Palestinæ. Tunc extimuerũt magnates Adum, et viros Moab occupavit pavor: confracti sunt omnes incolæ Chanaan.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

31 וחזא ישראל ית גבורת ידא רבתא די עבד יי במצרים ודחילו עמא מן קדם יי והימינו במימרא דיי ובנביאות משה עבדיה: טו
1 בכן שבח משה ובני ישראל ית תושבחתא הדא קדם יי ואמרו למימר נשבח ונודה קדם יי ארי אתגאה על גותניא וגאותא דיליה הוא סוסיא ורכביה רמא בימא:
2 תקפי ותושבחתי דחילא יי אמר במימריה והוה לי לפריק דין אלהי ואבני ליה מקדש אלהא דאבהתי ואפלח קדמוהי:
3 יי מרי נצחן קרביא יי שמיה:
4 רתיכי פרעה ומשריתיה שדי בימא ומבחר גברוהי אטבעו בימא דסוף:
5 תהומיא חפו עליהון נחתו לעמקיא כאבנא:
6 ימינך יי אדירא בחילא ימינך יי תברת סנאה:
7 ובסגי תוקפך תברתנון לדקמו על עמך שלחת רוגזך תשיצנון כנורא לקשא:
8 ובמימר פומך חכימו מיא קמו כשור אוליא קפו תהומי בלבא דימא:
9 דהוה אמר סנאה ארדוף ארביק אפלג ביזתא תשבע מנהון נפשי אשלוף חרבי תשיצנון ידי:
10 אמרת במימרך חפא עליהון ימא אשתקעו כאברא במיין תקיפין:
11 לית בר מנך את הוא אלהא יי לית בר מנך אלהא את אדיר בקודשא דחיל תושבחן עבד פרישן:
12 ארימת ימינך בלעתנון ארעא:
13 דברת בטבותך לעמא דנן די פרקתא סוברתהי בתוקפך לדירא דקודשך:
14 שמעו עממיא וזעו דחלא אחדתנון לדהוו יתבין בפלשת:
15 בכן אתבהילו רברבי אדום תקיפי מואב אחדנון רתיתא אתברו כל דהוו יתבין בכנען:

Targum ONKELOS.

31 Viditq; Israel potentiã man⁹ magnæ, quã fecit Dñs in Ægyptios; et timuit popul⁹ à facie Dñi: et crediderunt in verbũ Dñi, et prophetiæ Moysi servi ejus.

CAP. XV.

1 Tunc cecinit Moyses et filii Israel carmẽ hoc corã Domino; et dixerunt: Cantem⁹ & laudem⁹ corã Dño; quia magnificat⁹ est sup magnificos, et magnificẽtia illi⁹ est; equũ & ascensorẽ ej⁹ projecit in mare. 2 Fortitudo mea et canticũ meũ Dñs terribilis; dixit in verbo suo, et fuit mihi in redẽptorẽ: hic est De⁹ me⁹, et ædificabo ei sanctuariũ; De⁹ patrũ meorũ, 3 & serviã corã eo. Dñs est victor bellorũ: Dñs nomen ej⁹. 4 Curr⁹ Pharaonis, & exercitus ej⁹, projecit in mare: & electi fortes ej⁹ submersi sunt in mari 5 rubro. Abyssi cooperuerũt eos: descenderũt in profundũ 6 quasi lapis. Dextera tua Dñe, fortissima est in virtute: dextera tua Dñe, confregit inimicũ. 7 Et in multitudine fortitudinis tuæ confregisti eos, qui consurrexerũt cõtra populũ tuũ: misisti irã tuã, et consumpsit eos, 8 sicut ignis stipulã. Et in verbo oris tui sapienter cõgregatæ sunt aquæ; steterũt fluentes sicut mur⁹: coagulati sunt abyssi 9 in corde maris. Dicebat enim inimic⁹, Persequar cõprehendam, dividã spolia: saturabitur ex eis anima mea; evaginabo gladiũ meũ, cõsumet eos ma-10 n⁹ mea. Dixisti in verbo tuo, et cooperuit eos mare: submersi sunt sicut plumbũ in aquis va-11 lidis. Non est absq; te, tu es De⁹ Dñs; null⁹ est præter te De⁹, *tu es* fortis in sanctitate: terribilis laudib⁹, faciẽs mirabilia. 12 Levâsti dexterã tuã, devoravit 13 eos terra. Deduxisti in bonitate tua populũ tuũ hunc quem redemisti: portâsti eũ in fortitudine tua, ad habitaculũ san-14 ctitatis tuæ. Audiérũt populi, cõmoti sunt: terror apprehendit *eos*, qui habitant in Palæsti-15 na. Tunc cõturbati sunt principes Edõ; robusti Moab, apprehendit eos tremor: contriti sunt omnes qui habitant in Chanaan.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VERSIO SAMARITANA.

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Vidit etiam Israel manum magnam quam fecerat Dominus adversùs Ægyptios; timuitq; populus Dominum, et credidit in Dominum, & in Mosem servum ejus. 31

CAP. XV.

Tunc cecinit Moses, et filii Israel canticũ istud Domino, et dixerunt hoc modo; Cantemus Domino, (a) gloriosè enim glorificatus est; equum et equitem deturbavit in mare. Fortitudo mea, & (b) laus mea Deus; ideò erit mihi in salutem: Iste Deus meus, et laudabo eum; Deus patris mei, et exaltabo eum. Domin⁹ potens in prælio, Dominus nomen ejus. Currus Pharaonis, et exercitus ejus vidit in mari; lectissimi quoq; Tribuni ejus submersi sunt in mari rubro. Abyssi operient eos; descenderunt in (c) profundum sicut lapis. Dextera tua Domine, (d) magnificata est in virtute; dextera tua Domine, (e) confregit inimicum. In multitudine quoq; (f) excellentiarũ tuarũ (g) subvertes insurgentes in te: misisti iram tuã, devoravit eos sicut stipulam. Et in spiritu iræ tuæ coacervatæ sunt aquæ, steterunt sicut murus, fluenta: coagulatæ sunt abyssi in corde maris. Dixit inimicus, Persequar, cõprehendã, dividã spolia, (h) implebitur iis anima mea, evaginabo gladium meum, (i) interficiet eos manus mea. (k) Flavisti spiritu tuo, operuit eos mare; submersi sunt quasi plumbum in aquis vehementibus. Quis sicut tu (l) in diis, Domine? quis sicut tu magnificus in justitia, tremendus laudibus, faciens mirabilia? Extendisti dexteram tuam, et absorpsit eos terra. Duxisti in benignitate tua populum hunc quem redemisti: possedisti in fortitudine tua (m) habitaculum sanctitatis tuæ. Audierunt populi et (n) cõmoti sunt, dolor apprehendit habitatores Philisthim. Tunc conturbati sunt principes Edom; fortes Moab apprehendit tremor, (o) liquefacti sunt incolæ Chanaan. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15

VER. SAM. (a) extollendo se prævaluit; (b) fors mea (c) cumulos *aquarum* (d) fortis est (e) vastavit (f) potentiæ tuæ (g) suffocâsti indignabundos: (h) *juxta* placitum animæ meæ, (i) exterminabit (k) Reversus es cum (l) inter potestates, (m) potentiam laudatissimam (n) ægrè tulerunt, (o) attenuati sunt

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

31 * وراي بنو اسرائيل الآفة العظيمة التي صنعها الله بالمصريين * فخاف القوم الله * وآمنوا به وبموسى عبده *

* الفصل الخامس عشر *

1 * حينئذ سبح موسى وبنو اسرائيل بهذه التسبحة لله وقالوا اجمعون نسبح لله اذ اقتدر اقتدارا * الخيل وركابها رمى بها في البحر * 2 عزي ومجدي الذي كان لي عونا * هذا قادري آوي اليه * اله ابي اعظمه * 3 الله ذو الملاحم الله اسمه * 4 مراكب فرعون وجنوده رماها في البحر * وخيار قواده غرقوا في بحر القلزم * 5 الغمور غطتهم * نزلوا في القعر كالحجارة * 6 يمينك يا رب جزيلة القوة * يمينك يا رب ترهب العدو * 7 وبعظمة اقتدارك تهدم مقاوميك * تبعث سخطك فيأكلهم كالقش * 8 وبريح غضبك تعرمت المياه * ووقفت كالأطواد الهواطل * وجمدت الغمور في قلب البحر * 9 واذ قال العدو أكبهم فألحقهم * واقسم سلبهم * وتشتفي منهم نفسي * واجرد سيفي فتفرصهم يدي * 10 اهببت ريحك

Et viderunt filii Israil plagam magnam quam fecit Deus in Ægyptios; & timuit populus Deũ, & crediderunt illi, et Musæ servo ejus. 31

CAP. XV.

Tunc laudavit Musa & filii Israil hac laudatione Deum, & dixerunt omnes; Laudemus Deum, quia polluit potentiâ, equos & eorum equites projecit in mare. Magnificentia mea, & gloria mea, qui fuit mihi adjutor. Hic est Omnipotens meus, ad eum me recipio: Deus patris mei, ipsum magnifico. Deus certaminum, De⁹ nomen ejus. Currus Pharaonis & exercitus ejus projecit in mare: & electissimi ducum ejus submersi sunt in mari rubro. Abyssi cooperuerunt eos: descenderunt in profundum veluti saxa. Dextera tua, O Domine, abundans robore; dextera tua, O Domine, tremefecit inimicũ. Et magnitudine omnipotentiæ tuæ evertis adversarios tuos: Mittis indignationem tuam, & consumit eos veluti stipulas. Et vento iræ tuæ coacervatæ sunt aquæ, & steterunt ut montes, gurgites; & coagulatæ sunt abyssi in corde maris. Et cùm dixit inimicus, Insequar eos, & assequar eos, et dividã spolia eorũ, et ulciscetur in eos anima mea, & evaginabo gladium meũ, et consumet eos manus mea: Flare fecisti ventum tuum, & cooperuit eos mare, & submersi sunt veluti plumbũ in aqua copiosa. Quis est similis tibi inter Deos, O Domine? Quis est similis tibi, qui gloriosus es, sanctus, metuendus, laudabilis, operator miraculorum? Extendisti dexteram tuã, & deglutivit eos terra. Et ambulare fecisti beneficio tuo populũ quos solvisti, & duxisti eos magnificentiâ tuâ ad receptaculum sanctitatis tuæ. Audierunt enim gentes, & perterritæ sunt, & dolor partûs obtinuit habitatores Palestinæ. Tunc obstupuerunt principes Adũ, et illustrissimos Moab tenuit trepidatio, et fluctuârunt omnes habitatores Chanaan. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15

ספר שמות : טו

Ver. VULG. LAT.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

Tacent .tui brachii *magno* in pavor & terror eos ſuper *Cadet*
16 תִּפֹּל עֲלֵיהֶם אֵימָתָה וָפַחַד בִּגְדֹל זְרוֹעֲךָ יִדְּמוּ
tranſiret donec ,DOMINE tuus populus tranſiret donec ,lapis ſicut
כָּאָבֶן עַד־יַעֲבֹר עַמְּךָ יְהוָה עַד־יַעֲבֹר
monte in eos plantabis & ,eos Introduces .poſſediſti iſte populus
17 עַם־זוּ קָנִיתָ׃ תְּבִאֵמוֹ וְתִטָּעֵמוֹ בְּהַר
ſanctuarium ,DOMINE es operatus ,*te ſedendum ad* loco ,tuæ hæreditatis
נַחֲלָתְךָ מָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ פָּעַלְתָּ יְהוָה מִקְּדָשׁ
,ſeculum in regnabit DOMINUS .tuæ manus firmaverunt ,Domine
18 אֲדֹנָי כּוֹנְנוּ יָדֶיךָ׃ יְהוָה יִמְלֹךְ לְעֹלָם
,*ſuo curru in* Parhoh *equus eſt ingreſſus* Quia .perpetuum &
19 וָעֶד׃ כִּי בָא סוּס פַּרְעֹה בְּרִכְבּוֹ
aquas eos ſuper DOMINUS fecit redire Et .mare in ſuis equitibus &
וּבְפָרָשָׁיו בַּיָּם וַיָּשֶׁב יְהוָה עֲלֵהֶם אֶת־מֵי
.maris medio in ſiccum per ambulaverunt Iſrael filii & ;maris
הַיָּם וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הָלְכוּ בַיַּבָּשָׁה בְּתוֹךְ הַיָּם׃
,ſua manu in tympanum Aharon ſoror propheteſſa Mirjam *cepit* Et
20 וַתִּקַּח מִרְיָם הַנְּבִיאָה אֲחוֹת אַהֲרֹן אֶת־הַתֹּף בְּיָדָהּ
.choris & tympanis cum eam poſt mulieres omnes ſunt egreſſæ &
וַתֵּצֶאןָ כָל־הַנָּשִׁים אַחֲרֶיהָ בְּתֻפִּים וּבִמְחֹלֹת׃
quoniam ,DOMINO Cantate :Mirjam eis *reſpondit* Et
21 וַתַּעַן לָהֶם מִרְיָם שִׁירוּ לַיהוָה כִּי־
.mare in projecit ejus *aſcenſorem & equum* ,eſt magnificatus magnificando
גָאֹה גָּאָה סוּס וְרֹכְבוֹ רָמָה בַיָּם׃
ſunt egreſſi & ,Suph mari à Iſrael Moſeh fecit proficiſci Et
22 וַיַּסַּע מֹשֶׁה אֶת־יִשְׂרָאֵל מִיַּם־סוּף וַיֵּצְאוּ
non & ,*deſerto in* diebus tribus *iverunt* & ;Sur deſertum in
אֶל־מִדְבַּר־שׁוּר וַיֵּלְכוּ שְׁלֹשֶׁת־יָמִים בַּמִּדְבָּר וְלֹא־
bibere potuerunt non & ,Marah ad venerunt Et .aquas repererunt
23 מָצְאוּ מָיִם׃ וַיָּבֹאוּ מָרָתָה וְלֹא יָכְלוּ לִשְׁתֹּת
ejus nomen vocavit Idcirco .*ipſæ* amaræ quia ,Marah de aquas
מַיִם מִמָּרָה כִּי מָרִים הֵם עַל־כֵּן קָרָא־שְׁמָהּ
Quid :dicendo Moſeh contra populus murmuraverunt Et .Marah
24 מָרָה׃ וַיִּלֹּנוּ הָעָם עַל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר מַה־
DOMINUS eum docuit & DOMINUM ad clamavit Et ?bibemus
25 נִּשְׁתֶּה׃ וַיִּצְעַק אֶל־יְהוָה וַיּוֹרֵהוּ יְהוָה
ei poſuit Ibi .aquæ dulcuerunt & ,aquas in projecit & ,lignum
עֵץ וַיַּשְׁלֵךְ אֶל־הַמַּיִם וַיִּמְתְּקוּ הַמָּיִם שָׁם שָׂם לוֹ
audiendo Si :dixit Et .eum tentavit ibi & ,judicium & ſtatutum
26 חֹק וּמִשְׁפָּט וְשָׁם נִסָּהוּ׃ וַיֹּאמֶר אִם־שָׁמוֹעַ
,feceris ejus oculis in rectum & ,tui Dei DOMINI *vocem audieris*
תִּשְׁמַע לְקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהַיָּשָׁר בְּעֵינָיו תַּעֲשֶׂה
omnem ,ejus ſtatuta omnia cuſtodieris & ,ejus præceptis *auſcultaveris* &
וְהַאֲזַנְתָּ לְמִצְוֹתָיו וְשָׁמַרְתָּ כָּל־חֻקָּיו כָּל־
ego quia :te ſuper ponam non ,Ægypto in poſui quam infirmitatem
הַמַּחֲלָה אֲשֶׁר־שַׂמְתִּי בְמִצְרַיִם לֹא־אָשִׂים עָלֶיךָ כִּי אֲנִי
duodecim ibi & ,Elim in venerunt Et .te ſanans DOMINUS
27 יְהוָה רֹפְאֶךָ׃ וַיָּבֹאוּ אֵילִמָה וְשָׁם שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה
ibi ſunt caſtrametati & :palmæ ſeptuaginta & ,aquarum fontes
עֵינֹת מַיִם וְשִׁבְעִים תְּמָרִים וַיַּחֲנוּ־שָׁם
.aquas *ſuper*
עַל־הַמָּיִם׃

16 Irruat ſuper eos formido & pavor, in magnitudine brachii tui: fiant immobiles quaſi lapis, donec pertranſeat popul' tuus, Domine; donec pertranſeat populus tu' iſte, quem poſſediſti. 17 Introduces eos, et plantabis in monte hæreditatis tuæ, firmiſſimo habitaculo tuo, quod operatus es, Domine: ſanctuarium tuum, Dñe, quod firmaverunt manus tuæ. 18 Dñs regnabit in æternum, & 19 ultrà. Ingreſſus eſt enim eques Pharao cum currib' & equitib' ejus in mare: & reduxit ſuper eos Domin' aquas maris: filii autem Iſrael ambulaverunt per ſiccũ in medio 20 ejus. Sumpſit ergò Maria propheteſſa, ſoror Aaron, tympanum in manu ſua: egreſſæq; ſunt omnes mulieres poſt eam 21 cum tympanis & choris, Quibus præcinebat, dicens, Cantemus Domino, glorioſè enim magnificatus eſt: equum & aſcenſorem ejus dejecit in ma- 22 re. Tulit autem Moyſes Iſrael de mari rubro, & egreſſi ſunt in deſertum Sur: ambulaveruntque tribus diebus per ſolitudinem, & non invenie- 23 bant aquam. Et venerunt in Mara, nec poterant bibere aquas de Mara, eò quòd eſſent amaræ: undè & congruum loco nomen impoſuit, vocans illam Mara, id eſt, A- 24 maritudinem. Et murmuravit populus contra Moyſen, di- 25 cens, Quid bibem'? At ille clamavit ad Dñm, qui oſtendit ei lignum: quod cùm miſiſſet in aquas, in dulcedinem verſæ ſunt. Ibi conſtituit ei præcepta, atq; judicia; et ibi tentavit 26 eum, Dicens, Si audieris vocẽ Dñi Dei tui, & quod rectũ eſt coram eo feceris, & obedieris mandatis ejus, cuſtodieríſque omnia præcepta illi', cunctum languorem, quem poſui in Ægypto, non inducam ſuper te. Ego enim Dñs ſanator tuus. 27 Venerunt autem in Elim filii Iſrael, ubi erãt duodecim fontes aquarum, & ſeptuaginta palmæ: & caſtrametati ſunt juxta aquas.

16 Ἐπιπέσοι ἐπ᾽ αὐτοὺς (η) τρόμος καὶ φόβος· μεγέθει βραχίονός σου ἀπολιθωθήτωσαν, (θ) ἕως παρέλθῃ ὁ λαός σου κύριε· ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ λαός σου οὗτος, 17 (ι) ὃν ἐκτήσω. Εἰσαγαγὼν καταφύτευσον αὐτοὺς εἰς ὄρος κληρονομίας σου, εἰς ἕτοιμον κατοικητήριόν σου, ὃ (κ) κατειργάσω κύριε, ἁγίασμα κύριε, ὃ ἡτοίμασαν αἱ χεῖρές σου. 18 Κύριος βασιλεύων τὸν αἰῶνα, καὶ 19 ἐπ᾽ αἰῶνα, καὶ ἔτι. Ὅτι εἰσῆλθεν ἵππος Φαραὼ σὺν ἅρμασι καὶ (λ) ἀναβάταις εἰς θάλασσαν, καὶ ἐπήγαγεν (μ) ἐπ᾽ αὐτοὺς κύριος τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης. οἱ δὲ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐπορεύθησαν διὰ ξηρᾶς ἐν μέσῳ τῆς 20 θαλάσσης. (ν) Λαβοῦσα δὲ Μαριὰμ ἡ προφῆτις ἡ ἀδελφὴ Ἀαρὼν τὸ τύμπανον ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς, καὶ (ξ) ἐξήλθοσαν πᾶσαι αἱ γυναῖκες ὀπίσω αὐτῆς μετὰ τυμπάνων καὶ χο- 21 ρῶν. Ἐξῆρχε δὲ αὐτῶν Μαριὰμ, λέγουσα, Ἄσωμεν τῷ κυρίῳ, ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται· ἵππον καὶ ἀναβάτην ἔρριψεν εἰς θάλασ- 22 σαν. Ἐξῆρε δὲ Μωυσῆς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἀπὸ θαλάσσης ἐρυθρᾶς, καὶ ἤγαγεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἔρημον Σούρ. καὶ ἐπορεύοντο τρεῖς ἡμέρας ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ οὐχ ηὕρισκον ὕδωρ, 23 ὥστε πιεῖν. Ἦλθον δὲ εἰς (ο) Μερρᾶ, καὶ οὐκ (π) ἠδύναντο πιεῖν ἐκ Μερρᾶς· πικρὸν γὰρ ἦν· διὰ τοῦτο (ρ) ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα τοῦ 24 τόπου ἐκείνου, Πικρία. Καὶ διεγόγγυζεν ὁ λαὸς (σ) ἐπὶ Μωυσῆ, λέγοντες, Τί πιό- 25 μεθα; Ἐβόησε δὲ Μωυσῆς πρὸς κύριον· καὶ ἔδειξεν αὐτῷ κύριος ξύλον, καὶ ἐνέβαλεν αὐτὸ εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ ἐγλυκάνθη τὸ ὕδωρ. ἐκεῖ ἔθετο αὐτῷ δικαιώματα καὶ κρίσεις· καὶ 26 ἐκεῖ (τ) αὐτὸν ἐπείρασε. Καὶ εἶπεν, Ἐὰν ἀκοῇ ἀκούσῃς τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ σου, καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐναντίον αὐτοῦ ποιήσῃς, καὶ ἐνωτίσῃ ταῖς ἐντολαῖς αὐτοῦ, καὶ φυλάξῃς πάντα τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, πᾶσαν νόσον ἣν ἐπήγαγον τοῖς Αἰγυπτίοις, οὐκ ἐπάξω ἐπὶ σέ. ἐγὼ γάρ εἰμι (υ) κύριος ὁ 27 θεός σου ὁ ἰώμενός σε. Καὶ (φ) ἤλθοσαν εἰς Αἰλείμ. καὶ ἦσαν ἐκεῖ δώδεκα πηγαὶ ὑδάτων, καὶ ἑβδομήκοντα στελέχη φοινίκων. παρενέβαλον δὲ ἐκεῖ (χ) παρὰ τὰ ὕδατα.

Irruat ſuper eos tremor & timor: (i) magnitudine brachii tui fiant tanquam lapis, donec tranſeat populus tuus, Domine: donec tranſeat populus tuus hic, quem poſſediſti. 17 *Introducens planta eos in montem hæreditatis tuæ, in (k) paratum habitaculum tuum, quod perfeciſti, Domine; (l) ſanctuarium, Domine, quod paraverunt manus tuæ.* 18 *Dominus regnans (m) ſeculum, & in ſeculum, & ultrà.* 19 *Quoniam ingreſſus eſt equitatus Pharaonis cum curribus & aſcenſoribus in mare, & induxit ſuper eos Dominus aquam maris. Filii autem Iſrael ambulaverunt per aridam in medio maris.* 20 *(n) Sumens autem Maria propheteſſa ſoror Aaron tympanum in manu ſua; & egreſſæ ſunt omnes mulieres poſt eam cum tympanis & choris.* 21 *(o) Principium autem dedit illis Maria, dicens, Cantemus Domino: glorioſè enim glorificatus eſt: equum & aſcenſorem projecit in mare.* 22 *Suſtulit autem Moyſes filios Iſrael à mari rubro, & eduxit eos in deſertum Sur. Et ibant tres dies in deſerto, & non inveniebant aquam, ut biberent.* 23 *Venerunt autem in Merra, & non potuerunt (p) bibere de Merra: amara enim erat. Propter hoc (q) cognominavit nomen loci illius, Amaritudo.* 24 *Et murmurabat populus adverſùs Moyſen, dicentes, Quid bibem'?* 25 *Clamavit autem Moyſes ad Dominum: & oſtendit ei Dominus lignum, & injecit illud in aquã, & dulcis facta eſt aqua. Ibi poſuit ei juſtificationes & judicia: & ibi eum tentavit.* 26 *Et dixit, Si auditu audieris vocem Domini Dei tui, & quæ placent coram illo, feceris, & auribus perceperis mandata ejus, & cuſtodieris omnes juſtificationes ej'; omnem infirmitatem quã intuli Ægyptiis, non inducam ſuper te. Ego enim ſum Dominus Deus tuus ſanans te.* 27 *Et venerunt in Ælim: et erant ibi duodecim fontes aquarum, et ſeptuaginta arbores palmarum. Caſtrametati autem ſunt ibi juxta aquas.*

MS.A. (η) φόβος καὶ τρόμος· (θ) ἕως ἂν παρέλθῃ (ι) ὃν ἐλυτρώσω. (κ) κατηργάσω (λ) ἀναβάταις αὐτοῦ εἰς (μ) κύριος ἐπ᾽ αὐτοὺς (ν) Ἔλαβεν δὲ (ξ) ἐξῆλθον (ο) Μερρὰν, (π) ἐδύναντο πιεῖν ὕδωρ ἐκ (ρ) ἐπωνομάσθη (σ) κατὰ Μωυσῆ, (τ) ἐπείραζεν αὐτόν. (υ) κύριος ὁ ἰώμενός σε. (φ) ἦλθον (χ) ἐπὶ τὰ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

*ܬܦܠ ܥܠܝܗܘܢ ܕܚܠܬܐ ܘܪܬܝܬܐ. ܒܪܒܘܬܐ ܕܕܪܥܟ. ܢܛܒܥܘܢ ܐܝܟ ܟܐܦܐ. ܥܕܡܐ ܕܢܥܒܪ ܥܡܟ ܡܪܝܐ. ܥܕܡܐ ܕܢܥܒܪ ܥܡܐ ܗܢܐ ܕܦܪܩܬ. 16
*ܐܥܠܝܢܘܢ ܘܐܢܨܒܝܢܘܢ ܒܛܘܪܐ ܕܝܪܬܘܬܟ. ܡܛܝܒܐ ܠܡܘܬܒܟ ܥܒܕܬ ܡܪܝܐ. ܡܩܕܫܐ ܡܪܝܐ ܐܬܩܢܘܗܝ ܐܝܕܝܟ. 17
*ܡܪܝܐ ܢܡܠܘܟ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ. 18
*ܡܛܠ ܕܥܠܘ ܪܟܫܗ ܕܦܪܥܘܢ ܘܡܪܟܒܬܗ ܘܦܪܫܘܗܝ ܠܓܘ ܝܡܐ. ܘܐܗܦܟ ܥܠܝܗܘܢ ܡܪܝܐ ܡܝܐ ܕܝܡܐ. ܘܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܗܠܟܘ ܒܝܒܫܐ ܒܓܘ ܝܡܐ. 19
*ܘܢܣܒܬ ܡܪܝܡ ܢܒܝܬܐ ܚܬܗ ܕܐܗܪܘܢ ܦܠܓܐ ܒܐܝܕܗ. ܘܢܦܩ ܟܠܗܝܢ ܢܫܐ ܒܬܪܗ ܒܦܠܓܐ ܘܒܨܠܨܠܐ. 20
*ܘܡܥܢܝܐ ܗܘܬ ܠܗܝܢ ܡܪܝܡ. ܫܒܚܘ ܠܡܪܝܐ ܕܪܒ ܘܐܬܪܘܪܒ. ܕܥܠ ܣܘܣܝܐ ܘܪܟܒܝܗܘܢ ܫܕܐ ܒܝܡܐ. 21
*ܘܐܫܩܠ ܡܘܫܐ ܠܥܡܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܝܡܐ ܕܣܘܦ. ܘܢܦܩܘ ܠܡܕܒܪܐ ܕܚܘܪ. ܘܐܙܠܘ ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ ܒܡܕܒܪܐ. ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ ܡܝܐ. 22
*ܘܐܬܘ ܠܡܪܬ. ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ ܠܡܫܬܐ ܡܝܐ ܡܢ ܡܪܬ. ܡܛܠ ܕܡܪܝܪܝܢ ܗܘܘ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܩܪܐ ܫܡܗ ܕܐܬܪܐ ܡܪܬ. 23
*ܘܐܪܛܢ ܥܡܐ ܥܠ ܡܘܫܐ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܢܐ ܢܫܬܐ. 24
*ܘܨܠܝ ܡܘܫܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܚܘܝܗ ܡܪܝܐ ܩܝܣܐ ܘܪܡܝܗ ܒܡܝܐ. ܘܐܬܒܣܡܘ ܡܝܐ. ܬܡܢ ܐܠܦܗ ܢܡܘܣܐ ܘܕܝܢܐ. ܘܬܡܢ ܢܣܝܗ. 25
*ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢ ܡܫܡܥ ܬܫܡܥ ܠܩܠܗ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܟ. ܘܕܫܦܝܪ ܩܕܡܘܗܝ ܬܥܒܕ. ܘܬܨܘܬ ܠܦܘܩܕܢܘܗܝ. ܘܬܛܪ ܟܠܗܘܢ ܩܝܡܘܗܝ. ܟܠ ܡܚܘܬܐ ܕܐܝܬܝܬ ܥܠ ܡܨܪܝܐ. ܠܐ ܐܝܬܐ ܥܠܝܟ. ܡܛܠ ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ ܐܣܝܟ. 26
*ܘܐܬܘ ܠܐܝܠܝܡ. ܘܬܡܢ ܬܪܬܥܣܪܐ ܥܝܢܬܐ ܕܡܝܐ. ܘܫܒܥܝܢ ܕܩܠܝܢ. ܘܫܪܘ ܬܡܢ ܥܠ ܡܝܐ. 27

Cadat in eos formido & tremor: magnitudine brachii tui demergantur tanquam lapides, donec tranſeat populus tuus Dñe, donec tranſeat populus iſte quem redemiſti. 16
Adduces eos, & plantabis eos in monte hæreditatis tuæ: firmiſſimum pro manſione tua feciſti Domine, ſanctuarium tuum: Domine, firma illud manibus tuis. 17
Dñs regnabit in ſæculum ſæculorum. 18
Quoniam ingreſſi ſunt equi Pharaonis, & currus ejus, & equites ejus in medium mare, & reduxit ſuper eos Dñs aquas maris: filii autem Iſrael ambulaverunt per ſiccum in medio mari. 19
Sumpſit etiam Mariam Propheteſſa ſoror Aharonis tympanum in manum ſuam, et egreſſæ ſunt omnes mulieres poſt eam cum tympanis & ſyſtris. 20
Et canere faciebat eas Mariam, Laudate Dominum magnificentiſſimum, qui magnificatus eſt ſuper equos, & conſcenſores eorum projecit in mare. 21
Diſcedere autem fecit Moſes gentem Iſraeliticam à mari Suph, & egreſſi ſunt ad ſolitudinem Sud; venerúntq; ſpatio trium dierum per ſolitudinem, & non invenerunt aquas. 22
Et venerunt ad Morath, nec potuerunt bibere aquas de Morath, eò quòd amaræ eſſent: propterea vocavit nomen loci illius, Morath. 23
Et murmurârunt populus contra Moſen, ac dicunt ei, Quid bibemus? 24
Oravit ergò Moſes coram Dño, & oſtendit ei Dñs lignum, quod cùm injeciſſet in aquas, dulces factæ ſunt aquæ. Ibi docuit eum leges & judicia, & ibidem tentavit eum. 25
Et ait illi, Si audiẽs audieris vocẽ Dñi Dei tui, & quod bonum eſt coram eo feceris, & auſcultaveris præceptis ej', et cuſtodieris omnia ſtatuta ej'; cuncta flagella quæ adduxi ſuper Ægyptios, non adducã ſuper te: quia ego ſum Dñs medicus tu'. 26
Venerunt autem in Elim, & ibi erant duodecim fontes aquarum, & ſeptuaginta palmæ; & caſtrametati ſunt ibi ſuper aquas. 27

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

16 תִּפּוֹל עֲלֵיהוֹן אֵימְתָא וְדַחַלְתָּא
בְּסַגִּי תּוּקְפָךְ יִשְׁתְּקוּן כְּאַבְנָא עַד־
דְּיִעְבַּר עַמָּךְ יְיָ יָת־אַרְנוֹנָא עַד־
דְּיִעְבַּר עַמָּא־דְנָן דִּי־פְרַקְתָּ יָת־
17 יַרְדְּנָא׃ תַּעֲלִנּוּן וְתַשְׁרֵינּוּן בְּטוּרָא
דְּאַחְסַנְתָּךְ אֲתַר מְתַקַּן לְבֵית־
שְׁכִנְתָּךְ אַתְקֵנְתָּא יְיָ מַקְדְּשָׁא יְיָ
18 אַתְקְנוּהִי יְדָךְ׃ יְיָ מַלְכוּתֵיהּ קָאֵם
19 לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא׃ אֲרֵי עָלוּ
סוּסָוַת פַּרְעֹה בִּרְתִכּוֹהִי וּבְפָרָשׁוֹהִי
בְּיַמָּא וַאֲתֵיב יְיָ עֲלֵיהוֹן יָת־מֵי יַמָּא
וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הֲלִיכוּ בְיַבֶּשְׁתָּא בְּגוֹ
20 יַמָּא׃ וּנְסִיבַת מִרְיָם נְבִיאֲתָא
אֲחָתֵיהּ דְּאַהֲרֹן יָת־תּוּפָּא בִּידַהּ
וּנְפַקָא כָל־נְשַׁיָּא בַּתְרַהָא בְּתֻפִּין
21 וּבְחִנְגִּין׃ וּמְעַנְיָא לְהֵן מִרְיָם
שַׁבַּחוּ וְאוֹדוּ קֳדָם יְיָ אֲרֵי־אִתְגָּאֵי
עַל־גֵּיוְתָנַיָּא וְגֵאוּתָא דִּילֵיהּ הִיא
סוּסְיָא וְרָכְבֵיהּ שְׁדֵי בְיַמָּא׃
22 וְאַטֵּיל מֹשֶׁה יָת־יִשְׂרָאֵל מִיַּמָּא
דְסוּף וּנְפַקוּ לְמַדְבְּרָא דְחַגְרָא
וַאֲזַלוּ תְּלָתָא יוֹמִין בְּמַדְבְּרָא וְלָא־
23 אַשְׁכַּחוּ מַיָּא׃ וַאֲתוֹ לְמָרָה וְלָא
יְכִילוּ לְמִשְׁתֵּי מַיָּא מִמָּרָה אֲרֵי
מְרִירִין אִנּוּן עַל־כֵּן קְרָא שְׁמַהּ
24 מָרָה׃ וְאִתְרַעַמוּ עַמָּא עַל־מֹשֶׁה
25 לְמֵימַר מַה־נִּשְׁתֵּי׃ וְצַלִּי קֳדָם־יְיָ
וְאַלְפֵיהּ יְיָ אָעָא וּרְמָא לְמַיָּא וּבְסִימוּ
מַיָּא תַּמָּן גְּזַר לֵיהּ קְיָם וְדִין וְתַמָּן
26 נַסְיֵהּ׃ וַאֲמַר אִם־קַבָּלָא תְקַבֵּל
בְּמֵימְרָא דַּייָ אֱלָהָךְ וּדְכָשַׁר בְּעֵינוֹהִי
תַּעֲבֵיד וְתַצֵּית לְפִקּוּדוֹהִי וְתִטַּר כָּל־
קְיָמוֹהִי כָּל־מַרְעִין דִּי־שַׁוֵּיתִי
27 בְּמִצְרַיִם לָא־אֲשַׁוֵּי עֲלָךְ אֲרֵי אֲנָא
יְיָ אָסָךְ׃ וַאֲתוֹ לְאֵלִים וְתַמָּן תַּרְתֵּי
עַסְרֵי מַבּוּעִין דְּמַיִין וְשַׁבְעִין דִּקְלִין
וּשְׁרוֹ תַמָּן עַל־מַיָּא׃

Targum ONKELOS,

16 Irruat ſuper eos terror, & timor; in multitudine fortitudinis tuæ, taceant ſicut lapis: donec tranſeat populus tuus, Dñe, *Arnõ*; donec tranſeat populus hic quem redemiſti, *Jordanem*. 17 Introduces eos, & collocabis eos in monte hæreditatis tuæ; locum *paratum pro domo* majeſtatis tuæ, præparâſti Domine: ſanctuarium, Domine, præparaverunt manus 18 tuæ. Regnum Domini *durat* in ſeculum & in ſecula ſeculo- 19 rum. Quando ingreſſus eſt equitatus Pharaonis, cum curribus ſuis & equitibus ſuis, in mare; reduxit Dominus ſuper eos aquas maris: Filii autem Iſrael ambulaverunt per ſiccũ, 20 in medio maris. Et tulit Maria propheteſſa, ſoror Aaron, tympanum in manu ſuâ: & egreſſæ ſunt omnes mulieres poſt eam, cum tympanis & 21 choris. Et reſpondebat eis Maria: Cantate & laudate coram Domino; quoniam magnificatus eſt ſuper magnificos, & magnificentia ejus eſt; equum et aſcenſorem ejus pro- 22 jecit in mare. Tulit autẽ Moyſes Iſrael de mari rubro; & egreſſi ſunt per deſertum Agra: & ambulaverunt tribus dieb' per deſertum, & non invene- 23 runt aquas. Et venerunt in Mara; & non potuerunt bibere aquas de Mara, eò quòd amaræ eſſent: propterea vocavit 24 nomen ejuſdem loci, Mara. Et conqueſtus eſt populus contra Moyſen dicens, Quid bibem'? 25 Et oravit coram Domino, & oſtendit ei Dominus lignum; & projecit in aquam, & dulces factæ ſunt aquæ: Ibi conſtituit ei pactum & judicium, 26 & ibi tentavit eum. Et ait, Si obediens obedieris verbo Dñi Dei tui, & quod rectum eſt coram eo feceris; & audieris præcepta ejus, & cuſtodieris omnia pacta ejus: omnes languores quos poſui in Ægypto, non ponam ſuper te; quia ego Dominus medicus tuus. 27 Veneruntq; in Elim; ubi erant duodecim fontes aquarum, & ſeptuaginta palmæ: & caſtrametati ſunt ibi juxta aquas.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM.
Tranſlatio Latina.

Cadat ſuper eos terror & pavor: in magnitudine brachii tui ſileant ut lapis, donec tranſeat populus tuus Domine; donec tranſeat populus iſte quem acquiſiviſti. 16
Introduces eos, et plantabis eos in monte poſſeſſionis tuæ; loco firmiſſimo habitationis tuæ quem (p) feciſti, Domine; ſanctuario, Domine, quod paravit manus tua. 17
Dominus regnabit in eternum et ultrà. 18
Quoniam intravit equitatus Pharaonis cum curribus & (q) equitibus in mare, & reduxit Dominus ſuper eos aquas maris; filii verò Iſrael gradiebantur in arida per medium maris. 19
Accepit autem Maria propheteſſa ſoror Aaron tympanum in manu ſua, et egreſſæ ſunt omnes mulieres poſt eã in tympanis et choris. 20
Reſpondebatque eis Maria, Cantemus Domino; (r) glorioſè enim glorificatus eſt, equum & equitem deturbavit in mare. 21
Et proficiſci fecit Moſes Iſraelem de mari rubro, & duxit eum in deſertum Sur: ieruntq; viam trium dierum in deſertum, non inveniebant aquas. 22
Et venerunt in Mara, ſed non potuerunt bibere aquas de Mara, quia amaræ erant; ideò vocavit nomen ejus, Mara. 23
Et murmuravit populus adverſùs Moſen, dicens; Quid bibemus? 24
Clamavitq; Moſes ad Dominum, & oſtendit illi Dominus (ſ) lignum quod projecit in aquas, & dulces factæ ſunt aquæ: Ibi poſuit ei legem & judicium, ibiq; tentavit eum. 25
Et dixit, Si audiendo audieris vocem Domini, Dei tui, & rectum feceris in oculis ejus, & auſcultaveris præcepta ejus, & obſervaveris præcepta ejus; (t) omnem morbum quem poſui ſuper Ægyptios, non ponam ſuper te; quia ego ſum Dominus ſanans te. 26
Poſtea venerunt in Elim: In Elim autem erant duodecim fontes aquarum, et ſeptuaginta palmæ; caſtrametatiq; ſunt ibi juxta aquas. 27

VER. SAM. (p) ſepariſti (q) peditibus (r) excelluit qui pugnabat, (ſ) arborem (t) omne malum

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

*يقع عليهم الهيبة والفزع بعظيم قدرتك * يسكتون كالحجارة الي ان يجوز شعبك يا رب * 16
الي ان يجوز الشعب الذي ملكته حوزا * فتاتي بهم فتغرسهم في جبل نحلتك * مهيا لسكنتك 17
صنعته يا رب * مقدس اصلحته يداك * الله ملك الدهر الابد * اذ دخلت خيل فرعون 18 19
ومراكبه وفرسانه في البحر * فرد عليهم ماء البحر * وبنو اسرايل ساروا في اليبس في وسط البحر *
*ثم اخذت مريم النبية اخت هرون الدف في يدها * وخرج جميع النساء وراها بدفوف وطبول 20
*وجاوبهن مريم قايلة * سبحوا الله اذا اقتدر اقتدارا * الخيل وركابها رمي بهم في البحر * ورحل 21 22
موسي بني اسرايل من بحر القلزم * وخرجوا الي برية الجفار * فساروا ثلثة ايام في البرية ولم
يجدوا ماء * ثم جاوا الي المرين ولم يطيقوا ان يشربوا منها ماء لانه مر * ولذلك سميت المرين 23
* فتذمر القوم علي موسي قايلين ما نشرب * فدعي الي الله * فدله علي شجرة طرح منها 24 25
شيا في الماء فحلا * ثم صير له رسوما واحكاما * وثم امتحنه * وقال ان قبلت امر الله ربك * وصنعت 26
المستقيم عنده * وانصت الي وصاياه * وحفظت جميع رسومه * فجميع الامراض التي احللتها
بالمصريين لا احلها بك * لاني الله معافيك * فجاوا الي ايليم وكان ثم اثني عشر عين ماء 27
وسبعون نخلة * ونزلوا ثم *

Decidat ſuper eos pavor & timor, in magnitudine potentiæ tuæ: obmuteſcant ſicuti lapides, quouſque tranſeat populus tuus, O Domine; quouſque tranſeat populus quem acquiſiſti in poſſeſſionem. 16
Et adducas eos, & plantes eos in monte hæreditatis tuæ (præparatum habitationi tuæ feciſti eum, O Domine) Sanctuario quod diſpoſuit manus tua. 17
Deus rex eſt ſæculi ſempiterni. 18
Cùm ingreſſi ſunt equi Pharaonis, & currus ejus, & equites ejus in mare, reduxit ſuper eos aquam maris; & filii Iſrail ambulaverunt per ſiccum in medio maris. 19
Deinde ſumpſit Maria propheteſſa ſoror Haron tympanũ in manu ſuâ; & exierunt omnes mulieres poſt illã cum ſiſtris & tympanis. 20
Et reſpondit eis Maria, dicens; Laudate Deum quòd potuerit potentiam: equos & eorum conſcenſores projecit in mare. 21
Et migrare fecit Muſa filios Iſrail de mari rubro: & egreſſi in deſertum Giaphar, ambulaverunt tribus diebus per deſertum, & non repererunt aquam. 22
Deinde venerunt ad Marirat, & non potuerunt bibere ex ea aquam, eò quòd amara eſſet; & ideò vocata eſt, Marirat. 23
Et murmuravit populus adverſùs Muſam, dicentes; Quid bibemus? 24
Et deprecatus eſt Deum, & oſtendit illi arborem, è qua projecit aliquid in aquam, & dulcorata eſt: Ibi fecit ei conſtitutiones & judicia, & ibi tentavit eum, 25
Et dixit, Si acceptaveris præceptum Dei Domini tui, & egeris quod rectum eſt apud illũ, & auſcultaveris mandatis ejus, & cuſtodieris omnes conſtitutiones ejus; omnes infirmitates quas immiſi in Ægyptios, non immittã in te; quia ego ſum Deus ſanator tuus. 26
Veneruntq; in Ilim: & erant ibi duodecim fontes aquæ, & ſeptuaginta palmæ, & caſtrametati ſunt ibi. 27

CAP. XVI. יו

in Israel filiorum cœtus omnes venerunt &,Elim ex sunt profecti Et
1 ויסעו מאילם ויבאו כל־עדת בני־ישראל אל־
decima quinta in ,Sinai inter & Elim inter quod ,Sin desertum
מדבר־סין אשר בין־אילם ובין סיני בחמשה עשר
.Ægypti terra de eorum exire secundi mensis die
יום לחדש השני לצאתם מארץ מצרים׃
super & Moseh super Israel filiorum cōgregatio omnis murmuraverūt Et
2 וילינו כל־עדת בני־ישראל על־משה ועל־
dabit Quis : Israel filii eos ad dixerunt Et .deserto in Aharon
3 אהרן במדבר׃ ויאמרו אלהם בני ישראל מי־יתן
juxta nos sedendo in ,Ægypti terra in ,Domini manum per nos esse mortuos
מותנו ביד־יהוה בארץ מצרים בשבתנו על־
in nos eduxistis quia :saturitatē ad panē nos edendo in ,carnis ollam
סיר הבשר באכלנו לחם לשבע כי־הוצאתם אתנו אל־
.fame in hunc cœtum omnem interimēdū ad ,hoc desertum
המדבר הזה להמית את־כל־הקהל הזה ברעב׃
de panem vobis pluens ego Ecce :Moseh ad Dominus Dixitque
4 ויאמר יהוה אל־משה הנני ממטיר לכם לחם מן־
ut ,suo die in diei rem colligent & ,populus egredietur & ,cœlis
השמים ויצא העם ולקטו דבר־יום ביומו למען
sexta die in erit Et .non an ,mea lege in ibit utrum ,eum tentē
5 אנסנו הילך בתורתי אם־לא׃ והיה ביום הששי
colligent quod super duplum erit & ,afferent quod parabunt &
והכינו את אשר־יביאו והיה משנה על אשר־ילקטו
:Israel filios omnes ad Aharon & Moseh Dixitque .die die
6 יום יום׃ ויאמר משה ואהרן אל־כל־בני ישראל
.Ægypti terra de vos eduxit Dominus quod scietis & Vesperi
ערב וידעתם כי יהוה הוציא אתכם מארץ מצרים׃
eum audiendo in ,Domini gloriam videbitis & ,manè Et
7 ובקר וראיתם את־כבוד יהוה בשמעו את־
quia ,quid nos Et .Dominum contra vestras murmurationes
תלנתיכם על־יהוה ונחנו מה כי
vobis Dominum dando In : Moseh Dixitque ? nos cōtra facitis murmurare
8 תלונו עלינו׃ ויאמר משה בתת יהוה לכם
in audiendo ,saturandū ad matutino in panem & ,edendum ad carnem vespera in
בערב בשר לאכל ולחם בבקר לשבע בשמע
murmurantes vos quibus vestras murmurationes Dominum
יהוה את־תלנתיכם אשר־אתם מלינם
quia ,vestræ murmurationes nos contra Non ?quid nos Et .eū contra
עליו ונחנו מה לא־עלינו תלנתיכם כי
ad Dic :Aharon ad Moseh Dixitque .Dominum contra
9 על־יהוה׃ ויאמר משה אל־אהרן אמר אל־
audivit quia Domini facies ad Accedite :Israel filiorum cœtū omnem
כל־עדת בני ישראל קרבו לפני יהוה כי שמע את
cœtum omnem ad Aharon loqui ut fuit Et .vestras murmurationes
10 תלנתיכם׃ ויהי כדבר אהרן אל־כל־עדת
Domini gloria ecce & ,desertum ad respexerunt & ,Israel filiorum
בני־ישראל ויפנו אל־המדבר והנה כבוד יהוה
: dicendo ,Moseh ad Dominus est locutus Et .nube in est conspecta
11 נראה בענן׃ וידבר יהוה אל־משה לאמר׃

Versio VULG. LAT.

CAP. XVI.

1 Profectique sunt de Elim, et venit omnis multitudo filiorū Israel in desertum Sin, quod est inter Elim & Sinai: quintodecimo die mensis secundi, postquàm egressi sunt de terra 2 Ægypti. Et murmuravit omnis congregatio filiorum Israel contra Moysen & Aaron 3 in solitudine. Dixerúntque filii Israel ad eos, Utinam mortui essemus per manum Domini in terra Ægypti, quando sedebamus super ollas carnium, & comedebamus panem in saturitate: cur eduxistis nos in desertum istud, ut occideretis omnem multitudi4nem fame? Dixit autem Dn̄s ad Moysen, Ecce ego pluā vobis panes de cœlo: egrediatur populus, & colligat quæ sufficiunt per singulos dies; ut tentem eum, utrùm ambulet 5 in lege mea, an non. Die autem sexto parent quòd inferant: & sit duplum quàm colligere solebant per singulos 6 dies. Dixerúntque Moyses & Aaron ad omnes filios Israel, Vesperè scietis quòd Dn̄s eduxerit vos de terra Ægypti; 7 Et manè videbitis gloriam Domini: audivit enim murmur vestrum contra Dominū: nos verò quid sum⁹, quia mus8sitâstis contra nos? Et ait Moyses, Dabit vobis Dominus vesperè carnes edere, & manè panes in saturitate: eò quòd audierit murmurationes vestras quibus murmurati estis contra eum: nos enim quid sumus? nec contra nos est murmur vestrum, sed contra 9 Dominum. Dixit quoq; Moyses ad Aaron, Dic universæ congregationi filiorum Israel, Accedite coram Dn̄o: audivit enim murmur vestrum. 10 Cúmq; loqueretur Aaron ad omnem cœtū filiorum Israel, respexerunt ad solitudinem: & ecce gloria Dn̄i apparuit in 11 nube. Locutus est autem Dn̄s ad Moysen, dicens;

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ιϛʹ.

1 Ἀπῆραν δὲ ἐξ Αἰλεὶμ, καὶ (α) ἤλθοσαν πᾶσα συναγωγὴ υἱῶν Ἰσραὴλ εἰς τὴν ἔρημον Σὶν, ὅ ἐστιν ἀνὰ μέσον Αἰλεὶμ, καὶ ἀνὰ μέσον Σινά. τῇ δὲ πεντεκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ, τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ ἐξεληλυθότων αὐτῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου, 2 Διεγόγγυζε πᾶσα συναγωγὴ υἱῶν 3 Ἰσραὴλ ἐπὶ Μωυσῆν καὶ Ἀαρών. Καὶ εἶπαν πρὸς αὐτοὺς οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, Ὄφελον ἀπεθάνομεν πληγέντες ὑπὸ κυρίου ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, ὅταν ἐκαθίσαμεν ἐπὶ τῶν λεβήτων τῶν κρεῶν, καὶ ἠσθίομεν ἄρτους εἰς πλησμονήν· ὅτι ἐξηγάγετε ἡμᾶς εἰς τὴν ἔρημον ταύτην, ἀποκτεῖναι πᾶσαν τὴν 4 συναγωγὴν ταύτην ἐν λιμῷ. Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν, Ἰδοὺ ἐγὼ ὕω ὑμῖν ἄρτους ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ἐξελεύσεται ὁ λαὸς, καὶ συλλέξουσι τὸ τῆς ἡμέρας εἰς ἡμέραν, ὅπως πειράσω αὐτοὺς εἰ πορεύσονται τῷ νό5μῳ μου, ἢ οὔ. Καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἕκτῃ, καὶ (β) ἑτοιμάσουσιν ὃ ἐὰν εἰσενέγκωσι· καὶ ἔσται διπλοῦν (γ) ὃ ἐὰν συναγάγωσι 6 τὸ καθ' ἡμέραν εἰς ἡμέραν. (δ) Καὶ εἶπε Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν πρὸς πᾶσαν συναγωγὴν υἱῶν Ἰσραὴλ, Ἑσπέρας γνώσεσθε, ὅτι κύριος ἐξήγαγεν ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, 7 Καὶ πρωῒ ὄψεσθε τὴν (ε) δόξαν κυρίου ἐν τῷ (ζ) εἰσακοῦσαι τὸν γογγυσμὸν ὑμῶν ἐπὶ τῷ θεῷ. ἡμεῖς δὲ τί ἐσμεν, ὅτι (η) 8 διαγογγύζετε καθ' ἡμῶν; Καὶ εἶπε Μωυσῆς, Ἐν τῷ διδόναι κύριον ὑμῖν ἑσπέρας κρέα φαγεῖν, καὶ ἄρτους τὸ πρωῒ εἰς πλησμονὴν, διὰ τὸ εἰσακοῦσαι κύριον τὸν γογγυσμὸν ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς διαγογγύζετε καθ' ἡμῶν. ἡμεῖς δὲ τί ἐσμεν; οὐ γὰρ καθ' ἡμῶν (θ) ἐστιν ὁ γογγυσμὸς ὑμῶν, ἀλλ' 9 ἢ κατὰ τοῦ θεοῦ. Εἶπε δὲ Μωυσῆς πρὸς Ἀαρὼν, Εἰπὸν πάσῃ συναγωγῇ υἱῶν Ἰσραὴλ, Προσέλθετε ἐναντίον τοῦ θεοῦ· εἰσακή10κοε γὰρ (ι) τὸν γογγυσμὸν ὑμῶν. Ἡνίκα δὲ ἐλάλει Ἀαρὼν πάσῃ συναγωγῇ υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἐπεστράφησαν εἰς τὴν ἔρημον, καὶ 11 ἡ δόξα κυρίου ὤφθη ἐν νεφέλῃ. Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων,

CAP. XVI.

1 Promoverunt autem de Ælim, & venerunt omnis synagoga filiorum Israel in desertum Sin, quod est inter Ælim & Sina. Quintâ autem & decimâ die, mense secundo, cùm ipsi exivis2sent de terra Ægypti, Murmuravit omnis synagoga filiorum Israel adversùs Moysen & Aaron. 3 Et dixerunt ad eos filii Israel, Utinam mortui essemus percussi à Domino in terra Ægypto, quando sedebamus super ollas carnium, & manducabamus panes ad satietatem: quoniam eduxistis nos in desertum hoc, ad interimendum omnem synagogam 4 hanc in fame. Dixit autem Dominus ad Moysen, Ecce ego pluo vobis panes de cœlo: & exibit populus, & colligent (a) quod diei in die; ut tentem eos, si ambula5bunt (b) lege meâ, an non. Et erit in die sexto, & parabunt quodcunque intulerint: & erit duplum (c) quod collegerint per 6 diem in die. Et dixit Moyses & Aaron ad omnem synagogam filiorum Israel, Vesperè cognoscetis, quia Dominus eduxit vos de 7 terra Ægypti; Et manè videbitis gloriam Domini in (d) exaudiendo murmurationem vestram adversùs Deum. Nos autem quid 8 sumus, quia obmurmuratis contra nos? Et dixit Moyses, In dando vobis Dominum vesperè carnes ad comedendum, & panes manè ad satietatem: propterea quòd exaudivit Dominus murmurationem vestram, quam vos obmurmuratis adversùs nos. Nos autem quid sumus? non enim adversùs nos est murmur vestrum, 9 sed adversùs Deum. Dixit autem Moyses ad Aaron, Dic omni synagogæ filiorum Israel, Accedite ante Deum: exaudivit enim 10 murmur vestrum. Dum autem loquebatur Aaron omni synagogæ filiorum Israel, & converterunt se ad desertum: & gloria Domini 11 apparuit in nube. Et locutus est Dominus ad Moysen, dicens;

MS.A. (α) ἦλθον (β) ἐπιμάσωσιν ὃ ἂν (γ) ὃ ἂν εἰσενέγκωσιν τὸ (δ) Εἶπεν δὲ (ε) δόξαν τοῦ θεοῦ ἐν (ζ) εἰσακοῦσαι κύριον τὸν (η) γογγύζετε (θ) ὁ γογγυσμὸς ὑμῶν ἐστιν, (ι) ὑμῶν τὸν γογγυσμόν.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XVI.

1 Profectiq; sunt de Elim, & venerunt omnis cœtus filiorum Israel in desertum Sin, quod est inter Elim & inter Sinai, quintodecimo mensis secūdi à tempore quo egressi sunt filii 2 Israel ex Ægypto. Et murmurárunt tota congregatio filiorū Israel contra Mosen et contra 3 Aharonem in deserto. Et dixerunt ad eos filii Israel, Vellemus quidem obiisse per manum Dn̄i in terra Ægypti, quando sedebam⁹ super ollas carnis, & comedebamus panē, & saturabamur: quoniam eduxistis nos ad desertum hoc, ut enecaretis universā congregationem 4 filiorum Israel fame. Et ait Dn̄s ad Mosen, Ecce ego depluam vobis panem de cœlo: & egredientur populus, & colligent cibum diurnum in diem: ut probem eos utrùm ambu5lent in legibus meis, nécne. Fiétq; in die sexto parabunt quod afferent, erítq; duplo magis quàm id quod colligent singulis diebus. 6 Dixerunt ergò Moses & Aharon omnibus filiis Israel, Vesperè scietis quòd Dn̄s eduxit 7 vos ex Ægypto: Manè autem videbitis gloriam Dn̄i, quoniam audita est murmuratio vestra coram Dn̄o: Nos autem quid sumus, 8 quòd mussitetis contra nos? Dixit etiam eis Moses, Cùm dederit vobis Dominus carnem vespere ad manducandum, & mane panem ad satietatem: Nam audivit Dn̄s murmurationem vestram quâ mussitatis contra eum. Et nos quid sumus? non contra nos quidem 9 murmuratis, sed contra Dominum. Et dixit Moses ad Aharonem, Dic universæ congregationi filiorum Israel, Accedite in conspectu Domini, quoniam audivit Dominus mur10murationem vestram. Accidit autem ut cùm dixisset Aharon ad omnem cœtum filiorum Israel, vertissent se ad desertum: & ecce 11 gloria Domini apparuit in nube. Dixitque Dominus ad Mosen,

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

יו

1 ונטלו מאילם ואתו כל־כנשתא
דבני ישראל למדברא דסין דבין
אילים ובין סיני בחמשא עסרא
יומא לירחא תנינא למפקהון
2 מארעא דמצרים׃ ואתרעמו כל־
כנשתא דבני ישראל על־משה
3 ועל־אהרן במדברא׃ ואמרו להון
בני ישראל לוי דמיתנא קדם־יי
בארעא דמצרים כד הוינא יתבין
על־דודי בסרא וכד הוינא אכלין
לחמא ושבעין ארי אפקתון יתנא
למדברא הדין לקטלא ית־כל־
4 קהלא הדין בכפנא׃ ואמר יי
למשה הא־אנא מחית לכון
לחמא מן־שמיא ויפקון עמא
וילקטון פתגם־יום ביומיה בדיל
דאנסנון היהכון באורייתי אם־לא׃
5 ויהי ביומא שתיתאה ויתקנון ית־
דייתון ויהי על־חד־תרין על
6 דילקטון יום יום׃ ואמר משה ואהרן
לכל־בני ישראל רמשא ותדעון
ארי יי אפיק יתכון מארעא דמצרים
7 וצפרא ותחזון ית־יקרא דיי כד־
שמיען ית־תורעמתכון על־יי ונחנא
8 מה ארי־אתרעמתון עלנא׃ ואמר
משה כד־יתן יי לכון ברמשא
בסרא למיכל ולחמא בצפרא
למסבע בדשמיען קדם־יי ית־
תורעמתכון די אתון מתרעמין
עלוהי ונחנא מה לא־עלנא
תורעמתכון אלהן על־מימרא דיי׃
9 ואמר משה לאהרן אמר לכל־
כנשתא דבני ישראל קריבו קדם
יי ארי־שמיעא קדם־יי ית
10 תורעמתכון׃ והוה כד מלל אהרן
עם־כל־כנשתא דבני־ישראל
ואתפניאו למדברא והא יקרא דיי
11 אתגלי בעננא׃ ומליל יי עם־משה למימר

Targum ONKELOS.

CAP. XVI.

1 Profectiq; sunt de Elim; & venit omnis cœtus filiorum Israel in desertū Sin, quod est inter Elim et inter Sinai: quintâ-decimâ die mensis secundi, postquàm egressi sunt de ter2râ Ægypti. Murmuravítque omnis congregatio filiorum Israel, contra Moysen et con3tra Aaron, in solitudine. Et dixerūt eis filii Israel; Utinam mortui essem⁹ corā Domino in terrâ Ægypti; quādo sedebam⁹ sup ollas carnis, et quādo cōedebam⁹ panē, et saturabamur: quare eduxistis nos in desertū istud; ut occideretis omnē po4pulū hunc fame? Dixítq; Dn̄s ad Moysē; Ecce ego descēdere faciā vobis panē de cœlo: & egredietur popul⁹ et colliget p singulos dies; ut tentē eū, utrū ambulēt in lege meâ, annon. 5 Et erit in die sexto; et præparabūt quæ attulerīt: et erit duplum, ad illud quod college6rint per singulos dies. Dixítque Moyses et Aaron ad omnes filios Israel: Vesperè scietis, quòd Dominus eduxerit vos de terrâ Ægypti. Et manè 7 videbitis gloriam Domini; eò quòd *audita sint murmura vestra cōtra Dominū*: nos enim quid sum⁹; quia murmurâstis 8 contra nos? Dixitque Moyses, Cùm dederit vobis Dominus vesperè carnem ad comedendum, et manè panem in saturitatem; cùm *audita sint* corā Dn̄o *murmura vestra, quæ* vos murmurâstis cōtra eū: nos enim quid sum⁹? non *sunt* cōtra nos *murmura vestra*, sed cōtra verbū Dn̄i. 9 Dixítq; Moyses ad Aaron; Dic universæ cōgregationi filiorū Israel, accedite corā Dn̄o: quia auditū est corā *Domino* mur10mur vestrū. Et factū est, cùm loqueretur Aaron *cum omni congregatione* filiorū Israel; et respexerūt ad solitudinem: et ecce gloria Dn̄i revelata erat 11 in nube. Locutúsque est Dominus ad Moysen, dicens.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VER. SAM.

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

CAP. XVI.

1 Et profecti sunt ex Elim, & venitq; omnis Congregatio filiorum Israel in desertū Sin, quòd est inter Elim, & inter Sinai, decimo quinto die mensis secundi, postquam egressi sunt de terra Ægypti. 2 Et murmuravit omnis congregatio filiorum Israel adversùs Mosen, et adversùs Aaronem in deserto. 3 Dixeruntq; iis filii Israel, utinā mortui essemus per manum Domini in terra Ægypti, cùm sedebamus juxta ollas carnis, cùm comedebamus panem ad satietatem; nam eduxistis nos in desertum istud, ut necaretis omnem Congregationem istā fame. 4 Dixit autem Dominus Mosi, Ecce ego pluere facio vobis panem de cœlo: Itaque egredietur populus, & colligent diurnum in die suo, ut tentem eos an ambulabunt in lege mea, necné. 5 Die autem sexto parabunt quod afferāt; erit enim duplum super id quod colligunt singulis diebus. 6 Tum dixerunt Moses et Aaron omnibus filiis Israel: Vesperi cognoscetis quòd Dominus eduxit vos de terra Ægypti. 7 Et manè videbitis gloriam Domini, cùm audierit murmurationes vestras adversùs Dominum: Nos autem quid sumus quòd murmuratis adversùs nos? 8 Dixit quoque Moses, Dabit vobis Dominus vesperi carnem ad manducandum, et panem mane ad satietatem; cùm audierit Dominus murmurationes vestras, quas murmurâstis adversùs eum: Nos verò quid sumus? non adversùs nos murmura vestra, sed adversùs Dominum. 9 Et dixit Moses Aaroni, dic universæ congregationi filiorum Israel, Accedite ante Dominum; quoniam audivit murmurationes vestras. 10 Factum est autem cùm loquebatur Aaron universæ Congregationi filiorum Israel, ut respicerent versùs desertum, & ecce gloria Domini apparuit in nube. 11 Tum locutus est Dominus Mosi, dicens;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل السادس عشر *

* ثم رحلوا من ايليم وجاءت جماعة بني اسرائيل الى برية سين التي بين ايليم وبين سيناي 1
في اليوم الخمس عشر من الشهر الثاني لخروجهم من بلد مصر * فتذمر جماعة بني اسرائيل 2
على موسي وهرون في تلك البرية * وقالوا لهما ليتنا متنا بامر الله في بلد مصر في جلوسنا الى 3
قدور اللحم واكلنا من الطعام شبعنا * فلم اخرجتمانا الى هذه البرية لتقتلا جميع هذا الجوق
بالجوع * وقال الله لموسي ها انا منزل لكم طعاما من السماء * فليخرج القوم ليلتقطوه حسب 4
يوم بيوم * لقبل ان امتحنهم هل يسيرون في شرائعي ام لا * فاذا كان في اليوم السادس 5
فليصلحوا ما ياتون به * فانه يكون ضعفا على ما يلتقطونه في كل يوم * فقال موسي وهرون * 6
بالعشي تعلمون ان الله اخرجكم من بلد مصر * وبالغداة تنظرون كرم الله اذ سمع تذمركم 7
عليه * ونحن من اذ تتذمرون علينا * ثم قال موسي * ذاك ان يعطيكم الله بالعشي لحما 8
تاكلونه * وطعاما بالغداة تشبعون منه * اذ سمع تذمركم الذي انتم متذمرون عليه * ومن
نحن * ليس علينا تذمركم بل على الله * ثم قال الله لموسي وهرون * قولا لجماعة بني اسرائيل 9
تقدموا بين يدي الله فانه قد سمع تذمركم * فكلما كلم هرون بذلك جماعة بني اسرائيل 10
11 التفتوا في البرية * فاذا بنور الله في الغمام * وكلم الله موسي قايلا *

CAP. XVI.

1 *Deinde profecti sunt de Ilim, & venit cœtus filiorum Israil in desertum Sin, quod est inter Ilim, & inter Sinai, in die quintadecima ex mense secundo ab exitu eorum de regione Ægypti.* 2 *Et murmuravit congregatio filiorum Israil adversùs Musam & Haron in ea solitudine.* 3 *Et dixerunt ambobus, Utinam mortui essemus jussu Dei in regione Ægypti, dum sedebamus ad ollas carnis, & comedebamus cibum ad saturitatem nostram. Quare eduxistis nos ad hanc solitudinem, ut occideretis universum hunc cœtum fame?* 4 *Et dixit Deus Musæ, Ecce ego demissur⁹ sum vobis escam de cœlo: Exeat populus ut colligat eam singulis diebus, ad hoc ut tentem eos utrùm ambulent in legibus meis, an non.* 5 *Cùm verò fuerit dies sexta, præparent quod afferant: nam erit duplum ejus quod colligunt singulis diebus.* 6 *Dixerunt ergò Musa & Haron, Vespere scietis Deum eduxisse vos è regione Ægypti.* 7 *Et manè videbitis munificentiam Dei, cùm audierit murmurationem vestram contra se: & nos quinam sumus, ut murmuretis contra nos?* 8 *Tum dixit Musa, Atque hoc quidem, quia dabit vobis Deus vespere carnem ad comedendum, & escā manè quâ saturemini: eò quòd audierit murmurationem vestram quam vos murmuratis contra eum. Ecquinam sumus nos? Non est adversùs nos murmuratio vestra, sed adversùs Deum.* 9 *Prætereà dixit Deus ad Musam et Haron, Dicite ambo turbæ filiorum Israil; Accedite coram Deo, quoniam jam audivit murmurationem vestram.* 10 *Et quandiu loquebatur Haron hæc ad congregationē filiorum Israil, convertebant se in deserto; & ecce lux Dei in nubibus.* 11 *Locutúsque est Deus ad Musam, dicens;*

ספר שמות : יו

12 שמעתי את תלונת בני ישראל דבר אלהם לאמר בין הערבים תאכלו בשר ובבקר תשבעו לחם וידעתם כי אני יהוה אלהיכם: 13 ויהי בערב ותעל השלו ותכס את המחנה ובבקר היתה שכבת הטל סביב למחנה: 14 ותעל שכבת הטל והנה על פני המדבר דק מחספס דק ככפר על הארץ: 15 ויראו בני ישראל ויאמרו איש אל אחיו מן הוא כי לא ידעו מה הוא ויאמר משה אלהם הוא הלחם אשר נתן יהוה לכם לאכלה: 16 זה הדבר אשר צוה יהוה לקטו ממנו איש לפי אכלו עמר לגלגלת מספר נפשתיכם איש לאשר באהלו תקחו: 17 ויעשו כן בני ישראל וילקטו המרבה והממעיט: 18 וימדו בעמר ולא העדיף המרבה והממעיט לא החסיר איש לפי אכלו לקטו: 19 ויאמר משה אלהם איש אל יותר ממנו עד בקר: 20 ולא שמעו אל משה ויותרו אנשים ממנו עד בקר וירם תולעים ויבאש ויקצף עלהם משה: 21 וילקטו אתו בבקר בבקר איש כפי אכלו וחם השמש ונמס: 22 ויהי ביום הששי לקטו לחם משנה שני העמר לאחד ויבאו כל נשיאי העדה ויגידו למשה: 23 ויאמר אלהם הוא אשר דבר יהוה שבתון שבת קדש ליהוה מחר את אשר תאפו אפו ואת אשר תבשלו בשלו ואת כל העדף הניחו לכם למשמרת עד הבקר: 24 ויניחו אתו עד הבקר כאשר צוה משה ולא הבאיש ורמה לא היתה בו:

Ver. VULG. LAT.

12 Audivi murmurationes filiorũ Iſrael, loquere ad eos; Veſperè comedetis carnes, & manè ſaturabimini panib⁹: ſcietiſq; quòd ego ſum Dñs De⁹ veſter. 13 Factum eſt ergò veſperè, & aſcendens coturnix, cooperuit caſtra: manè quoq; ros jacuit 14 per circuitum caſtrorũ. Cúmque operuiſſet ſuperficiem terræ, apparuit in ſolitudine minutum, et quaſi pilo tuſum, in ſimilitudinem pruinæ ſup terram. 15 Quod cùm vidiſſent filii Iſrael, dixerunt ad invicem, Manhu? quod ſignificat, Quid eſt hoc? ignorabant enim quid eſſet. Quib⁹ ait Moyſes, Iſte eſt panis, quem Dñs dedit 16 vobis ad veſcendũ. Hic eſt ſermo, quem præcepit Dñs; Colligat unuſquiſq; ex eo quantũ ſufficit ad veſcendum: gomor per ſingula capita, juxta numerum animarum veſtrarum quæ habitant in tabernaculo, 17 ſic tolletis. Fecerúntq; ita filii Iſrael: et collegerunt, ali⁹ plus, 18 alius minus. Et menſi ſunt ad menſuram gomor: nec qui pl⁹ collegerat, habuit ampli⁹: nec qui minus paraverat, reperit min⁹: ſed ſinguli juxta id quod edere poterant, congrega- 19 verunt. Dixitque Moyſes ad eos, Nullus relinquat ex eo in ma- 20 ne. Qui non audierunt eum, ſed dimiſerunt quidam ex eis uſque mane: & ſcatere cœpit vermib⁹, atque computruit. Et iratus eſt contra eos Moyſes. 21 Colligebant autem manè ſinguli, quantũ ſufficere poterat ad veſcendum: cúmque inca- 22 luiſſet ſol, liqueſiebat. In die autem ſexta collegerunt cibos duplices, id eſt, duo gomor per ſingulos homines. Venerunt autem omnes principes multitudinis, & narraverunt 23 Moyſi. Qui ait eis, Hoc eſt quod locutus eſt Dominus; Requies Sabbati ſanctificata eſt Dño cras. Quodcunq; operandũ eſt, facite: & quæ coquenda ſunt, coquite: quidquid autem reliquũ fuerit, re- 24 ponite uſq; in mane. Fecerúntque ita ut præceperat Moyſes, & non computruit: neque vermis inventus eſt in eo.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

12 Εἰσακήκοα τὸν γογγυσμὸν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. λάλησον πρὸς αὐτοὺς, λέγων, Τὸ πρὸς ἑσπέραν ἔδεσθε κρέα, καὶ τὸ πρωῒ πλησθήσεσθε ἄρτων· καὶ γνώσεσθε, ὅτι ἐγὼ κύριος 13 ὁ θεὸς ὑμῶν. (κ) Ἐγένετο δὲ ἑσπέρα· καὶ ἀνέβη ὀρτυγομήτρα, καὶ ἐκάλυψε τὴν παρεμβολήν. τὸ (λ) πρωῒ ἐγένετο καταπαυομένης τῆς δρόσου κύκλῳ τῆς παρεμβολῆς. 14 Καὶ ἰδοὺ ἐπὶ πρόσωπον τῆς ἐρήμου λεπτὸν ὡσεὶ κόριον λευκὸν, ὡσεὶ πάγος ἐπὶ τῆς 15 γῆς. Ἰδόντες (μ) δὲ αὐτὸ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, εἶπαν ἕτερος τῷ ἑτέρῳ, Τί ἐστι τοῦτο; οὐ γὰρ ᾔδεισαν τί ἦν. εἶπε δὲ Μωυσῆς (ν) αὐτοῖς, Οὗτος ὁ ἄρτος, ὃν ἔδωκε 16 κύριος ὑμῖν φαγεῖν. Τοῦτο τὸ ῥῆμα ὃ συνέταξε κύριος· συναγάγετε ἀπ᾽ αὐτοῦ ἕκαστος εἰς τοὺς καθήκοντας, γομὸρ κατὰ κεφαλὴν κατὰ ἀριθμὸν ψυχῶν ὑμῶν, ἕκαστος (ξ) σὺν τοῖς συσκηνίοις ὑμῶν συλλέξα- 17 τε. (ο) Ἐποίησαν δὲ οὕτως οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ· καὶ συνέλεξαν ὁ τὸ πολὺ καὶ ὁ τὸ ἔλαττον. 18 Καὶ μετρήσαντες (π) γομὸρ, οὐκ ἐπλεόνασεν ὁ τὸ πολὺ, καὶ ὁ τὸ (ρ) ἔλαττον οὐκ ἠλαττόνησεν· ἕκαστος εἰς τοὺς καθήκοντας 19 παρ᾽ ἑαυτῷ συνέλεξαν. Εἶπε δὲ Μωυσῆς πρὸς αὐτοὺς, Μηδεὶς καταλειπέτω (σ) 20 ἀπ᾽ αὐτοῦ εἰς τὸ πρωΐ. Καὶ οὐκ εἰσήκουσαν Μωυσῇ, ἀλλὰ κατέλιπόν τινες ἀπ᾽ αὐτοῦ εἰς τὸ πρωΐ· καὶ (τ) ἐξέζεσε σκώληκας, καὶ ἐπώζεσε. καὶ ἐπικράνθη (υ) ἐπ᾽ αὐτοῖς 21 Μωυσῆς. Καὶ συνέλεξαν αὐτὸ πρωῒ πρωῒ ἕκαστος τὸ καθῆκον αὐτῷ· ἡνίκα 22 δὲ διεθέρμαινεν ὁ ἥλιος, ἐτήκετο. Ἐγένετο δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἕκτῃ, συνέλεξαν τὰ δέοντα διπλᾶ, δύο γομὸρ τῷ ἑνί. (φ) εἰσήλθοσαν δὲ πάντες οἱ ἄρχοντες τῆς συνα- 23 γωγῆς, καὶ ἀνήγγειλαν Μωυσῇ. Εἶπε δὲ Μωυσῆς πρὸς (χ) αὐτοὺς, Οὐ τοῦτο τὸ ῥῆμά ἐστιν ὃ ἐλάλησε κύριος; Σάββατα ἀνάπαυσις ἁγία τῷ κυρίῳ αὔριον. ὅσα ἐὰν πέσσητε, πέσσετε· καὶ ὅσα (ψ) ἐὰν ἕψητε, ἕψετε· καὶ πᾶν τὸ πλεονάζον (ω) καταλείπετε αὐτὸ εἰς ἀποθήκην (α) εἰς τὸ 24 πρωΐ. Καὶ κατελίποσαν ἀπ᾽ αὐτοῦ ἕως πρωῒ, (β) καθὼς συνέταξεν αὐτοῖς Μωυσῆς. καὶ οὐκ ἐπώζεσεν, οὐδὲ σκώληξ ἐγένετο ἐν αὐτῷ.

Exaudivi murmur filiorum Iſrael. Loquere ad eos, dicens, Ad veſperam editis carnes, & manè replebimini panibus: & cognoſcetis, quia ego Domin⁹ Deus veſter. 12 Facta eſt autem veſpera: & aſcendit (e) ortygometra, & cooperuit caſtra. Factum eſt mane conquieſcente rore in circuitu caſtrorum. 13 Et ecce ſuper faciem deſerti minutum tanquam coriandrum album, tanquam (f) gelu ſuper terram. 14 Videntes autem id filii Iſrael, dixerunt alter alteri, Quid eſt hoc? neſciebant enim quid erat. Dixit autem Moyſes eis, Iſte eſt panis, quem dedit Domin⁹ vobis ad edendum. 15 Hoc eſt verbum, quod conſtituit Dominus. 16 Colligite de eo unuſquiſque in eos, qui ad ſe pertinent, gomor, ſecundùm caput, ſecundùm numerum animarum veſtrarum, unuſquiſque cum veſtris (g) contubernalibus colligite. Fecerunt autem ſic filii Iſrael: et collegerunt hic quidem multum, ille verò minus. 17 Et cùm menſi eſſent gomor, non ſuperfuit ei qui multum, & non defuit ei qui minus: unuſquiſque in eos, qui ad ſe pertinebant, apud ſeipſum collegerunt. 18 Dixit autem Moyſes ad eos, Nemo relinquat de eo in mane. 19 Et non exaudierunt Moyſen, ſed reliquerunt quidam de eo in mane: & (h) ebullivit vermes, & computruit. Et indignatus eſt adverſùs eos Moyſes. 20 Et collegerunt illud manè manè, unuſquiſque (i) quod pertinebat ad ſe. Quando autem incaleſcebat ſol, liqueſiebat. 21 Factum eſt autem die ſexto, collegerunt neceſſaria dupla, duo gomor uni. 22 Ingreſſi ſunt autem omnes principes ſynagogæ, et nuntiaverunt Moyſi. Dixit autem Moyſes ad eos, Nónne hoc eſt verbum, quod locutus eſt Dominus? 23 (k) Sabbata requies ſancta Domino (l) cras. Quæcunque coxeritis, coquite: et quæcunque elixaveritis, elixate: & omne quod ſuperfuerit, relinquite illud in apotheca in mane. Et reliquerunt de eo uſque mane, ſicut conſtituit eis Moyſes. 24 Et non computruit, neque vermis factus eſt in eo.

MS.A. (κ) Καὶ ἐγένετο (λ) πρωῒ δὲ ἐγένετο (μ) δὲ οἱ (ν) πρὸς αὐτοὺς, (ξ) ἐν τοῖς συσκήνοις (ο) Καὶ ἐποίησαν (π) τῷ γομὸρ, (ρ) ὀλίγον (σ) εἰς τὸ πρωῒ ἀπ᾽ αὐτοῦ. (τ) ἔζεσεν (υ) Μωυσῆς ἐπ᾽ αὐτοῖς. (φ) εἰσῆλθον (χ) αὐτοὺς, Τοῦτο (ψ) ἂν (ω) καταλειπέτω (α) ἕως πρωΐ. Καὶ κατέλειπον ἀπ᾽ αὐτοῦ (β) καθάπερ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 Audivi murmurationem filiorum Iſrael. Dic ad eos, Ad occaſus ſolis eſtote comedentes carnẽ, & in matutino eritis ſaturi pane, & 13 ſcietis quòd ego ſum Dñs Deus veſter. Factum eſt ergò veſpere, & aſcendit coturnix, operuitq; caſtra: & in matutino fiebat glo- 14 merata caligo roris circa caſtra. Et abſcedente caligine roris, ecce in ſuperficie terræ minutũ quiddam & decorticabile, & ob- 15 ductũ inſtar glaciei ſuper terrã. Et videntes filii Iſrael, dixerũt quilibet ad fratrem ſuum, Quid eſt? non enim noverãt quid eſſet. Ait illis Moſes, Hic eſt panis quem dedit vobis 16 Dñs ad edẽdũ. Atq; hic eſt ſermo quẽ præcepit Dñs, Colligite ex eo, unuſquiſq; pro ſufficientia cibi ſui; menſuram per ſingula capita juxta numerũ animarũ veſtrarũ, unuſquiſq; pro iis qui in tentorio ſuo ſunt, accipietis. 17 Et fecerunt ſic filii Iſrael, & collegerunt 18 alii plus, alii min⁹. Et menſi ſunt illud menſurâ, & nil ſuperfuit ei qui plus collegerat, & ei qui min⁹, nil defuit: ſinguli ſufficien- 19 tiam cibi ſui, collegerunt. Ait illis Moſes, 20 Nemo reſervet ex eo uſq; mané. At non audierũt Moſen, ſed reſervârũt ex eo quidã uſque mane, & produxit vermes, & compu- 21 truit: et iratus eſt advers⁹ eos Moſes. Colligebãt autẽ illud ſingulis matutinis, quilibet pro ſufficientia cibi ſui: cúmq; incaleſceret 22 ſol, liqueſcebat. Factũq; eſt in die ſexto, collegerũt panẽ duplicẽ, duas mẽſuras unicuique: & venerunt omnes ſeniores congregationis, 23 & indicaverũt Moſi. Reſpondit eis Moſes, Hoc eſt quod dixit Dñs, Sabbatũ requies eſt, ſanctitas Dño cras: ꝙ pinſere debetis, pinſite: & ꝙ coquere debetis, coquite: & ex eo quod ſupererit, reſervate vobis frigida 24 uſq; mane. Et reſervârũt ex eo uſq; mane, quemadmodũ præceperat eis Moſes, & non computruit, neque reptile natum eſt in eo.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

12 שמיע קדמי ית תורעמת בני ישראל מליל עמהון למימר בין שמשיא תיכלון בסרא ובצפרא תשבעון לחמא ותדעון ארי אנא יי אלהכון: 13 והוה ברמשא וסליקת סלוי וחפת ית משריתא ובצפרא הות נחתת טלא סחור סחור למשריתא: 14 וסליקת נחתת טלא והא על אפי מדברא דעדק מקלף דעדק דגיר כגלידא על ארעא: 15 וחזו בני ישראל ואמרו גבר לאחוהי מנא הוא ארי לא ידעין מה הוא ואמר משה להון הוא לחמא דיהב יי לכון למיכל: 16 דין פתגמא די פקיד יי לקוטו מניה גבר לפום מיכליה עומרא לגולגלתא מנין נפשתיכון גבר לדי במשכניה תסבון: 17 ועבדו כן בני ישראל ולקטו דאסגי ודאזער: 18 וכלו בעומרא ולא אותר דאסגי ודאזער לא חסר גבר לפום מיכליה לקטו: 19 ואמר משה להון אנש לא ישאר מניה עד צפרא: 20 ולא קבילו מן משה ואשארו גברין מניה עד צפרא ורחיש ריחשא וסרי ורגז עליהון משה: 21 ולקטו יתיה בצפר בצפר גבר כפום מיכליה ומה דמשתאר מניה על אפי חקלא כד חם עלוהי שמשא פשר: 22 והוה ביומא שתיתאה לקטו לחמא על חד תרין תרין עומרין לחד ואתו כל רברבי כנשתא וחויאו למשה: 23 ואמר להון הוא די מליל יי שבא שבתא קודשא קדם יי מחר ית די אתון עתידין למיפא אפו וית די אתון עתידין לבשלא בשילו וית כל מותרא אצנעו לכון למטרא עד צפרא: 24 ואצנעו יתיה עד צפרא כמא דפקיד משה ולא סרי וריחשא לא הוה ביה:

12 Auditũ eſt corã me murmur filiorũ Iſrael: loquere cũ eis, dicens; Veſpere comedetis carnẽ; & mane ſaturabimini pane: & ſcietis; quia ego Dñs, 13 De⁹ veſter. Factũq; eſt veſpere; & aſcendit coturnix, & operuit caſtra: & mane ros deſcendit per circuitũ caſtrorũ, 14 Et ſublat⁹ eſt ros qui deſcenderat: & ecce ſup faciẽ deſerti, minutũ quaſi decorticatũ; minutũ acervatũ, quaſi pruina 15 ſup terrã. Et viderũt filii Iſrael; & dixerunt unuſquiſque fratri ſuo, Quid eſt hoc? neſciebãt enim quid eſſet: dixitq; eis Moyſes; Hic eſt panis, quẽ dedit vobis Dñs ad veſcendũ. 16 Hoc eſt verbũ, quod præcepit Dñs; Colligite ex eo, unuſque quantũ ſufficit ad veſcendũ: gomor per ſingula capita, juxta numerũ animarũ veſtrarũ; unuſquiſq; pro his qui habitant in tabernaculo ſuo tol- 17 lat. Fecerũtq; ita filii Iſrael: & collegerũt; quidã plus, & 18 quidã min⁹. Et menſi ſunt ad menſurã Gomor; & nihil ſupfuit ei qui pl⁹ collegit, nec defuit ei qui minus collegerat: unuſquiſq; juxta id ꝙ poterat 19 comedere, collegerũt. Dixitq; eis Moyſes: Null⁹ *reliquũ faciat* ex eo uſq; mane. 20 Et non acquieverũt Moyſi; & dimiſerũt quidam viri ex eo uſq; mane, & ſcaturivit vermib⁹, & cõputruit: & irat⁹ eſt contra eos 21 Moyſes. Colligebãt illud mane; ſinguli quantum ſufficere poterãt ad veſcendũ: & ꝙ remanebat ex eo ſup faciẽ agri; cũ incaluiſſet ſol, liquifiebat. 22 Et factũ eſt in die ſexto, collegerunt panẽ duplicẽ; duo gomor unicuique: et venerũt omnes principes congregatio- 23 nis, et narraverunt Moyſi. Et ait eis, Hoc eſt ꝙ locut⁹ eſt Dñs; Requies ſabbati ſanctificati eſt corã Dño cras: ꝙ coctũri eſtis, coquite; & ꝙ conditũri eſtis, condite; et ꝙ reliquũ fuerit, reponite vobis in 24 cuſtodiã, uſq; mane. Et repoſuerũt illud uſq; in mane; ſicut præceperat Moyſes: et nõ cõputruit; neq; vermis fuit in eo.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VERSIO SAMARITANA.

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

12 *Audivi murmura filiorum Iſrael: loquere illis, dicens, Inter veſperas comedetis carnem, & manè ſaturabimini pane, et cognoſcetis quòd ego Dominus Deus veſter.* 13 *Acciditq; veſperi ut aſcenderent coturnices, et operirent caſtra; manè quoq; fuit ſtratum roris circum caſtra.* 14 *Cúmq; aſcendiſſet ſtratum roris, tum ecce ſuper faciem deſerti minutũ (a) rotundum, minutũ ſicut (b) pruina ſuper terram.* 15 *Videntes autẽ filii Iſrael, dixerunt alter ad alterum, Quid eſt hoc? neſciebant enim quid hoc eſſet: Et reſpondit eis Moſes, Iſte eſt panis quẽ dedit vobis Dominus ad comedendum.* 16 *Iſta res eſt quam præcepit Dominus, ut colligatis ex ea unuſquiſq; quantum ſufficiat edendo, Homer viritim: Ad numerũ animarũ veſtrarũ unuſquiſq; accipiet pro iis qui ſunt in tabernaculo ſuo.* 17 *Feceruntq; ita filii Iſrael, & collegerũt, hi plus, iſti minus.* 18 *Poſtea metiti ſunt cum Homer, ſed non abundavit qui plus habuerat, neq; defuit cui minus: unuſquiſque quantũ victui ſatis erat, collegit.* 19 *Dixitq; eis Moſes, Nemo reſervet ex ea uſq; manè.* 20 *Verùm non obedientes Moſi, reſervârunt quidam ex ea uſq; manè: & ebulliit vermes, & fœtuit; ideò iratus eſt in eos Moſes.* 21 *Colligebant autem eam ſingulis matutinis, unuſquiſque pro ratione victûs ſui: poſtquam verò incaluerat ſol, liqueſcebat.* 22 *Fiebat autem die ſexto ut colligerent panẽ duplicẽ, duo Homer uni: Tum venerunt principes Congregationis, & indicârunt Moſi.* 23 *Sed dixit eis Moſes, Hoc eſt quod dicit Dominus; Requies eſt Sabbati ſancta Domino; cras quod eoquendum eſt, coquite; & quod elixandum eſt, elixate: quidquid autem ſupererit, reſervate vobis in cuſtodiam uſq; manè.* 24 *Itaque reſervârunt illud uſque manè ſicut præceperat Moſes, & non fœtuit, vermiſque non fuit in eo.*

VER. SAM. (a) ſplendeſcens, (b) favilla

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * قد سمعت تذمر بني اسرايل * قل لهم * بين العروبين تاكلون لحما * وبالغداة تشبعون طعاما
13 وتعلمون اني الله ربكم * فلما كان العشي صعد السلوي فغطي العسكر * وبالغداة كان سبط الطل
14 حوالي العسكر * ولما صعد سبط الطل فاذا على وجه البرية شي دقيق مدحرج كالدقيق على الارض
15 * فنظر بنو اسرايل وقال بعضهم لبعض هو من * لانهم لم يعلموا ما هو * فقال موسي لهم هو
16 الطعام الذي اعطاكم الله اياه ماكلا * هذا الامر الذي امر الله به * ليلقط كل رجل على قدر
17 عياله * مرزبانا لكل جمجمة على احصاء نفوسهم * وكل رجل ياخذ لمن في بيته * فصنع كذلك
18 بنو اسرايل ولقطوا من قليلا ومن كثيرا * ثم كالوه بالمرزبان * فلم يفضل من كثر ومن قلل
19 لم ينقص ذلك من حاجته * كل رجل على قدر عياله لقط * وقال لهم موسي * لا يبق انسان منه
20 شيا الي الغداة * فلم يقبل اناس من موسي * وبقوا منه شيا الي الغداة * فانتن ونغل فيه الدود *
21 وسخط عليهم موسي * وكانوا يلقطونه في كل غداة * الرجل يلقط على مقدار عياله * فاذا حميت
22 الشمس ماع * ولما كان اليوم السادس لقطوا من الطعام ضعفا مرزبانين لكل واحد * فجاء
23 اشراف جميع بني اسرايل فاخبروا موسي * فقال لهم * هو ما قال الله * عطلة هي سبت مقدس لله
غدا * ما تريدون ان تخبزوه فاخبزوه * وما تريدون ان تطبخوه فاطبخوه وما فضل فاعدوه لكم
24 محفوظا الي الغداة * فتركوه الي الغداة كما امرهم به موسي * فلم ينتن ونغل لم يكن فيه *

12 *Jam audivi murmuratione͂ filiorũ Iſrail: dic eis, Inter utrunq; occaſũ comedetis carne͂ et manè ſaturabimini cibo, et ſcietis quòd ego ſim De⁹ Domin⁹ veſter.* 13 *Cúmq; fuiſſet veſpera, aſcendit coturnix, et operuit exercitũ. Et manè fuit expãſio roris circa exercitũ.* 14 *Cúmq; aſcẽdiſſet expãſio roris, ecce ſuper faciẽ deſerti quiddã minutũ rotundũ veluti pruina ſuper terrã.* 15 *Et viderũt illud filii Iſrail, et dixerũt alter ad alterũ, Hoc quid? quoniã ignorabant quid eſſet. Et dixit Muſa ad eos, Eſt cibus quẽ dedit vobis Deus comedendũ.* 16 *Hoc eſt præceptũ quod præcepit De⁹, Colligat quilibet vir juxta numerũ familiæ ſuæ, Marzoban cuilibet capiti, ſecũdùm numerũ animarũ eorũ: et quilibet vir accipiat pro iis qui ſunt in domo ſuâ.* 17 *Et fecerũt ſic filii Iſrail, et collegerũt aliqui parùm, et aliqui multum.* 18 *Et menſi ſunt illud Marzobano, et nil habuit reſidui is qui multiplicavit, neq; qui minoravit, defuit quicquã neceſſitati ej⁹: quilibet vir ſecũdùm familias ſuas, collegit.* 19 *Et dixit eis Muſa, Nè recõdat quiſquã ex eo quicquã in craſtinũ.* 20 *Et non acquieverũt quidã Muſæ, ſed reſervârũt aliquid ex eo in craſtinũ: quare cõputruit, et ebullierũt in eo vermes.* 21 *Iratúſq; eſt eis Muſa. Et colligebãt illud quolibet mané: unuſquiſq; colligebat ſecundùm numerũ familiæ ſuæ. Cùm verò incaleſceret ſol, liqueſiebat.* 22 *Et cùm fuiſſet dies ſexta, collegerũt ex cibo duplũ, duo Marzoban cuilibet. Et venerũt nobiliſſimi omniũ filiorũ Iſrail, et ſignificârũt Muſæ.* 23 *Et dixit eis, Ipſũ eſt quod dixit De⁹, Ceſſatio eſt, ſabbathũ ſacrũ Deo cras: quod vultis cõficere in panem, cõficite: et quod vultis coquere, coquite: et quod remanebit, relinquite illud vobis ſervatũ uſq; mané.* 24 *Et reliquerũt illud in craſtinũ, ſicut præcepit eis Muſa, & non computruit, & ebullitio vermium non fuit in eo.*

ספר שמות : יז

•Domino hodie ſabbathū quia ,hodie illud Comedite : Moſeh dixit Et
25 ויאמר משה אכלהו היום כי־שבת היום ליהוה
,illud coll:getis diebus Sex .agro in illud invenietis non Hodie
26 היום לא תמצאהו בשדה׃ ששת ימים תלקטהו
die in ,fuit Et .eo in erit non ;ſabbathū ſeptimo die in &
27 וביום השביעי שבת לא יהיה־בו׃ ויהי ביום
.invenerunt non & ,colligendū ad populo de ſunt egreſſi ſeptimo
השביעי יצאו מן־העם ללקט ולא מצאו׃
cuſtodire renuiſtis quò Uſque : Moſeh ad Dominus Dixitque
28 ויאמר יהוה אל־משה עד־אנה מאנתם לשמר
vobis dedit Dominus quòd Videte ? meas leges & ,mea præcepta
29 מצותי ותורתי׃ ראו כי־יהוה נתן לכם
.duorum dierū panem ſexto die in vobis dans ipſe Idcirco .ſabbathū
השבת על־כן הוא נתן לכם ביום הששי לחם יומים
die in ſuo loco è quiſquam egrediatur ne ,ſe ſub unuſquiſq; Manete
שבו איש תחתיו אל־יצא איש ממקמו ביום
vocaverunt Et .ſeptimo die in populus ceſſaverunt Et .ſeptimo
30 השביעי׃ וישבתו העם ביום השבעי׃ ויקראו
31 coriandri ſemen tanquam illud Et .Man ejus nomen Iſrael domus
בית־ישראל את־שמו מן והוא כזרע גד
Hoc : Moſeh Dixitque .melle cum lagani tanquam ejus guſtus & ,album
32 לבן וטעמו כצפיחת בדבש׃ ויאמר משה זה
cuſtodiam ad eo ex Homer Imple ;Dominus præcepit quod verbum
הדבר אשר צוה יהוה מלא העמר ממנו למשמרת
feci comedere quem panem videant ut ,veſtris generationibus in
לדרתיכם למען יראו את־הלחם אשר האכלתי
.Ægypti terra de vos me educendo in ,deſerto in vos
אתכם במדבר בהוציאי אתכם מארץ מצרים׃
ibi pone & ,unam pateram Accipe : Aharon ad Moſeh Dixitque
33 ויאמר משה אל־אהרן קח צנצנת אחת ותן־שמה
cuſtodiam ad Domino coram illud repone & ,Man Homer plenum
מלא־העמר מן והנח אתו לפני יהוה למשמרת
,Moſeh ad Dominus præcepit Quemadmodū .veſtras generationes ad
34 לדרתיכם׃ כאשר צוה יהוה אל־משה
filii Et .cuſtodiam ad teſtimonio coram Aharon illud repoſuit &
35 ויניחהו אהרן לפני העדת למשמרת׃ ובני
ad eorū venire ad uſque ,annos quadraginta Man comederunt Iſrael
ישראל אכלו את־המן ארבעים שנה עד־באם אל־
extremum ad eorum venire ad uſque ,comederunt Man .habitatam terram
ארץ נושבת את־המן אכלו עד־באם אל־קצה
.ipſum Ephah decima Homer Et .Chenahan terræ
36 ארץ כנען׃ והעמר עשרית האיפה הוא׃

CAP. XVII. יז

,Sin deſerto è Iſrael filiorum cœtus omnis ſunt profecti Et
1 ויסעו כל־עדת בני־ישראל ממדבר־סין
,Rephidim in ſunt caſtrametati & ,Domini ore ſuper ſuas profectiones per
למסעיהם על־פי יהוה ויחנו ברפידים
,Moſeh cum populus eſt jurgatus Et .populum bibendum ad aquæ non &
2 ואין מים לשתת העם׃ וירב העם עם־משה
:Moſeh eis Dixitque .bibemus & ,aquas nobis Date : dixerunt &
ויאמרו תנו־לנו מים ונשתה ויאמר להם משה
? Dominum tentabitis Quid ? mecum jurgabimini Quid
מה־תריבון עמדי מה־תנסון את־יהוה׃

Verſio VULG. LAT.

25 Dixítq, Moyſes, Comedite illud hodiè, quia ſabbatum eſt Dñi : non invenietur hodiè in agro. 26 Sex dieb⁹ colligite : in die autē ſeptimo ſabbatum eſt Dñi, idcirco non invenietur. 27 Venítque ſeptima dies : & egreſſi de populo ut colligerēt, 28 non invenerunt. Dixit autem Dominus ad Moyſen, Uſquequò non vultis cuſtodire mandata mea, & legem meam? 29 Videte, quòd Dominus dederit vobis ſabbatum; & propter hoc die ſextâ tribuit vobis cibos duplices : maneat unuſquiſq; apud ſemetipſū, nullus egrediatur de loco ſuo die ſeptimo. 30 Et ſabbatizavit populus die ſeptimo. 31 Appellavítque domus Iſrael nomen ejus, Man: quòd erat quaſi ſemen coriandri album, guſtúſque ej⁹ quaſi ſimilæ cū melle. 32 Dixit autem Moyſes, Iſte eſt ſermo, quem præcepit Dominus : Imple gomor ex eo, & cuſtodiatur in futuras retrò generationes: ut noverint panem, quo alui vos in ſolitudine, quando educti eſtis de terra Ægypti. 33 Dixítque Moyſes ad Aaron, Sume vas unum, & mitte ibi Man, quantum poteſt capere gomor : & repone coram Domino, ad ſervandum 34 in generationes veſtras; Sicut præcepit Domin⁹ Moyſi. Poſuítq; illud Aaron in tabernaculo reſervandum. 35 Filii autem Iſrael comederunt Man quadraginta annis, donec venirēt in terram habitabilē : hoc cibo aliti ſunt, uſquequò tangerēt fines terræ Chanaā. 36 Gomor autem decima pars eſt Ephi.

CAP. XVII.

1 Igitur profecta omnis multitudo filiorum Iſrael de deſerto Sin per manſiones ſuas, juxta ſermonē Domini, caſtrametati ſunt in Raphidim: ubi non erat aqua ad bibendū po- 2 pulo. Qui jurgat⁹ contra Moyſen, ait; Da nobis aquā, ut bibam⁹. Quib⁹ reſpōdit Moyſes; Quid jurgamini contra me? cur tentatis Dominum?

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

25 Εἶπε δὲ Μωυσῆς, Φάγετε σήμερον· ἔστι γὰρ σάββατα (γ) σήμερον τῷ κυρίῳ· οὐχ εὑρεθήσεται ἐν τῷ πεδίῳ. 26 Ἓξ ἡμέρας συλλέξετε. τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ (δ) σάββατα, ὅτι οὐκ ἔσται ἐν αὐτῇ. 27 Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ (ε) ἐξήλθοσάν τινες ἐκ τοῦ λαοῦ συλλέξαι, καὶ 28 οὐχ εὗρον. Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν, Ἕως τίνος οὐ βούλεσθε εἰσακούειν τὰς ἐντολάς μου, καὶ τὸν νόμον μου; 29 Ἴδετε· ὁ γὰρ κύριος ἔδωκεν (ζ) ὑμῖν σάββατα τὴν ἡμέραν ταύτην· διὰ τοῦτο αὐτὸς ἔδωκεν ὑμῖν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἕκτῃ ἄρτους δύο ἡμερῶν. (η) καθίσεσθε ἕκαστος εἰς τοὺς οἴκους ὑμῶν· (θ) μηδεὶς ἐκπορευέσθω ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ. 30 Καὶ ἐσαββάτισεν ὁ λαὸς τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ. 31 Καὶ (ι) ἐπωνόμασαν αὐτὸ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Μάν· ἦν δὲ ὡσεὶ σπέρμα κορίου λευκόν· τὸ δὲ γεῦμα αὐτοῦ ὡς ἐγκρὶς ἐν μέλιτι. 32 Εἶπε δὲ Μωυσῆς, Τοῦτο τὸ ῥῆμα, ὃ συνέταξεν κύριος, Πλήσατε τὸ γομὸρ τοῦ μὰν, εἰς ἀποθήκην εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν. ἵνα ἴδωσι τὸν ἄρτον, ὃν ἐφάγετε ὑμεῖς ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὡς ἐξήγαγεν ὑμᾶς κύριος ἐκ γῆς Αἰγύπτου. 33 Καὶ εἶπε Μωυσῆς πρὸς Ἀαρὼν, Λάβε στάμνον χρυσοῦν ἕνα, καὶ ἔμβαλε εἰς αὐτὸν πλῆρες τὸ γομὸρ τοῦ μὰν, καὶ ἀποθήσεις αὐτὸ ἐναντίον τοῦ θεοῦ, εἰς διατήρησιν εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν, 34 Ὃν τρόπον συνέταξε κύριος τῷ Μωυσῇ. καὶ (κ) ἀπέθηκεν Ἀαρὼν ἐναντίον τοῦ μαρτυρίου εἰς διατήρησιν. 35 Οἱ δὲ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἔφαγον (λ) τὸ μὰν ἔτη τεσσαράκοντα, ἕως ἦλθον εἰς τὴν οἰκουμένην (μ) ἐφάγοσαν τὸ μὰν, 36 ἕως παρεγένοντο εἰς μέρος τῆς Φοινίκης. Τὸ δὲ γομὸρ τὸ δέκατον τῶν τριῶν μέτρων ἦν.

25 Dixit autē Moyſes, Comedite hodiè: (m) ſunt enim ſabbata hodiè Domino : non invenietur in campo. 26 Sex dies colligetis: die autem ſeptimo ſabbata, quia non erit in eo. 27 Factum eſt autē in die ſeptimo exierunt quidā de populo ad colligendum, et non invenerunt. 28 Dixit autem Dominus ad Moyſen, Quouſque non vultis exaudire mandata mea, et legem meā? 29 Videte : Dominus enim dedit vobis ſabbata diem hunc : Propter hoc ipſe dedit vobis die ſexto panes duorū dierū. Sedete unuſquiſque in (n) domibus veſtris: nemo egrediatur de loco ſuo die ſeptimo. 30 Et ſabbatizavit popul⁹ die ſeptimo. 31 Et cognominaverūt illud filii Iſrael nomen ejus, Man. Erat autem tanquam (o) ſemen coriandri album: guſtus autem ejus tanquā (p) laganum cum melle. 32 Dixit autem Moyſes, Hoc eſt verbū, quod conſtituit Dominus, Implete gomor de Man in apothecā in progenies veſtras: ut videant panē, quem comedebatis vos in deſerto, quādo eduxit vos Domin⁹ de terra Ægypti. 33 Et dixit Moyſes ad Aaron, Accipe vas aureū unum, et injice in illud plenū gomor Man: et repones illud ante Deū, ut ſervetur in progenies veſtras, 34 Quemadmodum præcepit Dominus Moyſi. Et repoſuit Aaron ante teſtimonium ad reſervandū. 35 Filii autē Iſrael ederūt Man annis quadraginta: quoaduſq; venerūt in terrā, quæ inhabitatur, Man ederūt; quoaduſq; advenerūt in partē Phœnicis. 36 Gomor autē erat decima (q) triū menſurarū.

MS.A. (γ) τῷ κυρίῳ σήμερον· οὐχ εὑρήσετε, (δ) σάββατα, οὐκ (ε) ἐξῆλθόν τινες (ζ) ὑμῖν τὴν ἡμέραν ταύτην, καὶ τὰ σάββατα· διὰ τοῦτο (η) καθήσεσθαι (θ) μηδεὶς ὑμῶν ἐκπορευέσθω ἕκαστος ἐκ τοῦ οἴκου αὐτοῦ (ι) ἐπωνόμασαν οἱ (κ) ἀπέθετο (λ) τὸ μάννα (μ) τὸ μὰν ἔφαγον,

ΚΕΦ. ιζ΄.

1 Καὶ ἀπῆρε πᾶσα συναγωγὴ υἱῶν Ἰσραὴλ ἐκ τῆς ἐρήμου Σὶν κατὰ παρεμβολὰς αὐτῶν, διὰ ῥήματος κυρίου· καὶ (α) παρενεβάλοσαν ἐν 2 Ῥαφιδείν. οὐκ ἦν δὲ ὕδωρ τῷ λαῷ πιεῖν. Καὶ ἐλοιδορεῖτο ὁ λαὸς πρὸς Μωυσῆν, (β) λέγοντες, Δὸς ἡμῖν ὕδωρ, ἵνα πίωμεν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς Μωυσῆς, Τί λοιδορεῖσθέ μοι, καὶ τί πειράζετε κύριον;

CAP. XVII.

1 Et promovit omnis ſynagoga filiorum Iſrael è deſerto Sin ſecundùm caſtra ſua per verbum Domini : & caſtrametati ſunt in Raphidin. Non erat autem aqua populo ad bibendum. 2 Et maledicebat populus ad Moyſen, dicentes, Da nobis aquam, ut bibamus. Et dixit eis Moyſes, Quid maledicitis mihi, & quid tentatis Dominum?

MS.A. Κεφ· ιζ΄ (α) παρενέβαλον (β) καὶ ἔλεγον,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
[illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]

Inquit ad eos Moſes, Comedite illud hodie, quoniam ſabbatum eſt hodie Dño : hodie non reperietis illud in agro. 26 Sex dieb⁹ eſtote colligentes illud, & dies ſeptimus ſabbatum eſt in quo nil reperietur. 27 Contigit autem in die ſeptimo ut exirent quidam ex populo ad colligendum, & nil invenirent. 28 Et dixit Dñs ad Moſen, Uſquequò recuſabitis cuſtodire præcepta mea & leges meas? 29 Videte quòd Dñs dederit vobis ſabbatum: propterea dedit vobis Dñs in die ſexto panem duorum dierum. Manete quiſque in loco ſuo, & ne exeat quiſpiam de oſtio dom⁹ ſuæ in die ſeptimo. 30 Quieverunt ergò populus die ſeptimo. 31 Et vocaverunt filii Iſrael nomen ejus, Manna: ipſum autem erat veluti ſemen coriandri, candidum : & guſtus ej⁹ ut favi mellis. 32 Dixítque Moſes, Hic eſt ſermo quem præcepit Dñs, Plena menſura ex eo ſervabitur poſteris veſtris, quaten⁹ videant panem quo vos cibavi in deſerto cùm eduxi vos ex Ægypto. 33 Et dixit Moſes ad Aharon, Sume urceum unum, & immitte in eum plenam menſurā Manna, & pone ipſum coram Domino, ut ſervetur poſteris veſtris, 34 Quemadmodum præcepit mihi Domin⁹. Poſuitque illud Aharon in teſtimonium, ut ſervaretur. 35 Porrò filii Iſrael comederunt Manna quadraginta annis donec pervenirent ad terram habitabilem, Manna comederunt donec pervenirent ad terminos terræ Chanaan. 36 Cæterùm menſura, una ex decem partibus eſt modii.

CAP. XVII.

1 Itaque profecti ſunt univerſus cœtus filiorum Iſrael de deſerto Sin per profectiones ſuas, juxta verbum oris Domini; & caſtrametati ſunt in Rephidin : & non erat aqua ut biberet populus. 2 Et jurgati ſunt populus cum Moſe, et dixerunt ad eū; Da nobis aquas ut bibamus. Ait illis Moſes, Quid jurgamini mecum? & cur tentatis Dominum?

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

25 ואמר משה אכלוהי יומא דין ארי
שבתא יומא דין קדם יי יומא דין
26 לא תשכחניה בחקלא׃ שתא יומין
תלקטניה וביומא שביעאה שבתא
27 לא יהא ביה׃ והוה ביומא שביעאה
נפקו מן עמא למלקט ולא אשכחו׃
28 ואמר יי למשה עד אימתי אתון
29 מסרבין למטר פקודי ואוריתי׃ חזו
ארי יי יהב לכון שבתא על כן הוא
יהב לכון ביומא שתיתאה לחם
תרין יומין תיבו גבר תחותוהי
לא יפוק אנש מאתריה ביומא
30 שביעאה׃ ונחו עמא ביומא
31 שביעאה׃ וקרו בית ישראל ית
שמיה מנא והוא כבר זרע גידא
חור וטעמיה כאסקריטון בדבש׃
32 ואמר משה דין פתגמא דפקיד יי
מלי עומרא מניה למטרא לדריכון
בדיל דיחזון ית לחמא די אכלית
יתכון במדברא באפקותי יתכון
33 מארעא דמצרים׃ ואמר משה
לאהרן סב צלוחית חדא והב תמן
מלי עומרא מנא ואצנע יתיה קדם
34 יי למטרא לדריכון׃ כמא דפקיד יי
למשה ואצנעיה אהרן קדם
35 סהדותא למטרא׃ ובני ישראל
אכלו ית מנא ארבעין שנין עד
דעלו לארעא יתבתא ית מנא
אכלו עד דאתו לסיפי ארעא
36 דכנען׃ ועומרא חד מן עסרא
בתלת סאין הוא׃

יז

1 ונטלו כל כנשתא דבני ישראל
ממדברא דסין למטלניהון על
מימרא דיי ושרו ברפידים ולית
2 מיא למשתי עמא׃ ונצא עמא עם
משה ואמרו הבו לנא מיא ונשתי
ואמר להון משה מה אתון נצן עמי
מה אתון מנסן קדם יי׃

25 Dixitq; Moyſes, Comedite illud hodie; quia ſabbatū eſt hodie corā Dño : hodie non 26 invenietis illud in agro. Sex dieb⁹ colligetis illud : & in die ſeptimo ſabbatū eſt, non 27 erit in eo. Et factū eſt in die ſeptimo, egreſſi ſūt de populo ut colligerent: & non inve- 28 nerūt. Dixitq; Dñs ad Moyſen : uſq; quò non vultis cuſtodire mandata mea, et leges 29 meas? Videte ꝙ Dñs dederit vobis ſabbatū : propterea dat vobis in die ſexto, panē duorū dierū : ſedete unuſquiſq; in loco ſuo ; null⁹ egrediatur de loco ſuo in die ſeptimo. 30 Quievitq; popul⁹ in die ſe- 31 ptimo. Appellavitq; domus Iſrael nomen ej⁹, Manna : & erat quaſi ſemen coriandri, albū; guſtuſq; ej⁹, quaſi lagana frixa cum melle. 32 Dixitque Moyſes, Hic eſt ſermo, quem præcepit Dñs; Plenū gomor ex eo ſervate, in generationes veſtras: ut videant panē, quē comedere feci vos in deſerto; quādo eduxi vos de ter- 33 rā Ægypti. Dixitq; Moyſes ad Aaron, Tolle lagunculam unā; et mitte ibi manna plenū gomor: & repone illā corā Dño; ut ſervetur in gene- 34 rationes veſtras. Sicut præcepit Dñs Moyſi: ita repoſuit illud Aarō corā teſtamen- 35 to, in cuſtodiā. Filii autem Iſrael comederunt manna quadraginta annis; donec venerunt in terram habitabilem: manna comederunt; donec venirent ad confinia terræ 36 Chanaan. Gomor autē, erat decima pars trium ſatorum.

CAP. XVII.

1 Et profecta eſt ōnis congregatio filiorū Iſrael à deſerto Sin, per manſiones ſuas juxta verbū Dñi : et caſtrametati ſunt in Raphidim ; & non erant aquæ, ut popul⁹ bi- 2 beret. Et objurgat⁹ eſt popul⁹ contra Moyſen; atq; dixerūt, Date nobis aquas, ut bibam⁹: Dixitq; eis Moyſes; Quid jurgamini contra me? Quid tentatis coram Domino?

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM.

Tranſlatio Latina.

25 Tum dixit Moſes; Comedite illud hodie, quia Sabbatum eſt hodie Domino; hodie nihil invenietis in agro. 26 Sex diebus colligetis illud, ſed die ſeptimo Sabbatum erit; nihil tunc invenietur. 27 Accidítq; die ſeptimo ut exirent quidam de populo ad colligendū, ſed nihil invenerunt. 28 Dixit autem Dominus Moſi, uſq; quò renuetis obſervare præcepta mea, et leges meas? 29 Videte quòd Dominus dedit vobis Sabbatum ideò ipſe dedit vobis die ſexto panem duorum dierum. Unuſquiſq; ſedeat in loco ſuo, nec egrediatur aliquis de loco ſuo die Sabbati. 30 Et requievit populus die ſeptimo. 31 Vocavit autem domus Iſrael nomen ejus, Man : ipſum autē albū erat tanquam ſemen Coriandri, et guſtus ejus tanquam lagani cum melle. 32 Dixit præterea Moſes, Hoc eſt verbum quod præcipit Dominus; Implete Gomer ex ipſo ad cuſtodiam in generationibus veſtris, ut videatis panē quem exhibuit vobis comedendū in deſerto, cùm eduxit vos de terra Ægypti. 33 Dixit quoq; Moſes Aaroni, Accipe urnam unam, & pone ibi plenum Gomer mannæ, et colloca illam ante Dominum ad cuſtodiam in generationibus veſtris. 34 Sicut præceperat Dominus Moſi, repoſuit eum ante Teſtimoniū ad cuſtodiam. 35 Filii autem Iſrael comederunt Manna quadraginta annis : Donec venirent in terram habitatā, manna comederunt; donec venirent ad extremitatem terræ Chanaan. 36 Gomer autē eſt decima pars (c) Epha.

CAP. XVII.

1 Et profecti ſunt omnis Congregatio filiorum Iſrael de deſerto Sin juxta itinera ſua ſecundùm mandatū Domini, & caſtrametati ſunt in Raphidim : nullæ autem erant aquæ ad potandum populum. 2 Ideò jurgatus eſt populus cum Moſe, dicens, Da nobis aquas ut bibamus : Reſpondit eis Moſes, Quare jurgamini mecum? & quare tentatis Dominum?

VER. SAM. (c) Sati.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فقال موسي كلوه اليوم * لان اليوم سبت لله * واليوم لا تجدونه في الصحراء * وكذلك ستة 25 26
ايام تلقطونه * واليوم السابع سبت * لا يكون فيه * ولما كان اليوم السابع خرج اناس من القوم 27
ليلقطوا فلم يجدوا شيا * فقال الله لموسي قل لهم * الي كم قد ابيتم ان تحفظوا وصاياي وشرايعي 28
* انظروا ان الله جعل لكم شريعة السبت * ولذلك هو معطيكم في اليوم السادس طعام يومين * 29
فليجلس كل امرئ مكانه * ولا يخرج احد من موضعه في اليوم السابع * فاسبت القوم في 30
اليوم السابع * وسمي بنو اسرايل اسمه المن * وهو كبزر الكزبرة ابيض * وطعمه كقطايف 31
بعسل * ثم قال موسي * هذا الامر الذي امر الله به * ملء المرزبان منه يكون محفوظا لاجيالكم * 32
لكي ينظروا الطعام الذي اطعمتهم في البر حين اخرجتهم من بلد مصر * وقال موسي لهرون * 33
خذ برنيه واجعل فيها ملء المرزبان منا * وضعه بين يدي الله محفوظا لاجيالكم * فكما امر 34
الله موسي وضعه هرون بين يدي الشهادة محفوظا * وبنو اسرايل اكلوا المن اربعين سنة * الي 35
ان دخلوا الي بلد عامر * اكلوا المن الي حين دخولهم الي طرف بلد كنعان * وكان المرزبان 36
عشر الويبة * الفصل السابع عشر * ثم رحل جماعة بني اسرايل من برية سين 1
مراحلهم علي امر الله * ونزلوا في رفيديم * ولم يكن ثم ماء يشربه القوم * فخاصم القوم موسي وقالوا 2
اعطينا ماء نشربه * فقال لهم موسي لم تخاصموني * ولم تمتحنون ما عند الله *

25 Dixit autem Muſa, Comedite illud hodie, quoniam hodie ſabbatum Deo eſt, & hodie non invenietis illud in agro. 26 Et ſic ſex diebus colligetis illud, & dies ſeptimus eſt ſabbatum, non erit in eo. 27 Et cùm fuiſſet dies ſeptima, exierunt aliqui ex populo ut colligerent, & nihil invenerunt. 28 Dixitq; De⁹ Muſæ, Dic eis, Quouſque renuetis obſervare mandata mea & leges meas? 29 Videte quòd Deus conſtituit vobis legem ſabbati, & ideo ipſe daturus eſt vobis in die ſexta cibum duorū dierum. Sedeat igitur quilibet homo in loco ſuo, et ne exeat quis de loco ſuo in die ſeptima. Sabbatizavit ergò populus in die ſeptima. 30 Et nominârunt filii Iſrail nomen ej⁹, Manna, & eſt veluti 31 ſemen Coriandri albi, & guſt⁹ ej⁹ veluti artolagani cū melle. 32 Deinde dixit Muſa, Hoc eſt præceptum quod Deus præcepit; Plenū Marzoban ex eo, ſit cuſtoditum in generationes veſtras, ut videant cibū quo cibavi eos in deſerto, quando eduxi eos de regione Ægypti. 33 Et dixit Muſa ad Haron, Sume cadum, et pone in eo plenum Marzoban Mannâ, et pone illud ante Deum, conſervandum in generationes veſtras. 34 Itaque ſicut præcepit De⁹ Muſæ, poſuit illud Haron ante teſtamentum, conſervandum. 35 Et filii Iſrail comederunt Manna quadraginta annis, quouſq; ingreſſi ſunt in regionem habitatam; comederunt manna uſque ad ſuū ingreſſū ad extremitatē regionis Chanaan. 36 Et Marzoban erat decima pars Vaibæ.

CAP. XVII.

1 Deinde profecta eſt turba filiorū Iſrail de deſerto Sin per ſua diverſoria ſecundùm præceptum Domini, et caſtrametati in Raphidim, et non fuit ibi aqua ut biberet populus. 2 Quare contendit populus cum Muſa, et dixerunt; Date nobis aquā ad bibendū. Dixit eis Muſa; Quare contenditis mecum? Et quare tentatis quid ſit apud Deum.

:dixit &,Moſch cōtra popul⁹ murmuravit Et.aquas *ad* popul⁹ ibi ſitivit Et
3 וַיִּצְמָא שָׁם הָעָם לַמַּיִם וַיָּלֶן הָעָם עַל־מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר
,me *interficiendum ad* ,Ægypto ex nos feciſti aſcendere *iſtud* quid Ad
לָמָּה זֶּה הֶעֱלִיתָנוּ מִמִּצְרַיִם לְהָמִית אֹתִי
Dominum ad Moſch clamavit Et ?ſiti in mea pecora &,meos filios &
4 וְאֶת־בָּנַי וְאֶת־מִקְנַי בַּצָּמָא׃ וַיִּצְעַק מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה
.me lapidabūt &,modicū Adhuc ?huic populo faciam Quid :dicendo
לֵאמֹר מָה אֶעֱשֶׂה לָעָם הַזֶּה עוֹד מְעַט וּסְקָלֻנִי׃
tecum cape & ,populo coram Tranſi :Moſch ad Dominus Dixitque
5 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עֲבֹר לִפְנֵי הָעָם וְקַח אִתְּךָ
,fluvium *ea in* percuſſiſti qua ,tuam virgam & ,Iſrael ſeniorib⁹ è
מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל וּמַטְּךָ אֲשֶׁר הִכִּיתָ בּוֹ אֶת־הַיְאֹר
petram ſuper ibi te coram *ſtans* ego Ecce :ibis & ,tua manu in cape
6 קַח בְּיָדְךָ וְהָלָכְתָּ׃ הִנְנִי עֹמֵד לְפָנֶיךָ שָּׁם עַל־הַצּוּר
.popul⁹ bibet &,aquæ ea ex egredientur &,petrā in percuties &,Choreb in
בְּחֹרֵב וְהִכִּיתָ בַצּוּר וְיָצְאוּ מִמֶּנּוּ מַיִם וְשָׁתָה הָעָם
loci nomen Vocavitque .Iſrael ſeniorū oculis in Moſch ſic fecit Et
7 וַיַּעַשׂ כֵּן מֹשֶׁה לְעֵינֵי זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם
eos tentaſſe ſuper & ;Iſrael filiorum jurgium propter ,*Jurgium & Tentationem*
מַסָּה וּמְרִיבָה עַל־רִיב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל נַסֹּתָם
?non an,*noſtro interiori* in Dominus eſt Num :dicendo ,Dominum
אֶת־יְהוָה לֵאמֹר הֲיֵשׁ יְהוָה בְּקִרְבֵּנוּ אִם־אָיִן׃
.Rephidim in Iſrael cum pugnavit & ,Hamalec venit Et
8 וַיָּבֹא עֲמָלֵק וַיִּלָּחֶם עִם־יִשְׂרָאֵל בִּרְפִידִם׃
pugna,egredere & ,viros nobis Elige :Jehoſuah ad Moſch Dixitque
9 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ בְּחַר־לָנוּ אֲנָשִׁים וְצֵא הִלָּחֵם
Dei virga & ,collis *caput* ſuper ſto ego Cras .Hamalec *in*
בַּעֲמָלֵק מָחָר אָנֹכִי נִצָּב עַל־רֹאשׁ הַגִּבְעָה וּמַטֵּה הָאֱלֹהִים
pugnando ,Moſch ei dixit quēadmodū Jehoſuah Fecitq; .mea manu in
10 בְּיָדִי׃ וַיַּעַשׂ יְהוֹשֻׁעַ כַּאֲשֶׁר אָמַר־לוֹ מֹשֶׁה לְהִלָּחֵם
.collis *caput* aſcenderunt Chur & Aharon ,Moſch Et .Hamalec cū
בַּעֲמָלֵק וּמֹשֶׁה אַהֲרֹן וְחוּר עָלוּ רֹאשׁ הַגִּבְעָה׃
:Iſrael prævalebat,ſuam manū Moſch elevabat quando ,fuit Et
11 וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגָבַר יִשְׂרָאֵל
manus Et .Hamalec prævalebat ,ſuam manū demittebat quando &
12 וְכַאֲשֶׁר יָנִיחַ יָדוֹ וְגָבַר עֲמָלֵק׃ וִידֵי
;eum ſuper ſedit &,eum ſubter poſuerūt & ,lapidē *ceperunt* & ,graves Moſch
מֹשֶׁה כְּבֵדִים וַיִּקְחוּ־אֶבֶן וַיָּשִׂימוּ תַחְתָּיו וַיֵּשֶׁב עָלֶיהָ
fuit Et .*unus* inde & ,*unus* hinc,*ejus manus in fulcierunt* Chur & ,Aharō &
וְאַהֲרֹן וְחוּר תָּמְכוּ בְיָדָיו מִזֶּה אֶחָד וּמִזֶּה אֶחָד וַיְהִי
Jehoſuah *debilitavit* Et .*ſolem occumbere ad uſque* ,fidelitas *ejus manibus*
13 יָדָיו אֱמוּנָה עַד־בֹּא הַשָּׁמֶשׁ׃ וַיַּחֲלֹשׁ יְהוֹשֻׁעַ
Dominus Dixitque .gladii *os ad* ej⁹ populū & ,Hamalec
14 אֶת־עֲמָלֵק וְאֶת־עַמּוֹ לְפִי־חָרֶב׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה
:Jehoſuah auribus in pone &,libro in memoriale hoc Scribe :Moſch ad
אֶל־מֹשֶׁה כְּתֹב זֹאת זִכָּרוֹן בַּסֵּפֶר וְשִׂים בְּאָזְנֵי יְהוֹשֻׁעַ
.*cœlis ſub de* Hamalec mentionem delebo delendo quia
כִּי־מָחֹה אֶמְחֶה אֶת־זֵכֶר עֲמָלֵק מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם׃
Dominus ,ejus nomen vocavit & :altare Moſch ædificavit Et
15 וַיִּבֶן מֹשֶׁה מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יְהוָה
.mea elevatio
נִסִּי׃

Verſio VULG. LAT.

3 Sitivit ergò ibi popul⁹ præ aquæ penuria, & murmuravit contra Moyſen, dicens; Cur feciſti nos exire de Ægypto, ut occideres nos, & liberos 4 noſtros, ac jumenta ſiti? Clamavit autem Moyſes ad Dñm, dicens; Quid faciam populo huic? adhuc paululum, & lapida5bit me. Et ait Dñs ad Moyſē, Antecede populū, et ſume tecum de ſenioribus Iſrael: & virgā quā percuſſiſti fluvium, 6 tolle in manu tua, & vade. En ego ſtabo ibi coram te, ſupra petram Horeb: percutiéſque petram, & exibit ex ea aqua, ut bibat populus. Fecit Moyſes ita coram ſeniorib⁹ Iſrael. 7 Et vocavit nomen loci illius, Tentatio, propter jurgium filiorum Iſrael; & quia tentaverunt Dominum, dicentes, Eſtne Domin⁹ in nobis, an non? 8 Venit autem Amalec, & pugnabat contra Iſrael in Raphi9dim. Dixitq; Moyſes ad Joſue, Elige viros: & egreſſ⁹, pugna contra Amalec: cras ego ſtabo in vertice collis, habens vir10gam Dei in manu mea. Fecit Joſue, ut locutus erat Moyſes, et pugnabat contra Amalec: Moyſes autē, Aaron, & Hur aſcenderūt ſuper verticem col11lis. Cúmque levaret Moyſes man⁹, vincebat Iſrael: ſin autē paululùm remiſiſſet, ſuperabat 12 Amalec. Man⁹ autē Moyſi erāt graves. Sumētes igitur lapidē, poſuerunt ſubter eum, in quo ſedit: Aaron autem & Hur ſuſtentabant manus ejus ex utraque parte. Et factum eſt, ut manus illius non laſſarentur 13 uſque ad occaſum ſolis. Fugavítque Joſue Amalec, & po14pulum ejus in ore gladii. Dixit autem Domin⁹ ad Moyſen, Scribe hoc ob monimentum in libro, & trade auribus Joſue: delebo enim memoriam 15 Amalec ſub cœlo. Ædificavítque Moyſes altare: & vocavit nomen ejus, Dominus exaltatio mea; dicens,

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

3 Ἐδίψησε δὲ ἐκεῖ ὁ λαὸς ὕδατι· καὶ (γ) διεγόγγυζεν ἐκεῖ ὁ λαὸς πρὸς Μωυσῆν, λέγοντες, Ἵνα τί τοῦτο; ἀνεβίβασας ἡμᾶς ἐξ Αἰγύπτου, ἀποκτεῖναι ἡμᾶς καὶ τὰ 4 τέκνα ἡμῶν καὶ τὰ κτήνη τῷ δίψει; Ἐβόησε δὲ Μωυσῆς πρὸς κύριον, λέγων, Τί ποιήσω τῷ λαῷ τούτῳ; ἔτι μικρὸν, καὶ 5 καταλιθοβολήσουσί με. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Μωυσῆν, Προπορεύου τοῦ (δ) λαοῦ τούτου· λάβε δὲ σεαυτῷ ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ· καὶ τὴν ῥάβδον, ἐν ᾗ ἐπάταξας τὸν ποταμὸν, λάβε ἐν τῇ χειρί σου, 6 καὶ πορεύσῃ. Ὅδε ἐγὼ ἕστηκα ἐκεῖ πρὸ τοῦ (ε) σὲ ἐπὶ τῆς πέτρας ἐν Χωρήβ. καὶ πατάξεις τὴν πέτραν, καὶ ἐξελεύσεται ἐξ αὐτῆς ὕδωρ, καὶ πίεται ὁ λαός. (ζ) Ἐποίησε δὲ Μωυσῆς οὕτως ἐναντίον τῶν υἱῶν Ἰσ7ραήλ. Καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου, Πειρασμὸς, καὶ Λοιδόρησις, διὰ τὴν λοιδορίαν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ διὰ τὸ πειράζειν κύριον, λέγοντας, Εἰ ἔστι κύ8ριος ἐν ἡμῖν, ἢ οὔ; Ἦλθε δὲ Ἀμαλὴκ (η) καὶ ἐπολέμει Ἰσραὴλ ἐν Ῥαφιδείν. Εἶπε δὲ 9 Μωυσῆς (θ) τῷ Ἰησοῖ, Ἐπίλεξον σεαυτῷ (ι) ἄνδρας δυνατοὺς, καὶ ἐξελθὼν παράταξαι τῷ Ἀμαλὴκ αὔριον. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἕστηκα ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ βουνοῦ, καὶ ἡ ῥάβδος τοῦ θεοῦ ἐν τῇ 10 χειρί μου. Καὶ ἐποίησεν Ἰησοῦς καθάπερ εἶπεν αὐτῷ Μωυσῆς, (κ) καὶ ἐξελθὼν παρετάξατο τῷ Ἀμαλήκ. καὶ Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν καὶ Ὢρ ἀνέβησαν ἐπὶ τὴν κορυφὴν 11 τοῦ βουνοῦ. Καὶ ἐγίνετο ὅταν ἐπῆρε Μωυσῆς τὰς χεῖρας, κατίσχυεν Ἰσραήλ· ὅταν δὲ καθῆκε τὰς χεῖρας, κατίσχυεν Ἀμαλήκ. 12 Αἱ δὲ χεῖρες Μωυσῆ βαρεῖαι. καὶ λαβόντες λίθον ὑπέθηκαν ὑπ' αὐτὸν, καὶ ἐκάθητο (λ) ἐπ' αὐτοῦ. καὶ Ἀαρὼν καὶ Ὢρ ἐστήριζον τὰς (μ) χεῖρας αὐτοῦ ἐντεῦθεν εἷς, καὶ ἐντεῦθεν εἷς· καὶ ἐγένοντο αἱ χεῖρες Μωυσῆ ἐστηριγμέναι 13 ἕως δυσμῶν ἡλίου. Καὶ ἐτρέψατο Ἰησοῦς τὸν Ἀμαλὴκ, καὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐν φόνῳ μα14χαίρας. (ν) Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν, Κατάγραψον τοῦτο εἰς μνημόσυνον (ξ) εἰς βιβλίον, καὶ δὸς εἰς τὰ ὦτα (ο) Ἰησοῖ· ὅτι ἀλοιφῇ ἐξαλείψω (π) τὸ μνημόσυνον Ἀμαλὴκ 15 ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν οὐρανόν. Καὶ ᾠκοδόμησε Μωυσῆς (ρ) θυσιαστήριον κυρίῳ· καὶ ἐπωνόμασε τὸ (σ) ὄνομα αὐτοῦ, Κύριος καταφυγή μου.

Sitivit autem ibi populus (a) 3 propter aquam: & obmurmuravit ibi populus erga Moyſen, dicentes, ut quid hoc? aſcendere nos feciſti de Ægypto, ad occidendum nos, & filios noſtros 4 & pecora ſiti? Clamavit autem Moyſes ad Dominum, dicens, Quid faciam populo huic? adhuc paululum, & lapidabunt 5 me. Et dixit Dominus ad Moyſen, Antecede populum iſtum: ſume autem tibi de ſenioribus populi; & virgam in qua percuſſiſti flumen, ſume in manu tua, & ibis. (b) Ipſe ego (c) ſto 6 ibi priuſquam tu, ſuper petram in Choreb. Et percuties petram: & ex ea exibit aqua, & bibet populus. Fecit autem Moyſes ſic coram filiis Iſrael. Et cognomi7navit nomen loci illius, Tentatio, & Maledicentia, propter maledictum filiorum Iſrael; & eò quòd tentabant Dominum, dicentes; Si eſt Dominus in nobis, an non. Venit autem Amalec, 8 & oppugnabat Iſrael in Raphidim. Dixit autem Moyſes ad 9 Ieſum, Elige tibi viros potentes: & exiens (d) congredere cum Amalec cras. Et ecce ego ſto ſuper cacumen collis, & virga Dei in manu mea. Et fecit Ieſus, ſic10ut dixit ei Moyſes: & exiens congreſſus eſt cum Amalec. Et Moyſes & Aarō & Or aſcenderunt in cacumen collis. Et factum 11 eſt, cùm levabat Moyſes manus, invaleſcebat Iſrael: ubi autem ſubmiſerat manus, invaleſcebat Amalec. Sed man⁹ Moyſi erant 12 graves. Et accipientes lapidem ſuppoſuerunt ſub eo, & ſedebat ſuper eum. & Aaron & Or ſuſtentabant manus ejus, hinc unus, & hinc unus. Et factæ ſunt manus Moyſi ſtabiles uſque in occaſum ſolis. Et fugavit Ieſus 13 Amalec, & omnem populum ejus in cæde gladii. Dixit autē Domin⁹ 14 ad Moyſen, Deſcribe hoc ad memoriam in libro, & da in aures Ieſu: quoniam deletione delebo memoriam Amalec de ſub cœlo. Et ædificavit Moyſes altare Do15mino: & cognominavit nomen ejus, Dominus refugium meum.

MS.A. (γ) ἐγόγγυζεν ὁ λαὸς ἐπὶ Μωυσῆν, (δ) λαοῦ καὶ λάβε μετὰ σεαυτοῦ (ε) σὲ ἐλθεῖν ἐπὶ (ζ) Καὶ ἐποίησεν (η) καὶ ἐπορεύθη (θ) τῷ Ἰησοῦ, (ι) ἄνδρας, καὶ (κ) καὶ παρετάξατο (λ) ἐπ' αὐτὸν· Ἀαρὼν δὲ, (μ) χεῖρας ἐντεῦθεν (ν) Καὶ εἶπεν (ξ) ἐν βιβλίῳ, (ο) Ἰησοῦ, (π) τὸν Ἀμαλὴκ (ρ) θυσιαστήριον καὶ (σ) ὄνομα τοῦ τόπου, Κύριός μου καταφυγή.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 * ܘܨܗܝ ܬܡܢ ܥܡܐ ܠܡܝܐ. ܘܪܛܢ ܥܡܐ ܥܠ ܡܘܫܐ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܠܡܢܐ ܐܣܩܬܢ ܡܢ
4 ܡܨܪܝܢ. ܠܡܩܛܠܘ ܠܢ ܘܠܒܢܝܢ ܘܠܒܥܝܪܢ ܒܨܗܝܐ. * ܘܨܠܝ ܡܘܫܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܐܡܪ.
5 ܡܢܐ ܐܥܒܕ ܠܗ ܠܥܡܐ ܗܢܐ. ܕܩܠܝܠ ܩܠܝܠ ܪܓܡܝܢ ܗܘܘ ܠܝ. * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܡܘܫܐ.
ܥܒܪ ܩܕܡ ܥܡܐ. ܘܕܒܪ ܥܡܟ ܡܢ ܣܒܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܚܘܛܪܟ ܕܡܚܝܬ ܒܗ ܠܢܗܪܐ.
6 ܣܒ ܒܐܝܕܟ. ܘܙܠ. * ܘܗܐ ܐܢܐ ܩܐܡ ܐܢܐ ܩܕܡܝܟ ܬܡܢ ܥܠ ܫܘܥܐ ܒܚܘܪܝܒ. ܘܬܡܚܐ
ܠܫܘܥܐ. ܘܢܦܩܘܢ ܡܢܗ ܡܝܐ. ܘܢܫܬܐ ܥܡܐ. ܘܥܒܕ ܡܘܫܐ ܗܟܢܐ ܩܕܡ ܣܒܐ ܕܒܢܝ
7 ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܩܪܐ ܫܡܗ ܕܐܬܪܐ ܢܣܝܐ ܘܡܨܘܬܐ. ܥܠ ܕܢܨܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܥܠ ܕܢܣܝܘ
8 ܠܡܪܝܐ. ܘܐܡܪܘ. ܐܝܬ ܡܪܝܐ ܒܝܢܬܢ. ܐܘ ܠܐ. * ܘܐܬܐ ܥܡܠܝܩ ܠܡܩܪܒ ܩܪܒܐ ܥܡ
9 ܐܝܣܪܝܠ ܒܪܦܝܕܝܢ. * ܘܐܡܪ ܡܘܫܐ ܠܝܫܘܥ. ܓܒܝ ܠܢ ܓܒܪܐ. ܘܦܘܩ ܢܬܟܬܫ ܩܪܒܐ ܥܡ
10 ܥܡܠܝܩ ܡܚܪ. ܘܗܐ ܐܢܐ ܩܐܡ ܐܢܐ ܥܠ ܪܝܫܗ ܕܪܡܬܐ. ܘܫܒܛܗ ܕܐܠܗܐ ܒܐܝܕܝ. * ܘܥܒܕ
ܝܫܘܥ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗ ܡܘܫܐ. ܘܐܙܠ ܠܡܬܟܬܫܘ ܩܪܒܐ ܥܡ ܥܡܠܝܩ. ܘܡܘܫܐ ܘܐܗܪܘܢ
11 ܘܚܘܪ. ܣܠܩܘ ܠܪܝܫ ܪܡܬܐ. * ܘܟܕ ܡܪܝܡ ܗܘܐ ܡܘܫܐ ܐܝܕܘܗܝ. ܥܫܢ ܗܘܐ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܡܐ ܕ
12 ܡܢܚܬ ܗܘܐ ܐܝܕܘܗܝ. ܥܫܢ ܗܘܐ ܥܡܠܝܩ. * ܘܐܝܕܘܗܝ ܕܡܘܫܐ ܝܩܝܪܢ ܗܘܝ. ܘܢܣܒܘ ܟܐܦܐ.
ܘܣܡܘܗ ܬܚܘܬܘܗܝ. ܘܝܬܒ ܥܠܝܗ. ܘܐܗܪܘܢ ܘܚܘܪ ܣܡܟܝܢ ܗܘܘ ܐܝܕܘܗܝ. ܚܕ ܡܟܐ ܘܚܕ
13 ܡܟܐ. ܘܗܘܝ ܐܝܕܘܗܝ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܥܕܡܐ ܕܥܪܒ ܫܡܫܐ. * ܘܬܒܪ ܝܫܘܥ ܠܥܡܠܝܩ
14 ܘܠܥܡܗ. ܒܦܘܡܐ ܕܣܝܦܐ. * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܡܘܫܐ. ܟܬܘܒ ܗܕܐ ܕܘܟܪܢܐ ܒܟܬܒܐ. ܘܣܝܡ
15 ܩܕܡ ܝܫܘܥ ܒܪ ܢܘܢ. ܕܡܥܛܐ ܡܥܛܐ ܐܢܐ ܠܕܘܟܪܢܗ ܕܥܡܠܝܩ ܡܢ ܬܚܝܬ ܫܡܝܐ
* ܘܒܢܐ ܡܘܫܐ ܡܕܒܚܐ. ܘܩܪܐ ܫܡܗ ܡܪܝܐ ܢܣܝ.

Sitivit ergò ibi populus aquas, & murmurârunt populus contra Moſen, ac dixerunt ei, Quare aſcendere feciſti nos ex Ægypto, ut interficeres nos & filios noſtros, et jumenta noſtra ſiti? 4 Et oravit Moſes coram Domino, dicens; Quid faciam populo huic, qui parum abfuit quin me lapidarent? 5 Et dixit Dominus ad Moſen, Tranſi coram populo, & duc tecum de ſenioribus Iſrael: & baculum tuum quo percuſſiſti fluvium, accipe in manu tua, & vade. 6 Et ecce ego ſto ibi ante te ſuper petram in Horib: Et percuties petram, & egredientur ex ea aquæ, bibetque populus: fecítque Moſes ita coram ſenibus filiorum Iſrael. 7 Et vocavit nomen loci illi⁹, Naſa & Meriba, eò quòd contendiſſent filii Iſrael, quódque tentâſſent Dominum, ac dixiſſent, Utrùm ſit Dominus inter nos, an non? 8 Et venit Amalec ad ineundum prælium cum Iſraele in Rephidin. 9 Et dixit Moſes ad Jeſum, Elige tibi viros, & egredere ut ineamus bellum cum Amalec cras: & ego ecce ſtabo ſuper verticem collis, baculum Dei manibus meis geſtans. 10 Fecit ergò Jeſus quemadmodum dixerat illi Moſes, & abiit ad gerendum bellum contra Amalec: Moſes autem & Aharon atq; Ur aſcenderūt ad verticem collis. 11 Et quoties attollebat Moſes manus ſuas, prævalebat Iſrael: quoties verò demittebat manus ſuas, prævalebat Amalec. 12 Et quidem manus Moſis fatigatæ fuerant: ſumentes ergò lapidem, poſuerunt ſub eo, ſedítque ſuper illum: & Aharon & Ur fulciebant manus ejus, unus hinc, alter inde: fuerúntque manus ejus in fidelitate, donec ſol occumberet. 13 Contrivit ergò Jeſus Amalec & populum ej⁹ acie gladii. 14 Dixítque Dñs ad Moſen, Scribe monumentum hoc in libro, & pone coràm Jeſu filio Nun: quoniā planè delebo memoriā Amalec de ſub cœlo. 15 Ædificavítque Moſes altare, & vocavit nomen ejus, Domin⁹ Niſſi.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

3 וּצְחִי תַמָּן עַמָּא לְמַיָּא וְאִתְרְעַם
עַמָּא עַל מֹשֶׁה וַאֲמַר לְמָא דְנָן
אַסֵּיקְתַּנָא מִמִּצְרַיִם לְקַטָּלָא יָתִי
4 וְיָת בְּנַי וְיָת בְּעִירַי בְּצַחוּתָא׃ וְצַלִּי
מֹשֶׁה קֳדָם יְיָ לְמֵימַר מָה אַעֲבֵיד
לְעַמָּא הָדֵין עוֹד זְעֵיר פּוֹן וְיִרְגְּמֻנַּנִי׃
5 וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה עֲבַר קֳדָם עַמָּא וְסַב
עִמָּךְ מִסָּבֵי יִשְׂרָאֵל וְחוּטְרָךְ דִּי
מְחֵיתָא בֵיהּ יָת נַהֲרָא סַב בִּידָךְ
6 וְתֵיזֵיל׃ הָא אֲנָא קָאֵים קֳדָמָךְ תַּמָּן
עַל טִנָּרָא בְּחוֹרֵב וְתִמְחֵי בְּטִנָּרָא
וְיִפְּקוּן מִנֵּיהּ מַיָּא וְיִשְׁתֵּי עַמָּא וַעֲבַד
7 כֵּן מֹשֶׁה לְעֵינֵי סָבֵי יִשְׂרָאֵל׃ וּקְרָא
שְׁמָא דְאַתְרָא נִסֵּיתָא וּמַצּוּתָא עַל
דִּנְצוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל דְּנַסִּיאוּ קֳדָם
יְיָ לְמֵימַר הַאִית שְׁכִנְתָּא דַיְיָ בֵּינָנָא
8 אִם לָא׃ וַאֲתָא עֲמָלֵק וַאֲגִיחַ קְרָבָא
9 עִם יִשְׂרָאֵל בִּרְפִידִים׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה
לִיהוֹשֻׁעַ בְּחַר לָנָא גֻבְרִין וּפוּק אַגַּח
קְרָבָא בַּעֲמָלֵק מְחַר אֲנָא קָאֵים עַל
רֵישׁ רָמְתָא וְחוּטְרָא דְאִתְעֲבִידוּ
10 בֵיהּ נִסִּין מִן קֳדָם יְיָ בִּידִי׃ וַעֲבַד
יְהוֹשֻׁעַ כְּמָא דַאֲמַר לֵיהּ מֹשֶׁה
לְאַגָּחָא קְרָבָא בַּעֲמָלֵק וּמֹשֶׁה אַהֲרֹן
11 וְחוּר סְלִיקוּ לְרֵישׁ רָמְתָא׃ וְהָוֵי כַּד
מָרֵים מֹשֶׁה יְדוֹהִי וּמִתְגַּבְּרִין דְּבֵית
יִשְׂרָאֵל וְכַד מַנַּח יְדוֹהִי וּמִתְגַּבְּרִין
12 דְּבֵית עֲמָלֵק׃ וִידֵי מֹשֶׁה יְקִירָן וּנְסִיבוּ
אַבְנָא וְשַׁוִּיאוּ תְחוֹתוֹהִי וִיתֵיב עֲלַהּ
וְאַהֲרֹן וְחוּר סְעִידִין בִּידוֹהִי מִכָּא חַד
וּמִכָּא חַד וַהֲוָאָה יְדוֹהִי פְּרִישָׁן בִּצְלוֹ
13 עַד דְּעַל שִׁמְשָׁא׃ וְתַבַּר יְהוֹשֻׁעַ יָת
עֲמָלֵק וְיָת עַמֵּיהּ לְפִתְגָּם דְּחָרֶב׃
14 וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה כְּתַב דָּא דוּכְרָנָא
בְּסִפְרָא וְשַׁוִּי קֳדָם יְהוֹשֻׁעַ אֲרֵי
מִמְחָא אֶמְחֵי יָת דּוּכְרָנָא דַעֲמָלֵק
15 מִתְּחוֹת שְׁמַיָּא׃ וּבְנָא מֹשֶׁה מַדְבְּחָא
וּפְלַח עֲלוֹהִי קֳדָם יְיָ דַּעֲבַד לֵיהּ נִסִּין׃

3 Sitivitq; ibi popul⁹ propter aquarū penuriā; & murmuravit popul⁹ cōtra Moyſen: & ait; Cur feciſti nos aſcendere de Ægypto; ut interficeres me, & filios meos & pe4cora mea ſiti? Oravitq; Moyſes corā Dño dicens; Quid faciam populo huic? adhuc paululū & lapidabunt me. 5 Dixitq; Dñs ad Moyſen, Trāſi corā populo; & tolle tecū de ſenioribus Iſrael: & virgam tuā, quā percuſſiſti fluviū, tol6le in manu tuā, & vade. Ecce ego ſtabo ante te ibi, juxta petram in Oreb: & percuties petrā, & exibunt ex eâ aquæ, ut bibat popul⁹: fecitq; Moyſes ita, corā ſenioribus 7 Iſrael. Vocavitq; nomen loci, Tentatio, & Jurgiū: eò quòd objurgati ſunt filii Iſrael, & quia tentaverunt corā Dño, dicentes; *Eſtne* majeſtas Dñi 8 in medio noſtrū, an non. Venit autem Amalech: & iniit prælium contra Iſrael, in Ra9phidim. Dixitq; Moyſes ad Joſue, Elige nobis viros; & egredere, pugna contra Amalech: cras ego ſtabo in vertice collis; & virga qua facta ſunt miracula à facie Dei, erit in 10 manu meâ. Fecitq; Joſue, ſicut dixerat ei Moyſes; ut pugnaret cōtra Amalech: Moyſes autē, Aaron et Hur aſcē11derunt ad verticem collis. Et factū eſt, cùm elevaret Moyſes man⁹ ſuas, prævalebāt viri dom⁹ Iſrael: & cum demittebat man⁹ ſuas, prævalebant 12 viri dom⁹ Amalech. Man⁹ autē Moyſi erant graves; & tulerunt lapidem, & poſuerunt ſub eo, ſeditq; ſup eū: Aarō autē & Hur ſuſtētabāt man⁹ ej⁹, hinc un⁹, & inde alter; fueruntq; man⁹ Moyſi extentæ in oratione, uſq; ad occaſum 13 ſolis. Et contrivit Joſue Amalech & populum ejus, in 14 ore gladii. Dixitque Dñs ad Moyſen; Scribe hoc memoriale in libro; & pone corā Joſue: quoniā delēs delebo memoriam Amalech ſub cœlo. 15 Ædificavitq; Moyſes altare: et immolavit ſup eo corā *Domino*, qui fecit ſibi miracula.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VER. SAM.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM.

Tranſlatio Latina.

3 Et ſitivit ibi populus ad aquas, murmuravitq; adverſus Moſen, dicens, Quare aſcendere nos feciſti de Ægypto ad interficiendū nos, & filios noſtros, & pecora 4 noſtra ſiti? Clamavit autem Moſes ad Dominum, in hæc verba; Quid faciam huic populo? adhuc parum, & 5 lapidabunt me! Dixit verò Dominus Moſi, Tranſi ante populum, & accipe tecum de Senioribus Iſrael: virgam quoq; tuā cum qua percuſſiſti fluvium, accipies in 6 manu tuā, & incedes. Ecce ego ſto ante te ibi ſuper petram in Horeb, & percuties petram, & egredientur ex ea aquæ, & bibet populus: Atq; ita fecit Moſes in ocu7lis Seniorum Iſrael. Et vocavit nomen loci, (a) Maſa, & (b) Meriba, propter contentionem filiorum Iſrael, & eò quòd tentaverant illi Dominū, dicentes, Nunquid eſt Dominus in medio noſtrûm, 8 an non? Poſteā venit Amalec, & pugnavit cum Iſraele 9 in Raphidim. Et dixit Moſes Joſue, Elige nobis viros, & egredere ad pugnandum cum Amalec: Cras ego ſtabo ſuper caput collis, & virga 10 Domini in manu mea. Fecitque Joſue ſicut dixerat illi Moſes, ut pugnaret cum Amalec: Moſes verò, & Aaron, & Hor aſcenderunt ad 11 cacumen collis. Accidebat autem cùm Moſes attolleret manus ſuas, ut potentior eſſet Iſrael; ſed cùm demitteb̄at manus ſuas, potentior erat 12 Amalec. Manibus autē Moſis gravibus factis, acceperunt lapidem, & ſuppoſuerunt ei, ſeditq; ſuper eum: Aaron verò & Hor ſuſtentārunt manus ejus; hinc unus, & inde alter: fuerúntq; manus ejus ſtabiles donec occi13deret ſol. (c) Fregit igitur Joſue Amalec, & populum ejus, & (d) percuſſit eum in 14 ore gladii. Et dixit Domin⁹ Moſi, Scribe hoc pro memoriali in libro, & pone in auribus Joſue; quia delendo delebo memoriā Amalec de 15 ſub cœlo. Poſtea ædificavit Moſes altare, & vocavit nomen ejus, Dominus (e) vexillū meum.

VER. SAM. (a) Naſion, (b) Thigareh, (c) Et devicit Joſue (d) interfecit (e) triumphans.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 * ولما عطش ثم القوم الي الماء تذمروا علي موسي وقالوا له * لم اصعدتنا من مصر لتقتلنا وبنينا
4 5 ومواشينا بالعطش * فصرخ موسي الي الله قائلا * ما اصنع بهولاء القوم * عن قليل يرجموني * فقال
الله له سر بين يدي القوم * وخذ معك من مشايخهم قوما * وعصاك التي ضربت بها النيل خذها
6 بيدك وامض * ها انا مقيم دليلا بين يديك هناك علي الصوان في حوريب * فاضرب الصوان
7 يخرج منه ماء يشربه القوم * فصنع موسي كذلك بحضرة مشايخ بني اسرائيل * وسمي اسم ذلك الموضع
ذا المحنة والخصومة * علي ما خاصم به بنو اسرائيل وامتحنوا به ما عند الله * قائلين هل موجود
8 9 نور الله فيما بيننا ام لا * ثم جاء عماليق فحارب بني اسرائيل في رفيديم * فقال موسي ليوشع اختر
لنا رجالا واخرج لمحاربة العمالقة * غدا انا واقف علي راس اليفاع ومعي العصا التي امر الله
10 باخذها * فصنع يوشع كما قال له موسي من محاربة العمالقة * وموسي وهرون وحور صعدوا الي
11 12 راس اليفاع * فكان موسي كما يرفع يده يغلب بنو اسرائيل * وكما يحطها يغلب العمالقة * ولما
ثقلت يدا موسي اخذوا حجرا وصيروه تحته وجلس عليه * وهرون وحور اسندا يديه احدهما
13 عن يمينه والاخر عن يسره * وكانت يداه مصونتين الي غروب الشمس * حتي كسر يوشع عماليق وقومه
14 بحد السيف * وقال الله لموسي اكتب هذا ذكرا في كتاب * واتله علي يوشع * فاني ساحو ذكر عماليق
15 من تحت السماء * وبني موسي مذبحا وسماه الله علمي *

3 *Et cùm ſitiviſſent ibi populus aquā, murmurârunt adverſùs Muſam, & dixerunt ei; Quare eduxiſti nos de Ægypto, ut occideres nos, & filios noſtros, & armenta noſtra ſiti?* 4 *Et exclamavit Muſa ad Deū, dicens; Quid faciam huic populo? nam parum abeſt quin lapident me.* 5 *Dixit ei Deus, Vade ante populum, & ſume tecū de ſenioribus eorum aliquot: & baculum tuum quo percuſſiſti Nilum, ſume manu tua, & vade.* 6 *Ecce ego erecturus ſum ſignum ante te ibi ſuper ſilicem in Horib. Et percute ſilicem, exibit ex eo aqua ut bibat populus: & fecit Muſa ſic in præſentia ſeniorum filiorum Iſrail.* 7 *Et appellavit nomen illius loci, Locus tentationis & contradictionis, eò quòd contenderunt filii Iſrail, & tentaverunt quid eſſet apud Deum, dicentes; Anne reperitur lumen Dei inter nos, an non?* 8 *Venit autem Amalec, & pugnavit cum filiis Iſrail in Raphidim.* 9 *Et dixit Muſa ad Juſa, Elige nobis viros, et exi ad pugnandum cum Amalecitis: Cras ego ſtabo ſuper verticē collis habens meū baculū quem præcepit Deus accipendum.* 10 *Et fecit Juſa quemadmodum dixerat ei Muſa de pugnando cum Amalecitis. Et Muſa, et Haron, et Hur aſcenderunt ad verticē collis.* 11 *Et ut elevabat Muſa manū ſuā, vincebant filii Iſrail; et ut deponebat eas, vincebant Amalecitæ.* 12 *Et cùm graves factæ eſſent manus Muſæ, acceperunt ſaxum, et poſuerunt illud ſubtus eum, et ſedit ſuper illud; et Haron et Hur ſuſtentârunt manus ejus, unus eorū dextrorſū, et alter ſiniſtroſum: et fuerunt ambæ manus ejus ſuffultæ uſque ad occaſum ſolis;* 13 *Donec præcidiſſet Juſa Amalec et populum ejus acie gladii.* 14 *Et dixit Deus Muſæ, Scribe hoc in memoriam in libro, et lege illud Juſæ; quoniam ego deleturus ſum memoriam Amalec de ſub cœlo.* 15 *Et ædificavit Muſa altare, et nominavit illud, Deus vexillum meum.*

Domini bellum ,Domini thronũ ſuper manus quia ,dixit Et
ויאמר כי־יד על־כס יה מלחמה ליהוה 16
.generationem generatione à ,Hamalec in
בעמלק מדר דר׃

CAP. XVIII. יח

quæ omnia Moſeh ſocer Midian ſacerdos Ithro audivit Et
1 וישמע יתרו כהן מדין חתן משה את כל־אשר
Dominus eduxit quòd,ejꝰ populo Iſrael & ,Moſeh Deus fecit
עשה אלהים למשה ולישראל עמו כי־הוציא יהוה
Sipporah Moſeh ſocer Ithro tulit Et .Ægypto ex Iſrael
2 את־ישראל ממצרים׃ ויקח יתרו חתן משה את־צפרה
cujus, ejus filios duos Et .ejus dimiſſiones poſt Moſeh uxorem
3 אשת משה אחר שלוחיה׃ ואת שני בניה אשר
.aliena terra in fui Peregrinus,dixit quia,Gherſom unius nomen
שם האחד גרשם כי אמר גר הייתי בארץ נכריה׃
,meo auxilio in mei patris Deus quia ;Elihezer unius nomen Et
4 ושם האחד אליעזר כי־אלהי אבי בעזרי
,ejꝰ filii & ,Moſeh ſocer Ithro venit Et .Parhoh gladio à me eruit &
5 ויצלני מחרב פרעה׃ ויבא יתרו חתן משה ובניו
monte ibi caſtrametans ipſe quo ,deſertum in Moſeh ad ejꝰ uxor &
ואשתו אל־משה אל־המדבר אשר־הוא חנה שם הר
,te ad veniens Ithro tuus ſocer Ego : Moſeh ad dixit Et .Dei
6 האלהים׃ ויאמר אל־משה אני חתנך יתרו בא אליך
occurſum in Moſeh eſt egreſſus Et .ea cum ejus filii duo &,tua uxor &
7 ואשתך ושני בניה עמה׃ ויצא משה לקראת
ſuo ſocio vir optârunt &,eum eſt oſculatꝰ & ,ſe incurvavit &,ſui ſoceri
חתנו וישתחו וישק־לו וישאלו איש־לרעהו
ſuo ſocero Moſeh narravit Et.tabernaculum ad venerũt & ,pacem ad
8 לשלום ויבאו האהלה׃ ויספר משה לחתנו את
occaſiones propter Ægyptiis & ,Parhoni Dominus fecit quæ omnia
כל־אשר עשה יהוה לפרעה ולמצרים על אודת
eos eripuit & ,via in eos repperit qui laborem omnem ,Iſrael
ישראל את כל־התלאה אשר מצאתם בדרך ויצלם
fecit quod bonum omne ſuper Ithro eſt lætatus Et .Dominus
9 יהוה׃ ויחד יתרו על כל־הטובה אשר־עשה
.Ægyptiorum manu è cum eripuit quem ,Iſraeli Dominus
יהוה לישראל אשר הצילו מיד מצרים׃
manu è vos eruit qui Dominus Benedictus : Ithro Dixitque
10 ויאמר יתרו ברוך יהוה אשר הציל אתכם מיד
manu ſub de populum eruit qui ,Parhoh manu è &,Ægyptiorũ
מצרים ומיד פרעה אשר הציל את־העם מתחת יד־
omnibus præ Dominus magnus quòd ,cognovi Nunc .Ægyptiorum
11 מצרים׃ עתה ידעתי כי־גדול יהוה מכל־
Ithro accepit Et .eos contra ſuperbiêrunt qua re in quia ,diis
12 האלהים כי בדבר אשר זדו עליהם׃ ויקח יתרו
,Aharon venit Et .Deo ſacrificia & holocauſtum Moſeh ſocer
חתן משה עלה וזבחים לאלהים ויבא אהרן
coram Moſeh ſocero cum panẽ manducandũ ad Iſrael ſeniores omnes &
וכל זקני ישראל לאכל־לחם עם־חתן משה לפני
.Deo
האלהים׃

Verſio VULG. LAT.

16 Quia manus ſolii Domini, & bellum Domini, erit contra Amalec, à generatione in generationem.

CAP. XVIII.

1 Cumque audiſſet Jethro, ſacerdos Madian, cognatus Moyſi, omnia quæ fecerat Deꝰ Moyſi, & Iſraeli populo ſuo; & quòd eduxiſſet Dominus 2 Iſrael de Ægypto: Tulit Sephoram uxorem Moyſi quam 3 remiſerat; Et duos filios ejus: quorum unus vocabatur Gerſam, dicente patre, Advena 4 fui in terra aliena: Alter verò Eliezer; Deus enim, ait, patris mei adjutor meus, & eruit 5 me de gladio Pharaonis. Venit ergò Jethro cognatus Moyſi, & filii ejus, & uxor ejus, ad Moyſen in deſertum, ubi erat caſtrametatus juxta montem 6 Dei. Et mandavit Moyſi, dicens; Ego Jethro cognatus tuus venio ad te, & uxor tua, 7 & duo filii tui cum ea. Qui egreſſus in occurſum cognati ſui, adoravit, & oſculatus eſt eum: ſalutaverúntque ſe mutuò verbis pacificis. Cúmque 8 intrâſſet tabernaculum, Narravit Moyſes cognato ſuo cuncta quæ fecerat Dominus Pharaoni, & Ægyptiis propter Iſrael; univerſúmque laborem, qui accidiſſet eis in itinere, & quòd liberaverat eos Domi- 9 nus. Lætatúſque eſt Jethro ſuper omnibus bonis quæ fecerat Dominus Iſraeli, eò quòd eruiſſet eum de manu Ægypti- 10 orum. Et ait, Benedictus Dominus, qui liberavit vos de manu Ægyptiorum, & de manu Pharaonis; qui eruit populum ſuum de manu Ægypti. 11 Nunc cognovi, quia magnus Dominus ſuper omnes deos: eò quòd ſuperbè egerint con- 12 tra illos. Obtulit ergò Jethro cognatus Moyſi holocauſta & hoſtias Deo: venerúntque Aaron & omnes ſeniores Iſrael, ut comederent panem cum eo coram Deo.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranſlatione LATINA.

16 Ὅτι ἐν χειρὶ κρυφαίᾳ (τ) πολεμεῖ κύριος ἐπὶ Ἀμαλὴκ ἀπὸ γενεῶν εἰς γενεάς.

MS. A. (τ) πολεμήσει

ΚΕΦ. ιη'.

1 Ἤκουσε δὲ (α) Ἰοθὸρ ὁ ἱερεὺς Μαδιὰμ ὁ γαμβρὸς Μωυσῆ πάντα ὅσα ἐποίησε κύριος Ἰσραὴλ τῷ ἑαυτοῦ λαῷ· ἐξήγαγε γὰρ κύριος τὸν Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου. 2 Ἔλαβε δὲ Ἰοθὸρ ὁ γαμβρὸς Μωυσῆ Σεπφώραν τὴν γυναῖκα Μωυσῆ μετὰ τὴν ἄφεσιν αὐτῆς, 3 Καὶ τοὺς δύο υἱοὺς (β) αὐτῆς· ὄνομα τῷ (γ) ἑνὶ αὐτῶν Γηρσάμ, λέγων, Πάροικος ἤμην 4 ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ. Καὶ τὸ ὄνομα τοῦ δευτέρου (δ) Ἐλιέζερ, λέγων, Ὁ γὰρ θεὸς τοῦ πατρός μου βοηθός μου, καὶ ἐξείλατό με ἐκ χει- 5 ρὸς Φαραώ. Καὶ (ε) ἐξῆλθεν Ἰοθὸρ ὁ γαμβρὸς Μωυσῆ καὶ οἱ υἱοὶ καὶ ἡ γυνὴ πρὸς Μωυσῆν εἰς τὴν ἔρημον, οὗ παρενέβαλεν 6 (ζ) ἐπ' ὄρους τοῦ θεοῦ. (η) Ἀνηγγέλη δὲ Μωυσῇ, λέγοντες, Ἰδοὺ (θ) ὁ γαμβρός σου Ἰοθὸρ παραγίνεται πρὸς σέ, καὶ ἡ (ι) γυνή, 7 καὶ οἱ δύο υἱοί σου μετ' αὐτοῦ. Ἐξῆλθε δὲ Μωυσῆς εἰς συνάντησιν τῷ (κ) γαμβρῷ, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ, καὶ ἐφίλησεν αὐτόν, καὶ ἠσπάσαντο ἀλλήλους, καὶ εἰσήγαγεν αὐτοὺς 8 εἰς τὴν σκηνήν. Καὶ διηγήσατο Μωυσῆς τῷ γαμβρῷ πάντα ὅσα ἐποίησε κύριος τῷ Φαραὼ (λ) καὶ πᾶσι τοῖς Αἰγυπτίοις ἕνεκεν τοῦ Ἰσραήλ, καὶ πάντα τὸν μόχθον τὸν γενόμενον αὐτοῖς ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὅτι ἐξείλατο αὐτοὺς κύριος ἐκ χειρὸς Φαραώ, καὶ ἐκ χει- 9 ρὸς τῶν Αἰγυπτίων. Ἐξέστη δὲ Ἰοθὸρ ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἀγαθοῖς οἷς ἐποίησεν (μ) αὐτοῖς κύριος, ὅτι ἐξείλατο αὐτοὺς ἐκ χειρὸς (ν) 10 Αἰγυπτίων καὶ ἐκ χειρὸς Φαραώ. Καὶ εἶπεν Ἰοθόρ, Εὐλογητὸς κύριος, ὅτι (ξ) ἐξείλατο αὐτοὺς ἐκ χειρὸς Αἰγυπτίων καὶ ἐκ 11 χειρὸς Φαραώ. Νῦν ἔγνων ὅτι μέγας κύριος παρὰ πάντας τοὺς θεοὺς ἕνεκεν (ο) τού- 12 του, ὅτι ἐπέθεντο αὐτοῖς. Καὶ ἔλαβεν Ἰοθὸρ ὁ γαμβρὸς Μωυσῆ ὁλοκαυτώματα καὶ θυσίας τῷ θεῷ. παρεγένετο (π) δὲ Ἀαρὼν καὶ πάντες οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραὴλ (ρ) συμφαγεῖν ἄρτον μετὰ τοῦ γαμβροῦ Μωυσῆ, ἐναντίον τοῦ θεοῦ.

MS. A. Κεφ. ιη'. (α) Ἰοθὸρ ὁ γαμβρὸς Μωυσῆ ὁ ἱερεὺς Μαδιὰμ πάντα (β) αὐτοῦ· (γ) ἑνὶ Γηρσάμ, (δ) Ἐλιέζερ, Ὁ γὰρ (ε) ἦλθεν (ζ) εἰς τὸ ὄρος (η) Ἀπηγγέλη (θ) Ἰοθὸρ ὁ γαμβρός σου (ι) γυνή σου, καὶ (κ) γαμβρῷ αὐτοῦ, καὶ (λ) καὶ τοῖς (μ) κύριος αὐτοῖς, ὅτι ἐξείλατο κύριος αὐτοὺς (ν) τῶν Αἰγυπτίων (ξ) ἐξείλατο τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐκ (ο) τούτου ἐπέθεντο (π) δὲ καὶ Ἀαρὼν (ρ) φαγεῖν

Quoniam in manu occulta pugnat Dominus contra Amalec, à generationibus in generationes. 16

CAP. XVIII.

Audivit autem Iothor ſacerdos Madiam ſocer Moyſis omnia, quæcunque fecit Dominus Iſrael populo ſuo: Eduxit enim Dominus Iſrael de Ægypto. 1 *Sumpſerat autem Iothor ſocer Moyſis Sephoram uxorem Moyſis poſt (a) dimiſſionem ejus,* 2 *Et duos filios ejus. Nomen uni eorum Gerſam, dicens, Incola fui in terra aliena.* 3 *Et nomen ſecundi Eliezer, dicens, Deus enim patris mei adjutor meus: & eripuit me de manu Pharaonis.* 4 *Et (b) egreſſus eſt Iothor ſocer Moyſis, & filii, & uxor, ad Moyſen in deſertum: ubi caſtrametatus erat ſuper montem Dei.* 5 *Nunciatum eſt autem Moyſi, dicentes, Ecce ſocer tuus advenit ad te, & uxor, & duo filii tui cum eo.* 6 *Exivit autem Moyſes obviam ſocero, & adoravit eum, & oſculatus eſt eum, ſalutaverúntque ſe mutuò: & introduxit eos in tabernaculum.* 7 *Et narravit Moyſes ſocero omnia quæcunque fecit Dominus Pharaoni, & omnibus Ægyptiis propter Iſrael; & omnem laborem, qui acciderat eis in via: & quòd eripuit eos Dominus de manu Pharaonis, & de manu Ægyptiorum.* 8 *Obſtupuit autem Iothor in omnibus bonis, quæ fecerat eis Dominus, quia eripuerat eos de manu Ægyptiorum, & de manu Pharaonis.* 9 *Et dixit Iothor, Benedictus Dominus, quia eripuit eos de manu Ægyptiorum, & de manu Pharaonis.* 10 *Nunc cognovi, quia magnus Dominus præter omnes deos, propter hoc, quòd (c) inſectati ſunt eos.* 11 *Et (d) ſumpſit Iothor ſocer Moyſis holocauſtomata & ſacrificia Deo: Venit autem Aaron & omnes ſeniores Iſrael manducare panem ſimul cum ſocero Moyſis coram Deo.* 12

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܘܐܡܪ. ܗܐ ܐܝܕܐ ܥܠ ܟܘܪܣܝܐ. ܩܪܒܐ ܕܡܪܝܐ ܥܡ ܥܡܠܩ ܡܢ ܕܪܕܪܝܢ. 16

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܚ *

* ܘܫܡܥ ܝܬܪܘ ܟܘܡܪܐ ܕܡܕܝܢ. ܚܡܘܗܝ ܕܡܘܫܐ. ܟܠܡܕܡ ܕܥܒܕ ܐܠܗܐ ܠܡܘܫܐ 1
ܘܠܐܝܣܪܝܠ ܥܡܗ. ܘܐܦܩ ܡܪܝܐ ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܡܨܪܝܢ. * ܘܕܒܪ ܝܬܪܘ ܚܡܘܗܝ 2
ܕܡܘܫܐ. ܠܨܦܘܪܐ ܒܪܬܗ ܐܢܬܬܗ ܕܡܘܫܐ. ܡܢ ܒܬܪ ܕܫܒܩܗ. * ܘܠܬܪܝܢ ܒܢܘܗܝ. ܕܫܡܗ 3
ܕܚܕ ܓܪܫܘܢ. ܡܛܠ ܕܐܡܪ ܬܘܬܒܐ ܗܘܝܬ ܒܐܪܥܐ ܢܘܟܪܝܬܐ. * ܘܫܡܗ ܕܐܚܪܢܐ ܐܠܝܥܙܪ. 4
ܡܛܠ ܕܐܠܗܐ ܕܐܒܘܗܝ ܥܕܪܢܝ. ܘܦܨܢܝ ܡܢ ܣܝܦܗ ܕܦܪܥܘܢ. * ܘܐܬܐ ܝܬܪܘ ܚܡܘܗܝ 5
ܕܡܘܫܐ. ܘܒܢܘܗܝ ܘܐܢܬܬܗ ܠܘܬ ܡܘܫܐ ܠܡܕܒܪܐ ܕܬܡܢ ܗܘܐ ܫܪܐ. ܠܛܘܪܐ ܕܐܠܗܐ.
* ܘܐܡܪ ܠܡܘܫܐ. ܕܗܐ ܚܡܘܟ ܝܬܪܘ ܐܬܐ ܠܘܬܟ. ܘܐܢܬܬܟ ܘܬܪܝܢ ܒܢܝܟ ܥܡܗ. * ܘܢܦܩ 6 7
ܡܘܫܐ ܠܐܘܪܥܗ ܕܚܡܘܗܝ. ܘܣܓܕ ܠܗ ܘܢܫܩܗ. ܘܫܐܠܘ ܐܢܫ ܒܫܠܡܐ ܕܚܒܪܗ. ܘܥܠܘ
ܠܡܫܟܢܐ. * ܘܐܫܬܥܝ ܡܘܫܐ ܠܚܡܘܗܝ. ܟܠܡܕܡ ܕܥܒܕ ܡܪܝܐ ܠܦܪܥܘܢ ܘܠܡܨܪܝܐ: 8
ܡܛܠ ܨܒܘܬܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܟܠ ܠܐܘܬܐ ܕܐܫܟܚܬ ܐܢܘܢ ܒܐܘܪܚܐ. ܘܦܨܐ ܐܢܘܢ ܡܪܝܐ. * ܘܚܕܝ ܝܬܪܘ 9
ܥܠ ܟܠܗܝܢ ܛܒܬܐ ܕܥܒܕ ܡܪܝܐ ܠܐܝܣܪܝܠ: ܘܦܨܐ ܐܢܘܢ ܡܢ ܐܝܕܐ ܕܡܨܪܝܐ. ܘܡܢ ܐܝܕܗ
ܕܦܪܥܘܢ. * ܘܐܡܪ ܝܬܪܘ. ܒܪܝܟ ܗܘ ܡܪܝܐ ܕܦܨܟܘܢ ܡܢ ܐܝܕܐ ܕܡܨܪܝܐ ܘܡܢ ܐܝܕܗ ܕܦܪܥܘܢ. 10
ܘܦܨܐ ܠܥܡܗ ܡܢ ܬܚܝܬ ܐܝܕܐ ܕܡܨܪܝܐ. * ܗܫܐ ܝܕܥܬ ܕܪܒ ܗܘ ܡܪܝܐ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܐܠܗܐ. 11
ܡܛܠ ܡܠܟܐ ܕܐܬܪܥܝܘ ܥܠܝܗܘܢ. * ܘܩܪܒ ܝܬܪܘ ܚܡܘܗܝ ܕܡܘܫܐ ܝܩܕܐ 12
ܓܡܝܪܐ ܘܕܒܚܐ ܠܡܪܝܐ. ܘܐܬܐ ܐܗܪܘܢ ܘܟܠܗܘܢ ܣܒܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܠܡܐܟܠ ܠܚܡܐ ܥܡ
ܚܡܘܗܝ ܕܡܘܫܐ ܩܕܡ ܐܠܗܐ.

Et dixit, Ecce manꝰ ſuper ſedẽ, bellũ Dñi cum Amalec à generatione generationum. 15

CAP. XVIII.

Et audivit Jethron ſacerdos Median, ſocer Moſis quidquid fecerat Deus Moſi & Iſraeli populo ſuo, & quòd eduxiſſet Dñs filios Iſrael ex Ægypto. 1 Tulitq; Jethron ſocer Moſis Sephorã filiã ſuã uxorẽ Moſis poſtquàm reliquerat eã. 2 Et duos filios ejꝰ, quorũ unius nomẽ, Gerſon: quoniã dixerat, Advena factus ſum in terra peregrina. 3 Et nomẽ alteriꝰ, Eliazar: quoniã Deꝰ patrũ meorũ in auxiliũ meũ, & eripuit me de gladio Pharaonis. 4 Et venit Jethron ſocer Moſis, & filii ejus, & uxor illiꝰ ad Moſen in deſertum ubi morabatur, ad montem Dei. 5 Dictúmque fuit Moſi, Ecce ſocer tuꝰ Jethron venit ad te, & uxor tua & duo filii tui cum eo. 6 Egreſſus eſt igitur Moſes obviã ſocero ſuo, & adoravit eum, & oſculatus eſt eum; & imprecati ſunt quilibet pacem proximo ſuo, ingreſſiq; ſunt in tentorium. 7 Et narravit Moſes ſocero ſuo quicquid fecit Dominꝰ Pharaoni & Ægyptiis circa negotium filiorum Iſrael, omnemque laborem quem laboraverant in itinere, quódque liberâſſet eos Dñs. 8 Et gaviſus eſt Jethron de omnibꝰ beneficiis quæ contulerat Dominus in Iſraelem, quódq; liberâſſet eos de manu Ægyptiorum, & de manu Pharaonis: 9 Dixítq; Jethron, Benedictus Dñs qui eruit vos de manu Ægyptiorũ & de manu Pharaonis, quíque eripuit populũ ſuum de ſub manu Ægyptiorum. 10 Nunc cognovi magnum eſſe Dominum præ omnibus diis, propter conſilium quod machinati fuerant in eos. 11 Obtulítque Jethron ſocer Moſis holocauſta perfecta & ſacrificia Domino. Et venit Aharon cunctique ſenes filiorum Iſrael, ad comedendum panem cum ſocero Moſis coram Domino. 12

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

16 ואמר בשבועה אמירא דא מן־
קדם דחילא דשכנתיה על־כורסיה
יקרא דעתיד דיתגח קרבא קדם יי
בדבית עמלק לשיצאותהון מדרי
דעלמא׃ יח
1 ושמע יתרו רבא דמדין חמוהי
דמשה ית כל־די עבד יי למשה
ולישראל עמיה ארי אפיק יי ית־
2 ישראל ממצרים׃ ודבר יתרו
חמוהי דמשה ית־צפרה אתת
3 משה בתר דשלחה׃ וית תרין בנהא
די־שום חד גרשם ארי אמר דייר
4 הויתי בארע נוכראה׃ ושום חד
אליעזר ארי־אלהא דאבא בסעדי
5 ושזבני מחרבא דפרעה׃ ואתא
יתרו חמוהי דמשה ובנוהי
ואתתיה למשה למדברא די־הוא
שרי תמן לטורא דאתגלי־עלוהי
6 יקרא דיי׃ ואמר למשה אנא חמוך
יתרו אתי לותך ואתתך ותרין
7 בנהא עמה׃ ונפק משה לקדמות
חמוהי וסגיד ונשק־ליה ושאילו
גבר־לחבריה לשלם ועלו
8 למשכנא׃ ואשתעי משה לחמוהי
ית כל־די עבד יי לפרעה ולמצרים
על עסק ישראל ית כל־עקתא
דאשכחתנון באורחא ושזבנון יי׃
9 וחדי יתרו על כל־טבתא דעבד יי
לישראל דשזביה מידא דמצרים׃
10 ואמר יתרו בריך יי די שזיב יתכון
מידא דמצראי ומידא דפרעה די
שזיב ית־עמא מתחות מרות
11 מצראי׃ כען ידענא ארי רב יי ולית
אלה בר־מניה ארי בפתגמא די
חשיבו מצראי למדן ית־ישראל
12 ביה דנונון׃ וקריב יתרו חמוהי
דמשה עלון ונכסת קודשין קדם יי
ואתא אהרן וכל סבי ישראל
למיכל לחמא עם־חמוהי דמשה קדם יי׃

16 Et ait; Cum juramento dictũ eſt hoc à facie terribilis, cujꝰ majeſtas eſt ſup ſoliũ gloriæ, *Fore* ut cõmittatur præliũ à facie Dñi contra viros domꝰ Amalech: ut conſumat eos à generationibus ſeculi.

CAP. XVIII.

1 Et audivit Jethro princeps Madian, ſocer Moyſi õnia quæ fecerat Dñs Moyſi, & Iſrael populo ſuo: et q̄ eduxiſſet Dñs Iſrael de Ægypto. 2 Tulitque Jethro ſocer Moyſi Sephorã uxorẽ Moyſi, poſt- 3 quã remiſerat eã. Et duos filios ejꝰ: quorũ nomẽ uniꝰ erat Gerſõ; quia dixit; Advena fui 4 in terrâ alienâ. Et nomẽ alteriꝰ, Eliezer: quia *Deꝰ* patris mei fuit in adjutoriũ meũ; & eruit me de gladio Pharaonis. 5 Venitq; Jethro ſocer Moyſi, et filii ejꝰ et uxor ejꝰ, ad Moyſẽ: in deſertũ, in quo ipſe manebat, in montẽ ſup quẽ re- 6 velata eſt gloria Dñi. Dixitq; ad Moyſẽ; Ego ſocer tuꝰ Jethro venio ad te: et uxor tua, 7 et duo filii ſui cum eâ. Egreſſuſq; eſt Moyſes in occurſum ſoceri ſui, et adoravit, et oſculatꝰ eſt eũ; et ſalutaverunt ſe mutuò pacificè: et venerũt 8 in tabernaculum. Et narravit Moyſes ſocero ſuo, õnia quæ fecerat Dñs Pharaoni et Ægyptiis, propter Iſrael: omnẽ tribulationẽ quæ invenit eos in viâ; et quomodo liberâſſet 9 eos Dñs. Lætatuſq; eſt Jethro, ſup õnibꝰ bonis quæ fecerat Dñs Iſraeli: q̄ eruiſſet eos de 10 manu Ægyptiorũ. Et ait Jethro: Benedictꝰ Dñs, qui liberavit vos de manu Ægyptiorũ, et de manu Pharaonis: qui liberavit populum à 11 *dominio* Ægyptiorum. Nunc cognovi; quoniã magnꝰ Dñs, neq; enim eſt Deꝰ præter eũ: quia eadẽ re quâ cogitaverũt Ægyptii judicare Iſrael, in 12 ipſa judicati ſunt. Obtulitq; Jethro ſocer Moyſi holocauſta et ſacrificia ſãctificata corã Dño: et venit Aarõ, et õnes ſẽiores Iſrael, ut cõederẽt panẽ cũ ſocero Moyſi corã Deo.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

*16 ࠅࠉࠀࠌࠓ ࠊࠉ ࠉࠃ ࠏࠋ ࠊࠎࠀ ࠉࠄ ࠌࠋࠇࠌࠄ ࠋࠉࠄࠅࠄ ࠁࠏࠌࠋࠒ ࠌࠃࠓ ࠃࠓ

יח

**1 ࠅࠉࠔࠌࠏ ࠉࠕࠓࠅ ࠊࠄࠍ ࠌࠃࠉࠍ ࠇࠕࠍ ࠌࠔࠄ ࠀࠕ ࠊࠋ ࠀࠔࠓ ࠏࠔࠄ ࠀࠋࠄࠉࠌ ࠋࠌࠔࠄ ࠅࠋࠉࠔࠓࠀࠋ ࠏࠌࠅ ࠊࠉ ࠄࠅࠑࠉࠀ ࠉࠄࠅࠄ ࠀࠕ ࠉࠔࠓࠀࠋ ࠌࠌࠑࠓࠉࠌ 2 ࠅࠉࠒࠇ ࠉࠕࠓࠅ ࠇࠕࠍ ࠌࠔࠄ ࠀࠕ ࠑࠐࠓࠄ ࠀࠔࠕ ࠌࠔࠄ ࠀࠇࠓ ࠔࠋࠅࠇࠉࠄ 3 ࠅࠀࠕ ࠔࠍࠉ ࠁࠍࠉࠄ ࠀࠔࠓ ࠔࠌ ࠄࠀࠇࠃ ࠂࠓࠔࠌ ࠊࠉ ࠀࠌࠓ ࠂࠓ ࠄࠉࠉࠕࠉ ࠁࠀࠓࠑ ࠍࠊࠓࠉࠄ 4 ࠅࠔࠌ ࠄࠀࠇࠃ ࠀࠋࠉࠏࠆࠓ ࠊࠉ ࠀࠋࠄࠉ ࠀࠁࠉ ࠁࠏࠆࠓࠉ ࠅࠉࠑࠋࠍࠉ ࠌࠇࠓࠁ ࠐࠓࠏࠄ 5 ࠅࠉࠁࠀ ࠉࠕࠓࠅ ࠇࠕࠍ ࠌࠔࠄ ࠅࠁࠍࠉࠅ ࠅࠀࠔࠕࠅ ࠀࠋ ࠌࠔࠄ ࠀࠋ ࠄࠌࠃࠁࠓ ࠀࠔࠓ ࠄࠅࠀ ࠇࠍࠄ ࠔࠌ ࠄࠓ ࠄࠀࠋࠄࠉࠌ 6 ࠅࠉࠀࠌࠓ ࠀࠋ ࠌࠔࠄ ࠀࠍࠉ ࠇࠕࠍࠊ ࠉࠕࠓࠅ ࠁࠀ ࠀࠋࠉࠊ ࠅࠀࠔࠕࠊ ࠅࠔࠍࠉ ࠁࠍࠉࠄ ࠏࠌࠄ 7 ࠅࠉࠑࠀ ࠌࠔࠄ ࠋࠒࠓࠀࠕ ࠇࠕࠍࠅ ࠅࠉࠔࠕࠇࠅ ࠋࠅ ࠅࠉࠔࠒ ࠋࠅ ࠅࠉࠔࠀࠋࠅ ࠀࠉࠔ ࠋࠓࠏࠄࠅ ࠋࠔࠋࠅࠌ ࠅࠉࠁࠀࠅ ࠄࠀࠄࠋࠄ **8 ࠅࠉࠎࠐࠓ ࠌࠔࠄ ࠋࠇࠕࠍࠅ ࠀࠕ ࠊࠋ ࠀࠔࠓ ࠏࠔࠄ ࠉࠄࠅࠄ ࠋࠐࠓࠏࠄ ࠅࠋࠌࠑࠓࠉࠌ ࠏࠋ ࠀࠅࠃࠕ ࠉࠔࠓࠀࠋ ࠀࠕ ࠊࠋ ࠄࠕࠋࠀࠄ ࠀࠔࠓ ࠌࠑࠀࠕࠌ ࠁࠃࠓࠊ ࠅࠉࠑࠋࠌ ࠉࠄࠅࠄ 9 ࠅࠉࠇࠃ ࠉࠕࠓࠅ ࠏࠋ ࠊࠋ ࠄࠈࠅࠁࠄ ࠀࠔࠓ ࠏࠔࠄ ࠉࠄࠅࠄ ࠋࠉࠔࠓࠀࠋ ࠀࠔࠓ ࠄࠑࠉࠋࠅ ࠌࠉࠃ ࠌࠑࠓࠉࠌ 10 ࠅࠉࠀࠌࠓ ࠉࠕࠓࠅ ࠁࠓࠅࠊ ࠉࠄࠅࠄ ࠀࠔࠓ ࠄࠑࠉࠋ ࠀࠕࠊࠌ ࠌࠉࠃ ࠌࠑࠓࠉࠌ ࠅࠌࠉࠃ ࠐࠓࠏࠄ ࠀࠔࠓ ࠄࠑࠉࠋ ࠀࠕ ࠄࠏࠌ ࠌࠕࠇࠕ ࠉࠃ ࠌࠑࠓࠉࠌ *11 ࠏࠕࠄ ࠉࠃࠏࠕࠉ ࠊࠉ ࠂࠃࠅࠋ ࠉࠄࠅࠄ ࠌࠊࠋ ࠄࠀࠋࠄࠉࠌ ࠊࠉ ࠁࠃࠁࠓ ࠀࠔࠓ ࠆࠃࠅ ࠏࠋࠉࠄࠌ 12 ࠅࠉࠒࠇ ࠉࠕࠓࠅ ࠇࠕࠍ ࠌࠔࠄ ࠏࠋࠄ ࠅࠆࠁࠇࠉࠌ ࠋࠀࠋࠄࠉࠌ ࠅࠉࠁࠀ ࠀࠄࠓࠍ ࠅࠊࠋ ࠆࠒࠍࠉ ࠉࠔࠓࠀࠋ ࠋࠀࠊࠋ ࠋࠇࠌ ࠏࠌ ࠇࠕࠍ ࠌࠔࠄ ࠋࠐࠍࠉ ࠄࠀࠋࠄࠉࠌ

VERSIO SAMARITANA.

*16 [illegible]

יח

**1–12 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Et dixit, Quia manus ſuper thronũ, bellum Domino contra Amalec à generatione in generationem. 16

CAP. XVIII.

Audivit autem Jethro Sacerdos Madian ſocer Moſis quidquid fecerat Deꝰ Moſi, et Iſraeli populo ſuo, quòd eduxerat Dominus Iſraelem de Ægypto. 1 *Et accepit Iethro ſocer Moſis Sephoram uxorem Moſis poſt dimiſſionem ejus.* 2 *Duos quoque filios ejus, quorum nomen, unius quidem erat Gerſã, quia dixerat, Peregrinus fui in terra aliena.* 3 *Nomen verò alteriꝰ Eliezer, quia Deus patris mei fuit mihi in auxilium, & eripuit me de gladio Pharaonis.* 4 *Venit igitur Jethro ſocer Moſis, & filii ejus, & uxor ejus ad Moſen in deſertũ, in quo caſtrametatus fuerat ad montẽ Dei.* 5 *Dixitque Moſi, Ego ſocer tuus Jethro venio ad te, & uxor tua, & duo filii ejus cum ea.* 6 *Et egreſſus eſt Moſis in occurſum ſocero ſuo, & adoravit, & oſculatus eſt eum: ſalutaverúntque ſe mutuò pacificè, & intraverunt in tabernaculũ.* 7 *Poſtea narravit Moſis ſocero ſuo quidquid fecerat Dominꝰ Pharaoni & Ægyptiis propter Iſraelem; omnem laborẽ qui invenerat eos in via, de quo liberaverat eos Dominꝰ.* 8 *Lætatuſq; eſt Jethro de omnibus bonis quæ fecerat Dominus Iſraeli, quis eripuerat eos de manu Ægyptiorum.* 9 *Et dixit Jethro, Benedictus Dominus qui eripuit vos de manu Ægyptiorum, & de manu Pharaonis, qui eripuit populum de manu Ægyptiorum.* 10 *Nunc cognovi quòd magnus eſt Dominus præ omnibus diis, in eo quòd (a) ſuperbè egerunt adverſus eos.* 11 *Et accepit Jethro ſocer Moſis holocauſta & ſacrificia Deo: Venit etiam Aaron, & quidam de (b) ſenioribus Iſraelis, ut comederent panẽ cum ſocero Moſis coram Deo.* 12

VER. SA. (a) contumaciter urſerunt eos. (b) ſapientibus

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * وقال إن الآن لي أن أقسم بالكرسي أن يكون لله حرب في العمالقة جيلا بعد جيل *

* الفصل الثامن عشر *

1 * ثم سمع شعيب إمام مدين حمو موسى جميع ما صنع الله بموسى وبآل إسرائيل قومه إذ أخرج الله
2 3 بني إسرائيل من مصر * فأخذ شعيب حمو موسى صفورا زوجته بعد ما أرسلها إليه * وابنيها الذين
4 اسم أحدهما جيرسوم * لأنه قال صرت غريبا في بلد غربة * واسم الآخر اليعازر * لأنه قال إله أبي
5 كان عوني وخلصني من سيف فرعون * وجاء شعيب حمو موسى وابناه وزوجته إليه إلى البر
6 الذي هو نازل فيه إلى جبل الله * وبعث من قال لموسى عنه * أنا حموك شعيب جاء إليك
7 وزوجتك وابناها معها * فخرج موسى يتلقى حماه * فسجد ثم قبله * وسأل كل واحد منهما عن
8 سلامة صاحبه * ودخلا إلى الخيمة * وقص موسى على حميه جميع ما صنع الله بفرعون وبالمصريين
9 بسبب بني إسرائيل * وجميع المصيبة التي نالتهم في الطريق * وخلصهم الله * فسر شعيب بجميع الخير
10 الذي صنعه الله لبني إسرائيل * وخلاصهم من يد المصريين * وقال شعيب تبارك الله الذي خلصكما
11 من يد المصريين ومن يد فرعون * وخلص القوم من ثقل المصريين * الآن علمت أن الله أكبر دون
12 جميع المعبودات * إذ عاقبهم بالأمر الذي أعجزوا به عليهم * ثم قرب شعيب حمو موسى صعائد
وذبائح لله * وجاء هرون وجميع شيوخ بني إسرائيل ليأكلوا طعاما مع حمي موسى بين يدي الله *

Et dixit, Nunc eſt mihi quod jurem per ſolium, quòd erit Deo bellum in Amalécitas ab ævo in ævum. 16

CAP. XVIII.

Deinde audivit Soaib ſacerdos Median ſocer Muſæ omnia quæ egit Deus Muſæ & genti Iſrail populo ſuo, quando eduxit Deus filios Iſrail de Ægypto. 1 *Et accepit Soaib ſocer Muſæ Sephuram conjugem ejus poſteaquam miſerat eam ad illum,* 2 *Et duos ejus filios, quorum unius nomen Girſum; eò quòd dixit, Factus ſum peregrinus in regione peregrinationis;* 3 *Et alterius, Eliazar; eò quòd dixerat, Deus patris mei fuit adjutor meus, & liberavit me de gladio Pharaonis.* 4 *Et venit Soaib ſocer Muſæ, & ambo filii ejus, & uxor ejus ad illum in deſertum in quo demorabatur, ad montem Dei.* 5 *Et miſit qui diceret Muſæ de ſe; Ego ſocer tuus Soaib venio ad te, et uxor tua, et duo filii tui cum ea.* 6 *Exivit ergò Muſa ad occurrendũ ſocero ſuo; et adoravit, deinde oſculatus eſt eum, et petiit uterque eorum de incolumitate amici ſui, et ingreſſi ſunt ambo in tentoriũ.* 7 *Et narravit Muſa ſocero ſuo omnia quæ fecit Deus Pharaoni et Ægyptiis propter filios Iſrail, et omne infortunium quod evenit eis in itinere, et liberavit eos Deus.* 8 *Gaviſus autem eſt Soaib de omni bono quod egerat Deus filiis Iſrail, et de ſalute eorum de manu Ægyptiorũ.* 9 *Et dixit Soaib, Benedictus ſit Deus qui liberavit vos duos de manu Ægyptiorum et de manu Pharaonis, et liberavit populũ de bajulatione Ægyptiorum.* 10 *Nunc cognovi Deũ eſſe maximũ præ omnibꝰ adorandis, cùm punierit eos eâdẽm re quâ crudi fuerant in eos.* 11 *Deinde obtulit Soaib ſocer Muſæ oblationes et ſacrificia Deo. Et venit Haron et omnes ſeniores filiorum Iſrail ut manducarent cibum cum ſocero Muſæ coram Deo.* 12

.populum judicandū ad Moſeh ſedit & ,craſtino de fuit Et
13 ויהי ממחרת וישב משה לשפט את־העם
.veſperam ad uſque mane à Moſeh juxta populus ſtetit Et
ויעמד העם על־משה מן־הבקר עד־הערב:
: dixit & ,populo faciens ipſe quæ omnia Moſeh ſocer vidit Et
14 וירא חתן משה את כל־אשר־הוא עשה לעם ויאמר
ſedes tu Cur ? populo faciens tu quam iſta res Quæ
מה־הדבר הזה אשר אתה עשה לעם מדוע אתה יושב
veſperam ad uſque mane à te juxta ſtat populus omnis & ,tu ſolus
לבדך וכל־העם נצב עליך מן־בקר עד־ערב:
inquirendum ad populus me ad veniet Quia :ſuo ſocero Moſeh Dixitque
15 ויאמר משה לחתנו כי־יבא אלי העם לדרש
inter judicabo &,me ad veniens ,verbum eis fuerit Cùm .Deum
16 אלהים: כי־יהיה להם דבר בא אלי ושפטתי בין
,Dei ſtatuta notificabo & :ejus ſocium inter & virum
איש ובין רעהו והודעתי את־חקי האלהים
verbum bonum Non : eum ad Moſeh ſocer dixit Et .ejus leges &
17 ואת־תורתיו: ויאמר חתן משה אליו לא־טוב הדבר
populus etiam ,tu etiam,marceſces Marceſcendo .faciens tu quod
18 אשר אתה עשה: נבל תבל גם־אתה גם־העם
eam facere poteris Non .res te præ gravis quia,tecum qui iſte
הזה אשר עמך כי־כבד ממך הדבר לא־תוכל עשהו
erit & ,tibi conſulam,mea voce in audi Nunc .tu ſolus
19 לבדך: עתה שמע בקלי איעצך ויהי
,Deo coram populo tu Eſto .tecum Deus
אלהים עמך היה אתה לעם מול האלהים
.Deum ad verba tu adduces &
והבאת אתה את־הדברים אל־האלהים:
notificabis & : leges & ,ſtatuta eos monebis Et
20 והזהרתה אתהם את־החקים ואת־התורת והודעת
.facient quod opus & ,ea in ibunt viam eis
להם את־הדרך ילכו בה ואת־המעשה אשר יעשון:
timentes ,virtutis viros populo omni ex videbis tu Et
21 ואתה תחזה מכל־העם אנשי־חיל יראי
eos ſuper pones & : avaritiā odientes ,veritatis viros ,Deum
אלהים אנשי אמת שנאי בצע ושמת עלהם
principes & ,quinquaginta principes ,centenorum principes ,millenorum principes
שרי אלפים שרי מאות שרי חמשים ושרי
rem omnem ,erit Et.tēpore omni in populū judicabunt Et .decem
22 עשרת: ושפטו את־העם בכל־עת והיה כל־הדבר
alleviis & ,ipſi judicabūt parvam rem omnem & ,te ad adducent magnam
הגדל יביאו אליך וכל־הדבר הקטן ישפטו־הם והקל
tibi præcepit &,feceris hoc verbum Si .tecum ferent &,te deſuper
23 מעליך ונשאו אתך: אם את־הדבר הזה תעשה וצוך
ſuū loca ſuper iſte popul⁹ omnis etiā & ,ſtare poteris & ,Deus
אלהים ויכלת עמד וגם כל־העם הזה על־מקמו
omnia fecit &,ſui ſoceri voci Moſeh obedivit Et .pace in veniet
24 יבא בשלום: וישמע משה לקול חתנו ויעש כל
.dixit quæ
אשר אמר:

Verſio VUL LAT.

13 Alterâ autem die ſedit Moyſes ut judicaret populum, qui
aſſiſtebat Moyſi à manè uſque
14 ad veſperam. Quòd cùm vidiſſet cognatus ejus, omnia
ſcilicèt quæ agebat in populo,
ait; Quid eſt hoc quod facis
in plebe ? cur ſolus ſedes, &
omnis populus præſtolatur
de manè uſque ad veſperam ?
15 Cui reſpondit Moyſes, Venit
ad me populus quærens
16 ſententiam Dei. Cúmque acciderit eis aliqua diſceptatio,
veniunt ad me ut judicem inter eos, & oſtendam præcepta
17 Dei, & leges ejus. At ille,
Non bonam, inquit, rem fa-
18 cis. Stulto labore conſumeris
& tu, & populus iſte qui tecum eſt : ultra vires tuas eſt
negotium, ſolus illud non po-
19 teris ſuſtinere. Sed audi verba mea atque conſilia, & erit
Deus tecum. Eſto tu populo
in his quæ ad Deum pertinent, ut referas quæ dicuntur
20 ad eum. Oſtendáſque populo
ceremonias & ritum colendi,
viámque per quam ingredi
debeant, & opus quod facere
21 debeant. Provide autem de
omni plebe viros potentes,
& timentes Deum, in quibus ſit veritas, & qui oderint avaritiam, & conſtitue
ex eis tribunos, & centuriones, & quinquagenarios, &
22 decanos, Qui judicent populum omni tempore : quicquid autem majus fuerit, referant ad te; & ipſi minora
tantummodò judicent : leviúſque ſit tibi,partito in alios
23 onere.Si hoc feceris,implebis
imperium Dei, & præcepta
ejus poteris ſuſtentare : &
24 omnis hic populus revertetur
ad loca ſua cum pace. Quibus
auditis, Moyſes fecit omnia
quæ ille ſuggeſſerat.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

13 Καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν ἐπαύριον συνεκάθισε Μωυσῆς κρίνειν τὸν λαόν. παρειστήκει δὲ πᾶς ὁ λαὸς Μωυσῇ ἀπὸ πρωΐθεν (σ) ἕως
14 δείλης. Καὶ ἰδὼν Ἰοθὸρ πάντα ὅσα ποιεῖ τῷ λαῷ, λέγει, Τί τοῦτο ὃ σὺ ποιεῖς τῷ λαῷ; διατί σὺ κάθησαι μόνος, πᾶς δὲ ὁ λαὸς παρέστηκέ σοι (τ) ἀπὸ πρωΐθεν ἕως
15 δείλης; Καὶ λέγει Μωυσῆς τῷ γαμβρῷ, Ὅτι παραγίνεται πρός με ὁ λαὸς ἐκζητῆ-
16 σαι κρίσιν παρὰ τοῦ Θεοῦ. Ὅταν γὰρ γένηται αὐτοῖς ἀντιλογία, καὶ ἔλθωσι πρός με, διακρίνω ἕκαστον, καὶ συμβιβάζω αὐτοὺς τὰ προστάγματα τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν νόμον αὐτοῦ.
17 Εἶπε δὲ ὁ γαμβρὸς Μωυσῆ πρὸς αὐτόν,
18 Οὐκ ὀρθῶς σὺ ποιεῖς τὸ ῥῆμα τοῦτο. Φθορᾷ καταφθαρήσῃ (υ) ἀνυπομονήτῳ καὶ σύ, καὶ πᾶς ὁ (φ) λαὸς οὗτος, ὅς ἐστι (χ) μετὰ σοῦ. βαρύ σοι τὸ ῥῆμα τοῦτο· οὐ δυνήσῃ
19 ποιεῖν σὺ μόνος. Νῦν οὖν ἄκουσόν μου, καὶ συμβουλεύσω σοι, καὶ ἔσται ὁ Θεὸς μετὰ σοῦ. γίνου σὺ τῷ λαῷ τὰ πρὸς τὸν Θεόν, καὶ ἀνοίσεις τοὺς λόγους αὐτῶν πρὸς τὸν Θεόν·
20 Καὶ διαμαρτύρῃ αὐτοῖς τὰ προστάγματα τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν νόμον αὐτοῦ, καὶ σημανεῖς αὐτοῖς τὰς ὁδοὺς ἐν αἷς πορεύσονται ἐν αὐταῖς, καὶ τὰ ἔργα ἃ ποιήσουσι.
21 Καὶ σὺ σεαυτῷ σκέψαι ἀπὸ παντὸς τοῦ λαοῦ ἄνδρας δυνατούς, θεοσεβεῖς, ἄνδρας δικαίους, μισοῦντας ὑπερηφανίαν, καὶ (ψ) καταστήσεις ἐπ᾽ αὐτῶν χιλιάρχους καὶ ἑκατοντάρχους καὶ πεντηκοντάρχους καὶ (ω) δεκαδάρχους.
22 Καὶ κρινοῦσι τὸν λαὸν πᾶσαν ὥραν· τὸ δὲ ῥῆμα τὸ ὑπέρογκον ἀνοίσουσιν ἐπὶ σέ· τὰ δὲ βραχέα τῶν κριμάτων κρινοῦσιν αὐτοί· καὶ (α) κουφιοῦσιν ἀπὸ
23 σοῦ, καὶ (β) συναντιλήψονταί σοι. Ἐὰν τὸ ῥῆμα τοῦτο ποιήσῃς, κατισχύσει σε ὁ Θεός, καὶ δυνήσῃ παραστῆναι, καὶ πᾶς ὁ λαὸς (γ) οὗτος εἰς τὸν ἑαυτοῦ τόπον μετ᾽
24 εἰρήνης ἥξει. Ἤκουσε δὲ Μωυσῆς τῆς φωνῆς τοῦ γαμβροῦ, καὶ ἐποίησεν ὅσα (δ) εἶπεν αὐτῷ.

13 Et factum eſt, poſt craſtinum conſedit Moyſes ad judicandum populum. Adſtabat autem omnis populus Moyſi à manè uſque ad
14 veſperam. Et videns Iothor omnia, quæcunque facit populo, ait, Quid hoc, quod tu facis populo? Quarè tu ſedes ſolus, omnis autem populus adſtat tibi
15 à manè uſque ad veſperam? Et dixit Moyſes ſocero, Quia venit ad me populus inquirere
16 judicium à Deo. Nam cum eis contigerit altercatio, & venerint ad me, judico unumquemque: & moneo eos præcepta
17 Dei, & legem ejus. Dixit autem ſocer Moyſis ad eum, Non
18 rectè tu facis verbum hoc. Corruptione corrumperis intolerabili & tu, & omnis populus hic, qui eſt tecum. Grave tibi verbum hoc : non poteris facere tu
19 ſolus. Nunc itaque audi me, & conſilium dabo tibi: & erit Deus tecum. Eſto tu populo in iis, quæ ad Deum: & referes verba
20 eorum ad Deum. Et (e) teſtaberis illis præcepta Dei, & legem ejus: & demonſtrabis illis vias, in quibus ambulabunt in
21 eis, & opera quæ facient. Et tu provide tibi ex omni populo viros potentes, (f) Deum colentes, viros juſtos, odio habentes (g) ſuperbiam : & conſtitues (h) ſuper eos, tribunos, & centuriones, & quinquagenarios, &
22 (i) decuriones. Et judicabunt populum omni tempore : Verbum autem grave referent ad te. Quæ autem ex negotiis brevia fuerint, judicabunt ipſi: & allevabunt à te, & (k) ſuſcipient
23 onus unà tecum. Si verbum hoc feceris, corroborabit te Deus, & poteris conſiſtere: & omnis populus hic ad locum ſuum
24 cum pace veniet. Audivit autem Moyſes vocem ſoceri, & fecit quæcunque dixit ei.

MS.A. (σ) ἕως ἑσπέρας. (τ) ἀπὸ πρωῒ (υ) ἀνυπομονήτῳ (φ) λαός σου οὗτος, (χ) μετὰ σοῦ. * Γίνου σὺ (ψ) καταστήσεις αὐτοὺς ἐπ᾽ αὐτῶν (ω) δεκαδάρχους, καὶ γραμματοεισαγωγεῖς. Καὶ κρινοῦσιν (α) κουφιοῦσιν (β) συναντιλήμψονταί σου. (γ) οὗτος ἥξει εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ μετ᾽ εἰρήνης. (δ) αὐτῷ εἶπεν.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

*ܘܗܘܐ ܠܝܘܡܐ ܕܒܬܪܗ. ܘܝܬܒ ܡܘܫܐ ܠܡܕܢ ܥܡܐ. ܘܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܥܡܐ ܥܠ ܡܘܫܐ. 13
ܡܢ ܨܦܪܐ ܘܥܕܡܐ ܠܪܡܫܐ. *ܘܚܙܐ ܚܡܘܗܝ ܕܡܘܫܐ ܟܠ ܡܕܡ ܕܥܒܕ ܠܥܡܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ. 14
ܡܢܘ ܦܬܓܡܐ ܗܢܐ ܕܥܒܕ ܐܢܬ ܠܥܡܐ. ܠܡܢܐ ܝܬܒ ܐܢܬ ܒܠܚܘܕܝܟ. ܘܟܠܗ ܥܡܐ
ܩܐܡ ܥܠܝܟ ܡܢ ܨܦܪܐ ܘܥܕܡܐ ܠܪܡܫܐ. *ܐܡܪ ܡܘܫܐ ܠܚܡܘܗܝ. ܕܐܬܝܢ ܠܘܬܝ 15
ܥܡܐ ܠܡܫܐܠ ܡܠܬܐ ܡܢ ܐܠܗܐ. *ܘܡܐ ܕܗܘܐ ܠܗܘܢ ܦܠܓܘܬܐ. ܐܬܝܢ ܠܘܬܝ. ܘܕܐܢ ܐܢܐ 16
ܒܝܬ ܓܒܪܐ ܠܚܒܪܗ. ܘܡܘܕܥ ܐܢܐ ܠܗܘܢ ܦܘܩܕܢܘܗܝ ܕܐܠܗܐ ܘܢܡܘܣܘܗܝ. *ܘܐܡܪ ܠܗ 17
ܚܡܘܗܝ ܕܡܘܫܐ. ܠܐ ܫܦܝܪ ܥܒܕ ܐܢܬ. *ܡܬܒܗܬܘ ܡܬܒܗܬ ܐܢܬ. ܐܦ ܐܢܬ. ܐܦ ܥܡܐ 18
ܗܢܐ ܕܥܡܟ. ܡܛܠ ܕܝܩܝܪ ܗܘ ܡܢܟ ܦܬܓܡܐ. ܘܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܬ ܠܡܥܒܕܗ
ܒܠܚܘܕܝܟ. *ܗܫܐ ܫܡܥ ܠܩܠܝ. ܘܐܡܠܟܟ. ܘܢܗܘܐ ܐܠܗܐ ܥܡܟ. ܗܘܝ ܐܢܬ ܡܠܦܢܐ 19
ܠܥܡܐ. ܡܢ ܐܠܗܐ. ܘܗܘܝ ܡܥܠ ܦܬܓܡܝܗܘܢ ܩܕܡ ܐܠܗܐ. *ܘܐܙܗܪ ܐܢܘܢ ܕܢܛܪܘܢ 20
ܦܘܩܕܢܐ ܘܢܡܘܣܐ. ܘܚܘܐ ܐܢܘܢ ܐܘܪܚܐ ܕܢܗܠܟܘܢ ܒܗ. ܘܥܒܕܐ ܕܢܥܒܕܘܢ. *ܘܐܢܬ ܚܙܝ 21
ܡܢ ܟܠܗ ܥܡܐ. ܓܒܪܐ ܕܚܝܠܐ. ܕܕܚܠܝܢ ܡܢ ܐܠܗܐ. ܓܒܪܐ ܫܪܝܪܐ. ܘܣܢܝܢ ܫܘܚܕܐ
ܘܢܟܠܐ. ܘܐܩܝܡ ܥܠܝܗܘܢ ܪܒܝ ܐܠܦܐ. ܘܪܒܝ ܡܐܐ. ܘܪܒܝ ܚܡܫܝܢ ܘܪܒܝ ܥܣܪܐ.
*ܘܢܗܘܘܢ ܕܐܢܝܢ ܠܥܡܐ. ܒܟܠܙܒܢ. ܘܡܐ ܕܗܘܐ ܠܗܘܢ ܦܬܓܡܐ ܪܒܐ. ܢܐܬܘܢ ܠܘܬܟ. 22
ܘܟܠ ܦܬܓܡܐ ܙܥܘܪܐ. ܢܕܘܢܘܢ ܐܢܘܢ. ܘܐܩܠ ܡܢܟ. ܘܢܫܩܠܘܢ ܥܡܟ. *ܘܐܢ ܦܬܓܡܐ 23
ܗܢܐ ܬܥܒܕ. ܢܦܩܕܟ ܐܠܗܐ. ܘܡܫܟܚ ܐܢܬ ܠܡܩܡ. ܘܐܦ ܟܠܗ ܥܡܐ ܗܢܐ. ܐܢܫ
ܠܒܝܬܗ ܢܐܬܐ ܒܫܠܡܐ. *ܘܫܡܥ ܡܘܫܐ ܠܩܠܗ ܕܚܡܘܗܝ. ܘܥܒܕ ܟܠܡܕܡ ܕܐܡܪ ܠܗ. 24

13 Contigit autem poſtero die, ut ſederet Moſes ad judicandum populum. Stabatque populus ſuper Moſen, à mane uſque ad ve-
14 ſperam. Videns autem ſocer Moſis omnia quæ ille faciebat populo, dixit ad eum, Quæ eſt res iſta quam tu facis populo ? cur ſedes tu ſolus, totuſque populus aſtat tibi à mane
15 uſque ad veſperam ? Inquit Moſes ad ſocerum ſuum, Veniunt ad me populus, ut poſtulent verbum à Deo.
16 Quumque occurrrit eis negotium, veniunt ad me, & ego jus dico inter virum & ſocium ſuum ; & oſtendo eis
17 præcepta Dei & leges ejus. Dixit ad Moſen
18 ſocer ejus, Non bene facis. Proculdubio dedecore afficiêris, tam tu quàm totus populus iſte qui tecum eſt, quandoquidem gravius eſt negotium, nec poteris illud peragere
19 ſolus. Nunc audi vocem meam, & conſilium tibi dabo, eritque Deus tecum. Eſto tu doctor populi à Deo, & eſto introducens
20 negotia eorum apud Deum. Et hortaberis eos ut cuſtodiant mandata & leges, & oſtendes eis viam per quam ambulent, & opera
21 quæ faciant. Tu verò proſpicies ex univerſo populo viros fortitudinis, timentes Deum, viros veraces, & odientes munus & fraudem : eoſque conſtitue ſuper illos principes millium, & principes centum, & principes quinquaginta, & principes decem.
22 Et erunt judicantes populum in omni tempore : Cúmque occurret eis negotium arduum, venient ad te : omne autem negotium parvi momenti ipſi judicabunt. Et
23 ſubleva te ipſum, & portent tecum. Quòd ſi rem hanc feceris, roborabit te Deus, & poteris ſubſiſtere : quinetiam omnis populus iſte, quiſque domum ſuam repetent
24 cum pace. Obedivit itaque Moſes voci ſoceri ſui, & fecit omnia quæ dixit ei.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.
תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

13 והוה ביומא דבתרוהי ויתיב משה
למדן ית עמא וקם עמא עלוהי
14 דמשה מן צפרא עד רמשא: וחזא
חמוהי דמשה ית כל־דהוא עבד
לעמא ואמר מה פתגמא הדין די
את עבד לעמא מה דין את יתיב
בלחודך וכל־עמא קימין עלך
15 מן־צפרא עד־רמשא: ואמר משה
לחמוהי ארי־אתן לותי עמא
16 למתבע אולפן מן קדם יי: כד הוי
להון דינא אתן לותי ודאין אנא בין
גברא ובין חבריה ומהודענא להון
17 ית קימיא דיי וית אוריתיה: ואמר
חמוהי דמשה ליה לא תקין פתגמא
18 דאת עבד: מלאה תלאי אף־את
אף־עמא הדין דעמך ארי יקיר מנך
פתגמא לא־תכול למעבדיה
19 בלחודך: כען קביל מני אמלכנך
ויהי מימרא דיי בסעדך הוי את
לעמא תבע אולפן מן קדם
יי ותהי מיתי את ית פתגמיא
20 קדם יי: ותזהר יתהון ית קימיא
וית אוריתא ותהודע להון ית
אורחא דיהכון בה וית עובדא
21 דיעבדון: ואת תחזי מכל עמא
גברין דחילא דחלי דיי גברין
דקשוט דסנן לקבלא ממון ותמני
עליהון רבני אלפין ורבני מאותא
רבני חמשין ורבני עשרותא:
22 וידונון ית עמא בכל־עדן ויהי כל
פתגם רב ייתון לותך וכל־פתגם
זעיר ידונון אנון ויקלון מנך
23 ויסוברון עמך: אם ית פתגמא הדין
תעביד ויפקדנך יי ותיכול למקם
ואף כל עמא הדין על אתריה יהך
24 בשלם: וקביל משה למימר חמוהי
ועבד כל די אמר:

13 Factumq, eſt ſequenti die, & ſedit Moyſes ut judicaret populum : ſtetitq; popul⁹ apud Moyſen, à mane uſq; ad ve-
14 ſperam. Viditq; ſocer Moyſi omnia quæ ipſe faciebat in populo : & ait ; Quid eſt verbum hoc quod tu facis in populo ? Cur tu ſolus ſedes, & omnis populus ſtat apud te,
15 à mane uſq; ad veſperam? Et ait Moyſes ſocero ſuo: Venit enim ad me populus, ut quærat doctrinam à facie Domi-
16 ni. Cúmque eſt eis judicium, veniunt ad me; & judico inter virum & proximum ſuū : & doceo eos præcepta Dei, et
17 leges ejus. Dixitque ſocer Moyſi ei: Non rectam rem tu
18 facis. Fatigatione fatigaberis; tam tu, quàm populus hic, qui tecum eſt: quia gravis tibi eſt res iſta; non poteris fa-
19 cere eā tu ſolus. Nunc acquieſce mihi, & dabo tibi conſilium; & erit verbum Domini in adjutorium tui : eſto tu populo quærens doctrinam à facie Dei ; & tu referes *negotia* in conſpectum Domini.
20 Et admonebis eos . præceptis et legibus: et oſtendes eis viam per quam ambulent; et o-
21 pera quæ facturi ſunt. Tu autem videbis ex omni populo viros virtutis, timentes Deū, viros veraces, qui oderint accipere pecuniam : & conſtitue ſuper eos, tribunos, & centuriones; quinquagenari-
22 os, & decanos. Ut judicent populum in omni tempore : & omne negotium quod fuerit magnum, referent ad te; omne autem negotium parvum, ipſi judicabunt: & alleviabunt à te onus ; &
23 ſupportabunt tecum. Si verbum hoc feceris ; & præceperit tibi Dominus, poteris ſtare : omnis quoque populus hic ibunt ad locum ſuum
24 in pace. Acquievitque Moyſes verbo ſoceri ſui : & fecit omnia quæ dixit.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

13–24 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

13–24 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM.
Tranſlatio Latina.

13 Die autem craſtinâ ſedit Moſes ut judicaret populum, ſtetitque populus ante Moſen à mane uſque ad veſperam.
14 Videns autem ſocer Moſis omne quod faciebat populo, dixit ; Quæ res eſt iſta quam facis, populo ; quare ſedes ſolus, & omnis populus ſtat coram te à mane uſque ad
15 veſperam ? Et reſpondit Moſes ſocero ſuo, Quoniam venit ad me populus ut quærat Dominum.
16 Cùm accidit eis negotium, veniunt ad me, & judico inter virum & ſocium ejus, notáque facio eis præcepta Dei & leges ejus.
17 Dixit autem Socer Moſis ei, Non eſt bona res iſta quam
18 facis. (c) Deficiendo concides, etiam tu, etiam populus iſte qui tecum eſt ; res eſt gravior viribus tuis, non po-
19 teris eum facere ſolus. Nunc audi vocem meam, conſulam tibi, eritque Deus tecum : Eſto tu pro populo ante Dominum, referáſque negotia
20 ad Deum. Explicabis quoque eis præcepta, & legem, notámque facies eis viam quâ ambulabunt, & opus
21 quod facient. Tu autem providebis tibi ex omni populo viros virtutis, timentes Deum, viros veraces, odio habentes (d) avaritiam : ponéſque ſuper eos principes millium, centuriones, quinquagenarios, et
22 decuriones. Et judicabunt populum omni tempore ; omnem autem rem magnam referent ad te, omnem verò rem parvam judicabunt
23 illi. Exonera teipſum, portent que tecum. Si rem hanc feceris, & præceperit tibi Deus, poteris ſubſiſtere ; atque etiam populus iſte in locum ſuum ve-
24 niet cum pace. Et obedivit Moſes voci ſoceri ſui, fecitque omne quod dixerat.

VER. SAM. (c) Defatigatione defatigaberis (d) prædam:

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 * ولما كان من غد جلس موسى ليحكم للقوم * ووقف القوم امامه من الغداة الى العشي * فراى
14 حموه جميع ما صنع بالقوم * فقال ما هذا الامر الذي انت صانعه بالقوم * وما بالك جالسا وحدك
15 وجميع القوم وقفون امامك من الغداة الى العشي * قال له اذ جاءني القوم يطلبون امر الله
16 * ان كانت خصومة جاوا الي حكمت بين الرجل وصاحبه * وعرفهم رسوم الله وشرايعه * قال حمو 17
18 موسى ليس هذا الامر الذي انت صانعه حسنا * كلالا تكل انت والقوم الذين معك ايضا *
19 لان هذا الامر ثقيل عليك ولا تطيق ان تتولاه وحدك * الان اقبل مني ما اشير به عليك *
20 ويكون الله معك * كن انت للقوم من جهة الله * ترفع امورهم اليه * وتنذرهم بالرسوم والشرايع *
21 وتعرفهم الطريق الذي يسلكون فيه والعمل الذي يعملونه * وانت فانظر من جميع القوم
اناسا ذوي حيل اتقياء لله ذوي حق شاني الطمع * وول عليهم روساء الوف وميين وخمسين
22 وعشرات * فيحكموا بين القوم في كل وقت * ويكونوا يرفعون اليك كل امر عظيم * وكل امر
23 صغير يحكمون فيه هم * وخفف عن نفسك * وهم يحملون معك * فان انت صنعت هذا الامر
24 وامرك الله به * استطعت الثبات * ويصر ايضا جميع هذا الشعب الى موضعه بسلام * فقبل موسى
من حميه * فصنع جميع ما قال له *

13 * Et cùm factum eſſet mane, ſedit Muſa ut judicaret populum; ſtetitque populus coram ipſo à mane uſque ad veſperam.
14 Et vidit ſocer ejus omnia, quæ fecit populo, & dixit, Quæ eſt hæc res quam facis populo ? Et quare tu ſedes ſolus, & univerſus populus ſtant corā te à mane uſque ad
15 veſperam ? Ait illi, Cùm venerit ad me populus ut petant negotium Dei,
16 Si fuerit lis, & venerint ad me, judico inter virum & proximum ſuum, & notifico illis juſſa
17 Dei & leges ejus. Dixit ſocer Muſæ, Non eſt hoc negotiū quod facis, conſentaneum.
18 Defatigatione defatigaris tu, & gens quæ tecum eſt etiam ; quoniam hoc negotium grave eſt tibi, & non poteris illud ſuſci-
19 pere ſolus. Accipe itaque à me conſilium quod tibi do, & erit Deus tecum. Sis tu populo à parte Dei, deferens eorum negotia
20 ad ipſum, Et hortans eos ad conſtitutiones & leges, & notificans eis viam, per quam
21 ambulent, & opus quod operentur. Et tu conſidera ex univerſo populo homines præditos virtute, & colentes Deum, veraces, oſores aviditatis ; et conſtitue ſuper eos principes millium, et ducentorum, et quin-
22 quaginta, et decem. Et judicent inter populum in omni tempore, ſintque deferentes ad te omne negotium magnum, & omne negotium parvum judicabunt ipſi ; & alleva te ipſum, & ipſi ſuſtine-
23 bunt tecum. Quòd ſi feceris hanc rem, & præceperit tibi Deus illam, poteris perſeverare ; & ibit etiam univerſus hic po-
24 pulus ad locum ſuum cum ſalute. Itaque obedivit Muſa ſocero ſuo, & fecit omnia quæ dixit ei.

ספר שמות : יט

eos dedit & ,Iſrael omni ex *virtutis* viros Moſeh elegit Et
25 וַיִּבְחַר מֹשֶׁה אַנְשֵׁי־חַיִל מִכָּל־יִשְׂרָאֵל וַיִּתֵּן אֹתָם
principes ,centenorū principes ,millenorum principes ,populum ſuper capita
רָאשִׁים עַל־הָעָם שָׂרֵי אֲלָפִים שָׂרֵי מֵאוֹת שָׂרֵי
.tēpore omni in populum judicabant Et .*decem principes & ,quinquaginta*
26 חֲמִשִּׁים וְשָׂרֵי עֲשָׂרֹת׃ וְשָׁפְטוּ אֶת־הָעָם בְּכָל־עֵת
parvam rem omnem & ,Moſeh ad *adducent duram* Rem
אֶת־הַדָּבָר הַקָּשֶׁה יְבִיאוּן אֶל־מֹשֶׁה וְכָל־הַדָּבָר הַקָּטֹן
ad ſibi abiit & : ſuū ſocerum Moſeh *dimiſit* Et .ipſi *judicabunt*
27 יִשְׁפּוּטוּ הֵם׃ וַיְשַׁלַּח מֹשֶׁה אֶת־חֹתְנוֹ וַיֵּלֶךְ לוֹ אֶל־
.ſuam terram
אַרְצוֹ׃

CAP. XIX. יט

, Ægypti terra è Iſrael filiorum *exire* tertio menſe In
1 בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי לְצֵאת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם
,Rephidim de ſunt profecti Et .Sinai deſertum ſunt ingreſſi ipſa die in
2 בַּיּוֹם הַזֶּה בָּאוּ מִדְבַּר סִינָי׃ וַיִּסְעוּ מֵרְפִידִים
, deſerto in ſunt caſtrametati & ,Sinai deſertum venerunt &
וַיָּבֹאוּ מִדְבַּר סִינַי וַיַּחֲנוּ בַּמִּדְבָּר
Moſeh Et .montem contra Iſrael ibi eſt caſtrametat⁹ &
3 וַיִּחַן־שָׁם יִשְׂרָאֵל נֶגֶד הָהָר׃ וּמֹשֶׁה
è Dominus eum *ad clamavit Et* .Deum ad aſcendit
עָלָה אֶל־הָאֱלֹהִים וַיִּקְרָא אֵלָיו יְהוָה מִן־
annunciabis & ,Jahacob domui dices Sic : dicendo , monte
הָהָר לֵאמֹר כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב וְתַגֵּיד
.Ægyptiis feci quæ ,vidiſtis Vos .Iſrael filiis
4 לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ אַתֶּם רְאִיתֶם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לְמִצְרָיִם
.me ad vos adduxi & ,aquilarum alas ſuper vos elevavi Et
וָאֶשָּׂא אֶתְכֶם עַל־כַּנְפֵי נְשָׁרִים וָאָבִא אֶתְכֶם אֵלָי׃
cuſtodieritis & ,meæ voci obedieritis obediendo ſi nunc Et
5 וְעַתָּה אִם־שָׁמוֹעַ תִּשְׁמְעוּ בְּקֹלִי וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־
omnis *mihi* quia ,populis omnib⁹ præ *peculium* mihi eritis & ,meū pactū
בְּרִיתִי וִהְיִיתֶם לִי סְגֻלָּה מִכָּל־הָעַמִּים כִּי־לִי כָּל־
.ſancta gens &, *ſacerdotum* regnum mihi eritis vos Et .terra
6 הָאָרֶץ׃ וְאַתֶּם תִּהְיוּ־לִי מַמְלֶכֶת כֹּהֲנִים וְגוֹי קָדוֹשׁ
,Moſeh venit Et .Iſrael filios ad loquēris quæ verba Hæc
7 אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תְּדַבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיָּבֹא מֹשֶׁה
verba omnia eis coram poſuit & ,populi ſeniores vocavit &
וַיִּקְרָא לְזִקְנֵי הָעָם וַיָּשֶׂם לִפְנֵיהֶם אֵת כָּל־הַדְּבָרִים
.Dominus ei præcepit quæ , iſta
הָאֵלֶּה אֲשֶׁר צִוָּהוּ יְהוָה׃

Verſio VULG. LAT.

25 Et electis viris ſtrenuis de cuncto Iſrael, conſtituit eos principes populi, tribunos, & centuriones, & quinquagenarios, & decanos. 26 Qui judicabant plebem omni tempore: quidquid autem gravius erat, referebant ad eum, faciliora tantummodò judicantes. 27 Dimiſitque cognatum ſuum: qui reverſus abiit in terram ſuam.

CAP. XIX.

1 MEnſe tertio egreſſionis Iſrael de terra Ægypti, in die hac venerunt in ſolitudinem Sinai. 2 Nam profecti de Raphidim, & pervenientes uſque in deſertum Sinai, caſtrametati ſunt in eodem loco: ibíque Iſrael fixit tentoria è regione montis. 3 Moyſes autem aſcendit ad Deum, vocavítque eum Dominus de monte, & ait; Hæc dices domui Jacob, & annuntiabis filiis Iſrael. 4 Vos ipſi vidiſtis, quæ fecerim Ægyptiis: quo modo portaverim vos ſuper alas aquilarum, & aſſumpſerim mihi. 5 Si ergò audieritis vocem meam, & cuſtodieritis pactum meum, eritis mihi in peculium de cunctis populis: mea eſt enim omnis terra. 6 Et vos eritis mihi in regnum ſacerdotale, & gens ſancta. Hæc ſunt verba quæ loquêris ad filios Iſrael. 7 Venit Moyſes: & convocatis majoribus natu populi, expoſuit omnes ſermones quos mandaverat Dominus.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranſlatione LATINA.

25 Καὶ ἐπέλεξε Μωυσῆς ἄνδρας δυνατοὺς ἀπὸ παντὸς Ἰσραὴλ, καὶ ἐποίησεν αὐτοὺς ἐπ' αὐτῶν χιλιάρχους καὶ ἑκατοντάρχους καὶ πεντηκοντάρχους καὶ (ε) δεκαδάρχους. 26 Καὶ ἐκρίνοσαν τὸν λαὸν πᾶσαν ὥραν. (ζ) πᾶν δὲ ῥῆμα ὑπέρογκον ἀνεφέρεσαν ἐπὶ Μωυσῆν· πᾶν δὲ ῥῆμα ἐλαφρὸν (η) ἐκρίνοσαν αὐτοί. 27 Ἐξαπέστειλε δὲ Μωυσῆς (θ) τὸν ἑαυτοῦ γαμβρὸν, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ.

MS.A. (ε) δεκαδάρχους, καὶ γραμματοεισαγωγεῖς. Καὶ ἔκρινον τὸν (ζ) τὸ δὲ ῥῆμα τὸ ὑπέρογκον ἀνέφερον πρὸς Μωυσῆν· (η) ἔκρινον αὐτοί. (θ) τὸν γαμβρὸν αὐτοῦ,

Et ſelegit Moyſes viros potentes ex omni Iſrael, & fecit eos ſuper eos, tribunos, & centuriones, & quinquagenarios, & decuriones. 25

Et judicabant populum omni tempore. Omne autem verbum (l) grave referebant ad Moyſen: omne autem verbum leve judicabant ipſi. 26 *Dimiſit autem Moyſes ſocerum ſuum; & abiit in terram ſuam.* 27

ΚΕΦ. ιθ'.

1 ΤΟῦ δὲ μηνὸς τοῦ τρίτου τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, (α) ἤλθοσαν εἰς (β) τὴν ἔρημον τοῦ Σινᾶ. 2 Καὶ ἀπῆραν ἐκ Ῥαφιδεὶν, καὶ (γ) ἤλθοσαν εἰς τὴν ἔρημον τοῦ Σινᾶ, καὶ παρενέβαλεν ἐκεῖ Ἰσραὴλ κατέναντι τοῦ ὄρους. 3 Καὶ Μωυσῆς ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος τοῦ Θεοῦ· καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν ὁ Θεὸς ἐκ τοῦ ὄρους, λέγων, Τάδε ἐρεῖς τῷ οἴκῳ Ἰακὼβ, καὶ ἀναγγελεῖς τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ. 4 Αὐτοὶ ἑωράκατε ὅσα πεποίηκα τοῖς Αἰγυπτίοις, καὶ ἀνέλαβον ὑμᾶς ὡσεὶ ἐπὶ πτερύγων ἀετῶν, καὶ προσηγαγόμην 5 ὑμᾶς πρὸς ἐμαυτόν. Καὶ νῦν ἐὰν ἀκοῇ ἀκούσητε (δ) τῆς ἐμῆς φωνῆς, καὶ φυλάξητε τὴν διαθήκην μου, ἔσεσθέ μοι λαὸς περιούσιος ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν· ἐμὴ 6 γάρ ἐστι πᾶσα ἡ γῆ. Ὑμεῖς δὲ ἔσεσθέ μοι βασίλειον ἱεράτευμα καὶ ἔθνος ἅγιον. Ταῦτα τὰ ῥήματα ἐρεῖς τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ. 7 Ἦλθε δὲ Μωυσῆς, καὶ ἐκάλεσε τοὺς (ε) πρεσβυτέρους τοῦ λαοῦ· καὶ παρέθηκεν αὐτοῖς πάντας τοὺς λόγους τούτους, οὓς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Θεός.

MS.A. Κεφ. ιθ'. (α) ἦλθον (β) ἔρημον Σινά. Καὶ ἐξῆραν (γ) ἦλθον (δ) τῆς φωνῆς μου, (ε) πρεσβυτέρους Ἰσραήλ·

CAP. XIX.

MEnſe (a) autem tertio exitûs filiorum Iſrael de terra Ægypti, hâc die venerunt in deſertum Sina. 1 *Et promoverunt ex Raphidin, & venerunt in deſertum Sina: & caſtrametatus eſt ibi Iſrael contra montem.* 2 *Et Moyſes aſcendit in montem Dei: & vocavit eum Deus de monte, dicens; Hæc dices domui Jacob, & nuntiabis filiis Iſrael.* 3 *Vos ipſi vidiſtis (b) quæ feci Ægyptiis: & aſſumpſi vos tanquam ſuper alas aquilarum, & adduxi vos ad meipſum.* 4 *Et nunc ſi auditione audieritis vocem meam, & cuſtodieritis teſtamentum meum, eritis mihi populus (c) peculiaris ex omnibus gentibus: mea eſt enim omnis terra.* 5 *Vos autem eritis mihi regale ſacerdotium, & gens ſancta. Hæc verba dices filiis Iſrael.* 6 *Venit autem Moyſes, (d) & vocavit ſeniores populi, & expoſuit eis omnia verba hæc, quæ conſtituit eis Dominus.* 7

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

25 *ܘܓܒܐ ܡܘܫܐ ܓܒܪܐ ܕܚܝܠܐ ܡܢ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ ܀ ܘܐܩܝܡ ܐܢܘܢ ܪܝܫܐ ܥܠ ܥܡܐ.
ܪܒܝ ܐܠܦܐ. ܘܪܒܝ ܡܐܘܬܐ. ܘܪܒܝ ܚܡܫܝܢ. ܘܪܒܝ ܥܣܪܘܬܐ. * ܘܕܐܢܝܢ ܗܘܘ 26
ܠܥܡܐ ܒܟܠܗ ܙܒܢ. ܘܦܬܓܡܐ ܩܫܝܐ ܡܝܬܝܢ ܗܘܘ ܠܘܬ ܡܘܫܐ. ܘܦܬܓܡܐ
ܙܥܘܪܐ ܕܐܢܝܢ ܗܘܘ ܗܢܘܢ. * ܘܫܪܐ ܡܘܫܐ ܠܚܡܘܗܝ ܘܐܙܠ ܠܐܪܥܗ.
27

Et ſelegit Moſes viros fortitudinis ex univerſo Iſraele, & conſtituit eos capita ſuper populum, *nempe* tribunos, & centuriones, & quinquagenarios, & decuriones. 25 Et judicabant populum omni tempore: & negotium arduum referebant ad Moſen; negotium verò parvum, judicabant ipſi. 26 Dimiſit autem Moſes ſocerum ſuum, abiitque in terram ſuam. 27

*ܩܦܠܐܘܢ * ܝܛ *

1 * ܒܝܪܚܐ ܕܬܠܬܐ ܠܡܦܩܗܘܢ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܡܨܪܝܢ. ܒܗ ܒܝܘܡܐ ܗܢܐ
2 ܐܬܘ ܠܡܕܒܪܐ ܕܣܝܢ. * ܘܫܩܠܘ ܡܢ ܪܦܝܕܝܢ. ܘܐܬܘ ܠܡܕܒܪܐ ܕܣܝܢܝ. ܘܫܪܘ ܒܡܕܒܪܐ.
3 ܘܫܪܐ ܬܡܢ ܐܝܣܪܝܠ ܠܘܩܒܠ ܛܘܪܐ. * ܘܡܘܫܐ ܣܠܩ ܠܘܬ ܐܠܗܐ. ܘܩܪܝܗ
ܐܠܗܐ ܡܢ ܛܘܪܐ. ܘܐܡܪ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܠܫܪܒܬܗ ܕܝܥܩܘܒ. ܘܬܚܘܐ ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ.
4 * ܐܢܬܘܢ ܚܙܝܬܘܢ ܡܕܡ ܕܥܒܕܬ ܠܡܨܪܝܐ. ܘܫܩܠܬܟܘܢ ܐܝܟ ܕܥܠ ܓܦܝ ܢܫܪܐ:
5 ܘܐܝܬܝܬܟܘܢ ܠܘܬܝ. * ܘܗܫܐ ܐܢ ܡܫܡܥ ܬܫܡܥܘܢ ܒܩܠܝ. ܘܬܛܪܘܢ ܩܝܡܝ. ܬܗܘܘܢ
6 ܠܝ ܚܒܝܒܐ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ ܕܐܪܥܐ. ܡܛܠ ܕܕܝܠܝ ܗܝ ܐܪܥܐ. * ܘܐܢܬܘܢ
ܬܗܘܘܢ ܠܝ ܡܠܟܘܬܐ. ܘܟܗܢܐ ܘܥܡܐ ܩܕܝܫܐ. ܗܠܝܢ ܡܠܐ ܬܐܡܪ ܠܫܪܒܬܗ
7 ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܘܐܬܐ ܡܘܫܐ. ܘܩܪܐ ܠܣܒܐ ܕܥܡܐ. ܘܣܡ ܩܕܡܝܗܘܢ
ܦܬܓܡܐ ܗܠܝܢ ܕܦܩܕܗ ܡܪܝܐ.

CAP. XIX.

MEnſe tertio poſt egreſſum filiorum Iſrael ex Ægypto, hoc ipſo die venerunt ad deſertum Sin. 1 Et ſolventes ex Rephidin, venerunt in deſertum Sinai, & caſtrametati ſunt in deſerto, & commoratus eſt illic Iſrael è regione montis. 2 Moſes autem aſcendit ad Deum, vocavítque eum Deus de monte, dicens; Sic dices familiæ Jacobi, & oſtendes filiis Iſrael. 3 Vos vidiſtis quæ feci Ægyptiis, & portavi vos quaſi ſuper alis aquilæ, & adduxi vos ad me. 4 Et nunc ſi audientes audieritis vocem meam, & ſervaveritis pactum meum, eritis mihi chari præ omnibus gentibus terræ, quoniam mea eſt terra. 5 Et vos eritis mihi regnum, & Sacerdotes, & gens ſancta. Hos ſermones dices familiæ Iſraelis. 6 Venit igitur Moſes, & convocavit ſeniores populi, retulítque coram eis omnes ſermones quos præceperat ei Dominus. 7

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LAT.

תרגום אונקלוס Targ. ONKELOS.

25 ובחר משה גברין דחילא מכל ישראל ומני יתהון רישין על עמא רבני אלפין רבני מאותא רבני חמשין ורבני עשורייתא:
26 ודינין ית עמא בכל עדן ית פתגם קשי מיתן לות משה וכל פתגם זעיר דינין אנון:
27 ושלח משה ית חמוהי ואזל ליה לארעיה:

25 Elegitque Moyſes viros virtutis ex omni Iſrael; & conſtituit eos principes ſuper populum: tribunos, centuriones; quinquagenarios, decanos. 26 Et judicabant populum omni tempore: negotium quod erat grave, referebant ad Moyſen; & omne negotium quod erat parvum, judicabant ipſi. 27 Dimiſitque Moyſes ſocerum ſuum: & abiit in terram ſuam.

יט

1 בירחא תליתאה למפק בני ישראל מארעא דמצרים ביומא הדין אתו למדברא דסיני:
2 ונטלו מרפידים ואתו למדברא דסיני ושרו במדברא ושרא תמן ישראל לקבל טורא:
3 ומשה סליק קדם יי וקרא ליה יי מן טורא למימר כדנן תימר לבית יעקב ותחוי לבני ישראל:
4 אתון חזיתון די עבדית למצראי ואטלית יתכון כדעל גדפי נשרין וקריבית יתכון לפולחני:
5 וכען אם קבלא תקבלון למימרי ותטרון ית קימי ותהון קדמי חביבין מכל עממיא ארי דילי כל ארעא:
6 ואתון תהון קדמי מלכין כהנין ועם קדיש אלין פתגמיא די תמלל עם בני ישראל:
7 ואתא משה וקרא לסבי עמא וסדר קדמיהון ית כל פתגמיא האלין דפקדיה יי:

CAP. XIX.

1 MEnſe tertio egreſſionis filiorum Iſrael de terrâ Ægypti; in die hac venerunt in ſolitudinem Sinai. 2 Profectíque ſunt de Raphidim, & venerunt in deſertum Sinai; & caſtrametati ſunt in deſerto: caſtrametatúſque eſt ibi Iſrael, è regione montis. 3 Moyſes autem aſcendit *coram Domino*: vocavitque eum Dominus de monte dicens; Hæc dices domui Jacob, & annunciabis filiis Iſrael. 4 Vos vidiſtis quæ fecerim Ægyptiis: & portavi vos quaſi ſuper alas aquilæ; & applicavi vos ad ſervitutem meam. 5 Et nunc, ſi obedieritis verbo meo; & cuſtodieritis pactum meum: eritis coram me dilecti præ omnibus populis; quoniam mea eſt 6 omnis terra. Vos autem eritis coram me reges & ſacerdotes, & populus ſanctus: hæc ſunt verba, quæ loquêris cum 7 filiis Iſrael. Venitque Moyſes; & vocavit ſeniores populi: & expoſuit coram eis omnia verba hæc, quæ præceperat ei Dominus.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VER. SAM.

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Dixit igitur Moſes populo, Non potero ego ſolus ferre vos: Dominus Deus veſter multiplicavit vos, nam ecce vos eſtis hodie ſicut ſtellæ cœli præ multitudine. Dominus Deus patrum veſtrorum addat vobis ſicut vos mille vicibus, et benedicat vobis ſicut locutus eſt vobis; at quomodo feram ſolus laborem veſtrum, (e) onus veſtrum, et litē veſtrā? Date ex vobis viros ſapientes, intelligentes, & prudentes ſecundùm tribus veſtras, & ponā eos in capita veſtra, & reſpondebunt, et loquentur rem bonam quā dices eis faciendam. Tum accepit capita tribuum, viros ſapientes, & intelligentes; & conſtituit eos capita ſuper eos, præfectos millibus, & centuriones, quinquagenarios et decuriones, & (f) duces ſecundùm tribus eorum. Præcepit quoque judicibus eorum, dicens; Audite inter fratres veſtros, et judicabitis juſtitiam inter virum, & inter fratrem ejus, & inter alienigenā; non cognoſcetis facies in judicio: parvum ſicut magnum audietis; non timebitis à facie viri, quoniam judiciū Domino eſt iſtud. Rem autem vobis difficilē deferetis ad me, & audiam eam, & præcipiam vobis omnia verba quæ facienda erunt. 25 *Et judicabunt populū omni tempore; rem magnam referent ad Moſen, ſed omnem rem parvā judicabunt illi.* 26 *Et dimiſit Moſes ſocerum ſuum, & abivit in terram ſuam.* 27

CAP. XIX.

MEnſe tertio egreſſûs filiorū Iſrael de terra Ægypti, illo die venerunt in deſertum Sinai. 1 *Profectique de Raphidim, venerunt in deſertum Sinai, & caſtrametati ſunt in deſerto; caſtrametatus eſt autem Iſrael ibi ex adverſo montis.* 2 *Moſes verò aſcendit ad Dominū: Et vocavit eum Dominus de monte, dicens; Sic dices domui Jacob, & narrabis filiis Iſrael.* 3 *Vos videtis, quæ feci Ægyptiis, ut ſuſtulerim vos ſuper alas aquilarum, & adduxerim vos ad me.* 4 *Nunc autem ſi audiendo audieritis vocem meam, & ſervaveritis fœdus meum, eritis mihi peculium præ omnibus populis, quoniam mea eſt omnis terra.* 5 *Vos quoque eritis mihi regnū Sacerdotale, & gens ſancta: Hæc ſunt verba quæ dices filiis Iſrael.* 6 *Venit autem Moſes, & vocavit (a) ſeniores populi, et propoſuit ante eos omnia verba quæ præceperat ei Dominus.* 7

VER.SAM. (e) ſtultitiam veſtram, (f) ſcribas (a) ſapientes

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

*فاختار موسى اناسا ذوي حيل من بني اسرائيل *فجعلهم روساء عليهم *روساء الوف ومين 25
وخمسين وعشرات * فصاروا يحكمون بين القوم في كل وقت *فيرفعون الامر الصعب الى موسى* 26
والصغير يحكمون فيه هم *ثم اطلق موسى حماه ومضى الى بلده * *الفصل التاسع عشر* 27
* وفي الشهر الثالث من خروج بني اسرائيل من بلاد مصر * في ذلك اليوم جاءوا الى برية 1
سيناء * اذ رحلوا من رفيديم *فجاءوا الى برية سيناء ونزلوا في البر * ونزل ثم الاسرائيليون 2
حذاء الجبل * وموسى صعد الى ملاك الله * فناداه الله من الجبل قائلا * كذا قال الله لآل 3
يعقوب واخبر آل اسرائيل * انتم رايتم ما صنعت بالمصريين * وحملتكم شبه المحمول على 4
اجنحة النسور * واتيت بكم الى جبلي هذا * والآن ان قبلتم امري وحفظتم عهدي * كنتم 5
لي خاصة من جميع الشعوب * على ان لي جميع العالم * وانتم تكونون لي مملكة امامة وشعبا 6
مقدسا * هذا الكلام الذي تقوله لبني اسرائيل * فجاء موسى فدعا باشياخ القوم وتلا عليهم 7
جميع هذا الكلام الذي امره الله به *

Et ſelegit Muſa viros virtute præditos de filiis Iſrail, & conſtituit eos principes ſuper eos, principes millium, & ducentorum, & quinquaginta, & decem. 25 *Et cœperunt judicare inter populum omni tempore, & deferebant negotium difficile ad Muſam, & negotium exiguum judicabant ipſi.* 26 *Deinde dimiſit Muſa ſocerum ſuum, & abiit in patriam ſuam.* 27

CAP. XIX.

ET in menſe tertio ab exitu filiorum Iſrail de regione Ægypti, in eâ die venerunt ad deſertum Sinai, 1 *Poſtquam profecti fuerant de Raphidim: venerunt ergò ad deſertum Sinai, & caſtrametati ſunt in deſerto, & caſtrametati ſunt ibi Iſrailitæ è regione montis.* 2 *Et Muſa aſcendit ad Angelum Dei, & vocavit eum Deus de monte, dicens; Sic dixit Deus ſtirpi Jacob, & ſignificavit ſtirpi Iſrail.* 3 *Vos vidiſtis quid feci Ægyptiis, & portavi vos ut eum qui geſtatur ſuper alas aquilarum, & adduxi vos ad montem meum hunc.* 4 *Et nunc ſi acceptaveritis præceptum meum, & cuſtodieritis pactum meum, eritis mihi proprietas ex omnibus populis, eò quòd mihi eſt totus mundus:* 5 *Et vos eritis mihi regnum ſacerdotii, & populus ſanctificatus. Hic eſt ſermo quem dices filiis Iſrail.* 6 *Venit ergò Muſa, & vocavit ſeniores plebis, & narravit illis univerſa hæc verba quæ præcepit ei Deus.* 7

ספר שמות : יט

est locutus quod Omne : dixerunt &,pariter popul⁹ omnis respõderũt Et
וַיַּעֲנוּ כָל־הָעָם יַחְדָּו וַיֹּאמְרוּ כֹּל אֲשֶׁר־דִּבֶּר 8
.Dominum ad populi verba Moseh retulit Et .faciem⁹, Domin⁹
יְהוָה נַעֲשֶׂה וַיָּשֶׁב מֹשֶׁה אֶת־דִּבְרֵי הָעָם אֶל־יְהוָה׃
,nubis densitate in te ad veniens ego Ecce : Moseh ad Domin⁹ Dixitq;
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה הִנֵּה אָנֹכִי בָּא אֵלֶיךָ בְּעַב הֶעָנָן 9
.seculũ in credant te in etiã &,tecũ me loquẽdo in,popul⁹ audiat ut
בַּעֲבוּר יִשְׁמַע הָעָם בְּדַבְּרִי עִמָּךְ וְגַם־בְּךָ יַאֲמִינוּ לְעוֹלָם
Domin⁹ Dixitque .Dominum ad populi verba Moseh nunciavit Et
וַיַּגֵּד מֹשֶׁה אֶת־דִּבְרֵי הָעָם אֶל־יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה 10
,cras & ,hodie eos sanctificabis & ,populum ad Vade : Moseh ad
אֶל־מֹשֶׁה לֵךְ אֶל־הָעָם וְקִדַּשְׁתָּם הַיּוֹם וּמָחָר
quia ;tertium diem ad parati erunt Et .sua vestimenta lavabunt &
וְכִבְּסוּ שִׂמְלֹתָם׃ וְהָיוּ נְכֹנִים לַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי כִּי 11
populi omnis oculis in Dominus descendet tertia die in
בַּיּוֹם הַשְּׁלִשִׁי יֵרֵד יְהוָה לְעֵינֵי כָל־הָעָם
: dicendo ,circum populum terminabis Et .Sinai montẽ super
עַל־הַר סִינָי׃ וְהִגְבַּלְתָּ אֶת־הָעָם סָבִיב לֵאמֹר 12
.ej⁹ terminum in tangere &,montẽ in ascendere vobis Custodimini
הִשָּׁמְרוּ לָכֶם עֲלוֹת בָּהָר וּנְגֹעַ בְּקָצֵהוּ
eũ in tanget Non .morietur moriendo, montem in tetigerit qui omnis
כָּל־הַנֹּגֵעַ בָּהָר מוֹת יוּמָת׃ לֹא־תִגַּע בּוֹ 13
animal sive;jaculabitur jaculãdo vel,lapidabitur lapidãdo quia ,manus
יָד כִּי־סָקוֹל יִסָּקֵל אוֹ־יָרֹה יִיָּרֶה אִם־בְּהֵמָה
.montẽ in ascendent ipsi ,cornu arietis protrahendo In.vivet non ,vir sive
אִם־אִישׁ לֹא יִחְיֶה בִּמְשֹׁךְ הַיֹּבֵל הֵמָּה יַעֲלוּ בָהָר׃
,populum sanctificavit & ,populum ad monte de Moseh descẽdit Et
וַיֵּרֶד מֹשֶׁה מִן־הָהָר אֶל־הָעָם וַיְקַדֵּשׁ אֶת־הָעָם 14
parati Estote : populum ad dixit Et .sua vestimenta laverunt &
וַיְכַבְּסוּ שִׂמְלֹתָם׃ וַיֹּאמֶר אֶל־הָעָם הֱיוּ נְכֹנִים 15
die in fuit Et .uxorem ad appropinquetis ne ,dies tres ad
לִשְׁלֹשֶׁת יָמִים אַל־תִּגְּשׁוּ אֶל־אִשָּׁה׃ וַיְהִי בַיּוֹם 16
gravis nubes & ;fulgura & voces fuit & ,mane existendo in , tertio
הַשְּׁלִישִׁי בִּהְיֹת הַבֹּקֶר וַיְהִי קֹלֹת וּבְרָקִים וְעָנָן כָּבֵד
qui populus omnis expavit &:valde fortis buccinæ vox & ,montẽ super
עַל־הָהָר וְקֹל שֹׁפָר חָזָק מְאֹד וַיֶּחֱרַד כָּל־הָעָם אֲשֶׁר
Dei occursum in populum Moseh eduxit Et .castrametatione in
בַּמַּחֲנֶה׃ וַיּוֹצֵא מֹשֶׁה אֶת־הָעָם לִקְרַאת הָאֱלֹהִים 17
fumabat Sinai mons Et .montis infimo in steterunt & ,castrametatione ẽ
מִן־הַמַּחֲנֶה וַיִּתְיַצְּבוּ בְּתַחְתִּית הָהָר׃ וְהַר סִינַי עָשַׁן 18
ascẽdit & : igne in Dominus eum super descendisset quòd facie à,ipse totus
כֻּלּוֹ מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו יְהוָה בָּאֵשׁ וַיַּעַל
.valde mons omnis expavit & ,fornacis fumus sicut,ej⁹ fumus
עֲשָׁנוֹ כְּעֶשֶׁן הַכִּבְשָׁן וַיֶּחֱרַד כָּל־הָהָר מְאֹד׃
Deus &,loquebatur Moseh:valde se fortificãs &,iens buccinæ vox fuit Et
וַיְהִי קוֹל הַשֹּׁפָר הוֹלֵךְ וְחָזֵק מְאֹד מֹשֶׁה יְדַבֵּר וְהָאֱלֹהִים 19
caput super Sinai montẽ super Domin⁹ descẽdit Et.voce in ei respõdebat
יַעֲנֶנּוּ בְקוֹל׃ וַיֵּרֶד יְהוָה עַל־הַר סִינַי אֶל־רֹאשׁ 20
ascendit Et .montis caput ad Moseh ad Dominus clamavit Et :montis
הָהָר וַיִּקְרָא יְהוָה לְמֹשֶׁה אֶל־רֹאשׁ הָהָר וַיַּעַל
.Moseh
מֹשֶׁה׃

Versio VULG. LAT.

8 Respondítque omnis populus simul, Cuncta quæ locutus est Dñs, faciem⁹. Cúmq; retulisset Moyses verba populi ad Dñm, 9 Ait ei Dñs, Jam nunc veniam ad te in caligine nubis, ut audiat me popul⁹ loquentem ad te, & credat tibi in perpetuũ. Nuntiavit ergò Moyses verba 10 populi ad Dñm. Qui dixit ei, Vade ad populum, & sanctifica illos hodiè, et cras; lavéntq; 11 vestiméta sua. Et sint parati in diem tertium: in die enim tertia descendet Dominus coram omni plebe super montem 12 Sinai. Constituésq; terminos populo per circuitum, & dices ad eos; Cavete ne ascendatis in montẽ, nec tangatis fines illius: omnis qui tetigerit montẽ, 13 morte morietur. Manus non tanget eum, sed lapidibus opprimetur, aut confodietur jaculis: sive jumentum fuerit, sive homo, non vivet. Cùm cœperit clangere buccina, tũc 14 ascendant in montem. Descendítq; Moyses de monte ad populum, & sanctificavit eum. Cúmq; lavissent vestimenta 15 sua, Ait ad eos; Estote parati in diem tertium, & ne appropinquetis uxorib⁹ vestris. 16 Jamque advenerat terti⁹ dies, & mane inclaruerat: & ecce cœperunt audiri tonitrua, ac micare fulgura, & nubes densissima operire montem, clangórque buccinæ vehementiùs perstrepebat: & timuit populus qui erat in castris. 17 Cúmq; eduxisset eos Moyses in occursũ Dei de loco castrorum, steterunt ad radices mon- 18 tis. Tot⁹ autẽ mons Sinai fumabat: eò quòd descendisset Dominus super eum in igne, & ascenderet fumus ex eo quasi de fornace: erátq; omnis 19 mõs terribilis. Et sonit⁹ buccinæ paulatim crescebat in maj⁹, & prolixiùs tendebatur: Moyses loquebatur, & De⁹ respon- 20 debat ei. Descẽdítq; Dñs super mõtẽ Sinai in ipso mõtis vertice, et vocavit Moysen in cacumẽ ej⁹. Quò cùm ascẽdisset,

Versio GRÆCA. LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

8 (ζ) Ἀπεκρίθη δὲ πᾶς ὁ λαὸς ὁμοθυμαδὸν, καὶ εἶπαν, Πάντα ὅσα εἶπεν ὁ θεὸς, ποιήσομεν καὶ ἀκουσόμεθα. ἀνήνεγκε δὲ Μωυσῆς τοὺς (η) λόγους τούτους πρὸς τὸν θεόν. 9 Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν, Ἰδοὺ ἐγὼ παραγίνομαι πρὸς σὲ ἐν στύλῳ νεφέλης, ἵνα ἀκούσῃ ὁ λαὸς λαλοῦντός μου πρὸς σὲ, καὶ σοὶ πιστεύσωσιν εἰς τὸν αἰῶνα. ἀνήγγειλε δὲ Μωυσῆς τὰ ῥήματα τοῦ λαοῦ πρὸς κύριον. 10 Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν, Καταβὰς διαμάρτυραι τῷ λαῷ, καὶ ἅγνισον αὐτοὺς σήμερον καὶ αὔριον, καὶ (θ) πλυνάτωσαν τὰ ἱμάτια, 11 Καὶ ἔστωσαν ἕτοιμοι εἰς τὴν ἡμέραν τὴν τρίτην· τῇ γὰρ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ καταβήσεται κύριος ἐπὶ τὸ (ι) ὄρος τὸ Σινὰ, ἐναντίον παντὸς τοῦ λαοῦ. 12 Καὶ ἀφοριεῖς τὸν λαὸν κύκλῳ, λέγων, Προσέχετε ἑαυτοῖς τοῦ ἀναβῆναι εἰς τὸ ὄρος, καὶ θίγειν τι αὐτοῦ. πᾶς ὁ ἁψάμενος τοῦ ὄρους, 13 θανάτῳ τελευτήσει. Οὐχ ἅψεται αὐτοῦ χείρ· ἐν γὰρ λίθοις λιθοβοληθήσεται, ἢ βολίδι κατατοξευθήσεται. ἐάν τε κτῆνος ἐάν τε ἄνθρωπος, οὐ ζήσεται. ὅταν αἱ φωναὶ καὶ αἱ σάλπιγγες καὶ ἡ νεφέλη ἀπέλθῃ ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἐκεῖνοι ἀναβήσονται ἐπὶ τὸ ὄρος. 14 Κατέβη δὲ Μωυσῆς (κ) ἐκ τοῦ ὄρους πρὸς τὸν λαὸν, καὶ ἡγίασεν αὐτούς· καὶ ἔπλυναν 15 τὰ ἱμάτια. Καὶ εἶπε τῷ λαῷ, Γίνεσθε ἕτοιμοι, τρεῖς ἡμέρας μὴ προσέλθητε γυναικί. 16 Ἐγένετο δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ (λ) γενηθέντος πρὸς ὄρθρον, καὶ (μ) ἐγένοντο φωναὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ νεφέλη γνοφώδης ἐπ' ὄρους Σινά· φωνὴ τῆς σάλπιγγος ἤχει μέγα. καὶ ἐπτοήθη πᾶς ὁ (ν) λαὸς ὁ ἐν τῇ παρεμβολῇ. 17 Καὶ ἐξήγαγε Μωυσῆς τὸν λαὸν (ξ) εἰς συνάντησιν τοῦ θεοῦ ἐκ τῆς παρεμβολῆς· καὶ παρέστησαν ὑπὸ τὸ ὄρος. 18 (ο) Τὸ ὄρος τὸ Σινὰ ἐκαπνίζετο ὅλον, διὰ τὸ καταβεβηκέναι (π) ἐπ' αὐτὸ τὸν θεὸν ἐν πυρί· καὶ ἀνέβαινεν ὁ καπνὸς, (ρ) ὡσεὶ καπνὸς καμίνου· καὶ ἐξέστη πᾶς ὁ λαὸς σφόδρα. 19 Ἐγίνοντο δὲ αἱ φωναὶ τῆς σάλπιγγος προβαίνουσαι ἰσχυρότεραι σφόδρα. Μωυσῆς (σ) ἐλάλησεν, ὁ δὲ θεὸς ἀπεκρίνατο αὐτῷ 20 φωνῇ. Κατέβη δὲ κύριος ἐπὶ τὸ (τ) ὄρος τὸ Σινὰ ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους· καὶ ἐκάλεσε κύριος Μωυσῆν ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους· καὶ ἀνέβη Μωυσῆς.

Respondit autem omnis populus unanimiter, & dixerunt, Omnia quæcunque dixit Deus, faciemus, & audiemus. Retulit autem Moyses verba hæc ad Deum. 8 Dixit autem Dominus ad Moysen, Ecce ego advenio ad te in columna nubis, ut audiat populus loquentem me ad te, & tibi credant in seculum. Nuntiavit autem Moyses verba populi ad Dominum. 9 Dixit autem Dominus ad Moysen, Descendens testare populo, & (e) purifica illos hodiè, & cras, & lavent (f) vestimenta, 10 Et sint parati in diem tertiam: Tertiâ enim die descendet Dominus in montem Sina coram omni populo. 11 Et (g) terminabis populum in circuitu, dicens; Attendite vobis ipsis, ne ascendatis in montem, neque tangatis quid illius. Omnis qui tetigerit montem, morte peribit. 12 Non tanget eum manus: in lapidibus enim lapidabitur, vel (h) jaculo confodietur. Sive pecus, sive homo; non vivet. Cùm voces, & tubæ, & nubes (i) discesserint à monte; illi ascendent in montem. 13 Descendit autem Moyses de monte ad populum, & sanctificavit eos: & laverunt vestimenta. 14 Et dixit populo, Estote parati, tres dies ne accesseritis ad uxorem. 15 Factum est autem die tertiâ, cùm esset diluculum versùs, & factæ sunt voces, & fulgura, & nubes caliginosa super montem Sina: vox tubæ sonabat magnum. Et consternatus est omnis populus qui in castris. 16 Et eduxit Moyses populum in occursum Dei è castris: & astiterunt sub monte. 17 Mons Sina fumabat totus, eò quòd descenderat super eum Deus in igni: & ascendebat fumus, tanquam fumus fornacis. Et obstupuit omnis populus valdè. 18 Factæ sunt autem voces tubæ procedentes fortiores valdè. Moyses loquebatur, Deus autem respondebat ei voce. 19 Descendit autem Dominus super montẽ Sina, super cacumen montis. Et vocavit Dominus Moysen in cacumen montis. Et ascendit Moyses. 20

MS.A. (ζ) Καὶ ἀπεκρίθη (η) λόγους τοῦ λαοῦ πρὸς (θ) πλυνοῦσιν (ι) ὄρος Σινὰ, (κ) ἀπὸ τοῦ (λ) γεννηθέντος πρὸς (μ) ἐγίνοντο (ν) λαὸς ἐν (ξ) εἰς τὴν συνάντησιν (ο) Τὸ δὲ ὄρος Σινὰ (π) τὸν θεὸν ἐν πυρὶ ἐπ' αὐτό· ἀνέβαινεν δὲ (ρ) ὡς (σ) ἐλάλει, (τ) ὄρος Σινὰ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܥܢܘ ܟܠܗ ܥܡܐ ܐܟܚܕܐ. ܘܐܡܪܘ. ܟܠܡܕܡ ܕܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܢܥܒܕ. ܘܐܦܢܝ ܡܘܫܐ 8
ܦܬܓܡܘܗܝ ܕܥܡܐ ܠܘܬ ܡܪܝܐ. * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܘܬ ܡܘܫܐ. ܗܐ ܐܢܐ ܐܬܐ ܠܘܬܟ ܒܥܡܛܢܐ ܕܥܢܢܐ 9
ܕܢܫܡܥ ܥܡܐ. ܟܕ ܡܡܠܠ ܐܢܐ ܥܡܟ. ܘܐܦ ܒܟ ܢܗܝܡܢܘܢ ܠܥܠܡ.
ܘܚܘܝ ܡܘܫܐ ܦܬܓܡܘܗܝ ܕܥܡܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܡܘܫܐ. ܙܠ ܠܘܬ ܥܡܐ. 10
ܘܩܕܫ ܐܢܘܢ ܝܘܡܢܐ ܘܡܚܪ. ܘܢܚܘܪܘܢ ܢܚܬܝܗܘܢ. * ܘܢܗܘܘܢ ܡܛܝܒܝܢ ܠܝܘܡܐ 11
ܬܠܝܬܝܐ. ܡܛܠ ܕܒܝܘܡܐ ܬܠܝܬܝܐ ܢܚܬ ܡܪܝܐ ܩܕܡ ܟܠܗ ܥܡܐ. ܠܛܘܪܐ ܕܣܝܢܝ.
* ܘܐܣܗܕ ܒܥܡܐ ܚܕܪܢܐܝܬ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܙܕܗܪܘ ܠܐ ܬܣܩܘܢ ܠܛܘܪܐ ܘܠܐ ܬܬܩܪܒܘܢ 12
ܠܣܦܪܘܗܝ. ܟܠܡܢ ܕܢܬܩܪܒ ܠܛܘܪܐ. ܡܡܬ ܢܡܘܬ. * ܠܐ ܬܬܩܪܒ ܒܗ ܐܝܕܐ. ܐܠܐ ܒܟܐܦܐ ܢܬܪܓܡ 13
ܘܒܫܐܦܐ ܢܫܬܕܐ. ܐܢ ܒܥܝܪܐ ܗܘ ܘܐܢ ܒܪܢܫܐ. ܠܐ ܢܚܐ. ܘܡܐ ܕܫܠܝ ܩܪܢܐ. ܫܠܝܛ
ܠܟܘܢ ܠܡܣܩ ܠܛܘܪܐ. * ܘܢܚܬ ܡܘܫܐ ܡܢ ܛܘܪܐ ܠܘܬ ܥܡܐ. ܘܩܕܫ ܠܥܡܐ. ܘܚܘܪܘ 14
ܢܚܬܝܗܘܢ. * ܘܐܡܪ ܡܘܫܐ ܠܥܡܐ. ܗܘܘ ܡܛܝܒܝܢ ܠܝܘܡܐ ܬܠܝܬܝܐ. ܠܐ ܬܬܩܪܒܘܢ 15
ܠܐܢܬܬܐ. * ܘܗܘܐ ܒܝܘܡܐ ܬܠܝܬܝܐ. ܟܕ ܗܘܐ ܨܦܪܐ. ܗܘܘ ܩܠܐ ܘܪܥܡܐ. ܘܥܢܢܐ ܥܫܝܢܐ 16
ܗܘܐ ܥܠ ܛܘܪܐ. ܘܩܠܐ ܕܩܪܢܐ ܚܣܝܢ ܗܘܐ ܛܒ. ܘܙܥ ܟܠܗ ܥܡܐ ܕܒܡܫܪܝܬܐ. * ܘܐܦܩ 17
ܡܘܫܐ ܠܥܡܐ ܠܐܘܪܥܗ ܕܐܠܗܐ ܡܢ ܡܫܪܝܬܐ. ܘܩܡܘ ܒܥܩܪܘܗܝ ܕܛܘܪܐ. * ܘܛܘܪܐ ܕܣܝܢܝ 18
ܥܛܢ ܗܘܐ ܟܠܗ. ܡܛܠ ܕܢܚܬ ܥܠܘܗܝ ܡܪܝܐ ܒܢܘܪܐ. ܘܣܠܩ ܬܢܢܗ ܐܝܟ ܬܢܢܐ ܕܐܬܘܢܐ.
ܘܙܥ ܟܠܗ ܛܘܪܐ ܛܒ. * ܘܗܘܐ ܩܠܐ ܕܩܪܢܐ ܐܙܠ ܗܘܐ ܘܡܬܩܦ ܛܒ. ܘܡܘܫܐ ܡܡܠܠ ܗܘܐ. 19
ܘܐܠܗܐ ܥܢܐ ܗܘܐ ܠܗ ܒܩܠܐ. * ܘܢܚܬ ܡܪܝܐ ܠܛܘܪܐ ܕܣܝܢܝ. ܠܪܫܗ ܕܛܘܪܐ. ܘܩܪܐ ܡܪܝܐ 20
ܠܡܘܫܐ ܠܪܫܗ ܕܛܘܪܐ. ܘܣܠܩ ܡܘܫܐ.

Et responderunt universus populus simul, 8 ac dixerunt, Omnia quæ dicit Dominus faciemus. Et retulit Moses sermones populi ad Dominum. Dixítque Dominus ad Mo- 9 sen, Ecce veniam ad te in caligine nubis, ut audiant populus quando loquar tecum, & tibi quoque credant in sempiternum. Et indicavit Moses sermones populi coram Do- 10 mino. Dixítque Dominus ad Mosen, Vade ad populum, & sanctifica eos hodiè & cras, 11 dealbentque vestimenta sua. Et sint parati ad diem tertiũ: nã in die tertio descensurus est Dominus coram universo populo ad 12 montem Sinai. Et adhibe obtestationem populo, & dic eis, Cavete, ne ascendatis ad montem, neve accedatis ad crepidines ejus: quicunque enim accesserit ad montem, occi- 13 detur. Non tangat eum manus, sed lapidibus obruetur, & jaculis petetur: sive jumentum fuerit sive homo, non vivet. Cùm autem siluerit cornu, permissum erit vobis 14 ascendere ad montem. Descendit igitur Moses de monte ad populum, & sanctificavit populum, & dealbaverunt vestimenta 15 sua. Dixítque Moses ad populum, Estote parati ad diem tertium, ne accesseritis ad mu- 16 lierem. Factúmque est in die tertio cùm esset manè, ut fierent voces & tonitrua, & nubes gravissima foret super montem, & vox cornu vehemens esset valdè, & expaverint 17 univers⁹ popul⁹ qui erat in castris. Et eduxit Moses populũ in occursum Dei è castris, 18 & steterunt ad radices montis. Et verò mons Sinai fumigabat totus, eò quòd descendisset super eum Dñs in igne: ascenditque fumus ej⁹ tanquã fum⁹ fornacis, contremuitq; to- 19 tus mons vehementer. Et factum est, vox cornu intendebatur, & invalescebat admodùm. Et Moses loquebatur, & Deus respondebat 20 ei in voce. Et descendit Dominus ad montẽ Sinai, ad verticem montis: vocavitque Dñs Mosen ad verticẽ montis, & ascendit Moses.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

וַאֲתִיבוּ כָל־עַמָּא כַּחֲדָא וַאֲמַרוּ כֹּל 8
דִּי־מַלֵּיל יְיָ נַעְבֵּיד וַאֲתֵיב מֹשֶׁה יָת־
פִּתְגָּמֵי עַמָּא קֳדָם יְיָ׃ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה 9
הָא אֲנָא מִתְגְּלֵי לָךְ בְּעָבָא דַעֲנָנָא
בְּדִיל דְּיִשְׁמַע עַמָּא בְּמַלָּלוּתִי עִמָּךְ
וְאַף־בָּךְ יְהֵימְנוּן לְעָלַם וְחַוִּי מֹשֶׁה
יָת־פִּתְגָּמֵי עַמָּא קֳדָם יְיָ׃ וַאֲמַר יְיָ 10
לְמֹשֶׁה אֱזֵיל לְוָת־עַמָּא וּתְזַמְּנִנּוּן
יוֹמָא־דֵין וּמְחַר וִיחַוְּרוּן לְבוּשֵׁיהוֹן׃
וִיהוֹן זְמִינִין לְיוֹמָא תְּלִיתָאָה אֲרֵי 11
בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה יִתְגְּלֵי יְיָ לְעֵינֵי כָל־
עַמָּא עַל־טוּרָא דְסִינָי׃ וְתַתְחֵים יָת־ 12
עַמָּא סְחוֹר־סְחוֹר לְמֵימַר אִסְתַּמַּרוּ
לְכוֹן מִלְּמִסַּק בְּטוּרָא וּלְמִקְרַב
בְּסוֹפֵיהּ כָּל־דְּיִקְרַב בְּטוּרָא
אִתְקְטָלָא יִתְקְטֵיל׃ לָא־תִקְרַב בֵּיהּ 13
יְדָא אֲרֵי־אִתְרְגָמָא יִתְרְגֵים אוֹ־
אִשְׁתְּדָאָה יִשְׁתְּדֵי אִם־בְּעִירָא אִם־
אֱנָשָׁא לָא יִתְקַיַּם בְּמִנְגַּד שׁוֹפָרָא
אִנּוּן מָרְשַׁן לְמִסַּק בְּטוּרָא׃ וּנְחַת 14
מֹשֶׁה מִן־טוּרָא לְוָת־עַמָּא וְזַמִּין יָת־
עַמָּא וְחַוַּרוּ לְבוּשֵׁיהוֹן׃ וַאֲמַר לְעַמָּא 15
הֱווֹ זְמִינִין לִתְלָתָא יוֹמִין לָא
תִקְרְבוּן לְצַד אִתְּתָא׃ וַהֲוָה בְיוֹמָא 16
תְלִיתָאָה בְּמֶהֱוֵי צַפְרָא וַהֲווֹ קָלִין
וּבַרְקִין וַעֲנָנָא תַקִּיף עַל־טוּרָא וְקָל
שׁוֹפָרָא תַּקִּיף לַחֲדָא וְזָע כָּל־עַמָּא
דִּי־בְמַשְׁרִיתָא׃ וְאַפֵּיק מֹשֶׁה יָת־עַמָּא 17
לִקְדָמוּת מֵימְרָא דַייָ מִן־מַשְׁרִיתָא
וְאִתְעַתַּדוּ בְּשִׁפּוֹלֵי טוּרָא׃ וְטוּרָא 18
דְסִינַי תָּנֵן כּוּלֵּיהּ מִן־קֳדָם דְּאִתְגְּלִי
עֲלוֹהִי יְיָ בְּאֶשָּׁתָא וּסְלֵיק תְּנָנֵיהּ
כִּתְנָנָא דְאַתּוּנָא וְזָע כָּל־טוּרָא
לַחֲדָא׃ וַהֲוָה קָל שׁוֹפָרָא אָזֵיל וְתַקִּיף 19
לַחֲדָא מֹשֶׁה מְמַלֵּיל וּמִן־קֳדָם־יְיָ
מִתְעֲנֵי לֵיהּ בְּקָל׃ וְאִתְגְּלִי יְיָ עַל־ 20
טוּרָא דְסִינַי לְרֵישׁ טוּרָא וּקְרָא יְיָ
לְמֹשֶׁה לְרֵישׁ טוּרָא וּסְלֵיק מֹשֶׁה׃

8 Respõdítq; oĩs popul⁹ simul, atq; dixerũt; oĩa quæ locut⁹ est Dominus, faciem⁹: et retulit Moyses verba populi 9 corã Dño. Dixitque Dñs ad Moysen; Ecce ego apparebo tibi, in caligine nubis: ut audiat popul⁹, cũ loquar tecũ; tibi quoq; credẽt in perpetuum: nunciavitq; Moyses ver- 10 ba populi corã Dño. Dixitq; Dñs ad Moysẽ, Vade ad populũ; et præparabis eos hodie, et cras: lavéntq; vestiméta sua. 11 Et sint parati in diem tertiũ: quoniam in die tertio revelabitur Dñs, in oculis omnis populi, sup mõtẽ Sinai. 12 Constituésq; terminos populo per circuitũ dicens; Cavete vobis, ne ascẽdatis in mõtẽ, neq; accedatis ad finẽ ej⁹: õnis qui accesserit ad montẽ, 13 occisione occidetur. Nõ tãgat eũ manus; quoniam lapidatione lapidabitur, aut jaculis confodietur; sive jumentũ sive homo, non vivet: quando tuba substracta fuerit, ipsi habebunt facultatẽ ascendendi in montem. 14 Descendítq; Moyses de mõte ad populũ: et præparavit eos, 15 et laverũt vestimenta sua. Et ait ad populũ; Estote parati in diẽ tertiũ: non appropinque- 16 tis uxorib⁹. Et factũ est in die tertio, cùm esset mane; et fuerunt voces et fulgura, et nubes gravis sup montẽ; et vox tubæ fortis nimis: & cõmot⁹ est oĩs populus, qui erat in 17 castris. Eduxítq; Moyses populũ de castris, in occursum verbi Dei: et steterunt ad ra- 18 dices montis. Mons autẽ Sinai fumabat totus; eò quòd revelatus erat Dominus super eum in igne: & ascendit fumus ejus, quasi fumus fornacis; & contremuit omnis 19 mons valde. Vox autem tubæ ibat & convalescebat nimis: Moyses loquebatur; & à facie Dei respondebatur ei 20 voce. Et revelatus est Dominus super montem Sinai, in vertice montis: & vocavit Dñs Moysen ad verticem montis, & ascendit Moyses.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM.

Translatio Latina.

Respondit verò omnis populus simul, dicens, Quæcunq; dixit Dominus, faciemus: 8 & retulit Moses verba populi ad Dominum. Dixitq; 9 Dominus Mosi, Ecce ego venio ad te in caligine nubis, ut audiat populus cùm ego loquor tecum, atq; etiam in te credant in æternum: Et renunciavit Moses verba populi ad Dominum. Dixit 10 quoq; Dominus Mosi, Vade ad populum, & sanctificabis eos hodiè & cras, lavabuntq; vestimenta sua. Ut 11 sint parati die tertio; nam die tertio descendet Dominus ante oculos totius populi in montem Sinai. Et terminum 12 pones circũ montem; populo verò dices, Cavete vobis ne ascendatis in montem, neque tangatis terminos ejus. Quicunque tetigerit montem, morte morietur. Non tanget 13 eum manus; nam lapidando lapidabitur, aut jaculis confodietur: sive bestia sit, sive homo, non vivet. Cùm prolixè sonuerit buccina, ipsi ascendant in montem. Postea 14 descendit Moses de monte ad populum, & sanctificavit populum, & laverunt vestimenta sua. Dixitque populo, 15 Estote parati, tribus diebus ne accedatis ad uxorem. Die 16 autẽ tertio oriente diluculo, facta sunt tonitrua, & fulgura, & nubes gravis super montem, sonitusque tubæ vehemens admodum; & tremefactus est omnis populus qui erat in castris. Duxit 17 verò Moses populum de castris in occursum Dei; & substiterunt infra montem. Mons autem Sinai fumabat 18 totus, eò quòd descenderat Dominus super eum in igne; & ascendebat fumus ejus tanquam fumus fornacis: contremuit quoque omnis mons valdé. Sonitus autem 19 buccinæ crescebat, & invalescebat plurimùm: Moses loquebatur, & Deus respondebat ei in voce. Descendit- 20 que Dominus super montem Sinai ad caput montis, & vocavit Mosen ad caput montis, & ascendit Moses.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فاجابوه اجمعون وقالوا * جميع ما قال الله نعمل بحسبه * فرد موسي كلامهم الي الله * حين قال الله 8 9
ها انا متجلي ملاكي لك في غلظ الغمام * لكي يسمع القوم مخاطبتي لك * ويومنوا بك ايضا
الي الدهر * وكلم موسي الله بكلام القوم * فقال له امض الي القوم وطهرهم اليوم وغدا * وليغسلوا 10
ثيابهم * وليكونوا مستعدين الي اليوم * الثالث فان فيه يتجلي ملاك الله بحضرتهم علي جبل 11
سيناي * فحجر القوم حواليه وقل لهم احذروا من الصعود الي الجبل والدنو من طرفه * وكل 12
من دنا به فليقتل * لا تمسه يد * الا رجم رجما او يثبت فيه نشابا * بهيمة كان او انسانا * واذا ضرب 13
بالبوق جاز لهم ان يصعدوا الجبل * ونزل موسي الي القوم فطهرهم * وغسلوا ثيابهم * وقال لهم 14 15
كونوا معدين ثلاثة ايام * ولا تقربوا امراة * فلما كان اليوم الثالث كانت في غداته اصوات 16
وبروق وغمام عظيم علي الجبل * وصوت بوق شديد جدا * حتي ارتعج جميع القوم الذي
في العسكر * فاخرج موسي القوم ليتلقي امر الله من العسكر * ووقفوا اسفل الجبل * وطور سيناي 17 18
يدخن كله من اجل تجلي ملاك الله عليه بالنار * وصعد دخانه كدخان الاتون وارتعب
الجملة جدا * وكان صوت البوق كلما مر اشتد جدا * وموسي يتكلم والله يجيبه بصوت * اذ تجلي 19 20
ملاك الله علي جبل سيناي في راسه * ونادي الله موسي من راس الجبل فصعد *

8 Responderúntq; ei omnes, et dixerũt, Juxta omnia quæ dixit Deus, faciemus. Et retulit Musa verba eorũ ad Deũ. 9 Tunc dixit Deus, Ecce ego manifestaturus sum Angelũ meũ tibi in densitate nubiũ, ut audiat populus collocutionẽ meã tecũ, et credãt tibi etiã in æternũ. Locutúsq; est Musa, cũ Deo sermonẽ plebis. 10 Dixitq; ei, Vade ad populũ, et munda eos hodiè et cras, et lavent vestes suas. 11 Et sint parati ad diem tertiã, quoniã in illâ revelabitur Angelus Dei in præsentiâ eorũ super montẽ Sinai. 12 Et præscribe populo ambitum ejus, et dic eis, Cavete nè ascendatis ad montẽ, et accedatis ad extremitatẽ illius. Et quicunq; accesserit ad illũ, occidatur. 13 Non tanget illũ manus, sed lapidabitur lapidatione, vel jaculo confodietur; sive jumentũ fuerit, sive homo. At ubi clanxerit tuba, licitũ erit eis conscendere montẽ. 14 Descenditq; Musa ad plebẽ, et mundavit eos, et laverunt vestes suas. 15 Et ait illis, Estote parati tribus diebus, et nè tangatis mulierem. 16 Et cùm fuisset dies tertia, fuerunt in matutino ejus voces, et fulgura, et nubes magnæ super montem, et vox buccinæ valida admodum, ità ut conturbaretur universus populus qui erat in exercitu. 17 Eduxitque Musa populum ad obviandum præcepto Dei de castris, et steterunt ad radicem montis. 18 Et mons Sinai fumabat totus propter apparitionem Angeli Dei super illũ per ignẽ. Et ascendit fumus ejus velutì fumus clibani, et tremefactus est cœtus valdè. 19 Et vox tubæ quò magis procedebat, eò magis invalescebat. Et Musa loquebatur, & Deus respondebat ei in voce. 20 Et ecce apparuit Angelus Dei super montem Sinai in vertice ejus, & vocavit Dominus Musam de vertice montis, ascenditque.

,populum 21 contestare ,Descende : Mosch ad Dominus Dixitque
21 ויאמר יהוה אל־משה רד העד בעם
,multus eis ex *cadat* & ,videndum ad Dominum ad destruant fortè ne
פן־יהרסו אל־יהוה לראות ונפל ממנו רב:
:se sanctificabunt ,Dominum ad accedunt qui sacerdotes etiam Et
22 וגם הכהנים הנגשים אל־יהוה יתקדשו
:Dominum ad Mosch Dixitque .Dominus eis in *dividat* fortè ne
23 פן־יפרץ בהם יהוה: ויאמר משה אל־יהוה
es côtestatus tu quia :Sinai montem ad ascendere populus poterit Non
לא־יוכל העם לעלת אל־הר סיני כי־אתה העדתה
cum ad Dixitque .eā sanctifica & ,montem Termina :dicendo ,nos in
24 בנו לאמר הגבל את־ההר וקדשתו: ויאמר אליו
,tecum Aharon & ,tu ascende & ,descende ,Vade : Dominus
יהוה לך־רד ועלית אתה ואהרן עמך
,Dominum ad ascendendū ad ,diruant ne ,populus & ,sacerdotes &
והכהנים והעם אל־יהרסו לעלת אל־יהוה
.eos ad dixit & ,populum ad Mosch Descēditq; .eis in *dividat* fortè ne
25 פן־יפרץ־בם: וירד משה אל־העם ויאמר אלהם:

CAP. XX. כ

: dicendo ,ista verba omnia Deus est locutus Et
1 וידבר אלהים את כל־הדברים האלה לאמר:
,Ægypti terra ē te eduxi qui ,tuus Deus Dominus Ego
2 אנכי יהוה אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים
.*meas facies super* alii dii tibi *erit* Non .servorum domo ē
3 מבית עבדים: לא־יהיה־לך אלהים אחרים על־פני:
cœlis in quæ similitudinem omnem & ,sculptile tibi facies Non
4 לא־תעשה־לך פסל וכל־תמונה אשר בשמים
.terram *sub de* aquis in quæ & ,*subter de* terra in quæ & ,*desuper*
ממעל ואשר בארץ מתחת ואשר במים מתחת לארץ:
Dominus ego Quia .*eis servies* neque ,eis te incurvabis Non
5 לא־תשתחוה להם ולא תעבדם כי אנכי יהוה
,filios super patrum iniquitatem visitans ,zelotes Deus ,tuus Deus
אלהיך אל קנא פקד עון אבת על־בנים
misericordiā faciens Et .me odientibus quartos super & ,tertios super
6 על־שלשים ועל־רבעים לשנאי: ועשה חסד
Non .mea præcepta custodientibus & ,me diligentibus ,millibus
7 לאלפים לאהבי ולשמרי מצותי: לא
non quia :vanum in tui Dei Domini nomen *feres*
תשא את־שם־יהוה אלהיך לשוא כי לא
.vanum in ejus nomen *tulerit* qui ,eum Dominus *mundificabit*
ינקה יהוה את אשר־ישא את־שמו לשוא:
,operaberis diebus Sex .eū sanctificandū ad ,sabbathi diei Recordare
8 9 זכור את־יום השבת לקדשו: ששת ימים תעבד
Domino sabbathum septimo die Et .tuum opus omne facies &
10 ועשית כל־מלאכתך: ויום השביעי שבת ליהוה
,tua filia & ,tuus filius & ,tu opus omne facies Non .tuo Deo
אלהיך לא־תעשה כל־מלאכה אתה ובנך ובתך
qui ,tuus peregrinus & ,tuū animal & ,tua ancilla & ,tuus servus
עבדך ואמתך ובהמתך וגרך אשר
.tuis portis in
בשעריך:

Versio VULG. LAT.

21 Dixit ad eū, Descende, et contestare populum: ne fortè velit transcendere terminos ad videndū Dñm, & pereat ex eis 22 plurima multitudo. Sacerdotes quoque qui accedunt ad Dñm, sanctificētur, ne percutiat eos. 23 Dixítq; Moyses ad Dñm, Non poterit vulg⁹ ascēdere in mōtem Sinai: tu enim testificat⁹ es, & jussisti, dicens; Pone terminos circa monté, & sanctifica illum. 24 Cui ait Dñs, Vade, descende; áscendésque tu, & Aaron tecū: sacerdotes autem & populus ne transeant terminos, nec ascendant ad Dñm, ne fortè interficiat illos. 25 Descendítque Moyses ad populum, & omnia narravit eis.

CAP. XX.

1 Locutúsq; est Dñs cunctos 2 sermones hos; Ego sum Dñs Deus tuus, qui eduxi te de terra Ægypti, de domo servitu-3 tis. Non habebis deos alienos 4 corā me. Non facies tibi sculptile, neque omnem similitudinem quæ est in cœlo desuper, & quæ in terra deorsum, nec eorū quæ sunt in aquis sub 5 terra. Non adorabis ea, neque coles: ego sum Dñs De⁹ tuus, fortis, zelotes, visitans iniquitatem patrum in filios, in tertiam et quartam generationé, 6 eorum qui oderunt me: Et faciens misericordiam in millia his qui diligunt me, & 7 custodiunt præcepta mea. Non assumes nomen Domini Dei tui in vanum. Nec enim habebit insontem Dominus eum, qui assumpserit nomen Domi-8 ni Dei sui frustrá. Memento ut diem sabbati sanctifices. 9 Sex diebus operaberis, & fa-10 cies omnia opera tua. Septimo autem die sabbatum Domini Dei tui est: non facies omne opus in eo, tu, & filius tuus & filia tua; servus tuus & ancilla tua, jumentum tuum, & advena qui est intra portas tuas.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

21 Καὶ εἶπεν ὁ θεὸς πρὸς Μωυσῆν, λέγων, Καταβὰς διαμάρτυραι τῷ λαῷ, μή ποτε ἐγγίσωσι πρὸς τὸν θεὸν κατανοῆσαι, καὶ (υ) πέσωσιν ἐξ αὐτῶν πλῆθος. 22 Καὶ οἱ ἱερεῖς οἱ ἐγγίζοντες (φ) κυρίῳ τῷ θεῷ ἁγιασθήτωσαν, μή ποτε ἀπαλλάξῃ (χ) ἀπ' αὐτῶν κύριος. 23 Καὶ εἶπε Μωυσῆς πρὸς τὸν θεόν, Οὐ δυνήσεται ὁ λαὸς προσαναβῆναι πρὸς τὸ ὄρος τὸ Σινά· σὺ γὰρ διαμεμαρτύρησαι ἡμῖν, λέγων, Ἀφόρισαι τὸ ὄρος, καὶ ἁγίασαι αὐτό. 24 (ψ) Εἶπε δὲ αὐτῷ κύριος, Βάδιζε, κατάβηθι, καὶ ἀνάβηθι σὺ καὶ Ἀαρὼν μετὰ σοῦ. οἱ δὲ ἱερεῖς καὶ ὁ λαὸς μὴ βιαζέσθωσαν ἀναβῆναι πρὸς τὸν θεόν, μή ποτε ἀπολέσῃ ἀπ' αὐτῶν κύριος. 25 Κατέβη δὲ Μωυσῆς πρὸς τὸν λαόν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς.

Et ait Deus ad Moysen, dicens; 21 *Descendens testare populo, ne fortè appropinquent ad Deum ad spectandum, & cadant ex eis multitudo. Et sacerdotes, qui* 22 *appropinquant ad Dominum Deum, sanctificentur, ne fortè (k) interimat de eis Dominus. Et* 23 *dixit Moyses ad Deum, Non poterit populus ascendere ad montem Sina. Tu enim testatus es nobis, dicens, Termina montem, & sanctifica eum. Dixit* 24 *autem ei Dominus, Vade, descende, & ascende tu, & Aaron tecum. Sacerdotes autem, & populus ne (l) vim faciant ascendere ad Deum, ne fortè perdat de eis Dominus. Descendit* 25 *autem Moyses ad populum, & dixit eis.*

MS.A. (υ) πέσῃ (φ) τῷ θεῷ (χ) ἀπ' αὐτῶν πλῆθος. Καὶ (ψ) Καὶ εἶπεν

ΚΕΦ. κ'.

1 Καὶ ἐλάλησε (α) κύριος πάντας τοὺς 2 λόγους τούτους, λέγων, Ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεός σου, (β) ὅστις ἐξήγαγόν σε ἐκ γῆς Αἰ-3 γύπτου, ἐξ οἴκου δουλείας. Οὐκ ἔσονταί σοι 4 θεοὶ ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ. Οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἴδωλον, οὐδὲ παντὸς ὁμοίωμα, ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, καὶ ὅσα ἐν τῇ γῇ κάτω, καὶ ὅσα ἐν τοῖς ὕδασιν ὑποκάτω τῆς γῆς. 5 Οὐ προσκυνήσεις αὐτοῖς, οὐδὲ μὴ (γ) λατρεύσεις αὐτοῖς· ἐγὼ γάρ εἰμι κύριος ὁ θεός σου, θεὸς ζηλωτής, ἀποδιδοὺς ἁμαρτίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, (δ) ἕως τρίτης καὶ 6 τετάρτης γενεᾶς τοῖς μισοῦσί με, Καὶ ποιῶν ἔλεος εἰς χιλιάδας τοῖς ἀγαπῶσί με, καὶ 7 τοῖς φυλάσσουσι τὰ προστάγματά μου. Οὐ λήψῃ τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ θεοῦ σου ἐπὶ ματαίῳ· οὐ γὰρ μὴ καθαρίσῃ (ε) κύριος ὁ θεός σου τὸν λαμβάνοντα τὸ ὄνομα αὐτοῦ 8 ἐπὶ ματαίῳ. Μνήσθητι τὴν ἡμέραν τῶν σαβ-9 βάτων ἁγιάζειν αὐτήν. Ἓξ ἡμέρας ἐργᾷ, 10 καὶ ποιήσεις πάντα τὰ ἔργα σου. Τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, (ζ) σάββατα κυρίῳ τῷ θεῷ σου. οὐ ποιήσεις ἐν αὐτῇ πᾶν ἔργον σύ, καὶ ὁ υἱός σου, καὶ ἡ θυγάτηρ σου, ὁ παῖς σου, καὶ ἡ παιδίσκη σου, ὁ βοῦς σου, καὶ τὸ ὑποζύγιόν σου, καὶ πᾶν κτῆνός σου, καὶ ὁ προσήλυτος ὁ παροικῶν ἐν σοί.

CAP. XX.

Et locutus est Dominus 1 *omnia verba hæc, dicens; Ego* 2 *sum Dominus Deus tuus, qui eduxi te de terra Ægypti, de domo servitutis. Non erunt tibi* 3 *dii alii (a) præter me. Non fa-* 4 *cies tibi ipsi (b) idolum, (c) nec cujusquam similitudinem, eorum quæcunque sunt in cœlo sursum, & quæcunque in terra deorsum, & quæcunque sunt in aquis subtus terram. Non ado-* 5 *rabis illa, neque coles illa. Ego enim sum Dominus Deus tuus, Deus Zelotes, reddens peccata patrum in filios, usque in tertiam & quartam progeniem, iis qui oderunt me; Et faciens mi-* 6 *sericordiam in millia iis, qui diligunt me, & qui servant præcepta mea. Non assumes nomen* 7 *Domini Dei tui (d) in vano. Non enim mundabit Dominus Deus tuus assumentem nomen ejus in vano. Memento diem sabbato-* 8 *rum sanctificare eam. Sex die-* 9 *bus operaberis, & facies omnia opera tua. Die autem septimo,* 10 *sabbata Domino Deo tuo. Non facies in eo ullum opus, tu, & filius tuus & filia tua, puer tuus & ancilla tua, bos tuus & subjugale tuū, & omne pecus tuum, & proselytus, qui incolit in te.*

MS.A. Κεφ. κ'. (α) κύριος πρὸς Μωυσῆν πάντας (β) ὁ ἐξαγαγών σε (γ) λατρεύσῃς (δ) ἐπὶ τρίτην καὶ τετάρτην γενεὰν (ε) κύριος τὸν (ζ) σάββατα τῷ θεῷ σου.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

21 22 23 24 25 [illegible]

[illegible]

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 [illegible]

Dixitque Domin⁹ ad Mosen, Descende, contestare populum ne procedant coram Domino ad videndum, corruantque ex eis multi. 21
Quin & sacerdotes qui proximi sunt Dño, sanctificentur, ut non invadat eos Dominus. 22
Et dixit Moses ad Dominum, Non possunt populus ascendere ad montem Sinai, quia tu contestatus es nos, & dixisti mihi, Limita montem, & sanctifica eum. 23
Et dixit ad eum Dominus, Vade, descende; & ascende tu & Aharon frater tuus tecum: sacerdotes verò ac populus ne recedant ad ascendendū coram Domino, ne forte interficiat ex eis. 24
Descendit ergò Moses ad populum, dixítque eis. 25

CAP. XX. *Decem sermones.*

Et loquutus est De⁹ omnes sermones istos; 1 Ego sum Dominus Deus tuus, qui eduxi te 2 de terra Ægypti, de domo servitutis. Ne 3 sint tibi alii præter me. Ne facias tibi omne 4 simulachrum, omnemque similitudinem ejus quod est in cœlo supernè, & ejus quod est in terra subtus, & ejus quod est in aquis sub terra. Non adorabis ea, neque 5 coles illa: quia ego sum Dominus Deus tuus, Deus zelotes, rependens delicta patrum filiis, tertiæ & quartæ generationi, osorib⁹ *scilicet* meis. Et prosequens beneficio ad 6 mille generationes, diligentes me & custodientes mandata mea. Ne jures per nomen 7 Domini Dei tui cum mendacio: quia non justificat Dominus eum qui jurat per nomen suum cum mendacio. Memento diei sabba-8 thi ad sanctificandum illum. Sex diebus ope-9 raberis, & facies omne opus tuum. Dies au-10 tem septimus sabbathum est Domino Deo tuo: non facies in eo ullum opus, tu, & filius tuus, et filia tua, & servus tuus, & ancilla tua, & jumentum tuum, & peregrinus qui est in civitatibus tuis.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.
תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

21 ואמר יי למשה חות אסהיד בעמא
דלמא יפגרון קדם יי למחזי ויפל
22 מנהון סגי: ואף כהניא דקריבין
לשמשא קדם יי יתקדשון דלמא
23 יקטול בהון יי: ואמר משה קדם יי
לא יכול עמא למסק לטורא דסיני
ארי את אסהידת בנא למימר
24 תחים ית טורא וקדשיה: ואמר
ליה יי איזיל חות ותסק את ואהרן
עמך וכהניא ועמא לא יפגרון
למסק קדם יי דלמא יקטול בהון:
25 ונחת משה לות עמא ואמר להון:

כ

1 ומליל יי ית כל פתגמיא האלין
2 למימר: אנא יי אלהך די אפקתך
מארעא דמצרים מבית עבדותא:
3 לא יהוי לך אלהא אוחרן בר
4 מני: לא תעביד לך צילם וכל
דמות די בשמיא מלעילא ודי
בארעא מלרע ודי במיא מלרע
5 לארעא: לא תסגוד להון ולא
תפלחנון ארי אנא יי אלהך אל
קנא מסער חובי אבהן על בנין
מרדין על דר תליתי ועל דר
רביעי לשנאי כד משלמין בניא
6 למחטי בתר אבהתהון: ועביד
טיבו לאלפי דרין לרחמי ולנטרי
7 פקודי: לא תימי בשמא דיי
אלהך למגנא ארי לא יזכי
יי ית דיימי בשמיה לשקרא:
8 הוי דכיר ית יומא דשבתא
9 לקדשותיה: שתא יומין תפלח
10 ותעביד כל עבידתך: ויומא
שביעאה שבתא קדם יי אלהך לא
תעביד כל עבידא את ובנך וברתך
עבדך ואמתך ובעירך
וגיורך די בקרוך:

21 Dixitq; Dñs ad Moysen; Descende, contestare populū: ne fortè transgrediantur ut videant Dñm; et cadat ex eis 22 multitudo. Sacerdotes quoq; qui accedunt ad ministrandū corā Dño, sanctificentur: ne fortè *interficiat* eos Domin⁹. 23 Dixitq; Moyses corā Dño; Non poterit popul⁹ ascendere in monté Sinai: quoniā tu contestat⁹ es nos, dicens; Pone terminū circa monté, & 24 sanctifica eū. Dixitq; ei Dñs, Vade descende; ascēdésq; tu & Aaron tecum: sacerdotes auté & popul⁹ non transgrediantur, ut ascendant in conspectū Dñi, ne fortè *interfi-* 25 *ciat* eos. Descenditque Moyses ad populū: et narravit eis.

CAP. XX.

1 Locutusq; est De⁹ cunctos 2 sermones hos, dicens. Ego Dñs De⁹ tu⁹: qui eduxi te de terrâ Ægypti, de domo servi-3 tutis. Non erit tibi De⁹ ali⁹, 4 præter me. Non facies tibi imaginé, neq; omné similitudiné; eorū quæ in cœlo sunt désup, neq; eorū quæ sunt in terrâ deorsū: neq; eorū quæ 5 in aquis sunt, sub terrâ. Non adorabis ea, neq; servies eis: quoniā ego Domin⁹ De⁹ tu⁹, De⁹ zelotes, visitans peccata patrū sup filios transgressores, in tertiā et in quartā generationé, his qui oderūt me, quando filii sequuntur pec-6 cata patrū. Et faciens misericordiam in mille generationes: diligentibus me, et 7 custodientib⁹ præcepta mea. Non jurabis in nomine Dei tui, frustra: quia non justificabit Dominus illum, qui juraverit in nomine suo, in 8 vanum. Meméto diei sabba-9 ti, ut sãctifices eū. Sex dieb⁹ operaberis; et facies omnia o-10 pera tua. Die auté septimo, sabbatū est coram Dño Deo tuo: nō facies in eo oñe opus, tu, et fili⁹ tu⁹ et filia tua, serv⁹ tu⁹ et ancilla tua, et jumentū tuū; et peregrinus tuus, qui est in urbe tuâ.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM.
Translatio Latina.

21 *Dixitque Dominus Mosi,* 22 *Descende, contestare adversùs populum, ne fortè (b) irrumpant ad Dominum ut videant; cadátque ex iis multitudo. Sacerdotes etiam* 22 *qui accedunt ad Dominum sanctificentur, ne (c) disperdat eos Dominus. Respondit ve-* 23 *rò Moses Domino, Non poterit populus ascendere in montem Sinai, quia contestatus es contra nos, dicens; Circumscribe montem, & sanctifica illum. Dixit au-* 24 *tem ei Dominus, Vade, descendes, posteà ascendes tu; & Aaron tecum: Sacerdotes verò & populus ne (d) vim faciant ut ascendant ad Dominū, ne (e) disperdat eos. Et* 25 *descendit Moses de monte ad populum, locutúsque est illis.*

CAP. XX.

Et protulit Dominus 1 *omnia verba hæc, dicens; Ego sum Dominus Deus tuus* 2 *qui eduxi te de terra Ægypti, de domo servorum. Non e-* 3 *runt tibi dii alieni coram facie mea. Non facies tibi ido-* 4 *lum, nec ullam similitudinem eorum quæ sunt in cœlo sursum, aut quæ in terra deorsum, aut quæ in aquis subter terram. Non adora-* 5 *bis ea, neque servies eis, quia ego sum Dominus Deus tuus; Deus zelotes, visitans iniquitatem patrum super filios, & super tertiam, & super quartam generationem, in eos qui me oderunt. Facias* 6 *quoque misericordiam in millia diligentibus me, & custodientibus mandata mea. Non accipies nomen Dei tui* 7 *in vanum; non enim impunem dimittet Dominus eum qui acceperit nomen ejus in vanum. Observa diem Sab-* 8 *bati ut sanctifices illum. Sex* 9 *diebus operaberis, & facies omne opus tuum. Sed die* 10 *septimo Sabbatum erit Domino Deo tuo: Non facies in eo ullum opus, tu, & filius tuus, & filia tua; servus tuus, & ancilla tua; jumentum tuum, & peregrinus tuus qui est in (a) portis tuis.*

VER.SA. (*b*) animū efferant (c) latè irrumpat in (*a*) animū efferant (*e*) latè perrumpat in (*a*) civitatibus tuis.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

21 22 * فقال له انزل ناشد القوم ان لا يهجموا الي نور الله لينظروه فيقع منهم كثير * وليتقدس
الائمه المقربون الي الله * كيلا يثلم منهم الله * قال له موسي لا يطيق القوم الصعود الي جبل 23
24 سيناي * لانك ناشدتنا وقلت لنا تخم الجبل وقدسه * قال الله له امض فانزل ثم اصعد انت
25 وهرون معك * والائمه وساير القوم لا يهجموا الي الصعود الي نور الله ليلا يثلم منهم * فنزل
موسي الي القوم وقال لهم ذلك *

Et dixit ei, Descende, commone plebem 21 ne irrumpant ad lucem Dei, ut videant eam, cadántque ex eis multi. Et sancti-22 ficentur sacerdotes accedentes ad Deum, ut nè confringat ex ipsis Deus. Dixit ei 23 Musa, Non potest plebs ascendere ad montem Sinai, quoniam hortatus es nos, & dixisti nobis, Circumscribe montem, & sanctifica eum. Ait illi Deus, Vade, de-24 scende; deinde ascende tu, & Haron tecum: Sacerdotes verò, & reliqua plebs, ne irruant in ascensum ad lucem Dei, ne confringat ex illis. Descendit ergò Mu-25 sa ad populum, & dixit eis hoc.

* الفصل العشرون *

1 2 * ثم كلمهم بجميع هذا الكلام قايلا * انا الله ربك الذي اخرجتك من ارض مصر من بيت
3 4 العبودية * لا يكون لك معبود اخر من دوني * لا تصنع لك منحوتا ولا شبها لما في السماء من العلو
5 وما في الارض سفلا * وما في الماء تحت الارض * لا تسجد لها ولا تعبدها لاني الله ربك القادر الغيور
6 مطالب بذنوب الاباء مع البنين والثوالث والروابع لشاني * وصانع الاحسان لالوف من محبي
7 8 وحافظي وصاياي * لا تحلف باسم الله ربك باطلا لان الله لا يبري من يحلف باسمه باطلا * اذكر
9 10 يوم السبت وقدسه * ستة ايام تخدم وتصنع جميع صنايعك * واليوم السابع سبت تسبت فيه
لله ربك * لا تصنع شيا من الصنايع انت وابنك وابنتك وعبدك وامتك * وبهايمك وضيفك
الذي في محلتك *

CAP. XX.

Deinde locutus est ad eos omnia ver- 1 *ba hæc, dicens; Ego sum Deus Dominus* 2 *tuus qui eduxi te de terrâ Ægypti de domo servitutis. Ne sit tibi adorandum* 3 *aliud præter me. Ne conficias tibi scul-* 4 *ptile, neque similitudinem eorum quæ sunt in cœlo desuper, & quæ sunt in terrâ deorsum, & quæ sunt in aquâ sub terrâ. Ne adores ea & ne servias eis; quia ego* 5 *sum Deus Dominus tuus potens, zelotes, examinans delicta patrum cum filiis, & tertiâ, & quartâ generatione, osoribus meis. Et faciens beneficia in mille ex ami-* 6 *cis meis & observantibus mandata mea. Ne jures per nomen Dei Domini tui falsò,* 7 *quoniam Deus non justificat eum qui jurat per nomen ejus falsò. Memento diei Sab-* 8 *bathi, & sanctifica illum. Sex diebus* 9 *ministrabis & facies omnia opera tua. Et dies septimus Sabbathum est, sabba-* 10 *thizabis in eo Deo Domino tuo; non facies quicquam ex artibus, tu, & filius tuus, & filia tua, & servus tuus, & ancilla tua, & jumenta tua, & hospes tuus qui est in domicilio tuo.*

ספר שמות : כ

, cœlos DOMINUS fecit diebus ſex Quia
כִּי שֵׁשֶׁת־יָמִים עָשָׂה יְהוָה אֶת־הַשָּׁמַיִם 11
requievit & ,eis in quæ omnia & ,mare ,terram &
וְאֶת־הָאָרֶץ אֶת־הַיָּם וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־בָּם וַיָּנַח
diei DOMINUS benedixit Idcirco .ſeptimo die in
בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי עַל־כֵּן בֵּרַךְ יְהוָה אֶת־יוֹם
,tuum patrem Honora .eum ſanctificavit & ,quietis
הַשַּׁבָּת וַיְקַדְּשֵׁהוּ׃ כַּבֵּד אֶת־אָבִיךָ 12
,terram ſuper tuos dies prolongent ut ,tuam matrem &
וְאֶת־אִמֶּךָ לְמַעַן יַאֲרִכוּן יָמֶיךָ עַל הָאֲדָמָה
.occides Non .tibi dans tuus Deus DOMINUS quam
אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ׃ לֹא תִּרְצָח׃ 13
tuum ſocium in reſpondebis Non .furaberis Non .adulterabis Non
לֹא תִּנְאָף׃ לֹא תִּגְנֹב׃ לֹא־תַעֲנֶה בְרֵעֲךָ 14 15
16 :tui ſocii domum concupiſces Non .mendax teſtimonium
עֵד שָׁקֶר׃ לֹא תַחְמֹד בֵּית רֵעֶךָ 17
,ejus ancillam & ,ejus ſervum & ,tui ſocii uxorem concupiſces non
לֹא־תַחְמֹד אֵשֶׁת רֵעֶךָ וְעַבְדּוֹ וַאֲמָתוֹ
.tuo ſocio quod omne & ,ejus aſinum & ,ejus bovem &
וְשׁוֹרוֹ וַחֲמֹרוֹ וְכֹל אֲשֶׁר לְרֵעֶךָ׃
,lampades & ,voces videntes populus omnis Et
וְכָל־הָעָם רֹאִים אֶת־הַקּוֹלֹת וְאֶת־הַלַּפִּידִם 18
,populus vidit Et .fumantem montem & ,buccinæ vocem &
וְאֵת קוֹל הַשֹּׁפָר וְאֶת־הָהָר עָשֵׁן וַיַּרְא הָעָם
: Moſch ad dixerunt Et .longinquo à ſteterunt & ,ſe moverunt &
וַיָּנֻעוּ וַיַּעַמְדוּ מֵרָחֹק׃ וַיֹּאמְרוּ אֶל־מֹשֶׁה 19
loquatur ne & : audiemus & ,nobiſcum tu Loquere
דַּבֵּר־אַתָּה עִמָּנוּ וְנִשְׁמָעָה וְאַל־יְדַבֵּר
Moſch Dixitque .moriamur fortè ne ,Deus nobiſcum
עִמָּנוּ אֱלֹהִים פֶּן־נָמוּת׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה 20
tentare pro quia ,timeatis Ne : populum ad
אֶל־הָעָם אַל־תִּירָאוּ כִּי לְבַעֲבוּר נַסּוֹת
ejus timor eſſet ut & ,Deus venit ,vos
אֶתְכֶם בָּא הָאֱלֹהִים וּבַעֲבוּר תִּהְיֶה יִרְאָתוֹ
populus ſtetit Et .peccetis ne ,veſtras facies ſuper
עַל־פְּנֵיכֶם לְבִלְתִּי תֶחֱטָאוּ׃ וַיַּעֲמֹד הָעָם 21
ibi qua ,caliginem ad appropinquavit Moſch & ,longinquo à
מֵרָחֹק וּמֹשֶׁה נִגַּשׁ אֶל־הָעֲרָפֶל אֲשֶׁר־שָׁם
.Deus
הָאֱלֹהִים׃

Verſio VULG. LAT.

11 Sex enim diebus fecit Dominus cœlum, & terram, & mare, & omnia quæ in eis ſunt; & requievit in die ſeptimo: idcirco benedixit Dominus diei ſabbati, 12 & ſanctificavit eum. Honora patrem tuum, & matrem tuam, ut ſis longævus ſuper terram, quam Dominus Deus 13 tuus dabit tibi. Non occides. 14 Non mœchaberis. Non 15 furtum facies. Non loquê16ris contra proximum tuum 17 falſum teſtimonium. Non concupiſces domum proximi tui: nec deſiderabis uxorem ejus, non ſervum, non ancillam, non bovem, non aſinum, nec omnia quæ 18 illius ſunt. Cunctus autem populus videbat voces, & lampades, & ſonitum buccinæ, montémque fumantem: & perterriti ac pavore concuſſi, ſtete19runt procul; Dicentes Moyſi, Loquere tu nobis, & audiemus: non loquatur nobis Dominus, ne fortè moria20mur. Et ait Moſes ad populum, Nolite timere: ut enim probaret vos, venit Deus: & ut terror illius eſſet in vobis, & non peccaretis. 21 Stetítque populus de longé. Moyſes autem acceſſit ad caliginem, in qua erat Deus.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

11 Ἐν γὰρ ἓξ ἡμέραις ἐποίησε κύριος (η) τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, καὶ κατέπαυσε τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ. διὰ τοῦτο (θ) εὐλόγησε κύριος τὴν ἡμέραν τὴν ἑβδόμην, καὶ ἡγίασεν αὐτήν. 12 Τίμα τὸν πατέρα σου, καὶ τὴν (ι) μητέρα σου, ἵνα εὖ σοι γένηται, καὶ ἵνα μακροχρόνιος γένῃ ἐπὶ τῆς γῆς τῆς ἀγαθῆς, ἧς κύριος 13 ὁ θεός σου δίδωσί σοι. (κ) Οὐ 14 μοιχεύσεις. Οὐ κλέψεις. Οὐ φο15νεύσεις. Οὐ ψευδομαρτυρήσεις κα16τὰ τοῦ πλησίον σου μαρτυρίαν ψευδῆ. 17 Οὐκ ἐπιθυμήσεις τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον σου· οὐκ ἐπιθυμήσεις τὴν οἰκίαν τοῦ πλησίον σου, (λ) οὔτε τὸν ἀγρὸν αὐτοῦ, (λ) οὔτε τὸν παῖδα αὐτοῦ, (λ) οὔτε τὴν παιδίσκην αὐτοῦ, οὔτε τοῦ βοὸς αὐτοῦ, οὔτε τοῦ ὑποζυγίου αὐτοῦ, οὔτε παντὸς κτήνους αὐτοῦ, οὔτε ὅσα τῷ πλησίον 18 σου ἐστί. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἑώρα τὴν φωνὴν, καὶ τὰς λαμπάδας, καὶ τὴν φωνὴν τῆς σάλπιγγος, καὶ τὸ ὄρος τὸ καπνίζον. φοβηθέντες δὲ πᾶς ὁ λαὸς ἔστησαν μακρόθεν. 19 Καὶ εἶπαν πρὸς Μωυσῆν, Λάλησον σὺ ἡμῖν, καὶ μὴ λαλείτω πρὸς ἡμᾶς ὁ θεὸς, (μ) μὴ ἀποθάνωμεν. 20 Καὶ λέγει αὐτοῖς Μωυσῆς, Θαρσεῖτε· ἕνεκεν γὰρ τοῦ πειράσαι ὑμᾶς παρεγενήθη ὁ θεὸς πρὸς ὑμᾶς, ὅπως ἂν γένηται ὁ φόβος αὐτοῦ ἐν ὑμῖν, ἵνα μὴ ἁμαρτά21νητε. Εἱστήκει δὲ ὁ λαὸς μακρόθεν, Μωυσῆς δὲ εἰσῆλθεν εἰς τὸν γνόφον, οὗ (ν) ἦν ὁ θεός.

In diebus enim ſex fecit Dominus cœlum, & terram, & mare, & omnia quæ in eis: & requievit die ſeptimâ. Propter hoc benedixit Dominus diem ſeptimam, & ſanctificavit eam. Honora patrem tuum, & matrem tuam; ut bene tibi ſit, & ut longævus ſis ſuper terram bonam, quam Dominus Deus tuus dat tibi. Non (e) mœchaberis. Non furaberis. Non occides. Non falſò teſtaberis contra proximum tuum teſtimonium falſum. Non concupiſces uxorem proximi tui. Non concupiſces domum proximi tui, neque agrum ejus, neque puerum ejus, neque ancillam ejus, neque bovem ejus, neque ſubjugale ejus, neque ullum pecus ejus, neque quæcunque proximi tui ſunt. Et omnis populus videbat vocem, & lampades, & vocem tubæ, & montem fumantem. Territi autem omnis populus ſteterunt à longé. Et dixerunt ad Moyſen, Loquere tu nobis, & non loquatur ad nos Deus; (f) ne moriamur. Et dicit eis Moyſes, Fidite. Propterea enim venit ad vos Deus tentare vos, ut ſit timor ejus in vobis, ut ne peccetis. Stetit autem populus à longé: Moyſes autem intravit in caliginem, ubi erat Deus. 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21

MS. A. (η) πάντα οὐρανὸν (θ) ηὐλόγησεν (ι) μητέρα, * καὶ ἵνα μακροχρόνιος (κ) Οὐ φονεύσεις. Οὐ μοιχεύσεις. Οὐ κλέψεις. (λ) οὐδὲ (μ) μήποτε (ν) ἦν ἐκεῖ ὁ θεός.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 * ܡܛܠ ܕܒܫܬܐ ܝܘܡܝܢ ܥܒܕ ܡܪܝܐ ܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ. ܘܝܡܡܐ ܘܟܠ ܕܐܝܬ ܒܗܘܢ. ܘܐܬܢܝܚ ܒܝܘܡܐ ܫܒܝܥܝܐ. ܡܛܠܗܢܐ ܒܪܟ ܐܠܗܐ ܠܝܘܡܐ ܫܒܝܥܝܐ ܘܩܕܫܗ. 12 * ܝܩܪ ܠܐܒܘܟ ܘܠܐܡܟ. ܕܢܣܓܘܢ ܝܘܡܝܟ ܒܐܪܥܐ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܟ ܝܗܒ ܠܟ. 13 * ܠܐ ܬܩܛܘܠ. 14 * ܠܐ ܬܓܘܪ. 15 * ܠܐ ܬܓܢܘܒ. 16 * ܠܐ ܬܣܗܕ ܣܗܕܘܬܐ ܕܫܘܩܪܐ ܥܠ ܚܒܪܟ. 17 * ܠܐ ܬܪܓ ܒܝܬܗ ܕܚܒܪܟ. ܠܐ ܬܪܓ ܐܢܬܬܗ ܕܚܒܪܟ. ܘܥܒܕܗ. ܘܐܡܬܗ. ܘܬܘܪܗ. ܘܚܡܪܗ. ܘܟܠ ܕܐܝܬ ܠܚܒܪܟ. 18 * ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܚܙܝܢ ܗܘܘ ܩܠܐ. ܘܒܪܩܐ. ܘܩܠ ܩܪܢܐ. ܘܛܘܪܐ ܕܡܬܬܢܢ. ܘܚܙܐ ܥܡܐ ܘܙܥܘ ܘܩܡܘ ܡܢ ܪܘܚܩܐ. 19 * ܘܐܡܪܘ ܠܡܘܫܐ. ܡܠܠ ܐܢܬ ܥܡܢ. ܘܢܫܡܥ. ܘܠܐ ܢܡܠܠ ܥܡܢ ܐܠܗܐ. ܕܠܐ ܢܡܘܬ. 20 * ܐܡܪ ܡܘܫܐ ܠܥܡܐ. ܠܐ ܬܕܚܠܘܢ. ܡܛܠ ܕܠܡܢܣܝܘܬܟܘܢ ܐܬܐ ܐܠܗܐ. ܘܡܛܠ ܕܬܗܘܐ ܕܚܠܬܗ ܥܠ ܐܦܝܟܘܢ. ܕܠܐ ܬܚܛܘܢ. 21 * ܘܩܡ ܥܡܐ ܡܢ ܪܘܚܩܐ. ܘܡܘܫܐ ܩܪܒ ܠܘܬ ܥܪܦܠܐ ܕܬܡܢ ܐܠܗܐ.

Nam ſex diebus fecit Dominus cœlum, & terram, & maria, & omnia quæ in eis ſunt, & requievit in die ſeptimo: propterea benedixit Deus diei ſeptimo, & ſanctificavit illum. Honora patrem tuum & matrem tuam, ut multiplicentur dies tui in terra quam Dominus Deus tuus daturus eſt tibi. Ne occîdas. Ne ſis mœchus. Ne fureris. Ne teſteris contra proximum tuum teſtimonium falſum. Ne concupiſcas domum proximi tui. Ne concupiſcas uxorem proximi tui, & ſervum ejus, & ancillam ejus, & bovem ejus, & aſinum ejus, & omnia quæ proximi tui ſunt. Univerſus autem populus videbant voces, & fulgura, & vocem cornu, & montem fumantem: & videntes populus, timuerunt, & ſteterunt à longé. Et dixerunt ad Moſen, Loquere tu nobiſcum, & audiemus: & ne loquatur nobiſcum Deus, ne moriamur. Dixit Moſes ad populum, Ne timueritis, quoniam ad vos tentandos venit Deus, ad hoc ut ſit timor ejus ante facies veſtras, & ne peccetis. Steterunt ergò populus procul: Moſes autem acceſſit ad caliginem, ubi Deus erat. 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

11 אֲרֵי שִׁתָּא יוֹמִין עֲבַד
יְיָ יָת שְׁמַיָּא וְיָת
אַרְעָא יָת יַמָּא וְיָת
כָּל דִּי בְהוֹן וְנָח
בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה עַל
כֵּן בָּרִיךְ יְיָ יָת יוֹמָא
דְשַׁבַּתָּא וְקַדְּשֵׁיהּ׃
12 יַקַּר יָת אֲבוּךְ וְיָת
אִמָּךְ בְּדִיל דְּיוֹרְכוּן
יוֹמָךְ עַל אַרְעָא
דַּייָ אֱלָהָךְ יָהֵב לָךְ׃
13 לָא תִקְטוֹל נְפַשׁ׃
14 לָא תְּגוּף׃ לָא
15 תִּגְנוֹב׃ לָא תַסְהִיד
16 בְּחַבְרָךְ סָהֲדוּתָא
17 דְשִׁקְרָא׃ לָא
תַחְמֵיד בֵּית חַבְרָךְ
לָא תַחְמֵיד אִתַּת
חַבְרָךְ וְעַבְדֵּיהּ וְאַמְתֵיהּ
וְתוֹרֵיהּ וַחֲמָרֵיהּ וְכָל
18 דִּי לְחַבְרָךְ׃ וְכָל
עַמָּא חָזַן יָת קָלַיָּא
וְיָת בְּעוּרַיָּא וְיָת
קָל שׁוֹפָרָא וְיָת
טוּרָא תְּנַן וַחֲזָא
עַמָּא וְזָעוּ וְקָמוּ מֵרָחִיק׃
19 וַאֲמַרוּ לְמֹשֶׁה מַלֵּיל
אַתְּ עִמַּנָא וּנְקַבֵּל
וְלָא יִתְמַלֵּל עִמַּנָא
מִן קֳדָם יְיָ דִּלְמָא
20 נְמוּת׃ וַאֲמַר
מֹשֶׁה לְעַמָּא לָא
תִדְחֲלוּן אֲרֵי בְּדִיל
לְנַסָּאָה יָתְכוֹן אִתְגְּלִי
לְכוֹן יְקָרָא דַייָ
וּבְדִיל דִּתְהֵי דַחַלְתֵּיהּ
עַל אַפֵּיכוֹן בְּדִיל
21 דְּלָא תְחוּבוּן׃ וְקָם
עַמָּא מֵרָחִיק וּמֹשֶׁה
קְרֵיב לְצֵית אֲמִטְתָא
דְּתַמָּן יְקָרָא דַייָ׃

11 Quia ſex diebus fecit Dominus cœlum & terram, mare & omnia quæ in eis ſunt; & requievit in die ſeptimo: idcirco benedixit Dominus diei ſabbati, & ſan12ctificavit eum. Honora patrem tuum, & matrem tuam: ut prolongentur dies tui ſuper terram, quam Dominus Deus tuus 13 dabit tibi. Non oc14cîdes animam. Non 15 mœchaberis. Non fu16raberis. Non teſtificaberis contra proximum tuum falſum 17 teſtimonium. Non concupiſces domum proximi tui: non concupiſces uxorem proximi tui, neque ſervum ejus neque ancillam ejus, neque bovem neque aſinum ejus; neque omnia quæ ſunt proximi tui. 18 Omníſque populus videbat voces, & lampades, & vocem tubæ; & montem fumantem: viditque populus, & contremuerunt; & ſteterunt 19 procul. Dixeruntque ad Moyſen; Loquere tu nobiſcum, & obediemus: & non *fiat ſermo* nobiſcum à facie Domini, ne fortè 20 moriamur. Dixítque Moyſes ad populum, Ne timeatis: quia ut probaret vos Dominus, revelata eſt *vobis* gloria Dei: & ut ſit timor ejus ſuper faciem veſtram, 21 ut non peccetis. Stetítque populus à longè: & Moyſes acceſſit verſus caliginem; ubi erat gloria Dei.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM.

Tranſlatio Latina.

11 *Quoniam ſex diebus fecit Dominus cœlum et terram, mare et omnia quæ in eis, ſed requievit die ſeptimo: ideò benedixit Dominus Sabbatū, et ſanctificavit* 12 *illud. Honora patrem tuum, & matrem tuam, ut prolongentur dies tui ſuper terram quam Do*13*minus Deus tuus dedit tibi. Non* 14 *occîdes. Non mœchaberis. Non* 15 *furaberis. Non teſtaberis adver*16*ſùs proximum tuum teſtimonium falſum. Neque concupiſces* 17 *domum proximi tui; neque concupiſces uxorem proximi tui, agrum ejus, ſervum ejus, & ancillam ejus, bovem ejus, & aſinum ejus, & omnia quæ ſunt proximi tui. Cùm autem introduxerit te Dominus Deus tuus in terram Chananæorū ad quam vadis poſſidendam, eriges tibi duos lapides magnos, & oblines eos calce, ſcribéſq; ſuper lapides iſtos omnia verba legis hujus. Poſtquam etiam tranſiveris Jordanem, ſtatues lapides iſtos, quos ego præcipio vobis hodie, in monte Garizim, & ædificabis ibi altare Domino Deo tuo, altare lapideum: non elevabis ſuper eos ferrum. Ex lapidibus informibus ædificabis altare iſtud Domino Deo tuo, & offeres ſuper illud holocauſta Domino Deo tuo, & ſacrificabis pacifica, & comedes ibi, & lætaberis coram Domino Deo tuo in monte iſto, ultra Jordanem, poſt viam occaſûs Solis in terra Chananæi habitantis in planitie è regione Galgal, juxta (b) quercum More, verſùs Si*18*chem. Et omnis populus audiebat tonitrua, & vocem buccinæ; videbat quoque lampades, & montem (c) fumantem: ideò timuit omnis popul⁹, et (d) commotus eſt, & ſtetit à longè.* 19 *Dixeruntq; Moſi, Ecce oſtendit nobis Dominus Deus noſter gloriam ſuam magnam, & vocem ejus audivimus de medio ignis. Hodie vidimus quòd locutus eſt Deus cum homine, & vixit. Nunc autem quare moriemur? nam devorabit nos ignis iſte magnus; ſi iterum nos audiamus vocem Domini Dei noſtri, tum moriemur: Nam quæ eſt omnis caro quæ audierit vocem Dei vitæ loquentis de medio ignis ſicut nos, & vixit? Accede tu, & audi omnia quæ dicit Dominus Deus noſter, tuq; referes nobis quæcunque dixerit tibi Dominus Deus noſter, et audiemus, & faciemus. Sed non loquatur* 19 *nobiſcum Deus, ne moriamur? Dixit verò Moſes populo, Ne ti*20*meatis; ut enim tentaret vos venit Dominus, atq; ut eſſet timor ejus ſuper facies veſtras, ne peccetis. Populus autem ſtabat à* 21 *longè; Moſes verò accedebat ad caliginem in qua erat Deus.*

VER. SAM. (*b*) vallem viſionis, (*c*) flammantem: (*d*) vacillavit,

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * لان الله خلق في ستة ايام السموات والارض والبحر وجميع ما فيها * واراحها في اليوم السابع *
12 ولذلك بارك الله في اليوم السابع وقدسه * اكرم اباك وامك لكي يطول عمرك في البلد
13 14 الذي الله ربك معطيكه * لا تقتل النفس * لا تزن * لا تسرق * لا تشهد على اخيك
15 16 17 شهادة زور * لا تهوى بيت صاحبك * لا تشته زوجة صاحبك وعبده وامته وثوره وحماره
18 وجميع ماله * وجميع القوم يدركون الاصوات والشعل وصوت البوق والجبل مدخنا *
19 فلما راى القوم ذلك ارتعدوا ووقفوا من بعيد * وقالوا لموسى كلمنا نسمع منك * ولا
20 يكلمنا الله فنهلك * قال موسى للقوم لا تخافوا * فانما تجلى لكم ملاك الله ليمتحنكم
21 ولتكون تقويه في قلوبكم لئلا تخطيوا * فوقف القوم عن بعد * وتقدم موسى الى
الضباب الذي فيه نور الله *

11 *Quoniam Deus creavit in ſex diebus cœlos, & terram, & mare, & omnia quæ ſunt in eis, & dedit eis requiem in die ſeptimo: & ideò benedixit Deus diei ſeptimo, et ſanctificavit illum. Honora pa*12*trem tuum et matrem tuam, ut longa fiat ætas tua in regione quam Deus Dominus tuus daturus eſt tibi. Nè occîdas ani*13*mam. Nè forniceris. Nè fureris. Nè* 14 15 *teſteris adverſùs fratrem tuum teſtimonium falſum. Nè concupiſcas domum pro*16*ximi tui. Nè concupiſcas uxorem pro*17*ximi tui, neque ſervum ejus, neque famulum ejus, neque taurum ejus, neque aſinū ejus, neque omnia bona ejus. Et univer*18*ſa plebs deprehendebant vocem, & flammam, & vocē tubæ, & montem fumantem. Cúmque vidiſſet populus id, perterriti ſunt, et ſteterunt à longé, Et dixerunt* 19 *Muſæ, Loquere nobis, audiemus te: et nè loquatur nobis Deus, nè pereamus. Dixit* 20 *Muſa plebi, Nè timeatis; nam apparuit vobis Angelus Dei ut probaret vos, & ut ſit timor ej⁹ in cordibus veſtris, ut nè peccetis. Et ſtetit populus de longè, & ac*21*ceſſit Muſa ad nubē in qua erat lux Dei.*

ספר שמות : כא

filios ad dices Sic :Mosch ad DOMINUS Dixitque

22 ויאמר יהוה אל־משה כה תאמר אל־בני

sum locutus cœlis è quod vidistis Vos :Israel

ישראל אתם ראיתם כי מן־השמים דברתי

auri deos & argenti deos mecum facietis Non .vobiscum

23 עמכם׃ לא תעשון אתי אלהי כסף ואלהי זהב

immolabis & ,mihi facies terræ Altare .vobis facietis non

24 לא תעשו לכם׃ מזבח אדמה תעשה־לי וזבחת

& ,tuum pecus ,tua pacifica & ,tua holocausta illud super

עליו את־עלתיך ואת־שלמיך את־צאנך ואת־

,meum nomen faciam memorare quo loco omni in tuum bovem

בקרך בכל־המקום אשר אזכיר את־שמי

feceris lapidum altare si Et .tibi benedicam & ;te ad veniam

25 אבוא אליך וברכתיך׃ ואם־מזבח אבנים תעשה־

elevaveris tuum gladium Cum .excisione eos ædificabis non ,mihi

לי לא־תבנה אתהן גזית כי חרבך הנפת

ad ascensionibus in ascendes non Et .illud pollues & ,illud super

26 עליה ותחללה׃ ולא־תעלה במעלת על־

.illud super tua nuditas detegatur non ut ,meum altare

מזבחי אשר לא־תגלה ערותך עליו׃

Versio VULG. LAT.

22 Dixit prætereà Dominus ad Moysen, Hæc dices filiis Israel; Vos vidistis quòd de cœlo locutus sim vobis. 23 Non facietis deos argenteos, nec deos aureos facietis vobis. 24 Altare de terra facietis mihi, & offeretis super eo holocausta & pacifica vestra, oves vestras & boves, in omni loco in quo memoria fuerit nominis mei: veniam ad te, & benedicam tibi. 25 Quòd si altare lapideum feceris mihi, non ædificabis illud de sectis lapidibus: si enim levaveris cultrum super eo, polluetur. 26 Non ascendes per gradus ad altare meum, ne reveletur turpitudo tua.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

22 Εἶπε δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν, Τάδε ἐρεῖς τῷ οἴκῳ Ἰακὼβ, καὶ ἀναγγελεῖς τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ· Ὑμεῖς ἑωράκατε, ὅτι ἐκ 23 τοῦ οὐρανοῦ λελάληκα πρὸς ὑμᾶς. Οὐ ποιήσετε (ξ) ὑμῖν αὐτοῖς θεοὺς ἀργυροῦς, καὶ θεοὺς χρυσοῦς οὐ ποιήσετε ὑμῖν (ο) ἑαυ-24 τοῖς. Θυσιαστήριον ἐκ γῆς ποιήσετέ μοι, καὶ θύσετε (π) ἐπ' αὐτοῦ τὰ ὁλοκαυτώματα ὑμῶν, καὶ τὰ σωτήρια (ϱ) ὑμῶν, καὶ τὰ πρόβατα, καὶ τοὺς μόσχους ὑμῶν ἐν παντὶ τόπῳ, οὗ ἐὰν ἐπονομάσω τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ, καὶ ἥξω πρὸς σὲ, καὶ εὐλογή-25 σω σε. Ἐὰν δὲ θυσιαστήριον ἐκ λίθων ποιῇς μοι, οὐκ οἰκοδομήσεις αὐτοὺς τμητούς· τὸ γὰρ ἐγχειρίδιόν σου ἐπιβέβληκας (σ) ἐπ' αὐτοὺς, καὶ μεμί-26 ανται. Οὐκ ἀναβήσῃ ἐν ἀναβαθμῖσιν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριόν μου, (τ) ὅπως ἂν μὴ ἀποκαλύψῃς τὴν ἀσχημοσύνην σου ἐπ' αὐτοῦ.

Dixit autem Dominus ad Moysen, Hæc dices domui Iacob, & annuntiabis filiis Israel: Vos vidistis, quia de cœlo locutus sum ad vos. 22 *Non facietis vobisipsis deos argenteos; & deos aureos non facietis vobisipsis.* 23 *Altare de terra facietis mihi, & immolabitis super illud holocaustomata vestra, & salutaria vestra, & oves, & vitulos vestros in omni loco, ubicunque (g) annominavero nomen meum illic: & veniam ad te, & benedicam te.* 24 *Sin autem de lapidibus altare facias mihi, non ædificabis eos sectos: (h) cultrum enim tuum injecisti super eos, & inquinati sunt.* 25 *Non ascendes in gradibus ad altare meum; ne reveles turpitudinem tuam super illud.* 26

MS.A. (ξ) ἑαυτοῖς θεοὺς (ο) αὐτοῖς. (π) ἐπ' αὐτὸ τὰ ὁλοκαυτώματα, καὶ (ϱ) ὑμῶν, τὰ (σ) ἐπ' αὐτὸ, (τ) ὅπως μὴ

CAP. XXI. כא

Cum ,eorum faciem ad pones quæ judicia hæc Et

1 2 ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם׃ כי

septimo in & ,serviet annis sex ,Hebræum servum emeris

תקנה עבד עברי שש שנים יעבד ובשבעת

,fuerit ingressus suo corpore in Si .gratis liberum in egredietur

3 יצא לחפשי חנם׃ אם־בגפו יבא

egredietur & ipse mulieris dominus Si .egredietur suo corpore in

בגפו יצא אם־בעל אשה הוא ויצאה

peperit & ,uxorem ei dedit ejus dominus Si .secum ejus uxor

4 אשתו עמו׃ אם־אדניו יתן־לו אשה וילדה־

,ejus domino erit ,ejus nati & ,uxor :filias vel ,filios ei

לו בנים או בנות האשה וילדיה תהיה לאדניה

:servus dixerit dicendo si Et .suo corpore in egredietur ipse &

5 והוא יצא בגפו׃ ואם־אמר יאמר העבד

non ,meos filios & ,meam uxorem ,meum dominum dilexi

אהבתי את־אדני את־אשתי ואת־בני לא

.liber egrediar

אצא חפשי׃

CAP. XXI.

1 Hæc sunt judicia quæ 2 propones eis. Si emeris servum Hebræum, sex annis serviet tibi: in septimo egredietur liber gra-3 tis. Cum quali veste intraverit, cum tali exeat: si habens uxorem, & uxor 4 egredietur simul. Sin autem dominus dederit illi uxorem, & pepererit filios & filias: mulier & liberi ejus erunt domini sui, ipse verò exibit cum 5 vestitu suo. Quòd si dixerit servus, Diligo dominum meum & uxorem ac liberos, non egrediar liber:

ΚΕΦ. κα'.

1 Καὶ ταῦτα τὰ δικαιώματα, ἃ (α) 2 παραθήσῃ ἐνώπιον αὐτῶν. Ἐὰν κτήσῃ παῖδα Ἑβραῖον, ἓξ ἔτη δουλεύσει σοι· (β) τῷ δὲ ἑβδόμῳ ἔτει ἀπ-3 ελεύσεται ἐλεύθερος δωρεάν. Ἐὰν αὐτὸς μόνος εἰσέλθῃ, καὶ μόνος ἐξελεύσεται· ἐὰν δὲ γυνὴ συνεισέλθῃ μετ' αὐτοῦ, (γ) ἐξελεύσεται καὶ ἡ 4 γυνὴ αὐτοῦ. Καὶ ἐὰν δὲ ὁ κύριος δῷ αὐτῷ γυναῖκα, καὶ (δ) τέκῃ αὐτῷ υἱοὺς ἢ θυγατέρας, ἡ γυνὴ καὶ τὰ παιδία ἔσται τῷ κυρίῳ (ε) αὐτοῦ, αὐ-5 τὸς δὲ μόνος ἐξελεύσεται. Ἐὰν δὲ ἀποκριθεὶς εἴπῃ ὁ παῖς, Ἠγάπηκα τὸν κύριόν μου, καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ τὰ παιδία, οὐκ ἀποτρέχω ἐλεύθερος·

CAP. XXI.

Et hæ sunt justificationes, quas appones coram illis. 1 *Si* 2 *(a) acquisieris servum Hebræum, sex annos serviet tibi: septimo autem anno abibit liber gratis.* *Si ipse solus intraverit, & solus exibit: sin autem uxor intraverit simul cum eo, exibit & uxor ejus.* 3 *Et verò si dominus dederit ei uxorem, & pepererit ei filios vel filias, uxor & parvuli erunt domino ejus: ipse autem solus exibit.* 4 *Sin autem respondens servus dixerit, Dilexi dominum meum, & uxorem, & parvulos; non abeo liber:* 5

MS.A. (α) παραθήσεις (β) τῷ δὲ ἔτει τῷ ἑβδόμῳ ἐξαποστελεῖς αὐτὸν ἐλεύθερον δωρεάν. (γ) καὶ ἡ γυνὴ ἐξελεύσεται μετ' αὐτοῦ. Ἐὰν δὲ (δ) τέκῃ υἱοὺς καὶ θυγατέρας, (ε) αὐτῆς,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

22 * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܡܘܫܐ ܗܟܢܐ ܬܐܡܪ ܠܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ. ܐܢܬܘܢ ܚܙܝܬܘܢ ܕܡܢ ܫܡܝܐ
ܡܠܠܬ ܥܡܟܘܢ. * ܠܐ ܬܥܒܕܘܢ ܠܟܘܢ ܥܡܝ ܐܠܗܐ ܕܕܗܒܐ. ܘܐܠܗܐ ܕܣܐܡܐ. ܠܐ 23
ܬܥܒܕܘܢ ܠܟܘܢ. * ܡܕܒܚܐ ܕܐܕܡܬܐ ܬܥܒܕ ܠܝ. ܘܬܕܒܚ ܥܠܘܗܝ ܢܟܣܬܟ ܘܩܘܪܒܢܝܟ. 24
ܥܢܟ ܘܬܘܪܝܟ. ܒܟܠ ܐܬܪ ܕܬܥܗܕ ܫܡܝ. ܐܬܐ ܠܘܬܟ. ܘܐܒܪܟܟ. * ܘܐܢ ܡܕܒܚܐ ܕܟܐܦܐ 25
ܬܥܒܕ ܠܝ. ܠܐ ܬܒܢܝܘܗܝ ܦܣܝܠܬܐ. ܡܛܠ ܕܐܢ ܬܪܝܡ ܦܪܙܠܐ ܥܠܘܗܝ ܬܛܢܦܝܘܗܝ.
* ܘܠܐ ܬܣܩ ܒܕܪܓܐ ܠܡܕܒܚܝ. ܕܠܐ ܬܬܓܠܐ ܥܪܛܠܝܘܬܟ ܥܠܘܗܝ. 26

Et dixit Dominus ad Mosen, Sic dices familiæ Israelis, Vos vidistis quòd de cœlo sum vos allocutus. 22 Ne faciatis vobis mecum deos aureos, & deos argenteos ne feceritis vobis. 23 Aram de terra facies mihi, & sacrificabis super eam victimas tuas, & sacrificia tua, & oves tuas, & boves tuas. 24 In quolibet loco in quo recordaberis nominis mei, veniam ad te, & benedicam tibi. Quòd si aram lapideam facias mihi, ne extruas eam de sectis lapidibus: si enim ferrum moveris super eam, contaminabis illam. 25 Et ne ascendas per gradus ad aram meam, ne detegatur turpitudo tua super eam. 26

* ܩܦܠܐܘܢ * ܟܐ *

* ܕܥܠ ܢܡܘܣܐ ܘܕܝܢܐ *

CAP. XXI.

Quæ de legibus, & de judiciis.

1 * ܘܗܠܝܢ ܕܝܢܐ ܕܬܣܝܡ ܩܕܡܝܗܘܢ. * ܡܐ ܕܙܒܢ ܐܢܬ ܥܒܕܐ ܝܗܘܕܝܐ. ܫܬ ܫܢܝܢ ܢܦܠܚܟ. 2
ܘܒܫܒܥܝܬܐ. ܢܦܘܩ ܒܪ ܚܐܪܐ ܡܢ ܒܝܬܟ. * ܐܢ ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܢܥܘܠ. ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܢܦܘܩ. 3
ܘܐܢ ܒܥܠ ܐܢܬܬܐ ܗܘ. ܬܦܘܩ ܐܢܬܬܗ ܥܡܗ. * ܘܐܢ ܡܪܗ ܢܬܠ ܠܗ ܐܢܬܬܐ. ܘܬܐܠܕ 4
ܠܗ ܒܢܝܐ ܘܒܢܬܐ. ܐܢܬܬܐ ܘܒܢܝܗ ܢܗܘܘܢ ܠܡܪܗ. ܘܗܘ ܢܦܘܩ ܒܠܚܘܕܘܗܝ. * ܘܐܢ 5
ܢܐܡܪ ܥܒܕܐ. ܕܪܚܡ ܐܢܐ ܠܡܪܝ. ܘܠܐܢܬܬܝ ܘܠܒܢܝ. ܠܐ ܢܦܩ ܐܢܐ ܒܪ ܚܐܪܐ.

Hæc autem sunt judicia quæ propones eis. 1 Quum emeris servum Judæum, 2 sex annis serviet tibi, & in septimo exeat liber de domo tua. Si solus ingrediatur, solus exeat: 3 si verò sit uxoratus, exeat uxor ejus cum eo. At si herus 4 ejus dederit ei uxorem, & pepererit ipsi filios ac filias, uxor & filii ejus erit heri illius; ipse verò exibit solus. Quòd 5 si dicat servus, Diligo dominum meum, & uxorem meam, & filios meos, non egrediar liber;

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

22 ואמר יי למשה כדנן
תימר לבני ישראל
אתון חזיתון ארי מן־
שמיא מלילית עמכון׃
23 לא תעבדון קדמי
דחלן דכסף ודחלן
דדהב לא תעבדון לכון׃
24 מדבח אדמתא תעביד
קדמי ותהי דבח עלוהי
ית־עלותך וית־
נכסת קודשך ית־
ענך וית־תורך בכל־
אתר די־אשרי שכנתי
לתמן אשלח ברכתי
25 לך ואברכנך׃ ואם־
מדבח אבנין תעביד
קדמי לא־תבני יתהון
פסילן דלמא־תרים
חרבך עלה ותחלנה׃
26 ולא־תסק בדרגין על־
מדבחי דלא־תתגלי
עריתך עלוהי׃

כא

1 ואלין דיניא די תסדר
2 קדמיהון׃ ארי תזבן
עבדא בר־ישראל שית
שנין יפלח ובשביעתא
יפוק לבר־חורין מגן׃
3 אם־בלחודוהי יעול
בלחודוהי יפוק אם־
בעל אתתא הוא
ותפוק אתתיה עמיה׃
4 אם־רבוניה יתן־ליה
אתתא ותליד־ליה
בנין או בנן אתתא
ובנהא תהי לרבונהא
והוא יפוק בלחודוהי׃
5 ואם־מימר ימר עבדא
רחימנא ית־רבוני ית־
אתתי וית־בני לא אפוק
לבר־חורין׃

22 Dixítque Dominus ad Moysen; Hæc dices filiis Israel: Vos vidistis, quòd de cœlo locutus sim vobiscum. 23 Non facietis coram me, Deos argenteos neque Deos aureos facietis vobis. 24 Altare de terrâ facies coram me: & immolabis super eo holocausta tua, & sacrificia sanctificata tua; *oves tuas, & boves tuos*: in omni loco, quo habitare fecero gloriam meam ibi; mittam benedictionem meam, & benedicam tibi. 25 Si autem altare ex lapidibus feceris coram me; non ædificabis sectos lapides: ne fortè leves gladium tuum super illo, & profanes eum. 26 Et non ascendes per gradus super altare meum: ut non reveletur turpitudo tua super eo.

CAP. XXI.

1 Et hæc sunt judicia, quæ propones coram eis. 2 Quando emeris servum, filium Israel; sex annis serviet: & in septimo egredietur liber gratis. 3 Si solus intraverit, solus egredietur: si maritus uxoris est; egredietur uxor ejus cum eo. 4 Si dominus ejus dederit ei uxorem; & peperit ei filios, aut filias: uxor & filii ejus erunt domini sui; & ipse egredietur solus. 5 Si autem dicens dixerit servus; Diligo dominum meum, uxorem meam, & liberos meos: non egrediar liber.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Tunc locutus est Dominus Mosi dicens; Audivi vocem verborum populi hujus quæ dixerunt tibi; Bona sunt omnia quæ locuti sunt. Utinam cor eorum esset hujusmodi ad timendū me, et observandum præcepta mea omnibus diebus, ut benè esset illis, & filiis eorum in sæculum. Prophetam suscitabo illis de medio fratrum suorum sicut te, et dabo verba mea in ore ejus, et loquetur illis quæcunq; præcipiam ei: In virum autem qui non audierit verba ejus quæ loquetur in nomine meo, ego (e) inquiram. Verùm Propheta qui (f) superbè egerit, loquendo verba in nomine meo quæ non præcepi ei ut loqueretur, quique locutus fuerit in nomine deorū alienorum, morietur propheta ille. Quòd si dixeris in corde tuo, Quomodo cognoscemus verbum quod non locutus fuerit Dominus? Si verbum quod loquitur Propheta ille in nomine Domini non sit, neque adveniat, hoc est verbum quod non est locutus Dominus: in præsumptione locutus est Propheta, non (g) timebis ab eo. Vade, dic eis, Revertimini in tabernacula vestra: tu verò hîc subsiste mecum, ut dicā tibi omnia præcepta, mandata, et judicia quæ docebis eos, et facturi sunt in terra quam ego dabo eis in possessionē. 22 *Deinde locut⁹ est Dominus Mosi, dicens; Loquere filiis Israel: Vos videtis quòd ego locutus sum de cœlis vobiscum.* 23 *Non facietis mecum Deos argenteos, neque Deos aureos facietis vobis.* 24 *Altare terreum facies mihi, et (h) sacrificabis super illud holocausta tua, et pacifica tua de ovibus tuis, et de bobus tuis: in locum in quo memoriam faciam nominis mei veniam ad te, & benedicam tibi.* 25 *Si verò altare de lapidibus feceris mihi, non ædificabis eos cæduos: Si enim cultrum tuum elevaveris super eos, polluisti eos.* 26 *Neque ascendes (i) per gradus super altare meum, ut non detegatur turpitudo tua super illud.*

CAP. XXI.

1 *Hæc sunt judicia quæ propones eis.* 2 *Cùm acquisiveris servum Hebræum, sex annis serviet tibi, et septimo exibit liber gratis.* 3 *Si cum corpore suo venerit, cum corpore suo exibit; si (a) maritus uxoris, exibit uxor ejus cum eo.* 4 *Si dominus ejus dederit ei uxorem, et pepererit ei filios, aut filias, uxor et liberi ejus erūt domino; ipse verò egredietur cum corpore suo.* 5 *Si dicendo dixerit servus, Diligo dominum meum, uxorem meam, et filios meos, non egrediar liber;*

VER. SAM. (e) *illud* ab eo reposcam. (f) apparaverit loqui verba (g) mutabis *fidem tuam* propter eum. (h) mactabis (i) cùm prævaricationibus (a) possessor uxoris,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

22 * فقال الله له * كذا قل لبني اسرائيل * انتم شاهدتم اني من السماء خاطبتكم * ولا تصنعوا 23
24 معبودات من فضة * ومعبودات من ذهب لا تصنعوها * واصنعوا لكم مذبحا * على الارض
اصنعوا لكم * واذبح عليه صعايدك وذبايح سلامتك من غنمك وبقرك * وفي كل موضع اذكر
25 باسمي * اجيبك وابارك فيك * وان صنعت لي مذبحا من حجارة * فلا تبنها مهندمة * فانك ان
26 حركت حديدك عليها بذلتها * ولا تصعد بدرج على مذبحي * لئلا تنكشف سوءتك عليه *

* الفصل الحادي والعشرون *

1 * وهذه الاحكام التي تجعلها لهم * قل لهم اذا ابتعت عبدا عبرانيا فليخدمك ست سنين * وفي 2
3 السابعة يخرج حرا مجانا * ان دخل عزبا فليخرج عزبا * وان كان ذا زوجة خرجت زوجته معه *
4 * وان زوجه مولاه بامراة فولدت له بنين او بنات * فالمراة واولادها يكونون لمولاها * وهو
5 يخرج عزبا * وان قال العبد قد احببت مولاي وزوجتي وبني لا اخرج حرا *

Et dixit Deus ad eum, Sic dicito filiis Israil; Vos oculatim vidistis quòd ego de cœlo locutus sim vobiscum. 22 *Nè faciatis adorabilia ex argento, & adorabilia ex auro nè faciatis.* 23 *Et facite vobis altare, super terram facite vobis: et immola super illud oblationes tuas, & sacrificia pacis tuæ ex ovibus tuis, & bobus tuis. Et in quolibet loco recordare nominis mei: exaudiam te, & benedicam tibi.* 24 *Et si feceris mihi altare ex lapidibus, nè construas eos concinnos: quoniā si moveris ferrum tuum super eos, profanabis illos.* 25 *Et nè ascendas per gradus ad altare meum, ut nè detegatur turpitudo tua super illud.* 26

CAP. XXI.

Et hæc sunt judicia quæ pones eis. 1 *Dic illis, Cùm emeris servum Hebræum, serviat tibi sex annos, & in septimo egrediatur liber gratis.* 2 *Si ingressus est cælebs; egrediatur cælebs: & si fuerit habens uxorem, exibit uxor ejus cum eo.* 3 *Et si conjunxerit eum dominus ejus cum uxore, & ea genuerit ipsi filios aut filias: uxor & filii ejus erunt domino ejus, & ipse exibit cælebs.* 4 *Quòd si dixerit mancipium, Dilexi dominum meum, & uxorem meam, et filios meos, non exibo liber;* 5

וְהִגִּישׁוֹ אֲדֹנָיו אֶל־הָאֱלֹהִים וְהִגִּישׁוֹ אֶל־הַדֶּלֶת אוֹ אֶל־הַמְּזוּזָה וְרָצַע אֲדֹנָיו אֶת־אָזְנוֹ בַּמַּרְצֵעַ וַעֲבָדוֹ לְעֹלָם׃ 6
וְכִי־יִמְכֹּר אִישׁ אֶת־בִּתּוֹ לְאָמָה לֹא תֵצֵא כְּצֵאת הָעֲבָדִים׃ 7
אִם־רָעָה בְּעֵינֵי אֲדֹנֶיהָ אֲשֶׁר־לֹא יְעָדָהּ וְהֶפְדָּהּ לְעַם נָכְרִי לֹא־יִמְשֹׁל לְמָכְרָהּ בְּבִגְדוֹ־בָהּ׃ 8
וְאִם־לִבְנוֹ יִיעָדֶנָּה כְּמִשְׁפַּט הַבָּנוֹת יַעֲשֶׂה־לָּהּ׃ 9
אִם־אַחֶרֶת יִקַּח־לוֹ שְׁאֵרָהּ כְּסוּתָהּ וְעֹנָתָהּ לֹא יִגְרָע׃ 10
וְאִם־שְׁלָשׁ־אֵלֶּה לֹא יַעֲשֶׂה לָהּ וְיָצְאָה חִנָּם אֵין כָּסֶף׃ 11
מַכֵּה אִישׁ וָמֵת מוֹת יוּמָת׃ 12
וַאֲשֶׁר לֹא צָדָה וְהָאֱלֹהִים אִנָּה לְיָדוֹ וְשַׂמְתִּי לְךָ מָקוֹם אֲשֶׁר יָנוּס שָׁמָּה׃ 13
וְכִי־יָזִד אִישׁ עַל־רֵעֵהוּ לְהָרְגוֹ בְעָרְמָה מֵעִם מִזְבְּחִי תִּקָּחֶנּוּ לָמוּת׃ 14
וּמַכֵּה אָבִיו וְאִמּוֹ מוֹת יוּמָת׃ 15
וְגֹנֵב אִישׁ וּמְכָרוֹ וְנִמְצָא בְיָדוֹ מוֹת יוּמָת׃ 16
וּמְקַלֵּל אָבִיו וְאִמּוֹ מוֹת יוּמָת׃ 17
וְכִי־יְרִיבֻן אֲנָשִׁים וְהִכָּה־אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ בְּאֶבֶן אוֹ בְאֶגְרֹף וְלֹא יָמוּת וְנָפַל לְמִשְׁכָּב׃ 18
אִם־יָקוּם וְהִתְהַלֵּךְ בַּחוּץ עַל־מִשְׁעַנְתּוֹ וְנִקָּה הַמַּכֶּה רַק שִׁבְתּוֹ יִתֵּן וְרַפֹּא יְרַפֵּא׃ 19
וְכִי־יַכֶּה אִישׁ אֶת־עַבְדּוֹ אוֹ אֶת־אֲמָתוֹ בַּשֵּׁבֶט וּמֵת תַּחַת יָדוֹ נָקֹם יִנָּקֵם׃ 20
אַךְ אִם־יוֹם אוֹ יוֹמַיִם יַעֲמֹד לֹא יֻקַּם כִּי כַסְפּוֹ הוּא׃ 21
וְכִי־יִנָּצוּ אֲנָשִׁים וְנָגְפוּ אִשָּׁה הָרָה וְיָצְאוּ יְלָדֶיהָ וְלֹא יִהְיֶה אָסוֹן עָנוֹשׁ יֵעָנֵשׁ כַּאֲשֶׁר יָשִׁית עָלָיו בַּעַל הָאִשָּׁה וְנָתַן בִּפְלִלִים׃ 22
וְאִם־אָסוֹן יִהְיֶה וְנָתַתָּה נֶפֶשׁ תַּחַת נָפֶשׁ׃ 23

Ver. VULG. LAT.

6 Offeret eum dominus diis, & applicabitur ad ostiū et postes; perforabitq; aurem ej⁹ subulâ: & erit ei servus in seculū. 7 Si quis vendiderit filiam suam in famulam, non egredietur sicut ancillæ exire consueverunt. 8 Si displicuerit oculis domini sui cui tradita fuerat, dimittet eam: populo autem alieno vendendi non habebit potestatem, si spreverit eam. 9 Sin autem filio suo desponderit eam, juxta morem filiarum faciet illi. 10 Quòd si alteram ei acceperit, providebit puellæ nuptias, & vestimenta, & pretium pudicitiæ non negabit. 11 Si tria ista non fecerit, egredietur gratis absq; pecunia. 12 Qui percusserit hominem volens occidere, morte moriatur. 13 Qui autem non est insidiatus, sed Deus illum tradidit in manus ejus; constituam tibi locum in quem fugere debeat. 14 Si quis per industriam occiderit proximū suum, & per insidias; ab altari meo evelles eum, ut moriatur. 15 Qui percusserit patrem suum aut matrem, morte moriatur. 16 Qui furatus fuerit hominem, & vendiderit eum; convictus noxæ, morte moriatur. 17 Qui maledixerit patri suo vel matri, morte moriatur. 18 Si rixati fuerint viri, & percusserit alter proximum suum lapide vel pugno, & ille mortuus non fuerit, sed jacuerit in lectulo: 19 Si surrexerit, & ambulaverit foris super baculum suum; innocens erit qui percusserit, ita tamen ut operas ej⁹ & impensas in medicos restituat. 20 Qui percusserit servū suum vel ancillam virgâ, & mortui fuerint in manibus ejus; criminis reus erit. 21 Sin autem uno die vel duobus supervixerit, non subjacebit pœnæ: quia pecunia illi⁹ est. 22 Si rixati fuerint viri, et percusserit quis mulierē prægnantē, et abortivū quidē fecerit, sed ipsa vixerit; subjacebit damno quantū marit⁹ mulieris expetierit, & arbitri judicaverint. 23 Sin autē mors ej⁹ fuerit subsecuta, reddet animā pro anima,

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

6 Προσάξει αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ πρὸς τὸ κριτήριον τοῦ θεοῦ, καὶ τότε προσάξει αὐτὸν (ζ) ἐπὶ τὴν θύραν ἐπὶ τὸν σταθμόν, καὶ τρυπήσει (η) ὁ κύριος αὐτοῦ τὸ οὖς τῷ ὀπητίῳ, καὶ δουλεύσει αὐτῷ εἰς τὸν αἰῶνα. 7 Ἐὰν δέ τις ἀποδῶται τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα οἰκέτιν, οὐκ ἀπελεύσεται, ὥσπερ ἀποτρέχουσιν αἱ δοῦλαι. 8 (θ) Ἐὰν μὴ εὐαρεστήσῃ τῷ κυρίῳ (ι) αὐτῆς, ἣν αὐτῷ καθωμολογήσατο, ἀπολυτρώσει αὐτήν· ἔθνει δὲ ἀλλοτρίῳ οὐ κύριός ἐστι πωλεῖν αὐτήν, ὅτι ἠθέτησεν ἐν αὐτῇ. 9 Ἐὰν δὲ τῷ υἱῷ (κ) καθομολογήσηται αὐτήν, κατὰ τὸ δικαίωμα τῶν θυγατέρων ποιήσει αὐτῇ. 10 Ἐὰν δὲ ἄλλην λάβῃ (λ) ἑαυτῷ, τὰ δέοντα καὶ τὸν ἱματισμὸν καὶ τὴν ὁμιλίαν αὐτῆς οὐκ ἀποστερήσει. 11 Ἐὰν δὲ τὰ τρία ταῦτα μὴ ποιήσῃ αὐτῇ, ἐξελεύσεται δωρεὰν ἄνευ ἀργυρίου. 12 Ἐὰν δὲ πατάξῃ τίς τινα, καὶ ἀποθάνῃ, θανάτῳ θανατούσθω. 13 Ὁ δὲ οὐχ ἑκών, ἀλλὰ ὁ θεὸς (μ) παρέδωκεν εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ, δώσω σοι τόπον οὗ (ν) φεύξεται ἐκεῖ ὁ φονεύσας. 14 Ἐὰν δέ τις ἐπιθῆται τῷ πλησίον ἀποκτεῖναι αὐτὸν δόλῳ, καὶ καταφύγῃ, ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου μου λήψῃ αὐτὸν θανατῶσαι. 15 Ὃς τύπτει πατέρα αὐτοῦ ἢ μητέρα αὐτοῦ, θανάτῳ θανατούσθω. 16 Ὁ κακολογῶν πατέρα αὐτοῦ ἢ μητέρα αὐτοῦ, (ξ) τελευτήσει θανάτῳ. 17 Ὃς ἐὰν κλέψῃ τίς τινα τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, καὶ καταδυναστεύσας αὐτὸν ἀποδῶται, καὶ εὑρεθῇ ἐν αὐτῷ, (ο) θανάτῳ τελευτάτω. 18 Ἐὰν δὲ λοιδορῶνται δύο ἄνδρες, καὶ (π) πατάξωσι τὸν πλησίον λίθῳ ἢ πυγμῇ, καὶ μὴ ἀποθάνῃ, κατακλιθῇ δὲ ἐπὶ τὴν κοίτην, 19 (ρ) Ἐὰν ἐξαναστὰς ὁ ἄνθρωπος περιπατήσῃ ἔξω ἐπὶ ῥάβδου, ἀθῷος ἔσται ὁ πατάξας· πλὴν τῆς ἀργίας αὐτοῦ ἀποτίσει, καὶ τὰ ἰατρεῖα. 20 Ἐὰν δέ τις πατάξῃ τὸν παῖδα αὐτοῦ ἢ τὴν παιδίσκην αὐτοῦ ἐν ῥάβδῳ, καὶ ἀποθάνῃ ὑπὸ τὰς χεῖρας αὐτοῦ, δίκῃ ἐκδικηθήσεται. 21 Ἐὰν δὲ διαβιώσῃ ἡμέραν μίαν ἢ δύο, οὐκ (σ) ἐκδικηθήτω· τὸ γὰρ ἀργύριον αὐτοῦ ἐστιν. 22 Ἐὰν δὲ μάχωνται δύο ἄνδρες, καὶ πατάξωσι γυναῖκα ἐν γαστρὶ ἔχουσαν, καὶ ἐξέλθῃ τὸ παιδίον αὐτῆς μὴ ἐξεικονισμένον, ἐπιζήμιον ζημιωθήσεται· καθότι (τ) ἂν ἐπιβάλῃ ὁ ἀνὴρ τῆς (υ) γυναικός, δώσει μετὰ ἀξιώματος. 23 Ἐὰν δὲ ἐξεικονισμένον ᾖ, δώσει ψυχὴν ἀντὶ ψυχῆς,

Adducet eum domin⁹ ejus ad (b) tribunal Dei: & tunc adducet eum ad ostium ad postem, & perforabit dominus ejus aurem subulâ: & serviet ei in seculum. 6 Si quis autem vendiderit filiam suā (c) famulam, non abibit, ita ut recedunt ancillæ. 7 Si non placuerit domino suo, (d) quam adnominavit sibi, (e) redimet eam: genti autem exteræ non est dominus vendere illam; quoniam sprevit in ea. 8 Quòd si filio adnominaverit eam; secundùm justificationem filiorum faciet ei. 9 Quòd si aliam acceperit sibi; quæ opus sunt & vestem et conversationem ejus non fraudabit. 10 Sin autem tria hæc non fecerit ei; exibit gratis sine argento. 11 Quòd si quis percusserit aliquem, & mortuus fuerit; morte moriatur. 12 Qui autem (f) nolens, sed Deus tradidit in manus ejus; dabo tibi locum quò fugiat illuc qui interfecit. 13 Si quis autem insidiatus fuerit proximo, ad occidendum cum dolo, & confugerit; ab altari meo capies eum, ut tradatur morti. 14 Qui verberat patrem suum vel matrem suam; morte moriatur. 15 Qui maledicit patrem suum vel matrem suam; peribit morte. 16 (h) Quicunque furatus fuerit quempiam filiorū Israel, et opprimens eum vendiderit, & inventus fuerit in eo; morte pereat. 17 Sin autem jurgati fuerint duo viri, (k) & percusserint proximum lapide vel pugno, & non fuerit mortuus, decubuerit autem in cubili: 18 Si exurgens homo ambulaverit foràs super virgam; insons erit, qui percussit: tantùm cessationem ejus solvet & medicationes. 19 Si quis autem percusserit servū suū, vel ancillam suam in virga, & mortuus fuerit sub manibus ejus; pœnâ punietur. 20 Sin autem supervixerit diem unum vel duos; non puniatur: argentum enim ejus est. 21 Sin autem rixentur duo viri, & percusserint mulierem in utero habentem, & exierit infans ejus (l) non formatus; mulctâ mulctabitur: prout indixerit vir mulieris, (m) dabit cum postulatione. 22 Si autem formatus fuerit; dabit animam pro anima, 23

MS.A. (ζ) πρὸς τὴν θύραν (η) αὐτοῦ ὁ κύριος τὸ οὖς (θ) Ἐὰν δὲ μὴ (ι) αὐτῆς, ἣν οὐ καθωμολογήσατο αὐτῷ, ἀπολυτρώσει (κ) καθωμολογήσεται (λ) αὐτῷ, (μ) παρέδωκεν αὐτὸν εἰς (ν) φεύξεται ὁ (ξ) θανάτῳ τελευτάτω. Ὃς ἂν (ο) θανάτῳ θανατούσθω. (π) πατάξῃ τις τὸν (ρ) Ἐὰν δὲ ἐξαναστὰς (σ) ἐκδικηθήσεται (τ) ἐὰν (υ) γυναικός, καὶ δώσει

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Adducet eum her⁹ ejus ad judices, & admovebit eum ad ostiū, vel ad limē, & perforabit her⁹ ejus aurē ejus stylo, eritq; ei serv⁹ ministrans in perpetuū. 6 Quumq; vendiderit quis filiam suam in ancillam, non exibit ut exeunt servi. 7 Si exosa fuit in oculis heri sui ita ut non ducat eam, redimat illam: populo alieno non potest eam vendere, eò quod deceperit eam. 8 Et si filio suo ducat eam, juxta morē quo agitur cum filiab⁹, agat cum ea. 9 Et si alteram sibi ducat, alimentū ejus, & indumentum ejus, & accubitū ejus non minuet. 10 Et si tria hæc non præstiterit ei, egredietur gratis absq; argento. 11 Qui percusserit hominem & moriatur, omnino interficietur. 12 Et quoniā insidias non tetendit ei, & *tamen* Deus tradidit eum in manum ejus: *idcircò* fac tibi locum ad quem aufugiat. 13 Si ausus fuerit quis in proximum suum, & occiderit eum cum dolo, ab altari meo rape illum ad occidendū eum. 14 Qui verberaverit patrem suum, & matrem suam, occidendo occidatur. 15 Qui furat⁹ fuerit animam, & vendiderit eā, & reperta fuerit in manib⁹ ejus, occidendo occidatur. 16 Qui contumeliis affecerit patrē suum & matrē suā, occidendo occidatur. 17 Cúmq; rixati fuerint duo viri, & percusserit alter alterū lapide aut baculo, nec moriatur, sed decidat in morbum: 18 Si surrexerit, & deambulaverit in platea innix⁹ baculo suo, innocens erit is qui percussit eū: duntaxat otiū ejus, & mercedem medici dabit. 19 Et cùm percusserit aliquis servū suū aut ancillā suam fusti, & mortu⁹ fuerit sub manu ejus, judicando judicabitur. 20 At verò si uno die aut duob⁹ vixerit, non judicabitur; pecunia enim ej⁹ est. 21 Cúmq; rixati fuerint duo viri, & percusserint mulierem prægnantem, & ejecerint fœtum ejus, nec tamen interveniat casus mortis, tenebitur ad damnum quantum imponet ei maritus mulieris, & dabit quantum decernent judices. 22 Si verò mortis casus interveniat, dabit animam pro anima. 23

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

[illegible]

Targum ONKELOS.

6 Applicabitq; eū Dñs ej⁹ corā judicib⁹; & applicabit eū ad ostiū, *quod est* ad postē: & perforabit dñs ejus aurē ejus subulâ; & erit ei serv⁹ serviēs ei in seculum. 7 Si autē vir vendiderit filiā suā in ancillā: non egredietur, sicut egrediūtur servi. 8 Si displicuerit in oculis Dñi, qui eā sibi desponderat, liberā faciet eā: nō habebit facultatē ut vendat eam viro alii, cū dominat⁹ fuerit ejus. 9 Si autē filio suo desponderit eā: juxta consuetudinē filiarū Israel faciet ei. 10 Si alterā acceperit sibi: nutrimentū ejus, vestimentúmq; & concubitū ej⁹ non prohibebit. 11 Et si tria hæc nō fecerit ei: egredietur gratis, absq; argento. 12 Qui percusserit virū, & *occiderit eū*, occisione occidatur. 13 Qui autē non est insidiatus; sed à facie Dei tradit⁹ est manui ejus: constituā tibi locū, ad quē fugiat. 14 Et quādo impiè egerit vir cōtra proximū suū, ut interficiat eum per insidias: de conspectu altaris mei tolles eum, ut interficiatur. 15 Qui autē percusserit patrē suū, aut matrē suā, morte moriatur. 16 Qui furat⁹ fuerit animā de filiis Israel & vendiderit eā, invētaq; fuerit in manu ej⁹, morte moriatur. 17 Qui autem maledixerit patri suo, aut matri suæ, morte moriatur. 18 Et quando rixati fuerint viri, & percusserit vir proximū suū, lapide aut pugno: & non fuerit mortu⁹, sed ceciderit in lectulo et fuerit ociosus. 19 Si surrexerit, & ambulaverit foris super baculū suū, erit innocens percussor: sed restituet id quod fuit ociosus ab opere, & mercedē medici solvet. 20 Et quando percusserit vir servū suū; aut ancillā suā, virgâ; & mortu⁹ fuerit sub manu ejus: judicio judicabitur. 21 Sed si die, aut duob⁹ dieb⁹ supervixerit: nō judicabitur; quoniā argentū suū est. 22 Et quando rixati fuerint viri; & percusserint mulierē prægnantē, & egressus fuerit fœt⁹ ej⁹; & non fuerit mors: condemnatione cōdēnabitur, sicut posuerit super eū marit⁹ mulieris; & dabit, *ex sētētia* judicū. 23 Si autē mortua fuerit: reddet animā pro animâ.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM.
Translatio Latina.

6 *Tunc adducet eum dominus ejus ad judices, & accedere faciet eum ad portam, aut ad postem; perforabitq; dominus ejus aurē ejus subulâ, et serviet ei in æternū.* 7 *Cùm etiam vendiderit quis filiam suam in ancillam, non exibit sicut exeunt servi.* 8 *Si displicuerit in oculis domini sui qui non desponsavit eām, redimi curabit eam; populo alieno non (b) poterit eam vendere, perfidè agendo contra illam.* 9 *Si verò filio suo eam desponsaverit, juxta consuetudinē filiarum faciet illi.* 10 *Si verò aliam acceperit sibi, alimentum, operimentum, et (c) habitationem non adimet.* 11 *Quòd si tria hæc non præstiterit ei, egredietur gratis sine argento.* 12 *Qui percusserit virum, et mortuus fuerit, morte morietur.* 13 *Qui autem (d) insidiatus non fuerit, sed Deus (e) tradidit in manum ejus, ponā tibi locum ad quem confugiet.* 14 *Cùm autem (f) improbè egerit quis adversùs proximum suum, ut occidat eum cum dolo, ab altari meo avelletis eum ad mortem.* 15 *Percutiens patrem suum, aut matrem suam, morte moriatur.* 16 *Furans autem hominem et eum vendens, si inventus fuerit in manu ejus, morte moriatur.* 17 *Maledicens patri suo, et matri suæ, morte moriatur.* 18 *Cùm contenderint homines, unusq; alterum percusserit, et mortu⁹ non fuerit, sed decubuerit in lecto:* 19 *Si resurgat, et ambulet foras super scipione suo, absolvetur percutiens; verùm cessationis ej⁹ damnum restituet, et sanandū curabit.* 20 *Cùm etiam percusserit quis servum suum, aut ancillam suā, et mortui fuerint sub manu ejus, morte moriatur.* 21 *Verùm si diem unum aut alterū substiterint, non morietur, nam argentum ejus sunt.* 22 *Cùm rixati fuerint homines, et percusserint mulierem gravidā, egressusq; fuerit infans, neq; secuta fuerit (g) mors, mulctâ mulctabitur sicut imposuerit super eum maritus mulieris, dabitq; (h) ex sententia judicum.* 23 *Quod si secuta fuerit (i) mors, dabit animam pro anima.*

VER. SAM. (b) dimittet ut vendat eam, (c) *vitæ* ejus necessaria (d) non constituit *hoc apud se*, (e) exitio dedit (f) præparaverit quis (g) abortio *cum morte*, (h) cum precibus (i) abortio *cum morte*,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * فليقدمه مولاه الى الحاكم * يقدمه الى مصراع الباب او حده * ويسم اذنه بسمة * ويخدمه الى الدهر * 7 وان باع رجل ابنته كامة * فلا تخرج كخروج العبيد * 8 ان قبح عند مولاها ان يتزوج بها فليفدها * ولبعض القوم الغرباء لا يسلط ان يبيعها * اذ غدر بها * 9 وان زوجها لابنه فكسنن البنات يصنع بها * 10 وان تزوج باخرى معها فلا ينقصها من طعامها وكسوتها واوقاتها * 11 فان لم يصنع بها واحدة من هذه الثلاثة فلتخرج مجانا بلا ثمن * 12 ومن ضرب انسانا فمات فليقتل * 13 وان لم يتعمد قتله وسببها الله على يده * فساجعل لك موضعا للهرب اليه * 14 واذا تعدى رجل على اخر فقتله باغتيال * من قدام مذبحي تاخذه ليقتل * 15 ومن ضرب اباه وامه فليقتل قتلا * 16 ومن سرق انسانا فباعه ووجد في يده فليقتل قتلا * 17 ومن شتم اباه وامه فليقتل قتلا * 18 واذا تخاصما انسانان فضرب احدهما صاحبه بحجر او بشادخ فلم يمت بل وقع على الفراش * 19 فان هو قام ومشي في السوق على متكايه لنفسه * فقد بري الضارب * غير انه يعطيه ارش عطلته وعلاجا يعالجه * 20 وان ضرب انسان عبده او امته بقضيب ومات تحت يده فليقد به * 21 واما ان قام يوما او يومين * فلا يقد به لانه مولاه * 22 واذا تخاصم قوم فصدموا امراة حاملا فخرج اولادها ولم تكن منية * فليغرم الصادم كما يلزمه بعلها ويعطه ذلك بانصاف * 23 وان تكن منية فاجعل نفسا بدل نفس *

Ducat eum dominus ejus ad judicem, & admoveat eum ad valvā januæ, vel postes ejus, et inurat aurē ejus notâ, & serviet ei in æternum. 6 *Et si vendiderit vir filiam suam ut ancillam, non egredietur juxta egressum servorum.* 7 *Si displicuerit domino suo ducere eam in uxorem, curet eam redimi: & ulli populo externo non habet potestatem vendendi eam, cùm fraudaverit illam.* 8 *Quòd si copulaverit eam cum filio suo, secundùm consuetudinem filiarum agat illi.* 9 *Et si duxerit aliā cum ea, non diminuat ei cibū ejus, & vestitum ejus, et tempora ejus.* 10 *Quòd si non fecerit ei unum ex his tribus, exeat gratis absq; pretio.* 11 *Et qui percusserit hominē, et mortu⁹ fuerit, interficiatur.* 12 *Quòd si non intenderit occisionē ejus, sed causavit illam Deus per manum ejus, constituam tibi locū ad quem fugiat.* 13 *Et cùm superbierit vir adversùs alterum, & occiderit eum cum fraude, ab altari meo accipies eū ut interficiatur.* 14 *Et qui percusserit patrē suum & matrē suam, occidatur occisione.* 15 *Et qui furatus fuerit hominē, & vendiderit eum, & inventus fuerit in manu ejus, occidatur occisione.* 16 *Et qui injuriis affecerit patrē suum et matrem suā, occidatur occisione.* 17 *Et cùm contenderint duo homines, et percusserit alter eorum sociū suum lapide, aut instrumento frangente, nec mortuus fuerit, sed ceciderit super lectum:* 18 *Si surrexerit, et ambulaverit per plateam super sustentaculū suum se ipso, jam justificatus est percussor; præterquam quòd dabit illi mulctā pro otio ejus, et medicinis quibus curabitur.* 19 *Et si percusserit quis servum suum aut ancillam suam virgâ, & mortuus fuerit sub manu illius, pœnâ plectatur.* 20 *At si supervixerit unâ die, aut duabus dieb⁹, non plectetur pœnâ, eò quòd domin⁹ illi⁹ est.* 21 *Et si contenderint aliqui, et impegerint in mulierē gravidā, et exierint fœt⁹ ejus, et non evenerit mors; debebit percussor ad quod astrinxerit illū maritus ejus, et det illi id ad rigorem.* 22 *Et si evenerit mors, pone animam pro anima,* 23

pro pedem ,manu pro manum ,dente pro dentem ,oculo pro Oculum
24 עַיִן תַּחַת עַיִן שֵׁן תַּחַת שֵׁן יָד תַּחַת יָד רֶגֶל תַּחַת
pro livorem ,vulnere pro vulnus,adustione pro Adustionem :pede
25 רָגֶל׃ כְּוִיָּה תַּחַת כְּוִיָּה פֶּצַע תַּחַת פָּצַע חַבּוּרָה תַּחַת
oculum vel ,sui servi oculum vir percusserit cùm Et .livore
26 חַבּוּרָה׃ וְכִֽי־יַכֶּה אִישׁ אֶת־עֵין עַבְדּוֹ אוֹ־אֶת־עֵין
.ejus oculo pro eum dimittet liberum ;eum corruperit &,suæ ancillæ
אֲמָתוֹ וְשִׁחֲתָהּ לַחָפְשִׁי יְשַׁלְּחֶנּוּ תַּחַת עֵינוֹ׃
liberum ,excusserit suæ ancillæ dentem vel ,sui servi dentem si Et
27 וְאִם־שֵׁן עַבְדּוֹ אוֹ־שֵׁן אֲמָתוֹ יַפִּיל לַחָפְשִׁי
vel ,virum bos *confixerit* cùm Et.ej' dēte pro eum dimittet
28 יְשַׁלְּחֶנּוּ תַּחַת שִׁנּוֹ׃ וְכִֽי־יִגַּח שׁוֹר אֶת־אִישׁ אוֹ אֶת־
comedetur non & ,bos lapidabitur lapidando ,fuerit mortu' & ,mulierē
אִשָּׁה וָמֵת סָקוֹל יִסָּקֵל הַשּׁוֹר וְלֹא יֵאָכֵל אֶת
ipse cornupeta bos si Et .innocens bovis dominus & ,ejus caro
29 בְּשָׂרוֹ וּבַעַל הַשּׁוֹר נָקִי׃ וְאִם שׁוֹר נַגָּח הוּא
,eum custodierit nō &,ejus *dominū in fuerit contestatū* &,nudiustertius ,heri ab
מִתְּמֹל שִׁלְשֹׁם וְהוּעַד בִּבְעָלָיו וְלֹא יִשְׁמְרֶנּוּ
ejus dominus etiam & ,lapidabitur bos ,mulierem vel virū occiderit &
וְהֵמִית אִישׁ אוֹ אִשָּׁה הַשּׁוֹר יִסָּקֵל וְגַם־בְּעָלָיו
redemptionem dabit & ,eum super fuerit posita *expiatio* Si .morietur
30 יוּמָת׃ אִם־כֹּפֶר יוּשַׁת עָלָיו וְנָתַן פִּדְיֹן
filium Si .eum super fuerit impositū quod omne juxta suæ animæ
31 נַפְשׁוֹ כְּכֹל אֲשֶׁר־יוּשַׁת עָלָיו׃ אוֹ־בֵן
.ei fiet hoc judicium secundū,*confixerit* filiam vel ,*confixerit*
יִגָּח אוֹ־בַת יִגָּח כַּמִּשְׁפָּט הַזֶּה יֵעָשֶׂה לּוֹ׃
siclos triginta argenti ,ancillam vel bos *confixerit* servum Si
32 אִם־עֶבֶד יִגַּח הַשּׁוֹר אוֹ אָמָה כֶּסֶף שְׁלֹשִׁים שְׁקָלִים
quispiam aperuerit cùm Et .lapidabitur bos & ,ejus *domino* dabit
33 יִתֵּן לַאדֹנָיו וְהַשּׁוֹר יִסָּקֵל׃ וְכִֽי־יִפְתַּח אִישׁ
ceciderit & ,eū cooperuerit non &,cisternā quispiā foderit cùm vel,cisternā
בּוֹר אוֹ כִּֽי־יִכְרֶה אִישׁ בֹּר וְלֹא יְכַסֶּנּוּ וְנָֽפַל־
restituet ,argentum reddet cisternæ Dominus .asinus vel ,bos illuc
34 שָׁמָּה שּׁוֹר אוֹ חֲמוֹר׃ בַּעַל הַבּוֹר יְשַׁלֵּם כֶּסֶף יָשִׁיב
cuiuspiam bos percusserit cum Et .sibi erit mortuum & ,ejus domino
35 לִבְעָלָיו וְהַמֵּת יִהְיֶה־לּוֹ׃ וְכִֽי־יִגֹּף שׁוֹר־אִישׁ
,vivum bovem vendent & ;fuerit mortuus &,sui *socii* bovem
אֶת־שׁוֹר רֵעֵהוּ וָמֵת וּמָכְרוּ אֶת־הַשּׁוֹר הַחַי
eū notū Vel .dimidiabūt mortuum etiam & ,ejus argentum dimidiabūt &
36 וְחָצוּ אֶת־כַּסְפּוֹ וְגַם אֶת־הַמֵּת יֶחֱצוּן׃ אוֹ נוֹדַע
eum custodierit non &,nudiustertius heri ab *ipse* cornupeta bos quòd
כִּי שׁוֹר נַגָּח הוּא מִתְּמוֹל שִׁלְשֹׁם וְלֹא יִשְׁמְרֶנּוּ
.sibi erit mortuus & ,bove pro bovem reddet reddendo ,ejus dñs
בְּעָלָיו שַׁלֵּם יְשַׁלֵּם שׁוֹר תַּחַת הַשּׁוֹר וְהַמֵּת יִהְיֶה־לּוֹ׃

CAP. XXII. כב

vel ,eum *mactaverit* & ,*agnum* vel ,bovem quispiam fuerit furatus Cùm
1 כִּי יִגְנֹב־אִישׁ שׁוֹר אוֹ־שֶׂה וּטְבָחוֹ אוֹ
pecudes quatuor & ,bove pro reddet boves quinque,eū vendiderit
מְכָרוֹ חֲמִשָּׁה בָקָר יְשַׁלֵּם תַּחַת הַשּׁוֹר וְאַרְבַּע־צֹאן
agno pro
תַּחַת הַשֶּׂה׃

Versio VULG. LAT.

24 Oculum pro oculo, dentem pro dente, manum pro manu, 25 pedem pro pede, Adustionē pro adustione, vuln' pro vulnere, 26 livorem pro livore. Si percusserit quispiam oculum servi sui aut ancillæ, & luscos eos fecerit, dimittet eos liberos pro oculo quē eruit. 27 Dentē quoq; si excusserit servo vel ancillæ suæ, similiter dimittet 28 eos liberos. Si bos cornu pcusserit virū aut mulierē, et mortui fuerint, lapidibus obruetur; & non comedentur carnes ejus: dominus quoq; bovis 29 innocens erit. Quòd si bos cornupeta fuerit ab herì & nudius-tertiùs, & contestati sunt dñm ej', nec recluserit eū, occideritq; virū aut mulierē: & bos lapidibus obruetur, & 30 dñm ejus occident. Quòd si pretium fuerit ei impositum, dabit pro anima sua quidquid 31 fuerit postulatus. Filium quoque & filiam si cornu percusserit, simili sententiæ subjacebit. 32 Si servum ancillámq; invaserit, triginta siclos argenti domino dabit: bos verò lapi- 33 dibus opprimetur. Si quis aperuerit cisternam, & foderit, & non operuerit eam, cecideritq; bos aut asinus in eam, 34 Reddet domin' cisternæ pretium jumentorum: quod autem mortuum est, ipsius erit. 35 Si bos alienus bovem alterius vulneraverit, & ille mortuus fuerit; vendent bovem vivum, & divident pretium: cadaver autem mortui inter se 36 dispertient. Sin autem sciebat quòd bos cornupeta esset ab herì & nudius-tertiùs, & non custodivit eum dominus suus: reddet bovem pro bove, & cadaver integrum accipiet.

CAP. XXII.

1 SI quis furatus fuerit bovem aut ovem, & occiderit vel vendiderit: quinque boves pro uno bove restituet, & quatuor oves pro una ove.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

24 Ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος, χεῖρα ἀντὶ χειρὸς, πόδα ἀντὶ 25 ποδὸς, Κατάκαυμα ἀντὶ κατακαύματος, τραῦμα ἀντὶ τραύματος, μώλωπα ἀντὶ 26 μώλωπος. Ἐὰν δέ τις πατάξῃ (φ) τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ οἰκέτου αὐτοῦ, ἢ τὸν ὀφθαλμὸν τῆς θεραπαίνης αὐτοῦ, καὶ ἐκτυφλώσῃ, ἐλευθέρους ἐξαποστελεῖ αὐτοὺς ἀντὶ τοῦ ὀφθαλμοῦ 27 αὐτῶν. Ἐὰν δὲ τὸν ὀδόντα τοῦ οἰκέτου, ἢ τὸν ὀδόντα τῆς θεραπαίνης αὐτοῦ ἐκκόψῃ, ἐλευθέρους ἐξαποστελεῖ αὐτοὺς ἀντὶ τοῦ ὀδόντος 28 αὐτῶν. Ἐὰν δὲ κερατίσῃ ταῦρος ἄνδρα ἢ γυναῖκα, καὶ ἀποθάνῃ, λίθοις λιθοβοληθήσεται ὁ ταῦρος, καὶ οὐ βρωθήσεται τὰ κρέα αὐτοῦ· ὁ δὲ κύριος τοῦ ταύρου ἀ- 29 θῷος ἔσται. Ἐὰν δὲ ὁ ταῦρος κερατιστὴς ᾖ πρὸ τῆς (χ) χθὲς καὶ πρὸ τῆς τρίτης, καὶ διαμαρτύρωνται τῷ κυρίῳ αὐτοῦ, καὶ μὴ ἀφανίσῃ αὐτὸν, ἀνέλῃ δὲ ἄνδρα ἢ γυναῖκα, ὁ ταῦρος λιθοβοληθήσεται, καὶ ὁ κύριος αὐτοῦ 30 προσαποθανεῖται. Ἐὰν δὲ λύτρα ἐπιβληθῇ αὐτῷ, δώσει λύτρα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ὅσα (ψ) 31 ἐὰν ἐπιβάλωσιν αὐτῷ. Ἐὰν δὲ (ω) υἱὸν ἢ θυγατέρα κερατίσῃ, κατὰ τὸ δικαίωμα τοῦτο 32 ποιήσουσιν αὐτῷ. Ἐὰν δὲ παῖδα κερατίσῃ ὁ ταῦρος ἢ παιδίσκην, ἀργυρίου τριάκοντα δίδραχμα δώσει τῷ κυρίῳ αὐτῶν, καὶ ὁ 33 ταῦρος λιθοβοληθήσεται. Ἐὰν δέ τις ἀνοίξῃ (α) λάκκον ἢ λατομήσῃ λάκκον, καὶ μὴ καλύψῃ αὐτὸν, καὶ ἐμπέσῃ ἐκεῖ μόσχος ἢ ὄ- 34 νος, Ὁ κύριος τοῦ λάκκου ἀποτίσει, ἀργύριον δώσει τῷ κυρίῳ αὐτῶν· τὸ δὲ (β) τετελευτηκὸς 35 αὐτῷ ἔσται. Ἐὰν δὲ κερατίσῃ τινὸς ταῦρος τὸν ταῦρον τοῦ πλησίον, καὶ (γ) τελευτήσῃ, ἀποδώσονται τὸν ταῦρον τὸν ζῶντα, καὶ διελοῦνται τὸ ἀργύριον αὐτοῦ, καὶ τὸν ταῦρον τὸν τεθνηκότα 36 διελοῦνται. Ἐὰν δὲ γνωρίζηται ὁ ταῦρος ὅτι κερατιστής ἐστι πρὸ τῆς (δ) χθὲς καὶ πρὸ τῆς (ε) τρίτης ἡμέρας, καὶ διαμεμαρτυρημένοι ὦσι τῷ κυρίῳ αὐτοῦ, καὶ μὴ ἀφανίσῃ αὐτὸν, ἀποτίσει ταῦρον ἀντὶ ταύρου, ὁ δὲ τετελευτηκὼς αὐτῷ ἔσται.

Oculum pro oculo, dentem pro dente, manum pro manu, pedem pro pede, 25 *Combustionem pro combustione, vulnus pro vulnere, livorem pro livore.* 26 *Si quis verò percusserit oculū famuli sui, vel oculū famulæ suæ, et excæcaverit, liberos dimittet eos pro oculo ipsorū.* 27 *Sin autē dentē famuli vel dentem famulæ suæ exciderit; liberos dimittet eos pro dente ipsorum.* 28 *Sin autem cornu percusserit taurus virum aut mulierem, & interierit; lapidib' lapidabitur tau', & non manducabuntur carnes ejus: dominus autem tauri innocens erit.* 29 *Si autem taur' cornupeta fuerit ante hesternam & nudiustertianam, et contestati fuerint domino ejus, et non clauserit eum, occiderit autem virum vel mulierem; tau' lapidabitur, & dominus ejus simul morietur.* 30 *Sin autem pretia redemptionis (n) indicta fuerint ei; dabit pretia redemptionis animæ suæ, quæcunq; indixerint ei.* 31 *Sin autem filium vel filiam cornu percusserit; secundùm justificationem hanc facient ei.* 32 *Sin autem servum cornu percusserit taurus, vel ancillam; argenti triginta didrachma dabit domino eorū, et taur' lapidabitur.* 33 *Si quis autem aperuerit lacū, aut exciderit lacū, & non operuerit eū, & ceciderit illuc vitul', aut asinus;* 34 *Dominus laci reddet: argentum dabit domino eorū: quod autem mortuū est, ipsi erit.* 35 *Sin autē cornu percusserit alicuj' taur' taurū proximi, et mortu' fuerit; vēdent taurū vivū, et partientur argentū ej', et taurū, qui mortu' fuerit, dispertient.* 36 *Sin autē not' fuerit taurus, quia cornupeta est ante hesternam & ante nudiustertianā diē, et contestati fuerint domino ej', et non clauserit eū; reddet taurū pro tauro: mortuus autem ipsius erit.*

MS.A. (φ) ὀφθαλμὸν (χ) ἐχθὲς (ψ) ἂν ἐπιβληθῇ (ω) υἱὸν κερατίσῃ ἢ θυγατέρα, (α) λάκκον, καὶ μὴ (β) τεθνηκὸς (γ) τελευτήσει, (δ) ἐχθὲς (ε) τρίτης, καὶ

ΚΕΦ. κβ΄.

1 Ἐὰν δέ τις κλέψῃ μόσχον ἢ πρόβατον, καὶ (α) σφάξῃ ἢ ἀποδῶται, πέντε μόσχους ἀποτίσει ἀντὶ τοῦ μόσχου, καὶ τέσσαρα πρόβατα ἀντὶ τοῦ προβάτου.

CAP. XXII.

1 *SI quis autem furatus fuerit vitulum vel ovem, & jugulaverit vel vendiderit, quinq; vitulos reddet pro vitulo, et quatuor oves pro ove.*

MS.A. (α) σφάξῃ αὐτὸ, ἢ ἀποδῶται

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

24 *ܥܝܢܐ ܚܠܦ ܥܝܢܐ. ܫܢܐ ܚܠܦ ܫܢܐ. ܐܝܕܐ ܚܠܦ ܐܝܕܐ. ܪܓܠܐ ܚܠܦ ܪܓܠܐ. *ܟܘܝܐ.
25 ܚܠܦ ܟܘܝܐ. ܡܚܘܬܐ ܚܠܦ ܡܚܘܬܐ. ܩܦܚܐ ܚܠܦ ܩܦܚܐ. *ܘܡܐ ܕܢܡܚܐ ܓܒܪܐ
26 ܥܝܢܐ ܕܥܒܕܗ. ܐܘ ܥܝܢܐ ܕܐܡܬܗ. ܘܢܚܒܠܝܗ. ܒܪ ܚܐܪܐ ܢܫܕܪܝܘܗܝ ܚܠܦ ܥܝܢܗ.
27 *ܘܐܢ ܫܢܐ ܕܥܒܕܗ. ܐܘ ܕܐܡܬܗ ܢܦܠ. ܒܪ ܚܐܪܐ ܢܫܕܪܝܘܗܝ ܚܠܦ ܫܢܗ. *ܘܡܐ
28 ܢܓܚ ܬܘܪܐ ܠܓܒܪܐ ܐܘ ܠܐܢܬܬܐ. ܘܢܡܘܬ. ܪܓܡܐ ܢܬܪܓܡ ܬܘܪܐ. ܘܠܐ ܢܬܐܟܠ ܒܣܪܗ.
29 ܘܡܪܗ ܕܬܘܪܐ ܙܟܐ ܢܗܘܐ. *ܘܐܢ ܬܘܪܐ ܢܓܚܢܐ ܗܘܐ ܡܢ ܐܬܡܠܝ ܘܡܢ ܩܕܡܘܗܝ. ܘܐܣܗܕܘ
ܒܡܪܗ. ܘܠܐ ܢܛܪܗ. ܘܢܩܛܘܠ ܓܒܪܐ ܐܘ ܐܢܬܬܐ. ܬܘܪܐ ܢܬܪܓܡ. ܘܐܦ ܡܪܗ ܢܬܩܛܠ.
30 *ܘܐܢ ܡܡܘܢܐ ܢܣܝܡܘܢ ܥܠܘܗܝ. ܢܬܠ ܦܘܪܩܢܐ ܕܢܦܫܗ. ܟܡܐ ܕܢܬܒܥܘܢ ܡܢܗ. *ܘܐܢ
31 ܠܒܪܐ ܐܘ ܠܒܪܬܐ ܢܓܚ ܬܘܪܐ. ܐܝܟ ܕܝܢܐ ܗܢܐ ܢܬܥܒܕ ܠܗ. *ܘܐܢ ܠܥܒܕܐ ܐܘ ܠܐܡܬܐ
32 ܢܓܚ ܬܘܪܐ. ܬܠܬܝܢ ܐܣܬܝܪܝܢ ܕܣܐܡܐ ܢܬܠ ܠܡܪܗ. ܘܬܘܪܐ ܢܬܪܓܡ. *ܘܡܐ ܕܢܦܬܚ
33 ܓܒܪܐ ܓܘܒܐ. ܐܘ ܢܚܦܘܪ ܓܒܪܐ ܒܐܪܐ: ܘܠܐ ܢܟܣܝܘܗܝ: ܘܢܦܠ ܬܡܢ ܬܘܪܐ ܐܘ ܚܡܪܐ.
34 *ܡܪܗ ܕܓܘܒܐ ܢܦܪܘܥ ܟܣܦܐ ܠܡܪܘܗܝ. ܘܡܝܬܐ ܢܗܘܐ ܕܝܠܗ. *ܘܡܐ ܕܢܓܚ ܬܘܪܐ
35 ܕܓܒܪܐ ܬܘܪܐ ܕܚܒܪܗ. ܘܢܡܘܬ. ܢܙܒܢܘܢ ܬܘܪܐ ܚܝܐ ܘܢܦܠܓܘܢ ܕܡܝܗ.
36 ܘܐܦ ܕܡܝ ܡܝܬܐ ܢܦܠܓܘܢ. *ܘܐܢ ܝܕܝܥ ܕܬܘܪܐ ܢܓܚܢܐ ܗܘܐ ܡܢ ܐܬܡܠܝ ܘܡܢ ܩܕܡܘܗܝ.
ܘܠܐ ܢܛܪܗ ܡܪܗ. ܢܦܪܘܥ ܬܘܪܐ ܚܠܦ ܬܘܪܐ. ܘܡܝܬܐ ܢܗܘܐ ܕܝܠܗ.

*ܩܦܠܐܘܢ * ܟܒ *

1 *ܘܡܐ ܕܓܢܒ ܓܒܪܐ ܬܘܪܐ ܐܘ ܐܡܪܐ: ܘܢܟܣܝܘܗܝ ܐܘ ܢܙܒܢܝܘܗܝ. ܚܡܫܐ ܬܘܪܝܢ
ܢܦܪܘܥ ܚܠܦ ܬܘܪܐ. ܘܐܪܒܥ ܢܩܘܢ ܚܠܦ ܐܡܪܐ.

24 Oculum pro oculo, dentem pro dente, ma- 25 num pro manu, pedem pro pede, Adustionem pro adustione, vulnus pro vulnere, colaphum pro colapho. 26 Et cùm percusserit quis oculum servi sui, aut oculum ancillæ suæ, eúmq; depravaverit, liberum dimittet eum pro oculo ipsius. 27 Et si dentem servi sui, aut dentem ancillæ suæ excusserit, liberum 28 dimittet eum pro dente ipsius. Cúmq; cornu percusserit taurus virum aut mulierem ita ut moriatur, lapidibus obruetur taurus, & non comedetur caro ejus: & dominus tau- 29 ri erit insons. Verùm si taurus cornupeta fuerit ab heri & antea, & contestatum fuerit domino ejus, nec custodierit eum, & is interfecerit virum aut mulierem; taurus lapidabitur, & dominus quoque ejus interficie- 30 tur. Sed si pecuniam imponant ei, dabit redemptionem animæ suæ, quantum petierint 31 ab eo. Si verò filium aut filiam cornu petierit taurus, secundùm judicium istud fiet ei. 32 Et si servū aut ancillā cornu petierit taur', triginta stateres argenti dabit ejus domino, 33 & taurus lapidibus obruetur. Cúmque aperuerit aliquis foveam, aut foderit quispiam puteum, & non operuerit ea, cecideritque 34 illuc bos aut asinus, Dominus foveæ rependet pecuniam dominis ejus, & mortuum ejus 35 erit. Et cùm cornu petierit taurus viri taurum viri proximi sui, & mortuum fuerit, vendant taurum vivum, & dividant pretium 36 ejus, itémque mortui *pretium* dividant. At si notum erat quòd taurus cornupeta erat ab heri, & nudiustertiùs, & non custodierit eum dominus ejus, dabit taurum pro tauro, & mortuus ad eum pertinebit.

CAP. XXII.

1 CUm furatus fuerit aliquis bovem aut pecudem, eaque jugulaverit, aut vendiderit, quinque boves reddat pro bove, & quatuor pecudes reddat pro pecude.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

24 עינא חלף עינא שנא חלף שנא
ידא חלף ידא רגלא חלף רגלא׃
25 כואה חלף כואה פדעא חלף
26 פדעא משקופי חלף משקופי׃ וארי
ימחי גבר ית עינא דעבדיה או ית
עינא דאמתיה ויחבלנה לבר חורין
27 יפטרניה חלף עיניה׃ ואם שנא
דעבדיה או שנא דאמתיה יפיל
לבר חורין יפטרניה חלף שניה׃
28 וארי יגח תור ית גברא או ית
אתתא וימות אתרגמא יתרגם
תורא ולא יתאכל ית בסריה ומריה
29 דתורא יהי זכאה׃ ואם תור נגח הוא
מאתמלי ומדקמוהי ואתסהד
במריה ולא נטריה ויקטול גבר או
30 אתתא תורא יתרגם ואף מריה
יתקטל׃ אם ממון ישוון עלוהי ויתן
פורקן נפשיה ככל דישוון עלוהי׃
31 או לבר ישראל יגח תורא או לבת
ישראל יגח כדינא הדין יתעבד
32 ליה׃ אם לעבדא יגח תורא או
אמתא כספא תלתין סלעין יתן
33 לרבוניה ותורא יתרגם׃ וארי יפתח
גבר גוב או ארי יכרה גבר גוב ולא
יכסניה ויפל תמן תורא או חמרא׃
34 מריה דגובא ישלם כספא יתיב
35 למרוהי ומיתא יהא דיליה׃ וארי
יגוף תור דגבר ית תורא דחבריה
וימות ויזבנון ית תורא חיא ויפלגון
ית כספיה ואף ית דמי מיתא
36 יפלגון׃ או אתידע ארי תור נגח
הוא מאתמלי ומדקמוהי ולא
נטריה מריה שלמא ישלם תורא
חלף תורא ומיתא יהי דיליה׃

כב

1 ארי יגנוב גבר תור או אמר
ויכסניה או יזבניה חמשא תורין
ישלם חלף תורא וארבע ענא חלף
אמרא׃

Targum ONKELOS.

24 Oculum pro oculo, dentē pro dente: manū pro manu; pedē 25 pro pede. Adustionem pro adustione; vulnus pro vulnere: 26 livorem pro livore. Et quando percusserit vir oculū servi sui, aut oculum ancillæ suæ, & corruperit eum: liberum dimittet eum pro oculo e- 27 jus. Et si dentem servi sui, aut ancillæ suæ, cadere fecerit: liberū dimittet eum pro dente 28 ejus. Et quando bos cornu percusserit virū, aut mulierē, & mortu' fuerit: lapidatione lapidabitur bos, & non comedetur caro ejus; dominus au- 29 tem bovis erit innocens. Si autem bos cornupeta fuerit ab heri & nudiustertiùs, & contestati sunt dominum ejus, & non servaverit eum; & interfecerit virum aut mulierem: bos lapidabitur; domin' quoq; 30 ejus interficietur. Si pecuniā imposuerint super eum: dabit redemptionē animæ suæ; juxta omnia quæ imposuerint super 31 eum. Si autem filiū Israel cornu percusserit bos, aut filiam Israel cornu percusserit: juxta 32 judicium hoc fiet ei. Si autem servū, aut ancillam cornu percusserit bos: triginta siclos argenti dabit domino suo; bos 33 autem lapidabitur. Et quando aliquis aperuerit cisternam; aut quando aliquis vir foderit cisternam, & non operuerit eam: cecideritq; ibi bos aut 34 asinus. Dominus cisternæ solvet; argentum reddet domino ejus: & quod mortuum 35 est ipsius erit. Quando autem percusserit bos viri bovē proximi sui, & mortuus fuerit: vendant bovē vivum, & dividant pecuniam ejus; pecuniam 36 quoq; mortui divident. Si autem notū fuerit, quòd bos cornupeta est ab heri & nudiustertiùs; & non custodivit eum dominus ejus: solvet bovē pro bove; mortu' autē ipsius erit.

CAP. XXII.

1 QUando furatus fuerit vir bovem aut agnum; & occiderit eum, aut vendiderit: solvet quinq; boves, pro bove; & quatuor oves, pro agno.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

24–36 [illegible]

1 [illegible]

VER. SAM.

24–36 [illegible]

1 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM.
Translatio Latina.

24 *Oculum pro oculo, dentem pro* 25 *dente, manū pro manu, pedem pro pede, ustionē pro ustione,* 26 *vuln' pro vulnere, livorē pro livore. Et cùm percusserit quis oculum servi sui, aut oculum ancillæ suæ, & excæcaverit eum, liberū dimittet eum pro oculo suo.* 27 *Si verò dentem servi sui, aut dentem ancillæ suæ excusserit, liberū dimittet eū pro dente suo.* 28 *Cùm autem percusserit bos aut quodvis jumentū, virum aut mulierem, et mortui fuerint, lapidando lapidabitur jumentū, et non comedetur caro ejus; sed dominus jumenti innocens erit.* 29 *At si jumentum percutiat ab heri, et nudiustertiùs, et notificatū fuerit domino ejus, sed non cōtinuerit illud, mortuusq; fuerit vir aut mulier, jumentū lapidabitur; atq; etiam dominus (k) morietur.* 30 *Si pretium (l) redemptionis positum fuerit super eum, tùm dabit redemptionem animæ suæ, secundū omne quod impositum fuerit ei.* 31 *Si filium percusserit, aut filiā, secundū judicium hoc facietis illi.* 32 *Si jumentum percusserit servum aut ancillam, argentum triginta siclorum dabit domino suo, et jumentum lapidabitur.* 33 *Cùm autem aperuerit quis foveam, aut foderit quis foveā, et non operuerit eam, cecideritq; ibi bos, aut asinus, aut quævis bestia;* 34 *Dominus foveæ solvet argento, et restituet domino ejus; mortuum autem ipsius erit.* 35 *Cùm verò percusserit bos alicujus, aut quodvis jumentū ejus bovem proximi sui, aut quodlibet jumētum ejus, et mortuum fuerit, tunc vendent vivum, et bipartient argentum; mortuum etiam dimidiabunt.* 36 *Vel notū est quòd jumentum percutiebat ab heri et nudiustertiùs, et non continuit illud dominus ejus, reddendo reddet jumentum pro jumento; sed mortuum ipsius erit.*

CAP. XXII.

1 *SI quis autem furatus fuerit bovem aut pecudem, et jugulaverit eum, aut vendiderit, quinque boves reddet pro bove, et quatuor pecudes pro pecude.*

VER. SAM. (k) interficietur. (l) expiationis

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

24 *وعينا بدل عين *وسنا بدل سن *ويدا بدل يد *ورجلا بدل رجل *وكيا بدل كي *وشجة بدل
25 شجة *وجراحة بدل جراحة *وان ضرب انسان عين عبده او امته فاذهبها *فليطلقه حرا بدل
26 عينه *وان القى سن عبده او امته *فليطلقه حرا بدل سنه *وان نطح ثور رجلا او امراة
27 فقتله *فليرجم الثور ولا يؤكل من لحمه *ورب الثور بريء *وان كان ثورا نطاحا منذ امس
28 وما قبله *فاشهد على صاحبه ولم يحفظه *وقتل رجلا او امراة *فليرجم الثور ويقتل صاحبه
29 ايضا *وان الزم دية *فليعط فداء نفسه جميع ما يلزمه *وان نطح صبيا او صبية *فليصنع
30 31 به مثل هذا الحكم *فان نطح عبدا او امة *فليعط مولاه ثلثين مثقالا من الفضة *ويرجم
32 الثور *وان كشف انسان بئرا وكرى بئرا فلم يغطها *فوقع فيها ثور او حمار *فليغرم عنه
33 34 صاحب البئر ويرده الى ربه *والميت يكون له *وان صدم ثور انسان ثور صاحبه فمات فليبيعا
35 الثور الحي ويقتسما ثمنه *وكذلك الميت يقتسمانه *فان عرف انه ثور نطاح من امس وما قبله
36 ولم يحفظه صاحبه *فليسلم ثورا بدل ثور *والميت يكون له *

*الفصل الثاني والعشرون *

1 *وان سرق انسان ثورا او شاة فذبحه او باعه *فليسلم بدل الثور خمسة *وبدل الشاة اربعا *

24 *Oculum pro oculo, & dentem pro dente, et manum pro manu, et pedem pro pede,* 25 *Et inustionem pro inustione, et fractionē capitis pro fractione capitis, et vulnus pro vulnere.* 26 *Et si percusserit quis oculum servi sui, aut ancillæ suæ, erueritque eum; dimittat eum liberum pro oculo ipsius.* 27 *Et si excusserit dentem servi sui, aut ancillæ suæ; dimittat eum liberum pro dente ejus.* 28 *Et si cornibus petierit taurus virū, aut mulierē, et occiderit eum; lapidetur taurus, et nè comedatur de carnibus ejus; & dominus tauri innoxius erit.* 29 *Et si fuerit taurus cornupeta ab heri & antea, & obtestatum fuerit domino ejus, nec custodierit eum, & occiderit virum, aut mulierem; lapidetur taurus, et interficiatur dominus ejus etiam.* 30 *Et si obligetur ad pœnam pecuniariam, det pro anima sua omne id ad quod astringetur.* 31 *Et si cornu petierit puerum, aut puellam, fiat illi secundùm hoc judicium.* 32 *Et si cornu petierit servum, aut ancillam, dentur domino ejus triginta sicli de argento, et lapidetur taurus.* 33 *Et si detexerit quis puteum, aut foderit puteum, nec eum cooperuerit, incideritque in eum taurus, aut asinus;* 34 *Teneatur ad pretium ejus dominus putei, & restituat illud domino ejus: & mortuum erit ejus.* 35 *Et si percusserit taurus alicujus taurum proximi sui, et mortuus fuerit; vendant ambo taurum vivum, & dividant pretium ejus: et pariter mortuum divident inter se.* 36 *Quòd si notum fuerit quòd sit taurus cornupeta ab heri et antea, nec custodierit eum domin' ejus, tradat taurum pro tauro illius; et mortuus erit ei.*

CAP. XXII.

1 *ET si furatus fuerit quis taurum aut ovem, et jugulaverit eum aut vendiderit eum, tradat pro tauro quinque, & pro ove quatuor.*

Ver. VULG. LAT.

2 Si effringens fur domum ſive ſuffodiens fuerit invent⁹, et accepto vulnere mortu⁹ fuerit; percuſſor non erit re⁹ ſanguinis. 3 Quòd ſi orto ſole hoc fecerit, homicidiũ perpetravit, & ipſe morietur. Si non habuerit quod pro furto reddat, 4 ipſe venumdabitur. Si inventũ fuerit apud eum quod furatus eſt, vivens, ſive bos, ſive aſinus, 5 ſive ovis; duplũ reſtituet. Si læſerit quiſpiam agrũ vel vineã, & dimiſerit jumentũ ſuũ ut depaſcatur aliena: quidquid optimũ habuerit in agro ſuo, vel in vinea, pro damni æſti- 6 matione reſtituet. Si egreſſus ignis invenerit ſpinas, & comprehenderit acervos frugum, ſive ſtantes ſegetes in agris, reddet damnũ qui ignem ſuc- 7 cenderit. Si quis commendaverit amico pecuniã, aut vas in cuſtodiam, & ab eo, qui ſuſceperat, furto ablata fuerint: ſi invenitur fur, duplũ reddet. 8 Si latet fur, domin⁹ domûs applicabitur ad deos, & jurabit quòd non extenderit manum 9 in rem proximi ſui, Ad perpetrandã fraudem, tam in bove, quàm in aſino, & ove ac veſtimento, & quidquid damnum inferre poteſt: ad deos utriuſque cauſa perveniet: & ſi illi judicaverint, duplum reſtituet 10 proximo ſuo. Si quis cõmendaverit proximo ſuo aſinum, bovem, ovem, & omne jumentum ad cuſtodiam, & mortuum fuerit, aut debilitatum, vel captum ab hoſtibus, nullúſq; 11 hoc viderit: Jusjurandum erit in medio, quòd non extenderit manum ad rem proximi ſui: ſuſcipiétque dominus juramentum, & ille red- 12 dere non cogetur. Quòd ſi furto ablatum fuerit, reſtituet 13 damnum dño. Si comeſtum à beſtia, deferat ad eũ quod oc- 14 ciſum eſt, & non reſtituet. Qui à proximo ſuo quidquam horũ mutuò poſtulaverit, & debilitatũ aut mortuũ fuerit dño nõ præſente, reddere cõpelletur. 15 Quòd ſi impræſentiarum dñs fuerit, non reſtituet: maximè ſi conductũ venerat pro mercede operis ſui.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

2 Ἐὰν δὲ ἐν τῷ διορύγματι εὑρεθῇ ὁ κλέπτης, καὶ πληγεὶς ἀποθάνῃ, οὐκ ἔστιν αὐτῷ φόνος. 3 Ἐὰν δὲ ἀνατείλῃ ὁ ἥλιος ἐπ᾽ αὐτῷ, ἔνοχός ἐστιν, (β) ἀνταποθανεῖται· ἐὰν δὲ μὴ ὑπάρχῃ αὐτῷ, πραθήτω ἀντὶ τοῦ κλέμματος. 4 Ἐὰν δὲ (γ) καταληφθῇ καὶ εὑρεθῇ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ τὸ κλέμμα (δ) ἀπό τε ὄνου ἕως προβάτου ζῶντα, (ε) διπλᾶ αὐτὰ ἀποτίσει. 5 Ἐὰν δὲ καταβοσκήσῃ τις ἀγρὸν ἢ ἀμπελῶνα, καὶ ἀφῇ τὸ κτῆνος αὐτοῦ καταβοσκῆσαι ἀγρὸν ἕτερον, ἀποτίσει ἐκ τοῦ ἀγροῦ αὐτοῦ κατὰ τὸ γέννημα αὐτοῦ· ἐὰν δὲ πάντα τὸν ἀγρὸν καταβοσκήσῃ, τὰ βέλτιστα τοῦ ἀγροῦ αὐτοῦ (ζ) καὶ τὰ βέλτιστα τοῦ ἀμπελῶνος αὐτοῦ 6 ἀποτίσει. Ἐὰν δὲ ἐξελθὸν πῦρ εὕρῃ ἀκάνθας, καὶ προσεμπρήσῃ (η) ἅλωνας ἢ στάχυς ἢ πεδίον, ἀποτίσει ὁ τὸ πῦρ ἐκκαύσας. 7 Ἐὰν δέ τις δῷ τῷ πλησίον ἀργύριον ἢ σκεύη φυλάξαι, καὶ κλαπῇ ἐκ τῆς οἰκίας τοῦ ἀνθρώπου, ἐὰν εὑρεθῇ ὁ κλέψας, (θ) ἀποτίσει τὸ 8 διπλοῦν. Ἐὰν δὲ μὴ εὑρεθῇ ὁ κλέψας, προσελεύσεται ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ ὀμεῖται ἢ μὴν μὴ αὐτὸς πεπονηρεῦσθαι ἐφ᾽ 9 ὅλης τῆς παρακαταθήκης τοῦ πλησίον. Κατὰ πᾶν ῥητὸν ἀδίκημα, περί τε μόσχου, καὶ ὑποζυγίου, καὶ προβάτου, καὶ ἱματίου, καὶ πάσης ἀπωλείας τῆς ἐγκαλουμένης ὅ, τι οὖν ἂν ᾖ, ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἐλεύσεται ἡ κρίσις ἀμφοτέρων, καὶ ὁ ἁλοὺς διὰ τοῦ θεοῦ, ἀποτίσει διπλοῦν τῷ 10 πλησίον. Ἐὰν δέ τις δῷ τῷ πλησίον ὑποζύγιον (ι) ἢ μόσχον ἢ πρόβατον ἢ πᾶν κτῆνος φυλάξαι, (κ) καὶ συντριβῇ ἢ τελευτήσῃ ἢ αἰχμάλωτον γένηται, καὶ μηδεὶς 11 γνῷ, Ὅρκος ἔσται τοῦ θεοῦ ἀνὰ μέσον ἀμφοτέρων, ἢ μὴν μὴ αὐτὸν πεπονηρεῦσθαι (λ) καθόλου τῆς παρακαταθήκης τοῦ πλησίον· καὶ οὕτως προσδέξεται ὁ κύριος αὐ- 12 τοῦ, (μ) καὶ οὐκ ἀποτίσει. Ἐὰν δὲ κλαπῇ παρ᾽ αὐτοῦ, ἀποτίσει (ν) τῷ κυρίῳ. Ἐὰν 13 δὲ θηριάλωτον γένηται, ἄξει αὐτὸν ἐπὶ τὴν 14 * θήραν, καὶ οὐκ ἀποτίσει. Ἐὰν δὲ αἰτήσῃ τις παρὰ τοῦ πλησίον, καὶ συντριβῇ ἢ ἀποθάνῃ ἢ αἰχμάλωτον γένηται, ὁ δὲ κύριος 15 μὴ ᾖ μετ᾽ αὐτοῦ, ἀποτίσει. Ἐὰν δὲ ὁ (ξ) κύριος ᾖ μετ᾽ αὐτοῦ, οὐκ ἀποτίσει. ἐὰν δὲ μισθωτὸς ᾖ, ἔσται αὐτῷ ἀντὶ τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ.

Sin autem (a) in ipſa perfoſſione inventus fuerit fur, & percuſſus mortuus fuerit; non eſt illi (b) cædes. 3 Si autem oriatur ſol ſuper eum; reus eſt: (c) viciſſim morietur. Quòd ſi non fuerit illi ſubſtantia; vendatur pro furto. 4 Si autem deprehenſum fuerit, & inventũ fuerit in manu ej⁹ furtum ab aſino uſque ad bovem viventia, dupla reddet ea. 5 Si autem depaverit quis agrũ vel vineam, & admiſerit pecus ſuum depaſcere agrum aliũ; reddet de agro ſuo juxta fructum ejus. Si autem omnẽ agrũ depaverit; optima agri ſui, & optima vineæ 6 ſuæ reddet. Si autem egreſſus ignis invenerit ſpinas, & combuſſerit areas, vel ſpicas, vel cãpum; reddet ille, qui ignem accendit. 7 Si quis autem dederit proximo argentum, aut vaſa ad cuſtodiendum, & furto ablata fuerint de domo hominis; ſi inventus fuerit is qui furatus eſt, duplum reddet. 8 Si autem inventus non fuerit is qui furatus eſt; accedet dominus domûs coram Deo, & jurabit omnino ſe non eſſe malignatũ in toto depoſito proximi 9 Secundùm omnem dictam injuſtitiam, & de vitulo, & ſubjugali, & ove, & veſtimento, & omni jacturâ accuſatâ: (d) quidquid igitur illud ſit, coram Deo veniet judiciũ utrorumque: & qui deprehenſus fuerit per Deũ; reddet duplum proximo. 10 Si quis autem dederit proximo ſubjugale, vel vitulũ, vel ovem, vel quodcunq; pecus ad cuſtodiendum, et contritũ fuerit vel mortuũ, vel captivum factum fuerit, & nemo noverit; 11 Juramentũ Dei erit inter utroſque, omnino ſe non eſſe malignatum (e) de toto depoſito proximi: & ſic admittet domin⁹ ejus; & 12 non reddet. Sin autem furto ablatum fuerit ab eo; reddet domino. 13 Si autem à beſtia captum fuerit; ducet illud ad oſtium, & non reddet. 14 Si quis verò petierit à proximo, et contritum vel mortuũ fuerit, vel captivũ factũ fuerit, domin⁹ autẽ non fuerit cũ eo; (f) reddet. 15 Si autem domin⁹ fuerit cum eo; non reddet. Si autem mercenarius fuerit; erit ei pro mercede eius.

MS.A. (β) ἀποθανεῖται· (γ) καταλημφθῇ (δ) ἀπὸ ὄνου (ε) διπλᾶ ἀποτίσει. (ζ) ἢ τὰ (η) ἅλωνα (θ) ἀποτίσει διπλοῦν. (ι) ἢ πρόβατον ἢ μόσχον (κ) καὶ τελευτήσει ἢ συντριβῇ, (λ) ἐφ᾽ ὅλης τῆς (μ) καὶ οὐ μὴ ἀποτίσῃ. (ν) τῷ πλησίον. (ξ) κύριος μετ᾽ αὐτοῦ ᾖ,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

2 Et ſi in effoſſione deprehendatur fur, & percuſſ⁹ moriatur, non habebit actionẽ capitalẽ. 3 Si verò orto ſuper eum ſole *percuſſus fuerit*, habebit actionẽ capitalẽ, at ſolvendo ſolvet; quòd ſi nihil habeat, vendatur pro furto ſuo. 4 Et ſi manifeſtò deprehendatur in manib⁹ ej⁹ furtũ, ſive bos fuerit, ſive aſin⁹, aut pecus, eáq; 5 viva; duplũ rependet. Cúmq; depaſci fecerit aliquis agrũ aut vineã, & abegerit jumentũ ſuũ, & depaſci fecerit in agro alieno, ex optima quaque re agri ſui, & ex optimis vineæ 6 ſuæ rependat. Et cùm egreſſus fuerit ignis, & repertis ſpinis, conſumpſerit acervos tritici, aut ſtantes ſegetes, aut agrũ, omnino rependet is qui accendit incendiũ. 7 Et cùm dederit aliquis proximo ſuo argentũ, aut vaſa ad cuſtodiendũ, & furto ſurrepta fuerint de domo hominis illius, ſi inveniatur fur, rependat duplũ; 8 Quòd ſi minimè inveniatur fur, accedat dñs domûs ad judicem, *ut juret* utrũ non extenderit manũ ſuam ad rem proximi ſui. 9 De omni re in qua deliquerit, ſive bos fuerit, ſive aſinus, aut agnus, aut veſtis, aut deniq; omnis res perdita quam dixerit, Hæc eſt, corã judice ingredientur verba utriuſq;: & is quem condemnaverint judices, ſolvet duplũ proximo 10 ſuo. Item cùm dederit aliquis proximo ſuo aſinũ, vel bovẽ, vel agnũ, aut quodcunq; jumentũ ad cuſtodiendũ, et illud mortuũ fuerit, aut confractum, aut prædâ captum, & nemo 11 adſit qui viderit: Jusjurandum Dñi interveniat inter utroſque utrũ non extenderit manum ſuã ad rem proximi ſui: & admittet dñs earum rerũ juramentum, & *alter* non ſolvet. 12 Quòd ſi furto ſublatũ fuerit ab eo, rependet 13 dñs ejus. Si verò laceratione *ferarum* laceratũ fuerit, & illud afferat in teſtimonium, pro 14 lacerato non ſolvet. Et cùm poſtulaverit quis à proximo ſuo jumentũ, idq; mortuũ fuerit, aut laceratũ, dño ejus non præſente, omnino ſolvet. 15 Verũ ſi dñs ejus ſit præſens, non ſolvet. Et ſi mercenari⁹ fuerit, mulctabitur in mercede ſua.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס
Targum ONKELOS.

2 Si autẽ ſuffodiens domũ invẽtus fuerit latro, & percuſſus fuerit & mortuus fuerit: percuſſor non erit reus ſanguinis. 3 Si oculus teſtium fuerit ſuper eum, ſanguinis reus erit percuſſor: ſolvens ſolvet fur; ſi non habuerit, vendetur pro 4 furto ſuo. Si inventũ fuerit in manu ejus quod furto ſublatũ fuerit; à bove uſq; ad aſinum, & uſq; ad agnum, ſi fuerint vi- 5 vi: duplũ reſtituet. Quando paſtum fecerit vir agrum aut vineam; & dimiſerit jumentũ ſuum, & paſcetur in agro alieno: quod melius eſt in agro ſuo, aut quod optimũ eſt in vi- 6 neâ ſua, reſtituet. Quando egreſſus fuerit ignis, & invenerit ſpinas, & *ſuccenſi fuerint acervi*; aut *ſeges*, aut *ager*: *reſtituens* reddet, qui ſuccenderit ignem, id quod ſuccenſum eſt. 7 Quando dederit vir proximo ſuo, argentũ aut vaſa in cuſtodiam; & furto ſublata fuerint de domo viri: ſi inventus fue- 8 rit fur, reſtituet duplum. Si autem fur non fuerit inventus; accedet dominus dom⁹ in conſpectum judicum: ſi non extendit manum ſuam, in illud quod 9 tradidit illi proximus ſuus. Super omnem rem delicti, ſuper bovẽ, ſuper aſinũ, ſuper agnũ ſuper veſtimentũ, ſuper omnẽ rem perditã; qui dixerit quod hæc eſt; in conſpectu judicum veniat cauſa amborũ: & quicunq; condemnatus fuerit à judicibus; reddet duplũ proximo 10 ſuo. Quando dederit vir proximo ſuo, aſinum aut bovẽ aut agnum, & omne jumentum in cuſtodiam; & mortuus fuerit, aut confractus aut ductus in 11 prædã, nullo vidente. Juramentum Domini erit inter ambos; quòd non extendit manũ ſuã, in illud quod tradidit ei proximus ſuus: & ſuſcipiet dñs ab eo juramẽtũ, & nihil reſtituet. 12 *Et* ſi furto ſublatũ fuerit ab eo: 13 reſtituet dño ſuo. Si dilaceratum fuerit, afferat *teſtes*: quod 14 dilaceratũ eſt non reſtituet. Et quando mutuò acceperit vir à proximo ſuo, & confractũ fuerit ſive mortuũ: domino ſuo non exiſten- 15 te cum eo, reſtituens reddet. Si dominus ejus fuerit cum eo, non reſtituet: ſi conductum fuerit; computetur pro mercede ejus.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VERSIO SAMARITANA.

TEXT. ET VER. SAM.
Tranſlatio Latina.

2 Si in perfoſſione inventũ furem percuſſerit quis, mortuúſque fuerit, reus non eſt ſanguinis. 3 Si ortus fuerit ſol ſuper eum, reus eſt ſanguinis: Reddendo reddet; ſi non eſt reddendo, vendatur pro 4 furto ſuo. Si inventum fuerit in manu ejus furtum, à bove uſque ad aſinum, uſque ad pecudem, uſque ad omnem beſtiam viventem, duplum 5 reddet. Si autem depaſci quis fecerit agrum, aut vineam, & miſerit jumentum ſuum, et pauperiem fecerit in agro alieno, reddendo reddet de agro ſuo ſecundùm proventum ejus: Quòd ſi omnẽ agrum depaſtus fuerit, optima agri ſui, et optima vineæ 6 ſuæ reddet. Cùm egreſſus ignis invenerit ſpinas, et conſumptus fuerit acervus, aut ſeges, aut ager, reſtituet qui 7 ignem accendit. Cùm autem dederit quis proximo ſuo argentum, vel vaſa cuſtodienda, et furto ablata fuerint de domo ejus, ſi deprehenſus fue- 8 rit fur, reſtituet duplũ. Quòd ſi non fuerit deprehenſus fur, tum accedet dominus domûs ad Deum, ſi non miſit manum 9 ſuam in rem proximi ſui. Super omni genere prævaricationis, ſuper bove, ſuper aſino, ſuper pecude, ſuper veſte, ſuper omni genere amiſſionis, de qua dixerit, Quoniam illud ipſum eſt; ad Dominum veniet cauſa amborum: ille quem condemnabunt judices, reſti- 10 tuet duplum proximo ſuo. Cùm etiam dederit quis proximo ſuo aſinum, aut bovem, aut ovem, aut quodcunque jumentũ cuſtodiendum, mortuumq; fuerit, aut confra- 11 ctũ nemine vidente; Juramentum Domini erit inter utroſq;, ſi non immiſerit manũ ſuam in rem proximi ſui: ſuſcipietq; illud dominus e- 12 jus, et non compenſabitur. Si furto ablatum fuerit ab eo, re- 13 ſtituet domino ſuo. Si rapiendo raptum fuerit, adducet teſtem raptûs, et non reddet. 14 Cùm etiam aliquis cõmodatò acceperit à proximo ſuo, & confractũ fuerit, aut mortuum, domino non præſente, red- 15 dendo reddet. Si domin⁹ ejus præſens fuerit, non reddet: Si mercenarius eſt, veniet pro mercede ſua.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 Et ſi inventus fuerit fur in ſuffoſſione, & percuſſus atque occiſus fuerit, ſanguis ej⁹ 3 erit impunitus. Et ſi ortus fuerit ſol ſuper eum, non habebit repulſam, et reddat quod furatus eſt: quòd ſi non habuerit, vendatur pro furto ſuo. 4 Et ſi inventum fuerit in manu ejus furtum, à bove ad aſinum, ad 5 ovem vivos: det pro uno duos. Et cùm paſci fecerit aliquis agrum aut vineã ſuam, ac tum dimiſerit jumentum ſuum ut paſcatur in agro alteri⁹, reddat ei de optimis agri ſui aut vineæ ſuæ. 6 Et ſi egreſſus fuerit ignis, & invenerit ſpinas, combuſſeritque acervũ frugum, aut ariſtas ſtantes, aut omne quod eſt in agris, tradat id ad quod damnabitur auctor incendii. 7 Et ſi dederit quis proximo ſuo argentum aut vaſa ut ſervet ea ſibi, furtóque ablata fuerint è domo ipſius; ſi repertus fuerit fur, 8 dabit duplum. Quòd ſi non inventus fuerit fur, accedet dominus domûs ad judicem; & jurabit ſe non extendiſſe manum 9 ſuam ad dominiũ proximi ſui. Et de omni re quam denegabit, à bove ad aſinũ, & ad ovẽ, & ad veſtem, & ad omne amiſſum de quo dixerit, Hoc eſt meũ, ad judicem deferetur res utriuſque. Et ſi damnaverit eum judex, tradet duplũ proxi- 10 mo ſuo. Et ſi quis dederit proximo ſuo aſinum, aut taurum, aut ovem, aut aliquod ex omnib⁹ jumentis; et mortuũ fuerit, aut fractum fuerit, aut prædâ ductum fuerit, 11 abſq; ullo judicio: Jusjurandũ per Deũ dividet inter eos, quòd non extenderit manum ſuã ad poſſeſſionẽ proximi ſui; et acceptabit illud domin⁹ ejus, & non tradet 12 quicquã. Et ſi furto ablatum fuerit ab 13 eo, debebit illud ipſi. Et ſi prædâ captũ fuerit, adducat teſtẽ, & non tenebitur ad 14 prædam. Et ſi mutuum accipiat quis ab amico ſuo aliquid, & fractum fuerit, aut mortuũ fuerit, dum non eſt dominus ejus 15 cum eo, tenetur ad illud. Et ſi domin⁹ ej⁹ cum illo fuerit, non tenebitur ad illud: ſi verò conductum fuerit, abibit pro mercede ſua

ספר שמות : כב

cubuerit & ,desponsata est non quæ ,virginem quispiam *pellexerit* cum Et
16 וכי יפתה איש בתולה אשר לא ארשה ושכב
renuerit renuendo Si .uxorem in sibi eam *accelerabit accelerando* ,ea cum 16
17 עמה מהר ימהרנה לו לאשה: אם מאן ימאן
.virginum dotem juxta appendet argentum ,sibi eam dare ejus pater
אביה לתתה לו כסף ישקל כמהר הבתולת: 17
moriendo ,animali cum *cubans* Omnis .*vivificabis non* Præstigiatricem
18 19 מכשפה לא תחיה: כל שכב עם בהמה מות
DOMINO præterquàm ,*excindetur* Diis Immolans .morietur 18
20 יומת: זבח לאלהים יחרם בלתי ליהוה 19
peregrini quia ,eum opprimes non & ,*populabis non peregrinum* Et .soli 20
21 לבדו: וגר לא תונה ולא תלחצנו כי גרים
non pupillum & ,viduam Omnem .Ægypti terra in fuistis 21
22 הייתם בארץ מצרים: כל אלמנה ויתום לא
clamando si quia ,eum affixeris affligendo Si .affligetis
23 תענון: אם ענה תענה אתו כי אם צעק 22
,*meus nasus* irascetur Et .ejus clamorem audiam audiendo ,me ad clamaverit 23
24 יצעק אלי שמע אשמע צעקתו: וחרה אפי
vestri filii & ,viduæ vestræ uxores erunt & ,gladio in vos occidam & 24
והרגתי אתכם בחרב והיו נשיכם אלמנות ובניכם
pauperi ,meo populo mutuaveris argentum Si .pupilli
25 יתמים: אם כסף תלוה את עמי את העני 25
.usuram eum super ponetis Non .*fænerator* sicut ei eris non tecum
עמך לא תהיה לו כנשה לא תשימון עליו נשך:
ingredi ad usque ,tui proximi vestimentum *fueris pigneratus pignerando* Si
26 אם חבל תחבל שלמת רעך עד בא 26
tantum ,ejus operimentum *ipsum* Quia .*ei illud converies* ,*Solis*
27 השמש תשיבנו לו: כי הוא כסותה לבדה 27
illud vestimentum ejus pelli suæ, in quo dormiat. Et erit cum clamaverit
הוא שמלתו לערו במה ישכב והיה כי יצעק
,maledices non *Diis* .*ego* misericors quia ,exaudiam ,me ad
28 אלי ושמעתי כי חנון אני: אלהים לא תקלל 28
tuam lachrymam & tuam Plenitudinem .maledices non tuo populo in *elevato* &
29 ונשיא בעמך לא תאר: מלאתך ודמעך 29
facies Sic .mihi dabis tuorũ filiorũ Primogenitum .tardabis non
30 לא תאחר בכור בניך תתן לי: כן תעשה
die in ,sua matre cum erit diebus Septem .tuo pecori ,tuo bovi
לשרך לצאנך שבעת ימים יהיה עם אמו ביום 30
carnem & ,mihi eritis sanctitatis viri Et .mihi eum dabis octavo
31 השמיני תתנו לי: ואנשי קדש תהיון לי ובשר 31
.eam projicietis Cani .comedetis non ,raptam agro in
בשדה טרפה לא תאכלו לכלב תשלכון אתו:

CAP. XXIII. כג

cum tuam manum ponas Ne .mendacii auditionem *feres* Non
1 לא תשא שמע שוא אל תשת ידך עם
multos post eris Non .*iniquitatis testem existendum ad* impio
2 רשע להית עד חמס: לא תהיה אחרי רבים
multos post *declinandum ad* ,*lite super* respondebis non & ,mala ad
לרעת ולא תענה על רב לנטת אחרי רבים
.pervertendum ad
להטת:

Versio VULG. LAT.

16 Si seduxerit quis virginẽ necdum desponsatã, dormierítq; cum ea; dotabit eam, & habebit eam uxorem.
17 Si pater virginis dare noluerit, reddet pecuniam juxta modum dotis, quam virgines accipere consueverunt.
18 Maleficos non patieris vivere.
19 Qui coïerit cum jumento, morte moriatur.
20 Qui immolat diis, occidetur, præterquàm Domino soli.
21 Advenam non contristabis, neque affliges eum: advenæ enim et ipsi fuistis in terra Ægypti.
22 Viduæ & pupillo non nocebitis.
23 Si læseritis eos, vociferabuntur ad me: & ego audiam clamorem eorum.
24 Et indignabitur furor meus, percutiámq; vos gladio, & erunt uxores vestræ viduæ, & filii vestri pupilli.
25 Si pecuniã mutuã dederis populo meo pauperi qui habitat tecum, non urgebis eum quasi exactor, nec usuris opprimes.
26 Si pignus à proximo tuo acceperis vestimentum, ante solis occasum reddes ei.
27 Ipsum enim est solum quo operitur, indumentũ carnis ejus, nec habet aliud in quo dormiat: si clamaverit ad me, exaudiam eum, quia misericors sum.
28 Diis non detrahes, & principi populi tui non maledices.
29 Decimas tuas & primitias tuas non tardabis reddere. Primogenitum filiorum tuorum dabis mihi.
30 De bobus quoque & ovibus similiter facies: septem diebus sit cum matre sua, die octavâ reddes illum mihi.
31 Viri sancti eritis mihi: carnem, quæ à bestiis fuerit prægustata, non comedetis, sed projicietis canibus.

CAP. XXIII.

1 NOn suscipies vocem mendacii: nec junges manum tuã ut pro impio dicas falsum testimonium.
2 Non sequêris turbã ad faciendũ malũ: nec in judicio plurimorũ acquiesces sententiæ, ut à vero devies.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

16 Ἐὰν δὲ ἀπατήσῃ τις παρθένον ἀμνήστευτον, καὶ κοιμηθῇ μετ᾽ αὐτῆς, φερνῇ φερνιεῖ αὐτὴν αὐτῷ γυναῖκα.
17 Ἐὰν δὲ ἀνανεύων ἀνανεύσῃ, καὶ μὴ βούληται ὁ πατὴρ αὐτῆς δοῦναι αὐτὴν αὐτῷ γυναῖκα, ἀργύριον (ο) ἀποτίσει τῷ πατρὶ καθ᾽ ὅσον ἐστὶν ἡ φερνὴ τῶν παρθένων.
18 Φαρμακοὺς οὐ (π) περιποιήσετε.
19 Πᾶν κοιμώμενον μετὰ κτήνους, θανάτῳ (ρ) ἀποκτενεῖτε αὐτούς.
20 Ὁ θυσιάζων (σ) θεοῖς, θανάτῳ ἐξολοθρευθήσεται, πλὴν κυρίῳ μόνῳ.
21 Καὶ προσήλυτον οὐ κακώσετε, (τ) οὐδὲ μὴ θλίψητε αὐτόν· ἦτε γὰρ προσήλυτοι ἐν γῇ Αἰγύπτῳ.
22 Πᾶσαν χήραν καὶ ὀρφανὸν οὐ κακώσετε.
23 Ἐὰν δὲ κακίᾳ κακώσητε αὐτοὺς, καὶ κεκράξαντες καταβοήσωσι πρός με, ἀκοῇ εἰσακούσομαι τῆς φωνῆς αὐτῶν,
24 Καὶ ὀργισθήσομαι θυμῷ, καὶ ἀποκτενῶ ὑμᾶς μαχαίρᾳ, καὶ ἔσονται αἱ γυναῖκες ὑμῶν χῆραι, καὶ τὰ παιδία ὑμῶν ὀρφανά.
25 Ἐὰν δὲ ἀργύριον ἐκδανείσῃς τῷ ἀδελφῷ τῷ πενιχρῷ παρὰ σοί, οὐκ ἔσῃ αὐτὸν κατεπείγων, οὐκ ἐπιθήσεις αὐτῷ τόκον.
26 Ἐὰν δὲ ἐνεχύρασμα ἐνεχυράσῃς τὸ ἱμάτιον τοῦ πλησίον, πρὸ δυσμῶν ἡλίου ἀποδώσεις αὐτῷ.
27 Ἔστι γὰρ τοῦτο περιβόλαιον αὐτοῦ, μόνον τοῦτο τὸ ἱμάτιον ἀσχημοσύνης αὐτοῦ· ἐν τίνι κοιμηθήσεται; Ἐὰν οὖν καταβοήσῃ πρός με, εἰσακούσομαι αὐτοῦ· ἐλεήμων γάρ εἰμι.
28 Θεοὺς οὐ κακολογήσεις, καὶ ἄρχοντα τοῦ λαοῦ σου (υ) οὐ κακῶς ἐρεῖς.
29 Ἀπαρχὰς ἅλωνος καὶ ληνοῦ σου οὐ καθυστερήσεις. τὰ πρωτότοκα τῶν υἱῶν σου δώσεις ἐμοί.
30 (φ) Οὕτω ποιήσεις τὸν μόσχον σου καὶ τὸ πρόβατόν σου καὶ τὸ ὑποζύγιόν σου. ἑπτὰ ἡμέρας ἔσται ὑπὸ τὴν (χ) μητέρα, τῇ δὲ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ
31 ἀποδώσεις μοι αὐτό. Καὶ ἄνδρες ἅγιοι ἔσεσθέ μοι. καὶ κρέας θηριάλωτον οὐκ ἔδεσθε, τῷ κυνὶ (ψ) ἀπορρίψατε αὐτό.

16 *Si quis autem deceperit virginem non desponsatam, & dormierit cum ea; dote dotabit eam sibi uxorem.*
17 *Si autem renuens renuerit, & noluerit pater ejus dare eam ipsi uxorem, argentum solvet patri pro eo, quanta est dos virginum.*
18 *Veneficos (g) non sinetis incolumes.*
19 *Omnem dormientem cum pecore morte interficite eos.*
20 *Sacrificans diis, morte (h) eradicabitur, nisi Domino soli.*
21 *Et advenam non vexabitis, neque tribulabitis eum: fuistis enim advenæ in terra Ægypto.*
22 *Omnem viduam et pupillum non vexabitis.*
23 *Si autem vexatione vexaveritis eos, et vociferati clamaverint ad me, auditione exaudiam vocem eorũ,*
24 *Et irascar furore, & perimam vos gladio: & erunt uxores vestræ viduæ, & parvuli vestri pupilli.*
25 *Si autem argentum mutuum dederis fratri proximo apud te, non eris eum (i) urgens, non impones ei usuram.*
26 *Si autem pign⁹ in (k) pign⁹ acceperis vestimentum proximi, ante solis occasum reddes ei.*
27 *Est enim hoc operimentum ejus, solum hoc vestimentum turpitudinis ejus: in quo dormiet? Si igitur clamaverit ad me, exaudiam eum: misericors enim sum.*
28 *Deos non maledices, & principem populi tui non maledices.*
29 *Primitias areæ & torcularis tui non differes. Primogenita filiorum tuorum dabis mihi.*
30 *Sic facies vitulum tuum, & ovem tuam, & subjugale tuum. Septem diebus erit sub matre: octavo autem die reddes mihi illud.*
31 *Et viri sancti eritis mihi. Et carnem à bestia captam non manducabitis, cani projicite illam.*

MS. A. (ο) ἀποτίσει αὐτῷ καθ᾽ (π) περιβιώσετε. (ρ) ἀποκτενεῖτε. Ὁ (σ) θεοῖς ἑτέροις, ἐξολεθρευθήσεται, (τ) οὔτε μὴ θλίψετε (υ) οὐκ ἐρεῖς κακῶς. (φ) Οὕτως (χ) μητέρα αὐτοῦ, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ δώσεις μοι (ψ) ἀπορρίψετε

ΚΕΦ. κγʹ.

1 Οὐ παραδέξῃ ἀκοὴν ματαίαν. οὐ συγκαταθήσῃ μετὰ τοῦ ἀδίκου γενέσθαι μάρτυς
2 ἄδικος. Οὐκ ἔσῃ μετὰ πλειόνων ἐπὶ κακίᾳ· οὐ προστεθήσῃ μετὰ πλήθους ἐκκλῖναι (α) μετὰ τῶν πλειόνων, ὥστε ἐκκλεῖσαι κρίσιν.

CAP. XXIII.

1 *NOn suscipies auditionẽ vanam. Non (a) consenties cum injusto, ut sis testis injustus.*
2 *Non eris cum pluribus in (b) malitia. Non apponeris cum multitudine declinare cum pluribus, ut (c) excludas judicium.*

MS. A. (α) μετὰ πλειόνων, ὥστε ἐκκλῖναι

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 * ܘܐܢ ܢܛܥܐ ܓܒܪܐ ܒܬܘܠܬܐ ܕܠܐ ܗܘܬ ܡܟܝܪܐ. ܘܢܕܡܟ ܥܡܗ. ܡܟܪܘ ܢܡܟܪܝܗ ܠܗ
17 ܠܐܢܬܬܐ. * ܘܐܢ ܠܐ ܨܒܐ ܐܒܘܗ ܕܢܬܠܝܗ ܠܗ. ܟܣܦܐ ܢܬܩܘܠ ܐܝܟ ܡܗܪܐ ܕܒܬܘܠܬܐ.
18 19 * ܚܪܫܐ. ܠܐ ܬܐܚܐ. * ܘܟܠ ܡܢ ܕܢܕܡܟ ܥܡ ܒܥܝܪܐ. ܡܡܬ ܢܡܘܬ. * ܕܢܕܒܚ
20 21 ܠܐܠܗܐ. ܢܬܚܪܡ. ܐܠܐ ܠܡܪܝܐ ܒܠܚܘܕܘܗܝ. * ܘܠܥܡܘܪܐ ܠܐ ܬܐܢܘܢ. ܘܠܐ ܬܥܨܘܢ. ܡܛܠ
22 23 ܕܥܡܘܪܐ ܗܘܝܬܘܢ ܒܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. * ܘܠܟܠ ܐܪܡܠܐ ܘܝܬܡܐ. ܠܐ ܬܐܢܘܢ. * ܘܐܢ ܡܐܢܝܢ
24 ܐܢܬܘܢ ܠܗܘܢ. ܘܢܩܥܘܢ ܩܕܡܝ. ܫܡܥ ܐܫܡܥ ܒܥܘܬܗܘܢ. * ܘܢܬܬܩܦ ܪܘܓܙܝ.
25 ܘܐܩܛܠܟܘܢ ܒܣܝܦܐ. ܘܢܗܘܝܢ ܢܫܝܟܘܢ ܐܪܡܠܬܐ. ܘܒܢܝܟܘܢ ܢܗܘܘܢ ܝܬܡܐ. * ܘܐܢ
ܟܣܦܐ ܬܘܙܦ ܒܥܡܝ. ܠܡܣܟܢܐ ܕܥܡܟ. ܠܐ ܬܗܘܐ ܠܗ ܐܝܟ ܡܪܐ ܚܘܒܐ. ܘܠܐ ܬܣܒ
26 ܡܢܗ ܪܒܝܬܐ. * ܘܐܢ ܬܣܒ ܡܫܟܢܐ ܠܒܘܫܗ ܕܚܒܪܟ. ܥܕ ܡܥܪܒ ܫܡܫܐ ܐܗܦܟܝܗ ܠܗ.
27 * ܡܛܠ ܕܗܘܝܘ ܠܒܘܫܗ ܒܠܚܘܕܘܗܝ. ܘܗܘܝܘ ܬܟܣܝܬܗ ܠܒܣܪܗ. ܒܡܢܐ ܢܕܡܟ. ܘܐܢ
28 ܢܩܥܐ ܩܕܡܝ. ܐܫܡܥܝܘܗܝ. ܡܛܠ ܕܡܪܚܡܢܐ ܐܢܐ. * ܠܕܝܢܐ ܠܐ ܬܨܚܐ. ܘܠܪܝܫܐ ܕܥܡܟ ܠܐ
29 30 ܬܠܘܛ. * ܪܝܫ ܥܠܠܬܟ ܘܐܕܪܟ ܘܥܨܪܬܟ ܠܐ ܬܘܚܪ. ܒܘܟܪܐ ܕܒܢܝܟ ܬܬܠ ܠܝ. * ܘܗܟܢܐ
ܬܥܒܕ ܠܬܘܪܟ ܘܠܥܢܟ. ܫܒܥܐ ܝܘܡܝܢ ܢܗܘܐ ܥܡ ܐܡܗ. ܘܒܝܘܡܐ ܕܬܡܢܝܐ ܬܬܠܝܘܗܝ
31 ܠܝ. * ܘܓܒܪܐ ܩܕܝܫܐ ܬܗܘܘܢ ܠܝ. ܘܒܣܪܐ ܕܫܩܝܠ ܡܢ ܚܝܘܬܐ ܚܝܬܐ ܠܐ ܬܐܟܠܘܢ. ܠܟܠܒܐ
ܬܪܡܘܢܝܗ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܟܓ *

1 2 * ܠܐ ܬܩܒܠ ܫܡܥܐ ܕܓܠܐ. ܠܐ ܬܣܝܡ ܐܝܕܟ ܥܡ ܚܛܝܐ. ܕܬܗܘܐ ܠܗ ܣܗܕܐ ܕܓܠܐ. * ܠܐ ܬܗܘܐ
ܒܬܪ ܣܓܝܐܐ ܠܒܝܫܬܐ. ܘܠܐ ܬܥܢܐ ܒܕܝܢܐ ܕܬܣܛܐ ܒܬܪ ܣܓܝܐܐ ܕܝܢܐ.

16 Cùm pellexerit quis virginem, quæ nondum fuerit desponsata, concubueritque cum ea, omnino ducet eam sibi uxorem.
17 Quòd si noluerit pater ejus illam dare ei, pecuniã ponderabit juxta dotem virginis.
18 Veneficũ non patiêris vivere.
19 Et omnis qui concubuerit cum jumento, occidendo occidatur.
20 Qui sacrificaverit diis, pereat, præterquã Dño soli.
21 Advenas ne lædatis, neque affligatis, quoniam advenæ fuistis in terra Ægypti.
22 Omnibus etiam viduis, & pupillis ne noceatis.
23 Et si nocueritis eis, & oraverint coram me, audiens audiam orationem eorum:
24 Et invalescet furor meus, & occîdam vos gladio, erúntque uxores vestræ viduæ, & filii vestri erunt pupilli.
25 Si pecuniam mutuò dederis inter populum meum, pauperi qui tecum est, non eris ei tanquam dominus debiti, nec accipies ab eo fœnus.
26 Et si accipias in pignus vestimentum proximi tui, ad occasus solis illud ei restitue:
27 Quoniam ipsum est vestimentum ejus solum, ipsúmq; est operimentum ejus ad carnem suam *tegendam: alioquìn* in quo dormiet? & si oraverit coram me, exaudiam eum, quia misericors ego sum.
28 Judici ne conviciêris, & principi populi tui ne maledicas.
29 Primitias proventuum tuorum, & areæ tuæ, & primitias torcularium tuorũ ne differas: primogenitum filiorum tuorum dabis mihi.
30 Idémq; facies de bobus tuis, & ovibus tuis; septem diebus erit cum matre sua, & in die octavo dabis illud mihi.
31 Et homines sancti eritis mihi: & carnem avulsam ex animali vivo ne comedatis, canib⁹ projicietis illam.

CAP. XXIII.

1 NE confirmes rumorem falsum. Ne extendas manum tuam cum debitore, ut sis ei testis falsus.
2 Ne sequaris multos ad malefaciendum, & ne respondeas de lite ut deflectas post multos qui deflectunt.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

16 וארי ישדל גבר בתולתא דלא
מארסא וישכוב עמה קימא יקימנה
17 ליה לאנתו: אם מסרב לא יצבי
אבוהא למתנה ליה כספא יתקול
18 כמוהרי בתולתא: חרשא לא תחי:
19 כל דישכוב עם בעירא אתקטלא
20 יתקטל: דדבח לטעות עממיא
יתקטל אלהן לשמא דיי בלחודוהי:
21 וגיורא לא תונון ולא תעיקון ליה
ארי דירין הויתון בארעא דמצרים:
22 23 כל ארמלא ויתם לא תענון: אם
ענאה תעני יתיה ארי אם מקבל
יקבול קדמי קבלא אקבל קבלתיה:
24 ויתקוף רוגזי ואקטול יתכון בחרבא
ויהוין נשיכון ארמלן ובניכון יתמין:
25 אם כספא תוזיף לעמי ית ענייא די
עמך לא תהי ליה כרשיא לא תשוון
26 עלוהי חבוליא: אם משכונא תסב
כסותא דחברך עד מעל שמשא
27 תתיבניה ליה: ארי היא כסותיה
בלחודיה היא תותביה למשכיה
במא ישכוב ויהי ארי יקבל קדמי
ואקבל קבלתיה ארי חננא אנא:
28 דיינא לא תקיל ורבא בעמך לא
29 תלוט: בכורך ודמעך לא תאחר
30 בכרא דברך תפריש קדמי: כן
תעביד לתורך לענך שבעא יומין
יהי עם אמיה ביומא תמינאה
31 תפרשניה קדמי: ואנשין קדישין
תהון קדמי ובשר תליש מן חיוא
חיא לא תיכלון לכלבא תרמון
יתיה: כג
1 לא תקבל שמע דשקר לא תשוי
ידך עם חיבא למהוי ליה סהיד
2 שקר: לא תהי בתר סגיאי לאבאשא
ולא תתמנע מלאלפא מה דבעינך
על דינא בתר סגיאי שלם דינא:

Targum ONKELOS.

16 Et quando seduxerit vir virginẽ, quæ non est desponsata, & concubuerit cum eã: despõ-
17 sabit eam sibi in uxorẽ. Quòd si noluerit pater ej⁹ tradere ei illam: argentum in pondere reddet, juxta dotem virginum.
18 Malefica non vivat.
19 Omnis qui concubuerit cum jumento,
20 morte moriatur. Qui immolaverit idolis populorum, occidatur: præter nomini Domini
21 solius. Advenam autẽ non decipietis, neq; affligetis *eum*: quoniã advenæ fuistis, in ter-
22 rã Ægypti. Nullam viduã neq;
23 pupillũ affligetis. Quod si affligens afflixeris eum: & clamans clamaverit coram me; suscipiẽs suscipiã clamorẽ ej⁹.
24 Et indignabitur furor meus; interficiamq; vos gladio: & erunt uxores vestræ viduæ, &
25 filii vestri pupilli. Si argentum cõmodaveris *in* populo meo, pauperi qui habitat tecũ; non eris ei quasi fœnerator: nec im-
26 ponetis super eum usuram. Si pro pignore acceperis coopertorium proximi tui: ante solis
27 occasum reddis illud ei. Quoniam ipsum est coopertorium ejus; & ipsum est indumentum cutis ejus: in quo cubabit? eritq; quando clamaverit coram me; suscipiam clamorem ejus, quia misericors ego sum.
28 Judices non vilipendes: & principi in populo tuo non
29 maledices. Primitias *tuas & liquores tuos* non tardabis reddere: primogenitum filiorum tuorum reservabis coram me.
30 Sic facies de bobus tuis, & de ovibus: septem dieb⁹ erit cum matre suã; & in die octavo se-
31 parabis eum coram me. Et viri sancti eritis coram me: & carnem dilaceratam à bestiã *vivâ* non comedetis; canibus projicietis eam.

CAP. XXIII.

1 NOn suscipies vocẽ mendacii: nec pones manũ tuã cũ in-
2 iquo; ut sis ei testis falsus. Non sequêris multos, ad malefaciẽdũ: neq; desinas docere ꝙ tibi videtur in judicio, juxta sententiã plurimorũ perfice judiciũ.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VERSIO SAMARITANA.

TEXT. ET VER. SAM.
Translatio Latina.

Si quis autem (a) deceperit 16
virginem non desponsatam, et
concubuerit cum ea, dote do-
tabit eam sibi in uxorem. Si 17
verò renuat pater ejus illam
tradere illi, argentum nume-
rabit secundùm dotem virgi-
num. (b) Veneficam non si- 18
nes vivere. Quicunque con- 19
cubuerit cum jumento, morte
morietur. Sacrificans diis ali- 20
enis exterminabitur. Peregri- 21
num autem non affligetis, ne-
que opprimetis; nam peregri-
ni fuistis in terra Ægypti.
Nullam viduam et pupillum 22
(c) vexabitis. Nam si (d) 23
vexando vexaveritis eum, et
clamaverit ad me, audiendo
audiam clamorem eius. Et 24
ardebit furor meus, & occi-
dam vos in gladio, eruntq;
uxores vestræ viduæ, & filii
vestri pupilli. Si argentum 25
mutuò dederis populo meo,
(e) pauperi qui tecum est, non
eris ei sicut (f) princeps, non
pones super eum (g) usuram.
Si pignus receperis vestem 26
proximi tui, cùm occiderit sol
reddes illi. Quoniam hoc est 27
operimentum eius solum, hæc
vestis eius est pro pelle sua
in qua dormit: Ideò fiet ut
cùm clamaverit ad me, ego
exaudiã, (h) misericors enim
sum. Diis non maledices, & 28
principem populi tui non exe-
craberis; Primitias areæ tuæ, 29
et torcularis tui non differes,
primogenitũ filiorum tuorum
dabis mihi. Sic facies bobus 30
tuis, et pecudibus tuis; septem
diebus erit cum populo suo, et
die octavâ dabis eum mihi.
Viriq; sancti eritis mihi. Car- 31
nem autem in agro dilacera-
tum non comedetis, proiici-
endo proiicietis eam.

CAP. XXIII.

NOn suscipies rumorem 1
vanum; neque pones
manum tuam cum impio, ut
sis testis injustus. Non sequê- 2
ris plures in malum, neque
(a) respondebis de lite ad de-
clinandum post plurimos, ut
perversè agas.

VER. SAM. (a) seduxerit (b) Pythonissam (c) affligetis. (d) affligendo afflixeritis (e) afflicto (f) exactor, (g) duplicationem. (h) clemens (a) affliges aliquem

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وان خدع رجل جارية بكرا لم تملك فضاجعها فليمهرها زوجة له * فان ابي ابوها ان يزوجها 16 17
به فليزن له من الورق كمهر الابكار * والساحر فلا تستبقه * وكل من اتي بهيمة فليقتل قتلا * 18 19
* ومن ذبح للمعبودات فليتلف الا لله وحده * والغريب فلا تعنته ولا تضغطه فطال ما كنتم 20 21
غرباء في ارض مصر * ولا تظلم كل ارملة ويتيم * فان ظلمت واحدا منهم وصرخ الي اجبته عن 22 23
صراخه * بان يشتد غضبي واقتلكم بالسيف فتصير نساؤكم اراملَ وبنوكم يتامي * وان 24 25
اقرضتم بعض قومي ورقا لضعيف معك فلا تكن له كالغريم ولا تضعوا عليه عينة * وان 26
استرهنت ثوب صاحبك فعند مغيب الشمس رده اليه * ان كانت هي كسوته وحدها او هي ثوب 27
بدنه فماذا يضطجع فان هو صرخ الي سمعت منه لاني رؤوف * ولا تشتمن حاكما * وشريفا في 28
قومك لا تلعنه * وسلافك ورشحك لا تؤخرهما * وابكار بنيك فاجعلهم لي * وكذلك فاصنع 29 30
ببقرك وغنمك * وليكن المولود منها سبعة ايام مع امه * وفي اليوم الثامن تجعله لي * وكونوا 31
اناسا مقدسين لي * وحيوانا مفترسا في الصحراء لا تاكلوه بل اطرحوه للكلب *

* الفصل الثالث والعشرون *

* ولا تقبل خبرا زورا * ولا تخالطن 1
ظالما لتكون له شاهد ظلم * ولا تكن تبع الكثير لشر * ولا تجب في خصومة بما تميلها به * 2
بل مل الي وراء الاكثر *

16 *Et si vir seduxerit puellam virginem non nuptam, & concubuerit cum ea, dotet illam in uxorem sibi.*
17 *Quòd si renuerit pater ejus copulare eam in matrimonium cum illo, ponderet ei ex argento secundum dotẽ virginum.*
18 *Et incantatorem nè reserves.*
19 *Et quicunq; coïverit cum jumento, interficiatur interfectione.*
20 *Et qui immolaverit adorabilibus, pereat, præterquam soli Deo.*
21 *Et peregrinum nè vexes, neque exasperes eum: longa enim fuit mora quã peregrini fuistis in terra Ægypti.*
22 *Neque opprimas omnem viduam, & pupillum.*
23 *Quoniam si oppresseris aliquem ex illis, & clamaverit ad me, exaudiã eum pro clamore ejus.*
24 *Quoniam corroborabitur ira mea, & interficiam vos ense: fientque mulieres vestræ viduæ, & filii vestri orphani.*
25 *Et si mutuum dederitis alicui ex populo meo argentum, imbecilli qui fuerit tecum, nè sis ei quasi creditor, & nè imponatis ei usuram.*
26 *Et si acceperis in pignus vestem proximi tui, ad occasum solis restitue eam ipsi.*
27 *Si fuerit ipsa sola indumentum ej⁹, vel fuerit vestis corporis ejus, in quo dormiet? nam si ipse clamaverit ad me, audiã eum, quia benignus sum.*
28 *Et nè affeceris injuriis ullo modo judicem, & nobilẽ in gente tua nè maledixeris.*
29 *Et mustum tuum, & stillam tuam nè distuleris. Et primogenitos filiorum tuorum destina mihi.*
30 *Et hoc modo fac de bobus tuis, & ovibus tuis: & maneat quod nascetur ex ipsis septem diebus cum matre sua, & in die octava constitues illud mihi.*
31 *Et estote homines sancti mihi. Et animal prædã captum in deserto nè comedatis, sed projicite illud cani.*

CAP. XXIII.

1 *ET nè accepes famã falsam; et nè tractes peni⁹ cum injusto, ut sis illi testis injustitiæ.*
2 *Et nè sis sequax multitudinis ad malũ. Et nè respondeas in lite quicquã quo illã deflectas, sed inclina post plures.*

vel,tibi inimicitis bovi occurreris Cùm.ſua cauſa in decorabis non tenuem Et
3 וְדָל לֹא תֶהְדַּר בְּרִיבוֹ׃ כִּי תִפְגַּע שׁוֹר אֹיִבְךָ אוֹ 4
te odientis aſinum videris Cùm .illi eũ reduces reducẽdo,erranti ej⁹ aſino
5 חֲמֹרוֹ תֹּעֶה הָשֵׁב תְּשִׁיבֶנּוּ לוֹ׃ כִּי־תִרְאֶה חֲמוֹר שֹׂנַאֲךָ
.eo cum deſeres Deſerendo ei deſerendo à ceſſabis & ,ſuo onere ſub cubantem
רֹבֵץ תַּחַת מַשָּׂאוֹ וְחָדַלְתָּ מֵעֲזֹב לוֹ עָזֹב תַּעֲזֹב עִמּוֹ׃
mendacii verbo A .ejus lite in tui egeni judicium declinabis Non
6 לֹא תַטֶּה מִשְׁפַּט אֶבְיֹנְךָ בְּרִיבוֹ׃ מִדְּבַר־שֶׁקֶר
7 juſtificabo non quia ,occidas ne juſtum & innocentẽ & ,te elongabis
תִּרְחָק וְנָקִי וְצַדִּיק אַל־תַּהֲרֹג כִּי לֹא־אַצְדִּיק
,apertos excæcabit munus quia ,accipies non munus Et .impium
8 רָשָׁע׃ וְשֹׁחַד לֹא תִקָּח כִּי הַשֹּׁחַד יְעַוֵּר פִּקְחִים
vos & :opprimes non peregrinum Et .juſtorum verba pervertet &
9 וִיסַלֵּף דִּבְרֵי צַדִּיקִים׃ וְגֵר לֹא תִלְחָץ וְאַתֶּם
.Ægypti terra in fuiſtis peregrini quia ,peregrini animam noſtis
יְדַעְתֶּם אֶת־נֶפֶשׁ הַגֵּר כִּי־גֵרִים הֱיִיתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם׃
.ejus proventum congregabis & ,tuam terram feres annis ſex Et
10 וְשֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְרַע אֶת־אַרְצֶךָ וְאָסַפְתָּ אֶת־תְּבוּאָתָהּ׃
inopes comedent Et :eam dimittes & ,eam relinques ſeptimo Et
11 וְהַשְּׁבִיעִת תִּשְׁמְטֶנָּה וּנְטַשְׁתָּהּ וְאָכְלוּ אֶבְיֹנֵי
facies Sic .agri beſtia comedet eorũ reſiduũ &,tui populi
עַמֶּךָ וְיִתְרָם תֹּאכַל חַיַּת הַשָּׂדֶה כֵּן־תַּעֲשֶׂה
die in & ,tua opera facies diebus Sex .tuæ olivæ ,tuæ vineæ
12 לְכַרְמְךָ לְזֵיתֶךָ׃ שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מַעֲשֶׂיךָ וּבַיּוֹם
,tuus aſinus & ,tuus bos requieſcat ut ceſſabis ſeptimo
הַשְּׁבִיעִי תִּשְׁבֹּת לְמַעַן יָנוּחַ שׁוֹרְךָ וַחֲמֹרֶךָ
quæ omnibus in Et .peregrinus & ,tuæ ancillæ filius reſpiret &
13 וְיִנָּפֵשׁ בֶּן־אֲמָתְךָ וְהַגֵּר׃ וּבְכֹל אֲשֶׁר־
non aliorum deorum nomen & :eritis cauti ,vos ad dixi
אָמַרְתִּי אֲלֵיכֶם תִּשָּׁמֵרוּ וְשֵׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים לֹא
vicibus Tribus .tuum os ſuper audietur Non .memorabitis
14 תַזְכִּירוּ לֹא יִשָּׁמַע עַל־פִּיךָ׃ שָׁלֹשׁ רְגָלִים
.cuſtodies infermentatorum Solennitatem .anno in mihi ages feſtum
15 תָּחֹג לִי בַּשָּׁנָה׃ אֶת־חַג הַמַּצּוֹת תִּשְׁמֹר
tibi præcepi quemadmodum ,infermentata comedes diebus Septem
שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל מַצּוֹת כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִךָ
es egreſſus eo in quia novarum frugum menſis tempus ad
לְמוֹעֵד חֹדֶשׁ הָאָבִיב כִּי־בוֹ יָצָאתָ
Solennitatem Et .vacuæ meæ facies videbuntur non & ,Ægypto ex
16 מִמִּצְרָיִם וְלֹא־יֵרָאוּ פָנַי רֵיקָם׃ וְחַג
,agro in ſeminaveris quæ ,tuorum operum primitivorum meſſis
הַקָּצִיר בִּכּוּרֵי מַעֲשֶׂיךָ אֲשֶׁר תִּזְרַע בַּשָּׂדֶה
te colligendo in ,anni exeundo in collectionis ſolennitatem &
וְחַג הָאָסִף בְּצֵאת הַשָּׁנָה בְּאָסְפְּךָ אֶת־
conſpicietur anno in vicibus Tribus .agro ex tua opera
17 מַעֲשֶׂיךָ מִן־הַשָּׂדֶה׃ שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יֵרָאֶה
immolabis Non .Domini dominatoris facies ad tuus maſculus omnis
18 כָּל־זְכוּרְךָ אֶל־פְּנֵי הָאָדֹן יְהוָה׃ לֹא־תִזְבַּח
adeps pernoctabit neque, meæ victimæ ſanguinem fermentato ſuper
עַל־חָמֵץ דַּם־זִבְחִי וְלֹא־יָלִין חֵלֶב־
.mane uſque mei agni
חַגִּי עַד־בֹּקֶר׃

Verſio VULG. LAT.

3 Pauperis quoque non miſereberis in judicio. 4 Si occurreris bovi inimici tui, aut aſino erranti, reduc ad eum. 5 Si videris aſinum odientis te jacere ſub onere, non pertranſibis, 6 ſed ſublevabis cum eo. Non declinabis in judicium pauperis. 7 Mendacium fugies. Inſontem & juſtum non occîdes: quia averſor impium. 8 Nec accipies munera, quæ etiam excæcant prudentes, & ſubvertunt verba juſtorum. 9 Peregrino moleſtus non eris: ſcitis enim advenarum animas: quia & ipſi peregrini 10 fuiſtis in terra Ægypti. Sex annis ſeminabis terram tuam, & congregabis fruges e- 11 jus. Anno autem ſeptimo dimittes eam, & requieſcere facies, ut comedant pauperes populi tui: & quidquid reliquum fuerit, edant beſtiæ agri: ita facies in vinea, & 12 in oliveto tuo. Sex diebus operaberis: ſeptimo die ceſſabis, ut requieſcat bos & aſinus tuus: & refrigeretur filius ancillæ tuæ, & advena. 13 Omnia quæ dixi vobis, cuſtodite. Et per nomen externorum deorum non jurabitis, neque audietur ex ore 14 veſtro. Tribus vicibus per ſingulos annos mihi feſta ce- 15 lebrabitis. Solennitatem azymorum cuſtodies. Septem diebus comedes azyma, ſicut præcepi tibi, tempore menſis novorum, quando egreſſus es de Ægypto: non apparebis in conſpectu meo 16 vacuus. Et ſolennitatem meſſis primitivorum operis tui, quæcunque ſeminaveris in agro. Solennitatem quoque in exitu anni, quando congregaveris omnes fruges tuas de 17 agro. Ter in anno apparebit omne maſculinum tuum co- 18 ram Domino Deo tuo. Non immolabis ſuper fermento ſanguinem victimæ meæ, nec remanebit adeps ſolennitatis meæ uſque mane.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

3 Καὶ πένητα οὐκ ἐλεήσεις ἐν κρίσει. Ἐὰν δὲ 4 συναντήσῃς τῷ βοῒ τοῦ ἐχθροῦ σου, ἢ τῷ ὑποζυγίῳ αὐτοῦ πλανωμένοις, ἀποστρέψας 5 ἀποδώσεις αὐτῷ. Ἐὰν δὲ ἴδῃς τὸ ὑποζύγιον τοῦ ἐχθροῦ σου πεπτωκὸς ὑπὸ τὸν γόμον αὐτοῦ, οὐ παρελεύσῃ αὐτό, (β) ἀλλὰ συναρεῖς 6 αὐτὸ μετ' αὐτοῦ. Οὐ διαστρέψεις κρίμα πένητος ἐν κρίσει αὐτοῦ. 7 Ἀπὸ παντὸς ῥήματος ἀδίκου ἀποστήσῃ. ἀθῷον καὶ δίκαιον οὐκ ἀποκτενεῖς· καὶ οὐ δικαιώσεις τὸν ἀσεβῆ ἕνεκεν δώρων. 8 Καὶ δῶρα οὐ λήψῃ· τὰ γὰρ δῶρα ἐκτυφλοῖ ὀφθαλμοὺς βλεπόντων, καὶ λυμαίνεται ῥήματα δίκαια. 9 Καὶ προσήλυτον (γ) οὐ θλίψετε· ὑμεῖς γὰρ οἴδατε τὴν ψυχὴν τοῦ προσηλύτου· αὐτοὶ γὰρ προσήλυτοι ἦτε 10 ἐν γῇ Αἰγύπτῳ. Ἓξ ἔτη σπερεῖς τὴν γῆν 11 σου, καὶ συνάξεις τὰ γεννήματα αὐτῆς. Τῷ δὲ (δ) ἑβδόμῳ ἄφεσιν ποιήσεις, καὶ ἀνήσεις αὐτήν, καὶ ἔδονται οἱ πτωχοὶ τοῦ ἔθνους σου· τὰ δὲ ὑπολειπόμενα ἔδεται (ε) τὰ ἄγρια θηρία. οὕτω ποιήσεις τὸν ἀμπελῶνά σου, (ζ) καὶ 12 τὸν ἐλαιῶνά σου. Ἓξ ἡμέρας ποιήσεις τὰ ἔργα σου, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, (η) ἀνάπαυσις· ἵνα ἀναπαύσηται ὁ βοῦς σου, καὶ τὸ ὑποζύγιόν σου, καὶ ἵνα ἀναψύξῃ ὁ υἱὸς 13 τῆς παιδίσκης σου καὶ ὁ προσήλυτος. Πάντα (θ) ὅσα εἴρηκα πρὸς ὑμᾶς, (ι) φυλάξασθε. καὶ ὄνομα θεῶν ἑτέρων οὐκ ἀναμνησθήσεσθε, 14 οὐδὲ μὴ ἀκουσθῇ ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν. Τρεῖς 15 καιροὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἑορτάσατέ μοι. Τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων (κ) φυλάξασθε ποιεῖν. ἑπτὰ ἡμέρας ἔδεσθε ἄζυμα, καθάπερ ἐνετειλάμην σοι κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ μηνὸς τῶν νέων· ἐν γὰρ αὐτῷ ἐξῆλθες ἐξ Αἰγύπτου. 16 οὐκ ὀφθήσῃ ἐνώπιόν μου κενός. Καὶ ἑορτὴν (λ) θερισμοῦ πρωτογεννημάτων ποιήσεις τῶν ἔργων σου, ὧν ἐὰν σπείρῃς ἐν τῷ ἀγρῷ σου. καὶ ἑορτὴν συντελείας (μ) ἐπ' ἐξόδου τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ τῶν ἔργων σου τῶν 17 ἐκ τοῦ ἀγροῦ σου. Τρεῖς καιροὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ὀφθήσεται πᾶν (ν) ἀρσενικόν σου ἐνώπιον 18 κυρίου τοῦ θεοῦ σου. Ὅταν γὰρ ἐκβάλω τὰ ἔθνη ἀπὸ προσώπου σου, καὶ ἐμπλατύνω τὰ ὅριά σου, (ξ) οὐ θύσεις ἐπὶ ζύμῃ αἷμα (ο) θυμιάματός μου, οὐδὲ μὴ κοιμηθῇ στέαρ τῆς ἑορτῆς μου ἕως πρωΐ.

Et pauperis non (d) miſereberis 3 in judicio. Si autem obviaveris 4 bovi inimici tui, aut ſubiugali ejus, errantibus; reducens reddes ei. Si autem videris ſubiugale 5 inimici tui prolapſum ſub onere ſuo; non præteribis illud: (e) ſed ſublevabis illud cum eo. Non pervertes 6 judicium pauperis in judicio eius. Ab omni (f) verbo iniuſto recedes. 7 Innocentē et iuſtum non occîdes: & non iuſtificabis impium propter munera. Et mune- 8 ra non accipies: munera enim excæcant oculos (g) videntium, & pervertunt verba iuſta. Et advenā 9 non tribulabitis: vos enim nôſtis animā advenæ: ipſi enim advenæ fuiſtis in terra Ægypto. Sex 10 annis ſeminabis terrā tuā, & colliges fruct⁹ eius. Septimo autem 11 remiſſionem facies, & requiē dabis illi: & edent pauperes gentis tuæ. Quæ autem ſuperabunt, edent (h) terræ beſtiæ. Sic facies vineā tuā, & olivetum tuum. Sex 12 diebus facies opera tua: die autē ſeptimo requies; ut requieſcat bos tuus, & ſubiugale tuū; & ut refrigeretur filius ancillæ tuæ, & advena. Omnia, quæcunq; dixi ad 13 vos, cuſtodite. Et nomen deorum aliorum non rememorabitis, neq; audietur de ore veſtro. Tribus 14 temporibus anni feſtum agite mihi. Feſtum azymorum ſervate fa- 15 cere. Septem dieb⁹ edetis azyma, ſicut præcepi tibi, ad temp⁹ menſis novorū. In ipſo enim egreſſ⁹ es de Ægypto. Non apparebis in conſpectu meo vacuus. Et feſtum meſſis 16 primitivorum facies operum tuorum, quæcunq; ſeminaveris in agro tuo. Et feſtum (i) conſummationis in exitu anni in collectione operum tuorum, quæ de agro tuo. Tribus temporibus anni apparebit 17 omne maſculinum tuum coram Domino Deo tuo. Quando enim 18 ejecero gentes à facie tua, & dilatavero fines tuos, non immolabis ſuper fermentum ſanguinem (k) thymiamatis mei, neque dormiet adeps ſolennitatis meæ uſque mane.

MS.A. (β) ἀλλὰ ἐγερεῖς (γ) οὐ κακώσετε, οὐδὲ μὴ θλίψετε· (δ) ἑβδόμῳ ἔτει ἄφεσιν (ε) τὰ θηρία τὰ ἄγρια. οὕτως (ζ) καὶ ἐλαιῶνα (η) ἀναπαύσῃ. (θ) ὅσα λελάληκα πρὸς (ι) φυλάξεσθε. (κ) φυλάξεσθε. ἑπτὰ (λ) τοῦ θερισμοῦ πρωτογεννημάτων (μ) ἐπ' ἐξόδῳ (ν) ἀρσενικὸν ἐνώπιον (ξ) οὐ θυμιάσεις (ο) θυμιάσματος

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 4 5 [illegible] 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

* Et pauperem ne adjuves in lite ſua. Et cùm 3 incideris in bovem inimici, aut aſinum ejus 4 errantes, reducendo reduces eos ad ipſum. Cúmque videris aſinum inimici tui ſuccum- 5 bentem ſub onere ſuo, & velles non ſublevare cum eo, ſublevando ſubleva cum eo. Ne flectas judicium pauperis in cauſa ſua. 6 Et à verbo mendaci eſto recedens. Et inno- 7 centem ac juſtum ne interficias: quoniam non juſtificabo reum. Munus ne recipias; 8 nam munus excæcat oculos ſapientum in judicio, & pervertit verba innocentium. Ad- 9 venas ne affligatis: vos enim nôſtis animum advenarum; quandoquidem advenæ fuiſtis in terra Ægypti. Sex annis ſeres terram tu- 10 am, & coges proventus ejus. In ſeptimo ve- 11 rò arabis eam, & deſeres illam, ut comedant pauperes populi tui, et reſiduum eorum comedat beſtia campi. Idémque facies de vineis tuis, & olivis tuis. Sex diebus perages ne- 12 gotia tua, & in die ſeptimo quieſces, ut quieſcat bos tuus & aſinus tuus, & quieſcat filius ancillæ tuæ, & advena qui in civitatibus tuis eſt. Quæcunque dixi vobis, cautè ſerva- 13 bitis: & nomen deorum alienorum: ne memineritis, nec aſcendant in cor veſtrum. Tribus vicibus celebrate mihi feſtum in an- 14 no. Feſtum azymorum ſervabis ſeptem die- 15 bus azymum comedes prout præcepi tibi, in menſe florum in quo exîſtis ex Ægypto. Et ne appareatis coram me vacui. Item fe- 16 ſtum meſſis, initium frumenti veſtri quod ſeretis in agro. Denique feſtum collectionis ad exitum anni, quando colliges proventus tuos ex agro. Tribus vicibus in anno ap- 17 pareat omnis memoria tua coram Domino Deo tuo. Non ſacrificabis ſuper fermenta- 18 tum ſanguinem victimæ: neque pernoctabit adeps diei feſti uſque ad matutinum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

ועל מסכנא לא תרחם בדיניה: 3
4 ארי תערע תורא דסנאך או
חמריה דטעי אתבא תתיבניה ליה:
5 ארי תחזי חמרא דסנאך רביע
תחות טועניה ותתמנע מלמשבק
ליה משבק תשבוק מה דבלבך
6 עלוהי ותפרק עמיה: לא תצלי דין
7 מסכינך בדיניה: מפתגמא דשקרא
הוי רחיק ודזכי ודנפק זכי מן
דינא לא תקטול ארי לא אזכי
8 חיבא: ושוחדא לא תקבל ארי
שוחדא מעור חכימין ומקלקל
9 פתגמין תריצין: וגיורא לא תעיקון
ואתון ידעיתון ית נפשא דגיורא
ארי דיירין הויתון בארעא דמצרים:
10 ושית שנין תזרע ית ארעך ותכנוש
11 ית עללתה: ושביעתא תשמטנה
ותרטשנה ויכלון מסכני עמך
ושארהון תיכול חות ברא כן תעביד
12 לכרמך לזיתך: שתא יומין תעביד
עובדך וביומא שביעאה תנוח בדיל
דינוח תורך וחמרך וישקוט בר
13 אמתך וגיורא: ובכל די אמרית
לכון תסתמרון ושום טעות עממיא
לא תדכרון לא ישתמע על פומך:
14 15 תלת זמנין תחגון קדמי בשתא: ית
חגא דפטיריא תטר שבעא יומין
תיכול פטירא כמא די פקדתך
לזמן ירח דאביבא ארי ביה נפקתא
ממצרים ולא יתחזון קדמי ריקנין:
16 וחגא דחצדא בכורי עובדך די
תזרע בחקלא וחגא דכנשא
במפקא דשתא במכנשך ית עובדך
17 מן חקלא: תלת זמנין בשתא
יתחזון כל דכורך קדם רבון עלמא
18 יי: לא תכוס על חמיע דם פסחי
ולא יביתון בר מן מדבחא תרבי
נכסת חגא עד צפרא:

3 Et pauperis non miſerearis in 4 judicio. Si occurreris bovi inimici tui, aut aſino, errantib⁹: 5 reducens reduces eos illi. Quādo videris aſinum odientis te, jacentem ſub onere ſuo; & deſîeris adjuvare eum: dimittens dimittes odium quod erat in corde tuo contra eum, & 6 ſublevabis cum eo. Non declinabis judicium pauperis tui 7 in cauſâ ejus. A *verbo falſitatis* procul *eſto*: & eum qui fuerit juſtificatus & exîerit juſtus à judicio, non occîdes; 8 quia non juſtificabo impiū. Et munera non accipies: quia munus excæcat oculos ſapientum; 9 & pervertit verba juſtorū. Et advenā non anguſtiabitis: vos enim ſcitis animā peregrini; quia advenæ fuiſtis in terrā Æ- 10 gypti. Et ſex annis ſeminabis terrā tuā: & congregabis fru- 11 ctū ejus. Septimo autē anno, dimittes eam & relinques eā, & comedent pauperes populi tui; & quod illi reliquerint, comedet beſtia agri: ſic facies vineæ tuæ, & oliveto tuo. 12 Sex diebus facies opera tua; in die autē ſeptimo requieſces: ut quieſcat bos tuus, & aſinus tuus; & quieſcat filius ancillæ 13 tuæ, & peregrinus. Et in omnibus quæ dixi vobis, eſtote admoniti: & nominis idolorum populorū, non recordabimini; 14 neq; audietur in ore *tuo*. Tribus vicibus in anno, celebra- 15 bitis feſta coram me. Solennitatem azymorū cuſtodies: ſeptem diebus comedes azyma, ſicut præcepi tibi; in tempore menſis novarum frugum; quoniam in eo egreſſus es de Ægypto: & non appareas in con- 16 ſpectu meo vacuus. Solennitatem quoq; meſſis primitivorū operis tui, quæ ſeminâſti in agro: & ſolennitatē congregationis, in exitu anni; quando congregaveris opera tua de a- 17 gro. Trib⁹ vicibus in anno apparebunt omnes maſculi tui, corā dominatore ſeculi Dño. 18 Nō immolabis ſuper fermento ſāguinē victimæ meæ: neq; manebunt extra altare adipes ſacrificii ſolennitatis, uſq, mane.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM.
Tranſlatio Latina.

Pauperem quoque non (b) honorabis in lite ſua. 3 Cum oc- 4 curreris bovi inimici tui, aut aſino ejus, aut cuivis beſtiæ ejus erranti, reducendo reduces eam ad eum. Cùm vide- 5 ris aſinū ejus qui te odit ſuccumbentem oneri ſuo, (c) cave ne deſeras eum; (d) auxiliādo auxiliaberis ei. Non pervertes 6 judiciū egeni tui in lite ejus. A verbo mendacii procul i- 7 bis: Innocentem et juſtum non occîdes; quia non juſtificabitur (e) impius. (f) Munera 8 quoque non accipies, nam (g) munera excæcāt oculos apertos, & (h) corrumpunt verba juſtorum. Peregrinum etiam 9 non opprimetis, ſcitis enim animam peregrini, cùm peregrini fueritis in terra Ægypti. Sex autem annis ſeminabis 10 terram tuam, & colliges proventum ejus. Sed ſeptimo 11 intermiſſionem & requiem dabis illi, ut comedant pauperes populi tui, & reſiduum eorum comedat beſtia agri: Sic facies vineæ tuæ, & oliveto tuo. Sex diebus facies 12 opus tuum, & die ſeptimo quieſces; ut requieſcat ſervus tuus, & ancilla tua ſicut tu, & omne jumentum tuum, & peregrinus. Omnia quo- 13 que quæ dixi vobis, obſervabitis. Nomen deorum alienorum non recordaberis, neque audietur illud in ore tuo. (i) Tria feſta celebrabis mihi 14 quotannis. Feſtum azymorum 15 obſervabis: ſeptem diebus comedes azyma ſicut præcepi tibi, in tempore menſis novarum frugum; quia in eo egreſſus es de terra Ægypti, neque videbunt faciem meam vacui. Feſtum quoq; meſſis pri- 16 mitivorum operum tuorum quæ ſeminâſti in agris: feſtū præterea collectionis in exitu anni, poſtquam collegeris opera tua ex agris. Tribus vici- 17 bus in anno apparebit omnis maſculus tuus coram arca Domini. Non ſacrificabis cum 18 fermento ſanguinem ſacrificii mei, & non pernoctabit adeps feſti mei uſque mane.

VER. SAM. (b) accipies (c) num averſaberis derelinquere eum? (d) bajulando bajulabis cum eo. (e) vitioſus. (f) Pecuniam (g) peccunia excæcat (h) perturbat (i) Tribus vicibus feſta celebrabis

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 * ولا تحاب الفقير في خصومته * 4 واذا فاجات ثور عدوك او حماره ضالا فاردده عليه * 5 واذا
رايت حمار شانيك رابضا تحت حمله فانته عن تركه كذاك * بل يجب ان تحط عنه حطا * 6 ولا
تمل حكم مسكينك في خصومته * 7 وابعد من الكلام الباطل * والبري والزكي لا تقتلهما *
فاني لا ازكي ظالما * 8 ولا تاخذ رشوة * فان الرشي تعمي البصراء * وتريف الامور العادلة * 9 ولا تضغط
الغريب * اذ طال ما كنتم غرباء في بلد مصر * 10 وازرع حقلك ست سنين واجمع غلتها * 11 وفي
السابعة سيبها ودرها ياكل منها مساكين قومك وفاضلها ياكله حيوان البرية * كذلك فاصنع
بكرمك وزيتونك * 12 وستة ايام اعمل اعمالك فيها * وفي اليوم السابع تسبت * لكي يستريح ثورك
وحمارك * ويقر ابن امتك والغريب عندك * 13 واحتفظ بجميع ما وصيتك به * واسم المعبودات
الاخر لا تذكرن * ولا يسمع من فيك * 14 وثلاث كرات تحج لي في السنة * حج الفطير فاحفظه *
15 سبعة ايام تاكل فيها فطيرا كما امرتك * في وقت شهر الفريك * لانك فيه خرجت من مصر * ولا
16 تحضروا مقدسي فارغين * وحج الحصاد بكور عملك الذي تزرعه في الصحراء * وحج الجمع
17 عند خروج السنة وجمعك اعمالك من الصحراء * ثلاث مرات في كل سنة تحضر جميع رجالك
18 مقدس السيد الله * ولا تذبح فسحي على خمير * ولا تبيت شحوم حجي الى الغداة *

Et nè ſuſcipias partes pauperis in lite ſua. 3 Cúmque incideris in bovem inimici tui, 4 aut aſinum ejus errantem, reduc eum ad ipſum. Et cùm videris aſinum oſoris tui 5 jacentem ſub onere ſuo, abſtine à derelinquendo illum eo in ſtatu: ſed convenit ut exoneres eum exoneratione. Et nè diſ- 6 torqueas judiciū pauperis tui in lite ſua. Et recede à ſermone vano. Et innocentē 7 ac purum nè occîdas, quia ego non juſtificabo oppreſſorem. Et nè accipias munus, 8 quia munera excæcant obtutos, et pervertunt negotia recta. Et nè vexes advenā, 9 cùm longo tempore fueritis advenæ in regione Ægypti. Et ſere agrum tuum ſex 10 annos, & collige frugem ejus: Et in ſe- 11 ptimo dimitte eum, & deſtitue illum, ut comedant ex eo pauperes populi tui, et reſiduum illius comedet animal deſerti. Ita fac de vinea tua, & olivis tuis. Et ſex 12 diebus fac opera tua, et die ſeptimo ſilebis, ut quieſcat bos tuus, et aſinus tuus, et requieſcat filius ancillæ tuæ, et peregrinus apud te. Et ſerva quicquid præcepi tibi. 13 Et nominis adorabilium alienorum nè memineris, nec audiatur ex ore tuo. Et tri- 14 bus vicib⁹ celebrabis mihi feſtum in anno. Feſtum azymorum obſerva: ſeptem diebus 15 comedes azymum ſicuti præcepi tibi, tempore menſis quo flaveſcunt ſegetes, quia in eo egreſſus es de Ægypto. Et nè adfueritis ſanctuario meo vacui. Et feſtū 16 meſſis, primitiarum operis tui quod ſeminas in campo. Et feſtum collectionis, ad exitum anni et collectionis operum tuorum ex agris. Tribus vicibus in quolibet anno ſiſtes omnes viros tuos in ſanctuario 17 Domini Dei. Et nè immoles paſcha meum ſuper fermentatum, nec remanebunt 18 adipes feſti mei uſque mane.

DOMINI domum adduces tuæ terræ primitivorum Initium
19 ראשית בכורי אדמתך תביא בית יהוה
te Ecce .ſuæ matris lacte in hœdum coques Non .tui Dei
20 אלהיך לא־תבשל גדי בחלב אמו: הנה אנכי
introducendum ad & ,via in te cuſtodiendũ ad ,te corã angelũ mittens
שלח מלאך לפניך לשמרך בדרך ולהביאך
audi & ,ejus faciebus à te cave .paravi quem locum in te
21 אל־המקום אשר הכנתי: השמר מפניו ושמע
,veſtræ prævaricationi parcet non quia ,eum in ſis rebellis ne ,ejus voce in
בקלו אל־תמר בו כי לא ישא לפשעכם
,ejus vocem audieris audiendo ſi Quia .ejus interiori in meũ nomen quia
22 כי שמי בקרבו: כי אם־שמוע תשמע בקלו
coarctabo & ,tuo inimico inimicabor & ,loquar quæ omnia feceris &
ועשית כל אשר אדבר ואיבתי את־איביך וצרתי
te introducet & ,te ante meus angelus ibit Quia .te coarctantes
23 את־צרריך: כי־ילך מלאכי לפניך והביאך
,Chenahanæum & ,Perizæum & ,Chitthæum & ,Emoræum ad
אל־האמרי והחתי והפרזי והכנעני
te incurvabis Non .eum ſuccidam & ,Jebuſæum & ,Chivvæum
24 החוי והיבוסי והכחדתיו: לא־תשתחוה
quoniam eorum opera ſecundũ facies non & ,eis ſervies neque ,eorum diis
לאלהיהם ולא תעבדם ולא תעשה כמעשיהם כי
.eorum ſtatuas confringes confringendo & ,eos deſtrues deſtruendo
הרס תהרסם ושבר תשבר מצבתיהם:
,tuo pani benedicet & ,veſtro Deo Domino ſervietis Et
25 ועבדתם את יהוה אלהיכם וברך את־לחמך
Non .tuo medio de infirmitatem removebo & ,tuis aquis &
26 ואת־מימיך והסרתי מחלה מקרבך: לא־
tuorum dierum Numerum .tua terra in ſterilis & abortiens erit
תהיה משכלה ועקרה בארצך את־מספר ימיך
omnem frangam & ,te ante mittam meum Terrorem .complebo
27 אמלא: את־אימתי אשלח לפניך והמתי את־כל־
te ad tuos inimicos omnes dabo & ,eis in ingredieris quibus ,populum
העם אשר תבא בהם ונתתי את־כל־איביך אליך
,Chivvæum expellet & ,te ante crabonem mittam Et .cervicem
28 ערף: ושלחתי את־הצרעה לפניך וגרשה את־החוי
eum ejiciam Non .tuis faciebus à Chitthæum & ,Chenahanæum
29 את־הכנעני ואת־החתי מלפניך: לא אגרשנו
,deſolata terra ſit fortè ne ,uno anno in tuis faciebus à
מפניך בשנה אחת פן־תהיה הארץ שממה
paulatim Paulatim .agri beſtia te ſuper multiplicetur &
30 ורבה עליך חית השדה: מעט מעט
hæredites & fructifices donec ,tuis faciebus à eum ejiciam
אגרשנו מפניך עד אשר תפרה ונחלת את־
mare ad uſque & ,Suph mari à tuum terminum ponam Et .terram
31 הארץ: ושתי את־גבלך מים־סוף ועד־ים
veſtra manu in dabo quia :flumen ad uſque deſerto à & ,Peliſtim
פלשתים וממדבר עד־הנהר כי אתן בידכם
,eis percuties Non .tuis faciebus à eos ejicies & ,terræ habitatores
32 את ישבי הארץ וגרשתמו מפניך: לא־תכרת להם
.fœdus eorum diis &
ולאלהיהם ברית:

Verſio VULG. LAT.

19 Primitias frugum terræ tuæ deferes in domum Domini Dei tui. Non coques hœdum 20 in lacte matris ſuæ. Ecce ego mittam angelum meum, qui præcedat te, & cuſtodiat in via, & introducat in locum 21 quem paravi. Obſerva eum, & audi vocem ejus, nec contemnendum putes: quia non dimittet cùm peccaveris, & 22 eſt nomen meũ in illo. Quòd ſi audieris vocem ejus, & feceris omnia quæ loquor, inimicus ero inimicis tuis, & af- 23 fligam affligentes te. Præcedétq; te angelus meus, & introducet te ad Amorrhæum, & Hethæum, & Pherezæum, Chananæúmque, & Heuæum, & Jebuſæum, quos ego con- 24 teram. Non adorabis deos eorum, nec coles eos: non facies opera eorum, ſed deſtrues eos, & confringes ſtatuas 25 eorum. Servietiſque Domino Deo veſtro, ut benedicam panibus tuis & aquis, & auferã infirmitatem de medio tui. 26 Non erit infœcunda, nec ſterilis in terra tua: numerũ dierum tuorum implebo. 27 Terrorem meum mittam in præcurſum tuum, & occidam omnem populum, ad quem ingredieris: cunctorúmq; inimicorum tuorum coram te terga 28 vertam; Emittens crabrones priùs, qui fugabunt Heuæum, & Chananæum, & Hethæum, 29 antequàm introëas. Non ejiciam eos à facie tua anno uno: ne terra in ſolitudinem redigatur, & creſcant contra 30 te beſtiæ. Paulatim expellam eos de conſpectu tuo, donec augearis, & poſſideas terram. 31 Ponam autem terminos tuos à mari rubro uſque ad mare Palæſtinorum; & à deſerto uſque ad fluvium: tradam in manibus veſtris habitatores terræ, & ejiciam eos de con- 32 ſpectu veſtro. Non inibis cum eis fœdus, nec cum diis eorum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

19 Τὰς ἀπαρχὰς τῶν πρωτογεννημάτων τῆς γῆς σου εἰσοίσεις εἰς τὸν οἶκον κυρίου τοῦ θεοῦ σου. οὐχ ἑψήσεις ἄρνα ἐν γάλακτι μητρὸς 20 αὐτοῦ. Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ἵνα φυλάξῃ σε ἐν τῇ ὁδῷ, ὅπως εἰσαγάγῃ σε εἰς τὴν γῆν, ἣν ἡτοί- 21 μασά σοι. Πρόσεχε σεαυτῷ, καὶ εἰσάκουε (π) αὐτοῦ, καὶ μὴ ἀπείθει αὐτῷ, οὐ γὰρ μὴ ὑποστείληταί σε· τὸ γὰρ ὄνομά μου ἐστὶν ἐπ' αὐ- 22 τῷ. Ἐὰν ἀκοῇ (ρ) ἀκούσητε τῆς ἐμῆς φωνῆς, καὶ ποιήσῃς πάντα (σ) ὅσα ἂν ἐντείλωμαί σοι, καὶ φυλάξητε τὴν διαθήκην μου, ἔσεσθέ μοι λαὸς περιούσιος ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν· (τ) ἐμὴ γάρ ἐστιν πᾶσα ἡ γῆ. ὑμεῖς δὲ ἔσεσθέ μοι βασίλειον ἱεράτευμα, καὶ ἔθνος ἅγιον. ταῦτα τὰ ῥήματα ἐρεῖς τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ, (υ) Ἐὰν ἀκοῇ ἀκούσητε τῆς φωνῆς μου, (φ) καὶ ποιήσητε πάντα ὅσα ἂν εἴπω σοι, ἐχθρεύσω τοῖς ἐχθροῖς σου, καὶ ἀντι- 23 κείσομαι τοῖς ἀντικειμένοις σοι. Πορεύσεται γὰρ ὁ ἄγγελός μου ἡγούμενός σου, καὶ εἰσάξει σε πρὸς τὸν Ἀμορραῖον, καὶ Χετταῖον, καὶ Φερεζαῖον, καὶ Χαναναῖον, καὶ Γεργεσαῖον, καὶ Εὐαῖον, καὶ Ἰεβουσαῖον, καὶ ἐκτρίψω αὐτούς. 24 Οὐ προσκυνήσεις τοῖς θεοῖς αὐτῶν, οὐδὲ μὴ λατρεύσῃς αὐτοῖς. οὐ ποιήσεις κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν· (χ) ἀλλὰ καθαιρέσει καθελεῖς, καὶ 25 συντρίβων συντρίψεις τὰς στήλας αὐτῶν. Καὶ λατρεύσεις κυρίῳ τῷ θεῷ σου· καὶ εὐλογήσω τὸν ἄρτον σου καὶ τὸν οἶνόν σου καὶ τὸ ὕδωρ σου, 26 καὶ ἀποστρέψω μαλακίαν ἀφ' ὑμῶν. Οὐκ ἔσται ἄγονος, οὐδὲ στεῖρα ἐπὶ τῆς γῆς σου. τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν (ψ) σου ἀναπληρῶν ἀνα- 27 πληρώσω. Καὶ τὸν φόβον ἀποστελῶ ἡγούμενόν σου, καὶ ἐκστήσω πάντα τὰ ἔθνη, εἰς οὓς σὺ εἰσπορεύῃ εἰς αὐτούς· καὶ δώσω πάντας τοὺς 28 ὑπεναντίους σου φυγάδας. Καὶ ἀποστελῶ τὰς σφηκίας προτέρας σου· (ω) καὶ ἐκβαλεῖς τοὺς Ἀμορραίους, καὶ τοὺς Εὐαίους, καὶ τοὺς Χανα- 29 ναίους, καὶ τοὺς Χετταίους ἀπὸ σοῦ. Οὐκ ἐκβαλῶ αὐτοὺς ἐν ἐνιαυτῷ ἑνί, ἵνα μὴ γένηται ἡ γῆ ἔρημος, καὶ πολλὰ γένηται ἐπὶ σὲ τὰ 30 θηρία τῆς γῆς. (α) Κατὰ μικρὸν ἐκβαλῶ αὐτοὺς ἀπὸ σοῦ, ἕως ἂν αὐξηθῇς καὶ κληρονο- 31 μήσῃς τὴν γῆν. Καὶ θήσω τὰ ὅριά σου ἀπὸ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης, ἕως τῆς θαλάσσης τῆς Φυλιστιείμ· καὶ ἀπὸ τῆς ἐρήμου, (β) ἕως τοῦ μεγάλου ποταμοῦ Εὐφράτου. καὶ παραδώσω (γ) εἰς τὰς χεῖρας ὑμῶν τοὺς ἐγκαθημένους ἐν 32 τῇ γῇ, καὶ ἐκβαλῶ αὐτοὺς ἀπὸ σοῦ. Οὐ συγκαταθήσῃ αὐτοῖς καὶ τοῖς θεοῖς αὐτῶν διαθήκην.

Primitias primitivorũ terræ tuæ inferes in domũ Domini Dei tui. 19 *(l) Non coques agnũ in lacte matris ſuæ. Et ecce ego mitto angelũ* 20 *meũ ante faciẽ tuã, ut ſervet te in via, ut inducat te in terrã, quã paravi tibi. Attende tibi, & exaudi* 21 *eum, & non ſis incredulus ei. Non enim (m) verebitur te: nomen enim meũ eſt in eo. (n) Si auditione au-* 22 *dieritis vocem meã, & feceris omnia, quæcunque præcepero tibi, & cuſtodieritis teſtamentum meũ, eritis mihi popul⁹ peculiaris ex omnib⁹ gentib⁹: mea eſt enim omnis terra. Vos autem eritis mihi regale ſacerdotiũ, et gens ſancta. Hæc verba dices filiis Iſrael, Si auditione audieritis vocẽ meã, & feceritis omnia quæcunq; dixero vobis, inimic⁹ ero inimicis tuis, et adverſabor adverſariis tuis. Ibit enim an-* 23 *gel⁹ me⁹ ducens te, & introducet te ad Amorrhæũ, & Chettæũ, & Pherezæũ, & Chananæũ, & Gergeſæũ, & Euæũ, & Jebuſæũ: & atteram eos. Non adorabis deos eorũ, neq; ſervies eis. Non facies ſe-* 24 *cundùm opera eorũ: ſed (o) deſtructione deſtrues, & contereas conteres ſtatuas eorũ. Et ſervies* 25 *Domino Deo tuo: et benedicam panem tuũ & vinũ tuum, et aquam tuam; & avertam infirmitatem à vobis. Non erit, qui non generet, ne-* 26 *que ſterilis ſuper terram tuã. Numerũ dierũ tuorũ repleas replebo. Et timorẽ (p) mittam qui te ante-* 27 *cedat, (q) et amentes faciam omnes gentes, ad quos tu intrabis ad eos: & dabo omnes adverſarios tuos fugitivos. Et mittam veſpas ante* 28 *te: (r) & ejicies Amorrhæos, et Eucos, & Chananæos, et Chettæos à te. Non ejiciam eos in anno uno, ut* 29 *ne fiat terra deſerta, et multæ fiant ſuper te beſtiæ terræ. (ſ) Paulatim ejiciam eos à te, quoad-* 30 *uſque auctus fueris, et hæreditaveris terram. Et ponam fines* 31 *tuos à mari rubro uſque ad mare ipſius Philiſtiim, et à deſerto uſque ad magnum flumen Euphraten. Et tradam in manus tuas eos, qui inſident in terra; et ejiciam eos à te. Non* 32 *diſpones illis et diis eorum pactum.*

MS.A. (π) αὐτοῦ μὴ (ρ) ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου, (σ) ὅσα ἐντέλλομαί σοι, (τ) ἐμοῦ γάρ (υ) Ἐὰν ἀκούσῃς (φ) καὶ ποιήσῃς (χ) ἀλλὰ καὶ καθαιρέσει (ψ) σου ἀναπληρώσω. (ω) καὶ ἐκβαλῶ (α) Κατὰ μικρὸν μικρὸν ἐκβαλῶ (β) ἕως τοῦ ποταμοῦ τοῦ μεγάλου (γ) εἰς χεῖρας

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA.*

19 Primitias proventuum terræ tuæ afferes ad domum Domini Dei tui. Ne coxeris hœdum 20 in lacte matris ſuæ. Ecce ego mitto Angelum ante te, ut cuſtodiat te in via, & ut in- 21 troducat te in terram quam præparavi. Caveto ab illo, & audi vocem ejus: ne contendas adverſùs eum, ne fortè non remittat delicta veſtra: quoniam nomen meum eſt ſuper 22 ipſum. Verùm ſi audiens audieris vocẽ ejus, & feceris quæcunque dixero tibi, odio habe- 23 bo oſores tuos, & affligam hoſtes tuos. Nam præibit Angelus meus ante te, & introducet te ſuper Amoræos, & Hethæos, & Pherezæos, & Chananæos, & Hevæos, & Jebuſæos, 24 & deſtruam illos. Ne adores deos eorum, nec colas eos, neque facias ſecundùm opera eorum: ſed funditùs everte eos, & minuta- 25 tim confringe ſtatuas eorum. Et coletis Dominum Deum veſtrum, benedicétque panem veſtrum, & aquas veſtras; & avertet flagella 26 à domibus veſtris. Et non erit orbata neque ſterilis in terra veſtra: & numerum dierum 27 veſtrorum perficiam. Et terrorem meum mittam ante te, deſtruámq; omnes populos contra quos ibitis, dabóq; inimicis tuis ut 28 vertant collum ſuum coram te. Et mittam veſpas ante, & deſtruam Chananæos, & He- 29 thæos à conſpectu tuo. Non deſtruam eos à conſpectu tuo in anno uno, ut non remaneat terra vaſtata, & multiplicetur contra te be- 30 ſtia campeſtris. Paulatim paulatim deſtruam eos à conſpectu tuo, donec roboreris & ca- 31 pias terram. Et faciã terminum tuum à mari Suph uſque ad mare Paleſthinorum, à deſerto uſque ad fluvium; Nam traditurus ſum in manus veſtras habitatores terræ, & deſtru- 32 etis eos. Ne ſtatuas cum eis & cum diis eorum, pactum.

PARAPH. CHALD. *cum* VERSIONE LATINA.
תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

19 ריש בכורי ארעך תיתי לבית מקדשא 19
דיי אלהך לא תיכלון בשר בחלב:
20 הא אנא שלח מלאכא קדמך
למטרך באורחא ולאעלותך
21 לאתרא דאתקנית: אסתמר מן־
קדמוהי וקבל במימריה לא תסרב
לקבליה ארי לא ישבוק לחוביכון
ארי בשמי מימריה: ארי אם קבלא 22
תקבל במימריה ותעבד כל דאמלל
ואסני ית סנאך ואעיק לדמעיקין
לך: ארי יהך מלאכי קדמך ויעלנך 23
לאמוראי וחתאי ופריזאי וכנענאי
חואי ויבוסאי ואשיצנון: לא תסגוד 24
לטעותהון ולא תפלחנון ולא
תעביד כעובדיהון ארי פגרא
תפגרנון ותברא תתבר קמתהון:
ותפלחון קדם יי אלהכון ויברך 25
ית מיכלך וית משתיך ואעדי
מרעין בישין מבינך: לא תהי 26
מתכלא ועקרא בארעך ית מנין
יומך אשלים: ית אימתי אשלח 27
קדמך ואשגש ית כל עמא דאת עליל
לאגחא קרב בהון ואתן ית כל־
בעלי דבבך קדמך מחזרי קדל:
ואשלח ית ערעיתא קדמך ותתריך 28
ית חואי ית כנענאי וית חתאי מן־
קדמך: לא אתרכנון מן קדמך 29
בשתא חדא דלמא תהי ארעא
צדיא ותסגי עלך חיות ברא: זעיר 30
זעיר אתרכנון מן קדמך עד
דתסגי ותחסן ית ארעא:
ואשוי ית תחומך מימא דסוף 31
ועד ימא דפלשתאי וממדברא
עד נהרא ארי אמסר בידיכון
ית יתבי ארעא ותתרכנון מן־
קדמך: לא תגזר להון ולטעותהון 32
קים:

19 Principium primitiarum terræ tuæ, afferes in ſanctuarium Domini Dei tui: non *comede-* 20 *tis* carnem cum lacte. Ecce ego mitto angelum meum ante te, ut cuſtodiat te in viâ: & in- 21 troducat te in locum, quem præparavi. Obſerva te à facie ejus, & acquieſce verbo ejus, ne ſis rebellis in conſpectu ej⁹: quia non dimittet peccata veſtra; quoniam in nomine meo 22 eſt verbum ejus. Quod ſi ſuſcipiens ſuſceperis verbum ejus; & feceris omnia quæ locutus fuero: odio habebo inimicos tuos; & tribulabo tribulantes 23 te. Quia ibit angelus meus ante faciem tuam: & introducet te ad Amorræos, & Æthæos; & Pherezæos, & Chananæos, & Evæos, & Jebuſæos: & diſ- 24 perdam eos. Non adorabis idola eorum, neq; coles ea; neq; facies ſecundum opera eorum: ſed deſtruens deſtrues eos; & confringens confringes ſtatuas 25 eorum. Servietiſq; coram Domino Deo veſtro; & benedicet cibum tuum, & potũ tuum: & auferam infirmitates peſſimas 26 de medio tui. Non erit orbata & ſterilis in terrâ tuâ: numerum dierum tuorum perficiã. 27 Terrorem meum mittam ante te; & *conturbabo* omnem populum ad quẽ tu ingredieris, ut pugnes contra eum: & ponam omnes inimicos tuos co- 28 ram te terga vertentes. Mittamq; veſpam ante faciem tuam: & ejiciet Evæos, Chananæos, & Ethæos, à facie tuâ. 29 Non ejiciam eos à facie tuâ, in anno uno: ne terra ſit deſerta; & multiplicentur contra te 30 beſtiæ agri. Paulatim ejiciam eos à facie tuâ: donec augea- 31 ris, & poſſideas terram. Ponámq; terminum tuum, à mari rubro, uſq; ad mare Philiſtinorum; & à deſerto, uſq; ad *Fluvium*: quoniam tradam in manibus veſtris habitatores terræ; & ejiciam eos à facie 32 tuâ. Non inibis cum eis pactum, nec cum idolis ſuis.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

TEXT. ET VER. SAM.
Tranſlatio Latina.

Primitias primitivorum ter- 19 *ræ tuæ afferes in domum Domini Dei tui. Non coques hœdum in lacte matris ſuæ: nam qui fecerit hoc quod ſacrificet oblitus eſt, & hæc eſt indignatio Deo Jacob. Ecce ego* 20 *mitto (k) Angelum meum ante faciem tuam, ut cuſtodiat te in via, et introducat te in locum quem præparavi. Cave* 21 *tibi à facie ejus, & audi vocem ejus: nè rebelles in eum, quoniam non parcet iniquitati tuæ; nomen enim meum eſt in medio ejus. Quòd ſi audi-* 22 *endo audiveritis vocem meam, & feceritis omne quod dixero, inimicus ero inimicis tuis, et affligam affligentes te. (l) Angelus enim meus ince-* 23 *det ante faciem tuam, et introducet te ad Chananæum, et Amorrhæum, et Hethæum, et Gergeſæum, et Phereẓæum, et Hevæum, et Jebuſæum, et delebo eos. Non adorabis deos* 24 *eorum, neque ſervies eis: Et non facies juxta opera eorũ; ſed (m) ſubvertendo ſubvertes, & frangendo confringes ſtatuas eorum. Servietis igi-* 25 *tur Domino Deo veſtro, et benedicet panem veſtrum, & aquas veſtras: auferam quoq; (n) infirmitatem de medio veſtrûm. Neq; erit abortiens,* 26 *neque ſterilis in terra tua: numerum dierũ tuorũ implebo. Terrorem meum mittam ante* 27 *faciem tuam, & occîdam omnem populũ ad quem ibis, et dabo tibi cervicem omniũ inimicorum tuorum. Mittam* 28 *queq; crabrones ante faciem tuã, et expellent Chananæos, et Amorrhæos, et Hethæos, et Gergeſæos, et Phereſæos, & Hevæos, et Jebuſæos à facie tua. Non expellã eos à facie* 29 *tua in anno uno, ne fiat terra deſolata, multiplicenturq; adverſùm te beſtiæ agreſtes. Paulatim paulatim expellã* 30 *eos à facie tua, donec fructificaveris, et poſſideas terram. Ponam etiam terminos tuos à* 31 *mari rubro uſq; ad mare Philiſthim; et à deſerto uſq; ad fluvium: nam tradã in manus tuas incolas terræ, & expellam eos à facie tua. Non* 32 *feries fœdus cum iis, neque cum diis eorum.*

VER. SAM. (k) Apoſtolum (l.) Apoſtolus, (m) collidendo collides, (n) miſeriam

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

19 *واوايل بواكير ارضك تاتي بها الي بيت الله ربك* ولا تطبخ الجدي بلبن امه* ها انا باعث 20
ملكا بين يديك* يحفظك في الطريق* وياتي بك الي الموضع الذي اصلحته لك* فاحذره 21
واقبل امره* ولا تخالفه* فانه لا يصفح عن جرمكم* وعلي ان اسمي معه* فانك ان قبلت 22
امره وصنعت جميع ما اقول لك* عاديت اعداءك وابغض مضاديك* واذا سار ملكي بين 23
يديك وادخلك الي الاموريين والحيثيين والفرزيين والكنعانيين والحويين واليبوسيين
واجتحتهم* لا تسجد لمعبوداتهم* ولا تعبدها* ولا تعمل باعمالهم* بل اهدمها هدما* وكسر 24
مذابحهم تكسيرا* واعبدوا الله ربكم* فابارك في طعامك وفي شرابك* وازيل الامراض عنك* ولا 25 26
تكون ثاكل ولا عاقر فيك* واحصاء ايامك اكمله* وابعث هيبتي بين يديك* واهيم جميع 27
القوم الذين تصير اليهم* واجعل جميع اعداءك بين يديك مدبرين* وابعث بالعاهة بين 28
يديك فتطرد الحويين والكنعانيين والحيثيين من بين يديك* ولا اطردهم من بين يديك 29
في سنة واحدة* كيلا يصير البلد وحشا فيكثر عليك حيوان الصحراء* لكني اطردهم قليلا قليلا 30
من بين يديك الي ان تنمي فتحوز الارض* فاجعل تخمك من بحر القلزم الي بحر فلسطين* 31
ومن البر الي الفرات* بان اجعل في ايديكم سكان البلد* وتطردهم من بين يديك* لا تعهد 32
لهم ولمعبوداتهم عهدا*

Et principia primitiarum terræ tuæ afferes ad domum Dei Domini tui: Et nè de- 19 *coxeris hœdum in lacte matris ſuæ. Ecce* 20 *ego miſſurus ſum Angelum ante te, ut cuſtodiat te in via, et perducat te ad locum quem præparavi tibi. Cave illum, & ac-* 21 *cipe mandatum ejus, et nè contradicas ei: quoniam non parcet delicto veſtro, et quia nomen meum cum ipſo eſt. Nam ſi acce-* 22 *peris mandatum ejus, & feceris quidquid dicam tibi, inimicabor inimicis tuis, & odio habebo adverſarios tuos. Cúmque* 23 *ambulaverit Angelus meus ante te, & introduxerit te ad Amoræos, & Hethæos, et Phereẓæos, & Chananæos, & Hevæos, et Jebuſæos, & extirpavero illos. Nè ado-* 24 *res adoranda eorum, neque colas ea, nec facias opera eorum: ſed everte ea everſione, & confringe altaria eorum fractione. Et colite Deum Dominum veſtrum, et be-* 25 *nedicam cibum veſtrum, et potum veſtrũ, & auferam infirmitates à te. Et non e-* 26 *rit in te orbata filiis, nec ſterilis; et numerum dierum tuorum complebo. Et mit-* 27 *tam terrorem meum ante te, & obſtupefaciam omnes populos ad quos perges, & efficiam omnes inimicos tuos in conſpectu tuo terga vertentes. Et mittam plagam* 28 *ante te, expelléſque Hevæos, & Chananæos, & Hethæos è conſpectu tuo. Et* 29 *non expellam eos à conſpectu tuo in uno anno, nè fiat regio deſerta, & multiplicetur adverſùm te beſtia campi. Sed ex-* 30 *pellam eos paulatim paulatim è conſpectu tuo, quouſque creſcas & poſſideas terram. Faciámque terminos tuos à mari rubro* 31 *uſque ad mare Paleſtinæ, & à deſerto uſque ad Euphratem. Quoniam ponam in manibus tuis habitatores regionis, & expellam eos è conſpectu tuo. Nè ineas* 32 *cum illis, nec cum diis eorum, pactum.*

ספר שמות : כד

cùm ,mihi te faciant peccare fortè ne ,tua terra in habitabunt Non
33 לא ישבו בארצך פן־יחטיאו אתך לי כי
offendiculum in tibi erit quia ,eorum deos coluerís
תעבד את־אלהיהם כי־יהיה לך למוקש :

CAP. XXIV. כד

,Aharon & ,tu Dominum ad Ascende :dixit Mosch ad Et
1 ואל־משה אמר עלה אל־יהוה אתה ואהרן
vos incurvabitis & ,Israel senioribus è septuaginta & ,Abihu & ,Nadab
נדב ואביהוא ושבעים מזקני ישראל והשתחויתם
non ipsi & ,Dominum ad tantùm Mosch accedat Et longinquo de
2 מרחק : ונגש משה לבדו אל־יהוה והם לא
narravit & ,Mosch venit Et.eo cum ascendet non populus &,appropinquèt
3 יגשו והעם לא יעלו עמו : ויבא משה ויספר
respondit Et .judicia omnia & ,Domini verba omnia populo
לעם את כל־דברי יהוה ואת כל־המשפטים ויען
est locutus quæ verba Omnia :dixerunt & ,vna voce populus omnis
כל־העם קול אחד ויאמרו כל־הדברים אשר־דבר
,DOMINI verba omnia Mosch scripsit Et .faciemus,DOMINUS
4 יהוה נעשה : ויכתב משה את כל־דברי יהוה
duodecim & ,monte sub altare ædificavit & ,manè m manicavit &
וישכם בבקר ויבן מזבח תחת ההר ושתים עשרה
pueros misit Et .Israel tribus duodecim secundùm statuas
5 מצבה לשנים עשר שבטי ישראל : וישלח את־נערי
sacrificia sacrificaverunt & ,holocausta fecerant ascendere & ,Israel filiorum
בני ישראל ויעלו עלת ויזבחו זבחים
,sanguinis dimidium Mosch cepit Et .vitulos DOMINO pacifica
6 שלמים ליהוה פרים : ויקח משה חצי הדם
.altare super sparsit sanguinis dimidium & ,crateribus in posuit &
וישם באגנת וחצי הדם זרק על־המזבח :
Omnia :dixerunt & ;populi auribus in legit & ,fœderis librum cepit Et
7 ויקח ספר הברית ויקרא באזני העם ויאמרו כל
Mosch cepit Et .audiemus & faciemus ,Dominus est locutus quæ
8 אשר־דבר יהוה נעשה ונשמע : ויקח משה
,fœderis sanguis Ecce :dixit & ,populum super sparsit & ,sanguinem
את־הדם ויזרק על־העם ויאמר הנה דם־הברית
.his verbis omnibus super vobiscum Dominus pepigit quod
אשר כרת יהוה עמכם על כל־הדברים האלה :
senioribus è septuaginta & ,Abihu &,Nadab,Aharon & Mosch ascendit Et
9 ויעל משה ואהרן נדב ואביהוא ושבעים מזקני
opus sicut ejus pedibus sub & :Israel Deum viderunt Et .Israel
10 ישראל : ויראו את אלהי ישראל ותחת רגליו כמעשה
serenitate ad & puritate in cœlorum corpus sicut & ,sapphiri lateris
11 לבנת הספיר וכעצם השמים לטהר : ואל־אצילי
,Deum viderunt Et .suam manum misit non Israel filiorum
בני ישראל לא שלח ידו ויחזו את־האלהים
Ascende :Mosch ad Dominus Dixitque .biberunt & ,comederunt &
12 ויאכלו וישתו : ויאמר יהוה אל־משה עלה
,lapideas tabulas tibi dabo & :ibi esto & ,montem in me ad
אלי ההרה והיה־שם ואתנה לך את־לחת האבן
.eos docendum ad scripsi quæ ,mandatum & ,legem &
והתורה והמצוה אשר כתבתי להורתם :

Versio VULG. LAT.

33 Non habitent in terra tua, ne fortè peccare te faciant in me, si servieris diis eorũ: quod tibi certè erit in scandalum.

CAP. XXIV.

1 Moysi quoq; dixit; Ascende ad Dñm tu, & Aaron, Nadab, & Abiu, & septuaginta senes ex Israel, & adorabitis
2 procul. Solúsq; Moyses ascendet ad Dñm, & illi non appropinquabunt: nec popul⁹
3 ascendet cum eo. Venit ergò Moyses, & narravit plebi omnia verba Dñi, atq; judicia: respondítq; omnis popul⁹ uná voce; Omnia verba Dñi, quæ locutus est, faciem⁹.
4 Scripsit autem Moyses universos sermones Dñi: & manè consurgens, ædificavit altare ad radices montis, & duodecim titulos per duodecim
5 tribus Israel. Misítq; juvenes de filiis Israel, & obtulerunt holocausta, immolaverúntque victimas pacificas Dño, vitu-
6 los. Tulit itaq; Moyses dimidiam parté sanguinis, & misit in crateras: partem autem residuam fudit super altare.
7 Assuménsq; volumen fœderis, legit audiente populo: qui dixerunt; Omnia quæ locutus est Dñs, faciemus, & e-
8 rimus obedientes. Ille verò sumptum sanguinem respersit in populũ, & ait; Hic est sanguis fœderis quod pepigit Dñs vobiscum super cunctis
9 sermonib⁹ his. Ascenderúntque Moyses & Aaron, Nadab & Abiu, & septuaginta de se-
10 nioribus Israel. Et viderunt Deum Israel: & sub pedib⁹ ejus quasi opus lapidis sapphirini, & quasi cœlum, cùm se-
11 renum est. Nec super eos qui procul recesserant de filiis Israel, misit manum suam: viderúntq; Deum, & comederunt,
12 ac biberunt. Dixit autem Dñs ad Moysen; Ascende ad me in montem, et esto ibi: dabóq; tibi tabulas lapideas, et legem ac mandata: quæ scripsi, ut doceas eos.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

33 Καὶ ἐκ ἐγκαθήσον) ἐν τῇ γῇ σε, ἵνα μὴ ἁμαρτεῖν σε ποιήσωσι πρὸς με· ἐὰν γὰρ δυλεύσῃς τοῖς θεοῖς αὐτ͂, ἔτοι ἔσονται σοι πρόσκομμα.

ΚΕΦ. κδ΄.

1 Καὶ Μωυσῇ εἶπεν, Ἀνάβηθι (α) πρὸς τ͂ κύριον σὺ καὶ Ἀαρὼν, καὶ Ναδὰβ, καὶ Ἀβιὰδ, καὶ ἑβδομήκοντα τῶν πρεσβυτέρων Ἰσραήλ· καὶ προσκυνήσεσι μακρόθεν τῷ
2 κυρίῳ. Καὶ ἐγγιεῖ Μωυσῆς μόνος πρὸς τ͂ θεὸν, αὐτοὶ δὲ ἐκ ἐγγιῦσιν, ὁ δὲ λαὸς ἐ συνα-
3 ναβήσετ) μετ᾽ αὐτ͂. Εἰσῆλθε δὲ Μωυσῆς, καὶ διηγήσατο τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τ͂ θεῦ καὶ τὰ δικαιώματα. ἀπεκρίθη δὲ πᾶς ὁ λαὸς φωνῇ μιᾷ, λέγοντες, Πάντας τοὺς λόγους, οὓς ἐλάλησε κύριος, ποιήσομεν, καὶ
4 ἀκυσόμεθα. Καὶ ἔγραψε Μωυσῆς πάντα τὰ ῥήματα κυρίε. ὀρθρίσας δὲ Μωυσῆς τὸ πρωῒ, ᾠκοδόμησε θυσιαστήριον ὑπὸ τὸ ὄρος, καὶ δώδεκα λίθυς εἰς τὰς δώδεκα φυλὰς
5 τ͂ Ἰσραήλ. Καὶ ἐξαπέστειλε τὺς νεανίσκυς τ͂ υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ (β) ἀνήνεγκαν ὁλοκαυτώματα· καὶ (γ) ἔθυσαν θυσίαν σω-
6 τηρίε τῷ θεῷ μοσχάρια. Λαβὼν δὲ Μωυσῆς τὸ ἥμισυ τ͂ αἵματος, ἐνέχεεν εἰς (δ) κρατῆρας, τὸ δὲ ἥμισυ τ͂ αἵματος προσέ-
7 χεε πρὸς τὸ θυσιαστήριον. Καὶ λαβὼν τὸ βιβλίον τ͂ διαθήκης, ἀνέγνω εἰς τὰ ὦτα τ͂ λαῦ. καὶ εἶπαν, Πάντα ὅσα ἐλάλησε
8 κύριος, ποιήσομεν καὶ ἀκυσόμεθα. Λαβὼν δὲ Μωυσῆς τὸ αἷμα, κατεσκέδασε τ͂ λαῦ, καὶ εἶπεν, Ἰδὺ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης, ἧς διέθετο κύριος πρὸς ὑμᾶς περὶ πάντων
9 τῶν λόγων τύτων. Καὶ ἀνέβη Μωυσῆς, καὶ Ἀαρὼν, καὶ Ναδὰβ, καὶ Ἀβιὰδ, καὶ (ε)
10 ἑβδομήκοντα τῆς γερυσίας Ἰσραήλ· Καὶ εἶδον τὸν τόπον ὗ (ζ) εἱστήκει ὁ θεὸς τ͂ Ἰσραήλ· καὶ τὰ ὑπὸ τὺς πόδας αὐτ͂ ὡσεὶ ἔργον πλίνθυ σαπφείρυ, καὶ ὥσπερ εἶδος στερεώματος τ͂ ὐρανοῦ τῇ (η) κα-
11 θαριότητι. Καὶ τῶν ἐπιλέκτων τ͂ Ἰσραὴλ ὐ διεφώνησεν ὐδὲ εἷς. καὶ ὤφθησαν ἐν τῷ τόπῳ τ͂ θεῦ, καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον.
12 Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Μωυσῆν, Ἀνάβηθι πρός με εἰς τὸ ὄρος, καὶ ἴσθι ἐκεῖ· καὶ δώσω σοι τὰ πυξία τὰ λίθινα, τ͂ νόμον καὶ τὰς ἐντολὰς, ἃς ἔγραψα νομοθετῆσαι αὐτοῖς.

Et non confident in terra tua, ne 33
peccare te faciant ad me: nam si servieris diis eorum, hi erunt tibi offendiculum.

CAP. XXIV.

Et Moysi dixit, Ascende 1 *ad Dominum tu, & Aaron, & Nadab, & Abiud, & septuaginta seniorum Israel: & adorabunt à longè Dominum. Et* 2 *accedet Moyses solus ad Deum: ipsi autem non accedent. Populus autem non ascendet simul tũ eis. Introivit autem Moyses, &* 3 *narravit populo omnia verba Dei, & justificationes. Respondit autem omnis populus voce unâ, dicentes; Omnia verba, quæ locutus est Dominus, faciemus & audiemus. Et scripsit Moyses* 4 *omnia verba Domini. Surgens autem Moses manè, ædificavit altare sub monte, & duodecim lapides in duodecim tribus Israel. Et misit adolescentes fili-* 5 *orum Israel, & obtulerunt holocaustomata, & immolaverunt hostiam salutaris Deo, vitulos. Sumens autem Moyses dimidi-* 6 *um sanguinis, infudit (a) in crateras: dimidium autem sanguinis effudit ad altare. Et acci-* 7 *piens librum testamenti, recitavit in aures populi. Et dixerunt, Omnia quæcunque locutus est Dominus, faciemus, & audiemus. Sumens autem Moyses* 8 *sanguinem, respersit populum, & dixit, Ecce sanguis testamenti, quod disposuit Dominus ad vos de omnibus verbis his. Et ascendit Moyses, & Aaron,* 9 *& Nadab, & Abiud, & septuaginta seniorum Israel, Et vi-* 10 *derunt locum, ubi (b) steterat Deus Israel: & quæ sub pedibus ejus, sicut opus lateris sapphiri, & sicut species (c) firmamenti cœli ipsâ puritate. Et de* 11 *electis Israel (d) non dissonuit nec unus. Et apparuerunt in loco Dei, & manducaverunt, & biberunt. Et dixit Domin⁹ ad Moy-* 12 *sen, Ascende ad me in montem, & sta ibi: & dabo tibi tabulas lapideas, legem, & mandata: quæ scripsi ad docendos eos.*

MS.A. (α) πρὸς κύριον (β) ἀνήνεγκεν (γ) ἔθυσεν (δ) κρατῆρα, (ε) ἑβδομήκοντα τῶν πρεσβυτέρων Ἰσραήλ· (ζ) ἱστήκει ἐκεῖ ὁ θεὸς (η) καθαρότητι.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

33 ܘܠܐ ܢܬܒܘܢ ܒܐܪܥܟ܂ ܕܠܡܐ ܢܣܟܠܘܢܟ ܩܕܡܝ܂ ܘܠܐ ܬܦܠܘܚ ܠܐܠܗܝܗܘܢ܂ ܕܠܡܐ ܢܗܘܘܢ *
ܠܟ ܠܬܘܩܠܬܐ܂

* ܩܦܠܐܘܢ * ܟܕ *

1 ܘܠܡܘܫܐ ܐܡܪ܂ ܣܩ ܠܘܬ ܡܪܝܐ ܐܢܬ ܘܐܗܪܘܢ܂ ܘܢܕܒ ܘܐܒܝܗܘ܂ ܘܫܒܥܝܢ ܓܒܪܝܢ *
2 ܡܢ ܣܒܐ ܕܐܝܣܪܝܠ܂ ܘܬܣܓܕܘܢ ܡܢ ܪܘܚܩܐ܂ * ܘܢܬܩܪܒ ܡܘܫܐ ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܩܕܡ ܡܪܝܐ܂
3 ܘܗܢܘܢ ܠܐ ܢܬܩܪܒܘܢ܂ ܘܥܡܐ ܠܐ ܢܣܩܘܢ ܥܡܗ܂ * ܘܐܬܐ ܡܘܫܐ ܘܐܫܬܥܝ ܠܥܡܐ܂ ܟܠܗܘܢ
ܦܬܓܡܘܗܝ ܕܡܪܝܐ ܘܟܠܗܘܢ ܕܝܢܐ܂ ܘܩܥܐ ܟܠܗ ܥܡܐ ܒܩܠܐ ܚܕ܂ ܘܐܡܪ܂ ܟܠܡܕܡ
4 ܕܐܡܪ ܡܪܝܐ܂ ܢܫܡܥ ܘܢܥܒܕ܂ * ܘܟܬܒ ܡܘܫܐ ܟܠܗܘܢ ܦܬܓܡܘܗܝ ܕܡܪܝܐ܂ ܘܩܕܡ ܒܨܦܪܐ
ܘܒܢܐ ܡܕܒܚܐ ܒܥܩܪܘܗܝ ܕܛܘܪܐ܂ ܘܬܪܬܥܣܪܐ ܩܝܡܬܐ ܠܬܪܥܣܪ ܫܒܛܝܢ ܕܐܝܣܪܝܠ܂
5 * ܘܫܕܪ ܠܥܠܝܡܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ܂ ܘܐܣܩܘ ܝܩܕܐ ܓܡܝܪܬܐ ܘܕܒܚܘ ܕܒܚܐ ܬܘܪܐ
6 ܠܡܪܝܐ܂ * ܘܢܣܒ ܡܘܫܐ ܦܠܓܗ ܕܕܡܐ܂ ܘܐܪܡܝ ܒܡܙܪܩܐ܂ ܘܦܠܓܗ ܕܕܡܐ ܙܪܩ ܥܠ
7 ܡܕܒܚܐ܂ * ܘܢܣܒ ܣܦܪܐ ܕܩܝܡܐ܂ ܘܩܪܐ ܩܕܡ ܥܡܐ܂ ܘܐܡܪܘ܂ ܟܠܡܕܡ ܕܐܡܪ ܡܪܝܐ܂ ܢܫܡܥ
8 ܘܢܥܒܕ܂ * ܘܢܣܒ ܡܘܫܐ ܕܡܐ܂ ܘܪܣ ܥܠ ܥܡܐ܂ ܘܐܡܪ܂ ܗܢܘ ܕܡܐ ܕܩܝܡܐ ܕܩܝܡ ܡܪܝܐ
9 ܥܡܟܘܢ܂ ܥܠ ܟܠܗܘܢ ܦܬܓܡܐ ܗܠܝܢ܂ * ܘܣܠܩ ܡܘܫܐ ܘܐܗܪܘܢ܂ ܘܢܕܒ ܘܐܒܝܗܘ܂
10 ܘܫܒܥܝܢ ܡܢ ܣܒܐ ܕܐܝܣܪܝܠ܂ * ܘܚܙܘ ܠܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ܂ ܘܬܚܝܬ ܪܓܠܘܗܝ܂ ܐܝܟ ܥܒܕܐ
11 ܕܠܒܢܬܐ ܕܫܦܝܠܐ܂ ܘܐܝܟ ܚܙܘܐ ܕܫܡܝܐ ܟܕ ܫܦܝܐ܂ * ܘܥܠ ܣܒܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ܂ ܠܐ ܐܘܫܛ
12 ܐܝܕܗ܂ ܘܚܙܘ ܠܐܠܗܐ܂ ܘܐܟܠܘ܂ ܘܐܫܬܝܘ܂ * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܡܘܫܐ܂ ܣܩ ܠܘܬܝ ܠܛܘܪܐ܂
ܘܗܘܝ ܬܡܢ܂ ܘܐܬܠ ܠܟ ܠܘܚܐ ܕܟܐܦܐ܃ ܘܢܡܘܣܐ ܘܦܘܩܕܢܐ ܕܟܬܒܬ ܠܡܠܦܘ ܐܢܘܢ܂

Et ne commorentur in terra tua, ne forte peccare te faciant coram me. Et ne colas deos eorum, ne fortè sint tibi offendiculo. 33

CAP. XXIV.

Ad Mosen quoque dixit, Ascende ad Dominum, tu & Aharon, & Nadab & Abihu, & septuaginta viri de senioribus Israel, & adorabitis à longé. Et accedet Moses solus 1 2 coram Dño, ipsi verò non accedent, nec populus ascendent cum eo. Venit itaq; Moses, 3 & narravit populo cunctos sermones Dñi, cunctáq; judicia: & exclamavit universus populus voce unâ, & ait, Quicquid dixit Dñs audiemus & faciemus. Scripsítque Moses 4 omnes sermones Dñi, & antevertens diluculo, extruxit aram in radicibus montis, & duodecim titulos, secundùm duodecim tribus Israel. Et misit juvenes filiorum Israel, obtule- 5 rúntq; holocausta perfecta, & sacrificaverũt victimas perfectas, boves Domino. Et acce- 6 pit Moses dimidium sanguinis, injecitque in pelvim; & dimidium sanguinis fudit super altare. Accepit etiam librum fœderis, legít- 7 que coram populo: & dixerunt, Quicquid dixit Dominus, audiemus & faciemus. Et 8 sumpsit Moses sanguinem, sparsítque super populum, ac dixit, Hic est sanguis fœderis quod pepigit Dñs vobiscum super omnibus hisce sermonibus. Deinde ascendit Moses, 9 & Aharon, & Nadab, & Abihu, & septuaginta ex senioribus Israel: Viderúntque 10 Deum Israelis, & sub pedibus ejus quasi opus lateris sapphirini, & quasi colorem cœli quum serenum est. Et quidem adversùs 11 seniores filiorum Israel non extendit manum suam, imò viderunt Deum, & comederunt atque biberunt. Et dixit Dominus ad Mosen, 12 Ascende ad me in montem, & maneto ibi, dabóque tibi tabulas lapideas, & leges atque præcepta quæ scripsi, ut edoceas eos.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

33 לא יתבון בארעך דלמא יחיבון
יתך קדמי ארי תפלח לטעותהון
ארי יהון לך לתקלא :
כד
1 ולמשה אמר סק קדם יי את ואהרן
נדב ואביהוא ושבעין מסבי ישראל
2 ותסגדון מרחיק : ויתקרב משה
בלחודוהי לקדם יי ואנון לא
3 יתקרבון ועמא לא יסקון עמיה :
ואתא משה ואשתעי לעמא ית כל
פתגמיא דיי וית כל דיניא ואתיבו
כל עמא קלא חד ואמרו כל
4 פתגמיא די מליל יי נעביד : וכתב
משה ית כל פתגמי דיי ואקדם
בצפרא ובנא מדבחא בשפולי
טורא ותרתא עשרי קמן לתרין
5 עסר שבטיא דישראל : ושלח ית
בוכרי בני ישראל ואסיקו עלון
ונכסו נכסת קודשין קדם יי תורין :
6 ונסיב משה פלגות דמא ושוי
במזרקיא ופלגות דמא זרק על
7 מדבחא : ונסיב ספרא דקימא
וקרא קדם עמא ואמרו כל די
8 מליל יי נעביד ונקבל : ונסיב משה
ית דמא וזרק על מדבחא לכפרא
על עמא ואמר הא דמא דקימא
דגזר יי עמכון על כל פתגמיא
9 האלין : וסליק משה ואהרן נדב
ואביהוא ושבעין מסבי ישראל :
10 וחזו ית יקר אלהא דישראל ותחות
כורסי יקריה כעובד אבן טבא
11 וכמחזי שמיא לברירו : ולרברבי
בני ישראל לא הוה נזקא וחזו ית
יקרא דיי והוו חדן בקורבניהון
דאתקבלו ברעוא כאלו אכלין
12 ושתן : ואמר יי למשה סק לקדמי
לטורא והוי תמן ואתן לך ית לוחי
אבנא ואוריתא ותפקידתא די
כתבית לאלופיהון :

33 Non habitent in terrâ tuâ; ne fortè peccare te faciant corã me: *servies enim* idolis eorũ; quia in scandalum erunt tibi.

CAP. XXIV.

1 Moysi auté dixit, Ascende in conspectũ Dñi; tu, & Aarõ, Nadab & Abiu, et septuaginta de seniorib⁹ Israel: &
2 adorabitis àlongè. Et accedet Moyses sol⁹ corã Dño; et illi non accedãt: et popul⁹ nõ as-
3 cendat cum eo. Venítq; Moyses, et narravit populo, omnia verba Dñi; et omnia judicia: & responderunt oĩs populus *voce unâ*, atq; dixerũt; omnia verba quæ locut⁹ est Dñs, fa-
4 ciem⁹. Scripsitq; Moyses omnia verba Domini; et surrexit mane, et ædificavit altare in humiliori loco montis: et duodecim titulos, per duodecim
5 tribus Israel. Misitq; primogenitos filiorum Israel, & obtulerunt holocausta: immolaverúntq; victimas sanctifica-
6 tas corã Dño, boves. Tulitq; Moyses dimidiam partẽ sanguinis; et posuit in crateras: et dimidiã partem sanguinis
7 aspersit sup altare. Assũpsitque librũ fœderis; et legit corã populo: et dixerũt; omnia quæ locut⁹ est Dñs, faciemus
8 & obediem⁹. Tulitq; Moyses sanguinẽ; & aspersit sup altare, ut propitiaretur pro populo: & dixit; Ecce sanguis fœderis, ꝙ pepigit Dñs vobiscũ, sup omnia verba hæc.
9 Ascenditq; Moyses, & Aarõ: & Nadab, et Abiu; et septu-
10 aginta de seniorib⁹ Israel. Et viderũt gloriã Dei Israel: & sub throno gloriæ ej⁹, quasi opus lapidis preciosi; & quasi aspect⁹ cœli, cum serenus est.
11 Principib⁹ auté filiorũ Israel, nullũ incommodũ fuit: et viderunt gloriã Dei; & gavisi sunt in sacrificiis suis, quæ accepta fuerunt *cum benepla-*
12 *cito*, quasi comedissent & bibissent. Dixitq; Dñs ad Moysen; Ascende in cõspectu meo in montem, & esto ibi: & dabo tibi tabulas lapideas, & legẽ, & mandata; quæ scripsi ut doceas eos.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VERSIO SAMARITANA.

TEXT. ET VER. SAM.

Translatio Latina.

Non habitabunt in terra tua, 33 *ne (o) peccare te faciant in me, serviendo diis eorum; erunt enim tibi in laqueum.*

CAP. XXIV.

Mosi autẽ dixit, Ascen- 1 *de ad Dominum, tu & Aaron, Nadab & Abihu, Eleazar & Ithamar, & septuaginta de senioribus Israel: adorabitis autem à longè. Accedet verò Moses solus* 2 *ad Dominum; sed illi non accedent, neque populus ascendet cum eo. Venit-* 3 *que Moses, & narravit populo omnia verba Domini, & omnia judicia: & respondit omnis populus unâ voce, dicens, Quæcunq; locutus est Dominus, faciemus. Posteà scripsit Moses omnia* 4 *verba Domini; surrexitque manè, et ædificavit altare (a) sub monte, et duodecim lapides duodecim tribubus Israel. Et misit adolescentes* 5 *filiorum Israel, qui obtulerunt holocausta, et sacrificaverũt sacrificia pacifica Domino, vitulos taurorũ. Acce-* 6 *pit quoque Moses dimidium sanguinis, et posuit in crateribus, et dimidium sanguinis effudit super altare. Cepitq;* 7 *librum fœderis, et legit in auribus populi, qui respondit; Quidquid dixit Dominus audiemus, et faciemus. Tum* 8 *accepit Moses sanguinem, et sparsit eum super populum, dicens; Ecce sanguis fœderis quod pepigit Dominus vobiscũ in omnibus verbis istis. Et ascenderũt Moses et Aa-* 9 *ron, Nadab et Abihu, Eleazar et Ithamar, septuaginta quoque de senioribus Israel. Et (b) viderunt Deũ Israel,* 10 *et (c) sub pedibus ejus tanquam opus Lateritium ex Saphiro, et sicut ipsummet cœlum in (d) puritate. Nec* 11 *tamen (e) in electos filiorum Israel misit manum suam, sed adhæserunt Deo, et comederunt, et biberunt. Dixit-* 12 *que Dominus Mosi, Ascende ad me in montem, et esto ibi, ut tradam tibi tabulas lapideas legis, et præcepta quæ scripsi ad docendum eos.*

VER. SAM. (o) reum te peragant apud (a) *in* declivitate *montis*, (b) metuerunt Deum (c) locus congregationis ejus (d) serenitate. (e) super laterales

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

33 ولا يقيموا في بلدك * كيلا يبعثوك على الخطا لي بان تعبد معبوداتهم فتكون لك وهقا *

* الفصل الرابع والعشرون *

1 * ثم قال لموسي اصعد الي ملاك الله انت وهرون
2 وناداب وابيهو وسبعون من شيوخ بني اسرايل * واسجدوا من بعيد * ثم يتقدم موسي وحده
3 الي ملاك الله * وهم لا يتقدموا * والقوم لا يصعدوا معه * ثم جاء موسي وقص على القوم جميع
كلام الله وجميع الاحكام * فاجابه جميع القوم بصوت واحد وقالوا * جميع الكلام الذي امر الله
4 به نعمله * فكتب موسي جميع كلام الله * وادلج غدوة وبني مذبحا تحت الجبل * ونصب اثني
5 عشر دكة بازاء اثني عشر اسباط اسرايل * وبعث ابكار بني اسرايل فقربوا صعايد وذبحوا ذبايح سلامة
6 من البقر لله * فاخذ موسي بعض الدم وجعله في اجاجين ودفنه * وبعضه رشه على المذبح * ثم
7 اخذ كتاب العهد فقراه على القوم * وجعل جميع ما امر الله به بين ايديهم * وقالوا نقبله
8 ونعمل به * ثم اخذ موسي الدم ورشه على القوم وقال * هوذا دم العهد الذي عهد الله لكم على
9 جميع هذه الاحكام * ثم صعد موسي وهرون وناداب وابيهو وسبعون من شيوخ اسرايل * فنظروا
10 ملاك اله اسرايل * ومن دونه كصنعة بياض المها وكذات السماء في النقاء * وعلي نقباء بني اسرايل
11 لم يبعث بافته * فنظروا ملك الله وعاشوا واكلوا وشربوا * ثم قال الله لموسي * اصعد الي الجبل
12 واقم هناك حتي اعطيك الواح الجوهر والشرايع والوصايا التي كتبتها لادلهم بها *

Et nè persistant in regione tuâ, ut nè se- 33 *ducant te ad peccandum in me, adorando adorabilia eorum; sintq; tibi laqueus.*

CAP. XXIV.

Rursus dixit ad Musam, Ascende ad 1 *Angelũ Dei, tu, et Haron, et Nadab, et Abihu, & septuaginta ex senibus filiorum Israil, et adorate à longè. Deinde accedat* 2 *Musa solus ad Angelum Dei, et ipsi nè accedant, et plebs nè ascendant cum eo. Tum* 3 *venit Musa, et narravit populo omnia verba Dei, & omnia judicia. Respondítq; ei universa plebs unâ voce, & dixerunt, Omnẽ sermonẽ quẽ præcepit Deus, adimplebimus. Scripsítq; Musa omnia verba* 4 *Dei. Et surrexit manè, & ædificavit altare sub mõte, et fixit duodecim monumenta juxta duodecim trib⁹ filiorũ Israil. Et misit* 5 *primogenitos filiorũ Israil, obtulerúntq; oblationes, et sacrificaverunt sacrificia pacis bobus Deo. Sumpsitque Musa partem san-* 6 *guinis, et posuit eam in lagenis, et sepelivit eã, et partẽ ipsius effudit super altare. Deinde sumpsit librum fœderis, legítq;* 7 *eum populo, et proposuit omnia quæ præceperat ei Deus, ante eos. Et dixerunt, Acceptamus ea, et faciemus illa. Tum accepit* 8 *Musa sanguinem, sparsítq; eum super plebẽ, et ait, Ecce sanguis fœderis quod pepigit Deus vobiscum de omnibus his judiciis. Deinde ascenderunt Musa & Haron,* 9 *& Nadab, & Abihu, & septuaginta ex senibus Israil. Et viderunt Angelum Dei* 10 *Israil, & sub eo simile quid candori Adamantis, & simile ipsimet cœlo in serenitate. Et adversùs principes filiorum Israil* 11 *non misit plagam suam, & viderunt Angelum Domini, & vixerunt, & comederunt, & biberunt. Rursus dixit Deus Mu-* 12 *sæ, Ascende ad montem, & mane ibi, donec dedero tibi tabulas lapideas & leges & mandata, quæ scripsi ut eos dirigerem per ipsa.*

ספר שמות : כה

montem in Mosch ascendit & :ejus minister Jehosuah &,Mosch surrexit Et
13 וַיָּקָם מֹשֶׁה וִיהוֹשֻׁעַ מְשָׁרְתוֹ וַיַּעַל מֹשֶׁה אֶל־הַר
donec ,hoc in nobis Sedete : dixit seniores ad Et .Dei
14 הָאֱלֹהִים׃ וְאֶל־הַזְּקֵנִים אָמַר שְׁבוּ־לָנוּ בָזֶה עַד אֲשֶׁר־
dominus quis : vobiscum Chur & Aharon ecce Et .vos ad revertamur
נָשׁוּב אֲלֵיכֶם וְהִנֵּה אַהֲרֹן וְחוּר עִמָּכֶם מִי־בַעַל
operuit & ,montem in Mosch ascendit Et .eos ad accedat ,verborum
15 דְּבָרִים יִגַּשׁ אֲלֵהֶם׃ וַיַּעַל מֹשֶׁה אֶל־הָהָר וַיְכַס
montem super Domini gloria habitavit Et .montem nubes
16 הֶעָנָן אֶת־הָהָר׃ וַיִּשְׁכֹּן כְּבוֹד־יְהוָה עַל־הַר
Mosch ad clamavit Et : diebus sex nubes eū operuit & , Sinai
סִינַי וַיְכַסֵּהוּ הֶעָנָן שֵׁשֶׁת יָמִים וַיִּקְרָא אֶל־מֹשֶׁה
Domini gloriæ aspectus Et .nubis medio è septimo die in
17 בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִתּוֹךְ הֶעָנָן׃ וּמַרְאֵה כְּבוֹד יְהוָה
.Israel filiorum oculis in montis vertice in comedens ignis sicut
כְּאֵשׁ אֹכֶלֶת בְּרֹאשׁ הָהָר לְעֵינֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃
fuit Et .montem in ascendit & ,nubis medium in Mosch est ingressus Et
18 וַיָּבֹא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הֶעָנָן וַיַּעַל אֶל־הָהָר וַיְהִי
.noctes quadraginta & ,dies quadraginta monte in Mosch
מֹשֶׁה בָּהָר אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לָיְלָה׃

CAP. XXV. כה

filios ad Loquere : dicendo ,Mosch ad Dominus est locutus Et
1 2 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי
quem ,viro omni Ab .elevationem mihi accipient & , Israel
יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ־לִי תְּרוּמָה מֵאֵת כָּל־אִישׁ אֲשֶׁר
ista Et .meam elevationem capietis ,ejus cor eū faciet spontaneū
3 יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ תִּקְחוּ אֶת־תְּרוּמָתִי׃ וְזֹאת
.æs & ,argentum & ,Aurum .eis cum à capietis quam elevatio
הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאִתָּם זָהָב וָכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת׃
.capras & ,byssum & ,cocci vermiculum & ,purpuram & ,hyacinthū Et
4 וּתְכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ וְעִזִּים׃
.Sittim ligna & ,taxorum pelles & ,rubricatas arietum pelles Et
5 וְעֹרֹת אֵילִם מְאָדָּמִים וְעֹרֹת תְּחָשִׁים וַעֲצֵי שִׁטִּים׃
suffimento & ,unctionis oleo aromata ,luminari Oleum
6 שֶׁמֶן לַמָּאֹר בְּשָׂמִים לְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְלִקְטֹרֶת
,Ephod plenitudinum lapides & ,onychis Lapides .aromatum
7 הַסַּמִּים׃ אַבְנֵי־שֹׁהַם וְאַבְנֵי מִלֻּאִים לָאֵפֹד
.eorum medio in habitabo & ,sanctuarium mihi facient Et .pectorali &
8 וְלַחֹשֶׁן׃ וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכָם׃
,tabernaculi similitudinem ,te faciens videre ego quæ omnia Secundū
9 כְּכֹל אֲשֶׁר אֲנִי מַרְאֶה אוֹתְךָ אֵת תַּבְנִית הַמִּשְׁכָּן
arcam facient Et .facietis sic & ,ejus vasorū omniū similitudinem &
10 וְאֵת תַּבְנִית כָּל־כֵּלָיו וְכֵן תַּעֲשׂוּ׃ וְעָשׂוּ אֲרוֹן
dimidiū & cubitus & :ejus longitudo dimidiū & cubiti Duo .Sittim ligna
עֲצֵי שִׁטִּים אַמָּתַיִם וָחֵצִי אָרְכּוֹ וְאַמָּה וָחֵצִי
auro eam operies Et .ejus statura dimidiū & cubitus & :ejus latitudo
11 רָחְבּוֹ וְאַמָּה וָחֵצִי קֹמָתוֹ׃ וְצִפִּיתָ אֹתוֹ זָהָב
auri coronam eam super facies & ,eam operies foris à & domo à ,mundo
טָהוֹר מִבַּיִת וּמִחוּץ תְּצַפֶּנּוּ וְעָשִׂיתָ עָלָיו זֵר זָהָב
.undiquaq;
סָבִיב׃

Versio VULG. LAT.

13 Surrexerunt Moyses & Josue minister ejus : ascendénsque 14 in montem Dei, Senioribus ait, Expectate hîc donec revertamur ad vos. Habetis Aaron & Hur vobiscum : si quid natum fuerit quæstionis, 15 referetis ad eos. Cúmque ascendisset Moyses, operuit 16 nubes montem. Et habitavit gloria Domini super Sinai, tegens illum nube sex diebus : septimo autem die vocavit e-17 um de medio caliginis. Erat autem species gloriæ Domini, quasi ignis ardens super verticem montis, in conspectu fili-18 orum Israel. Ingressúsque Moyses medium nebulæ, ascédit in montem : & fuit ibi quadraginta diebus, & quadraginta noctibus.

CAP. XXV.

1 Locutúsq; est Dñs ad Moy-2 sen, dicens. Loquere filiis Israel, ut tollant mihi primitias: ab omni homine qui offeret 3 ultroneus, accipietis eas. Hæc sunt autem quæ accipere debetis: Aurum, & argentum, & 4 æs, Hyacinthum & purpuram, coccúmq; bis tinctū, & byssū, 5 pilos caprarum, Et pelles arietum rubricatas, pellésq; ian-6 thinas, & ligna Setim; Oleum ad luminaria concinnanda, aromata in unguentū, & thy-7 miamata boni odoris; Lapides onychinos, & gemmas ad ornandum Ephod, ac rationa-8 le. Faciéntq, mihi sanctuarium, & habitabo in medio e-9 orum. Juxta omnem similitudinem tabernaculi quod ostédam tibi, & omnium vasorum in cultum ejus : sicque facietis 10 illud. Arcam de lignis Setim compingite, cujus longitudo habeat duos & semis cubitos: latitudo, cubitum & dimidium : altitudo, cubitum simili-11 ter ac semissem. Et deaurabis eam auro mundissimo intus & foris : faciésque suprà, coronam auream per circuitum.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

13 Καὶ ἀναστὰς Μωυσῆς ϗ Ἰησοῦς ὁ παρεστηκὼς αὐτῷ, ἀνέβησαν (θ) εἰς τὸ ὄρος τοῦ 14 θεοῦ. Καὶ τοῖς πρεσβυτέροις (ι) εἶπαν, Ἡσυχάζετε αὐτοῦ, ἕως ἀναστρέψωμεν πρὸς ὑμᾶς. ϗ ἰδοὺ Ἀαρὼν ϗ Ὢρ μεθ' ὑμῶν· ἐάν τινι συμβῇ κρίσις, προσπορευέσθωσαν αὐ-15 τοῖς. Καὶ ἀνέβη (κ) Μωυσῆς ϗ Ἰησοῦς εἰς τὸ ὄρος· ϗ ἐκάλυψεν ἡ νεφέλη τὸ ὄρος. 16 Καὶ κατέβη ἡ δόξα τοῦ θεοῦ ἐπὶ τὸ (λ) ὄρος τὸ Σινᾶ, ϗ ἐκάλυψεν αὐτὸ ἡ νεφέλη ἓξ ἡμέρας. ϗ ἐκάλεσε κύριος (μ) τὸν Μωυσῆν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἐκ μέσου τῆς νε-17 φέλης. Τὸ δὲ εἶδος τῆς δόξης κυρίου, ὡσεὶ πῦρ φλέγον ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους, (ν) ἐν-18 αντίον τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. Καὶ εἰσῆλθε Μωυσῆς (ξ) εἰς τὸ μέσον τῆς νεφέλης, ϗ ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· (ο) ϗ ἦν ἐκεῖ ἐν τῷ ὄρει (π) τεσσαράκοντα ἡμέρας ϗ (π) τεσσαράκοντα νύκτας.

Et surgens Moyses & Iesus qui 13 (e) astabat ei, ascenderunt in montem Dei. Et senioribus dixe-14 runt, Quiescite hîc, donec revertamur ad vos. Et ecce Aaron & Or vobiscum: si cui acciderit judicium, adeant ad eos. Et ascen-15 dit Moyses, & Iesus in montem: & operuit nubes montem. Et de-16 scendit gloria Dei super montem Sina : & operuit eum nubes sex dies. Et vocavit Dominus Moysen die septimo de medio nubis. Spe-17 cies autem gloriæ Domini, tanquam ignis ardens super cacumen montis coram filiis Israel. Et 18 intravit Moyses in medium nubis, & ascendit in montem : & fuit ibi in monte quadraginta dies, & quadraginta noctes.

MS.A. (θ) ἐπὶ τὸ ὄρος (ι) εἶπεν, (κ) Μωυσῆς εἰς (λ) ὄρος Σινᾶ, (μ) Μωυσῆν (ν) ἔναντι (ξ) εἰς μέσον (ο) ϗ ἐκάθητο ἐκεῖ (π) τεσσεράκοντα

ΚΕΦ. κε'.

1 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέ-2 γων, Εἶπον τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ, ϗ (α) λάβετε ἀπαρχὰς παρὰ πάντων, οἷς ἂν δόξῃ τῇ (β) καρδίᾳ, ϗ λήψεσθε τὰς ἀπαρχάς μου. 3 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀπαρχὴ, ἣν λήψεσθε παρ' αὐτῶν· χρυσίον, ϗ (γ) ἀργύριον, ϗ χαλκὸν, 4 Καὶ ὑάκινθον, ϗ πορφύραν, ϗ κόκκινον διπλοῦν, ϗ βύσσον κεκλωσμένην, ϗ τρίχας 5 αἰγείας, Καὶ δέρματα κριῶν (δ) ἠρυθροδανωμένα, ϗ δέρματα ὑακίνθινα, 6 ϗ ξύλα ἄσηπτα, [Καὶ ἔλαιον εἰς τὴν φαῦσιν, θυμιάματα εἰς τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, ϗ εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ 7 θυμιάματος·] Καὶ λίθους σαρδίου, ϗ λίθους εἰς τὴν (ε) γλυφὴν εἰς τὴν ἐπωμίδα, 8 ϗ τὸν ποδήρη. Καὶ (ζ) ποιήσεις μοι 9 ἁγίασμα, ϗ ὀφθήσομαι ἐν ὑμῖν. Καὶ ποιήσεις μοι κατὰ πάντα (η) ὅσα σοι δεικνύω ἐν τῷ ὄρει, τὸ παράδειγμα τῆς σκηνῆς, ϗ τὸ παράδειγμα πάντων τῶν σκευῶν αὐ-10 τῆς· οὕτω ποιήσεις. Καὶ ποιήσεις κιβωτὸν μαρτυρίου ἐκ ξύλων ἀσήπτων, δύο πήχεων ϗ ἡμίσους τὸ μῆκος, ϗ (θ) πήχεος ϗ ἡμίσους τὸ πλάτος, ϗ (ι) πήχεος ϗ ἡμίσους 11 τὸ ὕψος. Καὶ καταχρυσώσεις αὐτὴν χρυσίῳ καθαρῷ, ἔσωθεν ϗ ἔξωθεν χρυσώσεις αὐτήν· ϗ ποιήσεις αὐτῇ (κ) κυμάτια χρυσᾶ στρεπτὰ κύκλῳ.

CAP. XXV.

Et locutus est Dominus ad 1 Moysen, dicens, Dic filiis Israel, 2 et (a) accipite primitias ab omnibus, quibuscunque visum fuerit cordi : & accipietis primitias meas. Et hæc est primitia, quam 3 accipietis ab eis : aurum, & argentum, & æs, Et hyacinthum, 4 & purpuram, & coccum duplex, & byssum tortam, & pilos caprinos, Et pelles arietum 5 rubricatas, & pelles (b) hyacinthinas, & ligna imputribilia, [Et oleum in illuminationem, 6 thymiamata in oleum unctionis, & in cōpositionē thymiamatis,] Et lapides (c) Sardii, & lapides 7 in sculpturam ad superhumerale, & poderem. Et (d) facies mi-8 hi sanctuarium; & apparebo in vobis. Et facies mihi secun-9 dùm omnia, quæcunque tibi ostendo in mōte, exemplum tabernaculi, & exemplum omnium vasorum ejus : Sic facies. Et faci-10 es arcam testimonii ex lignis imputribilibus : duorum cubitorum & dimidii longitudo, & cubiti ac dimidii latitudo, & cubiti ac dimidii altitudo. Et inaurabis 11 illam auro puro, intrinsecus & extrinsecus inaurabis eam : & facies ei (e) cymatia aurea (f) tortilia in circuitu.

MS.A. Κεφ. κε'. (α) λάβετέ μοι ἀπαρχὰς (β) καρδίᾳ, λήμψεσθαι (γ) ἀργύρεον, χαλκὸν, (δ) ἠρυθροδανωμένα, (ε) γλυφὴν, ϗ εἰς (ζ) ποιήσῃς (η) ὅσα ἐγὼ δηνύω σοι (θ) πήχεως ϗ ἡμίσυς (ι) πήχεως ϗ ἡμίσυς (κ) κυμάτια στρεπτὰ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 * ܘܩܡ ܡܘܫܐ ܘܗܘܫܥ ܡܫܡܫܢܗ. ܘܣܠܩ ܡܘܫܐ ܠܛܘܪܗ ܕܐܠܗܐ. * ܘܠܩܫܝܫܐ ܐܡܪ.
14 ܠܗܘܢ ܬܘ ܐܘܪܟܘ ܠܢ ܗܪܟܐ ܥܕܡܐ ܕܢܗܦܘܟ ܠܘܬܟܘܢ. ܘܗܐ ܐܗܪܘܢ ܘܚܘܪ ܥܡܟܘܢ. ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ
15 ܕܝܢܐ. ܢܬܩܪܒ ܠܘܬܗܘܢ. * ܘܣܠܩ ܡܘܫܐ ܠܛܘܪܐ. ܘܟܣܝܗ ܥܢܢܐ. * ܘܫܪܐ ܐܝܩܪܗ
16 ܕܡܪܝܐ ܥܠ ܛܘܪܐ ܕܣܝܢܝ. ܘܟܣܝܗ ܥܢܢܐ ܫܬܐ ܝܘܡܝܢ. ܘܩܪܐ ܡܪܝܐ ܠܡܘܫܐ ܒܝܘܡܐ
17 ܫܒܝܥܝܐ ܡܢ ܓܘ ܥܢܢܐ. * ܘܚܙܐ ܐܝܩܪܗ ܕܡܪܝܐ ܐܝܟ ܢܘܪܐ ܕܝܩܕܐ ܒܪܝܫܗ ܕܛܘܪܐ. ܠܥܝܢ
18 ܟܠܗܘܢ ܕܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ * ܘܥܠ ܡܘܫܐ ܠܓܘ ܥܢܢܐ. ܘܣܠܩ ܠܛܘܪܐ. ܘܗܘܐ ܡܘܫܐ
ܒܛܘܪܐ. ܐܪܒܥܝܢ ܐܝܡܡܝܢ. ܘܐܪܒܥܝܢ ܠܠܝܘܢ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܟܗ *
1 * ܬܘܩܢܐ ܕܡܫܟܢ ܙܒܢܐ * ܘܡܠܠ ܡܪܝܐ ܥܡ ܡܘܫܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ. * ܐܡܪ ܠܒܢܝ
2 ܐܝܣܪܝܠ. ܘܢܦܪܫܘܢ ܠܝ ܦܘܪܫܢܐ. ܡܢ ܟܠ ܓܒܪܐ. ܕܢܬܪܥܐ ܒܠܒܗ ܬܣܒܘܢ ܦܘܪܫܢܝ.
3 * ܘܗܢܐ ܦܘܪܫܢܐ ܕܬܣܒܘܢ ܡܢܗܘܢ. ܕܗܒܐ. ܘܣܐܡܐ. ܘܢܚܫܐ. * ܘܬܟܠܬܐ ܘܐܪܓܘܢܐ
4 5 ܘܙܚܘܪܝܬܐ ܘܒܘܨܐ. ܘܡܥܙܐ ܕܥܙܐ. * ܘܡܫܟܐ ܕܕܟܪܐ ܕܣܡܩܢ: ܘܡܫܟܐ ܕܣܡܐ ܓܘܢܐ.
6 ܘܩܝܣܐ ܕܐܒܢܘܣܐ. * ܘܡܫܚܐ ܠܡܢܗܪܘ. ܘܒܣܡܐ ܠܡܫܚܐ ܕܡܫܝܚܘܬܐ. ܘܠܒܣܡܐ
7 ܕܒܣܡܐ. * ܘܟܐܦܐ ܕܒܘܠܪܐ. ܘܟܐܦܐ ܝܩܝܪܬܐ. ܠܐܦܘܕܐ ܘܠܚܘܫܢܐ. * ܘܢܥܒܕܘܢ ܠܝ ܡܩܕܫܐ.
8 9 ܘܐܥܡܪ ܒܝܢܬܗܘܢ. * ܟܠ ܡܕܡ ܕܡܚܘܐ ܐܢܐ ܠܟ. ܕܡܘܬܐ ܕܡܫܟܢܐ ܘܕܟܠܗܘܢ ܡܐܢܘܗܝ.
10 ܗܟܢܐ ܬܥܒܕܘܢ. * ܘܢܥܒܕܘܢ ܩܒܘܬܐ ܕܩܝܣܐ ܕܐܒܢܘܣܐ. ܕܬܪܬܝܢ ܐܡܝܢ ܘܦܠܓܐ ܐܘܪܟܗ.
11 ܘܐܡܬܐ ܘܦܠܓܐ ܦܬܝܗ. ܘܐܡܬܐ ܘܦܠܓܐ ܪܘܡܗ. * ܘܬܚܦܝܗ ܕܗܒܐ ܕܟܝܐ. ܡܢ ܠܓܘ
ܘܡܢ ܠܒܪ. ܘܬܥܒܕ ܥܠܘܗܝ ܟܠܝܠܐ ܕܕܗܒܐ ܚܕܪܢܐܝܬ.

Surrexit itaque Moses & Hosaa famul' ej', 13 & ascendit Moses ad montem Dei. Senio-14 ribus autem dixit, Expectate nos hîc donec revertamur ad vos : Et ecce Aharon & Hur vobiscum sunt, qui habuerit negotium, accedat ad eos. Ascenditq; Moses ad mon-15 tem, & obtexit eum nubes. Et habitavit 16 gloria Domini super montem Sinai, & operuit eum nubes sex diebus : vocavitque Dominus Mosen die septimo de medio nubis. Et vidit gloriam Domini tanquā ignem ar-17 dentem in vertice montis, spectantib' omnibus domesticis Israel. Et ingressus est Mo-18 ses intra nubem, ascenditque ad montem : & fuit Moses in monte quadraginta diebus & quadraginta noctibus.

CAP. XXV.

Constructio Tabernaculi temporis.

Locut' est etiam Dñs cum Mose, & dixit 1 ei, Dic genti Israelis ut separent mihi sepa-2 rationem : ab unoquoq; viro quod cogitaverit in corde suo, accipietis separationem. Hæc est autem separatio quam accipietis ab 3 eis, aurum, & argentum, & æs, Et flavum 4 sericum, & purpura, & coccum, & byssus, & pili caprarum, Et pelles arietum rubræ, 5 & pelles cærulei coloris, & ligna hebeni. Et oleum ad accendendum, & aromata pro 6 oleo unctionis & pro thure odorum. Et lapi-7 des chrystalli, et lapides pretiosi pro ephod, & pro thorace. Et faciant mihi Sanctuari-8 um, & habitabo inter eos. Quicquid o-9 stendam tibi, exemplar tabernaculi & omnium vasorum ejus, ita facietis. Et faciant 10 arcam de ligno hebeni, cujus longitudo sit duorum cubitorum & dimidii : cubiti verò cum dimidio latitudo ejus ; & cubiti cum 11 dimidio altitudo ejus. Et obducito eam auro mundo, intus & foris obduces eam : & facies ei coronam auream per circuitum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

13 וְקָם מֹשֶׁה וִיהוֹשֻׁעַ מְשׁוּמְשָׁנֵיהּ
וּסְלֵיק מֹשֶׁה לְטוּרָא דְּאִתְגְּלִי
14 עֲלוֹהִי יְקָרָא דַיְיָ׃ וּלְסָבַיָּא אֲמַר
אוֹרִיכוּ לָנָא הָכָא עַד דִּי נְתוּב
לְוָתְכוֹן וְהָא אַהֲרֹן וְחוּר עִמְּכוֹן
מַן דְּאִית לֵיהּ דִּינָא יִתְקְרֵב
15 לִקְדָמֵיהוֹן׃ וּסְלֵיק מֹשֶׁה לְטוּרָא
16 וַחֲפָא עֲנָנָא יָת טוּרָא׃ וּשְׁרָא
יְקָרָא דַיְיָ עַל טוּרָא דְסִינַי וַחֲפָהִי
עֲנָנָא שִׁתָּא יוֹמִין וּקְרָא לְמֹשֶׁה
17 בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה מִגּוֹ עֲנָנָא׃ וְחֵיזוּ
יְקָרָא דַיְיָ כְּחֵיזוּ אֶשָּׁתָא אָכְלָא
בְּרֵישׁ טוּרָא לְעֵינֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃
18 וְעַל מֹשֶׁה בְּגוֹ עֲנָנָא וּסְלֵיק לְטוּרָא
וַהֲוָה מֹשֶׁה בְּטוּרָא אַרְבְּעִין יְמָמִין
וְאַרְבְּעִין לֵילָוָן׃ כה
1 2 וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר׃ מַלֵּיל
עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיַפְרְשׁוּן קֳדָמַי
אַפְרָשׁוּתָא מִן כָּל גְּבַר דְּיִתְרְעֵי
3 לִבֵּיהּ תִּסְּבוּן יָת אַפְרָשׁוּתִי׃ וְדָא
אַפְרָשׁוּתָא דְּתִסְּבוּן מִנְּהוֹן דַּהֲבָא
4 וְכַסְפָּא וּנְחָשָׁא׃ וְתִכְלָא וְאַרְגְּוָנָא
5 וּצְבַע זְהוֹרִי וּבוּץ וּמְעַזֵּי׃ וּמַשְׁכֵּי
דְדִכְרֵי מְסַמְּקֵי וּמַשְׁכֵּי דְסַסְגוֹנָא
6 וְאָעֵי שִׁטִּין׃ מִשְׁחָא לְאַנְהָרוּתָא
בּוּסְמַיָּא לִמְשַׁח דִּרְבוּתָא וְלִקְטֹרֶת
7 בּוּסְמַיָּא׃ אַבְנֵי בוּרְלָא וְאַבְנֵי
אַשְׁלָמוּתָא לְשַׁקָּעָא בְּאֵפוֹדָא
8 וּבְחוּשְׁנָא׃ וְיַעְבְּדוּן קֳדָמַי מַקְדַּשׁ
9 וְאַשְׁרֵי שְׁכִינְתִּי בֵּינֵיהוֹן׃ כְּכֹל דִּי אֲנָא
מַחְזֵי יָתָךְ יָת דְּמוּת מַשְׁכְּנָא וְיָת
דְּמוּת כָּל מָנוֹהִי וְכֵן תַּעְבְּדוּן׃
10 וְיַעְבְּדוּן אֲרוֹנָא דְּאָעֵי שִׁטִּין תַּרְתֵּין
אַמִּין וּפַלְגָּא אוּרְכֵּיהּ וְאַמְּתָא וּפַלְגָּא
פּוּתְיֵהּ וְאַמְּתָא וּפַלְגָּא רוּמֵיהּ׃
11 וְתַחְפֵּי יָתֵיהּ דְּהַב דְּכֵי מִגָּיו וּמִבָּרָא
תַּחְפְּנֵיהּ וְתַעְבֵּיד עֲלוֹהִי זֵיר דִּדְהַב
סְחוֹר סְחוֹר׃

13 Surrexítque Moyses, et Josue minister ej': et ascédit Moyses, in monté in quo revelata 14 fuerat gloria Dñi. Senioribus auté dixit, Expectate nos hic; donec revertamur ad vos: & ecce Aarō et Hur vobiscum; quicunq; habuerit judiciū, ac-15 cedat corā eis. Ascéditq; Moyses in montem : et cooperuit 16 nubes montem. Et habitavit gloria Dñi sup monte Sinai; cooperuitq; eū nubes sex dieb': et vocavit Moysé in die se-17 ptimo, de medio nubis. Et visio gloriæ Dñi, erat sicut visio ignis ardétis, in vertice mon-18 tis: in oculis filiorū Israel. Et ingress' est Moyses in medio nubis, ascenditq; in monté : et fuit Moyses in monte quadraginta dieb' et quadraginta noctibus.

CAP. XXV.

1 Locutúsque est Dñs cum 2 Moyse dicens. Loquere cum filiis Israel; ut separent corā me separationé primitiarū : ab omni viro, qui voluerit ex corde suo; accipietis separa-3 tioné meā: Hæc est auté separatio, quā tolletis ab eis: 4 aurū & argentū, & æs. Et hyacinthū & purpurā, & coccinum, & byssum & pilos 5 caprarū. Et pelles arietū rubricatas, pellesq; taxonū, & 6 ligna setim. Oleū ad luminaria: aromata in oleū unctionis; & incensum aromatum. 7 Lapides onychinos; & lapides ut impleant cælaturas e-8 phod, & rationalis. Et faciant corā me sanctuariū: et habitare faciā majestaté meam 9 in medio eorū. Juxta omnia quæ ego ostendo tibi; similitudiné tabernaculi, & similitudiné omniū vasorū ejus : 10 sic facietis. Facientq; arcam de lignis setim: duorū cubitorum & dimidii erit longitudo ejus, & cubiti & dimidii latitudo ejus; et cubiti & 11 dimidii altitudo ej'. Cooperiesq; eā auro mundissimo, intus & foris: faciésq; sup eam circulum aureū, per circuitū.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM.

Translatio Latina.

Tum surrexit Moses, & 13 Josue servus ejus, ascenditque Moses in montem ad Deum. Sed (f) senioribus 14 dixit, Sedete ibi donec revertamur ad vos : Ecce Aaron & Hor vobiscum : qui (g) negotium habuerit, accedet ad eos. Ascendit 15 igitur Moses in montem, operuitq; nubes montem. Et 16 resédit gloria Domini super montem Sinai, & operuit eum nubes sex diebus; septimo verò die vocavit Mosen de medio nubis. Et apparuit 17 gloria Domini sicut ignis consumens in vertice montis coram oculis filiorum Israel. Ingressus autem Moses in 18 medium nubis, ascendit in montem ; mansitq; Moses in monte quadraginta diebus, & quadraginta noctibus.

CAP. XXV.

Et locutus est Dominus 1 Mosi, dicens; Loquere filiis 2 Israel, ut accipiant mihi oblationem : de omni homine quod sponte voluerit cor ejus, accipietis oblationem meam. Hæc est autem obla-3 tio quam accipietis ab iis, aurum, argentum, & æs, Hyacinthum, & purpuram, 4 & coccum duplex, & byssum, & pilos caprinos, Et 5 pelles arietum rubricatas, & pelles Ianthinas, & ligna Setim, Et oleum luminari, 6 & aromata oleo unctionis, & suffumigationi aromatū, Et lapides onychinos, & la-7 pides (a) insititios pro Ephod, & pectorali. Facietis quoq; 8 mihi sanctuarium, ut habitem in medio vestri. Secun-9 dùm omnia quæ ostendi tibi in monte, similitudinem tabernaculi, & similitudinem omnium vasorum ejus, sic facies. Facies autem arcam 10 de lignis Setim : duorum cubitorū cum dimidio erit longitudo ejus, & cubiti cum dimidio latitudo ejus, cubiti quoq; cum dimidio altitudo ejus. Et teges eā auro puro ; 11 interius et exterius teges eā: & facies ei coronam auream in circuitu.

VER. SAM. (f) sapientibus (g) possessor verborum fu-- (a) integros

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 14 * فقام هو ويوشع خادمه * وصعد موسي الي جبل الله * وقال للشيوخ اجلسوا لنا هاهنا الي ان نرجع
15 اليكم * وهوذا هرون وحور معكم * من كان له امر يتقدم اليهما * ولما صعد موسي الجبل غطي
16 الغمام الجبل * وسكن نور الله علي جبل سيناي * وغطاه الغمام ستة ايام * ثم دعا موسي في
17 اليوم السابع من وسط الغمام * وكان منظر ملك الله كنار اكلة في راس الجبل بحضرة بني
18 اسرايل * فدخل موسي في وسط الغمام اذ صعد الي الجبل * واقام به اربعين يوما واربعين ليلة *

* الفصل الخامس والعشرون *

1 2 * وكلم الله موسي قايلا * مر بني اسرايل ان ياخذوا لي قربني * من عند كل انسان تسخوا نفسه
3 4 خذوا قربني * وهذه القربن التي تاخذونها منهم * ذهب وورق ونحاس * واسمانجون وارجوان
5 6 وصبغ القرمز وعصب ومرعزي * وجلود كباش ادمي وجلود دارش وخشب السنط * ودهن الاضاءة *
7 8 والطياب لدهن المسح ولبخور الاصماغ * وحجارة بلور وحجارة نظام للصدر والبدنة * وليصنعوا
9 لي من جميع ذلك مقدسا اسكن نوري فيما بينهم * كجميع ما انا مريك من شكل المسكن
10 وشكل جميع انيته كذلك فاصنعوا * وليصنعوا صندوقا من خشب السنط * وليكن من ذراعين
11 ونصفا طوله * وعرضه ذراعا ونصفا * وسمكه ذراعا ونصفا * وغشه من ذهب خالص من داخل
ومن خارج * واصنع عليه اكليلا من ذهب مسلسلا *

Stetit ergò ipse, & Jehosua famulus ejus, 13 & ascendit Musa ad Montem Dei. Et di-14 xit senioribus, Sedete nobis hîc, quousq; revertamur ad vos. Et ecce Haron & Hur vobiscum sunt, quicunque habuerit aliquod negotium, accedat ad eos. Et cùm 15 ascendisset Musa montem, cooperuerunt nubes montem. Et quievit gloria Dei su-16 per montem Sinai, & cooperuerunt eum nubes sex diebus. Deinde accersivit Musam in die septima de medio nubis. Et erat 17 aspectus Angeli Dei veluti ignis consumentis in vertice montis, in conspectu filiorum Israil. Et ingressus est Musa in medi-18 um nubis cùm ascendisset ad montem, & permansit in eo quadraginta diebus, & quadraginta noctibus.

CAP. XXV.

Locutusque est Deus Musæ, dicens; 1 Impera filiis Israil ut accipiant mihi 2 separationē; à quolibet homine cuj' anim' liberalis est, accipite separationē meam. Et hæc est separatio quam accipietis ab 3 eis, aurum, & argentum, & æs, Et hya-4 cinthus, & purpura, & tinctura croci, & byssus, & molliores pili caprarum, Et pelles hircorum conditæ, & pelles 5 nigræ, & lignum Santū, Et oleum illu-6 minationis, & aromata pro oleo unctionis, & pro thure gummi, Et lapides 7 chrystalli, & lapides connexionis pro pectorali, et thorace. Et construant mihi ex 8 iis omnibus Sanctuariū, ut inhabitare faciam splendorem meum inter eos. Juxta 9 omnia quæ ego ostensurus sum tibi circa formam habitaculi et formam omniū vasorum ejus, eo modo facite. Faciantque 10 arcam ex ligno Santo, et sit duorū cubitorum ac dimidii longitudo ejus, et latitudo ejus cubiti cum dimidio, et crassitudo ejus cubiti cum dimidio. Et cooperi illā 11 auro puro intus et foris, et fac super ea coronam ex auro per ambitum.

,ej⁹ angulis quatuor ſuper pones & ,auri anulos quatuor ei fundes Et
12 וְיָצַקְתָּ לּוֹ אַרְבַּע טַבְּעֹת זָהָב וְנָתַתָּה עַל אַרְבַּע פַּעֲמֹתָיו
ſuper anulos duos & ,una ejus coſta ſuper anulos duos &
וּשְׁתֵּי טַבָּעֹת עַל־צַלְעוֹ הָאֶחָת וּשְׁתֵּי טַבָּעֹת עַל־
cooperies & ,Sittim lignorum vectes facies Et ſecunda ejus coſta
13 צַלְעוֹ הַשֵּׁנִית׃ וְעָשִׂיתָ בַדֵּי עֲצֵי שִׁטִּים וְצִפִּיתָ
,arcæ coſtas ſuper ,anulos in vectes induces Et .auro eos
14 אֹתָם זָהָב׃ וְהֵבֵאתָ אֶת־הַבַּדִּים בַּטַּבָּעֹת עַל צַלְעֹת הָאָרֹן
,vectes erunt arcæ anulis In .eis in arcam portandum ad
15 לָשֵׂאת אֶת־הָאָרֹן בָּהֶם׃ בְּטַבְּעֹת הָאָרֹן יִהְיוּ הַבַּדִּים
quod teſtimonium arcam ad dabis Et .ea ab removebũtur nõ
16 לֹא יָסֻרוּ מִמֶּנּוּ׃ וְנָתַתָּ אֶל־הָאָרֹן אֵת הָעֵדֻת אֲשֶׁר
duorũ Cubitorũ .mundo auro operculum facies Et .tibi dabo
17 אֶתֵּן אֵלֶיךָ׃ וְעָשִׂיתָ כַפֹּרֶת זָהָב טָהוֹר אַמָּתַיִם
facies Et .ejus latitudo dimidii & cubiti & :ejus longitudo dimidii &
18 וָחֵצִי אָרְכָּהּ וְאַמָּה וָחֵצִי רָחְבָּהּ׃ וְעָשִׂיתָ
extremitatib⁹ duab⁹ à eos facies ductili : auro Cherubim duos
שְׁנַיִם כְּרֻבִים זָהָב מִקְשָׁה תַּעֲשֶׂה אֹתָם מִשְּׁנֵי קְצוֹת
alterum Cherub & hinc extremo ab unum Cherub fac Et .propitiatorii
19 הַכַּפֹּרֶת׃ וַעֲשֵׂה כְּרוּב אֶחָד מִקָּצָה מִזֶּה וּכְרוּב־אֶחָד
duabus ſuper ,Cherubim facietis propitiatorio à .inde extremo ab
מִקָּצָה מִזֶּה מִן־הַכַּפֹּרֶת תַּעֲשׂוּ אֶת־הַכְּרֻבִים עַל־שְׁנֵי
ſupernè alas expandentes Cherubim erunt Et .ej⁹ extremitatib⁹
20 קְצוֹתָיו׃ וְהָיוּ הַכְּרֻבִים פֹּרְשֵׂי כְנָפַיִם לְמַעְלָה
ad vir eorum facies &,propitiatorium ſuper ſuis alis in tegentes
סֹכְכִים בְּכַנְפֵיהֶם עַל־הַכַּפֹּרֶת וּפְנֵיהֶם אִישׁ אֶל־
dabis Et .Cherubim facies erunt propitiatorium ad,ſuum fratrem
21 אָחִיו אֶל־הַכַּפֹּרֶת יִהְיוּ פְּנֵי הַכְּרֻבִים׃ וְנָתַתָּ אֶת־
,teſtimonium dabis arcam ad & ,deſuper arcã ſuper propitiatoriũ
הַכַּפֹּרֶת עַל־הָאָרֹן מִלְמָעְלָה וְאֶל־הָאָרֹן תִּתֵּן אֶת־הָעֵדֻת
deſuper tecum loquar & ,ibi tibi conveniam Et .te ad dabo quod
22 אֲשֶׁר אֶתֵּן אֵלֶיךָ׃ וְנוֹעַדְתִּי לְךָ שָׁם וְדִבַּרְתִּי אִתְּךָ מֵעַל
,teſtimonii arcam ſuper qui Cherubim duos inter de propitiatorio
הַכַּפֹּרֶת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרֻבִים אֲשֶׁר עַל־אֲרוֹן הָעֵדֻת אֵת
menſam facies Et .Iſrael filios ad tibi præcipiam quæ omnia
23 כָּל־אֲשֶׁר אֲצַוֶּה אוֹתְךָ אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְעָשִׂיתָ שֻׁלְחָן
:ejus latitudo cubitus &:ejus longitudo duorũ Cubitorũ .Sittim ligna
עֲצֵי שִׁטִּים אַמָּתַיִם אָרְכּוֹ וְאַמָּה רָחְבּוֹ
facies &,mundo auro eam teges Et .ejus ſtatura dimidiũ & cubit⁹ &
24 וְאַמָּה וָחֵצִי קֹמָתוֹ׃ וְצִפִּיתָ אֹתוֹ זָהָב טָהוֹר וְעָשִׂיתָ
.circum palmæ clauſuram ei facies Et .undiquaque auri coronam ei
25 לּוֹ זֵר זָהָב סָבִיב׃ וְעָשִׂיתָ לּוֹ מִסְגֶּרֶת טֹפַח סָבִיב
quatuor ei facies Et .circum ejus clauſuræ auri coronam facies Et
26 וְעָשִׂיתָ זֵר־זָהָב לְמִסְגַּרְתּוֹ סָבִיב׃ וְעָשִׂיתָ לּוֹ אַרְבַּע
qui angulis quatuor ſuper anulos dabis & ,auri anulos
טַבְּעֹת זָהָב וְנָתַתָּ אֶת־הַטַּבָּעֹת עַל אַרְבַּע הַפֵּאֹת אֲשֶׁר
domos in ,anuli erunt clauſuræ regione E .ej⁹ pedib⁹ quatuor
27 לְאַרְבַּע רַגְלָיו׃ לְעֻמַּת הַמִּסְגֶּרֶת תִּהְיֶיןָ הַטַּבָּעֹת לְבָתִּים
.menſam portandum ad , vectibus
לְבַדִּים לָשֵׂאת אֶת־הַשֻּׁלְחָן׃

Verſio VULG. LAT.

12 Et quatuor circulos aureos, quos pones per quatuor arcæ angulos : duo circuli ſint in latere uno, & duo in 13 altero. Facies quoque vectes de lignis Setim, & operies 14 eos auro. Inducéſque per circulos qui ſunt in arcæ lateribus, ut portetur in eis. 15 Qui ſemper erunt in circulis, nec unquam extrahentur ab 16 eis. Ponéſque in arca teſtifi- 17 cationem quam dabo tibi. Facies & propitiatorium de auro mundiſſimo : duos cubitos & dimidium tenebit longitudo ejus, & cubitum ac ſemiſ- 18 ſem latitudo. Duos quoque Cherubim aureos & productiles facies, ex utraque parte o- 19 raculi. Cherub unus ſit in latere uno, & alter in altero. 20 Utrumque latus propitiatorii tegant, expandentes alas, & operientes oraculum, reſpiciántque ſe mutuò verſis vultibus in propitiatorium quo 21 operienda eſt arca. In qua pones teſtimonium quod dabo 22 tibi. Inde præcipiam, & loquar ad te ſupra propitiatorium, ac de medio duorum Cherubim, qui erunt ſuper arcam teſtimonii, cuncta quæ man- 23 dabo per te filiis Iſrael. Facies & menſam de lignis Setim, habentem duos cubitos longitudinis, & in latitudine cubitum, & in altitudine cubitum 24 ac ſemiſſem. Et inaurabis eam auro puriſſimo : faciéſque illi labium aureum per circui- 25 tum. Et ipſi labio coronam interraſilem altam quatuor 26 digitis : & ſuper illam, alteram coronam aureolam. Quatuor quoque circulos aureos præparabis, & pones eos in quatuor angulis ejuſdem 27 menſæ per ſingulos pedes. Subter coronam erunt circuli aurei, ut mittantur vectes per eos, & poſſit menſa portari.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

12 Καὶ ἐλάσεις αὐτῇ τέσσαρας δακτυλίους χρυσοῦς, καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὰ (λ) τέσσαρα κλίτη· δύο δακτυλίους ἐπὶ τὸ κλίτος τὸ ἕν, καὶ δύο δακτυλίους ἐπὶ τὸ κλίτος τὸ δεύτερον. 13 Ποιήσεις δὲ ἀναφορεῖς (μ) ξύλα ἄσηπτα, καὶ 14 καταχρυσώσεις αὐτὰ χρυσίῳ. Καὶ εἰσάξεις τοὺς ἀναφορεῖς εἰς τοὺς δακτυλίους τοὺς ἐν τοῖς κλίτεσι τῆς κιβωτοῦ, αἴρειν τὴν κιβωτὸν ἐν 15 αὐτοῖς. Ἐν τοῖς δακτυλίοις (ν) τῆς κιβωτοῦ 16 ἔσονται οἱ ἀναφορεῖς ἀκίνητοι. Καὶ ἐμβαλεῖς εἰς τὴν κιβωτὸν τὰ μαρτύρια, ἃ ἂν δῶ σοι. 17 Καὶ ποιήσεις ἱλαστήριον ἐπίθεμα χρυσίου καθαροῦ, δύο πήχεων καὶ ἡμίσους τὸ μῆκος, καὶ 18 πήχεος καὶ ἡμίσους τὸ πλάτος. Καὶ ποιήσεις δύο (ξ) Χερουβὶμ χρυσοτορευτά, καὶ ἐπιθήσεις αὐτὰ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν κλιτῶν τοῦ 19 ἱλαστηρίου. Ποιηθήσονται χερουβ εἷς ἐκ τοῦ κλίτους τούτου, καὶ χερουβ εἷς ἐκ τοῦ κλίτους τοῦ δευτέρου τοῦ ἱλαστηρίου· καὶ ποιήσεις τοὺς δύο (ο) χερουβὶμ ἐπὶ τὰ δύο κλίτη. 20 Ἔσονται οἱ (π) χερουβὶμ ἐκτείνοντες τὰς πτέρυγας ἐπάνωθεν, συσκιάζοντες (ρ) ἐν ταῖς πτέρυξιν αὐτῶν ἐπὶ τοῦ ἱλαστηρίου, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν εἰς ἄλληλα, εἰς τὸ ἱλαστήριον ἔσονται τὰ πρόσωπα τῶν (σ) χερουβίμ. Καὶ ἐπιθήσεις τὸ ἱλαστήριον 21 ἐπὶ τὴν κιβωτὸν ἄνωθεν, καὶ εἰς τὴν κιβωτὸν 22 ἐμβαλεῖς τὰ μαρτύρια, ἃ ἂν δῶ σοι. Καὶ γνωσθήσομαί σοι ἐκεῖθεν, καὶ λαλήσω σοι ἄνωθεν τοῦ ἱλαστηρίου ἀνὰ μέσον τῶν δύο (τ) χερουβίμ, τῶν ὄντων ἐπὶ τῆς κιβωτοῦ τοῦ μαρτυρίου, καὶ κατὰ πάντα (υ) ὅσα ἐὰν ἐντείλωμαί σοι 23 πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ. Καὶ ποιήσεις (φ) τράπεζαν χρυσῆν χρυσίου καθαροῦ, δύο πήχεων τὸ μῆκος, καὶ πήχεος τὸ εὖρος, καὶ πή- 24 χεος καὶ ἡμίσους τὸ ὕψος. Καὶ ποιήσεις αὐτῇ (χ) στρεπτὰ κυμάτια χρυσᾶ κύκλῳ· καὶ ποιήσεις αὐτῇ στεφάνην παλαιστοῦ κύκλῳ. 25 Καὶ ποιήσεις στρεπτὸν (ψ) κυμάτιον τῇ στεφάνῃ κύκλῳ. 26 Καὶ ποιήσεις τέσσαρας δακτυλίους (ω) χρυσοῦς, καὶ ἐπιθήσεις τοὺς τέσσαρας δακτυλίους ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη τῶν 27 ποδῶν αὐτῆς ὑπὸ τὴν στεφάνην. Καὶ ἔσονται οἱ δακτύλιοι εἰς θήκας τοῖς ἀναφορεῦσιν, ὥστε αἴρειν (α) ἐν αὐτοῖς τὴν τράπεζαν.

Et fabricabis illi quatuor annulos aureos, et impones ſuper quatuor (g) latera : duos annulos in latere uno, et duos annulos in latere ſecundo. 12 Facies autem (h) ge- 13 ſtatoria, (i) ligna imputribilia: & inaurabis ea auro. Et introduces 14 geſtatoria in annulos, qui ſunt in lateribus arcæ, ad portandum arcam in eis. In annulis arcæ erunt 15 geſtatoria immobilia. Et injicies 16 in arcam teſtimonia, quæ dedero tibi. Et facies propitiatorium, 17 opertorium auri puri: duorum cubitorum & dimidii longitudo, & cubiti ac dimidii latitudo. Et 18 facies duos Cherubim aureos tornatiles, & impones eos ex utriſque lateribus propitiatorii. Fient, 19 cherub unus è latere hoc, & cherub unus è latere ſecundo propitiatorii: & facies duos Cherubim ſuper duo latera. Erunt 20 Cherubim (k) extendentes alas deſuper, (l) obumbrantes in alis ſuis ſuper propitiatorium: & facies eorum ad ſe invicem: in propitiatorium erunt vultus ipſorum Cherubim. Et impones pro- 21 pitiatorium ſuper arcam deſuper: & in arcam injicies teſtimonia, quæ dedero tibi. Et (m) in- 22 noteſcam tibi inde, et loquar tibi de ſurſum propitiatorii inter duos Cherubim exiſtentes ſuper arcam teſtimonii, (n) et ſecundùm omnia, quæcunque mandavero tibi ad filios Iſrael. Et facies 23 menſam (o) auream auri puri: duorum cubitorum longitudo, & cubiti latitudo, & cubiti ac dimidii altitudo. Et facies ei 24 tortilia cymatia aurea in circuitu : & facies ei coronam palmi in circuitu. Et facies (p) 25 tortile cymatium coronæ in circuitu. Et facies quatuor an- 26 nulos aureos: & impones quatuor annulos in quatuor partes pedum illius ſub corona. Et erunt 27 annuli in (q) thecas ipſis geſtatoriis, ad portandum in eis menſam.

MS.A. (λ) τέσσαρα (μ) ἐκ ξύλων ἀσήπτων, (ν) τῆς διαθήκης ἔσονται (ξ) Χερουβεὶμ χρυσᾶ τορευτά, (ο) χερουβεὶν (π) χερουβεὶν (ρ) ταῖς πτέρυξιν (σ) χερουβείν. (τ) χερουβείν, (υ) ὅσα ἂν (φ) τράπεζαν χρυσίου (χ) στρεπτὸν κυμάτιον χρυσοῦν (ψ) κυμάτιον χρυσοῦν τῇ (ω) χρυσοῦς ἐπὶ τὰ τέσσαρα (α) τὴν τράπεζαν ἐν αὐτοῖς.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12–27 [illegible]

Conflabis quoq; ei quatuor circulos aureos, 12 & aptabis in quatuor angulis ej⁹: duos circulos in latere uno, & duos circulos ex altero latere. Et facies vectes de ligno hebeni, & 13 obduces eos auro. Immitteſq; vectes in circu- 14 los ad latera arcæ, ut iis portetur arca. In 15 circulis arcæ erunt vectes, nec amovebuntur ab eis. Et pones in arca teſtimonium quod 16 dabo tibi. Fac etiã propitiatorium ex auro 17 mundo, cujus longitudo ſit duorum cubitorum ac ſemis, & cubiti ac ſemis latitudo ej⁹. Fac quoq; duos Cherubim aureos, fuſiles fac 18 eos, ex utroq; latere propitiatorii. Et collo- 19 ca cherub unum in latere ipſi⁹ hinc, & cherub alterum in alio latere propitiatorii : poneſq; duos cherubim ſuper duo ejus latera. Erúntque alæ Cherubim extenſæ deſuper, 20 & operientes alis ſuis propitiatoriũ, & vultus eorum unus oppoſitus alteri, ſuper propitiatorium erunt vultus cherubim. Im- 21 poneſque propitiatorium ſuper arcã deſuper : & pones in arca teſtimonium quod dabo tibi. Et conveniam te ibi, & collo- 22 quar tecum de ſuper propitiatorium, ex inter duos Cherubim qui ſunt ſuper arcam teſtimonii, quæcunque præcepturus ſum tibi de filiis Iſrael. Præterea fac menſam de ligno 23 hebeni, cuj⁹ longitudo ſit duorũ cubitorum, & cubiti latitudo, et altitudo cubiti cum di- 24 midio. Et obducito eam auro mundo : & fac ei coronam auream per circuitum. Et fac ei 25 labrum quod ſit elevatum licha per circuitum, & fac ei coronam auream ſuper labrum ejus in circuitu. Fac etiam illi quatu- 26 or annulos aureos, poneſque annulos quatuor aureos in quatuor angulis ejus ſuper quatuor pedes ej⁹. Contra labrum ej⁹ erunt 27 annuli ej⁹, locus vectibus, ad geſtandam menſam.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.
תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

12 וְתַתִּיךְ לֵיהּ אַרְבַּע עִזְקָן דִּדְהַב וְתִתֵּן
עַל אַרְבַּע זָוְיָתֵיהּ וְתַרְתֵּין עִזְקָן עַל־
סִטְרֵיהּ חַד וְתַרְתֵּין עִזְקָן עַל סִטְרֵיהּ
13 תִּנְיָנָא׃ וְתַעְבֵּיד אֲרִיחֵי דְּאָעֵי שִׁטִּין
14 וְתַחְפֵּי יָתְהוֹן דַּהֲבָא׃ וְתַעֵל יָת־
אֲרִיחַיָּא בְּעִזְקָתָא עַל סִטְרֵי
אֲרוֹנָא לְמִטַּל יָת־אֲרוֹנָא בְּהוֹן׃
15 בְּעִזְקַת אֲרוֹנָא יְהוֹן אֲרִיחַיָּא לָא
16 יֶעְדּוֹן מִנֵּיהּ׃ וְתִתֵּן בַּאֲרוֹנָא יָת
17 סַהֲדוּתָא דִּי אֶתֵּן לָךְ׃ וְתַעְבֵּיד
כַּפּוּרְתָּא דִּדְהַב דְּכֵי תַּרְתֵּין אַמִּין
וּפַלְגָּא אוּרְכַּהּ וְאַמְּתָא וּפַלְגָּא
18 פּוּתְיַהּ׃ וְתַעְבֵּיד תְּרֵין כְּרוּבִין דִּדְהַב
נְגִיד תַּעְבֵּיד יָתְהוֹן מִתְּרֵין סִטְרֵי
19 כַּפּוּרְתָּא׃ וְעֵבֵד כְּרוּבָא חַד מִסִּטְרָא
מִכָּא וּכְרוּבָא־חַד מִסִּטְרָא מִכָּא
מִן־כַּפּוּרְתָּא תַּעְבְּדוּן יָת־כְּרוּבַיָּא
20 עַל־תְּרֵין סִטְרוֹהִי׃ וִיהוֹן כְּרוּבַיָּא
פְּרִיסָן גַּדְפֵּיהוֹן לְעֵלָּא מְטַלְּלִין
בְּגַדְפֵּיהוֹן עַל כַּפּוּרְתָּא וְאַפֵּיהוֹן חַד
לָקֳבֵיל־חַד לָקֳבֵיל־כַּפּוּרְתָּא יְהוֹן
21 אַפֵּי כְרוּבַיָּא׃ וְתִתֵּן יָת־כַּפּוּרְתָּא עַל
אֲרוֹנָא מִלְעֵלָּא וּבַאֲרוֹנָא תִּתֵּן יָת־
22 סַהֲדוּתָא דִּי אֶתֵּן לָךְ׃ וַאֲזַמֵּן מֵימְרִי
לָךְ תַּמָּן וַאֲמַלֵּיל עִמָּךְ מֵעִלָּוֵי
כַּפּוּרְתָּא מִבֵּין תְּרֵין כְּרוּבַיָּא דִּי עַל־
אֲרוֹנָא דְסַהֲדוּתָא יָת כָּל דִּי אֲפַקֵּד
23 יָתָךְ לְוָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְתַעְבֵּיד
פָּתוֹרָא דְּאָעֵי שִׁטִּין תַּרְתֵּין אַמִּין
אוּרְכֵּיהּ וְאַמְּתָא פּוּתְיֵהּ וְאַמְּתָא
24 וּפַלְגָּא רוּמֵיהּ׃ וְתַחְפֵּי יָתֵיהּ דְּהַב
דְּכֵי וְתַעְבֵּיד לֵיהּ דֵּיר דִּדְהַב סְחוֹר
25 סְחוֹר׃ וְתַעְבֵּיד לֵיהּ גְּדַנְפָא רוּמֵיהּ
פּוּשְׁכָּא סְחוֹר סְחוֹר וְתַעְבֵּיד דֵּיר
דִּדְהַב לִגְדַנְפֵיהּ סְחוֹר סְחוֹר׃
26 וְתַעְבֵּיד לֵיהּ אַרְבַּע עִזְקָן דִּדְהַב
וְתִתֵּן יָת־עִזְקָתָא עַל אַרְבַּע זָוְיָתָא
27 דִּי לְאַרְבַּע רִגְלוֹהִי׃ לָקֳבֵיל גְּדַנְפָא
תְּהֶוְיָן עִזְקָתָא לְאַתְרָא לַאֲרִיחַיָּא לְמִטַּל יָת־פָּתוֹרָא׃

12 Et fundes ei quatuor annulos aureos; et pones ſup quatuor angulos ej⁹: duoq; annuli in latere uno; et duo annu- 13 li in latere altero. Faciéſque vectes ex lignis ſetim : & o- 14 peries eos auro. Induceſque vectes p annulos, in laterib⁹ arcæ: ut portetur arca in eis. 15 In annulis arcæ erunt vectes: 16 non auferantur ab eâ. Poneſque in arcâ teſtamẽtũ, ꝙ da- 17 bo tibi. Facieſq; propitiatoriũ ex auro puriſſimo : duos cubitos et dimidiũ habebit longitudo ej⁹; et cubitũ et di- 18 midiũ latitudo ej⁹. Facieſq; duos Cherubim de auro: ductili facies eos; ex duob⁹ la- 19 terib⁹ propitiatorii. Faciéſq; unum Cherub ex latere ejus hinc; et Cherub unũ ex latere ej⁹ inde: ex propitiatorio facietis Cherubim, ſup duo la- 20 tera ej⁹. Erũtq; Cherubim expãdentes alas ſuas ſurſũ, obumbrãtes alis ſuis ſup propitiatoriũ; et facies uniuſcujuſque è regione alteri⁹: contra propitiatoriũ erũt facies Che- 21 rubim. Poneſq; propitiatoriũ ſup arcã, deſup: et in arcã pones teſtimoniũ, ꝙ dabo tibi. 22 Et ſtatuam ibi verbũ meũ tibi: et loquar tecũ deſup propitiatorio, de medio duorum Cherubim, qui ſunt ſup arcã teſtimonii : oĩa quæ man- 23 dabo tibi ad filios Iſrael. Facieſq; menſã de lignis ſetim: duos cubitos habebit longitudo ejus, et cubitũ unũ latitudo ej⁹; et cubitũ et dimi- 24 diũ altitudo ejus. Cooperieſq; eã auro mundiſſimo : & facies ei circulũ aureũ, per 25 circuitũ. Facieſq; ei coronã interraſilem, altã pugillo, per circuitũ : & facies circulum aureũ ipſi coronæ interraſili, 26 per circuitũ. Facieſq; ei quatuor annulos aureos : et pones eos ſuper quatuor angulos, qui ſunt ad quatuor pe- 27 des ejus. Contra coronã interraſilem erunt annuli : ut mittantur per eos vectes ; ut portetur menſa.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

12–27 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

12–27 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

12 Fundéſque ei quatuor annulos aureos, & pones ſuper quatuor angulos ejus ; duos quidem annulos ſuper latus ejus unum, & duos annulos ſuper latus ejus alterum. 13 Facies etiam vectes lignorum Setim, & teges eos 14 auro. Et immittes vectes in annulos ſuper latera arcæ, ut cum iis arca deferatur. 15 In annulis arcæ erunt vectes, non removebuntur ab ea. 16 Ponéſque in arca teſtimonium quod dabo tibi. 17 Facies quoque propitiatorium ex auro puro; duorum cubitorum cum dimidio erit longitudo ejus, cubiti verò cum 18 dimidio latitudo ejus. Facies præterea duo Cherubim ex auro ductili; facies ea à duabus extremitatibus pro- 19 pitiatorii. Fient Cherub unũ ab extremo hinc, et Cherub unum ab extremo illinc ; facies Cherubim ſuper duas extremitates propitiatorii. 20 Cherubim autem extendent alas deſuper, tegentia cum alis ſuis propitiatorium; faciéſque eorum erunt unius ad alterum ; verſus propi- 21 tiatorium erunt facies Cherubim. Et pones propitiatorium ſuper arcam ſupernè; & in arcam repones teſtimonium. 22 Ibique innoteſcam tibi, & loquar tibi de propitiatorio ſurſum inter duos Cherubim qui erunt ſuper arcam teſtimonii, quæcunque præcipi- 23 am per te filiis Iſrael. Facies quoque menſam de lignis Setim : duorum cubitorum erit longitudo ejus, & cubiti latitudo ejus, cubiti verò cum 24 dimidio altitudo ejus. Et teges eam auro puro, faciéſq; 25 ei coronam auream in circuitu. Facies etiam ei (b) cingulum palmare in circuitu ; facies quoque limbum aureum (c) cingulo 26 ejus in circuitu. Facies ei præterea quatuor annulos aureos, & pones annulos ſuper quatuor angulos qui ſunt 27 ad quatuor pedes ejus. E regione (d) cinguli erunt annuli (e) in thecas pro vectibus ut feratur menſa.

VER. SAM. (b) tæniam palmarem (c) tæniæ (d) tæniæ (e) pro locis vectibus

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * وضع له اربع حلقات من ذهب * واجعلها على اربع جهاته حلقتين من جانبه الواحد *
13 14 وحلقتين من جانبه الثاني * واصنع دهوقا من خشب السنط * وغشها بذهب * وادخل الدهوق في
15 16 الحلق على جانب الصندوق ليحمل بها * ويقيم الدهوق في الحلق * لا تزول منها * واجعل في
17 الصندوق الشهادة التي اعطيكها * واصنع غشاء من ذهب خالص * وليكن ذراعين ونصفا طوله *
18 19 وذراعا ونصفا عرضه * واصنع كروبين من ذهب * مصمتين تصنعهما من طرفي الغشاء * واعمل
20 كروبا من هذا الطرف وكروبا من هذا الطرف * من نفس الغشاء تصنع الكروبين من طرفيه *
ويكون الكروبان باسطين اجنحتهما الى فوق ، ومظللين بها على الغشاء * ووجوههما الواحد الى الآخر *
21 والى الغشاء تكون وجوههما * واجعل الغشاء على الصندوق من فوق بعد ما تجعل في الصندوق
22 الشهادة التي اعطيكها * فاحضرك هناك واخاطبك من فوق الغشاء الذي على صندوق الشهادة
23 من بين الكروبين بجميع ما اوصيك به الى بني اسرايل * واصنع مايدة من خشب السنط *
24 وليكن طولها ذراعين وعرضها ذراعا وسمكها ذراعا ونصفا * وغشها بذهب خالص * واصنع
25 لها زيجا من ذهب مستديرا * واصنع لها حافة مقدار قبضة مستديرة واصنع زيجا من ذهب
26 لحافتها مستديرا * وضع لها اربع حلقات ذهب * واجعل الحلق في اربع زواياها التي بازاء اربع
27 ارجلها * امام الحافة تكون الحلق مكانا للدهوق ليحمل بها *

12 * Et conſla illi quatuor anſas aureas, & pone eas ſuper quatuor angulis ejus ; duas anſas ex latere ipſius uno, & duas anſas ex latere ipſius ſecundo. 13 Et fac vectes ex ligno Santo, & operi eos auro. 14 Et immitte vectes in anſas ad latus arcæ, ut portetur illis. 15 Et permanebunt vectes in anſis, nec auferentur ab ipſis. 16 Et pone in arca teſtamentum quod dabo tibi. 17 Et fac operculum ex auro puriſſimo, & ſit duorũ cubitorum ac dimidii longitudo ejus, & cubiti ac dimidii latitudo ejus. 18 Et fac duos Cherubim ex auro, conflatiles facies eos ab utroque latere operculi. 19 Et fac Cherub ab hoc latere, & Cherub ab illo latere. 20 Ex ipſomet operculo facies utrumque Cherub in utraque parte illius, & erunt ambo Cherub extendentes alas ſuas ſurſum, iiſque obumbrantes operculum ; & vultus amborum alter ad alterum; & ad operculum erunt vultus amborum. 21 Et pone operculum ſuper arcam deſuper, poſtquam poſueris in arca teſtamentum quod dabo tibi. 22 Nam adero tibi illic, et loquar tecum deſuper operculo quod eſt ſuper arcam teſtamenti, de medio duorum Cherubim, de omnibus iis quæ præcipiam tibi pro filiis Iſrail. 23 Et conſtrue menſam ex ligno Santo, et ſit longitudo ejus duorũ cubitorũ, et latitudo ejus unius cubiti, et craſſitudo ejus cubiti cum dimidio. 24 Et cooperi eam auro puriſſimo, et fac illi coronam ex auro circumcirca. 25 Et fac ei labium quantum ſtringere eſt pugillo per circuitum : & fac coronam auream labro ejus circumcirca. 26 Et conſla ipſi quatuor anſas auri, et pone anſas in quatuor angulis ejus qui ſunt ex adverſo quatuor pedum ipſius. 27 Ante labrum erunt anſæ locus pro vectibus, ut geſtetur illis.

,auro eos operies & ,Sittim ligna vectes facies Et
28 ועשית את־הבדים עצי שטים וצפית אתם זהב
,ejus scutellas facies Et .mensa illis in portabitur &
29 ונשא־בם את־השלחן: ועשית קערתיו
libabitur quibus ,ejus cyathos &,ej⁹ calamos medios &,ej⁹ cochlearia &
וכפתיו וקשותיו ומנקיתיו אשר יסך
panem mensam super dabis Et .eos facies mundum aurum ,eis in
30 בהן זהב טהור תעשה אתם: ונתת על־השלחן לחם
.mundo auro candelabrum facies Et .jugiter meas facies ad facierum
31 פנים לפני תמיד: ועשית מנרת זהב טהור
,ejus calices ,ejus calam⁹ & ej⁹ Femur .candelabrum fiet Ductile
מקשה תיעשה המנורה ירכה וקנה גביעיה
egredientes calami sex Et .erunt ipso ex ejus flores & ,ejus poma
32 כפתריה ופרחיה ממנה יהיו: וששה קנים יצאים
tres & ,uno ejus latere ex candelabri calami tres :ej⁹ laterib⁹ è
מצדיה שלשה קני מנרה מצדה האחד ושלשה
amygdalati calices Tres secundo ej⁹ latere ex candelabri calami
33 קני מנרה מצדה השני: שלשה גבעים משקדים
amygdalati calices tres & : flos & ,pomum ,uno calamo in
בקנה האחד כפתר ופרח ושלשה גבעים משקדים
egredientibus calamis sex sic : flos & pomum ,uno calamo in
בקנה האחד כפתר ופרח כן לששת הקנים היצאים
,ejus poma ,amygdalati calices quatuor candelabro in Et .candelabro è
34 מן־המנרה: ובמנרה ארבעה גבעים משקדים כפתריה
sub pomum & ,ipso ex calamis duobus sub pomum Et .ejus flores &
35 ופרחיה: וכפתר תחת שני הקנים ממנה וכפתר תחת
sex : ipso ex calamis duobus sub pomum & ,ipso ex calamis duob⁹
שני הקנים ממנה וכפתר תחת־שני הקנים ממנה לששת
eorū calami & ,eorum Poma .candelabro è egredientibus calamis
36 הקנים היצאים מן־המנרה: כפתריהם וקנתם
facies Et .mundum aurum ,unum ductile ipsum totū :erunt ipso ex
37 ממנה יהיו כלה מקשה אחת זהב טהור: ועשית את־
faciet lucere &,ej⁹ lucernas faciet ascendere & : septem ejus lucernas
נרתיה שבעה והעלה את־נרתיה והאיר
.mundo auro, ejus receptacula &,ipsius forcipes Et .ejus facierum latus super
38 על־עבר פניה: ומלקחיה ומחתתיה זהב טהור:
.illis vasis omnibus cum illud faciet mundi auri Talentum
39 ככר זהב טהור יעשה אתה את כל־הכלים האלה:
es factus videre tu quam,eorum similitudinē in fac & , vide Et
40 וראה ועשה בתבניתם אשר־אתה מראה
.monte in
בהר:

CAP. XXVI. כו

,hyacinthū & ,retortum byssum,cortinis decem facies tabernaculum Et
1 ואת־המשכן תעשה עשר יריעת שש משזר ותכלת
.eas facies cogitantis opus Cherubim .cocci vermiculum &,purpurā &
וארגמן ותלעת שני כרבים מעשה חשב תעשה אתם:
latitudo & , cubito in viginti & octo unius cortinæ Longitudo
2 ארך היריעה האחת שמנה ועשרים באמה ורחב
.cortinis omnibus una Mensura .unius cortinæ cubito in quatuor
ארבע באמה היריעה האחת מדה אחת לכל־היריעת:

Verſio VULG. LAT.

28 Ipſos quoque vectes facies de lignis Setim, & circundabis auro ad ſubvehendã menſam. 29 Parabis & acetabula, ac phialas, thuribula, & cyathos, in quibus offerenda ſunt libamina, ex auro puriſſimo. 30 Et pones ſuper menſam panes propoſitionis in conſpectu meo ſemper. 31 Facies & candelabrũ ductile de auro mundiſſimo, haſtile ejus, & calamos, ſcyphos, & ſphærulas, ac lilia ex ipſo procedentia. 32 Sex calami egredientur de lateribus, tres ex uno latere, & tres ex altero. 33 Tres ſcyphi quaſi in nucis modum per calamos ſingulos, ſphæruláque ſimul & lilium: & tres ſimiliter ſcyphi inſtar nucis in calamo altero, ſphæruláque ſimul & lilium. Hoc erit opus ſex calamorum, qui producendi ſunt de haſtili. 34 In ipſo autem candelabro erunt quatuor ſcyphi in nucis modum, ſphærulæque per ſingulos, & lilia. 35 Sphærulæ ſub duobus calamis per tria loca, qui ſimul ſex fiunt, procedentes de haſtili uno. 36 Et ſphærulæ igitur & calami ex ipſo erunt, univerſa ductilia de auro puriſſimo. 37 Facies & lucernas ſeptem; & pones eas ſuper candelabrum, ut luceant ex adverſo. 38 Emunctoria quoque, & ubi quæ emuncta ſunt extinguantur, fiant de auro puriſſimo. 39 Omne pondus candelabri cum univerſis vaſis ſuis habebit talentum auri puriſſimi. 40 Inſpice, & fac ſecundùm exemplar quod tibi in Monte monſtratum eſt.

CAP. XXVI.

1 Tabernaculum verò ita facies: Decem cortinas de byſſo retorta, & hyacintho, ac purpura, coccóque bis tincto, variatas opere plumario facies. 2 Longitudo cortinæ unius habebit viginti octo cubitos: latitudo, quatuor cubitorum erit. Unius menſuræ fient univerſa tentoria.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

28 Καὶ ποιήσεις τοὺς ἀναφορεῖς ἐκ ξύλων ἀσήπτων, καὶ καταχρυσώσεις αὐτοὺς χρυσίῳ καθαρῷ, καὶ ἀρθήσεται ἐν αὐτοῖς ἡ τράπεζα. 29 Καὶ ποιήσεις τὰ τρυβλία αὐτῆς, καὶ τὰς θυΐσκας, καὶ τὰ σπονδεῖα, καὶ τοὺς κυάθους, ἐν οἷς σπείσεις ἐν (ϐ) αὐτοῖς, ἐκ χρυσίου καθαροῦ ποιήσεις αὐτά. 30 Καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὴν τράπεζαν ἄρτους ἐνωπίους ἐναντίον μου διαπαντός. 31 Καὶ ποιήσεις λυχνίαν ἐκ χρυσίου καθαροῦ, τορευτὴν ποιήσεις τὴν λυχνίαν· ὁ καυλὸς αὐτῆς, καὶ οἱ καλαμίσκοι, καὶ οἱ κρατῆρες, καὶ οἱ σφαιρωτῆρες, καὶ τὰ κρίνα ἐξ αὐτῆς ἔσται. 32 (γ) Ἓξ δὲ καλαμίσκοι ἐκπορευόμενοι ἐκ πλαγίων, τρεῖς καλαμίσκοι τῆς λυχνίας ἐκ τοῦ κλίτους (δ) τοῦ ἑνὸς αὐτῆς, καὶ τρεῖς (ε) καλαμίσκοι τῆς λυχνίας ἐκ τοῦ κλίτους τοῦ δευτέρου. 33 Καὶ τρεῖς κρατῆρες ἐκτετυπωμένοι καρυΐσκους· (ζ) ἐν τῷ ἑνὶ καλαμίσκῳ σφαιρωτὴρ καὶ κρίνον. (η) οὕτω τοῖς ἓξ καλαμίσκοις τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τῆς λυχνίας. 34 Καὶ (θ) ἐν τῇ λυχνίᾳ τέσσαρες κρατῆρες ἐκτετυπωμένοι καρυΐσκους. (ι) ἐν τῷ ἑνὶ καλαμίσκῳ σφαιρωτῆρες, καὶ τὰ κρίνα αὐτῆς. 35 Ὁ σφαιρωτὴρ ὑπὸ τοὺς δύο καλαμίσκους ἐξ αὐτῆς. καὶ σφαιρωτὴρ ὑπὸ τοὺς τέσσαρας καλαμίσκους ἐξ αὐτῆς· οὕτω τοῖς ἓξ καλαμίσκοις τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τῆς λυχνίας. καὶ ἐν τῇ λυχνίᾳ τέσσαρες κρατῆρες ἐκτετυπωμένοι καρυΐσκους. 36 Οἱ σφαιρωτῆρες καὶ οἱ καλαμίσκοι ἐξ αὐτῆς ἔστωσαν· ὅλη τορευτὴ ἐξ ἑνὸς χρυσίου καθαροῦ. 37 Καὶ ποιήσεις τοὺς λύχνους αὐτῆς ἑπτά· καὶ ἐπιθήσεις τοὺς (κ) λύχνους, καὶ φανοῦσιν ἐκ τοῦ ἑνὸς προσώπου. 38 Καὶ τὸν ἐπαρυστῆρα αὐτῆς, καὶ τὰ ὑποθέματα αὐτῆς ἐκ χρυσίου (λ) καθαροῦ ποιήσεις. 39 Πάντα τὰ σκεύη ταῦτα τάλαντον χρυσίου καθαροῦ. 40 Ὅρα, ποιήσεις κατὰ τὸν τύπον τὸν δεδειγμένον σοι ἐν τῷ ὄρει.

Et facies geſtatoria de lignis imputribilibus, & inaurabis ea auro puro: et portabitur in eis menſa. 29 Et facies catinos ejus, et thuribula, et libatoria, et cyathos, in quibus (r) libabis in eis: ex auro puro facies ea. 30 Et impones ſuper menſam panes (ſ) præſentes coram me ſemper. 31 Et facies candelabrũ ex auro puro: tornatile facies candelabrum. Haſtile ejus, et calamiſci, et crateres, et ſphærulæ, et lilia ex ipſo exiſtent. 32 Sex autem calami exeuntes è lateribus, tres calami candelabri è latere uno ejus, et tres calami candelabri è latere ſecundo. 33 Et tres crateres (t) reddentes formam nucum; in uno calamo ſphærula & lilium. Sic ſex calamis exeuntibus è candelabro. 34 Et in candelabro quatuor crateres reddentes formam nucum: in uno calamo ſphærulæ, & (u) lilia ejus. 35 Sphærula ſub duobus calamis ex eo: & ſphærula ſub (x) quatuor calamis ex eo. Sic ſex calamis exeuntibus è candelabro. (y) Et in candelabro quatuor crateres formati in modum nucum. 36 Sphærulæ, & calami ex ipſo exiſtant: (z) totum tornatile ex uno auro puro. 37 Et facies lucernas ejus ſeptem: & impones lucernas, & lucebunt ab una facie. 38 Et emunctorium ejus, & ſuppoſitoria ejus ex auro puro facies. 39 Omnia vaſa hæc talentum auri puri. 40 Vide, facies juxta typum oſtenſum tibi in monte.

MS.A. (ϐ) αὐτοῖς, χρυσίου (γ) Ἓξ καλαμίσκοι (δ) αὐτῆς τοῦ ἑνός, (ε) καλαμίσκοι ἐκ τῆς (ζ) ἐν καλαμίσκῳ τῷ ἑνὶ (η) οὕτως (θ) ἐκ τῆς λυχνίας (ι) ἐν καλαμίσκῳ τῷ ἑνὶ σφαιρωτὴρ καὶ κρίνον τοῖς ἓξ καλαμίσκοις τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τῆς λυχνίας. Καὶ ἐκ τῆς λυχνίας τέσσαρες κρατῆρες ἐκτετυπωμένοι καρυΐσκους. Οἱ σφαιρωτῆρες καὶ τὰ κρίνα αὐτῆς. ὁ σφαιρωτὴρ ὑπὸ τοὺς δύο καλαμίσκους ἐξ αὐτῆς. οὕτως τοῖς ἓξ καλαμίσκοις τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τῆς λυχνίας. Οἱ σφαιρωτῆρες (κ) λύχνους αὐτῆς, καὶ (λ) καθαροῦ. Τάλαντον χρυσίου καθαροῦ ποιήσεις πάντα τὰ σκεύη ταῦτα. Ὅρα,

ΚΕΦ. κϛʹ.

1 Καὶ τὴν σκηνὴν ποιήσεις, δέκα αὐλαίας ἐκ βύσσου κεκλωσμένης, καὶ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου κεκλωσμένου χερουβὶμ ἐργασίᾳ ὑφάντου ποιήσεις αὐτάς. 2 Μῆκος τῆς αὐλαίας τῆς μιᾶς ὀκτὼ καὶ εἴκοσι πηχῶν, καὶ εὖρος τεσσάρων πηχῶν ἡ αὐλαία ἡ μία ἔσται. (α) μέτρον τὸ αὐτὸ ἔσται πάσαις ταῖς αὐλαίαις.

CAP. XXVI.

1 Et tabernaculũ facies: decem (a) aulæa de byſſo torta, et hyacintho, et purpura, et (b) cocco torto (c) Cherubim: opere textoris facies ea. 2 Longitudo aulæi uni⁹, octo & viginti cubitorum; et latitudo quatuor cubitorũ aulæũ unum erit. Menſura eadem erit omnibus aulæis.

MS.A. Κεφ. κϛʹ. (α) μέτρον ἔσται τὸ αὐτὸ ταῖς αὐλαίαις.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

28 [illegible]
29 [illegible]
[illegible]
31 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]

28 Vectes autem fac de ligno hebeni, & obducito eos auro, ut iis geſtent menſam. 29 Et fac pollubra, & calices, & ſcutellas, & libatoria quibus libatur: ex auro mundo facies ea. 30 Poneſque ſuper menſam panem facierum in conſpectu meo ſemper. 31 Fac & candelabrum ex auro mundo, fuſile facies candelabrum: baſis ejus, & calami ejus, & calices ejus, & poma ejus, & lilia ejus ex ipſo erunt. 32 Et ſex calami emergentes è lateribus ejus, tres calami ex uno latere candelabri, & tres calami ex altero ipſi⁹ latere. 33 Tres calices inſerti erũt calamo uni cum pomis et liliis, & tres calices inſerti calamo alteri cũ pomis et liliis: eodemq; modo in ſex calamis qui emergũt ex ipſo candelabro. 34 In candelabro erunt quatuor calices cum pomis & liliis. 35 Pomum erit ſub duobus *quibuſque* calamis qui ex eo *emergunt*, & pomum ſub duobus *quibuſque* calamis qui ex eo *emergunt*: eodemque modo in ſex calamis qui prodeunt ex ipſo candelabro. 36 Poma verò ejus, & calami ejus ex ipſo erunt: totum *candelabrum* unius erit fuſuræ auri puriſſimi. 37 Fac etiam lucernas ejus ſeptem, & accende lucernas ejus, ut ſint lucentes è regione faciei ejus. 38 Fac etiam forcipes ejus, & vaſa munctoria ejus ex auro mundo. 39 Ex talento auri mundi facies illud, *inquam* & omnia vaſa hæc. 40 Et vide, & fac juxta exemplar quod oſtendam tibi in monte.

CAP. XXVI.

1 Tabernaculo autem facies decem cortinas ex byſſo retorta, flavo ſerico, & purpurâ, & tincturâ coccineâ: cherub opere artificis facies eas. 2 Longitudo cortinæ unius erit, viginti octo cubitorum; & latitudo cortinæ unius, quatuor cubitorum: menſura eadem erit omnibus cortinis.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס - TARGUM ONKELOS.

28 ותעבד ית אריחיא דאעי שטין
ותחפי יתהון דהבא ויהון נטלין
29 בהון ית פתורא: ותעבד מגיסוהי
ובזיכוהי וקשותיה ומכילתיה
דיתנסך בהון דהב דכי תעביד יתהון:
30 ותתן על פתורא לחם אפיא קדמי
31 תדירא: ותעביד מנרתא דהב דכי
נגיד תתעבד ית מנרתא שדה וקנה
כלידהא חיורהא ושושנהא מנה
32 יהון: ושתא קנין נפקין מסטרהא
תלתא קני מנרתא מסטרה חד
ותלתא קני מנרתא מסטרה
33 תנינא: תלתא כלידין מציירין
בקניא חד חיור ושושן ותלתא
כלידין מציירין בקניא חד חיור
ושושן כן לשתא קנין דנפקין מן
34 מנרתא: ובמנרתא ארבע כלידין
35 מציירין חיורהא ושושנהא: וחיור
תחות תרין קנין דמנה וחיור
תחות תרין קנין דמנה וחיור
תחות תרין קנין דמנה לשתא
36 קנין דנפקין מן מנרתא: חיוריהון
וקניהון מנה יהון כלה נגידא חדא
37 דדהב דכי: ותעביד ית בוציניהא
שבעא ותדליק ית בוציניהא ויהון
38 מנהרין לקביל אפהא: וצבתהא
39 ומחתיתהא דדהב דכי: ככרא
דדהב דכי יעביד יתה כל מניא
40 האלין: וחזי ועביד בדמותהון די
את מתחזי בטורא:
כו
1 וית משכנא תעביד עשר יריען
דבוץ שזיר ותכלא וארגונא וצבע
זהורי צורת כרובין עובד אומן
2 תעביד יתהון: אורכא דיריעתא
חדא עשרין ותמני אמין ופותיא
ארבע אמין דיריעתא חדא
משחתא חדא לכל יריעתא:

28 Facieſq; vectes ex lignis ſetim; & cooperies èos auro: et portabunt cũ eis menſã. 29 Facieſq; acetabula ej⁹, & phialas ejus, et thuribula ej⁹, et cyathos, in quib⁹ offerenda ſunt libamina: ex auro puriſſimo 30 facies ea. Et pones ſup menſam panem propoſitionis, in 31 conſpectu meo ſemp. Facieſque candelabrũ de auro mũdiſſimo: ductile facies candelabrũ, haſtile ej⁹ et calamos ej⁹; ſcyphiq; ej⁹, ſphærulæ ej⁹ 32 et lilia ej⁹, ex ipſo erunt. Et ſex calami egredientur de laterib⁹ ej⁹: tres calami ex uno latere candelabri; et tres calami ex ſecundo latere can- 33 delabri. Tres ſcyphi figurati in calamo uno, ſphærula et liliũ: et tres ſcyphi figurati in calamo uno, ſphærula et lilium: ſic facies in ſex calamis, qui egrediuntur de candela- 34 bro. Et in candelabro erunt quatuor ſcyphi figurati; ſphæ- 35 rulæ ej⁹, et lilia ej⁹. Sphærulâq; ſub duob⁹ calamis ej⁹, et ſphærula ſub duob⁹ calamis ej⁹; et ſphærula ſub duob⁹ calamis ej⁹: ſex calamis qui egrediuntur de candelabro. 36 Sphærulæ eorum et calami ex ipſo erunt: omnia ductilia, ex 37 auro mundiſſimo. Facieſque ſeptem lucernas ej⁹: & incendes lucernas, ut luceant con- 38 tra faciẽ ejus. Et forcipes ej⁹ et thuribula ej⁹, ex auro mun- 39 diſſimo. Ex talento auri mũdiſſimi facies illud: & omnia 40 vaſa hæc. Inſpicéque & fac: juxta ſimilitudinem eorum, quæ monſtrata ſunt tibi in monte.

CAP. XXVI.

1 Tabernaculũ vero facies, decem cortinas: de byſſo retorta, et hyacintho & purpurâ, & coccino; figuras Cherubim facies, opere artificis fa- 2 cies eas. Longitudo cortinæ unius, erit viginti & octo cubitorum; et latitudo ejuſdẽ cortinæ, quatuor cubitorum: menſura una erit omnium cortinarum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]

VER. SAM.

28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

28 Facies quoque vectes de lignis Setim, & teges eos auro, ut ferant cum eis menſã. 29 Facies deinde (f) catinos ejus, et (g) cochlearia ejus, et emunctoria ejus, & cyathos ejus cum quibus libabunt; ex auro puriſſimo facies iſta. 30 Pones præterea ſuper menſam panes propoſitionum in conſpectu meo ſemper. 31 Facies quoque candelabrum ex auro puro; ductile facies candelabrũ: haſtilia ejus, calami ejus, ſcyphi ejus, ſphærulæ ejus, & flores ejus ex ipſo extabunt. 32 Sex etiam calami egredientur de lateribus ejus; tres calami candelabri de latere ejus uno; et tres calami candelabri de latere ejus ſecundo. 33 Tres ſcyphi amygdalati erunt in calamo uno, ſphærula, & flos: Et tres ſcyphi amygdalati in calamo uno, ſphærula, et flos. Sic facies, ſex calamis egredientib⁹ de candelabro. 34 Erunt quoque in candelabro quatuor ſcyphi amygdalati, ſphærulæ ejus, et flores ej⁹. 35 Et ſphærula ſub duobus calamis ex eo; Et ſphærula ſub duobus calamis ex eo; Et ſphærula ſub duobus calamis ex eo: ſex calamis exeuntibus de candelabro. 36 Sphærulæ eorum, & calami eorum ab eo extabunt; omnia ductilia ex eodẽ auro puro. 37 Facies etiã lucernas ejus ſeptẽ, & accendes lucernas ejus, ut luceant (h) ſociatæ faciei ej⁹. 38 Emunctoria quoque ejus, et ſuppoſitoria ejus ex auro puro. 39 Ex maſſa auri puri facies ea, et omnia vaſa iſta. 40 Vide igitur, & fac ſecundùm exemplar ejus quod tibi oſtenſũ eſt in monte.

CAP XXVI.

1 Tabernaculum autẽ facies decem cortinarum, ex byſſo retorta, hyacintho, purpurâ, & cocco duplici: (a) Cherubim opere plumario facies cum eis. 2 Longitudo cortinæ unius erit, octo et decem cubitorum; & latitudo, quatuor cubitorũ cortinæ unius: menſura una erit omnibus cortinis.

VER. SAM. (f) ſcutellas (g) phialas ej⁹, (h) in medio conjunctionis faciei ejus. (a) Picturas

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

28 29 *واصنع الدهوف من خشب السنط* وغشها بذهب ليحمل بها المائدة* واصنع قصاعها ودروجها
30 ومداهنها وملاعقها التي تعطي بها من ذهب خالص تصنعها* واجعل على المائدة خبزا موجها
31 بين يدي سكينتي دائما* واصنع منارة من ذهب خالص* واعملها مصمتة* وارجلها وقصبها
32 وجاماتها وتفافيحها وسواسنها منها تكون* ولتكن ست قصبات من جانبيها* ثلاث قصبات من
33 جانبها الواحد* وثلاث قصبات من جانبها الثاني* وثلاث جامات مدورات في كل قصبة* وتفاحة
34 وسوسنة* كذلك فاجعل للست القصبات الخارجات منها* وفي المنارة اربع جامات مدورات وتفافيحها
35 36 وسواسنها* وتفاحة تحت كل قصبتين منها* كذلك للست القصبات الخارجات من المنارة* تفافيحها
37 وقصبها منها تكون مصمتة واحدة من ذهب خالص* واصنع لها سبعة سرج* فاذا اسرجت سرجها
38 39 فلتضئ الى جهة وجهها* ودوات كلبتيها ومجامرها من ذهب خالص* بكنز من ذهب خالص
40 اصنعها وجميع هذه الانية* وانظر ذلك واعمل مثل شكله الذي انت مراه في الجبل*

* الفصل السادس والعشرون *

1 *واصنع ذات المسكن عشر شقق من شعر مشزور واسمانجون وارجوان وصبغ قرمز* صور صنعة
2 حاذق تصنعها* طول كل شقة ثمان وعشرون ذراعا* وعرضها اربع اذرع* مساحة واحدة لجميع
الشقق* خمس شقق تكون مخيطة الواحدة مع الاخرى*

28 Et fac vectes ex ligno Santo, et cooperi eos auro, ut portetur illis mẽſa. 29 Et fac pollubra ej⁹, et calices ej⁹, & vaſa ej⁹ unguentaria, & cochlearia ejus, quibus tegitur, ex auro puriſſimo facies ea. 30 Et pone ſuper menſam panem appoſitum ante habitaculum meum ſemper. 31 Et fac candelabrum ex auro puriſſimo, & fac illud fuſile. Et pedes ejus, & calami ejus, & calices ejus, & poma ejus, & lilia ejus ex ipſomet erunt. 32 Et ſint ſex calami ex duobus lateribus eius: tres calami ex uno ejus latere, & tres calami ex eius latere ſecundo. 33 Et tres calices inſtar amygdalæ in quolibet calamo, & pomum, ac lilium. Hoc modo fac, ſex calamis prodeuntibus ex ipſo. 34 Et in candelabro quatuor calices amygdalæ inſtar, ac poma ejus, & lilia ejus. 35 Et pomum ſub ſingulis duobus calamis ipſius. Similiter ſex calamorum exeuntium ex candelabro. 36 Poma & calami ex ipſo erunt, fuſura una ex auro puriſſimo. 37 Et fac ei ſeptem lucernas, & cum accenderis lucernas ejus, luceant verſùs faciem ipſius. 38 Et ſubſtantia forcipum ejus, & thuribula ejus ex auro puriſſimo. 39 Talenti pondo ex auro puriſſimo fac illud, & univerſa hæc vaſa. 40 Et aſpice id, & fac juxta formam ejus, quæ tibi monſtranda eſt in monte.

CAP. XXVI.

1 Et fac ipſum tabernaculum decem cortinas ex byſſo retorta, & hyacintho, & purpurâ crocique tincturâ, picturam artis ſagaciſſimi facies eas. 2 Longitudo cujuſlibet cortinæ viginti & octo cubitorum, & latitudo ejus quatuor cubitorum; una menſura omnibus cortinis. Quinque cortinæ conſutæ erunt una cum alterâ,

ספר שמות : כו

,suam sororem ad mulier conjunctæ erunt cortinæ Quinque
3 חָמֵשׁ הַיְרִיעֹת תִּהְיֶיןָ חֹבְרֹת אִשָּׁה אֶל־אֲחֹתָהּ
facies Et .suam sororem ad quæque conjunctæ cortinæ quinque &
4 וְחָמֵשׁ יְרִיעֹת חֹבְרֹת אִשָּׁה אֶל־אֲחֹתָהּ׃ וְעָשִׂיתָ
extremo ab unius cortinæ labium super hyacinthi laqueolos
לֻלְאֹת תְּכֵלֶת עַל שְׂפַת הַיְרִיעָה הָאֶחָת מִקָּצָה
extremæ cortinæ labio in facies sic & :conjunctione in
בַּחֹבָרֶת וְכֵן תַּעֲשֶׂה בִּשְׂפַת הַיְרִיעָה הַקִּיצוֹנָה
facies laqueolos Quinquaginta .secundæ conjunctione in
5 בַּמַּחְבֶּרֶת הַשֵּׁנִית׃ חֲמִשִּׁים לֻלָאֹת תַּעֲשֶׂה
extremo in facies laqueolos quinquaginta & ,una cortina in
בַּיְרִיעָה הָאֶחָת וַחֲמִשִּׁים לֻלָאֹת תַּעֲשֶׂה בִּקְצֵה
ansulæ Suscipientes .secundæ conjunctione in quæ ,cortinæ
הַיְרִיעָה אֲשֶׁר בַּמַּחְבֶּרֶת הַשֵּׁנִית מַקְבִּילֹת הַלֻּלָאֹת
conjunges &,auri uncinos quinquaginta facies Et .suam sororem ad quæque
6 אִשָּׁה אֶל־אֲחֹתָהּ׃ וְעָשִׂיתָ חֲמִשִּׁים קַרְסֵי זָהָב וְחִבַּרְתָּ
tabernaculum erit & ,uncinis in suam sororem ad unamquamque cortinas
אֶת־הַיְרִיעֹת אִשָּׁה אֶל־אֲחֹתָהּ בַּקְּרָסִים וְהָיָה הַמִּשְׁכָּן
: tabernaculū super tentorium in caprarum cortinas facies Et .unum
7 אֶחָד׃ וְעָשִׂיתָ יְרִיעֹת עִזִּים לְאֹהֶל עַל־הַמִּשְׁכָּן
cortinæ Longitudo .eas facies cortinas undecim
8 עַשְׁתֵּי־עֶשְׂרֵה יְרִיעֹת תַּעֲשֶׂה אֹתָם׃ אֹרֶךְ הַיְרִיעָה
cortinæ cubito in quatuor latitudo & ,cubito in triginta unius
הָאַחַת שְׁלֹשִׁים בָּאַמָּה וְרֹחַב אַרְבַּע בָּאַמָּה הַיְרִיעָה
conjunges Et .cortinis undecim una Mensura .unius
9 הָאֶחָת מִדָּה אַחַת לְעַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה יְרִיעֹת׃ וְחִבַּרְתָּ אֶת־
duplicabis & :seorsum cortinas sex & ,seorsum cortinas quinque
חֲמֵשׁ הַיְרִיעֹת לְבָד וְאֶת־שֵׁשׁ הַיְרִיעֹת לְבָד וְכָפַלְתָּ אֶת־
quinquaginta facies Et .tentorii facierum regione è sextam cortinam
10 הַיְרִיעָה הַשִּׁשִּׁית אֶל־מוּל פְּנֵי הָאֹהֶל׃ וְעָשִׂיתָ חֲמִשִּׁים
;cōjunctione in extremæ unius cortinæ labium super laqueolos
לֻלָאֹת עַל שְׂפַת הַיְרִיעָה הָאֶחָת הַקִּיצֹנָה בַּחֹבָרֶת
.secundæ conjunctionis cortinæ labium super laqueolos quinquaginta &
וַחֲמִשִּׁים לֻלָאֹת עַל שְׂפַת הַיְרִיעָה הַחֹבֶרֶת הַשֵּׁנִית׃
uncinos induces & :quinquaginta æreos uncinos facies Et
11 וְעָשִׂיתָ קַרְסֵי נְחֹשֶׁת חֲמִשִּׁים וְהֵבֵאתָ אֶת־הַקְּרָסִים
superfluitas Et .unum erit & ,tentorium conjunges & ,laqueolos in
12 בַּלֻּלָאֹת וְחִבַּרְתָּ אֶת־הָאֹהֶל וְהָיָה אֶחָד׃ וְסֶרַח
superfluet superabundantis cortinæ dimidiū ,tentorii cortinis in abundans
הָעֹדֵף בִּירִיעֹת הָאֹהֶל חֲצִי הַיְרִיעָה הָעֹדֶפֶת תִּסְרַח
superfluente in inde cubitus & ,hinc cubitus Et .tabernaculi postrema super
13 עַל אֲחֹרֵי הַמִּשְׁכָּן׃ וְהָאַמָּה מִזֶּה וְהָאַמָּה מִזֶּה בָּעֹדֵף
lateribus super superfluum erit ,tentorii cortinarum longitudine in
בְּאֹרֶךְ יְרִיעֹת הָאֹהֶל יִהְיֶה סָרוּחַ עַל־צִדֵּי
operimentū facies Et .illud tegendū ad inde & hinc tabernaculi
14 הַמִּשְׁכָּן מִזֶּה וּמִזֶּה לְכַסֹּתוֹ׃ וְעָשִׂיתָ מִכְסֶה
taxorum pellium operimentū & ,rubricatas arietum pelles ,tentorio
לָאֹהֶל עֹרֹת אֵילִם מְאָדָּמִים וּמִכְסֵה עֹרֹת תְּחָשִׁים
Sittim lignis tabernaculo tabulas facies Et .desuper
15 מִלְמָעְלָה׃ וְעָשִׂיתָ אֶת־הַקְּרָשִׁים לַמִּשְׁכָּן עֲצֵי שִׁטִּים
.stantes
עֹמְדִים׃

Versio VULG. LAT.

3 Quinque cortinæ sibi jungentur mutuò, & aliæ quinque 4 nexu simili cohærebunt. Ansulas hyacinthinas in lateribus ab summitatibus facies cortinarum, ut possint invicèm copulari. 5 Quinquagenas ansulas cortina habebit in utraque parte, ita insertas, ut ansa contra ansam veniat, & altera alteri possit aptari. 6 Facies & quinquaginta circulos aureos quibus cortinarum vela jungenda sunt, ut unum tabernaculum fiat. 7 Facies & saga cilicina undecim, ad operiendum tectum taber- 8 naculi. Longitudo sagi unius habebit triginta cubitos; & latitudo, quatuor: æqua erit mensura sagorum omni- 9 um. E quibus quinque junges seorsum, & sex sibi mutuò copulabis, ita ut sextum sagum in fronte tecti duplices. 10 Facies & quinquaginta ansas in ora sagi unius, ut conjungi cum altero queat: & quinquaginta ansas in ora sagi alterius, ut cum altero co- 11 puletur. Facies & quinquaginta fibulas æneas, quib⁹ jungantur ansæ, ut unum ex omnibus operimentum fiat. 12 Quod autem superfuerit in sagis quæ parantur tecto, id est, unum sagum quod amplius est, ex medietate ejus operies posteriora tabernaculi. 13 Et cubitus ex una parte pendebit, & alter ex altera, qui plus est in sagorum longitudine, utrumque latus tabernaculi protegens. 14 Facies & operimentum aliud tecto de pellibus arietum rubricatis: & super hoc rursum aliud operimentum de ianthinis pellibus. 15 Facies & tabulas stantes tabernaculi de lignis Setim.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

3 Πέντε δὲ αὐλαῖαι (β) ἔσονται ἐξ ἀλλήλων ἐχόμεναι ἡ ἑτέρα ἐκ τῆς ἑτέρας· καὶ πέντε αὐλαῖαι ἔσονται συνεχόμεναι (γ) ἑτέρα τῇ ἑτέρᾳ. 4 Καὶ ποιήσεις αὐταῖς ἀγκύλας ὑακινθίνας ἐπὶ τοῦ χείλους τῆς αὐλαίας τῆς μιᾶς, ἐκ τοῦ ἑνὸς μέρους εἰς τὴν συμβολήν· καὶ οὕτω ποιήσεις ἐπὶ τοῦ χείλους τῆς αὐλαίας τῆς ἐξωτέρας πρὸς τῇ συμβολῇ τῇ δευτέρᾳ. 5 (δ) Πεντήκοντα ἀγκύλας ποιήσεις τῇ αὐλαίᾳ τῇ μιᾷ, καὶ πεντήκοντα ἀγκύλας ποιήσεις ἐκ τοῦ μέρους τῆς αὐλαίας κατὰ τὴν συμβολὴν τῆς δευτέρας, ἀντιπρόσωποι ἀντιπίπτουσαι (ε) ἀλλήλαις εἰς ἑκάστην. 6 Καὶ ποιήσεις κρίκους πεντήκοντα χρυσοῦς· καὶ συνάψεις τὰς αὐλαίας ἑτέραν τῇ ἑτέρᾳ τοῖς κρίκοις· καὶ ἔσται ἡ σκηνὴ μία. 7 Καὶ ποιήσεις δέρρεις τριχίνας (ζ) σκέπην ἐπὶ τῆς σκηνῆς, 8 ἕνδεκα δέρρεις ποιήσεις αὐτάς. Τὸ μῆκος τῆς δέρρεως τῆς μιᾶς, (η) τριάκοντα πήχεων, καὶ τεσσάρων πήχεων τὸ εὖρος τῆς δέρρεως τῆς μιᾶς. (θ) τὸ αὐτὸ μέτρον ἔσται ταῖς ἕνδεκα 9 δέρρεσι. Καὶ συνάψεις τὰς πέντε δέρρεις ἐπὶ τὸ αὐτό, καὶ τὰς ἓξ δέρρεις ἐπὶ τὸ αὐτό· καὶ ἐπιδιπλώσεις τὴν δέρριν τὴν ἕκτην κατὰ 10 πρόσωπον τῆς σκηνῆς. Καὶ ποιήσεις ἀγκύλας πεντήκοντα ἐπὶ τοῦ χείλους τῆς δέρρεως τῆς μιᾶς, τῆς ἀναμέσον (ι) κατὰ συμβολήν· καὶ πεντήκοντα ἀγκύλας ποιήσεις ἐπὶ τοῦ χείλους τῆς δέρρεως, τῆς συναπτούσης τῆς 11 δευτέρας. Καὶ ποιήσεις κρίκους χαλκοῦς πεντήκοντα· καὶ συνάψεις τοὺς κρίκους ἐκ τῶν ἀγκυλῶν, καὶ συνάψεις τὰς δέρρεις, (κ) καὶ 12 ἔσται ἕν. Καὶ ὑποθήσεις τὸ πλεονάζον ἐν ταῖς δέρρεσι τῆς (λ) σκηνῆς· τὸ ἥμισυ τῆς δέρρεως τὸ ὑπολελειμμένον ὑποκαλύψεις εἰς τὸ πλεονάζον τῶν δέρρεων τῆς σκηνῆς· (μ) ὑποκαλύψεις ὀπίσω τῆς σκηνῆς. 13 Πῆχυν ἐκ τούτου, καὶ πῆχυν ἐκ τούτου, ἐκ τοῦ ὑπερέχοντος (ν) τῶν δέρρεων, ἐκ τοῦ μήκους τῶν δέρρεων, τῆς σκηνῆς· ἔσται συγκαλύπτον ἐπὶ τὰ πλάγια τῆς 14 σκηνῆς ἔνθεν καὶ ἔνθεν, ἵνα καλύπτῃ. Καὶ ποιήσεις κατακάλυμμα τῇ σκηνῇ δέρματα κριῶν (ξ) ἠρυθροδανωμένα, καὶ ἐπικαλύμματα 15 δέρματα ὑακίνθινα ἐπάνωθεν. Καὶ ποιήσεις στύλους τῆς (ο) σκηνῆς ἐκ ξύλων ἀσήπτων.

3 Quinque autem aulæa erunt ad invicem conjuncta alterum ex altero: & quinque aulæa erunt cohærentia alterum alteri. 4 Et facies illis ansas hyacinthinas (d) super labium aulæi unius ex una parte in commissuram. Et sic facies super labium aulæi exterioris ad commissuram secundam. 5 Quinquaginta ansas facies aulæo uni, & quinquaginta ansas facies ex parte aulæi ad commissurā secundi, (e) faciem contra faciem concurrentes ad invicem ad unamquamque. 6 Et facies circulos quinquaginta aureos: & conjunges aulæum alterum ad alterum circulis: & erit tabernaculum unum. 7 Et facies (f) vela capillacea (g) tegmen super tabernaculum, undecim vela facies ea. 8 Longitudo veli unius, triginta cubitorum; & quatuor cubitorum latitudo veli unius. Eadem mensura erit undecim velis. 9 Et conjunges quinque vela in se, & sex vela in se: Et duplicabis velum sextum secundùm faciem tabernaculi. 10 Et facies ansas quadraginta super labium veli unius, quod est intermedium secundùm cōmissuram. Et quinquaginta ansas facies super labium veli, quod conjunctum est ad secundum. 11 Et facies (b) circulos æreos quinquaginta: & conjunges circulos ex ansis, & conjunges vela, & erit unum. 12 Et suppones quod superaverit in velis tabernaculi: dimidium veli residuum subteges (i) in eo quod abundat de velis tabernaculi: subteges post tabernaculum. 13 Cubitum ex hoc, & cubitum ex hoc, ex eo quod superat de velis, de longitudine velorum tabernaculi; Erit contegens super latera tabernaculi hinc, atq; hinc, ut operiat. 14 Et facies operimentum tabernaculo pelles arietum rubricatas, & coopercula pelles hyacinthinas desuper. 15 Et facies columnas tabernaculi ex lignis imputribilibus.

MS.A. (β) ἔσονται συνεχόμεναι ἑτέρα (γ) ἑτέρα ἐκ τῆς ἑτέρας. (δ) Πεντήκοντα δὲ ἀγκύλας (ε) εἰς ἀλλήλας ἑκάστῃ. (ζ) σκέπειν (η) ἔσται τριάκοντα (θ) μέτρον τὸ αὐτὸ (ι) κατὰ τὴν συμβολήν. (κ) καὶ ἔσονται ἕν. (λ) σκηνῆς· τὸ ὑπολελειμμένον ὑποκαλύψεις τὸ (μ) ἐπικαλύψεις (ν) τῶν δέρρεων τῆς σκηνῆς· (ξ) ἠρυθροδανωμένα, (ο) τῇ σκηνῇ

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

3–15 [illegible]

3 Quinque cortinæ erunt junctæ una cum altera, & quinque cortinæ erunt junctæ una cum altera. 4 Et pone ansulas flavo-sericas super oram cortinæ unius ad latus commissuræ: idemque facies oræ cortinæ à latere commissuræ alterius. 5 Quinquaginta ansulas pones in ora cortinæ unius, & quinquaginta ansulas pones in ora cortinæ alterius, in commissura altera: rectâ autem sese respicient ansulæ, altera contra alteram. 6 Fac etiam quinquaginta globulos aureos, & cortinas alteram cum altera globulis conjunge, ut fiat tabernaculum unum. 7 Et fac cortinas pileas ad operimentum tabernaculi: undecim cortinas facies illas. 8 Longitudo cortinæ unius ex ipsis erit, triginta cubitorum; & latitudo cortinæ alterius, quatuor cubitorum; mensura eadem erit omnibus cortinis hisce undecim. 9 Et conjunge quinque cortinas simul, & sex cortinas simul: cortinam verò sextam duplica versùs partem anteriorem tabernaculi. 10 Et fac quinquaginta ansulas super oram cortinæ unius in latere commissuræ, & quinquaginta ansulas cortinæ alterius in alia commissura. 11 Et fac globulos æneos quinquaginta, & insere globulos in ansulas, & conjunge tabernaculum, fiatque unum. 12 Quod autem superfluit ex cortinis tabernaculi, *nempe* dimidiam cortinam quæ super excurrit, rejice in posteriorem partem tabernaculi. 13 Et cubitus qui ab uno latere, & cubitus qui ab altero latere superfluit ex longitudine cortinarum tabernaculi, projiciatur super latera tabernaculi hinc & illinc, ut operiat illud. 14 Præterea fac operimentum tabernaculo ex pellib⁹ arietum rubris, & pellib⁹ arietum cærulei coloris in superiori parte. 15 Fac etiam tabernaculo asseres de ligno hebeni, erectas.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.
תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

3 חֲמֵשׁ יְרִיעָן יְהֶוְיָן מְלַפְּפָן חֲדָא עִם־
חֲדָא וַחֲמֵשׁ יְרִיעָן מְלַפְּפָן חֲדָא עִם
4 חֲדָא׃ וְתַעְבֵּיד עֲנוּבִין דִּתְכַלָּא עַל־
שִׂפְתָא דִּירִיעֲתָא חֲדָא מִסִּטְרָא
דְּבֵית לוֹפֵי וְכֵן תַּעְבֵּיד בְּשִׂפְתָא
דִּירִיעֲתָא בְּסִטְרָא דְּבֵית לוֹפֵי
5 תִּנְיָנָא׃ חַמְשִׁין עֲנוּבִין תַּעְבֵּיד
בִּירִיעֲתָא חֲדָא וְחַמְשִׁין עֲנוּבִין
תַּעְבֵּיד בְּסִטְרָא דִּירִיעֲתָא דִּבְבֵית
לוֹפֵי תִּנְיָנָא מְכַוְּנָן עֲנוּבַיָּא חֲדָא עִם־
6 חֲדָא׃ וְתַעְבֵּיד חַמְשִׁין פּוּרְפִין
דִּדְהַב וּתְלַפֵּף יָת־יְרִיעֲתָא חֲדָא
עִם־חֲדָא בְּפוּרְפַיָּא וִיהֵי מַשְׁכְּנָא חַד׃
7 וְתַעְבֵּיד יְרִיעָן דִּמְעַזֵּי לִפְרָסָא עַל־
מַשְׁכְּנָא חֲדָא־עַשְׂרֵי יְרִיעָן תַּעְבֵּיד
8 יָתְהֵין׃ אוּרְכָּא דִּירִיעֲתָא חֲדָא
תְּלָתִין בְּאַמִּין וּפוּתְיָא אַרְבַּע בְּאַמִּין
דִּירִיעֲתָא חֲדָא מְשַׁחְתָּא חֲדָא
9 לַחֲדָא־עַסְרֵי יְרִיעָן׃ וּתְלַפֵּף יָת־
חֲמֵשׁ יְרִיעָן לְחוֹד וְיָת־שִׁית יְרִיעָן
לְחוֹד וְתֵעִיף יָת־יְרִיעֲתָא שְׁתִיתֵיתָא
10 לָקֳבֵיל אַפֵּי מַשְׁכְּנָא׃ וְתַעְבֵּיד
חַמְשִׁין עֲנוּבִין עַל שִׂפְתָא דִּירִיעֲתָא
חֲדָא בְּסִטְרָא דְּבֵית לוֹפֵי וְחַמְשִׁין
עֲנוּבִין עַל שִׂפְתָא דִּירִיעֲתָא דְּבֵית
11 לוֹפֵי תִּנְיָנָא׃ וְתַעְבֵּיד פּוּרְפִין דִּנְחָשָׁא
חַמְשִׁין וְתָעֵיל יָת־פּוּרְפַיָּא בַּעֲנוּבַיָּא
וּתְלַפֵּף יָת־מַשְׁכְּנָא וִיהֵי חַד׃
12 וְסִרְחָא דְּיַתִּיר בִּירִיעַת מַשְׁכְּנָא
פַּלְגוּת יְרִיעֲתָא דְּיַתִּירָא תִּסְרַח עַל
13 אֲחוֹרֵי מַשְׁכְּנָא׃ וְאַמְּתָא מִכָּא
וְאַמְּתָא מִכָּא בִּדְיַתִּיר בְּאוּרְכָּא
יְרִיעֲתָא דְּמַשְׁכְּנָא יְהֵי סְרִיחַ עַל
סִטְרֵי מַשְׁכְּנָא מִכָּא וּמִכָּא לְכַסָּיוּתֵיהּ׃
14 וְתַעְבֵּיד חוֹפָאָה לְמַשְׁכְּנָא מַשְׁכֵּי
דִּדְכְרֵי מְסַמְּקֵי וְחוֹפָאָה דְּמַשְׁכֵּי
15 דְּסַסְגּוֹנָא מִלְּעֵלָּא׃ וְתַעְבֵּיד יָת־
דַּפַּיָּא לְמַשְׁכְּנָא דְּאָעֵי שִׁטִּין קָיְמִין׃

3 Quinq; cortinæ erunt conjunctæ, una cum alia: et quinque cortinæ erunt cōjunctæ, 4 una cum alia. Faciésq; ansulas ex hyacintho, super ora cortinæ unius; in latere quo jungenda est: & similiter facies in ora secundæ cortinæ; in *latere* quo jungenda 5 est. Quinquaginta ansulas facies in cortina una: & quinquaginta ansulas facies in latere cortinæ secundæ; in loco quo jungenda est: *aptatis* mutuò ansulis, *unâ cum* 6 *alterâ*. Faciésq; quinquaginta fibulas ex auro: & conjunges unamquamq; cortinā cum altera fibulis; & erit taberna- 7 culū unū. Faciésq; cortinas de pilis caprarū; ut extendātur super tabernaculū: unde- 8 cim cortinas facies. Longitudo cortinæ uni⁹ habebit triginta cubitos; & latitudo ejusdē cortinæ habebit quatuor cubitos: mensura una erit 9 undecim cortinis. Et junges quinq; cortinas seorsum; & sex cortinas seorsum: & duplicabis cortinā sextā, quæ est 10 sup faciē tabernaculi. Et facies quinquaginta ansulas in orâ cortinæ uni⁹, in latere quo jungēda est: & quinquaginta ansulas in ora cortinæ secun- 11 dæ, in loco quo jungenda est. Faciésq; quinquaginta fibulas ex ære: & induces fibulas in ansulis; & cōjunges taber- 12 naculū, ut sit unū. Et quod superest ex cortinis tabernaculi: dimidiū scilicet cortinæ, quæ superest; extendes super posteriora tabernaculi. 13 Et cubit⁹ hinc, & cubit⁹ inde, qui superest in longitudine cortinarū tabernaculi, extendatur super latera tabernaculi, hinc & inde, ut coo- 14 periat illud. Faciésq; coopertorium tabernaculi, de pellibus arietum rubricatis: & aliud coopertorium de pelli- 15 bus taxonum desuper. Faciésq; tabulas stantes tabernaculo, de lignis Setim.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

3–15 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

3–15 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM.
Translatio Latina.

3 *Quinque cortinæ jungentur una ad alteram: & quinque cortinæ jungentur una ad alterā.* 4 *Et facies (b) ansas hyacinthinas super orā cortinæ unius in extremitate in commissura; et sic facies in ora cortinæ extremæ in commissura secunda.* 5 *Quinquaginta (c) ansas facies in cortina una, & quinquaginta (d) ansas facies in extremitate cortinæ quæ est in commissura secunda; oppositæ erunt (e) ansæ, una ad alteram.* 6 *Facies etiam quinquaginta circulos aureos, et conjunges cortinas, unā ad alterā cum circulis, eritq; tabernaculū unum.* 7 *Facies quoque cortinas ex pilis caprinis pro tentorio super tabernaculum; undecim cortinas facies illas.* 8 *Longitudo cortinæ unius erit triginta cubitorum, et quatuor cubitorum latitudo cortinæ unius; mensura una erit undecim cortinis.* 9 *Junges quoque quinque cortinas separatim, & sex cortinas separatim, et duplicabis cortinā sextam è regione tentorii.* 10 *Facies præterea (f) ansas quinquaginta ad oram cortinæ unius extremæ in commissura: quinquaginta quoq; (g) ansas facies ad oram cortinæ commissuræ secundæ.* 11 *Et facies circulos æreos quinquaginta; et introduces circulos in (h) ansas, & junges tentorium, fietq; unū.* 12 *Redundantia erit superefluens in cortinis tentorii; dimidia pars cortinæ redundans superefluet in posteriora tabernaculi.* 13 *Cubiti inde, et cubiti inde, erit redundantia secundùm longitudinem cortinarum tentorii: quod supererit ad latera tabernaculi hinc & hinc, operiet illud.* 14 *Facies quoq; operimentū tentorio de pellibus arietinis rubricatis, et operimentum de pellib⁹ Janthinis desuper.* 15 *Deinde facies asseres tabernaculi de lignis Setim erectis.*

VER. SAM. (*b*) fibulas (*c*) fibulas (*d*) fibulas (*e*) fibulæ, (*f*) fibulas (*g*) fibulas (*h*) fibulas,

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

3 وخمس شقق تكون مخيطة الواحدة مع الاخرى * واصنع عرى من اسمانجون في حاشية الشقة
4 الواحدة الطرفي المؤتلفة وكذلك فاصنع بحاشية الشقة الطرفي المؤتلفة الثانية * خمسين عروة
5 تصنع في الشقة الواحدة * وخمسين عروة تصنعها في طرف الشقة المؤتلفة الثانية * ولتكن
العرى متقابلة احداها الى الاخرى * واصنع خمسين سطية ذهب * والف الشقق * الواحدة منها
6 مع اخرى بالسطايا * فيصير المسكن واحدا * واصنع شققا من مرعزى مضربا على المسكن * واصنعه
7 احدى عشر شقة * طول كل شقة ثلثون ذراعا * وعرضها اربعة اذرع * مساحة واحدة لاحدى
8 عشر شقة * والف الخمس شقق على حدة * والست الشقق على حدة واثن الشقة السادسة الى ما يلي
9 وجه المضرب * واصنع خمسين عروة في حاشية الشقة الواحدة في الطرف المؤلف * وخمسين عروة
10 في حاشية الشقة الطرفي المؤتلفة الثانية * واصنع خمسين سطية من نحاس * وادخل السطايا في
11 العرى * والف المضرب * فيصير واحدا * واسبل الفاضل من شقق المضرب * وهو نصف الشقة
12 الفاضلة * مسبلة على موخر المسكن * وذراع من ههنا وذراع من ههنا * وذلك الفاضل من طول
13 شقق المضرب يكون مسبلا على جانب المسكن من يمنه ويسره ليغطيه * واصنع غطاء للمسكن
14 من جلود تيوس ادما * وغطاء من جلود دارش من فوق * واصنع الالواح للمسكن من
15 خشب السنط قايمة *

3 * *Et quinque cortinæ erunt consutæ una cum alterâ.* 4 *Et fac ansulas ex hyacintho in ora cortinæ unius postremæ conjunctæ: idemque fac in ora cortinæ postremæ conjunctæ secundæ.* 5 *Quinquaginta ansulas facies in cortinâ unâ, & quinquaginta ansulas facies in extremitate cortinæ secundæ conjunctæ: & sint ansulæ oppositæ una alteri.* 6 *Et fac quinquaginta orbiculos auri, & compone cortinas, alteram ex eis cum alterâ, orbiculis: ità ut fiant tabernaculū unum.* 7 *Et fac cortinas ex pilis caprarum, tentorium super tabernaculum: fac autem illud undecim cortinas.* 8 *Longitudo cujuslibet cortinæ triginta cubitorū, et latitudo ejus quatuor cubitorum: mensura una undecim cortinis.* 9 *Et compone quinq; cortinas seorsim, & sex cortinas seorsim. Et complica cortinā sextam versùs eam partē quæ respicit faciem tabernaculi.* 10 *Et fac quinquaginta ansulas in ora cortinæ unius in extremitate connexa, & quinquaginta ansulas in ora cortinæ postremæ connexæ secundæ.* 11 *Et fac quinquaginta orbiculos ex ære, & immitte orbiculos in ansulas, compone tabernaculū, & fiet unū.* 12 *Et demitte quod superest ex cortinis tabernaculi, nempe dimidium cortinæ superfluæ demittes pendulum super posteriorem partem tabernaculi.* 13 *Et quidem cubitum hinc, & cubitum hinc. Itaq; quod excedit ex longitudine cortinarum tabernaculi, erit demissū super latus habitaculi à dexterâ & à sinistrâ, ut cooperiat illud.* 14 *Et fac operculum habitaculo ex pellibus hircorum conditis, & operculum ex pellibus nigris desuper.* 15 *Et fac tabulas tabernaculo ex ligno Santo, erectas.*

ספר שמות: כו

,cubiti dimidii & ,cubiti & : tabulæ longitudo cubitorum Decem
16 עֶשֶׂר אַמּוֹת אֹרֶךְ הַקָּרֶשׁ וְאַמָּה וַחֲצִי הָאַמָּה
diſpoſitæ uni tabulæ *manus* Duæ .unius tabulæ latitudo
17 רֹחַב הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד׃ שְׁתֵּי יָדוֹת לַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד מְשֻׁלָּבֹת
.tabernaculi tabulis omnibus facies ſic *:ſuam ſororem ad* quælibet
אִשָּׁה אֶל־אֲחֹתָהּ כֵּן תַּעֲשֶׂה לְכֹל קַרְשֵׁי הַמִּשְׁכָּן׃
angulum ad tabulas viginti ,tabernaculo tabulas facies Et
18 וְעָשִׂיתָ אֶת־הַקְּרָשִׁים לַמִּשְׁכָּן עֶשְׂרִים קֶרֶשׁ לִפְאַת
ſubter facies argenti baſes quadraginta Et .auſtrum ad *meridiei*
19 נֶגְבָּה תֵימָנָה׃ וְאַרְבָּעִים אַדְנֵי־כֶסֶף תַּעֲשֶׂה תַּחַת
duabus ,unam tabulam ſubter baſes duas ,tabulas viginti
עֶשְׂרִים הַקָּרֶשׁ שְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת־הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד לִשְׁתֵּי
.ej⁹ *manibus* duabus ,unam tabulam ſubter baſes duas &;ej⁹ *manib⁹*
יְדֹתָיו וּשְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת־הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד לִשְׁתֵּי יְדֹתָיו׃
.tabulas viginti ,aquilonis *angulum* ad *ſecundæ* tabernaculi *coſtæ* Et
20 וּלְצֶלַע הַמִּשְׁכָּן הַשֵּׁנִית לִפְאַת צָפוֹן עֶשְׂרִים קָרֶשׁ׃
,unam tabulam ſubter .baſes duas,*argenti* earũ baſes quadraginta Et
21 וְאַרְבָּעִים אַדְנֵיהֶם כָּסֶף שְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד
,*mare* ad tabernaculi latera ad Et .*unam* tabulam ſubter baſes duas &
22 וּשְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד׃ וּלְיַרְכְּתֵי הַמִּשְׁכָּן יָמָּה
angulis in facies tabulas duas Et .tabulas ſex facies
23 תַּעֲשֶׂה שִׁשָּׁה קְרָשִׁים׃ וּשְׁנֵי קְרָשִׁים תַּעֲשֶׂה לִמְקֻצְעֹת
pariter & ,*infra de* geminatæ erunt Et .duobus laterib⁹ in tabernaculi
24 הַמִּשְׁכָּן בַּיַּרְכָתָיִם׃ וְיִהְיוּ תֹאֲמִם מִלְּמַטָּה וְיַחְדָּו
,ipſis ambab⁹ erit Sic .unum annulum ad ej⁹ caput ſuper *perfectæ* erũt
יִהְיוּ תַמִּים עַל־רֹאשׁוֹ אֶל־הַטַּבַּעַת הָאֶחָת כֵּן יִהְיֶה לִשְׁנֵיהֶם
earum baſes & ,tabulæ octo erunt Et .erunt angulis duob⁹ in
25 לִשְׁנֵי הַמִּקְצֹעֹת יִהְיוּ׃ וְהָיוּ שְׁמֹנָה קְרָשִׁים וְאַדְנֵיהֶם
,unam tabulam ſubter baſes Duæ .baſes ſedecim ,*argenti*
כֶּסֶף שִׁשָּׁה עָשָׂר אֲדָנִים שְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד
,Sittim lignis vectes facies Et .*unam* tabulam ſubter baſes duæ &
26 וּשְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד׃ וְעָשִׂיתָ בְרִיחִם עֲצֵי שִׁטִּים
vectes quinque Et .unius tabernaculi *coſtæ* tabulis quinque
27 חֲמִשָּׁה לְקַרְשֵׁי צֶלַע־הַמִּשְׁכָּן הָאֶחָד׃ וַחֲמִשָּׁה בְרִיחִם
coſtæ tabulis vectes quinque & ,*ſecundæ* tabernaculi *coſtæ* tabulis
לְקַרְשֵׁי צֶלַע־הַמִּשְׁכָּן הַשֵּׁנִית וַחֲמִשָּׁה בְרִיחִם לְקַרְשֵׁי צֶלַע
medio in medius vectis Et .*mare* ad latera duo ad tabernaculi
28 הַמִּשְׁכָּן לַיַּרְכָתַיִם יָמָּה׃ וְהַבְּרִיחַ הַתִּיכֹן בְּתוֹךְ
tabulas Et .extremum ad extremo ab *penetrans* tabularum
29 הַקְּרָשִׁים מַבְרִחַ מִן־הַקָּצֶה אֶל־הַקָּצֶה׃ וְאֶת־הַקְּרָשִׁים
,vectibus *domos* auro facies earum annulos & ,auro teges
תְּצַפֶּה זָהָב וְאֶת־טַבְּעֹתֵיהֶם תַּעֲשֶׂה זָהָב בָּתִּים לַבְּרִיחִם
,ej⁹ *judicio* ſecũdũ tabernaculũ eriges Et .auro vectes cooperies &
30 וְצִפִּיתָ אֶת־הַבְּרִיחִם זָהָב׃ וַהֲקֵמֹתָ אֶת־הַמִּשְׁכָּן כְּמִשְׁפָּטוֹ
,purpura & ,hyacintho velum facies Et .monte in videre es fact⁹ *quod*
31 אֲשֶׁר הָרְאֵיתָ בָּהָר׃ וְעָשִׂיתָ פָרֹכֶת תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן
illud *faciet cogitantis opus* :retorta byſſo & ,cocci vermiculo &
וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב יַעֲשֶׂה אֹתָהּ
obductis Sittim columnis quatuor ſuper illud *dabis* Et .Cherubim
32 כְּרֻבִים׃ וְנָתַתָּה אֹתָהּ עַל־אַרְבָּעָה עַמּוּדֵי שִׁטִּים מְצֻפִּים
.argenteas baſes quatuor ſuper aurei earũ uncini &;auro
זָהָב וָוֵיהֶם זָהָב עַל־אַרְבָּעָה אַדְנֵי־כָסֶף׃

Verſio VULG. LAT.

16 Quæ ſingulæ denos cubitos in longitudine habeant, & in latitudine ſingulos ac ſemiſſem. 17 In lateribus tabulæ, duæ incaſtraturæ fient, quibus tabula alteri tabulæ connectatur: atque in hunc modũ cunctæ tabulæ parabuntur. 18 Quarum viginti erunt in latere meridiano, quod vergit ad Auſtrum. 19 Quibus quadraginta baſes argenteas fundes, ut binæ baſes ſingulis tabulis per duos angulos ſubjiciantur. 20 In latere quoque ſecundo tabernaculi quod vergit ad Aquilonẽ, viginti tabulæ erunt. 21 Quadraginta habentes baſes argenteas, binæ baſes ſingulis tabulis ſupponentur. 22 Ad Occidentalem verò plagam tabernaculi facies ſex tabulas. 23 Et rurſum alias duas quæ in angulis erigantur poſt tergũ tabernaculi. 24 Erúntq; conjunctæ à deorſum uſq; ſurſũ, & una omnes compago retinebit. Duab⁹ quoq; tabulis quæ in angulis ponendæ ſunt, ſimilis junctura ſervabitur. 25 Et erunt ſimul tabulæ octo, baſes earum argenteæ ſedecim, duab⁹ baſib⁹ per unã tabulã ſupputatis. 26 Facies & vectes de lignis Setim quinq; ad continendas tabulas in uno latere tabernaculi. 27 Et quinq; alios in altero: & ejuſdem numeri ad Occidentalẽ plagam. 28 Qui mittentur per medias tabulas à ſummo uſq; ad ſummũ. 29 Ipſas quoq; tabulas deaurabis, & fundes in ejus annulos aureos, per quos vectes tabulata contineant: quos operies laminis aureis. 30 Et eriges tabernaculum juxta exemplar quod tibi in monte monſtratum eſt. 31 Facies & velum de hyacintho, & purpura, coccóque bis tincto, & byſſo retorta, opere plumario & pulchrâ varietate contextũ. 32 Quod appendes ante quatuor columnas de lignis Setim: quæ ipſæ quidem deauratæ erunt, & habebunt capita aurea, ſed baſes argenteas.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

16 Δέκα (π)πήχεων ποιήσεις τὸν σύλον τὸν ἕνα, καὶ πήχεως ἑνὸς καὶ ἡμίσεος τὸ πλάτος τοῦ σύλου τοῦ ἑνός. 17 Δύο ἀγκωνίσκους τῷ σύλῳ τῷ ἑνί, ἀντιπίπτοντας ἕτερον τῷ ἑτέρῳ. οὕτω ποιήσεις πᾶσι τοῖς σύλοις τῆς σκηνῆς. 18 Καὶ ποιήσεις σύλους τῇ σκηνῇ, εἴκοσι σύλους ἐκ τοῦ κλίτους τοῦ πρὸς Βορρᾶν. 19 Καὶ τεσσαράκοντα βάσεις ἀργυρᾶς ποιήσεις τοῖς εἴκοσι σύλοις· δύο βάσεις τῷ σύλῳ τῷ ἑνὶ εἰς ἀμφότερα τὰ μέρη (ρ)αὐτοῦ· καὶ δύο βάσεις τῷ σύλῳ τῷ ἑνὶ εἰς ἀμφότερα τὰ μέρη αὐτοῦ. 20 Καὶ τὸ κλίτος τὸ δεύτερον τὸ πρὸς Νότον, 21 εἴκοσι σύλους. Καὶ τεσσαράκοντα βάσεις (σ)αὐτῶν ἀργυρᾶς· δύο βάσεις τῷ σύλῳ τῷ ἑνὶ εἰς ἀμφότερα τὰ μέρη αὐτοῦ, καὶ δύο βάσεις τῷ σύλῳ τῷ ἑνὶ εἰς ἀμφότερα τὰ μέρη 22 αὐτοῦ. Καὶ ἐκ τῶν ὀπίσω τῆς σκηνῆς κατὰ τὸ μέρος τὸ πρὸς θάλασσαν ποιήσεις ἓξ σύλους. 23 Καὶ δύο σύλους ποιήσεις ἐπὶ τῶν γωνιῶν τῆς 24 σκηνῆς ἐκ τῶν ὀπισθίων. Καὶ (τ)ἔσται ἐξ ἴσου κάτωθεν· (υ)κατὰ τὸ αὐτὸ ἔσονται ἴσοι ἐκ (φ)τῶν κεφαλῶν εἰς σύμβλησιν μίαν. οὕτω ποιήσεις ἀμφοτέραις ταῖς δυσὶ γωνίαις· ἴσαι ἔσω-25 σαν. Καὶ ἔσονται ὀκτὼ σύλοι, (χ)καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν ἀργυραῖ δεκαέξ· (ψ)δύο βάσεις τῷ ἑνὶ σύλῳ εἰς ἀμφότερα τὰ μέρη αὐτοῦ, καὶ δύο 26 βάσεις τῷ σύλῳ τῷ ἑνί. Καὶ ποιήσεις μοχλοὺς ἐκ ξύλων ἀσήπτων· πέντε τῷ ἑνὶ σύ-27 λῳ ἐκ τοῦ ἑνὸς μέρους τῆς σκηνῆς, Καὶ πέντε μοχλοὺς τῷ σύλῳ (ω)τῷ ἑνὶ κλίτει τῆς σκηνῆς τῷ δευτέρῳ, καὶ πέντε μοχλοὺς τῷ σύλῳ τῷ (α)ὀπισθίῳ τῷ κλίτει τῆς σκηνῆς τῷ πρὸς 28 θάλασσαν. Καὶ ὁ μοχλὸς ὁ μέσος ἀναμέσον τῶν σύλων διϊκνείσθω ἀπὸ τοῦ ἑνὸς κλί-29 τους εἰς τὸ ἕτερον κλίτος. Καὶ τοὺς σύλους καταχρυσώσεις χρυσίῳ· καὶ τοὺς δακτυλίους ποιήσεις χρυσοῦς, εἰς οὓς εἰσάξεις τοὺς μοχλούς. καὶ καταχρυσώσεις τοὺς μοχλοὺς χρυ-30 σίῳ. Καὶ (β)ἀναστήσεις τὴν σκηνὴν κατὰ τὸ εἶ-31 δος τὸ δεδειγμένον σοι ἐν τῷ ὄρει. Καὶ ποιήσεις καταπέτασμα ἐξ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου κεκλωσμένου, καὶ βύσσου νενησμένης· ἔργον ὑφαντὸν ποιήσεις αὐτὸ (γ) 32 χερουβίμ. Καὶ ἐπιθήσεις αὐτὸ ἐπὶ τεσσάρων σύλων ἀσήπτων κεχρυσωμένων χρυσίῳ· καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν χρυσαῖ, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν τέσσαρες ἀργυραῖ.

16 *Decem cubitorum facies columnã unam, & cubiti unius ac dimidii latitudinem columnæ unius.* 17 *(k)Duos anconiſcos colũnæ uni, contracadentes unum alteri: Sic facies(l)omnibus columnis tabernaculi.* 18 *Et facies(l)columnas tabernaculo, viginti columnas ab latere, quod reſpicit ad Aquilonẽ.* 19 *Et quadraginta(m)baſes argenteas facies viginti columnis: baſes duas columnæ uni in ãbas partes ejus: et baſes duas columnæ uni in ãbas partes ejus.* 20 *Et latus ſecundum, quod contra Auſtrum, viginti columnas.* 21 *Et quadraginta baſes earum argenteas: duas baſes columnæ uni in ãbas partes eius, et duas baſes columnæ uni in ãbas partes eius.* 22 *Et retro tabernaculum ſecundùm partẽ, quæ eſt cõtra Mare, facies ſex columnas.* 23 *Et duas columnas facies in angulis tabernaculi à poſteriorib⁹.* 24 *Et erunt æquales deorſum verſùs: in ſe convenientes erunt, æquales de capitibus in(n) commiſſurã unam. Sic facies utriſq; angulis binis: æquales ſint.* 25 *Et erunt octo columnæ, & baſes earum argenteæ ſedecim: duæ baſes columnæ uni in ãbas partes ejus, et duæ baſes(o)columnæ uni.* 26 *Et facies ſeras de lignis imputribilib⁹: quinq; uni colũnæ ex una parte tabernaculi,* 27 *Et quinq; ſeras columnæ uni lateri tabernaculi ſecundo, & quinq; ſeras columnæ poſteriori lateri tabernaculi quod eſt ad Mare.* 28 *Et ſera media inter medias colũnas pertranſeat ab uno latere in alterũ latus.* 29 *Et columnas inaurabis auro: & annulos facies aureos, in quos induces ſeras: & inaurabis ſeras auro.* 30 *Et eriges tabernaculũ ſecundùm ſpeciem quæ tibi monſtrata eſt in monte.* 31 *Et facies velamen de hyacintho, et purpura, et cocco torto, & byſſo netato: opus textile facies illud(p)Cherubim.* 32 *Et ſuperimpones illud ſuper quatuor columnas imputribiles inauratas auro, & capita earum aurea, & baſes earum quatuor argenteæ.*

MS.A. (π) πήχεων τὸν σύλον (ρ) αὐτοῦ. Καὶ τὸ κλίτος τὸ δεύτερον εἴκοσι σύλοις τὸ πρὸς Νότον. (σ) αὐτοῖς (τ) ἔσονται (υ) καὶ κατὰ (φ) τῶν κεφαλίδων εἰς συμβολὴν (χ) καὶ βάσεις (ψ) δύο βάσεις τῷ σύλῳ τῷ ἑνί, καὶ δύο βάσεις τῷ σύλῳ τῷ ἑνὶ εἰς ἀμφότερα τὰ μέρη αὐτοῦ. Καὶ (ω) τῷ κλίτει (α) ὀπισθίῳ κλίτει (β) ἀναστήσῃς (γ) χερουβείν.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 * ܥܣܪ ܐܡܝܢ ܐܘܪܟܗ ܕܕܦܐ ܚܕ. ܘܐܡܬܐ ܘܦܠܓܗ ܦܬܝܗ ܕܕܦܐ ܚܕ. * ܘܬܪܝܢ ܨܝܪܝܢ ܠܕܦܐ
17 ܚܕ. ܠܘܩܒܠ ܚܕ ܠܩܘܒܠܐ ܚܕ. ܘܗܟܢܐ ܬܥܒܕ ܠܟܠܗܘܢ ܕܦܘܗܝ ܕܡܫܟܢܐ. * ܘܥܒܕ ܕܦܐ
18 ܠܡܫܟܢܐ. ܥܣܪܝܢ ܕܦܝܢ ܠܦܢܝܬܐ ܕܪܘܚܐ ܕܬܝܡܢܐ. * ܘܐܪܒܥܝܢ ܣܡܟܐ ܕܣܐܡܐ. ܬܥܒܕ ܬܚܝܬ
19 ܥܣܪܝܢ ܕܦܝܢ. ܬܪܝܢ ܣܡܟܝܢ ܬܚܝܬ ܕܦܐ ܚܕ ܠܬܪܝܢ ܨܝܪܘܗܝ. ܘܬܪܝܢ ܣܡܟܝܢ ܬܚܝܬ ܕܦܐ
20 ܐܚܪܢܐ ܠܬܪܝܢ ܨܝܪܘܗܝ. * ܘܠܣܛܪܐ ܐܚܪܢܐ ܕܡܫܟܢܐ. ܡܢ ܦܢܝܬܐ ܕܓܪܒܝܐ. ܥܣܪܝܢ ܕܦܝܢ.
21 * ܘܐܪܒܥܝܢ ܣܡܟܝܗܘܢ ܕܣܐܡܐ. ܬܪܝܢ ܣܡܟܝܢ ܬܚܝܬ ܕܦܐ ܚܕ. ܘܬܪܝܢ ܣܡܟܝܢ ܬܚܝܬ ܕܦܐ ܐܚܪܢܐ.
22 * ܘܡܢ ܣܘܦܝܗܘܢ ܕܡܫܟܢܐ. ܡܢ ܡܥܪܒܐ. ܬܥܒܕ ܫܬܐ ܕܦܝܢ. * ܘܬܪܝܢ ܕܦܝܢ ܬܥܒܕ
23 ܠܙܘܝܬܐ ܕܡܫܟܢܐ ܡܢ ܣܘܦܝܗܘܢ. * ܢܗܘܘܢ ܫܘܝܢ ܡܢ ܠܬܚܬ. ܘܐܟܚܕܐ ܢܗܘܘܢ
24 ܢܦܩܝܢ ܥܠ ܪܫܗ. ܥܠ ܥܙܩܬܐ ܚܕܐ. ܗܟܢܐ ܢܗܘܘܢ ܠܬܪܝܗܘܢ ܣܡܟܐ. ܠܬܪܬܝܢ ܙܘܝܢ ܢܗܘܘܢ.
25 * ܘܢܗܘܘܢ ܬܡܢܐ ܕܦܝܢ. ܘܣܡܟܝܗܘܢ ܕܣܐܡܐ. ܫܬܬܥܣܪ. ܬܪܝܢ ܣܡܟܝܢ ܬܚܝܬ ܕܦܐ
26 ܚܕ. ܘܬܪܝܢ ܣܡܟܝܢ ܬܚܝܬ ܕܦܐ ܐܚܪܢܐ. * ܘܬܥܒܕ ܡܘܫܠܐ ܕܩܝܣܐ ܕܐܒܢܘܣܐ. ܚܡܫܐ ܠܕܦܐ
27 ܕܣܛܪܐ ܚܕ ܕܡܫܟܢܐ. * ܘܚܡܫܐ ܡܘܫܠܝܢ ܠܕܦܘܗܝ ܕܣܛܪܐ ܐܚܪܢܐ ܕܡܫܟܢܐ. ܘܚܡܫܐ
28 ܡܘܫܠܝܢ ܠܕܦܘܗܝ ܕܣܛܪܐ ܐܚܪܢܐ ܡܢ ܣܘܦܝܗܘܢ. ܕܡܫܟܢܐ ܡܢ ܡܥܪܒܐ. * ܘܡܘܫܠܐ
ܡܨܥܝܐ ܒܡܨܥܬ ܕܦܐ. ܢܥܒܪ ܡܢ ܗܢܐ ܣܛܪܐ ܠܗܢܐ. ܘܕܦܐ ܚܦܝ ܕܗܒܐ. ܘܥܙܩܬܐ ܬܥܒܕ
29 ܕܕܗܒܐ. ܕܘܟܬܐ ܠܡܘܫܠܐ. * ܘܚܦܝ ܠܡܘܫܠܐ ܕܗܒܐ. * ܘܐܩܝܡ ܠܡܫܟܢܐ ܒܨܒܬܗ. ܐܝܟ
30 ܕܚܘܝܬܟ ܒܛܘܪܐ. * ܘܥܒܕ ܦܪܣܐ ܕܬܟܠܬܐ ܘܕܐܪܓܘܢܐ. ܘܙܚܘܪܝܬܐ. ܘܒܘܨܐ ܥܙܝܠܐ. ܥܒܕ
31 ܐܘܡܢܐ. ܬܥܒܕܝܘܗܝ ܟܪܘܒܐ. * ܘܣܝܡܝܘܗܝ ܥܠ ܐܪܒܥܐ ܥܡܘܕܝܢ ܕܐܒܢܘܣܐ. ܕܡܚܦܝܢ
32 ܕܗܒܐ. ܘܩܦܠܐܘܗܝ ܕܕܗܒܐ. ܥܠ ܐܪܒܥܐ ܣܡܟܝܢ ܕܣܐܡܐ.

* Decem cubitorum erit longitudo cujuſlibet aſſeris, & cubiti cum dimidio latitudo cujuſlibet aſſeris. 17 Et duos cardines cuilibet aſſeri directè oppoſitos alterum alteri: idemque facies omnibus aſſeribus tabernaculi. 18 Et fac aſſeres pro tabernaculo, viginti aſſeres ad latus venti Auſtralis. 19 Et quadraginta fulcra argentea facies ſub viginti aſſeribus illis, duo fulcra ſub aſſere uno pro duobus cardinib⁹ ej⁹, & duo fulcra ſub altero aſſere pro duob⁹ cardinib⁹ ej⁹. 20 Et ad lat⁹ alterũ tabernaculi ex parte venti Aquilonaris, viginti aſſeres. 21 Et quadraginta fulcra argentea: duo fulcra ſub aſſere uno, & duo fulcra ſub aſſere altero. 22 Ad oras autem tabernaculi ab Occidente, fac ſex aſſeres. 23 Et duos aſſeres facies angulo tabernaculi in extremitatibus eorum. 24 Ita ut ſint æquales ex inferiori parte, ſintque ſimul erumpentes ſuper caput ipſius ad annulum unum: ſic erit utriſque fulcris, ad duos angulos erunt. 25 Et erunt octo aſſeres, & fulcra eorum argentea ſexdecim, duo fulcra ſub aſſere uno, & duo fulcra ſub aſſere alio. 26 Et facies vectes de ligno hebeni, quinque pro aſſeribus unius lateris tabernaculi, 27 Et quinque vectes pro aſſerib⁹ alteri⁹ lateris tabernaculi; & quinq; vectes pro aſſeribus lateris alius in 28 oris tabernaculi ab Occidente. Vectis autem medius per medios aſſeres penetrans ab hoc latere ad illud: aſſeres verò obduc auro; 29 & annulos fac aureos, locum vectibus. Et obduc vectes auro. 30 Et erige tabernaculum in decore ſuo, prout oſtendi tibi in monte. 31 Fac etiam operculum ex flavo ſerico, & purpurâ, & tincturâ coccineâ, & byſſo retortâ: opere artificis fac illud cherub. 32 Et pone illud ſuper quatuor columnas hebeni quæ obductæ ſunt auro & quarum capitella aurea erunt, ſuper quatuor fulcra argentea.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.
תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

16 עֲשַׂר אַמִּין אוּרְכָּא דְּדַפָּא וְאַמְּתָא
וּפַלְגוּת אַמְּתָא פּוּתְיָא דְּדַפָּא חַד׃
17 תְּרֵין צִירִין לְדַפָּא חַד מְשַׁלְּבִין חַד
לְקָבֵיל חַד כֵּן תַּעְבֵּיד לְכָל דַּפֵּי
מַשְׁכְּנָא׃ וְתַעְבֵּיד יָת דַּפַּיָּא לְמַשְׁכְּנָא
18 עַסְרִין דַּפִּין לְרוּחַ עֵבַר דָּרוֹמָא׃
19 וְאַרְבְּעִין סַמְכִין דִּכְסַף תַּעְבֵּיד
תְּחוֹת עַסְרִין דַּפִּין תְּרֵין סַמְכִין
תְּחוֹת דַּפָּא חַד לִתְרֵין צִירוֹהִי
וּתְרֵין סַמְכִין תְּחוֹת דַּפָּא חַד לִתְרֵין
20 צִירוֹהִי׃ וְלִסְטַר מַשְׁכְּנָא תִּנְיָנָא
21 לְרוּחַ צִפּוּנָא עַסְרִין דַּפִּין׃ וְאַרְבְּעִין
סַמְכֵיהוֹן דִּכְסַף תְּרֵין סַמְכִין תְּחוֹת
22 דַּפָּא חַד וּתְרֵין סַמְכִין תְּחוֹת דַּפָּא
חַד׃ וְלִסְיָפֵי מַשְׁכְּנָא מַעְרְבָא תַּעְבֵּיד
23 שִׁתָּא דַפִּין׃ וּתְרֵין דַּפִּין תַּעְבֵּיד לְזָוְיָת
24 מַשְׁכְּנָא בְּסוֹפֵיהוֹן׃ וִיהוֹן מְכַוְּנִין
מִלְּרַע וְכַחְדָּא יְהוֹן מְכַוְּנִין עַל
רֵישֵׁיהּ לְעִזְקְתָא חֲדָא כֵּן יְהֵי
25 לְתַרְוֵיהוֹן לִתְרֵין זָוְיָן יְהוֹן׃ וִיהוֹן
תְּמָנְיָא דַפִּין וְסַמְכֵיהוֹן דִּכְסַף שִׁתָּא
עֲשַׂר סַמְכִין תְּרֵין סַמְכִין תְּחוֹת דַּפָּא
26 חַד וּתְרֵין סַמְכִין תְּחוֹת דַּפָּא חַד׃
וְתַעְבֵּיד עַבְרֵי דְּאָעֵי שִׁטִּין חַמְשָׁא
27 לְדַפֵּי סְטַר מַשְׁכְּנָא חַד׃ וְחַמְשָׁא
עַבְרִין לְדַפֵּי סְטַר מַשְׁכְּנָא תִּנְיָנָא
וְחַמְשָׁא עַבְרִין לְדַפֵּי סְטַר מַשְׁכְּנָא
28 לְסוֹפֵיהוֹן מַעְרְבָא׃ וְעַבְרָא מְצִיעָאָה
בְּגוֹ דַּפַּיָּא מַעְבַּר מִן סְיָפֵי לִסְיָפֵי׃
29 וְיָת דַּפַּיָּא תַּחְפֵּי דַהֲבָא וְיָת עִזְקָתְהוֹן
תַּעְבֵּיד דַּהֲבָא אַתְרָא לְעַבְרַיָּא
30 וְתַחְפֵּי יָת עַבְרַיָּא דַּהֲבָא׃ וּתְקִים יָת
מַשְׁכְּנָא כְּהִלְכָתֵיהּ דְּאִתְחֲזֵיתָא
31 בְּטוּרָא׃ וְתַעְבֵּיד פָּרֻכְתָּא תִּכְלָא
וְאַרְגְּוָנָא וּצְבַע זְהוֹרִי וּבוּץ שְׁזִיר
עוֹבַד אוּמָּן יַעְבֵּיד יָתַהּ צוּרַת
32 כְּרוּבִין׃ וְתִתֵּין יָתַהּ עַל אַרְבְּעָא
עַמּוּדֵי שִׁטִּין מְחַפַּן דַּהֲבָא וָוֵיהוֹן
דַּהֲבָא עַל אַרְבְּעָא סַמְכִין דִּכְסַף׃

16 Decem cubitos habebit longitudo tabulæ, & cubitum et dimidiũ latitudo tabulæ unius. 17 Duos cardines habebit unaquæq; tabula; et duab⁹ incaſtraturis erunt conjunctæ una è *regione alterius*: ſic facies in omnib⁹ tabulis tabernaculi. 18 Faciéſq; viginti tabulas tabernaculo, ad lat⁹ Meridianũ. 19 Et quadraginta baſes argẽteas facies ſub viginti tabulis: duæ baſes erũt ſub tabulâ unâ, in duob⁹ cardinibus ej⁹; & duæ baſes ſub tabulâ aliâ in duob⁹ cardinib⁹ ej⁹. 20 Et in latere ſecundo tabernaculi, ad plagã Aquilonarẽ, erunt viginti tabulæ. 21 Et quadraginta baſes argenteæ: duæ baſes ſub unâ tabulâ, & duæ baſes ſub aliâ tabulâ. 22 Et ad poſteriorẽ partẽ Occidentalẽ tabernaculi facies ſex tabulas. 23 Et duas tabulas facies ad angulos tabernaculi, in extremitate ej⁹. 24 Et erunt cõjunctæ ab inferiori parte: ſimulque erunt conjunctæ *ad caput ejus*, in annulo uno: ſic erit ambobus; hoc eſt duobus angulis. 25 Eruntq; octo tabulæ, & baſes earũ ſedecim argenteæ: duæ baſes ſub unâ tabulâ, & duæ baſes ſub aliâ tabulâ. 26 Et facies vectes de lignis ſetĩ: quinq; ad continẽdas tabulas uni⁹ lateris tabernaculi. 27 Et quinq; alios vectes, ad continẽdas tabulas lateris ſecũdi tabernaculi: & quinq; vectes, ad continẽdas tabulas poſterioris partis tabernaculi, ad Occidentẽ. 28 Et vectis medi⁹, qui mittetur per medias tabulas, tranſiet à ſũmo uſq; ad ſummũ. 29 Tabulas autẽ coperies auro, et annulos earũ facies aureos; ut ſint loca vectibus: vectes quoq; coperies auro. 30 Et eriges tabernaculũ: juxta exẽplar, quod tibi in monte monſtratũ eſt. 31 Faciéſque velũ, de hyacintho & purpurâ, et coccino, et byſſo retortâ: opere artificis *faciet* illud, figuris Cherubim. 32 Et pones illud ſup quatuor colũnas de lignis ſetim, coopertas auro; capita earũ aurea: ſup quatuor baſes argenteas.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

16 *Decem cubitorum erit longitudo aſſeris unjus; cubiti & dimidii cubiti latitudo aſſeris unjus.* 17 *Duæ incaſtraturæ erunt aſſeri uni, correſpondentes altera alteri: ſic facies omnibus aſſeribus tabernaculi.* 18 *Facies etiam aſſeres pro tabernaculo; viginti aſſeres ad latus Meridionale.* 19 *Et quadraginta baſes argenteas facies ſub viginti aſſeribus; duas baſes ſub uno aſſere pro duabus incaſtraturis ejus; et duas baſes ſub aſſere uno pro duabus incaſtraturis ejus.* 20 *Ad latus verò ſecundum tabernaculi verſùs Septentrionem, facies viginti aſſeres.* 21 *Et quadraginta baſes eorum argenteas; duas baſes ſub aſſere uno, et duas baſes ſub aſſere uno.* 22 *Ad latera autem tabernaculi verſùs Occidentẽ, facies ſex aſſeres.* 23 *Duos quoq; aſſeres facies ad angulos tabernaculi in duobus lateribus.* 24 *Et geminabuntur infernè ſimul, eruntque gemini ad caput ejus in annulo uno, ſic fiet utriſque duobus angulis.* 25 *Erunt igitur octo aſſeres, & baſes eorum argenteæ, ſedecim baſes, unicuique aſſeri duæ baſes.* 26 *Item facies vectes de lignis Setim quinque aſſeribus ex parte una tabernaculi.* 27 *Et quinque vectes aſſerib⁹ ex parte ſecunda tabernaculi, & quinque vectes aſſeribus ex parte tabernaculi verſùs duo latera Occidentalia.* 28 *Vectiſque erit intermedius per medium aſſerũ tranſiens ab extremo ad extremum.* 29 *Aſſeres autẽ teges auro, et annulos eorum facies aureos qui aſſerib⁹ inſerendis inſerviunt, tegeſq; vectes auro.* 30 *Poſt eã eriges tabernaculum ſecundùm diſpoſitionem quæ tibi oſtenſa eſt in monte.* 31 *Facies quoque velũ ex hyacintho, et purpurâ, & cocco dibapho, & byſſo retortâ; opere plumario fient cum eo(i)Cherubim.* 32 *Et pones illud ſuper quatuor columnas Setim opertas auro, quarum uncini erunt aurei, ſuper quatuor baſes argenteas.*

VER. SAM. (i) picturæ.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * عشر اذرع طول كل تختة * وذراع ونصف عرضها * ولتكن لها صيران ملسنان احدهما بازاء
17 18 الاخر كذلك فاصنع في جميع تخاتج المسكن * واصنع التخاتج للمسكن * عشرين تختة في جهة مهب
19 الجنوب * واربعين قاعدة من فضة تصنعها تحت العشرين تختة * ولتكن قاعدتان تحت كل تختة
20 21 لصيريها * ولجانب المسكن الثاني من جهة مهب الشمال تصنع عشرين تختة * واربعين قاعدة من
22 23 فضة * تحت كل تختة تكون قاعدتان * وفي موخر المسكن من الغرب تصنع ست تخاتج * وتختين
24 تصنعهما في ركني المسكن في الزاويتين * وتكون معتدلة من اسفل * وجميعا تكون معتدلة من
25 فوق بحلقة واحدة * كذلك يكون لكلا الركنين * فتصير ثماني تخاتج وقواعدها من فضة ست عشرة
26 قاعدة * ولتكن قاعدتان تحت كل تختة * واصنع عوارض من خشب السنط * خمسا لتخاتج جانب
27 المسكن * وخمس عوارض لتخاتج جانب المسكن الثاني * وخمس عوارض لتخاتج جانب المسكن
28 29 للزوايا في الغرب * والعارضة الوسطى في جوف التخاتج نافذة من الطرف الى الطرف * وغش التخاتج
30 بذهب * واصنع لها حلقا من ذهب مكانا للعوارض * وغش العوارض ايضا بذهب * وانصب المسكن
31 كهيئته التي اريتها في الجبل * واصنع حجلة من اسمانجون وارجوان وصبغ قرمز وعشر مسرور صنعة
32 حاذق تصنعه صورا * واصنعها على اربعة اعمدة من سنط مغشاة ذهبا * ولتكن رزاتها ذهبا
على اربع قواعد من فضة *

16 * *Decem cubitorum erit longitudo cujuſlibet tabulæ, & cubiti cum dimidio latitudo ejus.* 17 *Et habeant duos exertos limbos lingulatos, unum è regione alterius: Simile fac omnibus tabulis habitaculi.* 18 *Et fac tabulas habitaculo, viginti tabulas verſùs plagam unde flat Auſter.* 19 *Et quadraginta baſes ex argento facies ſub viginti tabulis; & ſint duæ baſes ſub qualibet tabula pro duobus limbis ejus.* 20 *Et in latere habitaculi ſecundo ad plagam unde flat Aquilo, facies viginti tabulas,* 21 *Et quadraginta baſes ex argento;* 22 *ſub qualibet tabula erunt duæ baſes. Et in parte poſteriori habitaculi ab Occidente facies ſex tabulas.* 23 *Et duas tabulas facies in duabus pilis habitaculi in duobus angulis.* 24 *Et erunt æquales deorſum, ſimulque erunt æquales deſurſum in uno circulo; ſic fiet quibuſvis duabus pilis.* 25 *Fientque octo tabulæ, & baſes earum ex argento, ſexdecim baſes. Et ſint duæ baſes ſub qualibet tabula.* 26 *Et fac tranſverſa de ligno Santo, quinque pro tabulis lateris habitaculi.* 27 *Et quinque tranſverſa pro tabulis ſecundi lateris habitaculi, & quinque tranſverſa pro tabulis lateris habitaculi in angulis qui in Occidente.* 28 *Et tranſverſum medium per concavum tabularum penetrans erit ab extremitate ad extremitatem.* 29 *Et tege tabulas auro, & fac illis anſas ex auro locum pro tranſverſis; & tege tranſverſa etiam auro.* 30 *Et erige habitaculum juxta formam ſuam quæ oſtenſa tibi eſt in monte.* 31 *Et fac velum ex hyacintho, & purpurâ, & tincturâ croci, & byſſo retortâ; artificio periti ſſimi facies illud picturas.* 32 *Et fac illud ſuper quatuor columnas ex Santo contectas auro. Et ſint capitella earum ex auro, ſuper quatuor baſes ex argento.*

ספר שמות : כז

introduces & , uncinos ſubter velum dabis Et
33 וְנָתַתָּה אֶת־הַפָּרֹכֶת תַּחַת הַקְּרָסִים וְהֵבֵאתָ
dividet & ,teſtimonii arcam veli domo à illuc
שָׁמָּה מִבֵּית לַפָּרֹכֶת אֵת אֲרוֹן הָעֵדוּת וְהִבְדִּילָה
.ſanctitatum ſanctitatem inter &,ſanctitatem inter vobis velum
הַפָּרֹכֶת לָכֶם בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין קֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים׃
ſanctitate in teſtimonii arcam ſuper propitiatorium pones Et
34 וְנָתַתָּ אֶת־הַכַּפֹּרֶת עַל אֲרוֹן הָעֵדֻת בְּקֹדֶשׁ
,velum extra ab menſam pones Et .ſanctitatum
35 הַקֳּדָשִׁים׃ וְשַׂמְתָּ אֶת־הַשֻּׁלְחָן מִחוּץ לַפָּרֹכֶת
tabernaculi coſtam ſuper menſam contra candelabrum &
וְאֶת־הַמְּנֹרָה נֹכַח הַשֻּׁלְחָן עַל צֶלַע הַמִּשְׁכָּן
facies Et .aquilonis coſtam ſuper dabis menſam & , auſtrum ad
36 תֵּימָנָה וְהַשֻּׁלְחָן תִּתֵּן עַל־צֶלַע צָפוֹן׃ וְעָשִׂיתָ
vermiculo & , purpura &,hyacintho ;tabernaculi oſtium ad operimentũ
מָסָךְ לְפֶתַח הָאֹהֶל תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת
aulæo facies Et .recamantis opere ,retorta byſſo & ,cocci
37 שָׁנִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר מַעֲשֵׂה רֹקֵם׃ וְעָשִׂיתָ לַמָּסָךְ
: aurei earũ uncini ,auro eas cooperies & ,Sittim columnas quinque
חֲמִשָּׁה עַמּוּדֵי שִׁטִּים וְצִפִּיתָ אֹתָם זָהָב וָוֵיהֶם זָהָב
.æris baſes quinque eis fundes &
וְיָצַקְתָּ לָהֶם חֲמִשָּׁה אַדְנֵי נְחֹשֶׁת׃

CAP. XXVII. כז

cubitorum quinque : Sittim lignis altare faciet Et
1 וְעָשִׂיתָ אֶת־הַמִּזְבֵּחַ עֲצֵי שִׁטִּים חָמֵשׁ אַמּוֹת
;altare erit Quadratũ .latitudo cubitorum quinque &,longitudo
אֹרֶךְ וְחָמֵשׁ אַמּוֹת רֹחַב רָבוּעַ יִהְיֶה הַמִּזְבֵּחַ
ſuper ejꝰ cornua facies Et .ejus ſtatura cubitorum trium &
2 וְשָׁלֹשׁ אַמּוֹת קֹמָתוֹ׃ וְעָשִׂיתָ קַרְנֹתָיו עַל
cooperies & , ejus cornua erunt ipſo Ex .ejus angulis quatuor
אַרְבַּע פִּנֹּתָיו מִמֶּנּוּ תִּהְיֶיןָ קַרְנֹתָיו וְצִפִּיתָ
,illud excinerandum ad ejus ollas facies Et .ære illud
3 אֹתוֹ נְחֹשֶׁת׃ וְעָשִׂיתָ סִּירֹתָיו לְדַשְּׁנוֹ
.ejus receptacula & ,ejus tridentes & ,ejus aſperſoria & ,ejus ſcopas &
וְיָעָיו וּמִזְרְקֹתָיו וּמִזְלְגֹתָיו וּמַחְתֹּתָיו
cribrum ei facies Et .æs facies ejus vaſis Omnibus
4 לְכָל־כֵּלָיו תַּעֲשֶׂה נְחֹשֶׁת׃ וְעָשִׂיתָ לּוֹ מִכְבָּר
anulos quatuor reti ſuper facies Et .æris retis opere
מַעֲשֵׂה רֶשֶׁת נְחֹשֶׁת וְעָשִׂיתָ עַל־הָרֶשֶׁת אַרְבַּע טַבְּעֹת
.ejus extremitatibus quatuor ſuper , æris
נְחֹשֶׁת עַל אַרְבַּע קְצוֹתָיו׃

Verſio VULG. LAT.

33 Inſeretur autem velum per circulos, intra quod pones arcam teſtimonii : quo & Sanctuarium, & Sanctuarii ſanctuaria dividentur. 34 Pones & propitiatorium ſuper arcam teſtimonii in Sancto ſanctorum : 35 Menſámque extra velum, & contra menſam candelabrum in latere tabernaculi Meridiano : menſa enim ſtabit in parte Aquilonis. 36 Facies & tentorium in introitu tabernaculi de hyacintho, & purpura, coccóque bis tincto, & byſſo retorta, opere plumarii. 37 Et quinque columnas deaurabis lignorum Setim, ante quas ducetur tentorium : quarum erunt capita aurea, & baſes æneæ.

CAP, XXVII.

1 FAcies & altare de lignis Setim : quod habebit quinque cubitos in longitudine, & totidem in latitudine, id eſt, quadrum, & tres cubitos in altitudine. 2 Cornua autem per quatuor angulos ex ipſo erunt : & operies illud ære. 3 Faciéſque in uſus ejus lebetes ad ſuſcipiendos cineres, & forcipes atque fuſcinulas, & ignium receptacula : omnia vaſa ex ære fabricabis. 4 Craticulámque in modum retis æneam : per cujus quatuor angulos erunt quatuor annuli ænei.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranſlatione LATINA.

33 Καὶ θήσεις τὸ καταπέτασμα (δ) ἐπὶ τοὺς ςύλους· καὶ εἰσοίσεις ἐκεῖ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος τὴν κιβωτὸν τοῦ μαρτυρίου· καὶ διοριεῖ τὸ καταπέτασμα ὑμῖν ἀναμέσον τοῦ ἁγίου καὶ ἀναμέσον τοῦ ἁγίου τῶν ἁγίων. 34 Καὶ κατακαλύψεις τῷ καταπετάσματι τὴν κιβωτὸν τοῦ μαρτυρίου ἐν τῷ ἁγίῳ τῶν ἁγίων. 35 Καὶ (ε) ἐπιθήσεις τὴν τράπεζαν ἔξωθεν τοῦ καταπετάσματος, καὶ τὴν λυχνίαν ἀπέναντι τῆς τραπέζης ἐπὶ μέρους τῆς σκηνῆς τὸ πρὸς Νότον· καὶ τὴν τράπεζαν θήσεις ἐπὶ μέρους τῆς σκηνῆς τὸ πρὸς Βοῤῥᾶν. 36 Καὶ ποιήσεις (ζ) ἐπίσπαςρον τῇ θύρᾳ τῆς σκηνῆς ἐξ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου κεκλωσμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης, ἔργον ποικιλτοῦ. 37 Καὶ ποιήσεις τῷ καταπετάσματι πέντε ςύλους, καὶ χρυσώσεις αὐτοὺς χρυσίῳ· καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν χρυσαῖ. καὶ χωνεύσεις αὐτοῖς πέντε βάσεις χαλκᾶς.

Et pones velamen ſuper columnas. Et induces illuc intra velamen arcam teſtimonii : & dividet vobis velamen intermedium ſanctum & intermedium ſanctum ſanctorum. 34 Et cooperies velamine arcam teſtimonii in ſancto ſanctorum. 35 Et impones menſam extra velamen; & candelabrum contra menſam in parte tabernaculi, quæ reſpicit ad Auſtrum : & menſam pones in parte tabernaculi quæ reſpicit Aquilonem. 36 Et facies (q) adductorium oſtio tabernaculi de hyacintho, & purpura, & cocco torto, & byſſo torta, opus variatoris. 37 Et facies velamini quinque columnas, & inaurabis illas auro: & capita earum aurea. Et conflabis eis quinque baſes æreas.

MS.A. (δ) ἐπὶ τοὺς ςύλους· (ε) θήσεις (ζ) ἐπίσπαςρον ἐξ ὑακίνθου,

ΚΕΦ. κζ.

1 ΚΑὶ ποιήσεις θυσιαςήριον ἐκ ξύλων ἀσήπτων, πέντε πήχεων (α) τὸ μῆκος, καὶ πέντε πήχεων (β) τὸ εὖρος· τετράγωνον ἔςαι τὸ θυσιαςήριον, καὶ τριῶν πήχεων τὸ ὕψος αὐτοῦ. 2 Καὶ ποιήσεις τὰ κέρατα ἐπὶ τῶν τεσσάρων γωνιῶν. ἐξ αὐτοῦ ἔςαι τὰ κέρατα, καὶ καλύψεις αὐτὰ χαλκῷ. 3 Καὶ ποιήσεις ςεφάνην τῷ θυσιαςηρίῳ· καὶ τὸν καλυπτῆρα αὐτοῦ, καὶ τὰς φιάλας αὐτοῦ, καὶ τὰς κρεάγρας αὐτοῦ, καὶ τὸ πυρεῖον (γ) αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτοῦ ποιήσεις χαλκᾶ. 4 Καὶ ποιήσεις αὐτῷ ἐσχάραν ἔργῳ δικτυωτῷ χαλκῆν· καὶ ποιήσεις τῇ ἐσχάρᾳ τέσσαρας δακτυλίους χαλκοῦς (δ) ὑπὸ τὰ τέσσαρα κλίτη.

CAP. XXVII.

1 ET facies altare ex lignis imputribilibus : quinque cubitorum longitudo, & quinque cubitorum latitudo : quadrangulum erit altare; & trium cubitorum altitudo ejus. 2 Et facies cornua in quatuor angulos. Ex ipſo erunt cornua, & teges illa ære. 3 Et facies coronam altari : & operculum ejus, & phialas ejus, & fuſcinulas ejus, & focum ejus, & omnia vaſa ejus facies ænea. 4 Et facies ei craticulam opere reticulato æneam : & facies craticulæ quatuor annulos æneos ad quatuor latera.

MS.A. Κεφ. κζ΄. (α) μῆκος, (β) εὖρος· (γ) αὐτοῦ· πάντα τὰ σκεύη ποιήσεις (δ) ἐπεὶ τὰ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]

Et pone operimentum ſub aſſere : & introduc illuc, intra operculum, arcam teſtimonii : duces eis velum inter ſanctum ſanctorum. 34 Et pones propitiatorium ſuper arcam teſtimonii in ſancto ſanctorum. 35 Et pones menſam extra velum, & candelabrum è regione menſæ, ad latus tabernaculi Auſtrale : menſam verò pones ad latus Aquilonare. 36 Fac etiam velum oſtio tabernaculi ex flavo ſerico, & purpurâ, & tincturâ coccineâ, & byſſo tortâ opere picturarum. 37 Et fac operimento quinque columnas ex hebeno, & obduc eas auro, & capitella earum ex auro : & fac eis quinque fulcra ænea.

CAP. XXVII.

1–4 [illegible]

1 PRæterea fac altare de ligno hebeni, cujus longitudo ſit quinque cubitorum, & quinque cubitorum latitudo : quadratum ſit altare : & trium cubitorum ſit altitudo ejus. 2 Et fac cornua ejus ſuper quatuor angulos ejus : ex ipſo erunt cornua ejus : & obducito illud ære. 3 Et fac lebetes ejus ad miniſterium ipſius, & radulas ejus, & ahena ejus, & fuſcinulas ejus, & thuribula ejus : omnia autem vaſa ipſius facies ex ære. 4 Fac etiam craticulam æneam ad modum retis ænei : & fac ſuper craticulam quatuor annulos æneos in quatuor lateribus ejus.

PARAPH.CHALD.cum VERSIONE.LAT.

תרגום אונקלוס Targ. ONKEL.

33 ותתן ית פרוכתא תחות פורפיא ותעיל תמן מגו לפרוכתא ית ארונא דסהדותא ותפריש פרוכתא לכון בין קודשא ובין קודש קודשיא : 34 ותתן ית כפורתא על ארונא דסהדותא בקודש קודשיא : 35 ותשוי ית פתורא מברא לפרוכתא וית מנרתא לקביל פתורא על סטר משכנא דרומא ופתורא תתן על סטר צפונא : 36 ותעביד פרסא לתרע משכנא תכלא וארגונא וצבע זהורי ובוץ שזיר עובד ציר : 37 ותעביד לפרסא חמשא עמודי שטין ותחפי יתהון דהבא וויהון דהבא ותתיך להון חמשא סמכין דנחשא :

33 Et pones velum ſub fibulis : & introduces ibi ultra velum arcam teſtimonii: ut dividat velum vobis, inter ſanctum, & inter ſanctum ſanctorum. 34 Ponéſque propitiatorium ſuper arcam teſtimonii : in ſancto ſanctorum. 35 Ponéſque menſam extra velum; & candelabrũ è regione menſæ, in latere meridionali tabernaculi : & menſam pones in latere Aquilonari. 36 Faciéſque velum in oſtio tabernaculi ; ex hyacintho & purpurâ, & coccino, & byſſo retortâ : opere polymitarii. 37 Et facies velo quinque columnas de lignis ſetim ; & cooperies eas auro, capita earum erunt ex auro : & fundes eis quinque baſes æneas.

כז

1 ותעביד ית מדבחא דאעי שטין חמש אמין אורכא וחמש אמין פותיא מרבע יהי מדבחא ותלת אמין רומיה : 2 ותעביד קרנוהי על ארבע זויתיה מניה יהוין קרנוהי ותחפי יתיה נחשא : 3 ותעביד פסכתרוותיה למספי קטמיה ומגרופיתיה ומזרקוהי וצנוריתיה ומחתיתיה לכל מנוהי תעביד נחשא : 4 ותעביד ליה סרדא עובד מצדתא דנחשא ותעביד על מצדתא ארבע עזקן דנחשא על ארבעה סטרוהי :

CAP. XXVII.

1 FAciéſque altare de lignis ſetim : quinque cubitos habebit longitudo ejus, & quinque cubitos latitudo, quadratum erit altare ; & tres cubitos habebit altitudo ejus. 2 Faciesque cornua ejus ſuper angulos ejus; ex ipſo erunt cornua ejus : & operies 3 illud ære. Et facies lebetes, ut colligatur cinis ; & batilia ejus, & acetabula, & fuſcinulas, & thuribula ejus : omnia vaſa ejus facies ex ære. 4 Et facies ei craticulam, opere rêtis ex ære : & facies ſuper rete quatuor annulos ex ære ; ſuper quatuor lateribus ejus.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Pones autem velum ſub circulis, 33 et introduces illuc, intra velum, arcam teſtimonii ; dividétque vobis velũ inter ſanctũ, et inter ſanctũ ſanctorum. 34 Ponéſq; propitiatoriũ ſuper arcam teſtimonii in ſancto ſanctorum. 35 Et collocabis menſam extra velum, et candelabrum è regione menſæ ad latus tabernaculi verſùs auſtrũ; menſámq; pones ad partẽ ſeptentrionalem. Et facies altare, ut adoleas incenſum ; ex lignis Setim facies illud : cubiti erit longitudo ejus, et cubiti latitudo ejus ; quadratum erit, duorúmq; cubitorum altitudo ejus, ex ipſo cornua ejus. Teges quoque illud auro puro, tectum ejus, et parietes ejus in circuitu, et cornua ejus. Et facies ei coronam aureã in circuitu, et duos annulos aureos facies ei ſubter coronam ejus ſuper duo latera ejus; facies eos ad duas partes ejus, & erunt (k) receptacula vectium quibus illud portetur : facies quoque vectes illos ex lignis Setim, & teges eos auro ; ponéſq; illud ante velum quod eſt ſuper arcam teſtimonii, quo tecũ conveniam. Et adolebit ſuper illud Aaron incenſum aromatum ſingulis matutinis : cùm diſponet lucernas, adolere illud curabit. Et cùm accendet lucernas Aaron, inter duas veſperas adolebit illud. Incenſum erit perpetuum coram Domino in generationibꝰ veſtris. Non offeretis ſuper illud incenſũ alienum, neq; holocauſtum, neque oblationem, neque libamen libabitis ſuper illud. Et expiabit Aaron ſuper cornua ejus : ſemel in anno expiabit ſuper illud in generationibus veſtris. Sanctum ſanctorum eſt Domino. 36 Facies præterea aulæum ad portam tabernaculi ex hyacintho, purpurâ, & cocco dibapho, & byſſo retortâ opere acupicto. 37 Facies verò aulæo quinque columnas Setim, quas teges auro puro, & uncinos earum aureos, & conflabis eis quinque baſes æreas.

CAP. XXVII.

1 ET facies altare ex lignis Setim, quinque cubitorũ erit longitudo, & quinque cubitorũ latitudo ; quadratum erit altare, ſed trium cubitorum altitudo eius. 2 Facies etiam cornua eius ſuper quatuor angulos eius : ex ipſo erunt cornua ejus, & teges illud ære. 3 Item facies ollas ejus ad ſuſcipiendos cineres, & palas eius, & (a) crateres eius, & fuſcinulas eius, & ignis receptacula ; omnia vaſa eius facies ærea. 4 Facies quoq; illi craticulam opere reticulato æneam, faciéſque ſuper rete quatuor annulos æreos in quatuor extremitatibus ejus.

VER. SAM. (k) pro locis vectibus (a) ſcutellas ejus,

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

33 *وعلق الحجلة تحت السطايا * وادخل هناك من داخل الحجلة صندوق الشهادة * فتفصل الحجلة بين القدس وبين خاص الاقداس * 34 واضع الغشاء على صندوق الشهادة في خاص الاقداس * 35 وصير المائدة من خارج الحجلة * والمنار حيالها الى جانب المسكن الجنوبي * والمائدة اجعلها الى الجانب الشمالي * 36 واصنع سترا لباب الخباء من اسمانجون وارجوان وصبغ قرمز وعسر مسرور صنعة رقام * 37 واصنع للستر خمسة اعمدة من سنط * وغشها بذهب * وليكن رزافينها من ذهب * وافرغ لها خمس قواعد نحاس *

* الفصل السابع والعشرون *

1 *واصنع مذبح القرابين من خشب السنط * وليكن طوله خمس اذرع * وعرضه خمس اذرع * مربعا يكون المذبح * وسمكه ثلث اذرع * 2 واصنع سرفاته على اربع زواياه * منه تكون سرفه * وغشه بنحاس * 3 واصنع صنانه لرماده ومجارفه وكراسيه ومناشله ومجامره * جميع انيته تصنعها من نحاس * 4 واصنع له سردا على صنعة الشبكة النحاس * واصنع في الشبكة اربع حلقات من نحاس في اربعة الاطراف *

33 Et appende velum ſub orbiculis, et introduc illuc, intus velum, arcam teſtamenti : dividétque velum inter Sanctuarium, & inter Præcipuum ſacrorum. 34 Et fac velum ſuper arcã teſtimonii in Præcipuo ſanctorum. 35 Et pone menſam extra velum, & candelabrum contra eam ad latus tabernaculi Auſtrale, & menſam pone ad latus Aquilonare. 36 Et fac velamen januæ tabernaculi ex hyacintho, & purpurâ, & tincturâ croci, & byſſo retortâ artificio plumario. 37 Et facito velamini quinque columnas ex Santo, & tege eas auro, & ſint capitella earum ex auro, & funde eis quinque baſes æris.

CAP. XXVII.

1 ET fac altare ſacrificiorum ex ligno Santo. Et ſit longitudo ejus quinq; cubitorum, & latitudo ejus quinq; cubitorum ; quadratum erit altare, & triũ cubitorũ craſſitudo ejus. 2 Et fac prominentes oras ejus juxta quatuor angulos ejus ; ex ipſo erunt prominentes oræ ejus ; & contege illud ære. 3 Et fac caniſtra ejus pro cinere ejus, & palas ejus, & forcipes ejus, & fuſcinulas ejus, & focos ipſius, et omnia vaſa ejus facies ex ære. 4 Et fac ei craticulam ſecundùm artificium retis ænei : & facito in reti quatuor anſas ex ære, in quatuor extremitatibus.

ספר שמות : כז

rete erit & ,infra de altaris ambitum ſubter illud pones Et
5 וְנָתַתָּה אֹתָהּ תַּחַת כַּרְכֹּב הַמִּזְבֵּחַ מִלְּמָטָּה וְהָיְתָה הָרֶשֶׁת
lignis vectes ,altari vectes facies Et .altaris medium ad uſque
6 עַד חֲצִי הַמִּזְבֵּחַ׃ וְעָשִׂיתָ בַדִּים לַמִּזְבֵּחַ בַּדֵּי עֲצֵי
,anulos in ejus vectes inducentur Et .ære eos cooperies & : Sittim
7 שִׁטִּים וְצִפִּיתָ אֹתָם נְחֹשֶׁת׃ וְהוּבָא אֶת־בַּדָּיו בַּטַּבָּעֹת
.illud ferendo in altaris lateribus duobus ſuper vectes erunt &
וְהָיוּ הַבַּדִּים עַל־שְׁתֵּי צַלְעֹת הַמִּזְבֵּחַ בִּשְׂאֵת אֹתוֹ׃
te fecit videre Quemadmodū .illud facies tabularum Cavum
8 נְבוּב לֻחֹת תַּעֲשֶׂה אֹתוֹ כַּאֲשֶׁר הֶרְאָה אֹתְךָ
angulum ad tabernaculi atrium facies Et .facient ſic ,monte in
9 בָּהָר כֵּן יַעֲשׂוּ׃ וְעָשִׂיתָ אֵת חֲצַר הַמִּשְׁכָּן לִפְאַת
cubito in Centum .retorta byſſo atrio Fundæ .auſtrum ad meridiei
נֶגֶב־תֵּימָנָה קְלָעִים לֶחָצֵר שֵׁשׁ מָשְׁזָר מֵאָה בָּאַמָּה
earum baſes & ,viginti ejus columnæ Et .unum angulum ad longitudo
10 אֹרֶךְ לַפֵּאָה הָאֶחָת׃ וְעַמֻּדָיו עֶשְׂרִים וְאַדְנֵיהֶם
ſic Et .argenti earum circuli & ,columnarū uncini æris viginti
11 עֶשְׂרִים נְחֹשֶׁת וָוֵי הָעַמֻּדִים וַחֲשֻׁקֵיהֶם כָּסֶף׃ וְכֵן
ejus colūnæ & :longitudine ,centum fundæ longitudine in aquilonis angulum ad
לִפְאַת צָפוֹן בָּאֹרֶךְ קְלָעִים מֵאָה אֹרֶךְ וְעַמֻּדָו
,columnarum uncini æris viginti earum baſes & ,viginti
עֶשְׂרִים וְאַדְנֵיהֶם עֶשְׂרִים נְחֹשֶׁת וָוֵי הָעַמֻּדִים
fundæ ,maris angulum ad atrii latitudo Et .argenti earum circuli &
12 וַחֲשֻׁקֵיהֶם כָּסֶף׃ וְרֹחַב הֶחָצֵר לִפְאַת יָם קְלָעִים
.decem earum baſes & ,decem earum columnæ :cubitorum quinquaginta
חֲמִשִּׁים אַמָּה עַמֻּדֵיהֶם עֲשָׂרָה וְאַדְנֵיהֶם עֲשָׂרָה׃
quinquaginta orientem ad anteriorem angulum ad ,atrii latitudo Et
13 וְרֹחַב הֶחָצֵר לִפְאַת קֵדְמָה מִזְרָחָה חֲמִשִּׁים
,humero fundæ cubitorum quindecim Et .cubiti
14 אַמָּה׃ וַחֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה קְלָעִים לַכָּתֵף
ſecundo humero Et .tres earum baſes & ,tres earum columnæ
15 עַמֻּדֵיהֶם שְׁלֹשָׁה וְאַדְנֵיהֶם שְׁלֹשָׁה׃ וְלַכָּתֵף הַשֵּׁנִית
earum baſes & ,tres earum columnæ ;fundæ quindecim
חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה קְלָעִים עַמֻּדֵיהֶם שְׁלֹשָׁה וְאַדְנֵיהֶם
,hyacintho cubitorum viginti operimentum atrii portæ Et .tres
16 שְׁלֹשָׁה׃ וּלְשַׁעַר הֶחָצֵר מָסָךְ עֶשְׂרִים אַמָּה תְּכֵלֶת
.recamantis opere ,retorta byſſo & ,cocci vermiculo & ,purpura &
וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר מַעֲשֵׂה רֹקֵם
columnæ Omnes .quatuor earum baſes & ,quatuor earum Columnæ
17 עַמֻּדֵיהֶם אַרְבָּעָה וְאַדְנֵיהֶם אַרְבָּעָה׃ כָּל־עַמּוּדֵי
earum baſes & ,argentei earū uncini ,argento cinctæ circum atrii
הֶחָצֵר סָבִיב מְחֻשָּׁקִים כֶּסֶף וָוֵיהֶם כָּסֶף וְאַדְנֵיהֶם
quinquaginta latitudo & ,cubito in centum atrii Longitudo .ærei
18 נְחֹשֶׁת׃ אֹרֶךְ הֶחָצֵר מֵאָה בָאַמָּה וְרֹחַב חֲמִשִּׁים
,retorta byſſo ,cubitorum quinque ſtatura & ,quinquaginta in
בַּחֲמִשִּׁים וְקֹמָה חָמֵשׁ אַמּוֹת שֵׁשׁ מָשְׁזָר
omni in tabernaculi vaſis Omnibus .æreæ earum baſes &
19 וְאַדְנֵיהֶם נְחֹשֶׁת׃ לְכֹל כְּלֵי הַמִּשְׁכָּן בְּכֹל
atrii clavi omnes & ,ejus clavi omnes & ,ejus ſervitio
עֲבֹדָתוֹ וְכָל־יְתֵדֹתָיו וְכָל־יִתְדֹת הֶחָצֵר
.æs
נְחֹשֶׁת׃

Verſio VULG. LAT.

5 Quos pones ſubter arulam altaris: eritq; craticula uſq; ad altaris mediū. 6 Facies et vectes altaris de lignis Setim duos, quos operies laminis æneis. 7 Et induces per circulos, eruntque ex utroq; latere altaris ad portandum. 8 Non ſolidum, ſed inane & cavum intrinſecus facies illud, ſicut tibi in monte 9 monſtratum eſt. Facies & atrium tabernaculi, in cujus Auſtrali plaga contra Meridiem erunt tentoria de byſſo retorta: centum cubitos unum latus tenebit in longitudine. 10 Et columnas viginti cum baſibus totidem æneis, quæ capita cum cælaturis ſuis habebunt argentea. 11 Similiter & in latere Aquilonis per longū erunt tentoria centū cubitorū, columnæ viginti, & baſes æneæ ejuſdem numeri, & capita earum cum cælaturis ſuis argentea. 12 In latitudine verò atrii, quod reſpicit ad Occidentem, erunt tentoria per quinquaginta cubitos, & columnæ decem, baſeſque totidem. 13 In ea quoque atrii latitudine, quæ reſpicit ad Orientem, quinquaginta 14 cubiti erunt. In quibus quindecim cubitorū tentoria lateri uno deputabuntur, columnæque tres & baſes totidem. 15 Et in latere altero erunt tentoria cubitos obtinētia quindecim, columnæ tres, & baſes totidē. 16 In introitu verò atrii fiet tentoriū cubitorū viginti ex hyacintho & purpura, coccóque bis tincto, & byſſo retorta, opere plumarii: columnas habebit quatuor, cum baſibus totidē. 17 Omnes columnæ atrii per circuitum veſtitæ erunt argenteis laminis, capitibus argenteis, & baſibus æneis. 18 In longitudine occupabit atrium cubitos centum, in latitudine quinquaginta, altitudo quinque cubitorum erit: fiétque de byſſo retorta, & habebit baſes 19 æneas. Cuncta vaſa tabernaculi in omnes uſus & ceremonias, tam paxillos ejus quàm atrii, ex ære facies.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

5 Καὶ ὑποθήσεις αὐτὰς ὑπὸ τὴν ἐσχάραν τοῦ θυσιαστηρίου κάτωθεν. ἔσται δὲ ἡ ἐσχάρα (ε) ἕως τοῦ ἡμίσους τοῦ θυσιαστηρίου. 6 Καὶ (ζ) ποιήσεις τῷ θυσιαστηρίῳ ἀναφορεῖς ἐκ ξύλων ἀσήπτων, καὶ περιχαλκώσεις αὐτοὺς χαλκῷ. 7 Καὶ εἰσάξεις (η) τοὺς ἀναφορεῖς εἰς τοὺς δακτυλίους· καὶ ἔστωσαν (θ) ἀναφορεῖς κατὰ τὰ πλευρὰ 8 τοῦ θυσιαστηρίου ἐν τῷ αἴρειν αὐτό. Κοῖλον σανιδωτὸν ποιήσεις αὐτό· κατὰ τὸ παραδειχθέν σοι ἐν τῷ ὄρει, οὕτω (ι) ποιήσεις αὐτό. 9 Καὶ ποιήσεις αὐλὴν τῇ σκηνῇ· εἰς τὸ κλίτος τὸ πρὸς Λίβα ἱστία τῆς αὐλῆς ἐκ βύσσου κεκλωσμένης· μῆκος ἑκατὸν πήχεων τῷ ἑνὶ 10 κλίτει. (κ) Καὶ οἱ στῦλοι αὐτῶν εἴκοσι, (λ) καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν εἴκοσι χαλκαῖ, καὶ οἱ κρίκοι 11 αὐτῶν καὶ αἱ (μ) ψαλίδες ἀργυραῖ. Οὕτως τῷ κλίτει τῷ (ν) πρὸς ἀπηλιώτην, ἱστία ἑκατὸν πήχεων μῆκος· καὶ οἱ στῦλοι αὐτῶν εἴκοσι, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν εἴκοσι χαλκαῖ· καὶ οἱ (ξ) κρίκοι καὶ αἱ ψαλίδες τῶν στύλων, καὶ αἱ (ο) βάσεις 12 αὐτῶν περιηργυρωμέναι ἀργυρίῳ. Τὸ δὲ εὖρος τῆς αὐλῆς τὸ κατὰ θάλασσαν, ἱστία πεντήκοντα πήχεων· στῦλοι αὐτῶν δέκα, καὶ βάσεις αὐτῶν 13 δέκα. Καὶ εὖρος τῆς (π) αὐλῆς τῆς πρὸς Νότον, ἱστία πεντήκοντα πήχεων· στῦλοι αὐτῶν 14 δέκα, καὶ βάσεις αὐτῶν δέκα. Καὶ πεντεκαίδεκα πήχεων (ρ) τὸ ὕψος τῶν ἱστίων τῷ κλίτει τῷ ἑνί· στῦλοι αὐτῶν τρεῖς, (σ) καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν 15 τρεῖς. Καὶ τὸ κλίτος τὸ δεύτερον (τ) δεκαπέντε πήχεων τῶν ἱστίων τὸ ὕψος· στῦλοι αὐτῶν τρεῖς, (σ) καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν τρεῖς. 16 Καὶ τῇ πύλῃ τῆς αὐλῆς κάλυμμα· εἴκοσι πήχεων τὸ ὕψος ἐξ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου κεκλωσμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης τῇ ποικιλίᾳ τοῦ ῥαφιδευτοῦ· στῦλοι αὐτῶν τέσσαρες (σ) καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν τέσ-17σαρες. Πάντες οἱ στῦλοι τῆς αὐλῆς κύκλῳ κατηργυρωμένοι ἀργυρίῳ, καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν ἀργυραῖ, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν χαλκαῖ. 18 Τὸ δὲ μῆκος τῆς αὐλῆς ἑκατὸν ἐφ᾽ ἑκατόν· καὶ εὖρος πεντήκοντα ἐπὶ πεντήκοντα· καὶ ὕψος πέντε πήχεων ἐκ βύσσου κεκλωσμένης, (υ) καὶ βάσεις αὐτῶν χαλκαῖ. 19 Καὶ πᾶσα ἡ (φ) κατασκευὴ καὶ πάντα τὰ ἐργαλεῖα καὶ οἱ πάσσαλοι τῆς αὐλῆς χαλκοῖ.

5 Et ſuppones eos ſub craticula altaris ab imo. Erit autem craticula uſq; ad mediū altaris. 6 Et facies altari geſtatoria ex lignis imputribilibus, et inærabis ea æramento. 7 Et introduces geſtatoria in annulos: & ſint geſtatoria ſecundùm latera altaris in portando illud. 8 Concavum tabulatū facies illud; ſecundùm id quod tibi demonſtratum eſt in monte, ſic facies illud. 9 Et facies atrium tabernaculo. In latere, quod reſpicit ad (a) Africum, tentoria atrii ex byſſo torta: longitudo centum cubitorum (b) uni lateri. 10 (c) Et columnæ (d) eorum viginti, et baſes earum æreæ viginti; et circuli earum & (e) arcus argentei. 11 Sic lateri, quod ad Subſolanum, tentoria centum cubitorum longitudo: et columnæ eorū viginti, & baſes earum æreæ viginti: & circuli, et arcus columnarum, & baſes earum inargentatæ argento. 12 Et latitudo atrii (f) quæ ad Mare, tentoria quinquaginta cubitorū: columnæ eorum decem, & baſes earum decem. 13 Et latitudo atrii quod ad Auſtrum, tentoria quinquaginta cubitorum: columnæ eorum decem, et baſes earum decē. 14 Et quindecim cubitorum altitudo tentoriorū lateri uni: columnæ eorum tres, & baſes earum tres. 15 Et latus ſecundum, quindecim cubitorū tentoriorū altitudo: columnæ eorum tres, & baſes earum tres. 16 Et portæ atrii tegimen: viginti cubitorum altitudo ex hyacintho, & purpura, & cocco (g) torto, & byſſo torta, varietate (h) acu-picti: columnæ eorum quatuor, et baſes earum quatuor. 17 Omnes columnæ atrii in circuitu inargentatæ argento, & capita earum argentea, & baſes earum æreæ. 18 Longitudo autem atrii centum per centum, & latitudo quinquaginta ad quinquaginta: & altitudo quinque cubitorum ex byſſo torta, & baſes eorum æreæ. 19 Et omnis ſupellex & omnia inſtrumenta & paxilli atrii ſint ærei.

MS.A. (ε) ἕως ἡμίσους (ζ) ποιήσεις φορεῖς τῷ θυσιαστηρίῳ ἐκ (η) τοὺς φορεῖς (θ) οἱ φορεῖς κατὰ τὰ δύο πλευρὰ τοῦ (ι) ποιήσεις. Καὶ (κ) Καὶ στῦλοι (λ) καὶ βάσεις (μ) ψαλίδες αὐτῶν ἀργυραῖ. (ν) πρὸς Βοῤῥᾶν, (ξ) κρίκοι αὐτῶν καὶ (ο) βάσεις περιηργυρωμέναι (π) αὐλῆς τὸ πρὸς ἀνατολάς, (ρ) τῶν ἱστίων τὸ ὕψος (σ) καὶ βάσεις (τ) πεντεκαίδεκα (υ) καὶ αἱ βάσεις (φ) ἀποσκευὴ

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA.*

[illegible]

Pone illam ad margines altaris infernè, ſitq; 5 craticula uſque ad medium altaris: 6 Fac etiam vectes altari, vectes de ligno hebeni, & obduc eos ære. 7 Et immitte vectes in annulos, ſintque ad utrumque latus altaris cùm geſtabunt illud. 8 Cavum ex tabulis facies illud: quemadmodum oſtendi tibi in monte, ſic facietis. 9 Fac etiam atrium tabernaculo ad plagā venti Auſtralis: ordines atrii ex byſſo torta: centū cubitorum erit longitudo ordinis cujuſlibet. 10 Columnæ verò ejus, viginti: & fulcra earum viginti ex ære: & capitella columnarum, eorúmq; linimentum ex argento. 11 Et ſimiliter ex plaga Aquilonari per longitudinem, *pones* ordinem centum cubitorum: columnæ verò ejus erunt viginti: & fulcra earum viginti ex ære: & capitella columnarum eorúmq; linimentum ex argento. 12 Latitudo verò atrii ad plagam occidentalem *occupabit* ordines quinquaginta cubitorum: & columnæ eorum decem: & fulcra earum decem. 13 Et latitudo atrii ad plagā vēti Orientalis, quinquaginta erit cubitorū. 14 Et quindecim cubitos habebunt ordines lateris unius: eorúmq; columnæ erunt tres, & fulcra earū tria. 15 Et in latere ſecundo quindecim ordines, & eorum columnæ tres, earúmq; fulcra tria. 16 Et oſtio atrii velum viginti cubitorum ex flavo ſerico, & purpurâ, & tincturâ coccineâ, & byſſo tortâ, opere picturæ; colūnæ eorū quatuor, & fulcra earum quatuor. 17 Omnes colūnæ atrii per circuitū erūt obductæ argento, & capitella earum ex argento, & fulcra earum ex ære. 18 Longitudo verò atrii erit centum cubitorum, & latitudo ejus quinquagintà in quinquaginta, & altitudo ejus quinque cubitorū ex byſſo torta, & fulcra eorum ex ære. 19 Omnia vaſa tabernaculi, & omne miniſteriū ejus, cunctiq; clavi ejus, & omnes clavi atrii, ænei erunt.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

5 ותתן יתה תחות סובבא דמדבחא
מלרע ותהי מצדתא עד פלגות
6 מדבחא׃ ותעביד אריחיא למדבחא
אריחי דאעי שטין ותחפי יתהון
7 נחשא׃ ויעל ית אריחוהי בעזקתא
ויהון אריחיא על תרין סטרי
8 מדבחא במטל יתיה׃ חליל לוחין
תעביד יתיה כמא די אחזי יתך
9 בטורא כן יעבדון׃ ותעביד ית דרת
משכנא לרוח עבר דרומא סרדין
לדרתא דבוץ שזיר מאה באמין
10 אורכא לרוחא חדא׃ ועמודוהי
עסרין וסמכיהון עסרין דנחשא ווי
11 עמודיא וכבושיהון כסף׃ וכן לרוח
צפונא באורכא סרדין מאה
אורכא ועמודוהי עסרין וסמכיהון
עסרין נחשא ווי עמודיא וכבושיהון
12 כסף׃ ופותיא דדרתא לרוח מערבא
סרדין חמשין אמין עמודיהון עסרא
13 וסמכיהון עסרא׃ ופותיא דדרתא
לרוח קדומא מדינחא חמשין אמין׃
14 וחמש עסרי אמין סרדין לעברא
עמודיהון תלתא וסמכיהון תלתא׃
15 ולעברא תנינא חמש עסרי סרדין
עמודיהון תלתא וסמכיהון תלתא׃
16 ולתרע דרתא פרסא עסרין אמין
תכלא וארגונא וצבע זהורי ובוץ
שזיר עובד ציור עמודיהון ארבעא
17 וסמכיהון ארבעא׃ כל־עמודי
דרתא סחור־־סחור מכבשין כסף
וויהון דכסף וסמכיהון נחשא׃
18 אורכא דדרתא מאה באמין
ופותיא חמשין בחמשין ורומא
חמש אמין דבוץ שזיר וסמכיהון
19 דנחשא׃ לכל מאני משכנא בכל
פולחניה וכל־־סכוהי וכל־־
סכי דדרתא דנחשא׃

5 Et pones eā ſub circulo altaris, deorſum: & erit rete uſq; 6 ad dimidiū altaris. Et facies vectes altaris; de lignis ſetim: 7 & cooperies eos ære. Et *inducet* vectes per annulos: & erunt vectes in duobus lateribus altaris, quando portabūt 8 illud. Concavū ex tabulis facies illud: ſicut oſtenſū eſt tibi 9 in monte, ſic facient. Facieſq; atriū tabernaculi: in cujus Auſtrali plaga erunt cortinæ de byſſo retorta, centū cubitorum longitudinis in plagâ 10 vnâ. Et columnæ ejus viginti, & baſes earū viginti, ex ære: capita columnarū & cælaturæ earū erunt de argento. 11 Et ſimiliter in latere Aquilonis, erunt cortinæ longitudinis centū cubitorū: & columnæ ejus viginti, & baſes earū viginti, ex ære; capita columnarum & cælaturæ earū erunt 12 de argento. Et in latitudine atrii, ad latus Occidentale, erunt cortinæ longitudinis quinquaginta cubitorū: columnæ earū decē, & baſes 13 earū decē. Et latitudo atrii, ad latus Orientale, erit quinqua14ginta cubitorum. Et cortinæ quindecim cubitorū erunt in uno latere: columnæ earum 15 tres, & baſes earū tres. Et in ſecundo latere, cortinæ quindecim cubitorū erunt: columnæ earū tres, & baſes ea16rum tres. Et in oſtio atrii erit tentoriū viginti cubitorū; ex hyacintho et purpurâ, et coccino, et byſſo retortâ, opere polymitario: columnæ ejus quatuor, et baſes ejus quatuor. 17 Omnes columnæ atrii p circuitū cælatæ erunt argento; capita earū erunt argentea: 18 et baſes earū erūt ex ære. Lōgitudo autē atrii erit centū cubitorū, et latitudo quinquaginta, et altitudo cortinarū quinq; cubitorū ex byſſo retortâ: & baſes earū ex ære. 19 Omnia vaſa tabernaculi, in omne miniſterium ejus: & omnes paxilli ejus, & omnes paxilli atrii, erunt ex ære.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VER. SAMAR.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM.

Tranſlatio Latina.

5 Ponéſq; eam ſub ambitū altaris infernè, perveniétq; rete uſque ad medium altaris. 6 Facies deinde vectes altari, vectes de lignis Setim, & teges eos ære. 7 Et introduces vectes in annulos; eruntque vectes ſuper duo latera altaris cùm portabitur. 8 Concavum tabulatum facies illud, ſicut oſtenſū tibi eſt in monte, ſic facient. 9 Atrium quoq; tabernaculi facies. Ad plagam Meridionalem tapetes ocellati erūt atrio ex byſſo retorta; centum cubitorū erit longitudo ex latere uno. 10 Et columnæ ejus viginti, baſeſque ejus viginti æreæ; & uncini earū, arcuſq; argentei. 11 Ita erit lateri Septentrionali: Tapetū ocellatorū longitudo erit centū cubitorum; columnæ earū viginti, & baſes earum viginti æreæ: uncini verò earū, et circuli argentei. 12 Ad latitudinē autē atrii ex latere Occidentali tapetes ocellati quinquaginta cubitorū; colūnæ earū decē, et baſes earū decē æreæ. 13 Ad latitudinē quoq; atrii ex parte Oriētali ad Orientē quinquaginta cubiti. 14 Quindecim cubitorū tapetes ocellati uni lateri: columnæ eorum tres, baſéſque eorū tres æneæ. 15 Atque ad ſecundū latus quindecim cubitorū tapetes ocellati, columnæ eorū tres, & baſes eorū tres æreæ. 16 Ad portā autem atrii erit auleū viginti cubitorū, ex hyacintho, et purpurâ, & cocco dibapho, & byſſo retortâ, opere acupicto: & columnæ ejus quatuor, baſéſque eius quatuor æreæ. 17 Omnes colūnæ atrii in circuitu cinctæ erunt argento, unciniique earū argētei, ſed baſes earū æreæ. 18 Longitudo atrii erit centum cubitorum, latitudo quinquaginta cubitorum, ſed altitudo quinque cubitorum ex byſſo retorta, & baſes eius æreæ. 19 Facies quoque omnia vaſa tabernaculi pro omni miniſterio eius, ſingulos quoque clavos, & paxillos atrii æneos: Fac etiam veſtes ex hyacintho, & purpurâ, & cocco duplici ad miniſtrandum cum illis in ſanctuario.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

5 * واجعلها تحت سرجب المذبح من اسفل * فيبلغ الي نصفه * واصنع للمذبح دهوقا من خشب السنط * 6
وغشها بنحاس * وادخل دهوقه في الحلق * ويكون على جانبي المذبح اذا حمل * من الواح 7 8
مجوفة تصنعه * كما اريت في الجبل كذلك يصنعون * واصنع سرادق المسكن من جهة مهب الجنوب * 9
فلوع السرادق عشر مسرور مائة ذراع طولها في الجهة الواحدة * وعمدها فلتكن عشرين * 10
وقواعدها عشرين من نحاس * واجعل روافدين العمد وطلاها فضة * وكذلك لجهة الشمال في الطول 11
فلوع طولها مائة ذراع * واعمدتها عشرون * وقواعدها عشرون من نحاس * وروافدين الاعمدة
وطلاوها من فضة * وعرض السرادق من جهة الغرب يكون فلوعا خمسين ذراعا * وعمدها عشر * 12
وقواعدها عشر وعرض السرادق من جهة الشرق خمسين ذراعا * منها خمس عشر ذراعا فلوع 13
للكم * وعمدها ثلثة * وقواعدها ثلث * وللكم الثاني فلوع طولها خمس عشر ذراعا * واعمدتها 14
ثلثه * وقواعدها ثلث * ولباب السرادق ستر طوله عشرون ذراعا من اسمانجون وارجوان وصبغ 15
قرمز وعشر مسرور * وله خمسة اعمدة * وقواعدها اربع * وجميع عمد السرادق مستديرا تكون 16
مطلية فضة * وروافدها من فضة * وقواعدها من نحاس * طول السرادق مائة ذراع * وعرضه 17
خمسون ذراعا بالخمسين * وسمكه خمس اذرع من عشر مسرور * وقواعده من نحاس * وسائر انية 18
المسكن التي في جميع خدمته * وجميع اوتاده واوتاد السرادق من نحاس * 19

** Et pone illud ſub longitudine altaris deorſum, ut pertingat ad dimidiū ejus. 6 Et facito altari vectes de ligno Santo, & tege eos ære. 7 Et immitte vectes ejus in anſas, et erunt ſuper utrumq; latus altaris cùm geſtabitur. 8 Ex tabulis concavis facies illud: ut oſtenſum eſt tibi in monte, ſic facient. 9 Et fac tentorium habitaculi in parte ex quâ flat Auſter, vela tentorii de byſſo retorta, eorumq; longitudo centū cubitorū ex unâ plagâ: 10 Et columnæ eorum ſint viginti, & baſes eorū viginti ex ære. Et fac capitella columnarum et linimētum eorū ex argento. 11 Et ſimiliter ad plagam Aquilonarē per longitudinē, vela quorum lōgitudo ſit cētum cubitorum: et columnæ eorum viginti, et baſes earum viginti ex ære; et capitella columnarum, et linimētum eorum ex argento. 12 Et latitudo tentorii ex plagâ Occidentali, erunt vela quinquaginta cubitorum: et columnæ ejus decē, et baſes ejus decē. 13 Et latitudo tentorii ex parte Orientis, quinquaginta cubitorum. 14 Ex quibus quindecim cubiti dabuntur velis manicæ: & columnæ ejus tres, & baſes ejus tres. 15 Et manicæ ſecundæ vela dabis longitudinis quindecim cubitorum: & columnæ ejus tres, & baſes ejus tres. 16 Et oſtio tentorii ſit velum cujus longitudo ſit viginti cubitorum, ex hyacintho, et purpurâ, et tincturâ croci, et byſſo retortâ: et habeat quinq; columnas, et earū baſes quatuor. 17 Et omnes columnæ tentorii per circulum erunt contectæ argento, et capitella earū ex argento, & baſes earū ex ære. 18 Longitudo tentorii, centum cubitorum; & latitudo ejus quinquaginta cubitorum in quinquaginta; & craſſitudo ejus quinque cubitorum de byſſo retorta: & baſes ejus ex ære. 19 Et cuncta vaſa habitaculi, quæ ſunt in omne miniſterium ejus, & omnes paxilli ejus & paxilli tentorii, ex ære.*

ספר שמות : כח

,purum oleæ oleum te ad accipient & ,Iſrael filiis præcipies tu Et
ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך 20
tabernaculo In .ſemper lucernã aſcendere faciendũ ad ,luminari contuſum
כתית למאור להעלת נר תמיד׃ באהל 21
,Aharon eum diſponet ,teſtimonium ſuper quod ,velum extra ab conventus
מועד מחוץ לפרכת אשר על העדת יערך אתו אהרן
ſicuti Statutũ .Domino coram mane uſque veſpera à ,ejus filii &
ובניו מערב עד בקר לפני יהוה חקת עולם
.Iſrael filiis à eorũ generationib⁹
לדרתם מאת בני ישראל׃

CAP. XXVIII. כח

ejus filios & ,tuũ fratrẽ Aharon te ad fac appropinquare tu Et
ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך ואת בניו 1
,Nadab ,Aharon mihi fungendũ ſacerdotio ad ,Iſrael filiorum medio è ſecum
אתו מתוך בני ישראל לכהנו לי אהרן נדב
veſtes facies Et .Aharon filii Ithamar & ,Elhazar ,Abihu &
ואביהוא אלעזר ואיתמר בני אהרן׃ ועשית בגדי 2
loquêris tu Et .decorem & gloriam ad ,tuo fratri Aharon ſanctitatis
קדש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת׃ ואתה תדבר 3
facient & :ſapientiæ ſpiritu eum replevi quem ,corde ſapientes omnes ad
אל כל חכמי לב אשר מלאתיו רוח חכמה ועשו
hæ Et .mihi ſacerdotio fũgendũ ad ,eũ ſanctificandũ ad ,Aharon veſtes
את בגדי אהרן לקדשו לכהנו לי׃ ואלה 4
tunicã & ;palliũ & ,ſuperhumerale & ,pectorale ,facient quas veſtes
הבגדים אשר יעשו חשן ואפוד ומעיל וכתנת
,tuo fratri Aharon ſanctitatis veſtes faciẽt Et .baltheũ & ,cidarin ,oculatam
תשבץ מצנפת ואבנט ועשו בגדי קדש לאהרן אחיך
& ,aurum accipient ipſi Et .mihi ſacerdotio fungendũ ad ,ejus filiis &
ולבניו לכהנו לי׃ והם יקחו את הזהב ואת 5
.byſſum & ,cocci vermiculum & ,purpuram & ,hyacinthũ
התכלת ואת הארגמן ואת תולעת השני ואת השש׃ 6
,cocci vermiculo ,purpura & ,hyacintho ,auro ſuperhumerale facient Et
ועשו את האפד זהב תכלת וארגמן תולעת שני
ei erit junctæ ſcapulæ Duæ .cogitantis opere ,retorta byſſo &
ושש משזר מעשה חשב׃ שתי כתפת חברת יהיה לו 7
quod ,ej⁹ ſuperhumeralis artificiũ Et .jungetur & ,ej⁹ extremitates duas ad
אל שני קצותיו וחבר׃ וחשב אפדתו אשר 8
,purpura & ,hyacintho ,auro ,erit ipſo ex ,ipſi⁹ opus ſicut ,illud ſuper
עליו כמעשהו ממנו יהיה זהב תכלת וארגמן
lapides duos accipies Et .retorta byſſo & ,cocci vermiculo &
ותולעת שני ושש משזר׃ ולקחת את שתי אבני 9
Sex .Iſrael filiorum nomina eis ſuper aperies & ,onychis
שהם ופתחת עליהם שמות בני ישראל׃ ששה 10
reſidua ſex nomina & ,uno lapide ſuper eorũ nominib⁹ de
משמתם על האבן האחת ואת שמות הששה הנותרים
lapidis artificis Opere .eorum generationes juxta ,ſecundo lapide ſuper
על האבן השנית כתולדתם׃ מעשה חרש אבן 11
filiorũ nominibus ſuper lapides ambos aperies ſigilli apertionibus
פתוחי חתם תפתח את שתי האבנים על שמת בני
.eos facies auri occellaturis circundatos :Iſrael
ישראל מסבת משבצות זהב תעשה אתם׃

Verſio VULG. LAT.

20 Præcipe filiis Iſrael ut afferant tibi oleum de arboribus olivarum puriſſimum, piloque contuſum: ut ardeat lucerna ſemper 21 In tabernaculo teſtimonii, extra velum quod oppanſum eſt teſtimonio. Et collocabunt eam Aaron & filii ejus, ut uſque manè luceat coram Domino. Perpetuus erit cultus per ſucceſſiones eorum à filiis Iſrael.

CAP. XXVIII.

1 APplica quoque ad te Aaron fratrem tuum cum filiis ſuis de medio filiorum Iſrael, ut ſacerdotio fungantur mihi; Aaron, Nadab, & Abiu, Eleazar, 2 & Ithamar. Facieſque veſtem ſanctam Aaron fratri 3 tuo in gloriam & decorem. Et loquêris cunctis ſapientibus corde, quos replevi ſpiritu prudentiæ, ut faciant veſtes Aaron, in quibus ſanctificatus 4 miniſtret mihi. Hæc autem erunt veſtimenta quæ facient; Rationale, & ſuperhumerale, tunicam & lineam ſtrictam, cidarim & balteum. Facient veſtimenta ſancta fratri tuo Aaron & filiis ejus, ut ſacerdo-5 tio fungantur mihi. Accipietque aurum, & hyacinthum, & purpuram, coccúmque bis 6 tinctum, & byſſum. Facient autem ſuperhumerale de auro & hyacintho & purpura, coccóque bis tincto & byſſo re-7 torta, opere polymito. Duas oras junctas habebit in utroque latere ſummitatum, ut in 8 unum redeant. Ipſa quoque textura & cuncta operis varietas erit ex auro, et hyacintho, & purpura, coccóque bis tin-9 cto, & byſſo retorta. Sumeſq; duos lapides onychinos, & ſculpes in eis nomina filiorum 10 Iſrael. Sex nomina in lapide uno, & ſex reliqua in altero, juxta ordinem nativitatis eo-11 rum. Opere ſculptoris & cælaturâ gemmarii, ſculpes eos nominib⁹ filiorũ Iſrael, incluſos auro atq; circundatos.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

20 Καὶ σὺ σύνταξον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ λαβέτωσάν σοι ἔλαιον (χ) ἐξ ἐλαίων ἄτρυγον καθαρὸν κεκομμένον εἰς (ψ) φῶς καῦσαι, ἵνα καίηται λύχνος διαπαντὸς 21 Ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου. ἔξωθεν τοῦ καταπετάσματος τοῦ ἐπὶ τῆς διαθήκης καύσει (ω) αὐτὸ Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἀφ' ἑσπέρας ἕως πρωῒ, (α) ἐναντίον κυρίου, νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

MS.A. (χ) ἐξ ἐλαίων ἀτρύγητον (ψ) φῶς, ἵνα (ω) αὐτὸ

Et tu præcipe filiis Iſraël: & ſumant ſibi oleum (x) ex olivis, defecatum, purum, contuſum, ad lumen (y) accendendum; ut ardeat lucerna ſemper In 21 tabernaculo teſtimonii. Extra velamen, quod eſt ſuper teſtamentum, accendet illud Aaron & filii ejus, à veſpera uſque ad manè, ante Dominum: legitimum ſempiternum in progenies veſtras à filiis Iſrael.

ΚΕΦ. κη'.

1 ΚΑὶ σὺ προσαγάγου πρὸς σεαυτὸν τόν τε Ἀαρὼν τὸν ἀδελφόν σου, καὶ τοὺς υἱοὺς (α) αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἱερατεύειν μοι Ἀαρὼν, καὶ Ναδὰβ, καὶ Ἀβιοὺδ, καὶ Ἐλεάζαρ, καὶ (β) Ἰθάμαρ υἱοὺς Ἀαρών. 2 Καὶ ποιήσεις στολὴν ἁγίαν Ἀαρὼν τῷ ἀ-3 δελφῷ σου εἰς τιμὴν καὶ δόξαν. Καὶ σὺ λάλησον πᾶσι τοῖς σοφοῖς τῇ διανοίᾳ, οὓς ἐνέπλησα (γ) πνεύματος σοφίας καὶ αἰσθήσεως. καὶ ποιήσουσι τὴν στολὴν τὴν ἁγίαν Ἀαρὼν εἰς τὸ ἅγιον, ἐν ᾗ ἱερατεύσει 4 μοι. Καὶ αὗται αἱ στολαὶ, ἃς ποιήσουσι. τὸ περιστήθιον, καὶ τὴν ἐπωμίδα, καὶ τὸν ποδήρη, καὶ χιτῶνα κοσυμβωτὸν, καὶ κίδαριν, καὶ ζώνην. καὶ ποιήσουσι στολὰς ἁγίας Ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ εἰς τὸ 5 ἱερατεύειν μοι. Καὶ αὐτοὶ λήψονται τὸ χρυσίον, καὶ (δ) τὴν ὑάκινθον, καὶ τὴν πορφύραν, καὶ τὸ κόκκινον, καὶ τὴν βύσσον. 6 Καὶ ποιήσουσι τὴν ἐπωμίδα ἐκ βύσσου κε-7 κλωσμένης, ἔργον ὑφαντὸν ποικιλτοῦ. Δύο (ε) ἐπωμίδες συνέχουσαι ἔσονται αὐτῷ ἑτέρα τὴν ἑτέραν, ἐπὶ τοῖς δυσὶ μέρεσιν (ζ) 8 ἐξηρτημέναι. Καὶ τὸ ὕφασμα τῶν ἐπωμίδων ὅ ἐστιν ἐπ' αὐτῷ, κατὰ τὴν ποίησιν ἐξ αὐτοῦ ἔσται ἐκ (η) χρυσίου καθαροῦ, καὶ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου διανενησμένου, 9 καὶ βύσσου κεκλωσμένης. Καὶ λήψῃ τοὺς δύο λίθους, λίθους σμαράγδου, καὶ γλύψεις (θ) ἐν αὐτοῖς τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. 10 Ἓξ ὀνόματα ἐπὶ τὸν λίθον τὸν ἕνα, καὶ τὰ ἓξ ὀνόματα τὰ λοιπὰ ἐπὶ τὸν λίθον τὸν 11 δεύτερον κατὰ τὰς γενέσεις αὐτῶν, Ἔργον λιθουργικῆς τέχνης· γλύμμα σφραγῖδος διαγλύψεις τοὺς δύο (ι) λίθους ἐπὶ τοῖς ὀνόμασι τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

MS. A. Κεφ. κη'. (α) αὐτοῦ ἐκ (β) Ἰθάμαρ τοὺς υἱοὺς (γ) πνεύματος αἰσθήσεως. καὶ ποιήσουσιν (δ) τὴν ὑάκινθον, (ε) ἐπωμίδες ἔσονται αὐτῷ, συνέχουσαι αὐτῷ ἑτέρα, (ζ) ἐξηρτισμέναι. (η) χρυσίου, καὶ (θ) ἐπ' αὐτοῖς (ι) λίθους, διαγλύψεις ἐπὶ τοῖς

CAP. XXVIII.

ET tu adduc ad te, & Aaron fratrem tuum, & filios ejus, & de filiis Iſrael; ut ſacerdotio fungantur mihi Aaron, & Nadab, & Abiud, & Eleazar, & Ithamar, filii Aaron. Et facies ſtolam ſanctam Aaron fratri tuo ad honorem & gloriam. Et tu loquere omnibus ſapientibus mente, quos replevi ſpiritu (a) ſapientiæ (b) & ſenſus. Et facient ſtolam ſanctam Aaron (c) ad ſanctum, in quo ſacerdotio fungetur mihi. Et hæ ſunt ſtolæ, quas facient: pectorale, & (d) ſuperhumerale, & talarem, & tunicam (e) coſſumbatam, (f) & cidarim, & zonam. Et facient ſtolas ſanctas Aaron, & filiis ejus; ut ſacerdotio fungantur mihi. Et ipſi ſument aurum, & hyacinthum, & purpuram, & (g) coccum, & byſſum: Et facient ſuperhumerale (h) de 6 byſſo torta, opus textum variatoris. Duo ſuperhumeralia erunt ei continentia alterum alterum, in duabus partibus annexa. Et 8 textura ſuperhumeralium quæ eſt in eo, ſecundum factionem ex eo, erit ex auro puro, & hyacintho, & purpura, & cocco neto, & byſſo torta. Et ſumes duos lapides, lapides (i) ſmaragdi: & ſculpes in eis nomina filiorum Iſrael. Sex nomina in lapide uno, & ſex nomina reliqua in lapide ſecundo, (k) ſecundum generationes eorum, Opus lapidariæ artis: ſculpturam ſigilli ſculpes ambos lapides in nominibus filiorum Iſrael.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

20 *ܘܐܢܬ ܦܩܘܕ ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܢܣܒܘܢ ܠܟ ܡܫܚܐ ܕܟܝܐ ܕܙܝܬܐ ܥܨܝܪܐ. ܠܡܢܗܪܘ ܫܪܓܐ ܐܡܝܢܐܝܬ. 21 *ܒܡܫܟܢ ܙܒܢܐ. ܠܒܪ ܡܢ ܦܪܣܐ ܕܥܠ ܣܗܕܘܬܐ. ܘܢܣܕܪ ܐܢܘܢ ܐܗܪܘܢ ܘܒܢܘܗܝ. ܡܢ ܪܡܫܐ. ܘܥܕܡܐ ܠܨܦܪܐ. ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܢܡܘܣܐ ܕܠܥܠܡ ܠܕܪܝܟܘܢ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܟܚ *

1 *ܘܐܢܬ ܩܪܒ ܠܘܬܟ ܠܐܗܪܘܢ ܐܚܘܟ. ܘܠܒܢܘܗܝ ܥܡܗ. ܡܢ ܓܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܠܡܟܗܢܘ ܠܝ. ܠܐܗܪܘܢ. ܢܕܒ. ܘܐܒܝܗܘ. ܘܐܠܝܥܙܪ ܘܐܝܬܡܪ ܒܢܘܗܝ ܕܐܗܪܘܢ. 2 *ܘܥܒܕ ܢܚܬܐ ܕܩܘܕܫܐ ܠܐܗܪܘܢ ܐܚܘܟ. ܠܐܝܩܪܐ ܘܠܬܫܒܘܚܬܐ. 3 *ܘܐܢܬ ܡܠܠ ܥܡ ܟܠܗܘܢ ܚܟܝܡܝ ܠܒܐ. ܕܡܠܝܬ ܐܢܘܢ ܪܘܚܐ ܕܚܟܡܬܐ. ܘܢܥܒܕܘܢ ܢܚܬܐ ܕܩܘܕܫܐ ܠܐܗܪܘܢ. ܠܡܩܕܫܘܬܗ. ܠܡܟܗܢܘ ܠܝ. 4 *ܘܗܠܝܢ ܢܚܬܐ ܕܢܥܒܕܘܢ ܠܗܘܢ. ܦܪܙܘܡܐ. ܘܦܕܬܐ. ܘܚܘܫܢܐ. ܘܟܘܬܝܢܐ ܕܒܘܨܐ ܘܡܨܢܦܬܐ. ܘܗܡܝܢܐ. ܘܢܥܒܕܘܢ ܢܚܬܐ ܕܩܘܕܫܐ ܠܐܗܪܘܢ ܐܚܘܟ. ܘܠܒܢܘܗܝ. ܠܡܟܗܢܘ ܠܝ. 5 *ܘܗܢܘܢ ܢܣܒܘܢ ܕܗܒܐ ܘܬܟܠܬܐ ܘܐܪܓܘܢܐ ܘܨܒܥܐ ܕܙܚܘܪܝܬܐ ܘܒܘܨܐ. 6 *ܘܢܥܒܕܘܢ ܦܕܬܐ ܕܕܗܒܐ. ܘܬܟܠܬܐ ܘܐܪܓܘܢܐ ܘܨܒܥܐ ܕܙܚܘܪܝܬܐ ܘܒܘܨܐ ܫܙܝܪܐ. ܥܒܕܐ ܕܐܘܡܢܐ. 7 *ܬܪܬܝܢ ܟܬܦܢ ܢܗܘܝܢ ܠܗ ܡܚܝܕܢ. ܥܠ ܬܪܝܢ ܣܛܪܘܗܝ. ܘܢܬܚܝܕ. 8 *ܘܗܡܝܢܐ ܕܦܕܬܐ ܕܥܠܘܗܝ. ܐܝܟ ܥܒܕܗ ܢܗܘܐ ܡܢܗ. ܕܕܗܒܐ. ܘܬܟܠܬܐ. ܘܐܪܓܘܢܐ. ܘܨܒܥܐ ܕܙܚܘܪܝܬܐ. ܘܒܘܨܐ ܫܙܝܪܐ. 9 *ܘܣܒ ܬܪܬܝܢ ܟܐܦܐ ܕܒܘܪܠܐ. ܘܓܠܘܦ ܥܠܝܗܝܢ ܫܡܗܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. 10 *ܫܬܐ ܡܢ ܫܡܗܝܗܘܢ. ܓܠܘܦ ܥܠ ܟܐܦܐ ܚܕܐ. ܘܫܬܐ ܫܡܗܐ ܕܦܫܘ. ܓܠܘܦ ܥܠ ܟܐܦܐ ܐܚܪܬܐ. ܐܝܟ ܬܘܠܕܬܗܘܢ. 11 *ܥܒܕܐ ܕܐܘܡܢܐ. ܟܐܦܐ ܓܠܝܦܬܐ. ܓܠܘܦܐ ܕܚܬܡܐ. ܓܠܘܦ ܬܪܬܝܢ ܟܐܦܐ ܥܠ ܫܡܗܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܡܚܒܫܢ ܘܡܩܒܥܢ ܒܕܗܒܐ ܥܒܕ ܐܢܘܢ.

Tu etiam præcipe filiis Iſrael ut ſumant tibi unguentum purum olei expreſſi ad accendendas lucernas jugiter 20 In tabernaculo 21 temporis, extra velum quod eſt ſuper teſtimonium: diſponetque eas Aharon & filii ejus à veſpera uſque mane coram Domino, lege perpetuâ in generationes veſtras.

CAP. XXVIII.

Tu quoque accedere fac ad te Aharonem 1 fratrem tuum, & filios ejus cum eo, de medio filiorum Iſrael, ut ſacerdotio mihi fungantur; Aharonem *inquam*, & Nadab, & Abihu, & Eliazar, & Ithamar, filios Aharonis. Et fac veſtes ſanctitatis Aharoni fratri 2 tuo, ad honorem & gloriam. Et tu dic omni-3 bus ſapientibus corde, quos implevi ſpiritu ſapientiæ, ut faciant veſtes ſanctitatis Aharoni, ad ſanctificandum eum, ut ſacerdotio mihi fungatur. Hæ autem ſunt veſtes quas 4 facient illis, perizoma, & ephod, thorax, & tunica byſſina, & tiara, & zona: facientque veſtes ſanctitatis Aharoni fratri tuo, & filiis ejus, ut ſacerdotio mihi fungantur. Hi ergò accipiant aurum, & flavum ſeri-5 cum, & purpuram, & tincturam coccineam, & byſſum tortam: Faciantque ephod 6 ex auro, flavo ſerico, & purpurâ, & tincturâ coccineâ, & byſſo tortâ, opere artificis. Duo humeri erunt cum eo conjuncti ab utro-7 que ipſius latere, & cohærebit. Zona e-8 phod quæ ſuper ipſum eſt, ex ipſomet erit, ejuſdem artificii; *nempe* ex auro, & flavo ſerico, & purpurâ, & tincturâ coccineâ, & byſſo tortâ. Et accipe duos lapides berylli, 9 & ſculpe ſuper eos nomina filiorum Iſrael. Sex ex nominibus eorum ſculpe ſuper lapi-10 dem unum; & ſex nomina quæ ſuperſunt, ſculpe ſuper lapidem alterum, juxta nativitates eorum. Opere artificis, lapides cælatos 11 cælaturâ ſigilli, ſculpe duos lapides ſecũdùm nomina filiorum Iſrael: incluſos, & fixos in auro fac eos.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

Targum ONKELOS.

20 ואת תפקד ית בני ישראל ויסבון לך משח זיתא דכיא כתישא לאנהרא לאדלקא בוציניא תדירא׃ 21 במשכן זמנא מברא לפרוכתא דעל סהדותא יסדר יתיה אהרן ובנוהי מרמשא עד צפרא קדם יי קים עלם לדריהון מן בני ישראל׃

כח

1 ואת קריב לותך ית אהרן אחוך וית בנוהי עמיה מגו בני ישראל לשמשא קדמי אהרן נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר בני אהרן׃ 2 ותעביד לבושי קודשא לאהרן אחוך ליקר ולתושבחא׃ 3 ואת תמלל עם כל חכימי לבא דאשלמית עמהון רוח חוכמתא ויעבדון ית לבושי אהרן לקדשותיה לשמשא קדמי׃ 4 ואלין לבושיא דיעבדון חושנא ואיפודא ומעילא וכתונא מרמצא מצנפתא והמינין ויעבדון לבושי קודשא לאהרן אחוך ולבנוהי לשמשא קדמי׃ 5 ואנון יסבון ית דהבא וית תכלא וית ארגונא וית צבע זהורי וית בוצא׃ 6 ויעבדון ית איפודא דדהבא תכלא וארגונא צבע זהורי ובוץ שזיר עובד אומן׃ 7 תרתין כתפין מלפפן יהון ליה על תרין סטרוהי ויתלפף׃ 8 והמין תקוניה די עלוהי כעובדיה מניה יהי דדהבא תכלא וארגונא וצבע זהורי ובוץ שזיר׃ 9 ותסב ית תרתין אבני בורלא ותגלוף עליהן שמהת בני ישראל׃ 10 שתא משמהתהון על אבנא חדא וית שמהת שתא דאשתארו על אבנא תניתא כתולדתהון׃ 11 עובד אומן אבן טבא כתב מפרש כגלף דעזקא תגלוף ית תרתין אבניא על שמהת בני ישראל משקען מרמצן דדהב תעביד יתהון׃

20 Tu autem præcipe filiis Iſrael, ut afferant tibi oleum mundiſſimum de olivis contuſis, ut luceat: ut incendantur lucernæ 21 ſemper. In tabernaculo fœderis extra velum, quod eſt ante teſtamentũ, ordinabit eas Aaron & filii ejus à veſpere uſq; ad mane coram Domino: ritu perpetuo in generationibus ſuis, à filiis Iſrael.

CAP. XXVIII.

1 TU autem applica ad te Aaron fratrẽ tuum, & filios ejus cum eo de medio filiorũ Iſrael, ut miniſtrent corã me: Aaron; Nadab & Abiu, Eleazar & 2 Ithamar, filii Aaron. Facieſq; veſtes ſanctas Aaron fratri tuo: 3 in gloriam, & in decorẽ. Et tu loquere cum omnibus ſapientibus corde; quos implevi ſpiritu ſapientiæ: ut faciant veſtes Aaron, ut ſanctificetur ad mi-4 niſtrandum coram me. Et hæ ſunt veſtes quas facient; Rationale & ſuperhumerale, & palliũ; *tunicam ſtrictam*, cidarim & baltea: facientq; veſtes ſanctas Aaron fratri tuo, & filiis e-5 jus, ut miniſtrent corã me. Et illi accipient aurũ, & hyacinthum, & purpuram: & cocci-6 num, & byſſum. Et facient ſuperhumerale; ex auro, & argento & purpurâ, & coccino, & byſſo retortâ, opere artifi-7 cis. Duo humeruli conjũcti e-runt ei, in duobus lateribus e-8 jus conjungentur. Et balteus ornatus ej⁹, qui eſt ſuper illud; ſicut opus ejus, ex ipſo erit: ex auro, hyacintho & purpura, & 9 coccino, & byſſo retorta. Tolléſq; duos lapides onychinos: & ſculpes ſuper eos nomina 10 filiorum Iſrael. Sex nomina ſuper lapide uno: & reliqua ſex nomina, ſuper lapide ſecundo, juxta ordinem nativitatis 11 eorum. Opere artificis lapidis precioſi: ſcripturâ diſtincta ſicut ſculptura *annuli*, ſculpes duos lapides per nomina filiorum Iſrael: incluſos *cælaturis aureis* facies eos.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

20 [illegible] 21 [illegible]

1 [illegible] 2 [illegible] 3 [illegible] 4 [illegible] 5 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

20 [illegible] 21 [illegible]

1 [illegible] 2 [illegible] 3 [illegible] 4 [illegible] 5 [illegible] 6 [illegible] 7 [illegible] 8 [illegible] 9 [illegible] 10 [illegible] 11 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Tu autem præcipies filiis Iſ-20 rael, ut accipiant pro te oleum olivæ purum, contuſum pro luminari, ut accendatur lucerna ſemper. In taberna-21 culo teſtimonii, extra velamen quod eſt ſuper teſtimonium diſponet illud Aaron, & filii ejus, à veſpera uſque ad mane coram Domino; ſtatutum eſt æternũ in generationibus veſtris à filiis Iſrael.

CAP. XXVIII.

Tu autem accedere fac ad 1 te Aaronem fratrem tuum, et filios ejus cum eo, de medio filiorum Iſrael, ut ſacerdotio fungantur mihi, Aaron, Nadab & Abihu, Eleazar et Ithamar, filii Aaronis. Ideò facies veſtes ſanctitatis 2 Aaroni fratri tuo in gloriam et decorem. Tu quoque 3 loquêris omni ſapienti corde, cujus implevi ſpiritum ſapientiæ, ut faciant veſtes Aaronis ad ſanctificandũ eum ut ſacerdotio mihi fungatur. Iſtæ autem ſunt veſtes quas 4 facient: Pectorale, et Ephod, et Pallium, et tunica teſſellata, cidaris, & balteus. Facient itaque veſtes ſanctas Aaroni fratri tuo, et filiis ejus, ut ſacerdotio fungantur mihi. Illi autem accipient aurum, et 5 hyacinthum, & purpuram, & coccum dibaphum, & byſſum retortam. Facient au-6 tem Ephod ex auro, hyacintho, & purpura, & cocco dibapho, et byſſo retortâ, opere plumario. Duæ ſca-7 pulæ junctæ erunt ei, ſuper duas extremitates ejus jungentur. Cingulum quoque ſui 8 Ephod quod eſt ſuper eum tanquam opus ejus ab ipſo exſtans fiet ex auro, hyacintho, & purpura, & cocco dibapho, et byſſo retortâ. Capieſq; du-9 os lapides onychinos, et ſculpes ſuper eos nomina filiorum Iſrael. Sex de nominibus eo-10 rum ſuper lapidem unum, & ſex nomina reliqua ſuper lapidem ſecundum, juxta generationes eorum. Opere artifi-11 cis lapidarii cum ſculpturis ſigilli ſculpes duos iſtos lapides juxta nomina filiorum Iſrael; fundis aureis includes eos.

VER. SAM. (a) amplitudinem.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 *وانت فمر بني اسرائيل ان ياتوك بدهن زيتون صاف مدقوق للاضاءة* لتسرج به السرج دايما 21 *في خباء المحضر من خارج الحجلة التي على الشهادة يصلحه هرون وبنوه من العشي الى الصبح بين يدي سكينة الله* رسم الدهر لاجيالكم من بني اسرائيل* *الفصل الثامن والعشرون*

1 *وانت ايضا فقرب اليك هرون اخاك وبنيه معه من بين جميع بني اسرائيل ليقوموا ويكونوا لي* هرون وناداب وابيهو والعازار وايثامار بنيه* 2 واصنع ثياب قدس لهرون اخيك لكرامة وفخر* 3 *وانت فكلم كل حكيم اكملت فيه علم روح الحكمة* ان يصنعوا ثياب هرون لتقديسه لياءم لي* 4 *وهذه الثياب التي يصنعونها* بدنة وصدرة وممطر ومبطنة موشاة وعمامة وزنار* ويصنعون ثياب قدس لهرون اخيك وبنيه ليقوموا لي* 5 وهم ياخذون الذهب والاسمانجون والارجوان وصبغ القرمز والعشر* 6 فيصنعون الصدرة من ذهب واسمانجون وارجوان وصبغ قرمز وعشر مسرور صنعة حاذق* 7 وجيبان مخيطان يكونان لها يخيطان على طرفيها* 8 ونسيج الصدرة الذي كصنعها يكون مثلها من ذهب واسمانجون وصبغ قرمز وعشر مسرور* 9 وخذ حجري بلور* وانقش عليهما اسماء بني اسرائيل* 10 ستة منها على الحجر الواحد* والستة الاسماء الباقية على الحجر الثاني على حسب ولادهم* 11 صنعة خارط الجوهر كنقش الخاتم تنقش على الحجرين اسماء بني اسرائيل* واجعلهما يحيط بهما عيون من ذهب*

Et tu præcipe filiis Iſrail, ut afferant tibi oleum olivæ purum contritum, ad illuminandum: ut illuminentur eo lucernæ ſemper. 20 *In tabernaculo conventûs extra velum quod eſt ſuper teſtimonium, diſponet illud Haron & filii ejus à veſpera uſque mane ante habitaculum Dei, conſtitutione æternitatis in generationes veſtras ex filiis Iſrail.* 21 CAP. XXVIII.

ET tu etiã accedere fac ad te Haronem fratrẽ tuum, et filios ejus cum illo de medio omnium filiorum Iſrail, ut ſacerdotii munus ſubeant, & ſint mihi: Haronem inquam, *& Nadab, & Abihu, et Eliazar, & Ithamar filios ejus.* 1 *Et fac veſtes ſanctitatis Haron fratri tuo in venerationem et magnificentiam.* 2 *Et tu loquere cum quolibet ſapienti in quo complevi doctrinã ſpiritûs ſapientiæ, ut faciant veſtes Haron ad ſanctificationem ipſius, ut ſacerdotium obeat mihi.* 3 *Et hæ ſunt veſtes quas facient, Thorax, & pectorale, et pluviale, & veſtis duplicata acu-picta, cydaris, & cingulus, Et facient veſtes ſanctitatis Haron fratri tuo & filiis ejus, ut ſacerdotio fungantur mihi.* 4 *Et ipſi accipient aurum, & hyacinthum, & purpuram, & tincturam croci, & byſſum:* 5 *Faciéntque pectorale ex auro, & hyacintho, & purpura, & tinctura croci, et byſſo retortâ, artificio ſagaciſſimi.* 6 *Et duæ oræ conſutæ erunt ei, conſuentur autẽ ſuper utramq; extremitatem ejus.* 7 *Et vitta pectoralis, quæ eſt juxta artificiũ ejus, erit ſicut ipſũ ex auro, et hyacintho, et tinctura croci, & byſſo retortâ.* 8 *Et accipe duos lapides chryſtalli, & ſculpe ſuper eos nomina filiorum Iſrail.* 9 *Sex ex eis ſuper lapidem unum, et ſex nomina reliqua ſuper lapidẽ ſecundum, pro ratione nativitatis eorum,* 10 *Opere ſcalptoris gemmarii; ut ſculptura annuli, ſculpes ſuper utrumque lapidem nomina filiorum Iſrail, & effice ut ambiant eos ocelli ex auro.* 11

Versio VULG. LAT.

12 Et pones in utroque latere superhumeralis, memoriale filiis Israel. Portabitq; Aaron nomina eorum coram Domino super utrumque humerum, ob recordationem. 13 Facies & uncinos ex auro. 14 Et duas catenulas ex auro purissimo sibi invicem cohærentes, quas inseres uncinis. 15 Rationale quoque judicii facies opere polymito juxta texturam superhumeralis, ex auro, hyacinthino, & purpura, coccóque bis tincto, & bysso retorta. 16 Quadrangulum erit & duplex: mensuram palmi habebit tam in longitudine 17 quam in latitudine. Ponésque in eo quatuor ordines lapidum: in primo versu erit lapis sardius, & topazius, & smaragdus. 18 In secundo carbunculus, sapphirus, & iaspis. 19 In tertio ligurius, achates, & amethystus. 20 In quarto chrysolithus, onychinus, & beryllus. Inclusi auro erunt per ordines suos. 21 Habebúntque nomina filiorum Israel: duodecim nominibus cælabuntur, singuli lapides nominibus singulorum per duodecim tribus. 22 Facies in rationali catenas sibi invicem cohærentes ex auro purissimo. 23 Et duos annulos aureos, quos pones in utraque rationalis summitate. 24 Catenásque aureas junges annulis, qui sunt in marginibus ejus. 25 Et ipsarum catenarum extrema duobus copulabis uncinis in utroq; latere superhumeralis quod 26 rationale respicit. Facies & duos annulos aureos, quos pones in summitatibus rationalis, in oris, quæ è regione sunt superhumeralis, & posteriora ejus aspiciunt.

lapides,superhumeralis *scapulis* *super* lapides ambos pones Et
12 וְשַׂמְתָּ אֶת־שְׁתֵּי הָאֲבָנִים עַל כִּתְפֹת הָאֵפֹד אַבְנֵי
coram eorum nomina Aharon portabit Et .Israel filiis *recordationis*
זִכָּרֹן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְנָשָׂא אַהֲרֹן אֶת־שְׁמוֹתָם לִפְנֵי
facies Et memoriam ad suis humeris duobus super DOMINO
13 יְהוָה עַל־שְׁתֵּי כְתֵפָיו לְזִכָּרֹן׃ וְעָשִׂיתָ
,conterminas mundo auro catenas duas Et ,auri *ocellaturas*
14 מִשְׁבְּצֹת זָהָב׃ וּשְׁתֵּי שַׁרְשְׁרֹת זָהָב טָהוֹר מִגְבָּלֹת
complicationum catenas dabis & ,*funis* opere eas facies
תַּעֲשֶׂה אֹתָם מַעֲשֵׂה עֲבֹת וְנָתַתָּה אֶת־שַׁרְשְׁרֹת הָעֲבֹתֹת
cogitantis opere ,judicii pectorale facies .Et *ocellaturis* ,*super*
15 עַל־הַמִּשְׁבְּצֹת׃ וְעָשִׂיתָ חֹשֶׁן מִשְׁפָּט מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב
,purpura & ,hyacintho ,auro :illud facies superhumeralis opus Sicut
כְּמַעֲשֵׂה אֵפֹד תַּעֲשֶׂנּוּ זָהָב תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן
erit Quadratum .illud facies ,retorta bysso & ,cocci vermiculo &
16 וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר תַּעֲשֶׂה אֹתוֹ׃ רָבוּעַ יִהְיֶה
implebis Et .ejus latitudo palmus & ,ejus longitudo Palmus.duplicatum
17 כָּפוּל זֶרֶת אָרְכּוֹ וְזֶרֶת רָחְבּוֹ׃ וּמִלֵּאתָ
,Sardius :Ordo .lapidis ordinibus quatuor ,lapidis *plenitudinem eo in*
בוֹ מִלֻּאַת אֶבֶן אַרְבָּעָה טוּרִים אָבֶן טוּר אֹדֶם
:secundus ordo Et .unus ordo ,Smaragdus & ,Topazius
18 פִּטְדָה וּבָרֶקֶת הַטּוּר הָאֶחָד׃ וְהַטּוּר הַשֵּׁנִי
,Lyncurius :tertius ordo Et .*Adamas* & ,Sapphyrus ,Carbunculus
19 נֹפֶךְ סַפִּיר וְיָהֲלֹם׃ וְהַטּוּר הַשְּׁלִישִׁי לֶשֶׁם
Onyx ,Chrysolithus :quartus ordo Et .Amethystus & ,Achates
20 שְׁבוֹ וְאַחְלָמָה׃ וְהַטּוּר הָרְבִיעִי תַּרְשִׁישׁ וְשֹׁהַם
lapides Et .suis plenitudinibus in erunt .auro Constricti :*Jaspis* &
21 וְיָשְׁפֵה מְשֻׁבָּצִים זָהָב יִהְיוּ בְּמִלּוּאֹתָם׃ וְהָאֲבָנִים
super ,duodecim Israel filiorum nominibus *super* erunt
תִּהְיֶיןָ עַל־שְׁמֹת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה עַל־
erunt ,suo nomine *super* *vir* sigilli *apertionibus* :ipsorum nomina
שְׁמֹתָם פִּתּוּחֵי חוֹתָם אִישׁ עַל־שְׁמוֹ תִּהְיֶיןָ
termini catenas pectorali super ,facies Et .tribubus duodecim
22 לִשְׁנֵי עָשָׂר שָׁבֶט׃ וְעָשִׂיתָ עַל־הַחֹשֶׁן שַׁרְשֹׁת גַּבְלֻת
duos pectorali super facies Et .mundo auro *complicationis* opere
23 מַעֲשֵׂה עֲבֹת זָהָב טָהוֹר׃ וְעָשִׂיתָ עַל־הַחֹשֶׁן שְׁתֵּי
extremitatib' duab' super anulos ambos *dabis* & ,auri anulos
טַבְּעוֹת זָהָב וְנָתַתָּ אֶת־שְׁתֵּי הַטַּבָּעוֹת עַל־שְׁנֵי קְצוֹת
duobus super *auri complicationes* duas pones Et .pectoralis
24 הַחֹשֶׁן׃ וְנָתַתָּה אֶת־שְׁתֵּי עֲבֹתֹת הַזָּהָב עַל־שְׁתֵּי
extremitates duas Et .pectoralis extremitatibus in anulis
25 הַטַּבָּעֹת אֶל־קְצוֹת הַחֹשֶׁן׃ וְאֵת שְׁתֵּי קְצוֹת
dabis & ,*ocellaturis* duabus super *dabis complicationum* duarum
שְׁתֵּי הָעֲבֹתֹת תִּתֵּן עַל־שְׁתֵּי הַמִּשְׁבְּצוֹת וְנָתַתָּה
facies Et .ejus *faciem regione* e superhumeralis *scapulis* *super*
26 עַל־כִּתְפוֹת הָאֵפֹד אֶל־מוּל פָּנָיו׃ וְעָשִׂיתָ
extremitatibus duabus super eos pones & ,auri anulos duos
שְׁתֵּי טַבְּעוֹת זָהָב וְשַׂמְתָּ אֹתָם עַל־שְׁנֵי קְצוֹת
superhumeralis latus ad *quod* *ejus labio super* ,pectoralis
הַחֹשֶׁן עַל־שְׂפָתוֹ אֲשֶׁר אֶל־עֵבֶר הָאֵפֹד
.demum in
בָּיְתָה׃

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

12 Καὶ θήσεις τοὺς δύο λίθους ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς ἐπωμίδος· λίθοι μνημοσύνου εἰσὶ τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ. καὶ ἀναλήψεται Ἀαρὼν τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἔναντι κυρίου ἐπὶ τῶν δύο ὤμων αὐτοῦ, (κ) μνημόσυνον περὶ αὐτῶν. 13 Καὶ ποιήσεις ἀσπιδίσκας ἐκ χρυσίου καθαροῦ. 14 Καὶ ποιήσεις δύο κροσσωτὰ ἐκ χρυσίου καθαροῦ, καταμεμιγμένα ἐν ἄνθεσιν, ἔργον πλοκῆς· καὶ ἐπιθήσεις τὰ κροσσωτὰ τὰ πεπλεγμένα ἐπὶ τὰς ἀσπιδίσκας, κατὰ τὰς παρωμίδας αὐτῶν ἐκ τῶν ἐμπροσθίων. 15 Καὶ ποιήσεις λογεῖον τῶν κρίσεων, ἔργον ποικιλτοῦ· κατὰ τὸν ῥυθμὸν τῆς ἐπωμίδος ποιήσεις αὐτὸ ἐκ χρυσίου, καὶ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου κεκλωσμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης. 16 Ποιήσεις αὐτὸ τετράγωνον· ἔσται διπλοῦν σπιθαμῆς τὸ (λ) μῆκος αὐτοῦ, 17 καὶ σπιθαμῆς τὸ εὖρος. Καὶ καθυφανεῖς ἐν αὐτῷ ὕφασμα κατάλιθον τετράστιχον. στίχος λίθων ἔσται, σάρδιον, (μ) τοπάζιον, καὶ σμάραγδος, ὁ στίχος ὁ εἷς. 18 Καὶ ὁ στίχος ὁ δεύτερος, ἄνθραξ, καὶ 19 σάπφειρος, καὶ ἴασπις. Καὶ ὁ στίχος ὁ τρίτος, (ν) λιγύριον, ἀχάτης, 20 ἀμέθυστος. Καὶ ὁ στίχος ὁ τέταρτος, χρυσόλιθος, καὶ βηρύλλιον, καὶ ὀνύχιον, περικεκαλυμμένα (ξ) χρυσίῳ, συνδεδεμένα ἐν χρυσίῳ· ἔστωσαν κατὰ 21 στίχον αὐτῶν. Καὶ οἱ λίθοι ἔστωσαν ἐκ τῶν ὀνομάτων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ (ο) δεκαδύο κατὰ τὰ ὀνόματα αὐτῶν· γλυφαὶ σφραγίδων, (π) ἕκαστος κατὰ τὸ ὄνομα ἔστωσαν εἰς (ρ) 22 δεκαδύο φυλάς. Καὶ ποιήσεις ἐπὶ τὸ λογεῖον κρωσσοὺς συμπεπλεγμένους, ἔργον ἁλυσιδωτὸν (σ) ἐκ χρυσίου καθαροῦ. καὶ λήψεται Ἀαρὼν τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ (τ) ἐπὶ τοῦ λογείου τῆς κρίσεως ἐπὶ τοῦ στήθους, εἰσιόντι εἰς τὸ ἅγιον μνημόσυνον (υ) ἐν- 24 αντίον τοῦ θεοῦ. Καὶ θήσεις ἐπὶ τὸ λογεῖον τῆς κρίσεως τοὺς κρωσσούς· τὰ ἁλυσιδωτὰ ἐπ᾽ ἀμφοτέρων τῶν κλιτῶν τοῦ λογείου ἐπιθήσεις.

12 Et (l) pones ambos lapides super humeros superhumeralis: lapides memorialis sunt filiis Israel. Et portabit Aaron nomina filiorum Israel ante Dominum super duos humeros suos, memoriale pro eis. 13 Et facies (m) aspidiscas ex auro puro. 14 Et facies duas catenulas ex auro puro admistas in floribus, opus plicaturæ: & impones catenulas plicatas super aspidiscas (n) secundùm paromidas earum ex anterioribus. 15 Et facies rationale judiciorum, opus variatoris: juxta modum superhumeralis facies illud ex auro, & hyacintho, & purpura, & cocco torto, & bysso torta. 16 Facies ipsum quadrangulum: erit duplex (o) spithami longitudo ejus, & spithami latitudo. 17 Et attexes in eo texturam lapidarem quadriordinem. 18 Ordo lapidum erit, sardius, topazius, & smaragdus, ordo unus. 19 Et ordo secundus, carbunculus, & (p) sapphirus & iaspis. Et ordo tertius, (q) ligurius, achates, amethystus. 20 Et ordo quartus, chrysolithus, & beryllius, & onychinus, circumtecta auro, colligata in auro: sint secundùm ordinem eorum. 21 Et lapides sint ex nominibus filiorum Israel duodecim secundùm nomina eorum: sculpturæ sigillorum, (r) unusquisque juxta nomen sint in duodecim tribus. 22 Et facies super rationale (s) fimbrias complectentes, opus (t) catenatum ex auro (u) puro. Et sumet Aaron nomina filiorum Israel super rationale judicii super pectus, (x) introeunti in sanctum memoriale coram Deo. 24 Et (y) pones super rationale judicii fimbrias: catenata super utraque latera rationalis impones.

MS.A. (κ) μνημόσυνον ἔναντι κυρίου περὶ (λ) μῆκος, καὶ (μ) τοπάζιον, σμάραγδος, (ν) λιγύριον, καὶ ἀχάτης, καὶ ἀμέθυστος. (ξ) χρυσίῳ, καὶ συνδεδεμένα (ο) δώδεκα, κατὰ τὰς γενέσεις αὐτῶν κατὰ τὰ (π) ἕκαστον (ρ) εἰς τὰς δώδεκα φυλάς. (σ) χρυσίου (τ) ἐπὶ τὸ λογίον (υ) ἔναντι

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 [illegible]

Et pone duos lapides super humeros ephod, lapides monimenti filiis Israel. Eritque portans Aharon nomina eorum coram Domino super utrumque humerum suum in monimentum. 13 Et fac fibulas aureas. 14 Et duas catenas ex auro purissimo: duplicatas fac eas, opere conserto: & pone duas hasce catenas duplicatas, super fibulas. 15 Fac etiam thoracem judicii, secundùm artificium ephod fac illum: ex auro, & flavo serico, & purpura, & tinctura coccinea, & bysso torta fac illum. 16 Quadratus erit duplicatus, palmus longitudo ejus, & palmus latitudo ejus. Et apta in eo consertum lapidum. 17 Ordo primus Sardius, & Topazius, & Carbunculus. 18 Et ordo secundus Hyacinthus, & Sapphirus, & Lyncurium. 19 Et ordo tertius Achates, & Amethystus, & Sardonyx. 20 Et ordo quartus Chrysolitus, & Beryllus, & Jaspis: inclusos & obfirmatos in auro fac eos, sintque in conserto suo. 21 Et lapides isti erunt juxta nomina filiorum Israel, duodecim juxta nomina eorum, incisi cælatura sigilli: juxta cujuslibet nomen erunt, juxta duodecim Tribus. 22 Et fac super thorace catenas duplicatas opere inserto, ex auro purissimo. 23 Facies propitiatorio duos globulos auri mundi, & pone duos globulos in duobus lateribus propitiatorii: 24 Et applica duo serta aurea duobus globulis & duobus lateribus propitiatorii. 25 Et duo illa serta applicabis duabus fibulis, & aptabis humeris ephod versùs anteriorem ejus partem. 26 Et fac duos globulos aureos, & pone eos ad duo latera propitiatorii, ad latus quod est ad oram ephod intrinsecus.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

12 וּתְשַׁוֵּי יָת תַּרְתֵּין אַבְנַיָּא עַל כִּתְפֵי
אֵפוֹדָא אַבְנֵי דָכְרָנָא לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל
וְיִטּוֹל אַהֲרֹן יָת שְׁמָהַתְהוֹן קֳדָם
יְיָ עַל־תְּרֵין כִּתְפוֹהִי לְדָכְרָנָא׃
13 וְתַעְבֵּיד מְרַמְּצָן דִּדְהַב׃ וְתַרְתֵּין
14 תִּכִּין דִּדְהַב דְּכֵי מְתַחְמָן תַּעְבֵּיד
יָתְהֵין עוֹבַד גְּדִילוּ וְתִתֵּין יָת תִּכַּיָּא
15 גְּדִילָתָא עַל־מְרַמְּצָתָא׃ וְתַעְבֵּד
חוֹשֶׁן דִּינָא עוֹבַד אוּמָּן כְּעוֹבַד
אֵפוֹדָא תַּעְבְּדִנֵּיהּ דַּהֲבָא תִּכְלָא
וְאַרְגְּוָנָא וּצְבַע זְהוֹרִי וּבוּץ שְׁזִיר
16 תַּעְבֵּיד יָתֵיהּ׃ מְרַבַּע יְהֵי עִיף זַרְתָּא
17 אוּרְכֵּיהּ וְזַרְתָּא פוּתְיֵהּ׃ וְתַשְׁלֵים בֵּיהּ
אַשְׁלָמַת אַבְנָא אַרְבְּעָה סִדְרִין
דְּאֶבֶן טָבָא סִדְרָא קַדְמָאָה סַמְקָן
18 יַרְקָן וּבַרְקָן סִדְרָא חַד׃ וְסִדְרָא
תִּנְיָנָא אִזְמַרַגְדִּין שַׁבְזֵיז וְסַבְהֲלוֹם׃
19 וְסִדְרָא תְלִיתָאָה קַנְכֵּירֵי טַרְקְיָא וְעֵין
20 עֶגְלָא׃ וְסִדְרָא רְבִיעָאָה כְּרוּם יַמָּא
וּבוּרְלָא וּפַנְטֵירֵי מְרַמְּצָן בִּדְהַב יְהוֹן
21 בְּאַשְׁלָמוּתְהוֹן׃ וְאַבְנַיָּא יְהֶוְיָן עַל־
שְׁמָהַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תַּרְתָּא עַסְרֵי
עַל־שְׁמָהַתְהוֹן כְּתַב מְפָרַשׁ כִּגְלוֹף
דְּעִזְקָא גְּבַר עַל־שְׁמֵיהּ יְהֶוְיָן לִתְרֵי
22 עֲסַר שִׁבְטִין׃ וְתַעְבֵּיד עַל־חוּשְׁנָא
תִּכִּין מְתַחְמָן עוֹבַד גְּדִילוּ דִּדְהַב דְּכֵי׃
23 וְתַעְבֵּיד עַל־חוּשְׁנָא תַּרְתֵּין עִזְקָן
דִּדְהַב וְתִתֵּן יָת תַּרְתֵּין עִזְקָתָא עַל־
24 תְּרֵין סִטְרֵי חוּשְׁנָא׃ וְתִתֵּן יָת תַּרְתֵּין
גְּדִילָן דִּדְהַב עַל־תַּרְתֵּין עִזְקָתָא
25 בְּסִטְרֵי חוּשְׁנָא׃ וְיָת תַּרְתֵּין גְּדִילָן
דְּעַל־תְּרֵין סִטְרוֹהִי תִּתֵּן עַל־תַּרְתֵּין
מְרַמְּצָתָא וְתִתֵּן עַל־כִּתְפֵי אֵפוֹדָא
26 לָקֳבֵיל אַפּוֹהִי׃ וְתַעְבֵּיד תַּרְתֵּין עִזְקָן
דִּדְהַב וּתְשַׁוֵּי יָתְהֵין עַל־תְּרֵין סִטְרֵי
חוּשְׁנָא עַל־סִפְתֵּיהּ דִּי לְעִבְרָא
דְאֵפוֹדָא לְגָיו׃

12 Ponésq; duos lapides super humeros superhumeralis, lapides memoriales filiis Israel: portabítq; Aaron nomina eorũ corã Domino, super duos humeros ej⁹, ob recordationẽ. 13 Faciésq; uncinos ex auro. 14 Et duas catenulas auri mundissimi; sibi invicẽ cohærẽtes facies eas opere fimbriarum: & pones catenulas fimbriatas super uncinos. 15 Faciésq; rationale judicii, opere artificis; juxta opus superhumeralis facies illud: ex auro, hyacintho & purpurâ, & coccino, & bysso retortâ facies 16 illud. Quadratũ erit & duplicatum: mensurâ palmi habebit in longitudine ej⁹, & mensurâ palmi habebit in latitudine ejus. 17 Et implebis in eo impletionem lapidis; quatuor ordines lapidũ pretiosorum: in primo ordine erit sardius, topasius, & 18 smaragdus. Et in secundo ordine; carbunculus, sapphirus, 19 & jaspis. In tertio ordine; ligurius, achates, & amethystus. 20 In quarto autẽ ordine; chrysolith⁹, onychinus, & beryllus: inclusi auro erunt in cælaturis suis. 21 Lapides autẽ erunt duodecim, juxta nomina filiorum Israel: sculpti scripturâ distinctâ sicut scriptura annuli, singuli lapides per nomina singulorum erunt; per duodecim tribus. 22 Faciésq; in rationali catenulas sibi invicem cohærentes, opere fimbriarum: ex auro mundissimo. 23 Et facies super rationale duos annulos ex auro: & pones duos annulos in duobus lateribus rationalis. 24 Et pones duas fimbrias aureas in duobus annulis: in lateribus rationalis. 25 Et duas fimbrias, quæ sunt in duobus lateribus ejus, pones super duos uncinos: & pones in humerulis superhumeralis, 26 contra faciem ejus. Et facies duos annulos auréos; & pones eos in duobus lateribus rationalis, quæ sunt in ore ejus, quæ est è regione superhumeralis intrinsecùs.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

12 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

12 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

12 Et pones ambos lapides super humeros Ephod; lapides memorialis sunt filiis Israel, ideò feret Aaron nomina eorũ coram Domino super duos humeros suos in memoriale: 13 Facies etiam palas ex auro. 14 Duas quoque catenulas ex auro puro conterminas facies eis opere (b) plectili, ponésq; catenulas (c) plectiles super palas. 15 Et facies rationale judicii opere plumario, juxta opus Ephod facies illud: Ex auro, hyacintho, & purpurâ, & cocco dibapho, & bysso retortâ facies illud. 16 Quadratum erit duplicatum, spithama longitudo ejus, & spithama latitudo ejus. 17 Complebis autem in eo institiones lapidum quatuor ordinibus: ordo hic est; Sardius, Topazius, & Smaragdus, ordo primus. 18 Et ordo secundus; Carbunculus, Saphirus, & Adamas. 19 Et ordo tertius; Ligurius, Achates, & Amethystus. 20 Et ordo quartus; Chrysolithus, Onix, & Jaspis: inclusi fundis aureis erunt in incastraturis suis. 21 Lapides autem erunt duodecim, secundùm nomina filiorum Israel: secundùm nomina eorum erunt sculpturæ sigilli; unusquisque juxta nomen suum pertinebit ad aliquam duodecim tribuum. 22 Facies quoque in rationali catenas terminales opere (d) plectili ex auro puro. 23 Facies adhuc super rationali duas ocellaturas aureas, et duos annulos aureos, ponésque annulos ad extremitates rationalis. 24 Pones quoque duas catenas aureas in duobus annulis ad extremitates rationalis. 25 Duas etiam extremitates duarum (e) catenarũ junges duabus ocellaturis, & impones super humeros Ephod ad faciem ejus. 26 Facies iterum duos annulos, et pones eos super duas extremitates rationalis, ad oram ejus quæ est super juncturam Ephod interiorem.

VER. SAM. (b) continuato, (c) continuatas (d) continuato (e) connexarum catenarum

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وصير الحجرين في جيبي الصدرة جري ذكر لبني اسرائيل * ويحمل هرون اسماءهم بين يدي 12
سكينة الله على كتفيه ذكرا * واصنع عيونا من ذهب * وسلسلتين من ذهب خالص * معتدلتين 13 14
تصنعهما صنعة ضفر * وعلق السلسلتين المضفورتين على العيون * واصنع بدنة هيئتها 15
صنعة حاذق كصنعة الصدرة * من ذهب واسمانجون وارجوان وصبغ قرمز تصنعها * وتكون 16
مربعة مضعفة * طولها شبر * وعرضها شبر * وانظم فيها نظام الجوهر * اربعة سطور من الجوهر * 17
السطر الاول ياقوت احمر وزمرد واصفر * والسطر الثاني كحلي ومها البلور وبهرمان * والسطر 18 19
الثالث جزع وشبح وفيروزج * والسطر الرابع ازرق وبلور ويشب * وتكون مغيبة بذهب في 20
نظامها * ويكون على الحجارة اسماء بني اسرائيل * اذ هي اثني عشر بنظير اسمائهم * كنقش 21
الخاتم اسم كل واحد على حجر تكون لاثني عشر سبطا * واصنع للبدنة سلسلة معتدلة 22
صنعة ضفر من ذهب خالص * واصنع لها حلقتين من ذهب * واجعلهما في طرفيها * وعلق 23 24
ضفيري الذهب على الحلقتين اللتان في طرفي البدنة * وطرفي الضفيرين الاخرين تعلقهما 25
على العيون * فتصيران على جيبي الصدرة من مقدمها * واصنع ايضا حلقتين واجعلهما في 26
طرفي البدنة في حاشيتها التي الي جانب الصدرة من داخل *

12 * Et pone ambos lapides in duobus laterib⁹ pectoralis, duos lapides in memoriam filiorum Israil: & portabit Haron nomina eorum ante habitaculum Dei super ambos humeros suos in memoriam. 13 Et fac ocellos ex auro. 14 Et duas catenas ex auro purissimo, æquales facies eas artificio connexionis, & appende utramque catenam connexam super ocellos. 15 Et fac thoracem cujus qualitas sit artificio peritissimi juxta artificium pectoralis: ex auro, & hyacintho, et purpurâ, & tincturâ croci facies illum. 16 Et erit quadratus, duplicatus, habens longitudinem palmi, & latitudinẽ palmi. 17 Et compone in illo ordines gemmarum, quatuor lineas ex gemmis. Linea prima erit pyropus, & smaragdus, & topazius. 18 Et linea secunda, hyacinthus, & adamas, & sardonyx. 19 Et linea tertia, ligurius, & achates, & amethystus. 20 Et linea quarta, chrysolithus, & beryllus, & jaspis: & erunt inclusæ ut ocelli in auro per ordines suos. 21 Et erunt super lapides nomina filiorum Israil, cùm sint duodecim juxta nomina eorum: secundùm sculpturam annuli, cujuslibet nomen super suum lapidem erit, pro duodecim tribubus. 22 Et fac thoraci catenam mediocrem artificio tortili, ex auro purissimo. 23 Et fac ei duas ansas ex auro, & pone eas in duabus ejus extremitatibus. 24 Et appende duas catenas tortiles auri super duas ansas quæ sunt in duabus extremitatibus thoracis. 25 Et duas extremitates catenarum alias appendes super ocellos: & fient super duas oras pectoralis anteriori ejus parte. 26 Et fac etiam duas ansulas, & pone eas in duabus extremitatibus thoracis, in ejus margine quæ est ad latus pectoralis ex parte interiori.

ספר שמות : כח

fcapulis duabus super eos dabis & ,auri anulos duos facies Et
27 ועשית שתי טבעות זהב ונתתה אתם על־שתי כתפות
ej' conjunctionem contra ejus facierũ regione è infra ab superhumeralis
האפוד מלמטה ממול פניו לעמת מחברתו
pectorale levabunt Et .superhumeralis artificium desuper
28 ממעל לחשב האפוד: וירכסו את־החשן
,hyacinthi filo in superhumeralis anulos ad ejus anulis ab
מטבעתו אל־טבעת האפוד בפתיל תכלת
desuper pectorale tollatur non & ,superhumeralis artificium super existendũ ad
להיות על־חשב האפוד ולא־יזח החשן מעל
Israel filiorum nomina Aharon portabit Et .superhumerali
29 האפוד: ונשא אהרן את־שמות בני־ישראל
,sanctitatem ad ipsum ingrediendo in ,suum cor super ,judicii pectorali in
בחשן המשפט על־לבו בבאו אל־הקדש
pectorali in dabis Et .jugiter DOMINO coram memoriam in
30 לזכרן לפני־יהוה תמיד: ונתת אל־חשן
,Aharon cor super erunt & ,Thummim & ,Urim judicii
המשפט את־האורים ואת־התמים והיו על־לב אהרן
judicium Aharon portabit Et .DOMINO coram eũ ingrediẽdo in
בבאו לפני יהוה ונשא אהרן את־משפט
facies Et .semper DOMINO coram suum cor super Israel filiorum
31 בני־ישראל על־לבו לפני יהוה תמיד: ועשית
os erit Et .hyacintho totum superhumeralis pallium
32 מעיל האפוד כליל תכלת: והיה פי־
texentis opere circùm ejus ori erit Labium .ejus medio in ejus capitis
ראשו בתוכו שפה יהיה לפיו סביב מעשה ארג
ej' fimbriis super facies Et .scindatur ne ,ei erit loricæ os sicut
33 כפי תחרא יהיה־לו לא יקרע: ועשית על־שוליו
super cocci vermiculo & ,purpura & ,hyacintho mala punica
רמני תכלת וארגמן ותולעת שני על־
Tintinabula.circum earum medio in auri tintinabula &,circum ej' fimbriis
34 שוליו סביב ופעמני זהב בתוכם סביב: פעמן
fimbriis super ,Punicũ malum &,auri tintinabulum,Punicum malũ &,auri
זהב ורמון פעמן זהב ורמון על־שולי
audietur &,ministrandũ ad Aharon super erit Et .circum pallii
35 המעיל סביב: והיה על־אהרן לשרת ונשמע
ipsum exeundo in & ,Domino coram sanctitatem ad ipsum ingrediendo in,ej' vox
קולו בבאו אל־הקדש לפני יהוה ובצאתו
eam super aperies & ,mundo auro florem facies Et .morietur non &
36 ולא ימות: ועשית ציץ זהב טהור ופתחת עליו
filo super eam pones Et .DOMINO Sanctitas :sigilli apertiones
37 פתוחי חתם קדש ליהוה: ושמת אתו על־פתיל
cidaris faciarum regione è ,cidarim super erit & ,hyacinthi
תכלת והיה על־המצנפת אל־מול פני־המצנפת
iniquitatem Aharon portabit & ,Aharon frontem supra erit Et .erit
38 יהיה: והיה על־מצח אהרן ונשא אהרן את־עון
omnibus in Israel filii sanctificabunt quas sanctificationum
הקדשים אשר יקדישו בני ישראל לכל־
jugiter ejus frontem supra erit Et ,eorum sanctificationum donis
מתנת קדשיהם והיה על־מצחו תמיד
.DOMINO coram eis beneplacitum ad
לרצון להם לפני יהוה:

Versio VULG. LAT.

27 Nec non & alios duos annulos aureos, qui ponendi ſunt in utroque latere ſuperhumeralis deorſum, quod reſpicit contra faciem juncturæ inferioris, ut aptari poſſit cum ſuperhumerali, 28 Et ſtringatur rationale annulis ſuis cum annulis ſuperhumeralis vittâ hyacinthinâ, ut maneat junctura fabrefacta, & à ſe invicem rationale & ſuperhumerale nequeant ſeparari. 29 Portabítque Aaron nomina filiorum Iſrael in rationali judicii ſuper pectus ſuum, quando ingredietur Sanctuarium, memoriale coram Domino in æternum. 30 Pones autem in rationali judicii Doctrinam & Veritatem, quæ erunt in pectore Aaron, quando ingredietur coram Domino: & geſtabit judicium filiorum Iſrael in pectore ſuo, in conſpectu Domini ſemper. 31 Facies & tunicam ſuperhumeralis totam hyacinthinam, 32 In cujus medio ſuprà erit capitium, & ora per gyrum ejus textilis, ſicut fieri ſolet in extremis veſtium partibus, ne facilè rumpatur. 33 Deorſum verò, ad pedes ejuſdem tunicæ, per circuitum, quaſi mala punica facies, ex hyacintho, & purpura, & cocco bis tincto, mixtis in medio tintinnabulis, 34 Ita ut tintinnabulum ſit aureum & malum punicum, rurſúmque tintinnabulum aliud aureum & malum punicum. 35 Et veſtietur eâ Aaron in officio miniſterii, ut audiatur ſonitus quando ingreditur & egreditur Sanctuarium in conſpectu Domini, & non moriatur. 36 Facies & laminam de auro puriſſimo: in qua ſculpes opere cælatoris, Sanctum Domino. 37 Ligabíſque eam vittâ hyacinthinâ, & erit ſuper tiaram, 38 Imminens fronti Pontificis. Portabítque Aaron iniquitates eorum, quæ obtulerunt & ſanctificaverunt filii Iſrael, in cunctis muneribus & donariis ſuis. Erit autem lamina ſemper in fronte ejus, ut placatus ſit eis Dominus.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

30 Καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὸ λογεῖον τῆς κρίσεως τὴν δήλωσιν καὶ τὴν ἀλήθειαν· καὶ ἔσαι ἐπὶ τοῦ στήθους Ἀαρὼν, ὅταν εἰσπορεύηται εἰς τὸ ἅγιον ἔναντι κυρίου. καὶ οἴσει Ἀαρὼν τὰς κρίσεις τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπὶ τοῦ στήθους ἔναντι κυρίου διαπαντός. 31 Καὶ ποιήσεις ὑποδύτην (φ) ποδήρη ὅλον ὑακίνθινον. 32 Καὶ ἔσαι τὸ περιστόμιον ἐξ αὐτοῦ μέσον, (χ) ὤαν ἔχον κύκλῳ τοῦ περιστομίου, ἔργον ὑφάντου, τὴν συμβολὴν συνυφασμένην ἐξ αὐτοῦ, ἵνα μὴ ῥαγῇ. 33 Καὶ ποιήσεις (ψ) ὑπὸ τὸ λῶμα τοῦ ὑποδύτου (ω) κάτωθεν, ὡσεὶ ἐξανθούσης ῥόας ῥοΐσκους ἐξ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου διανενησμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης, (α) ὑπὸ τοῦ λώματος τοῦ ὑποδύτου κύκλῳ· (β) τὸ αὐτὸ εἶδος ῥοΐσκους χρυσοῦς, καὶ κώδωνας ἀναμέσον τούτων περικύκλῳ. 34 Παρὰ ῥοΐσκον χρυσοῦν κώδωνα, καὶ ἄνθινον ἐπὶ τοῦ λώματος τοῦ ὑποδύτου κύκλῳ. 35 Καὶ ἔσαι Ἀαρὼν ἐν τῷ λειτουργεῖν ἀκουστὴ ἡ φωνὴ αὐτοῦ, εἰσιόντι εἰς τὸ ἅγιον ἔναντι κυρίου, καὶ ἐξιόντι, 36 ἵνα μὴ ἀποθάνῃ. Καὶ ποιήσεις πέταλον χρυσοῦν καθαρόν· καὶ ἐκτυπώσεις ἐν αὐτῷ ἐκτύπωμα σφραγῖδος, Ἁγίασμα κυρίου. 37 Καὶ ἐπιθήσεις αὐτὸ ἐπὶ ὑακίνθου κεκλωσμένης· καὶ ἔσαι ἐπὶ τῆς μίτρας, κατὰ πρόσωπον τῆς μίτρας ἔσαι. 38 Καὶ ἔσαι ἐπὶ τοῦ μετώπου Ἀαρών· καὶ ἐξαρεῖ Ἀαρὼν τὰ ἁμαρτήματα τῶν ἁγίων, ὅσα ἂν ἁγιάσωσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ παντὸς δόματος τῶν ἁγίων αὐτῶν. καὶ ἔσαι ἐπὶ τοῦ μετώπου Ἀαρὼν διαπαντὸς δεκτὸν αὐτοῖς ἔναντι κυρίου.

Et impones ſuper rationale judicii, Demonſtrationem & Veritatem: & erit ſuper pectus Aaron, quando ingredietur in ſanctum ante Dominum. Et afferet Aaron judicia filiorum Iſrael ſuper pectus ante Dominum ſemper. 30 *Et facies (z) ſubuculam talarem totam hyacinthinam.* 31 *Et erit (aa) periſtomium ex ea medium, oram habens in circuitu periſtomii, opus textoris, commiſſuram contextam (bb) ex ipſo, ut ne rumpatur.* 32 *Et facies ſub margine tunicæ deorſum, quaſi florentis mali punici mala punica ex hyacintho, & purpura, & cocco neto, & byſſo torta, ſub margine tunicæ in circuitu. Eâdem ſpecie mala punica aurea, & tintinnabula intermedium eorum in circuitu.* 33 *Juxta malum punicum aureum tintinnabulum, & floridum ſuper marginem ſubuculæ in circuitu.* 34 *Et (cc) erit Aaron, dum ſacerdotio fungitur, audibilis vox ejus intranti in ſanctum in conſpectu Domini, & exeunti, ut non moriatur.* 35 *Et facies laminam auream puram: & formabis in ea formationem ſigilli, Sanctificationem Domini.* 36 *Et impones eam ſuper hyacinthum (dd) tortam: & erit (ee) ſuper mitram: ſecundùm aſpectum mitræ erit.* 37 *Et erit ſupra frontem Aaron. Et auferet Aaron peccata ſanctorum, quæcunque ſanctificabunt filii Iſrael omnis muneris ſanctorum eorum. Et erit ſuper frontem Aaron ſemper, acceptum illis in conſpectu Domini.* 38

MS. A. (φ) ὅλον ποδήρη (χ) ὤιαν (ψ) ἐπὶ τὸ (ω) κυκλόθεν, (α) ἐπὶ τοῦ (β) τὸ δὲ αὐτὸ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܥܒܕ ܬܪܬܝܢ ܩܘܪ̈ܩܣܐ ܕܕܗܒܐ. ܘܣܝܡ ܐܢܝܢ ܥܠ ܬܪܬܝܗܝܢ ܟܬܦܬܗ ܕܐܦܘܕ. ܡܢ ܠܬܚܬ. 27
ܡܢ ܠܘܩܒܠ ܐܦ̈ܘܗܝ. ܠܘܩܒܠ ܚܘܝܕܗ. ܠܥܠ ܡܢ ܗܡܝܢܐ ܕܐܦܘܕ. * ܘܢܚܒܟܘܢܗ 28
ܠܚܘܫܢܐ ܡܢ ܥܙܩܬܗ ܠܥܙܩܬܗ ܕܐܦܘܕ. ܒܚܘܛܐ ܕܬܟܠܬܐ. ܠܡܗܘܐ ܥܠ ܗܡܝܢܐ
ܕܐܦܘܕ. ܕܠܐ ܢܗܘܐ ܥܒܪ ܚܘܫܢܐ ܡܢ ܐܦܘܕ. * ܘܢܗܘܐ ܫܩܝܠ ܐܗܪܘܢ ܫܡ̈ܗܐ ܕܒܢܝ 29
ܐܝܣܪܝܠ. ܒܚܘܫܢܐ ܕܕܝܢܐ ܥܠ ܚܕܝܗ ܡܐ ܕܥܐܠ ܠܩܘܕܫܐ. ܠܕܘܟܪܢܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܐܡܝܢܐܝܬ.
* ܘܣܝܡ ܥܠ ܚܘܫܢܐ ܕܕܝܢܐ. ܢܗܝܪܐ ܘܡܫܡܠܝܐ. ܘܢܗܘܘܢ ܥܠ ܚܕܝܗ. ܡܐ ܕܥܐܠ ܩܕܡ 30
ܡܪܝܐ. ܘܢܫܩܘܠ ܐܗܪܘܢ ܕܝܢܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܥܠ ܚܕܝܗ. ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܐܡܝܢܐܝܬ.
* ܘܥܒܕ ܦܪܙܘܡܐ ܕܐܦܘܕ ܓܡܝܪܐ ܕܬܟܠܬܐ. * ܘܢܗܘܐ ܦܘܡܗ ܕܪܫܗ ܒܓܘܗ. ܘܣܦܬܐ 31 32
ܢܗܘܐ ܠܦܘܡܗ ܚܕܪܝܢ. ܥܒܕܐ ܕܡܙܚܐ. ܐܝܟ ܦܘܡܐ ܕܫܪܝܢܐ ܢܗܘܐ ܠܗ. ܕܠܐ ܢܬܦܪܐ. * ܘܥܒܕ 33
ܥܠ ܫܘܦܠܘܗܝ ܪ̈ܡܢܐ ܕܬܟܠܬܐ ܘܕܐܪܓܘܢܐ. ܘܕܙܚܘܪܝܬܐ ܙܒܝܥܬܐ. ܥܠ ܫܘܦܠܘܗܝ ܚܕܪ
ܚܕܪ. ܘܙܓܐ ܕܕܗܒܐ ܒܝܢܬܗܘܢ ܚܕܪ ܚܕܪ. * ܙܓܐ ܕܕܗܒܐ ܘܪܡܢܐ. ܥܠ ܫܘܦܠܘܗܝ 34
ܕܦܪܙܘܡܐ ܚܕܪ ܚܕܪ. * ܘܢܗܘܐ ܥܠ ܐܗܪܘܢ ܟܕ ܡܫܡܫ. ܘܢܫܬܡܥ ܩܠܗ ܟܕ ܥܐܠ 35
ܠܩܘܕܫܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܟܕ ܢܦܩ. ܕܠܐ ܢܡܘܬ. * ܘܥܒܕ ܟܠܝܠܐ ܕܕܗܒܐ ܕܟܝܐ. ܘܓܠܘܦ 36
ܥܠܘܗܝ ܓܠܘܦܐ ܕܥܙܩܬܐ ܩܘܕܫܐ ܠܡܪܝܐ. * ܘܣܝܡܝܗܝ ܥܠ ܚܘܛܐ ܕܬܟܠܬܐ. ܘܢܗܘܐ 37
ܥܠ ܡܨܢܦܬܐ. ܘܡܢ ܠܘܩܒܠ ܐܦ̈ܝ ܡܨܢܦܬܐ ܢܗܘܐ. * ܘܢܗܘܐ ܥܠ 38
ܒܝܬ ܥܝܢܘܗܝ ܕܐܗܪܘܢ. ܘܢܫܩܘܠ ܐܗܪܘܢ ܚܛܗ̈ܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܕܢܩܕܫܘܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܠܟܠ ܡܘܗܒܬܐ
ܕܩܘܕܫܝܗܘܢ. ܘܢܗܘܐ ܥܠ ܒܝܬ ܥܝܢܘܗܝ ܐܡܝܢܐܝܬ. ܠܪܥܘܬܐ ܠܗܘܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ.

Et fac duos globulos aureos, & colloca eos 27 ſuper utrumque humerum ephod infernè, verſùs anteriorem ipſius partem, è regione commiſſuræ ejus, ſuper zonam ephod. Et 28 connectunt thoracem ab annulis ſuis ad annulos ephod filo flavo-ſericeo, ut ſit ſuper zonam ephod, ita ut nulla pars ephod excurrat ſuper thoracem. Erítque portans A- 29 haron nomina filiorum Iſrael in thorace judicii ſuper pectus ſuum quoties ingredietur ad Sanctum, in memoriam coram Domino ſemper. Et pone ſuper thoracem judicii, Lu- 30 cidum & Perfectum: erúntque ſuper pectus ejus quando ingredietur coram Domino, & portabit Aharon judicia filiorum Iſrael ſuper pectus ſuum coram Domino ſemper. Fac 31 etiam perizoma ephod perfectum ex flavo ſerico. Et ſit apertura capitis ejus in medio 32 ipſius: & limbus fiat aperturæ ejus per circuitum opere textorio, inſtar oris loricæ ſquamatæ fiat ei, ut ne rumpatur. Et fac ſu- 33 per fimbrias ejus malo-granata ex flavo ſerico, & purpura, & tinctura coccinea, ſuper fimbrias ejus circunquaque: & tintinnabula aurea inter illa circunquaq;. Et tintinnabu- 34 la aurea interpoſitis malogranatis, ſuper fimbrias perizomatis circunquaque. Sitque 35 ſuper Aharonem inter miniſtrandum, audiatúrque vox ejus, cùm ingredietur Sanctuarium coram Domino, cúmque egredietur, ne moriatur. Fac præterea coronam ex auro 36 mundo, & inſculpe in ea ut ſculpi ſolet ſigillum, Sanctum Domino. Et pone eam ſu- 37 per filum flavo-ſericeum, ſitq; ſuper tiaram, & ab anteriore parte tiaræ ſit. Et ſit ſuper 38 frontem Aharonis, portétque Aharon peccata ſacrorum, quæ ſacrabuntur à filiis Iſrael, ad omne donum ſacrorum eorum: ſitque ſuper frontem ejus jugiter, ad placationem pro ipſis coram Domino.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

27 ותעביד תרתין עזקן דדהב ותתן
יתהין על־תרין כתפי אפודא
מלרע מלקביל אפוהי לקביל בית
28 לופי מעלוי להמין איפודא: ויחדון
ית חושנא מעזקתיה לעזקתא
דאיפודא בחוטא דתכלתא למהוי
על־המין איפודא ולא יתפרק
29 חושנא מעלוי איפודא: ויטול
אהרן ית שמהת בני ישראל בחושן
דינא על־לביה במיעליה לקודשא
30 לדכרנא קדם יי תדירא: ותתן
בחושן דינא ית אוריא וית תומיא
ויהון על־לבא דאהרן במיעליה
קדם יי ויטול אהרן ית דין בני
ישראל על־לביה קדם יי תדירא:
31 ותעביד ית מעילא דאיפודא גמיר
32 תכלא: ויהי פומיה כפיל לגויה
תורא יהא מקף לפומיה סחור
סחור עובד מחי כפום שריון יהי
33 ליה לא יתבזע: ותעביד על־
שפולוהי רמוני תכלא וארגונא
וצבע זהורי על־שפולוהי סחור
סחור וזגין דדהב ביניהון סחור
34 סחור: זגא דדהבא ורמונא זגא
דדהבא ורמונא על־שפולי מעילא
35 סחור סחור: ויהי על־אהרן לשמשא
וישתמע קליה במעליה לקודשא
קדם יי ובמפקיה ולא ימות:
36 ותעביד ציצא דדהב דכי ותגלוף
עלוהי כתב מפרש קודש ליי:
37 ותשוי יתיה על־חוטא דתכלתא
ויהי על־מצנפתא לקביל אפי
38 מצנפתא יהי: ויהי על־בית עינוהי
דאהרן ויטול אהרן ית עוית
קודשיא די יקדשון בני ישראל לכל־
מתנת קודשיהון ויהי על־בית
עינוהי תדירא לרעוא להון קדם יי:

Targum ONKELOS.

27 Faciéſq; duos annulos aureos: & pones eos in duobus humerulis ſuperhumeralis inferiùs, contra faciẽ ſuam; è regione juncturæ ejus: ſuper balteum 28 ſuperhumeralis. Et conjungẽt rationale ex annulis ſuis, ad annulos ſuperhumeralis, vittâ hyacinthinâ; ut ſit ſuper balteũ ſuperhumeralis: & nõ auferatur rationale à ſuperhumerali. 29 Et portabit Aarõ nomina filiorũ Iſrael, in rationali judicii ſuper cor ſuũ, cùm ingreſſus fuerit in ſanctuariũ: in memo- 30 riã corã Domino ſemper. Ponéſq; in rationale judicii Urim & Thumim; & erunt ſuper cor Aaron, cum ingreſſus fuerit coram Domino: portabítq; Aaron judiciũ filiorũ Iſrael ſuper cor ſuũ, coram Domino ſem- 31 per. Faciéſq; palliũ ſuperhu- 32 meralis, totũ hyacinthinũ. Et erit capitium ejus duplicatum intrinſecus: ora erit capitio ejus per gyrum, opere textoris; ſicut os loricæ erit ei, ne rum- 33 patur. Faciéſq; in inferiori parte per circuitum malagranata, ex hyacintho & purpura, & coccino; & tintinabula aurea in medio eorũ, per circui- 34 tum. Tintinabulum aureum & malumgranatum, tintinabulum aureũ & malumgranatũ: in inferiori parte pallii, per 35 circuitũ. Eritq; ſuper Aaron quando miniſtraverit: & audietur ſonitus ejus, quando ingredietur in ſanctuariũ coram Domino, & quando egreſſus 36 fuerit, et nõ morietur. Faciéſq; laminam ex auro mundiſſimo: & ſculpes ſuper ea ſcripturã 37 diſtinctã, Sanctũ Domino. Ponéſq; eam ſuper vittam hyacinthinam; & erit ſuper tiarã: 38 è regione tiaræ erit. Erítq; ſuper frontẽ Aaron, imminens oculis: & portabit Aaron iniquitatẽ eorum, quæ ſanctificaverunt filii Iſrael; in cunctis muneribus ſanctificationũ eorũ: erítq; ſemper ſuper frontẽ ejus imminens oculis; in beneplacitum eis coram Domino.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Facies quoque duos annulos 27 *aureos, et pones eos ſuper duos humeros Ephod infernè; è regione faciei ejus, propè juncturam ipſius supernè ad cingulum Ephod. Et (f) attol-* 28 *lent rationale de annulo ſuo ad annulum Ephod cum filo hyacinthino ut exſtet ſuper cingulum Ephod; et non ſeparetur rationale ab Ephod. Et* 29 *feret Aaron nomina filiorum Iſrael in rationali judicii ſuper cor ſuum cùm ingredietur ſanctuariũ, in memoriale coram Domino ſempiternum. Facies quoque (g) Urim &* 30 *Thũmim, poneſq; ſuper rationale judicii (h) Urim & Thũmim, ut ſint ſuper cor Aaronis cùm ingredietur coram Domino, feratq; Aaron judicium filiorum Iſrael ſuper cor ſuum ante Dominum in perpetuum. Facies præterea pal-* 31 *lium Ephod totum hyacinthinum. Eritq; os capitis ejus in* 32 *medio ejus: limbus erit circum os ejus, opere (i) textoris: in formam loricæ fiet, ne diſrumpatur. Facies quoque* 33 *ad marginem ejus mala punica ex hyacintho, et purpurâ, et cocco dibapho, et byſſo retortâ, ad marginẽ ejus in circuitu, et tintinnabula aurea in medio eorum in circuitu. Tin-* 34 *tinnabulũ aureũ, & malum punicum, tintinnabulũ aureũ, et malũ punicũ ſuper marginem pallii in circuitu. Et erit* 35 *ſuper Aaron quando miniſtrabit, ut audiatur ſonus ejus cùm ingredietur in ſanctuarium corã Domino, et egredietur, et non morietur. Et facies* 36 *laminã ex auro puro, et ſculpes ſuper eã ſculpturã ſigilli, Sanctũ Domino. Poneſq; illã* 37 *ſuper vittam hyacinthinam: erit autem ſuper cidarim ad anteriorem ejus partem. Ex-* 38 *tabitq; ſuper frontẽ Aaronis, cùm portabit Aaron (k) iniquitatem ſanctificatorum quæ ſanctificaverunt filii Iſrael: in omnibus oblationibus ſanctificatorũ ſuorum, erit ſuper frontem ejus ſemper in placationem ipſis coram Domino.*

VER. SAM. (f) conſtringent (g) Elucidationes et Perfectiones (h) Elucidationes & Perfectiones (i) pectinatoris: (k) maculam

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* واصنع ايضا حلقتين من ذهب * واجعلهما بازاء جنبي الصدرة من اسفل في مقدمها امام 27
تاليفها فوق سفسجها * ويحبكون البدنة من حلقها الي حلقة الصدرة بسلك من اسمانجون * 28
حتي يصير فوق سفسجها * ولا يزول عنها * ويحمل هرون اسماء بني اسرايل في البدنة المهياة علي 29
الصدرة في دخوله الي القدس * ذكرا بين يدي الله دايما * وتجعل في البدنة المهياة * الانوار 30
والصحايح * ويكون علي صدر هرون في دخوله بين يدي سكينة الله * ويحمل هرون هدية بني
اسرايل علي قلبه بين يدي سكينة الله دايما * واصنع ممطر الصدرة صنعة حايك * جملته 31
من اسمانجون * ويكون فوه الذي هو راسه في وسطه * وحاشيته تحيط بفيه داير صنعة حايك * 32
كفم الدرع يصير له لئلا يتخرق * واصنع في ذيله رمانين من اسمانجون وارجوان وصبغ قرمز 33
في ذيله مستديرا * وجلاجل ذهب فيما بينها داير * جلجل ذهب ورمانة * جلجل ذهب ورمانة 34
في ذيل الممطر عليا يدور * ويكون علي هرون اذا خدم * ويسمع صوته في دخوله الي القدس بين 35
يدي سكينة الله * وفي خروجه ولا يهلك * واصنع عصابة من ذهب خالص * وانقش عليها 36
كنقش الخاتم * قدسا لله * وشدها بخيط اسمانجون * ويكون دون العمامة من مقدمها * ويكون 37 38
علي جبهة هرون اذا استغفر ذنوب الاقداس التي تقدسها بنو اسرايل بجميع اعطياتهم
واقداسهم * فتكون علي جبهته دايما رضا عنهم بين يدي الله *

* *Et fac etiam duas anſas ex auro, & pone eas contra duas oras pectoralis deorſum, in anteriori ejus parte, ante juncturam ejus, ſuper zonam ejus.* 27 *Et conſtringetis thoracem ab anſis ſuis uſque ad anſam pectoralis, filo hyacinthino, ita ut ſit ſuper zonam ejus, & non ſeparetur ab eo.* 28 *Et portabit Haron nomina filiorum Iſrail in thorace præparato ſuper pectorale, in ſuo ingreſſu in ſanctuarium, in memoriam ante Deum perpetuò.* 29 *Et pones in thorace præparato, Dilucidationes & Certitudines: et erunt ſuper pectus Haron in ejus ingreſſu ad habitaculũ Dei: portabitq; Haron repræſentationem filiorum Iſrail ſuper cor ſuum ante habitaculũ Dei ſemper.* 30 *Et fac pluviale pectoralis artificio textoris, totum ex hyacintho.* 31 *Et erit os ejus nempe caput ejus in medio illius, & limb⁹ circumdabit os ejus per ambitũ artificio textoris: velut os thoracis fiet ei, ut nè diſcerpatur.* 32 *Et fac in fimbria ejus mala punica ex hyacintho, & purpurâ, et tincturâ croci in fimbria ejus per circuitum, & tintinnabula auri interjecta per circuitum.* 33 *Tintinnabulum aureum et malum punicum, tintinnabulũ aureũ et malum punicum in fimbria pluvialis circumcirca.* 34 *Et erit ſuper Haron cùm miniſtrabit, & audietur vox ejus in ingreſſu illius in ſanctuarium ante habitaculum Dei, & in exitu ejus, & non peribit.* 35 *Et fac vittam ex auro puriſſimo, & ſculpe ſuper eam veluti ſculptura annuli, Sanctũ Deo.* 36 *Et alliga eam filo hyacinthi, & erit* 37 *ſuper cidarim ex parte ejus anteriori.* 38 *Et erit ſupra frontem Haron cùm indulgentiam implorabit pro delictis ſacrorum quæ conſecrabunt filii Iſrail pro omnibus muneribus & ſacris ſuis; eritque ſuper frontem ejus ſemper in placationem pro eis inter manus Dei.*

ספר שמות : כט

facies baltheum &,byſſi cydarim facies & ,byſſi tunicam ſtringes Et
וְשִׁבַּצְתָּ הַכְּתֹנֶת שֵׁשׁ וְעָשִׂיתָ מִצְנֶפֶת שֵׁשׁ וְאַבְנֵט תַּעֲשֶׂה
eis facies & ,tunicas facies Aharon filiis Et .recamantis opere
40 מַעֲשֵׂה רֹקֵם׃ וְלִבְנֵי אַהֲרֹן תַּעֲשֶׂה כֻתֳּנֹת וְעָשִׂיתָ לָהֶם
.decorem & gloriam ad ,eis facies mitras & ,baltheos
אַבְנֵטִים וּמִגְבָּעוֹת תַּעֲשֶׂה לָהֶם לְכָבוֹד וּלְתִפְאָרֶת׃
,ſecum ejus filios & ,tuum fratrem Aharon illa facies induere Et
41 וְהִלְבַּשְׁתָּ אֹתָם אֶת־אַהֲרֹן אָחִיךָ וְאֶת־בָּנָיו אִתּוֹ
,eos ſanctificabis & ,eorum manum implebis & ,illos unges &
וּמָשַׁחְתָּ אֹתָם וּמִלֵּאתָ אֶת־יָדָם וְקִדַּשְׁתָּ אֹתָם
carnē operiendū ad lini feminalia eis fac Et.mihi fūgētur ſacerdotio &
42 וְכִהֲנוּ לִי׃ וַעֲשֵׂה לָהֶם מִכְנְסֵי־בָד לְכַסּוֹת בְּשַׂר
,Aharon ſuper erunt Et .erunt femora ad uſque & ,lumbis A nuditatis
43 עֶרְוָה מִמָּתְנַיִם וְעַד־יְרֵכַיִם יִהְיוּ׃ וְהָיוּ עַל־אַהֲרֹן
vel ,conventus tabernaculum ad ipſos ingrediendo in ,ejus filios ſuper &
וְעַל־בָּנָיו בְּבֹאָם אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד אוֹ
ferent non & ,ſanctitate in miniſtrandum ad ,altare ad ipſos accedendo in
בְגִשְׁתָּם אֶל־הַמִּזְבֵּחַ לְשָׁרֵת בַּקֹּדֶשׁ וְלֹא־יִשְׂאוּ
.eum poſt ejus ſemini & ,ei ſeculi Statutum .morientur &,iniquitatem
עָוֺן וָמֵתוּ חֻקַּת עוֹלָם לוֹ וּלְזַרְעוֹ אַחֲרָיו׃

CAP. XXIX. כט

,eos ſanctificandum ad eis facies quod verbum hoc Et
1 וְזֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר־תַּעֲשֶׂה לָהֶם לְקַדֵּשׁ אֹתָם
arietes &,bovis filium unum juvencū Cape .mihi fungendum ſacerdotio ad
לְכַהֵן לִי לְקַח פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר וְאֵילִם
mixtas infermentatas placentas & ,azymorū panem Et .perfectos duos
2 שְׁנַיִם תְּמִימִם׃ וְלֶחֶם מַצּוֹת וְחַלֹּת מַצֹּת בְּלוּלֹת
facies triticorum ſimila :oleo in uncta infermentata lagana &,oleo in
בַּשֶּׁמֶן וּרְקִיקֵי מַצּוֹת מְשֻׁחִים בַּשָּׁמֶן סֹלֶת חִטִּים תַּעֲשֶׂה
ea faciens appropinquare &,uno caniſtro ſuper ea dabis Et .ea
3 אֹתָם׃ וְנָתַתָּ אוֹתָם עַל־סַל אֶחָד וְהִקְרַבְתָּ אֹתָם
ej⁹ filios & ,Aharon Et .arietes duos & ,juvencum & ,caniſtro in
4 בַּסָּל וְאֶת־הַפָּר וְאֵת שְׁנֵי הָאֵילִם׃ וְאֶת־אַהֲרֹן וְאֶת־בָּנָיו
eos lavabis & ,conventus tabernaculi oſtium ad Facies appropinquare
תַּקְרִיב אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְרָחַצְתָּ אֹתָם
Aharon facies induere & ,veſtes accipies Et .aqua in
5 בַּמָּיִם׃ וְלָקַחְתָּ אֶת־הַבְּגָדִים וְהִלְבַּשְׁתָּ אֶת־אַהֲרֹן אֶת־
:pectorale & ,ſuperhumerale ac ,ſuperhumeralis pallium & ,tunicam
הַכֻּתֹּנֶת וְאֵת מְעִיל הָאֵפֹד וְאֶת־הָאֵפֹד וְאֶת־הַחֹשֶׁן
,ej⁹ caput ſuper cidarim pones Et .ſuperhumeralis artificio in ei cinges &
6 וְאָפַדְתָּ לוֹ בְּחֵשֶׁב הָאֵפֹד׃ וְשַׂמְתָּ הַמִּצְנֶפֶת עַל־רֹאשׁוֹ
oleum accipies Et .cidarim ſuper ſanctitatis diadema dabis &
7 וְנָתַתָּ אֶת־נֵזֶר הַקֹּדֶשׁ עַל־הַמִּצְנָפֶת׃ וְלָקַחְתָּ אֶת־שֶׁמֶן
ej⁹ filios Et .eum unges & ,ejus caput ſuper fundes & ,unctionis
8 הַמִּשְׁחָה וְיָצַקְתָּ עַל־רֹאשׁוֹ וּמָשַׁחְתָּ אֹתוֹ׃ וְאֶת־בָּנָיו
eos cinges Et .tunicas eos induere facies & ,facies appropinquare
9 תַּקְרִיב וְהִלְבַּשְׁתָּם כֻּתֳּנֹת׃ וְחָגַרְתָּ אֹתָם
eis erit & ,mitras eis vincies &,ejus filios & Aharon,baltheo
אַבְנֵט אַהֲרֹן וּבָנָיו וְחָבַשְׁתָּ לָהֶם מִגְבָּעֹת וְהָיְתָה לָהֶם
.ej⁹ filiorū manū &,Aharō manū implebis & ,ſeculi ſtatutum in ſacerdotium
כְּהֻנָּה לְחֻקַּת עוֹלָם וּמִלֵּאתָ יַד־אַהֲרֹן וְיַד־בָּנָיו׃

Verſio VULG. LAT.

39 Stringéſq; tunicam byſſo, & tiaram byſſinam facies, & balteum opere plumarii. 40 Porrò filiis Aaron tunicas lineas parabis, & balteos ac tiaras in gloriam & decorem. 41 Veſtiéſq; his omnibus Aaron fratré tuum, & filios ejus cum eo. Et cunctorum conſecrabis man⁹, ſanctificabíſq; illos, ut ſacerdotio fungantur mihi. 42 Facies & feminalia linea, ut operiant carnem turpitudinis ſuæ, à renibus uſque ad femora. 43 Et utentur eis Aaron & filii ejus quando ingredientur tabernaculum teſtimonii, vel quando appropinquant ad altare, ut miniſtrent in ſanctuario, ne iniquitatis rei moriantur. Legitimum ſempiternum erit Aaron, & ſemini ejus poſt eum.

CAP. XXIX.

1 SEd & hoc facies, ut mihi in ſacerdotio conſecrentur. Tolle vitulum de armento, & arie- 2 tes duos immaculatos, Panéſq; azymos, & cruſtulam abſque frumento, quæ conſperſa ſit oleo, lagana quoq; azyma oleo lita: de ſimila triticea cuncta 3 facies. Et poſita in caniſtro 4 offeres: vitulū autem & duos arietes. Et Aaron ac filios ejus applicabis ad oſtium tabernaculi teſtimonii. Cúmq; laveris patrem cum filiis ſuis 5 aquâ, Indues Aaron veſtimentis ſuis, id eſt, lineâ & tunicâ, & ſuperhumerali, & rationali, quod conſtringes 6 balteo. Et pones tiaram in capite ejus, & laminam ſan- 7 ctam ſuper tiaram, Et oleum unctionis fundes ſuper caput ejus: atque hoc ritu conſe- 8 crabitur. Filios quoque illius applicabis, & indues tunicis lineis, cingéſque bal- 9 teo. Aaron ſcilicet & liberos ejus, & impones eis mitras: eruntque ſacerdotes mihi religione perpetuâ. Poſtquàm initiaveris manus eorum,

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

39 Καὶ οἱ (γ) κωσυμβωτοὶ τῶν χιτώνων ἐκ βύσσου. ϗ ποιήσεις κίδαριν βυσσίνην. ϗ 40 ζώνην ποιήσεις, ἔργον ποικιλτοῦ. Καὶ τοῖς υἱοῖς Ἀαρὼν ποιήσεις χιτῶνας ϗ ζώνας, καὶ κιδάρεις ποιήσεις αὐτοῖς εἰς τιμὴν καὶ δόξαν. 41 Καὶ ἐνδύσεις αὐτὰ Ἀαρὼν, τὸν ἀδελφόν σου, ϗ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ μετ᾽ αὐτοῦ. καὶ χρίσεις αὐτοὺς, ϗ ἐμπλήσεις αὐτῶν τὰς χεῖρας· ϗ ἁγιάσεις αὐτοὺς, ἵνα ἱερατεύωσί μοι. 42 Καὶ ποιήσεις αὐτοῖς περισκελῆ λινᾶ καλύψαι ἀσχημοσύνην χρωτὸς αὐτῶν, ἀπὸ ὀσφύος ἕως μηρῶν ἔσται. 43 Καὶ ἕξει Ἀαρὼν αὐτὰ ϗ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, ὅταν εἰσπορεύωνται εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, ἢ ὅταν προσπορεύωνται λειτουργεῖν πρὸς τὸ θυσιαστήριον τοῦ ἁγίου· καὶ οὐκ ἐπάξονται (δ) πρὸς ἑαυτοὺς ἁμαρτίαν, ἵνα μὴ ἀποθάνωσι. νόμιμον αἰώνιον αὐτῷ, ϗ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ᾽ αὐτόν.

Et (ff) nodi tunicarum ex byſſo. Et facies cidarim byſſinam. Et zonam facies, opus variatoris. 40 *Et filiis Aaron facies tunicas et zonas: et cidaras facies eis ad honorem et gloriam.* 41 *Et indues illa Aaron fratrem tuum, et filios ejus cum eo. Et unges eos, et implebis manus eorum; et ſanctificabis eos, ut ſacerdotio fungantur mihi.* 42 *Et facies eis femoralia linea, tegere turpitudinem corporis eorum: à lumbo uſque ad femora erit.* 43 *Et habebit Aaron illa, et filii ejus, quando ingredientur in tabernaculum teſtimonii, vel quando accedent miniſtrare ad altare ſancti: et non adducent ad ſe peccatum, ne moriantur. Legitimum ſempiternum ei, et ſemini ejus poſt ipſum.*

MS.A. (γ) κόσυμβοι (δ) ἐφ᾽ ἑαυτοῖς

ΚΕΦ. κθ΄.

1 Καὶ ταῦτά ἐστιν, ἃ ποιήσεις αὐτοῖς. (α) ἁγιάσεις αὐτοὺς, ὥστε ἱερατεύειν μοι αὐτούς. (β) λήψῃ δὲ μοσχάριον ἐκ βοῶν ἓν, ϗ κριοὺς 2 ἀμώμους δύο, Καὶ ἄρτους ἀζύμους πεφυραμένους (γ) ἐν ἐλαίῳ, ϗ λάγανα ἄζυμα κεχρισμένα ἐν ἐλαίῳ· σεμίδαλιν ἐκ πυ- 3 ρῶν ποιήσεις (δ) αὐτά. Καὶ ἐπιθήσεις αὐτὰ * ἐπὶ κανοῦν ἕν· ϗ προσοίσεις αὐτὰ ἐπὶ τῷ κανῷ, ϗ τὸ μοσχάριον, ϗ τοὺς δύο 4 (ε) κριούς. Καὶ Ἀαρὼν καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ προσάξεις ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ λούσεις αὐτοὺς ἐν ὕδατι. 5 Καὶ λαβὼν τὰς στολὰς, (ζ) ἐνδύσεις Ἀαρὼν τὸν ἀδελφόν σου ϗ τὸν χιτῶνα τὸν ποδήρη, ϗ τὴν ἐπωμίδα, ϗ τὸ λογεῖον· ϗ συνάψεις αὐτῷ τὸ λογεῖον πρὸς τὴν ἐπωμίδα. 6 Καὶ ἐπιθήσεις τὴν μίτραν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, ϗ ἐπιθήσεις τὸ πέταλον τὸ ἁγία- 7 σμα ἐπὶ τὴν μίτραν. Καὶ λήψῃ τοῦ ἐλαίου τοῦ χρίσματος· ϗ ἐπιχεεῖς αὐτὸ ἐπὶ τὴν κε- 8 φαλὴν αὐτοῦ, ϗ χρίσεις αὐτόν. Καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ προσάξεις, ϗ ἐνδύσεις αὐτοὺς χιτῶ- 9 νας. Καὶ ζώσεις αὐτοὺς τὰς ζώνας, ϗ περιθήσεις αὐτοῖς τὰς κιδάρεις· ϗ ἔσται αὐτοῖς ἱερατεία (η) μοι εἰς τὸν αἰῶνα. ϗ τελειώσεις (θ) Ἀαρὼν τὰς χεῖρας αὐτοῦ, ϗ τὰς χεῖρας τῶν υἱῶν αὐτοῦ.

CAP. XXIX.

1 *ET hæc ſunt, quæ facies eis. (a) Sanctificabis eos, ut ipſi ſacerdotio fungantur mihi. Sumes autem vitulum de bobus unum, et arietes immaculatos duos,* 2 *Et panes azymos conſperſos in oleo, et (b) lagana azyma uncta in oleo: ſimilam ex tritico facies ea.* 3 *Et impones ea in caniſtrum unū: et offeres ea in caniſtro, et vitulum, et duos arietes.* 4 *Et Aaron, et filios ejus adduces ad oſtium tabernaculi teſtimonii, et lavabis eos in aqua.* 5 *Et ſumens ſtolas, indues Aaron fratrem tuum, et tunicam (c) talarem, et ſuperhumerale, et rationale: et adnectes ei rationale ad ſuperhumerale.* 6 *Et impones mitrā ſuper caput ej⁹, et impones (d) laminam, ſanctificationem ſuper mitram.* 7 *Et ſumes de oleo unctionis: et effundes illud ſuper caput ejus, et unges eum.* 8 *Et filios ejus adduces, et indues eos tunicas.* 9 *Et cinges eos (e) zonis, et circundabis eis cidaras: et erit illis ſacerdotiū mihi in ſempiternum. (f) Et conſummabis (g) Aaron manus ejus, et manus filiorum ejus.*

MS.A. (α) ἁγιάσαι (β) λήμψῃ μοσχάριον ἐκ βοῶν ἄμωμον, ϗ (γ) ἐν ἐλαίῳ * σεμίδαλιν (δ) αὐτὰ * ἐπὶ κανοῦν ἕν· ϗ (ε) κριούς. (ζ) ἐνδύσεις αὐτὰς Ἀαρὼν (η) ἐμοὶ (θ) τὰς χεῖρας Ἀαρὼν, ϗ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

39 40 41 42 43 [illegible]

1 2 3 4 5 6 7 8 9 [illegible]

39 * Fac etiam tunicam byſſinam: & fac tiaram byſſinam, & zonam fac opere pictorum. 40 Etiam filiis Aharon fac tunicas, & fac eis zonas, & pileolos facies eis ad honorem & gloriam: 41 Et veſties eos, *nempe* Aharonem fratrem tuum, & filios ejus cum eo: & unge eos, & perfice manus eorum, & ſanctifica eos, ut ſacerdotio mihi fungantur. 42 Fac etiam eis perizomata byſſina ad tegendā carnem nuditatis, à lumbis eorum uſque ad femora eorum erunt. 43 Et erunt ſuper Aharonem, & ſuper filios ejus, cùm ingredientur ad tabernaculum temporis, cúmque accedent ad altare miniſtraturi in Sancto, ne contrahant peccatum & moriantur. Lex ſempiterna ſit ei & ſemini ejus poſt ipſum.

CAP. XXIX.

1 * HOc autem pacto fac illis, & ſanctifica illos ad munus ſacerdotale. Accipe bovem unum bubulum, & arietes duos ſine macula: 2 Et panem azymum, placentas infermentatas ſubactas oleo, & lagana infermentata ſubacta oleo: ex ſimila triticea facies ea. 3 Et pones ea in caniſtro uno, offeréſque ea, 4 unà cum bove & duobus arietibus. Et Aharonem ejúſque filios adduces ad oſtium tabernaculi temporis, & ablue eos aqua. 5 Et ſume veſtes, & indue Aharonem tunicâ, & perizomate, & tiarâ ephod, & thorace, 6 & præcinge eum ſingulo ephod. Et impone tiaram capiti ejus, & pone coronam ſancti- 7 tatis ſuper tiaram. Et accipe oleum unctionis, & effunde ſuper caput ejus, & unge 8 eum. Et admove filios ejus, & indue illos 9 tunicis: Et præcinge cingulis Aharonem & filios ejus, & pone eis pileolos, erítque eis ſacerdotium eorum in ſtatutum ſempiternum: & perficies manum Aharonis, & manus filiorum ejus.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

39 ותרמיץ כתונא דבוצא ותעביד
מצנפתא דבוצא והמינא תעביד
40 עובד צייר : ולבני אהרן תעביד
כתונין ותעביד להון המינין וכובעין
תעביד להון ליקר ולתושבחן :
41 ותלביש יתהון ית אהרן אחוך וית
בנוהי עמיה ותרבי יתהון ותקריב
ית קורבנהון ותקדש יתהון ויהון
42 משמשין קדמי : ועביד להון מכנסין
דבוץ לכסאה בשר עריא מחרצין
43 ועד ירכן יהון : ויהון על אהרן ועל
בנוהי במעלהון למשכן זמנא או
במקרבהון למדבחא לשמשא
בקודשא ולא יקבלון חובא וימותון
קים עלם ליה ולבנוהי בתרוהי :

כט

1 ודין פתגמא די תעביד להון לקדשא
יתהון לשמשא קדמי סב תור חד
2 בר תורי ודכרין תרין שלמין : ולחם
פטיר וגריצן פטירן דפילן במשח
ואספוגין פטירין דמשיחין במשח
3 סולתא דחטין תעביד יתהון : ותתן
יתהון על סלא חד ותקריב יתהון
בסלא וית תורא וית תרין דכרין :
4 וית אהרן וית בנוהי תקריב לתרע
משכן זמנא ותסחי יתהון במיא :
5 ותסב ית לבושיא ותלביש ית אהרן
ית כתונא וית מעיל אפודא וית
אפודא וית חושנא ותתקין ליה
6 בהמין אפודא : ותשוי מצנפתא על
רישיה ותתן ית כלילא דקודשא
7 על מצנפתא : ותסב ית משחא
דרבותא ותריק על רישיה ותרבי
8 יתיה : וית בנוהי תקרב ותלבשנון
9 כתונין : ותזרז יתהון המינין אהרן
ובנוהי ותתקן להון כובעין ותהי
להון כהונתא לקים עלם ותקרב
קורבנא דאהרן וקורבנא דבנוהי :

39 Stringéſq; tunicā byſſo; & facies tiaram de byſſo: & balteū 40 facies opere polymitarii. Et filiis Aaron facies tunicas; & facies eis baltea: & mitras facies eis, in honorē & decorē. 41 Induéſq; ea Aaron fratrē tuū; & filios ejus cum eo: & unges eos, & offeres oblationes eorum, ſanctificabíſq; illos; ut mi- 42 niſtrent corā me. Et facies eis femoralia ex byſſo; ut operiāt carnē turpitudinis ſuæ: à lum- 43 bis uſq; ad femora erunt. Eruntq; ſuper Aaron & ſuper filios ejus, quando ingredientur in tabernaculum fœderis; aut quando accedent ad altare, ut miniſtrent in ſanctuario; *ne ſuſcipiant* peccatum *&* moriantur: legitimum ſempiternū erit ei, & filiis ejus poſt eum.

CAP. XXIX.

1 ET hoc eſt verbum quod facies eis, ut ſanctifices eos, ad miniſtrandū coram me: Tolle vitulum unum de armento, & 2 arietes duos immaculatos. Panémq; azymum, & placentas azymas, conſperſas oleo; & lagana azyma lita oleo: de ſimi- 3 lâ tritici facies ea. Ponéſq; ea in caniſtro uno, & offeres ea in caniſtro; & vitulum, & duos 4 arietes. Et Aaron quoq; & filios ejus applicabis ad oſtium tabernaculi fœderis: et lavabis 5 eos aquis. Et tolles veſtimenta, induéſq; Aaron tunicâ; & pallio ſuperhumeralis, & ſuperhumerali, & rationali: & ornabis eum balteo ſuperhume- 6 ralis. Et pones tiarā ſuper caput ejus: & pones coronā ſan- 7 ctam ſuper tiaram. Tolléſq; oleum unctionis; & fundes ſuper caput ejus: & unges eum. 8 Filios quoq; ejus applicabis: 9 & indues eos tunicis. Et cinges balteis Aaron & filios ej⁹, & ornabis eos mitris; & erit eis ſacerdotium in pactum perpetuum: & offeres oblationē Aaron, & oblationem filiorum ejus.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

39 40 41 42 43 1 2 3 4 5 6 7 8 9 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

39 40 41 42 43 1 2 3 4 5 6 7 8 9 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM.
Tranſlatio Latina.

39 *Conſtringes etiam tunicam byſſinā, facieſq; cidarim byſſinam; balteum quoque facies opere acu-picto.* 40 *Similiter filiis Aaron facies tunicas: facies quoq; eis balteos et tiaras ad gloriam et (l) decorem.* 41 *Et indues iis Aaronem fratrem tuum et filios ejus cum eo, & unges eos; (m) conſecrabiſque manus eorū, et ſanctificabis eos, ut ſacerdotio fungantur mihi.* 42 *Facies præterea illis femoralia linea ad operiendam carnem nuditatis ſuæ: à lumbis uſq; ad femora extendentur.* 43 *Eruntq; ſuper Aaron & ſuper filios ejus cùm ingredientur in tabernaculum teſtimonii, aut cùm accedent ad altare, ut miniſtrent in Sanctuario, atque ut in (n) iniquitate contracta non moriantur. Statutum eſt æternum ei, & ſemini ejus poſt eum.*

CAP. XXIX.

1 *HÆc autem res eſt quam facies ei ad ſanctificandum eos, ut ſacerdotio fungantur mihi. Accipe vitulum unum è bobus, et arietes duos immaculatos;* 2 *Panem quoque azymum, et placentas azymas conſperſas oleo, et lagana azyma: ex ſimila triticea facies ea.* 3 *Pones autem illa in caniſtrum unum, et offeres ea in caniſtro, et vitulum, et duos arietes.* 4 *Aaronem autem et filios ejus accedere jubebis ad portam tabernaculi teſtimonii, et lavabis eos aquâ.* 5 *Tunc ſumes veſtes, veſtieſq; Aaronem tunicâ, & cinges eum balteo, et indues pallio, ponéſque ſuper eum Ephod, et rationale, et (a) vincies ei Ephod cum cingulo.* 6 *Et impones cidarim ſuper caput ejus, poneſq; coronam ſanctitatis ſuper cidarim,* 7 *Sumes quoque oleum unctionis, et infundes ſuper caput ejus, et unges eū.* 8 *Filioſq; ejus accedere facies, et indues illos tunicis,* 9 *Et cinges eos balteis, Aaronem, et filios ejus; et alligabis eis tiaras: eritq; eis Sacerdotium in ſtatutum æternum: (b) Conſecrabis etiam manum Aaronis, et manum filiorum ejus.*

VER. SAM. (l) amplitudinem (m) perficieſque (n) macula (a) conſtringes (b) perficies

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

39 * ووش الجبة العشر * واصنع العمامة من عشر * والزنار تصنعه صنعة رقام * ولبني هرون تصنع
40 جببا * واصنع لهم زنانير وقلانس تصنعها لهم للكرامة وفخر * والبسها هرون اخاك وبنيه معه *
41 وامسحهم * واكمل واجبهم * وقدسهم * فيقوموا لي * واصنع لهم سراويلات من عشر لتغطي من
42 ابدانهم السوءة * من الحقوين الى الركبتين تكون * وتكون على هرون وبنيه في دخولهم
43 الى خباء المحضر في تقدمهم الى المذبح ليخدموا في القدس * ولا يحملوا وزرا فيهلكوا * رسم الدهر
له ولنسله من بعده * الفصل التاسع والعشرون * وهذا الامر الذي تصنعه 1
2 لهم لتقدسهم ويقوموا لي * خذ فتيا من البقر وكبشين صحيحين * وخبزا فطيرا وجرادق فطير
3 ملتوتة بدهن * ورقاق فطير ممسوحات بدهن * من سميذ الحنطة تصنعهما * واجعل ذلك في
4 سلة * وقدمه فيها مع الفتي والكبشين * ثم قدم هرون وبنيه الى باب خباء المحضر واغسلهما
5 6 بالماء * وخذ الثياب فالبس هرون المبطنة والممطر والصدرة والبدنة واشدده بمسحها * وصير
7 العمامة على راسه * واجعل تاج القدس دون العمامة * وخذ من دهن المسح * وصب على راسه
8 وامسحه * ثم قدم بنيه والبسهم جببا * واشددهم بزنانير هرون وبنيه * والبسهم قلانس * فتصير
لهم امامة رسم الدهر * واكمل واجب هرون وواجب بنيه *

39 * *Et acu pinge tunicam byſſi, & fac cidarim ex byſſo: & cingulum facies arte plumarii.* 40 *Et filiis Haron facies tunicas, & fac eis cingulos & cucullos facies eis in venerationem & magnificentiam.* 41 *Et indue illis Haron fratrem tuum, & filios ejus cum eo, & unge eos, & comple debitum eorum, & ſanctifica eos, & ſacerdotio fungentur mihi.* 42 *Et fac eis fœmoralia ex byſſo, ut tegant ex corporibus eorum turpitudinem, à lumbis uſque ad genua erunt.* 43 *Et erunt ſuper Haron & filios ejus cùm ingredientur tentorium conventûs, dum accedent ad altare ut ſerviant ſanctuario, nè portent iniquitatem & pereant: ſtatutum æternitatis illi & progeniei ejus poſt illum.*

CAP XXIX.

1 *ET hoc eſt quod facies eis ut ſanctifices eos, et miniſtrent mihi. Sume vitulum de bobus, & duos arietes integros,* 2 *Et panem azymum, placentas azymas ſubactas oleo, & lagana azyma uncta oleo: ex ſimila frumenti facies utraque.* 3 *Et pone ea in caniſtro, & offer illa in eo, cum vitulo & duobus arietibus.* 4 *Deinde admove Haron, & filios ejus ad januam tentorii conventûs, & lava eos aquâ.* 5 *Et ſume veſtes, & veſti Haron veſte duplicatâ, & pluviali, & pectorali, & thorace, & cinge eum zonâ ejus.* 6 *Et impone capiti ejus cydarim, et pone tiaram ſanctitatis ſuper cydarim,* 7 *Et accipe de oleo unctionis, & effunde ſuper caput ejus, & unge eum.* 8 *Deinde accedere fac filios ejus, & indue eos tunicis.* 9 *Et cinge eos cingulis, Haronem & filios ejus; & veſti eos cucullis, & fiet eis ſacerdotium in conſtitutionem ſæculi; & comple decus Haronis & decus filiorum ejus.*

10 והקרבת את־הפר לפני אהל מועד וסמך אהרן ובניו את־ידיהם על־ראש הפר׃ 11 ושחטת את־הפר לפני יהוה פתח אהל מועד׃ 12 ולקחת מדם הפר ונתתה על־קרנת המזבח באצבעך ואת־כל־הדם תשפך אל־יסוד המזבח׃ 13 ולקחת את־כל־החלב המכסה את־הקרב ואת היתרת על־הכבד ואת שתי הכלית ואת־החלב אשר עליהן והקטרת המזבחה׃ 14 ואת־בשר הפר ואת־ערו ואת־פרשו תשרף באש מחוץ למחנה חטאת הוא׃ 15 ואת־האיל האחד תקח וסמכו אהרן ובניו את־ידיהם על־ראש האיל׃ 16 ושחטת את־האיל ולקחת את־דמו וזרקת על־המזבח סביב׃ 17 ואת־האיל תנתח לנתחיו ורחצת קרבו וכרעיו ונתת על־נתחיו ועל־ראשו׃ 18 והקטרת את־כל־האיל המזבחה עלה הוא ליהוה ריח ניחוח אשה ליהוה הוא׃ 19 ולקחת את האיל השני וסמך אהרן ובניו את־ידיהם על־ראש האיל׃ 20 ושחטת את־האיל ולקחת מדמו ונתתה על־תנוך אזן אהרן ועל־תנוך אזן בניו הימנית ועל־בהן ידם הימנית ועל־בהן רגלם הימנית וזרקת את־הדם על־המזבח סביב׃ 21 ולקחת מן־הדם אשר על־המזבח ומשמן המשחה והזית על־אהרן ועל־בגדיו ועל־בניו ועל־בגדי בניו אתו וקדש הוא ובגדיו ובניו ובגדי בניו אתו׃ 22 ולקחת מן־האיל החלב והאליה ואת־החלב המכסה את־הקרב ואת יתרת הכבד ואת שתי הכלית ואת־החלב אשר עליהן ואת שוק הימין כי איל מלאים הוא׃

Versio VULG. LAT.

10 Applicabis & vitulum coram tabernaculo testimonii. Imponéntq; Aaron & filii ejus 11 manus ſuper caput illius, Et mactabis eũ in conſpectu Dñi, juxta oſtium tabernaculi teſti- 12 monii. Sumptúmq; de ſanguine vituli; pones ſuper cornua altaris digito tuo, reliquum autem ſanguinem fundes juxta 13 baſim ejus. Sumes & adipem totum qui operit inteſtina, & reticulum jecoris, ac duos renes, & adipem qui ſuper eos eſt, & offeres incenſum 14 ſuper altare. Carnes verò vituli & corium & fimum cõbures foris extra caſtra, eò quòd 15 pro peccato ſit. Unum quoque arietem ſumes, ſuper cujus caput ponent Aaron & filii ejus 16 manus. Quem cùm mactaveris, tolles de ſanguine ejus, & 17 fundes circa altare. Ipſum autem arietem ſecabis in fruſta. Lotáq; inteſtina ejus ac pedes pones ſuper conciſas carnes, 18 & ſuper caput illius. Et offeres totũ arietem in incenſum ſuper altare: oblatio eſt Dño, odor ſuaviſſimus victimæ Do- 19 mini. Tolles quoque arietem alterum, ſuper cujus caput Aaron & filii ejus ponent ma- 20 nus. Quem cùm immolaveris, ſumes de ſanguine ejus, & pones ſuper extremum auriculæ dextræ Aaron & filiorum ejus, & ſuper pollices manûs eorum ac pedis dextri, fundéſque ſanguinem ſuper al- 21 tare per circuitum. Cúmque tuleris de ſanguine qui eſt ſuper altare, & de oleo unctionis, aſperges Aaron & veſtes ejus, filios & veſtimenta eorũ. Conſecratíſque ipſis & veſti- 22 bus, Tolles adipem de ariete, & caudam, & arvinam, quæ operit vitalia, ac reticulum jecoris, & duos renes, atque adipem qui ſuper eos eſt, armúmque dextrum, eò quòd ſit aries conſecrationis.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

10 Καὶ προσάξεις τὸν μόσχον ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. καὶ ἐπιθήσουσιν Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ μόσχου, ἔναντι κυρίου, παρὰ τὰς θύρας 11 τῆς σκηνῆς τοῦ (ι) μαρτυρίου. Καὶ σφάξεις τὸν μόσχον ἔναντι κυρίου, παρὰ τὰς θύρας 12 τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. Καὶ λήψῃ ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ μόσχου, καὶ (κ) θήσεις ἐπὶ τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τῷ δακτύλῳ σου· (λ) τὸ δὲ λοιπὸν πᾶν αἷμα ἐκχεεῖς παρὰ τὴν βάσιν 13 τοῦ θυσιαστηρίου. Καὶ λήψῃ πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τῆς κοιλίας, καὶ τὸν λοβὸν τοῦ ἥπατος, καὶ τοὺς δύο νεφροὺς, καὶ τὸ στέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν, καὶ ἐπιθή- 14 σεις ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. (μ) Τὰ δὲ κρέατα τοῦ μόσχου, καὶ τὸ δέρμα, καὶ τὴν κόπρον κατακαύσεις πυρὶ ἔξω τῆς παρεμβολῆς· ἁμαρτίας 15 γάρ ἐστι. Καὶ τὸν κριὸν λήψῃ τὸν ἕνα, καὶ ἐπιθήσουσιν Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὰς χεῖρας 16 αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ κριοῦ. Καὶ (ν) σφάξεις αὐτὸν, καὶ λαβὼν τὸ αἷμα προσχεεῖς πρὸς τὸ 17 θυσιαστήριον κύκλῳ. Καὶ τὸν κριὸν διχοτομήσεις κατὰ μέλη· καὶ πλυνεῖς τὰ ἐνδόσθια, καὶ τοὺς πόδας ὕδατι, καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὰ διχοτο- 18 μήματα σὺν τῇ κεφαλῇ. Καὶ ἀνοίσεις (ξ) ὅλον τὸν κριὸν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ὁλοκαύτωμα τῷ κυρίῳ εἰς ὀσμὴν εὐωδίας. (ο) θυ- 19 μίαμα κυρίῳ ἐστί. Καὶ λήψῃ τὸν κριὸν τὸν δεύτερον, καὶ ἐπιθήσει Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ κριοῦ. 20 Καὶ σφάξεις αὐτὸν, καὶ λήψῃ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὸν λοβὸν τοῦ ὠτὸς Ἀαρὼν τοῦ δεξιοῦ, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον (π) τῆς δεξιᾶς χειρὸς, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ ποδὸς τοῦ δεξιοῦ, καὶ ἐπὶ τοὺς λοβοὺς τῶν ὤτων τῶν υἱῶν αὐτοῦ τῶν δεξιῶν, καὶ ἐπὶ τὰ ἄκρα τῶν χειρῶν αὐτῶν τῶν δεξιῶν, καὶ ἐπὶ τὰ ἄκρα τῶν ποδῶν 21 αὐτῶν τῶν δεξιῶν. Καὶ λήψῃ ἀπὸ τοῦ (ρ) αἵματος τοῦ ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἀπὸ τοῦ ἐλαίου τῆς χρίσεως, καὶ ῥανεῖς ἐπὶ (σ) Ἀαρὼν καὶ ἐπὶ τὴν στολὴν αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τὰς στολὰς τῶν υἱῶν αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ· καὶ ἁγιασθήσεται αὐτὸς καὶ ἡ στολὴ (τ) αὐτοῦ, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ αἱ στολαὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ. τὸ δὲ αἷμα τοῦ κριοῦ προσχεεῖς 22 πρὸς τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ. Καὶ λήψῃ ἀπὸ τοῦ κριοῦ τὸ στέαρ αὐτοῦ, καὶ τὸ στέαρ τὸ κατακαλύπτον τὴν (υ) κοιλίαν, καὶ τὸν λοβὸν τοῦ ἥπατος, καὶ τοὺς δύο νεφροὺς, καὶ τὸ στέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν, καὶ τὸν βραχίονα τὸν δεξιόν· ἔστι γὰρ τελείωσις αὕτη.

10 *Et adduces vitulũ ad portas tabernaculi teſtimonii. Et ſuperimponent Aaron et filii ejus manus ſuas ſuper caput vituli in conſpectu Domini apud portas ta-* 11 *bernaculi teſtimonii. Et jugulabis vitulum in conſpectu Domini apud portas tabernaculi teſtimo-* 12 *nii. Et ſumes de ſanguine vituli, & pones ſuper cornua altaris digito tuo: reliquum autem omnem ſanguinem effundes ad ba-* 13 *ſim altaris. Et ſumes omnem adipem, qui ſuper ventrem, (h) pennam jecoris, & duos renes, et adipẽ qui ſuper eos, & impones* 14 *ſuper altare. Carnes autem vituli, & pellem, & fimũ combures igni extra caſtra: (i) peccati* 15 *enim eſt. Et arietem ſumes unum, & ſuperimponent Aaron & filii ejus manus ſuas ſuper* 16 *caput arietis. Et jugulabis eum, & ſumens ſanguinem effundes* 17 *ad altare in circuitu. Et arietem diſſecabis per membra: & lavabis inteſtina & pedes aquâ, & impones ſuper ſegmenta cum ca-* 18 *pite. Et offeres totum arietem ſuper altare, holocauſtoma Domino in odorem (k) ſuavitatis.* 19 *(l) Thymiama Domino eſt. Et ſumes arietem ſecundum, et ſuperimponet Aaron & filii ejus ma-* 20 *nus ſuas ſuper caput arietis. Et jugulabis eum, & ſumes de ſanguine ejus, & impones ſuper pennam auris Aaron dexteræ, & ſuper (m) ſummitatem dexteræ manûs, & ſuper ſummitatem pedis dextri, & ſuper pennas aurium filiorum ejus dextrarum, & ſuper ſummitatem manuum eorum dextrarum,* 21 *& ſuper ſummitates pedum eorum dextrorum. Et ſumes de ſanguine, (n) qui ab altari, & de oleo unctionis, & aſperges ſuper Aaron, & ſuper ſtolam ejus, & ſuper filios ejus, & ſuper ſtolas filiorum ejus cum eo: & ſanctificabitur ipſe & ſtola ejus, & filii ejus, & ſtolæ filiorum ejus cum eo. Sanguinem verò arietis* 22 *effundes ad altare in circuitu. Et ſumes de ariete (o) adipem ej⁹, et adipem tegentem ventrem, & pennam jecoris, & duos renes, & adipem qui in ipſis, & (p) brachium dextrum: eſt enim conſummatio hæc.*

MS. A. (ι) μαρτυρίου. * Καὶ λήμψῃ (κ) ἐπιθήσεις * (λ) τὸ δὲ λοιπὸν αἷμα (μ) Τὰ δὲ κρέα (ν) σφάξεις τὸν κριὸν, (ξ) τὸν κριὸν ὅλον (ο) θυσίασμα τῷ κυρίῳ (π) τῆς χειρὸς τῆς δεξιᾶς, (ρ) αἵματος τοῦ θυσιαστηρίου, (σ) Ἀαρὼν, καὶ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς (τ) αὐτοῦ, καὶ αἱ στολαὶ (υ) κοιλίαν, καὶ τοὺς δύο νεφροὺς, καὶ τὸν λοβὸν τοῦ ἥπατος, καὶ τὸ στέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 Deinde abduc bovem ante tabernaculum temporis, imponétq; Aharon & filii ejus manus ſuas ſuper caput bovis. 11 Et jugula bovem corã Domino in oſtio tabernaculi temporis. 12 Et tolle de ſanguine bovis, & ſparge ſuper cornua altaris digito tuo: totum verò ſanguinem effunde ſuper imas oras altaris. 13 Et ſume tibi totum velum quod tegit inteſtinum, & ſeptum jecoris, & duos renes adipeſque earum, & attolle ad altare. 14 Carnem verò bovis, & pellem ejus, & fimum ejus combures igni extra caſtra, peccatum eſt. 15 Et arietem unum accipies, imponéntq; Aharon & filii ejus manus ſuas ſuper caput arietis: 16 Et mactate arietem, & tolle ex ejus ſanguine, & ſparge ſuper altare circumcirca. 17 Arietem verò diſſeca membratim, & lava inteſtinum ejus & crura ejus, ponéſque ſuper ejus membra, & ſuper caput ipſius. 18 Et attolles totum arietem ad altare: holocauſtum eſt Domino in odorem placabilem, oblatio Domino. 19 Accipies quoque arietem ſecundum, ſiſténtq; Aharon & filii ejus manus ſuas ſuper caput arietis. 20 Et macta arietem, & ſume de ſanguine ejus, & ſparge ſuper auriculam auris Aharonis dexteræ, & ſuper auriculas aurium filiorum ejus dexterarum, & ſuper pollices manuũ eorum dexterarum, & ſuper pollices pedum eorum dexterorum, & ſparges ſanguinem ſuper altare per ambitum. 21 Tolléſq; de ſanguine qui eſt ſuper altare, & de oleo unctionis, & ſparges ſuper Aharon & ſuper veſtes ejus, & ſuper filios ejus, & ſuper veſtes filiorum ejus cum eo: & ſanctificabitur ipſe & veſtes ejus, & filii ejus ac veſtes filiorum ejus cum eo. 22 Et accipe ex ariete adipem, & caudam, & velum tegens inteſtinum, & ſeptum jecinoris, & duos renes, & adipem quæ ſuper eos eſt, & crus dexterum: quoniam aries eſt impletionis.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

10 ותקריב ית תורא לקדם משכן זמנא ויסמוך אהרן ובנוהי ית ידיהון על ריש תורא: ותכוס ית תורא קדם יי 11 לתרע משכן זמנא: ותסב מדמא 12 דתורא ותתן על קרנת מדבחא באצבעך וית כל דמא תשוד ליסודא 13 דמדבחא: ותסב ית כל תרבא דחפי ית גוא וית חצרא דעל כבדא וית תרתין כלין וית תרבא די עליהן 14 ותסיק למדבחא: וית בסר תורא וית משכיה וית אוכליה תוקיד בנורא מברא למשריתא חטאתא 15 הוא: וית דכרא חד תסב ויסמכון אהרן ובנוהי ית ידיהון על ריש 16 דכרא: ותכוס ית דכרא ותסב ית דמיה ותזרוק על מדבחא סחור 17 סחור: וית דכרא תפליג לאברוהי ותחליל גויה וכרעוהי ותתן על 18 אברוהי ועל רישיה: ותסיק ית כל דכרא למדבחא עלתא הוא קדם יי לאתקבלא ברעוא קורבנא קדם 19 יי הוא: ותסב ית דכרא תנינא ויסמוך אהרן ובנוהי ית ידיהון על 20 ריש דכרא: ותכוס ית דכרא ותסב מדמיה ותתן על רום אודנא דאהרן ועל רום אודנא דבנוהי דימינא ועל אליון ידהון דימינא ועל אליון רגלהון דימינא ותזרוק ית דמא על מדבחא סחור סחור: 21 ותסב מן דמא די על מדבחא וממשחא דרבותא ותדי על אהרן ועל לבושוהי ועל בנוהי ועל לבושי בנוהי עמיה ויתקדש הוא ולבושוהי ובנוהי ולבושי בנוהי 22 עמיה: ותסב מן דכרא תרבא ואליתא וית תרבא דחפי ית גוא וית חצר כבדא וית תרתין כלין וית תרבא די עליהון וית שקא דימינא ארי דכר קורבניא הוא:

Targum ONKELOS.

10 Offeréſq; vitulum corã tabernaculo fœderis: & imponent Aaron & filii ejus manus ſuas 11 ſuper caput vituli. Immolabíſq; vitulum corã Domino: *ad oſtium* tabernaculi fœderis. 12 Et tolles de ſanguine vituli; & pones ſuper cornua altaris digito tuo: & totum ſanguinem effundes, ad fundamentũ alta- 13 ris. Tolléſq; omnẽ adipem, qui operit inteſtina: & reticulum quod eſt ſuper jecur; & duos renes, & adipem qui eſt ſuper eos: & incendes ſuper altare. 14 Et carnem vituli, & pellẽ ejus & fimum ejus, combures igni extra caſtra: expiatio enim eſt. 15 Et arietẽ unum tolles: & imponent Aaron & filii ejus manus ſuas, ſuper caput arietis. 16 Et immolabis arietẽ: & tolles ſanguinem ejus, et aſperges ſu- 17 per altare per circuitum. Et arietẽ divides per mẽbra ej⁹: et lavabis inteſtina ejus, et genua ej⁹; et pones ſuper membra 18 ejus, & ſuper caput ejus. Et incendes totum arietẽ ſuper altare; holocauſtum eſt corã Domino: ut ſuſcipiatur cum beneplacito, oblatio eſt corã Do- 19 mino. Tolléſq; arietem ſecundum: & imponent Aaron & filii ejus manus ſuas, ſuper ca- 20 put arietis. Et immolabis arietem; tolléſq; de ſanguine ejus, & pones in ſuperiori parte auris Aaron, & in ſuperiori parte auris dexteræ filiorum ejus; & ſuper pollicem dexteræ manus eorum, & ſuper pollicem pedis dexteri eorum: aſpergéſq; ſanguinem ſuper 21 altare, per circuitum. Et tolles de ſanguine qui eſt ſuper altare, & de oleo unctionis: & aſperges ſuper Aaron, & ſuper veſtes ejus; & ſuper filios ejus, & ſuper veſtes filiorum ejus cum eo: & ſanctificabitur ipſe & veſtes ejus; & filii ejus, & veſtes filiorum e- 22 jus cum eo. Tolléſq; de ariete adipem & caudam, & adipem qui operit inteſtina, & reticulum jecoris; & duos renes, & adipem qui eſt ſuper eos; & armum dexterum: quoniam aries oblationum eſt.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VERSIO SAMARITANA.

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

10 *Et offeres vitulum coram Domino ad portam tabernaculi* 11 *teſtimonii: Imponent autem Aaron & filii ejus manus ſuas ſuper caput vituli. Vitulum verò jugulabis corã Domino ad portam tabernaculi* 12 *teſtimonii. Et accipies de ſanguine vituli quem pones ſuper cornua altaris cum digito tuo, omnemq; ſanguinem fundes* 13 *ad baſim altaris. Accipies quoque omnem pinguedinem operientem inteſtina, & reticulum jecoris, & duos renes, & pinguedinem quæ eſt ſuper eos, & adolebis ea in al-* 14 *tari. Carnem verò vituli, & pellem ejus, & fimum ejus combures in igne extra caſtra: (c) pro peccato hoc eſt.* 15 *Arietem quoque unum ſumes imponentq; Aaron, & filii ejus manus ſuas ſuper caput* 16 *arietis. Et mactabis arietem, accipieſq; ſanguinem ejus, & ſparges ſuper altare in circui-* 17 *tu. Poſtea arietem diſſecabis in partes ſuas, & lavabis inteſtina ejus, & crura ejus, & pones ſuper ſegmenta ejus; &* 18 *ſuper caput ejus. Adolebiſq; totum arietem in altari: holocauſtum eſt Domino in odorem ſuavitatis, oblatio eſt i-* 19 *gnita Domino. Sumes quoq; arietem ſecundum, & imponent Aaron & filii ejus manus ſuas ſuper caput arietis.* 20 *Et mactabis arietem, & accipies de ſanguine ejus, & impones ſuper tenerum auris Aaron, & ſuper tenerum auris dexteræ filiorum ejus, & ſuper pollicem manûs eorum dexteræ, & ſuper pollicem pedis eorum dexteri, & ſparges ſanguinem ſuper altare* 21 *in circuitu. Poſtea tolles ex ariete adipem, caudam, & adipem tegentem inteſtina, & reticulum jecoris, et duos renes, & pinguedinem quæ eſt ſuper eos, et numerum dextrum; quia aries (d) conſecrationum eſt iſte.*

VER. SAM. (c) *Sacrificium* expiatorium eſt. (d) perfectionum

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * ثم قدم الثور بين يدي خباء المحضر * ويسند هرون وبنوه ايديهم على راسه * واذبحه بين
11 يدي الله عند خباء المحضر * وخذ من دمه شيئا * واجعله على سروات المذبح باصبعك * وصب
12 باقي الدم على اساس المذبح * وخذ منه جميع الشحم المغطي للجوف وزيادة الكبد والكليتين
13 والشحم الذي عليهما * وقرب ذلك على المذبح * ولحم الثور وجلده وفرثه تحرقها بالنار خارج
14 المعسكر * لانه ذكاة * ثم قدم احد الكبشين * ويسند هرون وبنوه ايديهم على راسه * واذبحه
15 16 وخذ من دمه ما ترشه على المذبح مستديرا * وعضه لاعضائه * واغسل جوفه واكارعه * وضعها
17 الى اعضائه وراسه * وقرب على المذبح * لانه صعيدة لله مرضي مقبول * قربان لله * ثم قدم
18 19 الكبش الثاني * ويسند هرون وبنوه ايديهم على راسه * واذبحه وخذ من دمه ما تجعله على
20 شحمة اذن هرون وعلى شحمات اذن بنيه الايامن * وعلى اباهم ايديهم الايامن * وعلى اباهم
ارجلهم الايامن * ورش باقيه على المذبح مستديرا * وخذ من الدم الذي على المذبح ومن
21 دهن المسح * وانضح على هرون وثيابه * وعلى بنيه وثيابهم معه * فيتقدس هو وثيابه * وبنوه
22 وثياب بنيه معه * وخذ من الكبش الثرب والالية وجميع الشحم المغطي الجوف * وزيادة الكبد
والكليتين والشحم الذي عليهما والساق اليمني * لانه كبش الكمال *

10 *Deinde adduc vitulũ coram tentorio conventûs, et imponant Haron et filii ejus ma-* 11 *nus ſuas capiti ejus. Et macta illum an-* 12 *te Deum, juxta tentorium conventûs, Et accipe ex illius ſanguine aliquid, & pone illum ſuper exertos limbos altaris digito tuo, & effunde reliquum ſanguinem ad* 13 *fundamentum altaris. Et ſume ex illo totum adipem operientem ventrem, & ſuperfluitatem jecoris, & duos renes, et adipem qui eſt ſuper eos: & adole hæc* 14 *ſuper altare. Et carnẽ vituli, et pellẽ ejus, et fimum ejus combures igne extra caſtra;* 15 *quoniam eſt expiatio. Deinde affer unum è duobus arietibus, & imponet Haron, &* 16 *filii ejus manus ſuas ſuper caput ejus. Et macta illum, & ſume ex ejus ſanguine quod ſpargas ſuper altare per circuitum.* 17 *Et eum diſſeca in membra: et lava ventrẽ ejus, & pedes ejus, & appone eos ad mem-* 18 *bra ejus, & caput ejus. Et adole illum ſuper altare: quia ipſe eſt oblatio Deo, placans, acceptabilis, ſacrificium Deo.* 19 *Deinde affer arietem ſecundum, & imponat Haron & filii ejus manus ſuas ſuper* 20 *caput ejus. Et macta illum, & ſume ex ejus ſanguine quod ponas ſuper auriculã auris Haron, & ſuper auriculas aurium filiorum ejus dexterarum, et ſuper pollices manuum eorum dexterarum, et ſuper pollices pedum eorum dexterorum. Et ſparge reſiduum ejus ſuper altare per cir-* 21 *cuitum. Et accipe de ſanguine qui eſt ſuper altare, et de oleo unctionis, et ſparge ſuper Haron et veſtes ejus, et ſuper filios* 22 *ejus et veſtes eorum cum eo. Et ſanctificabitur ipſe ac veſtes ejus, et filii ejus ac veſtes filiorum ejus cum eo. Et accipe ex ariete pinguedinem, et caudam, et omnem adipem tegentem ventrem, et ſuperfluum jecoris, et duos renes cum adipe quæ eſt ſuper utrumque, et crus dexterum: quoniam ipſe eſt aries perfectionis.*

laganum & ,unam oleo panis placentam &,unam panis tortam Et
23 וְכִכַּר לֶחֶם אַחַת וְחַלַּת לֶחֶם שֶׁמֶן אַחַת וְרָקִיק
pones Et .DOMINO coram qui ,infermentatorum caniſtro è ,unum
24 אֶחָד מִסַּל הַמַּצּוֹת אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה׃ וְשַׂמְתָּ
agitabis & ,ejus filiorum volas ſuper & ,Aharon volas ſuper omnia
הַכֹּל עַל כַּפֵּי אַהֲרֹן וְעַל כַּפֵּי בָנָיו וְהֵנַפְתָּ
,eorum manu è ea capies Et .DOMINO coram *agitationem* ea
25 אֹתָם תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה׃ וְלָקַחְתָּ אֹתָם מִיָּדָם
quietis odorem in holocauſtum *ſuper* altari in facies ſuffire &
וְהִקְטַרְתָּ הַמִּזְבֵּחָה עַל־הָעֹלָה לְרֵיחַ נִיחוֹחַ
capies Et .DOMINO *ipſi Ignitio* .DOMINO coram
26 לִפְנֵי יְהוָה אִשֶּׁה הוּא לַיהוָה׃ וְלָקַחְתָּ אֶת־
illud elevabis & ,Aharon ipſi *qui impletionum ariete ab* pectus
הֶחָזֶה מֵאֵיל הַמִּלֻּאִים אֲשֶׁר לְאַהֲרֹן וְהֵנַפְתָּ אֹתוֹ
ſanctificabis Et .partem in tibi erit & ;DOMINO coram elevationem
27 תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה וְהָיָה לְךָ לְמָנָה׃ וְקִדַּשְׁתָּ
,elevatum quod exaltationis armum & ,elevationis pectus
אֵת חֲזֵה הַתְּנוּפָה וְאֵת שׁוֹק הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר הוּנַף
quod de & ,Aharon ipſi quod de ,*impletionum* ariete ab eſt exaltatus qui &
וַאֲשֶׁר הוּרָם מֵאֵיל הַמִּלֻּאִים מֵאֲשֶׁר לְאַהֲרֹן וּמֵאֲשֶׁר
filiis à ſeculi ſtatutum in ejus filiis & ,Aharon ipſi erit Et .ejus filiis
28 לְבָנָיו׃ וְהָיָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו לְחָק־עוֹלָם מֵאֵת בְּנֵי
Iſrael filiis à erit exaltatio & ,*ipſe* exaltatio quia ,Iſrael
יִשְׂרָאֵל כִּי תְרוּמָה הוּא וּתְרוּמָה יִהְיֶה מֵאֵת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
.DOMINO eorum exaltatio ,ſuorum pacificorum ſacrificiis de
מִזִּבְחֵי שַׁלְמֵיהֶם תְּרוּמָתָם לַיהוָה׃
,eum poſt ejus filiis erunt ,Aharon ipſi quæ ſanctitatis veſtes Et
29 וּבִגְדֵי הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר לְאַהֲרֹן יִהְיוּ לְבָנָיו אַחֲרָיו
Septem .eorum manum eis *in implendum* ad & ,eis *in* ungendum ad
30 לְמָשְׁחָה בָהֶם וּלְמַלֵּא־בָם אֶת־יָדָם׃ שִׁבְעַת
ad veniet qui ,ejus filiis de *eo ſub* ſacerdos eas induet diebus
יָמִים יִלְבָּשָׁם הַכֹּהֵן תַּחְתָּיו מִבָּנָיו אֲשֶׁר יָבֹא אֶל־
arietem Et .ſanctitate in miniſtrandum ad *conventus* tabernaculum
31 אֹהֶל מוֹעֵד לְשָׁרֵת בַּקֹּדֶשׁ׃ וְאֵת אֵיל
.ſancto loco in ejus carnem coques & ,capies *plenitudinum*
הַמִּלֻּאִים תִּקָּח וּבִשַּׁלְתָּ אֶת־בְּשָׂרוֹ בְּמָקֹם קָדֹשׁ׃
qui panem & ,arietis carnem ejus filii & ,Aharon comedet Et
32 וְאָכַל אַהֲרֹן וּבָנָיו אֶת־בְּשַׂר הָאַיִל וְאֶת־הַלֶּחֶם אֲשֶׁר
quibus ea comedent Et .*conventus* tabernaculi oſtium ad ,caniſtro in
33 בַּסָּל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃ וְאָכְלוּ אֹתָם אֲשֶׁר
ſanctificandum ad ,eorum manum implendum ad ,*eis in eſt expiatum*
כֻּפַּר בָּהֶם לְמַלֵּא אֶת־יָדָם לְקַדֵּשׁ
ſuperfuerit ſi Et .*ea* ſanctitas quia ,comedet non alienigena Et .eos
34 אֹתָם וְזָר לֹא־יֹאכַל כִּי־קֹדֶשׁ הֵם׃ וְאִם־יִוָּתֵר
combures & ,mane uſque pane de & ,*plenitudinum* carne de
מִבְּשַׂר הַמִּלֻּאִים וּמִן־הַלֶּחֶם עַד־הַבֹּקֶר וְשָׂרַפְתָּ אֶת־
facies Et .*ipſum* ſanctitas quia ,comedetur Non .igne in reſiduum
35 הַנּוֹתָר בָּאֵשׁ לֹא יֵאָכֵל כִּי־קֹדֶשׁ הוּא׃ וְעָשִׂיתָ
ſeptem ,tibi præcepi quæ omnia Juxta .ſic ejus filiis & ,Aharon
לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו כָּכָה כְּכֹל אֲשֶׁר־צִוִּיתִי אֹתָכָה שִׁבְעַת
.eorum manum *implebis* diebus
יָמִים תְּמַלֵּא יָדָם׃

Verſio VULG. LAT.

23 Tortámque panis unius, cruſtulam conſperſam oleo, laganum de caniſtro azymorum, quod poſitum eſt in conſpectu Domini. 24 Ponéſque omnia ſuper manus Aaron & filiorum ejus, & ſanctificabis eos elevans coram Domino. 25 Suſcipiéſque univerſa de manibus eorum: & incendes ſuper altare in holocauſtum, odorem ſuaviſſimum in conſpectu Domini, quia oblatio ejus eſt. 26 Sumes quoque pectuſculum de ariete, quo initiatus eſt Aaron, ſanctificabíſque illud elevatum coram Domino, & cedet in partem tuam. 27 Sanctificabíſque & pectuſculum conſecratum, & armum quem de ariete ſeparâſti, 28 Quo initiatus eſt Aaron & filii ejus, cedéntque in partem Aaron & filiorum ejus jure perpetuo à filiis Iſrael: quia primitiva ſunt & initia de victimis eorum pacificis quæ offerunt Domino. 29 Veſtem autem ſanctam, quâ utetur Aaron, habebunt filii ejus poſt eum, ut ungantur in ea, & conſecrentur manus eorum. 30 Septem diebus utetur illâ qui pontifex pro eo fuerit conſtitutus de filiis ejus, & qui ingredietur tabernaculum teſtimonii, ut miniſtret in Sanctuario. 31 Arietem autem conſecrationis tolles, & coques carnes ejus in loco ſancto. 32 Quibus veſcetur Aaron & filii ejus. Panes quoque, qui ſunt in caniſtro, in veſtibulo tabernaculi teſtimonii comedent, 33 Ut ſit placabile ſacrificium, & ſanctificentur offerentiũ manus. Alienigena non veſcetur ex eis, quia ſancti ſunt. 34 Quòd ſi remanſerit de carnibꝰ conſecratis, ſive de panibus uſque manè, combures reliquias igni: non comedentur, quia ſanctificata ſunt. 35 Omnia, quæ præcepi tibi, facies ſuper Aaron & filiis ejus. Septem diebus conſecrabis manus eorum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

23 Καὶ ἄρτον ἕνα ἐξ ἐλαίου, καὶ λάγανον ἓν ἀπὸ τοῦ κανοῦ τῶν ἀζύμων τῶν προτεθειμένων ἔναντι κυρίου. 24 Καὶ ἐπιθήσεις τὰ πάντα ἐπὶ τὰς χεῖρας Ἀαρὼν, καὶ ἐπὶ τὰς χεῖρας τῶν υἱῶν αὐτοῦ· καὶ ἀφοριεῖς (φ) αὐτὰ ἀφόρισμα ἔναντι κυρίου. 25 Καὶ (χ) λήψῃ αὐτὰ ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν, καὶ (ψ) ἀνοίσεις ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῆς ὁλοκαυτώσεως εἰς ὀσμὴν εὐωδίας ἔναντι κυρίου. κάρπωμά ἐστι κυρίῳ. 26 Καὶ λήψῃ τὸ στηθύνιον ἀπὸ τοῦ κριοῦ τῆς τελειώσεως, ὅ ἐστιν Ἀαρών· καὶ ἀφοριεῖς αὐτὸ ἀφόρισμα ἔναντι κυρίου· καὶ ἔσται σοι ἐν μερίδι. 27 Καὶ ἁγιάσεις τὸ στηθύνιον ἀφόρισμα, καὶ τὸν βραχίονα τοῦ ἀφαιρέματος, ὃς ἀφώρισται καὶ ὃς ἀφῄρηται ἀπὸ τοῦ κριοῦ τῆς τελειώσεως ἀπὸ τοῦ Ἀαρὼν, καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτοῦ. 28 Καὶ ἔσται Ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ νόμιμον αἰώνιον παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ· ἔστι γὰρ (ω) ἀφόρισμα τοῦτο. καὶ ἀφαίρεμα ἔσται παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἀπὸ τῶν θυμάτων τῶν σωτηρίων τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, ἀφαίρεμα κυρίῳ. 29 Καὶ ἡ στολὴ (α) τοῦ ἁγίου, ἥ ἐστιν Ἀαρὼν, ἔσται τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ μετ᾽ αὐτὸν χρισθῆναι αὐτοὺς ἐν αὐτοῖς, καὶ τελειῶσαι τὰς χεῖρας αὐτῶν. 30 Ἑπτὰ ἡμέρας ἐνδύσεται αὐτὰ ὁ ἱερεὺς ὁ ἀντ᾽ αὐτοῦ ἐκ τῶν υἱῶν αὐτοῦ, ὃς εἰσελεύσεται εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου λειτουργεῖν ἐν τοῖς ἁγίοις. 31 Καὶ τὸν κριὸν τῆς τελειώσεως λήψῃ· καὶ ἑψήσεις τὰ κρέα ἐν τόπῳ ἁγίῳ. 32 Καὶ ἔδονται Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὰ κρέα τοῦ κριοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τοὺς ἐν τῷ κανῷ, (β) παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. 33 Ἔδονται αὐτὰ ἐν οἷς ἡγιάσθησαν ἐν αὐτοῖς τελειῶσαι τὰς χεῖρας (γ) αὐτῶν, ἁγιάσαι αὐτούς. καὶ ἀλλογενὴς οὐκ ἔδεται ἀπ᾽ αὐτῶν· ἔστι γὰρ ἅγια. 34 Ἐὰν δὲ καταλειφθῇ ἀπὸ τῶν κρεῶν τῆς θυσίας τῆς τελειώσεως καὶ τῶν ἄρτων ἕως πρωΐ, κατακαύσεις τὰ λοιπὰ πυρί. οὐ βρωθήσεται· ἁγίασμα γάρ ἐστι. 35 Καὶ ποιήσεις Ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ οὕτω κατὰ πάντα ὅσα ἐνετειλάμην σοι. ἑπτὰ ἡμέρας τελειώσεις τὰς χεῖρας αὐτῶν.

23 *Et panem unum ex oleo, & laganum unum de caniſtro azymorum propoſitorum in conſpectu Domini.* 24 *Et impones omnia ſuper manus Aaron, & ſuper manus filiorum ejus: & ſeparabis (q) ſeparationem coram Domino.* 25 *Et ſumes ea de manibus eorum, & offeres ea ſuper altare holocauſtoſis in odorem ſuavitatis coram Domino. (r) Oblatio eſt Domino.* 26 *Et ſumes pectuſculum de ariete conſummationis, quod eſt (ſ) Aaron: & ſeparabis illud, ſeparationem coram Domino: & erit tibi in portione.* 27 *Et ſanctificabis pectuſculum ſeparationum, & brachium demptionis, quod ſeparatum eſt, & quod demptum eſt de ariete conſummationis ab Aaron, & à filiis ejus.* 28 *Et erit Aaron, & filiis ejus legitimum æternum à filiis Iſrael: eſt enim ſeparatio hoc. Et demptio erit à filiis Iſrael de ſacrificiis ſalutarium filiorum Iſrael, demptio Domino.* 29 *Et ſtola ſancti, quæ eſt Aaron, erit filiis ejus poſt eum, ungere eos in ipſis, & conſummare manus eorum.* 30 *Septem diebus induet ea ſacerdos, qui pro eo de filiis ejus, qui intrabit in tabernaculum teſtimonii deſervire in ſanctis.* 31 *Et arietem conſummationis ſumes: & coques carnes in loco ſancto.* 32 *Et edent Aaron & filii ejꝰ carnes arietis, & panes qui in caniſtro, apud portas tabernaculi teſtimonii.* 33 *Edent ea in quibꝰ ſanctificati ſunt in eis ad conſummandum manus eorum, ad ſanctificandum eos. Et alienigena non edet de eis: ſunt enim ſancta.* 34 *Sin autem remanſerit de carnibus ſacrificii conſummationis, & panibus uſque manè, combures reliquias igni. Non comedentur: ſanctificatio enim eſt.* 35 *Et facies Aaron, & filiis ejus ſic, ſecundùm omnia quæcunque mandavi tibi. Septem diebus conſummabis manus eorum,*

MS.A. (φ) αὐτοὺς (χ) δέξῃ (ψ) ἀνοίσεις αὐτὰ ἐπὶ (ω) ἀφαίρεμα τοῦτο. καὶ ἀφαίρεμα (α) Ἀαρὼν ἣ ἔσται τοῦ ἁγίου, ἔσται (β) παρὰ τὴν θύραν (γ) αὐτῶν, καὶ ἁγιάσαι

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

23 * ܘܓܪܝܨܬܐ ܚܕܐ ܕܠܚܡܐ. ܘܓܪܝܨܬܐ ܚܕܐ ܕܠܚܡܐ ܕܡܫܚܐ. ܘܪܩܝܩܐ ܚܕ ܡܢ ܣܠܐ ܕܦܛܝܪܐ
24 ܕܩܕܡ ܡܪܝܐ. * ܘܬܣܝܡ ܟܠܗܘܢ ܥܠ ܐܝܕܐ ܕܐܗܪܘܢ. ܘܥܠ ܐܝܕܐ ܕܒܢܘܗܝ. ܘܬܦܪܫ ܐܢܘܢ
25 ܦܘܪܫܢܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. * ܘܬܣܒ ܐܢܘܢ ܡܢ ܐܝܕܝܗܘܢ. ܘܬܣܩ ܚܕܝܐ ܡܢ ܕܟܪܐ ܥܠ ܡܕܒܚܐ
16 ܠܥܠܬܐ. ܠܪܝܚ ܢܝܚܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܩܘܪܒܢܐ ܗܘ ܠܡܪܝܐ. * ܘܬܣܒ ܚܕܝܐ ܡܢ ܕܟܪܐ
27 ܕܫܘܡܠܝܐ ܕܐܗܪܘܢ. ܘܬܦܪܫܝܘܗܝ ܦܘܪܫܢܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܢܗܘܐ ܠܟ ܠܡܢܬܐ. * ܘܬܩܕܫ
ܚܕܝܐ ܕܦܘܪܫܢܐ. ܘܫܩܐ ܕܦܘܪܫܢܐ. ܕܐܬܦܪܫ ܘܐܬܪܝܡ ܡܢ ܕܟܪܐ ܕܫܘܡܠܝܐ. ܡܢ ܕܐܗܪܘܢ
28 ܘܡܢ ܕܒܢܘܗܝ. * ܘܢܗܘܐ ܠܐܗܪܘܢ ܘܠܒܢܘܗܝ. ܢܡܘܣܐ ܠܥܠܡ ܡܢ ܠܘܬ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ.
ܡܛܠ ܕܦܘܪܫܢܐ ܗܘ. ܘܦܘܪܫܢܐ ܢܗܘܐ ܡܢ ܠܘܬ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܡܢ ܕܒܚܝ ܓܡܝܪܘܬܗܘܢ.
29 ܦܘܪܫܢܐ ܠܡܪܝܐ. * ܘܢܚܬܐ ܕܩܘܕܫܐ ܕܐܗܪܘܢ. ܢܗܘܘܢ ܠܒܢܘܗܝ ܡܢ ܒܬܪܗ.
30 ܠܡܡܫܚ ܒܗܘܢ. ܘܠܡܫܡܠܝܘ ܒܗܘܢ ܐܝܕܝܗܘܢ. * ܫܒܥܐ ܝܘܡܝܢ ܢܠܒܫ ܐܢܘܢ
31 ܟܗܢܐ ܕܒܬܪܗ ܡܢ ܒܢܘܗܝ: ܕܢܥܘܠ ܠܡܫܟܢ ܙܒܢܐ ܠܡܫܡܫܘ ܒܩܘܕܫܐ. * ܘܕܟܪܐ
32 ܕܫܘܡܠܝܐ ܬܣܒ. ܘܬܒܫܠ ܒܣܪܗ ܒܐܬܪܐ ܩܕܝܫܐ. * ܘܢܐܟܘܠ ܐܗܪܘܢ ܘܒܢܘܗܝ ܒܣܪܐ ܕܕܟܪܐ.
33 ܘܠܚܡܐ ܕܒܣܠܐ. ܒܬܪܥܐ ܕܡܫܟܢ ܙܒܢܐ. * ܢܐܟܠܘܢ ܐܢܘܢ ܕܐܬܚܣܝ ܒܗܘܢ. ܠܡܫܡܠܝܘ
34 ܐܝܕܝܗܘܢ. ܘܠܡܩܕܫܘ ܐܢܘܢ. ܘܢܘܟܪܝܐ ܠܐ ܢܐܟܘܠ. ܡܛܠ ܕܩܘܕܫܐ ܐܢܘܢ. * ܘܐܢ ܢܫܬܚܪ
ܡܢ ܒܣܪܐ ܕܫܘܡܠܝܐ. ܘܡܢ ܠܚܡܐ. ܥܕܡܐ ܠܨܦܪܐ. ܐܘܩܕ ܡܕܡ ܕܡܫܬܚܪ ܒܢܘܪܐ. ܘܠܐ
35 ܢܬܐܟܠ. ܡܛܠ ܕܩܘܕܫܐ ܗܘ. * ܘܥܒܕ ܠܐܗܪܘܢ ܘܠܒܢܘܗܝ ܗܟܢܐ ܐܝܟ ܟܠ ܕܦܩܕܬܟ. ܫܒܥܐ
ܝܘܡܝܢ ܬܡܠܐ ܐܝܕܝܗܘܢ.

23 Et placentam unam panis, & placentam unam panis olei, & laganum unum de caniſtro azymi quod eſt coram Domino. 24 Et pones omnia ſuper manum Aharonis & ſuper manus filiorum ejus, & ſeparabis ea ſeparationem coram Domino. 25 Deinde tolles ea de manibus eorum, & elevabis pectuſculum ex ariete ſuper altare in holocauſtum, in odorem placabilem coram Domino, ſacrificium eſt Domino. 26 Accipies etiam pectuſculum ex ariete complementi Aharonis, & ſeparabis illud ſeparationem coram Domino, erítq; tibi in portionem. 27 Et ſanctifica pectuſculum ſeparationis & crus ſeparationis quod ſeparatum fuerat & ſublatum ex ariete impletionis, tam Aharonis quàm filiorum ejus. 28 Erítque Aharoni & filiis ejus ſtatutum perpetuum à filiis Iſrael: quoniam ſeparatio eſt, & ſeparatio erit à filiis Iſrael, è ſacrificiis eorum perfectis, ſeparatio Domino. 29 Et veſtes ſanctæ Aharonis erunt filiis ejus poſt ipſum, ad ungendum in eis, & ad complendas in eis manus ſuas. 30 Septem diebus induetur illis ſacerdos ſuccedens illi de filiis ejus, qui ingredietur in tabernaculum temporis ad miniſtrandum in ſancto. 31 Arietem verò impletionis accipies, & coques carnem ejus in loco ſancto. 32 Comedétque Aharon & filii ejus carnem arietis, & panem qui in caniſtro eſt, in oſtio tabernaculi temporis. 33 Comedent ea qui expiantur per illa, ad hoc ut compleant manus eorum, & ſanctificent eos: & alienigena ne comedat, quia ſancta ſunt. 34 Et ſi remanſerit ex carne impletionis, & ex pane uſque ad matutinum, comburite quod remanebit in igne, & ne comedatur, quia ſancta ſunt. 35 Et fac Aharoni & filiis ejus quemadmodum præcepi tibi, ſeptem diebus complebis manus eorum.

PARAPH. CHALD. cùm VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

23 וּפִתָּא דִלְחֵם חֲדָא וּגְרִיצְתָא דִלְחֵם
מְשַׁח חֲדָא וְאֶסְפּוֹג חַד מִסַּלָּא
24 דְפַטִּירַיָּא דִי קֳדָם יְיָ׃ וּתְשַׁוֵּי כֹלָּא עַל
יְדֵי דְאַהֲרֹן וְעַל יְדֵי דִבְנוֹהִי וּתְרִים
25 יָתְהוֹן אֲרָמָא קֳדָם יְיָ׃ וְתִסַּב יָתְהוֹן
מִידְהוֹן וְתַסֵּיק לְמַדְבְּחָא עַל־עֲלָתָא
לְאִתְקַבָּלָא בְרַעֲוָא קֳדָם יְיָ קוּרְבָּנָא
26 הוּא קֳדָם יְיָ׃ וְתִסַּב יָת חַדְיָא מִדְּכַר
קוּרְבָּנַיָּא דִי לְאַהֲרֹן וּתְרִים יָתֵיהּ
אֲרָמָא קֳדָם יְיָ וִיהֵי לָךְ לְחוּלָק׃
27 וּתְקַדֵּשׁ יָת חַדְיָא דַאֲרָמוּתָא וְיָת
שָׁקָא דְאַפְרָשׁוּתָא דִי אִתְּרַם וְדִי
אִתַּפְרַשׁ מִדְּכַר קוּרְבָּנַיָּא מִדִּי
28 לְאַהֲרֹן וּמִדִּי לִבְנוֹהִי׃ וִיהֵי לְאַהֲרֹן
וְלִבְנוֹהִי לִקְיָם עֲלַם מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
אֲרֵי אַפְרָשׁוּתָא הִיא וְאַפְרָשׁוּתָא
יְהֵי מִן־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִנִּכְסַת
קוּדְשֵׁיהוֹן אַפְרָשׁוּתְהוֹן קֳדָם־יְיָ׃
29 וּלְבוּשֵׁי קוּדְשָׁא דִי לְאַהֲרֹן יְהוֹן
לִבְנוֹהִי בַּתְרוֹהִי לְרַבָּאָה בְהוֹן
וּלְקָרָבָא בְהוֹן יָת־קוּרְבָּנֵיהוֹן׃
30 שִׁבְעָא יוֹמִין יִלְבְּשִׁנּוּן כַּהֲנָא
תְּחוֹתוֹהִי מִבְּנוֹהִי דִי יֵעוֹל לְמַשְׁכַּן
31 זִמְנָא לְשַׁמָּשָׁא בְקוּדְשָׁא׃ וְיָת
דְּכַר קוּרְבָּנַיָּא תִּסַּב וּתְבַשֵּׁל יָת־
32 בִּסְרֵיהּ בַּאֲתַר קַדִּישׁ׃ וְיֵיכוֹל אַהֲרֹן
וּבְנוֹהִי יָת־בְּסַר דִּכְרָא וְיָת־לַחְמָא
דִי בְסַלָּא בִּתְרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא׃
33 וְיֵיכְלוּן יָתְהוֹן דִי אִתְכַּפַּר בְּהוֹן
לְקָרָבָא יָת־קוּרְבָּנְהוֹן לְקַדָּשָׁא
יָתְהוֹן וְחִלּוֹנַי לָא־יֵיכוֹל אֲרֵי־קוּדְשָׁא
34 אִנּוּן׃ וְאִם־יִשְׁתְּאַר מִבְּסַר קוּרְבָּנַיָּא
וּמִן־לַחְמָא עַד־צַפְרָא וְתוֹקֵיד יָת־
דְּאִשְׁתְּאַר בְּנוּרָא לָא יִתְאֲכֵל אֲרֵי־
35 קוּדְשָׁא הוּא׃ וְתַעְבֵּיד לְאַהֲרֹן
וְלִבְנוֹהִי כְּדֵין כְּכֹל דִי־פַקֵּדִית יָתָךְ
שִׁבְעָא יוֹמִין תְּקָרֵיב קוּרְבָּנְהוֹן׃

23 Et tortam panis unam, & placentã panis oleati unã, & laganum unum: de caniſtro azymorum, quod eſt coram Domino. 24 Ponéſq; omnia ſuper manus Aaron, & ſuper manus filiorum ejꝰ: & elevabis omnia elevatione coram Domino. 25 Et tolles ea de *manu* eorum, & incendes in altari, ſuper holocauſtum, ut ſuſcipiatur cum beneplacito coram Domino; oblatio eſt coram Domino. 26 Suméſq; pectus de ariete oblationis Aaron, & elevabis cum elevatione corã Domino: & erit tibi in portionem. 27 Sanctificabíſq; pectus elevationis, & armum ſeparationis; quòd elevatũ eſt, & ſeparatum, de ariete oblationis Aaron, & filiorum ejus. 28 Eritq; Aaron & filiis ejus in ſtatutũ æternum, à filiis Iſrael; quia ſeparatio eſt: & ſeparatio erit à filiis Iſrael, de victimis ſanctificationum ſuarũ; ſeparatio eorum corã Domino. 29 Veſtimenta autem ſancta, quæ ſunt Aaron, erunt filiis ejus poſt eum: ut ungantur in eis, & offerantur in eis oblationes eorũ. 30 Septem diebus induetur eis ſacerdos, qui ungendus eſt pro eo, de filiis ejus: qui intrabit in tabernaculum fœderis, ut miniſtret in ſanctuario. 31 Arietem autẽ oblationum tolles: & coques carnẽ ejus in loco ſancto. 32 Et comedent Aaron & filii ejus carnem arietis, & panẽ qui eſt in caniſtro: in oſtio tabernaculi fœderis. 33 Et comedent ea quibus placabiles facti fuerunt; ut offerantur oblationes eorum, ut ſanctificentur: alienus autẽ non veſcetur eis, quoniam ſanctificata ſunt. 34 Et ſi remanſerit de carne oblationum, & de pane uſq; mane: comburetur quod remanſerit igni; non comedetur: quia ſanctificatum eſt. 35 Faciéſq; Aaron & filiis ejus, juxta omnia quæ præcepi tibi: ſeptem diebus offeres oblationes eorum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VER. SAM.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM.

Tranſlatio Latina.

23 *Et tortam panis unam, et placentam panis cum oleo unam, et laganum unum de caniſtro azymorum quæ ſunt coram Domino.* 24 *Poneſq; omnia ſuper manus Aaronis, et ſuper manus filiorũ ejus, et ventilando offeres ea oblationem coram Domino.* 25 *Et accipies ea de manu eorum, ut adoleas ea in altari cum holocauſto in odorẽ ſuavitatis, oblatio ignita eſt Domino.* 26 *Accipies præterea pectuſculum arietis (e) conſecrationum de eo quod eſt Aaronis, & ventilabis illud in oblationem corã Domino, eritque tibi in portionem.* 27 *Et ſanctificabis pectuſculum oblationis ventilatæ, et humerũ elevationis quæ ventilata et elevata fuerunt de ariete (f) conſecrationum ex eo quod eſt ipſius Aaronis, et ex eo quod eſt filiorum ejus.* 28 *Et erit Aaroni, et filiis ejus portio perpetua de filiis Iſrael quoniam elevatio eſt hoc; Et elevatio eſt de filiis Iſrael, de ſacrificiis pacificis eorum: elevatio eorũ Domini eſt. Accipies etiã de oleo unctionis, & de ſanguine qui eſt ſuper altare, & aſperges ſuper Aaronem, et ſuper veſtes ejus, et ſuper veſtes filiorum ejus cum eo, ut ſanctifices eum, et veſtes ejus, et filios ejus, et veſtes filiorũ ejus cum eo.* 29 *Veſtes autẽ ſanctæ quæ ſunt Aaronis, erunt filiorum ejus poſt eum, ut (g) ungãtur et conſecrentur cum eis manꝰ eorũ.* 30 *Septem diebus induet eas ſacerdos de filiis ejus qui erit in loco ſuo cùm ingredietur tabernaculũ teſtimonii, ut miniſtret in ſanctuario.* 31 *Arietem verò (h) conſecrationum accipies, et coques carnem ejus in loco ſancto.* 32 *Comedetq; Aaron et filii ejus carnem arietis, et panem qui eſt in caniſtro ad portam tabernaculi teſtimonii.* 33 *Comedet ea, quia expiavit cum eis ad (i) conſecrandũ cum eis manũ eorũ, ut ſanctificaret eos; ſed alienigena non comedet, quia ſancta ſunt.* 34 *Quòd ſi ſuperfuerit de carne (k) conſecrationum, et de pane uſq; ad mane combures reliquum in igne: non comedetur quia ſanctum eſt.* 35 *Facies igitur Aaroni ſic, ſecundũ omnia quæ præcepi tibi, ſeptem diebus (l) conſecrabis manum eorum.*

VER. SAM. (e) perfectionum (f) perfectionum (g) magnificentur, & perficiantur (h) perfectionum (i) complendum (k) perfectionum, (l) complebis

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

23 * ورغيفا واحدا من كل نوع من الخبز * وجردقة واحدة بدهن * ورقاقة واحدة من سلة الفطير
24 التي بين يدي الله * وصير الجميع على كفي هرون وعلى أكف بنيه * وحرك ذلك تحريكا بين
25 يدي الله * وخذه من أيديهم وقتر على المذبح فوق الصعيدة * مقبول مرضي بين يدي
26 الله * قربان هو لله * ثم خذ القص من كبش الكمال الذي لهرون * وحركه تحريكا بين يدي
27 الله * ويكون لك نصيبا * وقدس قص التحريك الذي حرك * وساق الرفيعة الذي رفعت
28 من كبش الكمال الذي لهرون وبنيه * فيصير لهرون وبنيه رسم الدهر من بني إسرائيل * كما
أنهما رفيعتان كذلك يكونان رفعا من عند بني إسرائيل من ذبائح سلامتهم * هما رفيعة لله *
29 * وثياب القدس التي لهرون تكون لبنيه من بعده * يمسحون فيها ويكمل بها واجبهم *
30 سبعة أيام يلبسها الإمام بعده من بنيه * فيصلح أن يدخل إلى خباء المحضر في
31 القدس * وكبش الكمال تأخذ وتطبخ في مكان مقدس * ويأكل هرون وبنوه لحم الكبش
32 والخبز الذي في السل عند باب خباء المحضر * ويأكلون ذلك الذي استغفر عنهم لإكمال
33
34 واجبهم * وكل أجنبي لا يأكل منه إذ هو قدس * فاصنع لهرون وبنيه كذا حسب ما أمرتك به
35 سبعة أيام تكمل واجبهم *

23 *Et panem unum è ſingulis ſpeciebus panis, & panem unum cum oleo, & laganum unum de ciſta azymorum, quæ eſt ante Deum.* 24 *Et pone omnia ſuper ambas palmas Harôn, & ſuper palmas filiorum ejus: & agita illa agitatione coram Deo.* 25 *Et ſume illa de manibus eorum, & adole ea ſuper altare ſupra elevationem, accepta, placabilia ante Deum, ſacrificium Deo.* 26 *Deinde ſume pectus ex ariete perfectionis, quod eſt Haronis, & agita illud agitatione coram Deo, & erit tibi portio.* 27 *Et ſanctifica pectus agitationis quod agitatum eſt, & armum elevationis quem elevâſti ex ariete perfectionis, qui eſt Haronis & filiorum ejus.* 28 *Et fiet Haroni et filiis ejus conſtitutio æterna à filiis Iſrail: quemadmodum ea ſunt duæ elevationes, ſic erunt elevatio apud filios Iſrail de ſacrificiis pacis eorum; ipſa ſunt elevatio Domino.* 29 *Et veſtes ſanctitatis quæ ſunt Haroni, erunt filiis ejus poſt eum: ungentur in eis, & perficietur in eis debitum eorum.* 30 *Septem diebus induetur eis ſacerdos poſt eum ex filiis ejus: & licebit ut ingrediatur in tabernaculum conventus, ut miniſtret in Sanctuario.* 31 *Arietem vero perfectionis accipies, & coques in loco ſancto.* 32 *Comedetque Haron & filii ejus carnem arietis, & panem qui eſt in caniſtro, prope januam tabernaculi conventus.* 33 *Comedentque id quod pro totum propitiatione oblatum eſt ad implendum manus eorum.* 34 *Et omnis extraneus non comedet ex eo, quum ſit ſanctum.* 35 *Fac ergo Haroni & filiis ejus ſic, quemadmodum præcepi tibi, ſeptem diebus complebis debitum eorum.*

ספר שמות : ל

altare super expiabis &,expiationes super diei facies peccatum juvencū Et
36 ופר חטאת תעשה ליום על הכפרים וחטאת על המזבח
expiabis diebus Septem.ipsum sanctificandū ad eum unges & ;eo super te expiādo in
37 בכפרך עליו ומשחת אתו לקדשו : שבעת ימים תכפר
Omne .sanctitatum sanctitas altare erit & ,illud sanctificabis & ,altare super
על המזבח וקדשת אתו והיה המזבח קדש קדשים כל
Agnos .altare super facies quod hoc Et.sanctificabitur,altare in attingēs
38 הנגע במזבח יקדש : וזה אשר תעשה על המזבח כבשים
facies unum Agnum .jugiter diei duos anni filios
39 בני שנה שנים ליום תמיד : את הכבש האחד תעשה
decimationē Et.vesperas duas inter facies alterum agnum & ,matutino in
40 בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים : ועשרן
;vini Hin quartum,libamen &;Hin quartum ,contuso oleo in mixtæ similæ
סלת בלול בשמן כתית רבע ההין ונסך רביעת ההין יין
,vesperas duas inter facies secundum agnum Et .uni agno
41 לכבש האחד : ואת הכבש השני תעשה בין הערבים
,quietis odorem in ei facies ejus libamen juxta & ,matutini munus sicut
כמנחת הבקר וכנסכה תעשה לה לריח ניחח
ostium ad vestras generationes in juge Holocaustum .Domino ignitionem
42 אשה ליהוה : עלת תמיד לדרתיכם פתח
loquendum ad ,illic vobis conveniam quo ,Domino coram conventꝰ tabernaculi
אהל מועד לפני יהוה אשר אועד לכם שמה לדבר
.mea gloria in sanctificabitur & ,Israel filiis ibi conveniam Et .ibi te ad
43 אליך שם : ונעדתי שמה לבני ישראל ונקדש בכבדי :
ejus filios & ,Aharon & :altare & ,conventus tabernaculū sanctificabo Et
44 וקדשתי את אהל מועד ואת המזבח ואת אהרן ואת בניו
;Israel filiorū medio in habitabo Et .mihi sacerdotio fungendū ad ,sanctificabo
45 אקדש לכהן לי : ושכנתי בתוך בני ישראל
qui ,eorum Deus Dominus ego quia scient Et .Deum in eis ero &
46 והייתי להם לאלהים : וידעו כי אני יהוה אלהיהם אשר
Dñs ego:eorū medio in me habitandū ad ,Ægypti terra de eos feci exire
הוצאתי אתם מארץ מצרים לשכני בתוכם אני יהוה
.eorum Deus
אלהיהם :

CAP. XXX. ל

Cubitus .illud facies Sittim lignis :suffitus suffimenti altare facies Et
1 ועשית מזבח מקטר קטרת עצי שטים תעשה אתו : אמה
2 duo cubiti & ,erit quadratum ,ejus latitudo cubitus & ,ejus longitudo
ארכו ואמה רחבו רבוע יהיה ואמתים
,ejus tectum ,mundo auro illud teges Et .ejus cornua ipso Ex .ejus statura
3 קמתו ממנו קרנתיו : וצפית אתו זהב טהור את גגו
.circum auri coronā ei facies Et .ejus cornua & ,circum ejus parietes &
ואת קירתיו סביב ואת קרנתיו ועשית לו זר זהב סביב :
,ejꝰ costis duabꝰ super ejꝰ coronā desubter ei facies auri anulos duos Et
4 ושתי טבעת זהב תעשה לו מתחת לזרו על שתי צלעתיו
ipsum portandū ad ,vectibus domos in erit &,ejꝰ lateribꝰ duobꝰ super facies
תעשה על שני צדיו והיה לבתים לבדים לשאת אתו
.auro eos teges & ,Sittim lignis vectes facies Et .eis in
5 בהמה : ועשית את הבדים עצי שטים וצפית אתם זהב :
ante testimonii arcam super quod ,velum ante illud dabis Et
6 ונתתה אתו לפני הפרכת אשר על ארן העדת לפני
.ibi tibi conveniam quo testimonium super quod expiatorium
הכפרת אשר על העדת אשר אועד לך שמה :

EXODUS.
Versio VULG. LAT.

36 Et vitulū pro peccato offeres ꝑ singulos dies ad expiandū. Mundabísq; altare cùm immolaveris expiationis hostiā, et unges illud in sanctificationē. 37 Septē diebꝰ expiabis altare, et sanctificabis, et erit sanctū sanctorū: oīs, qui tetigerit illud, sanctificabitur. 38 Hoc est quod facies in altari: Agnos anniculos duos ꝑ singulos dies 39 jugiter, Unū agnū manè, et alterū vesperè, 40 Decimā partē similæ conspersæ oleo tuso, quod habeat mensurā quartā partē hin, & vinū ad libandū ejusdē mensuræ in agno uno. 41 Alterū verò agnū offeres ad vesperā juxta ritū matutinæ oblationis, et juxta ea quæ diximꝰ, in odorē suavitatis. 42 Sacrificiū est Dño, oblatione perpetuā in generationes vestras, ad ostiū tabernaculi testimonii corā Dño, ubi constituā ut loquar ad te. 43 Ibíq; præcipiā filiis Israel, et sanctificabitur altare in gloria mea. 44 Sāctificabo et tabernaculū testimonii cū altari, et Aarō cū filiis suis, ut sacerdotio fungantur mihi. 45 Et habitabo in medio filiorū Israel, eróque eis Deꝰ, 46 Et scient, quia ego Dñs Deꝰ eorū, qui eduxi eos de terra Ægypti, ut manerē inter illos, ego Dñs Deꝰ ipsorum.

CAP. XXX.

1 Facies quoq; altare ad adolendū thymiama, de lignis setim, 2 Habēs cubitū longitudinis, et alterū latitudinis, id est, quadrangulū, et duos cubitos in altitudine. Cornua ex ipso 3 procedēt. Vestiésq; illud auro purissimo, tam craticulā ejꝰ, quàm parietes ꝑ circuitū, & cornua. Faciésq; ei coronā aureolā per gyrū, 4 Et duos annulos aureos sub corona ꝑ singula latera, ut mittantur in eos 5 vectes, et altare portetur. Ipsos quoq; vectes facies de lignis 6 setim, & inaurabis. Ponésque altare contra velū, quod ante arcā pendet testimonii corā propitiatorio quo tegitur testimoniū, ubi loquar tibi.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

36 Καὶ τὸ μοσχάριον (δ) τῆς ἁμαρτίας ποιήσεις τῇ ἡμέρᾳ τοῦ καθαρισμοῦ. καὶ καθαριεῖς τὸ θυσιαστήριον ἐν τῷ ἁγιάζειν σε ἐπ' αὐτῷ· καὶ χρίσεις αὐτὸ ὥστε ἁγιάσαι αὐτό. 37 Ἑπτὰ ἡμέρας καθαριεῖς τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἁγιάσεις αὐτό· καὶ ἔσται τὸ θυσιαστήριον, ἅγιον τοῦ ἁγίου. πᾶς ὁ ἁπτόμενος τοῦ θυσιαστηρίου, ἁγιασθήσεται. 38 Καὶ ταῦτά ἐστιν, (ε) ἃ ποιήσεις ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου· ἀμνοὺς ἐνιαυσίους ἀμώμους δύο τὴν (ζ) ἡμέραν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐνδελεχῶς, κάρπωμα ἐνδελεχισμοῦ. 39 Τὸν ἀμνὸν τὸν ἕνα ποιήσεις τὸ πρωΐ, καὶ τὸν ἀμνὸν τὸν δεύτερον ποιήσεις τὸ δειλινόν. 40 Καὶ δέκατον σεμιδάλεως πεφυραμένης ἐν ἐλαίῳ κεκομμένῳ τῷ τετάρτῳ τοῦ εἴν· καὶ σπονδὴν τὸ τέταρτον τοῦ εἴν οἴνου τῷ ἀμνῷ τῷ ἑνί. 41 Καὶ τὸν ἀμνὸν τὸν δεύτερον ποιήσεις τὸ δειλινόν, κατὰ τὴν θυσίαν τὴν πρωϊνὴν, καὶ κατὰ τὴν σπονδὴν αὐτοῦ. (η) ποιήσεις εἰς ὀσμὴν εὐωδίας κάρπωμα κυρίῳ. 42 Θυσίαν ἐνδελεχισμοῦ (θ) εἰς γενεὰς ὑμῶν, (ι) ἐπὶ θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἔναντι κυρίου, ἐν οἷς γνωσθήσομαί σοι ἐκεῖθεν, ὥστε λαλῆσαί σοι. 43 Καὶ τάξομαι ἐκεῖ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἁγιασθήσομαι ἐν δόξῃ μου. 44 Καὶ ἁγιάσω τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, καὶ τὸ θυσιαστήριον· καὶ Ἀαρὼν καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἁγιάσω, 45 ἱερατεύειν μοι. Καὶ ἐπικληθήσομαι ἐν τοῖς 46 υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεός. Καὶ γνώσονται, ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν, ὁ ἐξαγαγὼν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐπικληθῆναι αὐτοῖς, καὶ εἶναι αὐτῶν θεός.

MS.A. (δ) τὸ τῆς (ε) ὅσα (ζ) ἡμέραν ἑπτὰ ἡμέρας ἐπὶ (η) ποιήσεις ὀσμὴν (θ) εἰς τὰς γενεὰς (ι) ἐπὶ τὰς θύρας

ΚΕΦ. λ'.

1 Καὶ ποιήσεις θυσιαστήριον θυμιάματος 2 ἐκ ξύλων ἀσήπτων. Καὶ ποιήσεις αὐτὸ πήχεως τὸ μῆκος, καὶ πήχεως τὸ εὖρος, τετράγωνον ἔσται, καὶ δύο πήχεων τὸ ὕψος· ἐξ αὐτοῦ 3 ἔσται τὰ κέρατα αὐτοῦ. Καὶ καταχρυσώσεις (α) χρυσίῳ καθαρῷ τὴν (β) ἐσχάραν αὐτοῦ, καὶ τοὺς τοίχους αὐτοῦ κύκλῳ, καὶ τὰ κέρατα αὐτοῦ· καὶ ποιήσεις αὐτῷ στρεπτὴν στεφάνην χρυσῆν 4 κύκλῳ. Καὶ δύο δακτυλίους χρυσοῦς καθαροὺς (γ) ποιήσεις ὑπὸ τὴν στρεπτὴν στεφάνην αὐτοῦ, εἰς τὰ δύο κλίτη ποιήσεις ἐν τοῖς δυσὶ πλευροῖς, καὶ ἔσονται ψαλίδες ταῖς σκυτάλαις, 5 ὥστε αἴρειν αὐτὸ ἐν αὐταῖς. Καὶ ποιήσεις σκυτάλας ἐκ ξύλων ἀσήπτων, καὶ καταχρυσώσεις 6 αὐτὰς χρυσίῳ. Καὶ θήσεις αὐτὸ ἀπέναντι τοῦ καταπετάσματος, τοῦ ὄντος ἐπὶ τῆς κιβωτοῦ τῶν μαρτυρίων, ἐν οἷς γνωσθήσομαί σοι (δ) ἐκεῖθεν.

MS.A. (α) αὐτὰ χρυσίῳ (β) ἐσχάριδα (γ) ποιήσεις αὐτοὺς ὑπὸ (δ) ἐκεῖ.

36 Et vitulū peccati facies die (ε) purificationis. Et purificabis altare in sanctificando te in eo; et unges illud, ad sanctificandum 37 ipsū. Septē diebus (u) purificabis altare, & sanctificabis illud. Et erit altare sanctū (x) sancti. Omnis, tangens altare, sanctificabitur. 38 Et hæc sunt, quæ facies super altare: agnos anniculos immaculatos duos die super altare perpetuò, oblationē continuationis. 39 Agnum unū facies manè, et agnū 40 secundum facies vesperì. Et decimā partē similæ cōspersæ in oleo contuso quartā parte ipsius (y) In: et libamen quartam partē In vini 41 agno uni. Et agnum secundū facies vespertinū juxta sacrificiū matutinum, & iuxta libamen ejꝰ. Facies in odorē suavitatis, oblati-42 onē Domino. Sacrificiū cōtinuationis in progenies vestras, ad portas tabernaculi testimonii coram Domino, in quibus innotescam 43 tibi inde, et loquar tibi. Et præcipiam illic filiis Israel, & sancti-44 ficabor in gloria mea. Et sanctificabo tabernaculum testimonii, & altare: & Aaron & filios eius sanctificabo, ut sacerdotio fun-45 gantur mihi. Et invocabor in filiis Israel, & ero eorum Deus. 46 Et cognoscent, quia ego sum Dominus Deus eorum, qui eduxi eos de terra Ægypti, ut invocer eis, & sim eorum Deus.

CAP. XXX.

1 Et facies altare incensi ex 2 lignis (a) imputribilibus. Et facies illud cubiti longitudinem, & cubiti latitudinem, quadrangulum erit, & duorum cubitorum altitudo: ex ipso erunt cornua e-3 jus. Et inaurabis auro puro craticulam ejꝰ, et parietes ejꝰ in circuitu, et cornua eiꝰ: et facies ei tortilē coronam auream in circuitu. 4 Et duos annulos aureos puros facies sub tortili corona ejus, in duo latera facies in (b) duobꝰ lateribus. Et erunt (c) arcꝰ amitibꝰ, 5 ita ut tollatur illud in eis. Et facies amites de lignis imputribi-6 libus, et inaurabis ea auro. Et pones illud contra velum, quod est super arcam (d) testimoniorum, in quibus innotescam tibi inde.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]
42 [illegible]
43 [illegible]
44 [illegible]
45 [illegible]
46 [illegible]

* ܠ * [illegible] *

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]

36 Et bovem peccati facies in diem pro expiatione, & sparges super altare cùm expiaveris super illud, & unges illud, ad illud sanctificandum. 37 Septem diebus expiabis super altari, & sanctificabis illud; eritque altare, Sanctum sanctorum, & quisquis tetigerit altare sanctificabitur. 38 Sic autem facies super altare, agnos anniculos duos semper in diem. 39 Agnum unum fac in matutino, & agnum alterum facies tempore vespertino. 40 Decimam quoque partem similaginis subactæ quartâ parte heminæ olei expressi, & libamen quartam partem heminæ vini pro agno uno. 41 Agnum verò secundum facies tempore vespertino, non secus ac sacrificium matutinum, & juxta libamen ejus facies illi in odorem placabilem, sacrificium Dño. 42 Holocaustum sempiternum in generationes vestras, in ostio tabernaculi temporis coram Dño qui se recepit pro vobis illuc ad vos alloquendos. 43 Et illuc me recipiam pro filiis Israel, & sanctificabor in honore meo. 44 Et sanctificabo tabernaculum temporis & altare, & Aaronem ejúsque filios sanctificabo ad sacerdotium. 45 Et habitabo inter filios Israel, eróque eis Deus. 46 Et scient me esse Dominum Deum eorum qui eduxi eos è terrâ Ægypti, & habitabo inter eos; ego sum Dñs Deus eorum.

CAP. XXX.

1 Præterea fac altare emittens suffitum, de 2 ligno hebeni facies illud. Cubitum habeat longitudo ejus, & cubitum latitudo ejus, quadratum sit, & duos cubitos altitudo ejus: ex ipso erunt cornua ejus. 3 Et obducito illud auro mundo, tectum ejus, et parietes ejus per circuitum, et cornua ejus: et fac illi co-4 ronam auream per circuitum. Et duos annulos aureos facies illi subtus coronam ejus, ad duos angulos ejus pones *illos*, in duobus lateribus ejus: eruntque locus vectibus, ut 5 iis gestetur. Fac etiam vectes de ligno he-6 beni, et obduc eos auro. Et pone illud ante velum quod est super arcam testimonii, ante propitiatorium quod est super testimonium: et conveniam te ibi.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

36 ותורא דחטאתא תעביד ליומא על כפוריא
ותדכי על מדבחא בכפרותך עלוהי ותרבי
יתיה לקדשותיה : שבעא יומין תכפר על 37
מדבחא ותקדש יתיה ויהי מדבחא קודש
קודשיא כל דיקרב במדבחא יתקדש : ודין 38
די תעביד על מדבחא אמרין בני שנא
תרין ליומא תדירא : ית אמרא חד תעביד 39
בצפרא וית אמרא תנינא תעביד בין
שמשיא : ועסרונא סולתא דפילא במשח 40
כתישא רבעות הינא ונסכא רבעות הינא
חמרא לאמרא חד : וית אמרא תנינא 41
תעביד בין שמשיא כמנחת צפרא וכנסכיה
תעביד לה לאתקבלא ברעוא קורבנא
קדם יי : עלתא תדירא לדריכון בתרע 42
משכן זמנא קדם יי דאזמן מימרי לכון תמן
למללא עמך תמן : ואזמן מימרי תמן לבני 43
ישראל ואתקדש ביקרי : ואקדש ית משכן 44
זמנא וית מדבחא וית אהרן וית בנוהי
אקדש לשמשא קדמי : ואשרי שכנתי בגו 45
בני ישראל ואהוי להון לאלה : וידעון ארי 46
אנא יי אלההון די אפקית יתהון מארעא
דמצרים לאשראה שכנתי ביניהון אנא יי
אלההון :

ל

ותעביד מדבחא לאקטרא עלוהי קטורת 1
בוסמין דאעי שטין תעביד יתיה : אמתא 2
אורכיה ואמתא פותיה מרבע יהי ותרתין
אמין רומיה מניה קרנוהי : ותחפי יתיה 3
דהב דכי ית אגריה וית כתלוהי סחור
סחור וית קרנוהי ותעביד ליה זיר דדהב
סחור סחור : ותרתין עזקן דדהב תעביד 4
ליה מלרע לזיריה על תרין זויתיה תעביד
על תרין סטרוהי ויהי לאתרא לאריחיא
למטל יתיה בהון : ותעביד ית אריחיא דאעי 5
שטין ותחפי יתהון דהבא : ותתן יתיה לקדם 6
פרוכתא די על ארונא דסהדותא לקדם
כפורתא די על סהדותא די אזמן מימרי לך תמן :

Targum ONKELOS.

36 Vitulum autem quod est pro peccato, facies quotidie, pro expiationibꝰ; & mundabis altare, cum expiaveris super illud: & unges illud, ut sanctificetur. 37 Septē diebus expiabis super altare, & sanctificabis illud: & erit altare sanctum sanctorū; omnis qui tetigerit altare, sanctificabitur. 38 Et hoc est ꝙ facies in altari: Agnos anniculos duos per singulos dies, jugiter. 39 Agnum unū facies mane: & agnum secundū facies in vespere. 40 Et decimā partem similæ conspersæ oleo contuso, quod habeat quartā partē hin; & vinū pro libamine quartā partem hin: in agnum unum. 41 Et alterum agnum facies ad vesperā: sicut sacrificiū matutinū & sicut libamen ejus, facies ei; ut oblatio suscipiatur cum beneplacito coram Dño. 42 Holocaustum juge in generationibus vestris; in ostio tabernaculi fœderis, coram Dño: ubi constituam verbū meū vobis; ut loquatur ibi tecum. 43 Et constituam verbū meum ibi filiis Israel: & sanctificabor in gloriâ meâ. 44 Sanctificaboq; tabernaculū fœderis, & altare: Aaron quoq; & filios ejus sanctificabo, ut ministrent coram me. 45 Et habitare faciām majestatem meam in medio filiorū Israel: & ero eis in Deum. 46 Et scient, quia ego Dñs Deus eorum; qui eduxi eos de terrâ Ægypti, ut maneret majestas mea inter illos: ego Dominus Deus eorum.

CAP. XXX.

1 Et facies altare, ad adolendum super illo incensū aromatū: de li-2 gnis setim facies illud. Longitudo ejꝰ erit unius cubiti, & latitudo ejus uniꝰ cubiti, quadrangulū erit; & duos cubitos habebit in altitudine: ex ipso erunt cornua ejus. 3 Cooperiésq; illud auro mundissimo; tectū ejꝰ & parietes per circuitū, & cornua ejus: faciésq; ei 4 circulū aureū per gyrū. Et duos annulos aureos facies ei sub circulo ejꝰ, in duobꝰ angulis ejus; in duobus lateribus ejꝰ: eruntq; loca 5 vectibꝰ; ut portetur in eis. Faciésq; 6 vectes de lignis setim: & cooperies eos auro. Ponésq; illud ante velū, quod est juxta arcā testimonii: corā propitiatorio quod est super testamentū; ubi constituā verbum meum tibi.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]
42 [illegible]
43 [illegible]
44 [illegible]
45 [illegible]
46 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]
42 [illegible]
43 [illegible]
44 [illegible]
45 [illegible]
46 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM.
Translatio Latina.

36 *Vitulum autem (m) pro peccato facies singulis diebus propter expiationes. et purificabis altare cùm expiabis super illud, ungésq; illud ad ipsum sanctificandum.* 37 *Septem diebus expiabis altare, et sanctificabis illud ut sit altare, sanctitas sanctitatum: quicunque tetigerit altare, sanctificabitur.* 38 *Hoc est autem quod facies super altari: agnos anniculos duos singulis diebꝰ continuò in holocaustū continuum.* 39 *Agnū unum sacrificabis mane, et agnū secundū sacrificabis inter duas vesperas.* 40 *Decimam partem similæ conspersæ oleo contuso quartā partem Hin, et libamen, quartam partem Hin vini, agno uni.* 41 *Agnum verò secundum sacrificabis inter vesperas: sicut oblationi matutinæ, et libamini ejus facies ei; odor erit suavitatis, oblatio ignita Domino.* 42 *Holocaustum erit perpetuum in generationibus vestris ad portam tabernaculi testimonii coram Domino, quia conveniam tecum ibi ut te alloquar.* 43 *Et (n) consular ibi à filiis Israel, & (o) sanctificabitur à gloria mea.* 44 *Sanctificabo quoque tabernaculum testimonii, & altare, et Aaronem; filios quoque ejus sanctificabo ut sacerdotio fungantur mihi.* 45 *Et habitabo in medio filiorum Israel, et ero illis in Deum.* 46 *Cognoscentq; quoniam ego Dominus Deus eorum qui eduxi illos de terra Ægypti, ut habitarem in medio eorum, Ego Dominus Deus eorum.*

VER. SAM. (*m*) propitiationis (*n*) supplicabor (*o*) sanctificabo illud gloriâ meâ.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

36 وتصنع ربا للذكاة في كل يوم للغفران * فتذكي المذبح وتستغفر عنده * فتقدسه وتمسحه *
37 سبعة ايام تستغفر عنده * فتقدسه ويصير من خواص الاقداس * كل من دنا به تقدس * وهذا
38 ما تقربه على المذبح حملان ابنا سنة في كل يوم دايما * احدهما بالغداة والاخر بين العشيين *
39 وعشر من السميذ ملتوت بربع قسط من دهن زيتون مدقوق * ومزاج ربع قسط خمر مع
40 كل حمل * واذا قربت الثاني بين العشيين فكهدية الغداة ومزاجها تصنع معه فيصير مقبولا
41 مرضيا قربانا لله * صعيده دايما لاجيالكم عند باب خباء المحضر بين يدي الله الذي احضرك
42 اليه واخاطبك هناك * واناشد ثم بني اسرايل * ويتقدس بكرمي * واقدس به خباء المحضر والمذبح *
43 واقدس هرون وبنيه ليأتموا لي * واسكن نوري فيما بين بني اسرايل * واكون لهم الها *
44 45 ويعلمون انني الله ربهم الذي اخرجهم من ارض مصر لاسكن نوري فيما بينهم * انا الله
46 ربكم اوفي بذلك *

* الفصل الثلثون *

1 واصنع مذبحا للتبخير * البخور من خشب السنط تصنعه * طوله ذراع وعرضه ذراع * يكون مربعا * وسمكه ذراعان
2 وشرافاته منه * وغشه بذهب خالص سطحه وحيطانه مستديرا وشرفه * واصنع له رنجا من
3 ذهب مستديرا * وحلقتين من ذهب تصنعهما له من دون رنجه في جهتيه * كذلك على جانبيه
4 تكون مكانا للدهوق ليحمل بها * واصنع الدهوق من خشب السنط * وغشها بذهب * واجعله
5 6 بين يدي الحجلة التي على الشهادة بالموضع الذي احضرك فيه *

36 *Et facies vitulum in expiationem, singulis diebus in remissionem. Et expiabis altare, & indulgentiam implorabis apud illud, et sanctificabis illud, & unges illud.* 37 *Septem diebus implorabis indulgentiam apud illud, et sanctificabis illud, fietque ex præcipuis sanctorū: quicunque tetigerit illud, sanctificabitur.* 38 *Et hoc est quod offeres super altare: duos agnos filios unius anni in omni die semper.* 39 *Unum eorum manè, & alterum inter duas vesperas.* 40 *Et decimam ex simila subacta cum quarta parte heminæ olei olivæ contritæ: et mixturæ quartam partē heminæ vini, cum quolibet agno.* 41 *Et cùm obtuleris secundum inter duas vesperas, juxta munus matutinum et mixturam ejus facies cum eo, & erit acceptum, placabile, sacrificium Deo.* 42 *Oblatio perpetua in generationes vestras, prope portam tentorii conventûs ante conspectum Dei, ubi adero tibi & colloquar tecum.* 43 *Et adhortabor ibi filios Israil, et sanctificabitur per gloriam meam; & sanctificabo per eam tentorium conventûs, et altare.* 44 *Et sanctificabo Haron & filios ejus, ut sacerdotium obeant mihi.* 45 *Et habitare faciam lucem meam inter filios Israil, et ero illis Deus.* 46 *Et scient quòd ego sum Deus Dominus eorum qui eduxi eos de terra Ægypti, ut inhabitare facerē lucem meam inter eos: Ego Deus Dominus vester persolvam hoc.*

CAP. XXX.

1 *Et fac altare ad adolendū thus, ex li-* 2 *gno Santo facies illud. Longitudo ejus cubiti, et latitudo ejus cubiti, erit quadratum, & crassities ejus duorum cubitorum, et pinnæ ejus ex ipso.* 3 *Et cooperi illud auro purissimo, superficiem ejus & parietes ejus per circuitum, et pinnas ejꝰ: Et fac illi coronam ex auro per circuitū.* 4 *Et duas ansas ex auro facies ei sub ejus corona in ambabus partibus ejus: sic super utrumque latus ejus erit locus vectium, ut gestetur eis.* 5 *Et fac vectes ex ligno Santo, et cooperi eos auro.* 6 *Et pone illud ante velum quod est supra testimonium, in loco in quo adero tibi.*

ספר שמות : ל

matutino in matutino in aromatū suffimentum Aharon illud super faciet suffire Et
7 והקטיר עליו אהרן קטרת סמים בבקר בבקר
Aharon *ascendere faciēdo in* Et .illud faciet suffire ,lucernas *eum bonificando In*
בהיטיבו את־הנרת יקטירנה׃ ובהעלת אהרן 8
coram jugiter suffimentū,illud faciet suffire duas vesperas inter ,lucernas
את־הנרת בין הערבים יקטירנה קטרת תמיד לפני
suffimentum illud super facietis ascendere Non.vestras generationes in Domino
יהוה לדרתיכם׃ לא־תעלו עליו קטרת 9
.illud super libabitis non libamen & *:munus* & holocaustum &,alienum
זרה ועלה ומנחה ונסך לא תסכו עליו׃
peccati sanguine De .anno in semel ejus cornua super Aharon expiabit Et
10 וכפר אהרן על־קרנתיו אחת בשנה מדם חטאת
:vestris generationibus in illud super expiabit anno in semel expiationum
הכפרים אחת בשנה יכפר עליו לדרתיכם
,Mosch ad Dominus est locutus Et .Domino *illud* sanctitatum Sanctitas
קדש־קדשים הוא ליהוה׃ וידבר יהוה אל־משה 11
,eorum *visitatos ad* Israel filiorum *caput* levabis Cùm :dicendo
לאמר׃ כי תשא את־ראש בני־ישראל לפקדיהם 12
non & :eos *visitando in* ,Domino suæ animæ *expiationem* quisque dabunt &
ונתנו איש כפר נפשו ליהוה בפקד אתם ולא־
transiens Omnis .dabunt Hoc .eos *visitando in* ,plaga eis in erit
יהיה בהם נגף בפקד אתם׃ זה יתנו כל־העבר 13
obolorum Viginti .sanctitatis *siclo in* ,sicli dimidium *visitatos super*
על־הפקדים מחצית השקל בשקל הקדש עשרים גרה
super transiens Omnis .Domino *elevatio* sicli Dimidium .siclus
השקל מחצית השקל תרומה ליהוה׃ כל העבר על־ 14
.Domino *elevationem* dabit ,supra & ,annorum viginti filio à *visitatos*
הפקדים מבן עשרים שנה ומעלה יתן תרומת יהוה׃
dando ,sicli dimidio de diminuet non *tenuis* &,multiplicabit non Dives
15 העשיר לא־ירבה והדל לא ימעיט ממחצית השקל לתת
capies Et .*vestris animabus super* expiandum ad Domino oblationem
את־תרומת יהוה לכפר על־נפשתיכם׃ ולקחת 16
opere *super* illud dabis & ,Israel filiis à expiationum argentum
את־כסף הכפרים מאת בני ישראל ונתת אתו על־עבדת
Domino coram memoriam ad Israel filiis erit & :*conventus* tabernaculi
אהל מועד והיה לבני ישראל לזכרון לפני יהוה
Mosch ad Dominus est locutus Et .*vestris animabus super* expiandum ad
לכפר על־נפשתיכם׃ וידבר יהוה אל־משה 17
:lavandum ad ,æris ejus basim & ,*æris* concham facies Et :dicendo
לאמר׃ ועשית כיור נחשת וכנו נחשת לרחצה 18
ibi *dabis* & ,altare inter & ,*conventus* tabernaculum inter illam *dabis* &
ונתת אתו בין־אהל מועד ובין המזבח ונתת שמה
& ,suas manus ea ex ejus filii & ,Aharon lavabunt Et .aquas
מים׃ ורחצו אהרן ובניו ממנו את־ידיהם ואת־ 19
non &,aquis se lavabunt,*conventus* tabernaculum ad *eos ingrediendo In* .suos pedes
רגליהם׃ בבאם אל־אהל מועד ירחצו־מים ולא 20
suffiendum ad ministrandum ad ,altare ad *eos appropinquando in* vel :morientur
ימתו או בגשתם אל־המזבח לשרת להקטיר
.morietur non & ,suos pedes & ,suas manus lavabunt Et .Domino *ignitionem*
אשה ליהוה׃ ורחצו ידיהם ורגליהם ולא ימתו 21
.eorum generationibus in ejus semini & ,ei *seculi* statutum eis erit Et
והיתה להם חק־עולם לו ולזרעו לדרתם׃

Versio VULG. LAT.

7 Et adolebit incensum super eo Aaron, suave fragrans, mané. Quando componet lucernas, incendet illud. 8 Et quando collocabit eas ad vesperum, uret thymiama sempiternum coram Dño in generationes vestras. 9 Non offeretis super eo thymiama compositionis alterius, nec oblationem & victimam, nec libabitis libamina. 10 Et deprecabitur Aaron super cornua ejus semel per annum, in sanguine qui oblatus est pro peccato, & placabit super eo in generationib' vestris. Sanctum sanctorum erit Dño. 11 Locutúsq; est Dñs ad Moysen, 12 dicens, Quando tuleris summā filiorum Israel juxta numerū, dabunt singuli pretium pro animabus suis Domino, & non erit plaga in eis, cùm fuerint 13 recensiti. Hoc autem dabit omnis qui transit ad nomen, dimidium sicli juxta mensuram templi. Siclus viginti obolos habet. Media pars sicli 14 offeretur Domino. Qui habetur in numero, à viginti annis & suprà, dabit pretium. 15 Dives non addet ad medium sicli, & pauper nihil minuet. 16 Susceptámq; pecuniam, quæ collata est à filiis Israel, trades in usus tabernaculi testimonii, ut sit monimentum eorum coram Domino, & propitietur animabus eorum. 17 Locutúsque est Dominus ad Moysen, dicens, 18 Facies & labrum æneum cum basi sua ad lavandum: ponésque illud inter tabernaculum testimonii & altare. Et 19 missâ aquâ, Lavabunt in ea Aaron & filii ejus manus suas 20 ac pedes, Quando ingressuri sunt tabernaculum testimonii, & quando accessuri sunt ad altare, ut offerant in eo thy- 21 miama Domino, Ne fortè moriantur. Legitimum sempiternum erit ipsi, & semini ejus per successiones.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

7 Καὶ θυμιάσει ἐπ᾽ αὐτοῦ Ἀαρὼν θυμίαμα σύνθετον λεπτὸν τὸ πρωῒ πρωΐ. ὅταν (ε) ἐπισκευάζῃ τοὺς λύχνους, θυμιάσει ἐπ᾽ αὐτοῦ. 8 Καὶ ὅταν (ζ) ἐξάπτῃ Ἀαρὼν τοὺς λύχνους ὀψὲ, θυμιάσει ἐπ᾽ αὐτοῦ· θυμίαμα ἐνδελεχισμοῦ διαπαντὸς ἔναντι κυρίου (η) εἰς γενεὰς αὐτῶν. 9 Καὶ οὐκ (θ) ἀνοίσεις ἐπ᾽ αὐτοῦ θυμίαμα ἕτερον, κάρπωμα, θυσίαν, καὶ σπονδὴν, οὐ (ι) σπείσεις ἐπ᾽ αὐτοῦ. 10 Καὶ ἐξιλάσεται (κ) ἐπ᾽ αὐτοῦ Ἀαρὼν ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ· ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ (λ) καθαρισμοῦ καθαριεῖ αὐτὸ εἰς γενεὰς αὐτῶν· ἅγιον τῶν ἁγίων ἐστὶ (μ) κυρίῳ. 11 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων, 12 Ἐὰν λάβῃς τὸν συλλογισμὸν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐπισκοπῇ αὐτῶν, καὶ δώσουσιν ἕκαστος (ν) λύτρα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ (ξ) κυρίῳ, καὶ οὐκ ἔσται ἐν αὐτοῖς πτῶσις ἐν τῇ ἐπισκοπῇ αὐτῶν. 13 Καὶ τοῦτό ἐστιν ὃ δώσουσιν ὅσοι ἂν παραπορεύωνται τὴν ἐπίσκεψιν· τὸ ἥμισυ τοῦ διδράχμου ὅ ἐστι κατὰ (ο) τὸ δίδραχμον τὸ ἅγιον, εἴκοσι ὀβολοὶ τὸ δίδραχμον, τὸ δὲ ἥμισυ τοῦ διδράχμου εἰσφορὰ κυρίῳ. 14 Πᾶς ὁ παραπορευόμενος εἰς τὴν ἐπίσκεψιν ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω, δώσουσι (π) τὴν εἰσφορὰν κυρίῳ. 15 Ὁ πλουτῶν οὐ προσθήσει, καὶ ὁ πενόμενος οὐκ (ρ) ἐλαττονήσει ἀπὸ τοῦ ἡμίσεως τοῦ διδράχμου ἐν τῷ διδόναι τὴν εἰσφορὰν κυρίῳ, ἐξιλάσασθαι περὶ τῶν ψυχῶν ὑμῶν. 16 Καὶ λήψῃ τὸ ἀργύριον τῆς εἰσφορᾶς παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ δώσεις αὐτὸ εἰς τὸ κάτεργον τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου· καὶ ἔσται τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ μνημόσυνον ἔναντι κυρίου, ἐξιλάσασθαι περὶ τῶν ψυχῶν ὑμῶν. 17 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων, 18 Ποίησον λουτῆρα χαλκοῦν, καὶ βάσιν αὐτῷ χαλκῆν, ὥστε νίπτεσθαι· καὶ θήσεις αὐτὸν ἀνὰ μέσον τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ θυσιαστηρίου· καὶ ἐκχεεῖς εἰς αὐτὸν ὕδωρ. 19 Καὶ νίψεται Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ (σ) ἐξ αὐτοῦ 20 τὰς χεῖρας, καὶ τοὺς πόδας ὕδατι. Ὅταν εἰσπορεύωνται εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, νίψονται ὕδατι, καὶ οὐ μὴ ἀποθάνωσιν, (τ) ὅταν προσπορεύωνται πρὸς τὸ θυσιαστήριον λειτουργεῖν καὶ ἀναφέρειν τὰ ὁλοκαυτώματα (υ) κυρίῳ. 21 Νίψονται τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας ὕδατι, ὅταν εἰσπορεύωνται εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, νίψονται ὕδατι, (φ) ἵνα μὴ ἀποθάνωσι. καὶ ἔσται αὐτοῖς νόμιμον (χ) αἰώνιον, αὐτῷ καὶ ταῖς γενεαῖς αὐτοῦ μετ᾽ αὐτόν.

7 *Et incendet super illud Aaron incensum compositū subtile manè mané. Quando instaurabit lucernas, incendet super illud.* 8 *Et cū accendet Aaron lucernas (e) serò, incendet super illud: incensum continuationis (f) semper in conspectu Domini in progenies eorū. (g)* 9 *Et non offeres super illud incensum aliud: oblationem, sacrificium, & libamen non libabis super illud.* 10 *Et depropitiabit (h) super illud Aaron super cornua ej' semel in anno: de sanguine purificationis (i) purificabit illud in progenies eorum: sanctum sanctorum est Domino.* 11 *Et locut' est Dominus ad Moysen, dicens,* 12 *Si acceperis computationem filiorum Israel in visitatione eorum, & dabunt unusquisque (k) redemptiones animæ suæ Domino, et non erit in eis ruina in visitatione eorum.* 13 *Et hoc est quod dabunt, (l) quicunque transibunt ad visitationem: dimidium didrachmatis, quod est juxta didrachma sanctū; viginti oboli ipsum didrachma: dimidiū autē didrachmatis oblatio Domino.* 14 *(m) Omnis qui transit ad visitationē à vigesimo anno et suprà, dabunt oblationem nem Domino.* 15 *Dives non adjiciet, & pauper non minuet à dimidio didrachmatis in dando oblationem Domino ad depropitiandum pro animabus vestris.* 16 *Et accipies argentū oblationis à filiis Israel, et dabis illud ad opus tabernaculi testimonii: & erit filiis Israel memoriale coram Domino, ad depropitiandum pro animabus vestris.* 17 *Et locutus est Dominus ad Moysen, dicens,* 18 *Fac labrū æneū, & basim ei æneam ad lavandū: & pones illud inter tabernaculū testimonii, et inter altare: et effundes in illud aquā.* 19 *Et lavabit Aarō et filii ej' ex eo man' et pedes aquâ.* 20 *Cùm ingredientur in tabernaculū testimonii, lavabūt aquâ, et non morientur, cùm (n) accedūt ad altare ministrare, et offerre holocausta Domino.* 21 *Lavabunt man' et pedes aquâ, (o) cùm ingrediantur in tabernaculū testimonii, lavabunt aquâ, ut non moriantur. Et erit eis legitimū sempiternū, ei, et generationibus ejus post eū.*

MS.A. (ε) ἐπισκευάζει (ζ) ἅπτῃ (η) εἰς τὰς γενεὰς (θ) ἀνοίσεται (ι) σπείσεται (κ) ἐπ᾽ αὐτὸ * καὶ ἐπιθήσει ἐπὶ τὸν (λ) καθαρισμοῦ τῶν ἁμαρτιῶν τοῦ ἐξιλασμοῦ, ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ καθαριεῖ αὐτὸ εἰς τὰς γενεὰς (μ) τῷ κυρίῳ. (ν) τὰ λύτρα (ξ) τῷ κυρίῳ, (ο) τὸ δίδραχμα (π) εἰσφορὰν (ρ) ἐλαττονώσει ἀπὸ τοῦ ἡμίσους (σ) αὐτοῦ τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐξ αὐτοῦ, καὶ τοὺς πόδας * Ὅταν εἰσπορεύωνται (τ) ἢ ὅταν (υ) τῷ κυρίῳ. (φ) καὶ οὐ μὴ (χ) αἰώνιον, καὶ ταῖς γενεαῖς αὐτῶν μετ᾽ αὐτούς.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]

7 Erítque adolens super illud Aharon thus aromaticum à matutino ad matutinum: quum aptabit lucernas, adolebit illud. 8 Quumque accendet Aharon lucernas inter soles, adolebit illud: suffimentum erit juge coram Dño in posteritates vestras. 9 Ne attollatis super illud thus alienum, & holocaustum, & sacrificium, atq; libamen ne libaveritis super illud. 10 Expiabit autem Aharon super cornua altaris semel in anno de sanguine peccati legalis: semel in anno expiabit super illud in posteritates vestras: sanctum sanctorum est Domino. 11 Alloquutúsq; est Dominus Mosen, 12 & dixit ad eum; Quando recensebis filios Israel juxta numerum suum, dabunt singuli redemptionem animæ suæ Domino quando numerabis eos, ut ne sit in eis mortalitas cùm recensebis eos. 13 Sic autem dabunt omnes qui transibunt sub numerum: dimidium siclum juxta siclos sanctuarii: viginti autem obolos habet siclus: dimidius ergò siclus erit separatio Domino. 14 Omnis qui transibit in censum à filio viginti annorum & supra, dabit separationem Domino. 15 Qui dives est, non superaddet; & qui pauper est, nil imminuet ex dimidio siclo ad dandam separationem Domino ad expiandum pro animabus vestris. 16 Accipies ergò pecuniam expiationis à filiis Israel, dabisque in cultum tabernaculi temporis, erítque filiis Israel monimentum coram Domino, ad expiandum pro animabus eorum. 17 Loquuutus est etiam Dominus cum Mose, & 18 dixit ad eum; Fac concham æneam, & basim ejus æneam, in lavacrum: & colloca eam inter tabernaculum temporis & inter altare, & pone ibi aquas. 19 Lavéntque Aharon & filii ejus ex ea manus suas & pedes suos. 20 Cùm ingredientur in tabernaculum temporis, lavabunt se aquis, & non morientur. Cúmq; accedent ad altare ministraturi & adoleturi sacrificum Domino, 21 Lavabunt manus suas, pedesq; suos, nec morientur: erítque ipsis in statutum sempiternum, ipsi & semini ejus in generationes eorum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

7 ויקטר עלוהי אהרן קטורת בוסמין בצפר
בצפר באתקנותיה ית־בוציניא יקטרנה׃
8 ובאדלקות אהרן ית־בוציניא בין שמשיא
יקטרנה קטורת בוסמין תדירא קדם יי
9 לדריכון׃ לא־תסקון עלוהי קטורת בוסמין
נוכראין ועלתא ומנחתא ונסכין לא
10 תנסכון עלוהי׃ ויכפר אהרן על־קרנתיה
חדא בשתא מדם חטאתא דכפוריא
חדא בשתא יכפר עלוהי לדריכון
11 קודש־קודשין הוא קדם יי׃ ומליל יי
12 עם־משה למימר׃ ארי תקביל ית־
חושבן בני ישראל למניניהון ויתנון
גבר פורקן נפשיה קדם־יי כד־תמני
יתהון ולא־יהי בהון מותא כד־תמני
13 יתהון׃ דין יתנון כל־דעבר על־מניניא
פלגות סלעא בסלעי קודשא עסרין מעין
סלעא פלגות סלעא אפרשותא קדם יי׃
14 כל דעבר על־מניניא מבר עסרין שנין
15 ולעלא יתן אפרשותא קדם־יי׃ דעתיר לא־
יסגי ודמסכן לא יזער מפלגות סלעא למתן
ית אפרשותא קדם־יי לכפרא על־
16 נפשתיכון׃ ותסב ית־כספא דכפוריא מן
בני ישראל ותתן יתיה על־פולחן משכן
זמנא ויהי לבני ישראל לדכרנא קדם
17 יי לכפרא על־נפשתיכון׃ ומליל יי עם־
18 משה למימר׃ ותעביד כיורא דנחשא
ובסיסיה דנחשא לקדוש ותתן יתיה
בין־משכן זמנא ובין מדבחא ותתן
19 תמן מיא׃ ויקדשון אהרן ובנוהי מניה ית־
20 ידיהון וית־רגליהון׃ במעלהון למשכן
זמנא יקדשון־מיא ולא ימותון או
במקרבהון למדבחא לשמשא לאסקא
21 קורבנא קדם יי׃ ויקדשון ידיהון ורגליהון
ולא ימותון ותהי להון קים־עלם ליה
ולבנוהי לדריהון׃

Targum ONKELOS.

7 Et adolebit super eo Aarō incensum thymiamatum: manè mane, quando cōponet lucernas, incēdet 8 illud. Et quādo accenderit Aaron lucernas ad vesperū, incendet illud: incensū thymiamatū jugiter corā Dño, in generationibus ve- 9 stris. Non incendetis super eo incensū aromatū exterorū, *aut* holocaustū *aut* mun': neq; *libamina* 10 libabitis super eo. Et propitiabitur Aarō super cornua ejus, semel in anno: de sanguine sacrificii q̄ fit pro expiatione peccati, semel in anno propitiabitur super eo, in generationibus vestris; sanctū sanctorū est corā Dño. 11 Locutúsq; est 12 Dñs cum Moyse dicens. Quando susceperis summā filiorum Israel, juxta numerum eorū, dabunt singuli redemptionē animæ suæ corā Dño, quando numerabis eos: & non erit in eis mors, cùm recen- 13 sueris eos. Hoc dabunt omnes qui transibunt ad numerū; dimidium sicli, juxta siclum sanctuarii: viginti obolos habet siclus; dimidiū 14 sicli separabitur corā Dño. Omnis qui transîerit ad numerū, à viginti annis & supra, dabit separatio- 15 nem corā Dño. Qui dives est non addet, & pauper non minuet, á dimidio sicli: ut det separationem *coram Domino*; ad placandū pro 16 animabus vestris. Tolléśq; argentū propitiationū à filiis Israel; & trades illud in ministeriū tabernaculi fœderis: ut sit filiis Israel in memoriale, corā Dño; ut pro- 17 pitietur pro animabus vestris. Locutúsq; est Dñs ad Moysen dicens. 18 Faciésq; luterē ex ære, & basim ej' ex ære, ad lavandū: & pones eū inter tabernaculū fœderis & alta- 19 re; & pones ibi aquas. Et sanctificabūt Aarō & filii ejus ex eo, ma- 20 n' suas & pedes suos. Quando ingressuri sunt tabernaculū fœderis, sāctificabūtur aquis, et nō moriētur: aut quando accedēt ad altare ad ministrandū; ut incēdatur obla- 21 tio corā Dño. Sāctificabūtq; pedes suos & man' suas, et nō moriētur: & erit pactū legitimū, ipsi & filiis ejus, per generationes suas.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

CAP. XXX.

11 *ET locut' est Dominus* 12 *Mosi, dicens, Cùm sumpseris capita filiorum Israel in recensione eorū; tum dabit unusquisque (a) redemptionem animæ suæ Domino cùm recensebuntur, et non erit in eis plaga cùm recensebuntur.* 13 *Hoc dabit omnis transiens per recensionem; dimidiū sicli juxta siclum Sanctuarii: Siclus autem sanctuarii viginti est obolorum: Siclus iste oblatio est Domino.* 14 *Omnis transiens per recensionem ab annis viginti et suprà, dabit hanc oblationem Domino.* 15 *Dives non multiplicabit, & pauper non diminuet dimidium Sicli cùm danda erit oblatio Domino, et facienda propitiatio pro animabus vestris.* 16 *Accipies autem argentum propitiationum de filiis Israel, illudq; dabis in ministeriū tabernaculi testimonii, eritq; filiis Israel in memoriale corā Domino: ad expiandum animas vestras.* 17 *Præterea locutus Domin'* 18 *Mosi, dicens; Facies & labrum æneum, & basin ejus æneā ad lavandum; collocabisq; illud inter tabernaculum testimonii, & inter altare, et pones in eo aquas.* 19 *Et lavabunt ex iis Aaron et filii ejus manus suas & pedes suos.* 20 *Cùm ingredientur in tabernaculum testimonii lavabunt se aquâ, et non morientur; aut cùm accedent ad altare ut ministrent, et adoleant oblationem Domino;* 21 *Lavabunt manus suas, et pedes suos, & non morientur: eritq; statutum æternum ipsi, & semini ejus in generationibus eorum.*

VER. SAM. (a) expiationem

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

* ويبخر عليه هرون من بخور الاصماغ في كل غداة * اذا اصلح السرج بخربه * وكذلك اذا 7 8
اسرج السرج بين المغيبين بخربه بخورا بين يدي الله لاجيالكم * لا تبخروا عليه بخورا 9
غريبا * ولا صعيدة * ولا هدية * ومزاجا لا ترشوا عليه * ويستغفر هرون عند اركانه مرة في 10
السنة من دم ذكاة يوم الغفران * مرة في السنة يستغفر عنده لاجيالكم * من خواص الاقداس
هو لله * وكلم الله موسي تكليما * اذا حصلت جملة بني اسرايل علي عددهم * فليعط كل 11 12
رجل فداء نفسه لله اذا احصيتهم * ولا يحل بهم وباء عند ذلك * وهذا ما يعطون * كل من 13
جاز عليه العدد يعطي نصف مثقال بمثقال القدس * عشرون دانقا المثقال * نصف المثقال
رفيعة لله * وكل من جاز عليه العدد وهو ابن عشرين سنة فصاعدا * فهو يعطي رفيعة لله * 14
* الموسر لا يكثر * والفقير لا يقلل من نصف مثقال * فاعطوا رفيعة لله وكفروا عن انفسكم * 15
* وخذوا فضة التكفير من بني اسرايل * واصرفوها في خدمة خباء المحضر * ويكون لبني 16
اسرايل ذكرا بين يدي الله * وكفارة عن انفسهم * ثم كلم الله موسي قايلا * اصنع حوضا من 17 18
نحاس * ومقعدة من نحاس للغسل * واجعلهما بين خباء المحضر والمذبح * واجعل فيه ماء * يغسل 19
هرون وبنوه منه ايديهم وارجلهم * في دخولهم الي خباء المحضر يغتسلون بالماء * ولا يهلكون 20
في تقدمهم الي المذبح ليخدموا ويقربوا قربانا لله * يغسلون ايضا ايديهم وارجلهم فلا يهلكون * 21
ويكون لهم رسم الدهر * له ولبنيه لاجيالهم *

7 *Et adolebit super illud Haron ex thure gummi in quolibet mane, cùm aptaverit lucernas, adolebit illud.* 8 *Et similiter cum aptaverit lucernas inter duas vesperas, adolebis in illo thus ante Deum, in generationes vestras.* 9 *Nè adoleatis super illud thus extraneum, neque oblationem, neque munus: et mixturam nè spargatis super illud.* 10 *Et indulgentiam implorabit Haron apud angulos ejus semel in anno per sanguinem expiationis diei indulgentiæ: semel in anno implorabit indulgentiā apud illud in generationes vestras. Ex præcipuis sacrorum, est Deo.* 11 *Locutúsque est De'* 12 *Mosè locutionem. Cùm comprehenderis summam filiorum Israil secundùm numerum eorum, det quilibet vir redemptionem animæ suæ Deo cùm numerabis eos, & non irruet in eos pestilentia tunc.* 13 *Et hoc est quod dabunt: omnis super quem transierit numerus, dabit dimidiū sicli secundùm siclū sanctuarii: viginti obolorum est siclus: dimidium sicli erit oblatio Deo.* 14 *Et omnis super quem transibit numerus, & ipse fuerit filius viginti annorū & supra, dabit oblationem Deo.* 15 *Locuples non excedet, & pauper non diminuet dimidium sicli. Date oblationem Deo, & expiate animas vestras.* 16 *Et accipite argentum expiationis à filiis Israil, & impendite illud in ministerium tentorii testimonii: & erit filiis Israil recordatio inter manus Dei, & expiatio pro animabus eorum.* 17 *Rursùs allocutus est Deus Mosam, dicens,* 18 *Fac lacum ex ære, & basim ex ære pro lotione, et pone ambo inter tentorium conventûs & altare, & pone in eo aquam,* 19 *Ex qua lavabunt Haron & filii ejus manus suas & pedes suos.* 20 *In ingressu suo ad tentorium conventûs, lavabunt se aquâ, & non peribunt cùm accedent ad altare ut serviant & adoleant oblationem Deo.* 21 *Lavabunt quoque manus suas & pedes suos, & non peribunt. Et erit eis lex æternitatis, ipsi & filiis ejus in generationes eorum.*

accipe tu Et :dicendo Moſch ad DOMINUS eſt locut' Et
22 וידבר יהוה אל־משה לאמר: ואתה קח־
23 Chinemon & quingentos libertatis myrrhæ ,capitis aromata tibi
לך בשמים ראש מר־דרור חמש מאות וקנמן־
,aromatis calami & ,ducentos & quinquaginta ,ipſius dimidium ,aromatis
בשם מחציתו חמשים ומאתים וקנה־בשם
,ſanctitatis ſiclo in quingentos caſiæ Et .ducentos & quinquaginta
24 חמשים ומאתים: וקדה חמש מאות בשקל הקדש
ſanctitatis unctionis oleum ipſum facies Et .hin olivæ olei &
25 ושמן זית הין: ועשית אתו שמן משחת־קדש
ſanctitatis unctionis Oleum .pigmentarii opere pigmenti pigmentum
רקח מרקחת מעשה רקח שמן משחת־קדש
arcam & ,conventus tabernaculum eo in unges Et .erit
26 יהיה: ומשחת בו את־אהל מועד ואת ארון
,candelabrum & ,ipſius vaſa omnia & ,menſam Et .teſtimonii
27 העדת: ואת־השלחן ואת־כל־כליו ואת־המנרה
,holocauſti altare Et .ſuffimenti altare & ,ipſius vaſa &
28 ואת־כליה ואת מזבח הקטרת: ואת־מזבח העלה
ſanctificabis Et .ejus baſim & ,concham & ,ipſius vaſa omnia &
29 ואת־כל־כליו ואת־הכיר ואת־כנו: וקדשת
.ſanctificabitur ,eis in attingens Omne .ſanctitatum ſanctitas erunt & ,ea
אתם והיו קדש קדשים כל־הנגע בהם יקדש:
,eos ſanctificabis & ,unges ejus filios & ,Aharon Et
30 ואת־אהרן ואת־בניו תמשח וקדשת אתם
:dicendo ,loquêris Iſrael filios ad Et .mihi ſacerdotio fungendum ad
31 לכהן לי: ואל־בני ישראל תדבר לאמר
.veſtris generationib' in mihi hoc erit ſanctitatis unctionis Oleum
שמן משחת־קדש יהיה זה לי לדרתיכם:
facietis non ejus pondere in & ,ungetur non hominis carnem Super
32 על־בשר אדם לא ייסך ובמתכנתו לא תעשו
qui Vir .vobis erit ſanctitas ,hoc Sanctitas .illud ſicut
33 כמהו קדש הוא קדש יהיה לכם: איש אשר
ſuccidetur & extraneū ſuper eo ex poſuerit qui & ,illud ſicut pigmentaverit
ירקח כמהו ואשר יתן ממנו על־זר ונכרת
aromata tibi Accipe :Moſeh ad DOMINUS dixit Et .ſuis populis è
34 מעמיו: ויאמר יהוה אל־משה קח־לך סמים
tantum ,mundum thus & ,aromata ,Chalbanum & ,Onycham & ,Guttam
נטף ושחלת וחלבנה סמים ולבנה זכה בד
opere pigmentum ſuffimentum ipſum facies Et .erit tanto in
35 בבד יהיה: ועשית אתה קטרת רקח מעשה
eo ex contundes Et .ſanctitas mundum ſalitum ,pigmentarii
36 רוקח ממלח טהור קדש: ושחקת ממנה
tabernaculo in teſtimonio coram eo ex dabis & ,comminuendo
הדק ונתתה ממנה לפני העדת באהל
erit ,ſanctitatum Sanctitas .ibi tibi conveniam quo ,conventus
מועד אשר אועד לך שמה קדש קדשים תהיה
:vobis facietis non ,ejus pondere in facies quod ſuffimentum Et .vobis
37 לכם: והקטרת אשר תעשה במתכנתה לא תעשו לכם
ipſum ſicut fecerit qui Vir .DOMINO tibi erit ſanctitas
38 קדש תהיה לך ליהוה: איש אשר־יעשה כמוה
.ſuis populis è excidetur & eo in odorandum ad
להריח בה ונכרת מעמיו:

Verſio VULG. LAT.

22 Locutúſque eſt Dominus ad 23 Moyſen, Dicens, Sume tibi aromata, primæ myrrhæ & electæ quingentos ſiclos, & cinnamomi medium, id eſt, ducentos quinquaginta ſiclos, calami ſimiliter ducentos 24 quinquaginta, Caſiæ autem quingentos ſiclos in pondere ſanctuarii, olei de olivetis 25 menſuram hin. Faciéſque unctionis oleum ſanctum, unguentum compoſitum opere 26 unguentarii, Et unges ex eo tabernaculum teſtimonii, & 27 arcam teſtamenti, Menſámq; cum vaſis ſuis, candelabrum, et utenſilia ejus, altaria thymia- 28 matis, Et holocauſti, & univerſam ſupellectilem quæ ad cultum eorum pertinent. 29 Sanctificabíſque omnia, & erunt ſancta ſanctorum: qui tetigerit ea, ſanctificabitur. 30 Aaron & filios ejus unges, ſanctificabíſque eos, ut ſacer- 31 dotio fungantur mihi. Filiis quoque Iſrael dices, Hoc oleū unctionis ſanctum erit mihi 32 in generationes veſtras. Caro hominis non ungetur ex eo, et juxta compoſitionem ejus non facietis aliud, quia ſanctificatum eſt, & ſanctum erit vobis. 33 Homo quicunque tale compoſuerit, & dederit ex eo alieno, exterminabitur de popu- 34 lo ſuo. Dixítque Dominus ad Moyſen, Sume tibi aromata, ſtacten & onycha, galbanum boni odoris, & thus lucidiſſimum, æqualis ponderis erunt 35 omnia. Faciéſque thymiama compoſitum opere unguentarii, mixtum diligenter, & purum, & ſanctificatione digniſ- 36 ſimum. Cúmq; in tenuiſſimū pulverem univerſa contuderis, pones ex eo coram tabernaculo teſtimonii, in quo loco apparebo tibi. Sanctum ſanctorum erit vobis thymia- 37 ma. Talem compoſitionem non facietis in uſus veſtros, quia ſanctum eſt Domino. 38 Homo quicunque fecerit ſimile, ut odore illius perfruatur, peribit de populis ſuis.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

22 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων, 23 Καὶ σὺ λάβε ἡδύσματα, τὸ ἄνθος σμύρνης ἐκλεκτῆς πεντακοσίους σίκλους, καὶ κινναμώμου εὐώδους τὸ ἥμισυ τούτου (ψ) διακοσίους πεντήκοντα, καὶ καλάμου εὐώδους (ω) διακοσίους πεντήκοντα, 24 Καὶ ἴρεως πεντακοσίους σίκλους τοῦ ἁγίου, 25 καὶ ἔλαιον ἐξ ἐλαιῶν εἶν. Καὶ ποιήσεις αὐτὸ ἔλαιον χρῖσμα ἅγιον, μύρον μυρεψικὸν τέχνῃ μυρεψοῦ· ἔλαιον χρῖσμα 26 ἅγιον ἔσται. Καὶ χρίσεις ἐξ αὐτοῦ τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, καὶ τὴν (α) κιβωτὸν 27 τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, Καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ τὴν λυχνίαν καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ τὸ θυσιαστήριον τοῦ 28 θυμιάματος, Καὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ πάντα αὐτοῦ τὰ σκεύη, καὶ τὴν τράπεζαν καὶ πάντα τὰ σκεύη 29 αὐτῆς, καὶ τὸν (β) λουτῆρα. Καὶ ἁγιάσεις αὐτά, καὶ ἔσται ἅγια τῶν ἁγίων. πᾶς 30 ὁ ἁπτόμενος αὐτῶν, ἁγιασθήσεται. Καὶ Ἀαρὼν καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ χρίσεις, καὶ ἁγι- 31 άσεις αὐτοὺς ἱερατεύειν μοι. Καὶ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ λαλήσεις, λέγων, Ἔλαιον ἄλειμμα χρίσεως ἅγιον ἔσται τοῦτο ὑμῖν 32 εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν. Ἐπὶ σάρκα ἀνθρώπου οὐ χρισθήσεται· καὶ κατὰ τὴν σύνθεσιν ταύτην οὐ ποιήσετε ὑμῖν ἑαυτοῖς ὡσαύτως. ἅγιόν ἐστι, καὶ ἁγίασμα ἔσται ὑμῖν. 33 Ὃς ἂν ποιήσῃ ὡσαύτως, καὶ ὃς ἂν δῷ ἀπ' αὐτοῦ ἀλλογενεῖ, (γ) ἐξολοθρευθήσεται ἐκ 34 τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Μωυσῆν, Λάβε σεαυτῷ ἡδύσματα, στακτήν, ὄνυχα, (δ) χαλβάνην ἡδυσμοῦ, καὶ λίβανον διαφανῆ· ἴσον ἴσῳ ἔσται. Καὶ ποιή- 35 σουσιν (ε) ἐν αὐτῷ θυμίαμα μυρεψικὸν ἔργον μυρεψοῦ (ζ) μεμιγμένον· καθαρὸν 36 ἔργον ἅγιον. Καὶ συγκόψεις ἐκ τούτων λεπτόν, καὶ θήσεις ἀπέναντι τῶν μαρτυρίων ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου, ὅθεν γνωσθήσομαί σοι ἐκεῖθεν. ἅγιον τῶν ἁγίων ἔσται 37 ὑμῖν θυμίαμα. Κατὰ τὴν σύνθεσιν ταύτην οὐ ποιήσετε ὑμῖν ἑαυτοῖς· ἁγίασμα 38 ἔσται ὑμῖν κυρίῳ. Ὃς ἂν ποιήσῃ ὡσαύτως, ὥστε ὀσφραίνεσθαι ἐν αὐτῷ, ἀπολεῖται ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.

Et locutus eſt Dominus ad Moy- 22 ſen, dicens, Et tu ſume (p) ſua- 23 vitates, florem myrrhæ electæ, quingentos ſiclos, & cinnamomi beneolentis dimidium iſtius, ducentos quinquaginta, & calami beneolentis, ducentos quinquaginta, Et iridis quingentos ſiclos 24 ipſius ſancti, & oleum ex olivis In. Et facies ipſum oleum, chri- 25 ſma ſanctum, unguentum unguentarium arte unguentarii: oleum chriſma ſanctum erit. Et unges 26 ex eo tabernaculum teſtimonii, & arcam tabernaculi teſtimonii, Et omnia vaſa ejus, & candela- 27 brum, & omnia vaſa ejus, & altare incenſi, Et altare holocau- 28 ſtomatum, & omnia ejus vaſa, & menſam, & omnia vaſa ejus, & labrum. Et ſanctificabis ea: 29 & erunt ſancta ſanctorum: omnis tangens ea, ſanctificabitur. Et Aaron, et filios ejus unges, 30 et ſanctificabis eos ad ſacerdotio fungendum mihi. Et filiis Iſrael 31 loquêris, dicens; Oleum, linitio unctionis, ſanctum erit hoc vobis in progenies veſtras. Super car- 32 nem hominis non linietur: et ſecundùm compoſitionem hanc non facietis vobis ipſis ſimiliter. Sanctum eſt, et ſanctificatio erit vobis. Quicunque fecerit ſimili- 33 ter, et quicunque dederit de eo alienigenæ, exterminabitur de populo ſuo. Et dixit Dominus 34 ad Moyſen, Sume tibi ſuavitates, ſtacten, onychen, galbanum boni odoris, et thus pellucidum: æquale æquali erit. Et facient 35 in eo incenſum unguentarium, opus unguentarii miſtum: purum opus ſanctum. Et concîdes de il- 36 lis minutim, et pones contra teſtimonia in tabernaculo teſtimonii, undè innoteſcam tibi indè. Sanctum ſanctorum erit vobis incenſum. Secundùm compoſitionem 37 hanc (q) non facietis vobis ipſis. Sanctificatio erit vobis Domino. Quicunque fecerit ſimiliter, ut 38 olfaciat in eo, peribit de populo ſuo.

MS.A. (ψ) διακοσίους καὶ ν', (ω) σ' καὶ πεντήκοντα, (α) κιβωτὸν τοῦ μαρτυρίου, (β) λουτῆρα, καὶ τὴν βάσιν αὐτοῦ. Καὶ ἁγιάσεις (γ) ἐξολεθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ. Καὶ (δ) καὶ χαρβάνην (ε) αὐτὸ θυμίαμα (ζ) μεμιγμένον συνθέσεως· καθαρὸν

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܡܠܠ ܡܪܝܐ ܥܡ ܡܘܫܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ.
22 * ܐܢܬ ܣܒ ܠܟ ܒܣܡܐ ܪܝܫܐ. ܡܘܪܐ ܕܟܝܐ
23 ܚܡܫܡܐܐ. ܘܩܘܢܡܘܢ ܒܣܡܐ ܦܠܓܗ. ܡܐܬܝܢ ܘܚܡܫܝܢ. ܘܩܢܝܐ ܕܒܣܡܐ. ܡܐܬܝܢ
ܘܚܡܫܝܢ. * ܘܩܨܝܥܬܐ ܚܡܫܡܐܐ. ܒܡܬܩܠܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܘܡܫܚܐ ܕܙܝܬܐ ܗܝܢܐ.
24 * ܘܬܥܒܕܝܘܗܝ ܡܫܚܐ. ܡܫܝܚܘܬܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܒܣܡܐ ܡܒܣܡܐ ܥܒܕ. ܡܫܚܐ ܕܡܫܝܚܘܬܐ
25 ܘܩܘܕܫܐ ܢܗܘܐ. * ܘܬܡܫܘܚ ܒܗ ܡܫܟܢ ܙܒܢܐ. ܘܩܒܘܬܐ ܕܣܗܕܘܬܐ. * ܘܦܬܘܪܐ. ܘܟܠܗܘܢ ܡܐܢܘܗܝ.
26 ܘܡܢܪܬܐ. ܘܡܐܢܝܗ. ܘܡܕܒܚܐ ܕܒܣܡܐ. * ܘܡܕܒܚܐ ܕܥܠܬܐ. ܘܟܠܗܘܢ
27 ܡܐܢܘܗܝ. ܘܟܝܘܪܐ. ܘܒܣܝܣܗ. * ܘܩܕܫ ܐܢܘܢ. ܘܢܗܘܘܢ ܩܕܝܫ ܩܘܕܫܝܢ. ܘܟܠ ܕܢܬܩܪܒ
28 ܒܗܘܢ. ܢܬܩܕܫ. * ܘܠܐܗܪܘܢ ܘܠܒܢܘܗܝ ܬܡܫܘܚ. ܘܬܩܕܫ ܐܢܘܢ. ܢܫܡܫܘܢ ܠܝ.
29 * ܘܥܡ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܡܠܠ. ܘܐܡܪ. ܡܫܚܐ ܕܡܫܝܚܘܬܐ. ܩܘܕܫܐ ܢܗܘܐ ܠܝ. ܗܢܐ
30 ܠܕܪܝܟܘܢ. * ܥܠ ܒܣܪܐ ܕܒܪܢܫܐ ܠܐ ܢܬܡܫܘܚ. ܘܒܕܡܘܬܗ ܠܐ ܬܥܒܕܘܢ. ܡܛܠ ܕܩܘܕܫܐ ܗܘ.
31 ܘܩܘܕܫܐ ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ. * ܓܒܪܐ ܕܢܒܣܡ ܕܟܘܬܗ. ܘܕܢܬܠ ܡܢܗ ܠܢܘܟܪܝܐ. ܢܐܒܕ
32 ܡܢ ܥܡܗ. * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܡܘܫܐ. ܣܒ ܠܟ ܒܣܡܐ ܢܛܘܦܐ. ܘܛܘܦܪܐ. ܘܚܠܒܢܝܬܐ
33 ܒܣܡܐ. ܘܠܒܘܢܬܐ ܕܟܝܬܐ. ܡܬܩܠܐ ܡܬܩܠܐ ܢܗܘܐ. * ܘܬܥܒܕܝܘܗܝ ܒܣܡܐ ܕܒܣܡܐ
34 ܥܒܕܐ ܕܡܒܣܡܢܐ. ܦܬܝܟܐ ܕܟܝܐ ܠܩܘܕܫܐ. * ܘܬܫܘܦ ܡܢܗ ܘܬܕܩ. ܘܬܣܝܡ ܡܢܗ ܩܕܡ
35 ܣܗܕܘܬܐ ܕܡܫܟܢ ܙܒܢܐ. ܐܝܟܐ ܕܐܙܕܡܢ ܠܟ ܬܡܢ. ܩܘܕܫ ܩܘܕܫܝܢ ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ. * ܘܒܣܡܐ
36 ܕܬܥܒܕ. ܒܕܡܘܬܗ ܠܐ ܬܥܒܕܘܢ ܠܟܘܢ. ܩܘܕܫܐ ܢܗܘܐ ܠܟ ܠܡܪܝܐ. * ܘܓܒܪܐ ܕܢܥܒܕ
37 ܕܟܘܬܗ ܠܡܪܚ ܒܗ. ܢܐܒܕ ܡܢ ܥܡܗ.
38

Locutus eſt etiam Dominus cum Moſe, di- 22 xitque ad eum; Tu ſume tibi aroma præ- 23 ſtantiſſimum, myrrhæ puræ quingentos, & cynomomi aromatici dimidiā partem, *nempe* ducentos quinquaginta, & calami aromatici ducentos quinquaginta, Et caſiæ quin- 24 gentos, ſecundùm ſiclos ſanctuarii, & olei olivarum, heminam. Et confice illud oleum, 25 unctionem ſanctitatis, aroma odoratiſſimum fac: oleum unctionis & ſanctitatis erit. Eóque unges tabernaculum temporis, & ar- 26 cam teſtimonii; Et menſam cunctáq; vaſa 27 ipſius, & candelabrum ejúſq; vaſa, & altare thymiamatis: Necnon altare holocauſti, & 28 omnia ejus inſtrumenta, & concham ejuſq; baſim. Et ſanctifica ea, erúntq; ſancta ſan- 29 ctorum: & quicunq; tetigerit ea, ſanctificabitur. Aharonem etiam & filios ejus un- 30 ges, & ſanctificabis eos, ut ſacerdotio mihi fungantur. Et ad gentem Iſraeliticam lo- 31 quere, & dicito, Oleum unctionis, in ſanctitatem erit mihi, idque in generationes veſtras. Super carnem hominis non fricabi- 32 tur, & ad ſimilitudinem ipſius ne conficiatis, quia ſanctum eſt, & ſanctum erit vobis. Et 33 is qui tale compoſuerit, & ex eo dederit alieno, pereat è populo ſuo. Dixit præterea 34 Dominus ad Moſen, Sume tibi aroma, guttam, & ungulam, & galbanum aromaticum, & thus purum, ſicli pondo erit unumquodque: Et confice illud incenſum aromaticum, 35 opus odoratiſſimum, paſtillos puriſſimos pro ſanctuario. Et contunde ex eo, atque com- 36 minue, & pone ex eo coram teſtimonio tabernaculi temporis ubi te conveniam. Sanctum ſanctorum erit vobis. Et incenſum 37 quod facietis, ad ſimilitudinem ejus ne conficeritis vobis: ſanctum erit tibi pro Domino. Et homo qui fecerit et ſimile ad ol- 38 faciendum illud, pereat è populo ſuo.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.
תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

22 ומליל יי עם משה למימר: ואת סב
23 לך בוסמין רישא מירא דכיא
מתקל חמש מאה וקנמן בסם
פלגותיה מתקל מאתן וחמשין
וקנה בוסמא מתקל מאתן
24 וחמשין: וקציעתא מתקל חמש
מאה בסלעי קודשא ומשח זיתא
25 מלא הינא: ותעביד יתיה משח
רבות קודשא בוסם מבסם עובד
בוסמנו משח רבות קודשא יהא:
26 ותרבי ביה ית משכן זמנא וית ארונא
27 דסהדותא: וית פתורא וית כל
מנוהי וית מנרתא וית מנהא וית
28 מדבחא דקטורת בוסמיא: וית
מדבחא דעלתא וית כל מנוהי וית
29 כיורא וית בסיסיה: ותקדש יתהון
ויהון קודש קודשיא כל דיקרב
30 בהון יתקדש: וית אהרן וית בנוהי
תרבי ותקדש יתהון לשמשא
31 קדמי: ועם בני ישראל תמליל
למימר משח רבות קודשא יהי דין
32 לי לדריכון: על בסרא דאנשא
לא יתסך ובדמותיה לא תעבדון
כותיה קודשא הוא קודשא יהי
33 לכון: גבר דיבסם דכותיה ודי יתן
מניה על חילוני וישתיצי מעמיה:
34 ואמר יי למשה סב לך בוסמין
נטופא וטופרא וחלבנתא בוסמין
ולבונתא דכיתא מתקל במתקל
35 יהא: ותעביד יתה קטורת בוסמין
בוסם עובד בוסמנו מערב דכי
36 קודשא: ותשחוק מנה ותדיק ותתן
מנה קדם סהדותא במשכן זמנא די
אזמן מימרי לך תמן קודש קודשין
37 תהי לכון: וקטורת בוסמין די
תעביד בדמותה לא תעבדון לכון
38 קודשא תהי לך קדם יי: גבר דיעבד
דכותה לארחא בה וישתיצי מעמיה:

22 Locutúſque eſt Dominus cū 23 Moyſe dicens. Tu autē ſume tibi aromata prima: myrrhæ mundiſſimæ quingentos ſiclos; & cinamomi aromatici dimidium, id eſt, ducentos & quinquaginta ſiclos: & calami aromatici ducentos et 24 quinquaginta ſiclos. Et caſiæ quingentos ſiclos, in ſiclis ſanctuarii: & oleum oliva- 25 rū menſurā hin plenā. Faciéſque illud oleū unctionis ſanctæ aromatizans opere aromatarii: oleum unctio- 26 nis ſāctæ erit. Et unges ex eo tabernaculū fœderis; & arcā 27 teſtamenti. Et menſā & omnia vaſa ej'; & candelabrum, & vaſa ej': & altare incenſi 28 aromatū. Et altare holocauſti, & omnia vaſa ejus: & 29 luterem, & baſim ej'. Sanctificabíſq; ea; & erunt ſanctū ſanctorū: oīs qui tetigerit ea, 30 ſanctificabitur. Aaron quóq; & filios ejus unges: & ſanctificabis eos, ut miniſtrent 31 coram me. Et cum filiis Iſrael loquêris dicens: Oleum unctionis ſāctæ erit hoc *mihi*, 32 in generationes veſtras. Super carnē hominis non ungetur; & juxta ſimilitudinem ejus non facietis aliud, ſicut illud: Sanctum eſt; ſanctúmque erit 33 vobis. Vir qui tale compoſuerit; & qui dederit ex eo alieno: exterminabitur de 34 populo ſuo. Dixítque Dominus ad Moyſen, Tolle tibi aromata; ſtacten & onycha, & galbanū; *aromata* & thus mundiſſimū: æqualis ponde- 35 ris erunt. Faciéſq; thymiama aromatū, aromatizans opere aromatarii: mixtū, mundiſ- 36 ſimū in ſanctificationem. Et cōtūdes ex eo, & cōminues: & pones ex eo corā teſtimonio, in tabernaculo fœderis; ubi cōſtituā verbū meū tibi: 37 ſanctū ſāctorū erit vobis. Et thymiama aromatū quod facies, non facietis vobis ſimile ei: ſactum erit tibi coram Do- 38 mino. Quicúnq; fecerit tale, ad odorandum in eo: exterminabitur de populo ſuo,

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Et locutus eſt Dominus Mo- 22 ſi, dicens; Tu autem accipe 23 tibi aromata myrrhæ primæ & electæ quingentos ſiclos, & cinnamomi odoriferi dimidium ejus, quinquagenta & ducentos ſiclos. Caſiæ 24 quoq; quingentos ſiclos juxta ſiclum ſanctuarii, & oleum olivæ, Hin. Et facies illud 25 oleum (b) unctionis ſanctæ, unguentum (c) conditum opere unguentarii, oleum (d) unctionis ſanctæ Domino. Et unges cum eo tabernaculū 26 teſtimonii, & arcam teſtamenti. Menſam, & omnia 27 vaſa ejus; candelabrum, & omnia vaſa ejus, & altare incenſi. Et altare holocauſti, 28 & omnia vaſa ejus; Librum, & baſim ejus. Et 29 ſanctificabis iſta, eriúntque ſanctum ſanctorum: quicunque tetigerit ea ſanctificabitur. Aaronem quoq; & 30 filios ejus unges, & ſanctificabis eos ut ſacerdotio fungantur mihi. Ad filios au- 31 tem Iſrael loquêris, dicens; Oleum (e) unctionis ſanctæ hoc erit mihi in generationibus veſtris. Super carnem 32 hominis non fundetur, neque compoſitioni huic facient ſimile: ſanctum eſt, ſanctumque erit vobis. Vir qui com- 33 poſuerit ſimile, & qui dederit ex eo alienigenæ, exterminabitur de populis ſuis. Et 34 locutus eſt Dominus Moſi, dicens; Sume tibi aromata, (f) Stacten, Onychen, & Galbanum odorifera, & thus purum (g) æqualis ponderis. Ut facias hoc incenſum un- 35 guentatum opere unguentarii, miſtum, purum, ſanctum. Contundes autem ex eo mi- 36 nutatim; ponéſque ex eo coram teſtamento in tabernaculo teſtimonii ubi conveniam te: ſanctum ſanctorum erit vobis. Incenſum autem quod 37 facies juxta compoſitionem iſtius, non facietis vobis: ſanctificatio erit vobis in Domino. Qui confecerit ſi- 38 mile ut odoret illud, exterminabitur de populis ſuis.

VERSIO SAMARITANA.

22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]

VER. SAM. (b) magnificentiæ ſanctæ, (c) ſuave paratum (d) magnificentiæ (e) magnificentiæ (f) Balſamum, (g) ſocius ſit cum ſocio.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

22 * وكلم الله موسي قايلا * وانت خذ لك من روس الطيب * من المسك الخالص خمسماية مثقال *
23 ومن العود الطيب مثل نصفه مايتين وخمسين مثقالا * ومن قصب الذرين مايتين وخمسين
24 ايضا * ومن القسط خمسماية مثقال بمثقال القدس * ومن دهن الزيتون مل قسط * واصنع ذلك
25 دهنا لمسح القدس عطرا معطرا صنعة عطار * كذاك يكون دهن مسح القدس * وامسح منه خباء
26 المحضر وصندوق السهادة * والمايده وجميع انيتها * والمنار وانيتها * ومذبح البخور * ومذبح الصعيده
27 وجميع انيته * والحوض ومقعده * وقدس جميعها تكن من خواص الاقداس * كل من دنا بها
28 تقدس * وامسح هرون وبنيه * وقدسهم ليقوموا لي * ومر بني اسرايل قايلا * يكون هذا دهن مسح
29 القدس لي لاجيالكم * لا يدهن به بدن انسان * ولا تصنعوا مثله على هيئته * وكما هو قدس كذاك
30 فليكن قدسا لكم * اي انسان تعطر بمثله او جعل منه على اجنبي ينقطع من قومه * وقال
31 الله لموسي خذ لك اصماغا مصطكي ولادنا ولبني صموغا ولبانا ذكيا * اجزاء متساوية تكون
32 * وتصنعها بخور عطر صنعة عطار معطرا طاهرا مقدسا * وتسحق منها ناعما * وتجعل منها حذاء
33 السهادة في خباء المحضر حيث احضرك * قدس الاقداس تكون لكم * والبخور الذي تصنعونه
34 لا تصنعوا بخورا على هيئته لكم * قدسا يكون لله * اي انسان يصنع مثلها ليتبخر بها ينقطع
35
36
37
38

* Et locutus eſt Deus Muſæ, dicens, Et tu 22 ſume tibi ex præcipuis aromatibus, ex 23 muſco puriſſimo quingentos ſiclos, & de ligno odorifero quanta eſt media pars illius, nempe ducentos quinquaginta ſiclos. Et 24 Ex calamis cynamomi ducentos & quinquaginta etiam, et ex caſiâ quingentos ſiclos, ſecundū ſiclum ſanctuarii, et ex oleo olivæ plenam heminam. Et effice illud un- 25 guentum ad unctionem ſanctitatis, aroma compoſitum artificio aromatarii: tale erit unguentum unctionis ſanctuarii. Et unge 26 ex illo tentorium conventûs, et arcam teſtimonii, Et menſam, & omnia vaſa ejus, 27 & candelabrum, et vaſa ejus, & altare thuris, Et altare elevationis, & omnia va- 28 ſa ejus, & lacum, & baſim ejus. Et ſanctifi- 29 ca ea omnia ut ſint ex præcipuis ſanctorum. Quicunq; tetigerit ea, ſanctificabitur. Et unges Haron & filios eius, & ſan- 30 ctifica eos, ut ſacerdotio fungantur mihi. Et præcipe filiis Iſrail, dicens, Erit hoc 31 oleum unctionis ſanctitatis mihi in generationes veſtras. Nè ungatur eo corpus ho- 32 minis, et nè faciatis ſimile illi ſecundùm modum ipſius: & ſicut ipſum ſanctum eſt, ſic ſit ſanctum vobis. Quicunque homo 33 uſus fuerit ſimilibus odoribus, aut poſuerit ex eo ſuper advenam, abſcindatur à populo ſuo. Et dixit Deus Muſæ, 34 Accipe tibi gummi ſtacten, & laudanum, & galbanū gummi, & thus purum: partes æquales erunt. Faciéſq; ea incenſum aro- 35 matum artificio aromatarii, compoſitum, purū, et ſanctū. Et cōfringes ex eis minu- 36 tatim, et pones ex eis è regione teſtimonii in tentorio convent', ubi adero tibi: ſanctū ſanctiſſimū erit vobis. Et incēſū quod fa- 37 cietis, nè faciatis incenſū ſecundùm ſimilitudinē eius vobis; ſanctū erit Deo. Qui- 38 libet homo, qui fecerit ſicut ea, ut ea olfaciat, excindatur à populo ſuo.

ספר שמות : לא

CAP. XXXI. לא

vocavi ,Vide :dicendo Moſeh ad Dominus eſt locutus Et
1 וידבר יהוה אל־משה לאמר׃ 2 ראה קראתי
.Jehudah tribui Chur filii Uri filium Beſalel *nomine in*
בשם בצלאל בן־אורי בן־חור למטה יהודה׃
,intelligentia in & ,ſapientia in ,Dei ſpiritu eum replevi Et
3 ואמלא אתו רוח אלהים בחכמה ובתבונה
,cogitationes cogitandum Ad .*opificio* omni in & ,ſcientia in &
ובדעת ובכל־מלאכה׃ 4 לחשב מחשבת
lapidis ſabrefactione in Et .ære in & ,argento in & ,auro in faciendum ad
לעשות בזהב ובכסף ובנחשת׃ 5 ובחרשת אבן
.*opificio* omni in faciendum ad ,*ligni ſabrefactione* in & ,implendum ad
למלאת ובחרשת עץ לעשות בכל־מלאכה׃
Achiſamach filium Aholiab ſecum dedi ecce ego Et
6 ואני הנה נתתי אתו את אהליאב בן־אחיסמך
:ſapientiam dedi corde ſapientis omnis corde in & ,Dan *tribui*
למטה־דן ובלב כל־חכם־לב נתתי חכמה
,*conventus* Tabernaculum .tibi præcepi quæ omnia facient &
ועשו את כל־אשר צויתך׃ 7 את אהל מועד
& ,eam ſuper quod propitiatorium & ,teſtimonio arcam &
ואת־הארן לעדת ואת־הכפרת אשר עליו ואת
candelabrum & ,ejus vaſa & ,menſam Et .tabernaculi vaſa omnia
כל־כלי האהל׃ 8 ואת־השלחן ואת־כליו ואת־המנרה
altare Et .ſuffimenti altare & ,ejus vaſa omnia & ,mundum
הטהרה ואת־כל־כליה ואת מזבח הקטרת׃ 9 ואת־מזבח
veſtes Et .ejus baſim & ,concham & ,ejus vaſa omnia & ,holocauſti
העלה ואת־כל־כליו ואת־הכיור ואת־כנו׃ 10 ואת־בגדי
,ejus filiorũ veſtes & ,ſacerdoti Aharon ſanctitatis veſtes & ,*miniſterii*
השרד ואת־בגדי הקדש לאהרן הכהן ואת־בגדי בניו
ſuffimentum & ,unctionis oleum Et .ſacerdotio fungendum ad
לכהן׃ 11 ואת שמן המשחה ואת־קטרת
dixit Et .facient ,tibi præcepi quæ omnia Juxta .ſanctitati aromatum
הסמים לקדש ככל אשר־צויתך יעשו׃ 12 ויאמר
Iſrael filios ad loquere tu Et :dicendo ,Moſeh ad Dominus
יהוה אל־משה לאמר׃ 13 ואתה דבר אל־בני ישראל
ſignum Quia .cuſtodietis *meas ceſſationes* Veruntamen :dicendo
לאמר אך את־שבתתי תשמרו כי אות
ego quia *ſciendũ ad* ,veſtris generationibus in ,vos inter & ,me inter *iſtud*
הוא ביני וביניכם לדרתיכם לדעת כי אני
ſanctitas quia ,*quietem* cuſtodietis Et .vos ſanctificans Dominus
יהוה מקדשכם׃ 14 ושמרתם את־השבת כי קדש
faciens omnis quia ;morietur moriendo ,illud Polluens .vobis *ipſa*
היא לכם מחלליה מות יומת כי כל־העשה
.ſuorũ populorũ *interiori ab* ipſa anima excidetur & ,opus eo in
בה מלאכה ונכרתה הנפש ההוא מקרב עמיה׃
,ceſſationis *quies* ſeptimo die in & ,*opificium* fiet diebus Sex
15 ששת ימים יעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון
moriendo ,*ceſſationis* die in *opificium* faciens Omnis .Domino ſanctitas
קדש ליהוה כל־העשה מלאכה ביום השבת מות
.morietur
יומת׃

Verſio VULG. LAT.

CAP. XXXI.

1 LOcutúſque eſt Dominus 2 ad Moyſen dicens : Ecce, vocavi ex nomine Beſeleel filium Uri filii Hur de tribu Juda, 3 Et implevi eum ſpiritu Dei, ſapientia, & intelligentia, & ſcientia in omni opere. 4 Ad excogitandum quicquid fabrefieri poteſt ex auro, & 5 argento, & ære, Marmore, & gemmis, & diverſitate lignorum. 6 Dedíque ei ſocium Ooliab filium Achiſamech de tribu Dan. Et in corde omnis eruditi poſui ſapientiam : ut faciant cuncta quæ præcepi 7 tibi, Tabernaculum fœderis, & arcam teſtimonii, & propitiatorium, quod ſuper eam eſt, & cuncta vaſa taberna- 8 culi. Menſamque & vaſa ejus, candelabrum puriſſimum cum vaſis ſuis, & altaria thymiama- 9 tis, Et holocauſti, & omnia vaſa eorum, labrum cum baſi 10 ſua. Veſtes ſanctas in miniſterio Aaron ſacerdoti, & filiis ejus, ut fungantur officio 11 ſuo in ſacris. Oleum unctionis, & thymiama aromatum in Sanctuario. omnia quæ 12 præcepi tibi, facient. Et locutus eſt Dominus ad Moy- 13 ſen ; dicens. Loquere filiis Iſrael, & dices ad eos ; Videte ut ſabbatum meum cuſtodiatis : quia ſignum eſt inter me & vos in generationibus veſtris : ut ſciatis quia ego Dominus, qui ſanctifico 14 vos. Cuſtodite ſabbatum meum, ſanctum eſt enim vobis : qui polluerit illud, morte morietur : qui fecerit in eo opus, peribit anima illius de 15 medio populi ſui. Sex diebus facietis opus : in die ſeptimo ſabbatum eſt, requies ſancta Domino, omnis qui fecerit opus in hac die, morietur.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

ΚΕΦ. λα'.

1 ΚΑὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, 2 λέγων, Ἰδοὺ ἀνακέκλημαι ἐξ ὀνόματος τὸν Βεσελεὴλ τὸν τοῦ (α) Οὐρείου τὸν Ὢρ, 3 ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα. Καὶ ἐνέπλησα αὐτὸν πνεῦμα θεῖον σοφίας, καὶ συνέσεως καὶ ἐπιστήμης, ἐν παντὶ ἔργῳ διανοεῖ- 4 σθαι, Καὶ (β) ἀρχιτεκτονῆσαι, ἐργάζεσθαι τὸ χρυσίον, καὶ τὸ ἀργύριον, καὶ τὸν χαλκὸν, καὶ τὴν ὑάκινθον, καὶ τὴν πορφύραν, καὶ τὸ κόκκινον τὸ (γ) νηστὸν, 5 Καὶ τὰ λιθουργικὰ (δ) καὶ εἰς τὰ ἔργα τὰ τεκτονικὰ τῶν ξύλων, ἐργάζεσθαι κατὰ 6 πάντα τὰ ἔργα. Καὶ ἐγὼ (ε) ἔδωκα αὐτὸν καὶ τὸν Ἐλιὰβ τὸν τοῦ Ἀχισαμὰχ ἐκ φυλῆς Δάν. καὶ παντὶ συνετῷ καρδίᾳ δέδωκα σύνεσιν· (ζ) καὶ ποιήσουσι 7 πάντα ὅσα συνέταξά σοι. Τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης, καὶ τὸ ἱλαστήριον τὸ ἐπ' αὐτῆς, καὶ 8 τὴν διασκευὴν τῆς σκηνῆς. Καὶ τὰ θυσιαστήρια, καὶ τὴν τράπεζαν καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ τὴν λυχνίαν τὴν καθαρὰν 9 καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, Καὶ τὸν 10 λουτῆρα καὶ τὴν βάσιν αὐτοῦ, Καὶ τὰς στολὰς τὰς λειτουργικὰς Ἀαρὼν, καὶ τὰς στο- 11 λὰς τῶν υἱῶν (η) αὐτοῦ ἱερατεύειν μοι, Καὶ τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως καὶ τὸ θυμίαμα τῆς συνθέσεως τοῦ ἁγίου. κατὰ πάντα ὅσα ἐγὼ (θ) ἐνετειλάμην σοι, ποιήσουσι. 12 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέ- 13 γων, Καὶ σὺ σύνταξον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, λέγων, Ὁρᾶτε, καὶ τὰ σάββατά μου φυλάξεσθε· (ι) σημεῖόν ἐστι παρ' ἐμοὶ καὶ ἐν ὑμῖν εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν, ἵνα γνῶτε ὅτι ἐγὼ 14 κύριος ὁ ἁγιάζων ὑμᾶς. Καὶ (κ) φυλάξεσθε τὰ σάββατα, ὅτι ἅγιον τοῦτό ἐστι κυρίῳ ὑμῖν. ὁ βεβηλῶν αὐτὸ, θανάτῳ θανατωθήσεται. (λ) πᾶς ὃς ποιήσει ἐν αὐτῷ ἔργον, (μ) ἐξολοθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη 15 ἐκ μέσου τοῦ λαοῦ (ν) αὐτοῦ. Ἓξ ἡμέρας ποιήσεις ἔργα, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ σάββατα, ἀνάπαυσις ἁγία τῷ κυρίῳ. (ξ) πᾶς ὃς ποιήσει ἔργον (ο) τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, θανατωθήσεται.

CAP. XXXI.

ET locutus eſt Dominus ad 1 *Moyſen, dicens, Ecce revocavi* 2 *ex nomine Beſeleel filium Urii (a) qui Or, de tribu Juda. Et* 3 *implevi eum ſpiritu divino ſapientiæ & intellectûs & ſcientiæ in omni opere excogitare, Et architectonari, operari au-* 4 *rum, & argentum, & æs, & hyacinthum, & purpuram,* 5 *& coccum (b) netum, Et (c) lapidaria: & ad opera fabrilia lignorum, & operandum ſecundùm omnia opera. Et* 6 *ego dedi illum & Eliab filium Achiſamach de tribu Dan. Et omni intelligenti corde dedi intellectum : & (d) elaborabunt omnia quæcunque præcepi tibi, Tabernaculum te-* 7 *ſtimonii, & arcam teſtimonii & propitiatorium quod ſuper eam, & apparatum tabernaculi, Et altaria, & menſam* 8 *& omnia vaſa ejus, & candelabrum purum & omnia vaſa ejus, Et labrum, & baſim* 9 *ejus, Et ſtolas miniſtratorias* 10 *Aaron, & ſtolas filiorum ejus ad ſacerdotium fungendum mihi, Et oleum unctionis, &* 11 *incenſum compoſitionis ſancti. Secundùm omnia quæcunque mandavi tibi, faciant. Et locutus eſt Dominus* 12 *ad Moyſen, dicens, Et tu* 13 *præcipe filiis Iſrael, dicens, Videte, et Sabbata mea cuſtodite : ſignum eſt apud me et in vobis in progenies veſtras, ut cognoſcatis quia ego Dominus ſanctificans vos. Et cu-* 14 *ſtodite ſabbata, quia ſanctum hoc eſt (e) Domino vobis. Polluens illud nece necabitur. Omnis qui faciet in eo opus, exterminabitur anima illa de medio populi ſui. Sex die-* 15 *bus facies opera, die autem ſeptimo ſabbata, requies ſancta Domino. Omnis qui faciet opus die ſeptimo, morti tradetur.*

MS.A. (α) Οὐρὶ υἱοῦ Ὢρ, τῆς (β) ἀρχιτεκτονεῖν, (γ) νηστὸν, καὶ τὴν βύσσον τὴν κεκλωσμένην, καὶ τὰ (δ) εἰς τὰ ἔργα, καὶ τὰ (ε) δέδωκα (ζ) καὶ ποιήσουσιν πάντα (η) αὐτοῦ εἰς τὸ ἱερατεύειν (θ) ἐντέταλμαί σοι, (ι) ἔστιν γὰρ συμεῖον παρ' (κ) φυλάξεσθαι τὸ σάββατον, ὅτι ἅγιον ἔσται ὑμῖν. (λ) πᾶς ὅστις (μ) ἐξολεθρευθήσεται (ν) αὐτῆς. (ξ) πᾶς ὅστις (ο) τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου, θανάτου θανατωθήσεται.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܦܘܠܓܐ * ܠܐ *

1 * ܘܡܠܠ ܡܪܝܐ ܥܡ ܡܘܫܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ. * ܚܙܝ ܕܩܪܝܬ ܒܫܡܐ ܠܒܨܠܐܝܠ ܒܪ ܐܘܪܝ ܒܪ
2 ܚܘܪ ܡܢ ܫܒܛܐ ܕܝܗܘܕܐ. * ܘܡܠܝܬܗ ܪܘܚܐ ܕܐܠܗܐ. ܒܚܟܡܬܐ. ܘܒܣܘܟܠܐ. ܘܒܝܕܥܬܐ.
3 ܘܒܟܠ ܥܒܕ. * ܠܡܠܦܘ ܐܘܡܢܘܬܐ. ܠܡܥܒܕ ܒܕܗܒܐ ܘܒܣܐܡܐ ܘܒܢܚܫܐ. * ܘܒܓܘܠܦ ܟܐܦܐ
4 5 ܠܡܫܡܠܝܘ. ܘܒܢܓܪܘܬ ܩܝܣܐ. ܠܡܥܒܕ ܒܟܠ ܥܒܕ. * ܘܐܢܐ ܗܐ ܝܗܒܬ ܥܡܗ ܠܐܗܠܝܐܒ
6 ܒܪ ܐܚܝܣܡܟ ܡܢ ܫܒܛܐ ܕܕܢ. ܘܒܠܒܐ ܕܟܠ ܚܟܝܡܝ ܠܒܐ ܝܗܒܬ ܚܟܡܬܐ.
7 ܘܢܥܒܕܘܢ ܟܠ ܡܐ ܕܦܩܕܬܟ. * ܡܫܟܢ ܙܒܢܐ. ܘܩܒܘܬܐ ܕܣܗܕܘܬܐ. ܘܚܘܣܝܐ ܕܥܠܘܗܝ:
8 ܘܟܠ ܡܐܢܝ ܡܫܟܢܐ. * ܘܦܬܘܪܐ. ܘܟܠ ܡܐܢܘܗܝ. ܘܡܢܪܬܐ ܕܟܝܬܐ. ܘܟܠ ܡܐܢܝܗ.
9 ܘܡܕܒܚܐ ܕܒܣܡܐ. * ܘܡܕܒܚܐ ܕܥܠܬܐ. ܘܟܠ ܡܐܢܘܗܝ ܘܟܘܪܐ. ܘܒܣܝܣܗ. * ܘܢܚܬܐ
10 ܕܬܫܡܫܬܐ. ܘܢܚܬܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܠܐܗܪܘܢ ܟܗܢܐ. ܘܢܚܬܐ ܠܒܢܘܗܝ. ܠܡܟܗܢܘ ܠܝ.
11 12 * ܘܡܫܚܐ ܕܡܫܝܚܘܬܐ. ܘܒܣܡܐ ܕܒܣܡܐ ܠܩܘܕܫܐ. ܘܟܠ ܡܐ ܕܦܩܕܬܟ ܢܥܒܕܘܢ. * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ
13 ܠܡܘܫܐ. * ܐܢܬ ܐܡܪ ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܫܒܬܝ ܛܪܘ. ܡܛܠ ܕܐܬܐ ܗܝ ܒܝܢܝ ܠܒܝܢܝܟܘܢ
14 ܠܕܪܝܟܘܢ. ܕܬܕܥܘܢ ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ ܡܩܕܫܟܘܢ. * ܛܪܘ ܫܒܬܐ. ܡܛܠ
ܕܩܕܝܫܐ ܗܝ ܠܟܘܢ. ܘܕܡܛܫ ܠܗ ܡܡܬ ܢܡܘܬ. ܘܟܠ ܡܢ ܕܢܥܒܕ ܒܗ
15 ܥܒܕܐ. ܢܐܒܕ ܒܪܢܫܐ ܗܘ ܡܢ ܥܡܗ. * ܫܬܐ ܝܘܡܝܢ ܥܒܕ ܥܒܕܐ. ܘܒܝܘܡܐ ܕܫܒܥܐ
ܫܒܬܐ. ܢܝܚܐ. ܩܕܝܫܐ ܠܡܪܝܐ. ܟܠ ܡܢ ܕܥܒܕ ܥܒܕܐ ܒܝܘܡܐ ܕܫܒܬܐ. ܡܡܬ ܢܡܘܬ.

CAP. XXXI.

ET alloquutus eſt Dominus Moſen, & di- 1 xit ei ; Vide quòd vocaverim nomine Ba- 2 ſlielem filium Uri, filii Ur de tribu Juda, Et 3 impleverim eum ſpiritu Dei, in ſapientia, & judicio, & peritiâ, & in omni opere. Ad docendam artem, ad operandum in au- 4 ro, & in argento, & in ære. Et in opificio 5 lapidum ad perficiendum, & fabrefactione lignorum, ad agendum omne opus. Et ego 6 ecce dedi cum eo Elihab filium Ahiſemach de tribu Dan : & in cor omnium ſapientum corde dedi ſapientiam, facientque quicquid præcepi tibi. Tabernaculum *ſcilicet* 7 temporis, & arcam teſtimonii, & propitiatorium quod eſt ſuper illam, & omnia vaſa tabernaculi. Præterea menſam, & cuncta 8 vaſa ipſius : candelabrum mundum & omnia vaſa ejus : & altare incenſi. Et altare ho- 9 locauſti, & omnia vaſa ejus : & concham, ejuſque baſim : Et veſtes miniſterii, & 10 veſtes ſanctuarii pro Aharone ſacerdote : & veſtes pro filiis ejus ad fungendum mihi ſacerdotio. Et oleum unctionis, & incen- 11 ſum aromaticum pro ſanctuario : omnia denique quæ præcepi tibi, facient. Dixit 12 etiam Dominus ad Moſen, Tu dicito filiis 13 Iſrael, Sabbathorum eſtote obſervatores, quoniam ſignum eſt inter me & vos in generationes veſtras : quatenus ſciatis me eſſe Dominum Deum veſtrum qui ſanctifico vos. Obſervate ſabbathum, quia ſanctum 14 eſt vobis : & quicunque profanaverit illud, occiſione occidetur : & quicunque fecerit in eo opus, peribit homo ille de populo ſuo. Sex diebus facietis opus, die verò 15 ſeptimo ſabbathum eſt, quies, ſacrum Domino. Quicunque fecerit opus in die ſabbathi, occiſione occidatur.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

לא

1 ומליל יי עם משה למימר׃ 2 חזי
דרביתי בשום בצלאל בר אורי
בר חור לשבטא דיהודה׃
3 ואשלמית עמיה רוח נבואה מן
קדם יי בחוכמתא ובסוכלתנו
ובמדע ובכל עבידא׃ 4 לאלפא
אומנן למעבד בדהבא ובכספא
ובנחשא׃ 5 ובאומנות אבן טבא
לאשלמא ובנגרות אעא למעבד
בכל עבידא׃ 6 ואנא הא יהבית
עמיה ית אהליאב בר אחיסמך
לשבטא דדן ובלב כל חכימי
לבא יהבית חוכמתא ויעבדון ית
כל די פקדתך׃ 7 ית משכן זמנא
וית ארונא לסהדותא וית כפורתא
די עלוהי וית כל מני משכנא׃ 8 וית
פתורא וית מנוהי וית מנרתא
דכיתא וית כל מנהא וית מדבחא
דקטורת בוסמיא׃ 9 וית מדבחא
דעלתא וית כל מנוהי וית כיורא
וית בסיסיה׃ 10 וית לבושי שמושא
וית לבושי קודשא לאהרן כהנא
וית לבושי בנוהי לשמשא׃ 11 וית
משחא דרבותא וית קטורת
בוסמיא לקודשא ככל די פקדתך
יעבדון׃ 12 ואמר יי למשה למימר׃
13 ואת מלל עם בני ישראל למימר
ברם ית יומי שביא דילי תטרון
ארי את היא בין מימרי וביניכון
לדריכון למדע ארי אנא יי
מקדשכון׃ 14 ותטרון ית שבתא ארי
קודשא היא לכון דיחלנה
אתקטלא יתקטל ארי כל
דיעביד בה עבידתא וישתיצי אנשא
ההוא מגו עמיה׃ 15 שתא יומין
תתעביד עבידתא וביומא שביעאה
שבת שבתא קודשא קדם יי כל
דיעביד עבידתא ביומא דשבתא אתקטלא יתקטל׃

CAP. XXXI.

1 LOcutúſque eſt Dñs cum 2 Moyſe dicens. Vide, ꝙ vocavi ex nomine Beſeleel filium Huri filii Hur, de tribu Juda. 3 Et implevi eũ ſpiritu *prophetiæ* à facie Dei : in ſapientiâ, in intellectu & in ſciẽtia, 4 & in omni opere. Ad docendũ artifices : ut faciant in auro & in argento, & in ære. 5 Et in arte lapidis pretioſi, ad implendũ cælaturas, et in arte fabri lignarii : ut faciant 6 in omni opere. Ego autẽ, ecce dedi cum eo Ooliab filiũ Achiſamech de tribu Dan ; et in corde omnium ſapientum corde dedi ſapientiã : ut faciant omnia quæ præcepi tibi. 7 Tabernaculũ fœderis, et arcã pro teſtimonio ; & propitiatoriũ ꝙ eſt ſup eam : et omnia 8 vaſa tabernaculi. Et menſã, & vaſa ejus ; & candelabrum mundiſſimũ, et omnia vaſa ejus : et altare incenſi aroma- 9 tũ. Et altare holocauſti, et omnia vaſa ej⁹ : et luterem, & 10 baſim ejus. Et veſtes miniſterii : et veſtes ſanctas Aaron ſacerdotis ; et veſtes filiorũ e- 11 jus, ut miniſtrent. Et oleum unctionis, et thymiama aromatũ in ſanctuario : juxta omnia quæ præcepi tibi faci- 12 ent. Atq; Dñs ad Moyſẽ di- 13 cens. Et tu loquere cum filiis Iſrael, dicens ; veruntamẽ dies ſabbatorũ meorũ cuſtodite : quoniã ſignum eſt inter verbum meum & vos, in generationes veſtras ; ut ſciatis, quia ego Dominus qui ſan- 14 ctifico vos. Cuſtodietiſque ſabbatum ; ſanctum eſt enim vobis : qui prophanaverit illud, morte moriatur ; quoniam omnis qui fecerit in eo opus, exterminabitur homo 15 ille de medio populi ſui. Sex diebus fiet opus : in die autem ſeptimo ſabbatum eſt requies ſancta coram Domino : quicunque fecerit opus in die ſabbati, morte moriatur.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

CAP. XXXI.

ET *locutus eſt Dominus* 1 *Moſi, dicens ; Vide, voca-* 2 *vi ex nomine Beſeleel filium Huri, filium Hor de tribu Juda. Et implevi eum* 3 *ſpiritu Dei in ſapientia, & intelligentia, & ſcientia, & in omni opere. Et ad exco-* 4 *gitandum (a) artificia ad operandum in auro, & in argento, & in ære. Et* 5 *in fabrefactura lapidis ad (b) ſculpendum, & in fabrefactura ligni ad faciendum omne opificium. Ego* 6 *autem, ecce dedi ei Eliab filium Achiſamach de tribu Dan, atque in cor omnis ſapientis corde dedi ſapientiam ut faciant omnia quæ præcepi tibi. Tabernaculum* 7 *teſtimonii, & arcam teſtamenti, propitiatorium quod eſt ſuper eam, & omnia vaſa tabernaculi. Menſam, &* 8 *omnia vaſa ejus, candelabrum purum, & omnia vaſa ejus : altare incenſi. Al-* 9 *tare quoque Holocauſti, & omnia vaſa ejus ; labrum & baſim ejus. Veſtes miniſte-* 10 *rii, et veſtes ſanctas Aaronis Sacerdotis, & veſtes filiorum ejus, ut ſacerdotio fungantur. Oleum unctionis,* 11 *& incenſum aromatum pro Sanctuario : ſecundùm omnia quæ præcepi tibi, facient. Et locutus eſt Domi-* 12 *nus Moſi, dicens ; Tu verò* 13 *loquere filiis Iſrael, dicens ; utique Sabbata mea cuſtodietis, quoniam ſignum hoc eſt inter me, & inter vos in generationibus veſtris, ut cognoſcatis quoniam ego ſum Dominus vos ſanctificans. Cuſtodietis igitur Sabbatum,* 14 *nam ſanctum eſt vobis : qui prophanaverit illud (c) morte morietur. Omnis enim qui fecerit in eo opus, (d) delebitur anima de medio populorum ſuorum. Sex diebus* 15 *operaberis, ſed die ſeptimo Sabbatum erit, requies ſanctitatis Domino. Quicunque fecerit opus in die Sabbati, (e) morte morietur.*

VER. SAM. (*a*) de artificiis (*b*) perficiendũ, (*c*) occiſione occidetur. (*d*) extirpabitur (*e*) occiſione occidatur.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الحادي والثلثون *

1 2 * ثم كلم الله موسي تكليما * انظر تسريفي اسم بصلايل بن اوري بن حور من سبط يهودا
3 4 * واكملت فيه علما من عندي بحكمة وفهم ومعرفة بجميع الصنايع * وحذق بصناعة الذهب
5 6 والفضة والنحاس * وخرط الجوهر للنظام * ونحت الخشب * ويصنع ساير الصنايع * وقد ضممت
اليه اهلياب بن احيساماخ من سبط دان * وفي قلوب ساير الحكماء قد جعلت حكمة * فيصنعون
7 جميع ما امرتك * خباء المحضر * وصندوق الشهادة * والغشاء الذي عليه * وساير انية الخباء
8 9 * والمايدة وجميع انيتها * والمنارة الخالصة وجميع انيتها * ومذبح البخور * ومذبح الصعيدة
10 وجميع انيته * والحوض ومقعده * وثياب الوشي * وثياب القدس لهرون الامام * وثياب بنيه
11 12 للامامة * ودهن المسح * وبخور الصموغ للقدس * حسب ما امرتك به يصنعونها * ثم كلم الله موسي
13 تكليما * وانت فمر بني اسرايل وقل لهم * اما سبوتي فاحفظوها * لانها علامة بيني وبينكم لاجيالكم *
14 لتعلموا اني الله مقدسكم * واحفظوا السبت فانها لكم مقدس * ومذلها يقتل قتلا * وكل
15 من عمل فيها عملا يقطع ذلك الانسان من قومه * وذلك ان تصنع الصنايع في ستة ايام * وفي
اليوم السابع عطلة * وهي سبت مقدسة لله * كل من عمل عملا في يوم السبت يقتل *

CAP. XXXI.

R*urſus locutus eſt Deus ad Muſa locu-* 1 *tionem. Vide quòd ego nobilitavi no-* 2 *men Beſlail filii Uri, filii Hur de tribu Juda, Et complevi in eo ſcientiam à me* 3 *conceſſam cum ſapientia, & intelligentiâ, & cognitione in omnibus artibus, Et peri-* 4 *tiâ in opificio auri, & argenti, & æris, Et* 5 *in ſectione gemmarum pro conſerto, & in dolatione lignorum ; & faciet omnes artes. Et jam adjunxi ei Ahliab filium Abi-* 6 *ſamach de tribu Dan. Et in corda omnium ſapientum jam indidi ſapientiam, & faciunt omnia quæ præcepi tibi. Tentoriũ con-* 7 *ventûs, & arcam teſtimonii, & velum quod eſt ſuper eam, & omnia vaſa tentorii. Et menſam, & omnia vaſa ejus ;* 8 *et candelabrum mundũ cum omnibus inſtrumentis ſuis ; et altare incenſi : Et altare* 9 *oblationis, et omnia vaſa ejus ; et labrum, et ſedile ejus ; et veſtes phrygionicas : Et* 10 *veſtes ſanctuarii Haron ſacerdoti, et veſtes filiorum ejus pro ſacerdotio : Et oleum* 11 *unctionis, et thus gummi pro ſanctuario ; ſecundùm id quod præcepi tibi facient ea. Rurſus locutus eſt Deus ad Muſam ſer-* 12 *monem. Et tu præcipe filiis Iſrail, et dic* 13 *eis ; Sabbatha quidem mea ſervate, quoniam ipſa ſunt ſignum inter me et vos in generationes veſtras, ut ſciatis me eſſe Deum ſanctificatorem veſtrum. Et obſer-* 14 *vate ſabbathum quoniam ipſum vobis eſt ſanctum ; et qui violaverit illud, occidatur occiſione ; et quicunque fecerit in eo opus, abſcindatur ille homo de gente ſua. Et quidem fient opera in ſex diebus, et* 15 *in ſeptimo die ceſſatio eſt ipſaque eſt ſabbathum ſanctum Deo. Quicunque fecerit opus in die ſabbathi, occidetur.*

cessationem faciendum ad , cessationem Israel filii custodiēt Et
16 ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת
signum Israel filios inter &,me Inter.seculi pactum suis generationib⁹ in
17 לדרתם ברית עולם: ביני ובין בני ישראל אות
cœlos Dominus fecit diebus sex Quia .seculum in ipsa
היא לעלם כי ששת ימים עשה יהוה את השמים
dedit Et .respiravit &,cessavit septimo die in & , terram &
18 ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש: ויתן אל
,testimonii tabulas duas ,Sinai monte in secum loqui cum complere ut,Moseh
משה ככלתו לדבר אתו בהר סיני שני לחת העדת
.Dei digito in scriptas lapidis tabulas
לחת אבן כתבים באצבע אלהים:

CAP. XXXII. לב

, monte è descendendum ad Moseh tardaret quòd populus vidit Et
1 וירא העם כי בשש משה לרדת מן ההר
fac , Surge :eum ad dixerunt &,Aharon super populus est congregat⁹ &
ויקהל העם על אהרן ויאמרו אליו קום עשה
qui , viro Moseh huic quia,nos ante eant qui Deos nobis
לנו אלהים אשר ילכו לפנינו כי זה משה האיש אשר
dixit Et .ei fuit quid novimus non,Ægypti terrâ è nos fecit ascendere
2 העלנו מארץ מצרים לא ידענו מה היה לו: ויאמר
,vestrarū uxorū aurib⁹ in quæ ,auri inaures Separate: Aharon eos ad
אלהם אהרן פרקו נזמי הזהב אשר באזני נשיכם
omnis abruperunt Et .me ad adducite & ,vestrarū filiarū & ,vestrorū filiorū
3 בניכם ובנתיכם והביאו אלי: ויתפרקו כל
.Aharon ad adduxerūt &,suis aurib⁹ in quæ , auri inaures populus
העם את נזמי הזהב אשר באזניהם ויביאו אל אהרן:
vitulum illud fecit & ,stylo in illud formavit & ,eorū manu è cepit Et
4 ויקח מידם ויצר אתו בחרט ויעשהו עגל
te fecerūt ascendere qui ,Israel tui dii Isti : dixerunt & ,fusionis
מסכה ויאמרו אלה אלהיך ישראל אשר העלוך
,ejus facies ad altare ædificavit &,Aharon vidit Et .Ægypti terra è
5 מארץ מצרים: וירא אהרן ויבן מזבח לפניו
maniearunt Et .cras Domino Solennitas:dixit &,Aharō clamavit &
6 ויקרא אהרן ויאמר חג ליהוה מחר: וישכימו
.pacifica fecerunt accedere &,holocausta fecerūt ascēdere & ,crastino de
ממחרת ויעלו עלת ויגשו שלמים
est locut⁹ Et .ridendū ad surrexerūt &,bibendū ad & edendū ad popul⁹ sedit Et
7 וישב העם לאכל ושתו ויקמו לצחק: וידבר
quem,tuus popul⁹ corrupit quia,descende,Vade : Moseh ad Dominus
יהוה אל משה לך רד כי שחת עמך אשר
quam via de citò Recesserunt .Ægypti terra è fecisti ascendere
8 העלית מארץ מצרים: סרו מהר מן הדרך אשר
immolaverūt &,ei se incurvaverūt &,fusionis vitulū sibi fecerūt,eis præcepi
צויתם עשו להם עגל מסכה וישתחוו לו ויזבחו
te fecerūt ascēdere qui ,Israel tui dii Isti : dixerunt & ,ei
לו ויאמרו אלה אלהיך ישראל אשר העלוך
Vidi : Moseh ad Dominus dixit Et .Ægypti terra è
9 מארץ מצרים: ויאמר יהוה אל משה ראיתי את
.ipse cervice durus popul⁹ ecce & ,hunc populum
העם הזה והנה עם קשה ערף הוא:

Versio VULG. LAT.

16 Custodiant filii Israel Sabbatum, & celebrent illud in generationibus suis. Pactum est 17 sempiternum Inter me & filios Israel, signúmque perpetuum. Sex enim diebus fecit Dominus cœlum & terram, & in septimo ab opere cessavit. 18 Deditq; Dñs Moysi, completis hujuscemodi sermonib⁹ in monte Sinai, duas tabulas testimonii lapideas, scriptas digito Dei.

CAP. XXXII.

1 Videns autem popul⁹ quòd morā faceret descendendi de monte Moyses, congregat⁹ adversùs Aaron, dixit ; Surge, fac nobis deos, qui nos præcedant : Moysi enim huic viro, qui nos eduxit de terra Ægypti, ignoramus quid acciderit. 2 Dixitq; ad eos Aaron, Tollite inaures aureas, de uxorum filiorúmq; & filiarum vestrarum aurib⁹; & afferte ad me. 3 Fecítque popul⁹ quæ jusserat, deferens inaures ad Aaron. 4 Quas cùm ille accepisset, formavit opere fusorio, & fecit ex eis vitulum conflatilem; dixerúntque, Hi sunt dii tui Israel, qui te eduxerunt de terra Ægypti. 5 Quod cùm vidisset Aaron, ædificavit altare coram eo, & præconis voce clamavit, dicens ; Cras solennitas Dñi est. 6 Surgentésq; manè obtulerūt holocausta, & hostias pacificas, & sedit populus manducare & bibere, & 7 surrexerunt ludere. Locutus est autem Dñs ad Moysen, dicens; Vade, descende : peccavit populus tuus, quem eduxisti de terra Ægypti. 8 Recesserunt citò de via, quam ostendisti eis : fecerúntque sibi vitulum conflatilem, & adoraverunt, atque immolantes ei hostias, dixerunt ; Isti sunt dii tui Israel, qui te eduxerunt de terra Ægypti. 9 Rursúmque ait Dominus ad Moysen, Cerno quòd populus iste duræ cervicis sit.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

16 Καὶ φυλάξουσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὰ σάββατα, ποιεῖν αὐτὰ εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν. 17 Διαθήκη αἰώνιος ἐν ἐμοὶ καὶ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, σημεῖόν (ϖ) ἐστιν ἐν ἐμοὶ αἰώνιον. ὅτι ἓξ ἡμέραις ἐποίησε κύριος (ρ) τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ (σ) κατέπαυσε, καὶ ἐπαύσατο. 18 Καὶ ἔδωκε Μωυσῇ ἡνίκα κατέπαυσε λαλῶν (τ) αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει τῷ Σινᾶ, τὰς δύο πλάκας τοῦ μαρτυρίου, πλάκας λιθίνας γεγραμμένας τῷ δακτύλῳ τοῦ θεοῦ.

16 Et custodient filii Israel sabbata, facere ea in progenies suas. 17 Testamentum æternum in me & (f) filiis Israel: signum est in me æternum. Quia sex diebus fecit Dominus cœlum & terram; & die septimo requievit, & cessavit. 18 Et dedit Moysi statim ut cessavit loqui ad eum in monte Sina, duas tabulas testimonii, tabulas lapideas scriptas digito Dei.

MS.A. (ϖ) ἐστιν αἰώνιον. ὅτι ἐν ἓξ (ρ) τόν τε οὐρανὸν (σ) ἐπαύσατο, καὶ κατέπαυσε. (τ) πρὸς αὐτὸν

ΚΕΦ. λβʹ.

1 Καὶ ἰδὼν ὁ λαὸς, ὅτι κεχρόνικε Μωυσῆς καταβῆναι ἐκ τοῦ ὄρους, συνέστη ὁ λαὸς ἐπὶ Ἀαρὼν, καὶ (α) λέγουσιν αὐτῷ, Ἀνάστηθι, καὶ ποίησον ἡμῖν θεοὺς, οἳ προπορεύσονται ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωυσῆς οὗτος ὁ ἄνθρωπος ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, 2 οὐκ οἴδαμεν τί γέγονεν αὐτῷ. Καὶ λέγει αὐτοῖς Ἀαρὼν, Περιέλεσθε τὰ ἐνώτια τὰ χρυσᾶ τὰ ἐν τοῖς ὠσὶ τῶν γυναικῶν ὑμῶν καὶ θυγατέρων. καὶ ἐνέγκατε πρός με. 3 Καὶ περιείλαντο πᾶς ὁ λαὸς τὰ ἐνώτια τὰ χρυσᾶ τὰ ἐν τοῖς (β) ὠσὶν αὐτῶν, καὶ 4 ἤνεγκαν πρὸς Ἀαρών. Καὶ ἐδέξατο ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν, καὶ ἔπλασεν (γ) αὐτὰ ἐν τῇ γραφίδι· καὶ ἐποίησεν (δ) αὐτὰ μόσχον χωνευτὸν, (ε) καὶ εἶπεν, Οὗτοι οἱ θεοί σου Ἰσραὴλ, οἵτινες ἀνεβίβασάν 5 σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου. Καὶ ἰδὼν Ἀαρὼν ᾠκοδόμησε θυσιαστήριον κατέναντι αὐτοῦ, καὶ ἐκήρυξεν Ἀαρὼν, λέγων, Ἑορτὴ (ζ) τοῦ 6 κυρίου αὔριον. Καὶ ὀρθρίσας τῇ ἐπαύριον ἀνεβίβασεν ὁλοκαυτώματα, καὶ προσήνεγκε θυσίαν σωτηρίου· καὶ ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πιεῖν, καὶ ἀνέστησαν παίζειν. 7 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων, (η) Βάδιζε τὸ τάχος, κατάβηθι ἐντεῦθεν· ἠνόμησε γὰρ ὁ λαός σου, (θ) 8 ὃν ἐξήγαγες ἐκ γῆς Αἰγύπτου. Παρέβησαν ταχὺ ἐκ τῆς ὁδοῦ, ἧς ἐνετείλω αὐτοῖς. ἐποίησαν ἑαυτοῖς μόσχον, καὶ προσκεκυνήκασιν αὐτῷ, καὶ τεθύκασιν αὐτῷ, 9 καὶ εἶπαν, Οὗτοι οἱ θεοί σου Ἰσραὴλ, οἵτινες ἀνεβίβασάν σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

CAP. XXXII.

1 Et videns populus, quia tardavit Moyses descendere de monte, (a) convenit populus in Aaron, & dicunt ei, Surge, & fac nobis deos, qui præcedent nos. Moyses enim hic homo qui eduxit nos de terra Ægypti, non scimus, quid factum sit ei. 2 Et dicit eis Aaron, Demite inaures aureas, quæ in auribus uxorum vestrarum & filiarum: et afferte ad me. 3 Et abstulerunt omnis populus inaures aureas, quæ in auribus earum ; & attulerunt ad Aaron. 4 Et accepit de manibus eorum, & formavit eas in (b) stylo : & (c) fecit eas vitulum conflatilem, & dixit, Hi dii tui Israel, qui te eduxerunt de terra Ægypti. 5 Et videns Aaron ædificavit altare in conspectu ejus : & præconis voce clamavit Aaron, dicens, Festivitas Domini cras. 6 Et surgens manè die crastino, ascendere fecit holocaustomata, & abstulit sacrificium salutaris : & sedit populus edere & bibere, & surrexerunt ludere. 7 Et locutus est Dominus ad Moysen, dicens, Vade celeriter, descende hinc. Iniquitatem enim fecit populus tuus, quem eduxisti de terra Ægypti. 8 Transgressi sunt citò de via, quam (d) mandâsti eis. Fecerunt sibi vitulum, & adoraverunt eum, & sacrificaverunt ei, et dixerunt, Hi 9 dii tui Israel, qui te eduxerunt de terra Ægypti.

MS.A. Κεφ. λβʹ. (α) ἔλεγον (β) ὠσὶν τῶν γυναικῶν αὐτῶν, (γ) αὐτὸ ἐν γραφίδι (δ) αὐτὸ (ε) καὶ εἶπαν, (ζ) κυρίου (η) Βάδιζε, κατάβηθι τὸ τάχος ἐντεῦθεν· (θ) οὓς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

16 Observent ergò filii Israel sabbathum Dño, ut faciatis sabbathum in generationes vestras, fœdere perpetuo. 17 Inter me & inter filios Israel signum est sempiternum : sex enim diebus fecit Dominus cœlum & terram, & maria, & quicquid est in eis, die verò septimo cessavit & quievit. 18 Deditque Mosi postquam finem fecit loquendi cum eo in monte Sinai, duas tabulas testimonii, tabulas lapideas, scriptas digito Domini Dei.

CAP. XXXII.

1 Videns autē popul⁹ quòd morā fecisset Moses descendēdi de monte, congregat⁹ est popul⁹ adversùs Aharonē, & inquiūt illi, Surge, fac nobis deos qui incedant corā nobis : quādoquidē huic viro Mosi qui eduxit nos è terra Ægypti, nescim⁹ quid evenerit. 2 Ait illis Aharō, Refigite inaures aureas quæ sunt in aurib⁹ uxorū vestrarū, & filiorū filiarumq; vestrarū, & afferte mihi. 3 Refixerūt igitur tot⁹ popul⁹ inaures quæ erāt in aurib⁹ suis, & attulerunt ad Aharonem. 4 Quod ab iis acceptum formavit in typo, confecitque vitulum fusile. Et dixerunt, iste est deus, O Israel, qui extraxit te de terra Ægypti. 5 Timuitque Aharon, & extruxit aram coram eo, & exclamavit Aharon, ac dixit, Solemnitas est Domino cras. 6 Anteverterunt ergò die crastino, & extulerunt holocausta, et sacrificaverūt perfecta, et obtulerūt oblationes : sederúntq; populus ad manducandum & bibendum, & surrexerunt ad ridendum & ludendum. 7 Dixit autem Dñs ad Mosen, Descende, vade tibi hinc : nam corruptionem commisit populus tuus quem eduxisti ex Ægypto. 8 Deflexerunt illicò à via quam præceperam eis, & fecerunt sibi vitulum fusuræ, & adoraverunt eum, & sacrificaverunt illi, ac dixerunt, iste est Deus tuus, O Israel, qui te extraxit è terra Ægypti. 9 Dixit etiam Dñs ad Mosen, Consideravi populum istum, & en populus est præfractæ cervicis.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.
תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

16 ויטרון בני ישראל ית שבתא
למעבד ית שבתא לדריהון קים
17 עלם: בין מימרי ובין בני ישראל
את היא לעלם ארי שתא יומין
עבד יי ית שמיא וית ארעא
18 וביומא שביעאה שבת ונח: ויהב
למשה כד שיצי למללא עמיה
בטורא דסיני תרין לוחי סהדותא
לוחי אבנא כתיבין באצבעא דיי:

לב

1 וחזא עמא ארי אוחר משה למחת
מן טורא ואתכנש עמא על
אהרן ואמרו ליה קום עבד לנא
דחלן דיהכון קדמנא ארי דין
משה גברא די אסקנא מארעא
דמצרים לא ידענא מה הוה ליה:
2 ואמר להון אהרן פריקו קדשי
דדהבא די באודני נשיכון בניכון
3 ובנתיכון ואיתו לי: ואתפריקו כל
עמא ית קדשי דדהבא די
באודניהון ואיתיאו לות אהרן:
4 ונסיב מידהון וצר יתיה בזיפא
ועבדיה עגל מתכא ואמרו אלין
דחלתך ישראל די אסקוך מארעא
5 דמצרים: וחזא אהרן ובנא מדבחא
קדמוהי וקרא אהרן ואמר חגא
6 קדם יי מחר: ואקדימו ביומא
דבתרוהי ואסיקו עלון וקריבו
נכסין ואסחר עמא למיכל ולמשתי
7 וקמו לחיכא: ומליל יי עם משה
איזל חות ארי חבילו עמך די
8 אסקתא מארעא דמצרים: סטו
בפריע מן אורחא די פקדתנון
עבדו להון עגל מתכא וסגידו ליה
ודבחו ליה ואמרו אלין דחלתך
ישראל די אסקוך מארעא דמצרים:
9 ואמר יי למשה גלי קדמי ית עמא
הדין והא עם קשי קדל הוא:

16 Custodiantq; filii Israel sabbatū : ut celebrent sabbatū in generationib⁹ suis, pactū æternū est. 17 Inter verbum meū, & inter filios Israel; signū est in æternū : quoniā sex dieb⁹ fecit Dñs cœlū & terrā ; & in die septimo, quievit & requievit. 18 Deditq; Moysi, cum consummâsset loqui cum eo in monte Sinai, duas tabulas testimonii : tabulas lapideas, scriptas digito Dei.

CAP. XXXII.

1 Viditq; popul⁹, quòd morā faceret Moyses ut descenderet de monte : & congregatus est popul⁹ ad Aarō & dixerūt ei, Surge, fac nobis Deos, qui gradiantur ante nos ; Moysi enim huic viro, qui eduxit nos de terrâ Ægypti, 2 nescim⁹ quid acciderit. Dixitq; eis Aaron ; Tollite inaures aureas, quæ sunt in aurib⁹ uxorū vestrarū, filiorū, et filiarū vestrarū : et afferte ad 3 me. Tuleruntq; omnis popul⁹ inaures aureas, quæ erant in aurib⁹ suis : et detulerunt ad 4 Aaron. Et tulit de manib⁹ eorū, et formavit illud circino ; et fecit vitulū conflatilē : et dixerunt ; Isti sunt Dii tui, Israel, qui ascendere te fece5 rūt de terrâ Ægypti. Viditq; Aaron ; & ædificavit altare corā eo : clamavitq; et ait ; Solennitas corā Dño erit Cras. 6 Et surrexerunt mane sequenti die ; & immolaverunt holocausta, & obtulerunt hostias : seditq; popul⁹, ut mānducaret et biberet ; & surrexe7 runt ad ludendū. Locutúsq; est Dñs ad Moysē : Vade descende ; quia corrupt⁹ est popul⁹ tu⁹, quē ascendere feci8 sti de terra Ægypti. Recesserūt citò, à via quā præcepisti eis ; fecerunt sibi vitulū conflatilē : et adoraverūt eum, et sacrificaverūt ei ; atq; dixerūt ; Isti sunt Dii tui, Israel, qui te ascendere fecerunt de terra 9 Ægypti. Dixitq; Dñs ad Moysen : Notū est corā me, ꝙ populus iste sit duræ cervicis.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VER. SAMAR.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM.
Translatio Latina.

16 Custodient igitur filii Israel Sabbatū ut celebrent Sabbatū in generationibus suis, fœdus æternū. 17 Inter me et inter filios Israel signum hoc est in æternum, quoniam sex diebus fecit Dominus cœlum & terram, & die septimo cessavit, & (f) quievit. 18 Et dedit Mosi, postquam consummavit loqui cum eo in monte Sinai, duas tabulas testamenti, tabulas lapideas scriptas digito Dei.

CAP. XXXII.

1 Videns autē popul⁹ quòd Moses tardaret descendere de monte, congregavit se adversùs Aaronem, dixeruntq; ei, Surge, fac nobis deos qui incedant (a) ante nos, quoniā isti Mosi viro qui ascendere nos fecit de terra Ægypti, nescimus quid acciderit. 2 Responditq; eis Aaron, Tollite inaures aureas, quæ sunt in auribus uxorum vestrarum, filiorum vestrorum, & filiarū vestrarum, & afferte ad me. 3 Et sustulit omnis populus inaures aureas quæ erant in auribus suis, & attulerunt ad Aaronem. 4 Et accepit de manibus eorum, ut formaret eum cum stylo, fecitq; eum vitulū fusilem : Postea dixerunt, Hi sunt dii tui Israel qui te eduxerunt de terra Ægypti. 5 (b) Videns autē Aaron (c) ædificavit altare ante eum : clamavitq; Aaron, & dixit, Cras festū est Domino. 6 Itaq; crastinâ die surrexerunt manè, & obtulerunt holocausta, & attulerunt pacificas hostias, seditq; populus ut ederet & biberet, & surrexit ut luderet. 7 Locutúsq; est Dominus Mosi, dicens, Vade, (d) descende, quia corrupit se popul⁹ tuus quem eduxisti de terra Ægypti. 8 Declinaverunt celeriter de via quam præcepisti eis : fecerunt sibi vitulum conflatilem, & adoraverunt eum, & sacrificaverunt ei, & dixerunt, Ecce dii tui Israel qui eduxerunt te de terra Ægypti. 9 Dixit præterea Dominus Mosi, Vidi populum istum, & ecce populus est duræ cervicis.

VER. SAM. (f) respiravit. (a) juxta placitum nostrum, (b) Metuit (c) et (d) nunc

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 فليحفظ بنو اسرايل ويتموا واجباتها لاجيالهم * عهد الدهر فما بيني وبين بني اسرايل * هي 17
علامة الي الدهر * اذ في ستة ايام صنع الله السموات والارض * وفي اليوم السابع عطلها واراحها
18 * ثم دفع الي موسي حين فرغ من مخاطبته على جبل سينا في لوحي الشهادة * لوحين من
1 جوهر مكتوبين بفعل الله * الفصل الثاني والثلثون * ولما راي القوم ان موسي
قد ابطا عن النزول من الجبل * تجمعوا الي هرون وقالوا له * قم فاصنع لنا معبودا يسير بين
2 ايدينا فان ذلك الرجل موسي الذي اصعدنا من بلد مصر لا نعلم ما كان من امره * فقال لهم
3 هرون فكوا شنوف الذهب التي في اذان نسايكم وبنيكم وبناتكم وايتوني بها * ففك جميع القوم
4 قرطة الذهب التي في اذانهم * واتوا بها الي هرون * فاخذها منهم وامر من صورها بقالب * وصنعها
5 عجلا مسبوكا * فسجدوا له وقالوا هذا ربك يا نسل اسرايل الذي اصعدك من ارض مصر * فلما
6 راي ذلك هرون بني مذبحا بين يديه * ونادي فقال لله حج غدا * ثم ادلجوا من غد فقربوا
7 صعايد * وذبحوا سلايم * وجلس القوم لياكلوا ويشربوا * وقاموا يلعبوا * فقال الله لموسي امض
8 فانزل * فقد فسد شعبك الذي اصعدته من بلد مصر * زالوا سريعا من الطريق الذي امرتهم
يسلكوه * وصنعوا لهم عجلا مسبوكا * فسجدوا له وذبحوا له * وقالوا هذا ربك يا نسل اسرايل الذي
9 اصعدك من بلد مصر * ثم قال له قد علمت ان هولاء القوم قوم صعاب الرقاب *

16 Observent ergò filii Israil, et perpetuent ceremonias ejus in suas generationes. 17 Pactum æternitatis inter me et filios Israil, est signū usq; in æternū ; cùm in sex diebus fecerit Deus cœlos et terram, et in die septimo cessationē et requietē dederit eis. 18 Deinde tradidit Musæ postquam cessavit loqui cum eo super montem Sinai, duas tabulas testimonii, duas tabulas gemmeas scriptas opere Dei.

CAP. XXXII.

1 Cum autē vidisset populus Musā fecisse morā descendēdi de mōte, turmatim venerunt ad Haron, et dixerūt ei, Surge, et fac nobis deū qui ambulet ante nos, quoniā ille vir Musa, qui eduxit nos de regione Ægypti, ignoram⁹ quid actū sit de re ipsius. 2 Dixit eis Haron, Solvite inaures auri quæ sunt in auribus uxorū vestrarū, et filiorū et filiarū vestrarū, ad afferte eas ad me. 3 Et solvit omnis populus inaures auri quæ erāt in auribus suis, et attulerūt eas ad Haron. 4 Et accepit illas ab eis, et præcepit cui formaret eas in formâ : et fecit eas vitulū fusilē, et adoraverūt eū. Et dixerūt, Hic est dominus tu⁹ O progenies Israil, qui extraxit te de terrâ Ægypti. 5 Cùmq; vidisset id Haron, ædificavit altare ante eū, et proclamavit, ac dixit, Deo celebritas est cras. 6 Deinde surrexerūt manè, et obtulerūt oblationes, et mactārūt pacifica. Et sedit populus ut mādūcarent, et biberent, et surrexerunt ludere. 7 Dixitque Deus Musæ, Vade, & descende, jam enim corruptus est populus tuus quem extraxisti de regione Ægypti. 8 Defecerunt citò de viā per quā præceperam eis ambulare : & fecerunt sibi vitulum fusilem, et adoraverunt eum, & mactārunt ei, & dixerunt, Hic est dominus tuus O progenies Israil qui extraxit te de regione Ægypti. 9 Deinde dixit ei, Jam scivi quòd hujusmodi populus est populus difficilis cervicibus.

;eos consumã & ,eos in *meus nasus* excandescet &,me dimitte nunc Et
10 וְעַתָּה הַנִּיחָה לִּי וְיִחַר־אַפִּי בָהֶם וַאֲכַלֵּם
Moseh oravit Et .magnam gentem in te faciam &
11 וְאֶעֱשֶׂה אוֹתְךָ לְגוֹי גָּדוֹל ׃ וַיְחַל מֹשֶׁה אֶת־
excandescet Domine quid Ad : dixit & ,sui Dei Domini *facies*
פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהָיו וַיֹּאמֶר לָמָה יְהוָה יֶחֱרֶה
Ægypti terra e fecisti exire quem,tuum populũ in *tuus nasus*
אַפְּךָ בְּעַמֶּךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
dicent quid Ad ? forti manu in & ,magna fortitudine in
12 בְּכֹחַ גָּדוֹל וּבְיָד חֲזָקָה ׃ לָמָּה יֹאמְרוּ
eos occidendum ad ,eos *fecit exire malitia In* : dicendo , Ægyptii
מִצְרַיִם לֵאמֹר בְּרָעָה הוֹצִיאָם לַהֲרֹג אֹתָם
Revertere ? terræ superficie de eos cõsumendum ad & ,montibus in
בֶּהָרִים וּלְכַלֹּתָם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה שׁוּב
Recordare .*tuo populo* malum super te pœniteat & ,tui *nasi* ira ab
13 מֵחֲרוֹן אַפֶּךָ וְהִנָּחֵם עַל־הָרָעָה לְעַמֶּךָ ׃ זְכֹר
eis jurasti quibus,tuorũ servorum Israel & Ischac ,Abraham
לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם
stellas sicut vestrum semẽ Multiplicabo : eos ad es locutus & ,*te in*
בָּךְ וַתְּדַבֵּר אֲלֵהֶם אַרְבֶּה אֶת־זַרְעֲכֶם כְּכוֹכְבֵי
,vestro semini dabo , dixi quam hanc terram omnẽ & ,cœlorum
הַשָּׁמָיִם וְכָל־הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֶתֵּן לְזַרְעֲכֶם
malum super Dominum pœnituit Et .seculum in hæreditabũt &
14 וְנָחֲלוּ לְעֹלָם ׃ וַיִּנָּחֶם יְהוָה עַל־הָרָעָה
e Moseh descẽdit &,*se vertit* Et.suo populo faceret ut est locutus quod
15 אֲשֶׁר דִּבֶּר לַעֲשׂוֹת לְעַמּוֹ ׃ וַיִּפֶן וַיֵּרֶד מֹשֶׁה מִן־
duob' à scriptæ tabulæ ,ej' manu in testimonii tabulæ duæ & ,monte
הָהָר וּשְׁנֵי לֻחֹת הָעֵדֻת בְּיָדוֹ לֻחֹת כְּתֻבִים מִשְּׁנֵי
Dei opus ,tabulæ Et .scriptæ *ipsæ hinc* & Hinc .suis laterib'
16 עֶבְרֵיהֶם מִזֶּה וּמִזֶּה הֵם כְּתֻבִים ׃ וְהַלֻּחֹת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים
.tabulis super sculpta *ipsa* Dei scriptura ,scriptura & ,*ipsæ*
הֵמָּה וְהַמִּכְתָּב מִכְתַּב אֱלֹהִים הוּא חָרוּת עַל־הַלֻּחֹת ׃
ad dixit &,ej' *vociferatione in* populi vocem Jehosuah audivit Et
17 וַיִּשְׁמַע יְהוֹשֻׁעַ אֶת־קוֹל הָעָם בְּרֵעֹה וַיֹּאמֶר אֶל־
clamandi vox Non : dixit Et .*castrametatione* in prælii Vox : Moseh
18 מֹשֶׁה קוֹל מִלְחָמָה בַּמַּחֲנֶה ׃ וַיֹּאמֶר אֵין קוֹל עֲנוֹת
.*audiens ego canendi vocem* ,*debilitatem clamandi vox non & ,fortitudinem*
גְּבוּרָה וְאֵין קוֹל עֲנוֹת חֲלוּשָׁה קוֹל עַנּוֹת אָנֹכִי שֹׁמֵעַ ׃
vidit & , *castrametationem* ad appropinquavit quando fuit Et
19 וַיְהִי כַּאֲשֶׁר קָרַב אֶל־הַמַּחֲנֶה וַיַּרְא אֶת־
suis manib' è projecit & ,Moseh furor excanduit &,choros & ,vitulum
הָעֵגֶל וּמְחֹלֹת וַיִּחַר־אַף מֹשֶׁה וַיַּשְׁלֵךְ מִיָּדָו אֶת־
quem vitulum cepit Et .monte sub eas cõfregit & , tabulas
20 הַלֻּחֹת וַיְשַׁבֵּר אֹתָם תַּחַת הָהָר ׃ וַיִּקַּח אֶת־הָעֵגֶל אֲשֶׁר
sparsit & *comminuit quo usque* , moluit & ,igne in combussit &,fecerant
עָשׂוּ וַיִּשְׂרֹף בָּאֵשׁ וַיִּטְחַן עַד אֲשֶׁר־דָּק וַיִּזֶר
Moseh dixit Et .Israel filios *adaquavit* &,aquarum facies super
21 עַל־פְּנֵי הַמַּיִם וַיַּשְׁקְ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל ׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
eum super induxisti quia ,iste populus tibi fecit Quid : Aharon ad
אֶל־אַהֲרֹן מֶה־עָשָׂה לְךָ הָעָם הַזֶּה כִּי־הֵבֵאתָ עָלָיו
.grande peccatum
חֲטָאָה גְדֹלָה ׃

Versio VULG. LAT.

10 Dimitte me, ut irascatur furor meus contra eos, & deleam eos: faciámque te in gentem 11 magnam. Moyses autem orabat Dominum Deum suum, dicens; Cur, Domine, irascitur furor tuus contra populum tuum, quem eduxisti de terra Ægypti, in fortitudine magna, & in manu robusta? 12 Ne, quæso, dicant Ægyptii, Callidè eduxit eos, ut interficeret in montibus, & deleret è terra: quiescat ira tua, & esto placabilis super ne- 13 quitia populi tui. Recordare Abraham, Isaac, & Israel, servorum tuorum, quibus jurâsti per temetipsum, dicens; Multiplicabo semen vestrum sicut stellas cœli: & universam terram hanc, de qua locutus sum, dabo semini vestro, & possidebitis eam semper. 14 Placatúsque est Dominus, ne faceret malum quod locutus fuerat adversùs populum su- 15 um. Et reversus est Moyses de monte, portans duas tabulas testimonii in manu sua, 16 scriptas ex utraque parte, Et factas opere Dei: scriptura quoque Dei erat sculpta in ta- 17 bulis. Audiens autem Josue tumultum populi vociferantis, dixit ad Moysen; Ululatus pugnæ auditur in castris. 18 Qui respondit, Non est clamor adhortantium ad pugnam, neque vociferatio compellentium ad fugam: sed vocem 19 cantantium ego audio. Cúmque appropinquâsset ad castra, vidit vitulum, & choros: iratúsque valdè, projecit de manu tabulas, & confregit eas ad radicem mon- 20 tis. Arripiénsque vitulum quem fecerant, combussit & contrivit usque ad pulverem, quem sparsit in aquam: & dedit ex eo potum filiis Is- 21 rael. Dixítque ad Aaron; Quid tibi fecit hic populus, ut induceres super eum peccatum maximum?

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

10 Καὶ νῦν ἔασόν με, ϗ θυμωθεὶς ὀργῇ εἰς αὐτοὺς, ἐκτρίψω αὐτούς· καὶ ποιήσω σε εἰς 11 ἔθνος μέγα. Καὶ ἐδεήθη Μωυσῆς (ι) ἔναντι κυρίου τοῦ θεοῦ, καὶ εἶπεν, Ἱνατί κύριε θυμοῖ ὀργῇ εἰς τὸν λαόν σου, οὓς ἐξήγαγες ἐκ γῆς Αἰγύπτου ἐν ἰσχύϊ μεγάλῃ, καὶ (κ) ἐν τῷ βραχίονί σου τῷ ὑψηλῷ; 12 Μή ποτε εἴπωσιν οἱ Αἰγύπτιοι, λέγοντες, Μετὰ πονηρίας ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἀποκτεῖναι ἐν τοῖς ὄρεσι, καὶ ἐξαναλῶσαι αὐτοὺς ἀπὸ τῆς γῆς. παῦσαι τῆς ὀργῆς τοῦ θυμοῦ σου, ϗ ἵλεως γενοῦ ἐπὶ τῇ κακίᾳ 13 τοῦ λαοῦ σου, Μνησθεὶς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ τῶν σῶν οἰκετῶν, οἷς (λ) ὤμοσας κατὰ σεαυτοῦ, καὶ ἐλάλησας πρὸς αὐτοὺς, λέγων, Πολυπληθυνῶ τὸ σπέρμα ὑμῶν ὡσεὶ τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει· καὶ πᾶσαν τὴν γῆν ταύτην ἣν εἶπας (μ) δοῦναι αὐτοῖς, καὶ καθέξουσιν αὐτὴν εἰς 14 τὸν αἰῶνα. Καὶ ἱλάσθη κύριος (ν) περι- 15 ποιῆσαι τὸν λαὸν αὐτοῦ. Καὶ ἀποστρέψας Μωυσῆς, κατέβη ἀπὸ τοῦ ὄρους. καὶ αἱ δύο πλάκες τοῦ μαρτυρίου ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ, πλάκες λίθιναι (ξ) καταγεγραμμέναι ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν αὐτῶν, ἔν- 16 θεν καὶ ἔνθεν ἦσαν γεγραμμέναι. Καὶ αἱ πλάκες ἔργον θεοῦ ἦσαν, καὶ ἡ γραφὴ γραφὴ (ο) θεοῦ κεκολαμμένη ἐν ταῖς πλαξί. 17 Καὶ ἀκούσας Ἰησοῦς (π) τῆς φωνῆς τοῦ λαοῦ κραζόντων, λέγει πρὸς Μωυσῆν, 18 Φωνὴ πολέμου ἐν τῇ παρεμβολῇ. Καὶ λέγει, Οὐκ ἔστι φωνὴ ἐξαρχόντων κατ' ἰσχὺν, οὐδὲ φωνὴ ἐξαρχόντων τροπῆς, ἀλλὰ φωνὴν 19 ἐξαρχόντων οἴνου ἐγὼ ἀκούω. (ρ) Καὶ ἡνίκα ἤγγιζε τῇ παρεμβολῇ, ὁρᾷ τὸν μόσχον καὶ τοὺς χορούς· καὶ ὀργισθεὶς θυμῷ Μωυσῆς ἔρριψεν ἀπὸ τῶν χειρῶν αὐτοῦ τὰς δύο πλάκας, καὶ συνέτριψεν αὐτὰς ὑπὸ τὸ ὄ- 20 ρος. Καὶ λαβὼν τὸν μόσχον ὃν ἐποίησαν (σ) κατέκαυσεν αὐτὸν ἐν πυρὶ, καὶ κατήλεσεν αὐτὸν λεπτὸν, καὶ ἔσπειρεν αὐτὸν (τ) ὑπὸ τὸ ὕδωρ, καὶ ἐπότισεν αὐ- 21 τὸ τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ. Καὶ εἶπε Μωυσῆς (υ) τῷ Ἀαρὼν, Τί ἐποίησέ σοι ὁ λαὸς οὗτος, ὅτι ἐπήγαγες ἐπ' αὐτοὺς ἁμαρτίαν μεγάλην;

Et nunc sine me, & indignatus 10 *irâ in eos, atteram eos: & faciam te in gentem magnam. Et* 11 *oravit Moyses coram Domino Deo, & dixit, ut quid, Domine, indignaris irâ in populum tuum, quem eduxisti de terra Ægypti in fortitudine magna, & in brachio tuo excelso? Nè quando dicant Ægyptii,* 12 *dicentes, Cum malignitate eduxit eos ad occidendum in montibus, & delendos eos de terra. Cessa ab ira furoris tui, & propicius esto super malitia populi tui, Recordatus Abraham* 13 *& Isaac & Jacob famulorum tuorum, quibus jurâsti per te ipsum, & locutus es ad eos, dicens, Multiplicabo semen vestrum sicut astra cœli multitudine: & omnem terram hanc, quam dixisti dare (e) eis, & obtinebunt eam in seculum. Et* 14 *propiciatus est Dominus ad (f) servandum populum suum. Et* 15 *conversus Moyses descendit de monte. Et duæ tabulæ testimonii in manibus ejus, tabulæ lapideæ inscriptæ ex utrisque partibus earum, hinc & hinc erant scriptæ. Et tabulæ opus* 16 *Dei erant; & scriptura, scriptura Dei sculpta in tabulis. Et audiens Iesus vocem populi* 17 *clamantium, ait ad Moysen, Vox belli in castris. Et ait,* 18 *(g) Non est vox præcinentium secundùm fortitudinem, neque vox præcinentium fugam: sed vocem præcinentium vinum, ego audio. Et statim ut* 19 *appropinquavit castris, videt vitulum & choros. Et iratus furore Moyses projecit de manibus suis ambas tabulas, & contrivit eas sub monte. Et su-* 20 *mens vitulum quem fecerant, combussit eum in igni, & contrivit eum minutim, & sparsit eum sub aqua, & potavit eâ filios Israel. Et dixit Moy-* 21 *ses ad Aaron, Quid fecit tibi populus hic, quia induxisti super eos peccatum magnum?*

MS.A. (ι) κατέναντι τοῦ θεοῦ αὐτοῦ, καὶ (κ) ἐν βραχίονι ὑψηλῷ; (λ) ὤμοσας αὐτοῖς κατὰ (μ) δοῦναι τῷ σπέρματι αὐτῶν, καὶ (ν) περὶ τῆς κακίας, ἧς εἶπε ποιῆσαι τὸν (ξ) γεγραμμέναι (ο) θεοῦ ἐστιν κεκολαμμένη (π) τὴν φωνὴν (ρ) Ἡνίκα δὲ ἤγγισεν (σ) κατέκαυσεν πυρὶ, καὶ κατήλεσεν λεπτὸν, (τ) ἐπὶ τὸ (υ) πρὸς Ἀαρών.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]

10 Igitur permitte mihi, & invalescet furor meus in eos, interficiamque illos, & faciam te in gentem magnam. 11 Et oravit Moses coram Domino Deo suo dicens, Ne quæso Domine, ne invalescat furor tuus in populum tuum quem eduxisti ex Ægypto tuâ fortitudine magnâ brachio tuo excelso. 12 Et ne dicant Ægyptii, Ad malum eorum eduxit eos, ut occideret eos inter montes, & ut destrueret eos de superficie terræ. Quiesce ab æstu furoris tui, & placare super scelus populi tui. 13 Memineris Abrahæ & Isahac & Israelis servorum tuorum quibus jurâsti per temetipsum, & dixisti eis, Multiplicabo semen vestrum sicut stellas quæ in cœlo sunt: & universæ terræ de qua dixi, Dabo semini vestro, & possidebunt eam in æternum. 14 Et placatus est Dominus super malum quod dixerat se facturum populo suo. 15 Conversus autem Moses, descendit de monte, duas tabulas testimonii manu suâ gestans, tabulas quæ scriptæ erant ab ambobus lateribus, hinc & illinc scriptæ erant. 16 Et tabulæ opus Dei erant; & scriptura, scriptura Dei erat incisa in tabulis. 17 Audiens autem Jesus vocem populi agonizantis, dixit ad Mosen, Vox certaminis est in castris. 18 Inquit ad eum Moses, Non vocem sermonis fortium, neque vocem debilium, vocem autem peccati ego audio. 19 Cúmque accessisset ad castra, vidit vitulum & cymbala: & excanduit Moses, projecitque tabulas de manu sua, & confregit eas in radicibus montis. 20 Et sumens vitulum quem fecerant, combussit eum igne, & limavit eum limâ quoad comminut' esset quasi pulvis: & spargens scobem ejus super faciem aquæ, potũ dedit gẽti Israeliticæ. 21 Et dixit Moses ad Aharonẽ, Quid fecit tibi populus iste, ut induxeris super eũ peccatũ maximũ.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.
תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

10 וּכְעַן אֱנַח בָּעוּתָךְ מִן־קֳדָמַי וְיִתְקַף
רוּגְזִי בְּהוֹן וֶאֱשֵׁיצֵינוּן וְאַעְבֵּד יָתָךְ
11 לְעַם סַגִּי ׃ וְצַלִּי מֹשֶׁה קֳדָם יְיָ אֱלָהֵיהּ
וַאֲמַר לְמָא יְיָ יִתְקֵיף רוּגְזָךְ בְּעַמָּךְ
דִּי אַפֵּקְתָּא מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם בְּחֵיל
12 רַב בִּידָא תַקִּיפָא ׃ לְמָא יֵימְרוּן
מִצְרָאֵי לְמֵימַר בְּבִישָׁא אַפֵּקִנּוּן
לְקַטָּלָא יָתְהוֹן בֵּינֵי טוּרַיָּא
וּלְשֵׁיצָיוּתְהוֹן מֵעַל אַפֵּי אַרְעָא תּוּב
מִתְּקוֹף רוּגְזָךְ וְאָתֵיב מִן־בִּישְׁתָא
13 דְּמַלֶּלְתָּא לְמֶעְבַּד לְעַמָּךְ ׃ אִדְכַּר
לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עַבְדָּךְ
דִּי קַיֵּימְתָּא לְהוֹן בְּמֵימְרָךְ וּמַלֶּלְתָּא
עִמְּהוֹן אַסְגֵּי יָת־בְּנֵיכוֹן כְּכוֹכְבֵי
שְׁמַיָּא וְכָל־אַרְעָא הָדָא דִּי אֲמָרִית
14 אֶתֵּן לִבְנֵיכוֹן וְיַחְסְנוּן לְעָלַם ׃ וְתָב
יְיָ מִן־בִּישְׁתָא דִּי מַלֵּיל לְמֶעְבַּד
15 לְעַמֵּיהּ ׃ וְאִתְפְּנִי וּנְחַת מֹשֶׁה מִן־
טוּרָא וּתְרֵין לוּחֵי סָהֲדוּתָא בִּידֵיהּ
לוּחֵי כְּתִיבִין מִתְּרֵין עִבְרֵיהוֹן מִכָּא
16 וּמִכָּא אִנּוּן כְּתִיבִין ׃ וְלוּחַיָּא עוֹבָדָא
דַּיְיָ אִנּוּן וּכְתָבָא כְּתָבָא דַּיְיָ הוּא
17 מְפָרַשׁ עַל־לוּחַיָּא ׃ וּשְׁמַע יְהוֹשֻׁעַ יָת
קָל עַמָּא כַּד מְיַבְּבִין וַאֲמַר לְמֹשֶׁה
18 קָל קְרָבָא בְּמַשְׁרִיתָא ׃ וַאֲמַר לָא קָל
גִּבָּרִין דְּנָצְחִין בִּקְרָבָא וְאַף לָא קָל
חַלָּשִׁין דְּמִתַּבְּרִין קָל דִּמְחַיְּכִין
19 אֲנָא שָׁמַע ׃ וַהֲוָה כַּד קְרֵיב
לְמַשְׁרִיתָא וַחֲזָא יָת־עֶגְלָא וְחִנְגִּין
וּתְקֵיף רוּגְזָא דְמֹשֶׁה וּרְמָא מִידוֹהִי
יָת־לוּחַיָּא וְתַבַּר יָתְהוֹן בְּשִׁפּוֹלֵי
20 טוּרָא ׃ וּנְסֵיב יָת־עֶגְלָא דִּי עֲבַדוּ
וְאוֹקֵיד בְּנוּרָא וְשָׁף עַד־דַּהֲוָה
דַּקִּיק וּדְרָא עַל־אַפֵּי מַיָּא וְאַשְׁקִי יָת
21 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל ׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן
מָא־עֲבַד לָךְ עַמָּא הָדֵין אֲרֵי
אַיְתֵיתָא עֲלוֹהִי חוֹבָא רַבָּא ׃

10 Et nunc dimitte deprecationẽ tuã à facie meâ; & irascetur furor me' contra eos, & consumam eos: faciamque te 11 in gentem magnã. Et oravit Moyses coram Domino Deo suo: & ait; Cur Domine, irascitur furor tuus; contra populũ tuum, quem eduxisti de terrâ Ægypti, in fortitudine magna, & in manu vali- 12 dâ? Quare loquentur Ægyptii, dicentes, Cũ malignitate eduxit eos, ut interficeret eos in montibus; & ut consumeret eos de superficie terræ: Revertere ab irâ furoris tui; et convertere à malo q cogitâsti facere populo tuo. 13 Memor esto Abraham, Isaac & Israel, servorũ tuorũ; quibus jurâsti in verbum tuum: & cum quibus locutus es dicens; Multiplicabo filios vestros, sicut stellas cœli: & universã terrã hanc, quã dixi, dabo filiis vestris; & possidebunt eam in æternũ. 14 Reversusq; est Dominus, à malo q cogitavit facere populo suo. 15 Respexitq; Moyses, et descẽdit de monte; & duas tabulas testimonii portabat in manu suâ: scriptas ex utraq; parte; hinc & inde erant scriptæ. 16 Tabulæ autem erant opere Dei factæ: et scriptura erat *scriptura* Dei, sculpta sup tabulas. 17 Audivitq; Josue vocẽ populi, quando vociferabantur: et dixit ad Moysen; Vox pugnæ auditur in castris. 18 Et ait, Non est vox fortium, prævalentium in pugnâ; neq; vox imbecilliũ qui superantur: sed vocem ludentium e- 19 go audio. Et factum est, cum appropinquâsset ad castra; & vidisset vitulum & choros: iratus est furor Moysi; & projecit de manibus suis tabulas, et confregit eas in humilioribus locis montis. 20 Arripuitq; vitulũ quem fecerant, & combussit igne; & contrivit donec fuit comminutum: & sparsit super faciem aquæ, et dedit bibere 21 filiis Israel. Dixitq; Moyses ad Aaron; Quid fecit tibi hic populus: quia induxisti super eum peccatum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

* 10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
** 15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
* 19 [illegible]
20 [illegible]
** 21 [illegible]

VER. SAMAR.

* 10 [illegible]
* 11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
** 15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
** 21 [illegible]

TEXT ET VER. SAM
Translatio Latina.

11 *Nunc autẽ dimitte me, et accendetur ira mea in eos, & consumet eos, faciámque te in gentẽ magnam. In Aaronẽ etiam iratus est valdè Dominus ad perdendũ eum, & sed oravit Moses pro Aarone. (e) Oravit quoq; Moses (f) faciẽ* 11 *Domini Dei sui, & dixit; Quare Domine, exarsit ira tua in populum tuum quem eduxisti de Ægypto in virtute magna, et in brachio extenso? Ad quid dicent Ægyptii hæc* 12 *verba, In malũ eduxit eos, ut occideret eos in montib', et deleret eos à facie terræ? recede à furore iræ tuæ, & esto propitius malitiæ populi tui. Recordare Abrahã, Isaac, et Ja-* 13 *cob servorum tuorum quibus jurâsti per teipsum, quibusq; dixisti, Multiplicando multiplicabo semen vestrũ sicut stelas cœli, omnémque terram istam quã dixi, Dabo semini vestro, eamq; possidebunt in æternũ. Et pœnituit Dominũ* 14 *de malo quod dixerat se facturum populo suo, Rever-* 15 *susq; est Moses, et descendit de monte, duæque tabulæ testamenti erant in manu ejus; tabulæ scriptæ ex ambabus partibus, inde et inde scriptæ erant. Tabulæ autẽ istæ opus* 16 *erant Dei; et scriptura, scriptura erat Dei sculpta super tabulas. Audiens autẽ Jo-* 17 *sue vocem populi vociferantis, dixit Mosi, Sonus belli est in castris. Et respondit,* 18 *non est vox (g) canentium victoriam, neque vox est (h) canentium fugam; vocem (i) delictorum, ego audio. Fa-* 19 *ctúmque est cum appropinquaret castris, ut videret vitulum, & choros; tunc exarsit ira Mosis, projecitque de manibus suis tabulas, & fregit eas sub monte. Sumpsit* 20 *etiã vitulum quem fecerant, & combussit eum in igne, & contrivit eum usque in pulverem, & sparsit super faciem aquarum, potavitque filios Israel. Posteà dixit* 21 *Moses Aaroni, Quid fecit tibi populus iste, quòd induxisti super eum peccatũ magnum?*

VER. SAM. (e) Solvit (f) iram (g) cœtûs vincentis, (h) cœtûs victi; (i) peccatorum,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* والآن فان تركتني يشتد غضبي عليهم فافنيهم * واصنع منك امة عظيمة * فابتهل موسى 10 11
الى الله ربه * وقال يا رب لا يشتد غضبك على قومك الذين اخرجتهم من مصر بقوة عظيمة
ويد شديدة * لئلا يقول المصريون انه اخرجهم من هاهنا بشر ليقتلهم في ما بين الجبال 12
ويفنيهم عن وجه الارض * ارجع من شدة غضبك واصفح عن البلية لقومك * واذكر لابراهيم 13
واسحق واسرائيل عبيدك الذين اقسمت لهم باسمك * وقلت لهم اكثر نسلكم ككواكب السماء
وجميع البلد الذي قلت فيه اني اعطيه لنسلكم ويحوزونه الى الدهر * فصفح الله عن البلية 14
التي قال انه يحلها بقومه * ثم ولى موسى ونزل من الجبل ولوحا الشهادة في يده * لوحان مكتوبان 15
من جانبيهما من داخل ومن خارج * واللوحان هما من خلقة الله * والكتاب هو كتاب الله محفور 16
عليهما * وسمع يوشع صوت القوم في تجلبهم * فقال لموسى * صوت حرب في العسكر * ثم قال ليس 17 18
هو صوتا يدل على ظفر * ولا صوتا يدل على هزيمة * بل صوت ضوضاء انا سامع * فلما قرب من 19
العسكر راى العجل والطبول * فاشتد غضب موسى فطرح اللوحين من يديه وكسرهما تحت الجبل
* ثم اخذ العجل الذي صنعوه * فاحرقه بالنار وبرده الى ان دق مثل التراب وذراه على وجه 20
الماء وسقى بني اسرائيل * ثم قال لهرون * ما صنع بك هؤلاء القوم اذ جلبت عليهم خطية عظيمة * 21

Et nunc si permiseris mihi, invalescet furor meus in eos, & consumam eos, & faciam ex te gentem magnam. 10 *Supplicavit* 11 *autem Musa Deum Dominũ suum, & dixit; O Domine, ne invalescat furor tuus adversùs populum tuum quos eduxisti ex Ægypto cum virtute magna & manu forti. Ut ne dicant Ægyptii, Quòd eduxe-* 12 *rit eos hinc malitiosè, ut interficeret eos inter montes, & consumeret eos de facie terræ. Revertere à vehementia furoris tui, & dimitte calamitatem populo tuo. Et re-* 13 *cordare Abraham, Isaac, & Israel servorũ tuorũ, quibus jurâsti per nomen tuum, & dixisti eis; Multiplicabo progeniem vestram sicuti stellas cœli; & totius regionis de qua dixisti, Quòd ego dabo eã progeniei vestræ, & possidebunt eam usque in æternum. Pepercit ergò Deus calamitati* 14 *quam dixerat se missurum in populum suum. Deinde reversus est Musa, & descen-* 15 *dit de monte, duas tabulas testimonii habens in manu sua, duas tabulas scriptas ex duobus lateribus earum, intus & foris. Et* 16 *duæ tabulæ erant ex creatione Dei; & scriptura erat scriptura Dei incisa super ambas. Audivitque Jusaa vocem populi in* 17 *clangore eorum: Dixitque Musæ, Vox* 18 *belli in exercitu est. At dixit, Non est vox indicans victoriam, neque vox indicans fugam, sed vocem tumultûs, ego audio. Cùm verò accessisset ad castra, vidit vi-* 19 *tulum, & tympana: invaluit ergò ira Musæ, projecitque duas tabulas de manibus suis, & confregit eas sub monte. Deinde sumpsit vitulũ quem fecerant, &* 20 *combussit eum igne, & limavit illũ quousque comminutus esset veluti pulvis, et sparsit illum super faciem aquæ, et potavit filios Israil. Deinde dixit ad Haron, Quid* 21 *fecit tibi hujusmodi populus, ut adduxeris adversùs eos peccatum maximum?*

nôſti Tu .mei domini naſus excandeſcat Ne ;Aharon dixit Et
22 וַיֹּאמֶר אַהֲרֹן אַל־יִחַר אַף אֲדֹנִי אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת־
nobis Fac :mihi dixerunt Et .ipſe malo in quòd ,populum
23 הָעָם כִּי בְרָע הוּא׃ וַיֹּאמְרוּ לִי עֲשֵׂה־לָנוּ
qui ,viro Moſeh huic quia ;nos ante eant qui Deos
אֱלֹהִים אֲשֶׁר יֵלְכוּ לְפָנֵינוּ כִּי־זֶה מֹשֶׁה הָאִישׁ אֲשֶׁר
.ei fuit quid novimus non ,Ægypti terra è nos fecit aſcendere
הֶעֱלָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא יָדַעְנוּ מֶה־הָיָה לוֹ׃
illud projeci &:mihi dederũt &,Abrumpite ? aurum Cui :eis dixi Et
24 וָאֹמַר לָהֶם לְמִי זָהָב הִתְפָּרָקוּ וַיִּתְּנוּ־לִי וָאַשְׁלִכֵהוּ
populum Moſeh vidit Et .iſte vitulus eſt egreſſus &,ignem in
25 בָאֵשׁ וַיֵּצֵא הָעֵגֶל הַזֶּה׃ וַיַּרְא מֹשֶׁה אֶת־הָעָם
.eis inſurgẽtib⁹ in infamiã ad Aharõ eũ diſcooperuerat quia ,ipſe nudat⁹ quòd
כִּי פָרֻעַ הוּא כִּי־פְרָעֹה אַהֲרֹן לְשִׁמְצָה בְּקָמֵיהֶם׃
.me Ad ?Domino Quis :dixit & .caſtrametationis porta in Moſeh ſtetit Et
26 וַיַּעֲמֹד מֹשֶׁה בְּשַׁעַר הַמַּחֲנֶה וַיֹּאמֶר מִי לַיהוָה אֵלָי
dixit Sic :eis dixit Et .Levi filii omnes eum ad ſunt cõgregati Et
27 וַיֵּאָסְפוּ אֵלָיו כָּל־בְּנֵי לֵוִי׃ וַיֹּאמֶר לָהֶם כֹּה־אָמַר
.ſuũ femur ſuper ſuũ gladiũ unuſquiſq; Ponite :Iſrael Deus Dominus
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שִׂימוּ אִישׁ־חַרְבּוֹ עַל־יְרֵכוֹ
occidite Et .caſtrametatione in portã ad porta de revertimini &,Tranſite
עִבְרוּ וָשׁוּבוּ מִשַּׁעַר לָשַׁעַר בַּמַּחֲנֶה וְהִרְגוּ
unuſquiſque &,ſuum ſocium unuſquiſque &,ſuum fratrem quiſque
אִישׁ־אֶת־אָחִיו וְאִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ וְאִישׁ אֶת־
è cecidit Et .Moſeh verbũ ſecundũ Levi filii fecerunt Et .ſuũ propinquũ
28 קְרֹבוֹ׃ וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי־לֵוִי כִּדְבַר מֹשֶׁה וַיִּפֹּל מִן־
:Moſeh dixit Et .viri millia tria ferme illa die in populo
29 הָעָם בַּיּוֹם הַהוּא כִּשְׁלֹשֶׁת אַלְפֵי אִישׁ׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
,ſuũ filiũ in vir Quia .Domino hodie veſtrã manum Implete
מִלְאוּ יֶדְכֶם הַיּוֹם לַיהוָה כִּי אִישׁ בִּבְנוֹ
fuit Et .benedictionem hodie vos ſuper dandam ad ,ſuũ fratrem in &
30 וּבְאָחִיו וְלָתֵת עֲלֵיכֶם הַיּוֹם בְּרָכָה׃ וַיְהִי
.grande peccatũ peccaſtis Vos :populum ad Moſeh dixit & ,craſtino de
מִמָּחֳרָת וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָעָם אַתֶּם חֲטָאתֶם חֲטָאָה גְדֹלָה
.veſtro peccato pro expiabo fortè ſi ,Dominum ad aſcendam nunc Et
וְעַתָּה אֶעֱלֶה אֶל־יְהוָה אוּלַי אֲכַפְּרָה בְּעַד חַטַּאתְכֶם׃
peccavit ,Obſecro :dixit & ,Dominum ad Moſeh eſt reverſus Et
31 וַיָּשָׁב מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה וַיֹּאמַר אָנָּא חָטָא
nunc Et .auri deos ſibi fecerũt &,grande peccatum iſte populus
32 הָעָם הַזֶּה חֲטָאָה גְדֹלָה וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם אֱלֹהֵי זָהָב׃ וְעַתָּה
,tuo libro de nunc me dele ,non ſi &,eorum peccatum auferes ſi
אִם־תִּשָּׂא חַטָּאתָם וְאִם־אַיִן מְחֵנִי נָא מִסִּפְרְךָ
peccavit qui Quis :Moſeh ad Dominus dixit Et .ſcripſiſti quem
33 אֲשֶׁר כָּתָבְתָּ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה מִי אֲשֶׁר חָטָא־
ad populum duc ,vade nunc Et .meo libro è eum delebo,mihi
34 לִי אֶמְחֶנּוּ מִסִּפְרִי׃ וְעַתָּה לֵךְ נְחֵה אֶת־הָעָם אֶל־
,me viſitãdi die in Et.te ante ibit me⁹ angelus Ecce .tibi ſum locut⁹ quod
אֲשֶׁר־דִּבַּרְתִּי לָךְ הִנֵּה מַלְאָכִי יֵלֵךְ לְפָנֶיךָ וּבְיוֹם פָּקְדִי
,populum Dominus percuſſit Et.eorum peccatum eos ſuper viſitabo &
35 וּפָקַדְתִּי עֲלֵיהֶם חַטָּאתָם׃ וַיִּגֹּף יְהוָה אֶת־הָעָם
.Aharon fecit quem ,vitulum fecerunt quod ſuper
עַל אֲשֶׁר עָשׂוּ אֶת־הָעֵגֶל אֲשֶׁר עָשָׂה אַהֲרֹן׃

Verſio VULG. LAT.

22 Cui ille reſpondit, Ne indignetur dominus meus: tu enim nôſti populũ iſtũ, quòd pron⁹ ſit ad malũ. 23 Dixerunt mihi, Fac nobis deos, qui nos præcedãt, huic enim Moyſi qui nos eduxit de terra Ægypti, neſcimus quid acciderit. 24 Quibus ego dixi, Quis veſtrûm habet aurum? Tulerunt, & dederũt mihi: & projeci illud in ignem, egreſſúſq; eſt hic vitul⁹. 25 Videns ergò Moyſes populũ quòd eſſet nudat⁹, (ſpoliaverat enim eum Aaron propter ignominiã ſordis, & inter hoſtes nudum conſtituerat) 26 Et ſtans in porta caſtrorum, ait; Si quis eſt Dñi, jungatur mihi. Congregatíq; ſũt ad eũ omnes filii Levi: 27 Quib⁹ ait, Hæc dicit Dñs Deus Iſrael, Ponat vir gladiũ ſuper femur ſuum: ite, & redite de porta uſq; ad portã per mediũ caſtrorũ, & occîdat unuſquiſq; fratrem, & amicum, & proximũ ſuũ. 28 Fecerúntque filii Levi juxta ſermonẽ Moyſis, ceciderúntq; in die illa quaſi viginti tria millia hominũ. 29 Et ait Moyſes, Conſecrâſtis man⁹ veſtras hodie Dño, unuſquiſq; in filio, & in fratre ſuo, ut detur vobis benedictio. 30 Facto autẽ altero die, locut⁹ eſt Moyſes ad populum: Peccâſtis peccatũ maximum: aſcendã ad Dñm, ſi quo modo quivero eum deprecari pro ſcelere veſtro. 31 Reverſúſq; ad Dñm, ait; Obſecro, peccavit popul⁹ iſte peccatum maximum, fecerúntque ſibi deos aureos: aut dimitte eis 32 hanc noxam. Aut ſi non facis, dele me de libro tuo quem 33 ſcripſiſti. Cui reſpondit Dñs, Qui peccaverit mihi, delebo 34 eum de libro meo. Tu autem vade, & duc populum iſtum quò locutus ſum tibi: angelus me⁹ præcedet te. Ego autem in die ultionis viſitabo & 35 hoc peccatum eorum. Percuſſit ergò Dominus populum pro reatu vituli, quem fecerat Aaron.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranſlatione LATINA.

22 Καὶ εἶπεν Ἀαρὼν πρὸς Μωυσῆν, (φ) Μὴ ὀργίζου κύριε· σὺ γὰρ οἶδας τὸ ὅρμημα τοῦ 23 λαοῦ τούτου. Λέγουσι γάρ μοι, Ποίησον ἡμῖν θεοὺς, οἳ προπορεύσονται ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωυσῆς οὗτος ὁ ἄνθρωπος, ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς (χ) ἐξ Αἰγύπτου, οὐκ οἴδαμεν τί γέγονεν αὐτῷ. 24 Καὶ εἶπα αὐτοῖς, (ψ) Εἴ τινι ὑπάρχει χρυσία, περιέλεσθε. καὶ ἔδωκάν μοι· καὶ ἔρριψα εἰς τὸ 25 πῦρ· καὶ ἐξῆλθεν ὁ μόσχος οὗτος. Καὶ ἰδὼν Μωυσῆς τὸν λαὸν ὅτι διεσκέδασται, (διεσκέδασε γὰρ αὐτοὺς Ἀαρὼν ἐπίχαρμα τοῖς 26 ὑπεναντίοις αὐτῶν) Ἔστη δὲ Μωυσῆς ἐπὶ τῆς πύλης τῆς παρεμβολῆς, καὶ εἶπε, Τίς πρὸς κύριον; ἴτω πρός με. (ω) συνῆλθον οὖν πρὸς 27 αὐτὸν πάντες οἱ υἱοὶ Λευί. (α) Καὶ λέγει αὐτοῖς, Τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ· Θέσθε ἕκαστος (β) τὴν ἑαυτοῦ ῥομφαίαν ἐπὶ τὸν μηρὸν, καὶ διέλθατε καὶ ἀνακάμψατε ἀπὸ πύλης (γ) ἐπὶ πύλην διὰ τῆς παρεμβολῆς, καὶ ἀποκτείνατε ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος τὸν πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος 28 τὸν ἔγγιστα αὐτοῦ. Καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Λευὶ καθὰ ἐλάλησεν αὐτοῖς Μωυσῆς. καὶ ἔπεσαν ἐκ τοῦ λαοῦ (δ) ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ εἰς τρισχι- 29 λίους ἄνδρας. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Μωυσῆς, Ἐπληρώσατε τὰς χεῖρας ὑμῶν σήμερον (ε) κυρίῳ ἕκαστος ἐν τῷ υἱῷ (ζ) ἢ ἐν τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, δοθῆναι ἐφ᾽ ὑμᾶς εὐλογίαν. 30 Καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν αὔριον (η) εἶπε Μωυσῆς πρὸς τὸν λαὸν, Ὑμεῖς ἡμαρτήκατε ἁμαρτίαν μεγάλην. καὶ νῦν ἀναβήσομαι πρὸς τὸν θεὸν, ἵνα (θ) ἐξιλάσωμαι περὶ τῆς ἁμαρτίας 31 ὑμῶν. (ι) Ὑπέστρεψε δὲ Μωυσῆς πρὸς κύριον, καὶ εἶπε, Δέομαι κύριε· ἡμάρτηκεν ὁ λαὸς οὗτος ἁμαρτίαν μεγάλην, καὶ ἐποίησαν 32 ἑαυτοῖς θεοὺς χρυσοῦς. Καὶ νῦν εἰ μὲν ἀφεῖς αὐτοῖς τὴν (κ) ἁμαρτίαν αὐτῶν, ἄφες· εἰ δὲ μὴ, ἐξάλειψόν (λ) με ἐκ τῆς βίβλου σου, ἧς 33 ἔγραψας. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Μωυσῆν, (μ) Εἴ τις ἡμάρτηκεν ἐνώπιόν μου, ἐξαλείψω 34 (ν) αὐτοὺς ἐκ τῆς βίβλου μου. Νυνὶ δὲ (ξ) βάδιζε, κατάβηθι, καὶ ὁδήγησον τὸν λαὸν τοῦτον εἰς τὸν τόπον, ὃν εἶπά σοι· ἰδοὺ ὁ ἄγγελός μου προπορεύσεται πρὸ προσώπου σου. ᾗ δ᾽ ἂν ἡμέρᾳ ἐπισκέπτωμαι, ἐπάξω ἐπ᾽ αὐτοὺς τὴν 35 ἁμαρτίαν αὐτῶν. Καὶ ἐπάταξε κύριος τὸν λαὸν περὶ τῆς ποιήσεως τοῦ μόσχου, (ο) οὗ ἐποίησεν Ἀαρών.

Et dixit Aaron ad Moyſen, Ne 22 iraſcaris domine: Tu enim nôſti impetum populi hujus. Dicunt e- 23 nim mihi, Fac nobis deos qui præcedent nos: etenim Moyſes homo iſte, qui eduxit nos de Ægypto, neſcimus quid factum ſit ei. Et dixi iis, Si cui ſunt aurea, au- 24 ferte: & dederunt mihi: & projeci in ignem: & exiit vitulus hic. (h) Et cùm vidiſſet popu- 25 lum Moyſes, quia diſſipatus eſt, (diſſipavit enim eos Aaron (i) gaudium adverſariis eorum) Ste- 26 tit autem Moyſes ſuper portam caſtrorum, & dixit, (k) Quis ad Dominum? veniat ad me. Cõvenerunt igitur ad eum omnes filii Levi. Et dicit eis, Hæc dicit Do- 27 minus Deus Iſrael; Ponite unuſquiſque gladium ſuum ſuper femur, & pertranſite, & redite à porta ad portam per ipſa caſtra, & interficite unuſquiſque fratrem ſuum, & unuſquiſque proximum ſuum, & unuſquiſque intimum ſuum. Et fecerunt filii 28 Levi prout locutus eſt eis Moyſes. Et ceciderunt de populo in die illa ad ter mille viros. Et 29 dixit eis Moyſes, (l) Implevistis manus veſtras hodie Domino, unuſquiſque in filio, vel in fratre ſuo, ut detur ſuper vos benedictio. Et factum eſt poſt 30 craſtinum, dixit Moyſes ad populum, Vos peccâſtis peccatum magnum. Et nunc aſcendam ad Deum, ut depropiciem pro peccato veſtro. Revertit autem Moy- 31 ſes ad Dominum, & dixit Precor Domine: peccavit populus iſte peccatum magnum, & fecerunt ſibi deos aureos. Et nunc 32 ſiquidem remittis eis peccatum eorum, remitte: (m) ſi autem non, dele me de libro tuo, quem ſcripſiſti. Et dixit Dominus ad Moy- 33 ſen, Si quis peccavit coram me, delebo eum de libro meo. Nunc 34 autem vade, deſcende, & deduc populum iſtum in locum, quem dixi tibi: ecce Angelus meus præcedet ante faciem tuam. Quâ autem die viſitabo, inducam in eos peccatum eorum. Et percuſſit 35 Dominus populum propter facturam vituli, quem fecit Aaron.

MS.A. (φ) λέγων, Μὴ (χ) ἐκ γῆς Αἰγύπτου, (ψ) Τίνι (ω) Συνήχθησαν (α) Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, (β) τὴν ῥομφαίαν ἑαυτοῦ (γ) ἐπὶ πύλης (δ) τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ (ε) τῷ κυρίῳ (ζ) καὶ ἐν τῷ ἀδελφῷ, δοθῆναι (η) καὶ εἶπεν (θ) ἐξιλάσωμαι (ι) Ἐπέστρεψε (κ) ἁμαρτίαν, ἄφες. (λ) ἐξάλειψον κἀμὲ (μ) Εἴ τις (ν) αὐτὸν (ξ) βάδιζε καὶ ὁδήγησον (ο) ὃν ἐποίησεν.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]

* Reſpondit Aharon, Ne æſtuet ira dñi mei; 22 tu nôſti populũ iſtũ malũ eſſe. Dixitq; mihi, 23 * fac nobis deos qui præcedant nos, quoniam hic Moſes qui extraxit nos è terra Ægypti, neſcimus quid evenerit ei. Et reſpondi eis, 24 Qui habet aurum, afferte ad me: attuleruntque ad me, & projeci illud in ignem & fact⁹ eſt vitul⁹ iſte. Videns autem Moſes 25 populum peccâſſe (peccare enim fecerat eos Aharon, ut eſſent famâ putidâ in noviſſimis ſuis) Stetit Moſes in oſtio tabernaculi, 26 & ait, Qui ex Dño eſt, veniat ad me: et congregati ſũt ad eum omnes filii Levi. Di- 27 xítq; ad eos Moſes, Sic dicit Dñs De⁹ Iſrael, Aptate quilibet gladium ſuum lumbis ſuis, tranſite, & redite de porta in portam per caſtra, & trucidate quiſq; fratrem ſuum, & quiſq; ſociũ ſuũ, & quiſq; propinquũ ſuũ. Feceruntq; filii Levi juxta verbum Moſis, 28 & ceciderunt ex populo in die illa circiter tria millia virorũ. Dixit autẽ ad eos Moſes, 29 Implete man⁹ veſtras hodiè Dño quiſq; in filio ſuo, & in fratre ſuo, ut veniat ſuper vos benedictio hodiè. Factúmq; eſt die ſequenti, 30 ut diceret Moſes ad populum, Vos peccâſtis peccatum hoc maximum: modò aſcendam ad Dñm, fortaſſe condonabit delicta veſtra. Reverſus igitur Moſes ad Dñm, ait; Obſe- 31 cro Dñe Deus, verè peccavit populus iſte peccatum ingens, & fecerunt ſibi deos aureos; Nunc ſi dimittas peccata eorum, *bene* 32 *quidem*: alioquin expunge me ex libro tuo quem ſcripſiſti. Reſpondit Dominus Moſi, 33 Eum qui peccaverit in me, expungam ex libro meo. Nunc igitur vade, perduc popu- 34 lum iſtum quò dicam tibi; & ecce Angelus meus ibit ante te: & in die viſitationis meæ viſitabo adverſùs eos peccata eorum. Percuſſitque Dominus populum, eò quòd 35 coluiſſent vitulum quem fecerat Aharon.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תַּרְגּוּם אוּנְקְלוֹס

22 וַאֲמַר אַהֲרֹן לָא יִתְקֵף רוּגְזָא דְרִבּוֹנִי אַתְּ יְדַעְתְּ יָת עַמָּא אֲרֵי בְּבִישׁ הוּא׃ 23 וַאֲמַרוּ לִי עֲבֵד לָנָא דַחֲלָן דִּי יְהָכָן קֳדָמָנָא אֲרֵי דֵין מֹשֶׁה גַּבְרָא דִּי אַסְּקָנָא מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם לָא 24 יְדַעְנָא מָא הֲוָה לֵיהּ׃ וַאֲמָרִית לְהוֹן לְמַאן דַּהֲבָא פָּרִיקוּ וִיהַבוּ לִי וּרְמֵיתֵיהּ בְּנוּרָא וּנְפַק עֶגְלָא הָדֵין׃ 25 וַחֲזָא מֹשֶׁה יָת עַמָּא אֲרֵי בְטִיל הוּא אֲרֵי בַטְּלִנּוּן אַהֲרֹן לְאַסְאָבוּתְהוֹן 26 שׁוּם בִּישׁ לְדָרֵיהוֹן׃ וְקָם מֹשֶׁה בִּתְרַע מַשְׁרִיתָא וַאֲמַר מַן דַּחֲלַיָּא דַיָי יֵיתוֹן לְוָתִי וְאִתְכַּנַּשׁוּ לְוָתֵיהּ כָּל־ 27 בְּנֵי לֵוִי׃ וַאֲמַר לְהוֹן כִּדְנַן אֲמַר יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל שַׁווּ גְּבַר חַרְבֵּיהּ עַל יַרְכֵּיהּ עִבַרוּ וְתוּבוּ מִתְּרַע לִתְרַע בְּמַשְׁרִיתָא וּקְטוּלוּ גְּבַר יָת אֲחוּהִי וּגְבַר יָת חַבְרֵיהּ וֶאֱנָשׁ יָת 28 קָרִיבֵיהּ׃ וַעֲבַדוּ בְנֵי לֵוִי כְּפִתְגָמָא דְמֹשֶׁה וּנְפַל מִן עַמָּא בְּיוֹמָא הַהוּא 29 כִּתְלָתָא אַלְפִין גַּבְרָא׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה קָרִיבוּ יֶדְכוֹן קוּרְבָּנָא יוֹמָא דֵין קֳדָם יְיָ אֲרֵי גְּבַר בִּבְרֵיהּ וּבַאֲחוּהִי וּלְאַיְתָאָה עֲלֵיכוֹן יוֹמָא דֵין בִּרְכָן׃ 30 וַהֲוָה בְּיוֹמָא דְבָתְרוֹהִי וַאֲמַר מֹשֶׁה לְעַמָּא אַתּוּן חַבְתּוּן חוֹבָא רַבָּא וּכְעַן אֶסַּק קֳדָם יְיָ מָאִים אֲכַפַּר עַל 31 חוֹבֵיכוֹן׃ וְתָב מֹשֶׁה לִקְדָם יְיָ וַאֲמַר בְּבָעוּ חָב עַמָּא הָדֵין חוֹבָא רַבָּא 32 וַעֲבַדוּ לְהוֹן דַּחֲלָן דִּדְהַב׃ וּכְעַן אִם תִּשְׁבּוֹק לְחוֹבֵיהוֹן וְאִם לָא מְחֵינִי כְעַן מִסִּפְרָךְ דִּי כְתַבְתָּא׃ 33 וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה מַן דִּי חָב קֳדָמַי אֶמְחֵנֵּיהּ 34 מִסִּפְרִי׃ וּכְעַן אֵיזִיל דַּבַּר יָת עַמָּא לַאֲתַר דִּי מַלֵּלִית לָךְ הָא מַלְאֲכִי יְהָךְ קֳדָמָךְ וּבְיוֹם אַסְעָרוּתִי וְאַסְעַר 35 עֲלֵיהוֹן חוֹבֵיהוֹן׃ וּמְחָא יְיָ יָת עַמָּא עַל דִּי אִשְׁתַּעְבַּדוּ לְעֶגְלָא דִּי עֲבַד אַהֲרֹן׃

TARGUM ONKELOS.

22 Et ait Aaron; Ne iraſcatur furor Dñi mei: tu nôſti populũ, quòd pron⁹ ſit ad malũ. 23 Dixeruntq; mihi; Fac nobis Deos, qui ambulent ante nos: quoniã huic viro Moyſi, qui aſcendere nos fecit de terra Ægypti, neſcimus quid acciderit. 24 Dixiq; eis, Quis habet aurũ, tollite & adducite mihi: et projeci illud in ignem; & egreſſ⁹ eſt vitul⁹ iſte. 25 Viditque Moyſes populũ, ꝙ ocioſ⁹ eſſet: ocioſũ enim fecerat eum Aarõ; ut contaminaret eos nomine peſſimo, in 26 generationes ſuas. Stetitque Moyſes in portâ caſtrorũ; & ait; Qui timent Dñm, veniãt ad me: congregatiq; ſunt ad 27 eum omnes filii Levi. Et ait eis, Hæc dicit Dñs De⁹ Iſrael; Ponat unuſquiſq; gladiũ ſuũ ſup femur ſuum: & pertranſite & redite, de portà uſq; ad portã, in caſtris; et occîdat unuſquiſq; fratrẽ ſuum, & unuſquiſq; proximũ ſuũ, & unuſquiſq; conſanguineũ 28 ſuum. Et fecerunt filii Levi, juxta verbũ Moyſi: cecideruntq; ex populo in die illâ 29 quaſi tria millia virorũ. Et dixit Moyſes; Obtuliſtis *manũ veſtrã oblationẽ* hodie, corã Dño; unuſquiſq; in filio ſuo & fratre ſuo: ut detur hodie 30 ſup vos benedictio. Et factũ eſt in die ſequenti, & dixit Moyſes populo; Vos peccâſtis peccatũ grãde: & nunc aſcẽdã corã Dño; ſi fortè placa- 31 bo pro peccato veſtro. Reverſúſq; eſt Moyſes in cõſpectũ Dñi, & ait: Obſecro peccavit popul⁹ iſte peccatum grande; feceruntq; ſibi Deos 32 ex auro. Et nunc, ſi dimittis peccata eorũ: ſi autẽ non, dele me nunc, de libro tuo quẽ 33 ſcripſiſti. Dixitque Dñs ad Moyſen: Qui peccaverit corã me, delebo eũ de libro meo. 34 Nunc autẽ, vade, duc populũ in locũ quẽ locut⁹ ſũ tibi; ecce angel⁹ me⁹ ibit ante te: & in die viſitationis meæ, viſi- 35 tabo ſup eos peccata eorũ. Et percuſſit Dñs populũ: eò ꝙ coluerant vitulũ, quem fecerat Aaron.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Reſpondit autem Aaron, nè 22 excandeſcat ira Domini mei: tu nôſti populum quòd nudatus ſit. Dixerunt enim 23 mihi, Fac nobis deos qui gradiantur (k) ante nos; quia Moſi iſti qui aſcendere nos fecit de terra Ægypti, neſcimus quid acciderit. Et dixi 24 ipſis, Quibus eſt aurum detrahant ſibi: & dederunt mihi, & projeci illud in ignem, & prodiit vitulus iſte. Vi- 25 dítque Moſes quòd populus nudatus eſſet; nudaverat enim eum Aaron ut (l) ludibrio exponeret eum adverſariis ejus. Stetit autem Moſes in 26 porta caſtrorum, et dixit; Qui eſt Domini, ad me. Et congregati ſunt ad eum omnes filii Levi. Et dixit eis, Sic lo- 27 quitur Dominus Deus Iſrael Ponite unuſquiſque gladium ſuum ſuper femur ſuum, & præterite, et revertimini de porta in portam per caſtra, & occidite unuſquiſque fratrem ſuum, & proximum ſuum, et propinquum ſuum: Fece- 28 rúntque filii Levi juxta verbum Moſis, & ceciderunt de populo in die illa circiter tria millia hominum. Tum dixit 29 Moſes, (m) Conſecrâſtis hodiè manus veſtras Domino unuſquiſque in filio ſuo, et in fratre ſuo, ut hodiè detur ſuper vos benedictio. Die verò 30 craſtinâ dixit Moſes populo, Vos peccâſtis peccatum magnum: Nunc igitur aſcendam ad Dominum, fortaſſe propitiabor pro peccatis veſtris. Et 31 reverſus eſt Moſes ad Dominum, & dixit; Ecce peccavit populus iſte peccatũ magnũ, fecitq; ſibi deos aureos. Nunc autem ſi remittis pec- 32 catum eorum, remitte; ſi verò non, dele me de libro tuo quem ſcripſiſti. Et reſpondit 33 Dominus Moſi, Quicunque peccaverit in me, delebo eum de libro meo. Nunc autem 34 vade, duc populum ſecundùm quod dixi tibi: Ecce enim Angelus meus ibit ante te, & in die viſitationis meæ viſitabo ſuper eos peccatum eorum. Et percuſſit Dominus populũ 35 eò quòd ſacrificaverant vitulo quem fecerat eis Aaron.

VER. SAM. (k) juxta placitum noſtrum (l) adjungeret eum (m) perfeciſtis

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

22 * قال لا يشتد غضب سيدي * انت عارف بالقوم وانهم اشرار فقالوا لي اصنع لنا معبودا يسير
23 بين ايدينا فان ذلك المرء موسى الذي اصعدنا من بلد مصر لا نعلم ما كان من امره
24 * فقلت لهم انظروا لمن ذهب فككوه واتوني به فطرحته في النار فخرج هذا العجل * فلما راى موسى
25 القوم انهم مكشوفون اذ كشف هرون ذوي الشين من مقاوميهم * وقف موسى بباب المعسكر
26 فقال من كان لله يقبل الي * فاجتمع اليه جميع بني لاوي * فقال لهم كذا قال الله اله اسرائيل
27 ليتقلد كل رجل منكم سيفه وامضوا وارجعوا من باب الى باب في المعسكر وليقتل كل رجل منكم
من عبد العجل وان كان اخاه او صاحبه او قرابته * فصنع بنو لاوي كما امرهم موسى * ووقع من
28 القوم في ذلك اليوم ثلاثة الاف رجل * وقال لهم موسى اكملوا اليوم واجبكم لله * كل رجل يبطش
29 حتى بابنه واخيه * وتحل عليكم اليوم البركة * ولما كان من غد قال موسى للقوم * انتم اخطاتم خطية
30 عظيمة * والان اصعد الى مكان خطابي لله لعلي استغفر خطيتكم * فرجع موسى الى الله وقال يا
31 رب قد اخطا هولاء القوم خطية عظيمة وصنعوا لهم معبودا من ذهب * والان ان غفرت خطيتهم
32 والا فامحني من ديوانك الذي كتبته واستريح * فقال الله لموسى الذي اخطا الي امحوه من ديواني
33 * والان امض فسر بالقوم الى الموضع الذي اخبرتك به وهوذا ملكي يسير امامك وفي يوم مطالبتي
34 اطالبهم بذنبهم * فصدم الله جماعة من القوم من اجل ما عبدوا العجل الذي صنعه هرون *
35

Ait, Nè invaleſcat ira Domini mei, Tu nôſti populũ, et quòd peſſimi. Dixerũt mihi, 22 23 Fac nobis deũ ãbulantẽ ante nos, quoniã vir ille Muſa qui eduxit nos de regione Ægypti, ignoramus quid actũ ſit de re ſuâ. Dixi autẽ eis, Videte quis habeat aurũ, 24 ſolvite illud, et afferte illud ad me, projecique in ignẽ, et exivit hic vitul⁹. Cùm autẽ 25 vidiſſet Muſa populum detectum, eò quòd detexiſſet Haron infames ab iis qui reſtiterãt eis, Stetit Muſa in portâ caſtrorum, et 26 dixit, Qui Dei eſt, veniat ad me. Et congregati ſunt ad eum omnes filii Levi. Et ait 27 illis, Sic dixit De⁹, De⁹ Iſrail, Accingat ſe quilibet vir ex vobis gladio ſuo, et ite, et redite à portâ ad portã per caſtra, et occîdat quilibet ex vobis qui adorârũt vitulũ, etiã ſi fuerat frater ſu⁹, aut amic⁹ ſuus, aut cõſanguine⁹ ſu⁹. Et fecerũt filii Levi 28 ſicuti præceperat eis Muſa: et ceciderũt ex populo in illo die tria millia virorũ. Et di- 29 xit eis Muſa, Cõplete hodie debitũ veſtrũ Deo. Quilibet ex vobis irruat etiã in filiũ ſuũ, et fratrẽ ſuũ: et deſcendet hodie ſuper vos benedictio. Et cùm fuiſſet poſtera 30 dies, dixit Muſa populo, Vos peccâſtis peccatum maximum, et nunc aſcẽdã ad locũ colloquii mei cum Deo, ut fortè impetrẽ ab eo veniã peccati veſtri. Reverſ⁹ eſt igitur 31 Muſa ad Deum, et ait, O Domine, jã peccavit iſte popul⁹ peccatum maximũ, et fecerunt ſibi deũ ex auro. Et nunc, niſi dimi- 32 ſeris peccatum eorum, alioqui dele me de regeſto tuo quod ſcripſiſti, et requieſcã. Di- 33 xit De⁹ ad Muſã, Illum qui peccaverit mihi delebo de regeſto meo. Et nunc vade 34 duc turbã ad locum quẽ ſignificavi tibi, et ecce Angelus meus ambulabit ante te. in die verò inquiſitionis meæ, examinabo eos de crimine eorum. Percuſſitq; De⁹ aliquot 35 ex populo, eò quòd adorâſſent vitulum quem fecerat Haron.

ספר שמות: לג

CAP. XXXIII. לג

populus & ,tu hinc ascende ,Vade : Mosch ad Dominus est locut⁹ Et
1 וידבר יהוה אל־משה לך עלה מזה אתה והעם
quem terram ad ,Ægypti terra è fecisti ascendere quem
אשר העלית מארץ מצרים אל־הארץ אשר
.eam dabo tuo Semini:dicēdo,Jahacob & Ischac ,Abraham juravi
נשבעתי לאברהם ליצחק וליעקב לאמר לזרעך אתננה:
,Emoræum ,Chenahanæum ejiciam & ,angelum te ante mittam Et
2 ושלחתי לפניך מלאך וגרשתי את־הכנעני האמרי
fluentē terram Ad : Jebusæum & ,Chivvæum,Perizæum & ,Chittæū &
3 והחתי והפרזי החוי והיבוסי: אל־ארץ זבת
cervice durus populus Nam,tuā interim in ascendam non Quia,melle & lacte
חלב ודבש כי לא אעלה בקרבך כי עם־קשה־ערף
malum verbum populus audivit Et .via in te cōsumā forte ne ,tu
אתה פן־אכלך בדרך: וישמע העם את־הדבר הרע
.desuper sui ornamentū unusquisque posuerunt non &:luxerunt & ,hoc
4 הזה ויתאבלו ולא־שתו איש עדיו עליו:
populus Vos ,Israel filios ad Dic : Mosch ad Domin⁹ dixit Et
5 ויאמר יהוה אל־משה אמר אל־בני־ישראל אתם עם־
.te consumā &,tuā interi⁹ in ascendam uno Momento .cervice durus
קשה־ערף רגע אחד אעלה בקרבך וכליתיך
faciam quid sciam & ,te desuper tuū ornatū descendere fac nūc Et
ועתה הורד עדיך מעליך ואדעה מה אעשה־
.Choreb monte à sua ornamenta Israel filii detraxerunt Et .tibi
6 לך: ויתנצלו בני־ישראל את־עדים מהר חורב:
castrametationem extra sibi extendit & ,tabernaculum accipiet Mosch Et
7 ומשה יקח את־האהל ונטה־לו מחוץ למחנה
quærens omnis erat &:mohed Ohel illud vocavit Et.castrametatione à elongando
הרחק מן־המחנה וקרא לו אהל מועד והיה כל־מבקש
.castrametationē extra quod,conventus tabernaculū ad exibit ,Dominū
יהוה יצא אל־אהל מועד אשר מחוץ למחנה:
populus omnis surgebant ,tabernaculum ad Mosch exire ut ,erat Et
8 והיה כצאת משה אל־האהל יקומו כל־העם
,Mosch post aspiciebant &,sui tabernaculi ostio unusquisque stabant &
ונצבו איש פתח אהלו והביטו אחרי משה
,tabernaculū in Mosch venire juxta erat Et .tabernaculū eum ingredi donec
9 עד־באו האהלה: והיה כבא משה האהלה
cum loquebatur &,tabernaculi ostio stabat & ,nubis columna descēdebat
ירד עמוד הענן ועמד פתח האהל ודבר עם־
ostio stantem nubis columnam populus omnis videbat Et .Mosch
10 משה: וראה כל־העם את־עמוד הענן עמד פתח
unusquisque se incurvabat & ,populus omnis surgebat & : tabernaculi
האהל וקם כל־העם והשתחוו איש
ad faciens Mosch ad Dominus loquebatur Et .sui tabernaculi ostio
11 פתח אהלו: ודבר יהוה אל־משה פנים אל־
ad revertebatur &:suū amicū ad vir loquitur quemadmodū ,facies
פנים כאשר ידבר איש אל־רעהו ושב אל־
recedebat non puer Nun filius ,Jehosuah ejus minister & ;castrametationem
המחנה ומשרתו יהושע בן־נון נער לא ימיש
.tabernaculi medio de
מתוך האהל:

Versio VULG. LAT.

CAP. XXXIII.

1 LOcutúsq; est Dñs ad Moysen, dicens; Vade, ascende de loco isto tu, & popul⁹ tu⁹ quē eduxisti de terra Ægypti, in terrā quam juravi Abrahā, Isaac, & Jacob, dicens; Semini tuo dabo eam. 2 Et mittā præcursorē tui angelū, ut ejiciam Chananæum, & Amorrhæū, & Hethæum, & Pherezæum, & Hevæum, Jebusæum, 3 Et intres in terrā fluentem lacte & melle. Non enim ascendā tecum, quia popul⁹ duræ cervicis es: ne fortè disperdā te in via. 4 Audiénsq; popul⁹ sermonē hunc pessimum, luxit: & nullus ex more indut⁹ est cultu suo. 5 Dixítq; Dñs ad Moysen, Loquere filiis Israel; Popul⁹ duræ cervicis es, semel ascendam in medio tui, & delebo te. Jam nunc depone ornatum tuum, ut sciā quid faciā tibi. 6 Deposuerunt ergò filii Israel ornatū suum à monte Horeb. 7 Moyses quoq; tollens tabernaculū tetendit extra castra procul, vocavítq; nomē ejus, Tabernaculū fœderis. Et omnis popul⁹, qui habebat aliquam quæstionem, egrediebatur ad Tabernaculum fœderis, extra castra. 8 Cúmque egrederetur Moyses ad Tabernaculum, surgebat universa plebs, & stabat unusquisq; in ostio papilionis sui, aspiciebántque tergum Moysi, donec ingrederetur tentorium. 9 Ingresso autem illo Tabernaculum fœderis, descendebat columna nubis, & stabat ad ostium, loquebatúrque cum Moyse, 10 Cernentibus universis quòd columna nubis staret ad ostium tabernaculi. Stabántq; ipsi, & adorabāt per fores tabernaculorū suorum. 11 Loquebatur autē Dñs ad Moysen facie ad faciem, sicut solet loqui homo ad amicum suum. Cúmque ille reverteretur in castra, minister ejus Josue fili⁹ Nun, puer, non recedebat de tabernaculo.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. λγ´

1 ΚΑὶ εἶπε κύριος πρὸς Μωυσῆν, (α) Πορεύου, ἀνάβηθι ἐντεῦθεν σὺ καὶ ὁ λαός σου, οὓς ἐξήγαγες ἐκ γῆς Αἰγύπτου, εἰς τὴν γῆν, ἣν ὤμοσα τῷ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ, λέγων, Τῷ σπέρματι ὑμῶν δώσω αὐτήν. 2 Καὶ συναποστελῶ τὸν ἄγγελόν (β) μου πρὸ προσώπου σου· καὶ ἐκβαλεῖ (γ) τὸν Ἀμορραῖον, καὶ Χετταῖον, καὶ Φερεζαῖον, καὶ Γεργεσαῖον, καὶ Εὐαῖον, καὶ (δ) Ἰεβουσαῖον, καὶ Χαναναῖον. 3 Καὶ εἰσάξω σε εἰς γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι. οὐ (ε) γὰρ μὴ συναναβῶ μετὰ σοῦ, διὰ τὸ λαὸν σκληροτράχηλόν σε εἶναι, ἵνα μὴ ἐξαναλώσω σε ἐν τῇ ὁδῷ. 4 Καὶ ἀκούσας ὁ λαὸς τὸ ῥῆμα τὸ πονηρὸν τοῦτο, (ζ) κατεπένθησεν 5 ἐν πενθικοῖς. Καὶ εἶπε κύριος τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, Ὑμεῖς λαὸς σκληροτράχηλος. ὁρᾶτε, μὴ πληγὴν ἄλλην (η) ἐπάξω ἐγὼ ἐφ᾽ ὑμᾶς, καὶ ἐξαναλώσω ὑμᾶς. νῦν οὖν (θ) ἀφέλεσθε τὰς στολὰς τῶν δοξῶν ὑμῶν, καὶ τὸν 6 κόσμον, καὶ δείξω σοι ἃ ποιήσω σοι. Καὶ περιείλαντο οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸν κόσμον αὐτῶν, καὶ τὴν περιστολὴν ἀπὸ τοῦ ὄρους (ι) τοῦ Χωρήβ. 7 Καὶ λαβὼν Μωυσῆς τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, ἔπηξεν ἔξω τῆς παρεμβολῆς, μακρὰν ἀπὸ τῆς παρεμβολῆς· καὶ ἐκλήθη, Σκηνὴ (κ) μαρτυρίου. καὶ ἐγένετο, πᾶς ὁ ζητῶν κύριον ἐξεπορεύετο εἰς τὴν (λ) σκηνὴν τὴν ἔξω τῆς παρεμβολῆς. 8 Ἡνίκα δ᾽ ἂν εἰσεπορεύετο Μωυσῆς εἰς τὴν (μ) σκηνὴν ἔξω τῆς παρεμβολῆς, εἱστήκει πᾶς ὁ λαὸς σκοπεύοντες ἕκαστος παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς αὐτοῦ· καὶ (ν) κατενοοῦσαν ἀπιόντος Μωυσῆ ἕως τοῦ (ξ) εἰσελθεῖν αὐτὸν 9 εἰς τὴν σκηνήν. Ὡς δ᾽ ἂν εἰσῆλθε Μωυσῆς εἰς τὴν σκηνὴν, κατέβαινεν ὁ στῦλος τῆς νεφέλης, καὶ ἵστατο (ο) ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς, καὶ 10 ἐλάλει Μωυσῇ. Καὶ ἑώρα πᾶς ὁ λαὸς τὸν στῦλον τῆς νεφέλης ἑστῶτα (π) ἐπὶ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς· καὶ στάντες πᾶς ὁ λαὸς, προσεκύνησαν ἕκαστος ἀπὸ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς (ρ) 11 αὐτοῦ. Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, ἐνώπιος ἐνωπίῳ, ὡς εἴ τις λαλήσαι (σ) πρὸς τὸν ἑαυτοῦ φίλον· καὶ ἀπελύετο εἰς τὴν παρεμβολήν. ὁ δὲ θεράπων Ἰησοῦς υἱὸς Ναυῆ νέος οὐκ ἐξεπορεύετο ἐκ τῆς σκηνῆς.

CAP. XXXIII.

1 ET dixit Dominus ad Moysen, (a) Procede, ascende hinc tu, & popul⁹ tuus, quos eduxisti de terra Ægypti, in terram quā juravi Abraham & Isaac & Jacob, dicens, Semini vestro dabo eam. Et simul mittam Angelum meū ante faciem tuam: & ejiciet Amorrhæum, & Chettæum, et Pherezæum, 2 & Gergesæum, & Euæum, et Jebusæum, et Chananæum. (b) Et 3 introducam te in terram fluentē lac & mel. Non enim simul ascendam tecum, quia populus durā cervice es, ut non deleam te in via. Et audiens populus verbum 4 malū hoc, luxit in lugubribus. Et 5 dixit Dominus filiis Israel, Vos populus duræ cervicis. Videte nè plagam aliam inducam ego super vos, & deleam vos. Nunc igitur deponite stolas gloriarum vestrarum, & cultum, & ostendam tibi quæ faciam tibi. Et deposuerunt 6 filii Israel cultum suum, & ornatum stolæ à monte Choreb. Et 7 sumens Moyses tabernaculum suū, fixit extra castra, longè à castris: & vocatum est, Tabernaculum testimonii. Et factum est, omnis qui quærebat Dominum, egrediebatur ad tabernaculum quod extra castra. Quando autem 8 ingrediebatur Moyses in tabernaculum extra castra, stabat omnis populus considerantes unusquisq; apud januas tabernaculi sui, & aspiciebant abeuntem Moysen quoad ille intraret in tabernaculum. Ut autem intravrat 9 Moyses in tabernaculum, descendebat columna nubis, & stabat ad ostiū tabernaculi, & loquebatur Moysi, Et videbat omnis 10 populus columnam nubis stantem super ostium tabernaculi: Et stantes omnis populus, adorabant unusquisque ab ostio tabernaculi sui. Et loquebatur Dominus 11 ad Moysen facie ad faciem, velut si quis loquatur ad suum ipsius amicū: & revertebatur ad castra. Minister autem Iesus filius Naue juvenis non egrediebatur de tabernaculo.

MS. A. (α) πορεύου, (β) μου πρότερόν σου· (γ) τὸν Χαναναῖον, καὶ τὸν Ἀμορραῖον, καὶ τὸν Χετταῖον, (δ) Ἰεβουσαῖον. Καὶ εἰσάξει σε. (ε) γὰρ συναναβῶ (ζ) κατεπένθησαν (η) ἐγὼ ἐπάγω (θ) ἀφέλετε (ι) Χωρήβ. (κ) μαρτυρίου. πᾶς (λ) σκηνὴν ἔξω (μ) σκηνὴν, ἱστήκει (ν) κατενόουν (ξ) ἐλθεῖν (ο) ἐπὶ τῶν θυρῶν (π) ἐπὶ τῶν θυρῶν (ρ) αὐτοῦ· καὶ κατενόουν ἀπιόντος Μωυσῆ. Καὶ ἐλάλησεν (σ) πρὸς ἑαυτοῦ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܠܓ *

1 * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܡܘܫܐ. ܣܩ ܙܠ ܡܟܐ. ܐܢܬ ܘܥܡܟ ܕܐܣܩܬ ܡܢ ܡܨܪܝܢ. ܠܐܪܥܐ ܕܝܡܝܬ
ܠܐܒܪܗܡ ܘܠܐܝܣܚܩ ܘܠܝܥܩܘܒ ܘܐܡܪܬ ܠܗܘܢ. ܠܙܪܥܟܘܢ ܐܬܠܝܗ̇. * ܘܐܫܕܪ ܩܕܡܝܟ 2
ܡܠܐܟܐ. ܘܐܚܪܘܒ ܠܟܢܥܢܝܐ. ܘܠܐܡܘܪܝܐ. ܘܠܚܬܝܐ. ܘܠܦܪܙܝܐ. ܘܠܚܘܝܐ. ܘܠܝܒܘܣܝܐ.
3 * ܠܐܪܥܐ ܕܡܪܕܝܐ ܚܠܒܐ ܘܕܒܫܐ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܐܣܩ ܐܢܐ ܒܝܢܬܟܘܢ. ܡܛܠ ܕܥܡܐ ܐܢܬܘܢ ܩܫܝ
4 ܩܕܠܐ. ܕܠܡܐ ܐܚܪܒܟܘܢ ܒܐܘܪܚܐ. * ܘܫܡܥ ܥܡܐ ܡܠܬܐ ܗܕܐ ܒܝܫܬܐ. ܘܐܬܟܪܝ ܠܗܘܢ. ܘܠܐ
5 ܫܩܠ ܓܒܪ ܙܝܢܗ ܥܠܘܗܝ. * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܡܘܫܐ. ܐܡܪ ܠܥܡܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܐܢܬܘܢ ܥܡܐ
ܐܢܬܘܢ ܩܫܝ ܩܕܠܐ. ܫܥܐ ܚܕܐ ܐܣܩ ܒܝܢܬܟܘܢ. ܘܐܚܪܒܟܘܢ. ܘܗܫܐ ܐܪܡܘ ܙܝܢܝܟܘܢ ܡܢܟܘܢ.
6 ܘܐܕܥ ܡܢܐ ܐܥܒܕ ܠܟܘܢ. * ܘܫܕܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܙܝܢܝܗܘܢ ܡܢܗܘܢ ܡܢ ܛܘܪܐ ܕܚܘܪܒ.
7 * ܘܡܘܫܐ ܢܣܒ ܡܫܟܢܗ. ܘܢܨܒܗ ܠܒܪ ܡܢ ܡܫܪܝܬܐ. ܘܐܪܚܩܗ ܡܢ ܡܫܪܝܬܐ. ܘܩܪܝܗܝ
8 ܡܫܟܢ ܙܒܢܐ. ܘܟܠ ܡܢ ܕܫܐܠ ܡܢ ܡܪܝܐ. ܢܦܩ ܠܡܫܟܢ ܙܒܢܐ ܕܠܒܪ ܡܢ ܡܫܪܝܬܐ. * ܘܟܕ
ܢܦܩ ܡܘܫܐ ܠܡܫܟܢܐ. ܩܝܡܝܢ ܟܠܗ ܥܡܐ. ܘܡܬܛܝܒܝܢ ܐܢܫ ܒܬܪܥ ܡܫܟܢܗ.
9 ܘܚܝܪܝܢ ܒܬܪܗ ܕܡܘܫܐ. ܥܕܡܐ ܕܥܐܠ ܠܡܫܟܢܐ. * ܘܟܕ ܥܐܠ ܡܘܫܐ ܠܡܫܟܢܐ. ܢܚܬ
10 ܥܡܘܕܐ ܕܥܢܢܐ. ܘܩܐܡ ܒܬܪܥܐ ܕܡܫܟܢܐ. ܘܡܬܡܠܠ ܥܡ ܡܘܫܐ. * ܘܚܙܐ ܟܠܗ
ܥܡܘܕܐ ܕܥܢܢܐ ܕܩܐܡ ܒܬܪܥܐ ܕܡܫܟܢܐ. ܘܩܝܡܝܢ ܟܠܗ ܥܡܐ. ܘܣܓܕܝܢ ܐܢܫ ܒܬܪܥ
11 ܡܫܟܢܗ. * ܘܡܡܠܠ ܡܪܝܐ ܥܡ ܡܘܫܐ. ܦܪܨܘܦ ܠܘܩܒܠ ܦܪܨܘܦ. ܐܝܟ ܕܡܡܠܠ ܓܒܪܐ ܥܡ
ܚܒܪܗ. ܘܗܦܟ ܠܡܫܪܝܬܐ. ܘܡܫܡܫܢܗ ܗܘܫܥ ܒܪ ܢܘܢ ܛܠܝܐ ܠܐ ܥܢܕ ܗܘܐ ܡܢ ܡܫܟܢܐ.

CAP. XXXIII.

1 ET dixit Dñs ad Mosen, Ascende, discede hinc tu & populus tuus quem eduxisti ex ex Ægypto, ad terram pro qua juravi Abrahæ & Isaac & Jacobo, dixique eis, Semini vestro dabo illam. 2 Et mittā ante te Angelum, & destruam Chananæos, & Amorræos, & Hethæos, & Pherezæos, & Hevæos, & Jebusæos. 3 Ad terram *inquam* fluentem lacte et melle: non enim ascendam ego inter vos, quoniam popul⁹ vos estis præfractæ cervicis, ne fortè perdā vos in via. 4 Audientes autem populus sermonem hunc malum, contristati sunt, nec assumpsit ull⁹ arma sua supra se. 5 Dixit etiā Dñs ad Mosen, Dic genti Israeliticæ, Vos popul⁹ estis duræ cervicis: unâ horâ ascendā inter vos, & perdā vos. Nunc deponite arma vestra à vobis, & sciam quid faciā vobis. 6 Deposuerūt ergò filii Israel arma sua à se à monte Horib. 7 Moses autem accepit tentorium suum, fixitque illud extra castra, removitq; illud à castris, & vocavit illud, Tabernaculū tēporis. Et omnis qui postulabat *aliquid* à Dño, exibat ad tabernaculū temporis extra castra. 8 Cúmque egrediebatur Moses ad tabernaculū, assurgebāt univers⁹ popul⁹, & parabāt se unusquisque in ostio tabernaculi sui, & intuebantur post Mosē donec ingrederetur in tabernaculū. 9 Cúmq; ingress⁹ esset Moses tabernaculū, descēdebat columna nubis, stabatq; ad ostiū tabernaculi, & sermo fiebat ad Mosē. 10 Et videbat popul⁹ columnā nubis, stantē ad ostiū tabernaculi, surgebātq; tot⁹ popul⁹, & odorabāt unusquisq; in ostio tabernaculi sui. 11 Loquutusq; est Dñs cum Mose facie ad faciem, quēadmodū loquitur vir cū socio suo: & eo redeūte ad castra, minister ej⁹ Husaa fili⁹ Nun adolescēs nō recedebat è tabernaculo.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

לג

1 ומליל יי עם משה איזיל סק מכא את
ועמא דאסקתא מארעא דמצרים
לארעא די קימית לאברהם ליצחק
וליעקב למימר לבנך אתנינה:
2 ואשלח קדמך מלאכא ואתריך ית
כנענאי אמוראי וחתאי ופריזאי
3 חואי ויבוסאי: לארעא עבדא חלב
ודבש ארי לא אסלק שכנתי
מבינך ארי עם קשי קדל את דלמא
4 אשיצנך באורחא: ושמע עמא ית
פתגמא בישא הדין ואתאבלו ולא
5 שויאו גבר תקון זיניה עלוהי: ואמר
יי למשה אימר לבני ישראל אתון
עם קשי קדל שעה חדא אסלק
שכנתי מבינך ואשיצנך וכען אעדי
תקון זינך מנך גלי קדמי מה
6 אעביד לך: ואעדיאו בני ישראל
ית תקון זיניהון מטורא דחורב:
7 ומשה נסיב ית משכנא ופרסיה
ליה מברא למשריתא ארחיק מן
משריתא וקרי ליה משכן בית
אולפנא ויהי כל דתבע אולפן מן
קדם יי נפק למשכן בית אולפנא
8 מברא למשריתא: והוה כד נפק
משה למשכנא קימין כל עמא
ומתעתדין גבר בתרע משכניה
ומסתכלין אחורי משה עד דעליל
9 למשכנא: והוה כד עליל משה
למשכנא נחית עמודא דעננא
וקאים בתרע משכנא ומתמלל עם
10 משה: וחזן כל עמא ית עמודא
דעננא קאים בתרע משכנא וקימין
כל עמא וסגדין גבר בתרע
11 משכניה: ומליל יי עם משה ממלל
עם ממלל כמא דממלל גבר עם
חבריה ותב למשריתא
ומשומשניה יהושע בר נון
עולימא לא עדי מגו משכנא:

CAP. XXXIII.

1 LOcutusque est Dñs cùm Moyse, Vade descende hinc; tu & popul⁹, quém ascendere fecisti de terrâ Ægypti: in terrā, quā juravi Abrahā, Isaac et Jacob, dicens; Filiis tuis 2 dabo eā. Mittámq; angelum ante te: & ejiciā Chananæos, Amorræos; et Ethæos, et Pherezæos, et Evæos, et Jebusæos. 3 In terram fluentē lacte & melle: non enim ascendere faciā majestatē meā è medio tui, quia popul⁹ duræ cervicis tu es; ne forte disperdam 4 te in viā. Audivitq; populus sermonē hunc pessimū, & luxerunt: null⁹ posuit ornatū 5 cult⁹ sui sup se. Dixitq; Dñs ad Moysen; Dic filiis Israel, Vos estis popul⁹ duræ cervicis; si unâ horâ abstulero majestatē meam à te, disperdā te: nunc aufer ornatū cultus tui à te; notū est enim coram 6 me, ꝙ factur⁹ sum tibi. Et deposuerunt filii Israel ornatū cultus sui, de monte Oreb. 7 Moyses autē tulit tabernaculū, et tetendit illud extra castra, procul à castris; et vocavit illud, Tabernaculū dom⁹ doctrinæ: & omnis qui quærebat doctrinam à facie Domini, egrediebatur ad tabernaculū domûs doctrinæ; ꝙ 8 erat extra castra. Et cū egrediebatur Moyses ad tabernaculū, surgebat omnis popul⁹; & stabat unusquisq; in ostio tabernaculi sui: & respiciebant post Moysen, donec ingrederetur in tabernaculum. 9 Et cū ingrederetur tabernaculū, descendebat columna nubis, et stabat in ostio tabernaculi: et loquebatur cū 10 Moyse. Videbatq; oīs popul⁹ columnā nubis, stantē in ostio tabernaculi: surgebatque omnis popul⁹, et adorabant; unusquisq; in ostio taberna- 11 culi sui. Loquebaturque Dñs cum Moyse, verbū ad verbū; sicut loquitur vir cum proximo suo: et revertebatur in castra; ministerque ej⁹, Josue filius Nun puer, non recedebat de tabernaculo.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM Translatio Latina.

CAP. XXXIII.

1 LOcutúsque est Dominus Mosi, dicens; Vade, ascende hinc, tu, & populus quem eduxisti de terra Ægypti, in terram de qua juravi Abraham, Isaac, & Jacob, dicens; Semini tuo dabo illam. 2 Mittam enim ante faciem tuam Angelum, & expellam Chananæos, & Amorrhæos, & Hethæos, & Gergesæos, & Pherezæos, & Hevæos, & Jebusæos. 3 Ad terram fluentem lacte et melle: non enim ascendā in medio tui, quoniam populus es duræ cervicis, nè consumam te in via. 4 Audiens autem populus verbum hoc malum, luxit, et nemo posuit ornamentum suum super se. 5 Dixitque Dominus Mosi, Dic filiis Israel, Vos populus duræ cervicis estis: uno momento ascendam in medio tui, & consumēris; Nunc autem depone ornatum tuum à te, & ostendam quid faciam tibi. 6 Et (a) deposuerunt filii Israel (b) ornamenta sua à monte Horeb. 7 Moses verò accepit tabernaculum, et extendit illud extra castra longè à castris, et vocavit illud, Tabernaculū testimonii: Quicunq; autem quærebant Dominum, egrediebantur ad tabernaculum testimonii quod 8 erat extra castra. Cùm autem egrediebatur Moses ad tabernaculum, surgebat omnis populus; et stabat unusquisq; ad portam tabernaculi sui aspiciens post Mosen donec intrâsset in tabernaculum. 9 Et accidebat intrante Mose in tabernaculum, ut descenderet columna nubis, staretque ad portam tabernaculi, et loquebatur cum Mose. 10 Videbat autem omnis populus columnā nubis stantem ad portam tabernaculi, surgebátque omnis populus et adorabat unusquisque ad portam tabernaculi sui. 11 Tum loquebatur Dominus Mosi facie ad faciem, sicut loquitur vir cum amico suo; posteà redibat in castra: minister autem ejus Josue filius Nun juvenis, non recedebat de medio tabernaculi.

VER. SAM. (a) liberaverunt se (b) de ornamentis suis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفاصل الثالث والثلثون *

1 *ثم كلم الله موسي وقال له* امض فاصعد من هاهنا انت والقوم الذين اصعدتهم من بلد مصر*
2 الي البلد الذي اقسمت لابرهيم واسحق ويعقوب قايلا لنسلكم اعطيه* وابعث بين يديك
3 ملكا اطرديه الكنعانيين والاموريين والحيثيين والفرزيين والحويين واليبوسيين* الي بلد يفيض
لبنا وعسلا* فاني لا اصعد نوري فيما بينكم* لانكم اقوام صعاب الرقاب لئلا افنيكم في الطريق
4 5 *ولما سمع القوم هذا الخبر الردي حزنوا* ولم يجعل كل امري زينه عليه* قال الله لموسي قل لبني
اسرايل انكم قوم صعاب الرقاب* فلو اني اصعد نوري فيما بينكم طرفة واحدة لافنيتكم* والان
6 ادعوا نزع زينكم عنكم حتي اعرفكم ما اصنع بكم* فدام بنو اسرايل علي نزع زينهم من جبل
7 حوريب* وكان موسي ياخذ الخباء فيضربه خارج العسكر بعيدا منه ويسميه خباء المحضر* وكان كل
8 طالب ما عند الله يخرج الي خباء المحضر الذي في خارج العسكر* وكان موسي اذا خرج الي الخباء يقوم
9 جميع القوم وينتصب كل امري منهم علي باب خبايه* وينظرون وراء موسي الي ان يدخل الخباء* وكان
10 موسي اذا دخل الخباء ينزل عمود الغمام ويقف علي باب الخباء ويكلم الله موسي* فاذا راي جميع
11 القوم عمود الغمام واقفا علي باب الخباء قاموا اجمعون* وسجد كل امري علي باب خبايه* ويكلم
الله موسي بغير واسطة كما يكلم المرء صاحبه* ويرجع الي العسكر* وكان خادمه يوسع بن نون
شابا لا يزول من الخباء*

CAP. XXXIII.

1 DEinde locutus est Deus ad Musam, & dixit ei, Vade, & ascende hinc, tu, et populus quos eduxisti de regione Ægypti, in regionem quam juravi Abraham & Isaac et Jacob, dicens, Progeniei tuæ dabo eam. 2 Et mittam ante te Angelum, per quem expellam Chananeos, & Amoræos, et Hethæos, & Pherezeos, & Heuæos, & Jebusæos. 3 Ad regionem manantē lacte & melle; quoniam ego non ascendere faciā lucem meā inter vos, quia vos estis gens proterva cervicibus, ut nè deleā vos in viā. 4 Et cùm audivisset populus hujusmodi nuntium malum contristati sunt, et nemo posuit ornatum suum super se. 5 Ait Deus Musæ, Dic filiis Israel, Sanè vos estis gens proterva cervicibus: si ego ascendere faciā lucem meam inter vos unico ictu oculi, delebo vos. Et nunc continuate depositionem ornatûs vestri à vobis, ut significem vobis quid faciā vobis. 6 Continuárūt ergò filii Israil depositionē ornatûs sui à mōte Hurib. 7 Et Musa accipiebat tentoriū, et figebat illud extra castra, longè ab eis, et nominabat illud, Tētoriū convent⁹. Et omnis qui quærebat aliquid à Deo, exibat ad tentoriū conventûs quod erat extra exercitū. 8 Et quando Musa exibat ad tentoriū, surgebat univers⁹ popul⁹, & stabat quilibet ex eis ad portā sui tentorii, et aspiciebāt post Musā donec intraret tentoriū. 9 Et cùm intrâsset Musa tētoriū, descēdebat colūna nubiū, et stabat propè portā tentoriū, et loquebatur De⁹ ad Musā. 10 Et cùm videret universa plebs columnā nubiū stantem ad portā tentorii, surgebāt omnes, et adorabat quilibet ad portam tentorii sui. 11 Et loquebatur Deus ad Musā sine medio, ut loquitur quis cū amico suo, et revertebatur ad exercitū. Et minister ej⁹ Jusaa filius Nun adolescens, nō discedebat de tētorio.

ספר שמות : לד

me ad dicens tu , Vide : Dominum ad Moſeh dixit Et
12 ויאמר משה אל־יהוה ראה אתה אמר אלי
, me feciſti ſcire non tu & ,hunc populum fac Aſcendere
העל את־העם הזה ואתה לא הודעתני את
etiam & ,nomine in te Novi , dixiſti tu & :mecum es miſſurus quem
אשר־תשלח עמי ואתה אמרת ידעתיך בשם וגם־
gratiam inveni quæſo ſi nunc Et .meis oculis in gratiam inveniſti
13 מצאת חן בעיני : ועתה אם־נא מצאתי חן
inveniam ut ,te ſciam & ,tuam viam nunc me fac ſcire,tuis oculis in
בעיניך הודעני נא את־דרכך ואדעך למען אמצא־
.hæc gens tuus populus quia ;vide & :tuis oculis in gratiam
חן בעיניך וראה כי עמך הגוי הזה :
dixit Et .te faciam requieſcere & ,bunt meæ Facies : dixit Et
14 15 ויאמר פני ילכו והנחתי לך : ויאמר
.hinc nos facias aſcendere ne ,euntes tuæ facies non Si :eum ad
אליו אם־אין פניך הלכים אל־תעלנו מזה :
ego tuis oculis in gratiam inveni quòd ,hic cognoſcetur quo in Et
16 ובמה יודע אפוא כי־מצאתי חן בעיניך אני
;ego ,erimus diviſi Et ? nobiſcum te eundo in nonne ? tuus popul⁹ &
ועמך הלוא בלכתך עמנו ונפלינו אני
dixit Et .terræ facies ſuper qui ,populo omni ab tu⁹ popul⁹ &
17 ועמך מכל־העם אשר על־פני האדמה : ויאמר
;es locutus quod ,hoc verbum Etiam : Moſeh ad Dominus
יהוה אל־משה גם את־הדבר הזה אשר דברת
.nomine in te novi & ,meis oculis in gratiam inveniſti quia : faciam
אעשה כי־מצאת חן בעיני ואדעך בשם :
Ego : dixit Et .tuam gloriam quæſo me videre Fac : dixit Et
18 ויאמר הראני נא את־כבדך : ויאמר אני
nomine in invocabo & ,tuas facies ſuper meum bonũ omne faciã tranſire
19 אעביר כל־טובי על־פניך וקראתי בשם
miſerebor &,addam gratiam cui addam gratiam &,te coram Domini
יהוה לפניך וחנתי את־אשר אחן ורחמתי את־
non quia ;meam faciem videre poteris Non : dixit Et .miſerebor cui
20 אשר ארחם : ויאמר לא תוכל לראת את־פני כי לא־
,mecum locus Ecce : Dominus dixit Et .vivet & ,homo me videbit
21 יראני האדם וחי : ויאמר יהוה הנה מקום אתי
te ponam &,meam gloriam tranſeundo in ,erit Et .petram ſupra ſtabis &
22 ונצבת על־הצור : והיה בעבר כבדי ושמתיך
removebo Et.me tranſire ad uſque,te ſuper meã volã tegam & ,petræ foramine in
23 בנקרת הצור ושכתי כפי עליך עד־עברי : והסרתי
.videbuntur non meæ facies & ,mea poſteriora videbis & ,meam volam
את־כפי וראית את־אחרי ופני לא יראו :

CAP. XXXIV. לד

lapidis tabulas duas tibi Dola : Moſeh ad Dominus dixit Et
1 ויאמר יהוה אל־משה פסל־לך שני־לחת אבנים
ſuper fuerũt quæ ,verba tabulas ſuper ſcribam & ,priores ſicut
כראשנים וכתבתי על־הלחת את־הדברים אשר היו על־
aſcendes &:mane paratus eſto Et .fregiſti quas ,priores tabulas
2 הלחת הראשנים אשר שברת : והיה נכון לבקר ועלית
.montis caput ſuper ibi mihi ſtabis &,Sinai montem in matutino in
בבקר אל־הר סיני ונצבת לי שם על־ראש ההר :

Verſio VULG. LAT.

12 Dixit autem Moyſes ad Dominum, Præcipis ut educam populum iſtum , & non indicas mihi quem miſſur⁹ es mecum : præſertim cùm dixeris, Novi te ex nomine, & inveniſti gratiam coram me. 13 Si ergò inveni gratiam in conſpectu tuo, oſtende mihi faciem tuam, ut ſciam te, & inveniam gratiam ante oculos tuos : reſpice populum tuum gentem hanc. 14 Dixítque Dominus , Facies mea præcedet te, & requiem 15 dabo tibi. Et ait Moſes , Si non tu ipſe præcedas, ne educas nos de loco iſto. 16 In quo enim ſcire poterimus ego & populus tu⁹ inveniſſe nos gratiam in conſpectu tuo, niſi ambulaveris nobiſcum, ut glorificemur ab omnibus populis 17 qui habitãt ſuper terram? Dixit autem Domin⁹ ad Moyſen, Et verbum iſtud, quod locutus es, faciam : inveniſti enim gratiam coram me, & teipſum 18 novi ex nomine. Qui ait, O- 19 ſtende mihi gloriam tuam. Reſpondit, Ego oſtendam omne bonum tibi, & vocabo in nomine Domini coram te : & miſerebor cui voluero, & clemens ero in quem mihi pla- 20 cuerit. Rurſúmque ait, Non poteris videre faciem meam : non enim videbit me homo 21 & vivet. Et iterum, Ecce, inquit, eſt locus apud me, & ſta- 22 bis ſupra petram. Cúmque tranſibit gloria mea, ponam te in foramine petræ, & protegã dexterã meã, donec tranſ- 23 eam. Tollámque manum meam, et videbis poſteriora mea : faciem autem autem meam videre non poteris.

CAP. XXXIV.

1 AC deinceps, Præcîde, ait, tibi duas tabulas lapideas inſtar priorum, & ſcribam ſuper eas, verba, quæ habuerunt 2 tabulæ quas fregiſti. Eſto paratus manè, ut aſcendas ſtatim in montem Sinai, ſtabíſque mecum ſuper verticem montis.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

12 Καὶ εἶπε Μωυσῆς πρὸς κύριον, Ἰδοὺ σύ μοι λέγεις, Ἀνάγαγε τὸν λαὸν τοῦτον, σὺ δὲ οὐκ ἐδήλωσάς μοι, ὃν συναποστελεῖς μετ' ἐμοῦ. σὺ δέ μοι εἶπας, Οἶδά σε παρὰ πάντας, ϗ χάριν ἔχεις παρ' ἐμοί. 13 Εἰ οὖν εὕρηκα χάριν ἐναντίον σου, ἐμφάνισόν μοι σεαυτόν· (τ) γνωστῶς ἵνα ἴδω σε, ὅπως ἂν ὦ εὑρηκὼς χάριν (υ) ἐναντίον σου, ϗ ἵνα γνῶ, 14 ὅτι λαός σου τὸ ἔθνος τὸ μέγα τοῦτο. Καὶ λέγει, Αὐτὸς προπορεύσομαί σου, ϗ κατα- 15 παύσω σε. (φ) Καὶ λέγει πρὸς αὐτόν, (χ) Εἰ μὴ αὐτὸς σὺ συμπορεύῃ, μή με ἀναγά- 16 γῃς ἐντεῦθεν. Καὶ πῶς γνωστὸν ἔσται ἀληθῶς, ὅτι εὕρηκα χάριν παρὰ σοὶ ἐγώ τε ϗ ὁ λαός σου, ἀλλ' ἢ συμπορευομένου σου μεθ' ἡμῶν; ϗ (ψ) ἐνδοξασθήσομαι ἐγώ τε ϗ ὁ λαός σου παρὰ πάντα τὰ ἔθνη, ὅσα 17 ἐπὶ τῆς γῆς ἐστι. (ω) Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Μωυσῆν, Καὶ τοῦτόν σοι τὸν λόγον, ὃν εἴρηκας, ποιήσω· εὕρηκας γὰρ χάριν ἐνώπιον 18 ἐμοῦ, ϗ οἶδά σε παρὰ πάντας. Καὶ (α) 19 λέγει, Ἐμφάνισόν μοι σεαυτόν. Καὶ εἶπεν, Ἐγὼ παρελεύσομαι πρότερός σου τῇ δόξῃ μου, ϗ καλέσω τῷ (β) ὀνόματί μου, κύριος ἐναντίον σου· ϗ ἐλεήσω, ὃν ἂν ἐλεῶ, 20 ϗ οἰκτειρήσω, ὃν ἂν οἰκτείρω. Καὶ εἶπεν, Οὐ δυνήσῃ ἰδεῖν τὸ πρόσωπόν μου· οὐ γὰρ μὴ ἴδῃ ἄνθρωπος τὸ πρόσωπόν μου, ϗ 21 ζήσεται. Καὶ εἶπε κύριος, Ἰδοὺ τόπος παρ' 22 (γ) ἐμοί, στήσῃ ἐπὶ τῆς πέτρας. Ἡνίκα δ' ἂν παρέλθῃ ἡ δόξα μου, ϗ θήσω σε εἰς ὀπὴν τῆς πέτρας, ϗ σκεπάσω τῇ 23 χειρί μου ἐπὶ σέ, ἕως ἂν παρέλθω. Καὶ ἀφελῶ τὴν χεῖρα, ϗ τότε (δ) ὄψει τὰ ὀπίσω μου· τὸ δὲ πρόσωπόν μου οὐκ ὀφθήσεταί σοι.

12 Et dixit Moyſes ad Dominum, Ecce tu mihi dicis, Deduc populum hunc, tu autem non demonſtrâſti mihi, quem ſimul mittas mecum. Tu autem dixiſti mihi, ſcio te præ omnibus, & gratiam 13 habes apud me. Si ergò inveni gratiã in conſpectu tuo, oſtende mihi temetipſum, (c) manifeſtè ut videam te, ut ſim (d) inveniens gratiam ante te, & ut ſciam, quia populus tuus gens (e) magna 14 hæc. Et ait, Ipſe antecedam te, et 15 requiem dabo tibi. Et ait ad eum, Si non tu ipſe ſimul (f) veneris, ne me educas hinc. 16 Et quomodo notum erit verè, quia inveni gratiam apud te & ego, & populus tuus, niſi ſimul incedente te nobiſcum? Et glorificabor & ego & populus tuus præter omnes gentes, quæcunq; ſuper terram 17 ſunt. Et dixit Dominus ad Moyſen, Et hoc tibi verbum, quod dixiſti, faciam: Inveniſti enim gratiam in conſpectu meo, et ſcio te 18 præ omnibus. Et ait, Oſtende mihi 19 (g) teipſum. Et dixit, Ego tranſibo (h) prior te gloriã meã, et vocabo (i) nomine meo, Dominus ante te; et miſerebor, cui miſertus ero; & miſericordiã præſtabo, cui 20 miſericordiã præſtitero. Et dixit Non poteris videre faciem meã. 21 Non enim videbit homo faciem meã, & vivet. Et dixit Dominus, 22 Ecce penes me, ſtabis (k) ſupra petrã. Statim verò, ut tranſiet 23 gloria mea, & ponam te in (l) caverna petræ: et tegã manu meã ſuper te, donec tranſeam, Et auferam manũ, & tunc videbis poſteriora mea : facies autem mea non videbitur tibi.

MS.A. (υ) γνωστῶς ἴδω σε, ὅπως ὦ (υ) ἐνώπιόν σου, (φ) Καὶ εἶπε πρὸς (χ) Εἰ μὴ σὺ αὐτὸς συμπορεύσῃ μεθ' ἡμῶν, μή (ψ) ἐνδοξασθησόμεθα (ω) Εἶπεν δὲ (α) λέγει, Δεῖξόν μοι τὴν σεαυτοῦ δόξαν. Καὶ (β) ὀνόματι κυρίου ἐναντίον (γ) ἐμοῦ, ϗ στήσῃ (δ) ὄψῃ

ΚΕΦ. λδʹ.

1 ΚΑὶ εἶπε κύριος πρὸς Μωυσῆν, Λάξευσον σεαυτῷ δύο πλάκας λιθίνας, καθὼς ϗ αἱ πρῶται, ϗ ἀνάβηθι (α) πρός με εἰς τὸ ὄρος· ϗ γράψω ἐπὶ τῶν πλακῶν τὰ ῥήματα, ἃ ἦν (β) ἐν ταῖς πλαξὶ ταῖς πρώ- 2 ταις, (γ) αἷς συνέτριψας. Καὶ γίνου ἕτοιμος εἰς τὸ πρωΐ, ϗ ἀναβήσῃ (δ) ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ Σινᾶ, ϗ στήσῃ μοι ἐκεῖ ἐπ' ἄκρου τοῦ ὄρους.

CAP. XXXIV.

1 ET dixit Dominus ad Moyſen, (a) Excîde tibi duas tabulas lapideas, (b) ſicut & primæ, & aſcende ad me in montem : & ſcribam ſuper tabulas verba, quæ erant in tabulis primis, quas 2 contrivîſti. Et eſto paratus in mane, & aſcendes in montem Sina, & ſtabis mihi illic ſuper ſummitatem montis.

MS.A. Κεφ. λδʹ. (α) εἰς τὸ ὄρος πρός με. (β) ἐπὶ ταῖς (γ) ἃς τὸ (δ) εἰς τὸ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 Dixit autem Moſes ad Dominum, Vide quòd tu dixeris mihi, Aſcendere fac populum iſtum, tu verò non oſtendiſti mihi quem miſſurus ſis mecum. Tu etiam dixiſti, Novi te nomine, imò inveniſti gratiam in oculis 13 meis. Igitur ſi inveni gratiam in oculis tuis, oſtende mihi viam tuam, & agnoſcam te, quatenus inveniam gratiam in oculis tuis : & conſidera quòd populus tuus iſte, popu- 14 lus eſt magnus. Et dixit Dominus ad Moſen, 15 Coram me vade, & requiem dabo tibi. Ait illi, Si tu non abieris nobiſcum, ne aſcen- 16 dere facias nos hinc. In quo enim cognoſcetur nunc quòd invenerim gratiam in oculis tuis ego & populus tuus, niſi cùm abieris nobiſcum, ſimuſque diſtincti ego & populus tuus ab omnibus populis qui ſunt 17 ſuper faciem; terræ ? Dixit Dominus ad Moſen, Juxta verbum tuum hoc quod dixiſti, faciam ; quoniam inveniſti gratiam in 18 oculis meis, & agnoſcam te nomine. Dixit 19 autem, Oſtende mihi gloriam tuam. Ait, Ego tranſire faciam cunctam beatitudinem meam ante te, & clamabo nomen meum Domini ante te, & propitiabor cui pro- 20 pitiabor, & miſerebor cujus miſerebor. Et dixit, Non potes videre faciem meam, quia 21 non videt me homo & vivit. Ait etiam Dominus ad Moſen, Ecce locus eſt ante me, 22 ſta ſupra petram. Quumque pertranſierit gloria mea, ponã te in ſpelunca petræ, et deſcẽdere faciã manũ meã ſuper te, donec trãſ- 23 iero. Tollamq; manũ meã, & videbis poſteriorẽ partẽ meã, facies verò mea non videbitur.

CAP. XXXIV.

1 PRæterea dixit Dñs ad Moſen, Præcîde tibi duas tabulas lapideas priorũ inſtar, & ſcribã ſuper tabulas ſermones qui erãt ſuper 2 tabulas priores quas fregiſti. Et eſto paratus mane, & aſcende mane ad montem Sinai, & ſta illic in vertice montis.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

12 ואמר משה קדם יי חזי דאת אמר
לי אסיק ית עמא הדין ואת לא
הודעתני ית די תשלח עמי ואת
אמרת רביתך בשום ואף אשכחת
13 רחמין קדמי : וכען אם כען
אשכחית רחמין קדמך הודעני כען
ית אורח טובך ואדע רחמך בדיל
דאשכח רחמין קדמך וגלי קדמך
14 ארי עמך עמא הדין : ואמר שכנתי
15 תהך ואניח לך : ואמר קדמוהי אם
לית שכנתך מהלכא בינגא לא
16 תסקננא מכא : ובמה יתידע הכא
ארי אשכחית רחמין קדמך אנא
ועמך הלא במהך שכנתך עמנא
ויתעבדן לנא פרישן לי ולעמך
משני מכל עמא די על אפי ארעא :
17 ואמר יי למשה אף ית פתגמא
הדין די מללתא אעביד ארי
אשכחתא רחמין קדמי ורביתך
18 בשום : ואמר אחזיני כען ית יקרך :
19 ואמר אנא אעבר כל טובי על אפך
ואקרי בשמא דיי קדמך ואחון למן
דאחון וארחם על מאן דארחם :
20 ואמר לא תכול למחזי ית אפי
שכנתי ארי לא יחזנני אנשא
21 ויתקים : ואמר יי הא אתר מתקן
22 קדמי ותתעתד על טנרא : ויהי
במעבר יקרי ואשוינך במערת
טנרא ואגין במימרי עלך עד
23 דאעבר : ואעדי ית דברת יקרי
ותחזי ית דבתרי ודקדמי לא
יתחזון : לד
1 ואמר יי למשה פסל לך תרין
לוחי אבניא כקדמאי ואכתוב על
לוחיא ית פתגמיא די הוו על
2 לוחיא קדמאי די תברתא : והוי
זמין לצפרא ותסק בצפרא לטורא
דסיני ותתעתד קדמי תמן על ריש
טורא :

12 Dixitq; Moyſes corã Dño; vide ꝙ tu dicis mihi, Aſcendere fac populũ iſtũ; & tu non indicâſti mihi quẽ miſſurus ſis mecũ : tu enim dixiſti, Vocavi te ex nomine; & etiã inve- 13 niſti gratiã corã me. Et nunc, ſi inveni obſecro gratiam in conſpectu tuo, oſtende mihi viã bonitatis tuæ; & cognoſcã miſericordiã tuã, ut inveniã gratiã in conſpectu tuo: notumq; eſt corã te, ꝙ popu- 14 lus iſte eſt popul⁹ tu⁹. Et ait: Majeſtas mea ibit, & requiẽ 15 dabo tibi. Et dixit corã eo: Si non perrexerit majeſtas tua nobiſcũ, ne aſcendere facias 16 nos hinc. In quo enim ſcietur hîc, ꝙ invenimus gratiã corã te, ego et popul⁹ tu⁹; niſi cum ambulaverit majeſtas tua nobiſcũ : ut fiãt nobis miracula; & dividamur ego et populus tu⁹ ab omni populo, qui 17 eſt ſup faciẽ terræ. Dixitque Dñs ad Moyſen; Verbũ quoq; iſtud, ꝙ locut⁹ es, faciã : quia inveniſti gratiã corã me; & 18 vocavi te ex nomine. Et ait: Oſtende mihi obſecro, glori- 19 am tuã. Et dixit, Ego tranſire faciã omnẽ *bonitatẽ* meã ſup faciẽ tuã; & vocabo in nomine Dñi corã te: et miſerebor, cui miſerebor; et clemens e- 20 ro, cui clemens ero. Et dixit; Non poteris videre faciẽ *majeſtatis* meæ: non enim vide- 21 bit me homo, et vivet. Dixitque Dñs; Ecce loc⁹ eſt parat⁹ in cõſpectu meo: et ſtabis ſu- 22 pra petrã. Eritq; cum tranſierit gloria mea, ponam te in cavernâ petræ: et protegã te 23 verbo meo, donec tranſeã. Et auferã verbũ gloriæ meæ; & videbitur id ꝙ eſt poſt me: & quæ ſunt coram me non apparebunt.

CAP. XXXIV.

1 DIxitque Dñs ad Moyſen; Dola tibi duas tabulas lapideas, ſicut priores : & ſcribã ſup tabulas, verba quæ erant ſup tabulas priores, quas cõ- 2 fregiſti. Et eſto parat⁹ manè : et aſcendes manè in montem Sinai, ſtabiſque corã me ibi, ſuper verticem montis.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VERSIO SAMARITANA.

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

12 Dixit autem Moſes Domino, Vide, tu dixiſti mihi, Aſcendere fac populum iſtum; tu autem non indicâſti mihi quem miſſurus es mecũ. Tu quoque dixiſti, Cognovi te ex nomine, atque etiam inveniſti gratiam in oculis me- 13 is. Nunc autem quæſo, ſi inveni gratiam in oculis tuis, demonſtra mihi quæſo vias tuas, & cognoſcam te, ut inveniam gratiam in oculis tuis; & vide quia populus 14 tuus eſt gens iſta. Et dixit, 15 (c) Facies meæ ibunt, & faciam te requieſcere. Reſpondit autem, Niſi (d) facies tuæ iverint, ne educas me 16 hinc. In quo cognoſcetur nunc quòd inveni gratiam in oculis tuis, ego, & populus tuus? nonne in eo quòd venies nobiſcum, ut (e) mirabiles ſimus, ego, & populus tuus præ omnibus populis qui 17 ſunt ſuper faciẽ terræ. Dixit præterea Dominus Moſi, Etiam verbum hoc quod dixiſti, faciam; nam inveniſti gratiam in oculis meis, 18 & cognovi te ex nomine. Et reſpondit, Oſtende mihi 19 quæſo gloriam tuam. Tum dixit, Ego tranſire faciam omne bonum meum ſuper faciem tuam, & vocabo nomen Domini ante te, gratiámque præſtabo cui gratiam præſtabo, & miſerebor cujus miſe- 20 rebor. Dixítque, Non poteris videre faciem meam; quia non videbit me homo & vi- 21 vet. Et dixit Dominus, Ecce locus eſt mecum, ſtabíſque 22 ſuper petram. Cùm verò tranſibit gloria mea ponam te in foramine petræ, & tegam te manu meã donec tranſe- 23 am. Poſtea auferam manum meam, & videbis poſteriora mea; ſed facies meæ non videbuntur.

CAP. XXXIV.

1 DIxit autem Dominus Moſi, Sculpe tibi duas tabulas lapideas ſicut priores, ut ſcribam ſuper tabulas verba quæ erant ſuper tabulas prio- 2 res quas fregiſti. Et eſto paratus manè ut aſcendas manè in montem Sinai, & ibi adſtes mihi in vertice mõtis.

VER. SAM. (c) Beneplacitũ meũ ibit, & ducam te (d) beneplacitum tuum iverit, (e) liberati

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * ثم قال موسى لله * انت عالم بانك قلت لي اصعد هولاء القوم * ولم تعرفني من تبعث معي *
13 وانت فقد قلت اني شرفت اسمك * ووجدت حظا عندي * فالان ان وجدت حظا عندك فعرفني
14 طرق مرضاتك حتى اعرفك * لكي اجد حظا عندك * وانظر لشعبك حزبك هذا * قال له
15 16 نوري يسير معك الى ان اقرك * قال ان لم يسر نورك معنا من الان فلا تصعدنا من هاهنا * وبماذا
يعرف اني وجدت حظا عندك انا وقومك الا بمسير نورك معنا * فنبين انا وقومك من كل القوم
17 الذين على وجه الارض * قال الله لموسى هذا الذي سالته ايضا افعله لك * لانك وجدت حظا
18 19 عندي وشرفت اسمك * قال ارني نورك ايضا * قال انا امر جميع نوري بحضرتك * واادي باسم الله
20 بين يديك * واراف من اراف * وارحم من ارحم * وقال لا تطيق ان تنظر وجه ملكي * لانه
21 22 لا يراه انسان فيحيا * وقال فهوذا عندي موضع * انتصب على الصوان * فاذا امر بك نوري
23 صيرتك في نقير الصوان * وظللتك بسحابي حتى تجوز هادية * ثم ازيل سحابي حتى تنظر
اواخر ملكي * ووجهه لا ينظر * الفصل الرابع والثلثون * ثم قال الله لموسى
1 انحت لوحي جوهر كالاولين * واكتب عليهما الكلام الذي كان على اللوحين الاولين اللذين
2 كسرتهما * وكن معدا للغداة * واصعد في الغداة الى جبل سيناء * وقف لي ثم على راس الجبل *

12 Præterea dixit Muſa ad Deum, Tu nôſti quòd dixeris mihi; Extrahe hanc plebem, & non indicâſti mihi quem miſſurus es mecũ. Et tu jam dixiſti, Equidem nobilitavi nomen tuũ, & inveniſti gratiã apud 13 me. Itaque ſi inveni gratiam apud te, indica mihi vias beneplaciti tui, ut notum faciam te, ut inveniam gratiam apud te : & reſpice populum tuum, gentem tuam 14 hanc. Dixit ei, Lux mea ambulabit tecum 15 donec quieſcere faciam te. Dixit, Si non ambulaverit lux tua nobiſcum ex nunc, ne 16 aſcendere facias nos hinc. Et in quo ſcietur quòd invenerim gratiã apud te ego et plebs tua, niſi ambulet lux tua nobiſcum, & diſtinguamur ego & plebs tua ab omni 17 populo qui ſunt ſuper faciem terræ? Dixit Deus Muſæ, Hanc rem quam poſtulâſti, faciam quoque tibi, eò quòd inveneris gratiam apud me, & nobilitaverim nomen 18 tuum. Ait, Oſtende mihi etiam lumen 19 tuum. Inquit, Ego tranſire faciam totum lumen meum in tua præſentia, et prædicabo nomen Dei ante te, et propitiabor cui 20 propitiabor, et miſerebor cui miſerebor. Et dixit, Non poteris videre faciẽ Angeli mei, 21 quoniã nemo videt eã, & vivit. Et dixit, Ecce apud me eſt locus : ſta ſupra ſilicem. 22 Cúmq; tranſire faciam ante te lumen meum, ponam te in foramine ſilicis, et obum- 23 brabo te nube meã, ut tranſeas pacatè. Deinde auferã nubẽ meã, ut videas poſteriora Angeli mei, nã faciẽ ejus non videtur.

CAP. XXXIV.

1 DEinde dixit De⁹ Muſæ; Excinde duas tabulas gemmeas ſicuti priores, et ſcribam ſuper eas verba quæ erant ſuper du- 2 as tabulas priores quas fregiſti. Et eſto paratus in craſtinum, et aſcende cras ad montem Sinai, et expecta me ibi ſuper verticem montis.

:monte toto in videatur ne vir etiam &,tecum ascendet non vir Et
3 וְאִישׁ לֹא־יַעֲלֶה עִמָּךְ וְגַם־אִישׁ אַל־יֵרָא בְּכָל־הָהָר
.hujus montis regione è pascant ne bos &,pecus etiam
גַּם־הַצֹּאן וְהַבָּקָר אַל־יִרְעוּ אֶל־מוּל הָהָר הַהוּא׃
Moseh manicavit Et .priores sicut lapideas tabulas duas dolavit Et
4 וַיִּפְסֹל שְׁנֵי־לֻחֹת אֲבָנִים כָּרִאשֹׁנִים וַיַּשְׁכֵּם מֹשֶׁה
Dominus præcepit quemadmodũ ,Sinai montẽ in ascendit & ,matutino in
בַבֹּקֶר וַיַּעַל אֶל־הַר סִינַי כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
descendit Et lapidum tabulas duas sua manu in accepit & : ei
אֹתוֹ וַיִּקַּח בְּיָדוֹ שְׁנֵי לֻחֹת אֲבָנִים׃ וַיֵּרֶד 5
.Domini nomine in invocavit Et .ibi eo cum stetit & ,nube in Dominus
יְהוָה בֶּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְשֵׁם יְהוָה׃
,Dominus ,Dominus :clamavit Et .ejus faciem super Dominus transivit Et
6 וַיַּעֲבֹר יְהוָה עַל־פָּנָיו וַיִּקְרָא יְהוָה יְהוָה
.veritate &,misericordii mult⁹ & ,narium longus ,gratiosus & ,misericors ,Deus
אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד וֶאֱמֶת׃
,prævaricationem & ,iniquitatem ferens ,millibus misericordiam Servans
7 נֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים נֹשֵׂא עָוֺן וָפֶשַׁע
super patrum iniquitatem visitans ,purificabit non purificando & :peccatũ &
וְחַטָּאָה וְנַקֵּה לֹא יְנַקֶּה פֹּקֵד עֲוֺן אָבוֹת עַל־
.quartos super & tertios super ,filiorum filios super & ,filios
בָּנִים וְעַל־בְּנֵי בָנִים עַל־שִׁלֵּשִׁים וְעַל־רִבֵּעִים׃
Si :dixit Et .procidit & ,terrã in se incurvavit & ,Moseh festinavit Et
8 וַיְמַהֵר מֹשֶׁה וַיִּקֹּד אַרְצָה וַיִּשְׁתָּחוּ׃ וַיֹּאמֶר אִם־
9 dominus nunc vadat ,domine tuis oculis in gratiam inveni quæso
נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲדֹנָי יֵלֶךְ־נָא אֲדֹנָי
,nostræ iniquitati parces & ,ipse cervice durus popul⁹ quia ,nostro interiori in
בְּקִרְבֵּנוּ כִּי עַם־קְשֵׁה־עֹרֶף הוּא וְסָלַחְתָּ לַעֲוֺנֵנוּ
feriens ego Ecce :dixit Et .nos hæreditabis & ,nostro peccato &
10 וּלְחַטָּאתֵנוּ וּנְחַלְתָּנוּ׃ וַיֹּאמֶר הִנֵּה אָנֹכִי כֹּרֵת
non que ,mirabilia faciam ,tuo populo omni coram fœdus
בְּרִית נֶגֶד כָּל־עַמְּךָ אֶעֱשֶׂה נִפְלָאֹת אֲשֶׁר לֹא־
omnis videbit & :gentibus omnibus in & ,terra omni in sunt creata
נִבְרְאוּ בְכָל־הָאָרֶץ וּבְכָל־הַגּוֹיִם וְרָאָה כָל־
quia ,Domini opus ,ejus interiori in tu cujus populus
הָעָם אֲשֶׁר־אַתָּה בְקִרְבּוֹ אֶת־מַעֲשֵׂה יְהוָה כִּי־
quod tibi Serva .tecum faciens ego quod ,ipse formidabilis
11 נוֹרָא הוּא אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה עִמָּךְ׃ שְׁמָר־לְךָ אֵת אֲשֶׁר
,Emoræum tua facie à ejiciens ego Ecce .hodie tibi præcipiens ego
אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם הִנְנִי גֹרֵשׁ מִפָּנֶיךָ אֶת־הָאֱמֹרִי
.Jebusæum & ,Chivvæum & ,Perizæum & ,Chittæum & ,Chenahanæum &
וְהַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי וְהַפְּרִזִּי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי׃
tu quam ,terram habitanti fœdus ferias forte ne ,tibi Observare
12 הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן־תִּכְרֹת בְּרִית לְיוֹשֵׁב הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה
Quoniam .tuo interiori in laqueum in sit forte ne ,eam super ingrediens
13 בָּא עָלֶיהָ פֶּן־יִהְיֶה לְמוֹקֵשׁ בְּקִרְבֶּךָ׃ כִּי אֶת־
ejus lucos & ,confringetis eorum statuas & ,frangetis eorum altaria
מִזְבְּחֹתָם תִּתֹּצוּן וְאֶת־מַצֵּבֹתָם תְּשַׁבֵּרוּן וְאֶת־אֲשֵׁרָיו
Dominus Nam .alteri Deo te incurvabis non Quia .succidetis
14 תִּכְרֹתוּן׃ כִּי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אַחֵר כִּי יְהוָה
.ipse zelotes Deus ,ejus nomen zelotes
קַנָּא שְׁמוֹ אֵל קַנָּא הוּא׃

Versio VULG. LAT.

3 Nullus ascendat tecum, nec videatur quispiam per totum montem: boves quoq; & oves 4 nõ pascantur è contra. Excidit ergò duas tabulas lapideas, quales anteà fuerant: & de nocte consurgens adscendit in montem Sinai, sicut præceperat ei Domin⁹, portans secum 5 tabulas. Cúmque descendisset Dominus per nubem, stetit Moyses cum eo, invocans no- 6 men Domini. Quo transeunte coram eo, ait; Dominator Domine Deus, misericors & clemens, patiens & multæ mi- 7 serationis, ac verax, Qui custodis misericordiam in millia; qui aufers iniquitatem, & scelera, atque peccata, nullúsq; apud te per se innocens est: qui reddis iniquitatem patrum filiis ac nepotibus, in tertiam & quartam progeni- 8 em. Festinúsque Moyses, curvatus est pronus in terram, & 9 adorans, Ait; Si inveni gratiam in conspectu tuo Domine, obsecro ut gradiaris nobiscum (populus enim duræ cervicis est) & auferas iniquitates nostras atque peccata, 10 nósque possideas. Respondit Dominus, Ego inibo pactum videntibus cunctis, signa faciam quæ nunquam visa sunt super terram, nec in ullis gentibus: ut cernat populus iste, in cujus est medio, opus Domini terribile quod facturus 11 sum. Observa cuncta quæ hodie mando tibi: ego ipse ejiciam ante faciem tuam Amorrhæum, & Chananæum, & Hethæũ, Pherezæum quoque, & Hevæum, & Jebu- 12 sæum, Cave ne unquam cum habitatoribus terræ illius jungas amicitias, quæ sint tibi in 13 ruinam. Sed aras eorum destrue, confringe statuas, lu- 14 cósque succide. Noli adorare Deum alienum. Dominus, Zelotes nomen ejus, Deus est æmulator.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

3 Καὶ μηδεὶς ἀναβήτω μετὰ (ε) σοῦ, μηδὲ ὀφθήτω ἐν παντὶ τῷ ὄρει· καὶ τὰ πρόβατα (ζ) καὶ βόες μὴ νεμέσθωσαν πλησίον τοῦ ὄρους ἐκείνου. 4 Καὶ ἐλάξευσε δύο πλάκας λιθίνας, (η) καθάπερ καὶ αἱ πρῶται. καὶ ὀρθρίσας (θ) Μωυσῆς, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος τὸ Σινὰ, (ι) καθότι συνέταξεν αὐτῷ κύριος· καὶ ἔλαβε (κ) Μωυσῆς 5 τὰς δύο πλάκας τὰς λιθίνας. Καὶ κατέβη κύριος ἐν νεφέλῃ, καὶ παρέστη αὐτῷ ἐκεῖ, καὶ 6 ἐκάλεσε τῷ ὀνόματι κυρίου. Καὶ παρῆλθε κύριος πρὸ προσώπου αὐτοῦ, καὶ ἐκάλεσε, (λ) Κύριος ὁ θεὸς οἰκτίρμων, καὶ ἐλεήμων, μα- 7 κρόθυμος, καὶ πολυέλεος, καὶ ἀληθινὸς, Καὶ δικαιοσύνην διατηρῶν (μ) καὶ ἔλεος εἰς χιλιάδας, ἀφαιρῶν ἀνομίας, καὶ ἀδικίας, καὶ ἁμαρτίας, (ν) καὶ οὐ καθαριεῖ τὸν ἔνοχον, ἐπάγων (ξ) ἀνομίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, καὶ ἐπὶ τέκνα τέκνων, ἐπὶ τρίτην καὶ τετάρτην γενεάν. 8 Καὶ σπεύσας Μωυσῆς, κύψας ἐπὶ τὴν γῆν 9 προσεκύνησε. Καὶ εἶπεν, Εἰ (ο) εὕρηκα χάριν ἐνώπιόν σου, συμπορευθήτω ὁ (π) κύριός μου μεθ' ἡμῶν· ὁ λαὸς γὰρ σκληροτράχηλός ἐστι· καὶ ἀφελεῖς σὺ τὰς (ρ) ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ τὰς ἀνομίας ἡμῶν, καὶ ἐσόμεθά 10 σοι. Καὶ (σ) εἶπε κύριος πρὸς Μωυσῆν, Ἰδοὺ ἐγὼ (τ) τίθημί σοι διαθήκην ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ σου, ποιήσω ἔνδοξα, ἃ οὐ γέγονεν ἐν πάσῃ τῇ γῇ, καὶ ἐν παντὶ ἔθνει. καὶ ὄψεται πᾶς ὁ λαὸς, ἐν οἷς εἶ σὺ, τὰ ἔργα κυρίου, ὅτι 11 θαυμαστά ἐστιν, ἃ ἐγὼ (υ) ποιήσω σοι. Πρόσεχε σὺ πάντα, ὅσα ἐγὼ (φ) ἐντέλλομαί σοι, ἰδοὺ ἐγὼ ἐκβάλλω (χ) πρὸ προσώπου ὑμῶν τὸν Ἀμορῤῥαῖον, (ψ) καὶ Χαναναῖον, καὶ Φερεζαῖον, καὶ Χετταῖον, καὶ Εὐαῖον, καὶ Γεργεσαῖον, καὶ 12 Ἰεβουσαῖον. Πρόσεχε σεαυτῷ, (ω) μή ποτε θῇς διαθήκην τοῖς ἐγκαθημένοις ἐπὶ τῆς γῆς, εἰς ἣν εἰσπορεύῃ εἰς αὐτὴν, (α) μή σοι γέ- 13 νηται πρόσκομμα ἐν ὑμῖν. Τοὺς βωμοὺς αὐτῶν καθελεῖτε, καὶ τὰς στήλας αὐτῶν (β) συντρίψετε, καὶ τὰ ἄλση αὐτῶν ἐκκόψετε, καὶ τὰ γλυπτὰ τῶν θεῶν αὐτῶν κατακαύσετε (γ) ἐν πυρί. 14 Οὐ γὰρ μὴ προσκυνήσητε (δ) θεοῖς ἑτέροις· ὁ γὰρ κύριος ὁ θεὸς, Ζηλωτὸν ὄνομα, θεὸς ζηλωτής ἐστι.

3 Et nemo ascendat tecũ, neq; cõpareat in omni monte: & oves & boves non pascãt propè montem 4 illũ. Et excidit duas tabulas lapideas, sicut & primæ. Et manè surgens Moyses, ascendit in montẽ Sina, sicut præcepit ei Dominus: Et sumpsit Moyses duas ta- 5 bulas lapideas. Et descẽdit Dominus in nube, et stetit ei illic, et (c) 6 vocavit nomine Domini. Et transiit Dominus ante faciem ejus, et vocavit, (d) Dominus Deus misericors, et miserator, longanimis, 7 et multæ misericordiæ, et verax, Et justitiã servans & (e) misericordiã in millia, auferens iniquitates, & injustitias, & peccata. Et reum non purificavit, inducens iniquitates patrũ super filios, & super filios filiorũ, in tertiam & 8 quartam progeniem. Et festinans Moyses, procumbẽs in terrã ado- 9 ravit. Et dixit, Si inveni gratiã in conspectu tuo, simul ambulet Dominus meus nobiscũ: Populus enim duræ cervicis est: et auferes tu peccata nostra, et iniquita- 10 tes nostras, & erimus tibi. Et dixit Dominus ad Moysen, Ecce ego pono tibi testamentum corã omni populo tuo, faciam gloriosa, quæ facta non sunt in omni terra, & omni natione. Et videbit omnis populus, in quibus es tu, opera Domini, quia mirabilia sunt, quæ 11 ego faciã tibi. Attende tu omnia, quæcũq; ego mandẽ tibi. Ecce ego ejicio ante faciem vestrã Amorrhæum, & Chananæũ, & Pherezæum, & Chettæũ, & Euæũ, & 12 Gergesæũ, et Jebusæum. Attende tibi, nequando (f) ponas testamentũ iis qui sedẽt super terram, in quã ingredieris in eam, (g) ne 13 tibi fiat offendiculum in vobis. Aras eorũ destruetis, et statuas eorum conteretis, et lucos eorum excidetis, & (h) sculptilia deo- 14 rũ eorũ comburetis in igni. Non enim adorabitis (i) deos alios. Dominus enim Deus, (k) Zelans nomen, Deus zelator est.

MS.A. (ε) σοῦ, καὶ μηδεὶς ὀφθήτω (ζ) καὶ αἱ βόες (η) καθάπερ αἱ (θ) Μωυσῆς τὸ πρωΐ, ἀνέβη (ι) καθὰ (κ) Μωυσῆς μεθ' ἑαυτοῦ τὰς (λ) Κύριος, κύριος ὁ θεὸς (μ) καὶ ποιῶν ἔλεος (ν) καὶ τὸν ἔνοχον οὐ καθαριεῖ, (ξ) ἁμαρτίας (ο) εὗρον (π) κύριος μεθ' ἡμῶν (ρ) ἁμαρτίας, καὶ (σ) ἐλάλησεν (τ) τίθημι διαθήκην (υ) ποιήσω. Πρόσεχε (φ) ἐντέλλομαί (χ) ἀπὸ προσώπου σου τὸν (ψ) καὶ τὸν Χαναναῖον, καὶ τὸν Χετταῖον, καὶ τὸν Φερεζαῖον, καὶ τὸν Εὐαῖον, καὶ τὸν Γεργεσαῖον, καὶ τὸν Ἰεβουσαῖον. (ω) μήποτε διαθῇ διαθήκην (α) μήποτε γένηται (β) συντρίψετε, καὶ τὰ γλυπτὰ (γ) πυρί. (δ) θεῷ ἑτέρῳ·

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 * Nemo autem ascendat tecum, & nemo videatur in toto monte: imò nec oves neque boves pascantur è regione montis illius. 4 Præcîdit itaque duas tabulas lapideas similes antecedentibus: & consurgens Moses mane, ascendit ad montem Sinai, quemadmodum præceperat ei Dominus, accepitque duas tabulas lapideas in manu sua. 5 Et descendens Dominus in nube, stetit ibi cum eo, & clamavit nomen *hoc*, Dominus. 6 Et transiens Dominus coram eo, exclamavit Dominus, *dicens*, Dominus est Deus misericors & clemens, longanimis, plurimæ bonitatis & veritatis; 7 Servans beneficium usque ad millia generationum, condonans peccata atque delicta, & justificando non justificans, visitans scelera patrum super filios & super filios filiorum super tres & super quatuor generationes. 8 Et festinans Moses, corruit super terram, & adoravit. 9 Dixítque, Si inveni gratiam in oculis tuis Domine mi, pergat nunc Dominus meus inter nos, quoniam popul⁹ est duræ cervicis: & dimitte scelera nostra & peccata nostra, nosque possideas. 10 Et respondit, Ecce ego statuam pactum corã universo populo faciamq; res peculiares quibus similes non fuerunt factæ in tota terra & in omnibus gentibus: & videbit universus populus iste cujus in medio tu es, terribile esse opus Domini quod facturus sum tecum. 11 Observa id quod præcipio tibi hodié. En ego destructur⁹ sum à conspectu tuo Chananæos, & Amoræos, & Hethæos, & Perezæos, & Hevæos, & Jebusæos. 12 Cave ne statuas fœd⁹ cum incolis terræ ad quos tu pergis, ut ne sint tibi offẽdiculo. 13 Aras eorũ evellito, & statuas eorũ confringito, & deos eorũ concidito, 14 Ne adores deũ alienũ: quoniã Dñs, Zelotes est nomen ejus, Deus est æmulator.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

3 וֶאֱנָשׁ לָא יִסַּק עִמָּךְ וְאַף אֱנָשׁ לָא
יִתְחֲזֵי בְּכָל טוּרָא אַף עָנָא וְתוֹרֵי
4 לָא יִרְעוֹן לָקֳבֵיל טוּרָא הַהוּא׃ וּפְסַל
תְּרֵין לוּחֵי אַבְנַיָּא כְּקַדְמָאֵי וְאַקְדֵּים
מֹשֶׁה בְּצַפְרָא וּסְלֵיק לְטוּרָא דְסִינַי
כְּמָא דִי פַקֵּיד יְיָ יָתֵיהּ וּנְסֵיב בִּידֵיהּ
5 תְּרֵין לוּחֵי אַבְנַיָּא׃ וְאִתְגְּלִי יְיָ בַּעֲנָנָא
וְאִתְעַתַּד עִמֵּיהּ תַּמָּן וּקְרָא בִשְׁמָא
6 דַיְיָ׃ וְאַעְבַּר יְיָ שְׁכִנְתֵּיהּ עַל אַפּוֹהִי
וּקְרָא יְיָ יְיָ אֱלָהָא רַחֲמָנָא וְחַנָּנָא
מַרְחִיק רְגַז וּמַסְגֵּי לְמֶעְבַּד טָבְוָן
7 וּקְשׁוֹט׃ נָטַר טֵיבוּ לְאַלְפֵי דָרִין
שָׁבֵיק לַעֲוָיָן וְלִמְרוֹד וּלְחוֹבִין סָלַח
לִדְתָיְבִין לְאוֹרָיְתֵיהּ וּדְלָא תָיְבִין
לָא מְזַכֵּי מַסְעַר חוֹבֵי אֲבָהָן עַל
בְּנִין וְעַל בְּנֵי בְנִין מָרָדִין עַל דָּר
8 תְּלִיתַאי וְעַל דָּר רְבִיעַאי׃ וְאוֹחִי
9 מֹשֶׁה וּכְרַע עַל אַרְעָא וּסְגִיד׃ וַאֲמַר
אִם כְּעַן אַשְׁכָּחִית רַחֲמִין קֳדָמָךְ יְיָ
תְּהַךְ כְּעַן שְׁכִנְתָּא דַיְיָ בֵּינָנָא אֲרֵי
עַם קְשֵׁי קְדָל הוּא וְתִשְׁבּוֹק
10 לְחוֹבָנָא וּלְחַטָּאנָא וְתַחְסְנִנָּנָא׃ וַאֲמַר
הָא אֲנָא גָּזַר קְיָם קֳדָם כָּל עַמָּךְ
אַעְבֵּיד פְּרִישָׁן דִּי לָא אִתְבְּרִיאוּ
בְּכָל אַרְעָא וּבְכָל עַמְמַיָּא וְיֶחֱזוֹן כָּל
עַמְמַיָּא דִי אַתְּ בֵּינֵיהוֹן יָת עוֹבָדָא
דַיְיָ אֲרֵי דְחִיל הוּא דִי אֲנָא עָבֵיד
11 עִמָּךְ׃ טַר לָךְ יָת דִּי אֲנָא מְפַקֵּיד
יוֹמָא דֵין הָא אֲנָא מְתָרֵיךְ מִן
קֳדָמָךְ יָת אֱמוֹרָאֵי וּכְנַעֲנָאֵי וְחִתָּאֵי
12 וּפְרִזָּאֵי וְחִוָּאֵי וִיבוּסָאֵי׃ אִסְתַּמַּר לָךְ
דִּלְמָא תִגְזַר קְיָם לְיָתֵיב אַרְעָא דִּי
אַתְּ עָלֵיל עֲלַהּ דִּלְמָא יְהֵי לְתַקְלָא
13 בֵּינָךְ׃ אֲרֵי יָת אֱגוֹרֵיהוֹן תְּתָרְעוּן
וְיָת קָמָתְהוֹן תְּתַבְּרוּן וְיָת אֲשֵׁירֵיהוֹן
14 תְּקַצְּצוּן׃ אֲרֵי לָא תִסְגּוּד לְטַעֲוַת
עַמְמַיָּא אֲרֵי יְיָ קַנָּא שְׁמֵיהּ אֵל קַנָּא
הוּא׃

3 Nullusq; vir ascendat tecũ; neq; videatur vir per totum montẽ: oves quoq; et boves non pascantur è regione mõ- 4 tis illius. Dolavitq; duas tabulas lapideas, sicut priores; & surrexit Moyses mane, & ascendit in montẽ Sinai; sicut præceperat ei Dñs: & tulit in manu ejus duas tabulas 5 lapideas. Et revelat⁹ est Dñs in nube; & stetit cum eo ibi: et invocavit in nomine Dñi. 6 Et transire fecit Dñs majestatẽ suã sup faciẽ ej⁹, et invocavit: Dñe Dñe; Deus misericors, & clemens: patiens, et multa faciens bona, et ve- 7 ritatẽ. Custodiens bonitatem in mille generationes; dimittens iniquitatem, et scelera, et peccata: parcens eis qui convertuntur ad legẽ suam; et non justificans eos qui non convertuntur; visitans peccata patrũ in filios, & in filios filiorũ sceleratorum, in generationẽ tertiã, et in ge- 8 nerationẽ quartã. Festinavitque Moyses: et incurvat⁹ est 9 sup terram, & adoravit. Et ait, Si nunc inveni gratiã in conspectu tuo, eat obsecro majestas Dñi inter nos: quia popul⁹ duræ cervicis est; & dimittes delicta nostra et pec- 10 cata, et possidebis nos. Et ait, Ecce ego inibo pactũ: coram omni populo tuo faciã mirabilia, quæ nunquã fuerũt creata in universã terrã, et in omnib⁹ populis: *Videbũtq; omnes populi*, in *quorum* medio tu es, op⁹ Dñi, quia terribile est, q̃ ego facio tecum. 11 Observa tibi, omnia quæ ego præcipio tibi hodie: ecce ego ejiciam à facie tuã, Amorræos, et Chananæos; et Ethæos, et Pheresæos; et Evæos, et Je- 12 busæos. Cave tibi, ne fortè ineas pactũ cũ *habitatore* terræ, ad quã tu ingredieris: ne fortè sit in scandalũ in medio 13 tui. Sed aras eorũ destruetis; et statuas eorũ confringetis: 14 et lucos eorũ succidetis. Non enim adorabis idola populorũ: quia Dñs zelotes nomen eius; Deus zelotes est.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VERSIO SAMARITANA.

TEXT. ET VER. SAM.

Translatio Latina.

3 *Nec quisquam ascendat tecum, neque etiam aliquis conspiciatur in universo monte; ne quidem ovis, aut bos pascent è regione montis istius.* 4 *Et dolavit Moses duas tabulas lapideas similes prioribus; postea surrexit summo mane, & ascendit in montem Sinai sicut præceperat ei Dominus, accepitque in manu sua duas tabulas lapideas.* 5 *Et descendit Dominus in nube, & ibi stetit cum eo, & invocavit nomen Domini.* 6 *Et transivit Dominus super faciem ejus, & clamavit, Domine, Domine, Deus misericors, & (a) clemens, tardus ad iram, & multæ misericordiæ & veritatis,* 7 *Conservans misericordiam in millia, auferens iniquitatem, prævaricationem, & peccata; cui innocens innocens erit, visitans iniquitatem patrum super filios, & super filios filiorum, & super tertiam & quartam generationem.* 8 *Festinans verò Moses, incurvavit se in terram, & adoravit.* 9 *Dixitque, Quæso si inveni gratiam in oculis tuis Domine, veniat quæso Dominus meus in mediũ nostrî, quoniam populus iste est duræ cervicis, & parcas iniquitatibus nostris, & peccatis nostris, nósque possideas.* 10 *Et dixit, Ecce ego percutio fœdus coram omni populo tuo: faciam mirabilia quæ facta non sunt in omni terra, neque in omnibus gentibus; videbitque omnis populus in cujus es medio opus Domini; nam terribile est id quod ego facio tecum.* 11 *Observa quod ego præcipio tibi hodie; ecce ego ejicio à facie tua Chananæos, & Amorrhæos, & Hethæos, & Gergesæos, & Pherezæos, & Hevæos, & Jebusæos.* 12 *Cave tibi ne ferias fœdus cum incolis terræ ad quam tendis, ne sit in laqueũ in medio tui.* 13 *Ideò altaria eorum destruetis, & statuas eorum confringetis, & lucos eorum (b) succidetis.* 14 *Quoniam non adorabitis deum alienum; nam Dominus Zelator est, nomen ejus est, Deus zelator.*

VER. SAM. *(a)* condonans, *(b)* eradicabitis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 * وَلَا يَصْعَدْ إِنْسَانٌ مَعَكَ * وَلَا يُرَى شَيْءٌ مِنَ ٱلْجَبَلِ * حَتَّى أَنَّ ٱلْغَنَمَ وَٱلْبَقَرَ لَا تَرْعَى فِيمَا يَلِيهِ * فَنَحَتَ
4 مُوسَى لَوْحَيْ جَوْهَرٍ كَٱلْأَوَّلَيْنِ * وَأَدْلَجَ عِنْدَ ٱلْغَدَاةِ * وَصَعِدَ إِلَى جَبَلِ سِينَاءَ كَمَا أَمَرَ ٱللهُ وَأَخَذَ
5 مَعَهُ ٱللَّوْحَيْنِ * فَتَجَلَّى مَلَكُ ٱللهِ فِي ٱلْغَمَامِ * وَوَقَفَ نُورُهُ مَعَهُ هُنَاكَ * وَنَادَى بِٱسْمِ ٱللهِ * وَلَمَّا مَرَّ 6
مَلَكُ ٱللهِ بَيْنَ يَدَيْهِ نَادَاهُ ٱللهُ ٱلْقَادِرُ ٱلرَّحِيمُ ٱلرَّؤُوفُ طَوِيلُ ٱلْإِمْهَالِ كَثِيرُ ٱلْأَفْضَالِ وَٱلْإِحْسَانِ * حَافِظُ 7
ٱلْفَضْلِ لِلْأُلُوفِ غَافِرُ ٱلذَّنْبِ وَٱلْجُرْمِ وَٱلْخَطِيئَةِ * يُبَرِّئُ وَلَا يُبَرَّأُ * وَمُطَالِبٌ بِذُنُوبِ ٱلْآبَاءِ مَعَ ٱلْبَنِينَ
8 وَٱلثَّوَالِثِ وَٱلرَّوَابِعِ ٱلْمُذْنِبِينَ * فَأَسْرَعَ مُوسَى وَخَرَّ إِلَى ٱلْأَرْضِ وَسَجَدَ * وَقَالَ إِنْ وَجَدْتُ حَظًّا عِنْدَكَ 9
يَا رَبِّ * إِذًا يَسِيرُ مَلَكُكَ فِيمَا بَيْنَنَا * وَهُمْ قَوْمٌ صِعَابُ ٱلرِّقَابِ * فَٱغْفِرْ ذُنُوبَنَا وَخَطِيئَتَنَا وَٱصْطَفِنَا
10 * قَالَ هَا أَنَا أُعَاهِدُ عَهْدًا * وَحِذَاءَ جَمِيعِ قَوْمِكَ أَصْنَعُ أُعْجُوبَاتٍ مَا لَمْ يُخْلَقْ مِثْلُهُ فِي جَمِيعِ
ٱلْعَالَمِ بَيْنَ ٱلْأُمَمِ * فَيَنْظُرُ ٱلْقَوْمُ ٱلَّذِينَ أَنْتَ فِيمَا بَيْنَهُمْ صُنْعَ ٱللهِ * وَأَنَّ ٱلَّذِي أَصْنَعُهُ مَعَكَ مَخُوفٌ
11 * فَٱحْفَظْ مَا أَنَا آمُرُكَ بِهِ ٱلْيَوْمَ * هَا أَنَا طَارِدٌ بَيْنَ يَدَيْكَ ٱلْأَمُورِيِّينَ وَٱلْكَنْعَانِيِّينَ وَٱلْحِيثِيِّينَ
12 وَٱلْفَرِزِّيِّينَ وَٱلْيَبُوسِيِّينَ * فَٱحْذَرْ أَنْ تُعَاهِدَ عَهْدًا لِأَهْلِ ٱلْبَلَدِ ٱلَّذِي أَنْتَ دَاخِلٌ إِلَيْهِ * كَيْ
13 14 لَا يَكُونُوا وَهَقًا فِيمَا بَيْنَكُمْ * بَلْ تَنْقُضُ مَذَابِحَهُمْ * وَدَكَكَهُمْ فَكَسِّرُوا * وَقَطِّعُوا سَوَارِيَهُمْ * وَلَا
تَسْجُدْ لِمَعْبُودٍ آخَرَ * لِأَنَّ ٱللهَ ٱسْمُهُ ٱلْمُعَاقِبُ * وَهُوَ يَقْدِرُ عَلَى أَنْ يُعَاقِبَ *

3 * *Et nè ascendat quisquã tecũ, neq; appareat in ullâ parte montis, imò neq; oves, neq; boves pascãt in cõfinib⁹ ejus.* 4 *Excîdit igitur Musa duas tabulas gẽmeas sicut priores, & consurrexit manè, & ascendit ad montẽ Sinai, sicut præcepit ei Deus, & accepit secũ duas tabulas.* 5 *Et apparuit Angel⁹ Dei in nubib⁹, et stetit lumen ejus cũ illo ibi, et invocavit nomen Dei.* 6 *Et cùm transîsset Angelus Dei ante illũ, vocavit illum, Deus omnipotens, misericors, propitius, longanimis, abundans beneficiis, & gratiis,* 7 *Custodiens favorẽ in mille, remissor delicti & reatus & peccati, qui justificat & non justificatur, & examinans delicta patrum cũ filiis, et tertiâ, & quartâ generatione, peccantib⁹.* 8 *Et festinavit Musa, et prostravit se super terrã, adoravitq;.* 9 *Et dixit, Si inveni gratiam apud te, O Domine, igitur ambulet Angelus tu⁹ inter nos, nã ipsi sunt plebs aspera cervicib⁹. Remitte delicta nostra, & peccatũ nostrũ, et elige nos.* 10 *Dixit, Ecce ego paciscor pactum, & in conspectu universi populi tui patrabo miracula quibus non est editum simile in toto orbe terrarum inter gentes, & videbit cœtus inter quos tu es, opus Dei, et quòd ea quæ facturus sum tecum, terribilia sunt.* 11 *Observa id quod præcipio tibi hodie. Ecce ego expulsurus sum ante te Amoræos, & Chananæos, et Hethæos, et Pherezæos, et Jebusæos.* 12 *Cave nè paciscaris pactum cum incolis regionis ad quam tu ingressurus es, ut nè sint laqueus inter vos.* 13 *Sed destrues altaria eorũ, titulósq; eorum confringe, & scindite arbores eorum proceras,* 14 *Et ne adores adorabile aliud, quoniam Dei nomen est, Remunerator, et ipse potest remunerare.*

ספר שמות : לד

,eorum deos post fornicentur & ,terræ *habitanti* fœdus ferias fortè Ne
15 פן־תכרת ברית ליושב הארץ וזנו אחרי אלהיהם
.ejus sacrificio de comedas & ,*te ad clamet* & ,eorum diis sacrificent &
וזבחו לאלהיהם וקרא לך ואכלת מזבחו :
post ejus filiæ fornicentur & ,tuis filiis ejus filiabus de accipias Et
16 ולקחת מבנתיו לבניך וזנו בנתיו אחרי
.earum deos post tuos filios faciant fornicari & ,ipsarum deos
אלהיהן והזנו את־בניך אחרי אלהיהן :
infermentatorũ Solennitatem .tibi facies non *fusionis* Deos
17 אלהי מסכה לא תעשה־לך : את־חג המצות
18 tibi præcepi *quæ* ,infermentata comedes diebus Septem .custodies
תשמר שבעת ימים תאכל מצות אשר צויתך
es egressus primitivorum mense in quia ,*Abib* mensis tempore in
למועד חדש האביב כי בחדש האביב יצאת
,*erit memorata tua possessio omnis &* ,*mihi matricis apertio Omnis* .Ægypto de
19 ממצרים : כל־פטר רחם לי וכל־מקנך תזכר
non si Et .*agno in* redimes asini *aperticnem* Et .*agni* & ,bovis *apertio*
20 פטר שור ושה : ופטר חמור תפדה בשה ואם־לא
,redimes tuorũ filiorũ primogenitũ Omne .*illum excervicabis* ,redemeris
תפדה וערפתו כל בכור בניך תפדה
die in & ,*facies* diebus Sex .*vacue meæ facies* conspicientur non &
21 ולא־יראו פני ריקם : ששת ימים תעבד וביום
solennitatẽ Et .cessabis messe in & ,aratione In .cessabis septimo
22 השביעי תשבת בחריש ובקציר תשבת : וחג
collectionis festũ Et .*triticorũ* messis primitias ,tibi facies hebdomadarũ
שבעת תעשה לך בכורי קציר חטים וחג האסיף
omnis conspicietur anno in vicibus Tribus .anni revolutione
23 תקופת השנה : שלש פעמים בשנה יראה כל־
Quia .Israel *Dei Domini dominatoris faciebus cum* tuus masculus
24 זכורך את־פני האדן יהוה אלהי ישראל : כי־
non Et .tuum terminum dilatabo & ,*tuis faciebus* à gentes ejiciam
אוריש גוים מפניך והרחבתי את־גבלך ולא־
Domini facies ad apparendũ ad ,te ascẽdendo in ,tuam terram vir concupiscet
יחמד איש את־ארצך בעלתך לראות את־פני יהוה
,fermentatũ super immolabis Non .anno in vicibus tribus ,*tui Dei*
25 אלהיך שלש פעמים בשנה : לא־תשחט על־חמץ
.*transit*⁹ solẽnitatis sacrificiũ mane *ad* pernoctabit neq; :mei sacrificii sanguinẽ
דם־זבחי ולא־ילין לבקר זבח חג הפסח :
DOMINI domum adduces tuæ terræ primitivorũ Principium
26 ראשית בכורי אדמתך תביא בית יהוה
DOMINUS dixit Et .suæ matris lacte in hœdum coques Non .tui Dei
27 אלהיך לא־תבשל גדי בחלב אמו : ויאמר יהוה
es super quia : hæc verba tibi Scribe :Mosch ad
אל־משה כתב־לך את־הדברים האלה כי על־פי
.Israel cum & ,fœdus tecum pepigi *istorum verborum*
הדברים האלה כרתי אתך ברית ואת־ישראל :
.noctes quadraginta & dies quadraginta DOMINO cum ibi fuit Et
28 ויהי־שם עם־יהוה ארבעים יום וארבעים לילה
tabulis super scripsit & :bibit non aquam & ,edit non Panem
לחם לא אכל ומים לא שתה ויכתב על־הלחת
.verba decem ,fœderis verba
את דברי הברית עשרת הדברים :

Versio VULG. LAT.

15 Ne ineas pactum cum hominib⁹ illarum regionum: ne, cùm fornicati fuerint cum diis suis, & adoraverint simulachra eorum, vocet te quispiã ut comedas de immolatis. 16 Nec uxorem de filiabus eorũ accipies filiis tuis: ne, postquam ipsæ fuerint fornicatæ, fornicari faciant & filios tuos in deos suos. 17 Deos conflatiles non facies tibi. 18 Sollennitatem azymorum custodies. Septem diebus vesceris azymis, sicut præcepi tibi, in tempore mensis novorum: mense enim verni temporis egressus es de Ægypto. 19 Omne quod aperit vulvam generis masculi, meum erit de cunctis animantibus, tam de bobus, quàm de ovib⁹, meum erit. 20 Primogenitum asini redimes ove: sin autem nec pretium pro eo dederis, occidetur. Primogenitũ filiorũ tuorũ redimes: nec apparebis in conspectu meo vacuus. 21 Sex dieb⁹ operaberis, die septimo cessabis arare & metere. 22 Sollennitatẽ hebdomadarũ facies tibi in primitiis frugũ messis tuæ triticeæ, & sollennitatem, quando redeunte anni tempore cuncta conduntur. 23 Trib⁹ temporib⁹ anni apparebit omne masculinũ tuum in conspectu omnipotentis Dñi Dei Israel. 24 Cùm enim tulero gentes à facie tua, & dilatavero terminos tuos, null⁹ insidiabitur terræ tuæ, ascendente te, & apparẽte in conspectu Dñi Dei tui ter in anno. 25 Non immolabis super fermento sanguinẽ hostiæ meæ: neq; residebit manè de victima sollennitatis Phase. 26 Primitias frugũ terræ tuæ offeres in domo Dñi Dei tui. Non coques hœdũ in lacte matris suæ. 27 Dixítq; Dñs ad Moysen, Scribe tibi verba hæc, quib⁹ & tecũ & cum Israel pepigi fœd⁹. 28 Fuit ergò ibi cum Dño quadraginta dies & quadraginta noctes: panẽ non comedit, & aquã non bibit, & scripsit in tabulis verba fœderis decem.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

15 Μή ποτε (ε) θῇς διαθήκην τοῖς (ζ) ἐγκαθημένοις ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐκπορνεύσωσιν ὀπίσω τῶν θεῶν αὐτῶν, καὶ θύσωσι τοῖς θεοῖς αὐτῶν, καὶ καλέσωσί σε, καὶ φάγῃς (η) τῶν αὐτῶν. 16 Καὶ λάβῃς τῶν θυγατέρων αὐτῶν τοῖς υἱοῖς σου, καὶ τῶν θυγατέρων σου (θ) δῷς τοῖς υἱοῖς αὐτῶν, καὶ ἐκπορνεύσωσιν αἱ θυγατέρες σου ὀπίσω τῶν θεῶν (ι) αὐτῶν, καὶ (κ) ἐκπορνεύσωσιν οἱ υἱοί σου 17 ὀπίσω τῶν θεῶν αὐτῶν. Καὶ θεοὺς χωνευτοὺς οὐ 18 ποιήσεις σεαυτῷ. Καὶ τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων φυλάξῃ. ἑπτὰ ἡμέρας φαγῇ ἄζυμα, καθάπερ ἐντέταλμαί σοι, εἰς τὸν καιρὸν ἐν μηνὶ τῶν νέων· ἐν γὰρ (λ) μηνὶ τῶν νέων ἐξῆλθες ἐξ Αἰ19γύπτου. Πᾶν διανοῖγον μήτραν, ἐμοὶ τὰ (μ) ἀρσενικά, πᾶν πρωτότοκον μόσχου, καὶ πρω20τότοκον προβάτου. Καὶ πρωτότοκον ὑποζυγίου λυτρώσῃ προβάτῳ· ἐὰν δὲ μὴ (ν) λυτρώσῃ αὐτό, τιμὴν δώσεις. πᾶν πρωτότοκον τῶν υἱῶν σου λυτρώσῃ. οὐκ ὀφθήσῃ ἐνώπιόν μου κε21νός. Ἓξ ἡμέρας ἐργᾷ, (ξ) τῇ δὲ ἑβδόμῃ καταπαύσεις· τῷ σπόρῳ καὶ τῷ ἀμητῷ (ο) κα22τάπαυσις. Καὶ ἑορτὴν ἑβδομάδων ποιήσεις μοι, ἀρχὴν θερισμοῦ (π) πυροῦ· καὶ ἑορτὴν συν23αγωγῆς μεσοῦντος τοῦ ἐνιαυτοῦ. Τρεῖς καιροὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ὀφθήσεται πᾶν ἀρσενικόν σου 24 ἐνώπιον κυρίου τοῦ θεοῦ Ἰσραήλ. Ὅταν γὰρ ἐκβάλω τὰ ἔθνη (ρ) πρὸ προσώπου σου, καὶ (σ) πλατυνῶ τὰ ὅριά σου, οὐκ ἐπιθυμήσει οὐδεὶς τῆς γῆς σου, ἡνίκα (τ) ἂν ἀναβαίνῃς ὀφθῆναι ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ σου, τρεῖς 25 καιροὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ. Οὐ σφάξεις ἐπὶ ζύμῃ αἷμα (υ) θυμιαμάτων μου, καὶ οὐ κοιμηθήσεται εἰς 26 τὸ πρωῒ (φ) θύματα ἑορτῆς τοῦ πάσχα. Τὰ πρωτογενήματα τῆς γῆς σου (χ) θήσεις εἰς τὸν οἶκον κυρίου τοῦ θεοῦ σου. οὐχ ἑψήσεις ἄρνα 27 ἐν γάλακτι μητρὸς αὐτοῦ. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Μωυσῆν, Γράψον σεαυτῷ τὰ ῥήματα ταῦτα· ἐπὶ γὰρ τῶν λόγων τούτων τέθειμαί 28 σοι διαθήκην, καὶ τῷ Ἰσραήλ. Καὶ ἦν ἐκεῖ Μωυσῆς (ψ) ἐναντίον κυρίου (ω) τεσσαράκοντα ἡμέρας, καὶ (ω) τεσσαράκοντα νύκτας· ἄρτον οὐκ ἔφαγε, καὶ ὕδωρ οὐκ ἔπιε. καὶ ἔγραψεν ἐπὶ (α) τῶν πλακῶν τὰ ῥήματα ταῦτα τῆς διαθήκης, τοὺς δέκα λόγους.

15 *Nè fortè ponas testamentum iis qui sedent super terram, & fornicentur post deos eorum, & immolent diis eorum, & vocent te, & comedas (l) de eis,* 16 *Et accipias de filiabus eorum filiis tuis, & de filiabus tuis des filiis eorum, & fornicentur filiæ (m) tuæ post deos eorum, & (n) fornicentur filii tui post deos eorum.* 17 *Et deos fusiles nè feceris tibi.* 18 *Et solennitatem azymorum servabis. Septem diebus comedes azyma, sicut mandavi tibi, in tempore in mense novorum: nam in mense novorum exiisti de Ægypto.* 19 *Omne adaperiens vulvam, mihi masculina, omne primitivum vituli, & primitivum ovis,* 20 *Et primitivum subjugalis redimes ove: si autem non redemeris illud, precium dabis. Omne primogenitum filiorũ tuorum redimes. Non apparebis in conspectu meo inanis.* 21 *Sex diebus operaberis, septimo autem requiesces: (o) sationi & messi requies.* 22 *Et solennitatem hebdomadarum facies mihi, (p) principium messionis tritici: & solennitatem collectionis mediante anno.* 23 *Tribus temporibus anni apparebit omne masculum tuum in conspectu Domini Dei Israel.* 24 *Cùm enim ejecero gentes ante faciem tuam, & dilatavero fines tuos, non concupiscet quisquam (q) terram tuam, cùm ascendes videri in conspectu Domini Dei tui per tria tempora anni.* 25 *Non mactabis super fermentum sanguinem (r) incensorum meorum: & non dormient in mane (s) sacrificia solennitatis paschæ.* 26 *Primitias terræ tuæ pones in domo Domini Dei tui. Nõ coques agnũ in lacte matris suæ.* 27 *Et dixit Dominus ad Moysen, Scribe tibi verba hæc. Nam super sermonib⁹ his posui tibi testamẽtũ, et ipsi Israel.* 28 *Et fuit ibi Moyses ante Dominũ quadraginta diebus, & quadraginta noctibus: panẽ non manducavit, et aquam non bibit. Et scripsit in tabulis verba hæc testamenti, istos decem sermones.*

MS.A. (ε) διαθῇ (ζ) ἐγκαθημένοις πρὸς ἀλλοφύλους ἐπὶ τῆς (η) τῶν θυσιῶν αὐτῶν, (θ) δώσεις (ι) αὐτῶν. Καὶ θεοὺς χωνευτοὺς (κ) ἐκπορνεύσουσιν (λ) τῷ μηνὶ (μ) ἀρσενικά, πρωτότοκον (ν) λυτρώσῃ, τιμὴν δώσεις αὐτοῦ. πᾶν (ξ) τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ (ο) καταπαύσεις. (π) πυρῶν· (ρ) ἀπὸ (σ) ἐμπλατυνῶ (τ) ἐὰν (υ) θυσιασμάτων (φ) θυμίαμα (χ) εἰσοίσεις εἰς (ψ) ἔναντι (ω) τεσσεράκοντα (α) τῶν δύο πλακῶν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]

15 Ne ineas pactum cum habitatoribus terræ, ne cùm aberraverint post simulacra sua, & sacrificaverint diis suis, vocent te, comedasq; de sacrificiis eorum. 16 Et ducas de filiabus eorum *uxores* filiis tuis, filiasque tuas des filiis eorum, & aberrent filiæ tuæ post deos eorum, seducantque filiæ eorum filios tuos post deos suos. 17 Deos fusiles ne feceris tibi. 18 *De paschate.* Festum azymorum observabis: septem diebus comedes azymum, quemadmodum præcepi tibi, in tempore mensis florum: quoniam in mense florum egressus es ex Ægypto. 19 Omne aperiens vulvam, meum est, & omne primogenitum pecudum tuarum, boum, & agnorum. 20 Omne autem primogenitum jumenti redimes agno: & nisi redemeris illud, occîdes illud. Omnem primogenitum filiorum tuorum redimes. Et ne appareatis coram me vacui. 21 Sex diebus operaberis, & in die septimo quiesces: in seminibus, & in messe quiesces. 22 *De festo hebdomadum.* Item festum hebdomadum facies tibi initio messis triticeæ. Et solennitatem collectionis expirante anno. 23 Trib⁹ vicibus in anno appareat omnis memoria tua corã Dño Deo Israelis. 24 Nam destruã gentes à cospectu tuo, & dilatabo terminum tuum, nec concupiscet quisquam terrã tuã, quamdiu ascendes ut appareas corã Dño Deo tuo trib⁹ vicibus in anno. 25 Ne mactes super fermentato sanguinẽ victimæ. Et ne pernoctet usque ad matutinũ victima festi paschatis. 26 Primitias proventuum terræ tuæ afferes Dño Deo tuo. Ne comedas hœdũ in lacte matris suæ. 27 Et dixit Dñs ad Mosen, Scribe tibi hos sermones, quoniam propter hos sermones inivi tecum fœd⁹ & cum universo Israele. 28 Fuit autem ibi cum Dño quadraginta dies & quadraginta noctes: panem non comedit, & aquam non bibit; scripsitque super tabulas lapideas verba fœderis, decem sermones.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

15 דלמא תגזר קים ליתיב ארעא
ויטעון בתר טעותהון וידבחון
לטעותהון ויקרון לך ותיכול
מדבחיהון : 16 ותסב מבנתהון לבנך
ויטעין בנתהון בתר טעותהן ויטעין
ית בנך בתר טעותהן : 17 דחלן דמתכא
לא תעביד לך : 18 ית חגא דפטיריא
תטר שבעא יומין תיכול פטירא
כמא די פקדתך לזמן ירחא
דאביבא ארי בירחא דאביבא
נפקתא ממצרים : 19 כל פתח ולדא
דילי הוא וכל בעירך דכרין תקדיש
בכור תור ואמר : 20 ובוכרא דחמרא
תפרוק באמרא ואם לא תפרוק
ותנקפיה כל בוכרא דבנך תפרוק
ולא יתחזון קדמי ריקנין : 21 שתא
יומין תפלח וביומא שביעאה תנוח
בזרועא ובחצדא תנוח : 22 וחגא
דשבועיא תעביד לך בכורי חצד
חטין וחגא דכנשא במפקא דשתא :
23 תלת זמנין בשתא יתחזון כל
דכורך קדם רבון עלמא יי אלהא
דישראל : 24 ארי אתריך עממין מן
קדמך ואפתי ית תחומך ולא יחמיד
אנש ית ארעך במסקך לאתחזאה
קדם יי אלהך תלת זמנין בשתא :
25 לא תכוס על חמיע דם פסחי ולא
יביתון לצפרא בר ממדבחא תרבי
ניכסת חגא דפסחא : 26 ריש בכורי
ארעך תיתי לבית מקדשא דיי אלהך
לא תיכלון בשר בחלב : 27 ואמר יי
למשה כתב לך ית פתגמיא האלין
ארי על מימר פתגמיא האלין
גזרית עמך קים ועם ישראל : 28 והוה
תמן קדם יי ארבעין יממין וארבעין
לילון לחמא לא אכל ומיא לא
אשתי וכתב על לוחיא ית פתגמי
קימא עשרא פתגמין :

Targum Onkelos.

15 Ne fortè ineas pactũ cum *habitatore* terræ: & errabũt post idola sua, & sacrificabunt idolis suis; & vocabũnt te, ut comedas de sacrificiis eorum. 16 Et tollas de filiab⁹ suis filiis tuis: & errabunt filiæ suæ post idola sua; & errare facient filios tuos post idola sua. 17 Deos conflatiles non facies tibi. 18 Solennitatẽ azymorũ custodies: septem diebus comedes azyma, sicut præcepi tibi; in tempore mensis novarũ frugum: Quoniã in mense novarũ frugum egressus es de Ægypto. 19 Omne quod aperit vulvã meũ est: & omnes masculos primogenitos in pecorib⁹ tuis sanctificabis; primogenitum bovis & agni. 20 Primogenitũ autẽ asini redimes pro agno, & si non redemeris, truncabis caput illius: omne primogenitũ filiorũ tuorũ redimes; & non apparebũt 21 corã me vacui. Sex dieb⁹ operaberis; in die autẽ septimo requiesces: in seminationis tempore & messis quiesces. 22 Solennitatẽ quoq; hebdomadarum facies tibi; in primitiis messis tritici: & solennitatẽ quando egrediente anno fructus congregantur. 23 Trib⁹ temporibus in anno, apparebit omnis mascul⁹ tuus corã dominatore seculi Domino, Deo Israel. 24 Ejiciam enim populos à facie tuã; & dilatabo terminũ tuum: neq; concupiscet homo terram tuã; cum ascenderis, ut appareas coram Dño Deo tuo, 25 trib⁹ temporib⁹ in anno. Non immolabis super fermẽto sanguinem Phase mei: neq; manebunt usq; manè extra altare adipes victimæ solennitatis. 26 Primitias terræ tuæ offeres in domũ sanctuarii Domini Dei tui: Non *comedetis* carnẽ cum 27 lacte. Dixítq; Dñs ad Moysen; Scribe tibi verba hæc: quia per sermonẽ horum verborũ, pepigi tecum fœdus, & cum 28 Israel. Fuitq; ibi *coram* Domino, quadraginta diebus & quadraginta noctibus; panẽ non comedit, & aquam non bibit: & scripsit super tabulis decem verba fœderis.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]

VER. SAM.

15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

15 *Ne fortè ferias fœd⁹ cum incola terræ, et fornicentur post deos alienos, et sacrificent diis eorum; vocetq; te, et et comedas sacrificium ejus,* 16 *Accipias quoque de filiabus eius filiis tuis, et fornicentur filiæ ejus post deos ipsarum, fornicari quoq; faciant filios tuos post deos ipsarum:* 17 *Deos conflatiles non facies tibi.* 18 *Festũ azymorũ observabis; septem diebus comedes azyma, sicut præcepi tibi in tempore mensis novorum, eò quòd in eo egressus es de Ægypto.* 19 *Quidquid aperit vulvã meum est; omne etiam pecus tuum quod pepererit masculum primogenitũ bovis aut ovis.* 20 *Primogenitum verò asini redimes ove, & nisi redimas eum, decollabis eum; omnem quoque primogenitũ hominis inter filios tuos redimes: neque aliquis videbit faciem meã vacuus.* 21 *Sex diebus operaberis, sed die septimo quiesces; in aratione & in messe quiesces.* 22 *Solennitatem etiã septimanarũ facies tibi, primitias messis triticeæ, & festum collectionis in revolutione anni.* 23 *Tribus vicibus in anno videbit omnis masculus tuus faciem arcæ Domini Dei Israel.* 24 *Nam ejiciam gentes multas à facie tua, & dilatabo terminos tuos; neque desiderabit quis terram tuam, cùm ascendes ad videndũ faciem Domini Dei tui ter quotannis.* 25 *Non immolabis cum fermentato sanguinem sacrificii mei, neque pernoctabit ad matutinum usque sacrificiũ festi paschalis.* 26 *Primitias primogenitorum terræ tuæ affres in domum Domini Dei tui. Non coques hœdum in lacte matris suæ.* 27 *Dixit autem Dominus Mosi, Scribe tibi verba hæc; nam juxta formam verborum istorum percutiam tecum fœdus, & cum Israele.* 28 *Mansitq; ibi coram Domino quadraginta diebus, et quadraginta noctibus: panem non edit, et aquas non bibit, scripsitq; in tabulis verba fœderis decem verbis.*

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 *كيلا تعاهد عهدا مع اهل البلد * فيطغوا في اتباع معبوداتهم ويذبحوا لها ويدعوك فتاكل
16 من ذبائحهم * وتزوج بنيك ببناته فتطغي بناته في اتباع معبوداتهن ويطغين بنيك ايضا *
17 18 ومعبودا مسبوكا لا تصنع لك *وحج الفطير فاحفظه * سبعة ايام كل فطيرا حسب ما امرتك
19 في وقت شهر الفريك * لانك خرجت من مصر في شهر الفريك *واول ما يولد فهو لي مما ذكرته
20 من جميع ماشيتك من اوايل البقر والغنم * وبكر الحمير فافده بشاة * وان لم تفده فاقفه
21 وجميع بكور بنيك افدهم ولا تحضروا مقدسي فارغين * وفي ستة ايام احدم * وفي اليوم
22 السابع اسبت * حتى تسبت في وقت الحرث والحصاد *وحج الاسابيع تصنعه لك بواكير حصاد
23 الحنطة * وحج الجمع في نهاية السنة * ثلاث مرات في السنة يحضر جميع رجالك بين يدي
24 السيد الله اله اسرايل *فاني اقرض الامم من بين يديك واوسع تخمك *ولا يغصب احد ارضك
25 اذا صعدت لتحضر بين يدي الله ربك ثلاث مرات في السنة *ولا تذبح فصحي على خمير *
26 ولا تبت شحومه الى الغداة * واوايل بواكير ارضك فات بها الى بيت الله ربك * ولا تنضج
27 الجدي بلبن امه * ثم قال الله لموسى * اكتب لك هذا الكلام * لاني من اجله عهدت معك
28 عهدا ومع بني اسرايل * واقام ثم مناجيا لله اربعين يوما واربعين ليلة * لم ياكل طعاما ولم
يشرب ماء * وكتب له على اللوحين كلام العهد العشر الكلمات *

15 *ut nè pactum ineas cum incolis regionis, & seducantur in sectando adoranda sua, & immolent eis, & vocent te, & comedas ex sacrificiis eorum:* 16 *Et conjungas matrimonio filios tuos cum filiabus eorũ: & seducantur filiæ ejus in sectandis adorandis suis, & seducant filios tuos etiam.* 17 *Et adorandum fusum nè facias tibi.* 18 *Et celebritatem azymorum observa: septem diebus comede azyma, secundùm quod præcepi tibi in tempore mensis maturescentis segetis, eò quòd exieris ex Ægypto mense maturescentis segetis.* 19 *Et primũ quodque genitum, meũ est ex iis quæ commemoravi ex omnibus jumentis tuis: primitiæ boum & oviũ.* 20 *Et primogenitum asinorum redime ove; et si non redemeris, decolla illud: & omnes primogenitos filiorum tuorum, redime: et nè compareatis ante me vacui.* 21 *Et in sex diebus ministra, & die septimo sabbathiza: adeò sabbathizabis tempore arationis et messis.* 22 *Et solemnitatem hebdomadarum facies tibi primitias messis tritici, et solemnitatẽ collectionis in fine anni.* 23 *Tribus vicibus in anno comparebunt omnes viri tui ante Dominum Deum, Deum Israil;* 24 *Quoniam succîdam gentes à conspectu tuo, & dilatabo fines tuos, et nemo vim inferet terræ tuæ, cùm ascenderis ad comparendum inter manus Dei Domini tui tribus vicib⁹ in anno.* 25 *Et nè mactes pascha meum super fermentum, et nè pernoctent adipes ejus in crastinum.* 26 *Et primitias præcocitũ terræ tuæ, affer in domũ Dei Domini tui: & nè coquas hœdum in lacte matris suæ.* 27 *Rursus dixit Deus Musæ, Scribe tibi hunc sermonem, quoniã ego propter illum pact⁹ sum tecum pactũ et cum filiis Israil.* 28 *Et mansit ibi colloquens cum Deo quadraginta diebus et quadraginta noctibus, non manducavit cibum, neque bibit aquam: et scripsit sibi super ambas tabulas sermonem fœderis, decem verba.*

ספר שמות : לה

testimonii tabulæ duæ & ,Sinai monte è Moseh descendendo in fuit Et
29 ויהי ברדת משה מהר סיני ושני לחת העדת
quòd cognovit non Moseh & ,monte è eum descendendo in ,Moseh manu in
ביד־משה ברדתו מן־ההר ומשה לא־ידע כי
,Aharon vidit Et .eo cum ipsum loquendo in ,suarum facierũ cutis promicuisset
30 קרן עור פניו בדברו אתו: וירא אהרן
:ejus facierum cutis promicabat ecce & :Moseh Israel filii omnes &
וכל־בני ישראל את־משה והנה קרן עור פניו
sunt reversi &,Moseh eos ad clamavit Et .eum ad accedendo ab timuerunt &
31 וייראו מגשת אליו: ויקרא אלהם משה וישבו
Moseh est locutus & ,synagoga in Prælati omnes & ,Aharon eum ad
אליו אהרן וכל־הנשאים בעדה וידבר משה
eis præcepit & :Israel filii omnes appropinquaverunt postea Et .eos ad
32 אלהם: ואחרי־כן נגשו כל־בני ישראל ויצום
.Sinai monte in secum DOMINUS est locutus quæ omnia
את כל־אשר דבר יהוה אתו בהר סיני:
.velamen suas facies super dedit & ,eis cum loquendo à Moseh consummavit Et
33 ויכל משה מדבר אתם ויתן על־פניו מסוה:
removebat ,eo cum loquendum ad Dominum ante Moseh veniendo in Et
34 ובבא משה לפני יהוה לדבר אתו יסיר
,Israel filios ad est locutus &,est egressus Et.eũ egredi usq; ,velamen
את־המסוה עד־צאתו ויצא ודבר אל־בני ישראל
quòd Moseh facies Israel filii videbant Et.erat jussus quod
35 את אשר יצוה: וראו בני־ישראל את־פני משה כי
super velamen Moseh reducebat &:Moseh facierũ cutis promicuisset
קרן עור פני משה והשיב משה את־המסוה על־
.eo cum loquendum ad se venire usque ,suã faciem
פניו עד־באו לדבר אתו:

CAP. XXXV. לה

dixit & ,Israel filiorum synagogam omnem Moseh fecit congregare Et
1 ויקהל משה את־כל־עדת בני־ישראל ויאמר
.ea faciendũ ad Dominus præcepit quæ verba Hæc :eos ad
אלהם אלה הדברים אשר־צוה יהוה לעשת אתם:
vobis erit septima die in & ,functio fiet diebus Sex
2 ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם
,functionem eo in faciens Omnis .Domino cessationis quies ,sanctitas
קדש שבת שבתון ליהוה כל־העשה בו מלאכה
die in ,vestris habitaculis omnibus in ignem accendetis Non .morietur
3 יומת: לא־תבערו אש בכל משבתיכם ביום
:dicendo ,Israel filiorum synagogã omnem ad Moseh dixit Et .cessationis
4 השבת: ויאמר משה אל־כל־עדת בני־ישראל לאמר
vobiscum à Accipite :dicendo ,Dominus præcepit quòd verbum Hoc
5 זה הדבר אשר־צוה יהוה לאמר: קחו מאתכם
elevationem eam afferet ,ejus cor spontaneum Omnis .Domino elevationem
תרומה ליהוה כל נדיב לבו יביאה את תרומת
,purpuram & ,hyacinthum Et .æs & ,argentum & ,aurum ,DOMINI
6 יהוה זהב וכסף ונחשת: ותכלת וארגמן
,rubricatas arietum pelles Et .capras & ,byssum & ,cocci vermiculum &
7 ותולעת שני ושש ועזים: וערת אילם מאדמים
.Sittim ligna & ,taxorum pelles &
וערת תחשים ועצי שטים:

Versio VULG. LAT.

29 Cúmque descenderet Moyses de monte Sinai, tenebat duas tabulas testimonii, et ignorabat quòd cornuta esset facies sua ex consortio sermonis
30 Dñi. Videntes auté Aaron et filii Israel cornutam Moysi faciem, timuerũt propè acce-
31 dere. Vocatíque ab eo, reversi sunt tam Aaron quàm princi-
32 pes synagogæ. Et postquã locutus est ad eos, venerunt ad eum etiam omnes filii Israel: quibus præcepit cuncta quæ audierat à Domino in monte
33 Sinai. Impletísq; sermonibus,
34 posuit velamen super faciem suam. Quod ingressus ad Dominũ, & loquens cum eo, auferebat donec exiret, et tunc loquebatur ad filios Israel omnia quæ sibi fuerant impe-
35 rata. Qui videbant faciẽ egredientis Moysi esse cornutã, sed operiebat ille rursus faciem suam si quãdo loquebatur ad eos.

CAP. XXXV.

1 IGitur congregatâ omni turbâ filiorum Israel, dixit ad eos; Hæc sunt quæ jussit Dñs
2 fieri. Sex diebus facietis opus: septimus dies erit vobis sanctus, sabbatum, & requies Domini: qui fecerit opus in
3 eo, occidetur. Non succendetis ignem in omnibus habitaculis vestris per diem
4 sabbati. Et ait Moyses ad omnem catervam filiorum Israel, Iste est sermo quem præcepit Dominus, dicens;
5 Separate apud vos primitias Domino. Omnis voluntarius & prono animo offerat
6 eas Domino: aurum & argentum, & æs, Hyacinthum & purpuram, coccúmque bis tinctum, & byssum, pilos ca-
7 prarum, Pelléſque arietum rubricatas, & janthinas, ligna setim,

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

29 Ὡς δὲ κατέβαινε Μωυσῆς (β) ἐκ τοῦ ὄρους, καὶ αἱ δύο πλάκες ἐπὶ τῶν χειρῶν Μωυσῆ. καταβαίνοντος δὲ αὐτοῦ (γ) ἐκ τοῦ ὄρους, Μωυσῆς οὐκ ᾔδει ὅτι δεδόξασται ἡ ὄψις (δ) τοῦ χρώματος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἐν τῷ
30 λαλεῖν αὐτὸν αὐτῷ. Καὶ εἶδεν Ἀαρὼν καὶ πάντες (ε) οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραὴλ τὸν Μωυσῆν, καὶ ἦν δεδοξασμένη ἡ ὄψις (ζ) τοῦ χρώματος τοῦ προσώπου αὐτοῦ· καὶ ἐφο-
31 βήθησαν ἐγγίσαι αὐτῷ. Καὶ ἐκάλεσεν αὐτοὺς Μωυσῆς, καὶ ἐπεστράφησαν πρὸς αὐτὸν Ἀαρὼν καὶ πάντες οἱ ἄρχοντες τῆς συναγωγῆς·
32 καὶ ἐλάλησεν (η) αὐτοῖς Μωυσῆς. Καὶ μετὰ ταῦτα προσῆλθον πρὸς αὐτὸν πάντες (θ) οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ. καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς πάντα, (ι) ὅσα ἐνετείλατο κύριος πρὸς αὐτὸν
33 ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ. Καὶ ἐπειδὴ (κ) κατέπαυσε λαλῶν πρὸς αὐτοὺς, ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸ
34 πρόσωπον αὐτοῦ κάλυμμα. Ἡνίκα δ' ἂν εἰσεπορεύετο Μωυσῆς ἔναντι κυρίου λαλεῖν αὐτῷ, περιῃρεῖτο τὸ κάλυμμα (λ) ἕως τοῦ ἐκπορεύεσθαι· καὶ ἐξελθὼν ἐλάλει πᾶσι τοῖς υἱοῖς
35 Ἰσραὴλ ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος. Καὶ εἶδον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸ πρόσωπον (μ) Μωυσέως, ὅτι δεδόξασται. Καὶ περιέθηκε Μωυσῆς (ν) κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον (ξ) ἑαυτοῦ, ἕως ἂν εἰσέλθῃ συλλαλεῖν αὐτῷ.

29 Ut autem descendebat Moyses de monte, et duæ tabulæ in manibus Moysi. Descendente autem ipso de monte, Moyses non sciebat, quia glorificatus est aspectus (t)cutis faciei suæ, in loquendo eum sibi.
30 Et vidit Aaron & omnes seniores Israel Moysen, et erat glorificatus aspectus cutis faciei ejus: & timuerunt appropinquare ei.
31 Et vocavit eos Moyses, et conversi sunt ad eum Aaron, et omnes principes synagogæ.
32 Et locutus est eis Moyses. Et post hæc accesserunt ad eum omnes filii Israel: & mandavit eis omnia, quæcunque mandaverat Dominus ad eum in monte Sina.
33 Et postquàm cessavit loqui ad eos, imposuit super faciem suam velamen.
34 Quando autem ingrediebatur Moyses ante Dominum, ut loqueretur ei, demebat velamen, quoadusque egrederetur. Et egressus loquebatur omnibus filiis Israel, quæcunque mandaverat ei Dominus.
35 Et videbant filii Israel faciem Moysis, quia glorificata est. Et circumponebat Moyses velamen super faciem suam, quoadusque ingrederetur colloqui cum eo.

MS.A. (β) ἀπὸ τοῦ ὄρους Σινᾶ, καὶ ἰδοὺ αἱ πλάκες (γ) ἀπὸ τοῦ ὄρους, καὶ Μωυσῆς (δ) τοῦ χρωτὸς (ε) οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ (ζ) τοῦ χρωτὸς (η) Μωυσῆς πρὸς αὐτούς. (θ) οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραήλ. καὶ (ι) ὅσα ἐλάλησεν κύριος (κ) κατέπαυσεν Μωυσῆς λαλῶν (λ) ἕως οὗ (μ) Μωυσῆ, (ν) τὸ κάλυμμα (ξ) αὐτοῦ.

ΚΕΦ. λε'.

1 Καὶ συνήθροισε Μωυσῆς (α) πᾶσαν συναγωγὴν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ (β) εἶπεν, Οὗτοι οἱ
2 λόγοι, οὓς εἶπε κύριος ποιῆσαι αὐτούς. Ἓξ ἡμέρας ποιήσεις ἔργα, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ (γ) κατάπαυσις ἅγια σάββατα ἀνάπαυσις κυρίῳ. πᾶς ὁ ποιῶν (δ) ἔργον ἐν αὐ-
3 τῇ, τελευτάτω. Οὐ καύσετε πῦρ ἐν πάσῃ κατοικίᾳ ὑμῶν (ε) τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων.
4 ἐγὼ κύριος. Καὶ εἶπε Μωυσῆς πρὸς πᾶσαν συναγωγὴν υἱῶν Ἰσραὴλ, λέγων, Τοῦτο τὸ
5 ῥῆμα, ὃ συνέταξε κύριος, λέγων, Λάβετε παρ' ὑμῶν αὐτῶν ἀφαίρεμα κυρίῳ. πᾶς ὁ καταδεχόμενος τῇ καρδίᾳ, οἴσουσι τὰς ἀπαρχὰς κυρίῳ, χρυσίον, ἀργύριον, χαλκὸν,
6 Ὑάκινθον, πορφύραν, κόκκινον διπλοῦν διανενησμένον, καὶ βύσσον κεκλωσμένην, καὶ τρί-
7 χας αἰγείας, Καὶ δέρματα κριῶν (ζ) ἠρυθροδανωμένα, καὶ δέρματα ὑακίνθινα καὶ ξύλα ἄσηπτα.

CAP. XXXV.

1 ET congregavit Moyses omnem synagogam filiorum Israel, & dixit, Hæc verba, quæ dixit Dominus facere ea.
2 Sex diebus facies opera: die autē septimo requies. Sancta sabbata, requies Domino. Omnis faciens opus in eo, moriatur.
3 Non accendetis ignem in omni habitaculo vestro in die sabbatorũ. Ego Dominus.
4 Et ait Moyses ad omnē synagogã filiorũ Israel, dicens, Hoc est verbũ, quod præcepit Dominus, dicens,
5 Sumite à vobis ipsis demptionē Domino. Et omnis suscipiens corde, ferent primitias Domino, aurũ, argentũ, æs,
6 Hyacinthũ, purpurã, coccũ duplex netum, et byssũ tortã, et pilos caprinos,
7 Et pelles arietũ rubricatas, et pelles hyacinthinas, et ligna imputribilia.

MS.A. (α) πᾶσαν τὴν συναγωγὴν (β) εἶπεν πρὸς αὐτοὺς, Οὗτοι (γ) κατάπαυσις ἅγιον σάββατον ἀνάπαυσις τῷ κυρίῳ. (δ) ἐν αὐτῇ ἔργον, (ε) ἐν τῇ (ζ) ἠρυθροδανωμένα, καὶ δέρματα ἅγια ἤνεγκαν. Πᾶς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

29 * ܘܟܕ ܢܚܬ ܡܘܫܐ ܡܢ ܛܘܪܐ ܕܣܝܢܝ. ܘܬܪܬܝܢ ܠܘ̈ܚܐ ܕܣܗܕܘܬܐ ܒܐܝܕܗ ܕܡܘܫܐ. ܟܕ ܢܚܬ ܡܢ ܛܘܪܐ. ܘܡܘܫܐ ܠܐ ܝܕܥ ܕܐܙܕܗܝ ܡܫܟܐ ܕܐܦ̈ܘܗܝ. ܟܕ ܡܠܠ ܥܡܗ ܐܠܗܐ.
30 * ܘܚܙܐ ܐܗܪܘܢ ܘܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ ܐܦ̈ܘܗܝ ܕܡܘܫܐ. ܕܐܙܕܗܝ ܡܫܟܐ ܕܐܦ̈ܘܗܝ ܕܡܘܫܐ. ܘܕܚܠܘ ܠܡܬܩܪܒܘ ܠܘܬܗ.
31 * ܘܩܪܐ ܐܢܘܢ ܡܘܫܐ. ܘܐܬܘ ܠܘܬܗ ܐܗܪܘܢ ܘܟܠܗܘܢ ܪ̈ܝܫܢܐ ܕܟܢܘܫܬܐ. ܘܡܠܠ ܡܘܫܐ ܥܡܗܘܢ.
32 * ܘܒܬܪܟܢ ܩܪܒܘ ܠܘܬܗ ܟܠܗܘܢ ܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܦܩܕ ܐܢܘܢ ܟܠܡܕܡ ܕܡܠܠ ܡܪܝܐ ܥܡܗ ܒܛܘܪܐ ܕܣܝܢܝ.
33 * ܘܟܕ ܫܠܡ ܡܘܫܐ ܕܢܡܠܠ ܥܡܗܘܢ. ܪܡܐ ܥܠ ܐܦ̈ܘܗܝ ܣܘܕܪܐ.
34 * ܘܟܕ ܥܐܠ ܗܘܐ ܡܘܫܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܕܢܡܠܠ ܥܡܗ. ܫܩܠ ܗܘܐ ܠܗ ܣܘܕܪܐ ܥܕܡܐ ܕܢܦܩ. ܘܢܦܩ ܗܘܐ ܐܡܪ ܠܥܡܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܡܕܡ ܕܡܬܦܩܕ.
35 * ܘܚܙܝܢ ܗܘܘ ܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ ܐܦ̈ܘܗܝ ܕܡܘܫܐ. ܕܐܙܕܗܝ ܡܫܟܐ ܕܐܦ̈ܘܗܝ ܕܡܘܫܐ. ܘܫܩܠ ܗܘܐ ܠܗ ܡܘܫܐ ܣܘܕܪܐ ܡܢ ܐܦ̈ܘܗܝ. ܟܕ ܥܐܠ ܗܘܐ ܕܢܡܠܠ ܥܡܗ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܠܗ *

1 * ܘܟܢܫ ܡܘܫܐ ܠܟܠܗ ܟܢܘܫܬܐ ܕܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܠܝܢ ܦܬܓܡ̈ܐ ܕܦܩܕ ܡܪܝܐ ܠܡܥܒܕ.
2 * ܫܬܐ ܝܘܡܝܢ ܬܬܥܒܕ ܥܒܕܐ. ܘܝܘܡܐ ܫܒܝܥܝܐ ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ ܩܕܝܫܐ. ܫܒܬܐ ܢܝܚܐ ܠܡܪܝܐ. ܟܠ ܕܥܒܕ ܒܗ ܥܒܕܐ ܢܬܩܛܠ.
3 * ܠܐ ܬܘܩܕܘܢ ܢܘܪܐ. ܒܟܠܗܘܢ ܡܕܝܪ̈ܝܟܘܢ ܒܝܘܡܐ ܕܫܒܬܐ.
4 * ܘܐܡܪ ܡܘܫܐ ܠܟܠܗ ܟܢܘܫܬܐ ܕܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ. ܗܢܐ ܦܬܓܡܐ ܕܦܩܕ ܡܪܝܐ ܘܐܡܪ.
5 * ܣܒܘ ܡܢܟܘܢ ܦܪܫܘܬܐ ܠܡܪܝܐ. ܟܠ ܓܒܪ ܕܐܬܪܥܝ ܒܠܒܗ. ܢܝܬܐ ܦܪܫܘܬܐ ܠܡܪܝܐ. ܕܗܒܐ ܘܣܐܡܐ ܘܢܚܫܐ.
6 * ܘܬܟܠܬܐ. ܘܐܪܓܘܢܐ. ܘܨܒܥܐ ܕܙܚܘܪܝܬܐ. ܘܒܘܨܐ ܘܡܥܙܐ.
7 * ܘܡܫܟܐ ܕܕܟܪ̈ܐ ܣܡܩܐ. ܘܡܫܟܐ ܕܐܣܬܢܓܘܢܐ. ܘܩܝܣܐ ܕܐܫܒܘܢܐ.

29 Quúmq; descendisset Moses de monte Sinai, duæ tabulæ testimonii erant in manu ipsius Mosis descẽdẽtis de monte: Moses autem non noverat quod nitida facta esset pellis vultûs sui quando allocutus est eum Deus.
30 Videns verò Aharon & omnis Israel vultum Mosis, quòd scilicet nitida facta fuisset pellis vultûs Mosis, timuerũt accedere ad eũ.
31 Vocavit autẽ eos Moses, venerúntq; ad eũ Aharon & oẽs principes cõgregationis, et locut' est Moses cũ eis.
32 Ac tunc accesserũt ad eũ cũcti filii Israel, mandavítq; eis omnia quæ locut' fuerat De' cũ eo in mõte Sinai.
33 Quúmq; finẽ fecisset Moses alloquẽdi eos, iniecit sup faciem suã sudariũ.
34 Et quoties ingrediebatur Moses corã Dño ut loqueretur cum eo, auferebat sudariũ illud quoadusq; egrederetur: et egrediens referebat genti Israeliticæ quod præcipiebatur.
35 Videbántq; filii Israel vultũ Mosis quòd splẽdida facta esset pellis faciei Mosis: auferebátq; Moses sudarium à facie sua quãdo ingrediebantur ad loquendũ cũ eo.

CAP. XXXV.

1 ET cõgregavit Moses universũ cœtũ filiorũ Israel, dixitq; ad eos; Hi sunt sermones quos mandavit Dñs faciẽdos.
2 Sex dieb' facies op', dies autẽ septim' erit sanctus, sabbathũ, requies, sacrũ Dño: quicúnq; fecerit in eo op', interficietur.
3 Ne accẽderitis ignẽ in cũctis habitaculis vestris in die sabbathi.

Repetitio cõstructionis tabernaculi tẽporis.

4 Dixitq; Moses universæ cõgregationi filiorũ Israel, Iste est sermo quem præcepit Dñs faciendũ.
5 Capite à vobis separationẽ Dño: omnis vir quod excogitavit in corde suo, afferat separationẽ Dño, aurũ, et argentũ, & æs,
6 Et flavũ sericũ, et purpurã, et tincturã coccineã, et byssũ tortã, et pilos caprarũ,
7 Et pelles arietum rubras, & pelles subnigri coloris, & ligna hebeni,

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

29 והוה כד נחת משה מטורא דסיני ותרין לוחי דסהדותא בידא דמשה במיחתיה מן טורא ומשה לא ידע ארי סגי זיו יקרא דאפוהי במללותיה עמיה:
30 וחזא אהרן וכל בני ישראל ית משה והא סגי זיו יקרא דאפוהי ודחילו מלאתקרבא לותיה:
31 וקרא להון משה ותבו לותיה אהרן וכל רברביא בכנישתא ומליל משה עמהון:
32 ובתר כן אתקריבו כל בני ישראל ופקדנון ית כל די מליל יי עמיה בטורא דסיני:
33 ושיצי משה מלמללא עמהון ויהב על אפוהי בית אפי:
34 וכד עליל משה לקדם יי למללא עמיה יעדי ית בית אפוהי עד מפקיה ונפק וממלל עם בני ישראל ית די מתפקד:
35 וחזן בני ישראל ית אפי משה ארי סגי זיו יקרא דאפי משה ומתיב משה ית בית אפי על אפוהי עד דעליל למללא עמיה:

לה

1 וכנש משה ית כל כנשתא דבני ישראל ואמר להון אלין פתגמיא די פקיד יי למעבד יתהון:
2 שתא יומין תתעביד עבידתא וביומא שביעאה יהי לכון קודשא שבא שבתא קדם יי כל דיעביד ביה עבידתא יתקטיל:
3 לא תבערון אשתא בכל מותבניכון ביומא דשבתא:
4 ואמר משה לכל כנישתא דבני ישראל למימר דין פתגמא די פקד יי למימר:
5 סבו מנכון אפרשותא קדם יי כל דיתרעי לביה ייתי ית אפרשותא קדם יי דהבא וכספא ונחשא:
6 ותכלא וארגונא וצבע זהורי ובוץ ומעזי:
7 ומשכי דדכרי מסמקי ומשכי ססגונא ואעי שטין:

29 Et factum est cum descendisset Moyses de monte Sinai, duæ tabulæ testimonii erant in manibus Moysi, cùm descendisset de monte: Moyses autẽ nesciebat, quod multiplicatus esset splẽdor gloriæ vultus sui, cùm
30 loqueretur cum eo. Vidítque Aaron & omnes filii Israel Moysen; & ecce multiplicatus erat splendor gloriæ vult' ej': timueruntq; accedere ad eum.
31 Et vocavit eos Moyses; & reversi sunt ad eum Aaron & omnes principes cõgregationis: & locutus est Moyses cum eis.
32 Et postea accesserunt omnes filii Israel: et præcepit eis omnia quæ locutus est Dñs cum eo in
33 monte Sinai. Cúmq; consummasset Moyses loqui cum eis: posuit super faciẽ suã velamẽ.
34 Et cùm ingrediebatur Moyses in conspectũ Dñi, ut loqueretur cum eo; auferebat velamen *suum*, donec exiret: et egrediebatur, & loquebatur cum filiis
35 Israel, quod præceptũ erat. Videbántq; filii Israel *vultum* Moysi; quia multus erat splendor gloriæ vultus Moysi: & reducebat Moyses velamẽ super faciem suam, donec ingrederetur ad loquendum cum eo.

CAP. XXXV.

1 COngregavítq; Moyses omnẽ cœtum filiorum Israel, & ait eis: Hæc sunt verba quæ præcepit Dñs ut faciatis ea.
2 Sex diebus fiet opus: in die autẽ septimo, erit vobis requies sabbati sancti coram Dño: omnis qui fecerit in eo opus, oc-
3 cidetur. Non succendetis ignẽ in omnibus habitationib' ve-
4 stris, in die sabbati. Et ait Moyses ad omnẽ congregationem filiorũ Israel, dicens: Iste est sermo quem præcepit Do-
5 minus, dicens. Tollite ex vobis primitias coram Domino; omnis qui fuerit voluntarius ex corde suo, afferat primitias coram Domino: aurum
6 & argentum, & æs. Et hyacinthum & purpuram, & coccinum, & byssum & pilos ca-
7 prarum. Et pelles arietum rubricatas, & pelles hyacinthinas, & ligna setim.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

29 ** ࠅࠉࠄࠉ·ࠁࠓࠃࠕ·ࠌࠔࠄ·ࠌࠄࠓ·ࠎࠉࠍࠉ·ࠅࠔࠍࠉ·ࠋࠇࠕ·ࠄࠏࠃࠕ·ࠁࠉࠃ·ࠌࠔࠄ·ࠁࠓࠃࠕࠅ·ࠌࠍ·ࠄࠄࠓ·ࠅࠌࠔࠄ·ࠋࠀ·ࠉࠃࠏ·ࠊࠉ·ࠒࠓࠍ·ࠏࠅࠓ·ࠐࠍࠉࠅ·ࠁࠃࠁࠓࠅ·ࠀࠕࠅ: *
30 ࠅࠉࠓࠀ·ࠀࠄࠓࠍ·ࠅࠊࠋ·ࠁࠍࠉ·ࠉࠔࠓࠀࠋ·ࠀࠕ·ࠌࠔࠄ·ࠅࠄࠍࠄ·ࠒࠓࠍ·ࠏࠅࠓ·ࠐࠍࠉࠅ·ࠅࠉࠉࠓࠀࠅ·ࠌࠂࠔࠕ·ࠀࠋࠉࠅ: *
31 ࠅࠉࠒࠓࠀ·ࠀࠋࠄࠌ·ࠌࠔࠄ·ࠅࠉࠔࠁࠅ·ࠀࠋࠉࠅ·ࠀࠄࠓࠍ·ࠅࠊࠋ·ࠄࠍࠔࠀࠉࠌ·ࠁࠏࠃࠄ·ࠅࠉࠃࠁࠓ·ࠌࠔࠄ·ࠀࠋࠄࠌ: *
32 ࠅࠀࠇࠓࠉ·ࠊࠍ·ࠍࠂࠔࠅ·ࠊࠋ·ࠁࠍࠉ·ࠉࠔࠓࠀࠋ·ࠅࠉࠑࠅࠌ·ࠀࠕ·ࠊࠋ·ࠀࠔࠓ·ࠃࠁࠓ·ࠉࠄࠅࠄ·ࠀࠕࠅ·ࠁࠄࠓ·ࠎࠉࠍࠉ: *
33 ࠅࠉࠊࠋ·ࠌࠔࠄ·ࠌࠃࠁࠓ·ࠀࠕࠌ·ࠅࠉࠕࠍ·ࠏࠋ·ࠐࠍࠉࠅ·ࠌࠎࠅࠄ: *
34 ࠅࠁࠁࠀ·ࠌࠔࠄ·ࠋࠐࠍࠉ·ࠉࠄࠅࠄ·ࠋࠃࠁࠓ·ࠀࠕࠅ·ࠉࠎࠉࠓ·ࠀࠕ·ࠄࠌࠎࠅࠄ·ࠏࠃ·ࠑࠀࠕࠅ·ࠅࠉࠑࠀ·ࠅࠃࠁࠓ·ࠀࠋ·ࠁࠍࠉ·ࠉࠔࠓࠀࠋ·ࠀࠕ·ࠀࠔࠓ·ࠉࠑࠅࠄ: *
35 ࠅࠓࠀࠅ·ࠁࠍࠉ·ࠉࠔࠓࠀࠋ·ࠀࠕ·ࠐࠍࠉ·ࠌࠔࠄ·ࠊࠉ·ࠒࠓࠍ·ࠏࠅࠓ·ࠐࠍࠉ·ࠌࠔࠄ·ࠅࠄࠔࠉࠁ·ࠌࠔࠄ·ࠀࠕ·ࠄࠌࠎࠅࠄ·ࠏࠋ·ࠐࠍࠉࠅ·ࠏࠃ·ࠁࠀࠅ·ࠋࠃࠁࠓ·ࠀࠕࠅ:

ࠋࠄ

1 ** ࠅࠉࠒࠄࠋ·ࠌࠔࠄ·ࠀࠕ·ࠊࠋ·ࠏࠃࠕ·ࠁࠍࠉ·ࠉࠔࠓࠀࠋ·ࠅࠉࠀࠌࠓ·ࠀࠋࠄࠌ·ࠀࠋࠄ·ࠄࠃࠁࠓࠉࠌ·ࠀࠔࠓ·ࠑࠅࠄ·ࠉࠄࠅࠄ·ࠋࠏࠔࠕ·ࠀࠕࠌ: *
2 ࠔࠔࠕ·ࠉࠌࠉࠌ·ࠕࠏࠔࠄ·ࠌࠋࠀࠊࠄ·ࠅࠁࠉࠅࠌ·ࠄࠔࠁࠉࠏࠉ·ࠉࠄࠉࠄ·ࠋࠊࠌ·ࠒࠃࠔ·ࠔࠁࠕ·ࠔࠁࠕࠅࠍ·ࠋࠉࠄࠅࠄ·ࠊࠋ·ࠄࠏࠔࠄ·ࠁࠅ·ࠌࠋࠀࠊࠄ·ࠉࠅࠌࠕ: *
3 ࠋࠀ·ࠕࠁࠏࠓࠅ·ࠀࠔ·ࠁࠊࠋ·ࠌࠔࠁࠕࠉࠊࠌ·ࠁࠉࠅࠌ·ࠄࠔࠁࠕ:
4 ** ࠅࠉࠀࠌࠓ·ࠌࠔࠄ·ࠀࠋ·ࠊࠋ·ࠏࠃࠕ·ࠁࠍࠉ·ࠉࠔࠓࠀࠋ·ࠋࠀࠌࠓ·ࠆࠄ·ࠄࠃࠁࠓ·ࠀࠔࠓ·ࠑࠅࠄ·ࠉࠄࠅࠄ·ࠋࠀࠌࠓ:
5 ࠒࠇࠅ·ࠌࠀࠕࠊࠌ·ࠕࠓࠅࠌࠄ·ࠋࠉࠄࠅࠄ·ࠊࠋ·ࠍࠃࠉࠁ·ࠋࠁࠅ·ࠉࠁࠉࠀࠄ·ࠀࠕ·ࠕࠓࠅࠌࠕ·ࠉࠄࠅࠄ·ࠆࠄࠁ·ࠅࠊࠎࠐ·ࠅࠍࠇࠔࠕ: *
6 ࠅࠕࠊࠋࠕ·ࠅࠀࠓࠂࠌࠍ·ࠅࠕࠅࠋࠏࠕ·ࠔࠍࠉ·ࠅࠔࠔ·ࠅࠏࠆࠉࠌ: *
7 ࠅࠏࠓࠕ·ࠀࠉࠋࠌ·ࠌࠀࠃࠌࠉࠌ·ࠅࠏࠓࠕ·ࠕࠇࠔࠉࠌ·ࠅࠏࠑࠉ·ࠔࠈࠉࠌ:

VERSIO SAMARITANA.

29 ** [illegible] 30 [illegible] 31 [illegible] 32 [illegible] 33 [illegible] 34 [illegible] 35 [illegible]

ࠋࠄ

1 ** [illegible] 2 [illegible] 3 [illegible] 4 ** [illegible] 5 [illegible] 6 [illegible] 7 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

29 *Accidit autem descendente Mose de monte Sinai, ut duæ tabulæ testamenti essent in manu ejus. Cùm autem Moses descenderet de monte, nesciebat quòd radiaret cutis faciei suæ ex colloquio ejus.*
30 *Et conspexit Aaron, & omnes filii Israel Mosen, & ecce radiabat cutis faciei ejus; ideò timuerunt ad eum accedere.*
31 *Sed vocavit eos Moses, et reversi sunt ad eum Aaron & omnes principes congregationis, locutúsque est eis Moses.*
32 *Et postea accesserunt ad eum omnes filii Israel, præcepitq; eis omnia quæ dixerat ei Dominus in monte Sinai.*
33 *Postquam verò cessavit Moses loqui cum eis, posuit velamen super faciem suam.*
34 *Sed cùm ibat Moses ante Dominum ut loqueretur cum eo, removebat velamen donec egrederetur: egressus autem, loquebatur filiis Israel omnia quæ præcipiebat ei.*
35 *Viderunt autem filii Israel faciem Mosis, quòd radiaret cutis faciei Mosis, & reponeret velamen super faciem suam donec cum eo locutum iret.*

CAP. XXXV.

1 *ET convocavit Moses universam congregationem filiorum Israel, dixitq; eis, Hæc sunt verba quæ præcepit Dominus ut faciatis:*
2 *Sex diebus opus fiet, sed dies septimus erit vobis sanctus; Sabbatum erit quietis Domino: quicunque in eo fecerit opus, morietur.*
3 *Non accendetis ignem in omnibus habitationibus vestris die Sabbati.*
4 *Locutusq; est præterea Moses universæ congregationi filiorum Israel, dicens; Hæc sunt verba quæ præcepit Dominus,*
5 *dicens, Accipite de vobis oblationem Domino: Quicunque est spontanei cordis afferet oblationem Domini, aurũ,*
6 *argentum, et æs, Hyacinthum, & purpuram, et coccum dibaphum, & byssum & pilos caprinos,*
7 *Et pelles arietum rubricatas, & pelles janthinæ, & ligna Setim.*

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

29 * فلما نزل موسي من طور سينين ولوحا الشهادة في يديه في نزوله من الجبل * وموسي لم يعلم ان وجهه قد بص حين كلمه الله *
30 رآه هرون وسائر بني اسرايل ان وجهه قد بص * خافوا ان يتقدموا اليه *
31 ثم دعي موسي بهم فرجع اليه هرون وجميع اشراف الجماعة فكلمهم *
32 وبعد ذلك تقدم سائر بني اسرايل * فامرهم بجميع ما كلمه الله به في طور سينين *
33 * فلما فرغ من كلامهم جعل البرقع علي وجهه *
34 وكان اذا دخل بين يدي الله للمخاطبة ينزع البرقع الي ان يخرج * ثم يخرج ويكلم بني اسرايل بجميع ما يوصيه *
35 حتي ينظر جميعهم انه قد بص * ثم يرد البرقع علي وجهه الي وقت دخوله للمخاطبة * الفصل الخامس والثلثون *
1 * ثم جمع موسي جماعة بني اسرايل وقال لهم * هذه الامور التي امر الله ان تصنعوها *
2 في ستة ايام تصنع الصنايع * واليوم السابع يكون لكم قدسا * عطلة هي سبت لله * كل من عمل فيه عملا يقتل *
3 ولا تشعلوا النار في جميع مساكنكم في يوم السبت *
4 ثم قال موسي لجماعة بني اسرايل * هذا الامر الذي امر الله به *
5 ايتوا من عندكم برفيعة لله * كل من سخت نفسه ياتي برفيعة لله من الذهب والفضة والنحاس *
6 ومن اسمانجوني وارجوان وصبغ قرمز
7 وعسر مسروك * وجلود كباش ادم وجلود دارش وخشب سنط *

29 *Et cùm descenderet Musa de monte Sinain, & ambas tabulas testimonii haberet præ manibus suis dum descenderet de monte; & Musa ignoraret quòd facies sua jam splenduisset quando locutus est cum eo Deus,*
30 *Vidit Haron & omnes filii Israil faciem ejus jam splenduisse, et timuerunt accedere ad eum.*
31 *Deinde vocavit eos Musa, & reversi sunt ad eum Haron & omnes nobiliores cœtûs, et allocutus est eos Musa.*
32 *Et postea accesserunt omnes filii Israil, & præcepit eis omnia quæ locutus erat ei Deus in monte Sinain.*
33 *Et cùm cessasset loqui cum eis, posuit velum super faciem suam.*
34 *Solebat autem cùm ingrederetur coram Deo ut colloqueretur cum eo, auferre velum quousque exiret. Deinde exibat, et loquebatur cum filiis Israil omnia quæ præcipiebantur ipsi.*
35 *Et cùm viderent omnes filii Israil faciem ejus quòd jam splenduisset, reducebat velum super faciem suam, usque ad tempus quo ingrediebatur ad colloquendum cum eo.*

CAP. XXXV.

1 *DEinde congregavit Musa turbam filiorum Israil, & dixit eis; Hæ sunt res quas jussit Deus ut faceretis.*
2 *In sex diebus exercebuntur artes, & dies septimus erit vobis sacer: cessatio est, Sabbatum Deo. Quicunque operatus fuerit in eo opus, occidetur.*
3 *Et nè accendatis ignem in omnibus habitationibus vestris in die Sabbati.*
4 *Præterea dixit Musa turbæ filiorum Israil, Hoc est mandatum quod præcepit Deus.*
5 *Afferte de vestro oblationem Deo: quicunque liberalis est, afferat oblationem Deo ex auro, & argento, & ære,*
6 *Et hyacintho, & purpura, et tinctura croci, et bysso retortâ, & pilis caprarum,*
7 *Et pellibus arietum conditis, & pellibus nigris, & ligno Santo.*

ספר שמות : לה

.aromatum suffimento &,unctionis oleo aromata & ,luminari oleum Et
8 וְשֶׁמֶן לַמָּאוֹר וּבְשָׂמִים לְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְלִקְטֹרֶת הַסַּמִּים׃
.pectorali & ,superhumerali plenitudinum lapides & ,onychis lapides Et
9 וְאַבְנֵי־שֹׁהַם וְאַבְנֵי מִלֻּאִים לָאֵפוֹד וְלַחֹשֶׁן׃
præcepit quæ omnia facient & ,venient ,vobis in corde *sapiens omnis* Et
10 וְכָל־חֲכַם־לֵב בָּכֶם יָבֹאוּ וְיַעֲשׂוּ אֵת כָּל־אֲשֶׁר צִוָּה
,ejus operimentum & ,ejus tentorium ,Tabernaculum .Dominus
11 יְהוָה׃ אֶת־הַמִּשְׁכָּן אֶת־אָהֳלוֹ וְאֶת־מִכְסֵהוּ אֶת־
& ,ejus columnas ,ejus vectes ,ejus tabulas & ,ejus *uncinos*
קְרָסָיו וְאֶת־קְרָשָׁיו אֶת־בְּרִיחָו אֶת־עַמֻּדָיו וְאֶת־
velum & ,*operculum* ,ejus vectes & ,Arcam .ejus bases
12 אֲדָנָיו׃ אֶת־הָאָרֹן וְאֶת־בַּדָּיו אֶת־הַכַּפֹּרֶת וְאֵת פָּרֹכֶת
panem & ,ejus vasa omnia & ,ejus vectes & ,Mensam .*tegminis*
13 הַמָּסָךְ׃ אֶת־הַשֻּׁלְחָן וְאֶת־בַּדָּיו וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו וְאֵת לֶחֶם
,ejus lucernas & ,ejus vasa & ,luminaris candelabrum Et .facierum
14 הַפָּנִים׃ וְאֶת־מְנֹרַת הַמָּאוֹר וְאֶת־כֵּלֶיהָ וְאֶת־נֵרֹתֶיהָ
,ejus vectes & ,suffimenti altare Et .luminaris oleum &
15 וְאֵת שֶׁמֶן הַמָּאוֹר׃ וְאֶת־מִזְבַּח הַקְּטֹרֶת וְאֶת־בַּדָּיו
tegmen & ,aromatum suffimentum & ,unctionis oleum &
וְאֵת שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְאֵת קְטֹרֶת הַסַּמִּים וְאֶת־מָסַךְ
cribrum & ,holocausti Altare .tabernaculi ostio ostii
16 הַפֶּתַח לְפֶתַח הַמִּשְׁכָּן׃ אֵת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת־מִכְבַּר
,concham ;ejus vasa omnia & ,ejus vectes ;ei quod *æris*
הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר־לוֹ אֶת־בַּדָּיו וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו אֶת־הַכִּיֹּר
,ejus bases & ,ejus columnas ,atrii *Funda* .ejus basin &
17 וְאֶת־כַּנּוֹ׃ אֵת קַלְעֵי הֶחָצֵר אֶת־עַמֻּדָיו וְאֶת־אֲדָנֶיהָ
paxillos & ,tabernaculi Paxillos .atrii portæ *tegmen* &
18 וְאֵת מָסַךְ שַׁעַר הֶחָצֵר׃ אֶת־יִתְדֹת הַמִּשְׁכָּן וְאֶת־יִתְדֹת
ministrandum ad ministerii Vestes .eorum funiculos & ,atrii
19 הֶחָצֵר וְאֶת־מֵיתְרֵיהֶם׃ אֶת־בִּגְדֵי הַשְּׂרָד לְשָׁרֵת
vestes & ,sacerdoti Aharon sanctitatis vestes ;sanctitate in
בַּקֹּדֶשׁ אֶת־בִּגְדֵי הַקֹּדֶשׁ לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן וְאֶת־בִּגְדֵי
filiorum cœtus omnis sunt egressi Et.sacerdotio fungendũ ad ejus filiorũ
20 בָנָיו לְכַהֵן׃ וַיֵּצְאוּ כָּל־עֲדַת בְּנֵי־
eum extulit quem vir omnis venerunt Et .Moseh *faciebus* à Israel
21 יִשְׂרָאֵל מִלִּפְנֵי מֹשֶׁה׃ וַיָּבֹאוּ כָּל־אִישׁ אֲשֶׁר־נְשָׂאוֹ
eum ejus spiritus fecit spontaneum quem omnis & ,suum cor
לִבּוֹ וְכֹל אֲשֶׁר נָדְבָה רוּחוֹ אֹתוֹ
,*conventus* tabernaculi *functionem* ad Domini *elevationem* attulerunt
הֵבִיאוּ אֶת־תְּרוּמַת יְהוָה לִמְלֶאכֶת אֹהֶל מוֹעֵד
viri venerunt Et .sanctitatis vestes ad & ,ejus *servitium* omne ad &
22 וּלְכָל־עֲבֹדָתוֹ וּלְבִגְדֵי הַקֹּדֶשׁ׃ וַיָּבֹאוּ הָאֲנָשִׁים
,inaurem & ,fibulam attulerunt corde spontaneus omnis ,mulieribus *super*
עַל־הַנָּשִׁים כֹּל נְדִיב לֵב הֵבִיאוּ חָח וָנֶזֶם
agitavit qui vir omnis Et .auri vas omne ,*subligaculum* & ,anulũ &
וְטַבַּעַת וְכוּמָז כָּל־כְּלִי זָהָב וְכָל־אִישׁ אֲשֶׁר הֵנִיף
eo cum est inventus *quo* vir omnis Et .DOMINO auri *agitationem*
23 תְּנוּפַת זָהָב לַיהוָה׃ וְכָל־אִישׁ אֲשֶׁר־נִמְצָא אִתּוֹ
pelles & ,*capræ* & ,byssus & ,cocci vermiculus & ,purpura & ,hyacinthus
תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ וְעִזִּים וְעֹרֹת
.adduxerunt ,taxorum pelles & ,rubricatæ arietum
אֵילִם מְאָדָּמִים וְעֹרֹת תְּחָשִׁים הֵבִיאוּ׃

EXODUS.

Versio VULG. LAT.

8 Et oleum ad luminaria concinnanda, & ut conficiatur unguentum, & thymiama 9 suavissimum, Lapides onychinos, & gemmas ad ornatum superhumeralis & rati- 11 onalis. Quisquis vestrûm sapiens est, veniat, & faciat quod Dominus imperavit. Tabernaculum scilicet, & tectum ejus, atque operimentum, annulos, & tabulata cum vectibus, paxillos & 12 bases. Arcam & vectes, propitiatorium, & velum quod 13 ante illud oppanditur. Mensam cum vectibus & vasis, & propositionis panibus. 14 Candelabrum ad luminaria sustentanda, vasa illius, & lucernas, & oleum ad nutri- 15 menta ignium. Altare thymiamatis, & vectes, & oleum unctionis & thymiama ex aromatibus: Tentorium 16 ad ostium tabernaculi. Altare holocausti, & craticulam ejus æneam cum vectibus & vasis suis: labrum & 17 basim ejus. Cortinas atrii cum columnis & basibus, tentorium in foribus vesti- 18 buli, Paxillos tabernaculi & atrii cum funiculis suis. 19 Vestimenta, quorum usus est in ministerio sanctuarii, vestes Aaron pontificis ac filiorum ejus, ut sacerdotio 20 fungantur mihi. Egressáque omnis multitudo filiorum Israel de conspectu Moysi, 21 Obtulerunt mente promptissimâ atque devotâ primitias Domino, ad faciendum opus tabernaculi testimonii. Quidquid ad cultum & ad vestes sanctas necessarium 22 erat, Viri cum mulieribus præbuerunt, armillas & inaures, annulos & dextralia: omne vas aureum in donaria Domini separatum est. 23 Si quis habebat hyacinthum, & purpuram, coccúmque bis tinctum, byssum & pilos caprarum, pelles arietum rubricatas, & ianthinas.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

9 Καὶ λίθους σαρδίου, καὶ λίθους εἰς τὴν γλυφὴν εἰς τὴν ἐπωμίδα καὶ 10 (η) τὸν ποδήρη. Καὶ πᾶς σοφὸς (θ) τῇ καρδίᾳ ἐν ὑμῖν, ἐλθὼν (ι) ἐργαζέσθω πάντα ὅσα συνέταξε κύριος. 11 Τὴν σκηνὴν, καὶ τὰ παραρύματα, (κ) καὶ τὰ κατακαλύμματα, καὶ τὰ διατόνια, καὶ τοὺς μοχλοὺς, καὶ τοὺς 12 στύλους, Καὶ τὴν κιβωτὸν τοῦ μαρτυρίου, καὶ τοὺς ἀναφορεῖς αὐτῆς, καὶ ἱλαστήριον αὐτῆς, καὶ τὸ καταπέτασμα, καὶ τὰ ἱστία τῆς αὐλῆς, καὶ τοὺς στύλους αὐτῆς, καὶ τοὺς λίθους τοὺς τῆς σμαράγδου, (λ) καὶ τὸ θυμίαμα, καὶ τὸ ἔλαιον τοῦ χρίσματος, καὶ τὴν τράπεζαν καὶ πάντα τὰ σκεύη (μ) αὐτῆς, καὶ τὴν λυχνίαν τοῦ φωτὸς καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτοῦ, καὶ τὰς στολὰς τὰς ἁγίας Ἀαρὼν τοῦ ἱερέως, 19 Καὶ τὰς στολὰς ἐν αἷς (ν) λειτουργήσουσιν ἐν αὐταῖς, καὶ τοὺς χιτῶνας τοῖς υἱοῖς Ἀαρὼν τῆς ἱερατείας, καὶ τὸ ἔλαιον τοῦ χρίσματος, καὶ τὸ θυμίαμα τῆς συνθέσεως. 20 Καὶ ἐξῆλθε πᾶσα συναγωγὴ υἱῶν Ἰσραὴλ ἀπὸ Μωυσῆ. 21 Καὶ ἤνεγκαν ἕκαστος ὧν ἔφερεν ἡ καρδία αὐτῶν, (ξ) καὶ ὅσοις ἔδοξε τῇ ψυχῇ (ο) αὐτῶν, ἀφαίρεμα· καὶ ἤνεγκαν ἀφαίρεμα κυρίῳ εἰς πάντα τὰ ἔργα τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ εἰς πάντα τὰ κάτεργα αὐτῆς, καὶ εἰς 22 πάσας τὰς στολὰς τοῦ ἁγίου. Καὶ ἤνεγκαν οἱ ἄνδρες παρὰ τῶν (π) γυναικῶν, πᾶς ᾧ ἔδοξε τῇ διανοίᾳ, ἤνεγκαν σφραγῖδας, καὶ ἐνώτια, καὶ δακτυλίους, καὶ ἐμπλόκια, καὶ περιδέξια, πᾶν 23 σκεῦος χρυσοῦν. Καὶ πάντες ὅσοι ἤνεγκαν (ρ) ἀφαιρέματα χρυσίου κυρίῳ, (σ) καὶ παρ' ᾧ εὑρέθη βύσσος· καὶ δέρματα ὑακίνθινα, καὶ δέρματα κριῶν (τ) ἠρυθροδανωμένα, ἤνεγκαν.

Et lapides sardii, & lapides in sculpturam ad superhumerale (a) & tunicam talarem. 10 *Et omnis sapiens corde in vobis, veniens operetur omnia quæcunque præcepit Dominus.* 11 *Tabernaculum, & propugnacula, & (b) operimenta, & circulos, & vectes,* 12 *& columnas, Et arcam testimonii & gestatoria ejus, & propitiatorium ejus, & velum, & tentoria atrii, & columnas ejus, et lapides smaragdi, et incensum, et oleum unctionis, et mensam, et omnia vasa ejus, et candelabrum luminis, et omnia vasa ejus, et altare, et omnia vasa ejus, et stolas sanctas Aaron sacerdotis,* 19 *Et stolas in quibus ministrabunt in (c) eis, et tunicas filiis Aaron sacerdotii, et oleum chrismatis, et incensum compositionis.* 20 *Et exivit omnis synagoga filiorum Israel à Moyse.* 21 *Et attulerunt unusquisque, quorum ferebat cor eorum, et (d) quibus visum est animæ eorum, demptionem. Et obtulerunt demptionem Domino ad omnia opera tabernaculi testimonii, et ad omnia ministeria ejus, et ad omnes stolas sancti.* 22 *Et attulerunt viri ab uxoribus, omnis, cui visum est menti, attulerunt sigilla et inaures, et annulos, et torques, et dextralia, omne vas aureum.* 23 *Et omnes quicunque attulerunt demptiones auri Domino, et apud quem inventa est byssus: Et pelles hyacinthinas, (e) et pelles arietum rubricatas attulerunt*

MS.A. (η) εἰς τὸν (θ) τῇ διανοίᾳ (ι) ἐργαζέσθω ὅσα (κ) καὶ τὰ γλύμματα, καὶ τὰ διατόνια, καὶ (λ) καὶ τὰ θυμιάματα, καὶ τὸ (μ) αὐτῆς, καὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ τὴν λυχνίαν τοῦ φωτὸς καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ τὰς στολὰς (ν) λειτουργοῦσιν ἐν αὐτοῖς ἐν τῷ ἁγίῳ, καὶ τοὺς (ξ) καὶ οἷς ἔδοξεν (ο) αὐτῶν, ἤνεγκαν ἀφαίρεμα κυρίῳ εἰς (π) γυναικῶν αὐτῶν, πᾶς (ρ) ἀφαίρεμα (σ) καὶ πᾶς ᾧ εὑρέθη παρ' αὐτῷ ὑάκινθος, καὶ πορφύρα, καὶ κόκκινον, καὶ βύσσος· (τ) ἠρυθροδανωμένα, καὶ δέρματα ἅγια, ἤνεγκαν. Πᾶς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 * ܘܡܫܚܐ ܠܡܢܗܪܘܬܐ. ܘܒܣܡܐ ܠܡܫܚܐ ܕܡܫܝܚܘܬܐ. ܘܠܒܣܡܐ ܕܒܣܡܐ. * ܘܟܐܦܐ ܕܒܘܪܠܐ.
9 ܘܟܐܦܐ ܕܫܩܠܐ. ܠܐܦܘܕܐ ܘܠܚܘܫܢܐ. * ܘܟܠܗܘܢ ܚܟܝܡܝ ܠܒܐ ܕܐܝܬ ܒܟܘܢ. ܢܐܬܘܢ 10
11 ܘܢܥܒܕܘܢ ܟܠܡܕܡ ܕܦܩܕ ܡܪܝܐ. * ܡܫܟܢܐ. ܘܦܪܣܗ. ܘܚܦܝܗ. ܘܦܘܪܦܗ. ܘܕܦܘܗܝ.
12 ܘܡܘܫܚܬܗ. ܘܥܡܘܕܘܗܝ. ܘܣܡܟܘܗܝ. * ܘܩܒܘܬܐ. ܘܩܢܘܗܝ. ܘܚܘܣܝܐ. ܘܦܪܣܐ ܕܬܪܥܐ
13 ܕܡܫܟܢܐ. * ܘܦܬܘܪܐ. ܘܩܢܘܗܝ. ܘܟܠܗܘܢ ܡܐܢܘܗܝ. ܘܠܚܡܐ ܕܐܦܐ. * ܘܡܢܪܬܐ ܕܡܢܗܪܝܢ
14 ܒܗ. ܘܡܐܢܝܗ. ܘܫܪܓܝܗ. ܘܡܫܚܐ ܕܡܢܗܪܝܢ ܒܗ. * ܘܡܕܒܚܐ ܕܒܣܡܐ. ܘܩܢܘܗܝ.
15 ܘܡܫܚܐ ܕܡܫܝܚܘܬܐ. ܘܒܣܡܐ ܕܒܣܡܐ. ܘܦܪܣܐ ܕܬܪܥܐ ܕܡܫܟܢܐ. * ܘܡܕܒܚܐ ܕܥܠܬܐ.
16 ܘܡܥܨܪܬܗ ܕܢܚܫܐ. ܘܩܢܘܗܝ. ܘܟܠܗܘܢ ܡܐܢܘܗܝ. ܘܟܝܘܪܐ. ܘܒܣܝܣܗ. * ܘܣܪܕܐ
17 ܕܕܪܬܐ. ܘܥܡܘܕܘܗܝ. ܘܣܡܟܘܗܝ. ܘܦܪܣܐ ܕܬܪܥܐ ܕܕܪܬܐ. * ܘܣܟܐ ܕܡܫܟܢܐ. ܘܣܟܐ
18 ܕܕܪܬܐ. ܘܐܫܘܠܝܗܘܢ. * ܘܢܚܬܐ ܕܬܫܡܫܬܐ. ܠܡܫܡܫܘ ܒܩܘܕܫܐ. ܢܚܬܐ ܕܩܘܕܫܐ
19 ܠܐܗܪܘܢ ܟܗܢܐ. ܘܢܚܬܐ ܠܒܢܘܗܝ ܠܟܗܢܘܬܐ. *
20 ܘܢܦܩܘ ܟܠܗ ܟܢܘܫܬܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܩܕܡ ܡܘܫܐ. * ܘܐܝܬܝܘ ܟܠ ܓܒܪ
21 ܕܐܬܪܥܝ ܒܠܒܗ. ܘܟܠ ܓܒܪ ܕܐܬܪܥܝ ܒܪܘܚܗ. ܐܝܬܝܘ ܦܘܪܫܢܐ ܠܡܪܝܐ. ܠܥܒܕܐ
ܕܡܫܟܢ ܙܒܢܐ. ܘܠܟܠܗ ܬܫܡܫܬܗ. ܘܠܢܚܬܐ ܕܩܘܕܫܐ. * ܘܡܝܬܝܢ ܗܘܘ ܓܒܪܐ 22
ܥܡ ܢܫܐ. ܟܠ ܕܐܬܪܥܝ ܒܠܒܗ. ܐܝܬܝܘ ܫܐܪܐ. ܘܩܕܫܐ. ܘܥܙܩܬܐ. ܘܡܘܢܟܐ. ܘܟܠ
23 ܡܐܢܐ ܕܕܗܒܐ. ܘܟܠ ܓܒܪ ܕܐܦܪܫ ܦܘܪܫܢܐ ܕܕܗܒܐ ܠܡܪܝܐ. * ܘܟܠ ܓܒܪ ܕܐܫܬܟܚ
ܥܡܗ ܬܟܠܬܐ. ܘܐܪܓܘܢܐ. ܘܨܒܥܐ ܕܙܚܘܪܝܬܐ. ܘܒܘܨܐ. ܘܡܥܙܐ. ܘܡܫܟܐ ܕܕܟܪܐ
ܣܡܩܐ. ܘܡܫܟܐ ܕܣܣܓܘܢܐ. ܐܝܬܝܘ.

Et oleum ad accendendum, & aromata pro 8 oleo unctionis, & pro thure odoratissimo, 9 Et lapides berylli, & lapides cõnexionis pro ephod, & pro thorace. 10 Et omnes sapientes corde qui sunt inter vos veniant, faciántq; quicquid præcepit Dñs. 11 Tabernaculum, & tentorium ejus, & operimentum ejus, & funiculos ejus, & asseres ejus, & vectes ejus, & columnas ejus, & fulcra ipsius; 12 Arcam quoque, & vectes ejus, & propitiatorium, & velum ostii tentorii; 13 Mensam quoque, & vectes ejus, & omnia vasa ipsius; & panem facierum: 14 Item candelabrum in quo *lucernas* accendunt, & vasa ejus, & lucernas ejus, necnon oleum quo accenduntur: 15 Prætereà altare thymiamatis, & vectes ejus, & oleum unctionis, & thus aromaticum, & velum ostii tabernaculi: 16 Item altare holocausti, & basim ejus æneam, & vectes ejus, cunctáque vasa ipsius; & concham, ejúsq; basim. 17 Ordines etiam atrii, & columnas ejus, & fulcra ejus, & velum ostii atrii. 18 Et clavos tabernaculi, & clavos atrii, & funiculos eorum. 19 Vestes quoque sanctitatis Aharoni sacerdoti, & vestes filiis ejus pro munere sacerdotali. 20 Egressa igitur omnis congregatio filiorum Israel à conspectu Mosis, 21 Attulerunt unusquisq; quod cogitavit in corde suo, & unusquisque quod meditatus est in spiritu suo: attulerunt *inquam* separationem Domino ad opus tabernaculi temporis, & ad omne ministerium ipsius, & pro vestibus sanctitatis. 22 Afferebant autẽ tam viri quã mulieres: omnes qui cogitaverũt in corde suo, attulerũt armillas, et inaures, et annulos, et murenulas; et omnia vasa aurea. Et omnis vir qui separavit separationẽ auri Dño, 23 Omnísq; vir apud quẽ inventũ est flavũ sericum, & purpura, et tinctura coccinea, et byssus, et pili caprarum, et pelles arietũ rubræ, et pelles subnigri coloris, attulerũt.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

8 וּמִשְׁחָא לְאַנְהָרוּתָא וּבוּסְמַיָּא
לִמְשַׁח רְבוּתָא וְלִקְטֹרֶת בּוּסְמַיָּא׃
9 וְאַבְנֵי־בוּרְלָא וְאַבְנֵי אַשְׁלָמוּתָא
10 לְשַׁקָּעָא בְּאֵפוֹדָא וּבְחוּשְׁנָא׃ וְכָל־
חַכִּימֵי לִבָּא דִּבְכוֹן יֵיתוֹן וְיַעְבְּדוּן יָת
11 כָּל־דִּי פַקִּיד יְיָ׃ יָת־מַשְׁכְּנָא יָת־
פְּרָסֵיהּ וְיָת־חוֹפָאֵיהּ יָת־פּוּרְפוֹהִי
וְיָת־דַּפּוֹהִי יָת־עַבְרוֹהִי יָת־עַמּוּדוֹהִי
12 וְיָת־סַמְכוֹהִי׃ יָת־אֲרוֹנָא וְיָת־אֲרִיחוֹהִי
יָת־כַּפּוּרְתָּא וְיָת פָּרוּכְתָּא דִּפְרָסָא׃
13 יָת־פָּתוֹרָא וְיָת־אֲרִיחוֹהִי וְיָת־כָּל־
14 מָנוֹהִי וְיָת לְחֵים אַפַּיָּא׃ וְיָת־מְנָרְתָּא
דְּאַנְהוֹרֵי וְיָת־מָנָהָא וְיָת־בּוֹצִינָהָא
15 וְיָת מִשְׁחָא דְּאַנְהָרוּתָא׃ וְיָת־
מַדְבְּחָא דִּקְטוֹרֶת־בּוּסְמַיָּא וְיָת־
אֲרִיחוֹהִי וְיָת מִשְׁחָא דִּרְבוּתָא וְיָת
קְטוֹרֶת בּוּסְמַיָּא וְיָת־פְּרָסָא דְּתַרְעָא
16 לִתְרַע מַשְׁכְּנָא׃ יָת מַדְבְּחָא דַּעֲלָתָא
וְיָת־סְרָדָא דִּנְחָשָׁא דִּילֵיהּ יָת־
אֲרִיחוֹהִי וְיָת־כָּל־מָנוֹהִי יָת־כִּיּוֹרָא
17 וְיָת־בְּסִיסֵיהּ׃ יָת סְרָדֵי דָּרְתָּא יָת־
עַמּוּדוֹהִי וְיָת־סַמְכָהָא וְיָת פְּרָסָא
18 דִּתְרַע דָּרְתָּא׃ יָת־סִכֵּי מַשְׁכְּנָא וְיָת־
19 סִכֵּי דָּרְתָּא וְיָת־אַטּוּנֵיהוֹן׃ יָת־
לְבוּשֵׁי שִׁמּוּשָׁא לְשַׁמָּשָׁא בְקוּדְשָׁא
יָת־לְבוּשֵׁי קוּדְשָׁא לְאַהֲרֹן כַּהֲנָא
20 וְיָת־לְבוּשֵׁי בְנוֹהִי לְשַׁמָּשָׁא׃ וּנְפַקוּ
כָּל־כְּנִשְׁתָּא דִּבְנֵי־יִשְׂרָאֵל מִן־קֳדָם
21 מֹשֶׁה׃ וַאֲתוֹ כָּל־גְּבַר דְּאִתְרְעֵי לִבֵּיהּ
וְכֹל דִּי אַשְׁלֵמַת רוּחֵיהּ יָתֵיהּ אַיְתִיאוּ
יָת־אַפְרָשׁוּתָא קֳדָם־יְיָ לַעֲבִידַת
מַשְׁכַּן זִמְנָא וּלְכָל־פּוּלְחָנֵיהּ
22 וְלִלְבוּשֵׁי קוּדְשָׁא׃ וּמַיְתָן גֻּבְרַיָּא עַל־
נְשַׁיָּא כֹּל דְּאִתְרְעֵי לִבֵּיהּ אַיְתִיאוּ
שֵׁירִין וְשַׁבְּכִין וְעִזְקָן וּמָחוֹךְ כָּל־מָן
דִּדְהַב וְכָל־גְּבַר דִּי אֲרִים אֲרָמוּת
23 דַּהֲבָא קֳדָם־יְיָ׃ וְכָל־גְּבַר דְּאִשְׁתְּכַח
עִמֵּיהּ תִּכְלָא וְאַרְגְּוָנָא וּצְבַע זְהוֹרִי
וּבוּץ וּמַעְזֵי וּמַשְׁכֵי דִּדְכְרֵי מְסַמְּקֵי וּמַשְׁכֵי סַסְגּוֹנָא אַיְתִיאוּ׃

Targum ONKELOS.

8 Et oleũ ad luminaria: aromata in unguentũ unctionis, & in 9 thymiama aromatũ. Et lapides onychinos; & lapides ut impleant cælaturas quæ sunt in superhumerali & in rationali. 10 Omnésq; sapientes corde, qui sunt in vobis, veniant et faciãt 11 omnia quæ præcepit Dñs. Tabernaculũ; & tentoriũ ejus, & operimentũ ejus: fibulas ejus & tabulas ejus; vectes ejus, & columnas ejus, & bases ejus. 12 Arcã & vectes ejus, propitiatoriũ, et velũ quod extenditur. 13 Mensam & vectes ejus, & omnia vasa ej⁹: & panẽ propo- 14 sitionis. Et candelabrũ illuminationis, & vasa ejus, & lucernas ejus: & oleũ ad illuminã- 15 dum. Altaréq; incẽsi aromatũ, & vectes ejus; & oleũ unctionis, & thymiama aromatũ: & tentoriũ ostii, ad portã taber- 16 naculi. Altare holocausti, et rete æneũ ejus; & vectes ejus, & omnia vasa ejus: labrũ, & ba- 17 sim ejus. Cortinas atrii, columnasq; ejus, & bases *earum*: et 18 tentoriũ portæ atrii. Paxillos tabernaculi, & paxillos atrii, 19 & funiculos ejus. Vestes ministerii, ut ministrent in sanctuario: vestesq; sanctas Aaron sacerdotis; & vestes filiorũ ejus, 20 ut ministrent. Egressáq; est omnis cõgregatio filiorũ Israel, 21 de conspectu Moysi. Et venerunt omnes viri, qui ex corde suo se obtulerunt: & omnis qui habuit spiritum perfectũ, obtulit primitias coram Domino, in opus tabernaculi fœderis, & ad omnem cultum 22 ejus; & ad vestes sanctas. Obtuleruntq; viri cum mulieribus: omnes ex corde voluntario obtulerunt armillas & inaures, & annulos & dextralia, & omne vas aureum; & omnis vir qui separavit primitias auri coram Domino. 23 Omnisq; apud quem inventus est hyacinthus & purpura, & coccinum, & byssus & pili caprarum; & pelles arietum rubricatæ, & pelles hyacinthinæ, obtulerunt.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

8 * ࠅࠔࠌࠍ·ࠋࠌࠀࠅࠓ·ࠅࠁࠔࠌࠉࠌ·ࠋࠔࠌࠍ·ࠄࠌࠔࠇࠄ·ࠅࠋࠒࠈࠓࠕ·ࠄࠎࠌࠉࠌ: 9 * ࠅࠀࠁࠍࠉ·ࠔࠄࠌ·ࠅࠀࠁࠍࠉ·ࠌࠋࠀࠉࠌ·ࠋࠀࠐࠅࠃ·ࠅࠋࠇࠔࠍ: 10 * ࠅࠊࠋ·ࠇࠊࠌ·ࠋࠁ·ࠁࠊࠌ·ࠉࠁࠀࠅ·ࠅࠉࠏࠔࠅ·ࠀࠕ·ࠊࠋ·ࠀࠔࠓ·ࠑࠅࠄ·ࠉࠄࠅࠄ: 11 * ࠀࠕ·ࠄࠌࠔࠊࠍ·ࠀࠕ·ࠀࠄࠋࠅ·ࠅࠀࠕ·ࠌࠊࠎࠄࠅ·ࠀࠕ·ࠒࠓࠎࠉࠅ·ࠅࠀࠕ·ࠒࠓࠔࠉࠅ·ࠀࠕ·ࠁࠓࠉࠇࠅ·ࠀࠕ·ࠏࠌࠃࠉࠅ·ࠅࠀࠕ·ࠀࠃࠍࠉࠅ: 12 * ࠀࠕ·ࠄࠀࠓࠍ·ࠅࠀࠕ·ࠁࠃࠉࠅ·ࠀࠕ·ࠄࠊࠐࠓࠕ·ࠅࠀࠕ·ࠐࠓࠊࠕ·ࠄࠌࠎࠊ: 13 * ࠀࠕ·ࠄࠔࠋࠇࠍ·ࠅࠀࠕ·ࠁࠃࠉࠅ·ࠅࠀࠕ·ࠊࠋ·ࠊࠋࠉࠅ·ࠅࠀࠕ·ࠋࠇࠌ·ࠄࠐࠍࠉࠌ: 14 * ࠅࠀࠕ·ࠌࠍࠓࠕ·ࠄࠌࠀࠅࠓ·ࠅࠀࠕ·ࠊࠋࠉࠄ·ࠅࠀࠕ·ࠍࠓࠕࠉࠄ·ࠅࠀࠕ·ࠔࠌࠍ·ࠄࠌࠀࠅࠓ: 15 * ࠅࠀࠕ·ࠌࠆࠁࠇ·ࠄࠒࠈࠓࠕ·ࠅࠀࠕ·ࠁࠃࠉࠅ·ࠅࠀࠕ·ࠔࠌࠍ·ࠄࠌࠔࠇࠄ·ࠅࠀࠕ·ࠒࠈࠓࠕ·ࠄࠎࠌࠉࠌ·ࠅࠀࠕ·ࠌࠎࠊ·ࠄࠐࠕࠇ·ࠋࠐࠕࠇ·ࠄࠌࠔࠊࠍ: 16 * ࠀࠕ·ࠌࠆࠁࠇ·ࠄࠏࠋࠄ·ࠅࠀࠕ·ࠌࠊࠁࠓ·ࠄࠍࠇࠔࠕ·ࠀࠔࠓ·ࠋࠅ·ࠀࠕ·ࠁࠃࠉࠅ·ࠅࠀࠕ·ࠊࠋ·ࠊࠋࠉࠅ·ࠀࠕ·ࠄࠊࠉࠅࠓ·ࠅࠀࠕ·ࠊࠍࠅ: 17 * ࠀࠕ·ࠒࠋࠏࠉ·ࠄࠇࠑࠓ·ࠀࠕ·ࠏࠌࠃࠉࠅ·ࠅࠀࠕ·ࠀࠃࠍࠉࠄ·ࠅࠀࠕ·ࠌࠎࠊ·ࠔࠏࠓ·ࠄࠇࠑࠓ: 18 * ࠀࠕ·ࠉࠕࠃࠅࠕ·ࠄࠌࠔࠊࠍ·ࠅࠀࠕ·ࠉࠕࠃࠅࠕ·ࠄࠇࠑࠓ·ࠅࠀࠕ·ࠌࠉࠕࠓࠉࠄࠌ: 19 * ࠀࠕ·ࠁࠂࠃࠉ·ࠄࠔࠓࠃ·ࠋࠔࠓࠕ·ࠁࠒࠃࠔ·ࠀࠕ·ࠁࠂࠃࠉ·ࠄࠒࠃࠔ·ࠋࠀࠄࠓࠍ·ࠄࠊࠄࠍ·ࠅࠀࠕ·ࠁࠂࠃࠉ·ࠁࠍࠉࠅ·ࠋࠊࠄࠍ: 20 ** ࠅࠉࠑࠀࠅ·ࠊࠋ·ࠏࠃࠕ·ࠁࠍࠉ·ࠉࠔࠓࠀࠋ·ࠌࠋࠐࠍࠉ·ࠌࠔࠄ: 21 * ࠅࠉࠁࠀࠅ·ࠊࠋ·ࠀࠉࠔ·ࠀࠔࠓ·ࠍࠔࠀࠅ·ࠋࠁࠅ·ࠅࠊࠋ·ࠀࠔࠓ·ࠍࠃࠁࠄ·ࠓࠅࠇࠅ·ࠀࠕࠅ·ࠄࠁࠉࠀࠅ·ࠀࠕ·ࠕࠓࠅࠌࠕ·ࠉࠄࠅࠄ·ࠋࠌࠋࠀࠊࠕ·ࠀࠄࠋ·ࠌࠅࠏࠃ·ࠅࠋࠊࠋ·ࠏࠁࠃࠕࠅ·ࠅࠋࠁࠂࠃࠉ·ࠄࠒࠃࠔ: 22 * ࠅࠉࠁࠀࠅ·ࠄࠀࠍࠔࠉࠌ·ࠏࠋ·ࠄࠍࠔࠉࠌ·ࠊࠋ·ࠍࠃࠉࠁ·ࠋࠁ·ࠄࠁࠉࠀࠅ·ࠇࠇ·ࠅࠍࠆࠌ·ࠅࠈࠁࠏࠕ·ࠅࠊࠅࠌࠆ·ࠊࠋ·ࠊࠋࠉ·ࠆࠄࠁ·ࠅࠊࠋ·ࠀࠉࠔ·ࠀࠔࠓ·ࠄࠍࠉࠐ·ࠕࠍࠅࠐࠕ·ࠆࠄࠁ·ࠋࠉࠄࠅࠄ: 23 * ࠅࠊࠋ·ࠀࠉࠔ·ࠀࠔࠓ·ࠍࠌࠑࠀ·ࠀࠕࠅ·ࠕࠊࠋࠕ·ࠅࠀࠓࠂࠌࠍ·ࠅࠕࠅࠋࠏࠕ·ࠔࠍࠉ·ࠅࠔࠔ·ࠅࠏࠆࠉࠌ·ࠅࠏࠅࠓࠕ·ࠀࠉࠋࠌ·ࠌࠀࠃࠌࠉࠌ·ࠅࠏࠅࠓࠕ·ࠕࠇࠔࠉࠌ·ࠄࠁࠉࠀࠅ:

VERSIO SAMARITANA.

8 * [illegible] 9 * [illegible] 10 * [illegible] 11 [illegible] 12 * [illegible] 13 * [illegible] 14 * [illegible] 15 * [illegible] 16 * [illegible] 17 * [illegible] 18 * [illegible] 19 * [illegible] 20 ** [illegible] 21 * [illegible] 22 * [illegible] 23 * [illegible]

TEXT. ET VER. SAM.
Translatio Latina.

8 *Et oleum luminari, & aromata oleo unctionis, et incenso odorifero,* 9 *Et lapides onychinos, & lapides (a) institutios pro Ephod & Rationali.* 10 *Omnis autem sapiens corde inter vos veniet, & faciet omnia quæ præcepit Dominus.* 11 *Tabernaculũ et tentoriũ ejus, et operimentum ejus, et circulos ejus, et asseres ejus, & vectes ejus, & columnas ejus, et bases ejus,* 12 *Arcam, & vectes ejus, et propitiatorium, et velum operimenti,* 13 *Mensam, & vectes ejus, & omnia vasa ejus, & panem propositionis,* 14 *Candelabrum luminaris, & omnia vasa ejus, & oleum luminaris,* 15 *Altare incensi, & vectes ejus, & oleum unctionis, & incensum odoriferum & oleum portæ pro porta tabernaculi,* 16 *Altare holocausti, & craticulam æream quæ est ipsius, & vectes ejus, & omnia vasa ejus, labrum et basim ejus,* 17 *Tapetes ocellatos atrii, et columnas ejus, et bases ejus, et aulæum portæ atrii,* 18 *Paxillos tabernaculi, et paxillos atrii, et funes eorum,* 19 *Et vestes ministerii ad ministrandum in sanctuario; & vestes sanctitatis Aaroni sacerdoti, et vestes filiorũ ejus, ut sacerdotio fungãtur.* 20 *Posteà egressa est omnis congregatio filiorum Israel à conspectu Mosis.* 21 *Et obtulerunt unusquisque quod tulerat cor suum, et unusquisque id ad quod voluntariè commoverat eum spiritus ejus, attulerunt oblationem Domino in opus tabernaculi testimonii, et ad omne ministerium ejus, & ad vestes sanctitatis.* 22 *Et attulerunt viri cum mulieribus, omnis spontaneus corde attulit fibulam, et inaures, annulos, torquem, & dextralia, omnem supellectilem auream: nam unusquisque obtulit oblationem auream Domino.* 23 *Vir etiam omnis apud quem inventa est hyacinthus, & purpura, & coccus dibaphus, et byssus, & pili caprini, et pelles arietum rubricatæ, et pelles janthinæ, attulit.*

VER. SAM. (a) conjunctionum

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 * ودهن للاضاءة وطيب لدهن المسح ولبخور الاصماغ * وحجارة بلور وحجارة النظام للصدرة 9
10 والبدنة * وكل حكيم فيكم يجيئون ويصنعون ما امر الله به * المسكن وخباءه وغطاءه وسطاياه 11
12 وبلاطه وعوارضه وعمده وقواعده * والصندوق ودهوقه * والغشاء * والحجلة * والمائدة ودهوقها 13
14 وجميع انيتها * والخبز الموجه * ومنارة الاضاءة وانيتها وسرجها * ودهن الاضاءة * ومذبح البخور 15
16 ودهوقه * ودهن المسح * وبخور الاصماغ * وسرادق المسكن * ومذبح الصعيدة * والسرد النحاس
17 الذي له * ودهوقه وجميع انيته * والحوض ومقعده * وقلوع السرادق وعمده وقواعده وستر
18 بابه * واوتاد المسكن والسرادق واطنابهما * وثياب الوشي للخدمة في القدس * وثياب 19
20 القدس لهرون الامام * وثياب بنيه للامامة * ثم خرج جماعة بني اسرائيل من بين يدي
21 موسى * واتى كل امري بما راى فيه رايه * وكل من سخت نفسه اتى برفيعة لله لصنعة خباء
22 المحضر وجميع عمله وثياب القدس * اتى بذلك الرجال مع النساء * ومن كان سخيا اتى باشياء
حلي اتى بشنشف وشنف وخاتم وبركية وسائر انية الذهب * وكل من عزل عزلة من
23 الذهب لله * وكل من وجد عنده اسمانجون وارجوان وصبغ قرمز وعشر ومرعزي وجلود تيوس
ادم وجلود داش اتوا به *

Et oleum ad accendendum, & aromata 8 *pro oleo unctionis, & thus gummi.* 9 *Et lapides chrystalli, & lapides compositionis pro pectorali & thorace.* 10 *Et omnes sapientes in vobis venient, & facient quidquid præcepit Deus:* 11 *Habitaculum, et tentorium ejus, & operculum ejus, & ansas ejus, et tabulas ejus et transversa ejus, & columnas ejus, et bases ejus;* 12 *Et arcam, et ejus vectes, et operimentum, & velũ;* 13 *Et mensam & ejus vectes, & omnia vasa ejus, et panem propositum;* 14 *Et candelabrum illuminationis, & vasa ejus, & lucernas ejus, & oleum illuminationis,* 15 *Et altare incensi, & vectes eius, & oleum unctionis, & thus gummi, & velum portæ habitaculi;* 16 *Et altare elevationis, & craticulam æneam ipsius, & vectes eius, & omnia vasa eius, et labrum, & basim eius;* 17 *Et vela atrii, & columnas eius, & bases eius, & velum portæ eius;* 18 *Et paxillos habitaculi et atrii, & funiculos amborum, & vestes phrygias ad ministrandum in sanctuario.* 19 *Et vestes sanctitatis Haroni sacerdoti, et vestes filiorum ej⁹ pro sacerdotio.* 20 *Deinde egressi sunt cœtus filiorum Israil è conspectu Musæ.* 21 *Et attulit quilibet vir quod incidit in animũ suum: & quilibet cujus anima liberalis erat, attulit oblationem Deo ad confectionem tentorii conventus, & omnium operum eius, & vestium sanctitatis.* 22 *Attuleruntque hæc viri cum mulieribus: & qui erat liberalis, attulit varia, adeòque attulit monile, et inaurem, et annulum, et zonam scutulatam, et omnia vasa auri. Et omnis qui segregavit segregationem ex auro Deo,* 23 *Et omnis apud quem reperta est hyacinthus, et purpura, et tinctura cocci, et byssus, et pili caprarum, et pelles arietum conditæ, et pelles nigræ, attulerunt ea.*

adduxerunt ,æris & ,argenti elevationem elevans .Omnis
24 כָּל־מֵרִים תְּרוּמַת כֶּסֶף וּנְחֹשֶׁת הֵבִיאוּ אֵת
,Sittim ligna *eo cum est inventum quo* omnis Et .Domini elevationem
תְּרוּמַת יְהוָה וְכֹל אֲשֶׁר נִמְצָא אִתּוֹ עֲצֵי שִׁטִּים
sapiens mulier Omnisque .*Adduxerunt servitii functionem omnem* ad
25 לְכָל־מְלֶאכֶת הָעֲבֹדָה הֵבִיאוּ׃ וְכָל־אִשָּׁה חַכְמַת־
& ,hyacinthum ,netum attulerunt &,neverũt suis manibꝰ in,corde
לֵב בְּיָדֶיהָ טָווּ וַיָּבִיאוּ מַטְוֶה אֶת־הַתְּכֵלֶת וְאֶת־
mulieres omnes Et .byssum & ,cocci vermiculum ,purpuram
26 הָאַרְגָּמָן אֶת־תּוֹלַעַת הַשָּׁנִי וְאֶת־הַשֵּׁשׁ׃ וְכָל־הַנָּשִׁים
.*capras* neverunt ,sapientia in *eas earum cor extulit quæ*
אֲשֶׁר נָשָׂא לִבָּן אֹתָנָה בְּחָכְמָה טָווּ אֶת־הָעִזִּים׃
plenitudinum lapides & ,onychis lapides attulerunt *Prælati* Et
27 וְהַנְּשִׂאִם הֵבִיאוּ אֵת אַבְנֵי הַשֹּׁהַם וְאֵת אַבְנֵי הַמִּלֻּאִים
,luminari oleum & ,aroma Et .pectorali & ,superhumerali
28 לָאֵפוֹד וְלַחֹשֶׁן׃ וְאֶת־הַבֹּשֶׂם וְאֶת־הַשֶּׁמֶן לְמָאוֹר
mulier & ,vir Omnis .aromatum suffimento & ,unctionis oleo &
29 וּלְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְלִקְטֹרֶת הַסַּמִּים׃ כָּל־אִישׁ וְאִשָּׁה
opus omne ad afferendum ad ,*cor* ipsorũ cor fecerat spõtaneos quos
אֲשֶׁר נָדַב לִבָּם אֹתָם לְהָבִיא לְכָל־הַמְּלָאכָה
filii attulerunt ,Moseh *manu in faciendum ad* ,Dominus præcepit quod
אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לַעֲשׂוֹת בְּיַד־מֹשֶׁה הֵבִיאוּ בְנֵי־
:Israel filios ad Moseh dixit Et .Domino *devotionem* Israel
30 יִשְׂרָאֵל נְדָבָה לַיהוָה׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
,Chur filii ,Uri filium Besalel ,nomine in Dominus vocavit ,Videte
רְאוּ קָרָא יְהוָה בְּשֵׁם בְּצַלְאֵל בֶּן־אוּרִי בֶן־חוּר
,sapientia *in* Dei spiritus eum replevit Et .Jehudah *tribui*
31 לְמַטֵּה יְהוּדָה׃ וַיְמַלֵּא אֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים בְּחָכְמָה
cogitandũ ad Et .opere omni *in* & ,scientia *in* & ,intelligentia *in*
32 בִּתְבוּנָה וּבְדַעַת וּבְכָל־מְלָאכָה׃ וְלַחְשֹׁב
.ære in & ,argento in & ,auro in faciendum ad ,cogitationes
מַחֲשָׁבֹת לַעֲשֹׂת בַּזָּהָב וּבַכֶּסֶף וּבַנְּחֹשֶׁת׃
faciendum ad ,*ligni artificio* in & ;complendum ad *lapidis artificio* in Et
33 וּבַחֲרֹשֶׁת אֶבֶן לְמַלֹּאת וּבַחֲרֹשֶׁת עֵץ לַעֲשׂוֹת
ipsius corde in dedit docendum ad Et .cogitationis opere omni in
34 בְּכָל־מְלֶאכֶת מַחֲשָׁבֶת׃ וּלְהוֹרֹת נָתַן בְּלִבּוֹ
eos Replevit .Dan *tribui* Achisamach filium Aholiab & ,ipsum
35 הוּא וְאָהֳלִיאָב בֶּן־אֲחִיסָמָךְ לְמַטֵּה־דָן׃ מִלֵּא אֹתָם
,*cogitantis & ,fabri functionem omnem* faciendum ad ,cordis sapientia
חָכְמַת־לֵב לַעֲשׂוֹת כָּל־מְלֶאכֶת חָרָשׁ וְחֹשֵׁב
,bysso in & ,cocci vermiculo in ,purpura in & ,hyacintho in *recamantis &*
וְרֹקֵם בַּתְּכֵלֶת וּבָאַרְגָּמָן בְּתוֹלַעַת הַשָּׁנִי וּבַשֵּׁשׁ
.cogitationes cogitantes & ,*functionem omnẽ* facientes,*texentis* &
וְאֹרֵג עֹשֵׂי כָּל־מְלָאכָה וְחֹשְׁבֵי מַחֲשָׁבֹת׃

CAP. XXXVI. לו

quibus ,corde sapiens vir omnis & ,Aholiab & ,Besalel fecit Et
1 וְעָשָׂה בְצַלְאֵל וְאָהֳלִיאָב וְכֹל אִישׁ חֲכַם־לֵב אֲשֶׁר
faciendũ ad ,sciendũ ad ,*ipsis in* intelligentiam & sapientiam Dñs dedit
נָתַן יְהוָה חָכְמָה וּתְבוּנָה בָּהֵמָּה לָדַעַת לַעֲשֹׂת
.Dominꝰ præcepit *quibus omnibus*,sanctitatis *servitii functionem omnem*
אֶת־כָּל־מְלֶאכֶת עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ לְכֹל אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה׃

Verſio VULG. LAT.

24 Argenti æriſque metalla, obtulerunt Domino, lignáque 25 ſetim in varios uſus. Sed & mulieres doctæ, quæ neverant, dederunt hyacinthum, purpuram, & vermiculum, ac 26 byſſum, Et pilos caprarum, ſponte propriâ cuncta tribu-27 entes. Principes verò obtulerunt lapides onychinos & gemmas ad ſuperhumerale & 28 rationale, Aromatáque & oleum ad luminaria concinnanda, & ad præparandum unguentum, ac thymiama odoris ſuaviſſimi componen-29 dum. Omnes viri & mulieres mente devotâ obtulerunt donaria, ut fierent opera quæ juſſerat Dominus per manum Moyſi. Cuncti filii Iſraël voluntaria Domino dedicave-30 runt. Dixítque Moyſes ad filios Iſraël, Ecce, vocavit Dominus ex nomine Beſeleel filium Uri filii Hur de tribu 31 Juda, Implevítque eum ſpiritu Dei, ſapientiâ & intelligentiâ, & ſcientiâ et omni do-32 ctrinâ, Ad excogitandum, & faciendum opus in auro & 33 argento, & ære, Sculpendíſque lapidibus, & opere carpentario: quidquid fabrè 34 adinveniri poteſt, Dedit in corde ejus: Ooliab quoque filium Achiſamech de tribu 35 Dan: Ambos erudivit ſapientiâ, ut faciant opera abietarii, polymitarii ac plumarii, de hyacintho ac purpurâ, coccóque bis tincto, & byſſo, & texant omnia, ac nova quæque reperiant.

CAP. XXXVI.

1 Fecit ergò Beſeleel, et Ooliab, et omnis vir ſapiens quibus dedit Dominus ſapientiam et intellectum, ut ſcirent fabrè operari quæ in uſus Sanctuarii neceſſaria ſunt, et quæ præcepit Dominus.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

24 Καὶ πᾶς ὁ ἀφαιρῶν (υ) ἀφαίρεμα, ἤνεγκαν ἀργύριον καὶ χαλκὸν, τὰ ἀφαιρέματα κυρίῳ· καὶ παρ᾽ οἷς εὑρέθη ξύλα (φ) ἄσηπτα, καὶ εἰς πάντα τὰ ἔργα 25 τῆς (χ) κατασκευῆς ἤνεγκαν. Καὶ πᾶσα γυνὴ σοφὴ τῇ διανοίᾳ ταῖς χερσὶ νήθειν, ἤνεγκαν νενησμένα, τὴν ὑάκινθον, καὶ τὴν πορφύραν, καὶ τὸ κόκκινον, καὶ 26 τὴν βύσσον. Καὶ πᾶσαι αἱ γυναῖκες, αἷς ἔδοξε τῇ διανοίᾳ αὐτῶν ἐν σοφίᾳ, ἔνησαν 27 τὰς τρίχας τὰς αἰγείας. Καὶ οἱ ἄρχοντες ἤνεγκαν τοὺς λίθους τῆς σμαράγδου, καὶ τοὺς λίθους τῆς πληρώσεως εἰς 28 τὴν ἐπωμίδα, (ψ) καὶ τὸ λογεῖον, Καὶ τὰς συνθέσεις, καὶ εἰς τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, καὶ τὴν σύνθεσιν τοῦ θυμιάματος. 29 Καὶ πᾶς ἀνὴρ (ω) καὶ γυνὴ, ὧν ἔφερεν ἡ διάνοια αὐτῶν εἰσελθόντας ποιεῖν πάντα τὰ ἔργα, ὅσα συνέταξε κύριος ποιῆσαι αὐτὰ διὰ Μωυσῆ, ἤνεγκαν οἱ υἱοὶ 30 Ἰσραὴλ ἀφαίρεμα κυρίῳ. Καὶ εἶπε Μωυσῆς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, Ἰδοὺ ἀνακέκληκεν ὁ θεὸς ἐξ ὀνόματος τὸν Βεσελεὴλ τὸν (α) τοῦ Οὐρίου τὸν Ὤρ, ἐκ φυλῆς 31 Ἰούδα, Καὶ ἐνέπλησεν αὐτὸν πνεῦμα θεῖον σοφίας καὶ συνέσεως καὶ ἐπιστήμης 32 πάντων, Ἀρχιτεκτονεῖν κατὰ πάντα τὰ ἔργα τῆς ἀρχιτεκτονίας, ποιεῖν τὸ χρυσί-33 ον καὶ τὸ ἀργύριον καὶ τὸν χαλκὸν, Καὶ λιθουργῆσαι τὸν λίθον, καὶ κατεργάζεσθαι τὰ ξύλα, καὶ ποιεῖν ἐν παντὶ ἔρ-34 γῳ σοφίας. Καὶ (β) προβιβάσαι γε ἔδωκεν ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτῷ τε, καὶ τῷ Ἐλιὰβ τῷ τοῦ Ἀχισαμὰχ, ἐκ φυλῆς Δάν. 35 Καὶ ἐνέπλησεν αὐτοὺς (γ) σοφίας, συνέσεως, διανοίας, πάντα συνιέναι ποιῆσαι τὰ ἔργα τοῦ ἁγίου, καὶ τὰ ὑφαντὰ καὶ ποικιλτὰ ὑφᾶναι τῷ κοκκίνῳ, καὶ τῇ βύσσῳ, ποιεῖν πᾶν ἔργον ἀρχιτεκτονίας, ποικιλίας.

MS.A. (υ) ἀφαίρεμα, ἀργύριον καὶ χαλκὸν ἤνεγκαν, τὰ ἀφαιρέματα (φ) ἄσηπτα, εἰς (χ) κατασκευῆς (ψ) καὶ εἰς τὸ λογεῖον τῆς συνθέσεως, καὶ τὸ ἔλαιον (ω) ἡ γυνὴ, (α) τοῦ Οὐρὶ υἱοῦ Ὤρ, (β) προβιβάσαι ἔδωκεν (γ) σοφίας διανοίας, συνιέναι πάντα τὰ ἔργα τοῦ ἁγίου, τὰ ὑφαντὰ, καὶ τὰ ποικιλτὰ

Et omnis (f) demens demptionem, attulerunt argentum & æs, demptiones Domino: & apud quos inventa ſunt ligna imputribilia, et ad omnia ope-25 ra fabricationis attulerunt. Et omnis mulier ſapiens mente, manibus nere, attulerunt neta, hyacinthum, & purpuram, & 26 & coccum, & byſſum. Et omnes mulieres, quibus viſum eſt (g) menti earum in ſapientia, 27 neverunt pilos caprinos. Et principes attulerunt lapides ſmaragdi, & lapides plenitudinis ad ſuperhumerale, & rationa-28 le, & (h) compoſitiones. Et ad oleum unctionis, & compoſi-29 tionem incenſi. Et omnis vir & mulier, quorum ferebant mens eorum, ut intrantes facerent omnia opera, quæcunque præcepit Dominus facere ea per Moyſen, attulerunt filii Iſrael demptionem Domino. 30 Et dixit Moyſes filiis Iſrael, Ecce revocavit Deus ex nomine Beſeleel filium Urii, qui Or, 31 de tribu Juda, Et implevit eum ſpiritu divino ſapientiæ, & intellectûs, & ſcientiæ omni-32 um, Ad fabricandum ſecundùm omnia opera architectonica, ad fabricandum aurum, 33 & argentum, & æs, Et operandum lapides, & operandum ligna, & faciendum in 34 omni opere ſapientiæ. Et proficere dedit in mente & ei, & Eliab filio Achiſamach de tribu 35 Dan. Et implevit eos ſapientiâ, intellectu, mente, ut omnia ſcirent facere opera ſancti, textilia, & varia, texere cocco, & byſſo, facere omne opus architectonicum varietatis.

ΚΕΦ. λϛ'

1 Καὶ ἐποίησε Βεσελεὴλ καὶ Ἐλιὰβ, καὶ πᾶς σοφὸς τῇ διανοίᾳ, ᾧ ἐδόθη σοφία καὶ ἐπιστήμη ἐν αὐτοῖς, συνιέναι ποιεῖν πάντα τὰ ἔργα, κατὰ τὰ ἅγια (α) καθήκοντα, κατὰ πάντα ὅσα συνέταξε κύριος.

MS. A. Κεφ. λϛ'. (α) τὰ καθήκοντα,

CAP. XXXVI.

1 Et fecit Beſeleel & Eliab, & omnis ſapiens mente, cui data eſt ſapientia & ſcientia in his, ad ſciendum ad faciendum omnia opera (a) pertinentia ad ſancta, juxta omnia quæ præcepit Dominus.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]

1 [illegible]

24 Omnes qui ſeparaverant ſeparationem argenti & æris, attulerunt ſeparationem Dño: & omnis apud quem inventũ eſt lignum he-25 beni pro omni opere miniſterii, attulit. Omnis etiã mulier ſapiens corde, manibus ſuis nebat, & afferebãt quod nendo operatæ fuerant, *nempe* flavum ſericum, & purpuram, & 26 tincturam coccineam, & byſſum tortam. Omnéſq; mulieres quæ cogitaverant in corde 27 ſuo, ſapienter neverunt pilos. Principes autem attulerũt lapides berylli, & lapides con-28 ſertionis pro ephod & pro thorace. Et aromata, & oleum ad accendendum, & oleum 29 unctionis, & thus ſuaviſſimum. Omnis vir & mulier qui decreverant in corde ſuo afferre pro omni opere quod præceperat Dñs ut fieret per manum Moſis, afferebant filii Iſrael 30 ſeparationem Dño. Et dixit Moſes ad filios Iſrael, Videte quòd vocaverit Dominus nominatim Baſlielem filium Uri, filii Hur de 31 tribu Juda; Et impleverit eum ſpiritu Dei, in ſapientia, & intelligentia, & ſcientia, & 32 in omni opere: Ad excogitandas adinventiones, ad operandum in auro, & in argen-33 to, & in ære, Et in architectura lapillorum ad eos coaptandos, & in dolatura lignorum ad fabrefaciendum omne opus artificioſum. 34 Dedítque in cor ejus ut docere poſſit, ipſe & Elihab filius Ahiſemach de tribu Dan. 35 Implevit eos ſapientiâ cordis ad agendum omne opus fabri, artificis, & pictoris in flavo ſerico, & byſſo, & tincturâ coccinea, & texturâ: facientes omne opus, & excogitantes omnem adinventionem.

CAP. XXXVI.

1 Fecit itaq; Baſliel & Elihab & omnis vir ſapiens corde in quibus dederat Dñs ſapientiam & intellectum ad ſciendum & agendum omne opus & miniſterium ſanctuarii, quemadmodum præceperat Dominus.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

24 כָּל־דַּאֲרֵים אַרְמוּת כְּסַף וּנְחָשׁ
אַיְתִיאוּ יָת אַפְרָשׁוּתָא קֳדָם יְיָ וְכֹל
דִּי אִשְׁתְּכַח עִמֵּיהּ אָעֵי שִׁטִּין לְכָל־
25 עֲבִידַת פּוּלְחָנָא אַיְתִיאוּ׃ וְכָל־
אִתְּתָא חַכִּימַת לִבָּא בִּידָהָא מְעַזְּלָא
וּמַיְתְיָן כַּד עֲזִיל יָת תִּכְלָא יָת אַרְגְּוָנָא
26 יָת צְבַע זְהוֹרִי וְיָת בּוּצָא׃ וְכָל־
נְשַׁיָּא דְּאִתְרְעִי לִבְּהוֹן עִמְּהוֹן בְּחוּכְמְתָא
27 עֲזָלָן יָת מַעְזַיָּא׃ וְרַבְרְבַיָּא אַיְתִיאוּ
יָת אַבְנֵי בוּרְלָא וְיָת אַבְנֵי
אַשְׁלָמוּתָא לְשַׁקָּעָא בְּאֵיפוֹדָא
28 וּבְחוּשְׁנָא׃ וְיָת בּוּסְמָא וְיָת מִשְׁחָא
לְאַנְהָרוּתָא וּלְמִשְׁחָא דִּרְבוּתָא
29 וְלִקְטוֹרֶת בּוּסְמַיָּא׃ כָּל גְּבַר וְאִתְּתָא
דְּאִתְרְעִי לִבְּהוֹן יָתְהוֹן לְאַיְתָאָה
לְכָל־עֲבִידְתָּא דִּי פַּקִּיד יְיָ לְמֶעְבַּד
בִּידָא דְמשֶׁה אַיְתִיאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל
30 נְדַבְתָּא קֳדָם יְיָ׃ וַאֲמַר משֶׁה לִבְנֵי
יִשְׂרָאֵל חֲזוֹ דְּרַבִּי יְיָ בְּשׁוּם בְּצַלְאֵל
בַּר אוּרִי בַר חוּר לְשִׁבְטָא דִיהוּדָה׃
31 וְאַשְׁלֵים עִמֵּיהּ רוּחַ נְבוּאָה מִן־
קֳדָם יְיָ בְּחָכְמְתָא בְּסוּכְלְתָנוּ וּבְמַדַּע
32 וּבְכָל־עֲבִידָא׃ וּלְאַלָּפָא אוּמָנָן
לְמֶעְבַּד בְּדַהֲבָא וּבְכַסְפָּא וּבִנְחָשָׁא׃
33 וּבְאוּמָנוּת אֶבֶן טָבָא לְאַשְׁלָמָא
וּבְנַגָּרוּת אָעָא לְמֶעְבַּד בְּכָל־עֲבִידַת
34 אוּמָנָן׃ וּלְאַלָּפָא יְהַב בְּלִבֵּיהּ הוּא
וְאָהֳלִיאָב בַּר אֲחִיסָמָךְ לְשִׁבְטָא
35 דְדָן׃ אַשְׁלֵים עִמְּהוֹן חַכִּימוּת לִבָּא
לְמֶעְבַּד כָּל־עֲבִידַת נַגַּר וְאוּמָן וְצַיָּר
בְּתִכְלָא וּבְאַרְגְּוָנָא בִּצְבַע זְהוֹרִי
וּבְבוּצָא וּמָחֵי עָבְדֵי כָּל־עֲבִידָא
וּמַלְפֵי אוּמָנָן׃

לו

1 וַעֲבַד בְּצַלְאֵל וְאָהֳלִיאָב וְכָל גְּבַר
חַכִּים לִבָּא דִּיהַב יְיָ חוּכְמְתָא
וְסוּכְלְתָנוּתָא בְּהוֹן לְמִדַּע לְמֶעְבַּד
יָת כָּל־עֲבִידַת פּוּלְחַן קוּדְשָׁא
לְכֹל דִּי־פַקֵּיד יְיָ׃

24 Omnis qui ſeparavit primitias argenti & æris, obtulerunt primitias coram Dño: & omnis apud quem inventa ſunt ligna ſetim, ad omne opꝰ miniſterii, 25 obtulerunt. Omniſq; mulier ſapiens corde manibꝰ ſuis nebat: & adducebant hyacinthũ, purpuram, coccinũ, & byſſum, 26 quæ neverant. Et omnes mulieres, quæ volebant cum ſapientia cordis earũ, nebant pi-27 los caprarũ. Principes autem obtulerunt lapides onychinos, & lapides ad implendas cælaturas quæ erant in ſuperhume-28 rali & in rationali. Et aromata, & oleum; ad luminaria, & ad oleum unctionis, & ad thy-29 miama aromatum. Omnis vir & mulier qui voluerunt ex corde ſuo; ut offerrent ad omne opus, quod præceperat Dñs fieri per manum Moyſi: obtulerunt filii Iſrael voluntariè 30 coram Domino. Dixitq; Moyſes filiis Iſrael; Videte quòd vocavit Dominus ex nomine, Beſeleel filiũ Uri filii Hur, de 31 tribu Juda. Et implevit eum ſpiritu *prophetiæ* à facie Domini: ſapientiâ, intelligentiâ 32 & ſcientia, in omni opere. Et ut diſcat artes: ut faciat in auro 33 & argento, & ære. Et in arte gemmaria, ut gemmis cælaturas impleat, & in opere fabri lignarii: ut faciat in omni ope-34 re artificis. Et ut doceat, dedit in corde ejus: ipſe, & Ooliab filius Achiſamech, de tribu 35 Dan. Implevit eos ſapientiâ cordis, ut faciant in omni opere capentarii & artificis; & polymitarii in hyacintho & purpura, in coccino, & in byſſo, & textoris: *facientes omne opus* & *docentes* artifices.

CAP. XXXVI.

1 Fecítque Beſeleel et Ooliab, & omnis vir ſapiens corde, quibus dedit Dominus ſapientiam & intelligentiam; ut facerent omne opus miniſterii ſanctuarii: juxta omnia quæ præcepit Dominus.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]

1 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]

1 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM.
Tranſlatio Latina.

24 *Omnis quoque offerens oblationem elevationis, argenti, et æris attulit oblationem Do-25 mino: omnis præterea apud quem inventa ſunt ligna Setim in opus miniſterii, attulit. Et omnis mulier ſapiens corde manibus ſuis nevit, & et attulit netum, hyacinthum, et purpuram, et coccum dibaphum, et byſſum.* 26 *Omneſq; mulieres quarum cor extulerat ipſas in ſapientia, neverunt pilos caprinos.* 27 *Principes autem attulerunt lapides onychinos, et lapides* (b) *inſititios pro ephod & rationali;* 28 *Et aromata, et oleum luminaris, & pro oleo unctionis, et pro incenſo odorifero.* 29 *Omnes autem viri et mulieres quorũ cor erat ſpontaneum, attulerunt in omne opus id quod præceperat Dominus faciendum per manum Moſis. Obtulerunt filii Iſrael voluntaria munera Domino.* 30 *Et dixit Moſes filiis Iſrael, Videte, vocavit Dominus ex nomine Beſeleel filium Hor de tribu Juda;* 31 *Et replevit eum ſpiritu Dei in ſapientia, et intelligentia, et ſcientia, et in omni opere;* 32 *Et ad excogitandum artificia, ad operandum in auro, in argento, et ære;* 33 *Et in fabrefactura lapidis ad* (c) *ſculpendum, et in fabrefactura ligni ad faciendum omne opificium artificioſum.* 34 *Atq; ut doceret dedit in cor ipſius et Eliab filii Achiſamach de tribu Dan.* 35 *Implevit eos ſapientiâ cordis, ut faciant omne opus, fabri, plumarii, et acupictoris in hyacintho, in purpura, et cocco dibapho, et in byſſo; Textoris quoque fecerunt omne opus, et varia artificia excogitârunt.*

CAP. XXXVI.

1 *Et fecit Beſeleel, et Eliab, ceteriq; omnes ſapientes corde, quibus dederat Dominus ſapientiam, et intelligentiam ut ſcirent facere omne opus in uſum ſanctuarii juxta omnia quæ præceperat Dominus.*

VER. SAM. (b) completionum (c) aptè inſerendum,

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

24 * وكل من رفع رفيعة من فضة او نحاس اتى بها لله * وكل من وجد عنده خشب سنط لجميع
صنعة العمل اتى به * وكل امراة بصيرة بان تغزل بيدها اتت بالاسمانجوني والارجوان وصبغ 25
القرمز والعشر مغزولا * وكل امراة بلغ من بصرها غزل المرعزي غزلته * والاشراف اتوا بحجارة 26
البلور وحجارة النظام للصدرة والبدنة * والطيب والدهن للاضاءة ودهن المسح وبخور
الصموغ * كذلك كل رجل وامراة تسخو انفسهم ان ياتوا بشي لجميع الصناعة التي امر الله 29
بان تصنع على يدي موسى اتوا به سخاء لله * ثم قال موسى لبني اسرائيل انظروا ان الله قد 30
نوه باسم بصلائيل بن اوري بن حور من سبط يهوذا * واكمل فيه علما من عنده بحكمة 31
وفهم ومعرفة بجميع الصنائع * وحذقا بالمهن بصناعة الذهب والفضة والنحاس * وخرط حجارة 32
الجوهر للنظام * ونجر الخشب وعمل ساير صنائع المهن * والعلم بالتعليم جعل في قلبه هو 33
واهلياب بن اخيساماخ من سبط دان * واكمل في قلوبهما الحكمة في ان يصنعا كل صنعة استاذ 35
وحاذق ورقام في الاسمانجوني والارجوان وصبغ القرمز والعشر وصنعة الحائك * فهما صانعا كل
صنعة وحاذقان بالمهن *
الفصل السادس والثلثون *
1 فليصنع بصلائيل واهلياب وساير الحكماء ممن جعل الله فيهم الحكمة وفهما ان يعرفوا ويعملوا
جميع صنعة اعمال القدس حسب ما امر الله به *

24 * *Et omnis qui obtulit oblationem ex argento aut ære, attulit eam Deo: & omnis apud quẽ repertum eſt lignum Santum ad omne artificium operis, attulit illud.* 25 *Et omnis mulier perita nendi manu ſuâ, attulit hyacinthum, et purpuram, et tincturam croci, et byſſum netam.* 26 *Et omnis mulier perſpicax in nendo pilos caprarum; nevit illos.* 27 *Nobiles autem attulerunt lapides chryſtalli, & lapides compoſitionis pro pectorali et thorace,* 28 *Et thymiama, et oleum ad accendendum, & oleum unctionis, & incenſum gummi:* 29 *Sic quilibet vir, & mulier qui libenti animo attulerunt aliquid ad omne opus quod præceperat Deus ut fieret per manum Muſæ, attulerunt ſponte Deo.* 30 *Deinde dixit Muſa filiis Iſrail, Videte quòd Deus vocârit nomine Baſlail filium Uri, filii Hur de Tribu Juda,* 31 *Et compleverit in illo ſcientiam à ſe inditam cum ſapientia, & intellectu, et peritia in omnibus artibus:* 32 *Et ſagacitatem in peritia artis auri, & argenti, & æris; et ſculpturæ lapidum gemmeorum ad compoſitionem:* 33 *Et fabrefactione lignorum, & exercitio omnium artium ſagacitatis.* 34 *Et ſcientiam cum arte docendi poſuit in corde ipſius et Ahliab filii Ahiſamach de tribu Dan:* 35 *Et complevit in cordibus amborum ſapientiam, ut faciant omne artificium fabri, et Periti, et Phrygionis in hyacintho, et purpura, et tinctura croci, & byſſo; et arte textoria. Ambo facientes omnem artem, et periti ambo in ſagaciter indagando.*

CAP. XXXVI.

1 *Faciant igitur Baſlail & Ahliab, & omnes ſapientes in quibus poſuit Deus ſapientiam et intelligentiam, ut ſciant et faciant omne artificium operum ſanctuarii, ſecundum id quod præcepit Deus.*

virum omnem ad & ,Aholiab ad & ,Beſalel ad Moſeh clamavit Et

2 וַיִּקְרָא מֹשֶׁה אֶל־בְּצַלְאֵל וְאֶל־אָהֳלִיאָב וְאֶל כָּל־אִישׁ

quem omnem,ejus corde in ſapientiam Dn̄s dedit cui ,corde ſapientem

חֲכַם־לֵב אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה חָכְמָה בְּלִבּוֹ כֹּל אֲשֶׁר

illam faciendum ad functionem ad appropinquandū ad ,ej' cor eū extulit

נְשָׂאוֹ לִבּוֹ לְקָרְבָה אֶל־הַמְּלָאכָה לַעֲשֹׂת אֹתָהּ׃

filii attulerant quam elevationem omnem Moſeh facie à tulerunt Et

3 וַיִּקְחוּ מִלִּפְנֵי מֹשֶׁה אֵת כָּל־הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר הֵבִיאוּ בְּנֵי

ipſi & illam faciendum ad ,ſanctitatis ſervitii functionem ad ,Iſrael

יִשְׂרָאֵל לִמְלֶאכֶת עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ לַעֲשֹׂת אֹתָהּ וְהֵם

omnes venerunt Et.matutino in matutino in devotione adhuc eum ad attulerunt

4 הֵבִיאוּ אֵלָיו עוֹד נְדָבָה בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר׃ וַיָּבֹאוּ כָּל־

vir vir :ſanctitatis functionem omnem facientes ,ſapientes

הַחֲכָמִים הָעֹשִׂים אֵת כָּל־מְלֶאכֶת הַקֹּדֶשׁ אִישׁ־אִישׁ

:dicendo Moſeh ad dixerunt Et .facientes ipſi quam ſua functione à

5 מִמְּלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר־הֵמָּה עֹשִׂים׃ וַיֹּאמְרוּ אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר

quam functionem ad ,ſervitii ſufficientia præ offerendo populus Multiplicātes

מַרְבִּים הָעָם לְהָבִיא מִדֵּי הָעֲבֹדָה לַמְּלָאכָה אֲשֶׁר־

fecerunt tranſire & ,Moſeh præcepit Et .illam faciendum ad Dn̄s præcepit

6 צִוָּה יְהוָה לַעֲשֹׂת אֹתָהּ׃ וַיְצַו מֹשֶׁה וַיַּעֲבִירוּ

functionem ultrà faciant ne ,mulier & Vir :dicēdo,caſtrametatione in vocē

קוֹל בַּמַּחֲנֶה לֵאמֹר אִישׁ וְאִשָּׁה אַל־יַעֲשׂוּ־עוֹד מְלָאכָה

functio Et .adducendo ab popul' eſt prohibit' Et .ſanctitatis elevationē ad

7 לִתְרוּמַת הַקֹּדֶשׁ וַיִּכָּלֵא הָעָם מֵהָבִיא׃ וְהַמְּלָאכָה

,illam faciendum ad ,functionem omnem ad cerum ſufficientia erat

הָיְתָה דַיָּם לְכָל־הַמְּלָאכָה לַעֲשׂוֹת אֹתָהּ

,functionem facientibus in,corde ſapiēs omnis fecerunt Et.ſuperabundandū &

8 וְהוֹתֵר׃ וַיַּעֲשׂוּ כָל־חֲכַם־לֵב בְּעֹשֵׂי הַמְּלָאכָה

,purpura & ,hyacintho & ,retorta byſſo ;cortinas decem ,tabernaculum

אֶת־הַמִּשְׁכָּן עֶשֶׂר יְרִיעֹת שֵׁשׁ מָשְׁזָר וּתְכֵלֶת וְאַרְגָּמָן

Longitudo .eas fecit cogitantis opere :Cherubim ,cocci vermiculo &

9 וְתוֹלַעַת שָׁנִי כְּרֻבִים מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב עָשָׂה אֹתָם׃ אֹרֶךְ

quatuor latitudo & ,cubito in viginti & octo ,unius cortinæ

הַיְרִיעָה הָאַחַת שְׁמֹנֶה וְעֶשְׂרִים בָּאַמָּה וְרֹחַב אַרְבַּע

conjunxit Et.cortinis omnibus una Menſura .unius cortinæ ,cubito in

10 בָּאַמָּה הַיְרִיעָה הָאֶחָת מִדָּה אַחַת לְכָל־הַיְרִיעֹת׃ וַיְחַבֵּר

conjunxit cortinas quinq; & ,unam ad unam cortinas quinque

אֶת־חֲמֵשׁ הַיְרִיעֹת אַחַת אֶל־אֶחָת וְחָמֵשׁ יְרִיעֹת חִבַּר

labio ſuper hyacinthi laqueolos fecit Et .unam ad unam

11 אַחַת אֶל־אֶחָת׃ וַיַּעַשׂ לֻלְאֹת תְּכֵלֶת עַל שְׂפַת

labio in fecit ſic :conjunctione in extremitate ab ,unius cortinæ

הַיְרִיעָה הָאֶחָת מִקָּצָה בַּמַּחְבָּרֶת כֵּן עָשָׂה בִּשְׂפַת

laqueolos Quinquaginta .ſecundæ conjunctione in ,extremæ cortinæ

12 הַיְרִיעָה הַקִּיצוֹנָה בַּמַּחְבֶּרֶת הַשֵּׁנִית׃ חֲמִשִּׁים לֻלָאֹת

extremo in fecit laqueolos quinquaginta & ,una cortina in fecit

עָשָׂה בַּיְרִיעָה הָאֶחָת וַחֲמִשִּׁים לֻלָאֹת עָשָׂה בִּקְצֵה

erant laqueoli oppoſiti :ſecundæ conjunctione in quæ cortinæ

הַיְרִיעָה אֲשֶׁר בַּמַּחְבֶּרֶת הַשֵּׁנִית מַקְבִּילֹת הַלֻּלָאֹת אַחַת

conjunxit & ,auri uncinos quinquaginta fecit Et .unam ad

13 אֶל־אֶחָת׃ וַיַּעַשׂ חֲמִשִּׁים קַרְסֵי זָהָב וַיְחַבֵּר

.unum tabernaculū fuit &,uncinis in unam ad unam cortinas

אֶת־הַיְרִיעֹת אַחַת אֶל־אַחַת בַּקְּרָסִים וַיְהִי הַמִּשְׁכָּן אֶחָד׃

Verſio VULG. LAT.

2 Cúmque vocáſſet eos Moyſes, & omnem eruditum virum, cui dederat Dominus ſapientiam, & qui ſponte ſuâ obtulerant ſe ad faciendum opus, 3 Tradidit eis univerſa donaria filiorum Iſrael. Qui cùm inſtarent operi, quotidiè manè vota populus offerebat. 4 Undè artifices venire compulſi, 5 Dixerunt Moyſi; Plus offerebat populus quàm neceſſarium eſt. 6 Juſſit ergò Moyſes præconis voce cantari: Nec vir nec mulier quidquam offerat ultrà in opere Sanctuarii. Sícque ceſſatum eſt à muneribus offerendis, 7 Eò quòd oblata ſufficerent & ſuperabundarent. 8 Fecerúntque omnes corde ſapientes ad explendum opus tabernaculi, cortinas decem de byſſo retorta, & hyacintho, & purpurâ, coccóque bis tincto, opere vario, & arte polymitâ. 9 Quarum una habebat in longitudine viginti octo cubitos, & in latitudine quattuor. Una menſura erat omnium cortinarum. 10 Conjunxítq; cortinas quinque, alteram alteri, & alias quinque ſibi invicem copulavit. 11 Fecit & anſas hyacinthinas in ora cortinæ unius ex utroque latere, & in ora cortinæ 12 alterius ſimiliter, Ut contra ſe invicem venirent anſæ, & mutuò jungerentur. 13 Undè & quinquaginta fudit circulos aureos, qui morderent cortinarum anſas, & fieret unum tabernaculum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

2 Καὶ ἐκάλεσε Μωυσῆς (β) Βεσελεὴλ ϗ Ἐλιὰβ, ϗ πάντας τοὺς ἔχοντας τὴν σοφίαν, ᾧ ἔδωκεν ὁ Θεὸς ἐπιστήμην ἐν τῇ καρδίᾳ, ϗ πάντας τοὺς ἑκουσίως βουλομένους προσπορεύεσθαι πρὸς τὰ ἔργα, ὥστε συντελεῖν αὐτά. 3 Καὶ ἔλαβον παρὰ Μωυσῆ πάντα τὰ ἀφαιρέματα, ἃ ἤνεγκαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ εἰς πάντα τὰ ἔργα τοῦ ἁγίου ποιεῖν αὐτά. ϗ αὐτοὶ προσεδέχοντο ἔτι τὰ προσφερόμενα παρὰ τῶν φερόντων (γ) τὸ πρωΐ. 4 Καὶ παρεγίνοντο πάντες οἱ σοφοὶ οἱ ποιοῦντες τὰ ἔργα τοῦ ἁγίου, ἕκαστος κατὰ τὸ 5 αὐτοῦ ἔργον, (δ) ὃ εἰργάζοντο αὐτοί. Καὶ (ε) εἶπε πρὸς Μωυσῆν, Ὅτι πλῆθος φέρει ὁ λαὸς (ζ) κατὰ τὰ ἔργα ὅσα συνέταξε κύριος ποιῆσαι. 6 Καὶ προσέταξε Μωυσῆς, ϗ ἐκήρυξεν ἐν τῇ παρεμβολῇ, λέγων, Ἀνὴρ ϗ γυνὴ μηκέτι ἐργαζέσθωσαν εἰς τὰς ἀπαρχὰς τοῦ ἁγίου. ϗ ἐκωλύθη ὁ 7 λαὸς ἔτι προσφέρειν. Καὶ τὰ ἔργα (η) ἦν αὐτοῖς ἱκανὰ εἰς τὴν κατασκευὴν ποιῆσαι, 8 ϗ προσκατέλιπον. (θ) Καὶ ἐποίησε πᾶς σοφὸς ἐν τοῖς ἐργαζομένοις τὰς στολὰς τῶν ἁγίων, αἵ εἰσιν Ἀαρὼν τοῦ ἱερεῖ, καθὰ συνέταξε κύριος τῷ Μωυσῇ. ϗ (ι) ἐποίησε τὴν ἐπωμίδα ἐκ χρυσίου, ϗ ὑακίνθου, ϗ πορφύρας, ϗ κοκκίνου νενησμένου, ϗ βύσσου κεκλωσμένης. ϗ ἐτμήθη τὰ πέταλα τοῦ χρυσίου τρίχες, ὥστε συνυφᾶναι σὺν τῇ ὑακίνθῳ, ϗ τῇ πορφύρᾳ, ϗ σὺν τῷ κοκκίνῳ τῷ διανενησμένῳ, (κ) ϗ τῇ βύσσῳ τῇ κεκλωσμένῃ· ἔργον ὑφαντὸν ἐποίησαν αὐτό· ἐπωμίδας συνεχούσας ἐξ ἀμφοτέρων τῶν (λ) μερῶν, ἔργον ὑφαντὸν εἰς ἄλληλα (μ) συμπεπλεγμένα καθ᾽ ἑαυτό· ἐξ αὐτοῦ (ν) ἐποίησαν αὐτὸ κατὰ τὴν αὐτοῦ ποίησιν ἐκ χρυσίου, ϗ ὑακίνθου, ϗ πορφύρας, ϗ κοκκίνου διανενησμένου, ϗ βύσσου κεκλωσμένης, καθὰ συνέταξε κύριος τῷ Μωυσῇ. ϗ ἐποίησε ἀμφοτέρους τοὺς λίθους τῆς σμαράγδου συμπεπορπημένους ϗ περισεσιαλωμένους χρυσίῳ, γεγλυμμένους ϗ ἐκκεκολαμμένους ἐγκόλαμμα σφραγῖδος ἐκ τῶν ὀνομάτων τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. ϗ ἐπέθηκαν αὐτοὺς ἐπὶ τοὺς ὤμους τῆς ἐπωμίδος, λίθους μνημοσύνου τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, καθὰ συνέταξε κύριος τῷ Μωυσῇ.

2 Et vocavit Moyſes Beſeleel, & Eliab, & omnes habentes ſapientiam, cui dedit Deus ſcientiam in corde, & omnes qui ſponte vellent ire ad opera, ut conſummarent ea. 3 Et acceperunt à Moyſe omnes (b) demptiones, quas attulerunt filii Iſrael ad omnia opera ſancti, ad faciendum ea. Et ipſi recipiebant adhuc quæ offerebantur ab offerentibus (c) mané. 4 Et acceſſerunt omnes ſapientes, facientes opera ſancti, unuſquiſque juxta opus ſuum, quod ipſi operabantur. 5 Et (d) dixit ad Moyſen, Quia multum affert populus (e) ſecundùm opera quæcunque præcepit Dominus facere. 6 Et conſtituit Moyſes, & per præconem pronunciavit in caſtris, dicens, Vir & mulier non ultrà operentur in primitias ſancti. Et prohibitus eſt populus ultrà offerre. 7 Et opera erant eis ſufficientia ad fabricationem ad faciendum: & ſuperfuerunt. 8 Et fecit omnis ſapiens, in iis qui operabantur ſtolas (f) ſanctorum, quæ ſunt Aaron ſacerdoti, ſicut præcepit Dominus Moyſi. Et fecit ſuperhumerale ex auro, & hyacintho, & purpurâ, & cocco neto, & byſſo tortâ. Et ſectæ ſunt laminæ, auri capilli, ut contexerentur cum hyacintho, et purpurâ, & cum cocco neto, & byſſo tortâ: opus textile fecerunt illud: ſuperhumeralia continentia ex utriſque (g) partibus, opus textile ad invicem (h) complicata ad ſeipſum. Ex eo fecerunt illud ſecundùm ipſius facturam, ex auro, & hyacintho, & purpurâ, & cocco neto, et byſſo tortâ, ſicut præcepit Dominus Moyſi. Et fecerunt utroſque lapides ſmaragdi, conſtrictos, et concluſos auro. Sculptos, et excuſos excuſione ſigilli ex nominibus filiorum Iſrael. Et impoſuit eos ſuper humeros ſuperhumeralis, lapides memorialis filiorum Iſrael, ſicut præcepit Dominus Moyſi.

MS.A. (β) τὸν Βεσελεὴλ (γ) τὸ πρωῒ πρωΐ. Καὶ παραγενόμενοι (δ) ὃ αὐτοὶ ἠργάζοντο. (ε) εἶπαν πρὸς Μωυσῆν, λέγοντες, Ὅτι (ζ) παρὰ τὰ (η) ἱκανὰ ἦν αὐτοῖς (θ) Καὶ ἐποίησε πᾶς σοφὸς τῇ διανοίᾳ ἐν τοῖς (ι) ἐποίησαν (κ) ϗ σὺν τῇ (λ) μερῶν αὐτοῦ, ἔργον (μ) συμπεπλεγμένον (ν) ἐποίησαν ἐκ χρυσίου,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

2 *ܘܩܪܐ ܡܘܫܐ ܠܒܨܠܐܝܠ ܘܠܐܗܠܝܒ ܘܠܟܠܗ ܓܒܪܐ ܚܟܝܡ ܠܒܐ: ܕܝܗܒ ܡܪܝܐ ܚܟܡܬܐ ܒܠܒܗ. ܟܠ ܕܐܣܩ ܒܠܒܗ. ܠܡܬܩܪܒܘ ܠܥܒܕܐ ܠܡܓܡܪܗ. 3 *ܘܢܣܒܘ ܡܢ ܩܕܡ ܡܘܫܐ. ܟܠܗ ܦܪܘܫܘܬܐ ܕܐܝܬܝܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܠܥܒܕܐ ܕܡܫܟܢ ܙܒܢܐ. ܠܡܓܡܪܗ. ܘܗܢܘܢ ܡܝܬܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܬܘܒ ܦܪܘܫܘܬܐ ܡܢ ܨܦܪ ܠܨܦܪ. 4 *ܘܐܝܬܝܘ ܟܠܗܘܢ ܚܟܝܡܐ ܕܥܒܕܝܢ ܥܒܕܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܐܢܫ ܐܢܫ ܡܢ ܥܒܕܐ ܕܗܢܘܢ ܥܒܕܝܢ. 5 *ܘܐܡܪܘ ܠܡܘܫܐ. ܕܡܣܓܐ ܥܡܐ ܠܡܝܬܝܘ. ܣܦܩ ܥܒܕܐ ܠܨܒܘܬܐ ܕܦܩܕ ܡܪܝܐ ܠܡܥܒܕ. 6 *ܘܦܩܕ ܡܘܫܐ. ܘܩܪܘ ܟܪܘܙܐ ܒܡܫܪܝܬܐ. ܘܐܡܪܘ. ܓܒܪܐ ܐܘ ܐܢܬܬܐ. ܠܐ ܢܥܒܕܘܢ ܬܘܒ ܥܒܕܐ ܠܦܪܘܫܘܬܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܘܐܬܟܠܝ ܥܡܐ ܡܢ ܠܡܝܬܝܘ. 7 *ܘܨܒܘܬܐ ܗܘܬ ܣܦܩܐ ܠܟܠܗ ܥܒܕܐ ܠܡܓܡܪܗ. ܘܝܬܪܬ. 8 *ܘܥܒܕܘ ܟܠ ܚܟܝܡܝ ܠܒܐ ܕܥܒܕܝܢ ܗܘܘ ܥܒܕܐ ܠܡܫܟܢܐ ܥܣܪ ܝܪܝܥܢ ܕܒܘܨܐ ܫܙܝܪܐ ܘܬܟܠܬܐ ܘܐܪܓܘܢܐ ܘܨܒܥ ܙܚܘܪܝܬܐ ܟܪܘܒܐ ܥܒܕ ܐܘܡܢܐ ܥܒܕܘ ܐܢܝܢ. 9 *ܐܘܪܟܐ ܕܝܪܝܥܬܐ ܚܕܐ ܥܣܪܝܢ ܘܬܡܢܐ ܐܡܝܢ ܘܦܬܝܐ ܐܪܒܥ ܐܡܝܢ ܡܫܘܚܬܐ ܚܕܐ ܠܟܠܗܝܢ ܝܪܝܥܬܐ. 10 *ܘܠܦܘ ܚܡܫ ܝܪܝܥܢ ܚܕܐ ܥܡ ܚܕܐ ܘܚܡܫ ܝܪܝܥܢ ܠܦܘ ܚܕܐ ܥܡ ܚܕܐ. 11 *ܘܥܒܕܘ ܥܘܢܒܐ ܕܬܟܠܬܐ ܥܠ ܣܦܬܐ ܕܝܪܝܥܬܐ ܚܕܐ ܡܢ ܣܛܪܐ ܕܒܝܬ ܠܘܦܝ ܘܟܢ ܥܒܕܘ ܒܣܦܬܐ ܕܝܪܝܥܬܐ ܒܝܬ ܠܘܦܝ ܐܚܪܢܐ. 12 *ܚܡܫܝܢ ܥܘܢܒܝܢ ܥܒܕܘ ܠܝܪܝܥܬܐ ܚܕܐ ܘܚܡܫܝܢ ܥܘܢܒܝܢ ܥܒܕܘ ܒܣܛܪܐ ܕܝܪܝܥܬܐ ܕܒܝܬ ܠܘܦܝ ܐܚܪܢܐ ܘܡܩܒܠܢ ܗܘܝ ܥܘܢܒܐ ܚܕܐ ܠܘܩܒܠ ܚܕܐ. 13 *ܘܥܒܕ ܚܡܫܝܢ ܦܘܪܦܐ ܕܕܗܒܐ ܘܠܦܐ ܝܪܝܥܬܐ ܚܕܐ ܥܡ ܚܕܐ ܒܦܘܪܦܐ ܘܗܘܐ ܡܫܟܢܐ ܚܕ.

2 Et convocavit Moſes Baſlielem & Elihab omnémq; virū ſapientem corde in cujus cor indiderat Dn̄s ſapientiam, omnem *inquam* eum qui *aliquid* meditat' fuerat in corde ſuo, ut accederet ad opus ut perficeret illud. 3 Acceperúntq; à conſpectu Moſis omnem ſeparationem quam attulerant filii Iſrael ad fabrefactionem tabernaculi temporis: ut illud perficerent, & illi quidem afferebant adhuc ad ipſum ſeparationes à matutino ad matutinum. 4 Et attulerunt omnes ſapientes qui faciebant opus ſanctuarii quiſq; ex opere quod ipſi faciebant. 5 Dixerúntq; ad Moſen, Excedit populus in afferendo; ſatis habetur operis pro re quam præcepit Dn̄s faciendā. 6 Imperavit ergò Moſes, & proclamaverunt præcones in caſtris, atque dixerunt; Vir aut mulier ne faciant ultrà opus ad ſeparationē pro ſanctuario: & deſtiterunt populus ab afferēdo. 7 Nam materia jam aderat ſufficiens univerſo operi perficiendo, imò ſuperabundavit. 8 Fecerūt ergò omnes ſapiētes corde & qui vacabant operi, tabernaculū decē cortinarū ex byſſo torta, flavo ſerico, & purpura, & tinctura coccinea: cherub opere artificis fecerunt illas. 9 Longitudo cortinæ unius viginti octo erat cubitorum; & latitudo quatuor cubitorum; menſura eadem omnibus cortinis. 10 Et copularunt quinq; cortinas ſimul, & quinq; cortinas copularunt alteram cum altera. 11 Et fecerunt anſas flavo-ſericeas ſuper limbum cortinæ unius ex latere commiſſuræ, itidem fecerunt in limbo cortinæ in latere commiſſuræ alterius. 12 Quinquaginta anſulas fecerunt cortinæ uni, & quinquaginta anſulas fecerunt in latere cortinæ uni in commiſſura altera: oppoſitæq; erāt anſæ una è regione alteri. 13 Et fecit quinquaginta globulos aureos, & copulavit cortinas unā cū altera, globulis: factúq; eſt tabernaculū unū.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

2 וּקְרָא מֹשֶׁה לִבְצַלְאֵל וּלְאָהֳלִיאָב
וּלְכָל גְּבַר חַכִּים־לִבָּא דִּי יְהַב יְיָ
חוּכְמְתָא בְּלִבֵּיהּ כָּל דְּאִתְרְעִי לִבֵּיהּ
לְמִקְרַב לַעֲבִידְתָּא לְמֶעְבַּד יָתַהּ׃
3 וּנְסִיבוּ מִן־קֳדָם מֹשֶׁה יַת כָּל־
אַפְרָשׁוּתָא דִּי אַיְתִיאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
לַעֲבִידַת פּוּלְחַן קוּדְשָׁא לְמֶעְבַּד יָתַהּ
וְאִנּוּן מַיְתַן לֵיהּ עוֹד נְדַבְתָּא בִּצְפַר
4 בִּצְפַר׃ וַאֲתוֹ כָּל־חַכִּימַיָּא דְּעָבְדִין יַת
כָּל־עֲבִידַת קוּדְשָׁא גְּבַר־גְּבַר
5 מֵעֲבִידְתֵּיהּ דְּאִנּוּן עָבְדִין׃ וַאֲמַרוּ
לְמֹשֶׁה לְמֵימַר מַסְגַּן עַמָּא לְאַיְתָאָה
מִסַּת פּוּלְחָנָא לַעֲבִידְתָּא דְּפַקֵּד יְיָ
6 לְמֶעְבַּד יָתַהּ׃ וּפַקֵּד מֹשֶׁה וְאַעֲבַרוּ
כָּרוֹז בְּמַשְׁרִיתָא לְמֵימַר גְּבַר וְאִתְּתָא
לָא יַעְבְּדוּן עוֹד עֲבִידְתָּא לְאַפְרָשׁוּת
קוּדְשָׁא וּפְסַק עַמָּא מִלְּאַיְתָאָה׃
7 וַעֲבִידְתָּא הֲוָת מִסַּת לְכָל־עֲבִידְתָּא
8 לְמֶעְבַּד יָתַהּ וְיַתִּירַת׃ וַעֲבַדוּ כָל־
חַכִּימֵי־לִבָּא בְּעָבְדֵי עֲבִידְתָּא יַת־
מַשְׁכְּנָא עֲסַר יְרִיעָן דְּבוּץ שְׁזִיר
וְתִכְלָא וְאַרְגְּוָנָא וּצְבַע זְהוֹרִי צוּרַת־
כְּרוּבִין עוֹבַד אוּמָּן עֲבַד יָתְהֵין׃
9 אוּרְכָּא דִּירִיעֲתָא חֲדָא עַסְרִין וּתְמָנֵי
אַמִּין וּפוּתְיָא אַרְבַּע אַמִּין דִּירִיעֲתָא
חֲדָא מִשְׁחֲתָא חֲדָא לְכָל־יְרִיעָתָא׃
10 וְלַפֵּיף יַת־חֲמֵשׁ יְרִיעָן חֲדָא עִם־חֲדָא
וְחָמֵשׁ יְרִיעָן לַפֵּיף חֲדָא עִם חֲדָא׃
11 וַעֲבַד עֲנוּבִין דְּתִכְלָא עַל סִפְתָא
דִּירִיעֲתָא חֲדָא מִסִּטְרָא בֵּית־לוֹפֵי
כֵּן עֲבַד בְּסִפְתָא דִּירִיעֲתָא בְּסִטְרָא
12 בֵּית לוֹפֵי תִנְיָנָא׃ חַמְשִׁין עֲנוּבִין עֲבַד
בִּירִיעֲתָא חֲדָא וְחַמְשִׁין עֲנוּבִין עֲבַד
בְּסִטְרָא דִּירִיעֲתָא דִּבְבֵית לוֹפֵי תִנְיָנָא
מְכַוְּנָן עֲנוּבַיָּא חֲדָא לָקֳבֵל חֲדָא׃
13 וַעֲבַד חַמְשִׁין פּוּרְפִּין דִּדְהַב וְלַפֵּיף
יַת־יְרִיעָתָא חֲדָא עִם־חֲדָא בְּפוּרְפַיָּא
וַהֲוָה מַשְׁכְּנָא חַד׃

2 Vocavitq; Moyſes Beſeleel & Ooliab, et omnē virū ſapientē corde, in cuj' corde dedit Dn̄s ſapientiā: & omnē qui ſponte 3 ſe obtulit, ad faciendū opus. Et tulerunt de conſpectu Moyſi, omnes primitias quas obtulerāt filii Iſrael, ad opus miniſterii ſanctuarii, ut facerent illud: ipſi quoq; offerebāt ei munera voluntaria, mane mane: 4 Veneruntq; omnes ſapientes, qui faciebāt omne op' ſanctuarii, unuſquiſq; ab opere ſuo 5 quod ipſi faciebant. Et locuti ſunt ad Moyſen dicentes; Plus offert popul', quā neceſſarium eſt ad opus miniſterii; quod præcepit Dn̄s ut facerent illud. 6 Præcepitq; Moyſes, & tranſire fecerunt præconem per caſtra, dicentē: Vir et mulier non faciant ultrà opus ad primitias ſanctuarii: Ceſſavítq; populus 7 à munerib' offerendis. Et quod factū erat, ſufficiebat ad omne opus quod faciendū erat: & 8 ſuperabundabat. Fecerúntque omnes ſapientes corde, de his qui faciebāt opus tabernaculi, decem cortinas: de byſſo retortâ, & hyacintho & purpura, & coccino; cum figuris Cherubim, opere artificis fecit eas. 9 Longitudo unius cortinæ viginti & octo cubitorū erat; & latitudo quatuor cubitorum: menſura una erat omniū cor- 10 tinarū. Conjunxítq; quinque cortinas, unā cū alia: et quinq; cortinas alias conjunxit unam 11 cum alia. Fecítq; anſas ex hyacintho in ora cortinæ unius, in latere quo jungenda erat: & ſic fecit in ora cortinæ alterius, in latere quo jungenda e- 12 rat. Quinquaginta anſas fecit in cortina una: & quinquaginta anſas fecit in latere cortinæ alterius quo jungenda erat: erant enim anſæ una è re- 13 gione alterius. Fecitq; quinquaginta fibulas aureas: & conjunxit cortinas unam cum alia fibulis; & factum eſt tabernaculum unum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

**2 ࠅࠉࠒࠓࠀ·ࠌࠔࠄ·ࠀࠋ·ࠁࠑࠋࠀࠋ·ࠅࠀࠋ·ࠀࠄࠋࠉࠀࠁ·ࠅࠀࠋ·ࠊࠋ·ࠀࠉࠔ·ࠇࠊࠌ·ࠋࠁ·ࠀࠔࠓ·ࠍࠕࠍ·ࠉࠄࠅࠄ·ࠇࠊࠌࠄ·ࠁࠋࠁࠅ·ࠊࠋ·ࠀࠔࠓ·ࠍࠔࠀࠅ·ࠋࠁࠅ·ࠋࠒࠓࠁࠄ·ࠀࠋ·ࠄࠌࠋࠀࠊࠄ·ࠋࠏࠔࠅࠕ·ࠀࠕࠄ: *3 ࠅࠉࠒࠇࠅ·ࠌࠋࠐࠍࠉ·ࠌࠔࠄ·ࠀࠕ·ࠊࠋ·ࠄࠕࠓࠅࠌࠄ·ࠀࠔࠓ·ࠄࠁࠉࠀࠅ·ࠁࠍࠉ·ࠉࠔࠓࠀࠋ·ࠋࠌࠋࠀࠊࠕ·ࠏࠁࠅࠃࠕ·ࠄࠒࠃࠔ·ࠋࠏࠔࠅࠕ·ࠀࠕࠄ·ࠅࠄࠌ·ࠄࠁࠉࠀࠅ·ࠀࠋࠉࠅ·ࠏࠅࠃ·ࠍࠃࠁࠄ·ࠁࠁࠒࠓ·ࠁࠁࠒࠓ: *4 ࠅࠉࠁࠀࠅ·ࠊࠋ·ࠄࠇࠊࠌࠉࠌ·ࠄࠏࠔࠉࠌ·ࠀࠕ·ࠊࠋ·ࠌࠋࠀࠊࠕ·ࠄࠒࠃࠔ·ࠀࠉࠔ·ࠀࠉࠔ·ࠌࠌࠋࠀࠊࠕࠅ·ࠀࠔࠓ·ࠄࠌࠄ·ࠏࠔࠉࠌ: *5 ࠅࠉࠀࠌࠓࠅ·ࠀࠋ·ࠌࠔࠄ·ࠋࠀࠌࠓ·ࠌࠓࠁࠉࠌ·ࠄࠏࠌ·ࠋࠄࠁࠉࠀ·ࠌࠃࠉ·ࠄࠏࠁࠅࠃࠄ·ࠋࠌࠋࠀࠊࠄ·ࠀࠔࠓ·ࠑࠅࠄ·ࠉࠄࠅࠄ·ࠋࠏࠔࠅࠕ·ࠀࠕࠄ: *6 ࠅࠉࠑࠅ·ࠌࠔࠄ·ࠅࠉࠏࠁࠉࠓࠅ·ࠒࠅࠋ·ࠁࠌࠇࠍࠄ·ࠋࠀࠌࠓ·ࠀࠉࠔ·ࠅࠀࠔࠄ·ࠀࠋ·ࠉࠏࠔࠅ·ࠏࠅࠃ·ࠌࠋࠀࠊࠄ·ࠋࠕࠓࠅࠌࠕ·ࠄࠒࠃࠔ·ࠅࠉࠊࠋࠀ·ࠄࠏࠌ·ࠌࠄࠁࠉࠀ: 7 ࠅࠄࠌࠋࠀࠊࠄ·ࠄࠉࠕࠄ·ࠃࠉࠌ·ࠋࠊࠋ·ࠄࠌࠋࠀࠊࠄ·ࠋࠏࠔࠅࠕ·ࠀࠕࠄ·ࠅࠄࠅࠕࠓ: **8 ࠅࠉࠏࠔࠅ·ࠊࠋ·ࠇࠊࠌ·ࠋࠁ·ࠁࠏࠔࠉ·ࠄࠌࠋࠀࠊࠄ·ࠀࠕ·ࠄࠌࠔࠊࠍ·ࠏࠔࠓ·ࠉࠓࠉࠏࠕ·ࠔࠔ·ࠌࠔࠆࠓ·ࠅࠕࠊࠋࠕ·ࠅࠀࠓࠂࠌࠍ·ࠅࠕࠅࠋࠏࠕ·ࠔࠍࠉ·ࠊࠓࠁࠉࠌ·ࠌࠏࠔࠄ·ࠇࠔࠁ·ࠏࠔࠄ·ࠀࠕࠌ: *9 ࠀࠓࠊ·ࠄࠉࠓࠉࠏࠄ·ࠄࠀࠇࠕ·ࠔࠌࠍࠄ·ࠅࠏࠔࠓࠉࠌ·ࠁࠀࠌࠄ·ࠅࠓࠇࠁ·ࠀࠓࠁࠏ·ࠁࠀࠌࠄ·ࠄࠉࠓࠉࠏࠄ·ࠄࠀࠇࠕ·ࠌࠃࠄ·ࠀࠇࠕ·ࠋࠊࠋ·ࠄࠉࠓࠉࠏࠕ: *10 ࠅࠉࠇࠁࠓ·ࠀࠕ·ࠇࠌࠔ·ࠄࠉࠓࠉࠏࠕ·ࠀࠇࠕ·ࠀࠋ·ࠀࠇࠕ·ࠅࠇࠌࠔ·ࠉࠓࠉࠏࠕ·ࠇࠁࠓ·ࠀࠇࠕ·ࠀࠋ·ࠀࠇࠕ: *11 ࠅࠉࠏࠔ·ࠋࠋࠀࠕ·ࠕࠊࠋࠕ·ࠏࠋ·ࠔࠐࠕ·ࠄࠉࠓࠉࠏࠄ·ࠄࠀࠇࠕ·ࠌࠒࠑࠄ·ࠁࠌࠇࠁࠓࠕ·ࠊࠍ·ࠏࠔࠄ·ࠁࠔࠐࠕ·ࠄࠉࠓࠉࠏࠄ·ࠄࠒࠉࠑࠅࠍࠄ·ࠁࠌࠇࠁࠓࠕ·ࠄࠔࠍࠉࠕ: 12 ࠇࠌࠔࠉࠌ·ࠋࠋࠀࠕ·ࠏࠔࠄ·ࠁࠉࠓࠉࠏࠄ·ࠄࠀࠇࠕ·ࠅࠇࠌࠔࠉࠌ·ࠋࠋࠀࠕ·ࠏࠔࠄ·ࠁࠒࠑࠄ·ࠄࠉࠓࠉࠏࠄ·ࠀࠔࠓ·ࠁࠌࠇࠁࠓࠕ·ࠄࠔࠍࠉࠕ·ࠌࠒࠁࠉࠋࠕ·ࠄࠋࠋࠀࠕ·ࠀࠇࠕ·ࠀࠋ·ࠀࠇࠕ: *13 ࠅࠉࠏࠔ·ࠇࠌࠔࠉࠌ·ࠒࠓࠎࠉ·ࠆࠄࠁ·ࠅࠉࠇࠁࠓ·ࠀࠕ·ࠄࠉࠓࠉࠏࠕ·ࠀࠇࠕ·ࠀࠋ·ࠀࠇࠕ·ࠁࠒࠓࠎࠉࠌ·ࠅࠉࠄࠉ·ࠄࠌࠔࠊࠍ·ࠀࠇࠃ:

VER. SAM.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM.

Tranſlatio Latina.

2 Et vocavit Dominus Beſeleel, et Eliab, et omnem virum ſapientem corde in quorū corde dederat Dominus ſapientiam, omnes qui extulerant cor ſuum ut accederent ad opus faciendum. 3 Et ſuſtulerunt à facie Moſis omnem oblationem quam attulerant filii Iſrael ad opus miniſterii Sanctuarii ut facerent illud: ipſi etiam afferebāt adhuc ad eum ſpontanea munera ſingulis matutinis, 4 Veneruntq; omnes ſapientes facientes omne genus operum Sanctuarii, unuſquiſque ab opere ſuo quod ipſi faciebant. 5 Et locuti ſunt Moſi, dicentes, Multa populus offert ultrà id quod ſufficit miniſterio operis quod præcepit Dominus faciendum. 6 Tum præcepit Moſes, vocemq; penetrare fecit per caſtra, dicentem; Vir & mulier non faciant ampliùs opus in oblationem Sanctuarii: finemq; fecit populus afferendi. 7 Et materia fuit ipſis ſufficiēs ad omne opus ut facerent illud, 8 & ſuperbundarent. Et fecerunt omnes ſapientes corde inter artifices operum, tabernaculū: fecerunt decem cortinas ex byſſo retortâ, hyacintho, et purpurâ, et cocco bis tincto (a) Cherubim operis plumarii fecit eas. 9 Longitudo cortinæ unius decem erat & octo cubitorum, & latitudo quatuor cubitorum cortinæ uni': menſura una erat omnibus cortinis. 10 Et junxit quinque cortinas unam ad alteram. 11 Fecit etiam anſulas hyacinthinas ſuper oram cortinæ unius in extremitate in commiſſura; ſic fecit in ora cortinæ extremæ in cōmiſſura ſecunda. 12 Quinquaginta anſas fecit in cortina una, & quinquaginta anſas fecit in extremitate cortinæ quæ eſt in commiſſura ſecunda, oppoſitæ erant anſæ una ad alteram. 13 Fecit quoque quinginta circulos aureos, & junxit cortinas unam ad alteram cum circulis, fuitq; tabernaculum unum.

VER. SAM. (a) Picturas

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA;

2 *ثم نادي بهما وساير الحكماء الذين جعل الله فهم الحكمة* كل من راي راية في التقدم الي الصنعة ليعمل فيها* فقبضوا من قدام موسي جميع الرفيعة التي جاء بها بنو اسرايل لصنعة عمل القدس ليعمل منها* 3 وعاد القوم في ان ياتوه بما يسخون به في الغداة* 4 حتي اتي جميع الحكماء الصانعين صنعة القدس كل امري منهم من فن صنعته التي يصنعونها* 5 فقالوا لموسي القوم مكثرون من ان ياتوا بافضل من كفاية عمل الصنعة التي امر الله بان تعمل* 6 فامر موسي* فنودي بصوت في المعسكر قولا* كل رجل وامراة لا ياتوا بشي بعد هذا من رفيعة القدس* فامتنع القوم من المجي بشي* 7 وكان فيما اتوا به كفاية لجميع الصنعة التي عملت منه وفضل* 8 فصنع كل حكيم من الصانع نفس المسكن عشر شقق من شش مشزور واسمانجوني وارجوان وصبغ قرمز صورا صنعة حاذق صنعها* 9 طول كل شقة ثمان وعشرين ذراعا في عرض اربع اذرع* مساحة واحدة لكل الشقق* 10 وخيط خمس شقق الواحدة الي الاخري* وخمس شقق خيطها وجعل الواحدة منها الي حاشية الاخري* 11 وعمل عري اسمانجوني علي حاشية الشقة الواحدة من طرف الخياطة وكذلك صنع بحاشية الشقة الطرفية من الخياطة الثانية* 12 صنع خمسين عروة في حاشية الشقة الواحدة وخمسين عروة في طرف الشقة التي في الخياطة الثانية متقابلات* 13 وعمل خمسين شظية ذهب وألف الشقاق كل واحدة منها الي الاخري بالشظاظ فصار ذلك مسكنا واحدا*

2 Deinde accerſivit ambos cum omnibus ſapientibus in quibus collocavit Deus ſapientiam, & omnibus quibus ſponte viſum eſt ut accederent ad opus peragendum: et acceperunt à conſpectu Muſæ omnem oblationem quam attulerant filii Iſrail ad fabricam operis ſanctuarii, ut conſtitueretur ex ipſa. 3 Et adhuc plebs afferebant ei quod liberaliter largiebantur, manè. 4 Ita ut venirent omnes ſapientes facientes opus ſanctuarii, quilibet ex ipſis ſecundùm ſpeciē artis ſuæ quam faciebat, 5 Dicerentque Muſæ; Populus excedunt in afferendo pluſquam requiritur ad complendū opus quod juſſit Deus fieri. 6 Præcepitque Muſa, & indictus eſt voce per caſtra ſermo. Nullus vir aut mulier afferat quicquam poſthac ex oblatione ſanctuarii. Et cohibuit ſe populus ab afferenda re ulla. 7 Nam quod attulerant fuit ſufficiens omni operi quod factum eſt ex ipſo, & ſuperfuit. 8 Fecit ergò quilibet in artibus ipſummet habitaculum decem cortinis de byſſo retorta, et hyacintho, et purpura, & tinctura croci. Picturas artificio ſagacißimi fecerunt eas. 9 Longitudo unius cortinæ erat viginti & octo cubitorum, & latitudo quatuor cubitorum, unam menſuram habebant omnes cortinæ. 10 Et conſuit quinque cortinas unam cum altera: & quinque cortinas conſuit, & poſuit unam ex eis ad marginē alteri. 11 Et fecit anſas hyacinthi ſuper marginem cortinæ uni ab extremitate illius poſitæ ad latus ſecundæ conſutæ. 12 Fecit quinquaginta anſas in ora cortinæ uni, & quinquaginta anſas in extremitate cortinæ quæ eſt in conſuta ſecunda, ſeſe reſpicientes. 13 Et fecit quinquaginta orbiculos auri, & copulavit cortinas unamquamque ex eis cum alia, orbiculis: & factum eſt illud, habitaculum unum.

virum omnem ad & ,Aholiab ad & ,Beſalel ad Moſch clamavit Et
2 ויקרא משה אל־בצלאל ואל־אהליאב ואל כל־איש
quem omnem,ejus corde in ſapientiam Dñs dedit cui ,corde ſapientem
חכם־לב אשר נתן יהוה חכמה בלבו כל אשר
illam faciendum ad functionem ad appropinquandũ ad ,ejᵒ cor eũ extulit
נשאו לבו לקרבה אל־המלאכה לעשת אתה:
filii attulerant quam elevationem omnem Moſch facie à tulerunt Et
3 ויקחו מלפני משה את כל־התרומה אשר הביאו בני
ipſi & illam faciendum ad ,ſanctitatis ſervitii functionem ad ,Iſrael
ישראל למלאכת עבדת הקדש לעשת אתה והם
omnes venerunt Et.matutino in matutino in devotionẽ adhuc eum ad attulerunt
4 הביאו אליו עוד נדבה בבקר בבקר: ויבאו כל־
vir vir :ſanctitatis functionem omnem facientes ,ſapientes
החכמים העשים את כל־מלאכת הקדש איש־איש
:dicendo Moſch ad dixerunt Et facientes ipſi quam ſua functione à
5 ממלאכתו אשר־המה עשים: ויאמרו אל־משה לאמר
quam functionem ad ,ſervitii ſufficientia præ offerendo populus Multiplicantes
מרבים העם להביא מדי העבדה למלאכה אשר־
fecerunt tranſire & ,Moſch præcepit Et .illam faciendum ad Dñs præcepit
6 צוה יהוה לעשת אתה: ויצו משה ויעבירו
functionem ultrà faciant ne ,mulier & Vir :dicendo,caſtrametatione in vocẽ
קול במחנה לאמר איש ואשה אל־יעשו־עוד מלאכה
functio Et .adducendo ab populᵒ eſt prohibitᵒ Et .ſanctitatis elevationẽ ad
7 לתרומת הקדש ויכלא העם מהביא: והמלאכה
,illam faciendum ad ,functionem omnem ad eorum ſufficientia erat
היתה דים לכל־המלאכה לעשות אתה
,functionem facientibus in,corde ſapiẽs omnis fecerunt Et.ſuperabundandũ &
8 והותר: ויעשו כל־חכם־לב בעשי המלאכה
,purpura & ,hyacintho & ,retorta byſſo ;cortinas decem ,tabernaculum
את־המשכן עשר יריעת שש משזר ותכלת וארגמן
Longitudo .eas fecit cogitantis opere :Cherubim ,cocci vermiculo &
9 ותלעת שני כרבים מעשה חשב עשה אתם: ארך
quatuor latitudo & ,cubito in viginti & octo ,unius cortinæ
היריעה האחת שמנה ועשרים באמה ורחב ארבע
conjunxit Et.cortinis omnibus una Menſura .unius cortinæ ,cubito in
10 באמה היריעה האחת מדה אחת לכל־היריעת: ויחבר
conjunxit cortinas quinq; & ,unam ad unam cortinas quinque
את־חמש היריעת אחת אל־אחת וחמש יריעת חבר
labio ſuper hyacinthi laqueolos fecit Et .unam ad unam
11 אחת אל־אחת: ויעש ללאת תכלת על שפת
labio in fecit ſic :conjunctione in extremitate ab ,unius cortinæ
היריעה האחת מקצה במחברת כן עשה בשפת
laqueolos Quinquaginta .ſecundæ conjunctione in ,extremæ cortinæ
12 היריעה הקיצונה במחברת השנית: חמשים ללאת
extremo in fecit laqueolos quinquaginta & ,una cortina in fecit
עשה ביריעה האחת וחמשים ללאת עשה בקצה
unum laqueoli oppoſiti :ſecundæ conjunctione in quæ cortinæ
היריעה אשר במחברת השנית מקבילת הללאת אחת
conjunxit & ,auri uncinos quinquaginta fecit Et .unum ad
13 אל־אחת: ויעש חמשים קרסי זהב ויחבר
.unum tabernaculũ fuit &,uncinis in unam ad unam cortinas
את־היריעת אחת אל־אחת בקרסים ויהי המשכן אחד:

Verſio VULG. LAT.

2 Cúmque vocáſſet eos Moy-
ſes, & omnem eruditum
virum, cui dederat Domi-
nus ſapientiam, & qui
ſponte ſuâ obtulerant ſe ad
3 faciendum opus, Tradidit
eis univerſa donaria filio-
rum Iſrael. Qui cùm in-
ſtarent operi, quotidiè ma-
nè vota populus offerebat.
4 Undè artifices venire com-
5 pulſi, Dixerunt Moyſi;
Plus offerebat populus quàm
6 neceſſarium eſt. Juſſit er-
gò Moyſes præconis voce
cantari: Nec vir nec mu-
lier quidquam offerat ultrà
in opere Sanctuarii. Sícque
ceſſatum eſt à muneribus
7 offerendis, Eò quòd ob-
lata ſufficerent & ſupera-
8 bundarent. Fecerúntque
omnes corde ſapientes ad
explendum opus tabernacu-
li, cortinas decem de byſ-
ſo retorta, & hyacintho,
& purpurâ, coccóque bis
tincto, opere vario, &
9 arte polymitâ. Quarum u-
na habebat in longitudine
viginti octo cubitos, & in
latitudine quattuor. Una
menſura erat omnium cor-
10 tinarum. Conjunxítq; cor-
tinas quinque, alteram al-
teri, & alias quinque ſibi
11 invicem copulavit. Fecit
& anſas hyacinthinas in o-
ra cortinæ unius ex utroque
latere, & in ora cortinæ
12 alterius ſimiliter, Ut con-
tra ſe invicem venirent
anſæ, & mutuò jungeren-
13 tur. Undè & quinquaginta
fudit circulos aureos, qui
morderent cortinarum an-
ſas, & fieret unum taber-
naculum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

2 Καὶ ἐκάλεσε Μωυσῆς (β) Βεσελεὴλ ϗ Ἐλιὰβ, ϗ πάντας τοὺς ἔχοντας τὴν σοφίαν, ᾧ ἔδωκεν ὁ θεὸς ἐπιστήμην ἐν τῇ καρδίᾳ, ϗ πάντας τοὺς ἑκουσίως βουλομένους προσπορεύεσθαι πρὸς τὰ ἔργα, ὥστε συντελεῖν αὐ-
3 τά. Καὶ ἔλαβον παρὰ Μωυσῆ πάντα τὰ ἀφαιρέματα, ἃ ἤνεγκαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ εἰς πάντα τὰ ἔργα τοῦ ἁγίου ποιεῖν αὐτά. ϗ αὐτοὶ προσεδέχοντο ἔτι τὰ προσφερόμενα παρὰ τῶν φερόντων (γ) τὸ πρωΐ.
4 Καὶ παρεγίνοντο πάντες οἱ σοφοὶ οἱ ποιοῦντες τὰ ἔργα τοῦ ἁγίου, ἕκαστος κατὰ τὸ
5 αὐτοῦ ἔργον, (δ) ὃ εἰργάζοντο αὐτοί. Καὶ (ε) εἶπε πρὸς Μωυσῆν, Ὅτι πλῆθος φέρει ὁ λαὸς (ζ) κατὰ τὰ ἔργα ὅσα συνέτα-
6 ξε κύριος ποιῆσαι. Καὶ προσέταξε Μωυσῆς, ϗ ἐκήρυξεν ἐν τῇ παρεμβολῇ, λέγων, Ἀνὴρ ϗ γυνὴ μηκέτι ἐργαζέσθωσαν εἰς τὰς ἀπαρχὰς τοῦ ἁγίου. ϗ ἐκωλύθη ὁ
7 λαὸς ἔτι προσφέρειν. Καὶ τὰ ἔργα (η) ἦν αὐτοῖς ἱκανὰ εἰς τὴν κατασκευὴν ποι-
8 ῆσαι, ϗ προσκατέλιπον. (θ) Καὶ ἐποίησε πᾶς σοφὸς ἐν τοῖς ἐργαζομένοις τὰς στολὰς τῶν ἁγίων, αἵ εἰσιν Ἀαρὼν τῷ ἱερεῖ, καθὰ συνέταξε κύριος τῷ Μωυσῇ. ϗ (ι) ἐποίησε τὴν ἐπωμίδα ἐκ χρυσίου, ϗ ὑακίνθου, ϗ πορφύρας, ϗ κοκκίνου νενησμένου, ϗ βύσσου κεκλωσμένης. ϗ ἐτμήθη τὰ πέταλα τοῦ χρυσίου τρίχες, ὥστε συνυφάναι σὺν τῇ ὑακίνθῳ, ϗ τῇ πορφύρᾳ, ϗ σὺν τῷ κοκκίνῳ τῷ διανενησμένῳ, (κ) ϗ τῇ βύσσῳ τῇ κεκλωσμένῃ ἔργον ὑφαντὸν ἐποίησαν αὐτό· ἐπωμίδας συνεχούσας ἐξ ἀμφοτέρων τῶν (λ) μερῶν, ἔργον ὑφαντὸν εἰς ἄλληλα (μ) συμπεπλεγμένα καθ' ἑαυτό· ἐξ αὐτοῦ (ν) ἐποίησαν αὐτὸ κατὰ τὴν αὐτοῦ ποίησιν ἐκ χρυσίου, ϗ ὑακίνθου, ϗ πορφύρας, ϗ κοκκίνου διανενησμένου, ϗ βύσσου κεκλωσμένης, καθὰ συνέταξε κύριος τῷ Μωυσῇ. ϗ ἐποίησαν ἀμφοτέρους τοὺς λίθους τῆς σμαράγδου συμπεπορπημένους ϗ περισεσιαλωμένους χρυσίῳ, γεγλυμμένους ϗ ἐκκεκολαμμένους ἐγκόλαμμα σφραγῖδος ἐκ τῶν ὀνομάτων τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. ϗ ἐπέθηκαν αὐτοὺς ἐπὶ τοὺς ὤμους τῆς ἐπωμίδος, λίθους μνημοσύνου τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, καθὰ συνέταξε κύριος τῷ Μωυσῇ.

Et vocavit Moyſes Beſeleel, & 2
Eliab, & omnes habentes ſapien-
tiam, cui dedit Deus ſcientiam in
corde, & omnes qui ſponte vellent
ire ad opera, ut conſummarent ea.
Et acceperunt à Moyſe omnes 3
(b) demptiones, quas attulerunt
filii Iſrael ad omnia opera ſancti,
ad faciendum ea. Et ipſi reci-
piebant adhuc quæ offerebantur
ab offerentibus (c) manè. Et ac- 4
ceſſerunt omnes ſapientes, facien-
tes opera ſancti, unuſquiſque jux-
ta opus ſuum, quod ipſi opera-
bantur. Et (d) dixit ad Moy- 5
ſen, Quia multum affert popu-
lus (e) ſecundùm opera quæcun-
que præcepit Dominus facere. Et 6
conſtituit Moyſes, & per præ-
conem pronunciavit in caſtris,
dicens, Vir & mulier non ul-
trà operentur in primitias ſan-
cti. Et prohibitus eſt populus
ultrà offerre. Et opera erant 7
eis ſufficientia ad fabricationem
ad faciendum: & ſuperfuerunt.
Et fecit omnis ſapiens, in iis 8
qui operabantur ſtolas (f) ſan-
ctorum, quæ ſunt Aaron ſa-
cerdoti, ſicut præcepit Dominus
Moyſi. Et fecit ſuperhumerale
ex auro, & hyacintho, & pur-
purâ, & cocco neto, & byſſo
tortâ. Et ſectæ ſunt laminæ,
auri capilli, ut contexerentur
cum hyacintho, et purpurâ, & cum
cocco neto, & byſſo tortâ: opus
textile fecerunt illud: ſuperhume-
ralia continentia ex utriſque (g)
partibus, opus textile ad invi-
cem (h) complicata ad ſeipſum.
Ex eo fecerunt illud ſecundùm
ipſius facturam, ex auro, &
hyacintho, & purpurâ, & coc-
co neto, et byſſo tortâ, ſicut
præcepit Dominus Moyſi. Et fe-
cerunt utroſque lapides ſmarag-
di, conſtrictos, et concluſos au-
ro. Sculptos, et excuſos excu-
ſione ſigilli ex nominibus filio-
rum Iſrael. Et impoſuit eos
ſuper humeros ſuperhumeralis,
lapides memorialis filiorum Iſ-
rael, ſicut præcepit Dominus
Moyſi.

MS.A. (β) τὸν Βεσελεὴλ (γ) τὸ πρωῒ πρωΐ. Καὶ παραγενόμενοι (δ) ὃ αὐτοὶ ἠργάζοντο. (ε) εἶπαν πρὸς Μωυσῆν, λέγοντες, Ὅτι (ζ) παρὰ τὰ (η) ἱκανὰ ἦν αὐτοῖς (θ) Καὶ ἐποίησε πᾶς σοφὸς τῇ διανοίᾳ ἐν τοῖς (ι) ἐποίησαν (κ) ϗ σὺν τῇ (λ) μερῶν αὐτοῦ, ἔργον (μ) συμπεπλεγμένον (ν) ἐποίησαν ἐκ χρυσίου,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

2 * ܘܩܪܐ ܡܘܫܐ ܠܒܣܠܐܝܠ ܘܠܐܠܝܗܒ ܘܠܟܠܗ ܓܒܪܐ ܚܟܝܡ ܠܒܐ: ܕܝܗܒ ܡܪܝܐ ܚܟܡܬܐ.
ܒܠܒܗ. ܟܠ ܕܐܬܪܥܝ ܒܠܒܗ. ܠܡܬܩܪܒܘ ܠܥܒܕܐ ܠܡܫܡܠܝܘ. * ܘܢܣܒܘ ܡܢ ܩܕܡ 3
ܡܘܫܐ. ܟܠܗ ܦܘܪܫܢܐ ܕܐܝܬܝܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܠܥܒܕܐ ܕܡܫܟܢ ܙܒܢܐ. ܠܡܫܡܠܝܘ.
4 ܘܗܢܘܢ ܡܝܬܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܬܘܒ ܦܘܪܫܢܐ ܡܢ ܨܦܪ ܠܨܦܪ. * ܘܐܬܘ ܟܠܗܘܢ ܚܟܝܡܐ
5 ܕܥܒܕܝܢ ܥܒܕܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܓܒܪ ܓܒܪ ܡܢ ܥܒܕܐ ܕܗܢܘܢ ܥܒܕܝܢ. * ܘܐܡܪܘ ܠܡܘܫܐ.
6 ܡܣܓܐ ܥܡܐ ܠܡܝܬܝܘ. ܣܦܩ ܥܒܕܐ ܕܦܩܕ ܡܪܝܐ ܠܡܥܒܕ. * ܘܦܩܕ ܡܘܫܐ.
ܘܥܒܪܘ ܟܪܘܙܐ ܒܡܫܪܝܬܐ. ܘܐܡܪܘ. ܓܒܪܐ ܐܘ ܐܢܬܬܐ. ܠܐ ܢܥܒܕܘܢ ܬܘܒ ܥܒܕܐ ܠܦܘܪܫܢܐ
7 ܕܩܘܕܫܐ. ܘܐܬܟܠܝ ܥܡܐ ܡܢ ܠܡܝܬܝܘ. * ܘܥܒܕܐ ܗܘܐ ܡܣܬ ܠܗܘܢ ܠܟܠܗ ܥܒܕܐ ܠܡܫܡܠܝܘ.
8 ܘܝܬܪ. * ܘܥܒܕܘ ܟܠ ܚܟܝܡܝ ܠܒܐ ܘܥܒܕܝ ܥܒܕܐ. ܡܫܟܢܐ ܥܣܪ ܝܪܝܥܢ ܕܒܘܨܐ
ܫܙܝܪܐ. ܘܬܟܠܬܐ ܘܐܪܓܘܢܐ. ܘܨܒܥ ܙܘܪܝܬܐ. ܟܪܘܒܐ ܥܒܕ ܐܘܡܢܐ. ܥܒܕܘ ܐܢܝܢ.
9 * ܐܘܪܟܗ ܕܝܪܝܥܬܐ ܚܕܐ. ܬܡܢܐ ܘܥܣܪܝܢ ܒܐܡܝܢ. ܘܦܬܝܗ ܐܪܒܥ ܐܡܝܢ. ܕܝܪܝܥܬܐ ܚܕܐ.
10 ܡܫܘܚܬܐ ܚܕܐ ܠܟܠܗܝܢ ܝܪܝܥܬܐ. * ܘܠܦܦܘ ܚܡܫ ܝܪܝܥܢ ܚܕܐ ܥܡ ܚܕܐ. ܘܚܡܫ ܝܪܝܥܢ ܠܦܦܘ ܚܕܐ
11 ܥܡ ܚܕܐ. * ܘܥܒܕܘ ܥܘܩܐ ܕܬܟܠܬܐ ܥܠ ܣܦܬܗ ܕܝܪܝܥܬܐ ܚܕܐ. ܡܢ ܣܛܪܐ ܕܠܘܦܝܐ. ܘܗܟܢܐ
12 ܥܒܕܘ ܒܣܦܬܗ ܕܝܪܝܥܬܐ ܡܢ ܣܛܪܐ ܕܠܘܦܝܐ ܐܚܪܢܐ. * ܚܡܫܝܢ ܥܘܩܝܢ ܥܒܕܘ ܠܝܪܝܥܬܐ
ܚܕܐ. ܘܚܡܫܝܢ ܥܘܩܝܢ ܥܒܕܘ ܒܣܛܪܗ ܕܝܪܝܥܬܐ ܚܕܐ. ܒܠܘܦܝܐ ܐܚܪܢܐ. ܘܡܩܒܠܢ ܥܘܩܐ ܚܕܐ
13 ܠܘܩܒܠ ܚܕܐ. * ܘܥܒܕܘ ܚܡܫܝܢ ܦܘܪܦܐ ܕܕܗܒܐ. ܘܠܦܦܘ ܝܪܝܥܬܐ ܚܕܐ ܥܡ ܚܕܐ ܒܦܘܪܦܐ.
ܘܗܘܐ ܡܫܟܢܐ ܚܕ.

Et convocavit Moſes Baſlielem & Elihab 2
omnémq; virũ ſapientem corde in cujus cor
indiderat Dñs ſapientiam, omnem *inquam* e-
um qui *aliquid* meditatᵒ fuerat in corde ſuo,
ut accederet ad opus ut perficeret illud. Ac- 3
ceperúntq; à conſpectu Moſis omnem ſepa-
rationem quam attulerant filii Iſrael ad fa-
brefactionem tabernaculi temporis: ut illud
perficerent, & illi quidem afferebant adhuc
ad ipſum ſeparationes à matutino ad matu-
tinum. Et attulerunt omnes ſapientes qui fa- 4
ciebant opus ſanctuarii quiſq; ex opere quod
ipſi faciebant. Dixerúntq; ad Moſen, Exce- 5
dit populus in afferendo; ſatis habetur ope-
ris pro re quam præcepit Dñs faciendã. Im-
peravit ergò Moſes, & proclamaverunt præ- 6
cones in caſtris, atque dixerunt; Vir aut mu-
lier ne faciant ultrà opus ad ſeparationẽ pro
ſanctuario: & deſtiterunt populus ab affe-
rẽdo. Nam materia jam aderat ſufficiens uni- 7
verſo operi perficiendo, imò ſuperabunda- 8
vit. Fecerũt ergò omnes ſapiẽtes corde & qui
vacabant operi, tabernaculũ decẽ cortinarũ
ex byſſo torta, flavo ſerico, & purpura, &
tincturâ coccinea: cherub opere artificis fe-
cerunt illas. Longitudo cortinæ unius viginti 9
octo erat cubitorum, & latitudo cortinæ uni-
us quatuor cubitorum; menſura eadem omni-
bus cortinis. Et copulârunt quinq; cortinas 10
ſimul, & quinq; cortinas copulârunt alteram
cum altera. Et fecerunt anſas flavo-ſericeas 11
ſuper limbum cortinæ unius ex latere com-
miſſuræ, itidem fecerunt in limbo cortinæ à
latere commiſſuræ alterius. Quinquaginta an- 12
ſulas fecerunt cortinæ uni, & quinquaginta
anſulas fecerũt in latere cortinæ uniᵒ in com-
miſſura altera: oppoſitæq; erãt anſæ una è re-
gione alteriᵒ. Fecerũt etiã quinquaginta glo- 13
bulos aureos, & copulaverũt cortinas unã cũ
altera, globulis: factũq; eſt tabernaculũ unũ.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

2 וקרא משה לבצלאל ולאהליאב
ולכל גבר חכים לבא די יהב יי
חוכמתא בלביה כל דאתרעי לביה
למקרב לעבידתא למעבד יתה:
3 ונסיבו מן קדם משה ית כל
אפרשותא די איתיאו בני ישראל
לעבידת פולחן קודשא למעבד יתה
ואנון מיתן ליה עוד נדבתא בצפר
4 בצפר: ואתו כל חכימיא דעבדין ית
כל עבידת קודשא גבר גבר
5 מעבידתיה דאנון עבדין: ואמרו
למשה למימר מסגן עמא לאיתאה
מסת פולחנא לעבידתא דפקיד יי
6 למעבד יתה: ופקיד משה ואעברו
כרוז במשריתא למימר גבר ואתתא
לא יעבדון עוד עבדתא לאפרשות
קודשא ופסק עמא מלאיתאה:
7 ועבדתא הות מסת לכל עבדתא
8 למעבד יתה ויתרת: ועבדו כל
חכימי לבא בעבדי עבדתא ית
משכנא עסר יריען דבוץ שזיר
ותכלא וארגונא וצבע זהורי צורת
כרובין עובד אומן עבד יתהן:
9 אורכא דיריעתא חדא עסרין ותמני
אמין ופותיא ארבע אמין דיריעתא
חדא משחתא חדא לכל יריעתא:
10 ולפף ית חמש יריען חדא עם חדא
וחמש יריען לפיף חדא עם חדא:
11 ועבד ענובין דתכלא על ספתא
דיריעתא חדא מסטרא בית לופי
כן עבד בספתא דיריעתא בסטרא
12 בית לופי תנינא: חמשין ענובין עבד
ביריעתא חדא וחמשין ענובין עבד
בסטרא דיריעתא דבית לופי תנינא
מכונן ענוביא חדא לקבל חדא:
13 ועבד חמשין פורפין דדהב ולפיף
ית יריעתא חדא עם חדא בפורפיא
והוה משכנא חד:

Targum ONKELOS.

2 Vocavitq; Moyſes Beſeleel &
Ooliab, et omnẽ virũ ſapientẽ
corde, in cujᵒ corde dedit Dñs
ſapientiã: & omnẽ qui ſponte
3 ſe obtulit, ad faciendũ opus. Et
tulerunt de conſpectu Moyſi,
omnes primitias quas obtule-
rãt filii Iſrael, ad opus mini-
ſterii ſanctuarii, ut facerent il-
lud: ipſi quoq; offerebãt ei mu-
nera voluntaria, mane mane:
4 Veneruntq; omnes ſapientes,
qui faciebãt omne opᵒ ſanctu-
arii, unuſquiſq; ab opere ſuo
5 quod ipſi faciebant. Et locuti
ſunt ad Moyſen dicentes; Plus
offert populᵒ, quã neceſſarium
eſt ad opus miniſterii; quod
præcepit Dñs ut facerent illud.
6 Præcepitq; Moyſes, & tranſire
fecerunt præconem per caſtra,
dicentẽ: Vir et mulier non fa-
ciant ultrà opus ad primitias
ſanctuarii: Ceſſavitq; populus
7 à muneribᵒ offerendis. Et quod
factũ erat, ſufficiebat ad omne
opus quod faciendũ erat: &
8 ſuperabundabat. Fecerúntque
omnes ſapientes corde, de his
qui faciebãt opus tabernaculi,
decem cortinas: de byſſo re-
tortâ, & hyacintho & purpu-
ra, & coccino; cum figuris Che-
rubim, opere artificis fecit eas.
9 Longitudo unius cortinæ vi-
ginti & octo cubitorũ erat; &
latitudo quatuor cubitorum:
menſura una erat omniũ cor-
10 tinarũ. Conjunxitq; quinque
cortinas, unã cũ alia: et quinq;
cortinas alias conjunxit unam
11 cum alia. Fecitq; anſas ex hya-
cintho in ora cortinæ unius, in
latere quo jungenda erat: &
ſic fecit in ora cortinæ alteri-
us, in latere quo jungenda e-
12 rat. Quinquaginta anſas fecit
in cortina una: & quinqua-
ginta anſas fecit in latere cor-
tinæ alterius quo jungenda e-
rat: erant enim anſæ una è re-
13 gione alterius. Fecitq; quin-
quaginta fibulas aureas: &
conjunxit cortinas unam cum
alia fibulis; & factum eſt ta-
bernaculum unum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VER. SAM.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Et vocavit Dominus Beſeleel, 2
et Eliab, et omnem virum ſa-
pientem corde in quorũ corde
dederat Dominus ſapientiam,
omnes qui extulerant cor ſu-
um ut accederent ad opus fa-
ciendum. Et ſuſtulerunt à fa- 3
cie Moſis omnem oblationem
quam attulerant filii Iſrael
ad opus miniſterii Sanctuarii
ut facerent illud: ipſi etiam
afferebãt adhuc ad eum ſpon-
tanea munera ſingulis matuti-
nis, Veneruntq; omnes ſapien- 4
tes facientes omne genus ope-
rum Sanctuarii, unuſquiſque
ab opere ſuo quod ipſi facie-
bant. Et locuti ſunt Moſi, di- 5
centes, Multa populus offert
ultrà id quod ſufficit mini-
ſterio operis quod præcepit
Dominus faciendum. Tum 6
præcepit Moſes, vocemq; pe-
netrare fecit per caſtra, di-
centem; Vir & mulier non
faciant ampliùs opus in obla-
tionem Sanctuarii: finemq;
fecit populus afferendi. Et 7
materia fuit ipſis ſufficiẽs ad
omne opus ut facerent illud,
& ſuperbundarent. Et fece- 8
runt omnes ſapientes corde
inter artifices operum, taber-
naculũ: fecerunt decem cor-
tinas ex byſſo retortâ, hya-
cintho, et purpurâ, et cocco bis
tincto (a) Cherubim operis
plumarii fecit eas. Longitu- 9
do cortinæ unius decem erat
& octo cubitorum, & latitu-
do quatuor cubitorum cortinæ
uniᵒ: menſura una erat omni-
bus cortinis. Et junxit quin- 10
que cortinas unam ad alte-
ram. Fecit etiam anſulas hy- 11
cinthinas ſuper oram cortinæ
unius in extremitate in com-
miſſura; ſic fecit in ora corti-
næ extremæ in cõmiſſura ſe-
cũnda. Quinquaginta anſas 12
fecit in cortina una, & quin-
quaginta anſas fecit in ex-
tremitate cortinæ quæ eſt in
commiſſura ſecunda, oppoſitæ
erant anſæ una ad alteram.
Fecit quoque quinginta cir- 13
culos aureos, & junxit cor-
tinas unam ad alteram cum
circulis, fuitq; tabernaculum
unum.

VER. SAM. (a) Picturas

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 * ثم نادى بهما وبساير الحكماء الذين جعل الله فيهم الحكمة* كل من راى رايه في التقدم الى
الصنعة ليعمل فيها* فقبضوا من قدام موسى جميع الرفيعة التي جاء بها بنو اسرايل لصنعة
3 4 عمل القدس ليعمل منها* وعاد القوم في ان ياتوه بما يسلكون به في الغداة* حتى اتى جميع
5 الحكماء الصانعين صنعة القدس كل امري منهم من فن صنعته التي يصنعونها* فقالوا لموسى
6 القوم مكثرون من ان ياتوا بافضل من كفاية عمل الصنعة التي امر الله بان تعمل* فامر موسى
فنودي بصوت في العسكر قولا* كل رجل وامراة لا ياتوا بشي بعد هذا من رفيعة القدس*
7 فامتنع القوم من المجي بشي* وكان فيما اتوا به كفاية لجميع الصنعة التي عملت منه
8 وفضل* فصنع كل حكيم من الصناع نفس المسكن عشر سقف من عشر مسرور واسمانجون
9 وارجوان وصبغ قرمز* صورا صنعة حاذق صنعوها* طول كل سقة ثمان وعشرين ذراعا في عرض
10 اربع اذرع* مساحة واحدة لكل السقف* وخيط خمس سقف الواحدة الى الاخرى* وخمس سقف
11 خيطها وجعل الواحدة منها الى حاشية الاخرى* وعمل عرى اسمانجون على حاشية السقة الواحدة
12 من طرف المخيطة* وكذلك صنع بحاشية السقة المطرفة من المخيطة الثانية* صنع خمسين عروة في
13 حاشية السقة الواحدة* وخمسين عروة في طرف السقة التي في المخيطة الثانية متقابلات* وعمل
خمسين شظية ذهب* ولفق السقاف كل واحدة منها الى الاخرى بالشظايا* فصار ذلك مسكنا واحدا*

Deinde accerſivit ambos cum omnibus ſa- 2
pientibus in quibus collocavit Deus ſapi-
entiam, & omnibus quibus ſponte viſum
eſt ut accederent ad opus peragendum: et
acceperunt à conſpectu Muſæ omnem ob-
lationem quam attulerant filii Iſrail ad
fabricam operis ſanctuarii, ut conſtruere-
tur ex ipſa. Et adhuc plebs afferebant 3
ei quod liberaliter largiebantur, manè.
Ita ut venirent omnes ſapientes facientes 4
opus ſanctuarii, quilibet ex ipſis ſecun-
dùm ſpeciẽ artis ſuæ quam faciebat, Di- 5
cerentque Muſæ; Populus excedunt in
afferendo pluſquam requiritur ad com-
plendũ opus quod juſſit Deus fieri. Præ- 6
cepitque Muſa, & indictus eſt voce per
caſtra ſermo. Nullus vir aut mulier af-
ferat quicquam poſthac ex oblatione ſan-
ctuarii. Et cohibuit ſe populus ab affe-
renda re ulla. Nam quod attulerant, fu- 7
it ſufficiens omni operi quod factum eſt
ex ipſo, & ſuperfuit. Fecit ergò quili- 8
bet in artibus ipſummet habitaculum de-
cem cortinas de byſſo retorta, et hyacintho,
et purpura, & tinctura croci, Picturas ar-
tificio ſagaciſſimi fecerunt eas. Longitu- 9
do cujuſlibet cortinæ erat viginti & octo
cubitorum, et latitudo quatuor cubitorum,
unam menſuram habebant omnes cortinæ.
Et conſuit quinque cortinas unam cum al- 10
tera, & quinque cortinas conſuit, & po-
ſuit unam ex eis ad marginẽ alteriᵒ. Et 11
fecit anſas hyacinthi ſuper marginem cor-
tinæ uniᵒ ab extremitate illiᵒ quæ conſu-
ta erat: et ſic fecit margini cortinæ poſitæ
ad latus ſecundæ conſutæ. Fecit quin- 12
quaginta anſas in ora cortinæ unius, &
quinquaginta anſas in extremitate corti-
næ quæ eſt in conſuta ſecunda, ſeſe reſpi-
cientes. Et fecit quinquaginta orbiculos 13
auri, & copulavit cortinas unamquamque
ex eis cum alia, orbiculis: & factum eſt
illud, habitaculum unum.

ספר שמות : לו

undecim :tabernaculum ſuper *tentorio caprarum* cortinas fecit Et
14 וַיַּעַשׂ יְרִיעֹת עִזִּים לְאֹהֶל עַל־הַמִּשְׁכָּן עַשְׁתֵּי־עֶשְׂרֵה
,*cubito in* triginta unius cortinæ Longitudo .*eas* fecit cortinas
15 יְרִיעֹת עָשָׂה אֹתָם׃ אֹרֶךְ הַיְרִיעָה הָאַחַת שְׁלֹשִׁים בָּאַמָּה
una Menſura .unius cortinæ latitudo cubitorum quatuor &
וְאַרְבַּע אַמּוֹת רֹחַב הַיְרִיעָה הָאֶחָת מִדָּה אַחַת
,ſeorſum cortinas quinque conjunxit Et .cortinis undecim
16 לְעַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה יְרִיעֹת׃ וַיְחַבֵּר אֶת־חֲמֵשׁ הַיְרִיעֹת לְבָד
ſuper quinquaginta laqueolos fecit Et .ſeorſum cortinas ſex &
17 וְאֶת־שֵׁשׁ הַיְרִיעֹת לְבָד׃ וַיַּעַשׂ לֻלָאֹת חֲמִשִּׁים עַל
fecit laqueolos quinquaginta &:cōjūctione in extremæ cortinæ *labio*
שְׂפַת הַיְרִיעָה הַקִּיצֹנָה בַּמַּחְבָּרֶת וַחֲמִשִּׁים לֻלָאֹת עָשָׂה
æris uncinos fecit Et .ſecundæ *conjungentis* cortinæ *labio* *ſuper*
18 עַל־שְׂפַת הַיְרִיעָה הַחֹבֶרֶת הַשֵּׁנִית׃ וַיַּעַשׂ קַרְסֵי נְחֹשֶׁת
fecit Et .*unum exiſtendum ad* ,*tentorium* conjungendum ad ,quinquaginta
19 חֲמִשִּׁים לְחַבֵּר אֶת־הָאֹהֶל לִהְיֹת אֶחָד׃ וַיַּעַשׂ
operimentum & ,rubricatis arietum pellibus tentorio operimentum
מִכְסֶה לָאֹהֶל עֹרֹת אֵילִם מְאָדָּמִים וּמִכְסֵה
tabernaculo tabulas fecit Et .*deſuper* taxorum pellibus
20 עֹרֹת תְּחָשִׁים מִלְמָעְלָה׃ וַיַּעַשׂ אֶת־הַקְּרָשִׁים לַמִּשְׁכָּן
,tabulæ longitudo cubitorum Decem .ſtantes Sittim lignis
21 עֲצֵי שִׁטִּים עֹמְדִים׃ עֶשֶׂר אַמֹּת אֹרֶךְ הַקָּרֶשׁ
Duæ .unius tabulæ latitudo cubiti dimidii & ,cubiti &
22 וְאַמָּה וַחֲצִי הָאַמָּה רֹחַב הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד׃ שְׁתֵּי
omnibus fecit ſic :*unam ad una incaſtratæ* uni tabulæ *manus*
יָדֹת לַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד מְשֻׁלָּבֹת אַחַת אֶל־אֶחָת כֵּן עָשָׂה לְכֹל
viginti ,tabernaculo tabulas fecit Et .tabernaculi tabulis
23 קַרְשֵׁי הַמִּשְׁכָּן׃ וַיַּעַשׂ אֶת־הַקְּרָשִׁים לַמִּשְׁכָּן עֶשְׂרִים
baſes quadraginta Et .auſtrum ad meridiei *angulum* ad tabulas
24 קְרָשִׁים לִפְאַת נֶגֶב תֵּימָנָה׃ וְאַרְבָּעִים אַדְנֵי־
ſub baſes Duas .tabulis viginti ſub fecit argenti
כֶסֶף עָשָׂה תַּחַת עֶשְׂרִים הַקְּרָשִׁים שְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת־
tabula ſub baſes duas & ,ejus *manibus* duabus una tabula
הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד לִשְׁתֵּי יְדֹתָיו וּשְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת־הַקֶּרֶשׁ
angulum ad ſecundæ tabernaculi *coſtæ* Et .ejus *manibus* duabus ,una
25 הָאֶחָד לִשְׁתֵּי יְדֹתָיו׃ וּלְצֶלַע הַמִּשְׁכָּן הַשֵּׁנִית לִפְאַת
,argenteas earum baſes quadraginta Et .tabulas viginti fecit ,*aquilonis*
26 צָפוֹן עָשָׂה עֶשְׂרִים קְרָשִׁים׃ וְאַרְבָּעִים אַדְנֵיהֶם כָּסֶף
tabula ſub baſes duas & ,una tabula ſub baſes duas
שְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד וּשְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ
.tabulas ſex fecit ,*mare ad* tabernaculi lateribus Et .*una*
27 הָאֶחָד׃ וּלְיַרְכְּתֵי הַמִּשְׁכָּן יָמָּה עָשָׂה שִׁשָּׁה קְרָשִׁים׃
.lateribus in tabernaculi *coſtis* fecit tabulas duas Et
28 וּשְׁנֵי קְרָשִׁים עָשָׂה לִמְקֻצְעֹת הַמִּשְׁכָּן בַּיַּרְכָתָיִם׃
,ejus caput ad *conſummatæ erunt* pariter & ,*infra ab* geminatæ fuerunt Et
29 וְהָיוּ תוֹאֲמִם מִלְּמַטָּה וְיַחְדָּו יִהְיוּ תַמִּים אֶל־רֹאשׁוֹ
.angulis duobus ipſis ambabus fecit ſic : unum annulum ad
אֶל־הַטַּבַּעַת הָאֶחָת כֵּן עָשָׂה לִשְׁנֵיהֶם לִשְׁנֵי הַמִּקְצֹעֹת׃
:baſes ſedecim ,argenteæ earum baſes & ,tabulæ octo fuerunt Et
30 וְהָיוּ שְׁמֹנָה קְרָשִׁים וְאַדְנֵיהֶם כֶּסֶף שִׁשָּׁה עָשָׂר אֲדָנִים
.*una tabula* ſub *baſes duæ baſes duæ*
שְׁנֵי אֲדָנִים שְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד׃

Verſio VULG. LAT.

14 Fecit & ſaga undecim de pilis caprarum ad operiendum 15 tectum tabernaculi. Unum ſagum in longitudine habebat cubitos triginta, & in latitudine cubitos quatuor: unius menſuræ erant omnia 16 ſaga. Quorum quinque junxit ſeorſum, & ſex alia ſeparatim. 17 Fecitq; anſas quinquaginta in ora ſagi unius, & quinquaginta in ora ſagi alterius, ut ſibi invicem jungerentur. 18 Et fibulas æneas quinquaginta, quibus necteretur tectum, ut unum pallium ex 19 omnibus ſagis fieret. Fecit & opertorium tabernaculi de pellibus arietum rubricatis: aliúdq; deſuper velamentum 20 de pellibus ianthinis. Fecit & tabulas tabernaculi de li21gnis Setim ſtantes. Decem cubitorum erat longitudo tabulæ unius: & unum ac ſemis cubitum latitudo retine22bat. Binæ incaſtraturæ erant per ſingulas tabulas, ut altera alteri jungeretur. Sic fecit in omnibus tabernaculi tabulis. 23 E quibus viginti ad plagam Meridianam erant contra 24 Auſtrum, Cum quadraginta baſibus argenteis. Duæ baſes ſub una tabula ponebantur ex utraque parte angulorum, ubi incaſtraturæ laterum in 25 angulis terminantur. Ad plagam quoque tabernaculi, quæ reſpicit ad Aquilonem, fecit 26 viginti tabulas, Cum quadraginta baſibus argenteis, duas baſes per ſingulas tabu27las. Contra Occidentem verò, id eſt, ad eam partem tabernaculi, quæ mare reſpicit, 28 fecit ſex tabulas, Et duas alias per ſingulos angulos ta29bernaculi retró. Quæ junctæ erant à deorſum uſque ſurſum, & in unam compaginem pariter ferebantur. Ita fecit ex utraque parte per an30gulos: Ut octo eſſent ſimul tabulæ, & haberent baſes argenteas ſedecim, binas ſcilicet baſes ſub ſingulis tabulis.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

(ξ) καὶ ἐποίησαν λογεῖον, ἔργον ὑφαντὸν (ο) ποικιλίᾳ, κατὰ τὸ ἔργον τῆς ἐπωμίδος, ἐκ χρυσίου, καὶ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου διανενησμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης. τετράγωνον διπλοῦν ἐποίησαν τὸ λογεῖον· σπιθαμῆς τὸ (π) μῆκος, καὶ σπιθαμῆς τὸ (ρ) εὖρος διπλοῦν. καὶ συνυφάνθη ἐν αὐτῷ ὕφασμα κατάλιθον τετράστιχον. στίχος λίθων, σάρδιον καὶ τοπάζιον καὶ σμάραγδος, ὁ στίχος ὁ εἷς· καὶ ὁ στίχος ὁ δεύτερος, ἄνθραξ καὶ σάπφειρος καὶ ἴασπις· καὶ ὁ στίχος ὁ τρίτος, λιγύριον καὶ ἀχάτης καὶ ἀμέθυστος· καὶ ὁ στίχος ὁ τέταρτος, χρυσόλιθος καὶ βηρύλλιον καὶ ὀνύχιον περικεκυκλωμένα χρυσίῳ, καὶ συνδεδεμένα (σ) χρυσίῳ. καὶ οἱ λίθοι ἦσαν ἐκ τῶν ὀνομάτων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ (τ) δώδεκα, ἐκ τῶν ὀνομάτων αὐτῶν ἐγγεγλυμμένα εἰς σφραγῖδας, ἕκαστος ἐκ τοῦ ἑαυτοῦ ὀνόματος εἰς τὰς δώδεκα φυλάς. καὶ ἐποίησαν ἐπὶ τὸ λογεῖον (υ) κρωσσοὺς συμπεπλεγμένους, ἔργον ἐμπλοκίου, ἐκ χρυσίου καθαροῦ. καὶ ἐποίησαν δύο ἀσπιδίσκας χρυσᾶς, καὶ δύο δακτυλίους (φ) χρυσοῦς· καὶ ἐπέθηκαν τοὺς δύο δακτυλίους τοὺς χρυσοῦς ἐπ᾽ ἀμφοτέρας τὰς ἀρχὰς τοῦ λογείου. καὶ ἐπέθηκαν τὰ ἐμπλόκια ἐκ χρυσίου ἐπὶ (χ) τοὺς δακτυλίους ἐπ᾽ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τοῦ λογείου· καὶ εἰς τὰς δύο συμβολὰς τὰ δύο ἐμπλόκια· καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὰς δύο ἀσπιδίσκας· καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῆς ἐπωμίδος ἐξεναντίας κατὰ (ψ) πρόσωπον. καὶ ἐποίησαν δύο δακτυλίους χρυσοῦς, καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὰ δύο πτερύγια ἐπ᾽ ἄκρου τοῦ (ω) λογείου, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ ὀπισθίου τῆς ἐπωμίδος ἔσωθεν. καὶ ἐποίησαν δύο δακτυλίους χρυσοῦς, καὶ ἐπέθηκαν ἐπ᾽ ἀμφοτέρους τοὺς ὤμους τῆς ἐπωμίδος κάτωθεν αὐτοῦ, κατὰ πρόσωπον κατὰ τὴν συμβολὴν ἄνωθεν τῆς συνυφῆς τῆς ἐπωμίδος.

Et fecerunt rationale, opus textile varietate, juxta opus ſuperhumeralis, ex auro, & hyacintho, & purpurâ, & cocco neto, & byſſo tortâ. Quadrangulum duplex fecerunt rationale: ſpithami longitudo: & ſpithami latitudo duplex. Et contexta eſt in eo textura lapidaria quatuor ordinum. Ordo lapidum, ſardius, & topazius, & ſmaragdus, ordo unus: & ordo ſecundus, carbunculus, & ſapphirus, & iaſpis: & ordo tertius, ligurius, & achates, et amethyſtus: et ordo quartus, chryſolithus, et beryllus, et onychinus, circundati auro, et colligati auro. Et lapides erant ex nominibus filiorum Iſrael duodecim, ex nominibus eorum (i) exculpta in ſigillis, unuſquiſque ex ſuo ipſius nomine in duodecim tribus. Et fecerunt ſuper rationale catenulas complicatas, opus complicationis, ex auro puro. Et fecerunt duas aſpidiſcas (k) aureas, et duos annulos aureos: et impoſuerunt duos annulos aureos ad utraque principia rationalis: et impoſuerunt complicationes ex auro in (l) annulos ſuper utraſque partes rationalis: et in duas commiſſuras duas complicationes: (m) et impoſuerunt in duas aſpidiſcas: et impoſuerunt in duos humeros ſuperhumeralis ex adverſo ſecundum faciem. Et fecerunt duos annulos aureos, et impoſuerunt ad duas alas (n) ſuper ſummitatem rationalis, et ad ſummitatem dorſi ipſius ſuperhumeralis ab intus. Et fecerunt duos annulos aureos, et impoſuerunt ad utroſque humeros ſuperhumeralis ab imo ejus, ſecundũ faciem ad commiſſurã deſuper contexturæ ſuperhumeralis.

MS.A. (ξ) ἐποίησαν τὸ λογεῖον, (ο) ποικιλίας, (π) μῆκος αὐτοῦ, καὶ (ρ) εὖρος αὐτοῦ διπλοῦν. (σ) ἐν χρυσίῳ. (τ) δώδεκα, κατὰ τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐγγεγλυμμένα σφραγῖδας, (υ) κροσσοὺς (φ) τοὺς χρυσοῦς· (χ) τοὺς δύο δακτυλίους (ψ) πρόσωπον αὐτοῦ. καὶ (ω) λογείου, ἐπὶ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14 [illegible]

* Prætereà fecerunt cortinas ex pilis ad expandendum ſuper tabernaculum, undecim cortinas fecerunt eas. 15 Longitudo cortinæ unius, triginta cubitorum: latitudo verò ejuſdem cortinæ, quatuor cubitorum: menſura una undecim cortinis. 16 Et conjunxit quinque cortinas ſimul, & ſex cortinas ſimul. 17 Fecítq; anſulas, quinquaginta anſulas ſuper labium cortinæ à latere commiſſuræ: & quinquaginta anſulas fecerunt ſuper labium cortinæ in comiſſura altera. 18 Et fecerunt globulos æneos quinquaginta, ad componendum tabernaculum, ut fieret unum. 19 Fecerunt quoque tegumenta tabernaculo ex pellibus arietum rubris, & tegmina pellium ſubnigri coloris deſuper. 20 Fecerunt etiam aſſeres tabernaculo de ligno hebeni, ſtantes. 21 Decem cubitorum longitudo aſſeris unius, cubiti cum dimidio cubiti, latitudo aſſeris unius. 22 Duo cardines aſſeri uni, & duo cardines aſſeri alteri, æquales unus è regione alterius. Sic fecerũt omnibus aſſeribus tabernaculi. 23 Et fecerunt aſſeres tabernaculo, viginti aſſeres ad latus venti Meridionalis. 24 Et quadraginta fulcra argentea fecerunt ſub viginti aſſeribus, bina fulcra ſub aſſere uno pro binis cardinibus ejus, et bina fulcra ſub aſſere uno pro binis cardinibus ejus, fecerũt. 25 Et ad latus alterũ tabernaculi, *nempe* ad latus venti Septẽtrionalis, fecit viginti aſſeres. 26 Et quadraginta fulcra argentea, gemina fulcra ſub aſſere uno, & gemina fulcra ſub aſſere altero. 27 Et ad oras tabernaculi ab Occidente, fecerunt ſex aſſeres. 28 Et duos aſſeres fecerunt angulo tabernaculi, in extremitatibus eorum, 29 Fueruntque gemini ex parte inferiori, & capita eorum ſimul erumpebant ſuper annulum unum: ſic fecerunt ambobus in utroque angulo. 30 Fuerunt igitur octo aſſeres, & fulcra eorum argentea ſexdecim: duo fulcra ſub aſſere uno, & duo fulcra ſub aſſere altero.

PARAPH. CHALD. cùm *VERSIONE LATINA.*

תרגום אונקלוס

14 ועבד יריען דמעזי לפרסא על־
משכנא חדא עסרי יריען עבד יתהין׃
15 אורכא דיריעתא חדא תלתין
באמין וארבע אמין פותיא דיריעתא
חדא משחתא חדא לחדא עסרי
16 יריען׃ ולפיף ית חמש יריען לחוד
17 וית שית יריען לחוד׃ ועבד ענובין
חמשין על ספתא דיריעתא בסטרא
בית לופי וחמשין ענובין עבד על־
ספתא דיריעתא דבית לופי תנינא׃
18 ועבד פורפין דנחש חמשין ללפפא
19 ית משכנא למהוי חד׃ ועבד חופאה
למשכנא משכי דדכרי מסמקי
וחופאה דמשכי ססגונא מלעילא׃
20 ועבד ית דפיא למשכנא דאעי שטין
21 קימין׃ עסר אמין אורכא דדפא
ואמתא ופלגות אמתא פותיא דדפא
22 חד׃ תרין צירין לדפא חד משלבין
חד לקביל חד כן עבד לכל דפי
23 משכנא׃ ועבד ית דפיא למשכנא
עסרין דפין לרוח עבר דרומא׃
24 וארבעין סמכין דכסף עבד תחות
עסרין דפין תרין סמכין תחות דפא
חד לתרין צירוהי ותרין סמכין
תחות דפא חד לתרין צירוהי׃
25 ולסטר משכנא תנינא לרוח צפונא
26 עבד עסרין דפין׃ וארבעין סמכיהון
דכסף תרין סמכין תחות דפא חד
27 ותרין סמכין תחות דפא חד׃ ולסיפי
משכנא מערבא עבד שתא דפין׃
28 ותרין דפין עבד לזוית משכנא
29 בסופיהון׃ והוו מכונין מלרע
וכחדא הוו מכונין ברישיהון
בעזקתא חדא כן עבד לתרויהון
30 לתרתין זוין׃ והוו תמניא דפין
וסמכיהון דכסף שתא עשר סמכין
תרין סמכין תרין סמכין תחות
דפא חד׃

Targum ONKELOS.

14 Fecítq; cortinas de pilis caprarũ; ad extẽndedũ ſuper tabernaculũ: undecim cortinas fecit. 15 Longitudo cortinæ unius triginta cubitorũ erat; & quatuor cubitorũ erat latitudo unius cortinæ: unius menſuræ 16 erant undecim cortinæ. Et conjunxit quinq; cortinas ſeorſum: & ſex cortinas ſeorſũ. 17 Fecítq; anſas quinquaginta in ora cortinæ, in latere quo jungenda erat: & quinquaginta anſas fecit in ora cortinæ alterius, in loco quo jungẽda erat. 18 Fecítq; fibulas æneas quinquaginta: ut conjungeretur taber19naculum, ut eſſet unũ. Et fecit coopertorium tabernaculi, de pellibus arietum rubricatis: coopertoriumq; aliud de pel20libus hyacinthinis déſuper. Fecítq; tabulas tabernaculi de li21gnis ſetim ſtantes. Decẽ cubitorum erat longitudo tabulæ: & cubiti & dimidii erat lati22tudo tabulæ unius. Duos cardines fecit in unaquaq; tabula; & duabus incaſtraturis erant conjunctæ, una cum alia: ſic fecit in omnibus tabulis taber23naculi. Et fecit tabulas tabernaculi, viginti ad latus meridi24anũ. Et quadraginta baſes argenteas fecit, ſub viginti tabulis: duæ baſes ſub tabula una, in duobus cardinibus ejus; & duæ baſes ſub tabula alia, in 25 duobus cardinibus ejus. Et in latere ſecundo tabernaculi, ad plagã ſeptentrionalẽ, fecit vi26ginti tabulas. Et quadraginta baſes de argento: duæ baſes erant ſub tabula una; & duæ 27 baſes ſub alia tabula. Et in poſteriori parte occidentali ta28bernaculi fecit ſex tabulas. Et duas tabulas fecit in angulis 29 tabernaculi extremis. Et erant conjunctæ ab inferiori parte: ſimulq; erant conjunctæ in capite ſuo, in annulo uno: ſic fe30cit in duobus angulis. Fueruntq; octo tabulæ; & baſes earum argenteæ, ſedecim baſes erant: binæ baſes ſub unaquaq; tabulâ.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

14 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

14 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM.

Tranſlatio Latina.

14 *Fecit quoque cortinas caprilis capillis pro tentorio ſuper tabernaculum undecim cortinas fecit illas.* 15 *Longitudinem cortinæ unius, triginta cubitorum, & quatuor cubitorum latitudinem cortinæ unius; menſurã unam undecim cortinis.* 16 *Junxit quoque quinque cortinas ſeparatim, & ſex cortinas ſeparatim.* 17 *Et fecit anſas quinquaginta ad oram cortinæ unius extremæ in cõmiſſura: quinquaginta quoque anſas fecit ad oram cortinæ commiſſuræ ſecundæ.* 18 *Et fecit circulos æreos quinquaginta, ad conjugendum tentorium ut eſſet unum.* 19 *Fecitque operimentum tentorio de pellibus arietinis rubricatis, & operimentum de pellibus janthinis deſuper.* 20 *Fecit præterea aſſeres tabernaculo de lignis Setim (b) rectis:* 21 *Decem cubitorum longitudinem aſſeris unius, cubiti & dimidii cubiti latitudinem aſſeris unius.* 22 *Duas incaſtraturas aſſeri uni correſpondentes, alteram alteri: Sic fecit omnibus aſſeribus tabernaculi.* 23 *Fecit etiam aſſeres pro tabernaculo; viginti aſſeres ad latus Meridionale.* 24 *Et quadraginta baſes argenteas fecit ſub viginti aſſeribus; duas baſes ſub uno aſſere pro duabus incaſtraturis, & duas baſes ſub uno aſſere pro duabus incaſtraturis.* 25 *Et ad latus ſecundum tabernaculi verſùs Septentrionem, fecit viginti aſſeres.* 26 *Et quadraginta baſes eorum argenteas, duas baſes ſub aſſere uno, & duas baſes ſub aſſere uno.* 27 *Et ad latera tabernaculi verſùs Occidentem, fecit ſex aſſeres.* 28 *Duos quoque aſſeres fecit ad angulos tabernaculi in duobus lateribus.* 29 *Et geminati ſunt inferne ſimul, fueruntq; gemini ad caput ejus in annulo uno; ſic fecit ambobus ad duos angulos.* 30 *Fuerúntque octo aſſeres & baſes eorum argenteæ, ſedecim baſes: unicuique aſſeri duæ baſes.*

VER. SAM. (b) ſtantes:

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

14 * وعمل شقق مرعزي ليمد على المسكن * احدى عشرة شقة * طول الشقة الواحدة ثلثون
15 ذراعا * في عرض اربعة اذرع * وجعل مساحة واحدة لها كلها * وخيط خمسا منها مفردة * وستا
16 مفردة * وصنع خمسين عروة على حاشية الشقة الطرفانية في الملفقة * وخمسين عروة على حاشية
17 الشقة التي في المخيطة الاخرى * وعمل شظايا من نحاس * خمسين شظية لتاليف المضرب *
18 فيكون واحدا * وعمل غشاء للمضرب جلود كباش ادمة * وغشاء من جلود داراش فوقه *
19 * وعمل تخاتج المسكن من خشب شط قايمة * طول كل تختجة عشر اذرع في عرض ذراع ونصف *
20 21 * وعمل كلي صنبرين لكل تختجة * ملسنات كلها * وجعل عشرين منها في جهة مهب الجنوب *
22 23 * وجعل اربعين قاعدة فضة تحتها لكل تختجة منها * قاعدتان لكلي صنبريها * وجعل لجانب
24 25 المسكن الثاني من جهة الشمال عشرين تختجة * وقواعدها من فضة * لكل تختجة قاعدتان *
26 * وبموخر المسكن غربا عمل ست تخاتج * ودفين في ركني المسكن في الموخر غربا *
27 28 * وكانت معتدلة من اسفل * وكانت جميعا معتدلة من فوق بحلقة واحدة * كذلك صنع
29 للزاويتين كلتيهما * فصارت ثماني تخاتج وقواعدها من فضة * ست عشرة قاعدة * لكل تختجة
30 قاعدتان *

* *Et fecit cortinas ex pilis caprarum, ut extenderet ſuper habitaculum, undecim cortinas.* 15 *Longitudo cortinæ unius triginta cubitorum, in latitudine quatuor cubitorum: & fecit menſuram unam iis omnibus.* 16 *Et conſuit quinque ex eis ſeparatim, & ſex ſeparatim.* 17 *Et fecit quinquaginta anſulas ſuper oram cortinæ extremæ in connexa una, & quinquaginta anſulas ſuper oram cortinæ quæ eſt in conſuta altera.* 18 *Et fecit fibulas ex ære, quinquaginta fibulas ad connectendum tentorium, ut eſſet unum.* 19 *Et fecit operculum tentorio ex pellibus arietum conditis & operimentum ex pellibus nigris ſuper illud.* 20 *Et fecit tabulas habitaculi ex ligno Santo, erectas:* 21 *Quælibet tabula habebat longitudinem decem cubitorum, in latitudine cubiti & dimidii;* 22 *Et fecit duos cardines cuilibet tabulæ quæ omnes erant lingulatæ.* 23 *Et poſuit viginti ex eis ad plagam flatûs Auſtralis.* 24 *Et collocavit quadraginta baſes argenti ſub eis, cuilibet tabulæ ex eis duas baſes pro duobus cardinibus ejus.* 25 *Et poſuit ad latus habitaculi ſecundum, ex parte Aquilonari, viginti tabulas.* 26 *Et baſes earum ex argento, cuilibet tabulæ duas baſes.* 27 *Et in tergo habitaculi ex parte Occidentali fecit ſex tabulas.* 28 *Et duas tabulas in ambobus angulis habitaculi à tergo ad Occidentem.* 29 *Et erant æquales deorſũ, & erant omnes æquales ſurſum in uno circulo. Sic fecit ſingulis duobus angulis.* 30 *Fuerunt ergò octo tabulæ, & baſes earum ex argento: ſexdecim baſes, cuilibet tabulæ duæ baſes.*

tabernaculi coſtæ tabulis quinque ,Sittim lignis vectes fecit Et
31 וַיַּעַשׂ בְּרִיחֵי עֲצֵי שִׁטִּים חֲמִשָּׁה לְקַרְשֵׁי צֶלַע־הַמִּשְׁכָּן
tabernaculi coſtæ tabulis vectes quinque Et .unius
32 הָאֶחָת׃ וַחֲמִשָּׁה בְרִיחִם לְקַרְשֵׁי צֶלַע־הַמִּשְׁכָּן
lateribus in tabernaculi tabulis vectes quinque Et .ſecundæ
הַשֵּׁנִית וַחֲמִשָּׁה בְרִיחִם לְקַרְשֵׁי הַמִּשְׁכָּן לַיַּרְכָתַיִם
medio in penetrandum ad medium vectem fecit Et .mare ad
33 יָמָּה׃ וַיַּעַשׂ אֶת־הַבְּרִיחַ הַתִּיכֹן לִבְרֹחַ בְּתוֹךְ
texit tabulas Et .extremum ad extremo ab ,tabularum
34 הַקְּרָשִׁים מִן־הַקָּצֶה אֶל־הַקָּצֶה׃ וְאֶת־הַקְּרָשִׁים צִפָּה
texit & vectibus domos ,auro fecit earum anulos & ,auro
זָהָב וְאֶת־טַבְּעֹתָם עָשָׂה זָהָב בָּתִּים לַבְּרִיחִם וַיְצַף אֶת־
purpura & ,hyacintho velum fecit Et .auro vectes
35 הַבְּרִיחִם זָהָב׃ וַיַּעַשׂ אֶת־הַפָּרֹכֶת תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן
illud fecit cogitantis opere :retorta byſſo & ,cocci vermiculo &
וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב עָשָׂה אֹתָהּ
eas texit & ,Sittim columnas quatuor ei fecit Et .Cherubim
36 כְּרֻבִים׃ וַיַּעַשׂ לָהּ אַרְבָּעָה עַמּוּדֵי שִׁטִּים וַיְצַפֵּם
fecit Et .argenti baſes quatuor eis fudit Et .auri earũ capitella ,auro
37 זָהָב וָוֵיהֶם זָהָב וַיִּצֹק לָהֶם אַרְבָּעָה אַדְנֵי־כָסֶף׃ וַיַּעַשׂ
vermiculo & ,purpura & ,hyacintho tabernaculi oſtium ad tectum
מָסָךְ לְפֶתַח הָאֹהֶל תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת
.quinque eius columnas Et .recamantis opere ,retorta byſſo & ,cocci
38 שָׁנִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר מַעֲשֵׂה רֹקֵם׃ וְאֶת־עַמּוּדָיו חֲמִשָּׁה
earum baſes & ,aureæ earũ cælaturæ &:earum capita texit &,earum uncinos &
וְאֶת־וָוֵיהֶם וְצִפָּה רָאשֵׁיהֶם וַחֲשֻׁקֵיהֶם זָהָב וְאַדְנֵיהֶם
.æreæ quinque
חֲמִשָּׁה נְחֹשֶׁת׃

CAP. XXXVII. לז

;duorum cubitorum :Sittim lignis arcam Beſalel fecit Et
1 וַיַּעַשׂ בְּצַלְאֵל אֶת־הָאָרֹן עֲצֵי שִׁטִּים אַמָּתַיִם
cubiti & ,ejus latitudo dimidii & ,cubiti & ,ejus longitudo dimidii &
וָחֵצִי אָרְכּוֹ וְאַמָּה וָחֵצִי רָחְבּוֹ וְאַמָּה
foris à & domo à mundo auro eam texit Et.ejus ſtaturæ dimidii &
2 וָחֵצִי קֹמָתוֹ׃ וַיְצַפֵּהוּ זָהָב טָהוֹר מִבַּיִת וּמִחוּץ
auri anulos quatuor illi fudit Et .circum auri coronam ei fecit &
3 וַיַּעַשׂ לוֹ זֵר זָהָב סָבִיב׃ וַיִּצֹק לוֹ אַרְבַּע טַבְּעֹת זָהָב
ſuum ejus angulos ſuper anulos duos & ,ejus angulis quatuor ſuper
עַל אַרְבַּע פַּעֲמֹתָיו וּשְׁתֵּי טַבָּעֹת עַל־צַלְעוֹ הָאֶחָת
lignorum vectes fecit Et .ſecundo ipſius latere ſuper anulos duos &
4 וּשְׁתֵּי טַבָּעֹת עַל־צַלְעוֹ הַשֵּׁנִית׃ וַיַּעַשׂ בַּדֵּי עֲצֵי
ſuper anulos in vectes introduxit Et .auro eos texit & ,Sittim
5 שִׁטִּים וַיְצַף אֹתָם זָהָב׃ וַיָּבֵא אֶת־הַבַּדִּים בַּטַּבָּעֹת עַל
auro propitiatoriũ fecit Et .arcam portandum ad ,arcæ coſtas
6 צַלְעֹת הָאָרֹן לָשֵׂאת אֶת־הָאָרֹן׃ וַיַּעַשׂ כַּפֹּרֶת זָהָב
dimidii & ,cubiti & ,ejus longitudo dimidii &,cubitorum duorũ :mundo
טָהוֹר אַמָּתַיִם וָחֵצִי אָרְכָּהּ וְאַמָּה וָחֵצִי
eos fecit ductili :auro Cherubim duos fecit Et.ejus latitudo
7 רָחְבָּהּ׃ וַיַּעַשׂ שְׁנֵי כְרֻבִים זָהָב מִקְשָׁה עָשָׂה אֹתָם
.propitiatorii extremitatib' duabus à
מִשְּׁנֵי קְצוֹת הַכַּפֹּרֶת׃

Verſio VULG. LAT.

31 Fecit & vectes de lignis Setim, quinque ad continendas tabulas unius lateris tabernaculi, 32 Et quinque alios ad alterius lateris coaptandas tabulas: & extra hos, quinque alios vectes ad Occidentalem plagam tabernaculi contra 33 mare. Fecit quoque vectem alium, qui per medias tabulas ab angulo uſque ad angulum 34 perveniret. Ipſa autem tabulata deauravit, fuſis baſibus eorum argenteis. Et circulos eorum fecit aureos, per quos vectes induci poſſent: quos & ipſos laminis aureis ope-35 ruit. Fecit & velum de hyacintho, & purpurâ, vermiculo, ac byſſo retortâ, opere polymitario, variũ atque diſtin-36 ctum. Et quatuor columnas de lignis Setim, quas cum capitibus deauravit, fuſis baſi-37 bus earum argenteis. Fecit & tentoriũ in introitu tabernaculi ex hyacintho, purpurâ, vermiculo, byſſóq; retortâ, o-38 pere plumarii. Et columnas quinque cum capitibus ſuis, quas operuit auro, baſſéſq; earum fudit æneas.

CAP. XXXVII.

1 Fecit autem Beſeleel & arcam de lignis Setim, habentē duos ſemis cubitos in longitudine, & cubitum ac ſemiſſem in latitudine, altitudo quoque unius cubiti fuit & dimidii: veſtivítque eam auro puriſſimo intus ac foris. 2 Et fecit illi coronam auream 3 per gyrum, Conflans quattuor annulos aureos per quattuor angulos ejus: duos annulos in latere uno, & duos in al-4 tero. Vectes quoque fecit de lignis Setim, quos veſtivit au-5 ro, Et quos miſit in annulos, qui erant in lateribus arcæ ad 6 portandum eam. Fecit & propitiatorium, id eſt, oraculum, de auro mundiſſimo, duorum cubitorum & dimidii in longitudine, & cubiti ac ſemis in 7 latitudine. Duos etiam Cherubī ex auro ductili, quos poſuit ex utraq; parte propitiatorii.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

καὶ συνέσφιγξε τὸ λογεῖον ἀπὸ τῶν δακτυλίων τῶν ἐπ' αὐτοῦ εἰς τοὺς δακτυλίους τῆς ἐπωμίδος, συνεχομένους ἐκ τῆς ὑακίνθου, συμπεπλεγμένους εἰς τὸ ὕφασμα τῆς ἐπωμίδος, ἵνα μὴ χαλᾶται τὸ λογεῖον ἀπὸ τῆς ἐπωμίδος, καθὰ συνέταξε κύριος τῷ Μωυσῇ. καὶ ἐποίησαν τὸν ὑποδύτην ὑπὸ τὴν ἐπωμίδα, ἔργον ὑφαντὸν, ὅλον ὑακίνθινον. τὸ δὲ περιστόμιον τοῦ ὑποδύτου ἐν τῷ μέσῳ διυφασμένον (α) συμπλεκτὸν, ᾤαν ἔχον κύκλῳ τὸ περιστόμιον (β) ἀδιάλυτον. καὶ ἐποίησαν ἐπὶ τοῦ λώματος τοῦ ὑποδύτου κάτωθεν ὡς ἐξανθούσης ῥόας ῥοΐσκους, ἐξ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου νενησμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης. καὶ ἐποίησαν κώδωνας χρυσοῦς, καὶ ἐπέθηκαν τοὺς κώδωνας ἐπὶ τὸ λῶμα τοῦ ὑποδύτου κύκλῳ ἀνὰ μέσον τῶν ῥοΐσκων· κώδων χρυσοῦς καὶ ῥοΐσκος (γ) ἐπὶ τοῦ λώματος τοῦ ὑποδύτου κύκλῳ, εἰς τὸ λειτουργεῖν, καθὰ συνέταξε κύριος τῷ Μωυσῇ. καὶ ἐποίησαν χιτῶνας βυσσίνους, ἔργον ὑφαντὸν, Ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, καὶ τὰς κιδάρεις ἐκ βύσσου, καὶ τὴν μίτραν ἐκ βύσσου, (δ) καὶ τὰ περισκελῆ ἐκ βύσσου κεκλωσμένης, καὶ τὰς ζώνας αὐτῶν ἐκ βύσσου, καὶ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου νενησμένου, ἔργον ποικιλτοῦ, ὃν τρόπον συνέταξε κύριος τῷ Μωυσῇ. καὶ ἐποίησαν τὸ πέταλον τὸ χρυσοῦν, ἀφόρισμα τοῦ ἁγίου, χρυσίου καθαροῦ. καὶ ἔγραψεν ἐπ' αὐτοῦ (ε) γράμματα ἐκτετυπωμένα σφραγῖδος, Ἁγίασμα κυρίῳ. καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὸ λῶμα ὑακίνθινον, ὥστε ἐπικεῖσθαι ἐπὶ τὴν μίτραν ἄνωθεν, ὃν τρόπον συνέταξε κύριος τῷ Μωυσῇ.

Et conſtrinxit rationale ab annulis qui ſuper ipſum, ad annulos ſuperhumeralis continentes ex hyacintho complicatos ad contexturam ſuperhumeralis, ut non diffluat rationale à ſuperhumerali, ſicut præcepit Dominus Moyſi. Et fecerunt ſubuculam ſub ſuperhumerali, opus textile totum hyacinthinum. Periſtomium autem ſubuculæ in medio pertextum complicatum, oram habens in circuitu, periſtomium indiſſolubile. Et fecerunt ſuper marginem ſubuculæ ab imo, quaſi florentis mali punici corymbos ex hyacintho, & purpurâ, & cocco neto, & byſſo tortâ. Et fecerunt tintinnabula aurea: & impoſuerunt tintinnabula ad marginem ſubuculæ in circuitu inter mala punica: tintinnabulum aureum, & malum punicum ſuper marginem ſubuculæ in circuitu, ad miniſtrandum, ſicut conſtituit Dominus Moyſi. Et fecerunt tunicas byſſinas, opus textile, Aaron, & filiis ejus, & cidaras ex byſſo, & mitram ex byſſo, & feminalia ex byſſo torta, & zonas eorum ex byſſo, & hyacintho, & purpurâ, & cocco neto, opus variatoris, quemadmodum præcepit Dominus Moyſi. Et fecerunt laminam auream, ſeparationem ſanctitatis, auri puri. Et ſcripſit ſuper eam literas ſignatas ſigillo, Sanctificationem Domino. Et impoſuerunt (o) ſuper marginem hyacinthinũ, ut ſupercaderet ſuper mitrā deſuper, quemadmodũ præcepit Domin' Moyſi.

MS.A. (α) συμπλεκτὸν, ᾤαν (β) διάλυτον. (γ) ἐπὶ τὸ λῶμα (δ) καὶ περισκελῆ (ε) τὰ γράμματα

ΚΕΦ. λζʹ.

Καὶ ἐποίησαν τῇ σκηνῇ δέκα αὐλαίας· ὀκτὼ καὶ εἴκοσι (α) πήχεων μῆκος τῆς αὐλαίας τῆς μιᾶς, τὸ αὐτὸ (β) ἦν πάσαις·

MS. A. (α) πηχῶν (γ) ἦσαν πᾶσαι·

CAP. XXXVII.

Et fecerunt tabernaculo decem aulæa: octo & viginti cubitorum longitudo aulæi unius: eadem erat omnibus:

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

31 * ܘܥܒܕܘ ܡܘܫܠܐ ܕܩܝܣܐ ܕܐܒܢܘܣܐ. ܚܡܫܐ. ܠܕܦܐ ܕܣܛܪܗ ܚܕ ܕܡܫܟܢܐ. * ܘܚܡܫܐ
32 ܡܘܫܠܐ ܠܕܦܐ ܕܣܛܪܗ ܐܚܪܢܐ ܕܡܫܟܢܐ. ܘܚܡܫܐ ܡܘܫܠܐ ܠܕܦܘܗܝ ܕܡܫܟܢܐ.
ܠܣܘܦܝܗܘܢ. ܡܢ ܡܥܪܒܐ. * ܘܥܒܕܘ ܡܘܫܠܐ ܡܨܥܝܐ. ܠܡܥܒܪܘ ܒܝܬ ܕܦܐ. ܡܢ
33 ܣܘܦܐ ܠܣܘܦܐ. * ܘܕܦܐ ܚܦܐ ܕܗܒܐ. ܘܥܙܩܬܗܘܢ ܥܒܕܘ ܕܗܒܐ. ܐܬܪܐ ܠܡܘܫܠܐ.
34 ܘܠܡܘܫܠܐ ܚܦܐ ܕܗܒܐ. * ܘܥܒܕܘ ܦܪܣܐ ܕܬܟܠܬܐ ܘܐܪܓܘܢܐ. ܘܨܒܥܐ ܕܙܚܘܪܝܬܐ.
35 ܘܒܘܨܐ ܥܙܝܙܐ. ܥܒܕܐ ܕܐܘܡܢܐ ܥܒܕܘܗ. ܟܪܘܒܐ. * ܘܥܒܕܘ ܠܗ ܐܪܒܥܐ ܥܡܘܕܐ ܕܐܒܢܘܣܐ.
36 ܘܚܦܐ ܐܢܘܢ ܕܗܒܐ. ܘܪܫܝܗܘܢ ܕܗܒܐ. ܘܥܒܕܘ ܠܗܘܢ ܐܪܒܥܐ ܣܡܟܐ ܕܣܐܡܐ.
37 * ܘܥܒܕܘ ܦܪܣܐ ܠܬܪܥܐ ܕܡܫܟܢܐ. ܕܬܟܠܬܐ ܘܐܪܓܘܢܐ. ܘܨܒܥܐ ܕܙܚܘܪܝܬܐ. ܘܒܘܨܐ ܥܙܝܙܐ.
38 ܥܒܕܐ ܕܨܘܪܬܐ. * ܥܡܘܕܘܗܝ ܚܡܫܐ ܘܦܫܟܐ. ܕܪܫܝܗܘܢ. ܘܦܫܟܗܘܢ ܕܗܒܐ. ܘܣܡܟܝܗܘܢ
ܚܡܫܐ. ܕܢܚܫܐ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܠܙ *

1 * ܘܥܒܕ ܒܨܠܐܝܠ ܩܒܘܬܐ ܕܩܝܣܐ ܕܐܒܢܘܣܐ. ܬܪܬܝܢ ܐܡܝܢ ܘܦܠܓܐ. ܐܘܪܟܗ. ܘܐܡܬܐ
2 ܘܦܠܓܐ. ܦܬܝܗ. ܘܐܡܬܐ ܘܦܠܓܐ. ܪܘܡܗ. * ܘܚܦܝܗ ܕܗܒܐ ܕܟܝܐ. ܡܢ ܠܓܘ ܘܡܢ ܠܒܪ.
3 ܘܥܒܕ ܠܗ ܟܠܝܠܐ ܕܕܗܒܐ ܚܕܪܐ. * ܘܢܣܟ ܠܗ ܐܪܒܥ ܥܙܩܢ ܕܕܗܒܐ. ܥܠ ܐܪܒܥ
4 ܩܪܢܬܗ. ܬܪܬܝܢ ܥܙܩܢ ܥܠ ܣܛܪܗ ܚܕ. ܘܬܪܬܝܢ ܥܙܩܢ ܥܠ ܣܛܪܗ ܐܚܪܢܐ. * ܘܥܒܕ ܡܘܫܠܐ
5 ܕܐܒܢܘܣܐ. ܘܚܦܐ ܐܢܘܢ ܕܗܒܐ. * ܘܐܥܠ ܡܘܫܠܐ ܒܥܙܩܬܐ. ܥܠ ܣܛܪܘܗܝ ܕܩܒܘܬܐ.
6 ܠܡܫܩܠܗ ܠܩܒܘܬܐ. * ܘܥܒܕ ܚܘܣܝܐ ܕܕܗܒܐ ܕܟܝܐ. ܬܪܬܝܢ ܐܡܝܢ ܘܦܠܓܐ. ܐܘܪܟܗ. ܘܐܡܬܐ
7 ܘܦܠܓܐ ܦܬܝܗ. * ܘܥܒܕ ܬܪܝܢ ܟܪܘܒܐ ܕܕܗܒܐ. ܢܣܝܟܐ ܥܒܕ ܐܢܘܢ. ܡܢ ܬܪܝܢ ܣܛܪܘܗܝ ܕܚܘܣܝܐ.

Fecerunt etiā vectes de ligno hebeni: quinq; 31 pro aſſeribus lateris unius tabernaculi. Et 32 quinq; vectes pro aſſeribus alterius lateris tabernaculi, & quinque vectes pro aſſeribus tabernaculi ad margines eorū ab Occidente. Et fecerunt vectem medium ad transfodien-33 dos aſſeres ab hoc latere ad illud. Aſſeres au-34 tem obduxit auro, & annulos eorum fecerunt aureos locum vectibus: ipſóſq; vectes obduxit auro. Præterea fecerunt tegumentū 35 ex flavo ſerico, & purpura, & tinctura coccinea, & byſſo tortâ, opere artificis elaboratum fuit, *imaginibus repræſentantibus* Cherubim. Fecítq; ei quatuor columnas hebeni: 36 & obduxit eas auro: & capitella earum auro: & fecerunt eis quatuor fulcra argentea. Fecit quoque velum oſtio tabernaculi ex flavo 37 ſerico, & purpura, & tinctura coccinea, & byſſo tortâ, opere imaginum. Columnas 38 ejus quinque, & linimenta capitum illarum, & linimentum ipſarum ex auro: & fulcra earum quinque ex ære.

CAP. XXXVII.

Fecit quoq; Baſliel arcā de ligno hebeni, 1 cujus longitudo erat duorū cubitorum cum dimidio, & cubiti cū dimidio latitudo ejus, & cubiti cum dimidio altitudo ejus. Texitq; 2 eam auro puro intus & foris, fecítq; ei coronam auream per ambitum. Et conflavit illi 3 quatuor annulos aureos ſuper quatuor angulos ejus: duos annulos ſuper latus ejus unum, & duos annulos ſuper latus ejus alterum. Fe-4 cit etiam vectes de ligno hebeni, & texit eos auro. Et immiſit vectes in annulos in laterib' 5 arcæ, ad portandam arcam. Fecítq; propitia-6 toriū ex auro puro, longitudine duorū cubitorū cum dimidio, & cubiti cum dimidio latitudine. Fecit quoq; duos Che-7 rubim ex auro, fuſiles fecit eos, in duob' laterib' propitiatorii.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

31 וַעֲבַד עַבְרֵי דְּאָעֵי שִׁטִּין חַמְשָׁא לְדַפֵּי
סְטַר־מַשְׁכְּנָא חַד׃ 32 וְחַמְשָׁא עַבְרִין
לְדַפֵּי סְטַר־מַשְׁכְּנָא תִּנְיָנָא וְחַמְשָׁא
עַבְרִין לְדַפֵּי מַשְׁכְּנָא לְסוֹפֵיהוֹן
מַעַרְבָא׃ 33 וַעֲבַד יָת עַבְרָא מְצִיעָאָה
לְאַעְבָּרָא בְּגוֹ דַפַּיָּא מִן סְיָפֵי לִסְיָפֵי׃
34 וְיָת דַּפַּיָּא חֲפָא דַּהֲבָא וְיָת
עִזְקָתְהוֹן עֲבַד דַּהֲבָא אַתְרָא
לְעַבְרַיָּא וַחֲפָא יָת עַבְרַיָּא דַּהֲבָא׃
35 וַעֲבַד יָת פָּרֻכְתָּא דִּתְכִלְתָּא וְאַרְגְּוָנָא
וּצְבַע זְהוֹרִי וּבוּץ שְׁזִיר עוֹבַד אֻמָּן
עֲבַד יָתַהּ צוּרַת כְּרוּבִין׃ 36 וַעֲבַד לַהּ
אַרְבְּעָא עַמּוּדֵי שִׁטִּין וַחֲפָנוּן דַּהֲבָא
וָוֵיהוֹן דַּהֲבָא וְאַתִּיךְ לְהוֹן אַרְבְּעָא
סַמְכִין דִּכְסָף׃ 37 וַעֲבַד פְּרָסָא לִתְרַע
מַשְׁכְּנָא תִּכְלָא וְאַרְגְּוָנָא וּצְבַע זְהוֹרִי
וּבוּץ שְׁזִיר עוֹבַד צַיָּר׃ 38 וְיָת עַמּוּדוֹהִי
חַמְשָׁא וְיָת וָוֵיהוֹן וַחֲפָא רֵישֵׁיהוֹן
וְכִבּוּשֵׁיהוֹן דַּהֲבָא וְסַמְכֵיהוֹן חַמְשָׁא
דִּנְחָשָׁא׃ לז
1 וַעֲבַד בְּצַלְאֵל יָת אֲרוֹנָא דְּאָעֵי שִׁטִּין
תַּרְתֵּין אַמִּין וּפַלְגָּא אוּרְכֵּיהּ וְאַמְּתָא
וּפַלְגָּא פּוּתְיֵהּ וְאַמְּתָא וּפַלְגָּא
רוּמֵיהּ׃ 2 וַחֲפָהִי דְּהַב דְּכֵי מִגָּיו וּמִבָּרָא׃
וַעֲבַד לֵיהּ זֵיר דִּדְהַב סְחוֹר סְחוֹר׃
3 וְאַתִּיךְ לֵיהּ אַרְבַּע עִזְקָן דִּדְהַב עַל
אַרְבַּע זָוְיָתֵיהּ וְתַרְתֵּין עִזְקָן עַל
סִטְרֵיהּ חַד וְתַרְתֵּין עִזְקָן עַל סִטְרֵיהּ
תִּנְיָנָא׃ 4 וַעֲבַד אֲרִיחֵי דְּאָעֵי שִׁטִּין
וַחֲפָא יָתְהוֹן דַּהֲבָא׃ 5 וְאָעֵל יָת
אֲרִיחַיָּא בְּעִזְקָתָא עַל סִטְרֵי דַאֲרוֹנָא
לְמִטַּל יָת אֲרוֹנָא׃ 6 וַעֲבַד כַּפֻּרְתָּא
דִּדְהַב דְּכֵי תַּרְתֵּין אַמִּין וּפַלְגָּא
אוּרְכַּהּ וְאַמְּתָא וּפַלְגָּא פּוּתְיַהּ׃ 7 וַעֲבַד
תְּרֵין כְּרוּבִין דִּדְהַב נְגִיד עֲבַד יָתְהוֹן
מִתְּרֵין סִטְרֵי כַפֻּרְתָּא׃

Targum ONKELOS.

31 Et fecit quinq; vectes de lignis ſetim, ad continendas tabulas 32 unius lateris tabernaculi. Et quinq; vectes fecit ad continendas tabulas alterius lateris tabernaculi: & quinq; vectes fecit ad continendas tabulas partis poſterioris tabernaculi, 33 ad occidentem. Et fecit vectē medium; ut mitteretur per medias tabulas, à ſummo uſq; 34 ad ſummum. Tabuláſque cooperuit auro, & annulos earum fecit ex auro, ut eſſent loca vectibus: vectes quoq; 35 cooperuit aurō. Fecitque velū, de hyacintho & purpurâ, & coccino, & byſſo retortâ: opere artificis fecit illud, cū figu-36 ris Cherubim. Et fecit ei quatuor columnas de lignis ſetim; & cooperuit eas auro, & capita earū erāt ex auro: & fudit eis quatuor baſes de argento. 37 Fecitq; tentoriū in oſtio tabernaculi; de hyacintho et purpura, et coccino, & byſſo retorta: 38 opere polymitarii. Et columnæ ejus quinq; cum capitib' ſuis: & cooperuit capita earum & cælaturas earum auro: baſéſq; earum fecit quinq; ex ære.

CAP. XXXVII.

1 Et fecit Beſeleel arcam de lignis ſetim: duorum cubitorum & dimidii erat longitudo ejus, & latitudo ejus cubiti & dimidii; & altitudo 2 cubiti & dimidii. Et cooperuit eam auro mundiſſimo, intus & foris: fecítq; illi circulū 3 aureū per circuitū. Et fudit ei quatuor annulos aureos, ſuper quatuor angulos ej'; duo annuli in latere uno, & duo an-4 nuli in latere altero. Et fecit vectes de lignis ſetim: & coo-5 peruit eos aurō. Et induxit vectes per annulos, qui erāt in laterib' arcæ, ad portandū arcā. 6 Fecitq; propitiatoriū ex auro mundiſſimo: duorū cubitorum & dimidii erat longitudo ej'; & latitudo cubiti & dimidii. 7 Fecitq; duos Cherubim de auro: *ductiles* fecit eos ex duobus lateribus propitiatorii.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

**31 ࠅࠉࠏࠔ ࠁࠓࠉࠇࠉ ࠏࠑࠉ ࠔࠈࠉࠌ ࠇࠌࠔࠄ ࠋࠒࠓࠔࠉ ࠑࠋࠏ ࠄࠌࠔࠊࠍ ࠄࠀࠇࠕ׃ * 32 ࠅࠇࠌࠔࠄ ࠁࠓࠉࠇࠉࠌ ࠋࠒࠓࠔࠉ ࠑࠋࠏ ࠄࠌࠔࠊࠍ ࠄࠔࠍࠉࠕ ࠅࠇࠌࠔࠄ ࠁࠓࠉࠇࠉࠌ ࠋࠒࠓࠔࠉ ࠄࠌࠔࠊࠍ ࠋࠉࠓࠊࠕࠉࠌ ࠉࠌࠄ׃ * 33 ࠅࠉࠏࠔ ࠀࠕ ࠄࠁࠓࠉࠇ ࠄࠕࠉࠊࠅࠍ ࠋࠁࠓࠅࠇ ࠁࠕࠅࠊ ࠄࠒࠓࠔࠉࠌ ࠌࠍ ࠄࠒࠑࠄ ࠀࠋ ࠄࠒࠑࠄ׃ * 34 ࠅࠀࠕ ࠄࠒࠓࠔࠉࠌ ࠑࠐࠄ ࠆࠄࠁ ࠅࠀࠕ ࠈࠁࠏࠅࠕࠌ ࠏࠔࠄ ࠆࠄࠁ ࠁࠕࠉࠌ ࠋࠁࠓࠉࠇࠉࠌ ࠅࠉࠑࠐ ࠀࠕ ࠄࠁࠓࠉࠇࠉࠌ ࠆࠄࠁ׃ **35 ࠅࠉࠏࠔ ࠀࠕ ࠄࠐࠓࠊࠕ ࠕࠊࠋࠕ ࠅࠀࠓࠂࠌࠍ ࠅࠕࠅࠋࠏࠕ ࠔࠍࠉ ࠅࠔࠔ ࠌࠔࠆࠓ ࠌࠏࠔࠄ ࠇࠔࠁ ࠏࠔࠄ ࠀࠕࠄ ࠊࠓࠅࠁࠉࠌ׃ * 36 ࠅࠉࠏࠔ ࠋࠄ ࠀࠓࠁࠏࠄ ࠏࠌࠅࠃࠉ ࠔࠈࠉࠌ ࠅࠉࠑࠐࠌ ࠆࠄࠁ ࠅࠅࠉࠄࠌ ࠆࠄࠁ ࠅࠉࠑࠒ ࠋࠄࠌ ࠀࠓࠁࠏࠄ ࠀࠃࠍࠉ ࠊࠎࠐ׃ * 37 ࠅࠉࠏࠔ ࠌࠎࠊ ࠋࠐࠕࠇ ࠄࠀࠄࠋ ࠕࠊࠋࠕ ࠅࠀࠓࠂࠌࠍ ࠅࠕࠅࠋࠏࠕ ࠔࠍࠉ ࠅࠔࠔ ࠌࠔࠆࠓ ࠌࠏࠔࠄ ࠓࠒࠌ׃ * 38 ࠅࠀࠕ ࠏࠌࠅࠃࠉࠅ ࠇࠌࠔࠄ ࠅࠀࠕ ࠅࠅࠉࠄࠌ ࠅࠑࠐࠄ ࠓࠀࠔࠉࠄࠌ ࠅࠇࠔࠒࠉࠄࠌ ࠆࠄࠁ ࠅࠀࠃࠍࠉࠄࠌ ࠇࠌࠔࠄ ࠍࠇࠔࠕ׃

ࠋࠆ

**1 ࠅࠉࠏࠔ ࠁࠑࠋࠀࠋ ࠀࠕ ࠄࠀࠓࠅࠍ ࠏࠑࠉ ࠔࠈࠉࠌ ࠀࠌࠕࠉࠌ ࠅࠇࠑࠉ ࠀࠓࠊࠅ ࠅࠀࠌࠄ ࠅࠇࠑࠉ ࠓࠇࠁࠅ ࠅࠀࠌࠄ ࠅࠇࠑࠉ ࠒࠅࠌࠕࠅ׃ * 2 ࠅࠉࠑࠐࠄࠅ ࠆࠄࠁ ࠈࠄࠅࠓ ࠌࠁࠉࠕ ࠅࠌࠇࠅࠑ ࠅࠉࠏࠔ ࠋࠅ ࠆࠓ ࠆࠄࠁ ࠎࠁࠉࠁ׃ * 3 ࠅࠉࠑࠒ ࠋࠅ ࠀࠓࠁࠏ ࠈࠁࠏࠅࠕ ࠆࠄࠁ ࠏࠋ ࠀࠓࠁࠏ ࠐࠏࠌࠕࠉࠅ ࠅࠔࠕࠉ ࠈࠁࠏࠅࠕ ࠏࠋ ࠑࠋࠏࠅ ࠄࠀࠇࠕ ࠅࠔࠕࠉ ࠈࠁࠏࠅࠕ ࠏࠋ ࠑࠋࠏࠅ ࠄࠔࠍࠉࠕ׃ * 4 ࠅࠉࠏࠔ ࠁࠃࠉ ࠏࠑࠉ ࠔࠈࠉࠌ ࠅࠉࠑࠐ ࠀࠕࠌ ࠆࠄࠁ׃ * 5 ࠅࠉࠁࠀ ࠀࠕ ࠄࠁࠃࠉࠌ ࠁࠈࠁࠏࠅࠕ ࠏࠋ ࠑࠋࠏࠕ ࠄࠀࠓࠅࠍ ࠋࠔࠀࠕ ࠀࠕ ࠄࠀࠓࠅࠍ׃ **6 ࠅࠉࠏࠔ ࠊࠐࠓࠕ ࠆࠄࠁ ࠈࠄࠅࠓ ࠀࠌࠕࠉࠌ ࠅࠇࠑࠉ ࠀࠓࠊࠄ ࠅࠀࠌࠄ ࠅࠇࠑࠉ ࠓࠇࠁࠄ׃ * 7 ࠅࠉࠏࠔ ࠔࠍࠉ ࠊࠓࠅࠁࠉࠌ ࠆࠄࠁ ࠌࠒࠔࠄ ࠏࠔࠄ ࠀࠕࠌ ࠌࠔࠍࠉ ࠒࠑࠅࠕ ࠄࠊࠐࠓࠕ׃

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Fecerunt quoq; vectes quinque de lignis Setim aſſeribus ex parte una tabernaculi. 31 *Et* 32 *quinque vectes aſſeribus ex parte ſecunda tabernaculi; & quinque vectes aſſeribus ex parte tabernaculi verſùs latera Occidentalia. Fe-*33 *citq; vectem intermediū qui penetrabat per medium aſſerum ab extremo ad extremū. Aſſeres autem texit auro, &* 34 *annulos eorum fecit aureos (c) qui aſſeribus inſerendis inſerviebant, texitq; vectes auro. Fecit quoque velum ex* 35 *hyacintho, et purpura, et cocco dibapho, et byſſo retortâ; cum eo fecit (d) Cherubim operis plumarii. Et fecit ei quatuor* 36 *columnas Setim, quas texit auro; & uncinos eorum aureos; quibus conflavit quatuor baſes argenteas. Et fecit au-*37 *læum ad portam tabernaculi ex hyacintho, et purpura, & cocco bis tincto, & byſſo retortâ, opus acu-pictoris. Co-*38 *lumnas ejus quinque, et uncinos earum, texitq; auro capita earum, & arcus earum; baſes verò earum quinque æreas.*

CAP. XXXVII.

Deinde fecit Beſeleel arcam de lignis Setim; 1 *duorum cubitorum cum dimidio longitudinem ejus, & cubiti cum dimidio latitudinem ejus, cubiti quoque cum dimidio altitudinem ejus. Et* 2 *texit eam auro puro, interiùs & exteriùs texit eam; fecitque ei coronam auream in circuitu. Fuditque* 3 *ei quatuor annulos aureos ſuper quatuor angulos ejus; & duos annulos ſuper latus ejus ſecundùm. Fecit etiam* 4 *vectes de lignis Setim, et texit eos auro. Et immiſit vectes in* 5 *annulos ſuper latera arcæ, ut cum iis arca deferretur. Fecit* 6 *præterea propitiatorium ex auro puro: duorum cubitorum cum dimidio longitudinem ejus. Fecit quoque duos* 7 *Cherubim ex auro ductili: fecit eos duabus extremitatibus propitiatorii.*

VER. SAM. (c) *pro locis vectibus* (d) *Picturas*

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وعمل عوارض من خشب السنط * خمس عوارض لتخاتج جانب المسكن الواحد * وخمسا لتخاتج 31
جانب المسكن الثاني * وخمس عوارض لتخاتج المسكن الذي في المؤخر غربا * وعمل العارضة 32
الوسطي عارضة في وسط التخاتج من الطرف الى الطرف * وغشي التخاتج بالذهب * وعمل حلقها 33 34
من الذهب مواضع العوارض وغشي العوارض بالذهب * وعمل الحجلة من اسمانجون وارجوان 35
وصبغ قرمز وعشر مسرور * صنعة حاذق صنعها صورا * وعمل لها اربعة اعمدة من خشب السنط 36
وغشاهن بالذهب * وعمل رزافينهن من ذهب * وصاغ لهن اربع قواعد فضة * وعمل ستر الباب 37
الخباء من اسمانجون وارجوان وصبغ قرمز وعشر مسرور وعمل رقام * وجعل اعمدته خمسة * 38
وجعل رزافيها وغشية رووسها وطليها من الذهب * وخمس قواعدها من نحاس *

* الفصل السابع والثلثون *

* وعمل بصلاييل الصندوق من خشب السنط * 1
وجعل ذراعين ونصفا طوله * وذراعا ونصفا عرضه * وذراعا ونصفا سمكه * وغشاه بذهب خالص 2
من داخل وخارج * وعمل له زيح ذهب دايرا * وصاغ له اربع حلقات من ذهب على اربعة 3
اركانه * وجعل كلتي حلقتين من جهته الواحدة * وكلتي حلقتين من جهته الاخرى * وعمل 4
دهوف خشب سنط * وغشاها بالذهب * وادخل الدهوف في الحلق على جانبي الصندوق لحمل 5
التابوت بها * وجعل الغشاء من ذهب خالص * طوله ذراعان ونصف * وعرضه ذراع ونصف * 6
* وعمل صورتين من ذهب * مصمتين عملهما في طرفي الغشاء * 7

Et fecit tranſverſa ex ligno Santo, quin- 31 *que tranſverſa pro tabulis lateris habitaculi unius, & quinque pro tabulis lateris ſecundi habitaculi. Et quinque tranſver-* 32 *ſa pro tabulis habitaculi quæ ſunt in poſteriori parte ad Occidentem. Et fecit* 33 *tranſverſum medium trajectū per medium tabularum ab extremitate ad extremitatem. Et cooperuit tabulas auro, &* 34 *fecit anſas ejus ex auro, loca tranſverſis, & cooperuit tranſverſa auro. Et fecit* 35 *velū ex hyacintho, & purpura, & tinctura croci, & byſſo retortâ, opere ſagaciſſimi fecit illud, Figuras. Et fecit ei quatuor* 36 *columnas ex ligno Santo, & cooperuit eas auro, Et fecit capitella earum ex auro,* 37 *et fudit eis quatuor baſes aureas: et fecit velum oſtio tabernaculi ex hyacintho, & purpura, & tinctura croci, & byſſo retortâ, & quidem opere Phrygio. Et fecit* 38 *columnas ejus quinque, & fecit capitella earum, & linimentum capitum earum ex auro, et quinque baſes earum ex ære.*

CAP. XXXVII.

Et fecit Baſlail arcam ex ligno, Santo, et conſtituit duorum cubitorū longitudinem ejus, & cubiti ac dimidii latitudinem ejus, et cubiti ac dimidii craſſitiem ejus. 1 *Et cooperuit eam auro puriſſimo intus & foris, & fecit ei coronam auream per circuitum.* 2 *Et conflavit ei quatuor anſulas ex auro ſuper quatuor angulos ejus, et poſuit binas anſulas ex una parte unius, & binas anſulas ex altera parte.* 3 *Et fecit vectes ex ligno Santo, et cooperuit eos auro:* 4 *Et immiſit vectes in anſas ſuper utrumque latus arcæ ad geſtandum iis tabernaculum.* 5 *Et fecit operimentum ex auro puriſſimo, habens longitudinem duorum cubitorum & dimidii, et latitudinem unius cubiti et dimidii.* 6 *Et fecit duas Figuras ex auro, vacuas fecit eas in ambabus extremitatibus operimenti.* 7

;inde extremo ab unum Cherub & ,hinc extremo ab unum Cherub
8 כְּרוּב אֶחָד מִקָּצָה מִזֶּה וּכְרוּב־אֶחָד מִקָּצָה מִזֶּה
.ejus extremitatibus duabus à Cherubim fecit ,propitiatorio à
מִן־הַכַּפֹּרֶת עָשָׂה אֶת־הַכְּרֻבִים מִשְּׁנֵי קְצוֹותָו׃
ſuis alis in tegentes ,ſupernè alas extendentes Cherubim erant Et
9 וַיִּהְיוּ הַכְּרֻבִים פֹּרְשֵׂי כְנָפַיִם לְמַעְלָה סֹכְכִים בְּכַנְפֵיהֶם
propitiatorium Ad .ſuum fratrem ad vir eorum facies &,propitiatoriū ſuper
עַל־הַכַּפֹּרֶת וּפְנֵיהֶם אִישׁ אֶל־אָחִיו אֶל־הַכַּפֹּרֶת
:Sittim lignis menſam fecit Et .Cherubim facies erant
10 הָיוּ פְּנֵי הַכְּרֻבִים׃ וַיַּעַשׂ אֶת־הַשֻּׁלְחָן עֲצֵי שִׁטִּים
cubiti & ,ejus latitudo cubiti & ,ejus longitudo duorum cubitorum
אַמָּתַיִם אָרְכּוֹ וְאַמָּה רָחְבּוֹ וְאַמָּה
coronam ei fecit & ,mundo auro eam texit Et .ejus ſtatura dimidii &
11 וָחֵצִי קֹמָתוֹ׃ וַיְצַף אֹתוֹ זָהָב טָהוֹר וַיַּעַשׂ לוֹ זֵר
fecit & ,circum palmi clauſuram ei fecit Et .circum auream
12 זָהָב סָבִיב׃ וַיַּעַשׂ לוֹ מִסְגֶּרֶת טֹפַח סָבִיב וַיַּעַשׂ
anulos quatuor ei fudit Et .circum ipſius clauſuræ auri coronam
13 זֵר־זָהָב לְמִסְגַּרְתּוֹ סָבִיב׃ וַיִּצֹק לוֹ אַרְבַּע טַבְּעֹת
quatuor qui ,angulis quatuor ſuper anulos dedit & ,auri
זָהָב וַיִּתֵּן אֶת־הַטַּבָּעֹת עַל אַרְבַּע הַפֵּאֹת אֲשֶׁר לְאַרְבַּע
vectibus domus ,anuli erant clauſuræ regione E .ejus pedibus
14 רַגְלָיו׃ לְעֻמַּת הַמִּסְגֶּרֶת הָיוּ הַטַּבָּעֹת בָּתִּים לַבַּדִּים
:Sittim lignis vectes fecit Et .menſam portandum ad
15 לָשֵׂאת אֶת־הַשֻּׁלְחָן׃ וַיַּעַשׂ אֶת־הַבַּדִּים עֲצֵי שִׁטִּים
fecit Et .menſam portandum ad auro eos texit &
16 וַיְצַף אֹתָם זָהָב לָשֵׂאת אֶת־הַשֻּׁלְחָן׃ וַיַּעַשׂ אֶת־
,ejus cochlearia & ,ejus ſcutellas ,menſam ſuper quæ vaſa
הַכֵּלִים אֲשֶׁר עַל־הַשֻּׁלְחָן אֶת־קְעָרֹתָיו וְאֶת־כַּפֹּתָיו
auro ,eis in libabitur quibus medios calamos & ,ejus cyathos &
וְאֵת מְנַקִּיֹּתָיו וְאֶת־הַקְּשָׂוֹת אֲשֶׁר יֻסַּךְ בָּהֵן זָהָב
fecit ductile :puro auro candelabrum fecit Et .mundo
17 טָהוֹר׃ וַיַּעַשׂ אֶת־הַמְּנֹרָה זָהָב טָהוֹר מִקְשָׁה עָשָׂה
,ejus poma ,ejus calices ,ejus calamus & ,ejus Haſtile .candelabrum
אֶת־הַמְּנֹרָה יְרֵכָהּ וְקָנָהּ גְּבִיעֶיהָ כַּפְתֹּרֶיהָ
.ejus laterib⁹ è egredientes calami ſex Et ,fuerunt ipſo ex ,ejus flores &
18 וּפְרָחֶיהָ מִמֶּנָּה הָיוּ׃ וְשִׁשָּׁה קָנִים יֹצְאִים מִצִּדֶּיהָ
candelabri calami tres & ,uno ipſius latere ex candelabri calami Tres
שְׁלֹשָׁה קְנֵי מְנֹרָה מִצִּדָּהּ הָאֶחָד וּשְׁלֹשָׁה קְנֵי מְנֹרָה
,uno calamo in amygdalati ſcyphi Tres .ſecundo ejus latere ex
19 מִצִּדָּהּ הַשֵּׁנִי׃ שְׁלֹשָׁה גְבִעִים מְשֻׁקָּדִים בַּקָּנֶה הָאֶחָד
,uno calamo in amygdalati ſcyphi tres & ,flos & pomum
כַּפְתֹּר וָפֶרַח וּשְׁלֹשָׁה גְבִעִים מְשֻׁקָּדִים בְּקָנֶה אֶחָד
.candelabro è egredientibus calamis ſex ſic :flos & ,pomum
כַּפְתֹּר וָפָרַח כֵּן לְשֵׁשֶׁת הַקָּנִים הַיֹּצְאִים מִן־הַמְּנֹרָה׃
.ejus flores & ,ejus poma ,amygdalati ſcyphi quatuor candelabro in Et
20 וּבַמְּנֹרָה אַרְבָּעָה גְבִעִים מְשֻׁקָּדִים כַּפְתֹּרֶיהָ וּפְרָחֶיהָ׃
duobus ſub ſphærula & ,ipſo ex calamis duobus ſub pomum Et
21 וְכַפְתֹּר תַּחַת שְׁנֵי הַקָּנִים מִמֶּנָּה וְכַפְתֹּר תַּחַת שְׁנֵי
ſex :ipſo ex calamis duobus ſub pomum & ,ipſo ex calamis
הַקָּנִים מִמֶּנָּה וְכַפְתֹּר תַּחַת־שְׁנֵי הַקָּנִים מִמֶּנָּה לְשֵׁשֶׁת
.ipſo ex egredientibus calamis
הַקָּנִים הַיֹּצְאִים מִמֶּנָּה׃

Verſio VULG. LAT.

8 Cherub unum in ſummitate
unius partis, & Cherub alterum in ſummitate partis
alterius: duos Cherubim in
ſingulis ſummitatibus propi-
9 tiatorii, Extendentes alas, &
tegentes propitiatorium, ſeq;
mutuò & illud reſpicientes.
10 Fecit & menſam de lignis Setim in longitudine duorum
cubitorum, & in latitudine unius cubiti, quæ habebat in
altitudine cubitū ac ſemiſſe.
11 Circundeditq; eam auro mun-
dissimo, & fecit illi labium au-
12 reum per gyrum, Ipſiq; labio
coronam auream interraſilem
quattuor digitorum, & ſuper
eandem, alteram coronam au-
13 ream. Fudit & quattuor circulos aureos, quos poſuit in
quattuor angulos per ſingulos
pedes menſæ contra coro-
14 nam. Miſitque in eos vectes,
15 ut poſſit menſa portari. Ipſos
quoque vectes fecit de lignis
Setim, & circundedit eos au-
16 ro. Et vaſa ad diverſos uſus
menſæ, acetabula, phialas,
& cyathos, & thuribula, ex
auro puro, in quibus offeren-
17 da ſunt libamina. Fecit &
candelabrum ductile de auro
mundiſſimo. De cujus vecte
calami, ſcyphi, ſphærulæq; ac
18 lilia procedebant. Sex in utroque latere, tres calami ex
parte una, & tres ex altera.
19 Tres ſcyphi in nucis modum
per calamos ſingulos, ſphærulæque ſimul & lilia: & tres
ſcyphi inſtar nucis in calamo
altero, ſphærulæque ſimul
& lilia. Æquum erat opus ſex calamorum, qui
procedebant de ſtipite can-
20 delabri. In ipſo autem vecte erant quattuor ſcyphi
in nucis modum, ſphærulæque per ſingulos ſimul &
21 lilia. Et ſphærulæ ſub duobus calamis per loca tria,
qui ſimul ſex fiunt calami
procedentes de vecte uno.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

ϗ τεσσάρων πήχεων τὸ εὖρος τῆς αὐλαίας τῆς μιᾶς. ϗ ἐποίησαν τὸ καταπέτασμα ἐξ ὑακίνθου, ϗ πορφύρας, καὶ κοκκίνου νενησμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης, ἔργον (γ) ὑφαντὸν χερουβίμ. ϗ ἐπέθηκαν αὐτὸ ἐπὶ τέσσαρας στύλους ἀσήπτους κατακεχρυσωμένους (δ) ἐν χρυσίῳ· καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν χρυσαῖ, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν τέσσαρες ἀργυραῖ. ϗ ἐποίησαν τὸ καταπέτασμα τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐξ ὑακίνθου, ϗ πορφύρας, ϗ κοκκίνου νενησμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης, ἔργον (ε) ὑφαντὸν χερουβίμ. καὶ τοὺς στύλους αὐτῶν πέντε, ϗ τοὺς (ζ) κρίκους, ϗ τὰς κεφαλίδας αὐτῶν, καὶ τὰς ψαλίδας αὐτῶν κατεχρύσωσαν χρυσίῳ. (η) ϗ αἱ βάσεις αὐτῶν πέντε χαλκαῖ. καὶ ἐποίησαν τὴν αὐλὴν τὰ πρὸς Λίβα, ἱστία τῆς αὐλῆς ἐκ βύσσου κεκλωσμένης ἑκατὸν ἐφ' ἑκατόν. ϗ οἱ στύλοι αὐτῶν εἴκοσι, ϗ αἱ βάσεις αὐτῶν (θ) εἴκοσι. ϗ τὸ κλίτος τὸ πρὸς Βορρᾶν, ἑκατὸν ἐφ' (ι) ἑκατόν. καὶ τὸ κλίτος τὸ πρὸς Νότον, ἑκατὸν ἐφ' ἑκατόν. καὶ οἱ στύλοι αὐτῶν εἴκοσι, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν (κ) εἴκοσι. καὶ τὸ κλίτος τὸ (λ) πρὸς θάλασσαν αὐλαῖαι (μ) πεντήκοντα πήχεων. στύλοι αὐτῶν δέκα, (ν) καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν δέκα. καὶ τὸ κλίτος τὸ πρὸς Ἀνατολὰς πεντήκοντα πήχεων ἱστία, πεντεκαίδεκα (ξ) πηχῶν τὸ κατὰ νώτου. ϗ οἱ στύλοι αὐτῶν τρεῖς, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν τρεῖς. καὶ ἐπὶ τοῦ Νώτου τοῦ δευτέρου ἔνθεν καὶ ἔνθεν κατὰ τὴν πύλην τῆς αὐλῆς, αὐλαῖαι πεντεκαίδεκα (ο) πήχεων. στύλοι αὐτῶν τρεῖς, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν τρεῖς. (π) πᾶσαι αἱ αὐλαῖαι τῆς σκηνῆς ἐκ βύσσου κεκλωσμένης·

& quatuor cubitorum latitudo aulæi (a) unius. Et fecerunt velamen ex hyacintho, & purpurâ, & cocco neto, & byſſo tortâ, opus textile Cherubim. Et impoſuerunt illud ſuper quatuor columnas imputribiles inauratas in auro. Et capita earum aurea: & baſes earum quatuor argenteæ. Et fecerunt velamen oſtii tabernaculi teſtimonii ex hyacintho, & purpurâ, & cocco neto, & byſſo tortâ, opus textile Cherubim. Et columnas (b) eorum quinque: & circulos, & capita earum, & arcus earum inauraverunt auro. Et baſes earum quinque æreæ. (c) Et fecerunt atrium, quà ad (d) Africum, tentoria atrii de byſſo tortâ (e) centum per centum. Et columnæ eorum viginti, & baſes earum viginti. (f) Et latus quod eſt ad Aquilonem, centum per centum. Et (g) latus quod ad Auſtrum, centum per centum. Et columnæ eorum viginti, & baſes earum viginti. Et latus quod eſt ad mare, (h) aulæa quinquaginta cubitorum. Columnæ eorum decem, & baſes earum decem. Et latus quod eſt ad Orientem, quinquaginta cubitorum tentoria: (i) Quindecim cubitorum, quod eſt à dorſo. Et columnæ eorum tres, & baſes earum tres. Et à dorſo ſecundo hinc & hinc ſecundùm portam atrii, aulæa (k) quindecim cubitorum. Columnæ eorum tres, & baſes earum tres. Omnia aulæa tabernaculi, ex byſſo tortâ:

MS. A. (γ) χερουβείν· (δ) χρυσίῳ· (ε) ὑφαντοῦ χερουβείν. ϗ τοὺς χερουβείν, ϗ τοὺς στύλους (ζ) κρίκους αὐτῶν· ϗ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν (η) ϗ τὰς βάσεις αὐτῶν πέντε χαλκᾶς. (θ) εἴκοσι χαλκαῖ. ϗ (ι) ἑκατόν· ϗ οἱ στύλοι (κ) εἴκοσι χαλκαῖ. ϗ (λ) κατὰ (μ) πεντήκοντα. στύλοι (ν) ϗ βάσεις (ξ) πήχεων τὰ κατὰ (ο) πήχεων. ϗ οἱ στύλοι (π) πᾶσαι αἱ πύλαι αἱ τῆς αὐλῆς ἐκ βύσσου.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]

* Cherub unum in ejus latere hinc, & cherub 8 alterum inde in altero ejus latere: ſuper propitiatorium fecit cherubim in duobus lateribus ejus. Erantq; cherubim pandentes alas 9 ſuas ſupernè, & obumbrantes alis ſuis propitiatorium: & facies eorum oppoſitæ una alteri, ſuper propitiatorium erant facies cherubim. Fecit etiam menſam de ligno hebeni, 10 cujus longitudo erat duorum cubitorum, & cubiti latitudo, & cubiti cum dimidio altitudo. Et obduxit eam auro mundo: fecítq; 11 ei coronam auream ſuper labium ejus per circuitum. Et fecit ei limbum *menſura* lichæ 12 per ambitum, fecítq; ei coronam auream ſuper limbum ejus per ambitum. Et conflavit 13 ei quatuor annulos aureos, & poſuit annulos in quatuor angulis, ſuper quatuor pedes ejus. E regione limbi ejus erant annuli ejus, 14 locus vectibus ad geſtandam menſam. Et fecit 15 vectes de ligno hebeni, obduxítque eos auro, ut iis geſtaretur menſa. Fecit & vaſa 16 quæ ſuper menſam *ponenda erant, nempe* phialas ejus, & cochlearia ej⁹, & ſcutellas, ejus, & libatoria quibus libatur, ex auro mundo. Et fecit candelabrum ex auro puro, conflatile 17 fecit candelabrum: baſis ejus, & calami ejus, & lances ejus, & poma ejus, & lilia ejus ex ipſo erant. Et ſex calami prodibant 18 ex ejus latere, tres calami candelabri ex ejus latere uno, & tres calami candelabri ex altero latere ipſius. Tres lances erant infixæ 19 in calamo uno cum pomis & liliis: & tres lāces infixæ in calamo uno, cum pomis & liliis: itidémq; in ſex calamis prodeuntibus ex ipſo candelabro. Et in candelabro quatuor 20 erant lances infixæ cum pomis & liliis. Pomum 21 ſub duobus calamis qui ex ipſo erant, & pomum ſub duobus calamis qui ex ipſo erant, & pomum ſub duobus calamis qui ex ipſo erant: hoc pacto ſex calamis prodeuntibus ex ipſo candelabro.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

8 כְּרוּבָא חַד מִסִּטְרָא מִכָּא וּכְרוּבָא־
חַד מִסִּטְרָא מִכָּא מִן־כַּפּוּרְתָּא עֲבַד
יָת־כְּרוּבַיָּא מִתְּרֵין סִטְרוֹהִי׃ וַהֲווֹ 9
כְּרוּבַיָּא פְּרִיסִין גַּדְפֵּיהוֹן לְעֵילָא
מְטַלִּין בְּגַדְפֵּיהוֹן עַל־כַּפּוּרְתָּא
וְאַפֵּיהוֹן חַד לָקֳבֵיל־חַד לָקֳבֵיל־
כַּפּוּרְתָּא הֲווֹ אַפֵּי כְרוּבַיָּא׃ וַעֲבַד יָת־ 10
פָּתוֹרָא דְּאָעֵי שִׁטִּין תַּרְתֵּין אַמִּין
אוּרְכֵּיהּ וְאַמְּתָא פּוּתְיֵהּ וְאַמְּתָא
וּפַלְגָּא רוּמֵיהּ׃ וַחֲפָא יָתֵיהּ דְּהַב דְּכֵי 11
וַעֲבַד לֵיהּ זֵיר דִּדְהַב סְחוֹר סְחוֹר׃
וַעֲבַד לֵיהּ גְּדָנְפָא רוּמֵיהּ פּוּשְׁכָּא 12
סְחוֹר־סְחוֹר וַעֲבַד זֵיר־דִּדְהַב
לִגְדָנְפֵיהּ סְחוֹר־סְחוֹר׃ וְאַתִּיךְ לֵיהּ 13
אַרְבַּע עִזְקָן דִּדְהַב וִיהַב יָת־עִזְקָתָא
עַל אַרְבַּע זָוְיָתָא דִּי לְאַרְבַּע רַגְלוֹהִי׃
לָקֳבֵיל גְּדָנְפָא הֲוָאָה עִזְקָתָא אַתְרָא 14
לַאֲרִיחַיָּא לְמִטַּל יָת־פָּתוֹרָא׃ וַעֲבַד 15
יָת־אֲרִיחַיָּא דְּאָעֵי שִׁטִּין וַחֲפָא יָתְהוֹן
דַּהֲבָא לְמִטַּל יָת־פָּתוֹרָא׃ וַעֲבַד 16
יָת־מָנַיָּא דְּעַל־פָּתוֹרָא יָת־מְגִיסוֹהִי
וְיָת־בָּזִיכוֹהִי וְיָת־מְכִילָתֵיהּ וְיָת
קַשְׂוָתָא דִּי אִתְנַסַּךְ בְּהֵין דְּהַב דְּכֵי׃
וַעֲבַד יָת־מְנָרְתָּא דִּדְהַב דְּכֵי נְגִיד 17
עֲבַד יָת־מְנָרְתָּא שִׁדַּהּ וּקְנַהּ
כַּלִּידָהָא חַזוּרָהָא וְשׁוֹשַׁנָּהָא מִנַּהּ
הֲווֹ׃ וְשִׁתָּא קְנִין נָפְקִין מִסִּטְרָהָא 18
תְּלָתָא קְנֵי מְנָרְתָּא מִסִּטְרַהּ חַד
וּתְלָתָא קְנֵי מְנָרְתָּא מִסִּטְרַהּ תִּנְיָנָא׃
תְּלָתָא כַּלִּידִין מְצַיְּרִין בִּקְנֵיָא חַד 19
חַזוּר וְשׁוֹשַׁן וּתְלָתָא כַלִּידִין מְצַיְּרִין
בִּקְנֵיָא חַד חַזוּר וְשׁוֹשַׁן כֵּן לְשִׁתָּא
קְנִין דְּנָפְקִין מִן־מְנָרְתָּא׃ וּבִמְנָרְתָּא 20
אַרְבְּעָא כַלִּידִין מְצַיְּרִין חַזוּרָהָא
וְשׁוֹשַׁנָּהָא׃ וְחַזוּר תְּחוֹת תְּרֵין קְנִין 21
דְּמִנַּהּ וְחַזוּר תְּחוֹת תְּרֵין קְנִין דְּמִנַּהּ
וְחַזוּר תְּחוֹת תְּרֵין־קְנִין דְּמִנַּהּ
לְשִׁתָּא קְנִין דְּנָפְקִין מִנַּהּ׃

8 Cherub unum in latere uno
hinc; & Cherub alterū in latere altero illinc: ex propitiatorio fecit Cherubim, ex duobus
9 lateribus ejus. Et erant Cherubim extendentes alas ſuas ſurſum, tegentes alis ſuis ſup propitiatoriū; & facies uniuſcujuſq; eorū erat è regione alterius: cōtra propitiatoriū erāt
10 facies Cherubim. Fecítq; mēſā de lignis ſetim: duorū cubitorū longitudo ej⁹, & cubiti uni⁹ latitudo ej⁹; & cubiti & dimi-
11 dii altitudo ejus. Et operuit eā auro mūdiſſimo: fecítq; ei cir-
12 culū aureū, per gyrū. Et fecit ei coronā interraſilem, altam pugillo per circuitum: & fecit circulū aureū ipſi coronæ in-
13 terraſili, per gyrum. Et fudit ei quatuor annulos aureos: & poſuit annulos ſuper quatuor angulos ejus, qui erant ad qua-
14 tuor pedes ejus. Cōtra coronā interraſilem fuerunt annuli; ut per eos mitterentur vectes, ut
15 portaretur menſa. Fecítq; vectes de lignis ſetim; & operuit eos auro: ut in iis portaretur
16 menſa. Et fecit vaſa quæ erant ſuper menſa; acetabula ejus & phialas, & thuribula; & cyathos in quibus offerenda erant libamina: de auro mundiſſimo
17 fecit ea. Fecítq; candelabrum de auro mundiſſimo: ductile fecit illud, haſtile & calamum ej⁹; ſcyphi ejus, ſphærulæ ejus
18 & lilia ejus, ex ipſo erant. Et ſex calami egrediebātur de lateribus ejus: tres calami ex latere uno candelabri; & tres ca-
19 lami ex latere altero. Tres ſcyphi figurati erant in calamo uno, ſphærula & lilium: et tres ſcyphi figurati in calamo alio, ſphærula & liliū: ſic fecit in ſex calamis, qui egrediebantur
20 de candelabro. Et in candelabro erant quatuor ſcyphi, figurati, ſphærulæ ejus & lilia.
21 Sphærulâq, ſub duobus calamis ejus, & ſphærula ſub duobus calamis ejus, & ſphærula ſub duobus calamis ejus: ſic fecit in ſex calamis, qui egrediebantur ex eo.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Cherub unū ab extremo hinc, 8 *et Cherub alterum ab extremo illinc, à propitiatorio fecit Cherubim à duab⁹ extremitatib⁹ ejus. Et extendebant Cherubim* 9 *alas deſuper, tegentes cum alis ſuis propitiatorium, facieſque eorum erant unius ad alterum; in propitiatorium reſpiciebant Cherubim. Fecit* 10 *quoque menſam de lignis Setim: duorum cubitorum erat longitudo ejus, & cubiti latitudo ejus, cubiti quoque cum dimidio altitudo ejus. Et* 11 *texit eum auro puro, fecitque ei coronam auream in circuitu. Fecit etiam ei (a) cingulum* 12 *palmare in circuitu, fecit quoque limbum aureum (b) cingulo ejus in circuitu. Et* 13 *fudit quatuor annulos aureos, poſuitq; annulos ſuper quatuor angulos qui ſunt ad quatuor pedes ejus. E regione (c)* 14 *cinguli fuerunt annuli: thecæ erant pro vectibus ut ferretur menſa. Poſtea fecit vectes de* 15 *lignis Setim, & texit eos auro ad ferendam menſam. Fecit* 15 *etiam vaſa quæ ſunt ſuper menſam, catinos ejus, & cochlearia ejus, & emunctoria ejus, et ſcyphos ejus cum quibus libabatur, ex auro puriſſimo. Fecitque quoque cande-* 17 *labrum ex auro puro; ductile fecit candelabrum: haſtile ejus, calami ejus, ſcyphi ejus, ſphærulæ ejus, & flores ejus ex ipſo extabant. Sex verò* 18 *calami egrediebantur de lateribus ejus; tres calami candelabri de latere uno, & tres calami candelabri de latere ſecundo. Tres ſcyphi amygdalati* 19 *in calamo uno, (d) ſphærula, & flos, & tres ſcyphi amygdalati in calamo altero, (e) ſphærula & flos. Sic factum eſt ſex calamis egredientibus è candelabro. In candelabro autem quatuor* 20 *erant ſcyphi amygdalati, (f) ſphærulæ ejus, & flores ejus. Et (g) ſphærula ſub duobus* 21 *calamis ex eo; & (h) ſphærula ſub duobus calamis ex eo; (i) et ſphærula ſub duobus calamis ex eo; ſex calamis exeuntibus de candelabro.*

VER. SAM. (a) tæniam palmarem (b) tæniæ (c) tæniæ (d) pomum, (e) pomum (f) poma (g) pomum (h) pomum (i) pomum

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 * الصورة الواحدة في الطرف من جهة * والصورة الاخرى في الطرف من جهة * من الغشاء عمل
9 الصورتين في كلي طرفيه * فصارت الصورتان باسطتين اجنحتهما من فوق * مظللتين اجنحتهما *
10 على الغشاء * ووجه كل واحدة الى الاخرى * والى الغشاء كانت اوجههما * وعمل الخوان من خشب
11 السنط * وجعل طوله ذراعين * وعرضه ذراعا * وسمكه ذراعا ونصفا * وغشاه بالذهب الخالص *
12 وعمل له ريح ذهب دايرا * وعمل له حافة مقدار قبضة بما يدور * وعمل ريح ذهب لحافته
13 14 دايرا * وصاغ له اربع حلقات ذهب * وجعلها على اربع الجهات التي لاربع ارجله * امام
15 الحافة كانت الحلق * مواضع للدهوق لحمل الخوان * وعمل الدهوق من خشب السنط
16 وغشاها بالذهب ليحمل بها الخوان * وعمل الانية التي على الخوان * قصاعه ودروجه ومداهنه
17 وملاعقه التي ينضح بها من ذهب خالص * وعمل المنارة من ذهب خالص * مصمتة
18 عملها * ورجلها وقصبها وجاماتها وتفاحها وسوسنها منها كانت * وست قصبات خارجات من
19 جانبيها * ثلاث منها من جانبها الواحد * وثلاث من جانبها الاخر * وثلاث جامات مدورات في
20 كل قصبة * وتفاحة وسوسنة * كذلك عمل في الست القصبات الخارجات من المنارة * وفي المنارة
21 اربع جامات مدورات * وتفاحها وسواسنها * وتفاحة تحت كل قصبتين منها للست القصبات
الخارجات منها *

Unam figuram in extremitate ex una parte, & figuram alteram in extremitate ex altera parte veli: fecit ambas figuras in utraque ejus extremitate. 8 *Et erant ambæ figuræ extendentes alas ſuas deſuper, obumbrantes alis ſuis ſuper operimentum, et facies uniuſcujuſque ad alterum, & ad velum erat facies ambarum.* 9 *Et fecit menſam de ligno Santo, et fecit longitudinem ejus duorum cubitorum, & latitudinem ejus unius cubiti, & craſſitiem ejus unius cubiti & dimidii.* 10 *Et cooperuit eam auro puriſſimo, & fecit ei coronam auri per circuitum.* 11 *Et fecit ei limbum ad menſuram pugilli per circuitum, & fecit coronam auri limbo ejus circumcirca.* 12 *Et conflavit ei quatuor anſas auri, & collocavit eas in quatuor lateribus quatuor pedum ejus.* 13 *Ante limbum erant anſulæ, loca vectibus ad portandum menſam.* 14 *Et fecit vectes de ligno Santo, & texit eos auro, ut eis geſtaretur menſa.* 15 *Et fecit vaſa quæ erant ſuper menſam: paropſides ejus, & capſellas ejus, & vaſa ejus unguentaria, & cochlearia ejus quibus libatur, ex auro puriſſimo.* 16 *Et fecit candelabrum ex auro puriſſimo, fuſile fecit illud: & pedes ejus, & calami ejus, & calices ejus, & mala punica ejus, & lilia ejus ex ipſo erant.* 17 *Et ſex calami exeuntes è lateribus ejus, tres ex uno ejus latere, & tres ex altero ipſius latere.* 18 *Et tres calices amygdalati erant in quolibet calamo, & malum punicum, & lilium. Sic fecit in ſex calamis exeuntibus è candelabro.* 19 *Et in candelabro quatuor calices amygdalati, & mala punica ejus, & lilia ejus.* 20 *Et malum punicum ſub ſingulis duobus calamis ejus: ſex calamis exeuntibus ex ipſo.* 21

ductile illud Totum ,fuerunt ipso ex ,eorum calami & ,eorum Poma
22 כפתריהם וקנתם ממנה היו כלה מקשה
,ejus forcipes &,septem ejus lucernas fecit Et .puro auro ,unum
23 אחת זהב טהור: ויעש את־נרתיה שבעה ומלקחיה
,ipsum fecit puri auri Talento puro auro ejus receptacula &
24 ומחתתיה זהב טהור: ככר זהב טהור עשה אתה
:Sittim lignis suffimenti altare fecit Et .ejus vasa omnia &
25 ואת כל־כליה: ויעש את־מזבח הקטרת עצי שטים
cubiti duo &,quadrata ,ejus latitudo cubitus & ,ejus longitudo cubitus
אמה ארכו ואמה רחבו רבוע ואמתים
,puro auro illud texit Et .ejus cornua fuerunt ipso Ex.ej° statura
26 קמתו ממנו היו קרנתיו: ויצף אתו זהב טהור את־
coronam ei fecit Et .ejus cornua & ,circum ejus parietes &,ejus tectũ
גגו ואת־קירתיו סביב ואת־קרנתיו ויעש לו זר
super ej° coronam desubter ei fecit auri anulos duos Et .circum auri
27 זהב סביב: ושתי טבעת זהב עשה־לו מתחת לזרו על
portandũ ad vectibus domos in ,ejus lateribus duobus super ejus costis duabus
שתי צלעתיו על שני צדיו לבתים לבדים לשאת
.auro eos texit & ,Sittim lignis vectes fecit Et .eis in illud
28 אתו בהם: ויעש את־הבדים עצי שטים ויצף אתם זהב:
aromatum suffimentum & ;sanctificationem ,unctionis oleum fecit Et
29 ויעש את־שמן המשחה קדש ואת־קטרת הסמים
.pigmentarii opere ,purum
טהור מעשה רקח: CAP. XXXVIII. לח
cubitorum Quinque .Sittim lignis holocausti altare fecit Et
1 ויעש את־מזבח העלה עצי שטים חמש אמות
trium & ,quadrata,ejus latitudo cubitorum quinque & ,ipsius longitudo
ארכו וחמש אמות רחבו רבוע ושלש
:ejus angulis quatuor super ,ej° cornua fecit Et .ej° statura cubitorum
2 אמות קמתו: ויעש קרנתיו על ארבע פנתיו
omnia fecit Et .ære illud texit & :ejus cornua erant ipso ex
3 ממנו היו קרנתיו ויצף אתו נחשת: ויעש את־כל־
[illegible] pelues & ,scopas & , lebetes ,altaris vasa
כלי המזבח את־הסירת ואת־היעים ואת־המזרקת את־
fecit Et .ære fecit ej° vasa omnia : receptacula & , tridentes
4 המזלגת ואת־המחתת כל־כליו עשה נחשת: ויעש
infra ab ej° ambitũ subter ,æris retis opere cribrum altari
למזבח מכבר מעשה רשת נחשת תחת כרכבו מלמטה
extremitatibus quatuor in anulos quatuor fudit Et.ej° mediũ ad usq;
5 עד־חציו: ויצק ארבע טבעת בארבע הקצות
lignis vectes fecit Et .vectibus domos ,æris cribro
6 למכבר הנחשת בתים לבדים: ויעש את־הבדים עצי
anulos in vectes introduxit Et .ære eos texit & ,Sittim
7 שטים ויצף אתם נחשת: ויבא את־הבדים בטבעת
fecit tabularum Vacuum .eis in ipsum portandũ ad ,altaris costis super
על צלעת המזבח לשאת אתו בהם נבוב לחת עשה
speculis in : æris ejus basim & ,æris concham fecit Et .illud
8 אתו: ויעש את הכיור נחשת ואת כנו נחשת במראת
.ecclesiæ tabernaculi ostium excubabant quæ exercentium
הצבאת אשר צבאו פתח אהל מועד:

Verſio VULG. LAT.

22 Et ſphærulæ igitur, & calami ex ipſo erant, univerſa ductilia 23 ex auro puriſſimo. Fecit et lucernas ſeptem cũ emunctoriis ſuis, & vaſa ubi ea quæ emuncta ſunt extinguantur, de auro 24 mundiſſimo. Talentũ auri appendebat, candelabrum cum 25 omnib⁹ vaſis ſuis. Fecit & altare thymiamatis de lignis ſetim, ꝑ quadrũ ſingulos habens cubitos, & in altitudine duos: è cujus angulis procedebant 26 cornua. Veſtivítq; illud auro puriſſimo, cum craticula ac 27 parietib⁹ et cornib⁹. Fecítq; ei coronam aureolam per gyrũ, & duos annulos aureos ſub corona per ſingula latera, ut mittantur in eos vectes, & 28 poſſit altare portari. Ipſos autem vectes fecit de lignis ſetim, & operuit laminis aureis. 29 Compoſuit & oleũ ad ſanctificationis ungentũ, & thymiama de aromatib⁹ mundiſſimis, opere pigmentarii.

CAP. XXXVIII.

1 Fecit & altare holocauſti de lignis ſetim, quinq; cubitorum per quadrũ, & triũ in altitu2dine: Cujus cornua de angulis procedebant, operuítque 3 illud laminis æneis. Et in uſus ejus paravit ex ære vaſa diverſa, lebetes, forcipes, fuſcinulas, uncinos, & igniũ re4ceptacula. Craticulámq; ejus in modum retis fecit æneam, & ſubter eam in altaris medio 5 arulam, Fuſis quattuor annulis ꝑ totidẽ retiaculi ſummitates, ad immittendos vectes ad por6tandum: Quos & ipſos fecit de lignis ſetim, & operuit la7minis æneis: Induxítque in circulos, qui in lateribus altaris eminebant. Ipſum autem altare non erat ſolidum, ſed cavum ex tabulis, & in8tus vacuum. Fecit & labrum æneum cum baſi ſua de ſpeculis mulierum, quæ excubabant in oſtio tabernaculi.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

καὶ αἱ βάσεις τῶν (ρ) στύλων αὐτῶν χαλκαῖ, καὶ αἱ ἀγκύλαι αὐτῶν ἀργυραῖ, καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν περιηργυρωμέναι ἀργυρίῳ, καὶ οἱ στύλοι περιηργυρωμένοι ἀργυρίῳ, (σ) πάντες οἱ στύλοι τῆς αὐλῆς. καὶ (τ) τὸ καταπέτασμα τῆς πύλης τῆς αὐλῆς ἔργον ποικιλτοῦ ἐξ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου νενησμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης· εἴκοσι πήχεων τὸ μῆκος, καὶ τὸ ὕψος καὶ τὸ εὖρος πέντε πήχεων ἐξισούμενον τοῖς ἱστίοις τῆς αὐλῆς. καὶ οἱ στύλοι αὐτῶν τέσσαρες, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν τέσσαρες χαλκαῖ, καὶ αἱ ἀγκύλαι αὐτῶν ἀργυραῖ, καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν περιηργυρωμέναι ἀργυρίῳ. * καὶ πάντες οἱ πάσσαλοι τῆς αὐλῆς κύκλῳ χαλκοῖ, * καὶ αὐτοὶ περιηργυρωμένοι ἀργυρίῳ. καὶ αὕτη ἡ σύνταξις τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καθὰ συνετάγη Μωυσῇ, τὴν λειτουργίαν εἶναι τῶν Λευιτῶν διὰ Ἰθάμαρ τοῦ υἱοῦ Ἀαρὼν τοῦ ἱερέως. καὶ Βεσελεὴλ ὁ τοῦ (υ) Οὐρείου, ἐκ φυλῆς Ἰούδα, ἐποίησε καθὰ συνέταξε κύριος τῷ Μωυσῇ. καὶ Ἐλιὰβ ὁ τοῦ Ἀχισαμὰχ, ἐκ φυλῆς Δὰν, ὃς ἠρχιτεκτόνησε τὰ ὑφαντὰ (φ) καὶ τὰ ῥαφιδευτὰ καὶ ποικιλτικὰ, ὑφᾶναι τῷ κοκκίνῳ καὶ τῇ βύσσῳ.

Et baſes columnarum eorum æreæ, & anſæ earum argenteæ: & capita earum inargentata argento, & columnæ inargentatæ argento, omnes columnæ atrii. Et velamen portæ atrii opus variatoris de hyacintho, & purpura, & cocco neto, & byſſo torta: viginti cubitorum longitudo, & altitudo & latitudo quinque cubitorum, exæquatum tentoriis atrii. Et columnæ eorum quatuor, & baſes earum quatuor æreæ, & anſæ earum argenteæ, & capita earum inargentata argento. Et omnes pali atrii in circuitu ærei, & ipſi inargentati argento. Et hæc eſt conſtructio tabernaculi teſtimonii, ſicut præceptum fuerat Moyſi miniſterium eſſe Levitarum per Ithamar filium Aaron ſacerdotis. Et Beſeleel filius Urii de tribu Juda, fecit ſicut præcepit Dominus Moyſi. Et Eliab filius Achiſamach, de tribu Dan, qui architectonatus eſt textilia, & conſutilia, & diverſi coloris (l) texere de cocco & byſſo.

MS.A. (ρ) στύλων χαλκαῖ, (σ) καὶ πάντες (τ) τὸ κατακάλυμμα τῆς *, * (υ) Οὐρὶ, (φ) καὶ ῥαφιδευτὰ καὶ ποικιλτὰ,

ΚΕΦ. λη'.

Καὶ ἐποίησε Βεσελεὴλ τὴν (α) κιβωτὸν, καὶ κατεχρύσωσεν αὐτὴν χρυσίῳ καθαρῷ ἔσωθεν καὶ (β) ἔξωθεν· καὶ ἐχώνευσεν αὐτῇ τέσσαρας δακτυλίους (γ) χρυσοῦς·· δύο ἐπὶ τὸ κλίτος τὸ ἕν, καὶ δύο ἐπὶ τὸ κλίτος τὸ δεύτερον, εὐρεῖς τοῖς διωστῆρσιν, ὥστε αἴρειν αὐτὴν ἐν αὐτοῖς. καὶ ἐποίησε τὸ ἱλαστήριον (δ) ἐπάνωθεν τῆς κιβωτοῦ ἐκ χρυσίου καθαροῦ, (ε) καὶ τοὺς δύο χερουβὶμ χρυσοῦς·

CAP. XXXVIII.

Et (a) fecit Beſeleel (b) arcam, & deauravit eam auro puro intus et (c) extra: et fudit ei quatuor annulos aureos: duos ad latus unum, et duos ad latus ſecundum, capaces vectibus ad portandum eam in eis. Et fecit propitiatorium deſuper arcæ ex auro puro, et duos Cherubim aureos:

MS.A. (α) κιβωτὸν, δύο πήχεων καὶ ἡμίσους τὸ μῆκος αὐτῆς, καὶ πήχεως καὶ ἡμίσους τὸ πλάτος αὐτῆς, καὶ πήχεως καὶ ἡμίσους τὸ ὕψος αὐτῆς. Καὶ κατεχρύσωσεν (β) ἔξωθεν· καὶ ἐποίησεν αὐτῇ κυμάτιον χρυσοῦν κύκλῳ· καὶ ἐχώνευσεν (γ) χρυσοῦς ἐπὶ τὰ τέσσερα μέρη αὐτῆς. δύο ἐπὶ τὸ (δ) ἄνωθεν (ε) καὶ ἐποίησεν δύο χερουβεὶν χρυσοῦς· καὶ χερουβ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

22–29 [illegible]

* [illegible] *

1–8 [illegible]

Et poma ejus & calami ejus ex ipſo erant: 22 totum erat fuſuræ unius ex auro puriſſimo. Fecit & lucernas ejus ſeptem, & forcipes 23 ejus, & emunctoria ejus ex auro puriſſimo. Ex talento auri mundi fecit ipſum & omnia 24 vaſa ejus. Fecit etiam altare thuris de ligno 25 hebeni, cujus longitudo erat cubiti, & cubiti latitudo, quadratum, & duorum cubitorum altitudo: ex ipſo erant cornua ejus. Et obduxit illud auro puro, tectum ſcilicet 26 ejus, & parietes eius undequaque, & cornua eius: fecítque illi coronam auream per circuitum. Et duos annulos aureos fecit ei 27 ſub eius corona in duobus angulis ejus, ad utrumque latus illius, locum vectibus, ut iis geſtaretur. Et fecit vectes ex lignis hebeni, 28 & obduxit eos auro. Et fecit oleum uncti29onis ſanctitatis, & thus odorum puriſſimum ex materia aromatica.

CAP. XXXVIII.

Fecit etiam altare holocauſti de ligno he1beni quinque cubitorum longitudinis, & quinque cubitorum latitudinis, quadratum, & trium cubitorum altitudinis. Fecítque 2 cornua eius in quatuor angulis eius: ex ipſo erant cornua eius: & obduxit illud ære. Et fecit cuncta inſtrumenta altaris, le3betes, & cacabos, & ſartagines, & cola, & fuſcinulas, & thuribula, omnia denique vaſa fecit ex ære. Fecit quoque altari crati4culam ad modum retis ſub extremitatibus eius, ab imo uſque ad medium eius. Et con5flavit ei quatuor annulos in quatuor angulis baſis æneæ, locum vectibus. Et fecit ve6ctes de ligno hebeni, & obduxit eos ære. Et inſeruit vectes in annulos in lateribus 7 altaris, ut iis geſtaretur: cavum ex aſſeribus fecit illud. Fecit quoque concham æneam, 8 & baſim eius æneam, inter ſpeculas mulierum quæ veniebant ad orandum, in oſtio tabernaculi temporis.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

22 חזוריהון וקניהון מנה הוו כולה
23 נגידא חדא דדהב דכי: ועבד ית
בוצינהא שבעא וצביתהא ומחתיתהא
24 דדהב דכי: ככרא דדהב דכי עבד
25 יתה וית כל־מנהא: ועבד ית־
מדבחא דקטורת־בוסמיא דאעי
שטין אמתא אורכיה ואמתא פותיה
מרבע ותרתין אמין רומיה מניה
26 הואה קרנוהי: וחפא יתיה דהב
דכי ית־אגריה וית־כותלוהי סחור־
סחור וית־קרנוהי ועבד ליה זיר
27 דדהב סחור־סחור: ותרתין עזקן
דדהב עבד ליה מלרע לזיריה על־
תרתין זויתיה על תרין סטרוהי
לאתר לאריחיא למטל יתיה בהון:
28 ועבד ית־אריחיא דאעי שטין וחפא
29 יתהון דהבא: ועבד ית־משחא
דרבותא קודשא וית־קטורת
בוסמיא דכי עובד בוסמנו:
לח
1 ועבד ית־מדבחא דעלתא דאעי
שטין חמש אמין אורכיה וחמש
אמין פותיה מרבע ותלת אמין
2 רומיה: ועבד קרנוהי על ארבע
זויתיה מניה הואה קרנוהי וחפא
3 יתיה נחשא: ועבד ית־כל־מני
מדבחא ית־פסכתרותא וית־
מגרופיתא וית־מורקיא וית־צנוריתא
וית־מחתיתא כל־מנוהי עבד נחשא:
4 ועבד למדבחא סרדא עובד מצדתא
דנחשא תחות סובביה מלרע עד־
5 פלגיה: ואתיך ארבע עזקת בארבע
זויתא לסרדא דנחשא אתרא
6 לאריחיא: ועבד ית־אריחיא דאעי
7 שטין וחפא יתהון נחשא: ואעיל
ית־אריחיא בעזקתא על־סטרי
מדבחא למטל יתיה בהון חליל
8 לוחין עבד יתיה: ועבד ית כיורא דנחשא וית בסיסיה
דנחשא במחזית נשיא דאתין לצלאה בתרע משכן זמנא:

Targum ONKELOS.

22 Sphærulæ ej⁹ & calami ej⁹ ex ipſo erãt: omnia ſimul ductilia, 23 ex auro mũdiſſimo. Fecitq; ſeptẽ lucernas ej⁹: & forcipes ej⁹ et thuribula ej⁹, ex auro mũ24diſſimo. Ex talẽto auri mũdiſſimi fecit illud: & omnia vaſa 25 ej⁹. Fecitq; altare incenſi aromatũ, de lignis ſetim: longitudo ej⁹ erat cubiti uni⁹ & latitudo ej⁹ cubiti uni⁹, quadrangulũ erat, & duorũ cubitorum erat altitudo ej⁹; ex ipſo fue26rũt cornua ej⁹. Operuitq; illud auro mundiſſimo, tectũ ejus et parietes ej⁹ ꝑ gyrũ, & cornua ej⁹: & fecit ei circulũ aureũ ꝑ 27 circuitũ. Et duos annulos aureos fecit ei ſubter circulũ ejus, in duob⁹ angulis ej⁹, ſuper duo latera ej⁹: ut per eos inducerentur vectes, ut portaretur 28 in eis. Fecitq; vectes de lignis 29 ſetim: & operuit eos auro. Et fecit oleũ ſanctæ unctionis; et thymiama aromatũ mundiſſimũ: opere aromatarii.

CAP. XXXVIII.

1 Fecitq; altare holocauſti, de lignis ſetim: quinq; cubitorũ erat lõgitudo ej⁹, et quinq; cubitorũ latitudo ej⁹, quadrãgulũ erat; et triũ cubitorũ altitudo 2 ej⁹. Fecitq; cornua ej⁹, ſup quatuor angulos ej⁹; ex ipſo erant cornua ej⁹: et cooperuit illud 3 ære. Et fecit oĩa vaſa altaris, lebetes & batilla, & acetabula; & fuſcinulas, & thuribula: o4mnia vaſa ej⁹ fecit ex ære. Fecitq; ei craticulã, opere retis ex ære: ſub circulo ej⁹ deorſũ, 5 uſq; ad dimidiũ ej⁹. Et fudit ei quatuor annulos, in quatuor angulis craticulæ æreæ: ut per 6 eos inducerẽtur vectes. Fecitq; vectes de lignis ſetim: & ope7ruit eos ære. Et induxit vectes ꝑ annulos, in laterib⁹ altaris; ut portaretur cum eis: conca8vum ex tabulis fecit illud. Et fecit labrum ex ære; & baſim ejus ex ære: de ſpeculis mulierum, quæ veniebant ut orarent in oſtio tabernaculi fœderis.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

22–29 [illegible]

1–8 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

22–29 [illegible]

1–8 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

22 (i) Sphærulæ eorum, et calami eorum ex ipſo extabant: omnia ductilia ex eodem auro puro. 23 Fecit etiam lucernas ejus ſeptem, & emunctoria ejus, & ſuppoſitoria ejus ex auro puro. 24 Ex maſſa auri puri fecit ea, et omnia vaſa ejus. 25 Fecit autem altare incenſi de lignis Setim, cubitalis erat longitudo ejus, et cubitalis latitudo ejus; quadratum erat, ſed bicubitalis erat altitudo ejus; ex ipſo cornua ejus. 26 Texit quoq; illud auro puro, tectum ejus, & parietes ejus in circuitu, et cornua ejus, & fecit ei coronam auream in circuitu. 27 Duos etiam annulos aureos fecit ei ſubter coronam ejus ſuper duas coſtas ejus, ad duo latera ejus, in receptacula vectium quibus illud portetur. 28 Fecit quoq; vectes illos de lignis Setim, & texit eos auro. 29 Fecit etiam oleum unctionis ſanctum, & incenſum ex aromatibus puris opere (k) pigmentarii.

CAP. XXXVIII.

1 Fecit & altare holocauſtorũ ex lignis Setim, quinque cubitorum longitudine, et quinque cubitorũ latitudine; ſed trium cubitorum erat altitudo ejus. 2 Fecit etiam cornua ejus ſuper quatuor angulos ejus, ex ipſo procedebant cornua ejus, et texit illud ære. 3 Fecit quoque omnia vaſa altaris, ollas, & palas, & crateres, & fuſcinulas, & ignis receptacula; omnia vaſa ejus fecit ærea. 4 Fecit præterea altari craticulam opere reticulato æneã, ſub (a) ambitum ejus inferne uſque ad ejus medium. 5 Et conflavit quatuor annulos in quatuor extremitatibus craticulæ æneæ excipiendis vectibus. 6 Fecit etiam vectes de lignis Setim, & texit eos ære. 7 Et introduxit vectes in annulos ſuper latera altaris, ut cum iis geſtaretur: concavum tabulatum fecit illud. 8 Fecit etiam labrum æneum, & baſim ejus æream cum ſpeculis mulierum (b) convenientium, quæ conveniebant ad portam tabernaculi teſtimonii.

VER. SAM. (i) poma (k) aromatarii. (a) latus (b) turmalium, turmatim convenientium,

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

22 23 * تفاحها وقصبها منها كن * كلها مصمتة واحدة من ذهب خالص * وصنع سرجها سبعة *
24 25 وكلباتها ومجامرها من ذهب خالص * من بدرة ذهب خالص عملها وكل آنيتها * وعمل مذبح
البخور من خشب الشنط * وجعل طوله ذراعا * وعرضه ذراعا * مربعا * وسمكه ذراعين * منه
26 سروفه * وغشاه ذهبا خالصا * سطحه وحيطانه مما يدور وسروفه * وعمل له ريج ذهب دائرا *
27 28 * وكلتي حلقتي ذهب عمل له تحت ريجه من جهتيه على جانبيه مكانا للدهوق ليحمل بها * وعمل
29 الدهوق من خشب الشنط * وغشاها بالذهب * وعمل دهن المسح قدسا * وبخور الاصماغ خالصا *
1 صنعة عطار * الفصل الثامن والثلاثون * وعمل مذبح الصعدة من
2 خشب الشنط * وجعل خمس اذرع طوله * وخمس اذرع عرضه * مربعا * وثلاث اذرع سمكه * وعمل
3 سروفه على اربع زواياه * منه كانت سروفه * وغشاه بنحاس * وعمل كل آنية المذبح الصنان والمغارف
4 والكرانيب والمناشل والمجامر كل آنيته عملها من نحاس * وعمل له سردا على صنعة شبكة نحاس تحت
5 سرحته من اسفل تبلغ الى نصفه * وصاغ اربع حلقات في اربعة الاطراف لسرد النحاس * مكانا
6 7 للدهوق * وعمل الدهوق من خشب الشنط * وغشاها بالنحاس * وادخل الدهوق في الحلق
8 على جانبي المذبح ليحمله بها * وعمله من الواح مجوفة * وصنع الحوض ومقعده من نحاس * من
مرائي المتجيشات الى باب خباء المضرب *

22 Mala punica ejus, & calami ejus ex ipſo erant. Totum erat fuſura una ex auro puriſſimo. 23 Et fecit lucernas eius ſeptem, & forcipes ejus, & focos ejus ex auro puriſſimo. 24 Ex talento auri puri fecit illud, & omnia vaſa ejus. 25 Et fecit altare thuris ex ligno Santo, & fecit longitudinem ejus cubiti, & latitudinem eius cubiti, quadratum; & craſſitiem eius duorum cubitorum: ex ipſo erant pinnæ ejus. 26 Et texit illud auro puriſſimo, ſuperficiem eius, & parietes ejus per circuitum, & pinnas ejus: & fecit ei coronã aureã per circuitũ. 27 Et duas anſulas auri fecit ei ſub corona eius, ex duab⁹ partib⁹ ei⁹ ſuper duo eius latera, locũ vectib⁹, 28 ut geſtaretur eis. Et fecit vectes ex ligno Santo, & texit eos auro. 29 Et fecit oleum unctionis, ſanctitatem, & incenſum gummi puriſſimum, artificio aromatarii.

CAP. XXXVIII.

1 Et fecit altare oblationis ex ligno Santo, & fecit quinque cubitorum longitudinem eius, & quinque cubitorũ latitudinem eius, quadratũ; & triũ cubitorum craſſitiem eius. 2 Et fecit pinnas eius ſuper quatuor angulos eius: ex ipſo erant pinnæ eius, & texit illud ære. 3 Et fecit omnia vaſa altaris, caniſtra, et cochlearia, et forcipes, et extractoria, et focos: omnia vaſa eius fecit ex ære. 4 Et fecit ei craticulam iuxta artificium retis æris ſub propatulo eius deorſum, 5 pervenientem ad medium eius. Et conflavit quatuor anſulas in quatuor extremitatibus craticulæ æris, locum vectibus. 6 Et fecit vectes ex ligno Santo, & texit eos ære. 7 Et immiſit vectes in anſas ſuper duo latera altaris, ad geſtandum illud eis: et conſtruxit illud ex tabulis concavis. 8 Et fecit labrum et ejus ſedile ex ære, à ſpeculis mulierum turmatim collectarũ uſq; ad portã tentorii tabernaculi.

9 ויעש את־החצר לפאת נגב תימנה קלעי החצר שש משזר מאה באמה׃
10 עמודיהם עשרים ואדניהם עשרים נחשת ווי העמודים וחשקיהם כסף׃
11 ולפאת צפון מאה באמה עמודיהם עשרים ואדניהם עשרים נחשת ווי העמודים וחשקיהם כסף׃
12 ולפאת־ים קלעים חמשים באמה עמודיהם עשרה ואדניהם עשרה ווי העמדים וחשוקיהם כסף׃
13 ולפאת קדמה מזרחה חמשים אמה׃
14 קלעים חמש־עשרה אמה אל־הכתף עמודיהם שלשה ואדניהם שלשה׃
15 ולכתף השנית מזה ומזה לשער החצר קלעים חמש עשרה אמה עמדיהם שלשה ואדניהם שלשה׃
16 כל־קלעי החצר סביב שש משזר׃
17 והאדנים לעמדים נחשת ווי העמודים וחשוקיהם כסף וצפוי ראשיהם כסף והם מחשקים כסף כל עמדי החצר׃
18 ומסך שער החצר מעשה רקם תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר ועשרים אמה ארך וקומה ברחב חמש אמות לעמת קלעי החצר׃
19 ועמדיהם ארבעה ואדניהם ארבעה נחשת וויהם כסף וצפוי ראשיהם וחשקיהם כסף׃
20 וכל־היתדת למשכן ולחצר סביב נחשת׃
21 אלה פקודי המשכן משכן העדת אשר פקד על־פי משה עבדת הלוים ביד איתמר בן־אהרן הכהן׃
22 ובצלאל בן־אורי בן־חור למטה יהודה עשה את כל־אשר־צוה יהוה את־משה׃
23 ואתו אהליאב בן־אחיסמך למטה־דן חרש וחשב ורקם בתכלת ובארגמן ובתולעת השני ובשש׃

Verſio VULG. LAT.

9 Fecit & atrium, in cujus Auſtrali plaga erant tentoria de byſſo
10 retorta, cubitorum centum, Columnæ æneæ viginti cum baſibus ſuis, capita columnarũ, & tota
11 operis cælatura, argentea. Æquè ad Septentrionalem plagam tentoria; columnæ, baſéſque & capita columnarum ejuſdem menſuræ, & operis ac metalli, erant.
12 In ea verò plaga, quæ ad Occidentem reſpicit, fuerunt tentoria cubitorũ quinquaginta, columnæ decem cum baſibus ſuis æneæ, & capita columnarũ, et tota operis
13 cælatura, argentea. Porrò contra Orientem quinquaginta cubitorũ paravit tentoria: E qui-
14 bus quindecim cubitos columnarum trium, cum baſibus ſuis,
15 unum tenebat latus: Et in parte altera (quia inter utraq; introitũ tabernaculi fecit) quindecim æquè cubitorũ erant tentoria, columnæq; tres, & baſes totidẽ.
16 Cuncta atrii tentoria byſſus re-
17 torta texuerat. Baſes columnarũ fuêre æneæ capita autem earũ cum cunctis cælaturis ſuis argentea: ſed & ipſas columnas
18 atrii veſtivit argento. Et in introitu ejus opere plumario fecit tentorium ex hyacintho, purpura, vermiculo, ac byſſo retortâ, quod habebat viginti cubitos in longitudine, altitudo verò quinq; cubitorum erat, juxta menſurã, quam cuncta atrii tentoria ha-
19 bebant. Columnæ autem in ingreſſu fuêre quattuor cum baſibus æneis, capitáq; earũ & cæ-
20 laturæ argenteæ. Paxillos quoque tabernaculi & atrii per gyrum
21 fecit æneos. Hæc ſunt inſtrumenta tabernaculi teſtimonii, quæ enumerata ſunt juxta præceptũ Moyſi in ceremoniis Levitarum per manum Ithamar filii Aaron
22 ſacerdotis: Quæ Beſeleel filius Uri filii Hur de tribu Juda, Domino per Moyſen jubente, com-
23 pleverat, Juncto ſibi ſocio Ooliab filio Achiſamech de tribu Dan: qui & ipſe artifex lignorum egregius fuit, & polymitarius, atq; plumari⁹ ex hyacintho, purpura, vermiculo & byſſo.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

χερὺβ ἕνα ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ ἱλαστηρίου τὸ ἕν, ϗ χερὺβ ἕνα ἐπὶ τὸ ἄκρον (ζ) τοῦ ἱλαστηρίου τὸ δεύτερον, σκιάζοντα ταῖς πτέρυξιν (η) αὐτῶν ἐπὶ τὸ ἱλαστήριον. ϗ ἐποίησε τὴν τράπεζαν τὴν προκειμένην ἐκ χρυσίου καθαροῦ, ϗ ἐχώνευσεν αὐτῇ τέσσαρας (θ) δακτυλίους, δύο ἐπὶ τοῦ κλίτους τοῦ ἑνὸς, ϗ δύο ἐπὶ τοῦ κλίτους τοῦ δευτέρου, εὐρεῖς, ὥστε αἴρειν τοῖς διωστῆρσιν ἐν αὐτοῖς. ϗ τοὺς διωστῆρας τῆς κιβωτοῦ ϗ τῆς τραπέζης ἐποίησε, ϗ κατεχρύσωσεν αὐτοὺς (ι) χρυσίῳ. ϗ ἐποίησε τὰ σκεύη τῆς τραπέζης, (κ) τά τε τρυβλία, ϗ τὰς θυΐσκας, ϗ τοὺς κυάθους, ϗ τὰ σπονδεῖα, ἐν οἷς σπείσει ἐν αὐτοῖς, χρυσᾶ. καὶ ἐποίησε τὴν λυχνίαν ἣ φωτίζει, χρυσῆν, στερεὰν τὸν καυλὸν, καὶ τοὺς καλαμίσκους ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν αὐτῆς· ἐκ τῶν καλαμίσκων αὐτῆς οἱ βλαστοὶ ἐξέχοντες, τρεῖς ἐκ τούτου, καὶ τρεῖς ἐκ τούτου, ἐξισούμενοι ἀλλήλοις· καὶ τὰ λαμπάδια αὐτῶν, ἅ ἐστιν ἐπὶ τῶν (λ) ἄκρων, καρυωτὰ ἐξ αὐτῶν. ϗ τὰ (μ) ἐνθέμια ἐξ αὐτῶν, ἵνα ὦσιν οἱ λύχνοι ἐπ᾽ αὐτῶν. καὶ τὸ ἐνθέμιον τὸ ἕβδομον, (ν) τὸ ἐπ᾽ ἄκρου τοῦ λαμπαδίου, ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἄνωθεν, στερεὸν ὅλον χρυσοῦν. ϗ ἑπτὰ (ξ) λύχνους ἐπ᾽ αὐτῆς χρυσοῦς, ϗ τὰς λαβίδας αὐτῆς χρυσᾶς, ϗ τὰς ἐπαρυστρίδας (ο) αὐτῶν χρυσᾶς. οὗτος περιηργύρωσε τοὺς στύλους, ϗ ἐχώνευσε (π) τῷ στύλῳ δακτυλίους χρυσοῦς, ϗ ἐχρύσωσε τοὺς μοχλοὺς χρυσίῳ. ϗ κατεχρύσωσε τοὺς στύλους τοῦ καταπετάσματος χρυσίῳ· ϗ ἐποίησε τὰς ἀγκύλας χρυσᾶς. οὗτος ἐποίησε ϗ τοὺς κρίκους τῆς σκηνῆς χρυσοῦς, ϗ τοὺς κρίκους τῆς αὐλῆς, ϗ κρίκους εἰς τὸ ἐκτείνειν (ρ) τὸ κατακάλυμμα ἄνωθεν χαλκοῦς. οὗτος ἐχώνευσε τὰς κεφαλίδας τὰς (σ) ἀργυρᾶς τῆς σκηνῆς, ϗ τὰς κεφαλίδας τὰς χαλκᾶς τῆς θύρας τῆς σκηνῆς, ϗ τὴν πύλην τῆς αὐλῆς. ϗ ἀγκύλας (τ) ἐποίησεν τοῖς στύλοις ἀργυρᾶς, ἐπὶ τῶν στύλων. οὗτος περιηργύρωσεν (υ) αὐτάς. οὗτος ἐποίησε τοὺς πασσάλους τῆς σκηνῆς, ϗ τοὺς πασσάλους τῆς αὐλῆς χαλκοῦς.

Cherub unum ad ſummitatem propitiatorii unam, & cherub unum ad ſummitatem propitiatorii ſecundam, obumbrantes alis ſuis ſuper propitiatorium. Et fecit menſam ipſã propoſitam ex auro puro, & fudit ei quatuor annulos, duos ſuper latus unum, & duos ſuper latus ſecundum, capaces vectibus ad portandum eam in eis. Et duos vectes arcæ & menſæ fecit, & deauravit eos auro. Et fecit vaſa menſæ, catinos, & mortariola, & cyathos, & libatoria, in quibus libabit in eis, aurea. Et fecit candelabrum, quod illuminat, aureum, ſolidum ſtipite, & calamos ex utriſque partibus ejus: è calamis ejus germina extantia, tria ex hoc, et tria ex hoc, exæquata invicem: & lampades eorũ, quæ ſunt ſuper ſummitates in modũ nucis, ex eis. Et (d) enthemia ex eis, ut ſint lucernæ ſuper ea. Et enthemium ſeptimum, quod eſt ſuper ſummitatem lampadis, ſuper verticem deſuper, ſolidum totum aureum. Et ſeptem lucernas ſuper illud aureas, et forcipes ejus aureos, et emunctoria eorum aurea. Hic inargentavit columnas, et fudit columnæ annulos aureos, et deauravit vectes auro. Et deauravit columnas velaminis auro: et fecit anſulas aureas. Hic fecit et circulos tabernaculi aureos, et circulos atrii, et circulos ad extendendum velamen deſuper æreos. Hic fudit capita argentea tabernaculi, et capita ærea oſtii tabernaculi, et oſtium atrii. Et anſulas fecit columnis argenteas ſuper columnas. Hic inargentavit eas. Hic fecit palos tabernaculi, et palos atrii æreos.

MS.A. (ζ) τὸ δεύτερον τοῦ ἱλαστηρίου, (η) αὐτῶν κατὰ πρόσωπον αὐτῶν ἐπὶ τὸ (θ) δακτυλίους χρυσοῦς, δύο δακτυλίους ἐπὶ τὸ κλίτος τὸ ἕν, ϗ δύο δακτυλίους ἐπὶ τὸ κλίτος τὸ δεύτερον, εὐρεῖς, (ι) χρυσίῳ καθαρῷ. ϗ (κ) τὰ τρυβλία (λ) ἄκρων αὐτῶν, καρυωτὰ (μ) ἐνθέμια αὐτῶν, (ν) τοῦ ἐπ᾽ ἄκρου (ξ) λύχνους αὐτῇ ἐπ᾽ αὐτῆς (ο) αὐτῆς (π) τοῖς στύλοις (ρ) ἄνωθεν τὸ κατακάλυμμα χαλκοῦς. (σ) ἀργυρᾶς τοῖς στύλοις, ϗ τὰς (τ) ἐποίησαν ἀργυρᾶς (υ) αὐτούς.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione *LATINA*

[illegible]

9 Fecit præterea atrium ad lat⁹ vẽti Meridionalis: ordines *etiam* atrii ex byſſo torta, centum cubitorum. Columnas eorũ viginti, & fulcra earum viginti ex ære, capitella
10 columnarũ & linimẽtum earum ex argento. Et ad latus Septẽtrionale *ordines* centũ
11 cubitorum, columnas eorum viginti, & fulcra earum viginti ex ære, & capitella columnarũ earumq; linimẽtum ex argẽto. Et ad
12 lat⁹ Occidẽtale ordines quinquaginta cubitorum, columnas eorum decem, earumque fulcra decẽ, & capitella colũnarum, earumque linimentum ex argento, Ad latus
13 autem venti Orientalis, quinquaginta cubitorũ ordines. Et quindecim cubitorũ ad lat⁹:
14 colũnas eorũ tres, & fulcra earũ tria. Et ad lat⁹ alterum ab utraq; parte oſtii atrii, or-
15 dines quindecim cubitorum *cuilibet* lateri; columnas eorũ tres, & fulcra earũ tria. O-
16 mnes autẽ ordines atrii per ambitũ, erãt ex byſſo torta. Fulcra verò columnarũ ex ære, et
17 capita columnarũ, earumq; linimẽtum ex argẽto, & liniméta capitellorũ earũ ex argẽto: quin & ipſæ contectæ erãt argẽto, omnes *inquam* columnæ atrii. Velũ verò portæ atrii,
18 erat op⁹ pictoris, ex flavo ſerico, et purpurá, et tincturâ coccineâ, et byſſo tortâ: viginti cubitorum longitudinis, altitudinis verò atque latitudinis quinq; cubitorum, è regione ordinum atrii. Columnæ eorum quatuor,
19 & earum fulcra quatuor ex ærè, et capitella earum ex argẽto, et linimẽtum capitum earum, et linimẽtũ ipſarũ ex argẽto. Omnes
20 deniq; clavi tabernaculi et atrii per circuitum, erãt ænei. Hi ſunt numeri tabernaculi,
21 tabernaculi *inquam* teſtimonii, qui recẽſiti fuerunt juxta verbum oris Moſis, et miniſterium Levitarum per manum Ithamar filii Aharonis ſacerdotis. Et Baſliel quidẽ filius
22 Uri filii Hur de tribu Juda, fecit quicquid præceperat Dñs Moſi. Cum eo autẽ erat Eli-
23 ab fili⁹ Ahiſemach de tribu Dan, faber, & opifex, & pictor in flavo ſerico, & in purpurâ, & in tincturâ coccineâ, & in byſſo.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

[illegible]

9 Fecitq; atriũ: in cuj⁹ auſtrali plaga erãt cortinæ de byſſo re-
10 torta, centũ cubitorũ. Colũnæ earũ erãt viginti; et baſes earũ viginti, ex ære: capita colũnarũ et cælaturæ earũ erãt ex ar-
11 gẽto. Et in plaga Septẽtrionali erant cortinæ centũ cubitorũ; colũnæ earum viginti, et baſes earũ viginti, ex ære: capita colũnarũ, & cælaturæ erãt de ar-
12 gento. Et in plaga Occidẽtali fuerũt cortinæ quinquagita cubitorũ; columnæ earũ decẽ, et baſes earum decẽ: capita columnarũ et cælaturæ earum ex
13 argẽto. Et in plaga Orientali erat ſpatiũ quinquaginta cu-
14 bitorũ. Quindecim cubitorum cortinæ erãt in uno latere: columnæ earũ tres, & baſes earũ
15 tres. Et in latere ſecundo oſtii atrii, hinc et inde, erãt cortinæ quindecim cubitorũ: columnæ earum tres, & baſes earũ tres.
16 Omnes cortinæ atrii, p circui-
17 tum, erãt de byſſo retorta. Et baſes columnarũ erãt ex ære: capita colũnarũ et cælaturæ earũ fuerũt de argento; & *operimentũ capitũ* earũ *erat argẽteum:* illæ quoq; oẽs colũnæ
18 atrii cælatæ erãt argento. Et tentoriũ oſtii atrii, fecit opere polymitarii; ex hyacintho & purpurâ, & coccino, & byſſo retorta: viginti cubitorũ erat lõgitudo ej⁹; & altitudo *in latitudine* ej⁹ quinq; cubitorum erat, juxta altitudinẽ cortina-
19 rum atrii. Et columnæ ej⁹ quatuor, & baſes earũ quatuor ex ære: uncini earũ erãt ex argẽto; & *operimẽta capitũ* earũ, et *cælaturæ* earum, *argentea*.
20 Oẽſq; paxilli tabernaculi & atrii, p circuitum, erãt ex ære.
21 Hæ ſunt numerationes tabernaculi teſtimonii, quæ enumeratæ ſunt juxta præceptũ Moyſi: miniſterium Levitarum, p manũ Ithamar filii Aarõ ſacerdotis.
22 Beſeleel enim fili⁹ Uri filii Hur, de tribu Juda, fecit omnia quæ præcepit Dñs ad
23 Moyſen. Et cũ eo Ooliab fili⁹ Achiſamech, de tribu Dan, faber lignari⁹ & artifex: & polymitari⁹, in hyacintho & purpura, & coccino, & byſſo.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM.

Tranſlatio Latina.

9 *Fecit autem atrium ad plagã Meridionalẽ: Tapetes ocellati erant ex byſſo retorta centum cubitorum. Columnæ eo-*
10 *rum viginti, & baſes earum viginti; uncini columnarum, et (c) arcus earum (d) argentei.*
11 *Ad plagam quoq; Septentrionalem centũ erant cubitorum; columnæ eorũ viginti, & baſes earũ viginti æreæ: uncini columnarum, & (e) arcus earum (f) argentei. Et ad pla-*
12 *gam Occidentalem, tapetes ocellati erant quinquaginta cubitorum; columnæ eorũ decem, & baſes earum decem; uncini columnarum, & (g) arcus earum (h) argentei. Ad*
13 *plagã quoq; Orientalem, quinquaginta erant cubitorũ. Ta-*
14 *petes ocellati quindecim cubitorum ad latus; columnæ eorum tres, & baſes earum tres. Et ad latus ſecun-*
15 *dum ex utraque parte portæ atrii tapetes ocellati quindecim cubitorum: columnæ eorum tres, et baſes earum tres.*
16 *Omnes tapetes atrii in circui-*
17 *tu erant ex byſſo retorta. Sed baſes columnarũ erant æreæ, uncini verò earũ argentei, operculũ quoq; capitum earũ argenteũ: ipſæ autẽ (i) cinctæ erant argento per omnes columnas atrii. Aulæum verò*
18 *portæ atrii opus erat acu-pictum ex hyacintho, & purpura, & cocco bis tincto, et byſſo retortâ: viginti quoque cubitorum fuit longitudo, & altitudo cum latitudine quinque cubitorũ ex adverſò tapetum atrii. Columnæ autem*
19 *eorum quatuor, et baſes earũ quatuor æreæ, uncini argentei, & operculum capitũ earum, et (k) arcus earũ (l) argentei.*
20 *Omnes autem paxilli taberna-culi et atrii in circuitu ærei*
21 *fuerunt. Iſta eſt recenſio tabernaculi, tabernaculi teſtimonii, quod recenſitũ eſt juſſu Moſis in miniſterium Levitarũ per manus Ithamar filii Aaron Sacerdotis. Beſeleel*
22 *autem filius Huri, filii Hor de tribu Juda fecit omnia quæ*
23 *præceperat Dominus Moſi. Et cum eo Oliab filius Achiſamach de tribu Dan, artifex, et plumarius, et acu-pictor in hyacintho, & in purpura, & in cocco dibapho, & in byſſo.*

VER. SAM. (c) linimentum (d) argenteum. (e) linimentum (f) argenteum. (g) linimentum (h) argenteum. (i) ol Juſtæ (k) linimentũ (l) argenteum.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

9 وعمل السرادق فلوعا من جهة مهب الجنوب من عسر مسرور طولها مائة ذراع * وأعمدتها
10 عشرون * وقواعدها عشرون من نحاس * ورزافين الاعمدة وطلاوها فضة * ومن جهة الشمال ما
11 طوله مائة ذراع * وأعمدتها عشرون * وقواعدها عشرون من نحاس * ورزافين الاعمدة وطلاوها من
12 فضة * ومن جهة الغرب فلوع طولها خمسون ذراعا * وأعمدتها عشرة * وقواعدها عشرة * ورزافين
13 الاعمدة وطلاوها من الفضة * ومن جهة المشرق خمسون ذراعا * منها فلوع خمسة عشر ذراعا
14 للكم * أعمدتها ثلاثة * وقواعدها ثلث * وللكم الثاني من هاهنا ومن هاهنا من باب السرادق فلوع خمسة
15 عشر ذراعا * أعمدتها ثلاثة * وقواعدها ثلث * وجميع فلوع السرادق مستديرا من عسر مسرور *
16 وجميع قواعد عمدها من نحاس * ورزافين العمد وطلاوها من فضة وغشاء رؤوسها ايضا من فضة *
17 كان جميعها مطليه بالفضة * وستر باب السرادق مصنوع صنعة راقم * طوله عشرون ذراعا من
18 اسمانجون وارجوان وصبغ قرمز وعسر مسرور وسعة الذي هو عرضه خمس اذرع بإزاء فلوع
19 السرادق * وأعمدته اربعة * وقواعدها اربعة من نحاس * ورزافينها من فضة * وغشاء رؤوسها وطلاوها من
20 الفضة * وجميع اوتاد المسكن والسرادق مستديرة من نحاس * وهذا عدد ما دخل في المسكن
21 مسكن الشهادة الذي عد بأمر موسى * وحملة الى اللاوية على يد ايثامار بن هرون الامام *
22 والذي صنعه بصلئيل بن اوري بن حور من سبط يهوذا على حسب ما أمر الله موسى * ومعه
23 اهلياب بن احيسامك من سبط دان استاد وحاذق وراقم بالاسمانجون والارجوان وصبغ القرمز والعسر *

9 *Et fecit tentorium, nempe vela ex parte unde flat Auſter, ex byſſo retorta, habentia longitudinem centũ cubitorũ. Et colu-*
10 *mnas ejus viginti, & baſes earũ viginti ex ære; et capitella columnarũ, et linimentum earũ ex argento. Et ex parte Aquilonis, ha-*
11 *bentia longitudinẽ centũ cubitorũ, et columnas eorum viginti, et baſes earum viginti ex ære; et capitella columnarum, & linimentum earum ex argento. Ex parte*
12 *verò Occidentis, vela lõgitudinis quinquaginta cubitorum, et columnas eorum decẽ, et baſes earũ decẽ; et capitella colũnarũ, et linimentũ earũ ex argento. Et ex parte*
13 *Orientis, quinquaginta cubitorũ. Ex quibus*
14 *vela fuerũt quindecim cubitorũ pro manica una: colũnæ eorũ tres, et baſes earũ*
15 *tres. Et pro manica ſecũda hinc et inde ad januã tentorii, vela quindecim cubitorum,*
16 *habẽtia colũnas tres, et baſes tres. Et univerſa vela tentorii circũcirca, ex byſſo re-*
17 *torta. Et univerſæ baſes colũnarũ eorũ ex ære, et capitella columnarum, et linimentũ earũ ex argento, et operimentũ capitũ earũ etiã ex argento, ſicuti et ipſæ totæ tectæ erant argento.*
18 *Et velũ januæ tentorii factũ erat artificio Phrygionis, longitudinis viginti cubitorũ ex hyacintho, et purpura, et tinctura croci, et byſſo retortã, et altitudinis nempe latitudinis quinq; cubitorum, cõtra vela tentorii. Et columnæ illi⁹ qua-*
19 *tuor, et baſes earum ex ære, et capitella earũ ex argento, et operimentũ capitũ earũ, et linimentũ earũ ex argento. Et omnes*
20 *paxilli habitaculi, et tẽtorii per circuitũ ex ære. Et hic eſt numer⁹ rerum quæ ingreſſæ*
21 *ſũt in habitaculũ, habitaculũ teſtimonii, quæ numeratæ fuerũt juſſu Muſæ, & quarũ geſtatio ſpectat ad Levitas, per manũ Ithamar filii Haron ſacerdotis. Et quas effe-*
22 *cit Beſlail fili⁹ Uri, filii Hur de tribu Juda,*
23 *ſecũdum quod præceperat De⁹ Muſæ. Et cũ illo Ahliab fili⁹ Ahiſamach de tribu Dan magiſter, et perſpicax, et Phrygio in hyacintho, et purpura, et tinctura croci, & byſſo.*

fuit & : fanctitatis opere omni in opus ad factum aurum Omne
24 כל־הזהב העשוי למלאכה בכל מלאכת הקדש ויהי
triginta & ,feptingentorum & ,talenti viginti & novem elevationis aurum
זהב התנופה תשע ועשרים ככר ושבע מאות ושלשים
,talenta centū fynagogæ vifitatorum argentū Et .fanctitatis ficlo in ,ficli
25 שקל בשקל הקדש: וכסף פקודי העדה מאת ככר
ficlo in ,ficli feptuaginta & quinque & ,feptingenti & ,mille &
ואלף ושבע מאות וחמשה ושבעים שקל בשקל
,fanctitatis ficlo in ,ficli dimidium ,capiti Bekagh .fanctitatis
26 הקדש: בקע לגלגלת מחצית השקל בשקל הקדש
,fupra & annorum viginti filio à ,vifitatos fuper tranfeunti omni
לכל העבר על־הפקדים מבן עשרים שנה ומעלה
,quingentis & ,millibus tribus & ,millibus fexcentis
לשש־מאות אלף ושלשת אלפים וחמש מאות
bafes fundendum ad argenti talenta cētum fuit Et .quinquaginta &
27 וחמשים: ויהי מאת ככר הכסף לצקת את אדני
.talentis centum ,bafes centum ,veli bafes & ,fanctitatis
הקדש ואת אדני הפרכת מאת אדנים למאת הככר
,quinque & ,feptingentis & ,mille Et .bafi Talentum
28 ככר לאדן: ואת־האלף ושבע המאות וחמשה
,ipfarum capita texit & ,columnis uncinos fecit feptuaginta &
ושבעים עשה ווים לעמודים וצפה ראשיהם
millia duo &,talenta feptuaginta elevationis æs Et .eas cinxit &
29 וחשק אתם: ונחשת התנופה שבעים ככר ואלפים
tabernaculi oftii bafes eo in fecit Et .ficli quadringenti &
30 וארבע־מאות שקל: ויעש בה את־אדני פתח אהל
,ei quod æris cribrum & ,æris altare & ,conventus
מועד ואת מזבח הנחשת ואת־מכבר הנחשת אשר־לו
& ,circum atrii bafes Et .altaris vafa omnia &
31 ואת כל־כלי המזבח: ואת־אדני החצר סביב ואת־
omnes & ,tabernaculi palos omnes & ,atrii portæ bafes
אדני שער החצר ואת כל־יתדת המשכן ואת־כל־
.circum atrii palos
יתדת החצר סביב:

CAP. XXXIX. לט

veftes fecerunt cocci vermiculo & ,purpura & ,hyacintho ex Et
1 ומן־התכלת והארגמן ותולעת השני עשו בגדי־
fanctitatis veftes fecerunt & :fanctitate in miniftrandū ad minifterii
שרד לשרת בקדש ויעשו את־בגדי הקדש
.Mofeh DOMINUS præcepit quemadmodū ,Aharon quæ
אשר לאהרן כאשר צוה יהוה את־משה:
vermiculo & ,purpura & ,hyacintho ,auro fuperhumerale fecit Et
2 ויעש את־האפד זהב תכלת וארגמן ותולעת
fila abfcidit &,auri laqueos extenderunt Et .retorta byffo &,cocci
3 שני ושש משזר: וירקעו את־פחי הזהב וקצץ פתילם
medio in & ,purpuræ medio in & ,hyacinthi medio in faciendum ad
לעשות בתוך התכלת ובתוך הארגמן ובתוך
Singulas .cogitantis opere ,byffi medio in & ,cocci vermiculi
4 תולעת השני ובתוך השש מעשה חשב: כתפת
.conjungebatur extremitatibus duabus fuper : fe copulantes ei fecerunt
עשו־לו חברת על־שני קצוותיו חבר:

Verſio VULG. LAT.

24 Omne aurum quod expenſum eſt in opere Sanctuarii, & quod oblatum eſt in donariis, viginti novem talentorum fuit, & ſeptingentorum triginta ſiclorum, ad menſuram Sanctuarii.
25 Oblatum eſt autem ab his qui tranſierunt ad numerum à viginti annis & ſuprà, de ſexcentis tribus millibus, & quingentis quinquaginta armatorum.
26 Fuerunt præterea centum talenta argenti, è quibus conflata ſunt baſes Sanctuarii, & introitus ubi velum pendet.
27 Centum baſes factæ de talentis centum, ſingulis talentis per
28 baſes ſingulas ſupputatis. De mille autem ſeptingentis & ſeptuaginta quinque, fecit capita columnarum, quas &
29 ipſas veſtivit argento. Æris quoque oblata ſunt talenta ſeptuaginta duo millia, &
30 quadringenti ſuprà ſicli, Ex quibus fuſæ ſunt baſes in introitu tabernaculi teſtimonii, & altare æneum cum craticula ſua, omniáque vaſa quæ ad uſum ejus per-
31 tinent, Et baſes atrii tam in circuitu quàm in ingreſſu ejus, & paxilli tabernaculi atque atrii per gyrum.

CAP. XXXIX.

1 De hyacintho verò & purpura, vermiculo ac byſſo, fecit veſtes, quibus indueretur Aaron quando miniſtrabat in ſanctis, ſicut præcepit Dominus Moyſi.
2 Fecit igitur ſuperhumerale de auro, hyacintho, & purpura, coccóque bis tincto, & byſſo retortâ, opere polymitario;
3 Incidítque bracteas aureas, & extenuavit in fila, ut poſſent torqueri cum priorum
4 colorum ſubtegmine, Duáſque oras ſibi invicem copulatas in utroque latere ſummitatum,

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

οὗτος ἐποίησε τὸ θυσιαστήριον (φ) τὸ χαλκοῦν ἐκ τῶν πυρείων τῶν χαλκῶν, (χ) ἃ ἦσαν τοῖς ἀνδράσι τοῖς καταστασιάσασι μετὰ τῆς Κορὲ συναγωγῆς. οὗτος ἐποίησε πάντα τὰ σκεύη τοῦ θυσιαστηρίου, (ψ) καὶ τὸ πυρεῖον αὐτοῦ, καὶ τὴν βάσιν, καὶ τὰς φιάλας, καὶ τὰς κρεάγρας τὰς χαλκᾶς. οὗτος ἐποίησε (ω) θυσιαστηρίῳ παράθεμα, ἔργον δικτυωτὸν κάτωθεν τοῦ πυρείου (α) ὑπὸ αὐτὸ ἕως τοῦ ἡμίσους αὐτοῦ. καὶ ἐπέθηκεν αὐτῷ τέσσαρας δακτυλίους ἐκ τῶν τεσσάρων μερῶν τοῦ παραθέματος τοῦ θυσιαστηρίου χαλκοῦς, εὐρεῖς τοῖς μοχλοῖς, ὥστε αἴρειν (β) ἐν αὐτοῖς τὸ θυσιαστήριον. οὗτος ἐποίησε τὸ ἔλαιον (γ) τῆς χρίσεως τὸ ἅγιον, καὶ τὴν σύνθεσιν τοῦ θυμιάματος καθαρὸν ἔργον μυρεψοῦ. οὗτος ἐποίησε τὸν λουτῆρα τὸν χαλκοῦν, καὶ τὴν βάσιν αὐτοῦ χαλκῆν ἐκ τῶν κατόπτρων τῶν νηστευσασῶν, αἳ ἐνήστευσαν παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, ἐν ᾗ ἡμέρᾳ ἔπηξεν αὐτήν. καὶ ἐποίησε τὸν λουτῆρα, ἵνα νίπτωνται ἐξ αὐτοῦ Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὰς (δ) χεῖρας αὐτῶν καὶ τοὺς πόδας, εἰσπορευομένων αὐτῶν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, ἢ ὅταν προσπορεύωνται πρὸς τὸ θυσιαστήριον λειτουργεῖν, ἐνίπτοντο ἐξ αὐτοῦ, καθάπερ συνέταξε κύριος τῷ Μωυσῇ.

Hic fecit altare æreum, ex thuribulis æreis, quæ fuerunt viris illis, qui moverunt ſeditionem cum ſynagoga Core. Hic fecit omnia vaſa altaris, & focum ejus, & baſim, & phialas, & fuſcinulas æreas. Hic fecit altari additamentum, opus reticulatum ab imo foci ſub ipſo uſque ad dimidium ejus. Et impoſuit ei quatuor annulos è quatuor partibus additamenti altaris æreos capaces vectibus ad portandum in eis altare. Hic fecit oleum unctionis ſanctum, & compoſitionem incenſi, purum opus unguentarii. Hic fecit labrum æreum, & baſim ejus æream ex ſpeculis earum, quæ jejunaverunt apud portas tabernaculi teſtimonii, in qua die fixit illud. Et fecit labrum, ut lavent ex eo Moyſes & Aaron, & filii ejus, manus ſuas, & pedes, ingredientibus ipſis in tabernaculum teſtimonii, vel quando accedent ad altare ad miniſtrandum, lavabuntur ex eo; ſicut præcepit Dominus Moyſi.

MS.A. (φ) χαλκοῦν (χ) ἃ ἦν (ψ) καὶ τὴν βάσιν αὐτοῦ καὶ τὸ πυρεῖον αὐτοῦ, καὶ τὰς (ω) τῷ θυσιαστηρίῳ πρόθεμα, (α) εἰς αὐτὸ (β) τὸ θυσιαστήριον ἐν αὐτοῖς. (γ) τοῦ χρίσματος (δ) χεῖρας καὶ τοὺς πόδας αὐτῶν εἰσπορευομένων.

ΚΕΦ. λθʹ.

Πᾶν τὸ χρυσίον, ὃ κατειργάσθη εἰς τὰ ἔργα κατὰ πᾶσαν τὴν ἐργασίαν τῶν ἁγίων, ἐγένετο (α) χρυσίου τοῦ τῆς ἀπαρχῆς, ἐννέα καὶ εἴκοσι τάλαντα,

CAP. XXXIX.

Omne (a) aurum, quod elaboratum eſt ad opera ſecundùm omnem operationem ſanctorum, fuit, auri ejus, quod primitiarum, novem & viginti talenta,

MS.A. (α) ἐκ χρυσίου

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

24 * [illegible]
25 * [illegible]
26 * [illegible]
27 * [illegible]
28 * [illegible]
29 * [illegible]
30 * [illegible]
31 * [illegible]

* [illegible] *

1 * [illegible]
2 * [illegible]
3 [illegible]
4 * [illegible]

Totum aurum quod adhibitum fuit operi in omni opere Sanctuarii, fuit aurum ſeparationis, viginti novem talentorum, & ſeptingentorum triginta ſiclorum ſecundùm ſiclum ſanctuarii. 24
Argentum verò cenſûs congregationis fuit centum talentorum, & mille ſeptingentorum & ſeptuaginta ſiclorum ſecundùm ſiclum ſanctuarii: 25
Siclus pro capite, *nempe* dimidium ſicli, ſecundùm ſiclos ſanctuarii: omnes qui tranſierunt ſub numerum à filio viginti annorum & ultra, fuerunt ſexcenta millia, & tria millia, & quingenti quinquaginta. 26
Et fuerunt centum talenta argenti ad conflanda fulcra ſanctuarii, & fulcra veli, centum fulcra ex centum talentis, talentum pro fulcro. 27
Et ex mille ſeptingentis ſeptuaginta quinque *ſiclis*, fecit capitella columnis, & linimenta capitibus earum, eáſque texit argento. 28
Totum verò æs ſeparationis fuit ſeptuaginta talentorum, & duorum millium quadringentorum ſiclorum. 29
Et fecit ex eo fulcra portæ tabernaculi temporis, & altare æneum, cunctáque vaſa altaris, & fulcra atrii per circuitum. 30
Et fulcra portæ atrii, omnéſque clavos tabernaculi, & omnes clavos atrii per circuitum. 31

CAP. XXXIX.

Ex flavo ſerico autem, & ex purpura, & ex tinctura coccinea, fecerunt veſtes miniſterii ad miniſtrandum in ſanctuario: fecerunt & veſtes ſanctitatis Aharoni quemadmodum præceperat Dominus Moſi. 1
Fecerunt etiam ephod ex auro, flavo ſerico, & purpura, & tinctura coccinea, & byſſo tortâ. 2
Et extenuârunt bracteas aureas, & inciderunt fila ad immittendum inter flavum ſericum, & inter purpuram, & inter tincturam coccineam, & inter byſſum, opere artificis. 3
Humeros fecerunt ei coaptatos, ad ambo ipſius latera coaptatos. 4

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE. LATINA.
תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

24 כל־דהבא דאתעביד לעבידתא בכל עבידת קודשא והוה דהב אפרשותא עסרין ותשע ככרין ושבע מאה ותלתין סלעין בסלעי
25 קודשא: וכסף מניני כנשתא מאה ככרין ואלף ושבע מאה ושבעין
26 וחמש סלעין בסלעי קודשא: תקלא לגולגלתא פלגות סלעא בסלעי קודשא לכל דעבר על־מניניא מבר עסרין שנין ולעילא לשית מאה ותלתא אלפין וחמש מאה
27 וחמשין: והוה מאה ככרי כספא לאתכא ית סמכי קודשא וית סמכי פרוכתא מאה סמכין למאה ככרין
28 ככרא לסמכא: וית אלף ושבע מאה ושבעין וחמשא עבד וון לעמודיא וחפי רישיהון וכבש
29 יתהון: ונחש ארמותא שבעין ככרין ותרין אלפין וארבע מאה סלעין:
30 ועבד בה ית־סמכי תרע משכן זמנא וית מדבחא דנחשא וית־סרדא דנחשא די־ליה וית כל־מני
31 מדבחא: וית־סמכי דרתא סחור־סחור וית־סמכי תרע דרתא וית כל־סכי משכנא וית כל־סכי דרתא סחור־סחור:

לט

1 ומן־תכלא וארגונא וצבע זהורי עבדו לבושי־שמושא לשמשא בקודשא ועבדו ית לבושי קודשא די לאהרן כמא די־פקיד יי ית־
2 משה: ועבד ית־איפודא דדהבא תכלא וארגונא וצבע זהורי ובוץ
3 שזיר: ורדידו ית־טסי דדהבא וקציצו חוטין למעבד בגו תכלא ובגו ארגונא ובגו צבע זהורי ובגו
4 בוצא עובד אומן: כתפין עבדו־ליה מלפפין על־תרין סטרוהי מלפף:

24 Omne aurū, quod factū eſt in omni opere ſanctuarii, & quod oblatū eſt, fuit viginti & novē talentorū, & ſeptingentorū & triginta ſiclorum in pondere ſanctuarii.
25 Argentum autē numeratorū congregationis fuit centum talentorū; & mille & ſeptingentorū, & ſeptuaginta & quinque ſiclorū, in pondere ſanctuarii.
26 Unum pondus oblatū eſt pro ſingula capita, quod eſt dimidium ſicli, in pondere ſanctuarii: quod oblatum eſt ab omnibus qui tranſierunt ad numeros, à viginti annis & ſupra; de ſexcentis & tribus millibus, & quingentis & quinquaginta.
27 Fuerūtq; centū talenta argenti; ex quo conflatæ ſunt baſes ſanctuarii, & baſes tentorii: centū talenta pro centum baſibus, talentum pro baſe.
28 De mille autem & ſeptingentis & ſeptuaginta & quinque ſiclis, fecit uncinos columnarum: & operuit capita earum, & fecit cælaturas earum.
29 Æs quoque oblationis fuit ſeptuaginta talentorum: & duo millia & quadringentorū ſiclorū.
30 Ex quo fecit baſes oſtii tabernaculi fœderis; & altare æneum, & craticulam ejus æneam: & omnia vaſa altaris.
31 Et baſes atrii per circuitum; & baſes oſtii atrii: & omnes paxillos tabernaculi, & omnes paxillos atrii, per circuitum.

CAP. XXXIX.

1 De hyacintho autē & purpura, & coccino, fecerunt veſtes miniſterii, ad miniſtrādum in ſanctuario: fecerúntque veſtes ſanctas Aarō; ſicut
2 præcepit Dn̄s Moyſi. Fecítq; ſuperhumerale; ex auro, et hyacintho et purpura, et coccino,
3 & byſſo retorta. Extēderūtq; bracteas aureas, et inciderunt fila: ut facerent in medio hyacinthi, et in medio purpuræ, & in medio coccini, & in me-
4 dio byſſi: opere artificis. Humerulos fecerunt ei, conjunctos: in duobus lateribus ejus jungebantur.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VER. SAM.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM.
Tranſlatio Latina.

Omne aurum elaboratum eſt 24 pro omni opere Sanctuarii; fuit autem aurum oblationis, novem et viginti talentorum, et ſeptingentorum, et triginta ſiclorū juxta ſiclum Sanctuarii. 25 Argentum verò recenſitorū congregationis fuit centum talentorum, & mille ſeptingentorum, et ſeptuaginta quinque ſiclorum. 26 Dimidium viritim, dimidium ſicli, juxta ſiclum Sanctuarii pro omni tranſeunte per recenſionem, à filio viginti annorū et ſupra, pro ſexcentis et tribus millibus, et quingentis, et quinquaginta. 27 Et facta ſunt centum talenta argenti ad conflandas baſes Sanctuarii, et baſes veli: centum baſes centum talentis, talentum baſi. 28 Ex mille autem et ſeptingentis ſeptuaginta quinque ſiclis fecit uncinos pro columnis; et texit capita earū et (m)cinxit eas. 29 Æris verò oblatio fuit ſeptuaginta talentorum, et duorum millium quadringentorū ſiclorum. 30 Et fecit cum eo baſes portæ tabernaculi teſtimonii, & altare æneum, & craticulam æneam quæ erat ad altare, et omnia inſtrumenta altaris, 31 Et baſes atrii in circuitu, & baſes portæ atrii, et omnes paxillos tabernaculi, et omnes paxillos atrii in circuitu.

CAP. XXXIX.

Ex hyacintho autem, & 1 purpura, & cocco bis tincto fecerunt veſtes miniſtratorias ad miniſtrandum in ſanctuario: fecerunt etiam veſtes ſanctitatis Aaroni, ſicut præceperat Dominus Moſi. 2 Et fecerunt Ephod ex auro, hyacintho, et purpura, et cocco bis tincto, & byſſo retortâ. (a) 3 Extenderuntq; bracteas auri, & abſciderunt fila ut texerentur in medio hyacinthi, & in medio purpuræ, & in medio cocci dibaphi, et in medio byſſi opere plumario. 4 Scapulas fecit illi ſibi copulatas quas in duabus extremitatibus conjunxit.

VER. SAM. (m) obduxit (a) Extenuarúntque.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

24 * فاما الذهب الذي عمل في الصناعة لجميع صنايع القدس * فكانت جملته وهو ذهب الرفيعة وهو
تسعا وعشرين بدرة وسبع مائة وثلثين مثقالا بمثقال القدس * واما الفضة فكان ما حصل منها 25
من معدودي الجماعة مائة بدرة * والفا وسبعمائة وخمسة وسبعين مثقالا بمثقال القدس * من سه 26
لكل جمجمة وهو نصف مثقال بمثقال القدس من كل من جار عليه العدد من ابن عشرين سنة
فصاعدا لستمائة الف وثلثة الف وخمس مائة وخمسين * فكان من مائة بدرة الورق ان 27
صيغ منها قواعد القدس وقواعد الحجلة * وذلك مائة قاعدة من مائة بدرة كل قاعدة
من بدرة * والالف وسبع المائة والخمسة والسبعون مثقالا صيغ منها رزافين للعمد * وغشاء 28
روسها وطلاها * واما نحاس العزل فبلغ سبعين قنطارا * والفين واربع مائة مثقال * فصنع 29 30
منه قواعد باب خباء المحضر * ومذبح النحاس * وسرد النحاس الذي له * وجميع انيته * وقواعد
السرادق بما يدور * وقواعد بابه * وجميع اوتاد المسكن واوتاد السرادق دايرا * 31

* الفصل التاسع والثلثون * ومن الاسمانجون والارجوان وصبغ القرمز صنعوا ثياب وشي 1
للخدمة في القدس. بعد ما صنعوا ثياب القدس التي لهرون كما امر الله موسى * وعمل الصدرة 2
من ذهب واسمانجون وارجوان وصبغ قرمز وعشر مسرور * وذلك انهم ارقوا صفائح الذهب * ثم 3
قصوها سلوكا وعملوها مع الاسمانجون والارجوان وصبغ القرمز والعشر صنعة حاذق * وصنعوا 4
لها جيبين مخيطين في طرفيها خيطا *

At verò auri, quod adhibitū eſt in opificio, omnib⁹ operibus ſanctuarii, ſumma fuit (auri ſcilicet oblationis) ſuit inquā, viginti novē talentorū, & ſeptingentorū & triginta ſiclorū in ſiclo ſanctuarii. 24
At verò argenti ſumma collecta ab iis qui numerati ſunt de cœtu, fuit centū talentorū, & mille et ſeptingentorū et ſeptuaginta quinq; ſiclorū in ſiclo ſanctuarii. 25
Dimidiū cuilibet calvitici, pondo dimidii ſicli in ſiclo ſanctuarii, à quolibet ſuper quē tranſivit numerus; à filio viginti annorū et ulterius, pro ſexcentis millibus, & tribus millibus & quingentis et quinquaginta. 26
Factúmq; eſt ut ex centū talentis argenti, conflatæ ſint baſes ſanctuarii, et baſes veli: videlicet centū baſes ex centū talentis, quælibet baſis ex talēto. 27
Et ex mille & ſeptingentis et ſeptuaginta quinq; ſiclis, fecit capitella columnis, & operimentū capitū earū, & limentum earū. 28
Æs verò ſeparationis pervenit ad ſeptuaginta cantaria, & bis mille & quadringētos ſiclos. 29
Fecitq; ex eo baſes portæ tentorii convent⁹, & altare æris, & craticulā æneā ipſius, & univerſa vaſa ejus, et baſes tentorii per circuitū, 30
Et baſes portæ ejus, et omnes paxillos habitaculi, et paxillos tentorii per circuitum. 31

CAP. XXXIX.

Et de hyacintho, et purpura, et tinctura croci fecerunt veſtes acu-pictas ad miniſtrandum in ſanctuario, poſteaquam fecerant veſtes ſacras Haronis, uti præceperat Deus Muſæ. 1
Et fecit pectorale de auro, et hyacinthô, et purpurâ, et tincturâ croci, et byſſo retortâ. 2
Et id quidem, quoniam attenuârunt laminas auri, deinde inciderunt eas in fila, et neverunt ea cum hyacintho, et purpura, et tinctura croci, et byſſo, artificio periti ſſimi: 3
Et fecerunt ei duas margines conſutas, in utroque latere ejus conſutæ fuerunt. 4

ej⁹ op⁹ ſecūdū *ipſum* ipſo ex,illud ſuper *quod* ej⁹ ſuperhumeralis *artificii* Et
5 וְחֵשֶׁב אֲפֻדָּתוֹ אֲשֶׁר עָלָיו מִמֶּנּוּ הוּא כְּמַעֲשֵׂהוּ
,retorta byſſo & ,cocci vermiculo & ,purpura & ,hyacintho ,auro
זָהָב תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר
fecerunt Et .Moſeh DOMINUS præcepit quemadmodum
6 כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃ וַיַּעֲשׂוּ אֶת־
ſigilli *apertionibus apertos* ,*auri* *occllaturis* circundatos *onychis* lapides
אַבְנֵי הַשֹּׁהַם מֻסַבֹּת מִשְׁבְּצֹת זָהָב מְפֻתָּחֹת פִּתּוּחֵי חוֹתָם
humeris *ſuper* eos poſuit Et .Iſrael filiorum nominibus *ſuper*
7 עַל־שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיָּשֶׂם אֹתָם עַל כִּתְפֹת
præcepit quemadmodū ,Iſrael filiis *memoriæ* lapides,ſuperhumeralis
הָאֵפֹד אַבְנֵי זִכָּרוֹן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר צִוָּה
,*cogitantis* opere pectorale fecit Et .Moſeh Dominus
8 יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃ וַיַּעַשׂ אֶת־הַחֹשֶׁן מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב
,cocci vermiculo & ,purpura & ,hyacintho ,auro ſuperhumeralis opus ſicut
כְּמַעֲשֵׂה אֵפֹד זָהָב תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי
.pectorale fecerunt duplicatum ,fuit Quadratum .retorta byſſo &
9 וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר׃ רָבוּעַ הָיָה כָּפוּל עָשׂוּ אֶת־הַחֹשֶׁן
.duplicatum ,ejus latitudo palmus & ,ejus longitudo Palmus
זֶרֶת אָרְכּוֹ וְזֶרֶת רָחְבּוֹ כָּפוּל׃
Smaragdus,*Rubinus* :Ordo :lapidis ordines quatuor eo in repleverunt Et
10 וַיְמַלְאוּ־בוֹ אַרְבָּעָה טוּרֵי אָבֶן טוּר אֹדֶם פִּטְדָה
,Carbunculus :ſecundus ordo Et .unus ordo ,*Chryſolithus &*
11 וּבָרֶקֶת הַטּוּר הָאֶחָד׃ וְהַטּוּר הַשֵּׁנִי נֹפֶךְ
,Achates ,Ligurius :tertius ordo Et .*Adamas* & ,Sapphirus
12 סַפִּיר וְיָהֲלֹם׃ וְהַטּוּר הַשְּׁלִישִׁי לֶשֶׁם שְׁבוֹ
circundati ,*Iaſpis* & ,Onyx ,Tharſis ;quartus ordo Et .Amethyſtus &
13 וְאַחְלָמָה׃ וְהַטּוּר הָרְבִיעִי תַּרְשִׁישׁ שֹׁהַם וְיָשְׁפֵה מוּסַבֹּת
filiorū nominibus *ſuper* lapides Et.ſuis plenitudinib⁹ in *auri* *occllaturis*
14 מִשְׁבְּצֹת זָהָב בְּמִלֻּאֹתָם׃ וְהָאֲבָנִים עַל־שְׁמֹת בְּנֵי־
,ſigilli *apertionibus* ſculpti nominib⁹ *ſuper* duodecim *ipſi* Iſrael
יִשְׂרָאֵל הֵנָּה שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה עַל־שְׁמֹתָם פִּתּוּחֵי חֹתָם
fecerunt Et .*tribubus* duodecim ſuo nomine *ſuper* unuſquiſque
15 אִישׁ עַל־שְׁמוֹ לִשְׁנֵים עָשָׂר שָׁבֶט׃ וַיַּעֲשׂוּ
.puro auro ,*complicationis* opere terminationis catenas pectorale ſuper
עַל־הַחֹשֶׁן שַׁרְשְׁרֹת גַּבְלֻת מַעֲשֵׂה עֲבֹת זָהָב טָהוֹר׃
dederunt & : auri anulos duos & ,auro *occllaturas* duas fecerunt Et
16 וַיַּעֲשׂוּ שְׁתֵּי מִשְׁבְּצֹת זָהָב וּשְׁתֵּי טַבְּעֹת זָהָב וַיִּתְּנוּ אֶת־
dederunt Et .pectoralis extremitatibus duabus ſuper anulos duos
17 שְׁתֵּי הַטַּבָּעֹת עַל־שְׁנֵי קְצוֹת הַחֹשֶׁן׃ וַיִּתְּנוּ
extremitatibus ſuper ,anulis duobus *ſuper* *auri* funes duos
שְׁתֵּי הָעֲבֹתֹת הַזָּהָב עַל־שְׁתֵּי הַטַּבָּעֹת עַל־קְצוֹת
dederunt funium duorum extremitates duas Et .pectoralis
18 הַחֹשֶׁן׃ וְאֵת שְׁתֵּי קְצוֹת שְׁתֵּי הָעֲבֹתֹת נָתְנוּ
ē ſuperhumeralis *ſcapulis* *ſuper* eas dederūt & :*occllaturis* duab⁹ *ſuper*
עַל־שְׁתֵּי הַמִּשְׁבְּצֹת וַיִּתְּנֻם עַל־כִּתְפֹת הָאֵפֹד אֶל־
ſuper poſuerunt & , auri anulos duos fecerunt Et .*ejus facierū regione*
19 מוּל פָּנָיו׃ וַיַּעֲשׂוּ שְׁתֵּי טַבְּעֹת זָהָב וַיָּשִׂימוּ עַל־
latus ad *quod* ejus *labium* ſuper ,pectoralis extremitatibus duabus
שְׁנֵי קְצוֹת הַחֹשֶׁן עַל־שְׂפָתוֹ אֲשֶׁר אֶל־עֵבֶר
.*demum in* ſuperhumeralis
הָאֵפֹד בָּיְתָה׃

Verſio VULG. LAT.

5 Et balteum ex eiſdem coloribus,ſicut præceperat Dominus
6 Moyſi. Paravit & duos lapides onychinos,aſtrictos & incluſos auro, & ſculptos arte gemmariâ nominibus filiorū
7 Iſrael : Poſuitque eos in lateribus ſuperhumeralis, in monimentum filiorum Iſrael, ſicut præceperat Domin⁹ Moyſi.
8 Fecit & rationale opere polymito juxta opus ſuperhumeralis,ex auro, hyacintho, purpura, coccóque bis tincto, &
9 byſſo retortâ : Quadrangulum, duplex, menſuræ palmi.
10 Et poſuit in eo gemmarum ordines quatuor. In primo verſu erat ſardius, topazius,
11 ſmaragdus. In ſecundo, carbunculus, ſapphirus, & ia-
12 ſpis. In tertio, liguri⁹, achates,
13 & amethyſtus. In quarto, chryſolithus, onychinus, & beryllus, circumdati & incluſi auro per ordines ſuos,
14 Ipſique lapides duodecim, ſculpti erant nominibus duodecim tribuum Iſrael, ſinguli per nomina ſingulorum.
15 Fecerunt in rationali & catenulas ſibi invicem cohærentes, de auro puriſſimo :
16 Et duos uncinos, totidémque annulos aureos. Porrò annulos poſuerunt in utroque la-
17 tere rationalis, E quibus penderent duæ catenæ aureæ, quas inſeruerunt uncinis, qui in ſuperhumeralis angulis emine-
18 bant. Hæc & antè & retrò ita conveniebant ſibi, ut ſuperhumerale & rationale
19 mutuò necterentur, Stricta ad balteum, & annulis fortiùs copulata, quos jungebat vitta hyacinthina, ne laxa fluerent, & à ſe invicem moverentur, ſicut præcepit Dominus Moyſi.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

(β) καὶ ἑπτακόσιοι εἴκοσι σίκλοι κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον· καὶ ἀργυρίου ἀφαίρεμα παρὰ τῶν ἐπεσκεμμένων ἀνδρῶν τῆς συναγωγῆς ἑκατὸν τάλαντα, καὶ (γ) χίλιοι ἑπτακόσιοι ἑβδομηκονταπέντε σίκλοι· δραχμὴ μία τῇ (δ) κεφαλῇ τὸ ἥμισυ τοῦ σίκλου, κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον. πᾶς ὁ παραπορευόμενος τὴν ἐπίσκεψιν ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω εἰς τὰς ἑξήκοντα μυριάδας, (ε) καὶ τρισχίλιοι πεντακόσιοι καὶ πεντήκοντα. καὶ ἐγενήθη τὰ ἑκατὸν τάλαντα τοῦ ἀργυρίου εἰς τὴν χώνευσιν (ζ) τῶν ἑκατὸν κεφαλίδων τῆς σκηνῆς, καὶ εἰς τὰς κεφαλίδας τοῦ καταπετάσματος, ἑκατὸν κεφαλίδες εἰς τὰ ἑκατὸν τάλαντα, τάλαντον (η) τῇ κεφαλίδι. καὶ τοὺς (θ) χιλίους ἑπτακοσίους ἑβδομηκονταπέντε σίκλους (ι) ἐποίησεν εἰς τὰς ἀγκύλας (κ) τοῖς στύλοις· καὶ κατεχρύσωσε τὰς κεφαλίδας αὐτῶν, καὶ κατεκόσμησεν αὐτούς. καὶ ὁ χαλκὸς τοῦ ἀφαιρέματος (λ) ἑβδομήκοντα τάλαντα, καὶ χίλιοι πεντακόσιοι σίκλοι. καὶ ἐποίησαν ἐξ αὐτοῦ τὰς βάσεις τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ τὰς βάσεις (μ) τῆς αὐλῆς κύκλῳ, καὶ τὰς βάσεις τῆς πύλης τῆς αὐλῆς, καὶ τοὺς πασσάλους τῆς σκηνῆς, καὶ τοὺς πασσάλους τῆς αὐλῆς κύκλῳ, καὶ τὸ παράθεμα τὸ (ν) χαλκοῦν τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ πάντα τὰ σκεύη τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ πάντα τὰ ἐργαλεῖα τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ, καθὰ συνέταξε κύριος τῷ Μωυσῇ, οὕτως ἐποίησαν.

& ſeptingenti (b) viginti ſicli juxta ſiclum ſanctum : & argenti demptio à viſitatis viris ſynagogæ centum talenta, & mille ſeptingenti ſeptuaginta quinque ſicli : drachma una capiti, dimidium ſicli, juxta ſiclum ſanctum. Omnis tranſiens ad viſitationem à vigeſimo anno & ſuprà, ad ſexaginta myriadas, & ter mille quingenti & quinquaginta. Et facta ſunt centum talenta argenti in conflationem centum capitellorum tabernaculi, & in capitella velaminis ; centum capitella ad centum talenta, talentum capitello. Et mille illos ſeptingentos ſeptuaginta quinque ſiclos fecit in anſulas columnis : & inauravit capitella earum, & ornavit eas. Et æs demptionis, (c) ſeptuaginta talenta, & mille quingenti ſicli. Et fecerunt ex eo baſes oſtii tabernaculi teſtimonii, & baſes atrii in circuitu, & baſes portæ atrii, & palos tabernaculi, & palos atrii in circuitu, et additamentum æreum altaris, & omnia vaſa altaris, & omnia inſtrumenta tabernaculi teſtimonii. Et fecerunt filii Iſrael, ſicut præcepit Dominus Moyſi, ita fecerunt.

MS.A. (β) καὶ ἑπτακόσιοι καὶ τριάκοντα σίκλοι (γ) χίλιοι καὶ ἑπτακόσιοι ἑβδομηκονταπέντε (δ) κεφαλῇ, καὶ τὸ (ε) καὶ τρισχιλίους καὶ πεντακοσίους καὶ πεντήκοντα. (ζ) τῶν κεφαλίδων (η) ἐν τῇ (θ) χιλίους καὶ ἑπτακοσίους καὶ ἑβδομηκονταπέντε (ι) ἐποίησαν (κ) τῶν στύλων. (λ) τετρακόσια ἑβδομήκοντα τάλαντα, καὶ δισχίλιοι καὶ τετρακόσιοι σίκλοι. (μ) τῆς σκηνῆς κύκλῳ, (ν) χαλκοῦν κύκλῳ τοῦ θυσιαστηρίου,

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE. LATINA.
תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

5 וְהֶמְיַן תִּקּוּנֵיהּ דִּי עֲלוֹהִי מִנֵּיהּ הוּא
כְּעוֹבָדֵיהּ דַּהֲבָא תִּכְלָא וְאַרְגְּוָנָא
וּצְבַע זְהוֹרִי וּבוּץ שְׁזִיר כְּמָא דְּפַקֵּיד
יְיָ יָת מֹשֶׁה׃ 6 וַעֲבַדוּ יָת אַבְנֵי בוּרְלָא
מְשַׁקְּעָן מְרַמְּצָן דִּדְהַב גְּלִיפָן כְּתַב
מְפָרַשׁ עַל־שְׁמָהַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃
7 וְשַׁוִּי יָתְהוֹן עַל כִּתְפֵי אֵיפוֹדָא אַבְנֵי
דוּכְרָנָא לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּמָא דִּי פַקֵּיד
יְיָ יָת מֹשֶׁה׃ 8 וַעֲבַד יָת חוּשְׁנָא עוֹבַד
אוּמָן כְּעוֹבַד אֵיפוֹדָא דַּהֲבָא תִּכְלָא
וְאַרְגְּוָנָא וּצְבַע זְהוֹרִי וּבוּץ שְׁזִיר׃
9 מְרַבַּע הֲוָה עִיף עֲבַדוּ יָת חוּשְׁנָא
זַרְתָּא אוּרְכֵּיהּ וְזַרְתָּא פוּתְיֵיהּ עִיף׃
10 וְאַשְׁלִימוּ בֵיהּ אַרְבְּעָ סִדְרִין דְּאֶבֶן
טָבָא סִדְרָא קַדְמָאָה סַמְקָן יַרְקָן
וּבַרְקָן סִדְרָא חַד׃ 11 וְסִדְרָא תִנְיָנָא
אִזְמַרְגְּדִין שַׁבְזִיז וְסַבְהֲלוֹם׃ 12 וְסִדְרָא
תְלִיתָאָה קַנְכֵּירֵי טַרְקְיָא וְעֵין עֶגְלָא׃
13 וְסִדְרָא רְבִיעָאָה כְּרוּם יַמָּא וּבוּרְלָא
וּפַנְתֵּירֵי מְשַׁקְּעָן מְרַמְּצָן דִּדְהַב
בְּאַשְׁלָמוּתְהוֹן׃ 14 וְאַבְנַיָּא עַל־שְׁמָהַת
בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אִנִּין תַּרְתָּא עַסְרֵי עַל־
שְׁמָהַתְהוֹן כְּתַב מְפָרַשׁ כִּגְלוֹף
דְּעִזְקָא גְּבַר עַל־שְׁמֵיהּ לִתְרֵי עֲסַר
שִׁבְטִין׃ 15 וַעֲבַדוּ עַל־חוּשְׁנָא תִּכִּין
מִתְחַמְּן עוֹבַד גְּדִילוּ דִּדְהַב דְּכֵי׃
16 וַעֲבַדוּ תַּרְתֵּין מְרַמְּצָן דִּדְהַב וְתַרְתֵּין
עִזְקָן דִּדְהַב וִיהַבוּ יָת תַּרְתֵּין עִזְקָתָא
עַל־תְּרֵין סִטְרֵי חוּשְׁנָא׃ 17 וִיהַבוּ
תַּרְתֵּין גְּדִילָן דִּדְהַב עַל־תַּרְתֵּין
עִזְקָתָא עַל־סִטְרֵי חוּשְׁנָא׃ 18 וְיָת
תַּרְתֵּין גְּדִילָן דְּעַל־תְּרֵין סִטְרוֹהִי
יְהַבוּ עַל־תַּרְתֵּין מְרַמְּצָתָא וִיהַבוּנוּן
עַל־כִּתְפֵי אֵיפוֹדָא לָקֳבֵיל אַפּוֹהִי׃
19 וַעֲבַדוּ תַּרְתֵּין עִזְקָן דִּדְהַב וְשַׁוִּיאוּ
עַל־תְּרֵין סִטְרֵי חוּשְׁנָא עַל־סִפְתֵיהּ
דִּי לְעִבְרָא דְאֵיפוֹדָא לְגָיו׃

5 Et balteus ornamenti ſui, qui erat juxta illud, ex ipſo erat, juxta op⁹ ej⁹ : ex auro, hyacintho & purpura, & coccino, & byſſo retorta : ſicut præcepit
6 Dñs Moyſi. Fecerúntque duos lapides onychinos, incluſos in cælaturis aureis : *ſculptos ſcripturâ diſtinctâ*, p nomina filio-
7 rū Iſrael. Et poſuit eos in humerulis ſuperhumeralis, in lapides memoriales filiis Iſrael : Sicut præceperat Dñs Moyſi.
8 Fecitq; rationale opere artificis, juxta op⁹ ſuperhumeralis : ex auro, hyacintho et purpurâ, & coccino, & byſſo retortâ.
9 Quadratū erat, duplicatū fecerūt rationale : palmi uni⁹ erat longitudo ej⁹, & latitudo ejus palmi uni⁹, duplicatū erat.
10 Et impleverūt in eo quatuor ordines lapidis pretioſi : in primo ordine erat ſardius,
11 topazi⁹, & carbunculus. Et in ſecundo ordine; ſmaragdus,
12 ſapphir⁹, et iaſpis. In tertio autē ordine; liguri⁹, achates, &
13 amethyſt⁹. In quarto autē ordine; chryſolith⁹, onychin⁹, & beryll⁹ : incluſi *cælaturis aureis* fuerunt, in impletionibus
14 ſuis. Ipſi autē lapides duodecim erant, juxta nomina filiorum Iſrael : ſcripti ſcripturâ diſtincta quaſi ſculpturâ annuli; ſinguli lapides p nomina ſin-
15 gulorū, p duodecim trib⁹. Fecerúntq; in rationali catenulas ſibi invicē cohærentes, opere fimbriæ : ex auro mundiſſimo.
16 Et fecerūt duos uncinos aureos, & duos annulos aureos : & poſuerunt duos annulos in
17 duob⁹ laterib⁹ rationalis. Poſuerūtq; duas fimbrias aureas in duob⁹ annulis, qui erāt in la-
18 terib⁹ rationalis. Et duas fimbrias, quæ erant in duob⁹ laterib⁹ ej⁹, poſuerūt in duob⁹ uncinis : poſuerúntque eas in humerulis ſuperhumeralis, con-
19 tra faciem ej⁹. Feceruntq; duos annulos aureos, et poſuerūt eos in duob⁹ lateribus rationalis : qui erant in ora ej⁹, quæ eſt è regione ſuperhumeralis, intrinſecus.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VER. SAM.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM.
Tranſlatio Latina.

5 Cingulum autem Ephod ejus quod erat ſuper ipſum ab ab ipſo extabat tanquam opus ejus, ex auro, hyacintho, & purpura, & cocco dibapho, &
6 byſſo retortâ, ſicut præceperat Dominus Moſi. Fecerunt etiā lapides onychinos incluſos fundis aureis, inſculptos ſculpturis ſigilli, ſecundùm nomi-
7 na filiorū Iſrael. Poſuerunt q; eos ſuper ſcapulas Ephod, in lapides memoriales filiis Iſrael, ſicut præcepit Domin⁹ Mo-
8 ſi. Et fecerunt rationale opere plumario juxta opus Ephod, ex auro, hyacintho, et purpura, et cocco dibapho, et byſſo retor-
9 tâ. Quadratū duplicatū fecit rationale, ſpithamæ longitudine, & ſpithamæ latitudine.
10 Et (b) inſeruerunt in eo quatuor ordines lapidum ; ordo hic eſt, Sardius, Topazius, &
11 Smaragdus, ordo primus. Ordo verò ſecundus, Carbunculus, ſaphirus, & Adamas. Et
12 ordo tertius, Ligurius, Achates, & Amethyſtus. Et ordo
13 quartus, Chryſolithus, Onyx, & Iaſpis ; circundati erant fundis aureis in incaſtraturis
14 ſuis. Lapides autem ſecundùm nomina filiorum Iſrael erant duodecim ; ſecundùm nomina eorum fuerunt ſculpturæ ſigilli, uniuſcujuſque ſecundùm nomen ſuum pro
15 duodecim tribubus Iſrael. Et fecerunt in rationali catenas terminales opere plectili ex
16 auro puro. Fecerunt quoque duas ocellaturas aureas, & duos annulos aureos ; et poſuerunt duos annulos ſuper duas extremitates rationalis.
17 Poſuerunt quoque duas (c) catenas aureas in duobus annulis ad extremitates ratio-
18 nalis. Duas etiam extremitates duarum (d) catenarum poſuerunt ſuper duas ocellaturas, & poſuerunt eas ſuper humeros Ephod ad par-
19 tem ejus anteriorem. Fecerunt præterea duos annulos aureos, quos poſuerunt ſuper duas extremitates rationalis, ad oram illius quæ eſt ſuper juncturam Ephod interiorem.

VER. SAM. (b) aptaverunt (c) tortiles catenas (d) tortilium catenarum

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 ܘܗܡܝܢܐ ܕܐܦܘܕܐ. ܡܢܗ ܗܘܐ. ܐܝܟ ܥܒܕܗ. ܡܢ ܕܗܒܐ. ܘܬܟܠܬܐ. ܘܐܪܓܘܢܐ. ܘܨܒܥܐ ܙܚܘܪܝܬܐ.
6 ܘܒܘܨܐ ܫܙܝܪܐ. ܐܝܟ ܕܦܩܕ ܡܪܝܐ ܠܡܘܫܐ. *ܘܥܒܕܘ ܟܐܦܐ ܕܒܘܪܠܐ. ܡܚܫܠܢ ܘܡܚܒܫܢ ܒܕܗܒܐ.
7 ܓܠܝܦܢ ܓܠܦܐ ܕܥܙܩܬܐ. ܥܠ ܫܡܗܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. *ܘܣܡ ܐܢܘܢ ܥܠ ܟܬܦܬܗ
8 ܕܐܦܘܕܐ. ܟܐܦܐ ܕܕܘܟܪܢܐ ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܐܝܟ ܕܦܩܕ ܡܪܝܐ ܠܡܘܫܐ. ܘܥܒܕܘ ܚܘܣܝܐ
ܥܒܕܐ ܕܐܘܡܢܐ. ܐܝܟ ܥܒܕܐ ܕܐܦܘܕܐ. ܡܢ ܕܗܒܐ. ܘܬܟܠܬܐ. ܘܐܪܓܘܢܐ. ܘܨܒܥܐ ܙܚܘܪܝܬܐ.
9 ܘܒܘܨܐ ܫܙܝܪܐ. *ܡܪܒܥ ܗܘܐ ܘܥܦܝܦ. ܘܥܒܕܘ ܚܘܣܝܐ. ܙܪܬܐ ܐܘܪܟܗ. ܘܙܪܬܐ ܦܬܝܗ. ܟܕ
10 ܥܦܝܦ. *ܘܡܠܘ ܒܗ ܐܪܒܥܐ ܣܕܪܝܢ ܕܟܐܦܐ. ܣܕܪܐ ܩܕܡܝܐ. ܣܡܩܬܐ. ܘܝܪܘܩܐ. ܘܒܪܩܐ. ܣܕܪܐ
11 ܚܕ. *ܘܣܕܪܐ ܕܬܪܝܢ. ܝܘܩܢܬܐ. ܘܫܦܝܠܐ. ܘܟܕܟܘܕܐ. *ܘܣܕܪܐ ܕܬܠܬܐ. ܩܢܩܢܝܘܢ. ܘܫܒܘܐ.
12
13 ܘܚܡܝܬܐ. *ܘܣܕܪܐ ܕܐܪܒܥܐ. ܟܪܘܡ ܝܡܐ. ܘܒܘܪܠܐ. ܘܦܢܝܪܐ. ܡܚܫܠܢ ܘܡܚܒܫܢ ܒܕܗܒܐ.
14 ܒܡܫܡܠܝܘܬܗܘܢ. *ܘܟܐܦܐ ܥܠ ܫܡܗܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܬܪܬܥܣܪܐ ܥܠ ܫܡܗܝܗܘܢ.
15 ܓܠܝܦܢ ܓܠܦܐ ܕܥܙܩܬܐ. ܓܒܪ ܥܠ ܫܡܗ ܗܘܘ. ܠܬܪܥܣܪ ܫܒܛܝܢ. *ܘܥܒܕܘ ܥܠ
16 ܚܘܣܝܐ. ܫܫܠܬܐ ܥܦܝܦܬܐ. ܥܒܕܐ ܕܓܕܘܠܐ. ܕܕܗܒܐ ܕܟܝܐ. *ܘܥܒܕܘ ܬܪܬܝܢ ܦܘܪܦܐ ܕܕܗܒܐ.
17 ܘܬܪܬܝܢ ܥܙܩܢ ܕܕܗܒܐ. ܘܣܡܘ ܬܪܬܝܢ ܥܙܩܢ ܥܠ ܬܪܝܢ ܣܛܪ̈ܘܗܝ ܕܚܘܣܝܐ. *ܘܣܡܘ
18 ܬܪܬܝܢ ܫܫܠܢ ܕܕܗܒܐ ܥܠ ܬܪܬܝܢ ܥܙܩܢ. ܕܥܠ ܬܪܝܢ ܣܛܪ̈ܘܗܝ ܕܚܘܣܝܐ. *ܘܬܪܬܝܢ ܓܕܝܠܢ
ܕܥܠ ܬܪܝܢ ܣܛܪ̈ܘܗܝ. ܣܡܘ ܥܠ ܬܪܬܝܢ ܦܘܪܦܐ. ܘܣܡܘ ܐܢܝܢ ܥܠ ܬܪܬܝܢ ܟܬܦܬܗ ܕܐܦܘܕܐ.
19 ܠܘܩܒܠ ܐܦܘܗܝ. *ܘܥܒܕܘ ܬܪܬܝܢ ܥܙܩܢ ܕܕܗܒܐ. ܘܣܡܘ ܐܢܝܢ ܥܠ ܬܪܝܢ ܣܛܪ̈ܘܗܝ ܕܚܘܣܝܐ.
ܥܠ ܣܦܬܗ ܕܠܘܬ ܐܦܘܕܐ ܡܢ ܠܓܘ.

5 Et zona ephod ex ipſo erat, ejuſdemq; artificii, ex auro, & flavo ſerico, & purpurâ, & tincturâ coccineâ, & byſſo tortâ, quemadmodum præceperat Domin⁹ Moſi.
6 Fecerunt quoque lapides berylli inſertos & obfirmatos in auro, cælatos cælaturis ſigilli, juxta nomina filiorum Iſrael.
7 Poſuitque eos ſuper humeros ephod, lapides monimenti pro filiis Iſrael, quemadmodum præceperat Domin⁹ Moſi.
8 Item fecerunt thoracem opere artificis, juxta op⁹ ephod, ex auro, & flavo ſerico, & pupurâ, & tincturâ coccinea, & byſſo torta :
9 Quadrat⁹ erat & duplicat⁹ : fecerunt ergò propitiatorium palmi longitudine, & palmi latitudine, idq; duplicatū.
10 Et aptaverunt in eo quatuor ordines lapidū, Ordo prim⁹, ſardius, & topazius, & carbūculus, ordo un⁹.
11 Et ordo alter, hyacinthus, & ſapphirus, & lyncurium.
12 Et ordo tertius, achates, & amethyſtus, & ſardonyx.
13 Et ordo quart⁹, chryſolythus, & beryllus, & iaſpis : complexi & obfirmati in auro erant in in connexione ſua.
14 Hi verò lapides juxta nomina erāt filiorū Iſrael, duodecim ſecundùm nomina eorum, ſculpti ut exculpi ſolet ſigillum : juxta cujuſlibet nomen erant, pro duodecim tribub⁹.
15 Fecerunt etiā ſuper propitiatorium catenulas duplices, opere tortili, ex auro puriſſimo.
16 Fecerunt & duas fibulas aureas, duoſque annulos aureos, & poſuerunt duos illos annulos in duob⁹ laterib⁹ propitiatorii.
17 Et applicuerunt duas conſertas catenulas aureas duob⁹ annulis qui erāt in duob⁹ laterib⁹ propitiatorii.
18 Et duas catenulas tortiles quæ in utroque latere, aptârunt duab⁹ fibulis, & aplicuerūt eas duob⁹ humeris ephod ab anteriore ipſi⁹ parte.
19 Fecerūt quoq; duos annulos aureos, & poſuerūt eos ſuper duo latera propitiatorii, ſuper extremitatē quæ eſt ad lat⁹ ephod, intrinſecùs.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 *وَسِبْتُهَا ٱلَّذِي عَلَيْهَا مِثْلُهَا فِي صَنْعِهَا مِنْ ذَهَبٍ وَأَسْمَانْجُونٍ وَأُرْجُوَانٍ وَصِبْغِ قِرْمِزٍ وَعَشْرٍ
6 مَسْرُورٍ* حَسْبَ مَا أَمَرَ ٱللّٰهُ بِهِ مُوسَى* وَعَمِلُوا حَجَرَيِ ٱلْبَلُّورِ يُحِيطُ بِهِمَا عُيُونُ ٱلذَّهَبِ* مَنْقُوشًا
7 عَلَيْهِمَا كَنَقْشِ ٱلْخَاتَمِ أَسْمَاءَ بَنِي إِسْرَائِيلَ* وَصَيَّرُوهُمَا فِي جَنْبَيِ ٱلصُّدْرَةِ* حَجَرَيْ ذِكْرِ بَنِي إِسْرَائِيلَ*
8 حَسْبَ مَا أَمَرَ ٱللّٰهُ بِهِ مُوسَى* وَصَنَعَ ٱلْبَدْنَةَ صَنْعَةَ حَاذِقٍ كَصَنْعَةِ ٱلصُّدْرَةِ* مِنْ ذَهَبٍ
9 وَأَسْمَانْجُونٍ وَأُرْجُوَانٍ وَصِبْغِ قِرْمِزٍ وَعَشْرٍ مَسْرُورٍ* صَنَعُوهَا مُرَبَّعَةً مَطْوِيَّةً* طُولُهَا شِبْرٌ وَعَرْضُهَا شِبْرٌ*
10 *وَنَظَمُوا فِيهَا أَرْبَعَةَ أَسْطُرٍ حِجَارَةٍ* ٱلسَّطْرُ ٱلْأَوَّلُ مِنْهَا يَاقُوتٌ أَحْمَرُ وَزَبَرْجَدٌ وَأَصْفَرُ* وَٱلسَّطْرُ ٱلثَّانِي
11
12 كُحْلِيٌّ وَمَهَا وَبَهْرَمَانٌ* وَٱلسَّطْرُ ٱلثَّالِثُ جَزْعٌ وَشَيْحٌ وَفَيْرُوزَجٌ* وَٱلسَّطْرُ ٱلرَّابِعُ أَزْرَقُ وَبَلُّورٌ
13
14 وَيَشْبٌ* وَيُحِيطُ بِهَا عُيُونُ ذَهَبٍ فِي نَظْمِهَا* وَعَلَى ٱلْحِجَارَةِ أَسْمَاءُ بَنِي إِسْرَائِيلَ* لِأَنَّهَا ٱثْنَيْ عَشَرَ بِإِزَاءِ
15 أَسْمَائِهِمْ كَنَقْشِ ٱلْخَاتَمِ نَقْشُ أَسْمَاءِ ٱلِٱثْنَيْ عَشَرَ سِبْطًا* وَصَنَعُوا فِي ٱلْبَدْنَةِ سِلْسِلَتَيْنِ مُعْتَدِلَتَيْنِ صَنْعَةَ
16 ضَفْرٍ مِنَ ٱلذَّهَبِ ٱلْخَالِصِ* وَصَنَعُوا عُيُونًا مِنَ ٱلذَّهَبِ* وَحَلْقَتَيْنِ مِنَ ٱلذَّهَبِ* وَجَعَلُوا
17 ٱلْحَلْقَتَيْنِ فِي طَرَفَيِ ٱلْبَدْنَةِ* وَعَلَّقُوا ضَفِيرَتَيِ ٱلذَّهَبِ فِي ٱلْحَلْقَتَيْنِ فِي طَرَفَيِ ٱلْبَدْنَةِ*
18 *وَعَلَّقُوا طَرَفَيِ ٱلضَّفِيرَتَيْنِ ٱلْآخَرَيْنِ فِي ٱلْعُيُونِ ٱلَّتِي جَعَلُوهَا عَلَى جَنْبَيِ ٱلصُّدْرَةِ فِي مُقَدَّمِهَا*
19 *وَصَنَعُوا أَيْضًا حَلْقَتَيْنِ مِنْ ذَهَبٍ* فَصَيَّرُوهُمَا فِي طَرَفَيِ ٱلْبَدْنَةِ فِي ٱلْحَاشِيَةِ ٱلَّتِي إِلَى جَانِبِ
ٱلصُّدْرَةِ مِنْ دَاخِلٍ*

5 *Et vitta ejus quæ erat ſuper illam, ſimilis erat ei in artificio ſuo, ex auro, & hyacintho, & purpura, & tinctura croci, & byſſo retortâ : ſecundùm id quod præceperat Deus Muſæ.*
6 *Et fecerunt duos lapides chryſtalli, incluſos ocellis auri, ſuper quos ſculpta erant veluti ſculptura annuli nomina filiorum Iſrail.*
7 *Et poſuerunt eos in duabus marginibus pectoralis, duos lapides memoriæ filiorum Iſrail, ſecundùm quod præceperat Deus*
8 *Muſæ. Et fecit thoracem artificio peritiſſimi ſecundùm artificium pectoralis, ex auro, & hyacintho, & purpura, & tinctura croci, & byſſo retortâ.*
9 *Fecerunt eam quadratam, complicatam : ejuſque longitudo erat palmus, & latitudo palmus.*
10 *Et compoſuerunt in ea quatuor ordines lapidum : primus ordo ex eis erat pyropus, & ſmaragdus, & topazius.*
11 *Et ordo ſecundus, hyacinthus, & adamas, & ſardonyx.*
12 *Et ordo tertius, lyncurius, & achates, & amethyſtus. Et ordo quartus, chryſolithus, & beryllus, & iaſpis.*
13 *Et ambiebant eos ocelli aurei in connexione eorum.*
14 *Et ſuper lapides nomina filiorum Iſrail erant, quia erant duodecim juxta nomina eorum : veluti ſculpturam annuli ſculpſit nomina duodecim tribuum.*
15 *Et fecerunt in thorace duas catenas æquales, artificio tortili, ex auro puriſſimo.*
16 *Et fecerunt ocellos ex auro, & duas anſas ex auro : & poſuerunt utramque anſam in ambabus extremitatibus thoracis.*
17 *Et appenderunt duas catenas auri duabus anſis, in duabus extremitatibus thoracis.*
18 *Et appenderunt duas extremitates duarum catenarum alias, ad ocellos quos poſuerant ſuper duas margines pectoralis, in anteriori ejus parte.*
19 *Et fecerunt etiam duas anſas ex auro, & poſuerunt eas in ambabus extremitatibus thoracis, in ora quæ eſt ad latus pectoralis intrinſecùs.*

ſcapulis duabus ſuper eos dederunt & ,auri anulos duos fecerunt Et
וַיַּעֲשׂוּ שְׁתֵּי טַבְּעֹת זָהָב וַיִּתְּנֻם עַל־שְׁתֵּי כִתְפֹת 20
,ej° conjunctionē contra ejus faciem regione à infra ab ſuperhumeralis
הָאֵפֹד מִלְּמַטָּה מִמּוּל פָּנָיו לְעֻמַּת מַחְבַּרְתּוֹ
ipſius anulis ab pectorale levaverunt Et .ſuperhumeralis artificio deſuper
מִמַּעַל לְחֵשֶׁב הָאֵפֹד׃ וַיִּרְכְּסוּ אֶת־הַחֹשֶׁן מִטַּבְּעֹתָיו 21
artificium ſuper eſſendum ad ,hyacinthi filo in ſuperhumeralis anulos ad
אֶל־טַבְּעֹת הָאֵפֹד בִּפְתִיל תְּכֵלֶת לִהְיֹת עַל־חֵשֶׁב
,ſuperhumerali deſuper pectorale amoveretur non & ,ſuperhumeralis
הָאֵפֹד וְלֹא־יִזַּח הַחֹשֶׁן מֵעַל הָאֵפֹד
pallium fecit Et .Moſeh Dominus præcepit quemadmodū
כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃ וַיַּעַשׂ אֶת־מְעִיל 22
pallii os Et .hyacinthinum totum ,textoris opere ſuperhumeralis
הָאֵפֹד מַעֲשֵׂה אֹרֵג כְּלִיל תְּכֵלֶת׃ וּפִי־הַמְּעִיל 23
.ſcinderetur ne circùm ejus ori labrum ,loricæ os ſicut ,ej° medio in
בְּתוֹכוֹ כְּפִי תַחְרָא שָׂפָה לְפִיו סָבִיב לֹא יִקָּרֵעַ׃
,purpura & ,hyacintho malogranata pallii fimbriis ſuper fecerunt Et
וַיַּעֲשׂוּ עַל־שׁוּלֵי הַמְּעִיל רִמּוֹנֵי תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן 24
addiderunt & ,puri auri tintinnabula fecerūt Et .retorta cocci vermiculo &
וְתוֹלַעַת שָׁנִי מָשְׁזָר׃ וַיַּעֲשׂוּ פַעֲמֹנֵי זָהָב טָהוֹר וַיִּתְּנוּ 25
circùm pallii fimbriis ſuper ,malogranatorū medio in tintinnabula
אֶת־הַפַּעֲמֹנִים בְּתוֹךְ הָרִמֹּנִים עַל־שׁוּלֵי הַמְּעִיל סָבִיב
tintinnabulū ,malogranatū & Tintinnabulū .malogranatorum medio in
בְּתוֹךְ הָרִמֹּנִים׃ פַּעֲמֹן וְרִמֹּן פַּעֲמֹן 26
quēadmodū ,miniſtrandū ad ,circùm pallii fimbriis ſuper malogranatū &
וְרִמֹּן עַל־שׁוּלֵי הַמְּעִיל סָבִיב לְשָׁרֵת כַּאֲשֶׁר
opere byſſo tunicas fecerunt Et .Moſeh Dominus præcepit
צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃ וַיַּעֲשׂוּ אֶת־הַכָּתְנֹת שֵׁשׁ מַעֲשֵׂה 27
ornamenta & ,byſſo cidarim Et .ejus filiis & ,Aharon ,texentis
אֹרֵג לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו׃ וְאֵת הַמִּצְנֶפֶת שֵׁשׁ וְאֶת־פַּאֲרֵי 28
baltheum Et .retorta byſſo lini collectoria & ,byſſo mitrarum
הַמִּגְבָּעֹת שֵׁשׁ וְאֶת־מִכְנְסֵי הַבָּד שֵׁשׁ מָשְׁזָר׃ וְאֶת־הָאַבְנֵט 29
opere cocci vermiculo & ,purpura & ,hyacintho & ,retorta byſſo
שֵׁשׁ מָשְׁזָר וּתְכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי מַעֲשֵׂה
fecerunt Et .Moſeh Dominus præcepit quēadmodū ,recamātis
רֹקֵם כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃ וַיַּעֲשׂוּ אֶת־ 30
ſcripturā ea ſuper ſcripſerunt & ; mundo auro ſanctitatis coronæ florem
צִיץ נֵזֶר־הַקֹּדֶשׁ זָהָב טָהוֹר וַיִּכְתְּבוּ עָלָיו מִכְתַּב
filum eam ſuper dederunt Et .Domino ſanctitas :ſigilli apertionum
פִּתּוּחֵי חוֹתָם קֹדֶשׁ לַיהוָה׃ וַיִּתְּנוּ עָלָיו פְּתִיל 31
præcepit quemadmodū ,deſuper cidarim ſuper dandū ad ,hyacinthi
תְּכֵלֶת לָתֵת עַל־הַמִּצְנֶפֶת מִלְמָעְלָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה
tentorii ,habitaculi opus omne conſummavit Et .Moſeh Dominus
יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃ וַתֵּכֶל כָּל־עֲבֹדַת מִשְׁכַּן אֹהֶל 32
Dominus præcepit quæ omnia juxta ,Iſrael filii fecerūt Et .conventus
מוֹעֵד וַיַּעֲשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
,Moſeh ad tabernaculum attulerunt Et .fecerunt ſic ,Moſeh
אֶת־מֹשֶׁה כֵּן עָשׂוּ׃ וַיָּבִיאוּ אֶת־הַמִּשְׁכָּן אֶל־מֹשֶׁה 33
,ejus vectes ,ejus tabulas ,ejus uncinos ,ejus vaſa omnia & ,tentorium
אֶת־הָאֹהֶל וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו קְרָסָיו קְרָשָׁיו בְּרִיחָו
.ejus baſes & ,ejus columnas &
וְעַמֻּדָיו וַאֲדָנָיו׃

Verſio VULG. LAT.

20 Fecerunt quoque tunicam ſuperhumeralis totam hyacinthinam, 21 Et capitium in ſuperiori parte contra medium, orámque per gyrum capitii 22 textilem : Deorſum autem ad pedes mala punica ex hyacintho, purpura, vermiculo, ac 23 byſſo retortâ : Et tintinabula de auro puriſſimo, quæ poſuerunt inter malogranata, in extrema parte tunicæ per 24 gyrum : Tintinnabulum autem aureum, & malum punicum, quibus ornatus incedebat pontifex quando miniſterio fungebatur, ſicut præce- 25 perat Dominus Moyſi. Fecerunt & tunicas byſſinas opere textili Aaron & filiis 26 ejus : Et mitras cum coronu- 27 lis ſuis ex byſſo : Feminalia 28 quoq; linea, biſſina : Cingulum verò de byſſo retorta, hyacintho, purpurâ, ac vermiculo bis tincto, arte plumariâ, ſicut præceperat Dominus 29 Moyſi. Fecerunt & laminam ſacræ venerationis de auro puriſſimo, ſcripſerúntque in ea opere gemmario, Sanctum 30 Domini : Et ſtrinxerunt eam cum mitra vitta hyacinthina, ſicut præceperat Dominus 31 Moyſi. Perfectum eſt igitur omne opus tabernaculi & tecti teſtimonii : fecerúntque filii Iſrael cuncta quæ præce- 32 perat Dominus Moyſi. Et obtulerunt tabernaculum & tectum & univerſam ſupellectilem, annulos, tabulas, vectes, columnas ac baſes, 33 Opertorium de pellibus arietum rubricatis, & aliud operimentum de ianthinis pellibus,

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

τὸ δὲ λοιπὸν χρυσίον τοῦ ἀφαιρέματος ἐποίησαν σκεύη εἰς τὸ λειτουργεῖν ἐν αὐτοῖς ἔναντι κυρίου. καὶ τὴν καταλειφθεῖσαν ὑάκινθον, καὶ πορφύραν, καὶ τὸ (ξ) κόκκινον ἐποίησαν στολὰς λειτουργικὰς Ἀαρὼν, ὥστε λειτουργεῖν ἐν αὐταῖς ἐν τῷ ἁγίῳ. καὶ ἤνεγκαν τὰς στολὰς πρὸς Μωυσῆν, καὶ τὴν σκηνὴν, καὶ τὰ σκεύη (ο) αὐτῆς, τὰς βάσεις καὶ τοὺς μοχλοὺς αὐτῆς, καὶ τοὺς (π) στύλους· καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης, καὶ τοὺς διωστῆρας αὐτῆς· καὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτοῦ· καὶ τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, καὶ τὸ θυμίαμα τῆς συνθέσεως, καὶ τὴν λυχνίαν τὴν καθαρὰν, καὶ τοὺς λύχνους αὐτῆς, λύχνους τῆς καύσεως, καὶ τὸ ἔλαιον τοῦ φωτός· καὶ τὴν τράπεζαν τῆς προθέσεως, καὶ (ρ) πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς· καὶ τοὺς (σ) ἄρτους τοὺς προκειμένους· καὶ τὰς στολὰς τοῦ ἁγίου, αἵ εἰσιν Ἀαρὼν, καὶ τὰς στολὰς τῶν υἱῶν αὐτοῦ εἰς τὴν ἱερατείαν· καὶ τὰ ἱστία τῆς αὐλῆς, καὶ τοὺς (τ) στύλους· καὶ τὸ καταπέτασμα τῆς θύρας τῆς σκηνῆς, καὶ τῆς πύλης τῆς αὐλῆς· καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆς σκηνῆς, (υ) καὶ πάντα τὰ ἐργαλεῖα αὐτῆς·

(d) Reliquum verò aurum demptionis fecerunt vaſa ad miniſtrandum in eis coram Domino. Et (e) reliquam hyacinthum, & purpuram, & coccum fecerunt ſtolas miniſtratorias Aaron, ad miniſtrandum in eis in ſancto. Et attulerunt ſtolas ad Moyſen, & tabernaculum, & vaſa ejus, baſes, & vectes ejus, & columnas: & arcam teſtamenti, & vectes ejus: & altare, & omnia vaſa ejus: & oleum unctionis, & incenſum compoſitionis, & candelabrum purum, & lucernas ejus, lucernas incenſionis, & oleum luminis: & menſam propoſitionis, & omnia vaſa ejus: & panes ipſos propoſitos; & ſtolas ſancti, quæ ſunt Aaron, & ſtolas filiorum ejus ad ſacerdotium: & tentoria atrii, & columnas; & velamen oſtii tabernaculi, & portæ atrii; & omnia vaſa tabernaculi, & omnia inſtrumenta ejus:

MS.A. (ξ) κόκκινον, καὶ βύσσον ἐποίησαν (ο) αὐτῆς, καὶ τοὺς μοχλοὺς (π) στύλους, καὶ τὰς βάσεις αὐτῆς. (ρ) πάντα αὐτῆς τὰ σκεύη· (σ) ἄρτους τῆς προθέσεως· καὶ τὰς (τ) στύλους, καὶ τὰς βάσεις αὐτῆς· καὶ τὸ (υ) καὶ τὰ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

* Fecerunt etiam duos annulos aureos, & inſeruerunt eos in duobus humeris ephod, intrinſecùs, ab anteriore ejus parte, è regione commiſſuræ ipſius, ſupra ſingulum ephod : 20
Et appenderunt propitiatorium ab annulis ſuis ad annulos ephod filo flavo-ſericeo, ut eſſet ſuper cingulum ephod : nec ſeparabatur propitiatorium deſuper ephod, quemadmodum præceperat Dominus Moſi. 21
Et fecerunt perizoma ephod, artificio textili, perfectiſſimo, ex flavo ſerico. 22
Os autem perizomatis in medio ipſius erat, inſtar oris loricæ : & limbus attollebatur ori ejus circumcirca, ne dirumperetur. 23
Fecerúntque ad fimbrias perizomatis granata ex flavo ſerico, & purpura, & tinctura coccinea, & byſſo tortâ. 24
Et fecerunt tintinabula ex auro puro, & appenderunt tintinnabula inter granata 25
ſuper fimbrias perizomatis circumcirca, ad miniſtrandum, quemadmodum præceperat Domin° Moſi. 26
Fecerunt & tunicam byſſinam opere textili, Aharoni & filiis ejus. 27
Et cidarim byſſinam, & gloriam pileorum byſſinorum, & perizoma byſſinum. 28
Et cingulum ex byſſo torta, flavo ſerico, & purpura, & tinctura coccineâ, opere pictoris prout mandaverat Dñs Moſi. 29
Et fecerunt coronam nazareatûs ſanctitatis ex auro puriſſimo, & ſcripſerunt ſuper eam ſcripturam inſtar cælaturæ ſigilli, Sanctum Domino. 30
Et inſeruerunt ei filum flavo-ſericeum, ut eſſet ſuper cidarim, ſurſum, quemadmodum præceperat Dominus Moſi. 31
Abſolverunt ergò totum opus tabernaculi temporis, & fecerunt filii Iſrael omnia quæ præceperat Dominus Moſi, ita fecerunt. 32
Attulerúntque tabernaculum ad Moſen, tabernaculum *inquam* & omnia inſtrumenta ipſius, & anſas ejus, & orbiculos ejus, & aſſeres ejus, & clavos ejus, & vectes ejus, & columnas ejus, & fulcra ejus. 33

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

20 וַעֲבַדוּ תַּרְתֵּין עִזְקָן דִּדְהַב וִיהַבוּנוּן
עַל־תַּרְתֵּין כַּתְפֵי אֵיפוֹדָא מִלְּרַע
מִלְּקֳבֵיל אַפּוֹהִי לָקֳבֵיל בֵּית־לוֹפֵי
21 מֵעִלָּוֵי הֶמְיַן אֵיפוֹדָא׃ וְאַחֲדוּ יָת־
חֻשְׁנָא מֵעִזְקָתֵיהּ לְעִזְקַת אֵיפוֹדָא
בְּחוּטָא דִתְכִלְתָּא לְמֶהֱוֵי עַל־הֶמְיַן
אֵיפוֹדָא וְלָא־יִתְפָּרֵק חֻשְׁנָא מֵעִלָּוֵי
אֵיפוֹדָא כְּמָא דִי־פַקֵּיד יְיָ יָת־מֹשֶׁה׃
22 וַעֲבַד יָת־מְעִיל אֵיפוֹדָא עוֹבַד מָחֵי
23 גְמִיר תִּכְלָא׃ וּפוּמֵיהּ דִמְעִילָא
כְּפִיל לְגַוֵּיהּ כְּפוּם שִׁרְיָן תּוֹרָא מַקַּף
לְפוּמֵיהּ סְחוֹר־סְחוֹר דְּלָא יִתְבְּזַע׃
24 וַעֲבַדוּ עַל־שִׁפּוּלֵי מְעִילָא רִמּוֹנֵי
תִכְלָא וְאַרְגְּוָנָא וּצְבַע זְהוֹרִי שְׁזִיר׃
25 וַעֲבַדוּ זַגִּין דִּדְהַב דְּכֵי וִיהַבוּ יָת־
זַגַּיָּא בְּגוֹ רִמּוֹנַיָּא עַל־שִׁפּוּלֵי מְעִילָא
26 סְחוֹר־סְחוֹר בְּגוֹ רִמּוֹנַיָּא׃ זַגָּא וְרִמּוֹנָא
זַגָּא וְרִמּוֹנָא עַל־שִׁפּוּלֵי מְעִילָא
סְחוֹר־סְחוֹר לְשַׁמָּשָׁא כְּמָא דִי־פַקֵּיד
27 יְיָ יָת־מֹשֶׁה׃ וַעֲבַדוּ יָת־כִּתּוּנִין דְּבוּץ
28 עוֹבַד מָחֵי לְאַהֲרֹן וְלִבְנוֹהִי׃ וְיָת
מִצְנַפְתָּא דְּבוּצָא וְיָת־שְׁבַח קוֹבְעַיָּא
דְבוּצָא וְיָת־מִכְנְסֵי בוּצָא דְּבוּץ
29 שְׁזִיר׃ וְיָת־הֶמְיָנָא דְּבוּץ שְׁזִיר
וְתִכְלָא וְאַרְגְּוָנָא וּצְבַע זְהוֹרִי עוֹבַד
צַיָּר כְּמָא דִי־פַקֵּיד יְיָ יָת־מֹשֶׁה׃
30 וַעֲבַדוּ יָת־צִיצָא כְּלִילָא דְקוּדְשָׁא
דִּדְהַב דְּכֵי וּכְתַבוּ עֲלוֹהִי כִּגְלוֹף
דְעִזְקָא כְּתָב מְפָרַשׁ קוּדְשָׁא לַייָ׃
31 וִיהַבוּ עֲלוֹהִי חוּטָא דִתְכִלְתָּא לְמִתַּן
עַל־מִצְנַפְתָּא מִלְעֵילָא כְּמָא דִי־פַקֵּיד
32 יְיָ יָת־מֹשֶׁה׃ וּשְׁלֵימַת כָּל־עֲבִידַת
מַשְׁכְּנָא מַשְׁכַּן זִמְנָא וַעֲבַדוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל כְּכֹל דִּי פַקֵּיד יְיָ יָת־מֹשֶׁה
33 כֵּן עֲבַדוּ׃ וְאַיְתִיאוּ יָת־מַשְׁכְּנָא לְוָת־
מֹשֶׁה יָת־מַשְׁכְּנָא וְיָת־כָּל־מָנוֹהִי
פּוּרְפּוֹהִי דַּפּוֹהִי עַבְרוֹהִי וְעַמּוּדוֹהִי
וְסַמְכוֹהִי׃

20 Feceruntq; duos annulos ex auro: et poſuerunt eos in duob° humerulis ſuperhumeralis inferi°, contra faciem ejus; è regione juncturæ, ſupra baltheum ſuphumeralis. 21 Et conjunxerunt rationale ex annulis ſuis ad annulos ſuperhumeralis vittâ hyacinthinâ, ut eſſet ſup baltheum ſuperhumeralis; ut non recederet rationale à ſuperhumerali : ſicut præceperat Dñs Moyſi. 22 Fecerúntq; pallium ſuperhumeralis, opere textoris : totū 23 hyacinthinum. Et os pallii *duplicatum* in medio ejus, ſicut os loricæ : ora erat per circuitum oris ej°, ut non rumpe- 24 retur. Feceruntq; in inferiori parte pallii malogranata ; ex hyacintho & purpura, & coc- 25 cino, retorto. Feceruntq; tintinabula de auro mundiſſimo: & poſuerunt tintinabula in medio malorū granatorū, in inferiore parte pallii per circuitū; in medio malorū gra- 26 natorū. Tintinabulū & malū granatū, tintinabulū et malū granatum, in inferiori parte pallii per circuitū: ad miniſtrandum, ſicut præceperat 27 Dñs Moyſi. Feceruntq; tunicas ex byſſo, opere textoris : 28 Aaron & filiis ej°. Et tiarā ex byſſo, & pileos in decorem ex byſſo : & femoralia *linea* ex 29 byſſo retorta. Balteū quoq; ex byſſo retortâ, & hyacintho et purpurâ, et coccino, opere polymitarii : ſicut præceperat 30 Dñs Moyſi. Et fecerunt laminam coronā ſanctitatis, ex auro mundiſſimo : & ſcripſerūt ſup eā *ſicut ſculptura annuli*, ſcripturâ diſtinctâ, Sanctum 31 Dño. Et poſuerunt in eâ vittā hyacinthinā, ut poneretur ſup mitrā : ſicut præceperat Dñs 32 Moyſi. Perfectumq; eſt omne opus tabernaculi fœderis: feceruntq; filii Iſrael; juxta omnia quæ præceperat Dominus 33 Moyſi, ita fecerunt. Adduxeruntq; tabernaculum ad Moyſen; & omnia vaſa ejuſdem tabernaculi: fibulas ejus tabulas ejus, vectes ejus; & columnas ejus, & baſes ejus.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

21 *Fecerunt adhuc duos annulos, quos poſuerunt ſuper duos humeros Ephod infernè, è regione faciei ejus, prope juncturam ipſius ſupra cingulū Ephod.* 20
Et (e) elevaverunt rationale ex annulo ſuo ad annulum Ephod cum filo hyacinthino, ut extaret ſuper cingulum Ephod; & non ſepararetur rationale ab Ephod, ſicut præceperat Dominus Moſi, fecerunt præterea (f) Urim & (g) Thumim ſicut præceperat Dominus Moſi. 21
Deinde fecerunt pallium opere textoris totum hyacinthinum. 22
Os verò pallii fuit in medio ejus in formam loricæ : limbus fuit ori ejus ne diſrumperetur. 23
Fecerunt quoque ſuper marginem pallii mala punica ex hyacintho, & purpura, & cocco dibapho, & byſſo retortâ. 24
Et fecerunt tintinnabula auri puri, & poſuerunt tintinnabula ſuper marginem pallii in circuitu in medio malorum punicorum. 25
Tintinnabulum aureum, & malum punicū ad marginem pallii in circuitu ad miniſtrandum, ſicut præcepit Dominus Moſi. 26
Fecerunt etiam tunicas byſſinas opere textoris Aaroni & filiis ejus. 27
Et cidarim byſſinam, & ornamenta tiararum byſſinarum, & femoralia linea ex byſſo retorta; 28
Et baltheum ex byſſo retorta, hyacintho, & purpura, & cocco dibapho opere acu-picto, ſicut præceperat Dominus Moſi. 29
Fecerunt quoq; laminam coronam ſanctitatis ex auro puro, & ſcripſerunt ſuper eam ſcripturâ ſculpturæ ſigilli, Sanctum Domino. 30
Poſuerúntq; ſuper eam filum hyacinthinum, ut poneretur ſuper cidarim supernè, ſicut præcepit Dominus Moſi. 31
Et perfectum eſt omne miniſterium tabernaculi, tentorii teſtimonii : fecerunt autem filii Iſrael ſicut præceperat Dominus Moſi : ſic fecerunt. 32
Poſtea attulerunt tabernaculum ad Moſen, tentorium, & omnia vaſa ejus, anſas ejus, aſſeres ejus, vectes ejus, columnas ejus, & baſes earum. 33

VER. SAM. (e) conſtrinxerunt (f) Elucidationes (g) Perfectiones

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 * وصنعوا ايضا حلقتي ذهب * وجعلوهما ازاء جنبي الصدرة من اسفل من مقدمها امام تاليفها
21 فوق سقسطها * وشدوا البدلة من حلقها الي حلق الصدرة بسلك اسمانجون * ليكون فوق
22 سقسطها ولا يزول عنها * كما امر الله موسى * وصنع مطر الصدرة صنعة حائك * جملته من
23 اسمانجون * وراسه في وسطه كفم الدرع * وحاشيته تحيط بفمه لئلا يتخرق * وصنعوا في ذيله
24 25 رمانين من اسمانجون وارجوان وصبغ قرمز مبروم * وصنعوا جلاجل من ذهب خالص * وجعلوا
26 الجلاجل فيما بين الرمانين في ذيل المطر مستديرا * جلجلا ورمانة في ذيله مستديرا
27 28 للخدم به كما امر الله موسى * وعملوا الجباب من عبر صنعة حائك لهرون وبنيه * والعمامة من
29 عبر * والقلانس الفاخرة من عبر * والزنار من عبر مبروم واسمانجون وارجوان وصبغ قرمز صنعة
30 رقام * كما امر الله موسى * وصنعوا عصابة تاج القدس من ذهب خالص * وكتبوا عليه كتابة
31 كنقش الخاتم قدس لله * وجعلوا عليه سلك اسمانجون ليجعل على العمامة من فوق * كما امر
32 الله موسى * فكمل جميع عمل المسكن خباء المحضر * ولما صنع بنو اسرائيل جميع ما امر الله
33 به موسى * اتوا بالمسكن الي موسى والخباء وجميع انيته * سلطه * ودفوفه * وعوارضه *
وعمده * وقواعده *

* *Et fecerunt etiā duas anſas aureas, et poſuerunt eas contra duas margines pectoralis deorſū, ex anteriori parte ipſius, ante ejus connexionem, ſupra zonam ejus.* 20
Et ſtrinxerunt thoracē ab anſis ejus uſq; ad anſas pectoralis filo hyacinthino, ut eſſet ſupra zonā ejus, et non amoveretur ab ea, ſicut præcepit Deus Muſæ. 21
Et fecit pluviale pectoralis artificio textoris, totum ex hyacintho. 22
Et ejus caput in medio ſui, ſicut os loricæ : et margo circundabat os ejus, ut ne diſcerperetur. 23
Et fecerunt in fimbria mala punica ex hyacintho, et purpurâ, et tincturâ croci retorti. 24
Et fecerunt tintinnabula ex auro puriſſimo, et poſuerūt tintinnabula inter malogranata in fimbria pluvialis per circuitum. 25
Tintinnabulum, & malū punicū in fimbria ejus per circuitū, ut miniſtraretur eo, ſicut præcepit Deus Muſæ. 26
Et fecerunt tunicas de byſſo, artificio textoris, Haroni & filiis ejus. 27
Et cidarim de byſſo, & cucullas pretioſas de byſſo, 28
Et cingulum de byſſo retorta, & hyacinto, & purpurâ, & tincturâ croci, artificio Phrygionis, ſicut juſſit De° Muſæ. 29
Et fecerūt vittam diadematis ſanctuarii de auro puriſſimo, et ſcripſerūt ſuper eā ſcriptionē veluti ſcripturam annuli, Sanctum Deo. 30
Et collocavit ſuper illud filum hyacinthi, ut apponeretur ſuper cidarim deſuper, ut præceperat Deus Muſæ. 31
Expletum eſt igitur omne opus habitaculi, ſcilicet tentorium conventûs, & cum feciſſent filii Iſraël omnia quæ præcepit Deus, Muſæ, 32
Attulerunt habitaculum ad Muſam, & tentorium, & omnia vaſa ejus, & fibulas ejus, & tabulas ejus, & tranſverſa ejus, & columnas eius, & baſes eius. 33

ספר שמות : מ

opertorium & ,rubricatarum arietum pellium opertorium Et
34 ואת מכסה עורת האילם המאדמים ואת מכסה
testimonii Arcam .tegumenti velum & ,taxorum pellium
35 ערת התחשים ואת פרכת המסך: את ארון העדת
,ej⁹ vasa omnia ,Mensam .propitiatorium & ,ejus vectes &
36 ואת בדיו ואת הכפרת: את השלחן את כל כליו
,ej⁹ lucernas ,mundum Candelabrum .facierum panem &
37 ואת לחם הפנים: את המנרה הטהרה את נרתיה
.luminaris oleum & ,ej⁹ vasa omnia & ,ordinationis lucernas
נרת המערכה ואת כל כליה ואת שמן המאור:
,aromatū suffimentū & ,unctionis oleum & ,auri altare Et
38 ואת מזבח הזהב ואת שמן המשחה ואת קטרת הסמים
cribrum & ,æris Altare .tabernaculi ostii tegumentum &
39 ואת מסך פתח האהל: את מזבח הנחשת ואת מכבר
& ,concham ,ej⁹ vasa omnia & ,ej⁹ vectes ,illi quod æris
הנחשת אשר לו את בדיו ואת כל כליו את הכיר ואת
& ,ejus bases &,ej⁹ columnas ,atrii Fundas .ejus basim
40 כנו: את קלעי החצר את עמדיה ואת אדניה ואת
vasa omnia &,ej⁹ palos & ,ejus funes ,atrii portæ tegumentum
המסך לשער החצר את מיתריו ויתדתיה ואת כל כלי
ministrādū ad ministerii Vestes .conventus tentorio tabernaculi servitii
41 עבדת המשכן לאהל מועד: את בגדי השרד לשרת
vestes & ,sacerdoti Aharon sanctitatis vestes ,sanctitate in
בקדש את בגדי הקדש לאהרן הכהן ואת בגדי
Dominus præcepit quæ omnia Juxta.sacerdotio fungēdū ad ej⁹ filiorū
42 בניו לכהן: ככל אשר צוה יהוה
vidit Et .servitium omne ,Israel filii fecerunt sic ,Moseh
43 את משה כן עשו בני ישראל את כל העבדה: וירא
præcepit quēadmodū,illud fecerūt ecce & ,opus omne Moseh
משה את כל המלאכה והנה עשו אתה כאשר צוה
.Moseh eis benedixit & : fecerūt sic ,Dominus
יהוה כן עשו ויברך אתם משה:

CAP. XL. מ

mensis die In : dicendo ,Moseh ad Dominus est locutus Et
1 וידבר יהוה אל משה לאמר: 2 ביום החדש
.conventus tentorium tabernaculum eriges ,mensis una in ,primi
הראשון באחד לחדש תקים את משכן אהל מועד:
arcam super teges & ,testimonii arcam ibi pones Et
3 ושמת שם את ארון העדות וסכת על הארן את
,ej⁹ ordinationē ordinabis & ,mensam introduces Et .velum
4 הפרכת: והבאת את השלחן וערכת את ערכו
.ejus lucernas facies ascendere &,candelabrum introduces &
והבאת את המנרה והעלית את נרתיה:
: testimonii arca coram suffimentū ad aureum altare dabis Et
5 ונתתה את מזבח הזהב לקטרת לפני ארון העדת
altare dabis Et .tabernaculo ostii tegumentum pones &
6 ושמת את מסך הפתח למשכן: ונתתה את מזבח
dabis Et .conventus tentorii tabernaculi ostio coram holocausti
7 העלה לפני פתח משכן אהל מועד: ונתת את
.aquas ibi dabis & ,altare inter &,convent⁹ tabernaculū inter conchā
הכיר בין אהל מועד ובין המזבח ונתת שם מים:

Versio VULG. LAT.

34 Velum, arcam, vectes, propitiatorium, 35 Mensam cum vasis suis & propositionis panibus: 36 Candelabrum, lucernas & utensilia earum cum oleo. 37 Altare aureum, & unguentum, & thymiama ex aromatibus. 38 Et tentorium in introitu tabernaculi. 39 Altare æneum, retiaculum, vectes, & vasa ejus omnia: labrum cum basi sua: tentoria atrii, & columnas cum basibus suis. 40 Tentorium in introitu atrii, funiculósque illius & paxillos. Nihil ex vasis defuit, quæ in ministerium tabernaculi, & in tectum fœderis jussa sunt fieri. 41 Vestes quoque, quibus sacerdotes utuntur in Sanctuario, Aaron scilicet & filii ejus, 42 Obtulerunt filii Israel, sicut præceperat Dominus. 43 Quæ postquam Moyses cuncta vidit completa, benedixit eis.

CAP. XL.

1 Locutúsque est Dominus 2 ad Moysen, dicens; Mense primo, primá die mensis, eriges tabernaculum testimonii, 3 Et pones in eo arcam, demittésque ante illam velum. 4 Et illatâ mensâ, pones super eam quæ ritè præcepta sunt. Candelabrum stabit cum lucernis suis, 5 Et altare aureum in quo adoletur incensum, coram arca testimonii. Tentorium in introitu tabernaculi pones, 6 Et antè illud 7 altare holocausti. Labrum inter altare & tabernaculum, quod implebis aquâ.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

Καὶ τὰς διφθέρας δέρματα κριῶν (φ) ἠρυθροδανωμένα, καὶ τὰ (χ) καλύμματα ὑακίνθινα, καὶ τῶν λοιπῶν τὰ ἐπικαλύμματα, καὶ τοὺς πασσάλους, καὶ πάντα τὰ ἐργαλεῖα τὰ (ψ) εἰς τὰ ἔργα τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. ὅσα συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ, οὕτως ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πᾶσαν τὴν (ω) ἀποσκευήν. καὶ εἶδε Μωυσῆς πάντα τὰ ἔργα, καὶ ἦσαν πεποιηκότες αὐτὰ ὃν τρόπον συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ, οὕτως ἐποίησαν αὐτά, καὶ (α) εὐλόγησεν αὐτοὺς Μωυσῆς.

Et opercula pelles arietum rubricatas, & operimenta hyacinthina & cæterorum superoperimenta, & palos, & omnia instrumenta quæ ad opera tabernaculi testimonii. Quæcunque præcepit Dominus Mosi, sic fecerunt filii Israel omnem apparatum. Et vidit Moyses omnia opera, Et fecerant ea quemadmodum præceperat Dominus Mosi, sic fecerant ea, Et benedixit eos Moyses.

MS.A. (φ) ἠρυθροδανωμένα, (χ) κατακαλύμματα, δέρματα ὑακίνθινα, (ψ) εἰς ἔργα (ω) ἀποσκευήν. (α) ηὐλόγησεν

ΚΕΦ. μʹ.

1 Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυ- 2 σῆν, λέγων, Ἐν (α) ἡμέρᾳ μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου νουμηνίᾳ, στήσεις τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου. 3 Καὶ θήσεις τὴν κιβωτὸν τοῦ μαρτυρίου, καὶ σκεπάσεις τὴν κιβωτὸν 4 τῷ καταπετάσματι. Καὶ εἰσοίσεις τὴν τράπεζαν, καὶ προθήσεις τὴν πρόθεσιν αὐτῆς. καὶ εἰσοίσεις τὴν λυχνίαν, καὶ ἐπιθήσεις τοὺς λύχνους 5 αὐτῆς. Καὶ θήσεις τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν, εἰς τὸ θυμιᾶν (β) ἐναντίον τῆς κιβωτοῦ. καὶ ἐπιθήσεις κάλυμμα καταπετάσματος ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυ- 6 ρίου. Καὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν καρπωμάτων θήσεις παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου.

CAP. XL.

1 Et locutus est Dominus ad Moysen, dicens, 2 In die una mensis primi in neomenia statues tabernaculum testimonii. 3 Et pones arcam testimonii, & teges arcam velamine. 4 Et inferes mensam, & (a) propones propositionem ejus. Et inferes candelabrum, & impones lucernas ejus. 5 Et pones altare aureum, ad incensandum coram arca. Et impones operimentum velaminis super ostium tabernaculi testimonii. 6 Et altare (b) holocaustomatum pones apud januas tabernaculi testimonii.

MS.A. Κεφ. μʹ. (α) ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς (β) ἐνώπιον τῆς κιβωτοῦ τοῦ μαρτυρίου. Καὶ θήσεις τὸ κάλυμμα τοῦ καταπετάσματος.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

34 * ܘܦܪܣܐ ܕܡܫܟܐ ܕܕܟܪ̈ܐ ܣܘܡܩܐ. ܘܦܪܣܐ ܕܡܫܟܐ ܕܕܟܪ̈ܐ ܣܐܓܘܢܐ. ܘܦܪܣܐ ܕܬܪܥܐ
35 ܕܦܪܣܐ. * ܐܪܘܢܐ ܕܣܗܕܘܬܐ. ܘܩܘܦܝܗ. ܘܚܘܣܝܐ. * ܘܦܬܘܪܐ. ܘܟܠ ܡܐܢܘܗܝ.
36 37 ܘܠܚܡܐ ܕܐܦ̈ܐ. * ܘܡܢܪܬܐ ܕܕܟܝܐ. ܘܫܪ̈ܓܝܗ ܘܫܪ̈ܓܐ ܕܣܕܪ̈ܝܗ ܘܟܠܗܘܢ ܡܐܢ̈ܝܗ.
38 ܘܡܫܚܐ ܕܡܢܗܪܝܢ. * ܘܡܕܒܚܐ ܕܕܗܒܐ. ܘܡܫܚܐ ܕܡܫܝܚܘܬܐ. ܘܒܣܡܐ ܕܒܣܡ̈ܐ. ܘܦܪܣܐ
39 ܕܬܪܥܐ ܕܡܫܟܢܐ. * ܘܡܕܒܚܐ ܕܢܚܫܐ. ܘܡܨܠܐ ܕܝܠܗ ܕܢܚܫܐ. ܘܩܘܦܘܗܝ. ܘܟܠܗܘܢ
40 ܡܐܢܘܗܝ. ܘܟܝܪܐ. ܘܒܣܝܣ ܕܝܠܗ. * ܘܣܕܪ̈ܐ ܕܕܪܬܐ. ܘܥܡܘܕܘܗܝ ܘܣܡܟܘܗܝ ܘܦܪܣܐ ܕܬܪܥܐ
41 ܕܕܪܬܐ. ܘܐܫܠܘܗܝ. ܘܣܟܝܢܘܗܝ. ܘܟܠܗܘܢ ܡܐܢ̈ܐ ܕܬܫܡܫܬܐ ܕܡܫܟܢ ܙܒܢܐ. * ܘܠܒ̈ܘܫܐ
ܕܬܫܡܫܬܐ ܠܡܫܡܫܘ ܒܩܘܕܫܐ. ܘܠܒ̈ܘܫܐ ܕܩܘܕܫܐ ܠܐܗܪܘܢ ܟܗܢܐ. ܘܠܒ̈ܘܫܐ ܠܒܢܘܗܝ
42 ܠܟܗܢܘܬܐ. * ܐܝܟ ܕܦܩܕ ܡܪܝܐ ܠܡܘܫܐ. ܗܟܢܐ ܥܒܕܘ ܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ ܟܠܗ ܦܘܠܚܢܐ.
43 ܘܚܙܐ ܡܘܫܐ ܟܠܗ ܥܒܕܐ. ܘܗܐ ܥܒܕܘܗܝ ܐܝܟ ܕܦܩܕ ܡܪܝܐ ܠܡܘܫܐ. ܗܟܢܐ ܥܒܕܘ.
ܘܒܪܟ ܐܢܘܢ ܡܘܫܐ.

Et tegumentum ex pellibus arietum rubris, & operimentum ex pellibus arietum subnigris, & velum januæ tegumenti. 35 Arcam testimonii, & vectes ejus, & propitiatorium. 36 Et mensam, cunctaque vasa ejus, & panem facierum. 37 Et candelabrum mundum ejusque lucernas, & lucernas ordinum ejus, & cuncta vasa ipsius, & oleum quod accendebant. 38 Et altare aureum, & oleum unctionis, & incensum aromaticum, & velum ostii tabernaculi. 39 Et altare æneum, & craticulam ipsius æneam, et vectes ejus, et omnia ejus instrumenta, et concham ejusque basim. 40 Et ordines atrii, et columnas ejus, et fulcra ejus, et velum portæ atrii, et funiculos ejus, et clavos ejus, omnia denique vasa ministerii tabernaculi temporis. 41 Et vestes ministerii ad ministrandum in sanctuario, et vestes sanctitatis pro Aharone sacerdote, et vestes pro filiis ejus ad munus sacerdotale. 42 Quemadmodum præceperat Dominus Mosi, ita fecerunt filii Israel opus universum. 43 Vidit igitur Moses totum opus, et ecce fecerant illud prout mandaverat Dominus Mosi, ita fecerant, et benedixit eis Moses.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܡ *

1
2 * ܘܡܠܠ ܡܪܝܐ ܥܡ ܡܘܫܐ. * ܒܝܘܡܐ ܚܕ ܕܝܪܚܐ ܩܕܡܝܐ. ܐܩܝܡܝܗܝ ܠܡܫܟܢ ܙܒܢܐ. * ܘܣܝܡ
3 4 ܬܡܢ ܐܪܘܢܐ ܕܣܗܕܘܬܐ. ܘܦܪܘܣ ܥܠ ܐܪܘܢܐ ܦܪܣܐ. * ܘܐܥܠ ܦܬܘܪܐ. ܘܣܝܡ ܣܕܪ̈ܘܗܝ. ܘܐܥܠ
5 ܡܢܪܬܐ. ܘܐܕܠܩ ܫܪ̈ܓܝܗ. * ܘܣܝܡ ܡܕܒܚܐ ܕܕܗܒܐ. ܠܒܣܡ̈ܐ. ܩܕܡ ܐܪܘܢܐ ܕܣܗܕܘܬܐ.
6 ܘܬܩܢ ܦܪܣܐ ܠܬܪܥܐ ܕܡܫܟܢܐ. * ܘܣܝܡ ܡܕܒܚܐ ܕܡܩܠܐ ܩܕܡ ܬܪܥܐ ܕܡܫܟܢ ܙܒܢܐ.
7 ܘܣܝܡ ܟܝܪܐ ܒܝܬ ܡܫܟܢ ܙܒܢܐ ܠܡܕܒܚܐ. ܘܪܡܝ ܒܗ ܡܝ̈ܐ.

CAP. XL.

Dixitque Dominus ad Mosen, 1 In primo 2 mensis primi erige tabernaculum temporis. 3 Et pone illic arcam testimonii, et expande super arcam operimentum. 4 Et introduc mensam, et pone ordines: et infer candelabrum, et accende lucernas ejus. 5 Et pone altare aureum ad incensum *adolendum*, ante arcam testimonii: et apta velum ostio tabernaculi. 6 Et pone altare holocausti ante ostium tabernaculi temporis. 7 Et pone concham inter tabernaculum temporis et altare, et injice in eam aquas.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

34 וית חופאה דמשכי דכרי מסמקי
וית חופאה דמשכי ססגונא וית
פרוכתא דפרסא: 35 ית ארונא
דסהדותא וית אריחוהי וית
36 כפורתא: ית פתורא ית כל מנוהי
37 וית לחים אפיא: ית מנרתא
דכיתא ית בוציניהא בוציני סדרא
וית כל מנהא וית משחא
38 דאנהרותא: וית מדבחא דדהבא
וית משחא דרבותא וית קטורת
בוסמיא וית פרסא דתרע משכנא:
39 ית מדבחא דנחשא וית סרדא
דנחשא דיליה ית אריחוהי וית כל
מנוהי ית כיורא וית בסיסיה:
40 ית סרדי דדרתא ית עמודהא וית
סמכהא וית פרסא לתרע דרתא
ית אטונוהי וסכהא וית כל מני
41 פולחן משכנא למשכן זמנא: ית
לבושי שמושא לשמשא בקודשא
ית לבושי קודשא לאהרן כהנא
42 וית לבושי בנוהי לשמשא: ככל
די פקיד יי ית משה כן עבדו בני
43 ישראל ית כל פולחנא: וחזא משה
ית כל עבידתא והא עבדו יתה
כמא די פקיד יי כן עבדו ובריך
יתהון משה: מ
1 ומליל יי עם משה למימר: 2 ביומא
דירחא קדמאה בחד לירחא תקים
3 ית משכנא משכן זמנא: ותשוי
תמן ית ארונא דסהדותא ותטיל
4 על ארונא ית פרוכתא: ותעל ית
פתורא ותסדר ית סדרוהי ותעל
ית מנרתא ותדלק ית בוצינהא:
5 ותתן ית מדבחא דדהבא לקטורת
בוסמיא לקדם ארונא דסהדותא
ותשוי ית פרסא דתרעא למשכנא:
6 ותתן ית מדבחא דעלתא לקדם
7 תרע משכנא משכן זמנא: ותתן ית
כיורא בין משכן זמנא ובין
מדבחא ותתן תמן מיא:

34 Et opertorium de pellibus arietum rubricatis, et opertorium de pellibus hyacinthinis: velum quoque quod extenditur. 35 Arcam testimonii, & vectes ejus: & propitiatorium. 36 Mensam, & omnia vasa ejus; & panem propositionis. 37 Candelabrum mundissimum, & lucernas quæ ordinantur, & omnia vasa ejus: & oleum ad illuminandum. 38 Altare aureum; & oleum unctionis, & thymiama aromatum: tentoriumque quod erat in ostio tabernaculi. 39 Altare æneum, & reticulum ejus æneum; vectes ejus, & omnia vasa ejus: labrum, & basim ejus. 40 Cortinas atrii, cum columnis suis & cum basibus suis, velum quoque ad ostium atrii, funiculos ejus, & paxillos ejus: & omnia vasa ministerii tabernaculi fœderis. 41 Vestes quoque ministerii, ad ministrandum in sanctuario: vestes sanctas Aaron sacerdotis; & vestes filiorum ejus, ut ministrent. 42 Juxta omnia quæ præcepit Dominus Moysi; ita fecerunt filii Israel omne opus. 43 Viditque Moyses omne opus, & ecce fecerunt illud, sicut præceperat Dominus ita fecerunt: benedixitque eis Moyses.

CAP. XL.

1 Locutusque est Dominus 2 cum Moyse dicens. In mense primo, primâ die mensis, eriges tabernaculum fœderis. 3 Et pones ibi arcam testimonii: et cooperies super arcam 4 velamine. Et inferes mensam; et ordinabis ordinem ejus: et inferes candelabrum; & incendes lucernas ejus. 5 Ponesque altare aureum, in quo adoletur thymiama aromatum, coram arcâ testimonii: ponesque velum in 6 ostio tabernaculi. Et pones altare holocausti, ante ostium tabernaculi fœderis. 7 Et pones labrum, inter tabernaculum fœderis, & altare: & pones ibi aquam.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

ࠅࠀࠕ ࠌࠊࠎࠄ ࠏࠅࠓࠅࠕ ࠄࠀࠉࠋࠌ ࠄࠌࠀࠃࠌࠉࠌ ࠅࠀࠕ ࠌࠊࠎࠄ ࠏࠅࠓࠅࠕ ࠄࠕࠇࠔࠉࠌ ࠅࠀࠕ ࠐࠓࠊࠕ ࠄࠌࠎࠊ: 34 *
35 ࠀࠕ ࠀࠓࠅࠍ ࠄࠏࠃࠕ ࠅࠀࠕ ࠁࠃࠉࠅ ࠅࠀࠕ ࠄࠊࠐࠓࠕ: *
36 ࠀࠕ ࠄࠔࠋࠇࠍ ࠅࠀࠕ ࠊࠋ ࠊࠋࠉࠅ ࠅࠀࠕ ࠋࠇࠌ ࠄࠐࠍࠉࠌ: *
37 ࠀࠕ ࠄࠌࠍࠓࠄ ࠄࠈࠄࠓࠄ ࠀࠕ ࠍࠓࠕࠉࠄ ࠍࠓࠕ ࠄࠌࠏࠓࠊࠄ ࠅࠀࠕ ࠊࠋ ࠊࠋࠉࠄ ࠅࠀࠕ ࠔࠌࠍ ࠄࠌࠀࠅࠓ: *
38 ࠅࠀࠕ ࠌࠆࠁࠇ ࠄࠆࠄࠁ ࠅࠀࠕ ࠔࠌࠍ ࠄࠌࠔࠇࠄ ࠅࠀࠕ ࠒࠈࠓࠕ ࠄࠎࠌࠉࠌ ࠅࠀࠕ ࠌࠎࠊ ࠐࠕࠇ ࠄࠀࠄࠋ: *
39 ࠀࠕ ࠌࠆࠁࠇ ࠄࠍࠇࠔࠕ ࠅࠀࠕ ࠌࠊࠁࠓ ࠄࠍࠇࠔࠕ ࠀࠔࠓ ࠋࠅ ࠀࠕ ࠁࠃࠉࠅ ࠅࠀࠕ ࠊࠋ ࠊࠋࠉࠅ ࠀࠕ ࠄࠊࠉࠅࠓ ࠅࠀࠕ ࠊࠍࠅ: *
40 ࠀࠕ ࠒࠋࠏࠉ ࠄࠇࠑࠓ ࠀࠕ ࠏࠌࠃࠉࠄ ࠅࠀࠕ ࠀࠃࠍࠉࠄ ࠅࠀࠕ ࠄࠌࠎࠊ ࠋࠔࠏࠓ ࠄࠇࠑࠓ ࠀࠕ ࠌࠉࠕࠓࠉࠅ ࠅࠉࠕࠃࠕࠉࠄ ࠅࠀࠕ ࠊࠋ ࠊࠋࠉ ࠏࠁࠃࠕ ࠄࠌࠔࠊࠍ ࠋࠀࠄࠋ ࠌࠅࠏࠃ: *
41 ࠀࠕ ࠁࠂࠃࠉ ࠄࠔࠓࠃ ࠋࠔࠓࠕ ࠁࠒࠃࠔ ࠀࠕ ࠁࠂࠃࠉ ࠄࠒࠃࠔ ࠋࠀࠄࠓࠍ ࠄࠊࠄࠍ ࠅࠀࠕ ࠁࠂࠃࠉ ࠁࠍࠉࠅ ࠋࠊࠄࠍ: *
42 ࠊࠊࠋ ࠀࠔࠓ ࠑࠅࠄ ࠉࠄࠅࠄ ࠀࠕ ࠌࠔࠄ ࠊࠍ ࠏࠔࠅ ࠁࠍࠉ ࠉࠔࠓࠀࠋ ࠀࠕ ࠊࠋ ࠄࠏࠁࠃࠄ: *
43 ࠅࠉࠓࠀ ࠌࠔࠄ ࠀࠕ ࠊࠋ ࠄࠌࠋࠀࠊࠄ ࠅࠄࠍࠄ ࠏࠔࠅ ࠀࠕࠄ ࠊࠀࠔࠓ ࠑࠅࠄ ࠉࠄࠅࠄ ࠊࠍ ࠏࠔࠅ ࠅࠉࠁࠓࠊ ࠀࠕࠌ ࠌࠔࠄ:

ࠌ

1 ** ࠅࠉࠃࠁࠓ ࠉࠄࠅࠄ ࠀࠋ ࠌࠔࠄ ࠋࠀࠌࠓ: *
2 ࠁࠉࠅࠌ ࠄࠇࠃࠔ ࠄࠓࠀࠔࠅࠍ ࠁࠀࠇࠃ ࠋࠇࠃࠔ ࠕࠒࠉࠌ ࠀࠕ ࠌࠔࠊࠍ ࠀࠄࠋ ࠌࠅࠏࠃ: *
3 ࠅࠔࠌࠕ ࠔࠌ ࠀࠕ ࠀࠓࠅࠍ ࠄࠏࠃࠅࠕ ࠅࠎࠊࠕ ࠏࠋ ࠄࠀࠓࠅࠍ ࠀࠕ ࠄࠐࠓࠊࠕ: *
4 ࠅࠄࠁࠀࠕ ࠀࠕ ࠄࠔࠋࠇࠍ ࠅࠏࠓࠊࠕ ࠀࠕ ࠏࠓࠊࠅ ࠅࠄࠁࠀࠕ ࠀࠕ ࠄࠌࠍࠓࠄ ࠅࠄࠏࠋࠉࠕ ࠀࠕ ࠍࠓࠕࠉࠄ: *
5 ࠅࠍࠕࠕࠄ ࠀࠕ ࠌࠆࠁࠇ ࠄࠆࠄࠁ ࠋࠒࠈࠓࠕ ࠋࠐࠍࠉ ࠀࠓࠅࠍ ࠄࠏࠃࠕ ࠅࠔࠌࠕ ࠀࠕ ࠌࠎࠊ ࠄࠐࠕࠇ ࠋࠌࠔࠊࠍ: *
6 ࠅࠍࠕࠕࠄ ࠀࠕ ࠌࠆࠁࠇ ࠄࠏࠋࠄ ࠋࠐࠍࠉ ࠐࠕࠇ ࠌࠔࠊࠍ ࠀࠄࠋ ࠌࠅࠏࠃ: *
7 ࠅࠍࠕࠕ ࠀࠕ ࠄࠊࠉࠅࠓ ࠁࠉࠍ ࠀࠄࠋ ࠌࠅࠏࠃ ࠅࠁࠉࠍ ࠄࠌࠆࠁࠇ ࠅࠍࠕࠕ ࠔࠌ ࠌࠉࠌ:

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

34 Et operimenta pellium arietinarum rubricatarum, & operimenta pellium janthinarum, & velum tegumenti. 35 Arcam testamenti, & vectes ejus, & propitiatoriū. 36 Mensam, & omnia vasa ejus, & panem propositionum. 37 Candelabrū mundum, & lucernas ejus, lucernas ordine dispositas, & omnia vasa ejus, & oleum luminaris. 38 Altare aureum, & oleum unctionis, & incensum aromatum, & operimentum portæ tabernaculi. 39 Altare (b) æreum & craticulam ejus æream, & vectes ejus, & omnia instrumenta ejus, labrum & basim ejus. 40 Tapetes ocellatos atrii, & columnas ejus, & bases ejus, & aulæum portæ atrii, funes eius, & clavos eius, & omnia vasa ministratoria tabernaculi pro tentorio testimonii. 41 Vestes ministerii ad ministrandum in Sanctuario, et vestes sanctitatis Aaronis sacerdotis, et vestes filiorum eius ad sacerdotio fungendum. 42 Secundùm omnia quæ præcepit Dominus Mosi, sic fecerunt filii Israel universum ministerium. 43 Viditque Moses universum opus; et ecce fecerant illud sicut præceperat Dominus, sic fecerant, ideò benedixit eis Moses.

CAP. XL.

1 Et locutus est Dominus Mosi, dicens; 2 Mense primo, primâ die mensis eriges tabernaculum, tentorium testimonii, 3 Et pones ibi arcam testamenti, et teges arcam cum propitiatorio, 4 Et introduces mensam, et dispones ordinem ipsius, et introduces candelabrum, et accendes lucernas eius; 5 Collocabis etiam altare aureum incensi coram arca testamenti, et pones aulæum portæ tabernaculi; 6 Pones quoque altare holocausti coram porta tabernaculi, tentorii testimonii. 7 Et pones labrum inter tentorium testimonii, et inter altare, ponésque ibi aquam.

VER. SAM. (b) holocaustorum

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

34 35 * والغطاء من جلود التيوس الادم * والغطاء من الدارش * والسجف المسدود * وصندوق الشهادة *
36 37 ودهوقه * وغشايه * والخوان وجميع انيته * والخبز الموجه * والمنار الخالصة * وسرجها سرج
38 النضود * وجميع انيتها * ودهن الاضاءة * ومذبح الذهب * ودهن المسح * وبخور الصموغ * وستر
39 40 باب الخباء * ومذبح النحاس * وسرد النحاس الذي له * ودهوقه * وجميع انيته * والحوض ومقعده * وقلوع
السرادق * وعمده * وقواعده * وستر بابه واطنابه * واوتاده * وساير انيته عمل المسكن لخباء المحضر
41 42 * وثياب الوشي للخدمة في القدس * وثياب القدس لهرون الامام * وثياب بنيه للامامة * على حسب
43 ما امر الله به موسي صنعوا بنو اسرايل جميع العمل * فلما راي موسي جميع الصناعة ووجدهم
1 قد صنعوها كما امر الله * بارك عليهم موسي * الفصل الاربعون * ثم كلم الله موسي
2 3 قايلا * انصب في اول يوم من الشهر الاول المسكن باب خباء المحضر * وصير فيه صندوق الشهادة
4 5 واستر عليه بالسجف * ثم ادخل المايدة وصف صفيها * ثم ادخل المنار واسرج سرجها * ثم
6 اجعل مذبح الذهب للبخور بين يدي صندوق الشهادة * وعلق ستر باب المسكن * ثم اجعل
7 مذبح القرابين بين يدي خباء المحضر * ثم اجعل الحوض بين خباء المحضر والمذبح *
واجعل فيه ماء *

34 Et operculum de pellibus hircorum conditis, & operculum de pellibus nigris, & velum coopertum. 35 Et arcam testimonii, & vectes ej⁹, & operculū ejus. 36 Et mensā, & omnia vasa ejus: & panem propositum. 37 Et candelabrum purissimum, & lucernas ejus, lucernas ordinationis: & omnia ejus vasa, & oleum accensionis. 38 Et altare auri, et oleum unctionis, et thus gummi: et velum portæ tentorii. 39 Et altare æris, et rete æneum ipsius, et vectes ejus, et omnia ejus vasa, et lacum et ejus sedile. 40 Et vela tentorii, et columnas eius, et bases eius, et velum portæ eius, et funiculos eius, et paxillos eius, cunctáque vasa operis habitaculi pro tentorio conventûs. 41 Et vestes Phrygias ad ministrandum in sanctuario, et vestes sanctitatis Haroni Pontifici, et vestes filiorum eius pro sacerdotio. 42 Secundùm quod præcepit Deus Musæ, fecerunt filii Israil omne opus. 43 Et cùm vidisset Musa totum opus, et reperisset eos fecisse prout præceperat Deus, benedixit illis Musa.

CAP. XL.

1 Deinde locutus est Deus ad Musam, dicens, 2 Erige, in primo die mensis primi habitaculum, ianuam tentorii conventûs. 3 Et pone in eo arcam testimonii, et tege illam velo. 4 Deinde introduc mensam, et ordina utrumque ordinem eius. Deinde infer candelabrum, et apta lucernas eius. 5 Deinde colloca altare aureum pro incenso ante arcam testimonii. Et appende velum portæ habitaculi. 6 Deinde colloca altare oblationum ante tentorium conventûs. 7 Tum pone labrum inter tentorium conventûs et altare, et pone in eo aquam.

.atrii portæ tegumentum dabis & ,circum atrium pones Et
וְשַׂמְתָּ אֶת־הֶחָצֵר סָבִיב וְנָתַתָּ אֶת־מָסַךְ שַׁעַר הֶחָצֵר׃ 8
omnia & ,tabernaculum unges & ,unctionis oleum accipies Et
וְלָקַחְתָּ אֶת־שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וּמָשַׁחְתָּ אֶת־הַמִּשְׁכָּן וְאֶת־כָּל־ 9
.ſanctitas erit & : ejus vaſa omnia & ,illud ſanctificabis & ,eo in quæ
אֲשֶׁר־בּוֹ וְקִדַּשְׁתָּ אֹתוֹ וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו וְהָיָה קֹדֶשׁ׃
ſanctificabis &;ej⁹ vaſa omnia & ,holocauſti altare unges Et
וּמָשַׁחְתָּ אֶת־מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו וְקִדַּשְׁתָּ 10
unges Et .ſanctitatum ſanctitas altare erit & ,altare
אֶת־הַמִּזְבֵּחַ וְהָיָה הַמִּזְבֵּחַ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים׃ וּמָשַׁחְתָּ אֶת־ 11
facies appropinquare Et .illam ſanctificabis &,ejus baſim & ,concham
הַכִּיֹּר וְאֶת־כַּנּוֹ וְקִדַּשְׁתָּ אֹתוֹ׃ וְהִקְרַבְתָּ אֶת־ 12
eos lavabis &:conventus tabernaculi oſtium ad ej⁹ filios & ,Aharon
אַהֲרֹן וְאֶת־בָּנָיו אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְרָחַצְתָּ אֹתָם
unges & :ſanctitatis veſtes Aharon facies induere Et .aquis in
בַּמָּיִם׃ וְהִלְבַּשְׁתָּ אֶת־אַהֲרֹן אֵת בִּגְדֵי הַקֹּדֶשׁ וּמָשַׁחְתָּ 13
ejus filios Et .mihi fungetur ſacerdotio &,eum ſanctificabis & ,cum
אֹתוֹ וְקִדַּשְׁתָּ אֹתוֹ וְכִהֵן לִי׃ וְאֶת־בָּנָיו 14
eos unges Et .tunicis eos facies induere &,facies appropinquare
תַּקְרִיב וְהִלְבַּשְׁתָּ אֹתָם כֻּתֳּנֹת׃ וּמָשַׁחְתָּ אֹתָם 15
erit & :mihi ſacerdotio fungetur & ,eorũ patrem unxiſti queadmodũ
כַּאֲשֶׁר מָשַׁחְתָּ אֶת־אֲבִיהֶם וְכִהֲנוּ לִי וְהָיְתָה
.eorũ generationes in ſeculi ſacerdotiũ in eorũ unctionem eis exiſtendum ad
לִהְיֹת לָהֶם מָשְׁחָתָם לִכְהֻנַּת עוֹלָם לְדֹרֹתָם׃
ſic ,ei Dominus præcepit quæ omnia juxta : Moſch fecit Et
וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ כֵּן 16
,menſis uno in ,ſecundo anno in ,primo menſe in fuit Et .fecit
עָשָׂה׃ וַיְהִי בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בַּשָּׁנָה הַשֵּׁנִית בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ 17
dedit & ,tabernaculum Moſch fecit erigi Et .tabernaculũ eſt erectum
הוּקַם הַמִּשְׁכָּן׃ וַיָּקֶם מֹשֶׁה אֶת־הַמִּשְׁכָּן וַיִּתֵּן אֶת־ 18
erexit & ,ejus vectes dedit & ,ejus tabulas fecit ponere & ,ejus baſes
אֲדָנָיו וַיָּשֶׂם אֶת־קְרָשָׁיו וַיִּתֵּן אֶת־בְּרִיחָיו וַיָּקֶם
poſuit & ,tabernaculũ ſuper tentorium extendit Et .ejus columnas
אֶת־עַמּוּדָיו׃ וַיִּפְרֹשׂ אֶת־הָאֹהֶל עַל־הַמִּשְׁכָּן וַיָּשֶׂם 19
præcepit quemadmodum : deſuper illud ſuper tentorii operimentum
אֶת־מִכְסֵה הָאֹהֶל עָלָיו מִלְמָעְלָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה
,arca in teſtimonium dedítque ,cepit Et .Moſch Dominus
יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃ וַיִּקַּח וַיִּתֵּן אֶת־הָעֵדֻת אֶל־הָאָרֹן 20
arcam ſuper propitiatorium dedit &,arca ſuper vectes poſuit &
וַיָּשֶׂם אֶת־הַבַּדִּים עַל־הָאָרֹן וַיִּתֵּן אֶת־הַכַּפֹּרֶת עַל־הָאָרֹן
poſuit & ,tabernaculum in arcam introduxit Et .deſuper
מִלְמָעְלָה׃ וַיָּבֵא אֶת־הָאָרֹן אֶל־הַמִּשְׁכָּן וַיָּשֶׂם אֵת 21
præcepit queadmodũ teſtimonii arcam ſuper operuit &,tegumenti velum
פָּרֹכֶת הַמָּסָךְ וַיָּסֶךְ עַל אֲרוֹן הָעֵדוּת כַּאֲשֶׁר צִוָּה
tabernaculo in menſam poſuit Et .Moſch DOMINUS
יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃ וַיִּתֵּן אֶת־הַשֻּׁלְחָן בְּאֹהֶל 22
.velum extra ,aquilonem ad tabernaculi femur ſuper conventus
מוֹעֵד עַל יֶרֶךְ הַמִּשְׁכָּן צָפֹנָה מִחוּץ לַפָּרֹכֶת׃
queadmodum,Domino coram panis ordinationem eam ſuper ordinavit Et
וַיַּעֲרֹךְ עָלָיו עֵרֶךְ לֶחֶם לִפְנֵי יְהוָה כַּאֲשֶׁר 23
.Moſch Dominus præcepit
צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃

Verſio VULG. LAT.

8 Circumdabiſque atrium ten-
9 toriis, & ingreſſum ejus. Et
aſſumpto unctionis oleo, unges tabernaculum cum vaſis ſuis, ut ſanctificentur.
10 Altare holocauſti & omnia
11 vaſa ejus. Labrum cum baſi ſua : omnia unctionis
oleo conſecrabis , ut ſint
12 Sancta ſanctorum. Applicabiſque Aaron & filios ejus
ad fores tabernaculi teſti-
13 monii , & lotos aquâ Indues ſanctis veſtibus, ut miniſtrent mihi, & unctio eorum in ſacerdotium ſem-
14 piternum proficiat. Fecítque Moyſes omnia quæ præ-
15 ceperat Domin⁹. Igitur menſe primo anni ſecundi, primâ die menſis, collocatum
16 eſt tabernaculum. Erexítque Moyſes illud, & poſuit tabulas ac baſes & vectes, ſtatuítque columnas,
17 Et expandit tectum ſuper
tabernaculum, impoſito deſuper operimento, ſicut Do-
18 minus imperaverat. Poſuit
& teſtimonium in arca,
ſubditis infrà vectibus, &
19 oraculum deſuper. Cúmque intuliſſet arcam in tabernaculum, appendit ante
eam velum, ut expleret
20 Domini juſſionem. Poſuit & menſam in tabernaculo teſtimonii ad plagam
Septentrionalem extra ve-
21 lum. Ordinatis coram propoſitionis panibus , ſicut
præceperat Dominus Moyſi.
22 Poſuit & candelabrum in
tabernaculo teſtimonii à regione menſæ in parte Au-
23 ſtrali, Locatis per ordinem lucernis juxta præceptum Domini.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

Καὶ περιθήσεις (γ) τὴν σκηνὴν, καὶ πάν-
9 τα τὰ αὐτῆς ἁγιάσεις κύκλῳ. Καὶ λήψῃ
τὸ ἔλαιον (δ) τοῦ χρίσματος, καὶ χρίσεις
τὴν σκηνὴν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ
ἁγιάσεις αὐτὴν, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐ-
10 τῆς, καὶ ἔσται ἁγία. Καὶ χρίσεις τὸ θυσιαστήριον τῶν καρπωμάτων, καὶ (ε) πάντα
τὰ σκεύη αὐτοῦ· καὶ ἁγιάσεις τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἔσται τὸ θυσιαστήριον ἅγιον τῶν ἁ-
12 γίων. Καὶ προσάξεις Ἀαρὼν καὶ τοὺς υἱοὺς
αὐτοῦ ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρ-
13 τυρίου, καὶ λούσεις αὐτοὺς ὕδατι. Καὶ ἐνδύσεις Ἀαρὼν τὰς στολὰς τὰς ἁγίας, καὶ χρίσεις αὐτὸν, καὶ ἁγιάσεις αὐτὸν, καὶ ἱερατεύ-
14 σει μοι. Καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ προσάξεις, καὶ
15 ἐνδύσεις αὐτοὺς χιτῶνας. Καὶ ἀλείψεις
αὐτοὺς ὃν τρόπον ἤλειψας τὸν πατέρα αὐτῶν, καὶ ἱερατεύσουσί μοι. καὶ ἔσται, ὥστε εἶναι
αὐτοῖς χρίσμα ἱερατείας εἰς τὸν αἰῶνα, εἰς
16 τὰς γενεὰς αὐτῶν. Καὶ ἐποίησε Μωυσῆς
πάντα, (ζ) ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος,
17 οὕτως ἐποίησε. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ μηνὶ
τῷ (η) πρώτῳ τῷ δευτέρῳ ἔτει, ἐκπορευομένων αὐτῶν ἐξ Αἰγύπτου, νουμηνίᾳ
18 ἐστάθη ἡ σκηνή. Καὶ ἔστησε Μωυσῆς τὴν
σκηνὴν, καὶ ἐπέθηκε τὰς (θ) κεφαλίδας,
καὶ διενέβαλε τοὺς μοχλοὺς, καὶ ἔστησε τοὺς
19 (ι) στύλους. Καὶ ἐξέτεινε τὰς αὐλαίας ἐπὶ
τὴν σκηνὴν, καὶ ἐπέθηκε τὸ κατακάλυμμα
τῆς σκηνῆς ἐπ᾽ αὐτὴν ἄνωθεν, καθὰ συν-
20 έταξε κύριος τῷ Μωυσῇ. Καὶ λαβὼν τὰ
μαρτύρια ἐνέβαλεν εἰς τὴν κιβωτόν. καὶ (κ)
ὑπέθηκε τοὺς διωστῆρας ὑπὸ τὴν κιβωτὸν,
21 Καὶ εἰσήνεγκε τὴν κιβωτὸν εἰς τὴν σκηνὴν, καὶ ἐπέθηκε τὸ κατακάλυμμα τοῦ
καταπετάσματος, καὶ ἐσκέπασε τὴν κιβωτὸν τοῦ μαρτυρίου, ὃν τρόπον συνέταξε κύ-
22 ριος τῷ Μωυσῇ. Καὶ (λ) ἐπέθηκε τὴν
τράπεζαν εἰς τὴν σκηνὴν (μ) τοῦ μαρτυρίου, τὸ πρὸς Βοῤῥᾶν ἔξωθεν τοῦ κατα-
23 πετάσματος τῆς σκηνῆς. Καὶ προσέθηκεν ἐπ᾽ αὐτῆς ἄρτους τῆς προθέσεως (ν)
ἔναντι κυρίου, ὃν τρόπον συνέταξε κύριος τῷ Μωυσῇ.

Et (c) circumpones tabernaculum, & omnia ejus ſanctificabis in circuitu. Et ſumes 9
oleum unctionis, & unges
tabernaculum, & omnia quæ
in eo, & ſanctificabis illud,
& omnia vaſa ejus, & erunt
ſancta. Et unges altare ho- 10
locauſtomatum, & omnia vaſa eius: & ſanctificabis altare,
& erit altare ſanctum ſanctorum. Et adduces Aaron & fi- 12
lios eius ad januam tabernaculi teſtimonii, & lavabis eos
aquâ. Et indues Aaron ſto- 13
las ſanctas, & unges eum,
& ſanctificabis eum, & ſacerdotio fungetur mihi. Et 14
filios ejus adduces, & indu-
es eos tunicas. Et linies eos 15
quemadmodum linivisti patrem eorum, & ſacerdotio
fungentur mihi. Et erit, ut
ſit ipſis chriſma ſacerdotii in
ſeculum, in progenies eorum.
Et fecit Moyſes omnia, quæ 16
præcepit ei Dominus, ità fe-
cit. Et factum eſt in menſe pri- 17
mo, anno ſecundo egredientibus ipſis de Ægypto in neomenia conſtitutum eſt tabernaculum. Et ſtatuit Moyſes 18
tabernaculum, & impoſuit capitella, & injecit vectes, et
ſtatuit columnas. Et extendit 19
aulæa ſuper (d) tabernaculum, & impoſuit cooperimentum tabernaculi ſuper illud deſuper, ſicut præcepit Dominus
Moyſi. Et ſumens teſtimonia 20
injecit in arcam, Et ſuppoſuit
vectes (e) ſub arcâ. Et intulit 21
arcam in tabernaculum, & impoſuit cooperimentum velaminis, & texit arcam teſtimonii,
quemadmodum præceperat Dominus Moyſi. Et impoſuit menſam 22
in tabernaculo teſtimonii, quâ ad
Aquilonem, extra velamen tabernaculi. Et appoſuit in ea panes 23
propoſitionis ante Dominum,
quemadmodum præceperat Dominus Moyſi.

MS.A. (γ) τὴν αὐλὴν κύκλῳ. (δ) τῆς χρίσεως. (ε) πάντα αὐτοῦ τὰ σκεύη· (ζ) ὅσα συνέταξεν κύριος, (η) πρώτῳ, δευτέρῳ (θ) κεφαλίδας αὐτῆς, καὶ (ι) στύλους αὐτῆς. Καὶ (κ) ἐπέθηκεν (λ) ἔθηκεν (μ) τοῦ μαρτυρίου ἐπὶ τὸ κλίτος τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου πρὸς Βοῤῥᾶν (ν) ἐναντίον

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 * ܘܩܒܘܥ ܕܪܬܐ ܚܕ ܚܕܪ. ܘܣܝܡ ܦܪܣܐ ܥܠ ܬܪܥ ܕܪܬܐ. * ܘܣܒ ܡܫܚܐ ܕܡܫܝܚܘܬܐ. ܘܡܫܘܚ 9
10 ܡܫܟܢܐ ܘܟܠ ܕܐܝܬ ܒܗ. ܘܩܕܫܝܗܝ. ܥܡ ܟܠܗܘܢ ܡܐܢܘܗܝ. ܘܢܗܘܐ ܩܕܝܫ. * ܘܡܫܘܚ
ܡܕܒܚܐ ܕܥܠܬܐ. ܘܟܠܗܘܢ ܡܐܢܘܗܝ. ܘܩܕܫܝܗܝ ܠܡܕܒܚܐ. ܘܢܗܘܐ ܡܕܒܚܐ ܩܘܕܫ
11 ܩܘܕܫܝܢ. * ܘܡܫܘܚ ܠܟܝܘܪܐ ܘܠܒܣܝܣܗ. ܘܩܕܫ ܐܢܘܢ. * ܘܩܪܒ ܠܐܗܪܘܢ ܘܠܒܢܘܗܝ.
12 ܠܬܪܥܐ ܕܡܫܟܢ ܙܒܢܐ. ܘܐܚܝܠ ܐܢܘܢ ܒܡܝܐ. * ܘܐܠܒܫ ܠܐܗܪܘܢ ܢܚܬܐ ܕܩܘܕܫܐ. 13
14 ܘܡܫܘܚܝܗܝ. ܘܩܕܫܝܗܝ. ܘܢܟܗܢ ܠܝ. * ܘܠܒܢܘܗܝ ܩܪܒ. ܘܐܠܒܫ ܐܢܘܢ ܟܘܬܝܢܐ.
15 * ܘܡܫܘܚ ܐܢܘܢ ܐܝܟ ܕܡܫܚܬ ܠܐܗܪܘܢ ܐܚܘܟ. ܘܢܟܗܢܘܢ ܠܝ. ܘܬܗܘܐ ܠܗܘܢ
16 ܡܫܝܚܘܬܗܘܢ ܠܟܗܢܘܬܐ ܠܥܠܡ ܠܕܪܝܗܘܢ. * ܘܥܒܕ ܡܘܫܐ ܟܠ ܕܦܩܕܗ ܡܪܝܐ. ܗܟܢܐ
17 ܥܒܕ. * ܘܗܘܐ ܒܝܪܚܐ ܩܕܡܝܐ. ܕܫܢܬܐ ܬܪܬܝܢ. ܒܚܕ ܒܫܒܐ. ܐܬܩܝܡ ܡܫܟܢܐ.
18 * ܘܐܩܝܡ ܡܘܫܐ ܡܫܟܢܐ. ܘܢܩܫ ܣܢܬܘܗܝ. ܘܣܡ ܕܦܘܗܝ. ܘܐܥܒܪ ܡܥܒܪܢܘܗܝ. ܘܐܩܝܡ
19 ܥܡܘܕܘܗܝ. * ܘܦܪܣ ܦܪܣܐ ܥܠ ܡܫܟܢܐ. ܘܣܡ ܦܪܣܐ ܕܡܫܟܐ ܠܥܠ ܡܢ ܠܥܠ.
20 ܐܝܟ ܕܦܩܕ ܡܪܝܐ ܠܡܘܫܐ. * ܘܢܣܒ ܘܣܡ ܣܗܕܘܬܐ ܒܩܒܘܬܐ. ܘܣܡ ܡܘܛܐ ܥܠ
21 ܩܒܘܬܐ. ܘܣܡ ܚܘܣܝܐ ܥܠ ܩܒܘܬܐ ܡܢ ܠܥܠ. * ܘܐܥܠ ܩܒܘܬܐ ܠܡܫܟܢܐ. ܘܢܣܒ
ܦܪܣܐ ܕܬܪܥܐ ܕܚܦܝܐ. ܘܦܪܣ ܥܠ ܩܒܘܬܐ ܕܣܗܕܘܬܐ. ܐܝܟ ܕܦܩܕ ܡܪܝܐ ܠܡܘܫܐ.
22 * ܘܣܡ ܦܬܘܪܐ ܒܡܫܟܢ ܙܒܢܐ. ܥܠ ܣܘܦܐ ܕܡܫܟܢܐ. ܡܢ ܡܥܪܒܐ. ܠܒܪ ܡܢ
23 ܦܪܣܐ. * ܘܣܕܪ ܥܠܘܗܝ ܣܕܪܐ ܕܠܚܡܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܐܝܟ ܕܦܩܕ ܡܪܝܐ ܠܡܘܫܐ.

Et fige atrium per ambitum, & impone ve- 8
lum oſtio atrii. Et accipe oleum unctionis, 9
& unge tabernaculum & quicquid continetur in illo, & ſanctifica illud cum omnibus
vaſis ejus, eritque ſanctum. Unge etiam al- 10
tare holocauſti & omnia vaſa ejus, & ſanctifica altare, eritq; altare ſanctũ ſanctorum.
Unge & concham ejuſque baſim, & ſanctifi- 11
ca eas. Et admove Aharonem & filios ejus ad 12
oſtium tabernaculi temporis, & ablue eos
aquis. Et indue Aharonem veſtib⁹ ſanctita- 13
tis, & unge eum, & ſanctifica illum, & ſacerdotio mihi fungetur. Filios quoque ejus 14
accedere fac, & indue eos tunicis. Et unge 15
eos quemadmodum unxiſti Aharonem fratrem tuum, & ſacerdotio mihi fungentur :
eritque eis unctio illorum in ſacerdotium, in perpetuum, ad poſteritates eorum.
Fecit igitur Moſes omnia quæ præcepit ei 16
Domin⁹, ita fecit. Factumque eſt ut primâ 17
menſis primi, anno ſecundo, primo *die* hebdomadis, erectum ſit tabernaculum. Erexit- 18
que Moſes tabernaculum, fixitq; clavos ejus,
& poſuit aſſeres ej⁹, & inſeruit vectes ejus,
& erexit columnas ejus. Extenditque tegu- 19
mentum ſuper tabernaculum, & appoſuit
illi operculum pelliceum deſuper, quemadmodum præceperat Dñs Moſi. Et tulit, repo- 20
ſuitque teſtimonium in arcam, & poſuit vectes ſuper arcã, impoſuitq; propitiatoriũ ar- 21
cæ deſuper. Et intulit arcã in tabernaculum,
& accipiens velum januæ operculi, expandit ſuper arcam teſtimonii, quemadmo- 22
dum præceperat Dñs Moſi. Poſuitque menſam in tabernaculo temporis, in extremitatib⁹ tabernaculi, ab Occidẽte, extra ope- 23
rimentum. Et ordinavit ſuper eam ordines
panis coram Dño, prout juſſerat Dominus
Moſi.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

ותשוי ית דרתא סחור סחור ותתן 8
ית פרסא דתרע דרתא: ותסב ית 9
משחא דרבותא ותרבי ית משכנא
וית כל די ביה ותקדש יתיה וית
כל מנוהי ויהי קודשא: ותרבי ית 10
מדבחא דעלתא וית כל מנוהי
ותקדש ית מדבחא ויהי מדבחא
קודש קודשיא: ותרבי ית כיורא 11
וית בסיסיה ותקדש יתיה: ותקרב 12
ית אהרן וית בנוהי לתרע משכן
זמנא ותסחי יתהון במיא: ותלביש 13
ית אהרן ית לבושי קודשא ותרבי
יתיה ותקדש יתיה וישמש קדמי:
וית בנוהי תקרב ותלביש יתהון 14
כתונין: ותרבי יתהון כמא די 15
רביתא ית אבוהון וישמשון קדמי
ותהי למהוי להון רבותהון
לכהנות עלם לדריהון: ועבד משה 16
ככל די פקד יי יתיה כן עבד: והוה 17
בירחא קדמאה בשתא תניתא בחד
לירחא אתקם משכנא: ואקים 18
משה ית משכנא ויהב ית סמכוהי
ושוי ית דפוהי ויהב ית עברוהי
ואקים ית עמודוהי: ופרס ית 19
פרסא על משכנא ושוי ית חופאה
דמשכנא עלוהי מלעילא כמא די
פקד יי ית משה: ונסיב ויהב ית 20
סהדותא בארונא ושוי ית אריחיא
על ארונא ויהב ית כפורתא על
ארונא מלעילא: ואעיל ית ארונא 21
למשכנא ושוי ית פרוכתא דפרסא
ואטיל על ארונא דסהדותא כמא
די פקיד יי ית משה: ויהב ית 22
פתורא במשכן זמנא על צדא
דמשכנא צפונא מברא לפרוכתא:
וסדר עלוהי סדרין דלחם קדם יי 23
כמא די פקיד יי ית משה:

8 Poneſque atrium per circuitũ: et pones tentorium oſtii
9 atrii. Tolleſque oleum unctionis; & unges tabernaculum , & omnia quæ in eo
ſunt : & ſanctificabis illud,
& omnia vaſa ejus , & erit
10 ſanctum. Et unges altare holocauſti, & omnia vaſa ejus:
ſanctificabiſque altare; & erit altare ſanctum ſanctorum.
11 Et unges labrum, et baſim ejus : & ſanctificabis illud.
12 Applicabiſque Aaron, & filios ejus, ad oſtium tabernaculi fœderis: & lavabis eos
13 aquis. Et indues Aaron veſtibus ſanctis: & unges eum,
ſanctificabiſq; illum ut mini-
14 ſtret coram me. Filios quoque ejus applicabis : & in-
15 dues eos tunicis. Et unges eos, ſicut unxiſti patrem eorum; & miniſtrabunt coram
me: & ut ſit eis unctio ſua in
ſacerdotium ſempiternum ,
16 in generationibus ſuis. Fecitque Moyſes: juxta omnia
quæ præceperat ei Dominus,
17 ita fecit. Factumque eſt in
menſe primo, in anno ſecundo, prima die menſis ; ere-
18 ctum eſt tabernaculum. Erexitque Moyſes tabernaculum, & poſuit baſes ejus; &
impoſuit tabulas ejus, & poſuit vectes ejus: & erexit co-
19 lumnas ejus. Et expandit tentorium ſuper tabernaculum;
& poſuit coopertorium tabernaculi ſuper illud, deſuper: ſicut præceperat Domi-
20 nus Moyſi. Tulitque & poſuit teſtimonium in arca, &
poſuit in arca vectes: & poſuit propitiatorium ſuper ar-
21 cam , deſuper. Et intulit arcam in tabernaculum, & poſuit velum extentum, ut protegeret ſuper arcam teſtimonii : ſicut præceperat
22 Dominus Moyſi. Poſuitque
menſam in tabernaculo fœderis, in latere tabernaculi
ad Aquilonem: extra velum.
23 Et ordinavit ſuper ea ordines panum, coram Domino:
ſicut præceperat Dominus
Moyſi.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]

TEXT ET VER. SAM.

Tranſlatio Latina.

Et diſpones atrium in circui- 8
tu, & pones aulæum portæ a-
trii : Sumes quoque oleum 9
unctionis, et unges tabernaculum, & omnia quæ ſunt in
eo, et ſanctificabis illud, &
omnia vaſa ejus, & erit ſanctum. Unges præterea altare 10
holocauſtorum, & omnia vaſa ejus ; et ſanctificabis altare ut ſit altare, ſanctum ſanctorum. Unges etiam labrũ, 11
& baſim ejus, & ſanctificabis illud. Et offeres Aaro- 12
nem et filios ejus ad portam
tabernaculi teſtimonii, & lavabis eos aquâ. Et indues 13
Aaronem veſtibus ſanctitatis,
ungéſque eum, et ſanctificabis
eum, et ſacerdotio fungetur
mihi. Filios quoque ejus ac- 14
cedere facies, & indues eos
tunicas. Et unges eos ſicut 15
unxiſti patrem eorum, ut ſacerdotio fungantur mihi. permanebit autem in eis (a) unctio eorum ad ſacerdotium
ſempiternum, in generationibus eorum. Et fecit Moſes 16
juxta omnia quæ præceperat
ei Dominus, ita fecit. Et fa- 17
ctum eſt menſe primo anni
ſecundi poſt egreſſum eorum
ex Ægypto, primâ die menſis, ut erigeretur tabernaculum. Erexit igitur Moſes 18
tabernaculum, & poſuit baſes ejus, & collocavit aſſeres
ejus, & poſuit vectes ejus &
erexit columnas eius. Et ex- 19
pandit tentorium ſuper tabernaculum, & diſpoſuit tegumentum tentorii ſuper ipſum
supernè, ſicut præceperat Dominus Moſi. Accepit etiam, 20
& poſuit teſtimonium in arca, poſuit quoque vectes ſuper arcam, & poſuit propitiatorium ſuper arcã supernè.
Et introduxit arcam in ta- 21
bernaculum, et diſpoſuit velum tegumenti, & texit arcã
teſtamenti, ſicut præceperat
Dominus Moſi. Poſuit au- 22
tem menſam in tentorio teſtimonii ad latus tabernaculi
ſeptentrionale extra velum.
Et ordinavit ſuper eam or- 23
dinem panis coram Domino,
ſicut præceperat Dominus
Moſi.

VER. SAM. (a) excellentia eorum

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 * ثم اضرب السرادق مستديرا * وعلق ستر بابه * ثم خذ من دهن المسح وامسح المسكن 9
10 وجميع ما فيه * وقدسه وجميع آنيته فيصير قدسا * وامسح ايضا مذبح الصعيدة وجميع
11 آنيته وقدسه * فيصير من خواص الاقداس * وامسح ايضا الحوض ومقعده وقدسهما * وقدم 12
13 هرون وبنيه الي باب خباء المحضر فاغسلهم بالماء * والبس هرون ثياب القدس * وامسحه وقدسه
14 ليقوم لي * وقدم بنيه والبسهم ثوبيات * وامسحهم كما مسحت اباهم ليقوموا لي * ويكون مسحهم 15
16 لهم امامة الدهر لاجيالهم * وعمل موسي بجميع ما امر الله به * وذلك انه لما كان الشهر الاول 17
18 من السنة الثانية اليوم الاول منه نصب المسكن * فاول ما نصبه وضع قواعده * وركب عليه
19 تخاتجه * وجعل فيها عوارضه * واقام عمده * ثم بسط الخباء عليه * وصير الغطاء عليه
20 من فوق * كما امر الله * ثم اخذ الشهادة فوضعها في الصندوق * وعلق عليه الدهوق *
21 وجعل عليه الغشاء * ثم ادخله الي المسكن * وعلق حجلة الستر فستر بها * كما امر
22 الله * ثم جعل المائدة في خباء المحضر في جانب المسكن الشمالي من خارج السجف * وصف 23
عليها صف خبز بين يدي سكينة الله * كما امر الله *

Deinde tende tentorium per circulum, & 8
appende velum januæ ejus. Deinde accipe 9
de oleo unctionis, & unge habitaculum,
& quicquid in eo eſt, & ſanctifica illud,
& omnia vaſa ejus, & fiet ſanctum. Unge 10
quoque altare elevationis, & cuncta vaſa
ejus, & ſanctifica illud, & fiet de præcipuis ſanctorum, & unge etiam labrum, 11
& ſedile ejus, et ſanctifica ambo. Et ad- 12
duc Haronem, et filios ejus ad januam
tentorii conventûs, et lava eos aquâ. Et 13
veſti Haronem veſtibus ſanctuarii, et
unge illum, ac ſanctifica illum, ut ſacerdotio fungatur mihi. Et adduc filios 14
ejus, et veſti eos tunicis. Et unge eos ſi- 15
cuti unxiſti patrem eorum, ut ſacerdotio
fungantur mihi : & erit unctio eorum
illis ſacerdotium æternitatis in generatio- 16
nes ſuas. Et fecit Muſa omnia quæ præce- 17
pit ei Deus. Cùm enim fuiſſet menſis primus anni ſecundi, primâ die ipſius erexit 18
habitaculum. Et cùm primùm illud erigeret, poſuit baſes ejus, & compoſuit
ſuper illud tabulas ejus, et immiſit in eas
tranſverſa ejus, et erexit columnas ejus.
Deinde extendit tentorium ſuper illud, et 19
poſuit operculum ſuper illud deſuper, ſicut præceperat ei Deus. Deinde accepit 20
teſtimonium, et poſuit illud in arca, et
appendit ei vectes , et impoſuit ſuper
illam velum. Deinde introduxit illam in 21
habitaculum, et appendit aulæum velaminis, eoque velavit illam, ut præceperat
ei Deus. Deinde poſuit menſam in taber- 22
naculo conventûs, in latere habitaculi Septentrionali, extra velũ. Et ordinavit ſu- 23
per illam ordinem panis ante habitaculũ
Dei, quemadmodum præceperat ei Deus.

femur ſuper ,menſam contra convent' tabernaculo in candelabrum poſuit Et
24 וַיָּשֶׂם אֶת־הַמְּנֹרָה בְּאֹהֶל מוֹעֵד נֹכַח הַשֻּׁלְחָן עַל יֶרֶךְ
,Domino coram lucernas fecit aſcendere Et .meridiem in tabernaculi
25 הַמִּשְׁכָּן נֶגְבָּה׃ וַיַּעַל הַנֵּרֹת לִפְנֵי יְהוָה
altare poſuit Et .Moſeh Dominus præcepit quēadmodum
26 כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃ וַיָּשֶׂם אֶת־מִזְבַּח
illo ſuper fecit ſuffire Et .velo coram conventus tabernaculo in auri
27 הַזָּהָב בְּאֹהֶל מוֹעֵד לִפְנֵי הַפָּרֹכֶת׃ וַיַּקְטֵר עָלָיו
.Moſeh Dominus præcepit quemadmodū,aromatum ſuffimentū
קְטֹרֶת סַמִּים כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃
holocauſti altare Et .tabernaculi oſtii tegumentum poſuit Et
28 וַיָּשֶׂם אֶת־מָסַךְ הַפֶּתַח לַמִּשְׁכָּן׃ וְאֵת מִזְבַּח הָעֹלָה
29 illo ſuper fecit aſcendere & ,conventus tentorii tabernaculi oſtium ad poſuit
שָׂם פֶּתַח מִשְׁכַּן אֹהֶל־מוֹעֵד וַיַּעַל עָלָיו
Dominus præcepit quēadmodum munus & ,holocauſtum
אֶת־הָעֹלָה וְאֶת־הַמִּנְחָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־
inter & conventus tabernaculū inter concham poſuit Et .Moſeh
30 מֹשֶׁה׃ וַיָּשֶׂם אֶת־הַכִּיֹּר בֵּין־אֹהֶל מוֹעֵד וּבֵין
Moſeh ea ex lavabunt Et .lavandū ad aquas ibi dedit & :altare
31 הַמִּזְבֵּחַ וַיִּתֵּן שָׁמָּה מַיִם לְרָחְצָה׃ וְרָחֲצוּ מִמֶּנּוּ מֹשֶׁה
ad eos ingrediendo In .ſuos pedes & ,ſuas manus,ejus filii & Aharon &
32 וְאַהֲרֹן וּבָנָיו אֶת־יְדֵיהֶם וְאֶת־רַגְלֵיהֶם׃ בְּבֹאָם אֶל־
quēadmodū ,ſe lavabūt ,altare ad eos approximando in & convent' tabernaculū
אֹהֶל מוֹעֵד וּבְקָרְבָתָם אֶל־הַמִּזְבֵּחַ יִרְחָצוּ כַּאֲשֶׁר
circum atrium erexit Et .Moſeh Dominus præcepit
33 צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃ וַיָּקֶם אֶת־הֶחָצֵר סָבִיב
conſummavit & ,atrii portæ tegumentum dedit & ,altare & ,tabernaculum
לַמִּשְׁכָּן וְלַמִּזְבֵּחַ וַיִּתֵּן אֶת־מָסַךְ שַׁעַר הֶחָצֵר וַיְכַל
,conventus tabernaculum nubes operuit Et .opus Moſeh
34 מֹשֶׁה אֶת־הַמְּלָאכָה׃ וַיְכַס הֶעָנָן אֶת־אֹהֶל מוֹעֵד
Moſeh potuit non Et .tabernaculum implevit Domini gloria &
35 וּכְבוֹד יְהוָה מָלֵא אֶת־הַמִּשְׁכָּן׃ וְלֹא־יָכֹל מֹשֶׁה
gloria & ,nubes illud ſuper habitavit quia,convent' tabernaculū ad ingredi
לָבוֹא אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד כִּי־שָׁכַן עָלָיו הֶעָנָן וּכְבוֹד
deſuper nubes aſcendendo in Et .tabernaculum replevit Domini
36 יְהוָה מָלֵא אֶת־הַמִּשְׁכָּן׃ וּבְהֵעָלוֹת הֶעָנָן מֵעַל
.ſuis profectionib' cunctis in Iſrael filii proficiſcebātur,tabernaculo
הַמִּשְׁכָּן יִסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּכֹל מַסְעֵיהֶם׃
.ejus ſuſtolli diem ad uſq; proficiſcebātur non & ,nubes aſcenderet non ſi Et
37 וְאִם־לֹא יֵעָלֶה הֶעָנָן וְלֹא יִסְעוּ עַד־יוֹם הֵעָלֹתוֹ׃
nocte erit ignis & ,die tabernaculū ſuper Domini nubes Quia
38 כִּי עֲנַן יְהוָה עַל־הַמִּשְׁכָּן יוֹמָם וְאֵשׁ תִּהְיֶה לַיְלָה
.corā profectionibus cunctis in Iſrael domus omnis oculis in eo in
בּוֹ לְעֵינֵי כָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל בְּכָל־מַסְעֵיהֶם׃

Verſio VULG. LAT.

24 Poſuit & altare aureum ſub tecto teſtimonii contra velum, 25 Et adolevit ſuper eo incenſum aromatum, ſicut juſſerat Dominus Moyſi. 26 Poſuit & tentorium in introitu tabernaculi teſtimonii, 27 Et altare holocauſti in veſtibulo teſtimonii, offerens in eo holocauſtum, & ſacrificia, ut 28 Dominus imperaverat. Labrum quoque ſtatuit inter tabernaculum teſtimonii & altare, implens illud aquâ. 29 Laverúntque Moyſes & Aaron ac filii ejus manus ſuas & pedes, 30 Cùm ingrederentur tectum fœderis, & accederent ad altare, ſicut præceperat 31 Dominus Moyſi. Erexit & atrium per gyrum tabernaculi & altaris, ducto in introitu ejus tentorio. Poſtquam o- 32 mnia perfecta ſunt, Operuit nubes tabernaculum teſtimonii, & gloria Domini implevit illud. 33 Nec poterat Moyſes ingredi tectum fœderis, nube operiente omnia, & majeſtate Domini coruſcante, quia 34 cuncta operuerat. Si quando nubes tabernaculum deſerebat, proficiſcebantur filii Iſ- 35 rael per turmas ſuas. Si pendebat deſuper, manebant in 36 eodem loco. Nubes quippe Domini incubabat per diem tabernaculo, & ignis in nocte, videntibus cunctis populis Iſrael per cunctas manſiones ſuas.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

24 Καὶ ἔθηκε τὴν λυχνίαν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, εἰς τὸ κλίτος τῆς σκηνῆς τὸ πρὸς Νότον. 25 Καὶ ἐπέθηκε τοὺς λύχνους αὐτῆς (υ)ἔναντι κυρίου, ὃν τρόπον συνέταξε κύριος τῷ Μωυσῇ. 26 Καὶ ἔθηκε τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου ἀπέναντι τοῦ καταπετάσματος, 27 Καὶ ἐθυμίασεν ἐπ᾽ αὐτοῦ θυμίαμα τῆς συνθέσεως, (ξ) καθάπερ συνέταξε κύριος τῷ Μωυσῇ. 29 Καὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν καρπωμάτων ἔθηκε παρὰ τὰς θύρας τῆς (ο) σκηνῆς. 33 Καὶ ἔστησε τὴν αὐλὴν κύκλῳ τῆς σκηνῆς, καὶ τοῦ θυσιαστηρίου. καὶ συνετέλεσε Μωυσῆς πάντα τὰ ἔργα. 34 Καὶ ἐκάλυψεν ἡ νεφέλη τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου· καὶ δόξης κυρίου ἐπλήσθη ἡ σκηνή. 35 Καὶ οὐκ (π) ἠδυνάσθη Μωυσῆς εἰσελθεῖν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, ὅτι ἐπεσκίαζεν ἐπ᾽ αὐτὴν ἡ νεφέλη, καὶ δόξης κυρίου (ρ) ἐνεπλήσθη ἡ σκηνή. 36 Ἡνίκα δ᾽ ἂν ἀνέβη ἡ νεφέλη ἀπὸ τῆς σκηνῆς, ἀνεζεύγνυσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ σὺν τῇ ἀπαρτίᾳ αὐτῶν. 37 Εἰ δὲ μὴ ἀνέβη ἡ νεφέλη, οὐκ ἀνεζεύγνυσαν (σ) ἕως ἡμέρας, ἧς ἀνέβη ἡ νεφέλη. 38 Νεφέλη γὰρ ἦν ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἡμέρας, καὶ πῦρ ἦν ἐπ᾽ αὐτῆς νυκτὸς ἐναντίον παντὸς Ἰσραήλ, ἐν πάσαις ταῖς ἀναζυγαῖς αὐτῶν.

*

MS.A. (υ) ἐναντίον (ξ) ὃν τρόπον συνέταξεν (ο) σκηνῆς. Καὶ συνετέλεσεν (π) ἐδυνήθη (ρ) ἐπλήσθη (σ) ἕως τῆς ἡμέρας.

* Ἔξοδος τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου.

Et poſuit candelabrum in tabernaculo teſtimonii, ad latus tabernaculi quod ad Auſtrum. 24 *Et impoſuit lucernas ejus ante Dominum, quemadmodum præceperat Dominus Moyſi.* 25 *Et poſuit altare aureum in tabernaculo teſtimonii è regione velaminis,* 26 *Et ſuper illud incenſavit incenſum compoſitionis, quemadmodum præceperat Dominus (f) Moyſi.* 27 *Et altare holocauſtorum poſuit apud januas (g) tabernaculi.* 29 *Et (h) ſtatuit atrium in circuitu tabernaculi, & altaris. Et conſummavit Moyſes omnia opera.* 34 *Et operuit nubes tabernaculum teſtimonii: & gloriâ Domini impletum eſt tabernaculum.* 35 *Et non potuit Moyſes ingredi in tabernaculum teſtimonii, quia obumbrabat ſuper ipſum nubes, & gloriâ Domini impletum erat tabernaculum.* 36 *Quando autem aſcendebat nubes à tabernaculo, (i) disjungebant filii Iſrael cum ſarcinis ſuis.* 37 *Si autem non aſcendebat nubes, non disjungebant uſque ad diem, quâ aſcendebat nubes.* 38 *Nubes enim erat ſuper tabernaculum die, & ignis erat ſuper ipſum nocte coram omni Iſrael in omnibus disjunctionibus eorum.*

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

24 [illegible]
25 26 [illegible]
27 28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]

* [illegible]

Et poſuit candelabrum in tabernaculo, è regione menſæ, in extremitatibus tabernaculi, à Meridie. 24 Accenditque lucernas ejus ante Dominum, ſicut imperaverat Dominus Moſi. 25 Et collocavit altare aureum in tabernaculo temporis, ante velum. 26 Extulitque ſuper illud thus aromaticum, quemadmodum præceperat Dñs Moſi. 27 Et appendit velum oſtio tabernaculi. 28 Et altare holocauſti poſuit in oſtio tabernaculi, & extulit ſuper illud holocauſtum & farinam, quemadmodum præceperat Dominus Moſi. 29 Et collocavit concham inter tabernaculum temporis & altare, injecitque illuc aquam ad lavandum. 30 Lavabantque Moſes & Aharon & filii ejus manus ſuas & pedes ſuos. 31 Quando ingrediebantur in tabernaculum temporis, & quando accedebant ad altare, lavabant, quemadmodum præceperat Dominus Moſi. 32 Et erexit atrium per circuitum tam tabernaculo quàm altari: appenditque velum oſtio tabernaculi, & abſolvit Moſes opus. 33 Et obtexit nubes tabernaculum temporis, & honore Domini repletū eſt tabernaculum. 34 Nec potuit Moſes ingredi tabernaculum temporis, eò quòd incubuiſſet ſuper illud nubes, & honor Domini repléſſet tabernaculum. 35 Quoties autem nubes attollebatur de ſuper tabernaculum, proficiſcebantur filii Iſrael in cunctis profectionibus ſuis. 36 Si verò non attollebatur nubes, non proficiſcebantur uſq; ad diem quo ſuſtolleretur. 37 Nam nubes Dñi ſuper tabernaculo interdiu, & ignis erat in eo noctu, & coram univerſa gente Iſraelitica in omnib' profectionib' ſuis. 38

Finis hujus libri ſecundi Legis, in quo continentur quidē capita viginti ſex, verſus autem ter mille ſexcenti viginti ſex.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

24 וְשַׁוִּי יָת־מְנָרְתָא בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא
לָקֳבֵיל פָּתוֹרָא עַל שִׁדָּא דְמַשְׁכְּנָא
25 דָּרוֹמָא׃ וְאַדְלֵיק בּוֹצִינַיָּא קֳדָם יְיָ
26 כְּמָא דִי־פַקֵּיד יְיָ יָת־מֹשֶׁה׃ וְשַׁוִּי יָת־
מַדְבְּחָא דְדַהֲבָא בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא קֳדָם
27 פָּרוּכְתָּא׃ וְאַקְטַר עֲלוֹהִי קְטֹרֶת
בּוּסְמִין כְּמָא דִי־פַקֵּיד יְיָ יָת־מֹשֶׁה׃
28 וְשַׁוִּי יָת־פְּרָסָא דְתַרְעָא לְמַשְׁכְּנָא׃
29 וְיָת מַדְבְּחָא דַעֲלָתָא שַׁוִּי בִּתְרַע
מַשְׁכְּנָא מַשְׁכַּן־זִמְנָא וְאַסֵּיק עֲלוֹהִי
יָת־עֲלָתָא וְיָת־מִנְחָתָא כְּמָא דִי־
30 פַקֵּיד יְיָ יָת־מֹשֶׁה׃ וְשַׁוִּי יָת־כִּיּוֹרָא
בֵּין־מַשְׁכַּן זִמְנָא וּבֵין מַדְבְּחָא וִיהַב
31 תַּמָּן מַיָּא לְקִדּוּשׁ׃ וּמְקַדְּשִׁין מִנֵּיהּ
מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּבְנוֹהִי יָת־יְדֵיהוֹן
32 וְיָת־רַגְלֵיהוֹן׃ בְּמֵעַלְהוֹן לְמַשְׁכַּן
זִמְנָא וּבְמִקְרַבְהוֹן לְמַדְבְּחָא
מְקַדְּשִׁין כְּמָא דִי־פַקֵּיד יְיָ יָת־מֹשֶׁה׃
33 וַאֲקֵים יָת־דַּרְתָּא סְחוֹר־סְחוֹר
לְמַשְׁכְּנָא וּלְמַדְבְּחָא וִיהַב יָת־
פְּרָסָא דִתְרַע דַּרְתָּא וְשֵׁיצִי מֹשֶׁה
34 יָת־עֲבִדְתָּא׃ וַחֲפָא עֲנָנָא יָת־מַשְׁכַּן
זִמְנָא וִיקָרָא דַיְיָ אִתְמְלִי יָת־
35 מַשְׁכְּנָא׃ וְלָא־יְכֵיל מֹשֶׁה לְמֵעַל
לְמַשְׁכַּן זִמְנָא אֲרֵי־שְׁרָא עֲלוֹהִי
עֲנָנָא וִיקָרָא דַיְיָ אִתְמְלִי יָת־
36 מַשְׁכְּנָא׃ וּבְאִסְתַּלָּקוּת עֲנָנָא
מֵעִלָּוֵי מַשְׁכְּנָא נָטְלִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
37 בְּכָל מַטְלָנֵיהוֹן׃ וְאִם לָא מִסְתַּלַּק
עֲנָנָא וְלָא נָטְלִין עַד־יוֹמָא
38 אִסְתַּלָּקוּתֵיהּ׃ אֲרֵי עֲנַן יְקָרָא דַיְיָ
עַל־מַשְׁכְּנָא בִּימָמָא וְחֵיזוּ אֶשָּׁתָא
הֲוֵי בְלֵילְיָא בֵּיהּ לְעֵינֵי כָל־בֵּית־
יִשְׂרָאֵל בְּכָל־מַטְלָנֵיהוֹן׃

24 Poſuítque candelabrum in tabernáculo fœderis, é regione menſæ: in latere auſtrali tabernaculi. 25 Et incendit lucernas coram Domino: ſicut præceperat Dominus Moyſi. 26 Et poſuit altare aureum in tabernaculo fœderis: coram velo. 27 Et adolevit ſuper eo incenſum aromatum: ſicut præceperat Dominus Moyſi. 28 Et poſuit tentorium in oſtio tabernaculi. 29 Et altare holocauſti poſuit in oſtio tabernaculi fœderis: & obtulit ſuper eo holocauſtum, & munus; ſicut præceperat Dominus Moyſi. 30 Poſuítque labrum inter tabernaculum fœderis & inter altare: & poſuit ibi aquâ, ad lavandū. 31 Laverúntque ex eo, Moyſes, & Aaron & filii ejus, manus ſuas & pedes ſuos. 32 Cum ingrederentur tabernaculum fœderis, & cum accederent ad altare, lavabantur: ſicut præceperat Dominus Moyſi. 33 Erexítque atrium per circuitum tabernaculi et altaris; & poſuit velum in oſtio atrii: & perfecit Moyſes omne opus. 34 Et operuit nubes tabernaculū fœderis: et gloria Domini implevit tabernaculum. 35 Et non poterat Moyſes ingredi tabernaculū fœderis; eò quòd manebat ſuper illud nubes: & gloria Domini impleverat tabernaculum. 36 Et cum elevabatur nubes deſuper tabernaculū, proficiſcebantur filii Iſrael: per omnes manſiones ſuas. 37 Et ſi non elevabatur nubes: non proficiſcebantur, uſque in diem quâ elevabatur. 38 Nubes enim *gloriæ* Domini erat ſuper tabernaculum per diem; & *viſio* ignis erat in eo per noctem: in oculis omnis domus Iſrael, in omnibus manſionibus ſuis.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM.

Tranſlatio Latina.

Poſuit verò candelabrum in tentorio tabernaculi è regione menſæ ad latus tabernaculi Meridionale. 24 *Et accendit lucernas coram Domino, ſicut præceperat Dominus Moſi.* 25 *Poſuit & altare aureum in tabernaculo teſtimonii è regione veli.* 26 *Et adolevit ſuper illud incenſum aromatum coram Domino, ſicut præceperat Dominus Moſi.* 27 *Et poſuit aulæum portæ tabernaculi.* 28 *Altare etiam holocauſti poſuit è regione portæ tabernaculi in tentorio teſtimonii, & obtulit ſuper illud holocauſtū, & oblationē, ſicut præceperat Dominus Moſi.* 29 *Poſuit quoque labrum inter tentorium teſtimonii, & inter altare, poſuitque ibi aquam ad lavandum.* 30 *Et lavit ex ea Moſes Aaronem, & filios ejus, manus eorum, & pedes eorum.* 31 *Cùm ingrediebantur ad tabernaculum teſtimonii, & cùm accedebant ad altare, lavabantur, ſicut præceperat Dominus Moſi.* 32 *Erexit etiam atrium circa tabernaculum, & altare, & poſuit aulæum portæ atrii. Et perfecit Moſes omne opus.* 33 *Tunc operuit nubes tentorium teſtimonii, & gloria Domini replevit tabernaculum.* 34 *Et non potuit Moſes intrare in tentorium teſtimonii, quia reſidebat ſuper illud nubes, & gloria Domini repleverat tabernaculum.* 35 *Cùm autem aſcendebat nubes à tabernaculo, proficiſcebantur filii Iſrael in omnibus itineribus ſuis.* 36 *Si verò non aſcenderet nubes, neque proficiſcebantur uſque ad diem aſcenſûs ipſius.* 37 *Nubes enim Domini erat ſuper tabernaculum interdiu, & ignis erat in eo noctu ante oculos omnis domûs Iſrael, in omnibus itineribus eorum.* 38

Iſte liber ſecundus Sectionum eſt ducentarum.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ثم صير المنار في خباء المحضر حذاء المائدة * في جانب المسكن الجنوبي * واسرج السرج 24
بين يدي سكينة الله كما امر الله * ثم صير مذبح الذهب في خباء المحضر بين يدي السجف 25 26
* وبخر عليه من بخور الصماغ * كما امر الله * ثم علق ستر الباب على المسكن * وصير مذبح 27 28
القرابين على باب خباء المحضر * وقرب عليه صعيده وهديته * كما امر الله * ثم صير الحوض 29 30
بين خباء المحضر والمذبح * وجعل فيه ماء للغسل * فيغسل منه موسي وهرون وبنوه ايديهم 31
وارجلهم في دخولهم الي خباء المحضر * وفي تقدمهم الي المذبح يغسلونها كما امر الله * ثم ضرب 32 33
السرادق حول المسكن والمذبح وعلي ستر بابه * واكمل موسي جميع الصناعة * ثم غطي 34
الغمام خباء المحضر ونور الله ملأ المسكن * ولم يطق موسي ان يدخل الي خباء المحضر 35
لكون الغمام عليه * ونور الله مالئ المسكن * فكان الغمام اذا ارتفع عن المسكن يرحل 36
بنو اسرائيل الي جميع مراحلهم * وان لم يرتفع لم يرحلوا الي يوم ارتفاعه * لان غماما من 37 38
عند الله كان على المسكن نهارا * وكانت فيه النار ليلا بحضرة جميع بني اسرائيل في
جميع مراحلهم *

* تم السفر الثاني من التورية المقدسة بحمد الله وعونه وحسن توفيقه *
والحمد لله رب العالمين *

* *Deinde poſuit candelabrum in tabernaculo conventûs, è regione menſæ, in latere habitaculi Aquilonari.* 24 *Et aptavit lucernas ante habitaculum Dei, ſicuti præceperat ei Deus.* 25 *Deinde poſuit altare auri in tentorio conventûs, ante velum:* 26 *Et adolevit ſuper illud incenſum gummi, ut præceperat ei Deus.* 27 *Deinde appendet velū portæ ſuper habitaculum.* 28 *Et poſuit altare oblationum ad januam tentorii conventûs, & obtulit ſuper illud elevationem & munus, ſicut præceperat ei Deus.* 29 *Deinde poſuit labrum inter tentorium conventûs et altare, & poſuit in eo aquam ad lotionem.* 30 *Et lavabunt in eo Muſa, & Haron, & filii ejus manus ſuas & pedes ſuos, in ingreſſu eorum ad tentorium conventûs.* 31 *Et in acceſſu eorum ad altare, lavabunt eos, ſicut præcepit ei Deus.* 32 *Deinde tetendit tentoriū circa habitaculum & altare & ſuper velum januæ ejus. Et complevit Muſa omne opus.* 33 *Deinde cooperuit nubes tentorium conventûs, & lumine Dei plenum erat habitaculum.* 34 *Et non potuit Muſa ingredi tentorium conventûs, eò quòd eſſet nubes ſuper illud, & lumen Dei impleret habitaculum.* 35 *Et quando nubes elevabatur ex habitaculo, diſcedebant filii Iſrail ad omnes ſuas profectiones.* 36 *Etſi non elevabatur, non diſcedebant uſque ad diem elationis ejus.* 37 *Quoniam nubes à conſpectu Dei erat ſuper habitaculum per diem, & erat in eo ignis per noctem in conſpectu omnium filiorum Iſrail, in omnibus manſionibus ſuis.* 38

Abſolutus eſt liber ſecundus Legis ſacroſanctæ, cum gloria Dei, ejuſque auxilio, & optima ejus providentiâ. quare laus Deo Domino creaturarum,

ספר ויקרא : א

CAPUT I. א

tabernaculo è eum ad Dominus est locutus & , *Moseh ad clamavit* Et
1 ויקרא אל־משה וידבר יהוה אליו מאהל
: eos ad dices & , Israel filios ad Loquere :dicendo ,*conventus*
2 מועד לאמר׃ דבר אל־בני ישראל ואמרת אלהם
de , Domino *appropinquationem* vobis ex *fecerit appropinquare* cū Homo
אדם כי־יקריב מכם קרבן ליהוה מן־
appropinquare facietis pecore de & , *bove* de , *animali*
הבהמה מן־הבקר ומן־הצאן תקריבו את־
masculum ,*bove* de ejus *appropinquatio ascensio* Si .*vestrā appropinquationē*
3 קרבנכם׃ אם־עלה קרבנו מן־הבקר זכר
conventus tabernaculi ostium ad :eū *faciet appropinquare integrum*
תמים יקריבנו אל־פתח אהל מועד
.Domini facies ad suam voluntatem *ad* ,eum faciet appropinquare
יקריב אתו לרצנו לפני יהוה׃
expiandū ad *ei erit accepta* & , *ascensionis* caput super,suā manū *fulciet* Et
4 וסמך ידו על ראש העלה ונרצה לו לכפר
: Domini *facies ad* bovis filium mactabit Et .ipsum *super*
5 עליו׃ ושחט את־בן הבקר לפני יהוה
spargent & ,sanguinem sacerdotes Aharon filii *faciēt appropinquare* &
והקריבו בני אהרן הכהנים את־הדם וזרקו את־
conventus tabernaculi ostium quod , circum altare super sanguinem
הדם על־המזבח סביב אשר־פתח אהל מועד׃
.ejus frusta in illud concidet & , *ascensionem exspoliabit* Et
6 והפשיט את־העלה ונתח אתה לנתחיה׃
ordinabūt Et .altare super ignem sacerdotis Aharon filii *dabunt* Et
7 ונתנו בני אהרן הכהן אש על־המזבח וערכו
sacerdotes Aharon filii ordinabunt Et .ignem super ligna
8 עצים על־האש׃ וערכו בני אהרן הכהנים את
super quæ ligna super adipem & , caput , frusta
הנתחים את־הראש ואת־הפדר על־העצים אשר על־
lavabit ,ejus crura &,ejus intestinū Et .altare super qui , ignem
9 האש אשר על־המזבח׃ וקרבו וכרעיו ירחץ
Ascensio .altari in omnia sacerdos faciet suffire Et .aquis in
במים והקטיר הכהן את־הכל המזבחה עלה
pecore de si Et .DOMINO quietis odoris *ignitio*
10 אשה ריח־ניחוח ליהוה׃ ואם־מן־הצאן
integrū masculū ,*ascensionē* in capris de vel , ovibus de,ej⁹ *appropinquatio*
קרבנו מן־הכשבים או מן־העזים לעלה זכר תמים
aquilonem ad altaris *femur* ad eum mactabit Et *eū faciet appropinquare*
11 יקריבנו׃ ושחט אתו על ירך המזבח צפנה
ej⁹ sanguinē sacerdotes Aharon filii spargent & : Domini facies ad
לפני יהוה וזרקו בני אהרן הכהנים את־דמו
& ,ipsius frusta in eum concidet Et .undique altare super
12 על־המזבח סביב׃ ונתח אתו לנתחיו ואת
quæ , ligna super ea sacerdos ordinabit &,ej⁹ adipem &,ejus caput
ראשו ואת־פדרו וערך הכהן אתם על־העצים אשר
.altare super qui ignem super
על־האש אשר על־המזבח׃

Versio VULG. LAT.

CAP. I.

1 Vocavit autem Moysen, & locutus est ei Dominus de tabernaculo testimonii, dicens;
2 Loquere filiis Israel, et dices ad eos; Homo qui obtulerit ex vobis hostiam Domino de pecoribus, id est, de bobus & ovibus offerens victimas,
3 Si holocaustum fuerit ejus oblatio, ac de armento; masculum immaculatū offeret ad ostium tabernaculi, ad placandum sibi Dominum.
4 Ponétque manum super caput hostiæ, & acceptabilis erit, atque in expiationem ejus
5 proficiens. Immolabítque vitulum coram Domino, & offerent filii Aaron sacerdotes sanguinem ejus, fundentes per altaris circuitum, quod est ante ostium tabernaculi.
6 Detractâque pelle hostiæ, ar-
7 tus in frusta concident, Et subjiciēt in altari ignem, strue
8 lignorum antè compositâ. Et membra quæ sunt cæsa: desuper ordinantes, caput videlicet, & cuncta quæ adhærent
9 jecori, Intestinis & pedibus lotis aqua: adolebítque ea sacerdos super altare in holocaustum & suavem odorem
10 Domino. Quòd si de pecoribus oblatio est, de ovibus sive de capris holocaustum, masculum absque macula
11 offeretur. Immolabítq; ad latus altaris, quod respicit ad Aquilonem, coram Domino: sanguinem verò illius fundent super altare filii Aaron per
12 circuitum. Dividentq; membra, caput, & omnia quæ adhærent jecori: & ponent super ligna, quibus subjiciendus est ignis.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. α΄.

1 Καὶ ἀνεκάλεσε (α) Μωυσῆν, καὶ ἐλάλησε κύριος αὐτῷ ἐκ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, λέγων,
2 Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτοὺς, Ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν (β) ἐὰν προσαγάγῃ δῶρα τῷ κυρίῳ, ἀπὸ τῶν (γ) κτηνῶν καὶ ἀπὸ τῶν βοῶν καὶ ἀπὸ τῶν προβάτων προσοίσετε τὰ δῶρα ὑμῶν.
3 Ἐὰν ὁλοκαύτωμα τὸ δῶρον αὐτοῦ, ἐκ τῶν βοῶν ἄρσεν ἄμωμον προσάξει πρὸς τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, προσοίσει αὐτὸ δεκτὸν (δ) ἐναντίον
4 κυρίου. Καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ καρπώματος δεκτὸν αὐτῷ,
5 ἐξιλάσασθαι περὶ αὐτοῦ. Καὶ σφάξουσι τὸν μόσχον ἔναντι κυρίου· καὶ προσοίσουσιν οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα, καὶ προσχεοῦσι τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ τὸ ἐπὶ τῶν θυρῶν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυ-
6 ρίου. Καὶ (ε) ἐκδείραντες τὸ ὁλοκαύ-
7 τωμα, μελιοῦσιν αὐτὸ κατὰ μέλη, Καὶ ἐπιθήσουσιν οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν οἱ ἱερεῖς πῦρ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· καὶ (ζ) ἐπιστοιβά-
8 σουσι ξύλα ἐπὶ τὸ πῦρ. Καὶ ἐπιστοιβάσουσιν οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν οἱ ἱερεῖς (η) τὰ διχοτομήματα, καὶ τὴν κεφαλὴν, καὶ τὸ στέαρ (θ) ἐπὶ τὰ ξύλα τὰ ἐπὶ τοῦ πυρὸς τὰ ὄντα ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου.
9 Τὰ δὲ ἐγκοίλια καὶ τοὺς πόδας πλυνοῦσιν ὕδατι. καὶ (ι) ἐπιθήσουσιν οἱ ἱερεῖς τὰ πάντα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· κάρπωμά ἐστι θυσία ὀσμὴ εὐωδίας τῷ
10 κυρίῳ. Ἐὰν δὲ ἀπὸ τῶν προβάτων τὸ δῶρον αὐτοῦ τῷ κυρίῳ, ἀπό τε τῶν ἀρνῶν, καὶ τῶν ἐρίφων (κ) εἰς ὁλοκαυτώματα,
11 ἄρσεν ἄμωμον προσάξει αὐτό. Καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ· καὶ σφάξουσιν αὐτὸ ἐκ πλαγίων τοῦ θυσιαστηρίου πρὸς βορρᾶν ἔναντι κυρίου· καὶ προσχεοῦσιν οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ.
12 Καὶ διελοῦσιν αὐτὸ κατὰ μέλη, καὶ τὴν κεφαλὴν, καὶ τὸ στέαρ· καὶ ἐπιστοιβάσουσιν (λ) οἱ ἱερεῖς αὐτὰ ἐπὶ τὰ ξύλα τὰ ἐπὶ τοῦ πυρὸς τὰ ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου.

CAP. I.

1 *Et (a) revocavit Moysen, & locutus est Dominus ei ex tabernaculo testimonii, dicens,*
2 *Loquere filiis Israel, & dices ad eos, Homo ex vobis si afferat munera Domino, de pecoribus & de bobus & de ovibus offeretis munera vestra.*
3 *Si (b) holocaustoma munus ejus, de bobus masculum immaculatum adducet ad ostium tabernaculi testimonii, offeret illud acceptabile ante Dominum.*
4 *Et imponet manum super caput holocausti acceptabile ei, ad depropitiandum pro ipso.*
5 *Et jugulabunt vitulum ante Dominum: & offerent filii Aaron (c) sacerdotes sanguinem, & effundent sanguinem ad altare in circuitu quod est super januas tabernaculi testimonii.*
6 *Et decoriantes holocaustoma, membratim dividēt illud per membra,*
7 *Et imponent filii Aaron sacerdotes ignem super altare: & constipabunt ligna super ignem.*
8 *Et (d) constipabunt filii Aaron sacerdotes membra divisa, & caput, & (e) adipem super ligna quæ super ignem, quæ sunt super altare.*
9 *(f) Interanea verò, & pedes lavabunt aquâ. (g) Et imponent sacerdotes omnia super altare: holocaustum est (h) sacrificium odor suavitatis Domino.*
10 *Si autem de ovibus munus ejus Domino, & de agnis, & de hædis in holocaustomata, masculum immaculatum adducet illud.*
11 *Et imponet manum super caput ejus: & jugulabunt illud à latere altaris ad Aquilonem ante Dominum: & effundent filii Aaron sacerdotes sanguinem eius super altare in circuitu.*
12 *Et divident illud per membra, & caput, & adipem: Et constipabunt sacerdotes ea super ligna quæ super ignem quæ super altare.*

MS.A. (α) Μωσῆν, (β) ἐὰν προσφέρῃ (γ) κτηνῶν, ἀπὸ (δ) ἔναντι (ε) δείραντες (ζ) στοιβάσουσιν (η) ἐπὶ τὰ (θ) καὶ τὰ ξύλα ἐπὶ τοῦ (ι) ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς (κ) εἰς ὁλοκαύτωμα (λ) αὐτὸ οἱ ἱερεῖς ἐπὶ τὰ ξύλα ἐπὶ τοῦ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

LIBER SACERDOTUM, *TERTIUS LEGIS.*

CAP. I.

1 Vocavit autem Dominus Mosen, & allocutus est eum è tabernaculo temporis, di-
2 cens; Loquere cum filiis Israel, & dic eis; Unusquisq; vestrûm cùm obtulerit oblationem Dño ex animantibus, de bobus & de ovib⁹ offeretis oblationes vestras.
3 Si holocaustum fuerit oblatio ejus de bob⁹, masculus sit sine macula: adducet illum ad ostiū tabernaculi temporis, offeretque illud ad placationem sibi obtinendam à Dño.
4 Ponet autē manū suā super caput oblationis suæ, & placabitur ei, ut indulgentiā ipsi conce-
5 dat. Et mactabit filium bovis corā Dño, & admovebunt sacerdotes filii Aharonis sanguinem, spargentq; sanguinem super altare per ambitum in ostio tabernaculi temporis.
6 Deinde detrahet pellem holocausti, & disse-
7 cabit membra ejus. Dabuntq; sacerdotes filii Aharonis ignem super altare, & struent
8 ligna super ignem. Disponentq; sacerdotes filii Aharonis membra & caput & adipem super ligna quæ sunt in igne qui est super al-
9 tare. Intestina verò ejus & crura ejus lavabit aquis, elevabitque eum sacerdos totū ad altare: holocaustū est, sacrificiū in odorem
10 suffit⁹ Dño. Si verò ex ovib⁹ fuerit sacrificium ej⁹, ex agnis *scilicet* aut ex capris in holocaustū, masculū sine macula offeret illum.
11 Et mactabit eum super margines altaris, ab Aquilonari latere ipsi⁹ corā Dño: spargētq; sacerdotes filii Aharonis sanguinē ej⁹ super
12 altare per circuitū. Et dissecabit membra ej⁹, & caput ej⁹, & adipē illi⁹, disponetque sacerdos super ligna quæ sunt in igne qui est super altare.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

TARGUM ONKELOS.

א

1 וקרא למשה ומליל יי עמיה
מִמַשכן זמנא למימר׃ מליל עם־ 2
בני ישראל ותימר להון אנש ארי־
יקריב מנכון קורבנא קדם יי מן־
בעירא מן־תורא ומן־ענא תקרבון
ית־קורבנכון׃ אם־עלתא קורבניה 3
מן־תורי דכר שלים יקרבניה
לתרע משכן זמנא יקריב יתיה
לרעוא ליה קדם יי׃ ויסמוך ידיה 4
על־ריש עלתא ויתרעי ליה לכפרא
עלוהי׃ ויכוס ית־בר תורי קדם יי 5
ויקרבון בני אהרן כהניא ית־דמא
ויזרקון ית־דמא על־מדבחא סחור־
סחור די בתרע משכן זמנא׃ וישלח 6
ית־עלתא ויפליג יתה לאיברהא׃
ויתנון בני אהרן כהנא אשתא על־ 7
מדבחא ויסדרון אעיא על־אשתא׃
ויסדרון בני אהרן כהניא ית 8
איבריא וית־רישא וית־תרבא על־
אעיא די על־אשתא די על־מדבחא׃
וגויה וכרעוהי יחליל במיא ויסיק 9
כהנא ית־כולא למדבחא עלתא
קורבן דמתקבל ברעוא קדם יי׃
ואם מן־ענא קורבניה מן־אמריא 10
או מן־בני עזיא לעלתא דכר
שלים יקרבניה׃ ויכוס יתיה על 11
שידא דמדבחא ציפונא קדם יי
ויזרקון בני אהרן כהניא ית־דמיה
על־מדבחא סחור־סחור׃
ויפליג יתיה לאברוהי וית־רישיה 12
וית־תרביה ויסדר כהנא יתהון
על־אעיא די על־אשתא די על־
מדבחא׃

LEVITICI CAP. I.

1 Vocavit autem Moysen: & locutus est Dominus cum eo, de tabernaculo fœderis,
2 dicens. Loquere cum filiis Israel, & dices eis; Homo qui obtulerit ex vobis oblationē coram Domino: de pecorib⁹, de bobus & de ovibus, offere-
3 tis oblationes vestras. Si holocaustum fuerit ejus oblatio de bobus; masculū integrum offerat: ad ostium tabernaculi fœderis offerat illum; ut sit ei placabile coram Domino.
4 Imponetque manum suā sup caput holocausti: & acceptabile erit ei, ad propitiandum
5 pro eo. Immolabitq; vitulum coram Dño: & offerent filii Aaron sacerdotes sanguinem; & aspergent sanguinē super altare, per circuitum, q̄ est in ostio tabernaculi fœderis.
6 Et detrahet pellem holocausti: & dividet illud per mem-
7 bra ejus. Et ponent filii Aaron sacerdotis ignem super altare: & ordinabunt ligna
8 super ignem. Ordinabúntque filii Aaron sacerdotes, membra, caput & adipem: super ligna quæ sunt super ignē, qui
9 est sup altare. Interiora autē ejus et pedes ej⁹ lavabit aquâ: & incendet sacerdos omnia sup altare; *holocaustū* est, oblatio quæ suscipitur cum bene-
10 placito coram Dño. Si autem de filiis ovium fuerit oblatio ejus de arietibus, aut de filiis caprarum, in holocaustum: masculum integrum offeret.
11 Immolabítque eum ad latus Aquilonis altaris, corā Dño: & spargent filii Aaron sacerdotes sanguinē illi⁹ sup altare,
12 per circuitū. Dividétq; illum per membra ej⁹; caput ej⁹, & adipē ej⁹: et ordinabit sacerdos mēbra sup ligna quæ sunt sup ignem, qui est sup altare.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXTUS ET VERSIONIS SAMAR. Translatio Latina.

CAP. I.

1 *Vocavit autem Moysen, & locutus est ei Dominus de tabernaculo testimonii, di-*
2 *cens; Loquere filiis Israel, dicens eis; Cùm homo ex vobis offeret munus Domino, de animalibus, de bobus, de pecudibus offeretis munera vestra.*
3 *Si munus ejus, holocaustum fuerit de bobus, masculum immaculatum offeret eum; ad ostium tabernaculi testimonii adducet eum, (a) ut acceptabilis sit coram facie Domini.*
4 *Ponétque manum suam super caput holocausti, ut acceptabile sit ei ad expiandum ipsum.*
5 *Et jugulabit vitulum coram Domino, offeréntque filii Aaron sacerdotes sanguinem, & fundent sanguinem in circuitu super altare quod est ad ostium tabernaculi testimonii.*
6 *Excoriabunt quoq; holocaustum, & divident il-*
7 *lud in membra sua. Et ponent filii Aaron sacerdotes ignem super altare, & dispo-*
8 *nent ligna super ignē. Disponent etiam filii Aaron sacerdotes membra illa & caput, & adipem super ligna quæ sunt in igne qui est super al-*
9 *tare. Et intestinum eius, & crura eius lavabunt in aquis, adolebitq; sacerdos omnia super altare: holocaustum est hoc, (b) sacrificium ignitū*
10 *odoris suavis Domino. Si verò de pecudibus holocaustum est munus eius Domino, de ovibus & capris masculum immaculatum offeretis illud, ad ostium tabernaculi testimonii adducet eum.*
11 *Et jugulabit eum ad latus Septētrionale altaris corā Domino: fundéntq; filii Aarō sacerdotes sanguinē ej⁹ super altare*
12 *in circuitu. Et dividet eū in membra sua, & caput eius & adipem eius disponet sacerdos super ligna quæ sunt in igne qui est super altare.*

VER. SAM. (a) ad placamentum corā (b) oblatio est

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* بسم الله الرحمن الرحيم *

* السفر الثالث * وهو سفر الاحبار *

* الفصل الاول *

1 * ودعا الله موسي فخاطبه من خباء المحضر قائلاً * خاطب بني اسرايل قائلاً * اي انسان منكم
2 قرب قربانا لله من البهايم * فليقربه من البقر والغنم * ان كان قربانه صعيدة من البقر * فليقربه
3 ذكرا صحيحا * ويقربه الي باب المحضر مرضيا عند الله * ويسند يده علي راس الصعيدة * فيرضي
4 عنه ويغفر له * ويذبح الرب بين يدي سكينة الله * وليقدم بنو هرون الايمة الدم * ويرش الامام
5 عند المذبح الذي عند باب خباء المحضر مستديرا * ويسلخ الصعيدة * ويعضيها اعضاء * ويجعل
6 بنو هرون الامام نارا علي المذبح * وينضدوا عليها حطبا * وينضدوا بنو هرون الامام الاعضاء
7 والراس والقصبة علي الحطب الذي علي النار التي علي المذبح * وجوفه واكارعه فليغسلها
8 بالماء * ويقتر الامام الكل علي المذبح صعيدا * قربان مقبول مرضي هو عند الله * وان كان قربانه
9 هو من الغنم الضان او المعز صعيدا * فليقربه ذكرا صحيحا * ويذبحه الي جانب المذبح شماليا
10 بين يدي سكينة الله * ويرش بنو هرون الايمة دمه علي المذبح دايرا * ويعضيه اعضاء *
11 وينضدها مع راسه وقصبته علي الحطب الذي علي النار التي علي المذبح *
12

IN NOMINE DEI MISERICORDIS MISERATORIS.

LIBER TERTIUS:
Estque Liber Pontificum.

CAPUT I.

1 *Vocavitq; Deus Musam, & loquutus est ad eum de tentorio conventûs,*
2 *dicens; Loquere filiis Israil, dicens, Quicunque ex vobis obtulerit sacrificium Deo de pecoribus, offerat illud de bobus & ovibus.*
3 *Si fuerit sacrificium ipsius elevatio de bobus, offerat eum masculum integrum, & adducat illum ad januam tentorii conventûs, placabilem apud Deum.*
4 *Imponátque manum suam capiti elevationis, & placabitur ei, & dimittetur ei.*
5 *Mactabitque vitulum ante habitaculum Dei: Et offerant filii Haron sacerdotes sanguinem, spargatque illum sacerdos apud altare quod est prope januam tentorii conventûs, circumcirca.*
6 *Detrahatque pellem elevationis, dividat-*
7 *que illam membratim. Accendantque filii Haron sacerdotes ignem super altari, congerantque super eum ligna.*
8 *Et disponant filii Haron sacerdotes membra & caput et iecur super ligna quæ sunt super ignē qui est super altari.*
9 *Ventremque ejus & crura eius lavet aquâ, & adoleat sacerdos omnia super altari in elevationem: sacrificium acceptum & placabile est apud Deum.*
10 *Sin autem oblatio ejus fuerit de ovibus, aut capris in holocaustum, offerat eum masculum integrū.*
11 *Et mactet eum ad latus altaris, Aquilonem versùs, coram habitaculo Dei: spargantque filii Haron sacerdotes sanguinem ejus super altare per gyrum.*
12 *Dividantque illum in membra, astruantque illa cum capite ejus ac jecinore ipsius super lignis quæ sunt super ignem qui est super altari.*

13 והקרב והכרעים ירחץ במים והקריב הכהן את הכל והקטיר המזבחה עלה הוא אשה ריח ניחח ליהוה׃
14 ואם מן העוף עלה קרבנו ליהוה והקריב מן התרים או מן בני היונה את קרבנו׃
15 והקריבו הכהן אל המזבח ומלק את ראשו והקטיר המזבחה ונמצה דמו על קיר המזבח׃
16 והסיר את מראתו בנצתה והשליך אתה אצל המזבח קדמה אל מקום הדשן׃
17 ושסע אתו בכנפיו לא יבדיל והקטיר אתו הכהן המזבחה על העצים אשר על האש עלה הוא אשה ריח ניחח ליהוה׃

CAP. II. ב

1 ונפש כי תקריב קרבן מנחה ליהוה סלת יהיה קרבנו ויצק עליה שמן ונתן עליה לבנה׃
2 והביאה אל בני אהרן הכהנים וקמץ משם מלא קמצו מסלתה ומשמנה על כל לבנתה והקטיר הכהן את אזכרתה המזבחה אשה ריח ניחח ליהוה׃
3 והנותרת מן המנחה לאהרן ולבניו קדש קדשים מאשי יהוה׃
4 וכי תקרב קרבן מנחה מאפה תנור סלת חלות מצת בלולת בשמן ורקיקי מצות משחים בשמן׃
5 ואם מנחה על המחבת קרבנך סלת בלולה בשמן מצה תהיה׃
6 פתות אתה פתים ויצקת עליה שמן מנחה היא׃
7 ואם מנחת מרחשת קרבנך סלת בשמן תעשה׃
8 והבאת את המנחה אשר יעשה מאלה ליהוה והקריבה אל הכהן והגישה אל המזבח׃

Verſio VULG. LAT.

13 Inteſtina verò & pedes lavabunt aquâ. Et oblata omnia adolebit ſacerdos ſuper altare, in holocauſtum & odorem ſuaviſſimum Domino. 14 Si autem de avibus, holocauſti oblatio fuerit Domino, de turturibus, aut pullis columbæ, 15 Offeret eam ſacerdos ad altare: & retorto ad collum capite, ac rupto vulneris loco, decurrere faciet ſanguinem ſuper crepidinem altaris. 16 Veſiculam verò gutturis & plumas, projiciet propè altare ad Orientalem plagam, in loco in quo cineres 17 effundi ſolent, Confringétque aſcellas ejus, & non ſecabit, neque ferro dividet eam, & adolebit ſuper altare, lignis igne ſuppoſito. Holocauſtum eſt & oblatio ſuaviſſimi odoris Domino.

CAP. II.

1 Anima cùm obtulerit oblationem ſacrificii Domino, ſimila erit ejus oblatio, fundétque ſuper eam oleum, & 2 ponet thus, Ac deferet ad filios Aaron ſacerdotes: quorum unus tollet pugillum plenum ſimilæ & olei, ac totum thus, & ponet memoriale ſuper altare, in odorem 3 ſuaviſſimum Domino. Quod autem reliquum fuerit de ſacrificio, erit Aaron & filiorum ejus, Sanctum ſanctorum de oblationibus Domini. 4 Cùm autem obtuleris ſacrificium coctum in clibano: de ſimila, panes ſcilicet abſque fermento, conſperſos oleo, & lagana azyma oleo lita. 5 Si oblatio tua fuerit de ſartagine, ſimilæ conſperſæ oleo 6 & abſque fermento, Divides eam minutatim, & fun- 7 des ſuper eam oleum. Sin autem de craticula fuerit ſacrificium, æquè ſimila oleo 8 conſpergetur. Quam offerens Domino, trades manibus ſacerdotis.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

13 Καὶ τὰ ἐγκοίλια, καὶ τοὺς πόδας πλυνοῦσιν ὕδατι. καὶ προσοίσει ὁ ἱερεὺς τὰ πάντα, καὶ ἐπιθήσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· κάρπωμά ἐστι θυσία ὀσμὴ εὐωδίας (μ) τῷ κυρίῳ. 14 Ἐὰν δὲ ἀπὸ τῶν πετεινῶν κάρπωμα (ν) προσφέρει δῶρον αὐτοῦ τῷ κυρίῳ, καὶ προσοίσει ἀπὸ τῶν τρυγόνων, ἢ ἀπὸ τῶν περιστερῶν τὸ δῶρον αὐτοῦ. 15 Καὶ (ξ) προσοίσει αὐτὸ ὁ ἱερεὺς πρὸς τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἀποκνίσει τὴν κεφαλὴν, καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ στραγγιεῖ τὸ αἷμα πρὸς τὴν βάσιν τοῦ θυσιαστηρίου. 16 Καὶ ἀφελεῖ τὸν πρόλοβον σὺν τοῖς πτεροῖς, καὶ ἐκβαλεῖ αὐτὸ παρὰ τὸ θυσιαστήριον κατ' Ἀνατολὰς εἰς τὸν τόπον τῆς σποδοῦ. 17 Καὶ ἐκκλάσει αὐτὸ ἐκ τῶν πτερύγων, καὶ οὐ διελεῖ, καὶ ἐπιθήσει αὐτὸ ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπὶ τὰ ξύλα τὰ ἐπὶ τοῦ πυρός. κάρπωμά ἐστι θυσία ὀσμὴ εὐωδίας τῷ κυρίῳ.

13 Et inteſtina, & pedes lavabunt aquâ. Et offeret ſacerdos omnia, & imponet ſuper altare: holocauſtum eſt ſacrificium odor ſuavitatis Domino. 14 Si autem de volatilibus holocauſtum offert munus ſuum Domino, & offeret de turturibus, vel de columbis munus ſuum. 15 Et offeret illud ſacerdos ad altare, & (i) retorquebit caput, & imponet ſacerdos ſuper altare, & exſtillabit ſanguinem ad baſim altaris. 16 Et auferet (k) veſiculam gutturis cum plumis, & projiciet eam apud altare ad Orientem in locum cineris: 17 Et effringet eam ab alis, & non (l) dividet, & (m) imponet eam ſacerdos ſuper altare ſuper ligna, quæ ſuper ignem. Holocauſtum eſt ſacrificium odor ſuavitatis Domino.

MS.A. (μ) κυρίῳ. (ν) προσφέρῃ δῶρον τῷ (ξ) προσοίσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ

ΚΕΦ. β'.

1 Ἐὰν δὲ ψυχὴ προσφέρῃ δῶρον θυσίαν τῷ κυρίῳ, σεμίδαλις ἔσται τὸ δῶρον αὐτοῦ, καὶ ἐπιχεεῖ ἐπ' αὐτὸ ἔλαιον, καὶ ἐπιθήσει ἐπ' αὐτὸ λίβανον· θυσία ἐστί. 2 Καὶ οἴσει πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἀαρὼν τοὺς ἱερεῖς· καὶ δραξάμενος ἀπ' αὐτῆς πλήρη τὴν δράκα ἀπὸ τῆς σεμιδάλεως σὺν τῷ ἐλαίῳ, καὶ πάντα τὸν λίβανον αὐτῆς, καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς τὸ μνημόσυνον αὐτῆς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· θυσία ὀσμὴ εὐωδίας τῷ κυρίῳ. 3 Καὶ τὸ λοιπὸν ἀπὸ τῆς θυσίας Ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, ἅγιον τῶν ἁγίων ἀπὸ τῶν θυσιῶν κυρίου. 4 Ἐὰν δὲ (α) προσφέρῃ δῶρον θυσίαν πεπεμμένην ἐκ κλιβάνου δῶρον κυρίῳ ἐκ σεμιδάλεως, ἄρτους ἀζύμους πεφυραμένους ἐν ἐλαίῳ, καὶ λάγανα ἄζυμα διακεχρισμένα ἐν ἐλαίῳ. 5 Ἐὰν δὲ θυσία ἀπὸ τηγάνου τὸ δῶρόν σου, σεμίδαλις πεφυραμένη ἐν ἐλαίῳ, ἄζυμα (β) ἐστι. 6 Καὶ διαθρύψεις αὐτὰ κλάσματα, καὶ ἐπιχεεῖς ἐπ' αὐτὰ ἔλαιον· θυσία ἐστὶ κυρίῳ. 7 Ἐὰν δὲ θυσία ἀπὸ ἐσχάρας τὸ δῶρόν (γ) σου, σεμίδαλις ἐν ἐλαίῳ ποιηθήσεται. 8 Καὶ προσοίσει τὴν θυσίαν ἣν ἂν (δ) ποιήσῃ ἐκ τούτων τῷ κυρίῳ, καὶ προσοίσει πρὸς τὸν ἱερέα.

CAP. II.

1 Si verò anima offerat munus ſacrificium Domino, ſimila erit munus ejus, & effundet oleum, ſuper illud, & imponet thus ſuper illud: (a) ſacrificium eſt. 2 Et afferet ad filios Aaron ſacerdotes: & faciens de eo (b) plenum pugillum de ſimila cum oleo, & omne thus ejus, & imponet ſacerdos memoriale ejus ſuper altare: ſacrificium odor ſuavitatis Domino. 3 Et reliquum de ſacrificio eſt Aaron & filiis ejus, ſanctum ſanctorum de ſacrificiis Domini. 4 Si autē offerat munus ſacrificiū coctū (c) ex clibano munus Domino ex ſimila, panes azymos conſperſos in oleo, & lagana azyma peruncta in oleo. 5 Si autem ſacrificium de ſartagine munus tuum, ſimila conſperſa in oleo, azyma eſt. 6 Et comminues ea in fruſta, et effundes ſuper ea oleum ſacrificium eſt Domino. 7 Si autem ſacrificium de craticula munus tuum, ſimila in oleo fiet. 8 Et (d) offeret ſacrificium quodcunque fecerit de his Domino, & afferet ad ſacerdotem.

MS.A. Κεφ. δ'. (α) προσφέρῃς (β) ἔσται. (γ) σου, ἐν ἐλαίῳ (δ) ποιῇ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 ܘܓܘܗ ܘܟܪܥܘܗܝ ܢܫܝܓ ܒܡܝܐ. ܘܢܩܪܒܝܘܗܝ ܟܗܢܐ ܟܠܗ. ܘܢܣܩܝܘܗܝ ܠܡܕܒܚܐ.
ܥܠܬܐ ܗܘ ܩܘܪܒܢܐ ܠܪܝܚ ܢܝܚܐ ܠܡܪܝܐ. * ܘܐܢ ܡܢ ܦܪܚܬܐ ܥܠܬܐ ܩܘܪܒܢܗ ܠܡܪܝܐ. 14
ܢܩܪܒ ܡܢ ܫܘܦܢܝܢܐ ܠܡܪܝܐ: ܐܘ ܡܢ ܒܢܝ ܝܘܢܐ. ܩܘܪܒܢܗ. * ܘܢܩܪܒܝܘܗܝ ܟܗܢܐ 15
ܠܡܕܒܚܐ. ܘܢܥܨܘܪ ܪܫܗ. ܘܢܣܩ ܠܡܕܒܚܐ. ܘܢܡܨܐ ܕܡܗ ܥܠ ܣܛܪܗ ܕܡܕܒܚܐ. ܚܕܪ
ܚܕܪ. * ܘܢܣܒ ܩܘܪܩܒܢܗ ܒܙܒܠܗ. ܘܢܪܡܝܘܗܝ ܠܘܬ ܓܒ ܡܕܒܚܐ ܡܢ ܡܕܢܚܐ. 16
ܒܕܘܟܬܐ ܕܩܛܡܐ. * ܘܢܫܟܚܝܘܗܝ ܒܝܬ ܓܦܘܗܝ. ܘܠܐ ܢܦܪܘܫ. ܘܢܣܩܝܘܗܝ ܟܗܢܐ 17
ܠܡܕܒܚܐ ܠܥܠ ܡܢ ܩܝܣܐ ܕܥܠ ܢܘܪܐ. ܥܠܬܐ ܗܘ. ܩܘܪܒܢܐ ܠܪܝܚ ܒܣܡܐ ܠܡܪܝܐ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܒ *

ܘܢܦܫܐ ܕܝܢ ܐܢ ܬܩܪܒ ܩܘܪܒܢܐ ܕܣܡܝܕܐ ܠܡܪܝܐ. ܣܡܝܕܐ ܢܗܘܐ ܩܘܪܒܢܗ. ܘܢܢܣܘܟ ܥܠܘܗܝ 1
ܡܫܚܐ. ܘܢܣܝܡ ܥܠܘܗܝ ܠܒܘܢܬܐ. * ܘܢܝܬܝܘܗܝ ܠܘܬ ܟܗܢܐ ܒܪ ܐܗܪܘܢ. ܘܢܡܠܐ ܡܢ 2
ܐܚܕ ܩܒܘܨܗ ܡܢ ܣܡܝܕܐ ܘܡܢ ܡܫܚܐ ܕܥܠ ܟܠܗ ܠܒܘܢܬܐ. ܘܢܣܩ ܟܗܢܐ ܕܘܟܪܢܗ
ܠܡܕܒܚܐ. ܩܘܪܒܢܐ ܠܪܝܚ ܒܣܡܐ ܠܡܪܝܐ. * ܘܕܡܫܬܚܪ ܡܢ ܣܡܝܕܐ. ܠܐܗܪܘܢ ܘܠܒܢܘܗܝ. 3
ܩܘܕܫ ܩܘܕܫܐ ܗܘ ܡܢ ܩܘܪܒܢܘܗܝ ܕܡܪܝܐ. * ܘܟܕ ܬܩܪܒ ܩܘܪܒܢܐ ܕܣܡܝܕܐ ܕܡܬܐܦܐ 4
ܒܬܢܘܪܐ. ܢܗܘܐ. ܣܡܝܕܐ ܦܛܝܪܐ ܕܦܝܠܐ ܒܡܫܚܐ. ܘܓܪܝܨܐ ܦܛܝܪܐ ܕܡܫܝܚܝܢ ܒܡܫܚܐ.
* ܘܐܢ ܣܡܝܕܐ ܥܠ ܛܓܢܐ ܩܘܪܒܢܟ. ܣܡܝܕܐ ܦܛܝܪܐ ܕܦܝܠܐ ܒܡܫܚܐ. ܢܗܘܐ. * ܘܦܪܘܟ ܐܢܘܢ 5 6
ܦܬܐ: ܘܢܣܘܟ ܥܠܘܗܝ ܡܫܚܐ ܠܣܡܝܕܐ ܗܘ. * ܘܐܢ ܣܡܝܕܐ ܗܘ ܕܐܠܦܣܐ ܩܘܪܒܢܟ. 7
ܣܡܝܕܐ ܕܦܝܠ ܒܡܫܚܐ ܢܬܥܒܕ. * ܘܬܝܬܐ ܣܡܝܕܐ. ܕܡܬܥܒܕ ܡܢ ܗܠܝܢ. ܠܡܪܝܐ. 8
ܘܬܩܪܒܝܘܗܝ ܠܟܗܢܐ. ܘܢܣܩܝܘܗܝ ܠܡܕܒܚܐ ܠܡܪܝܐ.

13 Exta verò ipſius, & crura ejus lavabit aquâ, offeretque illum ſacerdos integrum, attoletque eum ad altare: holocauſtum eſt, ſacrificium in odorem quietis Domino. 14 Si verò ex avibus holocauſtum fuerit ſacrificium ejꝰ Domino, offeret de turturibus Domino, aut ex pullis columbæ ſacrificium ſuum. 15 Afferetque illud ſacerdos ad altare, & contorquebit caput ejus, attolletque ad altare, colabitque ſanguinem ejus ſuper parietem altaris per circuitum. 16 Et ponet veſiculam ejꝰ cum cibo ipſiꝰ, projicietq; eā ad latꝰ altaris, ab Oriente, in locum cineris. 17 Et findet eum inter alas ſuas, at non dividet: attolletque eum ſacerdos ad altare ſuper ligna quæ ſunt ſuper ignem: holocauſtum eſt, ſacrificium in odorem ſuffitûs Domino.

CAP. II.

1 Anima verò cum offeret ſacrificium farinæ Domino, ſimila erit oblatio ejus, fundetque ſuper illam oleum, & ponet ſuper illam incenſum. 2 Afferetque illam ad ſacerdotem filium Aharonis, capietque inde plenum pugillum ſuum de ſimila, deque oleo quod eſt ſuper totum incenſum, & attollet ſacerdos memoriam ejus ſuper altare, ſacrificium in odorem ſuaveolentiæ Domino. 3 Et quod remanebit ex farina, Aharonis erit & filiorum ejus: Sanctum ſanctorum eſt de oblationibus Domini. 4 Cùm verò obtuleris ſacrificium farinæ coctæ in clibano, ſimila erit, placentæ infermentatæ ſubactæ oleo, & lagana infermentata ſubacta oleo. 5 Si verò farina ſuper ſartaginem, fuerit oblatio tua, ſimila infermentata ſubacta oleo erit. 6 Et comminue eam in buccellas, & funde oleum ſuper farinam illam. 7 Si verò farina crateris perforati fuerit oblatio tua, farina ſimilaginis cum oleo conficietur. 8 Et afferes farinam quæ conficietur ex his Domino, offereſque eam ſacerdoti, attolletque eam ad altare Domino.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.
תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

13 וגוא וכרעיא יחליל במיא ויקריב כהנא ית כולא ויסיק למדבחא עלתא הוא קורבן דמתקבל ברעוא קדם יי׃
14 ואם מן עופא עלתא קורבניה קדם יי ויקריב מן שפניניא או מן בני יונה ית קורבניה׃
15 ויקרביניה כהנא למדבחא וימלוק ית רישיה ויסיק למדבחא ויתמצי דמיה על כותל מדבחא׃
16 ויעדי ית זפקיה באוכליה וירמי יתיה בסטר מדבחא קדומא לאתר דמוקדין קטמא׃
17 ויפרק יתיה בגדפוהי לא יפריש ויסיק יתיה כהנא למדבחא על אעיא די על אשתא עלתא הוא קורבן דמתקבל ברעוא קדם יי׃

ב

1 ואנש ארי יקריב קורבן מנחתא קדם יי סולתא יהי קורבניה ויריק עלה משחא ויתן עלה לבונתא׃
2 וייתנה לות בני אהרן כהניא ויקמוץ מתמן מלי קומציה מסלתה וממשחה על כל לבונתה ויסיק כהנא ית אדכרתה למדבחא קורבן דמתקבל ברעוא קדם יי׃
3 ודאשתאר מן מנחתא לאהרן ולבנוהי קודש קודשין מקרבניא דיי׃
4 וארי תקרב קורבן מנחתא מאפה תנורא סלתא גריצן פטירן דפילן במשח ואספוגין פטירין דמשיחין במשח׃
5 ואם מנחתא על מסריתא קורבנך סולתא דפילא במשח פטיר תהי׃
6 בצע יתה בצועין ותריק עלה משחא מנחתא היא׃
7 ואם מנחתא דרדתא קורבנך סלתא במשח תתעבד׃
8 ותיתי ית מנחתא די יתעבד מאלין קדם יי ויקרבנה לות כהנא ויקרבנה לות מדבחא׃

13 Inteſtina autē et pedes lavabit aquâ: et offeret ſacerdos omnia, et adolebit in altari; holocauſtū eſt, oblatio quæ ſuſcipitur cū beneplacito coram Dño. 14 Si autē de avibꝰ fuerit holocauſtū oblationis ejus corā Dño: offeret de turturibꝰ aut de filiis columbæ, oblationē ſuā. 15 Offeretq; eā ſacerdos ad altare, Et retorquebit ad collū caput ejꝰ, et adolebit in altare: et decurrere faciet ſāguinē ejꝰ ſup parietē altaris. 16 Et auferet veſiculam gutturis cum fimo ſuo: & projiciet illam ad latus altaris, ad Orientalem plagā; in locū in quo effundunt cinerē. 17 Confringátque illud per alas ſuas, non dividat: & adolebit eum ſacerdos in altari, ſuper ligna quæ ſunt ſup ignē: holocauſtū eſt, oblatio quæ ſuſcipitur cum beneplacito coram Domino.

CAP. II.

1 Homo autē cùm obtulerit oblationē muneris corā Dño, ſimila erit ejꝰ oblatio: fundétque ſup eam oleum, & ponet 2 ſup eā thus. Et afferet eam ad filios Aaron ſacerdotes: & tollet inde ſacerdos plenum pugillū ſuū, de ſimila ejus, & de oleo ejus, cum toto thure ejus: et adolebit memoriale ejus in altari; oblatio eſt quæ ſuſcipitur cum beneplacito 3 corā Dño. Quod autē reliquū fuerit de munere, erit Aaron & filiis ejus: ſanctū ſanctorū 4 eſt de oblationibus Dñi. Et quando obtuleris oblationē muneris cocti in clibano: de ſimilâ placentas azymas conſperſas oleo, et lagana azyma, 5 quæ uncta ſint oleo. Si autem ſacrificiū de ſartagine fuerit oblatio tua: ſimila conſperſa 6 oleo, azyma erit. Divides eam minutatim; et effundes ſuper 7 eam oleū: munꝰ eſt. Si autem ſacrificiū de craticulâ fuerit oblatio tua: ex ſimila cum o- 8 leo fiat. Et afferes ſacrificium quod fit ex his corā Dño: & offeres illud ad ſacerdotem, offeretque illud ad altare.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VERSIO SAMARITANA.

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

13 Inteſtinum autem, & crura ejus lavabit in aquis, et offeret ſacerdos omnia, adolebitq; ſuper altare: holocauſtū eſt hoc; (c) ſacrificiū ignitum odoris ſuavis Domino. 14 Si verò de volatilibus holocauſtū eſt munus ejus Domino, tum offeret de turturibus, aut de columbis munus ſuum. 15 Offerétque illud ſacerdos ad altare, et retorquebit caput ejꝰ, & adolebit ſuper altare, exprimet quoque ſanguinē ejus (d) ad baſim altaris. 16 Et auferet ingluviem ejus cum (e) pluma ejus, & projiciet eam juxta altare ad Orientem, in locum cinerum. 17 Et findet eā in alis, ſed non ſeparabit; adolebitque eam ſacerdos ſuper altare, ſuper ligna quæ ſunt in igne: holocauſtum eſt hoc; (f) ſacrificium ignitū odoris ſuavis Domino.

CAP. II.

1 Anima autem ſi offerat munus, oblationem Domino, ſimila erit munꝰ ejus: effundétque ſuper eam oleū, et ponet ſuper eam thus; oblatio erit iſta. 2 Et afferes eam ad filios Aaron ſacerdotes, ut colligant ex ea pugillum ſuū plenum de ſimila ejus & de oleo ejus ſuper omne thus ejus, & adoleat ſacerdos memoriale ejus ſuper altare; (a) ſacrificium ignitum erit odoris ſuavis Domino. 3 Quod autem ſupererit de oblatione, erit Aaronis & filiorum ejus Sanctum ſanctorum de ſacrificiis ignitis Domini. 4 Cùm verò offeres munus, oblationem coctam in clibano, panes erunt azymi ex ſimila, conſperſi oleo, & lagana azyma inuncta oleo. 5 Si autem oblatio ſuper ſartaginem fuerit munus tuum, ſimila conſperſa oleo azyma erit. 6 Comminues eam in fruſta, & infundes ſuper eam oleum: oblatio hæc erit. 7 Et ſi oblatio (b) de craticula fuerit munus tuum, ſimilam cum oleo facies. 8 Et afferes oblationem quæ fiet ex iſtis ad Dominum, & offeret ſacerdoti, ut eam applicet altari.

VER. SAM. (c) oblatio eſt (d) juxta parietem (e) ſordibus (f) oblatio (a) munus erit (b) de lebete

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 * والبطن والاكارع يغسلها بالماء * ويقدم الامام الكل * ويقتر على المذبح صعيده * قربان مقبول
14 مرضي عند الله * وان كان قربانه من الطير صعيده لله * فليقربه ذلك من الشفانين او من فراخ
15 الحمام * ويقدمه الامام الى المذبح ويفصل راسه * ثم يقتر على المذبح * ويصفي دمه على حائط
16 17 المذبح * وينزع حوصلته مع قانصته * ويطرحهما في جانب المذبح شرقيا * موضع الرماد * ويفصله
من جناحيه * ولا يفرزهما * ثم يقتر الامام على المذبح على الحطب الذي على النار * وهو صعيده
1 قربان مرضي عند الله * الفصل الثاني * واي انسان قرب قربان
2 هدية لله وكان قربانه سميذا * فليصب عليه دهنا ويجعل عليه لبانا * وليات بها الى بعض بني
هرون الائمة * ويقبض منها ملء قبضته * من سميذها ومن دهنها ومن جميع لبانها * ويقتر وجهها
3 ذلك على المذبح * فهو مقبول مرضي عند الله * والفاضل منها لهارون وبنيه * من خواص
4 الاقداس من قربان الله * وان قربت هدية من خبز التنور * فليكن جرادق سميذ فطير ملتوتة
5 بدهن * ورقاق فطير ممسوحة بدهن * وان كان قربانك هدية على الطابق * فليكن فطيرا
6 7 من سميذ ملتوتة بدهن * وافردها ثردا * وصب عليها دهنا * بذلك يكون هدية * وان كان
8 قربانك هدية من صنعة الطاجن * فلتعمل سميذا بدهن * وات بالهدية التي عملت من
احدى هذه لله * ويقدمها الى الامام يقدمها الى المذبح *

13 Et ventrē & crura lavent aquâ, offeratq; ſacerdos omnia, et adoleat ea ſuper altari in oblationē: ſacrificiū acceptū placabile apud Deum. 14 Et ſi fuerit ſacrificium ejus de volatilibꝰ, in oblationē Deo offerat illud de turturibꝰ, aut de pullis columbarū. 15 Admoveatq; illud ſacerdos altari, ſecetq; caput ejus, ac deinde adoleat illud ſuper altari, percoletq; ſanguinē ipſius ſuper parietē altaris. 16 Avellatq; gurgulionē ejus cum veſicula ejus, & projiciat utrumq; ad latus altaris, ad Orientē, in locum cineris. 17 Secetq; illud ab alis ejus, nec ſeparat eas. Deinde adoleat illud ſacerdos ſuper altari ſuper lignis quæ ſunt ſuper igni: eſtque oblatio, ſacrificium placabile apud Deum.

CAP. II.

1 Et quicunq; obtulerit ſacrificium muneris Deo, fueritq; oblatio ejus ſimilago, fundat ſuper eam oleum, ponatque ſuper illa thus. 2 Feratque illam ad aliquem ex filiis Haron ſacerdotibus, capiatque ex ipſa plenitudinem pugilli ſui, nempe ex ſimilagine ipſius, & ex oleo, atque ex omni thure illius: adoleatque fragrantiam illam ipſius ſuper altare: eſt enim accepta, & placabilis apud Deum. 3 Et quod remanet ex ipſa, erit Haroni, & filiis ejus, ex præcipuis ſacrorum, de ſacrificio Dei. 4 Et ſi obtuleris munus ex pane clibani, ſint placentæ ſimilaginis azymæ, ſubactæ oleo: & lagana azyma uncta oleo. 5 Et ſi fuerit oblatio tua munus ſuper ſartaginem, ſit azymum ex ſimilagine ſubactum oleo. 6 Et comminue illud in buccellas & funde ſuper illud oleum: per hoc erit munus. 7 Et ſi fuerit oblatio tua munus de opere frixorii, facito ſimilam cum oleo. 8 Et affer munus quod feciſti ex aliquo horum Deo, & offeres illud ſacerdoti, qui admovebit illud ad altare.

faciet suffire & ,ejus memoriale munere de sacerdos faciet elevare Et
9 והרים הכהן מן־המנחה את־אזכרתה והקטיר
, munere de residuum Et .Domino quietis odoris Ignitio .altari in
המזבחה אשה ריח ניחח ליהוה: 10 והנותרת מן־המנחה
Omne .Domini ignitionibus de sanctitatum Sanctitas .ej⁹ filiis & ,Aharon
לאהרן ולבניו קדש קדשים מאשי יהוה: 11 כל־
;fermentatū fiet non ,Domino appropinquare facietis quod munus
המנחה אשר תקריבו ליהוה לא תעשה חמץ
ignitionē eo de suffire facietis non mel omne & ,fermentū omne quia
כי כל־שאר וכל־דבש לא־תקטירו ממנו אשה
ad & ,Domino ea facietis accedere principii Appropinquationem .Domino
ליהוה: 12 קרבן ראשית תקריבו אתם ליהוה ואל־
appropinquationem omnem Et .quietis odorem in ascendent non altare
המזבח לא־יעלו לריח ניחח: 13 וכל־קרבן
tui Dei fœderis sal facies cessare non & ,salies sale in tui muneris
מנחתך במלח תמלח ולא תשבית מלח ברית אלהיך
.sal offeres tua oblatione omni Super .tuo munere desuper
מעל מנחתך על כל־קרבנך תקריב מלח:
spicam teneram ,Domino primitiarum munus feceris appropinquare si Et
14 ואם־תקריב מנחת בכורים ליהוה אביב
sacrificium offeres spicæ viridis contusum triticum ,igne in tostam
קלוי באש גרש כרמל תקריב את מנחת
.thus eam super pones & ,oleum eam super dabis Et .tuarū primitiarū
בכוריך: 15 ונתת עליה שמן ושמת עליה לבנה
,ej⁹ cōtuso frumēto de ,ej⁹ memoriale sacerdos faciet suffire Et .illa Munus
מנחה היא: 16 והקטיר הכהן את־אזכרתה מגרשה
.Domino Ignitio .ipsius thus omne super ejus oleo de &
ומשמנה על כל־לבנתה אשה ליהוה:

CAP. III. ג

ipse bove de si ,ejus appropinquatio pacificorum sacrificium si Et
1 ואם־זבח שלמים קרבנו אם מן־הבקר הוא
facies ad eā faciet accedere integrū,fœminā sive masculū sive,faciēs appropinquare
מקריב אם־זכר אם־נקבה תמים יקריבנו לפני
eum immolabit & ,suæ oblationis caput super suā manū fulciet Et .Domini
יהוה: 2 וסמך ידו על־ראש קרבנו ושחטו
sanguinem sacerdotes Aharon filii spargent & ,conventus tabernaculi ostium
פתח אהל מועד וזרקו בני אהרן הכהנים את־הדם
ignitionē pacificorum sacrificio de offeret Et .circuitu in altare super
על־המזבח סביב: 3 והקריב מזבח השלמים אשה
adipem omnem & ,intestinum operientem adipem :Domino
ליהוה את־החלב המכסה את־הקרב ואת כל־החלב
qui adipem & ,renes duos Et .intestinum super qui
אשר על־הקרב: 4 ואת שתי הכלית ואת־החלב אשר
super ,hepate super fibram & ,iliis super qui ,ipsis super
עלהן אשר על־הכסלים ואת־היתרת על־הכבד על־
,altari in Aharon filii illum facient ascendere & .eam removebit renibus
הכליות יסירנה: 5 והקטירו אתו בני־אהרן המזבחה
odoris ignitio ,igni super quæ ligna super quæ holocaustū super
על־העלה אשר על־העצים אשר על־האש אשה ריח
sacrificium in ejus appropinquatio pecore de si Et .Domino quietis
ניחח ליהוה: 6 ואם־מן־הצאן קרבנו לזבח
.eum faciet accedere integrum ,fœminam vel masculum ,Domino pacificorum
שלמים ליהוה זכר או נקבה תמים יקריבנו:

Verſio VULG. LAT.

9 Qui cùm obtulerit eam, tollet memoriale de ſacrificio,& adolebit ſuper altare, in odorem ſuavitatis Dño. 10 Quicquid autem reliquum eſt, erit Aaron,& filiorum ejus, Sanctum ſanctorũ de oblationib⁹ Dñi. 11 Omnis oblatio, quæ offertur Dño, abſque fermento fiet, nec quidquã fermenti ac mellis adolebitur in ſacrificio Domino. 12 Primitias tantùm eorũ offeretis ac munera: ſuper altare verò non imponentur in odorem ſuavitatis. 13 Quidquid obtuleris ſacrificii, ſale condies, nec auferes ſal fœderis Dei tui de ſacrificio tuo. In omni oblatione tua offeres ſal. 14 Si autem obtuleris munus primarum frugum tuarũ Dño de ſpicis adhuc virentibus, torrebis igni,& confringes in morem farris, & ſic offeres 15 primitias tuas Dño, Fundens ſupra oleum, & thus imponens, 16 quia oblatio Dñi eſt. De qua adolebit ſacerdos in memoriam muneris, partem farris fracti,& olei, ac totũ thus.

CAP. III.

1 Quòd ſi hoſtia pacificorũ fuerit ejus oblatio, & de bobus voluerit offerre,marem ſive feminã,immaculata offeret coram Dño. 2 Ponétq; manum ſuper caput victimæ ſuæ, quæ immolabitur in introitu tabernaculi teſtimonii, fundétque filii Aaron ſacerdotes ſanguinem per altaris circuitum. 3 Et offerent de hoſtia pacificorum in oblationem Domino, adipem qui operit vitalia, & quicquid pinguedinis eſt 4 intrinſecus: Duos renes cum adipe quo teguntur ilia, & reticulum jecoris cum renunculis. 5 Adolebúntque ea ſuper altare in holocauſtum, lignis igne ſuppoſito: in oblationem ſuaviſſimi odoris Domino. 6 Si verò de ovibus fuerit ejus oblatio & pacificorum hoſtia, ſive maſculum obtulerit ſive feminam, immaculata erunt.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranſlatione LATINA.

9 Καὶ προσεγγίσας πρὸς τὸ θυσιαστήριον, ἀφελεῖ ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τῆς θυσίας τὸ μνημόσυνον αὐτῆς, καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, κάρπωμα ὀσμὴ εὐωδίας κυρίῳ. 10 Τὸ δὲ καταλειφθὲν ἀπὸ τῆς θυσίας, Ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, ἅγια τῶν ἁγίων ἀπὸ τῶν καρπωμάτων κυρίου. 11 Πᾶσαν θυσίαν, ἣν ἂν προσφέρητε κυρίῳ, οὐ ποιήσετε ζυμωτόν· πᾶσαν γὰρ ζύμην, καὶ πᾶν μέλι οὐ προσοίσετε ἀπ᾽ αὐτοῦ, καρπῶσαι κυρίῳ δῶρον. 12 Ἀπαρχῆς προσοίσετε αὐτὰ κυρίῳ, ἐπὶ δὲ τὸ θυσιαστήριον οὐκ ἀναβιβασθήσεται 13 εἰς ὀσμὴν εὐωδίας κυρίῳ. Καὶ πᾶν δῶρον θυσίας ὑμῶν ἁλὶ ἁλισθήσεται· οὐ διαπαύσετε (ε) ἅλας διαθήκης κυρίου ἀπὸ θυσιασμάτων ὑμῶν (ζ) ἐπὶ παντὸς δώρου ὑμῶν 14 προσοίσετε κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν ἅλας. Ἐὰν δὲ (η) προσφέρῃς θυσίαν (θ) πρωτογεννημάτων τῷ κυρίῳ, νέα πεφρυγμένα χίδρα ἐρικτὰ τῷ κυρίῳ· καὶ (ι) προσοίσεις τὴν θυσίαν 15 τῶν (κ) πρωτογεννημάτων. Καὶ ἐπιχεεῖς ἐπ᾽ αὐτὴν ἔλαιον, καὶ ἐπιθήσεις ἐπ᾽ αὐτὴν 16 λίβανον, θυσία ἐστί. Καὶ ἀνοίσει ὁ ἱερεὺς τὸ μνημόσυνον αὐτῆς ἀπὸ τῶν χίδρων σὺν τῷ ἐλαίῳ, καὶ πάντα τὸν λίβανον αὐτῆς· κάρπωμά ἐστι κυρίῳ.

MS.A. (ε) ἅλα (ζ) ἀπὸ παντὸς (η) προσφέρῃ (θ) πρωτογενημάτων τῷ κυρίῳ, ἁπαλὸν νέα (ι) προσοίσεις (κ) πρωτογενημάτων.

9 Et accedens ad altare, auferet ſacerdos de ſacrificio memoriale ejus, et imponet ſacerdos ſuper altare holocauſtũ: odor ſuavitatis 10 Domino. Quod autẽ remanſit de ſacrificio, Aaron et filiis ej⁹, ſancta ſanctorum de holocauſtis 11 Domini. Omne ſacrificiũ, quodcũq; offeratis Domino, non facietis fermentatũ: omne enim fermentũ, et omne mel non offeretis de eo ad offerendũ Domino mu12nus. De primitiis offeretis ea Domino, ſuper altare autem non importabuntur in odorẽ ſuavitatis Domino. Et omne mun⁹ ſacrificii veſtri ſale ſalietur: nõ omit13tetis ſales teſtamenti Domini à ſacrificiis veſtris. Super omne munus veſtrum offeretis Domino 14 Deo veſtro ſales. Si autẽ offeras ſacrificiũ primarũ frugũ Domino, (e) novas torrefactas ſpicas vigẽtes, cõminutas Domino: & offeres ſacrificiũ primarum fru15gũ. Et effũdes oleũ ſuper illud, et impones th⁹ ſuper illud, ſacrifi16ciũ eſt. Et offeret ſacerdos memoriale ej⁹ de farrib⁹ cũ oleo et omne thus ej⁹: hoſtia eſt Domino.

ΚΕΦ. γʹ.

1 Ἐὰν δὲ (α) θυσία σωτηρίου τὸ δῶρον αὐτοῦ τῷ κυρίῳ, ἐὰν μὲν ἐκ τῶν βοῶν (β) αὐτὸ προσαγάγῃ, ἐάν τε ἄρσεν, ἐάν τε θῆλυ, ἄ2μωμον προσάξει αὐτὸ ἔναντι κυρίου. Καὶ ἐπιθήσει τὰς χεῖρας ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ δώρου, καὶ σφάξει (γ) αὐτὸ ἐναντίον κυρίου παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου· καὶ προσχεοῦσιν οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυ3σιαστήριον τῶν ὁλοκαυτωμάτων κύκλῳ. Καὶ προσάξουσιν ἀπὸ τῆς θυσίας τοῦ σωτηρίου κάρπωμα κυρίῳ, τὸ στέαρ τὸ κατακαλύπτον τὴν κοιλίαν, καὶ πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τῆς κοιλίας. 4 Καὶ τοὺς δύο νεφροὺς, καὶ τὸ στέαρ τὸ ἐπ᾽ αὐτῶν, τὸ ἐπὶ τῶν μηρίων, καὶ τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ τοῦ ἥ5πατος σὺν τοῖς νεφροῖς περιελεῖ. Καὶ ἀνοίσουσιν αὐτὰ οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν οἱ ἱερεῖς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον (δ) ἐπὶ τὰ ὁλοκαυτώματα ἐπὶ τὰ ξύλα, τὰ ἐπὶ τοῦ πυρὸς ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου· 6 κάρπωμα ὀσμὴ εὐωδίας κυρίῳ. Ἐὰν δὲ ἀπὸ τῶν προβάτων τὸ δῶρον αὐτοῦ (ε) θυσία σωτηρίου τῷ κυρίῳ, ἄρσεν ἢ θῆλυ, ἄμωμον προσοίσει αὐτό.

MS.A. Κεφ. γʹ (α) θυσίαν (β) αὐτοῦ (γ) αὐτὸ παρὰ τὰς (δ) τὰ ἐπὶ τὰ (ε) θυσίαν

CAP. III.

1 SI autem ſacrificiũ ſalutaris munus ejus Domino, ſiquidem ex bobus illud (a) adduxerit, ſive maſculinũ ſive fœmininum, immaculatũ adducet illud ãte Do2minũ. Et imponet manũ ſuper caput muneris, et jugulabit illud (b) ante Dominũ apud januas tabernaculi teſtimonii: Et effundẽt 3 filii Aarõ ſacerdotes ſãguinẽ ſuper altare (c) holocauſtomatũ in circuitu. Et offerent de ſacrificio ſalutaris oblationẽ Domino, adipẽ qui cooperit (d) ventrẽ, et omnẽ adipẽ, qui ſuper ventrẽ. 4 Et duos renes, et adipem qui ſuper ipſos, qui ſuper femora, et (e) pennã quæ ſuper jecur cũ renibus 5 auferet. Et offerẽt ea filii Aaron ſacerdotes ſuper altare ſuper holocauſtomata ſuper ligna, quæ ſuper ignẽ (f) ſuper altare: hoſtia 6 odor ſuavitatis Domino. Si autẽ (g) de ovibus munus ejus, ſacrificiũ ſalutaris Domino, maſculinum ſive fœmininum, immaculatum offeret illud.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA

[illegible]

9 Et ſeparabit ſacerdos ex farina memoriã illius, attoletque ad altare ſacrificiũ in odorẽ 10 ſuaveolentiæ Dño. Et quod remanebit ex farina, Aharonis erit & filiorũ ej⁹: Sanctũ 11 ſanctorũ de ſacrificiis Dñi. Omnis farina quã offeretis Dño, ne fiat fermentata: nam omne fermentũ & omne mel, ne extuleritis 12 ex eo oblationẽ Dño. Oblationes & primitias offeretis ea Dño, at ſuper altare non 13 aſcendẽt in odorem ſuaveolentiæ. Omnem oblationem farinæ tuæ ſale condies, nec abrogabis ſalem fœderis Dei tui à farina tua: 14 ſuper cuncta ſacrificia tua offeres ſalem. Si verò obtuleris ſacrificium, præcocium Dño, manipulum toſtũ igne, ſpicas frictas, purga15tas offeres ſacrificiũ precociũ tuorum. Dabiſq; oleũ ſuper illud cum incenſo: oblatio 16 eſt. Attolletq; ſacerdos memoriã ej⁹ de ſpicis frictis, deque oleo ſuper totum incenſum, ſacrificium Domino.

CAP. III.

1 Quòd ſi oblatio pacifica fuerit ſacrificium ejus: ſi de bobus quidem offerat, maſculum aut fœminam ſine macula offeret co2ram Dño. Imponetq; manum ſuam ſuper caput oblationis ſuæ, mactabitq; eam in oſtio tabernaculi temporis, & ſpargent ſacerdotes filii Aharonis ſanguinem ſuper altare 3 per circuitum. Offeretq; de ſacrificio pacifico oblationem Dño, velum quod tegit inteſtinum, & omnem adipem quæ eſt ſuper 4 inteſtinum. Et duos renes, & adipem quæ eſt ſuper illos à latere, & ſeptum jecinoris 5 una cum renibus ponet. Attollentque eam ſacerdotes filii Aharonis ad altare, ſuper holocauſtum, & ſuper ligna quæ ſunt ſuper 6 ignem: ſacrificium in odorem ſuaveolentiæ Dño. Si verò ex ovibus fuerit oblatio ejus ad ſacrificium, holocauſtum Dño: maſculum aut fœminã ſine macula offeret eum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA. תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

9 ויפריש כהנא מן מנחתא ית
אדכרתה ויסיק למדבחא קרבן
דמתקבל ברעוא קדם יי׃ 10 ודישתאר
מן מנחתא לאהרן ולבנוהי קודש
קודשין מקרבניא דיי׃ 11 כל מנחתא
די תקרבון קדם יי לא תתעבד
חמיע ארי כל חמיר וכל דבש
לא תסקון מניה קרבנא קדם יי׃
12 קרבן קדמאי תקרבון יתהון קדם
יי ולמדבחא לא יתסקון לאתקבלא
ברעוא׃ 13 וכל קרבן מנחתך במלחא
תמלח ולא תבטל מלח קים אלהך
מעל מנחתך על כל קרבנך תקרב
מלחא׃ 14 ואם תקרב מנחת בכורין
קדם יי אביב קלי בנור פירוכן
רכיכן תקרב ית מנחת בכורך׃
15 ותתן עלה משחא ותשוי עלה
לבונתא מנחתא היא׃ 16 ויסיק כהנא
ית אדכרתה מפרוכה וממשחה על
כל לבונתה קרבנא קדם יי׃

ג

1 ואם נכסת קודשיא קרבניה אם
מן תורי הוא מקרב אם דכר אם
נוקבא שלים יקרביניה קדם יי׃
2 ויסמוך ידיה על ריש קרבניה
ויכסניה בתרע משכן זמנא ויזרקון
בני אהרן כהניא ית דמא על
מדבחא סחור סחור׃ 3 ויקרב מנכסת
קודשיא קרבנא קדם יי ית תרבא
דחפי ית גווא וית כל תרבא די על
גווא׃ 4 וית תרתין כולין וית תרבא
די עליהן די על גססיא וית חצרא
דעל כבדא על כוליתא יעדנה׃
5 ויסקון יתיה בני אהרן למדבחא
על עלתא די על אעיא די על
אשתא קרבן דמתקבל ברעוא
קדם יי׃ 6 ואם מן ענא קרבניה
לנכסת קודשיא קדם יי דכר או
נוקבא שלים יקרביניה׃

9 Et ſeparabit ſacerdos de ſacrificio memoriale ej⁹, & adolebit in altari: oblatio eſt quæ ſuſcipitur cum benepla10cito corã Dño. Quod autẽ reliquũ fuerit de ſacrificio, erit Aaron et filiis ej⁹: ſanctũ ſanctorũ erit de oblationib⁹ Dñi. 11 Omne mun⁹ q offertur corã Dño, non fiet fermentatum: quoniã omne fermentũ, & omne mel, non adolebitis ex eo 12 oblationẽ corã Dño. In oblationẽ primitiarum offeretis ea corã Dño: & in altare nõ incendantur, ut ſuſcipiantur 13 cum beneplacito. Omnem enim oblationem ſacrificii tui ſale ſalies: nec auferes ſal fœderis Dei tui de ſacrificio tuo: ſup omnẽ oblationẽ tuã offe14res ſal. Si autẽ obtuleris mun⁹ primitiarũ corã Dño: de ſpicis virentib⁹ torrefactis igne, confractis ac teneris, offeres 15 mun⁹ primitiarũ tuarum. Et pones ſup illud oleũ, poneſq; 16 ſup illud thus: munus eſt. Et adolebit ſacerdos memoriale ejus, de granis ejus confractis & de oleo ej⁹, cum toto thure ejus: oblatio eſt corã Domino.

CAP. III.

1 ET ſi hoſtia ſanctificationũ fuerit oblatio ejus: ſi de bob⁹ ipſe obtulerit; ſive maſculũ ſive fœminã, integrũ offeret 2 corã Dño. Imponetq; manum ſuã ſup caput oblationis ſuæ; & immolabit eam in oſtio tabernaculi fœderis: et aſpergent filii Aaron ſanguinẽ ejus 3 per circuitũ altaris. Et offeret de hoſtiã ſanctificationũ oblationẽ corã Dño: adipem qui operit inteſtina, et totum 4 adipẽ qui ſup inteſtina. Et duos renes, et adipẽ qui eſt ſup eos, & qui eſt ſup ilia: & reticulum quod eſt ſuper jecur; 5 cum renib⁹ auferet illud. Adolebuntq; ea filii Aaron ſup altare, in holocauſtum quod eſt ſuper ligna, quæ ſunt ſuper ignem: Oblatio eſt quæ ſuſcipitur cum beneplacito co6rã Dño. Si autem de ovib⁹ fuerit oblatio ejus, in hoſtiam ſanctificationum coram Domino: maſculum aut fœminã, integrum offeret.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

TEXT ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

9 Poſteà elevabit ſacerdos de oblatione memoriale ejus, & adolebit ſuper altare, (c) ſacrificiũ eſt ignitũ odoris ſua10vis Domino. Quod autem reſiduũ erit de oblatione, Aaronis erit et filiorum ej⁹: Sanctum ſanctorum erit ex (d) 11 ſacrificiis ignitis Domini. Nulla oblatio quam offeretis Domino fiet fermentata: ex nullo enim fermento neque ex ullo melle offeretis (e) ſacrifi12cium ignitum Domino. Munus primitiarum offeretis eas Domino, ſed ſuper altare non importabuntur in odorẽ ſua13vitatis. Omne autem munus oblationũ tuarũ in ſale ſalies, nec ceſſare facies ſal fœderis Dei tui de oblationibus tuis; ſuper omnia munera tua offe14res ſal. Si verò offeras oblationem primitiarum Domino, ſpicã teneram, toſtã igne, ſpicam virentem (f) comminutã offeres, oblationẽ primitiarum 15 tuarum. Poneſque ſuper eã oleum, & impones ſuper eam 16 thus: hæc eſt oblatio. Et adolebit ſacerdos memoriale ejus de frumento ej⁹ contuſo, et de oleo ejus, & inſuper omne thus ejus; (g) ſacrificium eſt ignitum Domino.

CAP. III.

1 SI autem ſacrificium pacificorum fuerit mun⁹ ejus; ſi de bobus ipſe offert, ſive maſculum, ſive fœminam, (a) immaculatũ offeret illum co2ram Domino. Et imponet manum ſuã ſuper caput muneris ſui, et jugulabit illud ad oſtium tabernaculi teſtimonii; et fundent filii Aaron ſacerdotes ſanguinem ſuper altare 3 in circuitu. Offeret quoque de ſacrificio pacificorum (b) ſacrificiũ ignitũ Domino, adipem tegentem inteſtina et omnẽ adipẽ qui eſt ſuper inte4ſtina, Et duos renes, omnemq; adipẽ qui eſt ſuper eos, qui eſt ſuper ilia; reticulum etiã quod eſt ſuper jecur, cum renibus 5 removebit. Adolebuntq; ea filii Aaron in altari cum holocauſto quod eſt ſuper ligna quæ ſunt in igne qui eſt ſuper altare: (c) ſacrificium eſt ignitum odoris ſuavis Domino. 6 Si autẽ de ovibus fuerit munus ejus in ſacrificium pacificorum Domino, maſculum aut fœminam (d) immaculatos offeret illos.

VER.SAM. (c) oblatio eſt (d) oblationibus (e) munus (f) abſque gluma (g) oblatio eſt (a) integrum (b) oblationem (c) oblatio eſt odoris (d) integros

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 * فيرفع منها وضحها * ويصعدها علي المذبح قربانا مقبولا مرضيا عند الله * والفاضل منها لهارون 10
وبنيه * من خواص الاقداس من قربان الله * جميع الهدايا التي تقربوها لله لا تعمل من الخمير 11
لان كل خمير وكل عسل لا تقربون منهما قربانا محرقا لله * لكن قربانا اولا تقربوهما لله والي المذبح 12
لا يصعدا القبول مرضي * وجميع قرابين هداياك فاملحها بالملح * ولا تعطل الملح * فانه 13
عهد ربك من هديتك * ومع سائر قرابينك فقرب ملحا * وان قربت هدية بواكير لله * فريكا 14
مقلوا بالنار جريشا من الهدف قربها * واجعل عليها دهنا * وصير عليها لبانا * بذاك هي هدية 15
* ويقتر الامام اذكارها من جريشها ودهنها مع جميع لبانها قربانا لله * الفصل الثالث * 16
* وان كان قربانه ذبح سلامة من البقر ذكرا او انثي * فليقربه صحيحا بين يدي سكينة الله 1
* ويسند يديه علي راس قربانه * ويذبحه عند باب خباء المحضر * ويرش بنو هرون الائمة الدم 2
علي المذبح مستديرا * ويقرب من ذبح السلامة قربانا لله * الثرب المغطي للجوف وسائر الشحم 3
الذي علي الجوف * والكليتين والشحم الذي عليهما والذي علي الاحشاء * وزيادة الكبد 4
مع الكلي ينزعها * ويقتر ذلك الامام علي المذبح قربانا مقبولا مرضيا عند الله * وان كان قربانه 5 6
من الغنم ذبح سلامة لله ذكرا او انثي * فصحيحا يقربه *

9 Attollẽtq; de illo fragrantiã ejus, adolebitq; illã ſuper altare, ſacrificiũ acceptũ, 10 placabile apud Deũ. Et reſiduum ejus erit Haroni et filiis ejus, de præcipuis ſacrorũ, 11 ex oblatione Dei. Omnia munera quæ offeretis Deo, non fient ex fermento: quia ex omni fermento, et ex omni melle non offe12retis ſacrificiũ crematũ Deo. Sed in ſacrificiũ primitiũ offeretis utrumq; Deo, et ad 13 altare non aſcendãt in acceptionẽ gratã. Et omnes oblationes munerũ tuorum condi ſale, & ne ſubtrahas ſal (quia fœdus eſt Domini tui) ex munere tuo: et cũ omni14bus ſacrificiis tuis offer ſal. Et ſi obtuleris munus primitiarũ Deo, granũ flaveſcens, frictũ igne, molitum, ex pinguiori offer 15 illud. Et pone ſuper eo oleum, et ſuperpone 16 illi thus: per id eſt munus. Et adolebit ſacerdos memorias ipſius de molito, atq; oleo ejus cum toto thure illius, ſacrificium Deo.

CAP. III.

1 ET ſi fuerit ſacrificiũ ejus hoſtia pacis de bobus, maſcul⁹ ſeu fœmina: offerat illũ 2 integrum ante habitaculũ Dei. Et imponet manus ſuas ſuper caput ſacrificii ſui, & mactabit illud ad januã tentorii conventûs, & ſpargent filii Haron ſacerdotes ſanguinem [illegible] per altare circumquaque. 3 Et offerat de victima pacis ſacrificium Deo, adipem quæ velat ventrem, & totam pinguedinem quæ eſt ſuper ventre: 4 Et ambos renes, & adipem quæ eſt ſuper utrumque, & quæ eſt ſuper inteſtina, & redundantiam jecoris cum renibus 5 avellet: Adolebitque ea ſacerdos ſuper altari, ſacrificium acceptum, placabile apud 6 Deum. Et ſi fuerit oblatio ejus de ovibus, ſacrificium pacis Deo, maſculus aut fœmina: integrum offeret illud.

faciet accedere & ,suā appropinquationē faciēs appropinquare ipse agnum Si
7 אִם־כֶּשֶׂב הוּא־מַקְרִיב אֶת־קָרְבָּנוֹ וְהִקְרִיב
caput super suam manum fulciet Et .Domini facies ad ipsum
8 אֹתוֹ לִפְנֵי יְהוָה׃ וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ עַל־רֹאשׁ
spargēt &,cōvent⁹ tabernaculi facies ad eum mactabit &,suæ appropinquationis
קָרְבָּנוֹ וְשָׁחַט אֹתוֹ לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ
faciet appropinquare Et.undiquaq; altare super ej⁹ sanguinem Aharon filii
9 בְּנֵי אַהֲרֹן אֶת־דָּמוֹ עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב׃ וְהִקְרִיב
,integram caudam ,ej⁹ adipem ,Domino ignitionē pacificorū sacrificio de
מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים אִשֶּׁה לַיהוָה חֶלְבּוֹ הָאַלְיָה תְמִימָה
,intestinum operientem adipem & ;eā removebit dorsi spinæ regione è
לְעֻמַּת הֶעָצֶה יְסִירֶנָּה וְאֶת־הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה אֶת־הַקֶּרֶב
& ,renes duos Et .intestinum super qui adipem omnem &
10 וְאֵת כָּל־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל־הַקֶּרֶב׃ וְאֵת שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֶת־
super fibram & ,ilia super qui ,eis super qui adipem
הַחֵלֶב אֲשֶׁר עֲלֵהֶן אֲשֶׁר עַל־הַכְּסָלִים וְאֶת־הַיֹּתֶרֶת עַל־
: altari in sacerdos eū faciet suffire Et.eā removebit renib⁹ super ,hepate
11 הַכָּבֵד עַל־הַכְּלָיֹת יְסִירֶנָּה׃ וְהִקְטִירוֹ הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה
,ejus approximatio capra si Et .Domino ignitionis cibus
12 לֶחֶם אִשֶּׁה לַיהוָה׃ וְאִם־עֵז קָרְבָּנוֹ
super suam manum fulciet Et .Domini facies ad eā faciet appropinquare &
13 וְהִקְרִיבוֹ לִפְנֵי יְהוָה׃ וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ עַל־
filii spargent & :conventus tabernaculi facies ad eam mactabit &,ej⁹ caput
רֹאשׁוֹ וְשָׁחַט אֹתוֹ לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְּנֵי
faciet appropinquare Et .undiquaque altare super ej⁹ sanguinem Aharon
14 אַהֲרֹן אֶת־דָּמוֹ עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב׃ וְהִקְרִיב
operientem adipem ,Domino ignitionem suā appropinquationē ea ex
מִמֶּנּוּ קָרְבָּנוֹ אִשֶּׁה לַיהוָה אֶת־הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה
Et .intestinum super qui adipem omnem & ,intestinum
15 אֶת־הַקֶּרֶב וְאֵת כָּל־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל־הַקֶּרֶב׃ וְאֵת
,ilia super qui ,eis super qui adipem & ,renes duos
שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֶת־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עֲלֵהֶן אֲשֶׁר עַל־הַכְּסָלִים
.eam removebit renibus super ,hepate super fibram &
וְאֶת־הַיֹּתֶרֶת עַל־הַכָּבֵד עַל־הַכְּלָיֹת יְסִירֶנָּה׃
omnis:quietis odorē in ignitionis Cib⁹ .altari in sacerdos ea suffire faciet Et
16 וְהִקְטִירָם הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה לֶחֶם אִשֶּׁה לְרֵיחַ נִיחֹחַ כָּל־
cunctis in vestras generationes per seculi Statutum .Domino adeps
17 חֵלֶב לַיהוָה׃ חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכֹל
.comedetis non sanguinē omnē &,adipē omnem ,vestris habitaculis
מוֹשְׁבֹתֵיכֶם כָּל־חֵלֶב וְכָל־דָּם לֹא תֹאכֵלוּ׃

CAP. IV. ד

filios ad Loquere : dicendo ,Moseh ad Dominus est locutus Et
1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי
2 præceptis omnib⁹ ex ignorantia in peccaverit cùm Anima:dicendo Israel
יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר נֶפֶשׁ כִּי־תֶחֱטָא בִשְׁגָגָה מִכֹּל מִצְוֺת
sacerdos Si .his ex uno ab fecerit & ,fient non quæ Domini
3 יְהוָה אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂינָה וְעָשָׂה מֵאַחַת מֵהֵנָּה׃ אִם־הַכֹּהֵן
suo peccato super faciet accedere &,populi delictum ad peccaverit unctus
הַמָּשִׁיחַ יֶחֱטָא לְאַשְׁמַת הָעָם וְהִקְרִיב עַל חַטָּאתוֹ
.peccatum in Domino integrum bovis filiū juvencū ,peccavit quod
אֲשֶׁר חָטָא פַּר בֶּן־בָּקָר תָּמִים לַיהוָה לְחַטָּאת׃

Versio V U L G. LAT.

7 Si agnum obtulerit coram Do-8 mino, Ponet manum suam super caput victimæ suæ : quæ immolabitur in vestibulo tabernaculi testimonii : fundéntque filii Aaron sanguinem ej⁹ 9 per circuitum altaris. Et offerent de pacificorum hostia sacrificium Domino: adipem 10 & caudam totam Cum renibus, & pinguedinem quæ operit ventrem atque universa vitalia, & utrumque renunculum cum adipe qui est juxta ilia, reticulúmque jeco-11 ris cum renunculis. Et adolebit ea sacerdos super altare, in pabulum ignis & oblatio-12 nis Domini. Si capra fuerit ejus oblatio, & obtulerit eam 13 Domino, Ponet manum suam super caput ejus : immolabítque eam in introitu tabernaculi testimonii. Et fundent filii Aaron sanguinem 14 ejus per altaris circuitū. Tolléntque ex ea in pastum ignis Dominici, adipem qui operit ventrem, & qui tegit uni-15 versa vitalia : Duos renunculos cum reticulo quod est super eos juxta ilia, & arvinam 16 jecoris cum renunculis. Adolebítque ea super altare sacerdos, in alimoniam ignis, & suavissimi odoris. Omnis a-17 deps, Domini erit. Jure perpetuo in generationibus & cunctis habitaculis vestris : nec sanguinem nec adipem omnino comedetis.

CAP. IV.

1 LOcutúsque est Dominus 2 ad Moysen, dicens; Loquere filiis Israel, Anima, quæ peccaverit per ignorantiam, & de universis mandatis Domini, quæ præcepit ut non fie-3 rent, quidpiam fecerit : Si sacerdos, qui unctus est, peccaverit, delinquere faciens populum, offeret pro peccato suo, vitulum immaculatum Domino.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

7 Ἐὰν ἄρνα προσαγάγῃ τὸ δῶρον αὐτοῦ, 8 προσάξει αὐτὸ ἔναντι κυρίου. Καὶ ἐπιθήσει τὰς χεῖρας ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ δώρου αὐτοῦ, καὶ σφάξει αὐτὸ παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου· καὶ προσχεοῦσιν οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα 9 ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ. Καὶ προσοίσει ἀπὸ τῆς θυσίας τοῦ σωτηρίου (ζ) κάρπωμα τῷ κυρίῳ· τὸ στέαρ καὶ τὴν ὀσφὺν ἄμωμον σὺν ταῖς ψόαις περιελεῖ αὐτό· (η) καὶ πᾶν τὸ στέαρ τὸ κατακαλύπτον τὴν κοιλίαν, καὶ πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ 10 τῆς κοιλίας, Καὶ ἀμφοτέρους τοὺς νεφρούς, καὶ τὸ στέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν, τὸ ἐπὶ τῶν μηρίων, καὶ τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ τοῦ ἥπατος σὺν 11 τοῖς νεφροῖς περιελών, Ἀνοίσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· (θ) ὀσμὴ εὐωδίας 12 κάρπωμα κυρίῳ. Ἐὰν δὲ ἀπὸ τῶν αἰγῶν τὸ δῶρον αὐτοῦ, καὶ προσάξει ἔναντι κυρίου. 13 Καὶ ἐπιθήσει τὰς χεῖρας ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ σφάξουσιν (ι) αὐτὸ ἔναντι κυρίου παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου· καὶ προσχεοῦσιν οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύ-14 κλῳ. Καὶ ἀνοίσει (κ) ἀπ' αὐτοῦ κάρπωμα κυρίῳ τὸ στέαρ (λ) τὸ κατακαλύπτον τὴν κοιλίαν, καὶ πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τῆς κοιλί-15 ας, Καὶ ἀμφοτέρους τοὺς νεφρούς, (μ) καὶ πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν, τὸ ἐπὶ τῶν μηρίων, καὶ τὸν λοβὸν τοῦ ἥπατος σὺν τοῖς νε-16 φροῖς περιελεῖ. Καὶ ἀνοίσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· κάρπωμα ὀσμὴ εὐωδίας τῷ 17 κυρίῳ. πᾶν τὸ στέαρ τῷ κυρίῳ Νόμιμον εἰς τὸν αἰῶνα εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν, ἐν πάσῃ κατοικίᾳ ὑμῶν. πᾶν στέαρ καὶ πᾶν αἷμα οὐκ ἔδεσθε.

Si agnum adduxerit munus su-7 um, adducet illud ante Dominum. Et imponet manum super 8 caput muneris sui, & jugulabit illud apud januas tabernaculi testimonii: Et profundent filii A-9 aron sacerdotes sanguinem super altare in circuitu. Et offeret de sacrificio salutaris hostiam Domino : adipem & (b) lumbum immaculatum cum ilibus auferet illum : & omnem adipem qui cooperit ventrem, & omnem adipem qui super ventrem, Et utrosque renes, 10 & adipem qui super ipsos, eum qui super femora, & pennam quæ super jecur cum renibus auferens, Offeret sacer-11 dos super altare : odor suavitatis hostia Domino. Si au-12 tem de capris munus ejus, & adducet ante Dominum. Et 13 imponet manus super caput ejus, et jugulabunt illud ante Dominum apud januas tabernaculi testimonii : & effundent filii Aaron sacerdotes sanguinem super altare in circuitu. Et offeret de eo hostiam Do-14 mino, adipem qui cooperit ventrem, & omnem adipem qui super ventrem, Et utrosque 15 renes, & omnem adipem qui super eos, qui super femora, & pennam jecoris cum renibus auferet. Et offeret sacerdos 16 super altare : hostia odor suavitatis Domino. Omnis adeps Domino Legitimum in secu-17 lum in progenies vestras, in omni habitatione vestra. Omnem adipem & omnem sanguinem non comedetis.

MS.A. (ζ) κάρπωμα τῷ θεῷ· τὸ (η) καὶ τὸ στέαρ τῆς κοιλίας, Καὶ ἀμφοτέρους (θ) ὀσμὴν (ι) αὐτὸν (κ) ἐπ' αὐτοῦ (λ) τὸ κάλυπτον (μ) καὶ τὸ στέαρ

ΚΕΦ. δ'.

1 ΚΑὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέ-2 γων, Λάλησον πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ λέγων, Ψυχὴ ἐὰν ἁμάρτῃ ἔναντι κυρίου ἀκουσίως (α) ἀπὸ πάντων τῶν προσταγμάτων κυρίου, ὧν οὐ δεῖ ποιεῖν, καὶ ποιήσῃ ἕν τι ἀπ' 3 αὐτῶν· Ἐὰν μὲν ὁ ἀρχιερεὺς ὁ κεχρισμένος ἁμάρτῃ (β) τοῦ τὸν λαὸν ἁμαρτεῖν, καὶ προσάξει περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ, ἧς ἥμαρτε, μόσχον ἐκ βοῶν ἄμωμον τῷ κυρίῳ περὶ τῆς (γ) ἁμαρτίας.

CAP. IV.

ET locutus est Dominus ad 1 Moysen, dicens, Loquere ad fi-2 lios Israel, dicens, Anima si peccaverit ante Dominum (a) non sponte de omnibus præceptis Domini, quæ non oportet facere, & fecerit unum aliquid de eis : Siquidem princeps sacerdotum 3 qui unctus est peccaverit, ut populus peccaret, & adducet pro peccato suo, quod peccavit, vitulum è bobus immaculatum, Domino pro peccato.

MS.A. Κεφ. δ'. (α) ἀπὸ τῶν ;(β) τοῦ λαὸν (γ) ἁμαρτίας αὐτοῦ. Καὶ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 [illegible]

[illegible]

1 2 3 [illegible]

At si ex agnis obtulerit oblationem suam, 7 adducet eum coram Dño. Et imponet ma-8 num suam super caput oblationis suæ, mactabitque eam coram Dño in ostio tabernaculi temporis : & spargent filii Aharonis sanguinem ejus super altare per ambitum. Offeret autem è sacrificio holocausti obla-9 tionem Dño, adipem ejus, & caudam ejus integram, usque ad dorsi crepidinem facies eam, unà cum velo quod tegit intestinum, totâque adipe quæ est super intestinum. Duos etiam renes cum adipe quæ est super 10 ipsos quæ est ad latus, & septum jecoris cum renibus facies. Elevabitque illud sacerdos 11 ad altare in panem sacrificii Dño. Si verò 12 holocaustum ex capris fuerit sacrificium ejus, afferet illam coram Dño. Imponetq; 13 manum suam super caput ipsius, & mactabit eam coram tabernaculo temporis, spargentque filii Aharon sanguinem ejus super altare per circuitum. Offeret autem ex ea 14 oblationem Dño, velum quod tegit abdomen, & totā adipem quæ est super abdomen. Et duos renes, & adipem quæ est super i-15 psos ad latus, & septum jecoris unà cum renibus faciet. Attolletque ea sacerdos ad al-16 tare in panem sacrificii, in odorem suaveolentiæ. Omnis adeps, Domini est. Statu-17 tum perpetuum posteritati vestræ. In cunctis habitaculis vestris omnem adipem & omnem sanguinem ne comederitis.

CAP. IIII.

LOcutusque est Dominus cum Mose, & 1 dixit ad eum; Loquere cum filiis Israel, & 2 dic eis, Anima cùm peccaverit per errorem in omnia interdicta Domini quæ non sunt agenda, feceritque unum ex ipsis; Si sacer-3 dos unctus deliquerit delicta populi, offeret pro peccato quod commisit, juvencum bubulum sine macula Dño pro peccato suo.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

אִם אִמַּר הוּא מְקָרֵב יָת קֻרְבָּנֵיהּ 7
וִיקָרֵיב יָתֵיהּ קֳדָם יְיָ׃ וְיִסְמוֹךְ יָת 8
יְדֵיהּ עַל רֵישׁ קֻרְבָּנֵיהּ וְיִכּוֹס יָתֵיהּ
קֳדָם מַשְׁכַּן זִמְנָא וְיִזְרְקוּן בְּנֵי אַהֲרֹן
יָת דְּמֵיהּ עַל מַדְבְּחָא סְחוֹר סְחוֹר׃
וִיקָרֵיב מִנִּכְסַת קוּדְשַׁיָּא קֻרְבָּנָא 9
קֳדָם יְיָ תַּרְבֵּיהּ אֲלִיתָא שְׁלֶמְתָּא
לָקֳבֵיל שִׁזְרְתָא יַעְדִּנַּהּ וְיָת תַּרְבָּא
דְּחָפֵי יָת גַּוָּא וְיָת כָּל תַּרְבָּא דִּי עַל
גַּוָּא׃ וְיָת תַּרְתֵּין כּוּלְיָן וְיָת תַּרְבָּא דִּי 10
עֲלֵיהֶן דִּי עַל גִּסְסַיָּא וְיָת חַצְרָא
דְּעַל כַּבְדָּא עַל כּוּלְיָתָא יַעְדִּנַּהּ׃
וְיַסֵּיקִנֵּיהּ כַּהֲנָא לְמַדְבְּחָא לְחֵים 11
קוּרְבָּנָא קֳדָם יְיָ׃ וְאִם מִן בְּנֵי עִזַּיָּא 12
קֻרְבָּנֵיהּ וִיקָרְבִנֵּיהּ קֳדָם יְיָ׃ וְיִסְמוֹךְ 13
יָת יְדֵיהּ עַל רֵישֵׁיהּ וְיִכּוֹס יָתֵיהּ
קֳדָם מַשְׁכַּן זִמְנָא וְיִזְרְקוּן בְּנֵי אַהֲרֹן
יָת דְּמֵיהּ עַל מַדְבְּחָא סְחוֹר סְחוֹר׃
וִיקָרֵב מִנֵּיהּ קֻרְבָּנֵיהּ קֻרְבָּנָא קֳדָם 14
יְיָ יָת תַּרְבָּא דְּחָפֵי יָת גַּוָּא וְיָת כָּל
תַּרְבָּא דִּי עַל גַּוָּא׃ וְיָת תַּרְתֵּין כּוּלְיָן 15
וְיָת תַּרְבָּא דִּי עֲלֵיהֶן דִּי עַל גִּסְסַיָּא
וְיָת חַצְרָא דְּעַל כַּבְדָּא עַל כּוּלְיָתָא
יַעְדִּנַּהּ׃ וְיַסֵּיקִנּוּן כַּהֲנָא לְמַדְבְּחָא 16
לְחֵים קֻרְבָּנָא לְאִתְקַבָּלָא בְּרַעֲוָא
כָּל תַּרְבָּא קֳדָם יְיָ׃ קְיָם עָלַם 17
לְדָרֵיכוֹן בְּכֹל מוֹתְבָנֵיכוֹן כָּל
תַּרְבָּא וְכָל דְּמָא לָא תֵיכְלוּן׃

ד

1 וּמַלִּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר׃ מַלֵּיל
2 עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר אֱנָשׁ אֲרֵי
יֵחוֹב בְּשָׁלוּ מִכֹּל פִּקּוּדַיָּא דַּייָ דְּלָא
כָשְׁרִין לְאִתְעֲבָדָא וְיַעֲבֵּד מִן חַד
3 מִנְּהוֹן׃ אִם כַּהֲנָא רַבָּא יֵחוֹב
לְחוֹבַת עַמָּא וִיקָרֵב עַל חוֹבְתֵיהּ דִּי
חָב תּוֹר בַּר תּוֹרֵי שְׁלִים קֳדָם יְיָ
לְחַטָּאתָא׃

7 Si agnū ipse obtulerit in oblationē suā : offeret eū coram 8 Dño. Et imponet manū suam sup caput oblationis suæ ; & immolabit eam ante tabernaculū fœderis : & aspergent filii Aaron sanguinē ej⁹ per cir-9 cuitū altaris. Offeretque de hostiâ sanctificationū oblationē corā Dño : adipē ej⁹, caudā integrā, contra dorsū auferet eam : & totū adipē, qui est 10 sup intestina. Et duos renes, & adipē qui est super eos, qui est juxta ilia : & reticulū quod est super jecur, cum renunculis 11 auferet illud. Et adolebit ea sacerdos in altari : pabulum 12 oblationis est coram Dño. Si autem de capris fuerit oblatio ejus : offeret eā corā Dño. 13 Et imponet manū suā sup caput ejus, immolabitq; eā ante tabernaculū fœderis : & aspergent filii Aaron sanguinem ej⁹ 14 p circuitū altaris. Offeretq; ex eo oblationē ej⁹ corā Dño : adipē qui operit intestina, & totū adipē qui est sup intesti-15 na. Et duos renes, & adipem qui est sup eos, qui est juxta ilia : & reticulum quod est super jecur, cum renunculis auferet 16 illud. Adolebitq; ea sacerdos in altari : pabulum oblationis est, ut suscipiatur cum beneplacito ; omnis adeps coram 17 Dño offeretur. Pacto sempiterno in generationib⁹ vestris, in cunctis habitationib⁹ vestris : omnem adipem & omnem sanguinem non comedetis.

CAP. IV.

1 LOcutúsque est Dominus 2 cum Moyse dicens. Loquere cum filiis Israel, dicens : Homo qui peccaverit per ignorantiam de universis mandatis Domini, quæ non decent fieri : & fecerit unum ex eis. 3 Si sacerdos magnus peccaverit, pro delicto populi : offeret pro peccato suo quod peccavit, vitulum integrum coram Domino pro peccato.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 [illegible]

1 2 3 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 [illegible]

1 2 3 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM.

Translatio Latina.

Si agnum obtulerit munus su-7 um tum adducet illum ante Dominum, Et imponet ma-8 num suam super caput muneris sui, jugulabitq; eum coram tabernaculo testimonii; et effundent filii Aaron sanguinē super altare in circuitu. Et 9 offeret de sacrificio pacificorum sacrificium ignitum Domino ; adipem ejus, caudam integram (e) quæ est juxta spinam dorsi removebit : adipē tegentem intestina, & omnē adipem qui est super intestina: Duos quoque renes, & 10 adipem qui est super eos, & super ilia, & reticulum quod est super jecur cum renibus removebit, Et adolebit sa-11 cerdos super altare : cibus est (f) sacrificii igniti Domino. Si verò capra fuerit munus 12 ejus, tum adducet eam corā Domino; Et imponet manū 13 super caput ejus, & mactabit eam coram tabernaculo testimonii ; fundéntque filii Aaron sacerdotes sanguinem ejus super altare in circuitu. Et offeret ex eo mun⁹ ej⁹, (g) 14 incensum Domino, adipem tegentem intestina, & omnem adipem qui est super intestina ; Duos quoque renes, & 15 adipem qui est super eos, & super ilia, et reticulum jecoris cum renibus auferet. Et 16 adolebit ea sacerdos super altare, cibus est (h) incensi in odorem suavitatis Domino: Omnis adeps Domino. Statu-17 tum est perpetuum in generationibus vestris, in omnibus habitationibus vestris, omnem adipem & omnem sanguinem non comedetis.

CAP. IV.

ET locutus est Dominus 1 Mosi, dicens ; Loque-2 re filiis Israel, dicendo ; Anima cum peccaverit per errorē contra quævis præcepta Domini quæ non sunt facienda, & fecerit contra unum ex iis. Si sacerdos unctus pec-3 caverit ad reatum populi, offeret pro peccato suo quod peccavit vitulum filium bovis (a) immaculatum pro peccato.

VER. SAM. (e) usque ad orthopygium (f) oblationis (g) sacrificiū (h) sacrificii (a) integrum

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فان قرب قربانه من الضان * فليقدمه بين يدي الله * ويسند يده على راسه * ويذبحه عند 7 8
باب خباء المحضر * ويرش بنو هرون دمه على المذبح مستديرا * ويقرب منه قربانا لله * شحمة الالية 9
صحيحة يقلعها الى امام العصعص * والشحم المغطي الجوف * وساير الشحم الذي عليه * والكليتين 10
والشحم الذي عليهما وعلى الاحشاء * وزيادة الكبد مع الكليتين ينزعها * فيقتر ذلك الامام 11
على المذبح مع الصعيدة التي على الحطب الذي على النار قربانا محرقا لله * وان كان قربانه من 12
الغنم ذبح سلامة لله ذكرا او انثى * صحيحا يقربه * وان كان قربانه من الماعز * فليقربه بين يدي
سكينة الله * ويسند يده على راسه * ويذبحه بين يدي خباء المحضر * ويرش بنو هرون دمه 13
على المذبح مستديرا * ويقرب منه قربانا لله * الثرب معطي الجوف * وجميع الشحم الذي على 14
الجوف * والكليتين والشحم الذي عليهما وعلى الاحشاء * وزيادة الكبد مع الكليتين ينزعها 15
* ويقترها قربانا محرقا مرضيا مقبولا * كل شحم كذاك لله * رسم الدهر على مر اجيالكم في جميع 16 17
مساكنكم * كل شحم وكل دم لا تاكلوهما * الفصل الرابع * ثم كلم الله موسى 1
تكليما * مر بني اسرايل قايلا * ايما انسان اخطا سهوا في شي من ما نهى الله عن فعله * 2
فعمل واحدة منه * وان اخطا الامام الممسوح على سبيل خطا الناس * فليقرب من اجل خطيته 3
التي اخطاها ربا من البقر صحيحا ذكاة لله *

Quòd si obtulerit sacrificium suum de 7 agnis, afferat illud coram Deo : Et ponat 8 manum suam super caput ejus, & jugulet illud prope januam tentorii præsentiæ, & spargent filii Haron sanguinem ejus super altare circumcirca. Et offeret ex 9 eo sacrificium Deo, adipem caudæ integram quam avellet usque ad uropygium, & adipem quæ tegit ventrem, & totam pinguedinem quæ est super illo, Et ambos 10 renes, & adipem quæ est super ipsis & super intestinis, & redundantiam jecoris cum ambobus renibus avellet. Adolebitq; 11 ea sacerdos super altare, cum oblatione quæ est super lignis quæ sunt super igne, in sacrificium combustum Deo. Et si fuerit 12 sacrificium ejus ex ovibus victima pacis Deo, masculus aut fœmina, integrum offeret eum. Et si fuerit sacrificium ejus de capris, afferat illud coram habitaculo Dei : Et ponat manum suam super caput 13 ejus, & jugulet illud coram tentorio conventûs : spargentque filii Haron sanguinem ejus super altare circumcirca. Et of-14 feret ex eo sacrificium Deo, adipem tegentē ventrē, & omnē pinguedinem quæ est super ventre, Et ambos renes, & adipē 15 quæ est super ipsis & super intestinis, & redundantiam jecinoris cum renibus avellet : Adolebitque ea in sacrificium com-16 bustum, placabile, acceptum. Omnis adeps similiter erit Deo. Præceptum sem-17 piternum super decursum generationum vestrarum, in omnibus habitationibus vestris. Omnem adipem, & omnē sanguinem ne comedatis.

CAP. IV.

ITem loquutus est Deus ad Musā sermo-1 nem : Præcipe filiis Israil, dicens; Qui-2 cunque homo peccaverit per errorem in re aliqua ex iis quarum actionem prohibuit Deus, operatusque fuerit aliquam ex eis. Et si peccaverit sacerdos unctus, juxta 3 morem peccandi hominum, offerat propter peccatum suum quod peccavit, vitulum de bobus integrum in expiationem Deo.

ספר ויקרא : ד

:Domini facies ad *conventus* tabernaculi oſtium ad juvencum adferet Et

4 והביא את־הפר אל־פתח אהל־מועד לפני יהוה

facies ad juvencum mactabit & ,juvenci caput ſuper ſuã manum *fulciet* &

וסמך את־ידו על־ראש הפר ושחט את־הפר לפני

ad eum afferet & ,juvẽci ſanguine de unctus ſacerdos accipiet Et .Dñi

5 יהוה׃ ולקח הכהן המשיח מדם הפר והביא אתו אל־

aſperget &,ſanguine in ſuũ digitũ ſacerdos tinget Et .*conventus* tabernaculũ

6 אהל מועד׃ וטבל הכהן את־אצבעו בדם והזה

.ſanctitatis *veli faciebus cum* Domini *facies ad* vicibus ſeptem ſanguine de

מן־הדם שבע פעמים לפני יהוה את־פני פרכת הקדש׃

aromatum ſuffimenti altaris cornua ſuper ſanguine de ſacerdos *dabit* Et

7 ונתן הכהן מן־הדם על־קרנות מזבח קטרת הסמים

juvenci ſanguinẽ totum & ,*conventus* tabernaculo in quod Domini facies ad

לפני יהוה אשר באהל מועד ואת כל־דם הפר

.convent⁹ tabernaculi oſtium *quæ aſcenſionis* altaris fundamentũ ad effundet

ישפך אל־יסוד מזבח העלה אשר־פתח אהל מועד׃

operientem adipem ,eo ex levabit *peccati* juvenci adipem totũ Et

8 ואת־כל־חלב פר החטאת ירים ממנו את־החלב המכסה

duos Et .inteſtinum ſuper qui adipem totum & ,inteſtinum

9 על־הקרב ואת כל־החלב אשר על־הקרב׃ ואת שתי

& ,ilia ſuper qui ,eis ſuper qui ,adipem & , renes

הכלית ואת־החלב אשר עליהן אשר על־הכסלים ואת־

Quemadmodũ .*eam* removebit renibus *ſuper* ,hepate *ſuper* fibram

10 היתרת על־הכבד על־הכליות יסירנה׃ כאשר

altare ſuper ſacerdos ea faciet ſuffire & ,pacificorũ ſacrificii bove à *levabitur*

יורם משור זבח השלמים והקטירם הכהן על מזבח

;ejus capite *ſuper* ,ej⁹ carnem totam & ,juvenci pellem Et .*aſcenſionis*

11 העלה׃ ואת־עור הפר ואת־כל־בשרו על־ראשו

faciet exire Et .ipſius fimo & ,ipſius inteſtino & ,ejus cruribus *ſuper* &

12 ועל־כרעיו וקרבו ופרשו׃ והוציא

ad mundum locum ad *caſtrametationẽ* extra ad ,juvencum totum

את־כל־הפר אל־מחוץ למחנה אל־מקום טהור אל־

cineris effuſionẽ ſuper ,igne in lignis ſuper eum cõburet & ,cineris *effuſionẽ*

שפך הדשן ושרף אתו על־עצים באש על־שפך הדשן

fuerit abſconditũ & ,erraverint Iſrael congregatio omnis ſi Et .cõburetur

13 ישרף׃ ואם כל־עדת ישראל ישגו ונעלם

,Domini præceptis oñibus ex unũ fecerint & ;cõgregationis oculis ab *verbũ*

דבר מעיני הקהל ועשו אחת מכל־מצות יהוה

peccaverũt quo peccatũ fuerit ſcitũ Et .deliquerint & , *fient* non quæ

14 אשר לא־תעשינה ואשמו׃ ונודעה החטאת אשר חטאו

,*peccatum ad* bovis filium juvencũ congregatio *facient appropinquare* & ,*eo ſuper*

עליה והקריבו הקהל פר בן־בקר לחטאת

cõgregationis ſeniores *fulciẽt* Et .*cõventus* tabernaculi facies ad eũ adducẽt &

15 והביאו אתו לפני אהל מועד׃ וסמכו זקני העדה

juvencũ mactabit &,Domini facies ad juvenci caput ſuper ſuas manus

את־ידיהם על־ראש הפר לפני יהוה ושחט את־הפר

juvenci ſanguine de unctus ſacerdos afferet Et .Domini facies ad

16 לפני יהוה׃ והביא הכהן המשיח מדם הפר

;ſanguine de ſuũ digitũ ſacerdos tinget Et .conventus tabernaculũ ad

17 אל־אהל מועד׃ וטבל הכהן אצבעו מן־הדם

.*veli faciebus cum* Domini *facies ad* vicibus ſeptem aſperget &

והזה שבע פעמים לפני יהוה את פני הפרכת׃

Verſio VULG. LAT.

4 Et adducet illum ad oſtium tabernaculi teſtimonii coram Domino, ponétque manum ſuper caput ejus, & immolabit eum Domino. 5 Hauriet quoque de ſanguine vituli, inferens illum in tabernaculum teſtimonii. 6 Cúmque intinxerit digitum in ſanguine, aſperget eo ſepties coram Domino contra velum Sanctuarii. 7 Ponétque de eodem ſanguine ſuper cornua altaris thymiamatis gratiſſimi Domino, quod eſt in tabernaculo teſtimonii: omnem autem reliquum ſanguinem fundet in baſim altaris holocauſti in introitu tabernaculi. 8 Et adipem vituli auferet pro peccato, tam eum qui vitalia operit, quàm omnia 9 quæ intrinſecùs ſunt. Duos renunculos, & reticulum quod eſt ſuper eos juxta ilia, & adipem jecoris cum re10nunculis, Sicut aufertur de vitulo hoſtiæ pacificorum: & adolebit ea ſuper altare 11 holocauſti. Pellem verò & omnes carnes, cum capite & pedibus & inteſtinis & fimo, 12 Et reliquo corpore, efferet extra caſtra in locum mundum, ubi cineres effundi ſolent: incendétque ea ſuper lignorum ſtruem, quæ in loco effuſorum cinerum crema13buntur. Quod ſi omnis turba Iſrael ignoraverit, & per imperitiam fecerit quod contra 14 mandatum Domini eſt, Et poſtea intellexerit peccatum ſuum, offeret pro peccato ſuo vitulum, adducétque eum ad 15 oſtium tabernaculi. Et ponent ſeniores populi manus ſuper caput ejus coram Domino. Immolatóque vitulo 16 in conſpectu Domini, Inferet ſacerdos, qui unctus eſt, de ſanguine ejus in taberna17culum teſtimonii, Tincto digito aſpergens ſepties contra velum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

4 Καὶ προσάξει τὸν μόσχον παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, ἔναντι κυρίου, καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ μόσχου ἔναντι κυρίου, καὶ σφάξει τὸν μόσχον ἐνώπιον κυρίου. 5 Καὶ λαβὼν ὁ ἱερεὺς ὁ χριστὸς ὁ τετελειωμένος τὰς χεῖρας ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ μόσχου, (δ) καὶ εἰσοίσει αὐτὸ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου. 6 Καὶ βάψει ὁ ἱερεὺς τὸν δάκτυλον εἰς τὸ αἷμα, καὶ προσρανεῖ ἀπὸ τοῦ αἵματος ἑπτάκις ἔναντι κυρίου, κατὰ τὸ καταπέτασμα τὸ ἅγιον. 7 Καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ μόσχου ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος τῆς συνθέσεως τοῦ (ε) ἐναντίον κυρίου, ὅ ἐστιν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου. καὶ πᾶν τὸ αἷμα τοῦ μόσχου ἐκχεεῖ παρὰ τὴν βάσιν τοῦ θυσιαστηρίου τῶν ὁλοκαυτωμάτων, ὅ ἐστι παρὰ 8 τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. (ζ) Καὶ πᾶν τὸ στέαρ τοῦ μόσχου τοῦ τῆς ἁμαρτίας, περιελεῖ ἀπ᾽ αὐτοῦ τὸ στέαρ τὸ κατακαλύπτον τὰ ἐνδόσθια, καὶ πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τῶν ἐνδοσθίων, 9 Καὶ τοὺς δύο νεφροὺς, καὶ τὸ στέαρ τὸ ἐπ᾽ (η) αὐτῶν, ὅ ἐστιν ἐπὶ τῶν μηρίων, καὶ τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ τοῦ ἥπατος σὺν τοῖς νεφροῖς περιελεῖ 10 αὐτό, Ὃν τρόπον (θ) ἀφαιρεῖται αὐτὸ ἀπὸ τοῦ μόσχου τοῦ τῆς θυσίας τοῦ σωτηρίου, καὶ ἀνοίσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῆς καρπώσεως 11 Καὶ τὸ δέρμα τοῦ μόσχου, καὶ πᾶσαν αὐτοῦ τὴν σάρκα σὺν τῇ κεφαλῇ, καὶ τοῖς ἀκρωτηρίοις καὶ 12 τῇ κοιλίᾳ καὶ τῇ κόπρῳ. Καὶ ἐξοίσουσιν ὅλον τὸν μόσχον ἔξω τῆς παρεμβολῆς εἰς τόπον καθαρὸν, οὗ ἐκχεοῦσι τὴν σποδιάν· καὶ κατακαύσουσιν αὐτὸν ἐπὶ ξύλων ἐν πυρί· ἐπὶ τῆς ἐκ13χύσεως τῆς σποδιᾶς καυθήσεται. Ἐὰν δὲ πᾶσα συναγωγὴ Ἰσραὴλ ἀγνοήσῃ ἀκουσίως, καὶ λάθῃ ῥῆμα ἐξ ὀφθαλμῶν τῆς συναγωγῆς, καὶ ποιήσωσι μίαν ἀπὸ πασῶν τῶν ἐντολῶν κυ14ρίου, ἣ οὐ ποιηθήσεται, καὶ πλημμελήσωσι, Καὶ γνωσθῇ αὐτοῖς ἡ ἁμαρτία, ἣν ἥμαρτον ἐν αὐτῇ, καὶ προσάξει ἡ συναγωγὴ μόσχον ἐκ βοῶν ἄμωμον περὶ τῆς ἁμαρτίας, καὶ προσάξει αὐτὸν παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυ15ρίου. Καὶ ἐπιθήσουσιν οἱ πρεσβύτεροι τῆς συναγωγῆς τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ μόσχου ἔναντι κυρίου, καὶ σφάξουσι τὸν μόσχον 16 ἔναντι κυρίου. Καὶ εἰσοίσει ὁ ἱερεὺς ὁ χριστὸς ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ μόσχου εἰς τὴν σκηνὴν 17 τοῦ μαρτυρίου. Καὶ βάψει ὁ ἱερεὺς τὸν δάκτυλον ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ μόσχου. καὶ ῥανεῖ ἑπτάκις ἔναντι κυρίου (ι) κατενώπιον τοῦ καταπετάσματος τοῦ ἁγίου.

Et adducet vitulũ apud oſtiũ tabernaculi teſtimonii, ante Dominũ, & imponet manũ ſuã ſuper caput vituli ante Dominum, & jugulabit vitulũ coram Domino. 4

Et ſumens ſacerdos qui unctus qui cõſummat⁹ manus de ſanguine vituli, et inferet illum in tabernaculũ teſtimonii. 5 *Et intinget ſacerdos digitum in ſanguine, et aſperget de ſanguine ſepties ante Dominũ, contra velum ſanctum.* 6 *Et imponet ſacerdos de ſanguine vituli ſuper cornua altaris incenſi compoſitionis quod eſt ante Dominũ, quod eſt in tabernaculo teſtimonii. Et omnẽ ſanguinẽ vituli effundet ad baſim altaris holocauſtomatum, quod eſt apud januas tabernaculi teſtimonii.* 7 *Et omnẽ adipem vituli qui peccati, auferet ab eo adipem operientem inteſtina, & omnẽ adipem qui ſuper inteſtina,* 8 *Et duos renes, & adipẽ qui ſuper ipſos, qui eſt ſuper femora, & pennam quæ ſuper jecur cum renibus auferet ipſum,* 9 *Quemadmodũ aufertur ipſeà vitulo ſacrificii ſalutaris, et offeret ſacerdos ſuper altare holocauſti,* 10 *Et pellẽ vituli, et omnẽ ejus carnem cum capite, & extremitatibus et (b) ventre et fimo.* 11 *Et efferent totum vitulum extra caſtra in locum mundum ubi effundunt cinerem: & comburent eum ſuper ligna in igni: ſuper effuſione cineris cremabitur.* 12 *Si autem omnis ſynagoga Iſrael ignoraverit (c) non ſponte, (d) & latuerit verbum ab oculis ſynagogæ, & fecerint unum de omnibus mandatis Domini, (e) quod non fiet, & deliquerint,* 13 *Et innotuerit eis peccatum, quod peccaverunt in eo, & adducet ſynagoga vitulum ex bobus immaculatum pro peccato, & adducet eum apud januas tabernaculi teſtimonii.* 14 *Et imponent ſeniores ſynagogæ manus ſuas ſuper caput vituli ante Dominum, & jugulabunt vitulum ante Dominum.* 15 *Et inferet (f) ſacerdos qui unctus de ſanguine vituli in tabernaculum teſtimonii.* 16 *Et tinget ſacerdos digitum de ſanguine vituli, & aſperget ſepties ante Dominum ad faciem velaminis ſancti.* 17

MS.A. (δ) καὶ οἴσει αὐτὸ ἐπὶ τὴν (ε) ἔναντι κυρίου, (ζ) Καὶ τὸ πᾶν στέαρ (η) αὐτῶν, τὸ ἐπὶ τῶν (θ) ἀφῃρεῖται (ι) ἐνώπιον

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]

Adducetque invencum ad oſtium tabernaculi temporis corã Dño, imponetq; manũ ſuã ſuper caput ej⁹, mactabitq; juvencũ corã Dño. 4 Capietq; ſacerdos unctus è ſanguine juvenci, afferetq; eum ad oſtium tabernaculi temporis. 5 Et intinget ſacerdos digitum ſuum ſanguine, ſpargetq; de ſanguine ſepté vicib⁹ corã Dño, verſ⁹ velũ ſanctuarii. 6 Dabitq; ſacerdos è ſanguine ſuper cornua altaris incẽſi aromatici corã Dño, in tabernaculo temporis: Et effundet totũ ſanguinẽ iuvenci ſuper radices altaris holocauſti, in oſtio tabernaculi temporis. 7 Adipem verò totã juvenci peccati ſeparabit ab eo, *videlicet* velũ quod tegit abdomẽ, totãq; adipem quæ eſt ſuper abdomẽ. 8 Duos etiã renes, & adipẽ quæ ſuper illis eſt ad/lat⁹, et ſeptũ jecinoris unà cum renib⁹ faciet: 9 Quemadmodũ fit ſeparatio ex juvenco ſacrificii holocauſti, attolletq; ea ſacerdos ſuper altare holocauſti. 10 Pellem verò juvenci, totãq; carnẽ ej⁹, cũ fimo ej⁹, & cum capite ejus, & cum cum crurib⁹ ej⁹, & cum inteſtinis ejus; 11 Totum deniq; juvencum efferet extra caſtra ad locũ mundũ ubĩ projiciunt cinerẽ: comburetq; eum ſuper ligna quæ ſunt ſuper ignem: ubi projicitur cinis, comburetur. 12 Quòd ſi univerſ⁹ cœt⁹ Iſraelis aberrẽt, & latuerit ea res oculos cœt⁹, & commiſerint aliquod ex omnib⁹ interdictis Dñi quæ non ſũt agẽda, & rei facti fuerint, 13 Ac poſtea notũ fiat peccatũ in quo peccaverint: offerẽt tot⁹ cœt⁹ juvencũ unũ bubulũ pro peccato, afferentq; eum ante tabernaculũ temporis. 14 Et imponent ſeniores cœt⁹ man⁹ ſuas ſuper caput juvẽci corã Dño, & mactabunt juvẽcum corã Dño. 15 Afferetq; ſacerdos unct⁹ de ſanguine juvẽci ad januã tabernaculi tẽporis: 16 Et intinget ſacerdos digitũ ſuum ſanguine, ſpargetque ſepties coram Dño verſũs velum. 17

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

Targum ONKELOS.

4 וייתי ית תורא לתרע משכן זמנא לקדם יי ויסמוך ית ידיה על ריש תורא ויכוס ית תורא קדם יי׃ 5 ויסב כהנא רבא מדמא דתורא ויעיל יתיה למשכן זמנא׃ 6 ויטבול כהנא ית אצבעיה בדמא וידי מן דמא שבע זמנין קדם יי קדם פרוכתא דקודשא׃ 7 ויתן כהנא מן דמא על קרנת מדבח קטורת בוסמיא קדם יי די במשכן זמנא וית כל דמא דתורא ישוד ליסודא דמדבחא דעלתא די בתרע משכן זמנא׃ 8 וית כל תרב תורא דחטאתא יפריש מניה ית תרבא דחפי על גוא וית כל תרבא די על גוא׃ 9 וית תרתין כלין וית תרבא די עליהן די על גססיא וית חצרא דעל כבדא על כליתא יעדינה׃ 10 כמא די מתפרש מתור נכסת קודשיא ויסקנון כהנא על מדבחא דעלתא׃ 11 וית משך תורא וית כל בסריה על רישיה ועל כרעוהי וגויה ואוכליה׃ 12 ויפיק ית כל תורא מברא למשריתא לאתר דכי לאתר בית מישד קטמא ויוקד יתיה על אעיא באשתא על אתר בית מישד קטמא יתוקד׃ 13 ואם כל כנשתא דישראל ישתלון ויהי מכסא פתגמא מעיני קהלא ויעבדון חד מכל פקודיא דיי דלא כשרין לאתעבדא ויחובון׃ 14 ותתידע חובתא די חבו עלה ויקרבון קהלא תור בר תורי לחטאתא וייתון יתיה לקדם משכן זמנא׃ 15 ויסמכון סבי כנישתא ית ידיהון על ריש תורא קדם יי ויכוס ית תורא קדם יי׃ 16 ויעל כהנא רבא מדמא דתורא למשכן זמנא׃ 17 ויטבול כהנא אצבעיה מן דמא וידי שבע זמנין קדם יי ית קדם פרוכתא׃

4 Et adducet vitulũ ad oſtiũ tabernaculi fœderis, in cõſpectu Dñi: & imponet manum ejus ſup caput vituli, et immolabit vitulũ corã Dño. 5 Et tollet ſacerdos magnus de ſanguine vituli: et inferet eũ in tabernaculũ fœderis. 6 Et tinget ſacerdos digitũ ſuũ in ſanguine: et aſperget de ſanguine ſepties corã Dño, contra velũ ſanctuarii. 7 Ponetq; ſacerdos de ſanguine ſup cornua altaris thymiamatis aromatũ, corã Dño, ꝙ eſt in tabernaculo fœderis: oẽm autẽ ſanguinẽ vituli fundet in fundamento altaris holocauſti, ꝙ eſt in oſtio tabernaculi fœderis. 8 Et totũ adipẽ bovis qui offertur pro peccato, ſeparabit ab eo: adipẽ qui operit inteſtina, & oẽm adipẽ qui eſt ſup inteſtina. 9 Et duos renes, et adipẽ qui eſt ſuper eos, et qui eſt ſup ilia: et reticulũ ꝙ eſt ſup jecur, cum renib⁹ offerat illud. 10 Sicut ſeparatũ eſt de vitulo hoſtiæ ſanctificationũ: et adolebit ea ſacerdos ſup altare holocauſti. 11 Et pellẽ vituli, et oẽm carnẽ ej⁹, cũ capite et cum pedibus: et *inteſtina* ej⁹, et *fimum* ejus. 12 Efferetq; oẽm vitulum extra caſtra in locũ mundum, in locum ubi cinis funditur; incendetq; eũ igne ſup ligna: in loco ubi cinis funditur comburetur. 13 Si autẽ oĩs congregatio Iſrael ignoraverit, et occultũ fuerit verbũ ab oculis eccleſiæ: et fecerint contra unũ de omnib⁹ præceptis Dñi, ꝙ non decet fieri, et peccaverint. 14 Et poſtea notũ fuerit peccatũ in quo peccaverunt: offeret eccleſia vitulũ de bob⁹ pro peccato; et adducent eũ corã tabernaculo fœderis. 15 Imponétque ſeniores congregationis man⁹ ſuas ſup caput vituli, coram Dño: et immolabit vitulũ corã Dño. 16 Et inferet ſacerdos magn⁹ de ſanguine vituli, in tabernaculum fœderis. 17 Et tinget ſacerdos digitũ ſuũ in ſãguine: et aſperget ſepties coram Domino, contra velum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]

VER. SAM.

4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM.

Tranſlatio Latina.

Et adducet vitulũ ad oſtium tabernaculi teſtimonii coram Domino, et imponet manũ ſuã ſuper caput vituli, mactabitq; vitulũ coram Domino. 4 *Et accipiet ſacerdos unctus, cujus (b) conſecrata eſt manus, de ſanguine vituli, ut afferat eũ ad oſtium tabernaculi teſtimonii.* 5 *Intinget quoq; ſacerdos digitũ ſuũ in ſanguine, et aſperget de ſanguine ſepties cum digito ſuo coram Domino, anteriora veli ſancti.* 6 *Poſtea imponet ſacerdos de ſanguine ſuper cornua altaris thymiamatis aromatũ coram Domino, quod eſt in tabernaculo teſtimonii; et omnẽ ſanguinem effundet ad baſim altaris holocauſti, quod eſt ad oſtium tabernaculi teſtimonii.* 7 *Omnem autẽ adipem vituli pro peccato auferet ab eo; adipem etiam tegentem inteſtina, et omnem adipem qui eſt ſuper inteſtina;* 8 *Duos quoq; renes, et adipẽ qui eſt ſuper eos, qui eſt ſuper ilia, et reticulũ quod eſt ſuper jecur cum renibus, auferet,* 9 *Quemadmodũ aufertur de bove ſacrificii pacificorũ; et adolebit ea ſacerdos ſuper altari holocauſti.* 10 *Pellẽ quoq; vituli et omnem carnem ejus, cum capite eius, et cum crurib⁹ eius, et ventre eius, et ſtercore eius.* 11 *Et educent totũ vitulũ extra caſtra in locum purũ ad effuſionem cinerum: et cõburent eum ſuper ligna in igne; ad effuſionẽ cinerũ cremabitur.* 12 *At ſi univerſa congregatio Iſrael erraverit, fueritq; res abſcondita ab oculis congregationis, feceritq; unũ ex omnib⁹ mandatis Domini quæ non ſunt facienda, et rei fuerint;* 13 *Poſtea cognitum fuerit peccatum, quod perpetraverunt, tum offeret congregatio vitulum, filium bovis (c) immaculatum in peccatũ, et adducent eum ante tabernaculum teſtimonii.* 14 *Imponent autem ſeniores congregationis manus ſuas ſuper caput vituli coram Domino: et mactabit vitulum ante faciem Domini.* 15 *Deferet quoque ſacerdos unct⁹ de ſanguine in tabernaculum teſtimonii.* 16 *Tingetq; ſacerdos digitum ſuum in ſanguine, & aſperget de ſanguine ſepties corã Domino anteriora veli ſancti.* 17

VER. SAM. (b) completa eſt (c) integrum

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 * وياتي بالثور الى باب خباء المحضر بين يدي سكينة الله * ويسند يده على راسه ويذبحه هناك *
5 * وياخذ الامام الممسوح شيا من دمه فيدخله الى خباء المحضر * ويغمس اصبعه فيه * وينضح منه 6
سبع مرات بين يدي سكينة الله قبالة سجف القدس * ثم يضع من الدم على اركان مذبح بخور 7
الاصماغ الذي بين يدي سكينة الله في خباء المحضر وباقي الدم يصبه عند اساس المذبح الذي
للصعيدة الذي على باب خباء المحضر * وجميع شحم رب الذكاة ينزعه منه * وهو الثرب المغطي 8
للجوف * وساير الشحم الذي على الجوف * والكليتان والشحم الذي عليهما وعلى الاحشاء * وزيادة 9
الكبد مع الكليتين ينزعها * كما ينزع من ذبح ثور السلامة * ويقترها الامام على مذبح الصعيدة * 10
11 * وجلد الثور وجميع لحمه مع راسه واكارعه وبطنه وفرثه * يخرج جميعه الى خارج المعسكر الى 12
موضع طاهر الى مطرح الرماد * ويحرقه مع حطب بالنار على مطرح الرماد يحرق * وان اخطا جمع 13
من جميع بني اسرايل * وخفي امر من عيون الجوق * فيعملوا واحدة من محارم الله التي لا تعمل
وياثموا * ثم عرفت الخطية التي اخطوها * فليقرب الجوق ربا من البقر للذكاة * ياتون به بين 14
يدي خباء المحضر * ويسند شيوخ الجمع ايديهم على راس الرب بين يدي قدس الله * ويذبح 15
الثور بين يدي سكينة الله * ويدخل الامام الممسوح من دمه شيا الى خباء المحضر * ويغمس اصبعه 16 17
فيه * وينضح منه سبع دفعات بين يدي سكينة الله قبالة السجف *

Et ducat taurum ad januã tentorii præſentiæ coram habitaculo Dei, et ponat manum ſuam ſuper caput ejus, & jugulet eum ibi. 4 *Et ſumet ſacerdos unctus aliquid ex ſanguine ejus, inferétque illum in tentorium præſentiæ.* 5 *Et intinget digitum ſuum eo, & ſparget ex ipſo ſeptem vicibus ante habitaculum Dei è regione veli ſanctuarii.* 6 *Deinde ponet ex ſanguine ſuper angulos altaris thuris gummi, quod eſt ante habitaculum Dei in tentorio præſentiæ, et reliquum ſanguinẽ fundet propè fundamentum altaris elevationis quod eſt ad januam tentorii præſentiæ.* 7 *Et omnẽ adipem vituli expiationis avellet, nempe adipem quæ tegit ventrem, & reliquam pinguedinem quæ eſt ſuper ventrem.* 8 *Et ambos renes: et adipẽ quæ eſt ſuper ipſos & ſuper inteſtina, & redundantiam jecinoris cum ambobus renibus avellet,* 9 *Eo modo quo tollitur ex mactatione tauri pacis, et adolebit ea ſacerdos ſuper altare elevationis.* 10 *Et pellem tauri, et totam carnem ejus cum capite ejus, et pedibus ipſius, et ventre ejus, et fimo ejus* 11 *Educet ſimul extra caſtra in locum mundum, in locũ cineris, et igne comburet ea cum lignis: ſuper locum cineris comburentur.* 12 *Et ſi peccaverit cœtus ex omnibus filiis Iſrail, latueritque res ejus oculos turbæ, fecerintque aliquam ex prohibitionibus Dei quæ non fiunt, & deliquerint:* 13 *Deinde cognitum fuerit peccatum quod commiſerunt, offerat cœtus vitulum ex bobus in expiationem. Adducent eum ante tentorium præſentiæ,* 14 *Ponéntque ſeniores turbæ manus ſuas ſuper caput vituli ante ſanctuarium Dei, & mactabunt taurum ante habitaculum Dei.* 15 *Et inferet ſacerdos unctus ex ejus ſanguine partem in tentorium præſentiæ,* 16 *Eoq; intinget digitum ſuum, & ſparget ex eo ſeptem vicibus ante habitaculum Dei contra velum.* 17

Domini facies ad quod altaris cornua super dabit sanguine de Et
18 ומן־הדם יתן על־קרנת המזבח אשר לפני יהוה
ad effundet sanguinem totum & ;conventus tabernaculo in quod
אשר באהל מועד ואת כל־הדם ישפך אל־
Et .conventus tabernaculi ostium ad quæ ,ascensionis altaris fundamentū
19 יסוד מזבח העלה אשר־פתח אהל מועד: ואת
faciet Et .altare super faciet suffire & ,eo ab tollet ejus adipem totum
20 כל־חלבו ירים ממנו והקטיר המזבחה: ועשה
expiabit & ,ei faciet sic ,peccati juvenco fecit quemadmodum,juvenco
לפר כאשר עשה לפר החטאת כן יעשה־לו וכפר
juvencum faciet exire Et .eis dimittetur & ,sacerdos eos super
21 עליהם הכהן ונסלח להם: והוציא את־הפר
combussit quemadmodum ,eum comburet &,castrametationem extra ad
אל־מחוץ למחנה ושרף אתו כאשר שרף
Prælatus Quod .ipse congregationis peccatum :primum juvencum
22 את הפר הראשון חטאת הקהל הוא: אשר נשיא
quæ ,sui Dei Domini præceptis omnibus ex unum fecerit & ,peccaverit
יחטא ועשה אחת מכל־מצות יהוה אלהיו אשר
ei fuerit notificatum Vel .deliquerit & ,ignorantia in fient non
23 לא־תעשינה בשגגה ואשם: או־הודע אליו
suam appropinquationem adducet & ,eo in peccavit quo ,suum peccatum
חטאתו אשר חטא בה והביא את־קרבנו
super suam manum fulciet Et .integrum masculum caprarum hircum
24 שעיר עזים זכר תמים: וסמך ידו על־
ascensionem mactabit quo ,loco in eum mactabit & ,hirci caput
ראש השעיר ושחט אתו במקום אשר־ישחט את־העלה
sanguine de sacerdos accipiet Et .ipse Peccatum .DOMINI facies ad
25 לפני יהוה חטאת הוא: ולקח הכהן מדם
& ascensionis altaris cornua super dabit & ,suo digito in peccati
החטאת באצבעו ונתן על־קרנת מזבח העלה ואת־
totum Et .ascensionis altaris fundamentum ad effundet ejus sanguinem
26 דמו ישפך אל־יסוד מזבח העלה: ואת־כל־
:pacificorum sacrificii adipem sicut ,altari in faciet suffire ejus adipē
חלבו יקטיר המזבחה כחלב זבח השלמים
anima si Et .ei dimittetur &,ejꝰ peccato à sacerdos eū super expiabit &
27 וכפר עליו הכהן מחטאתו ונסלח לו: ואם־נפש
unum ipsa faciendo in terræ populo de ignorantia in peccaverit una
אחת תחטא בשגגה מעם הארץ בעשתה אחת
fuerit notificatū Vel.deliquerit & ,fient non quæ Domini præceptis ex
28 ממצות יהוה אשר לא־תעשינה ואשם: או הודע
suam appropinquationem adducet & ,peccavit quod suum peccatum ei
אליו חטאתו אשר חטא והביא קרבנו
.peccavit quod ,suo peccato super feminam integram caprarum hircam
שעירת עזים תמימה נקבה על־חטאתו אשר חטא:
peccatum mactabit & :peccati caput super suam manū fulciet Et
29 וסמך את־ידו על ראש החטאת ושחט את־החטאת
,suo digito in ejus sanguine de sacerdos accipiet Et .ascensionis loco in
30 במקום העלה: ולקח הכהן מדמה באצבעו
effundet ejꝰ sanguinē totum & ,ascensionis altaris cornua super dabit &
ונתן על־קרנת מזבח העלה ואת־כל־דמה ישפך
.altaris fundamentum ad
אל־יסוד המזבח:

Versio VULG. LAT.

18 Ponétque de eodem sanguine in cornibus altaris, quod est coram Domino in tabernaculo testimonii: reliquum autem sanguinem fundet juxta basim altaris holocaustorum, quod est in ostio tabernaculi testimonii. 19 Omnémq; ejus adipem tollet, & adolebit super altare. 20 Sic faciens & de hoc vitulo quomodo fecit & priús: & rogante pro eis sacerdote, propitius erit eis Dominus. 21 Ipsum autem vitulum efferet extra castra, atque comburet sicut & priorem vitulum: quia est pro peccato multitudinis. 22 Si peccaverit princeps, & fecerit unum è pluribus per ignorantiam, quod Domini lege prohibetur, 23 Et posteà intellexerit peccatum suum, offeret hostiā Domino, hircū de capris immaculatum. 24 Ponétq; manum suam super caput ejus: cúmq; immolaverit eum in loco ubi solet mactari holocaustum coram Domino, quia pro peccato est, 25 Tinget sacerdos digitū in sanguine hostiæ pro peccato, tangens cornua altaris holocausti, & reliquum fundens ad basim ejus. 26 Adipem verò adolebit suprà, sicut in victimis pacificorum fieri solet: rogabitq; pro eo sacerdos, & pro peccato ejus, & dimittetur ei. 27 Quòd si peccaverit anima per ignorantiam de populo terræ, ut faciat quidquam de his quæ Domini lege prohibentur, atque delinquat, 28 Et cognoverit peccatum suum, offeret capram immaculatam. 29 Ponétq; manum super caput hostiæ quæ pro peccato est, & immolabit eam in loco holocausti. 30 Tollétque sacerdos de sanguine in digito suo: & tangens cornua altaris holocausti, reliquum fundet ad basim ejus.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

18 Καὶ ἀπὸ τοῦ αἵματος ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου τῶν θυμιαμάτων τῆς συνθέσεως, ὅ ἐστιν ἐνώπιον κυρίου, ὅ ἐστιν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου. καὶ τὸ πᾶν αἷμα ἐκχεεῖ πρὸς τὴν βάσιν τοῦ θυσιαστηρίου τῶν (κ) καρπώσεων, τοῦ πρὸς τῇ θύρᾳ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. 19 Καὶ τὸ πᾶν στέαρ περιελεῖ ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἀνοίσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. 20 Καὶ ποιήσει τὸν μόσχον, ὃν τρόπον ἐποίησε τὸν μόσχον τὸν τῆς ἁμαρτίας, οὕτω ποιηθήσεται. καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῶν ὁ ἱερεύς, καὶ 21 ἀφεθήσεται αὐτοῖς ἡ ἁμαρτία. Καὶ ἐξοίσουσι τὸν (λ) μόσχον ὅλον ἔξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ κατακαύσουσι τὸν μόσχον, ὃν τρόπον κατέκαυσαν τὸν μόσχον τὸν πρότερον· ἁμαρτία 22 συναγωγῆς ἐστιν. Ἐὰν δὲ ὁ ἄρχων ἁμάρτῃ, καὶ ποιήσῃ μίαν ἀπὸ πασῶν τῶν ἐντολῶν κυρίου τοῦ θεοῦ (μ) αὐτοῦ, ἣ οὐ ποιηθήσεται, ἀ- 23 κουσίως, καὶ ἁμάρτῃ καὶ πλημμελήσῃ, Καὶ γνωσθῇ αὐτῷ ἡ ἁμαρτία, (ν) ἣν ἥμαρτεν ἐν αὐτῇ, καὶ προσοίσει τὸ δῶρον αὐτοῦ χίμαρον 24 ἐξ αἰγῶν ἄρσεν ἄμωμον. Καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ χιμάρου· καὶ σφάξουσιν αὐτὸν ἐν τόπῳ, (ξ) οὗ σφάζουσι τὰ ὁλοκαυτώματα ἐνώπιον κυρίου· ἁμαρ- 25 τία ἐστί. Καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ τῆς ἁμαρτίας τῷ δακτύλῳ ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου τῶν ὁλοκαυτωμάτων· καὶ τὸ πᾶν αἷμα αὐτοῦ ἐκχεεῖ παρὰ τὴν βά- 26 σιν τοῦ θυσιαστηρίου τῶν ὁλοκαυτωμάτων. Καὶ τὸ πᾶν στέαρ αὐτοῦ ἀνοίσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ὥσπερ τὸ στέαρ θυσίας σωτηρίου. καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας 27 αὐτοῦ, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ. Ἐὰν δὲ ψυχὴ μία ἁμάρτῃ ἀκουσίως ἐκ τοῦ λαοῦ τῆς γῆς, ἐν τῷ ποιῆσαι μίαν ἀπὸ πασῶν τῶν ἐντολῶν κυρίου, ἣ οὐ ποιηθήσεται, καὶ πλημμελήσῃ, 28 Καὶ γνωσθῇ αὐτῷ ἡ ἁμαρτία ἣν ἥμαρτεν ἐν αὐτῇ, καὶ οἴσει χίμαιραν ἐξ αἰγῶν, θήλειαν ἄμωμον οἴσει περὶ τῆς ἁμαρτίας, ἧς 29 ἥμαρτε. Καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ ἁμαρτήματος αὐτοῦ· καὶ σφάξουσι τὴν χίμαιραν τὴν τῆς ἁμαρτίας (ο) ἐν τῷ 30 τόπῳ, οὗ σφάζουσι τὰ ὁλοκαυτώματα. Καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ αἵματος αὐτῆς τῷ δακτύλῳ, καὶ ἐπιθήσει ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου τῶν ὁλοκαυτωμάτων· καὶ πᾶν τὸ αἷμα αὐτῆς ἐκχεεῖ παρὰ τὴν βάσιν τοῦ θυσιαστηρίου.

18 Et de sanguine imponet sacerdos super cornua altaris (g) incensorum compositionis, quod est coram Domino, quod est in tabernaculo testimonii. Et omnem sanguinem effundet ad (h) basim altaris holocaustorum, quod est apud ostium tabernaculi testimonii. 19 Et omnem adipem auferet ab eo, & offeret super altare. 20 Et faciet vitulum, quemadmodum fecerat vitulum, qui peccati, sic fiet. Et depropitiabit pro eis sacerdos, & dimittetur eis peccatum. 21 Et efferent vitulum totū extra castra, et comburent vitulū, quemadmodū combusserunt vitulum priorem: peccatum synagogæ est. 22 Si autē princeps peccaverit, et fecerit unum de omnibꝰ mādatis Domini Dei eiꝰ, quod non fiet, non sponte, & peccaverit, & deliquerit, 23 Et innotuerit ei peccatum, quod peccavit in eo, & offeret munus suum hircum ex capris masculum immaculatum. 24 Et imponet manum super caput hirci: & ingulabunt illum in loco, ubi ingulant holocaustomata coram Domino: peccatum est. 25 Et imponet sacerdos de sanguine, qui peccati, digito super cornua altaris holocaustomatum: & omnem sanguinem eius effundet ad basim altaris holocaustomatum. 26 Et omnem adipē eiꝰ offeret super altare, sicut adipem sacrificii salutaris. Et depropitiabit pro eo sacerdos de peccato eius, & dimittetur ei. 27 Si autem anima una peccaverit non sponte de populo terræ, in faciendo unum de mandatis Domini, quod non fiet, & deliquerit, 28 Et innotuerit ei peccatum, quod peccavit in eo, & feret capellam ex capris, fœminam immaculatam feret pro peccato, quod peccavit. 29 Et imponet manum super caput peccati sui: & ingulabunt capellam, quæ peccati, in loco, ubi iugulant holocaustomata. 30 Et sumet sacerdos de sanguine eius digito, & imponet super cornua altaris holocaustomatum: & omnem sanguinem eius effundet apud basim altaris.

MS.A. (κ) καρπώσεων τῶν πρὸς τὴν θύραν τῆς (λ) μόσχον ἔξω (μ) αὐτῶν, (ν) ἣν ἡμάρτησεν ἐν (ξ) ᾧ (ο) ἐν τόπῳ, ᾧ σφάζουσιν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

18 De sanguine etiam ponet super cornua altaris quod est coram Domino in tabernaculo temporis: totum verò sanguinem effundet super radices altaris holocausti, in ostio tabernaculi temporis. 19 Totam autem adipem ejus separabit ab eo, attollétq; ad altare. 20 Facietq; juvenco *huic* quemadmodum fecerat juvenco peccati, sic *inquam* faciet ei: & indulgentiā rogabit pro eis sacerdos, & condonabitur eis. 21 Juvencum verò educent extra castra, eúmq; comburent sicut combussit juvencum primū: peccatum est cœtûs. 22 Si verò princeps peccaverit, & commiserit unum ex omnibꝰ interdictis Dñi Dei sui quæ non sunt agenda, per errorem, & reus factus fuerit; 23 Si consciꝰ fiat peccati in quo peccavit, afferat oblationē suam, hircum caprarum masculum sine macula: 24 Imponátq; manum suam super caput hirci, & mactet eum in loco in quo mactavit holocaustum coram Dño: peccatum est. 25 Sumetque sacerdos de sanguine peccati digito suo, & ponet super cornua altaris holocausti: & sanguinem ejus effundet super radices altaris holocausti. 26 Totam verò ejus adipem attollet ad altare sicut adipem sacrificii holocausti: & indulgentiam precabitur ei sacerdos pro peccato quod commisit, & remittetur ei. 27 Si verò anima aliqua ex populo terræ peccaverit per errorem, & fecerit aliquod ex interdictis Dñi quæ non sunt facienda, & reus factus fuerit; 28 Si innotuerit ei peccatum quod perpetravit, afferet munꝰ suum capellam, fœminam sine macula pro peccato quod commisit: 29 Imponetque manum suam super caput peccati, & mactabit peccatum in loco in quo mactatur holocaustum. 30 Et accipiet sacerdos de sanguine peccati digito suo, spargetque super cornua altaris holocausti: totumq; sanguinem fundet super radices altaris holocausti.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

18 ומן דמא יתן על־קרנת מדבחא די
קדם יי די במשכן זמנא וית כל־
דמא ישוד ליסודא דמדבחא
דעלתא די־בתרע משכן זמנא:
19 וית כל־תרביה יפריש מניה ויסיק
20 למדבחא: ויעביד לתורא כמא
דעבד לתורא דחטאתא כן יעביד
ליה ויכפר עליהון כהנא וישתביק
21 להון: ויפק ית־תורא למברא
למשריתא ויוקיד יתיה כמא די־
אוקיד ית תורא קדמאה חטאת
22 קהלא הוא: אם רבא יחוב ויעביד
חד מכל־פקודיא דיי אלהיה דלא
כשרין לאתעבדא בשלו ויחוב:
23 או־אתידע ליה חובתיה די־חב בה
וייתי ית־קורבניה צפיר בר־עזי דכר
24 שלים: ויסמוך ידיה על־ריש צפירא
ויכוס יתיה באתרא דיכוס ית־
25 עלתא קדם יי חטאתא הוא: ויסב
כהנא מדמא דחטאתא באצבעיה
ויתן על־קרנת מדבחא דעלתא
וית דמיה ישוד ליסודא דמדבחא
26 דעלתא: וית כל־תרביה יסק
למדבחא כתרב נכסת קודשיא
ויכפר עלוהי כהנא מחובתיה
27 וישתבק ליה: ואם אנש חד יחוב
בשלו מעמא דארעא במעבדה חד
מפקודיא דיי דלא כשרין
28 לאתעבדא ויחוב: או אתידע ליה
חובתיה די חב וייתי קורבניה
צפירת עזין שלימתא נקובתא על־
29 חובתיה די חב: ויסמוך ית ידיה
על ריש חטאתא ויכוס ית חטאתא
30 באתרא דעלתא: ויסב כהנא
מדמה באצבעיה ויתן על־קרנת
מדבחא דעלתא וית כל דמה
ישוד ליסודא דמדבחא:

Targum ONKELOS.

18 Et de sanguine ponet super cornua altaris, quod est in tabernaculo fœderis corā Dño: et totū sanguinē fundet in fundamento altaris holocausti, quod est in ostio tabernaculi fœderis. 19 Et totū adipem separabit ex eo: & adolebit in altari. 20 Faciétq; de hoc vitulo sicut fecit de vitulo pro peccato, ita faciet ei; & propitiabit pro eis sacerdos, & dimittetur eis. 21 Educétq; vitulū extra castra; & comburet eum, sicut combussit vitulū priorē: quia pro peccato congregationis est. 22 *Si* princeps peccaverit: & fecerit contra unū de omnibꝰ præceptis Dñi Dei sui, quod non decet fieri, per ignorantiā, & deliquerit. 23 Si notū fuerit ei peccatum suum, in quo peccavit: afferet oblationē suā hircum de capris, masculum integrū. 24 Imponétq; manum suā super caput hirci; & immolabit eum, in loco ubi immolatur holocaustum coram Dño: pro peccato enim est. 25 Tolletq; sacerdos de sanguine hostiæ pro peccato digito suo; & ponet super cornua altaris holocausti: & sanguinē ejus effundet ad fundamentum altaris holocausti. 26 Et totum adipē ejus adolebit in altari, sicut adipē hostiæ sanctificationum: & propitiabit pro eo sacerdos super peccato ejꝰ, & dimittetur ei. 27 Si autē vir unus de populo terræ peccaverit per ignorantiam: ut faciat contra unum de præceptis Domini quod non decet fieri, & deliquerit. 28 Si notum fuerit ei peccatū suum in quo peccavit: adducet oblationem suā, caprā fœminā integram, pro peccato suo quod peccavit. 29 Imponetq; manum suam super caput hostiæ quæ est pro peccato: & immolabit eam in loco holocausti. 30 Tolletq; sacerdos de sanguine ejus in digito suo, & ponet super cornua altaris holocausti: & totum sanguinem fundet ad fundamentum altaris.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

18 De sanguine etiam ponet sacerdos super cornua altaris thymiamatis aromatū coram Domino, quod est in tabernaculo testimonii: Omnem etiam sanguinem fundet ad basim altaris holocausti, quod est ad portā tabernaculi testimonii. 19 Omnem quoq; adipem ejus tollet ab eo, et adolebit super altare. 20 Et faciet vitulo, sicut fecit vitulo pro peccato: sic fiet ei, ut expiet eos sacerdos, & remittatur eis. 21 Ideò educet vitulum extra castra, & comburet eum sicut combussit vitulum priorem; peccatum congregationis est. 22 Cùm princeps peccaverit, & fecerit per errorem unum ex omnibus mandatis Domini Dei sui quæ non sunt facienda, reusq; fuerit. 23 Aut cognitum fuerit ei peccatum suum quod perpetravit, tum adducet munus suum hircum caprarum, masculum (d) immaculatum: 24 Et imponet manum suam super caput hirci, mactabitq; eum in loco in quo mactaverunt holocaustum coram Domino; peccatum est hoc. 25 Accipiet etiam sacerdos de sanguine peccati cum digito suo, & imponet super cornua altaris holocausti, & sanguinem ejus effundet ad basim altaris holocausti. 26 Omnem præterea adipem ejꝰ adolebit super altare, sicut adipem sacrificii pacificorū, et expiabit eū sacerdos à peccato suo, & remittetur ei. 27 Si verò anima aliqua de populo terræ peccaverit per errorem, faciendo unum de omnibꝰ mandatis Domini quæ non sunt facienda, reaq; fuerit. 28 Postea cognitum fuerit ei peccatum suum quod perpetravit, tum afferet munus suum, capellā ex capris, fœminā (e) immaculatā, pro peccato suo quod peccavit. 29 Et ponet manum suam super caput hostiæ pro peccato, mactabitq; hostiam in loco in quo mactant holocaustum. 30 Sumet quoq; sacerdos de sanguine ejus cum digito suo, & ponet super cornua altaris holocausti; omnem verò sanguinem ejus effundet ad basim altaris holocausti.

VER. SAM. (*d*) integrum. (*e*) integram,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

18 * ويصب منه علي اركان المذبح الذي بين يدي سكينة الله الذي في خباء المحضر وباقيه
يصبه عند اساس مذبح الصعيدة الذي عند باب خباء المحضر* وجميع شحمه يرفعه منه * 19
ويعين علي المذبح* ويعمل به كما عمل بثور دكاة الامام* وكذلك يعمل به ويستغفر عنهم فيغفر 20
لهم* ويخرج جميع الثور الي خارج العسكر* ويحرقه كما احرق الثور الاول* هو دكاة الجوق* وان 21 22
اخطا سري فعمل واحدة من محارم الله التي لا تعمل سهوا فاثم* ثم علم بخطيته التي 23
اخطاها* فلياتي بقربانه عتودا من الماعز ذكرا صحيحا* ويسند يده علي راسه* ويذبحه في 24
موضع ذبح الصعيدة بين يدي سكينة الله* بذلك ما يكون دكاة* وياخذ الامام من دمه 25
شيا باصبعه* ويجعله علي اركان مذبح الصعيدة* وسايره يصبه عند مذبح الصعيدة* وجميع 26
شحمه يعين علي المذبح كشحم ذبح السلامة* ويستغفر عنه الامام خطيته فيغفر له* وان اخطا 27
انسان من عوام البلد سهوا* وعمل واحدة من محارم الله التي لا يجوز ان تعمل فاثم* ثم عرف 28
بخطيته الذي اخطاه* فلياتي بقربانه انثي من الماعز صحيحة* من اجل خطيته الذي اخطاه*
29 * ويسند يده علي راسها* ويذبحها في موضع الصعيدة* وياخذ الامام من دمها باصبعه شيا* 30
ويجعله علي اركان مذبح الصعيدة* وسايره دمها يصبه عند اساس المذبح*

18 Et fundet ex eo super angulos altaris quod est ante habitaculum Dei quod est in tentorio præsentiæ, & residuum ejus fundet prope fundamentū altaris elevationis quod est propè januam tentorii præsentiæ. 19 Omnémque adipem ejus tollet ex eo, et adolebit eam super altari. 20 Et faciet de eo sicuti fecit de tauro expiationis sacerdotis, sic etiam faciet de eo, et veniam postulabit pro eis, & parcetur illis. 21 Et educet totum taurum extra exercitū, comburétque illum quemadmodum combussit taurum priorē: ipse est expiatio cœtûs. 22 Et si peccaverit nobilis, feceritque aliquod ex interdictis Dei quæ non aguntur, per errorem, deliqueritque: 23 Deinde cognoverit peccatum suum quod perpetravit: afferat pro sacrificio suo hœdū ex capris masculum integrum. 24 Et ponat manum suam super caput ejus, & mactet eum in loco ubi mactavit elevationē ante habitaculū Dei: per id erit expiatio. 25 Accipiétque sacerdos de sanguine ejus aliquid digito suo, ponetque eum super angulis altaris elevationis: & reliquum ipsius fundet prope altare elevationis. 26 Et cunctam adipem ipsius adolebit super altari velut adipem victimæ pacis: postulabitque veniam sacerdos pro peccato ejꝰ, & dimittetur ei. 27 Et si peccaverit quis ex plebe regionis per errorem, egeritque aliquod ex interdictis Dei quæ non licet operari, & deliquerit: 28 Deinde notificatum fuerit ei peccatum suum quod peccavit, afferat sacrificium suum, fœminam ex capris integrā, pro peccato suo quod commisit. 29 Et ponat manum suam, super caput ejus, & mactet eam in loco elevationis. 30 Et sumet sacerdos de sanguine ejus digito suo aliquantum, ponetque eum super angulis altaris elevationis, & reliquū sanguinem illius fundet ad fundamentum altaris.

Versio VULG. LAT.

31 Omnem autem adipem auferens, ſicut auferri ſolet de victimis pacificorum, adolebit ſuper altare in odorem ſuavitatis Domino: rogabítq; pro eo, & dimittetur ei.
32 Sin autem de pecoribus obtulerit victimam pro peccato, ovem ſcilicet immaculatam,
33 Ponet manum ſuper caput ejus, & immolabit eã in loco ubi ſolent cædi holocauſtorũ
34 hoſtiæ. Sumétq; ſacerdos de ſanguine ejus digito ſuo, & tangens cornua altaris holocauſti, reliquũ fundet ad baſim ejus.
35 Omnem quoq; adipem auferens, ſicut auferri ſolet adeps arietis qui immolatur pro pacificis; cremabit ſuper altare in incenſum Domini: rogabítq, pro eo, & pro peccato ejus, & dimittetur ei.

CAP. V.

1 SI peccaverit anima, & audierit vocem jurantis, teſtíſq; fuerit quòd aut ipſe vidit, aut conſcius eſt: niſi indicaverit, portabit iniquitatem ſuam.
2 Anima, quæ tetigerit aliquid immundum, ſive quod occiſũ à beſtia eſt, aut per ſe mortuum, aut quodlibet aliud reptile: & oblita fuerit immunditiæ ſuæ, rea eſt, & deli-
3 quit: Et ſi tetigerit quidquam de immunditia hominis, juxta omnem impuritatem quâ pollui ſolet, oblitáq; cognoverit poſteà, ſubjacebit delicto.
4 Anima, quæ juraverit, & protulerit labiis ſuis, ut vel malè quid faceret vel benè, & idipſum juramento & ſermone firmaverit, oblitáque poſteà intellexerit delictum
5 ſuum, Agat pœnitentiam pro
6 peccato, Et offerat de gregibus agnam ſive capram, orabítque pro ea ſacerdos & pro peccato ejus.

ספר ויקרא: ה

desuper adeps eſt remotus quemadmodũ, removebit ejus adipem totum Et
31 וְאֶת־כָּל־חֶלְבָּהּ יָסִיר כַּאֲשֶׁר הוּסַר חֵלֶב מֵעַל
quietis odorẽ in altare ſuper ſacerdos faciet ſuffire & :pacificorũ ſacrificio
זֶבַח הַשְּׁלָמִים וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה לְרֵיחַ נִיחֹחַ
ſi Et .ei dimittetur & ,ſacerdos eum *ſuper* expiabit & :Domino
32 לַיהוָה וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן וְנִסְלַח לוֹ: וְאִם־
.eam adducet integram feminã, *peccatum ad* ſuã *appropinquationẽ adduxerit agnũ*
כֶּבֶשׂ יָבִיא קָרְבָּנוֹ לְחַטָּאת נְקֵבָה תְמִימָה יְבִיאֶנָּה:
peccatum ad eam mactabit & ,*peccati* caput ſuper ſuã manum fulciet Et
33 וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ עַל רֹאשׁ הַחַטָּאת וְשָׁחַט אֹתָהּ לְחַטָּאת
ſanguine de ſacerdos accipiet Et .*aſcenſionem* mactabit quo loco in
34 בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַט אֶת־הָעֹלָה: וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם
totum & ,*aſcenſionis* altaris cornua ſuper *dabit* &, ſuo digito in *peccati*
הַחַטָּאת בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל־קַרְנֹת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת־כָּל־
ejus adipem totum Et .altaris fundamentum ad effundet ej⁹ ſanguinẽ
35 דָּמָהּ יִשְׁפֹּךְ אֶל־יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ: וְאֶת־כָּל־חֶלְבָּהּ
,pacificorum ſacrificio à agni adeps eſt remotus quemadmodum ,removebit
יָסִיר כַּאֲשֶׁר יוּסַר חֵלֶב־הַכֶּשֶׂב מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים
expiabit &:Domini *ignitiones ſuper* altari in ea ſacerdos adolebit &
וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֹתָם הַמִּזְבֵּחָה עַל אִשֵּׁי יְהוָה וְכִפֶּר
.ei dimittetur & ,peccavit quod ſuo peccato *ſuper* ſacerdos eum *ſuper*
עָלָיו הַכֹּהֵן עַל־חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר־חָטָא וְנִסְלַח לוֹ:

CAP. V. ה

teſtis *ipſe* & ,*adjurationis* vocem audierit & ,peccaverit cùm anima Et
1 וְנֶפֶשׁ כִּי־תֶחֱטָא וְשָׁמְעָה קוֹל אָלָה וְהוּא עֵד
Vel.*ſuam iniquitatem portabit* &,annunciaverit non ſi ,ſcivit vel vidit vel
2 אוֹ רָאָה אוֹ יָדָע אִם־לוֹא יַגִּיד וְנָשָׂא עֲוֺנוֹ: אוֹ
feræ cadaver *in* vel immundam rem omnem *in* tetigerit quæ anima
נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תִּגַּע בְּכָל־דָּבָר טָמֵא אוֹ בְנִבְלַת חַיָּה
reptilis cadaver *in* vel ,immundi animalis cadaver *in* vel ,immundæ
טְמֵאָה אוֹ בְּנִבְלַת בְּהֵמָה טְמֵאָה אוֹ בְּנִבְלַת שֶׁרֶץ
cùm Vel .deliquit &,*immundus ipſe* & ,*eo ab fuerit abſconditum* & ;immundi
3 טָמֵא וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא טָמֵא וְאָשֵׁם: אוֹ כִי
fiet qua ,ejus immunditiam omnem ad hominis immunditiam *in* tetigerit
יִגַּע בְּטֻמְאַת אָדָם לְכֹל טֻמְאָתוֹ אֲשֶׁר
.deliquit *&* ſcivit *ipſe* & ,*ab eo fuerit abſconditum &* ,*ea in immundus*
יִטְמָא בָּהּ וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא יָדַע וְאָשֵׁם:
vel malefaciendum ad ,*labiis in proferendũ ad* juraverit cùm anima Vel
4 אוֹ נֶפֶשׁ כִּי תִשָּׁבַע לְבַטֵּא בִשְׂפָתַיִם לְהָרַע׀ אוֹ
juramento in homo proferet quod omne *ad* benefaciendum ad
לְהֵיטִיב לְכֹל אֲשֶׁר יְבַטֵּא הָאָדָם בִּשְׁבֻעָה
.iſtis ex uno in deliquit & ,ſcivit *ipſe* & ,*eo ab fuerit abſconditum* &
וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא־יָדַע וְאָשֵׁם לְאַחַת מֵאֵלֶּה:
peccavit quod fuerit confeſſa & ,iſtis ex uno in deliquerit cùm ,erit Et
5 וְהָיָה כִי־יֶאְשַׁם לְאַחַת מֵאֵלֶּה וְהִתְוַדָּה אֲשֶׁר חָטָא
,ſuo peccato *ſuper* Domino *ſuum delictum* adducet Et .*eo ſuper*
6 עָלֶיהָ: וְהֵבִיא אֶת־אֲשָׁמוֹ לַיהוָה עַל חַטָּאתוֹ
caprarum hircam vel ,agnam pecoribus è fœminam ,peccavit quod
אֲשֶׁר חָטָא נְקֵבָה מִן־הַצֹּאן כִּשְׂבָּה אוֹ־שְׂעִירַת עִזִּים
.ejus peccato à ſacerdos *eam ſuper* expiabit &:*peccatum ad*
לְחַטָּאת וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן מֵחַטָּאתוֹ:

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

31 Καὶ πᾶν τὸ στέαρ περιελεῖ, ὃν τρόπον περιαιρεῖται στέαρ ἀπὸ θυσίας σωτηρίου. καὶ ἀνοίσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον εἰς ὀσμὴν εὐωδίας κυρίῳ. καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ. 32 Ἐὰν δὲ πρόβατον προσενέγκῃ τὸ δῶρον αὐτοῦ (π) περὶ τῆς ἁμαρτίας, θῆλυ ἄμωμον προσοίσει αὐτό. 33 Καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ τῆς ἁμαρτίας· καὶ σφάξουσιν αὐτὸ ἐν τόπῳ, οὗ σφάζουσι τὰ ὁλοκαυτώματα. 34 Καὶ λαβὼν ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ τῆς ἁμαρτίας τῷ δακτύλῳ, ἐπιθήσει ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου (ρ) τῆς ὁλοκαρπώσεως· καὶ πᾶν αὐτοῦ τὸ αἷμα ἐκχεεῖ παρὰ τὴν βάσιν τοῦ θυσιαστηρίου τῆς ὁλοκαυτώσεως. 35 Καὶ πᾶν αὐτοῦ τὸ στέαρ περιελεῖ, ὃν τρόπον περιαιρεῖται στέαρ προβάτου ἐκ τῆς θυσίας τοῦ σωτηρίου. καὶ ἐπιθήσει αὐτὸ ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπὶ τὸ ὁλοκαύτωμα κυρίου. καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς περὶ τῆς ἁμαρτίας ἧς ἥμαρτε, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ.

Et omnem adipem auferet, quemadmodum aufertur adeps à ſacrificio ſalutaris. Et offeret ſacerdos ſuper altare in odorem ſuavitatis Domino. Et depropitiabit pro eo ſacerdos, et dimittetur ei. 31 *Si autem ovem obtulerit mun⁹ ſuũ pro peccato, fœminã immaculatã offeret illud.* 32 *Et imponet manum ſuper caput ejus quæ peccati: & jugulabunt eam in loco, ubi jugulant holocauſtomata.* 33 *Et ſumens ſacerdos de ſanguine ejus quæ peccati digito, imponet ſuper cornua altaris holocauſtionis:* 34 *Et omnem eius ſanguinem effundet apud baſim altaris holocauſtionis. Et omnem eius adipem auferet, quemadmodum auferetur adeps ovis de ſacrificio ſalutaris. Et imponet eum ſacerdos ſuper altare ſuper holocauſtoma Domini. Et depropitiabit pro eo ſacerdos de peccato quod peccavit, & dimittetur ei.* 35

MS.A. (π) εἰς ἁμαρτίαν, (ρ) τῆς ὁλοκαυτώσεως

ΚΕΦ. ε΄

1 Ἐὰν δὲ ψυχὴ ἁμάρτῃ, καὶ ἀκούσῃ φωνὴν ὁρκισμοῦ, καὶ οὗτος μάρτυς ἢ ἑώρακεν ἢ σύνοιδεν, ἐὰν μὴ ἀπαγγείλῃ, λήψεται 2 τὴν ἁμαρτίαν. (α) Ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἥτις ἐὰν ἅψηται παντὸς πράγματος ἀκαθάρτου, ἢ θνησιμαίου, ἢ θηριαλώτου ἀκαθάρτου, ἢ τῶν (β) θνησιμαίων βδελυγμάτων τῶν ἀκαθάρτων, ἢ τῶν θνησιμαίων κτηνῶν τῶν ἀκαθάρτων, 3 Ἢ ἅψηται ἀπὸ ἀκαθαρσίας ἀνθρώπου, ἀπὸ πάσης ἀκαθαρσίας αὐτοῦ, ἧς ἂν ἁψάμενος μιανθῇ, καὶ ἔλαθεν αὐτόν, μετὰ τοῦτο 4 δὲ γνῷ, καὶ πλημμελήσῃ. Ἡ ψυχὴ ἡ ἄνομος, ἡ διαστέλλουσα τοῖς χείλεσι κακοποιῆσαι ἢ καλῶς ποιῆσαι κατὰ πάντα ὅσα ἐὰν διαστείλῃ ὁ ἄνθρωπος μεθ᾽ ὅρκου, καὶ λάθῃ αὐτὸν πρὸ ὀφθαλμῶν, καὶ οὗτος γνῷ, καὶ ἁ- 5 μάρτῃ ἕν τι τούτων. Καὶ (γ) ἐξαγορεύσει τὴν ἁμαρτίαν περὶ ὧν ἡμάρτηκε κατ᾽ αὐτῆς. 6 Καὶ οἴσει περὶ ὧν ἐπλημμέλησε κυρίῳ, περὶ τῆς ἁμαρτίας ἧς ἥμαρτε, θῆλυ ἀπὸ τῶν προβάτων, ἀμνάδα ἢ χίμαιραν ἐξ αἰγῶν περὶ ἁμαρτίας. καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ, ἧς ἥμαρτε, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ ἡ ἁμαρτία.

CAP. V.

SI autẽ anima peccaverit, et audierit vocẽ jurationis, et ipſe teſtis, vel vidit, vel cõſci⁹ fuit; ſi nõ ãnunciaverit, accipiet (a) peccatũ. 1 *Anima illa quæcunq; tetigerit omnem rem immundam, aut morticinum, aut à beſtia captum, (b) immundum, aut morticina (c) abominationum immundarum, aut morticina (d) pecorum (e) immundorum,* 2 *Aut tetigerit De immunditia hominis, ab omni immunditia eius, quamcunq; tangens (f) inquinatus fuerit, et latuit eum, poſt hoc autẽ cognoverit, etiã deliquerit.* 3 *(g) Anima iniqua, diſtinguens labiis malefacere aut benefacere, ſecundùm omnia quæcunque diſtinxerit homo cũ jurejurando, et latuerit eũ (h) ante oculos, et id cognoverit, et peccaverit unum quiddã ex his.* 4 *(i) Et confitebitur peccatũ pro quib⁹ peccavit (k) advers⁹ ipſũ.* 5 *Et offeret pro iis quæ deliquit Domino, pro peccato, quod peccavit fœminã ab ovibus, agnã aut capellã de capris pro peccato. Et exorabit pro eo ſacerdos pro peccato eius quod peccavit, & remittetur illi peccatum.* 6

MS.A. (α) Ἡ ψυχὴ ἥτις (β) θνησιμαίων, ἢ τῶν βδελυγμάτων (γ) ἐξαγορεύσῃ

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

31 * ܘܟܠܗ ܬܪܒܗ ܢܥܒܪ ܡܢܗ. ܐܝܟ ܕܡܬܥܒܪ ܬܪܒܐ ܡܢ ܕܒܚܐ ܕܥܠܬܐ. ܘܢܣܩ ܟܗܢܐ
ܠܡܕܒܚܐ. ܠܪܝܚ ܢܝܚܐ. ܩܘܪܒܢܐ ܠܡܪܝܐ. ܘܢܚܣܐ ܥܠܘܗܝ ܟܗܢܐ. ܘܢܫܬܒܩ ܠܗ.
32 * ܘܐܢ ܡܢ ܐܡܪܐ ܢܝܬܐ ܩܘܪܒܢܗ ܠܚܛܗܬܐ. ܢܩܒܬܐ ܕܠܐ ܡܘܡ ܢܝܬܐ. * ܘܢܣܡܘܟ ܐܝܕܗ ܥܠ
33 ܪܝܫ ܚܛܗܬܐ. ܘܢܟܘܣܝܘܗ ܠܚܛܗܬܐ ܒܕܘܟܬܐ ܕܢܟܣ ܥܠܬܐ. * ܘܢܣܒ ܟܗܢܐ ܡܢ
34 ܕܡܐ ܕܚܛܗܬܐ ܒܨܒܥܗ. ܘܢܪܣ ܥܠ ܩܪܢܬܗ ܕܡܕܒܚܐ ܕܥܠܬܐ. ܘܫܪܟܐ ܕܕܡܗ. ܢܐܫܘܕ
35 ܥܠ ܫܬܐܣܘܗܝ ܕܡܕܒܚܐ. * ܘܟܠܗ ܬܪܒܗ. ܢܥܒܕ ܐܝܟ ܕܥܒܕ ܬܪܒܐ ܕܐܡܪܐ ܡܢ ܕܒܚܐ
ܕܥܠܬܐ. ܘܢܣܩ ܐܢܘܢ ܟܗܢܐ ܠܡܕܒܚܐ. ܥܠ ܩܘܪܒܢܘܗܝ ܕܡܪܝܐ. ܘܢܚܣܐ ܥܠܘܗܝ ܟܗܢܐ
ܡܢ ܚܛܗܬܐ ܕܚܛܐ. ܘܢܫܬܒܩ ܠܗ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܗ *

1 * ܘܢܦܫܐ ܟܕ ܬܚܛܐ. ܘܬܫܡܥ ܩܠܐ ܕܡܘܡܬܐ. ܘܗܘ ܣܗܕ ܐܘ ܚܙܐ ܐܘ ܝܕܥ. ܐܢ ܠܐ ܢܚܘܐ.
2 ܢܩܒܠ ܚܛܝܬܗ. * ܐܘ ܢܦܫܐ ܕܬܬܩܪܒ ܒܟܠ ܨܒܘ ܕܛܡܐ. ܐܘ ܒܦܓܪܐ ܕܚܝܘܬܐ ܛܡܐܬܐ.
ܐܘ ܒܦܓܪܐ ܕܒܥܝܪܐ ܛܡܐܐ. ܐܘ ܒܦܓܪܐ ܕܪܚܫܐ ܛܡܐܐ. ܘܢܛܥܐ ܡܢܗ. ܘܗܘ ܐܬܛܡܝ
3 ܘܚܛܐ. * ܐܘ ܟܕ ܬܬܩܪܒ ܠܛܡܐܘܬܐ ܕܒܪܢܫܐ. ܒܟܠ ܛܡܐܘܬܐ ܕܢܬܛܡܐ ܒܗ. ܘܢܛܥܐ ܡܢܗ.
4 ܘܗܘ ܝܕܥ ܕܚܛܐ. * ܐܘ ܢܦܫܐ ܟܕ ܬܐܡܐ ܒܣܦܘܬܗ ܕܬܒܐܫ ܐܘ ܕܬܛܐܒ
ܒܟܠ ܕܡܦܩ ܒܪܢܫܐ ܒܡܘܡܬܐ. ܘܢܛܥܐ ܡܢܗ. ܘܗܘ ܝܕܥ ܕܚܛܐ ܒܚܕܐ ܡܢ ܗܠܝܢ.
5 * ܘܢܗܘܐ ܟܕ ܚܛܐ ܒܚܕܐ ܡܢ ܗܠܝܢ. ܘܢܘܕܐ ܕܚܛܐ ܒܗܕܐ. * ܢܝܬܐ ܩܘܪܒܢܗ ܠܡܪܝܐ
6 ܥܠ ܚܛܗܬܐ ܕܚܛܐ. ܢܩܒܬܐ ܐܡܪܬܐ ܡܢ ܥܢܐ. ܐܘ ܨܦܪܬܐ ܕܥܙܐ ܠܚܛܗܬܐ. ܘܢܚܣܐ ܥܠܘܗܝ
ܟܗܢܐ ܡܢ ܚܛܗܬܗ.

Cunctum verò adipẽ ejus tollet ab eo, quemadmodum tollitur adeps è ſacrificio holocauſti, attollétque *eum* ſacerdos ad altare in odorem ſuaveolentiæ, oblationem Dño. Et veniam precabitur ei ſacerdos, & condonabitur illi. 31 Quòd ſi de agnis afferat munus ſuum pro peccato, fœminam ſine macula afferat. 32 Et imponet manum ſuam ſuper caput peccati, mactabítq; peccatum in loco in quo mactatur holocauſtum. 33 Sumétq; ſacerdos de ſanguine peccati digito ſuo, & ſparget ſuper cornua altaris holocauſti: reliquum verò ſanguinem ejus effundet ſuper radices altaris. 34 Et univerſum adipem ejus faciet, quemadmodum fecit adipem agni ſacrificii holocauſti: & attollet ea ſacerdos ad altare ſuper oblationes Dñi: & expiabit eum ſacerdos à peccato quod commiſit, & remittetur ei. 35

CAP. V.

ANima verò cum peccaverit, audierítque vocem juramenti, ipſeq; fuerit teſtis, ſive viderit, ſive conſcius fuerit, niſi indicaverit, recipiet peccatũ ſuum. 1 Aut anima quæ tetigerit omnẽ rem immundã, ſive corpus animantis immundi, ſive corpus jumenti immũdi, ſive corpus reptilis immundi, idq; neglexerit, cum tamen ipſe contaminatus ſit atq; deliquerit. 2 Aut ſi tetigerit immunditiã hominis, quamcunq; immunditiam quâ ſe contaminaverit, eamq; contempſerit, cùm tamen ipſe novit ſe peccâſſe. 3 Aut anima cùm juraverit proferens labiis ſe malefacturum aut benefacturũ in omnibus quæ proferre ſolet homo cum juramento, idq; neglexerit, & tamẽ ipſe novit ſe peccâſſe in aliquo ex his. 4 Fiet ut cùm peccaverit in uno ex his, & faſſ⁹ fuerit ſe peccâſſe ea in re: 5 Afferat oblationem ſuam Dño pro peccato quod cõmiſit, fœminam agnam ex ovibus, aut capellã caprarum pro peccato ſuo: & expiabit eũ ſacerdos ab ipſi⁹ peccato. 6

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

31 וְיָת כָּל תַּרְבַּהּ יֶעְדֵּי כְּמָא דְאִתְעֲדָא
תְּרַב מֵעַל נִכְסַת קוּדְשַׁיָּא וְיַסֵּיק
כַּהֲנָא לְמַדְבְּחָא לְאִתְקַבָּלָא בְרַעֲוָא
קֳדָם יְיָ וִיכַפַּר עֲלוֹהִי כַּהֲנָא
32 וְיִשְׁתְּבֵיק לֵיהּ: וְאִם אִמַּר יַיְתֵי
קֻרְבָּנֵיהּ לְחַטָּאתָא נוּקְבָא שְׁלֵימְתָא
33 יַיְתֵינַהּ: וְיִסְמוֹךְ יָת יְדֵיהּ עַל רֵישׁ
חַטָּאתָא וְיִכּוֹס יָתַהּ לְחַטָּאתָא
34 בְּאַתְרָא דִּי יִכּוֹס יָת עֲלָתָא: וְיִסַּב
כַּהֲנָא מִדְּמָא דְחַטָּאתָא בְּאֶצְבְּעֵיהּ
וְיִתֵּן עַל קַרְנַת מַדְבְּחָא דַעֲלָתָא
וְיָת כָּל דְּמַהּ יֵשׁוֹד לִיסוֹדָא
35 דְמַדְבְּחָא: וְיָת כָּל תַּרְבַּהּ יֶעְדֵּי כְּמָא
דְמִתְעֲדָא תְּרַב אִמַּר מִנִּכְסַת קוּדְשַׁיָּא
וְיַסֵּיק כַּהֲנָא יָתְהוֹן לְמַדְבְּחָא עַל
קֻרְבָּנַיָּא דַייָ וִיכַפַּר עֲלוֹהִי כַּהֲנָא
מֵחוֹבְתֵיהּ דִּי חָב וְיִשְׁתְּבֵיק לֵיהּ:

ה

1 וֶאֱנָשׁ אֲרֵי יְחוּב וְיִשְׁמַע קַל מוֹמֵי
וְהוּא סָהִיד אוֹ חֲזָא אוֹ יְדַע אִם לָא
2 יְחַוֵּי וִיקַבֵּיל חוֹבֵיהּ: אוֹ אֱנָשׁ דִּי יִקְרַב
בְּכָל מִדַּעַם מְסָאָב אוֹ בְנִבְלַת חַיְתָא
מְסָאֲבָא אוֹ בְנִבְלַת בְּעִירָא מְסָאֲבָא
אוֹ בְנִבְלַת רְחֵשׁ מְסָאָב וִיהֵי מְכַסָּא
3 מִנֵּיהּ וְהוּא מְסָאָב וְחָב: אוֹ אֲרֵי
יִקְרַב בְּסוֹאֲבַת אֱנָשָׁא לְכָל
סוֹאֲבְתֵיהּ דִּי יִסְתָּאַב בַּהּ וִיהֵי מְכַסָּא
4 מִנֵּיהּ וְהוּא יְדַע וְחָב: אוֹ אֱנָשׁ אֲרֵי
יְקַיֵּם לְפָרָשָׁא בְּסִפְוָן לְאַבְאָשָׁא
אוֹ לְאֵיטָבָא לְכֹל דִּי יְפָרֵישׁ אֱנָשָׁא
בְּקִיּוּם וִיהֵי מְכַסָּא מִנֵּיהּ וְהוּא
5 יְדַע וְחָב לַחֲדָא מֵאִלֵּין: וִיהֵי אֲרֵי
יְחוּב לַחֲדָא מֵאִלֵּין וְיוֹדֵי דִּי חָב
6 עֲלַהּ: וְיַיְתֵי יָת חוֹבְתֵיהּ לִקְדָם יְיָ
עַל חוֹבְתֵיהּ דִּי חָב נוּקְבָא מִן עָנָא
אִמַּרְתָּא אוֹ צְפִירַת עִזִּין לְחַטָּאתָא
וִיכַפַּר עֲלוֹהִי כַּהֲנָא מֵחוֹבְתֵיהּ:

Targum ONKELOS.

31 Et omnẽ adipem ejus auferet, ſicut aufertur adeps de hoſtiã ſanctificationũ: adolebítque ſacerdos in altari, ut ſuſcipiatur cum beneplacito corã Domino: & propitiabit pro eo 32 ſacerdos, & dimittetur ei. Et ſi de ovibus adduxerit in oblationẽ pro peccato: fœminã in- 33 tegram offerat. Imponétq; manum ſuam ſuper caput victimæ quæ fit pro peccato: & immolabit eam pro expiatione, in loco ubi immolatur holocau- 34 ſtum. Tollétq; ſacerdos de ſanguine victimæ quæ fit pro peccato in digito ſuo, & ponet ſuper cornua altaris holocauſti: & omnem ſanguinẽ fundet ad 35 fundamentũ altaris. Et totum adipem ejus auferet, ſicut ablatus eſt adeps arietis hoſtiæ ſanctificationum: adolebítq; ea ſacerdos in altari, ſuper oblationes Domini: & propitiabit pro eo ſacerdos, pro peccato ſuo ꝙ peccavit, et dimittetur ei

CAP, V.

1 ET ſi homo peccaverit, Et audierit vocẽ adjurantis; & ipſe fuerit teſtis, aut vidit, aut conſci⁹ eſt: ſi non indicaverit, 2 portabit iniquitatem ſuã. Aut homo qui tetigerit in omnẽ rẽ immundã: aut in cadaver beſtiæ immundæ, aut in cadaver jumenti immundi, aut in cadaver reptilis immundi: & fuerit celatũ ab eo; & polluatur 3 ipſe, & peccaverit. Aut cum tetigerit immunditiã hominis; juxta omnẽ immunditiam ej⁹, qua immundus fit: & fuerit celatum ab eo, & poſtea ipſe 4 ſcîerit, quod peccavit. Aut homo qui juraverit proferens labiis ſuis ut malefaciat aut bene, juxta omnia quæ profert homo cũ juramento, & occultatũ fuerit: et poſtea ipſe ſciêrit quòd peccavit in uno ex 5 his. Confitebitur peccatum in 6 quo peccavit. Et afferet pro peccato ſuo in conſpectu Dñi, pro peccato ſuo quo peccavit, fœminã de ovib⁹ aut caprã de capris: & propitiabit pro eo ſacerdos, & pro peccato ſuo.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

31 * ࠅࠀࠕ·ࠊࠋ·ࠇࠋࠁࠄ·ࠉࠎࠉࠓ·ࠊࠀࠔࠓ·ࠄࠅࠎࠓ·ࠇࠋࠁ·ࠌࠏࠋ·ࠆࠁࠇ·ࠄࠔࠋࠌࠉࠌ·ࠅࠄࠒࠈࠉࠓ·ࠄࠊࠄࠍ·ࠄࠌࠆࠁࠇࠄ·ࠋࠓࠉࠇ·ࠍࠉࠇࠇ·ࠋࠉࠄࠅࠄ·ࠅࠊࠐࠓ·ࠏࠋࠉࠅ·ࠄࠊࠄࠍ·ࠅࠍࠎࠋࠇ·ࠋࠅ=:
32 ** ࠅࠀࠌ·ࠊࠁࠔ·ࠉࠁࠉࠀ·ࠒࠓࠁࠍࠅ·ࠋࠇࠈࠀࠕ·ࠍࠒࠁࠄ·ࠕࠌࠉࠌࠄ·ࠉࠁࠉࠀࠍࠄ:
33 * ࠅࠎࠌࠊ·ࠀࠕ·ࠉࠃࠅ·ࠏࠋ·ࠓࠀࠔ·ࠄࠇࠈࠀࠕ·ࠅࠔࠇࠈ·ࠀࠕࠄ·ࠋࠇࠈࠀࠕ·ࠁࠌࠒࠅࠌ·ࠀࠔࠓ·ࠉࠔࠇࠈ·ࠀࠕ·ࠄࠏࠋࠄ:
34 * ࠅࠋࠒࠇ·ࠄࠊࠄࠍ·ࠌࠃࠌ·ࠄࠇࠈࠀࠕ·ࠁࠀࠑࠁࠏࠅ·ࠅࠍࠕࠍ·ࠏࠋ·ࠒࠓࠍࠅࠕ·ࠌࠆࠁࠇ·ࠄࠏࠋࠄ·ࠅࠀࠕ·ࠊࠋ·ࠃࠌࠄ·ࠉࠔࠐࠊ·ࠀࠋ·ࠉࠎࠅࠃ·ࠄࠌࠆࠁࠇ:
35 * ࠅࠀࠕ·ࠊࠋ·ࠇࠋࠁࠄ·ࠉࠎࠉࠓ·ࠊࠀࠔࠓ·ࠉࠅࠎࠓ·ࠇࠋࠁ·ࠄࠊࠔࠁ·ࠌࠆࠁࠇ·ࠄࠔࠋࠌࠉࠌ·ࠅࠄࠒࠈࠉࠓ·ࠄࠊࠄࠍ·ࠀࠕࠌ·ࠄࠌࠆࠁࠇࠄ·ࠏࠋ·ࠀࠔࠉ·ࠉࠄࠅࠄ·ࠅࠊࠐࠓ·ࠏࠋࠉࠅ·ࠄࠊࠄࠍ·ࠏࠋ·ࠇࠈࠀࠕࠅ·ࠀࠔࠓ·ࠇࠈࠀ·ࠅࠍࠎࠋࠇ·ࠋࠅ=:

ࠄ

1 ** ࠅࠍࠐࠔ·ࠊࠉ·ࠕࠇࠈࠀ·ࠅࠔࠌࠏࠄ·ࠒࠅࠋ·ࠀࠋࠄ·ࠅࠄࠅࠀ·ࠏࠃ·ࠀࠅ·ࠓࠀࠄ·ࠀࠅ·ࠉࠃࠏ·ࠀࠌ·ࠋࠅࠀ·ࠉࠂࠉࠃ·ࠅࠍࠔࠀ·ࠏࠅࠍࠅ:
2 * ࠀࠅ·ࠍࠐࠔ·ࠀࠔࠓ·ࠕࠂࠏ·ࠁࠊࠋ·ࠃࠁࠓ·ࠈࠌࠀ·ࠀࠅ·ࠁࠍࠁࠋࠕ·ࠇࠉࠄ·ࠈࠌࠀࠄ·ࠀࠅ·ࠁࠍࠁࠋࠕ·ࠁࠄࠌࠄ·ࠈࠌࠀࠄ·ࠀࠅ·ࠁࠍࠁࠋࠕ·ࠔࠓࠑ·ࠈࠌࠀ·ࠅࠍࠏࠋࠌ·ࠌࠌࠍࠅ·ࠅࠄࠅࠀ·ࠈࠌࠀ·ࠅࠀࠔࠌ:
3 * ࠀࠅ·ࠊࠉ·ࠉࠂࠏ·ࠁࠈࠌࠀࠕ·ࠀࠃࠌ·ࠋࠊࠋ·ࠈࠌࠀࠕࠅ·ࠀࠔࠓ·ࠉࠈࠌࠀ·ࠁࠄ·ࠅࠍࠏࠋࠌ·ࠌࠌࠍࠅ·ࠅࠄࠅࠀ·ࠉࠃࠏ·ࠅࠀࠔࠌ:
4 * ࠀࠅ·ࠍࠐࠔ·ࠊࠉ·ࠕࠔࠁࠏ·ࠋࠁࠈࠀ·ࠁࠔࠐࠕࠉࠌ·ࠋࠄࠓࠏ·ࠀࠅ·ࠋࠄࠉࠈࠉࠁ·ࠋࠊࠋ·ࠀࠔࠓ·ࠉࠁࠈࠀ·ࠄࠀࠃࠌ·ࠁࠔࠁࠅࠏࠄ·ࠅࠍࠏࠋࠌ·ࠌࠌࠍࠅ·ࠅࠄࠅࠀ·ࠉࠃࠏ·ࠅࠀࠔࠌ·ࠋࠀࠇࠕ·ࠌࠀࠋࠄ:
5 * ࠅࠄࠉࠄ·ࠊࠉ·ࠉࠀࠔࠌ·ࠋࠀࠇࠕ·ࠌࠀࠋࠄ·ࠅࠄࠕࠅࠃࠄ·ࠀࠔࠓ·ࠇࠈࠀ·ࠏࠋࠉࠄ:
6 * ࠅࠄࠁࠉࠀ·ࠀࠕ·ࠀࠔࠌࠅ·ࠋࠉࠄࠅࠄ·ࠏࠋ·ࠇࠈࠀࠕࠅ·ࠀࠔࠓ·ࠇࠈࠀ·ࠍࠒࠁࠄ·ࠌࠍ·ࠄࠑࠀࠍ·ࠊࠔࠁࠄ·ࠀࠅ·ࠔࠏࠉࠓࠕ·ࠏࠆࠉࠌ·ࠋࠇࠈࠀࠕ·ࠅࠊࠐࠓ·ࠏࠋࠉࠅ·ࠄࠊࠄࠍ·ࠌࠇࠈࠀࠕࠅ=:

VERSIO SAMARITANA.

31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]

ࠄ

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM.
Tranſlatio Latina.

Omnem autem adipem ejus auferet, ſicut abſtulit adipem de ſacrificio pacificorum, & adolebit ſacerdos ſuper altare, in odorem ſuavitatis Domino, ut expiet eum ſacerdos & remittatur ei. 31 *Si autem ovem obtulerit munus ſuum pro peccato, fœminam (f) immaculatam offeret eam.* 32 *Et imponet manum ſuam ſuper caput peccati, mactabitq; eã pro peccato in loco in quo mactabunt holocauſtum.* 33 *Accipiet quoq; ſacerdos de ſanguine peccati cùm digito ſuo, & ponet ſuper cornua altaris holocauſti; omnem verò ſanguinem ejus effundet ad baſim altaris holocauſti.* 34 *Omnem autem adipem ejus auferet, ſicut abſtulit adipem de ſacrificio pacificorum; & adolebit ſacerdos ſuper altare in (g) ſacrificium ignitum Domini, ut expiet eum ſacerdos de peccato ſuo quod peccavit, et remittatur ei.* 35

CAP. V.

CUm autem anima peccaverit, & audierit vocem juramenti, aut ipſe teſtis fuerit, aut viderit, aut cognoverit, niſi revelaverit, feret (a) iniquitatem ſuã. 1 *Vel cùm anima tetigerit rem quamvis immundam, aut cadaver feræ immundæ, aut cadaver jumenti immundi, aut cadaver reptilis immundi, & latuerit eum, ipſe immundus eſt, et (b) deliquit.* 2 *Vel cùm tetigerit immunditiem hominis ſecundùm omnẽ immunditiem ej⁹ quâ polluitur, et latuerit eum, ipſeq; reſciverit, tum reus erit.* 3 *Aut anima cùm juraverit temerè pronunciando labiis ſuis ad malefaciendum aut benefaciendum ſecundùm omnia quæ temerè pronuntiat homo juramento ſuo, & latuerit eum, poſteaq; cognoverit; tum reus eſt unius ex iſtis.* 4 *Cùm igitur peccaverit in uno ex iſtis, & confeſſus fuerit id in quo peccavit;* 5 *Tum afferet oblationẽ Domino pro peccato ſuo quod peccavit, fœminã de ovibus, agnã vel capellam de capris pro peccato: Et expiabit eum ſacerdos de peccato ſuo quod peccavit, & remittetur ei.* 6

VER. SAM. (*f*) Integram (*g*) oblationem (*a*) reatum ejus. (*b*) reus factus eſt.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

31 * وجميع شحمها ينزعه كما ينزع شحم الماعز من ذبح السلامة * ويقتر الإمام على المذبح على
32 قرابين الله ويستغفر له الإمام فيغفر له * وإن هو جاء بقربانه من الضان * فليأت به أنثى صحيحة *
33 * ويسند يده على رأسها ويذبحها للذكاة في موضع الصعيدة * ويأخذ الإمام من دمها بإصبعه
34 شيا * ويجعله على أركان مذبح الصعيدة * وسائر دمها يصبه عند أساسه * وجميع شحمها ينزعه
35 كما ينزع شحم الضان من ذبح السلامة * ويقتر الإمام على المذبح على قربان الله * ويستغفر عنه
الإمام خطيئته التي أخطاها فيغفر له * 　 * الفصل الخامس *

1 * وأي إنسان أخطأ بأن سمع صوت تحريج * وهو شاهد أو رأى المحرج من أجله أو علمه * إن
2 لم يخبر به فقد حمل وزره * أو إنسان دنا بشي من الأمور النجسة * أو بميتة بهيمة نجسة * أو
3 بميتة شي من الدبيب النجس * وخفي عنه ذلك * فهو نجس وآثم * أو دنا بنجاسة إنسان من
4 البشر من النجاسات التي سبيلها أن ينجس بها * فخفي عنه فأثم وهو عالم بما فعل * أو إنسان
حلف بلفظ سفيه لإساءة أو إحسان على جميع ما يلفظ الإنسان به في اليمين * وخفي عنه ذلك
5 ثم علم بما فعل * وأثم في واحدة من هذا * فإذا أثم في واحدة منها * ثم أقر بما أخطأ فيه *
6 * فليأت بقربانه لله من أجل خطيئته التي أخطاها أنثى من الغنم نعجة أو معزى للذكاة *
ويستغفر الإمام خطيئته *

Et omnem adipem ejus avellet quomodo avellitur adeps caprarum de victima pacis, & adolebit eam ſacerdos ſuper altari ſuper ſacrificiis Dei: & veniam petet pro eo ſacerdos, & remittetur ei. 31 *Et ſi ipſe attulerit ſacrificium ſuum de ovibus, offerat illud fœminam integram:* 32 *Et ponat manum ſuam ſuper caput ejus, et mactet eam in expiationem in loco elevationis.* 33 *Et accipiet ſacerdos de ſanguine ejus digito ſuo aliquantulum, ponetque ipſum ſuper angulos altaris elevationis, & reliquum ſanguinem ejus fundet prope fundamentum illius.* 34 *Et omnem adipem ejus avellet ſicuti avellitur adeps ovium de ſacrificio pacis, et adolebit eam ſacerdos ſuper altari ſuper ſacrificio Dei. Et veniam petet ſacerdos pro peccato ejus quod patravit, & dimittetur ei.* 35

CAP. V.

ET quicunq; homo peccaverit eò quòd audierit vocem juramenti, et ipſe teſtis eſt; aut vidit id propter quod juratum eſt, aut novit illud: niſi notificaverit illud, jam portavit culpam ſuam. 1 *Aut ſi quis tetigerit aliquam ex rebus immundis, aut cadaver jumenti immundi, aut cadaver alicujus reptilis immundi, & ignotum fuerit hoc ipſi, immundus eſto, & deliquit.* 2 *Vel ſi tetigerit immunditiam alicujus ex hominibus, ex iis immunditiis quibus ſolitũ eſt coinquinari, & latuerit eum, et deliquerit ſciens quod egit.* 3 *Vel quicunque juraverit ſermone ſtulto, ad nocumentum vel beneficium, de omni eo quod profert homo cum juramento, et latuerit hoc eum; deinde ſciverit quod fecit: et deliquerit in uno ex illis.* 4 *Cùm ergò peccaverit in uno ex iis, deinde confeſſus fuerit id in quo peccavit:* 5 *Afferat oblationem ſuam Deo pro peccato ſuo quod commiſit, fœminam de ovibus, agnam aut capram ad expiationem, & petet veniam ſacerdos pro peccato ipſius.* 6

ספר ויקרא : ה

quod ſuum delictum adducet &,agnelli ſufficientiā ej* man* attigerit non ſi Et
7 וְאִם־לֹא תַגִּיעַ יָדוֹ דֵּי שֶׂה וְהֵבִיא אֶת־אֲשָׁמוֹ אֲשֶׁר
,peccatum ad unum,Domino colūbæ filios duos vel ,turtures duos ,peccavit
חָטָא שְׁתֵּי תֹרִים אוֹ־שְׁנֵי בְנֵי־יוֹנָה לַיהוָה אֶחָד לְחַטָּאת
faciet appropinquare & ,ſacerdotem ad eos adducet Et .aſcenſionem ad unum &
וְאֶחָד לְעֹלָה׃ וְהֵבִיא אֹתָם אֶל־הַכֹּהֵן וְהִקְרִיב אֶת־ 8
,ejus cervicis regione è ipſius caput contorquebit &,primum peccatum ad qui
אֲשֶׁר לַחַטָּאת רִאשׁוֹנָה וּמָלַק אֶת־רֹאשׁוֹ מִמּוּל עָרְפּוֹ
:altaris parietem ſuper peccati ſanguine de aſperget Et.dividet non &
9 וְלֹא יַבְדִּיל׃ וְהִזָּה מִדַּם הַחַטָּאת עַל־קִיר הַמִּזְבֵּחַ
.ipſe Peccatum .altaris fundamentū ad exprimetur,ſanguine in relictum &
וְהַנִּשְׁאָר בַּדָּם יִמָּצֵה אֶל־יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ חַטָּאת הוּא׃
ſacerdos eum ſuper expiabit &:judiciū juxta aſcenſionem faciet ſecundum Et
10 וְאֶת־הַשֵּׁנִי יַעֲשֶׂה עֹלָה כַּמִּשְׁפָּט וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן
attigerit non ſi Et .ei dimittetur &,peccavit quod ipſius peccato à
11 מֵחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר־חָטָא וְנִסְלַח לוֹ׃ וְאִם־לֹא תַשִּׂיג
adducet &,columbæ filios duos ad vel ,turtures duos ad ej* man*
יָדוֹ לִשְׁתֵּי תֹרִים אוֹ לִשְׁנֵי בְנֵי־יוֹנָה וְהֵבִיא אֶת־
Non .peccatum ad ſimilæ ephah decimationem,peccavit quod ſuā approximationē
קָרְבָּנוֹ אֲשֶׁר חָטָא עֲשִׂירִת הָאֵפָה סֹלֶת לְחַטָּאת לֹא־
peccatum quia ,thus eam ſuper ponet neque ,oleum eam ſuper ponet
יָשִׂים עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְלֹא־יִתֵּן עָלֶיהָ לְבֹנָה כִּי חַטָּאת
plenum ea ex ſacerdos apprehendet &,ſacerdotē ad eam adducet Et .ipſa
12 הִיא׃ וֶהֱבִיאָהּ אֶל־הַכֹּהֵן וְקָמַץ הַכֹּהֵן מִמֶּנָּה מְלוֹא
:Dñi ignitiones ſuper altari in faciet ſuffire &,ejus memoriale ſuum pugillū
קֻמְצוֹ אֶת־אַזְכָּרָתָהּ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה עַל אִשֵּׁי יְהוָה
quod ,ipſius peccato ſuper ſacerdos eum ſuper expiabit Et .ipſa peccatum
13 חַטָּאת הִוא׃ וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל־חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר־
.munus ſicut ſacerdoti erit Et .ei dimittetur &,iſtis de uno ex ,peccavit
חָטָא מֵאַחַת מֵאֵלֶּה וְנִסְלַח לוֹ וְהָיְתָה לַכֹּהֵן כַּמִּנְחָה׃
fuerit prævaricata cum Anima :dicendo Moſeh ad Dñs eſt locutus Et
14 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃ נֶפֶשׁ כִּי־תִמְעֹל
15 adducet &,Domini ſanctitatib* de ignorantia in peccaverit &,prævaricationē
מַעַל וְחָטְאָה בִּשְׁגָגָה מִקָּדְשֵׁי יְהוָה וְהֵבִיא
tua ordinatione in pecudib* de integrum arietem Domino ſuum delictum
אֶת־אֲשָׁמוֹ לַיהוָה אַיִל תָּמִים מִן־הַצֹּאן בְּעֶרְכְּךָ
peccavit quod Et .delictum ad ſanctitatis ſeclo in ,ſeclorum argentum
16 כֶּסֶף־שְׁקָלִים בְּשֶׁקֶל־הַקֹּדֶשׁ לְאָשָׁם׃ וְאֵת אֲשֶׁר חָטָא
eam dabit &,eam ad addet ipſi* partē quintā &,retribuet ſanctificatiōe de
מִן־הַקֹּדֶשׁ יְשַׁלֵּם וְאֶת־חֲמִישִׁתוֹ יוֹסֵף עָלָיו וְנָתַן אֹתוֹ
.ei dimittetur & ,delicti ariete in eum ſuper expiabit ſacerdos & ;ſacerdoti
לַכֹּהֵן וְהַכֹּהֵן יְכַפֵּר עָלָיו בְּאֵיל הָאָשָׁם וְנִסְלַח לוֹ׃
præceptis omnibus ex unum fecerit & ,peccaverit cùm anima ſi Et
17 וְאִם־נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וְעָשְׂתָה אַחַת מִכָּל־מִצְוֺת
portaverit &,deliquerit &,cognoverit nō & ,fient non quæ Domini
יְהוָה אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂינָה וְלֹא־יָדַע וְאָשֵׁם וְנָשָׂא
,tua ordinatione in pecudib* de integrum arietem adducet Et .ſuā perverſitatē
18 עֲוֺנוֹ׃ וְהֵבִיא אַיִל תָּמִים מִן־הַצֹּאן בְּעֶרְכְּךָ
ſua ignorātia ſuper ſacerdos eam ſuper expiabit & :ſacerdotē ad ,delictum ad
לְאָשָׁם אֶל־הַכֹּהֵן וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל שִׁגְגָתוֹ
.ei dimittetur & ,ſcivit non ipſe & ,ignoravit qua
אֲשֶׁר־שָׁגָג וְהוּא לֹא־יָדַע וְנִסְלַח לוֹ׃

Verſio VULG. LAT.

7 Sin autem non potuerit of-
ferre pecus,offerat duos turtu-
res,vel duos pullos columba-
rum,Dño, unum pro peccato,
& alterum in holocauſtum.
8 Dabítq; eos ſacerdoti:qui pri-
mum offerens pro peccato,re-
torquebit caput ejus ad pen-
nulas, ita ut collo hæreat, &
9 non penitus abrumpatur. Et
aſperget de ſanguine ejus pa-
rietem altaris : quidquid au-
tem reliquum fuerit,faciet di-
ſtillare ad fundamentum ejus,
10 quia pro peccato eſt.Alterum
verò adolebit in holocauſtū,
ut fieri ſolet:rogabítq; pro eo
ſacerdos & pro peccato ejus,
11 & dimittetur ei.Quòd ſi non
quiverit manus ejus duos of-
ferre turtures,aut duos pullos
columbarum,offeret pro pec-
cato ſuo ſimilæ partem ephi
decimam. Non mittet in eam
oleum,nec thuris aliquid im-
ponet, quia pro peccato eſt.
12 Tradétq; eam ſacerdoti : qui
plenum ex ea pugillum hauri-
ens,cremabit ſuper altare, in
monimentum ejus qui obtule-
13 rit, Rogans pro illo & expi-
ans;reliquā verò partem ipſe
14 habebit in munere.Locutúſq;
eſt Dñs ad Moyſen , dicens,
15 Anima, ſi prævaricans cere-
monias, per errorem, in his
quæ Domino ſunt ſanctifica-
ta,peccaverit,offeret pro deli-
cto ſuo arietem immaculatum
de gregibus, qui emi poteſt
duobus ſiclis , juxta pondus
16 Sanctuarii. Ipſúmq; quòd in-
tulit damni reſtituet, & quin-
tam partem ponet ſuprà, tra-
dens ſacerdoti, qui rogabit
pro eo offerens arietem,& di-
17 mittetur ei. Anima ſi pecca-
verit per ignorantiam, fece-
rítque unum ex his quæ Do-
mini lege prohibentur , &
peccati rea intellexerit ini-
18 quitatem ſuam, Offeret arie-
tem immaculatum de gregi-
bus ſacerdoti, juxta menſu-
ram æſtimationémque pecca-
ti : qui orabit pro eo,quia ne-
ſciens fecerit : & dimittetur
ei.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

7 Ἐὰν δὲ μὴ (δ) ἰσχύῃ ἡ χεὶρ αὐτοῦ τὸ ἱκανὸν (ε) εἰς τὸ πρόβατον, οἴσει περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ, ἧς ἥμαρτε, δύο τρυγόνας, ἢ δύο (ζ) νοσσοὺς περιστερῶν κυρίῳ, ἕνα περὶ ἁμαρτίας, ϗ 8 ἕνα εἰς ὁλοκαύτωμα. Καὶ οἴσει αὐτὰ πρὸς τὸν ἱερέα· ϗ προσάξει ὁ ἱερεὺς τὸ (η) περὶ τῆς ἁμαρτίας πρότερον. ϗ ἀποκνίσει ὁ ἱερεὺς τὴν κεφαλὴν 9 αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ σφονδύλου, ϗ οὐ διελεῖ. Καὶ ῥανεῖ ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ περὶ τῆς ἁμαρτίας ἐπὶ τὸν τοῖχον τοῦ θυσιαστηρίου· τὸ δὲ κατάλοιπον τοῦ αἵματος καταστραγγιεῖ ἐπὶ τὴν βάσιν τοῦ θυσιαστη-10 ρίου· (θ) ἁμαρτία γάρ ἐστι. Καὶ τὸ δεύτερον (ι) ποιήσει ὁλοκάρπωμα, ὡς καθήκει. ϗ ἐξιλάσεται ὁ ἱερεὺς (κ) περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ, ἧς 11 ἥμαρτε, ϗ ἀφεθήσεται αὐτῷ. Ἐὰν δὲ μὴ εὑρίσκῃ (λ) ἡ χεὶρ αὐτοῦ ζεῦγος τρυγόνων, ἢ δύο (μ) νοσσοὺς περιστερῶν, ϗ οἴσει τὸ δῶρον αὐτοῦ περὶ οὗ ἥμαρτε τὸ δέκατον τοῦ οἰφὶ (ν) σεμιδάλεως περὶ ἁμαρτίας. οὐκ ἐπιχεεῖ ἐπ' αὐτὸ ἔλαιον, οὐδὲ ἐπιθήσει (ξ) ἐπ' αὐτῷ λίβανον, 12 ὅτι περὶ ἁμαρτίας ἐστί. Καὶ οἴσει αὐτὸ πρὸς τὸν ἱερέα. ϗ (ο) δραξάμενος ὁ ἱερεὺς ἀπ' αὐτῆς πλήρη τὴν δράκα, τὸ μνημόσυνον αὐτῆς ἐπιθήσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν ὁλοκαυτωμάτων 13 κυρίῳ· (π) ἁμαρτία ἐστί. Καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ, ἧς ἥμαρτεν (ρ) ἀφ' ἑνὸς τούτων, ϗ ἀφεθήσεται αὐτῷ· τὸ δὲ καταλειφθὲν ἔσται τῷ ἱερεῖ, (σ) ὡς 14 θυσία τῆς σεμιδάλεως. Καὶ ἐλάλησε κύριος 15 πρὸς Μωυσῆν, λέγων, Ψυχὴ ἣ ἂν λάθῃ αὐτὸν λήθῃ, ϗ ἁμάρτῃ ἀκουσίως ἀπὸ τῶν ἁγίων κυρίου, ϗ οἴσει τῆς πλημμελείας αὐτοῦ τῷ κυρίῳ κριὸν ἄμωμον ἐκ τῶν προβάτων, τιμῆς ἀργυρίου σίκλων, (τ) τῷ σίκλῳ τῶν ἁγίων, περὶ οὗ ἐ-16 πλημμέλησε. Καὶ ὃ ἥμαρτεν ἀπὸ τῶν ἁγίων ἀποτίσει αὐτό, ϗ τὸ ἐπίπεμπτον προσθήσει ἐπ' αὐτό, ϗ δώσει αὐτὸ τῷ ἱερεῖ. ϗ ὁ ἱερεὺς ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ἐν τῷ κριῷ τῆς πλημμε-17 λείας, ϗ ἀφεθήσεται αὐτῷ. (υ) Καὶ ἡ ψυχὴ ἣ ἂν ἁμάρτῃ, ϗ ποιήσῃ μίαν ἀπὸ πασῶν τῶν ἐντολῶν κυρίου, ὧν οὐ δεῖ ποιεῖν, ϗ οὐκ ἔγνω, 18 ϗ πλημμελήσῃ, ϗ λάβῃ τὴν ἁμαρτίαν, Καὶ οἴσει κριὸν ἄμωμον ἐκ τῶν προβάτων τιμῆς ἀργυρίου εἰς πλημμέλειαν πρὸς τὸν ἱερέα. ϗ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς περὶ τῆς ἀγνοίας αὐτοῦ, ἧς ἠγνόησε, ϗ αὐτὸς οὐκ ᾔδει, ϗ ἀφεθήσεται αὐτῷ.

Si autem non valet manus eius, 7
quod ſatis eſt in ovem, efferet
pro peccato ſuo, quod peccavit,
duos turtures, aut duos pullos
columbarum Domino, unum pro
peccato,et unum pro holocauſto-
mate.Et afferet ea ad ſacerdo- 8
tem : et adducet ſacerdos,quod
pro peccato, prius. Et retorque-
bit ſacerdos caput eius à verte-
bra,& non dividet. Et aſperget 9
de ſanguine eius, quod pro pec-
cato,ſuper parietem altaris : re-
liquum autem ſanguinis deſtil-
labit ad baſim altaris: peccatum
enim eſt. Et ſecundum faciet 10
holocauſtoma,ſicut decet.Et ex-
orabit ſacerdos pro eius peccato,
quod peccavit : & dimittetur
ei. Si autem non inveniat man 11*
eius par turturum,vel duos pul-
los columbarum, et ferat munus
ſuum pro quo peccavit, decimā
partem æphi ſimilæ pro peccato.
Non effundet oleum ſuper illud,
neque ſuper illud imponet thus,
quia pro peccato eſt.Et afferet il- 12
lud ad ſacerdotem. Et faciens
ſacerdos de ea plenum pugillum,
memoriale eius imponet ſuper
altare holocauſtomatum Domi-
no:peccatum eſt.Et exorabit pro 13
eo ſacerdos pro peccato ej,quod*
peccavit de uno horū : et dimit-
tetur ei : reliquū autem erit ſa-
cerdoti,ut ſacrificium ſimilæ. Et 14
locu eſt Dominus ad Moyſen,*
dicens, Anima quæcunq; latue- 15
rit eum(l)oblivio, et peccaverit
non (m)ſponte à ſanctis Domi-
ni,et afferet delicti ſui Domino
arietem immaculatū de ovibus,
pretio argenti ſiclorū, (n) ſiclo
ſanctorū, pro quo deliquit. Et 16
quod peccavit à ſanctis, reddet
illud, et quintas adjiciet ſuper
illud,et dabit eas ſacerdoti. Et
ſacerdos exorabit pro eo in arie-
te delicti,et dimittetur ei.Et a- 17
nima quæcunq; peccaverit,et fe-
cerit unū ab omnibus præceptis
Domini,quæ non oportet fieri,et
non agnoverit, et deliquerit, et
acceperit (o) peccatū,Et afferet 18
arietē immaculatū de ovibus
pretio argenti(p)in delictum ad
ſacerdotē.Et exorabit pro eo ſa-
cerdos propter eius ignorantiam
quam ignoravit, & ipſe non ſcivit, & remittetur illi.

MS.A.(δ)ἰσχύϊ(ε)εἰς πρόβατον,(ζ)νεοσσοὺς (η)περὶ ἁμαρτίας (θ) ἁμαρτίας (ι)ποιήσεις ὁλοκαύτωμα(κ)περὶ ἁμαρτίας (λ)αὐτοῦ ἡ χεὶρ ζεῦγος (μ) νεοσσοὺς (ν)σεμίδαλιν(ξ)ἐπ' αὐτὸ (ο)δραξάμενος ἀπ' αὐτῆς ὁ ἱερεὺς πλήρη (π)ἁμαρτίας(ρ)ἐφ' ἑνὸς(σ)ὡς ἡ θυσία (τ)τοῦ σίκλου(υ)Καὶ ψυχὴ ἐὰν ἁμάρτῃ ϗ ποιήσῃ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

At ſi non habeat facultatē afferendi agnam, 7
afferat oblationem peccati ſui duos turtures,
aut duos pullos columbæ:unum pro peccato,
& alterū ad holocauſtum. Afferet autem eos 8
ad ſacerdoté, qui offeret introducétq; priùs
eum qui pro peccato eſt,& contorquebit ca-
put ejus è regione cervicis ejus,ita tamen ut
non ſeparet. Spargétq; de ſanguine peccati 9
ſuper parietem altaris : & quod remanebit
ex ſanguine, percolabit ad radices altaris :
peccatum eſt. Alterum verò faciet in holo- 10
cauſtum,juxta ritum ej*: & expiabit eum ſa-
cerdos pro peccato quod peccavit, & remit-
tetur ei.Quòd ſi non habeat facultatem *offe- 11*
rendi duos turtures aut duos pullos columbi-
nos, afferat oblationé ſuā pro peccato quod
cōmiſit, unam ex decem *partib** modii,ſimi-
laginem pro peccato: at non effundat oleum
ſuper illā,nec ponat ſuper eā incenſum,quia
peccatum eſt. Afferátq; eam ſacerdoti capi- 12
átq; ſacerdos ex ea plenam volā ſuam in mo-
nimentum,attollátq;*eam* ad altare ſuper ob-
lationes Dñi:peccatum eſt. Et indulgentiam 13
tribuet illi ſacerdos pro peccato quod com-
miſit in aliquo horū, & remittetur ei:erítq;
ſacerdotis quemadmodū farina. Et loquutus 14
eſt Dñs cum Moſe, dixitq; ad eum ; Anima 15
cùm cōmiſerit iniquitaté & peccaverit per
erroré in ſacris Dñi, afferat oblationem ſuā
Dño,arietem ſine macula ex ovibus integri
valoris, *nempe* argenti ſiclorum in ſiclo ſan-
ctuarii pro oblatione. Rem verò ſacram in 16
qua peccavit, rependat,& quintā ejus partē
ſuperaddat illi, afferátq; ſacerdoti:& ſacer-
dos indulgentiā dabit illi per arietem obla-
tionis,& remittetur ei. Et ſi peccaverit ani- 17
ma, & fecerit unum ex interdictis Dñi quæ
non ſunt facienda,nec reſciverit ſe peccâſſe,
recipiet peccatum ſuum.Is afferet arieté ſine 18
macula ex ovib* juxta valorem,munus ſacer-
doti:& indulgentiā tribuet illi ſacerdos pro
errore quem cōmiſit inſcius,& remittetur ei.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

7 וְאִם לָא תַמְטֵי יְדֵיהּ כְּמִסַּת שֵׂיתָא וְיַיְתֵי יָת חוֹבְתֵיהּ דִּי חָב תַּרְתֵּין שַׁפְנִינִין אוֹ תְרֵין בְּנֵי יוֹנָה קֳדָם יְיָ חַד לְחַטָּאתָא וְחַד לַעֲלָתָא׃ 8 וְיַיְתֵי יָתְהוֹן לְוָת כָּהֲנָא וִיקָרֵיב יָת דִּי לְחַטָּאתָא בְּקַדְמֵיתָא וְיִמְלוֹק יָת רֵישֵׁיהּ מִלָּקֳבֵל קְדָלֵיהּ וְלָא יַפְרֵישׁ׃ 9 וְיַדֵּי מִדְּמָא דְּחַטָּאתָא עַל כּוֹתֶל מַדְבְּחָא וּדְיִשְׁתְּאַר בִּדְמָא יִתְמְצֵי לִיסוֹדָא דְמַדְבְּחָא חַטָּאתָא הוּא׃ 10 וְיָת תִּנְיָנָא יַעְבֵּיד עֲלָתָא כִּדְחָזֵי וִיכַפַּר עֲלוֹהִי כָּהֲנָא מֵחוֹבְתֵיהּ דִּי חָב וְיִשְׁתְּבֵיק לֵיהּ׃ 11 וְאִם לָא תַדְבֵּיק יְדֵיהּ לְתַרְתֵּין שַׁפְנִינִין אוֹ לִתְרֵין בְּנֵי יוֹנָה וְיַיְתֵי יָת קֻרְבָּנֵיהּ דִּי חָב חַד מִן עַסְרָא בִּתְלָת סְאִין סֻלְתָּא לְחַטָּאתָא לָא יְשַׁוֵּי עֲלַהּ מִשְׁחָא וְלָא יִתֵּן עֲלַהּ לְבוֹנְתָא אֲרֵי חַטָּאתָא הִיא׃ 12 וְיַיְתֵינַהּ לְוָת כָּהֲנָא וְיִקְמוֹץ כָּהֲנָא מִנַּהּ מְלֵי קֻמְצֵיהּ יָת אַדְכָּרְתַהּ וְיַסֵּיק לְמַדְבְּחָא עַל קֻרְבָּנַיָּא דַּייָ חַטָּאתָא הִיא׃ 13 וִיכַפַּר עֲלוֹהִי כָּהֲנָא עַל חוֹבְתֵיהּ דִּי חָב מֵחֲדָא מֵאִלֵּין וְיִשְׁתְּבֵיק לֵיהּ וּתְהֵי לְכָהֲנָא כְּמִנְחָתָא׃ 14 וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר׃ 15 אֱנָשׁ אֲרֵי יְשַׁקַּר שְׁקַר וְיֵחוֹב בְּשָׁלוּ מִקּוּדְשַׁיָּא דַּייָ וְיַיְתֵי יָת אֲשָׁמֵיהּ קֳדָם יְיָ דְּכַר שְׁלִים מִן עָנָא בְּפֻרְסָנֵיהּ כְּסַף סִלְעִין בְּסִלְעֵי קוּדְשָׁא לַאֲשָׁמָא׃ 16 וְיָת דִּי חָב מִן קוּדְשָׁא יְשַׁלֵּים וְיָת חֻמְשֵׁיהּ יוֹסֵיף עֲלוֹהִי וְיִתֵּן יָתֵיהּ לְכָהֲנָא וְכָהֲנָא יְכַפַּר עֲלוֹהִי בְּדִכְרָא דַּאֲשָׁמָא וְיִשְׁתְּבֵיק לֵיהּ׃ 17 וְאִם אֱנָשׁ אֲרֵי יֵחוֹב וְיַעְבֵּיד חַד מִכָּל פִּקּוֹדַיָּא דַּייָ דִּי לָא כָשְׁרִין לְאִתְעֲבָדָא וְלָא יְדַע וְיֵחוֹב וִיקַבֵּיל חוֹבֵיהּ׃ 18 וְיַיְתֵי דְּכַר שְׁלִים מִן עָנָא בְּפֻרְסָנֵיהּ לַאֲשָׁמָא לְוָת כָּהֲנָא וִיכַפַּר עֲלוֹהִי כָּהֲנָא עַל שָׁלוּתֵיהּ דְּאִשְׁתְּלִי וְהוּא לָא יְדַע וְיִשְׁתְּבֵיק לֵיהּ׃

TARGUM ONKELOS.

7 Si autē nō ſuffecerit man* ejus
ut poſſit offerre agnā:adducat
pro delicto ſuo, quo peccavit,
duos turtures aut duos filios
colūbæ corā Dño : unum pro
peccato,& unū in holocauſtū.
8 Afferátq; eos ad ſacerdotē ; &
offerat primū illū qui eſt pro
peccato: & retorquebit caput
ejus cōtra dorſū ej*,& non di-
9 vidat. Et aſperget de ſanguine
hoſtiæ pro peccato ſup parietē
altaris : & decurrere faciet ꝙ
reliquū eſt de ſanguine ad fun-
damentū altaris: pro peccato
10 enim eſt.Et alterū faciet holo-
cauſtū,ſicut decet:& propitia-
bit pro eo ſacerdos pro pecca-
to ſuo quo peccavit, & dimit-
11 tetur ei.Et ſi nō ſuffecerit ma-
n* ej* ad duos turtures, aut ad
duos filios columbæ : afferat
oblationē ſuā pro peccato ſuo
quo peccavit,decimā partē tri-
um ſatorū ſimilæ pro peccato :
nō ponet ſup eā oleū,neq; da-
bit ſup eā thus; quia pro pec-
12 cato eſt.Tradétq;eā ſacerdoti:
& tollet ex ea ſacerdos plenū
pugillū ſuū in monumētū ej*,
& adolebit in altari,ſup obla-
tiones Dñi: pro peccato enim
13 eſt.Propitiabítq; pro eo ſacer-
dos pro peccato ſuo, quo pec-
cavit in uno ex his,& dimitte-
tur ei: &erit ſacerdoti ſicut mu-
14 n*.Locutúſq;eſt Dñs cū Moyſe
15 dicēs. Homo qui prævaricatus
fuerit prævaricationē, & pec-
caverit per ignorantiā, in his
quæ ſanctificata ſunt Dño : af-
ferat pro peccato ſuo corā Dño
arietē integrū de ovibus,æſti-
mationis duorū ſiclorū argēti
in ſiclis ſanctuarii,pro delicto.
16 Et id ꝙ peccavit in ſancto re-
ſtituet, & quintā partē addet
ſup illud; & dabit illud ſacer-
doti : & ſacerdos propitiabit
pro eo in ariete qui offertur
pro delicto, dimittetúrque ei.
17 Homo autē qui peccaverit, &
fecerit cōtra unū ex omnibus
præceptis Dñi ꝙ nō decet fie-
ri, & ꝑ ignorantiā peccaverit,
18 ſuſcipiet iniquitatē ſuā. Et af-
feret maſculū integrū de ovi-
bus, juxta æſtimationē delicti,
ad ſacerdotē : & propitiabit
pro eo ſacerdos pro errore ſuo
quo erravit, & ipſe ignoravit,
dimittetúrque ei.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VERSIO SAMARITANA.

TEXT. ET VER. SAM.

Tranſlatio Latina.

Quòd ſi non aſſequatur ma- 7
nus ejus valorem ovis, tum
afferet Domino pro peccato
ſuo quod peccavit duas tur-
tures, aut duos pullos colum-
bæ ; unum pro peccato,& al-
terum in holocauſtum. Affe- 8
rétq; eos ad ſacerdotem,et of-
ret illum qui eſt pro peccato
primùm, cujus ſacerdos con-
torquebit caput è regione cer-
vicis, ſed non ſeparabit. Et 9
aſperget de ſanguine peccati
ad parietem altaris; quódque
reliquum erit de ſanguine ex-
primetur ad baſim altaris :
hæc eſt hoſtia pro peccato. Se- 10
cundum autem faciet holo-
cauſtū juxta conſuetudinem,
ut expiet eum ſacerdos de
peccato ſuo quod peccavit, et
remittatur ei. Quòd ſi non 11
aſſequatur manus ejus duas
turtures , aut duos pullos co-
lumbarum, tunc afferet mu-
nus ſuum pro eo quod pecca-
vit decimam partem Epha ſi-
milæ pro peccato : non effun-
det ſuper eā oleum,neq; ponet
ſuper eam thus,quia peccatū
eſt. Abducétq; eam ad ſacer- 12
dotem qui colliget ex ea ple-
num pugillum ſuum, memo-
rale ejus,et adolebit ſuper al-
tare pro ſacrificiis ignitis Do-
mini:peccatum eſt hoc. Et ex- 13
piabit eū ſacerdos de peccato
ſuo quod peccavit in uno ex
iſtis,et remittatur ei,erítq; ſa-
cerdoti ſicut ſacrificiū ſimilæ.
Et locutus eſt Dominus Moſi, 14
dicens; Anima,cùm prævari- 15
cando prævaricata fuerit, et
peccaverit,per errorē in ſan-
ctitates Domini,afferet hoſtiā
Domino pro delicto ſuo,arietē
(c)immaculatū de ovibus ſe-
cundùm æſtimationē tuā, ar-
gentū ſiclorū juxta ſiclū ſan-
ctuarii pro delicto.Quod au- 16
tem peccavit in ſanctitatem
reddet, et quintā partē ejus
ſuperaddet, dabítq; eā ſacer-
doti, ut ſacerdos expiet eū in
ariete delicti,et remittatur ei.
Si verò anima aliqua pecca- 17
*verit,faciens unū ex omnib**
mādatis Domini,quæ non ſunt
facienda,et non cognoverit,et
rea erit,et portabit (d)iniqui-
tatē ſuā; Tū afferet ad ſacer- 18
dotem pro peccato arietem (e)
immaculatū de ovib ſecun-*
dùm æſtimationē tuā : et ex-
piabit eum ſacerdos ab errore
ſuo quem erraverat,et non co-
gnoverat, et remittetur ei.

VER.SAM. (c) integrum (d) reatum ſuum.(e) integrum

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

Quòd ſi non aſſequatur man ejus valo- 7*
rem ovis,afferat in ſacrificium ſuum pro
peccato ſuo duas turtures,aut duos pullos
columbarū Deo:unum pro expiatione, &
alterum pro oblatione. Cùmque attulerit 8
utrumq; ſacerdoti, admoveat illū qui eſt
pro expiatione priùs,et ſicet caput ejus à
parte contigua dorſo ej,nec ſeparet illud.*
Et ſparget de ſanguine ejus aliquantum 9
ſuper parietem altaris,et reſiduum ſangui-
nis, fundetur ſuper fundamentum ejus:in
hoc erit expiatio. Et ſecundū faciet ho- 10
locauſtum juxta conſuetudinē, et veniam
petet pro eo ſacerdos pro peccatis ejus quæ
commiſit,et parcetur ei. Quòd ſi non poſ- 11
ſederit manus ejus pretium duarū turtu-
rum,aut duorum pullorū columbarū, af-
ferat ſacrificium ſuum propter id in quo
peccavit, decimam partē Vaibæ de ſimi-
lagine in expiationem:non fundet ſuper eā
oleum, nec ponet ſuper illa incenſum,quia
expiatio eſt. Cumq; attulerit ei ſacerdoti, 12
ſumet ſacerdos ex ea plenitudinē pugilli
ſui de ſuffitu ej,et adolebit eū ſuper altare*
cum ſacrificiis Dei: per hoc fiet expiatio.
Et veniā petet pro eo ſacerdos pro peccato 13
ejus quod cōmiſit in aliquo ex his,et con-
donabitur ei : et erit ſacerdotis ut reliqua
dona. Deinde loquutus eſt Deus ad Mu- 14
ſam locutionem.Dixit, Quicunq; propha- 15
nationē cōmiſerit,et peccaverit per erro-
rem in aliquo ex ſacris Dei,afferat ſacri-
ficium ſuum Deo, nempe arietē integrum
ex ovibus, Cujus pretium erunt ſicli ar- 16
genti pro ſacrificiis. Et ei in quo peccavit
ex ſacris,det æquivalens: et quintam ejus
partē addet ſuper illo,et dabit ſacerdoti:
et ſacerdos veniam petet pro eo per arietē
ſacrificii,et dimittetur ei. Et quicunque 17
peccaverit faciendo aliquod ex interdi-
ctis Dei quæ non ſunt facienda, nec agno-
verit ſe deliquiſſe, portaveritq; ſcelus ſu-
um: Afferat arietē integrum ex ovibus in 18
valore ſuo pro ſacrificio,ad ſacerdotē:&
veniam petet ſacerdos pro errore ipſius
quem cōmiſit neſciens,et condonabitur ei.

ספר ויקרא : ו

.Domino deliquit delinquendo :illud Delictum
19 אשם הוא אשם אשם ליהוה:

CAP. VI. ו

,peccaverit cùm Anima :dicendo Mosch ad Dominus est locutus Et
1 וידבר יהוה אל־משה לאמר: נפש כי תחטא
2 fuerit mentitus & ,Dominum in prævaricationem fuerit prævaricata &
ומעלה מעל ביהוה וכחש
ei occupaverit vel,rapina in vel,manus positione in vel,commendatione in suū proximum in
בעמיתו בפקדון או־בתשומת יד או בגזל או עשק
juraverit &,ea in fuerit mentit⁹ &,amissione invenit Vel suum proximum
3 את־עמיתו: או־מצא אבדה וכחש בה ונשבע
peccando homo fecerit quæ omnibus ex uno super ,falsum super
על־שקר על־אחת מכל אשר־יעשה האדם לחטא
rapinam reddet &,deliquerit &,peccaverit cum erit Et .ipsis in
4 בהנה: והיה כי־יחטא ואשם והשיב את־הגזלה
quæ commendationem vel,vi usurpavit quam usurpationem vel ,rapuit quam
אשר גזל או את־העשק אשר עשק או את־הפקדון אשר
quo omni ab Vel .invenit quod amissum vel ,eo cum est commendata
5 הפקד אתו או את־האבדה אשר מצא: או מכל אשר־
ejus quintam &,ejus capite in illud reddet & ,falsum in eo super juraverit
ישבע עליו לשקר ושלם אתו בראשו וחמשתיו
Et .sui delicti die in illud dabit,ei ipsum cui :illud super addet
6 יסף עליו לאשר הוא לו יתננו ביום אשמתו: ואת־
tua ordinatione in pecore è integrum arietem ,Domino adducet suum delictum
אשמו יביא ליהוה איל תמים מן־הצאן בערכך
,Domini faciem ad sacerdos illū super expiabit Et.sacerdotem ad delictum ad
7 לאשם אל־הכהן: וכפר עליו הכהן לפני יהוה
delinquendo faciet quæ omnibus ex uno super ei dimittetur &
ונסלח לו על־אחת מכל אשר־יעשה לאשמה
Aharon Præcipe :dicendo Moseh ad Dominus est locut⁹ Et.eo in
8 בה: וידבר יהוה אל־משה לאמר: צו את־אהרן
9 super Ascensio .ipsa ascensionis lex Hæc :dicendo ,ejus filiis &
ואת־בניו לאמר זאת תורת העלה הוא העלה על
altaris ignis Et .mane usque nocte tota altare super ustionem
מוקדה על־המזבח כל־הלילה עד־הבקר ואש המזבח
lini feminalia & ,lini indumento sacerdos induet Et .eo in erit accensus
10 תוקד בו: ולבש הכהן מדו בד ומכנסי בד
ignis comedet quod ,cinerem levabit &,suam carnem super induet
ילבש על־בשרו והרים את־הדשן אשר תאכל האש
exuet Et .altare apud illum ponet &,altare super ascensionem
11 את־העלה על־המזבח ושמו אצל המזבח: ופשט
ad cinerem faciet exire & ,alias vestes induet &,suas vestes
את־בגדיו ולבש בגדים אחרים והוציא את־הדשן אל־
altari super ignis Et .mundum locum ad ,castrametationem extra
12 מחוץ למחנה אל־מקום טהור: והאש על־המזבח
ligna sacerdos eo super accendet Et .extinguetur non ,eo in erit accensus
תוקד־בו לא תכבה ובער עליה הכהן עצים
faciet suffire & ,ascensionem illud super ordinabit & :matutino in ,matutino in
בבקר בבקר וערך עליה העלה והקטיר
.pacificorum adipes illud super
עליה חלבי השלמים:

Versio VULG. LAT.

19 Quia per errorem deliquit in Dominum.

CAP. VI.

1 Locutus est Dominus ad 2 Moysen, dicens; Anima quæ peccaverit, & contempto Domino, negaverit proximo suo depositum quod fidei ejus creditum fuerit, vel vi aliquid extorserit, aut calumniam fe- 3 cerit, Sive rem perditam invenerit, & inficians insuper pejeravit, & quodlibet aliud ex pluribus fecerit, in quibus 4 solent peccare homines, Con- 5 victa delicti, reddet Omnia quæ per fraudem voluit obtinere, integra, & quintam insuper partem domino cui 6 damnum intulerat. Pro peccato autem suo offeret arietem immaculatum de grege, & dabit eum sacerdoti, juxta æstimationem mensurámq; de- 7 licti, Qui rogabit pro eo coram Domino, & dimittetur illi pro singulis quæ faciendo 8 peccavit. Locutúsque est Dominus ad Moysen, dicens; 9 Præcipe Aaron & filiis ejus: Hæc est lex holocausti; Cremabitur in altari totâ nocte usque manè: ignis ex eodem 10 altari erit: Vestietur tunicâ sacerdos & feminalibus lineis: tollétque cineres quos vorans ignis exussit, & po- 11 nens juxta altare, Spoliabitur prioribus vestimentis, indutúsque aliis, efferet eos extra castra, & in loco mundissimo usque ad favillam con- 12 sumi faciet. Ignis autem in altari semper ardebit, quem nutriet sacerdos subjiciens ligna manè per singulos dies, &, imposito holocausto, desuper adolebit adipes pacificorum.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

19 Ἐπλημμέλησε (φ) γὰρ πλημμέλειαν ἔναντι κυρίου.

MS.A. (φ) γὰρ πλημμέλησιν ἔναντι

ΚΕΦ. ϛʹ.

1 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, 2 λέγων, (α) Ψυχὴ ἣ ἂν ἁμάρτῃ, καὶ παριδὼν παρίδῃ τὰς ἐντολὰς κυρίου, καὶ ψεύσηται τὰ πρὸς τὸν πλησίον ἐν παραθήκῃ, ἢ περὶ κοινωνίας, ἢ περὶ ἁρπαγῆς, ἢ ἠδίκησέ τι τὸν πλησίον, 3 Ἢ εὗρεν ἀπώλειαν, καὶ ψεύσηται περὶ αὐτῆς, καὶ ὀμόσῃ ἀδίκως περὶ ἑνὸς ἀπὸ πάντων, ὧν ἐὰν ποιήσῃ ὁ ἄνθρωπος, ὥστε ἁμαρτεῖν ἐν τούτοις. 4 Καὶ ἔσται ἡνίκα ἐὰν ἁμάρτῃ, καὶ πλημμελήσῃ, καὶ ἀποδῷ τὸ ἅρπαγμα, ὃ (β) ἥρπασεν, ἢ τὸ ἀδίκημα, ὃ ἠδίκησεν, ἢ τὴν παραθήκην, ἥτις παρετέθη αὐτῷ, ἢ τὴν ἀπώλειαν, ἣν εὗρεν ἀπὸ παντὸς πράγματος, οὗ ὤμοσε περὶ αὐτοῦ ἀδίκως, καὶ ἀποτίσει αὐτὸ τὸ κεφάλαιον, καὶ τὸ ἐπίπεμπτον προσθήσει ἐπ᾽ αὐτό· τίνος ἐστὶν, αὐτῷ ἀποδώσει ᾗ ἡμέρᾳ ἐλεγχθῇ. 5 Καὶ τῆς πλημμελείας αὐτοῦ (γ) οἴσει τῷ κυρίῳ κριὸν ἀπὸ τῶν προβάτων ἄμωμον, τιμῆς, εἰς ὃ ἐπλημμέλησε. 6 Καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς ἔναντι κυρίου, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ περὶ ἑνὸς ἀπὸ πάντων ὧν ἐποίησε 7 καὶ ἐπλημμέλησεν (δ) ἐν αὐτῷ. Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων, 8 Ἔντειλαι (ε) τῷ Ἀαρὼν, καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, 9 λέγων, Οὗτος ὁ νόμος τῆς ὁλοκαυτώσεως. αὐτὴ ἡ ὁλοκαύτωσις ἐπὶ τῆς καύσεως αὐτῆς, ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου ὅλην τὴν νύκτα ἕως τὸ πρωῒ, καὶ τὸ πῦρ τοῦ θυσιαστηρίου καυ- 10 θήσεται ἐπ᾽ αὐτοῦ, οὐ σβεσθήσεται. Καὶ ἐνδύσεται ὁ ἱερεὺς χιτῶνα λινοῦν, καὶ περισκελὲς λινοῦν (ζ) ἐνδύσεται περὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ, καὶ ἀφελεῖ τὴν κατακάρπωσιν, ἣν ἂν (η) καταναλώσῃ τὸ πῦρ, τὴν ὁλοκαύτωσιν ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου· καὶ παραθήσει αὐτὸ ἐχό- 11 μενον τοῦ θυσιαστηρίου. Καὶ ἐκδύσεται τὴν στολὴν αὐτοῦ, καὶ ἐνδύσεται στολὴν ἄλλην· καὶ ἐξοίσει τὴν κατακάρπωσιν ἔξω τῆς παρεμ- 12 βολῆς εἰς τόπον καθαρόν. Καὶ πῦρ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον καυθήσεται (θ) ἀπ᾽ αὐτοῦ, καὶ οὐ σβεσθήσεται, καὶ (ι) καύσει ἐπ᾽ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς ξύλα τὸ πρωῒ πρωῒ, καὶ στοιβάσει ἐπ᾽ αὐτοῦ τὴν ὁλοκαύτωσιν, καὶ ἐπιθήσει ἐπ᾽ αὐτὸ τὸ στέαρ τοῦ σωτηρίου.

MS.A. (α) Ψυχὴ ἐὰν ἁμάρτῃ, (β) ἥρπασεν, τὸ (γ) οἴσει κυρίῳ (δ) αὐτῷ. (ε) Ἀαρὼν (ζ) ἐνδύσεται τὸ (η) καταναλώσει (θ) ἐπ᾽ αὐτοῦ, (ι) καύσει ὁ ἱερεὺς ἐπ᾽ αὐτὸ ξύλα τὸ πρωῒ, καὶ

19 (q) Deliquit enim delicto ante Dominum.

CAP. VI.

1 Et locutus est Dominus ad Moysen, dicens, 2 Anima quæcunque peccaverit, & despiciens despexerit mandata Domini, & mentitus fuerit, (a) quæ sunt ad proximum, (b) in deposito, aut de (c) societate, aut de (d) rapina, aut (e) injuriam fe- 3 cerit aliquam proximo, Aut invenit (f) perditionem, et mentitus fuerit de ea, et juraverit injustè de uno ab omnibus, quæcunq; fecerit homo, ita ut peccet in his. 4 Et erit cùm peccaverit, et deliquerit, et (g) reddat rapinam, quam rapuit, aut nocumentum, quod nocuit, aut depositum, quod depositum est apud eum, aut perditionem, quam invenit ab omni re, pro qua juravit de ea injustè; et restituet ipsum caput, et quintas adjiciet super illud: cuius est, ipsi reddet, quâ die convictus (h) fu- 5 erit. Et delicti sui offeret Domino arietem de ovibus sine ma- 6 cula, pretio, in quod deliquit. Et exorabit pro eo sacerdos ante Dominum: et remittetur illi de uno ab omnibus, quæ fecit, et de- 7 liquit in eo. Et locutus est Domi- 8 nus ad Moysen, dicens, Præcipe 9 Aaron, et filiis eius, dicens, Ista lex holocausti. Ista holocaustosis super incensionem eius, super altare totam noctem usque in ma- 10 ne: et ignis altaris ardebit super illud; non extinguetur. Et induet sacerdos tunicam lineam: et feminale lineum induet circa corpus suum. Et auferet (k) catacarposin, quam consumpserit ignis, illam (l) holocaustosin ab altari: et apponet illud iuxta al- 11 tare. Et exuet stolam suam, et induet stolam aliam: et abjiciet catacarposin extra castra in lo- 12 cum mundum. Et ignis super altare ardebit (m) ab eo, et non extinguetur. Et exuret super illud sacerdos ligna (n) manè manè; et stipabit super illud holocaustosin; et superponet super illud adipem salutaris.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA..

19 [illegible]

1 [illegible]

19 Munus est: pro peccato afferat munus Dño.

CAP. VI.

1 Locutus est etiam Dñs cum Mose, & dixit 2 ad eum; Anima cùm peccaverit, & cōmiserit iniquitatem contra Dñm, & denegaverit proximo suo depositum aut communē negotiationem man⁹, aut rapuerit, aut fraudave- 3 rit proximū suū: Aut invenerit rem amissā, & negaverit eam, & juraverit cum mēdacio super quamlibet rem ex his quas facit homo 4 ad peccandū in ipsis: Fiet ut cùm peccaverit, & reus fact⁹ fuerit, reddat quod rapuit violenter, aut fraudationem quam fraudavit, aut depositum quod sibi creditū fuit, aut rem a- 5 missam quam invenit: Aut demū omne id super quod juravit cum mendacio, restituat illud in sorte principali, quintā ei superaddens partem: Et illi ad quem pertinet reddat illud 6 in die oblationis suæ. Oblationem verò suam afferet Domino arietem sine macula de ovibus integri pretii, in oblationem Domi- 7 no. Et indulgentiam petet illi sacerdos coram Dño, & remittetur ei, pro qualibet re quam facere solet homo, inque ea peccare. *De igne sanctuarii, quòd extingui non debeat.* 8 Præterea loquut⁹ est Dñs cum Mose, & dixit 9 ad eum; Præcipe Aharoni & filiis ejus, & dic ad eos; Hæc est lex holocausti, ejus holocausti quod ardebit super arā totā nocte usq; mane. 10 Tum ignis aræ sit ardēs in ipsa: tum induet sacerdos vestimentū byssinū, & vestes byssinas induet super carnē suam: seponétq; cinerem quē voravit ignis, *nēpe* holocaustū quod erat 11 super altare, ut ponat eum ad lat⁹ altaris. Et exuet sacerdos vestes suas, induetq; vestes ali- 12 as, & asportabit cinerē extra castra in locum mundū. Et ignis sit ardens super altare, & ne extinguatur: cōgerétq; super eū sacerdos ligna à matutino ad matutinū, aptabitq; super eū holocaustū, attolletq; sup eū adipē pacificorū.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

19 אשמא הוא על־חובתיה דהוא חב אשמא יקריב קדם יי:

ו

1 ומליל יי עם משה למימר: 2 אנש ארי יחוב וישקר שקר קדם יי ויכדב בחבריה בפקדנא או בשותפות ידא או בגזילא או עשק ית חבריה: 3 או אשכח אבידתא וכדיב בה ואשתבע על שקרא על חדא מכל די יעביד אנשא למיחב בהן: 4 ויהי ארי יחטי ויחוב ויתיב ית גזילא די גזל או ית עושקא די עשק או ית פקדנא די אתפקד עמיה או ית אבידתא די אשכח: 5 או מכל די אשתבע עלוהי לשקרא וישלם יתיה ברישיה וחומשיה יוסף עלוהי לדי הוא דיליה יתנניה ביומא דחובתיה: 6 וית אשמיה ייתי קדם יי דכר שלים מן ענא בפורסניה לאשמא לות כהנא: 7 ויכפר עלוהי כהנא קדם יי וישתבק ליה על חדא מכל די יעביד למחב בה: 8 ומליל יי עם משה למימר: 9 פקד ית אהרן וית בנוהי למימר דא אוריתא דעלתא היא עלתא דמתוקדא על־מדבחא כל־ליליא עד־צפרא ואשתא דמדבחא תהי יקדא ביה: 10 וילבש כהנא לבושין דבוץ ומכנסין דבוץ ילבש על בסריה ויפריש ית קטמא די תיכול אשתא ית עלתא על־מדבחא וישויניה בסטר מדבחא: 11 וישלח ית לבושוהי וילבש לבושין אוחרנין ויפק ית קטמא למברא למשריתא לאתר דכי: 12 ואשתא על מדבחא תהי יקדא ביה לא תטפי ויבער עלה כהנא אעין בצפר בצפר ויסדר עלה עלתא ויסק עלה תרבי נכסת קודשיא:

19 Pro delicto enim est: & pro peccato suo quo ipse peccavit, pro delicto offerat corā Dño.

CAP. VI.

1 Locutusq; est Dñs cū Moyse 2 dicens. Homo qui peccaverit, & prævaricatus fuerit coram Dño: et mentitus fuerit contra proximū suū in deposito, aut commercio manus, aut in rapina; aut vim fecerit proximo 3 suo. Aut invenit rem perditā et negavit eā, & juravit falsò: super unū ex omnibus quæ fecit 4 homo, ut peccet in eis. Erítq; quando peccaverit, & deliquerit: restituat rapinā quam rapuit, aut violentiā quā intulit, aut depositū quod commendatum fuit apud eum: aut rem 5 perditam quam invenit. Aut quicquid ex omnibus quibus falsò juravit: reddetq; illud integrū, & quintā partē addet super illud: illi cui pertinet da- 6 bit illud, in die delicti sui. Pro delicto autē suo afferat coram Dño, arietē integrū de ovibus, juxta æstimationē delicti, tra- 7 datq; eum sacerdoti. Et propitiabit pro eo sacerdos coram Domino, & dimittetur ei: pro unoquoq; ex omnibus quæ fa- 8 ciendo peccavit in eo. Locutusq; est Dominus cum Moyse 9 dicens. Præcipe Aaron & filiis ejus dicens; Hæc est lex holocausti: quòd holocaustum cremabitur in altari tota nocte, usq; mane; & ignis altaris 10 erit incensus in eo. Vestieturq; sacerdos vestimentis de bysso, & femoralib⁹ de bysso vestietur super carnē suā: & separabit cinerem, quē exussit ignis holocausti super altare: & po- 11 net eum in latere altaris. Spoliabiturq; vestimentis suis, & vestietur aliis vestibus: educétque cinerē extra castra, in loco 12 mundissimo. Ignis autē erit incensus in eodē altari, nunquā extinguetur; & incendet in eo sacerdos ligna mane mane: & ordinabit sup eo holocaustū; adolebítq; super eo adipes hostiæ sanctificationum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

19 [illegible]

1 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

19 [illegible]

1 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

19 Delictum hoc deliquit, delictum est Domino.

CAP. VI.

1 Postea locutus est Dominus Mosi, dicens; 2 Anima cùm peccaverit, et (a) prævaricata fuerit prævaricationem adversùs Dominum, mentitaq; fuerit in proximum suum in deposito, aut negotiationis societate, aut rapto; aut vim intulerit proximo suo, 3 Aut invenerit rem perditam, & negaverit eam; & juraverit mendaciter super uno ex omnib⁹ quæ facit homo, ita ut 4 peccet in iis. Fiet igitur cùm peccaverit, & reus fuerit, ut reddat raptum quod rapuit, aut extortum quod extorsit, aut depositum quod ipsi commendatum est, aut rem perdi- 5 tā quam invenit, Aut quodlibet pro quo falsò juravit: Restituet autē illud in capite suo, & superaddet quintam partem ejus; ei cujus erat, dabit illud in die oblationis suæ. 6 Oblationem verò offeret Domino, arietem (b) immaculatum ex ovibus juxta æstimationem tuam in peccatum. 7 Et expiabit eum sacerdos coram Domino, & remittetur ei unumquodque ex omnibus quæ fecerit (c) delinquendo. 8 Præterea locutus est Domi- 9 nus Mosi, dicens; Præcipe Aaroni, & filiis ejus, dicens; Hæc est lex holocausti; istud holocaustum est propter incensionem super altare totâ nocte usq; ad mane, ignis autem altaris accendetur in eo. 10 Induet igitur sacerdos vestes lineas, induet quoque femoralia linea super carnem suam, & tollet cinerem quem consumpsit ignis cum holo- 11 causto super altare, & ponet eum prope altare. Postea expoliabit vestimenta sua, & induet vestimenta alia, efferétque cinerem extra castra in 12 locum purum. Ignis autem super altare ardebit, non extinguetur: accendetq; super eo sacerdos ligna singulis matutinis, & disponet super eo holocaustum, & adolebit super eo adipem pacificorum.

VER. SAM. (a) defraudaverit falsitate (b) integrum, (c), ut reatum obeat in eo.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 * هو قربان إثم عن إثمه الذي أثمه * الفصل السادس * ثم كلم الله
1 موسي قائلاً * أي إنسان أخطأ ونكث نكثاً بعهده لله فجحد صاحبه وديعة * أو معاملة أو 2
عصب أو غشم صاحبه * أو وجد ضالة وجحدها وحلف على ذلك كاذباً * من جميع ما يعمل الإنسان 3
فيخطي فيه * إذا أخطأ وأثم * فليرد الغصب الذي غصبه والغشم الذي غشمه * أو الوديعة 4
التي أودعت عنده * أو الضالة التي وجدها * أو ما سوى ذلك مما حلف عليه باطلاً * فليرده 5
بذاته ويزيد عليه أخماسه * ويعطيه الذي هو له في يوم اعترافه بذنبه * وليأت بقربانه لله 6
كبشاً صحيحاً من الغنم بقيمته للقربان إلى الإمام * ويستغفر عنه الإمام بين يدي سكينة الله * 7
ويغفر له أية خلة فعلها من جميع ما يعمله فيأثم فيه * ثم كلم الله موسي قائلاً * مر هارون 8 9
وبنيه بأن تقول لهم * هذه شريعة الصعيدة * هي الصعيدة التي توضع على وقود المذبح طول
الليل إلى الغداة * ونار المذبح توقد عليه * ويلبس الإمام قميصاً من عشر وسراويل عشر يلبس 10
على بدنه * ويرفع الرماد الذي تأكل النار الصعيدة على المذبح * فيصير إياه ويجعله ملاصقاً 11
للمذبح * ثم يسلخ ثيابه ويلبس ثياباً أخر * ويخرج الرماد إلى خارج العسكر إلى موضع طاهر * والنار 12
على المذبح تقد فيه ولا تطفأ * ويشعل عليها الإمام حطباً في كل غداة * وينضد عليها
الصعيدة * ويقتر عليها شحوم السلامة *

19 Ipsum est sacrificium delicti, pro delicto ipsius quod commisit.

CAP. VI.

1 Adhuc loquutus est Deus ad Musam, 2 dicens; Quicunq; peccaverit, & prophanans prophanaverit pactū suum erga Deum, negaveritque proximo suo depositum; aut societatem: vel vim intulerit, aut 3 deceperit proximum suum: Vel invenerit rem amissam, & negaverit illam, & juraverit de ea falsò, ex omnibus iis quæ 4 facit homo, & peccat in iis: Cùm peccaverit, atque deliquerit, restituat rapinam quam violenter abstulit ab eo, et deceptionem quâ decepit eum; aut depositum quod 5 depositum fuit apud ipsum, aut rem amissam quam invenit; Aut aliud quidpiam præter hæc, de quo juravit falsò, restituat illud metipsum, addetq; super illud quintam partem, et dabit illud ei cujus est, in 6 die quâ confitebitur culpam suam. Afferatq; sacrificiū suum Deo arietē integrū ex ovibus, juxta æstimationem illius com- 7 petentem sacrificio, ad sacerdotem: Et rogabit veniā pro eo sacerdos coram habitaculo Dei, & condonabitur illi quælibet res quā operat⁹ fuerit ex omnib⁹ iis quas 8 operando delinquit in eis. Item loquutus 9 est Deus ad Musam, dicens; Præcipe Haroni et filiis ejus, dicendo ad eos; Hæc est lex holocausti, ejus scil: holocausti quod ponitur super incendio altaris totâ nocte usque mané. Et verò ignis altaris ardebit 10 super illo, Et induetur sacerdos tunicâ byssinâ, & femoralibus byssi induetur super corpus suum, tolletq; cinerem (nempe holocaustū) quem comedit ignis, super al- 11 tare: Ponetq; eum, et collocabit illū prope altare. Deinde exuet se vestibus suis, et induet se aliis vestimentis, et educet cinerē 12 extra exercitū ad locum mundū. Ignis autē super altare erit, ardebitq; in eo, nec extinguetur: incendetq; super eū sacerdos ligna quolibet mane, et cōgeret super ea holocaustū, adolebitq; super illis adipes pacis

ספר ויקרא : ו

ista Et .extinguetur non ,altare super erit accensus jugiter Ignis
13 אֵשׁ תָּמִיד תּוּקַד עַל־הַמִּזְבֵּחַ לֹא תִכְבֶּה׃ 14 וְזֹאת
Domini facies ad Aharon filii illud offerre ,muneris lex
תּוֹרַת הַמִּנְחָה הַקְרֵב אֹתָהּ בְּנֵי־אַהֲרֹן לִפְנֵי יְהוָה
simila de suo pugillo in eo ab levabit Et .altaris facies ad
15 אֶל־פְּנֵי הַמִּזְבֵּחַ׃ וְהֵרִים מִמֶּנּוּ בְּקֻמְצוֹ מִסֹּלֶת
:munus super quod ,thus totum & ,ejus oleo de & ,muneris
הַמִּנְחָה וּמִשַּׁמְנָהּ וְאֵת כָּל־הַלְּבֹנָה אֲשֶׁר עַל־הַמִּנְחָה
.Domino ipsius memoriale ,quietis odorem altari in faciet suffire &
וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ רֵיחַ נִיחֹחַ אַזְכָּרָתָהּ לַיהוָה׃
Infermentata .ejus filii & Aharon comedent ea ex residuum Et
16 וְהַנּוֹתֶרֶת מִמֶּנָּה יֹאכְלוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו מַצּוֹת
.illud comedent conventus tabernaculi atrio in sancto loco in ,comedetur
תֵּאָכֵל בְּמָקוֹם קָדֹשׁ בַּחֲצַר אֹהֶל־מוֹעֵד יֹאכְלוּהָ׃
eam dedi eorum Partem .fermentatum coquetur Non
17 לֹא תֵאָפֶה חָמֵץ חֶלְקָם נָתַתִּי אֹתָהּ
.delictum sicut &,peccatum sicut ,ipsa sanctitatum Sanctitas .meis ignitionibus ex
מֵאִשָּׁי קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא כַּחַטָּאת וְכָאָשָׁם׃
seculi Statutum .ea comedet Aharon filiis in masculus Omnis
18 כָּל־זָכָר בִּבְנֵי אַהֲרֹן יֹאכְלֶנָּה חָק־עוֹלָם
tetigerit qui Omnis .Domini ignitionibus de vestris generationibꝰ in
לְדֹרֹתֵיכֶם מֵאִשֵּׁי יְהוָה כֹּל אֲשֶׁר־יִגַּע
Hec :dicendo ,Moseh ad Dominus est locutꝰ Et.sanctificabitur,eis in
19 בָּהֶם יִקְדָּשׁ׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃ זֶה
20 die in Domino offerent quam ejus filiorum & Aharon appropinquatio
קָרְבַּן אַהֲרֹן וּבָנָיו אֲשֶׁר־יַקְרִיבוּ לַיהוָה בְּיוֹם
ejus Dimidiū .juge munus ,similæ Ephah Decimum .eum ungi
הִמָּשַׁח אֹתוֹ עֲשִׂירִת הָאֵפָה סֹלֶת מִנְחָה תָּמִיד מַחֲצִיתָהּ
:fiet oleo in sartagine Super .vespera in ejus dimidium &,matutino in
בַּבֹּקֶר וּמַחֲצִיתָהּ בָּעָרֶב׃ 21 עַל־מַחֲבַת בַּשֶּׁמֶן תֵּעָשֶׂה
odorem facies accedere buccellarum muneris coctiones :eam adduces frictam
מֻרְבֶּכֶת תְּבִיאֶנָּה תֻּפִינֵי מִנְחַת פִּתִּים תַּקְרִיב רֵיחַ־
faciet ejus filiis è eo sub unctus sacerdos Et .Domino quietis
22 נִיחֹחַ לַיהוָה׃ וְהַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ תַּחְתָּיו מִבָּנָיו יַעֲשֶׂה
munus omne Et .suffietur tota ,Domino seculi statutum ,eam
23 אֹתָהּ חָק־עוֹלָם לַיהוָה כָּלִיל תָּקְטָר׃ וְכָל־מִנְחַת
Dominus est locutus Et .comedetur Non :erit totum sacerdotis
24 כֹּהֵן כָּלִיל תִּהְיֶה לֹא תֵאָכֵל׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה
:dicendo ,ejus filios ad & ,Aharon ad Loquere :dicendo ,Moseh ad
25 אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־בָּנָיו לֵאמֹר
mactabitur ,ascensio mactabitur quo loco in :peccati lex Ista
זֹאת תּוֹרַת הַחַטָּאת בִּמְקוֹם אֲשֶׁר תִּשָּׁחֵט הָעֹלָה תִּשָּׁחֵט
Sacerdos .ipsa sanctitatum Sanctitas .Domini facies ad peccatum
26 הַחַטָּאת לִפְנֵי יְהוָה קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא׃ הַכֹּהֵן
atrio in ,comedetur sancto loco in :illud comedet ,illud expians
הַמְחַטֵּא אֹתָהּ יֹאכְלֶנָּה בְּמָקוֹם קָדֹשׁ תֵּאָכֵל בַּחֲצַר
,sanctum erit ,ejus carne in tetigerit qui Omnis .conventus tabernaculi
27 אֹהֶל מוֹעֵד׃ כֹּל אֲשֶׁר־יִגַּע בִּבְשָׂרָהּ יִקְדָּשׁ
fuerit aspersum Quod .vestem super ejꝰ sanguine è aspersum fuerit quod &
וַאֲשֶׁר יִזֶּה מִדָּמָהּ עַל־הַבֶּגֶד אֲשֶׁר יִזֶּה
.sancto loco in lavabis ,illud super
עָלֶיהָ תְּכַבֵּס בְּמָקוֹם קָדֹשׁ׃

Versio VULG. LAT.

13 Ignis est iste perpetuus, qui
nunquam deficiet in altari.
14 Hæc est lex sacrificii & libamentorum,
quæ offerent filii
Aaron coram Domino, & coram
15 altari. Tollet sacerdos
pugillum similæ, quæ conspersa
est oleo, & totum thus,
quod super similā positum est:
adolebitq; illud in altari, in
monimentum odoris suavissimi
16 Domino. Reliquam autem
partem similæ comedet Aaron
cum filiis suis, absque fermento:
& comedet in loco
17 sancto atrii tabernaculi. Ideò
autem non fermentabitur,
quia pars ejus in Domini offertur
incensum. Sanctum
sanctorum erit, sicut pro peccato
18 atque delicto. Mares
tantùm stirpis Aaron comedent
illud. Legitimum ac sempiternum
erit in generationibus
vestris de sacrificiis Domini.
Omnis qui tetigerit illa,
19 sanctificabitur. Locutúsq;
est Dominus ad Moysen,
20 dicens, Hæc est oblatio Aaron,
& filiorum ejus, quam offerre
debent Domino in die unctionis
suæ. Decimam partem
ephi offerent similæ in
sacrificio sempiterno, medium
ejus manè, & medium
21 ejus vesperé: Quæ in sartagine
oleo conspersa frigetur.
Offeret autem eam calidā, in
odorem suavissimum Dño,
22 Sacerdos, qui jure patri successerit,
& tota cremabitur in
23 altari. Omne enim sacrificium
sacerdotum igne consumetur,
nec quisquam comedet
24 ex eo. Locutus est autem Dominus
25 ad Moysen, dicens, Loquere
Aaron & filiis ejus, Ista
est lex hostiæ pro peccato: In
loco ubi offertur holocaustum,
immolabitur coram Domino.
Sanctum sanctorum est.
26 Sacerdos qui offert, comedet
eam in loco sancto, in atrio
27 tabernaculi. Quidquid tetigerit
carnes ejus, sanctificabitur.
Si de sanguine illius vestis
fuerit aspersa, lavabitur in
loco sancto.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

13 Καὶ πῦρ διαπαντὸς καυθήσεται ἐπὶ τὸ
14 θυσιαστήριον, οὐ σβεσθήσεται. Οὗτος ὁ νόμος
τῆς θυσίας, ἣν προσάξουσιν αὐτὴν οἱ υἱοὶ
Ἀαρὼν ἔναντι κυρίου, ἀπέναντι τοῦ θυσια-
15 στηρίου. Καὶ ἀφελεῖ ἀπ' αὐτοῦ τῇ δρακὶ ἀπὸ
τῆς σεμιδάλεως τῆς θυσίας σὺν τῷ ἐλαίῳ
αὐτῆς, καὶ (κ) σὺν παντὶ τῷ λιβάνῳ αὐτῆς
τὰ ὄντα ἐπὶ τῆς θυσίας· καὶ ἀνοίσει ἐπὶ τὸ
θυσιαστήριον (λ) κάρπωμα ὀσμὴν εὐωδίας,
16 τὸ μνημόσυνον αὐτῆς τῷ κυρίῳ. Τὸ δὲ καταλειφθὲν
ἀπ' αὐτῆς ἔδεται Ἀαρὼν καὶ οἱ
υἱοὶ αὐτοῦ· ἄζυμα βρωθήσεται ἐν τόπῳ ἁγίῳ·
ἐν αὐλῇ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἔδον-
17 ται αὐτήν. Οὐ πεφθήσεται ἐζυμωμένη.
μερίδα αὐτὴν ἔδωκα αὐτοῖς ἀπὸ τῶν καρπωμάτων
κυρίου· ἅγια (μ) ἁγίων ἐστίν,
ὥσπερ τὸ τῆς ἁμαρτίας, καὶ ὥσπερ τὸ τῆς
18 πλημμελείας. Πᾶν ἀρσενικὸν τῶν ἱερέων
ἔδονται αὐτήν. νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς
γενεὰς ὑμῶν ἀπὸ τῶν καρπωμάτων κυρίου.
πᾶς ὃς (ν) ἐὰν ἅψηται αὐτῶν, ἁγια-
19 σθήσεται. Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μω-
20 υσῆν, (ξ) λέγων, Τοῦτο τὸ δῶρον Ἀαρὼν
καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ, ὃ προσοίσουσι κυρίῳ
ἐν τῇ ἡμέρᾳ, ᾗ ἂν χρίσῃς αὐτόν· τὸ
δέκατον τοῦ οἰφὶ σεμιδάλεως εἰς θυσίαν
διαπαντός, τὸ ἥμισυ αὐτῆς τοπρωΐ, καὶ
21 τὸ ἥμισυ αὐτῆς τοδειλινόν. Ἐπὶ τηγάνου
ἐν ἐλαίῳ ποιηθήσεται, πεφυραμένην οἴσει
αὐτὴν ἑλικτά, θυσίαν ἐκ κλασμάτων,
22 θυσίαν εἰς ὀσμὴν εὐωδίας κυρίῳ. Ὁ ἱερεὺς
ὁ χριστὸς ὁ ἀντ' αὐτοῦ ἐκ τῶν υἱῶν αὐτοῦ
ποιήσει αὐτήν. νόμος αἰώνιος· ἅπαν
23 ἐπιτελεσθήσεται. Καὶ πᾶσα θυσία ἱερέως
24 ὁλόκαυτος ἔσται, καὶ οὐ βρωθήσεται. Καὶ ἐλάλησε
κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων,
25 Λάλησον τῷ Ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ,
λέγων, Οὗτος ὁ νόμος τῆς ἁμαρτίας. ἐν (ο)
τόπῳ οὗ σφάζουσι τὸ ὁλοκαύτωμα, (π) σφάξουσι
τὰ περὶ τῆς ἁμαρτίας ἔναντι κυρίου· ἅγια
26 ἁγίων ἐστίν. Ὁ ἱερεὺς ὁ ἀναφέρων αὐτήν,
ἔδεται αὐτήν. ἐν τόπῳ ἁγίῳ βρωθήσεται,
ἐν αὐλῇ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου.
27 Πᾶς ὁ ἁπτόμενος τῶν κρεῶν αὐτῆς, ἁγιασθήσεται.
καὶ ᾧ ἐὰν ἐπιρραντισθῇ ἀπὸ τοῦ
αἵματος αὐτῆς ἐπὶ τὸ ἱμάτιον, ὃ ἐὰν
ῥαντισθῇ ἐπ' αὐτό, πλυθήσεται ἐν τόπῳ
ἁγίῳ.

Et ignis semper ardebit super altare; non extinguetur. Ista lex 13 14
sacrificii, quod adducent illud filii
Aaron ante Dominum, coram
altari. Et ab eo auferet pugillo 15
de simila sacrificii cum oleo ejus,
& cum omni thure ejus, quæ
sunt super sacrificium: & offeret
super altare hostiam, odorem
suavitatis, memoriale ejus Domino.
Residuum autem ejus manducabit 16
Aaron, & filii ejus: azyma
comedetur in loco sancto:
in atrio tabernaculi testimonii
manducabunt eam. Non coquetur 17
fermentata. Partem hanc
dedi eis ab hostiis Domini. Sancta
sanctorum sunt, sicut quod
peccati, & sicut quod delicti.
Omne masculinum sacerdotum 18
comedent eam. Legitimum
æternum in progenies vestras
ab hostiis Domini. Omnis
qui tetigerit eas, sanctificabitur.
Et locutus est Dominus ad Moysen, 19
dicens, Istud donum Aaron, 20
& filiorum ejus, quod offerent
Domino, in die, quâcunq; unxeris
eum, decimam partem ephi
similaginis in sacrificium semper:
dimidium ejus manè, &
dimidium ejus vesperi. Super 21
sartaginem in oleo fiet: conspersam
afferet eam, (o) circumvoluta,
sacrificium de fragmentis,
sacrificium in odorem suavitatis
Domino. Sacerdos unctus, qui pro 22
eo ex filiis ejus, faciet eam. Lex
æterna: omne consummabitur.
Et omne sacrificium sacerdotis 23
(p) holocaustum erit; & non edetur.
Et locutus est Dominus 24
ad Moysen, dicens, Loquere ad 25
Aaron, & filios ejus, dicens; Hæc
lex peccati. In loco ubi jugulant
holocaustoma, jugulabunt quæ
pro peccato ante Dominum:
sancta sanctorum sunt. Sacerdos 26
qui offeret illud, manducabit
illud. In loco sancto comedetur,
in atrio tabernaculi testimonii.
Omnis tangens carnes ejus, 27
sanctificabitur. Et cuicunq;
aspersum fuerit de sanguine
ejus super vestimentum, (q) quicunque
aspersus fuerit super illud;
lavabitur in loco sancto.

MS.A. (κ) σὺν τῷ (λ) κάρπωμα· ὀσμὴ (μ) ἁγίων, ὥσπερ (ν) ἂν (ξ) λέγων, * Λάλησον Ἀαρὼν (ο) τόπῳ ᾧ σφάζουσιν (π) σφάξουσιν τὰς ἁμαρτίας

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
[illegible]
[illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
[illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
25 [illegible]
[illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]

Et ignis perpetuò sit accensus super altare, 13
& ne extinguatur. Et hæc est lex farinæ. Offerent 14
illam filii Aharonis coram Dño ante
altare: Et separabit ex eo quantum capere 15
poterit vola sua, ex similagine *scilicet* farinæ,
& ex oleo, & ex toto thure quod est super
farina, attollétque ad altare in odorem
placabilem, memoriam Dño. Quod autem 16
remanebit ex ea, comedent Aharon & filii
ejus: infermentata comedetur in loco sancto,
in atrio tabernaculi temporis comedent illam.
Ne coquatur fermentata. Partem eorum 17
dedi illam ipsis ex oblationibus meis:
sanctum sanctorum est sicut peccatum. & sicut
oblatio. Omnis masculus è filiis Aharonis 18
comedent illud: constitutio sit perpetua
posteritatibus vestris de sacrificiis Dñi: quicunque
tetigerit ea, sanctificabitur. Loquutus 19
est etiam Dominus cum Mose, & dixit
ad eum; Hæc est oblatio Aharonis, & filiorum 20
ejus, quam offerent Domino in die quâ
ungentur. Una ex decem *partibus* modii similaginis
farinæ jugiter, dimidium ejus manè,
& dimidium ejus vespere, jugiter. Super sartaginem 21
in oleo fiet, recentem faciet eam:
& comminue farinam in plures buccellas,
& offer odorem suffitûs Dño. Et sacerdos 22
qui ungetur post eum de filiis ejus, idem faciet
statutum perpetuum Domino, integrè
attolles. Tota verò farina sacerdotis, integrè 23
fiet, & non comedetur. Item loquutus est 24
Dñs cum Mose, & dixit ad eum; Loquere 25
cum Aharone & cum filiis ejus, & dic eis,
Hæc est lex peccati. In loco in quo mactatur
holocaustum, mactetur peccatum coram Domino:
sanctum sanctorum est. Et sacerdos 26
qui expiabit illud, comedet illud: in loco
sancto comedatur, in atrio tabernaculi temporis.
Quicunq; tetigerit carnem ejus, sanctificabitur: 27
& si sparsum fuerit de sanguine
ejus super vestem *aliquam*, vestis super quam
aspersum fuerit, lavetur in loco sancto.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

13 אֶשָּׁתָא תְּדִירָא תְּהֵי יָקְדָא עַל־
14 מַדְבְּחָא לָא תִטְפֵּי׃ וְדָא אוֹרָיְתָא
דְּמִנְחָתָא דִּיקָרְבוּן יָתַהּ בְּנֵי־אַהֲרֹן
קֳדָם יְיָ לִקֳדָם מַדְבְּחָא׃ 15 וְיַפְרֵשׁ מִנַּהּ
בְּקוּמְצֵיהּ מִסּוּלְתַּהּ דְּמִנְחָתָא
וּמִמִּשְׁחַהּ וְיָת כָּל לְבוֹנְתָא דִּי עַל־
מִנְחָתָא וְיַסֵּיק לְמַדְבְּחָא לְאִתְקַבָּלָא
בְּרַעֲוָא אַדְכָּרְתַהּ קֳדָם יְיָ׃ 16 וּדְיִשְׁתְּאַר
מִנַּהּ יֵיכְלוּן אַהֲרֹן וּבְנוֹהִי פַּטִּיר
תִּתְאֲכֵל בַּאֲתַר קַדִּישׁ בְּדָרַת מַשְׁכַּן
זִמְנָא יֵיכְלוּנַהּ׃ 17 לָא תִתְאֲפֵי חֲמִיעַ
חוּלָקְהוֹן יְהָבִית יָתַהּ מִקֻּרְבָּנַי קֹדֶשׁ
קֻדְשִׁין הִיא כְּחַטָּאתָא וְכַאֲשָׁמָא׃
18 כָּל־דְּכוּרָא בִּבְנֵי אַהֲרֹן יֵיכְלִנַּהּ קְיָם־
עָלַם לְדָרֵיכוֹן מִקֻּרְבָּנַיָּא דַּיְיָ כָּל־
19 דְּיִקְרַב בְּהוֹן יִתְקַדַּשׁ׃ וּמַלִּיל יְיָ עִם־
20 מֹשֶׁה לְמֵימַר׃ דֵּין קֻרְבָּנָא דְאַהֲרֹן
וּבְנוֹהִי דִּי־יְקָרְבוּן קֳדָם־יְיָ בְּיוֹמָא
דִּירַבּוּן יָתֵיהּ חַד מִן עַסְרָא בִּתְלַת־
סְאִין סֻלְתָּא מִנְחָתָא תְּדִירָא פַּלְגּוּתַהּ
21 בְּצַפְרָא וּפַלְגּוּתַהּ בְּרַמְשָׁא׃ עַל־
מַסְרֵיתָא בִּמְשַׁח תִּתְעֲבֵד רְבִיכָא
תַּיְתִנַּהּ תּוּפִינֵי מִנְחַת בִּצּוּעִין תְּקָרֵיב
22 לְאִתְקַבָּלָא בְּרַעֲוָא קֳדָם יְיָ׃ וְכַהֲנָא
דְּיִתְרַבָּא תְּחוֹתוֹהִי מִבְּנוֹהִי יַעְבֵּיד
יָתַהּ קְיָם עָלַם קֳדָם יְיָ גְּמִיר תִּתַּסַּק׃
23 וְכָל־מִנְחָתָא דְכַהֲנָא גְּמִיר תְּהֵי לָא־
24 תִתְאֲכֵל׃ וּמַלִּיל יְיָ עִם־מֹשֶׁה לְמֵימַר׃
25 מַלֵּל עִם־אַהֲרֹן וְעִם־בְּנוֹהִי לְמֵימַר
דָּא אוֹרָיְתָא דְחַטָּאתָא בַּאֲתַר דִּי
תִתְנְכֵס עֲלָתָא תִּתְנְכֵס חַטָּאתָא
26 קֳדָם יְיָ קֹדֶשׁ קֻדְשִׁין הִיא׃ כַּהֲנָא
דִּמְכַפַּר בִּדְמַהּ יֵיכְלִנַּהּ בַּאֲתַר קַדִּישׁ
27 תִּתְאֲכֵיל בְּדָרַת מַשְׁכַּן זִמְנָא׃ כֹּל
דִּי־יִקְרַב בִּבְסָרַהּ יִתְקַדַּשׁ וְדִי יִדִּי
מִדְּמַהּ עַל־לְבוּשָׁא דִּי יִדִּי עֲלַהּ
תִּחַוַּר בַּאֲתַר קַדִּישׁ׃

Targum ONKELOS.

13 Ignis semper erit ardens super
14 altare, nunquā extinguetur. Et
hæc est lex muneris: quod offerent
filii Aaron in conspectu
15 Dñi, coram altari. Separabitq;
ex eo pugillo suo de simila
muneris & de oleo ejus, & totum
thus quod est super munꝰ:
& adolebit illud in altari, ut
memoriale ejus suscipiatur cū
16 beneplacito, corā Dño. Quod
autē reliquū fuerit ex eo, comedent
Aaron & filii ejus: azymum
comedetur in loco sancto;
in atrio tabernaculi fœde-
17 ris comedent illud. Non coquetur
fermentatum; partem enim
eorum dedi eis de oblationibꝰ
meis: sanctum sanctorum erit,
sicut hostia quæ fit pro pecca-
18 to & pro delicto. Omnis masculꝰ
de filiis Aarō comedet illud;
legitimū sempiternū erit
in generationibus vestris, de
oblationibus Dñi: omnis qui
tetigerit illud, sanctificabitur.
19 Locutusq; est Dñs cum Moyse
20 dicens. Hæc est oblatio Aaron
& filiorum ejꝰ, quam offerent
coram Dño in die unctionis
suæ; decimā partem trium satorū
similæ in munere perpetuo:
dimidiā partem ejus mane;
& dimidiam partem ejus
21 vesperi. In sartagine cum oleo
fiet, tenerā offerat eam: cocta
atque in frusta concisa offeratur,
ut suscipiatur munus cum
22 beneplacito corā Dño. Sacerdos
autē de filiis suis, qui ungēdus
est pro eo, faciet illud: legitimum
sempiternum erit coram
Dño, totum cremabitur.
23 Omnéq; munꝰ sacerdotis totū
24 cremabitur, nō comedatur. Locutusq;
est Dominus cū Moyse
25 dicens. Loquere cum Aaron &
cū filiis ejꝰ dicens; Hæc est lex
sacrificii pro peccato: in loco
ubi immolatur holocaustum,
immolabitur hostia pro peccato,
corā Dño; sanctū sanctorū
26 est. Sacerdos, qui propitiat in
sanguine ejus, comedet eam: in
loco sācto comedetur; in atrio
27 tabernaculi fœderis. Omnis
qui tetigerit carnē ejꝰ sāctificabitur:
et qui asperserit de sāguine
ejꝰ sup *vestimentū*; illud, q̃ fuerit aspersū, lavabitur in loco sācto.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible] 13
[illegible] 14
[illegible] 15
[illegible]
[illegible]
[illegible] 16
[illegible]
[illegible] 17
[illegible]
[illegible] 18
[illegible]
[illegible] 19
[illegible] 20
[illegible]
[illegible]
[illegible] 21
[illegible]
[illegible] 22
[illegible] 23
[illegible]
[illegible] 24
[illegible] 25
[illegible]
[illegible]
[illegible] 26
[illegible] 27
[illegible]
[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible] 13
[illegible] 14
[illegible] 15
[illegible]
[illegible]
[illegible] 16
[illegible]
[illegible] 17
[illegible]
[illegible] 18
[illegible]
[illegible] 19
[illegible] 20
[illegible]
[illegible] 21
[illegible]
[illegible] 22
[illegible]
[illegible] 23
[illegible] 24
[illegible] 25
[illegible]
[illegible]
[illegible] 26
[illegible] 27
[illegible]
[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Ignis perpetuus ardebit super 13
altare, non extinguetur. Ista 14
etiam est lex oblationis libationum:
adducent eam filii Aaron coram Domino ante altare;
Et auferet ex ea cum 15
pugillo suo de simila oblationis,
& de oleo ejus, & omne
thus quod est super oblationem
adolebitq; super altare:
(d) sacrificium est ignitum
odoris suavis, memoriale Domino.
Quod autem residuum 16
erit ex ea, comedent Aaron et
filii ejus: azyma comedetur
in loco sancto, in atrio tabernaculi
testimonii comedent
eam. Non coquetur fermenta- 17
ta, partem eorum dedi eam de
(e) sacrificiis ignitis Domini:
sanctum sanctorum hæc
est, sicut oblatio pro peccato et
pro delicto. Omnis masculus 18
inter filios Aaron comedet
eam: (f) statutum est æternum
in generationibꝰ vestris
de (g) incensis Domini, omnis
qui tetigerit ea, sanctificabitur.
Et locutus est Domi- 19
nus Mosi, dicens; Hoc est mu- 20
nus Aaronis, et filiorum ejus,
quod offerent Domino in die
quo unxeris eum; Decimam
Epha farinæ in oblationem
perpetuā; dimidium ejus manè,
et dimidiū ejus inter duas
vesperas. Super sartaginem in 21
oleo fiet, frictam afferes eam:
(h) decocta oblationis frustatìm
offeres, odorem suavitatis
Domino. Sacerdos unctus 22
loco ipsius de filiis ejus faciet
eam: (i) statutum est æternū
Domino, universa adolebitur.
Nam omnis oblatio sacerdotis 23
integra erit, non comedetur.
Deinde locutus est Dominus 24
Mosi, dicens; Loquere Aa- 25
roni et filiis ejus, dicens; Hæc
est lex oblationis pro peccato
in loco in quo mactabis holocaustum,
mactabis peccatum,
coram Domino: sanctitas sanctitatū
hæc est. Sacerdos qui 26
offert eam, comedet eā; in loco
sancto comedetur, in atrio
tabernaculi testimonii. Qui- 27
cunque tetigerit carnem ejus
sanctificabitur, et cum asperserit
quis de sanguine ejus super
vestē, quod aspersum fuerit,
lavabitur in loco sancto.

VER. SAM. (*d*) oblatio est odoris (*e*) oblationibus (*f*) portio est æterna (*g*) sacrificiis (*h*) secabis munus in frusta, et (*i*) portio est æterna Domino,

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

13 لذلك يجب ان توقد النار دايما علي المذبح ولا تطفا * وهذه شريعة الهدية * ان يقدمها بنو
14 هرون بين يدي سكينة الله بين يدي المذبح * ويرفع منها بقبضته من سميذها ودهنها *
15 وجميع اللبان الذي عليهما * ويبخر وجهها علي المذبح مقبولا مرضيا عند الله * والفاضل منها
16 ياكله هارون وبنوه * فطيرا يوكل في موضع مقدس * في صحن خباء المحضر ياكلوها * لا يخبز
17 خميرا * جعلتها قسمهم من قرابيني * من خواص الاقداس هي كالذكاة وقربان الاثم * كل
18 ذكر من بني هارون ياكلها * رسم الدهور لاجيالكم من قرابين الله * كل ماسها تقدس * ثم كلم
19 الله موسي قايلا * هذا قربان هارون وبنيه الذي يقربونه لله منذ يوم مسحه * عشر الويبة
20 سميذا هدية دايما نصفه في الغداة ونصفه بالعشي * علي طابق بالدهن تعمل رخفة * تاتي بها
21 مثرودة تقربها مقبولة مرضية لله * وكذلك الامام المستخلف من بنيه بعده يصنعها * رسم الدهر
22 لله * تبخر جملة * وساير هدايا الامام تبخر جملة ولا توكل * وكلم الله موسي تكليما * قل لهارون
23 24 وبنيه هذه شريعة الذكاة * في موضع تذبح فيه الصعيدة تذبح الذكاة بين يدي سكينة
25 الله من خواص الاقداس هي * الامام المذكي بها ياكلها * وفي موضع مقدس توكل في صحن
26 خباء المحضر * كل من دنا بلحمها تقدس * وان انتضح من دمها الذي ينضح عنها علي
27 ثوب * فليغسل في موضع مقدس *

Propterea oportet ut ardeat ignis semper 13
super altari, & non extinguatur. Et hæc 14
est lex muneris. ut offerant illud filii Haron
ante habitaculū Dei coram altari. Et 15
pugillo suo tollat ex eo, nempe, ex simila
ejus, et oleo ejus, & totum thus quod est
super utrumque, & adoleat odorem illius
super altare, acceptum placabilem apud
Deum. Et residuum ipsius comedet Haron 16
& filii ejus: azymum comedetur in
loco sancto, in atrio tentorii præsentiæ comedent
illud. Non coquetur fermentatum. 17
Constitui illud in portionem ipsorum ex
sacrificiis meis: ex præcipuis sacrorum est,
veluti expiatio et sacrificium delicti. Omnis 18
masculus ex filiis Haron comedet illud,
constitutione seculorum in progenies
vestras, de sacrificiis Dei: omnis tangens
ea, sanctificabitur. Iterum alloquutus 19
est Deus Musam, dicens; Hoc est sacrificiū 20
Haronis et filiorum ejꝰ, quod offerent
Deo à die unctionis suæ. Decimam partem
Vaibæ ex simila in munus semper, dimidium
ejus manè, & dimidium vesperè.
Super sartaginem in oleo facies largam 21
placentam, quam afferes imminutam in
particulas, offeréśque illam gratam, placabilem
Deo. Et similiter sacerdos successor 22
de filiis suis post eum faciet eam, constitutione
sempiternâ Deo: adolebitur tota.
Et omnia munera sacerdotis adolebuntur 23
integra, nec comedentur. Et locutus 24
est Deus ad Musam locutionem:
Dic Haroni & filiis ejus; Hæc est lex expiationis. 25
In loco in quo mactatur holocaustum, mactabitur expiatio, ante habitaculum
Dei: ex præcipuis sacrorum est.
Sacerdos expians per illud, comedet illud: 26
& in loco sancto comedetur, in atrio
tentorii præsentiæ. Quicunque tetigerit 27
carnem ejus, sanctificabitur. Et si aspersum
fuerit de sanguine qui spargetur ex
eo, super vestem, lavetur in loco sancto.

ספר ויקרא : ז

Et vas testæ quo bullietur in eo confringetur. Et si in vase

28 וּכְלִי־חֶרֶשׂ אֲשֶׁר תְּבֻשַּׁל־בּוֹ יִשָּׁבֵר וְאִם־בִּכְלִי נְחֹשֶׁת

bullita fuerit, & tergetur & inundabitur in aquis. Omnis masculus

בֻּשָּׁלָה וּמֹרַק וְשֻׁטַּף בַּמָּיִם׃ 29 כָּל־זָכָר

Inter sacerdotes comedet illud. Sanctitas sanctitatum ipsa. Et omne

בַּכֹּהֲנִים יֹאכַל אֹתָהּ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא׃ 30 וְכָל־

peccatum quod adducetur de sanguine ejus ad tabernaculum ad expiandum

חַטָּאת אֲשֶׁר יוּבָא מִדָּמָהּ אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד לְכַפֵּר

in sanctitate, non comedetur. In igne comburetur.

בַּקֹּדֶשׁ לֹא תֵאָכֵל בָּאֵשׁ תִּשָּׂרֵף׃

CAP. VII. ז

Et ista lex delicti. Sanctitas sanctitatum ipsa. In loco quo

1 וְזֹאת תּוֹרַת הָאָשָׁם קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא׃ 2 בִּמְקוֹם אֲשֶׁר

mactabunt ascensionem, mactabunt delictum; & sanguinem ejus sparget

יִשְׁחֲטוּ אֶת־הָעֹלָה יִשְׁחֲטוּ אֶת־הָאָשָׁם וְאֶת־דָּמוֹ יִזְרֹק

super altare in circuitu. Et totum adipem ejus faciet appropinquare

עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב׃ 3 וְאֵת כָּל־חֶלְבּוֹ יַקְרִיב

ex eo, caudam & adipem operientem intestinum. Et

מִמֶּנּוּ אֵת הָאַלְיָה וְאֶת־הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה אֶת־הַקֶּרֶב׃ 4 וְאֵת

duos renes & adipem qui super eis, qui super ilia

שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֶת־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עֲלֵיהֶן אֲשֶׁר עַל־הַכְּסָלִים

Versio VULG. LAT.

28 Vas autẽ fictile, in quo cocta est, confringetur: quòd si vas æneum fuerit, defricabitur, 29 & lavabitur aquâ. Omnis mascul⁹ de genere sacerdotali vescetur de carnib⁹ ejus, quia Sanctum sanctorum est. 30 Hostia enim quæ cæditur pro peccato, cuj⁹ sanguis infertur in tabernaculũ testimonii ad expiandum in Sanctuario, non comedetur, sed cõburetur igni.

CAP. VII.

1 Hæc quoq; lex hostiæ pro delicto, Sancta sanctorũ est: 2 Idcircò ubi immolabitur holocaustum, mactabitur & victima pro delicto: sanguis ej⁹ p gyrum altaris fundetur. 3 Offerent ex ea caudã & adipẽ 4 qui operit vitalia: Duos renunculos, & pinguedinẽ quæ juxta ilia est, reticulúmq; jecoris cum renunculis. 5 Et adolebit ea sacerdos super altare: incensum est Dñi pro de-6licto. Omnis mascul⁹ de sacerdotali genere, in loco sancto vescetur his carnibus, quia 7 Sãctũ sãctorum est. Sicut pro peccato offertur hostia, ita & pro delicto: utriusq; hostiæ lex una erit: ad sacerdotẽ, qui eam 8 obtulerit, pertinebit. Sacerdos qui offert holocausti vi-9ctimã, habebit pellẽ ejus. Et omne sacrificium similæ, quod coquitur in clibano, & quidquid in craticula, vel in sartagine præparatur, ejus erit 10 sacerdotis à quo offertur: Sive oleo conspersa, sive arida fuerint, cunctis filiis Aaron mensura æqua p singulos di-11videtur. Hæc est lex hostiæ pacificorum, quæ offerunt 12 Domino. Si pro gratiarum actione oblatio fuerit, offerent panes absque fermento conspersos oleo, & lagana azyma uncta oleo, coctámque similã, & collyridas olei ad-13mistione conspersas: Panes quoque fermentatos, cum hostia gratiarum, quæ immolatur pro pacificis:

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

28 Καὶ σκεῦος ὀστράκινον οὗ ἐὰν ἑψηθῇ ἐν αὐτῷ, συντριβήσεται. ἐὰν δὲ ἐν σκεύει χαλκῷ ἑψηθῇ, ἐκτρίψει αὐτὸ, καὶ ἐκκλύσει ὕδατι. 29 Πᾶς ἄρσην ἐν τοῖς ἱερεῦσι φάγεται αὐτά· 30 ἅγια ἁγίων ἐστὶ (ρ) κυρίῳ. Καὶ πάντα τὰ περὶ τῆς ἁμαρτίας ὧν (σ) ἐὰν εἰσενεχθῇ ἀπὸ τοῦ αἵματος αὐτῶν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου ἐξιλάσασθαι (τ) ἐν τῷ ἁγίῳ, οὐ 31 βρωθήσεται· ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται. Καὶ οὗτος ὁ νόμος τοῦ κριοῦ τοῦ περὶ τῆς πλημμελείας. 32 ἅγια ἁγίων ἐστίν. Ἐν τόπῳ οὗ σφάζουσι τὸ ὁλοκαύτωμα, σφάξουσι τὸν κριὸν τῆς πλημμελείας ἔναντι κυρίου. καὶ τὸ αἷμα προσχεεῖ 33 ἐπὶ τὴν βάσιν τοῦ θυσιαστηρίου κύκλῳ. Καὶ πᾶν τὸ στέαρ αὐτοῦ προσοίσει ἀπ' αὐτοῦ, καὶ τὴν ὀσφὺν, καὶ πᾶν τὸ στέαρ τὸ κατακαλύπτον τὰ ἐνδόσθια, καὶ πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τῶν ἐνδο-34σθίων, Καὶ τοὺς δύο νεφροὺς, καὶ τὸ στέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν, τὸ ἐπὶ τῶν μηρίων, καὶ τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ τοῦ ἥπατος σὺν τοῖς νεφροῖς, 35 περιελεῖ αὐτά. Καὶ ἀνοίσει αὐτὰ ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κάρπωμα τῷ κυρίῳ· περὶ 36 πλημμελείας ἐστί. Πᾶς ἄρσην ἐκ τῶν ἱερέων ἔδεται αὐτά· ἐν τόπῳ ἁγίῳ ἔδονται αὐ-37τά· ἅγια ἁγίων ἐστίν. Ὥσπερ τὸ περὶ τῆς ἁμαρτίας, οὕτω καὶ τὸ τῆς πλημμελείας· νόμος εἷς αὐτῶν. ὁ ἱερεὺς ὅστις ἐξιλάσεται ἐν αὐτῷ, 38 αὐτῷ ἔσται. Καὶ ὁ ἱερεὺς ὁ προσάγων ὁλοκαύτωμα ἀνθρώπου, τὸ δέρμα τῆς ὁλοκαυτώ-39σεως, (υ) ἧς προσφέρει αὐτὸς, αὐτῷ ἔσται. Καὶ πᾶσα θυσία ἥτις ποιηθήσεται ἐν τῷ κλιβάνῳ, καὶ πᾶσα ἥτις ποιηθήσεται ἐπ' ἐσχάρας, ἢ ἐπὶ τηγάνου, τοῦ ἱερέως τοῦ προσφέροντος αὐ-40τὴν, αὐτῷ ἔσται. Καὶ πᾶσα θυσία ἀναπεποιημένη ἐν ἐλαίῳ, (φ) καὶ μὴ ἀναπεποιημένη, πᾶσι τοῖς υἱοῖς Ἀαρὼν ἔσται ἑκάστῳ τὸ ἴσον.

MS.A. (ρ) κυρίου. (σ) ἂν (τ) ἐν τόπῳ ἁγίῳ, (υ) ἣς αὐτὸς προσφέρει, (φ) καὶ μὴ, πᾶσι

ΚΕΦ. ζ'.

1 Οὗτος ὁ νόμος θυσίας σωτηρίου, ἣν 2 προσοίσουσι κυρίῳ. Ἐὰν (α) μὲν περὶ αἰνέσεως προσφέρῃ αὐτὴν, καὶ προσοίσει ἐπὶ τῆς θυσίας τῆς αἰνέσεως ἄρτους ἐκ σεμιδάλεως ἀναπεποιημένους ἐν (β) ἐλαίῳ, καὶ λάγανα ἄζυμα διακεχρισμένα ἐν ἐλαίῳ, καὶ σεμίδαλιν πεφυραμένην ἐν ἐλαίῳ. 3 Ἐπ' ἄρτοις ζυμίταις προσοίσει (γ) τὰ δῶρα αὐτοῦ ἐπὶ θυσίᾳ αἰνέσεως σωτηρίου.

MS.A. (α) μέντοι (β) ἐλαίῳ, λάγανα (γ) τὸ δῶρον αὐτοῦ ἐπὶ θυσίαν

Et vas testaceum in quocunque fuerit coctum in eo, conteretur. Si autem in vase æreo coctum fuerit, defricabit illud, & diluet aquâ. Omnis masculus in sacerdotibus comedet ea: Sancta sanctorum sunt Domino. Et omnia quæ pro peccato sunt, quorumcunq; illatum fuerit à sanguine eorum in tabernaculum testimonii exorari in sancto, non edetur: in igni cremabitur. Et ista est lex arietis, qui pro delicto. Sancta sanctorum sunt. In loco in quo jugulãt holocaustum, jugulabunt arietẽ delicti ante Dominum. Et sanguinem effundet ad basim altaris in circuitu. Et omnẽ adipẽ ejus offeret ex eo, et lumbum, & omnẽ adipem operientẽ intestina, & omnẽ adipem, qui super intestina, Et duos renes, & adipẽ qui super eos, qui super femora, et pennam quæ super jecur, cum renibus, auferet ea. Et offeret ea sacerdos super altare, hostiam Domino: pro delicto est. Omnis masculus ex sacerdotibus comedet ea: in loco sancto comedent ea: sancta sanctorum sunt. Quomodò quod pro peccato, ita et quod delicti: lex una est eorum. Sacerdos quicunq; exorabit in eo, ipsi erit. Et sacerdos adducens holocaustoma hominis, pellis holocausti, quod ipse offert, ipsi erit. Et omne sacrificiũ quodcunq; fiet in clibano, & omne quodcunque fiet super craticulam, vel super sartaginem, sacerdotis offerentis illud; ipsi erit. Et omne sacrificium refectum in oleo, & non refectum, omnibus filiis Aaron erit, cuique æquale. 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40

CAP. VII.

Hæc est lex sacrificii (a) salutaris, quod offerent Domino. Siquidem (b) pro laudatione offerat illud, & offeret super sacrificium laudationis (c) panes ex simila factos in oleo, & lagana azyma uncta in oleo, & similam (d) conspersam in oleo. Super panes fermentatos offeret munera sua (e) super sacrificio laudationis salutaris. 1 2 3

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et vas testaceum in quo coctum fuerit, frangatur. Quòd si in vase æneo coquatur, abstergatur, & lavetur aquâ. 28 Quilibet masculus de filiis Aharon, comedat illud, quoniam sanctum sanctorum est. 29 Et omne peccatum de cujus sanguine ingredietur tabernaculum tentorii ad expiandum in sanctuario, non comedetur, sed igne ardebit. 30

CAP. VII.

Hæc est verò lex sacrificii, sanctum sanctorum est. 1 In loco ubi mactant holocaustum pacificum, mactabunt sacrificium: & sanguinem ejus spargent super altare per ambitum. 2 Omnemque ejus adipem offeret ex eo; caudam, & velum quod tegit abdomen; 3 Et duos renes, eorúmque adipem, & septum jecoris cum renibus faciet. 4 Attolletque ea sacerdos ad altare sacrificium Domino: peccatum est. 5 Quilibet masculus de filiis Aharon, comedent illud: in loco sancto comedetur; sanctum sanctorum est. 6 Instar peccati sit istud sacrificium, lex eadem sit vobis: & ad sacerdotem qui per illud expiat, pertinebit. 7 Sacerdos qui offert pro peccato alicujus viri holocaustum pacificum, pellis holocausti pacifici quod offert, ipsi⁹ sacerdotis erit. 8 Et omnis farina quæ coquitur in clibano, & quicquid conficitur in frixorio & super sartaginem, ad sacerdotem qui offert illud, pertinebit. 9 Omnis autem farina quæ subigitur oleo, quæque arida est, ad omnes filios Aharonis pertinebit, cuilibet prout continget illi. 10 Hæc est lex sacrificii holocausti quod offertur Domino. 11 Si pro gratiarum actione offerat illud, offeret super sacrificio gratiarum actionis suæ placentas infermentatas, subactas oleo, & lagana infermentata uncta oleo. 12 Super placenta panis fermentati offeret munus suum pro sacrificio holocausti gratiarum actionis suæ. 13

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

Targum ONKELOS.

28 Vas autem fictile in quo cocta est, confringetur: si autẽ in vase æneo fuerit cocta; defrica-29bitur et lavabitur aqua. Omnis mascul⁹ de sacerdotib⁹ cõedet 30 illã: sanctũ sanctorũ est. Omnis autem hostia pro peccato, cujus sanguis infertur in tabernaculum fœderis, ad expiandum in sanctuario, non comedetur: sed igni comburetur.

CAP. VII.

1 Et hæc est lex hostiæ pro delicto: sanctum sanctorũ est. 2 In loco ubi immolãt holocaustum, immolabunt hostiam pro delicto: sanguinem autem ej⁹ sparget per circuitum altaris. 3 Et totum adipẽ ejus offeret ex ea: caudam, & adipẽ qui ope-4rit intestina. Et duos renes, & adipem qui est super eos, qui est juxta ilia: & reticulũ quod est super jecur, cum renibus au-5ferat eum. Et adolebit ea sacerdos in altari, in oblationẽ corã Domino: pro delicto enim est. 6 Omnis masculus ex sacerdotibus comedet eam: in loco sancto comedetur; sanctum san-7ctorũ est. Sicut hostia quæ offertur pro peccato, sic erit hostia quæ offertur pro delicto; lex una erit eis: sacerdos qui 8 propitiat cũ ea, ej⁹ erit. Sacerdos autẽ qui offert holocaustũ viri; pellis holocausti erit sacerdotis ejus qui offert illud. 9 Et omne mun⁹ quod coquitur in clibano, & omne quod fit in craticula & in sartagine, ad sacerdotẽ qui offert illud perti-10nebit. Et omne mun⁹ conspersum oleo, & quod non est conspersum, omnibus filiis Aaron erit, æqualiter dividatur inter 11 fratres. Et hæc est lex hostiæ sanctificationum, quæ offertur 12 coram Dño. Si pro gratiarum actione obtulerit eam: offeret pro hostia gratiarum actionis placẽtas azymas conspersas oleo; & lagana azyma uncta oleo: & collyridas similæ con-13spersas oleo. Cum placentis panis fermentati offeret oblationem suam, pro hostia gratiarum actionis sanctificationum ejus.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VERSIO SAMARITANA.

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Vas quoq; fictile in quo cocta fuerit, cõfringetur: Si verò in vase æneo cocta fuerit, et tergetur, et aquâ lavabitur. Omnis mascul⁹ inter sacerdotes cõedet eam, sanctitas sanctitatum hæc est. Sed omnis oblatio pro peccato, de cujus sanguine attulerit ad tabernaculum testimonii ad expiationẽ faciendam in sanctuario, non comedetur; igne comburetur. 28 29 30

CAP. VII.

Ista autẽ est lex hostiæ pro delicto, sanctitas est sanctitatũ. In loco in quo mactabunt holocaustum, mactabunt et delictũ; et sanguinem ejus fundent super altare in circuitu. Omnem quoq; adipem ejus afferet ex eo, caudam, & adipem tegentem intestina, Et omnem adipem qui est super intestina, & duos renes, et adipem qui est super eos juxta ilia, et reticulũ quod est super jecur cum renibus auferet. Adolebitq; ista sacerdos super altare, (a) sacrificium ignitũ Domino, hostia pro peccato est hæc. Omnis mascul⁹ inter sacerdotes comedet illã: in loco sancto comedetur, sanctitas sanctitatum hæc est. Hostiis pro peccato et pro delicto lex una est; ad sacerdotẽ qui cum ea expiaverit, pertinebit. Sacerdos verò qui obtulerit holocaustum alicujus, pellis holocausti quod obtulerit, sacerdotis ipsi⁹ erit. Omnis quoque oblatio similæ quæ coquetur in (b) clibano, et quodcunq; fiet in craticula, aut in sartagine, ad sacerdotem pertinebunt qui eã obtulit. Et omnis oblatio conspersa oleo, vel arida, omniũ filiorum Aaronis erit, unius ut alterius. Hæc etiam est lex sacrificii pacificorũ quod offerent Domino. Si pro gratiarum actione offert illud, tum offeret pro sacrificio gratiarũ actionis placentas azymas cõspersas oleo, et lagana azyma uncta oleo, & similã frictam, placentas conspersas oleo. Super placentas panis fermentati offeret munus suum pro sacrificio gratiarum actionis pacificorum suorum. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13

VER. SAM. (a) oblatio est (b) lebete,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

الفصل السابع

Et vas argillæ in quo decoctum fuerit, frangetur: quòd si decoctum fuerit in vase æneo, radatur, & lavetur aquâ. 28 Et omnis masculus ex sacerdotibus comedet illud, cùm ipsum sit è præcipuis sacrorũ. 29 Et omnis expiatio de cujus sanguine aliquid infertur in tentorium præsentiæ ut per eum venia postuletur, ne comedatur, sed comburatur igne. 30

CAP. VII.

Et hæc est lex sacrificii delicti: ipsum quoque est ex præcipuis sacrorum. 1 In loco mactationis expiationis mactabitur sacrificium delicti, & sanguis ejus spargetur super altare circumcirca. 2 Et tota adeps ejus tolletur ex ipso, cauda, & pinguedo tegens ventrem, & ambo renes, & pinguedo quæ est super ipsis, super intestinis; 3 Et redundantiam jecinoris cum duobus renibus tollet. 4 Adolebitq; ea sacerdos super altare, sacrificium Deo. 5 Per hoc autẽ fiet sacrificium delicti. Omnis masculus è sacerdotibus comedet illud, & in loco sancto comedetur, quia est de præcipuis sacrorum. 6 Sacrificium delicti est veluti expiatio, lex una utrique: sacerdos qui per illud expiaverit, ipsius erit. 7 Et sacerdos cum obtulerit holocaustum alicujus, ejus pellẽ post ipsius oblationẽ habebit. 8 Et omne munus ex iis quæ coquuntur in clibano, aut fiunt in frixorio, aut super sartaginem, erit sacerdoti illud offerenti. 9 Et omne munus subactum oleo, vel aridum, omnibus filiis Haron erit: participabit unus in ipso sicut alter. 10 Et hæc est lex sacrificii pacis, quod offeret Deo. 11 Si obtulerit illud pro gratiarum actione, offerat cum eo placentas azymas subactas oleo, & lagana azyma uncta oleo, & farinam largam, placentas subactas oleo. 12 Cum placentis panis fermentati offeret oblationem suam, cum sacrificio gratiarum actionis pacis suæ. 13

ספר ויקרא׃ז

oblationem appropinquatione omni ex unum eo ex facies appropinquare Et
14 וְהִקְרִיב מִמֶּנּוּ אֶחָד מִכָּל־קָרְבָּן תְּרוּמָה
caro Et .erit ipsi pacificorum sanguinem spargenti Sacerdoti .Domino
15 לַיהוָה לַכֹּהֵן הַזֹּרֵק אֶת־דַּם הַשְּׁלָמִים לוֹ יִהְיֶה׃ וּבְשַׂר
Non .comedetur ejus oblationis die in ,ejus pacificorum confessionis sacrificii
זֶבַח תּוֹדַת שְׁלָמָיו בְּיוֹם קָרְבָּנוֹ יֵאָכֵל לֹא־
sacrificium devotio vel votum si Et .mane usque eo ex dimittet
16 יַנִּיחַ מִמֶּנּוּ עַד־בֹּקֶר׃ וְאִם־נֶדֶר אוֹ נְדָבָה זֶבַח
:comedetur ,suum sacrificium illum facere prope die in;ejus appropinquationis
קָרְבָּנוֹ בְּיוֹם הַקְרִיבוֹ אֶת־זִבְחוֹ יֵאָכֵל
,sacrificii carne de residuum Et .comedetur eo ex residuum &,crastino à &
17 וּמִמָּחֳרָת וְהַנּוֹתָר מִמֶּנּוּ יֵאָכֵל׃ וְהַנּוֹתָר מִבְּשַׂר הַזָּבַח
fuerit comestum comedendo si Et .comburetur igne in ,tertia die in
18 בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בָּאֵשׁ יִשָּׂרֵף׃ וְאִם הֵאָכֹל יֵאָכֵל
,acceptum erit non ,tertia die in ej' pacificorum sacrificii carne de
מִבְּשַׂר־זֶבַח שְׁלָמָיו בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי לֹא יֵרָצֶה
anima & ;erit Corruptum .illi reputabitur non ,illud faciens appropinquare
הַמַּקְרִיב אֹתוֹ לֹא יֵחָשֵׁב לוֹ פִּגּוּל יִהְיֶה וְהַנֶּפֶשׁ
tetigerit quæ caro Et .portabit suam iniquitatem ,eo ex comedens
19 הָאֹכֶלֶת מִמֶּנּוּ עֲוֺנָהּ תִּשָּׂא׃ וְהַבָּשָׂר אֲשֶׁר יִגַּע
omnis ,carnem &:comburetur igne in;comedetur non,immundum omne in
בְּכָל־טָמֵא לֹא יֵאָכֵל בָּאֵשׁ יִשָּׂרֵף וְהַבָּשָׂר כָּל־
sacrificio de carne comederit quæ anima Et .carnem comedet mundus
20 טָהוֹר יֹאכַל בָּשָׂר׃ וְהַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־תֹּאכַל בָּשָׂר מִזֶּבַח
excidetur & ,ipsum super ej' immunditia &,Domino quod pacificorum
הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לַיהוָה וְטֻמְאָתוֹ עָלָיו וְנִכְרְתָה
,immundum omne in tetigerit cum anima Et.suis populis è ipsa anima
21 הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ׃ וְנֶפֶשׁ כִּי־תִגַּע בְּכָל־טָמֵא
abominatione carne in vel ,immundum jumentum in vel ,hominis immunditiam in
בְּטֻמְאַת אָדָם אוֹ בִּבְהֵמָה טְמֵאָה אוֹ בְּכָל־שֶׁקֶץ
,Domino quod pacificorum, sacrificii carne de comederit &,immundam
טָמֵא וְאָכַל מִבְּשַׂר־זֶבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לַיהוָה
ad Dominus est locutus Et.suis populis è ipsa anima excidetur &
22 וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־
Omnem :dicendo ,Israel filios ad Loquere :dicendo ,Mosch
23 מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר כָּל־
,cadaveris adeps Et .comedetis non capra &,agni &,bovis adipem
24 חֵלֶב שׁוֹר וְכֶשֶׂב וָעֵז לֹא תֹאכֵלוּ׃ וְחֵלֶב נְבֵלָה
non comedendo sed ,functionem omnem in fiet ,rapti adeps &
וְחֵלֶב טְרֵפָה יֵעָשֶׂה לְכָל־מְלָאכָה וְאָכֹל לֹא
quo animali de adipem comedens omnis Nam .illum comedetis
25 תֹאכְלֻהוּ׃ כִּי כָּל־אֹכֵל חֵלֶב מִן־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר
comedens anima excidetur &,Domino ignitionem eo ex faciet appropinquare
יַקְרִיב מִמֶּנָּה אִשֶּׁה לַיהוָה וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הָאֹכֶלֶת
cunctis in comedetis non sanguinem omnem Et .suis populis è
26 מֵעַמֶּיהָ׃ וְכָל־דָּם לֹא תֹאכְלוּ בְּכֹל
quæ anima Omnis .jumentum ad & volatile ad,vestris habitationib'
27 מוֹשְׁבֹתֵיכֶם לָעוֹף וְלַבְּהֵמָה׃ כָּל־נֶפֶשׁ אֲשֶׁר־
.suis populis è illa anima excidetur & sanguinem omnem comederit
תֹּאכַל כָּל־דָּם וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ׃
:dicendo ,Mosch ad Dominus est locutus Et
28 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃

Verſio VULG. LAT.

14 Ex quibus unus pro primitiis offeretur Dño, & erit ſacerdotis, qui fundet hoſtiæ 15 ſanguinem. Cujus carnes eâdem comedentur die, nec remanebit ex eis quidquam 16 uſque mane. Si voto, vel ſponte quiſpiam obtulerit hoſtiam, eâdem ſimiliter edetur die: ſed & ſi quid in craſtinum remanſerit, veſci 17 licitum eſt. Quidquid autem terti' invenerit dies, ignis ab- 18 ſumet. Si quis de carnibus victimæ pacificorum die tertio comederit, irrita fiet oblatio, nec proderit offerenti: quin potiùs quæcunque anima tali ſe edulio contaminaverit, prævaricationis rea 19 erit. Caro, quæ aliquid tetigerit immundum, non comedetur, ſed comburetur igni: qui fuerit mundus, ve- 20 ſcetur ex ea. Anima polluta quæ ederit de carnibus hoſtiæ pacificorum, quæ oblata eſt Domino, peribit de 21 populis ſuis. Et quæ tetigerit immunditiam hominis, vel jumenti, ſive omnis rei quæ polluere poteſt, & comederit de hujuſcemodi carnibus, interibit de populis 22 ſuis. Locutúſque eſt Domi- 23 nus ad Moyſen, dicens, Loquere filiis Iſrael, Adipem ovis, & bovis, & capræ, 24 non comedetis. Adipem cadaveris morticini, & ejus animalis quod à beſtia captum eſt, habebitis in va- 25 rios uſus. Si quis adipem, qui offerri debet in incenſum Domini, comederit, peribit 26 de populo ſuo. Sanguinem quoque omnis animalis non ſumetis in cibo, tam de avibus quàm de pecoribus. 27 Omnis anima, quæ ederit ſanguinem, peribit de po- 28 pulis ſuis. Locutúſque eſt Dominus ad Moyſen, dicens,

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

4 Καὶ προσάξει ἓν ἀπὸ πάντων τῶν δώρων αὐτοῦ, ἀφαίρεμα κυρίῳ. τῷ ἱερεῖ τῷ προσχέοντι τὸ αἷμα τοῦ σωτηρίου, αὐτῷ ἔσται. 5 Καὶ τὰ κρέα θυσίας αἰνέσεως σωτηρίου, αὐτῷ ἔσται. καὶ ἐν ᾗ ἡμέρᾳ δωρεῖται, βρωθήσεται. οὐ καταλείψουσιν ἀπ' αὐτοῦ εἰς τὸ 6 πρωΐ. Καὶ ἐὰν εὐχὴ ᾖ, ἢ ἑκούσιον θυσιάζῃ τὸ δῶρον αὐτοῦ, ᾗ ἂν ἡμέρᾳ προσαγάγῃ τὴν θυσίαν αὐτοῦ, βρωθήσεται, καὶ τῇ 7 αὔριον. Καὶ τὸ καταλειφθὲν ἀπὸ τῶν κρεῶν τῆς θυσίας ἕως ἡμέρας τρίτης, ἐν πυρὶ κα- 8 τακαυθήσεται. Ἐὰν δὲ φαγὼν φάγῃ ἀπὸ τῶν κρεῶν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, οὐ δεχθήσεται αὐτῷ τῷ προσφέροντι αὐτό· οὐ (δ) λογισθήσεται αὐτῷ, μίασμά ἐστιν· ἡ δὲ ψυχὴ ἥτις ἐὰν φάγῃ ἀπ' αὐτοῦ, τὴν ἁμαρτίαν λή- 9 ψεται. Καὶ κρέα ὅσα (ε) ἐὰν ἅψηται παντὸς ἀκαθάρτου, οὐ βρωθήσεται· ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται. πᾶς καθαρὸς φάγεται κρέα. 10 Ἡ δὲ ψυχὴ ἥτις ἐὰν φάγῃ ἀπὸ τῶν κρεῶν τῆς θυσίας τοῦ σωτηρίου, ὅ ἐστι κυρίου, καὶ ἡ ἀκαθαρσία αὐτοῦ (ζ) ἐπ' αὐτῷ, ἀπολεῖται 11 ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῆς. (η) Καὶ ἡ ψυχὴ ἣ ἂν ἅψηται παντὸς πράγματος ἀκαθάρτου, ἢ ἀπὸ ἀκαθαρσίας ἀνθρώπου, ἢ τῶν τετραπόδων τῶν ἀκαθάρτων, ἢ παντὸς βδελύγματος ἀκαθάρτου, καὶ φάγῃ ἀπὸ τῶν κρεῶν τῆς θυσίας τοῦ σωτηρίου, ὅ ἐστι κυρίου, ἀπολεῖται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ 12 τοῦ λαοῦ αὐτῆς. Καὶ ἐλάλησε κύριος 13 πρὸς Μωυσῆν, λέγων, Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, λέγων, Πᾶν στέαρ βοῶν, 14 καὶ προβάτων, καὶ αἰγῶν οὐκ ἔδεσθε. Καὶ στέαρ (θ) θνησιμαίων καὶ θηριαλώτων ποιηθήσεται εἰς πᾶν ἔργον, καὶ εἰς βρῶσιν 15 (ι) οὐ βρωθήσεται. Πᾶς ὁ ἔσθων στέαρ ἀπὸ τῶν κτηνῶν, ὧν προσάξει ἀπ' αὐτῶν κάρπωμα κυρίῳ, ἀπολεῖται ἡ ψυχὴ 16 ἐκείνη (κ) ἀπὸ τοῦ λαοῦ αὐτῆς. Πᾶν αἷμα οὐκ ἔδεσθε ἐν πάσῃ τῇ κατοικίᾳ ὑμῶν, (λ) ἀπό τε τῶν κτηνῶν καὶ ἀπὸ τῶν πε- 17 τεινῶν. Πᾶσα ψυχὴ ἣ ἂν φάγῃ αἷμα, ἀπολεῖται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἀπὸ τοῦ λαοῦ 18 αὐτῆς. Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων,

Et offeret unum de omnibus muneribus ſuis, (f) demptionem Domino: ſacerdoti, qui effundit ſanguinem ſalutaris, ipſi erit. 4 *Et carnes ſacrificii laudationis ſalutaris, ipſi erunt: & in qua die donum offertur, manducabitur: non derelinquent ex eo uſque in mane.* 5 *Quòd ſi votum fuerit, aut voluntarium ſacrificaverit munus ſuum, quâcunque die obtulerit ſacrificium ſuum, edetur, & craſtinâ die.* 6 *Et quod* 7 *ſuperfuerit de carnibus ſacrificii uſque in diem tertium; in igne cremabitur. Si autem* 8 *manducans manducaverit ex carnibus die tertiâ; (g) non erit acceptum ei, qui offert illud: (h) non reputabitur ei; inquinatio eſt. Anima autem, ſi qua manducaverit ex eo; peccatum accipiet. Et carnes,* 9 *(i) quæcunque tetigerint omne immundum, non manducabuntur: in igni cremabuntur. Omnis mundus manducabit carnes. Anima autem, quæ-* 10 *cunque manducaverit de carnibus ſacrificii ſalutaris, quod eſt (k) Domini, & immunditia ejus ſuper ipſum; peribit anima illa de populo ſuo. Et a-* 11 *nima, quæcunque tetigerit omnem rem immundam, vel ab immunditia hominis, vel quadrupedum immundorum, vel omnis abominationis immundæ, & manducaverit ex carnibus ſacrificii ſalutaris, quod eſt Domini; peribit anima illa de populo ſuo. Et loquutus eſt Dominus* 12 *ad Moyſen, dicens, Loquere fi-* 13 *liis Iſrael, dicens, Omnem adipem boum, & ovium, & caprarum non edetis. Et adeps* 14 *morticinorum, & à fera captorum (l) fiet in omne opus: & in eſca non edetur. Omnis, qui* 15 *adipem edit ex pecoribus, ex quibus (m) offeret de eis hoſtiam Domino; peribit anima illa de populo ſuo. Omnem* 16 *ſanguinem non edetis in omni habitatione veſtra, & à pecoribus, & à volatilibus. Omnis anima, quæcunque* 17 *manducaverit ſanguinem, peribit anima illa de populo ſuo. Et locutus eſt Domi-* 18 *nus ad Moyſen, dicens,*

MS.A. (δ) λογίσεται (ε) ἂν (ζ) ἐπ' αὐτοῦ, (η) Καὶ ψυχὴ (θ) θνησιμαῖον, καὶ θηριάλωτον οὐ ποιηθήσεται (ι) οὐ φάγεται. (κ) ἐκ τοῦ (λ) ἀπό τε τῶν πετεινῶν καὶ ἀπὸ τῶν κτηνῶν.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA

14 [illegible]

Et cùm quis obtulerit unā ex his omnib' oblationib' ſeparationis Dño, ad ſacerdoté qui ſpargit ſanguiné holocauſti, pertinebit. 14 Caro auté ſacrificii holocauſti gratiarum actionis, eadé die quâ illud offeret, comedetur, & non relinquetur ex ea quicquā uſq; mane. 15 Quòd ſi votū fuerit, aut ſeparatio, ſacrificium oblationis ejus, eodem die quo offertur ſacrificiū, comedetur: & in die quoque poſtero, ſi quid remanſerit ex eo, iterum comedetur. 16 Si quid auté remanſerit ex carne ſacrificii ad dié tertium, igne comburetur. 17 Et ſi omnino quidpiam comedatur è carne ſacrificii holocauſti in die tertio non erit acceptū: & ei offert illud, non reputabitur, ſed erit abominādum: quin & anima quæ comederit ex ipſo, peccatū recipiet. 18 Et caro quæ tetigerit quidpiā immundum, non comedetur, ſed caro illa comburetur: & quicunq; mund' fuerit, comedet carné. 19 Et anima quæ comederit ex carne ſacrificii pacifici Dñi, immunditia ſuâ exiſtente ſuper eā, pereat anima ejuſmodi è populo ſuo. 20 Et anima cùm tetigerit quamcunq; immunditiā hominis, aut jumentum immundū, aut quodlibet reptile immundū, & comederit de carne ſacrificii holocauſti Dñi, pereat anima illa de populo ſuo. 21 Et loquut' eſt Dñs cum Moſe, dixitq; ad eum; 22 Loquere cum filiis Iſrael, & dic eis, Omné adipé boum & agnorū & caprarum ne comederitis. 23 Et adeps cadaveris, & adeps *pecudis* ejus quæ devorata eſt à bellua, adhibebitur ad oñe op', ſed nequaquā comedetis eam. 24 Nam quicunq; comederit adipé de jumentis ex quib' offertur ſacrificium Dño, pereat anima quæ comederit, de populo ſuo. 25 Et omné ſāguiné nè comederitis, in cunctis habitationibus veſtris, ſive avis ſit ſive jumēti. 26 Omnis anima quæ cōederit ſanguiné, pereat ejuſmodi anima de populo ſuo. 27 Loquut' eſt etiā Dñs cū Moſe, dixitq; ad eū; 28

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

Targum ONKELOS.

14 וִיקָרֵיב מִנֵּיהּ חַד מִכָּל־קֻרְבַּן
אַפְרָשׁוּתָא קֳדָם יְיָ לְכָהֲנָא דְּיִזְרוֹק
יָת־דַּם נִכְסַת־קוּדְשַׁיָּא דִּילֵיהּ יְהֵי׃
15 וּבְסַר נִכְסַת תּוֹדַת קוּדְשׁוֹהִי בְּיוֹם
קֻרְבָּנֵיהּ יִתְאֲכֵיל לָא יַצְנַע מִנֵּיהּ עַד־
16 צַפְרָא׃ וְאִם־נִדְרָא אוֹ נְדַבְתָּא נִכְסַת
קֻרְבָּנֵיהּ בְּיוֹמָא דִּי־יְקָרֵיב נִכְסְתֵיהּ
יִתְאֲכֵיל וּבְיוֹמָא דְּבַתְרוֹהִי וּדְיִשְׁתְּאַר
17 מִנֵּיהּ יִתְאֲכֵיל׃ וּדְיִשְׁתְּאַר מִבְּשַׂר
נִכְסְתָא בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה בְּנוּרָא
18 יִתּוֹקַד׃ וְאִם־אִתְאֲכָלָא יִתְאֲכֵיל
מִבְּסַר־נִכְסַת קוּדְשׁוֹהִי בְּיוֹמָא
תְּלִיתָאָה לָא־יְהֵי לְרַעֲוָא דִּמְקָרֵיב
יָתֵיהּ לָא יִתְחֲשַׁב לֵיהּ מְרַחַק יְהֵי
וֶאֱנָשׁ דְּיֵיכוּל מִנֵּיהּ חוֹבֵיהּ יְקַבֵּיל׃
19 וּבְסַר־קוּדְשָׁא דִּי יִקְרַב בְּכָל־מְסָאַב
לָא יִתְאֲכֵיל בְּנוּרָא יִתּוֹקַד וּבְסַר
קוּדְשָׁא כָּל־דִּדְכֵי־לְקוּדְשָׁא יֵיכוּל
20 בְּסַר־קוּדְשָׁא׃ וֶאֱנָשׁ דִּי־יֵיכוּל בִּסְרָא
מִנִּכְסַת קוּדְשַׁיָּא דִּי־קֳדָם־יְיָ וְסוֹבְתֵיהּ
עֲלוֹהִי וְיִשְׁתֵּיצֵי אֱנָשָׁא הַהוּא
21 מֵעַמֵּיהּ׃ וֶאֱנָשׁ אֲרֵי־יִקְרַב בְּכָל־
מְסָאַב בְּסוֹאֲבַת אֱנָשָׁא אוֹ בִּבְעִירָא
מְסָאֲבָא אוֹ בְּכָל־רְחֵשׁ מְסָאַב וְיֵיכוּל
מִבְּשַׂר־נִכְסַת קוּדְשַׁיָּא דִּי קֳדָם־יְיָ
22 וְיִשְׁתֵּיצֵי אֱנָשָׁא הַהוּא מֵעַמֵּיהּ׃ וּמַלֵּיל
23 יְיָ עִם־מֹשֶׁה לְמֵימַר׃ מַלֵּיל עִם־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר כָּל־תְּרַב תּוֹר וְאִמַּר
24 וְעֵז לָא תֵיכְלוּן׃ וּתְרַב נְבִילָא וּתְרַב
תְּבִירָא יִתְעֲבֵד לְכָל־עֲבִידָא וּמֵיכַל
25 לָא תֵיכְלוּנֵיהּ׃ אֲרֵי כָּל־דְּיֵיכוּל תַּרְבָּא
מִן־בְּעִירָא דִּי יְקָרְבוּן מִנֵּיהּ קֻרְבְּנָא
קֳדָם־יְיָ וְיִשְׁתֵּיצֵי אֱנָשָׁא דְּיֵיכוּל
26 מֵעַמֵּיהּ׃ וְכָל־דְּמָא לָא תֵיכְלוּן
בְּכָל מוֹתְבָנֵיכוֹן דְּעוֹפָא וְדִבְעִירָא׃
27 כָּל־אֱנָשׁ דְּיֵיכוּל כָּל־דְּמָא וְיִשְׁתֵּיצֵי
28 אֱנָשָׁא הַהוּא מֵעַמֵּיהּ׃ וּמַלֵּיל יְיָ
עִם־מֹשֶׁה לְמֵימַר׃

14 Offeretq; ex ea unū ex omni oblatione, ſeparatū corā Dño: & illius ſacerdotis erit qui aſpſit ſanguiné hoſtiæ ſancti- 15 ficationum. Caro auté hoſtiæ gratiarum actionis ſanctificationum ej', eadé die qua offertur, comedetur: non remanebit 16 ex ea quicquā uſq; mane. Si auté voto vel ſponte obtulerit hoſtiā; eadé die quâ offertur hoſtia, comedetur: & in die quoq; craſtina, ſi quid reman- 17 ſerit ex ea, comedetur. Et quod remanſerit de carne hoſtiæ in 18 dié tertiā, igni comburetur. Si auté comeſtum fuerit quicquā de carne hoſtiæ ſanctificationum in die tertia, non erit in beneplacito: neq; exiſtimabitur ei qui offeret eam, abominabile erit: & homo qui comederit ex ea, peccatū ſuſcipiet. 19 Caro auté ſanctificata quæ tetigerit omne immundum, non comedetur; ſed igni comburetur: & quicunq; fuerit mund' ad comedendum carné ſanctificatam, comedat carné ſancti- 20 ficatam. Homo auté qui comederit carné hoſtiæ ſanctificationum, quæ eſt corā Dño; & immunditia ejus fuerit in eo: exterminabitur homo ille de 21 populo ſuo. Et homo qui tetigerit omne immundū; ſive immunditiā hominis, aut jumentum immundum, aut *omne reptile immundū*; & comederit de carne hoſtiæ ſanctificationum quæ eſt corā Dño: exterminabitur homo ille de popu- 22 lo ſuo. Locutuſq; eſt Dñs cū 23 Moyſe dicens. Loquere cum filiis Iſrael, dicens: Omné adipem bovis & agni, & capræ, 24 non comedetis. Adeps autem cadaveris morticini & adeps animalis confracti à beſtia, fiet in omne opus: & nequaquam 25 comedetis eum. Quia omnis qui comederit adipé pecoris, ex quo offertur oblatio coram Dño: exterminabitur homo qui comederit de populo ſuo. 26 Et omné ſanguiné non comedetis, in omnibus habitationibus veſtris: tam de ovibus quā 27 de pecoribus. Omnis homo qui comederit omnem ſangui- 28 nem: exterminabitur homo ille de populo ſuo. Locutuſq; eſt Dominus cum Moyſe dicens.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

14 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

14 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Et offeret ex eo unū de omnibus muneribus elevationem Domino; ad ſacerdotem qui fudit ſanguinem pertinebit. 14 *Caro autem ſacrificii gratiarum actionis pacificorū ejus, in die quo offertur, comedetur: Nihil reſiduum fiet ex eo uſque ad mane.* 15 Media pars Legis. *Quod ſi votum, vel* 16 *ſpontaneum ſacrificium fuerit munus ejus, in die quo offeret ſacrificium ſuum, comedetur; & quod reſiduū erit, die craſtinâ comedetur. Sed quod* 17 *reſiduum erit de carne ſacrificii die tertiâ, igne cremabitur. Quod ſi comedendo cō-* 18 *edatur de carne ſacrificii pacificorum die tertiâ, non erit acceptus offerens illud; non reputabitur illi: (c) abominatio erit: anima quoque quæ comederit ex eo (d) iniquitatem ſuā portabit. Caro etiam* 19 *quæ tetigerit quodlibet immundum, non comedetur, igne comburetur caro illa: omnis mundus comedet carnē. Ani-* 20 *ma autem quæ comederit carnem de ſacrificio pacificorum quæ ſunt Domini, et immundities ejus ſuper eam: (e) exterminabitur anima illa de populo ſuo. Aut anima cū te-* 21 *tigerit rē quāvis immundā immunditie hominis, vel jumentū immundū, vel quodvis reptile immundū, et cōederit de carne ſacrificii pacificorū Domini, (f) exterminabitur etiā anima illa de populo ſuo. Et locut' eſt Domin'* 22 *Moſi, dicens; Loquere filiis* 23 *Iſrael, dicens, Nullum adipem bovis, et agni, et capræ comedetis. Adeps tamē morticini,* 24 *et adeps à feris rapti fiet in omne opus, verùm comedendo non comedetis eum. Nam* 25 *quicunque comederit adipem jumenti de quo obtulerit ſacrificiū ignitum Domino, (g) exterminabitur anima illa quæ comederit de populo ſuo. Nul-* 26 *lum ſanguinem comedetis in generationib' veſtris, tam de volatilib' quàm de jumentis. Omnis anima quæ comederit* 27 *quemlibet ſanguinē, (h) exterminabitur anima illa de populis ſuis. Et locutus eſt Domi-* 28 *nus Moſi, dicens;*

VER. SAM. (c) rejectaneum erit: (d) reatum (e) eradicabitur (f) extirpabitur (g) extirpabitur (h) eradicabitur

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 * فليقرب من ذلك واحدا من كل قربان رفيعة لله * الإمام الذي ينضح دم ذبائح السلامة له
15 يكون * ولحم ذبائح شكر السلامة في يوم قربانه يؤكل * لا يبقى منه شيا الى الغداة * وان كان ذبح
16 قربانه نذرا او تبرعا * فليؤكل في يوم تقريبه لله * وفي غده يؤكل ما فضل منه * والفاضل
17 من لحم الذبح يحرق بالنار * فان أكل منه في اليوم الثالث فليس يرضى * والمقرب لا يحسب
18 له بل يكون حسيسا * واي انسان أكل منه شيا فقد حمل وزره * ولحم الاقداس ان دنا بشي من
19 الانجاس فلا يؤكل بل يحرق بالنار * والطاهر فليأكل اللحم الطاهر * واي انسان أكل لحما من ذبح
20 السلامة الذي هو لله ونجاسته عليه * فينقطع ذلك الانسان من قومه * واي انسان لامس شيا
21 من النجاسات نجاسات انسان او بهيمة نجسة او من الدبيب النجس فأكل من ذبح السلامة الذي
هو لله * فينقرض ايضا ذلك الانسان من قومه * ثم كلم الله موسى قائلا * مر بني اسرائيل قائلا
22 23 كل شحم بقر وضان ومعز لا تأكلوه * وشحم الميتة والعقيرة يستعمل في كل صنعة واكلا لا
24 تأكلوه * فان من يأكل شحما من البهيمة التي يقرب منها قربان لله * ينقطع ذلك الانسان الآكل
25 له من قومه * وكل دم لا تأكلوه في جميع مساكنكم من الطير والبهائم * اي انسان أكل
26 27 شيا من الدم * ينقطع ذلك الانسان من قومه * ثم كلم الله موسى قائلا *
28

Offerat autem ex eis unum ex quolibet ſacrificio, holocauſtum Deo: ſacerdos qui ſpargit ſanguinem ſacrificiorum pacis, ipſum habebit. 14 *Et caro ſacrificii gratia-* 15 *actionis pacis, in die oblationis ſuæ comedetur: non relinquet ex ipſa quicquam in craſtinum. Quod ſi fuerit ſacrificium* 16 *oblationis ejus ex voto, aut ſponte, comedatur in die quo offertur Deo, & in craſtino comedetur quod ſuperfuit ex ipſo. Et quod ſupereſt ex carne ſacrificii, com-* 17 *buratur igne. Et ſi comeſtum fuerit ex eo* 18 *in die tertia, non erit acceptabile: et offerenti illam non reputabitur, ſed erit deſpecta: & quicunque homo comederit aliquid ex ipſa, iram portabit culpam ſuam. Et caro* 19 *ſacrorum ſi tetigerit illam ex immunditiis, non comedetur, ſed comburetur igne: & quicunque fuerit mundus, comedat carnem niſi mundus. Et quicunque comederit car-* 20 *nem de ſacrificio pacis quod ad Deum pertinet, dū immunditia ejus fuerit ſuper ipſum, abſcindetur homo ille à gente ſua. Et* 21 *quicunque contrectaverit aliquam ex immunditiis, immunditiis hominis aut belluæ immundæ, vel ex reptili immundo; comederitq; ex carne ſacrificii pacis quod ad Deum pertinet, ſuccindetur etiam ille homo à gente ſua. Etiam locutus eſt Deus* 22 *ad Muſam, dicens; Præcipe filiis Iſrael,* 23 *dicens, Omnem adipem boum, & ovium, & caprarum, ne comedatis. Et verò a-* 24 *deps cadaveris & pecudis ægrotantis adhibebitur in omni opere, at comeſtione ne comedatis eam. Quoniam qui comederit* 25 *adipē ex jumento de quo offertur ſacrificiū Deo, abſcindetur ille homo comedens eum à gente ſua. Et omnem ſanguinem ne* 26 *comedatis in omnibus habitationibus veſtris, ex volatilibus & pecoribus. Qui-* 27 *cunque comederit aliquid ex ſanguine, ſuccindetur ille homo à gente ſua.* 28 *Item locutus eſt Deus ad Muſam, dicens;*

ספר ויקרא : ח

sacrificium faciens Accedere :dicendo ,Israel filios ad Loquere
29 דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הַמַּקְרִיב אֶת־זֶבַח
sacrificio de Dño suam oblationem adducet ,Domino suorū pacificorum
שְׁלָמָיו לַיהוָה יָבִיא אֶת־קָרְבָּנוֹ לַיהוָה מִזֶּבַח
adipem ,Domini ignitiones adducent ejus Manus.suorum pacificorū
30 שְׁלָמָיו׃ יָדָיו תְּבִיאֶינָה אֵת אִשֵּׁי יְהוָה אֶת־הַחֵלֶב
ipsum elevandum ad pectusculum ,illum adducet pectusculo super
עַל־הֶחָזֶה יְבִיאֶנּוּ אֵת הֶחָזֶה לְהָנִיף אֹתוֹ
,adipem sacerdos faciet suffire Et .Domino coram elevationem
31 תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה׃ וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת־הַחֵלֶב
dextrum armum Et .ejus filiis & Aharon pectus erit Et .altare super
32 הַמִּזְבֵּחָה וְהָיָה הֶחָזֶה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו׃ וְאֵת שׁוֹק הַיָּמִין
faciens Accedere.vestrorū pacificorū sacrificiis è,sacerdoti elevationē dabitis
33 תִּתְּנוּ תְרוּמָה לַכֹּהֵן מִזִּבְחֵי שַׁלְמֵיכֶם׃ הַמַּקְרִיב
armus erit ipsi,Aharon filiis è adipem & ,pacificorum sanguinem
אֶת־דַּם הַשְּׁלָמִים וְאֶת־הַחֵלֶב מִבְּנֵי אַהֲרֹן לוֹ תִהְיֶה שׁוֹק
exaltationis armum & ,elevationis pectus Quia .destributionē in dexter
34 הַיָּמִין לְמָנָה׃ כִּי אֶת־חֲזֵה הַתְּנוּפָה וְאֵת שׁוֹק הַתְּרוּמָה
dedi & :eorum pacificorum sacrificiis è ,Israel filiis à cepi
לָקַחְתִּי מֵאֵת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִזִּבְחֵי שַׁלְמֵיהֶם וָאֶתֵּן
filiis à seculi statutum in ejus filiis & ,sacerdoti Aharon ea
אֹתָם לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן וּלְבָנָיו לְחָק־עוֹלָם מֵאֵת בְּנֵי
;Dñi ignitionibus de ej' filiorū unctio &,Aharon unctio Hæc .Israel
35 יִשְׂרָאֵל׃ זֹאת מִשְׁחַת אַהֲרֹן וּמִשְׁחַת בָּנָיו מֵאִשֵּׁי יְהוָה
Quas .Domino sacerdotio fungendum ad eos fecit appropinquare die in
36 בְּיוֹם הִקְרִיב אֹתָם לְכַהֵן לַיהוָה׃ אֲשֶׁר
filiis à illos eum ungendo die in ,eis dandum ad Dominus præcepit
צִוָּה יְהוָה לָתֵת לָהֶם בְּיוֹם מָשְׁחוֹ אֹתָם מֵאֵת בְּנֵי
,ascensioni lex Hæc.eorū generationibus in seculi statutum ,Israel
37 יִשְׂרָאֵל חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתָם׃ וְזֹאת הַתּוֹרָה לָעֹלָה
.pacificorum sacrificio &,plenitudinibus &,culpatorio &,peccatorio & ,muneri
לַמִּנְחָה וְלַחַטָּאת וְלָאָשָׁם וְלַמִּלּוּאִים וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים׃
eum præcipere die in,Sinai monte in Moseh Dominus præcepit Quam
38 אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה בְּהַר סִינָי בְּיוֹם צַוֹּתוֹ
Domino suas approximationes faciendum accedere ad ,Israel filiis
אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְהַקְרִיב אֶת־קָרְבְּנֵיהֶם לַיהוָה
.Sinai deserto in
בְּמִדְבַּר סִינָי׃

CAP. VIII. ח

,Aharon Tolle :dicendo ,Moseh ad Dominus est locutus Et
1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃ קַח אֶת־אַהֲרֹן
2 & ,unctionis oleum & ,vestes & ,eo cum ejus filios &
וְאֶת־בָּנָיו אִתּוֹ וְאֵת הַבְּגָדִים וְאֵת שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְאֵת
.infermentatorū canistrū & ,arietes duos & ,peccatorii juvencum
פַּר הַחַטָּאת וְאֵת שְׁנֵי הָאֵילִים וְאֵת סַל הַמַּצּוֹת׃
fecit Et .conventus tabernaculi ostium ad congrega cœtum omnem &
3 וְאֵת כָּל־הָעֵדָה הַקְהֵל אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃ וַיַּעַשׂ
4 cœtus est congregatus Et .ei Dominus præcepit quemadmodum Moseh
מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ וַתִּקָּהֵל הָעֵדָה
Hoc :cœtum ad Moseh dixit Et .conventus tabernaculi ostium ad
5 אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָעֵדָה זֶה
.faciendum ad,Dominus præcepit quod verbum
הַדָּבָר אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה לַעֲשׂוֹת׃

Versio VULG. LAT.

29 Loquere filiis Israel, dicens,
Qui offert victimā pacificorum Dño, offerat simul &
sacrificium,id est, libamenta
30 ejus. Tenebit manibus adipem hostiæ,& pectusculum:
cúmque ambo oblata Domino consecraverit, tradet
31 sacerdoti, Qui adolebit adipem super altare, pectusculum autem erit Aaron &
32 filiorum ejus. Armus quoque dexter de pacificorum
hostiis cedet in primitias sa-
33 cerdotis. Qui obtulerit sanguinem & adipem, filiorum
Aaron, ipse habebit & armum dextrum in portione
34 sua. Pectusculum enim elevationis, & armum separationis tuli à filiis Israel de
hostiis eorum pacificis, &
dedi Aaron sacerdoti, & filiis ejus lege perpetuâ, ab
35 omni populo Israel. Hæc est
unctio Aaron & filiorum ejus in ceremoniis Domini,
die quâ obtulit eos Moyses,
ut sacerdotio fungerentur,
36 Et quæ præcepit eis dari
Dominus à filiis Israel religione perpetuâ in genera-
37 tionibus suis. Ista est lex
holocausti, & sacrificii pro
peccato atque delicto, &
pro consecratione & paci-
38 ficorum victimis: Quam
constituit Dominus Moysi
in monte Sinai, quando
mandavit filiis Israel, ut offerrent oblationes suas Dño
in deserto Sinai.

CAP. VIII.

1 LOcutúsque est Dominus
2 ad Moysen, dicens, Tolle
Aaron cum filiis suis, vestes
eorum, & unctionis oleum,
vitulum pro peccato, duos
arietes,canistrū cum azymis,
3 Et congregabis omné cœtū
4 ad ostium tabernaculi. Fecit
Moyses ut Domin' imperaverat. Congregatâq; omni turbâ ante fores tabernaculi,
5 Ait; Iste est sermo,quem jussit Dominus fieri.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

19 Καὶ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ λαλήσεις, λέγων,
Ὁ προσφέρων θυσίαν (μ) σωτηρίου, οἴσει
τὸ δῶρον αὐτοῦ κυρίῳ καὶ ἀπὸ τῆς θυσίας τοῦ
20 σωτηρίου. Αἱ χεῖρες αὐτοῦ προσοίσουσι τὰ
καρπώματα κυρίῳ· τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τοῦ στηθυνίου, καὶ τὸν λοβὸν τοῦ ἥπατος προσοίσει
αὐτά, ὥστε (ν) ἐπιτιθέναι δόμα ἔναντι κυ-
21 ρίου. Καὶ ἀνοίσει ὁ ἱερεὺς τὸ στέαρ ἐπὶ τοῦ
θυσιαστηρίου. καὶ ἔσται τὸ στηθύνιον Ἀαρὼν
22 καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ. Καὶ τὸν βραχίονα τὸν
δεξιὸν δώσετε ἀφαίρεμα τῷ ἱερεῖ ἀπὸ τῶν
23 θυσιῶν τοῦ σωτηρίου ὑμῶν. Ὁ προσφέρων
τὸ αἷμα τοῦ σωτηρίου, καὶ τὸ στέαρ τὸ ἀπὸ
τῶν υἱῶν Ἀαρών, αὐτῷ ἔσται ὁ βραχίων ὁ
24 δεξιὸς ἐν μερίδι. Τὸ γὰρ στηθύνιον τοῦ ἐπιθέματος καὶ τὸν βραχίονα τοῦ ἀφαιρέματος
εἴληφα παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἀπὸ τῶν θυσιῶν τοῦ σωτηρίου ὑμῶν, καὶ ἔδωκα αὐτὰ Ἀαρὼν τῷ ἱερεῖ καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, νόμιμον
25 αἰώνιον παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. Αὕτη ἡ χρῖσις Ἀαρών, καὶ ἡ χρῖσις τῶν υἱῶν αὐτοῦ ἀπὸ
τῶν καρπωμάτων κυρίου, ἐν ᾗ ἡμέρᾳ προσηγάγετο αὐτοὺς τοῦ ἱερατεύειν τῷ κυρίῳ,
26 Καθὰ ἐνετείλατο κύριος δοῦναι αὐτοῖς ᾗ
ἡμέρᾳ ἔχρισεν αὐτοὺς παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς αὐ-
27 τῶν. Οὗτος ὁ νόμος τῶν ὁλοκαυτωμάτων, καὶ θυσίας, καὶ περὶ ἁμαρτίας, καὶ τῆς
πλημμελείας, καὶ τῆς τελειώσεως, καὶ τῆς θυσίας
28 τοῦ σωτηρίου, Ὃν τρόπον ἐνετείλατο κύριος τῷ Μωυσῇ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ, ᾗ ἡμέρᾳ ἐνετείλατο τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ, προσφέρειν τὰ δῶρα αὐτῶν ἔναντι κυρίου ἐν τῇ ἐρήμῳ Σινᾶ.

Et filiis Israel loquêris, dicens, 19
Qui offert (n) sacrificium salutaris, afferet munus suum Domino,& de sacrificio salutaris. Ma- 20
nus ejus offerent hostiam Domino: adipem, qui super pectusculum, & pennam jecoris offeret ea;
ita ut imponatur donum ante
Dominum. Et offeret sacerdos 21
(o) adipem super altare: & erit
pectusculum Aaron, & filiis e-
jus. Et brachium dextrum dabi- 22
tis demptionem sacerdoti de sacrificiis (p) salutaris vestri. Qui of- 23
fert sanguinem salutaris, & adipem ex filiis Aaron, ipsi erit brachium dextrum in parte. Pe- 24
ctusculum enim impositionis, &
brachium demptionis accepi à filiis Israel de sacrificiis salutaris
vestri, & dedi ea Aaron sacerdoti & filiis ejus, legitimum æternum à filiis Israel. Hæc unctio 25
Aaron, & unctio filiorum ejus ab
hostiis Domini, in qua die applicuit eos sacerdotio fungi Domino; Sicut præcepit Dominus dare 26
illis, quâ die unxit illos à filiis
Israel, legitimum æternum in
progenies eorum. Hæc lex est ho- 27
locaustorum, & sacrificii, &
pro peccato, & delicto, & consummatione, & sacrificio salutaris; Sicut mandavit Dominus 28
Moysi in monte Sina, quâ die
præcepit filiis Israel offerre munera sua ante Dominum in deserto Sina.

MS A. (μ) σωτηρίου κυρίου, οἴσει (ν) ἐπιθεῖναι

ΚΕΦ. η΄.

1 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν,
2 λέγων, Λάβε Ἀαρὼν καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ
τὰς στολὰς αὐτοῦ, καὶ τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως,
καὶ τὸν μόσχον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας, καὶ τοὺς δύο
3 κριούς, καὶ τὸ κανοῦν τῶν ἀζύμων. Καὶ πᾶσαν
τὴν συναγωγὴν ἐκκλησίασον ἐπὶ τὴν θύ-
4 ραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. Καὶ ἐποίησε
Μωυσῆς ὃν τρόπον (α) συνέταξεν αὐτῷ
κύριος. καὶ ἐξεκκλησίασε τὴν συναγωγὴν
ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. Καὶ
5 εἶπε Μωυσῆς τῇ συναγωγῇ, (β) Τοῦτό
ἐστι τὸ ῥῆμα, ὃ ἐνετείλατο κύριος ποιῆσαι.

CAP. VIII.

ET locutus est Dominus ad 1
Moysen, dicens; Sume Aaron, 2
& filios ejus, & stolas (a) ejus,
& oleum unctionis, & vitulum,
qui pro peccato, & duos arietes,
& canistrum azymorum. Et om- 3
nem synagogam convoca ad ostium tabernaculi testimonii. Et fe- 4
cit Moyses, sicut præcepit ei Dominus. Et evocavit synagogam
ad ostium tabernaculi testimonii.
Et dixit Moyses synagogæ; Hoc 5
est verbum, quod mandavit Dominus facere.

MS.A. (α) αὐτῷ συνέταξεν κύριος. (β) Τοῦτό ἐστιν τὸ ῥῆμα, τοῦτό ἐστιν ὃ ἐνετείλατο

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

29 * ܡܠܠ ܥܡ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢ ܕܡܩܪܒ ܕܒܚܐ ܕܫܠܡܐ ܠܡܪܝܐ. ܢܝܬܐ
30 ܩܘܪܒܢܗ ܠܡܪܝܐ. ܡܢ ܕܒܚܐ ܕܥܠܬܐ. * ܐܝܕܘܗܝ ܢܝܬܝܢ ܩܘܪܒܢܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܬܪܒܐ ܕܥܠ
31 ܚܕܝܐ ܢܝܬܐ. ܥܡ ܚܕܝܐ ܕܡܬܦܪܫܝܢ ܦܘܪܫܢܗ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. * ܘܢܣܩ ܟܗܢܐ ܬܪܒܐ ܠܡܕܒܚܐ.
32 ܚܕܝܐ ܕܝܢ ܢܗܘܐ ܠܐܗܪܘܢ ܘܠܒܢܘܗܝ. * ܘܫܩܐ ܕܝܡܝܢܐ ܬܬܠܘܢ ܦܘܪܫܢܐ ܠܡܪܝܐ ܡܢ ܕܒܚܝ
33 ܫܠܡܝܟܘܢ. * ܡܢ ܕܡܩܪܒ ܕܡܐ ܘܬܪܒܐ ܕܥܠܬܐ ܡܢ ܒܢܝ ܐܗܪܘܢ. ܠܗ ܢܗܘܐ ܡܢܬܐ ܫܩܐ ܕܝܡܝܢܐ.
34 * ܡܛܠ ܕܚܕܝܐ ܕܦܘܪܫܢܐ ܘܫܩܐ ܕܦܘܪܫܢܐ. ܢܣܒܬ ܡܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܕܒܚܝ
ܫܠܡܝܗܘܢ. ܘܝܗܒܬ ܐܢܘܢ ܠܐܗܪܘܢ ܟܗܢܐ ܘܠܒܢܘܗܝ. ܩܝܡܐ ܕܠܥܠܡ ܡܢ ܒܢܝ
35 ܐܝܣܪܝܠ. * ܗܕܐ ܗܝ ܡܫܝܚܘܬܐ ܕܐܗܪܘܢ. ܘܡܫܝܚܘܬܐ ܕܒܢܘܗܝ. ܡܢ ܩܘܪܒܢܘܗܝ ܕܡܪܝܐ.
36 ܒܝܘܡܐ ܕܢܬܩܪܒܘܢ ܠܡܫܡܫܘ ܠܡܪܝܐ. * ܐܝܟ ܕܦܩܕ ܡܪܝܐ ܠܡܬܠ ܠܗܘܢ ܡܢ ܒܢܝ
37 ܐܝܣܪܝܠ. ܒܝܘܡܐ ܕܡܫܚ ܐܢܘܢ. ܩܝܡܐ ܕܠܥܠܡ ܠܕܪܝܗܘܢ. * ܗܢܐ ܢܡܘܣܐ ܕܝܩܕܐ ܕܥܠܬܐ.
38 ܘܕܣܡܝܕܐ. ܘܕܚܛܗܐ. ܘܕܩܘܪܒܢܐ. ܘܕܡܫܘܡܠܝܘܬܐ. ܘܕܕܒܚܐ ܕܥܠܬܐ: * ܕܦܩܕ ܡܪܝܐ
ܠܡܘܫܐ ܒܛܘܪܐ ܕܣܝܢܝ. ܒܝܘܡܐ ܕܦܩܕܗ ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܕܢܩܪܒܘܢ ܩܘܪܒܢܝܗܘܢ
ܠܡܪܝܐ. ܒܡܕܒܪܐ ܕܣܝܢܝ.
* ܩܦܠܐܘܢ * ܚ * ܡܫܝܚܘܬܐ ܕܐܗܪܘܢ ܘܕܒܢܘܗܝ *
1 2 * ܘܡܠܠ ܡܪܝܐ ܥܡ ܡܘܫܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ. * ܩܪܒ ܠܐܗܪܘܢ. ܘܠܒܢܘܗܝ ܥܡܗ. ܘܣܒ
3 ܢܚܬܐ. ܘܡܫܚܐ ܕܡܫܝܚܘܬܐ. ܘܬܘܪܐ ܕܚܛܗܐ. ܘܬܪܝܢ ܕܟܪܝܢ. ܘܣܠܐ ܕܦܛܝܪܐ. * ܘܟܠܗ ܟܢܘܫܬܐ
4 ܟܢܘܫ ܠܬܪܥܐ ܕܡܫܟܢ ܙܒܢܐ. * ܘܥܒܕ ܡܘܫܐ ܐܝܟ ܕܦܩܕܗ ܡܪܝܐ. ܘܐܬܟܢܫܬ ܟܠܗ
5 ܟܢܘܫܬܐ ܠܬܪܥܐ ܕܡܫܟܢ ܙܒܢܐ. * ܘܐܡܪ ܡܘܫܐ ܠܟܢܘܫܬܐ. ܗܢܐ ܗܘ ܦܬܓܡܐ ܕܦܩܕ ܡܪܝܐ
ܠܡܥܒܕ.

Loquere cum filiis Israel, & dic eis; Qui of- 29
feret sacrificium pacificum Domino,adducat
oblationem suam Domino de sacrificio ho-
locausti. Manus ejus afferant oblationem 30
Domini, & adipem quæ super pectusculum
est afferat cum ipso pectusculo cujus separa-
tio separatur coram Domino. Elevabitque 31
sacerdos adipem ad altare, pectusculum ve-
rò Aharonis erit & filiorum ejus. Et armum 32
dexterum dabitis separationem Domino de
sacrificiis vestris pacificis.Qui obtulerit san- 33
guinem & adipem holocausti de filiis Aha-
ron, is habebit pro portione armum dexte-
rum. Nam pectusculum separationis & ar- 34
mum separationis accepi à filiis Israel de sa-
crificiis eorum pacificis, & dedi ea Aharoni
sacerdoti & filiis ejus, statuto sempiterno à
filiis Israel. Hæc est unctio Aharonis, & un- 35
ctio filiorum ejus de sacrificiis Domini, in
die quo admovebitur ad ministrandum Do-
mino: Quemadmodum præcepit Dominus 36
dandum ipsis à filiis Israel in die quâ unxit
eos, statuto sempiterno in generationes eo-
rum. Hæc est lex combustionis holocausti, & 37
farinæ, & peccati, & oblationis, & comple-
menti, & sacrificii holocausti: Quam præ- 38
cepit Dominus Mosi in monte Sinai, in die
quâ præcepit ei de filiis Israel,ut offerret sa-
crificia eorum Domino, in deserto Sinai.

CAP. VIII.

Unctio Aharonis & filiorum ejus.

LOquutus est etiam Dominus cum Mose, 1
& dixit ad eum; Duc Aharonem, & 2
filios ejus cum eo,& accipe vestes, & oleum
unctionis,& bovem peccati,& duos arietes,
& canistrum azymi. Et congrega totum 3
cœtum ad ostium tabernaculi temporis. Fe- 4
cit igitur Moses quemadmodum præcepit ei
Dominus, & congregatus est totus cœtus
coram tabernaculo temporis. Dixitque Mo- 5
ses ad omnem cœtum, Hoc est mandatum
quod mandavit Dominus faciendum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

29 מַלֵּיל עִם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר
דִּמְקָרֵב יָת־נִכְסַת קוּדְשׁוֹהִי קֳדָם־
יְיָ יַיְתֵי יָת־קָרְבָּנֵיהּ קֳדָם־יְיָ מִנִּכְסַת
30 קוּדְשׁוֹהִי׃ יְדוֹהִי יַיְתְיָן יָת קוּרְבָּנַיָּא
דַּייָ יָת־תַּרְבָּא עַל־חַדְיָא יַיְתֵינֵיהּ
יָת חַדְיָא לַאֲרָמָא יְהֵיהּ אֲרָמוּתָא
31 קֳדָם יְיָ׃ וְיַסֵּק כַּהֲנָא יָת־תַּרְבָּא
לְמַדְבְּחָא וִיהֵי חַדְיָא לְאַהֲרֹן
32 וְלִבְנוֹהִי׃ וְיָת שׁוֹקָא דְיַמִּינָא תִּתְּנוּן
אַפְרָשׁוּתָא לְכַהֲנָא מִנִּכְסַת
33 קוּדְשֵׁיכוֹן׃ דִּמְקָרֵיב יָת־דַּם נִכְסַת־
קוּדְשַׁיָּא וְיָת־תַּרְבָּא מִבְּנֵי אַהֲרֹן דִּי־
לֵיהּ יְהֵי שׁוֹקָא דְיַמִּינָא לְחוּלָק׃
34 אֲרֵי יָת־חֶדְיָא דַּאֲרָמוּתָא וְיָת שׁוֹקָא
דְּאַפְרָשׁוּתָא נְסֵבִית מִן־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
מִנִּכְסַת קוּדְשֵׁיהוֹן וִיהָבִית יָתְהוֹן
לְאַהֲרֹן כַּהֲנָא וְלִבְנוֹהִי לִקְיָם עָלַם
35 מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ דָּא רְבוּת אַהֲרֹן
וּרְבוּת בְּנוֹהִי מִקּוּרְבָּנַיָּא דַּייָ בְּיוֹמָא
דִּיקָרְבוּן יָתְהוֹן לְשַׁמָּשָׁא קֳדָם־יְיָ׃
36 דִּי פַּקֵּד יְיָ לְמִתַּן לְהוֹן בְּיוֹמָא
דִּירַבּוּן יָתְהוֹן מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קְיָם
37 עָלַם לְדָרֵיהוֹן׃ דָּא אוֹרָיְתָא לַעֲלָתָא
לְמִנְחָתָא וּלְחַטָּאתָא וְלַאֲשָׁמָא
38 וּלְקוּרְבָּנַיָּא וּלְנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא׃ דִּי
פַּקֵּד יְיָ יָת־מֹשֶׁה בְּטוּרָא דְסִינַי
בְּיוֹמָא דְּפַקְּדֵיהּ יָת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
לְקָרָבָא יָת־קוּרְבָּנֵיהוֹן קֳדָם־יְיָ
בְּמַדְבְּרָא דְסִינָי׃

ח

1 וּמַלֵּיל יְיָ עִם־מֹשֶׁה לְמֵימַר׃ קָרֵיב
2 יָת־אַהֲרֹן וְיָת־בְּנוֹהִי עִמֵּיהּ וְיָת
לְבוּשַׁיָּא וְיָת מִשְׁחָא דִרְבוּתָא וְיָת
תּוֹרָא דְחַטָּאתָא וְיָת תְּרֵין דִּכְרִין
3 וְיָת סַלָּא דְפַטִּירַיָּא׃ וְיָת כָּל־
כְּנִשְׁתָּא כְּנוֹשׁ לִתְרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא׃
4 וַעֲבַד מֹשֶׁה כְּמָא דִּי־פַקִּיד יְיָ יָתֵיהּ
וְאִתְכְּנֵשַׁת כְּנִשְׁתָּא לִתְרַע מַשְׁכַּן
5 זִמְנָא׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה לִכְנִשְׁתָּא דֵּין
פִּתְגָמָא דִּי־פַקִּיד יְיָ לְמֶעְבַּד׃

29 Loquere cum filiis Israel, dicens: Qui offert victimam
sanctificationum ejus coram
Domino; afferat oblationem
suam coram Domino de hostia sanctificationum ejus.
30 Man' ej' afferant oblationes
Dñi:adipē cum pectusculo afferat;ut elevetur pectusculum
31 elevatione corā Dño. Et adolebit sacerdos adipē in altari:
eritque pectusculū Aaron &
32 filiis ej'. Armū quoq; dextrū
dabitis pro primitiis sacerdoti, de hostia sanctificationum
33 vestrarū. Qui obtulerit sanguinē hostiæ sanctificationum
et adipē,de filiis Aarō: ipsius
erit arm' dexter in portionem
34 suā. Quia pectusculū elevationis et armū separationis tuli
à filiis Israel,de hostia pacificorū suorū:et dedi ea Aaron
sacerdoti et filiis ej' pacto sé-
35 piterno,à filiis Israel. Hæc est
unctio Aaron & unctio filiorū
ej', de oblationibus Dñi: in
die quâ obtulerunt eos,ut mi-
36 nistrarent coram Dño. Quæ
præcepit Dñs dari eis à filiis
Israel, in die qua unxerunt eos:fœdere sempiterno in ge-
37 neratioib' suis. Hæc est lex
holocausti,& muneris, & sacrificii pro peccato,& pro delicto: et oblationū, et hostiæ
38 sanctificationū. Quā præcepit
Dñs Moysi in monte Sinai :in
die qua mandavit filiis Israel,
ut offerrent oblationes suas
coram Domino, in deserto
Sinai.

CAP. VIII.

1 LOcutúsq; est Domin' cum
2 Moyse dicens. Applica Aaron
& filios ejus cum eo; & vestes, & oleum unctionis: &
vitulum pro peccato, & duos
arietes, & canistrum azymo-
3 rum. Omnemq; cœtum congrega, ad ostium tabernaculi
4 fœderis. Fecitque Moyses,
sicut præceperat ei Dominus:
& congregatus est cœtus ad
ostium tabernaculi fœderis.
5 Dixitque Moyses congregationi:Iste est sermo, quem jussit
Dominus fieri.

[illegible]

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]

ח

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]

ח

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Præterea filiis Israel loquê- 29
ris,dicens; Qui obtulerit sacrificium pacificorum suorum
Domino, afferet munus suum
Domino de sacrificio pacificorum suorum. Manus ejus 30
afferent(i) sacrificium ignitū
Domino:adipem qui est super
pectusculum afferent, pectusculum ut ventiletur ventilatione coram Domino. Et ado- 31
lebit sacerdos adipem super
altare, eritque pectusculum
Aaronis, et filiorū ejus. Ar- 32
mum quoque dextrum dabitis
elevationem sacerdoti de sacrificiis pacificorum vestrorū.
Offerentis sanguinem pacifi- 33
corum et adipem ex filiis Aaron, ipsius erit armus dexter
in portionem. Nam pectuscu- 34
lum in ventilationis oblationem, et armum in elevationē
accepi de filiis Israel ex sacrificiis pacificorum eorum,et
dedi ea Aaroni sacerdoti, et
filiis ejus in(k)statutum æternum de filiis Israel. Hæc 35
(l) unctio Aaronis, & (m)
unctio filiorum ejus de(n)incensis Domini in die quo offeret eos,ut sacerdotio fungantur Domino, Quæ præcepit 36
Domin' dare illis eo die quo
unxit illos inter filios Israel;
(o) statutum est æternum in
generationibus vestris. Hæc 37
est lex holocausti, & oblationis similæ,& pro peccato,&
pro delicto, & pro consecrationibus,& pro sacrificio pacificorum, Quæ præcepit 38
Dominus in monte Sinai, in
die quo præcepit filiis Israel
ut offerrent munera sua Domino in deserto Sinai.

CAP. VIII.

ET locut' est Domin' Mosi, 1
dicens; Sume Aaronem, 2
& filios ejus cum eo, & vestes, & oleum unctionis, &
vitulum pro peccato,& duos
arietes, & canistrum azymorum; Et omnem Congrega- 3
tionem congrega ad portam
tabernaculi testimonii. Et 4
fecit Moses sicut ei præceperat Dominus:congregavit igitur congregationem ad ostiū
tabernaculi testimonii. Di- 5
xitque Moses Congregationi,
Hæc est res quam præcepit fieri Dominus,

VER. SAM. (i) oblationes (k) portionem æternam (l) est excellentia (m) excellentia (n) oblationibus (o) portio est æterna

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

29 * خاطب بني اسرائيل بان تقول لهم في المقرب ذبح السلامة لله. الذي ياتي بقربانه لله من ذبح السلامة
30 31 * يداه تحمل قرابين الله * وهي الشحم مع القص. ياتي به معه فيحركه تحريكا لله * ويقدر الامام
32 الشحم على المذبح * ثم يصير القص لهارون وبنيه * والساق اليمنى اعطوها الامام رفيعة من
33 34 ذبائح سلامتكم * المقرب دم السلامة والشحم من بني هارون * له تكون الساق اليمنى نصيبا * لان
قص التحريك وساق الرفيعة اخذتهما من بني اسرائيل من ذبائح سلامتهم * واعطيتها هارون الامام
35 وبنيه رسم الدهر من بني اسرائيل * هذه حصة هارون وبنيه من قرابين الله * منذ يوم قدموا
36 37 ليقوموا لله * التي امر الله بان يعطوها منذ يوم مسحهم من بني اسرائيل * رسم الدهر لاجيالهم * هذه
38 شريعة للصعيدة وللهدية وللذكاة وقربان الاثم وللكمال ولذبح السلامة * التي امر الله بها موسى في
جبل سينين * في يوم امر بني اسرائيل بان يقربوا قرابينهم لله في برية سينا *
* الفصل الثامن *
1 2 * ثم كلم الله موسى قائلا * قدم هارون وبنيه
3 معه * والثياب ودهن المسحة ورب الذكاة والكبشين وسل الفطير * وجميع الجمع جوقه الى
4 5 باب خباء المحضر * فعمل موسى كما امر الله * فجوق الجمع الى باب خباء المحضر * وقال لهم موسى *
هذا الامر الذي امر الله بعمله *

Loquere cum filiis Israil,dicendo ad ipsos 29
de iis qui offerent victimam pacis Deo;
Qui attulerit sacrificiū suū Deo de victima pacis, Ambæ manus ejus gestabunt sa- 30
crificia Dei, nempe adipem cum pectore:
afferet illud secum,& agitatione agitabit
illud Deo. Adolebitque sacerdos adipem 31
super altari: ac tum manebit pectus Haroni et filiis eius.Et armum dexterū date 32
sacerdoti, oblationem de sacrificiis pacis
vestræ.Offerens sanguinem pacis & adipē 33
ex filiis Haron, ipse habebit armum dexterum in portionem. Nam pectus agitatio- 34
nis, & armum oblationis accepi à filiis
Israil ex sacrificiis pacis eorum, & dedi
ea Haroni sacerdoti & filiis ejus in constitutionem sæculi, à filiis Israil. Hæc est 35
portio Haronis & filiorum ejus de sacrificiis Dei,à die quo accesserint ut fungantur sacerdotio Deo: Quam præcepit Deus 36
ut daretur ipsis à die unctionis eorum à
filiis Israil,in constitutionē sæculi, in generationes eorum. Hæc est lex holocausti, 37
& muneris, & expiationis,& sacrificii
delicti,et complementi,& victimæ pacis:
Quam præcepit Deus Musæ in monte Si- 38
nain,in die quâ præcepit filiis Israil ut offerrent sacrificia sua Deo in deserto Sinai.

CAP. VIII.

ITem locutus est Deus ad Musa,dicens; 1
Admove Haronem & filios ejus cum eo, 2
& vestes,et oleum unctionis,& vitulum
expiationis,& duos arietes,& cistā azymorum;Et omnem cœtum congrega ad ja- 3
nuam tabernaculi præsentiæ. Fecitq; Mu- 4
sa sicuti mandavit Deus: & congregatus
est cœtus ad januam tabernaculi præsentiæ.Et dixit eis Musa,Hoc est præceptum 5
cujus mandavit Deus exequutionem;

6 ויקרב משה את אהרן ואת בניו וירחץ אתם במים׃ 7 ויתן עליו את הכתנת ויחגר אתו באבנט וילבש אתו את המעיל ויתן עליו את האפד ויחגר אתו בחשב האפד ויאפד לו בו׃ 8 וישם עליו את החשן ויתן אל החשן את האורים ואת התמים׃ 9 וישם את המצנפת על ראשו וישם על המצנפת אל מול פניו את ציץ הזהב נזר הקדש כאשר צוה יהוה את משה׃ 10 ויקח משה את שמן המשחה וימשח את המשכן ואת כל אשר בו ויקדש אתם׃ 11 ויז ממנו על המזבח שבע פעמים וימשח את המזבח ואת כל כליו ואת הכיר ואת כנו לקדשם׃ 12 ויצק משמן המשחה על ראש אהרן וימשח אתו לקדשו׃ 13 ויקרב משה את בני אהרן וילבשם כתנת ויחגר אתם אבנט ויחבש להם מגבעות כאשר צוה יהוה את משה׃ 14 ויגש את פר החטאת ויסמך אהרן ובניו את ידיהם על ראש פר החטאת׃ 15 וישחט ויקח משה את הדם ויתן על קרנות המזבח סביב באצבעו ויחטא את המזבח ואת הדם יצק אל יסוד המזבח ויקדשהו לכפר עליו׃ 16 ויקח את כל החלב אשר על הקרב ואת יתרת הכבד ואת שתי הכלית ואת חלבהן ויקטר משה המזבחה׃ 17 ואת הפר ואת ערו ואת בשרו ואת פרשו שרף באש מחוץ למחנה כאשר צוה יהוה את משה׃ 18 ויקרב את איל העלה ויסמכו אהרן ובניו את ידיהם על ראש האיל׃ 19 וישחט ויזרק משה את הדם על המזבח סביב׃

[illegible]

Versio VULG. LAT.

6 Statímque obtulit Aaron, & filios ejus. Cúmque laviſſet 7 eos, Veſtivit pontificem ſubuculâ lineâ, accingens eum balteo, & induens eum tunicâ hyacinthinâ, & deſuper 8 humerale impoſuit, Quod aſtringens cingulo aptavit rationali, in quo erat Doctrina 9 & Veritas. Cidari quoque texit caput; & ſuper eam, contra frontem, poſuit laminam auream conſecratam in ſanctificatione, ſicut præceperat 10 ei Dominus. Tulit & unctionis oleum, quo linivit tabernaculum cum omni ſupel- 11 lectili ſua, Cúmque ſanctificans aſperſiſſet altare ſeptem vicibus, unxit illud, & omnia vaſa ejus, labrúmque cum ba- 12 ſi ſua ſanctificavit oleo. Quod fundens ſuper caput Aaron, 13 unxit eum, & conſecravit. Filios quoque ejus oblatos veſtivit tunicis lineis, & cinxit balteis, impoſuitque mitras, ut juſſerat Dominus. 14 Obtulit & vitulum pro peccato, cúmque ſuper caput ejus poſuiſſet Aaron, & filii ejus, 15 manus ſuas, Immolavit eum, hauriens ſanguinem, et tincto digito, tetigit cornua altaris per gyrum, quo expiato et ſanctificato, fudit reliquum ſanguinem ad fundamenta ej⁹, 16 Adipem verò qui erat ſuper vitalia, et reticulum jecoris, duóſque renunculos cum arvinulis ſuis, adolevit ſuper al- 17 tare. Vitulum cum pelle et carnibus, & fimo, cremans extra caſtra, ſicut præceperat 18 Dominus. Obtulit & arietem in holocauſtum: ſuper cujus caput cùm impoſuiſſent Aaron & filii ejus manus ſuas, 19 Immolavit eum, & fudit ſanguinem ejus per circuitum altaris.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

6 Καὶ προσήνεγκε Μωυσῆς τὸν Ἀαρὼν, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ ἔλουσεν αὐτοὺς ὕδατι. 7 Καὶ ἐνέδυσεν (γ) αὐτὸν τὸν χιτῶνα, καὶ ἔζωσεν (δ) αὐτὸν τὴν ζώνην, καὶ ἐνέδυσεν (ε) αὐτὸν τὸν ὑποδύτην, 8 καὶ ἐπέθηκε ἐπ᾽ αὐτὸν τὴν ἐπωμίδα, Καὶ συνέζωσεν αὐτὸν κατὰ τὴν ποίησιν τῆς ἐπωμίδος, καὶ συνέσφιγξεν αὐτὸν ἐν αὐτῇ· καὶ ἐπέθηκεν (ζ) ἐπ᾽ αὐτὸν τὸ λογεῖον, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸ λογεῖον τὴν Δήλωσιν καὶ τὴν Ἀλήθειαν. 9 Καὶ ἐπέθηκε τὴν μίτραν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὴν μίτραν κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ τὸ πέταλον τὸ χρυσοῦν τὸ καθηγιασμένον ἅγιον, ὃν 10 τρόπον συνέταξε κύριος τῷ Μωυσῇ. Καὶ 11 ἔλαβε Μωυσῆς ἀπὸ τοῦ ἐλαίου τῆς χρίσεως, Καὶ (η) ἔρρανεν ἀπ᾽ αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἑπτάκις. καὶ ἔχρισε τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἡγίασεν αὐτὸ, καὶ (θ) πάντα τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ τὸν λουτῆρα, καὶ τὴν βάσιν αὐτοῦ, καὶ ἡγίασεν αὐτά· καὶ ἔχρισε τὴν σκηνὴν, καὶ (ι) πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ 12 ἡγίασεν αὐτήν. Καὶ ἐπέχεε Μωυσῆς ἀπὸ τοῦ ἐλαίου τῆς χρίσεως ἐπὶ τὴν κεφαλὴν Ἀαρών· καὶ 13 ἔχρισεν αὐτὸν, καὶ ἡγίασεν αὐτόν. Καὶ προσήγαγε Μωυσῆς τοὺς υἱοὺς Ἀαρὼν, καὶ ἐνέδυσεν αὐτοὺς χιτῶνας, καὶ ἔζωσεν αὐτοὺς ζώνας, καὶ περιέθηκεν αὐτοῖς κιδάρεις, (κ) καθάπερ συν- 14 έταξε κύριος τῷ Μωυσῇ. Καὶ προσήγαγε Μωυσῆς τὸν μόσχον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας. καὶ ἐπέθηκεν Ἀαρὼν (λ) καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὰς χεῖρας 15 ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ μόσχου τοῦ τῆς ἁμαρτίας. Καὶ ἔσφαξεν αὐτόν. καὶ ἔλαβε Μωυσῆς ἀπὸ τοῦ αἵματος, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου κύκλῳ τῷ δακτύλῳ, καὶ ἐκαθάρισε τὸ θυσιαστήριον. (μ) καὶ τὸ αἷμα ἐξέχεεν ἐπὶ τὴν βάσιν τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἡγίασεν αὐτὸ, τοῦ ἐξ- 16 ιλάσασθαι (ν) ἐπ᾽ αὐτοῦ. Καὶ ἔλαβε Μωυσῆς πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τῶν ἐνδοσθίων, καὶ τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ τοῦ ἥπατος, καὶ ἀμφοτέρους τοὺς νεφροὺς, καὶ τὸ στέαρ τὸ ἐπ᾽ αὐτῶν, καὶ ἀνήνεγκε Μωυσῆς 17 ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. Καὶ τὸν (ξ) μόσχον, καὶ τὴν βύρσαν αὐτοῦ, καὶ τὰ κρέα αὐτοῦ, καὶ τὴν κόπρον αὐτοῦ κατέκαυσεν αὐτὰ πυρὶ ἔξω τῆς παρεμβολῆς, ὃν τρόπον συνέταξε κύριος τῷ Μωυσῇ. 18 Καὶ προσήγαγε Μωυσῆς τὸν κριὸν τὸν εἰς ὁλοκαύτωμα. καὶ ἐπέθηκεν Ἀαρὼν (ο) καὶ υἱοὶ αὐτοῦ τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ κριοῦ. Καὶ ἔσφαξε Μωυσῆς τὸν κριόν· καὶ προσέχεε Μωυ- 19 σῆς τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ. Καὶ τὸν κριὸν ἐκρεανόμησε κατὰ μέλη· καὶ ἀνήνεγκε Μωυσῆς τὴν κεφαλὴν, καὶ τὰ μέλη, καὶ τὸ στέαρ· καὶ τὴν κοιλίαν, καὶ τοὺς πόδας ἔπλυνεν ὕδατι.

MS.A. (γ) αὐτοὺς (δ) αὐτοὺς (ε) αὐτὸν ἐπενδύτην, καὶ ἐπέθηκεν αὐτῷ τὸν (ζ) ἐπ᾽ αὐτὸν τὸ (η) ἔρρανεν ἐπ᾽ αὐτοῦ (θ) πάντα τὰ σκεύη αὐτοῦ, καὶ τὸν (ι) πάντα τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ (κ) καθὰ (λ) καὶ υἱοὶ Ἀαρὼν τὰς (μ) καὶ ἐξέχεεν τὸ αἷμα ἐπὶ τὴν (ν) περὶ αὐτοῦ. (ξ) μόσχον, καὶ τὰ κρέα αὐτοῦ, καὶ τὴν βύρσαν αὐτοῦ, καὶ τὴν κόπρον αὐτοῦ, καὶ κατέκαυσεν (ο) καὶ οἱ υἱοὶ

Et applicuit Moyſes Aaron, et filios ej⁹, et lavit eos aquâ. Et ve- 6 7 *ſtivit eũ tunicâ, et cinxit eũ zonâ; et induit eũ ſubuculã, et impoſuit ſuper eũ ſuperhumerale, Et præcinxit illũ ſecundùm facturã ſuperhumeralis. et conſtrinxit eum in ipſo, & impoſuit ſuper eum rationale, et impoſuit ſuper rationale (b) Manifeſtationẽ et Veritatẽ. Et impoſuit mitram* 8 9 *ſuper caput ejus, et impoſuit ſuper mitrã ſecundùm faciẽ ejus laminã aureã illam ſanctificatã ſanctã, ſicut præceperat Domin⁹ Moyſi. Et ſumpſit Moyſes de* 10 *oleo unctionis, Et aſperſit de eo* 11 *ſuper altare ſepties. Et unxit altare, et ſanctificavit illud, et omnia ej⁹, et labrum, et baſim ejus, et ſanctificavit ea: et unxit tabernaculum, et omnia vaſa ejus, et ſanctificavit illud. Et effudit* 12 *Moyſes de oleo unctionis ſuper caput Aaron: et unxit eũ, et ſanctificavit eum. Et applicuit Moy-* 13 *ſes filios Aaron, et induit eos (c) tunicas, et cinxit eos zonis, et circumpoſuit eis cidaras, ſicut præcepit Domin⁹ Moyſi. Et addu-* 14 *xit Moyſes vitulũ qui pro peccato. Et impoſuit Aaron et filii ej⁹ manus ſuper caput vituli qui pro peccato. Et jugulavit eũ. Et* 15 *ſumpſit Moyſes de ſanguine, et impoſuit ſuper cornua altaris in circuitu digito, (d) et mundavit altare. Et ſanguinem effudit ad baſim altaris, et ſanctificavit illud, ad exorandum ſuper illud. Et ſumpſit Moyſes omnem adi-* 16 *pem qui ſuper inteſtina, et pennam quæ ſuper jecur, et utroſque renes, et adipem qui ſuper eos, et obtulit Moyſes ſuper altare. Et* 17 *vitulum et pellem ejus, et carnes ejus, et fimum ejus combuſſit ea igni extra caſtra, quemadmodum præcepit Dominus Moyſi. Et ad-* 18 *duxit Moyſes arietem qui in holocauſtum. Et impoſuit Aaron, et filii ejus manus ſuas ſuper caput arietis. Et jugulavit Moyſes arietem: et effundit Moyſes ſanguinem ſuper altare in circuitu. Et arietem in fruſta concîdit* 19 *membratim: et obtulit Moyſes caput, et membra & adipem: & ventrem et pedes lavit aquâ.*

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA.*

[illegible]

Et admovit Moſes Aharonem & filios ejus, 6 & lavit eos aquâ. Et induit eum tunicâ, & 7 præcinxit eum Zonâ, & circundedit eum thorace, & accinxit perizomate lumbos ej⁹, & impoſuit ſuper eum ephod, & præcinxit eum cingulo ephod. Poſuitque ſuper illud 8 thoracem, & poſuit ſuper thoracem, Notitia & Veritas. Deinde poſuit tiaram in ca- 9 pite ejus, poſuitque ſuper tiaram è regione vultus ejus, coronam aureã, coronã ſanctitatis, quemadmodum præceperat Dominus Moſi. Deinde accipiens Moſes oleum un- 10 ctionis, unxit tabernaculum, & quicquid erat in illo, & ſanctificavit ea. Et ſparſit ex 11 eo ſuper altare ſeptem vicibus: & unxit altare, & omnia vaſa ejus, & labrum ejuſque baſim unxit & conſecravit ea. Et effudit ex 12 oleo unctionis in caput Aharonis, & unxit eum, & conſecravit illum. Et admovens 13 Moſes filios Aharonis, induit eos tunicis, & accinxit eos zonis, fecitque eis pileolos, quemadmodum præceperat Dñs Moſi. Et 14 accedere fecit bovem peccati, poſueruntq; Aharon & filii ejus manus ſuas ſuper caput bovis peccati, Et mactavit illũ. Sumenſq; 15 Moſes de ſanguine digito ſuo, ſparſit ſuper cornua altaris per circuitum, & expiavit altare, & ſanguinem fudit ad radices altaris, & ſanctificavit illud, & expiavit illud. De- 16 inde ſumens totum adipem tegentem abdomen, & ſeptum jecinoris, & duos renes eorumque adipem, evexit Moſes ad altare. Bovem autem & pellem ejus, & carnem ej⁹, 17 & fimum ipſius igne combuſſit extra caſtra, quemadmodum præceperat Dñs Moſi. Præ- 18 terea adduxit arietem combuſtionis holocauſti, & poſuerunt Aharon & filii ejus manus ſuas ſuper caput arietis. Et mactavit 19 eum Moſes, ſparſitque ſanguinem ipſius ſuper altare per ambitum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

6 וקריב משה ית אהרן וית בנוהי ואסחי יתהון במיא׃ 7 ויהב עלוהי ית כתונא וזריז יתיה בהמינא ואלביש יתיה ית מעילא ויהב עלוהי ית אפודא וזריז יתיה בהמין אפודא ואתקין ליה ביה׃ 8 ושוי עלוהי ית חושנא ויהב בחושנא ית אוריא וית תומיא׃ 9 ושוי ית מצנפתא על רישיה ושוי על מצנפתא לקביל אפוהי ית ציצא דדהבא כלילא דקודשא כמא די פקיד יי ית משה׃ 10 ונסב משה ית משחא דרבותא ורבי ית משכנא וית כל דביה וקדיש יתהון׃ 11 ואדי מניה על מדבחא שבע זמנין ורבי ית מדבחא וית כל מנוהי וית כיורא וית בסיסיה לקדשותהון׃ 12 ואריק ממשחא דרבותא על רישא דאהרן ורבי יתיה לקדשותיה׃ 13 וקריב משה ית בני אהרן ואלבשנון כתונין וזריז יתהון המינין ואתקין להון כובעין כמא די פקיד יי ית משה׃ 14 וקריב ית תורא דחטאתא וסמך אהרן ובנוהי ית ידיהון על ריש תורא דחטאתא׃ 15 ונכס ונסב משה ית דמא ויהב על קרנת מדבחא סחור סחור באצבעיה ודכי ית מדבחא וית דמא אריק ליסודא דמדבחא וקדשיה לכפרא עלוהי׃ 16 ונסב ית כל תרבא דעל גוא וית חצר כבדא וית תרתין כולין וית תרבהן ואסיק משה למדבחא׃ 17 וית תורא וית משכיה וית בסריה וית אוכליה אוקיד בנורא מברא למשריתא כמא די פקיד יי ית משה׃ 18 וקריב ית דכרא דעלתא וסמכו אהרן ובנוהי ית ידיהון על ריש דכרא׃ 19 ונכס וזרק משה ית דמא על מדבחא סחור סחור׃

6 Applicavitq; Moyſes Aaron, et filios ej⁹: et lavavit eos aquâ. 7 Et poſuit ſup eũ tunicã, et accinxit eum balteo, et induit eum pallio, et poſuit ſup eum ſuperhumerale: et accinxit eum balteo ſuperhumera- 8 lis, ornavitque eum in eo. Et poſuit ſup eum rationale: & poſuit in rationale Urim & 9 Thummim. Et poſuit cidarim ſuper caput ejus: & ſuper cidarim contra faciem ejus, poſuit laminam auream, coronam ſanctitatis; ſicut præ- 10 ceperat Dominus Moyſi. Tulitque Moyſes oleum unctionis; & unxit tabernaculũ, et omnia quæ in eo erant: et ſan- 11 ctificavit ea. Aſperſitq; ex eo ſuper altari, ſepties: & unxit altare, et omnia vaſa ejus; & labrum, et baſim ejus, ut ſan- 12 ctificaret ea. Effuditq; de oleo unctionis ſup caput Aaron: & unxit eum, ut ſanctificaret 13 eum. Applicavitque Moyſes filios Aaron; & veſtivit eos tunicis, & cinxit eos balteis; & ornavit eos mitris: ſicut præceperat Dominus Moyſi. 14 Et obtulit vitulum pro peccato: & impoſuit Aaron & filii ejus manus ſuas ſuper caput vituli qui offerebatur pro 15 peccato. Immolavitque eum, & tulit Moyſes ſanguinem; & poſuit ſuper cornua altaris per circuitum digito ſuo, & mundavit altare: reliquum autem ſanguinem fudit ad fundamentum altaris; & ſanctificavit illud, ut expiaret il- 16 lud. Tulitque omnem adipem qui erat ſuper inteſtina; & reticulum jecoris, & duos renes & adipem eorum: & adolevit Moyſes in altari. 17 Vitulũ autẽ et pellẽ ej⁹, et carnẽ ej⁹ et fimũ ej⁹, combuſſit igni extra caſtra: ſicut præce- 18 perat Dñs Moyſi. Et obtulit arietem holocauſti: & impoſuerunt Aaron & filii ejus manus ſuas ſuper caput arie- 19 tis. Immolavitq; eum: & aſpſit Moyſes ſanguinem ejus per circuitum altaris.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VER. SAM.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Et accedere fecit Moſes Aaronem, & filios ejus, & lavit vit eos in aquis. Poſteà po- 6 7 *ſuit ſuper eum tunicam, & cinxit eum baltheo; & veſtivit eum pallio, poſuitque ſuper eum Ephod, & conſtrinxit eum cingulo Ephod, et amicivit eum cum eo. Poſuit* 8 *etiam ſuper eum rationale, deditque ſuper rationale (a) Urim & Thummim. Impo-* 9 *ſuitq; cidarim ſuper caput ejus, & poſuit ſuper cidarim è regione faciei ejus laminam auream, coronam ſanctitatis, ſicut præceperat Dominus Moſi. Deinde cepit Moſes* 10 *oleum unctionis, & unxit tabernaculum, & omnia quæ erant in eo; et ſanctificavit ea. Aſperſit quoque de eo ſuper* 11 *altare ſepties, & unxit altare, & omnia vaſa ejus, & labrum, & baſim ejus, ut ſanctificaret illa. Deinde effudit* 12 *de oleo unctionis ſuper caput Aaronis, & unxit eum ut ſanctificaret eum. Et accedere fecit Moſes filios Aaro-* 13 *nis, & induit eos tunicis, & cinxit eos baltheis, & redimivit eos tiaris, ſicut præceperat Dominus Moſi. Ad-* 14 *duxit etiã vitulum pro peccato, & impoſuerunt Aaron, & filii ejus manus ſuas ſuper caput vituli pro peccato. Et jugulavit, & cepit Moſes* 15 *ſanguinẽ, et poſuit ſuper cornua altaris in circuitu cum digito ſuo: mundavitque altare, & ſanguinem effudit ad baſim altaris, & ſanctificavit illud, ut expiationes fierent ſuper illo. Poſteà ac-* 16 *cepit omnem adipem qui eſt ſuper inteſtina, & reticulum hepatis, & duos renes, & adipem eorũ, & adolevit Moſes ſuper altare. Vitulum* 17 *autem, & pellem ejus, et carnem ejus, & fimum ejus combuſſit igne extra caſtra, ſicut præcepit Domin⁹ Moſi. Ad-* 18 *duxit quoque arietem holocauſti, et impoſuerunt Aaron, & filii ejus manus ſuas ſuper caput arietis. Et macta-* 19 *vit, & fudit Moſes, ſanguinem ſuper altare in circuitu.*

VER. SAM. (*a*) Elucidationes & Perfectiones.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

6 * فقدم هارون وبنيه وغسلهم بالماء * وجعل عليه القميص * وقلده الزنار * والبسه الممطر * وجعل
7 عليه الصدرة * وشده بها منها وصدره بها * وصير عليه البدنة * وجعل فيها الانوار والصحايح
8 * وصير العمامة على راسه وجعل دونها مما يلي وجهه عصابة الذهب تاج القدس * حسبما امر
9 الله به موسى * واخذ موسى دهن المسح ومسح به المسكن وجميع ما فيه وقدسهما * ونضح منه
10 11 على المذبح سبع نضحات * ومسح المذبح وجميع انيته * والحوض وقعدته وقدسها * وصب من
12 دهن المسح على راس هرون وقدسه * وقدم موسى بني هرون * والبسهم قمصانا * وقلدهم
13 زنانير والبسهم قلانس * حسبما امر الله به موسى * ثم قدم رب الذكاة واسند هرون وبنوه ايديهم
14 على راسه * فذبحه موسى * واخذ شيا من دمه وجعل على اركان المذبح مستديرا باصبعه
15 وذكاه * وباقي الدم صبه عند اساسه * وقدسه واستغفر عنه * واخذ موسى جميع
16 الترب الذي على الجوف وزيادة الكبد والكليتين وشحمهما * وقتر ذلك على المذبح
17 18 * والرب مع جلده ولحمه مع فحثه احرقه بالنار خارج العسكر * كما امر الله موسى به * ثم قدم
19 كبش الصعيدة * فاسند هرون وبنوه ايديهم على راسه * فذبحه موسى ونضح الدم
على المذبح مستديرا *

Admovitque Haronem & filios ejus, & 6 *lavit eos aquâ. Et impoſuit ei ſubuculam* 7 *& cinxit illum zona, & induit eum pluviali, & poſuit ſuper eum pectorale, ſtrinxitque illum cometipſo, & cinxit pectus ejus ipſo. Et poſuit ſuper illud thoracem,* 8 *& poſuit in illo Dilucidationes & Veritates. Et poſuit cidarim ſuper caput ejus,* 9 *& poſuit ſub illa à parte contigua faciei ipſius vittam aureã, diadema ſanctitatis, juxta id quod præceperat Deus Muſæ. Et* 10 *ſumpſit Muſa oleum unctionis, & unxit ipſo habitaculum & quicquid erat in illo, & ſanctificavit utraque. Et aſperſit de* 11 *illo ſuper altare ſeptem aſperſiones, & unxit altare, & omnia vaſa ejus, & urnam ac baſim ejus, & ſanctificavit ea. Et* 12 *effudit de oleo unctionis ſuper caput Haronis, & ſanctificavit illum. Admovitq;* 13 *Muſa filios Haronis, & induit eos ſubuculis, & cinxit eos zonis, & veſtivit eos cucullis, ſecundũ id quod præceperat Deus Muſæ. Deinde obtulit vitulũ expiationis,* 14 *impoſueruntque Haron & filii ejus manus ſuas ſuper caput ejus. Et mactavit eũ Mu-* 15 *ſa, ſumpſitq; aliquantulũ de ſanguine ejus, & poſuit ſuper angulos altaris circũcirca digito ſuo, & expiavit illud, & reliquũ ſanguinẽ fudit propè fundamentũ ipſius, & ſanctificavit illud, & veniã impetravit pro eo. Accepitq; Muſa totam adipem quæ eſt ſuper ventre, & redundantiã je-* 16 *cinoris, et ambos renes, ac pinguedinẽ eorũ, & adolevit ea ſuper altari. Et vitulũ cũ* 17 *pelle ej⁹, et carnẽ ipſi⁹ cũ ej⁹ fimo, cõbuſſit igne extra caſtra, ſicuti præcepit De⁹ Muſæ. Deinde admovit arietem holocauſti, impo-* 18 *ſueruntq; Haron et filii ejus man⁹ ſuas ſuper caput ejus. Et mactavit eum Muſa, et* 19 *ſparſit ſanguinem ſuper altare in gyrum.*

ספר ויקרא: ח

,caput Moſeh fecit ſuffire &:ipſius fruſta in truncavit arietem Et
20 ואת־האיל נתח לנתחיו ויקטר משה את־הראש
lavit genua & ,inteſtinum Et ,adipem & ,fruſta &
21 ואת־הנתחים ואת־הפדר: ואת־הקרב ואת־הכרעים רחץ
ipſe Aſcenſio .altari in arietem totum Moſeh fecit ſuffire&:aquis in
במים ויקטר משה את־כל־האיל המזבחה עלה הוא
Dñs præcepit quemadmodum ,Domino ipſe Ignitio .quietis odorem in
לריח־ניחח אשה הוא ליהוה כאשר צוה יהוה
arietem ,ſecundum arietem fecit appropinquare Et .Moſeh
22 את־משה: ויקרב את־האיל השני איל
caput ſuper ſuas manus ejus filii & ,Aharon fulcierunt & ,plenitudinum
המלאים ויסמכו אהרן ובניו את־ידיהם על־ראש
ſuper dedit & ,ejus ſanguine de Moſeh cepit & ,mactavit Et .arietis
23 האיל: וישחט ויקח משה מדמו ויתן על־
,dexteræ ejus manus pollicem ſuper & ,dexteræ Aharon auris cartilaginem
תנוך און־אהרן הימנית ועל־בהן ידו הימנית
,Aharon filios fecit appropinquare Et .dexteri ejus pedis pollicē ſuper &
24 ועל־בהן רגלו הימנית: ויקרב את־בני אהרן
,dexteræ eorum auris cartilaginem ſuper ſanguine de Moſeh dedit &
ויתן משה מן־הדם על־תנוך אזנם הימנית
eorum pedis pollicem ſuper & ,dexteræ eorum manus pollicē ſuper &
ועל־בהן ידם הימנית ועל־בהן רגלם
.undiquaque altari ſuper ſanguinem Moſeh ſparſit & : dexteri
הימנית ויזרק משה את־הדם על־המזבח סביב:
ſuper qui adipem totum & ,caudam & ,adipem cepit Et
25 ויקח את־החלב ואת־האליה ואת־כל־החלב אשר על־
,eorũ adipem & ,renes duos & ,jecoris fibram & ,inteſtinũ
הקרב ואת יתרת הכבד ואת־שתי הכלית ואת־חלבהן
facies ad quæ infermentatorũ caniſtro de Et .dextrum armum &
26 ואת שוק הימין: ומסל המצות אשר לפני
,unam olei panis placentam & ,unam azymi placentam tulit ,Domini
יהוה לקח חלת מצה אחת וחלת לחם שמן אחת
.dextrum armum ſuper & ,adipes ſuper poſuit & :unum laganũ &
ורקיק אחד וישם על־החלבים ועל שוק הימין:
ea agitavit &:ej' filiorũ volas ſuper &,Aharõ volas ſuper omnia dedit Et
27 ויתן את־הכל על כפי אהרן ועל כפי בניו וינף אתם
,eorũ volis deſuper ea Moſeh cepit Et .Domini facies ad agitatione
28 תנופה לפני יהוה: ויקח משה אתם מעל כפיהם
.quietis odorẽ in ea Plenitudines .aſcenſionem ſuper altari in fecit ſuffire Et
ויקטר המזבחה על־העלה מלאים הם לריח ניחח
illud elevavit &,pectus Moſeh cepit Et .Domino ipſa Ignitio
29 אשה הוא ליהוה: ויקח משה את־החזה ויניפהו
fuit Moſeh ipſi ;plenitudinum ariete ex ,Domini facies ad elevatione
תנופה לפני יהוה מאיל המלאים למשה היה
Moſeh cepit Et .Moſeh Dominus præcepit quēadmodũ ,diſtributionē in
30 למנה כאשר צוה יהוה את־משה: ויקח משה
,Aharõ ſuper aſperſit&,altare ſuper qui ſanguine de & ,unctionis oleo ex
משמן המשחה ומן־הדם אשר על־המזבח ויז על־אהרן
ſãctificavit Et.ſecũ ej' filiorũ veſtes ſuper &,ej' filios ſuper &,ej' veſtes ſuper
על־בגדיו ועל־בניו ועל־בגדי בניו אתו ויקדש
.ſecũ ej' filiorum veſtes & ,ejus filios & ,ejus veſtes , Aharon
את־אהרן את־בגדיו ואת־בניו ואת־בגדי בניו אתו:

Verſio VULG. LAT.

20 Ipſúmque arietem in fruſta concîdens, caput ejus, & artus, & adipem adolevit igni, 21 Lotis priùs inteſtinis & pedibus, totúmque ſimul arietem incendit ſuper altare, eò quòd eſſet holocauſtum ſuaviſſimi odoris Domino, ſicut 22 præceperat ei. Obtulit & arietem ſecundum, in conſecratione ſacerdotum: poſuerúntque ſuper caput ejus Aaron & filii ejus manus ſuas. 23 Quem cùm immolâſſet Moyſes, ſumens de ſanguine ejus, tetegit extremum auriculæ dextræ Aaron, & pollicem manûs ejus dextræ, ſimiliter 24 & pedis. Obtulit & filios Aaron, cúmque de ſanguine arietis immolati tetegiſſet extremum auriculæ ſingulorum dextræ, & pollicem manûs ac pedis dextri, reliquum fudit ſuper altare per circuitum: 25 Adipem verò, & caudam, omnémque pinguedinem quæ operit inteſtina, reticulúmque jecoris, & duos renes cum adipibus ſuis & armo dextro 26 ſeparavit. Tollens autem de caniſtro azymorum, quod erat coram Domino, panem abſq; fermẽto unũ, & collyridam conſperſam oleo, laganúmque, poſuit ſuper adipes, 27 & armum dextrum, Tradens ſimul omnia Aaron & filiis ejus. Qui poſtquam levaverunt ea coram Domino, 28 Rurſum ſuſcepta de manibus eorum, adolevit ſuper altare holocauſti, eò quòd conſecrationis eſſet oblatio, in odorem ſuavitatis, ſacrificii Do- 29 mino. Tulítque pectuſculum, elevans illud coram Domino, de ariete conſecrationis, in partem ſuam, ſicut præcepe- 30 rat ei Dominus. Aſſuménſq; unguentum, & ſanguinem qui erat in altari, aſperſit ſuper Aaron & veſtimenta ejus, & ſuper filios illius ac veſtes eorum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

20 Καὶ ἀνήνεγκε Μωυσῆς ὅλον τὸν κριὸν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. (ϖ) ὁλοκαύτωμά ἐστιν εἰς ὀσμὴν εὐωδίας· κάρπωμά ἐστι τῷ κυρίῳ, καθάπερ ἐνετείλατο κύριος τῷ Μωυσῇ. 21 Καὶ προσήγαγε Μωυσῆς τὸν κριὸν, τὸν δεύτερον (ρ) κριὸν τελειώσεως· καὶ ἐπέθηκεν Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὰς χεῖρας αὐτῶν 22 ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ κριοῦ. Καὶ ἔσφαξεν αὐτόν. καὶ ἔλαβε Μωυσῆς ἀπὸ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸν λοβὸν τοῦ ὠτὸς Ἀαρὼν τοῦ δεξιοῦ, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς χειρὸς τῆς δεξιᾶς, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ ποδὸς τοῦ δεξιοῦ. 23 Καὶ προσήγαγε Μωυσῆς τοὺς υἱοὺς Ἀαρὼν· καὶ ἐπέθηκε Μωυσῆς ἀπὸ τοῦ αἵματος ἐπὶ τοὺς λοβοὺς τῶν ὤτων τῶν δεξιῶν, καὶ ἐπὶ τὰ ἄκρα (σ) τῶν χειρῶν αὐτῶν τῶν δεξιῶν, καὶ ἐπὶ τὰ ἄκρα (τ) τῶν ποδῶν αὐτῶν τῶν δεξιῶν. καὶ προσέχεε Μωυσῆς τὸ αἷμα 24 ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ. Καὶ ἔλαβε τὸ στέαρ καὶ τὴν ὀσφὺν, καὶ τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τῆς κοιλίας, καὶ τὸν λοβὸν τοῦ ἥπατος, καὶ τοὺς δύο νεφροὺς, καὶ τὸ στέαρ τὸ ἐπ' αὐ- 25 τῶν, καὶ τὸν βραχίονα τὸν δεξιόν· Καὶ ἀπὸ τοῦ κανοῦ τῆς τελειώσεως, τοῦ ὄντος ἔναντι (υ) κυρίου, καὶ ἔλαβεν ἄρτον ἕνα ἄζυμον, καὶ ἄρτον ἐξ ἐλαίου ἕνα, καὶ λάγανον ἕν· καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸ στέαρ, καὶ τὸν 26 βραχίονα τὸν δεξιόν· Καὶ ἐπέθηκεν ἅπαντα ἐπὶ τὰς χεῖρας Ἀαρὼν, καὶ ἐπὶ τὰς χεῖρας τῶν υἱῶν αὐτοῦ, καὶ ἀνήνεγκεν αὐ- 27 τὰ ἀφαίρεμα ἔναντι κυρίου. Καὶ ἔλαβε Μωυσῆς ἀπὸ τῶν χειρῶν αὐτῶν, καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὰ Μωυσῆς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ἐπὶ τὸ ὁλοκαύτωμα τῆς τελειώσεως, ὅ ἐστιν ὀσμὴ εὐωδίας· κάρπωμά 28 ἐστι τῷ κυρίῳ. Καὶ λαβὼν Μωυσῆς τὸ στηθύνιον, (φ) ἀφεῖλεν αὐτὸ ἐπίθεμα ἔναντι κυρίου ἀπὸ τοῦ κριοῦ τῆς τελειώσεως. καὶ ἐγένετο Μωυσῇ ἐν μερίδι, καθὰ ἐνετείλατο 29 κύριος τῷ Μωυσῇ. Καὶ ἔλαβε Μωυσῆς ἀπὸ τοῦ ἐλαίου τῆς χρίσεως, καὶ ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ (χ) προσέρρανεν ἐπὶ Ἀαρὼν, καὶ τὰς στολὰς αὐτοῦ, καὶ τοὺς υἱοὺς (ψ) αὐτοῦ, καὶ τὰς στολὰς τῶν υἱῶν αὐτοῦ μετ' (ω) αὐτοῦ. * Καὶ ἡγίασεν 30 Ἀαρὼν, καὶ τὰς στολὰς αὐτοῦ, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ τὰς στολὰς τῶν υἱῶν αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ.

Et obtulit Moyſes totum arietem ſuper altare. Holocauſtoma eſt in odorem ſuavitatis: hoſtia eſt Domino, ſicut præcepit Dominus Moyſi. 21 *Et adduxit Moyſes arietem, arietem illum ſecundum conſummationis. Et impoſuit Aaron & filii ejus manus ſuas ſuper caput arietis.* 22 *Et jugulavit eum. Et ſumpſit Moyſes de ſanguine ejus, & impoſuit ſuper pennam auris dextræ Aaron, & ſuper ſummitates manûs dexteræ, & ſuper ſummitatem pedis dexteri.* 23 *Et applicuit Moyſes filios Aaron: & impoſuit Moyſes de ſanguine ſuper pennas aurium dexterarum, & ſuper ſummitatem manuum eorum dexterarum, & ſuper ſummitates pedum eorum dexterorum. Et effudit Moyſes ſanguinem ſuper altare in circuitu.* 24 *Et ſumpſit adipem, & lumbum, & adipem qui ſuper ventrem, & pennam jecoris, & ambos renes, & adipem qui ſuper eos, & brachium dextrum:* 25 *Et de caniſtro conſummationis, quod eſt ante Dominum, ſumpſit panem unum azymum, & panem ex oleo unum, & laganum unum:* 26 *& impoſuit ſuper adipem, & brachium dextrum. Et impoſuit omnia ſuper manus Aaron, & ſuper manus filiorum ejus, & obtulit ea demptionem ante Dominum.* 27 *Et ſumpſit Moyſes ex manibus eorum, & obtulit ea Moyſes ſuper altare, ſuper holocauſtoma conſummationis, quod eſt odor ſuavitatis: hoſtia eſt Domino.* 28 *Et ſumens Moyſes pectuſculum, abſtulit illud impoſitionem ante Dominum, de ariete conſummationis. Et factum eſt Moyſi in parte, ſicut præcepit Dominus Moyſi.* 29 *Et ſumpſit Moyſes de oleo unctionis, & de ſanguine qui ſuper altare, & aſperſit ſuper Aaron, & ſtolas ejus, & filios ejus, & ſtolas filiorum ejus cum eo.* 30 *Et ſanctificavit Aaron, & ſtolas ejus, & filios ejus, & ſtolas filiorum ejus cum eo.*

MS.A. (ϖ) ὁλοκαύτωμα ὅ ἐστιν (ρ) κριὸν τῆς τελειώσεως· (σ) τῶν ποδῶν αὐτῶν τῶν (τ) χειρῶν αὐτῶν τῶν (υ) κυρίου, ἔλαβεν (φ) ἀφεῖλεν τὸ ἐπίθεμα (χ) προσέρανεν (ψ) αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, (ω) αὐτοῦ * Καὶ εἶπεν Μωυσῆς

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]

Ipſum verò arietẽ diſſecuit membratim: & elevavit Moſes caput, & membra, & adipem. 21 Inteſtinũ verò & crura lavit aquâ: levavitq; Moſes arietem integrum ad altare, combuſtionẽ pro holocauſto, in odorẽ ſuffit' ſacrificium Dño, quemadmodũ præcepit Dñs Moſi. 22 Et adduxit arietẽ ſecundum, arietẽ complemẽti, poſueruntq; Aharon & filii ej' man' ſuas ſuper caput arietis. 23 Et mactavit eum Moſes, & accepit de ſanguine ej', & ſparſit ſuper auriculam auris Aharonis dextræ, & ſuper pollicẽ manûs ej' dextræ, & ſuper pollicẽ pedis ej' dextri. 24 Et accedere fecit filios Aharonis, ſparſitq; Moſes de ſanguine ſuper auriculas auriũ eorũ dexterarũ, & ſuper pollices manuũ eorum dexterarũ, & ſup pollices pedũ eorũ dexterorum: ſparſit etiã Moſes ſuper altare per ambitũ. 25 Et accepit adipẽ, & caudã, totumq; velum quod tegit abdomẽ, & ſeptũ jecinoris, duoſq; renes & adipẽ eorũ, & armum dexterum. 26 Et de caniſtro azymi quod erat coram Dño, accepit placentã unam infermentatã, et placentã unã olei, et laganũ unũ: 27 Poſuitq; ſuper adipẽ et ſup armũ dexterũ, & poſuit ea omnia in manibus Aharonis & in manib' filiorum ejus, & ſeparavit ea ſeparationẽ corã Dño. 28 Deinde ſumpſit ea Moſes è manib' eorum, & elevavit ea ad altare in combuſtionẽ holocauſti, ut eſſet complemẽtum in odorẽ ſuffit' ſacrificium Dño. 29 Et accipiens Moſes pectuſculum, ſeparavit illud ſeparationẽ corã Dño: & ex ariete complemẽti facta fuit portio Moſi, quemadmodum præceperat Dñs Moſi. 30 Accepit etiã Moſes ex oleo unctionis, & ex ſanguine qui erat ſuper altare, ſparſitq; ſuper Aharonẽ & ſuper veſtes ej', & ſuper filios ej', necnon ſuper veſtes filiorum ej' cum illo; & conſecravit Aharonẽ veſteſq; ipſi', & filios ejus & veſtes filiorum ejus cum eo.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.
תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

20 וית דכרא פלג לאברוהי ואסיק
משה ית רישא וית איבריא וית
תרבא: 21 וית גווא וית כרעיא חליל
במיא ואסיק משה ית כל דכרא
למדבחא עלתא הוא לאתקבלא
ברעוא קורבנא הוא קדם יי כמא
די פקיד יי ית משה: 22 וקריב ית
דכרא תנינא דכר קורבניא וסמכו
אהרן ובנוהי ית ידיהון על ריש
דכרא: 23 ונכס ונסב משה מדמיה
ויהב על רום אודנא דאהרן
דימינא ועל אליון ידיה דימינא
ועל אליון רגליה דימינא: 24 וקריב ית
בני אהרן ויהב משה מן דמא על
רום אודנהון דימינא ועל אליון
ידיהון דימינא ועל אליון רגלהון
דימינא וזרק משה ית דמא על
מדבחא סחור סחור: 25 ונסב ית
תרבא וית אליתא וית כל תרבא
די על גווא וית חצר כבדא וית
תרתין כולין וית תרבהן וית שוקא
דימינא: 26 ומסלא דפטיריא די קדם
יי נסב גריצתא פטירתא חדא
וגריצתא דלחים משח חדא ואספוג
חד ושוי על תרביא ועל שוקא
דימינא: 27 ויהב ית כולא על ידי
אהרן ועל ידי בנוהי וארים יתהון
ארמא קדם יי: 28 ונסיב משה יתהון
מעל ידיהון ואסיק למדבחא על
עלתא קורבניא אנון לאתקבלא
ברעוא קורבנא הוא קדם יי: 29 ונסב
משה ית חדיא וארימיה ארמא
קדם יי מדכר קורבניא למשה הוה
לחולק כמא די פקיד יי ית משה:
30 ונסיב משה ממשחא דרבותא ומן
דמא די על מדבחא ואדי על אהרן
על לבושוהי ועל בנוהי ועל
לבושי בנוהי עמיה וקדיש ית
אהרן ית לבושוהי וית בנוהי וית לבושי בנוהי עמיה:

20 Arietẽ quoq; diviſit per mẽbra ejus: & adolevit Moyſes caput, et membra, et adipẽ. 21 Et inteſtina et genua lavit aquâ: adolevitq; Moyſes totũ arietem in altari; holocauſtũ eſt ut ſuſcipiatur cũ beneplacito, oblatio eſt coram Dño; ſicut 22 præceperat Dñs Moyſi. Obtulitq; arietẽ ſecundũ oblationum: et impoſuerunt Aarõ & filii ejus man' ſuas ſup caput arietis. 23 Immolavitq; eum: & tulit Moyſes de ſanguine ej', & poſuit ſup extremũ auriculæ dextræ Aaron: & ſup pollicẽ man' ej' dextræ, et ſuper pollicẽ pedis ej' dextri. 24 Obtulitq; filios Aaron; et poſuit Moyſes de ſanguine ſup extremũ auriculæ eorũ dextræ, et ſup pollicem manus eorũ dextræ, et ſup pollicẽ pedis eorũ dextri: aſperſitque Moyſes ſanguinẽ per circuitũ 25 altaris. Tulitq; adipẽ et caudã, et totũ adipẽ qui eſt ſup inteſtina: et reticulũ jecoris, & duos renes & adipẽ eorũ: et 26 armũ dextrum. De caniſtro quoq; azymorũ, quod erat coram Dño, tulit placentã azymã unã, et collyridam panis oleati unã, et laganũ unũ: et poſuit ſup adipes, et ſup armũ dexte- 27 rum. Poſuitq; oĩa in manib' Aaron, et in manib' filiorum ej': et elevavit ea elevatione 28 corã Dño. Tulitq; ea Moyſes de manib' eorũ, et adolevit in altari ſup holocauſtum: oblationes enim ſunt, ut ſuſcipiãtur cum beneplacito; oblatio 29 eſt corã Dño. Tulitq; Moyſes pectuſculum, et elevavit illud elevatione corã Dño: de ariete oblationum fuit in portionem Moyſi, ſicut præceperat 30 ei Dñs. Et tulit Moyſes de oleo unctionis, et de ſanguine qui erat ſuper altare: et aſperſit ſuper Aaron, ſuper veſtimenta ejus; & ſuper filios ejus, & ſuper veſtes filiorum ejus cum eo: Sanctificavitque Aaron, & veſtimenta ejus; & filios ejus, & veſtes filiorum ejus cum eo.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]

TEXT ET VER. SAM.
Tranſlatio Latina.

20 *Arietemq; diviſit in membra ſua; caput autem adolevit Moſes, et membra, & adipẽ.* 21 *Inteſtina verò, & crura lavit aquâ, & adolevit Moſes omnem arietem ſuper altare: holocauſtum eſt hoc in odorẽ ſuavitatis (b) ſacrificiũ ignitum Domino, ſicut præcepit Dominus Moſi.* 22 *Et obtulit arietem ſecundum, arietem (c) conſecrationum: impoſuerunt quoque Aaron & filii ejus manus ſuas ſuper caput arietis.* 23 *Et mactavit, & accepit Moſes de ſanguine ejus, & poſuit ſuper lobum auris dexteræ Aaron, et ſuper pollicem manûs ejus dexteræ, & ſuper pollicem pedis ejus dexteri.* 24 *Et accedere fecit filios Aaron, & poſuit Moſes de ſanguine ſuper lobum auris eorum dexteræ, & ſuper pollicem manûs eorum dexteræ, & ſuper pollicem pedis eorũ dexteri: deinde fudit Moſes ſanguinẽ ſuper altare in circuitu.* 25 *Sed cepit adipem cum cauda, & omnem adipem qui eſt ſuper inteſtina, & reticulum jecoris, & duos renes, & adipem eorum, & armum dextrum.* 26 *De caniſtro etiam azymorum quod eſt corã Domino, ſumpſit placentam azymam unam, & placentam panis cum oleo unam, & laganum unum, poſuitque ſuper adipes & ſuper armum dexterum.* 27 *Et poſuit hoc omne ſuper volas Aaronis, & ſuper volas filiorum ejus, & ventilavit ea ventilatione coram Domino.* 28 *Poſteà accepit iſta Moſes de volis eorum, adolevitque in altari cum holocauſto: (d) conſecrationes ſunt iſtæ in odorem ſuavitatis, (e) ſacrificium ignitum Domino.* 29 *Accepitq; Moſes pectuſculũ, & ventilavit illud ventilatione coram Domino de ariete (f) conſecrationum: Moſi fuit in portionem, ſicut præceperat Dominus Moſi.* 30 *Et ſumpſit Moſes de oleo unctionis, et de ſanguine qui erat ſuper altare, quæ ſparſit ſuper Aaron, et ſuper veſtes ejus, et ſuper filios ejus, & ſuper veſtes filiorum ejus cum eo: ſanctificavitq; Aaronem, & veſtes ejus, & filios ejus, et veſtes filiorum ejus cum eo.*

VER. SAM. (b) oblatio eſt (c) completionis: (d) completiones (e) oblatio eſt (f) impletionum:

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 * وعضا موسي الكبش اعضا * وقدر الراس والاعضا والقصبه * والبطن والاكارع غسلها بالما *
21 وقدر موسي جميع الكبش على المذبح * هو صعيده مقبول مرضي قربانا لله * كما امر الله موسي * ثم
22 قدم الكبش الثاني كبش الكمال * واسند هرون وبنوه ايديهم على راسه * فذبحه موسي * واخذ
23 من دمه شيا فجعله على سحمة اذن هرون اليمني * وعلى ابهام يده اليمني * وعلى ابهام رجله اليمني
24 * ثم قدم بني هرون * وجعل من الدم شيا على سحمات اذانهم اليمنيات * وعلى اباهيم ايديهم
25 اليمنيات * واباهيم ارجلهم اليمنيات * ورش موسي باقي الدم مستديرا * واخذ الثرب والالية وجميع
26 الشحم الذي على الجوف وزيادة الكبد والكليتين وشحمهما والساق اليمني * ومن سل الفطير
الذي بين يدي الله اخرج جردقة فطير وجردقة خبز مدهون ورقاقة * وصيرها على الشحوم
27 28 والساق اليمني * وجعل الكل على يد هرون وعلى يد بنيه * وحركه تحريكا لله * ثم اخذها موسي
29 من بين ايديهم * وقترها على المذبح مع الصعيده * لانها قربان كمال لله مقبول مرضي * ثم اخذ
موسي القص * وحركه تحريكا بين يدي الله * وكان لموسي نصيبا من كبش الكمال كما امر الله
30 موسي * ثم اخذ موسي من دهن المسح ومن الدم الذي على المذبح * فنضح على هرون
وثيابه وبنيه وثياب بنيه معه * وقدسهم اجمعين *

20 *Et partitus eſt Muſa arietem membratim: & adolevit caput, & membra, & hepar.* 21 *Ventrem verò & crura lavit aquâ: adolevitque Muſa totũ arietem ſuper altari: Ipſe eſt oblatio, acceptus, placans, ſacrificium Deo, uti præcepit Deus Muſæ.* 22 *Deinde admovit arietem ſecundũ, arietem complementi, poſueruntq; Haron et filii ejus manus ſuas ſuper caput ejus.* 23 *Et mactavit illum Muſa, ſumpſitque è ſanguine ipſius aliquantulum, poſuitque illũ ſuper auriculam auris Haron dexteræ, & ſuper pollicem pedis ejus dexteri.* 24 *Poſtea admovit filios Haronis, & poſuit parum ſanguinis ſuper auriculis aurium eorum dexterarum, & ſuper pollicibus manuum eorum dexterarum, & pollicibus pedum ipſorum dexterorum: ſparſitque Muſa reliquum ſanguinem circumcirca.* 25 *Et accepit adipem, & caudam, & omnem pinguedinem quæ eſt ſuper ventre, & redundantiam jecinoris, & ambos renes, & adipem eorum, & armum dexterum.* 26 *Et ex caniſtro azymorum quod eſt in conſpectu Dei, eduxit placentam azymam, placentam panis uncti, & laganum, & poſuit ea ſuper adipes & armum dexterum.* 27 *Poſuitque omnia ſuper manu Haronis, & ſuper manu filiorum ejus, & agitatione agitavit ea Deo.* 28 *Deinde accepit ea Moſes è manibus eorum, & adolevit illa ſuper altari cum holocauſto, eò quòd ſit ſacrificium complementi Deo, acceptum placabile.* 29 *Poſtea accepit Muſa pectus, & agitavit illud agitatione coram Deo, fuitque Muſæ portio de ariete complementi, ſicut præcepit Deus Muſæ.* 30 *Deinde accepit Muſa ex oleo unctionis, & ſanguine qui erat ſuper altari ſparſitque ſuper Haronem & veſtes ejus, & filios ejus ac veſtes filiorum ejus cum ipſo, & ſanctificavit eos omnes.*

ספר ויקרא : ט

carnem Excoquite: ej' filios ad & , Aharon ad Moſeh dixit Et
31 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־בָּנָיו בַּשְּׁלוּ אֶת־הַבָּשָׂר
qui panem & ; eam comedetis ibi & ,conventus tabernaculi oſtiũ
פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְשָׁם תֹּאכְלוּ אֹתוֹ וְאֶת־הַלֶּחֶם אֲשֶׁר
, Aharon : dicendo , præcepi quemadmodum , plenitudinum caniſtro in
בְּסַל הַמִּלֻּאִים כַּאֲשֶׁר צִוֵּיתִי לֵאמֹר אַהֲרֹן
igne in , pane in & ,carne in relictum Et .eam comedent ejus filii &
וּבָנָיו יֹאכְלֻהוּ׃ וְהַנּוֹתָר בַּבָּשָׂר וּבַלֶּחֶם בָּאֵשׁ 32
ſeptem egrediemini non conventus tabernaculi oſtio ex Et .comburetis
33 תִּשְׂרֹפוּ׃ וּמִפֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא תֵצְאוּ שִׁבְעַת
diebus ſeptem quia,veſtrarũ plenitudinũ dies complendi diem ad uſque,diebus
יָמִים עַד יוֹם מְלֹאת יְמֵי מִלֻּאֵיכֶם כִּי שִׁבְעַת יָמִים
,Domin' præcepit ,hac die in fecit Queadmodũ .veſtrã manum complebit
34 יְמַלֵּא אֶת־יֶדְכֶם׃ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה בַּיּוֹם הַזֶּה צִוָּה יְהוָה
conventus tabernaculi oſtium Et .vos ſuper expiandũ ad faciendum ad
35 לַעֲשֹׂת לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם׃ וּפֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד
cuſtodiam cuſtodietis & , diebus ſeptem nocte & die manebitis
תֵּשְׁבוּ יוֹמָם וָלַיְלָה שִׁבְעַת יָמִים וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־מִשְׁמֶרֶת
,Aharon fecit Et .ſum juſſus ſic quia : moriemini non & , Domini
36 יְהוָה וְלֹא תָמוּתוּ כִּי־כֵן צֻוֵּיתִי׃ וַיַּעַשׂ אַהֲרֹן
.Moſeh manu in Dominus præcepit quæ verba omnia ej' filii &
וּבָנָיו אֵת כָּל־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה׃

CAP. IX. ט

,ejus filios ad &,Aharon ad Moſeh clamavit ,octava die in fuit Et
1 וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי קָרָא מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו
filium vitulum tibi Cape : Aharon ad dixit Et .Iſrael ſeniores ad &
2 וּלְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר אֶל־אַהֲרֹן קַח־לְךָ עֵגֶל בֶּן־
facies ad fac appropinquare & integros aſcenſionem in arietẽ & ,peccatum in bovis
בָּקָר לְחַטָּאת וְאַיִל לְעֹלָה תְּמִימִם וְהַקְרֵב לִפְנֵי
caprarum hircũ Capite :dicendo ,loquêris Iſrael filios ad Et .Domini
3 יְהוָה׃ וְאֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לֵאמֹר קְחוּ שְׂעִיר־עִזִּים
,bovẽ Et .aſcenſionem in integros anni filios agnum & ,vitulũ & ,peccatũ in
4 לְחַטָּאת וְעֵגֶל וָכֶבֶשׂ בְּנֵי־שָׁנָה תְּמִימִם לְעֹלָה׃ וְשׁוֹר
munus & , Domini facies ad ſacrificandum ad pacifica in arietem &
וָאַיִל לִשְׁלָמִים לִזְבֹּחַ לִפְנֵי יְהוָה וּמִנְחָה
.vos ad viſus eſt Dominus hodie quia , oleo in confuſum
בְּלוּלָה בַשָּׁמֶן כִּי הַיּוֹם יְהוָה נִרְאָה אֲלֵיכֶם׃
:conventus tabernaculi facies ad Moſeh præcepit quæ tulerunt Et
5 וַיִּקְחוּ אֵת אֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה אֶל־פְּנֵי אֹהֶל מוֹעֵד
.Domini facies ad ſteterunt & ,cœtus omnis appropinquaverũt &
וַיִּקְרְבוּ כָּל־הָעֵדָה וַיַּעַמְדוּ לִפְנֵי יְהוָה׃
: facietis Dominus præcepit quod verbum Hoc : Moſeh dixit Et
6 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה תַּעֲשׂוּ
:Aharon ad Moſeh dixit Et .Domini gloria vos ad conſpicietur &
7 וְיֵרָא אֲלֵיכֶם כְּבוֹד יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אַהֲרֹן
,tuã aſcenſionem & ,tuum peccatum fac & altare ad Appropinqua
קְרַב אֶל־הַמִּזְבֵּחַ וַעֲשֵׂה אֶת־חַטָּאתְךָ וְאֶת־עֹלָתֶךָ
expia & ,populi appropinquationẽ fac & ,populo pro & , te pro expia &
וְכַפֵּר בַּעַדְךָ וּבְעַד הָעָם וַעֲשֵׂה אֶת־קָרְבַּן הָעָם וְכַפֵּר
.Dominus præcepit quemadmodum ,eis pro
בַּעֲדָם כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה׃

Verſio VULG. LAT.

31 Cúmque ſanctificâſſet eos in veſtitu ſuo, præcepit eis, dicens; Coquite carnes ante fores tabernaculi,& ibi comedite eas, panes quoq; conſecrationis edite, qui poſiti ſũt in caniſtro, ſicut præcepit mihi Dñs, dicens; Aaron & filii ejus comedent eos: 32 Quidquid autẽ reliquum fuerit de carnę & panibus, ignis abſumet. 33 De oſtio quoq; tabernaculi non exibitis ſeptem diebus,uſque ad diem quo complebitur temp' conſecrationis veſtræ, ſeptem enim dieb' finitur conſecratio. 34 Sicut & impræſentiarum factum eſt,ut ritus ſacrificii compleretur. 35 Die ac nocte manebitis in tabernaculo obſervantes cuſtodias Dñi, ne moriamini: ſic enim mihi præceptum eſt. 36 Fecerúntque Aaron & filii ejus cuncta quæ locutus eſt Dñs per manum Moyſi.

CAP. IX.

1 Facto autem octavo die,vocavit Moyſes Aaron & filios ejus, ac majores natu Iſrael, 2 dixítque ad Aaron; Tolle de armento vitulum pro peccato,et arietem in holocauſtum, utrumque immaculatum, & offer illos coram Dño. 3 Et ad filios Iſrael loquêris, Tollite hircum pro peccato, & vitulum atque agnum anniculos, & ſine macula,in holocauſtũ, 4 Bovem & arietem pro pacificis: & immolate eos coram Dño, in ſacrificio ſingulorum ſimilam conſperſam oleo offerentes: hodie enim Dñs apparebit vobis. 5 Tulerunt ergò cuncta quæ juſſerat Moyſes ad oſtium tabernaculi: ubi cùm 6 omnis multitudo aſtaret, Ait Moyſes, Iſte eſt ſermo, quem præcepit Dñs; Facite, & apparebit vobis gloria ejus. 7 Et dixit ad Aaron, Accede ad altare, & immola pro peccato tuo: offer holocauſtum,& deprecare pro te & pro populo, cúmque mactaveris hoſtiam populi, ora pro eo, ſicut præcepit Dominus.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

31 Καὶ εἶπε Μωυσῆς πρὸς Ἀαρὼν, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, Ἑψήσατε τὰ κρέα ἐν τῇ αὐλῇ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐν τόπῳ ἁγίῳ, καὶ ἐκεῖ φάγεσθε αὐτὰ, καὶ τοὺς ἄρτους τοὺς ἐν τῷ κανῷ τῆς τελειώσεως, ὃν τρόπον συντέτακταί μοι, λέγων, Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ φάγονται (α) αὐτά. 32 Καὶ τὸ καταλειφθὲν τῶν κρεῶν καὶ τῶν ἄρτων ἐν πυρὶ (β) κατακαύσατε. 33 Καὶ ἀπὸ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου οὐκ ἐξελεύσεσθε ἑπτὰ ἡμέρας, (γ) ἕως ἡμέρα πληρωθῇ, ἡμέρα τελειώσεως ὑμῶν. ἑπτὰ γὰρ ἡμέρας τελειώσει τὰς χεῖρας ὑμῶν, 34 Καθάπερ ἐποίησεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, ᾗ ἐνετείλατο κύριος τοῦ ποιῆσαι, ὥστε ἐξιλάσασθαι περὶ ὑμῶν. 35 Καὶ ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου καθήσεσθε ἑπτὰ ἡμέρας, (δ) ἡμέραν καὶ νύκτα. φυλάξεσθε τὰ φυλάγματα κυρίου, ἵνα μὴ ἀποθάνητε· οὕτω γὰρ ἐνετείλατό μοι 36 κύριος ὁ θεός. Καὶ ἐποίησεν Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ πάντας τοὺς λόγους, οὓς συνέταξε κύριος τῷ Μωυσῇ.

MS A. (α) ταῦτα. (β) κατακαυθήσεται. (γ) ἕως ἡμέρα ἐπληρώθη τελειώσεως (δ) ἡμέρας καὶ νύκτας. φυλάξασθε

ΚΕΦ. θ'.

1 Καὶ ἐγενήθη τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, ἐκάλεσε Μωυσῆς Ἀαρὼν, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, 2 καὶ τὴν γερουσίαν Ἰσραήλ. Καὶ εἶπε Μωυσῆς πρὸς Ἀαρὼν, Λάβε σεαυτῷ μοσχάριον ἐκ βοῶν περὶ ἁμαρτίας, καὶ κριὸν εἰς ὁλοκαύτωμα, ἄμωμα· καὶ πρόσενεγκε 3 αὐτὰ ἔναντι κυρίου. Καὶ τῇ γερουσίᾳ Ἰσραὴλ λάλησον, λέγων, Λάβετε χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, καὶ μοσχάριον, καὶ ἀμνὸν (α) ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάρπωσιν, 4 ἄμωμα, Καὶ μόσχον, καὶ κριὸν εἰς θυσίαν σωτηρίου ἔναντι κυρίου, καὶ σεμίδαλιν πεφυραμένην ἐν ἐλαίῳ· ὅτι σήμερον (β) 5 κύριος ὀφθήσεται ἐν ὑμῖν. Καὶ ἔλαβον (γ) καθὸ ἐνετείλατο Μωυσῆς ἀπέναντι τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. καὶ προσῆλθε πᾶσα συναγωγὴ, 6 καὶ ἔστησαν ἔναντι κυρίου. Καὶ εἶπε Μωυσῆς, Τοῦτο τὸ ῥῆμα, ὃ εἶπε κύριος, Ποιήσατε. καὶ ὀφθήσεται ἐν (δ) ὑμῖν ἡ δόξα κυρίου. 7 Καὶ εἶπε Μωυσῆς τῷ Ἀαρὼν, Πρόσελθε πρὸς τὸ θυσιαστήριον, καὶ ποίησον τὸ περὶ τῆς ἁμαρτίας σου, καὶ τὸ ὁλοκαύτωμά σου, καὶ (ε) ἐξίλασαι περὶ σεαυτοῦ, καὶ τοῦ οἴκου σου· καὶ ποίησον τὰ δῶρα τοῦ λαοῦ, καὶ ἐξίλασαι περὶ αὐτῶν, καθάπερ ἐνετείλατο κύριος τῷ Μωυσῇ.

MS.A. Κεφ. θ'. (α) εἰς ὁλοκάρπωσιν ἐνιαύσιον, (β) ὀφθήσεται κύριος ἐν ὑμῖν. (γ) καθὼς (δ) ὑμῖν δόξα (ε) ἐξιλάσῃ

Et dixit Moyſes ad Aaron, & filios ejus, Coquite carnes in (f) atrio tabernaculi teſtimonii in loco ſancto; & ibi comedetis eas,& panes qui in caniſtro conſummationis, quemadmodum præceptum eſt mihi, dicens, Aaron, & filii ejus comedent ea. 31 *Et reſiduum carnium & panum in igni comburite.* 32 *Et ex oſtio tabernaculi teſtimonii non egrediemini ſeptem dies, (g) donec dies impleatur, dies conſummationis veſtræ. Septem enim diebus conſummabit manus veſtras, Sicut fecit in die hac, quã præcepit Dominus ad faciendum, ad depropiciandum pro vobis.* 33 34 *Et ad oſtium tabernaculi teſtimonii ſedebitis ſeptem dies, die ac nocte. Cuſtodietis cuſtodias Domini, ut non moriamini: Ita enim mandavit mihi Dominus Deus.* 35 *Et fecit Aaron & filii ejus, omnia verba quæ præcepit Dominus Moyſi.* 36

CAP. IX.

Et factum eſt die octavo, vocavit Moyſes Aaron,& filios ejus & (a) ſeniores Iſrael. 1 *Et dixit Moyſes ad Aaron, Sume tibi vitulum ex bobus pro peccato, & arietem in holocauſtum, ſine macula: & offer ea ante Dominum.* 2 *Et ſenioribus Iſrael loquere,dicens, Accipite hircum ex capris unum pro peccato,(b) & vitulum, & agnum anniculum in holocarpoſim, ſine macula,* 3 *Et vitulum & arietem in ſacrificium ſalutaris ante Dominum, et ſimilam conſperſam in oleo: quoniam hodie Dominus videbitur in vobis.* 4 *Et ſumpſerũt,ſicut mandavit Moyſes, ante tabernaculum teſtimonii. Et acceſſit omnis ſynagoga, et ſteterunt ante Dominum.* 5 *Et dixit Moyſes, Hoc eſt verbum, quod dixit Dominus; Facite,et videbitur in vobis gloria Domini.* 6 *Et dixit Moyſes ad Aaron, Accede ad altare, et fac quod pro peccato tuo,et holocauſtum tuum,et exora pro te,et pro domo tua: et fac munera populi, et exora pro eis, ſicut mandavit Dominus Moyſi.* 7

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

31 Et dixit Moſes ad Aharonẽ & ad filios ej', Coquite carnẽ in oſtio tabernaculi temporis, ibiq; comedite eam cum pane qui eſt in caniſtro compleméti, quemadmodum juſſũ eſt mihi, ut Aharon & filii ejus comederẽt eã. 32 Et quod remanebit ex carne & ex pane, igne comburetis. 33 Et de oſtio tabernaculi tẽporis ne egrediamini ſeptẽ dieb', donec abſolvantur dies compleméti veſtri: nam ſeptẽ dieb' complebuntur man' veſtræ. 34 Quẽadmodum feci in die iſta, ſic præcepit Dñs faciẽdum & expiãdum pro vobis. 35 Et in oſtio tabernaculi temporis ſedete ſeptẽ dieb' diu noctuque, & obſervate obſervationes Dñi, ut ne moriamini: ita enim mihi mandatũ eſt. 36 Fecit itaq; Aharon & filii ej' omnes ſermones quos præceperat Dñs per manum Moſis.

CAP. IX.

1 Factúmq; eſt in die octavo, ut convocaret Moſes Aharonem & filios ejus, ſenioreſque filiorum Iſrael; 2 Diceretque ad Aharon,Tolle tibi vitulum unum bubulum pro peccato,& arietẽ exortẽ maculâ in holocauſtum pacificum,& offer coram Dño. 3 Filiis autem Iſrael dixit, Tollite vobis hircum caprarum pro peccato, & vitulum, & agnum anniculos in quibus nulla ſit macula, ad combuſtionẽ holocauſti. 4 Et bovem, atq; arietẽ ad ſacrificium pacificum corã Dño,& farinã ſubactã oleo: quoniã hodie apparitur' eſt vobis Dñs. 5 Tulerunt igitur quicquid præcepit eis Moſes,& venerunt ante tabernaculum temporis: & accedẽs univerſ' cœtus, ſteterunt corã Dño. 6 Dixitq; Moſes, Iſte eſt ſermo quẽ præcepit Dñs ut faceretis, & apparebit ſuper vos gloria Dñi. 7 Deinde dixit Moſes ad Aharonẽ, Accede ante altare, & offer peccatum tuum & holocauſtum tuum pacificum, & fac expiationem pro te & pro populo: & offer ſacrificium populi, & fac expiationem pro eis quemadmodum præcepit Dominus.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

31 וַאֲמַר מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וְלִבְנוֹהִי בַּשִּׁילוּ יָת בִּסְרָא בִּתְרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא וְתַמָּן תֵּיכְלוּן יָתֵיהּ וְיָת לַחְמָא דִּי בְּסַל קוּרְבָּנַיָּא כְּמָא דִּי אִתְפַּקֵּדִית לְמֵימַר אַהֲרֹן וּבְנוֹהִי יֵיכְלוּנֵיהּ׃ 32 וּדְאִשְׁתְּאַר בְּבִשְׂרָא וּבְלַחְמָא בְּנוּרָא תּוֹקְדוּן׃ 33 וּמִתְּרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא לָא תִפְּקוּן שִׁבְעָא יוֹמִין עַד יוֹם מִשְׁלַם יוֹמֵי קוּרְבָּנֵיכוֹן אֲרֵי שִׁבְעָא יוֹמִין יִתְקָרַב יָת קוּרְבָּנְכוֹן׃ 34 כְּמָא דַּעֲבַד בְּיוֹמָא הָדֵין פַּקֵּיד יְיָ לְמֶעְבַּד לְכַפָּרָא עֲלֵיכוֹן׃ 35 וּבִתְרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא תֵּיתְבוּן יֵימָם וְלֵילֵי שִׁבְעָא יוֹמִין וְתִטְּרוּן יָת מַטְּרַת מֵימְרָא דַּיְיָ וְלָא תְמוּתוּן אֲרֵי כֵן אִתְפַּקֵּדִית׃ 36 וַעֲבַד אַהֲרֹן וּבְנוֹהִי יָת כָּל פִּתְגָּמַיָּא דִּי פַּקֵּיד יְיָ בִּידָא דְמֹשֶׁה׃

ט

1 וַהֲוָה בְּיוֹמָא תְּמִינָאָה קְרָא מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וְלִבְנוֹהִי וּלְסָבֵי יִשְׂרָאֵל׃ 2 וַאֲמַר לְאַהֲרֹן סַב לָךְ עֵגֶל בַּר תּוֹרֵי לְחַטָּאתָא וּדְכַר לַעֲלָתָא שַׁלְמִין וְקָרֵיב קֳדָם יְיָ׃ 3 וְעִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּמַלֵּיל לְמֵימַר סַבוּ צְפִיר בַּר עִזֵּי לְחַטָּאתָא וְעֵגֶל וְאִמַּר בְּנֵי שְׁנָא שַׁלְמִין לַעֲלָתָא׃ 4 וְתוֹר וּדְכַר לְנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא לְדַבָּחָא קֳדָם יְיָ וּמִנְחֲתָא דְּפִילָא בִמְשַׁח אֲרֵי יוֹמָא דֵין יְקָרָא דַּיְיָ מִתְגְּלֵי לְכוֹן׃ 5 וְנַסִּיבוּ יָת דִּי פַּקֵּיד מֹשֶׁה לִקְדָם מַשְׁכַּן זִמְנָא וּקְרִיבוּ כָּל כְּנִשְׁתָּא וְקָמוּ קֳדָם יְיָ׃ 6 וַאֲמַר מֹשֶׁה דֵּין פִּתְגָּמָא דִּי פַּקֵּיד יְיָ תַּעְבְּדוּן וְיִתְגְּלֵי לְכוֹן יְקָרָא דַּיְיָ׃ 7 וַאֲמַר מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן קְרַב לְמַדְבְּחָא וַעֲבֵיד יָת חַטָּאתָךְ וְיָת עֲלָתָךְ וְכַפַּר עֲלָךְ וְעַל עַמָּא וַעֲבֵיד יָת קוּרְבַּן עַמָּא וְכַפַּר עֲלֵיהוֹן כְּמָא דִּי פַּקֵּיד יְיָ׃

31 Dixitque Moyſes ad Aaron et ad filios ejus; Coquite carnẽ in oſtio tabernaculi fœderis: & ibi comedetis eam, et panem qui eſt in caniſtro oblationũ: ſicut *præceptũ eſt mihi, dicendo*; Aaron et filii ej' comedent ea. 32 Quod autẽ reliquũ fuerit de carne et pane, igni comburetis. 33 Et de oſtio tabernaculi fœderis non exibitis ſeptẽ dieb'; uſq; quo compleantur dies oblationis veſtræ: quia ſeptẽ dieb' offeretur oblatio veſtra. 34 Sicut factum eſt hodie; præcepit Dñs fieri, ad propitiandũ pro vobis. 35 Et in oſtio tabernaculi fœderis manebitis die ac nocte, ſeptem diebus; et cuſtodietis cuſtodiam verbi Domini,& non moriemini: ſic enim præceptum 36 eſt mihi. Fecitque Aaron & filii ejus, juxta omnia verba quæ præcepit Dominus per manum Moyſi.

CAP. IX.

1 Et factũ eſt in die octavo, vocavit Moyſes Aarõ & filios 2 ejus: et ſeniores Iſrael. Dixitq; ad Aaron; Tolle tibi vitulũ de bobus pro peccato,& arietem in holocauſtum, integros: & 3 offer coram Dño. Et cum filiis Iſrael loquêris, dicens: Tollite hircum de capris pro peccato; & vitulum et agnum anniculos, integros, in holocauſtum. 4 Et bovem et arietẽ pro hoſtia ſanctificationũ, ad ſacrificandum corã Domino; & munus ſimilæ conſperſæ oleo: quoniam hodie revelabitur vobis gloria Dñi. 5 *Tuleruntq*; ea quæ juſſerat Moyſes ante tabernaculũ fœderis: acceſſitq; omnis congregatio,et 6 ſtętit corã Dño. Et ait Moyſes; Hoc verbũ, quod præcepit Dñs, facite: et revelabitur vobis 7 gloria Dñi. Dixitq; Moyſes ad Aaron: Accede ad altare & fac ſacrificiũ tuum pro peccato,et holocauſtũ tuũ; & propitia pro te;& pro populo:et fac oblationẽ populi,et propitia pro eo;ſicut præcepit Dñs.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VER. SAM.

[illegible]

TEXT. ET VER.SAM. Tranſlatio Latina.

Tum dixit Moſes Aaroni, et filiis ejus, Coquite carnem ad oſtium tabernaculi teſtimonii in loco ſancto; et ibi comedetis eam; & panem qui eſt in caniſtro(f) conſecrationum,ſicut præcepi, dicens, Aaron et filii ejus comedent ea. 31 *Quod autem reſiduum erit de carne & de pane, igne comburetis.* 32 *De porta quoque tabernaculi teſtimonii non egrediemini ſeptem diebus uſque ad diem quo completi fuerint dies(g) conſecrationum veſtrarum; ſeptem enim diebus(h) conſecrabit manus veſtras.* 33 *Sicut fecit in die iſta, præceperat Dominus ut faceret ad expiandum vos.* 34 *Ad oſtiũ quoque tabernaculi teſtimonii ſedebitis diu noctúque ſeptẽ diebus, ut cuſtodiatis cuſtodiam Domini, & non moriamini, quoniam ſic præcepi.* 35 *Et fecit Aaron, et filii ej' omnia verba quæ præceperat Dominus per manum Moſis.* 36

CAP. IX.

Factúmque eſt die octavo ut vocaret Moſes Aaronẽ et filios ejus,et ſeniores Iſrael. 1 *Tum dixit Aaroni, Sume tibi vitulum filium bovis pro peccato,et arietem in holocauſtum,(a)immaculatos, & adduc coram Domino.* 2 *Senioribus quoque Iſrael loquêris, dicens; Accipite hircum de capris in ſacrificium pro peccato,& vitulum, et agnũ, anniculos(b) immaculatos in holocauſtum;* 3 *Et bovem & arietem in pacifica ad ſacrificandũ coram Domino, et oblationem conſperſã oleo,quoniam hodiè Dominus apparuit vobis.* 4 *Et acceperunt quæ præceperat Moſes in conſpectu tabernaculi teſtimonii,& acceſſerunt omnis Congregatio,& ſteterunt coram Domino.* 5 *Dixitque Moſes, Hæc eſt res quam præcepit Dominus ut faciatis, & apparuit eis gloria Domini.* 6 *Dixitq; Moſes Aaroni,Accede ad altare, & fac peccatum tuum, & holocauſtum tuum,& expia pro te & pro populo; fac quoque munus populi & expia pro eis,ſicut præcepit Dominus.* 7

VER. SAM. (f) completionum(g)completionum veſtrarum;(h) implebit(a)integros, (b) integros

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

31 * وقال موسي لهارون وبنيه * اطبخوا هذا اللحم عند باب خباء المحضر وثم ايضا فكلوه مع الخبز
32 الذي في سل الكمال كما امرت وقلت هارون وبنوه ياكلونه * وما فضل من اللحم والخبز فاحرقوه
33 34 بالنار * ومن باب خباء المحضر لا تخرجوا سبعة ايام * الي يوم فراغ كمالكم * فان سبعة ايام تكمل
35 واجباتكم * وكما عمل بكم اليوم كذلك امر الله ان يعمل ويستغفر عنكم * وعند باب خباء المحضر
36 فاجلسوا ليلا ونهارا سبعة ايام * وتحفظوا احفاظ الله ولا تهلكوا * لاني كذا امرت * وعمل هرون وبنوه
بجميع الاوامر التي امر الله موسي بها *

* الفصل التاسع *

1 2 * فلما كان اليوم الثامن دعا فيه موسي بهارون وبنيه وشيوخ اسرايل * وقال لهرون خذ لك
3 عجلا من البقر للذكاة وكبشا للصعيدة صحاحين * وقربهما بين يدي الله * ومر بني اسرايل
4 قايلا * خذوا عتودا من الماعز للذكاة * وعجلا وخروفا ابني سنة صحاحا للصعيدة * وثورا وكبشا
5 للسلامة يذبحان بين يدي الله وهدية ملتوتة بدهن * لان هذا اليوم ملك الله متجل فيه
لكم * فقدموا ما امر الله به موسي الي باب خباء المحضر وتقدم جميع الجمع ووقفوا بين
6 7 يدي الله * قال موسي هذا الامر الذي امركم الله به * اعملوه يتجلي لكم نور الله * وقال
لهرون تقدم الي المذبح واعمل ذكاتك وصعيدتك واستغفر لك ولقومك * واعمل قربان القوم
واستغفر عنهم كما امر الله *

* *Dixitque Muſa ad Haronem & filios ejus, Coquite iſtam carnem prope januam tabernaculi præſentiæ,& ibi quoque comedite eam cum pane qui eſt in caniſtro complementi, ſicut præcepi, ac dixi; Haron & filii ejus comedent eam.* 31 *Et quod ſupererit de carne & pane, comburite igni.* 32 *Et è janua tabernaculi præſentiæ ne egrediamini ſeptem dies, uſque ad diem conſummationis complementi veſtri.* 33 *Nam ſeptem diebus complebuntur debita veſtra: & quemadmodũ factum eſt vobis hodie, ita mandavit Deus fieri,& veniam poſtulari pro vobis.* 34 *Atque ad januam tabernaculi præſentiæ ſedete nocte ac die ſeptẽ dies,& cuſtodite obſervantias Dei,& ne pereatis: quoniam ſic præceptum eſt mihi.* 35 *Fecitque Haron & filii ejus omnia præcepta quæ mandavit Deus Muſæ.* 36

CAP. IX.

* *Cumque fuiſſet dies octavus, vocavit in eo Muſa Haronem & filios ejus, & ſeniores Iſrail.* 1 *Dixitque Haroni, Sume tibi vitulum de bobus in expiationem, et arietem in holocauſtum ambos integros,et offer eos coram Deo.* 2 *Et præcipe filiis Iſrail, dicens; Accipite hœdum de capris in expiationem, et vitulum atque agnum, utrumque anniculum, integros in holocauſtum:* 3 *Et taurum atque arietem pro pace, ut mactentur ambo coram Deo: et munus ſubactum oleo, quia hac die angelus Dei apparitiurus eſt vobis.* 4 *Adduxerunt ergò quæ præcepit Deus Muſæ, ad oſtium tabernaculi præſentiæ: acceſſitque totus cœtus, ſteteruntque coram Deo.* 5 *Ait Muſa, Hoc eſt mandatum quod præcepit vobis Deus,exequimini illud,et apparebit vobis ſplendor Dei.* 6 *Et dixit Haroni, Accede ad altare, et fac expiationem tuam atque holocauſtum tuum, et poſtula veniam tibi et populo tuo: et fac ſacrificium populi, et veniam pete pro eis, uti præcepit Deus.* 7

ספר ויקרא : ט

peccati vitulum mactavit & ,altare ad Aharō appropiquavit Et
8 ויקרב אהרן אל־המזבח וישחט את־עגל החטאת
,eum ad sanguinem Aharon filii fecerunt appropinquare Et .ei quod
9 אשר־לו: ויקרבו בני אהרן את־הדם אליו
& :altaris cornua super dedit &,sanguine in suū digitū intinxit &
ויטבל אצבעו בדם ויתן על־קרנות המזבח ואת־
,renes & ,adipem Et .altaris fundamentū ad fudit sanguinē
10 הדם יצק אל־יסוד המזבח: ואת־החלב ואת־הכלית
:altare super fecit suffire ,peccato de hepate de fibram &
ואת־היתרת מן־הכבד מן־החטאת הקטיר המזבחה:
pellem & ,carnem Et .Moseh Dominus præcepit quēadmodū
11 כאשר צוה יהוה את־משה: ואת־הבשר ואת־העור
:ascensionem mactavit Et .castrametationem extra igne in cōbussit
12 שרף באש מחוץ למחנה: וישחט את־העלה
altare super eū aspersit &,sanguinem eum ad Aharō filii fecerūt invenire et
וימצאו בני אהרן אליו את־הדם ויזרקהו על־המזבח
,ejus frusta in eum ad fecerunt invenire ascensionem Et .undiquaque
13 סביב: ואת־העלה המציאו אליו לנתחיה
,intestinum lavit & .altare super fecit suffire & :caput &
14 ואת־הראש ויקטר על־המזבח: וירחץ את־הקרב
.altari in ascensionem super fecit suffire & ,crura &
ואת־הכרעים ויקטר על־העלה המזבחה:
quod peccati hircum cepit & ,populi oblationem fecit accedere Et
15 ויקרב את קרבן העם ויקח את־שעיר החטאת אשר
fecit appropinquare Et .primū sicut ipsū mundavit & ,eū mactavit & ,populo
16 לעם וישחטהו ויחטאהו כראשון: ויקרב את־
,munus fecit appropinquare Et .judicium juxta illud fecit & ,ascensionē
17 העלה ויעשה כמשפט: ויקרב את־המנחה
ascensionem præter ,altare super fecit suffire & ,ipso ex suā volā implevit &
וימלא כפו ממנה ויקטר על־המזבח מלבד עלת
pacificorum sacrificiū ,arietem & ,bovem mactavit Et .matutini
18 הבקר: וישחט את־השור ואת־האיל זבח השלמים
eū sparsit & ,eum ad sanguinem Aharon filii fecerūt invenire & :populo quod
אשר לעם וימצאו בני אהרן את־הדם אליו ויזרקהו
,ariete de & ,bove de adipes Et .undiquaq; altare super
19 על־המזבח סביב: ואת־החלבים מן־השור ומן־האיל
posuerunt Et .jecoris fibram & ,renes & ,operiens & ,caudam
20 האליה והמכסה והכלית ויתרת הכבד: וישימו
.altari in adipes fecit suffire & :pectora super adipes
את־החלבים על־החזות ויקטר החלבים המזבחה:
faciei ad elevationem Aharō elevavit dextrum armum & ,pectora Et
21 ואת החזות ואת שוק הימין הניף אהרן תנופה לפני
suas manus Aharon elevavit Et .Moseh præcepit quēadmodū ; Domini
22 יהוה כאשר צוה משה: וישא אהרן את־ידו
,ascensionem & ,peccatum faciendo à descendit & :eis benedixit & ,populū ad
אל־העם ויברכם וירד מעשת החטאת והעלה
conventus tabernaculū ad Aharon & Moseh venit Et .pacifica &
23 והשלמים: ויבא משה ואהרן אל־אהל מועד
Domini gloria est conspecta & :populo benedixerūt & ,sunt egressi &
ויצאו ויברכו את־העם וירא כבוד־יהוה
.populum omnem ad
אל־כל־העם:

Verſio VULG. LAT.

8 Statímque Aaron accedens ad altare, immolavit vitulum
9 pro peccato ſuo. Cujus ſanguinem obtulerunt ei filii ſui: in quo tingens digitum, tetigit cornua altaris, et fudit re-
10 ſiduū ad baſim ejus. Adipémque, & renunculos, ac reticulū jecoris, quæ ſunt pro peccato, adolevit ſuper altare, ſicut præceperat Dominus Moyſi.
11 Carnes verò & pellem ejus extra caſtra combuſſit igni.
12 Immolavit & holocauſti victimam: obtuleruntque ei filii ſui ſanguinem ejus, quē fudit
13 per altaris circuitum. Ipſam etiam hoſtiam in fruſta conciſam, cum capite & membris ſingulis, obtulerūt: quæ omnia ſuper altare cremavit igni,
14 Lotis aquâ priùs inteſtinis &
15 pedibus. Et pro peccato populi offerens, mactavit hir-
16 cum: expiatóque altari, Fecit
17 holocauſtum, Addens in ſacrificio libamenta, quæ pariter offeruntur; & adolens ea ſuper altare, abſque ceremo-
18 niis holocauſti matutini. Immolavit & bovem atque arieté, hoſtias pacificas populi: obtuleruntque ei filii ſui ſanguinem, quem fudit ſuper al-
19 tare in circuitum. Adipem autem bovis, & caudam arietis, renunculóſque cum adipibus ſuis, & reticulum jeco-
20 ris, Poſuerunt ſuper pectora: cúmque cremati eſſent adi-
21 pes ſuper altare, Pectora eorum, & armos dextros ſeparavit Aaron, elevans coram Domino, ſicut præceperat
22 Moyſes. Et extendens manus ad populum, benedixit ei. Sícque completis hoſtiis pro peccato, & holocauſtis, &
23 pacificis, deſcendit. Ingreſſi autem Moyſes & Aaron in tabernaculum teſtimonii, & deinceps egreſſi, benedixerunt populo. Apparuítque gloria Domini omni multitudini.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranſlatione LATINA.

8 Καὶ προσῆλθεν Ἀαρὼν πρὸς τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἔσφαξε τὸ μοσχάριον τὸ περὶ τῆς (ζ) ἁμαρτίας αὐτοῦ. 9 Καὶ προσήνεγκαν οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν τὸ αἷμα πρὸς αὐτόν. καὶ ἔβαψε τὸν δάκτυλον εἰς τὸ αἷμα, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου· καὶ τὸ αἷμα ἐξέχεεν ἐπὶ τὴν βάσιν τοῦ θυσιαστηρίου. 10 Καὶ τὸ στέαρ καὶ τοὺς νεφροὺς καὶ τὸν λοβὸν τοῦ ἥπατος τοῦ περὶ τῆς ἁμαρτίας ἀνήνεγκεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ὃν τρόπον ἐνετείλατο κύριος τῷ Μωυσῇ. 11 Καὶ τὰ κρέα καὶ τὴν βύρσαν κατέκαυσεν αὐτὰ πυρὶ, ἔξω τῆς παρεμβολῆς. 12 Καὶ ἔσφαξε τὸ ὁλοκαύτωμα· καὶ προσήνεγκαν οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν τὸ αἷμα πρὸς αὐτόν· καὶ προσέχεεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ. 13 Καὶ τὸ ὁλοκαύτωμα προσήνεγκαν αὐτὸ κατὰ μέλη αὐτὰ καὶ τὴν (η) κεφαλὴν ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. 14 Καὶ ἔπλυνε τὴν κοιλίαν καὶ τοὺς πόδας ὕδατι· καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸ ὁλοκαύτωμα 15 ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. Καὶ προσήνεγκε τὸ δῶρον τοῦ λαοῦ· καὶ ἔλαβε τὸν χίμαρον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ· καὶ ἔσφαξεν (θ) αὐτὸν, καὶ ἐκαθάρισεν αὐτὸν, καθὰ καὶ 16 τὸν πρῶτον. Καὶ προσήνεγκε τὸ ὁλοκαύ-17 τωμα, καὶ ἐποίησεν αὐτὸ ὡς καθήκει. Καὶ προσήνεγκε τὴν θυσίαν, καὶ ἔπλησε τὰς χεῖρας ἀπ᾽ αὐτῆς, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον χωρὶς τοῦ ὁλοκαυτώματος τοῦ πρω-18 ϊνοῦ. Καὶ ἔσφαξε τὸν μόσχον, καὶ τὸν κριὸν τῆς θυσίας τοῦ σωτηρίου τῆς τοῦ λαοῦ. καὶ προσήνεγκαν οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν τὸ αἷμα πρὸς αὐτὸν, καὶ προσέχεε πρὸς τὸ θυσιαστήριον κύ-19 κλῳ. Καὶ τὸ στέαρ τὸ ἀπὸ τοῦ μόσχου, καὶ τοῦ κριοῦ τὴν ὀσφὺν, καὶ τὸ στέαρ τὸ κατακαλύπτον ἐπὶ τῆς κοιλίας, καὶ τοὺς δύο νεφροὺς, καὶ τὸ στέαρ τὸ ἐπ᾽ αὐτῶν, καὶ τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ τοῦ ἥπατος· 20 καὶ ἐπέθηκε τὰ στέατα ἐπὶ τὰ στηθύνια. Καὶ ἀνήνεγκε τὰ στέατα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. 21 Καὶ τὸ στηθύνιον, καὶ τὸν βραχίονα τὸν δεξιὸν ἀφεῖλεν Ἀαρὼν ἀφαίρεμα ἔναντι κυρίου, ὃν τρόπον συνέταξε κύριος τῷ Μωυσῇ. 22 Καὶ ἐξάρας Ἀαρὼν τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν λαὸν, εὐλόγησεν αὐτούς· καὶ κατέβη ποιήσας τὸ περὶ τῆς ἁμαρτίας, καὶ τὰ (ι) ὁλοκαυτώματα, καὶ τὰ τοῦ σωτηρίου. 23 Καὶ εἰσῆλθε Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου· καὶ ἐξελθόντες (κ) εὐλόγησαν πάντα τὸν λαόν. καὶ (λ) ὤφθη δόξα κυρίου παντὶ τῷ λαῷ.

8 Et acceſſit Aaron ad altare, & jugulavit vitulum illum pro peccato ſuo. 9 Et attulerunt filii Aaron ſanguinem ad eum: & tinxit digitum in ſanguine, & impoſuit ſuper cornua altaris: & ſanguinem effudit ad baſim altaris. 10 Et adipem & renes & pennam jecoris, ejus qui pro peccato, obtulit ſuper altare; quemadmodùm mandavit Dominus Moyſi. 11 Et carnes & pellem, combuſſit ea igni extra caſtra. 12 Et jugulavit holocauſtoma: & attulerunt filii Aaron ſanguinem ad eum: & effudit ſuper altare in circuitu. 13 Et holocauſtoma obtulerunt (c) illud ſecundùm membra: ea, & caput, impoſuit ſuper altare. 14 Et lavit ventrem & pedes aquâ: & impoſuit ſuper holocauſtoma ſuper altare. 15 Et obtulit munus populi: & ſumpſit hircum pro peccato populi, & jugulavit eum: & mundavit eum, ſicut & primum. 16 Et obtulit holocauſtoma, & fecit illud, ſicut decet. 17 Et obtulit ſacrificium, & implevit manus de eo, & impoſuit ſuper altare abſque holocauſto matutino. 18 Et jugulavit vitulum, & arietem ſacrificii ſalutaris, ejus qui populi. Et attulerunt filii Aaron ſanguinem ad eum: et effudit ad altare in circuitu. 19 Et adipem, qui de vitulo, & ariete, lumbum & adipem qui operit ſuper ventrem, & ambos renes, et adipem qui ſuper eos, et pennam quæ ſuper jecur: 20 Et impoſuit adipes ſupes pectuſcula. 21 Et obtulit adipes ſuper altare. Et pectuſculum, & brachium dextrum abſtulit Aaron, demptionem ante Dominum; quemadmodùm præcepit Dominus Moyſi. 22 Et extollens Aaron manus ſuper populum, benedixit eos: et deſcendit cùm feciſſet illud pro peccato, & ipſa holocauſtomata, & illa ſalutaris. 23 Et intravit Moyſes & Aaron in tabernaculum teſtimonii. Et exeuntes benedixerunt omnem populum. Et apparuit gloria Domini omni populo.

MS.A. (ζ) ἁμαρτίας. Καὶ (η) κεφαλὴν, καὶ ἐπέθηκεν (θ) αὐτὸ, καὶ ἐκαθέρισεν καθὸ καὶ τὸ πρῶτον. (ι) ὁλοκαυτώματα τοῦ σωτηρίου. (κ) ηὐλόγησαν (λ) ὤφθη ἡ δόξα

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]

8 Acceſſit ergò Aharon ad altare, & mactavit vitulum peccati ſuum. 9 Et obtulerunt Aharoni filii ſui ſanguinem, & intinxit digitum ſuum ſanguine, ſparſitque ſuper cornua altaris: & *reliquum* ſanguinem effudit ſuper radices altaris. 10 Adipem verò cum renibus & ſepto jecoris *tollens* ex peccato, extulit ad altare quemadmodum præceperat Dñs Moſi. 11 Carnē autem & pellem igne combuſſit extra caſtra. 12 Mactavit etiam holocauſtum pacificum, & porrexerunt Aharoni filii ſui ſanguinem, ſparſitq; eum ſuper altare per ambitum. 13 Holocauſtum quoque pacificum advexerunt ei, & ſecuit illud membratim, & caput elevavit ad altare. 14 Lavitq; inteſtina cum crurib⁹, & evexit holocauſtum pacificum ad altare. 15 Deinde adduxit oblationem populi, & accipiens hircum peccati populi mactavit eum, & mundavit illum inſtar præcedentis. 16 Et obtulit holocauſtū pacificum, fecitq; illud juxta ritum ſuum. 17 Attulit & farinā, implenſq; manū ſuā ex ea, elevavit ſuper altare, præter holocauſtū pacificū hirci. 18 Mactavit etiam bovē & arietē, ſacrificium pacificum populi: & porrexerunt filii Aharonis ſanguinē ipſi, ſparſitq; eum ſuper altare circumcirca. 19 Et adipē bovis atque arietis, & caudā, necnon velamina inteſtinorū, & renes atq; ſeptū jecinoris. 20 Poſuitq; adipē ſuper pectuſcula, & adipē quidē elevavit ad altare: 21 Pectuſcula verò cum armo dextero ſeparavit Aharon ſeparationē corā Dño, prout juſſus fuerat Moſes. 22 Et elevavit Aharon man⁹ ſuas ſuper populum, & benedixit eis: tum deſcendit poſtquā obtulit peccatum, & holocauſtum pacificū, & ſacrificiū pacificum. 23 Et ingreſſi ſunt Moſes & Aharon tabernaculum temporis, egreſſiq; benedixerunt populum, & apparuit gloria Dñi corā univerſo populo.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

8 וקרב אהרן למדבחא ונכס ית עגלא דחטאתא די ליה: 9 וקריבו בני אהרן ית דמא ליה וטבל אצבעיה בדמא ויהב על קרנת מדבחא וית דמא אריק ליסודא דמדבחא: 10 וית תרבא וית כוליתא וית חצרא מן כבדא מן חטאתא אסיק למדבחא כמא די פקיד יי ית משה: 11 וית בשרא וית משכא אוקיד בנורא מברא למשריתא: 12 ונכס ית עלתא ואמטיו בני אהרן ליה ית דמא וזרקיה על מדבחא סחור סחור: 13 וית עלתא אמטיו ליה לאיברהא וית רישא ואסק על מדבחא: 14 וחליל ית גוא וית כרעיא ואסק על עלתא למדבחא: 15 וקריב ית קרבן עמא ונסיב ית צפירא דחטאתא די לעמא ונכסיה וכפריה בדמיה כקדמאה: 16 וקריב ית עלתא ועבדה כדחזי: 17 וקריב ית מנחתא ומלא ידיה מנה ואסיק על מדבחא בר מעלת צפרא: 18 ונכס ית תורא וית דכרא נכסת קודשיא די לעמא ואמטיו בני אהרן ית דמא ליה וזרקיה על מדבחא סחור סחור: 19 וית תרביא מן תורא ומן דכרא אליתא וחפי גוא וכוליתא וחצר כבדא: 20 ושויאו ית תרביא על חדותא ואסיק תרביא למדבחא: 21 וית חדותא וית שוקא דימינא ארים אהרן ארמא קדם יי כמא די פקיד משה: 22 וארים אהרן ית ידוהי לעמא וברכנון ונחת מלמעבד חטאתא ועלתא ונכסת קודשיא: 23 ועל משה ואהרן למשכן זמנא ונפקו ובריכו ית עמא ואתגלי יקרא דיי לכל עמא:

8 Acceſſitq; Aaron ad altare: et immolavit vitulum pro pecca-9 to ſuo. Obtuleruntq; filii Aarō ei ſanguinē: et tinxit digitū ſuū in ſanguine, et poſuit ſup cornua altaris: et reliquum ſāguinē fudit ad fundamentū al-10 taris. Adipē autē et renes, et reticulum jecoris de ſacrificio pro peccato, adolevit in altari: ſicut præceperat Dominus 11 Moyſi. Carnem autem et pellem combuſſit igni extra ca-12 ſtra. Immolavitque holocauſtum: et applicaverunt filii Aaron ei ſanguinē, et aſperſit eum per circuitum altaris. 13 Holocauſtum autem applicaverunt ei per membra ejus diviſum, et caput: et adolevit 14 ſuper altare. Lavitq; inteſtina et pedes: & adolevit in alta-15 ri ſuper holocauſtum. Et obtulit oblationem populi: et tulit hircum pro peccato populi; et immolavit eum et expiavit in ſanguine ejūs, ſicut ante 16 fecerat. Et obtulit holocauſtum: et fecit illud ſicut dece-17 bat. Obtulitque munus: et implevit manum ſuam ex eo, & adolevit ſuper altare: abſque 18 holocauſto matutino. Immolavitque bovem, & arietem hoſtiæ ſanctificationum populi: et applicaverunt filii Aaron ei ſanguinem, & aſperſit 19 eum per altaris circuitum. Adipes quoque de bove: & de ariete, caudam et quod operit inteſtina, et renes, et reticulū 20 jecoris. Et poſuerunt adipes ſuper pectora: adolevitq; adi-21 pes in altari. Pectora autem et femur dexterum elevavit Aaron elevatione coram Domino: ſicut præceperat Moyſes. 22 Levavitque Aaron manus ſuas ad populum, & benedixit eis: & deſcendit poſtquam fecerat hoſtiam pro peccato, & holocauſtum, et victimam ſanctificationum. 23 Et ingreſſus eſt Moyſes et Aaron in tabernaculum fœderis; & egreſſi ſunt, & benedixerunt populo: & revelata eſt gloria Domini omni populo.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

8 Tum acceſſit Aaron ad altare, & mactavit vitulum pro peccato ſuo. 9 Et attulerunt filii Aaronis ſanguinem ad eum, & tinxit digitum ſuum in ſanguine, poſuitque ſuper cornua altaris, & ſanguinem fudit ad baſim altaris. 10 Adipem verò et renes, & reticulum jecoris ex oblatione pro peccato adolevit ſuper altare, ſicut præceperat Domin⁹ Moſi. 11 Carnem autem, & pellem combuſſit igne extra caſtra. 12 Poſteà mactavit holocauſtū, & filii Aaronis tradiderunt ei ſanguinem, & fudit eum ſuper altare in circuitu. 13 Holocauſtum quoq; porrexerunt ei in fruſta ſua cum capite, et adolevit ſuper altare. 14 Lavit etiam inteſtina, & crura, et adolevit holocauſtū ſuper altare. 15 Deinde obtulit munus populi, & accepit hircum pro peccato populi, mactavitque, & mundavit eum ſicut primum. 16 Et obtulit holocauſtum, & fecit ſecundùm id quod conſtitutū erat. 17 Obtulit quoque oblationem ſimilæ, et implevit volas ſuas ex ea, & adolevit ſuper altare, præter holocauſtum matutinum. 18 Mactavit quoque bovem & arietem, ſacrificium pacificorum pro populo: Et attulerunt filii Aaronis ſanguinem ad eum, quem fudit ſuper altare in circuitu. 19 Adipes etiam de bove, & de ariete, caudam, & quod operit renes, & reticulum jecoris. 20 Poſueruntq; adipes ſuper pectuſcula, & adolevit adipes ſuper altare. 21 Pectuſcula verò, & armum dexterum ventilavit Aaron ventilatione coram Domino, ſicut præceperat Dominus Moſi. 22 Poſt hæc elevavit Aaron manum ſuam ſuper populum & benedixit ei; & deſcendit poſtquam feciſſet oblationem pro peccato, & holocauſtum, & pacifica. 23 Et ingreſſi ſunt Moſes & Aaron in tabernaculum teſtimonii; & egreſſi benedixerunt populo: Tum apparuit gloria Domini omni populo.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 فتقدم هرون الى المذبح فذبح عجل الذكاة الذي له * 9 فقدم بنو هرون الدم اليه * فغمس اصبعه فيه وجعل منه على اركان المذبح * وباقي الدم صبه عند اساس المذبح * 10 والثرب والكلى وزيادة الكبد من الذكاة قترها على المذبح كما امر الله موسى * 11 ولحمه وجلده حرقهما بالنار خارج المعسكر * 12 ثم ذبح الصعيدة وبلغ بنو هرون الدم اليه * ورشه على المذبح مستديرا * 13 ثم بلغوا اليه اعضاء الصعيدة مع الراس * وقتر ذلك على المذبح * 14 وغسل الجوف والاكارع * وقتر ذلك مع الصعيدة على المذبح * 15 ثم قدم قربان القوم * فاخذ عتود الذكاة الذي لهم * فذبحه وذكى به كالاول * 16 ثم قدم الصعيدة وصنعها كالرسم * 17 ثم قدم الهدية وملأ كفه منها * وقتر ذلك على المذبح ما خلا صعيدة الغداة * 18 وذبح الثور والكبش ذبيحتي السلامة الذين للقوم * وبلغ بنو هرون الدم اليه ورشه على المذبح مستديرا * 19 والشحوم من الثور ومن الكبش * الالية والمغطي والكلى وزيادة الكبد * 20 فجعلوا الشحوم مع القصوص * وقتر الشحوم على المذبح * 21 والقصوص والساق اليمنى حركها هرون تحريكا بين يدي الله * حسب ما امر الله به موسى * 22 ثم شال هرون يديه الى القوم * وبارك عليهم بعد ان نزل من عمل الذكاة والصعيدة وذبائح السلامة * 23 ثم دخل موسى وهرون الى خباء المحضر * وخرجا وباركا على القوم * وتجلى على القوم كرم الله *

8 Acceſſit ergò Haron ad altare, et mactavit vitulum expiationis ſuum; 9 Obtuleruntque filii Haron ſanguinē ipſi, et intinxit digitū ſuū in illo, poſuitq; ex eo ſuper angulos altaris: et reliquum ſanguinem fundit propè fundamentum altaris: 10 Adipē verò, et renes, & ſuperfluitatē jecinoris de expiatione adolevit ſuper altari, ſicuti mandavit Deus Muſæ. 11 Et carnē ejus, pellémq; ipſius combuſſit igni extra caſtra. 12 Deinde mactavit holocauſtum, attuleruntque filii Haronis ſanguinem ipſi, & ſparſit eum ſuper altare circumcirca. 13 Tum attulerunt ei membra holocauſti cum capite, & adolevit ea ſuper altare. 14 Et lavit ventrem & crura, adolevitque ea cum holocauſto ſuper altari. 15 Deinde obtulit ſacrificium turbæ, ſumpſitque hœdum expiationis ipſorum, et mactavit eum, atque expiavit per illum ut per primum. 16 Poſtea obtulit holocauſtum, fecitque illud juxta conſtitutionem. 17 Deinde admovit munus, & implevit volam ſuam illo, & adolevit illud ſuper altari præter oblationem matutinam. 18 Mactavitque taurum & arietem, duo ſacrificia pacis populi. Attuleruntque filii Haronis ſanguinem ad ipſum, & ſparſit eum ſuper altare per gyrum. 19 Et adipes ex tauro & ex ariete; caudam, & tegmen renum, & redundantiam jecoris. 20 Poſueruntque adipes cum pectoribus, & adolevit adipes ſuper altari. 21 Et pectora & armum dextrum agitavit Haron agitatione coram Deo, juxta id quod præceperat Deus Muſæ. 22 Poſt hæc levavit Haron manus ſuas ad populum, benedixitque eis poſtquam deſcendit ab opere expiationis, & oblationis, & ſacrificiorum pacis. 23 Tum ingreſſi ſunt Muſa & Haron ad tabernaculum præſentiæ; exieruntque ambo, & benedixerunt populo; apparuitque ſuper populum gloria Dei.

, *aſcenſionem* altare ſuper *comedit&*, Domini facieb⁹ à ignis eſt egreſſus Et
24 ותצא אש מלפני יהוה ותאכל על־המזבח את־העלה
.ſuas facies ſuper *ceciderũt&*, *ovarũt&* popul⁹ omnis vidit & : adipes &
ואת־החלבים וירא כל־העם וירנו ויפלו על־פניהם :

CAP. X. י

, ſuum *thuribulum* quiſque , Abihu & , Nadab , Aharon filii tulerunt Et
1 ויקחו בני־אהרן נדב ואביהוא איש מחתתו
fecerũt propinquare & : ſuffimẽtũ ea ſuper poſuerũt & , ignem ea in *dederunt* &
ויתנו בהן אש וישימו עליה קטרת ויקריבו
eſt egreſſus Et .eis præcepit non quod , alienum ignẽ Domini facies ad
2 לפני יהוה אש זרה אשר לא צוה אתם : ותצא
.Domini *facies ad* ſunt mortui & , eos *comedit* & , Domini faciebus à ignis
אש מלפני יהוה ותאכל אותם וימתו לפני יהוה :
Dominus eſt locutus quod Hoc : Aharon ad Moſeh dixit Et
3 ויאמר משה אל־אהרן הוא אשר־דבר יהוה
populi omnis faciei ſuper & , ſanctificabor meis propinquis In : dicendo
לאמר בקרבי אקדש ועל־פני כל־העם
, *Miſael ad* Moſeh *clamavit* Et .Aharon ſiluit Et .glorificabor
4 אכבד וידם אהרן : ויקרא משה אל־מישאל
: eos ad dixit & : Aharon patrui Uzziel filios Elſaphan *ad* &
ואל אלצפן בני עזיאל דד אהרן ויאמר אלהם
ad ſanctitatis *faciebus* è veſtros fratres portate , Appropinquate
קרבו שאו את־אחיכם מאת פני־הקדש אל־
ſuis tunicis in eos portaverũt & , appropinquaverũt Et .*caſtrametatione* extra
5 מחוץ למחנה : ויקרבו וישאם בכתנתם
dixit Et .Moſeh eſt locutus queadmodum , *caſtrametatione* extra *ad*
6 אל־מחוץ למחנה כאשר דבר משה : ויאמר
veſtra Capita : ej⁹ filios Ithamar ad & , Elhazar & , Aharon ad Moſeh
משה אל־אהרן ולאלעזר ולאיתמר בניו ראשיכם
ſuper & , moriemini non & , *diſſuetis non* veſtra veſtimenta & , nudetis ne
אל־תפרעו ובגדיכם לא־תפרמו ולא תמתו ועל
flebunt , Iſrael domus omnis veſtri fratres Et .*ferveſcet ira* cœtum omnẽ
כל־העדה יקצף ואחיכם כל־בית ישראל יבכו
convent⁹ tabernaculi oſtio ex Et .Domin⁹ cõbuſſit quam combuſtionem
7 את־השרפה אשר שרף יהוה : ומפתח אהל מועד
Domini unctionis oleum quia , moriamini fortè ne , egrediemini non
לא תצאו פן־תמתו כי־שמן משחת יהוה
Dominus eſt locutus Et .Moſeh verbũ juxta fecerunt & : vos ſuper
8 עליכם ויעשו כדבר משה : וידבר יהוה
, tu bibas ne *ſiceram* & Vinum : dicendo , Aharon ad
9 אל־אהרן לאמר : יין ושכר אל־תשת אתה
: moriemini non & ; *conventus* tabernaculũ in *vos intrando in* tecũ tui filii &
ובניך אתך בבאכם אל־אהל מועד ולא תמתו
inter & ſanctitatem inter dividendũ ad Et .veſtras generationes in ſeculi ſtatutũ
10 חקת עולם לדרתיכם : ולהבדיל בין הקדש ובין
filios docendum ad Et .mundum inter & immundum inter & , *pollutionem*
11 החל ובין הטמא ובין הטהור : ולהורת את־בני
manu in eos ad Dominus eſt locut⁹ quæ , ſtatuta omnia Iſrael
ישראל את כל־החקים אשר דבר יהוה אליהם ביד־
.Moſeh
משה :

Verſio VULG. LAT.

24 Et ecce egreſſus ignis à Dño, devoravit holocauſtũ, & adipes qui erãt ſup altare. Quod cùm vidiſſẽt turbæ, laudaverũt Dñm, ruẽtes in facies ſuas.

CAP. X.

1 ARreptíſq; Nadab & Abiu filii Aaron thuribulis, poſuerũt ignẽ, & incẽſum deſuper, offerẽtes corã Dño ignẽ alienum: quod eis præceptum nõ 2 erat. Egreſſúſq; ignis à Dño, devoravit eos: & mortui ſunt 3 corã Dño. Dixítque Moyſes ad Aaron, Hoc eſt quod locutus eſt Dñs; Sanctificabor in iis qui appropinquant mihi, & in conſpectu omnis populi glorificabor. Quod au- 4 diens tacuit Aaron. Vocatis autẽ Moyſes Miſaële & Eliſaphã filiis Oziel, patrui Aaron, ait ad eos, Ite & tollite fratres veſtros de conſpectu Sanctuarii, & aſportate extra ca- 5 ſtra. Confeſtimq; pergentes, tulerunt eos ſicut jacebãt, veſtitos lineis tunicis, & ejecerunt foràs; ut ſibi fuerat im- 6 peratum. Locutúſq; eſt Moyſes ad Aaron, & ad Eleazar, & Ithamar, filios ejus, Capita veſtra nolite nudare, & veſtimẽta nolite ſcindere, ne fortè moriamini, & ſuper omnem cœtum oriatur indignatio. Fratres veſtri, & omnis domus Iſrael, plangãt incẽdium 7 quod Dñs ſuſcitavit. Vos autẽ non egrediemini fores tabernaculi, alioquin peribitis: oleum quippe ſanctæ unctionis eſt ſuper vos. Qui fecerunt omnia juxta præceptum 8 Moyſi. Dixit quoque Dñs ad 9 Aaron, Vinum, & omne quod inebriare poteſt, non bibetis, tu & filii tui, quando intratis in tabernaculum teſtimonii, ne moriamini: quia præceptum ſempiternum eſt in ge- 10 nerationes veſtras. Et ut habeatis ſcientiã diſcernẽdi inter ſanctum & profanum, in- 11 ter pollutum & mundum: Doceatíſque filios Iſrael omnia legitima mea, quæ locutus eſt Dñs ad eos per manũ Moyſi.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

24 Καὶ ἐξῆλθε πῦρ παρὰ κυρίου, καὶ κατέφαγε τὰ ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου, τά τε ὁλοκαυτώματα, καὶ τὰ στέατα. καὶ εἶδε πᾶς ὁ λαὸς, καὶ ἐξέστη, καὶ ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον.

24 Et exiit ignis à Domino, & devoravit quæ ſuper altare, & holocauſtomata, & adipes: Et vidit omnis populus, & (d) mente exceſſit; & ceciderunt in faciem.

ΚΕΦ. ι΄.

1 ΚΑὶ λαβόντες (α) οἱ δύο υἱοὶ Ἀαρὼν Ναδὰβ καὶ Ἀβιοὺδ, ἕκαστος τὸ πυρεῖον αὐτοῦ, (β) ἐπέθηκαν ἐπ' αὐτὸ πῦρ, καὶ ἐπέβαλον (γ) ἐπ' αὐτὸ θυμίαμα, καὶ προσήνεγκαν ἔναντι κυρίου πῦρ ἀλλότριον, ὃ οὐ 2 προσέταξε κύριος αὐτοῖς. Καὶ ἐξῆλθε πῦρ παρὰ κυρίου, καὶ κατέφαγεν αὐτοὺς, καὶ 3 ἀπέθανον ἔναντι κυρίου. Καὶ εἶπε Μωυσῆς πρὸς Ἀαρὼν, Τοῦτό ἐστιν, ὃ εἶπε κύριος, λέγων, Ἐν τοῖς ἐγγίζουσί μοι ἁγιασθήσομαι, καὶ ἐν πάσῃ τῇ συναγωγῇ δοξασθήσο- 4 μαι. καὶ κατενύχθη Ἀαρών. Καὶ ἐκάλεσε Μωυσῆς τὸν (δ) Μισαδαὶ, καὶ τὸν Ἐλισαφὰν, υἱοὺς Ὀζιὴλ, υἱοὺς τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ πατρὸς Ἀαρὼν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Προσέλθατε καὶ ἄρατε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν ἐκ προσώπου τῶν 5 ἁγίων ἔξω τῆς παρεμβολῆς. Καὶ προσῆλθον, καὶ (ε) ἦραν αὐτοὺς ἐν τοῖς χιτῶσιν αὐτῶν ἔξω τῆς παρεμβολῆς, ὃν τρόπον εἶπε 6 Μωυσῆς. Καὶ εἶπε Μωυσῆς πρὸς Ἀαρὼν καὶ Ἐλεάζαρ καὶ Ἰθάμαρ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ τοὺς καταλελειμμένους, Τὴν κεφαλὴν ὑμῶν οὐκ ἀποκιδαρώσετε, καὶ τὰ ἱμάτια ὑμῶν οὐ διαῤῥήξετε, ἵνα μὴ ἀποθάνητε, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν συναγωγὴν ἔσται θυμός· (ζ) οἱ δὲ ἀδελφοὶ ὑμῶν πᾶς ὁ οἶκος Ἰσραὴλ κλαύσονται τὸν 7 ἐμπυρισμὸν, ὃν ἐνεπυρίσθησαν ὑπὸ κυρίου. Καὶ ἀπὸ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου οὐκ ἐξελεύσεσθε, ἵνα μὴ ἀποθάνητε· (η) τὸ ἔλαιον γὰρ τῆς χρίσεως τὸ παρὰ κυρίου, ἐφ' 8 ὑμῖν. καὶ ἐποίησαν κατὰ τὸ ῥῆμα Μωυσῆ. Καὶ 9 ἐλάλησε κύριος τῷ Ἀαρὼν, λέγων, Οἶνον καὶ σίκερα οὐ πίεσθε σὺ καὶ οἱ υἱοί σου μετὰ σοῦ, ἡνίκα (θ) ἐὰν εἰσπορεύησθε εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, ἢ προσπορευομένων ὑμῶν πρὸς τὸ θυσιαστήριον, καὶ οὐ μὴ ἀποθάνητε. νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν, 10 Διαστεῖλαι ἀναμέσον τῶν ἁγίων καὶ τῶν βεβήλων, καὶ ἀναμέσον τῶν ἀκαθάρτων καὶ 11 τῶν καθαρῶν, Καὶ (ι) συμβιβάζειν τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἅπαντα τὰ νόμιμα, ἃ ἐλάλησε κύριος πρὸς αὐτοὺς διὰ χειρὸς Μωυσῆ.

CAP. X.

1 ET ſumentes duo filii Aaron Nadab et Abiud, unuſquiſq; thuribulum ſuũ, impoſuerunt ſuper illud ignem, et injecerunt ſuper illud incenſum: et obtulerunt ante Dominum ignẽ alienum, quem non præceperat Dominus eis. Et 2 exiit ignis à Domino, & devoravit eos: & mortui ſunt ante Dominum. Et dixit Moyſes ad A- 3 aron, Hoc eſt, quod dixit Domin⁹, dicens; In iis qui mihi appropinquant, ſanctificabor; & in omni ſynagoga glorificabor. Et cõpũct⁹ eſt Aaron. Et vocavit Moyſes Mi- 4 ſadae, & Eliſaphan, filios Oziel, (a) filios fratris patris Aaron; & dixit eis, Accedite & tollite fratres veſtros à facie ſanctorum extra caſtra. Et acceſſerunt, 5 & ſuſtulerunt eos in tunicis ſuis extra caſtra; quemadmodùm dixit Moyſes. Et dixit Moyſes 6 ad Aaron, et Eleazar, & Ithamar, filios ejus reliquos, Caput veſtrum cidarã non denudabitis, & veſtimenta veſtra non diſcindetis: ut non moriamini: & ſuper omnem ſynagogam erit indignatio. Fratres autem veſtri, omnis domus Iſrael, plorabunt incendium, quo incenſi ſunt à Domino. Et ab oſtio tabernaculi teſtimo- 7 nii non egrediemini; ut non moriamini: oleum enim unctionis quod eſt à Domino, ſuper vos eſt: Et fecerunt juxta verbum Moyſi. Et locutus eſt Dominus ad A- 8 aron, dicens; Vinum & ſiceram 9 non bibetis, tu, & filii tui tecum, cùm intrabitis in tabernaculum teſtimonii, aut cùm accedetis ad altare; & non moriemini. (b) Legitimum æternum in progenies veſtras, Diſtinguere inter medi- 10 um ſanctorum & contaminatorum, & inter medium immundorum & mundorum, Et (c) in- 11 ſtruere filios Iſrael omnia legitima, quæ locutus eſt Dominus ad eos per manum Moyſi.

MS.A. (α) οἱ υἱοὶ (β) ἔθηκαν (γ) ἐπ' αὐτὰ θυμιάματα, (δ) Μισαδαΐ, (ε) ἦραν ἐν τοῖς (ζ) οἱ ἀδελφοὶ ὑμῶν πᾶς οἶκος (η) τὸ γὰρ ἔλαιον (θ) ἂν (ι) συμβιβάσεις

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et egreſſus eſt ignis à conſpectu Dñi, devoravitq; ſuper altare adipẽ holocauſti pacifici: quod vidẽs univerſ⁹ popul⁹, laudes dederunt, & prociderũt ſuper facies ſuas. 24

CAP. X.

ACcipientes autẽ filii Aharonis Nadab & Abihu quiſq; thuribulũ ſuum, & poſuerunt in ea ignem, impoſitoq; in iis thure, attulerunt corã Dño ignẽ extraneum, extra temp⁹, quem non præceperat eis. Et egreſſus ignis à conſpectu Dñi, devoravit eos, & mortui ſunt corã Dño. Et ait Moſes ad Aharonẽ, Hoc eſt quod dixit Dñs, In iis qui mihi propinquiores ſunt, ſanctificabor; & in conſpectu totius populi glorificabor: & tacuit Aharon. Advocavit autẽ Moſes Manſael & Eliſaphã filios Uziel patrui Aharonis, & dixit ad eos, Accedite, tollite fratres veſtros à conſpectu ſãctuarii extra caſtra. Et accedẽtes tulerunt eos in tunicis eorum, et aſportaverunt eos extra caſtra, quemadmodũ dixerat Moſes. Dixit etiã Moſes ad Aharonẽ, et ad Eliazar, & ad Ithamar filios Aharonis qui ſupererãt ei, Capita veſtra nè nudetis, & veſtimẽta veſtra nè ſcindatis, ut non moriamini, fiatque indignatio ſuper univerſã congregationẽ. Omnes autẽ fratres veſtri domeſtici Iſraelis lugebũt incẽdia quæ incẽdit Dñs. Vos verò ex oſtio tabernaculi tẽporis ne exeatis, ut ne moriamini, quoniã oleũ unctionis Dñi eſt ſuper vos; fecerũt juxta verbũ Moſis. Et loquut⁹ eſt Dñs cũ Aharone, dixitq; ad eum; Vinum & ſicerã ne bibas, tu, et filii tui tecũ, cùm ingrediemini tabernaculũ tẽporis, ne moriamini: ſtatutũ ſit ſẽpiternũ in poſteritates veſtras. Ut diſcernatis inter ſacrum & profanum, & inter immundum & mundum. Et docebis filios Iſrael omnia ſtatuta quæ dixit eis Dñs per manum Moſis. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

24 ונפקת אשתא מן־קדם יי ואכלת על־מדבחא ית־עלתא וית־תרביא וחזא כל־עמא ושבחו ונפלו על־אפיהון :

י

1 ונסיבו בני־אהרן נדב ואביהוא גבר מחתיתיה ויהבו בהון אשתא ושויאו עלה קטרת בוסמין וקריבו קדם יי אשתא נוכריתא די לא פקד 2 יתהון : ונפקת אשתא מן־קדם יי 3 ואכלת יתהון ומיתו קדם יי : ואמר משה לאהרן הוא די־מליל יי למימר בקריבי אתקדש ועל־אפי כל־עמא אתיקר ושתיק אהרן : 4 וקרא משה למישאל ולאלצפן בני עזיאל אח־אבוהי דאהרן ואמר להון קריבו טולו ית־אחוכון מן־קדם אפי־קודשא למברא 5 למשריתא : וקריבו ונטלונון בכתוניהון למברא למשריתא 6 כמא די־מליל משה : ואמר משה לאהרן ולאלעזר ולאיתמר בנוהי רישיכון לא־תרבון פירועי ולבושיכון לא תבזעון ולא תמותון ועל כל־כנשתא יהי־רוגזא ואחיכון כל־בית ישראל יבכון ית־ 7 יקידתא די־אוקיד יי : ומתרע משכן זמנא לא תפקון דלמא־תמותון ארי־משח רבותא דיי עליכון ועבדו 8 כפתגמא דמשה : ומליל יי לאהרן 9 למימר : חמר ומרוי לא תשתי את ובנך עמך במיעלכון למשכן זמנא ולא תמותון קים עלם לדריכון : 10 ולאפרשא בין קודשא ובין חולא 11 ובין מסאבא ובין דכיא : ולאלפא ית־בני ישראל ית כל־קימיא די מליל יי להון בידא דמשה :

24 Egreſſuſque eſt ignis à facie Dñi; & conſumpſit holocauſtum, et adipes qui erant ſup altare; viditq; omnis popul⁹, & laudaverunt; et ceciderunt ſuper facies ſuas.

CAP. X.

1 TUlerũtq; filii Aarõ Nadab & Abiu, unuſquiſq; thuribulum ſuum, et dederunt in eis ignẽ, & poſuerunt ſup eum incenſum aromatum: et obtulerunt corã Dño ignẽ alienum, 2 ꝙ non præceperat eis. Egreſſuſq; eſt ignis à facie Dni, & devoravit eos: et mortui ſunt 3 corã Dño. Dixitq; Moyſes ad Aaron; Hoc eſt ꝙ locutus eſt Dñs dicens, in his qui appropinquant mihi ſanctificabor; & in conſpectu omnis populi glorificabor: & tacuit Aarõ. 4 Vocavitq; Moyſes Miſael & Eliſaphã, filios Oziel patrui Aarõ: et ait ad eos; Accedite, et tollite fratres veſtros de conſpectu ſanctuarii; et aſpor- 5 tate extra caſtra. Acceſſeruntq; et aſportaverunt eos cum tunicis ſuis, extra caſtra: ſicut 6 locut⁹ fuerat Moyſes. Dixitq; Moyſes ad Aarõ, et ad Eleazar et Ithamar filios ej⁹, Nolite nutrire comam capitis veſtri, nec ſcindatis veſtimenta veſtra, ut non moriamini; & ſup omnẽ cœtum ſit indignatio: et fratres veſtri et omnis dom⁹ Iſrael plangent incẽdi- 7 um, ꝙ ſuccendit Dñs. Et de oſtio tabernaculi fœderis non egrediamini, ne forte moriamini; quoniã oleum unctionis ſanctæ Dñi eſt ſup vos: feceruntque juxta verbum Moyſi. 8 Locutuſq; eſt Dñs ad Aaron, 9 dicens. Vinum et quicquid inebriare poteſt, non bibas tu et filii tui tecum, quando ingrediemini in tabernaculum fœderis, ut non moriamini: Præceptũ ſẽpiternũ erit in ge- 10 nerationes veſtras. Et ad dividendũ inter ſanctũ et prophanũ: et inter pollutũ et mundũ. 11 Et ut doceatis filios Iſrael omnia legitima, quæ locut⁹ eſt iis Dominus per manum Moyſi.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VERSIO SAMARITANA.

TEXT. ET VER. SAM.

Tranſlatio Latina.

24 Egreſſus eſt quoque ignis à facie Domini, & conſumpſit ſuper altare holocauſtum, & adipes: viditque omnis populus, & laudantes ceciderunt ſuper facies ſuas.

CAP. X.

1 ACceperunt autẽ filii Aaron, Nadab, & Abihu, unuſquiſque thuribulum ſuum, poſuerúntque in eis ignẽ, & incenſum deſuper, & obtulerunt coram Domino ignẽ alienum, quem non præceperat 2 eis. Sed egreſſus ignis à facie Domini conſumpſit eos, & mortui ſunt coram Domino. 3 Dixitq; Moſes Aaroni, Ecce quod locutus eſt Dominus, dicens; In appropinquantibus ad me ſanctificabor, & in conſpectu omnis populi glorificabor; & ſiluit Aaron. 4 Vocavit autem Moſes Miſaelem, et Eliſaphan filios Uzielis patrui Aaronis, dixitque eis; Accedite, tollite fratres veſtros à facie ſanctuarii extra 5 caſtra. Et acceſſerunt, et deportaverunt eos cum tunicis eorum extra caſtra, ſicut di- 6 xerat Moſes. Poſteà dixit Moſes Aaroni, & Eleazaro, & Ithamar filiis eius, Capita veſtra non denudabitis, et veſtimenta veſtra non diſcindetis, & non moriemini; ſed ſuper omnem Congregationem erit indignatio, fratréſque veſtri, & omnis domus Iſrael plorabunt incendium quod 7 incendit Dominus. De porta autem tabernaculi teſtimonii non egrediemini nè moriamini; quoniam oleum (a) unctionis Domini ſuper vos: 8 & fecerunt ſecundùm verbũ Moſis. Et locutus eſt Domi- 9 nus Moſi, dicens; Vinum, & ſiceram non bibes, tu, & filii tui tecum cùm ingrediemini in tabernaculum teſtimonii, ut non moriamini: ſtatutum eſt æternum in genera- 10 tionibus veſtris. Ut diſtinguatis inter ſanctum, & inter prophanum, inter immun- 11 dum, & inter mundum; Atq; ut doceatis filios Iſrael omnia mandata quæ locutus eſt Dominus vobis in manu Moſis.

VER. SAM. (a) excellentiæ

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

24 * بان خرجت نار من عند الله فاكلت علي المذبح الصعيده والشحوم * فنظر القوم ورنوا ووقعوا علي وجوههم *

* الفصل العاشر *

1 * ثم اخذ ابنا هرون ناداب وابيهوا كل رجل مجمره * فجعلا فيهما نارا * وصيرا عليهما بخورا * وقربا بين يدي الله نارا غريبه ما لم يامرهم الله به * 2 فخرجت نار من عند الله فاكلتهما * وماتا بين يدي الله * 3 فقال موسي لهرون * هو ما قال الله اني اتعظم بالمقربين الي وبحضره جميع الجمع اتكرم * وسكت هرون * 4 ثم دعا موسي ميشاييل والصافان ابني عزاييل عم هرون * فقال لهما 5 تقدما فاحملا اخويكما من بين يدي القدس الي خارج المعسكر * فتقدما وحملاهما بثوبيهما الي خارج المعسكر * كما امر الله موسي * 6 وقال موسي لهرون وللعازار ولايثامار ابنيه * رووسكم لا تشعثوا * وثيابكم لا تمزقوا ولا تهلكوا * وعلي جميع الجمع يسخط * واخوانكم كل بني اسرائيل هم يبكون علي الحريق الذي احرقه الله * 7 ومن باب خباء المحضر لا تخرجوا ليلا تهلكوا * لان دهن مسحه الله عليكم * فعملوا بما امر موسي * 8 ثم كلم الله هرون قايلا * 9 لا تشرب خمرا ومسكرا انت وبنوك معك عند دخولكم الي خباء المحضر ليلا تهلكوا * رسم الدهر علي مر اجيالكم * 10 وليفصلوا بين القدس وبين البذل والنجس والطاهر * 11 وليعلموا بني اسرائيل بجميع الرسوم التي امرتكم بها علي يد موسي *

24 * Siquidem exiit ignis à Deo, & comedit ſuper altari holocauſtum & adipes: viditque populus, & clamaverunt, & ceciderunt ſuper facies ſuas.

CAP. X.

1 * DEinde acceperunt duo filii Haronis Nadab & Abihu unuſquiſque thuribulum ſuum, & poſuerunt ſuper eis incenſum, obtuleruntq; coram Deo ignem exterum, quẽ non præceperat eis Deus. Exiitque ignis 2 à conſpectu Dei, & comedit ambos, & mortui ſunt coram Deo. Et ait Muſa Ha- 3 roni, Hoc eſt quod dixit Deus; Magnificabor in proximis mihi, & in conſpectu totius populi glorificabor; tacuitque Haron. Tum vocavit Muſa Miſauil & Al- 4 ſafan duos filios Oziail patrui Haronis, dixitque ambobus; Accedite, & aſportate duos fratres veſtros de conſpectu ſanctuarii extra caſtra. Acceſſeruntque, & por- 5 taverunt ambos in veſtibus eorum extra caſtra, ſicuti præceperat Deus Muſæ. Et 6 ait Muſa ad Haronem & ad Eleazar & ad Ithamar filios ejus; Capita veſtra nè ſinatis inculta, & veſtes veſtras nè laceretis, ut non pereatis, & in univerſum populum ira concitetur: at fratres veſtri omnes filii Iſrail, ipſi plorabunt incendium quod incendit Deus. Et ex janua taberna- 7 culi præſentiæ nè exeatis, nè forte pereatis, nam oleum unctionis Dei ſuper vos eſt. Feceruntque quod præcepit Muſa. Dein- 8 de locutus eſt Deus ad Haronem, dicens; Nè bibas vinum aut quid inebrians, tu, et 9 filii tui tecum in ingreſſu veſtro ad tabernaculũ præſentiæ, nè pereatis: Præceptum ſæculi eſt ſuper ſeriem generationum veſtrarum. Et ut diſcernatis inter ſanctum 10 & inter prophanum, & pollutum & mundum: Et ut declaretis filiis Iſrail omnia 11 mandata quæ præcepi vobis per manum Muſæ.

ספר ויקרא : יא

Ithamar ad & ,Elhazar ad & , Aharon ad Moſeh eſt locutus; Et
12 וידבר משה אל־אהרן ואל־אלעזר ואל־איתמר
:Domini *ignitionibus ex* relictum *munus* *Capite* :*relictos*, ej' filios
בניו הנותרים קחו את־המנחה הנותרת מאשי יהוה
.*ipſa* ſanctitatũ ſanctitas quia ,altare juxta *azyma* illud comedite &
ואכלוה מצות אצל המזבח כי קדש קדשים הוא:
ſtatutũ & *tuum* ſtatutum quia ,ſancto loco in illud comedetis Et
13 ואכלתם אתה במקום קדוש כי חקך וחק־
Et .ſum juſſus ſic quia ,Domini ignitionibus de *illud* tuorũ filiorũ
14 בניך הוא מאשי יהוה כי־כן צויתי: ואת
loco in comedetis exaltationis armum & ,elevationis pectus
חזה התנופה ואת שוק התרומה תאכלו במקום
ſtatutũ & *tuũ* ſtatutũ quia : tecum tuæ filiæ & ,tui filii & tu mundo
טהור אתה ובניך ובנתיך אתך כי־חקך וחק־
Armum .Iſrael filiorum pacificorũ ſacrificiis de ſunt data tuis filiis
15 בניך נתנו מזבחי שלמי בני ישראל: שוק
adducent adipum *ignitiones* ſuper *agitationis* pectus & ,exaltationis
התרומה וחזה התנופה על אשי החלבים יביאו
tecum tuis filiis & tibi erit Et .Domini *facies ad agitationem agitandũ ad*
להניף תנופה לפני יהוה והיה לך ולבניך אתך
hircum Et .Dominus præcepit quemadmodum ,ſeculi ſtatutum in
16 לחק־עולם כאשר צוה יהוה: ואת שעיר
efferbuit ira & .cõbuſtus erat ecce & ,Moſeh quæſivit quærendo *peccati*
החטאת דרש דרש משה והנה שרף ויקצף
: dicendo ,relictos Aharon filios Ithamar *ſuper* & , Elhazar *ſuper*
על־אלעזר ועל־איתמר בני אהרן הנותרים לאמר:
ſanctitas quia:*ſanctitatis* loco in *peccatum* comediſtis non Cur
17 מדוע לא־אכלתם את־החטאת במקום הקדש כי קדש
, *cætus perverſitatem* portandũ ad vobis dedit ipſam & ; *ipſa* ſanctitatum
קדשים הוא ואתה נתן לכם לשאת את־עון העדה
adductus eſt non En ? Domini *facies ad* eos ſuper expiandũ ad
18 לכפר עליהם לפני יהוה: הן לא־הובא את־
illum comedetis comedendo :intrinſecus ſanctitatem in ejus ſanguis
דמה אל־הקדש פנימה אכול תאכלו אתה
: Moſeh ad Aharon eſt locutus Et .præcepi quẽadmodum ,ſanctitate in
19 בקדש כאשר צויתי: וידבר אהרן אל־משה
facies ad corũ *aſcenſionem* & eorum *peccatum* obtulerunt hodie En
הן היום הקריבו את־חטאתם ואת־עלתם לפני
erit bonũ an,hodie *peccatum comedam* & : hæc ſicut *me vocaverunt* & ,Domini
יהוה ותקראנה אתי כאלה ואכלתי חטאת היום הייטב
.ejus oculis in *fuit bonum* & , Moſeh audivit Et ? Domini oculis in
20 בעיני יהוה: וישמע משה וייטב בעיניו:

CAP. XI. יא

Loquimini : eos ad dicendo ,Aharon ad & Moſeh ad Domin' eſt locut' Et
1 וידבר יהוה אל־משה ואל־אהרן לאמר אלהם: דברו
2 omni ex ,comedetis *quam vivens* Hæc : dicendo , Iſrael filios ad
אל־בני ישראל לאמר זאת החיה אשר תאכלו מכל־
findens & ,ungulã *ungulifecans* Omne .terram ſuper quod animali
3 הבהמה אשר על־הארץ: כל מפרסת פרסה ושסעת
.comedetis *illud* ,*animali in* ruminationẽ faciens aſcẽdere,ungularũ fiſſurã
שסע פרסת מעלת גרה בבהמה אתה תאכלו:

Verſio VULG. LAT.

12 Locutúſq; eſt Moyſes ad Aarõ, & ad Eleazar, & Ithamar, filios ej', qui erãt reſidui; Tollite ſacrificiũ, ꝙ remãſit de oblatione Dñi, & comedite illud abſq; fermento juxta altare, quia Sanctum ſanctorum eſt.
13 Comedetis autẽ in loco ſancto : ꝙ datum eſt tibi & filiis tuis de oblationib' Dñi, ſicut
14 præceptum eſt mihi. Pectuſculum quoq; ꝙ oblatum eſt, & armum qui ſeparat' eſt, edetis in loco mundiſſimo, tu et filii tui, & filiæ tuæ tecum : tibi enim ac liberis tuis repoſita ſunt de hoſtiis ſalutaribus
15 filiorum Iſrael : Eò quòd armum & pect', & adipes qui cremãtur in altari, elevaverũt corã Dño, & pertineãt ad te, & ad filios tuos, lege perpe-
16 tuã, ſicut præcepit Dñs. Inter hæc, hircum, qui oblat' fuerat pro peccato, cùm quæreret Moyſes, exuſtum reperit : iratúſq; contra Eleazar & Ithamar, filios Aaron qui remãſe-
17 rãt, ait; Cur non comediſtis hoſtiã pro peccato in loco ſãcto, quæ Sãncta ſãctorum eſt, & data vobis ut portetis iniquitatẽ multitudinis, & rogetis pro ea in conſpectu Dñi;
18 Præſertim cùm de ſãguine illius non ſit illatum intra ſancta, & comedere debueritis eã in Sanctuario, ſicut præce-
19 ptum eſt mihi ? Reſpõdit Aaron, Oblata eſt hodiè victima pro peccato, et holocauſtũ corã Dño : mihi autẽ accidit quod vides. Quomodò potui comedere eã, aut placere Dño in ceremoniis mẽte lugubri ?
20 Quod cùm audiſſet Moyſes, recepit ſatisfactionem.

CAP. XI.

1 LOcutúſq; eſt Dñs ad Moy-
2 ſen & Aarõ, dicẽs; Dicite filiis Iſrael, Hæc ſunt animalia quæ comedere debetis de cũ-
3 ctis animãtib' terræ. Omne quod habet diviſam ungulam, & ruminat in pecoribus, comedetis.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

12 Καὶ εἶπε Μωυσῆς πρὸς Ἀαρὼν καὶ πρὸς Ἐλεάζαρ καὶ Ἰθάμαρ τοὺς υἱοὺς Ἀαρὼν τοὺς καταλειφθέντας, Λάβετε τὴν θυσίαν τὴν καταλειφθεῖσαν ἀπὸ τῶν καρπωμάτων κυρίου, καὶ φάγετε ἄζυμα (κ) παρὰ τὸ θυσιαστήρι-
13 ον· ἅγια ἁγίων ἐστί. Καὶ φάγεσθε αὐτὴν ἐν τόπῳ ἁγίῳ· νόμιμον γάρ σοι ἐστί, καὶ νόμιμον τοῖς υἱοῖς σου τοῦτο ἀπὸ τῶν καρπωμά-
14 των κυρίου· οὕτω γὰρ ἐντέταλταί μοι. Καὶ τὸ στηθύνιον τοῦ ἀφορίσματος, καὶ τὸν βραχίονα τοῦ ἀφαιρέματος φάγεσθε ἐν τόπῳ ἁγίῳ, σὺ καὶ οἱ υἱοί σου καὶ ὁ οἶκός σου μετὰ σοῦ· νόμιμον γάρ σοι, καὶ νόμιμον τοῖς υἱοῖς σου ἐδόθη ἀπὸ τῶν θυσιῶν τοῦ σωτηρίου τῶν υἱῶν
15 Ἰσραήλ. Τὸν βραχίονα τοῦ ἀφαιρέματος, καὶ τὸ στηθύνιον τοῦ ἀφορίσματος ἐπὶ τῶν καρπωμάτων τῶν στεάτων προσοίσουσιν ἀφόρισμα (λ) ἀφορίσαι ἔναντι κυρίου. καὶ ἔσται σοὶ καὶ τοῖς υἱοῖς σου καὶ ταῖς θυγατράσι σου μετὰ σοῦ νόμιμον αἰώνιον, ὃν τρόπον
16 συνέταξε κύριος τῷ Μωυσῇ. Καὶ τὸν χίμαρον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας ζητῶν ἐξεζήτησε (μ) Μωυσῆς· καὶ ὅδε (ν) ἐνεπεπύριστο. καὶ ἐθυμώθη Μωυσῆς ἐπὶ Ἐλεάζαρ καὶ Ἰθάμαρ (ξ) τοὺς υἱοὺς Ἀαρὼν τοὺς καταλελειμμέ-
17 νους, λέγων, Διατί οὐκ ἐφάγετε τὸ περὶ τῆς ἁμαρτίας ἐν τόπῳ ἁγίῳ; ὅτι γὰρ ἅγια ἁγίων ἐστί, τοῦτο ἔδωκεν ὑμῖν φαγεῖν, ἵνα ἀφέλητε τὴν ἁμαρτίαν τῆς συναγωγῆς, καὶ ἐξι-
18 λάσησθε περὶ αὐτῶν ἔναντι κυρίου. Οὐ γὰρ εἰσήχθη τοῦ αἵματος αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον. κατὰ πρόσωπον ἔσω φάγεσθε αὐτὸ ἐν τόπῳ ἁ-
19 γίῳ, ὃν τρόπον μοι συνέταξε κύριος. Καὶ ἐλάλησεν Ἀαρὼν πρὸς Μωυσῆν, λέγων, Εἰ σήμερον προσαγηόχασι τὰ περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν, καὶ τὰ ὁλοκαυτώματα αὐτῶν ἔναντι κυρίου, καὶ συμβέβηκέ μοι (ο) τοιαῦτα, καὶ φάγομαι τὰ περὶ τῆς ἁμαρτίας σή-
20 μερον, μὴ ἀρεστὸν ἔσται κυρίῳ; Καὶ ἤκουσε (π) Μωυσῆς, καὶ ἤρεσεν αὐτῷ.

MS.A. (κ) παρὰ τοῦ θυσιαστηρίου· (λ) ἀφορεῖς (μ) Μωσῆς· (ν) ἐμπύριστο. (ξ) τοὺς ἱερεῖς τοὺς υἱοὺς (ο) ταῦτα, (π) Μωσῆς,

ΚΕΦ. ια'.

1 ΚΑὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν καὶ
2 Ἀαρὼν, λέγων, Λαλήσατε τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, λέγοντες, Ταῦτα τὰ κτήνη, ἃ φάγεσθε ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν τῶν ἐπὶ τῆς γῆς.
3 Πᾶν κτῆνος διχηλοῦν ὁπλὴν, καὶ ὀνυχιστῆρας ὀνυχίζον δύο χηλῶν, καὶ ἀνάγον μηρυκισμὸν ἐν τοῖς κτήνεσι, ταῦτα (α) φάγεσθε.

MS.A. (α) φάγεσθε. Ἀπὸ τῶν ἀναγόντων

12 *Et dixit Moyſes ad Aaron, & ad Eleazar, & Ithamar, filios Aaron reliquos; Sumite ſacrificium reſiduum ab hoſtiis Domini, & comedetis azyma juxta altare : ſancta ſanctorum ſunt.*
13 *Et comedetis illud in loco ſancto : legitimum enim tibi eſt, & legitimum filiis tuis, hoc ab hoſtiis Domini: ſic enim mandatum eſt mihi.*
14 *Et pectuſculum ſegregationis, & brachium demptionis manducabitis in loco ſancto, tu & filii tui, & domus tua tecum : legitimum enim tibi, & legitimũ filiis tuis datũ eſt de ſacrificiis (d)ſalutaris filiorum Iſrael.*
15 *Brachium demptionis, & pectuſculum ſegregationis ſuper hoſtias adipum offerent ad ſegregandum ſegregationem ante Dominum. Et erit tibi, & filiis tuis, & filiabus tuis tecum, legitimum æternum; quemadmodùm præcepit Dominus Moyſi.*
16 *Et caprum, qui pro peccato, quærens quæſivit Moyſes : Ille verò incenſus fuerat. Et indignatus eſt Moyſes in Eleazar & Ithamar, filios Aaron qui reliqui erant, dicens;*
17 *Quarè non comediſtis illud quod fuit pro peccato, in loco ſancto ? quoniam enim ſancta ſanctorum ſunt, hoc dedit vobis edere; ut auferatis peccatum ſynagogæ, & exoretis pro eis ante Dominum.*
18 *Non enim illatũ eſt de ſanguine ej' in ſanctum. Ante faciem intus edetis illud in loco ſancto, quomodò mihi conſtituit Dominus.*
19 *Et locutus eſt Aaron ad Moyſen, dicens, Si hodie obtulerunt quæ pro peccato illorum ſunt, & holocauſta ſua ante Dominum, & contigerunt mihi talia, & comedam quæ pro peccato hodiè, numquid placitum erit Deo?*
20 *Et audivit Moyſes, & placuit ei.*

CAP. XI.

1 *ET locutus eſt Dominus ad Moyſen & Aaron, dicens;*
2 *Loquimini filiis-Iſrael, dicentes; Hæc ſunt pecora, quæ comedetis de omnibus pecoribus quæ ſuper terram.*
3 *Omne pecus quod ungulam dividit, et (a) fiſſuras findit duarũ ungularũ, et reducit ruminationẽ in pecorib'; hæc mãducabitis,*

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 ܘܐܡܪ ܡܘܫܐ ܠܐܗܪܘܢ ܘܠܐܠܝܥܙܪ ܘܠܐܝܬܡܪ ܒܢܘܗܝ ܕܐܗܪܘܢ ܕܐܫܬܚܪܘ ܠܗ. ܣܒܘ ܣܡܝܕܐ
ܕܐܫܬܚܪ ܡܢ ܩܘܪܒܢܘܗܝ ܕܡܪܝܐ. ܘܐܟܘܠܘܗܝ ܦܛܝܪܐ ܠܘܬ ܓܢܒ ܡܕܒܚܐ. ܡܛܠ ܕܩܘܕܫ
13 ܩܘܕܫܝܢ ܗܘ. * ܘܐܟܘܠܘܗܝ ܒܐܬܪܐ ܩܕܝܫܐ. ܡܛܠ ܕܢܡܘܣܟ ܗܘ. ܘܢܡܘܣܐ ܕܒܢܝܟ ܥܡܟ.
14 ܡܢ ܩܘܪܒܢܘܗܝ ܕܡܪܝܐ. ܡܛܠ ܕܗܟܢܐ ܐܬܦܩܕܬ. * ܘܚܕܝܐ ܕܦܘܪܫܢܐ ܘܥܛܡܐ ܕܦܘܪܫܢܐ
ܐܟܘܠܘ ܒܐܬܪܐ ܕܟܝܐ. ܐܢܬ ܘܒܢܝܟ ܘܒܢܬܟ ܥܡܟ. ܡܛܠ ܕܢܡܘܣܟ ܗܘ ܘܢܡܘܣܐ ܕܒܢܝܟ
15 ܥܡܟ. ܐܬܝܗܒ ܡܢ ܕܒܚܐ ܕܫܠܡܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. * ܥܛܡܐ ܕܦܘܪܫܢܐ. ܘܚܕܝܐ ܕܦܘܪܫܢܐ
ܥܠ ܩܘܪܒܢܐ ܕܬܪܒܐ ܢܝܬܘܢ ܠܡܦܪܫ ܦܘܪܫܢܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܢܗܘܐ ܠܟ ܘܠܒܢܝܟ ܥܡܟ
16 ܢܡܘܣܐ ܠܥܠܡ. ܐܝܟܢܐ ܕܦܩܕ ܡܪܝܐ. * ܘܨܦܪܐ ܕܚܛܗܐ. ܒܥܐ ܒܥܝܗܝ ܡܘܫܐ. ܘܗܐ ܝܩܕ.
17 ܘܪܓܙ ܥܠ ܐܠܝܥܙܪ ܘܥܠ ܐܝܬܡܪ ܒܢܘܗܝ ܕܐܗܪܘܢ ܕܐܫܬܚܪܘ ܠܗ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. * ܡܛܠܢܐ
ܠܐ ܐܟܠܬܘܢ ܚܛܗܐ ܒܐܬܪܐ ܩܕܝܫܐ. ܡܛܠ ܕܩܘܕܫ ܩܘܕܫܝܢ ܗܘ. ܘܠܗ ܝܗܒ ܠܟܘܢ
18 ܠܡܫܩܠ ܚܛܗܐ ܕܟܢܘܫܬܐ. ܘܠܡܚܣܝܘ ܥܠܝܗܘܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. * ܗܐ ܠܐ ܥܠ ܡܢ
ܕܡܗ ܠܒܝܬ ܩܘܕܫܐ ܠܓܘ. ܐܠܘ ܐܟܠܬܘܢܝܗܝ ܒܩܘܕܫܐ. ܐܝܟ ܕܐܬܦܩܕܬ. ܕܢܐܟܠܘܢ ܐܗܪܘܢ ܘܒܢܘܗܝ
19 ܢܐܟܠܘܢܝܗܝ. * ܘܐܡܪ ܐܗܪܘܢ ܠܡܘܫܐ. ܗܐ ܝܘܡܢܐ ܩܪܒܘ ܚܛܗܝܗܘܢ ܘܥܠܘܬܗܘܢ ܘܢܟܣܬܗܘܢ
ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܐܪܥܝܢܝ ܐܝܟ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ. ܐܠܘ ܐܟܠܬ ܚܛܗܐ ܝܘܡܢܐ. ܫܦܝܪ ܗܘܐ ܩܕܡ
20 ܡܪܝܐ. * ܘܫܡܥ ܡܘܫܐ ܘܫܦܪ ܒܥܝܢܘܗܝ.
* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܐ *

* ܦܘܪܫܢ ܡܐܟܘܠܬܐ *
1 * ܘܡܠܠ ܡܪܝܐ ܥܡ ܡܘܫܐ ܘܥܡ ܐܗܪܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ.
2 * ܡܠܠܘ ܥܡ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܡܪܘ ܠܗܘܢ. ܗܕܐ ܚܝܘܬܐ ܕܬܗܘܘܢ ܐܟܠܝܢ. ܡܢ ܟܠ
3 ܒܥܝܪܐ ܕܒܐܪܥܐ. * ܟܠ ܕܦܪܣܬܗ ܫܪܝܥܐ ܘܦܪܝܫܐ ܠܬܪܬܝܢ. ܘܡܣܩܐ ܦܫܪܐ. ܠܗ ܐܟܘܠܘ.

12 Dixitque Moſes ad Aharonem, & ad Eliazar, & ad Ithamar filios Aharonis qui ſuperſuerant ei, Sumite farinã quæ remãſit ex oblationib' Dñi, & comedite illã infermẽtatã ad lat' altaris, quoniã ſacro-ſancta eſt.
13 Et comedite illã in loco ſãcto, quia jus tuũ eſt, & jus filiorũ tuorũ tecũ, de oblationi-
14 bus Dñi; nam ita juſſus ſum. Pectuſculum etiã ſeparationis, & armũ ſeparationis comedite in loco mundo, tu, & filii tui, atque filiæ tuæ tecũ : ſiquidẽ jus tuũ eſt, & jus filiorũ tuorũ tecũ, conceſſum de ſacrificiis pa-
15 cificis filiorũ Iſrael. Nam armũ ſeparationis & pectuſculum ſeparationis, ſuper oblationẽ adipis afferẽt ad ſeparandã ſeparationem corã Dño : eritq; tibi & filiis tuis te-
16 cum ſtatutum perpetuũ, quemadmodũ præcepit Dñs. Hircũ etiã peccati diligẽter quæſivit Moſes, & ecce combuſtus erat : & irat' adverſùs Eleazar et adverſ' Ithamar filios
17 Aharonis qui ſupererãt ei, dixit ad eos; Qua de cauſa non cõediſtis peccatũ in loco ſãcto, quũ ſit ſacro-ſãctũ, illudq; dederim vobis ad tollẽdũ peccatũ cœtûs, & expiãdũ pro eis
18 corã Dño? Ecce nõ ingreditur de ſãguine ej' in ſanctuarium interi'. Utinam comediſſetis illud in ſanctuario, quemadmodũ præceptũ mihi fuit, ut Aharon & filii ejus comederẽt
19 illud. Reſpondit Aharon ad Moſen, En hodie obtulerũt peccata ſua & holocauſta ſua pacifica corã Dño, & tamẽ acciderũt mihi hæc omnia : quid ſi comediſſem peccatũ ho-
20 die, num decorũ fuiſſet corã Dño? Quod cùm audiſſet Moſes, boni conſuluit.

CAP. XI.

Diſtinctio ciborum.

1 ET loquut' eſt Dñs cum Moſe & cum A-
2 harone, dixitq; ad eos; Loquimini cum filiis Iſrael, et dicite eis, Hoc animal eritis comedentes ex omni jumẽto quod eſt in terra.
3 Omne illud cujus ungula fiſſa eſt & diviſa in duo, ruminatque, illud comedite.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

12 ומליל משה עם אהרן ועם אלעזר
ועם איתמר בנוהי דאשתארו
סבו ית מנחתא דאשתארת
מקרבניא דיי ואכלוהא פטיר
בסטר מדבחא ארי קדש קודשין
13 היא: ותיכלון יתה באתר קדיש
ארי חולקך וחלק בנך היא
מקרבניא דיי ארי כן אתפקדית:
14 וית חדיא דארמותא וית שוקא
דאפרשותא תיכלון באתר דכי
את ובנך ובנתך עמך ארי חולקך
וחלק בנך אתיהיבו מנכסת
15 קודשיא דבני ישראל: שוקא
דאפרשותא וחדיא דארמותא על
קורבני תרביא ייתון לארמא ארמא
קדם יי ויהי לך ולבנך עמך לקים
16 עלם כמא די פקד יי: וית צפירא
דחטאתא מתבע תבעיה משה והא
אתוקד ורגיז על אלעזר ועל
איתמר בני אהרן דאשתארו
17 למימר: מדין לא אכלתון ית
חטאתא באתר קדיש ארי קודש
קודשין היא ויתה יהב לכון לסלחא
על חובי כנשתא לכפרא עליהון
18 קדם יי: הא לא אתעל מדמה לבית
קודשא גואה מיכל תיכלון יתה
19 בקודשא כמא די פקדית: ומליל
אהרן עם משה הא יומא דין קריבו
ית חטותהון וית עלותהון קדם יי
וערעא יתי עקן כאלין ואלופון
אכלית חטאתא יומא דין התקין
20 קדם יי: ושמע משה ושפר
בעינוהי: יא
1 ומליל יי עם משה ולאהרן למימר
2 להון: מלילו עם בני ישראל למימר
דא חיתא די תיכלון מכל בעירא די
3 על ארעא: כל דסדיקא פרסתא
ומטלפא טלפין פרסתה מסקא פשרא בבעירא יתה תיכלון:

12 Locutúſq; eſt Moyſes cũ Aarõ, et cũ Eleazar et cũ Ithamar filiis ej' qui reſidui fuerãt: Tollite mun' ꝙ remanſit de oblationib' Dñi, et cõedite illud azymum in latere altaris: quia ſanctum ſanctorum eſt.
13 Cõedetíſq; illud in loco ſancto; quia portio tua et portio filiorum tuorum eſt de oblationib' Dñi: ſic enĩ mihi præceptũ eſt.
14 Pectuſculũ quoq; elevationis, et femur ꝙ ſeparatũ eſt, edetis in loco mũdo; tu, et filii tui et filiæ tuæ tecũ : quoniã portio tua et portio filiorũ tuorũ eſt, quæ data ſunt de hoſtiã ſãctifi-
15 cationum filiorũ Iſrael. Femur ꝙ ſeparatũ eſt, et pect' elevationis, cũ oblatiõib' adipũ offerẽt; ut elevẽtur elevatione corã Dño: erítq; tibi et filiis tuis tecũ in pactũ ſempiternũ; ſicut præ-
16 cepit Dñs. Hircũ autẽ qui oblat' fuerat pro peccato requirens requiſivit Moyſes, et ecce exuſt' erat : et irat' eſt contra Eleazar & cõtra Ithamar filios Aarõ, qui remanſerant, di-
17 cẽs. Quare nõ cõediſtis hoſtiã pro peccato in loco ſãcto? ſanctũ enĩ ſanctorũ eſt: & eã tradidit vobis ad parcendũ ſuper peccata cõgregationis, ad propitiandum pro eis corã Dño.
18 Ecce nõ eſt illatũ de ſanguine illi' in domũ ſanctuarii intrinſec': et ideo debueratis eã cõedere in ſanctuario, ſicut præ-
19 ceptũ eſt mihi. Locutúſq; eſt Aarõ cum Moyſe, Ecce hodie obtulerũt hoſtias pro peccatis ſuis et holocauſta ſua corã Dño, et acciderunt mihi tales tribulatiões: et ſi cõediſſẽ hodie hoſtiã pro peccato, nũquid rectũ
20 eſſet coram Dño? Audivítq; Moyſes; et placuit in oculis ej'.

CAP. XI.

1 LOcutúſq; eſt Domin' cum Moyſe & Aaron, dicens eis.
2 Loquimini cum filiis Iſrael, dicentes: Hæc ſunt animalia quæ comedere debetis, de cunctis animalibus quæ ſunt ſuper ter-
3 ram. Omne quod dividit plantã in duas ungulas, & ruminat in animalib', illud comedetis.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VER. SAM.

[illegible]

TEXT ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

12 *Locutúſque eſt Moſes Aaroni, & Eleazaro, & Ithamar filiis ejus reſiduis; Accipite oblationem ſimilæ reſiduam de (b) ſacrificiis ignitis Domini, & comedite illam azymã (c) juxta altare, quia ſanctitas ſanctitatum hæc eſt.*
13 *Comedetis autem illam in loco ſancto, quia portio tua, & portio filiorum tuorũ illa eſt de (d) ſacrificiis ignitis Domini, ſic enim præcepi.*
14 *Pectuſculum ventilationis, & armum elevationis comedetis in loco mundo, tu, & filii tui, et filiæ tuæ tecum : quoniam portio tua, & portio filiorũ tuorum data ſunt de ſacrificiis pacificorum filiorum Iſrael.*
15 *Armum elevationis, & pectuſculum ventilationis cum (e) incenſis adipum afferent, ut ventilatione ventiletur coram Domino; et erit tibi, filiíſque tuis, & filiabus tuis tecum in (f) ſtatutum æternum ſicut præcepit Dominus.*
16 *Hircũ verò pro peccato quærendo quæſivit Moſes, & ecce combuſtus fuerat; ideò iratus eſt in Eleazarum, & in Ithamar filios Aaronis reſiduos, dicens;*
17 *Quare non comediſtis peccatum in loco ſancto; nam ſanctum ſanctorum hoc eſt : Illud dedit vobis ut portetis (g) iniquitatẽ congregationis, & expietis eos coram Domino.*
18 *Ecce non eſt illatus ſanguis ejus in ſanctuarium intrinſecus : comedendo comedetis illud in ſanctuario ſicut præcepi.*
19 *Dixitq; Aaron Moſi, Ecce hodiè obtulerunt peccatum ſuum, & holocauſtum ſuum coram Domino, et contigerunt mihi talia; ſi comedam (h) peccatum hodiè, nunquid placitum erit in oculis Domini?*
20 *Et audivit Moſes, & placitum fuit oculis ejus.*

CAP. XI.

1 *ET locutus eſt Dominus Moſi & Aaroni, dicens*
2 *eis; Loquimini filiis Iſrael, dicentes, Hæc ſunt animantia quæ comedetis ex omnibus beſtiis quæ ſunt ſuper terram.*
3 *Quicquid dividit ungulã, et findit fiſſurã duarũ ungularum, reducens ruminationẽ, inter beſtias illam comedetis.*

VER. SAM. (*b*) oblationibus (*c*) ad latus (*d*) oblationibus (*e*) ſacrificiis (*f*) portionem æternam (*g*) reatum (*h*) expiationem

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * ثم كلم موسى هرون والعازار وايثامار ولديه الباقيين* خذوا الهدية الفاضلة من قرابين الله*
13 وكلوها فطيرا بجانب المذبح* لانها من خواص الاقداس* وجايز ان تاكلوها ايضا في ساير بقاع
14 الموضع المقدس اذ هو رزقك ورزق بنيك من قربان الله* لاني كذا امرت* واما قص التحريك
وساق الرفيعة فكلوهما في موضع مقدس* انت وبنوك وبناتك معك* فانهما رزقك ورزق
15 ولديك قد اعطيتموها من ذبايح سلامة بني اسرايل* كذاك ساق الرفيعة وقص التحريك مع
الشحوم المحرقة يوتي بها لتحرك تحريكا بين يدي الله* فتكون لك ولبنيك رسم الدهر كما امر الله*
16 * والتمس موسى عنود الذكاة فاذا هو قد احرق* فسخط على العازار وايثامار ابني هرون الباقيين*
17 وقال لهم* ما بالكم لم تاكلوا الذكاة في موضع مقدس لانها من خواص الاقداس* والله اعطاكم
18 اياها لتحملوا وزر الجمع وتستغفروا عنهم بين يدي الله* وايضا هوذا لم يدخل من دمها الى
19 القدس الجواني* فقد كان يجب ان تاكلوها في القدس كما امرتكم* فقال له هارون هوذا اليوم
الذي قربت ذكاتهم وصعيدهم بين يدي الله وافتني مثل هذه المصايب* فلو اكلت الذكاة
20 اليوم هل كان ذلك حسنا عند الله* فلما سمع موسى ذلك حسن عنده*

* الفصل الحادي عشر *

1 * وكلم الله موسى وهارون فقال لهما
2 * كلما بني اسرايل وقولا لهم* هذا الحيوان الذي يجوز لكم ان تاكلوه من جميع البهايم التي
3 على الارض* كل مظلفة بظلف* ومعرف ظلفها تعريفا* ومصعدة اجترارا من البهايم فكلوها*

12 *Tum locutus eſt Muſa ad Haronem, & Eleazar, & Ithamar duos filios ejus ſuperſtites; Accipite munus quod ſuperfuit è ſacrificiis Dei, & comedite illud azymũ ad lat' altaris, quia eſt de præcipuis ſacrorum.*
13 *Et licet ut comedatis illud quoque in omnibus partibus loci ſancti, cùm ſit demenſum tuũ & demenſum filiorum tuorum de ſacrificio Dei; quoniam ita mandatum fuit mihi.*
14 *At verò pectus agitationis, & armum holocauſti comedite in loco ſancto, tu, & filii tui, & filiæ tuæ tecum; demenſum enim tuum ſunt, & demenſum amborum filiorum tuorum, quæ conceſſa ſunt vobis de ſacrificiis pacis filiorum Iſrail.*
15 *Similiter armus holocauſti, & pectus agitationis cum adipibus crematis, afferantur ut agitentur agitatione coram Deo, & ſint tibi & filiis tuis ſtatuto perpetuo, ſicuti mandavit Deus.*
16 *Quæſivit autẽ Muſa hœdũ expiationis, & ecce jam combuſtus fuerat; iratuſque eſt contra Eleazar & Ithamar filios Haronis ſuperſtites, & ait illis;*
17 *Quare non comediſtis expiationem in loco ſancto? ſiquidem eſt de præcipuis ſacrorum, et Deus dedit eam vobis, ut portaretis delictum populi, & veniam poſtularetis pro ipſis coram Deo.*
18 *Quin etiam ecce non ingreſſus eſt de ſanguine ipſius ad ſanctuariũ internũ. Decebat autem ut comederetis eã in ſanctuario, ſicut mandavi vobis.*
19 *Dixit ad eum Haron, Ecce hodie etiamſi obtulerim expiationẽ eorum & holocauſtum eorum coram Deo, evenerunt mihi talia accidentia; ſi ergò comediſſem expiationem hodie, nunquid fuiſſet illud gratum apud Deum?*
20 *Cúmque audiſſet hoc Muſa, placuit illi.*

CAP. XI.

1 *ET allocutus eſt Deus Muſam & Ha-*
2 *ronem, dixitque eis; Loquimini ad filios Iſrail, & dicite illis; Hoc eſt animal quod licet vobis comedere ex omnibus animantibus quæ ſunt ſuper terram.*
3 *Omne habens ungulam, & cujus ungula eſt diviſa diviſione, & educens ruminationem ex animantibus, comedite.*

ספר ויקרא : יא

ruminationem aſcendere facientibus de comedetis non hoc Verùm
אַךְ אֶת־זֶה לֹא תֹאכְלוּ מִמַּעֲלֵי הַגֵּרָה 4
ruminationē faciens aſcēdere quia ,Camelus .ungulā ungulifecantib' de &
וּמִמַּפְרִסֵי הַפַּרְסָה אֶת־הַגָּמָל כִּי־מַעֲלֵה גֵרָה
Et .vobis ipſe immundus ,dividens ipſe non ungulam & ,ipſe
הוּא וּפַרְסָה אֵינֶנּוּ מַפְרִיס טָמֵא הוּא לָכֶם׃ וְאֶת־ 5
,dividet non ungulam & :ipſe ruminationē faciens aſcēdere quia ,cunicul'
הַשָּׁפָן כִּי־מַעֲלֵה גֵרָה הוּא וּפַרְסָה לֹא יַפְרִיס
ruminationē faciens aſcēdere quia ,lepus Et .vobis ipſe immundus
טָמֵא הוּא לָכֶם׃ וְאֶת־הָאַרְנֶבֶת כִּי־מַעֲלַת גֵּרָה 6
Et .vobis ipſe immundus ,dividit non ungulam & , ipſe
הִוא וּפַרְסָה לֹא הִפְרִיסָה טְמֵאָה הִוא לָכֶם׃ וְאֶת־ 7
ipſe & ,ungulæ fiſſuram findens & ,ipſe ungulam dividens quia ,ſus
הַחֲזִיר כִּי־מַפְרִיס פַּרְסָה הוּא וְשֹׁסַע שֶׁסַע פַּרְסָה וְהוּא
non eorum carne De .vobis ipſe immundus ,ruminabit non ruminationē
גֵּרָה לֹא־יִגָּר טָמֵא הוּא לָכֶם׃ מִבְּשָׂרָם לֹא 8
.vobis iſta Immunda .tangetis non eorum cadaver in & :comedetis
תֹאכֵלוּ וּבְנִבְלָתָם לֹא תִגָּעוּ טְמֵאִים הֵם לָכֶם׃
ei quod Omne .aquis in quæ omnibus ex comedetis Hoc
אֶת־זֶה תֹּאכְלוּ מִכֹּל אֲשֶׁר בַּמָּיִם כֹּל אֲשֶׁר־לוֹ 9
,comedetis ea ,fluminibus in & ,marib' in ,aquis in ſquama & pinnula
סְנַפִּיר וְקַשְׂקֶשֶׂת בַּמַּיִם בַּיַּמִּים וּבַנְּחָלִים אֹתָם תֹּאכֵלוּ׃
,torrentib' in &,maribus in ,ſquama & pinnula ei non cui omne Et
וְכֹל אֲשֶׁר אֵין־לוֹ סְנַפִּיר וְקַשְׂקֶשֶׂת בַּיַּמִּים וּבַנְּחָלִים 10
abominatio;aquis in quæ vivente anima omni de &,aquarū reptili omni ex
מִכֹּל שֶׁרֶץ הַמַּיִם וּמִכֹּל נֶפֶשׁ הַחַיָּה אֲשֶׁר בַּמָּיִם שֶׁקֶץ
;comedetis non eorum carne de :vobis erunt abominatio Et .vobis ipſa
הֵם לָכֶם׃ וְשֶׁקֶץ יִהְיוּ לָכֶם מִבְּשָׂרָם לֹא תֹאכֵלוּ 11
pinna ei non cui Omne .abominabimini eorum cadaver &
וְאֶת־נִבְלָתָם תְּשַׁקֵּצוּ׃ כֹּל אֲשֶׁר אֵין־לוֹ סְנַפִּיר 12
abominabimini iſta Et .vobis ipſud abominatio ,aquis in ſquama &
וְקַשְׂקֶשֶׂת בַּמָּיִם שֶׁקֶץ הוּא לָכֶם׃ וְאֶת־אֵלֶּה תְּשַׁקְּצוּ 13
:gryphus & aquila : ipſa abominatio,comedētur non ;volatili ex
מִן־הָעוֹף לֹא יֵאָכְלוּ שֶׁקֶץ הֵם אֶת־הַנֶּשֶׁר וְאֶת־הַפֶּרֶס
.ſua ſpecie in pica & ,volatica & .marina aquila &
וְאֵת הָעָזְנִיָּה׃ וְאֶת־הַדָּאָה וְאֶת־הָאַיָּה לְמִינָהּ׃ 14
,accipiter & ,ululæ filia Et .ſua ſpecie in corvus omnis
אֵת כָּל־עֹרֵב לְמִינוֹ׃ וְאֵת בַּת הַיַּעֲנָה וְאֶת־הַתַּחְמָס 15 16
,mergulus & ,falco Et .ſua ſpecie in aſtur & ,[illegible] &
וְאֶת־הַשָּׁחַף וְאֶת־הַנֵּץ לְמִינֵהוּ׃ וְאֶת־הַכּוֹס וְאֶת־הַשָּׁלָךְ 17
,[illegible] & ,cuculus & ,civetta & ,noctivaga &
וְאֶת־הַיַּנְשׁוּף׃ וְאֶת־הַתִּנְשֶׁמֶת וְאֶת־הַקָּאָת וְאֶת־הָרָחָם׃ 18
& ,gnomigalius & ,ſua ſpecie in furibunda avis ,ciconia Et
וְאֵת הַחֲסִידָה הָאֲנָפָה לְמִינָהּ וְאֶת־הַדּוּכִיפַת וְאֶת־ 19
abominatio quatuor ſuper ambulans volucris reptile Omne .veſpertilio
הָעֲטַלֵּף׃ כֹּל שֶׁרֶץ הָעוֹף הַהֹלֵךְ עַל־אַרְבַּע שֶׁקֶץ 20
,volucris reptili omni ex comedetis hoc Veruntamen .vobis illud
הוּא לָכֶם׃ אַךְ אֶת־זֶה תֹּאכְלוּ מִכֹּל שֶׁרֶץ הָעוֹף 21
eius pedes deſuper crura ei cui ,quatuor ſuper ambulante
הַהֹלֵךְ עַל־אַרְבַּע אֲשֶׁר־לֹא כְרָעַיִם מִמַּעַל לְרַגְלָיו
.terram ſuper eis in ſaltandum ad
לְנַתֵּר בָּהֵן עַל־הָאָרֶץ׃

Verſio VULG. LAT.

4 Quidquid autem ruminat quidem, & habet ungulam, ſed non dividit eam, ſicut camelus & cætera, non comedetis illud, & inter immunda reputabitis.
5 Chœrogryllus qui ruminat, ungulámque non dividit, immun-
6 dus eſt. Lepus quoque: nam & ipſe ruminat, ſed ungu-
7 lam non dividit. Et ſus, qui cùm ungulam dividat,
8 non ruminat. Horum carnibus non veſcemini, nec cadavera contingetis, quia
9 immunda ſunt vobis. Hæc ſunt quæ gignuntur in aquis, & veſci licitum eſt. Omne quod habet pinnulas & ſquamas, tam in mari quàm in fluminibus & ſtagnis,
10 comedetis. Quidquid autem pinnulas & ſquamas non habet, eorum quæ in aquis moventur & vivunt, abo-
11 minabile vobis, Execrandúmque erit: carnes eorum non comedetis, & morticí-
12 na vitabitis. Cuncta quæ non habent pinnulas & ſquamas in aquis, polluta erunt.
13 Hæc ſunt quæ de avibus comedere non debetis, & vitanda ſunt vobis: Aquilam, & gryphen, & haliæ-
14 etum, Et milvum ac vul-
15 turem juxta genus ſuum, Et omne corvini generis in ſi-
16 militudinem ſuam, Struthionem, & noctuam, & larum, & accipitrem juxta
17 genus ſuum: Bubonem, &
18 mergulum, & ibin, Et cygnum, & onocrotalum, &
19 porphyrionem, Herodionem & charadrion juxta genus ſuum: upupam quoque, &
20 veſpertilionem. Omne de volucribus quod graditur ſuper quatuor pedes, abomi-
21 nabile erit vobis. Quidquid autem ambulat quidem ſuper quatuor pedes, ſed habet longiora retrò crura, per quæ ſalit ſuper terram,

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

4 Πλὴν ἀπὸ τούτων οὐ φάγεσθε, ἀπὸ τῶν ἀναγόντων μηρυκισμὸν, καὶ ἀπὸ τῶν διχηλούντων τὰς ὁπλὰς, καὶ ὀνυχιζόντων ὀνυχιστῆρας· τὸν κάμηλον, ὅτι ἀνάγει μηρυκισμὸν τοῦτο, ὁπλὴν δὲ οὐ διχηλεῖ, ἀκάθαρτον τοῦτο ὑμῖν.
5 Καὶ τὸν δασύποδα, ὅτι ἀνάγει μηρυκισμὸν τοῦτο, καὶ ὁπλὴν οὐ διχηλεῖ, ἀκάθαρτον τοῦτο
6 ὑμῖν. Καὶ τὸν χοιρογρύλλιον, ὅτι ἀνάγει μηρυκισμὸν τοῦτο, καὶ ὁπλὴν οὐ διχηλεῖ, ἀκά-
7 θαρτον τοῦτο ὑμῖν. Καὶ τὸν ὗν, ὅτι διχηλεῖ ὁπλὴν τοῦτο, καὶ ὀνυχίζει ὄνυχας ὁπλῆς, καὶ τοῦτο οὐκ ἀνάγει μηρυκισμὸν, ἀκάθαρτον τοῦτο
8 ὑμῖν. Ἀπὸ τῶν κρεῶν αὐτῶν οὐ φάγεσθε, καὶ τῶν (β) θνησιμαίων αὐτῶν οὐχ ἅψεσθε· ἀ-
9 κάθαρτα ταῦτα ὑμῖν. Καὶ ταῦτα, ἃ φάγεσθε ἀπὸ πάντων τῶν ἐν τοῖς (γ) ὕδασι. πάντα ὅσα ἐστὶν αὐτοῖς πτερύγια καὶ λεπίδες ἐν τοῖς ὕδασι, καὶ ἐν ταῖς θαλάσσαις, καὶ (δ)
10 ἐν τοῖς χειμάρροις, ταῦτα φάγεσθε. Καὶ πάντα ὅσα οὐκ ἔστιν αὐτοῖς πτερύγια, οὐδὲ λεπίδες ἐν τῷ ὕδατι, ἢ ἐν ταῖς θαλάσσαις, καὶ ἐν τοῖς χειμάρροις, ἀπὸ πάντων ὧν ἐρεύγεται τὰ ὕδατα, καὶ ἀπὸ πάσης (ε) ψυχῆς τῆς ζώσης ἐν τῷ ὕδατι, βδέλυγμά ἐστι, καὶ
11 βδελύγματα ἔσονται ὑμῖν. Ἀπὸ τῶν κρεῶν αὐτῶν οὐκ ἔδεσθε, καὶ τὰ θνησιμαῖα αὐτῶν
12 βδελύξεσθε. Καὶ πάντα ὅσα οὐκ ἔστιν αὐτοῖς (ζ) πτερύγια, οὐδὲ λεπίδες τῶν ἐν τοῖς ὕδασι,
13 βδέλυγμα τοῦτό (η) ἐστιν ὑμῖν. Καὶ (θ) ταῦτα, ἃ βδελύξεσθε ἀπὸ τῶν πετεινῶν, καὶ οὐ βρωθήσεται, βδέλυγμά ἐστι· τὸν ἀετὸν, καὶ τὸν
14 (ι) γρύπα, καὶ τὸν ἁλιαίετον, Καὶ τὸν (κ) γύπα, καὶ
15 τὸν ἴκτινον, καὶ τὰ ὅμοια (λ) αὐτῷ· Καὶ στρουθὸν, καὶ γλαῦκα, καὶ λάρον, καὶ τὰ ὅμοια (μ) αὐτῷ·
16 Καὶ πάντα κόρακα, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ· καὶ ἱέ-
17 ρακα, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ· Καὶ νυκτικόρα-
18 κα, καὶ καταράκτην, καὶ ἶβιν, Καὶ πορφυρίω-
19 να, καὶ πελεκᾶνα, καὶ (ν) κύκνον, Καὶ ἐρωδιὸν, καὶ χαραδριὸν, καὶ τὰ ὅμοια (ξ) αὐ-
20 τῷ· καὶ ἔποπα, καὶ νυκτερίδα. Καὶ πάντα τὰ ἑρπετὰ τῶν πετεινῶν, ἃ πορεύεται ἐπὶ (ο)
21 τέσσαρα, βδελύγματά ἐστιν ὑμῖν. Ἀλλὰ ταῦτα φάγεσθε ἀπὸ τῶν ἑρπετῶν τῶν πετεινῶν, ἃ πορεύεται ἐπὶ (ο) τέσσαρα, ἃ ἔχει σκέλη ἀνώτερον τῶν ποδῶν αὐτοῦ, πηδᾷν ἐν αὐτοῖς ἐπὶ τῆς γῆς.

Tantùm ab his non manducabitis, ab iis quæ reducunt ruminationem, & ab iis (b) quæ dividunt ungulas, & findunt fiſſuras unguium: camelum, quoniam reducit ruminationem hoc, ungulam autem non dividit; immundum hoc vobis. Et (c) leporem, (d) quia reducit ruminationem hoc, et ungulam non dividit; immundum hoc vobis. Et chirogryllum, quoniam reducit ruminationem hoc, & ungulam non dividit; immundum hoc vobis. Et ſuem, quoniã hoc dividit ungulam, & findit fiſſuras ungulæ, & hoc non reducit ruminationem; immundũ hoc vobis. De carnibus eorũ non comedetis, et morticina eorum non tangetis: immunda hæc vobis. Et hæc ſunt, quæ comedetis ex omnibus, quæ in aquis. Omnia quibuſcũq; ſunt eis alæ, et ſquamæ in aquis, et in marib⁹, et in torrentibus; hæc comedetis. Et omnia quibuſcũq; non ſũt eis alæ, neq; ſquamæ in aqua, vel in marib⁹, et in torrentib⁹, de omnib⁹, quæ eructant aquæ, et de omni anima vivente in aqua, abominatio eſt, & abominationes erunt vobis. De carnibus eorum non comedetis, et morticina eorũ abominabimini. Et omnia quibuſcunque non ſunt eis alæ, neque ſquamæ, ex iis quæ in aquis; hoc abominatio eſt vobis. Et hæc ſunt, quæ abominabimini de volatilibus et non comedentur: abominatio eſt. Aquilã, et gryphũ, et halietũ, Et vulturem, & milvũ, et ſimilia ei: Et ſtruthionē, et noctuã, et larũ, et ſimilia ei: Et omnē corvũ, et ſimilia ei: et accipitrē, et ſimilia ei: Et nycticoracē, et mergulum, et ibin, Et porphyrionē, et pelecanē, & cycnum, Et herodionē, & charadrion, & ſimilia ei: & upupã, & veſpertilionem. Et omnia reptilia volatiliũ, quæ gradiuntur ſuper quatuor: abominationes erunt vobis. Sed iſta comedetis de reptilibus volatiliũ, quæ gradiuntur ſuper quatuor, quæ habēt crura deſuper pedes ſuos, ad ſaltandũ in ipſis ſuper terram.

MS.A. (β) θνησιμαίων οὐκ ἅψεσθε, ὅτι ἀκάθαρτα (γ) ὕδασιν. (*) καὶ ἐν ταῖς θαλάσσαις, (δ) ἐν χειμάρροις, (ε) ψυχῆς ζώσης (ζ) πτερύγια, καὶ λεπίδες ἐν τῷ ὕδατι, βδέλυγμα (η) ἔσται (θ) ταῦτα βδελύξεσθε (ι) γύπα, (κ) γρύπα καὶ ἰκτῖνα (λ) αὐτῶν· (μ) αὐτῶν· (*) καὶ νυκτικόρακα, (ν) κύκνον, (*) καὶ γλαῦκα, καὶ ἐρωδιὸν, (ξ) αὐτῶν· (ο) τέσσαρα,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]

Hæc verò non comedetis ex iis quæ ruminãt, & ex iis quorum bifidæ ſunt ungulæ. 4
Camelus qui ruminat, ejus autem ungula non eſt bifida, immundus eſto vobis. Et 5
cuniculus qui ruminat, ſed ejus ungula non eſt bifida, immundus eſto vobis. Et 6
lepus qui ruminat, ejus tamen ungula non eſt fiſſa, immundus eſto vobis. Sus etiam 7
cujus ungula fiſſa eſt, & ſeparata in duo, tamen non ruminat, immundus eſto vobis. Ex eorum carne non comedetis, & 8
eorum corpora non tangetis: immunda *enim* ſunt vobis. Et hæc comeditis ex 9
omnibus quæ ſunt in aquis. Omne quod habet alas & ſquamas in aquis, tam in maribus quam in fluminibus, comedite. O- 10
mne autem quod non habet alas & ſquamas tam in maribus quam in fluminibus, inter univerſum reptile aquarum, & inter omnem animam viventem aquatilem: Immunda 11
ſunt vobis, & ex eorum carne ne comederitis, & eorum corpora immunda reputabitis. Quicquid igitur caret alis & 12
ſquamis in aquis, immundum vobis eſto.
Hæc autem horrete ex volatilibus, nec 13
comedentur, eò quòd immunda ſint: Aquila, & milvus, Et corvus in ſpecies 14
ſuas; Et ſtruthio, & niſus in ſpecies 15
ſuas; Et noctua, & piſcator piſcium, Et 16
pelicanus, & nycticorax, & cygnus, & 17
pſittacus, Et ciconia, & falco in ſpe- 18
cies ſuas; Et gallina ſilveſtris, & pavo: 19
Omnis etiam proles volatilis gradientis ſuper quatuor, immunda vobis eſto. 20
Hæc autem comedite ex omni prole volatilis gradiente ſuper quatuor, habente 21
ungulas ſuper pedes ſuos quibus ſalit ſuper terram:

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.
תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

בְּרַם יָת־דֵּין לָא תֵיכְלוּן מִמַּסְּקֵי 4
פִשְׁרָא וּמִסְּדִיקֵי פַרְסָתָא יָת־גַּמְלָא
אֲרֵי־מַסֵּיק פִּשְׁרָא הוּא וּפַרְסָתֵיהּ
לֵיתוֹהִי מַסְדִּיק מְסָאַב הוּא לְכוֹן׃
וְיָת־טַפְזָא אֲרֵי־מַסֵּיק פִּשְׁרָא הוּא 5
וּפַרְסָתָא לָא אַסְדִּיק מְסָאַב הוּא
לְכוֹן׃ וְיָת־אַרְנְבָא אֲרֵי־מַסְּקָא פִשְׁרָא 6
הִיא וּפַרְסָתָא לָא אַסְדִּיק מְסָאֲבָא
הִיא לְכוֹן׃ וְיָת־חֲזִירָא אֲרֵי־סְדִיק 7
פַּרְסְתָא הוּא וּמְטַלְּפָא טִלְפִין
פַּרְסָתֵיהּ וְהוּא פִּשְׁרָא לָא פָשַׁר
מְסָאַב הוּא לְכוֹן׃ מִבִּסְרֵיהוֹן לָא 8
תֵיכְלוּן וּבִנְבִלְתְּהוֹן לָא תִקְרְבוּן
מְסָאֲבִין אִנּוּן לְכוֹן׃ יָת־דֵּין תֵּיכְלוּן 9
מִכֹּל דִּי בְמַיָּא כֹּל דִּי־לֵיהּ צִיצִין
וְקַלְפִין בְּמַיָּא בְּיַמַּיָּא וּבְנַחְלַיָּא
יָתְהוֹן תֵּיכְלוּן׃ וְכֹל דִּי לֵית־לֵיהּ 10
צִיצִין וְקַלְפִין בְּיַמַּיָּא וּבְנַחְלַיָּא מִכֹּל
רִיחֲשָׁא דְמַיָּא וּמִכֹּל נַפְשָׁא חַיְתָא דִּי
בְמַיָּא שִׁקְצָא אִנּוּן לְכוֹן׃ וְשִׁקְצָא יְהוֹן 11
לְכוֹן מִבִּסְרְהוֹן לָא תֵיכְלוּן וְיָת־
נִבְלַתְהוֹן תְּשַׁקְּצוּן׃ כֹּל דִּי־לֵית־ 12
לֵיהּ צִיצִין וְקַלְפִין בְּמַיָּא שִׁקְצָא הוּא
לְכוֹן׃ וְיָת־אִלֵּין תְּשַׁקְּצוּן מִן־עוֹפָא 13
לָא יִתְאַכְלוּן שִׁקְצָא אִנּוּן נִשְׁרָא וְעַר
וְעַזְיָא׃ וְדַיְתָא וְטָרָפִיתָא לִזְנַהּ׃ יָת כָּל־ 14 15
עוֹרְבָא לִזְנֵיהּ׃ וְיָת בַּת נַעֲמִיתָא 16
וְצִיצָא וְצִפַּר שַׁחְפָּא וְיָת נָצָא
לִזְנוֹהִי׃ וְקַדְיָא וְשָׁלֵינוּנָא וְקִפּוֹפָא׃ 17
וּבַוְתָא וְקָתָא וְיַרְקְרִיקָא׃ וְיָת 18 19
חֲוַרְיָתָא וְאִבּוֹ לִזְנַהּ וְנַגַּר טוּרָא
וַעֲטַלֵּפָא׃ כֹּל רִיחֲשָׁא דְעוֹפָא 20
דִּמְהַלֵּךְ עַל־אַרְבַּע שִׁקְצָא הוּא
לְכוֹן׃ בְּרַם יָת־דֵּין תֵּיכְלוּן מִכֹּל 21
רִיחֲשָׁא דְעוֹפָא דִּמְהַלֵּךְ עַל־
אַרְבַּע דִּי לֵיהּ קַרְסוּלִין מֵעִלָּוֵי
רַגְלוֹהִי לְקַפָּצָא בְהוֹן עַל־
אַרְעָא׃

4 Veruntamē hæc non comedetis, de ruminantib⁹ & de dividentib⁹ ungulã: camel⁹ qui ruminat, & ungulam non dividit; immundus erit vobis.
5 Chirogryllus quoque qui ruminat, et ungulã non dividit:
6 immundus erit vobis. Et lepus qui ruminat, & ungulam non dividit: immundus erit vo-
7 bis. Et ſus qui dividit ungulam, & in duas ungulas plantam dividit, ſed ipſe non ruminat: immund⁹ erit vobis.
8 De carnib⁹ eorum non comedetis, et cadavera eorum non tangetis: immunda erunt vo-
9 bis. Hæc autē comedetis, de omnibus quæ ſunt in aquis: omnia quæ habent pēnulas et ſquamas in aquis, in mari & in torrentibus, ea comedetis.
10 Et ꝙ non habet pennulas & ſquamas in mari & in torrentibus, de omni reptili aquarũ, & omni anima viventi eorum quæ ſunt in aquis, abominabi-
11 le erit vobis. De carnibus eorum non comedetis, et cadave-
12 ra eorum vitabitis. Omne ꝙ nõ habet pennulas et ſquamas in aquis, abominabile erit vo-
13 bis. Hæc quoq; vitabitis de avib⁹; non comedentur, quia vitanda ſunt: aquilã, et gryphũ,
14 et haliætum. Et milvũ, ac vul-
15 turē juxta gen⁹ ſuum. Et om-
16 nem corvum in genere ſuo. Et filiam ſtruthionis, & noctuam & larum: & accipitrem juxta
17 gen⁹ ſuum. Bubonē et mergu-
18 lum, et ibin. Et cygnum & onocrotalum, & porphyrionē.
19 Et herodionem, & charadrion juxta genus ſuum: et upu-
20 pam, & veſpertilionem. Omne reptile de volucribus, quod graditur ſuper quatuor pedes, abominabile erit vo-
21 bis. Veruntamen hæc comedetis, de omnibus reptibilibus avium gradientium ſuper quatuor pedes, quicquid habnt genua deſuper pedes ejus, per quæ ſalit ſuper terram.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible] 4
[illegible] 5
[illegible] 6
[illegible] 7
[illegible] 8
[illegible] 9
[illegible] 10
[illegible] 11
[illegible] 12
[illegible] 13
[illegible] 14
[illegible] 15
[illegible] 16
[illegible] 17
[illegible] 18
[illegible] 19
[illegible] 20
[illegible] 21

VER. SAM.

[illegible] 4
[illegible] 5
[illegible] 6
[illegible] 7
[illegible] 8
[illegible] 9
[illegible] 10
[illegible] 11
[illegible] 12
[illegible] 13
[illegible] 14
[illegible] 15
[illegible] 16
[illegible] 17
[illegible] 18
[illegible] 19
[illegible] 20
[illegible] 21

TEXT. ET VER. SAM.
Tranſlatio Latina.

Verùm iſtas non comedetis de reducentibus ruminationem, & de dividentibus ungulam; Camelum, quoniam reducit quidem ruminationē, ſed non dividit ungulã: Immundus erit iſte vobis. 4
Cuniculum quoque, quoniã reducit quidem ruminationem, ſed ungulam non dividet: Immundus erit vobis. 5
Et leporem, quia reducit quidem ruminationem, ſed ungulam non dividit: immundus erit vobis. 6
Et porcum, quoniam dividet quidem ungulam, & findit fiſſuram ungulæ, ſed ipſe ruminationem non ruminat: immundus erit vobis. 7
De carne eorum non comedetis, neque cadavera eorum tangetis. Hæc erunt immunda vobis. 8
Iſta autem comedetis de omnib⁹ quæ ſunt in aquis. Omne quod habet pinnulas, & ſquamas in aquis, in mari, & in fluminibus, illud comedetis. 9
Sed omne quod non habet pinnulas, & ſquamas in aquis, in mari, & in fluminibus, de omni reptili aquarum, & de omni anima vivente in aquis, hoc vobis erit abominatio. 10
Itaque abominatio erunt vobis; de carne eorum non comedetis, cadavera quoque eorum abominabimini: 11
Quidquid enim non habet pinnulas, & ſquamas in aquis, abominatio erit vobis. 12
Hæc autem abominabimini de volatilibus; non comedetis, abominatio ſunt. Aquila, & (a) gryphus, & Haliætus, 13
Et vultur, & milvus ſecundùm ſpeciem ſuam; 14
Et omnis corvus ſecundùm ſpeciem ſuam; 15
Et ſtruthio, & noctua, et larus ſecundùm ſpeciem ſuam; & accipiter, 16
Et nycticorax, & (b) mergulus, & ibis, 17
Et (c) porphyrion, & pelecanus, et (d) cygnus, 18
Et (e) ciconia, & herodion ſecundùm ſpeciem ſuam; upupa quoque & veſpertilio: 19
Omne quoque reptile volatilium ambulans ſuper quatuor, abominatio erit vobis. 20
Verùm hæc comedetis ex omni reptili volatilium gradientiũ ſuper quatuor, ea quæ habent crura deſuper pedes ſuos, ad ſaltandum cum eis ſuper terram. 21

VER. SAM. (a) accipiter (b) milvus (c) bubo (d) ulula (e) hirundo

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

وامّا هذه فلا تأكلوها من المصعدات اجترارا * ومن المطلقة بالاظلاف * الجمل فانه مصعد اجترار 4
غير مطلق بظلف * وهو نجس لكم * والوبر فانه ايضا مصعد اجترار غير مطلق بظلف * 5
فهي نجس لكم * والارنب فانها مصعدة اجترار وغير مطلقة بظلف * فهي نجسة لكم * والخنزير 6 7
فانه مطلق بظلف وظلفه معرف تعريفا وهو لا يجتر اجترارا * وهو نجس لكم * لا تأكلوا شيا 8
من لحومها * وبنبايلها لا تدنوا * نجسة هي لكم * وهذا ما يجوز ان تأكلوه من جميع ما في 9
الماء * كل ما له اجنحة وفلوس في البحار والاودية فكلوه * وكل ما ليس له اجنحة وفلوس في 10
البحار والاودية في جميع دبيب الماء وجميع الحيوان الذي فيه * فهو نجس لكم * وسبيل 11
كونها رجسا لكم هو ان لا تأكلوا من لحومها ونبايلها ترجسوا * كذلك كل ما ليس له اجنحة 12
وفلوس في الماء رجس هو لكم * وهذا ما ترجسون من الطير ولا يؤكل لانها انجاس * النسر والعقاب 13
والعنقاء * والحداة والصدي واصنافها * وجميع الغربان واصنافها * والنعام والخطاف والسأف 14 15 16
والبازي لاصنافها * والبوم * والرخم * والباشق * والسافين * والعقعق * والرخم * والصقر * والببغاء 17 18 19
لاصنافها * والهدهد * والخفاش * وجميع الطير السالك على اربع ارجل فهو رجس لكم * واما هذا 20
فكلوه من جميع دبيب الطائر السالك على اربع ارجل * ما له كراعان فوق رجليه ليثب 21
بهما على الارض *

At verò hæc nè comedatis ex educentibus ruminationem, et ex habentibus ungulas: Camelum, nã eſt eliciens ruminationē, non tamen habet ungulam, eſtq; vobis immundus. 4
Et cuniculum, nã is etiam elicit ruminationē, non tamen habet ungulã, immundus eſt vobis. 5
Et lepus educit quidem ruminationem, at non eſt inſtructus ungulâ, ideò immundus eſt vobis. 6
Et ſus quia habet ungulam, ejuſque ungula eſt diviſa diviſione, tamen non ruminat ruminationem, eſt etiam vobis immundus. 7
Nè comedatis quidquam ex carnibus eorum, & cadavera eorum nè tangatis, immunda ſunt vobis. 8
Et hoc eſt quod licet vobis cõedere ex omni eo quod eſt in aqua. Omne quod habet alas & ſquamas in maribus & fluminibus, comedite. 9
Et omne quod non habet alas & ſquamas in maribus & fluminibus inter omne reptile aquæ & omne animal quod eſt in illa, eſt abominabile vobis. 10
Quod autem ea ſint vobis abominanda, eſt ut non comedatis de carnibus eorum, & cadavera eorum horreatis. 11
Similiter omne quod non habet alas & ſquamas in aqua, immundum eſt vobis. 12
Et hoc eſt quod abominabimini ex volatilibus, & quæ non comedentur quia immunda ſunt: Aquila & oſſifraga, & gryphus, 13
Et milvus, & bubo, ac ſpecies eorum; 14
Et omnes corvi, ac ſpecies eorum; 15
Et ſtruthiones, & cypſelus, & aquila marina, & accipiter in ſpecies ſuas; 16
Et noctua, & vultur & niſus, 17
Et ſalco, & cygnus, & anates ſylveſtres, 18
Et ſacer, et pſittacus in ſpecies ſuas; & upupa, & veſpertilio: 19
Et omne volatile gradiens ſuper quatuor pedes eſt vobis abominabile. 20
Sed iſtud comedite ex omni reptili volante, incedente ſuper quatuor pedes: Quod habet duo crura ſuper pedes ſuos, quibus ſaliat ſuper terram, 21

ספר ויקרא׃ יא

attacum & ,sua specie in Locustam .comedetis eis ex Ista
22 אֶת־אֵלֶּה מֵהֶם תֹּאכֵלוּ אֶת־הָאַרְבֶּה לְמִינוֹ וְאֶת־הַסָּלְעָם
.sua specie in bruchum & ,sua specie in ophiomachum & ,sua specie in
לְמִינֵהוּ וְאֶת־הַחַרְגֹּל לְמִינֵהוּ וְאֶת־הֶחָגָב לְמִינֵהוּ׃
illud abominatio ,pedes quatuor ei cui volucris reptile omne Et
23 וְכֹל שֶׁרֶץ הָעוֹף אֲשֶׁר־לוֹ אַרְבַּע רַגְלָיִם שֶׁקֶץ הוּא
,eorum cadaver in attingens Omnis .vos polluetis his Et .vobis
24 לָכֶם׃ וּלְאֵלֶּה תִּטַּמָּאוּ כָּל־הַנֹּגֵעַ בְּנִבְלָתָם
,eorū cadavere de portans omnis Et .vesperam ad usque erit immundus
25 יִטְמָא עַד־הָעָרֶב׃ וְכָל־הַנֹּשֵׂא מִנִּבְלָתָם
Omne .vesperam ad usque erit immundus & ,sua vestimenta lavabit
26 יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְטָמֵא עַד־הָעָרֶב׃ לְכָל־
ipsum non fissuram & ,ungulam dividens ipsum quod animal
הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר הִוא מַפְרֶסֶת פַּרְסָה וְשֶׁסַע אֵינֶנָּה
.vobis ipsa immunda,faciens ascendere ipsum nō ruminationē & ,findens
שֹׁסַעַת וְגֵרָה אֵינֶנָּה מַעֲלָה טְמֵאִים הֵם לָכֶם
super ambulans omne Et .erit immundus ,ea in attingens Omnis
27 כָּל־הַנֹּגֵעַ בָּהֶם יִטְמָא׃ וְכֹל הוֹלֵךְ עַל־
.vobis ipsa immunda ,quatuor super ambulante vivente omni in suas volas
כַּפָּיו בְּכָל־הַחַיָּה הַהֹלֶכֶת עַל־אַרְבַּע טְמֵאִים הֵם לָכֶם
.vesperam ad usque erit immundus,eorum cadaver in tangens Omnis
כָּל־הַנֹּגֵעַ בְּנִבְלָתָם יִטְמָא עַד־הָעָרֶב׃
erit immundus &,sua vestimenta lavabit ,eorum cadaver portans Et
28 וְהַנֹּשֵׂא אֶת־נִבְלָתָם יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְטָמֵא
immundum vobis hoc Et .vobis ipsa immunda ;vesperā ad usque
29 עַד־הָעָרֶב טְמֵאִים הֵמָּה לָכֶם׃ וְזֶה לָכֶם הַטָּמֵא
.sua specie in rubeta & ,mus & ,mustela :terram super reptante reptili in
בַּשֶּׁרֶץ הַשֹּׁרֵץ עַל־הָאָרֶץ הַחֹלֶד וְהָעַכְבָּר וְהַצָּב לְמִינֵהוּ׃
.talpa & ,limax & ,stellio & ,lacerta & ,viverra Et
30 וְהָאֲנָקָה וְהַכֹּחַ וְהַלְּטָאָה וְהַחֹמֶט וְהַתִּנְשָׁמֶת׃
,ea in tangens omnis :reptili omni in ,vobis immunda Ista
31 אֵלֶּה הַטְּמֵאִים לָכֶם בְּכָל־הַשָּׁרֶץ כָּל־הַנֹּגֵעַ בָּהֶם
ceciderit quod omne Et .vesperam ad usque erit immundus ,eorum morte in
32 בְּמֹתָם יִטְמָא עַד־הָעָרֶב׃ וְכֹל אֲשֶׁר־יִפֹּל
,vestis vel ligni vase omni ex ,erit immundū ,eorū morte in eis ex illud super
עָלָיו מֵהֶם בְּמֹתָם יִטְמָא מִכָּל־כְּלִי־עֵץ אוֹ בֶגֶד
aquas in,eis in opus fiet quo vas omne:saccus aut,pellis aut
אוֹ־עוֹר אוֹ שָׂק כָּל־כְּלִי אֲשֶׁר־יֵעָשֶׂה מְלָאכָה בָּהֶם בַּמַּיִם
vas omne Et .mundabitur & ,vesperā ad usque erit immundū & ,ducetur
33 יוּבָא וְטָמֵא עַד־הָעֶרֶב וְטָהֵר׃ וְכָל־כְּלִי־
,ejꝰ medio in quod omne ,ejꝰ medium in eis ex ceciderit cujus testæ
חֶרֶשׂ אֲשֶׁר־יִפֹּל מֵהֶם אֶל־תּוֹכוֹ כֹּל אֲשֶׁר בְּתוֹכוֹ
comedetur qui cibo omni Ex .confringetis ipsum &,erit immundū
34 יִטְמָא וְאֹתוֹ תִשְׁבֹּרוּ׃ מִכָּל־הָאֹכֶל אֲשֶׁר יֵאָכֵל
bibetur qui potus omnis &:erit immundꝰ,aqua eū super venerit quem
אֲשֶׁר יָבוֹא עָלָיו מַיִם יִטְמָא וְכָל־מַשְׁקֶה אֲשֶׁר יִשָּׁתֶה
eorum cadavere de ceciderit quod omne Et .erit immundus ,vase omni in
35 בְּכָל־כְּלִי יִטְמָא׃ וְכֹל אֲשֶׁר־יִפֹּל מִנִּבְלָתָם
;ipsa Immunda.diruetur Chytropodes &,Clibanus .erit immundū ,illud super
עָלָיו יִטְמָא תַּנּוּר וְכִירַיִם יֻתָּץ טְמֵאִים הֵם
.vobis erunt immunda &
וּטְמֵאִים יִהְיוּ לָכֶם׃

Verſio VULG. LAT.

22 Comedere debetis, ut eſt bru-
chꝰ in genere ſuo, & attacꝰ atq;
ophiomachꝰ, ac locuſta, ſingula
23 juxta genꝰ ſuum. Quidquid au-
tē ex volucribꝰ quatuor tan-
tùm habet pedes, execrabile
24 erit vobis. Et quicunq; mor-
ticîna eorum tetigerit, pollu-
etur, & erit immundꝰ uſq; ad
25 veſperū. Et ſi neceſſe fuerit ut
portet quidpiā horū mortu-
um, lavabit veſtimenta ſua,
& immundꝰ erit uſq; ad occa-
26 ſum ſolis. Omne animal quod
habet quidē ungulā, ſed nō di-
vidit eā, nec ruminat, immūdū
erit: & qui tetigerit illud, con-
27 taminabitur. Quod ambulat
ſuper manꝰ, ex cunctis animā-
tibꝰ quæ incedunt quadrupe-
dia, immundum erit: qui te-
tigit morticîna eorum, pollu-
28 etur uſq; ad veſperum. Et qui
portaverit hujuſcemodi cada-
vera, lavabit veſtiméta ſua, &
immundꝰ erit uſq; ad veſperū:
quia omnia hæc immūda ſunt
29 vobis. Hæc quoq; inter pollu-
ta reputabuntur de his quæ
movētur in terra; muſtela et
mus & crocodilꝰ, ſingula juxta
30 genꝰ ſuum, Mygale, & chamæ-
leon, & ſtellio, & lacerta, &
31 talpa. Omnia hæc immunda
ſunt. Qui tetigerit morticîna
eorum, immundus erit uſq; ad
32 veſperum. Et ſuper quod ce-
ciderit quidquā de morticinis
eorum, polluetur, tam vas li-
gneum & veſtimétum, quàm
pelles et cilicia: et in quocun-
que fit opꝰ, tingētur aquâ, et
polluta erunt uſque ad veſpe-
rum; et ſic poſteà mundabun-
33 tur. Vas autē fictile in quod
horum quidquam intrò ce-
ciderit, polluetur, et idcircò
34 frangendum eſt. Omnis cibus,
quem comedetis, ſi fuſa fuerit
ſuper eum aqua, immundus
erit: et omne liquens quod
bibitur de univerſo vaſe, im-
35 mundum erit. Et quidquid de
morticinis hujuſcemodi ceci-
derit ſuper illud, immundum
erit: ſive clibani, ſive chy-
tropodes, deſtruentur, et im-
mundi erunt.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

22 Καὶ ταῦτα φάγεσθε ἀπ' αὐτῶν· Τὸν βροῦ-
χον, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ· καὶ τὸν ἀττά-
κην, καὶ τὰ ὅμοια (π) αὐτῷ· καὶ ὀφιομάχην,
καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ· καὶ τὴν ἀκρίδα, καὶ τὰ
23 ὅμοια αὐτῇ. Πᾶν ἑρπετὸν ἀπὸ τῶν πετεινῶν,
οἷς εἰσι τέσσαρες πόδες, βδελύγματά (ρ) ἐστιν
24 ὑμῖν, καὶ ἐν τούτοις μιανθήσεσθε· Πᾶς ὁ ἁ-
πτόμενος τῶν θνησιμαίων αὐτῶν, ἀκάθαρτος
25 ἔσται ἕως ἑσπέρας. Καὶ πᾶς ὁ αἴρων τῶν θνη-
σιμαίων αὐτῶν, πλυνεῖ τὰ (σ) ἱμάτια αὐτοῦ,
26 καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας. Καὶ ἐν πᾶ-
σι τοῖς κτήνεσιν ὅ ἐστι διχηλοῦν ὁπλήν, καὶ
ὀνυχιστῆρας ὀνυχίζει, καὶ μηρυκισμὸν (τ) οὐ
μηρυκᾶται, ἀκάθαρτα ἔσονται ὑμῖν. πᾶς ὁ
ἁπτόμενος τῶν θνησιμαίων αὐτῶν, ἀκάθαρτος
27 ἔσται ἕως ἑσπέρας. Καὶ πᾶς ὃς πορεύεται ἐπὶ
χειρῶν ἐν πᾶσι τοῖς θηρίοις, ἃ πορεύεται
ἐπὶ τέσσαρα, ἀκάθαρτά (υ) ἐστιν ὑμῖν. πᾶς
ὁ ἁπτόμενος τῶν θνησιμαίων αὐτῶν, ἀκά-
28 θαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας. Καὶ ὁ αἴρων τῶν
θνησιμαίων αὐτῶν, πλυνεῖ τὰ (φ) ἱμάτια
αὐτοῦ, καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας. ἀκά-
29 θαρτα ταῦτά (χ) ἐστιν ὑμῖν. Καὶ ταῦτα ὑ-
μῖν ἀκάθαρτα ἀπὸ τῶν ἑρπετῶν τῶν ἐπὶ τῆς
γῆς· (ψ) ἡ γαλῆ, καὶ ὁ μῦς, καὶ ὁ κροκόδειλος ὁ
30 χερσαῖος, Μυγαλῆ, καὶ χαμαιλέων, καὶ χαλα-
31 βώτης, καὶ σαῦρα, καὶ ἀσπάλαξ. Ταῦτα (ω)
ἀκάθαρτα ὑμῖν ἀπὸ πάντων τῶν ἑρπετῶν τῶν ἐπὶ
τῆς γῆς. πᾶς ὁ ἁπτόμενος αὐτῶν τεθνηκό-
32 των, ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας. Καὶ πᾶν
ἐφ' ὃ ἂν ἐπιπέσῃ (α) ἀπ' αὐτῶν ἐπ' αὐτὸ τε-
θνηκότων αὐτῶν, ἀκάθαρτον ἔσται ἀπὸ παντὸς
σκεύους (β) ξυλίνου ἢ ἱματίου ἢ δέρματος ἢ
σάκκου. πᾶν σκεῦος ὃ (γ) ἂν ποιηθῇ ἔργον
ἐν αὐτῷ, εἰς ὕδωρ βαφήσεται, καὶ ἀκάθαρτον
33 ἔσται ἕως ἑσπέρας· καὶ καθαρὸν ἔσται. Καὶ
πᾶν σκεῦος ὀστράκινον εἰς ὃ (δ) ἐὰν πέσῃ
ἀπὸ τούτων ἔνδον, ὅσα ἐὰν ἔνδον ᾖ, ἀκά-
34 θαρτα ἔσται, καὶ αὐτὸ συντριβήσεται. Καὶ πᾶν
βρῶμα, ὃ ἔσθεται, εἰς ὃ (ε) ἂν ἐπέλθῃ ἐπ'
αὐτὸ ὕδωρ, ἀκάθαρτον ἔσται· καὶ πᾶν ποτόν,
ὃ πίνεται ἐν παντὶ ἀγγείῳ, ἀκάθαρτον ἔσται.
35 Καὶ πᾶν ὃ ἐὰν (ζ) ἐπιπέσῃ ἀπὸ τῶν θνησι-
μαίων αὐτῶν ἐπ' αὐτό, ἀκάθαρτον ἔσται·
κλίβανοι καὶ χυτρόποδες καθαιρεθήσονται.
ἀκάθαρτα ταῦτά ἐστι, καὶ ἀκάθαρτα ταῦτα
ὑμῖν ἔσονται.

Et hæc comedetis de eis: Bru- 22
chum, & ſimilia ei: & attacum,
et ſimilia ei: & ophiomachū, et ſi-
milia ei: & locuſtā, & ſimilia ei.
Omne reptile de volatilibus, qui- 23
bꝰ ſunt quatuor pedes, abomina-
tiones ſunt vobis, et in his pollue-
mini. Omnis qui tāgit morticina 24
eorū, immundus erit uſq; ad ve-
ſperā. Et omnis qui tollit morti- 25
cina eorum, lavabit veſtimenta
ſua; & immundus erit uſq; ad
veſperā. Et in omnibus pecori- 26
bꝰ, quod eſt dividens ungulā, &
findit fiſſuras ungularum, & non
ruminat ruminationē; immunda
erunt vobis. Omnis qui tangit
morticina eorum, immundus erit
uſq; ad veſperam. Et omnis gra- 27
diens ſuper manus in omnibꝰ be-
ſtiis, quæ gradiuntur ſuper qua-
tuor, immunda ſunt vobis. Omnis
qui tangit morticina eorum, im-
mundus erit uſq; ad veſperā. Et 28
qui tollit morticina eorum, lava-
bit veſtimenta ſua; & immundꝰ
erit uſq; ad veſperam. Immunda
hæc ſunt vobis. Et hæc vobis im- 29
munda ex reptilibus, quæ ſuper
terram; muſtela, & mus, & croco-
dilus terreſtris, Mygale, & cha- 30
mæleō, et (e) chalabotes, & lacer-
ta, et talpa. Hæc immunda vobis 31
ex omnibus reptilibus quæ ſuper
terram. Omnis tangens ea mor-
tua, immundus erit uſq; ad ve-
ſperā. Et omne in quod inciderit 32
de eis ſuper illud de mortuis
ipſis, immundum erit, de omni
vaſe ligneo, vel veſte, vel pelle,
vel ſacco. Omne vas in quo fa-
ctū fuerit opꝰ in eo, in aqua mer-
getur; & immundum erit uſque
ad veſperam: et mundum erit. Et 33
omne vas teſtaceum in quod ce-
ciderit ex eis intus, quæcunque
fuerint intus, immunda erunt: et
illud conteretur. Et omnis cibus, 34
qui manducatur, in quemcunque
venerit ſuper illud aqua, immun-
dus erit: et omne potabile, quod
bibitur in omni vaſe, immundum
erit. Et omne in quod inciderit 35
de morticinis eorum in illud,
immundum erit: clibani et chy-
tropodes deſtruentur. Immun-
da hæc ſunt, et immunda hæc
vobis erunt.

MS. A. (π) αὐτῷ· καὶ τὴν ἀκρίδα, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῇ· καὶ τὸν ὀφιομάχην, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ. Πᾶν (ρ) ὑμῖν ἐστιν, (σ) ἱμάτια, καὶ (τ) οὐκ ἀναμηρυκᾶται (υ) ἔσται (φ) ἱμάτια, καὶ (χ) ὑμῖν ἐστιν. (ψ) γαλῆ, (ω) ἀκάθαρτά ἐστιν ὑμῖν (α) ἀπὸ τῶν τεθνηκότων αὐτῶν, ἀκάθαρτον (β) ξυλίνου, ἢ δερματίνου, ἢ σάκκου. (γ) ἐὰν (δ) ἂν (ε) ἐὰν (ζ) πέσῃ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

22 [illegible]
23
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]

Hæc *inquam* comedetis ex ipſis : Locuſtam 22
juxta genus ſuum, & locuſtam majorē alis
carentē juxta genꝰ ſuum. Omnis verò *alia* 23
proles volucris habēs quatuor pedes, im-
munda eſto vobis. Et iſtis polluemini : qui- 24
cunque tetigerit corpora eorum, erit pollu-
tꝰ uſq; ad veſperā. Et quicunq; portaverit 25
corpora eorum, lavabit veſtes ſuas, & erit
pollutus uſq; ad veſperā. Et omne jumētum 26
cujꝰ ungula fiſſa quidē eſt, ſed non eſt diviſa
in duo, neq; ruminat, immundum eſt vobis:
et quicunq; tetigerit illud, immundꝰ erit uſq;
ad veſperā. Et quicquid graditur ſup manus 27
ſuas, omneq; animal ꝙ graditur ſup quatuor,
immundum eſto vobis : & quicunq; tetige-
rit corpora eorum, erit immundus uſq; ad
veſperā. Et qui geſtaverit corpora eorum, 28
abluet veſtes ſuas, eritq; immundꝰ uſq; ad
veſperā : immunda enim ſunt vobis. Iſta 29
quoq; immūda ſunt in omni reptili ꝙ repit
ſuper terrā: muſtela, & mus, et crocodilus in
ſpecies ſuas; Et lacerta, et talpa, et ſalamādra, 30
& ſtellio, & centipeda. Hæc immunda ſūt in 31
omni reptili; quiſquis tetigerit ea cùm mor-
tua fuerint, erit pollutꝰ uſq; ad veſperā. Et 32
omnis ſuper quē ceciderit ex iis cùm mor-
tua fuerint, polluetur: & omne vas ligneum,
aut veſtimentū, aut pellis, aut alia quæcunq;
vaſa quæ inſerviunt alicui operi, in aquis in-
tingentur; immunda uſq; ad veſperā & tum
mundabuntur. Omne quoque vas 33
fictile in quod inciderit aliquod ex his, quic-
quid ipſum fuerit, immundū erit, & ipſum
vas confringite. Omnis cibꝰ comeſtibilis 34
ſuper quem ceciderint aquæ, polluetur: &
omnis potꝰ qui bibitur in quolibet vaſe, pol-
luetur. Demū, omne id ſuper quod ceciderit 35
aliquid è corporibus eorū, erit immundū:
clibanus, & coquina deſtruentur: immun-
da enim ſunt, & immunda erunt vobis.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

22 יָת־אִלֵּין מִנְּהוֹן תֵּיכְלוּן יָת גּוֹבָא
לִזְנֵיהּ וְיָת רָשׁוֹנָא לִזְנוֹהִי וְיָת־
חַרְגּוֹלָא לִזְנוֹהִי וְיָת חַגָּבָא לִזְנוֹהִי׃
וְכָל רִיחֲשָׁא דְעוֹפָא דִּי לֵיהּ אַרְבַּע
23 רַגְלִין שִׁקְצָא הוּא לְכוֹן׃ וּלְאִלֵּין
24 תִּסְתָּאֲבוּן כָּל־דְּיִקְרַב בִּנְבִלְתְּהוֹן
יְהֵי מְסָאַב עַד־רַמְשָׁא׃ וְכָל־דְּיִטּוֹל 25
מִנְּבִלְתְּהוֹן יְצַבַּע לְבוּשׁוֹהִי וִיהֵי
26 מְסָאַב עַד־רַמְשָׁא׃ לְכָל־בְּעִירָא דִּי
הִיא סְדִיקָא פַּרְסְתָא וְטִלְפִין לֵיתַהָא
מְטַלְפָא וּפִשְׁרָא לֵיתַהָא מַסְּקָא
מְסָאֲבִין אִנּוּן לְכוֹן כָּל־דְּיִקְרַב בְּהוֹן
27 יְהֵי מְסָאַב׃ וְכָל דִּמְהַלֵּךְ עַל־יְדוֹהִי
בְּכָל־חַיְתָא דִּמְהַלְּכָא עַל־אַרְבְּעָא
מְסָאֲבִין אִנּוּן לְכוֹן כָּל־דְּיִקְרַב
בִּנְבִלְתְּהוֹן יְהֵי מְסָאַב עַד־רַמְשָׁא׃
28 וּדְיִטּוֹל יָת־נְבִלְתְּהוֹן יְצַבַּע לְבוּשׁוֹהִי
וִיהֵי מְסָאַב עַד־רַמְשָׁא מְסָאֲבִין אִנּוּן
29 לְכוֹן׃ וְדֵין לְכוֹן דִּמְסָאַב בְּרִיחֲשָׁא
דְּרָחֵישׁ עַל־אַרְעָא חוּלְדָּא וְעַכְבְּרָא
30 וְצַבָּא לִזְנוֹהִי׃ וְיַלָּא וְכוֹחָא וְחַלְטַתָא
31 וְחוּמְטָא וְאָשׁוּתָא׃ אִלֵּין דִּמְסָאֲבִין
לְכוֹן בְּכָל־רִיחֲשָׁא כָּל־דְּיִקְרַב בְּהוֹן
בְּמוֹתְהוֹן יְהֵי מְסָאַב עַד־רַמְשָׁא׃
32 וְכֹל דְּיִפֵּל עֲלוֹהִי מִנְּהוֹן בְּמוֹתְהוֹן
יְהֵא מְסָאַב מִכָּל מָאן דְּאָע אוֹ
לְבוּשׁ אוֹ־מְשַׁךְ אוֹ שַׂקָּא כָּל־מָאן
דִּי־תִתְעֲבֵד עֲבִידְתָּא בְּהוֹן בְּמַיָּא
יִתָּעַל וִיהֵי מְסָאַב עַד־רַמְשָׁא וְיִדְכֵּי׃
33 וְכָל־מָאן־דַּחֲסַף דְּיִפֵּל מִנְּהוֹן
לְגַוֵּיהּ כֹּל דִּי בְגַוֵּיהּ יִסְתָּאַב וְיָתֵיהּ
34 תְּתַבְּרוּן׃ מִכָּל־מֵיכַל דִּי מִתְאֲכֵל
דִּי יֵעֲלוּן עֲלוֹהִי מַיָּא יְהֵי מְסָאַב
וְכָל־מַשְׁקֵי דִּי יִשְׁתְּתֵי בְּכָל־מָאן יְהֵי
35 מְסָאַב׃ וְכֹל דְּיִפֵּל מִנְּבִלְתְּהוֹן עֲלוֹהִי
יְהֵי מְסָאַב תַּנּוּר וְכִירַיִם יִתְרְעוּן
מְסָאֲבִין אִנּוּן וּמְסָאֲבִין יְהוֹן לְכוֹן׃

Targum ONKELOS.

22 Hæc ſunt quæ ex eis cōedetis;
locuſtā juxta genus ſuū, & at-
tacū : atq; ophiomachū in ge-
nere ſuo; & bruchū in genere
23 ſuo. Oñe autē reptile aviū, ꝙ
habet quatuor pedes, abomi-
24 nabile erit vobis. Propter hæc
quoq; immūdi eritis: oñis qui
tetigerit morticinia eorū, erit
25 immundus uſq; ad veſperā. Et
qui portaverit de morticiniis
eorū: lavabit veſtiméta ſua, &
erit immundus uſq; ad veſpe-
26 ram. Omne animal ꝙ dividit
ungulā, & plantā non dividit,
nec ruminat, immundū eſt vo-
bis: omnis qui tetigerit *ea*, e-
27 rit immundus. Et omne quod
ambulat ſuper manus ſuas, ex
omnibꝰ animantibꝰ quæ gra-
diuntur ſuper quatuor pedes,
immundum erit vobis : omnis
qui tetigerit cadavera eorum,
erit immundꝰ uſq; ad veſperā.
28 Et qui portaverit cadavera e-
orū, lavabit veſtimenta ſua, &
erit immundꝰ uſq; ad veſperā:
immunda enim erunt vobis.
29 Hæc quoq; erūt vobis polluta,
in reptilibus quæ reptant ſup
terrā: Muſtela & mus, & cro-
30 codilus juxta genus ſuum. Et
mygale & chamæleon, & ſtel-
31 lio: & lacerta, & talpa. Hæc
immunda ſunt vobis ex omni-
bus reptilibus: omnis qui te-
tigerit morticinia eorum, erit
32 immundus uſq; ad veſperā. Et
omnis ſup quem ceciderit de
morticiniis eorū, erit immun-
dus; vas autē ligneū, & veſtis
aut pellis, aut ſaccus; omne vas
in quo fit opus: immittetur in
aquis, & erit immundū uſque
ad veſperā, et poſtea erit mun-
33 dū. Omne autem vas fictile, in
quo aliquid horū introcecide-
rit: omnia quæ ſunt in eo pol-
luta erunt, illud autē frāgetis.
34 Et omnis cibꝰ qui comeditur,
ſuper quo effuſa fuerit aqua, &
aliquid horū tetigerit, immū-
dꝰ erit: & oñis potus qui bibi-
tur, in oñi vaſe erit immundꝰ.
35 Et omnia, ſup quæ de his mor-
ticiniis aliquid ceciderit, erūt
immūda: clibanꝰ & chytropo-
des frāgētur, immūda ſunt: &
immunda erunt vobis.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Hæc de iſtis comedetis, bru- 22
chum ſecundùm ſpeciē ſuam,
et attacum ſecundùm ſpeciem
ſuā, et ophiomachū ſecundū
ſpeciem ſuā, et locuſtam ſe-
cundùm ſpeciem ſuam. Sed 23
omne reptile volans cui ſunt
quatuor pedes, abominatio erit
vobis. In his autē polluemini: 24
quicunq; tetigerit morticinū
eorū, immundus erit uſq; ad
veſperā. Et quicunque porta- 25
verit morticinū eorū, lavabit
veſtimenta ſua, & lavabit in
aquis, immunduſq; erit uſque
ad veſperā. Omnes beſtiæ quæ 26
dividunt ungulas, ſed fiſſurā
non findunt, neque rumina-
tionem reducunt, immundæ e-
runt vobis; quicunque tetige-
rit eas, polluetur. Quodcunq; 27
etiam graditur ſuper manus
ſuas in omnibus animantibus
gradientibus ſuper quatuor,
immundū erit vobis: quicunq;
tetigerit morticina eorum, im-
mundus erit uſq; ad veſperā.
Et qui portaverit de morticí- 28
nis eorum, lavabit veſtimenta
ſua, & immundus erit uſq; ad
veſperā : hæc erunt immunda
vobis. Hoc quoque erit vobis 29
immundum in reptili reptan-
te ſuper terram; et muſtela, et
mus, et crocodilus ſecundùm
ſpeciem ſuam. Et (f) mygale, et 30
chamæleon, ſtellio, et lacerta,
et talpa. Hæc erunt vobis im- 31
munda ex omni reptili: qui-
cunque tetigerit ea in morte
eorum, immundus erit uſq; ad
veſperam. Et quodcunque ce- 32
ciderit ſuper ea dum mortua
fuerint, immundum erit, ex
omni vaſe, ligno, aut veſte, aut
ſacco; inſtrumentū omne cum
quo fit opus aliquod, ad aquas
adducet, et immundum erit
uſq; ad veſperā, poſtea mun-
datum erit. Omne etiam vas 33
fictile intra quod ceciderit a-
liquid ex eis, quidquid erit
intus, immundum erit; et illud
confringetis. Omnis quoque ci- 34
bꝰ qui comeditur, ſuper quem
venerit aqua, immundus erit;
et omnis potus qui bibitur in
quolibet vaſe, immundus erit.
Præterea omne in quod ceci- 35
derit de morticino eorum, im-
mundum erit: Clibani, et chy-
tropodes deſtruentur, immun-
da hæc ſunt, & immunda
erunt vobis.

VER. SAM. (*f*) aranea,

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

22 *هذا ما تأكلوا منهم* الجراد وصنوفه* والدبا وصنوفه* والحرجل وصنوفه* والحندب وصنوفه*
23
24 وسائر دبيب الطير الذي له اربع ارجل فهو رجس لكم* ومن هذه فانجسوا* كل من دنا
25 منها بنبايلها ينجس الى المغيب* وكل من حمل شيا من نبايلها يغسل ثيابه وينجس الى المغيب*
26 من جميع البهايم التي هي مظلفه بظلف وغيرها ليست مشقوقه واجترارا ليس هي مصعده*
27 فهي نجسة لكم* كل من دنا منها ينجس* وكل سالك على كفيه من جميع الوحش السالك على اربع
28 هو نجس لكم* كل من دنا من نبايلها ينجس الى المغيب* ومن حمل شيا من نبايلها يغسل ثيابه
29 وينجس الى المغيب* كذلك هي انجاس لكم* وهذا النجس لكم من الدبيب الداب على الارض*
30 الخلد والفار والضب واصنافه* والورل والحرذون والعظاءه والحرباء وسام ابرص* هذه النجسه
31
32 لكم من جميع الدبيب* كل من دنا بها في حال موتها ينجس الى المغيب* وكل ما وقع عليه منها
شي بعد موتها ينجس* من جميع انية الخشب او ثوب او جلد او مسح* وكل انية يعمل بها
33 صنعه* يدخل في الماء وينجس الى المغيب ويطهر* وكل اناء خزف وقع منها شي الى داخله* وكل
34 ما في داخله ينجس واياه فاكسروا* من جميع الطعام الذي يؤكل مما يدخله الماء ينجس*
35 وجميع الشراب الذي يشرب في كل اناء ينجس* وكل ما وقع من نبايلها شي عليه ينجس*
من تنور وموقد فاقلعوهما لانهما نجسان وكذلك حكمهما كل ما هو لكم نجس*

Illud eſt quod comedetis ex ipſis: Locuſtæ, 22
et ſpecies earū, & bruchꝰ, & ſpecies ejꝰ,
& cicadæ, & ſpecies earū, & locuſtæ
virides, & ſpecies earum. Reliqua verò 23
reptilia volantia, habentia quatuor pedes,
ſūt abominabilia vobis, & ab iis abhorre-
bitis. Quicūq; tetigerit cadavera eorū, 24
polluetur uſq; ad occaſū. Et quicūq; ge- 25
ſtaverit aliquid è cadaveribꝰ eorū, lava-
bit veſtes ſuas, & erit immundꝰ uſq; ad
occaſū. Ex omnibꝰ animalibꝰ ea quæ ha- 26
bent quidē ungulā, at non fuerint bifida,
neq; ruminationē elicienta, immūda ſūt
vobis: quicunq; tetigerit illa, polluetur. Et 27
omne gradiens ſuper volas ſuas ex omni-
bꝰ animantibꝰ ambulantibꝰ ſuper quatuor,
immundū eſt vobis : quicūq; tetigerit ca-
davera eorū, erit immūdꝰ uſq; ad occa-
ſū. Et qui geſtaverit aliquid è cadaveri- 28
bꝰ eorū, lavabit veſtes ſuas, eritq; immū-
dꝰ uſq; ad occaſū: hoc pacto ſūt vobis im-
munda. Et hoc eſt immundum vobis ex 29
reptili repente ſuper terram: talpa, &
mures, & chalæi, ac ſpecies earū. Et ſa- 30
lamandra, et crocodilus, & lacertus, &
lacerta major, et ſtellio. Iſta ſunt immun- 31
da vobis ex omnibꝰ reptilibꝰ. Quicunq;
tetigerit ea in ſtatu mortis eorū, polluetur
uſq; ad occaſū. Et omne ſuper quod ceci- 32
derit aliquid ex ipſis in ſtatu mortis eorū, pol-
luetur. Ex omnibꝰ vaſis ligneis, aut veſte,
aut pelle, aut cilicio, & omnibꝰ vaſis in
quibꝰ fit opꝰ, ſi ingrediuntur in aquā, & la-
vabit, erit immundū uſq; ad occaſū, & mun-
dabitur. Et omne vas fictile in quod ceci- 33
derit aliquid ex ipſis, quicquid eſt intra
illud polluetur: ipſū verò frangito. Omnis 34
cibꝰ qui comeditur, ſuper quem ceciderit a-
qua, polluetur. Et omnis potus qui bibitur in
quolibet vaſe, pollutus erit. Et omne ſuper 35
quod ceciderit è cadaveribꝰ eorū aliquid,
polluetur. Si ſuper clibanū aut focū, de-
ſtruite utrumq;, ambo enim ſūt immundi:
& ſimile judicium eſto de omni eo quod
eſt vobis immundum.

ספר ויקרא : יב

in tangens & :mundus erit aquarũ cõgregationis cisterna & fons Verũtamẽ
36 אַךְ מַעְיָן וּבוֹר מִקְוֵה־מַיִם יִהְיֶה טָהוֹר וְנֹגֵעַ
super eorũ cadavere de ceciderit cùm Et .erit immundus ,eorum cadaver
37 בְּנִבְלָתָם יִטְמָא׃ וְכִי יִפֹּל מִנִּבְלָתָם עַל־
aqua fuerit data cùm Et .illud mundum ,seretur quod ,satum semen omne
38 כָּל־זֶרַע זֵרוּעַ אֲשֶׁר יִזָּרֵעַ טָהוֹר הוּא׃ וְכִי יֻתַּן־מַיִם
.vobis ipsud immundũ ,illud super eorũ cadavere de ceciderit &,semen super
עַל־זֶרַע וְנָפַל מִנִּבְלָתָם עָלָיו טָמֵא הוּא לָכֶם׃
,vescendũ ad vobis ipsum quod animali de fuerit mortuũ cùm Et
39 וְכִי יָמוּת מִן־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר־הִיא לָכֶם לְאָכְלָה
comedens Et .vesperam ad usque erit immundus ,ejus cadaver in tangens
40 הַנֹּגֵעַ בְּנִבְלָתָהּ יִטְמָא עַד־הָעָרֶב׃ וְהָאֹכֵל
:vesperã ad usque erit immundus &,sua vestimẽta lavabit ,ej' cadavere de
מִנִּבְלָתָהּ יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְטָמֵא עַד־הָעָרֶב
erit immundus & ,sua vestimenta lavabit ,ejus cadaver ferens &
וְהַנֹּשֵׂא אֶת־נִבְלָתָהּ יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְטָמֵא
,ipsa abominatio,terram super reptans reptile omne Et .vesperam ad usq;
41 עַד־הָעָרֶב׃ וְכָל־הַשֶּׁרֶץ הַשֹּׁרֵץ עַל־הָאָרֶץ שֶׁקֶץ הוּא
super ambulans omne & ,pectus super ambulans Omne .comedetur non
42 לֹא יֵאָכֵל׃ כֹּל הוֹלֵךְ עַל־גָּחוֹן וְכֹל הוֹלֵךְ עַל־
reptanti ,reptili omni duos pedes multiplicans omne ad usque quatuor
אַרְבַּע עַד כָּל־מַרְבֵּה רַגְלַיִם לְכָל־הַשֶּׁרֶץ הַשֹּׁרֵץ
Ne ipsa abominatio quia ,ea comedetis non :terram super
43 עַל־הָאָרֶץ לֹא תֹאכְלוּם כִּי־שֶׁקֶץ הֵם׃ אַל־
vos polluetis neq; :reptante reptili omni in vestras animas contaminetis
תְּשַׁקְּצוּ אֶת־נַפְשֹׁתֵיכֶם בְּכָל־הַשֶּׁרֶץ הַשֹּׁרֵץ וְלֹא תִטַּמְּאוּ
,vester Deus Dominus ego Quia .eis in eritis immundi & ,eis in
44 בָּהֶם וְנִטְמֵתֶם בָּם׃ כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
polluetis non & ego sanctus quia ,sancti eritis &,vos sanctificabitis &
וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים כִּי קָדוֹשׁ אָנִי וְלֹא תְטַמְּאוּ
ego Quia .terram super gradiente reptili omni in vestras animas
45 אֶת־נַפְשֹׁתֵיכֶם בְּכָל־הַשֶּׁרֶץ הָרֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ׃ כִּי אֲנִי
vobis existendum ad ,Ægypti terra è vos faciens ascendere Dominus
יְהוָה הַמַּעֲלֶה אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיֹת לָכֶם
lex Hæc ego sanctus quia ,sancti eritis & :Deum in
46 לֵאלֹהִים וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים כִּי קָדוֹשׁ אָנִי׃ זֹאת תּוֹרַת
,aquis in gradientis ,viventis animæ omnis & ,volucris & ,animalis
הַבְּהֵמָה וְהָעוֹף וְכֹל נֶפֶשׁ הַחַיָּה הָרֹמֶשֶׂת בַּמָּיִם
inter distinguendũ ad Et .terram super reptante anima omni in &
47 וּלְכָל־נֶפֶשׁ הַשֹּׁרֶצֶת עַל־הָאָרֶץ׃ לְהַבְדִּיל בֵּין
inter & ,comeditur quæ viventem inter & ,mundum inter & immundum
הַטָּמֵא וּבֵין הַטָּהֹר וּבֵין הַחַיָּה הַנֶּאֱכֶלֶת וּבֵין
.comedetur non quæ viventem
הַחַיָּה אֲשֶׁר לֹא תֵאָכֵל׃

CAP. XII. יב

filios ad Loquere :dicendo ,Moseh ad Dominus est locutus Et
1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי
2 ,masculum pepererit &,seminificaverit cùm Mulier :dicendo ,Israel
יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אִשָּׁה כִּי תַזְרִיעַ וְיָלְדָה זָכָר
,sui menstrui separationis dies Secundũ .diebus septem erit immunda &
וְטָמְאָה שִׁבְעַת יָמִים כִּימֵי נִדַּת דְּוֺתָהּ
.ejus præputii caro circuncidetur octavo die in Et .erit immunda
3 תִּטְמָא׃ וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל בְּשַׂר עָרְלָתוֹ׃

Versio VULG. LAT.

36 Fontes verò & cisternæ, & omnis aquarum congregatio munda erit. Qui morticinum 37 eorum tetigerit, polluetur. Si ceciderit super sementem, 38 non polluet eam. Si autem quispiam aquâ sementem perfuderit, & posteà morticinis tacta fuerit, illicò pol-39 luetur. Si mortuum fuerit animal, quod licet vobis comedere, qui cadaver ejus tetigerit, immundus erit usque 40 ad vesperum. Et qui comederit ex eo quidpiam, sive portaverit; lavabit vestimenta sua, & immundus erit us-41 que ad vesperum. Omne quod reptat super terram, abominabile erit, nec assumetur in ci-42 bum. Quidquid super pectus quadrupes graditur, & multos habet pedes, sive per humum trahitur, non comede-43 tis, quia abominabile est. Nolite contaminare animas vestras, nec tangatis quidquam 44 eorum, ne immundi sitis. Ego enim sum Dominus Deus vester: sancti estote, quia ego sanctus sum. Ne polluatis animas vestras in omni reptili, quod movetur super ter-45 ram. Ego enim sum Dñs, qui eduxi vos de terra Ægypti, ut essem vobis in De-um. Sancti eritis, quia ego 46 sanctus sum. Ista est lex animantium ac volucrum, & omnis animæ viventis, quæ movetur in aqua, & reptat in 47 terra, Ut differentias noveritis mundi & immundi, & sciatis quid comedere & quid respuere debeatis.

CAP. XII.

1 Locutúsque est Dominus 2 ad Moysen, dicens; Loquere filiis Israel, & dices ad eos; Mulier, si suscepto semine pepererit masculum, immunda erit septem diebus, juxta dies separationis men-3 struæ. Et die octavo circumcidetur infantulus.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

36 Πλὴν πηγῶν ὑδάτων καὶ λάκκου καὶ συναγωγῆς ὕδατος, ἔσται καθαρόν. ὁ δὲ ἁπτόμενος τῶν θνησιμαίων αὐτῶν, ἀκάθαρτος 37 ἔσται. Ἐὰν δὲ (η) ἐπιπέσῃ ἀπὸ τῶν θνησιμαίων αὐτῶν ἐπὶ πᾶν σπέρμα σπόριμον, 38 ὃ σπαρήσεται, καθαρὸν ἔσται. Ἐὰν δὲ ἐπιχυθῇ ὕδωρ ἐπὶ πᾶν σπέρμα, καὶ ἐπιπέσῃ τῶν θνησιμαίων αὐτῶν ἐπ' αὐτό, ἀκά-39 θαρτόν ἐστιν ὑμῖν. Ἐὰν δὲ (θ) ἀποθάνῃ τῶν κτηνῶν, ὅ ἐστιν ὑμῖν (ι) φαγεῖν τοῦτο, ὁ ἁπτόμενος τῶν θνησιμαίων αὐτῶν, ἀκά-40 θαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας. Καὶ ὁ ἐσθίων ἀπὸ τῶν θνησιμαίων τούτων, πλυνεῖ τὰ (κ) ἱμάτια, καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας· καὶ ὁ αἴρων ἀπὸ θνησιμαίων αὐτῶν, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια, καὶ λούσεται ὕδατι, καὶ ἀκάθαρ-41 τος ἔσται ἕως ἑσπέρας. Καὶ πᾶν ἑρπετὸν, ὃ ἕρπει ἐπὶ τῆς γῆς, βδέλυγμα (λ) ἔσται 42 τοῦτο ὑμῖν· οὐ βρωθήσεται. Καὶ πᾶς ὁ πορευόμενος ἐπὶ κοιλίας, καὶ πᾶς ὁ πορευόμενος ἐπὶ τέσσαρα διαπαντὸς, ὃ πολυπληθεῖ ποσὶν ἐν πᾶσι τοῖς ἑρπετοῖς τοῖς ἕρπουσιν ἐπὶ τῆς γῆς, οὐ φάγεσθε αὐτό, ὅτι βδέλυγμα 43 ὑμῖν ἐστι. Καὶ οὐ μὴ βδελύξητε τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἐν πᾶσι τοῖς ἑρπετοῖς τοῖς ἕρπουσιν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ οὐ μιανθήσεσθε ἐν τούτοις, καὶ 44 οὐκ ἀκάθαρτοι ἔσεσθε ἐν αὐτοῖς, Ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. καὶ ἁγιασθήσεσθε, καὶ ἅγιοι ἔσεσθε, ὅτι ἅγιός εἰμι ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν· καὶ οὐ μιανεῖτε τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἐν πᾶσι τοῖς ἑρπετοῖς τοῖς 45 κινουμένοις ἐπὶ τῆς γῆς, Ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ ἀναγαγὼν ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου εἶναι ὑμῶν θεός. καὶ (μ) ἔσεσθε ἅγιοι, ὅτι 46 ἅγιός εἰμι ἐγὼ κύριος. Οὗτος ὁ νόμος περὶ τῶν κτηνῶν καὶ τῶν πετεινῶν καὶ πάσης ψυχῆς τῆς κινουμένης ἐν τῷ ὕδατι, καὶ πά-47 σης ψυχῆς ἑρπούσης ἐπὶ τῆς γῆς, Διαστεῖλαι ἀναμέσον τῶν ἀκαθάρτων καὶ ἀναμέσον τῶν καθαρῶν, καὶ ἀναμέσον τῶν ζωογονούντων τὰ ἐσθιόμενα, καὶ ἀναμέσον τῶν ζωογονούντων τὰ μὴ ἐσθιόμενα.

MS.A. (η) ἐπιπέσῃ τῶν (θ) ἀποθάνῃ ἀπὸ τῶν (ι) τοῦτο φαγεῖν, (κ) ἱμάτια, καὶ λούσεται ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας· καὶ ὁ αἴρων (λ) τοῦτο ἔσται ὑμῖν· (μ) ἅγιοι ἔσεσθε, ὅτι

ΚΕΦ. ιβ΄.

1 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέ-2 γων, Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτοὺς, Γυνὴ ἥτις ἐὰν σπερματισθῇ, καὶ τέκῃ ἄρσεν, καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἑπτὰ ἡμέρας, κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ χωρισμοῦ τῆς ἀφέδρου 3 αὐτῆς, ἀκάθαρτος ἔσται. Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ περιτεμεῖ τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας αὐτοῦ.

36 Tantùm de fontib' aquarũ, et lacu, et congregatione aquarum, erit mundum. Qui autẽ tangit morticina eorum, immund' erit. 37 Si autẽ inciderit de morticinis eorum super omne semen seminabile, quod seminabitur, mundũ est. 38 Si autem effusa fuerit aqua super omne semen, et inciderit de morticinis eorũ super illud; immundũ est vobis. 39 Si autẽ mortuum fuerit de pecoribus, quod est vobis comedere istud; qui tangit morticina eorum, immundus erit usque ad vesperam. 40 Et qui manducat de morticinis eorum; lavabit vestes, & immundus erit usque ad vesperam: & qui tollit de morticinis eorum; lavabit vestes, & lavabitur aquâ, & immundus erit usque ad vesperam. 41 Et omne reptile quod repit super terram, abominatio erit hoc vobis: non manducabitur. 42 Et omnis gradiens super ventrem, & omnis gradiens super quatuor semper, quod multiplicat pedibus in omnibus reptilibus repentibus super terrã; non comedetis illud, quoniã abominatio vobis est. 43 Et non faciatis abominabiles animas vestras in omnibus reptilibus repentibus super terram: & non polluemini in his, & non immundi eritis in eis: 44 Quoniã ego sum Domin' Deus vester: Et sanctificabimini, & sancti eritis; quoniam sanctus sum ego Dominus Deus vester. Et non polluetis animas vestras in omnibus reptilibus, quæ moventur super terram: 45 Quoniam ego sum Dominus, qui eduxi vos de terra Ægypti, ut essẽ De' vester. Et eritis sancti: quia sanct' sum ego Domin'. 46 Hæc est lex de pecoribus, et volatilibus, & omni anima, quæ movetur in aqua, & omni anima repente super terrã, 47 Ad distinguẽdũ inter immunda et munda, (f) & inter vivificantia quæ manducantur, & inter vivificantia quæ non manducantur.

CAP. XII.

1 Et locutus est Dominus ad Moysen, dicẽs, 2 Loquere filiis Israel, et dices ad eos, Mulier, quæcũque cõceperit semẽ, et pepererit masculũ; et immunda erit septẽ dies: secundùm dies secessionis (a) purgationis ejus, immunda erit. 3 Et in die octavo circumcidet carnem præputii ejus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]
42 [illegible]
43 [illegible]
44 [illegible]
45 [illegible]
46 [illegible]
47 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]

36 Verùm fontes, & cisternæ, & congeries aquarum erũt mundæ: et quisquis tetigerit corpora eorum, erit immundus. 37 Quòd si ceciderit è corporib' eorum super omne seminabile de semine quod seminatur, mundum esto. 38 At si fusæ fuerint aquæ super *aliquod* seminabile, ac tum ceciderit *quicquam* ex eorum corporib' super illud, immundũ esto vobis: 39 et si moriatur *aliquod* ex jumẽtis quæ munda sunt vobis ad comedendum, quicunq; tetigerit corpus ejus, erit immundus usq; ad vesperam: 40 & qui comederit ex ejus corpore, abluat vestes suas, sitq; immund' usq; ad vesperam: et qui portaverit ex ejus corpore, lavet vestimenta sua, sitque immundus usq; ad vesperam. 41 Præterea omne reptile quod reptat super terram, immundum est vobis, ne comedatis. 42 Et omne quod serpit super ventrem suum, & omne quod incedit super quatuor aut super plures pedes ex omni reptili quod reptat super terram, 43 Ne polluamini in ipsis: quoniam ego sum Dñs Deus vester, imò sanctificabimini 44 & eritis sancti, quia ego sanct' sũ. Ne polluatis animas vestras in ullo reptili reptanti super terram. 45 Ego enim sum Dñs Deus vester qui extraxi vos è terra Ægypti, ut essem vobis Deus: eritis ergò sancti, quia ego sanct' sum. 46 Hæc est lex jumenti, & volatilis, & omnis animæ vivẽtis quæ reptat in aquis, & omnis animæ reptantis in terra. 47 Et ad discrimen ponendũ inter immundũ & mundũ, & inter animal comestibile, et inter animal non comestibile.

CAP. XII.

Lex de ea quæ parit.

1 Et locutus est Dominus cum Mose, dixitq; 2 ad eum; Loquere cum filiis Israel, & dicito eis, Mulier quæ conceperit & genuerit masculum, erit immunda septem dieb'; juxta dies menstrui sui erit immunda. 3 Et die octavo circumcident carnem præputii ejus *masculi*.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

36 בְּרַם מַעְיָן וְגוּב בֵּית־כְּנִישַׁת מַיָּא
יְהֵי דְכֵי וּדְיִקְרַב בִּנְבִלְתְּהוֹן יְהֵי
37 מְסָאַב׃ וַאֲרֵי יִפֵּל מִנְּבִלְתְּהוֹן עַל־
כָּל־בַּר־זְרַע זְרוּעַ דִּי יִזְדְּרַע דְּכֵי הוּא׃
38 וַאֲרֵי יִתְיְהֵבוּן מַיָּא עַל־בַּר־זַרְעָא
וְיִפֵּיל מִנְּבִלְתְּהוֹן עֲלוֹהִי מְסָאַב הוּא
39 לְכוֹן׃ וַאֲרֵי יְמוּת מִן־בְּעִירָא דִּי־הִיא
לְכוֹן לְמֵיכַל דְּיִקְרַב בִּנְבִלְתַּהּ יְהֵי
40 מְסָאַב עַד־רַמְשָׁא׃ וּדְיֵיכוּל מִנְּבִלְתַּהּ
יְצַבַּע לְבוּשׁוֹהִי וִיהֵי מְסָאַב עַד־
רַמְשָׁא וּדְיִטּוֹל יַת־נְבִלְתַּהּ יְצַבַּע
לְבוּשׁוֹהִי וִיהֵא מְסָאַב עַד־רַמְשָׁא׃
41 וְכָל־רִיחֲשָׁא דְּרָחֵישׁ עַל־אַרְעָא שִׁקְצָא
42 הוּא לָא יִתְאֲכֵיל׃ כֹּל דִּמְהַלֵּךְ עַל־
מְעוֹהִי וְכָל דִּמְהַלֵּךְ עַל־אַרְבַּע עַד
כָּל־סַגִּיאוּת רַגְלִין לְכָל־רִיחֲשָׁא דְּרָחֵישׁ
עַל־אַרְעָא לָא תֵיכְלִנּוּן אֲרֵי־שִׁקְצָא
43 אִנּוּן׃ לָא־תְשַׁקְּצוּן יַת־נַפְשָׁתְכוֹן
בְּכָל־רִיחֲשָׁא דְּרָחֵישׁ וְלָא תִסְתַּאֲבוּן
44 בְּהוֹן וְתִסְתַּאֲבוּן פּוֹן בְּהוֹן׃ אֲרֵי אֲנָא
יְיָ אֱלָהֲכוֹן וְתִתְקַדְּשׁוּן וּתְהוֹן
קַדִּישִׁין אֲרֵי קַדִּישׁ אֲנָא וְלָא תְסַאֲבוּן
יַת־נַפְשָׁתְכוֹן בְּכָל־רִיחֲשָׁא דְּרָחֵישׁ
45 עַל־אַרְעָא׃ אֲרֵי אֲנָא יְיָ דְּאַסֵּיק יָתְכוֹן
מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם לְמֶהֱוֵי לְכוֹן לֶאֱלָהּ
46 וּתְהוֹן קַדִּישִׁין אֲרֵי קַדִּישׁ אֲנָא׃ דָּא
אוֹרָיְתָא דִבְעִירָא וּדְעוֹפָא וְכָל נַפְשָׁא
חַיְתָא דְּרָחֲשָׁא בְּמַיָּא וּלְכָל נַפְשָׁא
47 דְּרָחֲשָׁא עַל־אַרְעָא׃ לְאַפְרָשָׁא בֵּין
מְסָאֲבָא וּבֵין דַּכְיָא וּבֵין חַיְתָא
דְּמִתְאַכְלָא וּבֵין חַיְתָא דִּי לָא
מִתְאַכְלָא׃ יב
1 וּמַלִּיל יְיָ עִם־מֹשֶׁה לְמֵימַר׃ מַלֵּיל 2
עִם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר אִתְּתָא אֲרֵי
תְעַדֵּי וְתֵלִיד דְּכַר וּתְהֵי מְסָאֲבָא
שִׁבְעָא יוֹמִין כְּיוֹמֵי רִיחוּק סוֹבְתַהּ
3 תְּהֵי מְסָאֲבָא׃ וּבְיוֹמָא תְמִינָאָה
יִתְגְּזַר בְּסַר עָרְלְתֵיהּ׃

36 Veruntamen fons & cisterna, ubi aquæ congregantur, erunt mũda: qui autẽ tetigerit mor-37 ticinia eorũ, erit immund'. Et si ceciderit de morticiniis eorũ, sup omnẽ semẽtẽ seminatã 38 quæ seminatur; mũda erit. Et si effusa fuerit aqua sup semẽtẽ, & ceciderit de morticiniis eorũ sup eã: immũda erit vobis. 39 Et quando mortuũ fuerit animal, q licet vobis comedere: qui tetigerit cadaver ej', erit 40 immund' usq; ad vesperã. Et qui comederit de ej' cadavere; lavabit vestimenta sua, & erit immundus usq; ad vesperã: & qui portaverit cadaver ejus; lavabit vestimenta sua, & erit 41 immundus usq; ad vesperã. Et oñe reptile, q reptat sup terrã; abominabile est, non com-42 edatur. Oñe q graditur super ventrẽ suũ, & oñe q graditur sup quatuor pedes, õne quoq; q habet multos pedes, ex oñi reptili q reptat sup terrã: non comedẽtur, quia abominabilia 43 sunt. Non contaminabitis animas vestras, in omni reptili q reptat: nec polluemini in eis; 44 ne sitis immundi in eis. Quoniã ego Dñs Deus vester: sanctificamini, & eritis sãcti; quia ego sanct' sum: & non polluatis animas vestras, in oñi repti-45 li q reptat sup terrã. Quia ego Dñs, qui eduxi vos è terrâ Ægypti, ut sim vobis in Deũ: eritisq; sancti; quia ego sanctus 46 sum. Ista est lex animantiũ & volucrũ, et omnis animæ vivẽtis, quæ movetur in aquis: & omnis animãtis, q reptat sup 47 terrã. Ad dividendũ inter immundũ, et mundũ: et inter animal q comeditur, & inter animal quod non comeditur.

CAP. XII.

1 Locutusq; est Dñs cũ Moyse 2 dicens. Loquere cum filiis Israel, dicens; Mulier quãdo cõceperit, & pepererit masculũ: erit immũda septẽ dieb'; juxta dies separationis menstrui e-3 jus erit immunda. Et in die octavo, circuncidetur caro præputii ejus.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]
42 [illegible]
43 [illegible]
44 [illegible]
45 [illegible]
46 [illegible]
47 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]
42 [illegible]
43 [illegible]
44 [illegible]
45 [illegible]
46 [illegible]
47 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

36 Tantùm fons aquarum, et puteus, congregatio aquarum, erunt mũda; sed qui tetigerit morticina eorum, immundus erit. 37 Cùm autem ceciderit de morticino eorũ super semẽ, semen quod seminabitur, mundũ erit. 38 Cùm verò posita fuerit aqua super semen, et ceciderit de morticinis eorũ super illud, immundũ erit vobis. 39 Cùm etiã mortua fuerit bestia que vobis est in cibum, qui tetigerit cadaver ipsius, immundus erit usque ad vesperam. 40 Quique comederit de cadavere ipsius, lavabit vestimenta sua, et immundus erit usq; ad vesperã. Et qui portaverit cadaver ejus, lavabit vestimenta sua, et immund' erit usque ad vesperam. 41 Omne etiã reptile repens super terrã, abominabile erit; non comedetur. 42 Quidquid graditur super ventrem, & quidquid graditur super quatuor, usque ad omne multiplicans pedes inter omnia reptilia reptantia super terrã, non comedetis, nam abominatio sunt. 43 Ne contamineris animas vestras in omni reptili reptante, neque polluamini in eis, neque coinquinemini. 44 Quoniam ego Dominus Deus vester, ideò sanctificabimini, et sancti eritis, quia sanctus ego sum. Non polluetis igitur animas vestras in omni reptili reptante super terram. 45 Quoniam ego sum Dominus Deus vester qui ascendere feci vos de terra Ægypti, ut sim vobis in Deum, ut sitis sancti, quia sanctus ego sum. 46 Hæc est lex bestiæ, et volatilis, et omnis animæ viventis, moventis se in aquis, & omnis animæ reptantis super terram. 47 Ut distinguatur inter immundum, et inter mundum, et inter animal quod comeditur, et inter animal quod non comeditur.

CAP. XII.

1 Præterea locutus est Dominus Mosi, dicens; 2 Loquere filiis Israel, dicens; Cùm mulier susceperit semen, et pepererit masculum, immunda erit septem diebus; juxta dies separationis languoris sui menstrui immunda erit. 3 Die autem octavo circumcidetur caro præputii ejus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

36 * اما المعين والبير ومجمع الماء فذلك يكون طاهرا * ومن دنا بنبايلها فيها فينجس * وان وقع
37 من نبايلها شي على شي من النبات والحب الذي يزرع فهو طاهر * وان جعل ماء عليه
38 ووقع من نبايلها شي عليه فهو نجس لكم * واذا مات من الحيوان الذي هو طلق لكم ان
39 ياكلوه ومن دنا بنبيلته فلينجس الى المغيب * ومن اكل منها يغسل ثيابه وينجس الى المغيب * ومن
40 حمل منها شيا يغسل ثيابه وينجس الى المغيب * وجميع الدبيب الداب على الارض فهو رجس
41 لا يوكل * وكل ما سلك على صدره * والسالك على اربع الى كلما كثرت ارجله من جميع الدبيب
42 الداب على الارض * لا تاكلوها فانها ارجاس * لا ترجسوا نفوسكم بشي من الدبيب الداب
43 على الارض لاني * الله ولا ترجسوا به فتعصوني بذلك * انا الله ربكم فتقدسوا وكونوا مقدسين
44 فاني قدوس * ولا تنجسوا انفسكم بشي من الدبيب الداب على الارض * لاني الله المصعد
45 لكم من بلد مصر لاكون لكم الها * فكونوا مقدسين لاني القدوس * هذه شريعة البهايم
46 والطير وجميع النفوس الحية الدابة في الماء * وكل نفس ساعية على الارض * تفريق بين النجس
47 والطاهر * وبين الحيوان الذي يوكل والذي لا يوكل * * الفصل الثاني عشر *
1 * ثم كلم الله موسي تكليما * مر بني اسرايل قايلا * اية امراة علقت فولدت ذكرا * فلتنجس
2 سبعة ايام * كايام بعد حيضها يكون حكم نجاستها * وفي اليوم الثامن تختن قلفة احليله *
3

36 At verò fons, et puteus, et cõgeries aquæ erunt mundæ: at qui tetigerit cadavera eorum in iis, erit immund'. 37 Et si ceciderit aliquid è cadaverib' eorũ super aliquod germen aut semen quod seminatur, tamẽ erit mundũ. 38 Quòd si ponatur aqua super ipsum, ac tum cadat è cadaverib' eorum aliquid super ipsum, erit vobis immundũ. 39 Et cùm mortuum fuerit aliquod ex animalib' quæ permissũ est vobis comedere, qui tetigerit ej' cadaver, sit immund' usq; ad occasũ. 40 Et qui comederit ex ipso, lavabit vestimenta sua, et erit immund' usque ad occasũ: & qui portaverit aliquid ex ipso, lavabit vestes suas, & erit immund' usq; ad occasũ. 41 Et omne reptile repens super terram est abominabile, non comedetur. 42 Et omne quod incedit super pectus suum, & incedens super quatuor usque ad omne quod habet plures pedes, ex omni reptili repente super terram, ne comedatis ea: quoniã abominabilia sunt. 43 Ne fœdetis animas vestras in ullo ex reptilib' reptantibus super terrã, quoniam ego sum Deus: & ne polluamini in illo, et contradicatis mihi in hoc. 44 Ego sum Deus Dominus vester: sanctificamini & estote sancti, quia ego Sanct' sũ: & ne fœdetis animas vestras in ullo ex reptilib' repentib' super terrã. 45 Quia ego sũ D' educens vos è regione Ægypti, ut essem vobis Deus: estote ergò sancti, quia ego sũ Sanctus. 46 Hæc est lex animaliũ & volucrũ, & omniũ, animarũ viventiũ, repentiũ in aqua, et omnis animæ ambulantis super terrã: 47 Dividens inter immũdũ, et mundũ, et inter animal quod comeditur, & quod non comeditur.

CAP. XII.

1 Itẽ locut' est De' ad Musã locutione: 2 Præcipe filiis Israel, dicens; Quæcũq; mulier cõceperit, et pepererit masculũ, erit immunda septem dieb': secundùm dies recessũs menstrui ejus erit judicium immunditiæ ipsius. 3 Et in die octavo circumcidetur præputium veretri ejus.

purificationis sanguine in manebit ,diebus tribus &,diebus triginta Et
4 ושלשים יום ושלשת ימים תשב בדמי טהרה
ipse ,veniet non sanctuarium ad & ,tanget non sanctitatē omnē in
בכל־קדש לא־תגע ואל־המקדש לא תבא עד־
erit immūda & pepererit fœminā si Et .ej° purificationis dies completum ad
5 מלאת ימי טהרה: ואם־נקבה תלד וטמאה
diebus sex &,dieb° sexaginta &,suā separationē juxta duab° hebdomadib°
שבעים כנדתה וששים יום וששת ימים
ej° purificationis dies completum Et .purificationis sanguinib° super manebit
6 תשב על־דמי טהרה: ובמלאת ימי טהרה
columbæ filia &,ipsius ætatis in filium agnū adducet ,filiæ vel ,filio
לבן או לבת תביא כבש בן־שנתו לעלה ובן־יונה
sacerdotem ad testimonii tabernaculi ostium ad ,peccatum in turturē vel
או־תר לחטאת אל־פתח אהל־מועד אל־הכהן:
mundabitur &,ea super expiabit &,Domini facies ad ipsū faciet appropinquare Et
7 והקריבו לפני יהוה וכפר עליה וטהרה
fœminam vel ,masculum parientis lex Hæc .suorum sanguinū vena à
ממקר דמיה זאת תורת הילדת לזכר או לנקבה:
duos accipiet & ,agnelli sufficientiā ej° man° invenerit non si Et
8 ואם־לא תמצא ידה די שה ולקחה שתי־
unum ad holocaustum & ,offerens ad unum ,colūbæ filios duos vel,turtures
תרים או שני בני יונה אחד לעלה ואחד לחטאת
mundabitur & ,sacerdos eā super expiabit &
וכפר עליה הכהן וטהרה:

CAP. XIII. יג

Homo :dicendo ,Aharon ad & ,Mosch ad Dominus est locut° Et
1 וידבר יהוה אל־משה ואל־אהרן לאמר: אדם
2 fuerit & ,macula vel ,pustula vel ,tumor ej° carnis cute in fuerit cūm
כי־יהיה בעור־בשרו שאת או־ספחת או בהרת והיה
sacerdotem Aharon ad adducetur & ,lepræ tactum in ej° carnis cute in
בעור־בשרו לנגע צרעת והובא אל־אהרן הכהן
sacerdos videbit Et .sacerdotibus ej° filiis è unum ad vel
3 או אל־אחד מבניו הכהנים: וראה הכהן את־
aspectus & ,album versus fuerit tactu in pil° Et .carnis cute in tactum
הנגע בעור־הבשר ושער בנגע הפך לבן ומראה הנגע
sacerdos videbit & ,ipsa lepræ tactus ,ej° carnis cute præ profundus
עמק מעור בשרו נגע צרעת הוא וראהו הכהן
ej° aspect° & ,ej° carnis cute in ipsa alba si Et .eum polluet &
4 וטמא אתו: ואם־בהרת לבנה הוא בעור בשרו ועמק אין־
faciet claudere & ,album in est versus non ej° pilus & ,cute præ eius aspect°
מראה מן־העור ושערה לא־הפך לבן והסגיר
septima die in sacerdos eū videbit Et .diebus septem tactum sacerdos
5 הכהן את־הנגע שבעת ימים: וראהו הכהן ביום השביעי
faciet claudere & ,cute in tact° se expandit no ,ej° oculis in stetit tactus ecce &
והנה הנגע עמד בעיניו לא־פשה הנגע בעור והסגירו
septima die in eum sacerdos videbit Et .secundò dieb° septem sacerdos
6 הכהן שבעת ימים שנית: וראה הכהן אתו ביום השביעי
& ,cute in tactus se diffuderit nec ,tact° subobscur° ecce &,secundò
שנית והנה כהה הנגע ולא־פשה הנגע בעור וטהרו
erit mund° & ,sua vestimenta lavabit & ,ipsi inhærentia ,sacerdos
הכהן מספחת הוא וכבס בגדיו וטהר:

Verſio VULG. LAT.

4 Ipſa verò triginta trib° dieb° manebit in ſãguine purificationis ſuæ. Omne ſãctũ nõn tãget, nec ingreditur in Sanctuariũ, donec impleantur dies purificationis ſuæ. 5 Sin autẽ fœminã pepererit, immunda erit duabus hebdomadibus, juxta ritum fluxûs menſtrui, & ſexaginta ſex dieb° manebit in ſanguine purificationis ſuæ. 6 Cúmq; expleti fuerint dies purificationis ſuæ, pro filio, ſive pro filia, deferet agnũ anniculũ in holocauſtum, & pullũ columbæ ſive turturem pro peccato, ad oſtium tabernaculi teſtimonii, & tradet ſacerdoti, 7 Qui offeret illa coram Domino, & orabit pro ea, & ſic mundabitur à profluvio ſanguinis ſui: iſta eſt lex parientis maſculũ aut fœminam. 8 Quòd ſi non invenerit man° ej°, nec potuerit offerre agnũ, ſumet duos turtures vel duos pullos columbarũ unũ in holocauſtũ, et alterũ pro peccato: orabítq; pro ea ſacerdos, & ſic mũdabitur.

CAP. XIII.

1 Locutúſq; eſt Dñs ad Moyſen 2 et Aaron, dicens; Homo, in cuj° cute et carne ort° fuerit diverſ° color ſive puſtula, aut quaſi lucens quidpiã, id eſt plaga lepræ, adducetur ad Aaron ſacerdotẽ, vel ad unum quemlibet filiorum ejus. 3 Qui cùm viderit leprã in cute, & pilos in album mutatos, colorem, ipſámq; ſpeciem lepræ humiliorem cute, carne reliquâ; plaga lepræ eſt, & ad arbitrium ej° ſeparabitur. 4 Sin autẽ lucens candor fuerit in cute, nec humilior carne reliquâ, et pili coloris priſtini, recludet eum ſacerdos 5 ſeptem diebus: Et conſiderabit die ſeptimo: & ſiquidem lepra ulterà non creverit, nec tranſierit in cute priores terminos, rurſum 6 recludet eum ſeptẽ dieb° aliis. Et die ſeptimo contemplabitur: ſi obſcurior fuerit lepra, & non creverit in cute, mundabit eum, quia ſcabies eſt: lavabítq; homo veſtimenta ſua, & mundus erit.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

4 Καὶ (α) τριάκοντα καὶ τρεῖς ἡμέρας καθήσεται ἐν αἵματι ἀκαθάρτῳ αὐτῆς. παντὸς ἁγίου οὐχ ἅψεται, καὶ εἰς τὸ ἁγιαστήριον οὐκ εἰσελεύσεται, (β) ἕως ἂν πληρωθῶσιν αἱ ἡμέραι καθάρσεως αὐτῆς. 5 Ἐὰν δὲ θῆλυ τέκῃ, καὶ ἀκάθαρτος ἔσται δὶς ἑπτὰ ἡμέρας, κατὰ τὴν (γ) ἄφεδρον αὐτῆς· καὶ ἑξήκοντα ἡμέρας (δ) καὶ ἓξ καθεσθήσεται ἐν αἵματι ἀκαθάρτῳ αὐτῆς. 6 Καὶ ὅταν ἀναπληρωθῶσιν αἱ ἡμέραι καθάρσεως αὐτῆς ἐφ' υἱῷ ἢ ἐπὶ θυγατρί, προσοίσει ἀμνὸν ἐνιαύσιον ἄμωμον εἰς ὁλοκαύτωμα, καὶ νεοσσὸν περιστερᾶς, (ε) ἢ τρυγόνα περὶ ἁμαρτίας ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, πρὸς τὸν ἱερέα. 7 Καὶ (ζ) προσοίσει αὐτὸν ἔναντι κυρίου, καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῆς ὁ ἱερεύς, καὶ καθαριεῖ αὐτὴν ἀπὸ τῆς πηγῆς τοῦ αἵματος αὐτῆς. οὗτος ὁ νόμος τῆς τικτούσης ἄρσεν ἢ θῆλυ. 8 Ἐὰν δὲ μὴ εὑρίσκῃ ἡ χεὶρ αὐτῆς τὸ ἱκανὸν εἰς ἀμνόν, καὶ λήψεται δύο τρυγόνας ἢ δύο (η) νεοσσοὺς περιστερῶν, μίαν εἰς ὁλοκαύτωμα, καὶ μίαν περὶ ἁμαρτίας· καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῆς ὁ ἱερεύς, καὶ καθαρισθήσεται.

Et triginta tres dies ſedebit in ſanguine ſuo (b) immũdo. Omne quod ſanctũ eſt, nõ cõtinget, et in ſanctuariũ non intrabit, donec impleti fuerint dies purificationis ej°. 5 Si autẽ fœminã pepererit, et immũda erit bis ſeptem dies, ſecundùm purgationẽ ej°: et ſexaginta dies et ſex ſedebit in ſanguine ſuo immũdo. 6 Et cũ impleti fuerint dies purificationis (c) ejus pro filio, aut pro filia, offeret agnũ anniculum ſine macula in holocauſtũ, et pullũ columbæ, (d) aut turturẽ pro peccato ad oſtiũ tabernaculi teſtimonii, ad ſacerdotẽ. 7 Et offeret eũ ante Dominũ: et exorabit pro ea ſacerdos, et purificabit eã à fõte ſanguinis ej°. Hæc eſt lex parientis maſculũ, vel fœminam. 8 Si autẽ non invenerit man° ej° quod ſatis eſt in agnũ, et accipiet duos turtures, aut duos pullos columbæ, unũ in holocauſtũ, et unũ pro peccato. Et exorabit pro ea ſacerdos, et mundabitur.

MS.A. * (α) τριάκοντα ἡμέρας καὶ δέκα καθήσεται ἐν αἵματι ἀκαθάρτῳ. (β) ἕως οὗ πληρωθῶσιν (γ) ἄφεδρον καὶ (δ) καὶ μίαν καθήσεται (ε) ἢ δύω ζυγόνας (ζ) προσοίσει ἔναντι (η) νεοσσοὺς

ΚΕΦ. ιγʹ

1 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν καὶ 2 Ἀαρών, λέγων, (α) Ἀνθρώπῳ ἐάν τινι γένηται ἐν δέρματι χρωτὸς αὐτοῦ οὐλὴ (β) σημασίας τηλαυγής, καὶ γένηται ἐν δέρματι χρωτὸς αὐτοῦ ἁφὴ (γ) λέπρας, ἀχθήσεται πρὸς Ἀαρὼν τὸν ἱερέα, ἢ ἕνα τῶν υἱῶν αὐτοῦ τῶν ἱερέων. 3 Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὴν ἁφὴν ἐν δέρματι τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ, καὶ ἡ θρὶξ (δ) ἐν τῇ ἁφῇ μεταβάλῃ λευκή, καὶ ἡ ὄψις τῆς ἁφῆς ταπεινὴ ἀπὸ τοῦ δέρματος τοῦ χρωτός, ἁφὴ λέπρας ἐστί. καὶ ὄψεται ὁ ἱερεύς, καὶ μιανεῖ αὐτόν. 4 Ἐὰν (ε) δὲ τηλαυγὴς λευκὴ ᾖ ἐν τῷ δέρματι τοῦ (ζ) χρωτὸς αὐτοῦ, καὶ ταπεινὴ μὴ ᾖ ἡ ὄψις αὐτῆς ἀπὸ τοῦ δέρματος, καὶ ἡ θρὶξ αὐτοῦ οὐ μετέβαλε τρίχα λευκήν, αὐτὴ δέ ἐστιν ἀμαυρά, καὶ ἀφοριεῖ ὁ ἱερεὺς τὴν ἁφὴν ἑπτὰ ἡμέρας. 5 Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὴν ἁφὴν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ· καὶ ἰδοὺ ἡ ἁφὴ μένει ἐναντίον αὐτοῦ, οὐ μετέπεσεν ἡ ἁφὴ ἐν τῷ δέρματι, καὶ ἀφοριεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεὺς ἑπτὰ ἡμέρας τὸ δεύτερον. 6 Καὶ ὄψεται (η) ὁ ἱερεὺς αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ τὸ δεύτερον· καὶ ἰδοὺ ἀμαυρὰ ἡ ἁφή, οὐ μετέπεσεν ἡ ἁφὴ ἐν τῷ (θ) δέρματι· καὶ καθαριεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεύς, σημασία γάρ ἐστι. καὶ πλυνάμενος τὰ (ι) ἱμάτια αὐτοῦ, καθαρὸς ἔσται.

CAP. XIII.

1 Et locut° eſt Domin° ad Moyſen 2 et Aaron, dicens, Homini ſi cui facta fuerit in cute corporis ei° cicatrix ſigni (a) lucida, et fact° fuerit in (b) cute carnis ej° (c) tact° lepræ, ducetur ad Aaron ſacerdotẽ vel unũ filiorũ ej° ſacerdotũ. 3 Et videbit ſacerdos tactũ in cute carnis ej°, et pil° in tactu mutat° fuerit alb°, et aſpect° ipſ° tact°, (d) humilis à cute carnis, tact° lepræ eſt. Et videbit ſacerdos, et (e) inquinabit eum. 4 Si autẽ & lucid° alb° erit in cute carnis ej°, et humilis non fuerit aſpect° ej° à cute, et pil° ej° (f) nõ mutavit pilũ albũ, ipſe autẽ eſt obſcur°, et ſegregabit ſacerdos tactũ ſeptẽ dieb°. 5 Et videbit ſacerdos tactũ die ſeptimo: & ecce tact° manet corã ipſo, (g) nõ eſt commutat° tact° in cute, & ſegregabit illũ ſacerdos ſeptẽ dieb° ſecundò. 6 Et videbit illũ ſacerdos die ſeptimo ſecundò: et ecce obſcur° tact°, nõ eſt cõvers° tact° in cute: et purgabit eũ ſacerdos, (h) ſignificatio enim eſt. Et lavans veſtimenta ſua, mundus erit.

MS.A. (α) Ἀνθρώπῳ τινὶ ἐὰν γένηται (β) σημασία (γ) λέπρας, καὶ ἀχθήσεται (δ) μεταβάλῃ ἐν τῇ ἁφῇ λευκή, (ε) δὲ τηλαυγὴς (ζ) χρωτός, καὶ ταπεινὴ ἡ ὄψις (η) αὐτὸν ὁ ἱερεὺς τῇ (θ) δέρματι· καθαριεῖ (ι) ἱμάτια, καθαρὸς

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 * ܘܬܠܬܝܢ ܘܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ ܬܬܒ ܥܠ ܕܡܐ ܕܟܝܐ. ܘܒܟܠ ܩܘܕܫܐ ܠܐ ܬܬܩܪܒ. ܘܠܡܩܕܫܐ ܠܐ ܬܥܘܠ
5 ܥܕܡܐ ܕܢܬܡܠܘܢ ܝܘܡܝ̈ ܕܟܝܘܬܗ. * ܘܐܢ ܢܩܒܬܐ ܬܐܠܕ. ܬܗܘܐ ܛܡܐܐ ܐܪܒܥܣܪ
6 ܝܘܡܝܢ. ܐܝܟ ܟܡܣܬܗ. ܘܫܬܝܢ ܘܫܬܐ ܝܘܡܝܢ ܬܬܒ ܥܠ ܕܡܐ ܕܟܝܐ. * ܘܡܐ ܕܫܠܡܘ ܝܘܡܝ̈ ܕܕܟܝܘܬܗ
ܠܒܪܐ ܐܘ ܠܒܪܬܐ. ܬܝܬܐ ܐܡܪܐ ܒܪ ܫܢܬܗ ܠܥܠܬܐ ܡܫܬܠܡܢܝܬܐ. ܘܦܪܘܓܐ
7 ܠܚܛܗܬܐ. ܠܬܪܥܐ ܕܡܫܟܢ ܙܒܢܐ ܠܘܬ ܟܗܢܐ. * ܘܢܩܪܒܝܘܗܝ ܩܕܡ
ܡܪܝܐ ܟܗܢܐ. ܘܢܚܣܐ ܥܠܝܗ. ܘܬܬܕܟܐ ܡܢ ܡܒܘܥܐ ܕܕܡܗ. ܗܢܘ ܢܡܘܣܐ ܕܝܠܕܐ
8 * ܘܐܢ ܠܐ ܡܫܟܚܐ ܐܝܕܗ ܕܬܝܬܐ ܐܡܪܐ. ܬܣܒ ܬܪܬܝܢ ܫܘܦܢܝܢܐ ܐܘ ܬܪܝܢ
ܦܪ̈ܘܓܐ ܕܝܘܢܐ. ܚܕ ܠܚܛܗܬܐ ܘܚܕ ܠܥܠܬܐ ܡܫܬܠܡܢܝܬܐ. ܘܢܚܣܐ ܥܠܝܗ ܟܗܢܐ ܘܬܬܕܟܐ. *
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]

4 Et triginta tribus diebus manebit ſuper ſanguinem purum: & omne ſanctum non tanget, & ad ſanctuarium non ingredietur, donec impleantur dies purgationis ejus. 5 Quòd ſi fœminã pariat, erit immunda quatuordecim diebus, juxta menſtruum ſuum, & ſexaginta ſex dieb° ſedebit ſuper ſanguinem mundum. 6 Cúmq; exacti fuerint dies purificationis ſuæ pro filio aut filia, afferat agnum anniculum in holocauſtum pacificum, & turturem aut pullum columbæ pro peccato, ad oſtium tabernaculi temporis, ad ſacerdotem. 7 Adducétq; eam coram Dño, & indulgentiam petet pro ea ſacerdos, & purgabitur à fluxu ſanguinis ſui. Hæc eſt lex ejus quæ parit maſculum aut fœminã. 8 At ſi non habeat facultatẽ afferendi agnũ, accipiet duas turtures aut duos pullos columbarũ, unum pro peccato, & alterũ pro holocauſto pacifico: & propitiabitur illi ſacerdos, ac mundabitur.

CAP. XIII.
Lex de plaga lepræ.

1 Et locutus eſt Dominus cum Moſe, & cum 2 Aharone, & dixit eis; Cùm fuerit in cute carnis alicujus hominis cicatrix, & elephantiaſis, & macula, fueritque in cute carnis ejus cicatrix plagæ lepræ: adducant eum ad Aharonem ſacerdotem, aut ad aliquem ex filiis ejus ſacerdotibus. 3 Et videbit ſacerdos plagã in cute carnis ejus, & pilum plagæ verſum eſſe ad albedinem contrahendã, & aſpectum plagæ profundiorẽ eſſe cute carnis ej°: plaga eſt lepræ: & conſiderabit eã ſacerdos, & contaminabit illã. 4 Si verò macula candicaverit in cute carnis ejus, & profunda eſt, nec deprehẽditur à cute, & pil° non eſt verſus ad candorẽ contrahendũ: recludat ſacerdos plagam ſeptem dieb°. 5 Tum conſiderabit eam ſacerdos in die ſeptimo: ſi ſteterit plaga in loco ſuo, & non diffluxit plaga per cutem, reprimat eam ſacerdos ſeptem diebus aliis. 6 Rurſus conſideret eam ſacerdos poſt ſeptem dies alios: ſi extincta eſt plaga, nec progreſſa eſt, plaga eſt cutis: mundabit eam ſacerdos, quia impetigo eſt: & lavabit veſtes ſuas, & mundabitur.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

4 ותלתין ותלתא יומין תתיב בדם
דכו בכל קודשא לא תקרב
ולמקדשא לא תיעול עד משלם
5 יומי דכותה: ואם נוקבא תליד
ותהי מסאבא ארבעה עסר
כריחוקה ושתין ושתא יומין תתיב
6 על דם דכו: ובמשלם יומי דכותה
לברא או לברתא תיתי אמר בר
שתיה לעלתא ובר יונה או שפנינא
לחטאתא לתרע משכן זמנא לות
7 כהנא: ויקרביניה קדם יי ויכפר עלה
ותדכי מסואבת דמהא דא אוריתא
8 דילדתא לדכר או לנקבא: ואם לא
תשכח ידה כמסת אמרא ותסב
תרין שפנינין או תרין בני יונה חד
לעלתא וחד לחטאתא ויכפר עלה
כהנא ותדכי: יג
1 ומליל יי עם משה ועם אהרן
2 למימר: אנש ארי יהי במשך
בשריה עמקא או עדיא או בהרא
ויהי במשך בסריה למכתש סגירו
ויתיתי לות אהרן כהנא או לות
3 חד מבנוהי כהניא: ויחזי כהנא ית
מכתשא במשך בשרא ושערא
במכתשא אתהפיך למחור ומחזי
מכתשא עמיק ממשך בסריה
מכתש סגירות הוא ויחזיניה כהנא
4 ויסאיב יתיה: ואם בהרא חורא היא
במשך בסריה ועמיק לית מחזהא
מן משכא ושערה לא אתהפיך
למחור ויסגר כהנא ית מכתשא
5 שבעא יומין: ויחזיניה כהנא ביומא
שביעאה והא מכתשא קם כד
הוה לא אוסיף מכתשא במשכא
ויסגרניה כהנא שבעא יומין תנינות:
6 ויחזי כהנא יתיה ביומא שביעאה
תנינות והא עמא מכתשא ולא אוסף
מכתשא במשכא וידכיניה כהנא
עדיתא היא ויצבע לבושוהי וידכי:

Targum Onkelos.

4 Et triginta & trib° dieb°, manebit in ſanguine purificationis: omne ſanctũ non tãget, & in ſanctuariũ non ingredietur; donec cõpleantur dies purifi- 5 cationis ej°. Si autem fœminã pepererit; erit immũda quatuordecim dieb°, juxta ritũ ſeparationis mẽſtrui: & ſexaginta & ſex dieb°, manebit in ſan- 6 guine purificationis. Et cùm cõpleti fuerĩt dies purificationis ſuæ, pro filio ſive pro filiâ: afferet agnũ anniculũ in holocauſtũ; & filiũ colũbæ aut turturẽ pro peccato: ad oſtiũ tabernaculi fœderis, ad ſacerdo- 7 tẽ. Offeretq; illũ corã Dño, et propitiabit pro eã; & mundabitur ab immũditia ſanguinis ſui: Hæc eſt lex parientis ma- 8 ſculũ aut fœminã. Si autẽ non invenerit man° ej° pretiũ, qđ poſſit ſufficere ad emendũ agnũ: ſumet duos turtures, aut duos filios colũbæ; Unũ in holocauſtũ, & unũ pro peccato: & propitiabit pro eã ſacerdos, & munda erit.

CAP. XIII.

1 Locutuſq; eſt Dñs cũ Moyſe 2 & Aarõ, dicens. Homo in cuj° cute carnis fuerit diverſus color aut puſtula, aut lucens aliquid; & fuerit in cute carnis ejus in plagã lepræ: adducetur ad Aaron ſacerdotẽ, aut ad unum de filiis ſuis ſacerdotib°. 3 Et videbit ſacerdos plagam in cute carnis, & ſi capill° plagæ verſus eſt in albedinẽ, & aſpectus plagæ profundior eſt cute carnis ej°; plaga lepræ eſt: videbitq; eã ſacerdos, et immun- 4 dũ judicabit eum. Si autẽ macula alba eſt in cute carnis ej°, et aſpectus ej° non eſt profundior cute; & capillus non eſt verſus in albũ: recludet ſacerdos eũ, qui habet plagã, ſeptẽ 5 dieb°. Videbitq; eũ ſacerdos in die ſeptimo: & ſi plaga ſteterit ſicut erat, & non crevit plaga in cute: recludet eũ ſacerdos, 6 ſeptẽ dieb° aliis. Videbitq; eũ ſacerdos iterũ in die ſeptimo: & ſi obſcura fuerit plaga, & nõ crevit plaga in cute: mundum judicabit eum ſacerdos, puſtula enim eſt; & lavabit veſtimẽta ſua, & mundabitur.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM.
Tranſlatio Latina.

4 Triginta autem tribus diebus ſedebit in ſanguine purificationis: nihil ſanctũ tanget, neq; in ſanctuarium ingredietur, donec completi fuerint dies purificationis. 5 Si autem fœminã pepererit, tum immunda erit duas ſeptimanas juxta ſeparationem ſuam, et ſexaginta dieb° ſedebit ſuper ſanguines purificationis. 6 Cùm autem completi fuerint dies purificationis filii aut filiæ afferet agnum anniculum in holocauſtum, et pullũ columbæ, aut turturem (a) pro peccato ad oſtiũ tabernaculi teſtimonii ad ſacerdotem. 7 Et offeret eum coram Domino, expiabitque eã ſacerdos, & purificabit eam à fluxu ſanguinis ſui. Hæc eſt lex illius quæ peperit maſculũ aut fœminã. 8 Quod ſi non invenerit man° ejus id quod ſatis eſt in agnum, tum accipiet duos turtures, aut duos pullos columbæ: unum pro peccato, et alterum in holocauſtum, & expiabit eam ſacerdos, & mundabit eam.

CAP. XIII.

1 Et locutus eſt Dominus Moſi & Aaroni, dicens; 2 Homo cum in cute carnis ejus fuerit tumor, vel ſcabies, vel macula alba, fueritq; in cute carnis ejus juxta plagã lepræ, adducetur Aaronem ſacerdotem, vel ad unum ex filiis ejus ſacerdotibus; 3 Et videbit ſacerdos plagam in cute carnis; ſed pilus in plaga mutatus eſt in album, aſpectuſq; plagæ profundior eſt cute carnis ej°, plaga lepræ hæc eſt: videbitq; ſacerdos, et pollutũ pronuntiabit eum. 4 Verùm ſi macula alba eſt in cute carnis ejus, et profundior non apparet cute, & pilus non eſt mutatus in album, tum includet ſacerdos plagam ſeptem diebus; 5 Videbitq; ſacerdos die ſeptimã, et ecce plaga ſtat in oculis ejus, non diffudit ſe plaga per cutem, tum includet eum ſacerdos ſeptem diebus ſecundò. 6 Videbitq; ſacerdos die ſeptimo iterũ, et ecce ſubobſcura eſt plaga, non diffundit ſe plaga per cutem, mundum judicabit eum ſacerdos: Scabies eſt, lavabitque veſtimenta ſua, & mundabitur.

VER. SAM. (a) in expiationem

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 * وثلثة وثلثين يوما تقيم في دم الطهر * لا تلمس شيا من الاقداس * ولا تدخل الي القدس الي
5 كمال ايام طهرها * فان ولدت انثي فلتجلس اسبوعين كحكم حيضها * وستة وستين يوما تقيم
6 علي دم الطهر * وعند تمام ايام طهرها لابن كان او ابنة * تاتي بخروف ابن سنة للصعيدة * وفرخ
7 حمام او شفنين للذكاة الي باب خباء المحضر الي الامام * يقربه بين يدي الله * ويستغفر عنها
8 ويطهر من ينبوع دمها * هذه شريعة الولادة للذكر والانثي * فان لم تنل يدها مقدار شاة *
فلتاخذ شفنينين او فرخي حمام * احدهما للصعيدة * والاخر للذكاة * ويستغفر عنها الامام
1 2 ويطهر * * الفصل الثالث عشر * ثم كلم الله موسي وهرون قائلا * اي انسان كان
في جلد بدنه شامة * او عارضة * او بقعة * او صار في بدنه بلاء البرص * فليوت به الي هرون الامام
3 او واحد من بنيه الائمة * فينظر الامام البلاء في جلد البدن * فان كان فيه شعر قد انقلب ابيض *
ومنظر البلاء اعمق من جلد بدنه * فهو بلوي البرص * فاذا راه كذلك فلينجسه *
4 * فان كانت بقعة بيضاء في جلد بدنه ليس منظرها اعمق من الجلد * وشعرها لم ينقلب
5 ابيض * فليعقه سبعة ايام * ثم ينظره في اليوم السابع * فان وقف البلاء بعينه ولم يفش في الجلد *
6 فليعقه سبعة ايام ثانية * ثم ينظره في اليوم السابع ثانية * فان كبا البلاء ولم يفش في الجلد *
فليطهره فانها عارضة * ويغسل ثيابه ويطهر *

4 Et triginta ac tres dies manebit in ſanguine purificationis. Non tanget quicquã ex ſacris, neq; ingredietur in ſanctuariũ uſq; ad cõplementũ dierũ purificationis 5 ſuæ. Quòd ſi pepererit fœminã, immunda ſit duab° hebdomadis ſecundùm judicium menſtrui ſui: & ſexaginta ſex dies permanebit in ſanguine purificationis. 6 Et ad cõplementũ dierũ purificationis ſuæ pro filio ſive filia, afferet agnũ anniculũ in holocauſtũ, & pullũ colũbarũ aut turturẽ in expiationẽ, ad oſtiũ tabernaculi præſentiæ, ad ſacerdotem. 7 Qui offeret eum corã Deo, et veniã poſtulabit pro ipſa, et mundabitur à fluxu ſanguinis ſui. Hæc eſt lex partûs pro maſculo, et fœmina. 8 Quòd ſi non pertingat manus ejus ad valorẽ ovis, accipiat duos turtures, vel duos pullos colũbarũ, unũ eorũ in holocauſtũ, et alterũ in expiationẽ: veniamq; poſtulabit ſacerdos pro ipſa, et mundabitur.

CAP. XIII.

1 Deinde locutus eſt De° ad Muſam et 2 Haronem, dicens; Quilibet homo in cuj° corporis cute fuerit nævus, aut accidens, aut macula; aut facta fuerit in corpore ejus plaga lepræ, ducatur ad Haronem ſacerdotẽ, vel aliquẽ ex filiis ejus ſacerdotib°. 3 Inſpiciet autẽ ſacerdos plagã in cute corporis: & ſi fuerint in ipſa pili jam permutati in albos, et aſpect° plagæ fuerit profundior cute corporis ejus; eſt plaga lepræ. Cúmq; viderit eũ hujuſmodi, immundũ faciat illũ. 4 At ſi fuerit macula alba in cute corporis ej°, cujus aſpectus non ſit profundior cute, & pili ejus non evaſerint albi, retineat eũ ſeptẽ dies. 5 Deinde conſiderabit eũ in die ſeptimo. Et quidẽ ſi perſtiterit plaga eadẽ, nec diffuderit ſeſe in cute, ſiſtat eũ ſeptẽ dieb° ſecundò. 6 Deinde videat eum in die ſeptima iterum. Quòd ſi deſederit plaga, neq; extenſa fuerit per cutẽ, mundet eũ; eſt enim accidens: & lavabit veſtes ſuas, & mundabitur.

7 ואם פשה תפשה המספחת בעור אחרי הראתו אל הכהן לטהרתו ונראה שנית אל הכהן
8 וראה הכהן והנה פשתה המספחת בעור וטמאו הכהן צרעת הוא
9 נגע צרעת כי תהיה באדם והובא אל הכהן
10 וראה הכהן והנה שאת לבנה בעור והיא הפכה שער לבן ומחית בשר חי בשאת
11 צרעת נושנת הוא בעור בשרו וטמאו הכהן לא יסגרנו כי טמא הוא
12 ואם פרוח תפרח הצרעת בעור וכסתה הצרעת את כל עור הנגע מראשו ועד רגליו לכל מראה עיני הכהן
13 וראה הכהן והנה כסתה הצרעת את כל בשרו וטהר את הנגע כלו הפך לבן טהור הוא
14 וביום הראות בו בשר חי יטמא
15 וראה הכהן את הבשר החי וטמאו הבשר החי טמא הוא צרעת הוא
16 או כי ישוב הבשר החי ונהפך ללבן ובא אל הכהן
17 וראהו הכהן והנה נהפך הנגע ללבן וטהר הכהן את הנגע טהור הוא
18 ובשר כי יהיה בו בערו שחין ונרפא
19 והיה במקום השחין שאת לבנה או בהרת לבנה אדמדמת ונראה אל הכהן
20 וראה הכהן והנה מראה שפל מן העור ושערה הפך לבן וטמאו הכהן נגע צרעת הוא בשחין פרחה
21 ואם יראנה הכהן והנה אין בה שער לבן ושפלה איננה מן העור והיא כהה והסגירו הכהן שבעת ימים
22 ואם פשה תפשה בעור וטמא הכהן אתו נגע הוא

Verſio VULG. LAT.

7 Quòd ſi poſtquam à ſacerdote viſus eſt, & redditus munditiæ, iterùm lepra creverit, adducetur ad eum, 8 Et immunditiæ condemnabitur. 9 Plaga lepræ ſi fuerit in homine, adducetur ad ſacerdotem, 10 Et videbit eum. Cúmq; color albus in cute fuerit, & capillorum mutaverit aſpectum, ipſa quoque caro viva 11 apparuerit: Lepra vetuſtiſſima judicabitur, atque inolita cuti. Contaminabit itaque eum ſacerdos, & non recludet, quia perſpicuæ immunditiæ eſt. 12 Sin autẽ effloruerit diſcurrens lepra in cute, & operuerit omnẽ cutem à capite uſque ad pedes, quidquid ſub aſpectum oculorum cadit, 13 Conſiderabit eum ſacerdos, & teneri leprâ mundiſſimâ judicabit: eò quòd omnis in candorẽ verſa ſit, & idcircò 14 homo mundus erit. Quando verò caro vivens in eo ap- 15 paruerit, Tunc ſacerdotis judicio polluetur, & inter immundos reputabitur, caro enim viva ſi lepra aſpergitur, 16 immunda eſt. Quòd ſi rurſum verſa fuerit in alborem, & totum hominẽ operuerit, 17 Conſiderabit eum ſacerdos, & mundum eſſe decernet. 18 Caro autem & cutis in qua 19 ulcus natũ eſt ſanatũ, Et in loco ulceris cicatrix alba apparuerit, ſive ſubrufa, adducetur 20 homo ad ſacerdotem: Qui, cùm viderit locum lepræ humiliorem carne reliquâ, & pilos verſos in candorem, contaminabit eum: plaga enim lepræ orta eſt in ul- 21 cere. Quòd ſi pilus coloris eſt priſtini, & cicatrix ſubobſcura, & vicinâ carne non eſt humilior, recludet eum 22 ſeptem diebus: Et ſi quidem creverit, adjudicabit eum lepræ.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cùm Tranſlatione LATINA.

7 Ἐὰν δὲ μεταβάλλουσα μεταπέσῃ ἡ σημασία ἐν τῷ δέρματι, μετὰ τὸ ἰδεῖν αὐτὸν τὸν ἱερέα (κ) τοῦ καθαρίσαι αὐτὸν, καὶ ὀφθήσεται τὸ δεύτερον τῷ ἱερεῖ. καὶ ὄψεται αὐτὸν ὁ ἱερεὺς, καὶ ἰδοὺ μετέπεσεν ἡ σημασία ἐν τῷ δέρματι, 8 Καὶ μιανεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεύς· λέπρα ἐστί. 9 Καὶ ἁφὴ λέπρας ἐὰν γένηται (λ) ἐν ἀνθρώπῳ, καὶ ἥξει πρὸς τὸν ἱερέα. 10 Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς, καὶ ἰδοὺ οὐλὴ λευκὴ ἐν τῷ δέρματι, καὶ αὕτη μετέβαλε τρίχα λευκὴν, καὶ ἀπὸ τοῦ ὑγιοῦς τῆς σαρκὸς τῆς ζώσης ἐν τῇ οὐλῇ, 11 Λέπρα παλαιουμένη (μ) ἐστὶν ἐν τῷ δέρματι τοῦ χρωτὸς, καὶ μιανεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεὺς, καὶ ἀφοριεῖ αὐτὸν, ὅτι ἀκάθαρτός ἐστιν. 12 Ἐὰν δὲ (ν) ἀνθοῦσα ἐξανθήσῃ λέπρα ἐν τῷ δέρματι, καὶ (ξ) καλύψῃ ἡ λέπρα πᾶν τὸ δέρμα τῆς ἁφῆς ἀπὸ κεφαλῆς ἕως ποδῶν, καθ᾽ ὅλην τὴν ὅρασιν τοῦ ἱερέως. 13 Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς, καὶ ἰδοὺ ἐκάλυψεν ἡ λέπρα πᾶν τὸ δέρμα τοῦ χρωτὸς, καὶ καθαριεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεὺς τὴν ἁφὴν, ὅτι πᾶν μετέβαλε λευκὸν, καθαρόν ἐστι. 14 Καὶ ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ὀφθῇ ἐν αὐτῷ χρὼς ζῶν, μιανθήσεται. 15 Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὸν (ο) χρῶτα τὸν ὑγιῆ, καὶ μιανεῖ αὐτὸν ὁ χρὼς ὁ ὑγιὴς, ὅτι ἀκάθαρτός ἐστι· λέπρα ἐστίν. 16 Ἐὰν δὲ ἀποκαταστῇ ὁ χρὼς ὁ ὑγιὴς, καὶ μεταβάλῃ λευκὴ, καὶ ἐλεύσεται πρὸς τὸν ἱερέα. 17 Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς, καὶ ἰδοὺ μετέβαλεν ἡ ἁφὴ εἰς τὸ λευκὸν, καὶ καθαριεῖ ὁ ἱερεὺς τὴν (π) ἁφὴν, καθαρός ἐστι. 18 Καὶ σὰρξ ἐὰν γένηται ἐν τῷ δέρματι αὐτοῦ ἕλκος, καὶ ὑγιασθῇ, 19 Καὶ γένηται ἐν τῷ τόπῳ τοῦ ἕλκους οὐλὴ λευκὴ, ἢ τηλαυγὴς λευκαίνουσα, ἢ πυῤῥίζουσα, 20 καὶ ὀφθήσεται τῷ ἱερεῖ. Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς, καὶ ἰδοὺ ἡ ὄψις ταπεινοτέρα τοῦ δέρματος, καὶ ἡ θρὶξ αὐτῆς μετέβαλεν εἰς λευκὴν, καὶ μιανεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεὺς, ὅτι λέπρα ἐστὶν ἐν τῷ ἕλκει ἐξήνθησεν. 21 Ἐὰν δὲ ἴδῃ ὁ ἱερεὺς, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ θρὶξ λευκὴ, καὶ ταπεινὸν μὴ ᾖ ἀπὸ τοῦ δέρματος τοῦ χρωτὸς, καὶ αὐτὴ ᾖ ἀμαυρὰ, καὶ ἀφοριεῖ 22 αὐτὸν ὁ ἱερεὺς ἑπτὰ ἡμέρας. Ἐὰν δὲ διαχύσει διαχέηται ἐν τῷ δέρματι, καὶ μιανεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεὺς, ἁφὴ λέπρας ἐστίν· ἐν τῷ ἕλκει ἐξήνθησεν.

MS.A. (κ) τὸ καθαρίσαι (λ) ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, (μ) ἐστὶν, ἐν τῷ δέρματι τοῦ χρωτός ἐστιν, καὶ (ν) ἐξανθοῦσα ἐξάνθησεν ἡ λέπρα (ξ) καλύψει (ο) χρῶτα ὑγιῆ (π) ἁφὴν, καὶ καθαρὸς ἔσται.

Si autem (i) converſa, mutata fuerit ſignificatio in cute, poſteà quàm vidit illum ſacerdos, ut purgaret eum, & videbitur denuò à ſacerdote. Et videbit eum ſacerdos, et ecce (k) commutata eſt ſignificatio in cute, 7 *Et inquinabit eum ſacerdos: lepra eſt.* 8 *Et tactus lepræ ſi factus fuerit in homine, et veniet ad ſacerdotem.* 9 *Et videbit ſacerdos, & ecce cicatrix alba in cute, et hæc mutavit pilum album, & à ſano carnis vivæ in cicatrice;* 10 *Lepra veteraſcens eſt in cute carnis ejus, et inquinabit eum ſacerdos, & (l) ſegregabit eum, quia immundus eſt.* 11 *Si autem floreſcens effloruerit lepra in cute, & operuerit lepra omnem cutem tactûs à capite uſque ad pedes, ſecundùm totum aſpectum ſacerdotis.* 12 *Et videbit ſacerdos, et ecce operuit lepra omnem cutem carnis; & mundabit eum ſacerdos (m) in tactu, quoniam omne mutavit album, & mundum eſt.* 13 *Et quacunque die viſa fuerit in eo caro viva; inquinabitur.* 14 *Et videbit ſacerdos (n) carnem ſanam; & inquinabit eum caro ſana, quoniam immundus eſt: lepra eſt.* 15 *Si autem reſtituta fuerit caro ſana, (o) & converſus fuerit albus, & veniet ad ſacerdotem.* 16 *Et videbit ſacerdos, et ecce converſus eſt tactus in album, et purgabit ſacerdos tactum, mundus eſt.* 17 *Et caro, ſi facta fuerit in cute ejus ulcus, et ſanatum fuerit,* 18 *Et facta fuerit in loco ulceris cicatrix alba, vel lucida albeſcens, vel rubeſcens; et videbitur à ſacerdote.* 19 *Et videbit ſacerdos, et ecce aſpectus humilior cute, et pilus ejus converſus eſt in album, et inquinabit eum ſacerdos, quoniam lepra eſt: in ulcere effloruit.* 20 *Si autem viderit ſacerdos, et ecce non eſt in eo pilus albus, et humilis non fuerit à cute carnis, & ipſe fuerit obſcurus, & ſegregabit eum ſacerdos ſeptem dies.* 21 *Si autem diffuſione diffundatur in cute, & inquinabit eum ſacerdos, tactus lepræ eſt: in ulcere effloruit.* 22

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA.*

Si verò ulteriùs proceſſerit plaga per cutem poſtquam conſideravit eam ſacerdos, et mundavit illam, oſtendant eam iterum ſacerdoti. 7 Inſpiciétq; ſacerdos: ſi irrepſit plaga in cutem, contaminet eam ſacerdos, quia lepra eſt. 8 Et quidem plaga lepræ cùm fuerit in homine, adducant eum ad ſacerdotem. 9 Inſpiciatq; ſacerdos: ſi cicatrix alba fuerit in cute, & ipſius pilus verſus ſit ad albeſcendum, & ſignum carnis vivæ *appareat* in cicatrice: 10 Lepra eſt inveterata in cute carnis ejus, pollutum declaret eum ſacerdos, nec recludat eam, quandoquidem immundus eſt. 11 Quòd ſi volando volaverit lepra per cutem ejus, tegátq; lepra totã ejus pellem ab ipſius capite uſq; ad pedes ej⁹, quicquid *ſcilicet* deprehendunt oculi ſacerdotis: 12 Conſideret ſacerdos: ſi texit lepra totã carnem ejus, mundet ſacerdos plagã (tota enim *caro* verſa eſt in candorem) ſiquidem munda eſt. 13 In die autem quâ apparebit in eo caro viva, erit immundus. 14 Et conſiderabit ſacerdos carnem vivam, & immundam pronuntiabit carnem vivam: immunda enim eſt, quia lepra eſt. 15 At ſi verſa fuerit caro viva ad albeſcendum; adducant eum ad ſacerdotem: 16 Videatq; ſacerdos: ſi verſa eſt plaga ad albeſcendum, mundet ſacerdos plagam, quia is mundus eſt. 17 Et caro ſi habuerit ulcus in cute ſua, & ſanatum fuerit, 18 Manſeritque in loco ulceris cicatrix alba, aut macula alba ſive rubra: oſtendant eam ſacerdoti. 19 Conſiderabit autem illam ſacerdos, & quidem ſi aſpectus ejus humilior eſt pelle, & pilus ejus verſus eſt ad albeſcendum: contaminet eam ſacerdos eo quòd plaga eſt lepræ, & in ulcere crevit. 20 Sin autem viderit ſacerdos nullum eſſe in ea pilum candidum, nec eam evaſiſſe humiliorem cutæ, ſed æqualem eſſe: occludat eam ſacerdos ſeptem diebus. 21 At ſi ulteriùs progrediatur in pelle, contaminet eam ſacerdos, quoniam plaga eſt lepræ. 22

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

Targum ONKELOS.

7 Si autẽ rurſus creverit puſtula in cute, poſtquam viſa eſt à ſacerdote ut mundaret eũ: oſtẽdetur iterũ ſacerdoti. 8 Et videbit ſacerdos; & ſi crevit puſtula in cute, immundũ judicabit eũ ſacerdos, lepra enim eſt. 9 Plaga lepræ ſi fuerit in homine: 10 adducetur ad ſacerdotẽ. Et videbit ſacerdos, & ſi macula alba eſt in cute, & capill⁹ ejus verſus eſt in albedinẽ; & ſignũ vivæ carnis fuerit in macula. 11 Lepra vetuſtiſſima eſt in cute carnis ſuæ; & contaminabit eũ ſacerdos: nõ recludet eũ; quia 12 immund⁹ eſt. Et ſi creſcẽs creverit lepra in cute; & operuerit lepra omnẽ cutem plagæ, à capite ej⁹ uſq; ad pedes ejus: oñia quæ oculi ſacerdotis poſ- 13 ſunt videre. Videbit ſacerdos; et ſi operuerit lepra omnẽ carnẽ ej⁹, mundã judicabit plagã: tota enim verſa eſt in albedinẽ, & ideo mund⁹ eſt homo. 14 In die autẽ quo apparuerit in ea caro viva, erit immundus. 15 Videbitq; ſacerdos carnem vivã, & contaminabit eã: caro enim viva leproſa immunda 16 eſt. Si enim caro viva verſa fuerit in albedinem; adduce- 17 tur ad ſacerdotem. Videbítque eam ſacerdos, & ſi verſa eſt plaga in albedinem: mundam judicabit plagam ſacer- 18 dos, mundus enim eſt. Homo autem in cujus cute fuerit 19 ſcabies, & ſanata eſt. Et in loco ulceris fuerit macula alba, aut macula ſubrufa: 20 videbitur à ſacerdote. Videbitque ſacerdos, & ſi aſpectus ejus humilior eſt cute & capilli ejus verſi ſunt in albedinem: contaminabit eum ſacerdos, quia plaga lepræ eſt 21 creſcens in ulcere. Si autem viderit eam ſacerdos, & ſi non eſt in ea capillus albus; neq; eſt humilior cute, & ipſa eſt obſcura: recludet eum 22 ſacerdos ſeptem diebus. Si autem rurſus creverit in cute: contaminabit eum ſacerdos, quia plaga lepræ eſt.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VERSIO SAMARITANA.

TEXT. ET VER. SAM.
Tranſlatio Latina.

Sed ſi diffundendo diffuderit ſe ſcabies per cutẽ poſtquam oſtendit ſe ſacerdoti ut mundaretur, oſtendet ſe ſecundò ſacerdoti. 7 *Et videbit ſacerdos, et ecce diffudit ſe ſcabies per cutem, tum immundũ judicabit eum ſacerdos: lepra hæc eſt.* 8 *Cùm autem plaga lepræ fuerit in homine, adducetur ad ſacerdotem.* 9 *Videbitq; ſacerdos, & ecce tumor albus eſt in cute, hicq; mutavit pilum in album, ineſtq; ſanitas carnis vivæ in tumore;* 10 *Lepra eſt inveterata in cute carnis ejus: tum judicabit eum immundum ſacerdos; non includet eum, quoniam immundus eſt.* 11 *Si verò germinando germinaverit lepra in cute, fueritque plaga à capite ejus uſq; ad pedes ejus ſecundùm omnem aſpectũ oculorum ſacerdotis;* 12 *Viderit q; ſacerdos, & ecce operuit lepra omnem carnem ejus, tum mundam judicabit plagam: tota mutata eſt in albedinem, munda eſt.* 13 *Ab eo autem die quo conſpecta fuerit in eo caro viva, immundus erit.* 14 *Conſiderabitq; ſacerdos carnem viventem, & pollutionis damnabit eum caro viva: immundus eſt, lepra eſt.* 15 *Aut ſi redierit caro viva, & mutata fuerit in albã, tum veniet ad ſacerdotem.* 16 *Videbitq; ſacerdos, & ecce mutata eſt plaga in album, tum judicabit ſacerdos plagã mundam, mundus eſt.* 17 *Cùm verò fuerit in carne ulcus, et ſanatum fuerit,* 18 *Fueritq; in loco ulceris tumor albus, aut macula alba rubeſcens, tum conſpicietur à ſacerdote.* 19 *Et videbit ſacerdos, & ecce conſpectus ejus humilior eſt cute, et pilus ejus mutatus eſt in album, tum immundum pronuntiabit eum ſacerdos; plaga lepræ in ulcere effloruit.* 20 *Si autem viderit ſacerdos, & ecce non eſt in eo pilus albus, & humilior non eſt cute, ſed eſt ſubobſcura, includet eum ſacerdos ſeptem diebus.* 21 *Si diffundendo ſeſe diffuderit per cutem, immundum pronuntiabit eum ſacerdos; plaga eſt* 22

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

* *At ſi dilatatum fuerit accidens per cutem ejus poſtquam oſtenſus eſt ſacerdoti, & mundavit eum: oſtendatur illi ſecundò.* 7 *Et cùm viderit illud ſacerdos extenſum eſſe, immundũ faciat illud, quoniã lepra eſt.* 8 *Cùm fuerit in aliquo plaga lepræ, adductuſque fuerit ad ſacerdotem,* 9 *Videritque, & ecce nævus albus in pelle ipſius, & jam verſi ſunt pili in albos, aut pars carnis mundata eſt in nævo;* 10 *Ea eſt lepra vetuſta in pelle corporis ejus: immundum faciat illum ſacerdos, & ne retineat eum, cùm ſit immundus.* 11 *Quòd ſi protenſa fuerit lepra in corpore, ita ut cooperiat corpus inflicti à capite ejus uſque ad pedes ipſius, totum aſpectum oculorum ſacerdotis:* 12 *Videritque ſacerdos quòd jam texerit lepra totum corpus ejus: mundet eum, eò quòd evaſerit totus albus; eſt enim mundus.* 13 *Et quacunque die apparebit in ipſo caro munda, fiat immundus.* 14 *Videbit quippe ſacerdos carnem mundam, & polluet eum: quia pars carnis mundæ cum lepra, immunda eſt.* 15 *Quòd ſi reverſa fuerit caro munda, & in albam converſa, veniat ad ſacerdotem.* 16 *Cúmque viderit ſacerdos plagam verſam eſſe in albam, mundet eum: mundus enim eſt.* 17 *Et quilibet homo in cujus corporis cute fuerit ulcus, & ſanatum fuerit,* 18 *Factaque fuerit in loco ejus cicatrix alba, aut macula alba rubricata, oſtendatur ſacerdoti.* 19 *Quòd ſi viderit ſacerdos aſpectum illius profundiorem pelle, & pilos ejus jam evaſiſſe albos, immundum efficiat eum: eſt enim plaga lepræ quæ jam extenſa eſt in ulcere.* 20 *Si verò ipſe viderit eam, nec fuerint in ipſa pili albi, neque fuerit profundior pelle, ſed deſos fuerit: detineat eum ſacerdos ſeptem diebus.* 21 *Verùm ſi ipſa diffuſa eſt in pelle, immundum faciat illum, eſt enim plaga.* 22

inflammationis cõbustionis , se diffudit non , splendor steterit ea pro si Et
23 וְאִם־תַּחְתֶּיהָ תַּעֲמֹד הַבַּהֶרֶת לֹא פָשָׂתָה צָרֶבֶת הַשְּׁחִין
ejus cute in fuerit cùm caro Vel .sacerdos eum purificabit & , ipsa
24 הִוא וְטִהֲרוֹ הַכֹּהֵן׃ אוֹ בָשָׂר כִּי־יִהְיֶה בְעֹרוֹ
,impense rufus , albus splendor,combustionis vivacitas fuerit & ,ignis adustio
מִכְוַת־אֵשׁ וְהָיְתָה מִחְיַת הַמִּכְוָה בַּהֶרֶת לְבָנָה אֲדַמְדֶּמֶת
albus pilus est cõversus ecce & ,sacerdos eam videbit Et .albus vel
25 אוֹ לְבָנָה׃ וְרָאָה אֹתָהּ הַכֹּהֵן וְהִנֵּה נֶהְפַּךְ שֵׂעָר לָבָן
adustione in , ipsa lepra , cute præ profundus ej' aspect' &,splendore in
בַּבַּהֶרֶת וּמַרְאֶהָ עָמֹק מִן־הָעוֹר צָרַעַת הִוא בַּמִּכְוָה
si Et .ipse lepræ tactus , sacerdos eum polluet & ; floruit
26 פָּרָחָה וְטִמֵּא אֹתוֹ הַכֹּהֵן נֶגַע צָרַעַת הִוא׃ וְאִם
humilis & , albus pilus candore in non ecce & ,sacerdos eam viderit
יִרְאֶנָּה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה אֵין־בַּבַּהֶרֶת שֵׂעָר לָבָן וּשְׁפָלָה
septem sacerdos eã faciet recludere & ,rugata ipsa & ,cute præ ipsa non
אֵינֶנָּה מִן־הָעוֹר וְהִוא כֵהָה וְהִסְגִּירוֹ הַכֹּהֵן שִׁבְעַת
diffundendo si ,septimo die in sacerdos eum videbit Et .diebus
27 יָמִים׃ וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי אִם־פָּשֹׂה
si Et .ipsa lepræ tactus : eam sacerdos polluet &,cute in sese diffuderit
28 תִפְשֶׂה בָּעוֹר וְטִמֵּא הַכֹּהֵן אֹתוֹ נֶגַע צָרַעַת הִוא׃ וְאִם־
,rugata ipsa & ,cute in se diffudit non , candor steterit ea pro
תַּחְתֶּיהָ תַעֲמֹד הַבַּהֶרֶת לֹא־פָשְׂתָה בָעוֹר וְהִוא כֵהָה
combustionis ardor quia,sacerdos eũ mundabit & ,ipsa combustionis tumor
שְׂאֵת הַמִּכְוָה הִוא וְטִהֲרוֹ הַכֹּהֵן כִּי־צָרֶבֶת הַמִּכְוָה
vel,capite in ,plaga eo in fuerit cùm mulier sive vir Et .ipsa
29 הִוא׃ וְאִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי־יִהְיֶה בוֹ נָגַע בְּרֹאשׁ אוֹ
ej' aspectus ecce & : plagam sacerdos videbit Et : barba in
30 בְזָקָן׃ וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת־הַנֶּגַע וְהִנֵּה מַרְאֵהוּ
; sacerdos eum polluet & ,subtilis flavus pilus ea in & ,cute præ profund'
עָמֹק מִן־הָעוֹר וּבוֹ שֵׂעָר צָהֹב דָּק וְטִמֵּא אֹתוֹ הַכֹּהֵן
viderit cùm Et .ipse barbæ vel capitis lepra , ipse convulsio
31 נֶתֶק הוּא צָרַעַת הָרֹאשׁ אוֹ הַזָּקָן הוּא׃ וְכִי־יִרְאֶה
profundum ejus aspectus non ecce & , convulsionis tactum sacerdos
הַכֹּהֵן אֶת־נֶגַע הַנֶּתֶק וְהִנֵּה אֵין־מַרְאֵהוּ עָמֹק
sacerdos faciet recludere & ,eo in non niger pilus & ,cute præ
מִן־הָעוֹר וְשֵׂעָר שָׁחֹר אֵין בּוֹ וְהִסְגִּיר הַכֹּהֵן אֶת־
die in tactum sacerdos videbit Et .diebus septem convulsionis tactum
32 נֶגַע הַנֶּתֶק שִׁבְעַת יָמִים׃ וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת־הַנֶּגַע בַּיּוֹם
,flavus pilus eo in fuerit nec ,convulsio se diffudit non ecce & , septima
הַשְּׁבִיעִי וְהִנֵּה לֹא־פָשָׂה הַנֶּתֶק וְלֹא־הָיָה בוֹ שֵׂעָר צָהֹב
sed ,se radet Et : cute præ profundus non convulsionis aspectus &
33 וּמַרְאֵה הַנֶּתֶק אֵין עָמֹק מִן־הָעוֹר׃ וְהִתְגַּלָּח וְאֶת־
septem convulsionem sacerdos faciet recludere & : radet non convulsione
הַנֶּתֶק לֹא יְגַלֵּחַ וְהִסְגִּיר הַכֹּהֵן אֶת־הַנֶּתֶק שִׁבְעַת
ecce & , septima die in convulsionem sacerdos videbit Et .secundò dieb'
34 יָמִים שֵׁנִית׃ וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת־הַנֶּתֶק בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְהִנֵּה
, cute præ profundus ipse non ej' aspect' &:cute in convulsio se diffudit non
לֹא־פָשָׂה הַנֶּתֶק בָּעוֹר וּמַרְאֵהוּ אֵינֶנּוּ עָמֹק מִן־הָעוֹר
.erit mundus &,sua vestiméta lavabit & : sacerdos eum mundabit &
וְטִהַר אֹתוֹ הַכֹּהֵן וְכִבֶּס בְּגָדָיו וְטָהֵר׃

Verſio VULG. LAT.

23 Sin autem ſteterit in loco ſuo, ulceris eſt cicatrix, & homo mundus erit. 24 Caro autem & cutis quam ignis exuſſerit, & ſanata albam ſive rufam habuerit cicatricem, 25 Conſiderabit eam ſacerdos, & ecce verſa eſt in alborem, & locus ejus reliquâ cute eſt humilior: contaminabit eum, quia plaga lepræ 26 in cicatrice orta eſt. Quòd ſi pilorum color non fuerit immutatus, nec humilior plaga carne reliquâ, & ipſa lepræ ſpecies fuerit ſubobſcura, recludet eum ſeptem diebus, 27 Et die ſeptimo contemplabitur: ſi creverit in cute lepra, contaminabit 28 eum. Sin autem in loco ſuo candor ſteterit non ſatis clarus, plaga combuſtionis eſt, & idcircò mundabitur, quia 29 cicatrix eſt combuſturæ. Vir, ſive mulier, in cujus capite vel barba germinaverit lepra, videbit eos ſacerdos. 30 Et ſiquidem humilior fuerit locus carne reliquâ, & capillus flavus, ſolitóque ſubtilior; contaminabit eos, quia lepra capitis ac barbæ 31 eſt. Sin autem viderit locum maculæ æqualem vicinæ carni, & capillum nigrum; recludet eum ſeptem diebus, 32 Et die ſeptimo intuebitur. Si non creverit macula, & capillus ſui coloris eſt, & locus plagæ carni reliquæ 33 æqualis: Radetur homo abſque loco maculæ, & includetur ſeptem diebus aliis. 34 Si die ſeptimo viſa fuerit ſtetiſſe plaga in loco ſuo, nec humilior carne reliquâ, mundabit eum; lotiſque veſtibus ſuis, mundus erit.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranſlatione LATINA.

23 Ἐὰν δὲ κατὰ χώραν μείνῃ τὸ τηλαύγημα καὶ μὴ διαχέηται, οὐλὴ τοῦ ἕλκους ἐστὶ, καὶ καθαριεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεύς. 24 Καὶ σὰρξ ἐὰν γένηται ἐν τῷ δέρματι αὐτοῦ κατάκαυμα πυρὸς, (*) καὶ γένηται ἐν τῷ δέρματι (ρ) αὐτοῦ τὸ ὑγιασθὲν τοῦ κατακαύματος αὐγάζον τηλαυγὲς λευκὸν, ὑποπυρρίζον, ἢ ἔκλευκον· 25 Καὶ ὄψεται (σ) αὐτὸν ὁ ἱερεὺς, καὶ ἰδοὺ μετέβαλε θρὶξ λευκὴ εἰς τὸ αὐγάζον, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ ταπεινὴ ἀπὸ τοῦ δέρματος, λέπρα ἐστὶν· ἐν τῷ κατακαύματι ἐξήνθησε. καὶ μιανεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεὺς, ἁφὴ λέπρας ἐστίν. 26 Ἐὰν δὲ ἴδῃ ὁ ἱερεὺς, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἔστιν ἐν τῷ αὐγάζοντι θρὶξ λευκὴ, καὶ ταπεινὸν μὴ ᾖ ἀπὸ τοῦ δέρματος, αὐτὸ δὲ ἀμαυρὸν, καὶ ἀφοριεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεὺς ἑπτὰ ἡμέρας. 27 Καὶ ὄψεται αὐτὸν ὁ ἱερεὺς τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ. ἐὰν δὲ διαχύσει διαχέηται ἐν τῷ δέρματι, καὶ μιανεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεὺς, ἁφὴ λέπρας ἐστίν· ἐν τῷ ἕλκει ἐξήνθησεν. 28 Ἐὰν δὲ κατὰ χώραν μείνῃ τὸ αὐγάζον, καὶ μὴ διαχυθῇ ἐν τῷ δέρματι, αὐτὴ (τ) δὲ ἀμαυρὰ ᾖ, οὐλὴ τοῦ κατακαύματός ἐστι, καὶ καθαριεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεύς· ὁ γὰρ χαρακτὴρ τοῦ κατακαύματός ἐστι. 29 Καὶ (υ) ἀνδρὶ ἢ γυναικὶ ἐὰν γένηται ἐν αὐτοῖς ἁφὴ λέπρας ἐν τῇ κεφαλῇ ἢ ἐν τῷ πώγωνι· 30 Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὴν ἁφὴν, καὶ ἰδοὺ ἡ ὄψις αὐτῆς ἐγκοιλοτέρα τοῦ δέρματος, ἐν αὐτῇ δὲ θρὶξ ξανθίζουσα λεπτὴ, καὶ μιανεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεὺς· θραῦσμά ἐστι, (φ) λέπρα τῆς κεφαλῆς ἢ λέπρα τοῦ πώγωνός ἐστι. 31 Καὶ ἐὰν ἴδῃ ὁ ἱερεὺς τὴν ἁφὴν τοῦ (χ) θραύσματος, καὶ ἰδοὺ οὐχ ἡ ὄψις ἐγκοιλοτέρα τοῦ δέρματος, καὶ θρὶξ ξανθίζουσα οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῇ, καὶ ἀφοριεῖ ὁ ἱερεὺς τὴν ἁφὴν τοῦ (ψ) θραύσματος ἑπτὰ ἡμέρας. 32 Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὴν ἁφὴν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, καὶ ἰδοὺ οὐ διεχύθη τὸ θραῦσμα, καὶ θρὶξ ξανθίζουσα οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῇ, καὶ ἡ ὄψις τοῦ θραύσματος οὐκ ἔστι κοίλη ἀπὸ τοῦ δέρματος· 33 Καὶ ξυρηθήσεται τὸ δέρμα, τὸ δὲ θραῦσμα οὐ ξυρηθήσεται, καὶ ἀφοριεῖ ὁ ἱερεὺς τὸ θραῦσμα ἑπτὰ ἡμέρας τὸ δεύτερον. 34 Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὸ θραῦσμα τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, καὶ ἰδοὺ οὐ διεχύθη τὸ θραῦσμα ἐν τῷ δέρματι μετὰ τὸ ξυρηθῆναι αὐτὸν, καὶ ἡ ὄψις τοῦ θραύσματος οὐκ ἔστι κοίλη ἀπὸ τοῦ δέρματος, καὶ καθαριεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεὺς, καὶ πλυνάμενος τὰ ἱμάτια, καθαρὸς ἔσται.

23 *Si autē in loco manſerit luciditas, & non diffundatur, cicatrix ulceris eſt: & mundabit eum ſacerdos. 24 Et caro ſi facta fuerit in cute ejus combuſtio ignis, et factum fuerit in cute ejus, quod ſanatum eſt ex cõbuſtione, clarum, lucidum, albū, ſubrubeſcens, vel exalbidum: 25 Et videbit eū ſacerdos, et ecce converſus eſt pil' albus in ſplendidum, et aſpect' ejus humilis à cute; lepra eſt: in combuſtione effloruit. Et inquinabit eum ſacerdos, tactus lepræ eſt. 26 Si autē viderit ſacerdos, & ecce nõ eſt in ſplendido pilus alb', et humile non fuerit à cute, ipſum autem obſcurum; & ſegregabit eum ſacerdos ſeptem dies. 27 Et videbit eum ſacerdos die ſeptimo. Si autē diffuſione diffundatur in cute; & inquinabit eū ſacerdos: tact' lepræ eſt; in ulcere effloruit. 28 Si autē in loco manſerit ſplendidū, neq; fuerit diffuſum in cute, ipſe autē obſcur' fuerit; cicatrix cõbuſtionis eſt, & mundabit eum ſacerdos: character enim cõbuſtionis eſt. 29 Et viro vel mulieri ſi factus fuerit in eis tactus lepræ in capite vel in barba: 30 Et videbit ſacerdos tactum, & ecce aſpectus ejus depreſſior cute, in ipſo autē pilus flaveſcens ſubtilis; et inquinabit eum ſacerdos: vulnus eſt; lepra capitis, vel lepra barbæ eſt. 31 Et ſi viderit ſacerdos tactum vulneris, & ecce non eſt aſpectus depreſſior cute, & pilus flaveſcens non eſt in eo; & ſegregabit ſacerdos tactum vulneris ſeptē dies. 32 Et videbit ſacerdos tactum die ſeptimo: & ecce non eſt diffuſum (o) vulnus, & pilus flaveſcens non eſt in eo, & aſpectus vulneris non eſt depreſſus à cute: 33 Et radetur cutis, vulnus autem non radetur: & ſegregabit ſacerdos vulnus ſeptem dies ſecundò. 34 Et videbit ſacerdos vulnus die ſeptimo, & ecce non eſt diffuſum vulnus in cute poſtquā ille raſus eſt, & aſpectus vulneris non eſt depreſſus à cute: & mundabit eum ſacerdos; & lavans veſtes, mundus erit.

MS.A. (*) (ρ) αὐτοῦ ὑγιασθὲν (σ) αὐτὸ (τ) δὲ ᾖ ἀμαυρὰ, ἢ οὐλὴ (υ) ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ (φ) λέπρα ἐστὶν τῆς (χ) τραύματος, (ψ) τραύματος

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

23 *ܘܐܢ ܒܕܘܟܬܗ ܩܡܬ ܡܘܡܬܐ. ܘܠܐ ܐܬܦܫܬ. ܫܘܡܬܐ ܗܝ ܕܫܘܚܢܐ. ܢܕܟܝܗ ܟܗܢܐ.
24 *ܘܒܣܪܐ ܐܢ ܢܗܘܐ ܒܡܫܟܗ ܟܘܝܐ ܕܢܘܪܐ. ܘܬܗܘܐ ܒܫܘܡܬܐ ܕܟܘܝܐ ܡܘܡܬܐ ܚܘܪܬܐ. ܐܘ
25 ܣܡܩܬܐ. ܐܘ ܚܘܪܬܐ. *ܢܚܙܐ ܟܗܢܐ. ܐܢ ܐܬܗܦܟ ܣܥܪܐ ܠܡܚܘܪܘ ܒܡܘܡܬܐ. ܘܚܙܘܗ
ܥܡܝܩ ܡܢ ܡܫܟܐ. ܓܪܒܐ ܗܘ ܘܒܟܘܝܐ ܦܪܚ. ܢܛܢܦܝܗ ܟܗܢܐ. ܡܛܠ ܕܡܚܘܬܐ ܕܓܪܒܐ
26 ܗܝ. *ܘܐܢ ܢܚܙܐ ܟܗܢܐ ܕܠܝܬ ܒܡܘܡܬܐ ܣܥܪܐ ܚܘܪܐ. ܘܠܐ ܗܘܬ ܡܟܝܟܐ ܡܢ ܡܫܟܐ.
27 ܐܠܐ ܫܘܝܐ ܗܝ. ܢܚܒܫܝܗ ܟܗܢܐ ܫܒܥܐ ܝܘܡܝܢ. *ܘܢܚܙܝܗ ܟܗܢܐ ܒܝܘܡܐ ܫܒܝܥܝܐ. ܐܢ
28 ܦܫܬ ܡܘܡܬܐ ܒܡܫܟܐ. ܢܛܢܦܝܗ ܟܗܢܐ. ܡܛܠ ܕܡܚܘܬܐ ܕܓܪܒܐ ܗܝ. *ܘܐܢ ܒܕܘܟܬܗ
ܩܡܬ ܡܘܡܬܐ. ܘܠܐ ܐܬܦܫܬ ܒܡܫܟܐ. ܐܠܐ ܫܘܝܐ ܗܝ. ܫܘܡܬܐ ܗܝ ܕܟܘܝܐ. ܢܕܟܝܗ
29 ܟܗܢܐ. ܡܛܠ ܕܫܘܡܬܐ ܗܝ ܕܟܘܝܐ. *ܘܓܒܪܐ ܐܘ ܐܢܬܬܐ. ܐܢ ܬܗܘܐ ܒܗ ܡܘܡܬܐ. ܒܪܫܗ
30 ܐܘ ܒܕܩܢܗ. *ܢܚܙܝܗ ܟܗܢܐ ܠܡܚܘܬܐ. ܐܢ ܚܙܘܗ ܥܡܝܩ ܡܢ ܡܫܟܐ. ܘܐܝܬ ܒܗ
ܣܥܪܐ ܣܡܩܐ ܩܛܝܢܐ. ܢܛܢܦܝܗ ܟܗܢܐ. ܡܛܠ ܕܡܚܘܬܐ ܗܝ ܕܓܪܒܐ ܕܪܫܐ ܐܘ ܕܕܩܢܐ.
31 *ܘܐܢ ܢܚܙܐ ܟܗܢܐ ܠܡܚܘܬܐ. ܘܠܐ ܗܘܐ ܚܙܘܗ ܡܟܝܟ ܡܢ ܡܫܟܐ. ܘܣܥܪܐ ܐܘܟܡܐ ܠܝܬ
32 ܒܗ. ܢܚܒܫܝܗ ܟܗܢܐ ܠܡܚܘܬܐ ܫܒܥܐ ܝܘܡܝܢ. *ܘܢܚܙܐ ܟܗܢܐ ܠܡܚܘܬܐ ܒܝܘܡܐ
ܫܒܝܥܝܐ. ܘܐܢ ܠܐ ܦܫܬ ܡܚܘܬܐ. ܘܠܐ ܗܘܐ ܒܗ ܣܥܪܐ ܣܡܩܐ. ܘܚܙܘܗ ܕܡܚܘܬܐ ܠܐ ܗܘܐ
33 ܥܡܝܩ ܡܢ ܡܫܟܐ. *ܢܓܪܥ ܣܛܪܝ ܡܚܘܬܐ. ܘܗܝ ܡܚܘܬܐ ܠܐ ܢܓܪܥ. ܘܢܚܒܫܝܗ ܟܗܢܐ
34 ܠܡܚܘܬܐ ܫܒܥܐ ܝܘܡܝܢ ܐܚܪܢܝܢ. *ܘܢܚܙܐ ܟܗܢܐ ܠܡܚܘܬܐ ܒܝܘܡܐ ܫܒܝܥܝܐ. ܘܐܢ ܠܐ
ܦܫܬ ܡܚܘܬܐ ܒܡܫܟܐ. ܘܚܙܘܗ ܠܐ ܗܘܐ ܥܡܝܩ ܡܢ ܡܫܟܐ. ܢܕܟܝܗ ܟܗܢܐ. ܘܢܚܠܠ ܢܚܬܘܗܝ ܘܢܕܟܐ.

23 Sin autem in loco ſuo ſteterit macula, nec irrepſerit, cicatrix eſt ulceris: mundet eam ſacerdos. 24 Et ſi in cute carnis alicujus fuerit aduſtio ignis, fueritq; in cicatrice aduſtionis macula alba aut rubra vel candicans: 25 Conſideret ſacerdos: ſi verſus eſt pilus ad albeſcendum in macula, & hujus aſpectus profundior fuerit cute, lepra eſt, & in aduſtionem irrepſit: contaminet eam ſacerdos, quoniam plaga eſt lepræ. 26 Quòd ſi videat ſacerdos non adeſſe in macula pilum album, & eam non eſſe humiliorem cute, ſed æqualem, occludat eam ſacerdos ſeptem diebus. 27 Inſpiciatq; ſacerdos in die ſeptimo: ſi progreſſa eſt macula in cute, contaminet illam ſacerdos, quia plaga eſt lepræ. 28 At ſi in loco ſuo ſtetit macula, nec proceſſit in cute, ſed æqualis eſt, cicatrix eſt aduſtionis: mundet eam ſacerdos, quia cicatrix eſt aduſtionis. 29 Et vir ſive mulier ſi habuerit cicatricem in capite ſuo, aut in barba ſua: 30 Conſideret ſacerdos plagam: ſi aſpectus ejus profundior eſt pelle, & ſi adeſt in ea pilus ſubflavus tenuis, immundam cenſeat eam ſacerdos, ſiquidem plaga eſt lepræ capitis aut barbæ. 31 Sin autem viderit ſacerdos plagam, nec humilior fuerit aſpectus ejus cute, & pilus niger non adſit in ea: recludat ſacerdos plagam illam ſeptem diebus. 32 Tum conſiderabit ſacerdos plagam die ſeptimo: ſi non progreſſa eſt plaga, & ſi non ſit in ea pilus ſubflavus, & aſpectus plagæ non ſit profundior pelle: 33 Tondeat latera plagæ, ipſam verò ne tondeat: ac tum recludat ſacerdos plagam ſeptem diebus aliis. 34 Conſideretq; ſacerdos plagam in die ſeptimo: ſi non progreſſa eſt plaga in cute, & aſpectus ejus non eſt profundior cute, mundet eam ſacerdos: lavabitque veſtimenta ſua, & mundabitur.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

23 וְאִם בְּאַתְרַהָא קָמַת בַּהַרְתָּא לָא אוֹסִיפַת רוֹשֶׁם שִׁחֲנָא הִיא וִידַכֵּינֵיהּ כַּהֲנָא׃ 24 אוֹ אֱנָשׁ אֲרֵי־יְהֵי בְמַשְׁכֵּיהּ כְּוָאַה דְנוּר וּתְהֵי רוֹשֶׁם כְּוָאָה בַּהַרְתָּא חִוָּרָא סַמְקָא אוֹ חִוָּרָא׃ 25 וְיִחְזֵי יָתַהּ כַּהֲנָא וְהָא אִתְהֲפִיךְ שְׂעָרָא לְמִחְוַר בְּבַהַרְתָּא וּמֶחֱזָהָא עֲמִיק מִן־מַשְׁכָּא סְגִירוּתָא הִיא בִּכְוָאָה סְגִיאַת וִיסָאֵיב יָתֵיהּ כַּהֲנָא מַכְתָּשׁ סְגִירוּתָא הִיא׃ 26 וְאִם יִחְזֵינַהּ כַּהֲנָא וְהָא לֵית בְּבַהַרְתָּא שְׂעַר חִוָּר וּמַכִּיכָא לֵיתַהָא מִן־מַשְׁכָּא וְהִיא עַמְיָא וְיַסְגְּרִינֵיהּ כַּהֲנָא שִׁבְעָא יוֹמִין׃ 27 וְיִחְזֵינֵיהּ כַּהֲנָא בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה אִם־אוֹסָפָא תוֹסֵף בְּמַשְׁכָּא וִיסָאֵיב כַּהֲנָא יָתֵיהּ מַכְתָּשׁ סְגִירוּתָא הִיא׃ 28 וְאִם־בְּאַתְרַהָא קָמַת בַּהַרְתָּא לָא אוֹסִיפַת בְּמַשְׁכָּא וְהִיא עַמְיָא עֵימַק כְּוָאָה הִיא וִידַכֵּינֵיהּ כַּהֲנָא אֲרֵי רוֹשֶׁם כְּוָאָה הִיא׃ 29 וּגְבַר אוֹ אִתְּתָא אֲרֵי־יְהֵי בֵיהּ מַכְתָּשָׁא בְּרֵישׁ אוֹ בִדְקַן׃ 30 וְיִחְזֵי כַהֲנָא יַת־מַכְתָּשָׁא וְהָא מֶחֱזוֹהִי עֲמִיק מִן־מַשְׁכָּא וּבֵיהּ שְׂעַר סוּמַק דַּעְדַּק וִיסָאֵב יָתֵיהּ כַּהֲנָא נִתְקָא הוּא סְגִירוּת רֵישָׁא אוֹ דִקְנָא הוּא׃ 31 וַאֲרֵי־יֶחֱזֵי כַּהֲנָא יַת־מַכְתָּשׁ נִתְקָא וְהָא לֵית־מֶחֱזוֹהִי עֲמִיק מִן־מַשְׁכָּא וּשְׂעַר אוּכָּם לֵית בֵּיהּ וְיַסְגַּר כַּהֲנָא יַת־מַכְתָּשׁ נִתְקָא שִׁבְעָא יוֹמִין׃ 32 וְיֶחֱזֵי כַּהֲנָא יַת־מַכְתָּשָׁא בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה וְהָא לָא־אוֹסִיף נִתְקָא וְלָא־הֲוָה בֵיהּ שְׂעַר סוּמָק וּמֶחֱזֵי נִתְקָא לֵית עֲמִיק מִן־מַשְׁכָּא׃ 33 וִיגַלַּח סַחְרָנֵי נִתְקָא וּדְעִם נִתְקָא לָא יְגַלַּח וְיַסְגַּר כַּהֲנָא יַת־נִתְקָא שִׁבְעָא יוֹמִין תִּנְיָנוּת׃ 34 וְיֶחֱזֵי כַהֲנָא יַת־נִתְקָא בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה וְהָא לָא אוֹסִיף נִתְקָא בְּמַשְׁכָּא וּמֶחֱזוֹהִי לֵיתוֹהִי עֲמִיק מִן־מַשְׁכָּא וִידַכֵּי יָתֵיהּ כַּהֲנָא וְיִצְבַּע לְבוּשׁוֹהִי וְיִדְכֵּי׃

23 Et ſi in loco ſuo ſteterit macula, nec crevit; cicatrix ulceris eſt: & mūdabit eum ſacerdos. 24 Homo autē in cujus cute fuerit exuſtio ignis: & fuerit cicatrix combuſtionis, macula alba ſubrufa, aut totaliter alba. 25 Videbit eam ſacerdos, & ſi pilus ejuſdē maculæ verſus eſt in albedinē, & aſpectus ejus profundior eſt cute; lepra eſt creſcens in combuſtione: & contaminabit eum ſacerdos; quia 26 plaga lepræ eſt. Si autē viderit eam ſacerdos, & non eſt pilus albus in maculâ illâ; neq; eſt humilior cute, & eſt ſubobſcura: recludet eum ſacerdos 27 ſeptē diebus. Et videbit eum ſacerdos in die ſeptimo: ſi creſcens creverit in cute; contaminabit eū ſacerdos, quia pla- 28 ga lepræ eſt. Si autē loco ſuo ſtetit macula, nec crevit in cute, & ipſa eſt obſcura; macula combuſtionis eſt: & mundabit eum ſacerdos; quia cicatrix 29 combuſtionis eſt. Vir autē ſive mulier, in cujus capite aut bar- 30 ba fuerit plaga. Videbit ſacerdos plagā, & ſi aſpectus ejus fuerit profundior cute, & in ipſa fuerit capillus flav' tenuiſſimus: contaminabit eum ſacerdos; quia lepra capitis ſive 31 barbæ eſt. Et ſi viderit ſacerdos plagam lepræ, & aſpectus ejus non eſt profundior cute, & capillus niger non eſt in eo: recludet ſacerdos plagam 32 lepræ ſeptem diebus. Et videbit ſacerdos plagam in die ſeptimo: & ſi non crevit lepra, nec eſt in ea capillus flavus: & aſpectus lepræ non eſt pro- 33 fundior cute. Tondebit in circuitu lepræ, & leprā ipſam non tondebit: & recludet ſacerdos lepram ſeptem die- 34 bus aliis. Et videbit ſacerdos lepram in die ſeptimo, & ſi non crevit lepra in cute, & aſpectus ejus non eſt profundior cute: mundum judicabit eum ſacerdos; & lavabit veſtimenta ſua, & mundabitur.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

23 Si verò ſub ea ſteterit macula alba non diffuderit ſe, cicatrix eſt ulceris, mundabitque eum ſacerdos. 24 Aut cùm fuerit caro in cujus pelle aduſtio ſit ignis, et ſanata iſta aduſtio, facta fuerit macula alba rubeſcens, aut alba. 25 Et viderit eam ſacerdos: et ecce mutatus eſt pilus in album in macula candida, et aſpectus ejus profundior eſt pelle, lepra eſt in aduſtione germinans; tum pronuntiabit eum immundum ſacerdos, plaga lepræ eſt. 26 Si autem viderit ſacerdos, & ecce non eſt in macula candida pilus albus, neque ipſa humilior eſt cute, ſed eſt ſubobſcura, tum includet eum ſacerdos ſeptem diebus. 27 Videbitque ſacerdos die ſeptimo ſi diffundendo diffuderit ſe per cutem, & immundum judicabit eum ſacerdos, plaga lepræ eſt. 28 Quòd ſi ſub ea ſteterit macula candida, non diffuderit ſe per cutem; fueritque ſubobſcura, tumor eſt aduſtionis: mundū pronuntiabit eum ſacerdos, cicatrix enim eſt aduſtionis. 29 Vir etiam aut mulier cùm fuerit in eis plaga, in capite, vel in barba; 30 Et videnti ſacerdoti plagam, aſpectus ejus fuerit humilior pelle, fueritque in eo pilus flaveſcens, tenuis immundū judicabit eum ſacerdos: porrigo eſt, lepra capitis aut barbæ. 31 Cùm autem viderit ſacerdos plagā porriginis, et ecce non eſt aſpectus ejus profundior pelle ejus, capillúſque niger non eſt in ea, tum includet ſacerdos plagā porriginis ſeptem diebus. 32 Videbitque ſacerdos porriginem die ſeptimo; ſed ecce non diffudit ſe porrigo, neque eſt in eo pilus flaveſcens, neq; aſpectus porriginis eſt in eo profundior pelle. 33 Tunc radetur, ſed porriginem non radet; includetq; ſacerdos porriginem ſeptem diebus ſecundò. 34 Conſiderabitque ſacerdos porriginem die ſeptimo; ſed ecce non diffudit ſe porrigo per cutem, aſpectúſque ejus non eſt profundior cute, tum mundum judicabit eum ſacerdos, et lavabit veſtimenta ſua, mundúſque erit.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

23 *وإن وقفت مكانها لم تنفش* فهي من أثر القرح* فليطهره الإمام* وأيّ إنسان كان في جلده
24 كيّ نار* ثم صار جرح الكيّ بقعة بيضاء تحمرّ أو بيضاء فقط* فلينظرها الإمام* فإن انقلب الشعر
25 أبيض* وكان منظرها عميقا من الجلد* فذلك برص انتشر في الكيّ فلينجسه الإمام* فإن رآها
26 وليس فيها شعر أبيض* وليست مستفلة من الجلد بل كابية* فليقفه سبعة أيام* ثم ينظره
27 الإمام في اليوم السابع* فإن تفشّى في الجلد* فلينجسه لأنها بلوى البرص* وإن وقفت مكانها لم
28 تفش في الجلد وهي كابية* فهي من أثر الكيّ* فليطهره الإمام فإنها تسويط الكيّ* وأيّ
29 رجل أو امرأة كان به بلاء في رأسه أو لحيته* فلينظره الإمام* فإن كان منظره عميقا من
30 الجلد وفيه شعر دقيق أصهب* فلينجسه الإمام فإنه كلف* وهو برص الرأس أو اللحية* فإن رآه
31 وليس منظره عميقا من الجلد وليس فيه شعر أسود* فليقفه سبعة أيام* ثم ينظره في اليوم
32 السابع* فإن لم يتفش الكلف* ولم يبق فيه شعر أصهب* ومنظر الكلف ليس عميقا من
33 الجلد* فليحلق ولا يحلق الكلف* فليقف الإمام الكلف سبعة أيام ثانية* ثم ينظره
34 الإمام في اليوم السابع* فإن هو لم يتفش في الجلد ومنظره مع ذاك ليس عميقا من الجلد*
فليطهره ويغسل ثيابه ويطهر*

23 *Si autem perſtiterit in loco ſuo, nec extenſa fuerit, eſt ex veſtigio ulceris: mundet illum ſacerdos. 24 Et in cujuſcunque hominis pelle fuerit exuſtio ignis, deinde pars exuſtionis evaſerit maculâ albâ rubricatâ, vel albâ tantùm: 25 Videat eam ſacerdos: & ſi verſi fuerint pili in albos, fueritq; aſpectus illius profundior pelle, illa erit lepra extenſa in exuſtione: contaminet eum ſacerdos. 26 Quòd ſi viderit eam, & non fuerint in ipſa pili albi, neque fuerit profundior pelle, ſed deſederit; detineat eum ſacerdos ſeptem dies. 27 Poſteà videat eum ſacerdos in die ſeptimo: & ſi protenſa fuerit in pelle, contaminet illum, quia eſt plaga lepræ. 28 Quòd ſi manſerit in loco ſuo, nec excurrerit in pelle, et deſes fuerit; ea eſt ex veſtigio inuſtionis: mundet illum ſacerdos, eſt enim nota aduſtionis. 29 Et quicunque vir aut mulier habuerit plagam in capite aut barba, 30 Videat eum ſacerdos: ſique fuerit aſpectus ejus profundior pelle, fuerintque in illa pili tenues rufi, contaminet illum ſacerdos, quia eſt puſtula, eſtque lepra capitis aut barbæ. 31 Quòd ſi aſpexerit eam, & aſpectus illius non fuerit profundior pelle, nec fuerint in ea pili nigri, detineat illum ſeptem diebus. 32 Deinde videat eum die ſeptimo: & ſi non diffluxerint puſtulæ, nec remanſerint in ipſis pili rufi, & aſpectus puſtularum non fuerit profundior pelle: 33 Radat ſeſe, at non radat puſtulas: detineátque ſacerdos puſtulas ſeptem dies ſecundó. 34 Deinde intuebitur eum ſacerdos in die ſeptimo. Quòd ſi ipſæ non diſcurrerint in pelle, & aſpectus earum adhuc non ſit profundior pelle, mundet eum: & lavet veſtes ſuas, & mundabitur.

ספר ויקרא : יג

:ejus munditiem post ,cute in convulsio se diffuderit diffundendo si Et

35 וְאִם־פָּשֹׂה יִפְשֶׂה הַנֶּתֶק בָּעוֹר אַחֲרֵי טָהֳרָתוֹ׃

non ,cute in convulsio sese diffudit ecce & :sacerdos eum videbit Et

36 וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן וְהִנֵּה פָּשָׂה הַנֶּתֶק בָּעוֹר לֹא־

steterit ejus oculis in si Et .ipse immundus ;pilum flavum sacerdos quæret

37 יְבַקֵּר הַכֹּהֵן לַשֵּׂעָר הַצָּהֹב טָמֵא הוּא׃ וְאִם־בְּעֵינָיו עָמַד

:ipse mundus ,convulsio est sanata ,ea in germinaverit niger pilus & ,convulsio

הַנֶּתֶק וְשֵׂעָר שָׁחֹר צָמַח־בּוֹ נִרְפָּא הַנֶּתֶק טָהוֹר הוּא

eorum carnis cute in fuerit cum mulier sive vir Et .sacerdos cũ mundabit &

38 וְטִהֲרוֹ הַכֹּהֵן׃ וְאִישׁ אוֹ־אִשָּׁה כִּי־יִהְיֶה בְעוֹר־בְּשָׂרָם

cute in ecce & ,sacerdos videbit Et :albi candores candores

39 בֶּהָרֹת בֶּהָרֹת לְבָנֹת׃ וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה בְעוֹר־

,cute in germinavit ,ipse splendor ,albi subobscuri candores eorum carnis

בְּשָׂרָם בֶּהָרֹת כֵּהוֹת לְבָנֹת בֹּהַק הוּא פָּרַח בָּעוֹר

,ipse calvus ,ejus caput fuerit decapillatum cùm vir Et .ipse mundus

40 טָהוֹר הוּא׃ וְאִישׁ כִּי יִמָּרֵט רֹאשׁוֹ קֵרֵחַ הוּא

,ejus caput fuerit decapillatũ ejus facierum angulo ab si Et .ipse mundus

41 טָהוֹר הוּא׃ וְאִם מִפְּאַת פָּנָיו יִמָּרֵט רֹאשׁוֹ

vel calvitio in fuerit cùm Et .ipse mundus ;ipse recalvaster

42 גִּבֵּחַ הוּא טָהוֹר הוּא׃ וְכִי־יִהְיֶה בַקָּרַחַת אוֹ

ipsa gemmescens lepra ,impense rufus albus tactus recalvatione in

בַגַּבַּחַת נֶגַע לָבָן אֲדַמְדָּם צָרַעַת פֹּרַחַת הִוא

43 ecce & ,sacerdos eum videbit Et.ej⁹ recalvatione in vel,ejus calvitie in

בְּקָרַחְתּוֹ אוֹ בְגַבַּחְתּוֹ׃ וְרָאָה אֹתוֹ הַכֹּהֵן וְהִנֵּה

,ej⁹ recalvatione in vel,ej⁹ calvitio in multum rufus ,albus plagæ tumor

שְׂאֵת־הַנֶּגַע לְבָנָה אֲדַמְדֶּמֶת בְּקָרַחְתּוֹ אוֹ בְגַבַּחְתּוֹ

Immundus ,ipse affectus lepra Vir :carnis cutis lepræ aspectus quasi

44 כְּמַרְאֵה צָרַעַת עוֹר בָּשָׂר׃ אִישׁ־צָרוּעַ הוּא טָמֵא

.ejus tactus ejus capite In .sacerdos eum polluet polluendo :ipse

הוּא טַמֵּא יְטַמְּאֶנּוּ הַכֹּהֵן בְּרֹאשׁוֹ נִגְעוֹ׃

,dissuta erunt ejus vestimenta ,tactus eo in cui leprosus Et

45 וְהַצָּרוּעַ אֲשֶׁר־בּוֹ הַנֶּגַע בְּגָדָיו יִהְיוּ פְרֻמִים

immundus & ,involvet mystacem super & ,nudatum erit ejus caput &

וְרֹאשׁוֹ יִהְיֶה פָרוּעַ וְעַל־שָׂפָם יַעְטֶה וְטָמֵא

,erit immũd⁹ ;eo in tactus quibus diebus Omnibus .vocabit immundum

46 טָמֵא יִקְרָא׃ כָּל־יְמֵי אֲשֶׁר הַנֶּגַע בּוֹ יִטְמָא

.ejus habitatio castrametationem extra ,habitabit solus :ipse immundus

טָמֵא הוּא בָּדָד יֵשֵׁב מִחוּץ לַמַּחֲנֶה מוֹשָׁבוֹ׃

veste in vel ,lanæ veste in ,lepræ tactus ea in fuerit cùm vestis Et

47 וְהַבֶּגֶד כִּי־יִהְיֶה בוֹ נֶגַע צָרָעַת בְּבֶגֶד צֶמֶר אוֹ בְּבֶגֶד

,lanæ & ,linis intertexto in vel ,ductili filo in Vel .linorum

48 פִּשְׁתִּים׃ אוֹ בִשְׁתִי אוֹ בְעֵרֶב לַפִּשְׁתִּים וְלַצָּמֶר

tactus fuerit Et .pellis opificio omni in vel ,pelle in vel

49 אוֹ בְעוֹר אוֹ בְּכָל־מְלֶאכֶת עוֹר׃ וְהָיָה הַנֶּגַע

,ductili filo in vel ,pelle in vel ,veste in multum rufa vel ,viridis valde

יְרַקְרַק אוֹ אֲדַמְדָּם בַּבֶּגֶד אוֹ בָעוֹר אוֹ־בַשְּׁתִי

conspicietur &,ipse lepræ tactus ,pellis vase omni in vel,intertextura in vel

אוֹ־בָעֵרֶב אוֹ בְכָל־כְּלִי־עוֹר נֶגַע צָרַעַת הוּא וְהָרְאָה

faciet recludere & ,tactum sacerdos Videbitque .sacerdoti

50 אֶת־הַכֹּהֵן׃ וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת־הַנֶּגַע וְהִסְגִּיר אֶת־

.diebus septem plagam

הַנֶּגַע שִׁבְעַת יָמִים׃

Versio VULG. LAT.

35 Sin autem post emundationem rursus creverit ma-
36 cula in cute, Non quæret
amplius utrùm capillus in
flavum colorem sit immutatus, quia apertè im-
37 mundus est. Porrò si steterit macula, & capilli nigri fuerint, noverit hominem sanatum esse, & confidenter eum pronuntiet
38 mundum. Vir, sive mulier,
in cujus cute candor ap-
39 paruerit, Intuebitur eos
sacerdos. Si deprehenderit
subobscurum alborem lucere in cute, sciat non esse
lepram, sed maculam coloris candidi, & hominem
40 mundum. Vir, de cujus
capite capilli fluunt, cal-
41 vus & mundus est. Et si
à fronte ceciderunt pili,
recalvaster & mundus est.
42 Sin autem in calvitio sive
in recalvatione albus vel
rufus color fuerit exortus,
43 Et hoc sacerdos viderit,
condemnabit eum haud dubiè lepræ, quæ orta est in
44 calvitio. Quicunque ergò
maculatus fuerit leprâ, &
separatus est ad arbitrium
45 sacerdotis, Habebit vestimenta dissuta, caput nudum, os veste contectum,
contaminatum ac sordidum
46 se clamabit. Omni tempore, quo leprosus est &
immundus, solus habita-
47 bit extra castra. Vestis lanea sive linea, quæ lepram
48 habuerit In stamine atque subtegmine, aut certè pellis, vel quidquid ex
49 pelle confectum est, Si
albâ vel rufâ maculâ fuerit infecta, lepra reputabitur, ostendetúrque sacer-
50 doti. Qui consideratam
recludet septem diebus.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

35 Ἐὰν δὲ διαχύσει διαχέηται τὸ θραῦσμα
ἐν τῷ δέρματι μετὰ τὸ καθαρισθῆναι αὐ-
36 τόν· Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς, καὶ ἰδοὺ διακέχυται
τὸ θραῦσμα ἐν τῷ δέρματι, οὐκ ἐπισκέψε-
ται ὁ ἱερεὺς περὶ τῆς τριχὸς τῆς ξανθῆς, ὅτι
37 ἀκάθαρτός ἐστιν. Ἐὰν δὲ ἐνώπιον (ω) μείνῃ
ἐπὶ χώρας τὸ θραῦσμα, καὶ θρὶξ μέλαινα
ἀνατείλῃ ἐν αὐτῷ, ὑγίακε τὸ θραῦσμα,
καθαρός ἐστι, καὶ καθαριεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεύς.
38 Καὶ ἀνδρὶ ἢ γυναικὶ, ἐὰν γένηται ἐν δέρ-
ματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ αὐγάσματα αὐγάζον-
39 τα λευκανθίζοντα· Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς, καὶ
ἰδοὺ ἐν δέρματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ αὐγάσμα-
τα αὐγάζοντα λευκανθίζοντα, ἀλφός (α) ἐ-
στιν, ἐξανθεῖ ἐν τῷ δέρματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ,
40 καθαρός ἐστι. Ἐὰν δέ τινι μαδήσῃ ἡ κε-
φαλὴ αὐτοῦ, φαλακρός ἐστιν, καθαρός ἐστιν.
41 Ἐὰν δὲ κατὰ πρόσωπον μαδήσῃ ἡ κεφαλὴ
42 αὐτοῦ, ἀναφάλαντός ἐστι, καθαρός ἐστιν. Ἐ-
ὰν δὲ γένηται ἐν τῷ φαλακρώματι αὐτοῦ ἢ
ἐν τῷ ἀναφαλαντώματι αὐτοῦ ἁφὴ λευκὴ ἢ
πυῤῥίζουσα, λέπρα ἐστὶν ἐν τῷ φαλακρώματι
αὐτοῦ, ἢ ἐν τῷ ἀναφαλαντώματι αὐτοῦ.
43 Καὶ ὄψεται αὐτὸν ὁ ἱερεὺς, καὶ ἰδοὺ ἡ ὄψις τῆς
ἁφῆς λευκὴ ἢ πυῤῥίζουσα ἐν τῷ φαλακρώ-
ματι αὐτοῦ ἢ ἐν τῷ (β) φαλαντώματι αὐ-
τοῦ, ὡς εἶδος λέπρας ἐν δέρματι τῆς σαρκὸς
44 αὐτοῦ, Ἄνθρωπος λεπρός (γ) ἐστι· μιάνσει
μιανεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεὺς, ἐν τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ ἡ
45 ἁφὴ αὐτοῦ. Καὶ ὁ λεπρὸς ἐν ᾧ ἐστιν ἡ ἁφὴ,
τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἔσω παραλελυμένα, καὶ ἡ
κεφαλὴ αὐτοῦ (δ) ἀκάλυπτος, καὶ περὶ τὸ στό-
μα αὐτοῦ (ε) περιβαλέσθω, καὶ ἀκάθαρτος
46 κεκλήσεται. Πάσας τὰς ἡμέρας, ὅσας (ζ) ἐὰν
ᾖ ἐπ᾽ αὐτοῦ ἡ ἁφὴ, ἀκάθαρτος ὢν (η) ἀκά-
θαρτος ἔσται· κεχωρισμένος καθήσεται,
ἔξω τῆς παρεμβολῆς (θ) αὐτοῦ ἔσται ἡ διατρι-
47 βή. Καὶ ἱματίῳ ἐὰν γένηται (ι) ἁφὴ ἐν
αὐτῷ λέπρας ἐν ἱματίῳ ἐρέῳ, ἢ ἐν ἱματίῳ
48 (κ) στυππυίνῳ, Ἢ ἐν στήμονι, ἢ ἐν κρόκῃ, ἢ
ἐν τοῖς λινοῖς, ἢ ἐν τοῖς ἐρέοις, ἢ ἐν δέρ-
49 ματι, ἢ ἐν παντὶ ἐργασίμῳ δέρματι, Καὶ
γένηται ἡ ἁφὴ χλωρίζουσα ἢ (λ) πυῤῥίζουσα ἐν
τῷ δέρματι, ἢ ἐν τῷ ἱματίῳ, ἢ ἐν τῷ στή-
μονι, ἢ ἐν τῇ κρόκῃ, ἢ ἐν παντὶ σκεύει ἐρ-
γασίμῳ δέρματος, ἁφὴ λέπρας ἐστί· καὶ
50 δείξει τῷ ἱερεῖ. Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὴν ἁφὴν,
καὶ ἀφοριεῖ ὁ ἱερεὺς τὴν ἁφὴν ἑπτὰ ἡμέρας.

Si autem diffusione diffusum fue- 35
rit vulnus in cute, postquàm ille
mundatus fuit: Et videbit sacer- 36
dos, & ecce diffusum est vulnus
in cute, non considerabit sacerdos
de pilo flavo, quoniam immundus
est. Si autem coràm manserit in 37
loco vulnus, & pilus niger repul-
lulet in eo; sanatum est vulnus:
mundus est, & mundabit eum sa-
cerdos. Et viro, vel mulieri, si fa- 38
cti fuerint in cute carnis ej⁹ splen-
dores splendentes albescentes: Et 39
videbit sacerdos, & ecce in cute
carnis ejus splendores splenden-
tes albescentes; impetigo est: efflo-
rescit in cute carnis ejus; mundus
est. Si autem alicui effluxerint pi- 40
li è capite ejus, calvus est; mun-
dus est. Si autem secundùm faci- 41
em glabrum fuerit caput ejus, re-
calvus est; mundus est. Si autem 42
factus fuerit in calvitie ejus vel
in recalvitie ejus tactus albus, vel
rubescens, (q) lepra est in calvi-
tie ejus, vel in recalvitie ejus. Et 43
videbit eum sacerdos, & ecce a-
spectus tactûs est albus, vel
rubescens in calvitio ejus, vel in
recalvitie ejus, sicut species le-
præ in cute carnis ejus; Homo le- 44
prosus est: inquinatione inquina-
bit eum sacerdos, in capite ejus
tactus est. Et leprosus, in quo est 45
tactus, vestimenta ejus dissuta
sint, & caput ejus revelatum, &
circa os ejus contegatur: & im-
mundus vocabitur. Omnibus di- 46
ebus, quibuscunque fuerit super
eum tactus, (r) immundus cùm
sit, immundus erit: separatus se-
debit, extra castra erit conversa-
tio ejus. Et vestimento si factus 47
fuerit tactus in eo lepræ, in
vestimento laneo, aut in vesti-
mento stupeo, Aut in stamine, 48
aut in subtegmine, aut in lineis,
aut in laneis, vel in pelle, vel in
omni operaria pelle, Et factus 49
fuerit tactus virescens, vel ru-
bescens in pelle, vel in vestimen-
to, vel in stamine, vel in subtegmi-
ne, vel in omni vase operaria pel-
lis; tactus lepræ est: & ostendet
sacerdoti. Et videbit sacerdos 50
tactum, & segregabit sacerdos
tactum septem dies.

MS.A. (ω) μείνῃ τὸ θραῦσμα ἐπὶ χώρας, καὶ (α) ἐστιν, καθαρός ἐστιν, ἐξανθεῖ (β) ἀναφαλαντώματι (γ) ἐστιν· μιανεῖ αὐτὸν (δ) ἀκατακάλυπτος, (ε) περιβαλλέσθω, (ζ) ἂν ᾖ ἡ ἐπ᾽ αὐτοῦ ἁφὴ, (η) ἀκάθαρτός ἐστιν· (θ) ἔσται αὐτοῦ ἡ (ι) ἐν αὐτῷ ἁφὴ λέπρας (κ) στιππυίνῳ, (λ) πυῤῥίζουσα

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 [illegible]

Quòd si ulteriùs progrediatur plaga in cute 35
postquam mundatus est: Videat sacerdos; 36
progressa est plaga in cute, ne inquirat sacer-
dos de pilo fulvo, nam immundus est. Si 37
verò in loco suo steterit plaga, & pilus ni-
ger pullulaverit in ea, sanata est plaga, quia
munda est: mundet eam sacerdos. Et vir 38
seu mulier, si fuerit in cute carnis eorum ma-
cula candicans aut alba, Videat sacerdos; si 39
adsit in cute carnis eorum macula alba vel
rubra, elephantiasis crevit in cute: mundus
est. Et vir, si defluat pilus ejus, & calvus fiat, 40
mundus est. Et si è regione faciei ejus de- 41
fluxerint pili ejus, recalvaster est: mundus
est. Si verò fuerit in calvitie ejus, aut in re- 42
calvatione ipsius plaga alba aut rubra, lepra
est abundans in calvitie ejus, aut in recalva-
tione ipsius. Videat sacerdos cicatricem pla- 43
gæ: si candida aut rubra evasit in ejus cal-
vitie aut recalvatione, instar aspectûs lepræ
quæ est in cute carnis; Leprosus est homo 44
ille, & immundus est: polluat eam sacerdos,
quoniam plaga in ejus capite est. Qui verò 45
est leprosus, & extat in eo plaga, hujus ve-
stimenta sint lacera, & caput ejus sit nuda-
tum, & labia sua involvat, & pollutum vo-
citet semetipsum. Omnibus diebus quibus 46
fuerit in eo plaga, erit immundus: & quia
immundus est, seorsim habitabit, & extra
castra erit mansio ejus. In veste verò si fu- 47
erit plaga lepræ, in veste *inquam* lanea, seu
in veste linea: Aut in stamine, aut in sub- 48
tegmine lineo sive laneo: aut in pelle, aut in
qualibet materia pellicea: Fueritque pla- 49
ga *illa* viridis aut rubra in veste, aut in pelle,
aut in stamine, aut in subtegmine, aut in
quolibet instrumento pelliceo; plaga est
lepræ: ostendant illud sacerdoti. Inspiciatq; 50
sacerdos plagam, & recludat sacerdos plagam
septem diebus.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

35 וְאִם־אוֹסָפָא יוֹסֵיף נִתְקָא בְּמַשְׁכָּא
בָּתַר דְּכוּתֵיהּ׃ וְיֶחֱזֵינֵיהּ כַּהֲנָא וְהָא 36
אוֹסֵיף נִתְקָא בְּמַשְׁכָּא לָא־יְבַקַּר
כַּהֲנָא לְשֵׂעָר סוּמָק מְסָאַב הוּא׃
37 וְאִם־כַּד־הֲוָה קָם נִתְקָא וּשְׂעַר אוּכָם
צְמַח־בֵּיהּ אִתַּסִּי נִתְקָא דְּכֵי הוּא
38 וִידַכֵּינֵיהּ כַּהֲנָא׃ וּגְבַר אוֹ אִתְּתָא אֲרֵי־
39 יְהֵי בִמְשַׁךְ־בִּסְרְהוֹן בַּהֲרָן בַּהֲרָן
חִוְּרָן׃ וְיֶחֱזֵי כַהֲנָא וְהָא בִמְשַׁךְ־
בִּסְרְהוֹן בַּהֲרָן עֲמָיָן חִוְּרָן בּוֹהֲקָא
40 הוּא סְגֵי בְּמַשְׁכָּא דְּכֵי הוּא׃ וּגְבַר אֲרֵי
יִתַּר שְׂעַר־רֵישֵׁיהּ קְרִיחַ הוּא דְּכֵי
41 הוּא׃ וְאִם־מִקְּבֵיל אַפּוֹהִי יִתַּר שְׂעַר
42 רֵישֵׁיהּ גְּלוֹשׁ הוּא דְּכֵי הוּא׃ וַאֲרֵי־
יְהֵי בְקָרַחוּתָא אוֹ בִגְלוֹשׁוּתָא מַכְתָּשׁ
חִוַּר סְמוֹק סְגִירוּת סַגְיָא הִיא
43 בְּקָרַחוּתֵיהּ אוֹ בִגְלוֹשׁוּתֵיהּ׃ וְיֶחֱזֵי
יָתֵיהּ כַּהֲנָא וְהָא עֲמִיק־מַכְתָּשָׁא חִוַּר
סְמוֹק בְּקָרַחוּתֵיהּ אוֹ בִגְלוֹשׁוּתֵיהּ
44 כְּמֶחֱזֵי סְגִירוּת מְשַׁךְ בִּסְרָא׃ גְּבַר־
סְגִיר הוּא מְסָאַב הוּא סָאָבָא
45 יְסָאֲבִנֵּיהּ כַּהֲנָא בְּרֵישֵׁיהּ מַכְתָּשֵׁיהּ׃
וּסְגִירָא דִּי־בֵיהּ מַכְתָּשָׁא לְבוּשׁוֹהִי
יְהוֹן מְבַזְּעִין וְרֵישֵׁיהּ יְהֵי פְּרִיעַ וְעַל־
שְׂפָם כַּאֲבִילָא יִתְעַטַּף וְלָא תִסְתָּאֲבוּן
46 וְלָא־תִסְתָּאֲבוּן יִקְרֵי׃ כָּל־יוֹמִין דִּי
מַכְתָּשָׁא בֵיהּ יְהֵי מְסָאַב מְסָאַב הוּא
בִּלְחוֹדוֹהִי יְתֵיב מִבָּרָא לְמַשְׁרִיתָא
47 מוֹתְבֵיהּ׃ וּלְבוּשָׁא אֲרֵי־יְהֵי בֵיהּ
מַכְתָּשׁ סְגִירוּ בִּלְבוּשׁ עֲמַר אוֹ
48 בִּלְבוּשׁ כִּיתָּן׃ אוֹ בְשִׁתְיָא אוֹ בְעַרְבָא
לְכִתָּנָא וּלְעַמְרָא אוֹ בְמַשְׁכָּא אוֹ
49 בְּכָל־עֲבִידַת מְשַׁךְ׃ וִיהֵי מַכְתָּשָׁא
יָרוֹק אוֹ סְמוֹק בִּלְבוּשָׁא אוֹ בְמַשְׁכָּא
אוֹ בְשִׁתְיָא אוֹ בְעַרְבָא אוֹ בְכָל־מָאן
דִּמְשַׁךְ מַכְתָּשׁ סְגִירוּתָא הוּא וְיִתַּחֲזֵי
50 לְכַהֲנָא׃ וְיֶחֱזֵי כַהֲנָא יָת־מַכְתָּשָׁא
וְיַסְגַּר יָת־מַכְתָּשָׁא שִׁבְעָא יוֹמִין׃

Targum ONKELOS.

35 Si auté rursus creverit lepra in
cute: post emundationem suã.
36 Videbit eum sacerdos; & si
crevit lepra in cute: non curabit sacerdos de capillo flavo,
37 quia immund⁹ est. Si auté lepra
stetit sicut antea erat, & capill⁹
niger ortus est in eâ, sanata est
lepra, mundus est: & mundum
38 judicabit eum sacerdos. Vir auté sive mulier, in quorum cute
39 carnis fuerint maculæ albæ. Videbit sacerdos, et si in cute carnis eorũ sunt maculæ subobscuræ albæ: macula coloris
cãdidi est crescés in cute, mun-
40 dúsq; est. Vir auté cuj⁹ capilli
capitis fluunt: calv⁹ est, mun-
41 dus est. Si auté contra faciem
suã fluxerint capilli capitis e-
jus: recalvaster est, mundusq;
42 est. Et si fuerit in calvitio aut
in recalvatione, plaga alba subrufa: lepra est crescens in calvitio ejus, aut in recalvatione
43 ejus. Videbitq; eum sacerdos,
& si macula plagæ alba fuerit
& subrufa, in calvitio ejus
aut in recalvatione ejus: sicut aspectus lepræ cutis car-
44 nis. Vir leprosus est, immund⁹ est: contaminans contaminabit eum sacerdos, in ca-
45 pite ejus est plaga ejus. Leprosus auté in quo fuerit plaga,
vestimenta ejus erunt scissa, &
caput ejus erit nudũ; & os ej⁹
involvetur panno, sicut lugés:
& nõ contaminemini neq; im-
46 mundi sitis, clamabit. Cunctis
dieb⁹ quib⁹ habuerit plagam,
erit immund⁹, immundus enim
est: solus habitabit; extra ca-
47 stra *erit* habitatio ej⁹. Et vestis
in quâ fuerit plaga lepræ; in
veste laneâ, aut in veste lineâ.
48 Aut in stamine vel in subtegmine, de lino aut de lanâ:
aut in pelle; vel in quocunq;
49 quod factũ est ex pelle. Si fuerit plaga pallida aut rufa, in
veste aut in pelle, vel in stamine aut in subtegmine, aut in
quacunq; veste pelliceâ; plaga
lepræ est: ostendetúrq; sacer-
50 doti. Et videbit sacerdos plagam: & recludet eam septem
diebus.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM.

Translatio Latina.

Sed si diffundendo diffuderit 35
se porrigo per cutem post pur-
gationem suam; Videritq; sa- 36
cerdos, et ecce diffudit se por-
rigo per cutem, non inquiret
sacerdos pilum flavescentem,
immundus est. Si verò in ocu- 37
lis ejus steterit porrigo, pilúsque niger effloruerit in ea, sa-
nata est porrigo, mundus est,
mundumq; judicabit eum sa-
cerdos. Vir autem, aut muli- 38
er, cùm fuerint in carne eorũ
maculæ candidæ albescentes.
Videritq; sacerdos, et ecce in 39
cute carnis eorum maculæ
sunt (a) subobscuræ, candi-
cantes, impetigo est florescens
in cute, mundus est. Vir etiam 40
cùm depilabitur caput ejus,
calvus est, mundus est. Si ve- 41
rò ab angulo faciei ejus depi-
letur caput ejus, recalvus est,
mund⁹ est. Cùm autẽ fuerit in 42
calvitie ejus, aut in recalvitie
plaga alba rubescens; lepra est
efflorescens in calvitie ejus,
aut in recalvitie. Viditq; 43
eum sacerdos; et ecce tumor
est plagæ albus rubescens in
calvitie ejus, aut recalvitie,
sicut aspectus lepræ in cu-
te carnis. Homo est leprosus, 44
immundus est; immundum
judicabit eum sacerdos, in ca-
pite est plaga ejus. Leprosi au- 45
tem in quo fuerit plaga vestes
erunt dissutæ, caput ejus erit
nudatum, sed (b) labiis erit
contectis, immundusq; erit,
immundus vocabitur. Omni- 46
bus diebus quibus plaga erit
in eo, pollutus erit: immundus
est, solus habitabit, extra ca-
stra erit habitatio ejus. Quum 47
autem in vestimento fuerit
plaga lepræ, in vestimento la-
neo, aut vestimento lineo, Aut 48
in stamine, aut in subtegmi-
ne, lineis, aut laneis, aut in
pelle, aut in quovis opere 49
pelliceo. Fueritq; plaga vire-
scens aut rubescens in vesti-
mento aut in pelle, aut in sta-
mine, aut in subtegmine aut
in omni vase pelliceo, plaga
lepræ est, videbitq; eam sa-
cerdos. Et visâ plagâ, sacer- 50
dos includet plagam septem
diebus.

VER. SAM. (a) subsidentes albæ, (b) super mystace erit obvelatus

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

35 *وان تفشي الكلف في بدنه بعد طهره *فينظر الامام وقد تفشي في الجلد * فلا يفحص عن
36 السعر الاصهب بتحرّان * فانه نجس * وان هو بعينه وقف * ونبت فيه شعر اسود * فقد برا وهو 37
38 طاهر فليطهره الامام *واي رجل او امراة كان في جلد بدنه بقع بقع بيض *فلينظر الامام*
39 فاذا كان في جلود ابدانهم بقع كابية في بياضها * فهو بهق انتشر في الجلد وهو طاهر *واي 40
انسان انتتف شعر راسه *فهو اصلع وهو طاهر *وان كان مما يلي وجهه *فهو اجلح وهو طاهر 41
*وان كان في الصلعة او في الجلحة بلاء ابيض محمر فيمكن ان يكون برصا قد انتشر في 42
صلعته او في جلحته * فلينظرها الامام * فان كانت شامة البلاء بيضاء تحمر في صلعته او في 43
جلحته على سبيل مناظر برص ساير جلد البدن واحكامها * فهو رجل ابرص وهو نجس * 44
فلينجسه الامام تنجيسا فان بلاءه في راسه * والابرص الذي به البلاء يجب ان تكون ثيابه 45
ممزقة * وراسه شعثا * وليلتثم على شاربه وينادي النجس النجس *طول ما اقام به البلاء ينجس لانه 46
نجس * وليجلس منفردا في خارج المعسكر *واي ثوب كان فيه بلاء البرص من ثوب صوف او كتان * 47
*او سدى او لحمة من كتان او صوف * او في جلد او في ما صنع منه *وكان البلاء اخضر او احمر 48 49
في الثوب * او في الجلد * او السدى * او اللحمة * او في شي من آلة الجلود * فذلك هو بلوي
البرص * فليُري الامام * فينظر الامام ويغلقه سبعة ايام * ثم ينظر في اليوم السابع * 50

Et si expansæ fuerint pustulæ in corpore e- 35
jus post mundationem ipsius; Videritque 36
eas sacerdos jam protensas esse in cute:
nè investiget de pilis subrubeis cum solici-
tudine: nam immund⁹ est. Quòd si ipsæ 37
eædem steterint, pullulaverintque in ipsis
pili nigri, jam sanatus est, & est mundus:
mundet illum sacerdos. Et quicunque 38
vir aut mulier habuerit in cute corporis
sui varias maculas albas, Consideret sa- 39
cerdos: et cùm fuerint in cutibus corpo-
rum eorum maculæ desidentes in suo al-
bore, sunt albugines extensæ in cute; &
ipse mund⁹ est. Et quilibet homo cuj⁹ pili 40
capitis lapsi sunt, calvus est, et est mundus.
Et si id accidat à parte quæ est contigua 41
faciei ejus, recalvaster est, & est mundus.
Quòd si fuerit in calvitie aut in recal- 42
vatione plaga candida subrubea, fieri po-
test ut sit lepra diffusa in calvitie ejus aut
in recalvatione ipsius. Inspiciat ergò eã 43
sacerdos: et si macula plagæ fuerit alba,
mista rubore in calvitie ejus vel in recal-
vatione ipsius, qualis cerni solet lepra in
reliqua cute corporis, ejusdemque condi-
tionis; Est homo leprosus, & est immun- 44
dus: contaminet eum sacerdos contami-
natione, quia plaga ejus est in capite ipsi-
us. Et leprosi in quo est plaga, oportet ve- 45
stimenta esse discissa, & caput ejus incul-
tum, & vittam ducere super pilos labio-
rum suorum, & clamare, Immundus, im-
mund⁹. Quamdiu perstiterit in ipso pla- 46
ga, contaminabitur, quia immundus est: et
sedeat separatus extra castra. Et in qua- 47
cunque veste fuerit plaga lepræ ex veste
lanea sive linea: Aut stamine sive sub- 48
tegmine lineo aut laneo; vel in pelle, aut
in eo quod ex ipsa confectum est: Et fue- 49
rit plaga illa viridis aut rubra in veste,
vel in pelle, vel stamine, aut in aliquo ex
instrumentis pelliceis: illa est plaga lepræ;
idcirco ostendatur sacerdoti. Et inspiciet 50
illud sacerdos, detinebitq; illud septẽ di-
es: deinde intuebitur illud in die septimo.

ספר ויקרא: יד

,veſte in plaga ſe diffuderit cùm ,ſeptimo die in tactum videbit Et

51 וראה את הנגע ביום השביעי כי פשה הנגע בבגד

fit quod omni in ,pelle in vel ,intertexto in vel ,ductili filo in vel

או בשתי או בערב או בעור לכל אשר יעשה

,ipſe immundus tactus :corrodens lepra :opificium ad pelle

העור למלאכה צרעת ממארת הנגע טמא הוא:

,lana in intertextum vel ductile filum vel ,veſtem Comburetque

52 ושרף את הבגד או את השתי או את הערב בצמר

:tactus eo in fuerit quo pellis vas omne vel ,linis in vel

או בפשתים או את כל כלי העור אשר יהיה בו הנגע

viderit ſi Et .comburetur igne in ,ipſa pungens lepra quia

53 כי צרעת ממארת הוא באש תשרף: ואם יראה

vel productio filo in vel ,veſte in tactus ſeſe diffudit non ecce & ,ſacerdos

הכהן והנה לא פשה הנגע בבגד או בשתי או

lavabunt & ſacerdos præcipiet Et .pellis vaſe omni in vel ,intertexto in

54 בערב או בכל כלי עור: וצוה הכהן וכבסו

.ſecundò diebus ſeptem eum faciet claudere & ,tactus eo in quod

את אשר בו הנגע והסגירו שבעת ימים שנית:

vertit non ecce & ,tactus eſt lotus poſtquam ſacerdos videbit Et

55 וראה הכהן אחרי הכבס את הנגע והנה לא הפך

igne in ,ipſe immundus :ſe diffudit non tactus & ,ſuum oculum tactus

הנגע את עינו והנגע לא פשה טמא הוא באש

ſi Et .ſua recalvatione in vel,ſuo calvitio in ipſa Foſſio .eum combures

56 תשרפנו פחתת הוא בקרחתו או בגבחתו: ואם

franget & ,ille eſt lotus poſtquam ,tactus rugatus ecce & ,ſacerdos viderit

ראה הכהן והנה כהה הנגע אחרי הכבס אתו וקרע

.intertexto de vel ,ductili filo de vel ,pelle de vel ,veſte de eum

אתו מן הבגד או מן העור או מן השתי או מן הערב:

,intertexto in vel ,ductili filo in vel ,veſte in amplius fuerit conſpecta ſi Et

57 ואם תראה עוד בבגד או בשתי או בערב

cum eum combures igne in :ipſa gemmeſcens ,pellis vaſe omni in vel

או בכל כלי עור פרחת הוא באש תשרפנו את

vel ,intertextum vel ,ductile filum vel ,veſtem Et .tactus eo in quo

58 אשר בו הנגע: והבגד או השתי או הערב

lavabitur & ,tactus eis ab recedet & ,lavabis quod pelle vel omne

או כל כלי העור אשר תכבס וסר מהם הנגע וכבס

lanæ veſtis ,lepræ tactus lex Hæc .erit mundus & ,ſecundò

59 שנית וטהר: זאת תורת נגע צרעת בגד הצמר

pellis vaſis omnis vel ,intertexti vel ,ductilis fili vel ,lineorum

או הפשתים או השתי או הערב או כל כלי עור

.ad polluendum ad vel illud mundandum ad

לטהרו או לטמאו:

CAP. XIV. יד

erit Iſta :dicendo ,Moſeh ad Dominus eſt locutus Et

1 וידבר יהוה אל משה לאמר: זאת תהיה

,ſacerdotem ad adducetur & ,ſuæ mundationis die in leproſi lex

2 תורת המצרע ביום טהרתו והובא אל הכהן:

,ſacerdos egredietur Et

3 ויצא הכהן אל מחוץ למחנה וראה הכהן

,infecto lepræ tactus ſanatus eſt ecce &

והנה נרפא נגע הצרעת מן הצרוע:

Verſio VULG. LAT.

51 Et die ſeptimo rurſus aſpiciens ſi deprehenderit creviſſe, lepra perſeverans eſt: pollutum judicabit veſtimentum, & omne in 52 quo fuerit inventa. Et idcircò comburetur flammis. 53 Quòd ſi eam viderit non 54 creviſſe, Præcipiet, & lavabunt id in quo lepra eſt, recludétque illud ſe55ptem diebus aliis. Et cùm viderit faciem quidem priſtinam non reverſam, nec tamen creviſſe lepram, immundum judicabit, & igne comburet, eò quòd infuſa ſit in ſuperficie veſtimenti, 56 vel per totum, lepra. Sin autem obſcurior fuerit locus lepræ, poſtquàm veſtis eſt lota, abrumpet eum, 57 & à ſolido dividet. Quòd ſi ultrà apparuerit in his locis quæ priùs immaculata erant, lepra volatilis & vaga: debet igne combu58ri. Si ceſſaverit, lavabit aquâ ea quæ pura ſunt, ſecundò, & munda erunt. 59 Iſta eſt lex lepræ veſtimenti lanei & linei, ſtaminis atque ſubtegminis, omníſque ſupellectilis pelliceæ, quomodò mundari debeat, vel contaminari.

CAP. XIV.

1 LOcutúſque eſt Dominus 2 ad Moyſen, dicens, Hic eſt ritus leproſi, quando mundandus eſt: Adducetur 3 ad ſacerdotem. Qui egreſſus de caſtris, cùm invenerit lepram eſſe mundatam,

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

51 Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὴν ἁφὴν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ· ἐὰν δὲ διαχέηται ἡ ἁφὴ ἐν τῷ ἱματίῳ, ἢ ἐν τῷ στήμονι, ἢ ἐν τῇ κρόκῃ, ἢ ἐν τῷ δέρματι, κατὰ πάντα ὅσα ἐὰν ποιηθῇ δέρματα ἐν τῇ ἐργασίᾳ, λέπρα ἔμμονός 52 ἐστιν ἡ ἁφὴ, ἀκάθαρτός ἐστι. Κατακαύσει τὸ ἱμάτιον, ἢ τὸν στήμονα, ἢ τὴν κρόκην ἐν τοῖς ἐρέοις, ἢ ἐν τοῖς λινοῖς, ἢ ἐν παντὶ σκεύει δερματίνῳ, (μ) ἐν ᾧ ἂν ᾖ ἐν αὐτῷ ἡ ἁφὴ, ὅτι λέπρα ἔμμονός ἐστιν, ἐν πυρὶ 53 κατακαυθήσεται. Ἐὰν δὲ ἴδῃ ὁ ἱερεὺς, καὶ μὴ διαχέηται ἡ ἁφὴ ἐν τῷ ἱματίῳ, ἢ ἐν τῷ στήμονι, ἢ ἐν τῇ κρόκῃ, ἢ ἐν παντὶ σκεύει 54 δερματίνῳ· Καὶ συντάξει ὁ ἱερεὺς, καὶ πλυνεῖ ἐφ᾽ οὗ ἐὰν ᾖ ἐπ᾽ αὐτοῦ ἡ ἁφὴ, καὶ ἀφοριεῖ ὁ ἱερεὺς τὴν ἁφὴν ἑπτὰ ἡμέρας τὸ δεύτερον. 55 Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς μετὰ τὸ πλυθῆναι (ν) αὐτὸ τὴν ἁφὴν, καὶ (ξ) ἥδε οὐ μὴ μετέβαλεν ἡ ἁφὴ τὴν ὄψιν, καὶ ἡ ἁφὴ οὐ διαχεῖται, ἀκάθαρτόν ἐστιν, ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται· ἐστήρικται ἐν τῷ ἱματίῳ, ἢ ἐν τῷ στήμονι, ἢ ἐν 56 τῇ κρόκῃ. Καὶ ἐὰν ἴδῃ ὁ ἱερεὺς, καὶ ᾖ ἀμαυρὰ ἡ ἁφὴ μετὰ τὸ πλυθῆναι (ο) αὐτὸ, ἀπορρήξει αὐτὸ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, ἢ ἀπὸ (π) τοῦ στήμονος, ἢ ἀπὸ τῆς (ρ) κρόκης, ἢ ἀπὸ τοῦ 57 δέρματος. Ἐὰν δὲ ὀφθῇ ἔτι ἐν τῷ ἱματίῳ, ἢ ἐν τῷ στήμονι, ἢ ἐν τῇ κρόκῃ, ἢ ἐν παντὶ σκεύει δερματίνῳ, λέπρα ἐξανθοῦσά ἐστιν, ἐν 58 πυρὶ κατακαυθήσεται ἐν ᾧ ἐστιν ἡ ἁφή. Καὶ τὸ ἱμάτιον, ἢ ὁ στήμων, ἢ ἡ κρόκη, ἢ πᾶν σκεῦος δερμάτινον, ὃ πλυθήσεται, καὶ ἀποστήσεται ἀπ᾽ αὐτοῦ ἡ ἁφὴ, καὶ πλυθήσεται (σ) τὸ 59 δεύτερον, καὶ καθαρὸν ἔσται. Οὗτος ὁ νόμος ἁφῆς λέπρας (τ) ἱματίου ἐρεοῦ, ἢ στυππυΐνου, ἢ στήμονος, ἢ κρόκης, ἢ παντὸς σκεύους δερματίνου, εἰς τὸ καθαρίσαι αὐτὸ, ἢ μιᾶναι αὐτό.

Et videbit ſacerdos tactum in die ſeptimo: ſi autem diffuſus fuerit tactus in veſtimento, vel in ſtamine, vel in ſubtegmine, vel in pelle, ſecundùm omnia quæcunque factæ fuerint pelles in operatione; lepra (ſ) permanens eſt ipſe tactus: immund⁹ eſt. Combu- 51 *ret veſtimenta, vel ſtamen, vel ſubtegmen in laneis, vel in lineis, aut in omni vaſe pelliceo, in quocunque fuerit in eo tactus: quoniam lepra permanens eſt, in igni comburetur.* 52 *Si autem viderit ſacerdos, & non diffundatur tactus in veſtimento, vel in ſtamine, vel in ſubtegmine, vel in omni vaſe pelliceo;* 53 *Et præcipiet ſacerdos, & lavabit in quocunque fuerit in eo tactus: & ſegregabit ſacerdos tactum ſeptem dies ſecundò.* 54 *Et aſpiciet ſacerdos, poſtquàm lotum fuerit ipſum in tactu, & ipſe non commutavit tactus aſpectum, & tactus non diffunditur: immundum eſt, in igni comburetur: (t) fixit ſe in veſtimento, vel in ſtamine, vel in ſubtegmine.* 55 *Et ſi viderit ſacerdos, & fuerit obſcurus tactus, poſtquàm ipſum lotum fuerit, diſrumpet illud à veſtimento, vel à ſtamine, vel à ſubtegmine, vel à pelle.* 56 *Si autem apparuerit adhuc in veſtimento, vel in ſtamine, vel in ſubtegmine, vel in omni vaſe pelliceo, lepra effloreſcens eſt: in igni comburetur id, in quo eſt tactus.* 57 *Et veſtimentū, vel ſtamen, vel ſubtegmen, vel omne vas pelliceum, quod lavabitur, & abſcedet ab eo tactus: & lavabitur ſecundò, & erit mundum.* 58 *Hæc eſt lex tactûs lepræ veſtimenti lanei, vel ſtupei, vel ſtaminis, vel ſubtegminis, vel omnis vaſis pellicei, ut illud mundetur, vel illud inquinetur.* 59

MS.A. (μ) ἐν ᾧ ἐὰν γένηται ἡ ἁφὴ, ὅτι λέπρα, ἐν πυρὶ (ν) αὐτοῦ (ξ) ἥδε μὴ μετέβαλεν τὴν ὄψιν ἡ ἁφὴ, καὶ (ο) αὐτὸν, (π) τοῦ δέρματος, ἢ ἀπὸ τοῦ στήμονος, (ρ) κρόκης. Ἐὰν δὲ ὀφθήσεται ἐν τῷ (σ) τὸ δεύτερον, καθαρὸν (τ) ἱματίου, ἢ στήμονος,

ΚΕΦ. ιδ΄.

1 ΚΑὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, 2 λέγων, Οὗτος ὁ νόμος τοῦ λεπροῦ. ᾗ ἂν ἡμέρᾳ καθαρισθῇ, καὶ προσαχθήσεται πρὸς 3 τὸν ἱερέα. Καὶ ἐξελεύσεται ὁ ἱερεὺς ἔξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς, καὶ ἰδοὺ ἴαται ἡ ἁφὴ τῆς λέπρας ἀπὸ τοῦ λεπροῦ.

CAP. XIV.

ET locutus eſt Dominus ad Moyſen, dicens, Hæc eſt lex leproſi. Quâcunque die mundatus fuerit, & adducetur ad ſacerdotem. Et exibit ſacerdos extra caſtra, & aſpiciet ſacerdos, & ecce ſanatur tactus lepræ à leproſo. 1 2 3

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Et conſideret ſacerdos plagā in die ſeptimo: ſi proceſſit plaga in veſte, aut in ſtamine, aut in ſubtegmine, aut in pelle quæ adhibetur ad opus: plaga eſt lepræ amaræ: immundum eſt. 51 Comburat ſacerdos veſtem aut ſtamen, aut ſubtegmen laneum ſive lineum, aut quodvis inſtrumentum pelliceum in quo fuerit plaga: igne *inquam* comburant illud, quia lepra eſt atrox. 52 At ſi videat ſacerdos non irrepſiſſe plagam in veſte, aut in ſtamine, aut in ſubtegmine, aut in quocunq; vaſe pelliceo; 53 Præcipiet ſacerdos, & lavabunt id in quo eſt plaga: ac tum recludet eam ſacerdos ſeptē dieb⁹ aliis. 54 Et conſiderabit ſacerdos plagam poſtquam abluerunt illam: ſi non immutatus eſt aſpect⁹ plagæ, & plaga non eſt immutata, immundum eſt, combure illud igne, plaga eſt in ejus novitate aut vetuſtate. 55 Quòd ſi viderit ſacerdos æqualem eſſe plagam poſtquam lotum fuit *illud*, ſcindat, tollatq; eam à veſte, aut à pelle, aut à ſtamine, aut à ſubtegmine. 56 Quòd ſi denuò apparuerit in veſte, aut in ſtamine, aut in ſubtegmine, aut in quolibet vaſe pelliceo; comburat illud igne, quoniam crevit in eo plaga. 57 Et veſtis, ſive ſtamen, ſive ſubtegmen, ſive quodcunq; inſtrumentum quod mundatur quodq; lavatur, & à quo receſſit plaga; lavetur duabus vicibus, & fiet mundus. 58 Hæc eſt lex plagæ lepræ in veſte lanea ſive linea, aut ſtamine, ſive ſubtegmine, aut quocunque inſtrumento pelliceo; ad emundandum, aut contaminandum ipſum. 59

CAP. XIV.

ET loquutus eſt Dominus cum Moſe, dixitque ad eum; Hæc eſt lex leproſi in die quo purificabitur: Adducant eum ad ſacerdotem, Egredieturque ſacerdos extra caſtra, inſpicietque ſacerdos: ſi ſanata eſt plaga lepræ ab homine, 1 2 3

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

51 ויחזי ית מכתשא ביומא שביעאה ארי אוסיף מכתשא בלבושא או בשתיא או בערבא או במשכא לכל די תתעביד משכא לעבידתא סגירות מחסרא מכתשא מסאב הוא: 52 ויוקיד ית לבושא או ית שתיא או ית ערבא בעמרא או בכיתנא או ית כל מאן דמשך די יהי ביה מכתשא ארי סגירות מחסרא היא בנורא תתוקד: 53 ואם יחזי כהנא והא לא אוסיף מכתשא בלבושא או בשתיא או בערבא או בכל מאן דמשך: 54 ויפקיד כהנא ויחורון ית די ביה מכתשא ויסגרניה שבעא יומין תנינות: 55 ויחזי כהנא בתר דחורו ית מכתשא והא לא שנא מכתשא מן כד הוה ומכתשא לא אוסיף מסאב הוא בנורא תוקדניה תברא היא בשחיקותיה או בחדתותיה: 56 ואם חזא כהנא והא עמא מכתשא בתר דחורו יתיה ויבזע יתיה מן לבושא או מן משכא או מן שתיא או מן ערבא: 57 ואם תתחזי עוד בלבושא או בשתיא או בערבא או בכל מאן דמשך סגיא היא בנורא תוקדיניה ית די ביה מכתשא: 58 ולבושא או שתיא או ערבא או כל מאן דמשך די תחוור ויעדי מנהון מכתשא ויצטבע תנינות וידכי: 59 דא אוריתא דמכתש סגירו לבוש עמר או כתנא או שתיא או ערבא או כל מאן דמשך לדכאותיה או לסאבותיה:

יד

1 ומליל יי עם משה למימר: 2 דא תהי אוריתא דסגירא ביומא דדכותיה ויתיתי לות כהנא: 3 ויפוק כהנא למברא למשריתא ויחזי כהנא והא אתסי מכתש סגירותא מן סגירא:

Targum ONKELOS.

51 Videbitq; plagā in die ſeptimo; & ſi crevit in veſte, vel in ſtamine aut in ſubtegmine, aut in pelle, aut in quocunq; quod ex pelle fit: lepræ corrodentis 52 eſt plaga, immūd⁹ erit. Et comburet veſtē, aut ſtamē aut ſubtegmen, laneū aut lineum; aut quamcunq; veſtē pelliceam, in qua fuerit plaga: quia lepra corrodēs eſt, igne comburetur. 53 Et ſi viderit ſacerdos, ꝙ non crevit plaga in veſtimento, aut in ſtamine vel in ſubtegmine: 54 aut in omni veſte pelliceâ. Jubebit ſacerdos, & lavabūt illud in quo fuerit plaga: & recludet 55 illud ſeptē dieb⁹ aliis. Videbítq; ſacerdos poſtquā laverūt locū plagæ, & ſi non eſt mutata plaga ab eo quod erat, neq; crevit plaga; immundū erit, igni combures illud: corroſio enim eſt, in vetuſtate ſuâ vel in 56 novitate ſuā. Et ſi viderit ſacerdos, ꝙ plaga ſit ſubobſcura, poſtquā laverunt eām: abrumpet eam à veſtimento aut de pelle, aut de ſtamine aut de 57 ſubtegmine. Et ſi ultrà apparuerit in veſtimento, aut in ſtamine vel in ſubtegmine, aut in quacunq; veſte pelliceâ multiplicata eſt: igni combures il58lud in quo eſt plaga. Veſtis autem, aut ſtamen aut ſubtegmē, aut omnis veſtis pellicea quæ lota fuerit; & receſſerit ab eis plaga: lavabitur ſecundò, & 59 ſic mundabitur. Hæc eſt lex plagæ lepræ, veſtis laneæ aut lineæ, aut ſtaminis vel ſubtegminis; aut omnis ſupellectilis pelliceæ: quomodo mundari debeat, vel contaminari.

CAP. XIV.

1 LOcutúſq; eſt Dominus ad 2 Moyſen dicens. Hæc eſt lex leproſi, in die emundationis ſuæ: adducetur ad ſacerdotem. 3 Et egredietur ſacerdos, extra caſtra: & videbit ſacerdos, & ſi ſanata fuerit lepra leproſi.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Sed videns plagam die ſeptimo, quòd diffudit ſe plaga iſta in veſtimento, aut in ſtamine, aut in ſubtegmine, aut in pelle ſecundùm omne quod fit pellis in opificiū, lepra permanens eſt plaga hæc, immunda eſt. 51 *Combureté; veſtimentū, aut ſtamen, aut ſubtegmen laneum, aut lineum, aut omne vas pelliceum in quo fuerit plaga; quoniam lepra permanens hæc eſt, igne comburetur.* 52 *Si autem viderit ſacerdos, at ecce non diffudit ſe plaga in veſtimento, aut in ſtamine, aut in ſubtegmine, aut in omni vaſe pelliceo.* 53 *Tum (c) præcipiet ſacerdos ut lavent id in quo fuit plaga: ſed includet illud ſeptem dieb⁹ ſecundò.* 54 *Videbitq; ſacerdos poſtquam lota fuerit plaga: ſed ecce non mutavit plaga (d) oculos ſuos, neque plaga diffudit ſe; immunda res eſt, igne eam comburent: (e) corroſio eſt in calvitie ejus aut in recalvitie.* 55 *Sed ſi viderit ſacerdos, et ecce (f) ſubobſcura eſt plaga, poſtquam laverunt eā, tum (g) abrumpent eam de veſte, aut pelle, aut de ſtamine, aut de ſubtegmine.* 56 *Sed ſi conſpiciatur adhuc in veſte, aut in ſtamine, aut in ſubtegmine, aut in quovis vaſe pelliceo, effloreſcit; igne combures id in quo eſt plaga.* 57 *Veſtimentum autem, ſtamen, aut ſubtegmen, aut omne vas pelliceum quod laveris, & à quo receſſerit plaga, lavabis ſecundò, & mundum erit.* 58 *Hæc eſt lex plagæ lepræ, veſtimenti lanei, aut linei, aut ſtaminis, aut ſubtegminis, aut omnis vaſis pellicei, ut mundum judicetur, aut pollutum.* 59

CAP. XIIII.

ET locutus eſt Dominus Moſi, dicens; Hæc erit lex leproſi in die mundationis ſuæ; tum adducetur ad ſacerdotem. Sacerdos verò egredietur extra caſtra; videbitq; ſacerdos, at ecce ſanata eſt plaga lepræ de leproſo. 1 2 3

VER. SAM. (c) ſeparabit eum (d) aſpectū ſuum, (e) macula eſt in deteriori ejus parte, aut in meliori. (f) ſubſidens (g) abſcindent eam de

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

51 * فَإِنْ نَفَشَى فِي ٱلثَّوْبِ * أَوِ ٱلسَّدَى * أَوِ ٱللُّحْمَةِ * أَوْ فِي ٱلْجِلْدِ * وَجَمِيعِ مَا يُعْمَلُ مِنَ ٱلْجِلْدِ مَصْنُوعًا *
فَذَاكَ ٱلْبَلَآءُ بَرَصٌ مَاحِقٌ وَهُوَ نَجِسٌ * فَلْيُحْرَقِ ٱلثَّوْبُ * أَوِ ٱلسَّدَى * أَوِ ٱللُّحْمَةُ كَانَ مِنْ صُوفٍ أَوْ 52
كَتَّانٍ * أَوْ جَمِيعُ آلَةِ ٱلْجُلُودِ ٱلَّذِي يَكُونُ فِيهِ ٱلْبَلَآءُ * لِأَنَّهُ بَرَصٌ مَاحِقٌ * لِذَاكَ يُحْرَقُ بِٱلنَّارِ * وَإِنْ 53
رَآهُ ٱلْإِمَامُ لَمْ يَنْفَشْ فِي ٱلثَّوْبِ * أَوِ ٱلسَّدَى * أَوِ ٱللُّحْمَةِ * أَوْ جَمِيعِ آلَةِ ٱلْجُلُودِ * فَلْيَأْمُرْ بِغَسْلِهِ وَيَقِفُهُ 54
سَبْعَةَ أَيَّامٍ ثَانِيَةً * ثُمَّ يَنْظُرُهُ ٱلْإِمَامُ بَعْدَ مَا غُسِلَ * فَإِنْ كَانَ لَمْ يَتَقَلَّبْ لَوْنُهُ وَلَمْ يَنْفَشْ * فَهُوَ 55
نَجِسٌ * وَلْيُحْرَقْ بِٱلنَّارِ فَهِيَ مَهْلَكَةٌ كَانَتْ فِي سَحْقِهِ أَوْ زِئْبِرِهِ * فَإِنْ رَآهُ قَدْ خَبَا بَعْدَ مَا غُسِلَ 56
فَلْيَخْرِقْهُ مِنَ ٱلثَّوْبِ * أَوْ مِنَ ٱلْجِلْدِ * وَيَقْطَعْهُ مِنَ ٱلسَّدَى * أَوْ مِنَ ٱللُّحْمَةِ * وَإِنْ ظَهَرَتْ زِيَادَةٌ فِي 57
ٱلثَّوْبِ * أَوِ ٱلسَّدَى * أَوِ ٱللُّحْمَةِ * أَوْ جَمِيعِ آلَةِ ٱلْجُلُودِ * فَهِيَ ٱلْمُنْتَشِرُ * فَلْيُحْرَقْ بِٱلنَّارِ ٱلَّذِي فِيهِ
ٱلْبَلَآءُ * وَٱلثَّوْبُ * أَوِ ٱلسَّدَى * أَوِ ٱللُّحْمَةُ * أَوْ جَمِيعُ آلَةِ ٱلْجُلُودِ إِنْ غُسِلَتْ فَزَالَ عَنْهَا ٱلْبَلَآءُ * 58
فَلْتُغْسَلْ ثَانِيَةً وَتَطْهُرْ * هَذِهِ شَرِيعَةُ بَلْوَى ٱلْبَرَصِ فِي ثَوْبِ ٱلصُّوفِ * أَوِ ٱلْكَتَّانِ * أَوِ ٱلسَّدَى * 59
أَوِ ٱللُّحْمَةِ * أَوْ شَيْءٍ مِنْ آلَةِ ٱلْجُلُودِ لِيَطْهُرَ أَوْ لِيَنْجُسَ *

* ٱلْفَصْلُ ٱلرَّابِعُ عَشَرَ *

1 2 * ثُمَّ كَلَّمَ ٱللّٰهُ مُوسَى قَائِلًا * هَذِهِ تَكُونُ شَرِيعَةُ ٱلْأَبْرَصِ فِي وَقْتِ طُهْرِهِ * أَنْ يُؤْتَى بِخَبَرِهِ إِلَى ٱلْإِمَامِ *
3 * فَيَخْرُجُ ٱلْإِمَامُ إِلَى خَارِجِ ٱلْعَسْكَرِ * فَإِذَا نَظَرَ أَنَّ ٱلْأَبْرَصَ قَدْ شُفِيَ مِنْ بَلْوَى ٱلْبَرَصِ *

Quòd ſi extenſa fuerit in veſte, aut ſtamine, aut ſubtegmine, aut in pelle, & in omni eo quod ſit ex pelle compoſitum: illa plaga eſt, lepra corrumpens, eſtque immundum; 51 *Ideò comburatur veſtis, ſive ſtamen, ſive ſubtegmen, ſive fuerit ex lana, ſive ex lino, ſive omnia inſtrumenta pellicea in quibus eſt plaga, quoniam eſt lepra pernicioſa: proptereà comburetur igni.* 52 *Quòd ſi viderit eam ſacerdos non eſſe extenſam in veſte, aut in ſtamine, aut ſubtegmine, aut omni inſtrumento pelliceo;* 53 *Præcipiat ut lavetur, & detineat illud ſeptem diebus, ſecundò.* 54 *Deinde inſpiciet illud ſacerdos poſtquam lotum eſt: & ſi non immutatus fuerit color ejus, neque extenſa fuerit, immundum eſt, & amburatur igne: eſt enim pernicies exiſtens in raſa vel in recta ipſius panni ſuperficie.* 55 *Quòd ſi viderit eam delituiſſe poſtquam lotus eſt, rumpat illam ex veſte, aut ex pelle; et ſcindat illam ex ſtamine, aut ex ſubtegmine.* 56 *Et ſi apparuerit ſuperfluitas in veſte, aut ſtamine, aut ſubtegmine, omnique inſtrumento pelliceo, ipſa eſt lepra excurrens: comburatur igne id in quo eſt plaga.* 57 *Et veſtis, vel ſtamen, vel ſubtegmen, vel quodlibet inſtrumentum pelliceum, ſi lota fuerint, abſceſſeritque ab ipſis plaga, laventur ſecundò, & mundabuntur.* 58 *Hæc eſt lex plagæ lepræ in veſte lanea, & linea, aut ſtamine, aut ſubtegmine, aut aliquo ex inſtrumentis pelliceis, ut mundetur, vel ut polluatur.* 59

CAP. XIV.

ITem allocutus eſt Deus Muſam, dicens; 1 *Hæc erit lex leproſi in tempore mundationis ejus: ut deferatur fama ejus ad ſacerdotem.* 2 *Exibitque ſacerdos extra caſtra; cúmque viderit leproſum curatum eſſe à plaga lepræ,* 3

כפר ויקרא : יד

vivos passeres duos *se purificanti* accipiet & ,sacerdos præcipiet Et

4 וְצִוָּה הַכֹּהֵן וְלָקַח לַמִּטַּהֵר שְׁתֵּי־צִפֳּרִים חַיּוֹת

præcipiet Et .hyssopum & ,vermiculi coccum & ,cedri lignum & ,mundos

5 טְהֹרוֹת וְעֵץ אֶרֶז וּשְׁנִי תוֹלַעַת וְאֵזֹב׃ וְצִוָּה

aquas super *testæ* vase in unum passerem mactabit & ,sacerdos

הַכֹּהֵן וְשָׁחַט אֶת־הַצִּפּוֹר הָאֶחָת אֶל־כְּלִי־חֶרֶשׂ עַל־מַיִם

& ,*cedri* lignum & ,eum capiet vivum Passerem .vivas

6 חַיִּים׃ אֶת־הַצִּפֹּר הַחַיָּה יִקַּח אֹתָהּ וְאֶת־עֵץ הָאֶרֶז וְאֶת־

passerem & ,ea tinget & :hyssopum & ,vermiculi coccum

שְׁנִי הַתּוֹלַעַת וְאֶת־הָאֵזֹב וְטָבַל אוֹתָם וְאֵת הַצִּפֹּר

asperget Et .viventes aquas super mactati passeris sanguine in vivum

7 הַחַיָּה בְּדַם הַצִּפֹּר הַשְּׁחֻטָה עַל הַמַּיִם הַחַיִּים׃ וְהִזָּה

dimittet & ,eū mūdabit & :vicib' septem lepra à *se mundantem* super

עַל הַמִּטַּהֵר מִן־הַצָּרַעַת שֶׁבַע פְּעָמִים וְטִהֲרוֹ וְשִׁלַּח

,sua vestiméta *se mundans* lavabit Et .agri facies super vivum passerem

8 אֶת־הַצִּפֹּר הַחַיָּה עַל־פְּנֵי הַשָּׂדֶה׃ וְכִבֶּס הַמִּטַּהֵר אֶת־בְּגָדָיו

postea &,se purificabit &,aquis in se lavabit &,suū pilū omnem radet &

וְגִלַּח אֶת־כָּל־שְׂעָרוֹ וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָהֵר וְאַחַר

septem suū tabernaculū extra *ab* habitabit & ,*castrametationē ad* ingredietur

יָבוֹא אֶל־הַמַּחֲנֶה וְיָשַׁב מִחוּץ לְאָהֳלוֹ שִׁבְעַת

,suum pilum omnem radet septimo die in erit Et .diebus

9 יָמִים׃ וְהָיָה בַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יְגַלַּח אֶת־כָּל־שְׂעָרוֹ אֶת־

omnem & ,suorum oculorū *eminentias* & ,suam barbam & ,suum caput

רֹאשׁוֹ וְאֶת־זְקָנוֹ וְאֵת גַּבֹּת עֵינָיו וְאֶת־כָּל־

suam carnem lavabit & ,sua vestimenta lavabit & :radet suum pilum

שְׂעָרוֹ יְגַלֵּחַ וְכִבֶּס אֶת־בְּגָדָיו וְרָחַץ אֶת־בְּשָׂרוֹ

,*integros* agnos duos capiet octavo die in Et.se purificabit &,aquis in

10 בַּמַּיִם וְטָהֵר׃ וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִקַּח שְׁנֵי־כְבָשִׂים תְּמִימִם

similæ decimas tres & ,*integram sui anni filiam* unam agnam &

וְכַבְשָׂה אַחַת בַּת־שְׁנָתָהּ תְּמִימָה וּשְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת

sacerdos statuet Et .olei unum *log* & ,oleo *cum confusum* *munus*

11 מִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן וְלֹג אֶחָד שָׁמֶן׃ וְהֶעֱמִיד הַכֹּהֵן

ostium *Domini faciei ad* ,ea & ,*se mundantem* virum mundans

הַמְטַהֵר אֵת הָאִישׁ הַמִּטַּהֵר וְאֹתָם לִפְנֵי יְהוָה פֶּתַח

,unum agnum sacerdos capiet Et .*conventus* tabernaculi

12 אֹהֶל מוֹעֵד׃ וְלָקַח הַכֹּהֵן אֶת־הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד

ea *motabit* & :olei sextarium & ,*delictum in* eum *faciet appropinquare* &

וְהִקְרִיב אֹתוֹ לְאָשָׁם וְאֶת־לֹג הַשָּׁמֶן וְהֵנִיף אֹתָם

quo loco in agnum mactabit Et .*Domini faciei ad motionem*

13 תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה׃ וְשָׁחַט אֶת־הַכֶּבֶשׂ בִּמְקוֹם אֲשֶׁר

quia :sanctitatis loco in *ascensionem* & ,*peccatum* mactabit

יִשְׁחַט אֶת־הַחַטָּאת וְאֶת־הָעֹלָה בִּמְקוֹם הַקֹּדֶשׁ כִּי

illud sanctitatum Sanctitas ,*sacerdoti ipsum delictum* ,*peccatum* sicut

כַּחַטָּאת הָאָשָׁם הוּא לַכֹּהֵן קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא׃

cartilagine super sacerdos *dabit* & ,*delicti* sanguine de sacerdos capiet Et

14 וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הָאָשָׁם וְנָתַן הַכֹּהֵן עַל־תְּנוּךְ

super & ,dexteræ ej' manus pollicem super & ,dexteræ *se mundantis* auris

אֹזֶן הַמִּטַּהֵר הַיְמָנִית וְעַל־בֹּהֶן יָדוֹ הַיְמָנִית וְעַל־

,olei sextario de sacerdos capiet Et .dexteri ejus pedis pollicem

15 בֹּהֶן רַגְלוֹ הַיְמָנִית׃ וְלָקַח הַכֹּהֵן מִלֹּג הַשָּׁמֶן

.sinistram sacerdotis volam super fundet &

וְיָצַק עַל־כַּף הַכֹּהֵן הַשְּׂמָאלִית׃

Versio VULG. LAT.

4 Præcipiet ei qui purificatur, ut offerat duos passeres vivos pro se, quibus vesci licitum est, & lignum cedrinum, vermiculúmque & hyssopum. 5 Et unum ex passeribus immolari jubebit in vase fictili 6 super aquas viventes. Alium autem vivum cum ligno cedrino, & cocco & hyssopo, tinget in sanguine passeris 7 immolati, Quo asperget illum, qui mundandus est, septies, ut jure purgetur: & dimittet passerem vivum, ut in 8 agrum avolet. Cúmque laverit homo vestimenta sua, radet omnes pilos corporis, & lavabitur aquâ: purificatúsque ingredietur castra, ita duntaxat ut maneat extra tabernaculum suum septem di- 9 ebus. Et die septimo radet capillos capitis, barbámq; & supercilia, ac totius corporis pilos. Et lotis rursum vesti- 10 bus & corpore, Die octavo assumet duos agnos immaculatos, & ovem anniculam absque macula, & tres decimas similæ in sacrificium, quæ conspersa sit oleo, & seorsum 11 olei sextarium. Cúmque sacerdos purificans hominem, statuerit eum, & hæc omnia coram Domino in ostio ta- 12 bernaculi testimonii, Tollet agnum, & offeret eum pro delicto, oleíque sextarium. Et oblatis ante Dominum omni- 13 bus, Immolabit agnum, ubi solet immolari hostia pro peccato, & holocaustum, id est, in loco Sancto. Sicut enim pro peccato, ita & pro delicto ad sacerdotem pertinet hostia: Sancta sanctorum est. 14 Assuménsque sacerdos de sanguine hostiæ, quæ immolata est pro delicto, ponet super extremum auriculæ dextræ ejus qui mundatur, & super pollices manûs dextræ & pe- 15 dis: Et de olei sextario mittet in manum suam sinistram,

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

4 Καὶ προστάξει ὁ ἱερεὺς, καὶ λήψονται τῷ κεκαθαρισμένῳ δύο ὀρνίθια ζῶντα καθαρὰ, καὶ ξύλον κέδρινον, καὶ κεκλωσμένον κόκκινον, καὶ ὕσσωπον. 5 Καὶ προστάξει ὁ ἱερεὺς, καὶ σφάξουσι τὸ ὀρνίθιον τὸ ἓν εἰς ἀγγεῖον ὀστράκινον ἐφ᾽ ὕδατι ζῶντι. 6 Καὶ τὸ ὀρνίθιον τὸ ζῶν λήψεται αὐτὸ, καὶ τὸ ξύλον τὸ κέδρινον, (α) καὶ τὸ κλωστὸν κόκκινον, καὶ τὸν ὕσσωπον, καὶ βάψει αὐτὰ καὶ τὸ ὀρνίθιον τὸ ζῶν εἰς τὸ αἷμα τοῦ ὀρνιθίου τοῦ σφαγέντος ἐφ᾽ ὕδατι ζῶντι. 7 Καὶ περιρρανεῖ ἐπὶ τὸν καθαρισθέντα ἀπὸ τῆς λέπρας ἑπτάκις, καὶ καθαρὸς ἔσται· καὶ ἐξαποστελεῖ τὸ ὀρνίθιον τὸ ζῶν εἰς τὸ πεδίον. 8 Καὶ πλυνεῖ ὁ καθαρισθεὶς τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ξυρηθήσεται αὐτοῦ πᾶσαν τὴν τρίχα, καὶ λούσεται ἐν ὕδατι, καὶ καθαρὸς ἔσται. καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεται εἰς τὴν παρεμβολὴν, καὶ διατρίψει ἔξω τοῦ οἴκου αὐτοῦ ἑπτὰ ἡμέρας. 9 Καὶ ἔσται τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, ξυρηθήσεται πᾶσαν τὴν τρίχα αὐτοῦ, τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ τὸν πώγωνα, καὶ τὰς (β) ὀφρῦς, καὶ πᾶσαν τὴν τρίχα αὐτοῦ ξυρηθήσεται· καὶ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια, καὶ λούσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι, καὶ καθαρὸς ἔσται. 10 Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ λήψεται δύο (γ) ἀμνοὺς ἀμώμους ἐνιαυσίους, καὶ πρόβατον (δ) ἄμωμον ἐνιαύσιον, καὶ τρία δέκατα σεμιδάλεως εἰς θυσίαν πεφυραμένης ἐν ἐλαίῳ, καὶ κοτύλην ἐλαίου μίαν. 11 Καὶ στήσει ὁ ἱερεὺς (ε) ὁ καθαρίζων, τὸν ἄνθρωπον τὸν καθαριζόμενον, καὶ ταῦτα ἔναντι κυρίου, ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. 12 Καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς τὸν ἀμνὸν τὸν ἕνα, καὶ προσάξει αὐτὸν τῆς πλημμελείας, καὶ τὴν κοτύλην τοῦ ἐλαίου, καὶ ἀφοριεῖ αὐτὰ ἀφόρισμα 13 ἔναντι κυρίου. Καὶ σφάξουσι τὸν ἀμνὸν ἐν τόπῳ, (ζ) οὗ σφάζουσι τὰ ὁλοκαυτώματα, καὶ τὰ περὶ ἁμαρτίας, ἐν τόπῳ ἁγίῳ. ἔστι γὰρ τὸ περὶ ἁμαρτίας, ὥσπερ τὸ τῆς πλημμελείας ἐστὶ 14 τῷ ἱερεῖ· ἅγια ἁγίων ἐστί. Καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ τῆς πλημμελείας, καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸν λοβὸν τοῦ ὠτὸς τοῦ καθαριζομένου τοῦ δεξιοῦ, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς χειρὸς τῆς δεξιᾶς, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ ποδὸς τοῦ δεξιοῦ. 15 Καὶ λαβὼν ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τῆς κοτύλης τοῦ ἐλαίου, ἐπιχεεῖ ἐπὶ τὴν χεῖρα τοῦ ἱερέως τὴν ἀριστεράν.

4 Et præcipiet sacerdos, & sument ei qui mundatus est, (a) duas aviculas viventes mundas, & lignum cedrinum, & coccum tortum, & hyssopum. 5 Et præcipiet sacerdos, & jugulabunt aviculam unam in vase testaceo super aquam viventem. 6 Et aviculam viventem sumet illam, & lignum cedrinum, & coccum tortum, & hyssopum: & tinget ea, & aviculam viventem in sanguine aviculæ jugulatæ super aquam viventem. 7 Et asperget super mundatum à lepra septies, & mundus erit: & emittet aviculam viventem in campum. 8 Et lavabit mundatus vestimenta sua, & radetur omnem pilum suum, & lavabitur in aqua; & mundus erit. Et post hæc ingredietur in castra, & manebit extra domum suam septem dies. 9 Et erit die septimo, radetur omnem pilum suum, caput suum, & barbam, & supercilia, & omnem pilum suum radetur: & lavabit vestimenta, & lavabitur corpus ejus aquâ; & mundus erit. 10 Et die octavo sumet duos agnos sine macula anniculos, et ovem sine macula anniculam, et tres decimas similæ in sacrificium conspersæ in oleo, et (b) cotylam olei unam. 11 Et sistet sacerdos mundans, hominem qui mundatur, et hæc ante Dominum, ad ostium tabernaculi testimonii. 12 Et sumet sacerdos agnum unum, et offeret eum qui delicti, et cotylam olei: et separabit ea separationem ante Dominum. 13 Et jugulabunt agnum in loco, in quo jugulant holocaustomata, et ea quæ pro peccato, in loco sancto. Est enim illud pro peccato, sicut illud delicti est sacerdoti: Sancta sanctorum sunt. 14 Et sumet sacerdos de sanguine ejus qui delicti, et imponet sacerdos super pennam auris dexteræ ejus, qui mundatur, et super summitatem manûs dextræ, et super summitatem pedis dextri. 15 Et sumens sacerdos de cotyla olei, effundet super manum sacerdotis sinistram.

MS.A. (α) καὶ τὸ κεκλωσμένον κόκκινον, (β) ὀφρύας, (γ) ἀμνοὺς ἐνιαυσίους ἀμώμους, καὶ (δ) ἐνιαύσιον ἄμωμον, (ε) καθαρίζων (ζ) οὗ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA

4 * ܢܦܩܘܕ ܟܗܢܐ. ܘܢܝܬܘܢ ܠܗܘ ܕܡܬܕܟܐ. ܬܪܬܝܢ ܨܦܪ̈ܝܢ ܚ̈ܝܬܐ. ܕ̈ܟܝܬܐ. ܘܩܝܣܐ ܕܐܪܙܐ.
5 ܘܙܚܘܪܝܬܐ ܕܨܒܥܐ. ܘܙܘܦܐ. * ܘܢܦܩܘܕ ܟܗܢܐ. ܘܢܟܣܘܢ ܨܦܪܐ ܚܕܐ ܒܡܐܢܐ ܕܦܚܪܐ ܥܠ
6 ܡܒܘܥܐ ܕܡ̈ܝܐ. * ܘܢܣܒ ܨܦܪܐ ܗܝ ܚܝܬܐ. ܘܩܝܣܐ ܕܐܪܙܐ. ܘܙܚܘܪܝܬܐ ܕܨܒܥܐ ܘܙܘܦܐ.
ܘܢܨܒܘܥ ܐܢܝܢ ܘܠܨܦܪܐ ܚܝܬܐ. ܒܕܡܐ ܕܨܦܪܐ ܕܐܬܢܟܣܬ ܥܠ ܡ̈ܝܐ ܕܡܒܘܥܐ.
7 * ܘܢܪܣ ܥܠ ܗܘ ܕܡܬܕܟܐ ܡܢ ܓܪܒܐ. ܫܒܥ ܙܒܢ̈ܝܢ. ܘܢܬܕܟܐ. ܘܢܫܕܪܝܗ ܠܨܦܪܐ ܚܝܬܐ
8 ܠܐܦ̈ܝ ܚܩܠܐ. * ܘܢܚܠܠ ܡ̈ܐܢܘܗܝ ܗܘ ܕܡܬܕܟܐ. ܘܢܓܪܘܥ ܟܠܗ ܣܥܪܗ. ܘܢܣܚܐ ܒܡ̈ܝܐ.
ܘܢܬܕܟܐ. ܘܡܢ ܒܬܪܟܢ ܢܥܘܠ ܠܡܫܪܝܬܐ. ܘܢܬܒ ܠܒܪ ܡܢ ܡܫܟܢܗ. ܫܒܥܐ ܝܘܡ̈ܝܢ.
9 * ܘܒܝܘܡܐ ܕܫܒܥܐ ܢܓܪܘܥ ܟܠܗ ܣܥܪܗ. ܪܫܗ ܘܕܩܢܗ ܘܓܒ̈ܝܢܘܗܝ. ܘܟܠܗ ܣܥܪܗ
10 ܢܓܪܘܥ. ܘܢܚܠܠ ܡ̈ܐܢܘܗܝ. ܘܢܣܚܐ ܒܣܪܗ ܒܡ̈ܝܐ. ܘܢܬܕܟܐ. * ܘܒܝܘܡܐ ܕܬܡܢܝܐ
ܢܣܒ ܬܪܝܢ ܐܡܪ̈ܝܢ ܕܠܝܬ ܒܗܘܢ ܡܘܡܐ. ܘܐܡܪܬܐ ܚܕܐ ܒܪܬ ܫܢܬܗ ܕܠܝܬ ܒܗ ܡܘܡܐ.
11 ܘܬܠܬܐ ܥܣܘܪ̈ܝܢ ܕܣܡܝܕܐ ܕܦܝܠܐ ܒܡܫܚܐ. ܘܡܢܩܝܬܐ ܕܡܫܚܐ. * ܘܢܩܝܡܝܘܗܝ
ܟܗܢܐ ܕܡܕܟܐ. ܠܓܒܪܐ ܕܡܬܕܟܐ. ܘܠܗܘܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܒܬܪܥܐ ܕܡܫܟܢ ܙܒܢܐ.
12 * ܘܢܣܒ ܟܗܢܐ ܐܡܪܐ ܚܕ. ܘܢܩܪܒܝܘܗܝ ܚܠܦ ܣܟܠܘܬܐ. ܘܡܢܩܝܬܐ ܕܡܫܚܐ.
13 ܘܢܦܪܫ ܐܢܘܢ ܟܗܢܐ ܦܘܪܫܢܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. * ܘܢܟܣܘܢܝܗܝ ܠܐܡܪܐ ܒܐܬܪܐ ܕܢܟܣܝܢ ܚܛܗܐ.
ܘܝܩܕܐ ܕܫܠܡܐ. ܒܐܬܪܐ ܩܕܝܫܐ. ܡܛܠ ܕܗܘ ܕܚܠܦ ܚܛܗܐ. ܩܘܪܒܢܐ ܗܘ ܕܟܗܢܐ. ܘܩܘܕܫ
14 ܩܘܕ̈ܫܝܢ ܗܘ. * ܘܢܣܒ ܟܗܢܐ ܡܢ ܕܡܐ ܕܚܛܗܐ. ܘܢܪܣ ܟܗܢܐ ܥܠ ܓܦܐ ܕܐܕܢܗ ܕܝܡܝܢܐ
15 ܕܗܘ ܕܡܬܕܟܐ: ܘܥܠ ܐܨܒܥܐ ܕܐܝܕܗ ܕܝܡܝܢܐ: ܘܥܠ ܐܨܒܥܐ ܕܪܓܠܗ ܕܝܡܝܢܐ. * ܘܢܣܒ ܟܗܢܐ
ܡܢܩܝܬܐ ܚܕܐ ܕܡܫܚܐ. ܘܢܫܘܕ ܥܠ ܐܝܕܗ ܕܣܡܠܐ ܕܟܗܢܐ.

4 Præcipiet sacerdos, afferéntque pro eo qui mundand' est duas aviculas vivas, mundas, & lignum cedrinum, & tincturā coccineam, atq; hyssopum. 5 Præcipiet etiam sacerdos mactabúntq; aviculam unam in vase testaceo super fontem aquarum. 6 Deinde capiet álteram aviculam illam vivam, & lignum cedrinum, & tincturam coccineam, atq; hyssopum: intingétq; tam hæc quàm aviculam vivam sanguine aviculæ quæ immolata est super aquas fontis. 7 Spargétq; super illum qui mundandus est à lepra, septem vicib', ac mundabitur: & avolare faciet aviculā vivam versùs campum. 8 Et lavabit vestiméta sua is qui mūdand' est, & tondebit cunctos pilos suos, & abluet se aquâ, atq; mundabitur: ac postea ingredietur in castra, & manebit extra tabernaculū suum septem diebus. 9 Et in die septimo radet omnes pilos suos, caput suum, & barbam suam, & supercilia sua: omnes deniq; pilos suos radet, lavabitq; vestimenta sua, abluétq; carnem suam aquâ, & emundabitur. 10 Et in die octavo accipiet duos agnos in quibus nulla sit macula, & agnam unam anniculam in qua nulla sit macula, & tres decimas similaginis subactæ oleo, & libatorium olei. 11 Constituet autem sacerdos purificans tam hominem illum qui purificandus est quàm ista coram Dño in ostio tabernaculi temporis. 12 Et accipiet sacerdos agnum unum, offeretq; eum pro peccato, & libatorium olei, separabitq; ea sacerdos separationem coram Dño. 13 Et immolabit agnum in loco in quo immolatur peccatum & holocaustum pacificum, in loco *scilicet* sacro: ille enim qui pro peccato est, munus est sacerdotis & sacro-sanctus. 14 Tolletque sacerdos de sanguine peccati, spargetq; sacerdos super auriculā auris dexteræ ejus qui purificand' est, & super pollicem manûs ejus dexteræ, & super pollicem pedis ejus dexteri. 15 Deinde tollet sacerdos libatorium unum olei fundetque super manum sinistram sacerdotis.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

4 ויפקיד כהנא ויסב למדכי תרתין צפרין חיין דכין ואעא דארזא וצבע זהורי ואזובא: 5 ויפקיד כהנא ויכוס ית צפרא חדא למאן דחסף על מי מבוע: 6 ית ציפרא חיתא יסב יתה וית אעא דארזא וית צבע זהורי וית אזובא ויטבול יתהון וית ציפרא חיתא בדמא דצפרא דנכיסתא על מי מבוע: 7 וידי על דמדכי מן סגירותא שבע זמנין וידכיניה וישלח ית צפרא חיתא על אפי חקלא: 8 ויצבע דמדכי ית לבושוהי ויגלח ית כל שעריה ויסחי במיא וידכי ובתר כן יעול למשריתא ויתיב מברא למשכניה שבעא יומין: 9 ויהי ביומא שביעאה יגלח ית כל שעריה ית רישיה וית דקניה וית גביני עינוהי וית כל שעריה יגלח ויצבע ית לבושוהי ויסחי ית בסריה במיא וידכי: 10 וביומא תמינאה יסב תרין אמרין שלמין ואמרתא חדא בת שתה שלמתא ותלתא עסרונין סולתא מנחתא דפילא במשח ולוגא חד דמשחא: 11 ויקים כהנא דמדכי ית גברא דמדכי ויתהון קדם יי בתרע משכן זמנא: 12 ויסב כהנא ית אמרא חד ויקריב יתיה לאשמא וית לוגא דמשחא וירים יתהון ארמא קדם יי: 13 ויכוס ית אמרא באתר די יכוס ית חטאתא וית עלתא באתר קדיש ארי כחטאתא אשמא הוא לכהנא קודש קודשין הוא: 14 ויסב כהנא מדמא דאשמא ויתן כהנא על רום אודנא דמדכי דימינא ועל אליון ידיה דימינא ועל אליון רגליה דימינא: 15 ויסב כהנא מלוגא דמשחא ויריק על ידא דכהנא דסמלא:

Targum ONKELOS.

4 Præcipiet sacerdos, ut tollant ei qui mundand' est, duos passeres vivos, mundos: & lignū cedri, & coccinū, & hyssopū. 5 Præcipietq; sacerdos, ut immolent passerē unū, in vase fictili 6 super aquas fontis. Passerem autē vivum tollet, & lignum cedrinum, & coccinum, et hyssopū: & tinget ea & passerē vivum in sanguine passeris im- 7 molati, super aquas fontis. Et asperget septies super illū qui mundand' est à leprâ: & mundabit eum; & dimittet passerē 8 vivum super faciē agri. Lavabitq; ille qui mundand' est vestiméta sua, & tondebit omnes pilos suos, & lavabitur aquâ, & sic mundabitur; & postea ingredietur in castra: & manebit extra tabernaculum suū se- 9 ptem diebus. Eritq; in die septimo, tondebit omnes capillos capitis sui, & barbæ suæ, & palpebras oculorum ejus; omnésq; pilos suos tondebit: et lavabit vestimenta sua, lavabitq; carnem suā aquis, & sic 10 mundabitur. In die autē octavo sumet duos agnos integros, & agnam unam anniculā integram: & tres decimas similæ in mun', quæ cōspersa sit oleo; 11 & sextarium unum olei. Et statuet sacerdos qui emundat, virum qui mundandus est & ea, corā Domino, in ostio taber- 12 naculi fœderis. Et tollet sacerdos agnum unum, & offeret illum pro delicto, & olei sextarium: & elevabit ea elevatio- 13 ne corā Dño. Immolabitq; agnū, in loco in quo immolatur hostia pro peccato & holocaustum, in loco sancto: quia sicut pro peccato, ita est pro delicto, ad sacerdotē pertinet; 14 sanctum sanctorum est. Tollétq; sacerdos de sanguine hostiæ pro delicto: et ponet sacerdos super extremum auriculæ dextræ ej' qui mundatur, et super pollicē manus ejus dextræ, & super pollicem pedis ejus 15 dextri. Tollétq; sacerdos de sextario olei: & fundet super manum sacerdotis sinistram.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

4 * ࠅࠑࠅࠄ·ࠄࠊࠄࠍ·ࠅࠋࠒࠇ·ࠋࠌࠈࠄࠓ·ࠔࠕࠉ·ࠑࠐࠓࠉࠌ·ࠇࠉࠅࠕ·ࠈࠄࠓࠅࠕ·ࠅࠏࠑ·ࠀࠓࠆ·ࠅࠔࠍࠉ·ࠕࠅࠋࠏࠕ·ࠅࠀࠆࠅࠁ:
5 * ࠅࠑࠅࠄ·ࠄࠊࠄࠍ·ࠅࠔࠇࠈ·ࠀࠕ·ࠄࠑࠐࠅࠓ·ࠄࠀࠇࠕ·ࠀࠋ·ࠊࠋࠉ·ࠇࠓࠔ·ࠏࠋ·ࠌࠉࠌ·ࠇࠉࠉࠌ:
6 * ࠅࠀࠕ·ࠄࠑࠐࠅࠓ·ࠄࠇࠉࠄ·ࠉࠒࠇ·ࠀࠕࠄ·ࠅࠀࠕ·ࠏࠑ·ࠄࠀࠓࠆ·ࠅࠀࠕ·ࠔࠍࠉ·ࠄࠕࠅࠋࠏࠕ·ࠅࠀࠕ·ࠄࠀࠆࠅࠁ·ࠅࠈࠁࠋ·ࠀࠕࠌ·ࠅࠀࠕ·ࠄࠑࠐࠅࠓ·ࠄࠇࠉࠄ·ࠁࠃࠌ·ࠄࠑࠐࠅࠓ·ࠄࠔࠇࠅࠈࠄ·ࠏࠋ·ࠄࠌࠉࠌ·ࠄࠇࠉࠉࠌ:
7 ࠅࠄࠆࠄ·ࠏࠋ·ࠄࠌࠈࠄࠓ·ࠌࠍ·ࠄࠑࠓࠏࠕ·ࠔࠁࠏ·ࠐࠏࠌࠉࠌ·ࠅࠈࠄࠓࠅ·ࠅࠔࠋࠇ·ࠀࠕ·ࠄࠑࠐࠅࠓ·ࠄࠇࠉࠄ·ࠏࠋ·ࠐࠍࠉ·ࠄࠔࠃࠄ:
8 * ࠅࠊࠁࠎ·ࠄࠌࠈࠄࠓ·ࠀࠕ·ࠁࠂࠃࠉࠅ·ࠅࠂࠋࠇ·ࠀࠕ·ࠊࠋ·ࠔࠏࠓࠅ·ࠅࠓࠇࠑ·ࠁࠌࠉࠌ·ࠅࠈࠄࠓ·ࠅࠀࠇࠓ·ࠉࠁࠅࠀ·ࠀࠋ·ࠄࠌࠇࠍࠄ·ࠅࠉࠔࠁ·ࠌࠇࠅࠑ·ࠋࠀࠄࠋࠅ·ࠔࠁࠏࠕ·ࠉࠌࠉࠌ:
9 * ࠅࠄࠉࠄ·ࠁࠉࠅࠌ·ࠄࠔࠁࠉࠏࠉ·ࠉࠂࠋࠇ·ࠀࠕ·ࠊࠋ·ࠔࠏࠓࠅ·ࠀࠕ·ࠓࠀࠔࠅ·ࠅࠀࠕ·ࠆࠒࠍࠅ·ࠅࠀࠕ·ࠂࠁࠕ·ࠏࠉࠍࠉࠅ·ࠅࠀࠕ·ࠊࠋ·ࠔࠏࠓࠅ·ࠉࠂࠋࠇ·ࠅࠊࠁࠎ·ࠀࠕ·ࠁࠂࠃࠉࠅ·ࠅࠓࠇࠑ·ࠀࠕ·ࠁࠔࠓࠅ·ࠁࠌࠉࠌ·ࠅࠈࠄࠓ:
10 ** ࠅࠁࠉࠅࠌ·ࠄࠔࠌࠉࠍࠉ·ࠉࠒࠇ·ࠔࠍࠉ·ࠊࠁࠔࠉࠌ·ࠕࠌࠉࠌࠉࠌ·ࠅࠊࠁࠔࠄ·ࠀࠇࠕ·ࠁࠕ·ࠔࠍࠕࠄ·ࠕࠌࠉࠌࠄ·ࠅࠔࠋࠔࠄ·ࠏࠔࠓࠍࠉࠌ·ࠎࠋࠕ·ࠌࠍࠇࠄ·ࠁࠋࠅࠋࠄ·ࠁࠔࠌࠍ·ࠅࠋࠂ·ࠀࠇࠃ·ࠔࠌࠍ:
11 * ࠅࠄࠏࠌࠉࠃ·ࠄࠊࠄࠍ·ࠄࠌࠈࠄࠓ·ࠀࠕ·ࠄࠀࠉࠔ·ࠄࠌࠈࠄࠓ·ࠅࠀࠕࠌ·ࠋࠐࠍࠉ·ࠉࠄࠅࠄ·ࠐࠕࠇ·ࠀࠄࠋ·ࠌࠅࠏࠃ:
12 * ࠅࠋࠒࠇ·ࠄࠊࠄࠍ·ࠀࠕ·ࠄࠊࠁࠔ·ࠄࠀࠇࠃ·ࠅࠄࠒࠓࠉࠁ·ࠀࠕࠅ·ࠋࠀࠔࠌ·ࠅࠀࠕ·ࠋࠂ·ࠄࠔࠌࠍ·ࠅࠄࠍࠉࠐ·ࠀࠕࠌ·ࠕࠍࠅࠐࠄ·ࠋࠐࠍࠉ·ࠉࠄࠅࠄ:
13 * ࠅࠔࠇࠈ·ࠀࠕ·ࠄࠊࠁࠔ·ࠁࠌࠒࠅࠌ·ࠀࠔࠓ·ࠉࠔࠇࠈ·ࠀࠕ·ࠄࠇࠈࠀࠕ·ࠅࠀࠕ·ࠄࠏࠋࠄ·ࠁࠌࠒࠅࠌ·ࠄࠒࠃࠔ·ࠊࠉ·ࠊࠇࠈࠀࠕ·ࠄࠀࠔࠌ·ࠄࠅࠀ·ࠋࠊࠄࠍ·ࠒࠃࠔ·ࠒࠃࠔࠉࠌ·ࠄࠅࠀ:
14 ** ࠅࠋࠒࠇ·ࠄࠊࠄࠍ·ࠌࠃࠌ·ࠄࠀࠔࠌ·ࠅࠍࠕࠍ·ࠄࠊࠄࠍ·ࠏࠋ·ࠕࠍࠅࠊ·ࠀࠆࠍ·ࠄࠌࠈࠄࠓ·ࠄࠉࠌࠍࠉࠕ·ࠅࠏࠋ·ࠁࠄࠍ·ࠉࠃࠅ·ࠄࠉࠌࠍࠉࠕ·ࠅࠏࠋ·ࠁࠄࠍ·ࠓࠂࠋࠅ·ࠄࠉࠌࠍࠉࠕ:
15 * ࠅࠋࠒࠇ·ࠄࠊࠄࠍ·ࠌࠋࠂ·ࠄࠔࠌࠍ·ࠅࠉࠑࠒ·ࠏࠋ·ࠊࠐ·ࠄࠊࠄࠍ·ࠄࠔࠌࠀࠋࠉࠕ:

VER. SAM.

TEXT. ET VER. SAM.
Translatio Latina.

4 Tum præcipiet sacerdos ut accipiant pro mundando duos passeres vivos mundos, & lignum cedrinum, et dibaphū coccineum, et hyssopum. 5 Præcipietq; sacerdos ut mactent passerē unum in vase testaceo 6 ad aquas viventes. Sed passerem vivum accipiet, lignumque cedrinum, & dibaphum coccineum, et hyssopum; et tinget ea, et passerem vivum, in sanguine passeris mactati su- 7 per aquas viventes. Et asperget super mundandū à lepra septies, & mundabit eum; postea dimittet passerem vi- 8 vum in faciem campi. Lavabitque is qui mundat se vestimenta sua, et radet omnem pilum suum; se autem lavabit in aquis, & mundus erit: postea verò ingredietur in castra, et habitabit extra tentorium suum septem diebus. 9 Die autem septimo radetur omnis pilus ejus, caput ejus, barba ejus, & supercilia oculorum ejus, omnisque pilus ejus radetur: lavabitq; vestimenta sua, lavabit quoq; carnem suā in aquis, et erit mun- 10 dus. Die verò octavo accipiet duos agnos (a) immaculatos anniculos, et agnam unam anniculam (b) immaculatam, tresque decimas similæ oblationem conspersam oleo, & 11 sextarium unum olei. Et sistet sacerdos mundans hominem mundandum, & ista coram Domino ad ostium tabernacu- 12 li testimonii. Deinde accipiet sacerdos agnum unum, offerétque eum in delictum, & sextarium olei, & ventilabit ea ventilatione corā Domino. 13 Mactabit autem agnum in loco in quo mactant sacrificium pro peccato, & holocaustum, in loco sancto: nam sicut sacrificium pro peccato, ita & pro delicto ad sacerdotem pertinet, sanctitas sanctitatū 14 est. Accipiet quoque sacerdos de sanguine delicti quem ponet super lobum auris dextræ ejus qui mundatur, & super pollicē manûs ejus dexteræ, & super pollicem pedis ejus 15 dexteri. Accipiet etiam sacerdos de sextario olei, & effundet super volam sacerdotis sinistram.

VER. SAM. (a) integros, (b) integram,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 * أمر ما يجب فيه* فيأمر الإمام بأن يوجد للمتطهر عصفوران طاهران* وعود أرز* وحرير قرمز*
5 وصعتر* ثم يأمر الإمام بأن يذبح أحدهما في إناء خزف على ماء نبع * وليأخذ العصفور الحي *
6 وعود الأرز* والحرير القرمز* والصعتر* ويغمس ذلك مع العصفور الحي في دم العصفور المذبوح
7 على الماء الذي من نبع * وينضح على المتطهر من البرص من ذلك سبع مرات * ويطهره
8 ويطلق العصفور الحي على وجه الصحراء * ثم يغسل المتطهر ثيابه * ويحلق جميع شعره
ويرحض بالماء ويطهر وبعد ذلك يدخل إلى العسكر ويقيم في خارج منزله سبعة أيام * فإذا كان
9 أيضا في اليوم السابع يحلق جميع شعر رأسه ولحيته وحواجب عينيه مع سائر شعره ويغسل
10 ثيابه ويرحض بدنه بالماء ويطهر * وفي اليوم الثامن يقدم حملين صحيحين وحملة ابنة سنتها
11 صحيحة* وثلاثة أعشار سميد هدية ملتوتة بدهن* وقارورة دهن* ويقيم الإمام الرجل
12 المتطهر وإياهما بين يدي الله عند باب خباء المحضر* وليأخذ الإمام أحد الخروفين ليقربه عن
13 الإثم* وقارورة الدهن* ويحركهما تحريكا بين يدي الله* ثم يذبحه في الموضع الذي يذبح
الذكاة والصعدة في موضع القدس* لأن قربان الإثم هو كالذكاة للإمام من خواص الأقداس*
14 * ثم يأخذ من دمه شيئا ويجعل على شحمة أذن المتطهر اليمنى* وعلى إبهام يده اليمنى*
15 وإبهام رجله اليمنى* ويأخذ الإمام من قارورة الدهن ما يصبه على كفه اليسرى*

4 Præcipiet quod conveniet circa illum. Mandabit ergò sacerdos ut accipiantur ei qui mundandus est, duo passeres mundi, & lignum cedri, et sericum coccineum, et 5 hyssopus. Deinde præcipiet sacerdos ut juguletur alter eorū in vase fictili super 6 aquam fontis. Et accipiat passerē vivum, & lignum cedrinum, et sericum coccineū, et hyssopum; et intingat ea simul cum passere vivo in sanguine passeris jugulati su- 7 per aquam quæ est de fonte. Et spargat super mundandum à lepra ex ipso septem vicibus, & mundet eum, & dimittat pas- 8 serē vivum super faciem campi. Posteà lavabit is qui mundatur, vestes suas, & radet omnes pilos suos, & lavabit sese aquâ, et mundabitur: & posthæc ingredietur in castra, et manebit extra habitaculū 9 suum septem dies. Cumq; fuerit etiam in die septimo, radet omnes pilos capitis sui, et barbā suam, et supercilia oculorū suorum, cum reliquis pilis suis, et lavabit vestes suas, et lavabit corpus suum aquâ, & 10 mundabitur. Et in die octavo offeret duos agnos integros, et ovem filiā anni sui integram, et tres decimas ex simila donum 11 subactū oleo, et alabastrum olei. Sistetq; sacerdos virum mundandum & illa, corā Deo apud ostium tabernaculi præsentiæ. 12 Et accipiet sacerdos alterum è duobus agnis, ut offerat illū pro delicto, & alabastrum olei, et agitabit utrumq; agitatione 13 coram Deo. Deinde mactabit eum in loco in quo mactat expiationem & holocaustum, in loco sanctuarii: quia sacrificium delicti pertinet sicut expiatio ad sacer- 14 dotem, ex præcipuis sacrorum. Posteà accipiet ex sanguine illius aliquantulum, et ponet illum super auriculam auris dextræ ejus qui mundatur, et super pollicem manûs ejus dextræ, & pollicem pedis ejus 15 dextri. Et accipiet sacerdos de alabastro olei id quod infundet super volā suā levā.

ספר ויקרא : יד

sui volā super quod oleo ex dexterum suum digitum sacerdos tinget Et
16 וטבל הכהן את־אצבעו הימנית מן־השמן אשר על־כפו
facies ad vicibus septem suo digito in oleo de sparget & :sinistram
השמאלית והזה מן־השמן באצבעו שבע פעמים לפני
super sacerdos *dabit*,ejus volam super quod olei residuo de Et. *Domini*
17 יהוה׃ ומיתר השמן אשר על־כפו יתן הכהן על־
,dexteræ ejus manus pollicē super & ,dexteræ *se mundantis* auris cartilaginē
תנוך אזן המטהר הימנית ועל־בהן ידו הימנית
,oleo *in* residuum Et. *delicti* sanguinē super;dexteri ej' pedis pollicē super &
18 ועל־בהן רגלו הימנית על דם האשם׃ והנותר בשמן
eā super expiabitq; *se mundātis* caput super *dabit*,sacerdotis volā super quod
אשר על־כף הכהן יתן על־ראש המטהר וכפר עליו
expiabitq; ,*peccatum* sacerdos Facietq; .*Domini facies ad* sacerdos
19 הכהן לפני יהוה׃ ועשה הכהן את־החטאת וכפר על־
.*ascensionem* mactabit postea & ;sua immunditia ab *se mundantem*
המטהר מטמאתו ואחר ישחט את־העלה׃
expiabit &,altari in munus & ,*ascensionem* sacerdos *faciet ascēdere* Et
20 והעלה הכהן את־העלה ואת־המנחה המזבחה וכפר
ejus manus non &,*ipse tenuis* si Et .erit mundus & ,sacerdos eum *super*
21 עליו הכהן וטהר׃ ואם־דל הוא ואין ידו
,eū *super* expiādū ad elevationē in *culpatoriū* unum agnū accipiet & ,*attingens*
משגת ולקח כבש אחד אשם לתנופה לכפר עליו
.olei sextarium & ,*munus in* oleo cum *confusam* unam similæ decimam &
ועשרון סלת אחד בלול בשמן למנחה ולג שמן׃
,ejus manus *attinget* quos columbæ filios duos vel ,turtures duos Et
22 ושתי תרים או שני בני יונה אשר תשיג ידו
die in ea Adducetque .*ascensio* unus & ,*peccatum* unus erit &
23 והיה אחד חטאת והאחד עלה׃ והביא אתם ביום
conventus tabernaculi ostium ad ,sacerdotem ad suæ purificationi octavo
השמיני לטהרתו אל־הכהן אל־פתח אהל מועד
sextarium & ,*delicti* agnum sacerdos capiet Et .*Domini facies ad*
24 לפני יהוה׃ ולקח הכהן את־כבש האשם ואת־לג
.*Domini facies ad motationem* sacerdos ea *motabit* & :olei
השמן והניף אתם הכהן תנופה לפני יהוה׃
delicti sanguine de sacerdos capiet & ,*delicti* agnum jugulabit Et
25 ושחט את־כבש האשם ולקח הכהן מדם האשם
pollicem super & ,dexteræ *se mundantis* auris cartilaginem super *dabitque*
ונתן על־תנוך אזן־המטהר הימנית ועל־בהן
de Et .dexteri ejus pedis pollicem super & ,dexteræ ejus manus
26 ידו הימנית ועל־בהן רגלו הימנית׃ ומן־
.sinistram sacerdotis volam super sacerdos fundet oleo
השמן יצק הכהן על־כף הכהן השמאלית׃
super quod oleo de dextero suo digito in sacerdos Spargetque
27 והזה הכהן באצבעו הימנית מן השמן אשר על־
dabit Et .*Domini facies ad* vicibus septem ,sinistram suam volam
28 כפו השמאלית שבע פעמים לפני יהוה׃ ונתן
cartilaginem super suam volam super quod oleo de sacerdos
הכהן מן־השמן אשר על־כפו על־תנוך
super & ,dexteræ ej' man' pollicem super & ,dexteræ *se mundantis* auris
אזן המטהר הימנית ועל־בהן ידו הימנית ועל־
.*delicti* sanguinis loco super ,dexteri ejus pedis pollicem
בהן רגלו הימנית על־מקום דם האשם׃

Verſio VULG. LAT.

16 Tingétque digitum dextrum in eo, & adſperget coram 17 Domino ſepties. Quod autem reliquum eſt olei in læva manu, fundet ſuper extremum auriculæ dextræ ejus qui mundatur, & ſuper pollices manûs ac pedis dextri, & ſuper ſanguinem qui effuſus eſt pro de18licto, Et ſuper caput e19jus. Rogabítque pro eo coram Domino, & faciet ſacrificiũ pro peccato. Tunc 20 immolabit holocauſtum, Et ponet illud in altari cum libamentis ſuis, & homo 21 ritè mundabitur. Quòd ſi pauper eſt, & non poteſt manus ejus invenire quæ dicta ſunt, pro delicto aſſumet agnum ad oblationem, ut roget pro eo ſacerdos, decimámque partem ſimilæ conſperſæ oleo in ſacrificium, & olei ſex22tarium, Duóſque turtures ſive duos pullos columbæ, quorum unus ſit pro peccato, & alter in holocau23ſtum. Offerétque ea die octavo purificationis ſuæ ſacerdoti, ad oſtium tabernaculi teſtimonii coram Do24mino. Qui ſuſcipiens agnum pro delicto & ſextarium olei, levabit ſimul. 25 Immolatóque agno, de ſanguine ejus ponet ſuper extremum auriculæ dextræ illius qui mundatur, & ſuper pollices manûs ac pe26dis dextri: Olei verò partem mittet in manum ſuam 27 ſiniſtram, In quo tingens digitum dextræ manûs adſperget ſepties coram Dño. 28 Tangétque extremũ dextræ auriculæ illius qui mundatur, & pollices manûs ac pedis dextri, in loco ſanguinis qui effuſus eſt pro delicto.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

16 Καὶ βάψει τὸν δάκτυλον τὸν δεξιὸν ἀπὸ τοῦ ἐλαίου τοῦ ὄντος ἐπὶ τῆς (η) χειρὸς αὐτοῦ τῆς ἀριστερᾶς· καὶ ῥανεῖ (θ) τῷ δακτύλῳ ἑπτάκις 17 ἔναντι κυρίου. Τὸ δὲ καταλειφθὲν ἔλαιον (ι) τὸ ὂν ἐν τῇ χειρὶ, ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸν λοβὸν τοῦ ὠτὸς τοῦ καθαριζομένου τοῦ δεξιοῦ, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς χειρὸς τῆς δεξιᾶς, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ ποδὸς τοῦ δεξιοῦ, ἐπὶ τὸν τόπον τοῦ 18 αἵματος τοῦ τῆς πλημμελείας. Τὸ δὲ καταλειφθὲν ἔλαιον τὸ ἐπὶ τῆς χειρὸς τοῦ ἱερέως, ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ καθαρισθέν19τος. Καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς ἔναντι κυρίου· καὶ ποιήσει ὁ ἱερεὺς τὸ περὶ τῆς ἁμαρτίας, καὶ ἐξιλάσεται ὁ ἱερεὺς (κ) περὶ τοῦ καθαριζομένου ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ· καὶ μετὰ 20 τοῦτο σφάξει ὁ ἱερεὺς τὸ ὁλοκαύτωμα. Καὶ (λ) ἀνοίσει ὁ ἱερεὺς τὸ ὁλοκαύτωμα, καὶ τὴν θυσίαν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἔναντι κυρίου· καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς, καὶ καθαρι21σθήσεται. Ἐὰν δὲ πένηται, καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ μὴ εὑρίσκῃ, λήψεται ἀμνὸν ἕνα εἰς ὃ ἐπλημμέλησεν εἰς ἀφαίρεμα, ὥστε ἐξιλάσασθαι περὶ αὐτοῦ, καὶ δέκατον σεμιδάλεως πεφυραμένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν, καὶ κοτύλην ἐλαίου 22 (μ) μίαν, Καὶ δύο τρυγόνας, ἢ δύο (ν) νοσσοὺς περιστερῶν, ὅσα εὗρεν ἡ χεὶρ αὐτοῦ, καὶ ἔσται ἡ μία περὶ ἁμαρτίας, καὶ ἡ μία εἰς ὁλοκαύτωμα. 23 Καὶ προσοίσει αὐτὰ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, εἰς τὸ καθαρίσαι αὐτὸν, πρὸς τὸν ἱερέα, ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἔναντι 24 κυρίου. Καὶ λαβὼν ὁ ἱερεὺς τὸν ἀμνὸν τῆς πλημμελείας, καὶ τὴν κοτύλην τοῦ ἐλαίου, ἐπιθήσει αὐτὰ ἐπίθεμα ἔναντι κυρίου. 25 Καὶ σφάξει τὸν (ξ) ἀμνὸν τὸν τῆς πλημμελείας, καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ τῆς πλημμελείας, καὶ ἐπιθήσει ἐπὶ τὸν λοβὸν τοῦ (ο) ὠτὸς τοῦ καθαριζομένου τοῦ δεξιοῦ, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς χειρὸς τῆς δεξιᾶς, καὶ ἐπὶ τὸ 26 ἄκρον τοῦ ποδὸς τοῦ δεξιοῦ. Καὶ ἀπὸ τοῦ ἐλαίου ἐπιχεεῖ ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὴν χεῖρα τοῦ ἱε27ρέως τὴν ἀριστεράν. Καὶ ῥανεῖ ὁ ἱερεὺς τῷ δακτύλῳ τῷ δεξιῷ ἀπὸ τοῦ ἐλαίου τοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ τῇ ἀριστερᾷ ἑπτάκις ἔναντι 28 κυρίου. Καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ ἐλαίου τοῦ ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ἐπὶ τὸν λοβὸν τοῦ ὠτὸς τοῦ καθαριζομένου τοῦ δεξιοῦ, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς χειρὸς αὐτοῦ τῆς δεξιᾶς, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ ποδὸς αὐτοῦ τοῦ δεξιοῦ, ἐπὶ τὸν τόπον τοῦ αἵματος τοῦ τῆς πλημμελείας.

16 *Et tinget digitum dextrum de oleo,quod eſt ſuper manum ſuam ſiniſtram: & ſparget digito ſepties ante Dominum.* 17 *Reſiduum autem oleum, quod eſt in manu, imponet ſacerdos ſuper pennam auris dextræ ejus,qui mundatur, & ſuper ſummitatem manûs dextræ,& ſuper ſummitatem pedis dextri, ſuper locum ſanguinis,ejus qui delicti.* 18 *Reſiduum autem oleum,quod in manu ſacerdotis, imponet ſacerdos ſuper caput ejus qui mundatus eſt.* 19 *Et exorabit pro eo ſacerdos ante Dominum.Et faciet ſacerdos illud quod pro peccato, & exorabit ſacerdos pro eo,qui mundatur à peccato ejus: & poſt hoc jugulabit ſacerdos holocauſtum.* 20 *Et offeret ſacerdos holocauſtum, & ſacrificium ſuper altare ante Dominum: & exorabit pro eo ſacerdos, & mundabitur.* 21 *Si autem paupertate laboret,& manus ejus non inveniat; ſumet agnum unum, in quod deliquit in demptionem,ut exoret pro eo,et decimam ſimilæ conſperſæ in oleo in ſacrificium, & cotylam olei unam,* 22 *Et duos turtures, vel duos pullos columbarum,quæcunque invenit manus ejus: & erit unum pro peccato, & unum in holocauſtum.* 23 *Et offeret ea die octavo, ut ipſe mundetur, ad ſacerdotem,ad oſtium tabernaculi teſtimonii ante Dominum.* 24 *Et ſumens ſacerdos agnum delicti, & cotylam olei,imponet ea impoſitionem ante Dominum.* 25 *Et jugulabit agnum qui delicti,& ſumet ſacerdos de ſanguine qui delicti; et imponet ſuper pennam auris dextræ ejus qui mundatur,& ſuper ſummitatem manûs dextræ, & ſuper ſummitatem pedis dextri.* 26 *Et de oleo effundet ſacerdos in manum ſacerdotis ſiniſtram.* 27 *Et aſperget ſacerdos digito dextro de oleo, quod in manu ejus ſiniſtra,ſepties ante Dominum.* 28 *Et imponet ſacerdos de oleo, quod in manu ejus, ſuper pennam auris dextræ ejus qui mundatur, & ſuper ſummitatem manûs ejus dextræ,& ſuper ſummitatem pedis ejus dextri, in locum ſanguinis,ejus qui delicti.*

MS.A. (η) χειρὸς τῆς (θ) ὁ ἱερεὺς τῷ δακτύλῳ (ι) τὸ ἐν (κ) περὶ τοῦ ἀκαθάρτου καθαριζομένου (λ) οἴσει (μ) μίαν, Ἢ δύο (ν) νεοσσοὺς (ξ) ἀμνὸν τῆς (ο) ὠτὸς τοῦ δεξιοῦ τοῦ καθαριζομένου, καὶ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]

16 Intinget etiā ſacerdos digitũ ſuũ dexterum in oleo quod eſt in manu ſua ſiniſtra: ſpargetq; ſacerdos ex oleo digiti ſui ſeptem vicib' corā Dño. 17 Quod autem remanebit ex oleo in manu ſacerdotis,ſparget ſacerdos ſuper auriculā auris dextræ ejus qui mundand' eſt,et ſuper pollicem man' ejus dextræ,& ſuper pollicē pedis ejus dextri,ſuper locum ſanguinis peccati. 18 Et q remanebit ex oleo quod eſt in manu ſacerdotis,projiciat in caput ejus qui purificatur, & expiabit pro eo ſacerdos corā Dño. 19 Præterea offeret ſacerdos hoſtiā quæ eſt pro peccato,et expiabit pro eo qui purificatur ab immũditia ſua,& poſtea mactabit holocauſtũ pacificũ. 20 Attolletq; ſacerdos holocauſtũ pacificũ, & farinam ad altare, expiabitq; pro eo ſacerdos,& mundabitur. 21 Quòd ſi is pauper ſit,nec habeat facultatem,tollat agnum unũ pro peccato ſeparationis,ut expietur pro eo:& unam ex decem *partibus* modii ſimilaginis farinæ ſubactæ oleo in ſacrificium,et libatoriũ unum olei; 22 Duoſq; turtures,aut duos pullos colũbæ, quod *ſcilicet* fuerit in ejus facultate: eritque unus pro peccato, & alter in holocauſtũ. 23 Afferet autem eos in die octavo ad ſacerdotem, ut purificet eum,ad oſtiũ tabernaculi temporis coram Dño. 24 Tum accipiet ſacerdos agnũ unũ,et libatoriũ olei:ſeparabitq; ea ſacerdos ſeparationem coram Dño, 25 Mactabitq; agnum peccati: & accipiens ſacerdos de ſanguine peccati,ſparget ſuper auriculam auris dextræ ejus qui mundatur,& ſuper pollicem manûs ejus dextræ,& ſuper pollicē pedis ejus dexteri. 26 Et de oleo fundet ſacerdos in manum ſiniſtram ſacerdotis: 27 Spargetq; ſacerdos digito ſuo dextero de oleo quod habet in manu ſua ſiniſtra,ſeptem vicib' coram Dño. 28 Spargetq; ſacerdos ex oleo quod eſt in manu ſua ſuper auriculā auris dexteræ ejus qui mundatur, & ſuper pollicē manûs ejus dextræ,& ſuper pollicem pedis ejus dextri,in loco ſanguinis peccati.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

16 ויטבול כהנא ית־אצבעיה דימינא מן־משחא די על־ידיה דסמלא וידי מן־משחא באצבעיה שבע זמנין קדם־יי׃ 17 ומשאר משחא די על־ידיה יתן כהנא על־רום אודנא דמדכי דימינא ועל־אליון ידיה דימינא ועל־אליון רגליה דימינא על דמא דאשמא׃ 18 ודישתאר במשחא די על־ידא דכהנא יתן על־רישא דמדכי ויכפר עלוהי כהנא קדם־יי׃ 19 ויעבד כהנא ית־חטאתא ויכפר על־דמדכי מסובתיה ובתר־כן יכוס ית־עלתא׃ 20 ויסק כהנא ית־עלתא וית־מנחתא למדבחא ויכפר עלוהי כהנא וידכי׃ 21 ואם־מסכן הוא ולית ידיה מדבקא ויסב אמר חד אשמא לארמא לכפרא עלוהי ועסרונא סולתא חד דפיל במשח למנחתא ולוגא דמשחא׃ 22 ותרתין שפנינין או תרין בני יונה די תדביק ידיה ויהי חד חטאתא וחד עלתא׃ 23 ויתי יתהון ביומא תמינאה לדכותיה לות־כהנא לתרע משכן זמנא קדם יי׃ 24 ויסב כהנא ית־אמרא דאשמא וית־לוגא דמשחא וירים יתהון כהנא ארמא קדם יי׃ 25 ויכוס ית־אמרא דאשמא ויסב כהנא מדמא דאשמא ויתן על־רום אודנא דמדכי דימינא ועל־אליון ידיה דימינא ועל־אליון רגליה דימינא׃ 26 ומן־משחא יריק כהנא על־ידא דכהנא דשמאלא׃ 27 וידי כהנא באצבעיה דימינא מן־משחא די־על־ידיה דשמאלא שבע זמנין קדם־יי׃ 28 ויתן כהנא מן־משחא די־על־ידיה על־רום אודנא דמדכי דימינא ועל־אליון ידיה דימינא ועל־אליון רגליה דימינא על־אתר דמא דאשמא׃

TARGUM ONKELOS.

16 Et tinget ſacerdos digitũ manus ſuæ dextræ in oleo, quod eſt in manu ejus ſiniſtrâ: & aſperget de oleo digito ſuo ſe17ptties, coram Domino. Et de reliquo oleo,quod eſt in manu ejus,ponet ſacerdos ſuper extremum auriculæ dextræ ejus qui mundatur,& ſuper pollicē manus ejus dextræ, & ſuper pollicem pedis ejus dextri: ſuper ſanguinem hoſtiæ quæ of18fertur pro delicto. Et quod reliquum eſt,de oleo quod eſt ſuper manum ſacerdotis, ponet ſuper caput ejus qui mundatur: & propitiabit pro eo ſa19cerdos corā Dño. Faciétq; ſacerdos hoſtiā pro peccato; & propitiabit pro eo qui mũdatur,ab immũditia ſua:& poſt20ea immolabit holocauſtum. Et adolebit ſacerdos holocauſtũ & mun',in altari:& propitiabit pro eo ſacerdos,& ſic mũ21dabitur.Et ſi paup eſt,& man' ej' nõ ſufficit:tollet agnũ unũ pro delicto,ut elevetur ad propitiandũ pro eo: & decimam unā ſimilæ conſperſæ oleo pro 22 munere, & ſextarium olei. Et duos turtures, aut duos filios columbæ,quos invenerit man' ej': & erit un' pro peccato,& 23 unus in holocauſtũ.Et adducet eos in die octavo emundationis ſuæ ad ſacerdotē,ad oſtium tabernaculi fœderis corāDño. 24 Et tollet ſacerdos agnũ qui offertur pro delicto, & ſextariũ olei: et elevabit ea ſacerdos e25levatione,corā Dño. Immolabitq; agnũ pro delicto: et tollet ſacerdos de ſanguine hoſtiæ pro delicto,et ponet ſup extremũ auriculæ dextræ ej' qui mũdatur;& ſup pollicē man' ejus dextræ,& ſup pollicē pedis ej' 26 dextri. Et de oleo fundet ſacerdos ſup manũ ſiniſtrā ſuā. 27 Et aſpget ſacerdos digito ſuo man' dextræ de oleo q eſt in manu ſiniſtra ejus,ſepties corā Dño. 28 Ponétq; ſacerdos de oleo q eſt in manu ej',ſup extremũ auriculæ dextræ ej' qui mundatur, & ſup pollicē man' ej' dextræ, & ſup pollicē pedis ej' dextri: in loco ſanguinis qui effuſus eſt pro delicto.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

16 [illegible] 17 [illegible] 18 [illegible] 19 [illegible] 20 [illegible] 21 [illegible] 22 [illegible] 23 [illegible] 24 [illegible] 25 [illegible] 26 [illegible] 27 [illegible] 28 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

16 [illegible] 17 [illegible] 18 [illegible] 19 [illegible] 20 [illegible] 21 [illegible] 22 [illegible] 23 [illegible] 24 [illegible] 25 [illegible] 26 [illegible] 27 [illegible] 28 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

16 *Tingetq; ſacerdos digitũ ſuum dexterum ex oleo quod eſt ſuper volā ejus ſiniſtram, et aſperget de oleo ſepties co*17*ram Domino. De reliquo autem olei quod eſt ſuper volam ejus, ponet ſacerdos ſuper lobum auris dexteræ ejus qui mundatur, & ſuper pollicem manûs ejus dexteræ,& ſuper pollicē pedis ejus dexteri, ultra ſanguinem hoſtiæ pro de*18*licto. Reſiduũ verò olei quod eſt ſuper volā ſacerdotis, ponet ſuper caput ejus qui mundatur,ut expiet eum ſacerdo*19*coram Domino. Præterea faciet ſacerdos hoſtiam pro peccato,et expiabit eum qui mundatur de immunditie ſua; poſtea verò mactabit holo*20*cauſtum. Offeretq; ſacerdos holocauſtum, & oblationem ſimilæ ſuper altare coram Domino, & expiabit eum ſacerdos,& mundabitur.* 21 *Si verò pauper fuerit, manuſq; ejus iſta non aſſequatur,tum accipiet agnum unum hoſtiā pro delicto,in hoſtiam ventilationis,ut expiet eum;et decimam ſimilæ unam conſperſam oleo in oblationem, & ſextarium* 22 *olei.Duos quoq; turtures, aut duos pullos columbæ,quos aſſequetur man' ejus;quorũ un' erit hoſtia pro peccato, alter* 23 *verò holocauſtum. Et adducet iſta die octavo ad ſacerdotem,ut purificet eum ad oſtiũ tabernaculi teſtimonii coram* 24 *Domino. Accipiet autem ſacerdos agnum pro delicto, & ſextariũ olei, et ventilabit ea ventilatione coram Domino.* 25 *Poſtea mactabit agnũ pro delicto,ſumetq; ſacerdos de ſanguine delicti, et ponet ſuper lobum auris dexteræ ejus qui mundatur, & ſuper pollicem manûs ejus dexteræ, et ſuper pollicē pedis ejus dexteri.* 26 *De oleo quoq; effundet ſacerdos ſuper volā ſacerdotis ſiniſtrā.* 27 *Et aſperget ſacerdos cũ digito ſuo dextero de oleo quod eſt ſuper volā ſuam ſiniſtrā, ſepties corā Domino.* 28 *Ponetq; ſacerdos de oleo quod eſt in vola ſua ſuper lobum auris dexteræ ejus qui mundatur, et ſuper pollicem manûs ejus dexteræ,et ſuper pollicem pedis ejus dexteri, in loco ſanguinis hoſtiæ pro delicto.*

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * ثم يغمس اصبعه اليمنى في الدهن الذي على يده اليسرى * وينضح منه سبع مرات بين
يدي الله * ثم يضع من باقيه شيئا على شحمة اذن المتطهر اليمنى * وعلى ابهام يده اليمنى * وعلى 17
ابهام رجله اليمنى على دم قربان الاثم * والفاضل منه يصبه على رأس المتطهر * ويستغفر له بين 18
يدي الله * ثم يعمل الامام الذكاة * ويستغفر عن المتطهر من نجاسته * وبعد ذلك يذبح 19
الصعيدة * ثم يصعد الصعيدة والهدية على المذبح * ويستغفر له الامام ويطهر * وان كان فقيرا لا 20 21
تنال يده ذلك * فليقرب خروفا واحدا قربان الاثم للتحريك ليستغفر عنه * وعشر سميذ ملتوتا
بدهن هدية * وقارون دهن * وشفنينين او فرخي حمام على حسب ما تنال يده * فيكون 22
احدهما ذكاة * والاخر صعيدة * وليأت بذلك في اليوم الثامن من اول طهره الى الامام الى باب 23
خباء المحضر بين يدي الله * وياخذ الامام خروف قربان الاثم وقارون الدهن * ويحركهما تحريكا 24
بين يدي الله * ثم يذبحه وياخذ من دمه شيئا ويجعله على شحمة اذن المتطهر اليمنى * وعلى 25
ابهام يده اليمنى وابهام رجله اليمنى * ويصب شيئا من الدهن في كفه اليسرى * وينضح 26 27
باصبعه اليمنى منه سبع مرات بين يدي الله * ويضع باقي الدهن الذي في كفه على شحمة 28
اذن المتطهر اليمنى * وعلى ابهام يده اليمنى * وابهام رجله اليمنى على دم قربان الاثم *

16 *Deinde intinget digitum ſuum dexterum oleo quod eſt ſuper manum ſuam lævam, ſpargetq; ex eo ſeptem vicibus corā Deo.* 17 *Poſteà ponet ex ejus reſiduo parum ſuper auriculam auris dexteræ mundandi, & ſuper pollicem manûs ejus dexteræ,et ſuper pollicem pedis ejus dexteri, ſuper ſanguinem ſacrificii delicti.* 18 *Et quod remanebit ex ipſo, fundet ſuper caput mundandi,et veniam poſtulabit pro eo coram Deo.* 19 *Deinde faciet ſacerdos expiationem, & veniam petet pro purificando ab immunditia ſua:et poſteà mactabit holocauſtum.* 20 *Ac deinde attollet holocauſtum & munus ſuper altare, & veniam rogabit pro illo ſacerdos,ac mundabitur.* 21 *Si verò fuerit pauper, nec pertingat manus ejus ad hæc,afferat agnum unum in ſacrificium delicti ad agitationem,ut venia poſtuletur pro ipſo, & decimam ſimilæ ſubactam oleo in munus,& alabaſtrum olei:* 22 *Et duos turtures, aut duos pullos columbarum, juxta id quod aſſequetur manus ejus:eritque unus eorum expiatio,et alter holocauſtum.* 23 *Afferat autem hæc,in die octava poſt principium mundationis ſuæ, ad ſacerdotem, ad oſtium tabernaculi præſentiæ coram Deo.* 24 *Sumétque ſacerdos agnum ſacrificii delicti,et alabaſtrum olei,agitabitq; ambo agitatione corā Deo:* 25 *Deinde mactabit eum,& accipiet de ſanguine ejus aliquantum, ponétque eum ſuper auriculam auris mundandi dexteræ,et ſuper pollicem manûs ejus dexteræ,et pollicem pedis ipſius dexteri,* 26 *Fundétque aliquantum olei in volam ſuam ſiniſtram:* 27 *Et digito ſuo dextero ſparget ex eo ſeptē vicibus ante Deum.* 28 *Ponétque reliquum ſanguinē qui eſt in vola ſua,ſuper auriculam auris mundandi dexteræ,et ſuper pollicem manûs ejus dexteræ, & pollicem pedis ejus dexteri,ſuper ſanguinem ſacrificii delicti.*

ספר ויקרא : יד

super dabit ,ſacerdotis volam ſuper quod oleo de reſiduum Et
29 וְהַנּוֹתָר מִן־הַשֶּׁמֶן אֲשֶׁר עַל־כַּף הַכֹּהֵן יִתֵּן עַל־
faciet Et .Domini facies ad eum ſuper expiandum ad ,ſe mundantis caput
30 רֹאשׁ הַמִּטַּהֵר לְכַפֵּר עָלָיו לִפְנֵי יְהוָה׃ וְעָשָׂה
attinget quibus ex ,columbæ filiis de vel ,turturibus de unum
אֶת־הָאֶחָד מִן־הַתֹּרִים אוֹ מִן־בְּנֵי הַיּוֹנָה מֵאֲשֶׁר תַּשִּׂיג
& ,delictum unum ,ejus manus attigerit Quod .ejus manus
31 יָדוֹ׃ אֵת אֲשֶׁר־תַּשִּׂיג יָדוֹ אֶת־הָאֶחָד חַטָּאת וְאֶת־
ſe mundantem ſuper ſacerdos expiabitq; :munere ſuper aſcenſionem unum
הָאֶחָד עֹלָה עַל־הַמִּנְחָה וְכִפֶּר הַכֹּהֵן עַל הַמִּטַּהֵר
non cujus ,lepræ tactus eo in cui lex Iſta .Domini facies ad
32 לִפְנֵי יְהוָה׃ זֹאת תּוֹרַת אֲשֶׁר־בּוֹ נֶגַע צָרָעַת אֲשֶׁר לֹא־
ad Dominus eſt locutus Et .ſuam mundationem in ejus manus aſſequetur
33 תַשִּׂיג יָדוֹ בְּטָהֳרָתוֹ׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־
terram ad fueritis ingreſſi Cùm :dicendo ,Aharon ad & ,Moſeh
34 מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר׃ כִּי תָבֹאוּ אֶל־אֶרֶץ
lepræ tactum dedero & ,apprehenſionem in vobis dans ego quam ,Chenahan
כְּנַעַן אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם לַאֲחֻזָּה וְנָתַתִּי נֶגַע צָרַעַת
nunciabit & ,domus ei cujus veniet Et .veſtræ apprehenſionis terræ domo in
35 בְּבֵית אֶרֶץ אֲחֻזַּתְכֶם׃ וּבָא אֲשֶׁר־לוֹ הַבַּיִת וְהִגִּיד
præcipiet Et .domo in mihi conſpicietur tactus Tanquam :dicendo ,ſacerdoti
36 לַכֹּהֵן לֵאמֹר כְּנֶגַע נִרְאָה לִי בַּבָּיִת׃ וְצִוָּה
videndum ad ſacerdos ingrediatur antequā domum verrent & ,ſacerdos
הַכֹּהֵן וּפִנּוּ אֶת־הַבַּיִת בְּטֶרֶם יָבֹא הַכֹּהֵן לִרְאוֹת
ingredietur poſtea Et .domo in quod omne polluatur non & ,tactum
אֶת־הַנֶּגַע וְלֹא יִטְמָא כָּל־אֲשֶׁר בַּבָּיִת וְאַחַר כֵּן יָבֹא
ecce & ,tactum videbit Et .domum videndum ad ſacerdos
37 הַכֹּהֵן לִרְאוֹת אֶת־הַבָּיִת׃ וְרָאָה אֶת־הַנֶּגַע וְהִנֵּה
,ſubruſæ vel ,ſubvirides ,nigræ domus parietibus in tactus
הַנֶּגַע בְּקִירֹת הַבַּיִת שְׁקַעֲרוּרֹת יְרַקְרַקֹּת אוֹ אֲדַמְדַּמֹּת
domo è ſacerdos egredietur Et .pariete præ humilis earum aſpectus &
38 וּמַרְאֵיהֶן שָׁפָל מִן־הַקִּיר׃ וְיָצָא הַכֹּהֵן מִן־הַבַּיִת
.diebus ſeptem domum faciet claudere & ,domus oſtium ad
אֶל־פֶּתַח הַבָּיִת וְהִסְגִּיר אֶת־הַבַּיִת שִׁבְעַת יָמִים׃
ſe diffudit ecce & :videbit & ,ſeptimo die in ſacerdos revertetur &
39 וְשָׁב הַכֹּהֵן בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְרָאָה וְהִנֵּה פָּשָׂה
lapides eruent & ,ſacerdos præcipiet Et :domus parietib⁹ in tactus
40 הַנֶּגַע בְּקִירֹת הַבָּיִת׃ וְצִוָּה הַכֹּהֵן וְחִלְּצוּ אֶת־הָאֲבָנִים
in ,civitatem extra ad eos projicient & ,tactus eis in quibus
אֲשֶׁר בָּהֵן הַנָּגַע וְהִשְׁלִיכוּ אֶתְהֶן אֶל־מִחוּץ לָעִיר אֶל־
,undiquaque domo à jubebit radere domum Et .immundum locum
41 מָקוֹם טָמֵא׃ וְאֶת־הַבַּיִת יַקְצִעַ מִבַּיִת סָבִיב
in civitatem extra ad exciderunt quem pulverem effundent &
וְשָׁפְכוּ אֶת־הֶעָפָר אֲשֶׁר הִקְצוּ אֶל־מִחוּץ לָעִיר אֶל־
pro ad adducent & ,alios lapides capient Et .immundum locum
42 מָקוֹם טָמֵא׃ וְלָקְחוּ אֲבָנִים אֲחֵרוֹת וְהֵבִיאוּ אֶל־תַּחַת
ſi Et .domum linet & ,capiet alium pulverem & :lapidibus
43 הָאֲבָנִים וְעָפָר אַחֵר יִקַּח וְטָח אֶת־הַבָּיִת׃ וְאִם־
removit poſtquam ,domo in germinaverit & ,tactus fuerit reverſus
יָשׁוּב הַנֶּגַע וּפָרַח בַּבַּיִת אַחַר חִלֵּץ אֶת־
.liniri poſt & ,domum feciſſe abſcindi poſt & ,lapides
הָאֲבָנִים וְאַחֲרֵי הִקְצוֹת אֶת־הַבַּיִת וְאַחֲרֵי הִטּוֹחַ׃

Verſio VULG. LAT.

29 Reliquam autem partem olei, quæ eſt in ſiniſtra manu, mittet ſuper caput purificati, ut placet pro eo
30 Dominum. Et turturem ſive pullum columbæ offe-
31 ret, Unum pro delicto, & alterum in holocauſtum
32 cum libamentis ſuis. Hoc eſt ſacrificium leproſi, qui habere non poteſt omnia
33 in emundationem ſui. Locutúſque eſt Dominus ad Moyſen & Aaron, dicens,
34 Cùm ingreſſi fueritis terram Chanaan, quam ego dabo vobis in poſſeſſionem; ſi fuerit plaga lepræ in æ-
35 dibus, Ibit cujus eſt domus, nuntians ſacerdoti, & dicet; Quaſi plaga lepræ videtur mihi eſſe in domo
36 mea. At ille præcipiet ut efferant univerſa de domo, priuſquàm ingrediatur eam; & videat utrùm leproſa ſit, ne immunda fiant omnia quæ in domo ſunt. Intrabítque poſteà ut conſideret
37 lepram domûs. Et cùm viderit in parietibus illi⁹ quaſi valliculas pallore ſive rubore deformes, & humiliores ſu-
38 perficie reliquâ, Egredietur oſtium domûs, & ſtatim claudet illam ſeptem
39 diebus. Reverſúſque die ſeptimo, conſiderabit eam. Si invenerit creviſſe le-
40 pram, Jubebit erui lapides in quibus lepra eſt, & projici eos extra civitatem
41 in locum immundum. Domum autem ipſam radi intrinſecus per circuitum, & ſpargi pulverem raſuræ extra urbem in locum im-
42 mundum. Lapidéſque alios reponi pro his qui ablati fuerint, & luto alio liniri do-
43 mum. Sin autem poſtquàm eruti ſunt lapides, & pulvis eraſus, & alia terra lita,

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

29 Τὸ δὲ καταλειφθὲν ἀπὸ τοῦ ἐλαίου τὸ ὂν ἐπὶ τῆς χειρὸς τοῦ ἱερέως, ἐπιθήσει ἐπὶ τὴν κεφαλὴν (π) τοῦ καθαρισθέντος· καὶ ἐξιλάσεται
30 περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς ἔναντι κυρίου. Καὶ ποιήσει (ρ) μίαν ἀπὸ τῶν τρυγόνων ἢ ἀπὸ τῶν (σ) νοσσῶν τῶν περιστερῶν, καθότι εὗρεν αὐτοῦ
31 ἡ χείρ, Τὴν μίαν περὶ ἁμαρτίας, καὶ τὴν μίαν εἰς ὁλοκαύτωμα σὺν τῇ θυσίᾳ· καὶ ἐξιλάσεται ὁ ἱερεὺς περὶ τοῦ καθαριζομένου ἔναντι κυ-
32 ρίου. Οὗτος ὁ νόμος ἐν ᾧ ἐστιν ἡ (τ) ἁφὴ τῆς λέπρας, καὶ τοῦ μὴ εὑρίσκοντος τῇ χειρὶ
33 εἰς τὸν καθαρισμὸν αὐτοῦ. Καὶ ἐλάλησε κύ-
34 ριος πρὸς Μωυσῆν καὶ Ἀαρών, λέγων, Ὡς ἂν εἰσέλθητε εἰς τὴν γῆν τῶν Χαναναίων, ἣν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν ἐν κλήσει, καὶ δώσω ἁφὴν λέπρας ἐν ταῖς οἰκίαις τῆς γῆς τῆς ἐγκτήτου
35 ὑμῖν· Καὶ ἥξει τινὸς αὐτοῦ ἡ οἰκία, καὶ (υ) ἀναγγελεῖ τῷ ἱερεῖ, λέγων, Ὥσπερ ἁφὴ
36 ἑώραταί (φ) μοι ἐν τῇ οἰκίᾳ. Καὶ προστάξει ὁ ἱερεὺς ἀποσκευάσαι τὴν οἰκίαν, πρὸ τοῦ (χ) εἰσελθόντα τὸν ἱερέα ἰδεῖν τὴν ἁφήν, καὶ οὐ μὴ ἀκάθαρτα γένηται ὅσα (ψ) ἂν ᾖ ἐν τῇ οἰκίᾳ· καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεται ὁ ἱερεὺς
37 καταμαθεῖν τὴν οἰκίαν. Καὶ ὄψεται τὴν (ω) ἁφήν, καὶ ἰδοὺ ἡ ἁφὴ ἐν τοῖς τοίχοις τῆς οἰκίας, κοιλάδας (α) χλωριζούσας, ἢ πυρρίζούσας, καὶ ἡ ὄψις αὐτῶν ταπεινοτέρα τῶν τοί-
38 χων. Καὶ ἐξελθὼν ὁ ἱερεὺς ἐκ τῆς οἰκίας ἐπὶ τὴν θύραν τῆς οἰκίας, καὶ ἀφοριεῖ ὁ ἱερεὺς τὴν
39 οἰκίαν ἑπτὰ ἡμέρας. Καὶ ἐπανήξει ὁ ἱερεὺς τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, καὶ ὄψεται τὴν οἰκίαν, (β) καὶ ἰδοὺ διεχύθη ἡ ἁφὴ ἐν τοῖς τοίχοις τῆς
40 οἰκίας. Καὶ προστάξει ὁ ἱερεύς, καὶ ἐξελοῦσι τοὺς λίθους ἐν οἷς ἐστιν ἡ ἁφή, καὶ ἐκβαλοῦσιν αὐτοὺς ἔξω τῆς πόλεως εἰς τόπον ἀκάθαρτον. (γ)
41 Καὶ τὴν οἰκίαν ἀποξύσουσιν ἔσωθεν κύκλῳ, καὶ ἐκχεοῦσι τὸν (δ) χοῦν τὸν ἀπεξυσμένον ἔξω
42 τῆς πόλεως εἰς τόπον ἀκάθαρτον. Καὶ λήψονται λίθους ἀπεξυσμένους ἑτέρους, καὶ ἀντιθήσουσιν ἀντὶ τῶν λίθων· καὶ χοῦν ἕτερον λή-
43 ψονται, καὶ ἐξαλείψουσι τὴν οἰκίαν. Ἐὰν δὲ ἐπέλθῃ (ε) πάλιν ἡ ἁφή, καὶ ἀνατείλῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ μετὰ τὸ ἐξελεῖν τοὺς λίθους, καὶ μετὰ τὸ ἀποξυσθῆναι τὴν οἰκίαν, καὶ μετὰ τὸ ἐξαλειφθῆναι,

29 Reſiduum autem de oleo, quod eſt in manu ſacerdotis, impoµet ſuper caput mundati: & exorabit pro eo ſacerdos ante Dominum.
30 Et faciet unum de turturibus, vel de pullis columbarum, ſicut in-
31 venit ejus manus, Unum pro peccato, & unum in holocauſtum ſimul cum ſacrificio: & exorabit ſacerdos pro eo, qui mundatur, ante Dominum.
32 Hæc lex ejus, in quo eſt tactus lepræ, & non invenit manu ad mundationem
33 ſuam. Et locutus eſt Dominus ad Moyſen & Aaron, dicens,
34 Cùm ingreſſi fueritis in terram Chananæorum, quam ego do vobis (c) in poſſeſſione, & dabo tactum lepræ in domibus terræ poſ-
35 ſeſſæ vobis; Et veniet cujus eſt ipſius domus, & adnuntiabit ſacerdoti, dicens, Quaſi tactus vi-
36 ſus eſt mihi in domo. Et præcipiet ſacerdos vaſis vacuare domum, priuſquàm ingreſſus ſacerdos videat tactum, & non fiant immunda, quæcunque fuerint in domo: & poſt hæc ingredietur ſacerdos ad cognoſcendam
37 domum. Et aſpiciet tactum; & ecce tactus in parietibus domûs, cavitates viridantes, vel rubeſcentes, & aſpectus eorum hu-
38 milior parietibus. Et egreſſus ſacerdos è domo ad oſtium domûs, & ſegregabit ſacerdos domum
39 ſeptem dies. Et redibit ſacerdos die ſeptimo, & aſpiciet domum: & ecce diffuſus eſt tactus in pa-
40 rietibus domûs. Et præcipiet ſacerdos, & eruent lapides, in quibus eſt tactus; & ejicient eos extra civitatem in locum im-
41 mundum. Et domum radent ab intus in circuitu, & effundent pulverem raſum extra civitatem
42 in locum immundum. Et ſument alios lapides raſos, & ponent pro lapidibus: & pulverem alium
43 ſument, & linient domum. Si autem redierit rurſum tactus, & repullulârit in domo, poſtquàm eruti fuerunt lapides, et poſtquàm domus fuerit raſa, & poſtquàm linita,

MS.A. (π) τοῦ καθαριζομένου· (ρ) μίαν τῶν (σ) νεοσσῶν (τ) ἁφὴ λέπρας, (υ) ἀναγγείλῃ (φ) μου (χ) εἰσελθόντα ἰδεῖν τὸν ἱερέα τὴν οἰκίαν, καὶ οὐ (ψ) ἐὰν (ω) ἁφὴν ἐν τοῖς τοίχοις, (α) χλωρίζουσας, καὶ ἡ ὄψις (β) καὶ ἰδοὺ * οὐ διεχύθη (γ) Καὶ ἀποξύσουσιν τὴν οἰκίαν ἔσωθεν (δ) χοῦν ἔξω τῆς (ε) πάλιν ἁφὴ,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

29 * ܘܡܕܡ ܕܡܫܬܚܪ ܡܢ ܡܫܚܐ ܕܒܐܝܕܗ ܕܟܗܢܐ. ܢܪܣܣ ܥܠ ܪܫܗ ܕܗܘ ܕܡܬܕܟܐ. ܘܢܚܣܐ
30 ܥܠܘܗܝ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. * ܘܢܩܪܒ ܡܢ ܫܘܦܢܝܢܐ. ܐܘ ܡܢ ܒܢܝ ܝܘܢܐ. ܡܢ ܡܕܡ ܕܡܫܟܚܐ
31 ܐܝܕܗ. * ܘܢܗܘܐ ܚܕ ܚܠܦ ܚܛܗܐ. ܘܚܕ ܠܥܠܬܐ ܥܠ ܣܡܝܕܐ. ܘܢܚܣܐ ܟܗܢܐ ܩܕܡ
32 ܡܪܝܐ ܥܠ ܗܘ ܕܡܬܕܟܐ. * ܗܢܘ ܢܡܘܣܗ ܕܡܢ ܕܐܝܬ ܒܗ ܡܚܘܬܐ ܕܓܪܒܐ. ܕܠܐ ܡܫܟܚܐ ܐܝܕܗ
33 34 ܕܢܬܕܟܐ. * ܘܡܠܠ ܡܪܝܐ ܥܡ ܡܘܫܐ ܘܥܡ ܐܗܪܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. * ܟܕ ܥܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܐܪܥܐ
35 ܕܟܢܥܢ ܕܐܢܐ ܝܗܒ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܝܪܬܘܬܐ. ܘܐܬܠ ܡܚܘܬܐ ܕܓܪܒܐ ܒܐܪܥܐ ܕܝܪܬܘܬܟܘܢ. * ܢܐܬܐ
ܡܪܗ ܕܒܝܬܐ. ܘܢܚܘܐ ܠܟܗܢܐ. ܘܢܐܡܪ ܠܗ. ܐܝܟ ܡܚܘܬܐ ܕܓܪܒܐ ܐܬܚܙܝܬ ܠܝ ܒܒܝܬܐ.
36 * ܢܦܩܘܕ ܟܗܢܐ. ܘܢܦܢܘܢܗ ܠܒܝܬܐ. ܥܕܠܐ ܢܥܘܠ ܟܗܢܐ ܢܚܙܝܘܗܝ ܠܡܚܘܬܐ. ܘܠܐ
37 ܢܬܛܡܐ ܟܠ ܕܐܝܬ ܒܒܝܬܐ. ܘܡܢ ܒܬܪܟܢ ܢܥܘܠ ܟܗܢܐ. * ܘܢܚܙܝܘܗܝ ܠܡܚܘܬܐ. ܘܗܐ ܡܚܘܬܐ
38 ܒܫܘܪܐ ܕܒܝܬܐ: ܡܟܬܫܐ ܕܝܘܪܩܢ ܐܘ ܕܣܘܡܩܢ: ܘܚܙܘܗܝܢ ܥܡܝܩ ܡܢ ܫܘܪܐ. * ܢܦܘܩ
ܟܗܢܐ ܠܒܪ ܡܢ ܒܝܬܐ: ܘܢܩܘܡ ܠܬܪܥܗ. ܘܢܚܒܘܫܝܘܗܝ ܠܒܝܬܐ ܗܘ. ܫܒܥܐ
39 ܝܘܡܝܢ. * ܘܢܗܦܘܟ ܟܗܢܐ ܒܝܘܡܐ ܕܫܒܝܥܝܐ. ܘܢܚܙܐ. ܐܢ ܦܫܬ ܡܚܘܬܐ ܒܫܘܪܐ
40 ܕܒܝܬܐ. * ܢܦܩܘܕ ܟܗܢܐ. ܘܢܫܠܦܘܢ ܐܢܝܢ ܟܐܦܐ ܕܐܝܬ ܒܗܝܢ ܡܚܘܬܐ ܕܓܪܒܐ. ܘܢܫܕܘܢ
41 ܐܢܝܢ ܠܒܪ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ. ܠܐܬܪܐ ܛܡܐܐ. * ܘܒܝܬܐ ܗܘ ܢܩܠܦܘܢܗ ܡܢ ܠܓܘ. ܚܕܪ ܚܕܪ. ܘܢܫܕܘܢ
42 ܥܦܪܐ ܕܩܠܦܘ. ܠܒܪ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ. ܠܐܬܪܐ ܛܡܐܐ. ܘܢܣܒܘܢ ܟܐܦܐ ܐܚܪܢܝܬܐ. ܘܢܥܠܘܢ
43 ܚܠܦ ܟܐܦܐ. ܘܥܦܪܐ ܐܚܪܢܐ ܢܣܩܘܢ. ܘܢܛܘܫܘܢܗ ܠܒܝܬܐ. * ܘܐܢ ܬܗܦܘܟ ܡܚܘܬܐ ܘܬܦܫܘܛ
ܒܒܝܬܐ ܡܢ ܒܬܪ ܕܐܫܬܩܠܘ ܟܐܦܐ. ܘܡܢ ܒܬܪ ܕܐܬܩܠܦ ܒܝܬܐ ܘܐܬܛܫ.

29 Et quod remanebit ex oleo quod eſt in manu ſacerdotis, ſparget ſuper caput ejus qui puri-
30 ficatur, & expiabit pro eo coram Dño. Offeret etiam ex turturibus aut ex pullis columbarum, videlicet ex eo quód in ſua facultate
31 fuerit. Eritque unus pro peccato, & alter in holocauſtum ſuper farinam: & indulgentiam rogabit ſacerdos coram Domino pro eo qui
32 mundatur. Hæc eſt lex ejus in quo eſt plaga
33 lepræ, qui habere nequit quo mundetur. Et loquutus eſt Dominus cum Moſe et cum Aha-
34 rone, dixitque eis; Cùm ingrediemini terram Chanaan quam ego daturus ſum vobis hæreditatem, & dedero plagam lepræ in ter-
35 ra hæreditatis veſtræ: Veniat dominus domûs, indicetque ſacerdoti, ac dicat illi,
36 Quaſi plaga lepræ viſa mihi eſt in domo. Jubebit ſacerdos, & evacuabunt domum antequam ingrediatur ſacerdos viſurus plagam, ne immundum fiat quicquid eſt in do-
37 mo: & poſtea ingredietur ſacerdos. Videbit autem plagam, & ecce plaga in pariete domûs, videlicet cruſtæ virides aut rubicundæ, earumque aſpectus profundior pariete:
38 Exeat ſacerdos extra domum, ſtetque ad januam ipſius, occludatque domum illam ſeptē
39 diebus. Et redeat ſacerdos in die ſeptimo, videatque: ſi progreſſa eſt plaga in pariete
40 domûs, Jubebit ſacerdos, & eruent lapides illos in quibus eſt plaga lepræ, & projicient eos extra civitatem, in locum immundum.
41 Domum verò illam radent intrinſecùs per ambitum, projicientque pulverem quem raſerunt, extra civitatem in locum immundum.
42 Sumentque lapides alios, introducentq; pro lapidibus illis: Et pulverem alium aſcendere facient, linientque domum.
43 Quòd ſi protenſa fuerit plaga, & creverit in domo poſtquam ablati ſunt lapides, & poſtquam abraſa eſt domus, atque obducta;

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

29 ודישתאר מן משחא די על ידא דכהנא יתן על רישא דמדכי לכפרא עלוהי קדם יי׃
30 ויעביד ית חד מן שפניניא או מן בני יונה מדתדביק ידיה׃
31 ית דתדביק ידיה ית חד חטאתא וית חד עלתא על מנחתא ויכפר כהנא על דמדכי קדם יי׃
32 דא אוריתא די ביה מכתש סגירו דלא תדבק ידיה בדכותיה׃
33 ומליל יי עם משה ולאהרן למימר׃
34 ארי תעלון לארעא דכנען די אנא יהיב לכון לאחסנא ואתן מכתש סגירו בבית ארע אחסנתכון׃
35 וייעול דדיליה ביתא ויחוי לכהנא למימר כמכתשא אתחזי לי בביתא׃
36 ויפקד כהנא ויפנון ית ביתא עד לא ייעול כהנא למחזי ית מכתשא ולא יסתאב כל די בביתא ובתר כן ייעול כהנא למחזי ית ביתא׃
37 ויחזי ית מכתשא והא מכתשא בכותלי ביתא פחתן ירקן או סמקן ומחזיהן מכיך מן כתלא׃
38 ויפוק כהנא מן ביתא לתרע ביתא ויסגר ית ביתא שבעא יומין׃
39 ויתוב כהנא ביומא שביעאה ויחזי והא אוסיף מכתשא בכותלי ביתא׃
40 ויפקיד כהנא וישלפון ית אבניא די בהן מכתשא ויירמון יתהן למברא לקרתא לאתר מסאב׃
41 וית ביתא יקלפון מגיו סחור סחור ויירמון ית עפרא די קליפו למברא לקרתא לאתר מסאב׃
42 ויסבון אבנין אחרנין ויעלון לאתר אבניא ועפר אוחרן יסב וישוע ית ביתא׃
43 ואם יתוב מכתשא ויסגי בביתא בתר דשליפו ית אבניא ובתר דקליפו ית ביתא ובתר דאתשע׃

Targum ONKELOS.

29 Quod autē reliquū eſt, de oleo quod eſt ſuper manū ſacerdotis, ponet ſuper caput ejus qui mundatur: ad propitiandum
30 pro eo coram Dño. Facietq; unum de turturibus, aut de filiis columbæ; quem invenerit
31 man⁹ ejus. Unum pro peccato, & unum in holocauſtū, ſuper munus: propitiabitq; ſacerdos pro eo qui mundatur, coram
32 Domino. Hæc eſt lex ejus in quo eſt plaga lepræ: cujus manus non invenit ad mundatio-
33 nem ſuā. Locutúſq; eſt Dñs cū
34 Moyſe & Aarō, dicens. Quando ingreſſi fueritis terrā Chanaan, quam ego dabo vobis in poſſeſſionem: & dedero plagam lepræ in domo terræ poſ-
35 ſeſſionis veſtræ. Veniet ille cujus eſt domus; & nuntiabit ſacerdoti, dicens: Quaſi plaga
36 viſa eſt mihi in domo. Præcipietq; ſacerdos, ut efferantur omnia quæ ſunt in domo, antequam ingrediatur ſacerdos ad videndā plagā; ut non contaminentur omnia quæ in domo ſunt: & poſtea intrabit ſacer-
37 dos ad videndā domū. Videbítq; plagam, & ſiquidē plaga fuerit in parietib⁹ dom⁹, quaſi valliculæ pallidæ aut ſubrufæ: & aſpectus earū fuerit humi-
38 lior pariete. Egredietur ſacerdos de domo, ad oſtium dom⁹: & claudet domum ſeptem die-
39 bus. Revertetúrq; ſacerdos in die ſeptimo: & ſi viderit creviſſe plagam in parietibus do-
40 mus. Jubebit ſacerdos, & eruent lapides in quibus fuerit plaga: & projicient eos extra
41 caſtra, in locum immundū. Domum autē radent intrinſecus, per circuitum: & projicient pulverem, quem raſerunt, extra civitatem in locum immundū.
42 Tollentq; alios lapides, & inducent eos in locū lapidū priorum: & alius pulvis ſumatur
43 ut liniatur domus. Et ſi reverſa fuerit plaga & creverit in domo, poſtquā eruerunt lapides: & poſtquam raſerunt domum, & poſtquam linita eſt.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]
42 [illegible]
43 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]
42 [illegible]
43 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

29 Reſiduum autem olei quod eſt in vola ſacerdotis ponet ſuper caput illius qui mundatur, ut expiet eum corā Domino.
30 Faciet etiā unum de turturibus, aut de pullis colūbæ quos aſ-
31 ſecuta fuerit manus ejus. Eorum quæ aſſecuta fuerit man⁹ ejus, unum erit pro peccato, et alterum in holocauſtū præter oblationem ſimilæ, et expiabit mundandum coram Domino.
32 Hæc eſt lex ejus in quo eſt plaga lepræ, cujus manus non poteſt aſſequi quod ad emun-
33 dationē ſuā requiritur. Præterea locut⁹ eſt Dominus Mo-
34 ſi et Aaroni, dicens; Cùm ingreſſi fueritis in terrā Chanaan quam ego dedi vobis in poſſeſſionem, & dedero plagā lepræ in domum terræ poſſeſ-
35 ſionis veſtræ: Tum veniet ille ad quem pertinet domus et renuntiabit ſacerdoti, dicens; Velut plaga apparet mihi in
36 domo. Præcipietq; ſacerdos ut evacuent domum illā antequam ingrediatur ſacerdos ad plagā inſpiciendam, ne aliquid eorum quæ ſunt in domo contaminetur: & poſthæc ingredietur ſacerdos ut videat
37 domum. Conſiderabit igitur plagam ſacerdos; et ecce plaga eſt in parietibus domûs, cavitates vireſcentes, aut rubeſcentes, aſpectuſq; ejus de-
38 preſſior eſt pariete: Tum egredietur ſacerdos de domo ad portā domûs, & includet do-
39 mum ſeptem diebus. Reverteturq; ſacerdos die ſeptimo, et videbit; et ecce diffudit ſe
40 plaga per parietem dom⁹. Tum præcipiet ſacerdos ut eruantur lapides in quib⁹ eſt plaga, quos projicient extra urbem
41 in locum pollutum. Domum verò abradent intrinſecus in circuitu, et effundent pulverē quem exciderint, extra urbem
42 in locum pollutum. Accipient quoq; alios lapides, & reponent in locum lapidum iſtorum, pulveremq; alium ſu-
43 ment, et linient domū. Si autem revertatur plaga, & effloreat in domo poſtquam eruti ſunt lapides, et poſtquam abraſa eſt domus, & poſtquam linita eſt,

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

29 * وباقيه يصبه على راس المتطهر * ويستغفر عنه بين يدي الله * ثم يعمل من الشفنينين او
30 فرخي الحمام على ما تنال يده * احدهما ذكاة * والاخر صعيدة مع الهدية * ويستغفر عنه بين
31 يدي الله * هذه شريعة من كانت به بلوى برص * ولم تنل يده في وقت طهره * ثم كلم
32 33 الله موسي وهرون قايلا * اذا دخلتم الي بلد كنعان الذي انا معطيكموه حوزا فاحللت بلوي
34 البرص في بعض بيوت ارض حوزكم * فلياتِ الذي له البيت الي الامام ويخبره قايلا * قد
35 ظهر لي في البيت شبه برص * فيامر الامام بتفريغ البيت قبل ان يدخل لينظر البلاء * ولا
36 ينجس جميع ما فيه * وبعد ذلك يدخل فينظر اليه * فان راي البلاء فاذا في حيطان البيت
37 خطوط خضر او حمر * ومنظرهن مستفل من الحائط * فيخرج من البيت الي بابه * وليغلقه
38 سبعة ايام * ثم يرجع في اليوم السابع * فان كان البلاء قد فشي في حيطان البيت * فليامر
39 40 بان تقلع الحجارة التي فيهن البلاء * ويرمي الي خارج القرية الي موضع نجس * ويقشر البيت
41 من داخل مستديرا * ويرموا بالتراب الذي قشروه الي خارج القرية الي موضع نجس * وياخذوا
42 حجارة فيحلوها في مواضع تلك الحجارة * وترابا اخر ياخذ ويطين البيت * فان عاد البلاء
43 وانتشر في البيت بعد ما قلعت الحجارة وبعد قشر البيت والطين *

29 Et reſiduum illius ponet ſuper caput mundandi, veniamq; poſtulabit pro ipſo ante
30 Deum. Deinde faciet de duobus turturibus, aut duobus pullis columbarum (prout
31 poſſederit manus ejus) Unum in expiationem, et alterū in holocauſtū cum munere,
32 et veniam petet pro ipſo coram Deo. Hæc eſt lex ejus in quo fuerit plaga lepræ, nec habuerit facultatem, in tempore mundati-
33 onis ſuæ. Locutus eſt etiam Deus ad
34 Muſam et Haronem, dicens; Cùm ingreſſi fueritis in regionem Canaan quam ego daturus ſum vobis poſſeſſionem, et immiſero plagam lepræ in aliquas domos terræ poſ-
35 ſeſſionis veſtræ: Veniat is cujus eſt dom⁹ ad ſacerdotem, et nuntiet ei, dicens; Apparuit mihi in domo ſimile quid lepræ.
36 Mandabitq; ſacerdos ut evacuetur domus antequam ingrediatur ad videndam plagam, ut non polluantur omnia quæ ſunt in ipſa: & poſteà ingredietur, et in-
37 ſpiciet eam. Et ſi viderit plagam, et ecce in parietibus domûs lineæ ſubvirides aut ſubrubeæ, earumq; aſpectus eſt inferior
38 pariete: Egrediatur è domo ad januam ipſius, detineátque eam ſeptem diebus.
39 Deinde revertatur die ſeptimâ: & ſi plaga extenſa fuerit in parietib⁹ domûs,
40 Mandet ut evellantur lapides in quibus eſt plaga, & projiciantur extra civitatem in
41 locum immundum. Et abradatur domus intrinſecùs circumquaque, & projiciant pulverem quem abraſerunt, extra civita-
42 tem in locum immundum: Et accipiant lapides, immittantq; illos in loca illorum lapidum: & terram aliam accipiet, & ob-
43 linet domum. Quòd, ſi reverſa fuerit plaga, & extenſa in domo poſtquam avulſi fuit lapides, & poſt abraſionem domûs; & lutum;

lepra ,domo in tactus se diffudit ecce &,videbit & ,sacerdos ingredietur Et
ובא הכהן וראה והנה פשה הנגע בבית צרעת 44
,domum Destruetq; .est immunda,domo in est dolore afficiens
ממארת הוא בבית טמא הוא: ונתץ את־הבית את־ 45
ad faciet exire & ,domus pulverem universum & ,ejus ligna & ,ej⁹ lapides
אבניו ואת־עציו ואת כל־עפר הבית והוציא אל־
omnibus domum in ingrediens Et.immundum locum in civitatem extra
מחוץ לעיר אל־מקום טמא: והבא אל־הבית כל־ 46
,domo in jacens Et.vesperam ad usque erit immund⁹,eā jussit claudere dieb⁹
ימי הסגיר אתו יטמא עד־הערב: והשכב בבית 47
.sua vestimenta lavabit ,domo in comedens & :sua vestimenta lavabit
יכבס את־בגדיו והאכל בבית יכבס את־בגדיו:
se diffudit non ecce & ,viderit &,sacerdos fuerit ingressus ingrediendo si Et
ואם־בא יבא הכהן וראה והנה לא־פשה 48
sacerdos mundabit & ,domum oblini post domo in tactus
הנגע בבית אחרי הטח את־הבית וטהר הכהן
purificandum ad capiet Et .tactus est sanatus quia :domum
את־הבית כי נרפא הנגע: ולקח לחטא את־ 49
.hyssopum &,vermiculi coccum &,cedri lignum & ,passeres duos domum
הבית שתי צפרים ועץ ארז ושני תולעת ואזב:
.vivas aquas super testæ vas ad unum passerem Mactabitq;
ושחט את־הצפר האחת אל־כלי־חרש על־מים חיים: 50
,vermiculi coccum & ,hyssopum & ,cedri lignum capiet Et
ולקח את־עץ־הארז ואת־האזב ואת שני התולעת 51
,mactati passeris sanguinem in ea tinget & ,vivum passerem &
ואת הצפר החיה וטבל אתם בדם הצפר השחוטה
.vicibus septem domum ad asperget & :vivis aquis in &
ובמים החיים והזה אל־הבית שבע פעמים:
,vivis aquis in & ,passeris sanguine in domum purificabit Et
וחטא את־הבית בדם הצפור ובמים החיים 52
.vermiculi cocco in & ,hyssopo in &,cedri ligno in & ,vivo passere in &
ובצפר החיה ובעץ הארז ובאזב ובשני התולעת:
:agri facies ad civitatem extra ad vivum passerem dimittet Et
ושלח את־הצפר החיה אל־מחוץ לעיר אל־פני השדה 53
omni lex Ista .erit munda & ,domum super expiabitque
וכפר על־הבית וטהר: זאת התורה לכל־ 54 55
,tumori Et .domui & ,vestis lepræ Et .capitis scabiei & ,lepræ tactui
נגע הצרעת ולנתק: ולצרעת הבגד ולבית: ולשאת 56
are in & ,immundum die in docendum ad .candori & ,inhærentiæ &
ולספחת ולבהרת: להורת ביום הטמא וביום 57
.lepræ lex Ista .mundum
הטהר וזאת תורת הצרעת:

Verſio VULG. LAT.

44 Ingreſſus ſacerdos viderit reverſam lepram, & parietes reſperſos maculis, lepra eſt perſeverans, & immunda 45 domus. Quam ſtatim deſtruent, & lapides ejus ac ligna, atque univerſum pulverem projicient extra oppidum in 46 locum immundum. Qui intraverit domum quando clauſa eſt, immundus erit uſque ad 47 veſperum. Et qui dormierit in ea, & comederit quidpiam, lavabit veſtimenta ſua. 48 Quòd ſi introiens ſacerdos viderit lepram non creviſſe in domo, poſtquàm denuò lita fuerit, purificabit eam red49ditâ ſanitate. Et in purificationem ejus ſumet duos paſſeres, lignúmq; cedrinû, & ver50miculum atque hyſſopum. Et immolato uno paſſere in vaſe 51 fictili ſuper aquas vivas, Tollet lignum cedrinum, et hyſſopum, & coccum, & paſſerem vivum, et tinget omnia in ſanguine paſſeris immolati, atque in aquis viventibus, & aſper52get domum ſepties, Purificabítque eam tam in ſanguine paſſeris quàm in aquis viventibus, & in paſſere vivo, lignóque cedrino, & hyſſopo, 53 atque vermiculo. Cúmque dimiſerit paſſerem avolare in agrum liberè, orabit pro do54mo, & jure mundabitur. Iſta eſt lex omnis lepræ & percuſ55ſuræ: Lepræ veſtium & do56morum, Cicatricis & erumpentium papularum, lucentis maculæ, & in varias ſpecies, 57 coloribus immutatis, Ut poſſit ſciri quo tempore mundum quid, vel immundum ſit.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

44 Καὶ εἰσελεύσεται ὁ ἱερεὺς, καὶ ὄψεται εἰ διακέχυται ἡ ἁφὴ ἐν τῇ οἰκίᾳ, λέπρα ἔμμονός 45 ἐστιν ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἀκάθαρτός ἐστι. Καὶ καθελοῦσι τὴν οἰκίαν, καὶ τὰ ξύλα αὐτῆς, καὶ τοὺς λίθους αὐτῆς, καὶ πάντα τὸν χοῦν ἐξοίσουσιν ἔξω τῆς πόλεως εἰς τόπον ἀκάθαρτον. 46 Καὶ ὁ εἰσπορευόμενος εἰς τὴν οἰκίαν πάσας τὰς ἡμέρας, ἃς ἀφωρισμένη ἐστὶν, ἀκάθαρτος 47 ἔσται ἕως ἑσπέρας. Καὶ ὁ κοιμώμενος ἐν τῇ οἰκίᾳ, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας. καὶ ὁ ἔσθων ἐν τῇ οἰκίᾳ, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀκάθαρτος ἔσται 48 ἕως ἑσπέρας. Ἐὰν δὲ παραγενόμενος εἰσέλθῃ ὁ ἱερεὺς καὶ ἴδῃ, καὶ (ζ) ἰδοὺ διαχύσει διακέχυται ἡ ἁφὴ ἐν τῇ οἰκίᾳ μετὰ τὸ ἐξαλειφθῆναι τὴν οἰκίαν, καὶ καθαριεῖ ὁ ἱερεὺς τὴν οἰκίαν, 49 ὅτι ἰάθη ἡ ἁφή. Καὶ λήψεται ἀφαγνίσαι τὴν οἰκίαν, δύο ὀρνίθια ζῶντα καθαρὰ, καὶ ξύλον κέδρινον, καὶ κεκλωσμένον κόκκινον, καὶ ὕσσωπον. 50 Καὶ σφάξει τὸ ὀρνίθιον τὸ ἓν εἰς σκεῦος ὀστράκινον ἐφ' ὕδατι ζῶντι. 51 Καὶ λήψεται τὸ ξύλον τὸ κέδρινον, καὶ τὸ κεκλωσμένον κόκκινον, καὶ τὸν ὕσσωπον, καὶ τὸ ὀρνίθιον τὸ ζῶν· καὶ βάψει αὐτὸ εἰς τὸ αἷμα τοῦ ὀρνιθίου τοῦ ἐσφαγμένου ἐφ' ὕδατι ζῶντι· καὶ περιῤῥανεῖ ἐν αὐτοῖς ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἑπτάκις. 52 Καὶ ἀφαγνιεῖ τὴν οἰκίαν ἐν τῷ αἵματι τοῦ ὀρνιθίου, καὶ ἐν τῷ ὕδατι τῷ ζῶντι, καὶ ἐν τῷ ὀρνιθίῳ τῷ ζῶντι, καὶ ἐν τῷ ξύλῳ τῷ κεδρίνῳ, καὶ ἐν τῷ ὑσσώπῳ, καὶ ἐν τῷ κε53κλωσμένῳ κοκκίνῳ. Καὶ ἐξαποστελεῖ τὸ ὀρνίθιον τὸ ζῶν (η) ἔξω τῆς πόλεως εἰς τὸ πεδίον, καὶ ἐξιλάσεται περὶ τῆς οἰκίας, καὶ καθαρὰ 54 ἔσται. Οὗτος ὁ νόμος κατὰ πᾶσαν ἁφὴν λέ55πρας, καὶ θραύσματος, Καὶ τῆς λέπρας ἱματίου, 56 καὶ οἰκίας, Καὶ οὐλῆς, καὶ σημασίας, καὶ τοῦ αὐγά57ζοντος, Καὶ τοῦ ἐξηγήσασθαι ᾗ ἡμέρᾳ ἀκάθαρτον, καὶ ᾗ ἡμέρᾳ καθαρισθήσεται· οὗτος ὁ νόμος τῆς λέπρας.

44 Et ingredietur ſacerdos, & aſpiciet ſi diffuſus eſt tactus in domo: lepra permanens eſt 45 in domo; immunda eſt. Et deſtruent domum, & ligna ejus, & lapides ejus, & omnem pulverem efferent extra civitatem in locum immundum. 46 Et qui ingreditur in domum omnib⁹ diebus, quibus ſegregata eſt, immundus erit uſque ad veſperam. 47 Et qui dormit in domo, lavabit veſtimenta ſua, & immundus erit uſque ad veſperam. Et qui manducat in domo, lavabit veſtimenta ſua, & immundus erit uſ48que ad veſperam. Si autem accedens intraverit ſacerdos, & viderit, & ecce diffuſione diffuſus non eſt tactus in domo, poſtquàm linita fuit domus; & mundabit ſacerdos domū, quia ſanatus eſt 49 tactus. Et ſumet ad purificandā domū, duas aviculas viventes mundas, et lignum cedrinum, et 50 coccum tortum, & hyſſopum. Et jugulabit aviculam unam in vaſe teſtaceo ſuper aquam viven51tem. Et ſumet lignum cedrinum, & coccum tortum, & hyſſopum, & aviculā viventē: et tinget ea in ſanguine aviculæ jugulatæ ſuper aquā viventē; & aſperget 52 in eis ſuper domum ſepties. Et purificabit domum in ſanguine aviculæ, et in aqua vivente, et in avicula vivente, et in ligno cedrino, & in hyſſopo, & in cocco 53 torto. Et emittet aviculā viventem extra civitatem in campum; et exorabit pro domo, et munda 54 erit. Hæc eſt lex ſecundùm om55nem tactum lepræ, et ulceris, Et lepræ veſtimenti, & domûs, 56 Et cicatricis, & ſignificationis, et 57 (d) ſplendentis, Et declarandi quâ die immundum, et quâ die mundabitur. Hæc eſt lex lepræ.

MS A. (ζ) ἰδοὺ οὐ διαχύσει οὐ διαχεῖται (η) ἔξω πόλεως

CAP. XV. טו

:dicendo ,Aharon ad & ,Moseh ad Dominus est locutus Et
וידבר יהוה אל־משה ואל־אהרן לאמר: 1
cum vir Vir :eos ad dicetis & ,Israel filios ad Loquimini
דברו אל־בני ישראל ואמרתם אלהם איש איש כי 2
.ipse immundus,suum fluxum sua carne de fluens fuerit
יהיה זב מבשרו זובו טמא הוא:

CAP. XV.

1 LOcutúſq; eſt Dominus ad 2 Moyſen & Aaron, dicens, Loquimini filiis Iſrael, et dicite eis; Vir, qui patitur fluxum ſeminis, immundus erit,

ΚΕΦ. ιε'.

1 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν καὶ Ἀ2αρὼν, λέγων, Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς, Ἀνδρὶ ἀνδρὶ ᾧ ἐὰν γένηται ῥύσις ἐκ τοῦ σώματος (α) αὐτοῦ, ἡ ῥύσις αὐτοῦ ἀκάθαρτός ἐστι.

CAP. XV.

1 ET locutus eſt Dominus ad 2 Moyſen et Aaron, dicens, Loquere filiis Iſrael, et dices eis; Viro, viro, cuicunque fuerit fluor ex corpore ejus, fluor ejus immundus eſt.

MS.A. (α) αὐτοῦ, ἀκάθαρτος ἔσται.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA

44 * ܢܥܘܠ ܟܗܢܐ ܘܢܚܙܐ. ܐܢ ܡܦܫܐ ܡܚܘܬܐ ܒܒܝܬܐ. ܓܪܒܐ ܗܘ ܡܪܝܪܐ ܗܘ ܒܗ ܒܒܝܬܐ.
45 ܛܡܐܐ ܗܘ. * ܢܣܚܦܘܢܗ ܠܒܝܬܐ. ܠܟܐܦܘܗܝ ܘܠܩܝܣܘܗܝ. ܘܠܟܠܗ ܥܦܪܗ. ܘܢܦܩܘܢܗ
46 ܠܒܪ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ. ܠܐܬܪܐ ܛܡܐܐ. ܘܢܘܩܕܘܢܗ ܒܢܘܪܐ. * ܘܡܢ ܕܥܐܠ ܠܒܝܬܗ ܟܠ
47 ܝܘܡܬܐ ܕܐܣܝܪ. ܢܗܘܐ ܛܡܐ ܥܕܡܐ ܠܪܡܫܐ. * ܘܡܢ ܕܕܡܟ ܒܗ ܒܕܘܟܬܐ. ܢܚܠܠ
48 ܡܐܢܘܗܝ. ܘܡܢ ܕܐܟܠ ܒܗ ܒܕܘܟܬܐ. ܢܚܠܠ ܡܐܢܘܗܝ. * ܘܐܢ ܢܥܘܠ ܟܗܢܐ ܘܢܚܙܐ
ܕܠܐ ܣܓܝܐܐ ܡܚܘܬܐ ܒܒܝܬܐ. ܡܢ ܒܬܪ ܕܛܫܘܗܝ ܠܒܝܬܐ. ܢܕܟܝܘܗܝ ܟܗܢܐ ܠܒܝܬܐ
49 ܗܘ. ܡܛܠ ܕܐܬܐܣܝܬ ܠܗ ܡܚܘܬܗ. * ܘܢܣܒ ܠܡܕܟܝܘܬܗ ܠܒܝܬܐ. ܬܪܬܝܢ ܦܪܚܢ ܚܝܢ
50 ܕܟܝܬܐ. ܘܩܝܣܐ ܕܐܪܙܐ. ܘܙܘܦܐ. ܘܨܒܥܐ ܕܙܚܘܪܝܬܐ. * ܘܢܦܩܘܕ ܟܗܢܐ. ܘܢܟܣܘܢ ܠܦܪܚܬܐ ܚܕܐ
51 ܒܡܐܢܐ ܕܚܨܦܐ. ܥܠ ܡܥܝܢܐ ܕܡܝܐ. * ܘܢܣܒ ܠܦܪܚܬܐ ܗܝ ܚܝܬܐ ܐܚܪܬܐ. ܘܩܝܣܐ ܕܐܪܙܐ. ܘܙܘܦܐ.
ܘܨܒܥܐ ܕܙܚܘܪܝܬܐ. ܘܢܨܒܥ ܐܢܝܢ ܒܕܡܐ ܕܦܪܚܬܐ ܗܝ ܕܢܟܝܣܐ. ܘܒܡܝܐ ܚܝܐ. ܘܢܪܣܣ
52 ܥܠ ܒܝܬܐ ܗܘ. ܫܒܥ ܙܒܢܝܢ. * ܘܢܕܟܝܘܗܝ ܠܒܝܬܐ ܒܕܡܐ ܕܦܪܚܬܐ. ܘܒܡܝܐ ܚܝܐ. ܘܒܦܪܚܬܐ
53 ܚܝܬܐ. ܘܒܩܝܣܐ ܕܐܪܙܐ. ܘܒܙܘܦܐ. ܘܒܨܒܥܐ ܕܙܚܘܪܝܬܐ. * ܘܢܦܪܚܝܘܗ ܠܦܪܚܬܐ ܚܝܬܐ ܠܒܪ
54 ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ. ܠܐܦܝ ܚܩܠܐ. ܘܢܚܣܐ ܥܠ ܒܝܬܐ. ܘܢܕܟܐ. * ܗܢܐ ܢܡܘܣܐ ܢܗܘܐ ܠܟܠܗܘܢ ܡܚܘܬܐ
55 56 ܕܓܪܒܐ: * ܘܠܡܚܘܬܐ ܕܓܪܒܐ ܕܠܒܘܫܐ ܘܕܒܝܬܐ. * ܘܠܫܘܡܬܐ. ܘܠܫܘܚܢܐ.
57 ܘܠܒܘܗܩܐ. * ܘܠܡܦܪܫܘ ܒܝܬ ܛܡܐܐ ܠܕܟܝܐ. ܗܢܐ ܢܡܘܣܐ ܕܓܪܒܐ.

* ܢܡܘܣܐ ܕܠܐ ܡܕܟܝܢܘܬܐ ܕܕܘܒܐ * * ܩܦܠܐܘܢ * ܝܗ *

1 * ܘܡܠܠ ܡܪܝܐ ܥܡ ܡܘܫܐ ܘܥܡ ܐܗܪܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. * ܡܠܠܘ ܥܡ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ.
2 ܘܐܡܪܘ ܠܗܘܢ. ܓܒܪ ܓܒܪ ܕܢܗܘܐ ܕܐܒ ܡܢ ܒܣܪܗ ܕܘܒܗ. ܛܡܐܐ ܗܘ.

44 Ingredietur ſacerdos, & conſiderabit; ſi progreſſa eſt plaga in domo, lepra ſæva eſt in ipſa domo, immunda eſt. 45 Evellant domum, lapides ejus, & ligna ejus, totumq; pulverem ipſius, & educant eam extra civitatem ad locum immundum, eamq; igne comburant. 46 Et quicunque ingredietur in domum illam cunctis diebus quibus occluſa eſt, erit immundus uſque ad veſperam. 47 Et quicunque dormiet intra locum illum, lavabit veſtimenta ſua: & quicunque comederit intra locum illum, abluet veſtimenta ſua. 48 Si verò ſacerdos ingreſſus viderit haud creviſſe plagam in domo poſtquā obduxerunt domū, mundabit ſacerdos domū illam, quoniam ſanata eſt plaga ipſius. 49 Accipiet autem ad purificandam domum illam, duas aviculas vivas, mundas, & lignum cedrinum, & hyſſopum, & tincturam coccineam. 50 Præcipietq; ſacerdos, & mactabunt aviculā unam in vaſe teſtaceo ſupra fontem aquarū. 51 Deinde capiet aviculam illam vivam alterā, & lignū cedrinum, & hyſſopū, atque tincturam coccineam: intingetq; hæc ipſa in ſanguine aviculæ illius immolatæ, & in aquis vivis, ſpargetq; ſuper domum illam ſeptem vicibus. 52 Et emundabit domum ſanguine aviculæ, & aquis vivis, & aviculâ vivâ, & ligno cedrino, & hyſſopo, & tincturâ coccineâ. 53 Et avolare faciet aviculā vivam extra civitatē verſus campum: & expiabit pro domo, & mundabitur. 54 Iſta lex erit omnib⁹ plagis lepræ: 55 Et plagæ lepræ veſtis, & domûs: 56 Et cicatrici, atque elephantiaſi, necnon maculæ: 57 Et ad diſtinguendum inter immundum & mundum: Hæc *inquam* eſt lex lepræ.

CAP. XV.
Lex de immunditia fluxûs.

1 PRæterea loquutus eſt Dominus cum Moſe & cum Aharone, dixitque ad eos; 2 Loquimini cum filiis Iſrael, & dicite eis; Quilibet cùm fluxerit ex ejus carne fluxus ipſius, immundus eſt.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

44 ויעול כהנא ויחזי והא אוסיף
מכתשא בביתא סגירות מחסרא
היא בביתא מסאב הוא: ויתרע ית 45
ביתא ית אבנוהי וית אעוהי וית
כל עפר ביתא ויפק למברא לקרתא
לאתר מסאב: ודיעול לביתא כל 46
יומין דיסגר יתיה יהי מסאב עד
רמשא: ודישכוב בביתא יצבע ית 47
לבושוהי ודייכול בביתא יצבע ית
לבושוהי: ואם מעל יעול כהנא 48
ויחזי והא לא אוסיף מכתשא
בביתא בתר דאתשע ית ביתא
וידכי כהנא ית ביתא ארי אתסי
מכתשא: ויסב לדכאה ית ביתא 49
תרתין צפרין ואע דארזא וצבע
זהורי ואזובא: ויכוס ית צפרא חדא 50
למאן דחסף על מי מבוע: ויסב ית 51
אעא דארזא וית אזובא וית צבע
זהורי וית צפרא חיתא ויטבול
יתהון בדמא דצפרא נכסתא ובמי
מבוע וידי לביתא שבע זמנין: וידכי 52
ית ביתא בדמא דצפרא ובמי מבוע
ובצפרא חיתא ובאעא דארזא
ובאזובא ובצבע זהורי: וישלח ית 53
צפרא חיתא למברא לקרתא לאפי
חקלא ויכפר על ביתא וידכי: דא 54
אוריתא לכל מכתש סגירותא
ולנתקא: ולסגירות לבושא 55
ולביתא: ולעמקא ולעדיא 56
ולבהרא: לאלפא ביום מסאבא 57
וביום דכיא דא אוריתא
דסגירותא:

טו

ומליל יי עם משה ולאהרן למימר: 1
מלילו עם בני ישראל ותימרון 2
להון גבר גבר ארי יהי דאיב
מבשריה דוביה מסאב הוא:

Targum ONKELOS.

44 Ingredietur ſacerdos, & ſi viderit creviſſe plagā in domo: lepra corroſiva eſt in domo, 45 immunda erit. Et diruent domum, lapides ejus et ligna ejus; & omnē pulverē domus: educéntq; extra civitatem, in locū 46 immundū. Et quicunq; intraverit domum, omnibus diebus quibus clauſa eſt: erit immun47dus uſq; ad veſperam. Et qui dormierit in domo, lavabit veſtimenta ſua: & qui comederit in domo, lavabit veſti48menta ſua. Et ſi introiens intraverit ſacerdos, & viderit, & ecce non crevit plaga in domo, poſtquam linita fuerit domus: mundabit ſacerdos domum; quia ſanata eſt plaga. 49 Tollantúrq; in emundatione domus duo paſſeres: & lignū cedrinum, & coccinum, & hyſ50ſopum. Immolabitq; paſſerem unum; in vaſe fictili, ſuper a51quas fontis. Et tollet lignum cedrinum, et hyſſopum, & coccinum, & paſſerem vivum: & tinget ea in ſanguine paſſeris immolati, & in aquis fontis: & 52 aſperget domum ſepties. Purificabitq; domum, in ſanguine paſſeris; & in aquis fontis: & in paſſere vivo, & in ligno cedrino, & in hyſſopo, & in coc53cino. Et dimittet paſſerem vivum extra urbem, ſuper faciem agri: & expiabit domum, & 54 mundabitur. Iſta eſt lex, omnis plagæ lepræ & lepræ 55 capitis. Et veſtis, & domus. 56 Et maculæ diverſi coloris & puſtulæ, & lucentis maculæ. 57 Et ad docendum qua die contaminanda eſt, & qua die mundanda eſt: Iſta eſt lex lepræ.

CAP. XV.

1 LOcutúſq; eſt Domin⁹ cum 2 Moyſe & Aaron, dicens. Loquimini cum filiis Iſrael, & dicetis eis: Vir vir quando fluxerit de carne ejus fluxus ſeminis, immundus erit.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible] 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 1 2

VERSIO SAMARITANA.

[illegible] 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 1 2

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

44 Et venerit ſacerdos, videritq; & ecce refloruit plaga in domo: lepra eſt permanens in do45mo, immunda eſt. Ideò diruent domum, lapides ejus, & ligna ejus; omnémque pulverem domûs (b) deportabunt extra civitatem in locum pol46lutum. Qui autem ingreſſus fuerit domum omnibus diebus quib⁹ incluſit eam, immundus 47 erit uſq; ad veſperā. Qui verò dormierit in domo, lavabit veſtimenta ſua: quique comederit in domo, lavabit veſti48menta ſua. Si autem veniendo venerit ſacerdos, videatq; & ecce non refloruit plaga in domo poſtquam linivit domum, mundam pronuntiabit ſacerdos domum, quia ſanata 49 eſt plaga. Accipient autem ad expiandam domum duos paſſeres, & lignum cedrinum, et dibaphum coccineum, et hyſ50ſopum. Mactabitq; paſſerem unum in vaſe teſtaceo ſuper 51 aquas vivas: Sumetque lignum cedrinum, et dibaphum coccineum, & hyſſopum, & paſſerem vivum, & tinget ea in ſanguine paſſeris mactati, & in aquis vivis, aſpergetq; 52 ſuper domum ſepties. Et expiabit domum cum ſanguine paſſeris, & cum aquis vivis, & cum paſſere vivo, & cum ligno cedrino, et cum dibapho 53 coccineo, & cum hyſſopo. Poſtea emittet paſſerem vivum extra urbem ſuper faciem agri, expiataq; erit do54mus, & munda. Hæc eſt lex omnis plagæ lepræ, & porri55ginis, Et lepræ veſtimenti, & 56 domûs, Et tumoris, & (c) ſca57biei, & maculæ albæ. Ut doceatur quâ die res immunda ſit, & quâ die munda: hæc eſt lex lepræ.

CAP. XV.

1 ET locutus eſt Dominus Moſi & Aaroni, dicens; 2 Loquimini filiis Iſrael, dicetiſq; illis; Vir quicunque effluens erit de carne ſua fluxum ſuum, immundus eſt.

VER. SAM. (b) vaſtabunt. (c) cruſtæ abſceſſus,

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

44 * فدخل الامام ونظر فاذا قد تفشي البلاء في البيت * فهو برص ماحق في البيت وهو نجس *
45 46 * فلينقضه من حجارته وخشبه وجميع ترابه * ويرم ذلك الي خارج القرية الي موضع نجس * ومن
47 دخل الي البيت طول الايام الذي وقع فيها * فلينجس الي المغيب * ومن اضطجع فيه
48 فليغسل ثيابه * وكذاك من اكل فيه فليغسل ثيابه * فان دخل الامام فنظر فاذا لم ينفش
49 البلاء في البيت بعد تطيينه فليطهره * فان البلاء قد برا * وياخذ لتذكيته عصفورين *
50 51 وعود ارز وحرير قرمز * وصعترا * ويذبح احدهما على اناء من خزف على ماء نبيع * وياخذ عود
الارز * والصعتر وحرير القرمز * والعصفور الحي * ويغمسها في دم العصفور المذبوح والماء النبيع *
52 وينضح ذلك على البيت سبع مرات * ويذكيه بدم العصفور والماء النابع والعصفور الحي وعود
53 الارز والصعتر وحرير القرمز * ويطلق العصفور الحي خارج القرية على وجه الصحراء * ويستغفر
54 55 عن البيت فيطهر * هذه شريعة لجميع بلاء البيوت * وللكلف * ولبلوي الثياب والمنازل *
56 57 * وللشامة * والعارضة * والبقعة * والفتوي في وقت التطهير والتنجيس * هذه شريعة البلاء *

* الفصل الخامس عشر *

1 2 * ثم كلم الله موسي وهرون قائلا * كلما بني اسرائيل وقولا لهم * اي رجل كان ذائبا من احليله
فذوبه ذاك هو نجس *

44 Ingreſſúſque fuerit ſacerdos, viderítque, & ecce extenſa eſt plaga in domo: ipſa eſt leprà pernicioſa in domo, eſtque immunda. 45 Deſtruat illam à lapidibus ejus, et trabibus ejus, omnique terrâ ipſius, eaq; projiciat extra civitatē in locum immundum. 46 Et quicunque intraverit domum omnibus diebus quibus detenta fuit, polluatur uſque ad occaſum. 47 Et qui dormierit in illa, lavet veſtimenta ſua: & ſimiliter, qui comederit in ea, lavet veſtimenta ſua. 48 Sin autem ingreſſus fuerit ſacerdos, videritque non eſſe extenſam plagam in domo poſtquā oblita fuit, mundet illam, quia plaga curata jam eſt. 49 Sumétque ad expiationem ejus duos paſſeres, & lignum cedrinum, et ſericum coccineum, atque hyſſopum: 50 Mactétque alterum eorum ſuper vas fictile, ſuper aquam fontis; 51 Et accipiet lignum cedri, et hyſſopum, & ſericum coccineum, & paſſerē vivum, intingétque illa in ſanguine paſſeris jugulati, & aquâ fontis, biſq; aſperget domum ſeptem vicibus: 52 Et expiabit eam ſanguine paſſeris, & aquâ fontis, & paſſere vivo, & ligno cedrino, & hyſſopo, & ſerico coccineo. 53 Dimittétque paſſerē vivum extra civitatem ſuper faciem campi, veniamq; poſtulabit pro domo, et mundabitur. 54 Iſta eſt lex pro omni plaga domorum, & pro puſtulis; 55 Atque pro plaga veſtium, & domiciliorum; 56 Et pro nævo, atque accidente, & maculâ: 57 Et pro declaratione circa tempus purificationis, et contaminationis: Hæc eſt lex plagæ.

CAP. XV.

1 ET jam allocutus eſt Deus Muſam & 2 Haronem, dicens; Loquimini ad filios Iſrail, & dicite illis; Quicunque vir fuerit patiens fluxum ſeminis è veretro ſuo, fluxus ille ipſius immundus eſt.

lepra ,domo in *tactus se diffudit ecce* &,videbit & ,sacerdos ingredietur Et
44 ובא הכהן וראה והנה פשה הנגע בבית צרעת
,domum Destruetq; .est immunda,domo in est dolore afficiens
45 ממארת הוא בבית טמא הוא: ונתץ את־הבית את־
ad facie: exire & ,domus pulverem universum & ,ejus ligna & ,ej⁹ lapides
אבניו ואת־עציו ואת כל־עפר הבית והוציא אל־
omnibus domum in *ingrediens* Et.immundum locum in civitatem extra
46 מחוץ לעיר אל־מקום טמא: והבא אל־הבית כל־
,domo in *jacens* Et.vesperam ad usque erit immund⁹,eã jussit claudere dieb⁹
47 ימי הסגיר אתו יטמא עד־הערב: והשכב בבית
.sua vestimenta lavabit ,domo in *comedens* & :sua vestimenta lavabit
יכבס את־בגדיו והאכל בבית יכבס את־בגדיו:
se diffudit non ecce & ,viderit &,sacerdos fuerit ingressus ingrediendo si Et
48 ואם־בא יבא הכהן וראה והנה לא־פשה
sacerdos *mundabit* & ,*domum* *oblini* *post* domo in *tactus*
הנגע בבית אחרי הטח את־הבית וטהר הכהן
purificandum ad capiet Et .*tactus* est *sanatus* quia :domum
49 את־הבית כי נרפא הנגע: ולקח לחטא את־
.hyssopum &,vermiculi coccum &,cedri lignum & ,passeres duos domum
הבית שתי צפרים ועץ ארז ושני תולעת ואזב:
.vivas aquas super *testæ vas* ad unum passerem Mactabitq;
50 ושחט את־הצפר האחת אל־כלי־חרש על־מים חיים:
,vermiculi coccum & ,hyssopum & ,cedri lignum capiet Et
51 ולקח את־עץ־הארז ואת־האזב ואת שני התולעת
,mactati passeris sanguinem in ea tinget & ,vivum passerem &
ואת הצפר החיה וטבל אתם בדם הצפר השחוטה
.vicibus septem domum ad asperget & :vivis aquis in &
ובמים החיים והזה אל־הבית שבע פעמים:
,vivis aquis in & ,passeris sanguine in domum purificabit Et
52 וחטא את־הבית בדם הצפור ובמים החיים
.vermiculi cocco in & ,hyssopo in &,cedri ligno in & ,vivo passere in &
ובצפר החיה ובעץ הארז ובאזב ובשני התולעת:
:agri *facies* ad civitatem extra ad vivum passerem dimittet Et
53 ושלח את־הצפר החיה אל־מחוץ לעיר אל־פני השדה
omni lex Ista .erit munda & ,domum *super* expiabitque
54 וכפר על־הבית וטהר: זאת התורה לכל־
55 ,*tumori* Et .*domui* & ,vestis lepræ Et .*capitis scabiei* & ,lepræ *tactui*
56 נגע הצרעת ולנתק: ולצרעת הבגד ולבית: ולשאת
die in & ,immundum *die in* docendum ad .*candori* & ,*inhærentiæ* &
57 ולספחת ולבהרת: להורת ביום הטמא וביום
.lepræ lex Ista .*mundum*
הטהר זאת תורת הצרעת:

CAP. XV. טו

:dicendo ,Aharon ad & ,Moseh ad Dominus est locutus Et
1 וידבר יהוה אל־משה ואל־אהרן לאמר:
cùm vir Vir :eos ad dicetis & ,Israel filios ad Loquimini
2 דברו אל־בני ישראל ואמרתם אלהם איש איש כי
.*ipse* immundus,suum fluxum sua *carne* de fluens fuerit
יהיה זב מבשרו זובו טמא הוא:

Verſio VULG. LAT.

44 Ingreſſus ſacerdos viderit reverſam lepram, & parietes reſperſos maculis, lepra eſt perſeverans, & immunda 45 domus. Quam ſtatim deſtruent, & lapides ejus ac ligna, atque univerſum pulverem projicient extra oppidum in 46 locum immundum. Qui intraverit domum quando clauſa eſt, immundus erit uſque ad 47 veſperum. Et qui dormierit in ea, & comederit quidpiam, lavabit veſtimenta ſua. 48 Quòd ſi introiens ſacerdos viderit lepram non creviſſe in domo, poſtquàm denuò lita fuerit, purificabit eam red- 49 ditâ ſanitate. Et in purificationem ejus ſumet duos paſſeres, lignúmq; cedrinũ, & ver- 50 miculum atque hyſſopum. Et immolato uno paſſere in vaſe 51 fictili ſuper aquas vivas, Tollet lignum cedrinum, et hyſſopum, & coccum, & paſſerem vivum, et tinget omnia in ſanguine paſſeris immolati, atque in aquis viventibus, & aſper- 52 get domum ſepties, Purificabítque eam tam in ſanguine paſſeris quàm in aquis viventibus, & in paſſere vivo, lignóque cedrino, & hyſſopo, 53 atque vermiculo. Cúmque dimiſerit paſſerem avolare in agrum liberè, orabit pro do- 54 mo, & jure mundabitur. Iſta eſt lex omnis lepræ & percuſ- 55 ſuræ: Lepræ veſtium & do- 56 morum, Cicatricis & erumpentium papularum, lucentis maculæ, & in varias ſpecies, 57 coloribus immutatis, Ut poſſit ſciri quo tempore mundum quid, vel immundum ſit.

CAP. XV.

1 LOcutúſq; eſt Dominus ad 2 Moyſen & Aaron, dicens, Loquimini filiis Iſrael, et dicite eis; Vir, qui patitur fluxum ſeminis, immundus erit,

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

44 Καὶ εἰσελεύσεται ὁ ἱερεὺς, καὶ ὄψεται εἰ διακέχυται ἡ ἁφὴ ἐν τῇ οἰκίᾳ, λέπρα ἔμμονός 45 ἐστιν ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἀκάθαρτός ἐστι. Καὶ καθελοῦσι τὴν οἰκίαν, καὶ τὰ ξύλα αὐτῆς, καὶ τοὺς λίθους αὐτῆς, καὶ πάντα τὸν χοῦν ἐξοίσουσιν *ἔξω τῆς πόλεως εἰς τόπον ἀκάθαρτον. 46 Καὶ ὁ εἰσπορευόμενος εἰς τὴν οἰκίαν πάσας τὰς ἡμέρας, ἃς ἀφωρισμένη ἐστὶν, ἀκάθαρτος 47 ἔσται ἕως ἑσπέρας. Καὶ ὁ κοιμώμενος ἐν τῇ οἰκίᾳ, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας. καὶ ὁ ἔσθων ἐν τῇ οἰκίᾳ, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀκάθαρτος ἔσται 48 ἕως ἑσπέρας. Ἐὰν δὲ παραγενόμενος εἰσέλθῃ ὁ ἱερεὺς καὶ ἴδῃ, καὶ (ζ) ἰδοὺ διαχύσει οὐ διακέχυται ἡ ἁφὴ ἐν τῇ οἰκίᾳ μετὰ τὸ ἐξαλειφθῆναι τὴν οἰκίαν, καὶ καθαριεῖ ὁ ἱερεὺς τὴν οἰκίαν, 49 ὅτι ἰάθη ἡ ἁφή. Καὶ λήψεται ἀφαγνίσαι τὴν οἰκίαν, δύο ὀρνίθια ζῶντα καθαρὰ, καὶ ξύλον κέδρινον, καὶ κεκλωσμένον κόκκινον, καὶ ὕσσωπον. 50 Καὶ σφάξει τὸ ὀρνίθιον τὸ ἓν εἰς σκεῦος ὀστρά- 51 κινον ἐφ᾽ ὕδατι ζῶντι. Καὶ λήψεται τὸ ξύλον τὸ κέδρινον, καὶ τὸ κεκλωσμένον κόκκινον, καὶ τὸν ὕσσωπον, καὶ τὸ ὀρνίθιον τὸ ζῶν· καὶ βάψει αὐτὸ εἰς τὸ αἷμα τοῦ ὀρνιθίου τοῦ ἐσφαγμένου ἐφ᾽ ὕδατι ζῶντι· καὶ περιρρανεῖ ἐν αὐτοῖς ἐπὶ τὴν οἰ- 52 κίαν ἑπτάκις. Καὶ ἀφαγνιεῖ τὴν οἰκίαν ἐν τῷ αἵματι τοῦ ὀρνιθίου, καὶ ἐν τῷ ὕδατι τῷ ζῶντι, καὶ ἐν τῷ ὀρνιθίῳ τῷ ζῶντι, καὶ ἐν τῷ ξύλῳ τῷ κεδρίνῳ, καὶ ἐν τῷ ὑσσώπῳ, καὶ ἐν τῷ κε- 53 κλωσμένῳ κοκκίνῳ. Καὶ ἐξαποστελεῖ τὸ ὀρνίθιον τὸ ζῶν (η) ἔξω τῆς πόλεως εἰς τὸ πεδίον, καὶ ἐξιλάσεται περὶ τῆς οἰκίας, καὶ καθαρὰ 54 ἔσται. Οὗτος ὁ νόμος κατὰ πᾶσαν ἁφὴν λέ- 55 πρας, καὶ θραύσματος, Καὶ τῆς λέπρας ἱματίου, 56 καὶ οἰκίας, Καὶ οὐλῆς, καὶ σημασίας, καὶ τοῦ αὐγά- 57 ζοντος, Καὶ τοῦ ἐξηγήσασθαι ᾗ ἡμέρα ἀκάθαρτον, καὶ ᾗ ἡμέρα καθαρισθήσεται· οὗτος ὁ νόμος τῆς λέπρας.

44 *Et ingredietur ſacerdos, & aſpiciet ſi diffuſus eſt tactus in domo: lepra permanens eſt* 45 *in domo; immunda eſt. Et deſtruent domum, & ligna ejus, & lapides ejus, & omnem pulverem efferent extra ci-* 46 *vitatem in locum immundum. Et qui ingreditur in domum omnib⁹ diebus, quibus ſegregata eſt, immundus erit uſque ad veſperam.* 47 *Et qui dormit in domo, lavabit veſtimenta ſua, & immundus erit uſque ad veſperam. Et qui manducat in domo, lavabit veſtimenta ſua, & immundus erit uſ-* 48 *que ad veſperam. Si autem accedens intraverit ſacerdos, & viderit, & ecce diffuſione diffuſus non eſt tactus in domo, poſtquàm linita fuit domus; & mundabit ſacerdos domũ, quia ſanatus eſt* 49 *tactus. Et ſumet ad purificandã domũ, duas aviculas viventes mundas, et lignum cedrinum, et* 50 *coccum tortum, & hyſſopum. Et jugulabit aviculam unam in vaſe teſtaceo ſuper aquam viven-* 51 *tem. Et ſumet lignum cedrinum, & coccum tortum, & hyſſopum, & aviculã viventẽ: et tinget ea in ſanguine aviculæ jugulatæ ſuper aquã viventẽ; & aſperget* 52 *in eis ſuper domum ſepties. Et purificabit domum in ſanguine aviculæ, et in aqua vivente, et in avicula vivente, et in ligno cedrino, & in hyſſopo, & in cocco* 53 *torto. Et emittet aviculã viventem extra civitatem in campum; et exorabit pro domo, et munda* 54 *erit. Hæc eſt lex ſecundùm om-* 55 *nem tactum lepræ, et ulceris, Et lepræ veſtimenti, & domûs,* 56 *Et cicatricis, & ſignificationis, et* 57 *(d) ſplendentis, Et declarandi quâ die immundum, et quâ die mundabitur. Hæc eſt lex lepræ.*

MS A. (ζ) ἰδοὺ οὐ διαχύσει οὐ διαχεῖται (η) ἔξω πόλεως

ΚΕΦ. ιε´.

1 ΚΑὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν καὶ Ἀ- 2 αρὼν, λέγων, Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς, Ἀνδρὶ ἀνδρὶ ᾧ ἐὰν γένηται ῥύσις ἐκ τοῦ σώματος (α) αὐτοῦ, ἡ ῥύσις αὐτοῦ ἀκάθαρτός ἐστι.

CAP. XV.

1 *ET locutus eſt Dominus ad* 2 *Moyſen et Aaron, dicens, Loquere filiis Iſrael, et dices eis; Viro, viro, cuicunque fuerit fluor ex corpore ejus, fluor ejus immundus eſt.*

MS.A. (α) αὐτοῦ, ἀκάθαρτος ἔσται.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*

44 Ingredietur ſacerdos, & conſiderabit; ſi progreſſa eſt plaga in domo, lepra ſæva eſt in 45 ipſa domo, immunda eſt. Evellant domum, lapides ejus, & ligna ejus, totumq; pulverem ipſius, & educant eam extra civitatem ad locum immundum, eamq; igne comburant. 46 Et quicunque ingredietur in domum illam cunctis diebus quibus occluſa eſt, erit im- 47 mundus uſque ad veſperam. Et quicunque dormiet intra locum illum, lavabit veſtimenta ſua: & quicunque comederit intra locum 48 illum, abluet veſtimenta ſua. Si verò ſacerdos ingreſſus viderit haud creviſſe plagam in domo poſtquã obduxerunt domũ, mundabit ſacerdos domũ illam, quoniam ſanata eſt pla- 49 ga ipſius. Accipiet autem ad purificandam domum illam, duas aviculas vivas, mundas, & lignum cedrinum, & hyſſopum, & tincturam coccineam. 50 Præcipietq; ſacerdos, & mactabunt aviculã unam in vaſe teſtaceo ſupra 51 fontem aquarũ. Deinde capiet aviculam illam vivam alterã, & lignũ cedrinum, & hyſſopũ, atque tincturam coccineam: intingetq; hæc ipſa in ſanguine aviculæ illius immolatæ, & in aquis vivis, ſpargetq; ſuper domum illam 52 ſeptem vicibus. Et emundabit domum ſanguine aviculæ, & aquis vivis, & aviculâ vivâ, & ligno cedrino, & hyſſopo, & tincturâ coc- 53 cineã. Et avolare faciet aviculã vivam extra civitatẽ verſus campum: & expiabit pro do- 54 mo, & mundabitur. Iſta lex erit omnib⁹ pla- 55 gis lepræ: Et plagæ lepræ veſtis, & domûs: 56 Et cicatrici, atque elephantiaſi, necnon ma- 57 culæ: Et ad diſtinguendum inter immundum & mundum: Hæc *inquam* eſt lex lepræ.

CAP. XV.

Lex de immunditia fluxus.

1 PRæterea loquutus eſt Dominus cum Moſe & cum Aharone, dixitque ad eos; Lo- 2 quimini cum filiis Iſrael, & dicite eis; Quilibet cùm fluxerit ex ejus carne fluxus ipſius, immundus eſt.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

44 ויעול כהנא ויחזי והא אוסיף מכתשא בביתא סגירות מחסרא היא בביתא מסאב הוא: 45 ויתרע ית ביתא ית אבנוהי וית אעוהי וית כל עפר ביתא ויפק למברא לקרתא לאתר מסאב: 46 ודיעול לביתא כל יומין דיסגר יתיה יהי מסאב עד רמשא: 47 ודישכוב בביתא יצבע ית לבושוהי ודייכול בביתא יצבע ית לבושוהי: 48 ואם מיעל יעול כהנא ויחזי והא לא אוסיף מכתשא בביתא בתר דאתשע ית ביתא וידכי כהנא ית ביתא ארי אתסי מכתשא: 49 ויסב לדכאה ית ביתא תרתין צפרין ואע דארזא וצבע זהורי ואזובא: 50 ויכוס ית צפרא חדא למאן דחסף על מי מבוע: 51 ויסב ית אעא דארזא וית אזובא וית צבע זהורי וית צפרא חיתא ויטבול יתהון בדמא דצפרא נכסתא ובמי מבוע וידי לביתא שבע זמנין: 52 וידכי ית ביתא בדמא דצפרא ובמי מבוע ובצפרא חיתא ובאעא דארזא ובאזובא ובצבע זהורי: 53 וישלח ית צפרא חיתא למברא לקרתא לאפי חקלא ויכפר על ביתא וידכי: 54 דא אוריתא לכל מכתש סגירותא ולנתקא: 55 ולסגירות לבושא ולביתא: 56 ולעמקא ולעדיא ולבהרא: 57 לאלפא ביום מסאבא וביום דכיא דא אוריתא דסגירותא:

טו

1 ומליל יי עם משה ולאהרן למימר: 2 מלילו עם בני ישראל ותימרון להון גבר גבר ארי יהי דאיב מבשריה דוביה מסאב הוא:

Targum ONKELOS.

44 Ingredietur ſacerdos, & ſi viderit creviſſe plagã in domo: lepra corroſiva eſt in domo, 45 immunda erit. Et diruent domum, lapides ejus et ligna ejus; & omnẽ pulverẽ domus: educéntq; extra civitatem, in locũ 46 immundũ. Et quicunq; intraverit domum, omnibus diebus quibus clauſa eſt: erit immun- 47 dus uſq; ad veſperam. Et qui dormierit in domo, lavabit veſtimenta ſua: & qui comederit in domo, lavabit veſti- 48 menta ſua. Et ſi introiens intraverit ſacerdos, & viderit, & ecce non crevit plaga in domo, poſtquam linita fuerit domus: mundabit ſacerdos domum; quia ſanata eſt plaga. 49 Tollantúrq; in emundatione domus duo paſſeres: & lignũ cedrinum, & coccinum, & hyſ- 50 ſopum. Immolabítq; paſſerem unum; in vaſe fictili, ſuper a- 51 quas fontis. Et tollet lignum cedrinum, et hyſſopum, & coccinum, & paſſerem vivum: & tinget ea in ſanguine paſſeris immolati, & in aquis fontis: & 52 aſperget domum ſepties. Purificabitq; domum, in ſanguine paſſeris; & in aquis fontis: & in paſſere vivo, & in ligno cedrino, & in hyſſopo, & in coc- 53 cino. Et dimittet paſſerem vivum extra urbem, ſuper faciem agri: & expiabit domum, & 54 mundabitur. Iſta eſt lex omnis plagæ lepræ & lepræ 55 capitis. Et veſtis, & domus. 56 Et maculæ diverſi coloris & puſtulæ, & lucentis maculæ. 57 Et ad docendum qua die contaminanda eſt, & qua die mundanda eſt: Iſta eſt lex lepræ.

CAP. XV.

1 LOcutúſq; eſt Domin⁹ cum 2 Moyſe & Aaron, dicens. Loquimini cum filiis Iſrael, & dicetis eis: Vir vir quando fluxerit de carne ejus fluxus ſeminis, immundus erit.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VERSIO SAMARITANA.

TEXT. ET VER. SAM.

Tranſlatio Latina.

44 *Et venerit ſacerdos, viderítq;, & ecce refloruit plaga in domo; lepra eſt permanens in do-* 45 *mo, immunda eſt. Ideò diruent domum, lapides ejus, & ligna ejus; omnémque pulverem domûs (b) deportabunt extra civitatem in locum pol-* 46 *lutum. Qui autem ingreſſus fuerit domum omnibus diebus quib⁹ incluſit eam, immundus* 47 *erit uſq; ad veſperã. Qui verò dormierit in domo, lavabit veſtimenta ſua: quique comederit in domo, lavabit veſti-* 48 *menta ſua. Si autem veniendo veniat ſacerdos, videatq;, & ecce non refloruit plaga in domo poſtquam linivit domum, mundam pronuntiabit ſacerdos domum, quia ſanata* 49 *eſt plaga. Accipient autem ad expiandam domum duos paſſeres, & lignum cedrinum, et dibaphum coccineum, et hyſ-* 50 *ſopum. Mactabitq; paſſerem unum in vaſe teſtaceo ſuper* 51 *aquas vivas: Sumétque lignum cedrinum, et dibaphum coccineum, & hyſſopum, & paſſerem vivum, & tinget ea in ſanguine paſſeris mactati, & in aquis vivis, aſpergetq;* 52 *ſuper domum ſepties. Et expiabit domum cum ſanguine paſſeris, & cum aquis vivis, & cum paſſere vivo, & cum ligno cedrino, et cum dibapho coccineo, & cum hyſſopo.* 53 *Poſtea emittet paſſerem vivum extra urbem ſuper faciem agri, expiatáq; erit do-* 54 *mus, & munda. Hæc eſt lex omnis plagæ lepræ, & porri-* 55 *ginis, Et lepræ veſtimenti, &* 56 *domûs, Et tumoris, & (c) ſcabiei, & maculæ albæ.* 57 *Ut doceatur quâ die res immunda ſit, & quâ die munda: hæc eſt lex lepræ.*

CAP. XV.

1 *ET locutus eſt Dominus Moſi & Aaroni, dicens;* 2 *Loquimini filiis Iſrael, dicetíſq; illis; Vir quicunque effluens erit de carne ſua fluxum ſuum, immundus eſt.*

VER. SAM. (*b*) vaſtabunt. (c) cruſtæ abſceſſus,

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

44 * فدخل الامام ونظر فاذا قد تفشي البلاء في البيت * فهو برص ماحق في البيت وهو نجس *
45 * فلينقضه من حجارته وخشبه وجميع ترابه * ويرم ذلك الي خارج القرية الي موضع نجس * 46 ومن دخل الي البيت طول الايام الذي وقع فيها * فليتنجس الي المغيب * 47 ومن انضجع فيه فليغسل ثيابه * وكذاك من اكل فيه فليغسل ثيابه * 48 فان دخل الامام فنظر فاذا لم يتفش البلاء في البيت بعد تطيينه فليطهره * فان البلاء قد برأ * 49 وياخذ لتذكيته عصفورين * 50 وعود ارز وحرير قرمز * وصعترا * ويذبح احدهما علي اناء من خزف علي ماء نبيع * 51 وياخذ عود الارز والصعتر وحرير القرمز * والعصفور الحي * ويغمسها في دم العصفور المذبوح والماء النبيع * وينضح ذلك علي البيت سبع مرات * 52 ويذكيه بدم العصفور والماء النابع والعصفور الحي وعود الارز والصعتر وحرير القرمز * 53 ويطلق العصفور الحي خارج القرية علي وجه الصحراء * ويستغفر عن البيت فيطهر * 54 هذه شريعة لجميع بلاء البيوت * 55 وللكلف * ولبلوي الثياب والمنازل * 56 وللشامة * والعارضة * والبقعة * 57 والفتوي في وقت التطهير والتنجيس * هذه شريعة البلاء *

* الفصل الخامس عشر *

1 * ثم كلم الله موسي وهرون قايلا * 2 كلما بني اسرائيل وقولا لهم * اي رجل كان ذايبا من احليله * فذوبه ذاك هو نجس *

44 *Ingreſſúſque fuerit ſacerdos, viderítque, & ecce extenſa eſt plaga in domo: ipſa eſt leprà pernicioſa in domo, eſtque im-* 45 *munda. Deſtruat illam à lapidibus ejus, et trabibus ejus, omnique terrâ ipſius, eaq; projiciat extra civitatẽ in locum immun-* 46 *dum. Et quicunque intraverit domum omnibus diebus quibus detenta fuit, pollu-* 47 *atur uſque ad occaſum. Et qui dormierit in illa, lavet veſtimenta ſua: & ſimiliter, qui comederit in ea, lavet veſti-* 48 *menta ſua. Sin autem ingreſſus fuerit ſacerdos, viderítque non eſſe extenſam plagam in domo poſtquã oblita fuit, mun-* 49 *det illam, quia plaga curata jam eſt. Sumétque ad expiationem ejus duos paſſeres, & lignum cedrinum, et ſericum cocci-* 50 *neum, atque hyſſopum: Mactétque alterum eorum ſuper vas fictile, ſuper aquam* 51 *fontis; Et accipiet lignum cedri, et hyſſopum, & ſericum coccineum, & paſſerẽ vivum, intingétque illa in ſanguine paſſeris jugulati, & aquâ fontis, biſq; aſper-* 52 *get domum ſeptem vicibus: Et expiabit eam ſanguine paſſeris, & aquâ fontis, & paſſere vivo, & ligno cedrino, & hyſſopo,* 53 *& ſerico coccineo. Dimittétque paſſerẽ vivum extra civitatem ſuper faciem campi, veniamq; poſtulabit pro domo, et mun-* 54 *dabitur. Iſta eſt lex pro omni plaga do-* 55 *morum, & pro puſtulis; Atque pro pla-* 56 *ga veſtium, & domiciliorum; Et pro* 57 *nævo, atque accidente, & maculâ: Et pro declaratione circa tempus purificationis, et contaminationis: Hæc eſt lex plagæ.*

CAP. XV.

1 *ET jam allocutus eſt Deus Muſam &* 2 *Haronem, dicens; Loquimini ad filios Iſrail, & dicite illis; Quicunque vir fuerit patiens fluxum ſeminis è ventro ſuo, fluxus ille ipſius immundus eſt.*

ſuum fluxum ejus caro ſpumat,ejus fluxu in,ej⁹ immunditia erit hæc Et,
3 וזאת תהיה טמאתו בזובו רר בשרו את־זובו
cubile Omne .ipſa ej⁹ immũditia:ſuo fluxu à ſuâ carnẽ fecit claudere vel
4 או־החתים בשרו מזובו טמאתו הוא: כל־המשכב
ſederit quo vas omne &:erit immundũ fluens illud ſuper cubuerit quo
אשר ישכב עליו הזב יטמא וכל־הכלי אשר־ישב
,ſua veſtiméta lavabit,ej⁹ cubile tetigerit qui vir Et.erit immũd⁹,eo ſuper
5 עליו יטמא: ואיש אשר יגע במשכבו יכבס בגדיו
ſuper ſedens Et .veſperam ad uſq; erit immundus &,aquis in ſe lavabit &
6 ורחץ במים וטמא עד־הערב: והישב על־
ſe lavabit &,ſua veſtimenta lavabit ,fluens illud ſuper ſederit quod vas
הכלי אשר־ישב עליו הזב יכבס בגדיו ורחץ
,fluentis carnem in tangens Et.veſperam ad uſq; erit immundus &,aquis in
7 במים וטמא עד־הערב: והנגע בבשר הזב
.veſperã ad uſq; erit immund⁹&,aquis in ſe abluet &,ſua veſtiméta lavabit
יכבס בגדיו ורחץ במים וטמא עד־הערב:
,aquis in ſe abluet&,ſua veſtiméta lavabit &,mundũ in flués ſpuerit cùm Et
8 וכי־ירק הזב בטהור וכבס בגדיו ורחץ במים
equitaverit quam equitatura omnis Et .veſperam ad uſq; erit immund⁹ &
9 וטמא עד־הערב: וכל־המרכב אשר ירכב
fuerit quod omne in tangens omnis Et .erit immunda ,fluens eam ſuper
10 עליו הזב יטמא: וכל־הנגע בכל אשר יהיה
abluet ,ea portans & :veſperam ad uſque erit immund⁹,eum ſubter
תחתיו יטמא עד־הערב והנושא אותם יכבס
.veſperam ad uſque erit immundus & ,aquis in ſe lavabit &,ſua veſtimenta
בגדיו ורחץ במים וטמא עד־הערב:
,aquis in ,inundaverit non ſuas man⁹ &,flués eum in tetigerit quem omnis Et
11 וכל אשר יגע־בו הזב וידיו לא־שטף במים
.veſperã ad uſq; erit immũd⁹&,aquis in ſe abluet &,ſua veſtiméta lavabit&
וכבס בגדיו ורחץ במים וטמא עד־הערב:
omne & :confringetur ,fluens illud in tetigerit quod teſtæ vas Et
12 וכלי־חרש אשר־יגע־בו הזב ישבר וכל־
,ſuo fluxu à fluens fuerit mundatus cum Et .aquis in inundabitur ligni vas
13 כלי־עץ ישטף במים: וכי־יטהר הזב מזובו
,ſua veſtimenta lavabit & ſuæ emundationi dies ſeptem ſibi numerabit &
וספר לו שבעת ימים לטהרתו וכבס בגדיו
octavo die in Et .erit mundus & ,vivis aquis in ſuam carnẽ abluet &
14 ורחץ בשרו במים חיים וטהר: וביום השמיני
faciem ad veniet &,columbæ filios duos vel ,turtures duos ſibi ſumet
יקח־לו שתי תרים או שני בני יונה ובא לפני
ſacerdotem ad eos dabitq; ;conventus tabernaculi oſtium ad ,Domini
יהוה אל־פתח אהל מועד ונתנם אל־הכהן:
:aſcenſionem unum & ,peccatum unum ſacerdos eos faciet Et
15 ועשה אתם הכהן אחד חטאת והאחד עלה
cùm vir Et .ejus fluxu à Domini faciem ad ſacerdos eum ſuper expiabit &
16 וכפר עליו הכהן לפני יהוה מזובו: ואיש כי־
omnem aquis in abluet & ,ſeminis cubatio eo ex fuerit egreſſa
תצא ממנו שכבת־זרע ורחץ במים את־כל־
.veſperam ad uſq; erit immund⁹ & ,ſuã carnẽ
בשרו וטמא עד־הערב:

Ver. VULG. LAT.

3 Et tunc judicabitur huic vitio ſubjacere, cùm per ſingula momenta adhæſerit carni ej⁹, atq; concreverit fœd⁹ humor. 4 Omne ſtratũ, in quo dormierit, immundũ erit, et ubicunq; 5 ſederit. Si quis hominũ tetigerit lectũ ej⁹, lavabit veſtiméta ſua: et ipſe lot⁹ aquâ, immun- 6 d⁹ erit uſque ad veſperum. Si ſederit ubi ille ſederat, & ipſe lavabit veſtimenta ſua: et lot⁹ aquâ, immund⁹ erit uſq; ad 7 veſperũ. Qui tetigerit carnem ej⁹, lavabit veſtimenta ſua: & ipſe lot⁹ aquâ, immundus 8 erit uſq; ad veſperũ. Si ſalivá hujuſcemodi homo jecerit ſuper eũ qui mund⁹ eſt, lavabit veſtimenta ſua: et lot⁹ aquâ, immund⁹ erit uſq; ad veſperũ. 9 Sagma, ſuper quo ſederit, im- 10 mundũ erit. Et quidquid ſub eo fuerit qui fluxũ ſeminis patitur, pollutũ erit uſq; ad veſperũ. Qui portaverit horũ aliquid, lavabit veſtimenta ſua: & ipſe lot⁹ aquâ, immund⁹ e- 11 rit uſq; ad veſperũ. Oĩs, quem tetigerit qui talis eſt, non lotis antè manib⁹, lavabit veſtiméta ſua: et lot⁹ aquâ, immund⁹ 12 erit uſq; ad veſperũ. Vas fictile ꝙ tetigerit, confringetur: vas autẽ ligneũ lavabitur a- 13 quâ. Si ſanat⁹ fuerit qui hujuſcemodi ſuſtinet paſſionẽ, numerabit ſeptẽ dies poſt emũdationẽ ſui, & lotis veſtib⁹ & toto corpore in aquis viven- 14 tib⁹, erit mund⁹. Die autem octavo ſumet duos turtures, aut duos pullos columbæ, & veniet in conſpectum Dñi ad oſtium tabernaculi teſtimo- 15 nii, dabitq; eos ſacerdoti. Qui faciet unũ pro peccato, et alterũ in holocauſtũ: rogabitq; pro eo corã Dño, ut emunde- 16 tur à fluxu ſeminis ſui. Vir de quo egreditur ſemẽ coitûs, lavabit aquâ omne corp⁹ ſuũ: et immund⁹ erit uſq; ad veſperũ.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

3 Καὶ οὗτος ὁ νόμος τῆς ἀκαθαρσίας αὐτοῦ· ῥέων γόνον ἐκ σώματος αὐτοῦ, ἐκ τῆς ῥύσεως ἧς συνέστηκε τὸ σῶμα αὐτοῦ διὰ τῆς ῥύσεως, αὕτη ἡ ἀκαθαρσία αὐτοῦ ἐν αὐτῷ· πᾶσαι αἱ ἡμέραι ῥύσεως σώματος αὐτοῦ, ᾗ συνέστηκε τὸ σῶμα αὐτοῦ διὰ τῆς ῥύσεως, ἀκα- 4 θαρσία αὐτοῦ ἐστι. Πᾶσα κοίτη (β) ἐφ᾽ ἧς ἂν κοιμηθῇ (γ) ἐπ᾽ αὐτῆς ὁ γονοῤῥυὴς, ἀκάθαρτός ἐστι, ϗ πᾶν σκεῦος ἐφ᾽ ὃ ἂν καθίσῃ 5 ἐπ᾽ αὐτὸ ὁ γονοῤῥυὴς, ἀκάθαρτον ἔσται. Καὶ ἄνθρωπος, ὃς (δ) ἐὰν ἅψηται τῆς κοίτης αὐτοῦ, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ϗ λούσεται ὕδα- 6 τι, ϗ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας. Καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ σκεύους ἐφ᾽ ὃ ἂν καθίσῃ ὁ γονοῤῥυὴς, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ϗ λούσεται ὕδατι, ϗ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέ- 7 ρας. Καὶ ὁ (ε) ἁπτόμενος τοῦ χρωτὸς τοῦ γονοῤῥυοῦς, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια, ϗ λούσεται ὕδα- 8 τι, ϗ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας. Ἐὰν (ζ) δὲ προσσιελίσῃ ὁ γονοῤῥυὴς ἐπὶ τὸν καθαρὸν, πλυνεῖ τὰ (η) ἱμάτια αὐτοῦ, ϗ λούσεται ὕδα- 9 τι, ϗ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας. (θ) Καὶ πᾶν ἐπίσαγμα ὄνου, ἐφ᾽ ὃ (ι) ἂν ἐπιβῇ ἐπ᾽ αὐτὸ ὁ γονοῤῥυὴς, ἀκάθαρτον ἔσται ἕως ἑσπέ- 10 ρας. Καὶ πᾶς ὁ ἁπτόμενος (κ) ὅσα ἂν ᾖ ὑποκάτω αὐτοῦ, ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας· ϗ ὁ αἴρων αὐτὰ, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ϗ λούσεται ὕδατι, ϗ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑ- 11 σπέρας. Καὶ ὅσων ἐὰν ἅψηται ὁ γονοῤῥυὴς, ϗ τὰς χεῖρας οὐ (λ) νένιπται ὕδατι, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια, ϗ λούσεται τὸ σῶμα ὕδατι, ϗ ἀ- 12 κάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας. Καὶ σκεῦος ὀστράκινον οὗ (μ) ἂν ἅψηται ὁ γονοῤῥυὴς, συντριβήσεται· ϗ σκεῦος ξύλινον νιφήσεται ὕ- 13 δατι, ϗ καθαρὸν ἔσται. Ἐὰν δὲ καθαρισθῇ ὁ γονοῤῥυὴς ἐκ τῆς ῥύσεως αὐτοῦ, ϗ ἐξαριθμήσεται (ν) αὐτῷ ἑπτὰ ἡμέρας εἰς τὸν (ξ) καθαρισμὸν αὐτοῦ, ϗ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ϗ λούσεται τὸ σῶμα ὕδατι, ϗ καθαρὸς ἔσται. 14 Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ λήψεται ἑαυτῷ δύο τρυγόνας, ἢ δύο (ο) νεοσσοὺς περιστερῶν, ϗ οἴσει αὐτὰ ἔναντι κυρίου ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, ϗ δώσει αὐτὰ τῷ ἱε- 15 ρεῖ. Καὶ ποιήσει αὐτὰ ὁ ἱερεὺς μίαν περὶ ἁμαρτίας, ϗ μίαν εἰς ὁλοκαύτωμα· ϗ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς ἔναντι κυρίου (π) 16 ἀπὸ τῆς ῥύσεως αὐτοῦ. Καὶ ἄνθρωπος, (ρ) ᾧ ἂν ἐξέλθῃ ἐξ αὐτοῦ κοίτη σπέρματος, ϗ λούσεται ὕδατι πᾶν τὸ σῶμα αὐτοῦ, ϗ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας.

3 Et hæc eſt lex immunditiæ ejus. Fluens genituram è corpore ſuo, ex fluore quo conſtitit corpus ejus per fluorem, hæc immunditia ejus in eo: (a) omnes dies fluxionis corporis ejus, quâ conſtitit corpus ejus per 4 fluxionem, immunditia ej⁹ eſt. Omnis lectus ſuper quem dormierit ſuper eum, qui fluorem ſeminis patitur, immundus eſt: et omne vas, ſuper quod ſederit ſuper illud, qui fluorem ſemi- 5 nis patitur, immundum erit. Et homo quicunq; tetigerit lectum ej⁹, lavabit veſtimenta ſua, et lavabitur aquâ, et 6 immundus erit uſq; ad veſperam. Et qui ſedet ſuper vas, ſuper quod ſederit, qui fluorem ſeminis patitur, lavabit veſtimenta ſua, et lavabitur aquâ, 7 et immundus erit uſq; ad veſperam. Et qui tangit carnem ejus, qui fluorem ſeminis patitur, lavabit veſtimenta, et lavabitur aquâ, et immundus e- 8 rit uſq; ad veſperam. Si autem ſpuerit is, qui fluorem ſeminis patitur, ſuper mundum; lavabit veſtimenta ſua, & lavabitur aquâ, & immundus e- 9 rit uſque ad veſperam. Et omne (b) ſtramen aſini, in quodcunque aſcenderit ſuper illud, qui fluorem ſeminis patitur, immundum erit uſque in ve- 10 ſperam. Et omnis tangens, quæcunq; fuerint ſub eo, immundus erit uſque in veſperam: Et qui tollit ea, lavabit veſtimenta ſua, et lavabitur aquâ, & 11 immundus erit uſq; in veſperam. Et quæcunq; tetigerit, qui fluorẽ ſeminis patitur, et man⁹ non lavit aquâ; lavabit veſtimenta, et lavabit corp⁹ aquâ, 12 & immundus erit uſq; in veſperam. Et vas teſtaceum, quodcunque tetigerit, qui fluorem ſeminis patitur, 13 conteretur: & vas ligneum lavabitur aquâ, & mundum erit. Si autem mundatus fuerit is, qui fluorem ſeminis patitur, à fluxu ſuo; & enumerabit ſibi ſeptem dies ad purificationem ſuam, & lavabit veſtimenta ſua, & (c) lavabit corpus 14 aquâ, & mundus erit. Et die octavo ſumet ſibi duos turtures, vel duos pullos columbarum, & feret ea ante Dominum ad januas tabernaculi te- 15 ſtimonii, & dabit ea ſacerdoti. Et faciet ea ſacerdos; unum pro peccato, & unum in holocauſtum: & exorabit pro eo ſacerdos ante Do- 16 minum à fluxu ejus. Et homo, cuicunque exierit ex eo concubitus ſeminis; & lavabit aquâ omne corpus ſuum, et immundus erit uſque in veſperam.

MS.A. (β) ἐφ᾽ ᾗ (γ) ἐπ᾽ αὐτῇ (δ) ἂν (ε) ἁπτόμενος χρωτὸς (ζ) προσεγγίσῃ (η) ἱμάτια, ϗ (θ) Καὶ ἐπὶ πᾶν (ι) ἂν καθίσῃ ἐπ᾽ (κ) ὃς ἐὰν (λ) νένιπται, πλυνεῖ (μ) ἐὰν (ν) ἑαυτῷ (ξ) καθαρισμὸν, ϗ (ο) νεοσσοὺς (π) περὶ τῆς (ρ) ὃς ἐὰν

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]

3 Hæc autem erit immunditia fluxûs ejus: ſive profluat caro ejus, ac ſemen emittat; ſive obſtruſa ſit caro ejus quin emittat ſemẽ, immun- 4 ditia ipſius eſt. Et omne ſtratũ ſuper quo dormierit ſic flués, erit immundũ: et omne inſtru- 5 mentũ ſuper quo ſederit, erit immundum. Et vir qui tetigerit ej⁹ cubile, lavabit veſtimenta ſua, & abluet ſe aquâ, eritq; immundus uſq; ad 6 veſperam. Et qui ſederit ſuper inſtrumentum ſuper quod ſedit qui fluxum patitur, lavabit veſtimenta ſua, & abluet ſe aquâ, & erit im- 7 mundus uſque ad veſperam. Et qui tetigerit carnem, fluxũ patientis, eluet veſtimenta ſua, & lavabit ſe aquâ, eritq; immundus uſque ad 8 veſperam. Et ſi conſpuerit is qui fluxum patitur in eum qui mundus eſt, eluet veſtimenta ſua, & lavabit ſe aquâ, & erit immundus uſq; 9 ad veſperam. Omne quoque *jumentum* in quo equitaverit is qui fluxum patitur, erit im- 10 mundum. Et quicunq; tetigerit quicquid ſub eo fuerit, erit immundus uſque ad veſperam, et qui geſtaverit illa, eluet veſtiméta ſua, lavabitq; ſe aquâ, & erit immũd⁹ uſq; ad veſperã. 11 Et quicunque tetigerit eum qui fluxum patitur, nec dum laverat manus ſuas aquis, abluet veſtimenta ſua, & lavabit ſe aquis, eritq; im- 12 mundus uſq; ad veſperam. Et vas teſtaceum quod tetigerit is qui fluxum patitur, frangatur: omne autem vas ligneum aut æneum, la- 13 vetur aquis. Quòd ſi mundetur is qui fluxum patitur, à fluxu ſuo, numeret ſibi ſeptem dies, & mundetur: lavetque veſtimenta ſua, & abluet carnem ſuam aquis vivis, & munda- 14 bitur. Et in die octavo capiat ſibi duas turtures aut duos pullos columbæ, eoſq; afferat coram Dño, ad oſtium tabernaculi temporis, 15 & det illos ſacerdoti. Faciet; illos ſacerdos, unum pro peccato, & alterum pro ſacrificio pacifico: & expiabit eum ſacerdos à fluxu 16 ejus coram Dño. Vir autem à quo egreditur ſemen cubitûs, abluat aquâ totam carnem ſuam, fitque immundus uſque ad veſperam.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum Onkelos.

3 ודא תהי סובתיה בדוביה ריר
בשריה ית דוביה או־חתים בסריה
מדוביה סובתיה היא: כל־משכבא 4
די ישכוב עלוהי דובנא יהי מסאב
וכל־מנא דיתיב עלוהי יהי מסאב:
5 וגבר די יקרב במשכביה יצבע
לבושוהי ויסחי במיא ויהי־מסאב
6 עד־רמשא: ודיתב על־מנא דיתיב
עלוהי דובנא יצבע לבושוהי
ויסחי במיא ויהי־מסאב עד־רמשא:
7 ודיקרב בבסר דובנא יצבע
לבושוהי ויסחי במיא ויהי־מסאב
8 עד־רמשא: וארי־ירוק דובנא בדכיא
ויצבע לבושוהי ויסחי במיא ויהי־
9 מסאב עד־רמשא: וכל־מרכבא די
10 ירכב עלוהי דובנא יהי מסאב: וכל־
דיקרב בכל די יהי תחותוהי יהי־
מסאב עד־רמשא ודיטול יתהון
יצבע לבושוהי ויסחי במיא ויהי־
11 מסאב עד־רמשא: וכל די יקרב ביה
דובנא וידוהי לא־שטף במיא ויצבע
לבושוהי ויסחי במיא ויהי־מסאב
12 עד־רמשא: ומאן דחסף די־יקרב־
ביה דובנא יתבר וכל־מאן דאע
13 ישתטף במיא: וארי־ידכי דובנא
מדוביה וימני ליה שבעא יומין
לדכותיה ויצבע לבושוהי ויסחי
14 בסריה במי מבוע וידכי: וביומא
תמינאה יסב־ליה תרתין שפנינין
או תרין בני יונה וייתי לקדם יי
לתרע משכן זמנא ויתנינון לכהנא:
15 ויעבד יתהון כהנא חד חטאתא
וחד עלתא ויכפר עלוהי כהנא קדם
16 יי מדוביה: וגבר ארי־תפוק
מניה שכובת זרעא ויסחי במיא
ית־כל־בשריה ויהי־מסאב עד־
רמשא:

3 Et hæc erit immunditia ej⁹ in fluxu ſuo: quando liquens humor fluit de carne ejus, aut quãdo deſus adhæret carni ej⁹; 4 immunditia ej⁹ eſt. Omne ſtratũ, in quo cubuerit qui fluxum ſeminis patitur, erit immundũ: & omne vas, in quo ſederit, e- 5 rit immundũ. Et vir qui tetigerit ſtratũ ej⁹: lavabit veſtiméta ſua, & lavabitur aquis, & erit 6 immundus uſq; ad veſperã. Et quicunq; ſederit ſup vas, ſuper quo ſederit ille qui fluxũ patitur: lavabit veſtimenta ſua, & lavabitur aquis, & erit immun- 7 dus uſq; ad veſperã. Et qui tetigerit carnẽ illius qui fluxũ patitur: lavabit veſtiméta ſua, & lavabitur aquis, & erit immũ- 8 dus uſq; ad veſperã. Et quando ſpuerit ille qui fluxũ patitur, ſuper eum qui mund⁹ eſt: lavabit veſtimenta ſua, et lavabitur aquis, & erit immund⁹ uſq; ad 9 veſperã. Et omnis equitatura, ſuper quã equitaverit ille qui 10 fluxũ patitur, erit immunda. Et omnis qui tetigerit omne quod ſub eo fuerit, erit immũd⁹ uſq; ad veſperã: & qui portaverit illud; lavabit veſtimenta ſua, & lavabitur aquis, & erit im- 11 mund⁹ uſq; ad veſperã. Et oĩs quẽ tetigerit ille qui fluxũ patitur, & man⁹ ſuas nõ abluerat aquis: lavabit veſtimenta ſua, & lavabitur aquis, & erit im- 12 mund⁹ uſq; ad veſperã. Vas autem fictile, quod tetigerit ille qui patitur fluxũ, cõfringetur: & omne vas ligneũ abluetur a- 13 quis. Et quãdo ille qui fluxũ patitur, mũdat⁹ fuerit à fluxu ſuo; numerabuntur ei ſeptẽ dies ab emundatione ſua, & lavabit veſtiméta ſua: lavabitq; carnẽ ſuã aquis fontis, & ſic munda- 14 bitur. In die autẽ octavo ſumet ſibi duos turtures, aut duos filios columbæ; & adducet in conſpectu Dñi ad oſtiũ tabernaculi fœderis, dabitq; eos ſa- 15 cerdoti. Et faciet ſacerdos unũ ex eis pro peccato, & unum in holocauſtũ: & propitiabit pro eo ſacerdos corã Dño à fluxu 16 ſuo. Vir autẽ, de quõ egreditur ſemẽ coit⁹, lavabit aquis omnẽ carnẽ ſuã, & erit immũd⁹ uſq; ad veſperã.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM.

Tranſlatio Latina.

3 Hæc autem erit immunditia ejus in fluxu ejus: deſpumat caro ejus fluxũ ſuum, aut cohibita eſt caro ej⁹ à fluxu ſuo, immundus eſt omnibus diebus quibus fluit caro ejus, aut cohibita eſt caro ej⁹ à fluxu ſuo; 4 immunditia ej⁹ hæc eſt. Omne cubile ſuper quo dormierit fluens, immundum eſt: omne quoque vas ſuper quo ſederit, im- 5 mundum eſt. Vir etiam qui tetigerit cubile ejus, lavabit veſtimenta ſua, et lavabitur in aquis, immundúſq; erit uſ- 6 que ad veſperam. Et qui ſederit ſuper vas ſuper quod ſederit fluens, lavabit veſtimenta ſua, & lavabitur in a- 7 quis, immunduſq; erit uſq; ad veſperam. Qui etiam tetigerit carnem fluentis, lavabit veſtimenta ſua, & lavabitur in aquis, immunduſq; erit uſ- 8 que ad veſperam. Cùm etiam ſpuerit fluens in mundum, lavabit veſtimenta ſua, et lavabitur in aquis, immunduſq; 9 erit uſq; ad veſperã. Et omne ſagma ſuper quod equitaverit 10 fluens, immundũ erit. Omnis etiam qui tetigerit quodcunq; fuerit ſub eo, immundus erit uſque ad veſperam; qui verò tulerit ea, lavabit veſtimenta ſua, et lavabitur in aquis, immunduſq; erit uſque ad ve- 11 ſperam. Omnis etiam quem tetigerit fluens antequam manũ ſuam abluerit aquis, lavabit veſtimenta ſua, et lavabitur in aquis, immundúſq; erit uſ- 12 que ad veſperã. Vas quoque teſtaceum quod tetigerit fluens, cõfringetur; ſed omne vas 13 ligneum lavabitur in aquis. Cùm autem mundabitur à fluxu ſuo, tum numerabit ſibi ſeptẽ dies pro purificatione ſua: poſtea lavabit veſtimenta ſua, abluetq; carnem ſuam in 14 aquis vivis, munduſq; erit. Die autem octavo accipiet ſibi duos turtures, aut duos pullos columbæ; venietq; ante faciem Domini ad oſtium tabernaculi teſtimonii, et dabit 15 eos ſacerdoti. Facietq; eos ſacerdos, unum pro peccato, & alterum holocauſtum; et expiabit eum ſacerdos coram Do- 16 mino à fluxu ſuo. Cùm etiam à viro exierit concubitus ſeminis, lavabit in aquis totam carnem ſuam, et immundus erit uſque ad veſperam.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 * وهذه صفة دويه الذي يكون به نجاسته * اما ان يجعل احليله الذوب كالريال * او يختم
4 منه * فذلك نجاسته * وحكمه ان يكون كل موضع يضطجع عليه ينجس * وكل اناء يجلس عليه
5 6 ينجس * واي انسان دنا من مضجعه * فليغسل ثيابه * ويرحض بالماء * وينجس الي المغيب * ومن
جلس علي الالة التي يجلس عليها الذايب * فليغسل ثيابه * ويرحض بالماء * وينجس الي المغيب *
7 8 * ومن دنا بجسد الذايب * فليغسل ثيابه ويرحض بالماء * وينجس الي المغيب * وان بصق الذايب
9 علي الطاهر * فليغسل ثيابه ويرحض بالماء وينجس الي المغيب * وكل مركب يركب عليه
10 الذايب ينجس * وكل من دنا بشي يكون تحته * كذاك ينجس الي المغيب * ومن حمل شيا منها
11 يغسل ثيابه * ويرحض بالماء * وينجس الي المغيب * وجميع ما دنا به الذايب ولم يغسل يديه بالماء *
12 فليغسل ثيابه * ويرحض * وينجس الي المغيب * واي اناء خزف دنا به الذايب فلينكسر * واي
13 اناء خشب دنا به * فليغسل بالماء * واذا هو طهر من دويه فليحص سبعة ايام لطهره * ويغسل
14 ثيابه * ويرحض بدنه بماء من ينبوع ويطهر * وفي اليوم الثامن يجي بشفنينين او فرخي
15 حمام الي الامام الي باب خباء المحضر * ويعمل الامام احدهما ذكاة * والاخر صعيده * ويستغفر عنه
16 بين يدي الله من دويه * واي رجل خرجت منه نطفه * فليغسل جميع بدنه بالماء * وينجس
الي المغيب *

3 Et hæc eſt conditio fluxûs ejus, in quo conſiſtet immunditia ipſius: vel enim efficiet veretrum ejus fluxum veluti ſalivã, vel occluditur ab illa: eaque eſt immun- 4 ditia ipſius. Judicium autem ejus eſt, ut omnis locus in quo cubabit, polluatur: & omne inſtrumentũ ſuper quo ſedebit, pol- 5 luatur. Et quicunque homo tetigerit lectum ejus, lavet veſtimenta ſua, & abluat ſe aquâ, et contaminetur uſque ad occa- 6 ſum. Et qui ſederit ſuper inſtrumentis ſuper quibus ſedebit patiens fluxũ ſeminis, lavet veſtimenta ſua, & lavet ſe a- 7 quâ, & polluatur uſque ad occaſum. Et qui tetigerit corpus emittentis ſemen, lavet veſtes ſuas, abluatque ſe aquâ, & conta- 8 minetur uſque ad occaſum. Et ſi expuerit qui ſemen emittit, ſuper purum, lavet veſtimenta ſua, abluatque ſe aquâ, et con- 9 taminabitur uſque ad occaſum. Et quicquid ad equitatum pertinet, ſi conſcendat illud qui fluxum patitur, erit immundũ. 10 Et omnis qui tetigerit rem quæ fuerit ſubter illum, ſimiliter contaminabitur uſque ad occaſum; et qui geſtaverit aliquid ex ipſis, lavabit veſtimenta ſua, lavabitque ſeipſũ aquâ, & polluetur uſque ad occa- 11 ſum. Et omne quod tetigerit effundens ſemen antequã laverit ſeipſum aquâ, lavet veſtimenta ſua, & abluat ſe, & con- 12 taminetur uſque ad occaſum. Et quodlibet vas fictile quod tetigerit effundens ſemen, frangatur. Et omne vas ligneum 13 quod tetigerit, lavetur aquâ. Et quando ipſe mundatus fuerit à fluxu ſuo, numeret ſeptem dies purificationi ſuæ, & lavet veſtimenta ſua, et lavet corpus ſuum aquâ 14 fontis, et mundabitur. Atq; in die octavo afferet duos turtures, aut duos pullos columbarum ad ſacerdotẽ, ad oſtium taber- 15 naculi præſentiæ: Facietq; ſacerdos unũ ex ipſis expiationem, & alterum holocauſtum: veniamq; petet pro ipſo in conſpectu 16 Dei pro fluxu ipſius. Et quicunq; vir à quo exierit pollutio, lavet totum corp⁹ ſuum aquâ, ſitq; immund⁹ uſq; ad occaſum.

,seminis cub[itus] eam super fuerit quam pellis omnis &,vestis omnis Et
17 וְכָל־בֶּגֶד וְכָל־עוֹר אֲשֶׁר־יִהְיֶה עָלָיו שִׁכְבַת־זָרַע
qua mulier Et.vesperam ad usq; erit immundus &,aquis in lavabitur &
18 וְכֻבַּס בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד־הָעָרֶב׃ וְאִשָּׁה אֲשֶׁר
erit immundi &,aquis in se abluet &,seminis cubatione ea cum vir cubuerit
יִשְׁכַּב אִישׁ אֹתָהּ שִׁכְבַת־זָרַע וְרָחֲצוּ בַמַּיִם וְטָמְאוּ
ejus fluxus fuerit sanguis ,fluens fuerit cum mulier Et .vesperam ad usq;
19 עַד־הָעָרֶב׃ וְאִשָּׁה כִּי־תִהְיֶה זָבָה דָּם יִהְיֶה זֹבָהּ
,eam in tangens omnis &:sua separatione in erit diebus septem ,ejus carne in
בִּבְשָׂרָהּ שִׁבְעַת יָמִים תִּהְיֶה בְנִדָּתָהּ וְכָל־הַנֹּגֵעַ בָּהּ
,sua separatione in illud super cubuerit quod omne Et.vesperā ad usq; erit immūd'
20 יִטְמָא עַד־הָעָרֶב׃ וְכֹל אֲשֶׁר תִּשְׁכַּב עָלָיו בְּנִדָּתָהּ
omnis Et.erit immundū,illud super sederit quod omne & :erit immundum
21 יִטְמָא וְכֹל אֲשֶׁר־תֵּשֵׁב עָלָיו יִטְמָא׃ וְכָל־
erit immūd'&,aquis in se abluet&,suas vestes lavabit,ej' cubile in tangens
הַנֹּגֵעַ בְּמִשְׁכָּבָהּ יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא
,eo super sederit quo vas omne in tangens omnis Et .vesperam ad usq;
22 עַד־הָעָרֶב׃ וְכָל־הַנֹּגֵעַ בְּכָל־כְּלִי אֲשֶׁר־תֵּשֵׁב עָלָיו
.vesperā ad usq; erit immund'&,aquis in se abluet &,sua vestimēta lavabit
יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד־הָעָרֶב׃
sederit ipsa quo vas super vel ,ipsum cubile super si Et
23 וְאִם עַל־הַמִּשְׁכָּב הוּא אוֹ עַל־הַכְּלִי אֲשֶׁר־הִוא יֹשֶׁבֶת־
cubando si Et .vesperam ad usq; erit immund',illud in ipsum tangēdo in eo super
24 עָלָיו בְּנָגְעוֹ־בוֹ יִטְמָא עַד־הָעָרֶב׃ וְאִם שָׁכֹב
erit immundus &,eo super ejus menstruum fuerit & ,ea cum vir cubuerit
יִשְׁכַּב אִישׁ אֹתָהּ וּתְהִי נִדָּתָהּ עָלָיו וְטָמֵא
.erit immundū,illud super cubuerit quod cubile omne & ,diebus septem
שִׁבְעַת יָמִים וְכָל־הַמִּשְׁכָּב אֲשֶׁר־יִשְׁכַּב עָלָיו יִטְמָא׃
tempore absque multis diebus sui sanguinis fluxum fluxerit cū mulier Et
25 וְאִשָּׁה כִּי־יָזוּב זוֹב דָּמָהּ יָמִים רַבִּים בְּלֹא עֶת־
fluxus dies omnes ,sua elongatione super fluxerit cum vel ,suæ elongationis
נִדָּתָהּ אוֹ כִי־תָזוּב עַל־נִדָּתָהּ כָּל־יְמֵי זוֹב
cubile Omne .ipsa immūda erit sui menstrui dies secūdū suæ imūnditiæ
26 טֻמְאָתָהּ כִּימֵי נִדָּתָהּ תִּהְיֶה טְמֵאָה הִוא׃ כָּל־הַמִּשְׁכָּב
erit suæ separationis cubile sicut sui flux' dieb' omnib' eo super jacuerit quo
אֲשֶׁר־תִּשְׁכַּב עָלָיו כָּל־יְמֵי זוֹבָהּ כְּמִשְׁכַּב נִדָּתָהּ יִהְיֶה־
immūditiā juxta erit imūdū,illud super sederit quod vas omne & :ei
לָּהּ וְכָל־הַכְּלִי אֲשֶׁר תֵּשֵׁב עָלָיו טָמֵא יִהְיֶה כְּטֻמְאַת
,suas vestes lavabit &:erit immund',ea in tangens omnis Et .suæ separationis
27 נִדָּתָהּ׃ וְכָל־הַנּוֹגֵעַ בָּם יִטְמָא וְכִבֶּס בְּגָדָיו
fuerit mundata si Et.vesperam ad usq; erit immund'&,aquis in se abluet &
28 וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד־הָעָרֶב׃ וְאִם־טָהֲרָה
.mundabitur postea & ,dies septem sibi numerabit &,suo fluxu à
מִזּוֹבָהּ וְסָפְרָה לָּהּ שִׁבְעַת יָמִים וְאַחַר תִּטְהָר׃
:columbæ filios duos vel ,turtures duos sibi capiet octavo die in Et
29 וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי תִּקַּח־לָהּ שְׁתֵּי תֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְּנֵי יוֹנָה
.conventus tabernaculi ostium ad sacerdotem ad eos adducet &
וְהֵבִיאָה אוֹתָם אֶל־הַכֹּהֵן אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃
:ascensionem unum & ,peccatum unum sacerdos faciet Et
30 וְעָשָׂה הַכֹּהֵן אֶת־הָאֶחָד חַטָּאת וְאֶת־הָאֶחָד עֹלָה
.ejus immunditiæ fluxu à Domini facies ad sacerdos eam super expiabit &
וְכִפֶּר עָלֶיהָ הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְהוָה מִזּוֹב טֻמְאָתָהּ׃

Verſio VULG. LAT.

17 Veſtē & pellē, quā habuerit, lavabit aquâ, et immunda erit uſq; ad veſperū. 18 Mulier, cum qua coïerit, lavabitur aquâ, et immunda erit uſq; ad veſperū. 19 Mulier, quæ redeunte menſe, patitur fluxū ſanguinis, ſeptē dieb' ſeparabitur. 20 Oīs qui tetigerit eā, immund' erit uſq; ad veſperū. 21 Et in quo dormierit vel ſederit dieb' ſeparationis ſuæ, polluetur. 22 Qui tetigerit lectū ej', lavabit veſtimenta ſua: et ipſe lot' aquâ, immundus erit uſq; ad veſperū. 23 Omne vas, ſuper quo illa ſederit, quiſquis attigerit, lavabit veſtimenta ſua: & ipſe lot' aquâ, pollut' erit uſq; ad veſperū. 24 Si coïerit cum ea vir tempore ſanguinis menſtrualis, immund' erit ſeptē dieb': et omne ſtratū, in quo dormierit polluetur. 25 Mulier, quæ patitur multis dieb' fluxū ſanguinis non in tempore menſtruali, vel quæ poſt menſtruū ſanguinē fluere non ceſſat, quādiu ſubjacet huic paſſioni, immunda erit quaſi ſit in tēpore menſtruo. 26 Omne ſtratū in quo dormierit, et vas in quo ſederit, pollutū erit. 27 Quicunq; tetigerit ea, lavabit veſtimenta ſua: & ipſe lot' aquâ, immund' erit uſque ad veſperū. 28 Si ſteterit ſanguis, et fluere ceſſaverit, numerabit ſeptem dies purificationis ſuæ. 29 Et die octavo offeret pro ſe ſacerdoti duos turtures, aut duos pullos columbarum, ad oſtium tabernaculi teſtimonii. 30 Qui unum faciet pro peccato, & alterum in holocauſtum: rogabítque pro eo coram Domino, & pro fluxu immunditiæ ejus.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

17 Καὶ πᾶν ἱμάτιον, καὶ πᾶν δέρμα ἐφ' ὃ (σ) ἂν ᾖ ἐπ' αὐτὸ κοίτη σπέρματος, καὶ πλυθήσεται ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτον ἔσαι ἕως ἑσπέρας. 18 Καὶ γυνὴ ἐὰν κοιμηθῇ ἀνὴρ μετ' αὐτῆς κοίτην σπέρματος, καὶ λούσονται ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτοι ἔσονται ἕως ἑσπέρας. 19 Καὶ γυνὴ ἥτις (τ) ἂν ᾖ ῥέουσα (υ) αἵματι, καὶ ἔσαι ἡ ῥύσις αὐτῆς ἐν τῷ σώματι αὐτῆς, ἑπτὰ ἡμέρας (φ) ἔσαι ἐν τῇ ἀφέδρῳ αὐτῆς. 20 Πᾶς ὁ ἁπτόμενος αὐτῆς, ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέρας. 21 Καὶ πᾶν ἐφ' ὃ ἂν κοιτάζηται ἐπ' αὐτὸ ἐν τῇ ἀφέδρῳ αὐτῆς, ἀκάθαρτον ἔσαι· καὶ πᾶν ἐφ' ὃ ἂν ἐπικαθίσῃ ἐπ' αὐτό, ἀκάθαρτον ἔσαι. 22 Καὶ πᾶς ὃς (χ) ἂν ἅψηται τῆς κοίτης αὐτῆς, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ λούσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέρας. 23 Καὶ πᾶς ὁ ἁπτόμενος παντὸς σκεύους οὗ ἐὰν καθίσῃ ἐπ' αὐτό, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ λούσεται ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέρας. 24 Ἐὰν δὲ ἐν τῇ κοίτῃ αὐτῆς οὔσης, ἢ ἐπὶ τοῦ σκεύους οὗ (ψ) ἐὰν καθίσῃ ἐπ' αὐτῷ (ω) ἐν τῷ ἅπτεσθαι αὐτὸν αὐτῆς, ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέρας. ἐὰν δὲ (α) κοίτῃ κοιμηθῇ τις μετ' αὐτῆς, καὶ γένηται ἡ ἀκαθαρσία αὐτῆς ἐπ' (β) αὐτῷ, ἀκάθαρτος ἔσαι ἑπτὰ ἡμέρας. καὶ πᾶσα κοίτη ἐφ' ᾗ ἂν κοιμηθῇ (γ) ἐπ' αὐτῇ, ἀκάθαρτος ἔσαι. 25 Καὶ γυνὴ ἐὰν ῥέῃ ῥύσει αἵματος ἡμέρας πλείους, οὐκ ἐν καιρῷ τῆς ἀφέδρου αὐτῆς, ἐὰν καὶ ῥέῃ μετὰ τὴν ἄφεδρον αὐτῆς, πᾶσαι αἱ ἡμέραι ῥύσεως ἀκαθαρσίας αὐτῆς, καθάπερ αἱ ἡμέραι τῆς (δ) ἀφέδρου αὐτῆς, ἔσαι ἀκάθαρτος. 26 Καὶ πᾶσα κοίτη ἐφ' ἣν ἂν κοιμηθῇ ἐπ' αὐτῆς πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ῥύσεως, κατὰ τὴν κοίτην τῆς ἀφέδρου, ἔσαι αὐτῇ. καὶ πᾶν σκεῦος ἐφ' ὃ ἂν καθίσῃ ἐπ' αὐτό, ἀκάθαρτον ἔσαι κατὰ τὴν ἀκαθαρσίαν τῆς ἀφέδρου. 27 Πᾶς ὁ ἁπτόμενος αὐτῆς, ἀκάθαρτος ἔσαι, καὶ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια, καὶ λούσεται τὸ σῶμα ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέρας. 28 Ἐὰν δὲ καθαρισθῇ ἀπὸ τῆς ῥύσεως, καὶ ἐξαριθμήσεται αὐτῇ ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ μετὰ ταῦτα καθαρισθήσεται. 29 Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ (ε) λήψεται αὕτη δύο τρυγόνας, ἢ δύο (ζ) νεοσσοὺς περιστερῶν, καὶ οἴσει αὐτὰ πρὸς τὸν ἱερέα ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. 30 Καὶ ποιήσει ὁ ἱερεὺς τὴν μίαν περὶ ἁμαρτίας, καὶ τὴν μίαν εἰς ὁλοκαύτωμα· καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῆς ὁ ἱερεὺς ἔναντι κυρίου ἀπὸ ῥύσεως ἀκαθαρσίας αὐτῆς.

17 Et omnis veſtis, & omnis pellis, ſuper quam fuerit ſuper eam concubitus ſeminis; & lavabitur aquâ, & immunda erit uſque in veſperam. 18 Et mulier, ſi cubuerit vir cum ea concubitum ſeminis; & lavabuntur aquâ, & immundi erunt uſque in veſperam. 19 Et mulier, quæcunque fuerit fluens ſanguine, & erit fluxus ejus in corpore ejus; ſeptem dies erit in purgatione ſua. 20 Omnis tangens eam erit immundus uſque in veſperam. 21 Et omne ſuper quodcunque cubuerit ſuper illud in purgatione ſua, immundum erit: & omne, ſuper quodcunque ſederit ſuper illud, immundum erit. 22 Et omnis quicunque tetigerit lectum ejus; lavabit veſtimenta ſua, & lavabit corpus ſuum aquâ, & immundus erit uſque in veſperam. 23 Et omnis tangens omne vas, in quo ſederit ſuper illud, lavabit veſtimenta ſua, & lavabitur aquâ, & immundus erit uſque in veſperam. 24 Si autem dum ea in lecto eſt, vel in vaſe, in quo ſederit ſuper illud tangente eo illam; immundus erit uſque in veſperam. Si autem cubitu cubuerit quis cum ea, & facta fuerit immunditia ejus ſuper ipſum; immundus erit ſeptem dies. Et omnis lectus, ſuper quem cubuerit ſuper illum, immundus erit. 25 Et mulier, ſi fluat fluxu ſanguinis plures dies, non in tempore purgationis ſuæ, ſi etiam fluat poſt purgationem ſuam; omnes dies fluoris immunditiæ ejus, ſicut dies purgationis ejus, erit immunda. 26 Et omnis lectus, ſuper quem cubuerit ſuper illū omnes dies fluoris, ſecundùm lectum purgationis erit ei. Et omne vas, ſuper quod ſederit ſuper illud, immundum erit ſecundùm immunditiam purgationis. 27 Omnis tangens eam immundus erit; & lavabit veſtimenta, & lavabit corpus aquâ, & immundus erit uſque in veſperam. 28 Si autem mundata fuerit à fluore; & enumerabit ſibi ſeptem dies; & poſt hæc mundabitur. 29 Et die octavo ſumet hæc duos turtures, vel duos pullos columbarum, & feret ea ad ſacerdotem ad oſtiū tabernaculi teſtimonii. 30 Et faciet ſacerdos unum pro peccato, & unum in holocauſtum: & exorabit pro ea ſacerdos ante Dominum à fluore immunditiæ ejus.

MS.A. (σ) ἐὰν (τ) ἐὰν (υ) αἵματι, ἔσαι (φ) ἔσω (χ) ἐὰν) (ψ) ἐὰν αὐτὴ κάθηται (ω) ἐν δὲ τῷ (α) κοίτῃ τις κοιμηθῇ μετ' (β) αὐτῷ, καὶ ἀκάθαρτος (γ) ἐπ' αὐτῆς, (δ) ἀφέδρου, ἀκάθαρτος ἔσαι. Καὶ πᾶσαν κοίτην ἐφ' ἣν (ε) λήψεται δύο (ζ) νεοσσοὺς

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA

17–30 [illegible]

17 Et omnis veſtis aut ſtratū ſuper quod ceciderit ſemen cubitûs, lavabitur aquis, & erit immundū uſq; ad veſperam. 18 Et mulier apud quā cubaverit vir cubatione ſeminis, lavabunt ſe, *uterque* aquâ, & erunt immundi uſq; ad veſperam. 19 Mulier verò quando patietur fluxum ſanguinis; maneat fluxus ejus in carne ipſius, & ſeptem diebus ſedeat in menſtruo ſuo: & quicunq; tetigerit eam, erit immundus uſq; ad veſperam. 20 Et omnis res ſuper quam jacuerit in menſtruo ſuo, erit immunda: Et omnis res ſuper quam ſederit, erit immunda. 21 Et quicunq; tetigerit lectū ejus, lavabit veſtes ſuas, & abluet ſe aquis, & erit immundus uſq; ad veſperam. 22 Et quicunque tetigerit quodlibet inſtrumentū ſuper quo illa ſederit, eluet veſtimenta ſua, & lavabit ſe aquis, eritq; immundus uſq; ad veſperam. 23 Et ſi cubile aut inſtrumentū ſuper quod illa ſedet, tetigerit, erit immund' uſq; ad veſperam. 24 Et ſi jacuerit cum ea vir, decideritque ex ejus menſtruo ſuper ipſum, erit immund' ſeptem diebus: Et omne cubile ſuper quo ille jacuerit, erit immūdum. 25 Et mulier cùm fluxerit fluxus ejus dieb' multis extra tempus menſtrui ſui, aut ſi fluxū patiatur ultra menſtruum ſuum: omnes dies quibus fluxum patietur in immunditia ſua, tanquam dies menſtrui ejus cenſebuntur, & erit immūda. 26 Et omne cubile ſuper quo jacuerit omnibus diebus fluxûs ſui, velut cubile menſtrui ejus erit ipſi. Et omne inſtrumentū ſuper quo ſederit, erit immundū non ſecus ac dieb' menſtrui ejus. 27 Et quicunq; tetigerit ea, polluetur: & lavabit veſtes ſuas, abluetq; ſe aquis, & erit impurus uſq; ad veſperā. 28 Si vero mundata fuerit à fluxu ſuo, numerabit ſibi ſeptem dies, ac deinde mundabitur. 29 Et in die octavo ſumet ſibi duas turtures aut duos pullos columbæ, afferetq; eos ſacerdoti ad oſtium tabernaculi. 30 Et is faciet illos, alterum pro peccato, & alterū pro holocauſto: & expiabit eā ſacerdos à ſanguine immūditiæ ej' corā Dño.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

17 וְכָל־לְבוּשׁ וְכָל־מְשַׁךְ דִּי־יְהֵי עֲלוֹהִי
שְׁכוּבַת־זַרְעָא וְיִצְטַבַּע בְּמַיָּא וִיהֵי־
18 מְסָאַב עַד־רַמְשָׁא׃ וְאִתְּתָא דִּי יִשְׁכּוּב
גְּבַר יָתַהּ שְׁכוּבַת זַרְעָא וְיַסְחוּן בְּמַיָּא
19 וִיהוֹן מְסָאֲבִין עַד־רַמְשָׁא׃ וְאִתְּתָא
אֲרֵי־תְהֵי דָּיְבָא דַּם יְהֵי דּוֹבַהּ
בִּבְשָׂרַהּ שִׁבְעָא יוֹמִין תְּהֵי בְרִיחוּקַהּ
וְכָל־דְּיִקְרַב בַּהּ יְהֵי־מְסָאַב עַד־
20 רַמְשָׁא׃ וְכֹל דִּי תִשְׁכּוּב עֲלוֹהִי
בְּרִיחוּקַהּ יְהֵי מְסָאַב וְכֹל דִּי־תֵיתֵיב
21 עֲלוֹהִי יְהֵי־מְסָאַב׃ וְכָל־דְּיִקְרַב
בְּמִשְׁכְּבַהּ יְצַבַּע לְבוּשׁוֹהִי וְיַסְחֵי
22 בְּמַיָּא וִיהֵי־מְסָאַב עַד־רַמְשָׁא׃ וְכָל־
דְּיִקְרַב בְּכָל־מָאן דִּי־תֵיתֵיב עֲלוֹהִי
יְצַבַּע לְבוּשׁוֹהִי וְיַסְחֵי בְּמַיָּא וִיהֵי־
23 מְסָאַב עַד־רַמְשָׁא׃ וְאִם עַל־מִשְׁכְּבָא
הוּא אוֹ עַל־מָנָא דִּי־הִיא יָתְבָה עֲלוֹהִי
בְּמִקְרְבֵיהּ־בֵּיהּ יְהֵי־מְסָאַב עַד־
24 רַמְשָׁא׃ וְאִם מִשְׁכַּב יִשְׁכַּב גְּבַר יָתַהּ
וּתְהֵי רִיחוּקַהּ עֲלוֹהִי וִיהֵי־מְסָאַב
שִׁבְעָא יוֹמִין וְכָל־מִשְׁכְּבָא דִּי־יִשְׁכּוּב
25 עֲלוֹהִי יְהֵי מְסָאַב׃ וְאִתְּתָא אֲרֵי יְדוּב
דּוֹב דְּמַהּ יוֹמִין סַגִּיאִין בְּלָא עִדָּן
רִחוּקַהּ אוֹ אֲרֵי־תְדוּב עַל־רִיחוּקַהּ
כָּל־יוֹמֵי דּוֹב סוֹבְתַהּ כְּיוֹמֵי רִחוּקַהּ
26 תְּהֵי מְסָאֲבָא הִיא׃ כָּל־מִשְׁכְּבָא דִּי־
תִשְׁכּוּב עֲלוֹהִי כָּל־יוֹמֵי דּוֹבַהּ
כְּמִשְׁכַּב רִיחוּקַהּ יְהֵי־לַהּ וְכָל־מָנָא
דִּי תֵיתֵיב עֲלוֹהִי מְסָאַב יְהֵי כְּסוֹאֲבַת
27 רִיחוּקַהּ׃ וְכָל־דְּיִקְרַב בְּהוֹן יְהֵי
מְסָאַב וִיצַבַּע לְבוּשׁוֹהִי וְיַסְחֵי בְּמַיָּא
28 וִיהֵי מְסָאַב עַד־רַמְשָׁא׃ וְאִם דְּכִיאַת
מִדּוֹבַהּ וְתִמְנֵי לַהּ שִׁבְעָא יוֹמִין
29 וּבָתַר־כֵּן תִּדְכֵּי׃ וּבְיוֹמָא תְמִינָאָה
תִּסַּב לַהּ תַּרְתֵּין שַׁפְנִינִין אוֹ תְרֵין
בְּנֵי יוֹנָה וְתַיְתֵי יָתְהוֹן לְוָת כַּהֲנָא
30 לִתְרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא׃ וְיַעְבֵּיד כַּהֲנָא יָת־
חַד חַטָּאתָא וְיָת־חַד עֲלָתָא וִיכַפַּר עֲלַהּ כַּהֲנָא קֳדָם יְיָ מִדּוֹב סוֹבְתַהּ׃

17 Omnis autē veſtis et oīs pellis, ſup qua fuerit ſemē coit', lavabitur aquis, et erit immūda uſq; ad veſperā. 18 Mulier autē cū qua vir cubuerit coitu ſeminis; uterq; lavabitur aquis, et erunt immundi uſq; ad veſperā. 19 Mulier autē quæ patitur fluxum ſanguinis in carne ſua, ſeptē dieb' erit quaſi menſtruata; et oīs qui tetigerit eā, erit immūd' uſq; ad veſperā. 20 Et oīs qui cubuerit cū eâ in mēſtruo ſuo, erit immund': et oñe ſup quod ſederit, erit immundum. 21 Et oīs qui tetigerit ſtratū ej': lavabit veſtimēta ſua, et lavabitur aquis, et erit immund' uſq; ad veſperā. 22 Et oīs qui tetigerit oñe vas, ſup quod ſederit: lavabit veſtimēta ſua, et lavabitur aquis, et erit immund' uſq; ad veſperā. 23 Et ſi cubuerit ille in ſtrato, vel in vaſe in quo ipſa ſedit, cū tetigerit illud: immūd' erit uſq; ad veſperā. 24 Et ſi cubans cubuerit vir cū ea, & menſtruū ej' fuerit in ea; erit immūd' ſeptē dieb': et omne ſtratū, ſup quod cubuerit, erit immundū. 25 Et mulier cuj' ſāguis fluxerit diebus multis, præter temp' menſtrui ſui; vel quando fluxerit poſt menſtruū ſuū: cūctis diebus quibus fluxerit immunditia ejus, ſicut in diebus menſtrui ſui erit, immunda erit. 26 Omne ſtratū in quo cubuerit omnib' diebus fluxus ſui, quaſi ſtratū menſtrui ſui erit: et oñe vas in quo ſederit, immundū erit, quaſi immunditia menſtrui ſui. 27 Et oīs qui tetigerit illud, erit immund': et lavabit veſtimenta ſua, lavabitúrq; aquis, et erit immund' uſq; ad veſperā. 28 Si autē mundata fuerit à fluxu ſuo: numerabit ſibi ſeptē dies, et poſtea mundabitur. 29 In die autem octavo tollet ſibi duos turtures, aut duos filios columbæ; & adducet eos ad ſacerdotem, ad oſtium tabernaculi fœderis. 30 Facietq; ſacerdos unū pro peccato, et unum in holocauſtū: & propitiabit pro ea ſacerdos coram Dño, à fluxu immunditiæ ſuæ.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

17–30 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

17–30 [illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

17 Omne quoque veſtimentum, et omnis pellis ſuper quæ fuerit concubitus ſeminis, lavabuntur in aquis, & immunda erunt uſque ad veſperam. 18 Mulier autem cùm concubuerit vir ejus cum ea concubitu ſeminis, lavabuntur in aquis, immundique erunt uſq; ad veſperam. 19 At cùm mulier fuerit fluens, ſanguinemq; emiſerit in carne ſua, ſeptem diebus manebit in ſeparatione ſua: quicunque tetigerit eam immundus erit uſque ad veſperam. 20 Atq; id omne ſuper quo dormierit in ſeparatione ſua, immundum erit: et id omne ſuper quo ſederit, immundum erit. 21 Quicunque tetigerit cubile ejus, lavabit veſtimenta ſua, & lavabitur in aquis; immundúſque erit uſq; ad veſperā. 22 Omnis quoq; qui tetigerit quodcunque vas ſuper quo ſederit, lavabit veſtimenta ſua, & lavabitur in aquis, immunduſq; erit uſque ad veſperam. 23 Si autem illa ſuper cubili eſt, aut ſuper vaſe in quo ipſa ſedet, qui tetigerit illa, immundus erit uſque ad veſperā. 24 Si verò concumbendo concubuerit cum ea vir ejus, factáque fuerit immunditia ſeparationis ejus ſuper eum, immundus erit ſeptem diebus: omne cubile ſuper quo dormierit, immundum erit. 25 Cùm autem mulier fluxerit fluxu ſanguinis ſui pluribus diebus, non in tempore menſtrui ſui; aut cùm fluxerit poſt ſeparationem ſuam menſtruam, omnibus diebus flux[us] immunditiæ ſuæ juxta dies menſtrui ſui, immunda erit. 26 Omne cubile ſuper quo dormierit omnibus diebus fluxûs ſui, ſicut cubile ſeparationis ſuæ menſtruæ erit illi: omne quoque vas ſuper quo ſederit, immundum erit, ſecundùm immunditiem menſtruæ ſeparationis ſuæ. 27 Quicunque tetigerit ea, immundus erit; et lavabit veſtimenta ſua, & lavabitur in aquis, & immundus erit uſque ad veſperam. 28 Si verò purgata fuerit à fluxu ſuo, tum numerabit ſibi ſeptem dies, & poſteà munda erit. 29 Die autem octavo ſumet ſibi duos turtures, aut duos pullos columbæ, et adducet eos ſacerdoti ad oſtium tabernaculi teſtimonii. 30 Facietq; ſacerdos unū pro peccato, et alterū holocauſtū: et expiabit eā ſacerdos corā Domino à fluxu immunditiæ ſuæ.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 * واي ثوب او جلد صار عليه منها شي * فليغسل بالماء وينجس الي المغيب * واي امراة صاجعها
18 19 رجل بنطفة * فليرحضا بالماء وينجسا الي المغيب * واي امراة كانت ذايبة وذلك ان يكون دم يسيل
20 في فرجها * فلتقم سبعة ايام في حيضها * وكل من دنا منها ينجس الي المغيب * وجميع ما تضطجع عليه
21 في حيضها ينجس * وجميع ما تجلس عليه ينجس * وكل من دنا مضجعها يغسل ثيابه ويرحض
22 بالماء * وينجس الي المغيب * ومن دنا بشي من الانية تجلس عليه يغسل ثيابه * ويرحض بالماء
23 وينجس الي المغيب * وان كان علي مضجعها وعلي الاناء الذي هي جالسة عليه مماسا له * فلينجس
24 الي المغيب * وان صاجعها رجل * فقد صار حكم حيضها عليه * وينجس سبعة ايام * وكل مضجع
25 يضطجع عليه ينجس * واي امراة فاض دمها اياما كثيرة من غير وقت حيضها او بعقبه *
26 فلتكن في جميع ايام فيض نجاستها كايام حيضها نجسة * وجميع المضجع الذي تضطجع عليه
ينجس طول ايام فيضها * فليكن لها كمضجع حيضها * وجميع الاناء الذي تجلس عليه *
27 فليكن نجسا كنجاسة في حيضها * وكل من دنا بشي منها * فلينجس * ويغسل ثيابه * ويرحض بالماء *
28 29 وينجس الي المغيب * وان هي طهرت من حيضها * فلتحص سبعة ايام * وبعد ذلك تطهر * وفي
30 اليوم الثامن تاخذ يمامتين او فرخي حمام * وتاتي بهما الي الامام الي باب خباء المحضر * ويعمل
الامام احدهما ذكاة * والاخر صعيدة * ويستغفر عنها بين يدي الله من فيض نجاستها *

17 Et quælibet veſtis, aut pellis, ſuper quā ceciderit aliquid ex ipſa, lavetur aquâ, & polluatur uſq; ad occaſū. 18 Et quælibet mulier cū qua concubuerit vir, interveniente pollutione, laventur ambo aquâ, & polluantur uſq; ad occaſū. 19 Et quæcunq; mulier fuerit fluxū patiens, idq; cauſâ ſanguinis qui reſolvitur in vulva ipſius, maneat ſeptē dies in menſtruo ſuo: & omnis qui tetigerit illam, polluetur uſq; ad occaſū. 20 Et omne ſuper quod cubabit in ſuo menſtruo, polluetur, & omne ſuper quod ſedebit, polluetur. 21 Et omnis qui tetigerit lectum ejus, lavet veſtimenta ſua, abluatq; ſe aquâ, polluaturq; uſq; ad occaſū. 22 Et qui tetigerit aliquod è vaſis ſuper quod ipſa ſederit, lavabit veſtes ſuas, & lavabit ſe aquâ, & polluetur uſq; ad occaſū. 23 Et ſi fuerit ſuper lectū ejus, & ſuper vas ſuper quod ipſa ſederit, res aliqua tangens illud, polluetur ea res uſq; ad occaſū. 24 Et ſi accubuerit cū ea vir, jā incurrit judiciū menſtrui illius, pollueturq; ſeptē dieb': & omnis lect' ſuper quo ipſe cubaverit, polluetur. 25 Et quæcunq; mulier, cuj' ſanguis fluxerit multis dieb' extra temp' menſtrui ſui, vel in fine ipſius, ſit in omnibus diebus flux' immunditiæ ſuæ ſicut in diebus menſtrui ſui, immunda. 26 Et omnis lect' ſuper quo cubabit longitudine dierū flux' ſui, ſit ei veluti lect' menſtrui ejus, & omne vas ſuper quod ſedebit, ſit immūdū juxta immunditiā quam contrahit dum ipſa eſt in menſtruo ſuo. 27 Et quicunq; tetigerit ullā ejus partē, polluatur, & lavet veſtimenta ſua, et lavet ſe aquâ, et polluatur uſq; ad occaſū. 28 Quòd ſi ipſa mundata fuerit à mēſtruo ſuo, numeret ſeptē dies, & poſtea mūdabitur. 29 Et in die octavo accipiet duos turtures, aut duos pullos columbarū, & afferet eos ſacerdoti ad oſtiū tabernaculi præſentiæ. 30 Et faciet ſacerdos unū ex ipſis expiationem, & alterū holocauſtū: & veniam poſtulabit pro ipſa coram Deo pro fluxu immunditiæ ejus.

ספר ויקרא : יו

morientur non &,suis immũditiis ab Israel filios separabitis Et
31 וְהִזַּרְתֶּם אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִטֻּמְאָתָם וְלֹא יָמֻתוּ
.eorum medio in quod meum tabernaculũ eos polluendo in, sua immunditia in
בְּטֻמְאָתָם בְּטַמְּאָם אֶת־מִשְׁכָּנִי אֲשֶׁר בְּתוֹכָם׃
, seminis cubatio eo ex egreditur cujus & ,fluentis lex Ista
32 זֹאת תּוֹרַת הַזָּב וַאֲשֶׁר תֵּצֵא מִמֶּנּוּ שִׁכְבַת־זֶרַע
suũ fluxum fluentis &,sua separatione in dolentis Et .ea in se polluendum ad
33 לְטָמְאָה־בָהּ׃ וְהַדָּוָה בְּנִדָּתָהּ וְהַזָּב אֶת־זוֹבוֹ
.immunda .cum jacuerit qui viro & ,fœmina in &,masculo in
לַזָּכָר וְלַנְּקֵבָה וּלְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב עִם־טְמֵאָה׃

CAP. XVI. יו

filii duo mori post ,Moseh ad Dominus est locut⁹ Et
1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְּנֵי
Dixitque.sunt mortui & ,Domini facies ad eos faciendo accedere in,Aharon
2 אַהֲרֹן בְּקָרְבָתָם לִפְנֵי־יְהוָה וַיָּמֻתוּ׃ וַיֹּאמֶר
ingrediatur nõ &,tuũ fratrẽ Aharon ad Loquere : Moseh ad Dominus
יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן אָחִיךָ וְאַל־יָבֹא
, tectorii facies ad velum in domo à sanctitatem ad tempore omni in
בְכָל־עֵת אֶל־הַקֹּדֶשׁ מִבֵּית לַפָּרֹכֶת אֶל־פְּנֵי הַכַּפֹּרֶת
super conspiciar nube in Quia.moriatur non & , arcam supra quod
אֲשֶׁר עַל־הָאָרֹן וְלֹא יָמוּת כִּי בֶּעָנָן אֵרָאֶה עַל־
juvéco cum :sanctitatem in Aharon ingredietur isto In .propitiatorium
3 הַכַּפֹּרֶת׃ בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל־הַקֹּדֶשׁ בְּפַר
sanctitatis lini Tunica .ascensionem in ariete & , peccatum in bovis filio
4 בֶּן־בָּקָר לְחַטָּאת וְאַיִל לְעֹלָה׃ כְּתֹנֶת־בַּד קֹדֶשׁ
, se accinget lini baltheo in &,ej⁹ carnẽ super erũt lini feminalia &,se induet
יִלְבָּשׁ וּמִכְנְסֵי־בַד יִהְיוּ עַל־בְּשָׂרוֹ וּבְאַבְנֵט בַּד יַחְגֹּר
aquis in abluet & :hæc sanctitatis vestes :se involvet lini cidari in &
וּבְמִצְנֶפֶת בַּד יִצְנֹף בִּגְדֵי־קֹדֶשׁ הֵם וְרָחַץ בַּמַּיִם אֶת־
duos capiet Israel filiorum cœtu à Et .ea induet & ,suã carnẽ
5 בְּשָׂרוֹ וּלְבֵשָׁם׃ וּמֵאֵת עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִקַּח שְׁנֵי־
faciet appropinquare Et.ascẽsionẽ in unũ arietẽ &,peccatum in caprarum hircos
6 שְׂעִירֵי עִזִּים לְחַטָּאת וְאַיִל אֶחָד לְעֹלָה׃ וְהִקְרִיב
.sua domo pro &,se pro expiabit &:sibi quod peccati juvencũ Aharon
אַהֲרֹן אֶת־פַּר הַחַטָּאת אֲשֶׁר־לוֹ וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ׃
Domini facies ad eos faciet stare & ,hircos duos capiet Et
7 וְלָקַח אֶת־שְׁנֵי הַשְּׂעִירִם וְהֶעֱמִיד אֹתָם לִפְנֵי יְהוָה
hircos ambos super Aharon dabit Et .conventus tabernaculi ostium ad
8 פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃ וְנָתַן אַהֲרֹן עַל־שְׁנֵי הַשְּׂעִירִם
.Ghazazel unam sortem & ,Domino unam sortem ; sortes
גֹּרָלוֹת גּוֹרָל אֶחָד לַיהוָה וְגוֹרָל אֶחָד לַעֲזָאזֵל׃
sors eũ super ascenderit cui hircum Aharõ faciet appropinquare Et
9 וְהִקְרִיב אַהֲרֹן אֶת־הַשָּׂעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגּוֹרָל
eum super ascenderit cui hircus Et .peccatum eum faciet &,Domino
10 לַיהוָה וְעָשָׂהוּ חַטָּאת׃ וְהַשָּׂעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו
;illũ super expiandũ ad ,Domini facies ad vivus statuetur ,Ghazazel sors
הַגּוֹרָל לַעֲזָאזֵל יָעֳמַד־חַי לִפְנֵי יְהוָה לְכַפֵּר עָלָיו
.desertum in Ghazazel ad eum mittendũ ad
לְשַׁלַּח אֹתוֹ לַעֲזָאזֵל הַמִּדְבָּרָה׃

Versio VULG. LAT.

31 Docebitis ergò filios Israel ut caveant immunditiam, & non moriantur in sordibus suis, cùm polluerint tabernaculum meum quod est inter 32 eos. Ista est lex ejus, qui patitur fluxum seminis, & qui 33 polluitur coitu, Et quæ menstruis temporibus separatur, vel quæ jugi fluit sanguine, & hominis, qui dormierit cum ea.

CAP. XVI.

1 Locutúsque est Dominus ad Moysen post mortem duorum filiorum Aaron, quando offerentes ignem ali- 2 enum interfecti sunt. Et præcepit ei, dicens; Loquere ad Aaron fratrem tuum, ne omni tempore ingrediatur Sanctuarium; quod est intra velum coram propitiatorio quo tegitur arca, ut non moriatur (quia in nube apparebo super oracu- 3 lum,) Nisi hæc antè fecerit: Vitulum pro peccato offeret, & arietem in ho- 4 locaustum. Tunicâ lineâ vestietur, feminalibus lineis verenda celabit; accingetur zonâ lineâ, cidarim lineam imponet capiti; hæc enim vestimenta sunt sancta: quibus cunctis, cùm lotus fu- 5 erit, induetur. Suscipiétque ab universa multitudine filiorum Israel duos hircos pro peccato, & unum arietem in holocaustum. 6 Cúmque obtulerit vitulum, & oraverit pro se & pro do- 7 mo sua, Duos hircos stare faciet coram Domino in ostio 8 tabernaculi testimonii: Mitténsque super utrumque sortem, unam Domino, & alte- 9 ram capro emissario: Cujus exierit sors Domino, offeret 10 illum pro peccato: Cujus autem in caprum emissarium, statuet eum vivum coram Domino, ut fundat preces super eo, & emittat eum in solitudinem.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

31 Καὶ εὐλαβεῖς ποιήσετε τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἀπὸ τῶν ἀκαθαρσιῶν αὐτῶν· καὶ οὐκ ἀποθανοῦνται διὰ τὴν (η) ἀκαθαρσίαν αὐτῶν, ἐν τῷ μιαίνειν αὐτοὺς τὴν σκηνήν μου τὴν ἐν αὐτοῖς. 32 Οὗτος ὁ νόμος τοῦ γονορρυοῦς· καὶ ἐάν τινι ἐξέλθῃ ἐξ αὐτοῦ κοίτη σπέρματος, ὥστε μι- 33 ανθῆναι ἐν αὐτῇ. Καὶ τῇ αἱμορροούσῃ ἐν τῇ ἀφέδρῳ αὐτῆς, καὶ ὁ γονορρυὴς ἐν τῇ ῥύσει αὐτοῦ τῷ ἄρσενι ἢ τῇ θηλείᾳ, (θ) καὶ τῷ ἀνδρὶ, ὃς ἂν κοιμηθῇ μετὰ ἀποκαθημένης.

MS.A. (η) ἀκαθαρσίαν, ἐν (θ) καὶ ἐν τῷ

ΚΕΦ. ις΄.

1 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, μετὰ τὸ τελευτῆσαι τοὺς δύο υἱοὺς Ἀαρὼν ἐν τῷ προσάγειν αὐτοὺς πῦρ ἀλλότριον ἔναντι κυ- 2 ρίου, καὶ ἐτελεύτησαν. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς (α) Μωυσῆν, Λάλησον πρὸς Ἀαρὼν τὸν ἀδελφόν σου, καὶ μὴ εἰσπορευέσθω πᾶσαν ὥραν εἰς τὸ ἅγιον ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος εἰς πρόσωπον τοῦ ἱλαστηρίου, ὅ ἐστιν ἐπὶ τῆς κιβωτοῦ τοῦ μαρτυρίου, καὶ οὐκ ἀποθανεῖται· ἐν 3 γὰρ νεφέλῃ ὀφθήσομαι ἐπὶ τοῦ ἱλαστηρίου. Οὕτως εἰσελεύσεται Ἀαρὼν εἰς τὸ ἅγιον· ἐν μόσχῳ ἐκ βοῶν περὶ ἁμαρτίας, καὶ κριὸν εἰς 4 ὁλοκαύτωμα. Καὶ χιτῶνα λινοῦν ἡγιασμένον ἐνδύσεται, καὶ περισκελὲς λινοῦν ἔσται ἐπὶ τοῦ χρωτὸς (β) αὐτοῦ, καὶ ζώνῃ λινῇ ζώσεται, καὶ κίδαριν λινῆν περιθήσεται, ἱμάτια ἅγιά ἐστι· καὶ λούσεται ὕδατι πᾶν τὸ σῶμα αὐτοῦ, καὶ 5 ἐνδύσεται αὐτά. Καὶ παρὰ τῆς συναγωγῆς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ λήψεται δύο (γ) χιμάρους ἐξ αἰγῶν περὶ ἁμαρτίας, καὶ κριὸν ἕνα 6 εἰς ὁλοκαύτωμα. Καὶ προσάξει Ἀαρὼν τὸν μόσχον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ, καὶ ἐξιλάσεται 7 περὶ αὐτοῦ, καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ. Καὶ λήψεται τοὺς δύο (δ) χιμάρους, καὶ στήσει αὐτοὺς ἔναντι κυρίου 8 παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. Καὶ ἐπιθήσει Ἀαρὼν ἐπὶ τοὺς δύο (γ) χιμάρους κλήρους· κλῆρον ἕνα τῷ κυρίῳ, καὶ κλῆρον 9 ἕνα τῷ ἀποπομπαίῳ. Καὶ προσάξει Ἀαρὼν τὸν (ε) χίμαρον, ἐφ᾽ ὃν ἐπῆλθεν ἐπ᾽ αὐτὸν ὁ κλῆρος τῷ κυρίῳ, καὶ προσοίσει περὶ ἁμαρ- 10 τίας. Καὶ τὸν (ε) χίμαρον, ἐφ᾽ ὃν ἐπῆλθεν ἐπ᾽ αὐτὸν ὁ κλῆρος τοῦ ἀποπομπαίου, στήσει αὐτὸν ζῶντα ἔναντι κυρίου, τοῦ ἐξιλάσασθαι ἐπ᾽ αὐτοῦ, ὥστε ἀποστεῖλαι αὐτὸν εἰς τὴν (ζ) ἀποπομπήν, καὶ ἀφήσει αὐτὸν εἰς τὴν ἔρημον.

MS.A. (α) Μωυσῆν, λέγων, Λάλησον (β) αὐτοῦ, καὶ κίδαρεις περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ ζώνῃ λινῇ ζώσεται, ἁγίασμά ἐστιν· καὶ λούσεται (γ) χειμάρρους (δ) χειμάρρους, (ε) χείμαρρον, (ζ) ἀποπομπὴν, ἀφήσει

Et abstinentes facietis filios Israel ab immunditiis suis: & non morientur propter immunditiam suam, in eo, quod ipsi inquinent tabernaculum meum, quod in eis. Hæc est lex ejus, qui patitur fluorem seminis: & sicui exeat ex eo concubitus seminis, ut inquinetur in eo. Et ei quæ patitur fluorẽ sanguinis in purgatione sua, (d) & qui patitur fluxũ seminis in fluxu suo, masculo, vel fœminæ, & viro, quicunq; dormierit cum mẽstruata. 31 32 33

CAP. XVI.

Et locutus est Dominus ad Moysen, postquàm defuncti erant duo filii Aaron, dum ipsi offerrent ignẽ alienum ante Dominum, & defuncti sunt. Et dixit Dominus ad Moysen, Loquere ad Aaron fratrem tuum; & non intret omni horâ in sanctum interius velamine ad faciem propitiatorii, quod est super arcam testimonii, & non morietur: In nube enim videbor super propitiatorium. Sic intrabit Aaron in sanctum: in vitulo ex bobus pro peccato, & (a) arietem in holocaustum. Et tunicam lineam sanctificatam induet: & femorale (b) lineum erit super corpus ejus, & zonâ lineâ cingetur, et cidarim lineam circumponet; vestimenta sancta sunt: et lavabit aquâ omne corpus suum, et induet ea. Et à synagoga filiorum Israel accipiet duos hircos ex capris pro peccato, et arietem unum in holocaustum. Et offeret Aaron vitulum, qui pro peccato suo, et exorabit pro se et domo sua. Et sumet duos illos hircos, et statuet eos ante Dominum apud ostium tabernaculi testimonii. Et imponet Aaron super duos hircos sortes: sortem unam Domino, et sortem unam (c) emissario. Et adducet Aaron hircum, super quem supervenit super eum sors Domino, et offeret pro peccato. Et hircum super quẽ supervenit super eum sors emissarii, statuet eum viventem ante Dominum, ad orandum super eũ, ut emittat eum in emissionem, et dimittet eum in desertum. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

31 Igitur hortabimini filios Israel *ut sibi caveant* ab immunditia sua, & non moriantur in immunditia sua, nec polluãt tabernaculum meũ ꝙ est inter eos. 32 Ista lex erit ei qui fluxũ patitur, & ei de quo egreditur semẽ cubit⁹ p ꝙ redditur impur⁹. 33 Et menstruatæ quæ fuerit in menstruo suo: & fluxum patiẽti qui habuerit fluxũ suũ, mascul⁹ sive fœmina; & viro qui jacuerit cum impura: ut scilicet mũdentur aut contaminentur.

CAP. XVI.

Lex expiationis peccatorum populi, qua fit semel in anno, decimo die lunæ Octobris.

1 Et locut⁹ est Dñs cũ Mose postquã obierũt duo filii Aharonis quãdo obtulerũt ignẽ exterũ corã Dño & mortui sunt. 2 Dixitque Dñs ad Mosen, Loquere cũ Aharone fratre tuo ut ne ingrediatur quocũq; tẽpore ad sãctuariũ intra velũ januæ ꝙ est ante propitiatoriũ arcæ, ne fortè moriatur; nam in nube sum apparitur⁹ supra propitiatoriũ. 3 Cum hoc autem ingredietur Aharon sanctuarium; cum juvéco bubulo pro peccato, et ariete pro ho- 4 locausto pacifico. Et tunicâ byssinâ sanctuarii induetur, & vestes byssinæ erũt sup carnẽ ej⁹, & zonâ byssinâ accingetur, & tiaram byssinã ponet in capite suo, hæc enim vestimẽta sũt sãctuarii: 5 lavabit autẽ aquis carnẽ suã, ac tum induet ea. Et à cœtu filiorũ Israel accipiet duos hircos caprarũ pro pecca- 6 to, & arietẽ unũ pro holocausto. Afferetq; cũ isto Aharõ bovẽ peccati suũ, & expiabit 7 pro se & pro domo sua. Deinde accipiet duos hircos, & sistet eos vivos coram Domi- 8 no, in ostio tabernaculi temporis. Et jaciet Aharon sortes super duos hircos, sortem unam pro Domino, & sortem alteram 9 pro Azazael. *(i.e. Deo fortissimo.)* Adducetq; Aharõ hircũ super quẽ cecidit sors Dñi, & 10 faciet eum pro peccato. Hirc⁹ autẽ super quẽ cecidit sors Azazel, manebit viv⁹ corã Dño, ut propitiatio fiat super eum, & amandent illum ad Azazael in desertum.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

31 וְתַפְרְשׁוּן יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִסּוֹאֲבָתְהוֹן וְלָא יְמוּתוּן בְּסוֹאֲבָתְהוֹן בְּסָאֳבֵיהוֹן יָת מַשְׁכְּנִי דִּי בֵינֵיהוֹן׃ 32 דָּא אוֹרַיְתָא דְּדוֹבָנָא וְדִי תִפּוֹק מִנֵּיהּ שִׁכְבַת זַרְעָא לְאִסְתָּאָבָא בַהּ׃ 33 וְלִדְסוֹבְתָא בְּרִיחוּקַהּ וּלְדְדָאִיב יָת דּוֹבֵיהּ לִדְכַר וּלְנוּקְבָא וּלְגְבַר דִּי יִשְׁכּוֹב עִם מְסָאַבְתָּא׃

טז

1 וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה בָּתַר דְּמִיתוּ תְּרֵין בְּנֵי אַהֲרֹן בְּקָרוֹבֵיהוֹן אֶשָּׁתָא נוּכְרֵיתָא קֳדָם יְיָ וּמִיתוּ׃ 2 וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה מַלֵּיל עִם אַהֲרֹן אֲחוּךְ וְלָא יְהֵי עָלֵיל בְּכָל עִדָּן לְקוּדְשָׁא מִגָּיו לְפָרוּכְתָּא לִקֳדָם כַּפּוּרְתָּא דִּי עַל אֲרוֹנָא וְלָא יְמוּת אֲרֵי בַּעֲנָנָא אֲנָא מִתְגְּלֵי עַל בֵּית כַּפּוּרְתָּא׃ 3 בְּדָא יְהֵי עָלֵיל אַהֲרֹן לְקוּדְשָׁא בְּתוֹר בַּר תּוֹרֵי לְחַטָּאתָא וּדְכַר לַעֲלָתָא׃ 4 כִּתּוּנָא דְבוּצָא דְקוּדְשָׁא יִלְבַּשׁ וּמִכְנְסִין דְּבוּץ יְהוֹן עַל בִּסְרֵיהּ וּבְהִמְיָנָא דְבוּצָא יֵיסַר וּמַצְנֶפְתָּא דְבוּצָא יַחֵית בְּרֵישֵׁיהּ לְבוּשֵׁי קוּדְשָׁא אִנּוּן וְיַסְחֵי בְמַיָּא יָת בִּסְרֵיהּ וְיִלְבְּשִׁנּוּן׃ 5 וּמִן כְּנִשְׁתָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יִסַּב תְּרֵין צְפִירֵי עִזִּין לְחַטָּאתָא וּדְכַר חַד לַעֲלָתָא׃ 6 וִיקָרֵיב אַהֲרֹן יָת תּוֹרָא דְחַטָּאתָא דִּי לֵיהּ וִיכַפַּר עֲלוֹהִי וְעַל אֱנָשׁ בֵּיתֵיהּ׃ 7 וְיִסַּב יָת תְּרֵין צְפִירִין וִיקִים יָתְהוֹן קֳדָם יְיָ בִּתְרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא׃ 8 וְיִתֵּן אַהֲרֹן עַל תְּרֵין צְפִירִין עַדְבִין עַדְבָא חַד לִשְׁמָא דַיְיָ וְעַדְבָא חַד לַעֲזָאזֵל׃ 9 וִיקָרֵיב אַהֲרֹן יָת צְפִירָא דִּי סְלִיק עֲלוֹהִי עַדְבָא לִשְׁמָא דַיְיָ וְיַעְבְּדִנֵּיהּ חַטָּאתָא׃ 10 וּצְפִירָא דִּי סְלִיק עֲלוֹהִי עַדְבָא לַעֲזָאזֵל יִתָּקַם כַּד חַי קֳדָם יְיָ לְכַפָּרָא עֲלוֹהִי לְשַׁלָּחָא יָתֵיהּ לַעֲזָאזֵל לְמַדְבְּרָא׃

31 Et separabitis filios Israel ab immunditiis suis: ut non moriantur in immunditiis suis; cùm polluerint tabernaculum 32 meum, ꝙ est inter eos. Ista est lex ejus qui patitur fluxum seminis: et à quo egreditur semẽ 33 coit⁹, ut polluatur in eo. Et ej⁹ quæ est polluta menstruo; et illi⁹ à quo flux⁹ fluit, tam masculi quam fœminæ: et viri qui cubuerit cum immunda.

CAP. XVI.

1 Locutusq; est Dñs cũ Moyse, postquam mortui sunt duo filii Aarõ, quando obtulerunt ignẽ alienũ corã Dño, et mor- 2 tui sunt. Dixitq; Dñs ad Moysen; Loquere cum Aaron fratre tuo: ut non ingrediatur omni tempore ad sanctuariũ, intra velũ: coram propitiatorio, ꝙ est sup arcã, ut non moriatur; quoniã in nube ego apparebo super propitiatorium. 3 Cum hoc ingredietur Aaron in sanctuarium: cum vitulo de bobus pro peccato, et ariete 4 in holocaustum. Tunica linea sancta vestietur, & feminalia linea erunt sup carnem ejus: & balteo lineo accingetur, et cidarim lineam ponet in capite suo: vestimenta sancta sunt; & lavabit aquis carnem suam, 5 & sic vestietur eis. Et tollet à congregatione filiorum Israel duos hircos caprarum pro peccato: et arietem unum in 6 holocaustum. Offeretq; Aarõ vitulum suum, quod est pro peccato: et propitiabit pro se, et pro hominibus domus 7 suæ. Tolletque duos hircos: & stare faciet eos coram Domino, in ostio tabernaculi fœ- 8 deris. Et mittet Aaron super duos hircos sortes: sortem unam nomini Domini, & sor- 9 tem unam Azazel. Offeretque Aaron hircum, cujus sors exierit in nomine Domini: & 10 faciet eum pro peccato. Hircum autem, cujus sors exierit Azazel, statuet vivum coram Domino, ut propitiet in eo: & ut mittat eum ad Azazel in desertum.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VER. SAM.

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

Admonebitis autem filios Israel de immunditiis suis, ut non moriantur in immunditiis suis, polluendo tabernaculum meum quod est in medio eorum. Hæc est lex fluentis, et illius à quo exit concubitus seminis in quo polluitur, Et (a) laborantis in menstruo suo, & fluentis fluxum suum, tam masculi quam fœminæ, viri quoque qui cum immunda dormierit 31 32 33

CAP. XVI.

Et locutus est Dominus Mosi postquam mortui sunt duo filii Aaron, cùm offerentes coram Domino mortui sunt. Dixit autem Dominus Mosi, Loquere Aaroni fratri tuo, ut non ingrediatur omni tempore in sanctuarium intra velum, ante faciem propitiatorii quod est super arcam, ut non moriatur; quoniam in nube (a) apparebo in propitiatorio. In hoc ingredietur Aaron in sanctuarium: in vitulo filio bovis pro peccato, & ariete in holocaustũ. Tunicam quoque lineam sanctã induet, & femoralia linea erunt super carnem ejus; baltheúmque lineum cinget, & cidarim lineam circumponet sibi: vestimenta ista sancta sunt; lavabit etiã in aquis omnem carnẽ suã, et induet ea. De congregatione autem filiorum Israel accipiet duos hircos caprarum, & arietem unum in holocaustum. Sed offeret Aaron vitulum pro peccato suo, expiabitque pro se, & pro domo sua. Duos verò hircos accipiet, & exhibebit eos coram Domino ad ostium tabernaculi testimonii. Dabitque Aaron super duos hircos sortes, sortem unã pro Domino, & sortem alteram pro hirco Emissario. Et offeret Aaron hircum super quẽ ascendit sors pro Domino, faciétque eum pro peccato. Hircum verò super quem ascendit sors pro Emissario, exhibebit vivum coram Domino, ut expiet super eum, dimittátque eum in Emissarium in desertum. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

VER. SAM. (a) abundantis (a) conspiciar

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

31 * فيجب ان يجنب بنو اسرائيل نجاستهم * ولا يهلكوا بنجاستهم اذا هم نجسوا مسكني الذي بينهم * 32 هذه سريعة الذائب ومن يخرج منه نطفة للتنجس بها * والحائض في طمثها والفائض دوبه من ذكر وانثي * ورجل يضاجع نجسة *

* الفصل السادس عشر *

1 * ان الله كلم موسي بعد موت ابني هرون اذ تقدما بين يدي الله على ما بين فماتا * 2 وقال له مر هرون اخاك بان لا يدخل في كثير من الاوقات الي القدس من داخل السجف الي حصن الغطاء الذي على الصندوق لئلا يموت * لاني تجلي ملاكي بالغمام فوق الغطاء * 3 بهذه الامور يدخل هارون الي القدس * بان يحضر ثورا من البقر للذكاة * وكبشا للصعيدة * 4 وان يلبس دوبيه من عشر مقدسة بعد ان يكون على بدنه سراويل من عشر * ويتقلد زنارا من عشر محض * ويعتم بعمامة مثل ذلك * فهذه ثياب القدس * يغسل بدنه بماء ويلبسها * 5 وليأخذ من عند جماعة بني اسرائيل عتودين للذكاة وكبشا للصعيدة * 6 فيبتدي اولا فيقدم ثور الذكاة الذي له * ويستغفر له ولاهل بيته * 7 ثم ياخذ العتودين ويقفهما بين يدي الله عند باب خباء المحضر * 8 ويلقي عليهما سهمين * احدهما لبيت الله * والاخر لجبل عزاز * 9 فيقدم العتود الذي وقع عليه السهم لبيت الله * ويصنعه فيه للذكاة * 10 والعتود الذي وقع عليه السهم لجبل عزاز * يوقف حيا بين يدي الله ليستغفر عليه * ثم يطلق في جبل عزاز *

Oportet ergò ut evitent filii Israil immunditiam suam, & non pereant in immunditia sua, si ipsi polluerint habitaculum meum quod est inter ipsos. Hæc est lex patientis fluxum seminis: & ejus è quo exit pollutio per quam contaminatur: & patientis menstruum in immunditia sua: & ejus cujus fluit semen, tam masculi quàm fœminæ; et viri qui concubuerit cum immunda. 31 32

CAP. XVI.

Locutus est autẽ Deus cum Musa post mortem duorũ filiorũ Haronis, quando accesserunt ante Deum, (ut jam ostensum est) mortuiq; sunt. Dixitq; ei, Præcipe Haroni fratri tuo ne ingrediatur crebris temporibus ad sanctuarium intra velum, ad conspectum tegminis quod super arcã, ne moriatur: quia ego revelaturus sum Angelum meum in nubibus supra tegmen. Hisce rebus ingredietur Haron in sanctuarium: ut sistat vitulum de bobus in expiationem, & arietem in holocaustum. Et ut induatur tunicâ byssinâ sacrâ, posteaquã fuerint super corpus ejus femoralia ex bysso; & præcingat se cingulo ex bysso puro: et imponat sibi cidarim similem; hæc enim sunt indumenta sanctuarii. Lavabit corpus suũ aquâ, & induetur ipsis. Accipiatq; à cœtu filiorum Israil duos hœdos in expiationem, et arietem in holocaustum, Incipietq; prius, et offeret vitulum expiationis suum; & veniam precabitur sibi et domesticis suis. Deinde accipet utrumque hœdum, & sistet eos ante Deum prope januam tabernaculi præsentiæ. Et jaciet super ambos duas sortes, unam earum pro domo Dei, alteram pro monte Azaz. Et admovebit hœdum super quem cecidit sors pro domo Dei, facietq; illum in ipsa domo ad expiationem, Et hœdus super quem cecidit sors pro monte Azaz, sistetur vivus coram Deo, ut venia postuletur super ipso; ac deinde dimittetur in monte Azaz. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

ספר ויקרא : יו

,se pro expiabit & ;sibi quod *peccati* juvencum Aharon *faciet accedere* Et
11 וְהִקְרִיב אַהֲרֹן אֶת־פַּר הַחַטָּאת אֲשֶׁר־לוֹ וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ
capiet Et .sibi quod *peccati* juvencū mactabit &:sua domo pro &
12 וּבְעַד בֵּיתוֹ וְשָׁחַט אֶת־פַּר הַחַטָּאת אֲשֶׁר־לוֹ: וְלָקַח
,Domini *faciebus* à altari desuper ignis prunis thuribulum plenum
מְלֹא־הַמַּחְתָּה גַּחֲלֵי־אֵשׁ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ מִלִּפְנֵי יְהוָה
domo à adducet & : tenui aromatum suffimento *suarū volarū plenitudinē* &
וּמְלֹא חָפְנָיו קְטֹרֶת סַמִּים דַּקָּה וְהֵבִיא מִבֵּית
,Domini *facies ad* ignem super suffimentum Dabitque .velum *in*
13 לַפָּרֹכֶת: וְנָתַן אֶת־הַקְּטֹרֶת עַל־הָאֵשׁ לִפְנֵי יְהוָה
,testimonium super quod ,propitiatorium suffimenti nubes operiet &
וְכִסָּה עֲנַן הַקְּטֹרֶת אֶת־הַכַּפֹּרֶת אֲשֶׁר עַל־הָעֵדוּת
suo digito in asperget &,juvenci sanguine de Tollétque .morietur non &
14 וְלֹא יָמוּת: וְלָקַח מִדַּם הַפָּר וְהִזָּה בְאֶצְבָּעוֹ
vicibus septem asperget *tectorii facies ad* &:orientē ad *tectorii facies super*
עַל־פְּנֵי הַכַּפֹּרֶת קֵדְמָה וְלִפְנֵי הַכַּפֹּרֶת יַזֶּה שֶׁבַע־פְּעָמִים
quod *peccati* hircum Mactabitque .suo digito in sanguine de
15 מִן־הַדָּם בְּאֶצְבָּעוֹ: וְשָׁחַט אֶת־שְׂעִיר הַחַטָּאת אֲשֶׁר
faciet & : velum *in domo* è *ad* ejus sanguinem adducet & ,populo
לָעָם וְהֵבִיא אֶת־דָּמוֹ אֶל־מִבֵּית לַפָּרֹכֶת וְעָשָׂה
illum asperget & : juvenci sanguini fecit quod secūdū ej⁹ sanguinē
אֶת־דָּמוֹ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְדַם הַפָּר וְהִזָּה אֹתוֹ
sanctuarium *super* expiabit Et .*operimenti facies ad* & ,*tectorium* super
16 עַל־הַכַּפֹּרֶת וְלִפְנֵי הַכַּפֹּרֶת: וְכִפֶּר עַל־הַקֹּדֶשׁ
cunctis *in* eorū prævaricationib⁹ à & ,Israel filiorum immunditiis ab
מִטֻּמְאֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִפִּשְׁעֵיהֶם לְכָל־
medio in eis cū cōmoranti *convent⁹* tabernaculo faciet sic & ,eorū peccatis
חַטֹּאתָם וְכֵן יַעֲשֶׂה לְאֹהֶל מוֹעֵד הַשֹּׁכֵן אִתָּם בְּתוֹךְ
,*conventus* tabernaculo in erit non homo omnis Et.eorū immunditiarum
17 טֻמְאֹתָם: וְכָל־אָדָם לֹא־יִהְיֶה בְּאֹהֶל מוֹעֵד
,se pro expiabit & :*eū egredi ad usque*,sanctitate in expiandū ad *illū veniendo in*
בְּבֹאוֹ לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ עַד־צֵאתוֹ וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ
ad Exibitque .Israel ecclesia universa pro & , sua domo pro &
18 וּבְעַד בֵּיתוֹ וּבְעַד כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל: וְיָצָא אֶל־
sanguine de capietq; *se super* expiabit & ,*Domini facies ad* quod altare
הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי־יְהוָה וְכִפֶּר עָלָיו וְלָקַח מִדַּם
.undiquaq; altaris cornua super *dabit* &,hirci sanguine de &,juvenci
הַפָּר וּמִדַּם הַשָּׂעִיר וְנָתַן עַל־קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב:
, vicibus septem suo digito in sanguine de illud super asperget Et
19 וְהִזָּה עָלָיו מִן־הַדָּם בְּאֶצְבָּעוֹ שֶׁבַע פְּעָמִים
.Israel filiorum immunditiis ab illud sanctificabitq; illud mundabit &
וְטִהֲרוֹ וְקִדְּשׁוֹ מִטֻּמְאֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
; altare & ,*conventus* tabernaculū & sanctuarium *expiando* ab cōplebit Et
20 וְכִלָּה מִכַּפֵּר אֶת־הַקֹּדֶשׁ וְאֶת־אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת־הַמִּזְבֵּחַ
suas man⁹ ambas Aharon fulciet Et.vivum hircum *faciet appropinquare &*
21 וְהִקְרִיב אֶת־הַשָּׂעִיר הֶחָי: וְסָמַךְ אַהֲרֹן אֶת־שְׁתֵּי יָדָו
iniquitates omnes illud super cōfitebitur & ,vivi hirci caput super
עַל רֹאשׁ הַשָּׂעִיר הַחַי וְהִתְוַדָּה עָלָיו אֶת־כָּל־עֲוֹנֹת
:eorū peccatis omnib⁹ *in* eorū prævaricationes omnes & , Israel filiorum
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶת־כָּל־פִּשְׁעֵיהֶם לְכָל־חַטֹּאתָם
.desertū ad,*opportuni* viri manu in mittet &,hirci caput super eas dabit &
וְנָתַן אֹתָם עַל־רֹאשׁ הַשָּׂעִיר וְשִׁלַּח בְּיַד־אִישׁ עִתִּי הַמִּדְבָּרָה:

Versio VULG. LAT.

11 His ritè celebratis, offeret vitulum, & rogans pro se & pro domo sua, immolabit 12 eum. Assumptóque thuribulo quod de prunis altaris impleverit, & hauriens manu compositum thymiama in incensum, ultra velum in-13 trabit in sancta: Ut positis super ignem aromatibus, nebula eorum & vapor operiat oraculum, quod est supra testimonium, & non moriatur. 14 Tollet quoq; de sanguine vituli, & asperget digito septies contra propitiatorium ad O-15 rientem. Cúmque mactaverit hircum pro peccato populi, inferet sanguinem ejus intra velum; sicut præceptum est de sanguine vituli, ut aspergat è regione oracu-16 li, Et expiet Sanctuarium ab immunditiis filiorum Israel, & à prævaricationibus eorū, cunctísque peccatis. Juxta hunc ritum faciet tabernaculo testimonii, quod fixum est inter eos, in medio sordium 17 habitationis eorum. Nullus hominum sit in tabernaculo, quando pontifex Sanctuarium ingreditur, ut roget pro se, & pro domo sua, & pro universo cœtu Israel, 18 donec egrediatur. Cùm autem exierit ad altare quod coram Domino est, oret pro se; & sumptum sanguinem vituli atque hirci, fundat super cornua ejus per gyrum: 19 Aspergénsque digito septies, expiet, & sanctificet illud ab immunditiis filiorum Israel. 20 Postquàm emundaverit Sanctuarium, & tabernaculum, & altare, tunc offerat hir-21 cum viventem: Et positâ utrâque manu super caput ejus, confiteatur omnes iniquitates filiorum Israel, & universa delicta atque peccata eorum: quæ imprecans capiti ejus, emittet illum per hominem paratum, in desertum.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

11 Καὶ προσάξει Ἀαρὼν τὸν μόσχον τὸν περὶ τῆς (η) ἁμαρτίας αὐτοῦ, καὶ ἐξιλάσεται περὶ ἑαυτοῦ, καὶ τοῦ οἴκου· καὶ σφάξει τὸν μόσχον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας (θ) αὐτοῦ. 12 Καὶ λήψεται τὸ πυρεῖον πλῆρες ἀνθράκων πυρὸς ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου, τοῦ ἀπέναντι κυρίου· καὶ πλήσει τὰς χεῖρας θυμιάματος συνθέσεως λεπτῆς, καὶ εἰσοίσει ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος. 13 Καὶ ἐπιθήσει τὸ θυμίαμα ἐπὶ τὸ πῦρ ἔναντι κυρίου· καὶ καλύψει ἡ ἀτμὶς τοῦ θυμιάματος τὸ ἱλαστήριον τὸ ἐπὶ τῶν μαρτυρίων, καὶ οὐκ ἀποθανεῖται. 14 Καὶ λήψεται ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ μόσχου, καὶ ῥανεῖ τῷ δακτύλῳ ἐπὶ τὸ ἱλαστήριον (ι) κατὰ ἀνατολάς· κατὰ πρόσωπον τοῦ ἱλαστηρίου ῥανεῖ ἑπτάκις ἀπὸ τοῦ αἵματος τῷ δακτύλῳ. 15 Καὶ σφάξει τὸν (κ) χίμαρον τὸν περὶ ἁμαρτίας, τὸν περὶ τοῦ λαοῦ, ἔναντι κυρίου· καὶ (λ) εἰσοίσει τοῦ αἵματος αὐτοῦ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος, καὶ ποιήσει τὸ αἷμα αὐτοῦ, ὃν τρόπον ἐποίησε τὸ αἷμα τοῦ μόσχου· καὶ ῥανεῖ τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ἱλαστήριον, κατὰ πρόσωπον τοῦ ἱλαστηρίου. 16 Καὶ ἐξιλάσεται τὸ ἅγιον ἀπὸ τῶν ἀκαθαρσιῶν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, καὶ ἀπὸ τῶν ἀδικημάτων αὐτῶν περὶ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. καὶ (μ) οὕτω ποιήσει τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου τῇ ἐκτισμένῃ ἐν αὐτοῖς ἐν μέσῳ τῆς ἀκαθαρσίας αὐτῶν. 17 Καὶ πᾶς ἄνθρωπος οὐκ ἔσται ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου, εἰσπορευομένου αὐτοῦ ἐξιλάσασθαι ἐν τῷ ἁγίῳ, ἕως ἂν ἐξέλθῃ· καὶ ἐξιλάσεται (ν) περὶ ἑαυτοῦ, καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ περὶ πάσης συναγωγῆς υἱῶν Ἰσραήλ. 18 Καὶ ἐξελεύσεται ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ ὂν ἀπέναντι κυρίου, καὶ ἐξιλάσεται (ξ) ἐπ᾽ αὐτοῦ· καὶ λήψεται ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ μόσχου, καὶ ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ (ο) χιμάρου, καὶ ἐπιθήσει ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου κύκλῳ. 19 Καὶ ῥανεῖ (π) ἐπ᾽ αὐτὸ ἀπὸ τοῦ αἵματος τῷ δακτύλῳ ἑπτάκις, καὶ καθαριεῖ αὐτὸ, καὶ ἁγιάσει αὐτὸ ἀπὸ τῶν ἀκαθαρσιῶν (ρ) τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. 20 Καὶ συντελέσει ἐξιλασκόμενος τὸ ἅγιον, καὶ τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, καὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ περὶ τῶν ἱερέων καθαριεῖ. καὶ (σ) προσάξει τὸν χίμαρον τὸν ζῶντα· 21 Καὶ ἐπιθήσει Ἀαρὼν τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ (τ) χιμάρου τοῦ ζῶντος, καὶ ἐξαγορεύσει ἐπ᾽ αὐτοῦ πάσας τὰς ἀνομίας τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, καὶ πάσας τὰς ἀδικίας αὐτῶν, καὶ πάσας τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν· καὶ ἐπιθήσει αὐτὰς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ (τ) χιμάρου τοῦ ζῶντος· καὶ ἐξαποστελεῖ ἐν χειρὶ ἀνθρώπου ἑτοίμου εἰς τὴν ἔρημον.

Et adducet Aaron vitulū qui pro peccato suo, & exorabit pro seipso, et domo: et jugulabit vitulū pro peccato suo. 11 *Et sumet thuribulū plenū carbonū ignis de altari, quod est corā Domino: & implebit man⁹ incenso compositionis subtilis, & inferet intra velum.* 12 *Et imponet incensum super ignē ante Dominum: & operiet vapor incensi propitiatoriū, quod est super testimonia: & non morietur.* 13 *Et sumet de sanguine vituli, & asperget digito super propitiatorium ad Orientem: ad faciē propitiatorii asperget septies de sanguine digito.* 14 *Et jugulabit hircū qui pro peccato, cum qui pro populo, ante Dominum: & inferet de sanguine ejus intra velum, & faciet sanguinem ejus, quemadmodùm fecit sanguinem vituli: & asperget sanguinem ejus super propitiatorium, secundùm faciem propitiatorii.* 15 *Et exorabit (d) sanctum ab immunditiis filiorum Israel, & ab injustitiis eorum pro omnibus peccatis eorum. Et sic faciet tabernaculo testimonii, quod creatum est in eis in medio immunditiæ eorum.* 16 *Et omnis homo non erit in tabernaculo testimonii, ingrediente eo ad exorandum in sancto, donec exierit: & exorabit pro seipso, & domo sua, & pro omni synagoga filiorum Israel.* 17 *Et egredietur ad altare, quod est ante Dominum, & exorabit super illud: & sumet de sanguine vituli, & de sanguine hirci, & imponet super cornua altaris in circuitu.* 18 *Et asperget super illud de sanguine septies digito, & mundabit illud, & sanctificabit illud ab immunditiis filiorum Israel.* 19 *Et perficiet exorans sanctum, & tabernaculum testimonii, & altare; & pro sacerdotibus mundabit. Et adducet hircum illum viventem;* 20 *Et imponet Aaron man⁹ suas super caput hirci viventis, et confitebitur super eo omnes iniquitates filiorum Israel, & omnes injustitias eorum, & omnia peccata eorum: & imponet eas super caput hirci viventis; & emittet in manu hominis parati in eremum.* 21

MS.A. (η) ἁμαρτίας τῆς αὐτοῦ, καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ μόνον, καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ. Καὶ σφάξει (θ) τῆς αὐτοῦ. (ι) καθ᾽ ἀνατολάς· (κ) χείμαρρον (λ) οἴσουσιν ἀπὸ τοῦ (μ) οὕτως (ν) περὶ αὐτοῦ, (ξ) ἀπ᾽ αὐτοῦ· (ο) χειμάρρου, (π) ἐπ᾽ αὐτοῦ (ρ) υἱῶν (σ) προσάξει Ἀαρὼν τὸν χείμαρρον (τ) χειμάρρου

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 ܘܢܩܪܒ ܐܗܪܘܢ ܬܘܪܐ ܕܚܛܗܬܐ ܕܝܠܗ. ܘܢܚܣܐ ܥܠ ܢܦܫܗ ܘܥܠ ܒܝܬܗ. ܘܢܟܘܣܝܘܗܝ *
12 ܠܬܘܪܐ ܕܚܛܗܬܐ. * ܘܢܣܒ ܡܠܐ ܦܝܪܡܐ ܓܘܡܪܐ ܕܢܘܪܐ ܡܢ ܡܕܒܚܐ ܕܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܡܠܐ
13 ܚܘܦܢܘܗܝ ܒܣܡܐ ܕܒܣܡܐ ܓܒܝܐ. ܘܢܥܘܠ ܠܓܘ ܡܢ ܬܪܥ ܦܪܣܐ. *ܘܢܣܝܡ ܒܣܡܐ ܥܠ
14 ܢܘܪܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܢܟܣܐ ܥܢܢܐ ܕܒܣܡܐ ܠܚܘܣܝܐ ܗܘ ܕܥܠ ܩܒܘܬܐ. ܘܠܐ ܢܡܘܬ. *ܘܢܣܒ
ܡܢ ܕܡܐ ܕܬܘܪܐ. ܘܢܪܣܣ ܒܨܒܥܗ ܥܠ ܐܦܝ ܚܘܣܝܐ ܡܢ ܡܕܢܚܗ. ܘܩܕܡ ܚܘܣܝܐ ܢܪܣܣ ܫܒܥ
15 ܙܒܢܝܢ ܡܢ ܕܡܐ ܒܨܒܥܗ. *ܘܢܟܘܣ ܨܦܝܪܐ ܕܚܛܗܬܐ ܕܥܡܐ. ܘܢܥܠ ܕܡܗ ܠܓܘ ܡܢ ܬܪܥ
ܐܪܚܐ. ܘܢܥܒܕ ܒܕܡܗ ܐܝܟ ܕܥܒܕ ܒܕܡܐ ܕܬܘܪܐ. ܘܢܪܣܣ ܐܢܘܢ ܥܠ ܚܘܣܝܐ ܘܩܕܡ ܚܘܣܝܐ.
16 * ܘܢܚܣܐ ܥܠ ܩܘܕܫܐ ܡܢ ܛܢܦܘܬܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܡܢ ܥܘܠܗܘܢ. ܘܡܢ ܟܠܗܘܢ
17 ܚܛܗܝܗܘܢ. ܘܗܟܢܐ ܢܥܒܕ ܠܡܫܟܢ ܙܒܢܐ: ܕܫܪܐ ܥܡܗܘܢ ܒܓܘ ܛܢܦܘܬܗܘܢ. *ܘܐܢܫ
ܠܐ ܢܗܘܐ ܒܡܫܟܢ ܙܒܢܐ. ܡܐ ܕܥܐܠ ܠܡܚܣܝܘ ܒܩܘܕܫܐ. ܥܕܡܐ ܕܢܦܘܩ. ܘܢܚܣܐ ܥܠ
18 ܢܦܫܗ. ܘܥܠ ܒܝܬܗ. ܘܥܠ ܟܠܗ ܟܢܘܫܬܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܢܚܣܐ. *ܘܢܦܘܩ ܠܘܬ
ܡܕܒܚܐ ܕܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܢܚܣܐ ܥܠܘܗܝ. ܘܢܣܒ ܡܢ ܕܡܐ ܕܬܘܪܐ ܘܡܢ ܕܡܐ ܕܨܦܪܐ.
19 ܘܢܪܣܣ ܥܠ ܩܪܢܬܗ ܕܡܕܒܚܐ. ܚܕܪ ܚܕܪ. *ܘܢܪܣܣ ܥܠܘܗܝ ܡܢ ܕܡܐ ܒܨܒܥܗ. ܫܒܥ
20 ܙܒܢܝܢ. ܘܢܕܟܝܘܗܝ ܘܢܩܕܫܝܘܗܝ ܡܢ ܛܢܦܘܬܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. *ܘܡܐ ܕܫܠܡ ܠܡܚܣܝܘ
21 ܩܘܕܫܐ ܘܡܫܟܢ ܙܒܢܐ ܘܡܕܒܚܐ. ܢܩܪܒ ܨܦܪܐ ܚܝܐ. *ܘܢܣܝܡ ܐܗܪܘܢ
ܬܪܬܝܗܝܢ ܐܝܕܘܗܝ ܥܠ ܪܫܗ ܕܨܦܪܐ ܚܝܐ. ܘܢܘܕܐ ܥܠܘܗܝ ܟܠܗ ܣܟܠܘܬܐ ܕܒܢܝ
ܐܝܣܪܝܠ. ܘܟܠܗ ܥܘܠܗܘܢ. ܘܟܠܗܘܢ ܚܛܗܝܗܘܢ. ܘܢܣܝܡ ܐܢܘܢ ܥܠ ܪܫܗ ܕܨܦܪܐ.
ܘܢܫܕܪܝܘܗܝ ܒܐܝܕܐ ܕܓܒܪܐ ܕܡܛܝܒ ܠܡܕܒܪܐ.

Tum admovebit Aharō bovē peccati suū, & expiabit pro seipso & pro domo sua, mactabitque bovē peccati. 11 Deinde capiet thuribulum plenum carbonibus ignitis ex altari quod est corā Dño, & pugillos suos plenos thure odorum optimorum: & ingredietur intra velū januæ. 12 Ponetq; thus super ignem coram Dño, & operiet nubes thuris propitiatorium quod est super arcā, ne moriatur. 13 Deinde accipiet de sāguine bovis, spargetq; digito suo vers⁹ propitiatoriū, ab Orientali ipsius plaga: & coram propitiatorio sparget septē vicib⁹ ex sanguine digito suo. 14 Tum jugulabit hircum pro peccato populi, inferetq; sanguinē ej⁹ intra velum januæ, & faciet de sanguine ej⁹ quemadmodū fecit de sanguine bovis, spargēs eum super propitiatoriū & corā propitiatorio. 15 Et expiabit sanctuariū ab immunditia filiorū Israel, & ab eorū iniquitate, atq; ab omnib⁹ peccatis eorū: idemque faciet tabernaculo temporis quod habitat cum eis in medio immunditiæ eorū. 16 Nemo autē sit in tabernaculo temporis quādo ingredietur ad expiādū in sanctuario, donec egrediatur: expiabit autē pro se ipso & prō domo sua, & pro universo cœtu filiorū Israel expiabit. 17 Tum egredietur ad altare ꝙ est corā Dño, & expiabit sup illud: et accipiēs de sāguine bovis et de sāguine hirci, sparget super cornua altaris ꝑ ambitū. 18 Sparget autē sup illud è sanguine digito suo septē vicib⁹, et purgabit atq; sanctificabit illud ab immūditia filiorū Israel. 19 Cúmq; finē fecerit expiādi sanctuariū, & tabernaculū tēporis, & altare, admovebit hircū vivū: 20 Ponetq; Aharō ambas man⁹ suas super caput hirci vivi, & confitebitur super ipsum omnem stultitiam filiorum Israel, & omnem iniquitatem eorum, cunctaque eorum scelera: imponetque ea capiti hirci, & per manū viri *ad hoc* parati, amandabit eum in desertum. 21

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

11 וִיקָרֵב אַהֲרֹן יָת־תּוֹרָא דְחַטָּאתָא
דִּי־לֵיהּ וִיכַפַּר עֲלוֹהִי וְעַל־אֱנַשׁ
בֵּיתֵיהּ וְיִכּוֹס יָת־תּוֹרָא דְחַטָּאתָא
12 דִּי־לֵיהּ: וְיִסַּב מְלֵי־מַחְתִּיתָא גּוּמְרִין
דְּאֶשָּׁא מֵעִלָּוֵי מַדְבְּחָא מִן־קֳדָם יְיָ
וּמְלֵי חָפְנוֹהִי קְטוֹרֶת בֻּסְמִין דְּקִיקִין
13 וְיָעֵל מִגָּיו לְפָרֻכְתָּא: וְיִתֵּן יָת־
קְטוֹרֶת־בֻּסְמַיָּא עַל־אֶשָּׁתָא קֳדָם יְיָ
וִיחַפֵּי עֲנַן קְטָרְתָּא יָת־כַּפּוּרְתָּא דִּי
14 עַל־סַהֲדוּתָא וְלָא יְמוּת: וְיִסַּב מִדְּמָא
דְתוֹרָא וְיַדֵּי בְאֶצְבְּעֵיהּ עַל־אַפֵּי
כַּפּוּרְתָּא קִדּוּמָא וְלִקְדָם כַּפּוּרְתָּא
יַדֵּי שְׁבַע זִמְנִין מִן־דְּמָא בְאֶצְבְּעֵיהּ:
15 וְיִכּוֹס יָת־צְפִירָא דְחַטָּאתָא דִּי לְעַמָּא
וְיָעֵל יָת־דְּמֵיהּ לְמִגָּיו לְפָרֻכְתָּא
וְיַעְבֵּיד לִדְמֵיהּ כְּמָא דִּי עֲבַד לִדְמָא
דְתוֹרָא וְיַדֵּי יָתֵיהּ עַל־כַּפּוּרְתָּא
16 וְלִקְדָם כַּפּוּרְתָּא: וִיכַפַּר עַל־קוּדְשָׁא
מִסּוֹאֲבַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִמְּרָדֵיהוֹן
לְכָל־חֲטָאֵיהוֹן וְכֵן יַעְבֵּד לְמַשְׁכַּן
זִמְנָא דִּשְׁרֵי עִמְּהוֹן בְּגוֹ סוֹאֲבַתְהוֹן:
17 וְכָל־אֱנָשׁ לָא־יְהֵי בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא
בְּמֵעֲלֵיהּ לְכַפָּרָא בְקוּדְשָׁא עַד־
מִפְּקֵיהּ וִיכַפַּר עֲלוֹהִי וְעַל־אֱנַשׁ
בֵּיתֵיהּ וְעַל כָּל־קְהָלָא דְיִשְׂרָאֵל:
18 וְיִפּוֹק לְמַדְבְּחָא דִּי קֳדָם־יְיָ וִיכַפַּר
עֲלוֹהִי וְיִסַּב מִדְּמָא דְתוֹרָא וּמִדְּמָא
דִצְפִירָא וְיִתֵּן עַל־קַרְנַת מַדְבְּחָא
19 סְחוֹר־סְחוֹר: וְיַדֵּי עֲלוֹהִי מִן־דְּמָא
בְּאֶצְבְּעֵיהּ שְׁבַע זִמְנִין וִידַכֵּינֵיהּ
וִיקַדְּשִׁנֵּיהּ מִסּוֹאֲבַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
20 וִישֵׁיצֵי מִלְּכַפָּרָא עַל־קוּדְשָׁא וְעַל־
מַשְׁכַּן זִמְנָא וְעַל־מַדְבְּחָא וִיקָרֵב
21 יָת־צְפִירָא חַיָּא: וְיִסְמוֹךְ אַהֲרֹן יָת־
תַּרְתֵּין יְדוֹהִי עַל רֵישׁ צְפִירָא חַיָּא
וִיוַדֵּי עֲלוֹהִי יָת־כָּל־עֲוָיָת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְיָת־כָּל־מְרָדֵיהוֹן לְכָל־
חֲטָאֵיהוֹן וְיִתֵּן יָתְהוֹן עַל־רֵישׁ
צְפִירָא וִישַׁלַּח בְּיַד־גְּבַר דִּזְמִין לִמְהָךְ לְמַדְבְּרָא:

11 Et offeret Aaron vitulum pro peccato suo; et propitiabit pro se, et pro hominib⁹ dom⁹ suæ: immolabitq; vitulū pro pecca-12 to suo. Et tollet thuribulū plenū prunis ignis, desup altare de conspectu Dñi; et plenū pugillū suū thymiamatis aromatū minutarum: et ingredietur 13 intra velū. Et ponet thymiama aromatū sup ignē corā Dño: et cooperiet nebula incensi propitiatoriū, ꝙ est supra te-14 stimoniū, ut nō moriatur. Tolletq; de sanguine vituli; et aspget digito suo sup faciē propitiatorii, ad oriētē: et corā propitiatorio aspget septies de sā-15 guine digito suo. Immolabitq; hircū ꝙ est pro peccato populi, et inferet sanguinē ej⁹ intra velū: et faciet de sanguine ej⁹, sicut fecit de sanguine vituli; et aspget eū sup propitiatoriū, 16 et corā propitiatorio. Et expiabit sup sanctuariū, ab immūditiis filiorū Israel; et à prævaricationib⁹ eorū, cūctisq; peccatis eorū: Et sic faciet tabernaculo fœderis, ꝙ collocatur cū eis, in medio contaminationū 17 eorū. Nullusq; vir sit in tabernaculo fœderis, quādo ingreditur ut propitiet in sanctuario, donec egrediatur: et propitiabit pro se, et pro hominib⁹ dom⁹ suæ; et pro oñi eccle-18 siā Israel. Egredieturq; ad altare, ꝙ est corā Dño, et expiabit illud: et tollet de sanguine vituli, et de sanguine hirci; & ponet sup cornua altaris, per 19 circuitū. Et aspget sup eū septies, de sāguine cū digito suo: et mūdabit illud et sanctificabit illud, ab immūditiis filiorū 20 Israel. Et postquam cessaverit expiare sup sanctuariū; & sup tabernaculū fœderis, et sup al-21 tare: offeret hircum vivū. Ponetque Aaron ambos manus suas sup caput hirci vivi: et cōfitebitur sup eū omnes iniquitates filiorum Israel; et omnes prævaricationes eorum, omniaq; peccata eorum: et dabit ea super caput hirci; et mittet eum per manum viri parati, ut eat in solitudinem.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

11–21 [illegible]

VERSIO SAMARITANA.

11–21 [illegible]

TEXT ET VER. SAM.

Translatio Latina.

Offerétque Aaron vitulum pro peccato suo, & expiabit pro se, & pro domo sua; mactans vitulū pro peccato suo. 11 Sumet etiam plenum thuribulum carbonum ignis de altari, quod est ante Dominum, & plenos pugillos suffitûs odoramentorum tenuium, et afferet ea intra velum. 12 Imponétque suffitum super ignem ante Dominum, obtegetq; fumus suffitûs propitiatorium quod est super testimonium, et non morietur. 13 Posteà accipiet de sanguine vituli, aspergétque digito suo super propitiatorium ad Orientem, & ante faciē propitiatorii asperget septies de sanguine digito suo. 14 Mactabitque hircum pro peccato populi, & inferet sanguinem ejus intra velum, faciétque sanguini ejus sicut fecit sanguini vituli, aspergens eum super propitiatoriū, & ante faciem propitiatorii. 15 Expiabit quoque sanctuarium ab immunditiis filiorū Israel, & à prævaricationib⁹ eorum pro omnibus (a) peccatis eorum: sic etiam faciet tabernaculo testimonii habitanti vobiscum in medio immunditiarum vestrarum. 16 Nullúsque homo erit in tabernaculo testimonii cùm ingreditur ad propitiandum in sanctuario donec exierit: propitiationem autem faciet pro se, & pro domo sua, et pro omni Congregatione Israel. 17 Deinde egredietur ad altare quod est ante Dominum, & expiabit illud, accipiénsque de sanguine vituli & de sanguine hirci, ponet super cornua altaris in circuitu. 18 Et asperget super eum de sanguine digito suo septies, mundabitq; illud, & sanctificabit illud ab immunditiis filiorum Israel. 19 Cùm autem perfecerit expiare sanctuarium, & tabernaculum testimonii, et altare, tunc offeret hircum viventē. 20 Imponétque Aaron ambas man⁹ suas super caput hirci viventis, & confitebitur super illum omnes (c) iniquitates filiorum Israel, & omnes prævaricationes eorū secundùm omnia peccata eorum, ponetq; illa super caput hirci, et emittet per manum hominis parati in desertum. 21

VER. SAM. (b) debitis (c) maculas

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

ويقدم هرون ثانية رب الذكاة الذي له * ويستغفر له ولاهل بيته * ثم يذبحه * ثم ياخذ مل المجمر 11 12
جمر نار من فوق المذبح من بين يدي الله * وملء حفنيه من بخور الاصماغ المدقوق * ويدخل
الجميع الى داخل السجف * وليلق ذلك البخور على النار بين يدي الله * حتى يعطي ضباب 13
البخور الغشاء الذي على الصندوق * فانه لا يموت * ثم ياخذ من دم الرب شيا * فينضحه باصبعه 14
قبالة الغشاء شرقا مرة واحدة * ثم ينضح بين يديه منه سبع مرات * ثم يذبح عتود الذكاة 15
الذي للقوم * ويدخل من دمه شيا الى داخل السجف * فيصنع به كما صنع بدم الرب * بان
ينضح منه قبالة الغشاء وبين يديه * فيستغفر في القدس عن معاصي بني اسرايل وجرومهم 16
وجميع ذنوبهم * وكذلك يصنع من الدمين في خباء المحضر الذي هو ساكن معهم فيما بين
معاصيهم * ولا يكن احد من الناس في خباء المحضر حين يدخل ليستغفر عنه في القدس الى ان 17
يخرج وقد استغفر له ولاهل بيته ولجميع جوق الاسرايليين * ثم يخرج الى المذبح الذي بين يدي 18
الله * فيستغفر عنه بان ياخذ من دم الرب ودم العتود مجموعين * فيضع على اركانه مستدير * ثم 19
ينضح على سطحه منه باصبعه سبع مرات * فيطهره ويقدسه من معاصي بني اسرايل * فاذا فرغ 20
من الاستغفار في القدس وفي خباء المحضر وعند المذبح * قدم العتود الحي * فاسند يديه على راسه * 21
واقر بذنوب بني اسرايل وجرومهم وجميع خطاياهم * فاذا تلاها عند راس العتود * بعث به مع رجل معد له الى البر

Et adducet Haron secundò vitulū expiationis suū: veniamq; petet pro se, & pro gente dom⁹ suæ, tum mactabit eū. 11 *Deinde accipiet pleno thuribulo carbones ignis desuper altare à conspectu Dei, & plenis ambob⁹ pugillis suis ex thure gummi attrito, introducetq; omnia intus velū.* 12 *Et projiciat thus illud super ignē corā Deo, ita ut cooperiat nebula thuris velū quod est super arca: nam ipse non morietur.* 13 *Deinde accipiet de sanguine vituli aliquantū, spargetq; illū digito suo contra velū ad Orientē, unâ vice: ac tū asperget ante illud ex ipso septē vicib⁹.* 14 *Posteà mactabit hœdū expiationis illū qui est populi, & introducet è sanguine ipsi⁹ aliquid intra velū: agetq; de illo quemadmodū egit de sanguine vituli, aspergens ex ipso cōtra velū, & ante illud.* 15 *Veniamq; precabitur in sāctuario pro pervicaciis filiorū Israil, & delictis eorū, & omnib⁹ culpis eorū. Et eodē modo faciet de utroq; sāguine in tentorio præsentiæ quod habitat cū ipsis inter rebelliones eorū.* 16 *Nec sit quisquā ex hominib⁹ in tentorio præsentiæ quādo ingredietur ad postulādā pro se veniā in sanctuario, donec egrediatur postquā veniā petierit sibi & domesticis suis, & toti cœtui Israilitarū.* 17 *Deinde exibit ad altare quod est in conspectu Dei, veniāq; postulabit pro eo, accipiendo de sāguine vituli & de sāguine hœdi simul junctis, ponendoq; super laterib⁹ ejus circumcirca.* 18 *Postea sparget super ejus superficiē ex ipso, digito suo septē vicib⁹, mundabitq; illud, atq; sāctificabit illud à rebellionib⁹ filiorū Israil.* 19 *Cúmq; expleverit postulationē veniæ in sāctuario, & in tentorio præsentiæ, et apud altare, offeret hœdū vivū:* 20 *Ponetq; man⁹ suas super caput ej⁹, et cōfitebitur culpas filiorū Israil, et delicta eorū, et omnia peccata eorū. Cúmque recitaverit illa ad caput hœdi, mittet eū per virū paratū ad illū, in desertum.* 21

terram in eorum iniquitates omnes se super hircus portabit Et
22 וְנָשָׂא הַשָּׂעִיר עָלָיו אֶת־כָּל־עֲוֺנֹתָם אֶל־אֶרֶץ
in - Aharon veniet Et .deserto in hircum dimittet &:sejunctionis
23 גְּזֵרָה וְשִׁלַּח אֶת־הַשָּׂעִיר בַּמִּדְבָּר׃ וּבָא אַהֲרֹן אֶל־
induerat quas ,lini vestes exuet & ,conventus tabernaculum
אֹהֶל מוֹעֵד וּפָשַׁט אֶת־בִּגְדֵי הַבָּד אֲשֶׁר לָבַשׁ
suā carnem abluet Et .ibi eas reponet &,sanctitatē in illū ingrediendo in
24 בְּבֹאוֹ אֶל־הַקֹּדֶשׁ וְהִנִּיחָם שָׁם׃ וְרָחַץ אֶת־בְּשָׂרוֹ
faciet & ,egredietur Et .suas vestes induet & ,sancto loco in aquis in
בַמַּיִם בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ וְלָבַשׁ אֶת־בְּגָדָיו וְיָצָא וְעָשָׂה
pro & ,se pro expiabit & ;populi ascensionem & ,suam ascensionem
אֶת־עֹלָתוֹ וְאֶת־עֹלַת הָעָם וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד
.altari in faciet suffire peccati adipem Et .populo
25 הָעָם׃ וְאֵת חֵלֶב הַחַטָּאת יַקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה׃
,sua vestimenta lavabit Ghazazel ad hircum emittens Et
26 וְהַמְשַׁלֵּחַ אֶת־הַשָּׂעִיר לַעֲזָאזֵל יְכַבֵּס בְּגָדָיו
in ingredietur postea & ; aquis in suam carnem abluet &
וְרָחַץ אֶת־בְּשָׂרוֹ בַּמָּיִם וְאַחֲרֵי־כֵן יָבוֹא אֶל־
,peccati hircum & ,peccati juvencum Et .castrametationem
27 הַמַּחֲנֶה׃ וְאֵת פַּר הַחַטָּאת וְאֵת שְׂעִיר הַחַטָּאת
educet ,sanctuario in expiandū ad eorū sanguis est illatus quorum
אֲשֶׁר הוּבָא אֶת־דָּמָם לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ יוֹצִיא
,eorum pelles igne in comburent & ;castrametationem extra ad
אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְשָׂרְפוּ בָאֵשׁ אֶת־עֹרֹתָם
lavabit ea comburens Et .eorum fimum & ,eorum carnem &
28 וְאֶת־בְּשָׂרָם וְאֶת־פִּרְשָׁם׃ וְהַשֹּׂרֵף אֹתָם יְכַבֵּס
ingredietur postea & ,aquis in suam carnem abluet &,sua vestiméta
בְּגָדָיו וְרָחַץ אֶת־בְּשָׂרוֹ בַּמָּיִם וְאַחֲרֵי־כֵן יָבוֹא
: seculi statutum in vobis erit Et .castrametationem in
29 אֶל־הַמַּחֲנֶה׃ וְהָיְתָה לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם
,vestras animas affligetis mensis decima in septimo mense in
בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ תְּעַנּוּ אֶת־נַפְשֹׁתֵיכֶם
peregrinans peregrinus & indigena ;facietis non functionem omnem &
וְכָל־מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ הָאֶזְרָח וְהַגֵּר הַגָּר
mundandum ad vos super expiabit hac die in Quia .vestri medio in
30 בְּתוֹכְכֶם׃ כִּי־בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר
.mundabimini Domini facies ad :vestris peccatis omnibus ab vos
אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְהוָה תִּטְהָרוּ׃
vestras animas affligetis & ,vobis ipsa quietis Cessatio
31 שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן הִיא לָכֶם וְעִנִּיתֶם אֶת־נַפְשֹׁתֵיכֶם
cujus & ,eum unget quem sacerdos expiabit Et .seculi statuto
32 חֻקַּת עוֹלָם׃ וְכִפֶּר הַכֹּהֵן אֲשֶׁר־יִמְשַׁח אֹתוֹ וַאֲשֶׁר
induet Et .suo patre pro ministrandum ad ejus manum implebit
יְמַלֵּא אֶת־יָדוֹ לְכַהֵן תַּחַת אָבִיו וְלָבַשׁ
sanctuarium expiabit Et .sanctitatis vestes ,lini vestes
33 אֶת־בִּגְדֵי הַבָּד בִּגְדֵי הַקֹּדֶשׁ׃ וְכִפֶּר אֶת־מִקְדַּשׁ
super & :expiabit altare & ,conventus tabernaculum & ,sanctitatis
הַקֹּדֶשׁ וְאֶת־אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת־הַמִּזְבֵּחַ יְכַפֵּר וְעַל
.expiabit ecclesiæ populum cunctum super & ,sacerdotes
הַכֹּהֲנִים וְעַל־כָּל־עַם הַקָּהָל יְכַפֵּר׃

Verſio VULG. LAT.

22 Cúmque portaverit hircus omnes iniquitates eorum in terram ſolitariam, & dimiſſus fuerit in deſerto, 23 Revertetur Aaron in tabernaculum teſtimonii, & depoſitis veſtibus, quibus priùs indutus erat cùm intraret Sanctuarium, relictíſque ibi, 24 Lavabit carnem ſuam in loco ſancto, inductúrque veſtibus ſuis. Et poſtquàm egreſſus obtulerit holocauſtum ſuum, ac plebis, rogabit tam pro ſe quàm pro populo. 25 Et adipem, qui oblatus eſt pro peccatis, adolebit ſuper altare. 26 Ille verò, qui dimiſerit caprum emiſſarium, lavabit veſtimenta ſua & corpus aquâ, & ſic ingredietur in caſtra. 27 Vitulum autem & hircum, qui pro peccato fuerant immolati, & quorum ſanguis illatus eſt in Sanctuarium ut expiatio compleretur, aſportabunt foràs caſtra, & comburent igni tam pelles quàm carnes eorum ac fimum. 28 Et quicunque combuſſerit ea, lavabit veſtimenta ſua & carnem aquâ, & ſic ingredietur in caſtra. 29 Eritque vobis hoc legitimum ſempiternum: Menſe ſeptimo, decimâ die menſis, affligetis animas veſtras, nullúmque opus facietis, ſive indigena, ſive advena qui peregrinatur inter vos. 30 In hac die expiatio erit veſtrî, atque mundatio ab omnibus peccatis veſtris: coram Domino mundabimini. 31 Sabbatum enim requietionis eſt, & affligetis animas veſtras religione perpetuâ. 32 Expiabit autem ſacerdos, qui unctus fuerit, & cujus manus initiatæ ſunt ut ſacerdotio fungatur pro patre ſuo: induetúrque ſtolâ lineâ, 33 & veſtibus ſanctis, Et expiabit ſanctuarium & tabernaculum teſtimonii atque altare, ſacerdotes quoque & univerſum populum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

22 Καὶ λήψεται ὁ (υ)χίμαρος ἐφ' ἑαυτῷ τὰς ἀδικίας αὐτῶν εἰς γῆν ἄβατον· καὶ ἐξαποστελεῖ 23 τὸν (κ)χίμαρον εἰς τὴν ἔρημον. Καὶ εἰσελεύσεται Ἀαρὼν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἐκδύσεται τὴν στολὴν τὴν λινῆν, ἣν ἐνδεδύκει, εἰσπορευομένου αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον, καὶ ἀποθήσει αὐ- 24 τὴν ἐκεῖ. Καὶ λούσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι ἐν τόπῳ ἁγίῳ, καὶ ἐνδύσεται τὴν στολὴν αὐτοῦ, καὶ ἐξελθὼν ποιήσει τὸ (φ)ὁλοκαύτωμα αὐτοῦ καὶ τὸ ὁλοκάρπωμα τοῦ λαοῦ, καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ, (χ) καὶ περὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ περὶ τοῦ λα- 25 οῦ, ὡς περὶ τῶν ἱερέων. Καὶ τὸ στέαρ τὸ περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἀνοίσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. 26 Καὶ ὁ ἐξαποστέλλων τὸν (κ)χίμαρον τὸν διεσταλμένον εἰς ἄφεσιν, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια, καὶ λούσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι, καὶ μετὰ ταῦτα 27 εἰσελεύσεται εἰς τὴν παρεμβολήν. Καὶ τὸν μόσχον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας, καὶ τὸν (κ)χίμαρον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας, ὧν τὸ αἷμα εἰσηνέχθη ἐξιλάσασθαι ἐν τῷ ἁγίῳ, ἐξοίσουσιν αὐτὰ ἔξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ κατακαύσουσιν αὐτὰ ἐν πυρί, καὶ τὰ δέρματα αὐτῶν καὶ τὰ κρέα αὐτῶν καὶ τὴν κόπρον αὐ- 28 τῶν. Ὁ δὲ κατακαίων αὐτὰ, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια, καὶ λούσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι, καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεται εἰς τὴν παρεμβο- 29 λήν. Καὶ ἔσται τοῦτο ὑμῖν νόμιμον αἰώνιον ἐν τῷ μηνὶ τῷ (ψ) ἑβδόμῳ δεκάτῃ τοῦ μηνός· ταπεινώσετε τὰς ψυχὰς ὑμῶν, καὶ πᾶν ἔργον οὐ ποιήσετε ὁ αὐτόχθων, καὶ ὁ 30 προσήλυτος ὁ προσκείμενος ἐν ὑμῖν. Ἐν γὰρ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐξιλάσεται περὶ ὑμῶν, καθαρίσαι ὑμᾶς ἀπὸ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν ἔναντι κυρίου, καὶ καθαρισθή- 31 σεσθε. Σάββατα σαββάτων ἀνάπαυσις αὕτη ἔσται ὑμῖν· καὶ ταπεινώσετε τὰς ψυ- 32 χὰς ὑμῶν, νόμιμον αἰώνιον. Ἐξιλάσεται ὁ ἱερεὺς ὃν ἂν χρίσωσιν αὐτὸν, καὶ ὃν ἂν τελειώσωσι τὰς χεῖρας αὐτοῦ, ἱερατεύειν μετὰ τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ ἐνδύσεται τὴν στολὴν 33 τὴν λινῆν, στολὴν ἁγίαν. Καὶ ἐξιλάσεται τὸ ἅγιον τοῦ ἁγίου, καὶ τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, καὶ τὸ θυσιαστήριον ἐξιλάσεται, καὶ περὶ τῶν ἱερέων, καὶ περὶ πάσης συναγωγῆς ἐξιλάσεται.

Et tollet hircus ſuper ſeipſum injuſtitias eorum in terram inviam: Et emittet hircum in eremum. 22 Et ingredietur Aaron in tabernaculum teſtimonii, & exuet ſtolam lineam quam induerat, ingrediente eo in ſanctum: & deponet eam ibi. 23 Et lavabit corpus ſuum aquâ in loco ſancto, & induet ſtolam ſuam: & exiens faciet holocauſtum ſuum, & holocarpoma populi; & exorabit pro ſe, & pro domo ſua, & pro populo, ſicut pro ſacerdotibus. 24 Et adipem qui pro peccatis, offeret ſuper altare. 25 Et qui emittit hircum ſegregatum in dimiſſionē, lavabit veſtimenta, & lavabit corpus ſuum aquâ; & poſt hæc ingredietur in caſtra. 26 Et vitulum qui pro peccato, & hircum qui pro peccato, quorum ſanguis illatus eſt ad exorandum in ſancto, efferent ea extra caſtra, & comburent ea in igni, & pelles eorum, & carnes eorum, & fimum eorum. 27 Qui autem combuſſerit ea, lavabit veſtimenta, & lavabit corpus ſuum aquâ; & poſt hæc ingredietur in caſtra. 28 Et erit hoc vobis legitimum ſempiternum in menſe ſeptimo, in decima menſis. Humiliabitis animas veſtras, & omne opus non facietis, indigena, & proſelytus qui appoſitus eſt in vobis. 29 In hac enim die exorabit pro vobis ad mundandum vos ab omnibus peccatis veſtris ante Dominum, & mundabimini. 30 Sabbata ſabbatorum, (e) requies hæc erit vobis: & humiliabitis animas veſtras; legitimum ſempiternum. 31 Exorabit ſacerdos, quem unxerint eum, & quem conſummaverint manus ejus ad fungendum ſacerdotio poſt patrem ejus; & induet ſtolam lineam, ſtolam ſanctam. 32 Et exorabit ſanctum ſancti; & tabernaculum teſtimonii, & altare exorabit: et pro ſacerdotibus, et pro omni ſynagoga exorabit. 33

MS.A.(υ) χείμαρρος (φ) ὁλοκάρπωμα (χ) καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ,* ὡς περὶ τῶν (ψ) ἑβδόμῳ· ταπεινώσατε

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et feret ſuper ſe hircus ille omnem iniquitatem eorum, ad terram incultam. Et relinquet hircum in deſerto. 22 Et ingredietur Aharon ad tabernaculum temporis, & exuet ſe veſtibus byſſinis quibus induitur quando ingreditur in ſanctuarium, & relinquet eas ibi. 23 Tum lavabit carnem ſuam aquis in loco ſacro: & induens veſtimenta ſua, egredietur, & offeret holocauſtum ſuum pacificum, & holocauſtum pacificum populi, & expiabit pro ſe & pro populo. 24 Adipem autem peccati attollet ad altare. 25 Ille verò qui amandat hircum ad Azazael, lavabit veſtimenta ſua, abluetque ſe aquis, & poſtea ingredietur ad caſtra. 26 Bovem autem peccati, & hircum peccati de quorum ſanguine ingreditur ad expiandum in ſanctuarium, efferent extra caſtra: & igne comburent pellem eorum, & carnem eorum, & fimum eorum. 27 Et is qui combuſſerit ea, eluet veſtimenta ſua, & lavabit carnem ſuam aquis, ac tunc ingredietur ad cœtum. 28 Sit etiam vobis hæc lex perpetua. 29 *De expiatione.* In menſe ſeptimo, in decima die ipſius menſis, humiliate animas veſtras, & ullum opus ne feceritis vos, nec ii qui convertūtur ad me, qui commorantur inter vos. Quoniam in die eadem expiabitur pro vobis, ut mundemini ab omnibus peccatis veſtris: coram Domino mundabimini. 30 Sabbathum & requies ſit vobis: & humiliate animas veſtras. 31 Lex ſit hæc ſempiterna. Et expiabit ſacerdos qui ungitur, quique perficit manus ſuas ad miniſtrandum poſt patrem ſuum, & induet veſtimenta byſſina & indumenta ſanctuarii. 32 Et expiabit ſanctum ſanctorum: & tabernaculum temporis, & altare expiabit: & ſacerdotes, totumque populum congregationis expiabit. 33

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

22 ויטול צפירא עלוהי ית כל עויתהון
לארע לא יתבא וישלח ית
צפירא במדברא׃ 23 ויעול אהרן
למשכן זמנא וישלח ית לבושי
בוצא די לבש במעליה לקודשא
ויצנענון תמן׃ 24 ויסחי ית בשריה
במיא באתר קדיש וילבש ית
לבושוהי ויפוק ויעבד ית עלתיה
וית עלת עמא ויכפר עלוהי ועל
עמא׃ 25 וית תרבא דחטאתא יסק
למדבחא׃ 26 ודמוביל ית צפירא
לעזאזל יצבע לבושוהי ויסחי ית
בשריה במיא ובתר כן יעול
למשריתא׃ 27 וית תורא דחטאתא
וית צפירא דחטאתא די אתעל
מדמהון לכפרא בקודשא יפיק
למברא למשריתא ויוקדון
בנורא ית משכיהון וית בשרהון
וית אוכליהון׃ 28 ודמוקיד יתהון
יצבע לבושוהי ויסחי ית בשריה
במיא ובתר כן יעול למשריתא׃
29 ותהא לכון לקים עלם בירחא
שביעאה בעשרא לירחא תענון ית
נפשתכון וכל עבידא לא תעבדון
יציבא וגיוריא דיתגיירון ביניכון׃
30 ארי ביומא הדין יכפר עליכון
לדכאה יתכון מכל חוביכון קדם
יי תדכון׃ 31 שבא שבתא היא לכון
ותענון ית נפשתכון קים עלם׃
32 ויכפר כהנא די רבי יתיה ודי
יקריב ית קורבניה לשמשא
תחות אבוהי וילבש ית לבושי
בוצא לבושי קודשא׃ 33 ויכפר
על מקדש קודשא ועל משכן
זמנא ועל מדבחא יכפר ועל
כהניא ועל כל עמא דקהלא
יכפר׃

22 Portabitque hircus ſup ſe omnes iniquitates eorum, ad terram inhabitabilem: et dimittet hircum per ſolitudinē. 23 Et ingredietur Aaron tabernaculū fœderis; et exuet veſtimenta linea, quib' veſtitus fuerat quando ingreſſ' eſt in ſanctuarium: & reponet ea ibi. 24 Lavabitq; carnem ſuam aquis in loco ſancto, veſtieturq; veſtibus ſuis: & egredietur, & faciet holocauſtum ſuum, et holocauſtum populi; & propitiabit pro ſe, & pro populo. 25 Adipem autē ſacrificii pro peccato adolebit ſup altare. 26 Et qui duxerit hircum Azazel, lavabit veſtimenta ſua, et lavabit carnem ſuam aquis: & poſtea ingredietur in caſtra. 27 Vitulum autē pro peccato & hircum qui offertur pro peccato, quorū ſanguis illatus eſt ad expiandum in ſanctuario, *efferet* extra caſtra: et comburent igni pelles eorum et carnes, et fimū eorū. 28 Et qui combuſſerit ea, lavabit veſtimenta ſua, lavabitq; carnē ſuā aquis: & poſtea ingredietur in caſtra. 29 Eritq; vobis in legitimū ſempiternum: in menſe ſeptimo, in decima die menſis affligetis animas veſtras, nullumq; opus facietis; tam indigenæ, quàm advenæ qui peregrinantur inter vos. 30 Quia in hâc die expiatio erit veſtri, ut mundemini: ab omnibus peccatis veſtris coram Dño mundabimini. 31 Sabbatum requietionis erit vobis; affligetiſq; animas veſtras: legitimum ſempiternū erit. 32 Propitiabitque ſacerdos qui unctus fuerit, et cujus oblatio oblata eſt, ut miniſtret pro patre ſuo: indueturque veſtibus lineis, veſtibus ſanctis. 33 Et expiabit ſuper ſanctuarium ſanctitatis; & ſuper tabernaculum fœderis, & ſuper altare quoque expiabit: & ſuper omnem populum eccleſiæ expiabit.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

VERSIO SAMARITANA.

TEXT. ET VER. SAM.

Tranſlatio Latina.

Portabitque hircus ſuper ſe (d) omnes iniquitates eorum in terram ſolitariam, poſteà dimittet arietē in deſertum. 22 Intrabit autem Aaron in tabernaculum teſtimonii, & exuet veſtimenta linea quæ induit cùm ingrederetur in ſanctuariū, et (e) deponet illa ibi. 23 Cùmque laverit carnem ſuam in aquis in loco ſancto, induet veſtimenta ſua, & egredietur, faciétque holocauſtum ſuum, & holocauſtum populi ſui; propitiationem quoque faciet pro ſe, & pro populo. 24 Adipémque hoſtiæ pro peccato adolebit ſuper altare. 25 Qui verò emiſit hircum in Azazel lavabit veſtimenta ſua, abluétque carnem ſuam in aquis, & poſteà ingredietur in caſtra. 26 Vitulum autem pro peccato, & hircum pro peccato quorum ſanguis illatus eſt ad propitiationem faciendam in ſanctuarium educet extra caſtra, et comburet igne pelles eorum, et carnem eorum, & fimum eorum. 27 Qui verò combuſſerit ea lavabit veſtimenta ſua, abluétque carnem ſuam aquâ et poſteà ingredietur in caſtra. 28 Erit autem hoc vobis in ſtatutum æternum. 29 Menſe ſeptimo decima menſis (f) affligetis animas veſtras, nullumq; opus facietis, indigena, & peregrinus qui peregrinatur in medio veſtrûm. Quoniam 30 die iſto expiabit vos, ut mundemini ab omnibus (g) iniquitatibus veſtris: coram Domino mundabimini. Sabbatum 31 requietionis hoc erit vobis; affligetis enim (h) animas veſtras, ſtatutum eſt æternum. Expiabit ſacerdos ille 32 quem unxerit, & cujus (i) conſecraverit manum ut ſacerdotio fungatur pro patre ſuo; ideò induet veſtimenta linea, veſtimenta ſancta. Expiabitque ſanctuariū ſan- 33 ctitatis, & tabernaculum teſtimonii, altare etiam expiabit; pro ſacerdotibus, & pro omni populo congregationis, expiabit.

VER. SAM. (d) omnia debita (e) manè relinquet (f) jejunio affligetis (g) debitis (h) jejunio animas (i) perfecerit

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

22 * فهو يحمل العتود على عنقه عن جميع ذنوبهم الي ارض منقطعة * ثم يطلقه في البر * ثم
23 يدخل هارون الي خباء الحضر ويخرج المجمر * ثم ينزع الثياب العسر التي لبسها في دخوله الي
24 القدس * ويدعها هناك * ثم يغسل بدنه بالماء في موضع مقدس * ويلبس ثيابه المعلومة *
25 ويخرج فيقرب صعايده وصعايد القوم * ويستغفر له ولهم * وشحوم الذكوات يقترها على المذبح
26 * والمطلق العتود في جبل عزاز يغسل ثيابه ويرحض بدنه بالماء * وبعد ذلك يدخل الي المعسكر
27 * واما رب الذكاة وعتود الذكاة الذين ادخل من دمهما شي للاستغفار في القدس * فليخرج الي
خارج المعسكر * ويحرق بالنار جلودهما ولحومهما واكراشهما * والذي يحرقها يغسل ثيابه ويرحض
28 بدنه بالماء * وبعد ذلك يدخل الي المعسكر * فيكون ذلك لكم رسم الدهر في اليوم العاشر من
29 الشهر السابع * ان تجيعوا انفسكم * وشيا من العمل لا تعملوا الصريح والغريب الدخيل فيما
30 بينكم * وفي هذا اليوم يستغفر عنكم ليطهركم * كما بينت * فمن جميع خطاياكم بين
31 32 يدي الله فاطهروا * وسبت هي عطلة لكم اذ تجيعون انفسكم * رسم الدهر * وكذلك يستغفر
33 الامام الذي يمسح ويكمل واجبه ليوم مكان ابيه * فيلبس ثياب العسر ثياب القدس * ويستغفر
في خاص الاقداس في خباء الحضر * وعند المذبح يستغفر عن الائمة وعن ساير الجوق *

Et is portabit hœdum ſuper collum ſuum pro omnibus culpis eorum, in terram ſejunctam: ac dimittet illum in deſerto. 22 Deinde ingredietur Haron in tabernaculum præſentiæ, educetque thuribulum, ac poſtea exuet ſe veſtimentis byſſinis quibus indutus fuerat in ingreſſu ſuo ad ſanctuarium, & relinquet ea ibi. 23 Deinde lavabit corpus ſuum aquâ in loco ſancto, indueturque veſtimentis ſuis notis: et egredietur, offeretq; holocauſta populi, veniamq; poſtulabit ſibi et ipſis. 24 Adipes autem expiationū adolebit ſuper altari. 25 Qui verò dimiſit hœdum in monte Azaz, lavabit veſtes ſuas, tùm abluet corpus ſuum aquâ, ac poſtea ingredietur in caſtra. 26 At verò vitulū expiationis, et hœdum expiationis, è quorum ſanguine immiſſum eſt aliquantum pro poſtulatione veniæ in ſanctuarium, educat extra caſtra, & amburat pelles amborū, & carnes eorum, & ventres eorum. 27 Et qui amburet ea, lavabit veſtimenta ſua, & abluet corpus ſuum aquâ, & poſtea ingredietur in caſtra. 28 Eritque hoc vobis præceptum ſæculi in die decima menſis ſeptimi: ut affligatis fame voſipſos, & quicquā ex operibus ne faciatis, ſive indigena ſit ſive advena peregrinus inter vos. 29 Et in iſta die veniam petet pro vobis, ut mundet vos, quemadmodum declaravi. 30 Ab omnibus igitur peccatis veſtris in conſpectu Dei, mundamini. Et ſabbathum erit, otium vobis, quum affligetis fame voſmetipſos: mandatum ſempiternum. 31 Et ſic veniam poſtulabit ſacerdos qui ungetur & perficiet debitum ſuum ad exercendum munus ſacerdotale loco patris ſui. 32 Induet enim ſe veſtimentis byſſinis, veſtimentis ſanctuarii. 33 Veniamque petet in præcipuis ſacrorum in tabernaculo præſentiæ: & apud altare veniam petet pro ſacerdotibus & pro toto cœtu.

Israel filios *super* expiandũ ad seculi statutũ in vobis hoc Eritque
34 וְהָֽיְתָה־זֹּאת לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם לְכַפֵּר עַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
præcepit quod juxta Fecitque .anno in semel suis peccatis omnib⁹ ab
מִכָּל־חַטֹּאתָם אַחַת בַּשָּׁנָה וַיַּעַשׂ כַּאֲשֶׁר צִוָּה
.Moseh Dominus
יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃

CAP. XVII. יז

1 ,Aharon ad Loquere :dicendo ,Moseh ad Dominus est locut⁹ Et
2 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן
Istud :eos ad dices & ,Israel filios omnes ad &,ej⁹ filios ad &
וְאֶל־בָּנָיו וְאֶל כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם זֶה
Israel domo è *vir* Vir :dicendo Dominus præcepit quod verbum
3 הַדָּבָר אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה לֵאמֹר׃ אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל
qui vel;*castrametatione* in caprã vel,agnum vel ,bovem mactaverit *qui*
אֲשֶׁר יִשְׁחַט שׁוֹר אוֹ־כֶשֶׂב אוֹ־עֵז בַּמַּחֲנֶה אוֹ אֲשֶׁר
non *convent⁹* tabernaculi ostium ad Et .*castrametationẽ* extra mactaverit
4 יִשְׁחַט מִחוּץ לַמַּחֲנֶה׃ וְאֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא
facies ad ,Domino *appropinquationẽ faciendum appropinquare ad* eũ adduxerit
הֱבִיאוֹ לְהַקְרִיב קָרְבָּן לַיהוָה לִפְנֵי
:fudit sanguinem :illi viro reputabitur sanguis :Domini tabernaculi
מִשְׁכַּן יְהוָה דָּם יֵחָשֵׁב לָאִישׁ הַהוּא דָּם שָׁפָךְ
adducant ut Propterea .sui populi medio è ille vir excidetur &
5 וְנִכְרַת הָאִישׁ הַהוּא מִקֶּרֶב עַמּוֹ׃ לְמַעַן אֲשֶׁר יָבִיאוּ
,*agri facies super sacrificantes ipsi* quæ ,sua sacrificia Israel filii
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־זִבְחֵיהֶם אֲשֶׁר הֵם זֹבְחִים עַל־פְּנֵי הַשָּׂדֶה
;sacerdotẽ ad *convent⁹* tabernaculi ostium ad Domino ea adducãt &
וֶהֱבִיאֻם לַיהוָה אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד אֶל־הַכֹּהֵן
sacerdos sparget Et .ea Domino pacificorum sacrificia sacrificent &
6 וְזָבְחוּ זִבְחֵי שְׁלָמִים לַיהוָה אוֹתָם׃ וְזָרַק הַכֹּהֵן
,*convent⁹* tabernaculi ostium *ad* Domini altare super sanguinem
אֶת־הַדָּם עַל־מִזְבַּח יְהוָה פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד
adhuc sacrificabũt nõ Et .Domino quietis odorẽ in adipem faciet suffire &
7 וְהִקְטִיר הַחֵלֶב לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה׃ וְלֹא־יִזְבְּחוּ עוֹד
seculi Statutum .*eos post fornicãtes ipsi quos* ,*pilosis* sua sacrificia
אֶת־זִבְחֵיהֶם לַשְּׂעִירִם אֲשֶׁר הֵם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם חֻקַּת עוֹלָם
vir Vir :dices eos ad Et.eorũ generationib⁹ in eis hoc erit
8 תִּהְיֶה־זֹּאת לָהֶם לְדֹרֹתָם׃ וַאֲלֵהֶם תֹּאמַר אִישׁ אִישׁ
qui,vestri medio in *peregrinabitur* qui *peregrino* è & ,Israel domo è
מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן־הַגֵּר אֲשֶׁר־יָגוּר בְּתוֹכָם אֲשֶׁר־
conventus tabernaculi ostium ad Et .sacrificiũ vel,*ascensionem fecerit ascendere*
9 יַעֲלֶה עֹלָה אוֹ־זָבַח׃ וְאֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד
ipse vir excidetur &,Domino illud faciendũ ad,illud adduxerit nõ
לֹא יְבִיאֶנּוּ לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ לַיהוָה וְנִכְרַת הָאִישׁ הַהוּא
peregrinante peregrino è & ,Israel domo è vir vir Et.suis populis è
10 מֵעַמָּיו׃ וְאִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן־הַגֵּר הַגָּר
animã in meas facies dabo &;sanguinẽ omnẽ comederit qui ,eorũ medio in
בְּתוֹכָם אֲשֶׁר יֹאכַל כָּל־דָּם וְנָתַתִּי פָנַי בַּנֶּפֶשׁ
.sui populi medio è eam excidam & ,sanguinem comedentem
הָאֹכֶלֶת אֶת־הַדָּם וְהִכְרַתִּי אֹתָהּ מִקֶּרֶב עַמָּהּ׃

Versio VULG. LAT.

34 Eritque vobis hoc legitimum sempiternum, ut oretis pro filiis Israel, & pro cunctis peccatis eorum semel in anno. Fecit igitur, sicut præceperat Dominus Moysi.

CAP. XVII.

1 ET locutus est Dominus 2 ad Moysen, dicens; Loquere Aaron & filiis ejus, & cunctis filiis Israel, dicens ad eos; Iste est sermo quem mandavit Dominus, dicens; 3 Homo quilibet de domo Israel, si occiderit bovem aut ovem, sive capram, in castris 4 vel extra castra, Et non obtulerit ad ostium tabernaculi oblationem Domino, sanguinis reus erit: quasi si sanguinem fuderit, sic peribit 5 de medio populi sui. Ideò sacerdoti offerre debent filii Israel hostias suas, quas occident in agro, ut sanctificentur Domino ante ostium tabernaculi testimonii, & immolent eas hostias pacifi- 6 cas Domino. Fundétque sacerdos sanguinem super altare Domini ad ostium tabernaculi testimonii, & adolebit adipem in odorem suavi- 7 tatis Domino: Et nequaquam ultrà immolabunt hostias suas dæmonibus, cum quibus fornicati sunt. Legitimum sempiternum erit illis & po- 8 steris eorum. Et ad ipsos dices; Homo de domo Israel, & de advenis qui peregrinantur apud vos, qui obtulerit holocaustum sive victimam, 9 Et ad ostium tabernaculi testimonii non adduxerit eam, ut offeratur Domino, inter- 10 ibit de populo suo. Homo quilibet de domo Israel, & de advenis qui peregrinantur inter eos, si comederit sanguinem, obfirmabo faciem meam contra animam illius, & disperdam eam de populo suo.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

34 Καὶ ἔςαι τοῦτο ὑμῖν νόμιμον αἰώνιον ἐξιλάσκεσθαι περὶ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἀπὸ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ ποιηθήσεται, (ω) καθὰ συνέταξε κύριος τῷ Μωυσῇ.

MS.A. (ω) καθάπερ

ΚΕΦ. ιζʹ.

1 ΚΑὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέ- 2 γων, Λάλησον πρὸς Ἀαρὼν καὶ πρὸς τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ πρὸς (α) πάντας υἱοὺς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτοὺς, Τοῦτο τὸ ῥῆμα ὃ ἐνετεί- 3 λατο κύριος, λέγων, Ἄνθρωπος ἄνθρωπος τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἢ τῶν προσηλύτων (β) τῶν προσκειμένων ἐν ὑμῖν, (γ) ὃς ἐὰν σφάξῃ μόσχον ἢ πρόβατον ἢ αἶγα ἐν τῇ παρεμβο- 4 λῇ, καὶ ὃς ἂν σφάξῃ ἔξω τῆς παρεμβολῆς, Καὶ ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου μὴ ἐνέγκῃ, ὥστε ποιῆσαι αὐτὸ εἰς ὁλοκαύτωμα ἢ σωτήριον (δ) κυρίῳ δεκτὸν εἰς ὀσμὴν εὐωδίας· καὶ ὃς ἂν σφάξῃ ἔξω, καὶ ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου μὴ ἐνέγκῃ αὐτὸ, (ε) ὥστε προσενέγκαι δῶρον τῷ κυρίῳ ἀπέναντι τῆς σκηνῆς κυρίου· καὶ λογισθήσεται τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ αἷμα· αἷμα ἐξέχεεν· (ζ) ἐξολοθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τοῦ λαοῦ αὐ- 5 τῆς. Ὅπως ἀναφέρωσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὰς θυσίας αὐτῶν, ὅσας ἂν αὐτοὶ (η) σφάξουσιν ἐν τοῖς πεδίοις, καὶ οἴσουσιν τῷ κυρίῳ ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου πρὸς τὸν ἱερέα· καὶ θύσουσι θυσίαν σωτηρίου τῷ κυρίῳ 6 αὐτά. Καὶ προσχεεῖ ὁ ἱερεὺς τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ ἀπέναντι κυρίου παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου· καὶ ἀνοίσει 7 τὸ ςέαρ εἰς ὀσμὴν εὐωδίας κυρίῳ. Καὶ οὐ θύσουσιν (θ) ἔτι τὰς θυσίας αὐτῶν τοῖς ματαίοις, οἷς αὐτοὶ ἐκπορνεύουσιν ὀπίσω αὐτῶν. νόμιμον αἰώνιον ἔςαι ὑμῖν εἰς τὰς γενεὰς ὑ- 8 μῶν. Καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτοὺς, Ἄνθρωπος ἄνθρωπος τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, (ι) ἢ ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν προσηλύτων τῶν προσκειμένων ἐν ὑμῖν, ὃς 9 ἂν ποιήσῃ ὁλοκαύτωμα ἢ (κ) θυσίαν, Καὶ ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου μὴ ἐνέγκῃ ποιῆσαι αὐτὸ τῷ κυρίῳ, (ζ) ἐξολοθρευθήσε- 10 ται ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. Καὶ ἄνθρωπος ἄνθρωπος τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἢ τῶν προσηλύτων τῶν προσκειμένων ἐν ὑμῖν, ὃς ἂν φάγῃ πᾶν αἷμα, καὶ ἐπιςήσω τὸ πρόσωπόν μου ἐπὶ τὴν ψυχὴν τὴν ἔσθουσαν τὸ αἷμα, καὶ ἀπολῶ αὐτὴν ἐκ τοῦ λαοῦ (λ) αὐτῆς.

MS.A. (α) πάντας τοὺς υἱοὺς (β) ἢ τῶν (γ) ὃς ἂν (δ) κυρίου (ε) ὥστε μὴ προσενέγκαι δῶρον κυρίῳ (ζ) ἐξολοθρευθήσεται (η) σφάξωσιν (θ) ἐπὶ τὰς θύρας αὐτῶν (ι) καὶ ἀπὸ (κ) θυσίαν, Ἐπὶ (λ) αὐτοῦ.

34 *Et erit hoc vobis legitimum sempiternum ad exorandum pro filiis Israel ab omnibus peccatis eorum. Semel in anno fiet, sicut præcepit Dominus Moysi.*

CAP. XVII.

1 *ET locutus est Dominus ad Moysen, dicens,* 2 *Loquere ad Aaron, & ad filios ejus, & ad omnes filios Israel, & dices ad eos, Hoc est verbum, quod mandavit Dominus, dicens;* 3 *Homo, homo filiorum Israel, (a) vel proselytorum, qui appositi sunt in vobis, quicunque jugulaverit vitulum, aut ovem, aut capram in castris, & quicunque jugulaverit extra castra,* 4 *Et ad ostium tabernaculi testimonii non attulerit, ut faciat illud in holocaustum vel salutare Domino, acceptum in odorem suavitatis: & quicunq; jugulaverit extra, & ad ostium tabernaculi testimonii nõ attulerit illud, ut offerat munus Domino ante tabernaculum Domini; & imputabitur homini illi sanguis: sanguinem effudit; disperdetur anima illa ex populo suo.* 5 *Ut offerant filii Israel sacrificia sua, quæcunq; ipsi jugulaverint in campis; & ferent Domino ad ostia tabernaculi testimonii ad sacerdotem; & sacrificabunt sacrificium salutaris Domino ea.* 6 *Et effundet sacerdos sanguinem super altare in circuitu ante Dominum apud januas tabernaculi testimonii: & offeret adipem in odorem suavitatis Domino.* 7 *Et nõ sacrificabũt ãpliùs sacrificia sua vanis, quib⁹ exfornicantur ipsi post eos. Legitimũ sempiternũ erit vobis in progenies vestras.* 8 *Et dices ad eos, Homo, homo filiorũ Israel, vel de filiis proselytorũ, qui appositi sunt in vobis, quicunq; fecerit holocaustũ vel sacrificiũ,* 9 *Et ad ostiũ tabernaculi testimonii non attulerit, ut faciat illud Domino, disperdetur homo ille de populo suo.* 10 *Et homo, homo filiorũ Israel, aut de proselytis, qui appositi sunt in vobis, quicunque ederit omnẽ sanguinẽ; & statuã faciem meã super animã, quæ manducat sanguinẽ, & perdã illam de populo suo.*

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

34 Erit autẽ vobis ista lex in perpetuũ, ut expiatio fiat pro filiis Israel ab omnibus peccatis eorũ semel in anno. Fecerunt igitur quemadmodũ præcepit Dominus Mosi.

CAP. XVII.

Lex oblationũ & sacrificiorũ, quòd non sint mactanda extra tabernaculũ temporis. Et quia dæmonib⁹ sacrificabant filii Israel, ideo in ipsos & in eum qui comedit sanguinem, mortis decernit sententiã, tanquam in effundentes sanguinem.

1 ETiam locut⁹ est Dñs cũ Mose, dixitq; ad 2 eum; Loquere cum Aharone & cum filiis ejus & cum omnibus filiis Israel, & dic eis; Hoc est præceptũ quod jussit Dñs dicẽdum: 3 Quicunq; è domo Israel mactaverit bovem, aut agnũ, aut caprã in castris, vel mactaverit extra castra, 4 Et ad ostium tabernaculi tẽporis non attulerit illum, ut eum offerat sacrificiũ Dño corã tabernaculo Dñi: sanguis reputabitur viro illi, quia sanguinẽ fudit: & peribit homo ille de medio populi sui. 5 Ad hoc, ut sint afferẽtes filii Israel sacrificia sua quæ mactabũt super faciẽ campi. Adducẽt autẽ ea corã Dño ad ostium tabernaculi temporis ad sacerdotẽ, eaq; mactabũt sacrificia pacifica Dño. 6 Et sparget sacerdos sanguinẽ super altare Dñi in ostio tabernaculi temporis, attolletque adipem in odorẽ suaveolẽtiæ Dño. 7 Nec ultra mactẽt sacrificia sua dæmonib⁹ post quos aberrãt. Hæc lex perpetua sit ipsis in posteritates eorũ. 8 Dic etiã eis, Quicunq; è domo Israel, & ex iis qui convertũtur ad me qui commorantur inter vos, extulerit holocaustũ pacificũ aut sacrificium, 9 Et ad ostium tabernaculi temporis non attulerit illud, ut illud offerat corã Dño, peribit homo ille de medio populi sui. 10 Et quicunque è filiis Israel, & ex iis qui convertũtur ad me qui habitant inter vos, comederit sanguinẽ, dabo irã meam in animã quæ comederit sanguinẽ, et perdã eã de medio populi sui.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס TARGUM ONKELOS.

34 ותהי דא לכון לקים עלם לכפרא על בני ישראל מכל חוביהון חדא בשתא ועבד כמא די פקיד יי ית משה׃

יז

1 ומליל יי עם משה למימר׃ 2 מליל עם אהרן ועם בנוהי ועם כל בני ישראל ותימר להון דין פתגמא די פקיד יי למימר׃ 3 גבר גבר מבית ישראל די יכוס תור או אמר או עזא במשריתא או די יכוס מברא למשריתא׃ 4 ולתרע משכן זמנא לא איתיה לקרבא קרבנא קדם יי קדם משכנא דיי דמא יתחשב לגברא ההוא דמא אשד וישתיצי אנשא ההוא מעמיה׃ 5 בדיל די ייתון בני ישראל ית דבחיהון די אנון דבחין על אפי חקלא וייתנון קדם יי לתרע משכן זמנא לות כהנא ויכסון נכסת קודשין קדם יי יתהון׃ 6 ויזרוק כהנא ית דמא על מדבחא דיי בתרע משכן זמנא ויסק תרבא לאתקבלא ברעוא קדם יי׃ 7 ולא ידבחון עוד ית דבחיהון לשידין די אנון טען בתריהון קים עלם תהא דא להון לדריהון׃ 8 ולהון תימר גבר גבר מבית ישראל ומן גיוריא דיתגיירון ביניכון די יסק עלתא או נכסת קודשיא׃ 9 ולתרע משכן זמנא לא ייתניה למעבד יתיה קדם יי וישתיצי אנשא ההוא מעמיה׃ 10 וגבר גבר מבית ישראל ומן גיוריא דיתגיירון ביניכון די יכול כל דמא ואתן רוגזי באנשא דייכול ית דמא ואשתיצי יתיה מגו עמיה׃

34 Eritque vobis hoc legitimum sempiternum, ad propitiandum pro filiis Israel ab omnibus peccatis eorum semel in anno: fecitque sicut præceperat Dominus Moysi.

CAP. XVII.

1 LOcutusq; est Domin⁹ cum 2 Moyse dicens. Loquere cum Aaron, et cum filiis ejus, & cum omnibus filiis Israel; & dices eis: Iste est sermo quem 3 præcepit Dñs, dicens. Vir vir de domo Israel, qui occiderit bovem aut agnum, sive *capras*, in castris: aut qui occiderit 4 extra castra. Et ad ostium tabernaculi fœderis non adduxerit illud, ut offeratur in oblationem coram Domino, coram tabernaculo Domini: sanguis reputabitur illi viro, sanguinem fudit; & peribit 5 homo ille de *populo suo*. Ut afferant filii Israel sacrificia sua, quæ sacrificant super faciem agri: afferantq; ea *coram Domino*, ad ostium tabernaculi fœderis, ad sacerdotem: & immolent hostias sanctas 6 coram Domino. Aspergetque sacerdos sanguinem super altare Domini, in ostio tabernaculi fœderis: et adolebit adipem, ut suscipiatur volun- 7 tariè coram Domino. Et non sacrificabunt ultrà sacrificia sua dæmonibus; post quos ipsi errant: legitimum sempiternum erit hoc illis, in genera- 8 tionibus suis. Et ad ipsos dices; Vir vir de domo Israel, & de advenis qui peregrinantur inter vos: qui obtulerit holocaustum, sive victimam san- 9 ctificatam. Et ad ostium tabernaculi fœderis non adduxerit eam, ut faciat eam coram Domino: exterminabitur homo 10 ille de *populo suo*. Et vir vir de domo Israel, & de peregrinis qui peregrinantur inter vos, qui comederit omnem sanguinem: ponam furorem meum in homine, qui comederit sanguinem; et disperdã eum de medio populi sui.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

34 *Hoc autem erit vobis in preceptum æternum ad expiandos omnes filios Israel ab omnibus (k) peccatis eorum semel in anno: Et fecit sicut præceperat Dominus Mosi.*

CAP. XVII.

1 *ET locutus est Dominus Mosi, dicens;* 2 *Loquere Aaroni, & filiis ejus, & omnibus filiis Israel; dices autem eis; Hoc est verbum quod præcepit Dominus, dicens;* 3 *Quicunque vir de domo Israel qui mactaverit bovem, aut agnum, aut caprã in castris, aut qui mactaverit extra castra,* 4 *Et ad ostium tabernaculi testimonii non adduxerit illud ut faciat illud holocaustum, aut pacifica Domino ad expiationem vestram in odorem suavitatis: Et qui mactaverit illud extra, & ad ostium tabernaculi testimonii non adduxerit, ad offerendum illud munus Domino ante tabernaculum Domini, sanguis imputabitur huic homini; sanguinẽ effudit, ideò (a) exterminabitur homo ille de medio populorum suorum.* 5 *Propter hoc, ut afferant filii Israel sacrificia sua quæ sacrificant in agris, & afferant ea Domino ad ostium tabernaculi testimonii ad sacerdotem, sacrificentq; illa sacrificia pacifica Domino.* 6 *Sparget autẽ sacerdos sanguinem super altare Domini quod est ad ostium tabernaculi testimonii, adolebitque adipẽ in odorem suavitatis Domino.* 7 *Et non sacrificabunt ampliùs sacrificia sua dæmonibus post quos ipsi fornicabantur: hoc erit eis statutum æternum in generationibus eorum.* 8 *Dices prætereà eis, Vir quicunque de domo Israel, de advenis qui peregrinantur vobiscum, qui holocaustum fecerit aut sacrificium;* 9 *Et ad ostium tabernaculi testimonii non adduxerit illud, ut faciat illud Domino, (b) exterminabitur vir iste de populis suis.* 10 *Homo quicunq; fuerit de domo Israel, aut de advenis qui peregrinantur in medio vestri, qui comederit quemlibet sanguinem, & (c) ponam faciẽ meã adversùs istius animam comedentem sanguinem, & (d) exterminabo illam de medio populi sui.*

VER. SAM. (k) debitis (a) eradicabitur (b) extirpabitur (c) excitabo iram meam (d) extirpabo

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

34 * فيكون هذا لكم رسم الدهر * ان يستغفر كذلك عن بني اسرائيل من خطاياهم من واحدة في السنة * فصنع هرون كما امر الله موسي *

* الفصل السابع عشر *

1 * ثم كلم الله موسي قائلا * 2 مر هرون وبنيه وسائر بني اسرائيل وقل لهم * هذا الامر الذي امر الله به * 3 اي رجل من بني اسرائيل يذبح ثورا * او كبشا * او عنزا في العسكر او خارجه * 4 ولا ياتي به الي باب خباء المحضر فيقربه اذ هو قربان الله بين يدي مسكنه * فهو يحسب عليه كمن قد سفك دم انسان * فيقطع ذلك الانسان من بين قومه * 5 لكي ياتوا بنو اسرائيل بذبائحهم التي لعلهم يذبحوها علي وجه الصحراء * فيجيئوا بها بين يدي الله الي باب خباء المحضر فيذبحوها ذبائح سلامة الله * 6 ويرش الامام دمها علي مذبح الله الذي عند باب خباء المحضر * ويقتر شحمها مقبولا مرضيا عند الله * 7 ولا يذبحوا ابدا ذبائحهم للشياطين الذين هم يطغون في تبعهم * فيكون لهم ذلك رسم الدهر لاجيالهم * 8 وقل لهم اي رجل من بني اسرائيل ومن الغريب الداخل فيما بينهم يحرق صعيدة او ذبحا * 9 والي باب خبا المحضر لا ياتي به ليقربه كذلك لله * فيقطع ذلك الانسان من بين قومه * 10 واي رجل من الاسرائيليين والغرباء الداخلين فيما بينهم ياكل شيئا من الدم * احللت غضبي به وقطعته من بين قومه *

34 *Eritque id vobis statutũ sempiternum, ut postuletur venia tali modo pro filiis Israil de omnibus peccatis eorum unâ vice in anno. Fecitque Haron sicuti præcepit Deus Musæ.*

CAP. XVII.

1 *ITem allocutus est Deus Musam, dicens;* 2 *Præcipe Haroni, & filiis ejus, & omnibus filiis Israil, & dic illis; Hoc est mandatũ, quod mandavit Deus.* 3 *Quicunq; vir è filiis Israil mactaverit taurum, aut arietem, sive caprã in castris, aut extra illa;* 4 *Nec tulerit eum ad ostiũ tabernaculi præsentiæ, obtuleritq; eum (cùm sit sacrificium Dei) in conspectu habitaculi ejus: reputabitur id illi ac si effudisset sanguinẽ humanum: proinde abscindetur talis homo à populo suo.* 5 *Quatenus afferant filii Israil sacrificia sua quæ fortè sacrificabunt super faciem agri, afferant inquam illa coram Deo ad portam tabernaculi præsentiæ, & mactent ea sacrificia pacis Dei.* 6 *Spargetque sacerdos sanguinẽ eorũ super altare Dei quod est propè januã tabernaculi præsentiæ, & adolebit adipẽ eorũ acceptabilem, placabilem apud Deum:* 7 *Et ne sacrificent unquam sacrificia sua dæmonis in quorum sectatione ipsi seducuntur: & erit hoc ipsis præceptum sæculi, in generationes suas.* 8 *Et dic eis, Quicunque vir de filiis Israil, & de advena alienigena inter ipsos cremabit holocaustum aut sacrificium,* 9 *Et ad ostium tabernaculi præsentiæ non feret illud, ut sacrificet illud similiter Deo; abscindetur talis homo à populo suo.* 10 *Et quicunque vir ex Israilitis, & advenis peregrinis inter ipsos comederit quidquam sanguinis, immittam iram meam in ipsum, & abscindam eum à populo suo.*

, altare super vobis eum dedi ego & ,*ipsa* sanguine in carnis anima Quia
כִּי נֶפֶשׁ הַבָּשָׂר בַּדָּם הִוא וַאֲנִי נְתַתִּיו לָכֶם עַל־הַמִּזְבֵּחַ 11
.expiabit *anima in* ipse sanguis quia : vestras animas super expiandum ad
לְכַפֵּר עַל־נַפְשֹׁתֵיכֶם כִּי־הַדָּם הוּא בַּנֶּפֶשׁ יְכַפֵּר׃
comedet non vobis ex anima Omnis : Israel filiis dixi Idcirco
עַל־כֵּן אָמַרְתִּי לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל־נֶפֶשׁ מִכֶּם לֹא־תֹאכַל 12
.sanguinem comedet non,vestri medio in peregrinās peregrin° &:sanguinē
דָּם וְהַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכְכֶם לֹא־יֹאכַל דָּם׃
,eorū medio in *peregrināte peregrino* è & ,Israel filiis è vir vir Et
וְאִישׁ אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִן־הַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכָם 13
effundet &,*comedetur* quæ *avis vel ,viventis venationem* fuerit venat° qui
אֲשֶׁר יָצוּד צֵיד חַיָּה אוֹ־עוֹף אֲשֶׁר יֵאָכֵל וְשָׁפַךְ
,ej° sanguis,carnis oīs anima Quia .pulvere in illū operiet & ,ej° sanguinē
אֶת־דָּמוֹ וְכִסָּהוּ בֶּעָפָר׃ כִּי־נֶפֶשׁ כָּל־בָּשָׂר דָּמוֹ 14
:comedetis nō carnis omnis Sanguinē:Israel filiis Dixique.*ipse* ej° anima in
בְנַפְשׁוֹ הוּא וָאֹמַר לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל דַּם כָּל־בָּשָׂר לֹא תֹאכֵלוּ
omnis Et.excidetur,illū comedēs oīs.*ipsa* ej° sanguis carnis oīs anima quia
כִּי נֶפֶשׁ כָּל־בָּשָׂר דָּמוֹ הִוא כָּל־אֹכְלָיו יִכָּרֵת׃ וְכָל־ 15
lavabit &,*peregrino in & indigena in*,raptū & ,cadaver comederit quæ anima
נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תֹּאכַל נְבֵלָה וּטְרֵפָה בָּאֶזְרָח וּבַגֵּר וְכִבֶּס
.erit mūd°&,vesperā ad usq;erit immūd°&,aquis in se abluet&,sua vestimēta
בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד־הָעֶרֶב וְטָהֵר׃
.*suā perversitatē* portabit *&*,abluerit non suā carnē & ,se laverit non si Et
וְאִם לֹא יְכַבֵּס וּבְשָׂרוֹ לֹא יִרְחָץ וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ׃ 16

CAP. XVIII. יח

,Israel filios ad Loquere : dicendo ,Moseh ad Dominus est locutus Et
1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל 2
opus Secundùm .vester Deus Dominus Ego : eos ad dices &
וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ כְּמַעֲשֵׂה 3
terræ op° secundū & :facietis non ,*ea in* habitâstis *quā* , Ægypti terræ
אֶרֶץ־מִצְרַיִם אֲשֶׁר יְשַׁבְתֶּם־בָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ וּכְמַעֲשֵׂה אֶרֶץ־
eorū statutis in &,facietis non ,*illuc vos adducens ego quò* ,Chenahā
כְּנַעַן אֲשֶׁר אֲנִי מֵבִיא אֶתְכֶם שָׁמָּה לֹא תַעֲשׂוּ וּבְחֻקֹּתֵיהֶם
,servabitis mea statuta & , facietis mea Judicia .ambulabitis non
לֹא תֵלֵכוּ׃ אֶת־מִשְׁפָּטַי תַּעֲשׂוּ וְאֶת־חֻקֹּתַי תִּשְׁמְרוּ 4
,mea statuta custodietis Et .vester Deus Domin° Ego .eis in *ambulandū ad*
לָלֶכֶת בָּהֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־חֻקֹּתַי 5
Ego .eis in vivet & ,homo ea faciet quæ ,mea judicia &
וְאֶת־מִשְׁפָּטַי אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאָדָם וָחַי בָּהֶם אֲנִי
revelandū ad,*accedetis non* suæ carnis *reliquias omnes ad* vir Vir .Domin°
יְהוָה׃ אִישׁ אִישׁ אֶל־כָּל־שְׁאֵר בְּשָׂרוֹ לֹא תִקְרְבוּ לְגַלּוֹת 6
nuditatē & ,tui patris Nuditatem .DOMINUS Ego .*nuditatem*
עֶרְוָה אֲנִי יְהוָה׃ עֶרְוַת אָבִיךָ וְעֶרְוַת 7
.ej° *nuditatem* revelabis non : *ipsa* tua Mater .revelabis non tuæ matris
אִמְּךָ לֹא תְגַלֵּה אִמְּךָ הִוא לֹא תְגַלֶּה עֶרְוָתָהּ׃
tui patris Nuditas .revelabis non tui patris uxoris Nuditatem
עֶרְוַת אֵשֶׁת־אָבִיךָ לֹא תְגַלֵּה עֶרְוַת אָבִיךָ 8
.*ipsa*
הִוא׃

Versio VUL.LAT.

11 Quia anima carnis in sanguine est: & ego dedi illum vobis, ut super altare in eo expietis pro animabus vestris, & sanguis pro animæ piaculo sit. 12 Idcircò dixi filiis Israel, Omnis anima ex vobis non comedet sanguinē, nec ex advenis qui 13 peregrinātur apud vos. Homo quicunq; de filiis Israel, & de advenis qui peregrinantur apud vos, si venatione atq; aucupio ceperit ferā vel avem, quib° vesci licitū est, fundat sanguinē ej°, et operiat illum 14 terrâ. Anima enim omnis carnis in sanguine est: Unde dixi filiis Israel, Sāguinē universæ carnis non comedetis, quia anima carnis in sanguine est: & quicūq; cōederit illū, interibit. 15 Anima quæ comederit morticinū, vel captū à bestia, tā de indigenis, quā de advenis, lavabit vestimenta sua et semetipsū aquâ, & contaminatus erit usq; ad vesperū: et hoc 16 ordine mūd° fiet. Quòd si nō laverit vestimēta sua & corpus, portabit iniquitatem suā.

CAP. XVIII.

1 LOcut° est Dñs ad Moysen, 2 dicens; Loquere filiis Israel, & dices ad eos, Ego Dñs De° vester. 3 Juxta consuetudinē terræ Ægypti, in qua habitâstis, non facietis: & juxta morem regionis Chanaan, ad quam ego introducturus sum vos, nō agetis, nec in legitimis eorū 4 ambulabitis. Facietis judicia mea, & præcepta mea servabitis, & ambulabitis in eis. Ego Dominus Deus vester. 5 Custodite leges meas atq; judicia, quæ faciens homo, vi- 6 vet in eis. Ego Dominus. Omnis homo ad proximam sanguinis sui non accedet, ut revelet turpitudinem ejus. Ego 7 Dñs. Turpitudinem patris tui, & turpitudinem matris tuæ non discooperies: mater tua est, non revelabis turpitudi- 8 nem ejus. Turpitudinē uxoris patris tui non discooperies: turpitudo enim patris tui est.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

11 Ἡ γὰρ ψυχὴ πάσης σαρκὸς αἷμα αὐτοῦ ἐστι· καὶ ἐγὼ δέδωκα αὐτὸ ὑμῖν ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου ἐξιλάσκεσθαι περὶ τῶν ψυχῶν ὑμῶν· τὸ γὰρ αἷμα αὐτοῦ (μ) ἀντὶ ψυχῆς ἐξιλάσεται. 12 Διὰ τοῦτο εἴρηκα τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ, Πᾶσα ψυχὴ ἐξ ὑμῶν οὐ φάγεται αἷμα· καὶ ὁ προσήλυτος ὁ 13 προσκείμενος ἐν ὑμῖν οὐ φάγεται αἷμα. Καὶ ἄνθρωπος ἄνθρωπος τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, (ν) ἢ τῶν προσηλύτων τῶν προσκειμένων ἐν ὑμῖν, ὃς ἂν θηρεύσῃ θήρευμα θηρίον ἢ πετεινόν, ὃ ἔσθεται, καὶ ἐκχεεῖ τὸ (ξ) αἷμα, καὶ καλύψει αὐτὸ 14 τῇ γῇ. Ἡ γὰρ ψυχὴ πάσης σαρκὸς αἷμα αὐτοῦ ἐστι. καὶ εἶπα τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ, Αἷμα πάσης σαρκὸς οὐ φάγεσθε, ὅτι ἡ ψυχὴ πάσης σαρκὸς αἷμα αὐτοῦ ἐστι· πᾶς ὁ ἔσθων αὐτό, 15 (ο) ἐξολοθρευθήσεται. Καὶ πᾶσα ψυχή, ἥτις φάγεται θνησιμαῖον, ἢ θηριάλωτον ἐν τοῖς αὐτόχθοσιν, ἢ ἐν τοῖς προσηλύτοις, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ λούσεται ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας, καὶ καθαρὸς ἔσται. 16 Ἐὰν δὲ μὴ πλύνῃ τὰ ἱμάτια, καὶ τὸ σῶμα μὴ λούσηται ὕδατι, καὶ λήψεται ἀνόμημα αὐτοῦ.

11 *Anima enim omnis carnis, sanguis ejus est. Et ego dedi illum vobis ad altare ad exorandū pro animab° vestris: sanguis enim ej° pro anima exorabit.* 12 *Propterea dixi filiis Israel, Omnis anima ex vobis non edet sanguinē: & proselytus qui apposit° est in vobis, non edet sanguinē.* 13 *Et homo, homo filiorū Israel, vel proselytorū, qui appositi sunt in vobis, quicunq; venat° fuerit venationem, bestiā vel volatile, quod comedet; et effundet sanguinē, et operiet eū terrâ.* 14 *Anima enim omnis carnis sanguis ejus est. Et dixi filiis Israel, Sanguinē omnis carnis non manducabitis; quoniā anima omnis carnis sanguis ej° est: omnis qui comedit illum, exterminabitur.* 15 *Et omnis anima quæcūq; comedet morticinum, vel à fera captū in indigenis vel in proselytis, lavabit vestimenta sua, et lavabitur aquâ, & immund° erit usq; in vesperā; et mund° erit.* 16 *Si autē non absterserit vestimenta, & corpus non laverit aquâ; et accipiet iniquitatem suam.*

MS·A. (μ) ἀντὶ τῆς ψυχῆς (ν) καὶ τῶν (ξ) αἷμα αὐτοῦ, καὶ (ο) ἐξολεθρευθήσεται.

ΚΕΦ. ιη΄.

1 ΚΑὶ εἶπε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων, 2 Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς 3 αὐτούς, Ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. Κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα (α) Αἰγύπτου, ἐν ᾗ κατῳκήσατε (β) ἐπ᾽ αὐτῇ, οὐ ποιήσετε· καὶ κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα γῆς Χαναάν, εἰς ἣν ἐγὼ εἰσάγω ὑμᾶς ἐκεῖ, οὐ ποιήσετε, (γ) καὶ τοῖς νομίμοις 4 αὐτῶν οὐ πορεύσεσθε. Τὰ κρίματά μου ποιήσετε, καὶ τὰ προστάγματά μου (δ) φυλάξεσθε, καὶ πορεύεσθε ἐν αὐτοῖς. ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. 5 Καὶ (ε) φυλάξεσθε πάντα τὰ προστάγματά μου, καὶ πάντα τὰ κρίματά μου, καὶ ποιήσετε αὐτά· ἃ (ζ) ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος, ζήσεται 6 ἐν αὐτοῖς. ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. Ἄνθρωπος ἄνθρωπος πρὸς πάντα οἰκεῖα σαρκὸς αὐτοῦ οὐ προσελεύσεται ἀποκαλύψαι ἀσχημο- 7 σύνην. ἐγὼ κύριος. Ἀσχημοσύνην πατρός σου, καὶ ἀσχημοσύνην μητρός σου οὐκ ἀποκαλύψεις, μήτηρ γάρ σου (η) ἐστίν, οὐκ ἀποκαλύψεις τὴν 8 ἀσχημοσύνην αὐτῆς. Ἀσχημοσύνην γυναικὸς πατρός σου οὐκ ἀποκαλύψεις, ἀσχημοσύνη πατρός σου ἐστίν.

CAP. XVIII.

ET ait Dominus ad Moysen, 1 2 *dicens; Loquere filiis Israel, et dices ad eos, Ego Domin° Deus vester.* 3 *Secundùm instituta Ægypti, in qua (a) habitâstis in ea, non facietis: & secundùm instituta terræ Chanaan, in quam ego induco vos illuc, non facietis, & in legitimis eorum non ambulabitis.* 4 *Judicia mea facietis, et præcepta mea custodietis, & ambulabitis in eis. Ego Dominus Deus vester.* 5 *Et custodietis omnia præcepta mea, et omnia judicia mea, & facietis ea: (b) quæ si fecerit ea homo, vivet in eis. Ego Dominus Deus vester.* 6 *Homo, homo ad omnia domestica carnis suæ non ingredietur ad revelandam turpitudinem. Ego Dominus.* 7 *Turpitudinem patris tui, & turpitudinem matris tuæ non revelabis: (c) mater enim tua est; non revelabis turpitudinem ejus.* 8 *Turpitudinem uxoris patris tui non revelabis: turpitudo patris tui est.*

MS.A. (α) γῆς Αἰγύπτου, (β) ἐπ᾽ αὐτῆς, (γ) καὶ ἐν τοῖς (δ) φυλάξεσθε· πορεύσεσθε (ε) φυλάξασθε (ζ) ποιήσας ἄνθρωπος, (η) ἐστίν, καὶ οὐκ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܡܛܠ ܕܢܦܫܐ ܕܟܠ ܒܣܪ. ܕܡܐ ܗܘ. ܘܐܢܐ ܝܗܒܬܗ ܠܟܘܢ. ܥܠ ܡܕܒܚܐ. ܠܚܘܣܝܐ 11
ܕܢܦܫܬܟܘܢ. ܡܛܠ ܕܕܡܐ ܗܘ ܡܚܣܐ ܠܢܦܫܐ. *ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܪܬ ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. 12
ܕܟܠ ܢܦܫܐ ܡܢܟܘܢ. ܠܐ ܬܐܟܘܠ ܕܡܐ. ܘܐܦ ܓܝܘܪܐ ܕܡܬܬܘܣܦܝܢ ܠܘܬܝ. ܕܥܡܪܝܢ ܒܝܢܬܟܘܢ. ܠܐ
ܢܐܟܠܘܢ ܕܡܐ. *ܘܓܒܪ ܓܒܪ ܡܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܘܡܢ ܓܝܘܪܐ ܕܡܬܬܘܣܦܝܢ ܠܘܬܝ. ܕܥܡܪܝܢ 13
ܒܝܢܬܟܘܢ. ܕܢܨܘܕ ܨܝܕܐ ܕܚܝܘܬܐ ܐܘ ܕܦܪܚܬܐ ܕܡܬܐܟܠܐ. ܢܐܫܘܕ ܕܡܗ ܘܢܟܣܝܘܗܝ ܒܥܦܪܐ.
* ܡܛܠ ܕܢܦܫܐ ܕܟܠ ܒܣܪ. ܕܡܐ ܗܘ. ܘܐܡܪ ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܕܡܐ ܕܟܠ ܒܣܪ. ܠܐ ܬܐܟܠܘܢ. 14
ܡܛܠ ܕܢܦܫܐ ܕܟܠ ܒܣܪ. ܕܡܐ ܗܘ. ܘܟܠ ܕܢܐܟܘܠ ܠܗ ܢܐܒܕ. *ܘܟܠ ܢܦܫܐ ܕܬܐܟܘܠ 15
ܦܓܪܐ: ܐܘ ܕܬܒܝܪ ܡܢ ܚܝܘܬܐ: ܡܢܟܘܢ ܘܡܢ ܓܝܘܪܐ ܕܡܬܬܘܣܦܝܢ ܠܘܬܝ. ܕܥܡܪܝܢ ܒܝܢܬܟܘܢ.
ܢܚܠܠ ܡܐܢܘܗܝ ܘܢܣܚܐ ܒܡܝܐ. ܘܢܗܘܐ ܛܡܐ ܥܕܡܐ ܠܪܡܫܐ. ܘܢܬܕܟܐ. *ܘܐܢ ܠܐ ܢܚܠܠ 16
ܡܐܢܘܗܝ. ܘܒܣܪܗ ܠܐ ܢܣܚܐ. ܢܩܒܠ ܚܛܗܗ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܝܚ * ܢܡܘܣܐ
ܕܚܛܗܐ ܕܡܬܚܝܒܝܢ ܒܗܘܢ ܕܝܢܐ ܕܡܘܬܐ ܘܐܝܟ ܚܕ ܐܝܬܝܗܘܢ ܒܟܠܗܘܢ ܕܪܐ. * ܘܡܠܠ ܡܪܝܐ ܥܡ 1
ܡܘܫܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. *ܡܠܠ ܥܡ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ. 2
* ܐܝܟ ܥܒܕܐ ܕܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ ܕܥܡܪܬܘܢ ܒܗ. ܠܐ ܬܥܒܕܘܢ. ܘܐܝܟ ܥܒܕܐ ܕܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ 3
ܕܡܥܠ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܠܬܡܢ. ܠܐ ܬܥܒܕܘܢ. ܘܒܢܡܘܣܝܗܘܢ ܠܐ ܬܗܠܟܘܢ. *ܐܠܐ ܕܝܢܝ ܥܒܕܘ. 4
ܘܦܘܩܕܢܝ ܛܪܘ ܘܗܠܟܘ ܒܗܘܢ. ܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ. *ܛܪܘ ܦܘܩܕܢܝ ܘܕܝܢܝ. ܕܒܪܢܫܐ 5
ܕܥܒܕ ܠܗܘܢ ܢܚܐ ܒܗܘܢ. ܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ. *ܓܒܪ ܓܒܪ ܠܟܠ ܩܪܝܒ ܒܣܪܗ. ܠܐ ܢܬܩܪܒ 6
ܠܡܓܠܝܘ ܥܪܛܠܝܘܬܐ. ܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ. *ܥܪܛܠܝܘܬܗ ܕܐܒܘܟ. ܘܥܪܛܠܝܘܬܗ ܕܐܡܟ. ܠܐ ܬܓܠܐ. 7
ܐܡܟ ܗܝ. ܠܐ ܬܓܠܐ ܥܪܛܠܝܘܬܗ. *ܥܪܛܠܝܘܬܗ ܕܐܢܬܬ ܐܒܘܟ ܠܐ ܬܓܠܐ. ܥܪܛܠܝܘܬܗ ܗܝ ܕܐܒܘܟ. 8

Nam anima omnis carnis, sanguis est: & ego dedi eum vobis super altare in expiationem animarū vestrarū : nam sanguis expiat animā. 11 12 Propterea dixi filiis Israel, Nulla anima ex vobis comedat sanguinē: & ii qui convertuntur ad me qui commorantur vobiscū, ne comedant sanguinē. 13 Et quicunq; ex filiis Israel, & ex iis qui convertuntur ad me qui habitant inter vos, venatus fuerit venationē feræ aut volucris comestibilis, effundat sanguinē ejus, & contegat eum pulvere : 14 Quia anima omnis carnis, sanguis est. Dic etiam filiis Israel, Sanguinē omnis carnis ne comederitis, quia anima omnis carnis, sanguis est: & quicunq; comederit illū, peribit. 15 Et omnis anima quæ comederit cadaver aut quod discerptum est à fera, tam ex vobis quàm ex iis qui convertuntur ad me qui degunt inter vos, abluat vestimēta sua, lavetq; se aquâ, & sit immundus usq; ad vesperā, ac tum mundabitur. 16 Quòd si nō abluat vestimēta sua, & carnē suā non lavet, recipiet peccatū suū.

CAP. XVIII.

Lex peccatorum quæ si committantur, subeunt sententiam mortis, ejusdemq; sunt rationis in omnibus sæculis.

1 ET locut° est Dñs cum Mose, dixitq; ad eū; 2 Loquere cum filiis Israel, & dic eis, Ego sum Dñs De° vester. 3 Secundùm opera terræ Ægypti in qua habitastis, ne faciatis. Et secūdùm opera terræ Chanaā quò sum vos introductur°, ne feceritis, & in legib° eorū ne ambulaveritis. 4 Sed facite judicia mea, & custodite præcepta mea, inq; iis ambulate: ego sū Dñs De° vester. 5 Observate mādata mea & judicia mea, quoniā homo qui fecerit ea, vivet per illa: ego sū Dñs. 6 Nemo vestrûm ad ullū proximū suū carnalē accedat ad detegēdū dedec°: ego sum Dñs. 7 Dedec° patris tui, & dedec° matris tuæ ne detegas : mater tua est, ne detegas dedec° ejus. 8 Dedec° uxoris patris tui ne detegas, dedecus est enim patris tui.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

11 אֲרֵי נְפַשׁ בִּסְרָא בִּדְמָא הִיא וַאֲנָא
יְהַבְתֵּיהּ לְכוֹן עַל־מַדְבְּחָא לְכַפָּרָא
עַל־נַפְשָׁתְכוֹן אֲרֵי־דְמָא הוּא עַל־
נַפְשָׁא מְכַפַּר׃ עַל־כֵּן אֲמָרִית לִבְנֵי 12
יִשְׂרָאֵל כָּל־אֱנָשׁ מִנְּכוֹן לָא־יֵיכוֹל
דְּמָא וְגִיּוֹרַיָּא דְּיִתְגַּיְּרוּן בֵּינֵיכוֹן
13 לָא־יֵיכְלוּן דְּם׃ וּגְבַר גְּבַר מִבְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וּמִן־גִּיּוֹרַיָּא דְּיִתְגַּיְּרוּן
בֵּינֵיכוֹן דִּי יְצוּד צֵידָא חַיְתָא אוֹ
עוֹפָא דִּי מִתְאֲכֵל וְיֵשׁוֹד יָת־דְּמֵיהּ
וִיכַסֵּינֵּיהּ בְּעַפְרָא׃ אֲרֵי־נְפַשׁ כָּל־ 14
בִּסְרָא דְּמֵיהּ בְּנַפְשֵׁיהּ הוּא וַאֲמָרִית
לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל דַּם כָּל־בִּסְרָא לָא
תֵיכְלוּן אֲרֵי נְפַשׁ כָּל־בִּסְרָא
דְּמֵיהּ הִיא כָּל־דְּיֵיכְלִנֵּיהּ יִשְׁתֵּיצֵי׃
15 וְכָל־אֱנָשׁ דִּי יֵיכוֹל נְבִילָא וּתְבִירָא
בְּיַצִּיבַיָּא וּבְגִיּוֹרַיָּא וִיצַבַּע לְבוּשׁוֹהִי
וְיִסְחֵי בְּמַיָּא וִיהֵי מְסָאַב עַד־רַמְשָׁא
16 וְיִדְכֵּי׃ וְאִם לָא יְצַבַּע וּבִסְרֵיהּ לָא
יַסְחֵי וִיקַבֵּיל חוֹבֵיהּ׃
יח
1 וּמַלֵּיל יְיָ עִם־מֹשֶׁה לְמֵימַר׃ מַלֵּיל עִם־ 2
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתֵימַר לְהוֹן אֲנָא יְיָ
3 אֱלָהֲכוֹן׃ כְּעוֹבָדֵי עַמָּא דְאַרְעָא־
דְמִצְרַיִם דִּי יְתֶבְתּוּן בַּהּ לָא
תַעְבְּדוּן וּכְעוֹבָדֵי עַמָּא דְאַרְעָא־
דִכְנַעַן דִּי אֲנָא מָעֵיל יָתְכוֹן לְתַמָּן
לָא תַעְבְּדוּן וּבְנִימוֹסֵיהוֹן לָא
4 תְהָכוּן׃ יָת־דִּינַי תַּעְבְּדוּן וְיָת־קְיָמַי
תִּטְּרוּן לִמְהָךְ בְּהוֹן אֲנָא יְיָ אֱלָהֲכוֹן׃
5 וְתִטְּרוּן יָת־קְיָמַי וְיָת־דִּינַי דִּי יַעְבֵּד
יָתְהוֹן אֱנָשָׁא וְיֵחֵי בְהוֹן בְּחַיֵּי
6 עָלְמָא אֲנָא יְיָ׃ גְּבַר גְּבַר לְכָל־קָרִיב
בִּשְׂרֵיהּ לָא תִקְרְבוּן לְגַלָּאָה עֶרְיָא
7 אֲנָא יְיָ׃ עֶרְיַת אֲבוּךְ וְעֶרְיַת אִמָּךְ לָא
תְגַלֵּי אִמָּךְ הִיא לָא תְגַלֵּי עֶרְיְתַהּ׃
8 עֶרְיַת אִתַּת־אֲבוּךְ לָא תְגַלֵּי עֶרְיְתָא דַאֲבוּךְ הִיא׃

11 Quoniā anima carnis in sanguine est: et ego dedi eū vobis, ad expiandum sup altare pro animab° vestris: quia sanguis pro animâ expiat. 12 Idcircò dixi filiis Israel; Omnis homo ex vobis non comedet sāguinē: et peregrini, qui peregrinantur inter vos, non com- 13 edent sanguinē. Et vir vir de filiis Israel, et de peregrinis qui peregrinantur inter vos, qui venat° fuerit venationē bestiæ aut avis, quib° vesci licitū est: fundet sanguinē ej°, et operiet 14 eum terrâ. Anima enim omnis carnis in sanguine ej° est: et ego dixi filiis Israel; Sanguinē oīs carnis nō comedetis: quoniā anima oīs carnis in sāguine ej° est; oīs qui cōederit eū, 15 peribit. Et omnis qui cōederit morticiniū vel cōfractū à bestia, de indigenis vel advenis : lavabit vestimenta sua, & lavabitur aquâ, et erit immundus usq; ad vesperam, et erit 16 mūd°. Si autē nō lavaverit vestimēta, neq; carnē suā lavaverit: suscipiet iniquitatē suam.

CAP. XVIII.

1 LOcutusq; est Dñs cū Moyse 2 dicens. Loquere cū filiis Israel, et dices ad eos: Ego sum 3 Dñs Deus vester. Juxta opera populi terræ Ægypti, in quâ habitâstis, non facietis: & juxta opera populi terræ Chanaā, ad quā vos introducturus sū, nō facietis; neq; in legitimis 4 eorū ambuletis. Judicia enim mea facietis, et pacta mea servabitis, ut ambuletis in eis: e- 5 go Dñs De° vester. Custodietisq; pacta mea, et judicia mea; quæ faciens homo vivet in eis 6 vita sēpiterna : ego Dñs. Vir vir ad omnē proximā carnis suæ nō accedet ut revelet tur- 7 pitudinē: ego Dñs. Turpitudinē patris tui, et turpitudinem matris tuæ non discooperies: mater tua est, nō revelabis tur- 8 pitudinē ej°. Turpitudinē uxoris patris tui nō discooperies: turpitudo enim patris tui est.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

11 ࠊࠉ·ࠍࠐࠔ·ࠄࠁࠔࠓ·ࠁࠃࠌ·ࠄࠅࠀ·ࠅࠀࠍࠉ·ࠍࠕࠕࠉࠅ·ࠋࠊࠌ·ࠏࠋ·ࠄࠌࠆࠁࠇ·ࠋࠊࠐࠓ·ࠏࠋ·ࠍࠐࠔࠕࠉࠊࠌ·ࠊࠉ·ࠄࠃࠌ·ࠄࠅࠀ·ࠁࠍࠐࠔ·ࠉࠊࠐࠓ:
12 ࠏࠋ·ࠊࠍ·ࠀࠌࠓࠕࠉ·ࠋࠁࠍࠉ·ࠉࠔࠓࠀࠋ·ࠊࠋ·ࠍࠐࠔ·ࠌࠊࠌ·ࠋࠀ·ࠕࠀࠊࠋ·ࠃࠌ·ࠅࠄࠂࠓ·ࠄࠂࠓ·ࠁࠕࠅࠊࠊࠌ·ࠋࠀ·ࠉࠀࠊࠋ·ࠃࠌ:
13 ࠅࠀࠉࠔ·ࠀࠉࠔ·ࠌࠁࠍࠉ·ࠉࠔࠓࠀࠋ·ࠅࠌࠍ·ࠄࠂࠓ·ࠄࠂࠓ·ࠁࠕࠅࠊࠌ·ࠀࠔࠓ·ࠉࠑࠅࠃ·ࠑࠉࠃ·ࠇࠉࠄ·ࠀࠅ·ࠏࠅࠐ·ࠀࠔࠓ·ࠉࠀࠊࠋ·ࠅࠔࠐࠊ·ࠀࠕ·ࠃࠌࠅ·ࠅࠊࠎࠄࠅ·ࠁࠏࠐࠓ:
14 ࠊࠉ·ࠍࠐࠔ·ࠊࠋ·ࠁࠔࠓ·ࠃࠌࠅ·ࠁࠍࠐࠔࠅ·ࠄࠅࠀ·ࠅࠀࠌࠓ·ࠋࠁࠍࠉ·ࠉࠔࠓࠀࠋ·ࠃࠌ·ࠊࠋ·ࠁࠔࠓ·ࠋࠀ·ࠕࠀࠊࠋࠅ·ࠊࠉ·ࠍࠐࠔ·ࠊࠋ·ࠁࠔࠓ·ࠃࠌࠅ·ࠄࠅࠀ·ࠊࠋ·ࠀࠊࠋࠉࠅ·ࠉࠊࠓࠕ:
15 ࠅࠊࠋ·ࠍࠐࠔ·ࠀࠔࠓ·ࠕࠀࠊࠋ·ࠍࠁࠋࠄ·ࠅࠈࠓࠐࠄ·ࠁࠀࠆࠓࠇ·ࠅࠁࠂࠓ·ࠅࠊࠁࠎ·ࠁࠂࠃࠉࠅ·ࠅࠓࠇࠑ·ࠁࠌࠉࠌ·ࠅࠈࠌࠀ·ࠏࠃ·ࠄࠏࠓࠁ·ࠅࠈࠄࠓ:
16 ࠅࠀࠌ·ࠋࠀ·ࠉࠊࠁࠎ·ࠅࠁࠔࠓࠅ·ࠋࠀ·ࠉࠓࠇࠑ·ࠅࠍࠔࠀ·ࠏࠅࠍࠅ:
1 ࠅࠉࠃࠁࠓ·ࠉࠄࠅࠄ·ࠀࠋ·ࠌࠔࠄ·ࠋࠀࠌࠓ: 2 ࠃࠁࠓ·ࠀࠋ·ࠁࠍࠉ·ࠉࠔࠓࠀࠋ·ࠅࠀࠌࠓࠕ·ࠀࠋࠉࠄࠌ·ࠀࠍࠉ·ࠉࠄࠅࠄ·ࠀࠋࠄࠉࠊࠌ:
3 ࠊࠌࠏࠔࠄ·ࠀࠓࠑ·ࠌࠑࠓࠉࠌ·ࠀࠔࠓ·ࠉࠔࠁࠕࠌ·ࠁࠄ·ࠋࠀ·ࠕࠏࠔࠅ·ࠅࠊࠌࠏࠔࠄ·ࠀࠓࠑ·ࠊࠍࠏࠍ·ࠀࠔࠓ·ࠀࠍࠉ·ࠌࠁࠉࠀ·ࠀࠕࠊࠌ·ࠔࠌࠄ·ࠋࠀ·ࠕࠏࠔࠅ·ࠅࠁࠇࠒࠕࠉࠄࠌ·ࠋࠀ·ࠕࠋࠊࠅ:
4 ࠀࠕ·ࠌࠔࠐࠈࠉ·ࠕࠏࠔࠅ·ࠅࠀࠕ·ࠇࠒࠕࠉ·ࠕࠔࠌࠓࠅ·ࠋࠋࠊࠕ·ࠁࠄࠌ·ࠀࠍࠉ·ࠉࠄࠅࠄ·ࠀࠋࠄࠉࠊࠌ:
5 ࠅࠔࠌࠓࠕࠌ·ࠀࠕ·ࠇࠒࠕࠉ·ࠅࠀࠕ·ࠌࠔࠐࠈࠉ·ࠀࠔࠓ·ࠉࠏࠔࠄ·ࠀࠕࠌ·ࠄࠀࠃࠌ·ࠅࠇࠉ·ࠁࠄࠌ·ࠀࠍࠉ·ࠉࠄࠅࠄ:
6 ࠀࠉࠔ·ࠀࠉࠔ·ࠀࠋ·ࠊࠋ·ࠔࠀࠓ·ࠁࠔࠓࠅ·ࠋࠀ·ࠕࠒࠓࠁࠅ·ࠋࠂࠋࠅࠕ·ࠏࠓࠅࠄ·ࠀࠍࠉ·ࠉࠄࠅࠄ:
7 ࠏࠓࠅࠕ·ࠀࠁࠉࠊ·ࠅࠏࠓࠅࠕ·ࠀࠌࠊ·ࠋࠀ·ࠕࠂࠋࠄ·ࠀࠌࠊ·ࠄࠉࠀ·ࠋࠀ·ࠕࠂࠋࠄ·ࠏࠓࠅࠕࠄ:
8 ࠏࠓࠅࠕ·ࠀࠔࠕ·ࠀࠁࠉࠊ·ࠋࠀ·ࠕࠂࠋࠄ·ࠏࠓࠅࠕ·ࠀࠁࠉࠊ·ࠄࠉࠀ:

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

11 *Nam anima carnis in sanguine est; ego autē dedi eum vobis super altare ad expiandas animas vestras; sanguis enim ille animam expiabit.* 12 *Ideò dixi vobis, Nulla anima de vobis comedet sanguinē: neq; advena peregrinans in medio vestrî comedet sanguinem.* 13 *Quicunq; vir de domo Israel, aut de advenis peregrinantibus in medio vestrî, qui venatus fuerit venatione feram aut avē quæ comeditur, fundet sanguinem ejus, et operiet eum in pulvere.* 14 *Quoniā anima omnis carnis sanguis ejus est, in anima ejus est. Dixi quoq; filiis Israel, Sanguinē omnis carnis non comedetis, quoniam anima omnis carnis est sanguis ejus: quicunque comederit illum, (e) exterminabitur.* 15 *Omnis quoque anima quæ comederit morticinū, aut à fera raptum, & ex indigenis & ex advenis, lavabit vestimenta sua, lavabiturq; in aquis, & immund° erit usque ad vesperā.* 16 *Si verò non laverit se, et carnem suā non abluerit, portabit iniquitatem suam.*

CAP. XVIII.

1 *LOcutúsque est Dominus Mosi, dicens,* 2 *Loquere filiis Israel, dices autem eis, Ego sum Dominus Deus vester.* 3 *Secundùm instituta terræ Ægypti in qua habitâstis, non facietis: neque secundùm instituta terræ Chanaan in quā vos introduco, facietis; neque in statutis eorū ambulabitis.* 4 *Judicia mea facietis, & mandata mea custodietis, ut ambuletis in eis, ego sum Dominus Deus vester.* 5 *Custodietis igitur mandata mea, & judicia mea, quæ cùm fecerit homo, vivet in eis: Ego Dominus.* 6 *Nullus homo ad proximā carnis suæ accedet ad revelandam turpitudinē: Ego Dominus.* 7 *Turpitudinē patris tui, & turpitudinem matris tuæ non revelabis; mater tua est, non revelabis turpitudinem ejus.* 8 *Turpitudinem uxoris patris tui non revelabis: turpitudo patris tui est.*

VER. SAM. (e) eradicabitur.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* لان نفس البشريين جميعهم الدم مسكنها * ولذلك جعلته لكم علي المذبح ليستغفر به عن 11
نفوسكم * لان الدم كذاك يكفر عن النفس * ولذلك قلت لبني اسرائيل * كل انسان منكم لا ياكل 12
دما * حتي الغريب الدخيل فيما بينكم * لا ياكل دما * واي رجل من الاسرائيلية ومن الغرباء 13
الدخلين فيما بينهم صاد صيدا من الوحش والطير الذين يوكلان حلالا * فليصب دمه ويواره
بالتراب * لان نفوس البشريين كل واحدة منها في دم كل واحد منهم * ولاني قلت لبني اسرائيل دم 14
كل بشري لا تاكلوا * اذ نفوس كل البشر الدم مسكنها * وكل من اكله ينقطع * واي رجل اكل 15
ميتة او فريسة * من الصريح والغريب * فليغسل ثيابه * ويرحض بالماء * وينجس الي الليل ثم يطهر
* فان هو لم يغسلها * او لم يرحض بدنه * فقد زاد في حمل وزره * الفصل الثامن عشر * 16
1 2 * ثم كلم الله موسي قايلا * كلم بني اسرائيل وقل لهم * انا الله ربكم * كصنيع اهل بلد مصر
3 الذي اقمتم به لا تصنعوا * وكصنيع اهل بلد كنعان الذي انا مدخلكم اليه فلا تصنعوا *
4 وبرسومهم لا تسيروا * احكامي فاصنعوا * ورسومي فاحفظوا * وسيروا بها * انا الله ربكم اجزيكم
5 خيرا * واحفظوا رسومي واحكامي * فان جزاء من عمل بها ان يحيي الحياة الدائمة * انا الله الدائم
6 البقاء * وكل رجل منكم الي نسيب ذاته لا يتقدم لكشف سوها * انا الله الناهيكم عن ذلك * وقلت 7
8 سوه ابيك * وسوه امك لا تكشف * اما سوه امك فهي امك نفسها * لا تكشفن سوها * واما سوه
ابيك فهي زوجة ابيك * فلا تكشفن سوها *

11 *Quoniam animæ carneorum omnium domicilium, sanguis est: et idcircò constitui illum vobis super altare, ut venia petatur per ipsum pro animabus vestris. nam sanguis hoc pacto expiat animam.* 12 *Et propterea dixi filiis Israil, Omnis homo è vobis ne cōedat sanguinē: ino advena peregrinus inter vos ne cōedat sanguinē.* 13 *Et quicunq; vir ex Israilitis, et ex advenis peregrinis inter vos, venat° fuerit venationē ex belluis ac volucribus quæ cōeduntur licitè, fundat sanguinē ejus, et abscondat eum pulvere :* 14 *Quoniam singulæ animæ carneorum sunt in sanguine singulorum ex ipsis: et quia dixi filiis Israil, Sanguinem carne præditorum ne cōedatis, cùm animarum omnium carneorum domicilium sit sanguis: et quicunq; cōederit eum, abscindetur.* 15 *Et quicunq; vir cōederit cadaver aut prædam, sive indigena fuerit sive colon°, lavet vestes suas, et abluat se aquâ, et polluatur usq; ad noctē, ac deinde mundabitur.* 16 *Quòd si ipse non laverit eas, vel non laverit corpus suum aquâ, jam auxit pondus culpæ suæ.*

CAP. XVIII.

1 *ESt etiā allocut° De° Musā, dicens;* 2 *Loquere cū filiis Israil, & dic eis; Ego sū De° Domin° vester.* 3 *Secundū op° incolarū regionis Ægypti in qua mansistis, ne operemini: et secundùm op° incolarū regionis Canaā in quā ego introductur° sum vos, ne faciatis, et in ritib° eorū ne ambuletis.* 4 *Judicia mea facite, et præcepta mea servate, et in ipsis ambulate: Ego sum De° Domin° vester, retribuā vobis bonum.* 5 *Et servate mandata mea, & judicia mea : quoniā retributio ej° qui operabitur illa, est ut vivat vitā æternā. Ego sum De° æternè manens.* 6 *Et nullus vir ex vobis ad consanguineā suā accedat, ut detegat turpitudinē ej°. Ego sum De° interdicens vobis hoc:* 7 *Et dixi, Turpitudinē patris tui, et turpitudinē matris tuæ ne detegas. Et verò turpitudinē matris tuæ, quia est ipsamet mater tua, ne detegas ullo modo turpitudinē ejus :* 8 *At verò turpitudinem patris tui, quia est uxor patris tui, ne detegas ullo modo turpitudinem illius.*

genitæ ,tuæ matris filiæ vel ,tui patris filiæ tuæ ſororis Nuditatem
9 עֶרְוַת אֲחוֹתְךָ בַת־אָבִיךָ אוֹ בַת־אִמֶּךָ מוֹלֶדֶת
filiæ Nuditatem.earũ turpitudinẽ revelabis nõ ,*foris genitæ vel* ,*domi*
10 בַּיִת אוֹ מוֹלֶדֶת חוּץ לֹא תְגַלֶּה עֶרְוָתָן׃ עֶרְוַת בַּת־
.*ipſe* tua *nuditas* quia:earũ nuditatẽ revelabis nõ ,tuæ filiæ filiæ vel ,tui filii
בִּנְךָ אוֹ בַת־בִּתְּךָ לֹא תְגַלֶּה עֶרְוָתָן כִּי עֶרְוָתְךָ הֵנָּה׃
tua ſoror ;*tui patris natæ* ,tui patris uxoris filiæ Nuditatem
11 עֶרְוַת בַּת־אֵשֶׁת אָבִיךָ מוֹלֶדֶת אָבִיךָ אֲחוֹתְךָ
non tui patris ſororis Nuditatem .ejus nuditatem revelabis non :*ipſa*
12 הִוא לֹא תְגַלֶּה עֶרְוָתָהּ׃ עֶרְוַת אֲחוֹת־אָבִיךָ לֹא
non tuæ matris ſororis Nuditatem .*ipſa* tui patris *caro* :revelabis
13 תְגַלֵּה שְׁאֵר אָבִיךָ הִוא׃ עֶרְוַת אֲחוֹת־אִמְּךָ לֹא
tui patris fratris Nuditatem .*ipſa* tuæ matris *caro* quia ,revelabis
14 תְגַלֵּה כִּי־שְׁאֵר אִמְּךָ הִוא׃ עֶרְוַת אֲחִי־אָבִיךָ
.*ipſe tui patrui uxor* ,accedes non ejus uxorem ad :revelabis non
לֹא תְגַלֵּה אֶל־אִשְׁתּוֹ לֹא תִקְרָב דֹּדָתְךָ הִוא׃
non :*ipſa* tui filii uxor ,revelabis non tuæ nurus Nuditatem
15 עֶרְוַת כַּלָּתְךָ לֹא תְגַלֵּה אֵשֶׁת בִּנְךָ הִוא לֹא
nuditas:revelabis non,tui fratris uxoris Nuditatem .ejꝰ nuditatẽ revelabis
16 תְגַלֶּה עֶרְוָתָהּ׃ עֶרְוַת אֵשֶׁת־אָחִיךָ לֹא תְגַלֵּה עֶרְוַת
:revelabis non ejꝰ filiæ & uxoris Nuditatem .ipſa tui fratris
17 אָחִיךָ הִוא׃ עֶרְוַת אִשָּׁה וּבִתָּהּ לֹא תְגַלֵּה
revelandũ ad accipies non ejus filiæ filiam & ,ejus filii filiam
אֶת־בַּת־בְּנָהּ וְאֶת־בַּת־בִּתָּהּ לֹא תִקַּח לְגַלּוֹת
ad uxorem Et .*ipſa Nefas* .*ipſæ* caro ,ejus nuditatem
18 עֶרְוָתָהּ שַׁאֲרָה הֵנָּה זִמָּה הִוא׃ וְאִשָּׁה אֶל־
ejꝰ nuditatem revelandum ad ,laceſſendum ad ,accipies non ejus *ſororem*
אֲחֹתָהּ לֹא תִקָּח לִצְרֹר לְגַלּוֹת עֶרְוָתָהּ
ſuæ immunditiæ *ſeparatione* in mulierem ad Et .ejꝰ *vitis* in eam ſuper
19 עָלֶיהָ בְּחַיֶּיהָ׃ וְאֶל־אִשָּׁה בְּנִדַּת טֻמְאָתָהּ
tui proximi uxorem ad Et .ejus nuditatem revelandũ ad accedas non
20 לֹא תִקְרַב לְגַלּוֹת עֶרְוָתָהּ׃ וְאֶל־אֵשֶׁת עֲמִיתְךָ
.*ea in polluendum ad* , *ſemen* in ,tuum concubitum dabis non
לֹא־תִתֵּן שְׁכָבְתְּךָ לְזָרַע לְטָמְאָה־בָהּ׃
pollues non & ,*regnanti* faciendũ tranſire ad dabis non tuo ſemine è Et
21 וּמִזַּרְעֲךָ לֹא־תִתֵּן לְהַעֲבִיר לַמֹּלֶךְ וְלֹא תְחַלֵּל
cubabis non maſculo Cum .Dominus Ego .tui Dei nomen
22 אֶת־שֵׁם אֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְהוָה׃ אֶת־זָכָר לֹא תִשְׁכַּב
non animali omni in Et .*ipſa* abominatio :*mulieris concubitus*
23 מִשְׁכְּבֵי אִשָּׁה תּוֹעֵבָה הִוא׃ וּבְכָל־בְּהֵמָה לֹא־
,*animalis facies ad* ſtabit nõ mulier Et.eo *in te polluendũ ad*,tuũ cõcubitũ dabis
תִתֵּן שְׁכָבְתְּךָ לְטָמְאָה־בָהּ וְאִשָּׁה לֹא־תַעֲמֹד לִפְנֵי בְהֵמָה
omnibꝰ in Quia.his omnibꝰ in polluamini Ne .*hoc Confuſio .ei accũbendũ ad*
24 לְרִבְעָהּ תֶּבֶל הוּא׃ אַל־תִּטַּמְּאוּ בְּכָל־אֵלֶּה כִּי בְכָל־
ſe polluit Et.veſtris faciebꝰ à *emittens* ego quas ,gentes ſe polluerunt his
25 אֵלֶּה נִטְמְאוּ הַגּוֹיִם אֲשֶׁר־אֲנִי מְשַׁלֵּחַ מִפְּנֵיכֶם׃ וַתִּטְמָא
.ſuos habitatores terra evomuit &:eã ſuper ejꝰ iniquitatẽ viſitavi & ,terra
הָאָרֶץ וָאֶפְקֹד עֲוֺנָהּ עָלֶיהָ וַתָּקִא הָאָרֶץ אֶת־יֹשְׁבֶיהָ׃
omnibꝰ ex facietis nõ & ,mea judicia &,mea ſtatuta vos cuſtodietis Et
26 וּשְׁמַרְתֶּם אַתֶּם אֶת־חֻקֹּתַי וְאֶת־מִשְׁפָּטַי וְלֹא תַעֲשׂוּ מִכֹּל
.veſtri medio in peregrinãs peregrinꝰ & , indigena ,iſtis abominationibꝰ
הַתּוֹעֵבֹת הָאֵלֶּה הָאֶזְרָח וְהַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכְכֶם׃

Verſio VUL.LAT.

9 Turpitudinem ſororis tuæ ex patre, ſive ex matre, quæ domi vel foris genita eſt,non revelabis. 10 Turpitudinẽ filiæ filii tui vel neptis ex filia non revelabis: quia turpitudo tua eſt. 11 Turpitudinẽ filiæ uxoris patris tui, quam peperit patri tuo, & eſt ſoror tua, non revelabis. 12 Turpitudinẽ ſororis patris tui non diſcooperies: 13 quia caro eſt patris tui. Turpitudinẽ ſororis matris tuæ non revelabis, eò quòd caro 14 ſit matris tuæ. Turpitudinem patrui tui non revelabis, nec accedes ad uxorẽ ejꝰ,quæ tibi 15 affinitate conjũgitur. Turpitudinẽ nurꝰ tuæ nõ revelabis, quia uxor filii tui eſt, nõ diſ- 16 cooperies ignominiã ejꝰ. Turpitudinẽ uxoris fratris tui nõ revelabis: quia turpitudo fra- 17 tris tui eſt. Turpitudinẽ uxoris tuæ & filiæ ejus non revelabis. Filiã filii ejꝰ,& filiã filiæ illius non ſumes, ut reveles ignominiã ejꝰ : quia caro illiꝰ ſunt, & talis coitꝰ inceſtꝰ eſt. 18 Sororẽ uxoris tuæ in pellicatum illius non accipies, nec revelabis turpitudinẽ ejus ad- 19 huc illã vivẽte. Ad mulierem quæ patitur menſtrua,non accedes, nec revelabis fœdita- 20 tẽ ejꝰ. Cum uxore proximi tui non coibis, nec ſeminis com- 21 miſtione maculaberis. De ſemine tuo non dabis ut conſecretur idolo Moloch,nec pollues nomẽ Dei tui. Ego Dñs. 22 Cum maſculo non commiſcearis coitu fœmineo,quia abo- 23 minatio eſt. Cum omni pecore nõ coibis,nec maculaberis cum eo. Mulier nõ ſuccũbet jumento, nec miſcebitur ei : 24 quia ſcelus eſt. Nec polluamini in omnibꝰ his, quibꝰ contaminatæ ſunt univerſæ gẽtes,quas ego ejiciam ante con- 25 ſpectum veſtrum, Et quibus polluta eſt terra : cujus ego ſcelera viſitabo, ut evomat 26 habitatores ſuos. Cuſtodite legitima mea atq; judicia, & nõ faciatis ex omnibꝰ abominationibꝰ iſtis, tã indigena quàm colonꝰ qui peregrinãtur apud vos.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

9 Ἀσχημοσύνην τῆς ἀδελφῆς σου ἐκ πατρός σου ἢ ἐκ μητρός σου, (θ) ἐνδογενοῦς ἢ γεγεννημένης ἔξω, οὐκ ἀποκαλύψεις ἀσχημοσύνην (ι) 10 αὐτῆς. Ἀσχημοσύνην θυγατρὸς υἱοῦ σου, (κ) ἢ θυγατρὸς θυγατρός σου, οὐκ ἀποκαλύψεις τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῶν, (λ) ὅτι σὴ ἀσχημοσύνη ἐστίν. 11 Ἀσχημοσύνην θυγατρὸς γυναικὸς πατρός σου οὐκ ἀποκαλύψεις, ὁμοπατρία ἀδελφή σου ἐστίν, οὐκ ἀποκαλύψεις τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῆς. 12 Ἀσχημοσύνην ἀδελφῆς πατρός σου οὐκ ἀπο- 13 καλύψεις, (μ) οἰκεία γὰρ πατρός σου ἐστίν. Ἀσχημοσύνην ἀδελφῆς μητρός σου οὐκ ἀποκα- 14 λύψεις, οἰκεία γὰρ μητρός σου ἐστίν. Ἀσχημοσύνην ἀδελφοῦ τοῦ πατρός σου οὐκ ἀποκαλύψεις, καὶ πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ οὐκ εἰσελεύσῃ, συγ- 15 γενὴς γάρ σου ἐστίν. Ἀσχημοσύνην νύμφης σου οὐκ ἀποκαλύψεις, γυνὴ γὰρ υἱοῦ σου ἐστίν, οὐκ ἀπο- 16 καλύψεις τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῆς. Ἀσχημοσύνην γυναικὸς ἀδελφοῦ σου οὐκ (ν) ἀποκαλύ- 17 ψεις, ἀσχημοσύνη ἀδελφοῦ σου ἐστίν. Ἀσχημοσύνην γυναικὸς καὶ θυγατρὸς αὐτῆς οὐκ ἀποκαλύψεις· τὴν θυγατέρα τοῦ υἱοῦ αὐτῆς, καὶ τὴν θυγατέρα τῆς θυγατρὸς αὐτῆς οὐ λήψῃ ἀποκαλύψαι τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῶν, οἰκεῖαι γάρ σου 18 εἰσίν· ἀσέβημά ἐστι. Γυναῖκα ἐπ' ἀδελφῇ αὐτῆς οὐ λήψῃ ἀντίζηλον ἀποκαλύψαι τὴν ἀσχημοσύ- 19 νην αὐτῆς ἐπ' αὐτῇ, ἔτι ζώσης αὐτῆς. Καὶ πρὸς γυναῖκα ἐν χωρισμῷ ἀκαθαρσίας αὐτῆς (ξ) οὐκ εἰσελεύσῃ ἀποκαλύψαι τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῆς. 20 Καὶ πρὸς τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον σου οὐ δώσεις κοίτην σπέρματός σου, ἐκμιανθῆναι πρὸς 21 αὐτήν. Καὶ ἀπὸ τοῦ σπέρματός σου οὐ δώσεις λατρεύειν ἄρχοντι· καὶ οὐ βεβηλώσεις τὸ ὄνο- 22 μα τὸ ἅγιον. ἐγὼ κύριος. Καὶ μετὰ ἄρσενος οὐ κοιμηθήσῃ κοίτην (ο) γυναικείαν, βδέλυγμα 23 γάρ ἐστι. Καὶ πρὸς πᾶν τετράπουν οὐ (π) δώσεις τὴν κοίτην σου εἰς σπερματισμόν, ἐκμιανθῆναι πρὸς αὐτό. καὶ γυνὴ οὐ στήσεται πρὸς πᾶν 24 τετράπουν βιβασθῆναι, μυσαρὸν γάρ ἐστι. Μὴ μιαίνεσθε ἐν πᾶσι τούτοις· ἐν πᾶσι γὰρ τούτοις ἐμιάνθησαν τὰ ἔθνη, ἃ ἐγὼ (ρ) ἐξαποστέλλω 25 πρὸ προσώπου ὑμῶν. Καὶ (σ) ἐξεμιάνθη ἡ γῆ, καὶ ἀνταπέδωκα ἀδικίαν (τ) αὐτοῖς δι' αὐτήν, καὶ προσώχθισεν ἡ (υ) γῆ τοῖς ἐγκαθη- 26 μένοις ἐπ' αὐτῆς. Καὶ φυλάξεσθε πάντα τὰ (φ) νόμιμά μου, καὶ πάντα τὰ προστάγματά μου, καὶ οὐ ποιήσετε ἀπὸ πάντων τῶν βδελυγμάτων τούτων ὁ (χ) ἐγχώριος, καὶ ὁ προσγινόμενος προσήλυτος ἐν ὑμῖν.

Turpitudinem ſororis tuæ ex patre,tuo, aut ex matre tua, quæ domi nata eſt,vel quæ foris nata eſt, nõ revelabis turpitudinẽ earũ. Turpitudinẽ filiæ filii tui,vel filiæ filiæ tuæ, non revelabis turpitudinẽ earũ; quoniã turpitudo tua eſt. Turpitudinẽ filiæ uxoris patris tui non revelabis,ex eodem patre ſoror tua eſt : non revelabis turpitudinem ejus. Turpitudinem ſororis patris tui non revelabis:domeſtica enim patris tui eſt. Turpitudinem ſororis matris tuæ non revelabis : domeſtica enim matris tuæ eſt. Turpitudinem fratris patris tui non revelabis,& ad uxorem ejus non introibis : cognata enim tua eſt. Turpitudinem nurũs tuæ non revelabis : uxor enim filii tui eſt: non revelabis turpitudinẽ ejus. Turpitudinem uxoris fratris tui non revelabis : turpitudo fratris tui eſt. Turpitudinem uxoris, & filiæ ejus, non revelabis : filiam filii ejus, & filiam filiæ ejus non accipies ad revelandum turpitudinem earum; domeſticæ enim tuæ ſunt:impium factum eſt.(d) Uxorem ſuper ſororem ejus non accipies pellicem ad revelandum turpitudinem ejus ſuper eam,adhuc vivente eã. Et ad mulierem in ſegregatione immunditiæ ejus non accedes revelare turpitudinem ejus.Et ad uxorem proximi tui non dabis concubitũ ſeminis tui,inquinari ad eam. Et à ſemine tuo non dabis ſervire(e)principi:et nõ prophanabis nomẽ ſanctũ.Ego Dominus. Et cum maſculo non cubabis concubitũ muliebrẽ : (f) abominatio enim eſt. Et ad omne quadrupes non dabis concubitum tuum in ſeminatione,ut inquineris ad illud.Et mulier non ſtabit ad omne quadrupes,ut inſcendatur: ſceleſtũ enim eſt. Ne inquinemini in omnibus his. In omnibꝰ enim his inquinatæ ſunt gẽtes,quas ego emitto à facie veſtra.Et inquinata eſt terra, & retribui injuſtitiam ipſis propter eã,et exhorruit terra eos, qui inſidẽt ſuper eã. Et cuſtodietis omnia legitima mea,et omnia præcepta mea: et non facietis de omnibꝰ abominationibꝰ his,indigena,et additꝰ proſelytꝰ in vobis.

MS.A.(θ)ἐνδογενοῦς,γεγεννημένης ἢ ἔξω,(ι)αὐτοῦ.(κ)ἢ θυγατρὸς,οὐκ(λ)ὅτι ἀσχημοσύνη(μ)οἰκεία γὰρ* μητρός σου ἐστίν. Ἀσχημοσύνην ἀδελφοῦ(ν)ἀποκαλύψεις· γυνὴ γὰρ ἀδελφοῦ σου ἐστίν.(ξ)οὐ προσελεύσῃ(ο)γυναικός,(π)δώσεις κοίτην(ρ)ἐξαποστελῶ(σ)ἐμιάνθη(τ)αὐτοῦ(υ)γῆ ἐν τοῖς ἐγκαθημένοις(φ)νόμιμά μου,καὶ οὐ ποιήσετε(χ)ἐγχώριος,ἢ ὁ προσήλυτος ὁ προσγινόμενος ἐν ὑμῖν.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

9 [illegible]

* Dedecus patris tuæ,filiæ patris tui, aut filiæ 9 matris tuæ, genitæ ex patre tuo aut ex alio viro, ne detegas dedecus ejus. Dedecus filiæ 10 filii tui,aut filiæ filiæ tuæ, ne detegas dedecꝰ earũ : nam dedecꝰ tuũ eſt. Dedecꝰ filiæ uxo- 11 ris patris tui genitæ à patre tuo, ne detegas : ſoror tua eſt, ne detegas dedecus ejus. Dede- 12 cus ſororis patris tui, ne detegas : proxima enim eſt patris tui. Dedecus ſororis matris 13 tuæ,ne detegas ,quia proxima eſt matris tuæ. Dedecus uxoris patrui tui,ne detexeris,& ad 14 uxorem ejus ne acceſſeris, quia uxor patrui tui eſt:ne detexeris dedecus ejus.Dedecus nu- 15 rũs tuæ,ne detexeris, quia uxor filii tui eſt:ne detegas dedecus ejus. Dedecꝰ uxoris fratris 16 tui,ne detegas, dedecus eſt enim fratris tui. Ignominiã mulieris & filiæ ejus, aut filiæ filii 17 ejus, ſive filiæ filiæ ejus ne detegas, neve accedas ad revelandã turpitudinẽ earũ :cognatæ enim ſunt,& ſcelus eſt. Et uxorẽ ſupra ſo- 18 rorẽ ſuam ne duxeris, neve afflixeris eam, & detexeris turpitudinẽ ejꝰ ſuper ipſã, dum adhuc vivit. Et ad mulierẽ dum eſt in menſtruo 19 immũditæ ſuæ, ne acceſſeris ad revelãdã ejꝰ verecũdiã. Et in uxorẽ proximi tui ne injece- 20 ris ſemẽ cõcubitꝰ tui, & polluaris in ea. Et de 21 ſemine tuo ne injicias ad gravidãdã alienã ; & ne prophanes nomen Dei tui : Ego ſum Dñs. Et cum maſculo ne concũbas coitu fœ- 22 mineo, quoniã abominãdũ eſt. Et in omne 23 jumẽtũ ne projicias ſemẽ tuũ, & polluaris in eo. Et mulier ne ſtet corã jumẽto ut aſſiliatur ab eo, quoniã nefanda res eſt. Ne polluami- 24 ni in his omnibꝰ:nam in his omnibꝰ polluerũt ſe populi quos ego ejecturus ſum è conſpectu veſtro. Et *quia* polluta eſt terra, ideo punivi 25 ſcelꝰ ejꝰ ſuper ipſã, & evacuavit ſe terra habitatoribus ſuis. Cuſtodite ſtatuta mea, & 26 judicia mea, & ne committatis unũ ex his omnibus peccatis,nec vos,nec ii qui convertuntur ad me,qui degunt inter vos.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס Targum ONKELOS.

9 ערית אחתך בת אבוך או בת אמך
דילידא מן אבוך מן אתתא אוחרי
או מן אמך מן גבר אוחרן לא תגלי
10 עריתהן׃ ערית בת ברך או בת
ברתך לא תגלי עריתהן ארי עריתך
11 אנון׃ ערית בת אתת אבוך דילידא
מן אבוך אחתך היא לא תגלי
12 עריתה׃ ערית אחת אבוך לא תגלי
13 קריבת אבוך היא׃ ערית אחת אמך
לא תגלי ארי קריבת אמך היא׃
14 ערית אח אבוך לא תגלי לאתתיה
לא תקרב אתת אח אבוך היא׃
15 ערית כלתך לא תגלי אתת ברך
16 היא לא תגלי עריתה׃ ערית אתת
אחוך לא תגלי עריתא דאחוך
17 היא׃ ערית אתתא וברתה לא תגלי
ית בת ברה וית בת ברתה לא
תסב לגלאה עריתה קריבן אנון
18 עיצת חטאין היא׃ ואתתא עם
אחתה לא תסב לאעקא לה לגלאה
19 עריתה עלה בחיהא׃ ולאתתא
בריחוק סאובתה לא תקרב לגלאה
20 עריתה׃ ובאתת חברך לא תתן
שכבתך לזרעא לאסתאבא בה׃
21 ומבנך לא תתן לאעברא למלך
ולא תחיל ית שמא דאלהך אנא יי׃
22 וית דכורא לא תשכוב משכבי
23 אתתא תועבתא היא׃ ובכל בעירא
לא תתן שכובתך לאסתאבא בה
ואתתא לא תקום קדם בעירא
24 למשלט בה תבלא הוא׃ לא
תסתאבון בכל אלין ארי בכל אלין
אסתאבו עממיא די אנא מגלי מן
25 קדמיכון׃ ואסתאבת ארעא ואסערית
חובה עלה ורוקינת ארעא ית
26 יתבהא׃ ותטרון אתון ית קימי וית
דיני ולא תעבדון מכל תועבתא האלין
יציביא וגיוריא דיתגיירון ביניכון׃

9 Turpitudinẽ ſororis tuæ filiæ patris tui,aut filiæ matris tuæ, quæ genita eſt à patre tuo ex aliã uxore,aut à matre tuã ex alio viro:nõ diſcooperies tur- 10 pitudinẽ earũ. Turpitudinẽ filiæ filii tui, aut filiæ filiæ tuæ, nõ revelabis turpitudinẽ ea- 11 rũ:quia turpitudo tua eſt. Turpitudinẽ filiæ uxoris patris tui, quæ genita eſt a patre tuo,non revelabis quia ſoror tua eſt:nõ 12 revelabis turpitudinẽ ejꝰ. Turpitudinẽ ſororis patris tui nõ diſcooperies:conſanguinea e- 13 nim patris tui eſt. Turpitudinẽ ſororis matris tuæ nõ revelabis: quia conſanguinea matris 14 tuæ eſt. Turpitudinẽ patrui tui nõ revelabis : ad uxorẽ ejꝰ nõ accedes;uxor enĩ patrui tui eſt. 15 Turpitudinẽ nurꝰ tuæ nõ revelabis:uxor enim filii tui eſt;nõ diſcooperies turpitudinẽ ejꝰ. 16 Turpitudinẽ uxoris fratris tui non revelabis:quia turpitudo 17 fratris tui eſt. Turpitudinẽ mulieris et filiæ ejꝰ nõ revelabis: filiã filii ejꝰ, aut filiã filiæ ejus nõ accipies, ut reveles turpitudinẽ ejꝰ;conſanguineæ enim 18 ſunt, cõſiliũ peccatorũ eſt. Et uxorẽ cũ ſorore ſuã non accipies : ut ſit ei in tribulationẽ; nec diſcooperies turpitudinẽ 19 illiꝰ,illa vivente. Et ad mulierẽ in mẽſtruo immũditiæ ſuæ, nõ accedes, ne reveles turpi- 20 tudinẽ ejꝰ. Et cũ uxore proximi tui nõ cubabis ſeminis cõmixtione : ut contamineris in 21 eã. Et de *filiis tuis* nõ dabis,ut *transferatur* ad Moloch:et nõ violabis nomen Dei tui , ego 22 Dñs. Et cũ maſculo nõ coibis coitu muliebri:abominatio e- 23 nim eſt. Et cũ oĩ jumento nõ coibis,ut contamineris cũ eo: neq; mulier ſtabit corã jumẽto,ut ſuccũbat ei,ſcelꝰ enĩ eſt. 24 Ne polluamini in omnibꝰ his: quia in omnibꝰ his cõtaminati ſunt populi, quos ego ejiciã 25 ante cõſpectũ veſtrũ. Et contaminata eſt terra; et viſitavi ſcelꝰ ejꝰ ſup eã:et evomuit ter- 26 ra habitatores ſuos. Vos autẽ cuſtodietis legitima mea , et judicia mea; et non facietis ex omnibꝰ abominationibꝰ iſtis: nec indigenæ, nec peregrini qui peregrinantur inter vos.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

9 [illegible]

VER. SAM.

9 [illegible]

VER.SAM. (*a*) amita tua eſt.(*b*) meretricium eſt.(*c*) indignatio eſt.

TEXT ET VER.SAM. Tranſlatio Latina.

9 *Turpitudinem ſororis tuæ, filiæ patris tui, aut filiæ matris tuæ, natæ domi, vel natæ foris, non revelabis turpitudinem earum.* 10 *Turpitudinẽ filiæ filii tui,aut filiæ filiæ tuæ, non revelabis turpitudinẽ earum; quia turpitudo tua hæc eſt.* 11 *Turpitudinem filiæ uxoris patris tui genitæ patri tuo, ſoror tua eſt, non revelabis turpitudinẽ ejꝰ.* 12 *Turpitudinẽ ſororis patris tui non revelabis; propinqua patris tui eſt.* 13 *Turpitudinem ſororis matris tuæ non revelabis; propinqua matris tuæ eſt.* 14 *Turpitudinẽ fratris patris tui non revelabis,et ad uxorẽ ejꝰ non accedes,(a)affinitate tibi conjungitur.* 15 *Turpitudinem nurũs tuæ non revelabis, uxor filii tui eſt,non revelabis turpitudinem ejus.* 16 *Turpitudinem uxoris fratris tui non revelabis; turpitudo fratris tui eſt.* 17 *Turpitudinem uxoris et filiæ ejus non revelabis : filiam filii ejus,& filiã filiæ ejus non accipies ad revelandum turpitudinem ejus;conſanguineæ ſunt,(b)ſcelus eſt.* 18 *Uxorem quoque cum ſorore ſua non accipies in afflictionem,revelando turpitudinẽ ejus ſuper eam,adhuc ipſã vivente.* 19 *Et ad uxorem in ſeparatione immunditiæ ſuæ non accedes ad revelandã turpitudinẽ ejus.* 20 *Nec uxori proximi tui dabis concubitum tuum in ſemine, ut polluaris cum ea.* 21 *Neque de ſemine tuo dabis ad ſerviendum Moloc: neque prophanabis nomen Dei tui,ego Dominus.* 22 *Neque cum maſculo cubabis concubitu muliebri; abominatio hæc eſt.* 23 *Nec ulli beſtiæ dabis concubitũ tuum ut polluaris cum ea ; mulier quoque non ſtabit ante beſtiam ut incubet ſibi, (b) confuſio eſt.* 24 *Non polluemini in omnibus iſtis;nam in omnibus iſtis pollutæ ſunt gentes quas ego ejicio à facie veſtra.* 25 *Ideò polluta eſt terra, & viſitavi iniquitatem ejus ſuper eam, vomuitque terra habitatores ſuos.* 26 *Cuſtodietis igitur præcepta mea, & judicia mea, nihilque facietis ex omnibus abominationibus iſtis, tam indigena quam advena peregrinans inter vos.*

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 * وسوءة أختك ابنة أبيك أو ابنة أمك المولودة داخلا أو خارجا * فلا تكشف سوءها * وسوءة
10 ابنة ابنك أو بنت ابنك فلا تكشفهما لأنهما سوءتك * سوءة ابنة زوجة أبيك المولودة من أبيك.
11 هي التي يثبت أنها أختك * فلا تكشفن سوءها * سوءة أخت أبيك فلا تكشف * لأنها نسيبة
12 أبيك * وسوءة أخت أمك فلا تكشف * لأنها نسيبة أمك * وسوءة عمك لا تكشف * وذلك أن لا
13 تتقدم إلى زوجته إذ هي كعمتك * وسوءة كنتك فلا تكشف * وهي زوجة ابنك فلا تكشفها * وسوءة
14 زوجة أخيك فلا تكشف * لأنها سوءة أخيك * وسوءة امرأة * وسوءة ابنتها فلا تكشف وكذلك
15 ابنة ابنها وابنة ابنتها لا تتخذهما لتكشف سوءتهما إذ هن نسائب * فهي فاحشة * والمرأة مع
16 أختها لا تتخذ لتكون ضرتها * لتكشف سوءتها معها في حياتها * وإلى امرأة في حيض نجاستها
17 لا تتقدم لتكشف سوءتها * ومع زوجة صاحبك لا تجعل مضاجعتك لأنسال * ولا لتنجس بها * ولا تعط
18 من نسلك للتقريب للصنم * ولا تبذل اسم ربك أنا الله المعاقب * والذكر لا تضاجع على ضروب
19 مضاجعة النساء * فإنها كريهة * ومع شيء من البهائم لا تجعل مضاجعتك لتتنجس بها * كذلك
20 المرأة لا تقف بين يدي بهيمة لتنزوها فإنها أبدا * لا تعصوني بشيء من هذه * فإن عند مثلها
21 عصاني الأمم الذين أنا طاردهم من بين أيديكم * ولما نجس أهل الأرض * طالبتهم بذنوبهم *
22 فنبت البلد أهله * فاحفظوا أنتم رسومي وأحكامي * ولا تصنعوا شيئا من هذه المكاره * الصريح
23 والغريب الدخيل فيما بينكم *
24
25
26

Et turpitudinẽ ſororis tuæ,filiæ patris tui, 9 *aut filiæ matris tuæ, quæ genita eſt intra vel extra,ne detegas turpitudinẽ ejus.* 10 *Et turpitudinem filiæ filii tui, vel filiæ filiæ tuæ,neutrã detegas,quia utraq; eſt turpitudo tua.* 11 *Turpitudinẽ filiæ uxoris patris tui genitæ à patre tuo, quæ ſcilicet declarata eſt eſſe ſoror tua,ne detegas ullo modo turpitudinẽ ejꝰ.* 12 *Turpitudinẽ ſororis patris tui ne detegas,quoniã eſt cõſanguinea patris tui.* 13 *Et turpitudinẽ ſororis matris tuæ ne detegas,quia eſt conſanguinea matris tuæ.* 14 *Et turpitudinẽ patrui tui ne detegas,hoc eſt,ne accedas ad uxorẽ ejꝰ, cùm ipſa ſit quaſi amita tua.* 15 *Et turpitudinem nurũs tuæ ne detegas:eſt enim uxor filii tui,ne detegas eã.* 16 *Et turpitudinẽ uxoris fratris tui ne detegas,quia eſt veluti turpitudo fratris tui.* 17 *Et turpitudinẽ mulieris ac turpitudinẽ filiæ ejus ne detegas uſpiã. Et ſimiliter filiã filii ejꝰ,& filiã filiæ ejꝰ ne aſſumas,ut detegas turpitudinẽ utriuſq;,cùm ſint conſanguineæ : eſt enim obſcœnitas.* 18 *Et mulierẽ cum ſorore ſua ne ſumas, ut ſit ipſius rivalis,ad detegendã turpitudinẽ ejus,cũ ipſa in vita illius.* 19 *Et ad mulierẽ in menſtruo immunditiæ ſuæ, ne accedas ad detegendã turpitudinẽ ejꝰ.* 20 *Et cũ uxore proximi tui ne facias accubitũ tuũ ad generationẽ,neq; ad coinquinandũ te in ipſa.* 21 *Et nè des de ſtirpe tua ad offerendũ idolo, & nè violes nomen Domini tui:ego ſum Deus rependens.* 22 *Et cũ maſculo ne coëatur juxta mores coeundi cũ mulieribus , quoniã abominatio eſt.* 23 *Et cum ullo ex jumentis ne facias cõcubitũ tuũ ; ut contamineris cũ ipſo. Similiter,mulier non ſtet ante jumentũ ut coëat cũm illo, quia pernicies eſt æterna.* 24 *Ne cõtradicatis mihi in ulla harũ rerum, quoniã in ſimilibus rebus cõtradixerunt mihi populi quos ego expulſurꝰ ſum è cõſpectu veſtro.* 25 *Et quando polluti ſunt incolæ terræ,exegi ab ipſis ſcelera eorũ,& diſperſit regio habitatores ſuos.* 26 *Cuſtodite igitur vos mandata mea,et judicia mea,et ne faciatis quicquã ex his abominationibꝰ, tã indigena quã advena peregrinꝰ inter vos.*

ספר ויקרא : יט

qui terræ homines fecerunt iſtas abominationes omnes Quia
27 כִּי אֶת־כָּל־הַתּוֹעֵבֹת הָאֵל עָשׂוּ אַנְשֵׁי־הָאָרֶץ אֲשֶׁר
,vos terra evomat non Et .terra ſe polluit & : vos ante
28 לִפְנֵיכֶם וַתִּטְמָא הָאָרֶץ׃ וְלֹא־תָקִיא הָאָרֶץ אֶתְכֶם
.vos ante quæ ,gentem evomuit quẽadmodũ ,eam vos cõtaminãdo in
בְּטַמַּאֲכֶם אֹתָהּ כַּאֲשֶׁר קָאָה אֶת־הַגּוֹי אֲשֶׁר לִפְנֵיכֶם׃
, iſtis abominationibus omnibus ex fecerit qui omnis Quia
29 כִּי כָּל־אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מִכֹּל הַתּוֹעֵבֹת הָאֵלֶּה
cuſtodietis Et .ſui populi interiori ex facientes animæ excidentur &
30 וְנִכְרְתוּ הַנְּפָשׁוֹת הָעֹשֹׂת מִקֶּרֶב עַמָּם׃ וּשְׁמַרְתֶּם
ſunt facta quæ ,abominationũ ſtatutis è faciendũ non ad ,meam cuſtodiam
אֶת־מִשְׁמַרְתִּי לְבִלְתִּי עֲשׂוֹת מֵחֻקּוֹת הַתּוֹעֵבֹת אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ
.veſter Deus Dominus Ego .eis in vos polluatis neque ,veſtras facies ad
לִפְנֵיכֶם וְלֹא תִטַּמְּאוּ בָּהֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃

CAP. XIX. יט

omnem ad Loquere :dicendo ,Moſch ad Dominu' eſt locut' Et
1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־כָּל־ 2
ſanctus quia ,eritis Sancti : eos ad dices & ,Iſrael filiorum cœtum
עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם קְדֹשִׁים תִּהְיוּ כִּי קָדוֹשׁ
ſuum patrem & ſuã matrem Vir .veſter Deus Dominus ego
3 אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו
.veſter Deus Dominus ego : ſervabitis meas ceſſationes & ,timeatis
תִּירָאוּ וְאֶת־שַׁבְּתֹתַי תִּשְׁמֹרוּ אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃
.vobis facietis non fuſionis deos & ,inutilia ad reſpiciatis Ne
4 אַל־תִּפְנוּ אֶל־הָאֱלִילִם וֵאלֹהֵי מַסֵּכָה לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם
ſacrificium ſacrificaveritis cùm Et .veſter Deus Dominus Ego
5 אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ וְכִי תִזְבְּחוּ זֶבַח
die In .illud ſacrificabitis veſtram voluntatem ad ,Domino pacificorum
6 שְׁלָמִים לַיהוָה לִרְצֹנְכֶם תִּזְבָּחֻהוּ׃ בְּיוֹם
diem ad uſque reſiduum Et .craſtino à & ,comedetur vos ſacrificandi
זִבְחֲכֶם יֵאָכֵל וּמִמָּחֳרָת וְהַנּוֹתָר עַד־יוֹם
die in fuerit comeſtum comedendo ſi Et .comburetur igne in , tertium
7 הַשְּׁלִישִׁי בָּאֵשׁ יִשָּׂרֵף׃ וְאִם הֵאָכֹל יֵאָכֵל בַּיּוֹם
ſuã iniquitatẽ ,illud comedentes Et .acceptabitur non ,illud corruptum , tertio
8 הַשְּׁלִישִׁי פִּגּוּל הוּא לֹא יֵרָצֶה׃ וְאֹכְלָיו עֲוֹנוֹ
ipſa anima excidetur & , polluit Domini ſanctitatem quia:portabit
יִשָּׂא כִּי־אֶת־קֹדֶשׁ יְהוָה חִלֵּל וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא
conſummabis non ,veſtræ terræ meſſem vos metendo in Et .ſuis populis è
9 מֵעַמֶּיהָ׃ וּבְקֻצְרְכֶם אֶת־קְצִיר אַרְצְכֶם לֹא תְכַלֶּה
tuã vineam Et .colliges non tuæ meſſis ſpicilegiũ & ,metẽdo tui agri angulũ
10 פְּאַת שָׂדְךָ לִקְצֹר וְלֶקֶט קְצִירְךָ לֹא תְלַקֵּט׃ וְכַרְמְךָ
relinques peregrino & ,afflicto :colliges non tuæ vineæ granũ & ,racemabis non
לֹא תְעוֹלֵל וּפֶרֶט כַּרְמְךָ לֹא תְלַקֵּט לֶעָנִי וְלַגֵּר תַּעֲזֹב
non & , furabimini Non .veſter Deus Dominus Ego : ea
11 אֹתָם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ לֹא תִּגְנֹבוּ וְלֹא־
jurabitis non Et .ſuũ proximũ in quiſque fraudabitis non & , negabitis
12 תְכַחֲשׁוּ וְלֹא־תְשַׁקְּרוּ אִישׁ בַּעֲמִיתוֹ׃ וְלֹא־תִשָּׁבְעוּ
.Dominus Ego .tui Dei nomen polluas & : falſum in meo nomine in
בִשְׁמִי לַשָּׁקֶר וְחִלַּלְתָּ אֶת־שֵׁם אֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְהוָה׃

Verſio VULG. LAT.

27 Omnes enim execrationes iſtas fecerunt accolæ terræ, qui fuerunt ante vos, & polluerũt 28 eam. Cavete ergò ne & vos ſimiliter evomat, cùm paria feceritis, ſicut evomuit gentẽ, 29 quæ fuit ante vos. Omnis anima, quæ fecerit de abominationibus his quidpiã, peribit 30 de medio populi ſui. Cuſtodite mandata mea. Nolite facere quæ fecerunt hi qui fuerunt ante vos, & ne polluamini in eis. Ego Dñs De' veſter.

CAP. XIX.

1 LOcut' eſt Dñs ad Moyſen, 2 dicens; Loquere ad omnem cœtum filiorum Iſrael, & dices ad eos, Sancti eſtote, quia ego ſanctus ſum, Dñs Deus 3 veſter. Unuſquiſq; patrem ſuum, & matrem ſuam timeat. Sabbata mea cuſtodite. Ego 4 Dñs Deus veſter. Nolite converti ad idola, nec deos con5 flatiles faciatis vobis. Ego Dñs Deus veſter. Si immolaveritis hoſtiam pacificorum 6 Dño, ut ſit placabilis, Eo die quo fuerit immolata, comedetis eam, & die altero : quidquid autem reſiduum fuerit in diem tertium, igne combure7 tis. Si quis poſt biduum comederit ex ea, profanus erit, & 8 impietatis reus : Portabitque iniquitatem ſuam, quia ſanctum Dñi polluit, & peribit anima illa de populo ſuo. 9 Cùm meſſueris ſegetes terræ tuæ, nõ tondebis uſq; ad ſolũ ſuperficiem terræ: nec rema10 nentes ſpicas colliges. Neque in vinea tua racemos & grana decidentia congregabis, ſed pauperibus & peregrinis carpenda dimittes. Ego Dñs 11 Deus veſter. Non facietis furtum. Non mentiemini, nec decipiet unuſquiſque proxi12 mũ ſuum. Non perjurabis in nomine meo, nec pollues nomen Dei tui. Ego Dominus.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

27 (Πάντα γὰρ τὰ βδελύγματα ταῦτα ἐποίησαν οἱ ἄνθρωποι τῆς γῆς, οἱ ὄντες (ψ) πρότερον ὑμῶν, καὶ ἐμιάνθη ἡ γῆ.) 28 Καὶ ἵνα μὴ προσοχθίσῃ ὑμῖν ἡ γῆ ἐν τῷ μιαίνειν ὑμᾶς αὐτήν, ὃν τρόπον προσώχθισε (ω) τοῖς 29 ἔθνεσι τοῖς πρὸ ὑμῶν. Ὅτι πᾶς ὃς ἐὰν ποιήσῃ ἀπὸ πάντων τῶν βδελυγμάτων τούτων, (α) ἐξολοθρευθήσονται αἱ ψυχαὶ αἱ ποιοῦσαι 30 ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῶν. Καὶ φυλάξετε τὰ προστάγματά μου, ὅπως μὴ ποιήσητε ἀπὸ πάντων (ϐ) τῶν νομίμων τῶν ἐβδελυγμένων, ἃ γέγονε πρὸ τοῦ ὑμᾶς· καὶ οὐ μιανθήσεσθε ἐν (γ) αὐτοῖς, ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

Omnes enim abominationes has fecerunt homines terræ, qui erant ante vos; & inquinata eſt terra. Et ut non exhorreſcat vos 28 terra, dum vos illam inquinatis, quemadmodùm exhorruit gentes, quæ ante vos. Quoniam omnis, quicunque fecerit de omnibus abominationibus his, 29 exterminabuntur animæ, quæ faciunt, de populo ſuo. Et cuſtodietis 30 præcepta mea, ut non faciatis de omnibus legitimis abominatis, quæ facta ſunt ante vos : & non inquinabimini in eis ; quoniam ego Dominus Deus veſter. 27

MS.A. (ψ) πρότεροι ὑμῶν, ἐμιάνθη (ω) ἐν τοῖς (α) ἐξολεθρευθήσονται (ϐ) τῶν ἀνόμων (γ) αὐτοῖς · ἐγὼ

ΚΕΦ. ιθ΄.

1 ΚΑὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέ2 γων, Λάλησον τῇ συναγωγῇ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, Ἅγιοι ἔσεσθε, (α) 3 ὅτι ἅγιος ἐγὼ κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. Ἕκαστος (ϐ) πατέρα αὐτοῦ καὶ μητέρα αὐτοῦ φοβείσθω, καὶ τὰ σάββατά μου φυλάξεσθε. ἐγὼ κύριος ὁ Θε4 ὸς ὑμῶν. Οὐκ ἐπακολουθήσετε εἰδώλοις, καὶ θεοὺς χωνευτοὺς οὐ ποιήσετε ὑμῖν. ἐγὼ κύριος 5 ὁ Θεὸς ὑμῶν. Καὶ ἐὰν θύσητε θυσίαν σωτηρίου 6 τῷ κυρίῳ, (γ) δεκτὴν ὑμῶν θύσετε. Ἧ ἂν ἡμέρᾳ θύσητε, βρωθήσεται, καὶ τῇ αὔριον· καὶ ἐὰν καταλειφθῇ ἕως ἡμέρας τρίτης, ἐν πυρὶ κατα7 καυθήσεται. Ἐὰν δὲ βρώσει βρωθῇ τῇ ἡμέρᾳ τῇ 8 τρίτῃ, ἄθυτόν ἐστιν, οὐ δεχθήσεται. Ὁ δὲ ἔσθων αὐτὸ, ἁμαρτίαν λήψεται, ὅτι τὰ ἅγια κυρίου ἐβεβήλωσε· καὶ (δ) ἐξολοθρευθήσονται αἱ ψυ9 χαὶ αἱ ἔσθουσαι ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῶν. Καὶ ἐκθεριζόντων ὑμῶν τὸν θερισμὸν τῆς γῆς (ε) ὑμῶν, οὐ συντελέσετε τὸν θερισμὸν ὑμῶν τοῦ ἀγροῦ σου ἐκθερίσαι· καὶ τὰ ἀποπίπτοντα τοῦ θερισμοῦ σου 10 οὐ συλλέξεις. Καὶ τὸν ἀμπελῶνά σου οὐκ ἐπανατρυγήσεις, οὐδὲ τὰς ῥῶγας τοῦ ἀμπελῶνός σου συλλέξεις· τῷ πτωχῷ καὶ τῷ προσηλύτῳ καταλείψεις αὐτά. ἐγώ εἰμι κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. 11 Οὐ κλέψετε, οὐ ψεύσεσθε, (ζ) οὐδὲ συκοφαντή12 σει ἕκαστος τὸν πλησίον. Καὶ οὐκ ὀμεῖσθε τῷ ὀνόματί μου ἐπ' ἀδίκῳ, καὶ οὐ βεβηλώσετε τὸ (η) ὄνομα τὸ ἅγιον τοῦ Θεοῦ ὑμῶν. (θ) ἐγώ εἰμι κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

CAP. XIX.

ET locutus eſt Dominus ad 1 Moyſen, dicens, Loquere ſynagogæ 2 filiorum Iſrael, & dices ad eos, Eſtote ſancti, quia ſanctus ego Dominus Deus veſter. Unuſquiſq; 3 patrem ſuum, & matrem ſuã timeat, & ſabbata mea cuſtodietis. Ego Dominus Deus veſter. Non ſequemini idola, & deos 4 fuſiles non facietis vobis. Ego Dominus Deus veſter. Et ſi ſacrificetis 5 ſacrificium ſalutaris Domino, (a) acceptum veſtrum ſacrificabitis. Quâ utique die 6 ſacrificabitis, comedetur, & craſtinâ : et ſi reſiduum fuerit uſq; in diẽ tertiã, in igni comburetur. Si autẽ manducatione mãducatũ fuerit die tertiâ, inſacrificabile 7 eſt, nõ acceptabitur. Qui autẽ 8 manducat illud, peccatũ accipiet; quoniã ſancta Domini prophanavit: et diſperdetur animæ, quæ cõederint, de populo ſuo. Et 9 permetentibus vobis meſſẽ terræ veſtræ, nõ perficietis meſſẽ veſtrã agri tui permetere: et quæ de meſſione tua deciderint, nõ colliges: Et vineã tuã nõ revindemiabis, 10 neq; grana vineæ tuæ colliges: mendico, et proſelyto derelinques ea. Ego ſũ Domin' De' veſter. Nõ 11 furtũ facietis, non mentiemini, neq; calumniã faciet unuſquiſq; proximo ſuo. Et nõ jurabitis nomi12 ne meo ſuper injuſto, et nõ prophabitis nomẽ ſanctũ Dei veſtri. Ego ſum Dominus Deus veſter.

MS.A. (α) ὅτι ἐγὼ ἅγιος κύριος (ϐ) πατέρα αὐτοῦ φοβείσθω, καὶ τὰ (γ) δεκάτην (δ) ἐξολεθρευθήσονται (ε) ὑμῶν, * τοῦ ἀγροῦ σου ἐκθερίσαι, (ζ) οὐ συκοφαντήσει (η) ὄνομα τοῦ Θεοῦ (θ) ἐγὼ κύριος

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]

Nam omnia hujuſmodi peccata fecerunt incolæ regionis qui vos præceſſerunt, & polluta eſt terra. 27 Ne polluatis terram, ut non egerat vos quemadmodum egeſſit populos qui ante vos fuerunt. 28 Nam quicunque fecerit unum ex omnibus hiſce peccatis, peribunt animæ talia facientes de medio populi ſui. 29 Cuſtodite ergò obſervantias meas, & ne faciatis juxta ullam ex legibus peccatorum quæ commiſerunt anteceſſores veſtri, & ne polluamini in ipſis : ego ſum Dominus Deus veſter. 30

CAP. XIX.

PRæterea locutus eſt Dominus cum Moſe, 1 dixitq; ad eum ; Loquere cum univerſo cœtu filiorum Iſrael, & dic eis ; Eſtote ſancti, quia ſanctus ſum : ego ſum Dominus Deus veſter. 2 Unuſquiſque patrem ſuum, & matrem ſuam veremini : & ſervate mandata mea, quoniam ego ſum Dñs Deus veſter. 3 Ne convertamini poſt dæmones, & deos fuſiles ne feceritis vobis : ego ſum Dñs Deus veſter. 4 Et ſi mactetis ſacrificia pacifica Dño, *ita ut ſint* grata mactate illa. 5 Et in die quo mactabuntur, comedentur, & in die poſtero comedentur: & quod remanebit ad diem tertium, igne comburetur, & non comedetur. 6 Quòd ſi omnino comedatur in die tertio, execrabile erit, & non erit acceptum. 7 Et qui comederit ex eo, peccatum recipiet : eò quòd ſanctitatem Domini prophanaverit, peribit anima illa à populo ſuo. 8 Et cùm meſſueritis meſſem terræ veſtræ, ne exactè metatis margines agrorum veſtrorum : & ſpecilegium meſſis veſtræ ne colligatis. 9 Et vineas veſtras ne racemetis : & grana decidentia olivarum veſtrarum ne legeritis: ſed relinquite ea pauperibus, & iis qui convertuntur ad me, degentibus inter vos; quia ego ſum Dñs De' veſter. 10 Ne furemini. Nemẽtiamini. Ne fraudetis quiſquam proximum ſuum. 11 Ne juretis per nomen meum falsò, & prophanetis nomen Dei veſtri : Ego ſum Dominus. 12

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

27 אֲרֵי יָת כָּל תּוֹעֲבָתָא הָאִלֵּין עֲבַדוּ אֱנָשֵׁי אַרְעָא דִּי קֳדָמֵיכוֹן וְאִסְתְּאָבַת אַרְעָא׃ 28 וְלָא תְרוֹקֵן אַרְעָא יָתְכוֹן בְּסָאוֹבֵיכוֹן יָתַהּ כְּמָא דִי רוֹקִינַת יָת עַמָּא דִי קֳדָמֵיכוֹן׃ 29 אֲרֵי כָּל דִּי יַעְבֵּד מִכֹּל תּוֹעֲבָתָא הָאִלֵּין וְיִשְׁתֵּיצוֹן נַפְשָׁתָא דְיַעְבְּדָן מִגּוֹ עַמְּהוֹן׃ 30 וְתִטְּרוּן יָת מַטְּרַת מֵימְרִי בְּדִיל דְּלָא לְמֶעְבַּד מִנִּימוֹסֵי תּוֹעֲבָתָא דְּאִתְעֲבִידָא קֳדָמֵיכוֹן וְלָא תִסְתַּאֲבוּן בְּהוֹן אֲנָא יְיָ אֱלָהֲכוֹן׃

יט

1 וּמַלִּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר׃ 2 מַלֵּל עִם כָּל כְּנִשְׁתָּא דִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְתֵימַר לְהוֹן קַדִּישִׁין תְּהוֹן אֲרֵי קַדִּישׁ אֲנָא יְיָ אֱלָהֲכוֹן׃ 3 גְּבַר מִן אִמֵּיהּ וּמִן אֲבוּהִי תְּהוֹן דָּחֲלִין וְיָת יוֹמֵי שַׁבַּיָּא דִילִי תִּטְּרוּן אֲנָא יְיָ אֱלָהֲכוֹן׃ 4 לָא תִתְפְּנוּן בָּתַר טַעֲוָן וְדַחֲלָן דְּמַתְּכָא לָא תַעְבְּדוּן לְכוֹן אֲנָא יְיָ אֱלָהֲכוֹן׃ 5 וַאֲרֵי תִכְּסוּן נִכְסַת קוּדְשִׁין קֳדָם יְיָ לְרַעֲוָא לְכוֹן תִּכְּסוּנֵּיהּ׃ 6 בְּיוֹמָא דְיִתְנְכֵס יִתְאֲכֵל וּמִיּוֹמָא דְבַתְרוֹהִי וּדְיִשְׁתְּאַר עַד יוֹמָא תְלִיתָאָה בְּנוּרָא יִתּוֹקַד׃ 7 וְאִם אִתְאֲכָלָא יִתְאֲכֵל בְּיוֹמָא תְלִיתָאָה מְרַחַק הוּא לָא יְהֵי לְרַעֲוָא׃ 8 וּדְיֵיכְלִנֵּיהּ חוֹבֵיהּ יְקַבֵּיל אֲרֵי יָת קוּדְשָׁא דַייָ אַחֵיל וְיִשְׁתֵּיצֵי אֱנָשָׁא הַהוּא מֵעַמֵּיהּ׃ 9 וּבְמֶחְצַדְכוֹן יָת חֲצָדָא דְאַרְעֲכוֹן לָא תְשֵׁיצֵי פָּאתָא דְחַקְלָךְ לְמֶחְצַד וּלְקָטָא דַחֲצָדָךְ לָא תְלַקֵּט׃ 10 וְכַרְמָךְ לָא תְעַלֵּל וְנִתְרָא דְכַרְמָךְ לָא תְלַקֵּט לַעֲנִיֵּי וּלְגִיּוֹרֵי תִּשְׁבּוֹק יָתְהוֹן אֲנָא יְיָ אֱלָהֲכוֹן׃ 11 לָא תִגְנְבוּן וְלָא תְכַדְּבוּן וְלָא תְשַׁקְּרוּן אֱנָשׁ בְּחַבְרֵיהּ׃ 12 וְלָא תִשְׁתַּבְּעוּן בִּשְׁמִי לְשִׁקְרָא וּתְחַל יָת שְׁמָא דֶאֱלָהָךְ אֲנָא יְיָ׃

TARGUM ONKELOS.

27 Omnes enim abominationes iſtas fecerunt viri terræ, qui fuerunt ante vos: et polluta eſt 28 terra. Et non evomet vos terra, cum contaminaveritis eã : ſicut evomuit populos, qui fu29 erunt ante vos. Quia omnis qui fecerit ex omnibus abominationibus iſtis; exterminabuntur animæ quæ fecerint ta30 lia de medio populi ſui. Cuſtodietiſq; cuſtodiã verbi mei, ut non facietis de morib' abominabilib' qui facti ſunt ante vos, et polluamini in eis : Ego Dominus Deus veſter.

CAP. XIX.

1 LOcutuſq; eſt Domin' cum 2 Moyſe dicens. Loquere cum oñi cœtu filiorũ Iſrael, et dices eis, Sancti eritis : quia ego ſanctus ſum Domin' Deus ve3 ſter. Unuſquiſq; matrem ſuam et patrem ſuum timebit; et dies ſabbatorum meorũ cuſtodietis: Ego Domin' Deus ve4 ſter. Nolite reſpicere ad idola; neq; Deos conflatiles facietis vobis : Ego Dñs Deus veſter. 5 Et ſi immolaveritis hoſtiam ſanctificatam coram Dño; vo6 luntariè immolabitis eam. In die quâ immolabitur comedetur, et ſequenti die : quod autem reliquum fuerit uſque in diem tertium, igni combu7 retur. Et ſi comeſtum fuerit in die tertio; abominatio erit, 8 non erit placabile. Et qui cõederit ex eo, ſuſcipiet iniquitatem ſuam ; quoniam ſanctũ Domini prophanavit : et exterminabitur homo ille de po9 pulo ſuo. Cumque meſſueritis meſſem terræ veſtræ, non conſummabis metere angulum agri tui : neque recolliges remanentes ſpicas meſſis tuæ. 10 Neq; in vinea tua colliges racemos poſt vindemiam remanentes; neq; grana decidentia vineæ tuæ congregabis : ſed pauperibus & peregrinis dimittes ea ; Ego Dñs Deus ve11 ſter. Non facietis furtũ : et non negabitis neq; mentiemini, unuſquiſq; contra proximũ ſuũ. 12 Nec jurabitis in nomine meo falſe: neq; prophanabis nomé Dñi Dei tui, Ego Dominus.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Tranſlatio Latina.

Quoniam omnes abominationes iſtas fecerunt homines terræ qui fuerunt ante vos, et polluta eſt terra. 27 *Et non evomet vos terra, eò quòd contaminâſtis eam, ſicut evomuit gentem quæ erat ante vos.* 28 *Quicunque enim fecerint aliquã ex abominationibus iſtis, (d) exterminabuntur animæ quæ fecerint de medio populi ſui.* 29 *Cuſtodietis igitur obſervationes meas, ut nihil faciatis ex ſtatutis abominationum quæ factæ ſunt ante vos, neq; polluamini in eis; quoniam ego Dominus Deus veſter.* 30

CAP. XIX.

LOcutus eſt præterea Dominus Moſi dicens; Loquere 1 *ad omnem Congregationẽ filiorum Iſrael, dices autẽ eis; Sancti eſtote, quoniam ſanct' ego Dominus Deus veſter.* 2 *Unuſquiſque matrem ſuam et patrem ſuum timebitis, ſabbatáque mea obſervabitis: ego ſum Dominus Deus veſter.* 3 *Nè convertamini ad idola, neque deos fuſiles faciatis vobis ego Dominus Deus veſter.* 4 *Cùm autem ſacrificabitis ſacrificium pacificorum Domino, ad arbitrium veſtrũ ſacrificabitis illud.* 5 *In die quã ſacrificaveritis comedetur, & craſtinâ; ſed reſiduũ uſque ad diem tertium, igne comburetur.* 6 *Si autem comedendo comedatur die tertio, (a) abominabile erit, non acceptabitur.* 7 *Et qui comederit illud, iniquitatẽ ſuam portabit; quia ſanctum Domini prophanavit, (b) exterminabitúrque anima iſta de populis ſuis.* 8 *Cùm verò meſſueritis meſſẽ terræ veſtræ, non conſummabis angulum agri tui metendo, neque ſpicilegium meſſis tuæ colliges.* 9 *Vineam quoque tuam non racemabis, neque granum vineæ tuæ colliges : Pauperi & advenæ relinques ea: ego Domin' De' veſter.* 10 *Non furabimini, neq; mentiemini, neque alter alterum decipietis,* 11 *Neque jurabitis per nomen meum falsò, neque prophanabis nomen Dei tui: ego Dominus.* 12

VER. SAM. (*d*) extirpabuntur (*a*) irritum erit, (*b*) eradicabiturque

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

27 * إذ جميع هذه المكاره صنعه أهل البلد الذين من قبلكم حتى نجس * لئلا ينجسكم البلد إذا 28
نجستموه * كما نجس الأمم الذين من قبلكم * واعلموا أن من صنع شيئا من هذه المكاره * تنقطع 29
منهم تلك النفوس الصانعات من بين قومها * واحفظوا ما استحفظتم * لئلا تصنعوا من رسوم 30
المكاره التي صنعت من قبلكم * ولا تعصوني بها * أنا الله ربكم أجازيكم خيرا *

* الفصل التاسع عشر *

1 * ثم كلم الله موسى قائلا * مر جماعة بني إسرائيل وقل 2
لهم * كونوا مقدسين لأني الله ربكم القدوس * ليخف كل إنسان أمه وأباه * واحفظوا سبوتي * أنا الله 3
أجازيكم خيرا * لا تولوا إلى الأوثان * ومعبودات مسبوكات لا تصنعوا لكم * أنا الله ربكم الواحد * وإذا 4 5
ذبحتم ذبح سلامة لله * فعلى ما يرتضي منكم اذبحوه * بأن يكون يؤكل في يوم ذبحكم ومن
غده * وما بقي إلى اليوم الثالث * فليحرق بالنار * وإن أكل منه شيء في اليوم الثالث * فهو 6 7
كالأصّ لا يقبل * وآكله قد حمل وزره لما بذل أقداس الله * وينقطع ذلك الإنسان من بين 8
قومه * وإذا حصدتم زرع بلدكم * فلا تستقص جهة من ضيعتك فتحصدها * ولقاط زرعك 9
فلا تلقطه * وكرمك فلا تعسه * ومعوط كرمك فلا تلقطه * بل اتركها للضعيف والغريب * أنا الله 10
ربكم أجازيكم خيرا * لا تسرقوا * ولا تجحدوا * ولا ينكث كل امرئ منكم بصاحبه * ولا تحلفوا 11 12
باسمي كذبا * فإنك إن بذلت اسم ربك فأنا الله المعاقب *

Cùm omnes iſtas execrationes fecerint gentes regionis quæ fuerunt ante vos, atq; adeo polluta ſit. 27 *Ne diſperdat vos regio cùm inquinaveritis eã, ſicuti diſperſit populos qui fuerunt ante vos.* 28 *Et ſcitote quòd qui fecerit aliquam ex his execrationibus, abſcindentur tales animæ facientes hæc à populo ſuo.* 29 *Et ſervate quæ demandata ſunt vobis, ut ne faciatis ritus abominationum quæ factæ ſunt ante vos, & ne contradicatis mihi in ipſis. Ego Deus Dominus veſter retribuam vobis bonum.* 30

CAP. XIX.

LOcutus eſt etiam Deus cum Muſa, 1 *dicens; Manda cœtui filiorum Iſrail, & dic eis; Eſtote ſancti.* 2 *Vereatur unuſquiſq; homo matrẽ ſuã & patrem ſuum. Et ſervate ſabbatha mea : ego Deus retribuã vobis bonũ.* 3 *Ne convertamini ad idola, & adorabilia fuſilia ne faciatis vobis: ego ſum Deus Dominus veſter ſolus.* 4 *Et cùm ſacrificaveritis ſacrificium pacis Deo, eã ratione ut à vobis acceptetur ſacrificate illud : ita ſcilicet ut comedatur die ſacrificii veſtri, & alterâ die :* 5 *Et quod remanebit ad diem tertiã, comburatur igne.* 6 *Et ſi quid ex ipſo comeſtum fuerit in die tertia, ipſum veluti irritum non acceptabitur.* 7 *Et comedens illud, jam tulit iniquitatem ſuam, eò quòd violaverit ſacra Dei, abſcindeturque homo ille à populo ſuo.* 8 *Et cùm meſſueritis ſegetem regionis veſtræ, ne penitùs conficias partem agri tui, ac metas eam: Et ſpicilegium ſegetis tuæ, ne colligas,* 9 *Et vineam tuam ne exactè perquiras, & acinos cadentes vineæ tuæ ne colligas; ſed deſine illa imbecilli & advenæ : ego Deus Dominus veſter retribuam vobis bonum.* 10 *Ne furemini, & ne mentiamini, & nemo veſtrûm violet pactum cum proximo ſuo.* 11 *Et ne juretis per nomen meum falsò, quia ſi violaveris nomen Domini tui, ego ſum Deus caſtigans.* 12

ספר ויקרא: יט

mercenarii opus pernoctabit Nõ .rapies neque,tuũ socium opprimes Non
13 לֹא־תַעֲשֹׁק אֶת־רֵעֲךָ וְלֹא תִגְזֹל לֹא־תָלִין פְּעֻלַּת שָׂכִיר
dabis non cæci facies ad & ,surdo maledices Non .mane usque tecum
14 אִתְּךָ עַד־בֹּקֶר: לֹא־תְקַלֵּל חֵרֵשׁ וְלִפְנֵי עִוֵּר לֹא תִתֵּן
facietis Non .Dominus Ego .tuo Deo à timebis sed :offendiculum
15 מִכְשֹׁל וְיָרֵאתָ מֵּאֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְהוָה: לֹא־תַעֲשׂוּ
: magni facies decorabis neque ,tenuis facies feres non:judicio in iniquitatẽ
עָוֶל בַּמִּשְׁפָּט לֹא־תִשָּׂא פְנֵי־דָל וְלֹא תֶהְדַּר פְּנֵי גָדוֹל
;tuos populos in detractor ibis Non .tuũ proximum judicabis justitia in
16 בְּצֶדֶק תִּשְׁפֹּט עֲמִיתֶךָ: לֹא־תֵלֵךְ רָכִיל בְּעַמֶּיךָ
habeas odio Ne .Dominus Ego :tui socii sanguinẽ super stabis Non
17 לֹא תַעֲמֹד עַל־דַּם רֵעֶךָ אֲנִי יְהוָה: לֹא־תִשְׂנָא
ne &,tuum proximum corripies Corripiendo.tuo corde in tuũ fratrem
אֶת־אָחִיךָ בִּלְבָבֶךָ הוֹכֵחַ תּוֹכִיחַ אֶת־עֲמִיתֶךָ וְלֹא־
filios observabis non &,te ulcisceris Non .peccatum illo super feras
18 תִשָּׂא עָלָיו חֵטְא: לֹא־תִקֹּם וְלֹא־תִטֹּר אֶת־בְּנֵי
.DOMINUS Ego .te sicut tuum socium diliges Et .tui populi
19 עַמֶּךָ וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ אֲנִי יְהוָה: אֶת־
.promiscuis facies accumbere non tuum Animal .custodietis mea Statuta
חֻקֹּתַי תִּשְׁמֹרוּ בְּהֶמְתְּךָ לֹא־תַרְבִּיעַ כִּלְאַיִם
non lini & lanæ intertexturarum vestis & :mixtionib⁹ seres non tuũ Agrum
שָׂדְךָ לֹא־תִזְרַע כִּלְאָיִם וּבֶגֶד כִּלְאַיִם שַׁעַטְנֵז לֹא
muliere cum concubuerit cùm vir Et .te super ascendet
20 יַעֲלֶה עָלֶיךָ: וְאִישׁ כִּי־יִשְׁכַּב אֶת־אִשָּׁה
non redimendo & ,viro desponsata ancilla ipsa &,seminis concubitu
שִׁכְבַת־זֶרַע וְהִוא שִׁפְחָה נֶחֱרֶפֶת לְאִישׁ וְהָפְדֵּה לֹא
Non erit animadversio ,ei fuerit data non libertas vel ,fuerit redempta
נִפְדָּתָה אוֹ חֻפְשָׁה לֹא נִתַּן־לָהּ בִּקֹּרֶת תִּהְיֶה לֹא
suum delictum adducet Et .manumissa est non quia ,morientur
21 יוּמְתוּ כִּי־לֹא חֻפָּשָׁה: וְהֵבִיא אֶת־אֲשָׁמוֹ
expiabit Et .delicti arietem,conventus tabernaculi ostium ad Domino
22 לַיהוָה אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד אֵיל אָשָׁם: וְכִפֶּר
ej⁹ peccatum super Domini facies ad delicti ariete in sacerdos eũ super
עָלָיו הַכֹּהֵן בְּאֵיל הָאָשָׁם לִפְנֵי יְהוָה עַל־חַטָּאתוֹ
cùm Et .peccavit quod ,suo peccato de ei parcetur & : peccavit quod
23 אֲשֶׁר חָטָא וְנִסְלַח לוֹ מֵחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא: וְכִי־
,cibi arborẽ omnem plantaveritis & ,terram ad fueritis ingressi
תָבֹאוּ אֶל־הָאָרֶץ וּנְטַעְתֶּם כָּל־עֵץ מַאֲכָל
vobis erit annis Tribus .ej⁹ fructum ,ej⁹ præputium præputiabitis &
וַעֲרַלְתֶּם עָרְלָתוֹ אֶת־פִּרְיוֹ שָׁלֹשׁ שָׁנִים יִהְיֶה לָכֶם
omnis erit quarto anno in Et .comedetur non .præputiati
24 עֲרֵלִים לֹא יֵאָכֵל: וּבַשָּׁנָה הָרְבִיעִת יִהְיֶה כָּל־
quinto anno in Et .DOMINO laudum sanctitas ejus fructus
25 פִּרְיוֹ קֹדֶשׁ הִלּוּלִים לַיהוָה: וּבַשָּׁנָה הַחֲמִישִׁת
.ejus proventum vobis faciendum addere ad,ej⁹ fructum comedetis
תֹּאכְלוּ אֶת־פִּרְיוֹ לְהוֹסִיף לָכֶם תְּבוּאָתוֹ
Non sanguine super comedetis Non .vester Deus DOMINUS Ego
26 אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: לֹא תֹאכְלוּ עַל־הַדָּם לֹא
.præstigiabimini neque ,eminabimini
תְנַחֲשׁוּ וְלֹא תְעוֹנֵנוּ:

Versio VULG. LAT.

13 Non facies calumniam proximo tuo, nec vi opprimes eũ. Non morabitur opus mercenarii tui apud te usq; mane. 14 Non maledices surdo, nec corã cæco pones offendiculũ: sed timebis Dñm Deũ tuum; 15 quia ego sum Dñs. Non facies quod iniquũ est, nec injuste judicabis. Non consideres personam pauperis, nec honores vultũ potentis. Juste judica proximo tuo. 16 Non eris criminator, nec susurro in populo. Non stabis contra sanguinẽ proximi tui. Ego Dñs. 17 Non oderis fratrem tuum in corde tuo, sed publicè argue eum, ne habeas super illo peccatũ. 18 Non quæras ultionẽ, nec memor eris injuriæ civiũ tuorũ. Diliges amicũ tuũ sicut teipsum. Ego Dñs. 19 Leges meas custodite. Jumẽtũ tuũ non facies coire cum alterius generis animantib⁹. Agrũ tuũ non seres diverso semine. Veste, quæ ex duobus texta est, non induêris. 20 Homo si dormierit cum muliere coitu seminis, quæ sit ancilla etiam nubilis, & tamẽ pretio non redẽpta, nec libertate donata: vapulabunt ambo, & non morientur, 21 quia non fuit libera: Pro delicto autẽ suo offeret Dño ad ostium tabernaculi testimonii, 22 arietem. Orabitque pro eo sacerdos, & pro peccato ej⁹ coram Dño, & repropitiabitur ei, dimittetúrq; peccatum. 23 Quando ingressi fueritis terram, & plantaveritis in ea ligna pomifera, auferetis præputia eorum: poma, quæ germinant, immũda erunt vobis, 24 nec edetis ex eis. Quarto autem anno omnis fructus eorũ sanctificabitur, laudabilis Domino. 25 Quinto autẽ anno comedetis fructus, congregantes poma quæ proferunt. Ego Dominus Deus vester. 26 Non comedetis cum sanguine. Non augurabimini, nec observabitis somnia.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

13 Οὐκ ἀδικήσεις τὸν πλησίον, καὶ (ι) οὐχ ἁρπᾷ· καὶ οὐ μὴ κοιμηθήσεται ὁ μισθὸς (κ) τοῦ μισθωτοῦ σου παρὰ σοὶ ἕως πρωΐ. 14 Οὐ κακῶς ἐρεῖς κωφόν, καὶ ἀπέναντι τυφλοῦ οὐ (λ) προσθήσεις σκάνδαλον· καὶ φοβηθήσῃ κύριον τὸν θεόν σου. ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. 15 Οὐ ποιήσετε ἄδικον ἐν κρίσει· οὐ λήψῃ πρόσωπον πτωχοῦ, (μ) οὐδὲ μὴ θαυμάσῃς πρόσωπον δυνάστου. ἐν δικαιοσύνῃ κρινεῖς τὸν πλησίον σου. 16 Οὐ πορεύσῃ δόλῳ ἐν τῷ ἔθνει σου. οὐκ ἐπιστήσῃ (ν) ἐφ᾽ αἷμα τοῦ πλησίον σου. ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. 17 Οὐ μισήσεις τὸν ἀδελφόν σου τῇ διανοίᾳ σου. ἐλεγμῷ ἐλέγξεις τὸν πλησίον σου, καὶ οὐ λήψῃ δι᾽ αὐτὸν ἁμαρτίαν. 18 Καὶ οὐκ ἐκδικᾶταί σου ἡ χείρ· καὶ οὐ μηνιεῖς τοῖς υἱοῖς τοῦ λαοῦ σου· καὶ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. ἐγώ εἰμι κύριος. 19 Τὸν νόμον μου φυλάξεσθε. τὰ κτήνη σου οὐ κατοχεύσεις ἑτεροζύγῳ· καὶ τὸν ἀμπελῶνά σου οὐ κατασπερεῖς διάφορον· καὶ ἱμάτιον ἐκ δύο ὑφασμένον κίβδηλον οὐκ ἐπιβαλεῖς σεαυτῷ. 20 Καὶ ἐάν τις κοιμηθῇ μετὰ γυναικὸς κοίτην σπέρματος, καὶ (ξ) αὕτη ἡ οἰκέτις διαπεφυλαγμένη ἀνθρώπῳ, καὶ αὕτη λύτροις οὐ λελύτρωται, ἢ ἐλευθερία οὐκ ἐδόθη αὐτῇ, ἐπισκοπὴ ἔσται αὐτοῖς, οὐκ ἀποθανοῦνται, ὅτι οὐκ ἀπηλευθερώθη. 21 Καὶ προσάξει τῆς πλημμελείας αὐτοῦ τῷ κυρίῳ παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου κριὸν πλημμελείας. 22 Καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς ἐν τῷ κριῷ τῆς πλημμελείας ἔναντι κυρίου περὶ τῆς ἁμαρτίας, ἧς ἥμαρτε, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ ἡ ἁμαρτία, ἣν ἥμαρτεν. 23 Ὅταν δὲ εἰσέλθητε εἰς τὴν γῆν, ἣν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν, καὶ (ο) καταφυτεύσετε πᾶν ξύλον βρώσιμον, καὶ περικαθαριεῖτε τὴν ἀκαθαρσίαν (π) αὐτοῦ· ὁ καρπὸς αὐτοῦ τρία ἔτη ἔσται ὑμῖν (ρ) ἀπερικάθαρτος, οὐ βρωθήσεται. 24 Καὶ τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ ἔσται πᾶς ὁ καρπὸς αὐτοῦ ἅγιος 25 αἰνετὸς τῷ κυρίῳ. Ἐν δὲ τῷ ἔτει τῷ πέμπτῳ φάγεσθε τὸν καρπόν, πρόσθεμα ὑμῖν τὰ γεννήματα αὐτοῦ. ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεὸς 26 ὑμῶν. Μὴ ἔσθετε ἐπὶ τῶν ὀρέων, καὶ οὐκ (σ) οἰωνιεῖσθε, οὐδὲ ὀρνιθοσκοπήσεσθε.

13 Non nocebis proximo, & non rapies. Et non dormiet merces 14 mercenarii tui usq; mane. Non maledices surdum; & ante cæcum non appones scandalum. Et timebis Dominum Deum tuum. Ego sum Dominus Deus vester. 15 Non facietis injustum in judicio: non sumes faciem mendici: (c) neque admiraberis faciem potentis. In justitia judicabis proximum tuum. 16 Non ambulabis dolo in gente tua: non (d) instabis in sanguinem proximi tui. Ego sum Dominus Deus vester. 17 Non odio habebis fratrem tuum animo tuo: arguendo argues proximum tuum; & non accipies propter istum, peccatum. 18 Et non (e) vindicabitur manus tua: et non irascêris filiis populi tui. Et diliges proximum sicut teipsum. Ego sum Dominus. 19 Legem meam custodietis. Pecora tua non dabis in admissuram animali diversi generis: et vineã tuam nõ seminabis (f) differentẽ: et vestimentum ex duob⁹ textum adulteratũ nõ injicies tibiipsi. 20 Et si quis cubuerit cũ muliere cubitũ seminis, et hæc fuerit famula reservata homini, et hæc redemptionibus redempta non est, libertas ei data non est; animadversio erit eis: non morientur, quia in libertatẽ vindicata non est. 21 Et adducet delicti sui Domino apud ostium tabernaculi testimonii arietem delicti. 22 Et exorabit pro eo sacerdos in ariete delicti ante Dominũ pro peccato, quod peccavit: et remittetur ei peccatum, quod peccavit. 23 Quando autẽ ingressi fueritis in terrã, quã Domin⁹ De⁹ vester dat vobis, et plantaveritis omne lignum (g) manducabile; & (h) circummundabitis immunditiam ejus. Fructus ejus tres annos erit vobis immundus: non comedetur. 24 Et anno quarto erit omnis fructus ejus sanctus, 25 laudabilis Domino. In anno autẽ quinto comedetis fructum; adjectio est vobis genimina ej⁹. Ego sum Dominus Deus vester. (i) Nõ 26 edetis super montes, & non augurabimini, neque auspicabimini.

MS.A. (ι) οὐκ ἁρπάσεις· (κ) τοῦ μισθίου παρὰ σοὶ (λ) προσθήσεις (μ) οὐ θαυμάσεις (ν) ἐφ᾽ αἵματι (ξ) αὕτη οἰκέτις (ο) καταφυτεύσητε (π) αὐτοῦ· τρία ἔτη (ρ) ἀπερικάθαρτον, (σ) οἰωνιεῖσθε, οὐδὲ ὀρνιθοσκοπηθήσεσθε.

PARAPH. CHALD. cum VERSIONE LATINA.

תרגום אונקלוס

13 לָא־תַעֲשׁוֹק יָת־חַבְרָךְ וְלָא תֵינוֹס
לָא־תְבִית אַגְרָא דַאֲגִירָא לְוָתָךְ עַד־
14 צַפְרָא: לָא־תְלוּט דְּלָא שָׁמַע וּקְדָם
דְּלָא־חָזֵי לָא תְשִׂים תַּקְלָא וְתִדְחַל
15 מֵאֱלָהָךְ אֲנָא יְיָ: לָא־תַעְבְּדוּן שְׁקַר
בְּדִין לָא־תִסַּב אַפֵּי־מִסְכֵּינָא וְלָא
תְהַדַּר אַפֵּי רַבָּא בְּקוּשְׁטָא תְּדִינֵיהּ
16 לְחַבְרָךְ: לָא־תֵיכוֹל קוּרְצִין בְּעַמָּךְ
לָא תְקוּם עַל־דְּמָא דְחַבְרָךְ אֲנָא יְיָ:
17 לָא־תִשְׂנֵי יָת־אֲחוּךְ בְּלִבָּךְ אוֹכָחָא
תוֹכַח יָת־חַבְרָךְ וְלָא תְקַבֵּל עַל־דִּי־
18 לֵיהּ חוֹבָא: לָא־תִקּוֹם וְלָא־תִטַּר
דְּבָבוּ לִבְנֵי עַמָּךְ וְתִרְחֲמֵיהּ לְחַבְרָךְ
19 כְּוָתָךְ אֲנָא יְיָ: יָת־קְיָמַי תִּטְּרוּן בְּעִירָךְ
לָא־תַרְכֵּיב עֵירוּבִין חַקְלָךְ לָא־
תִזְרַע עֵירוּבִין וּלְבוּשׁ עֵירוּבִין
20 שַׁעַטְנֵזָא לָא יִסַּק עֲלָךְ: וּגְבַר אֲרֵי־
יִשְׁכּוֹב יָת־אִתְּתָא שְׁכָבַת זַרְעָא
וְהִיא אַמְתָא אֲחִידָא לִגְבַר וְאִתְפְּרָקָא
לָא אִתְפְּרָקַת בְּכַסְפָּא אוֹ חֵירוּתָא
לָא אִתְיְהֵבַת לַהּ בִּשְׁטָר בִּקּוֹרְתָּא
תְּהֵי־בַהּ לָא יְמוּתוּן אֲרֵי־לָא
21 אִתְחָרָרַת: וְיַיְתֵי יָת־אֲשָׁמֵיהּ
קֳדָם־יְיָ לִתְרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא דִּכְרָא
22 לַאֲשָׁמָא: וִיכַפַּר עֲלוֹהִי כָּהֲנָא
בְּדִכְרָא דַאֲשָׁמָא קֳדָם יְיָ עַל־
חוֹבְתֵיהּ דִּי חָב וְיִשְׁתְּבֵיק לֵיהּ
23 מֵחוֹבְתֵיהּ דִּי חָב: וַאֲרֵי־תֵעֲלוּן
לְאַרְעָא וְתִצְבוּן כָּל־אִילַן דְּמֵיכַל
וּתְרַחֲקוּן רַחָקָא יָת־אִבֵּיהּ תְּלָת
שְׁנִין יְהֵי לְכוֹן מְרַחַק לְאַבָּדָא לָא
24 יִתְאֲכֵיל: וּבְשַׁתָּא רְבִיעֵתָא יְהֵי
כָּל־אִבֵּיהּ קוֹדֶשׁ תּוּשְׁבְּחָן קֳדָם־יְיָ:
25 וּבְשַׁתָּא חֲמִישֵׁתָא תֵּיכְלוּן יָת־
אִבֵּיהּ לְאוֹסָפָא לְכוֹן עֲלַלְתֵּיהּ
26 אֲנָא יְיָ אֱלָהֲכוֹן: לָא תֵיכְלוּן
עַל־דְּמָא לָא תְנַחֲשׁוּן וְלָא תְעוֹנוּן:

Targum ONKELOS.

13 Non facies calumniã proximo tuo, neq; vi aliquid suorũ accipies: non manebit merces mercenarii apud te usq; mane. 14 Non maledicas ei qui non audit, & corã non vidente non ponas offendiculũ: & timebis Dominũ Deũ tuũ, Ego Dñs. 15 Non facietis falsitatẽ in judicio; neq; accipies faciem pauperis, nec honorabis faciem principis: in veritate judicabis proximũ tuũ. 16 Nõ eris criminator in populo tuo; neq; stabis contra sanguinẽ proximi tui: Ego Dñs. 17 Non oderis fratrẽ tuũ in corde tuo: arguens argues proximũ tuũ, et nõ suscipies pro eo peccatũ. 18 Non quæras ultionẽ neq; observabis inimicitias filiis populi tui; diligesq; proximũ tuum sicut teipsum: Ego Dñs. 19 Pacta mea servabitis: jumẽta tua nõ facias coire cũ alteri⁹ generis animantib⁹; agrũ tuũ non feres cõmixtione seminũ: & vestimentũ quod ex cõmixtione lanæ & lini contextum est, non ascendat super te. 20 Et si vir cubuerit cũ muliere coitu seminis, et ipsa est ancilla despõsata viro; & redemptione non est redempta argento, neq; libellus libertatis datus est ei: vapulabit ipsa, non morietur, 21 quia non est redempta. Adducetq; pro delicto suo corã Dño, ad ostiũ tabernaculi fœderis, 22 arietẽ pro delicto. Propitiabitq; pro eo sacerdos in ariete qui offertur pro delicto corã Dño, pro peccato suo quo peccavit: & dimittetur ei peccatũ 23 ej⁹ quo peccavit. Et quãdo ingressi fueritis terrã, & plantaveritis omnẽ arborẽ pomiferã; fruct⁹ ejus erit vobis prohibitus: tribus annis non comedatur. 24 Anno autẽ quarto erit oĩs fruct⁹ ej⁹ sanctificatus laudantib⁹ corã Dño. 25 In anno autẽ quinto cõedetis fructũ ej⁹, ut addatur vobis fructus ejus: 26 Ego Dñs De⁹ vester. Nõ comedetis super sanguinẽ: non augurabimini, neq; observabitis horas.

TEXTUS HEBRÆO-SAMARITANUS.

[illegible]

VERSIO SAMARITANA.

[illegible]

TEXT. ET VER. SAM. Translatio Latina.

13 Non opprimes proximum tuum, neque rapies; neque pernoctabit opus mercenarii tecum usq; mane. 14 Non maledices surdo, neque ante cæcum pones scandalum, sed timebis Deum tuũ: Ego Dominus. 15 Non ages perverse in judicio, neque acceptabis faciem pauperis, neque (c) honorabis faciem potentis: in justitia judicabis proximum tuum. 16 Non incedes detractor in populo tuo; non stabis adversus sanguinem proximi tui: Ego Dominus. 17 Non habebis odio fratres tuos in corde tuo: corripiendo corripies proximũ tuum, non feres super illo peccatum. 18 Non ulcisceris, neque observabis filios populi tui: sed diliges proximũ tuũ sicut te: Ego Dominus. 19 Mandata mea custodietis: bestiam tuam non facies coire cum diversis speciebus; neq; agrum tuum seminabis diversis speciebus; neq; vestimentum ex diversis speciebus (d) adulteratum ascendere facies super te. 20 Cùm etiam vir dormierit cum muliere concubitu seminis, ipsa autem ancilla est desponsata viro, sed redimendo non est redempta, aut libertas ei non est data; (e) animadversio erit ei, non morietur, eò quòd non sit manumissa. 21 Afferet quoq; Domino oblationem pro delicto ad ostium tabernaculi testimonii, arietem delicti. 22 Expiabitq; eum sacerdos cum ariete delicti coram Domino à peccato quod peccavit, & remissio fiet ei à peccato quod peccavit. 23 Cùm præterea ingressi fueritis in terram, & plantaveritis quamlibet arborem manducabilem; tum amputabitis præputium ejus fructum ejus: tribus annis erit vobis immundus, non comedetur. 24 Sed anno quarto erit omnis fructus ejus sanctitas, laudabilis Domino. 25 Anno verò quinto comedetis fructum ejus, ut augeatur vobis proventus ejus: Ego Dominus Deus vester. 26 Non comedetis super sanguinem, nec augurabimini, neque observabitis portenta.

VER. SAM. (c) magnatem parvifacies: (d) variegatum (e) flagellatio

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 ܠܐ ܬܛܠܘܡ ܠܚܒܪܟ. ܘܠܐ ܬܢܣܘܒ ܒܛܠܘܡܝܐ. ܠܐ ܬܒܘܬ ܐܓܪܐ ܕܐܓܝܪܐ ܠܘܬܟ ܥܕܡܐ ܠܨܦܪܐ.
14 * ܠܐ ܬܨܥܪ ܠܚܪܫܐ. ܘܩܕܡ ܣܡܝܐ ܠܐ ܬܣܝܡ ܬܘܩܠܬܐ. ܐܠܐ ܕܚܠ ܡܢ ܐܠܗܟ. ܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ.
15 * ܠܐ ܬܥܒܕܘܢ ܥܘܠܐ ܒܕܝܢܐ. ܘܠܐ ܬܣܒ ܒܐܦܝ ܡܣܟܢܐ. ܘܠܐ ܒܐܦܝ ܪܘܪܒܐ. ܐܠܐ ܒܟܐܢܘܬܐ ܕܘܢ
16 ܠܚܒܪܟ. * ܠܐ ܬܐܟܘܠ ܩܪܨܐ ܕܥܡܟ. ܘܠܐ ܬܩܘܡ ܥܠ ܕܡܗ ܕܚܒܪܟ. ܡܛܠ ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ. * ܠܐ 17
18 ܬܣܢܐ ܠܐܚܘܟ ܒܠܒܟ. ܐܠܐ ܡܟܣܘ ܟܣܝ ܠܚܒܪܟ. ܘܠܐ ܬܩܒܠ ܥܠܘܗܝ ܚܛܗܐ. * ܠܐ
19 ܬܛܪ ܐܟܬܐ ܠܒܢܝ ܥܡܟ. ܐܠܐ ܪܚܡ ܠܚܒܪܟ ܐܝܟ ܢܦܫܟ. ܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ. * ܘܦܘ
ܩܕܢܝ ܛܪܘ. ܒܥܝܪܟܘܢ ܠܐ ܬܪܟܒܘܢ ܚܠܛܐ. ܘܢܚܬܐ ܠܐ ܬܠܒܫܘܢ ܚܠܛܐ. ܘܚܩܠܬܟܘܢ
20 ܠܐ ܬܙܪܥܘܢ ܚܠܛܐ. * ܘܓܒܪܐ ܕܢܫܟܘܒ ܥܡ ܐܢܬܬܐ ܡܫܟܒܐ ܕܙܪܥܐ. ܘܗܝ ܬܗܘܐ
ܐܡܬܐ ܠܗ ܠܓܒܪܐ: ܘܦܘܪܩܢܐ ܠܐ ܐܬܦܪܩܬ. ܘܚܐܪܘܬܐ ܠܐ ܐܬܝܗܒܬ ܠܗ. ܣܥܘܪܘܬܐ ܬܗܘܐ
21 ܥܠܝܗܘܢ. ܘܠܐ ܢܡܘܬܘܢ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܗܘܬ ܡܚܪܪܐ. * ܘܢܝܬܐ ܩܘܪܒܢܗ ܠܡܪܝܐ ܠܬܪܥܐ
22 ܕܡܫܟܢ ܙܒܢܐ. ܕܟܪܐ ܕܚܛܗܐ. * ܘܢܚܣܐ ܥܠܘܗܝ ܟܗܢܐ ܒܕܟܪܐ ܕܚܛܗܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܥܠ
23 ܚܛܗܐ ܕܚܛܐ. ܘܢܫܬܒܩ ܠܗ ܚܛܗܐ ܕܚܛܐ. * ܘܡܐ ܕܥܠܬܘܢ ܠܐܪܥܐ. ܘܢܨܒܬܘܢ ܟܠ
ܐܝܠܢ ܕܡܐܟܘܠܬܐ. ܫܒܘܩܘ ܐܢܘܢ ܬܠܬ ܫܢܝܢ. ܘܠܐ ܬܐܟܠܘܢ ܡܢ ܦܐܪܝܗܘܢ.
24 * ܘܒܫܢܬܐ ܕܐܪܒܥ ܢܗܘܘܢ ܟܠܗܘܢ ܦܐܪܝܗܘܢ ܩܘܕܫܐ ܘܬܫܒܘܚܬܐ ܠܡܪܝܐ. * ܘܒܫܢܬܐ
25 ܕܚܡܫ ܬܐܟܠܘܢ ܦܐܪܝܗܘܢ. ܘܢܘܣܦܘܢ ܠܟܘܢ ܥܠܠܬܗܘܢ. ܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ.
26 * ܠܐ ܬܐܟܠܘܢ ܥܠ ܕܡܐ. ܘܠܐ ܬܢܚܫܘܢ ܒܦܪܚܬܐ. ܘܠܐ ܬܥܕܢܘܢ.

13 Ne opprimas proximum tuum, & ne abducas eum violenter. Ne pernoctet merces mercenarii apud te usque mane. 14 Ne contumeliis affeceris surdum. Et coram cæco ne posueris offendiculum, sed time Deum tuum: Ego sum Dñs. 15 Ne committatis iniquitatẽ in judicio, ne suscipias vultum pauperis, neque vultum magnatis, sed cum justitia judica proximum tuum. 16 Ne detrectes populum tuum, & ne insistas in sanguine proximi tui; quia ego sum Dñs. 17 Ne oderis fratrem tuum in corde tuo, sed arguendo argue proximum tuum, ut ne propter eum suscipias peccatum. 18 Ne servaveris inimicitias contra populares tuos, sed dilige proximum tuũ ut teipsum: Ego sum Dñs. 19 Custodite præcepta mea. Jumenta vestra ne coire faciatis mixtim: & vestes mixtas ac diversas ne induatis: & agros vestros ne seratis mixtim. 20 Et vir qui cubaverit cum muliere cubitum semini, eaque fuerit ancilla empta ab ipso viro, & redemptione nondum fuerit redempta, & libertas non fuerit ei concessa; inquisitiones fiant de ipsis, at non occidentur, quoniam illa non est manumissa. 21 Afferet autem *vir ille* sacrificium suum Dño ad ostium tabernaculi temporis, arietem pro peccato. 22 Et expiabit eũ sacerdos per arietem peccati coram Dño, pro peccato quod commisit: & condonabitur illi peccatum quod peccavit. 23 Et cùm ingrediemini terram, & plantabitis omnigenas arbores comestibiles, relinquite eas tribus annis, & ne comedatis è fructibus earum. 24 Et anno quarto erunt omnes fructus earum sanctitas & laus Domino. 25 Quinto autem anno comedite fructus earum, & uberes reddent vobis proventus: Ego sum Dominus Deus vester. 26 Ne comedatis sanguinem. Ne auguremini per animal alatum. Ne vaticinemini.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 14 * ولا تعسم صاحبك * ولا تغصبه * ولا تبت اجرة الاجير عندك الي الغداة * لا تسلم اصم * وبين
15 يدي الاعمي لا تصير معثرا * وخف ربك انا الله المعاقب * لا تصنعوا جورا في الحكم * ولا تحابوا
16 فقيرا * ولا تجلوا عظيما * بل احكم فيما بين قومك بالعدل * ولا تمض ماحلا بقومك * ولا
17 تقم علي دم صاحبك * انا الله المعاقب * لا تشنا اخاك في قلبك بل عظه عظة * ولا تحمل عنه
18 وزرا * لا تنقم ولا تحقد علي قومك * واحبب لصاحبك مثل ما تحب لنفسك * انا الله اجازيك خيرا
19 * ورسومي فاحفظوها * بهائمك لا تسرها من نوعين * وضياعك لا تزرعها من نوعين * وثوب
20 من نوعين ملحمين صوف وكتان لا يعل عليك * واي رجل ضاجع امراة مضاجعة انسال *
وهي امة مخطوبة لرجل * وفداء لم تفدا * ولم يدفع عتقها اليها * فلتك تحدوده * ولا يقتلا اذ لم
21 22 تعتق * فليات بقربانه لله الي باب خباء المحضر كبشا لقربان الاثم * فيستغفر الامام عنه به بين
23 يدي الله عن خطيئته التي اخطاها * فيغفر له ذلك * واذا تدخلون الي البلد * فتغرسون كل شجر
24 مطعم * فحرموا ثمره تحريما * ثلاث سنين يكون عليكم محرما * لا يؤكل * وفي السنة الرابعة
25 يكون جميع ثمره مقدسا ممدوحا لله * وفي السنة الخامسة تاكلون ثمره * فاني الله ربكم اريد
26 لكم في غلته * ولا تاكلوا مع الدم * ولا تتطيروا * ولا تتفالوا *

13 Et ne opprimas proximum tuũ, et violentiã ne inferas illi, et ne remaneat merces mercenarii apud te in crastinum. 14 Et ne afficias injuriis surdum, et ante cæcũ ne ponas offendiculũ; & time Deum tuum: Ego sum Deus castigans. 15 Ne faciatis perversitatẽ in judicio, et ne sumatis personã pauperis, et ne revereamini magnatem: sed judica inter populũ tuũ cum justitia. 16 Et ne vadas calumnians populum tuum, & ne insurgas adversùs sanguinẽ proximi tui: Ego sum Deus castigans. 17 Ne odio habeas fratrem tuum in corde tuo: sed commone illum cõmonitione, et ne portes pro eo iniquitatem. 18 Ne vindictam sumas, et ne serves odiũ adversùs populum tuũ, et dilige proximũ tuũ quemadmodùm diligis teipsum: Ego Deus retribuam tibi bonum. 19 Et mandata mea servate. Jumenta tua ne coire facias ex duabus speciebus: et rura tua ne feras ex duabus speciebus: et vestis ex duabus speciebus contextis, lanâ et lino, non ascendat super te. 20 Et quicunq; vir concubuerit cum muliere accubitu generationis dum ipsa est ancilla desponsata viro, & pretio nõn est redempta, neq; concessa est ipsi libertas ejus, puniatur ad exemplum; at non occidantur, cùm non sit manumissa. 21 Ferat autẽ vir oblationem suam Deo ad januam tabernaculi præsentiæ, arietem in oblationem delicti. 22 Veniamq; postulabit sacerdos pro eo per ipsum coram Deo pro peccato ejus quod commisit, & condonabitur illud ipsi: 23 Et cùm ingrediemini in regionem, & plantabitis omnes arbores frugiferas, interdicite fructus earum interdictione. Tribus annis erunt vobis interdicti, nec comedeantur. 24 Et in anno quarto erunt omnes fructus earũ sancti, digni Deo. 25 Et in anno quinto comedetis fructus earum; quoniam ego Deus Dominus vester augebo vobis fructus earum. 26 Et ne comedatis cum sanguine, & ne auspicemini, & ne ominemini.